R.D.G.

Ընդունված ուսումնական հաստատությունների համար

ԲԱԶԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԿԱԶՆԵՆ

ԼԵԶՎՈՒ

2592 491.542-3 Փ-49
1596-Ա
423
148-Փ

ՐԱՌԱԳՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԶՆԱՆ ԼԵԶՎԻՒ

ՈՐ Է

ԵՐԿԱՍՈՒԹԻՒՆ ՓԵՀՏԸՄԱԼՃԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԵԼԻՒ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԵԾԻՄԱՍՏ ՎԱՐԺԱՊԵՏԻ

Ի ՊԱՏՍՊ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԲԱԿԱՑ ՎԱՐԺԱԿԼՈՑ Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՈՒՍՄՈՒՆՍ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ԵՒ ՎԵՀԱՓԱՌ ՏԵԱՌՆ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ԸՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

Ա — Կ

ՀԱՅԿ. ՀԱՅՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.Հ. Публичная Библиотека
7/II—1922
Имени Мисака Мецаренца
Ա. ՍՏԱՄԱՆԻՑԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՕՐԹԱԳԻՒՂ, Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՊՕՂՈՍԻ ԸՐԱՊԵԱՆ
1844 = ՌՄՂԴ

491.99-3

ՅԱՒԱՋԱԲԱՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Կաղձալի է արդարև և յարաճորժական իսկ մարդկան՝ ունել զանուն անմահութեան ի մահկանացու վիճակիս յայսմիկ. և ահա ազգասիրական արդիւնք մեծաձան գործոց զօրեն պարգևել մահացու բնութեան՝ զայս ձիր տեւչալի, զԱզգասիրութիւնն ասեմ գովելի գործովք երկասէր աշխատութեանց։

Ու յիրաւի հեթանոսացն ևս պարք յաղթամղձին գիշերի կռապաշտութեան բարձրագոչ ձայնեալ ի լուր ամենեցուն, գովանի հանդիսացուցանէին զեռանդն ազգասիրական ոգւոյ, և իբր առնտեսի ցուցանէին զվաստեալն նովին ոգւով, և յարքունի դիւանագիրս գրէին զանուանս նոցին և զգործ՝ առ ի խրախոյս ապագայից, և ի գիտել քաջ՝ թէ և դնեն իսկ զանձն ի կշիռ մահու վասն Հայրենեաց և Ազգին քաղցր է և վայելուչ։

Արդ՝ բնաւն է յոյժ և ազդու հոգին ազգասիրութեան, զի հանապազ շարժէ և մղէ ի ներքուստ զունօղն իւր՝ անդուլ վաստակօք աշխատասիրել յազգօգուտ իրողութիւնս ըստ պաշտաման իւրոյ և արուեստի, և անմահ մնալ յիշատակօք յազգաւորս յայս կենցաղ, որ գովելի է յոյժ՝ որոց աչս ունին ի գլուխս։

Յայսիսի իմն հոգւոյ վիճակեալ իսկ էր Մեծիմնասէր Պատուելի Գրիգոր Վարժապետեան իմ փեչտմալճեան, որ ի Հայկազեանական ուսմունս և ի տեղեկութիւնս գրուածոց վաղեմի մատենագրաց անզուգական իսկ էր իւրով բնական հանճարոյն մտաց, որպէս քաջայայտ է բազմաց, և վկայեն այժ՝ ոչ սակաւք ի ներհուն իմաստնոց։

Այն սա Աչքս բարեջան միշտ նովին ազգասիրական եռանդեամբն սրտի և հոգւոյ՝ մեծաւ սիրով ջանայր և խորհէր հանապազ զյառաջադիմութիւն համշակաց. և զի օրէ՛նք են ուսուցչաց ա և իցէ արուեստի կամ գիտութեան՝ ի ծանօթից և ի դիւրինոց յառաջանալ յանծանօթսն և ի դիւրինս, վասն որոյ վեցթ մեծ ունէր ի սրտի իւրում միշտ հետընկալ և ախորժելի առնել զկարևոր ուսմունս հայկական, և ընդ ըզ

փափաք ըղձից աշակերտելոց , ընդ կարճ և ընդ արդարակ ձանապարհ առաջնորդելով նոցա՝ և՛ի դաստատուածեան և՛ի շարագրածս ուսումնական բանից ինչ և գրոց :

Ուստի յառաջ քան զամս ինչ ստիպեալ նովին եռանդեամբն սրտի , մեծաւ ջանիւ աշխատասիրեալ էր յօրինել զբառարան ինչ՝ քննութեամբ արմատոյ և ծագման իւրաքանչիւր բառից Հայկազեան Լեզուին՝ ի տեղեկութիւն և ի հմտութիւն ամ բանասիրաց . և մինչ լրացուցեալ զայն գործ գովելի , ունէր ի պահեստի ի գրոցի իւրում ի տանն՝ որ ի Կոստիկ փաշայ՝ հանել ի յայտ ի դէպ ժամու , յանկարծ հրդեհ մեծ պատահեալ ի նոյն թաղ՝ յամի Տեառն 1816 , հրդեհակէզ եղեալ են բազում տունք , յորոց մին լեալ է նորաշէն տունն Մեծի Վարժապետին , որ այրեալ է ամ կահիւք և կարասեօքն , անզերծ իսկ մնացեալ ի նմին միոյ իրի և եթ , ընդ որս և նոյն բազմամեայ երկասիրութեանն արդիւնք՝ և բազում հազուագիւտ գրուածք Հարակ նորին հրկիզութեանն եղեալ են . և չէր այնչափ ցաւ սրտի Մեծիմաստ Առնս յաղագս անակնունելի արկածիս այսորիկ , այլ վասն կորստեան այնր բազմաշխատ արդեանցն հանդերձ նախագիծ գրուածովն , որոց մին ի թերթից նորին իբր մարգարիտ ինչ պատուական անկեալ երբեմն ի ձեռս իմ ի միջոց գրուածոց նորին Աշխատասիրի , պահեալ ունիմ առ իս . և առ ի տալ ուսումնասէրս ընթերցասիրաց զձաշակ նոյն իսկ աճիւնացեալ Բառարանին , արժան համարիմ դնել աստանօր զնոյն բառս փոքրիկ թերթին այնորիկ , իբր ի յիշատակ մեծաւյան աշխատութեան նորին :

“ Ա՛պահով . (ածական) : Կազմի ի ապ մասնկանէս՝ որ է ան , և ի ԱՀ բա-
“ ռէս՝ որ է երկիւղ , կամ գոչումն յերկիւղէ . և նշանակէ անահ . աներ-
“ կիւղ . որոյ գործական հոլովին՝ սովորաբար իբր ուղղական վարի :

“ Ա՛ստեղն . ուան , ամբ . տեղունք , ուանց , ամբք . (գոյ) : Կազմեալ է
“ ի բառէս պաստառ՝ որ է կտաւ . և փոփոխութեամբ Ա տառին ի Ե ,
“ և յաւելմամբ Ն տառին , մանաւանդ թէ նշանակութիւն նորա . և նշա-
“ նակէ դահաւորակ . կամ առագաստ . պատ , թախտիրէվան . յառ ձիակինելիք :
“ Ա՛ստի ելանէ կրճատութեամբ , բառս՝ Տեղ , այսինքն քօղ , յորմէ է
“ Տեղազերծն :

“ Հ՛սկեմ , կամ Սկեմ . եցի . եա . ել . (ընդդէմ) : Ածականի ի բառէս Հսկայ
“ կամ Սկայ , որ է յաղթանդամ . արի . անյաղթելի . ապա բայն նորա՝ որ
“ լինելոց էր Հսկայել , կամ Սկայել , թեթեւութեամբ ի ոյ վանկէս , եղ-
“ եալ է Հսկել , կամ Սկել . որ ըստ զօրութեանն բառին նշանակէ քաջանալ ,
“ և արթուն կալ , զի քաջն միշտ արթուն կայ և զգուշանայ թշնամեաց :

«Ա Հատ · ի, իւ · լից, իւք · (ածական)։ Լրբ՝ վեհհատ, այսինքն հատեալ «ի վեհութենէ, և վայրանկեալ · և նշանակի սովաւ՝ որ յերկիւղէ խմբեք «թուլացեալ է և ընդարմացեալ։

Ա.ըդ՝ ի տեսանելն Նորին իսկ Պատուելոյ առ մեզ զայսոսիկ չորեսին բառան և եթ գրեալս իւրով ձեռամբ, յոգւոց հանեալ ասէր, Ցայս ոճ էին ամենայն բառք բառարանիս այրելոյ ի վաղուց։

Ա.պա ի յայտնութիւն և գովելի եռանդեան սրտի Նորին, արժանի յիշատակաց համարիմ նաև ստանօր Դիմառնական Բանաստեղծութեաց Տաղաչափեալ ճառն ի նոյն իսկ Մեծխնամ Վարժապետէ, որ ի վերայ անօրէնութեան կենարարին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ի հրահանգութենէ փափաքողաց չափաբերական բանից · և յուսամ ի կենդանի օրինակ Երկնաւոր Վարդապետին հեղոյն և մարդասիրին, զմարմնիս իւրեանց ի խաչ հանել կարեօքն և ցանկութեամբք հանդերձ։

Ա՝եծի գովութեան է արժանաւոր և լուսաշաւիղ անուանեալ ձեռագիրն Նորին իսկ Աշխատասիրի, որ է բացայայտ պարզաբանութիւն Նիկիական Հանգանակին՝ ըստ ուղղափառ և ճշմարիտ վարդապետութեան Հայաստանեայցս եկեղեցւոյ։

Հայանի իսկ է և բազմաց մեծի ջանասիրութենէ Նորին արգասիք, Տրամաբանութիւնն ասեմ իբր քաղուածոյ յօրինեալ պարզ ոճով՝ ի պէտս համբակաց Նորոգ վարժելոց յիմաստասիրական բանս։ Ախոռ ըզփոքրիկ տետրակն այն աշխարհաբառ Վարժութիւն բարւոք խոստովանութեան կոչեցեալ՝ որ ի պէտս ռամկաց, որ տպեցաւ ի Զմիւռնիա յամի Տեառն 1843։ Լ՝ն և և այլ ոչ սակաւ գրուածք Նորին, յորոց ոմանք տպագրութեամբ ի լոյս ածեալ են, և ոմանք և ի խորշս ինչ ծածկեալ կան ըստ վերոյիշեալ գրուածոց, որք յանկաւոր և վայելուչ ինն են լինել՝ յայտնիլ ի տես ամենեցուն տպագրութեամբ ի դէպ ժամու։

Ա.ըդ՝ Մեծխնամ Վարժապետս այս՝ ի դաստատութեան իւրում Յուսումնարանին գիտութեան, որ ընդ հովանեաւ Աթոռանիստ Մայր Եկեղեցւոյն Ամենօրհնեալ Սուրբ Աստուածածնի, իբր հողմով քաղցրութեան բարեյօժար յորդորանաց՝ և հոգեշունչ հրամանաւ Վեհափառ Պատրիարգի, Տ, Կարապետի Սրբազան Արքեպիսկոպոսի, բորբոքեալ անձնիւթ կայծականց Ջանասիրութեան սրտի Նորին, հաձեցաւ ձեռն արկանել ի յօրինուած այսր Բառարանիս՝ ոչ ըստ առաջնոյն, քանզի մերձ էր ի հասակ ծերութեան, այլ ի դիւրութիւն ընթերցասէր համբակաց գրաբառ և աշխարհաբառ մեկնութեամբ դասել զբառան բազմաչխատ հատորակ Բառարանին և Մնացորդացն՝ որ ի սկիզբն յատուկ Բառարա-

նին, առ իւր ունելով և զձեռագիրը Բառարանն վենետիկ մնկանուանեալ տիրացու Քարոզեթիւն աշխատասէրը վարժապետին, միայն վասն առձկական նշանակութեանցն բառից, որ էր ըստ փոքրիկ Բառարանին տպելոյ՝ ի վենետ՝ ի հայէ՝ ի տառիկ բարբառ։

Այս մինչ ընդ այս գործ պարապէր Աշրս Բարեջան, և եհաս մինչև՝ ի կէսն Դ տառին, զոր և հետզհետէ առաքէր՝ ի տպագրութիւն. Յարիկ եղև ազգային հրամանաւ՝ ի տիպ արձանագրացանել զձեռագիրը մատեանն Յայսմաւուրաց Տէր Խորայելի, առ՝ ի բառնալ զաղաւաղէսլն խլաթեցւոյն. ուստի և գրուածն և սրբագրութիւնն մեծի գործոյս այսորիկ յանձնեցաւ Գերապատիւ վարժապետիս այսմիկ՝ վասն որոյ առ Յարիկն եղև մնալ յայնժամ յօրինուածն այսր Բառարանիս։

Ընդ այն դիպող աւուրսն յայնոսիկ բազումք յընթերցասիրաց խնդրեցին՝ ի նմանէ տալ ժողովել յերևելի մատենից զբառս ինչ՝ ոչ գտեալս յաւուրս տպագրութեան հասարակ և յատուկ Բառարանաց, որ և նոյն ինքն անսացեալ խնդրանաց նոցին, հրամայեաց իմն նուաստութեամբ և աշակերտակից եղբօր իմոյ ուսումնասէր Գալուստ դպրի Տէր Պօղոսեան, զյաւելեալ և արտաքոյ Բառարանաց գտեալ բառսն հաւաքել որչափ և մարթ էցէ՝ ի տպագիր և՝ ի ձեռագիր՝ կամ՝ ի հին և՝ ի նոր գրոց առ մեզ եղելոց. զոր և մեք ըստ ձեռնհասս գոլոյ մերոյ կատարեցաք զհրաման նորին Գերապատուութեանդ. և կատարեցաւ նաև տպագրութիւնն Յայսմաւուրաց՝ յամի Տեառն 1834։

Սակայն ըստ տարաբաղդութեան աշակերտացս՝ յառաջ քան զամն երկուս դիպեալ էր նմա գժնդակ ախտ ինչ, որ էր տկարութիւն ստամոքսի և անտանելի խիթ որովայնի. յոր սակս հազիւ թէ կարէր գալ յՈւսումն նարանս զմի կամ զերկու օր՝ ի միում եօթնեկի, և այն՝ ի գիւտ նշանակութեանց հաւաքեալ բառից մերոց, զոր կատարեաց յերկամեայ ժամանակի, քանզի և յամարան՝ ի դարման անձին իւրում և՝ ի դիւրութիւն ախտին երթայր յօդափոխութիւն. և յաւուրսն յայնոսիկ ըստ ակամայ դիպուածոց աղցաւոր կենցաղոյս՝ մի զինի միոյ հասեալ արկածից մնհոս հարուածովք ժանտախտի՝ ի վերայ ուստերաց և դստերաց Նորին, ընդ որս ըստ մարդկային տկարութեան տրտմեալ՝ ի սիրտ, ծանրացան ախտք և ցաւք՝ որ՝ ի վերայ, և յամի Տեառն 1837, և՝ ի դեկտեմբերի 24 եղև վախճան ցանկալի կենաց Նորին իբր վեհասուն և հինգ ամաց, և ըստ քրիստոնէական հաւատոցն առաքինական բարեգործութիւք փոխեցաւ յաշխարհէ ասի, և եթող սուգ մեծ՝ ի սրտի աշակերտելոցս և՝ մանաւանդ ուսումնասիրաց. քանզի բարձաւ՝ ի մէնջ մին՝ ի վաստակաւորաց հայկաբանու-

թեան, և դարձաւ ՚ի հող կենդանի մասեանն հին և նոր կտակարանաց՝ և խմաստասիրական և աստուածաբանական հմտութեանց։

Ա՛պաքէն քաջ գիտելով բազմաց զեռանդն աշխատասիրութիւն նորին ՚ի յօրինուած բառարանաց՝ թէ ՚ի վերայ առաջնոյն, զոր յիշեցաք ՚ի վերոյ, և թէ ՚ի վերայ երկրորդիս՝ որ ՚ի պէտս համբակաց, բարեյաժար համձուռթեամբ սրտի հարկ ՚ի վերայ կացուցին մեզ կատարել, և հանել ՚ի լոյս զայս բառարան, յանմահ յիշատակ Լուսաւորչի Բազմերախտ Վարժապետին իմոյ։ Ա՛ւ ես յետին աշակերտս նորին՝ թէպէտ քաջ ծանուցեալ զդիւրութիւնն մտաց իմոց, գիտեի իսկ՝ զի յանդգնութիւն մեծ է ինձ նուաստութեան ձեռն արկանել ՚ի կատարելագործութիւն յօրինուածոյ բառարանիս սկսելոյ ՚ի Մեծէնասատ վարժապետէս, սակայն յուսալով յամենակարող զօրութիւնն Աստուծոյ և՚ի ներողամտութիւնք ամ Իմաստնոց, և մանաւանդ տեսեալ՝ զի են ՚ի պատրաստի նշանակութիւն հատաքեալ բառից մերոց, և կարևոր ինչ քննութիւնք ՚ի վերայ բառից ոմանց արարեալ կան առ կենդանութեամբ նորին, և օգնական մեզ ունելով զերկու հատոր բառարանն՝ և զբառարանն ՚ի հայէ յիտալականն բարբառ՝ նորոգ տպագրեալս ՚ի վենետիկ, որք են բարեյիշատակ արգասիք մեծի աշխատասիրութեան, վստահացաք ձեռնամուխ լինել յայս գործ տիպոդրական թախանձանաւք վեհափառ Պատրիարգի, Տ, Սահակիանոսի Սրբազան Արքեպիսկոպոսի, և ուշ ՚ի կարծիս արարեալ ըստ կարողութեանս մերոյ՝ օժանդակութեամբ տպագրիչ պարոն Գալուստի արտաքեան նորին իսկ աշակերտի՝ փոյթ կալաք մերթ ընդ մերթ գրութեամբ ՚ի կատարումն այսր բառարանիս ՚ի նպաստ ուսումնասէր մանկանց միայն. քանզի ՚ի պէտս վարժելոց ՚ի կարևոր ուսմունս և յիմաստասիրական բանս՝ պատրաստեալ կան ՚ի ներքուն հմտագունից մեծամեծ բառգիրք բաւական ծանօթութեամբք և վկայութեամբք։

Ա՛պաքէն ուսումնակից Եղբարք իմ՝ ՚ի Քրիստոս, ահա մատակարարի ձեզ ընթերցասիրացդ վերջինն բարեյաժար ջանից Պատուելի վարժապետին իմոյ, կազմեալ դիւրին եղանակաւ ըստ կարևոր հանգամանաց քերականական արուեստի. և առ ՚ի յայտնել ձեզ զգիտելիս ինչ՝ որ յընթացս գործոյս, ՚ի դէպ է ինձ նշանակել աստանօր զնոսին։

Ա. Ի սկզբանէ մինչև ցվերջն եդեալ են հոլովմունք իւրաքանչիւր բառից, և բաժանմունք անուանց՝ իբր գոյական և ածական, և խոնարհմունք բայից՝ նշանակելով զկատարեալ ժամանակս նոցին՝ և զԴերամասյական և զանեւրևոյթ եղանակն, որով ըստ մեծի Տաճին տարբերին ՚ի միմեանց ՚ի խոնարհման, և զբաժանումն սեռի նոցա՝ իբր ներգործական՝

կրաւորական՝ հատարակ՝ և չէզոքական • և յայտնեալ կան նաև տեսակք նախադրութեանց և մակբայից և շաղկապից և միջարկութեանց՝ ըստ բաժանման տեսակաց քերականութեան աշխատասիրելոյ ի նմանէ։

Բ • Նախդիր հոլովելի իմանալ պարտ է զբառն զայնոսիկ, որոց առաջի չէ նշանակեալ այսպէս՝ (նախդիր՝ հոլովի) • սակայն միայն յիշեալ կայ առաջի այնպիսի բառից, զորոց ընդհանակութիւնն յայլ հոլովական բառս ունիս տեսանել • և մինչ տեսցես զբառ մի՝ զորոյ զհոլովին առանց յայտնելոյ եդեալ է տեսանել զնշանակութիւնն յայլ բառ, նոյն է ընդ նմա և ըստ հոլովմանն • այնպէս իմա և զհանարձմանէ բայից մի, զորոց զհոնարհմունն ոչ նշանակեալ, տէս ասելով առաքեալն յայլ բայ՝ վասն նոյնութեան նոցա ըստ խոնարհմանն և ըստ նշանակութեանն։ Յ. Յաւելեալ է, զի երբեմն մարթ է փոփոխել զհոլովմունան բառից ոմանց, եթէ քաղցր և յարմար լիցէ ի շարագրածս՝ կամ յոտանաւոր բանս վասն նոյնոյանգութեան առոյգ • և զորոց զհոլովմունան չեմք յայտնեալ՝ իբր նախադրիւ հոլովելի վարկուցեալ, ոչ միշտ նոյնպէս, այլ վասն ծանրալուծ գոյն կամ օտարախորթ ըստ հոլովմանն • քանզի են ի նոսա, զորս մարթ է երբեմն հոլովել ըստ յարմարութեան և պահանջման բանին, որպէս ուսուցանեն ամենայն ներհուն քերթողքանք։

Գ • Յացս ի վերոյ՝ զի ի դիւրութիւ համբակաց խառն ընդ գրաբառ և ընդ աշխարհաբառ կամեցաւ առնել պատուելի վարժապետն մեր զայս Բառարան • սակայն յետոյ գրաբառիւ սկսաւ կատարել՝ առ ի չլինել արգելք ուսանողաց զշարագրածս գրաբառ բանից աշխարհաբառ մեկնութեամբն • նա մանաւանդ բառից ոմանց ռամկօրէնքն եդեալ են, և իւրաքանչիւրոց իսկ սովորական առձկականքն, բաց ի յուսումնական և վիճաստասիրական բառից ինչ, զորոց զհատարակ և զպարզ տառձկականն չէ մարթ դատանել։

Դ • Խառական վարկուցեալ պատուելի վարժապետին մերոյ՝ միայն տալ համբակաց զծանօթութիւն նշանակութեանց ամ բառից, զանց արար դնել զվկայութիւնս ինչ, կամ նշանակել գոնէ զհատահամարս մատենից՝ յորոց առեալ են իւրաքանչիւր բառք։

Ե • Յայտնի տեսանի ի կարգս քանի ինչ տառից առաջինն հատորոյս, եդեալ ի վերջոյ բառից ոմանց պարսկերէնն կամ արաբերէնն նոցա, զորս որչափ ժողովեալ ունէր ի պարսկական Բառարանէ՝ զայնոսիկ միայն եդաք, զանց արարեալ և զայլսվք։

Զ • Ի խոսեալ ի կրկնութենէ բառից ոմանց՝ թէ ի տառձկական նշանակութիւնն և թէ ի հայկազն. մեկնութիւս ինչ նոցա, առորակէս

նշանաւ որոհեալ զնոսա , այնպէս կապեալ ունիմք ընդ յետագայ կամ նախընթաց բառին , որպիսի է տառական նշանակութիւն բառիս Ծիրանենի , զոր եդեալ եմք այսպէս՝ Գայիսի , Չերտաւլի աղաձը . փոխանակ կրկնութեամբ գրելոյ այսպէս՝ Գայիսի աղաձը . Չերտաւլի աղաձը ։

Է . Որովհետև հետզհետէ գան՝ի նորաստիպ մասեներից արտաքոյ բառարանիս մնացեալ բառք ինչ բարդեալք կամ ածանցեալք , և անծանօթ բնաւք ինչ ևս գտեալք՝ի կենդանութեան նորին . զորոց զնշանակութիւնն ըստ յարմարութեան բանին եդեալ ունիմք , զայն ևս մ՚ևս ոչ կամեցաք թողուլ՝ի բաց . վասն որոյ հարկ եղև՝ի վերջոյ կարգել և զնոյն յաւելուածան և կամ զանծանօթն բառից ըստ երկաքանչիւր հատորոյ . և վասն ձոխութեան բառից մեծ բառարանին նորոգ տպելոյ՝ի վենետիկ , առաւել եղեն բառք Մնացորդաց առաջին հատորոյս՝ մանաւանդ՝ի և տառէ մինչև՝ի տառն Դ ։

Ը . Նշանակութիւնք բառից ինչ՝ որ՝ի մէջ Մնացորդաց , եթէ չէին բացատրեալ , այլ սեռս ասելով արկեալ էին յայլ բառ ինչ նոյնանշան , այնոքիկ բառք չեն՝ի կարգի նոյն բառից Մնացորդաց , այլ՝ի բուն տեղւոջ իւրեանց , զի մի՛ խնդրակք նոցին նշանակութեանց զմանս՝ի միւսմ տեղւոջ և զմանս՝ի միւսում գտեալ , ձանձրասցին՝ի գիտելոյ զնոսին ։

Թ . Ոմանք բառից Մնացորդացս եդեալ են՝ի բուն տեղւոջ իւրենց , սակայն վասն յայտնելոյ՝ի նոսին այլ նշանակութեան իրիք , կրկնեալ են և անդ՝ ունելով՝ի սկիզբն մեկնութեան իւրեանց շաղկապս Եւ . որպիսի են այլ ամենայն բազմանշան բառք , որք նովին շաղկապաւ որոհեալ են՝ի միմեանց ըստ նշանակութեանց իւրեանց ։

Ժ . Սովորական և անսովոր բառք , վայելուչ և անվայելուչ կերպիւ՝ կամաւ հարկի բարդեալք և ածանցեալք , ամենեքին եդեալ կան՝ի կարգի . սակայն ոչ՝ի գործ ածել անխտիր զամենեսին յամ բանս , զի ոմանք՝ի նոցանէ են միայն՝ի գիտել զնշանակութիւն նոցա , մանաւանդ այլազգական բառք ինչ , որոց եթէ իցեն հայկականքն , զնոսին պարտ է՝ի կիր առնուլ , բայ՝ի բառից ինչ՝ զորս՝ի գործ ածեալ են նախնի հեղինակք՝ի բանս իւրեանց . և ոմանք են՝ի գիտել զնշանակութիւն նոցա և՝ի գործ ածել ըստ տեղւոյն , վասն որոյ որչափ և մարթ իցէ պարտ է ձանաչել զսովորականն և զանսովորսն առ ի ընթերցանութեամբ Աստուածաշունչ գրոց և Մատենից երևելի հեղինակաց լեզուիս . և թէպէտ երկասէր ուսուցիչք ևս յիշեցուցանեն համբակաց զհայկաբանական բառսն և զբ բուն ոձն բարբառոյս մերոյ ։

Ի. ԺԼ արդ՝ բաւական համարեալ Զեզ Ուսումնասիրացդ այսչափ յայտարարութիւն զսկզբնաւորութենէ և զկարևոր հանգամանաց գործոց այսորիկ, խնդրեմ զբարեյօժար հաճութիւն կամաց ձերոց յիշել ՚ի Տէր զլուսահոգի վարժապետն իմ՝ զառաջինն անդ ՚ի մատչիլ ձեր ՚ի տես այսր բառարանիս. և ապա եթէ խորախոհ քննութեան ձերում երևեսցի վերնագիր ինչ կամ թերութիւն բանից յանդգնութենէ իմմէ կամ յանհմտութենէ, ներողամտութեամբ ձերով յուսամ զերծ ՚ի սոգատանց լինել, և չանհանիլ ընդ դատապարտութեամբ փոքունց յանդգնելոց ՚ի մեծամեծս։

ամենախոնարհ ծառայ
Յովհաննէս Տէր Պօղոսեան։

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

(գոյ) • • գոյական։
(ած) • • ածական։
(ներգործ) • ներգործական։
(չէզոք) • չէզոքական։
(անցող) • անցողական։
ռուս • • ռուսկօրէն։
տաճ, տճ • տաճկերէն։
պարս • • պարսկերէն։
արաբ • • արաբերէն։

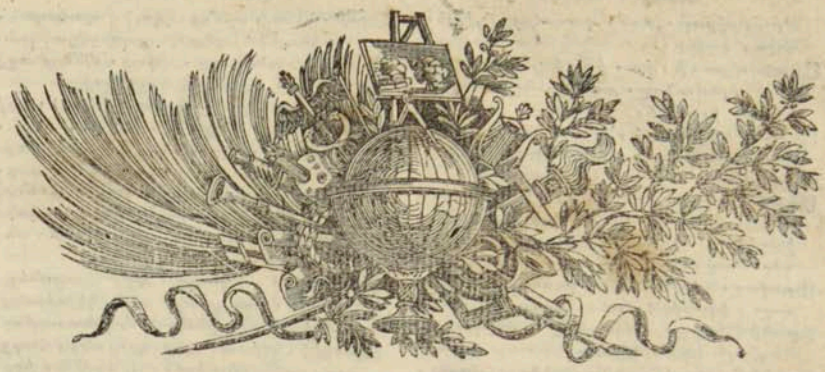

ԲԱԾԳԻՐՔ
ՀԱՄԱՐԱԿ
Ա.

Ա

Ա, այբ՝ է առաջին և նախապատիւ գիր հայկական լեզուիս, և է մի յեօթն ձայնաւորս տառից։ Այս առաւել քան զայլ ձայնաւորս տառանն՝ մտանէ ի բարդութիւս բառից, և լինի յօդ և շաղկապ նոցին. ոյ՝ ածական. եղբայրասպան. շնորհազարդ, ևն. Երբեմն փոխագրի ընդ տառիս Ե. ոյ՝ զինջ և եղինջ. արագ և էրագ։ Երբեմն ի տառիս Ե. ոյ՝ աղաւնաձագաւ և աղաւնի ձագաւ. մանահաւք և մանիհաւք։ Եւ երբեմն ընդ տառիս Ո. ոյ՝ խաճարաբս և խոճարաբ. փաղփազեալ և փողփղեալ։ Գիրս այս՝ յարգի է քան զայլսն, զի է սկզբնատառ անուանն Այր, և յարմարագոյն օրինակ ածութեան. զի երկք առեղծուածք նոցա յայտ առնեն զերկրորդսն անձանց, և մի գիտի որ զառեղծուածն միաւորէ, զիարսի ածուէն. ուստի ասէ շնորհալին,

Ա՛յբն առաջին գբեզ ազգ,
Հանէ յխաւսատ ըս գեղակազ.
Երկրորդութեան ըն մեծաձակազ,
Լինիս երկիք առեղամբ նորազ,

ԱԱ — ԱԳԱ

Ա՛ա · (Հիշատակ) · ահ ոհ · վայ վայ։
Աբանոս · կամ Եբեհոս · ի, աւ · ից, ագ· (գ▪) · է աղխիւ փայտ ինչ յազգէ ասսա ▪ խի · ած, ապանոզ ազաձի, տես Ապխիազ։
Աբբայ · ի, իւ · ից, իւք · (գ▪) · վանա_ հայր · ած, պաշ բահիպ։
Աբբասուհի · ւոյ, ւաւ · ւոց, ւոք · (գ▪) · հաւատաւոր կանանց գլուխը · մայրապետ_ ներսեան մեծը։
Աբեթ · ի, իւ · ից, իւք · (գ▪) · լուց կիզ հրոյ · բրբանկցընելիք · ած, գավ_ պուռ, փիւռ։
Աբեղայ · ի, իւ · ից, իւք · (գ▪) · կրօ_ նաւոր · ած, ռահիպ · տէվրիշ։
Աբիան · կամ Ափիան · ի, իւ · ից, իւք · (գ▪) · է հիւթ ինչ կազմեալ ի սերմանց մեկան բուսոյ · որ ի գործ ածի ի զանա_ զան դեղոյս · ած, աֆիոն։
Ագահ · ի, աւ · ից, ագ· (ած) · արծաթասէր· ընչասէր · ած, դամահչեաս · խասիս· գանահաթսըղ · հարիս · դաբս, ժուբ։
Ագահաբար · ի, աւ · ից, ագ· (ած) · աչահու

թիւն սերօղ • գոճ, դամահայ մէկիկէլի • պոպս, ազվեր։

Ագահասիրտ • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ ագահ սիրտ ունօղ • գոճ, գանահաճութըզ• խասխս իւրեկէլի։

Ագահեմ• եցի • եա, ել • (էնդուս)։ ընչաքաղց լինիլ • գոճ, դամահ իմինէք • նաքէսլինէք • պոպս, էմ ճէնինէն։

Ագահութիւն • թէ, թիւ • թիւց, թիւք • (գոյ)։ ընչաքաղցութիւն • գոճ, գանահաճութըզլըզ• խասխալիք • դամաքեաբլըզ • հարիսալիք • պոպս • ազ • դամս։

Ագաղաղ • (գոյ)։ ագլօր • գոճ, խօռօզ• պոպս • խիւրխուշ • տես Աքաղաղ։

Ագանիմ• ագայ • ագիր • անիլ • (էնդուսէրծ)։ հագնիլ • գոճ, կիյմէք։

Ագանիմ• ագայ • ագիր • անիլ • (ջէնդուս)։ տեղը իջնալ • գոճ, գօնմագ • սագլին օլմագ • օճռուրագ էճմէք։

Ագանելիք • լեայ, լեօք • (գոյ)։ հագուստ• գոճ, կիյկլէնէք • լեպտս • լուպտս• պոպս, վուշկյուճնի։

Ագանոցի • այ, աւ • այ, օք • (գոյ)։ է բառ երբեմնական, և նշանակէ զնուագարանն, նաև զգործիսն • գոճ • սազ • թապլինէ։

Ագապ • ի, աւ • այ, օք • (գոյ)։ աղքատասց կէրակաւօք • հոգևհայ • գոճ, ճան աշըք• պոպս • խանի քէրէմ։

Ագաս • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ պոչտա • գոճ, գուլրուգպըզ։

Ագարակ • ի, աւ • այ, օք • (գոյ)։ է սահմանն նաւոր տեղն իրբև փոքր գիւղ լինչ • գոճ, չինֆալիկ։

Ագարականամ• ացայ • ալիր • անալ • (էնդուս)։ ագարակ ըլլալ • գոճ, չինֆալիկլէնմէք։

Ագեր • ի, աւ • այ, օք • (ածական)։ պոչոլ• գոճ, գուլրուգլու • պոպս, ուլումաւ։

Ագըռիճք • (գոյ)։ երկու սրունքին միջ տեղը • գոճ, սրանագ արասը • գասըզգ• պոպս • չիւլլեկեաչ • սրդէրէն, անկ։

Ագիլ • ացայ, աւալ • եայ, աւալք • (գոյ)։ ձեռատուտ պոչ • գոճ, գուլրուգ • պոպս, սիւնպկ • սրդ • ղէնէզ։

Ագիս • տես Աքիս։

Ագոյց • ագացի, իս • իյ, իւք • (գոյ)։ ծակ գործիք լինչ • ոյի էգ ռէզկ • օղամանեակ• հալնայ • գոճ, կիյմէրմէ • պոպս, կիյուէնկիւլ։

Ագոն • ի, իս • իյ, իւք • (գոյ)։ մըդյուլթէ հրահանգ • գոճ, ճէնկ թապլիմի։ Եա, ասպարէզ մալտի • գոճ, ճէնկ մէյտանը։

Ագոր • ի, աւ • այ, օք • (գոյ)։ պահապան• գոճ, կէօզճիւ • պէչքճի • պոպս, սիյտկապան։

Ագորանք • անայց • օք • (գոյ)։ մեհեանք աղբայ • գոճ, կիւապէկ եըղընը։

Ագուդայ • ի, իս • իյ, իւք • (գոյ)։ ջրի ձամբայ • ջրի փողրանկ • գոճ, սու եօլու• քիւնկ • պոպս, ապրատ• Եա, տամար կէչիսի։

Ագուռ • ագայ, ով • այ, ովք • (գոյ)։ գոգ• գոճ, գուռճագ • Եա, բուռ • ճանկ • գոճ, ալուռ։ Մերթ ևս վարի իրչև ածական, և նշանակէ հաստատ• պինդ • գոճ, մամուռ • գաւի • միւհկքէմ։

Ագուցանեմ • ագուցի • ագո • ուցանել • (անոյշ)։ հագցընել • գոճ, կիյտիրմէք • Եա, տեղը իջեցընել• գոճ, գօնտուրմագ։

Ագուցիկ • ցկի, աւ • այ, օք • (ածական)։ հագցուցնօղ • գոճ, կիյտիրճին։ Մերթ ևս իրբև գոյական՝ նշանակէ ագոյց • գոճ, կիյտիրմէ։ Եա, իջևանատեղ • գոճ, մէքեան խանին։

Ագռաւ • ու, ուս • ուց, ուք • (գոյ)։ է թռչուն լինչ գիշակեր • գոճ, գաւկյուդուզման • պոպս, քէվազ• սրդ, ղուբաղ։

Ագռամիչ։ տես Աղըռամիչ։

Ագցան • ի, աւ • այ, օք • (գոյ)։ է գործիք լինչ երկաթի • գոճ, քէլփէճիճին • պոպս, քէլպէճիան • սրդ • քէլպէճիչին։

Ադամանդ • ի, իս • իյ, իւք • (գոյ)։ է սկի գաւառաւոյն• գճ, էլմաս• տես Անդամանդ։

Ադին • այ • աւ • (գոյ)։ եղեմ• ադամայ դրախտին տեղը։

Ադինաւաքաս • (ածական)։ դրախտին նման• գճ, ճէննէթի կիպի • պոպս • պէկհիշճասա։

Ազազեմ • եցի • եա • ել • (էնդուսէրծ)։ ցասքիեցընել • գոճ, զաղուռնըզաճմագ։

Ազազիմ • եցայ • եայ • իլ • (էնդուս)։ ցասքիլ • գոճ, զաղուռնըզանմագ • չինքիլինչճմէք։

Ազազուն • (ածական)։ ցասքած • վառուած • գոճ, զաղուն • գրգռայ • զպչիք • չինքքին։

Ազազութիւն • թէ, թիւ • թէից, թիւք • (գոյ)։ ցասքածութիւն • վառուածութիւն • գոճ, զաղունլուգ • գըռալըզ • զպչիքլիք • չինքքինլիք։

Ազատ • ի, աւ • այ, օք • (ածական)։ զերծ • սրձակ • գոճ, գուրթուլմուշ։ Մերթ վարի իրբև գոյական՝ և նշանակէ պայազատ • գճ, պէչղատաճ։ Եա, ազատութայ• պոպս, ազատ։

Ազատաբար • (մակբայ որոյհետէ)։ համարձակ կացէս • գոճ, սէրբէստճէ • պէչղատճէ։

Ազատաբերիչ • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ ազատ ընել բնաւ ունօղ • գոճ, մէրա թապլինէճի, աղաւիճ, ճէօմիչաւ • պոպս, ազատմիչաւ։

Ազատաբերան • (ած) • համարձակ խօսող • գաղ • սերպէստ սեօյլէյին •

Ազատագունդ • (գոյ) • ազնուօրդի զօրք • գաղ • ռազմի պէօլիւկիւս •

Ազատադէմ • (ած) • երեսը բաց • համար՝ ձակ • գաղ • իւզլու աչըզ • սերպէստ •

Ազատազարմ • ի • իւ • իյ • իւք • Ազատազգի • ւշ • ճաւ • ճայ • ճգ • Ազատաձեռնայ • ազնիւ • իւ • իյ • իւք • (ած) • ազնիւ ցեղէ եկած • գաղ, սեօյ զա՝ տէ • քիշիլզատէ • օճագզատէ • պէյ զա՝ տէ • ասլզատէ •

Ազատազօրք • ազ • օք • Ազատախօսիլ • ի • աւ • իյ, օք • } (գոյ) • ազ նուագրդի զօրք • գաղ • ռազմի պէօլիւկիւս •

Ազատածին • ի • իւ • ազ • օք • (ած) • ազնիւ ցեղէ ծնած • գաղ • սեօյզատէ •

Ազատական • ի • աւ • ազ • օք • (ած) • ազնուա կան • գաղ • քիշիլզատէ • ճեօմէրտ • Ես, համարձակ • գաղ • սերպէստ • Ես, ազատ ի հարկաց • գաղ • մաֆի • միւսէլլեմ • Ես, ազատ ի գերութենէ • գաղ • ազատալմայ •

Ազատականութիւն • թիւ • թիք • թիւց • թիքք • (գոյ) • ազնուականութիւն • մեծանձնութիւն • գաղ • քիշիլզատէլիք • ճեօմէրտլիք •

Ազատանալ • ացայ • ացիր • անալ • (էնշա) • ղերծանիլ • գաղ • գուրթուլմագ • մաֆ օլ՝ մագ • միւսէլլեմ օլմագ •

Ազատանի • ւշ • ւով • (գոյ) • սերպուհք • իշխանագունք • գմ, պէյլէր • պէյզատէլէր •

Ազատանք • անայ, անօք • (գոյ) • ազատուն՝ գաղ • գուրթուլուշ • Ես, սերպուհք • պէյլէր • պէյզատէլէր •

Ազատապար • իւ, աւ • ացայ, օք • (ած) • ազատ ընօղ • գաղ • գուրթարըչը •

Ազատասուր • ի • աւ • ացայ, օք • (գոյ) • վաս՝ տակասուր, որոյ առնալ ղեծուկ՝ ղերծ լինի ի պատահանել իւրմէ • գմ, օճուրագ •

Ազատաքայլ • (ած) • համարձակ քալող • գաղ • սերպէստ եօրիւյէն • փէղլեսողը կ՚երթայ • գաղ • ազատմայ •

Ազատեմ • եցի • եա • էլ • (էնէգործ) • ազատ ընել • Թող տալ • գաղ • գուրթարմագ • գօյլերմէք • գաղ • ազատքերտէն •

Ազատերամ • (գոյ) • ազատախօսիլ • գաղ • ափահի պէօլիւկիւս •

Ազատորդի • ւշ, ւով • ւոյ, ւովք • (գոյ) • ազնուօրդի • իշխանի ազգ • գաղ • ասլ զատէ • քիշիլզատէ •

Ազատօրեայ • օրեցոյ • ով • (գոյ) • իշխանի

մարդկիկներ • գաղ • պէյ աւեմլէրի •

Ազատութիւն • թեան • թիք • թից • թիքք • (գոյ) • ղեծուածի • գաղ • գուրթուլուշ • Ես • համարձակուհի • գաղ • սերպէստլիք • գաղ • ազատ •

Ազգ • ի • աւ • ոյ • օք • (գոյ) • ազն • գաղ, միլլեթ • ասլ, վճ նէսլ • գաղ • նիժատ • Ես • ցեղ, զարմ • տոհմ • գաղ • սինսիլէ • գամի • գասիլէ • գաղ • Թէյզար • Ես • սեռ • գաղ • ասլ • Թարղ • ճինս • Թիւռլիս • Ես • մի ծնունդ • գաղ • կէօսկէկ •

Ազգաբանեմ • եցի • եա • էլ • (էնէգործ) • ազգը պատմել • գաղ • սինսիլէ նագլ էճ՝ մէք • ասլը պէյան էճմէք •

Ազգաբանութիւն • թեան, թիք • թից, թիքք • (գոյ) ազգի վրայ խօսք • գաղ • սինսիլէ նագլի •

Ազգ ազգ • ազգի ազգի • ազգաց ազգաց • (գոյ) • իւրաքանչիւր ազգ • ամէն մէկ ցեղ • գաղ, սեյ սեյ • պէյ պէյ • Ես, (ած) • տեսակ տեսակ • գաղ • Թիւռլիս Թիւռ՝ լիս • գաղ • բէյմաէ •

Ազգամիս • Թուի • իւ • իյ • իւք • (ած) • տոհմ՝ ի համբօղ • գաղ • սինսիլէ ասլան • սըզը հիւսող էաչն •

Ազգամիս • Թուոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • տոհմին համրանքը • գաղ • սինսիլէ ասլըսը •

Ազգական • ի • աւ • ոց • օք • (գոյ) • արեան՝ կից • գաղ • գըլըմ • ագրապալ • սեյ • գաղ, փէչխան • Ես, (ած) • ազգի վերաբերեալը • գաղ, միլլեթէ միւեթալիգ •

Ազգականութիւն • թեան • թիք • թիւց • թիքք • (գոյ) • արենակցութիւն • գաղ • գըլըմլըգ • ագրապալըգ • Ես • հանգիստուհի • նմանութիւն • գաղ • ուչկունլուգ •

Ազգակից • կցի • աւ • ոց • օք • (գոյ) • մեկ ազգէ ծնած • գաղ • պէր միլլեթէն տօ՝ ղան • Ես • արենակից • գաղ • գըլըմ • ագ՝ րապալ • գաղ • խէյշ • ըդդ • զնուածք՝ Կ՚երթ ես վարի ածականագրէս, և նշանակէ հան՝ գէտ • նման • գաղ • ուչկուն •

Ազգակցիմ • եցայ • եաց • էլ • (էնշա) • մեկ ազգէ ըլլալ • գաղ • պէր միլլեթէն օլ՝ մագ • Ես • արենակից ըլլալ • գաղ, ագ՝ րապալ օլմագ •

Ազգակցութիւն • թեան • թիք • թիւց • թիքք • (գոյ) • արենակցութիւն • գաղ, ագրապալըգ •

Ազգահամար • ի • իւ • իյ • իւք • կամ, ից • օք •

(ած) : ազգը թլվլոզ · առհմը թլվլոզ · ցեղ, միլլեթ սպան· սինսիլլ սպան : Եա, (գոյ) : ազգին թիվը· առհմին թիվը· ցեղ, միլլեթ սպյռը· սինսիլլ սպյռը : Եա, ազգին կամ առհմին առմարը· ցեղ, միլլեթի տէֆթէրի · սինսիլլ տէֆթէրի :

Ազգային · պինպ, ովլ · ոց, ովլք · (ած) : ազգին վէրաբերեալ· ցեղ, միլլեթէ միւթալիք : Եա , ազգական · արէնաիկ · ցեղ, գրսէմ · ագրասպ :

Ազգանուն· ացպց · ացիր· անալ · (էէզոյ) : ազգ ըլլալ· ցեղ, միլլեթի օլմագ· Եա, ազգական ըլլալ· ցեղ , ագրասպ օլմագ· Եա , նմանիլ · ցեղ , պէնզիլմէք :

Ազգասէր · ի, աւ · ոց, զք · (գոյ) : ազգի գլուխ · ցեղ , միլլեթի պաշլը· Եա, ցեղպաէտ · ցեղ , ազ պաշլը :

Ազգասիրութիւն · թիւ, թիւր · թիւց, թիւք · (գոյ) : ազգին վրայ իշխանութիւն· ցեղ , միլլեթի պաշըլըգ :

Ազգասիրդ· (ած) : ազգականի հետ պատնէշող :

Ազգապետութիւն · թիւ, թիւր · թիւց, թիւք · (գոյ) : ազգականի հետ պատնէշելը :

Ազգասէր · սիրի, աւ · ոց, զք · (ած) : ազգը սիրող · ազգին բարի ընող · ցեղ , միլլեթինի սէվէն · միլլեթինէ էյլիք էաէն :

Ազգատ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) : ազգը կորսըված · ցեղը պակասած · ցեղ, սինսիլլէսի զայի օլմուշ · ձինսի թիւքէնմիշ :

Ազգատ առնել · ‖ : ազգը կորսուցընել· ցեղը կոտրել · ցեղ , սինսիլլէսինի թիւքէնմէք · ձինսինի գըրմագ :

Ազգատոհմ· ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) : ցեղ· ցեղ , ոզի ոօփ · սինսիլլ · գաւմ :

Ազգաւիմբ ·
Ազգովիմբ ·
Ազգովին · } (ւոէնց) : բոլոր ազգովը · ցեղ , միլլեթէն · սինսիլլ · ձէ · ոզյձա :

Ազգ· (գոյ) : իմացք· ցեղ, խապէր· տուչուշ :

Ազգական · ի, աւ · ոց, զք · (ած) : իմացը նող · ցեղ, խապէր վէրմէի· տուչուշուն· Եա : հզէակող· հզէակէալ · ցեղ, չալ էաէն· չալ օլմուշ : Եա, ազգող· կորուկ · ցեղ , թէհսիրլի · քէսկին · պիրագիր :

Ազգականութիւն · թիւ, թիւր · թիւց, թեամբք · (գոյ) : իմացք · ցեղ , խապէր : Եա, ազդրդութիւն · կորուկութիւն · ցեղ , թէհսիրլի · քէսկին · պիրլիգիր :

Ազգ առնել · ‖ : զեկուցանել· իմացք տալ· ցեղ , խապէր վէրմէք · տուչուրմագ :

Եա , հռչակել· հրատարակել · ցեղ , չալ էթմէք · թէվաթուր էթմէք :

Ազդարան · ի , աւ · ոց , զք · (գոյ) : իմացը նելու տեղ · ցեղ , խապէր վէրիլէճէք էէր : Եա , իմացընելու գործիք · ցեղ , խապէր խաէճէք էլմէ :

Ազդարար · ի , աւ · ոց , զք · (ած) : իմացընող· ցեղ , խապէր էէմրիչի · պիլտիրիչի · տուչուրուճու :

Ազդարարութիւն · թիւ , թիւր · թիւց , թիւք · (գոյ) : իմացք տալը · ցեղ , խապէր :

Ազդել · ւոյ , եաւ · եայ , եազ · (ած) : իմաց ընելու · ցեղ , խապէր վէրիլէճէք : Եա , իմաց ընող · ցեղ , խապէր վէրիչի :

Ազդեմ· եցի · եա · ել · (էէզոյ) : իմացք ընել· ցեղ, խապէր վէրմէք· տուչուրմագ : Եա, հզէակէլ· ցեղ, չալ էթմէք· Եա, նեղգործել· օգտել· ցեղ , թէհսիրը էթմէք· եարամագ · պուս , տէրկիրիփաէն : Եա , զրգել· ցեղ, ֆիթե վէրմէք : Եա, առնել· իրակէլ· ցեղ , էթմէք · էյլէմէք :

Ազդեցողական · ի , աւ · ոյ , զք · (ած) : զեկուցանող· ցեղ, խապէր վէրիչի : Եա, ազդող· ցեղ , թէհսիր էտիչի : Եա, դըրդող· ցեղ , ֆիթե վէրիչի :

Ազդեցութիւն · թիւ , թիւր · թիւց , թեամբք · Ազդեցուիմ · ման , մամբ · մանց , մամբք · (գոյ) : իմացք · ցեղ , խապէր : Եա, նեղգործուիլ · կոտրուիլ · ցեղ, թէհսիրլիք · քէսկինլիք : Եա , զրգուիմ · նեղշնալմէ · ցեղ , ֆիթե վէրիլ :

Ազդեցուցիչ · ցուցչի , աւ · ոց , զք · (ած) : զեկուցանող· ցեղ, խապէր վէրիչի : Եա, զօրաւոր · կոտրակ · ցեղ , քէսկին · պիրաալիր :

Ազդեւոր · ի , աւ · ոց , զք ·
Ազդոյ · ի , իւ · ից , իւք ·
Ազդու · ուի , ուաւ · ոց , զք · } (ած) : ծանուցանող · ցեղ , խապէր վէրմէի · չալ էտիչի : Եա , նեղգործող· զօրեղ · կոտրակ · ցեղ , թէհսիրլի · հաէկէթլի · քէսկին :

Ազդուիմ· ման , մամբ · մանց , մամբք · (գոյ) : տես Ազդեցութիւն :

Ազդր · դեր , երբ · երաց , երբք · (գոյ) : վերին մասն սրունիցդ · ցեղ , պուտ · գալչայ : Եա , թև · ցեղ , գօլ : Եա , քամակ , կռնակ · ցեղ , արգայ :

Ազն · ազին , ազամբ · ազինք , ազանց , ազամբք · (գոյ) : ազգ· առհմ· ցեղ, միլլեթ · ոզյ · սինսիլլ : Եա, ժողով · ցեղ ,

Ազնաւորութիւն · թ՚ն, թ՚ը · թ՚ից, թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : ազնուականութիւն · գ՚ոն՚ , ազգասեռ լիք : Ես , գաղութավարութի՚ն · գ՚ոն՚ , իւր՚ ֆանը լըզգ · խօշ՚ոդզլըզգ :

Ազնիւ · ոյ , ով՚ կամ՚ , ի , աւ · ից , օք · (ածական) : մեծազգի · ազատազգի · գ՚ոն՚ , քիշլազատ · չէլէպի : Ես , ընտիր · պատուական · գ՚ոն՚ , խօշ · լաթիֆ · պ՚ոյս , սաս :

Ազնուաբարոյ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : ազնիւ բնութի՚ն ունեցող · գ՚ոն՚ , խօշ թապիլէթլի · ազալէթ :

Ազնուագոյն · (ածական) : գաղտյուսակ · բանբերգութի՚ն · գ՚ոն՚ , մէրհամէթլի · լաթիֆ սահիպլի :

Ազնուազարմ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : իշխան նաղըն · գ՚ն , ազգասեռ , պ՚ոյս , վալանիժաս :

Ազնուական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) : մեծազգի · գ՚ոն՚ , քիշլազատ · ասըլզատ : Ես , պատուական · յարգոյ · ազնիւ · ըռէնիս · ազնիւր · գ՚ոն՚ , մէհրաբա · իւսաիւն · էլա :

Ազնուականագոյն · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : խիստ մեծ տոհմի եկած · գ՚ոն՚ , պէյզատակ : Ես , խիստ ազնիւ · գ՚ոն՚ , փէք էլա · փէք իւսաիւն :

Ազնուականութի՚ն · թ՚ն , թ՚ը · թ՚ից , թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : մեծատոհմութի՚ն · գ՚ոն՚ , քիշլազատլիք · չէլէպիլիք :

Ազնուանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ) : պատուական ըլլալ · գ՚ոն՚ , չէլէպիլէնմէ՚ք · լաթիֆլէնմէ՚ք :

Ազնուապետութի՚ն · թ՚ն , թ՚ը · թ՚ից , թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : տէրութի՚ն կամ ազատվարիտալ յաղ · նութականաց · գ՚ոն՚ , պէյլիք · արխօնատլըզգ · գօճապաշըլըզգ :

Ազնուանուագ · (ածական) : փափուկ մեծցուցած · գ՚ոն՚ , մէրհէպկի իլէ պէօյիւմիւշ · իքբալը սագլանմըշ :

Ազնուատոհմ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : մեծ ազգի · գ՚ոն՚ , ազգասեռ · պ՚ոյս , փաքնիժաս :

Ազնուութի՚ն · թ՚ն , թ՚ը · թ՚ից , թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : մեծատոհմութի՚ն · գ՚ոն՚ , ազգասեռլիք : Ես , պատուականութի՚ն · գ՚ոն՚ , լաթիֆլիք :

Ազոխ · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : ժուռ · խակ · գ՚ոն՚ , գօրուգ · գ՚ոյս , ղըռըկ · տըղ , խամ :

Ազոխանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ) : ազոխ ըլլալ · գ՚ոն՚ , գօրուգ օլմագ :

Ազոխաջուր · ջրոյ , ով՚ · ոց , ովք · (գ՚ոյ) : ջուր քամեալ յայլոյ ի պէտս կերակրոյ · գ՚ոն՚ , գօրուգ սուլար :

Ազոտ · ի , իւ · ից , իւք · կամ՚ , ով՚ · ոց , ովք · (գ՚ոյ) : փթիր · չորացեալ քակոր եղանից · գ՚ոն՚ , գուրու թէզիք · պ՚ոյս , նիւղուշլայ :

Ազտեր · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : խաւիծ · փոխինդ · գ՚ոն՚ , պուլամաճ :

Ազտոտ · ոյ , ով՚ · ոց , ովք · (գ՚ոյ) : գահ · նստարան · գ՚ոն՚ , թախտ · քիւրսիւ · խակիմի · պ՚ոյս , նիւմունէճէ : Ես , իշխանութի՚ն · գ՚ոն՚ , փոյզ · մանսուպ :

Ազտոտաժառանգ · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : իշխանութի՚ն ազտոտ ունեցող · գ՚ոն՚ , թախտ վարիսի · մանսուպ սահիպլի :

Ազտոտակալ · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : փոխանորդ · գ՚ոն՚ , վէքիլ · գայմագամ : Ես , ազտոտ նստօղ · գ՚ոն՚ , մանսուպլունա օթուրան :

Ազտոտակալութի՚ն · թ՚ն , թ՚ը · թ՚ից , թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : փոխանորդութի՚ն · գ՚ոն՚ , վէքիլլիք · գայմագամլըզգ : Ես , իշխանութի՚ն ազտոտ ունելը · գ՚ոն՚ , մանսուպլունա օթուրմասը :

Ազտոտիկ · կցի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : մեկ աեղ ազտոտ նստօղ · հաւատալ իշխանութի՚ն ունօղ · գ՚ոն՚ , թախտաշ · մանսուպտաշ :

Ազտոտկալութի՚ն · թ՚ն , թ՚ը · թ՚ից , թ՚ամբք · (գ՚ոյ) : մեկ տեղ ազտոտ նստիլը · հաւատալ իշխանութի՚ն ունիլը · գ՚ոն՚ , մանսուպլուզգ · տաշլըզգ :

Ազտուծայք · ից , իւք · (գ՚ոյ) : հէգ · պղտիւ բէն · գ՚ոն՚ , հէգէ · հէլիֆպէ հարֆլարը :

Ազտուր · (գ՚ոյ) : ոսք · գ՚ոն՚ , ոյագ : Ուսան մինչ ասի առ ազտուր կոսկէ · նշանակիլ ոսքի տալ առնել · գ՚ոն՚ , ոյագ տէպիլնէ տմնագ · չըղնամագ · փայիմալ էթմէ՚ք :

Աժէգ · էից , իւք · (գ՚ոյ) : գին · գ՚ոն՚ , գըմմէ՚ք · տէյիր · պահա :

Աժխոյժ · կամ՚ աշխոյժ · խուժ , իւ · ից , իւք · (ածական) : եռանդուն · գ՚ոն՚ , էշղլի : Աչերք իւ վարի գոյականապէս , և նշանակէ զառատիկ վառումն ոգւոյ · գ՚ոն՚ , էշղ :

Աժխոյժք · կամ՚ աշխոյժք · ից , իւք · (գ՚ոյ) : եռանդն · այսինքն՝ յանկարծ և առատիկ վառումն ոգւոյ · գ՚ոն՚ , էշղ :

Ալաւունք · ից , իւք · (գ՚ոյ) : է համանատ զուէ՚ի ինչ : տես Բազմաստղք :

Ալէբաստաձաւ · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : ալուր ծախօղ · գ՚ոն՚ , ունձա :

Ալուր · ի , աւ · ից , օք · (գ՚ոյ) : ձէբունի ·

պած, էխթիար • ապատպալը • գօմանան։

Ալեորիմ. եցայ • եաց • իլ • (չԷՔՏ) ։ ծերա_նալ • պած, էխթիարլանմագ • գօմալմագ։

Ալեորութիւն • թիւ, թիք • թիկց, թեամիք • (գոյ) ։ ծերութիւն • պած, էխթիարլըգ։

Ալէգետ • ի, իս • (գոյ) ։ գետ յորում գտա_նին քարեր ալիք • պած, տալկալը չայ • Ես, է մանաւանդ անուն գետոյ իրիք հոյ_ատանոց • պաիչօրէն, ալիս գետ։

Ալելու • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ օրհնաւէտ • պած, մեծ։ Քսայ մանաւանդապահ ալե_լուք կոչին տաղմանք գիշերապահին ժամանակ որ սկսանի ալելուիային։

Ալելուիա • ‖ ։ է բառ եբրայական • որ թարգմանի օրհնեցէք զՅԻՐ • պած, ալե_հա առա էմին։

Ալէխատն • (ածՏ) ։ այր որոյ մօրուսն խառն է ի սեաւ և ի սպիտակ հերայց • պած, գըռա սագալը • պօրո, սիւմալ։

Ալէկոծ • ի, իս • իլ, իւք • (ածՏ) ։ ալէկոծել • ալէկոծուէ մէջը եղօղ • պած, տալկալը_նան • ֆուռԹուննա իչինէ սիւշէն։

Ալէկոծեմ. եցի • եա • ել • (ՆէրԳոյծ) ։ ալե_կոծուէ հանել • ալէկոծուէ տառապեցու_ցանել • պած, ֆուռԹուննա չըգարմագ • ֆուռԹուննա իչինէ պրադմագ • Ես, տմ_բոխել • ազգիկ • վըռովէլ • պած, ալե_իւսի էԹմէք • վէլվէլէ չըգարմագ։

Ալէկոծիմ. եցայ • եաց • իլ • (չԷՔՏ) ։ ալէկո_ծուԹէ մէջ անկանիլ • պած, ֆուռԹուս_նայա օղրամագ • Ես, ամբոխիլ ազգիկ պած, ալե իւսի օլմագ։

ԱլէկոծուԹիւն • թիւ, թիք • թիկց, թեամիք • (գոյ) ։ ամբոխումն ջուրց ծովու կամ գե_ազ ի սաստկանէ հողմոյ • պած, ֆուռ_Թուննայ։ Ես, վըռովումն, կամ խռովու_Թիւն • պած, վէլվէլէ։

Ալէսատ • ի, իս • իլ, իւք • } (ածՏ) ։ յոյժ
Ալէսանջ • ի, իս • իլ, իւք • } ալէկոծեալ • պած, ըզյեԹ տալկալը • ֆուռԹուննալը։ Ես, ալէկոծուէ հանօղ • պած, տալկա_լատան • ֆուռԹուննա չըգարան։

Ալեւոր • ալեր, ալերը • կամ ալերաւ • ացի, օք • (գոյ) ։ ազան ցորևնոյ և այլոց նմանեաց_պած, ուն • պրո, ատ • ազգիկ, ԹաՀկիւն։

Ալեւոր շրշմայի • ‖ ։ սուսամ ունի • պօրո, պեզկիշէ • ազգ, ատոի կիւնՀկիւ։

Ալեւրատպօր • (գոյ) ։ է Թան կալվեալ յա_էբրկ • պօրո, ապտաղկ։

Ալիք • ալեաց • ալեօք • (գոյ) ։ կոՀակ • պած, տալկայ • պօրո, տալկիշէ • ազգ, ՀՀվէ, Ես, Հէրմանկ մօրաք • պած, պէչալ տագալ։

Ալնատպօր • ‖ ։ տես Ալնատպօր։

Ալոճ • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ է պտուղ մի_մեծութեամբ խրթև գնալին • հասեալ ԹԹուռաշ և ախորժելի • պած, հալըշէ։

Ալոճենի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • (գոյ) ։ ծառ ալոճի, որ յատկապէս բուսանի ի վայրի ա_դիս • պած, հալըշ տագալը • պօրո, քէՀՀ_ազգ • զպրութ։

Ալօշ • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ էգ ուլ • պած, քէչի եամրատաւ • չէփիճ • պօրո, չէփիճչը։

Ալուացուիչ • գործի, իս • իլ, իւք • (ածՏ) ։ պուղատճին • պած, ՀՀլվէլի • պիկրչքէՀի։

Ալուց • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ միրգ • պտուղ • պած, ՀՀլվէ • էհմիչ • պօրո, պար։

Ալփաբէտք • ից • օք • (գոյ) ։ սկզբնաբանք • պած, էլիֆպէկ եաղալըը։

Ալփայ • ի, իս • (գոյ) ։ է առաջին գրային յուշակ • որ է ի մէջ այբ։

Ալբ • (գոյ) ։ խորք • ձորք • պած, աէրին էէր • աէրէ ։ Ես, վտալար • պած, գովուգ_էյն • մաղարա։

Ա՛խ • (ՆԷՋՏՈՒՔ) ։ ահ • պած, հայիֆ։

Ամ • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ փակ • պած, քէլիա • գօփճա։ տես Ազմ։

Ամատրոյժ • րուժի, իս • իլ, իւք • (ածՏ) ։ խառնաճաղձ • ազգիաճաղձ • պած, չամա_Թալը • հէնկէաճէլի • ֆիշալը։

Ամատեղագէս • գիսի, ու • ից, օք • (գոյ) ։ անգլուխ • պած, սիրկէ սալալը։

Ամեմ • տես Ազմեմ։

Ամեստ • ի, իս • իլ, իւք • (գոյ) ։ պատու_հան • պահանոց • ուր փակեալ պահին իրք • պած, ռօլապ։

Ամերսկան կամ ամերկան • (ՆայԷՏ) ։ ան_խնայաբար • պած, ՆիսաֆըլզՀա։

Ամմար • ի, ու • ից, օք • (ածՏ) ։ տխմար • ագէտ • պած, աչմագ • պիօն։

Ամմարանամ. ացայ • ացիր • անալ • (չԷՔՏ) ։ ապիսանալ • պած, աչմագլանմագ։

Ամմարութիւն • թիւ, թիք • թիկց, թիքք • (գոյ) ։ ապիսութիւն • անհմտութիւն • պած, աչմագլըգ։

Անթիար • ի, ու • ից, օք • (ածՏ) ։ տատրին • յեսին • նուաստ • պած, աշարլը • էանաս • ԹԹխպապըգ։

Ամայն • ի, ու • ից, օք • } (գոյ) ։ ընդ
Ամպհան • էնի, իս • իլ, իւք • } դխնակաց • ընդդխմամբ • պած, տիւշմանա գարշը

ժօղ և բայօղ ջախորժակս • գած՝ իշ_ տահ ասեն։

Ախորժելի • ւոց, ւաւ • ացող, ացոց • օք • (ած) = փափագելի • հաճելի • գած՝ հաղ_ նադատ։

Ախորժեմ • եցի • եա • ել • (ինչպէս ծնիլ)

Ախորժիմ • եցայ • եայ • ել • (հասարակ)

յօժարեցուցանել • փափագանօք սի_ րել • գած՝ հաղ. կենակից • խօշանարագ իստեակ։

Ախորժուիլ • ՊԵ, ՊԷ • ԹԷ, ԹԷ • ԹԷանց, ԹԷամբք •

Ախորժումն • ման, մամբ • մանց, մամբք • (գոյ) = փափագ • յօժարութիւն • հաճութիւն • գած՝ իշտահ • հաղ։

Ախտ • ի, իւ • իցս, իւք • (գոյ) = կիրք • ցաւ • գած՝ ախտ • մարդ • աղբը • իլլկեծ • Եա, մարմնական • գած՝ խոց։

Ախտաբանութիւն • ԹԷ, ԹԷ • ԹԷց, ԹԷամբք • (գոյ) բացատրութիւն ախտից • գած՝ մարդ ԹԷապրիլու։

Ախտաբեր • ի, աւ • ից, օք • (ած) = պատճառ ախտից • գած՝ իլլկեծ կհեծիլուն • հաս_ տատելոցս սէպէպ։

Ախտաբիծ • բծի, աւ • ից, օք • (գոյ) = ախ_ տի նշան • գած՝ մարդ նշանէսիլ։

Ախտաբոյժ • բուժի • իւ • իցս, իւք • (ած) = հիւանդութիւնը ըստ նոցին օղ • գած՝ մարդը, որ կրնայ էտեղծել • տալ ստորագրել Եա, իբրև գործին նշանակէ բժիշկ • գած՝ հիւքմ. Թաղիպ։

Ախտագնիմ • եցայ • եայ • իլ • (չերպէս) • ցաւ գալ լինելոյ • խիտ հիվանդանալ • գած՝ մարդը օլմագ • տէրսլի օլմագ։

Ախտաժեռանիլ • ԹԷ, ԹԷ • ԹԷց, ԹԷամբք • (գոյ) = ցաւագործութիւն • գած՝ մարդը ըստ։

Ախտաժէտ • ժետի, իւ • իցս, իւք • (ած) = ցաւագար • հիւանդոտ • գած՝ տէրսլի • մարդը • իլլկեծլի։

Ախտաչէզ • (ած) = շատ կերպ հիւանդութիւն ունօղ • գած՝ ղայկեծ մարդը տէրսլի։

Ախտածք • իցս • իւք • (գոյ) = հիւանդութիւն • գած՝ իլլկեծ • մարդ։

Ախտական • ի, աւ • ից, օք • (ած) = հի_ Ախտակիր • կրի, աւ • ից, օք • ւանդութիւն ունօղ • ցաւագար • գած՝ տէրսլի • իլլկեծ_ լի • մարդը։

Ախտակից • կցի, աւ • ից, օք • (ած) = մէկին հիւանդութիւնը կցորդ • գած՝ մարդագա իլ_ հագ։ Եա, ցաւակից • գած՝ տէրսլիչէին։

Ախտակեմ • եցի • եա • ել • (չերպէս) • տա_

Ախտակիր • եցայ • եայ • իլ • նիլ կրկին • չորցարիլ • ցաւ կրել • գած՝ ձէքիա չէք_

տւթան • սէրտէնկէչտի • գահրաման • պարս • հէմալէբար • Եա • պատնէշ • գած՝ մեհեբլիչ • Եա, նշան յաղթուէ • յաղթա_ նակ երեւելի գործոց • Եա • է կապուտան Թշնամեաց կախել՝ ի բարձունս • գած՝ տիւշման քէչէփերիմէին ասկը։

Ախոյանաբար • (ածէս) = կռուիլի պէս • գած՝ գահրաման կիտլի։

Ախոյանակից • (ած) = կռուիլի ընկերը • գած՝ հիյս արքատաչը։

Ախոյանք • անաց • օք • (գոյ) = զարդք ինչ շինուածոց կամ արձանաց բաղկացեալ յատարաց պատերազմի՝ ի տուընթաց՝ ի տիգաց՝ ի վահանաց՝ ի տաղաւարաց՝ ևայլ։

Ախտնդանք • անաց, անօք • (գոյ) = Թոք կամ լեարդ հանդերձ Թոքով • գած՝ ՀԻԿԸ։ Եա՝ տէղիք լերդից և վայծելոյն • գած՝ ՀԻԿԵՐԻՆ վէ տալաղլն ՄԷքեանը։ Եա՝ անդոհուիլ • գած՝ ՄԷրագ • աՖագան։

Ախտնդատու • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) = սրբ_ տու • գած՝ ՀԻԿԵՐԻՆ • եուբէկլի • Եա՝ անդո հուիլ ուզող • գած՝ տէկտալլը • աՖագանլըը։

Ախտո • ցի • ոյ • ոց • ուք • (գոյ) = փակաո • մնուր գրատուց՝ կամ բնակարան արջա_ ուաց • գած՝ տաւար եամաձագ եէր • ա_ հըր • պարս • ախիւր։

Ախտոտակալ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) = վէ_

Ախտոտակեաս • ի, աւ • ից, օք • բակացու որ քունի երիվարաց • գած՝ միլլրախօտ • խմչախօտ • պարս • սիւռեռբաւար։

Ախորժ • ի, իւ • իցս, իւք • (գոյ) = փափագ • գած՝ իշտահ • խոհեմք • Իսկ մերթ վարի իրրև ածական, և նշանակէ փափագելի • գած՝ հաղ օլունճաձագ • խօշ • էհվիպ։

Ախորժաբար • (ածէս) = փափագելով • գած՝ խօշանարագ • խոհեմք իլէ •

Ախորժակ • ի • աւ • ից, օք • (գոյ) = փա_ փագ • հաճոյք • բաղձանք • գած՝ միտկ • իշտահ • խոհեմք • արզու։

Ախորժական • ի, աւ • ից, օք • (ած) = ախոր_ ժելի • գած՝ խօշանարագ • հաղը օլունճագ։

Ախորժահամ • (ած) = համեղ • գած՝ լէ_

Ախորժահաճախ • զհեղի • չհշնելի •

Ախորժանկար • ի, աւ • ից, օք • (ած) = նկար կամ պատկեր որ է ըստ ախորժակաց նկարչին • և ոչ ըստ կանոնաց արհեստին • գած՝ միքսամ ձէ քիչէն բէամ։

Ախորժանք • անաց, անօք • (գոյ) = փափագ • յօժարութիւն • գած՝ իշտահ • հաղը • միտկ։

Ախորժաշարժ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) = շար

մէք • տէրտ չէքմէք ։

Ախտակրութեիւն • թէ՛, թէ՛ • թէ՛ց, թէ՛ք • (գ•ց) • յաւ կրնէլը • •ած՛, մարագ • տէրտ ։

Ախտակցաբար • (հ•ի՛ք•ց) • յաւակցաբար • •ած՛, տէրտլէշմէ իլէ • ատ՛ըմագ իլէ ։

Ախտակցիմ • էցայ • էած՛ • իլ • (չէ՛ղ•ւ) • յաւ ակիլ ըլլալ • •ած՛, տէրտատաշ օլմագ • ատ՛ըմագ ։

Ախտակցութեիւն • թէ՛, թէ՛ • թէ՛ան՛ց, թէ՛ամ՛ք • (գ•ց) • յաւակցումի • •ած՛, ատ՛ըմագլըգ ։

Ախտահալած • ի՛, իւ • իցյ • իւ՛ք • (•ած՛) • մէ՛ժօղ հիւանդութեանց • •ած՛, մարագը տէ՛ք էօ՛տէ ։

Ախտանամ • ացայ, ացի՛ր • անալ • (չէ՛ղ•ւ) • խօ՛թանալ • հիւանդանալ • •ած՛, իլէ՛թիլը օլմագ • խատեթէ՛լէնմէ՛ք • Եա, չարչարմիլ • յաւ իլ • •ած՛, տէ՛փոյ չէ՛քմէ՛ք ։

Ախտանկիմ • էցայ • էած՛ • իլ • (չէ՛ղ•ւ) • հիւանդութե՛ հանդիպիլ • յաւ ակ ըլլալ • •ած՛, տէրտէ տիւշմէ՛ք • մարագա օղրամագ ։

Ախտաշարժ • ի՛, իւ • իցյ, իւ՛ք • (•ած՛) • ախտագործ ըլլալ և բարբառող զախտս, կամ զմոլութիեան • •ած՛, մարագը թէ՛փիւ տէ՛ր • քէօ՛թիւ խոյտ թէ՛փէ՛ւէ՛ր ։

Ախտապարար • (•ած՛) • պատճառ ախտից • լ՛ցեալ յաւգ • •ած՛, մարագ իլէ տօ՛լմագ • իլէ՛թիլը ։ Եա, ունօղ զիւաթար տուրու թիւնս • լ՛ցեալ մալութէ՛ • •ած՛, քէօ՛թիւ խոյտ օլան ։

Ախտասէր • ի՛, աւ • ացյ, օգ • (•ած՛) • սիրօղ զմոլութիս • •ած՛, քէօ՛թիւ խոյտ սէ՛վէն ։

Ախտասպան • (•ած՛) • մոլութիը մեռցնօղ • գէ՛ղ տուրութէ՛ը սպանօղ • •ած՛, քէօ՛թիւ խոյտ էօ՛լտիւրէն ։

Ախտաքակոյ • ի՛, իւ • իցյ, իւ՛ք • (•ած՛) • տատե՛ղ խոտանե՛ վէ՛րաբէ՛րեալը • •ած՛, միանդամ լ՛ցէ՛ միւ՛թալիդ • փաշ՛ը լ՛ըլ՛ղ միւ՛թալիդ ։

Ախտասրմախ • ի՛, աւ • ացյ, օգ • } (գ•ց) • մարագ

Ախտասրմալ • ի՛, իւ • իցյ, իւ՛ք • } դու տատը նայօղ • կոխարդ • •ած՛, տատմին թալի՛ • հմնէ պագան • նուռնամ պագան • փալ՛ը • պագըմ՛ը ։

Ախտատուր • ի՛, աւ • ացյ, օգ • (•ած՛) • յաւագար • •ած՛, մարագը՛ը • գ•ր•ւ, կ՛ըրի՛փ՛ար ։

Ախտատրիմ՛ • էցայ • էած՛ • իլ • (չէ՛ղ•ւ) • հիւանդանալ • յաւ ակ ըլլալ • •ած՛, մարագը՛ը օլմագ ։

Ախտատուրութէ՛ր • թէ՛, թէ՛ • թէ՛ց, թէ՛ամ՛ք • (գ•ց) • հիւանդութե՛ • •ած՛, մարագըլըգ ։

Ախտ ծ՛ըլ՛ըական • ‖ • տե՛ւ ծ՛ըլ՛ըական ։

Ախտաւնակ • ի՛, աւ • ացյ, օգ • (•ած՛) • ախտաւ ժէ՛ւ • հիւանդութա • •ած՛, տէ՛րտլի • իլլէ՛թիլի ։

Ածական • ի՛, աւ • ացյ, օգ • (•ած՛) • մանագրա կան • վանն դ՛ըրվօղ • •ած՛, իւ•սաիւնէ գ՛օնա լան • զամմ՛ Խակ ըս քէ՛ըակատաց՝ ածական կոչին այնպիսի բառք՝ որք զորպիսութէ՛ իրին ցուցանեն • սպ՛ • բարի • չ՛ղմարիտ • գ՛ելէ՛ցիկ • ևջ • արդ • նամ՛ • վատ՛ ։

Ածանց • ի՛ • իւ • իցյ • իւ՛ք • } (•ած՛) • մէ՛

Ածանցական • ի՛, աւ • ացյ, օգ • } կէ՛ն՛ ի մէ՛կէն անցուցած • •ած՛, ագատարը՛ը՛ը՛ • Եա, շատ անցնօղ • իսկզն անցնօղ • •ած՛, թէ՛զ կէ՛չէ՛ն • ֆ՛իլ՛չ՛ալ կէ՛չէ՛ն՝ Խակ ըստ քէ՛ըակա նաց • ածանցական են այնոքիկ բառք՝ որք գ՛իր իմն կամ անունան մասնիկ ենչ՛ ի վեր չ՛ցյ յարեալ ունին ենքեանց • և այնու փո՛ խակ են ի նախկին նշանակուե՛ իւ՛բանց յայլ նշանակութէ՛ան • որպէս ծ՛ովային • երկրաւոր • բանաւոր • ևջ ։

Ածանցեմ • էցի՛ • էած՛ • էլ • (չէ՛ղ•ւ•ց) • մէ՛կէ՛ ի մէ՛կէն անցը՛նէ՛լ • •ած՛, ագատարմագ ։

Ածանցիմ • էցայ • էած՛ • իլ • (չէ՛ղ•ւ) • մէ՛կէ՛ ի մէ՛կէն անցնիլ • •ած՛, ագատարը՛լմագ ։ Եա, չուտմը անցնիլ • •ած՛, ֆ՛իլ՛չ՛ալ կէ՛չմէ՛ք ։

Ածանգ • իցյ, իւ՛ք • } (գ•ց) • մէ՛կէ՛ ի մէ՛

Ածանցումն • ման • } կէ՛ն անցնիլը • •ած՛, ագատարը՛լմագ ։

Ածէ՛լ • ացյ, էաւ • էացյ, էօգ • (•ած՛) • տանէ՛լու • բէ՛ըէ՛լու • •ած՛, կէ՛օթիւբիւլէ՛ՀէՀ • կէ՛թիրիլէ՛ՀէՀ • Եա, տանօղ • բէ՛ըօղ • •ած՛, կէ՛օթիւբէ՛ն • կէ՛թիրիլն՝ Խակ հրբէ՛ն վարի գ՛ցյտնաւոպէս • և նշանակի սրբ՛ի՛ն վար սաւիրաց • որ ռամիօրէն կոչի ածը՛լ • •ած՛, ուսնամար • գ•ր•ւ • սիւ՛թիւրէ՛ • արդ • մա՛ւ ։

Ածէ՛մ • ածի՛ • ած՛ • էլ • (չէ՛ղ•ւ•ց) • տանիլ • բէ՛ըէ՛լ • •ած՛, կէ՛օթիւբմէ՛ք • կէ՛թիրմէ՛ք ։

Ածէ՛լ տպտակ • ‖ • չտմնտ վ՛ըրմագ ։

Ածէ՛լ զմուռս • ‖ • տիւշնէ՛ն՛մէ՛ք • ֆ՛իլ՛ր կ՛ծմէ՛ք • գ•ր•ւ • էնտիչ՛ցէ՛կէ՛ն ։

Ածէ՛լ զ•ցոյլ • ‖ • տ՛ծէ՛չէ՛ տօ՛գմագ ։

Ածէ՛լ ի բ՛ուռն • ‖ • էլէ՛ պ՛ըրագմագ ։

Ածէ՛լ ուէ՛ք ծուն՛ր • ‖ • տիւզ չ՛տօ՛գմէ՛ք ։

Ածէ՛լ ջ՛ուր յ՛ամ՛ն • ‖ • գ•ւ•ց տու տօ՛լ տուրմագ ։

Ածէ՛լ • ‖ • հաւկի՛թ ածէ՛լ • •ած՛, եուտ՛ուրթ լ՛ամագ ։

Ածխագործ • ի՛, աւ • ացյ, օգ • (գ•ց) • գործէ՛լն շինօղ • •ած՛, քէօ՛թիւբ՛ի՛ւ • գ•ր•ւ • էնչ՛իչ՛ցէ՛կէ՛ր ։

Ածխանամ • ացայ • ացի՛ր • անալ • (չէ՛ղ•ւ) •

գործելի ըլլալ • բ, քեօմիւք օլմագ • քեօմիւր քեսիլմէք։

Ածխանոց • ի, ու • ից, օք • (գ•ց)։ գործելի դնելոյ ուղղ • բ, քեօմիւրլիւկ • գ•բ•, հնքիշ[illegible]ան։

Ածխավաճառ • ի, ու • ից, օք • (գ•ց)։ գործելի ծախօղ • բ, քեօմիւր թիւճ[illegible]ը։

Ածու • ուց, ու • ից, ուք • (գ•ց)։ բանջարա նոց • որք են սահմանաւոր տեղիք ինչ, որ գոնէին ի պարտէզս առ ի սերմանել կամ տնկել ի նոր զնաւարտս • բ, սեղ զեվեռ տիքիւճէք պրըմըշը մահալ • եվէք • Թառլոյ • օձագ • գ•բ•, մէշարէ • տեռ և Աբծու։ Մերթ ևս նշանակի սո վառ՝ ազգ • տուհմ • բ, միւէթ • ձինս։

Ածուառեմ • եցի • եա • եը • (հէբգ•բծ)։ որոշել ի բանջարանոցս • բ, Թառլոյ Թառլոյ հ[illegible]մէք • օձագ օձագ պրըմագ։

Ածուխ • ածխոյ, ու • ոց, ուք • (գ•ց)։ գործելի • բ, քեօմիւր • ֆոնտաա • գ•բ•, հնքիշ[illegible] • ուգ, ֆահըմ։

Ահա • ի, իւ • ից, իւք • (ո•ծ)։ տեղեակ • հմուտ • վերահասուս • բ, խոպէրտար • հէ[illegible]իկ • վուգուֆ։

Ահաւիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէբ•ց)։ տեղեակ լինել • հմտանալ • վերահասուս լինիլ • բ, հէ[illegible]իկ օլմագ։

Ահաւոե[illegible] • [illegible]ե, [illegible]ը • [illegible]եց, [illegible]իք • (գ•ց)։ տեղեկուսի • հմուսի • բ, վուգուֆլըգ։

Ակաղձ • ի, իւ • ից, իւք • (ո•ծ)։ խուռն • խնդող • հոծ • խիտ • լի • բ, ըրըգտըմ • տօլու • հըղըլը։

Ակաղձեմ • եցի • եա • եը • (հէբգ•բծ)։ խռնել • խրճողել • բ, ըտըգտըմ հ[illegible]մէք • հըղմագ • տօլտուրմագ։

Ակաղձուն • (ո•ծ)։ խուռն • խնդող • հոծ • բ, ըտըգտըմ օլմուշ • տօլու։

Ականջ • ի, իւ • ից, իւք • (ո•ծ)։ կամացը դէմ • չուզածը • բ, ըտաուէ[illegible]ոիզ • նազարի • խոիէ[illegible]քսիզ։

Ականջ • (ո•ծ)։ չուզելով • չզգիանալով • բ, զօռաբի • նազարի • խոիէ[illegible]քսիզլիք • պիլմէյէրէկ • պ•բ•, պէնազքեամ։

Ականջիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէբ•ց)։ չուզելով ընել • չզգիանալով ընել • բ, զօռաբի հ[illegible]մէք • նազարի հ[illegible]մէք • խոիէքսիզ հ[illegible]մէք։

Ականջաե[illegible] • [illegible]ե, [illegible]ը • [illegible]եց, [illegible]իք • (գ•ց)։ չուզելը • բ, խոիէքսիզլիք։

Ական • (գ•ց)։ գեանափոր անցք • բ, լ[illegible]

ղըմ • գ•բ•, ահուն • ուգ, քեհրիյզ։

Ական հասանել • ‖ փորել անցս ի ներքոյ գետնի • բ, լաղըմ ալմագ • լաղըմ գա ղըմագ • գ•բ•, ահուներքեն։

Ականագործ • ի, ու • ից, օք • (գ•ց)։ փորօղ զականս • բ, լաղըմ՝ ճը • գ•բ•, ահուներքէր։

Ականակաց • (ո•ծ)։ ակնիւ քարամբք յեռ եալ • գոհարեղինօք զարդարեալ • բ, ջեվահիր իլէ ասեանմըշ • ջեվահիրլիւ։ Իսկ մերթ գոյականացեալ առեալ՝ նշանակի արհեստաւորն որ զգոհարեղինս ընդելուզանէ • բ, ջեվահիրճի • մ[illegible]ըյիճի։

Ականակիս • (ո•ծ)։ պարզ • յատակ • զուտ • բ, զիւալ • ուգ, սաֆ։

Ականակիւր • կրկ, ու • ից, օք • (ո•ծ)։ ախտաւոր աչօք • բ, կէօզլէնեակ իլլէմէի օլան։

Ականակուռ • տե՛ս Ականակաց։

Ականահատ • ի, ու • ից, օք • (գ•ց)։ կազմօղ զգեստնափոր անցս • ականագործ • բ, լաղըմ գազըճը • լաղըմ՝ ճը • գ•բ•, ահ վան • ուգ, նագըզըղէն։

Ականամած • ոյ, ով • ոց, ովք • (գ•ց)։ է նիւթ մածուցիկ որով մեղուք խցանեն զծակաթս փեթակին առջի մասը • բ, գօվանըն իլէ մասնա • է•, զըմանա • կ[illegible]ըքամամ • բ, մեօհլիւբ մասնա։

Ականշաւ • ի, ու • ից, օք • (ո•ծ)։ շարեալ և յօրինեալ ակնիւք • գոհարովք զարդարեալ • բ, ջեվահիրլիւ։

Ականաւոր • ի, իւ • ից, օք • (գ•ց)։ որոգայթ • ծորակ • [illegible]ոիչքէն, ակնաւոր • բ, տուզագ • գ•բ•, տատ։

Ականաւոր • ի, իւ • ից, իւք • (ո•ծ)։ աչքով տեսնօղ • բ, կէօզլու իլէ կէօրէն • է•, աչքով տեսնըլած • բ, կէօզ իլէ կէօ բիւլէն։

Ականաւորեմ • [illegible]ե, [illegible]ը • [illegible]եց, [illegible]իք • (գ•ց)։ աչքով տեսնել • բ, կէօզ իլէ կէօրմէքլիք։

Ականաւոր • ի, ու • ից, օք • (ո•ծ)։ աչք ունօղ • բ, կէօզլիւ • է•, գոհարեղինօք յօրինեալ • բ, ջեվահիրլիւ • է•, երևեք լի • հնչակաւոր • բ, կէօզտէ օլան • միւ էէլէֆ • կէօստէրիչլի • գ•բ•, պէնամ։

Ականաւորեմ • եցի • եա • եը • (հէբգ•բծ)։ տալ ումեք զաչս • բ, կէօզ վէրմէք։

Ականեմ • եցի • եա • եը • (չէբ•ց)։ հայիլ • նայիլ • տեսնալ • բ, պագմագ • կէօրմէք։

Ական թօխափել • ‖ ակընթարթել • նայն կէսացն • բ, անիւտ • օլ տահաճ • օլ տէմ

Ականի · ւայ, եաւ · եայ · զք · (ԽԾ) : աչք ուշ· տեսնող· ԽՇ, կեօղիւ օձան· կեօղլիւ :

Ականողիք · (Գ»ոյ) : աչք · ԽՇ, կեօղ :

Ականջ , կամ ականջք · այ · զք · (Գ»ոյ) : ունկն · լսելիք · և ականջն է ընդունարան ձայնից · գոր · կիւշ · ուդ , իւզն :

Ականջալուծ · (ԽԾ) : ականջով լսող · ԽՇ, գուլաղը իւլէ իշխուէն : Եա, ականջով լսած · ԽՇ , գուլաղ իւլէ իշխիւլմիչ :

Ականջահնդիւն · (Գ»ոյ) : հնդալուն ականջաց · ԽՇ, գուլագ չընկլուսնագ · գոր · դանկյատէն :

Ականջաւո · ի , իւ · ից , իւք · (ԽԾ) : ականջ չունող · ականջը կտրած · ԽՇ , գուլաղը քէսիք · գուլագսըզ :

Ականջիմ· եցի · եա · ել· (չԷղոյ) : ունկնդիր լինել · ականջ դնել · ԽՇ , գուլագ վուրմագ · ախկնէմիք · գոր · կիուշկյատէն :

Ականն · ականան, ամբ · անց, ամբք · (Գ»ոյ) : ամրոց · բերդ · ԽՇ , գաղէ · գոր» տիզ :

Ականան · ի , աւ · ից , զք · (Գ»ոյ) : ամուր տեղի · ԽՇ , սըղնագ · էվին էէր · գաղէ էէր : Եա , տէրութի կամ երկիր առանձին օրինօք կառավարեալ· ԽՇ, պէյլիք՝ եաւխուա էյալէթ , քի կէնտինէ մագսուա նիղամ վէ շուրութու վար սըր :

Ականա · ի , իւ · ից , իւք · (Գ»ոյ) : է ակն ինչ պատուական , յորոյ վերայ երևին զանազան ձևք և կերպարանք երից պէս պէս երանգք· ԽՇ, լագդամ թաշը· ուդ , այնիկ հիրը : Եա , սև սաթ · ԽՇ, սիահ քէ հրիսթար :

Ականա · ի , աւ · ից , զք · (Գ»ոյ) : նաւակ · ԽՇ , գայըգ · սանտալ · ֆալէնգայ :

Ականթա · տես Ակնթա :

Ակիզ · ակզի , իւ · ից , իւք · կամ, ակզոյ , ովց , ովք · (Գ»ոյ) : է մեղեխաւոր այսինքն ձանկաւոր երկաթն Թնդլի · ԽՇ, չէնկէլլի Թանուր շէշլի : Եա , ակիզ ասի և Թիակերպ երկաթն , որ մանուածոր անուամբ կոչի Թաթակիզ · ԽՇ, Թէքէնէ վէ համուր գաղըճագ էլ գաւաոր պիր շիշ տիր :

Ակիր · ակրոյ , ով · ոց , ովք · (Գ»ոյ) : փայտաւ · բրիչ · բահ · ԽՇ , գազմայ · քէսլինակ · գոր» , Թիւրիւչէ : Եա , գուր · ԽՇ , քէսկի · էզէնէ · ղըմպայ :

Ակղթեմ· եցի · եաց · ել · (չԷղոյ) : կրթիլ սկրթիլ · ԽՇ , գայմագ · սիւրըշկէ :

Ակղեմ· տես Ակաղեմ :

Ակճիռ · (Գ»ոյ) : ուշադրութի · սասաիկ մտադրութիւն · ԽՇ , մայիլ · հէյրան :

ՅԱկճիռս կալ · ‖ ուշադիր լինել · ԽՇ ,

հէյրան օլմագ · գոյութիւն իւէ գուլագ վէրմէք · իքի պաճաղը իւզէրինէ չէօմէլ մէդ իւէ տիկնէմէք :

Ակմբիմ· եցայ · եաց · իլ · (չԷղոյ) : խմբիլ· ժողովիլ · գումարիլ · ԽՇ , ձէմ օլմագ · պէօլիւէ պաղլամագ :

Ակն · ական , ամբ · ակունք , անց , ամբք · (Գ»ոյ) : աչք · ԽՇ, կեօղ · և աչքն է գործարան տեսութ · գոր» , չէշմ · ուդ , այն : Եա , աղբուբի ակ · ջրի բերան · ԽՇ , փունար · սուլուն կեօղիւ · գոր» , չէշմէսար · ուդ , այն · չէղմէն : Եա , գոհար · ԽՇ , ձէվահիր · գոր» , էշնա · և ըստ այմ նշանակութեն յոգնակի ուշ ղականն մանաւանդ գրի ականք :

Ակնաբոյժ · բուժի , իւ · իչ , իւք · (Գ»ոյ) : բժշկող ախտից աչաց · ԽՇ , քէհվալ :

Ակն արևու · ‖ արեգակ · արև · ԽՇ , կիւնէչ · գոր» , չէշմի աֆիթապ :

ՅԱկանէ յանուանէ ասել · ‖ անունը տալ լսել ընել :

ՅԱկանէ կոչել · ‖ աչք ընդելով կանչել :

Ակնագործ · ի , աւ · ից , զք · (Գ»ոյ) : ակնիւ քարերը բանող · ԽՇ , հէքեագ : Եա , ձէվահիրճի · մէլսլիճի :

Ակնախտիլ · (ԽԾ) : աչք խոխրոցընող · ԽՇ , կեօղ գամաշտըրան :

Ակնածեմ· եցի · եա · ել· (չԷղոյ) : աչառել · ԽՇ , խաթըր տայմագ · Եա , ամաչել · պատկառիլ · ԽՇ , հիշտապ էթմէք : Եա , խնամ ածել · հոգ տանիլ · պէտ ընել · ԽՇ , կեօզէթմէք · գայըրմագ :

Ակնածու · ուի , աւ · ից , զք · (ԽԾ) : աչառուԹիւն ընող · ԽՇ , խաթըր էէն : Եա , պատկառող · ԽՇ , հիշտապ էէն · ուԹանկան : Եա , հոգ տանող· պէտ ընող· ԽՇ , կեօզէէն · գայըրան :

ԱկնածուԹիւն · Թե , Թը · Թեց , Թիւք · (Գ»ոյ) : աչառուԹիւն · ԽՇ , խաթըր էԹմէքլիք : Եա , պատկառանք · ԽՇ , հիշտապ : Եա , հոգ · պէտ · ԽՇ , կեօզէտիլ :

Ակնակապիճ· պէի , աւ · ից , զք · (Գ»ոյ) : աչքին ծակը · ԽՇ , կեօզ էվի · գոր» , չէշմիսանէ : Եա , գոհարին ընդունարանը · ԽՇ , Թաշ էվի :

Ակնակառույց · (ԽԾ) : աչք անկող · ԽՇ , կեօզ տիքէն : Եա , պլշնող· յատեալ աչօք նայող · ԽՇ , հէյրան օլարագ պագան :

ԱկնակափուԹիւն · Թե , Թը · Թեց , ԹեամբՔ · (Գ»ոյ) : անաչս առնելը · աչք խփելը ·

փաշ, կեօրմէկզլիք · իշխանի պին։
Ակնահաճոյ · ի, իս · ից, իւք · (ածական) · աչքին դանկալի եղածը · փաշ, կեօզէ խօշ կէլլէն։
Ակնահար · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · աչքով ձեռաօշ · փաշ, նաղար վերէն։ Ես, աչքով ձեռասեալ · փաշ, նաղար ալան։
Ակնահարեմ · եցի · եա · եալ · (էջ էփէօրձ) · աչքով ձեռասեալ · փաշ, նաղար վերմէք։
Ակնահարիմ · եցայ · եաց · իլ · (էջ ղուշ) · չափակնիլ · աչքով ձեռասիլ · աչք առնիլ · փաշ, նաղար ալմագ։
Ակնայարսա · (ածական) · աչքը բծաւորօղ · փաշ, կեօզիս մանուռատլայան։
ՅԱկն անկանիլ · ‖ աչքին առկը երևնալ · փաշ, կեօզէ իլինմէք։
Ակնաւազաբար · (ածական) · աչք խընամայընօղ · փաշ, կեօզիս խօշլանմալըան։
Ակն առնուլ · ‖ աչառել · փաշ, խաթըր պագմագ։
Ակնառու · ուի, աւ · ից, օք · (ածական) · աչառու · փաշ, խաթըր կեօզէ կէլլէն։ Ես, պատկառելի · փաշ, հիմաթլ օլունան։
Ակնառուիմ · թէ, թէ · թէից, թէիք · (գոյական) · աչառուիթէ · փաշ, խաթըր կեօզկոտիշ։
Ակնավառառ · ի, աւ · ից, օք · (գոյական) · վառ ռօզ գոհարտաց · փաշ, ձէվահիր թիւճ ճարըր · պուռ, ձէվհէր ֆիւրուշ։
Ակնավայել · (ածական) · տեսնելու արժան · փաշ, կեօրմէկէ սէզա · կեօրմէկէ լայըգ։
Ակնաւո · ի, իս · իից, իւք · (ածական) · միաչերնի, կամ կոյր · փաշ, կեօզսիւզ · քէօռ։
Ակնաւո · ‖ ծաղկ · տես Ականաւո։
Ակնարկանեմ · արկի · արկ · առնել · (էջ ղուշ) · աչք ընել · փաշ, իշտար էթմէք · պուռ, չէշմիգէտէն։ Ես, նայիլ · աչք ձգել · փաշ, կեօզ տիքմէք։ Ես, հոգ առնիլ · փաշ, կեօզկէթմէք։
Ակնարկեմ · եցի · եա · եալ · (էջ ղուշ) · աչք ընել · փաշ, իշտար էթմէք · իշարկէթ էթմէք։ Ես, նայիլ · փաշ, պագմագ։ Ի երեթ ես վարի իրըն նէրգործական, և նշանակէ՝ ցուցանել յայտնել իմայընել · փաշ, պէյան էթմէք · պիլտիրմէք։ Ես, դիտաւորութիւնը յայտնել · փաշ, նէյէթիմնի պիլտիրմէք։ Ես, հրամայ առ · փաշ, տէսթիր տիրմէք։
Ակնարկի առնել · ‖ աչք ընել · փաշ, իշտարէթ էթմէք։ Ես, աչքով ծաղր ընել · փաշ, կեօզ իլէ մասխարա էթմէք։
Ակնարկութիւն · թէ, թէ · թէից, թէիք · (գոյական) · աչք ընելը · փաշ, իշտար · իշարկէթ։ Ես, դիտաւորութիւը յայտնելը · փաշ, նէյէթիմնի պիլտիրմէքտիր։ Ես, հրամայ · փաշ, տէսթիր։
Ակն դնել · ‖ աչք ձգել · փաշ, կեօզ տիքմէք։
Ակնել · տես Ականել։
Ակներև · (ածական) · յայտնի · տէսանէլի · փաշ, էշկէարէ · պէյան։
Ակներև · (ի ներքս) · յայտնապէս · ակն յան դիման · փաշ, էշկէարէէ։
Ակն ընդ երես · (ի ներքս) · յայտ յանդիման · փաշ, իւզ պէիւզ։
Ակն խեղդեանոյ · ‖ նիւթ սպիտակ՝ պիտանի ի դեղորայս · փաշ, էնկէճ կեօզիս։
Ակնկալ · ‖ տես Ակնկալութիւն։
Ակնկալեմ · եցի · եա · եալ · (էջ ղուշ) · } յուսալ · սպասել · փաշ, ումմագ · պէքլէմէք · միւն թազիր օլմագ · պուռ, իւմիտլանմաշլէէն։
Ակնկալի · (ածական) · յուսալի · սպասելի · փաշ, ումուլմաշագ։
Ակնկալիք · եաց · եօք · (գոյական) · յայտ · փաշ, ումուտ · պուռ, վէրմէք։
Ակնկալութ · ուի, աւ · ից, օք · (ածական) · յուսայօղ · սպասօղ · փաշ, ումուշուս · պէքլէնէլի · պուռ, իւմիտլանար։
Ակնկալութիւն · թէ, թէ · թէից, թէիք · (գոյական) · յայտ · սպասուելի · փաշ, ումուտ · պէքլէմէքլիք · պուռ, պէքուս։
Ակնկառոյց · ‖ տես Ականկառոյց։
ՅԱկնկոյս · (ի ներքս) · ի կողմն ական · դէպ ի աչքը · փաշ, կեօզկ տօղրու։
Ակնկոթեմ · եցի · եա · եալ · (էջ ղուշ) · աչքը վար բռնել · վար նայիլ · փաշ, կեօզիս աշաղը թուէթմագ · եէրկ պագմագ։ Ես, պատկառիլ · ամչնալ · փաշ, հիմաթլանմագ · ուրացանմագ։ Ես, աչքը դարձընել · չտեսնել · փաշ, կեօզ չէվիրմէք։
Ակնկորուիթ · թէ, թէ · թէից, թէիք · (գոյական) · վար նայելը · փաշ, եէրկ պագմագլըգ։ Ես, ամօթ · փաշ, հիմաթլ։
Ակն յայտնի · } (նախադրութ. և ի ներքս) ·
Ակն յանդիման · } աչքի առջև · փաշ, պէյան · էշկէարէ։
Ակնոց · ի, աւ · ից, օք · (գոյական) · աչքնոց · փաշ, կեօզլիւկ · պուռ, չէշմէք · արդ, այնէք։ Ես, գոհարատեղ · փաշ, ձէվահիր գասըր։
Ակնոցագործ · ի, աւ · ից, օք · (գործական) · աչքնոց շինօղ · փաշ, կեօզլիւկ եափըճը · կեօզլիւկչի։

Ակն ունիլ· ‖ ակնկալուլ· յուսալ· սպասել· գոհ, ումմագ· պէքլէմէք· իւմիտ էթմէք· գործ, չէշմէաշխէն։

Ակընջատ· ‖ տես Ականջատ։

Ակն վանէալ· } (գոյ)· բխեւբեզ· գոհ,
Ակն վանիլ· } պիւլօր։

Ակռիատն· ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)· մեռնիլ, նա· գոհ, մռունիմ պալըզը· Եա, է խոտ ինչ թռնուաւոր՝ պիտանի՛ ի գեղջոյս· ուրդ, ղարիգուն։

Ակռամբ· ակմբոյ, ակ· ոց, ակք· կամ, ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)· հանդէս· ժողով· գոհ, ձեւհնութ· մէհլիս· Եա, պըփուոց· գոհ, միհնութ· խալխըյ· սէհձաուէ։

Ակռամբ մաղկեալ· ‖ փօսուէքի։

Ակռամբահոյլ, կամ ակմբահոյլ· (ածական)· բաղմախառն· գոհ, ձեւհնութեամբ։

Ակառն· ի, աւ· ից, աք· (գոյ)· է ծաղկի ծառոյ խիք՝ օգտակար՝ ի գեղջոյս· գոհ, միւրվէր չիչկի։

Ակքան· ի, աւ· ից, աք· (գոյ)· ոքոզ գաղ· գոհ, չիֆքէմ ոլաքէնի· ֆռունտա։

Ակօս· ի, աւ· ից, օք· կամ, ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)· հերկած առաւ· գոհ, նաատաս· էվլէք· հառք։

Ակօսաբեկ· ի, աւ· ից, աք· (ածական)· ակօսատար· արօրագիր· հերկող· գոհ, նաատաս՝ ան· էքքինէն· չիֆտճի· Եա, հերկրված· գոհ, չիֆտ սիւրիւլմիւշ։

Ակօսաբեկ առնել· ‖ հերկել· գոհ, չիֆտ սիւրմէք· նաատաս էթմէք։

Ակօսածն· (ածական)· հերկած առաւել նման· գոհ, նաատաս էյիլի։

Ակօսածիք· (ածական)· ակօս բացօղ· գոհ, նաատասէր· Եա, հերկած· գոհ, չիֆտ սիւրիւլմիւշ· նաատաս օլմուշ։

Ակօսատար· (ածական)· հերկող· գոհ, նաատաս էտէն· չիֆտ սիւրէն,

Ակօսամէջք· (գոյ)· հերկած առաւելին մէջ· գոհ, էվլէկնին իչըն։

Ակօսեմ· եցի· եա· եալ· (ներգործական)· ակօս ձգել· արօրագիրս առնել· հերկել· գոհ, չիֆտ սիւրմէք· նաատաս էթմէք։

Ա՛հ· (ներքնոյն)· ախ· գոհ, ախ էթմէք· գործ, հաւչ։

Ահ· ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)· զարհուրանք· արհաւիրք· երկիւղ· վախ· գոհ, գօրգուշ· խէվֆի· գործ, պաք· ուրդ, իւհթիրազ։

Ահ արկանել· ‖ երկեցուցանել· վախ ձըգել· գոհ, գօրգուշմագ· իւրքիւրմէք·

գործ, զիւրէկֆէն։

Ահ լինել· ‖ երկնչել· զարհուրիլ· վախնալ· գոհ, գօրգմագ։

Ահա· (հոլովի)· աւաւիկ· գոհ, իշահ· ահէա· գործ, արիւ։

Ահաբեկ· (ածական)· զարհուրեցուցիչ· խիստ վախցընօղ· գոհ, զգուշ գօրգուշլու· Եա, զարհուրեալ· խիստ վախցօղ· լէզէպա_տաւ· գոհ, զգուշ գօրգմուշ։

Ահաբեկ առնել· ‖ խիստ վախցընել։

Ահաբեկ լինիլ· ‖ խիստ վախնալ։

Ահաբեկեմ· եցի· եա· եալ· (ներգործական)· խիստ վախցընել· լէզապատաւ առնել· գոհ, գօրգուշմագ· գործ, զիւրէկֆէն։

Ահաբեկիմ· եցայ· եայ· իլ· (չեզոք)· զարհուրիլ· խիստ վախնալ· սիւրը փրթիլ· լէզապատաւ ըլլալ· գոհ, զգուշ գօրգմագ։

Ահաբեկութիւն· թեան, թեաւ· թեաց, թեամբ· (գոյ)· մեծ վախ· գոհ, գօրգու· գործ, հիւր։

Ահագէտ· գիտի, աւ· ից, օք· (ածական)· վախցօղ· գոհ, գօրգմուշ։

Ահագէտ առնել· ‖ սիրտը վախ ձգել· գոհ, եուրէկլինէ գօրգու պըրագմագ։

Ահագին· (ածական)· ահեղ· զարհուրելի· սոսկալի· գոհ, հէյպէթլու· գօրգուլու· գործ, նիժաճնա· ուրդ, մէհիպէ։

Ահագինս· (հոլովի)· զարհուրելի կերպով· գոհ, չըգըշըլսըն։

Ահագնադաշ· } (ածական)· ահեղադէզ· վախ_
Ահագնաւուած· } նալու ձայն հանօղ· գոհ, հէյպէթլի սէս չըգրասն· գործ, դերան։

Ահագնահայեաց· (ածական)· զարհուրելի նայվածք ունեցօղ· գոհ, հէյպէթլի պագան։

Ահագնաձայն· ի, իւ· ից, իւք· (ածական)· զարհուրելի ձայն· գոհ, գօրգունճ սաաս· գործ, զիւնպէ։

Ահագնապարիսպ· (ածական)· ահաւոր պարիսպ ունեցօղ· գոհ, հէյպէթլի հիսարը օլան։

Ահագնատեսիլ· (ածական)· ահեղակերպ· զարհուրելի տեսք ունեցօղ· գոհ, հէյպէթլի կէօսթէրիշլի օլան։

Ահագնութիւն· թեան, թեաւ· թեաց, թեամբ· (գոյ)· խիստ ահաւորութիւն· գոհ, հէյպէթլիլիք։

Ահաւասիկ· այց· այիր· անալ· (չեզոք)· երկնչել· վախնալ· գոհ, գօրգմագ։

Ահապարանոց· ‖ տես Ահիպարանոց։

Ահարկու· ուի, իւ· ից, իւք· (ածական)· զարհուրելի· վախցընօղ· գոհ, հէյպէթլի· գօրգուլու· իւրքիւսուհի· գործ, տիժէմ։

Ահարկութիւն· թեան, թեաւ· թեաց, թեամբ· (գոյ)·

սիրտը վախ ձգելը · վախ տալը · փոշ, գօրգութիւնգլուխ։

Ահաւադիկ · Ահաւանիկ · Ահաւասիկ · (հոլով) ։ ահա · փոշ, իշտէ · ահէտ · դարս, անէք · էյնէք ։

Ահաւոր · ի, աւ · ագ, օք · (ած) ։ ահեղ · սոսկալի · զարհուրելի · փոշ, հիւպէթիլիս · գօրգութիւն · շնաւէթիլի · դարս · ահման ։

Ահաւորութիւն · Թե, Թը · Թեց, Թիւք · (գոյ) ։ ահագնութիւն · փոշ, հիւպէթիլիլիք ։

Ահափետ · (ած) ։ ահաբեկ · խիստ վախցը_նող · փոշ, փէք գօրգութուռնու · Նա, խիստ վախող · փոշ, փէք գօրգան ։

Ահեակ · ահեկին, իւ · ից, իւք · (ած) ։ ձախ · փոշ, սօլ · դարս, չէպ · ուրդ, եէսաթ · սորա հակակշռի է, աջ · փոշ, սաղ · դարս, բաստ ։

Ահեկան · ի, աւ · ացի, օք · (ած) ։ ձախակող_մեան · փոշ, սօլագ · դարս, չէփէ ։

Ահեկեայք · Ահեկինք · Ահեկիք · (գոյ) ։ ձախակողմեանք · փոշ, սօլտա քիլիք ։

Ահեղ · ի, իւ · ից, իւք · կամ, աւ · ացի, օք · (ած) ։ սոսկալի · զարհուրելի · խիստ վախ_նալու · փոշ, հիւպէթիլիս · գօրգութիւն · շնաւէթիլիս · դարս · փէթէարէ ։

Ահեղագոչ · ‖ տես Ահաձնագոչ ։

Ահեղակերտ · (ած) ։ զարհուրելի տեսք ու_նօղ · փոշ, հիւպէթիլիս կիսաոէրիշլի օլան ։

Ահեղահրաշ · (ած) ։ խիստ զարմանալի · փոշ, թաճիւպլլիս · միւճիւզաթլու ։

Ահեղանշան · (ած) ։ ահաւոր նշան ունօղ · փոշ, թաճիւպլլիս էլամէթլի օլան ։

Ահեղասպոյ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ սպառ_սպազունդ զօրօք գումարեալ · սոսկալի զօրօք խմբեալ · փոշ, հիւպէթիլի ասկէր իլէ ճէմ օլան ։

Ահ ընդ ահ · (հոլով) ։ վախնալով · փոշ, գօրգութիւգ ։

Ահընկեց · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ ահաբեկու · փոշ, գօրգուռնուռնու · դարս · տիհճէաէինաագ ։

Ահ Թէ · (ինքնոյնութ) ։ հայ Թէ ։

Ահիպարանոց · (ած) ։ ահաւոր վիզ ու_նօղ · փոշ, կէրսանդրան · էտվուզ · նիհէ տիրէքը պագի քէօհնան տէնլար ։

Ահոկ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ աւեր · խո_պան · եղճեալ · փճացած · փոշ, վիրանէ · խարապա · պօղուգ ։

Ահոկեմ · եցի · եա · ել · (հէրգործ) ։ աւեր_ել · փճացընել · փոշ, խարապ էթմէք · պօզմագ · Նա, լուծանել զօրավոյնն ·

փորըքցնել · փոշ, դաանըը սիւրմէք ։

Ահոկեմի · Թե, Թը · Թեց, Թիւք · (գոյ) ։ աւերումն · եղծումն · փճանալը · Նա, լուծումն որովայնի · փորը քցելը · փոշ, գաանըը սիւրմէ սի ։

Ահոր · (ած) ։ յանդուգն · անվախ · փոշ, առէպսիզ · եարասըզ ։

Ահռելի · լայ, եաւ · եաց, եօք · (ած) ։ ահա_եւոր · սոսկալի · փշ, հիւպէթիլի · գօրգութիւն ։

Աղ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) ։ է նիւթն սպիտակ, որով համեմին կերակուրք · որ և է անհատելի և անկիսելի · փոշ, տուզ · դարս, նէմէկ · ուրդ, մկէ ։

Աղ հանելային · ‖ մասնէն տուզտա ։

Աղաբասար · ‖ տես Բաղնիսատեղք ։

Աղաբոզան · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) ։ փիլոն ձգնաւորաց · փոշ, խըրքըա, քի տէվրիշլէր կիյերլէր · ուրդ, ալքրնաա ։

Աղագ · ի, աւ · ացի, օք · (գոյ) ։ պատճառ · փոշ, սէպէպ ։ Նա, կերայ · եղանակ · փոշ, Թարզ ։ Նա, հնարք · ճար · փոշ, էօլ · փէնա · չարէ ։

Աղագաւ · է գործականն բառիս Աղագ · և վարի իբրև սեռականաւոր նախադրու_Թի, և նշանակէ վ՚ն · պատճառաւ · փոշ, իչնէն · ՊՐ՝ սիրոյ աղագաւ · փոշ, մու_հապպեթ իչնէն ։

Աղագիր · (ած) ։ աղ դնօղ · փոշ, տուզ գօյան · Մ՚երթ ևս իբրև գոյական՝ նշա_նակէ զաղարիսուն կամ զճաշակաւորն ար_քայական կերակրոյ · փոշ, էչէնիկիր ։

Աղախին · Թնոյ, ոյ · ադախնայք, Նեայց · կամ Նեաց · Նեօք · (գոյ) ։ Նաժիշտ · փոշ, հա_ըայըգ · դարս · քէնիկդ · ուրդ, ճարիկէ ։

Աղախնածին · ծնեալ, աւ · ացի, օք ։

Աղախնորդի · դ-ոյ, դ-ուոյ · դ-ուոյ, դ-ուոյք · (ած) ։ զաւակ աղախնոյ · փոշ, հալայըգ_տան ոօղան · հալայըգ էվլատը · դարս, փէրէսթարզատէ ։

Աղած · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ յաղեալ · փոշ, տուզլանմըշ ։ Խոկ մերթ վարի իբ_րև գոյական, և նշանակէ ո՛և իցէ ուտե_լի կամ ըմպելիս աղ ընդ կամ աղիւս · փոշ, ապտամուրա գօնմուշ · տուզլանմըշ ։

Աղած ձկան · ‖ Թաւրշու պալըղը ։

Աղածրի · ‖ տես Աղարծի ։

Աղաղակ · ի, աւ · ացի, օք · (գոյ) ։ գոչումն · բողոք · փոշ, էյկէաա · շամաթա · տատ · փիլէտա · դարս, տէն · տամուզ ։

Աղաղակեմ · եցի · եա · ել · (հէրգոյ) ։ գոչել ·

բողքել • ած, հայհոյա հեթ֊ֆիր֊եաս հեթ֊ակ • պաղըմագ • դ֊ր֊ս • խիս֊բուշխյան։

Աղազդ • ի, ա֊ւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • գործա֊բան խաղաղարդի • ած, տատագհանել։

Աղամ • ացի • աղա֊մ • ալ • (ներգործ) • լսանել յաղորիս • ած, խաւխուճիկ • դ֊ր֊ս, արտքերտուն։

Աղաման • ի, ա֊ւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • ամման ա֊ղի • ած, գազուզագ • դ֊ր֊ս, նէմկական։

Աղամար • ի, ա֊ւ • ագ, ագ • (ած) • ախմար • յիմար • ած, ածմագ • պէօն։

Աղամարութիւն • թիւ, թիւ֊ք • թիւ֊ց, թիւ֊ք • (գ֊ոյ) • ախմարութիւն • ած, ածմագլըգ • չաշկընըգ։

Աղամաղ • ի, ա֊ւ • ագ, ագ • (ած) • մեղրն֊ցած • ածկ, պուլանըգ • գարար֊մըշ։ Ես, խեղաճիւրս մանուածագ • ծուռ֊մուռ • ած, էյրի պիւրիս։

Աղամանդիմ • ացայ • եաց • իլ • (չեշտ) • մեղրն նալ • անհալ • ած, գարարմագ • թօղ աուտման իւրէ միւլէմնա օլմագ։ Ես, խեղաճիւրս լինիլ • ծռամըտկիլ • ած, էյրի պիւրիս օլմագ։

Աղանազդի • ւայ • ւով • եայ • եագ • (ած) • աղնուազգի • մեծազգի • բարետոհմ • ած, քէշխեաեակ • ասը լզատ։

Աղանդ • ի, իւ • իյ • իւք • կամ, ոյ, ով • ոյ, ովք • (գ֊ոյ) • մոլար վարդապետութիւն • ած, էյրի մէսէպ • Ես, դիւթութիւն • կախարդութիւն • ած, սիհր • պիւկիւս։

Աղանդագոյն • գունի, աւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • է հիւթ ինչ հոտաւէտ, գոյացեալ ի ցօղոյ գաղնայոյ ի վերայ լատա խոտոյ ի կիսոյոս կղզի • ած, լատէն։

Աղանդագործ • ի, աւ • ագ, ագ • (ած) • կախարդութիւն ընօղ • ած, պիւկիւսչիս։

Աղանդահնար • (ած) • նոր աղանդ հնաբօղ • ած, էէնի մէսէպ իչատ էաէն։

Աղանդահնարիմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ) • հնարել զմոլար վարդապետութիւնս • ած, էէնի մէսէպ իչատ էմագ։

Աղանդապետ • ի, աւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • աղանդաւորաց գլուխ • ած, մէսէպ պաշը։ Ես, կախարդներու գլուխ • ած, սիհիրպազլարըն պաշը։

Աղանդաւոր • ի, աւ • ագ, ագ • (ած) • մոլար վարդապետութիւն ունեցօղ • ած, էյրի մէսէպլի։ Ես, կախարդ • ած, պիւկիւսչիս։

Աղանդեմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ) • աղանդաւոր ընել • ած, ռաֆիզի էմ֊մէք • հաւատալ • ած, էյրի մէսէպ • պիւկիւսլէմէք։

Աղանդիք • եաց • եաք • (գ֊ոյ) • աղանդաւոր գրուած • մոլար վարդապետութիւն • ած, ռաֆիզլիք քիթապլը։ Ես, կախարդի ձև բար • ած, պիւկիւս չէզգինը։ Ես, կախարդի Թուղթ • ած, ճամայիլ • նուսխայ • դ֊ր֊ս, հիւրանամէ։

Աղանդութիւն • ‖ տես Աղանդ։

Աղաչակից • կցի, աւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • աղաչողի ընկեր • ած, պիրլիքտէ բէձա էէն։

Աղաչանք • ագ • ագ • (գ֊ոյ) • պաղատանք • աղերսանք • հայցուած • ած, իլթիճա • նիյազ • եաղլարըշ • դ֊ր֊ս, լապէ։

Աղաչաւոր • ի, աւ • ագ, ագ • (գ֊ոյ) • բարեխօս • աղաչօղ • միջնորդ • ած, իլթիճաչի • դ֊ր֊ս, նիյազմէիչ։

Աղաւեմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ) • աղերսել • պաղատիլ • ած, եաղլարմագ • դ֊ր֊ս, լապէ֊քէբուէն • ադ֊ր, թէզարրիւ • չէշտ, եախարմագ։ Ես, համոզել • ողորմել • յորդորել • ած, եաղլարմա իլէ իզամ էմ֊մէք։

Աղաթի • կամ աղաթի • (ած) • աղիք կըտրատելու • խղճալու • խեղճ • ողորմելի • ած, ածկըլը • սէֆիլ։

Աղարտ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • աղ ցանած արտ • և նշանակ աւերած ապականած • խանգարած • ած, պօզուք • խարտպա • խօռ։

Աղարտ վարել • ‖ արտը աղ ցանել • և նշանակ եղծանել • ապականել • խանգարել • ած, պօզմագ • խարտպա էմ֊մէք • խօռլամագ։

Աղարտանք • ‖ տես Աղարտութիւն։

Աղարտեմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ) • արտը աղ ցանել • և նշանակ աւերել • ապականել • անպիտան առնել • ած, պօզմագ • խարտպա էմ֊մէք։ Ես, քամահրել • չը սեպել • ած, իշ էէրմէնէ սայմամագ։

Աղարտութիւն • թիւ, թիւ֊ք • թիւ֊ց, թիւ֊ք • (գ֊ոյ) • եղծանութիւն • խանգարանութիւն • ապականութիւն • ած, պօզուգլուգ • խարտպալըգ։ Ես, խոտութիւն • արհամարհանք • քամահրանք • ած, իշ էէրմէնէ սայմամագլըգ։

Աղաւաղ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • խանգարեալ • աւերըշտրկած • ած, պօզուք։

Աղաւաղանք • անաց, ագ • (գ֊ոյ) • խանգարութիւն • աւերըշտրկիլը • ած, պօզուքլուգ։

Աղաւաղեմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ) • խանգարել • աւերըշտրկել • ած, պօզմագ։

Աղաւաղիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեշտ) •

խանգարիլ • գոհ՝ պօզուլմագ։

Աղաւաղիչ • ղչի, աւ • ացս, օք • (ած) • եղ_ ծօղ • աւրօղ • խանգարօղ • գոհ՝ պօ_ զան • քեօթիւլէյճին։

Աղաւաղութիւն • թեան, թիւն • թեանց, թեամբք • (գոյ) • խանգարուհի • գոհ՝ պօզուքլուգ։

Աղաւաղուհի • ման, մամբ • մանց, մամբք • (գոյ) • խանգարուհի • գոհ՝ պօզուքլուգ։

Աղաւաղ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) • չիմար • կատակասօս • խելագար • վախուկ • գոհ՝ դաշմիք • չըլղըն։

Աղաւաղութիւն • թեան, թիւն • թեանց, թեամբք • (գոյ) • խելագարութիւն • գոհ՝ դաշմիքլիք։

Աղաւնակերպ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) • աւ_ նօղ զնմանուելով աղաւնւոյ • գոհ՝ կեօ_ վերձին կիսիլ։

Աղաւնավաճառ • } ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) •
Աղաւնեվաճառ • } աղաւնի ծախօղ • գոհ՝ կեօվերձինճի։

Աղաւնի • նւոյ, նաւ • նաց, նօք • (գոյ) • ե թռչուն միանիա և բազմածին • գոհ՝ կեօ_ վերձին • գոբս • քեպուռնէր • պանքէշ • ոբդ • մերաշ • համամ։

Աղաւնիկ • նիկ, աւ • ացս, օք • (գոյ) • ե խոտ ինչ բժշկական։

Աղաւնոց • ի, իւ • իցս, իւք • (գոյ) • մասնա_ ւոր տնուռած խոշխոռանի ի քնակութիւն աղաւնեաց • գոհ՝ կեօվերձինլիք • գոբս • քեպուռնէրխանէ։

Աղբ • ոյ • ոյ • ոյ • ոյք • (գոյ) • կղկղանք • յաւելուածք մարսեալ կերակրոյ • գոհ՝ թէքա • կիւպրէ • գոբս • կիւհ • ոբդ • նէ_ ճասկեթ • ե • յաւելուածք աղտեղութիւ_ տան, և այլոց իւրաց • աւրուք • գոհ՝ չօփ • ոբդ • զիպիլ։

Աղբախառն • (ած) • աղբի հետ խառնուլ_ ված • գոհ՝ նէճասկեթ իլէ գարըշմըշ • գոբս • կիւհամիլյդ։

Աղբակոյտ • կուտի, իւ • իցս, իւք • (գոյ) • աղ_ բի դէզ • գոհ՝ կիւպրէ երըլմիշ • ե • աւրուքի դէզ • գոհ՝ չէօփլիւկ • գոբս • թէքարլէ • ոբդ • մէզբէլէ։

Աղբահոտ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) • զաղզա_ հոտ • գարշահոտ • գոհ՝ նէճասկեթ գօգուլու։

Աղբանոց • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • տեղի աղբից • գոհ՝ կիւպրէնէլիք • գոբս • կիւհսան։ ե • արտաքինոց • հալէ • գոհ՝ քէնէվի_ գոբս • խրալէ։ ե • տեղի աւրուքի • գոհ՝ չէօփլիւկ • գոբս • զիպիլսան։

Աղբեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) • աղբ արկանել • գոհ՝ կիւպրէլէմէք։

Աղբերաբար • (մակբայ) • աղբուրի պէս • գոհ՝ չէշմի կիսիլ։

Աղբերակ • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • փոքր աղբիւր • գոհ՝ քիւչիւք չէշմի։

Աղբերային • ական, ամբ • ականք, անց, ամբք • (գոյ) • աղբուրի ակ • գոհ՝ փունարլըն կէօզիւս • սուլուն կէօզիւս։ ե • աղ_ բիւր • գոհ՝ չէշմի։

Աղբերակաձք • (գոյ) • ջրի անձերը • գոհ՝ փունար։

Աղբերահաս • (ած) • աղբուրի պէս վազող_ գոհ՝ փունար կիսիլ ադամ։

Աղբերանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոք) • աղբուրի պէս վազել • գոհ՝ փունար օլ_ մագ • չէշմի կիսիլ ագմագ։

Աղբերացուցանեմ • յուցի • բացո • ցանել • (անցող) • աղբուրի պէս վազցընել • գոհ՝ չէշմի կիսիլ ագըթմագ։

Աղբեւ-Ղամ աղբիւս • ॥ տես ՝ի նէնէքդայ Աղբիւս։

Աղբևակալ • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • ամանի փայտեայ • որոյ թաթին զաւեշածս • գոհ՝ չարաշ • գոբս • խաքէնտաշ։

Աղբիւս • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • աղբանոց • գոհ՝ կիւպրէլիք։ ե • աւրուքի դէզ • գոհ՝ չէօփլիւկ • գոբս • չէվէզ • ոբդ, մէղ_ սէլէ։ ե • աղտեղութիւք • աւրուք • գոհ՝ չէօփ • զիպիլ • գոբս • սէրկկին։

Աղբիւսակիր • կրի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • աղ_ տեղւոյ կրօղ • գոհ՝ չօփճի • գոբս • կիւհպիչի։

Աղբիւսակոյտ • ॥ տես Աղբակոյտ։

Աղբիւր • բեր, երք • երց, երբք • կամ ացս, օք • (գոյ) • ե անկն յորմէ բղխի ջուր ՝ի շուռմարանաց երկրին • գոհ՝ փունար. չէշմի • գոբս • վազ • ոբդ • ոյն • չէզ • պուճաղ։

Աղբիւրանամ • ॥ տես Աղբերանամ։

Աղբիկ • եաց • եաք • (գոյ) • կղկղանք • գոհ՝ թէքա • կիւպրէ։ ե • աղտեղութիւք • աւրուք • գոհ՝ զիպիլ • գոբս • փէնէ։

Աղբոտ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած) • աղտեղաշաղ_ աղբուվ • գ, նէճասկեթլիւ • գոբս • քէքէնաք։

Աղբոտակ • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • հայ_ բարակ • գոհ՝ պօրսայ • պօրսայի հինուն։ ե • կէօվերձինլիք։

Աղբոց • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • աղբանոց • լուալիք • հալէ • գոհ՝ քէնէվի։ ե • աղ_ բիւսանոց • աւրուքի դէզ • գոհ՝ չէօփ_ լիւկ • գոբս • խաքտան • զիպիլսան։

Աղեկատ • ի, իւ • իցս, իւք • (գոյ) • լոք • գոհ՝ հօրճէք • գոբս • տուկլուան։

Աղեղն • եղան • ամբ • եղանք, անց, ամբք •

(գոյ) : Ծխածան · Ծխրանի գոմի · կամար · գաշ, Հէչյամ սամնայ · գործ, Թխլրաղէ · Եա, գործի ձգելոյ գինեա · գաշ, եայ · գործ, քէհան · արդ, գալիս :

Աղեղն բամբակահարաց · ‖ Հալած եայի · գործ, ուրբունէ :

Աղեղնաբոյն · բնոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) : աման աղեղան · գաշ, եայլն գալը · գործ, քէհանեան :

Աղեղնակաղ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) : կաղ մօղ աղեղան · շինօղ աղեղան · գաշ, եայնի · գործ, քէհանեաց :

Աղեղնակալ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) : ըմբռնօղ աղեղան · կրօղ աղեղան · գաշ, եայ Թուխթուխի · գործ, քէհանեաց :

Աղեղնակապարճ · ի, իւ · իկ, իւք · (գոյ) : կապարճ աղեղան · Նետի աման · գաշ, օգ գօնուելան զարիճ · գործ, Թէլքէչ :

Աղեղնաձև · } (ած) : աղեղի պէս · գաշ, Աղեղնանման · } եայ կիսոլ :

Աղեղնաչէն · ‖ տե՛ս Աղեղնակազմ :

Աղեղնաւան · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) : է այն կողմն կապարճին, յորում կայ աեղին ա՝ դեղան · գաշ, Թէլքէչին եայ տուբան Թաղաճիի · գործ, գըլըպան :

Աղեղնաւոր · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) : աղեղ ունօղ · Նետ ձգօղ · գաշ, քէհանքէչ · օգձու · գործ, քէհանեաւոր · արդ, գալվաս : Եա, է անուն միոյ յէրկոտասան կէնգա՝ նակէրսկից · գաշ, գալս պատմու :

Աղեղնաւորիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) : ա՝ դեղնաւոր ըլլալ · գաշ, քէհանքէչ օլմագ :

Աղեղնաւորութիւն · Թէ, Թէ · Թէց, Թէք · (գոյ) : արհեստ աղեղնաւորի · Նետաձգութիւն · գաշ, քէհանքէչլիք :

Աղեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) : յաղել · գաշ, տուզլամագ · սալամուրա գօմագ :

Աղբս · ի, իւ · իկ, իւք · (գոյ) : պատուանք · աղաչանք · ողոք · գաշ, եավլաթմա · սիւնէկ · իլիճա · էօղլուբ · գործ, Նէյազ · Եա, շնորհք · վայելչութիւնք · գաշ, ըլաղպէճ · Եա, ընճոյ · գաշ, արմանան · գործ, սէվթավիյէ :

Աղբսաբան · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : աղաչօղ · մաղթօղ · գաշ, իլիճայը · Նիազմէնա :

Աղբսաբանեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) : աղաչանօք խօսիլ · գաշ, եավլաթագ սեօյլէմէք · Նէյազ էմէք :

Աղբսաբանութիւն · Թէ, Թէ · Թէց, Թէք · (գոյ) : աղաչանաց խօսք · գաշ, իլիճա :

Աղբսալ · } (ած) : աղաչանօք լինք · Աղբսալիր · } գաշ, Նէյազ լինէ տօլու :
Աղբսալից · }

Աղբսակից · կցի, աւ · ից, օք · (ած) : մեկ տեղ աղաչօղ · գաշ, պիրլիքտեչ իլիճա էտէն :

Աղբսահպաց · (ած) : աղաչելոյ ուզօղ · գաշ, եավլաթագ խոհէչէն :

Աղբսանք · անաց, օք · (գոյ) : աղաչանք · պաղատանք · գաշ, եավլաթըշ · արզ · իլիճա :

Աղբսարկու · ուի, ուաւ · ուաց, ուօք · (ած) : ողոքօղ · մաղթօղ · գաշ, եավլաթան · իլիճայը · գործ, Նէյազմէնա :

ԱղբսարկուԹիւն · Թէ, Թիւ · Թէց, Թէքմէք · (գոյ) : պաղատանք · գաշ, եավլաթըշ :

Աղբսեմ · եցի · եա · ել · (Նէրգոյ) : աղաչէլ · ողոքել · մաղթել · գաշ, եավլաթմաք · Նէյազ էմէք :

Աղը · (Հէլ-իյոե) : հապա · գաշ, տէյինտի :

Աղէբեկ, կամ աղէբեկ · ի, աւ · ից, օք · (ած) : աղիքը կտրած · գաշ, պալաթըղը սագաթ · պալաթըղը քէհէք : Եա, աղիքը կըլըտօղ · գաշ, պալաթըղը սագաթ էտիչի · պալաթըղը քէհէն :

Աղէբեկ, կամ աղէբեկ · ի, աւ · ից, օք · (ած) : աղէբեկ · աղէխտան · մօրուքը ձէլմակ ինկած · գաշ, գըլը սագալ :

Աղէգործ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) : կռմօղ և պատրաստօղ աղեաց · գաշ, քիրիշճի :

ԱղէԹափ, կամ աղէԹափ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : աղիքը Թափած · փոշմանկ · գաշ, գասըղը սագաթ · տէյիկ :

ԱղէԹափութիւն · Թէ, Թիւ · Թէց, Թէքք · (գոյ) : ախտ փոշմանկութէ · գաշ, տէյիգլիք իլլէԹի :

Աղխարշ, կամ աղխարշ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : աղիքը եփօղ · աղիքը կոըրատօղ · մեծ կսկիծ տըվօղ · գաշ, պալղը եագըշըլ · ակը վէրիճի : Եա, աղիքը կոըրատած · մեծ կսկիծ քաշօղ · գաշ, պալղը էանըդ · ակըդ լըլ :

Աղխարշիմ, կամ աղխարշիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) : աղիքը եփիլ · գաշ, ակըմագ :

Աղխարով, կամ աղխարով · ‖ տե՛ս Աղխարշ :

Աղկէր · ի, աւ · ից, օք · (ած) : աղիք ուօղ · խոտ անգաւԹ · գաշ, զոյէԹ մէր՝ համէԹմէդ :

Աղկիզ, կամ աղկիզ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : սիրտը երօղ · գաշ, պալղը եագըշըլ :

Աղկիզիմ, կամ աղկիզիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) : աղիքը եփիլ · սիրտը եփիլ · գաշ, պալղը էանմագ · եուրէյի ակըմագ :

Աղեկատոր, կամ աղեկատոր • ⟩ (ած) • աղե-
Աղեկատու, կամ աղեկատու • ⟨ քը կըսըր-
ատոր • խոսա խղճալի • գաձ, փեք սե-
փիլ • ղայեթ ածընաձագ։

Աղեկտուր • ի, աւ • աց, օք • (ած) • յատմա
բօղ աղեաց • գաձ, քիրիչ տիւղէաէն։
Եա, յատմաբեալ աղեօք • գաձ, քիրիչ լէչ
տիւղէմիչ • քիրիչ լէչ գուբուլմաչ։

Աղեպինդ • (ած) • աղիքը ձգըշնօղ • գաձ,
քիրիչի կէաէն։

Աղեպնդաւմէն • Թէ, Թը • Թէց, Թիք • (գած) •
աղիքը ձգըշնելու • գաձ, քիրիչ կէաիլմէսի։

Աղէա, կամ աղէաք • աղէտից, կամ աղետից,
իւք • (գած) • վիշտ • մարմնք • տրտի ցաւ •
կսկիծ • գաձ, աղբը • ածը։ Եա, պատահար •
փորձանք • արկածք • դար • խղճալի • գաձ,
գազգ • պէլայ • տէբա • մէշաքաթ։ Եա,
ողբ • կսկան • սուգ • գաձ, աղլայիչ • վայնա-
սէ։ Եա, դառն գոյժք • աղէ տալի բօնքք •
գաձ, գաբախապէր։ Մերթ վարի իբրև
միջարկուի, և նշանակէ ախտս • վախ •
գաձ, հայրիպ • եաղլգ։

Աղէտաբեր • ի, իւ • ից, իւք • ⟩ (ած) • խըղ
Աղէտաւոր • ի, աւ • աց, օք • ⟨ ճաւթէի բէ-
բօղ • թշուառաւմէն պատճառ • գաձ,
տէբալի • պէլալը։

Աղեթաքք, կամ աթաւթք • աց • օք • (գած) •
ատալէր • գաձ, էբլաբզլար • նուձաւմէլէր։

Աղի • ւոյ, եաց • եաց, եօք • (գած) • աղիք •
գաձ, քիրիչ • Եա, շաքք • կաւգ • գաձ, պոյ •
Իսկ մերթ վարի իբրև ածական, և նշա-
նակէ զոյն որ լի է աղիւ • ալտա • գաձ,
տուզլու • գաբա • շօր։

Աղիմայ • ի, իւ • ից, իւք • (գած) • հաց խառ-
եքմէք օձու • տեա և խաշլաւիան։

Աղինձ, կամ աղինջ • աղնձոյ, ոյ • ոց, ովք •
կամ ի, իւ • ից, իւք • (գած) • եղինձ •
գաձ, ըսըրզան օձու։

Աղիողբմ • (ած) • աղիք կոբլուսաք • սիրտ
չը դիմանալու • գաձ, զիւաակ ածգլալ։

Աղխաբէր • ⟩ տես Աղէտաբեր։
Աղխաւոր • ⟨ տես Աղէտաւոր։

Աղիս • ոյ • ով • ոց • ովք • (գած) • գործած
ինչ չալախոյ ի պէտս որմոյ • գաձ, քէր-
փիճ • գաբա • տխիլ։ Եա, գործած ինչ ի
կաւոյ Թրծելոյ ի հնոյն • գաձ, Թուղ-
լայ • գաբա • խիշթիփխաթէ։

Աղիսագործ • ի, աւ • աց, օք • (գած) • կաղ-
մող աղիսոյ • գաձ, քէրփիճչի։ Եա,
Թուղլաչի • գաբա • ախխղկէր։

Աղիսագործութիւն • Թէ, Թը • Թէց, Թիք •
(գած) • աղիսս չինելը • գաձ, քէրփիճ-
չիլիք • Եա, Թուղլաճըլըգ։

Աղիսասթէս • Թուխ, աւ • աց, օք • Գմ Թուխ,
ալ • ոց • ովք • (գած) • համրանք աղիսոյ •
գաձ, քէրփիճ սայըսը • Թուղլայ սայըսը։

Աղիսասկ • ի, աւ • աց, օք • (գած) • փոքր ա-
ղիս • գաձ, քիւչիւկ քէրփիճ • քիւչիւկ
Թուղլայ • Եա, խորանք արարիլք գծիլք •
տուփք և խորշք գծիլ որշխալք • գաձ,
սաթրանճ • խանէ • չէտվէր։

Աղիսասկյա • կաւսի, իւ • ից, իւք • (գած) •
դեղ աղիսոյ • գաձ, էբղըմըշ քէրփիճ, վէ
Թուղլայ • գաբա • նէվասթէ • խէրխէրճէ։

Աղիսասհան • ի, աւ • աց, օք • ⟩ (գած) •
Աղիսասկ • ի, աւ • աց, օք • ⟩ աղիսաս-
Աղիսասկուս • ուի, աւ • աց, օք • ⟨ գործ •
աղիս կաղմող • գաձ, քէրփիճչի։ Եա,
Թուղլաճի • գաբա • խիշթիդէն։

Աղիսասկուսիլ • Թէ, Թը • Թէց, Թիք •
(գած) • աղիսս կամ կղմինդր շինելը •
գաձ, քէրփիճչիլիք • Թուղլաճըլըգ։

Աղիսսեայ • սեի, իւ • ից, իւք • (ած) • շին-
եալ յաղիսոյ • գաձ, քէրփիճձէն։ Թուղ
լատան։ Մերթ և վարի գոյականագէս,
և նշանակէ աղիսաակերտ շինուած • գաձ,
քէրփիճլի եաիը • Թուղլալը եաիը։

Աղիք • եայ, եօք • (գած) • փորոյն կենդան-
ւոյ երկայնաձիգ և գալարածոյ, ընդ որ
յաւելուածք կերակրոյ զնդանին արտաքս
ընդ արբանին • գաձ, պաղըբսագ • գաբա •
ձիկերսէնտ • գըդ • մկյաչ • ըոտաչ։

Աղխ, կամ աղխ • ի, իւ • ից, իւք • (գած) • գոր
ձի աղխալոյ • օղակ • կռնակ • գաձ, գօփճա •
չափատատ • հալգայ • Թօգայ • գաբա • քէմիր-
սաղ։ Եա, ձինիք, կամ ագռոյք, կամ հաս-
տուիչք • նէչուկք • գաձ, ռէսկ • լէվհ •
մանտալ • գաբա • փէնտէլ։ Եա, փականք •
սողնակ • գաձ, քիլիտ • քիւսակիւ • սիւր-
կիւ • գաբա • փէտքէլէ։ Եա, կռինջք • փոճ •
գաձ, պատառուշտլուգ • Եա, կաբ • կարա-
սէք • կազմածք • գաձ, աղըրլըգ • Թէչէնիչ-
լէճի • գապգաճագ • Եա, աղխատնախք • աղ-
գի ագգի վաճառք • ըռզակ • գաձ, մալ •
մոճաձ • գաբա • քէալ • Եա, խուժան •
գաձ, գալապալըգ։

Աղխ ասիյ • ‖ պուգավէր։

Աղխատան, կամ աղխատան • ի, աւ • աց, օք •
(գած) • գործի աղեղնաձև ընդ որ անցու-
ցեալ զտուս յանցաւսւոյց գանածեծ ած-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ս. ՄՇԱՏԵՆՑԻ ԱՆՎԱՆ
7/VI 1922

Նեն մահակաւ • գՃ, ֆալագայ տէյէ֊նէկ • գ֊ոյ, խերէք։

Աղխատեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէրգործՆ) • ա֊գուցանել. ընդ միմեանս յօդել. շղթայա֊շար կարգել • գՃ, պիրի պիրինէ կից֊տիլմէք • գենէրալլըամ տիպլիք • գաճար գաճար հիմիք։

Աղխամախ • ի, իւ֊ ից, իւք • (գ֊ոյ) • ինչք • վաճառք • ապրանք • ըռզակ • գՃ, մալ • մաճաճ • գ֊ոյ • ալօրիչան։

Աղխաուրյզ • ‖ տե՛ս Ախաուրյզ։

Աղխափակեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէրգործՆ) • կղզիաքով գոցել • գՃ, քիւլիւպէմէք։

Աղխեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէրգործՆ) • օղ ընդ օղ ադուցանել • գՃ, հալգալարը պիրի պիրինէ կէնէրմէք • Եա, ամրացուցանել նգ֊քր, փակաղակօք • գՃ, քիւսկիւլէմէք • մանտալ իլէ գափամագ • Եա, կղպել • փակել • գՃ, քիւլիւպէմէք • գափամագ։

Աղխէ զաւս • ‖ պայաը պուգաւըչա գօ֊մագ • աւմիրէ վուրմագ։

Աղճագիլճ • պլճի, աւ֊ աց, ք֊ք • (֊ծ) • վա֊վաշ • գարշ • գՃ, մանուածո • նուխուսկեթ։

Աղճագղճութիւն • թէ, թիւ֊ թէց, թէ֊ամբք • (գ֊ոյ) • գարշութիւն • գՃ, մանուածութիւն • նուխուսկեթլիք։

Աղկաղկ • ի, աւ֊ աց, ք֊ք • (֊ծ) • փանաքի • ակար • ընչին • խեղճ • գՃ, ճանսըզ • զպիւք • սէֆիլ • գ֊ոյ • խկրկըքիւչ։

Աղկաղկութիւն • թէ, թիւ֊ թէց, թիւք֊ (գ֊ոյ) • ակարութիւն • գՃ • զպիւքիլիք։

Աղկիակ, կամ աղկիան • ի, իւ֊ ից, իւք֊ կամ ի, աւ֊ աց, ք֊ք • (գ֊ոյ) • է թռչուն ինչ ծովային, զոր և կոչեմք ձկնկուլ • ծոված հաւ • գՃ, պալըգճիլ գուշ • գարապաճագ։

Աղճաուաբան • ի, իւ֊ ից, իւք֊ (֊ծ) • շաղ֊փաղի • ունայնաբան • զրահաօս • գՃ, լաչխազան • կէվկէզ։

Աղճաուաբանեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէրգործՆ) • շաղփաղիկել • ունայնաբանել • գՃ, ա֊պըգաւարգ սէօյլէմէք • կէվկէզլէնմէք։

Աղճաուաբանութիւն • թէ, թիւ֊ թէց, թիւք֊ (գ֊ոյ) • ունայնաբանութիւն • գՃ, կէվկէզլիք։

Աղճաուահաօս • ի, իւ֊ ից, իւք֊ (֊ծ) • ու֊նայնահաօս • աղճաուաբան • գՃ, ապըգ֊սապըգ սէօյլէյճի։

Աղճաուահաօսութիւն • թէ, թիւ֊ թէց, թիւք֊ (գ֊ոյ) • շաղփաղիկութիւն • գՃ, լաչխա֊զանլըգ • կէվկէզլիք։

Աղճաուանք • անաց, ք֊ • (գ֊ոյ) • շաղփաղփ

զրոյգք • ունայնաբանութիւն • գՃ, սապըգ սաւըգ սէօզ • Եա, ձնդչելը • ձմըռքելը • գՃ, էօրսեկլիկիչ։

Աղճաուեալ • եալ • լով • (֊ծ) • ցնորեալ • յիմարեալ • որպիսի են ծերք և արբեալք • գՃ, սէբեպէմ • պօնամըշ • Եա, ձնդչած • ձմրռքած • գՃ, էօրսեկլէնմիչ։

Աղճաուեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէրգործՆ • ՆէչԷ֊) • շաղփաղփել • ափէղ ցփէղ խօսիլ • գՃ, կէվկէզլէնմէք • սապըգլամագ • Եա, ձնդչել • ձմրռքել • գՃ, էօրսեկլէնմէք • Եա, վըռտ֊վել • գՃ, վէլվելէնէ չըգարմագ։

Աղճաուիմ • եցայ • եա՛յ • իլ • (ՆէչԷ֊) • ցնո֊րիլ • յիմարիլ • գՃ, ադըմըը զայ էճ֊մէք • սէբեպէմլէնմէք։

Աղճաուիչ • (֊ծ) • ունայնաբան • առասպելա֊խօս • գՃ, լաչխազան • սապըգլայիճի • Եա, դըդօզ • վըդովիչ • գՃ, վէլվելէնէ չըգարան։

Աղճաուութիւն • ման, մբ • անց, ամբք • (գ֊ոյ) • շաղփաղփութիւն • գՃ, կէվկէզլիք • Եա, ձնդչումն • գՃ, էօրսեկլէյիչ։

Աղմկալի • } (֊ծ) • խառնուածիւ լցեալ • Աղմկալիր • } գՃ, վէլվելէնէ իլէ թօլուբ։
Աղմկալից • }

Աղմուկ • մկի, աւ֊ ից, ք֊ք • (գ֊ոյ) • վըռտ֊ովումն • ամբոխումն • խառնուածիւ • գՃ, վէլվելէ • վաշնասէ • ֆիթնէ • գ֊ոյ • պէտաւա։

Աղորիկ • ‖ տե՛ս Աղօրիկ։

Աղորհպան • ի, իւ֊ ից, իւք֊ (գ֊ոյ) • գոր֊ծաւոր աղօրհաց • գՃ, տէկիրմէնճի • գ֊ոյ • ասկեաթան։

Աղտ֊ • ուս, ուաւ֊ աց, ք֊ք • (֊ծ) • քաղցր֊հեղուկ • կակուղ • մեղմ • գՃ, մազլամ • մահճակալ • միլայիմ • եաթաչ։

Աղտաբան • ի, իւ֊ ից, իւք֊ (֊ծ) • քաղց֊բանօս • անուշ լեզու • գՃ, խօշ սէօզ֊լիւ • Թաթլը տիլլի • շիրին քելամ։

Աղտական • ի, աւ֊ աց, ք֊ք • (֊ծ) • անուշա֊հեղուկ • կակուղ • ախորժական • գՃ, մըլայիմ։

Աղտամազ • ի, իւ֊ ից, իւք֊ (֊ծ) • բարակ և կակուղ մազ ունօղ • գՃ, նուճուճագ սաչլը • Մերթ վարի իբրև գոյական • և նշանակէ նուրբ մազ • գՃ, ապալը Թիլ֊իւ֊ Մերթ և իբրև և կակուղ մազն որ բուսանի յորովայնակոլին այծեաց • գՃ, Թիֆթիկ։

Աղտաւշ • ‖ տե՛ս Աղտաւշ։

Աղտաշաւութիւն • թէ, թիւ֊ թէց, թիւք֊ (գ֊ոյ) • յիմարութիւն • փախուկութիւն • գՃ, զաշմուրլիք • ճնճնութիւն • ապաուլըգ • ախմանլիք։

Աղուեսաբարոյ • ի, իս • ից, իւք • (ած) : Նենգ գաւառ • խաբէբայ • գ՚, սիւքի մէշրեպղիի • ֆէնոպազ • հիլէքեար • պր՚ս, ռուպահպազ:

Աղուեսանիւ • ւոյ, ւաս • ւոց, ւոք • (ած) : այն՝ որ վէրաբերի աղուեսուս • գ՚, սիւքիւիչ միւճալիք: Ա՚երթ ևս գոյական նշանակ առեալ՝ նշանակէ մարթին աղուես սա • գ՚, սիւքի ռէբիւխ • սիւքի քիւքիւս:

Աղուեսօրէն • (ռէնէս) : Նենգաւորաբար • գ՚, հիլէպազլըղ իլէ • սիւքիւճէ • գ՚ր՚ս, ռուպէհանէ:

Աղուէս • աղուեսու, կամ աղուեսու, ու • ուց, ուք • (գ՚ս) : է գազան ինչ նենգաւոր և խորամանկ • գ՚, սիւլքի • գ՚ր՚ս, ռուպահ • ու՚դ, սալէպ:

Աղուխակ • ի, աւ • ից, ք • (գ՚ս) : փղքր աղուէս • գ՚, սիւլքիւճիկ • գ՚ս, ռուպիկճէք:

Աղտել՝ • թ՚ե, թ՚ը • թ՚ից, թ՚ը՚ք • (գ՚ս) : աղտուցել՝ • գ՚, տուզլըլուգ:

Աղուհաց, կամ աղուհացք • ից, իւք • (գ՚ս) : մեծ պահք • գ՚, տուզ էքմէք զէմանը • պէհլիւք օրուչ:

Աղուն, կամ աղունք • ից, ք • (գ՚ս) : աղալի նիւթք, զոր ժողովին և ալան և մաղէն. որպիսի են ցորեան, գարի, կորեակ, ևայլ • գ՚, էօկիւճիւլէնէք նէսնէլէր:

Աղունք • ան՚ց, ան՚ք • (գ՚ս) : աղէտք • թշուառութիւնք • ոճիրք • փորձանք • գ՚, գազա • պէլա • մէսրա:

Աղպար • ի, աւ • ից, ք • (գ՚ս) : շուփայ • է Նիւթի ինչ յաղգէ դերոյց ալտց • գ՚, Թուխիա • գ՚ր՚ս • չաֆէ:

Աղջամղջիկ • (ած) : մեղին • խոտաթայլին • գ՚, գարանլըղա միւճալիք:

Աղջամուղջ • մղջի, իս • ից • իւք • (գ՚ս) : մուխ • խաւար Թանձրամած • գ՚, գարանլըղ: Իսկ մերթ ածականաբար վարի, և նշանակէ աղջամղջին • գ՚, գարանլըղլը:

Աղջիկ • ջկան, ամբ • աղջկունք, անց, ամ՚ք • (գ՚ս) : գուստր, եթէ կոյս իցէ, և եթէ ոչ • գ՚, գըզ • գ՚ր՚ս • տուխթէր • ու՚դ, պինեէկ: Ես, ալախին • գ՚, հալըչըգ:

Աղկորդի • ւոյ • ւով • ւոյ • ւովք • (գ՚ս) : պոռնիկորդի • գ՚, հարամզատէ՝ փիճ • գ՚ր՚ս • պիչինաս • ու՚դ • վէնէսի զինա:

Աղջոկորեմ՝ • եմ՝ • եմ՝ • եմ՝ • (ՆէրգՈ՚ր՚ծ) : առիսկել՝ հարկել՝ բռնադատել՝ • գ՚, իսլամ էթմէք • զօրլամագ:

Աղջուխ՝ • թ՚ե, թ՚ը • թ՚ից, թ՚ը՚ք • (գ՚ս) : ժողովուրդն • գ՚, գարանլըգ:

Աղջուր • ջրոյ • ով • ոց • ովք • (գ՚ս) : Ջուր աղէ • կամ Ջուր յաղեալ իրաց • գ՚, տուզլու սու • սալսուճա:

Աղտ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գ՚ս) : կէղտ • աղտուցանել • զաղտուցՈ՚ր՚ • գ՚, քիր • փաս • չիրք • գ՚ր՚ս, խալ • ու՚դ, վէսաս:

Աղտ • ի, իս • ից • իւք • (գ՚ս) : դիրտ աղէց • աղտուՈ՚ր • գ՚, տուզԹիլՔիւ • տուզլուլուգ: Ես, ծին, այսինքն՝ մաղկեղէն պարին, ո՚րոյ ծնանի երեխայն • զոր հասանէն և Թաշէն • ես՝ էջէրքէն • տղի ընկեր • գ՚, օղլան էշլի • ու՚դ • մէշիմԹէ:

Աղտ ականջաց • ‖ գաւազտ չիրքի • գ՚ր՚ս, բիչմ կիուշ:

Աղտ երկանց • ‖ տեմիր պօգու • գ՚ր՚ս, տաշխալ:

Աղտահամոյ • ի, իս • ից, իւք • (գ՚ս) : Նա որ գուշակէ զպտղացս ի չէեն աղտին • գ՚, օղլան էշլի իլէ ֆալճըլըգ էտէն:

Աղտահամութիւն՝ • Թ՚ե, Թ՚ը • Թ՚ից, Թ՚ը՚ք • (գ՚ս)

Աղտահամոյք • համոյից • համոյիւք • } դիս՚ Թական գուշակութիւն ի չէեն աղտին • գ՚, օղլան էշլի իլէ ֆալճըլըգ:

Աղտատ • } (ած) : աղի • շօռ • գ՚, Աղտատութիւն • } տուզլուս:

Աղտատուկ՝ • տկի, աւ • ից, ք • (ած) : աղի • շօռ • գ՚, չօրապ • տուզլու: Իսկ մերթ վարի գոյականապէս, մանաւանդ յոգնա՚ կանն սորա իբրև անհզական, և նշանակէ տեղի դառնացեալ աղիւ • գ՚, չօրապ էէր • տուզլու Թափրագ • գ՚ր՚ս, չօրիսԹան:

Աղտատուցս • մղտի, իս • ից, իւք • (գ՚ս) : աղջամուղջ • խաւար Թանձրամած • մը՚ ԹումԹիւն • գ՚, գարանլըգ:

Աղտեզանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէՀէս) : զազգանալ • աղտոտիլ • գ՚, քիրլէնմէք • փասլանմագ:

Աղտեզտուկ • տրկի, աւ • ից, ք • (ած) : աղտեզտուկ տիրոջ • գ՚, փիսլիք սէվգին:

Աղտեզեմ՝ եցի • եմ՝ • եմ՝ • (ՆէրգՈ՚ր՚ծ) : զազ՚ բացուցանել • աղտոտել • գ՚, քիրլէԹ՚ մէք • փիսլէԹմէք • մանտառլամագ:

Աղտեղի • ղւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) : զազիր • պիղծ • գարշ • ապտուտ • գ՚, փիս • քիրլի • նափագ • մէքրուհ • գ՚ր՚ս • բիչմ՚ նաք • ու՚դ, լիամ:

Աղտեղութիւն • Թ՚ե, Թ՚ը • Թ՚ից, Թ՚ը՚ք • (գ՚ս) : զազուԹիւն • պղծուԹիւն • գարշուԹիւն • ապտկանուԹիւն • գ՚, փիսլիք • մանտառլըգ • մէքրուհլուգ • գ՚ր՚ս • փիսլիկիւն: Ես՝

աւլուք • գտ՝ չէօփ։

Աղտեւր ւ կամ աղտիւր • ի, աս • աց, զք • (գ•յ)։ Ձախն • ձահիճ • ջրոտ տեղ • գտ՝ ձիմ ձիմի • պաճաղ։

Աղտոր • ի, աս • աց, զք • (գ•յ)։ Է պատուղ ինչ ասպնձէն, համով թթուաշ • գտ՝ սօմակ • դ•բս • թէթրի • ս•ղ • սխտմագ։

Աղտորատունկ • անկոց, ով • ոց, ովք • (գ•յ)։ Է ծառ ինչ, որոյ պտուղն և տերին ախորժն է • գտ՝ սօմագ աղաչը • դ•բս • եղզինա։

Աղյգ • ից, իւք • (գ•յ)։ ախտ • ալէտ • վիշտ • ցաւ • գտ՝ մարազ • իլլէթ • տէլտ • մաշագաթ • ազոլը • ածը։

Աղցան • ի, աս • աց, զք • (գ•յ)։ բանիքար խաբչէալ և ալէալ • կամ անխարշ կազմեալ ալիւր, քացախով և եղինով • գտ՝ հաչլամըշ • եախօտ թէբսիկ օլուռմուշ օթլուգ • սալաթայ։

Աղցաւոր • ի, աս • աց, զք • (գ•ծ)։ վշտալից • ցաւալից • գտ՝ տէրտլի • ազոլը լը։

Աղցաւորութիւն • թե, թ՚ • թ՚ց, թ՚ք • (գ•յ) ախտաւորութիւն • թշուառութիւն • գտ՝ տէրտլիլիք • պէչալ։

Աղցիք • (գ•յ)։ է անուն այն հարցից, որ յաւուրս աղուհացից պահոց ոչ երգին։

Աղփուցանեմ • ուցի • փո • անել • (ո՚նդ՚ղ) Աղփուցանեմ • ուցի • փո • անել • արկանել ի հաղթս • որսալ յորոգայթս • ծուղակը ձգել • գտ՝ տուզաղա պրագմագ • գափանձա իլէ ավլամագ։

Աղքատ • ի, աս • աց, զք • (ծ)։ անինչ • չքաւոր • գտ՝ ֆագիր • եօգսուլ • դ•բս, կէտա • փէժուլ։

Աղքատանձն • (ծ)։ ունօղ զձև աղքատի • գտ՝ ֆուգարէ քիսվէթինտէ օլան։

Աղքատանիմ • (ծ)։ թէթևամիտ • խելքը նօսր • գտ՝ ագլը զայիֆ։

Աղքատանիմ • այայ • այիր • անալ • (չէղո•)։ չքաւորիլ • տնանկանալ • գտ՝ ֆուգաբէլէնմէք • եօգսուլլանմագ։

Աղքատանոց • ի, աս • աց, զք • (գ•յ)։ հիւանդատուն • գտ՝ ֆագիրխանէ։

Աղքատանք • անաց, զք • (գ•յ)։ չքաւորութիւն • աղքատական իւրք • գտ՝ եօգսուլլուգ • ֆուգարէ նէսանէլէրլի։

Աղքատաշէն • (ծ)։ աղքատասէր շինած • գտ՝ ֆուգարէնէ էափըլմըշ։

Աղքատասէր • սիրի, աս • աց, զք • (ծ)։ աղքատը սիրօղ • գտ՝ ֆուգարէ սէվիճի։

Աղքատատեաց • ի, իս • աց, զք • (ծ)։

ատելօղ աղքատի • գտ՝ ֆուգարէնի ըէտտա էտէն։

Աղքատախնամ • } (ծ)։ տկարամիտ • գտ՝, Աղքատախնամ • } ագլը զայիֆ։

Աղքատախն • (ծ)։ աղքատական • նուաստ • փանսէթի • գծուծ • գտ՝ ֆուգարէ եօլլու։

Աղքատասէր • թե, թ՚ • թ՚ց, թ՚ք • (գ•յ)։ չքաւորասէր • անընչասէր • գտ՝ ֆուգարէսէվիճիլիք • դ•բս, կէտայի։

Աղքատասիրութի՚ • թ՚ե, թ՚ • թ՚ե՚ց, թ՚ք • (գ•յ)։ աղքատ սիրելը • գտ՝ ֆուգարէ սէվիճիլիք։

Աղքատ • ի, իս • կամ աս • աց, զք • (գ•յ)։ շառաչիղ • քարաղ • գտ՝, գայայ տուզլու • դ•բս • սէնկինլիք։

Աղօթաբուղխ • (ծ)։ սրտանց աղօթօղ • գտ՝, եաբէկէտէն իսպառէթ էտէն • տուա էտէն։

Աղօթական • ի, աս • աց, զք • (ծ)։ աղօթքի վերաբերեալ բան • գտ՝, իսպառէթէ միւթաալիք։ Եա, աղօթօղ • մաղթօղ • գտ՝, իսպառէթ էտէն • նիյազ էտէն։

Աղօթակից, կամ աղօթակէր • ի, աս • աց, զք • Աղօթակիր • կրի, կրաս • կրաց, կրօք • (գ•յ)։ աղօթօղ • մաղթօղ • գտ՝, իսպառէթ էտէն • տուա էտէն։ Նէմազկիւզար • ս•ղ, միւսալլի։ Եա, միջնորդ • բարեխօս • գտ՝, իրիձաճը • չէփաչէթճի։

Աղօթակից • կցի, աս • աց, զք • (ծ)։ աղօթքի ընկեր • գտ՝, սիրելիքաէ տուա էտէն։

Աղօթահայց • (ծ)։ աղօթքով ուզօղ • գտ՝, իսպառէթ իլէ իսթէյէն։ Եա, աղօթքով ուզած • գտ՝, իսպառէթ իլէ իսթէնիլմիշ։

Աղօթամատոյց • ուցի, աս • աց, զք • (ծ)։ աղօթք ընօղ • գտ՝, իսպառէթ էտիճի։ Եա, աղօթքի գիրք • գտ՝, իսպառէթ քիթաալը • տուա քիթաալը։

Աղօթանոց • ի, աս • աց, զք • (գ•յ)։ աղօթքի տեղ • եկեղեցի • ժամ • գտ՝, տուա խանէ • իսպառէթ եէրի։

Աղօթանուէր • (ծ)։ աղօթք ընօղ • գտ՝, իսպառէթ էտիճի • տուա էտիճի։ Եա, աղօթքով ընծայած • գտ՝, իսպառէթ իլէ հէսիէ օլմուշ • տուա իլէ հէսիէ օլմուշ։

Աղօթասէր • սիրի, աս • աց, զք • (ծ)։ աղօթք սիրօղ • գտ՝, իսպառէթ սէվիճի։

Աղօթատուն • տան, տանք • անց, տանք • Աղօթարան • ի, աս • աց, զք • } (գ•յ) աղօթք ընելու տեղ • ժամ • գտ՝, իսպառէթ խանէ • դ•բս, նէմազկեահ • ս•ղ, մուսալլայ։

Աղօթարան • (գ•յ)։ աղօթք ընելու կոշիկ •

և այս է՝ աբևևլք · գա՛, կիւնաօղու֊ սու · ագդ , մէչրիկ ։

Աղօթարար · ի, աւ · աց, ար · (ած) ։ աղօթք ընդ · գա՛, աուանդը · գագս · նէմադկիւ֊ զար · ագդ · միւսալլե ։

Աղօթեմ · էցի · էա · էլ · (չէշդ) ։ աղօթք ընել · գա՛, տուա էթմէք · խպատէթ գըլ մագ · գագս, նէմադքէրուն ։ Ես, հայցել, մաղթել · գա՛, նիաղ ինչ տիւէմէք ։ Ես, բարեխօսել · միջնորդել · գա՛ , իրիմա էթմէք · չէփահամ էթմէք ։

Աղօթկեր · ‖ տե՛ս Աղօթակեր ։

Աղօթք · ից , իւք · (գ ագ) ։ պատշաճաւոր խնդրուածք աւրաւել յԱյ · պաղատանք · մաղթանք · հայցուածք · գա՛ , տուա · իպատէթ · գագս , նէմադ · ագդ , սէսա ։

Աղօթք առաւօտեան · ‖ սապահ նէմադի · գագս , նէմադի պամատատ ։

Աղօթք երեկոյեան · ‖ ախշամ նէմադի · գագս , նէմադի շամ ։

Աղօթք կիսաւուր · ‖ հօյլէ նէմադի · գագս , նէմադի փէյղէմբ ։

Աղօթք ննջման պահու · ‖ եաթսու նէմադի · գագս , նէմադի խիւթթէյն ։

Աղօտ · ի, իւ · ից , իւք · (ած) ։ նսեմ · մը֊ թընչաղ · գա՛ , գաղտնիքդ · ածուուգ ։

Աղօտաբար · լռդ · աղօտ · (ութ ագ) ։ նսեմա֊ բար · մթադիկ · գա՛ , ածուուգ ։

Աղօտագոյն · գ · ունի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ մուժ · գա՛, ղայլէ ածուուգ · գաղտնիքդ ։

Աղտոտական · ի , աւ · աց , ար · (ած) ։ նսեմ֊ մթընչաղ · գա՛ , գաղտնիքդ ։

Աղօտաձայն · ի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ նուազ ձայն ունող · ձայնը շրուագած · ձայնը մարմրած · գա՛ , զոյնի սէսլի ։

Աղօտաձանձիչ · (ած) ։ ունող զնուազ նչդյս֊ մթնչաղ · գա՛, ըշդըղը ազ օլան · գաղտնիքդ ։

Աղօտանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշդ ագ) ։ նսեմանալ · մթնչաղ ը լլալ · գա՛, գաղտնիքդ ։

Աղօրեայ · բէի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ այն ամէնայն որ վերաբերի առ աղօրիս · գա՛, ուխլիրմինէ միւէթալիք ։

Աղօրեայք · բէից , էիւք · ⎫ (գ ագ) ։

Աղօրի, կամ աղօրիք · էայ · էօք · ⎭ գործիք աղալոյ զարմանս · երկանք · ջաղացք · գա՛ , ուխլիրմինէ · գագս , ասիաղ · խա֊ ռաս · ագդ , գահուանէ ։

Աձ · (գ ագ) ։ ածուանի · գա՛, արեմտեան · պէօյ իւսկիւն · չօղալեմտեան ։

Աճալ · ի , իւ · ից , իւք · (գ ագ) ։ է տեղւս

ինչ ծառայ աշխատիլն Ձնոյ՝ օգտակար ի գեղջուցս · գա՛ , սինամէքի ։

Աճական · ի , աւ · աց , ար · (ած) ։ ածեցողուն ունող · գա՛, պէօյիւլէն · չօղալան · արեան ։

Աճապարեմ · էցի · էա · էլ · (չէշդ ագ) ։ փու֊ թալ · շտապել · վաղվաղել · գա՛ , էվ֊ մէք · ածելէ էթմէք · էրքէն տավսանմագ ։

Աճապարութիւն · մանց , ամբ · անց , ամբք · (գ ագ) ։ շուտափութի · շտապութիւն · գա՛ , թէզլիք · ածելէլիք · գագս · վէշէք ։

Աճառ · ի , աւ · ոց , ար · (գ ագ) ։ գեղձ · կռճուկ · գա՛ , կէյրէք · կիւմիւրտէք · գագս , չէրէնտաւ · ագդ , ղաւղաւճի ։

Աճառամաշկ · ի , աւ · ոց , ար · (գ ագ) ։ կռճկի նէրսուն փառը · գա՛ , կէյրէք էլէրին զա֊ րը · զարփը ։

Աճառային · այնոյ , ով · ոց , ովք · (ած) ։ կռճկինէրսուն վերաբերեալը · գա՛ , կէյ֊ րէկ միւթալիք ։

Աճառապատ · ի , աւ · ոց , ար · (ած) ։ կռճկոլ պատած · գա՛ , կէյրէքլէ գափալը ։

Աճառապատ փոշ · ‖ խռչակ · խռչափոշ · շնչափոշ · գա՛ , գըրթլագ ։

Աճառապինդ · (ած) ։ կռճրկոլ ամըրցած · գա՛ , կէյրէքլէ գավլէնմիշ ։

Աճելութի · թէ , թէ֊ · թէց , թէ֊ք · (գ ագ) ։ ածիլը · գա՛ , չօղալմասը · պէօյիւմէսի ։

Աճէլ · ‖ տե՛ս Ածիլ ։

Աճէցական · ‖ տե՛ս Ածական ։

Աճէցողութի · թէ , թէ֊ · թէց , թէ֊ք · (գ ագ) ։ ածումն · բարգաւաճումն · գա՛ , չօղալ֊ մասը · պէօյիւմէսի · արեմասը ։

Աճէցուն · (ած) ։ ունող զածումն · գա՛ , արեմրնը · չօղալընը · պէրէքէթլի ։

Աճէցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · անել · (անդ) ։ մեծցընել · շատցընել · գա՛ , պէօյիւթ֊ մէք · չօղալթմագ · գագս , պալանխոլէն ։

Աճիմ · էցայ · էայ · իլ · (չէշդ ագ) ։ շատնալ · մեծնալ · երկրընալ · գա՛ , չօղալմագ · պէօյիւմէք · ուզամագ · գագս , փալխոլէն ։

Աճիւն · ոյ , ով · ոց , ովք · (գ ագ) ։ մոխիր · մոխիր · գա՛ , քիւլ · ագդ , ուխմաճ ։

Աճիւնախառն · (ած) ։ մոխրով խառնած · գա՛ , քիւլ իլէ գաուըշմիշ ։

Աճիւնացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · ել · (անդ) ։ մոխիր դարձընել · գա՛ , քիւլէ չէվիր֊ մէք · քիւլ էթմէք ։

Աճուական · ի , աւ · աց , ար · (ած) ։ ածական · շատցող · մեծցող · գա՛, պէօյիւլէն · չօղալ֊ ըն ։

Աճուուն · մանց , ամբ · անց , ամբք · (գ ագ) ։

մեծնալը · երկրննալը · գործ, չօրալըշ · արթըշ · ուշալըշ · դարս · կէվալ։

Ա՛ճումնաձիգ · } (ած) · խիստ ամած · խիստ
Ա՛ճունաձիգ · } մեծցած · գործ, փիլք պէօյ_ խլլին · փիլք չօրալան։

Ա՛ճուն · (ած) · աճեցուն · գործ, պիլրէքէթլի։

Ա՛ճունաձիւզ · (ած) · ունիօղ ցամնուն ձիւ_ զըռ · գործ, տալլը պուռուգլը։

Ամ · իւ, աւ · այ, օք · (գոյ) · տարի · գործ, երկ · դարս, տալ · արդ, սէնիկ · ամ · չէշտ · խալ։

Ամի ամի ·
Ամ ըստ ամէ ·
Ամ յամէ · } (ներգոյ) · տարվէ տարի · գործ, երկ պիկ երկ · սէնիկ պիկ սէնիկ · դարս, տալ պիկ տալ։

Ամ զամի զնիւր · ‖ տարի տարվան էտուէն · գործ, երկ երկտան սօնար։

Ամ քան զամ · ‖ տարի տարվան վրայ · գործ, երկ երկ իւսթիւնէ։

ՅԱմէ ևս · ‖ տարվէն էտե · գալ տարի · գործ, կէվէնէք երկ։

Ամաղնիք · անաց, օք · (գոյ) · միաստանիք · էին ազգ ինչ պատեբազմող կանանց յաւուրս ասղէքսանդրի մակեդոնացւոյ · գործ, պիր ձինս ձէնկիլի գարըլար խակէնտէր փատիշահէրն զէմանինտէ։

Ամամ · ամացի · ամա · ամալ · (ներգործ) · արկանել · ընկենուլ · ընուլ · գործ, տօլ_ տուրմագ · գօթարմագ · տէքմէք։

Ամանջ · ‖ տարվան մէջ · գործ, երկրէն իչինտէ։

Ամայ · ‖ տէս Ամայի։

Ամայաբնակ · ի, աւ · աց, օք · (ած) · ան_ բնակ տէղ կէցօղ · գործ, չէօլտէ տա_ քինն · վերանէտէ տաքինն։

Ամայական · ի, աւ · աց, օք · (ած) · աւեր · անբնակ · գործ, խարապա · խոսիլ։

Ամայանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չեզոք) · խոպանանալ · անբնակ լինիլ · գործ, խարապա օլմագ · խոսիլզէնմէք · չէօլէ տէօնմէք։

Ամայեմ · եցի · էամ · էլ · (ներգործ) · ամալ · արկանել · ընուլ · թափել · գործ, տէքմէք · տօլտուրմագ։

Ամայիլ ծարիր յաչս · ‖ կէօզիւնէ սիւրմէ չէքմէք։

Ամայի · ւոյ · էաւ · էաց, էօք · (ած) · ան_ բնական · անչէն · խոպանացեալ · գործ, խա_ րապա · էապանի։ Եա, անինամ · անտէ_ բունչ · բարէի Թողն · գործ, իւզտէն տիւշէն · սահխսփիզ · սէփիլ։

Ամայիք, էաց, էօք · (գոյ) · անբնակ տէ_ ղի · աւէրակ տէղի · գործ, վիրանէլ էէր · չէօլ էէր · արդ, արսա։

ԱՄԱ — ԱՄԱ

Ամայութի · թէ, թի · թէց, թիք · (գոյ) · անչէն անապատ ըլլալը · գործ, խոսիզլիք · Եա, անտէք անինամ ըլլալը · գործ, սահխսփիզլիք · սէփիլլիք · տէս և Ցամայութի։

Աման · ւոյ, ով · ոյ, ովք · (գոյ) · անօթ · գործ, գաթ · գարս · էվինա · Եա, պատէանիք զինչ և իցէ իրի · գործ, գըլըֆ · գարս · նիամ · արդ, զարֆ ·

Աման գինւոյ · ‖ չէբաթ զարֆը · գարս · մկրատան։

Աման ծովկան · ‖ չէչէք զարֆը · գարս · քիւֆրէ · արդ, Քէվլէսէ։

Աման մանծնոյ · ‖ եօղուրթ զարֆի · գարս · կէչիֆէր։

Աման պաշարոյ · ‖ ազըգ զարֆը · գարս · ճուշտան։

Ամանի վարդաւշկոյ · ‖ կիւլլապ զարֆը · գարս · կիւլապպան։

Ամանի սանտէր · ‖ գարագ զարֆը · գարս · չանէչտան։

Ամանակ · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ) · ժամա_ նակ · առեն · գործ, վագըթ · զէման · տէմ · գարս · հէնկէամ · արդ, տալը · էամա։

Ամանալ · ‖ տէս Ամալ։

Ամանամ · եցի · էամ · էլ · (ներգործ) · արկա նել յանօթ, ամանի մէջ դնել · գործ, գաթար ասօլտուրմագ · զարֆլամագ · գըլըֆլամագ։

Ամանջանք · անաց, օք · (գոյ) · ամօթ · պատ_ կառանք · գործ, առ · հէյպար։

Ամանչեմ · եցի · էամ · էլ · (չեզոք) · ամօթահա րիլ · պատկառիլ · խըպնիլ · գործ, առ չէք_ մէք · հէյպար հեմմէք · գարս · չէրմիչկէն · արդ, խէճալէմ · չէշտա · խրխրալնմագ։

Ամանչեցուցանեմ · ցուցի · ցո · անել · (անցող) խոպընցընել · գործ, ուԹանտըրմագ · առ չէքտիրմէք · գարս · չէրմանիչկէն։

Ամառանի · ‖ տէս Ամառանի։

Ամառն · ամառան, կամ ամարան · (գոյ) · է սա մինն ի չորից եղանակաց տար_ ւոյ · և սկսանի ի քան և միեբորդ օրէն Յունիսի, և եղերի մինչև ի քան և եբոր_ բորդ օրն սեպտեմբերի · գործ, եայ · եազ · եազ փասլի · գարս · Թապիսեման։

Ամառնամուտ · մտի, մտիւ · (գոյ) · օրն, յորում մտանէ ի եղանակս ամարան · որ է քան և միեբորդ օրն Յունիս ամսոյ։

Ամառնային · ‖ տէս Ամարային։

Ամառապակոմ · ‖ է բառ երբայական, և նշանակէ բուրվառ · խնկական · գործ, պուհուրտան։

Ամառտապայ · ‖ է բառ երբայական, և

Նշանակէ Նպատակ • Նեամ Նշան • գոհ, Նիշանակեաց։

Ամաթային • ոյ, ով • ոց, ովք • (ած) • ամբո՛ղ վան վերբերեալ։ գոհ, եաղալ մխիթարվիք • գոյս, Թաղխոնեանի։ Մերթ վարի իբրև գոյական, և նշանակէ զեղանակն ամոթան կամ ամաւն • գոհ, եաղ վագելը • եաղ։

Ամաթային • ի Նեղ, ւով • եաց, եօք • (գոյ)։

Ամաթանի • ՝ ամաթային եղանակ • ամաւ • գոհ, եաղ վագելը • եաղ։

Ամաթանոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ բնակարան ամարան • գոհ, եաղելօք • եայլոյ • գոյս, Թաղխոնեանի։

Ամաթաւան • (ած)։ անեալ յամաթան • կամ անեալ և զարգացեալ յամաթանոցս • գոհ, եայլաւաս պէօյիւրէն։

Ամաթաւան • տան, տանք • անց, տանք • (գոյ)։ տուն ամարան • գոհ, եաղէ մագաւս եվ • գոյս, պէչքեմ • ուրդ, գասպըր։

Ամաթաւանան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ տեղի բնակուե՛ ամարան • գոհ, եայլագ օլան մահալ • գոյս, ձայի պէհարի։

Ամբ • ‖ տես Ամպ։

Ամբահարաւթիւն • ‖ տես Ամպահարաւթիւն։

Ամբաղու • (ած)։ չուօղ լինդ ամպս • գնացօղ լինդ ամպս • գոհ, պաւլուտաս տօղրու կիսուէն • պաւլուտաս կէղէն։

Ամբառնամ • ամբարձի • ամբարձ • ամբառնալ • (Ղէքգոյծ)։ վերացուցանել, բարձրացուցանել • ի վեր յարուցանել • գոհ, եօգարը գալարելոյ • իւքսէկէմիք • գոյս, պէրտաշլեվէն։ ‖ տես և Համբառնամ։

Ամբառնամ • ամբարձայ • ամբարձիր • ամբառնալ • (չէղոյ)։ վերանալ • բարձրացուցանել • գոհ, եօգարը գալգմոգ • իւքսէկվիք • ‖ տես և Համբառնամ։

Ամբառնալի • լըոյ, լեաւ • եայ, եօք • (ած)։ վերցընելու • գոհ, գալարըը լաձագ • Նա, վերցընօղ • գոհ, գալարըըն։

Ամբառնալիք • եայ, եօք • (գոյ)։ լծակ • ձող • գոհ, սըրըգ • սեկէն։

Ամբաստան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ ոսոխ • գանգատ լինօղ • գոհ, տասխաճը • չէքվածը։

Ամբաստանիք • անայ, օք • (գոյ)։ ամբաստանութի՛ • գանգատանիք • գոհ, չէքվեայ։

Ամբաստանեմ • եայ • եա • եը • (չէղոյ)։ ամբաստան լինիլ • չարախօսել • գանգատ ընել • գոհ, տասխաճըլըգ եվիմիք • չվիքայ եվ եվիմիք • չէքվեայ եվիմիք։

Ամբաստանութի՛ • թի՛, թի՛ • թի՛ց, թեամիք •

(գոյ)։ չարախօսութի՛ք արարելք յայտնի • գոհ, չէքվեայ • չվիքայեվ։

Ամբաւ • ոյ, ով • ոց, ովք • կամ ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ մեծեցք կերակրոց • գոհ, զախիրէ • գուամանոյ։ ‖ տես և Համբաւ։

Ամբաւանոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ մանան • չուեմպան • գոհ, ամպար • քիլեր • մաղազայ։ ‖ տես և Համբաւանոց։

Ամբաւեմ • եայ • եա • եը • (Ղէքգոյծ)։ մեծ բել զհամբաւս • գոհ, զախիրէ եըզնագ • ամպաւա տօլաւուգաց։ Նա, ժողովել • պահել • գոհ, ոեվչիրմիք • սագլամագ։

Ամբաւիշտ • բշոի, աւ • ից, օք • (ած)։ անբաւեպաշտ • անօրէն • գոհ, մեսհէպոիդ։

Ամբաւճաւաձ • (ած)։ բարձրաբոլիտ • ամբարտաւան • հպարտ • գոռոզ • ինքնահաւան • գոհ, քիպիր • ֆօտուլ • մաղրուր • քէնաւինէ պէչէնոիչ։

Ամբաւճաւաձեմ • եայ • եա • եը • ՝ (չէղոյ)

Ամբաւճաւաձիմ • եցայ • եաց • իլ • ՝ բարձրանամ մըտիլ • ինքնանալ • գոռոզանալ • գոհ, քիպիր լէնմիք • մաղրուբլանմագ • պեօպլուլէնմիք։

Ամբաւձաձիզ • (ած)։ խիտ վեր ելած • խիտ բարձր • գոհ, զախէթ իւքսէք։

Ամբաւձուղէշ • (ած)։ բարձր ձիւղեր ունեցօղ • գոհ, իւքսէք տալլը։

Ամբաւշիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ)։ անօրէնութի՛ ընել • գոհ, խմանըզ օլմագ • տես Ամպաւշիմ։

Ամբաւշուեմ • թի՛, թի՛ • թի՛ց, թի՛ք • (գոյ)։ անօրէնուե՛ • գոհ, խմանըզլըգ։ տես Ամպաւշուեմ։

Ամբաւսեմ • ‖ տես Համբաւսեմ։

Ամբաւսակ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ բարձրբերձ չինուածք • աշտարակ • բուրգն • ամրոց • գոհ, խուլէ • պուրճ։

Ամբաւսաւան • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ գոռոզ • հպարտ • բարձրաբոլիտ • գոհ, ֆօտուլ • մաղրուբ • գոյս, կիրանփիւշի։

Ամբաւսաւանեմ • եցի • եա • եը • ՝ (չէղոյ)

Ամբաւսաւանիմ • եցայ • եաց • իլ • ՝ գոռոզանալ • հպարտանալ • բարձրաբոլիտ • փքանալ • գոհ, ֆօտուլլանմագ։

Ամբաւսաւանութի՛ • թի՛, թի՛ • թի՛ց, թի՛ք • Ամբաւսաւանուեմ • տան, տանք • անց, տանք • (գոյ)։ գոռոզութի՛ • փքացուեմ • գոհ, ֆօտուլլուգ • գոյս, պաուիւռէմ։

Ամբաւ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ անչափանհուն • գոհ, հասուլգ • հիսաապուլգ։ տես և Անբաւ։

Ամբիծ • բծի, իւ • ից, իւք • (ած) : անաբասա• մաքուր • գ՛, նէ տիրսիոյ լեզուիս թէ միոյ։

Ամբիոն • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) : քարտող սա• լաւ բարձր տեղ• ամպիոն • գ՛, քարեղբիւր։

Ամբծախօս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : չոտա կախօս • գ՛, նէ տիրսիոյ սեօյլէչէն։ Եա, արդարախօս • գ՛, տօղրաւ սեօզ սեօյլէչէն։

Ամբոխ • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) : խառնն բազմութիւն մարդկան • խառնիճաղանձ ժողո վուրդ • գ՛, հալք • ձէմահաթ • գալա• պալըգ • գ՛ը • էնպուհ։ Եա, ադմուկ • խառնուածքի • չիտնութիւն • գ՛, վիլվիլէլ։

Ամբոխալից • (ած) : ժողովրդով լեցուն • գ՛, հալք իլէ տօլու • գ՛ը • էնպուհնաք։ Եա, խառնուածք լեցուն • գ՛, վիլվիլէլ իլէ տօլու։

Ամբոխեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳ•ոյծ) : ժո• ղովս կուտել • գ՛, հալքը ձէմ էթմէք։ Եա, վրդովել • ադմկել • գ՛, վիլվիլէլ պըրագմագ • ֆէսատա վէրմէք։

Ամբոխիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չԷշ•) : խառնիլ• ադմկիլ • ցնորիլ մտաք • չիտնիլ • գ՛, գա• ռըշմագ • ֆէսատա օղրամագ • ալեխուսթ օլմագ • ագլը գայ էթմէք • պ•ս, աշուֆթէնն։

Ամբոխութիւն • մանն • ամբ • անց • ամբք • (գ•ց) : ժողովուրդ • խառնն բազմութիւն • գ՛, հալք • գալապալըգ • ձամահուա։ Եա, ադմուկ • խառնուած • գ՛, վիլվիլէլ։ իխթիլալ • գ•ր, աշուֆթէկլի։

Ամբոկ • կամ ամբովկ • կամ անբոկ • (գ•ց) : կատարումն • աւարտ • վճարումն • լրումն • գ՛, պութիւրիլ • պարտ չլնգարըլը։

Ամբոկեմ • եցի • եա՛ • ել • (ՆէրԳ•ոյծ) : աւարտ տալ • վճարել • գ՛, թէքմիլ էթմէք։

Ամբողջ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : անթե• բի • անաբաս • լման • գ՛, թէմամ • պիւ• թիւն • տալ • պութէվին • ե՛ք քիսրէ • գ•ր, տուբրիսաթ • ուրդ • տահիճ։

Ամբողջանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չԷշ•) : ամիւ լրանալ • բովանդակիլ • անթերի լինիլ • գ՛, թէմամլանմագ • տաղալմագ։

Ամբողջապէս • (•ոյԷ•ոյ) : բովանդակա• պէս • գ՛, պիւթիւնէ՛ն • պիր թէմամ։

Ամբողջացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (•ն՝ոյշ) : լրացուցանել • ամ մնասմբ կատարեալ առնել • գ՛, պիւթիւն էթ• մէք • թէմամլամագ։

Ամբողջութիւն • թէ • թե՛ • թ՛էց, թ՛էք • (գ•ց) : բովանդակութէ • գ՛, թէմամլըգ • թէք• միլլէք • գ•ր, տուբրիսաթի։

Ամբովկ • ‖ տես Ամբոկ։

Ամբուռ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : պինդ• ամուր • խիստ • գ՛, փէք • սեղմ։

Ամբրաս • ‖ տես Արմաս։

Ամբրաւէնի • ‖ տես Արմաւէնի։

Ամբրաւօղլի • ւոյ, ւաւ • ւայ, ւոք • (գ•ց) : ոգի արմաւոյ • օշարակ հանեալ յարմա• ւոյ • գ՛, գաւրմա լուագլըը։

Ամեհ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : փափուկ • պարարտ • բարդաւած • գ՛, քէօփէ • թաղէ • սէմիզ • գ•ր • տապար։

Ամեհամամ • ացայ • ացիր • անալ • (չԷշ•) : փափկանալ • պարարիլ • գ՛, քէօփէ• լէնմէք • թաղէլէնմէք • սէմիզլէնմէք։

Ամեհութիւն • թէ, թե՛ • թ՛էց, թ՛էք • (գ•ց) : ուռճացումն • փափկութէ • քէղմիաւորութէ • պարարութիւն • արգասաւորութէն • գ՛, քէօփէլիք • թաղէլիք • սէմիզլիք։

Ամեհոս • կամ ամեհոմս • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) : է բառ յունական, և նշանակէ անկ ինչ պատուական վարդագոյն՝ հա• կակաղ ի գոյն մանուշակի, զոր հայկական անուամբ կոչէմք մեղեսիկ • գ՛, լէակ թաշ։

Ամեհանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չԷշ•) : դժնդականալ • գազանանալ • վայրենանալ• կատաղի լինիլ • գ՛, եավուզլանմագ • հարուճլանմագ • հաշարիլճնմէք։

Ամեհի • ւոյ, ւաւ • ւայ, ւոք • (ած) : դըժ• նեայ • դժնդակ • վայրենի • անգութ • կատաղի • խիստ • չիտա • գ՛, սէրթ • եավուզ • հաշարի • զալըմ։

Ամեհութիւն • թէ • թե՛ • թ՛էց, թ՛էք • (գ•ց) : դժնդակութէ • կատաղութէ • գ՛, հարուն• լուգ • հաշարիլիք • սէրթլիք • զալըմլըգ։

Ամեղեմ • եցի • եա՛ • ել • (ՆէրԳ•ոյծ) : զլա• նալ • ժխտել • գ՛, ինքեան էթմէք։

Ամենաբաղձ • (•ած) : խիստ ցանկացօղ • գ՛, ղայէթ արզուլույան։ Եա, խիստ ցանկալի • գ՛, ղայէթ արզու չէքիլէն։

Ամենաբաշխ • (•ած) : ամենեսեան բաշխօղ • գ՛, փէք ձէօմերա։

Ամենաբարի • ‹ (•ած) : խիստ լաւ• խիստ • գ•ր • նէյիկէրէյին։

Ամենաբարձր • › աչեկ • գ՛, փէք էյու• գ•ր, նէյիկէրէյին։

Ամենաբաւ • ‹ (•ած) : ամենն բան կըը• **Ամենաբաւական** • › յօղ • գ՛, հէր չէյէ գաուըը։

Ամենաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (•ած) : խիստ պտղաբեր • գ՛, ղայէթ մէնպէթ։

Ամենաբժիշկ • (•ած) : ամենն ցաւ բժշկօղ•

Ամենաբոլոր · (ած) · ամէն կերպ · պած, հէր Թարգ · Թիւրկիա Թիւրկիա ։

նօղ · ած, հէր թարգ չինչէի օլան։ Եա, խիստ ծաղկած · ած, փէք չինչկէնմիշ։

Ամենածին· (ած) · խիստ պատրաքեր · ած, չօգ մէնպիճ · զաչէճ պէրէքէճլի։

Ամենակալ· (ած) · խիստ յօրնատած · ած, փէք տիւզկիւն։

Ամենակալ· ի, իւ· կամաւ· (ած) · ամմէն բան բանօղ · ամմէն բան կըրցօղ · ած, ձիւմլէյի ԹուԹուձու · ձիւմլէյի զաչէճ էտիճի · հէր չէյէ գատըր։

Ամենակայատա· (ած) · խիստ ազվոր · ած, զաչէճ տիլչէր։

Ամենակատար· (ած) · խիստ կատարեալ · ած, հէր խուսուս իլէ Թէքմիլ։

Ամենակար · ի, իւ· ՝ (ած) · ամմէն բան

Ամենակարօղ· ի, իւ· ՝ կըրցօղ · ած, ձիւմլէյի գատըր · ամմէյէ գատարէճլի։

Ամենակէր· (ած) · ամմէն բան ուտօղ · շատ բան ուտօղ · ած, հէր չէյի եէյէն · փէք չօգ եէյէն։

Ամենակեսքիչ· (ած) · ամմէնքը կէրակ բօզ · ած, ձիւմլէյի պէօլէյիձի։

Ամենակերպ· (ած) · ամմէն տրպիսի՛ն ունօղ · ած, հէր Թիւրլիւ · Թիւրլիւ Թիւրլիւ։

Ամենակէրտ· (ած) · ամմէն բան չինօղ · ած, հէր չէյի եափըճը։ Եա, ամմէն կազմը վաձքովը չինված · ած, հէր Թագըմը իլէ եափըմըշ։

Ամենակեցց· (ած) · զամէնքը ապրեցընօղ · ած, ձիւմլէյի եաշատըճը։ Եա, զամէնքը ազատօղ · ած, ձիւմլէյի գօրթարըճը։

Ամենակիր· (ած) · ամմէն բան ունօղ · զամ ՝ մէնքը վերցունօղ · ած, հէր չէյի օլան · ձիւմլէյի Թաշըյան։ Եա, ամմէն վիշտը կըօղ · ամմէն ցաւը ունեցօղ · ած, հէր Թարլ տէրտի օլան · հէր ազըրլը կէօճիւրէն։

Ամենակրծան· (ած) · զամմէնքը վար ձը գօղ · ած, ձիւմլէյի տէվիւրէն։

Ամենահաձայ· (ած) · խիստ հառնելի · ած, զաչէճ խօշ։

Ամենահամ· (ած) · ամմէն համը ունօղ · խիստ համեղ · ած, հէր տատը օլան · փէք տատլը · չօք չէշնիլի։

Ամենահայեաց· (ած) · ամմէն տէղ նայօղ · ամմէն բան տեսնօղ · ած, հէր եէրէկ պագան · հէր չէյի կէօրէն։

Ամենահայր· հօր, հարբ· (ած) · ամմէնուն հայր · ած, ձիւմլէյէ փէտէր։

Ամենահառաչ· (ած) · խիստ ախ ընօղ · ած, փէք ահ էտէն։

Ամենահաս · (ած) · ամմէն տէղ հասնօղ · ած, հէր եէրէկ եէթիչէն։ Եա, ամմէն բանի հասու · ամմէն բանի տէղեակ · ած, հէր չէյէ եէթիկ · հէր չէյի պիլէն։

Ամենահասուիչ· (ած) · զամմէնքը սաեղձօղ · ած, ձիւմլէյի վար էտէն։

Ամենահատա· (ած) · խիստ կատըակ · ած, փէք քէսկին։

Ամենահարթ · (ած) · խիստ դուբ · ած, զաչէճ տիւզ։

Ամենահարուստ · (ած) · խիստ փարԹամ · ած, փէք զէնկին։

Ամենահեղ · (ած) · խիստ հեզ · ած, փէք մազլըմ։

Ամենահէշտ · (ած) · խիստ դիւբլին · ած, փէք գօլայ · փէք ասան։

Ամենահնար · (ած) · խիստ հնարագէտ · ամմէն բանի ձարը գտնօղ · ած, հէվխլին տէն հիւնէրլի։

Ամենահբաշ · (ած) · խիստ զարմանալի · ած, զաչէճ Թաձիւպ օլունաձագ։

Ամենաձէգտն· (ած) · խիստ ատական · ած, փէք պէրէքէճլի։

Ամենաճշմարիտ· (ած) · խիստ իրաւ · խիստ ըղըզդ · ած, փէք սահիհ · փէք ռաղըռա։

Ամենամանր· (ած) · խիստ մանր · ած, փէք ուճքաք · դուռ · խիւրաԹէրլին։

Ամենամեղ· (ած) · խիստ շատ մեղք ունօղ · խիստ մեղաւոր · ած, փէք կիւնահկէքար։

Ամենամերձ· (ած) · խիստ մօտիկ · ած, փէք եագըն։

ԱմենայաղԹ · ՝ (ած) · զամմէնքը յաղԹօղ · ած, հէվխլին եէնիձի · ձիւմլէսմէնի ալԹ էտէն։

Ամենայարդար· (ած) · խիստ արէկ յօրնատած · ած, զաչէճ տիւզկիւճ · փէք նիզամճանմըշ։

Ամենայարմար· (ած) · խիստ պատշաճ · խիստ վայել · ած, փէք ուչկուն · փէք եագըշըգլը։

Ամենայն · ի, իւ· ից, իւք· (ած) · համայն · համօրէն · բնաւ · ած, հէվ · բիւԹիւն · դուռ · հէր · ուղ · քիւլլիւ։

Ամենայն ինչ · (գոյ · ած) · ամմէն բան · ած, հէր նէ · դուռ · հէրչէ։

Ամենայն ուսուկք · (ՙոյԹ պէրՙոճ) · ամմէն տեղէ · ամմէն գիէ · ած, հէր եէրտէն · հէր Թարաֆտան։

Ամենայն ուրեք · (ՙոյԹ պէրՙոճ) · ամմէն տեղ · ած, հէր եէրտէ · դուռ, հէր ձա։

Ամենայն չք · (գոյ) · ամմէն մարդ · ած,

հէր քիչի • պոս • հէր քէս։

Ամենայորդոր• (ած)։ զամինիքը յորդորօղ• պած, ձիւամիչէ եուրէկ վերէն• հէփսինի ձէսարէթլէնտիրէն։ Եա • խոստ յօժար• պած, ղայրէթ խոսկլի։

Ամենայցելու• (ած)։ ամինուն տես ելլօղ• պ՚, ամինչի կէօղահ՚չի•ձիւամիչէ գայըրան։

Ամենանկատ • (ած)։ զամինիքը տեսնօղ • պած, ձիւամիչէ կէօրէն։

Ամենանդուլ • (ած)։ խոստ նզուած • պած, ղայրէթ լսանէթլի։

Ամենանձուկ• (ած)։ խոստ նեղ• պ՚, փէք տառ

Ամենանուաղ• (ած)։ խոստ քիչ• պ՚, փէք աղ։

Ամենանուշակ • (ած)։ խոստ անուշ• պած, փէք տատլը։

Ամենաշէն • ի (ած)։ ամինն բան մէրօղ• պ՚, Ամենաշինութիւն• } հէր շէնի սէօյիւնտիւրէն։

Ամենաշնորհ• (ած)։ խոստ շնորհալի• պած, ղայրէթ լուռնուքիլը։

Ամենաչար • (ած)։ խոստ չար • պած, քէօթիւլէրին քէօթիւսիւ։

Ամենապահ• (ած)։ զամինիքը պահօղ• պած, ձիւամիչէի սագլըսըն։

Ամենապայծառ• (ած)։ խոստ պայծառ• պ՚, փէք շափգլը•զհատէ փառլագ•չօգ պէռաչ։

Ամենապանծ • (ած)։ խոստ պանծալի • պած, փէք էօյիւնիւլէձէք• ղայրէթ միւքէլլէփ։

Ամենապատուղ• (ած)։ մեծ զբաղմունքի մէջ եղօղ • պ՚, պէօյիւք տարաձաղայ իչինտէ օլան • ղայիւլէ իչինտէ պաթմըշ։ Եա, ամ՚ինն բանի նէձսօղ• պած, հէր շէնչ սալան։

Ամենապատուր• (ած)։ խոստ լիք• պ՚, ղայ՚էթ տօլչուն • փէք տաշկըն։

Ամենապատիժ• (ած)։ զամինիքը պատժօղ• պ՚, ձիւամիչէ գազէպ վէրէն։ Եա, ամ՚ինն պատիժի տակ եղօղ• պ՚, հէր գազէպ պի չէ՚քէն։ Եա, ամինն պատիժի արժա՚նի • պ՚, հէր գազէպ կ՚ըլլ։

Ամենապատիկ • (ած)։ ամինն կէրպ • պ՚, հէր թիւրլիւ։

Ամենապատիր • (ած)։ խոստ խաբէբայ • պ՚, ձիւամիչէի ալտատըրը։ Եա, խոստ խաբուած • պ՚, փէք ալտանմըշ։

Ամենապատիւ• (ած)։ խոստ մեծարելի • պ՚, ղայրէթ խղճելի։

Ամենապատկառ• (ած)։ խոստ ամբչ ցօղ• խոստ ամբ չնալը • պ՚, փէք ուձման՚կան • փէք ուձմանը լըտագ։

Ամենապատրաստ• (ած)։ խոստ պատրաստ• պ՚, փէք հազըր։

Ամենապարզև • (ած)։ ամինինուն պարգև տըվօղ• պ՚, ձիւամիչէ պագչէյ վէրէն։

Ամենապարծ • || տես ամենապանծ։

Ամենապարտ• (ած)։ խոստ պարտկան•խոստ յանցաւոր•պ՚, փէք պօրճլու•փէք սուչլու

Ամենապետ• (ած)։ ամինինուն վոյ իշխօղ• պած, ամինչէ հիւքմ էտէն։

Ամենապէտ • (ած)։ ամինն բանի կարօտ • պած, հէր շէյէ մէօհտաճ։

Ամենապիկար• (ած)։ խոստ տկար•խոստ վա՚տուժ•պ՚, փէք սէֆիլ• փէք գուվէթսիզ։

Ամենապիղծ• (ած)։ խոստ աղտեղի • պ՚, փէք մինտտատ։

Ամենապտուղ• (ած)։ ամինն պտուղ տըվօղ• պ՚, հէր ինչվէյի վերէն•ղայրէթ մահսուլլու։

Ամենառատ • ի, իւ • ից • իւք• (ած)։ խոստ շատ • պ՚, ղայրէթ պօլ։ Եա, խոստ ա՚ռատաձէռն • պ՚, փէք ձէօմերտ։

Ամենասխալ • (ած)։ խոստ սխալօղ • պ՚, փէք հանըլան։

Ամենասուրբ • ց, ս՚ղ• (ած)։ խոստ սուրբ • պ՚, փէք ազիզ• փէք թէմիզ։

Ամենասպառ • (ած)։ ամինն բան հատցը՚նօղ • պ՚, հէր շէյի թիւքէտիմի։ Եա, բոլորովին հատած • պ՚, բիւթիւն բիւ՚թիւնէ թիւքէնմիշ։

Ամենատեղի • ի, իւ • (ած)։ ամինն բան տեղացօղ • պ՚, ձիւամիչէյի եաբատան • ձիւամիչէյի վար էտիճի • դիւ, թիւրլիւնկէան։

Ամենափիւռ • } (ած)։ ամինն տեղ ա՚ձած• Ամենափիւռ• } պ՚, հէր եէրէ եայըլմըշ։

Ամենաքանչ • (ած)։ խոստ զարմանալի • պ՚, փէք թաճիւպլիւ։

Ամենավայելուչ • (ած)։ խոստ աղվոր • պ՚, փէք հագըշըդլը։

Ամենավայր• (ած)։ ամինն տեղ եղօղ• պ՚, հէր եէրտէ հազըր։

Ամենավար • (ած)։ ամինինը կառավարօղ • պ՚, ամինչի իտարէ էտէն։

Ամենավարան• (ած)։ խոստ տարակուսօղ• պ՚, փէք ֆէքֆէքէլի • փէք թաստա՚լայան։ Եա, խոստ ցրուօղ • պ՚, փէք տարմատաղըն էտէն։

Ամենավէհ • (ած)։ խոստ յատակ • պ՚, փէք պէռաչ։

Ամենավեհ• (ած)։ շատ բարձր• գէր ի վէ՚րայ • պ՚, ղայրէթ իւքսէք• փէք իւստիւն։

Ամենավտահ • (ած)։ խոստ համարձակ • պ՚, փէք սէրպէստ։

Ամենավնէպ • (ած)։ խոստ սխալօղ • պ՚,

փէք եանըլան։

Ամենատարած • (ած)։ ամմէն տեղ տարա-
ծած • գաշ, հէր եէրէ երայլան։

Ամենատեղաց • (ած)։ ամմէն տեղ իշնօղ •
գաշ, հէր եէրէ եալան։

Ամենատեղի • ‖ տես Ամենավայր։

Ամենատենչ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ խիստ
ցանկալի • գաշ, փէք արզուլանաճագ։ Ես,
խիստ ցանկացօղ • գաշ, փէք արզու էմէն։

Ամենատես • ի, ես • (ած)։ ամմէն բան
տեսնօղ • գաշ, ձիւմլէյի կէօրիւճի։

Ամենատեսակ • (ած)։ ամմէն կերպէ ու-
նօղ • գաշ, հէր թիւրլիւ։

Ամենատեսուչ • (ած)։ ամմէնը հոգացօղ •
գաշ, ամմէնի կէօզէտէն։

Ամենատէր • ՚ն • տէրամբ • (ած)։ ամմէնուն
վրայ տէր • գաշ, ձիւմլէնին սահիպի։

Ամենատխուր • (ած)։ խիստ տխուր • գաշ,
ղայէթ մէլիւլ • փէք մահզունի։

Ամենատուր • (ած)։ ամմէնուն տըվօղ •
գաշ, փէք ճէօմերտ։

Ամենարուեստ • (ած)։ ամմէն արհեստ գիտ
ցօղ • գաշ, հէր զէնըհաթը պիլէն։ Ես,
ամմէն բանի ճար գտնօղ • գաշ, փէք
ուստատ • փիւր հիւնէր։

Ամենարփի • (ած)։ խիստ պայծառ • գաշ,
փէք ըշըգլը • ղայէթ պիւնէվվէր։

Ամենափայլ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) խիստ
փայլուն • գաշ, փէք վաղըգ։

Ամենափրկիչ • (ած)։ խիստ հոգ տանօղ •
գաշ, փէք գայըրան։ Ես, խիստ արագ •
գաշ, փէք չաբուգ։

Ամենափոքր • (ած)։ ամմէնը փոքրօղ •
գաշ, ձիւմլէյի թէճրիւպէ էտէն։ Ես,
ամմէն բանի փոքրը առնօղ • գաշ, հէր
շէյի թէճրիւպէ էթմիշ • փէք վազուճի։

Ամենափրկիչ • կի, ես • (ած)։ ղամմէնքը
ազատօղ • գաշ, ձիւմլէնին գուրթարըճըսը։

Ամենաքաղցր • (ած)։ խիստ անուշ • գաշ,
փէք տաթլը • դըր, շէյրէյի թէերէյի։

Ամենաքաջ • (ած)։ խիստ սրտոտ • գաշ,
ղայէթ եուրեկլի • գահրաման։

Ամենելրէտու • (ած)։ խիստ վախկոտ •
գաշ, փէք գօրգագ։

Ամենևին • } (ածէթ) • բնաւ • խոպան։
Ամենևիմբ • } գաշ, հիչ • սուլա։

Ամենևքեան • նէցուն, կամ ունց, ումիք •
(ած)։ ամմէնքը • ամմէնքնալ • գաշ, ձիւմլէ-
սի • հէվիսի • դր, հէնէքինան • ուդ, ձիւմլէ։

Ամենուհնակ • (ած)։ ամմէն բանը ունօղ •

գաշ, հէր շէյի օլան։

Ամենուստ • (ածէթ)։ ամմէն դիւէն • գաշ,
հէր թաթաֆնան։

Ամեն • ամենի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ամմէնը •
գաշ, հէր • հէվ •

Ամեն • (ածէթ)։ այո • յիրաւի • գաշ, պէյլի •
հէրչէք քի։ Եւ ըստ այմ մերթ իբրև
անուն վարի, և նշանակէ ստոյգ • ճշմա-
րիտ • գաշ, սահիհ • հէրչէք։

Ամենեքանեալ • } (ած)։ ամմէն եբանուած
Ամենեքանեան • } ընդուն • գաշ, հէր թարղ
ուվլեթ իլէ տօլդուն • ղայէթ մաէթլուլուս։

Ամենընդել • (ած)։ խիստ սորված • գաշ,
փէք ալըշկան • փէք աշնայ։

Ամենընծայ • (ած)։ ամմէն տեղ գացօղ •
խիստ քաղցրկ • գաշ, հէր եէրէ գօշան •
փէք եօրիւկ։

Ամենիմաստ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ խիստ
իմաստուն • գաշ, փէք ալիմ • գըր, տա-
նաթէրլիյի։

Ամենիմաց • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ամմէն
բան իմացօղ • գաշ, հէր շէյի պուչան։

Ամենորակ • (ած)։ ամենակէրպ • գունզգուն •
գաշ, թիւրլիւ թիւրլիւ։

Ամենուսոյց • (ած)։ ղամմէնքը սորվեցը-
նօղ • գաշ, ձիւմլէյի էօյրէնտիճի։

Ամենօրհնեալ • (ած)։ ամմէն կերպիւ օրհ-
նած • գաշ, ղայէթ մուպարէք։

Ամբերգա • գայ, գաւ • կամ գային, իւ • (գոյ)։
է մինն ի չորից մասանց Ցն, որոհեալ ի
մերս կիսագինդայ ի ձեռն ովկիանոսի • որ և
կոչի Նոր աշխարհ • գաշ, էէնի տիւնեայ։

Ամիկ • ամիլ, աւ • աց • օք • (գոյ)։ փոքր
այծ • գաշ, օղլագ • չէվկիչ։

Ամիս • ամսոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ չափ
լուսին յաւուրկ ընթացից լուսնոյ • որ կա-
տարէ երբէմն ի միջոցի 30 աւուրց • և
երբեմն 29 աւուրց • և է կրկին, արեգակ-
նային և լուսնական • գաշ, այ • գըր •
մահ • ուդ, շուհր • գամըր։

Ամիս յամսոյ • ‖ ամէն ամիս • գաշ, այնան
այնա • գըր, մահ պէ մահ։

Ամիրայ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ նախա-
պար • իշխան • պարան • գաշ, խան • պէյ։

Ամիրապետ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ իշխա-
նաց իշխան • գաշ, պէյլէր պէյի։

Ամլածին • (ած)։ ամուլ կինոջէ ծնած • գաշ,
գըսըրլանան տօղան։

Ամլանամ • ացայ • ացիր • անալ • (էէղոյ)։
ամուլ ըլլալ • գաշ, գըսըրլանմագ։

Ամլորդի • դ.ց, ս. ոյ, ս. ովք • (ած) • ամուլ կնոջ զաւակ • գաւ, ագիւմ հվ. ասաը։

Ամլութիւն • թե, թիւ • թեց, թիւք • (գած) • ամուլ ըլլալը • գաւ, գըսըրըլգ։

Ամրան • ի, աս • ից, օք • (գած) • վերարկու • գաւ, քէրաքէ • չէփկէն • ճիւռպակ։

Ամուլ • ի, իս • ից, իւք • (գած) • լուծ եղանց • որ է երկար վայտ մնչ, որզ երկու ծայրէն դնուին ի վերայ պարանոցաց երկուց եզանց՝ և առաջիւքը կապին, զի քաշելս • ցեն զսայլն • գաւ, պըզուռնաուրլուգ։

Ամուլք • ից, իւք • (գած) • լծակիցք • ընկեր • գաւ, չէփտ։

Ամուլք նաւի • ‖ նաւուն գլխու դիտուն երկու սիւնքը • գաւ, կէմիին պաշ Թարափըն • ասքի ևքի տիւրէկ։

Ամուլ տեղի • ‖ վերջըննելիք տեղի • վերջի կանգնողին կամ նստողին քովն տեղը • գաւ, ուշտա տուրանըն եախստ օթուրա նըն եանըմտաքի եէր։

Ամրակից • կցի, աս • ից, օք • (գած) • լծակից • գաւ • պըզուռնուրլուգ • ընկեր • գաւ, եօլտաշ։

Ամրաջիւղ • ջղի, աս • ից, օք • (գած) • ծրնջ • գաւ, տիղ տիւնիրլէքի։

Ամուլք գառանց • ‖ զոգ մի գառ • գաւ, պիր չէփտ գուզու։

Ամուլք եզանց • ‖ զոգ մի եզ • գաւ, պիր չէփտ սըղըր։

Ամրձաւ • ի, իս • ից, իւք • (ած) • կուռաս • կռասած • գաւ, խաասըմ • գաւաշի • գ.ր, քէնոէխպայէ։

Ամրձաւեմ • եցի • եա • ել • (ներգ.ր) • կռտել • գաւ, խաասըմլամագ։

Ամրձիք • ից, իցք • (գած) • երկուորիք • Ամրձք • իյ • իւք • ձուանիք • գաւ, հայա լըր • գ.ր, խալչկէ։

Ամրձիք շինչուց • ‖ գաւ, գուռնաուզ խայէ • սի • գ.ր • քիւռնպիոէխպէք։

Ամուլ • ամից, ով • ոց, ովք • (ած) • զաւակ չը բերօղ • անպտուղ • գաւ • գըսըրը • գ.ր • սիւթիւրվէն • ուդ • ագիւմ։

Ամուսին • ամուսնոյ • ով • ոց, ովք • (գած) • լծակից • կենակից • պսակակից • թէ այր իցէ և թէ կին • գաւ, էշլի • գ.ր • չիւյ • ուդ • զևշ • չէղլի • էպուչգա։

Ամուսնական • ի, աս • ից, օք • (ած) • կարգը վերլու վերաբերեալ • գաւ, թէզվիձէ տույիր։

Ամուսնանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէղած) • կարգվիլ • գաւ, էվլէնմէք • գ.ր, չուհ.ր քէրաէն • զէնքերտէն • ուդ, թէզվիվիձ։

Ամուսնասէր • սիրի, աս • ից, օք • (ած) • ամուսնիլը սիրօղ • գաւ, էշլինի սէվէն։

Ամուսնացեալ • ցեալ, ով • ոց, ովք • (ած) • կարգըված • գաւ, էվլէնմիշ։

Ամուսնացուցանեմ • ցուցի • ցո • ցանել • (անշող) • կարգել • գաւ, էվլէնտիրմէք։

Ամուսնութիւն • ի, աս • ից, օք • (ած) • կարգըված • գաւ, էվլի։

Ամուսնութիւնս • եցի • եա • ել • (ներգ.ր) • կարգել • գաւ, էվլէնտիրմէք։

Ամուսնութիւնք • թե, թիւ • թեց, թիւք • (գած) • կարգըվիլը • գաւ, էվլէնմէքլիք։

Ամուսնութիւն • թե, թիւ • թեց, թիւք • (գած) • կարգըվիլը • պսակ • գաւ, էվլէնմէքլիք • ուդ, թէզվիվիձ։

Ամուր • ամրոյ, ով • ոց, ովք • (ած) • պինդ • հաստատ • գաւ, գաւի • մանաւր • գ.ր, իւսթիւվար • ուդ, մէթկիլ։

Ամուր • ամրի, կամ ոյ, աս • ից, օք • (գած) • բերդ • դիմակ • գաւ, տիզ • գալայ։

Ամուրք պերից • Ամուրք քաթանձաւաց • Ամուրք լերանց • ‖ փաղարք • և այլ ասպահովագ.ր տեղ • զևք ուր ամրանան մարդիկ • գաւ, մաղարա • գովուգ • խ.ր։

Ամուրք եղեգան • ‖ եղեգնուտ • գաւ, գամըշլըգ

Ամուրեաց • կամ ամօրեայ • (ած) • կար_

Ամպրի • էյ, եաս • էաց, օք • գըվէլու կ.ր կամ ոյր • գաւ, էրկէն • պէչքնար • գ.ր, մէէնկ • ուդ • ազէպ։

Ամպ • ի, իս • ից, իւք • (ած) • անուշ • համեղ • քաղցր • գաւ, միլայիմ, խօշ, նազիք • մազլամ։

Ամբեմ • եցի • եա • ել • (ներգ.ր) • բարեխառնել • անուշ ցընել • գաւ, միլայիմլամագ • խօշլանըրմագ • Նա, համոզել • յորդորել • գաւ, միւնխ էվմէք։

Ամբոխ • ամբոխման, ամբ • ախ, ամբք • (գած) • անուշցնել • գաւ, միլայիմլիք • տաճկ.ր • գաւ, միւնխ էվմէքլիք։

Ամպ • ոյ, ով • ոց, ովք • (գած) • խոնաւութիւն բարձրացեալ յերկրէ և Թանձրացեալ յօդս ուստի անկն է մարմին լոյծ միաւորեալ ի գոլորշեաց ամբարձելոց յերկրենս • գաւ, պուլութ • գ.ր, էպը • ուդ, սէհաթ։

Ամպագոյն • գունոյ • ով • ոց, ովք • (ած) • ամպոյ գոյն ունօղ • բաց կապուտ • գաւ, պուլուտի։

Ամպագործ • (ած) • ամպ շինօղ • գաւ •

պուլտա եափան։ Ես, ամպի պէս չինած։ գած, պուլտա կիպի եափըմըշ։

Ամպախաղաց (ած)։ ամպով եկող։ գած, պուլտա իլէ կելէն։

Ամպախառն։ (ած)։ ամպի հետ խառնած։ գած, պուլտա գատըշմըշ։

Ամպածին։ (ած)։ ամպէն ելած։ գած, պուլտաման իլէրի կելմիշ։

Ամպակ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (ած)։ անխառն։ զուտ։ գած, սաֆի։ զիւլալ։

Ամպահակիմ։ ‖ տես Ըմպահկեմ։

Ամպահարեալ։ ելոյ, ով։ ոց, ովք։ (ած)։ ամպէն զարկած։ գած, պուլտաման վռռուլմուշ։

Ամպահարութիւն, կամ **ամբահարութիւն**։ թէ, թից։ թեաց, թիւք։ (գոյ)։ ամպերուն իրար զարնելը։ երկինքի աղմուկ։ գած, պուլտաներուն պիրի պիրինէ գարըշմասը։ կեօյին վէլվէլէսի։

Ամպայարկ։ (ած)։ ամպէ ծածք ունօղ։ գած, պուլտան կեօղէսինտէ օլան։

Ամպամած։ (ած)։ ամպով ծածկըլուած։ գած, պուլտա իլէ գապալը։

Ամպայոյզ։ (ած)։ ամպերը նեղքև վոյ ընօղ։ գած, պուլտաներուդ ալաճերա է_ տէն։ Ես, ամպերուն աղմուկը։ գած, պուլտաներուն վէլվէլէսի։

Ամպանման։ (ած)։ ամպի պէս։ գած, պուլտա կիպի։

Ամպաշող։ ի, իւ։ ից, իւք։ (գոյ)։ ամպի տակ_ քին։ ամպգոյ։ գած, պուլտա սըճագլըգը։

Ամպաշուէ։ (ած)։ ամպերու քըսուած։ գած, պուլտաներու սիւրիւնէն։ Ես, ամ_ պերու իրար անցնիլը։ գած, պուլտաներ_ ըն պիրի պիրինէ վռռուլմասը։

Ամպաչու։ (ած)։ ամպով գնացօղ։ դէպ ի ամպն երթօղ։ գած, պուլտա իլէ կիտէն։ պուլտաման կիտէն։

Ամպաչուեմ։ եցի։ եա։ ել։ (չէղոյ)։ ամ_ պով գնալ։ դէպ ի ամպն երթալ։ գած, պուլտա իլէ կիթմիք։ պուլտաման կիթմիք։

Ամպասեանիլ։ ‖ տես Ամպանման։

Ամպապիշտ, կամ **ամբապիշտ**։ բշտի, տու։ տաց, տաք։ (ած)։ անօրէն։ անիրաւ։ գած, հնչէպսիղ։ զալիմ։

Ամպարհաւաճ։ ‖ տես Ամբարհաւաճ։

Ամպարհաւաճիմ։ ‖ տես Ամբարհաւաճիմ։

Ամպարչուեմ։ եցի։ եա։ ել։ ⎫ (չէղոյ)։

Ամպարչումիմ։ եցայ։ եամ։ իլ։ ⎭ անօրինիլ։ անիրաւել։ գած, հնչէպսիղլիք եղծիք։

Ամպարչուութիւն։ թէ, թից։ թեաց, թիւք։ (գոյ)։ անօրէնութիւն։ անկրօնութիւն։ անիրաւութիւն։ գած, հնչէպսիղլիք։ զալիմլիք։

Ամպէ։ (դէնգուբէյ)։ ամպով պատէ։ ամպ լինիլ։ գած, պուլտա գապալար։ պուլտաներըր։

Ամպէր։ ի, աւ։ ից, օք։ (գոյ)։ տես Բաւերկին։

Ամպերձին։ ղինի, աւ։ ից, օք։ (ած)։ այն ամ որ կապմի յամպերէ։ գած, անպերձ_ աէն։ գարս, անպերկին։

Ամպէրահոս։ (ած)։ բաւարօղ ջհոս ամպերի։ գած, ամպէր գօգուռնալ։ գարս, ամպէրպուլ։

Ամպիոն։ ‖ տես Ամբիոն։

Ամպհովանի։ Նոյ, հաւ։ հաց, օք։ (գոյ)։ բոլորաձև ծածկոյթ մինչ կապմեալ ի մամ_ շուբէ կամ յայլ նիւթոյ, որ ունի զմեղրխ, և զնեցուկս երկաթիս ի բանալ։ զոր կալ_ եալ ի ձեռին կրեն զդէմս առ ի պահ_ պանիլ յանձրևոյ և ի ճառագայթից արեւու։ գած, չէմսիէ։ ռումալլա։ չէմսէթիէն։

Ամպուտ։ (ած)։ ամպոտ։ գած, պուլտա_ լու։ գարս, սկյընտաք։

Ամպրոպ, կամ **ամպրոմպ**։ ի, աւ։ ից, օք։ (գոյ)։ ամպերուն մեքենայութիւնքը, որոտումն_ քը, փայլատակմունքը։ ամպերուն գոչ_ մունքը։ անձրևելը։ գած, պուլտաներըն կիւռիւլթիւսիս։ գարարմասը։ պուլտա_ լարըն վէլվէլէսի։ չէմչէքլէմէ։ եաղ_ մուրլամասը։ Ես, ինչ և իցէ ամպուկ և խռովութիւն։ գած, վէլվէլէ։

Ամպրոպական։ ի, աւ։ ից, օք։ ⎫ (ած)։

Ամպրոպային։ պիոյ, ով։ ոց, ովք։ ⎭ խռո_ վական։ աղմկաւոր։ գած, վէլվէլէլի։

Ամպրոպանամ։ ացայ։ ացիր։ անալ։ (չէղոյ)։ երկինքը նեղքև վոյ ըլլալ։ գած, կեօկ կիւռւլէմէք։ չէմչէքլէնմէք։ գարարմագ։ եաղմագ։ Ես, ամբոխիլ։ աղմկիլ։ խռո_ վիլ։ գած, վէլվէլէլ չըգմագ։

Ամպագլուխ։ գլխոյ։ ով։ ոց, ովք։ (գոյ)։ ամուսն գլուխը։ գած, այ պաշը։ պրդ։ պուրրէթիւլ գամէր։

Ամպաթիւ։ թուի, թուիս։ իցդ, իւք։ (ած)։ ամիսը համրօղ։ գած, այը հիսապ էտէն։

Ամսաթիւ։ թուոյ։ ով։ ոց, ովք։ (գոյ)։ ամսուն համրանքը։ գած, այ հիսապը։

Ամսական։ ի, աւ։ ից, օք։ (ած)։ ամսոյ վճ_ բաբերեալը։ գած, այա միւեթալիք։ Մերթ վարի գոյականացս, և նշանակէ ամսական վարձք։ գած, այլըգ։ գարս, մահկեանի։

Ամսամուտ։ մտի, իւ։ իցդ, իւք։ (գոյ)։ ամ_ սուն առաջին օրը։ գած, այ պաշը։

Ամսօրեայ • բէի, իւ • ից, իւք • (ած) : մեկ ամսվան • պատ, պիր պլըճ :

Ամսաբերձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : ամսով և բարձր • պատ, գավի վէ իւքսէք :

Ամսաբնակ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : ամսով տեղ բնակող • բէրդը բնակող • պատ, գավի եէրտէ սաքին օլան • գալէտէ սաքին օլան :

Ամսախոտ • (ած) : ամսով տեղ պահվող • պատ, գավի եէրտէ կիզլէնէն : Եա, բէրդի մէջ ամրացող • պատ, գալէ իչինտէ սիփէր օլան :

Ամսածածուկ • (ած) : ամսով ծածկող • ազէկ պահող • պատ, էյի սագլայան : Եա, ամսով ծածկըված • ազէկ պահած • պատ, էյի սագլը • գավի սագլը :

Ամսական • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) : բէրդը բնակող • պատ, գալէլի • գալէ չէնկէլիսի • Եա, ամսով • պինդ • պատ, գավի • մեհեն :

Ամսակապոյտ • ուսցի, իւ • ից, իւք • (ած) : ամսով չինած • պատ, մէօհկէմ :

Ամսակուռ • (ած) : չոյժ կարծր • խիստ ամսով • պատ, պտյէթ գավի • փէք մեհեն :

Ամսանամ • ացայ • ացից • անալ • (չէշտ) : ամսով ըլլալ • պինա պէս ըլլալ • պատ, գավիլէն մէք • փէքլէնմէք • Եա, ամսով տեղը ըլլալ • բէրդի մէջ ամրընալ • պատ, գավի եէրտէ սիփէրլէնմէք • գալէ իչինտէ սըղընմագ :

Ամսաչէն • ‖ տես Ամսակապոյտ :

Ամսապահ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : ամսով պահող • պատ, գավի սագլայան • Եա, բէրդը պահող • պատ, գալէ պէկչիսի :

Ամսապահեստ • ոի, ոիս • ից, իւք • (ած) : ամսով պահող • պատ, գավի սագլայան : Եա, ամսով պահած • պատ, գավի սագլը :

Ամսապահեստ առնել • ‖ ամսով պահէլ • պատ, գավի սագլամագ :

Ամսապարնոտ • բոսի, աւ • ից, օք • (ած) : ամսով պարնոտ ունող • պատ, հիւսայը վէ պէհէնի գավի :

Ամսապատկանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (անց) : ամսըրցընել • պատ, գավիլէմէք • փէքլէնմէք • գոյս, նիշանլէնէն : Եա, ամսով տեղի մը մէջ պահէլ • պաշտպանել • պատ, պիր մեհեն եէրտէ սագլամագ :

Ամսափակ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : ամսով փակած • պատ, փէք գափալը :

Ամսափակեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) : ամսով փակել • պատ, փէք գափամագ :

Ամսաստեան • (ած) : ամսով չիւղէր ունող • պատ, գավի տալլարը օլան :

Ամսոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) : բէրդ • դղեակ • պատ, գալէ • փալանկա : Եա, ամսով տեղ պաշտպանվելու տեղ • պատ, ազընաձագ եէր • սիփէր :

Ամսուելի • թէ, թի • թէկ, թիք • (գոյ) : ամսով ըլլալը • պատ, գավիլիք • մէհեանէթ • պոս • պիզ • սէտո :

Ամիսփ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : ժողված • միատեղ • պատ, ձէմ օլմուշ • թօռնթօփ : Եա, կծկըռատած • պատ, պիւզիւլմիւշ : Եա, ծածկած • պատ, էօրթիւլիւ :

Ամփոփեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) : ժողվել • պատ, տեվէլիւմէք • թօփլամագ : Եա, յետ քաշել • կէրի չէքմէք : Եա, նեղցընել • կծկրացընել • պատ, պիւզմէք : Եա, գոցել • փակել • պատ, գափամագ : Եա, ծածկել • պաշտպանել • պատ, սիփէր օլմագ :

Ամփոփել զխոս • ‖ խելքը գլուխը բերել • պատ, փիքրինի թօփլամագ :

Ամփոփել զմեռեալն • ‖ մեռելը պառել • մեռելը թաղել • պատ, տէփն էթմէք :

Ամփոփուկ • (գոյ) : է խոտ ինչ, յոր ի մեր ձիրն կամ ի փչելն շնչավ, ամփոփէ զոռ բևան և զոտան : տես և Պատկառուկ :

Ամփոփութի • թէ, թի • թէց • թեամբք •

Ամփոփումն • մանէ, մամբ • անց • ամբք • (գոյ) : ժողվել • յետ քաշել • նեղցընել • գոյել • պահէլ • պատ, տեվէլիւմէք • կէրի չէքմէք • պիւզմէք • գափամագ • սագլամագ :

Ամոթ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) : պատկառանք • պատ, պէրսպ • հիճապ • ասէպ • դարս • ազէրմ • արդ • չէրմ :

յԱմոթ առնել • ‖ խըպկընցընել • պատ, ուրանալըմագ :

յԱմոթ լինել • ‖ առճահաբրել • խըպնիլ • պատ, ուրանամագ • խէ՛նիլ ալուշմէք • արլան մագ • դարս • նէնկոտաշթէն :

զԱմոթի հարկանիլ • ‖ խպնիլ • ամբչնալ • պատ, հէդիլ ալուշմէք • բէզիլ օլմագ :

Ամոթագէղ • (ած) = ամոթխած • համեստ • պարկեշտ • պատ, լուզհլի :

Ամոթագգեաց • գեցի, իւ • ից, իւք • (ած) : խիստ ամաչող • պատ, բէզիլ օլմուշ :

Ամոթալի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) : ամբչնալու • պատ, ուրանամագ :

Ամոթալից • (ած) : ամոթով լեցուն • պատ, քէզալէթի իլէ տօլու • բէզալէթլի :

Ամոթալիք • ‖ տես Ամոթոյք :

Ամոթածու • ծուի, ծուաւ • ից, օք • (ած) : ամբչնող • խոչնող • պատ, ուրանական : Եա, խոչոտուկ • պատ, բիկիլ :

Ամօթական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) • ամչնալ • նալու • խոնարհու • գած, ուժանաձագ • հիմասյ օլուհանաձագ։

Ամօթաշար • ի, աւ • ապ, օք • (ած) • ամչնացած • գած, խնչիլ ամուշխուշ գրու չէրմկինն։

Ամօթահարիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէզոհ) • ամչնալով • գած, ուժանամագ • խնչիլ ամուշ մէք • գրու • չէրմկասը շնուտկն։

Ամօթանք • անաց, օք • (գոյ) • ամօթ • ամչնալու գործք • ամչնալու բան • գած, սպրոյ • ուժանաձագ ինչ • ուժանաձագ չէզ • գրու • չէրմկասրի • ուրդ, խնչալէթ • Նս, ամօթոյք • ամչնալու անդամք • գած, էառնս եէրլերի • էառպ էլաթլերի։

Ամօթապարտ • ան • անս • ապ • տիւք •

Ամօթապարտեալ • տեղոյ • ով • ոց • ովք • (ած) • ամաչելու պարտական • ամօթոս մէջ ինկած • գած, ուժանամագա պօրձուս • սպրոյը • գրու • չէրմկասը։

Ամօթխած • ի, իս • իցդ, իւք • (ած) • ամչնչօղ • պարկէշտ • գած, ուժանական • ըռգէչ ղի • գրու • չէրմկաք։

Ամօթխածութիւն • թեան, թեաւ • թեաց, թեամբք • (գոյ) • պատկառանք • գած, ուժանկալըգ •

Ամօթոյք • (գոյ) • ամչնալու անդամք • գած, էառպ էլաթլերի • գրու • չէրմ • ուրդ, ալէթի ուէմիւլ։

Ամօրեայ • ‖ տես Ամսեայ։

Ան • (ինքնուին) • ո՛, ո՛վ • գած, հա՛յ։

Անբոսբենք • իցդ, իւք • (գոյ) • բամանդակ գրերը • գած, էլնֆպէկ հարֆլարը։

Անգ • ու, ուց • (գոյ) • առաւօտ • գած, իւք սապահ • էվվելի նիհար • ասան եկրի։

Անգանամ, անցայ • անիր • անալ • (չէզոհ) • ապ ուաւօտ ըլլալ • լուսնալ • գ՛, սապահ օլմագ։

Անգաւէտ • էեմի, իս • իցդ, իւք • (ած) • էգլի ներոյ լեցուն • գած, պարզար իլէ տօլու։

Անգեգործ • կամ **անգեգործ** • ի, աւ • ապ, օք • (գոյ) • անգեպան • անգուն մէջը բանոզ մշակ • գած, պարզը։

Անգեգործութիւն • թեան, թեաւ • թեաց, թեամբ • (գոյ) • անգեպանութիւն • գած, պարզը լըգ։

Անգեկութ • կիցդ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • անգուն պատուղը քաղելը ժողվելը • գած, պարզ պօրձուս։

Անգեպան • ի, աւ • ապ, օք • (գոյ) • անգեգործ • գած, պարզը • գրու • ուէզպան։

Անգեսան • ի, աւ • ապ, օք • } (գոյ)

Անգեսանի • ացդ, եաւ • եաց, եօք • } տես ղ՝ ուր են բազում անգիք • գ՛, պարկսնեան։

Անգեսանեակ • եայց • կամ եաց • եօք • (գոյ) • բազմութիք անգեսան • անգեսանեներ • գած, պարզարը։

Անգեսէր • ուեսան • սէրասէր • սէրասէր • սէրասիրք • (գոյ) • անգուն սէրը • գած, պարզ սահմիկ։

Անգկկութ • ‖ տես **Անգեկութ**։

Անգի • ացդ, ուվ • եաց, ուվք • (գոյ) • սահմանաւոր սէզի, ուր են որթք խաղողոյ • գած, պարզ • գրու • ուէզ։

Անգողք • ղոյ, ղօք • (գոյ) • պարտօն կամ հոգեհաց զոր առնեն վան մեռելոյ՝ յետ աւուրց մինչ երթեալ՝ ի գերեզմանատուն • գած, ձան աշը։

Անգորդ • ի, աւ • ապ, օք • (գոյ) • անգեպան • գած, պարզը։

ընդ Անգն։ } (ինքս) ժամանակ։ առա
յԱնգուէ • } ուսանց • առաւրվան դէմ։
Անգուն • } վարվելօք • գած, սապահլոյ
Անգուցն • } ըն • սապահա գարշը։

Անգուն անգուն • (ինքս) ժամանակ։ ամէնն առաւօտ • գած, հէր սապահ։

Անդ • այդը, այդու՝ կամ այդուվիկ • այդոքիկ, այդոյ՝ կամ այդոցիկ • այդոքիւք • (դերանուն ցուցական) • դոյն • ասոնցմէն, ատ • գած, ծ • շուտ • ուրդ • հիւնա։

Անդանօր • (ինքս) պէշտան) • այս տեղը • հոս • գած, շուրտատա։

Անդենանթին • ‖ տես **Անդրենանթին**։

Անդ զի • (շաղկապական) • փոխանակ զի • վասն զի • գած, իւրէ քի։

Անդի • ‖ տես **Անսի**։

Անդնակ • (ած) • իսկ մերթ վարի իբրև մակբայ քանակական • գած, շուտ քաւտար։

Անդոպես • (ինքս) ոբանոն) • ատանկ • գած, չէզլէ • չէզլէնէ։

Անդոպիսի • ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • ատանկ • ատոր պէս • գած, շունչը լայնի։

Անդր • (ինքս) պէշտան) • հոս • գ՛, շունտա։

Անդրանօր • (ինքս) պէշտան) • այս տեղը • գած, շուրտատա։

Անդրենանթին • ծնի, իս • իցդ, իւք • (ած) • հոս ծնած • ատ տեղացի • գած, շուրտատա ուղտն։

Անդրէն • (ինքս) պէշտան) • անդամմալ հոս • գած, կինէ շուրտայա։

Անդքան • ոյ, եաւ • այդքանք՝ կամ այդքանիք • եայ, եօք • (ած) • իսկ մերթ վարի իբրև մակբայ քանակական • գած, շուտ քաւտար։

Ա՛յդքանիցս • (ներգ. չհոդակոչ) : առ չափ անգամ՝ • գոհ՝ շուտ քառասր քերբէ :

Ա՛յեր • ի՝ ու • ից՝ օք՝ (գոյ) : է բառ յուշ նական՝ և նշանակէ օդ՝ • գոհ՝ հավիտ :

Ա՛յժմ՝ (ներգ. ժամանակ. հոդակոչ) : հիմա՝ առ առենս՝ • գոհ՝ շնորհ՝ հէնուզ՝ • դրա՝ հյզուն՝ • արդ՝ էլան :

Ա՛յժմեան՝ ենի՝ իս՝ ից՝ օք՝ (ած) : հիմա ծնած՝ • գոհ՝ շնորհ՝ ասդմուշ :

Ա՛յժմեան՝ (ած) : հիմիկվան՝ • գոհ՝ շնորհ՝ քի՝ • պուս՝ ասիրին :

Ա՛յժմէն՝ (ներգ. ժամանակ. հոդակոչ) : արդէն՝ հիմիկուց՝ • գոհ՝ շնորհ՝ հէն :

Ա՛յժմիկ՝ (ներգ. ժամանակ. հոդակոչ) : հիմա՝ • գոհ՝ շնորհ՝ • դրա՝ հէնուզ՝

Ա՛յժմցս՝ կամ այժմուս՝ (ներգ. ժամ. հոդակոչ) կամ յայժմուս՝ (նոմ. հոդակոչ) : այժմու՝ ժամանակիս՝ հիմիկս՝ • գոհ՝ շնորհ՝ ձիկ՝ • դրա՝ եքենուն :

Ա՛յժմու՝ (ներգ. ժամանակ. հոդակոչ) : հիմա՝ • գոհ՝ շնորհ՝ • դրա՝ հէնիկյուն՝ իակ մերթ վարի իբրև անուն ածական՝ և նշանակէ այժմեան՝ հիմնակիան՝ • գոհ՝ շնորհքի՝

Ա՛յժմուք՝ այժմուց՝ այժմուս՝ յայժմուս՝ յայժմուց՝ (գոյ) : այժմեանքս՝ ներկայիս եղածներըը՝ հիմնակիանեանս՝ • գոհ՝ շնորհքէը՝ • պուս՝ ասըրտա օլանէը՝

Ա՛յլ՝ ոյ՝ ոզ՝ ոց՝ ովք՝ (ած) : ուրիշ՝ • գոհ՝ գայրը՝ • պաշկայ՝ • ոնկէը՝

Ա՛յլ՝ (չհոլով բայական) : բայց՝ սակայն՝ • գոհ՝ անձագ՝ • ամին՝ • պուս՝ լնկյք՝ • ուդ՝ լաքին՝

Ա՛յլաբան՝ ի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : ուրիշ բան խօսող՝ • գոհ՝ անձի՝ սեզ սեզնէ՛ն՝ Եա՝ • փոխաբերութ՛ խօսող՝ զոր օրինակ՝ փոխանակ խորհանդի ըսելու՝ օձ ըսել՝ և փոխանակ միամիտ ըսելու՝ աղաւնի ըսել՝ • գոհ՝ Թէմսիլ իւրէ սեզյնէ՛ն՝ • Թէշտիհ իւրէ սեզյնէ՛ն՝

Ա՛յլաբանական՝ ի՝ աւ՝ ից՝ օք՝ (ած) : այլաբանութ՛ վերաբերեալը՝ • գոհ՝ Թէշտիհէ վէ Թէմսիլէ միւեթալիք՝

Ա՛յլաբանեմ՝ եցի՝ եմ՝ եվ՝ (չերգ) : ուրիշ կերպիւ խօսիլ՝ նմանութ՛ խօսիլ՝ • գոհ՝ Թէմսիլիւ սեզյնէ՛մ՝ Թէշտիհ իւրէ սեզյնէ՛մ՝

Ա՛յլաբանութ՛ն՝ Թե՝ Թը՝ Թեց՝ Թիք՝ (գոյ) : նմանութ՛ խօսածք՝ • գոհ՝ Թէշտիհ իւրէ սեզյնէ՛յ՝

Ա՛յլաբուն՝ (ած) : ուրիշ բնութ՛ ունող՝ • գոհ՝ զանը պաշկայ՝

Ա՛յլագոյն՝ գունի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : ուրիշ գունի ունող՝ • գոհ՝ պաշկայ բէնկ՝ Եա՝ ուրիշ կերպ՝ • գոհ՝ պաշկայ Թարզ՝

Ա՛յլագունակ՝ (ած) : այլագոն՝ • գոհ՝ պաշկայ Թարզ՝ Թիւրլիւ՝ • ախեր Թարզ՝

Ա՛յլագունեմ՝ եցի՝ եմ՝ եվ՝ (ներգ ած) : գունը փոխել՝ ուրիշ կերպը փոխել՝ • գոհ՝ ախեր բէնկ էթմ՛ք՝ • պաշկայ Թարզ էթմ՛ք՝

Ա՛յլագունիմ՝ եցայ՝ եայ՝ իվ՝ (չերգ) : ուրիշ գոյն փոխվիլ՝ • գոհ՝ բէնկի ակիրը՝ տիրմ՛ք՝ • դրա՝ պահսկյանէն՝

Ա՛յլադէն՝ ի՝ դենի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : Ա՛յլադէն՝ ուրիշ կրօնք ունող՝ • գոհ՝ գայրը մհամէդլի՝

Ա՛յլադէմ՝ դիմի՝ աւ՝ ից՝ օք՝ (ած) : ուրիշ դէմք ունող՝ • գոհ՝ ախեր Թարզ քիւվեթի օլան՝ Եա՝ այլանդակ դէմք ունող՝ • գոհ՝ սաւրաՀաըզ՝ չէհրէսիվ՝ Եա՝ այլազան՝ • գոհ՝ գայրը Թարզ՝

Ա՛յլազան՝ ի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : այլ կերպ՝ • գոհ՝ գայրը Թարզ՝ գայրը Թիւրլիւ՝

Ա՛յլազանեմ՝ եցի՝ եմ՝ եվ՝ (ներգ ած) : այլ կերպ ընել՝ փոխել՝ • գոհ՝ գայրը Թարզ էթմ՛ք՝ տեկիշմ՛ք՝

Ա՛յլազանիմ՝ եցայ՝ եայ՝ իվ՝ (չերգ) : ուրիշ կերպ ըլլալ՝ փոխվիլ՝ • գոհ՝ ախեր Թարզ օլմագ՝ տեկիշելմ՛ք՝

Ա՛յլազանութ՛ն՝ Թե՝ Թը՝ Թեց՝ Թիք՝ (գոյ) : այլ կերպ ըլլալը՝ • գոհ՝ գայրը Թարզլըգ՝

Ա՛յլազգ՝ (ած) : այլազան՝ տարբեր՝ ուրիշ կերպ՝ • գոհ՝ պաշգա Թիւրլիւ՝ Թարզի ախեր՝ • պաշգա սոյ՝ • պաշգա ձինս՝

Ա՛յլազգ՝ (ներգ) : այլայլա՝ ուրիշ կերպով՝ • գոհ՝ ախեր Թարզ իւրէ՝ • դրա՝ տիկկերկիւնէ՝

Ա՛յլազգաբար՝ (ներգ) : ուրիշ կերպով՝ • գոհ՝ ախեր Թարզ իւրէ՝ Եա՝ ուրիշ ազգի պէս՝ • գոհ՝ ախեր միւլեթի կիպի՝

Ա՛յլազգագան՝ գունի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : խոտա տարբեր՝ • գոհ՝ զանէթ պաշգա Թիւրլիւ՝

Ա՛յլազգի՝ ւոյ՝ եաս՝ եայ՝ եօք՝ (գոյ) : ուրիշ ազգէ՝ • գոհ՝ եաս միւլեթ՝ եասանձը՝ Մերթ վարի ածականատէս՝ և նշանակէ այլազան՝ տարբեր՝ • գոհ՝ պաշգա Թիւրլիւ՝

Ա՛յլազգութ՛ն՝ Թե՝ Թը՝ Թեց՝ Թիք՝ (գոյ) : ուրիշ ազգէ ըլլալը՝ • գոհ՝ պաշգա միւլեթլիք՝

Ա՛յլանենայ՝ նէի՝ իս՝ իցս՝ իւք՝ (ած) : ուրիշ ազգէ եղող՝ • գոհ՝ ախեր միւլեթտէն օլան՝

Ա՛յլաոլոր՝ կամ այլակերկ՝ զերկի՝ իս՝ իցս՝ օք՝ (ած) : ուրիշի զոհողութ՛ն ընող՝

գած, ախբէ զուլմ էաչն։

Ա֊յլազգութիւն · (ած) · ուրիշ ազգէ մը · անդրաւութիւն · գած, ախբէ զուլում էաչն։

Ա֊յլաթիւ · (ած) · համրանքը ուրիշ · գած, պաշգա սպրսը օլան։ Եա, ուրիշը համրօզ · գած, պաշգալարը սպան։

Ա֊յլալեզու · ուի, աւ · ագ, օք · (ած) · ուրիշ լեզու ունօզ · ուրիշ լեզուով խօսօզ · գած, ախբէ Թարզ ալլի օլան · պաշգա լինան սեղմէկէն։

Ա֊յլամեն · ծնի, իւ · ագ, օք · (ած) · օտարա ծին · գած, ախբէ միւլկեթուն տօղան։

ՅԱ֊յլակարծուց · (ուգիթ) · կանկարծակի · յեղակարծուն · գած, ղաֆիլտէն։

Ա֊յլակէրպ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ուրիշ դէմք ունօզ · գած, ախբէ քիավէթլի · թէպ ալլ։ Եա, պլազան · տաբօրինակ · գած, ախբէ Թարզ · պաշգա Թիւբլիս։

Ա֊յլակերպեմ · եցի · եա · ել · (ԽԷԳԾ) · կերպարանքը փոխել, գած, քիավէթի տէյիշումիւք · Թէպոիլ էՅմէք։ Եա, ուրիշ կերպ ընել · գած, ախբէ Թիւբլիս էՅմէք։

Ա֊յլակերպիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՀԷՂՈ) · ուրիշ կերպարանք մտնալ · գած, Թէպոիլ օլմագ · Եա, ուրիշ կերպ ըլալ · գած, ախբէ Թարզ օլմագ։

Ա֊յլակերպութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թիք · Ա֊յլակերպումն · ման, մամբ · մանց, մամիք · (գած) · ուրիշ կերպարանք մտնալը · գած, Թէպոիլ օլմագլըգ · Եա, ուրիշ կերպ ըլալը · գած, պաշգա Թիւբլիս օլմագլըգ։

Ա֊յլակրօն · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · օտար կրօնք ունեցօղ · գած, գայրը Թարզ մէկէն օլան։ Եա, օտար կերպով կենցաղավա բօղ · գած, ախբէ Թարզ վարըշը օլան։

Ա֊յլահաւատ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ուրիշ հաւատքի ՚որ · գած, գայրը Թարզ մէկէն լի։

Ա֊յլաձայն · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · օտարա ձայն · գած, ախբէ Թարզ սէսի օլան։ Եա, ուրիշի հետ չը միաբանօղ · գած, պաշգա սընա ուշմայան։

Ա֊յլաձև · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · այլա կերպ · գած, պաշգա պէյլիմ · գայրը Թարզ։

Ա֊յլաձևիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՀԷՂՈ) · ուրիշ ձև մտնալ · փոխվիլ · գած, Թէպոիլ օլմագ։

Ա֊յլաձևութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թիք · (գած) · այլակերպութիւն · գած, պաշգա պէյլիմլիք · Թէպոիլ օլմագլըգ։

Ա֊յլալանդ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · օտար բուսատեղ · ուրիշ կերպ վարդապետութիւն սորվեցնօղ · գած, ախբէ մեզհէպ էօկրէտէն։

Ա֊յլամիա · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · ուրիշ դիտաւորութիւն ունօզ · գած, պաշգա փի֊քիրլի · ախբէ Թարզ նիյէթի օլան։

Ա֊յլամուեմ · եցի · եա · ել · (ԽԷԳԾ) · միտքը կամ դիտաւորութիւնը փոխել տալ · գած, տաէ մին փիքիրինի Թաղլիգ էմէք · նիյէթինի տէյիշտիրմէք · Եա, խելքը ցընդել, խելա ցընել · գած, քիչինէն փիքիրինի տաղլեթմագ։

Ա֊յլամտութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թիք · (գած) · ուրիշ դիտաւորութիւն տէր ըլալը · միտքը փոխելը · գած, նիյէթինի տէյիշլիքլիք։ Եա, խելքը ցնդիլը · գած, ագըլ փերիշանլըգը։

Ա֊յլայլ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · զանազան պէս պէս տաբրէք · գած, Թիւբլիս Թիւբլիս։

Ա֊յլայլախառն · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · այլեայլ բանէ խառնըված · գած, մէլէդ։

Ա֊յլայլակ · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · զանազան · պէս պէս · գած, Թիւբլիս Թիւբլիս։ Եա, փոխվօղ · գած, տէյիշլիքլիչ։

Ա֊յլայլեմ · եցի · եա · ել · (ԽԷԳԾ) · փոխել · զանազան կերպ ընել · գած, տէյիշմէք · Թիւբլիս Թիւբլիս էՅմէք։

Ա֊յլայլում · եցայ · եայց · իլ · (ՀԷՂՈ) · փոխվիլ · գած, տէյիշլիքլիք · Թիւբլիս Թիւբլիս օլմագ։

Ա֊յլայլութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թիք · (գած) · ուրիշ կերպ ըլալը · փոխվիլը · գած, տէյիշլիքլիք · միւխթէլիֆփէճ · գարըշըգլըգ։

Ա֊յլայլուկ · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · փոխոխական · գած, Թիւբլիս Թիւբլիս օլան։

Ա֊յլանդակ · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · անհէդ · անշնորք · կոպիտ · գած, եօրտումսըզ · եօլսուն · Եա, անկարգ · գած, ըռլըսվըզ։

Ա֊յլանդակիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՀԷՂՈ) · անշնորք ըլալ · անյարմար ձև ունենալ · գած, եօրտումսըզ օլմագ · հագըշգագըզ քիավէթեմ օլմագ · Եա, անկարգ ըլալ · գած, ըռլըսվըզգ իլէ տաբան։

Ա֊յլանիշ · (ած) · ուրիշ նշան ունեցօղ · գած, պաշգա տաղկասը օլան · պաշգա մաւգաւոր օլան։

Ա֊յլանման · (ած) · այլազան · ուրիշ կերպ · գած, գայրը Թիւբլիս։

Ա֊յլանշան · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · ուրիշ նշան ունեցօղ · գած, պաշգա նշանը օլան։

Ա֊յլապէս · (ած) · ուրիշ չափ ունօզ · գած, պաշգա էօլչիւսիւս օլան։ Եա, ուրիշը չափօզ · գած, պաշգասընը էօլչէն։

Ա֊յլայլեայ • (ած)։ ունօղ զանց տարբեր յայլոց • պած, պաշգա Թարղ կեօղիւ օլսին։

Ա֊յլայլեայ ձի։ ‖ է այնպիսի ձի, որպ երկուաչք են պլևայլ՝ անհման միևեանց • պած, օլ ած արը քի՝ պիր կեօզսւ օ պիր կեօզևնւն պէնգևմեղ։

Ա֊յլապէս • (ի֊էից)։ ուրիշ կերպով • պած, պաշգա Թիւրլիւս • գաբս • տէյկերսան։

Ա֊յլասարսա • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշ կերպ • պած, պաշգա Թարղ։

Ա֊յլասպեկ • (ած)։ ՆմանուԹիւն խոսօղ • ՆմանուԹիւն խոսւած • պած, էօրիւնեկ իւլե սեզդևկևն • էօրիւնեկվի սեօզ։

Ա֊յլասպասԹիւն • Թիւ, ԹիւՔ • ԹիւՆ, ԹիւՔք • (գաց)։ պլևաբանուԹիւն • պած, փէրսւեվի սեօզ։

Ա֊յլասեռ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշ ցեղ • պած, պաշգա սզյ • պաշգա ձինս։

Ա֊յլասեռիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշդ)։ փոխել զսեռն կամ զդէզն, ոՐ պատահի անկոց կամ շնչաւորացյ ի փոխագրելն յայլ կլիմայ • պած, ձինսնևի ակ֊յիշտիրմէք • սօյսնևսե ակ֊յիշտիրմէք։

Ա֊յլասեր • ի, իւ • իյ • իւք • (ած)։ օտար տզգէ • ուրիշ ցեղէ • պած, պաշգա միևեԹ֊տէն • գայբը սինսիլէտէն։

Ա֊յլասեբեմ• եցի • եա • ել • (չէրգոյծ)։ ուրիշ ազգ դարձընել • պած, ախէր միլևեԹե չէվիրմէք • Նա, ուրիշ կերպ ընել • փոխել• պած, պաշգա Թիւրլիւս եմԹէք • ակ֊յիշմէք։

Ա֊յլասոորակայ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշի վայ կայացօղ • ինչպէս՝ տսբ, պոդ • ծառ, ԹևԹև • ևԶ, ուրիշ բաների մէջ վայ կը կայանան։ Ասոր ՆերՀակին է ինք֊նատսորակայ • որ է ինքնիրնին կեցօղ • ինչպէս՝ հող, ջուր • հոգ • օդ • ևԶ։

Ա֊յլասոորագ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այլ տարատ • այլանձև • ուրիշ կերպ • պած, պաշգա Թարղ • գայբը կեօնէ։

Ա֊յլասես • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշի բանին աչք անկօղ • պած, ախէրին շէյլինե կեօղ տիբէն։

Ա֊յլասեսուԹիւն • ԹիւՆ, ԹիւՔ • ԹիւՆց, ԹեհամիՔք • (գաց)։ ուրիշի բանին աչք ձգելը • պած, ախէրին շէյլինե կեօղ տիբիմէ։

Ա֊յլասոհմ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշ ցեղէ • պած, գայբը սինսիլէտէն։

Ա֊յլաՎԴ • (չէշդ֊ա֊էեսոբոյ֊ած)։ բայց արդ • պած • տէյ իսմի • է֊յ։

Ա֊յլափսա • ի, ու • ապ • օք • (գաց)։ հերձաւածօղ • հերեսիկսս • պած, ռաֆիզի։

Ա֊յլափսաեմ• եցի • եա • ել • (չէրգոյծ)։ հերձաւածօղուԹիւն ընել • հերեսիկոսու֊Թիւն • պած, ռաֆիզիլիքնիմ։

Ա֊յլափսաուԹիւն • ԹիւՆ, ԹիւՔ • ԹիւՆց, ԹիւՔք • (գաց)։ հերձաւածօղուԹիւն • հերեսիկոսու֊Թիւն • պած, ռաֆիզիլիք։

Ա֊յլափսիս • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ուրիշ կերպ • պած, պաշգա Թիւրլիւս։

Ա֊յլափսիս • եցի • եա • ել • (չէրգոյծ)։ ուրիշ կերպ ընել • պած, պաշգա Թարղ էմիւք • Նա, կերպը փոխել • պած, ԹէզսլսիլՔ էմիւք։

Ա֊յլափսիսիմ• եցայ • եաց • իլ • (չէշդ)։ փոփոխվիլ • պած • տէյիշլիմիՔ։

Ա֊յլափսուԹիւն • ԹիւՆ, ԹիւՔ • ԹիւՆց, ԹիւՔք • (գաց)։ ուրիշ կերպ ըլլալը • փոխվիլը • պած, պաշգա Թարղ օլմագլըզ։

Ա֊յլագունակ • (ի֊էից֊ոբոյ֊ած)։ ուրիշ կերպ • պած • պաշգա Թարղ։

Ա֊յլև • (չշդ֊ա֊էեսոբոյ֊ած)։ Նաև • ևՀ֊էօրէն • ալ • պած, տաՀա • հէմ։

Ա֊յլևայլ • (ած)։ զանազան • պէս պէս • տարբեր • պած, Թիւրլիւս Թիւրլիւս • սօյ սօյ։

Ա֊յլևս • (չշդ֊ա֊էեսոբոյ֊ած)։ Նաև • ևՀ֊էօրէն • ալ • պած, տաՀա • տաԽի։

Ա֊յլվի• (չշդ֊ա֊գաՀ֊ևսոբոյ֊ած)։ բայց քանի • որովհետև • պած, ամմա • չիւնՔի։

Ա֊յր ընդ այլ• ‖ Ա֊երթ իբրև մանկայ վարի, և նշանակէ տալ ընդ պէս պէս կողմանս • պած, սէմԹ սէմԹ • Իսկ մերթ վարի իբրև անուն ածական, և նշանակէ զանազան • պէս պէս • պած, Թիւրլիւս Թիւրլիւս։

Ա֊յր ընդ այլոյ• ‖ Ա֊երթ վարի իբրև մանկայ, և յաղագաւ նշանակէ այլ ոք ի տեղի այլոյ • ուրիշի տեղ ուրիշը • պած, պաշգա սընըն էերինէ պաշգասը։ Նա, ընդ այլև այլ կոչին • ընդ այլ և այլ անձինս • ապրես անդին • տասը անոր վայ • պած, էօԹէ պէրի • օնուն պուհսնէն իւղէրինէ։ Նա, այլապէս • Խոստովանի • ՆերՀակաբար • ծուռ ուսմամբ • պած, ախէր Թարղ • ագսի • ԹէրսւԽ այլ վերթ վարի իբրև անուն ածական, և նշանակէ այլազան • օտար • ԹիւրլիւԽ • ուրիշ կերպ • պած, գայբը ԹիւրլիւԽ։

Ա֊յր ընդ այլոյ կատարել• ‖ ՆերՀակը ըլլալ • պած, ագսիսի օլմագ։

Ա֊յր յայլմէ լինել• ‖ Խելէքը գլնկին երԹալ • պած, կէնաՀնի գայբպ էՀմիՔ։

Ա֊յր ԹԷ • (չշդ֊ա֊ԼԽ֊ոյսն)։ ապա ԹԷ • պած, եկեր քի,

Ա՛յլ ինձ · այլոց խրիք, կամ այլ խրիք · այլով խրիք, կամ այլ խրիք · (անուն ածական) · այլ ինչ · այլ իր · տա՛ճ, պաշտա՛մ շէյ · գայլը նէ՛տէ՝ Եւ այս ասի սովորաբար զանկենդանի իրաց ·

Ա՛յլ ումն · այլոց ուրուումն, կամ այլ ուրուումն · այլով ումանէ, կամ այլ ումանէ · (անուն ածական) · այլ տէ՛ր · տա՛ճ, գայլըսը · պաշտա՛մ · պաշտա՛մ քիմնէ՝ Եւ այս ասի սովորաբար զանձնաւորաց և զկենդանեաց ·

Ա՛յլերդ · ի · ու · աց · ար · (ած) · այլազան · օտարական · տա՛ճ, պաշտա՛մ Թարգ · եւ պանդխտ ·

Ա՛յլուսումն · ման · մամբ · մունէ՛ք · մանց · մամբք · (ած) · ուրիշ կերպ ուսմունք ունող · տա՛ճ, պաշտա՛մ Թարգ իւրի վէ էօկլենիլի օլան ·

Ա՛յլուսա, կամ յայլուսա · } (ածական պէտ_
Ա՛յլուսաէ՛ք · } էն) · ուրիշէ · ուրիշ տեղէ · ուրիշ դիէ · տա՛ճ, գայլը_ման · գայլը Թարգիման ·

Ա՛յլուր · } (ածական պէտ_
Ա՛յլուբանի · } տեղ · տա՛ճ, պաշտա՛մ էէրսէ,
Ա՛յլուբէ՛ք · } ման · գայլը քիմնէ ·

Ա՛յլոր · այլոց ուրուք, կամ այլ ուրուք · (անուն ածական) · ուրիշ մը · տա՛ճ, պաշ_կասը · գայլը քիմնէ ·

Ա՛յլ սակայն · (շաղկապ բացատրական) · բայց սակայն · տա՛ճ, անտա՛ղ · լաքին ·

Ա՛յծ · ու · ուս · այծք, ից, իւք · կամ այծէք, ից, էք · (գոյ) · չորքոտանի կէղակա_բաշխ՝ արագընթաց քան զոչխար · բայց յատուկ և հէշտաւէր՝ մորուաւոր և եղ ջերուաւոր · գառանի և անմորուս · այլ միս նորա է դժուարամարս · տա՛ճ, քէչի · դէր, պիւզ · արդ · մայիզ ·

Ա՛յծամարդ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · սաթի բո · է այնպիսի կենդանի ինչ անբան՝ ի ցեղէ կապկաց · որոյ գլուխն և մարմինն է նման մարդոյ, իսկ ոտքն նման այծից · էգ նէր ունի զսիսիս ըստ նմանութեան կանանց · տա՛ճ, մայրմանն ճինճիմանէն պիւր հայվան տըր · կենդանի իրի · պաշտ պէօյիւք · վէճաս_սի ինանոնց պէնկզէր · այսպէսըր վէ պալ տըրլըսըր քէչէ պէնկզէր · տիշխունինն մնէնսի վար զէնան կիսպի ·

Ա՛յծաբած · ի, իս · ից, իւք · կամ, ի, աս · ից, ք · (գոյ) · ած ապածօղ · տա՛ճ, քէչի չօպանը ·

Ա՛յծաքաղ · ‖ տե՛ս Ա՛յծքաղ ·

Ա՛յծեամն · այծեման · մամբ · այծեմանէք, մանց · մամբք · (գոյ) · վայրի այծ · է տե_

սակ ինչ նոխազի՝ ի չափ այծի՝ եղջիւրքն տեսա՝ երկայն և կոր · շիկամազ · տա՛ճ, գառաձա · եապան քէչիսի · դէր, բէնկ · արդ · մէզսիլ պէտաի ·

Ա՛յծեայ · ձէի · էիւ · էից · էիւք · (ած) · այծու վերաբերեալները · այսինքն է՝ միս · մորթ · մազ, ևլ · տա՛ճ, քէչիէ միւթալիք օլանն նէ՛տէ՛ր · էթ · տէրի · գըլ · վէ զայրի ·

Ա՛յծեայք · կամ այծէք · եայց · կամ էից · իւք · (գոյ) · այծու մազ · տա՛ճ, քէչի Թիֆ տիկի · Եա · այծու մազէ չինած · ցիսի · այծենահատ · խարտեն · տա՛ճ, քէչի գըլըն_ման էավրըլըշ չէյ · շալ · զոփ · խարտ ·

Ա՛յծեղջիւր · եր · երք · (գոյ) · է համանա_տեսակ թռչնի յերկինս նման եղջերաւոր այծի, յոր մանանէ արեգական ըստ յատուկ ընթացից իւրոց՝ ի քան և միեռորդ ա_ւուրն դեկտեմբերի՝ և ուտէ մինչև՝ ի քան և միեռորդ օրն յունվարի · տա՛ճ, օն իքի պուբնուն պիրիսի տէր · դէր, պիւզ · արդ · ձէտի ·

Ա՛յծեձիաձև · ի, իս · ից, իւք · (ած) · վայրի այծու ձև ունէցօղ · տա՛ճ, եապան քէչիսի պիչիմինտէ օլան ·

Ա՛յծեձիկն · (գոյ) · պըզտիկ վայրի այծ · տա՛ճ, քիւչիւկ եապան քէչիսի ·

Ա՛յծեձնակաձ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · գոր_ծած՝ ի մազից այծեաց · տա՛ճ, զօփ · չալ ·

Ա՛յծենի · նւոյ · եաւ · եաց, եօք · (գոյ) · այծու միս · այծու մորթ · այծու մազ · տա՛ճ, քէչի էթի · քէչի տէրիսի · քէչի գըլը ·

Ա՛յծեք · ‖ տե՛ս Ա՛յծեայք ·

Ա՛յծօրդ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) · այծ ար_ծօզ · տա՛ճ, քէչի չօպանը ·

Ա՛յծքաղ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · կենդանի ինչ սիրիկէի յաղգէ եղջերաւոց՝ ի չափ վայրի ցլու · տա՛ճ, սէ յսէլ ·

Ա՛յն · այնր, կամ այնորիկ · այնու, կամ այն_ուիկ · այնք, կամ այնոքիկ · այնց, կամ այնոցիկ · այնոքիւք, կամ այնոքիմբք · (դերանուն ցուցական) · ան · տա՛ճ, օ · օլ · դէր · ան · արդ · զայէ ·

Ա՛յնգոյն · գունի, իս · ից, իւք · (· ած) ·

Ա՛յնգունակ · ի · աւ · աց, օք · } անանկ · տա՛ճ, էօյլէ՛տէ · դէր · անկիւնէ ·

Ա՛յնզի · (շաղկապ պատճառական) · քանզի · որովհետև · տա՛ճ, զէրէ · չիւնքի · իլլա ·

Ա՛յնէ · (շաղկապ ժխտական) · այսինքն · տա՛ճ, սայքի · եանի · կէօյսէի ·

Ա՛յն ինչ · (ածական ծառայական) · դէտ ·

տակաւին • երբ որ • պահ, տակտ։

Ա՛յն ինչն է • (շաշկոց ինչնոշկոն) • այսինքն • պահ, ասյքի • համի • կեցյաքի։

Ա՛յնմհհամ • (նոխքայ ժամանոխոն) • այնուհետև • անկէ ետև • պահ, օնաան ասնրա։

Ա՛յնու զի • (շաշկոց պաճառոխոն) • վասն զի • անոր համար որ • պահ, զէրկ • չինչքի • պրա • պատճառ քի • արդ • մանչ հազա։

Ա՛յնուհետև • (նոխքայ ժամանոխոն) • անկէ ետև • պահ, օնաան ասնրա։

Ա՛յնչափ • (ածական) • մերթ (նոխքայ չանոխոն) • այնքան • պահ, օր գաաար • պրա • չէնաան։

Ա՛յնպէս • (նոխքայ որոխոն) • այնու կերպիւ • անանկ • պահ, էցյէչէնէ • պրա • պէտանկիւնէ։

Ա՛յսպիսի • ւայ • եաւ • եաց, եօք • (ածական) • անանկ • պահ, էցյէչ • պրա • պէտանեան։

Ա՛յքան • ւյ • եաւ • եաց, եօք • (ածական) • մերթ (նոխքայ չանոխոն) • այնչափ • պահ, օր գաաար • պրա • էնմէչնա։

Ա՛յքանիցս • (նոխքայ չանոխոն) • այնքան անգամ • պահ, օր գաաար տէ՛քայ։

Ա՛յս • (նոխքայ սպորսաոխոն) • յիրաւի • արդարև • պահ, պէչի • էվէճ • սահկ • էցյէչ • պրա • արի • արդ • նիկմ։

Ա՛յսպանեմ • եցյ • եա՛ • եէ՛ • (չէրգիպրծ) • ծաղր առնել • կատակել • խայտառակել • պահ, մասկարա էճմէք • զէ՛քէլէնմէք • թագլեմ էճմէք։

Ա՛յսպանդ • ի • աւ • ագ, օք • (ածական) • կատաղօղ • խայտառակօղ • նախատօղ • թշնամանդիր • պահ, մասկարա էճիչի • թագլեմչի • պրա • խօրքնաւք • արդ • մէ՛սխեճէ՛չի։

Ա՛յսպէս • (նոխքայ որոխոն) • այսպէս • ասյէ՛ • ասյանէ՛ • պրա • պէտանկիւնէ։

Ա՛յսպէսէ՛ն • (նոխքայ որոխոն) • այնու կերպիւ • անանկ • պահ, էցյէչէնէ • պրա • պէտանկիւնէ։

Ա՛յսպիսի • ւայ • եաւ • եաց, եօք • (ածական) • անանկ • պահ, էցյէչ • պրա • պէտանեան։

Ա՛յրքան • ւյ • եաւ • եաց, եօք • (ածական) • մերթ (նոխքայ չանոխոն) • այնչափ • պահ, օր գաաար • պրա • էնմէչնա։

Ա՛յրքանիցս • (նոխքայ չանոխոն) • այնքան անգամ • պահ, օր գաաար տէ՛քայ։

Ա՛յս • (նոխքայ սպորսաոխոն) • յիրաւի • արգարև • պահ, պէչի • էվէճ • սահկ • էցյէչ • պրա • արի • արդ • նիկմ։

Ա՛յսպանեմ • եցյ • եա՛ • եէ՛ • (չէրգիպրծ) • ծաղր առնել • կատակել • խայտառակել • պահ, մասկարա էճմէք • զէ՛քէլէնմէք • թագլեմ էճմէք։

Ա՛յսպանդ • ի • աւ • ագ, օք • (ածական) • կատաղօղ • խայտառակօղ • նախատօղ • թշնամանդիր • պահ, մասկարա էճիչի • թագլեմչի • պրա • խօրքնաւք • արդ • մէ՛սխեճէ՛չի։

Ա՛յսպէս • (գոյ) • ծաղր • կատակ • պահ, մասկարա • պրա • խնդուհեճանի։

Ա՛յսպիսակատակ • ի • իւ • իյ • իւք • (ածական) • այսպէս առնելով կատակօղ • պահ, թագլեմչի • մասկարա էճիչի • եա • այսպանօք կատակէցեալ • պահ, մասկարա օլան։

Ա՛յսպիսակատակ առնել • ⎫ այսպանօք կատակել • նախատել • ծանակել • պահ, թագլեմ էճմէք • մասկարա էճմէք։

Ա՛յսպէս առնել • ⎭

Ա՛յսպնարար • ի • աւ • ագ, օք • (ածական) • կատակօղ • ծանակօղ • խայտառակօղ • պահ, մասկարա էճիչի • թագլեմչի • էճիչի։

Ա՛յսպնարարութի՛ւն • ն՛ն • թի՛ւ • թի՛ւ • թի՛ւ • թի՛ւք •

(գոյ) • կատակութիւն • ծանակութիւն • պահ, թագլեմ էճմէքլիք։

Ա՛յսպէս լինել • ‖ ծաղր ըլլալ • ծանակիլ • պահ, մասկարա օլմագ։

Ա՛յսպիսակատակ • ‖ տես Ա՛յսպիսակատակ։

Ա՛յս • այսր, կամ այսրիկ • այսու, կամ այս՝ ուրիկ • այդ, կամ այսրիկ • այդ, կամ այսոցիկ • այսոքիւք, կամ այսոքիմբք • (գերանուան ցուցական) • աս • պահ, պրա • պրա • էյն • արդ • հազա։

Ա՛յս • ւյ • ով • ոյ • ովք • (գոյ) • սահմանյ • դէս • պահ, զին • պրա • տիվ • արդ • չէյնան։ Եա • հոգմ • պ՛, էէ՛ • պրա • պատ • արդ • բէյհ • Եա • մերթիկ • փոխարիկ • պահ, գաալըղա։

Ա՛յսաբեկ • ի • իւ • իյ • իւք • (ածական) • դիւահար • վերհասան • Ա՛յսահկիր • կրի • աւ • ագ, օք • նեղ • պահ, զին • խուլլըս • թուխթաբլըգըլ • պրա • ասյէզկէնէն։

Ա՛յսահալած • ի • իւ • իյ • իւք • (ածական) • դևը հալածօղ • պ՛, զին գաչըբան • զին չըգտոյան։

Ա՛յսահար • ի • իւ • իյ • օք • (ածական) • դիւահար • պահ, զինվի • ուչուգ թուխթիչ • պրա • փէրիվրիւֆէթ։

Ա՛յսահարեալ • եւցյ • ով • ոյ • ովք • (ածական) • դիւահար • պահ, զինվի • Եա • մալէգնեալ • ցնորեալ • պահ, խուլլուս • չըվկէն։

Ա՛յսահարիմ • եցայ • եա՛յ • իմ • (չէշտ) • դիւահարիլ • մալէգնիլ • պահ, զինվէնմէք • խուլլանմագ • պրա • փէրիվրիւֆէթ չիւոէն։

Ա՛յսահարութի՛ւն • թի՛ւ • թի՛ւ • թի՛ւ • թի՛ւք • (գոյ) • դիւահարութիւն • մալէգնութիւն • պահ, զինվիլիք • խուլլանմագ • պրա • աֆէ՛թի տվյ։

Ա՛յսամառա • մաի • իւ • իյ • իւք • (ածական) • դիւահիր • դիւահար • պահ, զինվիլի • ճէ՛նէն • պրա • փէրիվրիւֆէթ։

Ա՛յս հարցակ • ‖ տես Հարցակ։

Ա՛յսանակ • ի • աւ • ագ, օք • (ածական) • սահմանակ • պահ, պէչիլէ • պրա • էյնկիւնէ

Ա՛յսբար • (նոխքայ որոխոն) • այսպէս • սահմանակ • պահ, պէչիլէնէ • պրա • զինսան։

Ա՛յսգոյն • գունի, իւ • իյ • իւք • (ածական) • այսպիսի • պահ, պէչիլէ։

Ա՛յսգունակ • ի • աւ • ագ, օք • (ածական) • այսպիսի • պահ, պէչիլէ։ Մերթ վասն իրրև մակբայ, և նշանակէ այսպէս • պահ, պէչիլէնէ • պրա • պէտնինկիւնէ։

Ա՛յսինքն • կամ այսինքն է • (շաշկոց ինչնոշկոն) • այս է • որ է • պահ, ասյքի • կեցյաքի։

Ա՛յս նիշ • (ածական) • այս ինչ • պահ, ֆիլան։

զբ • այս նիշ տեղի • այս նիշ օր • գաշ, ֆիլան հէբուէ • ֆիլան կիւն։

Ա յասա • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ գիւա_հար • գաշ, ձգնել։

Ա յատիմ • եցայ • եակ • իլ • (էէլոռ)։ գիւա հարիլ • գաշ, ձգնդէնուիլ • պրս • պիւ•իսրէյտէն։

Ա յսա ՝ամիւ • ‖ ՝ի վէ՞ այսր ՝ամի • գաշ, պուա_նուն իլէ • դրս • պայինէհէմ։

Ա յսա•հէտա • (նախդ• ձ•ուն•ախդ•ուն)։ աս_կէց հետ • գաշ, պուտնատան սօնրա։

Ա յսա՞նակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ գիւա_հար • գաշ, ԹուԹարըգլը։

Ա յսչափ • (ած)։ մէրճ մակբայ՝ այսքան • գաշ, պուա գատար • դրս • չէնտէյին։

Ա յսպէս • (նախդ• նուն•ախդ•ուն)։ այդպէս • գաշ, պէօյլէնէ՛ • դրս • հէմչիւնէյին։

Ա յսպիսի • ւոյ, հաւ • հաց, հ•ք • (ած)։ ասանկ • գաշ, պէօյլէ • դրս • անչիւնան։

Ա յսր • (նախդ• պէշ•ախդ•ուն)։ այս տեղս • գաշ, պուտնատ • դրս • պէ յինձա։

Ա յսր աղագաւ • ‖ ասոր համար • գաշ, պուտնան իչիւն։

Ա յսրէն • (նախդ• պէշ•ախդ•ուն, Ե յ•ի•նախդ•ուն)։ վերտառն այսր • գաշ, կիւնէ պուրայա • Թէ•քրար պուրայա։

Ա յսքան • ոյ • ով • եայ, հ•ք • (ած)։ այսչափ • գաշ, պուա գատար • դրս • չէնտէյին։

Ա յսքան • (նախդ• նուն•ախդ•ուն)։ այսչափ • գաշ, պուա գատար։

Ա յսքանակ • (ած•ուն, Ե նախդ•ուն)։ այսքան • այսչափ • գաշ, պուա գատար։

Ա յսքանիցս • (նախդ• չ•ուն•ախդ•ուն)։ այսքան անգամ • գաշ, պուա գատար քէրրէ։

Ա յսօր • (նախդ• ձ•ուն•ախդ•ուն)։ աւսօր • գաշ, պուա կիւն • դրս • իմրուզ • օրդ • էլեէվմ։

Ա յսօրամեայն • ձնի • աւ • ից, ք • (ած)։ աւսօր ծնած • գաշ, պուա կիւն աւսիմուշ։

Ա յսօրեայ • բէի, իւ • ից, իւք • (ած)։ աւսօր ման • գաշ, պէօյլէնիքի • դրս • իմրուզի։

Ա յտ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ Թուշ • երես • գաշ, էսնապ • իւղ • դրս • բիւս • օրդ • խատա։ Եա • ուռէցք • գաշ, շիշ։

Ա յտի • (նախդ• պէշ•ախդ•ուն)։ աւուից • աւ ուէղէզ • գաշ, օրտուան։

Ա յտնուամ• այտեայ • այտիր • նուէլ, աւուցեալ• (էէլոռ)։ ուռէնուալ • գաշ, շիշուիլ։

Ա յտուկն • այտնուն, մնամբ • մանց, մանրք • (գոյ)։ ուռէցք • գաշ, շիշ։

Ա յտուց • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ ուռէցք • գաշ, շիշ • գատարձրգ։

Ա յտուցք անկոց • ‖ է ուռէցք ծառոց ՝ի ձգնեայ։

Ա յր • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ քարանձաւ • գաշ, մաղարա • դրս • ղար։

Ա յր • առն, արամբ • արք, արանց, արամբք • (գոյ)։ էրիկ մարդ • գաշ, էրքէկ առէմ • դրս, մէրտ • օրդ • ահ՛մէլ։ Մ՝էրճ նշանա կէ այլն կնոջ • էրիկ • գաշ, գօձա։ Մ՝էրճ արիւքաջ•կարիճ•գաշ, խլիսա•դրս, պէկհասըր։

Ա յր ընդ արամբ • ‖ մարդ մարդու տակ։

Ա յր զարամբ • ‖ մարդ մարդու վրայ։

Ա յր ցընկերբ իւր • ‖ մէկզմէկուս • իրարու։

ընդ Ա յր և ընդ կին • ‖ էրիկ մարդ • կնիկ մարդ մէկ տեղ։

առ Ա յր • ‖ մարդ գլուխ։

Ա յրաբար • (նախդ• ուրա•ախդ•ուն)։ քաջաբար • կարէճի պէս • գաշ, խլիսանէ • դրս • մէտուար։

Ա յրաթոռ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ էրիկը Թողող կիւն • գաշ, գօձասըրը պօշայան գառը։

Ա յրական • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն մարդ որ վերաբերի առ այլ մարդ • գաշ, էր քիշիկ միւԹալիք • դրս • մէրտանէ։

Ա յրականանալ • Թէ, Թէ • Թէց, Թէք • (գոյ)։ այր գալ • գաշ, էրլիք • դրս • մէրտանէկի։

Ա յրաձև • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ էրիկ մարդու կերպարանք ունեցող • մարդա_ձև • գաշ, առէմ քիսիլէՐինէ օլան։

Ա յրամատ • ացայ • ացիր • անալ • (էէլոռ)։ չափահաս մարդ ըլլալ • գաշ, պալիղ օլմագ։ Մ՝էրճ արհասալ • քաջանալ • կուրնճ ըլ_լալ • գաշ, խլիսլէնմէք • մէրտլէնմէք։

Ա յրասէր • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ էրիկը սիրօղ • գաշ, էրինի սեվէն։

Ա յրասիրութի՛ • Թ՛է, Թ՛է • Թ՛էց, Թ՛էք • (գոյ)։ էրիկը սիրելը • գաշ, էրքէկինի սեվմիքլիք։

Ա յրասպան • ի, իւ • ից, ք • (գոյ)։ այրը սպանօղ կինը • գաշ, էրինի էօլտիւրէն գառը։

Ա յրատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ անամոթ • գաշ, առէպսիզ։

Ա յրատանամ• ացայ • ացիր • անալ • (էէլոռ)։ անամոթ ըլլալ • գաշ, ըռսըզլանմագ • առէպսիզլիք էմմէք։

Ա յրատութի՛ • Թ՛է, Թ՛է • Թ՛էց, Թ՛էք • (գոյ)։ անամոթութի՛ • գաշ, առէպսիզլիք•ըռսըզլըգ։

Ա յրեայք • եցիկ • իւք • (գոյ)։ կիզուիլ • այրուիլ • գաշ, եանըշ • եանկին։

Ա յրեմ • եցի • եա • ել • (էէրգոռծ)։ կիզել • երել • գաշ, եագմագ • դրս, աՐէկ զէանէն։

Ա յրենոց • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ պրինձ_ըռա քնակաբան • գաշ, առւալ ալճէՐէլէրին

սաքին օլսուգլարը մէքեան։

Ա յրեցած • ց, ով • ոց, ովք • կաս, ի • իւս • ից, իւք • (գ••)։ տեղին կամ նշանն ց֊ րեցեալ. Նիւթոց • էրածը • էրած տեղը • էրած նշանը • ֆա՛, եանմըշ. եէրլեր • եան կընտան գալան նիշանէրէր • Եա, այրեցած նիւթ • այրուք • ֆա՛, եանլըգ • Եա, մուրն պուսան կամ սանի • ֆա՛, իս։

Ա յրեցած գօսի • ‖ Է այն մասն երկրի, որ ուղղակի անկանի ընդ հասալակածիւ • այսինքն ի նէրքոյ գիշերահաւասար շրջա֊ նակին, ուր ամէ և գիշեր է հաւասար եր֊ կոտասան ժամ• ••ք• մ֊ենգամեայ հարցէ։

Ա յրեկական • ի • աւ • ոց • զք • (••ծ)։ էրօզ• ֆա՛, եագըմը։ Եա, էրած • ֆա՛, եանմըշ։

Ա յրեկցուած • ց, ով • ոց • ովք • կաս, ի • իւս • ից, իւք • (գ••)։ էրուք • ֆա՛, եանլըգ։

Ա յրեկցումն • ց ման, մամբ • մանց • մամբք • (գ••)։ էրիլը • ֆա՛, եանլըշ • գ••ք• սուզիշ։

Ա յրեկցող • ի • աւ • ոց • զք • (••ծ)։ էրօզ• ֆա՛, եագըմը։

Ա յր և էլ • առն և էիս • կամ այր և էիս • ով • ոց • ովք • (գ••)։ էիաւոր • ֆա՛, աթլը։

Ա յր ըստ առնէ • ‖ իւրաքանչիւր մարդ • ֆա՛, հէր պիր քիշի։

Ա յրի • ւց • ւով • եաց • եաք • (գ••)։ կին, որ այլն իցէ մեռեալ • ֆա՛, տուլ ալ֊ րեմ • գ••ք• կեալէմ։ Իսկ մերթ նշա֊ նակէ հաստատապաւոր Թէ կին և Թէ այլ՝ որ ամուսինն իցէ մեռեալ • ֆա՛, էհլի հօլմիւշ • գ••ք• պիկիվէ։

Ա յրիանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշդ••)։ այրի ըլլալ • ֆա՛, տուլ օլմագ։

Ա յրիսաթէր • Թէ, Թէ֊Թէց • Թէ֊Թէք • (գ••)։ այրի ըլլալ • ֆա՛, տուլ օլմագըզդ• պ֊ք• պիկիվէկի։

Ա յր իւրաքանչիւր • ‖ ամէնն մարդ • ֆա՛, հէր պիր քիշի։

Ա յրոցեմ• եցի • եա՛ • էլ • (չէրգ••ծ)։ երկլ մրկել • ֆա՛, եագմագ։

Ա յրուաթէր • Թէ, Թէ֊ • Թէց • Թէք • (գ••)։ այրիութիւն • ֆա՛, տուլ օլմագլըգ։

Ա յրուկ • (գ••)։ մարդուկ • ֆա՛, երգիկեզ• գ••ք• մ֊արէք։ Իսկ մանաւանդ պատիւս նշա֊ նակէ Թզուկ • ֆա՛, ձիւաէ։

Ա յրուձի • առնուձիս, կամ այրուձիս, ով • ոց, ովք • (գ••)։ ձիաւոր • հեծեալ• ֆա՛, աթլը • սիւար։

Ա յրումն • այրման • մամբ • մանց • մամբք • (գ••)։ երկլը • ֆա՛, եանըշ։

Ա յց • (գ••)։ աեսուել • նայուածք • հարցա֊ քըննուԹիւն • ֆա՛, պագըշ • կեօբիւշ • պրայըշ • սօրուշ • ԹեֆԹիշ։

Ա յց առնել • } (չէշդ••)։ տես էրԹալ • Ա յցել • } նայիլ • փընարուել • ֆա՛, Ա յց եւանել • } պագմագա կիԹմիկ • զիա֊ րկեԹ հԹմիկ • արամագ • ԹեֆԹիշ հԹմիկ։

Ա յցելու • ուի, ուաւ • ոց, զք • (••ծ)։ տես գնացօղ • նայօղ • ֆա՛, ԹեֆԹիշչի • զիա֊ րկեԹի • կեօզէտիչի։ Մ երԹ գրականպա վարեալ, նշանակէ՝ տեսուչ • եպիսկոպոս • ֆա՛, նազըր։

Ա յցելուԹիւն • ԹԷ, ԹԷ • ԹԷց • ԹԷք • (գ••)։ տես գնալը • ֆա՛, կեօբիւլիկ կիՈՒմի։ Եա, հանդէս • քինուի • ֆա՛, ԹեֆԹիշ։ Եա, տեսչուԹիւն • եպիսկոպոսուԹիւն • դիտա֊ պետուԹիւն • ֆա՛, նազըրլըգ։

Ա յցող • ի • աւ • ոց, զք • (••ծ)։ տես գնա֊ ցօղ • ֆա՛, ԹեֆԹիշչի • զիարկեԹի։

Ա նագ • ի • աւ • ոց, զք • (գ••)։ է հանք ինչ սպիտակ՝ նուաստագոյն քան զարծաԹ • ԹեԹեւ քան զայլ հրահալելիս • ընդ որոց գոյանայ ի խորս երկրի • ասիՏրէն, կլայկ• ֆա՛, գալայ • գ••ք• էրզկլզ• սիրիկյատ։

Ա նագագործ • ի • աւ • ոց, զք • (գ••)։ որ հետաւոր անագօղ պղնձի անօԹոց • ֆա՛, գալայճը • գ••ք• էրզկլզկէր։

Ա նագան • (••ծ)։ յետոյ քան զաահմանեալ ժամանակն, որոյ ներհակն կոչի կանուխ • և նշանակէ տարաժամ• ուշ• եաքի • ֆա՛, սօնրաքի։

Ա նագան • } (իմիքոյ ժ••ան•իմ•ան)։ տա֊ Ա նագանիլ • } բաժամ• ֆա՛, կէշ• ֆէկլէմէ։ Ա նագանիլն • } Մ երԹ ի տարաժամիլ ա֊ ւետն • իրկուան դէմ • իրկուանը • ֆա՛, պգշամ իւսԹիւ • պգշամ• գ••ք• տիկը։

Ա նագանիմ• եցայ • եա՛ • իլ • (չէշդ••)։ ու֊ շանալ • ֆա՛, կէշկիքմէք • Եա, իրկուանը ընկնիլ • իրկուան դէմ գալ • ֆա՛, պգշամա գալմագ • պգշամ իւսԹիւ կէլմէք։

Ա նագանաս • ի • աւ • ոց, զք • (գ••)։ է բառ յատնական, և Թարգմանի ընԹերցօղ • որով նշանակի պարտաւորեալն, որ ունի զատուիման ընԹերցողութեան։

Ա նագան ուբեան • (իմիքոյ ժ••ան•իմ•ան)։ խնամ ուշ • ֆա՛, կէշամ֊նկէշ։

Ա նագեայ • գէի, իս • ից, իւք • (••ծ)։ այն ամ որ կապմեալ է յանագէ • ֆա՛, գա֊ լայան օլան։ Եա, օձեալ անագաւ • կլայկկան • ֆա՛, գալայլը։

Ա նագէղէն • ղինի, նաւ • նաց, նզք • (••ծ)։

կլայեկէ · գաձ, գալայական։
Անագեմ. եցի· եա· ել· (ՀԷրէորԺ)· օծանիլ, անագաւ· կլայեկէլ· գաձ, գալայլամագ։
Անագորան· } բանի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)։
Անագորայն· } անգորով· անգութ· անլրկ
Անագորան· } գամ· գաձ, մէրկամէնթսիզ· խայլէն· զալիմ։ Իսկ մէրթ սագա· կոպիտ· ամարդի· գաձ, եօզուն։
Անագորանութիւն· } Թէ, Թը· Թէց, Թիք· (գԺ)։ անգթութիւն· անդգամանի· գաձ, մէրկամէնթսիզ լիք· զալլլիք։ Եա, սոպաւուի· գաձ, եօզունլուգ։
Անազան· ի, իւ· ից, օք· (ԾԺ)։ կծծի· գաձ, նէքէս։
Անագդի· ւց, եաւ· եաց, եօք· (ԾԺ)։ անտոհմ· վատազգի· գաձ, ազյասուզ։
Անազդակ· ի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)։ անազդելի· անպատմելի· անասելի· գաձ, նագել օքունամագ· սեօյլէնիլմէզ· Եա, անխրատ· խեղ· ստահակ· անզգամ· չը լսսօղ· խօսք մտիկ չընօղ· գաձ, եաբամագ· սեօղ տիւնէմէզ· հօվաթսա։
Անազդակիմ· եցայ· եայ· իլ· (ՀԷԼԺ)։ ստահակիլ· անզգամիլ· գաձ, եաբամագ օլմագ· սեօզ տիւնէմլիմէք։
Անազդակութիւն· Թէ, Թը· Թէց, Թիք· (գԺ)։ անզգամութիւն· անխրատութիւն· գաձ, եաբամագլուգ· հօվաթսալուգ։
Անազդելի· ւց, եաւ· եաց, եօք· (ԾԺ)։ տես Անազդակ։
Անազդեցող· (ԾԺ)։ ոչ աւնօղ ազդ· անձային· անբարբառ· գաձ, խապէր վէրմէյին· սէսսիզ սէլէնկսիզ։
Անաճէմայ· ի, իւ· իյ, իւք· (գԺ)։ է բառ յունական, և նշանակէ նզովք· անէծք· գաձ, աֆօռօզ· խոթ, իլէնձ· թզ, լանէթ։
Անաճէմայեմ· եցի· եաց· եմ· (ՀԷրէորԺ)։ նզովել· անիծել· գաձ, իլէնձ էճմէք· լանէթ օգուտագ։
Անալի· լւց, եաւ· եաց, եօք· (ԾԺ)։ որ չունի աղ· անհամ· անլիւ· գաձ, տուզսուզ· տաճսըզ· լէզէթսիզ· գօրս· պիչխանի։
Անալոցագոյն· գունի, իւ· իյ, իւք· (ԾԺ)։ ամպոդաքէր· անշահ· անարդիւնն· գաձ, պէրէքէճսիզ· ֆայխէսսիզ։
Անալոճ· ի, իւ· իյ, իւք· (գԺ)։ ընձուղտ· է անասուն մեծ, որ ունի զերկայն պարանոց, և զդլուխ նման գլխոյ ուղտու, և զոտս նման եզին· և է գօրշախայտ իբրև վինձ· գաձ, զուրաֆայ, կամ զուրէ

նաֆայ· գաֆլան վէ տէվէ կիպի պիր իբրև հայվան ալը· գաբա, իւչ ի իւրկեաւ։
Անախորժ· ի, իւ· իյ, իւք· (ԾԺ)· անհամ· գաձ, լէզէթսիզ· տաճսըզ·
Անախորժակ· ի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)· կերակուրի փափագ չունեցող· գաձ, իշտահսըզ· Եա, յօժարութիւն չունեցող· գաձ, խաթէքսիզ։
Անախտ· ի, իւ· իյ, իւք· (ԾԺ)· առանց հիւանդութեան· առանց ցաւոց· գաձ, իլլէճսիզ· մարտաչըզ· Եա, ամբիծ· սուրբ· մաքուր· անարատ· գաձ, ազիզ· թէմիզ։
Անախտաբար· (ՀայերէնՈրոյնիչ)· հիւանդութիւն կամ ցաւ չունենալով· գաձ, տէրտսիզձէ կամ մարդասըրայով իլէ· Եա, անմեղսաբէս· ամբծաբէս· գաձ, ազիզլիք իլէ· թէմիզլիք իլէ։
Անախտական· ի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)· անցաւ· գաձ, տէրտսիզ· Եա, անմեղսուրբ· գաձ, թէմիզ։
Անախտակիր· կրի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)· ախտ չը կրթօղ· ցաւ չը կրթօղ· գաձ, իլլէճսիզ· մարտաչըզ· Եա, պը· մաքուր· գաձ, թէմիզ։
Անախտաշարժ· } (ԾԺ)։ անԱնախտաւոր· ի, աւ· ագ, օք· } ցաւ· գաձ, տէրտսիզ· Եա, ամբիծ· պը· գաձ, թէմիզ։
Անախտութիւն· Թէ, Թը· Թէց, Թիք· (գԺ)։ ախտ չունենալը· գաձ, տէրտսիզլիք· Եա, ամբծութիւն· գաձ, թէմիզլիք։
Անակինածութիւն· Թէ, Թը· Թէց, Թիք· (գԺ)։ անպատկառութիւն· լրբութիւն· գաձ, հիճաթսըզլուգ· առսըզլուգ։
Անակիտառու· ուի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)· անաչառ· գաձ, խաթըր չգծիչին։
Անակնկալ· (ԾԺ)· անյոյս· գաձ, ումմուտսուզ· Եա, անյուսալի· չանկարծադէպ· գաձ, գաֆիլ օլան· ափանըզ օլան։
Անակնկալի· (ԾԺ)· անակնկալելի· անյուսալի· գաձ, ումմուտսուզ· ղաֆիլ։
Անակնկալիք· էայ, եօք· (գԺ)· յուսահատութիւն· գաձ, ումմուտսուզլուգ։
Անակնկալու· ուի, աւ· ագ, օք· (ԾԺ)· անյոյս· գաձ, ումմուտս օլմայան։
Անակնկալելի· լւց, եաւ· եաց, եօք· (ԾԺ)· անյուսալի· գաձ, ումմուտսուզ· ղաֆիլ։
Անահագ· ի, իւ· իյ, իւք· (ԾԺ)· անկաս կածելի· անվնաս· անվտանգ· գաձ, գօրգուսուզ· էմին· քէսէրսիզ։
Անահիտ· անահտայ, աւ· (գԺ)· է անուն չծծուհւոյ զոր պաշտէին Հայք, և ասէին ծնունդ արամազդայ, որ և կոչէր ափրո

դիակ • գաՀ, պիր փուԹ խամի տիր • քի էակի վաղըԹատա արմենիսԹանատա անա ԹափարԼար ըմՂըշ, քի ափրադիտակ տասիկ տենՂիր խոՀ։

Անահատական • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած) • այն ամՂար պատկանի անահատ չանուհատնի • գՀ, անահատ փուԹա միւԹաՂիք օլան նէՀանէ։

Անաղ • (–ած) • չաղած • անՀամ • գաՀ, տուղ տուղ • գաբա • պիտէմկ։

Անաղամող • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած) • պարզ, պզյծատ • գաՀ, տուհմանսըղ • պէՀռահ • Եա, չհոտակ • անխոտոր • ծուռի չունօղ • գաՀ, տօղծու • էյրի պիւյրու օլմայան։

Անաղանդ • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • ուղղա֊փառ • գաՀ, տօղծու մէտէպլի • Եա, ան֊կախարդելի • գաՀ, պիւհիւլէնմէյէն։

Անաղաղետ • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած) • անառա֊ձիկ կարօտ • գաՀ, Թայինսըղ մէօհտատ։

Անաղաղատելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • (–ած) • անեղծանելի • անապական • չավըզվօղ • գաՀ, պօզուլմայան։

Անաղաց • (–ած) • ոչ աղացեալ յաղօքիս • չաղացած • գաՀ, իւհիւսուիւլմիշ։

Անաղելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • (–ած) • չաղվելու • գաՀ, տուղանըլմայ։

Անաղերսական • լ֊ցի, լեաւ • լեացի, լեագ • (–ած) • չաղաչօղ • գաՀ, եավլար օլմայան։

Անալի • ղ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • (–ած) • անլի • գաՀ, տուգսուղ • Եա, լար չունօղ • գաՀ, քիրլիշիկ • Եա, ալիք չունօղ • գաՀ, մէրճանԹմիշ։

Անալկ • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած) • անժայժ բուռն • զօրեղ • սաստիկ • գաՀ, սապըա֊սըղ • քհկին • զօռլու։

Անալո • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • մաքուր • յատակ • գաՀ, Թէմիղ • փաք։

Անալօտ • ոի, ոիւ • ոիցի, ոիւք • (–ած)։

Անալօտելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • անմո֊ւեմ • պարզ • պայծատ • չըմհլընցօղ • գաՀ, պէՀռահ • գալարմայան։

Անամ • (–ած) • չամօղ • չը չաթցօղ • չը մեծ֊ցօղ • գաՀ, արԹմազ չօղալմազ • պէցիւմէզ։

Անամանակ • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած) • անժա֊մանակ • յաւիտեանական • գաՀ, պիղէ֊ման • էակ • վագըՀ օլմըշ։

Անամաչ • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • անամօթ • անպատկառ • գաՀ, առաըզ գ֊ցի, պիչէրմ։

Անամբոխ • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • առան֊ձին • գաՀ, ԹէնՀայ • Եա, անխառն • Հան֊գարտ • խաղաղ • գաՀ, վէլվէլէսիլ։

Անամուսին • (–ած) • ոչ ամուսնացեալ • չը կարգըլած • գաՀ, աղապ • պէքեար • էրկէն։

Անամուսնութիւն • Թ֊ցի, Թիւ • Թ֊ցց, Թիւք • (գ֊ց) չը կարգըվելը • գաՀ, աղապլըգ • պէքեարլըգ։

Անանիք • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած)։

Անանձելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • անՀա֊մըզելի • կամակոր • բանի մտիկ չընօղ • գաՀ, սեօզ աղդամազ • իզլամ օլմազ • ինաձի։

Անանկ • (–ած) • ջինջ • պարզ • յատակ • գաՀ, զիւլալ • պէՀռահ։

Անանխոփ • (–ած) • ցրիւ • չը ժողված • չը պահած • չը ծածկած • գաՀ, տարտաղնի • տէվէնրիմիզ • սագընմամըշ։

Անանխոփելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • (–ած) • չը ժողվելու • չը պահվելու • գաՀ, տէվէնրիլմէզ • սագընըլմազ։

Անանօթ • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • անպատ֊կառ • աներես • գաՀ, ուԹամանազ • էակ֊սիզ • պիհցայա • գ֊ցի, պիղէրմ։

Անանձանամ • ացայ • ացիր, անալ • (չէշտ֊) • անպատկառ լինել • լըբանալ • աներես ըլլալ • չամբչնալ • գաՀ, ըռաբղանմամազ • առէպսիզ օլմագ • ուԹամանմամազ։

Անանօթախառ • ի, իւ • իցի, իւք • (–ած) • անա մօԹուԹիը փաք Համարօղ • գաՀ, առէպսիզ լինի չան ասյան • ըռաբղ լաղընա էշյիւնէն։

Անանօթիմ • ացայ • ացի, իլ • (չէշտ֊) • առա Անանօթանալ։

Անանօթութիւն • Թ֊ցի, Թիւ • Թ֊ցց, Թիւք • (գ֊ց) • անպատկառութիւն • աներեսութիւն • գաՀ, ըռաբղլըգ • առէպսիզլիք • գ֊ցց • պիչէրմիշ։

Անայլայլական • ի, աւ • ացի, ագ • (–ած)

Անայլայլելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • անփո֊փոխե

Անայլայլուն • ի, իւ • իցի, իւք • լի • գաՀ, առչիչելմէզ • պիր գաբաւ։

Անայր • (գ֊ց) • անամուսին կին • էրկի չը֊նօղ • գաՀ, տուլ ավրէԹ • գօձասըղ • էրսիզ • գ֊ց • էրսիլիք։

Անայցելու • ուի, ուաւ • ացի, ագ • (–ած) • անխնամ • անառէրանջ • Հայօղ չունօղ • անառէր • գաՀ, առչիպսիզ • պիչարկ։

Անանգոնանելի • լ֊ցի, եաւ • եացի, եագ • (–ած) • անեղերելի • չը պակս արակիլելու • չը քա֊մահրելու • վար չը զարնելու • գաՀ, աչա֊զա վուռուլմազ • գընանըլմազ։

Անանձն • (–ած) • անհոգի • անշունչ • անդէմ • գաՀ, ճանսըղ • նէֆէսսիզ • վիճուատուզ։

Անանձուկ • (–ած) • լայն • մեծ • ընդարձակ • գաՀ, էնլի • պօլ։

Անանուխ • անանխոյ, ով • ոց, ովք • (գ֊ց)։

գաղձ · է բոյս հոտաւէտ, յօղունն ուղիղ՝ քառանկիւն՝ կարմիր, տերեւքն մեծին կա՝ նաչ՝ ծայրաւոր՝ շուրջանակի սղոցաձեւ · գաճ , նանէ ։

Անանուխ վայրի · ‖ գաճ, եասան նանէ սի՝ նաւրէ , եաբիւզ · գաբս , նանոյսի պէրքի · արդ , ֆաւթէնէձ ։

Անանուն · (ածՅ) · չունոզ զանուն · գաճ , առասըզ · խոխմէզ · Մ՚երթ ոչ ունոզ ըզ հաղիւս · գաճ, փէսխիայէ · գաբս , խամիր ։

Անանջատ · ոի , ոիս · ոից , ոիւք ·

Անանջատելի · լ՚ոց , լ՚եաս · լ՚եաց , լ՚եաք · (ածՅ) · անրաժանելի · անորոշելի · չը զատվոզ · գաճ , այրը լմնազ ։

Անանջատապէս · (ներքս որոշեալ) · առանց բաժանման · չը զատվելով · գաճ , այրը լմայրագ ։

Անանջոյնս · ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · անանջատելի · գաճ , պէօլէսիլ ։

Անանց · (ածՅ) · չանցանոզ · գաճ , էպէտի ։ Ես , անանցանելի · գճ , կէչիոսիզ · կէչիլմէզ

Անանցանելի · ւոյ , եաւ · եաց , եաք · (ածՅ) · տե՛ս Անանց ։

Անանքաս · ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · անկարօտ , ապէնիայ · ինքնաբաւ · գաճ , էհթիաճսըզ ։

Անաշխատ · ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · չաշխատոզ · չը բանոզ · գաճ , չալըշմայան · իշչէ՝ մէյէն , Ես , չը հոգնոզ · գաճ , եօռաւ՝ մայան · գաբս , սիրէնէձ ։ Իսկ մերթ վարի մանրայօրէն , և նշանակէ առանց աշխա՝ տելու · առանց հոգնելու · գաճ , չալըշ՝ մայարագ · եօռաւմայարագ ։

Անաշխարհիկ · (ածՅ) · չաշխարհէ իւրմէ օտարացեալ · տարաշխարհիկ · օտրուկ · պանդուխտ · գերի · ծառայ · գաճ, պարիպ · ասլէ · եէսիր · գալ · Ես , հյաժարեաճ չաշխարհէ · գաճ , Թէրկի տիւնեայ ։

Անաշխրհան , կամ անաստխան · ի , առ · ից , օք · (ածՅ) · առասխան չունոզ · գաճ, մէրթէնէլէսիզ · տէրէճէսիզ ։

Անաչառ · ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · անաչառ · արդարադատ · իրաւաբար · գճ , խոթը լա պագմոյան · տօղուռ չէ բռահաթի կէօրէն , Ես , անխնայ · գաճ , մէրհամէթ էթմէկէն ։

Անաչառաբար · ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · առանց ակնառութեաճ նայոզ · գաճ , խա՝ թըր կէօրէթմէկէն ։

Անաչառաբիւռ · (ածՅ) · առանց ակնառու՝ թեաճ ոգիւռոզ · գաճ , այրը սէչի էթմէկէ՝ բէք եայան · ձէռնէկի տաղըրըշըմը ։

ԱՆՆ — ԱՆՆ

Անաչառութիւճ · թիճ , թիք · թիճց , թիւք · (գԽ) · արդարադատութիւճ · գաճ , հագ չէբահաթ՝ ճըլըգ · խաթըրա պագմամադըգ ։

Անաչէայ · չէի , իս · ից , իւք · (ածՅ) · զաչա

Անաչք · } ցոս · կոյր · պահապետ · ի սեռութիճէ · գաճ , քէօռ ։

Անապակ · ի , աս · ից , օք · (ածՅ) · զուտ · վճիռ · անխառն · յատակ · գաճ , զիւրալ՝ Ես , անեղծ · գաճ , պօզուլմայ ։

Անապական · ի , աս · ից , օք · (ածՅ) · անեղ՝ ծանելի · անփաստելի · գաճ , պօզուլմայ · չնե՛ բիւմէզ · Ես , ոչը · մաքուր · գճ , փաք · թէմիզ ։

Անապականութիճ · թիճ , թիք · թիճց , թիւք · (գԽ) · չաւըրվիլը · չը փըտոիլը · գաճ , պօզուլմամագ · չնէբիւմէմիք · Ես , մաք՝ բութիւն · գաճ , թէմիզլիք ։

Անապաշաս · } ի , իս · ից , իւք · (ածՅ) ։

Անապաշխար · } անդեղջ · գաճ , փիւշմանի օմայան · թէօպէսիզ · ըզգ , սիլ խոթխոթար ։

Անապատ · ի , աս · ից , կամ ից , օք · (գԽ) · անշէն տեղի · գաճ , չնօշ · եաքը · պէրքու եասան · գաբս , չնէւլ · Ես , իբրև ածական՝ նշանակէ ամայի · անմարդաբնակ · գաճ , խասիզ · գաբս · զերեսաւ ։

Անապատաբնակ · (ածՅ) · անապատը բնա՝ կօղ · գաճ , չնօլճէ ապրին օլան ։

Անապատական · ի , աս · ից , օք · (ածՅ) · անապատի պատկանեալ · գաճ, չնօլճ մի՝ թաղիք · Ես , որ կայ յանապատի · գաճ , չնօլճէ պուլունան · Մ՚երթ գոյականա՝ պէս նշանակէ անապատաւոր · մանձն · Ճգնաւոր · գաճ , ապտալ · տէվրիշ ։

Անապատահոտ · (ածՅ) · յանապատի հոտել · գաճ , չնօլճէն ագան ։

Անապատանամ · այց · այիր · անալ · (չԵղԽ) · ամայանալ · խոպանանալ · անշէն ըլլալ · աւերակ ըլլալ · գաճ , խարապ օլմագ · վիրան գալմագ ։

Անապատասէր · (ածՅ) · սիրող զբնակիլն յա՝ նապատի · սիրող զառանձնանալ · գճ , չնօլճէ օճաւրմայի սէվճէն · եալնըզլըզը սէվճէն ։

Անապատասուն · (ածՅ) · յանապատի մնել · գճ , չնօլճէ պէլճնմիշ չնօլճէ պեօյնւմիւշ ։

Անապատաւոր · ի , աւ · ից , օք · (ածՅ) · յա՝ նապատի բնակոզ · յանապատի չոլճոզ · գաճ , չնօլճէ տուրան · չնօլճէ կէզճէն · Ես , վարի իբրև գոյական , և նշանակէ միայնակեաց , Ճգնաւոր · գաճ , ապտալ · տէվրիշ · Թէրկիխուճէայ ։

Անապատճէն · (ածՅ) · անապատական · ոչ ունոզ

զպաշտպան • անօգնական • ած • սիփերսիզ • սըզնաձաղը օլմայան • սահիպսիզ պիչարե։

Անապչելի • լ-ոց • լ-ու • լ-ոց • լ-ոք • (=ծ)։ այն որ ոչ պատճառել զղջալ-ՄԻ • գոհ • շատը լմայածագ։

Անառակ • ի • ու • ոց • ոք • (=ծ)։ զեղխ • կերօղ և սրբեցօղ • անժուժկալ • մխօղ գոյից • հեշտախոտուն հետևօղ • վատթար • գոհ • հոլաթաս • խիսիղ • առսըղ • նէֆսանի • թէհնավի • գոբս • պէլասուկ։

Անառակաբար • (=ՒՖ-ոց)։ մխօղաբար • գոհ • հօվարտալըգ իլէ։

Անառակիմ • ե-ցայ • ե-ց • իլ • (=ԷԼ-ու)։ զեղխել • հեշտախոտուԹէ հետևիլ • անժուժկալ լինիլ • գոհ • հօվարտալըգ եԹՒԹ • քեօՒԹիս եօլա կիԹՒԼ-ք։

Անառակութ-իւն, Թ-իւ, Թ-ից, Թ-իւք • (գոյ)։ զեղխութՒն • հեշտախոտուԹ • մխօղութ • գոհ • հօվարտալըգ • խիսիղլիք։

Անառաջնորդ • (=ծ)։ ոչ ուՒնօղ զկառավար • անիշխան • գոհ • սահիպսիզ • պահբըզ։

Անառիթ • անառիթ, իւ • իցս, իւք • (=ծ)։ ան պատճառ • գոհ, սէպէպսիզ • գոբս • խնչը խնչը։

Անառիկ • (=ծ)։ չառնըվելու • ամուր • գոհ, ՓիՒհ օլմադնագ • մամուռ • ԼիԹին։

Անառիկ • լ-ոց • լ-ու • լ-ոց • լ-ոք • (=ծ)։ անպատմելի • գոհ • սեօյլենմէյէճէք • գոբս • նահիւՓիԹէնի։

Անառնաբարոյ • ի • իւ • իցս • իւք • (=ծ)։ ուՒնօղ զբարս անառնից • անառնաբար կէնցագավաղօղ • գոհ • հայվան Թագիլ էԹլե • հայվան վարըշլը։

Անառնագէտ • գիտի • ու • ոց • ոք • (=ծ)։

Անառնազանց • ի • իւ • իցս • իւք • } անառնամոլ • հայվանի հետ չար գործօղ • գոհ, հայվանէ աշուն։

Անառնազանցութ-իւն • Թ-իւ, Թ-իւ • Թ-ից, Թ-իւք • (գոյ)։ անառնագիտութ-իւն • անառնամոլութ-իւն • գոհ • հայվանէ աշնագլըգ։

Անառնազնիւ • (=ծ)։ անառուն մարԹօղ • գոհ • հայվան պօղազլայիճի • սալլամ։

Անառնազնիւութ-իւն • Թ-իւ, Թ-իւ • Թ-ից, Թ-իւք • (գոյ)։ սպանդ անառնից • գոհ • հայվան պօղազլամագլըգ։

Անառնասէր • ի • իւ • իցս • իւք • (=ծ)։ զոհօղ զանառուն • գոհ • հայվանը գութըսան էտիճի։

Անառնասէր • (=ծ)։ անառնից նման • գոհ • հայվանաս պէհնդէր օլան։

Անառնական • ի • ու • ոց • ոք • (=ծ)։ անառս նային • գոհ • հայվանաս մէՒթեճլիք։

Անառնակինցաղ • (=ծ)։ անառնաբար կէնցաղավարօղ • գոհ • հայվան վարըշլը։

Անառնակութ • (=ծ)։ անառնից նման • գոհ • հայվան կէսիլ։

Անառնառմ • ի • իւ • իցս • իւք • (=ծ)։ ‖ տես Անառնագէտ։

Անառնային • նային • ով • ոց • ով ք • (=ծ)։ անառնից վերաբերեալ • գոհ • հայվանաս միւԹեթլիք։

Անառնառմ • ացայ • ացիր • անալ • (չէՐԹ)։ անառուն ըլլալ • անբան ըլլալ • գոհ • հայվանլըգնամագ • ադըլըզլանմագ։

Անառնասոյց • մուսլի • իւ • իցս • իւք • (=ծ)։ անուցանօղ անառնից • գոհ • հայվան պէսլեյիճի։

Անառնավարել • (=ծ)։ անառնից պատշաճեալ • գոհ • հայվանաս եագըշան։

Անառնութ-իւն • Թ-իւ, Թ-իւ • Թ-ից, Թ-իւք • (գոյ)։ անառնից բնութ-իւն • գոհ • հայվանլըգ • նա • յիմաթութՒն • տըպութՒն • գոհ • ահմագլըգ • եօղունլըգ։

Անառնուա • (=ծ)։ առնղի լցեալ անառնավք • անառուննէրու առղ • գոհ • հայվանլըգ • հայվանը չօգ օլան մահալ։

Անառուն • ի, ու • ոց • ովք • (գոյ)։ անբան կէնդանի • գոհ • հայվան • նա • տուար, որպիսի են եղն • կով • գոմէշ • գոհ • տավար։

Անառուհման • ‖ տես Անաշխատան։

Անառուսած • (=ծ)։ ոչ ճանաչօղ զաած • գոհ • միւլհիտիւ • նահրեւտա։

Անառուսածութ-իւն • Թ-իւ, Թ-իւ • (գոյ)։ ոչ ունիլ զաած • գոհ • միւլհիտիլիք։

Անառուակ • ի • ու • ոց • ոք • (=ծ)։ անկարօղ • անզօր • չառիկօղ • գոհ • գուարԹեմիզ • նա • ոկար • խեղճ • գոհ • սէֆիլ։

Անառուտ • ի • իւ • իցս • իւք • (=ծ)։ անբիծ • մաքուր • գոհ • լէքէխէղ • պլըգսըզ • ԹէմիզՓոբս • փէքտաՒն։ նա • ամբողջ • չխորած • գոհ • պիւԹիւն։

Անառուտութ-իւն • Թ-իւ, Թ-իւ • Թ-ից, Թ-իւք • (գոյ)։ անբծութ-իւն • մաքրութ-իւն • գոհ • լէքէխիլիք • Թէմիզլիք • նա • ամբողջութ-իւն • կատարեալութ-իւն • գոհ • բիւԹիւնլիք • Թէքմիլլիք։

Անառար • (=ծ)։ անառուղծ • անեզական • չըտատղծուած • գոհ • եարատըլմամըշ • նա • տակաւին ոչ եղեալ • չնոա ապառեալ • անպարծ • անկատար • գոհ • տահա օլմամըշ • գուառ։

Անառը • ի, իւ • իցս, իւք • (=ծ)։ ոչ ըմպօղ • ոչ սրբեցեալ • գոհ • պլըգ •

Անարդ · ի, աւ · ացի, օք · (=ծ) · վատաբար · նուաստ · արհամարհեալ · չնչին · գէշ · յած · գոռ, խիմպարսըղ · խօր · հագիր · ալչագ · գոբս · սիւքիլ ։

Անարգահատ · ող · տիւ · տիւ, տիւք ·

Անարգահաւելի · ւոյ, եաւ · եաց, եօք · (=ծ) · անմխիթար · անսփոփելի · գոռ, թէսէլլեսի օլմայան ։

Անարգամահ · (=ծ) · անարգ մահուամբ մեռանիօղ · գոռ, քեօթիւ էօլիւմ իլէ էօլէն ։

Անարգամեծար · (=ծ) · յած մարդիկներըն մեծարօղ · գոռ, սէֆիլլերէ իլդզեթ էտիճի ։

Անարգանամ · այ, այ՛ր · անալ · (չէզոս) · անպատուիլ · յածնալ · գոռ, խիմպարսըղ օլմագ · քեօթիւլէնմէք ։

Անարգանք · անաց, օք · (գոյ) · արհամարհանք · անպատուութիւն · նախատինք · գոռ, խիմպարսըղլըգ · թեօհմեթ · սիմէմ · թաղիր ։

Անարգասաւոր · ի, աւ · աց, օք · (=ծ) · անբէնիշաւոր · անպատուղ · անարդիւնն · անշահ · գոռ, պէրկէքէթսիզ · մահսուլսըզ · ֆայտասըզ ։

Անարգասաւորութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · անբէնիշաւորութիւն · անպտղութիւն · անշահութիւն · գոռ, պէրկէքէթսիզլիք · մահսուլսուզլըգ ։

Անարգասի · ւոյ, եաւ · եաց, եօք · (=ծ) · անբէնիշաւոր · անպտուղ · անշահ · գոռ, պէրկէքէթսիզ · մահսուլսըզ · ֆայտասըզ ։

Անարգատիպ · տպի, ի · ից, ի՛ւք · (=ծ) · վատ կէրպարանաւոր · գոռ, գըլըգսըզ ։

Անարգել · (=ծ) · ոչ ունօղ զարգելս · անխափան · գոռ, էնկէլսիզ ։

Անարգելութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · անարգել գոլն · անխափանելի լինելն · գոռ, էնկէլսիզլիք ։

Անարգեմ · եցի · եա · ել · (էրէգոյծ) · անպատուել · արհամարհել · նախատել · գոռ, իւզմէն պզագմագ · ալչագլամագ · յզբզլամագ · սիմէմ վէրմէք ։

Անարգի · (=ծ) · նուաստ · յած · հարկիք չունօղ · գոռ, իւզմէն ալչվիւշ · նուխսուզ ։

Անարգոս · գուի · գուաւ · ացի, օք · (=ծ) · արհամարհօղ · անարգօղ · գոռ, սիմէմ քեար · եա, անպատիւ · յած · գոռ, խիմպարսըղ · ալչագ ։

Անարգութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · արհամարհանք · անպատուութիւն · նախատինք · գոռ, խիմպարսըղլըգ · սիմէմ ։

Անարդ · ի, իւ · ից, ի՛ւք · (=ծ) · անհարգ · անուղիղ · խորտաբօրտ · անզարդ · գոռ, սիւզէնսիզ · եամանա եամանա ։

Անարդակ · ի, աւ · ացի, օք · (=ծ) · անհատապատ · անհարթ · խորտաբօրտ · գոռ, սառփ · էնիշլի եօգուշլու ։

Անարդար · ոյ, ով · օյ, ովք · } (=ծ) · անդարդարակ · ի, աւ · ացի, օք · } մանն յարդաւէչ · անիրաւ · գոռ, հագսըզ · հալամզաուա · գոբս · չէհաա ։

Անարդարութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · զրկոզութիւն · գոռ, զրկիմլիք · գբս · սիմէքլէքսիզլիք ։

Անարդիլ · (=ծ) · վիճախարի · անձոռանի · անչհէթէճ · անձև · գոռ, հանդպալ · պէճաուլի · եօրտամսըզ ։

Անարդիւն · (=ծ) · անպտուղ · անչհահ · գոռ, պէրկէքէթսիզ · հասըլսըզ · խայըրսըզ · գոբս · պատ սէհէաա ։

Անարդութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · անհարգութիւն · անզարգութիւն · գոռ, սիւզէնսիզլիք ։

Անարդս · (=ծ) · անլոյս · աննշոյլ · մութ · խաւար · գոռ, գարանլըգ · եա, աւև չզած տեղ · գոռ, կէօլկէ եէր ։

Անարթչելի · ‖ տես Անհարթչելի ։

Անարժան · ի, իւ · ից, ի՛ւք · (=ծ) · անպատկան · անվայել · նուաստ · գոռ, լայըգսըզ · գոբս · պատ չզաա ։

Անարժանութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · անարժան գոլն · անարգութիւն · նուաստութիւն · գոռ, լայըգսըզլըգ ։

Անարի · արւոյ, ւով · եաց, եօք · (=ծ) · վատասիրտ · երկչոտ · վախկոտ · անուժ · գոռ, գօրգաչ · եա, անձոռանի · վիճախարի · անչհ թէճճ · յաղթանդամ · մեծամասլմին · գոռ, հանդպալ · պատճալ · պալտպան · Մէրթ եա, վայրագ · պլանգակ · դժնդակ · խուժադուժ · գոռ, աւազի · եօզուն · ազը լը · քէսկին ։

Անարիութիւն · թեան, թեաց · թեաց, թեամբ · (գոյ) · երկչոտութիւն · վատասրտութիւն · վախկոտութիւն · գոռ, գօրգաչլըգ · եա, վիճախարութիւն · անձոռանութիւն · գոռ, հանդպալլըգ ։

Անարիւն · բեան, բեամբ · բեանց, բեամբք · (=ծ) · արիւն չունօղ · առանց արտնի · գոռ, գանսըզ ։

Անարծաթ · ի, իւ · ից, ի՛ւք · (=ծ) · ոչ ունօղ զարծաթ · ոչ առնօղ զարծաթ · գոռ, ագչէսիզ օլմայան · ագչէ սագլամայան · ագչէ ալմայան ։

Անարծաթասէր · (=ծ) · ոչ սիրօղ զարծաթ · գոռ, թամահսըզ ։

Անարծարծելի · լ·ոյ · լեաւ · լեաց · լեաք ·

(=ծ)։ անբորբոքելի։ անվառելի։ չը-հրապ-
րելու։ ֆռ, Թումեանեան։ եամնեան։
Եա, անհոգեգելի։ անվազելի։ անամբողջա-
նալի։ ֆռ, եվնիկեանին։ սալմանեան։

Անարմատ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ առանց
արմատի։ ֆռ, քեօքսիւզ։ Եա, ան-
հիմն։ ֆռ, Թէմիւսիզ։

Անարուեստ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ ոչ
ունօղ արուեստ ինչ։ ֆռ, զինըհամբըզ։
Եա, անպատրաստ։ անզարդ։ ֆռ, ուստաոլըզ-
սըզ։ Եա, ոչ շինեալ մարդկային ձարտա-
րութիւն։ ֆռ, զինըհամ իլճ եաիբ ըմայան։
Եա, չունօղ զձարտարութիւն։ անհանճար։ ֆռ,
ֆէննա պիլմիչէն։ ֆէննա գուլլանմայան։

Անարուեստ։ տես Անարհեստ։

Անարտաբերելի։ լըզ։ լեաւ։ լեաց, լեօք։
(=ծ)։ անբարբառելի։ չը խօսվելու։ չըս
վէլու։ ֆռ, սեօյլենմիչ մէք։

Անարօր։ ի, իւ։ ից, իւք։ } (=ծ)։ չը-
Անարօրադիր։ դրի, իւ։ այ, օք։ } հերկած։
հարօր չը բանեցուցած։ ֆռ, չիֆտ
սիւրիւլմիչ։

Անաւագ։ ի, աւ։ այ, օք։ (=ծ)։ նուազա-
ցած։ ֆռ, փայէսիզ։ սընըք։ սէֆիլ։

Անաւաքանամ։ ացայ։ այիր։ անալ։ (չէշտ)։
նուազանալ։ անչքանալ։ փանաքի լի-
նիլ։ ֆռ, սէֆիլլէնմէք։

Անաւագեմ։ եցի։ եա։ եվ։ (չէշտ)։
նուազացուցանել։ ակարացուցանել։ ֆռ,
փայէսիզնէն սիւշիւրմէք։ սէֆիլ էթմէք։

Անաւագիմ։ եցայ։ եայ։ իվ։ (չէշտ)։
նուազանալ։ անչքանալ։ ֆռ, փայէ-
սիզնէն սիւշիւմք։ ալչակլանմագ։

Անաւագութիւ։ թէ, թիւ։ թէց, թիւք։ (փոյ)։
նուազութիւն։ անզօրութիւն։ ֆռ, սէֆիլլիք։

Անաւարտ։ սի, տիւ։ տից, տիւք։

Անաւարտելի։ լըզ։ լեաւ։ լեաց, լեօք։
(=ծ)։ անվերջանալի։ անեզր։ անվախ-
ճան։ ֆռ, սօնսուզ։ նիհայէթսիզ։

Անաւօտ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ անհա-
ւատալի։ ֆռ, իննանըլմայաճագ։

Անբաժ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ անմասն։
անբաժին։ անհաղորդ։ ֆռ, իչէսագըզ։
Եա, անբաժանելի։ ֆռ, այրըլմայան։

Անբաժան։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ ոչ բա-
ժանելով։ անանջատ։ ֆռ, այրըլմայան։

Անբաժանաբար։ (=ի՚ր)։ առանց բա-
ժանման։ առանց որոշման։ անանջատա-
պէս։ ֆռ, այրըլմայարագ։

Անբաժին։ (=ծ)։ անհասն։ ֆռ, հիսսէ-

սիզ։ իչէագըզ։ գոբ, պիպէհբէ։ Եա,
անբաժանելի։ ֆռ, այրըլմայան։

Անբախտ։ ‖ տես Անբաղդ։

Անբաղ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ անկցելի։
անհաճեմատ։ զատ։ ֆռ, իւնէկսիզ։
պիթիւնքսիզ։ այրը։

Անբաղդելի։ լըզ։ լեաւ։ լեաց, լեօք։
(=ծ)։ անկցելի։ ֆռ, պիթիւնքլիքէն։

Անբաղայ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ առանց
բաղբաղանաց։ անսագտանելի։ անբաս-
սիր։ անպատառ։ ֆռ, մահանասըզ։

Անբաղայապէս։ (=ի՚ր)։ առանց բաղ-
բաղանաց։ առանց պատառատանաց։ ան-
խաղդախաբէ։ ֆռ, հիւլէսիզ խօսըտա-
սըզ։ սաղտան սաղա։

Անբաղդ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ ոչ ունօղ
զբաղդ։ թշուառ։ ֆռ, թալէհսիզ։ ու-
զուբսուզ։ գոբ, պէրուզ։

Անբաղդաս։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ անհա
մեմատ։ անյարմար։ ֆռ, ուչկուռնուզ։

Անբաղդօգ։ } ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ ոչ
Անբարդ։ } բաղդ բերեալ։ ոչ կցեալ։
Անբաղտօտ։ } անխառն։ պարզ։ ֆռ, պիր-
լէշմիչ։ գառըշըլմամըշ։ եալընգաճ։

Անբամբաս։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ ոչ զրպ
բամբասօղ։ ֆռ, զինմ էթմիչէն։ Եա, ոչ
յուսէքէ բամբասել։ ֆռ, զինմ օլունմայան։

Անբան։ ի, իւ։ ից, իւք։ (գոյ)։ անասուն։
ֆռ, հայվան։ Մերթ վարի ածականա-
պէս, և նշանակէ անմիտ։ յիմար։ ան-
խել։ ֆռ, ագըլսըզ։ ահմագ։ գոբ, զէվզէ։

Անբանագոյն։ գաւնի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։
անմոագոյն։ ֆռ, գոյէթ ահմագ։

Անբանաւոր։ ի, աւ։ այ, օք։ (=ծ)։ ան-
միտ։ ֆռ, ագըլսըզ։ գոբ, սինսիէ։ Եա, ընդ
դէմ բանի։ անպատշաճ։ ֆռ, նաչէբի։

Անբանութիւ։ թէ, թիւ։ թէց, թիւք։ (գոյ)։
անբան գոյն։ ֆռ, հայվանլըգ։ Եա, անմը-
տութիւ։ յիմարութիւ։ ափշուէ մտաց։
ֆռ, ահմագլըգ։ սէբեսսիզլիք։

Անբասիր։ (=ծ)։ անսագտանելի։ անմե-
ղադրելի։ ամբիծ։ անարատ։ ֆռ, այրը
սըզ։ լէքէսիզ։ մահանասըզ։

Անբասիր առնել։ ‖ անմեղադրելի առնել։
ֆռ, սուչսուզ կէօսթէրմէք։ գոբ,
փուզկյահէն։

Անբասրութիւ։ թէ, թիւ։ թէց, թիւք։ (գոյ)։
անբասիր գոյն։ անմեղադրելի լինելն։
Եռոբ, իւզը։ գոբ, փուզկյ։

Անբարբառ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (=ծ)։ անձայն։

անխօս·անմռունչ·գ՛, սէսսիլ· քէլամըզ։

Անբաժ · դի , դիւ · դիյ , դիւք · } (ած)
Անբարդելի·լ՚ւյ , լ՚ւաւ·լ՚ւայ , լ՚ւօք · } որ չէ եդեալ ի վերայ միմեանց · պարզ · գ՛, եալընդաքի։

Անբաբեխառն · նի , նիւ · նիյ , նիւք · (ած)։ որ չէ չափակցեալ · գ՛, խիմտալըզ։

Անբաբեխօս · (ած)։ ոչ ունօղ զիջնորդ · գ՛, չէֆահաճձըսը օլմայան։

Անբարեսէր · սիրի , լաւ · լայ , լօք · (ած)։ ոչ սիրօղ զբարին · չար · գ՛, քէօթիւ։

Անբարեփոխ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած)։ ոչ առնօղ զձաշակ բարւոյ · գ՛, էյինին չէնիխմնի ալմայան։

Անբարեբաստեղլուչ · (ած)։ անբարի · անվաչելուչ · դժպաուեհ · անարգ · վատճար · չար · գ՛, չեօհրեհթսիզ · երքեանըզ · քէօթիւ։

Անբարի · (ած)։ գժնդակ · չարաբարոյ · ամբարիշտ · գ՛, քէօթիւ։

Անբարոյ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած)։ անօրէն և գժնդակ բարուք · գ՛, նաձըս։

Անբաց · (ած)։ գոց · գ՛, գաւխալը · գոբ։ նաքիւշատ։

Անբացատրելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ · լ՚ւայ , լ՚ւօք · (ած)։ չը մեհնըվիր · գ՛, մանա վէրիլմէզ։

Անբաւ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած)։ անհուն · անչափ · անհամար · գ՛, նիհայէթսիզ · սօնսուզ · հիսապսըզ։

Անբաւագէտ · գիտի , աւ · այ , օք · (ած)։ ամենագէտ · գ՛, ջիւմլէյի պիլէն։

Անբաւական · ի , աւ · այ , օք · (ած)։ հերկէք չէզօղ · գ՛, եէթիշմիր օլմայան։ Եւս , չը կըրցօղ · գ՛, կիւճիւ եէթմէյէն։

Անբաւայօղ · (ած)։ անհուն կոտրէ մեկ եղած · գ՛, նիհայէթսիզ փարչատան պիրլէշմիշ։

Անբաւանալ · ացայ · այիր · անալ · (չէշտ)։ անհուն լինիլ · անպարփակելի լինիլ · գ՛, հասըզը հիսապսըզ օլմագ։

Անբաւելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ · լ՚ւայ , լ՚ւօք · (ած)։ անտանելի · անպարփակելի · անհուն · գ՛, հասըզը · հիսապսըզ · սըղըշմայան։

Անբաւեցեր · եցե , եցը · եցեայ , եցեք · (գոյ)։ անհնուեցեր · անչափուեցեր · անհամբարեր · գ՛, նիհայէթսիզ լէք · հիսապսըզլըգ։

Անբեկ · կի , կիւ · կիյ , կիւք · } (ած)
Անբեկանելի·լ՚ւյ , լ՚ւաւ·լ՚ւայ , լ՚ւօք · } չը կոտրած · չը կոտրըվէլու · գ՛, գէրըլ մամըշ · գէրը լմազ։

Անբեղուն · (ած)։ անբեղմնաւոր · անար-

դիւն · անպտուղ · ամուլ · գ՛, մահ-սուլսըզ · պէրէքէթսիզ · գըսըր։

Անբեր · (ած)։ անարգասաւոր · անպտղաբեր · գ՛, մահսուլսըզ · մէյվէսիզ · գոբ։ պիպէր։

Անբերելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ · լ՚ւայ , լ՚ւօք · (ած)։ անատանելի · անհանդուրժելի · անհամբերելի · գ՛, ասլանըլմազ · սապս օլմնմազ։

Անբերութիւն · թիւ , թիւք · թիյ , թիւք · (գոյ)։ անպտղաւէտ · ամլաւէտ · գ՛, մահսուլսըզլըգ · գըսըրլըգ։

Անբերրի · (ած)։ անպտուղ · անարդիւն · անարգասաւոր · գ՛, գըրատ։

Անբեռնելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ · լ՚ւայ , լ՚ւօք · (ած)։ որ ոչ կրնէք լինի գալ · միշտ աւր · միշտ հասու · գ՛, ասլըմ՛ քէսկին · գըլմէզ աեօքիւլմէյէն։

Անբժշկական · ի , աւ · այ , օք · } (ած)
Անբժշկելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ·լ՚ւայ , լ՚ւօք · } անող ջանալի · անդարմանելի · չը բնանալու · գ՛, սաղալմայաճագ · պիտէրման։

Անբիծ · ‖ աես Ամբիծ։

Անբնաբար · (ի՝ն՝ի՝ն՝) · անբնական պէս · գերբնաբար · բնական կարգէ դուրս · գ՛, թապիեթէ գանունլըսան տաշրա։

Անբնակ · ի , աւ · այ , օք · (ած)։ անշէն · անմարդի · գ՛, խսիզ · գոբ։ պէեապան։

Անբնակ առնել · ‖ աեւերել · անմարդի կացուցանել · գ՛, խարապ էթմէք · խսիզ էթմէք։

Անբոկ · ‖ աես Ամբոխ։

Անբոյժ · կամ անբուժ · (ած)։ անբժշկելի · անդարմանի · գ՛, սաղալմազ։

Անբովանդակ · . . . . . .

Անբովանդակելի · լ՚ւյ , լ՚ւաւ · լ՚ւայ , լ՚ւօք · (ած)։ անպարունակելի · անպարփակելի · անպարագրելի · անըմբռնելի · գ՛, սըղըշմազ · էօլչմէյէ կէլմէզ · ագըլա կիր-մէզ · ֆիքիր իլէ թահմալըմազ։

Անբորբոք · ի , իւ · իյ , իւք · (ած)։ անարծարծելի · չը վառվօղ · չը հրահրօղ · գ՛, ալէվլէնմէյէն · ահէշլէնմէզ։

Անբոց · (ած)։ ոչ ունօղ զբոց · գ՛, ալէվսիզ։

Անբոցակէզ · (ած)։ անկէզ · բոցին չէ-թօղ · գ՛, ալէվսէն եամնայան։

Անբուժ · ‖ աես Անբոյժ։

Անբուժական · ի , աւ · այ , օք · } (ած)։
Անբուժելի·լ՚ւյ , լ՚ւաւ·լ՚ւայ , լ՚ւօք · } անբըժշկելի · անդարմանելի · գ՛, սաղալմազ · էյիլէնմէզ։

Անբուն · (ած)։ անբնական · անհարազատ · օտար · գ՛, զաթը օլմայան · տալ լըզը։

Անբռնաբար • (հայկ.) • յօժարաբար • ինք նակամ • պտ՛, զօրաւոր • լրատեսի իւիւ •

Անբռնադատ • ի • իւ • իկ • իւք • (ած) • ոչ բռնադատող • անբռնադատելի • պտ՛, զօրաւոր • զօր ևթ՛ակ՛ին • զօր ալեքնայ սիւշկ՛ին •

Անգ • կամ՛անկ • ի • իւ • իկ • իւք • (ած) • յարմար • պատշաճ • արժանի • պատկան • պտ՛, ձայիլ • սիւշելի • եարաշրը • Եա • վերջ • վախճան • աւարտ • պտ՛ • սօնկ • ախրը • հնձամ •

Անգամ • (շաբաթ) • եա • նաև • պտ՛, պիլէ • տախի • Իսկ մերթ վարի ընդ թուական անուանց իբրև մակբայ, զոր երկիցս անդամ • քանիցս անգամ, և նշանակէ հաղ • աւէյօրէն • հեղ • պտ՛ • քէրրէ • տէֆայ • դարս • նէվպէհ •

Անգամագիտ • (ած) • չգամաւոր գիտի իւր • և նշանակի այն՝ որ ոչ կարէ յատաջացուցանել զդիտաւորուն իւր • պտ՛, միւրաթը Նա երևիլէն • մէրամէրը իջնա եևիլէն •

Անգայթ • } (ած) • անսայթաք • չը
Անգայթակղելի • } սահօղ • չը գլորօղ • պտ՛ • սիւրչնէզ • գայնազ •

Անգայտագիտ, կամ՛անգտագիտ • ի • աւ • այ • օք • (ած) • ոչ մտանօղ ի գտագիտ • և նշանակի անզուսպ • վայրագ • կատաղի • ամէհի • պտ՛, տուզդաղա կիրճկէն • զտագիտ օլուճմայան • զալիմ • եաման •

Անգայտ • ի • իւ • իկ • իւք • (ած) • Թպղ • կախուղ • մէզմ՛ պտ՛, միլլայիմ Եա, անխոս • անհոծ • բարակ • ԹԷԹԷ • ցանցառ • նուրբ • ածօտ • պտ՛ • սէյրէկ • հաֆիֆ • ինձկ •

Անգայտանամ՛ այայ՝ այիր՝ անալ՝ (չէշտ) • անօսրիլ • նրբանալ • ԹԷԹԷանալ • Թուլանալ • պտ՛, ինձկլի՛ք • հաֆիֆկէնմէք • սէյրէկկէնմէք • կէվշէնմէք •

Անգայտացնել՝ ԹԷ՝ ԹՐ՝ ԹԷց՝ ԹՐ՝ք՝ (գոյ) • նրբացնել՝ կակղացնել՝ ԹԷԹԷացնել՝ անօսրացնել՝ ցանցառացնել՝ պտ՛, կէվշէ՛կլի՛ք՝ միլայիմլէ՛ք՝ սէյրէկկէ՛ք՝ ինձկ՛ի՛ք՝ հաֆիֆկէ՛ք՝

Անգամակ՝ ի՝ աւ՝ այ՝ օք՝ (գոյ) • սպառազէնութ՛ եա՝ ուսք՝ ետք՝ վախճան՝ պտ՛, սօնկ՝ նէհայէթ՝

Անգանել՝ ‖ տես Անկանել՝

Անգանդրտ՝ ‖ տես Անգաւրտ՝

Անգաւան՝ ի՝ իւ՝ իկ՝ իւք՝ (գոյ) • ծայր՝ աւարտ՝ գագաթն՝ պտ՛, ուճ՝ ԹէփԷ՝

Անգաւար՝ ‖ տես Անկաւար՝

Անգեղ՝ ի՝ իւ՝ իկ՝ իւք՝ } (ած) • տգեղ՝
Անգեղեակ՝ } զազրագէմ՝ գար չաւեսիլ՝ պտ՛, չէլքին՝ սաբաթլըզ՝

Անգեղեցկագիր՝ (ած) • անբարեձև՝ անհեգնագ՝ պտ՛, էնտամսըզ՝ եօրտամսըզ՝

Անգելիկ՝ (գոյ) • նարգաս հնդկային՝ է սեռակ մի նրբացօղուն՝ ԹԷԹԷ՝ ԹԷփալէց՝ փշալիր՝ երփներանգ՝ հոտաւէտ՝ գառն և տոկուց բուսոյ՝ օգտակար ի դեղոյս՝ պտ՛, զնւմդիւլի հինա՛ •

Անգերծ՝ ի՝ իւ՝ իկ՝ իւք՝ (գոյ) • է բառյատնական՝ և նշանակէ հրեշտակ՝ դեսպան՝ պտ՛, մէլէք՝ էլչի՝

Անգեմ՝ եցի՝ եա՝ ել՝ (հէդիսծ) • յանգել՝ աւարտել՝ ի գլուխ հանել՝ պտ՛, պիթիրմէք՝ պայա չըգարմագ՝

Անգեղազնիւ՝ (ած) • անգերազանցելի՝ պտ՛, կէնարխէնտէն իւսդիւնիւ օլմայան՝

Անգէղ՝ (ած) • ոչ ունօղ զգէղ՝ ոչ ունօղ զբիծ՝ պտ՛, զէտ՛սիզ՝ նէնիբսիզ՝ լէքէսիզ՝ Եա՝ անգծելի՝ երկաթ չը բանօղ՝ պտ՛, ալտանըլըգ իշշմէզ՝

Անգէտ՝ գիտի՝ տաւ՝ տաց՝ տօք՝ (ած) • տգէտ՝ տխմար՝ պտ՛, ահմագ՝ պէօն՝ դարս՝ հէմիյա՝

Անգիտական՝ ի՝ աւ՝ այ՝ օք՝ (ած) • անգուռթ՝ անտղերմ՝ խխտա՝ պտ՛, մէրհամէթսիզ՝

Անգիտակ՝ սիրի՝ բաւ՝ բաց՝ բօք՝ (ած) • ոչ սիրօղ զգիտուքի՝ խստասիրտ՝ պտ՛, մէրհամէթսիզ՝ զալըմ՝

Անգիտութի՝ ԹԷ՝ ԹՐ՝ ԹԷց՝ ԹՐ՝ք՝ (գոյ) • խստասիրտութի՝ պտ՛, մէրհամէթսիզլիք՝

Անգիծ՝ գծի՝ իւ՝ իկ՝ իւք՝ (ած) • ոչ ունօղ զգիծ՝ անգիր՝ պտ՛, չըզըսըզ՝ եաղըսըզ՝

Անգիմ՝ եցայ՝ եաց՝ իլ՝ (չէշտ) • եզերիլ՝ վերջանալ՝ պտ՛, նիհայէթէ էրմէք՝

Անգին՝ (ած) • մեծագին՝ ծանրագին՝ ոքանմ՛ ոչ հասանի գին՝ պտ՛, պահասըզ՝ գըյմմէլի՝ պահա քէսիլմէզին՝

Անգիտակ՝ ի՝ աւ՝ այ՝ օք՝ (ած) • տգէտ՝ անտեղեակ՝ պտ՛, պիլմէզլիկտէն՝ վագուֆ օլմայան՝

Անգիտանամ՝ այայ՝ այիր՝ անալ՝ (չէշտ) • տգիտանալ՝ անտեղեակ դառնիլ՝ պտ՛, պիլմէզլէնմէք՝ ահմագլըմմագ՝

Անգիտելի՝ ւյ՝ ւեաւ՝ լ՛այ՝ լեօք՝ (ած) • անխմանալի՝ անհասանելի՝ պտ՛, պիլինմէզ՝ նամալում՝

Անգիտութի՝ ԹԷ՝ ԹՐ՝ ԹԷց՝ ԹՐ՝ք՝ (գոյ) • տգիտաւթի՝ անտեղեկութի՝ պտ՛, պիլմէմլիզլիք՝ նէմմալումսըզլըգ՝ դարս՝ նատանկ՝

Անգիր՝ (ած) • ոչ ունօղ զդիր՝ առանց գրոյ՝ պտ՛, եազըլմամըշ՝ Եա՝ առանց գրելոյ առանդհալ՝ պտ՛, եազըլմամըշ՝ Եա՝ ոչ

գրեալ ՚ի գիրս ինչ · ած՝ քեզ ասեմ օրհնեալ · Ես , անտեղեակ գոլոյ · ած՝ , օգուտագ պիղծկին ։

Անգիւն · ‖ տես Անկիւն ։

Անգիւտ · (–ած) · անգտանելի · ած՝ , պուճուճանալ · նաստիակ · գրիս , Թէնդ ։

Անգլուխ · (–ած) · ոչ ունօղ զգլուխ · զուրկ ՚ի գլխոյ · ած՝ , պաշտպան · գրիս · պիսկր ։ Ես , ոչ ունօղ կառավար · անտառաչնորդ · ած՝ , իւտաիւնտ պեզիւկիս օրհնան · կինտի պաշտնա ։

Անգնելի · լ–ոյ , լ–ւս · լ–ոց , լ–օք · (–ած) · անգրելի · ած՝ , եաղը լմալ · Ես , որ ոչ կարէ բծաւորիլ ՚ի կարծր իրաց · անտեղի տալի չերկաթոյ · ած՝ , չըզլմալ · զեաէլինդիզ · տէմիր իշլէմիզ ։

Անգղ · գ–ի , գ–ղք · անգեղ–ք , ղաց , ղզք · (գ–ոյ) · է Թռչուն մեծ իբրև զարծուի՝ գաղանաբարոյ և գիշատիճ · ունի զհոտառութիւն սրագոյն քան զայծ , մինչև առնուլ նմա զհոտ գիշոյ ՚ի հեռաւոր հարիւր մղոնաւ և առաւել եւս · յարձակի ՚ի վերայ նեխեալ դիականց՝ որոց միշտ է հետաքրքրութիւն · գաբրն յանուշահոտութիւն իւրոց , զի մահաբերն են նմա · ած՝ , ագռաւաց · գրիս , քէզքէս · զրգ , նիսր ։

Անգղհառնամ · ‖ տես Անկղհառնամ ։

Անգնայուն · (–ած) · ոչ գնացօղ · ած՝ , եօրիւրիզ ։

Անգոհ · ի , իւ · ից , իւք · ‹ (–ած) · գլժ–

Անգոհացօղ · ի , իւ · աց , օք · › գոհ · անշնոր հակալուս · տրանիօղ · ած՝ , խօշնուտալզ · ալի չիւքլիւր ։

Անգողնի · ‖ տես Անկողնի ։

Անգոյ · ի , իւ · ից , իւք · (–ած) · չերեւեալ · ոչ գոյացեալ · ած՝ , ասըլսըզ · Իսկ մերթ վասն գոյականապէս՝ մանաւանդ ըստ յոքնականին , և նշանակէ չգոյ , անէ · ոչինչ · ած՝ , իւֆ ։

Անգոնեմ · եցի · եմ · ել · (էէրթոր) · եաէ բել · ծաղր առնել · արհամարհել · պախարակել · քամահել · առուինչ համարիլ · ած՝ , գնամագ · եէրմէք · մանգաս էֆմէք · իշէէրինէ սայմամագ ։

Անգոնելի · լ–ոյ , լ–ւս · լ–ոց , լ–օք · (–ած) · եաէրելի · արհամարհելի · անարգ · քամահելի · ած՝ , գնանըլըն · եէրլիկէն · ալչագ ։

Անգործ · ի , ա– · աց , օք · կամ՝ ի , իւ · ից , իւք · (–ած) · ոչ ունօղ զգործ · դատարկ · չը բանօղ · ած՝ , պօշկէզկէն · ավարտ · իշսիզ · պրս , պիքէար · Ես , ոչ գործեալ · ոչ յօրինեալ · անկազմ · ած՝ , Թասլագ ։

Անգործ երկիր · ‖ ոչ հերկեալ · ոչ հերկելի · ած՝ , չիֆտ սիւրիւլմիշ · չիֆտ սիւրիւլմէզ · գրբ ։

Անգործածելի · լ–ոյ , լ–ւս · լ–ից , լ–օք · (–ած) · անգործածեալ · ած՝ , իշլէնմէզ ։

Անգործաւթիւն · թ–ե , թիւ · թ–ից , թիւք · (գ–ոյ) · դատարկութիւն ՚ի գործոյ · պարապօրդուԹիւն · ած՝ , ավարտլըգ ։

Անգութ · (–ած) · պատշաճաւոր · դիպաւոր · ած՝ , լայըգ · չայիղ ։

Անգութ · (–ած) · անագորոյն · անողորմ · խստասիրտ · ած՝ , միրհամեհսիզ · պրս , նամհրպնան ։

Անգութն · մանն , մամբ · մանց , մամբք · (գ–ոյ) · եզերութիւն · կատարումն · աւարտումն · ած՝ , թէքմիլ օլմասը · նիհայէթինէ էրմէսի · Ես , չարութիւն · չարմարութիւն · պատշաճաղութիւն · ած՝ , պիհիչլիկ · եագըշմա ։

Անգուշակ · ի , աւ · աց , օք · (–ած) · ոչ գուշակօղ · ոչ յառաջագոյն ազդող · ոչ գուշակեալ · ոչ նախաձայնեալ · ած՝ , օլմագ սըզըն պիլմէյէն · օլմագսըզըն պիլմէյէն ։

Անգուշեմ · ‖ տես Անկուշեմ ։

Անգութ · (գ–ոյ) · կատարումն · աւարտումն · լրումն · վերջաւորութիւն · ած՝ , սոնկ · ախըր · էնճամ ։

Անգուցանեմ · ուցի · գ–ի · ել · (–նդղ) · եզերել · աւարտել · վերջացուցանել · ած՝ , պիհիրմէք · պաշա չը գաբմագ · Ես , կըցել · յարել · պատշաճել · յարմարել · ած՝ , պիհիչտիրմէք · ուչտուրմագ ։

Անգտական · նի , նաւ · նաց , նօք ·

Անգտանելի · լ–ոյ , լ–ւս · լ–ից , լ–օք · (–ած) · որ ոչ գտանի · անգիւտ · ած՝ , պուլունմազ ։

Անդ · ոյ , ուր · ոց , ովք · կամ՝ ի , իւ · ից , իւք · (գ–ոյ) · արտ · ած՝ , Թաւլայ · Ես , նախիր · ած՝ , տուվար սիւրիւտիւ ։

Անդ · (ՙէէրթ պէշէն) · անդէն · –ՙէօրէն , հոն · ած՝ , օրատա · պրս , անձա ։

Անդաբեր · ի , աւ · աց , օք · (–ած) · ունօղ զպարարտ արտորայս · մուրայնօղ զջրոյ անդէզոյ · որպիսի են ամանք նահանգք · ած՝ , մինպիթ ։

Անդադար · (–ած) · մշտաշարժ · ոչ զկոյ առօղ · անհանգիստ · ած՝ , տայըմ իշլէյէն · ֆէբահաթ էֆմէյէն · պրս , պիատամ ։

Անդադար · (ՙէէրթ) · շարունակաբար · հանապազ · ած՝ , տայիմա · պիրգաբար ·

պաբս ։ պիտաման ։

Անդաձեմ, կամ ընդդաձեմ. եցի. եմ ։ եմ ։ եմ ։ (չէշտ) ։ մտածել ։ հոգալ ։ պահ, գուբուն Թառ. էթմէք ։ պարս ։ հնոյկշէքբտէն ։

Անդաձուն, կամ ընդդաձուն ։ աձման, մամբ ։ աձմունք, մանց ։ մամբք ։ (գոյ) ։ մտածուն հոգ ։ պահ, գուբուներ ։ պարս ։ հնոյիչէ ։

Անդամ ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ (գոյ) ։ մասունք մարմնոյ կենդանւոյ ։ որպիսի են գլուխ, ձեռք ։ ոտք ։ ևայլն ։ պահ ։ էզա ։ ազգ ։ պարս ։ հնոտամ ։ ուդ ։ ըզգ ։

Անդամագօս ։ ի ։ իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ Նա որ ունի զգօսացեալ անդամ. պահ, էզասը գուբուսուշ օլան ։ սագաթ ։ պրս ։ նախատինք ։

Անդամագօսութիւն ։ թէ ։ թիւ ։ թեաց, թիւք ։ (գոյ) ։ լինելն գօսացեալ անդամոք ։ պահ, էզասը գուբուսուշ օլմասը ։ սագաթլըգ ։

Անդամ անդամ յօշել ։ ‖ զմսատնս մարմնոյ կենդանւոյ ի միմեանց զատել ։ պահ, գագլատագ ։

Անդամանդինն ։ (գոյ) ։ զինւոյ զանդամս մարմնոյ, ոմն են ունակք բժիշկք, և վիճաբոյժք ։ պահ, էզասըրը թէֆթիշ էտէն ուստատ ։

Անդամանդնութիւն ։ թէ ։ թիւ ։ թեաց, թիւք ։ (գոյ) ։ արհեստն զինուութիւն անդամոց ։ պահ, թէշղրիչաթ ։

Անդամաթիւ ։ թուոյ ։ թուով ։ թուոց ։ թուովք ։ (գոյ) ։ կոլուտիւ անդամք մարմնոյ կենդանւոյ ։ պահ, քէսիլմիշ էզալէր ։

Անդամալոյծ ։ լուծի, իս ։ ից ։ իւք ։ (գոյ) ։ այն՝ որոյ ջիլք մարմնոյն և անդամք են լուծեալ ։ պահ, քէօթրիւմ ։ միւէթրիւմ ։ պարս ։ զէմիչիկլիյր ։

Անդամալուծիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իլ ։ (չէշտ) ։ անդամալոյծ լինել ։ պահ, քէօթրիւմ օլմագ ։ պարս ։ էֆիկեարշէտէն ։

Անդամալուծութիւն ։ թէ ։ թիւ ։ թեաց, թիւք ։ (գոյ) ։ է ախտ ինչ՝ որով ջիլք անդամոց մարմնոյն Թուլանան և լքանին ։ պահ, քէօթրիւմլիւք ։

Անդամախեղ ։ (գոյ) ։ այն՝ որոյ անդամքն խանգարեալ են ։ այսինքն, գօսացեալ ։ կամ կծկեալ ։ կամ բեկեալ ։ պահ, սագաթ ։

Անդամախեղութիւն ։ թէ ։ թիւ ։ թեաց, թիւք ։ (գոյ) ։ խանգարումն անդամոց ։ պահ, սագաթլըգ ։

Անդամանդ ։ կամ ադամանդ ։ ի ։ իս ։ ից, իւք ։ (գոյ) ։ է բառ յատնական, և ստուգաբանի անյայտելի ։ և նշանակի սոսկ ասն այն պատուական, որ սպիտակափայլ է և կարծր և ազնիւ՝ ի միջ ամենայն գոհարաց ։ պահ, և պարս ։ էլմաս ։

Անդամանդեայ ։ (ածական) ։ այն՝ որ է շինեալ յանդամանդէ ։ պահ, էլմաստան ։

Անդամատ ։ ի, իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ անդամահատ ։ որպ պակասեալ է անդամ ինչ ։ պահ, սագաթ ։

Անդամատութիւն ։ թէ ։ թիւ ։ թեաց, թիւք ։ (գոյ) ։ պակասութիւն անդամոց ։ անդամախեղութիւն ։ պահ, սագաթլըգ ։

Անդանդաղ ։ ի, իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ ոչ յամր շարժօղ ։ պահ, օյալանմայան ։

Անդանօր ։ (ներգ. հոլով) ։ անդէն ։ պահ, օրատա ։

Անդապան ։ ի, աւ ։ աց, օք ։ (գոյ) ։ պահապան անդաստանաց ։ պահ, Թառլայ սիկքիսի ։

Անդառնալի ։ ‖ տե՛ս Անդարձ ։

Անդաւելի ։ լոյ, լեաւ ։ լեաց, լեօք ։ (ածական) ։ այն՝ որ ոչ մտանէ ի կալտ ։ պահ, որպայա կիրմէյէն ։

Անդաստան ։ ի, աւ ։ աց, օք ։ (գոյ) ։ արտապայք ։ պահ, Թառլալար ։ Եւս, ագարակ ։ պահ, չիֆթլիկ ։

Անդաստիարակ ։ ի, աւ ։ աց, օք ։ (ածական) ։ ոչ կրթեցեալ ։ ոչ վարժեալ ։ անխրատ ։ պահ, Թէրպիէ օլմամըշ ։ հօսպպա ։

Անդատ ։ ի, իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ ոչ դատեցեալ ։ պահ, չէքրահաթը քէսիլմիշ ։ Եւս, անիրաւ ։ պահ, նէհագ ։ Եւս, անփորձ ։ պահ, Թէճրիւպէսիզ ։

Անդատապարտ ։ ի, իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ ոչ դատապարտեալ ։ անարատ ։ անմեղադրելի ։ պահ, գապահաթսըզ ։

Անդաձ ։ ի, իս ։ ից, իւք ։ (ածական) ։ ոչ դարձօղ յհաս ։ պահ, կէրի տեօնմիյէն ։ Եւս, անդառնալի ։ պահ, կէրի տեօնմիյիլիգ ։

Անդեման ։ նի, նիւ ։ նից ։ նիւք ։

Անդեմանելի ։ լոյ, լեաւ ։ լեաց, լեօք ։ (ածական) ։ անհնարին ։ պահ, Թիմարսըզ ։ պարս ։ պիտէյման ։

Անդգնիմ ։ ‖ տե՛ս Ցանդգնիմ ։

Անդեակ ։ դեկի, կաւ ։ կաց, կօք ։ (գոյ) ։ փոքր արտ ։ պահ, քիւչիւկ Թառլայ ։

Անդեայ ։ դեայ, դեավ ։ դեայք, դեայց ։ դեավք ։ (գոյ) ։ Նախիր ։ երամք պախրէից ։ ջոկք կովուց և եզանց, երինջից և զուարթակաց ։ պահ, սըղըր սիւրիւսիւ ։

Անդեղեւուն ։ (ածական) ։ ոչ ունօղ զդեղեւուն ։ ոչ դանդաղօղ ։ ոչ դադրօղացօղ ։ ոչ սպրթաքօղ ։ պահ, սալլամմայան ։

թիթեռնիկին։ Եա, անտաբակոյս • անեբկբայ • գած՝ չիւսկհնիզ։

Անդեզայ, կամ անդեզայ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ գեղեցիկ • թիւնահալած գեղ • գած՝ փանզհնիր • գբա • փառզհնր։

Անդեզիկ, կամ անդեզիկոն • (գոյ)։ է ծաղիկ ինչ ածիւ, պիտանի ի գեղբայս • գած՝ զհւմպհւլի խիթայի։

Անդէն • (ներքս բեղեաց)՝ անդամօր • ի նմին տեղւոջ • գած՝ օրաւոս։ Եա, իսկզբն • վաղվաղակի • առաջմայն • գած՝ անիսկ։

Անդէն առ նմին • Անդէն վաղվաղակի • Անդէն իսկ • (ներքս ծեռնեաց)՝ փոյթ ընդ փոյթ • նոյն ժամայն • գած՝ հաբպիհէ • ֆիլմալ։

Անդէրդ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ արածօղ զնախիրս • հովիւ պահպետից • գած՝ սբզբբր չօպանը • գբա • կհլհպան։

Անդէպ • (ած)՝ անյարմար • անպատշաճ • անվայել • անպատկան • գած՝ ուչկուռուզ • պհեծ • գբա • տհնհկիլ։

Անդէպս • (ներքս բեղեաց)՝ անյարմարաբար • անպատշաճօրէն • գած՝ ուչկուռուզհնա։

Անդէք • դէդ, դէդովք • ‖ տես Անդեայք։

Անդժուարանալի • (ած)՝ դիւրահասկանալի • դիւրահաւանելի • գած՝ կիւշհլիք-ֆիւզ • զօռսբզ։

Անդժբելի, կամ անդրժելի • լ-ց, լ-աւ • լ-ից, լ-ք • (ած)՝ անժխտելի • անընդհակառակելի • գած՝ ինքնաբ օբհնմազ • հէբլի տեօնիւբհմհզ • հէյլհէնիզ։

Անդի • անդ-ից, դ-ուս • դ-ից, դ-ուս • դ-ուս-ք • (գոյ)՝ նոյն է ընդ բառին Անդեայ • և նշանակէ նախիր • ջնկ եզանց և կովից • գած՝ սբզբբր վբ ինհկ ֆիւրֆիւռֆիւռ։

Անդիմաձառելի • լ-ց, լ-աւ • լ-ից, լ-ք • (ած)՝ անհակառակելի • անընդդիմանալի • անհակաճառելի • գած՝ գաբշբ սեօդհնհնհզ։

Անդիմին • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)՝ է մեծաղ ինչ կիսաշրահալ • պղ ոչ ծաւալական • գած՝ տհմիր պօզան։

Անդղակի, կամ անդղակի • (ներքս բեղեաց)՝ անդամ դալ • շարունակաբար • հանապազ • գած՝ սայլմ • տաւբմա • միւահմ։

Անդղդելի • լ-ց, լ-աւ • լ-ից, լ-ք • (ած)՝ անդրդուելի • անխախտելի • անշարժ • գած՝ սաբսբլմազ • զբմբլբսանմազ։

Անդնդաբնակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)՝ յանդունդս բնակօղ • գած՝ տէբբինակ սաքին օբան։

Անդնդալիր • (ած)՝ լցեալ ի խորս • գած՝ տէբբինակ տօբան։

Անդնդախոր • ց • ով • ից, ով-ք • (ած)՝ ունօղ զանդնդային խորաւթ • գած՝ փհք տէբբին • գբա • պհնթհհ։

Անդնդական • ‖ տես Անդնդային։

Անդնդահնչէ • (ած)՝ պատառօղ անդնդոց • գած՝ հնհկինի եբանհան։

Անդնդայեղց • կամ անդնդայեղձ • (ած)՝ լցեալ անդնդովք • պատակալ յանդնդոց • անդնդային • գած՝ տէբբինհկի իւլ տօբա։

Անդնդային • այնց, նով • նոց, նով-ք • (ած)՝ անդնդական • յոյժ խորին • գած՝ զբյէթ տէբբին։ Եա, անդնդաբնակ • սանդարամետական • գած՝ փհք տէբբինակ սաքին օբան։

Անդնդապետական • ի, աւ • ից, ք • (ած)՝ այն ոմ՝ որ պատշաճի գվիսաւորի յանդունդս երկրի կամ ծովու եղելոց • գած՝ տէբբինակ օբանյաբբին պետ-ֆիւբհնհքբբինհկ միւթհալիք։ Եա, գլուխ և իշխան յանդունդս եղելոց • գած՝ տէբբինակ օբանյաբբին պաշը։

Անդնդապոյծ • տուսի, իւ • իյ, իւք • (ած)՝ անդունդը պարտօղ • գած՝ հնհկինակ տէօնհն • տէբբինհկհակ տօբաչան։

Անդնդասոյզ • սուզ, իւ • իյ, իւք • (ած)՝ ընկղմօղ յանդունդս • գած՝ հնհկինակ սբթհան։

Անդնդաձիս • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)՝ ունօղ խորագոյն խրամս • գած՝ տէբբին խանտակկին։

Անդոհ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)՝ նեղ

Անդոհական • ի, աւ • ից, ք • սրտական • գած՝ աֆիգանքը չբգտբան։

Անդոհութիւն • թ-ից, թ-ից, թ-ից-ք • (գոյ)՝ նեղսրտաւթ • գած՝ աֆիգանքը թհսհթհանսբբ • մեռագէբբէգ • գբա • ձէսթհէնտիլ • բբդ, խէֆգան։

Անդողդոջ • (ած)՝ չբ գողդբղացօղ • գած՝ թիթեռնիկին։

Անդոյր • կամ անդոյրք • ‖ տես Անդորք։

Անդորդանք • անաց, անաք • (գոյ)՝ արտևանք լբանից • տալք • բաթհրագաթհ ատյուժք • տուբ վէնք • գած՝ քէսկին գայայ։

Անդորք • անդորրու, յանդորրու • (ած)՝ ընդարձակ • լայնածիք • լայնատարած • գած՝ պօլ հէնիլ։ Եա, հանգիստ • խաղաղ • հանդարտ • ապահով • անվրդով • անքոյթ • գած՝ էմին • գբա • ֆէբէ • Աւրթ վարի իբրև գոյական, և նշանակէ՝ ընդարձակութիւն • ապահովութիւն • գած՝ հնհկինչ լհիք • էմինհլհիք։

Անդորրամիտ • (ած)՝ հանդարտամիտ • խաղաղասիրտ • գած՝ ըռահաթի ֆհքիբլի • ըռահաթի եռբհկհլի։

Անդադրաբանամ· ած· ացի· անաչ· (չէշտ)· ընդաբձակիլ· գտ՛, կենդրչլենամ՛ք· Ես, խաղաղիլ· գտ՛, ըռահաձելանմագ·

Անդադրապատանեմ· ցուցի· ցո՛· անել· (անցուշ)· ընդաբձակել, գ՛, կենդրչլեմ՛ք·

Անդադրաստ· (ած)· խաղաղ· անքոյթ· ապահով· գ՛, ըռահաձե՛գրս, ըռահեձամիչը·

Անդադրեմ· եցի· է՛ւ՛· ել· (ենէդգրծ)· ընդաբձակել· գտ՛, կենդրչլեմ՛ք· Ես, խաղաղեցուցանել· հանգուցանել· դիրել· գտ՛, ըռահաձելեմ՛ագ· կ՛ին կեմ՛ք·

Անդադրիչ· (ած)· ընդաբձակիչ· հանգուցիչ· գտ՛· կենդրչլեմեն· ըռահաձելզ վերբեն· գրս· տիկարամ՛·

Անդադրութի՛ն· թե՛, թէ՛· թե՛ց, թէ՛ք· (գ՛ց)· ընդաբձակութի՛ն· լայնարձակութի՛ն· գտ՛, կենդրչլ՛ք· Ես, հանգարտութի՛ն· խաղաղութիւն· գտ՛, ըռահաձելզ·

Անդուար· ‖ տե՛ս Անդրուար·

Անդուգն· ‖ տե՛ս Յանդուգն·

Անդուլ· (ած)· անդադար· անհանգիստ· շարունակ· անմիջոց· գտ՛, տուբմագ·

Անդուլ· (ներգ՛ց)· իմիր· գտ՛, տոյիմա·

Անդունդ· գնդ՛ց, ով· ոց, ովք· (գ՛ց)· անհնարին խորութի՛ն երկրի· կամ խորութի՛ն ջուրց· գտ՛, տերին չուգուռ· տերին էնկին·

Անդուռն· (ած)· ոչ ունօղ զդուռն· ոչ ունօղ զփականք· գտ՛, գաժուռըզ· գ՛ցս, պիտեր·

Անդռուն բերան· ‖ վայրախօս· գտ՛, զգաղթըզ աղըզ·

Անդռուստ· (ներգ՛ց ենէդգրծ)· առաջ· գտ՛, օրաստան·

Անդռուստ ի վերբուստ· (ներգ՛ց)· ի վաղուց անտի· ի սկզբանէ անտի· ի վազ ժամանակաց· գտ՛, էօթեձէն պէրի·

Անդ ուրեքն· կամ անդր ուրեքն· (ներգ՛ց ենէդգրծ)· անդէն· անդանօր· կայն նիչ տեղւօջ· գտ՛, օրաստա· փիլան եէրտէ·

Անդրադարձ՛թե՛, թէ՛· թե՛ց, թէ՛ք· (գ՛ց)· ազիտուի գրոց· ուշ դիտել ընձեռնուլ· գտ՛, օգուտագ պիլմ՛ելզիք· Ես, անընդունակութի՛ն դպրուե· բնաւանուե՛· գտ՛, ձանձրալիք· նուաստանալզ· հայվան փիքիրլելիք·

Անդամին· (ներգ՛ց)· անտի· ի վերբուստ· ի սկզբանէ· գտ՛, անտէն· գաղթմինտէն· Ես, ի բնէ· գտ՛, զաձընտան· Ես, անդէն վաղվաղակի· իսկ և իսկ· գտ՛, հէմեն· անիսկ· Ես, անդրէն· վերբուստ· միւսանգամ· գտ՛, կենդ· թէկբար·

Անդամին ի կաւզ· ‖ օլ չամուռատան·

Անդամին յօրտվընէ· ‖ անաաբելն ռահմենէն պէրի·

Անդր· (ներգ՛ց պէշտէն)· անդ· անդէն· գտ՛, օնաս· օրաստա· գ՛ցս, պէտանձա· յօրէ յայսմանէ և Անդր· ‖ պու կիւնմէն օճնկրա·

ի քէն և Անդր· ‖ սէնտէն էօթէ·

ի քաղաք Անդր· ‖ օլ շէհիրտէ·

Անդրաբերբար· (ներգ՛ց)· փոխաբերբար· այլաբանաբար· գտ՛, թէշդիհ խոերկ՛ք·

Անդրաբերութի՛ն· թե՛, թէ՛· թե՛ց, թէ՛ք· (գ՛ց)· փոխաբերութի՛ն· այլաբանութի՛ն· գտ՛, թէշդիհ իլի սեզյէ՛յէշ·

Անդրագիր· ‖ տե՛ս Ընդանագիր·

Անդրագոյն· գ՛ունի, իւ· ից· իւք· (ած)· հեռագոյն· բացագոյն· գտ՛, տահա ուզագ· տահա էօթէ·

Անդրադարձ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)· հակադարձ· գտ՛, ագտի· թէքրս· Ես, փոխադարձ· գտ՛, մուգաւիլէ· պէտէլ·

Անդրադարձեալ· ձելոյ· ոլ· ոց, ովք· (ած)· հակադարձեալ· փոխադարձեալ· գտ՛, թէքրսինէ տեօնմիւշ· Մերթ եւս վասն իբրեւ մակերոյ, և նշանակէ հակադարձաբար· ներհակաբար· գտ՛, ագտինէ·

Անդրադարձի՛· ձոյ· ձի՛ր· ձի՛լ· (չէշտ)· վերբուստն դառնալ· ուրիք· անդրէն ի նոյն դառնալ· գտ՛, կենդ տեօնմի՛ք· Ես, հակադառնալ· գտ՛, թէքսինէ տեօնմի՛ք·

Անդրադարձի՛ն· թե՛, թէ՛· թե՛ց, թէ՛ք· (գ՛ց)· վերբուստն ի նոյն տեղի դարձումն· գտ՛, կենդ օրայս տեօնմի՛նէ· Ես, հակադարձի՛ն· գտ՛, թէքսինէ տեօնմի՛նէ· թէքսի·

Անդրակերպ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)· այլազն· օտարակերպ· գտ՛, պաշկա թարզ·

Անդրակերպաբե՛ն· թե՛, թէ՛· թե՛ց, թէ՛ք· (գ՛ց)· այլաձևուե՛· գտ՛, պաշկա թարզ օլմաղ·

Անդրանամ· ացայ· ացի՛ր· անաչ· (չէշտ)· անդր շարժիլ· հեռանալ· գտ՛, էօթէկ կենմի՛ք· իրագլանմագ·

Անդրանիկ· անկի, անկաւ· ացս, օք· (գ՛ց)· նախածին· առաջնեակ· գտ՛, իլք եվլատ· իլք ոզան·

Անդրանկածախ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)· ապառօզ անդրանկաց· գտ՛, իլք ոզմաշէրը գրան·

Անդրանկածին· ‹ (ած)· ծնօզ անդրա

Անդրանկածնուեդ· ‹ նիկ զաւակի· ունօղ զանդրանիկ ոզոլ· գտ՛, իլք եվլատ ոզ·

զաբան • իւք եվլաա սահմոլի։ Մ երթ և ա իբրև գոյական՝ նշանակէ անդրանիկ որդի • տե՛ս, իւք եվլաա։

Անդրանկանամ. ացայ • ացիր • անաղ • (չէչոյ) յառաջ քան զայլս ծնանիլ • սամանալ զա ւագութիւն անդրանկաւէ • տե՛ս, գաբաուշ լաբընաան էվէլ տօղմագ • իւք եվլաալըգ մերթեպէսի էանիմք։

Անդրանկացուցանեմ. ցուցի • ցո՛ • անել • (ունոյոշ) տալ ումեք զերիցուի անդրանկու թե՛ • տե՛ս, իւք եվլաալըգ մերթեպէսի վերմիք

Անդրանկութի՛ • թե՛, թի՛ • թե՛ց, թի՛ք • (գոյ) • ունելն զնախանկութի՛ ծնդեան • տե՛ս, իւք եվլաալըգ։

Անդրանկութի՛ • թե՛, թի՛ • թե՛ց, թի՛ք • (գոյ) • այլանկութի՛ • բաց յանկաւնէ իւրմէ ունելն զայլ ինչ անուն • տե՛ս, գայբը եամ իւէ անբլմասը։

Անդրավար • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • այսինքն՝ անդրավար ուր տասաբ, գնի առ ի զարդ • որպես բաժինն գրի բարժին • և պահելն՝ պարհել, և այլն • և նշանակէ հերկող • մշակ • տե՛ս, չիֆտ սիւրիւճի։

Անդրավարութիւն • տեաց • տեօք • (գոյ) • արտաքին վարուիք • և այսու նշանակի այն ամ՝ զոր ի վե՛ր փոքր վարտեաց զգենուն • տե՛ս, տիզլիք չալվար • չաշկըր • դրա • չախչխըր

Անդրացուցանեմ. ցուցի • ցո՛ • անել • (ունոյոշ) • անդրաձել • յառաջեցուցանել • վարել • տե՛ս, էօթէչիւ կէօթիւրմէք • իւէրի սիւրմէք

Անդրացուցիչ • ցուցչի, աւ • ացս, օք • (ածական) • անդր աձօղ չէ՛ղարօղ • տե՛ս, իւէրի սիւրէնո

Անդրդուելի • լ՚ոյ • լ՚եաւ • լ՚եաց • լ՚եօք • (ածական) • անշարժ • անսասան • անխախտելի • հաստատուն • տե՛ս, մամուռ • գաղի • գըմբլտանմազ։

Անդրդուութի՛ • թե՛, թի՛ • թե՛ց, թի՛ք • (գոյ) • անշարժութի՛ • անխախտութի՛ • տե՛ս, գաղիլիք։

Անդր ևս • ‖ առաւել ևս • անդր քան • տե՛ս, տահա զլատէ։

Անդրէն • (ոյ՚ե՛ոյ) • վերստին • դարձեալ • միւսանգամ • տե՛ս, թէ՛քրար • կինէ • Եա, վերստին անդր • տե՛ս, թէ՛քրար օրայա։ Եա, իսկայն • առ ժամայն • վաղվաղակի • տե՛ս, անիտէ • չափըգ։

Անդրժելի • ‖ տե՛ս Անդժբելի։

Անդրի, կամ անդրիք • բեաց • բեօք • (գոյ) • է բառ յուշական, և նշանակէ պատկերք քանդակեալ ի քարէ կամ ի փայտէ • և կամ յայլ ինչ նիւթոյ • տե՛ս, թաշտան,

էա օտանոտան, եախօտ ախէր չէյտէն եափըլմըշ սուբէթ։

Անդրնագործ • ի, աւ • ացս, օք • (ածական) • արհեստակերտուած ինչ իբրև անդրի • տե՛ս, սուբէթ մխալի եափըլմըշ նէմնէ • Մերթ և իբրև գոյական՝ նշանակէ գչինուօղն • տե՛ս, սուբէթ եափըշը։

Անդրնանդ • ‖ տե՛ս Անդրի։

Անդրոմեդ • ի, իւս • (գոյ) • է անուն համաստեղութեան իրիք հիւսիսայինոյ, որ զետեղեալ կայ առ ընթեր ձկան և երիվարին։

Անդրոշմ • ի, աւ • ացս, օք • (ածական) • անինքնիք • անասիլ • աննշան • տե՛ս, տամղասըղ • մեօհիւբսիւզ։

Անդրուազ, կամ անդուազ • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • պատճառ • լծաբարձ անառասուն • տե՛ս, տաւար։

Անդրքան • (նախադրութի՛ր որ խնդրէ զհոլովն հայոյեա՛ն) • ընդ, անդր քան զգեան • տե՛ս, էյբէն • գեաուէն անդրին։

Անեզր • բի • բիս • բից • բիւք •

Անեզրական • նի, նաւ • նաց, նօք •

Անեզրանալի • լ՚ոյ • լ՚եաւ • լ՚եաց • լ՚եօք • (ածական) • անաւարտ • անվախճան • անվերջանալի • մշանջենաւոր • տե՛ս, սօնսուզ • նիհայէթսիզ • գոլա • պիլքեքան։

Անեղ • (ածական) • այն որ ոչ ելանէ • տե՛ս, չըգմայան • Եա, անելանելի • տե՛ս, չըգըլմազ • Եա, անաւարտ • անհնարին • տե՛ս, նիհայէթսիզ • չարէ սիզ։

Անելանելի • լ՚ոյ • լ՚եաւ • լ՚եաց • լ՚եօք • (ածական) • ընդ որ չիք հնար ելանել • տե՛ս, չըգըլմազ • Եա, որ ոչ կարէ ելանել • տե՛ս, չըգմայան։

Անեղ • ի, իս • (ունոյոշոյեն) • որ չէ եղեալ յումեքէ • այլ է ինքն գոն • և ասի զնա՛ • տե՛ս, եաբաաը լմամըշ • պի խալք։

Անեղանին • ծնի, ծնիս • (ունոյոշոյեն) • ծնեալ յանեղէն, այսինքն յա՛ • և այս ասի զբանէն ա՛ • տե՛ս, ալլահտան տօղմուշ։

Անեղական • ‖ տե՛ս Անեղ։

Անեղակերտ • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • չինեալ յանեղէն • արարեալ յա՛ • տե՛ս, ալլահտան եափըլմըշ։

Անելանելի • լ՚ոյ • լ՚եաւ • (ունոյոշոյեն) • անստեղծ • ինքնագոյ • անեղ • և ասի զնա՛ • տե՛ս, եաբաաը լմամըշ • պի խալք։ Իսկ մերթ նշանակէ զայն՝ որ ոչ է, և ոչ գոնանի ուրեք, և չէ եղեալ յիմիք մասին ժամանակի • և ըստ այսմ ունի զգոլականն • տե՛ս, օլմամըշ • վարլըգսըզ։

Անեղջիւն • (ած) : չինեալ յանեղջիւն ածա կերտ • գոհ , ալլահական եսիրկնէր :

Անեղծ • ի , ից • ից , իւք • (ած) : անապական • անխտանելի • գոհ , պղծութենէ • չեղծուելոյ :

Անեղծութիւն • թեան , թեաբ • թեաց , թեամբ • (գոյ) : անապականութիւն • գոհ , պղծութեամբ անմգնելոյ :

Անեղութիւն • թեան , թեաբ • (անյոգնեղոյն) : անեղ գոլն • անեղ էակութիւն • ինքնագոյութիւն • գոհ , պէ խալք օլմագլըգ :

Անեպերք • (ած) : անքամահրելի • անմեղադրելի • գոհ , այրպէսմամազ • մահանասըզ :

Անեռանդն • (ած) : անփոյթ • անջան • գոհ , գայրեթսիզ • հավէսսիզ :

Աներ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) : հայր հարսին՝ ասի աներ փեսային • գոհ , գայնաթա • պոբ , զէնիէնէր :

Աներ լեբանանու • ‖ առաւէն բառս աներ՝ նշանակէ ասել երկրորդ • և այսպէս անուա նի այն մասն լեբանանու , որ հայի յարևելս , և ձգի ի հարաւոյ առ հիւսիս , կոչի և լեբանաներ • այսոքիքն է՝ երկրիդ լեբանան :

Աներասան • ի , աւ • ից , օք • (ած) : անսանձ • անզուսպ • սանձաբձակ • գոհ , էսալաթսըզ • կէմսիզ • զապթսըզ • եավաղ • էս , լիրբ • անհնազանդ • ապստամբ • գոհ , առսըզ • ասի՝ զալըմ :

Անեբբ • ի , իւ • (անյոգ) : անժամանակ • ոչ անկեալ ընդ ժամանակաւ • գոհ , պի էզման • զէման օլմայինէ սիւռմիմիշ :

Անեբեկ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : այն՝ որ
Անեբեկը • • • • • ոչ ունի երեք
Անեբեկցանալի • • • կոյ • որ ոչ երբեք երեկոյանայ • անմթնանալի • գոհ , ագշամըզը • տօյմա կիւնսուզ :

Անեբեակ • ի , աւ • ից , օք • (ած) : ոչ երեք
Անեբեական • • • օր • անկեալ • ծածուկ • գոհ , կէօրիւնմէզ • պէլլիսիզ :

Անեբեակի • (ած) : անեբեայն • անեբեեզի • գոհ , կէօրիւնմէզ :

Անեբեակի • (անյոգ) : անեբեաբար • անտեսաբար • գոհ , կիզլընմէ :

Անեբեան • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : անեբեայն • ծածուկ • անկեալ • գոհ , կէօրիւնմէզ • պէլլիսիզ :

Անեբեայն • ուեթի , իւ • ից , իւք • (ած) : անեբեեզի • անտեսանելի • գոհ , կէօրիւնմէզ • պոբ , նապէհկիյա :

Անեբեայն • (անյոգ) : անտեսաբար :

Անեբեաբար • ծածկապէս • առանց երեեզոյ • գոհ , կէօրիւնմէկսիզլիք • կիզլընմէ :

Անեբեաթանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէչոգ) : չերեսիլ • անկայտ լինիլ • գոհ , կէօրիւնմէմէզլիք • իլլի թօզաբ գայիսի օլմագ :

Անեբեաթացուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անյոգ) : ծածկել յաչաց • անհետ առնել • գոհ , կէօզէ կէօտտէրմէմէզլիք • իլլի թօզաբ պէլլիսիդ էթմէք :

Անեբեաթերակ • ի , աւ • ից , օք • (ած) : ունօզ զանեբեայն երակս • գոհ , պէլլիսիդ տամարլը :

Անեբկաթ • (ած) : առանց երկաթոյ • գոհ , եէմիրսիդ :

Անեբկայ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : անտառաբակոյս • անկասկած • անեբկիւան • գոհ , շիւպհէսիդ • իշկիլսիդ • գոբս , պէհիւման :

Անեբկայաբար • (անյոգ) : առանց տարակուսութեան • գոհ , շիւպհէսիդզէ :

Անեբկայութիւն • թեան , թեաբ • թեաց , թեամբ • (գոյ) : անկասկածութիւն • անտարակուսութիւն • անեբկիանութիւն • գոհ , իշկիլսիդլիք • շիւպհէսիդլիք :

Անեբկեղութիւն • թեան , թեաբ • թեաց , թեամբ • (գոյ) : անեբկիւղութիւն • անկասկածութիւն • գոհ , գօրգուսուզլըգ :

Անեբկիան • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : ապահով • անկասկած • գոհ , էմին • պոբ , պի թէքսի • էս , աննենգ • անխորհրդական • անաբատ • գոհ , հիլէսիդ • լէքէսիդ • էս , լոտդ • հաստատուն • գոհ , սահիհ • գավի :

Անեբկիանօրէն • (անյոգ) : ապահովապէս • անխորհրդաբար • գոհ , էմինլիք իլէ • հիլէսիդլիք իլէ :

Անեբկիւղ • (ած) : ոչ ունօզ զերկիւղ • անվախ • համարձակ • գոհ , գօրգուսուզ • փէրվասըզ • սէրբէստ • պոբ , պիպաք :

Անեբկիւղաբար • (անյոգ) : առանց երկնչելոյ • անկասկածաբար • գոհ , գօրգմայապագ • հաձէթի օլմայապագ :

Անեբկիւղածութիւն • թեան , թեաբ • թեաց , թեամբ • (գոյ) : յանդգնութիւն • լոբութիւն • անբարեպաշտութիւն • գոհ , առէպսիզլիք • հագ գօրգուսուս օլմամագլըգ :

Անեբկիւր • (ած) : անեբկեայ • անտարակոյս • գոհ , շիւպհէսիդ :

Անեբկմտելի • ‖ լոյ , լեաւ • լեայ , լեաք • (ած) : անտարակուսելի • անեբկեայելի • գոհ , շիւպհէլէնմէյէճէք • ֆէսֆէսէսիդ :

Անեբկոտործելի • լոյ , լեաւ • լեայ , լեաք • (ած) : անհերկելի • անվարելի • գոհ ,

չէիմ սխալվել։

Անեղկղպագա։ • գաւի, գաւաւ • գաւաց, գաւազ։ (ած)։ ոչ երկկղպագող • անպաշտօն • պաշ, սէմակ եմնկէին։

Անեղծդի • գ.ց, գ.ով • գ.ոց, գ.ովք • (գոյ)։ որդի անեղծ ուրուք • անեղծագ • պաշ, գայթն • պրո, խոտորեն։

Անեփ • (ած)։ ոչ եփեալ • հում • պաշ, փխշմիվը • չիկ • պրո, նափխնթեն։

Անզանազան • (ած)։ անտարբերը • պաշ, փարգսըլը։

Անզարդ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ առանց զարդուց • առանց պատուհանաց • անվայելուչ • անշուք • պաշ, պէզենիափք • տիւզենիդ • չէօհրէնթսիդ • պրո, պիսաման։

Անզարդացուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անցող)։ անշքացուցանել • կուրսանանել զնայելչութեն • ոտէզարդացուցանել • պաշ, տիւզենիդ եմնկ • չիրքինկենկ։

Անզարդիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէշտ)։ անշնչքանալ • կորսանանել զնայելչութեն • ոտէզանալ • պաշ, չիրքինկենկ։

Անզարգութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ անշքութեն • անվայելչութեն • պաշ, շէօհրէնթսիդ • չիրքինկ։

Անզաւակ • ի, աւ • աց • ագ • (ած)։ ոչ ունող զաւակ • ոչ ունող զնունդս • պաշ, էվլատսըզ • պի վէչէտ։

Անզաւակիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէշտ)։ առանց զաւակի մնալ • զրկիլ ի զաւակաց • պաշ, էվլատսըզ օլմագ • էվլատսան մահրում չըգմագ։

Անզաւակութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ ոչ ունենն զաւակ • զրկիլն ի զաւակաց • պաշ, էվլատսըզլըգ։

Անղբաղ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ անխռովք • հանդարտ • զերծ ի զբաղանաց • պաշ, գայկըսըզ • տաղտալտսըզ • կոռչ, պլագ • պրո, զիւնուզ։

Անղբաղութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (ած)։ անխռովութեն • հանդարտութեն • պաշ, գայկըսըզլըգ։

Անղբօս • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ նա որ ոչ պարապի զբօսանաց • պաշ, սէկիր սէչդանը սէվիչէն։ Ես, անխռով • անշփոթ • անցնդեց լի • անվրդով • պաշ, տաղտնըգրսըզ • գայկըսըզ։

Անղգալ • լ.ոյ • լ.ուս • լ.ոց • լ.ոք • (ած)։ անուսանելի • անիմանալի • պաշ, կէօրիւնմէզ • տույուլմագ։

Անղգամ • ի, աւ • աց • ագ • (ած)։ ոչ անսա-

ցօղ խրատուց • չար • անօրէն • կամակոր • ժանտ • դիմակաց չէմարտաւէն • յանդգնած, պաշ, սէօզ մէյիէվմէզ • տէնկսիզ • նագըս • հնաոտնի • պրո, քէօթիւլ • Ես, չըզդացօղ • անմիտ • անխել • պաշ, ահմագ • տագըլըզ։

Անղգանամ • ացայ • ացիր • անալ • Ագգամիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէշտ)։

սառահակիլ • լսրանալ • չանսալ խրատուց • կամակսրիլ • յանդգնիլ • պաշ, տէնկսիզ օլմագ • տաէկսպիդլենկ։ Ես, անմտանալ • պաշ, տագըլըզ օլմագ։

Անղգամութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ յանդգնութեն • լսրութեն • պաշ, տէնկսիզլենկ • տաէկսպիդլենկ։ Ես, անմտութեն • պաշ, ահմագլըգ։

Անղգայ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ որ չէ զգացօղ • պակասեալ ի զգալոյ • անվիճ • անխնայ • Թմրեալ • պաշ, տույմագ • փէ, հիմսիզ • սէբսէմ։

Անղգայանամ • այացայ • ացիր • անալ •

Անղգայիմ • անղգայեցայ • եաց • իւ • (չէշտ)։ դադարիլ ի զգալոյ • չզգալ • Թմրիլ • պաշ, տույմամագ • սէբսէմլենկ։

Անղգայութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ չունիլ զգացողութեն • անմտութեն • յիմարութեն • Թմրութեն • ցնդումն մտաց • պաշ, տույմամագլըգ • սէբսէմլիք։

Անզգաստ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ չունօղ զարթնութեն • անզգուշ • անչղջահայեաց • պաշ, այըգ օլմայան • գաֆիլ պուլունան • պրո, պէրնաս։

Անզգաստութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ չունիլն զարթնութեն • անզգուշութեն • պաշ, այըգ օլմամագլըգ • գաֆիլ պուլունմագլըգ • պրո, ֆէքրլըլ։

Անգդոյշ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ անչղջահայեաց • պաշ, սագլընմայան • գաֆիլ օլան • պրո, վիւրնաս։

Անզգուշութեն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ)։ անչղջահայեցութեն • անխոհեմութեն • պաշ, սագլընմամագլըգ • գաֆիլ պուլունմագլըգ • պրո, վիրէ։

Անզգօն • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ անխրատ • անհրահանգ • անխոհեմ • անխնամ • անմիտ • խելեղ • պաշ, սագըլըզ • ֆիքիրսիզ։

Անղեղջ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ անաշաղաշաւ • անաղաղակ • անդադար • պաշ, փիւշման օլմայան։

Անզերծ • ի, իս • իդ, իւք • (ած)։ անազատելի • պաշ, գուրթամըլմագլը։

Անզգաւելի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անմոռնալի · անոտարոտալի · –ած, խիրհ–նելիւղ · Եա, անվիշտ · –ած, ձէֆիսըղ։

Անզէն · (–ծ) · ոչ ունօղ զէն · զուրկ ի պատերազմական գործեաց · –ած, սի–լահսըղ · փուսատըղ։

Անզերկ · (–ծ) · ոչ զոկեալ · ոչ յեռանեալ · մանաւանդ հաղորդակից · –ած, մահրումի չըգմայան · իլհագ։

Անզղջական · ի · աւ · այ, աք · (–ծ) · անա–պաշաւ · անդադրձ · –ած, փիւշման օլմայան։

Անզղջանալի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անդադառնալի · –ած, փիւշման օլմայաճագ։

Անզնին · (–ծ) · անքնին · անհաս · –ած, արամադ · փէքրէ սըղմազ։

Անզննական · ի · աւ · այ, աք · (–ծ) · անզննե–լի · անքննելի · –ած, թէֆթիշ օլունմազ։

Անզոհ · ի, իւ · իյ, իւք · (–ծ) · ոչ ունօղ զղջոհ · –ած, գուրպանսըղ։ Եա, անարժան զոհի · –ած, գուրպան օլմազ։

Անզղջ · զ–ազի, իւ · իյ, կամ այ, աք · (–ծ) · որ ոչ զղջ · կոնմաա · –ած, թէֆ · գոբռ, ֆէգռա · Եա, անզուգական · անհամեմատա · –ած, էշի էօք · պիհէմթա · գոբռ, թէհնիկ։

Անզուսանալի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · որ ոչ կարէ զուսանալ ի տասոյ · չը պաղըշ կէլըա · –ած, ֆէգռահսըղ · սէրմէյէնմէզ։

Անզուգական · ի · աւ · այ, աք ·
Անզուգակից · կցի, աւ · այ, աք ·
Անզուգաւոր · ի · աւ · այ, աք · (–ծ),
որ ոչ կարէ հաւասարիլ ընդ ուժիք · ան–բաղդատ · աննման · մի միայն · –ած, էշի էօզ · ուլկունու էօզ · պի մինէնա · պի–լմէյիք · գոբռ · ֆէգռիյա ·

Անզուգականութիւն · թէ, թը · թ–ւոյ, թ–իք ·
Անզուգակցութիւն · (գոյ) · անհաւասա–նութիւն · –ած, պիրբէրլիգ–ղիք · պի մինէնալիք ·

Անզուսպ · (–ծ) · որ ոչ զսպեալ · անամ–փոփ · անսանձ · –ած, զապթ ըմըզ։

Անզսա · (–ծ) · անշրսական · անմաքսա–պղտոր · խաուն · –ած, պուլաշըզ · մունա–սաա · պուլանըղ · գաաբըշըզ ·

Անզգաւ · (–ծ) · անվերջ · անվախճան · ա–նէզդ · անսպառ · –ած, սօնսուզ · թէրքենմէզ։

Անզգաւական · ի · աւ · այ, աք · (–ծ) · անվերջանալի · անսպառանալի · –ած, նի–հայէթսիզ · թէրքենմէզ։

Անզօր · ի · իւ · իյ, իւք · (–ծ) · տկար · անոյժ · –ած, գուվվէթսիզ · թաքէթսիզ · տէրմանըղ · գոբռ · պիհաալ · Եա, անկա–բօղ · անսասակ · –ած, կիւճսիզ եէթմէյէն · գոբռ · միսքէյն ·

Անզօրանալ · ացայ · ացիր · անալ · (չէզռ) · պահասիլ յուժէյ · տկարանալ · –ած, գուվվէթսէն տիւշմէք · գոբռ, նամխուսան–շիւտէն · Եա, անկարօղ լինել · չատլիկել · –ած, գաաիր օլմամագ ·

Անզօրելի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անկարելի · անհնար · –ած, գաաիլոլմըզ · չարէսիզ ·

Անի · էի, էիւ · էիյ, էիւք · (գոյ) · ոչինչ ·
Անէակ · ի · աւ · այ, աք · չէյ · –ած, եուֆ · եօղ · հիչ ·

Անէականել · թէ, թը · թ–ւոյ, թ–իք · (գոյ)
Անէութիւն · չէուէլ · ոչընչացիլ · չէյլիք · –ած, եօքլուգ ·

Անէնք · անիծիյ, իւք · (գոյ) · չարամազ · թուռթէ · –ած, պէճաաւայ · իլհնէ · գոբռ, նէֆրիյէ · ուրդ · լանէթ ·

Անէծ · (–ծ) · ոչ իմանօղ գ–ծ, աշաղը էնմէյէն ·

Անըղձանալի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անբաղձալի · անառեղծալի · զղաւ–լի · –ած, արզու օլունմայաճագ · իդրահ օլունաճագ ·

Անըմբէռ · (–ծ) · ոչ համբերօղ · չտարօղ · –ած, սապր եթմէյէն · տայանմայան · Եա, անտանելի · անհամբերելի · գ–ծ, սապր օլուն–մազ · տայանը լոմազ · թահամմիւլ օլունմազ ·

Անըմբերելի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անտանելի · անհամբերելի · –ած, սապր օլունմայաճագ · տայանը լոմայաճագ ·

Անըմբռնելի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · որ ոչ կարէ ըմբռնիլ · որ ոչ ի ձեռս անկանի · –ած, թութաելմազ · էլլէ կէլմէզ · Եա, որ ոչ ըմբռնի մտօք · անհաս նելի · –ած, փէքրէ սըղմազ · ագըլ էրմէզ ·

Անընդդէմելի · լ–յ, լ–ւաւ · լ–ւայ, լ–ւք · (–ծ) · անհնազանդելի · անխոնարհելի · –ած, աշաղը էյիլմէզ ·

Անընդդիմակ · ի · աւ · այ, աք ·
Անընդդիմակից · ի · իւ · իյ, իւք ·
Անընդդիմակաւոր · ի · աւ · այ, աք · (–ծ),
ոչ ընդդիմացօղ · ոչ հակառակօղ · –ած, գաբշը գօմայան · զոհի տուրմայան · Եա, անընդդիմանալի · անհակառակելի · –ած, գաբշը գօնուլմազ · զոհի տուրմազ ·

Անընդէլ · ի · իւ · իյ, իւք · (–ծ) ·
Անընդէլական · ի · աւ · այ, աք ·

անձանօթ • անձանաչ • օտարական • գած, թանըլմայան • եւապանձը։ Ես, անասելոր • անվարժ • գած, ալըշմամըշ • ամէնվի • խամուխեան • Ես, անզուսպ • աննուաճ • վայրենի • գժնդակ • ամեհի • գած, զապթսըզ • զալըմ • եաղուզ։

Անընդելութիւն • թե, թը • թեց, թիք • (գ•յ)։ անձանօթութիւն • գած, եասպանձրլըզ։ Ես, անվարժութիւն • գած, ամէնվիլիք։ Ես, գժնդակութիւն • գած, զալըմլըզ։

Անընկերը • (ա՛ծ)։ ոչ ունօղ զընկեր • գած, էշսիզ • եօլսաշըրզ։

Անընդհատ • (ա՛ծ)։ անընդմիջական • անդադար • շարունակ • գ՛, պիրդաբար • տայիմա։

Անընդմիջաբար • (ի՛նչ•յ ո՛րե՛ւէ ն)։ անմիջապէս • առանց ի միջ արկանելոյ զայլ ինչ • շարունակաբար • գած, արա վեր֊հանէն • պիր պիրի արտըսըրա։

Անընդմիջելի • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ անանջրպետ • անմիջականելի • անբաժանելի • գած, պեօլիւնմէմելիք • այրը լմասրզ։

Անընդոստ • լ֊ի, իւ • լ֊ից, լ֊ւք • (ա՛ծ)։ այն որ ոչ ոստնու • որ ոչ ի վեր յառնէ • գած, սը֊չտամասրզ։ Ես, անխոտոր • անդրդուելի • անշարժ • անվրդով • գած, գավի • մամուռ։

Անընդունակ • լ֊ի, ա՛ • ից, օք • (ա՛ծ)։ ոչ ընդունօղ • ոչ կրօղ • գած, գաւրալ էմիմէզ։ Ես, անընդունելի • գած, գաւրալ օլմըն֊մասրզ։ Ես, անհաճոյ • գած, մագպուլա կէլմէմելիք։

Անընդունելի • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ այն որ ոչ լինի ընկալեալ • գած, գաւրալ օլունմայաճագ։ Ես, որ ոչ լինի հա֊ճելի • գած, մագպուլա կէլմէյէն•դ՛ո, պէլասա։

Անընթերց • լ֊ի, իւ • լ֊ից, լ֊ւք • (ա՛ծ)։ ոչ ընթերցօղ • ոչ ընթերցեալ • գած, օգուն֊մայան • օգուտնմայան։

Անընկալ • (ա՛ծ)։ ոչ ընդունօղ • գած, գա֊պուլ էմիմէյէն։ Ես, ոչ ընկալեալ • գած, գաւրալ օլունմամըզ։

Անընկալ լինել • ‖ անընդունելի լինիլ • գած, մագպուլա կէլմէմէք։

Անընկեր • լ֊ի, ա՛ • ից, օք • (ա՛ծ)։ ոչ ունօղ զընկեր • գ՛, օրթաղլըէօգ • դ՛ո, պիէնտաղ։

Անընկճելի • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ անյաղթահարելի • անմխուեալ • անննա֊ձելի • գած, ալթ օլմասրզ։

Անընչաբար • (ի՛նչ•յ)։ չքաւորաբար • անանկաբար • գած, եօգսուլլուգ իլէ։

Անընչութիւն • թե, թը • թից, թիք • (գ•յ)։ չքաւորութիւն • աղքատութիւն • գ՛, եօգսուլլուգ։

Անընտանի • նո՛ւյ • նեա՛ • նեայ, նեօք • (ա՛ծ)։ ոչ ունօղ զընտանիս • ոչ ունօղ զազգականս • գած, ագրայպասըզ։ Ես, անընդելի • վայրենի • գած, եաղպանի։

Անընտել • ‖ տե՛ս Անընդել։

Անընտիր • (ա՛ծ)։ անպիտան • հերքելի • արհա֊մարհելի • գ՛, սեչիլմիյէճեք • լազըմըզ։

Անընտրաբար • } (ի՛նչ•յ)։ անխորհրդա֊
Անընտրողաբար • } բար • առանց ընտրելոյ • անխտհմամբ • գած, սեչմիյէրէք • տիւ֊չեւնմամէն • թէվեքքիլ • պէօնճէ։

Անընտրողութիւն • թե, թը • թից, թիք • (գ•յ)։ անմտածութիւն • անխորհրդաբար դառնալ • գ՛, սեչմէքլիք։

Անընտրող • ողի, իւ • ից, օք • (ա՛ծ)։ անխո֊հեմ • չմտածօղ • գած, սեչմիյէն • այլը֊մայան • գ•ր•ո, կէտվըկյէ։

Անըստգիտա, կամ անագիտա • ի, իւ • ից, ից֊ք։

Անըստգանելի • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ անմեղադրելի • անպատասա • անա֊պատ • անբիծ • անկեղծ • անխորգաւ • գած, մահմանասրզ • հիւլէսիզ • այըպսրզ։

Անըստերիւր • ի, իւ • ից, իւք • (ա՛ծ)։ անվրէպ • անշուշտ • անսխալ • անմոլար • ստոյգ • չշմարիտ • ուղիղ • գած, եաղընըզ֊սրզ • սահիհ • տօղրու։

Անըստնանելի • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ աննուաճելի • անյաղթելի • անպարտելի • անսիրելի • գած, եէնիլմէզ • զապթ օլունմամըզ։

Անէ • ի, իւ • ից, իւք • (գ•յ)։ ‖ տե՛ս Անուէ։

Անեզուա • գասի • իւ • ից, իւք •

Անեծագէտ • լ֊ոյ, լեա՛ • լ֊ից, լ֊օք • (ա՛ծ)։ ոչ թագչօղ • յայտնի • գած, կիզլէնմէմէք • էշկեասրզ։

Անեծանանձ • (ա՛ծ)։ ոչ թախանձօղ • ոչ թախանձելի • գած, իսթրամ իլէ բէէձա էմիմէյէն • իսթրամ իլէ բէէձա օլունմայան։

Անեծաղ • (ա՛ծ)։ ոչ թաղեալ • գած, կէօ֊միւլմէմէք • տէֆնի օլունմամըզ։

Անեծանիջ • ի, ա՛ • ից, օք • (գ•յ)։ տե֊ղին որ է ի միջ անեծի • գած, գօլեթուգ իչի • դ՛ո • քէչ։

Անեծայր • ի, իւ • ից, իւք • (գ•յ)։ կայծ • գած, քէօզ աթէչ։

Անեծանոցիկ • (ա՛ծ)։ այն ամ՛ որ ընդ֊անեծ առեալ լինի • գ՛, գօլեթուգ ալըճնա֊ալընան։ Իսկ մերթ գոյականապէս առ֊եալ նշանակի սովաւ մաշկեղէն պայու֊

ասին զինուորաց, զոր կախեն յուս ընդ անութ · գաշ, փալասգա։

Անթաատ. ի, իւ · ից, իւք · (ածական) · անթաթ շատ. անեղծ · անապական · գաշ, օրհնաբանութեան պատշաճեալ։ Աստուած անթաթ իրեն գոյացութեամբ՝ նշանակի սուրբ Երրորդութիւնն՝ զանեղծ գոյութիւնն ինչ դնելով գոյն՝ անուշահոտ՝ զինքնականն իրեն զսրբութեան · գաշ, գասիկի չինչի։

Անթառամելի · ը, ւոյ, ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · անթաթրշամելի · գաշ, օրհնաբանագ։

Անթառամ · ի, ւս · ից, ք · (գոյական) · այն ինչ մանն մարմնոյ որ է ի նեղքոյ թևոց · անուշ · գաշ, գօրհնագ ալիք։

Անթափման · ի, իւ · ից, իւք · (ածական) · անթափագմանելի · որ ոչ կարէ մեկնիլ · անբացատրելի · գաշ, թեքտիւմսիզ · մանաւանդ։

Անթափագմանաբար · (մակբայ) · առանց թափագմանելոյ · առանց բացատրելոյ · գաշ, թեքտիւմսիզ օրհնաբանագ · մանաւ վերիվերիւթիւնք։

Անթափագմանելի · ‖ տես Անթափագման։

Անթարթ · ⸗ (ածական) · ոչ խոշոր և բացօդ

Անթարթափ · ⸗ զաչս · գաշ, կեօղ գափագմայն։ Երբեմն և վարի մակբայութիւն, և նշանակէ առանց խոչելոյ և բանալոյ զաչս · միշտ բաց պահելով զաչս · գաշ, կեօղ գերփմատան։

Անթարշամ · ի, իւ · ից, իւք · (ածական) · անթաթամելի · անեղծ · գաշ, օրհնաբանագ · պատրաստեալ։

Անթեայ · (ածական) · ոչ տոգորեալ ջրով · անխոնաւ · գաշ, ըղձանմատրագ · նեմմիզ։

Անթափ · ի, իւ · ից, իւք · (ածական) · ոչ թափեալ · ոչ հեղեալ · գաշ, տեսքիւլմաիք։

Անթափ ի մեռայ · ‖ անմոռաց · անջնջելի ի մտաց · գաշ, ուշադրութեամբ։

Անթափ կաւ · ‖ կաւ՝ որ չէ ստեղծեալ թափչի ի սպիտակագոյացմանէ և ի կակղացեալ կոշտ կաւոյ · անմանր կաւ · գաշ, գասարսղ պիղծ · գաղջ իւղերնեակ պիղծ։

Անթափանց · ցի, ցիս · ցից, ցիք ·

Անթափանցելի · ը, ւոյ, ւոյս · ւոյց, ւոյք ·

Անթափանցիկ · ցկի, կաս · կաց, կք · (ածական) · որ ոչ կարէ ի միոյ կողմանէ ի միւսն անցանիլ · գաշ, թեքսիր էմիզ։ Աս, որ չէ թափանցելի · դիմաչար · գաշ, թեքսիր օրհնմագ։

Անթափելի · ը, ւոյ · ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · անհեղելի · գաշ, տեսքիւլմիզ։ Աս, անղեր-ծանելի · անազատելի · գաշ, գուրթմուլմագ։

Անթեզ · ի, իս · ից, իւք · (գոյական) · գազան · կրակասատն մեխիր · գաշ, տեֆչլի քիւլ։

Ը·

Անթեղայ, կամ անդեղայ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյական) · դեղեցած · գաշ, փանդղհիր։

Անթերի · ը, ւոյ · ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · անպակաս · կատարեալ · ամբողջ · գաշ, գուսուրսուզ · բիւթիւն · պարս, զեպ։

Անթև · ի, իս · ից, իւք · (ածական) · որ ոչ ունի զթև · գաշ, գօրսուզ։ Աս, որ ոչ ունի զթևս չարան · գաշ, գանատսզ · գարս, պիփկեր։

Անթեւի · ի, իս · ից, իւք · (ածական) · այնպիսի ձուկն՝ որ չունի զկեղևանս խիտ առ խիտ չարեալ ի վեր իւր · գաշ, փուլսուզ։ Աս, այնպիսի ցորեան կամ գարի, որ մնքրեալ է ի կեղևանց · գաշ, քէփէքսիզ։

Անթեքելի · ը, ւոյ · ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · անհակելի · անթիւրելի · գաշ, էկիլմէզ։

Անթեքութիւն · թե, թը · թեց, թեք · (գոյական) · անհակելի գոլն · անթիւրելի լինելն · գաշ, էկիլմիզլիք։

Անթիլտ · ‖ տես Կաղամայր։

ՅԱնթի հարկանել · ‖ յանուանէ բառկացն հարկանել · ի նեղքոյ թևոցն կանուանել · գաշ, գօրհնաբանիա վրադմագ։

Անթխպատաս, կամ անթհիպատաս · ի, իս · ից, իւք · (գոյական) · է բառ յատնական, և նշանակէ փոխանորդ հիւպատասի · գաշ, վեզիր քէհեասը։ տես փոխանակ բդեշխի։

Անթիւ · թուոյ, ոյ · ոց, ոյք · (ածական) · ոչ ունօղ զթիւ · անհամար · գաշ, սայըսըզ · հիւսպսըզ · գարս, պիչիմսիզ։

Անթլփատ · ի, իս · ից, իւք · (ածական) · որ չէ թլփատեցեալ · գաշ, սիւննէթսիզ։

Անթլփատութիւն · թե, թը · թեց, թեք · (գոյական) · ոչ ունելն զթլփատութիւն · գաշ, սիւննէթսիզլիք։ Աս, թլփատելն մանն մերձոյն · գաշ, տէրինլին սիւննէթի օրհնաձագ փարչասը։

Անթողլի · ւոյ · ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · աննեղելի · գաշ, աֆ օլունմայաձագ։

Անթոշակ · ի, ւս · ից, ք · (ածական) · անառոտիկ · գաշ, Թայինսիզ։ Աս, անպաշար · գաշ, ազըդսըզ · զահիրէսիզ։

Անթռուելի · ը, ւոյ · ւոյս · ւոյց, ւոյք · (ածական) · որ ոչ կարէ թռուիլ · անհամար · գաշ, հիւսպսըզ։

Անթոք · ի, ս · ից, ք · (ածական) · ոչ ունօղ զթոք · գաշ, ձիկէրսիզ · գարս, պիլ ձիկէր։

Անժամ · ‖ տես Տարաժամ։

Անժամանակ · (ածական) · ոչ ժամանօղ · ոչ հասանօղ · գաշ, եէթիշմիյէն։

Անժամանակ · ի, ս · ից, ք · (ածական) · ոչ

ունող ժամանակ • ոչ անկանոն ընդ ժամանակաւ • անելը • գործ, վագրեի ալեկրնա ակուշկիչին։ Եա, այն որ չէ ի սահմանեալ ժամանակի • գործ, վագրեի սրկ • վագրի • գրոյ • սիրհնկեամ։

Անժամանակաբար • (ածական) ։ ժամանակ

Անժամանակակից • (ածական) ։ ժամանակաւ նակս • յաւելուածոյ • գործ, ժամանակն որ շարը օրագր իրէ • հպատիճէն։ Եա, առանց սահմանելոյ ժամանակի • գործ, վագրեի սրզեէ։

Անժամանակեայ • (ածական) ։ որ ոչ ունի ժամանակ • որ չէ ընդ ժամանակաւ • յաւելուածական • գործ, ժամանակն ալեկրնա ակուշկիչին • հպատիճ։

Անժամանեալ • նեալ , ոյ • ոց , ովք • (ածական) ։ ոչ հասանող ի սահմանեալ ժամանակի • գործ, վագրեի ալեկրնա հեմիշկիչին։

Անժառանգ • ի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ ոչ ունող որդի • ոչ ունող յաջորդ զինի իւր • գործ, հպատիճ • պիլավիչեա։

Անժառանգեմ • եցի • եա • եալ • (հետգոյական) ։ անզաւակ առնել • գործ, հպատիճ հեմիչք։

Անժամանել • լոյ , լեալ • լեաց , լելք • (ածական) ։ անզանալի • անաւրանալի • գործ, ինքեաք օրանմագ։

Անժայժ • ժայժի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ անհամբերք • ոչ տակացող • գործ, սապրատրզ • թահամիչելը օրմցան • գրոյ • սիճան։

Անժաւժաբար • (հետգոյական) ։ անհամբերաբար • գործ, սապրատրզ • փեհրիվ թուրմագ • գրոյ, նահիբհիվքեար։

Անժաւժալի • լոյ , լեալ • լեաց , լելք • (ածական) ։ անհամբերելի • անհանդուրժելի • գործ, սապրատրզ • փեհրիվ թուրմագ • գրոյ, նահիբհիվքեար։

Անժաւժանամ • ացայ • ացիր • անալ • (հետգոյական) ։ անհամբեր լինիլ • գործ, սապրատրզ • փեհրիվ թուրմագ • գրոյ, նահիբհիվքեար։

Անժաւժակալ • ի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։ անհամբեր • անժայժ • գործ, սապրատրզ • փեհրիվ թուրմագ • գրոյ, նահիբհիվքեար։

Անժաւժակալութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ անհամբերութիւն • գործ, սապրատրզ • գրոյ, նահիբհիվքեար։

Անժպիտ • (ածական) ։ խոժոռադէմ • գործ, եռանիւ կիւրեղ։

Անժպիրզ • (ածական) ։ ոչ ունող զլրութիւն • պարկեշտ • համեստ • գործ, առհասիրզ օրմցան • առլոյ։

Անիաթ • ի , իւ • իցի , իւք • (գոյական) ։ է ազգ ինչ պատուական ծաղկի։

Անիծ • անիծի , իւ • ից , ք • (գոյական) ։ սերմնի ծլելոյ • գործ, սիրքէ • պիճի թօխատմանէ • գրոյ , բիսկ։

Անիծաբան • ի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ մատնող զլար • գործ, ինձիքար էսիճի • իլչնէ էսիճի • պէթատրզ էսիճի • գրոյ , տէհաւչէ։

Անիծաբանութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ չարամտզնութիւն • գործ, պէթատրզ։

Անիծաբեր • ի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ բերող զանէծս • պատճառող զանէծս • գործ, ինձիքար կէճիչիճի։

Անիծագիր • գրի , աւ • ից , ք • (գոյական) ։ գիր անիծից • գործ, աֆօռոզ քէհասը • պէթատրզ քէհասը։

Անիծագրութիւն • թեան , թեաց • թեամբ • (գոյական) ։ գրելն զանէծս • գործ, աֆօռոզ եազմագլոզ • պէթատրզ եազմասը։

Անիծադիր • դրի , իւ • ից , ք • (ածական) ։ անիծանող • սահմանող անիծից • գործ, պէթատրզ էսէն • աֆօռոզ գոյան։

Անիծադրութիւն • թեան , թեաց • թեամբ • (գոյական) ։ անէծք • սահմանադրութիւն անիծից • գործ, պէթատրզ էճիչէսի • աֆօռոզ էճիչէսի։

Անիծակաւոր • (ածական) ։ անիծիւք լցեալ • գործ, պէթատրզ իլէ մօլոր։

Անիծակուր • (ածական) ։ անիծից կրեալոյ եզեալ • գործ, չօգ պէթատրզ ալան • փէք աֆօռոզլոր։

Անիծակուր առնել • (հետգոյական) ։ նզել • նզովել • գործ, չօգ ինձիքար էճիչէք • պէթատրզ իլէ մօլոտուրմագ • գրոյ , սէֆիլքէրսէն։

Անիծանէմ • անիծի , անէծ • անել • (հետգոյական) մատղիել զչարիս • գործ, պէթատրզ էճիչէք • լանէճ օգուտագ • իլչնէ էճիչէք • գրոյ , ֆիրէէքէրսէն։

Անիծապարտ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) պարտաւոր անիծից • անկեալ ի նզելոյ անիծից • արժանաւոր անիծից • գործ, պէթատրզ ալմալը լորդագ • պէթատրզալը։

Անիծեմ • ։ հետ Անիծանեմ։

Անիմաց • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ ոչ իմացող • անխելք • յիմար • գործ, աղիտամագ • ֆէհմինիլ • սէրսէմ • գրոյ , քէհպէէ։

Անիմանալի • լոյ , լեաւ • լեաց , լելք • (ածական) ։ որ ոչ կարէ իմանիլ • անըմբռնելի ի մտաց • անհասանելի • գործ, աղնաշըլմագ • պազլա սըզմագ։

Անիմաստ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ զուրկ յիմաստութենէ • տգէտ • գործ, իլմսիզ • գրոյ , լէհպէ։

Անիմաստասէր • սիրի , աւ • ից , ք • (ածական) ։

չարիօղ խմաստասեցեր · գոհ՝ իմմի սէվմիզ։

Անիմանց · ի, իս · ից, իւք · (=ծ) ։ ոչ իմացօղ · չառնօղ ՚ի միտ · գոհ՝ ֆէկհիմիզ · զնհինսիզ · գործ, նաչինաս · ութ, լաեֆֆհէմ՝ Ես, անխմանալի · անբովանդակելի ՚ի մտաց · գոհ՝ ֆէկհմ օլունմազ · զնհնհ կիլմիզ։

Անինչ · ընչի, իս · ից, իւք · (=ծ) ։ ոչ ունօղ զտաղտուածս · չքաւոր · ազքատ · գոհ՝ եօքսուլ · գործ · պլինէվա · Ա՚երթ իբրև գոյական իմացեալ՝ նշանակի այն զոր կամ չէմք ոչինչ, կամ չգոյ · գոհ՝ եուֆ ։

Անիշխան · (=ծ) ։ ոչ ունօղ զիշխան ՚ի վերս · գոհ՝ հիւքմ էահնի օլմայան ։ Ես, ոչ իշխօղ · ոչ տիրօղ · գոհ՝ հիւքմ էհմմէյէն ։

Անիշխանութիւն · թէ · թիւ · թեաց · թիւք · (գոյ) ։ բարձումն իշխանութեան · պակասութիւն իշխանութեան · գոհ՝ հիւքմսիզլիկ ։

Անիսկ · (=ծ) ։ որ չէ իսկական · գոհ՝ մահլ սըզ ։ Ես, սուտ · գոհ՝ խիլաֆ ։

Անիսան · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) ։ է սերմն ինչ կամ ունդ անուշահամ · գոհ՝ անասօն, բաղխանէլի ըստմ · գործ · զէնապան ։

Անիւր · (=ծ) ։ չքաւոր · գոհ՝ նէմանէսի եօգ · գործ · պլինկիզ ։

Անիրանութիւն · (գոյ) ։ ոչ ունօղ զմարմին զգալի · անմարմին · աննիւթ · գոհ՝ թէնսիզ վուջուդ ։

Անիրաւ · ի, աւ · ից, օք · (=ծ) ։ որ ոչ ունի զիրաւունս · գոհ՝ հագսըզդ · նաչէլի · գործ, պիտսակէն ։ Ես, չար · նենգաւոր · ամբաստիչ · գոհ՝ հիլէեպազ · գործ · սիհէմկէր ։

Անիրաւագիր · գրի, իս · ից, իւք · (=ծ) ։ անիրաւութիւն գրեցեալ · գոհ՝ նաչէլի եազըլան։

Անիրաւատեաց · (=ծ) ։ ատօղ զանիրաւս · հեռքօղ զամբարիշտս · գոհ՝ հագսըզլարը բէտտա էտէն ։

Անիրաւացի · (=ծ) ։ անդատաստան · անաւր դար · գոհ՝ նաչէլի · Ա՚երթ վարի իբրև մահիցդ, և նշանակի անիրաւաբար · գոհ՝ նաչէլիմէ ։

Անիրաւիմ · եցի · եա · եք · (ներգործ) ։ անիրաւութիւն զոհել · գոհ՝ զուլմ էմմէ՚ք · գործ · պիտաոքէրտէն ։

Անիրաւիմ · եցայ · եայ · իմ · (չերկոյ) ։ առանց գտանաստանի վարիլ · անօրինիլ · անարդար լինիլ · գոհ՝ զուլմիզնէմ՚ք · գործ · սիհէմկիյտէն ։

Անիրաւութիւն · թէ, թիւ · թեաց, թիւք · (գոյ) ։ անարդարութիւն · գոհ՝ հագսըզլըգ · գործ · պլիտաա ։

Անիւ · անուց, ուոյ · ուոյ, ուով, ուոց · կամ անուի, ուաւ · ուաց, ուօք · (գոյ) ։ գունտ սայլի · գոհ՝ թէքէռլէկ · ֆէլէկ · գործ, չարխ ։ Ես, խաղալիքն տղայոց որ շարժի ՚ի հողմոյ · ձրուշ · գոհ՝ ֆըրըլտաղ ։ Ես, ճախարակաձև գործիճն, ընդ որ անցուցանեն զպարան ՚ի ձգել զիւն · գոհ՝ մագարա ։

Անիւ ժամացուցի · ‖ սահաթ չարդը ։

Անիւ մեքենայի · ‖ մէնզէլնիք չարդը ։

Անլեզու · զուի · զուաւ · զուաց, զուօք · (=ծ) ։ ոչ ունօղ զլեզու · անբարբառ · համր · գոհ՝ տիլսիզ · գործ · պլէչսըզ · ութ, ալսիզ ։

Անլուանիլ · թիմ, թիր · թիմց · թիրք · (գոյ) ։ ոչ գոլ լցեալ · թերանիլ · պակասաւել · գոհ՝ էքսիքլիք · նօգսանլըգ ։

Անլոր · (=ծ) ։ ոչ լցացեալ · թերի · կիսակատար · գոհ՝ գուսուր ։

Անլուսկ · (=ծ) ։ ազատ ՚ի չարչարանաց · անվիշտ · գոհ՝ էզնիճսիզ ։

Անլծորդ · (=ծ) ։ ոչ լծակցեալ · անշարակցելի · անզուգական · գոհ՝ սիհէիշսիզ ։

Անլցի · ի, իս · ից, իւք · (=ծ) ։ անբակաւելի · անբակ · գոհ՝ չէօզլէլմէիք ։

Անլցա · (=ծ) ։ զուրկ ՚ի լուսոյ · մթին · խաւարային · գոհ՝ ըշըգսըզ · գարանլըգ ։

Անլուս · (=ծ) ։ ոչ լսօղ · ոչ անսացօղ · անհնազանդ · գոհ՝ իշլեմմէզ · սիննէհմէզ ։

Անլուայ · ի, իս · ից, իւք · ՚ (=ծ) ։ ոչ լուաց

Անլուայ · · · · · ՚ ցեալ · ոչ մաքրեալ ՚ջրով · գոհ՝ եայգանմամըշդ · գործ · նաչիւսեմէ ։

Անլուծ · լծոյ · ոյ · ոց · ովք · (=ծ) ։ ոչ ունօղ զլուծ ՚ի վրա պարանոցին · գոհ՝ բօյընտուրուքսուզդուր ։

Անլուծական · ի, աւ · ից, օք · (=ծ) ։ անլուծանելի · անբակաւելի · անեղծանելի · անասպական · գոհ՝ չէօզլէլմէիք · սեօքլէմէմէք · պօզուլմազդը ։

Անլուծանելի · լոյ, լեաւ · լեաց · լեօք · (=ծ) ։ անբակաւելի · գոհ՝ չէօզլէլմէիք ։ Ես, անբաժանելի · անմեկնելի · գոհ՝ մինա վէրիլմէզ ։

Անլուծիչ · (=ծ) ։ ոչ լուծանօղ · ոչ ապականօղ · գոհ՝ սեօքմէյէն · պօզուլմայան ։

Անլուսնիմ · թիմ · թիր · թիմց · թիրք · (գոյ) ։ անլուսնութիւն · անշնաձանդութիւն · գոհ՝ սեօզ սէյնէմէմիզ ։

Անլուսին գիշեր · ‖ այն գիշեր՝ յորում ոչ լուսաւորէ լուսինն · գոհ՝ այ ըշըգըն օլմայան կէճէ ։

Անլուր · ց, ով· ոց, ովք· (ած)։ ոչ լուել· գաղ, իշխանքին միշ· գոյս, նաչենիչյան։ Եա, ոչ լսող· ոչ անսացօղ· գաղ, իշխեմիչ ին· տիչնեմիչին· գոյս· պիսխապէր։

Անլուրջ· լուջի, ջիւ· ջից, ջիւք· (ած)։ ոչ զուարթ· անզգաստ· սխալ· գաղ, ֆերահոզը· պղըմատրզ։

Անլսելի· լսելոյ, լսեաւ· լսեաց, լսելոք· (ածից, և ածից)։ անդադար· առանց միջադադարութեան· գաղ, պիրգարար· տապիսա։

Անլսակ· (ած)։ ոչ լսօղ· անլսու· անհնազանդ· կամակոր· գաղ, սեօզ տիչնեմիչ· ինաստը· գոյս· կէրտիչիքէչ։

Անլսողութիւն· թիւ, թիւք· թիւց, թիւք· (գոյ)։ ոչ անսացողութիւն· ոչ ունկնդրութիւն· անհնազանդութիւն· գաղ, տիչնեմիչիւն· գաղ, սեօզ տիչնեմիչ։

Անլսուելի· լսելոյ, լսեաւ· լսեաց, լսելոք· (ած)։ անհամանելի· անմեղչելի· գաղ, կէվշէմիչին· գուվչեթաէն տիւշմիչին· Եա, անհերքելի· գաղ, եուզաէն տիւշմիչէն։

Անխաբ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ որ ոչ խաբէ զքեզ· գաղ, ալտաթմայան· Եա, որ ոչ խաբի յոմանէ· գաղ, ալտանմայան։

Անխաղաղ· (ած)։ անսխալ· անմոլար· անվրէպ· անվրդով· գաղ, եանըլմազ։

Անխաղաղութիւն· խաղաղի, տիւ· տից, տիւք·

Անխաղաղ· անխաղաղի, տիւ· տից, տիւք·

Անխախտելի· լսելոյ, լսեաւ· լսեաց, լսելոք· (ած)։ անդրդուելի· անքակտելի· անկոր· ծանելի· անսասան· անեղծ· անապական· հաստատուն· հաստատաւոր· գաղ, տէվրիչին· մէզ· մօհքեմ· գավի· մամուռ։

Անխակ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ հաստուն· գաղ, խամ տէվրիլ· էէմիչվիչ։

Անխաղաց· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ անչարժ· անդնդացուն· գաղ, օյնամամազգ· կիմամիչիքէ։

Անխայեմ· եցի· եաւ· ել· (չէզոք)։ խնայել· դէպ ի տառապեալն հայիլ· գաղ, առչմագ· էսիրկէմիչ· ինսաֆ էմիչիք։

Անխայտիթիւ· թիւ, թիւք· թիւց, թիւք· (գոյ)։ խնայութիւն· գթութիւք հայիլ ի տառապեալն· գաղ, էսիրկէմիչիքլիք· ինսաֆ։

Անխաղն· (ած)։ յատակ· մաքուր· պարզ· գաղ, գաթըշզըգըլ· թէմիզ· սաֆի։

Անխառնութիւն· թիւ, թիւք· թիւց, թիւք· (գոյ)։ յատակութիւն· մաքրութիւն· գաղ, գաթըշզըգըլըգ· սաֆիլիք։

Անխառնուրդ· (ած)։ առանց խառնելման· ոչ խառնակեալ· գաղ, սաֆի։

Անխաթդախ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ անդնդինգ· պարզ· յատակ· անկէղծ· հարազատ· գաղ, հիլէսիզ· խալս· հէլալզատէ։ Եա, անվնասելի· գաղ, զարարսըզ։

Անխաթխաթ· ի, ու· ից, ուք· (ած)։ անքաքաւելի· անփշրելի· հաստատուն· անդնդացուն· գաղ, սեօքիւլմէզ· գավի։

Անխարշ· (ած)։ ոչ խարշելոյ· ոչ խարշտաեալ· գաղ, հաշլանմամըշ։

Անխաւար· (ած)։ ոչ ունօղ զխաւար ինչ· անմուտ ի մէջն· գաղ, գաբանլըգսըզ։

Անխափան· (ած)։ անաւրգելի· անվիճահատ· գաղ, էնկէլսիզ։ Ա՛երթ իբրև մակնոյ վաթի, և նշանակէ անդադար· անընդմիջաբար· շարունակաբար· գաղ, մէն օլմայարագ· միւտէմ։

Անխել· (ած)։ ոչ ունօղ զխելս· անմիտ· յիմար· գաղ, ագըլսըզ· դըս, թէհլիմսըզ։

Անխելամուտ· մտի, իւ· ից, իւք· (ած)։ ոչ հասակացօղ բանին· ոչ հասու իրին· անտեղեակ· գաղ, ագլը էրմիչիք· վուգուֆսուզ։

Անխզելի· լսոյ, լսեաւ· լսեաց, լսելոք· (ած)։ անկտրելի· գաղ, քէսիլմիչիք։

Անխիթ· (ած)։ ոչ ունօղ զխիթ անխոտով· գաղ, քէն էմիչին· խաթըր գալմայան· Եա, անեղկեան· անհասկած· անեղկիծ· անեղկելոյ· գաղ, շիւպհէսիզ· իշկիսիզ· Եա, անխոչ· անխոտի· անպարգել· անընդդիմակ· անխափան· գաղ, էնկէլսիզ։

Անխիղճ· խղճի, իւ· ից, իւք· (ած)։ ոչ ունօղ զխիղճ մտաց· անագորոյն· անգութ· գաղ, նիսաֆսըզ· մէրհամեթսիզ· զալիմ· Եա, ոչ անկեալ ընդ խղճիւ մտաց· անեղզգելի· անողորմելի· անկէղծ· անընդդինգ· գաղ, զիամսըզ· նէսիհսիզ· հիլէսիզ։

Անխիտ· խտի, իւ· ից, իւք· (ած)։ անօսր· նուրբ· թէթև· ցանցառ· գաղ, սէյրէկ։

Անխլելիք· (ած)։ անչարժ· անյողդողդ· գաղ, թէփրէնմէյէն։

Անխղճական· ի, ու· ից, ուք· (ած)։ տես Անխիղճ։

Անխմոր· ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)։ առանց թթուեալ զանգուածոյ եփեալ հաց· գաղ, խամըրսուզ· տես Խաղալջ։

Անխնամ· ի, իւ· ից, իւք· } (ած)։ ոչ ունօղ
Անխնամական· · · } զխնամածու· ոչ ունօղ զտեսուչ· անտեսութիւն· գաղ, գայի-

բանը օլմասըդ • կեօղէտէկի օլմասըդ • սահմասիզ։

Անհնամահալու • լուի, լուաւ • լուաց, լէօք • (ած) ։ ոչ առնօղ զհոգածուի • գաշ, սահմա պկեթիլք եթէ՛կէն • գայլըրըմը օլմայան ։

Անհնաց • (հոլով) ։ առանց խնայելոյ • ա֊ռանց զլանալոյ • գաշ, էսիրկէմէ՛կէրէք • գաշ • պիտիրիլ • Ես, առանց գԹուԹէ՛ • գաշ, նէսնաֆսըզճա ։

ՅԱնհնաց, կամ ՅԱնհնայա • (հոլով) ։ առանց խնայելոյ • առանց գԹուէ՛ • գաշ, մէրհա֊մէԹսիզճէ՛ • գաշ • պիմիւհասար ։

Անհնայեմ՛ եգի՛ • եա՛ • եը՛ • (չէշտ) ։ ոչ խնայ եը՛ • ոչ գԹալ • գաշ, էսիրկէմէ՛միք • ամբռմամագ

Անհակ • ի, իւ • իյ, իւք • } (ած) ։ ոչ խոկա

Անհոհ • • • • • } յօղ • անխոր֊հուրդ • գաշ՝ • ալուշնէմէ՛կէն ։

Անհոհեմ՛ • (ած) ։ ոչ ունօղ զհոհեմուի՛ • անիմաստ • յիմար • ԹէԹեւաիա • գաշ՝, ֆէհիմսիզ • ագըլսըզ • զհէհնսիզ • շաշ֊կըն • գաշ • խիշլ ։

Անհոյզ • խոռզի, իւ • իյ, օք • (ած) ։ ոչ խոռ֊զօղ • ոչ սրտնօղ • գաշ՝, արամսյան • իզլէ֊մէ՛կէն ։ Ես, անխոռզելի • անսրտնելի • գաշ՝, արամսազ • իզլէնմէ՛զ ։

Անհամարհելի • լուց, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած) ։ անվայրահակելի • անհիքելի • ան֊զիջանելի • անտեսանելի • գաշ՝, աշադը մէկիլէնմէ՛կէն • էլիլմէ՛կէն • իզլամ օլ֊մայան • ալԹա տիւշմէ՛կէն ։

Անհանաւ • (ած) ։ զուրկ ի գիտուէ՛ • ան֊Թաց • չոր • ցամաք • գաշ՝, Նէմսիզ • գուրու ։

Անհանջ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ անվաստակ • անաշխատ • չըյգնօղ • գաշ՝, եօռւսւմայան ։

Անհանջախս • (հոլով) ։ առանց վաստակե֊լոյ • առանց յոգնելոյ • գաշ՝, եօռւսւմայաթագ ։

Անհառ • (ած) ։ ոչ խորհել • ամբողջ • ան֊պակաս • անԹերի • կատարել • գաշ՝, կէտիկսիզ • Թէմամ՝ • սաղ • պիւԹիւն ։

Անհատոր • ի, իւ • իյ, իւք • } (ած) ։ ոչ

Անհատորնակ • ի, աւ • ից, օք • } Թիւր • ոչ Թէքօղ յոյս կոյս կամ յայն կոյս • ուղիղ֊անսխալ • գաշ՝, էլիլմէ՛կէք • սահմասըզ֊մօզուս ։

Անհորհուրդ • հրդի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ ոչ խորհօղ • ոչ մտածօղ • գաշ՝, տիւշիւնմէ՛կէն • միւշաւիբէլ եԹմէ՛կէն • Թէվէքքէլլի ։

Անհորհուրդ • հրդոյ • ով • ոց, ովք • (ած) ։ ոչ խորհեալ • ոչ մտածեալ • առանց խորհրդոյ • գաշ՝, տիւշիւնմէ՛կէք • միւ֊

շավէրմ՛ օլուննմասըզ • Թէվէքքէլլի օլուննան ։

Անհոգ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ անխորշե֊լի • անխռովելի • գաշ՝, սաւսըշտըմազ ։ Ես, ոչ ունօղ զհոգ • գաշ՝, պուշագսըզ • իլլմանսըզ ։

Անհուզ • խզի, իւ • ից, օք • (ած) ։ անխզե֊լի • անկտրելի • անհատանելի • գաշ՝, քէսիլ մէմիք • Ես, անհրաժարելի • անկատելի • գաշ՝, կէսիլ տուբմասըզ • վազ կէշմիք ։

Անհուժամ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ ոչ շտապօղ • ոչ տապնապօղ • անեղկիւզ • անխռով • անվրդով • գաշ՝, աճկլէ եթ֊մէ՛կէն • գօրգմսյան ։

Անհամ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ անվրդով֊անշփոթ • անպղտոր • գաշ՝, վէլվէլէսիզ ։

Անհամաբար • (հոլով) ։ անշփոթաբար • գաշ՝, վէլվէլէսիզճէ՛ • ալա վէրա օլմագսըզճա֊ն ։

Անհատիր • (ած) ։ անտապրելի • անզանա֊զան • գաշ՝, այրը սէյլի եթմէ՛կէն ։

Անհատիր • } (հոլով) ։ առանց զանա֊զանելոյ • անտապրելի՝ • գաշ՝, այրը սէյլի եթմէ՛կէրէք • ռասա կէլի ։

Անհատոց • (ած) ։ այն որ չունի վատոց • անվիջոց • անանջրպետ • գաշ՝, պէօլմէ՛սիզ ։

ԱնհատուԹի՛ • Թէ, Թի՛ • Թէց, Թի՛ք • (գոյ) ։ անտապրելութի՛ • անընտրելի՛ • անզանազա֊նութի՛ • գաշ՝, ֆարգ եթմէ՛մէ՛զլիք ։

Անհաճոյս • խուսի, սիւ • սից, սիւք ։

Անհաճոյամասելի • լուց, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած) ։ անհամաձակ • վհատեալ • լքեալ • անքաջալերելի • գաշ՝, եռւրէկսիզ • կէվ֊շէլք • ուռնասըզ • չէսարէմէ՛մէզ ։

Անհրաս • ի, իւ • իյ, իւք • } (ած) ։ ոչ

Անհրատական • ի, աւ • ից, օք • } ընդունօղ խրատու • ոչ անսացօղ խրատական բա֊նից • անկիրթ • անիմաստ • անվարժ • գաշ՝, նասահաթ տէյնէմէզ՝ • Թէրպիէսիզ • ճահիլ ։

ԱնհրատուԹի՛ • Թէ, Թի՛ • Թէց, Թի՛ք • (գոյ) ։ ոչ ընդունուելի՛ խրատու • գաշ՝, նասահաթ տէյնէմէ՛զլիք ։

Անհսօս • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ ոչ խօսօղ • լուռ • անբան • գաշ՝, սեօզ սեօյլէմէ՛կէն • քէլամը օլմայան ։

Անհսօսանամ՛ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ) ։ գադարիլ ի խօսից • լուռ կալ • գաշ՝, սեօյլէմէ՛մէք • սուս տուբմագ ։

ԱնհսօսուԹի՛ • Թէ, Թի՛ • Թէց, Թի՛ք • (գոյ) ։ լռելեայն անխօս • լռութի՛ • գաշ՝, սեօյլէմէ֊մէ՛քլիք • սուսմագ ։

Անհսօսուն • (ած) ։ տե՛ս Անհսօս ։

Անդագիլ · լոյս, լեաւ · (ած) · անդուսաւոր լեալ · անդագաստանալի · ած · լուսեղէնամազ։

Անդամ · ի · իւ · իս · իք · (ած) · անմահական · ի · աւ · ապ · օք · անվտանգելի · անապատելի · անմահելի · ած, Թևիւք օդապան · զսպի օդապան։

Անդամահաչ · (ած) · անապատաբար · առանց վտանգելոյ · ած, Թևիւք օդապարտ։

Անդամելի · լոյս, լեաւ · լեապ, լեօք · (ած) · անվտանգելի · անապատելի · անմահելի · ած, Թևիւք օդանմազ · Թիւքնահիզ։

Անդամուկ · (ած) · ոչ ունօղ զդամուկ · ած, չնչեկսիզ։

Անդամոր · (ած) · ոչ ծիծաղօղ · ած, կիսուլիզ · շագա էծմիզ։

Անդամոտնու · (ած) · ոչ առնօղ զվտղայսպառութիւն · ած, գաշնիրութիւք էծմիչին · շագա էծմիչին։

Անդամ · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · որ ոչ կարէ ծամիլ · անծամելի · ած, չնչինէնմիւթիք։

Անդան · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · ոչ ճանաչօղ · ած, Թանըմացան։ Նա, անճանաչ · անծանօթ · ած, Թանըմացան · նամանլեամ · գրա, նաշենա։

Անդանակ · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · որ ոչ է ծանեակեալ · որ չէ խոպտաւակեալ · ած, մատկարապ օդապան։

Անդանօթ · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · ոչ ճանաչօղ · ոչ ճանաչեալ · ած, Թանըմացան · Թանըմացան · գրա, նաշենաման։

Անդանօթանամ · ապով · ապիր · անալ · (էնշ) · անճանաչ լինել · ած, Թանըմանամ։ Նա, ոչ կամիլ ծանուցանել զինքն · ած, եասպանձը կեօսակրմիք կինանին։

Անդանօթ լինել · ‖ ոչ ճանաչել · ոչ ճանաչել · ած, Թանըմամագ · Թանըմամագ։

ՅԱնդանօթա լինել · ‖ օտարական ձեւացուցանել զանձն · ած, Թեպտիլ օդմագ · եասպանձը կեօսակրմիք կինանին։

ՅԱնդանօթա պաշտել · ‖ անծանօթաբար պաշտել · ած, Թանըմացարագ իսպատեթ էծմիք։

Անդապելի · լոյս, լեաւ · լեապ, լեօք · (ած) · անդամ · ած, չնչինէնիլմիք։

Անդարուղ · ի, իւ · իս, իւք · (գոյ) · է դէղին խէժ ինչ սպիգապին, պիտանի ի դեղոյս · ած, անղուռե։

Անդեղ · ի, աւ · ապ, օք · (գոյ) · է Թռչուն ինչ մեծ յոյիըշտակիչ և գիշակեր · ունի զնմանութի ագռաւու, բայց փետուրք սորա խառն են ընդ սեաւ և ընդ սպիտ

տակ · ած, սագապըղան · գրա · քէչկէ-րէք · ուրդ, ագագ։

Անդերանալի · լոյս, լեաւ · լեապ, լեօք · (ած) · որ ոչ դերանայ · ած, գօճալմագ։

Անդին · ծնի, իւ · իս, իւք · (ած) · նա որ ոչ ծնանի զոք · ած, ասղուբմագ։ Նա, որ ոչ ծնանի յուսիքէ · ած, ասղմագ · գրա, նազայէնամէ։

Անդնդական · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · ոչ ունօղ զհնաւորութի ծնանելոյ · ամուլ · ած, էվլատ կէթիրմէյին · գըսըր։

Անդնդուկ · (ած) · ոչ ծնանօղ · անզաւակ · անպտուղ · ած, էվլատ կէթիրմէյին · էվլատսըզ։

Անդոզ · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · անսովոր · անվայելուչ · տգեղ · ած, ալըշմամըզ · եագըշըգսըզ։

Անդուխ · (ած) · նա որ ոչ ունի զգուխ · ած, Թիւնթիւնսիւզ · գրա, պիտաման։

Անդուռ · ծըծապ, ովւ · ոց, ովք · (ած) · ոչ ծը ծեալ · անծըծելի · ած, էմմէյին · էմմիլմէյին

Անդուռ սոխիք · ‖ ոչ ևս ծծելի սոխիք · ած, պիր տահա էմզիլմէյին ուխ։

Անդուռ ոսկր · ‖ իւիկոիզ կէմիք։

Անդուռ · ‖ տես Անձուռ։

Անկ · ‖ տես Անգ։

Անկազդուրելի · լոյս, լեաւ · լեապ, լեօք · (ած) · անզօրանալի · ած, գուվէթէյինմէզ։

Անկազմ · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · ոչ կազմեցեալ · անպատրաստ · ոչ կարգաւորեալ · ոչ չինեցեալ · ած, գուռուլմամըշ · տուզէնսիզ · գրա, պիտաման։

Անկազմելեի · Թե, Թէ · Թեց, Թէք · (գոյ) · անկազմ լինելն · անպատրաստուԹիւն · ած, տուզէնսիզլիք։

Անկախ · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · ոչ կախեցեալ յուսիքէ · ազատ · ինքնագլուխ · ած, ասըլմամըշ · իլէնիքսիզ · կէնտի պաշընա։

Անկախութի · Թե, Թէ · Թեց, Թէք · (գոյ) · ազատուԹի · ինքնագլխուԹի · ած, իլէնիքսիզլիք · սէրպէստիԹիք։

Անկամ · ի, իւ · իս, իւք · (ած) · անկեալ · կործանեալ · ած, տուշմիւշ · Նա, յամ · նուաստ · անարգ · ակար · հէզ · արհամարհ · խոտան · Թշուառ · ած, տուշկիւն · սէֆիլ · սինկին · գրա, խլըրաշ։

Անկամ պատերազմի · ‖ աւար պատերազմի · կողոպտա պատերազմի · ած, ձինկ քէնկէֆիրմի։

Անկածիմ · եցայ · եայց · իլ · (էնշ) ·

Թշնամանալ · Նուաստանալ · արհամարհել · անարգ լինիլ · գռ, տխրշխունելին՝ մէջ · ալշագանդագ · խոզակն տխրշմէջ ։

Անկածումէ · Թէ, Թէ՛ · Թէց, Թէ՛ք · (գ•յ) ։ Նուաստութիւն · հիքանել · Թշնամանել · գռ, սենիկինելիք · տխրշկիւնելիւնք ։

Անկաճապար · ի, ու · աց, օք · (գ•յ) ։ Ի կեր՝ բակուբ լինչ կազմեալ՝ ի խմորոյ և՝ ի մօտ իբրև զնձողակ · գռ, Թանաբ պէօրէկ ։

Անկամագիւտ · (ածՙ) ։ ոչ հասանօղ կամաց իւրոց · գռ, միւբասրնա էրմէկէն · գ•բս , նամիւբասս ։

Անկամակ · ի, ու · աց, օք · (ածՙ) ։ ոչ կամեցօղ · գիկամակ · ուշամ · անախորժ · անյօժար · գռ, խոԹհէկէն · խօշհանմայան ։ Ես , ընդդէմ կամաց · ակամայ · բռնի · գռ, զօռաքի · Նաչարի ։

ԱնկամակուԹի · Թէ , Թ՛ · Թ՛էց , Թ՛էք · (գ•յ) ։ գիկամակուԹի · ուշամ՛ութիւն · անյօժար բուԹի · գռ, խոԹէքսիզլիք · Ես , բռնադատուԹի · գռ, զօռաքիլիք ։

Անկայ · ի, իս · էյ, իւք · (ածՙ) ։ անհատ ։
Անկայան · · · · · տատ · խախատ ։
Անկայան · · · · · գռ, գարարսըզ · Թէ՛լսէյ · գ•բս , Նախայատ ։ Ես , ոչ ունօղ տէղի գադարման · գռ, եւբատ սըզ · մէքէանսըզ · գ•բս , պիտաման ։

Անկան · ի, ու · աց, օք · (գ•յ) ։ սանդ քարեայ կամ պղնձեայ · ուր լոսեն վերս լինչ · գռ, հաւան, կամ տխոէկ · գ•բս, հէվան, կամ քեապէյլէ · ոզդ , միհրաս ։

Անկանակ · ‖ աէս Հանգանակ ։

Անկանգնելի · լ•յ , լ՛եաւ · լ՛եաց , լ՛եօք · (ածՙ) ։ որ ոչ կանգնի · որ ոչ՝ ի վեր յառնէ · գռ, գալգմազ ։

Անկանեմ՛ · անկի · անկ · անել · (ՀէրԹ•ածՙ) ։ հիւանել · հէնուել · գործել զնաւս · գռ, հօրմէք · չեօզմէք · տօգաւմագ · գ•բս , պաՀ Թէն · ոզդ , նէսբէ՛ · չէշմի , Թօգուլմագ ։

Անկանիմ՛ · անկայ · անկիր · անիլ · (չէՀ•ս) ։ ընկնիլ · գռ, տխրշմէք · գ•բս , ֆիլիճաուէն ։

Անկանիլ աւուրց · ‖ օր անցնիլ · գռ, կիւն կէչմէք ։

Անկանիլ հիման · ‖ հիմը ձգուիլ · գռ, Թէմէլ պրագմագ ։

Անկանիլ երեսաց · ‖ վար նայիլ · ամօԹաՀարիլ · տրամիլ · գռ, աշաղը պրագմագ · եիւզիւս պրագաւշմագ · չէհրէսինի ատմագ ։

Անկանիլ զբանիւք · ‖ երկան խօսիլ · գռ, չօգ սեօյլէմէք ։

Անկանիլ ջուրց ՚ի ծով · ‖ ջուրերը ծովը վազել · գռ, սուլար սէնիզէ սեօգիւլմէք ։

Անկանիլ անաւան · ‖ անասնոյ ավրվիլ · գռ, սաղ պօզուլմագ ։

Անկանիլ ուրեք · ‖ տեղը ընկնիլ · գռ, պիր երէկ սրզընմագ ։

Անկանիլ սրտի · ‖ սիրտը կտրիլ · տըրտմիլ · գռ, եւրէյի գըսըլմագ · քէյֆի պօզուլմագ ։

Անկանիլ ՚ի խնդիր · ‖ եաւէն ընկնիլ · փնտրել · գռ, արտընման տխրշմէք · արամագ ։

Անկանիլ մահաւամբ · ‖ մեռնիլ · գռ, էօլմէք ։

Անկանիլ սաեանց · ‖ ծրծերը վար ծռիլ · գռ, մէմէկէյէ աշաղը էյիլմէք ։

Անկանիլ ամէք · ‖ մեկնիմը պատշաճիլ · գռ, պիրխնէ մագսատս օլմագ ։

Անկանիլ յոք · ‖ մեկնիմը հեաւիլ · գռ, պիրխնէն ուչմագ · պիր քիմսէնէյին արասըրա կնէմէք ։

Անկանուրդ · կանըրդէ , աւ · աց , օք · (գ•յ) ։ հիւանդին · որում նշանակին այն ամ անկածաք՝ ոք ՚ի բամբակեայ կամ ՚ի մեռաք սեայ կամ յատաեայ և կամ ՚ի կանեփեայ Թելից շղԹայագործ շարահիւսուԹիք են յօրինեալ · որպիսի են սանդալիք՝ այսինքն չօրապ , և ազդ լինչ քսակաց , և ցանց , և այլ այսպիսիք · գռ, էօրմէ ։

Անկաշառ · ի , իս · էյ , օք · (ածՙ) ։ ոչ առնօղ զկաշառ · առանց կաշառոյ · գռ, ըռըշվէմէ ալմայան · ըռըշվէմէրզ ։

Անկապ · ի , իս · էյ , իւք · (ածՙ) ։ ոչ ունօղ զկապ · արձակ · գռ, պաղըրզ · պաղլամմարզ · գ•բս , ազատ ։

Անկապաստ · · · · · · · ·

Անկապտելի · լ•յ , լ՛եաւ · լ՛եաց , լ՛եօք · (ածՙ) ։ որ ոչ կապտի · անկողմտեելի · անշրՀԹելի · անյափշտակելի · գռ, եաղմա օլունմազ · Թալան օլմասրզ ։

Անկասելի · լ•յ , լ՛եաւ · լ՛եաց , լ՛եօք · (ածՙ) ։ անխնայելի · անդադար · գռ, կէրչի տուբմայան · ֆէթռաճի էՀմէյէն ։

Անկասկած · ծի , ծիւ · ծիյ , ծիւք ։

Անկասկածելի · լ•յ , լ՛եաւ · լ՛եաց , լ՛եօք · (ածՙ) ։ անեբկիւան · անեբկիւղ · գռ, շիւպՀէսիզ · գօրգուսուզ ։

Անկասկածաբար · (ռ•էՀ•յ) ։ առանց կասկածանաց · առանց եբկիւղի · ապահովապէս · գռ, շիւպՀէսիզլիվ Իլե ։

Անհատակ · ի , ու · աց , օք · (ածՙ) ։ անծաղրա ծու , գռ, ղարշիլըլիք էՀմէյէն · չագայ էՀմէյէն

Անկատար · ի, աւ · ացի, օք · (ած) : ոչ կա-
տարեալ. թերատ · կիսատ · գուշտ, գուսուբ :
Եա, անաւարտ · անեզր · գաշ, սօնասուզ :

Անկատարագործ · (ած) : ունօղ զգօրն կիսա-
կատար · գաշ, քաւսուբքէսիր իշխէնէն :

Անկատարած · (ած) : անաւարտ · անվախ-
ճան · անվերջ · գաշ, սօնասուզ :

Անկար · ի, աւ · ացի, օք · (ած) : անկարօղ ·
տկար · անզօր · անատակ · գաշ, կիւռէի եէթ
մէզ · էլլինաէն կէլլէզ · գուսուբեթիզ · գրս,
պլիճագաթ : Եա, անկարելի · անհնարին ·
գաշ, միւմքիւնսիւզ · գասպիլսիզ :

Անկար · ի, իւ · իցի, իւք · } (ած) : ոչ կա-
Անկարան · ի, աւ · ացի, օք · } րելացեալ · ա-
ռանց կարանի · գաշ, տիքիւլսիզ :

Անկարանաւ · ացայ · ացիր · անալ · (չէչուս) :
անկարօղ լինել · չկարել · չզօրել · գաշ,
կիւռէիւ եէթմէքը :

Անկարգ · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) : չփոթ ·
խառնիխուռն · գաշ, նիզամսըզ · գաւա-
մագաղաշ · գրս, նահէնճար :

Անկարգութիւն · թիւ, թիք · թիւց, թիք ·
(գուց) : չփոթուիլ · գաշ, նիզամսըզլըգ :

Անկարելի · լ-ցի, լեաւ · լեցի, լեօք · (ած) :
ոչ կարելի · անհնար · գաշ, միւմքիւն-
սիւզ · գասպիլսիզ :

Անկարեկից · ի, աւ · ացի, օք · (ած) :
անկրական · անկարօտ · անախտ · գաշ,
սէքսուիզ · իւմէթխաճըզ · թէմիզ :

Անկարեկից · կցի, աւ · ացի, օք · } (ած) : ոչ
Անկարեկիցի · կցի, աւ · ացի, օք · } վըշտակ-
ցօղ · ոչ ցաւակցօղ · ոչ ախտակցօղ ·
գաշ, սէքսուսուզ օլմայան :

Անկարիք · (ած) : ոչ ունօղ զկարիս · անկիր ·
անախտ · գաշ, սէքսուիզ իւմէթխաճըզ թէմիզ :

Անկարծ · ծի, ծիւ · ծիցի, ծիւք ·

Անկարծելի · լ-ցի, լեաւ · լեցի, լեօք ·
(ած) : ոչ անկուսնելի · ոչ երևակայելի ·
ոչ անկեալ ընդ կարծեօք · գաշ, ումմաա-
սուզ · թահմինսիզ · գաֆիլ :

Անկարկատ · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) : ոչ
ունօղ զկարկատանս · գաշ, եամսըզ :

Անկարկատելի · լ-ցի, լեաւ · լեցի, լեօք ·
(ած) : այն որ ոչ կարէ կարկատել · գաշ,
եամա թուիմսիզ : Եա, անյօդելի · անկցե-
լի · անշաղկապելի · անմիաւորելի · գաշ,
պլիճսիզ · գավուշմազ · պլրլէշմէզ :

Անկարօղ · ողի, իւ · ացի, օք · (ած) : ոչ ու-
նօղ զկարողութիւն · անզօր · գաշ, գաւա-
լսիթսիզ · գրս, թաս :

Անկարողանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէչուս) :
անկարօղ լինել · ոչ կարել · ոչ զօրել ·
գաշ, գաւալը օլմամագ · կիւռէիւ եէթմէ-
մէք · գրս, տէրմանտէն :

Անկարութիւն · թիւ, թիք · թիւց, թիք · (գուց) :
ոչ լինելն կարօղ · տկարութիւն · գաշ, գա-
ւալըզլըգ · գրս, տէրմանտէկլի :

Անկարուդ · կարկըղի, իւ · ացի, օք · (ած) :
ոչ կարեալ · գաշ, տիքիլմէմիշ :

Անկարօտ · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) : ոչ ու-
նօղ զկարօտութիւն · գաշ, իհթիճանըզլը-
գրս · պլինկյալը :

Անկարօտաձեւ · (ած) : անկարօտ ընձեանա
լոյ · գաշ, եօրիւմէյէ մէօհթաճ օլմայան :

Անկարօտութիւն · թիւ, թիք · թիւց, թիք ·
(գուց) : անկարօտ գոլն · գաշ, մէօհթաճ-
սըզլըգ · գրս, պլինկյալը :

Անկաւար · ի, աւ · ացի, օք · (ած) : պատ-
շաճաւոր · պատկանաւոր · ճահաւոր · գաշ,
ույկուն · տիւշէր · լայըգ :

Անկաւարեմ · եցի · եա · ել · (չէրգործ) :
պատշաճաւորել · յարմարել · պատկա-
նաւորել · գաշ, լայըգ էթմէք :

Անկաւորութիւն · թիւ, թիք · թիւց, թիք ·
(գուց) : պատշաճաւորութիւն · յարմարու-
գաշ, միհանսիպէթլիք · տիւշէրլիք :

Անկեաց · կեցի, իւ · իցի, իւք · (ած) : ոչ
կեցօղ · ոչ տևօղ · ոչ ապրօղ · գաշ, եա-
շամայան · տապանմայան :

Անկեալ · կելոյ, ով · ոց, ովք · (ած) :
ընկած · գաշ, տիւշկիւն · փագիր :

Անկեանոց · ի, աւ · ացի, օք · (գուց) : աղքա-
տանոց · հիւանդանոց · հոգեառուն · գաշ,
փագիրխանէ · հաստաալար :

Անկեզակարծ · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) :
անկատածելի · անեղկբայելի · անտարա-
կուսելի · գաշ, շիւպհէսիզ :

Անկեղծ · } ի, իւ · իցի, իւք · (ած) : ոչ
Անկեղծաւոր · } ի նեղբաւսո ալլ, և արտա
քուսո ալլ · ոչ զսուտն իբրև ճշմարիտ
երևեցուցեալ · պարզ · աննենգ · սուտգ ·
գաշ, սաֆտէրսն · հիլէսիզ · սատըգ ·
սատէսիլ · միւբայիսիզ :

Անկեզո · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) : անատո ·
ամբիծ · անարատ · գաշ, լէքէսիզ · թէմիզ :

Անկեղծութիւն · թիւ, թիք · թիւց, թիք · (գուց) :
պարզութիւն · աննենգութիւն · սուտգութիւն · գաշ,
սաֆտէրլըգ · սատըգլըգ · հիլէսիզլիք :

Անկենդան · ի, իւ · իցի, իւք · } (ած) :
Անկենդանաւոր · ի, աւ · ացի, օք · }

անշունչ · անզգայ · ած, հոյակապ սրդ · ձանձրդ։

Անկեր · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ ոչ ուտօղ · ոչ կերեալ · ած, եէմ, յին · եէնիմ, ես։

Անկերակուր · (ած) ։ ոչ ուտօղ զկերակուր · առանց կերակրոյ · նօթի · ած, եէմ, քի · սիզ · ած։

Անկերակրութիւն · թեան, թեաց, թեամբ · (գոյ) ։ անձաշակութիւն · անուտաղութիւն · ած, եէմ, մի, քից, քիւք · օրուձուց։

Անկերպ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ ոչ ունօղ զտեսակ · անձև · ած, եօրատամնրդ, թատագ։

Անկերպագելի · լ, ւս · ից, լեաց · լեօք · (ած) ։ անձևակերպելի · ած, սիլիմ ալեքնա տիւշմիչին։

Անկերպարան · } ի, աւ · ից, օք · (ած) ։ ոչ
Անկերպաւոր · } ունօղ զկերպարան · ած, քիսակ թոխր · նս, անձև · ած, թատագ։

Անկէզ · կիզի, իս · իցի, իւք · (ած) ։ ոչ կիզ_եալ · անկիզելի · ած, եամնատրդ · եամնագ։

Անկիտ · (ած) ։ ոչ ունօղ զնիշ · ած, նօգ_տատրդ · նիշանագրդ · նս, անժամանակ · յա_ւիտենից · մշտնջենաւոր · անտաւտատ · ան_վախճան · ած, զմանրդ · ոճատուզ · էպէտու։

Անկիզանօղ · ողի, իս · ից, օք · (ած) ։ ոչ ունօղ զայրեցուցանել · ած, եագիտյան։

Անկին · (գոյ) ։ ոչ ունօղ զկին · ած, երկէն։

Անկիր · կրի, իս · իցի, իւք · (ած) ։ ոչ ունօղ զկիր · անչարչարելի · անախտ · ած, եղկյ_եծնիլ · նս, անկրելի · անտանելի · անսպառ փակելի · ած, կեօճնէրնէլիճ · թաշընտագ։

Անկիրթ · կրթի, իս · իցի, իւք · (ած) ։ ոչ կրթեցեալ · անվարժ · ած, եօյրէնտիճի_խատ · դաբս · խէշդ։

Անկիրուս · ի, իս · իցի, իւք · (գոյ) ։ է բառ յոյնական, և նշանակէ խարխոս նաւուս · ած, գալեօն տէմիրի · կէմի չէնկելի։

Անկից · կցի, աւ · ից, օք · (ած) ։ ոչ կցեալ · ոչ միաւորեալ · ած, պիթիշմիչ · գավազշմագ։

Անկիւղ · (գոյ) ։ է ազգ ինչ պարեգօտի · ած, պիր թարդ գաֆթան սրբ։

Անկիւն · կեան, կեամբ · կեանց, կեամբք · (գոյ) ։ տեղին՝ ուր երկու սրմունք շին_ուածոյ իրիք միաւորին Թէ ի նեղքս կու_տէ և Թէ արտաքուստ՝ ասի անկիւն · ած, քօճէկ · պաճագ · դաբս · փէ յդրօ_լէ · դբդ · զաւկիչ։

Անկիւն ազէզան · ‖ այն տեղին ազէզան ուր անցանէ լարն · ած, քօճէկի քէման · դաբս · զաղ։

Անկիւն բերանոյ · ‖ զաղջ դրուագին · դբս · լեւնէ_թ

Անկիւն բանականի · ‖ նախագահ տեղի բազմականաց տէզանոյ · ած, տուֆբատաս օճաբանալարըն քեօշէ եէրի · դբս, պէզմի։

Անկիւն տան · ‖ էվ պուճաղի · դբս, քեվկդ։

Անկիւնաւոր · լ, ւս · ից, օք · (ած) ։ ու_նօղ անկեան · ած, քեօշէի նուճան։

Անկիւնաչափ · լ, իս · իցի, իւք · (ած) ։ չափօղ անկեան · ած, քեօշէնի էօլչէն ։ Իսկ մերթ առեալ լինի գործական պէս, և նշանակի տալս գործի ինչ որով չափին անկիւնք · ած, կիւնէէ · դբս, կիւնեայ։

Անկիւնաչափութիւն · թեան, թեաց, թեամբ · (գոյ) ։ չափումն անկեան · ած, զավկիչ էօլչմէքլիք։

Անկիւնաւոր · վիի, աւ · ից, օք · (գոյ) ։ վէմն, որ միաւորէ զերկուս որմունս · ած, քեօշէ Թաշը։

Անկղ · ‖ տես Անգղ։

Անկղճաւանամ · ացայ · ացից · անալ · (էնչդ) ։ ախտանալ · մոլիլ · յիմարիլ · ած, քեօ_Թիւյէ սէվմա պրագմագ · քեօճիւյէ տատանմագ · քեօճիւ հավէսէլէր իլէ սէվի օլմագ։

Անկնդրուկ · (ած) ։ ոչ մատուցանօղ ըղ_խունկ · ած, պուհուբսուզ։

Անկոխ · (ած) ։ անգուշակ · անախոյժ · ած, տամղասըզ · մեօհիւբսիւզ։

Անկոխելի · լ, ւս · ից, լեաց · լեօք · (ած) ։ ոչ կոխեցեալ · ած, չըղնանմասըզ։ նս, որ ոչ կարէ կոխել · ած, պասըլմազ։

Անկոպեան · նայ, ով · ոց, ովք · (գոյ) ։ է պարկ մեծ լցեալ բրդովք կամ բամբակովք և այլովք նմանեօք, ուր ընկողմանին և նըստ ջին մարդիկ · ած, տեօշէկ · դբս, փիս_Թէր · դբդ · ֆիրաշ։ նս, անկողնին կոչ_մարիհասւոր զտեսակցուէն առն և կնոջ · ած, տիւնեէվէնէ պիրլէշմիսի։

Անկոպնակից · կցի, աւ · ից, օք · (ած) ։ ի միասին ննջօղք ի միում անկոպնի · որպիսի են ամուսինք · ած, տեօշէկտաշ · դբս, հէմյաթնէեր։

Անկոպնակցիմ · կցեցայ · եաց · իլ · (էնչդ) ։ ի միասին ննջել ի միում անկոպնի · ած, տեօշէկտաշ օլմագ։

Անկողնակալքի · թե, թը · թէց, թըք · (գ₃) · ընկերութ անկողնոյ · ննջարանի · միաւ անկողնի · գաշ, աեօշէկատուլզ ·

Անկողնապահ լ-ոյ · լեաւ · լեաց, լեզք · (ա-ծ) · անկապտելի · անյարիշտակելի · գաշ, թալանմամբ ·

Անկոխտուքի, կամ ակոնիտոն · ‖ տես Մերմնայ

Անկոչ · (ա-ծ) · ոչ կոչոյ · ոչ հրաւիրօյ · գաշ, չաղրմայան · տալիճ եմիկին · Եա, ոչ կոչեցեալ · ոչ հրաւիրեալ · գաշ, չաղրմաորզ · տալիճ օրհնմաորզ ·

Անկոչ բազմական · ‖ առանց կոչելոյ բազ_մոյ ի սեղան · գաշ · տալղաւորզ ·

Անկոնակ · ‖ տես Անգոնակ ·

Անկոտոր · ի, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) ոչ ունօղ զկոտոր · ոչ կոտորեալ · գաշ, փարչէսիզ · գրգրլմաորզ ·

Անկորիզ · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ոչ ունօղ զկորիզ · գաշ, չէկիրտեկսիզ · դր · պտանուկ ·

Անկորնան · ի, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) · անկոր ծանելի · ոչ կործանեալ · ոչ աւերեալ · գաշ, տէվրիլմիչէն · տէվրիլմէմիք · եղգըլմաորզ ·

Անկորուստ · բառ, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) · անկորսանելի · ոչ կորուսեալ · գաշ, գայըզ օլմաորզ · Մերթ վարի մակրայ_բէն, և նշանակէ առանց կորսանելոյ · գաշ, գայիմ օլմայարակ ·

Անկուած · ոյ, ովք · ոց, ովք · (գ₃) · գործած կամ հիւսուած կտաւեղինաց և կերպասէ զինաց · գաշ, տօգունմուշ · էօրիւլմիւշ · Եա, ոտապանակուէ կամ հիւսուածն · գաշ, տօգունմասըզ · էօրիւլմէ ·

Անկուածոյ · ոյի, իւ · ից, իւք · (գ₃) · ո և իցէ գործած կամ հիւսուած արուես_եալ ոտապանակուք · գաշ, տօգունմուշ · էօրիւլմիւշ ·

Անկուանի · տան, մամբ · մանց · մամբք · (գ₃) · ընկնելը · գաշ, տիւշմէզ ·

Անկուշեմ · եցի · եա · ել · (Եղբգործ) · մո_ռանալ · անգոանել · խոտել · հեղքել · անտես առնել · գաշ, ունութմագ · բէտա էմիլք · կէօզէն պրագմագ · Մերթ և վարի չէզքականապէս, և նշանակէ մոլեգ_նիլ · ցնորիլ · ոչ քաղամ անգամ պատա_հէ երիվարաց՝ մինչ ահաբեկիլ խրտուիլն, և փախգալով և ապացելով վազս առնուն կատաղաբար, և զչեզնելս իւրեանց ի վայր ընկենուն · գաշ, խուչլանմագ · չըլդրմագ ·

Անկուշօղ · ողի, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) · անգամ նօղ · մոռացօղ · հեղքօղ · գաշ, ունութ_մագ · բէտա խաւէր · Եա, մոլեգնօղ · գաշ, խուչլանան · չըլդրան ·

Անկուռ · (ա-ծ) · անհարթ · առապար · խոր_ատաբար · գաշ, եօնաւլմաորզ · իչլէնմիչ_մէք · էտամը եռմմուռ ·

Անկուսացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · անել · (ա-ղոյ) · ապականել զկուսութի ուրուք · գաշ, պիրինին պէքիրլէցմիչ պօզմագ ·

Անկոփ · ի, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) · անուսաւ · ան_հարթ · գաշ, եօնաւլմաորզ · տիւզէլմէմիք ·

Անկունչ · կունչի · չիւ · չից · չիւք · (ա-ծ) · ոչ հանօղ զձիկ · ամենևին անձայն · գաշ, սէսսիզ · սէլէնսիզ ·

Անկունչ կալ · ‖ ոչ ձիկ հանել · գաշ, առաւ փուս առաբմագ ·

Անկուռ · կուռի, իւ · ից, իւք · } (ա-ծ) ·
Անկուռելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեզք · } ոչ հակառակօղ · անհակառակելի · ոչ վի_ճօղ · գաշ, գաւգասորզ · միաճառէլսիզ ·

Եա, որ ոչ մաճանի զիւրք · որ ոչ կառչի · գաշ, եաթբշմագ · իւլէշմէզ ·

Անկուսակ · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ոչ ունօղ զկուսակ · առանց կուսակի · գաշ, վասիէթսիզ ·

Անկրական · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ոչ կրօղ · ոչ առնօղ · անընդունակ չարչարանաց · գաշ, թաշչմագ · կէօթիւրմէզ · զահմէթ չէքմէմէզլիք ·

Անկրականութ · թե, թը · թէց, թըք · (գ₃) · ոչ կրելն զկիրս · անչարչարելի գոլն · գաշ, թահամիւլսիւզլըգ · զահմէթ չէքմէմէզլիք ·

Անկրաւոր · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ոչ կրօղ · ոչ ընդունօղ · գաշ, թահամիւլ_սիւզ · գաղալ էմմէզ ·

Անկրելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեզք · (ա-ծ) · անբառնալի · անտանելի · գաշ, կէօթիւ_րիւլմէզ · թաշըլմագ ·

Անկրթական · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ան_վարժ · անհմանալ · անտաղտ · առաջնակ · գաշ, թալիմսիզ · ադէմի · ալըշմաորզ ·

Անկրօն · ի, իւ · ից, իւք · (ա-ծ) · որ ոչ ու_նի զկրօն · անօրէն · անկանոն · գաշ, մէսէհպսիզ · դէօ · պէկիչմէն ·

Անկրօնութ · թե, թը · թէց, թըք · (գ₃) · ա_նօրէնութ · անկանոնութ · գաշ, մէսէհպսիզլիք ·

Անկցորդ · ի, աւ · ից, զք · (ա-ծ) · ոչ միա_ւորեալ · ոչ կցեցեալ · գաշ, պիրթիշմիչին · Եա, անհաղորդ · գաշ, իլշագ օլմայան · իթթիֆագըզ ·

Անկքելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեզք · (ա-ծ) · անկորանալի · անընկճելի, անյուսահատելի ·

մէջ · էօվիւլմէջ։ Եա, անընդհատ · ոչ յա-
րող · ոչ յաժարող · գաճ, էձնապի · ալըշմա
ղը · խոթէքսիզ։ Եա, անհամեղելի · ան-
խրատ · դժնդակ · ժանտ · գաճ, իղլամ օլ-
մազ · նագըս · ագահ · զալըմ · գործ, խօս-
խոս։ Եա, պլանդակ · անկարգ · անյար-
մար · անշնորհ · զրպարտել · գաճ, խօրթեաճ ·
ուլկուռնուզ · պէթ · հազը օլուռնմազ ·
գործ, շուխչէշմ։

Անհամեմատ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական)։ ան-
բաղդատ · անբաղդատելի · անյարմար ·
գաճ, պէնկզբսիզ · պիմէնէնա · ուլմազ։

Անհամեռատ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական)։ ոչ ու-
նօղ զհամեռատութիւն · անպարկեշտ · գաճ,
աստիպսիզ · գործ, նաֆէրսիզլէք։

Անհամիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ)։ կորու-
սանել զհամ · գաճ, տաճարզլանմազ։

Անհամնգելի · լոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ածական)։ ոչ զիջանօղ ի բանս · ոչ անսացօղ
յորդորանաց · կամակոր · գաճ, դանմազ ·
իղլամ օլմազ · սեօզլէն ալմազ · միւնիս
օլմազ բնաւորէր։

Անհամոբեմ · թեմ, թեբ · թեց, թեք · (գործ)։
պակասութեիլ համոյ · գաճ, տաճարզլըգ։

Անհայր · հօր · (ածական)։ ոչ ունօղ զհայր · և
ըստ այմ անհայր ասի, որոյ հայրն մեռ-
եալ է, որպիսի է որբն · և կամ հայրն ան-
յայտ է, և ոչ կայ յայտնապէս · որպիսի
էր մէլքիսեդէկ · և կամ եղեալ է առանց
բնական հօր · որպիսի էր ադամ · և կամ
ծնեալ է ի մօրէ առանց հայրական գոր-
ծակցութեան · որպիսի եղև քրիստոս մեր ·
գաճ, պատասրը · գործ · պլիճէաէր։

Անհանգէտ · (ածական)։ անհանգիստ · անհաւա-
սար · աննման · գաճ, ուլկուռնուզ · գործ,
նահէմնա։

Անհանգիստ · գամ · իւ · իյ · իւք · (ածական)։
ոչ ունօղ զհանգստութիւն · գաճ, ըռահաթ
սըզ · պիհուզուր · գործ, չիւլթիւլէ · Եա,
անդադար · գաճ, տայիմայ · տուրմայ։

Անհանգիստ առնել · ‖ ոչ թողուլ հան-
դարտիլ · գաճ, պիհուզուր էթմէք։

Անհանգիստութեիլ · թեմ, թեբ · թեց, թեք ·
(գործ)։ անհաւատարմութեիլ · անհնազանդութիւն · գաճ, ուլկուռնուզլըգ։

Անհանգստութեիլ · թեմ, թեբ · թեց, թեք ·
(գործ)։ գոլն անհանգիստ · գաճ, պիհուզուրլուգ · գործ, թաշկգ։

Անհանգիստ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական)։ ան-
հանգիստ · անխաղաղ · գաճ, ռահաթսըզ ·

Անհանգերձ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : ոչ ունօղ զհանդերձ · մերկ · գոմ, ուռուցանօղ · հօտապետը · չբնակագ · նս, անպատրաստ · գոմ, թերասրիտսիզ։

Անհանդուրժ · (ած) : անհամբեր · ոչ տեւօղ ի նեղութիւն · ոչ տանօղ վշտաց · գ, տագնապօղ · տատանօղ տպաւորութիւն · Թուհամիւսիւզ։

Անհանգստասիրելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) : անհամբերելի · անտանելի · գոմ, տագնապ օլուհմազ · տպաւորնլմազ։

Անհանգստացնել · ի, իս · ից, իւք · (ած) : ոչ ունօղ զհանգստի · անխնդ · անմիտ · անխմաստ · գոմ, ֆէհվիմսիզ · ֆէրասէթսիզ · ագբլսըզ · ահմագ · գ-ոյս · պիհիւնէր։

Անհանգստաբար · (ած) : առանց հանգստի · անմտաբար · գոմ, ագբլսըզ-ճա · չաշկընճա։

Անհանգստագին · (ած) : առաւել անհանգստի · անմտագին · գոմ, փէք ագբլսըզ։

Անհանգստութիւն · թե, թբ · թեց, թբք · (գ-ոյ) : ոչ նկատելն զպարագայս իրաց և գործոց · անմտութիւն · գոմ, ահմագլըգ · պահիրէթսիզլիք։

Անհաշիւ · (ած) : ոչ ունօղ զհաշիւ · անթիւ · անհամար · գոմ, սայլսըզ · հիսապսըզ · գ-ոյս · պիշկինճա։

Անհաշտ · հաշտի · տիւ · տից · տիւք ·

Անհաշտական · կանի · աւ · աց · օք ·

Անհաշտելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) : ոչ ունօղ զհաշտութիւն · ոչ տիրօղ զհաշտութիւն · գոմ, պարըշտմազ · պարըշտզ խալեէլիդ։

Անհաս · ի, իս · ից, իւք · (ած) : ոչ հասանօղ · գոմ, էէթիշմէյէն · նս, անհասանելի մտաց · անըմբռնելի · անիմանալի · անսպառ · բացթող · գոմ, ագբլ էրմէզ · ֆիքրէ սըզմազ։ նս, տհաս · խակ · գոմ, խամ։

Անհասակ · կայի · իս · ից · իւք ·

Անհասական · կանի · աւ · աց · օք ·

Անհասանելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) : անըմբռնելի մտաց · անմատչելի · անհաս գերազանցութ · գոմ, ագբլ էրմէզ։

Անհատութիւն · թե, թբ · թեց, թբք · (գ-ոյ) : չանկանիլն ընդ մտօք գոլն անխմանալի · գոմ, ագբլ էրմիհզլիք։

Անհատուտ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : անկայուն · յողդողդ · փոփոխական · գոմ, գաբարըսըզ · գ-ոյս, նախայատար · նս, խառն · գոմ, միահկամ օլմայան · գ-ոյս, նախանձելաւ։

Անհատ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : անհատա-

նելի · անըաժանելի · գոմ, քէսիլմէզ · պրըլմազ · նս, անպակասելի · անսպառ · անդադար · չարունակ · գոմ, թիւքէնմէզ · էքսիկսիզ · միաւէմ · նս, իբ՝ որ անբաժան է յինքեան, և բաժանեալ չայլնի ամենայնիւ · և ըստ այսմ է եզականն · գոմ, էէր չէյլին պիրի · պիր Թանէսի։

Անհատաբար · (ած) : առանց հատանելոյ · անըաժանաբար · չարունակաբար · գոմ, քէսիլմէյէրէք ·

Անհատական · ի · աւ · աց, օք · (ած) : անհատանելի · անըաժանելի · գոմ, քէսիլմէզ · նս, վերաբերեալ առ անհատն · գոմ, պիրէյ միւթալիքը օլան։

Անհատակոտ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : անըսպառ հոսօղ · անդադար հոսեալ · գոմ, միւաւէմ ագան։

Անհատոնածելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) : անըաժանելի · անորոշելի · գոմ, քէսիլմէզ · պրըլմազ։

Անհատութիւն · թե, թբ · թեց, թբք · (գ-ոյ) : անհատ գոլն · պակասելի հատման · անբաժանելի · գոմ, քէսիլմիհզլիք · պրըլմամըզլըգ · նս, չարունակութ · անդադարութ · գոմ, էքսիկսիզլիք։

Անհարազատ · ի, աւ · աց, օք · (ած) : օտար · անբնական · խորթ · գոմ, սաբլըզ։

Անհարթ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : անհաւասար · խորաթափոր · դար և փոս · թիւրթբէք · անառաջ · գոմ, էյրի պիւյրիւ · եօնելմամըզ · թասլագ · գ-ոյս, քէչտրին։

Անհարթադիտակ · (ած) : որոյ աչսիլն է անհեդեդ · որոյ կերպարանքն է պլանդակ · գոմ, եօռտամսըզ · եադըշըգըզ · պէնէնսամ։

Անհարթաբար · ի, աւ · աց, օք · (ած) : ոչ հարթօք · ոչ ուղղօք · ոչ հաւասարօք · ոչ բարեկարգօք · գոմ, տիւզիմիչէն · տօղսաւէմնայան · նիզամսամայան ։

Անհարթութիւն · թե, թբ · թեց, թբք · (գ-ոյ) : անհաւասարութիւն · թիւրսիճքաւն · անբարեկարգութիւն · գոմ, եօրտամսըզ լըգ ·

Անհարթչելի · լ-ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) : անխոսելի · անխուսափելի · գոմ, կէրէկ տուրմազ · տավաշտամազ · նս, ոչ կամս կացօղ · ոչ խուսափօղ · գոմ, կէրէկ տուրմայան · տավաշտմայան ։

Անհարկ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : ոչ տուօղ զհարկ · առանց հարկատուի · գոմ, խալքամ վէրմիչէն · խարաճսըզ · մանչ ·

Անհարմարացնել • ց•ըլ•ց, ով•ոց, ովք• (•ծ)։ որ չէ տակաւին եղեալ հարմար• որ չէ պէտ տակեալ ընդ առն• •ած, կ•ելն• օ•մամբ։ Ես, որ հարմարացեալ է, այլ ոչ մարմնա•ո•արապէս գիտացեալ յառնէն• •ած, գօ•ակ ի•է պիրէ•ենիմիէ։

Անհաց• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ ոչ ու•նօղ հ•աց• •ած, է•ի•է օ•ինական։ Ես, առանց հացի• առանց կ•ա•ակ•ոյ• •ած, է•ի•է•ա•ով• է•ի•է•ա•ով։

Անհաւան• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ ոչ հաւանօղ• ոչ հնազանդօղ• ոչ անուացօղ• կամակոր• •ած, պ•ի•ենիմի•են• ի•ղա•ա օ•ինական• ի•ուածը• •ոչ, պ•ղա։

Անհաւանական• ի, աւ• աց, աք• (•ծ)։ անհաւանելի• •ած, պ•ի•ենիելիզ• •ոչ, նահէնհնոիյտ։

Անհաւանիմ• է•ց•ց• է•ց• իլ• (է•ղ••)։ ոչ հաւանիլ• ոչ համոզիլ• •ած, պ•ի•ենիմիէ•ք• ի•ղա•ա օ•ինամագ• •ոչ, նաֆէ•ի•ա•ի•ք•ա•ե•ն։

Անհաւանութի՛ւն• թ՛ե՛, թ՛ը• թ՛ե՛ց, թ՛ը՛ք• (գ••)։ ոչ հաւանութիւն• կամակո•ութի՛ւն• •ած, պ•ի•ենիմիզ ի•ք• ի•ուածը ը•գ•։

Անհաւասար• ու•ց, աւա•• ա•ց, աւ•ք• (•ծ)։ ոչ ու•նօղ զ՚ն•մա•ա•ութի՛ւն• անաստգ• •ած, սահ•ի•սի•։

Անհաւասարութի՛ւն• թ՛ե՛, թ՛ը• թ՛ե՛ց, թ՛ը՛ք• (գ••)։ անաստ•գ•ութի՛ւն• •ած, սահ•ի•սի•ք ի•ք։

Անհաւատ• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ ոչ ու•նօղ զ՚հաւատս• •ած, խ•ա•նող• տ•ի•սիզ• ա•ո•ի•ն։ Ես, ոչ ու•նօղ զ՚հաւատ ա•ո մա•ի՛ն• •ած, է•ի•է•ի•ա•ի՛ն• պ•ի•ագ•ագ•ած• ա•ո•ի•ն։ Ես, անհաւատալի• •ած, խ•ա•նը•ա•ագ։

Անհաւատամ• ա•ց•ց• ա•ի•ը• ա•ա•ը (է•ղ••)։ ոչ հաւատալ• •ած, խ•ա•նմա•ագ։ Ես, անհաւատ ը•ի•ի՛ը• •ած, խ•ա•նը•ը օ•ինագ։

Անհաւատալի• ը•ց, ը•ա•ա• ը•ց, ը•ք• (•ծ)։ ոչ հաւատալի• •ած, խ•ա•նը•ը•ա•ա•ագ։

Անհաւատանամ• ա•ց•ց• ա•ի•ը• ա•ա•ը (է•ղ••)։ ոչ հաւատալ• •ած, խ•ա•նմա•ագ։ Ես, անհաւատ ը•ի•ի՛ը• •ած, խ•ա•նը•ը օ•ինագ։

Անհեթեթ, կամ անհեդեդ• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ անհամեմատ մատաղ• անպատշաճ ա•ե•ծո•ք• անձոռնի• անշնորհ• պ•ա•ղ•ակ• ը•իտ• խոշոր• •ած, հանդգ• ե•օ•ձն• ե•օ•ատմ•ը•ը• դ••ո•, տ•ի•ն•ի•ը։ Ես, անկ•ը•ոյ• անձն• անն•կար• անե•ատ• ո•ղի ե•ի•ի•ը ի սո•ե•ծ ան•ի՛ն• •ած, ե•ատ•ագ• խամ։ Ես, անկարգ• ագ•ե•ը• խո•ժ•ագ•ած• ը•պ•ո•ա•ական• •ած, ե•ատ•ան• պ•է•ը• դ••ո•, զ•ֆ•ը։

Անհեթեթութի՛ւն• թ՛ե՛, թ՛ը• թ՛ե՛ց, թ՛ը՛ք• (գ••)։ անպատշաճ ա•ե•ծո•ք• պ•ա•ղ•ակո•ութի՛ւն• ը•պ•ո•ա•ական• •ած, հանդգ•ը•ագ• ե•օ•ատմ•ը•ը•ագ։ Ես, անկ•ը•ո•ութի՛ւն• անձն•ո•ութի՛ւն• տ•ի•ն•ի•ը• •ած, թ•ա•ա•ագ•ը•ագ։

Անհետ• (•ծ)։ ոչ ու•նօղ զ՚ն•ան ը•ն•ա•ոյ• առանց հ•ա•ց• •ած, խ•ա•նը• է•կ•ո•ի•ը։

Անհետ առնեմ• ա•ա•ի• ա•ա• առնե՛լ• (է•ղ••ո•ե՛ն)։ կ•ո•ո•ա•նե՛լ զ՚հ•ա ի•ք• ը•ո•ո•ի•ն ջ՚նջե՛լ• բ•ն•ջ•ի•ն ջ՚առնե՛լ• •ած, խ•ա•նի•ն գ•ա•ո•ագ է•ե՛ի•ք• պ•ա•ը•ը•ա•ագ• ն•ա•պ•ա•ո•ա է•ե՛ի•ք։

Անհետ լինե՛լ• ‖ կ•ո•ն•ի՛լ հ•ա•ց• բ•ն•ա•ջ•ի•ն•ջ լինե՛լ• ը•ո•ո•ո•ի•ն բ•ա•ն•ի՛լ ի՛ ի•ջ• •ած, խ•ա•նի•ն գ•ա•ո•ագ ն•ա•պ•ա•ո•ա օ•ինագ։

Անհետազօտ• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ ոչ հետազօտ•ոյ• ոչ ո•ո•ն•օղ• •ած, խ•ա•նմ•ա•ագ• ա•ո•ա•ը•ը•ո•ա•ան։

Անհետազօտելի• ը•ց, ը•ա•ա• ը•ց, ը•ք• (•ծ)։ անո•ո•ն•ե՛լի• անքննե՛լի• •ած, խ•ա•նի•ն•ե՛լի• ա•ա•ան•ա•ագ։

Անհետանամ• ա•ց•ց• ա•ի•ը• ա•ա•ը } (է•ղ••)
Անհետի՛մ• է•ց•ց• է•ց• իլ• }
ոչ ը•ո•ո•ա՛լ հ•ա•ց• կ•ո•ն•ի՛լ ի•ա•ա•ա• ը•ո•ո•ո•ի•ն ի՛ բ•ա•ց բ•ա•ն•ի՛լ• •ած, խ•ա•նի•ն գ•ա•ո•ագ ն•ա•պ•ա•ո•ա օ•ինագ։

Անհեքեքե՛լ• ը•ց, ը•ա•ա• ը•ց, ը•ք• (•ծ)։ ան•ե•ք•ե•ի• ան•ե•ք•ե՛լ• •ած, ը•ա•ա օ•ուն•ագ• ա•ո•ո•ի•ն ա•ո•ո•ո•ի•ն ա•ե•ք•ե՛լ•։

Անհզօր• ի, աւ• աց, աք• (•ծ)։ անկարօղ• •ած, գ•ա•ո•ի•ն•ի•։

Անհիւթ• ի, իւ• ից, իւք• } (•ծ)։
Անհիւթական• ի, աւ• աց, աք• }
Անհիւթակիր• կ•ի, աւ• աց, աք•
ոչ ու•նօղ զ՚հիւթ• ա•ո•ման ի՛ ն•հ•ե՛ց•ի• ան•ա•ո•ին• •ած, մ•ա•է•ա•ի• ա•ի•ա•ա•ը• թ՚է•ն•ի•ը։ Ես, ոչ ու•նօղ պ•ո•ն•ա•ո•ի՛ն• •ած, ն•է•ա•ի•։

Անհլու• (•ծ)։ անհ•ն•ա•ա•ի՛ն• կամակոր• •ած, խ•ա•նմ•ի• •ո•ո•ա• շ•ի•ա•ո•։

Անհնազան• հ•ա•ի•, աւ• աց, աք• (•ծ)։ ան•ե•ե•ա•ի• ա•ի•ա•ա•ի• ոչ գ•ո•ո•ի• •ած, վ•ա•գ•ի•ա•ո•ի• շ•ա•ի•ի• պ•ի•ե•ի•։

Անհնազանդ• ի, իւ• ից, իւք• (•ծ)։ ոչ հնազանդօղ• ոչ անուացօղ• ապստամբ• •ած, խ•ա•պ•է•ի•ի• սեռ ա•ի•ն•է•ի•։ •ո•ո• նաֆէ•ման։

Անհնազանդութի՛ւն• թ՛ե՛, թ՛ը• թ՛ե՛ց, թ՛ը՛ք• (գ••)։ ոչ լինե՛լն հնազանդ• ապստամբութի՛ւն• •ած, խ•ա•պ•է•ի•ի•ա•ի• ը•ո•ո•ի•ն ի՛ ն•հ•ե՛ց•ի•։

Անհնաոիկս · (Խէ՞ս) : անչափօրէն · ոմնասէ մանաւանդ · գած, հաւատէն սրշարը օլարագ :

Անհնար · ի, իս · ից, իւք · (ած) : անկարե՛լի · գած , միւսքիւնսիւզ · գասկլսիզ · դրա , ժիկեան :

Անհնարագոյն · գունի, իս · ից, իւք · (ած) : յոյժ անկարե՛լի· գած, զսյէթ միւսքիւնսիւզ

Անհնարաւոր · ի · աւ · ից , օք · (ած) : ոչ ունօղ զհնար· անկարե՛լի · գած, միւսքիւն սիւզ · չարէ սիզ : Եա , անմանելի · գժըն դակ · չարաչար · ասասիկ յոյժ · գած , զսյէթ քէսկին :

Անհնարին· եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշոյ) : անհնարին լինիլ · անկարանալ · անձարանալ · գած , միւսքիւնսիւզ օլմագ · չարչսիզ օլմագ :

Անհնարին · (ած) : անհնարաւոր · անկարե՛լի · գած, գասկլսիզ· միւսքիւնսիւզ· Եա, անմանելի· անըմքերելի· անհանդուրժե՛լի · գած, սագա օլուհմագ · կէօթիւրիւ՛մէզ: Եա, յոյժ ծանր · ասասիկ չարաչար· գած , փէք աղըր · չօք չէթին : Եա, յոյժ դժնդակ · ժանասաժուա · կարի խիստ · գած, փէք զալըմ· փէք քէսկին· փէք եավաշ· Ա՛երթ էս վարի մակըացօքին, և նշանակէ յոյժ չարաչար· կարի յոյժ · էս քան զէս · գած , զսյէթ սըգը · հատուէն զիսաէ :

ՀԱնհնարին է · ‖ անհնարաւոր է · անկա՛լելի է · գած , միւսքիւնսիւզ սիւբ · գասկլսիզ սիր :

Անհնարաւեթի · թէ , թը՛ · թէ՛ց , թը՛քը · (գած) : անկարե՛լութի· անձարաւեթի · գած, գասկլսիզ լինք · չարէսիզլինք :

Անհնաւեթի · թէ , թը՛ · թէ՛ց , թը՛քը · (գած) : անսահմանութի· անչափութի · անբաւութի · գած , նիհայթէմիզլինք :

Անհոգ · (ած) : ոչ ունօղ զհոգ · անկասկած · ապահով · անեղկեան · անփոյթ · գած , թասասըղ · գամըղ · հաձաձըղ· էհմալըը · դրա , պիղէմ :

Անհոգանամ· ացայ · ացիր · անալ · (չէշոյ) : անհոգ լինել · ապահովանալ · անկասկած լինիլ · անփոյթ լինիլ · գած , թասասըղ օլմագ · հաձաձըղ օլմագ :

Անհոգի · (ած) : ոչ ունօղ զհոգի · գած , ճանըղ · դրա , պիղան :

Անհոգութի · թէ , թը՛ · թէ՛ց , թը՛քը· (գած) : ապահովութի· անփութութի · գած, հաձկեթ սիզլինք · էհմալըղ :

Անհոգող· (ած) : ոչ ունօղ զհոգաբարձու, անտերունչ· բարձի Թողն եղեալ · գած , սահապըղ · պէչարէ : Եա , ոչ հոգայօղ · ոչ խնամարկօղ · գած, սահապկեթլիք էհմէկին · պագըայ կէօզկեմէկին :

Անհոլով · ի, իս · ից, իւք · (ած) : ոչ գլօրօղ· անթաւալ · գած , եաւաշլանմայան : Իսկ ըստ պրուէսոսի՝ քերականաւ՝ անուն ինչ որ ոչ հոլովի սեռական , գործականլը , ասի անհոլով · գած , սիղէսիզ :

Անհովիւ · (ած) : ոչ ունօղ զհովիւ · գած, չօպանսըղ :

Անհուն · հնոյ , ով · ոց , ովք · (ած) : ոչ ունօղ զհուն · անթիւ · անհամար· անչափ· անսահման · գած , հաւատըղ · հիւսապսըղ : Եա , ոչ ունօղ զանցս · գած , կէչհոսիղ :

Անհուտ · հսի , իս · ից , իւք · (ած) : ոչ հղօղ· ոչ մէրմէէցօղ· գած, եագլաշմայան : Եա , անհպելի · անմերձենալի · գած , եագլաշըըմագ :

Անհուր · հրոյ , ով · ոց , ովք · (ած) : ոչ ունօղ զհուր · գած, աթէշսիզ : Եա , ոչ անցանօղ ընդ հուր · գած , աթէշտէն կէչմէզ :

Անհպարտ · ի , իս · ից , իւք · (ած) : ոչ ունօղ զհպարտութի՛ւն · անամբարտաւան · խոնարհ · գած , ալչագ կէօնիւլլիս :

Անհպարտութի՛ւն · թէ՛ , թը՛ · թէ՛ց , թը՛քը · (գած) : խոնարհամտութի՛ւն · ցածութի՛ւն բարուց · գած , ալչագ կէօնիւլլիւլիք :

Անհպարտ · ի , աւ · ից , օք · (ած) : տե՛ս Անհպարտ :

Անհպելի · լ՛ոյ , լ՛ուս · լ՛ուց , լ՛ուք · (ած) : անմերձենալի · անմատչելի · գած, եագլաշըըմագ · եանաշըըմագ · տօգունաւըմմագ :

Անհրաժեշտ · ի , իս · ից , իւք · (ած) : անհրաժարելի · անհեռանալի · անդարձ · անխորշելի · գած , այրըլմագ · կէրի տուբուլմագ : Եա , ոչ հրաժարօղ · ոչ հեռացօղ· գած , այրըլմայան · կէրի տուբմայան :

Անհրահանգ · ի , իս · ից , իւք · (ած) : անկիրթ · անվարժ · անխրատ · գած, թէրպիլէսիզ · թալիմսիզ · գրա , քեաչէ :

Անհրաման · ի , իս · ից , իւք · (ած) : ոչ ունօղ զհրաման · առանց հրամանի · գած, իզնինի օլմայան · իզնսիզլը · գրա , պիճէրման :

Անհրապոյր · պուրի , իս · ից , իւք · (ած) : ոչ հրապուրօղ · ոչ համոզող · գած , ֆիլմ վէրմէյէն : Եա , անհրապուրելի · անհամոզելի · գած , ֆիլմեամէն ալմայան :

Անձայն · ի , իս · ից , իւք · (ած) : ոչ ունօղ զձայն · գած , սէսսիզ :

Անձայնութիւն · թիւն, թիչ · թիւց, թիչք · (գ•յ) · անձայն գոլն · պակասութիւն ձայնի · տաճ, սեսիզլիք։

Անձանձիր · ⟨ (ած) · ոչ ձանձրացօղ ·

Անձանձրոյթ · ⟨ անտաղտուկ · առանց ձանձրութիւն · տաճ, պիզար օլմայան · օսանմայան · օսանմամզ ։

Անձաւ · ի, աւ · աց, աք · (գ•յ) · ծերպ · փապար · խոռոչ · ծոց · որք գտանին ի լերինս ուր կենդանիք ապաստանին, և ի ժամանակս պատերազմի փախուցեալ ամբանան մարդիկ · տաճ, իչին · մաղարա · գովուզ · դ•ռս , կեափարէ ։

Անձաւախիտ · խոի , իւ · ից , իւք · (ած) · խիտ առ խիտ ունօղ զբազում ծերպս և զփապարս · որպիսի են ունիք ի լերանց · տաճ , ըզգ ըզգ իչիլերի օլան ։

Անձեռագործ · ի, իւ · ից, աք · (ած) · այն՝ որ չէ արարեալ ձեռամբ մարդոյ, այլ յ՚այ· տաճ, եղիւկ եափըլմամըշ գ•ռ•ւրէթեաէին ։

Անձեռն · (ած) · ոչ ունօղ զձեռն · ձեռնառատ · տաճ , եղսիզ · չօլաք : Եռ, անօգնական · տաճ , ատչիսըզսիզ · դ•ռս , պիտէսիճ ։

Անձեռնարկելի · լ•ց , լեաւ · լեաց , լեօք · (ած) · այն՝ յոր ոչ կարելիք զձեռն արկա նել · տաճ, եղ վուռուելմամզ · եափըշըլմամզ ։

Անձեռնընդկէ · (ած) · ոչ ընտելացօղ ընդ ձեռամբ · անընուաճելի ընդ ձեռամբ · անզուսպ · ամեհի · վայրագ · դաժան · տաճ, եղ ալճընտա ալըշմայան · եղ ալճընտա կիր մէյէն · զալըմ · եավուզ · եապանի ։

Անձեռընկալ · ի , աւ · ից, օք · (ած) · ոչ ունօղ զձեռընկալու · անօգնական · տաճ, եարտըմ չընըզ · խմնաասըզ ։

Անձեռնհաս · ի , իւ · ից , իւք · (ած) · անկարօղ · անբաւական · անտաւակ · տաճ, եղիւ եէթիչմէյէն · գաստըր օլմայան · կիւ· չիւ եէթիմէյէն ։

Անձեռոցք · ցաց , ցօք · ⟨ Անձեռոցիկ · ցիկ , կաւ · ից, օք · ⟨ (գ•յ) · Թաչկիճակ · ձեռաց սրբիչ · տաճ , մահրամա · փէչկիր ։

Անձև · ի , իւ · ից , իւք · (ած) · անկերպ · տաճ , եօրտամսըզ ։

Անձևանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ•) · անձև լինիլ · կորուսանիլ զձև · ոգեվարնալ · տաճ , եօրտամընըզ գայըզ կեմէք ։

Անձիր · (ած) · ոչ ունօղ զձիր · ոչ տուօղ զպարգևս · անշնորհ · տաճ , վէրկիսիզ · քէրէմսիզ · ինայեթսիզ · Եռ, ոչ ձանաչօղ

զերախտիս · անշնորհակալու · ապերախտ · տաճ , էյլիկ պիլմէզ ։

Անձիտս · ի , իւ · ից , իւք · (գ•յ) · է իստ ինչ դառն , որ ունի ի ծայրս իւր զմանր ծաղկիս կարմիր և սպիտակ · տաճ, չահճէկրէկ օթու · դ•ռս , փէնկիզլէ · մըդ , պագալէճիւլ մէլիք · սաճըրտա · չէճաէճիւլ համամ ։

Անձկաբեկ · (ած) · անձկութիւբ բեկեալ · տառապեալ ի մտրմաքանաց սրտին · տաճ, հասրէթինտէն տառլըզ չէքէն ։

Անձկական · ի , աւ · ից, օք · (ած) · նեղագոյն · տաճ , տառաճրզ · դ•ռս , թէնկէր ։ Եռ , ցանկալի · տեղեալի · փափագելի · տաճ, իսթէքլու · արզուլու · հասրէթլու ։

Անձկալի · լ•ց , լեաւ · լեաց , լեօք · (ած) · ըղձալի · տեղեալի · բաղձալի · տաճ , արզուլու · հասրէթլու · իսթէքլու ։

Անձկամ · կացայ · կա · կալ · (չէշտ•) · ըղձանալ · բաղձալ · փափագիլ · ցանկալ · տեղչալ · տաճ, արզուլամագ · հասրէթ չէքմէք ։

Անձկայրեաց · (ած) · անձկութիբ պրօղ · պատառօղ · տաճ , ճիչէրլի եանկըն ։

Անձկանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ•) · Նեղ լինիլ · տաճ , տառլաշմագ ։

Անձկացուցանեմ · ցուցի · ցո · ցանել · (ածող) · Նեղացուցանել · ի նեղ արկա նել · տաճ, տառլաթմագ · տառա ատգմագ ։

Անձկութիւն · թիւն , թիչ · թիւց , թիչք · (գ•յ) · Նեղութիւն · վիշտ · տաճ, տէրտ · դ•ռս , թէնկիր ։

Անձն · ձին , ձամբ · ձինք , ձանց , ձամբք · (գ•յ) · բանաւոր բնութիւն անհատ զոյացու թիւ · կամ որ նոյն է , զոյացութիւ եզական իմացական , բոլոր յիմքեան , և անհաղորդելի այլոյ · և ըստ այսմ նշանակի ինքն · տաճ, էօզիւ · կէնտի · դ•ռս , նէֆս · ուդ , իւգնիւմ : Եռ , իրանք · մարմին · տաճ , վիճուա · կէօվտէ : Եռ , հոգի · տաճ , ձան ։

Անձամբ անձին · ‖ ինքն իրէն · տաճ, կէնտի կէնտինէ · դ•ռս , խօսոպէ խօսո ։

զԱնձամբ դառնալ · ‖ եաւրը դառնալ · տաճ , արարնա սեօնմէք · սեօզլի Թարա ֆընա սեօնմէպ պագմագ ։

զԱնձամբ արկանել · ‖ իր վրայ ձգիլ · տաճ , իւստլունէ ալմագ · կէյմէք ։

յԱնձին բերել · ‖ վրան կրել · տաճ, իւսլունէ Թաչըմագ ։

յԱնձին կալուլ · ընդունիլ · տաճ , գաբուլ կեմէք ։

Անձնագէտ · ից , ոյ · աց , ոյք · կամ ի , աւ · աց , օք · (ած) · գէղեցիկ անձամբ · վայե

լուծ հասակաւ · գեղեցկատեսիլ · պաճ, եագըշըգլը-կէօսէկբէյլի-լաճինի-չէկէպլի։

Անձնագով · (ած)։ գովօղ անձին · պաճ, կէնաճիի մէհ էական · դարս · խօսախեցա։

Անձնագովաբեր · բեր, բեր · բեց, բերք · (գոյ) անձնագարծուած · անագարծուած · պաճ, կէնաճիի հօյակ · դարս · խօսախեցայի։

Անձնագործ · ի · աւ · ացս, օք · (ած)։ անձամբ անձին գործօղ · ինքնագործ · պաճ, կէնաճ էվի իվէ էական։

Անձնադատ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զանձն իւր դատօղ · զանձն իւր դատապարտօղ · պաճ, կէնաճինին շէրահաթըրը կէնաճի-քէ-սէն · կէնաճինին-քազահաթը սէյլ իւմ էական։

Անձնադիր · դրի, աւ · ացս, օք · (ած)։ զինւոր անձն առաջի դնօղ · երաշխաւոր · պաճ, կէնաճինին մէյտանէ քշտին · քէֆիլ։

Անձնադատուիլ · (ած)։ անձամբ զանձն իւր մեղադրօղ · պաճ, կէնաճի կէնաճինի աշաղը վուրան։

Անձնախօսիա · (ած)։ խօսիա անձամբ · ահաւոր · փառաւոր · պաճ, հէյպէթլի · հօրփլի · հաքիմ Թաղուրլու։

Անձնական · ի, աւ · ացս, օք · (ած)։ ինքնակամ · ինքնայօժար · կամաւորական · պաճ, իսթէքլի · բաուէթլի։

Անձնական · ի, աւ · ացս, օք · (ած)։ անձնաւոր · բանական · հոգեաւոր · պաճ, նէֆսի օլան · ֆէհիմլի · ճանըլը։

Անձնական · կցի, աւ · ացս, օք · (ած)։ միաբան · համաշունչ · միակամ · միասիրտ · պաճ, պիր վիճնաւա · պիր ճան · պիր նաբէհ։

Անձնակործան · (ած)։ անձամբ զանձն իւր կործանօղ · զանձն ապականօղ · պաճ, կէնաճինի խարապ էական։

Անձնահաճ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ ինքնահաւան · գոռոզ · պաճ, կէնաճինէ պէ-յէնի-մէ · ֆօտուլ · պարս · կիբրիհիւշդի։

Անձնահաճութիւն · թեր, թեր · թեց, թերք · (գոյ)։ ինքնահաճուիլ · ինքնահաւանուիլ · պաճ, կէնաճինէ պէ-յէնիմէսի · ֆօտուլլը։

Անձնահամբոյր · բուրի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ համբուրօղ զինքնաճան · պաճ, պիրի պիրինի իլէ էօփիւշէն։ Եւս, եղբայրասիրութիւն · միաբերան · համաձայնութիւն · պաճ, պիր նաբէհ · պիր ճան։

Անձնամատն · (ած)։ մատնօղ զինւոր ինքն · պաճ, կէնաճի կէնաճինի զամանըլըգան։

Անձնամատոյց · (ած)։ զինւոր ինքն նուիրօղ · զանձն ընծայասցանօղ · անձնամատուր · պաճ, կէնաճինի թէսլիմ էական։

Անձնանախատ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինւոր ինքն քամահօղ · զինւոր ինքն խօսօղ · պաճ, կէնաճինի աշաղը վուրան · կէնաճինի այըպլըգան։

Անձնանպահ · ի, իւ · ացս, օք · (ած)։ զանձն իւր պահօղ ի վտանգից · զգուշացօղ անձին · պաճ, կէնաճինի սագլըգան · կէնաճինի սագընան։ Իսկ մերթ վարի իբրև գոյական, և նշանակէ զգինուորն զայն, որ կարգեալ է ի պահել զթագաւորն · պաճ, սօլագ · հասէքլի։

Անձնանպահապետ · ի, աւ · ացս, օք · (գոյ)։ նախապետական պահապան գլխոյ և անձին թագաւորի, որ է ասպետական ինչ մեծ և բարձր · պաճ, սօլագ պաշը · հասէքլըլէր աղասը։

Անձնանպանծ · (ած)։ յանձն իւր պանծացօղ · անպարծ · պաճ, կէնաճինի էօյէն։

Անձնանպաշտ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինւոր ինքն մեծարօղ · իւրոյ ինքեան առաւել ծառայօղ յուսեալն և ի զգենուլն, և յայլ պէտս · պաճ, կէնաճի վէճնաճինէ առէթճուէն զինաւէ խզճէթ էտիճի-նէ-ֆանի-թէհնուլիւ։

Անձնանպատուան · ‖ տես յԱնձնանպատուան։

Անձնանպարտ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինքն պարտաւօղ · զանձն փափկութիւն անուցանօղ · պաճ, թէհնիճի զինաւէ պէ-սէկ յէճի։

Անձնանպէս · (հայբ· պրօֆան)։ ոմն զինւոր անձն · ըստ օրինակի անձին իւրոյ · պաճ, կէնաճի կիսի։

Անձնանպուր · } (ած)։ զանձն մեծին ա-
Անձնանպուրծ · } զատօղ · անձամբ մեծին պրծեալ · ազատ ընդ բոլի շարակցին այսպէս, անձնանպուր փախչել· անձնանպուրծ լինել· և նշանակին, զանձն ապրեցուցանել, և ոչ զինւոյ այլ ինչ · պաճ, կիւճ սէկլը ճանընը գուրթարմագ։

Անձնառութիւն · ‖ տես յԱնձնառութիւն։

Անձնասէր · սիրի, աւ · ացս, օք · (ած)։ զինւոր անձն սիրօղ · զօգուտն անձին խնդրօղ · անձնասիրական · պաճ, կէնաճինի սէվտալը։

Անձնասիրութիւն · ‖ տես յԱնձնասիրութիւն։

Անձնասպան · (ած)։ սպանօղ զանձն իւր · անձնասպանութիւն · պաճ, կէնաճինի էլէմ։

Անձնատանջ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ անձին իւրոյ վնասօղ · պաճ, կէնաճի կէնաճինէ զարար վէրճիճի։

Անձնատեաց · ի, աւ · ացս, օք · (գոյ)։ նա որ զգենուլ զայլատարազ հանդերձս, և դնել յերեսս իւր դիմակս, և այնպէս շրջի, զի մի ճանաչեսցի ի ծանօթից · պաճ, իւրհնէ սաբէճ կէչիրուպ՝ թէպտիլ գըլըգ իլէ կէզէն քիչի։

Անձնատիպատ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինւոր ինքն քամահօղ · զինւոր ինքն խօսօղ · պաճ, կէնաճինի աշաղը վուրան · կէնաճինի այըպլըգան։

Անձնատուր · ի, աւ · ացս, օք · (ած)։ զանձն իւր պահօղ ի վտանգից · զգուշացօղ անձին · պաճ, կէնաճինի սագլըգան · կէնաճինի սագընան։ Իսկ մերթ վարի իբրև գոյական, և նշանակէ զգինուորն զայն, որ կարգեալ է ի պահել զթագաւորն · պաճ, սօլագ · հասէքլի։

Անձնատպահապետ · ի, աւ · ացս, օք · (գոյ)։ նախապետական պահապան գլխոյ և անձին թագաւորի, որ է ասպետական ինչ մեծ և բարձր · պաճ, սօլագ պաշը · հասէքլըլէր աղասը։

Անձնատպանծ · (ած)։ յանձն իւր պանծացօղ · անպարծ · պաճ, կէնաճինի էօյէն։

Անձնատպաշտ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինւոր ինքն մեծարօղ · իւրոյ ինքեան առաւել ծառայօղ յուսեալն և ի զգենուլն, և յայլ պէտս · պաճ, կէնաճի վէճնաճինէ առէթճուէն զինաւէ խզճէթ էտիճի-նէ-ֆանի-թէհնուլիւ։

Անձնատպատուան · ‖ տես յԱնձնատպատուան։

Անձնատպարտ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ զինքն պարտաւօղ · զանձն փափկութիւն անուցանօղ · պաճ, թէհնիճի զինաւէ պէ-սէկ յէճի։

Անձնատպէս · (հայբ· պրօֆան)։ ոմն զինւոր անձն · ըստ օրինակի անձին իւրոյ · պաճ, կէնաճի կիսի։

Անձնատպուր · } (ած)։ զանձն մեծին ա-
Անձնատպուրծ · } զատօղ · անձամբ մեծին պրծեալ · ազատ ընդ բոլի շարակցին այսպէս, անձնատպուր փախչել· անձնատպուրծ լինել· և նշանակին, զանձն ապրեցուցանել, և ոչ զինւոյ այլ ինչ · պաճ, կիւճ սէկլը ճանընը գուրթարմագ։

Անձնառութիւն · ‖ տես յԱնձնառութիւն։

Անձնասէր · սիրի, աւ · ացս, օք · (ած)։ զինւոր անձն սիրօղ · զօգուտն անձին խնդրօղ ·

փաշ , կենդանիի սեվէն · կենդի ֆայտա_ սընը արայան ։

Անձնասիրութիւն · թե , թիւ · թեց , թիւք · (գոյ) ։ սէր անձին · սիրելն զոգւոյն իւր · փաշ , կենդանիի սեվ-ը-քլիք ։

Անձնասպան · ի , աւ · աց , օք · (ած) ։ զիւր ինքն սպանանօղ · փաշ , կենդանի կենդանիի էօլմխըլէն ։

Անձնավաճառ · ի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ զիւր ինքն վաճառօղ · փաշ , կենդի կենդանիի սաթան ։

Անձնասէր · տեառն , տերամբ · տերանց , տերամիք · (ած) ։ սէր անձին · անձնիշ_ խան · ինքնիշխան · փաշ , կենդանիէ մալիք · կենդի պաշընայ ։

Անձնասոյր · ի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ զիւր ինքն սիրօղ · զանձն իւր տոչորօղ և կի_ զօղ · փաշ , կենդանիի եագան · կենդիսինի քէպազ էտէն ։ Եա , զանձն պիտի սիրօղ · զսիրտ պիտի տոչորօղ · փաշ , ձան եագըշը ։

Անձնասուտ · տուի , տուտ · տուաց , տուտք · (ած) ։ զինքն յօժարութիւ տուօղ ի ձեռս պիտի · փաշ , կենդանիի թէսլիմ էտէն · թաւ_ լա թէսլիմ · դաբս , զինհարխաչ ։

Անձնասուտութիւն · թե , թիւ · թեց , թիւք · (գոյ) ։ անձնասուտ լինելն · փաշ , էման · դաբս , զինհար ։

Անձնասուտ · (ած) ։ տես Անձնասուտ ։

Անձնացեալ · ցելոյ , ոլ · ոց , ոլք · (ած) ։ անձնասուրեալ · հոգիասուր · փաշ , ձանըը ։

Անձնացոյց · ցուցի , աւ · աց , օք · (ած) ։ զիւր ինքն ցուցանօղ Թէ իցէ ոմն · մաս_ փառ · հայարտ · փաշ , կենդանիի կէօստէ_ բիմէ · մաղրուբ · դաբս , խօսանիւմա ։

Անձնացուցանեմ · ցուցի · ացո՛ · անել · (անող) ։ անձնասուրել · պսպինքն՝ էնթա կայացուցանել ի բանասուր բնաւե · կամ հոգիասուրել · փաշ , ձանդանարըմագ ։

Անձնասուր · ի , աւ · աց , օք · (ած) ։ էնթա կայացօղ ի բանական բնաւեն · կամ հո_ գիասուր · փաշ , ձանըը ։

Անձնասուրեմ · եցի · եա՛ · ել · (էէգիոյծ) ։ տես Անձնացուցանեմ ։

Անձնասուրիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէչո՛) ։ էնթակայասուրիլ ի բանական բնաւե · կամ հոգիասուրիլ · փաշ , ձանըը օլմագ ։

Անձնասուրութիւն · թե , թիւ · թեց , թիւք · (գոյ) ։ էնթակայանալն բանական կամ իմացական բնաւե , որով լինի անհաղորդ_ դելի պըտմ ։

Անձնդիւր · ի , աւ · աց , օք · (ած) ։ պարա_ պող հեշտութիւն · խնդրօղ զդիւրութիւն և զհանգիստ անձին · փաշ , զէվգինին արտը սրտ տիւշէն · սէվթասըլը արայան ։

Անձնեայ · նէի , իս · ից , իւք · ⟩ (ած) ։ մեծա

Անձնեղ · ի , իս · ից , իւք · ⟨ հասակ · յաղ Թանգամ · փաշ , պըլլա պօսըս · կէօվտէ_ լի · վիճաւոլու ։

Անձնընտիր · (ած) ։ զանձն իւր ընտրօղ · փաշ , կենդանիի սեչէն · Եա , ընտրօղ զան_ ձինս ոմանս ի բազմութենէն · փաշ , առամ սեչիճի ։

Անձնընտիր առնել · ⟩ ընտրել և որոշել

Անձնընտիր լինել · ⟨ զանձինս ոմանս · փաշ , առամ սեչմ-ք ։

Անձնիշխան · ի , իս · ից , իւք · (ած) ։ նա՛ որ է տէր գործոց իւրոց · ազատ · փաշ , կենդի պաշընայ · սէրպէստ ։

Անձնիշխանութիւն · թե , թիւ · թեց , թիւք · (գոյ) ։ իշխանութիւն անձին · ինքնագլխու_ թիւն · ազատութիւն · փաշ , կենդի պաշը նայ օլմասը · սէրպէստլիք ։

Անձնիւր · ‖ տես Անձնիւր ։

Անձնիւք · նեաց , նեաք · (գոյ) ։ կոձղ մարմ_ նոյ · որ է մարմնին առանց բազկաց և սրունից և գլխոյ · փաշ , կեօվտէ ։

Անձնկամակ · (ած) ։ ինքնակամ · ինքնայօ_ ժար · փաշ , կենդի բաւէթիի իլէ խաթէյէն · Եա , կամնկար · մաագիւբ · կամնաօրական · փաշ , ձանը կեօնիւլտէն ։

Անձնպատիւ · ‖ տես Անձնապատիւ ։

Անձուկ · անկի , կաւ · կաց , կօք · (ած) ։ անընդարձակ · անլայնական · նեղ · փաշ , տաւ · դաբս , թէնկ · թէդ , զըլյգ · Իսկ մերթ վարի գործականաւթէս , և յայնժամ երբեմն նշանակէ անձկութի · նեղութի · դժուարու_ թիւ · փաշ , տաւլըգ · սըգընթը · էզապ · կիւնգիլը · Իսկ երբեմն՝ փափագ · տենչ · իղձք · ցանկութի · կարօտ սրտի · փաշ , սը_ զաւ · հասրէթ · Եւ երբեմն նշանակէ նե_ զուց , որ է նեղ անցք գաղտնի տեղւոյ · անձաւ · փապար · ծերպ լերանց , և նման_ եաց · և ըստ այմ մանաւանդ վարի յոր_ նականաւթէս · փաշ , տաւ եէր · մաղա_ բայ · գօվուգ ։

Անձուկ ծով · ‖ կիրճ ծովու · փաշ , պօղազ ։

Անձուկ ճանապարհ · ‖ փաշ , տաւ եօլ · դաբս , թէրիվէ ։

Անձուկ ունել · ‖ ըղձանալ · փափագիլ · փաշ , հասրէթ չէքմ-ք ։

Անձրև • ի • աւ • աց • զք • կամ ՟ց, ով • ոց, ովք • (գ•ոյ) • է կաթուածք ջրոյ իջեալ ի տարերաժեալ մասից ի վե՛ր երկրի • Թաւ • գաշ, եաղմնաբ • բահվիճ • գոբս, պարան • ԱՐՁ, մագաս • չէշտի, եաղնիւ •

Անձրևաբաղնի, կամ անձրևաբախ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • յանձրևել բաղխեալ • յանձրևել հարեալ • Թրջեալ • գաշ, եաղմնաբան վտասանեալ • ըսլանմնիշ •

Անձրևաբեր • ի, աւ • աց, զք • (=ծ) • այն որ բերէ զանձրև • պատճառօղ անձրևոյ • գաշ, եաղմնաբ կէթիրիճի •

Անձրևածին • ծնի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • ծնանօղ զանձրևս • պատճառօղ անձրևոյ • գաշ, եաղմնաբը հասել էտիճի • Աս, ծնեալ յանձրևոյ • յառաջ եկեալ յանձրևոյ • գաշ, եաղմնաբան հասել օլան •

Անձրևաթաց • (=ծ) • Թացեալ յանձրևոյ • տոգորեալ անձրևով • գաշ, եաղմնաբան ըսլանան •

Անձրևաթիւ • (=ծ) • Թաւօղ զչիթս անձրևոյ • գաշ, եաղմնաբան տամլասընը սայ՟ան • Ո՛երթ ևս վարի գոյականապէս, և նշանակէ Թիւն անձրևաց • համար շիթից անձրևաց • գաշ, եաղմնաբ սայըսը •

Անձրևաճիր • ճրի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • պտրգևօղ անձրևոյ • տաւօղ անձրևոյ • գաշ, եաղմնաբ վէրիճի •

Անձրևայոյզ • յուզի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • յուզօղ անձրևոյ • պատճառօղ զայրդ հո՟ասմն անձրևոյ • գաշ, եաղմնաբ ագըսրդը •

Անձրևայոյզք • յուզից, իւք • (գ•ոյ) • յուզ՟մունք յանձրևաց • յորդ հոսմունք անձրևաց • գաշ, եաղմնաբ սաղանալը •

Անձրևանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ•) • անձրևել • տեղալ զանձրևս • գալ իբրև զանձրև • գաշ, եաղմնաբլանմագ • եաղմնաբ կիսլի ագմագ •

Անձրևաջուր • ջրոյ • ով • ոց • ովք • (գ•ոյ) • ջուր անձրևոյ • ուխ անձրևաց • գաշ, եաղմնաբ սուլար •

Անձրևանամուդ • (=ծ) • անեալ անձրևով • պատրաստացեալ անձրևով • գաշ, եաղմնաբ տան պէտղիճիլ •

Անձրևեմ• եցի • եա • ել • (չէշտ•) • տեղալ • գալ անձրևոյ • գաշ, եաղմագ • Ո՛երթ վարի իբրև նէրգործական, և նշանակէ իբրև զանձրև հոսել • գաշ, եաղմնաբմագ •

Անճահ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • անպատշաճ • անպատկան • անգէպ • անյարմար •

գաշ, միմասիպէթիճ • ուլկունատագ •

Անճամանչ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • անճառագայթ • անլուսաւոր • աննշոյլ • մթին • խաւարին • գաշ, չաղգըլդ • չէօղչէսիճ • գաբանլըգ •

Անճաշակ • ի, աւ • աց, զք • (=ծ) • ոչ ճաշակօղ • պահեցօղ • ժուժկալօղ ի կերակրոց • առանց կերակրոյ • գաշ, օտուձլու • եէմէք սիզ • գոբս • նաշէչէյոռ •

Անճառ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • անպատմելի • անասելի • անբացատրելի • գաշ, վասֆ օլունմագ • Թապիլոսիճ •

Անճառահայեաց • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • անճառ և հրաշալի • անճառատես հրաշալի • գաշ, Թապիլոսիճ ու Թամաշալը •

Անճառաշնորհ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ) • ունօղ զանճառելի շնորհս • պարգևօղ անճառ շնորհաց • գաշ, Թապիլոսիճ քէրէմի օլան • Թապիլոսիճ քէրէմ էտէն •

Անճառատպաւորեր • ի, աւ • աց, զք • (=ծ) • ունօղ զանճառելի տիպ • ունօղ անպատմելի ձևս և կերպարանի • գաշ, վասֆ օլունմագ կէօստէրիշլի օլան • Թարիֆ օլունմագ պիչիմէ մալիք •

Անճառապարգև • ‖ տես Անճառաշնորհ •

Անճար • ի, իւ • ից, իւք • } (=ծ) • ոչ գիտ՟ող և զհնար • գաշ, չարէ պուլմայան • պիչարէ • նէչար • գոբս, ժիկէան • Աս, որում ոչ կա՟րէ լինել ճար և հնար • որ ոչ ունի ելս հնարից • անկարելի • անհնարին • գաշ, չարէսիճ • գաղիլսիճ • գոբս, նակիւզլըգ •

Անճարաւութիւն • ‖ տես Անճարութիւն •

Անճարանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ•) • ոչ կարել գտանել զճար և զհնար • անճարակիլ • ապշիլ ՅՈՒՐ • գաշ, չարէ սիզ օլմագ • շաշալ գալմագ • գոբս, ՅՓՓՐԱՄԱՆԱՒՏԷՆ •

Անճարութիւն • Թէ, Թի՛ • Թէ՛ց, Թի՛ք • (գ•ոյ) • ոչ ունելի զճար • անհնարութի՛ • անկարութի՛ • գաշ, չարէսիզլիք • գոբս, պիչարէլիկ •

Անճէտ • ի, աւ • աց, զք • (=ծ) • անզաւակ • անզաւրմ • անսերունդ • գաշ, էվլատը օլմայան • սօյսը օլմայան • սինսիլէսիզ օլմայան •

Անճհեմ • } եցի • եա • ել • (չէշտ•) •

Անճիտեմ • } անճէտ առնել • կորուսանել զզաւակ • բնաջինջ առնել զզաւրմ և զսերունդ ուրուք • գաշ, սօյսունու Թէլէֆ էթմէք • չինսինի զըլը էթմէք •

Անճողոպրելի • Լ՟ոյ • Լ՟եաւ • Լ՟եաց • Լ՟եօք • (=ծ) • անչէջտանելի • անաղատելի •

գաճ , գուբեթուլուշտուզ ։

Անձռուն ։ Նեայ , Նեաւ ։ Նեաց , Նեօք ։ (ածական) ։ յաղթանդամ ։ մեծ քան զչափն ։ անհեղեղ ։ գաճ , հանդալ ։ գոքս , ժէֆթի ։ Եա , այլանդակ ի բանս և ի գործս ։ կոպիտ ։ սոպ ։ գաճ , եօղուն ։ պէթ ։ գոքս , սիֆթի ։

Անձռուածք ։ Թէ ։ Թէց ։ Թէից ։ Թէք ։ (գոյական) ։ չափազանց մեծութիւն ։ անհեղեղութիւն ։ գաճ , հանդալլըզ ։

Անմախասէր ։ (ածական) ։ հեռի ի նախանձոտ բաղձից ։ գաճ , հասկալիք սէվվիչէն ։

Անմակացելի ։ լոյ , լեաւ ։ լեայ , լեօք ։ (ածական) ։ այն ոմն՝ զորմէ ոչ կարէ լինել մակացութիւն ։ որ ոչ անկանի ընդ ուսումբէ և ընդ գիտութիւն ։ գաճ , եօղրէնիլմէզ ։ պիլմէնմէզ ։

Անմահ ։ ի , իւ ։ իյ , իւք ։ (ածական) ։ որ ոչ մեռանի ։ գաճ , եօլիւմսիւզ ։

Անմահաբեր ։ (ածական) ։ ոչ բերօղ զմահ ։ անմահարար ։ գաճ , եօլիւմ կէթիրմէզ ։ եօլիւմսիւզ էէն ։

Անմահական ։ ի , աւ ։ այ , օք ։ (ածական) ։ անմահ ։ տուօղ անմահութիւն ։ անմահարար ։ գաճ , եօլիւմսիւզ ։ եօլիւմսիւզ էէն ։

Անմահաճաշակ ։ (ածական) ։ ոչ ճաշակօղ զմահ ։ ոչ մեռանօղ ։ գաճ , եօլիւմսիւզ ։ Եա , ոչնօղ զճաշակ անմահութիւն ։ գաճ , եօլիւմ սիւզլիւք չէշնիսինէ օլմա ։ եօլիւմսիւզ լիւք տատը վէրմէ ։

Անմահանամ ։ այայ ։ այիր ։ անալ ։ (չէզոյական) ։ անմահ լինել ։ ոչ պակասիլ մահուամբ ։ ոչ երբեք մեռանիլ ։ գաճ , եօլիւմսիւզ օլմագ ։ եօլիւմլիք ։

Անմահարար ։ ի , աւ ։ այ , օք ։ (ածական) ։ անմահացուցիչ ։ տուօղ զանմահութիւն ։ գաճ , եօլիւմսիւզ էէն ։ հայաթ վէրիճի ։

Անմահացայանեմ ։ ցայցի ։ ցա ։ անել ։ (անցական) ։ անմահ առնել ։ ոչ մեռուցանել ։ գաճ , եօլիւմսիւզ էթմէք ։

Անմահացուցիչ ։ ցուցչի , չաւ ։ չայ ։ չօք ։ (ածական) ։ անմահ առնօղ ։ անմահարար ։ գաճ , եօլիւմսիւզ էտիճի ։

Անմահութիւն ։ Թէ , Թէ ։ Թէց , Թէից ։ Թէք ։ (գոյական) ։ զոր անմահ ։ գաճ , եօլիւմսիւզլիւգ ։

Անմայր ։ մօր ։ (ածական) ։ ոչ ունօղ զմայր ։ գաճ , անասուն ։ գոքս , պիլմաէր ։ Եա ասի մերթ զորեայ , որոյ հայրն մեռեալ է ։ Մերթ գնանէ , որոյ մայրն ոչ է յայտնի , կամ ոչ գտանի ի գիւղս ։ և ըստ այսմ մեր քրեեգեկ անմայր կոչի ։ Մերթ և զանհնանէ , որ հղեալ է առանց բնական մօր ։ և այսպիսի

են ադամ և եւայ ։ Իսկ մերթ զնմանէ ։ որ ծնեալ է ի հօրէ առանց մօր ։ և ըստ այսմ բանին ասի ըստ ասծուէն ասի անմայր ։

Անման ։ (ածական) ։ ոչ ունօղ զմանն ։ անհաղորդ ։ անբաժին ։ զուրկ ։ հեռի յիմաքէ ։ գաճ , փայսըզ ։ իւլհաղըզ ։ իւլշկիսիզ ։

Անմանն առնել ։ ‖ անհաղորդ առնել ։ ոչ կցորդել ։ զրկել ։ գաճ , իւլհաղ էթմէք ։ մահրում չըգարմագ ։

Անման լինել ։ ‖ ոչ ունիլ զհաղորդութիւն ։ ոչ կցորդիլ ։ զրկիլ ։ գաճ , իւլհաղ օլմագ ։ մահրում չըգմագ ։

Անմաաայց ։ տուցի , իւ ։ իյ , իւք ։ } (ածական)
Անմատչելի ։ լոյ , լեաւ ։ լեայ , լեօք ։ }
անմերձենալի ։ անհպելի ։ գաճ , եագլաշըլմազ ։ եաճաշըլմազ ։

Անմարդ ։ (ածական) ։ անմարդաբնակ ։ վայրի ։ անաստատ ։ անչէն ։ խոպան ։ գաճ , իսսըզ ։ աատմըզ ։ չէնիլքսիզ ։ չէօլ ։ վէրան ։

Անմարդաբնակ ։ ի , աւ ։ այ , օք ։ (ածական) ։ այն ոմն՝ ուր ոչ բնակին մարդիկ ։ աւերակ ։ գաճ , իսսիզ ։ վէրան ։

Անմարդագոյն ։ գունի , իւ ։ իյ , իւք ։ (ածական) ։ աւաւել անմարդի ։ կոպիտ ։ կոշտ ։ գաճ , եօղուն ։ էլքեանսըզ ։ խոյրաճ ։ Եա , գազանաբարոյ ։ եղեռնաւոր ։ չարաբարոյ ։ գաճ , փէք զալըմ ։

Անմարդանամ ։ այայ ։ այիր ։ անալ ։ (չէզոյական) ։ անմարդի լինել ։ անմարդաբնակ լինել ։ անաստատանալ ։ գաճ , իսսիզ օլմագ ։ վէրան օլմագ ։

Անմարդի ։ (ածական) ։ անբնակ ։ անաստատ ։ անչէն ։ գաճ , իսսիզ ։ չէնիլքսիզ ։ Եա ։ տմարդի ։ կոպիտ ։ անօրէն ։ անմարդավար ։ գաճ , եօղուն ։ էլքեանսըզ ։

Անմարդութիւն ։ ‖ տես Տմարդութիւն ։

Անմարթ ։ (ածական) ։ անձահ ։ անպատշաճ ։ անյարմար ։ գաճ , գայիլսիզ ։ մինասիպսիզլիք ։

Անմարմին ։ մնոյ ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ } (ածական) ։
Անմարմնական ։ ի , աւ ։ այ , օք ։ }
ոչ ունօղ զմարմին ։ որպիսի են հրեշտակք ։ դեւք , և բանական հոգիք ։ որք ոչ ի նիւթոյ ևի տեառնէ են բարկացեալք , այլ են պարզ տեառնէք ։ գաճ , թէնսիզ ։ ռուհանի ։

Անմարմնաբար ։ (մակբայ) ։ առանց մարմնոյ ։ գաճ , թէնսիզճէ ։

Անմարմնութիւն ։ Թէ , Թէ ։ Թէց , Թէից ։ Թէք ։ (գոյական) ։ ոչ ունելն զմարմին ։ գաճ , թէնսիզլիք ։

Անմարտ ։ մարտի , սիւ ։ սիւք ։

Անմարսելի ։ լոյ , լեաւ ։ լեայ , լեօք ։

(ած)։ այն՝ որ չէ կրնար որ ոչ եփի և հալի ի սառնութեան. գռ, հազմ օձանմամբ. միաեռեակ էակիզ. գրս, նահիւանար։

Անմարսելի. թէ, թիւ. թէց, թիւք. (գոյ)։ անհալ. անկարելի կերակրոյ ի սառնութենէ. գռ, հազմ օձանմամբ. գրս, պղշէմ։

Անմարսելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ անկառուցելի. անպատեհ բաղադրելի. անյարմարելի. գռ, ձէնիկ օձանմամբ։

Անմարսութ. մարսոյ, ովք. ոց, ովք. } (ած)։
Անմարսական. ի, աւ. այ, օք. }
անսուրբ. պիղծ. գռ, փիս. մանուածառ. գրս, նաւթագ։

Անմարսուածք. (ոյ)։ առանց մարսուելոյ. թէ. պղծութիւն. գռ, փիսութիւն իւրէ։

Անմարսաբար. սիրի, աւ. այ, օք. (ած)։ ոչ սիրոյ զմարսուելն. ազատելասեր. գռ, փաքլուգ աւելիկէն։

Անմարսութիւն. թէ, թիւ. թէց, թիւք. (գոյ)։ անսրբութիւն. պղծութիւն. ազատելութիւն. գռ, փիսութիւն. մանուածառութիւն։

Անմեծար. (ած)։ ոչ մեծարեալ. զոր չի յարգուիր. անպատիւ. գռ, բաղդէթսիզ։

Անմեկին. (ած)։ ոչ մեկին. ծածուկ. քօղար կեալ. պատրուակել. գռ, կիզլի. փէրաեէլի։

Անմեկնելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ անբաժանելի. անորոշելի. գռ, այրըլմազ եա, անբացատրելի. գռ, թաւիր օձանմամբ։

Անմեղ. ի, աւ. այ, օք. (ած)։ ոչ ունօղ զմեղս. անմեղանչական. գռ, կիւնահ սրդ. սուչսուզ. գրս, պիկիւնահ։ եա, մհամիա. պարզամիա. գռ, պէօն։

Անմեղադիր. (ած)։ ոչ մեղադրօղ. անմեղադրելի. գռ, գընամայան. գընամազ։

Անմեղադիր առնել. ‖ ոչ մեղադրել. գռ, գընամամազ։

Անմեղադրելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ անբասրելի. գռ, գընամըլմազ։

Անմեղանամ. ացայ. այիր. անալ. (էնէղ)։ անմեղ լինիլ. անմեղանչական գալ. գռ, կիւնահ զրդ օձմազ. սուչսուզլանմազ։

Անմեղանչական. ի, աւ. այ, օք. (ած)։ նա որ ոչ մեղանչէ. գռ, կիւնահ իշլէմիչէն։

Անմեղկելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ անթուլանալի. անլքանելի. գռ, կէվշէմէզ։

Անմեղութիւն. թէ, թիւ. թէց, թիւք. (գոյ)։ անմեղ գալն. ազատութիւն ի մեղայ. գռ, սուչսուզլուգ։

Անմեռ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ ոչ մեռանօղ. անմահ. գռ, էօլմէմիւզ. պիմիֆթի։

Անմեռուկ. մեռկի, աւ. այ, օք. (գոյ)։ է բանջար ինչ թթուաշ և պաղատու, որ և ասի փրփրեմ. գռ, աէմիզ օթու. գրս, փէրփրէհէն. արգ, պաղէմիւլ համգա։

Անմերձենալի. ‖ տես Անմատչելի։

Անմիաբան. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ ոչ միաբանօղ. անհամաձայն. անհամերաշխ. գռ, ուլմայան. միհասիպէթսիզ։

Անմիաբանութիւն. թէ, թիւ. թէց, թիւք. (գոյ)։ տարաձայնութիւն. անհամերաշխութիւն. գռ, ուլմազլըգ. միհասիպէթսիզլիք։

Անմիամանական. ի, աւ. այ, օք. (ած)։ անկզորդական. անյարակցական. գռ, պիր եէրէ կէլմիչէն։

Անմիամանականութիւն. թէ, թիւ. թէց, թիւք. (գոյ)։ անմիամանական գալն. անյարակցութիւն. անկզորդութիւն. գռ, պիրլիքսիզլիք։

Անմիջաբար. (ած)։ առանց միջոցի. առանց միջնորդի. գռ, արալըգսըզճա։

Անմիջական. ի, աւ. այ, օք. (ած)։ այն որ չունի զմիջնորդ ինչ. շարայար. գռ, պէօլիւնմէմիչ։

Անմիս. (ած)։ ոչ ունօղ զմիս. ոչ բաղկացեալ ի մսեղէն գոյացուէց. գռ, էթսիզ։

Անմիտ. մտի, իւ. իյ, կամ այ, օք. (ած)։ ոչ ունօղ զմիտս. անխել. անղգայ. ոչ առնօղ ի միտ. յիմար. գռ, ակըլսըզ. փիքիրսիզ. զհիմնարկ շարկըն. գրս, պիկիրսիզ։

Անմիմիթար. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ առանց միսիթարուէ. ոչ միսիթարօղ. ոչ սփոփօղ. գռ, թէսէլլիսիզ։

Անմնայ. (ած)։ ոչ մնացօղ. անկայուն. փոփոխելի. գռ, գալմայան։

Անմշակելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ որ ոչ կարէ մշակիլ. անհերկելի. գռ, չէփտ սիւրիւլմէզ։

Անմոլար. } ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ որ ոչ
Անմոլոր. } կարէ մոլորիլ. որ չէ մոլորեալ. անսխալ. անխոտոր. անվրէպ. գռ, եանկըլմազ. եանկըլմըզ։

Անմոռանալի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք.

Անմոռաց. ռացի, ռացիս. ցիկ, ցիւք.

Անմոռացելի. լ-ոյ, լեաւ. լեայ, լեօք. (ած)։ ոչ մոռացօղ. առանց մոռացման. գռ, ունուԹմազ. ունուտուլմազ։

Անմօրուս, կամ անմօրուս. (ած)։ ոչ ունօղ զմօրուս. առանց մօրուսաց. գռ, սաքալըզ։

Անմուղ. մղի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ ոչ մուղ. անսովոր բեռնի. և այս ասի զընաբակէ. զգաւանակէ ձիոյ և իշոյ, և այլոց

նմանեալ • գծ, ածական. եռագլ. ալըշտարգ։
Անմաւատ • մտել, իւ • իյ, իւք • (ածական) • անմոռաց նելի • ոչ մոռանալ • գոյ • կիսիլ՝ հիւանդ • կիսիմ՝ կիսիմ՝ ես • ոչ ուշադիր • ոչ ուշադրութեան • գոյ, կիսիմ՝ եղբ օրհնեալ • գոհութեան օրհնական։
Անմանրանելի • լուծ • լեաւ • լեայ • լեզք •
Անմաւանչ • մանչի • չիւ • չիչ • չիւք • (ածական) • ոչ հանգիստ զինուկ • անձայն • անհրաշիւն • անբարբառ • լուռ • գոյ, չըմի եղծիչ էն • սէս չգործական • սէլէնկոիզ • սուս։
Անմոռաբար • (մակբայ) • անմոռաբար • յիմարաբար • գոյ • փիլիսոփայական • յիմարական • անհամարագոյն • անհամարագոյն • գոյ • փիլ փիլիսոփայ • փիլ ածական • փիլ շահկրն։
Անմոռամատ • ացայ • ացիր • անալ • (չեշտ) • անմիտ լինել • կորուսանել գիտելու • անգոյ անալ • յիմարիլ • գոյ, փիլիսոփայ օրհնագուշակը գոյի եղծիչ • չըսըրմագ։
Անմոռաթիւն • թիւ, թիք • թիւց • թիւք • (գոյ) • յիմարաւէն • անհամարաւէն • գոյ, փիլիսոփայական • զիհինփիլիք • շահկրնիլք։
Անմոռաւոր • ի • աւ • ացք • (ածական) • անմեր ձաւոր • անհպաւոր • հեռաւոր • գոյ, եագլաշտարգ • ուրդագ։
Անմօրուս • ‖ տես Անմորուս։
Անոյագ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • որ ոչ յաղթ ուտելով • անկուշտ • գոյ, տօյմագ։
Անոյագաբար, անյագապէս • (մակբայ) • առանց յագելոյ • առանց չտանալոյ • առանց կշտանալոյ • գոյ, տօյմայագագ։
Անոյագութիւն • (ածական) • անյագելիւն • գծ, տօյմագ։
Անոյագութիւն • թիւ, թիք • թիւց, թիքք • (գոյ) • ոչ յագելիւն կերակրով • գծ, տօյմանագլուշ։
Անոյալիճ • ի, իւ • իյ, իւք • } (ածական)
Անոյալճական • ի, աւ • ացք • } (ածական)
անպատուելի • անընդհատելի • գոյ, եղնիկ մեզ • ալճ օրհնագ։
Անոյար • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • ոչ յայտնի • ծածուկ • անելուն ալճ • գոյ, պէլլեսիլ • նէմնալեւմ • գոյ • նամիկ յոյս։
Անոյարագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • առանց անյայտ • յոյժ ծածուկ • գոյ, զայրեթ պէլլեսիլ։
Անոյաւէմ • էցի • էա • էլ • (չերգոծ) • անոյայտ առնել • անելուն առնել • գոյ, պէլլեսիլ եղծիչ • իզնի պաճըրմագ։
Անոյաւիմ • էցայ • էաց • իլ • (չեշտ) • անոյայտ լինիլ • անելուանալ • գոյ, պէլլեսիլ օրհնագ։
Անոյաւոթիւն • թիւ, թիք • թիւց, թիքք • (գոյ) • անոյայտ գոյնանելութիւն • գծ, պէլլեսիլիք։
Անոյանդորը • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • ոչ ուշ նօղ զընդդարձակութիւն • նելի • գոյ, տատ • էա • ոչ ուշօղ զհանգստութիւն • գոյ, ըռահաճարդ • պիհուզուր։
Անոյաշաղ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • աննախանձ • ոչ չարակիօղ • ոչ մանացօղ • աննախանձելի • գծ, հասէտ եղծիչէն • փախըլ լըգ եղծիչէն • հասէտիլ։
Անոյապալ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • առանց յապալելոյ • անդանդաղ • ոչ յամօղ • փոյթ • երագ • գոյ, էհմալըրդ • չափըդ։
Անոյապալաբար • (մակբայ) • առանց յապալանաց • անդանդաղօրէն • անվրէհեր փութով • գոյ, էհմալըրդչա։
Անոյաղ } ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • ձա-
Անոյաջաղ } խորդ • ձախողական • վատաբաղդ • գոյ, ագախ • իգպալըրդ • ուղղըտուղ։
Անոյաջողութիւն • թիւ, թիք • թիւց, թիքք • (գոյ) • ձախողութիւն • վատաբաղդութիւն • գոյ, ագախլիք • իգպալըրդլագ։
Անոյաջորդ • ի, աւ • ացք • (ածական) • ոչ ուշօղ զյաջորդ • անփոխանորդելի • անփոխանակելի • գոյ, միւլաղմամիզ • ես, անփոխոխելի • գոյ, ուէյիշլմիզ։
Անոյատակ • ի, աւ • ացք • (ածական) • ոչ ունօղ զյատակ • յոյժ խորագոյն • գոյ, ուիպ սիզ • փէք ուէրին • գոյս • պիփըյայ։
Անոյատկապէս • (մակբայ) • պիտակաբար • լաւ իմիք • գոյ, ուշարընա պէրի պէնզիր։
Անոյատուկ • տկի • աւ • ացք • (ածական) • ոչ սեպհական • գոյ, պի մագասա։
Անոյար • (ածական) • ոչ յարօղ • ոչ կցօղ • գոյ, պիճիչմիզ։
Անոյարդար • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • ոչ յարդարեալ • անկազմ • անպատրաստ • գոյ, սիւղէնսիզ • գուդուլմամըշ • փէրտասըզ։
Անոյարիր • (ածական) • անկցելի • անյարմար • գոյ, պիճիչմիզ • միանսիպէմէզ • ես, ոչ յառնօղ • ոչ կանգնօղ • անյառնելի • անանգնելի • գոյ, էօգասըր գալգմագ։
Անոյարկ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) • ոչ ունօղ զառաստաղաւոր ծածկոյթ • գոյ, էօրճիմէսիզ • ես, ոչ ունօղ զառն • ոչ ունօղ զառնելի բնակուն • գոյ, էվճիլճանէսիզ • մէքանըշը։
Անոյարմար • (ածական) • ոչ ունօղ զյարմարութիւն • անբաղդաւոր • անհամեմատ • անպատշաճ։

անդէպ • պառ՝ մինասխօսելով. պէտ • պարս՝ նաստաղ։

Անյարմարագիր • (=ած)՝ ունօղ զանյարմար գիրս • անյարմարապէս գրօղ. անպատակարան գրեալ • պառ՝ հեգնաբանօղ եաման • եագրաբանօղ եաղբ • խմբասիրող։

Անյարմարագործ • (=ած)՝ գործօղ զանյարմարս • պառ՝ ուխտանաւէղ խշեհէն • պարս՝ նաստաղքեաբ։

Անյայ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (=ած)՝ անտահմանի • անեզը • անբաւ • անչափ • պառ՝ ուռնա եօգ • նիհայեհնիով։

Անյեղ • (=ած)՝ անփոխոխելի • անյեղաշրջելի • անայլայլելի • պռ՝ ան կիշելիճգ տեծմիճգ։

Անյեղաբար • } (=ածբ)՝ առանց փոփոխ
Անյեղապէս • } մանի • պառ՝ ան կիշելիչելիճգ։

Անյեղաշրջելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք •

Անյեղափոխելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք •

Անյեղդելի • եղիլ՝ կաս • կաց՝ կօք •

Անյեղլի • յեղլ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ անփոխոխ • անայլայլելի • պռ՝ ան կիշելիճգ։

Անյեղօրէն • ‖ տես Անյեղաբար։

Անյերկուանալի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ անեերկբայելի • անտարակուսելի • հաւատալի • ստոյգ • պռ՝ լիւսիկհիով սահիկ։

Անյիշաչար • ի՝ աւ • աց՝ օք • (=ած)՝ ոչ յիշող զվրէպ չարիս իւր յումէքէ • ոչ ինդրօղ զվրէժ ընկալեալ ինասան • անոխակալ • հնգ • պռ՝ կհնամին գարշը օլան քհմինքհլերի խաթըրա կհեթիրմէյին • մահճաւալ • մազլըմ։

Անյիշատակութիւն • թե՝ թէ • թեց՝ թէք • (գ=)՝ ոչ յիշելն զարիս յայլմէ կրեալս • ոչ լինելն վրէժինդիր ընկալեալ ինասան • անոխակալութիւն • հնգ • պռ՝ քհմինկհի անմա մազլըգ • արհեղ սագլամանագ • մազլըմլըգ։

Անյիշատակ • ի՝ աւ • աց՝ օք • (=ած)՝ ոչ ունօղ զայիշատակ • ոչ յիշելցեալ • մոռացեալ • պռ՝ անըլմազ։

Անյիշատակութիւն • թե՝ թէ • թեց՝ թէք • (գ=)՝ ոչ յիշատակութիւն • ոչ յիշումն • մոռացումն • պռ՝ անըլմազլըգ • ոնուռաւմազ։

Անյիշելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ ոչ յիշատակելի • մոռանալի • պռ՝ անըլմազ։

Անյղկելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ որ ոչ կարէ յղկիլ • անողոր • կելի • պռ՝ փերաաչ ալմազ չհիլայ Թուխմազ։

Անյողդողդ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (=ած)՝ հաստատուն • կայուն • անփոփոխելի •

պառ՝ գալի • մամուռ։

Անյոյս • յուսի՝ իւ • ից՝ իւք • (=ած)՝ ոչ ունօղ զյոյս • յուսահատ • անհնանելի • անյուսալի • պռ՝ ումուտուզ պրս՝ նաումիւմետ։

Անյուշ • (=ած)՝ անյիշատակ • պառ՝ անըլմազ։

Անյուշ առնել • ‖ ոչ յիշել • ջնջել զվիշտ ատկ իւրմ իմիք • պառ՝ անմոռազ • ատընը պաճըլմազ։

Անյուսագոյն • գունի՝ իւ • ից՝ իւք • (=ած)՝ յուսահատագոյն • պառ՝ փէք ումուտուզ։

Անյուսալի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ ոչ յուսալի • անյուսադրելի • պռ՝ ումազ • ումուտուզ։

Անյուսալից • ‖ տես Անյոյս։

Անյուսամուտ • ացայ • այիր • անալ • (էիշ=)՝ անյոյս լինել • յուսահատիլ • պռ՝ ումուտուզ օլմազ։

Անյուսութիւն • թե՝ թէ • թեց՝ թէք • (գ=)՝ անյոյս գոլն • պակասումն յուսոյ • յուսահատութիւն • պռ՝ ումուտուզլըգ։

Անյօդ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • } (=ած)՝ ոչ
Անյօդական • ի՝ աւ • աց՝ օք • } յօդեալ • ոչ կցեալ • ոչ բաղադրեալ • ոչ միաւորեալ • պռ՝ պիճիչհիճգ • պիրլհնհճգ։

Աննաճադրելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ որ ոչ կարէ դնիլ յաճախ • որ ոչ դնի ի սկզբան • պռ՝ իլք գօյուլմազ։

Անննախանձ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • } (=ած)՝
Անննախանձոտ • ի՝ աւ • աց՝ օք • } ոչ նախանձօղ • ոչ նախանձելի • պռ՝ հասէտ էճմհլհն • հասէտսիզ։

Անննահանջելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ անկասելի • անհրաժարելի • պռ՝ կէրլի տէօնիլմէզ։

Անննաւագնաց տեղի • ‖ կէմի կէչմիճտիկի եէր

Անննենգ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (=ած)՝ ոչ խաբեպախօղ • ոչ նենգօղ • անխաբդախ • առանց նենգութեան • պռ՝ հիլէսիզ։

Անններգործելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ այն՝ որ՝ յոր ոչինչ կարէ ներգործել • յոր ոչինչ ազդէ • պռ՝ էէսիր էճմհլ • քեար էճմհզ։

Անննեղելի • լ՝ ց՝ լեաւ • լեաց՝ լեօք • (=ած)՝ անճոպելի • պռ՝ աճիլ օլմհճմազ։

Անննեղուն • (=ած)՝ անհմուտ • անտեղեակ • պռ՝ էէճիկ օլմայան • ճհմաճի։

Անննիւղ • (=ած)՝ որ ոչ նուազի յիմիք • անկարօտ • լի ամիս • պռ՝ էհտուճօղլը • մհօճճհճօղլը • Թէքմիլ • պրս՝ պլինիչսիզ։

Անննիւաղարար • (=ածբ)՝ անննուազարար •

անպակասաբար • գա՛ճ, հչ[illegible]ճաՀպզճա։

Անհաղթ • Թե՛, Թե՛ • Թե՛ց, Թե՛ք • (գ•ց)՝ անհնազանդ։ անպակասական • անհպատասխան • գա՛ճ, մեօչ[illegible]ճաՀպզլզգ • գ•բա • պինչյալի։

Անհիմն • (=ծ)՝ անհիմնված • գա՛ճ, ուշագրկալ։

Անհիմնված • լ•ց, լ՛ա՛ • լ՛ա՛ց, լ՛ա՛ք • (=ծ)՝ ոչ հիմնվող • ոչ հնչ՛ող • ոչ մրա՛փող • գա՛ճ, ուշագրկալ։

Անհիվանդ • լ՛, լ՛ա՛ • լ՛ց, լ՛ա՛ք • (=ծ)՝ ոչ ունող զհիվանդ • ոչ ունող զմարմին • գա՛ճ, մարդկային • քերթ[illegible]ական • Թե՛նիսիզ։

Անհնար • լ՛, լ՛ա՛ • լ՛ց, լ՛ա՛ք • (=ծ)՝ ոչ հնար՛ելի • ոչ ունող զհնարս • գա՛ճ, հագեցնելզ • Ես՝ ոչ ձեռացեալ • անկերպ • անհագմ՛ • գա՛ճ՝ ևօբաամնելզ • պիչհմնիզ • Թասլագ։

Անհնարին • (=ծ)՝ անխոնարհելի • անընդհնձ՛ելի • անզիջանելի • գա՛ճ՝ ալշագլանամալ • եևնիլիմզ • իզլամ օլմաղ։

Աննման • լ՛, լ՛ա՛ • լ՛ց, լ՛ա՛ք • (=ծ)՝ ոչ նմանող՝ ոչ հաւասարօզ • անհամեմատ • գա՛ճ, պհնդհչ մէզ • ուշմալ • պիմնհնկնա • գ•բա՛ • նահչ մեծաւ։

Անհնչական • լ՛, լ՛ա՛ • լ՛ց, լ՛ա՛ք • (=ծ)՝ ոչ ունող զնչական • գա՛ճ՝ նհչանալզ՝ Ես՝ ոչ ունող զնչանակութ[illegible]ճ • գա՛ճ՝ մանանալզ։

Անհնչյուն • մաբի՛ • բա

Անչեզրելի՝ թե, թէ՝ թէց, թէ՛ք՝ (գ»ց)՝ անթեւրեալ՝ անսխալական՝ անխոտորելի՝ ուղղակի՝ գաղ, էլիլելիք՝ տօղաուլուգ՝

Անչէն՝ չինի, իւ՝ ից, իւք՝ (ած)՝ ոչ ուշ նող զչինուած՝ անմնդաբնակ՝ առանց շինուածոց՝ աւերակ՝ ամայի՝ գաղ, չէնլիքսիզ՝ խոսիզ՝ խարապ՝ գ»ց, եչպան՝

Անչէջ՝ չէջի՝ չէւ՝ չէց՝ չէ՛ք՝ ՝

Անչիջանելի՝ լ»ց՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝ (ած)՝ այն որ ոչ չիջանի՝ գաղ, սեօնմէզ՝

Անչնորհ՝ ի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ ապա շնորհ՝ ապերախտ՝ գաղ, էլիլք պիլմէզ՝ ես, անչէնեմ՝ ազեղ՝ գաղ, նօրսանլըզ՝ եադրշըգ»ըզ՝

Անչնորհակալ՝ ի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝

Անչնորհակալութիւն՝ լեաի՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝ (ած)՝ անգոհ՝ ապաշնորհ՝ ապերախտ՝ գաղ, էլիլկ պիլմէզ՝ գ»ց՝ նասիփսաս՝

Անչնորհութիւն՝ թե, թէ՝ թէց՝ թէ՛ք՝ (գ»ց)՝ ապերախտութիւն՝ գ»ց, էլիլք պիլմէզլիք՝ ես, անչէնզէնութիւն՝ գաղ, եադրշըգ»ըզլըգ՝

Անչնչական՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ած)՝ անշնչացեալ՝ անշունչ՝ գաղ, նէնֆէսսիզ՝

Անչնչանալ՝ ացայ՝ ացի՛ր՝ անալ՝ (չէշտ»)՝ պակասիլ ի շնչոյ՝ նուաղիլ՝ մեռանիլ՝ գ»ց, նէնֆէսի՝ քէսիլմէք՝ պայըլմագ՝ էօլմէք՝

Անչնչութիւն՝ թե, թէ՝ թէց՝ թէ՛ք՝ (գ»ց)՝ պակասումի շնչոյ՝ նուաղումն՝ մահ՝ գաղ, նէնֆէսսիզլիք՝ պայըլմագ՝ էօլմէք՝

Անչշուկ՝ չշկի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ անմռունչ՝ անձայն՝ առանց հնչման՝ գաղ, սէսսիզ՝

Անչշուկ լինել՝ ‖ անձայն կալ՝ գաղ, սէսսիզ տուրմագ՝

Անչրթելի՝ լ»ց՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝ (ած)՝ անկողոպտելի՝ անյափշտակելի՝ անկորզելի՝ գաղ, թալան օլմայան՝ սօյուլմայան՝

Անչուն՝ չնչի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ ոչ ուշող զչուն՝ ոչ ուշող զհոգի՝ գաղ, ձանսըզ՝ նէնֆէսսիզ՝ գ»ց՝ պիճան՝

Անչուշտ՝ (ածեան՝ ե ւէբի ւալֆ»ց)՝ ճշմարիտ՝ անստուտ՝ անվրէպ՝ անեղբայր՝ անկեղծ՝ անխաբդախ՝ անաչառ՝ գաղ, խիլափըզ՝ շիւսիկէսիզ՝ հիլէսիզ՝ միւրայիսսիզ՝ ես՝ անշարժ՝ անխախտ՝ անխառնուիմանվրդով՝ անքրցի՝ գաղ, տէփերնէմէսիք՝ էմին՝ քէսէրսիզ՝ ես՝ անչփոթ՝ անխառնական՝ անփոփոխ՝ անյետզիլ՝ գաղ, գաւրշըգ»ըզ՝

Անչուք՝ չքի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ անպա

միւ՝ անփառաւոր՝ անվայելուչ՝ արհամարհ՝ անարգ՝ ստոր՝ գաղ, չէօհրէթսիզ՝ սիզ՝ իքբասնըզ՝ խիխտարսըզ՝ պայազի՝

Անչափաբան՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ած)՝ ոչ ուշող զչափմարան՝ անվթեր՝ անհամբար՝ գաղ, մաղազասըզ՝ քիչէսիզ՝ ամպարբըզ՝ ես՝ յայտնի՝ անծածուկ՝ հրապարակաւոր՝ գաղ, էչկեաբէ՝

Անչրչունչ՝ ‖ տես Անշշունչ՝

Անչրջելի՝ լ»ց՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝ (ած)՝ անփոփոխելի՝ անայլայլելի՝ գաղ, տէյիշիլմէզ՝ տէօնմէզ՝ թէպտիլ օլմազ՝

Անչտիպ՝ ի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ անխառնական՝ գաղ, գաբըլըդ»ըզ՝ ես՝ անվրդով՝ գաղ, վէվկէսիսիզ՝

Անչքանամ՝ ացայ՝ ացի՛ր՝ անալ՝ (չէշտ»)՝

Անչքիմ՝ եցայ՝ էաց՝ իլ՝ անհասանելի՝ անպատուել՝ անպատուիլ՝ գաղ, չէօհրէթսիզլիք՝ խիխտարսան տիւշմէք՝

Անչքութիւն՝ թե, թէ՝ թէց՝ թէ՛ք՝ (գ»ց)՝ անպատուութիւն՝ անվայելչութիւն՝ գաղ, խիխտարսըզլըգ՝ չէօհրէթսիզլիք՝

Անշօշափ՝ շափի՝ փիւ՝ փից՝ փի՛ք՝

Անշօշափելի՝ լ»ց՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝ (ած)՝ որ ոչ կարէ շօշափիլ՝ անըմբռնելի՝ գաղ, եօգշանըլմազ՝ թաւթաւլմազ՝ գ»ց՝ նէպէսսուս՝

Անողորմ՝ ի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ } (ած)՝

Անողորմացեալ՝ ելոյ՝ ով՝ ոց՝ ովք՝ } ոչ ողորմացօղ՝ անշրջելի՝ անպարփակ՝ անպատուհանակելի՝ անշրջափակելի՝ անեզանսահման՝ գաղ, չէվրէսիզ՝ նիհայէթսիզ՝

Անոխ՝ (ած)՝ ոչ ուշող զոխս՝ անոխակալ՝ գաղ, գարէզսիզ՝

Անոխակալ՝ ի՝ իւ՝ աց՝ ագ՝ (ած)՝ ոչ պահող զոխս՝ անյիշաչար՝ գաղ, գարէզսիզ՝ քէնսիզ՝ գ»ց՝ պիքխինէ՝

Անոխակալութիւն՝ } թե՝ թէ՝ թէց՝ թէ՛ք՝

Անոխութիւն՝ } (գ»ց)՝ ոչ պահելն զոխս՝ անյիշաչարութիւն՝ գաղ, գարէզսիզլըգ՝

Անողորկ՝ (ած)՝ ոչ ուշող զողորկութիւն՝ անկոկ՝ անհարթ՝ խորտաբորտ՝ գաղ, սիւզլէնմէմիք՝ եամուր եամսաս՝

Անողորմ՝ ի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ (ած)՝ անգութ՝ խստասիրտ՝ գաղ, մէրհամէթսիզ՝ զալըմ՝ գ»ց՝ պէլեազար՝

Անողոք՝ (ած)՝ անպաշտելի՝ անզիջուցանելի՝ գաղ, եավաշտայ գտուլ էթմէզ՝ միլայիմլանմազ՝

Անողոքելի՝ լ»ց՝ լեաւ՝ լեաց՝ լեզք՝

(ած) : ‖ Նոյն և լինդ վիճոյնն :

Անողջախոհ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : բղջախոհ • պղծասէր • պոռնիկ • առասպել :

Անոհմ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : անկերպ • անկարգ • անդէպ • անյարմար • խառնիխուռն • պճ, եօլսուզ • պիչխմիկ • խօրեաստ :

Անոյժ • ուժի, իս. ից, իւք • (ած) : ակաթ • անզօր • պճ, գուվէթսիկ • տէրմանսըզ • պոռ , նաճխւալան :

Անոչ • ուչի, իս. անուշունք, կամ անոչք • ուչից , իւք • (ած) : քաղցր • հաճելի • բարեհամ • պճ , թաճլը :

Անոտ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : որ ոչ ոտնաւ. անիւնդոտ • պճ, էէրլիսէն սը չտամայան

Անոպաշ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : անխոհեմ • անհաւան • յիմար • բարեմտաց • ապերախտ • պճ, սեօղ սիչինէլիչին • նագըս • շաշկըն • էլլիք պիլմէզ • Նա, լքեալ • խոպանացեալ • պճ , խարտաշ • վերան :

Անոսա • ի, իս. ից, իւք • (ած) : ոչ ունօղ զոսա • ոչ ունօղ ջնիւղ • պճ, պուսատըզ • տալարը • Նա , անընդոստ • պճ , էէրլիսէն սը չտամայան :

Անոտն • ոտին, ոտնիս • ոտինք, ոտնից, ոտնիւք • (ած) : ոչ ունօղ զոտս • պճ, այագսըզ :

Անոտք • ոտից , ոտիւք • (գոյ) : կողմն ոտից • տեղին մերձ ոտից • պճ, այաղընդըն Թաբաքը • այաղընդըն էանը :

Անորակ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : ոչ ունօղ զորակաւ • ոչ ունօղ զորակաւոր • անգոյն • պճ , Թարզը օլմայան • բէնկսիզ :

Անորդի • ւոյ , ւով • ւոց , ւովք • (ած) : ոչ ունօղ զաւակ • պճ, էվլատսըզ • պոռ , պիչիբէզնէտ :

Անորիշ • (ած) : անորոշ • անբաժանելի • անանջատ • պճ , այրըլմայըդ :

Անորոտ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : ոչ որոճացօղ • պճ , հէվիշսիզ :

Անորոշ • ի, իս. ից, իւք • (ած) : ոչ որոշեալ • անբաժան • անզանազան • պճ , այրըլմայըդ • սէչիլմէսիք :

Անորոշաբար • (ՈՒՖ) : անբաժանաբար • անզանազանապէս • անբացայայտաբար • պճ , այրը լմայաւագ • սէչիլմէյէրէք :

Անուաձև • ի, իս. ից, օք • (ած) : ունօղ զձև անուաց • պճ, Թէքէռլէկ կիսլի-սիւսէվէվէր :

Անուանաբար • (ՈՒՖ) : միայն անուամբ • պճ , սատէ իսմի իչէ :

Անուանադէտ • գիտի, աւ • աց, օք • (ած) : գիտօղ անուան • ձանաչօղ զանուն իրիք • պճ , իսմ պիլիճի :

Անուանադիր • դրի, իս • աց, օք • (ած) : դնօղ անուան • անուանօղ • պճ , սա գօյմէտս :

Անուանադրեմ • եցի • եմ • ել • (ՆԷՊ) : անուն դնել ումեք • պճ , սաըլըը գօյմագ :

Անուանադրութիւն • Թէ , Թիւ • Թեաց , Թիւք • (գոյ) : դնումն անուան ումեք • անուանակոչութիւն • պճ , սա գօյմասը :

Անուանական • ի , աւ • աց , օք • (ած) : այն ամ որ վերաբերի անուան • պճ, սադայ մի ըն Թալիք օլան : Իսկ ըն քէրԹազայ անուանական կոչի ուղղական հոլովի • պճ, պիճայ :

Անուանակերտ, կամ անուանակերտ • ի, իս • ից , իւք • (ած) : Նա որ շինէ զանուն ումեք • պճ , սա եափըճը :

Անուանակիր • կրի, աւ • աց, օք } (ած) :
Անուանակից • կցի, աւ • աց, օք }
կրօղ զանուն ումեք • կցորդք միևնոյն անուամբ • համանուն • պճ , սատտաշ • պոռ , հէվէսամ :

Անուանակոչ • (ած) : կոչօղ անուան • դնօղ անուան • պճ, սաըլը վէրէն • սա գօյան :

Անուանակոչեմ • եցի • եմ • ել • (ՆԷՊ) : անուանադրել • անուանիլ • պճ , սա գօյմագ • սաըլը վէրմէք :

Անուանակոչութիւն • Թէ , Թիւ • Թեաց , Թիւք • (գոյ) : անուանադրութիւն • պճ , իսմ գօյմասը • սաըլը վէրմէք :

Անուանակրութիւն • Թէ , Թիւ • Թեաց , Թիւք • (գոյ) : կրումն անուան ումեք • անուանակոչութիւն • պճ , սատտաշլըգ :

Անուանակցիմ • եցայ • ցիր • իլ • (ՆԷՊ) : անուանակից լինել • հաղորդիլ ընդ անուամբ ումեք • պճ , սատտաշ օլմագ :

Անուանակցութիւն • Թէ , Թիւ • Թեաց , Թիւք • (գոյ) : հաղորդակցութիւն անուան • միանուանութիւն • պճ , սատտաշլըգ :

Անուանաշատ • (ած) : ունօղ զշատ անուն • բազմանուն • պճ , չօգ սաըը օլան :

Անուանարկ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : վատանուն • վատահամբաւ • առասել անարգ • պճ , պէնամ սընկին • պոռ , չըրմսըը :

Անուանաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ած) : անուանի • հռչակաւոր • պճ , նամտար • սաըը սանըը :

Անուանեմ • եցի • եմ • ել • (ՆԷՊ) : դնել զանուն ումեք • զանուն ուրուք յիշել • յորջորջել • պճ , սա գօյմագ • սաըը անմագ • սաըը չաղըրմագ • պոռ , նամխաէն , սէդ , Թէսմիյէ :

Անուանի, նշոյ, եաս, էայ, էօք. (ած)։ համբաւաւոր, հռչակաւոր, ականաւոր, երեւելի. ած, նամանաւ, մէշնուր, պոբս, նամիկը։

Անուանուր, ի, աս, այ, օք. (ած)։ ունօղ անունը. ած, թէ ինչ անունի։

Անութ, անթի, իս, իցյ, իւք. (գոյ)։ այն մասն մարմնոյ՝ որ է ի նեղքոյ թեւոյ, անթ. անթառակ. ած, գօղթուզ ալեծը. պրս, պէզալ

Անուղեղ. (ած)։ թիւր. ծուռ. ած, էյ, լի. պրս, նարաճե։

Անուղղայ, ի, իս, իցյ, իւք. (ած)։ անուղղելի. անդէնդէլ. անհնաւան. ած, տօղցուելու, խելաշ օլմազ. անօղ ալիդմիդը. Նա, անուղեղ. թիւր. ած, էյլի. պրս, քէպռաս։

Անուղղական. ‖ տես Անուղղայ։

Անուղղակի. (ածք.)։ կողմնակի. խոտոր. նակի. ըստ միոյ կողմնի. ած, ոյդըրըլմա. պէր թաղաքեան։

Անուղղելեթէ. թէ, թը. թէց, թիք. (գոյ)։ անուղեղդոլի. թիւրելէ. ած, էյլիւնք։

Անուն. անուան, ուամբ. ուանց, ուամբք. (գոյ)։ է ձայն ինչ, որով իւրն կոչի. ած, աւտ. պրս, նամ. իսմ։

Անուանագրուելթէ. ‖ տես Անուանադրուելթէ։

Անուշակ. ‹ ի, աս, այ, օք. (ած)։ ոչ ուժգնաշունչ. ‹ նշող ինչ. զուրկ ի գոյից. չքաւոր. ած, եօգսուզկեաս. պրս, նասար։

Անուշ. (ած)։ ոչ ունօղ զուշ. անոիա. ած, սէրսէմ. պրս, պիհուշ։

Անուշադիր, դրի, իս, այ, օք. (գոյ)։ է նիւթ ինչ սպիտակ նման պաղպեղի և բարակի. որոյ են երկու ազգ, մինն արուեստական, որոյ գլխաւոր նիւթն է ձանձախաւրեի. և միւսն բնական՝ գոյացեալ ի բոլո երկրի, մանաւանդ ի կողմանս լերինց. արկել ի ջուր յամանան՝ վասն ցրուացուցանել. ած, նիշատըր. պրս, նաւշատիր։

Անուշակ. ի, աս, այ, օք. (ած)։ համեղ. բուրեհամ. ախորժելի. ած, տաճըլը լեզեթլի։

Անուշահամ. ի, աս, իցյ, իւք. (ած)։ ունօղ զհամ անոյշ. քաղցրահաճակ. ած, տաճլը. չէշնիլի։

Անուշահոտ. ի, իս, իցյ, իւք. (ած)։ ունօղ զհոտ անոյշ. քաղցրահոտ. ած, տաճլը գօգուլա. պրս, խօշպուչ։

Անուշահոտիմ. եցայ. եայ. իլ. (էնդուռ)։ բուրել զհոտ անոյշ. ած, տաճլը գօգմագ։

Անուշահոտուելթէ. թէ, թը. թէց, թիք. (գոյ)։ անուշհոտիլ հոտոյ. ած, գօգու թաճլըլըղը. պրս, զահէլի։

Անուշաճաշակ. ի, աս. այ, օք. (ած)։ համեղաճաշակ. քաղցրահամ. ած, տաճլը։

Անուշահոտութիւն. թէ, թը. թէց, թիք. (գոյ)։ զուարթամոտիլ. բարեսրտիլ. ած, շաղ փիլթիրլիլիք. խօշ թապիէթլիք։

Անուշարար. ի, իս. իցյ, իւք. (ած)։ քաղցրացուցիչ. ած, թաճլը էտիճի։

Անուշեմ. եցի. եամ. ել. (էնէրջիդ)։ քաղցրացուցանել. ած, թաճլըլըմագ։

Անուշութիւն. թէ, թը. թէց, թիք. (գոյ)։ քաղցրութիւն. համեղութիւն. ած, թաճլըլըգ։

Անուորդ. ի, աս. այ, օք. (գոյ)։ գործաղիր անուայ. ած, չարպ չվիրէն. պօձըրլըկաս չէքէն. մագալաձը։

Անուս. ի, իս. իցյ, իւք. (ած)։ ոչ ուսանօղ. ոչ ուսեալ. անհմաստ. անկիրթ. ած, էօկիրէնմէիք. ամէմի։

Անուսուելթէ. ‖ տես Անուսումնուելթէ։

Անուսումն. (ած)։ անգիտութիւն. անվարժ. ապէտ. դուհմիկ. ած, պիր շէյ պիլմէզ. էօկիրէնմիշ. ճահիլ։

Անուսումնասիրելթէ. թէ, թը. թէց, թիք. (գոյ)։ ոչ ունելն զուսումն. անուսուցեալ. ապիտուէ. դուհմուէ. ած, իլմնէիզլիք. ճահիլլիք։

Անուսուցք. (ած)։ այն որ չէ ի ուերջնոյէ խրիքէ. անվայրապիակ. անուրիք. որպիսի է ասէ. ած, մէքթանսըզ։

Անուտելի. լոյց, եաս. եայ, էօք. (ած)։ այն որ ոչ ուտի. անճաշակելի. ած, եէնմէզ։

Անութ. անոյ, բուլ. բոյ, բուլք. (գոյ)։ օդ շղթայագոյն, երկաթի, կամ փայտեայ, որ գնի ի պարանոցի չարագործաց. ած, հալգայ. թասմայ. պրս, կէլլասկեան։

Անուր. ‹ (ած)։ այն որ ոչ ունի ուր։

Անուրեք. ‹ անկարօտ սեղջոյ. անուրեքք. ած, մէքթանսըզ։

Անուրջք. անրջոյ, ովք. (գոյ)։ երազ. տեսիլ. ած, տիւշ. հէյալ։

Անող. (ած)։ ոչ ունօղ զոք. անտէրունջ. անօգնական. ած, տաճսըզ. տահպսըզ. պրս, պիքէս։

Անոյր. ‖ տես Անկիշտոյր։

Անչարչար. (ած)։ ոչ չարչարեալ. ոչ չարչարելի. ած, խակէնձէսիզ։

Անչարչարելի. լոյ, լեաս. լեայ, լեօք. (ած)։ ոչ կրօղ զչարչարանս, կամ որ ոչ կարէ չարչարիլ. ած, խակէնձէ օլմազ. սըզ. խակէնձէ օլմազլըզ։

Անչափ. ի, իս. իցյ, իւք. (ած)։ ոչ ունօղ

ղչափ • անհուն • անբաւ • գոշ, էօլչիւ֊սիւզ • պոռ, պիւնեղոպէղ։ Նա, չափազանց, աւտաքչի չափով • անչափաւոր • գոշ, էօլչիւլէ կէլմիշ, էօլչիւլմիշիշ։ պոռ, պիմիր։

Անչափագիր • (ած)։ որոյ չափն ոչ կարէ գրել • անպարագրելի • գոշ, էօլչիւսիւս եազըլա կէլմիշ • էօլչիւսիւզ։

Անչափական • (ած)։ որոյ չափն և սրբա֊նաձեւն ոչ կարեալ լինի • անհուն • գոշ, էօլչիւս ոլմիւնէ տիւշմիշ կիշին • էօլչիւսիւզ։

Անչափահաս • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ոչ հասեալ ի չափ • մանկահասակ • գձ, սասլի։

Անչափանիլ • (ձե, ձբ • ձե֊ց, ձբ֊ք • (գոյ)։ անհնազի • անբաւանալ • անսահմանանալ • գոշ, էօլչիւսիւզլէնիւք։

Անչոփ • (ած)։ այն որ ոչ պոխ • որ չէ խարշելոյ • գձ, հաշլանմամարգ։ Նա, անընդ֊դիմահար • անքակտելի • անլուծանելի • գոշ, սեօգիւլմէմիք։

Անչոփանելի • լ֊ց, լ֊ա֊ • լ֊ց֊ց, լ֊ք֊ (ած)։ անոյպոպանելի • անարհամարհելի • անծաղրելի • գոշ, ոյընդրվող • մասկարոյ օլունմազ։

Անչոփաս • (ած)։ ոչ ունօղ զչոփասանի֊ • անչոփասելի • անհնազելի • անսպառելի • կատարեալ • գոշ, էգքոիքսիզ • գուսուր֊ սուզ • թէհլիմ։

Անչոփաս • (իա֊կ֊ց)։ անդադար • հանապազ, յարաժամ • շարունակաբար • առանց մէկ֊ կատրանի֊ • գոշ, էգքոիլմէյէնէք • տոյդիմ։

Անչոփասանի֊ • թձ, թբ • թձ֊ց, թբ֊ք • (գոյ)։ անհնազանդի֊ • գոշ, էգքոիքսիզլիք։ Նա, հանապազորդաբար • գոշ, միւռէմիլիք։

Անչոփ • (ած)։ ոչ պոխելի • ոչ պոխեալ • գոշ, սագլամնամարգ։

Անչոփակիմ • եցայ • եայց • իլ • (չէզոս)։ դանդաղիլ • վհեհրտալ • յապաղելով խոյս տալ • գոշ, էգմալլըզ էֆէմ֊ք • կիւնն կիւնէ պրագպագ գայընմագ։

Անչոփասան • (ած)։ ոչ ունօղ զպոխա֊ սան • գոշ, պէգէմիսիզ։

Անչոփէսա • լ • իւ • ից, իւք • (ած)։ ոչ պոխել • գոշ, սագլամնամարգ։

Անչոփանանոխս • (իա֊կ֊ց)։ առանց պոխ պանուխ • անդգուշաբար • գոշ, սագլամյա բագ • մուգոյխ օլմայարագ։

Անչոփանդ • պաճուճի, իւ • ից, իւք • (ած)։ անզարդ • անարդ • գծուճ • նուաստ • գոշ, ոօնանմամարգ • չէօհրէնմիզ պոյսուլու։ Նա, անարուեստ • գձ, ուստալըգսըզ • հիւրէսիզ։

Անչոփանդաբար • (իա֊կ֊ց)։ անզարդա֊ պէս • գծծօրէն • գոշ, զիւհրէնմիզճէ։ Նա, անարհեստաբար • գոշ, ուստալըգսըզճա֊ սը։

Անչոպման • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ անսահ֊ման • անկոպար • անչափ • անբաւ • գոշ, սընըրը օլմայան • էօլչիւսիւզ • քարէր֊ սիզ։ Նա, ոչ պոյմանադրեալ • աւտաքոյ դաշինն • գոշ, դաւիլսիզ։

Անպաշար • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ոչ ունօղ զպաշար ձանապարհի • գոշ, ազըգսըզ• գոյս • պիճուշէ։

Անպատան • (ած)։ ոչ ունօղ զպատանս • անծածկոյթ • մերկ • գոշ, սարկիլսըզ • էօրթիւսիւզ • չըլպագ։

Անպատասխան • (ած)։ չունօղ զպատաս֊ խանի • գոշ, չէվապսըզ։

Անպատեհ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ անպատ֊ կան • անվայել • անյարմար • անդէպ • անպաշտօն • գոշ, մինասիպսիզ • եազըշըգսըզ • գոյս • նահէմմար։

Անպատիժ • պատժի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ոչ պատժեալ • առանց պատժոյ • գձ, չէզասըզ։

Անպատիր • (ած)։ ոչ խաբօղ • ոչ խաբ֊ եալ • անխաբ • գոշ, պլատեճմայան • ալ֊ ատանմայան • պլատանմամարգ։

Անպատիւ • տուի, տուիւ • տուից, տուիւք • (ած)։ անարգ • նուաստ • գոշ, իքրամ֊ սըզ • իճճիպոպսըզ • գոյս • պատասը։

Անպատկան • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ անոյպատշաճ • անյարմար • գոշ, եազըշըգ֊ սըզ • մինասիպսիզլիք • գոյս • նախօշ։

Անպատկառ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ոչ պատկառօղ • անամօթ • գոշ, ութանմա֊ սըզ • առէպսիզ • գոյս • սէխսիզնէսարէ։

Անպատճառ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ոչ ու֊ նօղ զպատճառս • ոչ պատճառեցեալ • յի֊ մէքէ • գոշ, սէպէպսիզ։ Նա, առանց բե֊ րելոյ զիւնաստս • գոշ, էօզրէրսիզ • մա֊ հանապըզ • գոյս • պիլմէզ։

Անպատճառաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ոչ ունօղ զպատճառ • առանց պատճառի եղեալ • վայրապար • զուր • ընդ վայր • գոշ, նէֆիլէ։

Անպատմելի • լ֊ց, լ֊ա֊ • լ֊ց֊ց, լ֊ք֊ (ած)։ այն որ ոչ կարէ պատմիլ • անճառելի • գոշ, նագլ օլունմազ • վասֆ օլունմազ։

Անպատշաճ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Անպատշաճական • ի, աւ • ից, օք • անյարմար • անպատեհ • անդէպ • գոշ, էա֊ գըշըգսըզ • մինասիպսիզլիք • գոյս, թէկմիլ։

Ա Նպատասադիր · դրի, դրաւ · դրաց, դրօք · (ած) : որ ոչ դնէ զպատիւս ուրիք · չպատուօղ · անպատգօղ · պած , խղճէն ելմիկեկին · իքրամ ելմիկեկին :

Ա Նպատուասէր · սիրի, աւ · աց, աք · (ած) : որ ոչ սիրէ զպատիւս · որ ոչ խնդրէ զնոսա · պած , իքրամ սեվմիեքիք :

Ա Նպատուաստ · ան , տիւ · տից , տիւք ·

Ա Նպատուաստելի · լ-ոյ , լ-եաւ · լ-եաց , լ-եօք · (ած) : ոչ պատուաստեալ · ոչ կցեալ · անկցելի · պած , աշըզլ · էքօսիզ :

Ա Նպատուաւոր · ի , աւ · աց , աք · (ած) : ոչ ունօղ զպատուաւոր · այսինքն ոչ ունօղ զնա-խապարիսպ , կամ զչորքասպան օրմս · և այլ զքաղաքաց , զբերդից , և զայլոց նմանեւաց · պած , հիսաբսըզ տուվաբսըզ :

Ա Նպատուեմ · եցի · եա · ել · (ելբ ֆոր) : ոչ պատուել · անպատիւ առնել · անարգ գնել · պած , իքրամլամամագ :

Ա Նպատուհաս · ի , իւ · ից , իւք · (ած) : անպատիժ · պած , գազէպսիզ :

Ա Նպատում · (ած) : անպատուելի · պած , նագլ օլունմազ :

Ա Նպատուութիւն · թեան , թեաւք · թեանց , թեամբք · (գոյ) : գոյն անպատիւ · արհամարհանք · անարգութիւն · պած , իքրամսըզլըգ :

Ա Նպատասպար · ի , իւ · ից , իւք · } (ած) :
Ա Նպատասպարան · ի , աւ · աց , աք · }
անպատասպարելի · անպաշտպանելի · անտեսուցիչ · անպաշտպան · պած , սըղընմազ-ղը օլմայան · սիփէրլի օլմայան · սահիպսիզ :

Ա Նպատրաստ · ի , իւ · իկ , իւք · (ած) : որ ոչէ պատրաստեցեալ · անյարդար · անկազմ · պած , հազըրսըզ · թէհտարիքսիզ :

Ա Նպատրաստի · } (էէրնէ հազըր) : մինչ-
Ա Նպատրաստից · } դեռ ոչ գոյ պատրաս տուն · յեղկարծառուն ժամու · յանկարծ · պած , թէհտարիքսիզ իքէն · գաֆիլտէն :

Ա Նպատրաստութիւն · թեան , թեաւք · թեանց , թեամբք · (գոյ) : ոչ ունելն զպատրաստութիւն · անկազմութիւն · պած , թէհտարիքսիզլիք :

Ա Նպարագայ · գայի , գայիս · կից , կիւք ·

Ա Նպարագիծ · գծի , գծիս · կից , կիւք ·

Ա Նպարագիր · գրի , գրիս · կից , կիւք ·

Ա Նպարագրական · ի , աւ · աց , աք ·

Ա Նպարագրելի · լ-ոյ , լ-եաւ · լ-եաց , լ-եօք · (ած) : որ հնարօք ոչ չորեակին · անպար փակելի · անպարունակելի · անհուն · անսահման · պած , չչըվըճ եանընտա սընըրը օլմայան · հազաուտաս եօգ · սընըր իչինէ կիրմէզ :

Ա Նպարապ · ի , իւ · իկ , իւք · (ած) : որ չէ ազատ ի գործոյ , որ ոչ ունի ժամանակ ձեռն ի գործ արկանելոյ · որ միշտ զբաղ եալէ ի գործ ինչ , և չունի ժամանակ պարապոյ · պած , պօշ վագթը օլմայան · մաալահաթման ասա պուլմայան :

Ա Նպարապանամ · ացայ · ացիր · անալ · (էէշոռ) : անպարապ լինիլ · զպարապ ոչ գտանել · չունիլ զմիջոց պարապոյ · պած , մաալահաթման ասլա պօշ գալմամագ : Եա , ոչ լինել գաւառիկ · ոչ ունայնանալ · պած , պօշանմամագ :

Ա Նպարապատեմ · թեմ , թեր · թեց , թեք · (գոյ) անպարապ գոլ · զբաղումն գործոյ իրիք · ոչ լինելն ազատ ի պատասխանոյ · պած , մաալահաթման ասլա պօշ գալմամասը :

Ա Նպարխմանալի · (ած) : անպարագրելի յիմացմանէ · անպարփակելի ի մտաց · անհամանելի · պած , ագըլ կըմզլ · զիհնի սըղմազ :

Ա Նպարիսպ · պարսպի , աւ · աց , աք · (ած) : այն քաղաք որ ոչ ունի զպարիսպ ի շրջապատն · պած , սըտէնսըզ · հիսարսըզ :

Ա Նպարկեշտ · ի , իւ · իկ , իւք · (ած) : անհամեստ · անամօթխած · պած , ատէպսիզ · պուռ , շուխսուզ :

Ա Նպարտ , ‖ տես Ա Նպահ :

Ա Նպարտյր · բուրի , բրիս · բից , բիւք ·

Ա Նպարտունակ · նակի , կաս · կաց , կօք ·

Ա Նպարտուելի · լ-ոյ , լ-եաւ · լ-եաց , լ-եօք · (ած) : անշրջակիպ · անպարփակ · անպագրելի · պած , չչեվրէսինեմ սընըրը օլմայան · հաւտաուտաս եօգ · սընըրսըզ :

Ա Նպատաս · ի , իւ · իկ , կամ աց , աք · (ած) : անմեղադրելի · անյանդիմանելի · ոչ անկեալ ընդ մեղադրանաք · պած , մահանաս սըզ · սիհեչմիզ · գընահսըզ · եէրինմէզ :

Ա Նպատիտ · ի , իւ · իկ , իւք · (ած) : առանց պարտուց · անպարտաւոր · ոչ ունօղ զչան ցաւորուն · պած , պօրճսըզ · սուռսըզ · գապահաթսըզ · պուռ , սիկիշնահ · եա , անչաղեցելի · անննաստելի · անընկճելի · պած , էէնիլմէզ · ալեթ օլմազ :

Ա Նպատուագոյն · գունի , իւ · իկ , իւք · (ած) : յաւէտ անպատուաւոր · պած , փէք սուչսըզ :

Ա Նպատուական · ի , աւ · աց , աք · (ած) : ոչ ունօղ զպարտս · ոչ պարտաւորեցեալ · պած , պօրճսըզ · գապահաթսըզ :

Ա Նպատուակիր · կրի , աւ · աց , աք · (ած) : տարապարտուց կրօղ զպատիժ · պած , գապահաթսըզ հզիհէթ չէքէնն :

Անպաբեւելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եօք • (ած) : անյաղթելի • պաշ, եղիվլմխիք :

Անպաբիակ • ի, աւ • ացյ, օք • (ած) : ոչ շրջահայեաց • անպարոյր • պաշ, սընըբրա սըզըջմազ :

Անպէտ • } (ած) : ոչ պիտանացու առ իւր

Անպիտան • } ինչ • անօգուտ • անշահ • պաշ, հին սկիզ իշէ եարամազ • պոբս, փուշ :

Անպիտանանամ • ացյ • ացիր • անալ • (չէշտ) : անօգուտ լինել • պաշ, իշէ եարաթ օլմամագ :

Անպիտանացուցանեմ • ցու-ցի • ցո-ցանել • (ունդ) : անպէտ առնել • աւերել • խանգարել • եղծել • ապականել • պաշ, իշէ եարամազ եթմէք • պօզմագ • քեօթիւլէմէք :

Անպիտանի • ‖ տես Անպիտան :

Անպիտանութիւն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ) : անպիտան գոլն • անշահութիւն • անօգուտութիւն • պաշ, կէրեկսիզլիք • վէֆասըզլըգ :

Անպիտոյ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : անշահ • անօգուտ • պաշ, իշէ եարամազ • պոբս, թէրթէնէնօ :

Անպիտութիւն • ‖ տես Անպիտանութիւն :

Անպղէրգ • ի, աւ • ացյ, օք • (ած) : անդանդաղ • անվեղգ • փույթ • պաշ, էշմիալըզը • իւշէնմէյէն • համաբաթ :

Անպղտոր • (ած) : այն որ է առանց պղտորման • պարզ • վէֆօ • պաշ, պուլանմամըշ • պէռահ • զիւլալ :

Անպղտոյց • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : ոչ ունօղ զպղտոյց • անձանապարհ • պաշ, եօլսուզ օլմայան • ձառէսիզ :

Անպղտչական • ի, աւ • ացյ, օք • (ած) : ոչ ունօղ զպղտուզ • անօգուտ • պաշ, մէյվէսիզ • պոբս, պատպէռէսէթ :

Անպղտչութիւն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ) : ոչ բերելն զպղտուզ • անպղտչասէրութիւն • անարդիւն • պաշ, մէյվէսիզլիք • ֆայիտէսիզ լիք :

Անպղտչուն • • • • • • } (ած) :

Անպտուզ • պղտզ, ով • ոց, ովք • } ոչ ունօղ զպտուզ • անպտղաբեր • անշահ • պաշ, մէյվէսիզ • ֆայիտէսիզ • պոբս, պիոպէր :

Անջան • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : ոչ ունօղ զջանս • անվատասակ • անաշխատ • անփոյթ • պաշ, ձահմսըզ • գայրէթսիզ • ճաճաճըզը • պոբս, պիքիրտսար :

Անջաղջախ • կամ անջախախ • (ած) : անջախ ջախելի • անխոտոռակելի • անփշրելի • անմանրելի • պաշ, փարչըլմամըշ • եղիվլմխիք :

Անջատ • ի, իւ • ից, իւք • կամ ացյ, օք • (ած) : անջատաբար • զատեալ • բաժանեալ • պաշ, այրըլմըշ :

Անջատագովելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եօք • (ած) : այն որ ոչ կարէ փաստաբանութիւն լինել անմեղադրելի • պաշ, օլգի սահմպէթլիք էթմէդ իլէ սուչսուզ չըգամազ • սահպէթլիք օլմամազ :

Անջատական • ի, աւ • ացյ, օք • (ած) : անջատելի • որոշելի • բաժանելի • պաշ, այրըլը :

Անջատեմ • եցի • եա • ել • (չէրթիրդ) : բաժանել • զատել • պաշ, այրըմագ :

Անջինջ • ջնջի, իւ • իցյ, իւք • (ած) : անջնջելի • անեղծ • պաշ, պօզուլմազ :

Անջնջելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եօք • (ած) : անմեղադրելի • պաշ, գընանը լմազ • Ես, անտանջելի • պաշ, ազասըզը • Ես, անմեռաժելի • պաշ, բէտտո օլմազմազ :

Անջնջական • ի, աւ • ացյ, օք • } (ած) :

Անջնջելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եօք • } անեղծանելի • պաշ, պօզուլմասըզ :

Անջուր • ջրոյ, ով • ոց, ովք • (ած) : ուր ոչ գոյ ջուր • յամայք • չոր • պաշ, սուսուզ • գուռուռ • պոբս, պիոպ :

Անջրդի • գ-ոյ, ւով • եաց, եօք • (ած) : այն որ ոչ ունի զջուր • խոնաւազուրկ • յամայքուտ • պաշ, սուսուզ • գուռագ • Ա երեթ վարի գոյականապէս • և նշանակէ անջուր տեղի • անջուր անապատ • ծարաւուտ երկիր • պաշ, գուռաճ • գրա • պոբս, պիէապան :

Անջրդին • ‖ Նոյն է ընդ վերոյն :

Անջրդիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ) : անջրդի լինել • անջուր գոլ • յամայքիլ • ուսչորիլ • ի պակասուիլ ջրոյ • պաշ, գուռաուսմագ • գուռաճ օլմագ :

Անջրդութիւն • թե, թբ • թեց, թբք • (գոյ) : անջրդի գոլն • պակասուիլ ջրոյ • յամայքութիւն • պաշ, սուսուզլըգ • գուռաճլըգ :

Անջրելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եօք • (ած) : անջնջելի • անեղծանելի • պաշ, պօզուլմասըզ :

Անջրպետ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) : խարոյց • միջոց բաժանօղ • պաշ, պէօլմ : Իսկ մերթ նշանակէ զանջրպետեաւ տեղին • պաշ, պէօլմէնմիւշ եէր :

Անջրպետարան • ի, աւ • ացյ, օք • (գոյ) : տեղի որ միջոցս է բաժանեալ • կամ որ կարէ բաժանիլ • պաշ, պէօլմէնմիւշ եէր • պէօլմէնէճէք եէր : Ես, միջոց բաժանօղ • պաշ, պէօլմ :

Անջրպետեմ • եցի • եա • ել • (չէրթիրդ) : որոշել ընդ միջ • անջատել զմի իրն ի միւս

ալ խոցոց՝ ի միջն արկանելով. կամ բա֊
ժանել զմի ինչ՝ ի մէնջ միոյն Թողլով՝ ի
միջ երկոցունց. գաձ, պէօլմէք. այլըմագ.
Ես, ընդ միջ մտանելով խոցոց լինել առ՝ ի
արգելուլ զմասորդումին անջոկ առնելոց.
գաձ, արգայս կիրմէք. արարմագ.

Անջոկառումն, ենէ, ենէ֊ ենէց, ենէք. (գ.ոյ.)
անջատումն. բաժանումն. գաձ, այրըմագ֊
լըգ. Ես, խոցոց միջոց. գաձ, պէօլմէ.

Անասկի. (ած.) անչափ. անհամար. գաձ,
հօլչէնսիզ. գարս, պիճիք. Ես, արտաքոյ
դաշնի. անպայման. գաձ, գասկըսըզ.

Անաչ. ի, իս. ից, իւք. (ած.) ոչ սահեալ.
անսխալական. գաձ, գայմասըզ. սիւրչքսիզ.

Անսահման. ի, իս. ից, իւք. (ած.) ոչ ու֊
նօղ զսահման. անեզր. անպարագրելի.
գաձ, սընըրսըզ. հուսուսսըզ. գարս, պիճիք
լան. Ես, անբացորոշ. գաձ, պիճիքսիզ.

Անսահմանաբար. (ւռՖ.ոյ.) առանց սահ֊
մանելոյ. գաձ, սընըրսըզճա. Ես, անբա֊
ցորոշապէս. գաձ, պիճիքսիզճէ.

Անսահմանելի. լ.ոյ. լեաւ. լեայ. լեօք.
(ած.) որ ոչ կարէ սահմանիլ. անեզր.
անկատար. անպարագրելի. գաձ, սընըր֊
սըզ. սընըր պիճիմ կիրմէզ.

Անսաղալ. (ած.) անսահ. անսպիտաք.
գաձ, գայմազ. սիւրչմէզ. Ես, անչղդղդղ.
անփոփոխ. անշարժ. հաստատուն. գաձ,
մանաւանդ. գամլ. Ես, չամառ. կամակոր.
անգիջանելի. գաձ, իննատմի.

Անսասրսեաբեր. ի, իս. ից, իւք. (ած.)
ոչ բերօղ զսազարսեաս. գաձ, եաբրագ
վէրմէչէն. գարս, պիճիքլի.

Անսամ. ասցի. սա. սալ. (էԽՏոՒ.) լսել.
հնազանդիլ. հաւանիլ. գաձ, սեօզ մէյ֊
նէմէք. Ես, սպասել. գաձ, պէչքլէմէք.

Անսպիտաք. քի. քիս. քից. քիւք.

Անսպիտաքելի. լ.ոյ. լեաւ. լեայ. լեօք.
(ած.) ոչ գոյժակցօղ. ոչ սահօղ. առանց
սպիտաքման. գաձ, գայմազ. սիւրչմէզ.

Անսանձ. ի, իս. ից, իւք. (ած.) ոչ ունօղ
զսանձ. արձակաբարսան. գաձ, կէմսիզ.
գարս, պիճիքսիզճա.

Անսասան. նի, նիս. նից, նիւք.

Անսասանելի. լ.ոյ. լեաւ. լեայ. լեօք.
(ած.) ոչ դիպուածոյ. ոչ սասանօղ. անդիպ֊
ուելի. անշարժելի. առանց երերման.
անխաղաղ. գաձ, սարսըլմազ. գլմըլտան֊
մագ. գարս, իւսթիւլար. Ես, հաստատուն.
կայուն. գաձ, գամլ. մանաւանդ. գարս, լեմն.

Անսասո. սի. սիս. սից. սիւք.

Անսասուելի. լ.ոյ. լեաւ. լեայ. լեօք.
(ած.) անխրատ. անուղղայ. խելս. սասմ֊
բակ. անզգաստ. անմտաձեւի. անհնազանդ.
գաձ, սեօզ սէյնէմէզ. իզլամ օլմազ. եա֊
վաշ. զարկի օլաննամազ. գարս, շիւթսու.

Անսասուեմ. եցի. եա. եվ. (էԽՏոՒ.) ոչ
լսել խրատու. ընդդիմանալ. սասմբա֊
կիլ. գաձ, սեօզ սէյնէմէմէք. իզլամ
օլմամագ. լիճահաթի կէմէմէք.

Անսասուելի. ենի, ենիս. ենից, ենիք. (գ.ոյ.)
անխրատութիւն. խելսութիւն. անսանձաձեւ.
սասմբակութիւն. անհնազանդութիւն. անզգաստ
ենի. անմտաձեւութիւն. գաձ, իճնատենըլըգ.
զարկեցըլըգ. գարս, նաֆկըմանի.

Անաբ. ի, իս. ից, իւք. (ած.) անաբռնող.
անձնեռնդ. գաձ, տօղուչսուզ. չինսիզ
չօզալմայան. գարս, նաղայչնէմէ.

Անեզրի. (ած.) ոչ ունօղ զսեզրին. գաձ,
Թօկումսուզ. Ես, ոչ ունօղ զսեզրին արա֊
ենի. գաձ, նէֆսի օլմայան. պի նէֆս.

Անեզրնաւոր. ի, աւ. այ, օք. (ած.) այն
որ ոչ ունի զսեզրին. գաձ, Թօկսուզ.
Ես, որ չէ եղեալ ի սերմանէ առն. որ֊
պիսի էր մարմինն քրի. գաձ, նէֆսաէն
իլէրի կէլմիչէն.

Անեզր. (ած.) ոչ ունօղ զսեզր. պակասեալ
ի սիրոյ. գաձ, մահչաչէմսիզ. գարս, պիճիքլի.

Անելի. (ած.) ոչ անացեալ. ոչ ունայնա֊
ցեալ. որ չէ անոտի. գաձ, պօշ օլմայան.
նաֆիլէ օլմայան.

Անսխալ. կամ անսղալ. ի, իս. ից, իւք.
(ած.) ոչ սխալօղ. առանց սխալման.
անվրէպ. գաձ, եաղլըշսըզ.

Անսխալասուեղծ. ի, իս. ից, իւք. (ած.)
առանց սխալման սուեղծօղ. անվրէպ առ֊
նօղ. գաձ, եաղլըշսըզը կէլէնի.

Անսխալ. (ած.) անվարձ. անգին. առանց
վարձուց. առանց գնոյ. գաձ, իւճրէմէ֊
սիզ. գարս, պահասըզը.

Անսկզբնաբար. (ւռՖ.ոյ.) առանց սկզբան.
գաձ, պաշլանղըճը օլմայարագ. եվվէլսի
օլմայարագ.

Անսկզբնական. ‖ տես Անսկիզբն.

Անսկզբնակից. կցի. կցիս. (ած.) հաղորդ
անսկզբնուն ուրեք. նման ունիք անբա֊
կիզբն, և ըստ այմ՝ որդին միածին անսկզբ
նակից սուի հօր. գաձ, եվվէլսիզլի իչտագ.

Անսկզբնուեթի. Թէ, Թի. Թից, Թիք.
(գ.ոյ.) անսկիզբն գոլի. ոչ ունելն զսե֊

կիզքն • պատ՝ պաշտանդեալը օլմամագ։

Անկիզքն • սկզբան , ամբ • անց , ամբք • (ածական) ։ ոչ ունօղ զսկիզքն • որ մեզմէ նշանակէ ոչ ունօղ զսկիզքն ժամանակի , կամ զսկիզքն էութեան • և բառ այսմ՝ ասի Հայր ամ՝ նոյնպէս և որդին և հոգին ամ ասին անբան կիզքն։ Իսկ մեզմէ նշանակէ ոչ ունօղ զսկիզքն յորմէ արտադրեցի կամ ծագիցի • և բառ այսմ՝ Հայր ամ՝ միայն ասի ա նակիզքն • պատ՝ պաշտանդեալը էօգ։

Անանուղ • անդիր , իւ • ից • իւք • (ածական) ։ ոչ բարեաք անուցեալ • պատ՝ եղի պէսպէսիմիչ։

Անասելի • լոյ • լեաւ • լեաց • լեօք • (ածական) ։ ոչ ունօղ զսոյ • ոչ կրօղ զբաղդ • անկարօտ կերակրոյ • պատ՝ աշքդմաղ • գրեթէ չէքիդ։

Անսուաղ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ քաղցեալ • սովել • նօթի • անձաշակ • պատ՝ ած • օրուձրու։

Անսուաղանդամ • այց • այիր • անալ •

Անսուաղիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք) ։ անսուաղ լինել • քաղցեալ կալ • անձաշակ մնալ • սովիլ • նքօղիլ • պատ՝ ած տուրմագ։

Անսուաղութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ քաղցուցմն • սովուցմն • կարօտութիւն կերակրոյ • նքօղուցմն • պատ՝ ած՝ աշքդը • պրա , կիւբրնեկին • պրա , ձաւ։

Անսուգ • (ածական) ։ ոչ ունօղ զսուգ • պատ՝ եաս սրգ։ Եա՝ ոչ սգայցէ • պատ՝ եաս օլաննայան։

Անսուտ • ստի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ անսուտ լի • ճշմարիտ • ուղիղ • սաղդ • պատ՝ եալանսըզ • խիլաֆսըզ։

Անսուրբ • սրբոյ , սվ • ոց , սվք • (ածական) ։ անմաքուր • պիղծ • պատ՝ մանաւանդ • պիղծ • պրա , նաւսաք։

Անսպառ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ անսպառ ուելի • անվերջանալի • անեզրանալի • անսպակասելի • պատ՝ թիւքնէմիզ։

Անսպառութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ անսպառ լինելն • անսպակասութիւն • անհնարս զուարթեան • պատ՝ թիւքնէմիզլիք։

Անսպի • պուց , եաւ • եաց , եօք • (ածական) ։ ոչ ունօղ զսպի • ոչ ունօղ՝ի մարմնի զիշան վիրաց • անարատ • պատ՝ պէրէսխ օլմայան • եալաց նիշանէսխ օլմայան • պէրէսխիզ։

Անսպուժելի • լոյ • լեաւ • լեաց , լեօք • (ածական) անհնահանդելի • անկասելի • պատ՝ կիլրի տեճնիզ

Անստահակ • ի , եաւ • ից , օք • (ածական) ։ չունօղ զստահակութիւն • բարեկիրթ • հնազանդ • անսա յօղ • հեզ • հանդարտ • պատ՝ ուօրնէ • մնալըմ՝

Անստահակութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ անընդդիմանալի • անհակառակելի • պատ՝ քարշը կելնիմիզ։

Անստացական • ի , եաւ • ից , օք • (ածական) ։ ոչ ունօղ զստացուածս • անմնչ • պատ՝ էհմիմիչին ։ Եա՝ անստանալի • պատ՝ էհմինիլմիզ։

Անստացուած • ի , իւ • ից , օք • (ածական) ։ ոչ ունօղ զստացուածս • ոչ պահօղ զստացուածս • պատ՝ մալ էհմինմիչին • մալ սաղլամայան • պրա • պիմայիչ։

Անստացութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ անընչութիւն • աղքատութիւն • չքաւորութեամբ • պատ՝ եօգսուլլուգ։

Անստգիտա • տի , տիւ • տից , տիւք •

Անստգամնելի • լոյ , լեաւ • լեաց , լեօք • (ածական) ։ անմոլար • անվրէպ • անսխալ • ճշմարիտ • ուղիղ • իրաւացի • պատ՝ խիլաֆսըզ • սահիհ • Եա՝ անմեղադրելի • անպարսաւ • պատ՝ մահանասըզ։

Անստեղծ • ի , իւ • (ածական) ։ ոչ ստեղծեալ • ոչ արարեալ • անեղ • և ի նա միայն ասի • պատ՝ եարատըլմամըշ • պիխալագ։

Անստեղծական • ‖ Նոյն է ընդ վերնոյն ։

Անստերիւք • րի , րիւ • րից , րիւք • (ածական) ։ անստոյգ • անմոլար • անվթար • ստոյգ • պատ՝ խիլաֆսըզ • սահիհ։

Անստուեղի • լոյ , լեաւ • լեաց , լեօք • (ածական) ։ անբաժանելի • անանջատելի • անորոշելի • պատ՝ պէօլնմնէմէզ • պըրըլմազ։

Անստոյգ • տուգի , իւ • ից , իւք • կամ այ , օք • (ածական) ։ անհաւատալի • ստայօղ • պատ՝ խիլաֆ • պրա , լան։

Անսուտ • սուտի , տուտւ • ից , օք • (ածական) ։ անկարգ • խառնիխուռն • պատ՝ նիզամ՝ սըղ • գառմագառըղ։

Անսուտեր • րի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ որ ոչ ունի սուտեր • անմեծանալի • անմտան՝ի խաւարել • անաղօտ • պայծառ • պատ՝ կէօզկէսիզ • գարանլըգսըզ։

Անսուտելագիծ • ‖ (ածական) ։ անկշռելի քան

Անսուտելագիր • ‖ գահկեալ • անեղծանելի գրեր • պօղուզլամագ համեթըլա եաղլըմըշ։

Անսուտելատիպ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ մշտափայլ • ամենատպայծառ • պատ՝ պըչկէճ փաուլաղ։

Անսրբութիւն • թեան , թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ անսուրբ լինելն • անմաքրութիւն • պղծութիւն • պատ՝ մանասաուլըղ • փիսլիք։

Անսփոփ • • • ‖ (ածական) ։ ոչ ունօղ զըս

Անսփոփելի • լոյ • ‖ փոփանա • անմխիթար • պատ՝ թէսէլլիսիզ։

Անվազ • (ած) • ոչ վազող • ոչ արշաւօղ • պառ, գօշմազ։

Անվախճան • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անսահման • անվերջանալի • պառ, սօնաւուզ։ Աս, որ ոչ ունի վերջին վախճան • կամ որ չէ կարգեալ առ իմն իրըն՝ ի վերջին վախճան • պառ, ագրպէթ • պէզ • պառ • պիէնձամ։ Աս, անմահ • անմեռ • պառ • էօլիւմնիւզ։ Աս, անսպառելի • պառ • տիւքէնմէզ։

Անվաճառ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անվաճառելի • պառ • սաթը լմնալ։

Անվայելուչ • եւլի, չաւ • չայ • չօք • (ած) • անպատկան • անյարմար • անդէպ • պառ, միմոսախպէթլու։ Աս, անշնորհ • ագէզ • պառ, շէօհրէթսիզ • չիրքին • պառ, նազկյա։

Անվայելչանալ • թէ, թը • թէց • թիք • (գոյ) • անյարմարուիլ • ագէզլուիլ • պառ, ոչկնանագէզլուիլ • շէօհրէթսիզլիք։

Անվայր • (ած) • ոչ ունօղ զվայր • ոչ ունօղ զտեղի • անուրիք • պառ, եէրսիզ, եուրտսուզ։

Անվայրակեալ • ‖ տես Անկոծան։

Անվայրապարկեալ • (ած) • որ ոչ կարէ փակիլ՝ի վայրի խիք • անպարապարելի • անուրիք • պառ, եէրէ եուրտս սըրմազ։

Անվան • . . . . . } (ած)։
Անվանական • ի, աւ • ից, օք •
Անվանելի • լւոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • } (ած)։

անուէրժելի • անպարտելի • անյաղթելի • պառ, կէրլիչնմէզ • ալեթ օլմազ։

Անվաստակ • ի, աւ • ից, օք • (ած) • ոչ վաստակօղ • ոչ աշխատօղ • պառ, չալըշմամըշ։ Աս, անմոնջ • պառ, եօռաւլմազ • պառ • պիրէնձ։

Անվաանելի • լւոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած) • անծախելի • պառ, Թէկնի օլմազ • զչի օլմազ։

Անվար • (ած) • ոչ վարեալ • ոչ ի գործ արկեալ • պառ, իշլէ գօշուլմամըշ։ Աս, ոչ հերկեալ • ոչ մշակեալ • կորպ • պառ, չիֆթ սըրըլմամըշ՝ի գրա • պառ, եէպան։

Անվարժ • ի, իւ • ից, իւք • } (ած) • ոչ
Անվարժական • ի, աւ • ից, օք • } վարժեալ • անկիրթ • պառ, ադէմի • պառ • հէվազի։

Անվարժանալ • թէ, թը • թէց, թիք • (գոյ) • անկիրթանալ • պառ, ադէմիլիք • պառ • ալիչմա • ուրդ • զաքիրլեթ։

Անվարկ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անվարկաբեկելի • անկարծելի • անմտածելի • պառ, զանն օլունմազ։ Աս, ոչ ունօղ վարկուն • անմեծար • պառ, բաղրէթսիզ։

Անվարձ • (ած) • ոչ ունօղ զվարձս • ոչ ա-

ռօղ զվարձս • առանց վարձուց • պառ, հագըրլ • հագ ալմայան • իւէրլէթսիզ • պառ • պիլմիւզա։

Անվաւեր • ի • աւ • ից • օք • (ած) • ոչինչ արժօղ • անզօր • ունայն • ոչինչ • պառ, նաֆիլէ • պօշ • պառ • հէվէճ։

Անվաւերաբար • (մակբ) • յաւմպէտս • ընդվայր • պառ, իշլէ եարամայարագ։

Անվեհեր • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անդադար • անդուլ • անյապաղ • անձանձրոյթ • պառ, էվմալսըզ • իւէշէնմէզ • պառ • շուխկին։ Աս, անկասկած • անտարակոյս • աներկբայ • պառ, իշկիլսիզ • շիւպհսիզ։ Աս, յանդուգն • համարձակ • անեղկիւղ • լիրբ • պառ, առէպսիզ • պառ • սէխիւնսարբ։

Անվեհերանալ • թէ, թը • թէց, թիք • (գոյ) • անդադարանալ • անյապաղանալ • պառ, էվմալսըզլըգ։ Աս, անկասկածանալ • անեղկ բայնալ • պառ, իշկիլսիզլիք։ Աս, յանդգնանալ • անպատկառանալ • պառ, առէպսիզլիք։

Անվերադիր • (ած) • ոչ ունօղ զվերադիր • ոչ բարդեալ • պարզ • պառ, իւտսաէ գօնալ մամըշ • եալընգաճ։ Աս, ոչ ունօղ զվերագոյ • անվերադրանչելի • պառ, իւտսիւնսիւզ։

Անվերակացու • ուի, ուաւ • ից, օք • (ած) • ոչ ունօղ զվերակացու • անոյգնալու • անիսը նամահալ • անտեսուչ • պառ, կէօզճիւսիւս օլմայան • միւսպաշըսրսըզ • պառ • պիլքէս։

Անվերաբակելի • լւոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած) անծածկելի • անաքօղելի • անպատուաւակելի • պառ • էօրթիւլմէզ • սրբ օլմազ։

Անվերաբակու • կուի, կուաւ • ից, օք • (ած) • ոչ ունօղ զվերաբակու • անծածկոյթ • պառ, պինիչսիզ • էօրթիւսիւզ։

Անվերնագիր • գրի, աւ • ից, օք • (ած) • ոչ ունօղ զվերնագիր • առանց խորագրի • պառ, իւտսա եազըսըզ օլմայան • պալասըզ։

Անվերջ • (ած) • ոչ ունօղ զվերջս • ոչ ունօղ զկոյ • պառ, եարասըզ։

Անվթար • ի, իւ • ից, իւք • կամ ից, օք •

Անվթարելի • լւոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած) • անպիտասելի • անբիծ • անարատ • պառ, քէտէրսիզ • զէտէվէնմիշ։ Աս, ամբողջ • անխախտ • անպայմանելի • անվերապահ • անմոլար • պառ, թամամ • գամի • հիւսնսիզ • ոօղջու • պառ, բաանէ։

Անվթարութիւն • թէ, թը • թէց, թիք • (գոյ) • անպիտասելի • պառ, քէտէրսիզլիք։ Աս, ամբողջութիւն • անվերապահութիւն • անմոլարութիւն • պառ, թամամլըգ • ոօղջուլըգ։

Անվիպելի • լ-ոյ, լ-ւաւ, լ-եայ, լ-եք • (ած) • անպատմելի. անհաւատալի. գ՛, հագ. օրհնանաց

Անվկայ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ ունիօղ վկայ • առանց վկայութ • գ՛, չահաւասլոց

Անվհատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անդրդուելի • անշարժելի • անսասանելի • հաստատուն • գ՛, սաստկութեամբ • գալի • մանաւանդ • ես • անխոտորակելի • անփչելի • անվտանգելի • անվհատելի • անյաղթելի • գ՛, կըրկնեմ • հզիլիզ • զհաւելիզ • հհնիլիզ

Անվհատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ վհատօղ • ոչ երկնչօղ • ոչ լքանօղ • ոչ թուլկացօղ • գ՛, գօրգմայան • էլն կհվհչիլ կհն • ես • ոչ հուսաղօղ • գ՛ • պայքարեցան

Անվճար • ի, աւ • աց, օք • (ած) • առանց վճարման • անվճարելի • գ՛, հօսհնիլիզ • ես • անաւարտելի • անեզրանալի • գ՛, սօնաւուզ

Անվհաս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ վհասօղ • ոչ վհասեալ • գ՛, քհսուիլիզ

Անվհասելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եք • (ած) • որ ոչ կարէ վհասիլ • որ չէ վհասեալ • գ՛, քհսուիլհնիզ • քհսեցնիզ

Անվհանգ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ յորում ոչ գոյ վհանգ • կամ որ հեռի է ի փորձէ • կամ ուր չկայ կասկած վհասուց • գ՛, թհկհլիքհսիզ • մանաւանդարար

Անվոխո • անվոխի, իւ • ից, իւք • (ած) • որ չէ վոխո • գէր • պարարտ • առատաբար • գ՛, սեմիզ • ես, որ չէ ցամաքեալ • գալար • գ՛, քհօրվհ

Անվոխո անցանել • ‖ անվհաս անցանել • գ՛, զարար չէքմհտհն կհչիք

Անվրդով • (ած) • անխռով • անշփոթ • առանց աղմկի • գ՛, վհլվհլհնհիզ

Անվրէպ • (ած) • անսխալ • անմոլար • գ՛, ճանապհրհմզ

Անտան • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ տանեալ • անդարման • անխնամ • գ՛, թհմարսիզ • գործ • պիտեբման

Անտանաւետ • թէ, թի • թէց, թիք • (գոյ) • անդարմանելի • անխնամելի • անհնարին հիւանդութ • գ՛, թհմարսիզ

Անտաղտուկ • (ած) • ոչ տաղտկացօղ • ոչ ձանձրացօղ • ոչ զզուեցօղ • գ՛, օսանմանդ • պէզայ օրհնդ • իքբահ կհմհիզ • ես • անտաղտկանալի • անձանձրանալի • անզզուելի • գ՛, օսանիզ • իքբահ կհզհիզ

Անտանելի • լ-ոյ, լ-եաւ • լ-եայ, լ-եք • (ած) • անկրելի • անբառնալի • անհանդուրժելի • անհամբերելի • գ՛, կհօթհ իւրհիզ • տայան

Ընդհանուր • էջ քհիզ • տայր օրհնանաց • ես • անմերձենալի մտաց • անպարագրելի • գ՛, ֆհքրհ սզդհզ

Անտանօր • (հայ՝ թէղհն) • ի նմին տեղ ես • գ՛, օրատա • գործ • պէրանհա

Անտաշ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ տաշեցեալ • ոչ հարթեալ • անկոփ • անգործ • գ՛, եօնաւմատզ • եօզաւն • ես, անտաշելի • անկոփելի • անողոկ կելի • գ՛, եօնաւմազ • գործ • լհբքհփիք

Անտառ • ի, աւ • ից, օք կամ ովք • (գոյ) • տեղի լկեալ բազմախիտ ծառուվք • կամ բազմեալ ծառոց խիտ առ խիտ անկեալք ի միմեամ վայրի • գ՛, օրման • գործ, թհմանոց, էհիմ • Ասսի երբեմն նշանակէ զմայրին, որ է անտառ վայրի անկոց • յորմէ հասանհն փայտ • գ՛, մհշհլիք • գործ • չէնկհլհսթան • Իսկ երբեմն նշանակէ զմեծ ցառն, որ ըստ մեծի մասին է բազմութեամբ ցան ծառոց • գ՛, չալըլըգ • փհսհնաւլըգ • Իսկ երբեմն նշանակէ զընդարձակ ծառատունկս խիտ առ խիտ անկեալք ի զօսանս • գ՛, աղաճլըգ

Անտառաբոյծ • բուծի, իւ • ից, իւք • (ած) • բուծեալ յանտառի • մնալ և զարգացեալ յանտառս • գ՛, օրմանատ պէրվհրհիզ

Անտառախիտ • (գոյ) • խիտ անտառ • բազմախիտ ծառատունկ • գ՛, սըգ օրման • օրմանլըգ • գործ • պհյհզ • ես, խիտ մանրատունկ • գ՛, սըգ փհրման • Իսկ երբեմն վարի ածականապէս և նշանակէ անտառացեալն խիտ ծառուվք • գ՛, օրմանլը • ես, ոստալից • տերևալից • վարսաւոր • հովանաւոր • գ՛, տալը պուռաղլը

Անտառակ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) • փոքր անտառ • գ՛, օրմանճըգ

Անտառամոլ • (ած) • անտառացեալ վարժեալ և ցան ծառուվք • լկեալ անպհտան թփովք և մալախոտիւք • գ՛, օրհլուք պատմիչ • խորհուրդ օրմուշ

Անտառանամ • ացայ • ացիր • անալ • (էնչդ) • անտառ լինիլ • անտառակերպ խառնիլ • գ՛, օրմանլանմազ

Անտար • (ած) • անտանելի • անհանդուրժելի • գ՛, կհօթհ իւրհիզ • տայանը լմազ

Անտարակոյս • (ած) • ոչ ունիօղ զտարակոյս • անտարակուսելի • աներկբայ • անկասկած • գ՛, շհսհզհնիզ • իշկհլհիզ • պէհկհլհման

Անտարափոխ • (ած) • այն որ ոչ փոխի ի մէջ առ մէս • անփոխադրական • գ՛,

տէլիշլիմէզ · պուլաշմազ։

Անտարբեր · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · անզգա_ նազան · գոհ, ֆարգսըզ։

Անտարտամ · (ած) · անվհատ · անդադար · անյողդողդ · ժիր · պինդ · կայուն · հաս_ տատուն · գոհ, ձեռնարկ · չափրդ։

Անտարր · (ած) · ոչ բաղկացեալ ի տարրէ · աննիւթ · գոհ, հինաւրսրդ · մայէսիզ։

Անտարրաբար · (մակբ) · աննիւթաբար · գոհ, մայէսիզճէ։

Անտարրական · ‖ տե՛ս **Անտարր**։

Անտարրափակ · (ած) · ոչ փակեալ ընդ տարերս · անպարփակ ի նիւթականաց · գոհ, հինաւրս ալէքնա տիւշմիզ · մայէ_ տէն տրշրարը։

Անտեղագոյն · գունի, իւ · լոյ, լուք · (ած) · առաւել անտեղի · անպատշաճագոյն · գոհ, զայէթ մինասիպսէթսիզ · փէք պէթ։

Անտեղեակ · (ած) · ոչ ունօղ զտեղեկու_թի · անհմտատ · անգիտակ · գոհ, վնագուհ_ սուզ · դարս, պիլմայէր։

Անտեղի · ւոյ, եաւ · եաց, եօք · (ած) · ոչ ունօղ տեղի · գոհ, եէրսիզ · Նա, անդէպ · անյարմար · անպատշաճ · անպատկան · գոհ, մինասիպսէթսիզ · եօլսուզ · պէթ · դարս, նահէմմալ։

Անտեղիտալի · (ած) · անչքնաւելի ի գործ_ ծեաց · անգծելի · անճափանցելի · անկիր · գոհ, աւատանլըգ իշլէմէզ։

Անտեղութիւն · թիւն, թիւք · թեաց, թիւք · (գոյ) · անտեղի գոլն · անպատշաճութիւն · գոհ, եօլսուզլուգ։

Անտեսանելի · (ած) · անտեսանելի · անփափա գելի · ոչ տեսանայօղ · ոչ փափագօղ · գոհ, արզուլամմազ · արզուլէմէզ։

Անտես · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ոչ տեսա_ նօղ զուրկ ի տեսութէ · անտեսանելի · անե րևոյթ · գոհ, կէօրմէզ · կէօրմէնմազ։ Նա, անդրմընդնելի ի մտաց · անհասանելի · գոհ, ֆիքիր ալէքնա տիւշմէզ։

Անտեսակ · ի, աւ · աց, օք · (ած) · ոչ ու_ նօղ զտեսակ · անկերպ · անձև · անկեր_ պարան · գոհ, կէօստէրիշմէզ · եօրտամ_ սըզ · դարս, քէյֆսիզ։

Անտեսանան · կանի, նաւ · նաց, նօք ·

Անտեսանելի · լոյ, լեաւ · լեաց, լեօք, (ած) · աներևոյթ · գոհ, կէօրիւնմէզ։ Նա, անդրմընդնելի ի մտաց · գոհ, ագըլ էրմէզ։

Անտես առնեմ · արարի · արած · առնել · (ներգործ) · անփոյթ առնել · զանց առ_ նել · անհոգ լինել · ոչինչ հոգալ · լքա_ նել · գոհ, կէօզսէն պրագմազ։ Նա, ոչ հոգալ · խրթև չտես լինել · գոհ, կէօրմէ մէզլիկ վերմազ։ Նա, ունին ոչ մտաու_ գանել · ոչ անսալ · արհամարհել · գոհ, սէյրէմմէմէք · իշ եէրինէ սայմամազ։

Անտեսեմ · եցի · եա · եալ · (ներգործ) · Նոյն է ընդ վերոյգրն։

Անտեսիլ · (ած) · ոչ ունօղ զտեսիլ · ան_ տեսակ · անձև · գոհ, կէօստէրիշմէզ · հինաւրսրդ · դարս, նահէմմալ։

Անտեսութիւն · թեան, թիւք · թեաց, թիւք · (գոյ) · անտես գոլն · ոչ անկանելն ընդ տեսու_թէ · աներևոյթ · անյայտանալ · գոհ, կէօրմէ_ մէմէքլիք։ Նա, պահպանութիւն տեսութեան · կուրութիւն · չկայացութիւն · գոհ, քէօռլուգ։ Նա, անբռնազանգակելի լինելն ի մտաց · անհասանութիւն · գոհ, ագըլ էրմէմէք։

Անտեւելի · լոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) · որ ոչ տեւէ · գոհ, տույամմազ։ Նա, որում ոչ կարէ օք տակալ · անտանելի · անհան_ դուրժելի · գոհ, տույամըր լմազ։

Անտէր · ‹ (ած) · ոչ ունօղ տէր · ան_

Անտէրունչ · › իշխան · անկառավար · ան_ խնամակալուա · բարձի Թագի եղեալ · գոհ, սահիպսըզ · եաւզուէն տիւշմիշ · դարս, պիշաբէ։

Անտի · (ներգ ֆէշէհէ) · յայնմ տեղւոյ_ ջէ · գոհ, ընտան · դարս, էզմանա։ Եւ մերթ դնի փոխանակ դերանունս յայսմանէ և յայնցանէ · վր ի լեռնէ աստի, այսինքն յայսմանէ · ի քաղաքաց անտի, այսինքն յայնցանէ · Իսկ մերթ վարի իբրև անուն անհոգով · և նշանակէ զայն ամ՝ որ պատ_ կանի անդ եղելոց · կամ որ ոչ լինի յայս_ սիս՝ այլ ի հանդերձեալն · և ըստ այսմ ասի՝ անտի կեանք, անտի տանջանք · ևայլ։

Անտիպ · տպի, իւ · ից կամ աց, օք · (ած) · անտրոշ · անդրաժան · անանձնատ · անան_ ջրպետ · գոհ, այըրըլմազ։

Անտիպ · տպի, իւ · ից, իւք · (ած) · ոչ ունօղ զտիպ · որ չէ տպեալ · գոհ, պասմասըզ։ Նա, անգաղափար · աննմանութիւն · անտեսիլ · անձև · անկերպ · գոհ, քիսվեթսիզ · կէօստէրիշմէզ։

Անտիրագլուխ · գլխի · աւ · աց, օք · (ած) · ոչ ունօղ զտէր և զգլուխ · անառաջնորդ · անիշխան · անկառավար · գոհ, զայլեթսիզ։

Անտիրելի · լոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած) · անչարժելի · աննուաճելի · ազատ · գոհ, եէնիլմէզ · ալը օլմազ։

Անուիք • անառեաց, տեզք • (գ•ոյ) : այն կնոջ ցանկն • հանդերձեալ կեանքն • ոմի և այս կենցաղս կոչի ասուիք • պատ, էօթէ-քի տիւնեայը : Եա, իրքն հանդերձեալ Յինո. որ ինչ գոնուի ի հանդերձեալն • պատ, էօթէ-քի տիւնեատա պուլուճան նէմնէլէր :

Անուխեղծ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական) : անուրատ • ամբողջ • անբիծ • պատ, սաղ • պիւթիւն • էօղիւրսիւզ • պուս, զեպ :

Անուխուր • (ածական) : անտրտում • ուրախ • զուարթ • պատ, շաղ • ֆէռահ • քէյֆի էէրինետ • պուս, պիղէմ :

Անուկար • (ածական) : ոչ ունօղ զուկարութիւն • ուժեղ • զօրաւոր • պատ, գուվէթլի :

Անուղղաբար • (մակբայ) : անօրոշաբար • անբաժանաբար • անանձնաւորաբար • պատ, պյորըլմայարագ :

Անուղելի • լ-ոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ածական) : անօրոշելի • անբաժանելի • պատ, պյորըլմազ :

Անանօրինելի • լ-ոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ածական) : անկարգադրելի • աննօրոգելի • անպայլայլելի • անփոփոխելի • անտրամադրելի • պատ, շուրութա կիրմէդ • տէյի շիմդիզ • պէհէրիմիզ :

Անուհմ • ի, իւ • իմ, իւք • (ածական) : անազգի • վատազգի • պատ, սօղատաէ օլմայան • ալչաղ սօյսուն • պուս, ֆէրման :

Անուուն • (ածական) : ոչ ունօղ ուուն • անյարկ • պատ, էվսիղ :

Անուուական • ի, աւ • աց, օք • (ածական) : որ ոչ ուուեալ լինի ուսիք • անհաղորդական • պատ, ախլաբ վէրիլմէդ :

Անուուս • (մակբայ թէղիւն) : անդուստ • պատ, օլաուսան :

Անուսաւոր • ‹ ի, աւ • աց, օք • (ածական) :

Անուսաւորական • ‹ ոչ ունօղ զուսաւորութիւն • անախոյ • անկիրթ • պատ, պաուսաղըզ • տաղկասըզ • բէսիմսիզ :

Անուրամադրելի • լ-ոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (ածական) : անկարգադրելի • անփոփոխելի • անպայլայլելի • աննօրոգելի • պատ, շուրութա կիրմէդ • տէյիշիլմէդ • պէհէրիլմէդ :

Անուրամադրութիւն • թիւ, թիք • թեաց, թիւք • (գ•ոյ) : անկարգաւորութիւն • անպայլայլութիւն • անփոփոխութիւն • պատ, շուրութա կիրմէդիկլէր :

Անուրուս • ‖ տես Անսուր :

Անրակ • ի, աւ • աց, օք • (գ•ոյ) : ամոլք ոմ, կերայ • որով նշանակին երկու կերոց ոմ, կերք՝ զերեզմանք ընդ պարանոցաւ առ վերին կողմանէ լանջայ՝ մի յայմ, և մի ի

ահեկէ • որք ի խաղացուցանելն զբազուկս վեր ի վայր • շարժին սակաւ ինչ ի ներքոյ ուլան • պատ, կերտան կէմիւկի • օմուզլաբըն էօն դարաքտաքի խբի կէմիւկ :

Անրեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործական) : յանուրս դնել • անուր ի պարանոց արկանել • շղթայ եալ • պատ, հալգայա գօմագ-էնճիլէ ուրմագ :

Անրջական • ի, աւ • աց, օք • (ածական) : այն ոմ որ լինի յանուրջս • կամ որ վերաբերի առ տեսիլս քնոյ • երազական • պատ, էվ-յալ :

Անց • ‖ տես Անցք :

Անցական • ի, աւ • ական, օք • (ածական) : անցաւոր • պատ, կէչիճի • պուս, պիփէնճ :

Անցանեմ • անցի • անց • անել • (չէզոք) : ընդ տեղի լինչ գնալ • յառաջ վարիլ • երթալ • պատ, կէչմէք :

Անցանել ընդ սիրտ • ընդ սաղաւարտ, ևիջ ‖ միով • ընդ մտանել • թափանցել • պատ, կիրմէք • տէլիպ կէչմէք :

Անցանել գիւղք • ‖ խոյս տալ • խոտորիլ • ի բաց գնալ • պատ, սափմագ • սավուշմագ • կէչիպ կիթմէք :

Անցանել զբազմաց • ‖ գերազանցել • պատ, իւստիւն օլմագ :

Անցանել զքանիս • զհրամանաւ • ‖ զանց առնել • արհամարհել • պատ, էմրտէն տըշարը չըգմագ • իշ էէրինէ սայմամագ :

Անցանել զպատուարաւ • ‖ ընդ պատուարն ելանել և ի բաց գնալ • պատ, աշմագ :

Անցանել զաւուրբք • ‖ ծերանալ • զառամիլ • պատ, էհթիյարլանմագ • պուղնամագ :

Անցանել սերոյ • ‖ ապականիլ • պատ, սիւսքէսիլմէք • պօզուլմագ :

Անցանել ձրագի • ‖ շիջանիլ • պատ, սեօնմէք :

Անցանել հասոյ • ‖ ժանուահամ լինիլ • ապականիլ • պատ, պօզուլմագ :

Անցանել վայելչութե, հեշտութե, փառաց, ևիջ ‖ պակասիլ • եղծանիլ • ունայնանալ • պատ, էքսիլմէք :

Անցանել անցիկ ընդ նա • ‖ պատահիլ արկածիկ • հանդիպիլ փորձանաց • պատ, պէլայա օղրամագ :

Անցանել զանցանել • ‖ գեր ի վերոյ լինել • պատ, աշմագ • դաշմագ • իւստիւն օլմագ :

Անցաւ • (ածական) : ոչ ունօղ զցաւ • ազատ ի հիւանդութե • առողջ • պատ, սաղըմսըղ • պուս, պիսէքսիզ :

Անցաւոր • ի, աւ • աց, օք • (գ•ոյ) : անցորդ • ճանապարհորդ • պատ, եօլճու • պուս, կիչզեան : Իսկ ածականացեալս վարեալ •

նշանակել անուանական • եղծական • կորստական • գոռ, կէշտէ • փանի •

Անցաւորութիւն • թեր, թեր • թեց, թիք • (գոյ) • ճանապարհորդութիւն • գոռ, եօշնուլուգ • նս, եղծուածք • ունայնութիւն • գոռ, փանիլիք •

Անցաւութիւն • թեր, թեր • թեց, թիք • (գոյ) • անցաւ գոլը • առողջութիւն • գ, աղըըսըզլըգ •

Անցնանցս առնել • արարի • արա • առնել • (չէշտ) • անցանելով անցանել • անցանել գնալ • գոռ, կէշիպ կիթիք •

Անցնիւր • (ած) • սովորաբար նախդրիւ հոլովի • յանցնիւր • զանցնիւր • սակաւ ուրեք ըստ յոքնականին հոլովի, անցնիւրք, անցնեաց • անցնեաւրքք • նշանակէ իւրաքանչիւր • գոռ, հէր պիրի •

Անցորդ • ի • աւ • աց • ք • (գոյ) • անցաւոր • ճանապարհորդ • ուղևոր • գոռ, կէշիճի • եօշնու •

Անցորդութիւն • թեր, թիք • թեց, թիք • (գոյ) • ճանապարհորդութիւն • գոռ, եօշնուլուգ •

Անցումն • մանի, մամբ • մանից, մամիք • (գոյ) • անցանելը • գոռ, կէշիշ •

Անցուցանել • ցուցի • ցո՛ • անել • (անդող) • տալ անցանել • ընդ տեղի ինչ տանիլ • գոռ, կէշիրիմ • պարս, կիւղէրանիյէն •

Անցուցանել զթել ընդ ասեղն • || մուծանել • գոռ, սօգմագ •

Անցուցանել զմեղս • || քաւել • ջնջել • գոռ, ալի էթիք •

Անցուցանել զաւուրս • || ապրիլ • գոռ, եաշամագ •

Անցուցանել զծրագ • || շինուցանել • գոռ, սեօնտուրմիք •

Անցուցանել չարիս ընդ նա • || չարիս առնել ուիւք • գոռ, պէլայա օղլամմագ •

Անցուցանել զշաւակ • || վիժել • գոռ, չօճուգ կէշիրմիք •

Անցուցանել զնուաւս • || խոտորեցուցանել • խուսափեցուցանել • գոռ, սափտըը մագ • սավուշտուրմագ •

Անցուցանել զամենեքեան • || գերազանցել • գեր ի վերոյ լինել • գոռ, իւսթիւն օլմագ • աշըրմագ •

Անցուկաւ • ցեւոյ • ոյ • ոց • ովք • (ընդառնէ լոքէ) • բայց երբեմն վարի իբրև անուն գոյական, և նշանակէ զվիժածն • գոռ, տօղմատան տիւշէն չօճուգ •

Անցոփ • (ած) • անհնարաւորիթ • անմեղ • զուտ • պարկեշտ • գ, ատէպլի • ըռաղէվլի •

Անցոփական • ի, աւ • աց, ք • (ած) • պարկեշտական • գոռ, ատէպլի վարըշլը • ըռաղէվլի վարըշլը •

Անցոփութիւն • թեր, թիք • թեց, թիք • (գոյ) • անցոփ գոլն • պարկեշտութիւն • գոռ, ատէպլիլիք • ըռաղէվլիլիք •

Անցք • անցից, անցիւք • (գոյ) • անցաւանի կամ անցանելն • գոռ, կէշիշ • պարս, կիւղար • նս, տեղի անցից • գոռ, կէշիմ • եօլ • նս, կիրք պատահար • արկածք • փորձանիք • դիպուածք • գոռ, պէլա •

Անփախառա • (ած) • անփախչելի • անխուսափելի • անխորշելի • գոռ, գաչը լմագ •

Անփակ • (ած) • անփակելի • ոչ փակեալ • գոռ, գափանմայան • աչըգ • նս, ոչ ունօղ զփականս • ոչ ամրացեալ աղխիք • գոռ, գիլխասիլ • նս, անխափան • անաւգել • անհնահանջելի • գոռ, ճէն օլմայան • նս, անպարփակ • անբռնավանդակելի • անպարագրելի • գոռ, սընըրսըզ • սընըրսը կիլմէյէն •

Անփակելի • ւոյ, լեաս • լեաց, լեաց • (ած) • որ ոչ փակի • գոռ, գափանմայան • նս, ոչ փակեալ ընդ սահմանաւս • անփակ • անպարփակ • գոռ, սընըրը ալթընա սիւշմէյէն •

Անփառ • } (ած) • անփառաւոր • անշնիպատակ • } շուք • գծուծ • անարգ • գոռ, իչթիշամմըզը • չեօգրէթմիզ • պարս • սիփէլ •

Անփառաւորութիւն • թեր, թիք • թեց, թիք • (գոյ) • անփառաւորութիւն • անշքութիւն • գոռ, չեօգրէթմիշլիք • սէֆիլլիք •

Անփառունակ • ի, աւ • աց, ք • (ած) • անփառացի • զրկեալ ի փառաց • գոռ, չեօգրէթմիշ • պարս • լէհշաշիւմ •

Անփոխ • փոխի, փոխիս • փոխից, փոխիք • գոռ, ալըշ վերիշ • վերիշլիք •

Անփոխադիր • դրի, դրաւ • դրաց, դրօք •

Անփոխադարձական • կանի, աւ • աց, ք •

Անփոխադրելի • լ-ոյ, լեաւ • լեաց, լեաք • (ած) • անփոփոխելի • անայլայլելի • անյեղլեղելի • գ, տէյիշմէզ • թէպտիլ օլմագ •

Անփոխան • • • } (ած) • այն որ ոչ կարէ փոխանակել • նախիկ • որպ փոխանակ ոչ լինի • գոռ, տէյիշ օլմագ • նս, անփոփոխելի • գոռ, տէյիշմէզ •

Անփոխանակելի • լ-ոյ • } **Անփոխանորդելի** • լ-ոյ • } **Անփոխելի** • լ-ոյ •

Անփոյթ • (ած) • ոչ ունօղ զփոյթ • անհոգ • գոռ, հաճաճը սօղմ •

Անփոյթ առնել • } ոչ ունել զփոյթ • ոչինչ **Անփոյթ լինել** • } հոգալ • ոչինչ ջանալ • անհոգութիւն զանց առնել • գոռ, հաճա հէմիք • հաճաճը սօղմագ •

Անփորձ · · · · · · } (ած)։
Անփորձական · ի · աւ · աց · ք ·
ոչ փորձօղ · գործ, Թէմբրւսպէ էմմէլէն։
Եա, ոչ փորձեալ · գործ, Թէմբրւսպէ օլմա_
մըշ · դարս, նաազմնւսպէ։ Եա, անհմնւսա ·
անփորձառու · գործ, պլիմսպէր · դարս։
քէհպէլէ։

Անփութութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թիւք · (գոյ)։
անհոգութիւն · գործ, հաճախսըզլըգ։

Անփուտ · փսի, իս · ից, իւք · (ած)։ որ ոչ
փսի · անփոխելի · գործ, չիւրւսմէզ։

Անփսի · ‖ աես Ամփսի։

Անփոխոս · · } աես ի Նեբքոյ Անփո_
Անփոխոսագիր · } փոխական։

Անփոխոսական · կանի, աւ · աց, ք ·

Անփոփոխելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք ·
(ած)։ անփոխարկելի · անայլայլելի · ան_
յեղաշրջելի · գործ, տէյիշմէզլիգ։

Անփոփոխութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թիւք ·
(գոյ)։ ոչ փոփոխուսիւն · անյեղաշրջութիւն ·
անայլայլուսիւն · գործ, տէյիշմէզլիք լիք։

Անիրկանաւոր · ի, աւ · աց, ք · (ած)։ ոչ
ունօղ զիրկանս · որ գնով փրկանաց ոչ
կարէ ազատիլ · անիրկելի · գործ, պահա իլէ
զուրթուլմայ · գուրթուլմայաճագ։

Անքակ · անքակի, կիս · կից, կիւք ·

Անքակելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք ·
(ած)։ որ ոչ կարէ քակիլ · անլուծանե_
լի · գործ, սեօքիւլմէզ · չեօզիւլմէզ։

Անքակութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թիւք · (գոյ)։
անքակ գոլն · անլուծուսիւն · գործ, սեօքիւլ_
մէմէքլիք։

Անքաշաւք · (ած)։ ոչ ունօղ զքաշաւք զուրկ
ի բնակուսէ քաւշաքի · գործ, չէհիրսիզ։

Անքայլ · ի, իս · ից, իւք · (ած)։ ոչ քայ_
լօղ · առանց դնացից · գործ, եօրիւմէզ։

Անքանակ · ի, աւ · աց, ք · (ած)։ ոչ ունօղ
զքանակուսիւն · անչուփ · գործ, եօլչիսըսըզ։
եօլչիւլէ կիրուէզ · դարս · պիէնսեաղէ։

Անքաւքնելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք ·
(ած)։ անկարկամ · աներկիւղ · յան_
դուգն · գործ, ձէսուր · սէրսէմ։

Անքաւս · ի, իս · ից, իւք · կամ աց, ք ·
(ած)։ կարօտ · չքաւսոր · աղքատ · գործ,
էհտաճ · փագիր · սընկրն · դարս · թէլա։

Անքաւսանաւմ · ացոյ · ացիր · անալ · (չէշտ)։
կարօտիլ · չքաւսորիլ · գործ, մեօհտաճ
օլմագ · փուգարէչէնլիք։

Անքաւսութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թիւք · (գոյ)։
կարօտութիւն · չքաւսորսւթիւն · գործ, մեօհ_

տաճլըգ · փագիրլիք։

Անքաւսելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք · (ած)։
որ ոչ կարէ քաւսիլ · անթօղլի · գործ,
ալիմ օլմնմազ։

Անքէն · (ած)։ ոչ ունօղ զքէն · անոխա_
կալ · գործ, գաբէզսիզ։

Անքթեական · ի, աւ · ացի, ք · } (ած)։
Անքթեելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք ·
Անքթիթ · · · · · · ·
անթարթափ · և ասի զաչսյ՝ որ միշտ բաց
կայ և ոչ խփի · գործ, իւմիզղանմազ · օլկեօզ
քի միւսէմ աչզդ սըզր · գափանմազ։

Անքննական · ի, աւ · ացի, ք · } (ած)։
Անքննելի · լ·ոյ, լեաւ · լեաց, լեօք ·
Անքնին · · · · · · ·
որ ոչ կարէ քննիլ · անզննելի · անհետաս_
զտելի · գործ, Թէֆթիշսիզ · իզլէնմէզ։

Անքոյթ · (ած)։ ապահով · անկասկած ·
անվրդով · խաղաղ · գործ, էմին · գօրգու_
սուզ · դարս · ասայիշ։

Անքոյթանամ · ացոյ · ացիր · անալ · (չէշտ)։
ապահովանամ · անկասկած լինիլ · գործ,
էմին օլմագ։

Անքոյթութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թիւք ·
(գոյ)։ ապահովութիւն · անկասկածութիւն ·
գործ, էմինլիք · դարս, ասուուէկլի։

Անքուն · (ած)։ ոչ ունօղ զքուն · անննիզ ·
արթուն · գործ, ույգուսսուզ · օյանըգ ·
սյըգ · դարս · պիլմսպ։

Անքօղ · (ած)։ ոչ ունօղ զքօղ · անպատր
ուսկ · անծածկելի · գործ, տուսագսըզ ·
էօրթիւսիւզ։

Անօգնական · ի, աւ · ացի, ք · (ած)։ ոչ ու_
նօղ զօգնական · զուրկ յօգնականաւէ ·
անձեռնտու · անօժանդակ · անպատւէն ·
գործ, եարդըմ չընըզը · դարս · պիէսակիր։

Անօգնականիմ · եցոյ · եայ · իլ · (չէշտ)։
անօգնական լինիլ · ոչ ունիլ ձեռնտու ·
գործ, եարդըմ չընըզը գաղմագ։

Անօգուտ · (ած)։ անշահ · անպիտան · գործ,
փայտսէսիզ · դարս · պիսուս։

Անօթ · ի, իս · ից, իւք · (ած)։ ոչ ունօղ
զօթ · գործ, հաւսաղըզ։

Անօթի · ցոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ)։ աման, ուր
արկանիէն զինի · գործ, գաղ · դարս, էլէկնա։
Եա, կամ կարասիք · աղկամանիք · գործ, գաղ
գաճագ · Թէչէմիլլէթ։ Եա, զաղըք, որով
պճնէն զինի · գործ, լըդըք · Եա, գորձիք ·
գործ, փուսատ · աւսատանլըգ։

Անօթք պատերազմի · ‖ զինք, մարտացու

գործիք • պաշ, սիլահ փուսասա։

ՀԱնօթ առնուլ • || Ի փոխ առնուլ զանան, կամ զայլ ինչ գործի • պաշ, գալ գաշագ, աւասանելոյգ, հաճօտ ախէր նէ անի էօտիւնձ ալլագ։

ՀԱնօթ խնդրել • || Ի փոխ խնդրել զգործածելի ինչ • պաշ, գուէլանելլաձագ նէ էօտիւնձ խնթիւք։

ՀԱնօթ տալ • || Ի փոխ տալ զգործածելի ինչ • պաշ, գուէլանելլաձագ նէ անի էօտիւնձ վէրսիւք։

Անօթահմայութիւն • թիւ, թիք • թիկ, թիք • (գույ)։ Հմայական լուացեալ լապտերօք, շուրջ պրպտելի ջրալից անօթով • պաշ, աւսյա պագարագ պագրձելոգ։

Անօսունք • || տես Անօսրունք։

Անօր • բի, իւ • իյ, իւք • (ածք)։ Նուրբ • բարակ • ցանկաւոտ • անգայուտ • թէթև • պաշ, ինձկ • սէյրկէ • հաֆիֆ • պոլս, թիւնիւք։

Անօսրագին • գունի, իւ • իյ, իւք • (ածք)։ առաւել անօսր • ցանկաւագոյն • նրբագոյն • թէթևագոյն • պաշ, փէք ինձկ • փէք սէյրկէք • փէք հաֆիֆ։

Անօսրաթև • (ածք)։ թէթևաթև • արագաթիռ • պաշ, հաֆիֆ գանաղան քէսկին ուշան։

Անօսրական • || տես Անօսր։

Անօսրակի • (ռաֆիյ)։ ցանկաւակի • պաշ, կէսհայա պիր։

Անօսրամտութիւն • (ածք)։ անօսրամիւթ • նրբամիւթ • պաշ, ինձկ քէսրկսուէլի • ինձկ մայէլի։

Անօսրանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշդ)։ անօսր լինիլ • անգայուտանալ • նրբանալ • ցանկաւանալ • պաշ, ինձկլիլիք • սէյրկէկլիք։

Անօսրատուր • (ածք)։ այն որպ կազմուածն է անօսր • ազազուն • վոխտ • պաշ, զայիֆ • ճանալզ • զապուն • պոլս, թէնիւք։

Անօսրացուցանեմ • յուցի • ացո • անել •

Անօսրեմ • բեցի • բեա • բէլ • • • (անցող, ներքինյ)։ նրբացուցանել • անգայուտացուցանել • ցանկաւացուցանել • թէթևացուցանել • պաշ, ինձկլեցնիք • սէյրկէկլեցնիք • հաֆիֆլեցնիք։

Անօսրիմ • || տես Անօսրանամ։

Անօսրութիւն • թիւ, թիք • թիկ, թիք • (գույ)։ նրբութիւն • անգայուտութիւն • ցանկաւութիւն • թէթևութիւն • պաշ, ինձկլիք • սէյրկէկլիք • հաֆիֆլիք • պոլս, թէնիւքլի։

Անօսրունք • ունց, ումիք • (ածք)։ է յորինա-կանն բառիս անօսր, և նշանակէ անօսրս • նուրբս • ցանկաւս • պաշ, ինձկլէր • սէյրկէկլէր

Անօրէն • օրինի, աւ • աց, օք • (ածք)։ ոչ ուղղ զօրինս ինչ • ապստամբ օրինաց • ամբարիշտ • ապիրատ • պաշ, տինսիզ • խմանըզլը • էտրամազ • նամուսսուզ • պոլս • տիւրլինա։

Անօրէնութիւն • թիւ, թիք • թիկ, թիք • (գույ)։ ամբարշտութիւն • չարութիւն • պաշ, խմանըզլըգ • նամուսսուզլըգ։

Անօրինաբին • (ածք)։ յանօրինաց ծնեալ • պաշ, տինսիզտին տօղան • Ես, ծնանօղ զանօ բէնուէնս • չարագործ • պաշ, տինսիզլիք էակին։

Անօրինակ • ի • աւ • աց • օք • (ածք)։ ոչ ուղղ զօրինակ • անհամեմատ • անզուգական • աննման • պաշ, էօրնէկսիզ • պի մինէնա։

Անօրինեմ • եցի • եա • էլ • ՝ (չէշդ)։ անօ

Անօրինիմ • եցայ • եաց • իլ • ՝ բէնուէիս ա-նէլ • ընդ դէմ օրինաց գործել ինչ • պաշ, տինսիզլէնմէք • նամուսսուզ օլմագ։

Աչալոյս • || տես Արշալոյս։

Աչալոյս • լօյոց • ովք • (գույ)։ արեւացայտ • և պահն այն, յորում լոյս արեւուն սկսա նի ծաւալիլ և ծագել • որ և կոչի վաղքաջ առաւօտ • արեւագալ • պաշ, չինն սապահ։

Աչակերտ • ի • աւ • աց • օք • (գույ)։ ուսանօղ • այնինքն նա որ նստի առ ոտս վարդապետին ուսանիլ զարհեստ ինչ կամ զգիտութիւն • պաշ, շակիրտ • պոլս • փխշքեաբ • պրդ, թէյլմիշ • չըրագ։

Աչակերտակից • կցի • աւ • աց • օք • (գույ)։ ընկեր յաշակերտութեան • ի միասին ուսանօղ • պաշ, պիրլիքտաշ շակիրտլիք էակին • պոլս, սէպդէթաշ։

Աչակերտանոց • ի • աւ • աց • օք • (գույ)։ դպրոց • յորում ժողովին աշակերտք և ուսանին • պաշ, մէքթէպ • մէտրէսէ։

Աչակերտեմ • եցի • եա • էլ • (ներքինյ)։ աշակերտ առնել • ուսուցանել • պաշ, էօղրէթմէք • պոլս, շակիրտլիք էտուէն։

Աչակերտութիւն • թիւ, թիք • թիկ, թիք • (գույ)։ աշակերտ գոլն • ուսուցանողութիւն • պաշ, շակիրտլիք • չըրագլըգ • պոլս, շակիրտլի։

Աչարաչ • ի • իւ • իյ, իւք • (գույ)։ է ունդ ինչ ցօրէնսնման • բայց սակաւ մի երկայն և թուխ • որ և կոչի հաճար • պաշ, չաղ-տաբ • պոլս, քէնկէբան։

Աչաւալին • այնոյ, ովք • ոց, ովք • ՝ (ածք)։

Աչաւէղէն • ղինի, աւ • աց, օք • ՝ այն ասմ որ կազմեալ է յաչաւալէ • հաճարեղէն • պաշ, չալմաթաան։

Աչդ • || տես Աչս։

Աչդաբար • || տես Աչտարար։

Աշեմ · եցի · եա · էլ · (էէրգործ) : Նշանա-
թել · նկատել · հայիլ · պոռ , պագմագ :
Աշխատ · ‖ ոչ հոլովի , այլ ընդ բայի շարակ
ցի · պոռ , իշլէմիշ · չալըշմըշ · պոռ , լավար :
Աշխատ առնել · ‖ աշխատասկացանել · վաս
տակեցացանել · պոռ , չալըշալըմագ · իշ-
լեթմէք · զահմեթ վէրմէք :
Աշխատ լինել · ‖ աշխատիլ · վաստակիլ ·
պոռ , իշլէմէք · չալըշմագ · զահմեթ չէքմէք :
Աշխատաժիր · (ածական) : ժրաջան · գործունեա
եայ · պոռ , իշկիւզար :
Աշխատասէր · (ածական) : լի աշխատասէր · տաժա
նալից · պոռ , զահմեթլի :
Աշխատակից · կրի , իւ · աց , օք · (ածական) : կրօդ
գաշխատանս · բազմաշխատ · պոռ , էմեկ չէ-
քիճի · զահմեթ չէքիճի · պոռ , բէնչիկլէր :
Եա , աշխատալի · տաժանաւոր · պոռ ,
զահմեթլի :
Աշխատակոր · (ածական) : կորացեալ յաշխա-
տանս · աշխատասէրեկ · վաստակաբեկ · պոռ ,
զահմեթ իլինէծ տիւշեն :
Աշխատանք · անաց , անօք · (գոյական) : աշխա-
տասէր · վաստակ · տաժանմունք · ճիգն ·
վիշտ · ջան · պ , էմեկ · զահմեթ · պոռ , քիւսիւշ :
Աշխատասէր · սիրի , ասց , օք · (ածական) :
սիրօդ աշխատասէր · ժրաջան · եռանդնոտ ·
պոռ , գայրէթլի · համաքաճ :
Աշխատասիրաբար · (մակբայ) : ժրաջանաս-
թիւ · փոյթեռանդն աշխատասէրն · պոռ ,
ձանըը կեօնիւլլուն չալըշմագ իլէ :
Աշխատասիրեմ · եցի · եա · էլ · (էէրգոյ) :
սիրով աշխատիլ · յօժարասիրեալ գործել ·
ժրաջան վաստակիլ · պոռ , ձանը կեօնիւլ
ուն չալըշմագ :
Աշխատասիրութիւն · թեան , թիւն · թեաց , թիւք · (գոյական)
սիրալան աշխատասէր · պոռ , համաքաճլըգ :
Աշխատասցայտանեմ · ‖ տե՛ս Աշխատեցայտանեմ
Աշխատասւոր · ի , աւ · ասց , օք · (ածական) : աշխա
տօդ · վաստակօդ · պոռ , չալըշկան · էմեկ-
սաւ · պոռ , թէխսաչ :
Աշխատեմ · ուեցի · ուեա · ուել · · ·
Աշխատեցայտանեմ · ցուցի · ցո՛ · անել ·
(էէրգործ · ռնդոյ) : աշխատ առնել · վաս-
տակեցացանել · պոռ , իշլէթմէք · չալըշ
մըրմագ · զահմեթի վէրմէք :
Աշխատիմ · եցայ · եա՛ց · լ՛ · (էէրգոյ) : աշխատ
լինիլ · վաստակիլ · պոռ , չալըշմագ · իշլէ-
մէք · զահմեթի չէքմէք · պոռ , խէճիյտէն :
Աշխատութիւն · ‖ տե՛ս Աշխատանք :

Աշխատ · ի , իւ · իցս , իւք · ‖ (գոյական) : տուգ ·
Աշխատանք · անաց , անօք · ‖ կոմ · ոյք · լա-
լուիւն · պոռ , աղլամագ · սըղլամագ ·
պոռ , ֆիլդան :
Աշխատանաւագ · (ածական) : երգօդ զբանս ող-
բականս · էղերեբգու · ողբերգակ · պոռ ,
պէչինի օգուլարագ աղլայան :
Աշխատասւոր · ի , աւ · ասց , օք · (ածական) : աշխա-
տօդ · ողբասցօդ · սգասցօդ · կոծօդ · պոռ ,
աղլայըճը :
Աշխատեմ · եցի · եա · էլ · (էէրգործական) : սգալ ·
ողբալ · կոծել · լալ · պոռ , զարի զարի աղլամագ
Աշխարհ · ի , աւ · ասց , օք · (գոյական) : բոլոր մարմ-
նաւոր կերտուածն · այսինքն երկինք և
երկիր և որ ի նոսա են տարբական արա-
րածք · պոռ , սիւնեայ · պոռ , ճիհան : Եա ,
հնութաւանական կերտուածն · այսինքն
գուռան հազոյ հանդերձ այլովք տարեդօք ·
պոռ , ալէմ · քիւրբէյի զէմին · պոռ , ախըր
պաղ : Եա , հնահանդ · երկիր թագաւորուե-
լիք · պոռ , այալէթ · պէլաճ · պոռ , քիյհան :
Աշխարհաբնակ · (ածական) : բնակիչ աշխարհի ·
կամ բնակօդ յիմիք նահանգի · պոռ , տիւրն
էէվլի · մէմլեքէթլի :
Աշխարհագիր · գրի , աւ · ասց , օք · (ածական) :
գրօդ զաշխարհս , և զգաւառաւասց որ են ի
նմա · պոռ , պրա սիւնեայը , վի իչինտե
պուլունան այալէթ վի մէմլեքէթլէրի եա-
զան : Ա՛ներթ եա գրչականապէս առեալ՝
նշանակէ հմամբ մարդկան նահանգի կամ
թագաւորութե իմիք · պոռ , թէհրիվ · պէր
այալէթին՝ եանօտ պէր փատիշահլըղըն
ճիւմլէ հալգըն սայըսը :
Աշխարհագիր · գրոյ , ոյ · ոց , ոյք · (գոյական) :
գիրք յորում գրի զաշխարհս · պոռ , տիւն
եայը՝ վի իչինտե օլան պէլաճլէրի վի այա
լէթլէրի պէչան էտէն քիթապ :
Աշխարհագոչ · (ածական) : ընդ ամ աշխարհ գո-
չօդ · կամ այն որոյ ձայնն ընդ ամ աշխարհ
լինի լսելի · պոռ , իւմմի սիւնեայ չալ
էտէն · իւմմի տիւնեայ չալ օլան :
Աշխարհագով · (ածական) : գովօդ զաշխարհ ·
կամ գովեալ յաշխարհ · պոռ , սիւնեայը
մէճէ էտէն · տիւնեատէն մէճէ օլմուշ :
Աշխարհագովեմ · թեմ , թիւ · թեաց , թիւք ·
(գոյական) : գովեստս աշխարհի · կամ ընդ ամ
աշխարհ հրատարակեալ գովել · պոռ ,
տիւնեատէն մէճէլի · իւմմի տիւնեայէ
չալ օլունմուշ մէճէ :
Աշխարհագործ · ի , աւ · (ածական) : արարչա-

գործ • առեղծող աշխարհի • գռհ, տիւնեալը եարատողը։

Աշխարհագործութիւն • (Թ) • (գ•ոյ)։ արարչութիւն • առեղծուածն աշխարհի • գռհ, տիւնեալը եարատողութիւն։

Աշխարհագործող • (ած)։ աշխարհահոսքի • տիեզերական • ընդհանրական • գռհ, իւմիի տիւնեալոյն ձեմ օվմուշ։

Աշխարհագոնդ • գնդի, ու • աց, ից • (ած)։ աշխարհաժողով • աշխարհահոսքի • գռհ, ձիւռվիլ պէլէհլէրուէն Թօփլանմըշը։ Իսկ մերթ վարի գոյականապէս, և նշանակէ զգունան աշխարհին, որ պատէ և պարունակ կէ զայ • գռհ, քիւրրէի վէմին։

Աշխարհագրութիւն • (Թ) • (գ•ոյ)։ համար բնակչաց Թագաւորութիւն իրիք • գռհ, Թէհրիւլ։ Եա, է մանն ուսում՝ նամանաւէ, որ ճառէ գէնէզ • վիճաւէ, և զչափմանց երկրի • գռհ, Թահրիւրի արզ։

Աշխարհադէտ • դիսի • ու • ից • (ած)։ գիտող Էն • նկատող զՅս առ ի գիտել • գռհ, ձիհան կէօրիւճիւ • դրս, ձիհանիչյան։

Աշխարհադիտել • եցի • եա • ել • (չէ՛ց)։ գնալ չէրկիր ինչ և գիտել զաշխարհն հան դերձ սահմանօք և պարագայիւք • գռհ, պիր այլէթին ձիւռվիլ մահալլէրինի կէօզ էչիւպ աղնամագ։

Աշխարհազոր • ու • ու • ուց • ուք • (գ•ոյ)։ զօրք գաւառի կամ Թագաւորուէ իրիք • գռհ, էռտէլ ասկէրի։

Աշխարհաժողով • ‖ տես Աշխարհախումբ։

Աշխարհալիր • (ած)։ զաշխարհ ամ լցուցա նող • կամ ընդ ամ աշխարհ տարածմամբ լցեալ • գռհ, իւմիի տիւնեալը տօլտուրան։ իւմիի տիւնեայէ եայըլըշը վէ տօվմուշ։

Աշխարհալոյս • (ած)։ լուսաւորող զՅս • տիեզերալոյս • գռհ, ալէմէ ըշըղ վէրէն։

Աշխարհալուր • լսոյ • ոյ • ոց • ոք • (ած)։ լսելի եղեալ ամենուն • հռչակեալ ընդ տիե զերս • հրատարակեալ ընդ ամ աշխարհ • մեծահամբաւ • հռչակաւոր • գռհ, ալէմէ չավ օվմուշ • զայէթ նամառ։

Աշխարհախորհ • (ած)։ խորհող զաշխարհէ • գռհ, տիւնեալը ֆիքիր էտէն։ Եա, խորհրդով աշխարհահոսքի բաղմութեն եղեալ • ընդհանրական և հասարակական խորհրդով եղեալ • գռհ, իւմիիւ հալքըն մէշվէրէթի իլէ օլան։

Աշխարհահոսք • խմբի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ յամ աշխարհէ գումարեալ • յամ գաւառ

ուց ի մի հաւաքեալ • ընդհանրական • տիեզերական • գռհ, ձիւռվիլ այլէթլիքրաէն ձեմ օվմուշ։

Աշխարհածուխ • հւոյ, հեաւ • հեաց, հեաք • (գ•ոյ)։ տիկին աշխարհի • որով լմանին դշոյք տիեզերակալ Թագաւորաց • գռհ, վալիճէ տալըման։

Աշխարհածուփ • ծփի, աւ • աց, ից • (ած)։ զՅս ամ ալէկոծօք • վրդովիչ տիեզերաց • գռհ, տիւնեալը ալէթ իւսէթ էտէն։

Աշխարհակալ • ի, աւ • աց, ից • (գ•ոյ)։ ունօղ զնորաւն ի վե՛ր աշխարհի • տիրապետօղ Յն տիեզերակալ • գռհ, ձիհանը զալթ էտէն • ձիհանիկիր • դրս, կէլթիսիթման։

Աշխարհակալութիւն • Թի, Թի • Թեց, Թիք • (գ•ոյ)։ տիրապետութի՛ւն վե՛ր Յն • տիեզերակալութիւն • գռհ, ձիհանը զալթ էթմէքլիքը։

Աշխարհական • ի, աւ • աց, ից • (ած)։ աշխարհային • կենցաղական • որ ինչ վերա բերի առ մարմինն՝ կամ առ մարմնաւորս • գռհ, տիւնեէվլի • դրս, ձիհանի։ Եա, գոյականապէս առեալ՝ նշանակէ զայնպէս մի մարդն՝ որ չէ աստիճանաւոր կամ կրօնաւոր • գռհ, տիւնեէվլիձէ կէչինէն առէմ։

Աշխարհականացեալ • ցեալ • ոյ • ոյք • (ած)։ աշխարհի եղեալ • ամենանացեալ • գռհ, էվվէնիչ։

Աշխարհակեաց • կեցի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ կենցաղավարօղ ըստ աշխարհի • գռհ, տիւնեէվլի վարըշը • դրս • տիւնեալաար։

Աշխարհակեր • (ած)։ կերօղ և լափօղ զտի եղերս • ծախօղ և սպառօղ զընակիչս աշխարհի • գռհ, տիւնեալը եէյէն • տիւնեանըն հալքըը Թէլէֆ էտէն։

Աշխարհակերպ • ի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ ըստ կերպի և ըստ նմանութե՛ աշխարհի • աշխարհատեսակ • գռհ, տիւնեալ պիչիմին տէ • տիւնեալ րէսմիտէ։ Եա, ըստ կերպի և ըստ սովորութե՛ աշխարհականաց • գռհ, տիւնեէվլիձէ կէչինէնլէրին Թարըզնըտա վէ Թավրըտնատա։

Աշխարհակեցոյց • (ած)։ կեցուցիչ աշխարհի • փրկիչ և ապրեցուցիչ տիեզերաց • գռհ, իւմիի տիւնեալը գուրթարան։

Աշխարհակիր • (ած)։ կրօղ և բարձօղ աշխարհի • գռհ, տիւնեալը Թաշըյան • դրս • ձիհանտար։

Աշխարհակոծ • ի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ կոծեալ յաշխարհէ • գռհ, ձիւռվիլ ալէմէն վուրուլմուշ։

Աշխարհակալ • (ած) • որ աշխարհ կը կալնու, կամ որ աշխարհ կը տիրապետէ • Ան աշխարհակալ մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհակալութիւն • (գն) • աշխարհ կալնուլ, կամ աշխարհ տիրապետել • Աշխարհակալութեան ժամանակ շատ մարդիկ կը կորսուին։

Աշխարհակեր • (ած) • որ կ՚ուտէ աշխարհ, կամ որ կ՚ուտէ ամբողջ աշխարհ • Ան աշխարհակեր մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհակերութիւն • (գն) • աշխարհ ուտել, կամ ամբողջ աշխարհ ուտել • Աշխարհակերութիւնը շատ մարդիկ կը կորսնցնէ։

Աշխարհակիր • (ած) • որ կը կրէ աշխարհ, կամ որ կը կրէ ամբողջ աշխարհ • Ան աշխարհակիր մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհակիրութիւն • (գն) • աշխարհ կրել, կամ ամբողջ աշխարհ կրել • Աշխարհակիրութեան ժամանակ շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհակոծան • (ած) • կործանող և աշխարհը կործանող • Ան աշխարհակոծան մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհակործան • (ած) • կործանող և աշխարհը կործանող • Ան աշխարհակործան մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհակուլ • (ած) • զոհ աշխարհ կլլող • Ան աշխարհակուլ մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհահայեցողական • (ած) • որ աշխարհը կը դիտէ, կամ որ աշխարհը կը քննէ • Ան աշխարհահայեցողական մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհահեծ • (ած) • որ աշխարհ կը հեծէ, կամ որ աշխարհ կը հեծեծէ • Ան աշխարհահեծ մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ։

Աշխարհահեծեծանք • (գն) • աշխարհ հեծեծել, կամ աշխարհ հեծեծանք • Աշխարհահեծեծանքը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծեծել • (գն) • աշխարհ հեծեծել, կամ աշխարհ հեծեծանք • Աշխարհահեծեծելը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծեծիլ • (գն) • աշխարհ հեծեծել, կամ աշխարհ հեծեծանք • Աշխարհահեծեծիլը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծեծում • (գն) • աշխարհ հեծեծել, կամ աշխարհ հեծեծանք • Աշխարհահեծեծումը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծում • (գն) • աշխարհ հեծել, կամ աշխարհ հեծանք • Աշխարհահեծումը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծութիւն • (գն) • աշխարհ հեծել, կամ աշխարհ հեծանք • Աշխարհահեծութիւնը շատ մարդիկ կը կորսնցնեն։

Աշխարհահեծող • (ած) • որ աշխարհ կը հեծէ, կամ որ աշխարհ կը հեծեծէ • Ան աշխարհահեծող մը եղաւ, որ ամբողջ աշխարհ իր տիրապետութեան տակ առաւ

Աշխարհավարութիւն · թէ, թիւ · թեաց, թիւք · (գոյ) · կենցաղավարութիւն ըստ օրինաց և սովորութեան աշխարհի · քաղաքավարութիւն · գործ, տիւնեայ շնորհութիւս իւղերէ կիսիչ։

Աշխարհատած · (ած) · տածօղ Ցի · խնամող, կալ աշխարհաց · կամ խնամածոս միոյ Թագաւորութեան · գործ, տիւնեայը գայլերան · եաթսո պիր պէլտէի վէ այլէ Թի գայլերան ։

Աշխարհատարած · (ած) · տարածեալ ընդ աշխարհս · տիեզերս ընդ ամենս · գործ, տիւնեայի եայլերը։

Աշխարհատեաց · (ած) · տեսեցօղ աշխարհի · չսիրօղ զաշխարհ · գործ, տիւնեայը բհտտ էտէն · պաս ալէմի սէվմիյէն ։

Աշխարհատես · (ած) · տեսանօղ աշխարհի · գործ, տիւնեայը կէօրէն · գործ · տիւսանլըյ։ Եա, տեսեալ յաշխարհէ · յայտնի եղեալ ամ աշխարհաժողով բազմութեէ · գործ, իւմմի տիւնեատան կէօրլերինէ ։

Աշխարհատես ցուցանել · ‖ հրատարակել ըստ ամ աշխարհ · գործ, տիւնեայի չալ էթմէ։

Աշխարհատէր · տեառն, տերութիւն · տէրց, տերութիւք · (ած) · տիրօղ Ցի · տիեզերական գործ, տիւնեայի տահիպ · գործ, ձիհանդան ։

Աշխարհատիկին · ‖ տես Աշխարհածուհի ։

Աշխարհարար · ի, աւ · աց, օք · (ած) · արար զազգս աշխարհի · տիեզերաց արարիչ · գործ, տիւնեայը վար էտէն ։

Աշխարհարարութեէ · թէ, թիւ · թեաց, թիւք · (գոյ) · տեղծումն աշխարհի · աշխարհագործումն · գործ, տիւնեայը վար էթմէ։

Աշխարհարձակ · ‖ տես Աշխարհատարած ։

Աշխարհացոյց · ցուցի, իւ · իցս, իւք · (գոյ) · աշխարհագրական պատկեր, կամ գծագրութեէ մասանց Ցի և Թագաւորութեէ և գաւառաց · ուր նշանակին տատիճանք լայնութեէ և երկայնութեէ տեղւոյ · գործ, ազլար ։

Աշխարհատանդ · (ած) · աւանդեալ յաշխարհէ · գործ, տիւնեատան վէրվիչ։ Եա, աւանդօղ Ցի · գործ, տիւնեայէ վէրվէչ ։

Աշխարհատեր · ի, աւ · աց, օք · (ած) · աւերօղ աշխարհի · քակօղ և ապականօղ երկրի · գործ, տիւնեայը խարապ էտէչ ։

Աշխարհիկ · (ած) · Ցամանի · գործ, տիւնեէվլի ։

Աշխարհօրէն · (մակբ) · ըստ կերպոյ և ըստ սովորութեան աշխարհի · աշխարհաբար · գործ, ձիւմլէ ալէմտէ գործլանան Թարղ կիսիլի ։

Աշխարհաւն · ‖ տես Աշխար ։

Աշխատանաւոր · այոց · այիր · անաւոր · (չէզոք) · աշխատ լինիլ · գործ, Թուրանձալանմագ ։

Աշխատաւէթ · թէ, թիւ · թեաց, թիւք · (գոյ) · խարտեշանէ խառն ընդ շառագունաւէ · կարմրութեէ բացագոյն · գործ, Թուրանձալագ ։

Աշխէտ · խետի, իւ · իյ, իւք · (ած) · գանազան սորն այն՝ որոյ գոյնն առաւել հակիր առ դեղնութեէ քան առ կարմրութեէ · բացագոյն կարմիր · գործ, Թուրանձալ · պրս, մէկիմանի ։

Աշխոյժ · խուժի, իւ · իյ, իւք · (ած) · եռանդուն · քաջասիրտ · զօրեղ · գործ, եռբէկկի, պահաւորբ · աէլի դանդ · պրս, ձիւվանպահ

Աշխուժութեէ · թէ, թիւ · թեաց, թիւք · (գոյ) · եռանդն հոգւոյ · քաջասրտութեէ · գործ, եռբէկկիլիք · պահաւորբլըգ ։

Աշնային · ‖ ոյ · ով · ոյս, ովք · (ած) · այն որ վերաբերի առ աշունն · գործ, կիւզնէնքի · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ աշուն · գործ, կիւզ · գործ, իսկզան · պրդ, խարկիֆ ։

Աշնանամուտ · մտի, իւ · ից, օք · (գոյ) · մուտք աշնան · որ է օրն՝ յորում սկիզբն լինի մտանելոյ յաշունն · և այս հանդիպի ի քսան և մի երկրդ աւուրն սեպհական բերի · գործ, կիւզ կիրիչ ։

Աշնանամուտ · (ած) · յաշնան հերկել · գործ, կիւզնէն չիֆտ սիւրիւլմիւշ · Եա, յաշնան վարօղ · գործ, կիւզնէն չիֆտ սիւրէն ։

Աշնանի · (գոյ) · ժամանակ աշնան · գործ, կիւզ վագիթը · կիւզնէն · գործ, քիւշկնէպէհար ։

Աշուն · աշնան · (գոյ) · է մի ի չորից եղանակաց տարւոյն · որ սկսանի ի քսան և մի երկրդ օրէն սեպհականելոյ և վերջանայ ի քսան և մի երկրդ օրն դեկտեմբերի · գործ, կիւզ · գործ, փայիզ · պրդ, ֆասլի խարիֆ ։

Աշտ · ի, իւ · իյ, իւք · (գոյ) · զոհ · նուէր կամ պատարագ ընծայեալ կամ · գործ, գործրան · փուճ փէշկէշ ։

Աշտանակ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) · ձրագակալ · ձրագարան՝ յորում մոմէղինք վառին · գործ, շամտան · պրս, մէզրէ ։

Աշտանակեմ · եցի · եամ · եալ · (ներգործ) · դնել ի վէր աշտանակի, կամ յաշտանակ հանել · գործ, շամտանա տէքմէք ։

Աշտանակիմ · եցի · եամ · եալ · ‖ **Աշտանակիմ** · եցայ · եամ · իլ · (չէզոք) · դնիլ ի վէր աշտանակի · գործ, շամտանա տէքմէքլէք · Եա, վերբակիլ · հեծնուլ · գործ, ատթա սինմէք ։

Աշտանակակիր · (ած) · նա որ բառնայ և կրէ զաշտանակն · գործ, շամտան թաշը չան · Եա, կրեալ յաշտանակ · եդեալ ի վէր աշ…

ատանակի. ած, շամանի իւղերինակ գծուածք

Աշտարակ. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ.) բարձրաբերձ և քարաւէից շինուած, յոր ասպատանին մարդիկ յերկիւղէ թշնամեաց. գաձ, գուլէ. պոչս, սիզալակ: Աս, գնդեակի և բրգաձև շինուածք, որք կառուցանին ի վեր պատուակ. գաձ, պուրձ. գոյս, փակվածք:

Աշտարակագործ. ի, աւ. ակ, օք. (ածական) աշտարակաշէն. գաձ, գուլէ եափրճիլը:

Աշտարակագործուիլ. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց, ԹԲք. (գոյ.) շինուիլ աշտարակի. գաձ, գուլէ եափրճիլը լոգ:

Աշտարակաշէն. (ածական) շինօղ աշտարակի. գաձ, գուլէ եափրճիլը:

Աշտարակաշինուիլ. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց, ԹԲք. (գոյ.) շինուիլ աշտարակի. գաձ, գուլէ եափրճիլը լոգ:

Աշտարակաւոր. (ածական) աշտարակաւոր. գաձ, գուլէլի:

Աշտարար, կամ աշդարար. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ.) քուրմ. զոհամատոյց կուռց. գաձ, փուճուն խրճիթիկոսի վէ գալ բսան քէսէնի

Աշտէ. ոէի, իւ. ից, իւք. (գոյ.) փոքր նիզակ. զոր ձգեն առ թշնամիս. գաձ, քիւշիւկ նիզակ. պոչս, սիլամ:

Աշտեայ. ոէի, իւ. ից, իւք. (գոյ.) կարճ գերարդին. գաձ, քրսա նիզէ. պոչս, զուսիկն:

Աշտեան. տնի, իւ. ից, իւք. } (գոյ.)
Աշտէն. տնի, իւ. ից, իւք. }
աշտէ, զոր ի ձեռս կրեն. գաձ, խըշտահարտա. պոչս, նիշդէլի փէրճակ:

Աշտեներաւոր. } ի, աւ. ակ, օք. (գոյ.)
Աշտիներաւոր. } ունօղ զաշտէն. սիզաւոր. գաձ, հառաչալը. պոչս, զուսիկնէլը:

Աշխեան. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ.) մասն սանդղոյ, ընդ որ կերթան երկանել և իջանել. գաձ, նէքտիվէն այաղը:

Աշուաձ հաց. ‖ լոկ հաց. գաձ, եավան եքմէք. պոչս, քէսաք:

Աշգէղ. (ածական) նա որ գերկեցիկ և այօք. քաղցրահոգեաց. գաձ, էլա կեօղլիս. կիւզէլ պագըշլը:

Աշխարհ. լոյս, ոլ. ակ, ոլք. (ածական) արեգական աշօք. զգաստ. գաձ, աշգէղ կեօղ. գանգրեգ. պլէգ: Աս, ուրախ. զուարթ. համարձակ. գործունեակ. գաձ, փէհահ. սէրպէստ. իշ էրի:

Աշխարհել. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց, ԹԲք. ((գոյ.) արեգնուիլ. զգաստանալ. գաձ, կեօղ աչգէղլէգ. պլէգլէգ: Աս, զուարթութիւն. գործունէութիւն. գաձ, փէհահլէգ. իշէրլիլիք:

Աչակաքաս. (ածական) նա որոյ աչքն վեր ի վայր շարժին, և իբր կաքաւիւն. յօնաձօձ. գաձ, կեօղլէրինի օյնատան:

Աչահիլք. միջոց, օք. (գոյ.) միջոց տեղին երկոցունց աչաց. գաձ, իբրի կեօղնան պատրաստ օլան նէր:

Աչառանք. անաց, օք. (գոյ.) ակնառանութիւն. երեսպաշառութիւն. գաձ, միւթայի:

Աչառիմ. եցի. եամ. եայ. } (չէզոք) ակն
Աչառիմ. եցայ. եամ. իլ. } առնուլ. ի դառնէն Թիւրիլ զիրաւունս. գաձ, միւթայի իշ կեօղմիք:

Աչառութիւն. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց, ԹԲք. (գոյ.) ակնառութիւն. վատն երեսպաշառանէ Թիւրօղ զիրաւունս. գաձ, միւթայիճիլիք:

Աչառակուիլ. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց, ԹԲք. (գոյ.) զաչսն անդ և առատ ձգել. գաձ, կեօղ տիքմիք:

Աչացաւ. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ.) ցաւ աչաց. գաձ, կեօղ ացըրսը: Աներեի վարի ածականակս, և նշանակէ զայն՝ որ ունի զցաւ աչաց. գաձ, կեօղնիւ ացըրգլը:

Աչացաւուիլ. ԹԷ, ԹԲ. ԹԷց. ԹԲք. (գոյ.) ցաւ աչաց. գաձ, կեօղ ացըրսը. պոչս, բէսիճ:

Աչցուս. ցաւի, ցուսաւ. ցուսաց, ցուսօք. (գոյ.) նա որ ունի զանա կարճատեսութիւն. շիլ. ասիկ. հաւկուր. գաձ, քեօռ:

Աչեայ. աչէի, իւ. ից, իւք. (ածական) ունօղ զաչս. սեռանօղ. ակամի. գաձ, կեօղլիս:

Աչէղ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական) սրատես. քաջատես. գաձ, քէսկին կեօղլիս. Աս, ակն դէղ. քաղ ցլահպակաց. գաձ, կիւզէլ կեօղլիս:

Աչք. ացաց, օք. (գոյ.) գործարան տեսանելոյ կենդանեաց. գաձ, կեօղ. պոչս, չէշմ. ուրդ, ոյն. չէշմի. գաբաք:

Աչս արձակել. ‖ աչօք ասա և անդ հայիլ. գաձ, կեօղ տիքմիք:

Ընդ Աչս դառնալ. ‖ վատն անիրաւութեան Թիւրիլ զիրաւունս. գաձ, խաթըր իչնէն շէրահաթ կեօրմիք:

առ Աչս հայիլ. ‖ ակառել. գաձ, խաթըր կեօղէմիք. միւթայի կեմիք:

յԱչաց ելանել. ‖ առել լինել. անհաճոյ լինել. գաձ, կեօղնէն չըգմազ:

յԱչաց հանել. ‖ առել առնել. անհաճոյ առնել. գաձ, կեօղնէն չըգարմազ:

Ա՛չք խեղդեանի • ‖ *պտ.* հէնիկէ՛ կեօղիւ • *պոյս* • չէշլի խէրչէնկ։

Ապա • *կամ* ապայ • (*յոյիթայ ժամռամոխոռն*) • յետոյ • դպնի • *պտ.* սօնկրա։

Ապա • (*շռնիոգ ծոյ-ոբէրոխոռն*) • ուբեմն • *պտ.* էշլի խակ • խմոլ։

Ապաբան • ի, իւ • ից, իւք • (*ածական*) • անբան • անգաբերաա • անպատասխանի • պապան ձեալ • համր • *պտ.* սեօզսիւզ • ձէվապ սըզ • աղքը տիլի Թռռիուգ։

Ապաբանեմ • եցի • եա • ել • (*հէրգործ*) • պապանձեցուցանել • անպատասխանի առնել • *պտ.* ձէվապըները Թիւքէմիլիմ։

Ապագայ • ի, իւ • գայք, գայց *կամ* ից, իւք • (*ածական*) • այն որ գալոց և լինելոց է յաւերժական ժամանակս • հանդերձեալ • ապառնի • *պտ.* կէլէճէ՛ք • օլաճագ։

Ապագով • (*ածական*) • ոչ գովեալ • պարսաւեալ • քամահեալ • *պտ.* դնմի օլմնամըշ • Իսկ մերթ իբրև գոյական՝ նշանակի ապազովութիւն • *պտ.* դնմի։

Ապագովանք • ‖ տես Ապագովութիւն։

Ապագովեմ • եցի • եա • ել • (*հէրգործ*) • ոչ գովել • պարսաւել • դատմել • քամահել • անարգել • *պտ.* դնմի հէմիլ՛ք • հօդլամագ։

Ապագովելի • լոյ • լեաւ • լեայ • լեօք • (*ածական*) • դատմելի • պարսաւելի • քամահելի • *պտ.* դնմի օլմըշնամագ։

Ապագովութիւն • թեան, թիւ՛ • թեայ, թիւ՛ք • (*գոյական*) • պարսաւ • դատմանք • *պտ.* դնմի։

Ապադրծ • ի, իւ • իյ, իւք • (*ածական*) • անդրծ • դատարկ • *պտ.* իչլոզ • պօշ։

Ապադէմ • դիմի, աւ • այ, օք • (*ածական*) • ժամադէմ • անեքնա • *պտ.* ամանասխիլ • *պտ.* սաբռամիոզ • չէհրէսիզ։

Ապա եթէ • (*շռնիոգ ծեօռն*) • բայց եթէ • *պտ.* ամմա էյլը։

Ապազին • զինի, իւ • իյ, իւք • (*ածական*) • անզին • ոչ ունօղ զդրծիս պատեբազմի • *պտ.* սիլահսըզ։

Ապազին մնալ • ‖ առանց զինուց պատեբազմել • *պտ.* սիլահսըզ ձէնկ էթմէ՛ք։

Ապա թէ • (*շռնիոգ ծեօռն*) • իսկ եթէ • *պտ.* ամմա էյլը։

Ապա թէ ոչ • (*շռնիոգ ծեօռն*) • իսկ եթէ ոչ • *պտ.* էօղրաա։

Ապաթոյն • (*ածական*) • անթոյն • առանց թունոյ • *պտ.* զէհրսիզ։

Ապաժամ • ու • ուց • (*ածական*) • արտաքոյ սահմանեալ ժամանակի • տաբաժամ • *պտ.*

վագթսըզ • *պոյս* • պիկեաչ • Իսկ մերթ վաբի իբրև զմակբոյ ժամանակական, և նշանակէ յանպատրաստաճ ժամու • *պտ.* պէվագթ։

Ապաժամանի • ի, իւ • իյ, իւք • (*ածական*) • անագան ժամանիօվ • յանդիպել ժամու հասանօղ • *պտ.* կէչ էրիչէն • վագըթսըզ էէթիչէն • Եա, ոչ ժամանիօղ • ոչ հասանօղ • *պտ.* էէթիչմէչէն։

Ապաժոյժ • ժուժի, իւ • իյ, իւք • (*ածական*) • անժոյժ • անհամբեր • *պտ.* Թահամիւլսիւզ • սաբռըսըզ։

Ապալեր • ի, աւ • աց, օք • (*ածական*) • ոչ լցեալ • Թափուր • անապատ • աւեր • անշէն • ամայի • *պտ.* վէրան • խարտատ • պոյս • պէհրամսըզ։

Ապախոսիմ • եցի • եա • ել • (*հէրգործ*) • զկոյսն ի դժկոյն հանել • բանալ զդըռնան • *պտ.* պաշընըը աչմագ։

Ապախտ • (*ածական*) • ապէբախտ • ապաշնորհ • անհանաչ • երախտեաց • բարեմոռաց • *պտ.* էչլիկ պիլմէզ • Նաաման • Նանքէօր • Եա, ունայն • անոտի • չնչին • արհամարհ • խոտան • անվաստակ • *պտ.* Նանքիւչ • պօշ • իչէ եարամազ • պիր ադէ տէչմէզ։

Ապախտ առնել • ‖ ուբանալ զերախտիս • զլանալ զարարելոցս • բարեմոռաց լինել • *պտ.* էչլիկի ինքեաբ էթմէ՛ք • Եա, անտէա առնել • անփոյթ լինել • զանց առնել • տառնգանել • *պտ.* տիկրէչմէ՛ք • հառնէթսիզ օլմագ • գոբշագ պրոլնա պըրագմագ • Եա, առ ոչինչ համարիլ • խոտել • անգոսնել • եաղրել • արհամարհել • *պտ.* իչ էէրմնէ սպյմնագ • Եա, ուխտազանց լինել • ոչնչացուցանել զերկրմանս • ջնել զպաշինս • ունայնացուցանել զնաստուեմն • *պտ.* ահռոնըը պօշմագ • գավլընի պօշա չըգարմագ • էէրմնէնի իշ էէրմնէ սպյմնագ։

Ապախտանամ • այց • այիր • անալ • (*չէշտ*) • ապէբախտանալ • ապաշնորհ լինել • *պտ.* էչլի՛ք պիլմէզ օլմագ • Եա, ուխտազանց լինել • դաշնագրեաց գաանիլ • *պտ.* ահռոնըա տաբսմամագ • գավլընմանն էէրմի տեօնմի՛ք։

Ապախտաւոր • ի, աւ • աց, ք • (*ածական*) • ապաշնորհ • ապիրատ • բարեմոռաց • անշնորհակալ • *պտ.* էչլիկ պիլմէզ • Նանքէօր • Եա, ուխտազանց • *պտ.* ահռոնըը պօշան • գավլընաէ տաբսմըյան։

Ապախտաւորութիւն • թեան • ‖ (*գոյական*) • ապէբախտութիւն • ապաշնորհութիւն • *պտ.* էչլիկ պիլմէզլի՛ք • Եա, ուխտազանցութիւն • *պտ.* ահռոնըը պօշմագլըգ։

Ապախտիք • աւաց • աւօք • ‖ թախտաւութիւն

Ապածուեմ. թե, թէ. թեց, թէք. (գոյ)։ ոչ ածելը. ոչ առնելը. գծ, կեօթիւրիմքիլիք։

Ապակաբաս. բաց, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ բաս՝ յորմէ ձուլի և շինի ապակին. գծ, պիլլօր քիւրէմի. պաբս. խորչկին։

Ապակագործ, կամ ապակեգործ. ի, աւ. ից, զք. (գոյ)։ գործօղ ապակւոյ. նա որ հալելով շինէ զապակիս, կամ արուեստաւորէ զանօթս ապակեղէնս. գծ, շիշէճի. ձամ ձի. պաբս, ապկիչինկիչը։ Ես, գործօղ ուլանց. գծ, պօճաուգձի. Իսկ մերթ առձանգամանագիս առեալ՝ նշանակէ զգործնեղն յապակւոյ, կամ գշինեղն յաւանդ. գծ, շիշէհանէի եաիբլըչը. պօճաուգձի եաիբլըչը։

Ապակագործութիւն. թէ, թիւ. թեց, թիւք. (գոյ)։ արուեստ շինուած ապակւոյ, կամ ապակեղէն անօթից. գծ, ձամ ճրլըգ. շիշէճիլիք։ Ես, արհեստ գործելոյ զանազանս. գծ, պօճաուգձիլըգ։

Ապակած. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ օձեալ ապակւով. գծ, սըրչալը։

Ապականաբեր. (ած)։ բերօղ զապականութիւն. պատճառօղ վերձութեան. ապականիչ. եղծիչ. խանգարիչ. գծ, խարապաճըգ կէնիրէն. պօղան։

Ապականագիր. գրի, աւ. ից, զք. (ած)։ գրօղ ապականաւէ. գծ, մէքքուէ շէյլէր եազան։

Ապականագործ. ի, աւ. ից, զք. (ած)։ առնօղ ապականաւէ. ապականիչ. եղծիչ. գծ, պօզան. խարապ էաէն։ Ես, զանազանգործ. գծ, մէքքուէ իշ իշլէյիճի. պաբս, ճէպաճիքեար։

Ապականագործեմ. եցի. եմ. ել. (ներգործ)։ պատճառել զապականութիւն. եղծել. խանգարել. ապականել. գծ, պօզմագ. խարապ էմէմք։ Ես, պղծել. առնել զգործ ապականի և զապրիս. գծ, մանտառլամագ. մէքքուէ իշ իշլէմէք։

Ապականակիր. կրի, աւ. ից, զք. (ած)։ կրօղ զապականութիւն. անկեալ ընդ ապականութիւն. ապականացու. գծ, պօզուլաճագ. չիւրիւչէն։

Ապականաւէր. սիրի, աւ. ից, զք. (ած)։ սիրօղ զապականութիւն. գծ, խարապլըգ սեւիչէն. մէքքուէսլուգ հաղ էաէն։

Ապականաբար. ‖ տես Ապականագործ։

Ապականացու. ցուի, ցուաւ. ցուաց, ցուզք. (ած)։ առնօղ զապականելն քնութիւն. նեղքայ անկեալ ապականութիւն. գծ, չիւրիւչէն. պօղալան։

Ապականեմ. եցի. եմ. ել. (ներգործ)։ աւերել. եղծանել. խանգարել. քանդել. քայքայել. անպիտանացուցանել. գծ, պօզմագ. պէրպատ էմէմք։ Ես, փտեցուցանել. նեխեցուցանել. լուծանել ի տարրս. գծ, չիւրիւմքիք. գօգաւմմագ։ Ես, ջնջել. ջարդել. կորուսանել. բառնալ ի միջոյ. գծ, գլըամագ. թէլէֆ էմէմք։ Ես, պղծել. ապականել. զաղջացուցանել. գծ, մանտառլամագ։

Ապականիմ. եցայ. եմ. իւ. (չէզտ)։ եղծանիլ. խանգարիլ. նեխիլ. փտիլ. գծ, պօզուլմագ. չիւրիւմքը. պաբս, թէպաճիյանէս

Ապականիչ. նչի, աւ. ից, զք. (ած)։ եղծիչ. խանգարիչ. աւերիչ. քանդիչ. անպիտանացուցիչ. գծ, պօզուլճու. խարապ էաճի։ Ես, փտեցուցիչ. նեխեցուցիչ. գծ, չիւրիւմճիլը. գօգաւմճու։ Ես, ջնջօղ. կորուսանօղ. սատակօղ. գծ, թէկէֆէմճի։ Ես, զաղջացուցիչ. ապականացուցիչ. գծ, մանտառլայըգը։

Ապականութիւն. թէ, թիւ. թեց, թիւք. (գոյ)։ եղծումն. աւերումն. խանգարումն. գծ, պօզուգլուգ։ Ես, փտումն. նեխումն. գծ, չիւրիւմքիք. գօգաւմմագ։ Ես, ջնջումն. կորուսանումն. սատակումն. գծ, թէկէֆ էմէմք։ Ես, զաղջացուցանելն. գծ, մանտառլայըգ։

Ապականուիմ. թի, թիւ. թեց, թիւք. (գոյ)։ եղծանի. աւերուիմն. խանգարուիմն. գծ, պօզուգլուգ։ Ես, փտանի. նեխուի. գծ, չիւրիւմքիք. գօգաւմմագ։ Ես, ջնջի. կորուսանի. սատակի. գծ, թէկէֆ էմէմ։ Ես, զաղջացուցանի. գծ, մանտառլայըգ։

Ապականութիւն. թէ, թիւ. թեց, թիւք. (գոյ)։ եղծումն. աւերումն. խանգարումն. գծ, պօզուգլուգ։ Ես, փտումն. նեխումն. գծ, չիւրիւմքիք. գօգաւմմագ։ Ես, ջնջումն. կորուսանումն. սատակումն. գծ, թէկէֆ էմէմք։ Ես, զաղջացուցանելն. գծ, մանտառլայըգ։

Ապականող. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ անկարգ. զուրկ ի բարեկարգութենէ. գծ, նիզամսըզ. եօլսուզ։

Ապակեալ. կելոյ, ով. ոց, ովք. (ած)։ պատահալ ապակւով. օձեալ ապիկաւով. գծ, սրալը։

Ապակեայ. կեի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ապակիզեղն. գծ, ճամնան. շիշէճիէն. պօճաուգձան։

Ապակեգործ. ‖ աւես Ապակագործ։

Ապակեզարդ. (ած)։ զարդարեալ ապակւով. յօրինեալ ապակեղէնն նրութեամբ. գծ, ճամ իլէ ռօճամնմէշ. ճամէքեան։

Ապակիմ. եցի. եմ. եղ. (ներգործ)։ ապակւով օձանիլ. զանօթս. գծ, պիլլօրան սըռ վերմէք։

Ապակիզեղն. զենի, աւ. ից, զք. (ած)։ այն ամ՝ որ կազմեալ է յապակւոյ. գծ, շիշէհանէն եափըլան։

Ապակինեալ. (ած)։ այն՝ որոյ նրութեան ապակի. գծ, շիշէհանէի օլան։

Ապակի. կւոյ, հաւ. հայ, հզք. (գոյ)։ է հանք ինչ հրկիզի, որ ելանէ ի բովաց իրրև զաւազ. որ արհեստիւ հալեալ և մաքրեալ, լինի նրութեամբ առնաւտակ և

Թափանցիկ, բնկանելի լոյս խնդրելով, և հաղելի ըստ հրաշալելնոյ։ Այսպս երկու են առեսակք. մին է վշիտ և ջինջ, յորմէ կազ մեն պշոյելիս և զոյլ ինչ նման. գաձ, պիլլուր։ Խոկ միւսն սակաւ մի պղտոր, յորմէ շինեն զդէս պէս անօթս և լուսան ցոյցս պատուհանոց. գաձ, շիշէ. ձամ. գաբս, ապակինէ. գբդ, գնեձաձ։

Ապահար, կամ ապաթահ. ի, իւ. ից, կամ աւ. ոց, օք. (ածՙ)։ կին՝ որ է յօրէնս կանանց, և կրէ զամենական հոգսումն տունն. կոչի և դաշտանի. գաձ, հայդը Թուխմանչ։

Ապահարապան. ՙ ի, իւ. ից, կամ ի, աւ.

Ապահարպան. ՙ ոց, օք. (գՊ)։ ի բաց արձակումն կնոջ՝ քակելով զկապ ամուսնութեան. զոր առնէին ի հնումն հրէայք՝ տալով ի ձեռս կանանց զդիր արձակման. գաձ, պօշաթնոյ։ Ապահարպանի գիր կամ Թուղթ. ‖ էր գիրն, յորում գրեալ կայր յանուանէ այրն և կինն և ծնօղք նոցա, և անուն քաղաքին և օր ամսոյն և ժամանակ տարւոյն. և թէ կամաւ արձակեալ է յառնէն, և ունի իշխանութիւն ընդ որում և իցէ անխոչոտ ամուսնանալ ըստ օրինացն մովսէսի. գաձ, դալաքլամայ. Նիքեահ քէհաաբ։

Ապահարիս. (ածՙ)։ ապահար եղեալ կին. գաձ, հայդը Թուխմանչ։

Ապահարկ. ի, աւ. ոց, օք. (ածՙ)։ անհարկ. ազատ ի հարկաց և յարքունական սրոց. գաձ, խարաճ վէրմէյէն. խարաճատն վէ վէրկիսէն մաՀ։

Ապահաւատ. ‖ տես Անհաւատ։

Ապահով. ի, իւ. ից, իւք. (ածՙ)։ անկասկած. անեղբևական. անեղբևուդ. ապատ ի փորձանաց. գաձ, ֆէսֆէսէսիզ. էմին. հաձէթսիզ. գաբս, ոէղըլալ։

Ապահովանամ. ացայ. ացիր. անալ. (չԷՀՏՙ)։ անկասկած լինել. անեղբևական կալ. գաձ, էմին օլմագ։

Ապահովացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. անել.

Ապահովիմ. եցի. եա՛. եալ. (ածդՀՏ, ներգործՙ)։ ապահով առնել. ազատ կացուցանել ի կասկածանաց. գաձ, էմին էձմէք. էմին սագլամագ։

Ապահովիմ՛. ‖ տես Ապահովանամ։

Ապահովութիւն. ՙ Թե, Թբ. ՙ Թեց, Թիք. (գՊ)։ անկասկածութիւն. անեղբևականութիւն. գաձ, էմինլիք. գաբս, ասայիշ։

Ապաձայն. ի, իւ. ից, իւք. (ածՙ)։ անձայն. անբարբառ. գաձ, սէսսիզ։

Ապաձեռն. (ածՙ)։ անձեռն. ձեռնասա. գաձ, գօրտուզ. չօլագ. Եա, անձեռնասաւ. անօգնական. անկարող. գաձ, խմտասորղ։

Ապաձեռնութիւն. ՙ Թե, Թբ. ՙ Թեց, Թիք. (գՊ)։ անձեռն գոլն. կամ ձեռնասաւն. գաձ, չօլագլըգ. Եա, անօգնականութիւն. անկարողութիւն. գաձ, խմտասորղլըգ։

Ապայք. ապայց. զապայս. յապայս. (գՊ)։ ապագայ իւք կամ ժամանակք. գաձ, օլաճագ վէ կէլէճէք նէհանէլէր։

Ապաշաւ. ՙ. ՙ. ՙ. ՙ (գՊ)։ զղջումն.

Ապաշաւանք. անաց, օք. ՙ սաղջայցաւնի. գաձ, փիւշմանլըգ. Թէօվպէ. պրո. էպուման։

Ապաշաւ առնուլ. ‖ զղջանալ. գաձ, փիւշման օլմագ. Թէօվպէ էձմէք։

Ապաշաւեմ. եցի. եա՛. եալ. (չԷՀՏՙ)։ զղջանալ. ոգալ. ապաշխարել. գաձ, փիւշման օլմագ. Թէօվպէ էձմէք։

Ապաշաւութիւն. ‖ տես Ապաշաւ։

Ապաշխարան. ի, աւ. ոց, օք. (գՊ)։ տեղի ապաշխարելոյ. գաձ, փիւշմանլըգ մահալլէ. Թէօվպէ էձէք։

Ապաշխարանք. անաց, օք. (գՊ)։ զղջումն կամ ցաւ ի վերՙ յանցանաց. գաձ, Թէօվպէ քէաբլըգ։ Խոկ մանաւանդ ապաշխարանք կոչին, պահք, աղօթք, ողորմութիւն, և այլ բարեգործութիւնք, զոր խոստովանողաց հրամայէն խոստովանողաց կատարել ի սպառիճ մեղաց. որ և կոչի բաւարար բանիւ կամ վճարումն. գաձ, քէֆֆարէ։

Ապաշխարեմ. եցի. եա՛. եալ. (չԷՀՏՙ)։ ապաշաւել. ապրջանալ. զղջալ. գաձ, փիւշման օլմագ. Թէօվպէ էձմէք։

Ապաշխարութիւն. Թե, Թբ. Թեց, Թիք. (գՊ)։ զղջումն. ապաշաւանք. գաձ, Թէօվպէ. փիւշմանլըգ։ Խոկ մանաւանդ ապաշխարանքն կոչի մի յեօթանից խորհրդոց եկեղեցւոյ, որում լինի Թաղուի մերոց զղջմամբ, խոստովանութիւն, և ապաշխարանք. գաձ, Թէօվպէ քէաբլըգ։

Ապաշնորհ. ի, աւ. ոց, օք. (ածՙ)։ անշնորհ. անբարեկիրթ. անագդ. գաձ, չէօհրէթսիզ. նուհուսէթ. Եա, ասէբալամ. անշնորհակալութ. էրթասաճմագ. գաձ, էյլիք սիլմէզ. նասան. գաբս, սիմֆիա։

Ապաշնորհեմն. (ածՙ)։ տես՛ի վերոյ Ապաշնորհ

Ապաշուք. (ածՙ)։ անշուք. անփառաւոր. անարդ. անպատիւ. գաձ, փայէսիզ. մէրԹէպսիզ. ալչագ։

Ապա ուրեմն • (շաղկապ հոգեբանական) • արդ ուրեմն • ապագային • գոհ, գոյնի իսկ • խմոր • խակ մերթ հասակ յետոյ • անագան ուրեմն • գոհ, կէտ ունի կէտ։

Ապաքէն • ի, ու • ից, օք • (ածական) • անշէնան • անուշխատ • անփոյթ • գոհ, գայլկեթափիլ։

Ապառաժ • ի, ու • իկ, իւք • (գոյական) • է տեսակ մի քարի կարծր և ծանր • որով լի են ժայռաւոր լերինք • գոհ, գայլ Թաշ • Ես, ապառաժաւոր տեղի • ապառաժուտ • գոհ, գայլաքար • գրոս, խոպոպիկ։

Ապառաժուտ • (գոյական) • տեղի լի ապառաժիւք • գոհ, գայլաքար։

Ապահիկ • (ածական) • պարտեաց վճարումն կամ գնումն • որոյ գինն ապա առնել լինի • գոհ, վերկսիկ • գրոս, փիսատկոն • արդ, նեսեկ։

Ապահնեայք • եայց, եաք • (գոյական) • ապառնիք • ապագայք • հանդերձեալք • գոհ, օլաձագլար։

Ապահնի • նեայ, եաւ • եայց, եաք • (ածական) • ապագայ • հանդերձեալ • գոհ, կէսկ ձէք • օլաձագ։

Ապառաւմ • (ածական) • կամակոր • անհաւան • անհնար • անզգամ • անուղղայ • խելագնիւթ • գոհ, ինատոր • նագրս • տէնկսիզ։ Ես, ապառաւանան • յանդուգն • ժպիրգ • լերք • վայրագ • գոհ, առնրզ • նամուսսուզ • սէֆիլիզ։

Ապաստիճ • ՃԷ, ՃԷ • ՃԷց, ՃԷք • (գոյական) • բացապաստիճ • ուրացապիճ • ժխտապիճ • գոհ, ինքնաբար։

Ապաստան • ի, ու • աց, օք • (գոյական) • ապաստանարան • ապաւէն • գոհ, սիփէր • սրընջնաձագ • եէր • գրոս, էնիմաթէ։ Ես, ապաստանաւոր • ապաւինիլ • յոյս • գոհ, սրընջմունդ • նիւավէնմէ • ուսմուտ • պրոս, փէնոսվէ։ Խակ մերթ վարի ածականապէս, և նշանակէ ապաստանեալ • ապաւինեալ • յուսացեալ • գոհ, սրընջնան • կիւվէնէն • ուսմուտ էտէն • գրոս, փէնոսվէնոսէ։

Ապաստան առնել • ապաստանեցուցանել • գոհ, սրընջնարմունդ։ Ես, հաւատալ տեղի ունէք • յանձնել • գոհ, ՃԷսլիմ էմմէք • իւմալէ էՃմէք։

Ապաստան լինել • ապաստանիլ • ապաւինիլ • յուսալ • գոհ, սրընջնմունդ • սիւփէրլէնմէք • ուսմուտլանմունդ։ Ես, յանձնիլ • գոհ, ՃԷսլիմ օլմունդ։

Ապաստանապահ • (ածական) • յապահով տեղւոջ պահօղ • յապահով տեղի պահեալ • գոհ, էմնի եէրսէ ապագյան • էմնի եէրսէ ապագլը։

Ապաստանարան • ի, ու • աց, օք • (գոյական) • տեղի ապաւինի • գոհ, սրընջնաձագ եէր • գրոս, ձայփէնոհ։

Ապաստանեմ • եցի • եմ • եալ • (Նէրգործական) • ապաստանեցուցանել • տալ ապաւինիլ • յուսացուցանել • գոհ, սրընջնարմունդ • ուսմուտ վիւրմէք • Ես, յանձն առնել • Թագլել դնիլ գոր • գոհ, ՃԷսլիմ էմմէք։

Ապաստանիմ • եցայ • եամ • իլ • (ՆէրԽոյական) • ապաւինիլ • յուսալ • գոհ, սրընջնագ • ուսմուտ էմմէք • գրոս, էնոսվէսոսկյոնէն։

Ապաստանութիւն • ՃԷ, ՃԷ • ՃԷց, ՃԷք • (գոյական) • ապաւինութիւն • գոհ, սրընջնմագլըգ • գրոս, փիլոնոսվէ։

Ապաստանեցուցանեմ • ցուցի • եցո՛ • եալ • (անցեալ) • ապաւինեցուցանել • յուսացուցանել • գոհ, սրընջնարմունդ • ուսմուտլանարմունդ • գրոս, փիլոնոսվէքրոսէն։

Ապաստանաւածութիւն • ՃԷ, ՃԷ • ՃԷց, ՃԷք • (գոյական) • անհաւատութիւն • գոհ, միւլհիտիլիք։

Ապատ • ի, ու • աց, օք • (ածական) • բարեշէն • բնակաւոր • շէն • գոհ, մամուռ • գրոս, ապրոս։ Առակ բազադրի Անապատն, որ է անշէն։

Ապատհմ • } (ածական) • անտոհմ • վատազ
Ապատհմիկ • } գի • ի նուաստ տոհմ • յանարգ զաւակ • գոհ, ոզյոսուզ • ալշակ սինսիլէսէն • հիւնսի սիէլհսիզ։

Ապարահ • ‖ տես Ապահար։

Ապարանազարդ • (ածական) • զարդարօղ ապարանից • զարդարել իբրև զապարանս • գոհ, սարայը ոզնասարէլը • սարայ կիսլի ոզնանմէլըշ։

Ապարանջան • ի, ու • աց, օք • (գոյական) • զարդ ինչ մանեակաձև կազմեալ ի հրաշակերտից զար արկանեն կանայք ի զաստակս ձեռաց • գոհ, սլիէկզիկ • դրոս, էպլէկնէզէն • սրդ, սիվար։

Ապարանք • ից, իւք • կամ օք • (գոյական) • յարկ մեծամեծաց • պալատ • գոհ, սարայ։

Ապարատան • ի, ու • աց, օք • (ածական) • անէրթասան • անասնձ • գոհ, կէմսիզ։ Ես, յանդգնութեան • ժպիրգ • անզուսպ • ապստամբ • ամբարտաւան • խստապարանոց • կամակոր • գոհ, իթհաֆեթլը • ասէ պսիզ • զալըմ, ինատոր։

Ապարտանեմ • եցի • եմ • եալ • } (ՆէրԽոյական)
Ապարտանիմ • եցայ • եամ • իլ • }
անհնանձ լինել • գոհ, կէմսիզ օլմագ • Ես, յանդգնիլ • ժպրսիլ • ամէհաձալ • ապստամբիլ • ամբարտաւանիլ • անհնազանդ լինել • գոհ, առէպտիզլէնմէք • զալըմլանմագ • իթհաֆեթլը օլմագ։

Ապաթառնութիւն · ն, ից, թիւ · (գոյ) · ապերաստնութիւն · անսանձութիւն · պճ, կէսմխիզլիք · Եա, ժպրհաւի · յանդգնութիւն · ամբարտաւանութիւն · սառհակաւի · պճ, առէպսիզլիք · զալալըզ-խիճահաճըզլըզ ·

Ապարդիւն · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · անպտղութիւն · անբեղդիաւոր · անպտուղ · պճ, հասը լսիճսըզ · մկլկսիզ ·

Ապարեկ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) · է պրնձեայ գործի մի երգաբանաց · որ ունի զձև ծոցաւոր անօթի · զորոյ բերանն սերեկէն քերկեակ մաշկօք, և հարկանեն գաւազանաւ · պճ, քհօս · նաղարա ·

Ապառաժ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) · սոսրտա · պսրնքն սոսրնն ծայր երկոյնակալ յիմիքէ իբրև գբզանց · զորպիսի ունին բազուկք ի վրանաց · զոր երբեմն սխուն կերկրաւ, և երբեմն շղջկեն ի վերայ վրանաց · պճ, փէշ · չաոբը փէշի ·

Ապարքսիաս · (գոյ) · է հողմ մի հիւսիսային · պճ, երկրորդ · գարոյ եկէ ·

Ապարօշ · ի, իւ · իյ, իւք · (գոյ) · կամար ճակատաւ որ ածի զգլխով իբրև զպատակ · պճ, չաճղը · գիւլիւ-ֆիլիկ · քհօռոմկ · Եա, գոդնոց կամ ծածկոյ որ սեղանոյն · պճ, հօռիւկ · հօրթիւ ·

Ապացոյց · յուցի, իւ · իյ, իւք · (գոյ) · յարացոյց · օրինակ · տիպ · նմանութիւն · պճ, հօրիւնէկ · Եա, ապացուցանի · հաւաստաւ թիւն · հաստատաւի · պճ, խոպաճ · պոբս, ավէնա · ոբդ · հիւճճէկճ ·

Ապացուցանեմ · յուցի · անել · (հէրֆոբճ) · յայտ յանդիման յուցանել · անտանելի պատճառօք հաստատաւել զձշմարտութիւնն · պճ, խոպաճ հմիւք ·

Ապացուցութիւն · թիւ, թիք · թիով, թիւք · (գոյ) · յայտ յանդիման յուցանութիւն · քաջ հաստատութիւն · հաստատաւի · պճ, խոպաճ · ոբդ · պիւբհան ·

Ապաւանդակ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) · առաստան · լար · պարան · չուան · պճ, սիճիմ · խի · փալամար ·

Ապաւառ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) · ապր որս վայրի պարիակեալ ի քարայրեն, կամ թաթիեալ ի քարայրեն · պճ, թէգէք, հկէր իշ հկճմկէաճ վ հկէր ոբշոբը աէօքիւլմիւշ ·

Ապաւարտակ · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · անմաքուր · անսուրբ · պիղծ · զազիր · ապառկղ · պճ, փիս · մանհատաւ ·

Ապաւէն · ւմնի, աւ · ից, օք · (գոյ) · ապաստան · ապաստանարան · պատսպարան · պճ, սրընհնաճագ հէր · պոբս, փէնահշ · Եա, ապաստանաւել · ապաւինաւել · յոյս · պճ, ուճուտ · պոբս, ֆիւնհատ ·

Ապաւինիմ · հայց · հայ · իլ · (հէշոտ) · ապաստանիլ · պճ, սրընհնմագ · Եա, յուսալ · պճ, ուճուտլանմագ · պոբս, փհնահշիյանէն · ոբդ, իլթիճատ ·

Ապաւինութիւն · թիւ, թիք · թիով, թիւք · (գոյ) · ապաստան · պատսպարան · պճ, սրընհնաճագ հէր · Եա, յոյս · պճ, ուճուտ ·

Ապաքէն · (շռնիոգ · Եռնիքոյ) · գի երբեմն վարի իբրև շարկագ սկզբնաւորական, և նշանակէ այն գի · Նա աւանիկ · պճ, ակ իմոի · հագըզկեճ · Եա երբեմն իբրև շարկագ մակաբերական, և նշանակէ ապաուրեմն · պճ, հզլլէ իսէ · իմոի · Իսկ երբեմն վարի իբրև մակբայ սոորսասական, և նշանակէ արդարև · յիրաւի · արդ օք · պճ, կէրչի · ոտշրսաւ ·

Ապաքէն ցայսօք · (ռնիքոյ) · Թէ այսպէս և Թէ այնպէս · որով և իցէ կերպիւ · պճ, հզլր պէօլլէ · հզլր հօլլէ ·

Ապաքինացուցանեմ · ցուցի · ացի · անել · (անցոյ) · || տես ի ներքոյ Ապաքինել ·

Ապաքինեմ · հցի · եմ · իլ · (հէրֆոբճ) · բժշկել · բժշկիլ · առողջացուցանել · պճ, հլիլհճմէք ·

Ապեհէ · (շռնիոգ ինիոն) · ապա Թէ · ապա հԹէ · պճ, ամմա հլլր ·

Ապեհէ ոչ · (շռնիոգ ինիոն) · ապա Թէ ոչ · իսկ Թէ ոչ · պճ, Եօղաւա ·

Ապերնաղ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · անհնար · անկարօտ · անհնաւազ · պճ, հչհաճսըզ ·

Ապերաման · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · ոչ ձանաչօղ զերամանս · ապաշնորհ · պճ, հլլիկ պիլմիզ · պոբս, տուտիչ ·

Ապերամանամ · ացայ · ացիր · անալ · (հէշոտ) · ապերամս լինել · բարհմատացլինել · պճ, հլլիք պիլմիճք ·

Ապերամիք · (ածական) · ոչ արարօղ զերամս ինչ · պճ, հլլիկ հճմհչէն · պիր հլլիկի օլմայան ·

Ապերամաւթիւն · Թէ, Թիք · Թիով, Թիւք · (գոյ) · ոչ ձանաչելն զերամս · ապաշնորհաւթիւն · պճ, հլլիկ պիլմիճղիք ·

Ապերասան · || տես Ապարասան ·

Ապերասանաւթիւն · || տես Ապարասանաւթիւն ·

Ապերդճական · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · ուրացական · բացասական · ժխտողական ·

պած , ինքեաը օլուսաճագ ։

Ապեհաւեթի · թե , թէ · թէց , թիք · (գոյ) ։ անհեհաւեի · անյայտաւեի · ծած_ կաւեթի · պած , կեօրիւեսմիակղևիք ։

Ապերջանիկ · ջանկի , ած · ած , օք · (ած) ։ ոչ ունօղ զերջանկաւեթի · թշուառ · պած , ուղուրսուզ · նահատակեի ։

Ապէնիագ · ‖ ասւս Ապէնիագ ։

Ապիդովէլի · (ած) ։ դարսվէլի · քամահէ_ լի · պած , զէմիր օլուսաճագ ։

Ապիդատ · (ած) ։ ոչ դատեալ · ոչ քննեալ · անդատ · պած , շէրահաթը կեօրիւլմիիչ ։ Եա , ոչ դատօզ · պած , շէրահաթ կեօրմիչին ։

Ապիկած · ծ , ով · ոց , ովք · (ած) ։ օձեալ ապահասվ · պած , սրբը ։

Ապիկար · ի , աւ · աց , օք · (ած) ։ տկար · անզօր · պած , գուվվեթսիզ · տեբմանսըզ · պոբս , նաթիւլման ։

Ապիկի · ւոյ , ւով · ևաց , ւովք կամ ևօք · (գոյ) ։ Նայն է լինդ բառին Ապակի · պած , ձամ · շիշէ · Եա , է Նիւեթ ինչ որով օձա_ նէն վխեկուէն անօձիս , որ ի Թրծիլն կարծրանայ և մածանի զնոքօք և երևե_ ցուցանէ զնուտս փայլուն · պած , սրբ ։

Ապիրատ · ի , իւ · ից , իւք · (ած) ։ ապե_ բախտ · անիրաւ · չար · անօրէն · պած , էվլիկ պիլմէզ · եաթամաղ ։

Ապիրատախօս · (ած) ։ խօսօղ զապիրատ բանս · չարախօս · պած , քէմ տեօղլիւ · քեօթիւ սեօզլիւ ։

Ապիրատութի · թե , թէ · թէց , թիք · (գոյ) ։ ապեբախտաւեի · անիրաւութի · չարութի · անօ_ րէնութի · պած , էվլիկ պիլմէզլիք · քէմ_ լիք · քեօթիւլիւք · եաթամաղլըգ ։

Ապիտեմ · եցի · եմ · եվ · (ներգործ) ։ ապրեխտ առնել · ապէրոյ չորացուցանել զինս · պած , պատաշըրմա էվմէք ։

Ապշանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չեզոյ) ։ ապշիլ · պած , շաշմագ · պոբս , թիկպիւրլիյ ։

Ապէցուցանեմ · ցուցի · ցո · անել · (անցոյ) ։ ուշաթափ առնել · յիմնալ ցուցանել · յափշտակել զինաս ուրուք · պած , շաշըր_ մագ · ապլը պաշընման ասմագ ։

Ապշիմ · եցայ · եմց · իվ · (չեզոյ) ։ ապուշ ինալ · յիմնալիլ · թմրիլ · ուշաթափ լինիլ · պած , շաշմագ · մանթ գալմագ · պոբս , հաժուլիյեն ։

Ապշուեմ · եցի · եմ · եվ · (ներգործ) ։ ի բաց չուրել · ի բաց կորզել · ի բաց հանել · պած , էլինտէն գօփարմագ ·

էլինտէն չէքիլ չըգարմագ ։

Ապշուեթի · թե , թէ · թէց , թիք · (գոյ) ։ թմրու թիւ մտաց · յիմարութիւ · յափշտակութիւ մտաց · պած , շաշըգ գալմագլըգ · պոբս , ֆէքրաթսուշ ։

Ապողիայեմ · եցի · եմ · եվ · (չեզոյ) ։ տեղէ_ կանալ · հասու լինել · պած , վուգուֆ օլմագ ։

Ապռասնեեմ · եցի · եմ · եվ · (ներգործ) ։ բացատել · զլանալ · ժխտել · ուրանալ · պած , ինքեաը էթմէք ։

Ապռազնէ · նէի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ կապիկ · պած , մայմուն · չէպէք ։

Ապռախտ · ապխտոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ միս չորացուցեալ ոէկսպէս հանեմիք · պած , պաստրմայ · պոբս , ֆէրիխդ · ուդ , լուհմի գաուխյտ ։

Ապռուշ · (ած) ։ անուշ · զուրկ ի յուշոյ · յափշտակեալ մտօք · Թմրեալ · հիացեալ · պած , շաշմիշ · մանթ օլմուշ · ապլը պաշընման ուշմուշ · պոբս , ուհուշ · ուդ , Թիյրէ ագիլ ։

ՅԱպռուշ դառնալ ։
ՅԱպռուշ լինիլ ։
ՅԱպռուշ կրթիլ ։
ՅԱպռուշ հարկանիլ ։
} ուշաթափ լինիլ · յի_ մարիլ · ափշիլ · պած , շաշմագ · մանթ օլմագ ։

ՅԱպռուշ հարկանել · ‖ յապռուշ դարձուցա_ նել · ապշեցուցանել · պած , շաշըրմագ · մանթ էթմէք ։

Ապուռ · ապռի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ աւար · կապուռ · կողոպուտ · պած , Թալան · պոբս , Թարաճ · ուդ , ղարկէճ · Եա , կարթ · կեռ ձկան · պած , օլճայ · պալըգ տիւզէնին ։

Ապուռական · ի , աւ · աց , օք · (ած) ։ ապռատական · բացատական · պած , ին_ քեաը օլուսաճագ ։

Ապռատեմ · եցի · եմ · եվ · (ներգործ) ։ բացատանել · բացատել · ժխտել · զլա_ նալ · պած , ինքեաը էթմէք · եօք տէմէք ։

Ապռատութի · թե , թէ · թէց , թիք · (գոյ) ։ բացատութի · ժխտողութի · պած , ինքեաը ։

Ապռատ · (ած) ։ անտեղի · անհիմն · չինովի · աւտ · պած , ասլ լորդ · տիւզմէ · եալան ։

Ապռտ · (գոյ) ։ կողոպուտ · աւար · յափշտա կումն · պած , Թալան · քէկէվիր · պոբս , Թարաճ · Եա , է արմատ ապրիլ բային , և նշանակէ ապրուստ , կամ զերծուստ · պած , եաշայիշ · գաւթուսլուշ · Եա , նշանակէ Թան · և այս մանաւանդ յաշխարհաբառ լեզուջ · պած , չօբպա · պոբս , վա ։

Ապռեմ · եցի · եմ · եվ · (ներգործ) ։ կողոպտել · կապտել · աւարել · յափշտակել · պած , Թալան էթմէք · պոբս , Թալչըյեն ։

Ապապաբեմ · եմ · էա · եմ · (ՆերգործՅ) · հաւատամ · յանձնեմ · ապաստան առնեմ · պահ, սըփոփըշ եմ ինձ · դրս · փչենամ քեզ · տեղ · Ես, պատուիրեմ պատուիրանաւ յանձնեմ · պահ, սըմռաղամագ · Թէմսիկ եմ ինձ ·

Ապատամբ · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · վտարանդեալ · ընդվզեալ · անհնազանդ · բռնաւոր · պահ, զօրացայ · ասը · դրս, նաՀեբանեն ·

Ապատամբեցուցանեմ · ցուցի · եցի · անել · (անցողական) · ապստամբ առնել · հանել ի պար տաւոր հպատակութենէ · պահ, ասը եմ ինձ ·

Ապատամբիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՆերգՏ) · վտարանդիլ · ընդվզիլ · ելանել ի պարտաւոր հպատակութենէ · պահ, ասըլանամագ · զօրացայ օլմագ · դրս · նաՀեբանութիւնէն ·

Ապատամբութիւն · թեան, թիւ · թեաց · թիւք · (գոյական) · վտարանդութիւն · ընդվզում · պահ, ասըլըզագ · զօրացայզագ · դրս · նաՀեբանութիւն ·

Ապատի · ի, աւ · ացս, օք · (գոյական) · բաց տեղ · ազատ հարուածի ընդ երեսս ուրուք · պահ, սիլլէ · չտանաւ · դրս · սիլլի · ըդ, գապանձէ ·

Ապատատաւ · տուի, տուեաւ · տուեայ, տուեօք · (ածական) · ապատակս հանօղ · ապատակօղ · պահ, սիլլէ վուրան ·

Ապատակեմ · եցի · էա · եմ · (ՆերգործՅ) · ապատակս ածել · ապատակս հանել · պահ, սիլլէ վուրմագ · դրս · քէֆզէտէն ·

Ապատակս առնուլ · ‖ ապատակիլ · պահ, սիլլէ եէմ ինձ ·

Ապատակս հանել · ‖ ապատակս ածել · պահ, սիլլէ վուրմագ ·

Ապատակս հանել ի ծոծրակին · ‖ ապատակել ընդ ծոծրակին · պահ, չտանաւ վուրմագ ·

Ապրանք · անաց, օք · (գոյական) · ապրուստի · կենդանութենէ · պահ, եաշամագ ·

Ապրացու · ցուի, ցուաւ · ցուայ, ցուօք · (ածական) · ապրելոյ · կեցոյ · պահ, եաշայաձագ · Ես, ազատիչ · ապրեցուցիչ · պահ, գուրթարըճը ·

Ապրեցուցանեմ · ցուցի · եցի · անել · (անցողական) կեցուցանել · ի կենդանութենէ պահել · պահ, եաշամագ · Ես, ազատել · վերծուցանել · պահ, գուրթարմագ · խէլաս էմինէ · դրս · ազատքըտէն ·

Ապրեցուցիչ · ցուցչի, չաւ · չայ, չօք · (ածական) · կեցուցիչ · ազատիչ · պահ, գուրթարըճը ·

Ապրիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՆերգՏ) · ընդդիմանալ · ոչ կամս կասկ · պահ, գարշը տուրմագ · կերբի կինմինէ ·

Ապրծական · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) ·

Ապրծականական · ‖ հակառակօղ · դիմադարձօղ · ոչ կամս կատարօղ · պահ, գարշը տուրան · կերբի տեօնմէյէն ·

Ապրիկէ · ի, իւ · (գոյական) · է անուն միոյ

Ապրիլ · ‖ ամսոյ հռոմայեցւոց · որ չորրորդ է ի յունվարէ սկսեալ · պահ, նիսան · դրս · էբրիպէհիրը ·

Ապրիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՆերգՏ) · կենդանի մնալ · պահ, եաշամագ · Ես, ազատիլ · վերծանի նիլ · պահ, գուրթուլմագ · խէլաս օլմագ ·

Ապրշմագործ · ‖ տես Մեռաքագործ ·

Ապրշում · շմի, աւ · ացս, օք · (գոյական) · է գործ չերամ որդանն, զոր յունական անուամբ կոչեմք Մեռաքս · պահ, իփէկ · դրս, գաղջ ·

Ապրուստ · ուստի, իւ · ից · իւք · (գոյական) · ապրուստի · կենդանութենէ · պահ, եաշամագ · Ես, ապրելիք · այսինքն կերակուր · հանդերձ · և այլ հարկաւոր պիտոյք · պահ, կէչինէնէք · դրս · լուզի · ըդ · լըզդ ·

Ապփոխի · այ, աւ · ացս, օք · (գոյական) · է բառ օտար · և նշանակէ անօթ ջրոյ · պահ, պաղրաճ · տէսթի · քիւփ ·

Ապօրինաւոր · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · արուեստիւ օրինաց · արուեստիւ կարգի · պահ, նաշէրի · շուբութաձագ ·

Աչ · ջի, ով · կամ աջու · ուց, ովք · (ածական) · այն ամ որ վերաբերի առ կողմն աջոյ · աջակողմեան · պահ, սաղ · դրս, բասթ · ըդ, էմիյն · Իսկ մերթ վարի դ ցյակատա պէս, և նշանակէ զաջ ձեռն · զաջ կողմն · պահ, սաղ կէ · սաղ թարաֆ · դրս, տէսթիյաձագ

Աջադաշ · ի, իւ · ից, իւք · կամ ացս, օք · (ածական) · զաջակողմեան գաշն ունօղ · կամ յաջակողմն նստեալ · պահ, սաղ թարաֆտաս օթուրան ·

Աջական · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · աջակողմեան · պահ, սաղտաս օլան ·

Աջակից · կցի, աւ · ացս, օք · (ածական) · ընկերօղ · ձեռնտու · օգնական · պահ, եարտըմճը ·

Աջակողմն · ման, մամբ · մանց, մամբք · (գոյական) · աջ կողմն · պահ, սաղ թարաֆը · ըդ, ձանիկի էէմինի · Իսկ մերթ վարի իբր ածական, և նշանակէ աջակողմեան · պահ, սաղ թարաֆտաս օլան ·

Աջակողմն նստիլն · ‖ պահ · փօձա ·

Աջակողմեան · (ածական) · այն որ է ի յաջ կողմն · աջական · պահ, սաղ թարաֆտաս օլան ·

Աջակոյս · (գոյական) · աջոյ կողմն · պահ, սաղ թարաֆը ·

Ա Ջակցիմ. եցայ · եմ · իմ · (չէդուհ) : ընկերա նալ · ձեռնտու լինել · ի Թիկունս հասա նել · օգնել · փառ , եմ Թուխմագ · եաթալմ եմ ի ք :

Ա Ջակցութի · թե , թը · թեց , թիք · (գ ոյ) : ընկերութի · ձեռնտուութի · օգնակա նութի · փառ , եաթալմ Տիլլզ :

Ա Ջեպ · եպց · } (ածական) : յաջոց կողմն եղ ։
Ա Ջինք · · · } եալ · աջակողմեան · փառ , տաղ Թարաքաբիլեր
Ա Ջիք · · · }

Ա Ջաղ · ի , իւ · ից , իւք · } (ածական) : յարմար ։
Ա Ջաղակ · ի , աւ · ացս , զք · } պատշաճ · փառ , ասաս · ուչուն : || տես և Ճաջղաղակ :

Ա Ջաղաճեան · (ածական) · քաջալարժ · Ճարտար · հմուտ · փառ , չափ ը գ · մարդիկ բիլի · գործ չէ ըսպառեմ : || տես և Ճաջղաղաճեան :

Ա Ջաղեմ. եցի · եամ · եաք · (Ներգործական) : բարե քաղաքութիւ յաջաջացուցանել · փառ , ըստասո կեմիրմիք : || տես և Ճաջղաղեմ :

Ա Ջաղութի · թե , թը · թեց , թիք · (գ ոյ) : յաջողուած · բարեբաղդութի · փառ , ու ղիղ · ասանկըզ · գործ , շինքիուն : || տես և Ճաջղաղութիւն :

ԱՀ Ջուց և յահեկաց · || յաջմ և յահեկ · փառ , տաղ Թարաքաման վե սօլ Թարաքաման :

Ա՛ · (գ ոյ) : առուն · փառ , ալըշ : Ես , յաճիշտակութի · ասար · կողոպտա · փառ , գաթըշմից · գործ , Եաղմից :

Ա՛ · (Նախադրություն) : մերթ նշանակէ վասն · փառ , իչիւն · Պ՛ր · առ Նախանձու մասնե ցին · փառ , հասկա իչիւն գասկաստոր լար : Մ՛երթ նշանակէ առաջի · փառ , Հօնիւն ա տ · Պ՛ր · ամբաստան եղէն առ ալքայի · փառ , փաստիշտէրն Հօնիւնտ չէ քիմ Հե տիւէր : Մ՛երթ նշանակէ առ ընդեր · փառ , եանընտա · Պ՛ր · առ պրամ գոցի · փառ , քիմին Եանընտա պուլունաս : Մ՛երթ նշանակէ Ըդէմ · փառ , գարշը · Պ՛ր · առ ած մէ գա · փառ , ալշէտա գարշը կիւնահ իչլեմի : Մ՛երթ նշանակէ իքրև · փառ , կիսի · սըրա · Պ՛ր · առ պատահանաս ունի ջիք · փառ , մէօհէսէրլէրին սըրասընա Թուխուն : Մ՛երթ նշանակէ ժամանակին · փառ , վագըխը · Պ՛ր · առ տրդատաս · փառ , տրդատաս վագխընտա : Մ՛երթ նշանակէ չուքջ · փառ , հէրտախ · Պ՛ր · առ քաղաքաս · փառ , շէհիրին հէրտախընտա :

Ա առագաստ · ի , իս · ից , իւք · կամ ի , աւ · ացս , զք · (գ ոյ) : վարագոյր , զոր ձգեն առա ջի իրիք առ ի անջրպետ · փառ , փէրտէ ,

Ես , քօշ · պատրուակ · ծածկոյթ · փառ , էօրԹիս : Ես , սրսկասան · առագաստա պատ գահոյք փէսայեին և հարսին · փառ , ձիպինիլիք · գործ , կիրառք : Ես , արմիան նաւս , զոր պարզեն ընդդէմ հովմոյ · փառ , եէլքէն · գործ , պատասան :

Ա առագաստ մահճակաց · || վարագոյր մահճակաց ի պահպանումն մեհեանց · փառ , ձիպինիլիք :

Ա առագաստակալ · ի , աւ · ացս , զք · (գ ոյ) : է խոտորնակ փայտ կապի , յորոյ վերայ կապի առագաստն · փառ , սէրէն :

Ա առագաստաձև · (ածական) : ունօղ զձև առա գաստի · փառ , փէրտէ պիչինիտ · ձի պինիլիք կիսի :

Ա առագաստաձիգ · (ածական) : նա որ ձգէ զվա րագոյր · փառ , փէրտէ չէքէն : Ես , իբրև գոյականի նշանակէ պարզօղ կամ քաշ չօղ զարմիան նաւս · փառ , եէլքէնճի :

Ա առագաստաձիգ առասան · || է չուանն այն , որով քաշչէն զարմիանն · փառ , ապլու :

Ա առագաստանաւէր · (ածական) : մտանօղ ի յա ռագաստ փէսայեին և հարսին · փառ , կէլէն վէ կիւվէվէ օտաղընա կիրէն :

Ա առագաստապատ · (ածական) : տպատ տանօղ առագաստի · փառ , կէլէն վէ կիւվէվէ օտա պընա խըզմիթ էտէն :

Ա առագաստափակ · (ածական) : փակեալ առա գաստիս · փառ , փէրտէ իչէ էօրԹիւլիս · ձիպինիլիք իչէ էօրԹիւլիս :

Ա առագաստեմ. եցի · եամ · եաք · (Ներգործական) : ձգել զվարագոյր · փակել վարագուրաս · փառ , փէրտէ չէքիլիք · ձիպինիլիք իչէ էօրԹ մէք : Ես , քօշարկել · պատրուակել · ծածկել · Թագուցանել · փառ , փէրտէ իչէ գա փատ · կիզլէմիք : Ես , շրջափակել · պարապատել · փառ , հէր Թարաքընտան էօրԹմիք : Ես , պարզել զառագաստ նա ւին · արմիան պարզել · փառ , եէլքէն ալմագ :

Ա առագաստեմ. եցի · եամ · եաք · (Ներգործական) : համարիլ ուժգն · յանուն ուրուք ընծայ եաք · փառ , պիրիսինէ սպառ :

Ա առագաստեմ. եցի · եամ · եաք · (Ներգործական) : ի վե դնել · յաւելուլ · բարդել · փառ , իւստէ գօ մագ · արձըմադ : Ես , առաջի դնել · առա ջադրել · առաջարկել · փառ , էօնէ գօմագ :

Ա առաջադրեալ · Թե , Թը · Թեց , Թիք · (գ ոյ) : առաջադրուի · փառ , իւստէ գօյուշ : Ես , առաջադրեալ · փառ , էօնէ գօյուշ :

Ա առաձուր · || ծագի ի բառէս աձուր , որ է ոսն , և նշանակէ առ ոսն · ի նեղքոյ

առից · պաշ , պայագ ալեծրնտաս ։

Առաձուբ կոխել · · } առ առն կոխել։
Առաձուբ կոխան առնել · } կոխան առից
Առաձուբ հարկանել · · } առնել · պաշ,
պայագ տիպինել պրագմագ · չքղնամագ ։

Առաձ · ի , իս · ից , իւք · (գոյ) ։ պայմիքն առուսին · և նշանակիչ առակ · վէմիս · համառօտ ասացուած · պատգամ · պաշ, մեկնէլ · սիմիլ · մանթաասար քէլամ ։

Առակ · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) ։ առած · պայմիքն վէմիս · հակիրճ բան իբր սիմիլքն հատառատուն չքնչալ ի բերանս ասղուն · պաշ, սեռօղ · մանթաասար քէլամ ։ Ես , նդմս նուէթի · օրինակ · առասպել · պաշ , մեկնէ · էօրինչակ · պրս , առածան ։ Ես , խրթնաբանուէթի · գաղտնածածուկ նմանուած յօրինուածք պլաբանուէ · առմէ , հանելուք · պաշ , պիլմէնէ · պրս · կիրառք · ասդ · լեզ ։ Ես , նշուակ · օրինակ խոյտառակուածքեր , զոր իբրև առած անդադար ի կիր արկանեն մարդիկ · պաշ, ըստ ըսվայ · իպրէթ ։

առ Առակէ · ։ վան խոյտառակելոյ · պաշ, իպրէթ իչինն ։

յԱռակս առալ · ։ առակ խոյտառակուածքեամոց թողուլ · պաշ , ըստ ըսվայ էթմէք ։

յԱռակս լինիլ · ։ առակ նշուակի լինել · պաշ, ըստ ըսվայ օլմագ · իպրէթի ուլմ օլմագ ։

Առակաբան · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · առածախօս · պաշ , թէքմիլ սեօյլէյէն · մեկէլէմի · պրս · ֆէսանէկիմէյ ։

Առակաբանեմ · էցի · էամ · էլ · (ներգործական) · առակաւ խօսիլ · օրինակաւ խօսիլ · պաշ, թէքմիլ իլէ սեօյլէմէք ։ Ես , իպրէնաբանուէթը խօսիլ · պաշ, պիլմէնէ սեօյլէմէք ։

Առակաբանութիւն · թեան , թեաց · թեամբ · (գոյական) · առակաբան գործ · պաշ , թէքմիլ սեօյլէմէսի ։ Ես , առակաւոր բան · պաշ, մեկէլէ · պիլմէնէ ։

Առակագիր · գրի , աւ · ից , օք · (ածական) · գրօղ առակաց · պաշ , մեկէլէ եազան ։

Առակագրութիւն · թեան , թեաց · թեամբ · (գոյական) · գրուելի առակաց · պաշ, մեկէլէ եազմասը ։ Ես , գիրք առակաց · պաշ, մեկէլէ քիթապը ։

Առակախօս · ի , իս · ից , իւք · (ածական) · առակաբան · պաշ, մեկէլէնէ · պրս · ֆէսանէկիմէյ ։

Առակախօսեմ · էցի · էամ · էլ · (ներգործական) · առակաբանել · պաշ , թէքմիլ սեօյլէմէք · մեկէլէ սեօյլէմէք ։

Առակախօսութիւն · ։ տես Առակաբանութիւն ։

Առակաչք · իչ , իւք · (գոյական) · առաջնակարգ · մերձակայք · ապագայք · պաշ, էօնտէ օլան նէհանէլէր · օլաճագլար · կիլէճէքլէր ։

Առական դիպիլ · ։ ընդ առասպել աչալ անկանիլ · պաշ , կէօզէ իլիշմէք ։

Առականամ · էցի · էամ · էլ · (ներգործական) · առակել · խոյտառակել · պաշ , ըստ ըսվայ էթմէք · Ես , ծածկել · խնալ · փակել · պաշ , էօրթմէք · գափամագ ։

Առականչ · ։ առաջի աչալ , առ ի հանձել զաչսօզս · պաշ , կէօզ էօնիւնտէ , կէօրսիւնէլէր տէյլ ։

Առականք · անաց , օք · (գոյական) · ծանականք · խոյտառակութիւն · ամօթանք · պաշ, ըստ ըսվայլըգ · Ես , ամօթալուք · պաշ , ուտանտաճագ էլէթլէր ։

Առականալ · ի , իս · ալ , օք · } (ածական) ։
Առականալու · ուի , աւ · ալ , օք · } առակաբան · առականալսօս · պաշ, մեկէլէնմէյ · պիլմէնէ սեօյլէյէն ։

Առականաւոր · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · յօրինեալ առակաւ · խորհրդաւոր · նշանակաւոր · պաշ , թէքմիլլի ։

Առակեմ · էցի · էամ · էլ · (ներգործական) · առակս բանել · օրինակել · նմանութեամբ ցուցանել · պաշ, էօրնէկլէ կէթիրմէք · Ես , յայտարել · բացատրել · հաւէմտաել · պաշ, ալյտուրմագ · ասսո կէթիրմէք · Ես , խոյտառակել · ծանակել · առակ նշաւակի կացուցանել · պաշ , ըստ ըսվայ էթմէք ։

Առակութիւն · կման , մաւք · մանց , մաւք · (գոյական) · առակաբանութիւն · պաշ , թէքմիլլի սեօյլէյիշ · Ես , ծանակումն · խոյտառակութիւն · նշաւակութիւն · պշ, ըստ ըսվայ էթմէք ։

Առակեմ · էցի · էամ · էլ · (ներգործական) · յօգնել · կցել · պաշ , պիրիթիշտիրմէք ։

Առանձգական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · այն որ ունի զանգատարձան օրոյն · որպէս ձիւղ գալար բունի թէքեալ ի թողուլն գառնոյ անդրէն ի բնաւորական ուղղութիւն · և նեարդ բռնութ երկարեալ , ամփոփի միւսանգամ · և ունելի սեղմեալ ի արձակի վերսին · պաշ , կէնիշլէնմէ զիմ պէրկէ գուվվէթի օլան նէմնէ ։

Առանձգութիւն · թեան , թեաց · թեամբ · (գոյական) · անդրադարձական զօրութիւն , որ ի ձնշելն անդրէն գառնոյ յառաջին ձևն · պաշ , զէմպէրէկ գուվվէթի ։

Առաջօտ · ի , աւ · ից , օք · (գոյական) · է մերառաւօտեան ժամն առաջնեան · զոր տեսցես ի բառն ճամ ։

Առ այժմ · (ժամանակակից) · վան

այժմեայս • այժմիկ • պտ՛, հեւլէ շնմոխ։

Առ այժմեւ • (նայիբ ժամանակիս)։ յայժմե ժամանակիս • պտ՛, շնմոխլիք • շնմոխքի։

Առ այսու ասիւ • (նայիբ դանայդան)։ ի վեր այսր ասի • պտ՛, պատուհ իւէ սիւէ։

Առ անգամ մի • (նայիբ նոտայդան)։ առ մի նուագ • միանգամ • պտ՛, պիւր քէրբէ • պիւր ասիկ։

Առանձին • (ածական)։ առանձնական • միայնակ • պտ՛, եալլընդ • պաշկայ • պոբս, պէնթնհա • ոբդ • փէրլայս • Ես • սեպհական • մասնաւոր • յատուկ • պտ՛, կէնտրնհէ մագասա օլան։

Առանձին, կամ առանձինն • նայիբ • (նայիբ նոտայդան)։

Առանձնաբար • • • նայիբ ղոպտան)։

առանձնակի • ուբդին • մեկուսի • զատաբար • պտ՛, պաշկայ • պաշկանայ • եալը • նըզնա • պոբս • պէնթօսի։

Առանձնակ • ի • աւ • այ, օք • (ածական)։ միայնակ • առանձնական • պտ՛, եալլընդ • Ես, սեպհական • յատուկ • պտ՛, կէնտրնհէ մագասա օլան։ Իսկ մերթ վերի իբրև մակբայ, և նշանակէ առանձնակի • պտ՛, պաշկանա։

Առանձնական • ի • աւ • այ • օք • (ածական)։ միայնակ • պտ՛, եալլընդ • պոբս, թէնհա • Ես • մասնաւոր • յատուկ • սեպհական • պտ՛, կէնտրնհէ մագասա օլան։

Առանձնականութիւն • թէ, թիւ • թէց, թիւք • (գոյական)։ առանձնաւորութիւն • միայնաւորութիւն • պտ՛, պաշկանա օլմագլըգ • եալլընդլըգ • պոբս, թէնհայլի։ Ես, սեպհականութիւն • մասնաւորութիւն • պտ՛, մագասալըգ։

Առանձնակեաց • կեցի, աւ • ացք, օք • (ածական)։ առանձին կեցօղ • միայնակեաց • պտ՛, պաշկանա տուրան • պաշկանա սաքլին օլան։ պոբս • թէնհանիլչին։

Առանձնակի • (նայիբ չոպտան)։ առանձինն • պտ՛, եալլընդնա։

Առանձնային • նայիդ, ոլ • ոց • ոյլ, ք • (ածական)։ ‖ տես Առանձնական։

Առանձնանամ • ացայ • ացիր • անալ • (էէղոտ)։ առանձինն բնակիլ • միայնանալ • բաժանիլ յայլոլոխ • մեկուսանալ • պտ՛, եալլընդ օլմագ • հալքտան պլըլմագ։

Առանձնաշնորհ • ի • աւ • ից • օք • (ածական)։ ունօղ զառանձին շնորհս • յատկացեալ մասնաւոր գերազանցութիւն • պտ՛, պաշկա նա լինայիճ իւլ միւշէրէֆ օլան։

Առանձնաշնորհութիւն • թէ, թիւ • թէց, թիւք • (գոյական)։ ունելն զառանձնական շնորհս • մասնաւոր պարգեւք պէրճանալն • յա տուկ գերազանցութիւն • պտ՛, պաշկանա լինայիճ պուլմագլըգ։

Առանձնաւոր • • ‹ ի • աւ • ից • օք • Առանձնաւորական • › (ածական)։ առանձին • մասնաւոր • սեպհական • յատուկ • պտ՛, պաշկանա • մագասա։

Առանձնաւորիմ • եցայ • եաց • իլ • (էէղոտ)։ առանձնաւորութիւն • միայնանալ • պտ՛, պաշկայ օլմագ • Ես, մասնաւորիլ • յատկանալ • պտ՛, մագասա օլմագ։

Առանձնաւորութիւն • թէ, թիւ • թէց, թիւք • (գոյական)։ առանձնականութիւն • միայնաւորութիւն • պտ՛, եալլընդլըգ։ Ես, մասնաւոր յատկութիւն • սեպհականութիւն • պտ՛, մագասալըգ։

Առանձնեմ • եցի • եա • իլ • (նէրդոծ)։ առանձնացուցանել • մեկուսացուցանել • միայնացուցանել • պտ՛, պիւր եահա չէքմէք։ Ես • յանձնառնուլ • ընդունիլ • պտ՛, գապուլ էթմէք։

Առանձնոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյական)։ տեղի առանձնանալ • միայնարան • մենաստան • պտ՛, մանաստըր։

Առանձնութիւն • թէ, թիւ • թէց, թիւք • (գոյական)։ միայնութիւն • պտ՛, եալլընդլըգ։

Առանց • (նախդրաբար)։ թարց • պտ՛, սիզ • զոր օրինակ՝ առանց իմ ոչինչ կարէք առնել • պտ՛, պէնսիզ պիւր շէյ էտէմէզսինիզ։

Առանցանեմ • ‹ անցի • անց • ել • (էէղոտ)։

Առանցեմ • › անցանել • փոխիլ ի տեղ • ւոջէ ի տեղի • պտ՛, կէչմէք • պիւր եէրտէն ախէր եէրէ կէթմէք։ Ես, հնանալ • պակասիլ աւարց • ծերանալ • զառամիլ • պտ՛, էսկիմէք • իհթիարլանմագ։ Ես, յափշտակիլ • մոգք • յափշտէք կալ • ցնորիլ • վհմարիլ • պտ՛, շաշմագ • ապլմըր ուչտըմագ։

Առանցք • իկ, իւք • (գոյական)։ լիսեռն անուայ • պտ՛, թէքէռլեկոծ օլան միլ։ Ես, պարզուն ակ • որ իբրև շարկաղ անցանէ յօղամանեակս, կամ ի ծակոխս բազմամասնեայ կերտուածոց • պտ՛, սըրըգ • միլ • չիվի։ Ես, զուգաւորիչ ալիք կամ ծղնիք, կամ արհեստական առամունք կերտուածոց • որք ընդ միմեանս ագռելով շարկապեն ի մի բոլոր գործանութիւն մասունս • պտ՛, կիչտիր մէ • քիւնէհ։ Ես, անցք ձանապարհի • միջոց ձանապարհի • ընդ որ լինի անցանել • պտ՛, կէչիտ • օրթա եօլ։

Առանցք երկնից • ‖ ըստ աստեղաբաշխից է գիծ ինչ մտածեալ յերկինս • պոբս, խաթթի միչվէր։

Առ աչս • || առաջի աչաց • գոհ, կիսով էօնիւն ակ : Ես , ի ցոյց տեսողաց , ի հաձել զաչս • գոհ , կէսօրիւնիվ իչիւն :

Առ այգ • (ածական) : այն որ իրօք կ՚ուզէ նչինչ , և երեվի աչաց իրրև ճշմարիտ ինչ • երևա_կայական • ցնորական • կէզմական • գոհ , խնչալ կիպի կէսօրիւնէն • կէսով կէսօրիւ_նէն • ասը լսողը : Իսկ մերթ վարի իրրև մանկաց , և նշանակէ առաջի աչաց • երև_մամբ աչաց • գոհ , կէսոր էօնիւնակ • կէսով կէսօրիւնովիվ իչէ :

Առ այգ մեր • || առաջի աչաց մերոց • գոհ , կէսովիւմիզիւն էօնիւնակ :

Առ այգ քերել • || հսկելով աչաց անցա_նել • գոհ , կէսով սիւրիւնովիվ :

Առ ապա • || տես Առ յապայ :

Առապար • ի , առ • ից , զք • (գոյ) : խորտա_բօրտ տեղի • դարևփոս վայր • քարաժեռ ձանապարհ • գոհ , հնիշլի եօզուշլու եէր • սարի եօլ • գրբս , ռասիւտ : Իսկ երբեմն վարի ածականապէս , և նշանակէ ապառա ժաւոր • ժայռաւոր • անհարթ • գոհ , հնիշլի եօզուշլու :

Առապարիմ • եցայ • եայ • իլ • (չեզոք) : ապառաժուտ լինիլ • անհարթանալ • գոհ , հնիշլի եօզուշլու օլմագ :

Առապարին • (ածական) : առապարաւոր • գոհ , հնիշլի եօզուշլու : Ես , որ յապառար տեղիս լինի • գոհ , տաւի եէրսէ օլան :

Առաջ կամ առաջք • (գոյ) : յառաջկոյս • կողմն երեսաց • գոհ , էօնիւ • էօն Թարա ֆը : Ես , սկիզբն • գոհ , պաշլանկըճ :

ՅԱռաջյ • || յառաջնոյ կողմանէ • գոհ , էօնտէն :

Առաջս ունել • || յառաջագունի իրիք ար_դելուլ • գոհ , էօնիւնիւ ալմագ :

Առաջաբան • || տես Յառաջաբան :

Առաջագահ , կամ յառաջագահ • (գոյ) : առա_ջին գահ • վերնագոյն աթոռ • պատուաւոր տեղի • գոհ , իւսսիւն Թախտ • սէմիր պաշի : Ես , նա որ ունի զառաջին գահս • նստօղ ի վերնագոյն տեղւոջ • գոհ , սէ_միր պաշընտա օթուրան :

Առաջագնաց , կամ յառաջագնաց • ի , իւ • իցս , իւք • (ածական) : առաջի ուրուք գնացօղ • նախընթաց • գոհ , էօնտէն կիտէն • գը_լավուզ • գրբս , փէբլանիք :

Առաջադիմութիւն • || տես Յառաջադիմութիւն :

Առաջադիր • դրի , առ • ից , զք • (ածական) : առա_ջի գնօղ առաջի եղիլ • գոհ , էօնէ գօյան , էօնէ գօնուլմուշ • գրբս , փիշնիհատ : Ես , յառաջագոյն գնօղ • յառաջագոյն եղեալ • գոհ , հվվիլ գօյան • հվվիլ գօնուլմուշ :

Առաջադրեմ • եցի • եա • ել • (հէրգործ) : առաջի ուրուք գնել զիւն • գոհ , էօնէ գօմագ : Ես , յառաջագոյն գնել ի մոլ • գոհ , նիյէթ գօմագ :

Առաջադրութիւն • թեան , թեաց • թեամբ • (գոյ) : գնումն իրի իմիք առաջի ուրուք • գոհ , էօնէ գօյուշ : Ես , կանխաւ գնել զիւն ի մոլ • յառաջագոյն բացորոշել ի միտս առ ի առնել զայն • հատատուութիւն մտաց • գոհ , մուգատուիմ • նիյէթ :

Առաջակայ • ի , իւ • իցս , իւք • (ածական) : այն՝ որ կայ առաջի • գոհ , էօնտէ տուրան : Ես , որ մերձ է • կամ որ հանդերձեալ է գալ • գոհ , եաքընտա կէլէն : Ես , գլխաւորք • երևելի անձինք • գոհ , իլէրտէ օլան • մեօթեհէթլէր քիշի • գրբս , ֆէբաթիկյ :

Առաջակայութիւն • թեան , թեաց • թեամբ • (գոյ) : կալն առաջի • ներկայութիւն • գոհ , էօնիւնտէ օլմագ : Ես , գլխաւորութիւն • գոհ , իլէրի օլմագ • մեօթեհէթլի օլմագ :

Առաջակաց • ի , իւ • իցս , իւք • (ածական) : առաջի կացօղ • յանդիմանակաց • գոհ , էօնտէ տուրան • գարշըտաս տուրան :

Առաջակայս • (գոյ) : առաջին կոլնի • գոհ , էօն գաբաֆը :

Առաջնածայն • || տես Յառաջնածայն :

Առաջնամասն • մասին , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) : առաջին մասն • նախապատասխան բաժին • գոհ , իլք հիսսէ • իպթիտայը փայ :

Առաջնամատ • || տես Յառաջնամատ :

Առաջապահ • ի , աւ • ից , զք • } (ածական) :
Առաջապահեամ • ի , իւ • իցս , իւք • }

զառաջս պահօղ • նա որ զառաջին կոլնի իրիք կալնու • կամ որ յառաջ անցեալ արգել լինի • գոհ , էօն Թարաֆը սէք_լէյէն • էօնիւնիւ ալան : Մերթ եւս վարի իրրև գոյական , և նշանակէ քաջ զօրա_կանն , որ պահէ զառաջին կոլնի բանակին կամ զօրաց , զի մի՛ պաւ ինչ գործեսցի ի թշնամեաց • և կամ նահատակն , որ անցեալ առաջի բանակին իրրև պարեսպ ամրապահեամ իւրոց զօրաց , ընդդէմ զի_նի յարձակման թշնամեաց , և վանէ զնո_գոհ , սէբեբէն կէչէ : Մերթ եւս նշանա_կէ պահպանն , որ պահէ զառաջին կոլնի պարսպի , քաղաքի , ամրոցի , ձանապար_հի ՝ կրճաց , և նմանեաց • գոհ , սէ_քճի :

Առաջապահ նաւատց · ‖ Նա որ յառաջս նաւելն նաւուկաւ դիտել զշողմնակս և զփոփոխ մանսն նոցա, և ազդ առնել նաւավարաց · նկատել զժայռս ծովու, առ ի զգուշացուցանել զնաւն · տճ, կ՚ելի կ՚օգնմնասիս ։

Առաջատուն · } տես Յառաջադիմութիւն, Առաջատումն · }

Առաջարկեմ · ե՛ց՛ի · եա՛ · եալ · (Ներգործ) · առաջի դնել · առաջի ընկենուլ · տճ, ե՛օնէ պրագմագ · ե՛օնիւնէ գօմագ · Ես, առաջ կել · այսինքն խնդիր ինչ առաջի արկանել առ ի լուծանել · տճ, սեօզ օրթայէ պըրագմագ , ձեվայ խոթէնիք իչիւն ։

Առաջարկութիւն · Թ՛ե՛ · Թ՛ը՛ · Թ՛ե՛ց · Թ՛ը՛ք՛ · (Գոյ) · առաջի ընկենուլն · յառաջարկումն · տճ, ե՛օնիւնէ պրագմագլըգ · Ես, առարկութի՛ · առաջի արկեալ խնդիր · տճ, ե՛օնէ պրագըլան սեօզ · սլես · Ես, առաջադրութի՛ · դիտաւորութի՛ · տճ, նիյէթ ։

Առաջաւոր · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · առաջի ընթացօղ · նախընթաց · տճ, ե՛օնտէն կուէն · գլուխգ · գրս, պէտրէգս · Ես, առաջի եղեալ · առաջի կացեալ · տճ, ե՛օնէ գօնուլան · ե՛օնտէգի՛ · Ես, նախկին · երեխայրի · կանխահաս · տճ, իլէգըի · Թուրքիանատ ։

Առաջաւորութիւն · Թ՛ե՛ · Թ՛ը՛ · Թ՛ե՛ց · Թ՛ը՛ք՛ · (Գոյ) · նախընթացութի՛ · տճ, գլուխգլուգ · Ես, դնուլի իրիք առաջի ուրուք · տճ, ե՛օնիւնէ գ՚ցուչ · Ես, առաջնութի՛ · կանխահասութի՛ · տճ, իլէգիք · Թուրքիանալգ ։

Առաջեալ · ‖ տես Առաջաւոր ։

Առաջեայք · ‖ տես Առաջաւորութիւն ։

Առաջնեծեր · (Ածական) · առաջինից · նէգրկայ · նէգրկայ · տճ, ե՛օնիւնտէ տուբան ։

Առաջի · (Նախդրոյն) · զառաջեաւ · տճ, ե՛օնտէ · գրս · փէյչ · Իսկ մէրթի իրրև մակրայ վարի, և նշանակէ յառաջագոյ · յառաջ կուսէ · տճ, ե՛օնտէն ։

Առաջի առնել · ‖ առաջի դնել · տճ, ե՛օնիւնէ գօմագ ։

Առաջի կողմանէ · ‖ ի դիմաց կողմանէ · տճ, ե՛օն դարաքըն՚նտան ։

Առաջիկայ · ‖ տես Առաջակայ ։

Առաջին · Ջնոյ, ոյ · ոց, ովք · (Ածական) · նախկին · տճ, էվվէլգի · գրս, փէյչին · ուրդ, մի՛ գատտէ՛ · չէշըլ · գրուտն · Ես, առաջնորդ · նախագահ · գահերէց · տճ, պէգլիւք մէրթէպէլի · էլչագլո · իլէրտէքի ։

Առաջինակ · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · առաջինի · նախկին · տճ, էվվէլգի · իլէրքի · գրս, նիւխ՚նէսէ ։

Առաջնաձայակ · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · յառաջագոյն ձայակեցեալ · ի վարդնոյց կերգեալ · տճ, իւխ՚նէսա ե՛էնիլէն · էվվէլ ե՛ք՚ օլան ։

Առաջնագոյգլև · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · առաջինի պարգև · տճ, իլք պագչէշ ։

Առաջնադուռ · (Ածական) · նախկին պատուղ · երեխայրի · կանխահաս · տճ, Թուրքիանատ

Առաջնատեղծ · (Ածական) · նախատեղծ · տճ, իւխ՚նէսա ե՛արատըլան ։

Առաջնեկորդ · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · առաջինի ի կարգն · տճ, պիրինճի · գրս, ե՛էկիւսէ

Առաջնորդ · ի՛, աւ · աց, օք · (Գոյ) · Նախընթացող · առաջնորդ · ուղեցոյց · տճ, գըլաւուզ · գրս, փէրվանէ · ուրդ, տէ՛լիլ · Ես, իշխան · կառավար · հովիւ · տէ՛սուչ · տճ, հեօքիւմտար · միլլէթի պաշը · Ես, հեղինակ · տճ, փիր · Ես, երբեմն վարի իրրև Թուրկան անուն, և նշանակէ առաջնեորդ · տճ, պիրինճի ։

Առաջնորդ բանին · ‖ Նախագահ ի խօսիլ զբանս · տճ, սեօզ սահիպլի ։

Առաջնորդական · ի՛, աւ · աց, օք · (Ածական) · այն ամ որ վերաբերի առ առաջնորդս · նախագահական · հովուական · կառավարական · տճ, գըլաւուզա միւ՚թալիք · միլլէթի պաշը յա միւ՚թալիք · Ես, առաջնորդօղ · ուղեցոյց · կառավարօղ · տճ, եօլ կ՚օսթէրէն

Առաջնորդապետ · ի՛, իւ · կամ աւ · աց, օք · (Գոյ) · պետ առաջնորդաց · գլուխ հնոյ · տճ, միլլէթի պաշըլարըն պէօյ իւկիւ · փիր պաշը ։

Առաջնորդեմ · եցի՛ · եա՛ · եալ · (Ներգործ) · առաջի երթալ · ուրուք ցուցանելով զճանապարհ · տճ, եօլ կ՚օսթէրէրէք ե՛օնտէն կ՚իմ՚նէք · գրս, ո՛էհպէրլիքէրտէն · Ես, յաջողել ումիք ի ճանապարհն կամ ի գործ ինչ · տճ, իշխեմ առնելզ վէրնէք · իշխ ըստատ կ՚էթ՚իմ՚նէք · Ես, առաջին լինել առ ի առնել զգործ ինչ · Նախատկիզբն լինել գործոյ ի յորդոր այլոց · տճ, իշխն պաչշանկըշըրը է՚թ՚իմ՚նէք · ախէրէ պաշ օլաշագ իշէ պաչշամագ ։

Առաջնորդութիւն · Թ՛ե՛ · Թ՛ը՛ · Թ՛ե՛ց · Թ՛ը՛ք՛ · (Գոյ) · նախընթացութի՛ · տճ, գըլաւուզլուգ · գրս, ո՛էհպէրլի · Ես, իշխանութի՛ · կառավարութի՛ · հովուութի՛ · տճ, միլլէթի պաշըլըգ

Առաջնութիւն • թեան, թեաբ • թեաց, թեաք • (գ•ոյ)։ նախնութիւն • գաձ, իւէրիւիւք • Եա, նախապատուութիւն • գաձ, մեօթէպէրլիւիւք։

Առաջնօր • աւուր, աւուրբ • աւուրց, աւուրբք • (գ•ոյ)։ առաջին օր • գաձ, իսկ սխուաքի կիւն։

Առաջոյ • (ծ•ոյ•ոյ պէղա•ոյն)։ յառաջոյ կողմանէ • գաձ, էօնիւնաէն։

Առաջու • (ծ•ոյ•ոյ ջ•ոնո•ոյ•ոյն)։ յառաջնոյ մէ • յառաջագոյն • գաձ, էվվէլկէն։

Առաջք • (գ•ոյ)։ առաջիկայ տեղի • գաձ, էօնտէքի էէր։

Առաջք ձանապարհի • ‖ ձիւղ կամ շաւիղ բաժանեալ յարահետ ճանապարհէ • գաձ, ուղղ էօլոան այրըլան օզագ։

Առաջք գետոյ • ‖ վտակ ջուրց բաժանեալ ի գետոյ • գաձ, ուղղ չայոան այրըլան ըրմագ։

Առասական • ի, աւ • ացս, օք • (ածական)։ հասարակական • գաձ, առէդեա • ալէսսէվիյէ։

Առասական անուն • ‖ հասարակաբար առացնել անուն • գաձ, ալէսսէվիյէ սէօյլէնէն առ։

Առասան • ի, աւ • ացս, օք • (գ•ոյ)։ բարակ չուան • գաձ, սիմիւի։ Եա, հաստ չուան • պալան • գաձ, իսկ • հալաթ • գ•ոբս, միւրազ։

Առասանեմ • եցի • եա • եալ • (էէրգ•ոբձ)։ հասարակ անուամբ յորնորիլ • գաձ, առէթա իսմ իւէ չաղըրմագ։ Եա, ասէլ • պատ մէլ • վիպել • գաձ, առ•ուն • թաբիի էէմէք։

Առասանութիւն • ‖ թեան, թեաբ • թեաց, թեաք •

Առասպութիւն • ‖ (գ•ոյ)։ հասարակ անուամբ յորնորիլումն • գաձ, առէթա իսմ իւէ առընել վէրմէք։ Եա, ասպատած • խօսք • զրպյց • վէպ • գաձ, սէօզ • հէքյաթ։

Առասպել • ի, աւ • ացս, օք • կամ եաց, եաք • (գ•ոյ)։ առակ • կէդեալ պատմութիւն • չինոյ զրպյց • գաձ, մէսէլ • սիւզլի սէօզ • լաֆ։ Եա, խրթնաբանութիւն • գաձ, պիլմէճէ • գ•ոբս, վէբառէք։

Առասպելաբան • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ խօսող զառասպել բանս • առակախօս • դէնդէպաւն իբրև եղեալ պատմող • գաձ, մէսէլճէլի • մէտոտ։

Առասպելաբանեմ • եցի • եա • եալ • (էէրգ•ոբձ)։ խօսիլ զառասպել բանս • առակախօս լինել • զառա ինչ իբրև ձշմարիտ պատմել • գաձ, մասալ սէօյլէմէք • սիւզլի սէօզ սէօյլէմէք • մէտոտհուզ էէմէք • լաֆ էէմէք։

Առասպելաբանութիւն • թեան, թեաբ • թեաց, թեաք • (գ•ոյ)։ կէդեալ պատմութիւն • չինոյի զրպյց • գաձ, մասալ • մէտոտհուզ • գ•ոբս, չէյոթանէ։

Առասպելախօս • ‖ տես Առասպելաբան։

Առասպելական • ի, աւ • ացս, օք • (ածական)։ այն ինչ որ առասպելս վերաբերի • և որ ինչ առասպել և չինոյի • գաձ, էաւխա • սիւզլի։

Առասպելապատում • (ածական)։ պատմող առասպելից • առասպելաբան • գաձ, մասալճը։

Առասպելախաժութիւն • թեան, թեաբ • թեաց, թեաք • (գ•ոյ)։ ուսումն կամ վարժութիւն կազմելոյ զառասպելս • կամ վարժութիւն յօրինելոյ զիրքն նաբանութիւն • գաձ, մասալ, եախուտ սիլլէճէ եավմագ թալիմի։

Առասպելեմ • եցի • եա • եալ • (էէրգ•ոբձ)։ խօսիլ զառասպել պատմութիւն • առասպելաբանել • գաձ, մասալ սէօյլէմէք • մէտոտհուզ էէմէք։

Առաստաղ • ի, աւ • ացս, օք • (գ•ոյ)։ ձեղունն • ծածկ տան • որպ սորին մասն ի ներքս կուսէ կոչի առաստաղ, և վերին մասն ի դուրս կուսէ կոչի տանիք • գաձ, թաւան • չաթը • քիրիշլէմէ • գ•ոբս, սէմանէ։

Առաստաղակալ • ի, իւ • իյ • օք • (գ•ոյ)։ հեծանաձգութիւք • գերանք տանն, որ կալեն զառաստաղ շինուածոյն • գաձ, մաքալամա։ Եա, տախտակամածն որ բնական կալէ յերեսս գերանացն • գաձ, թաւան գալըամասը։

Առատ • ի, աւ • ացս, օք • (ածական)։ շատ • բազում • յորդ • գաձ, մոլ • զանի • կիւմառճ • գ•ոբս, ռաատ • սրդ, սախի։ Եա, առատաձեռն • գաձ, ձէօմէրտ • գ•ոբս, ձիւմառճէրտ։ Եա, բարի • պայծառ • յստակ • պարզ • գաձ, էյի • խօշ • պէռաճ։

Առատաբան • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ առատ բանիւք • ճոխաբան • ճառամաբան • գաձ, չօք սէօզլիւ • տիլլպազ։

Առատաբաշխ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ առատապէս բաշխող • առատաձեռն • գաձ, ձէօմէրտ • գ•ոբս, սիխիյսոռէճի։

Առատաբաշխութիւն • թեան, թեաբ • թեաց, թեաք • (գ•ոյ)։ առատաձեռնութիւն • գաձ, ձէօմէրտլիք։

Առատաբարոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ յօժարամիտ յառատաձեռնութիւն • գաձ, ձէօմէրտ թապիէթլի • գ•ոբս, ռաամիհիլ։

Առատաբեր • ի, իւ • իյ, օք • (ածական)։ առատ բերս ունօղ պտղաւէտ • գաձ, հասըլտըլը • պէրէքէթլի։

Առատաբուղխ • բղխի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։

Աւաւտաւուր · (ած) · առաւօտուան · բաղմաբազուկ · յորդառատ · փառ՝ պօղ ագահ · չօգ ագահ ։

Աւաւտաբաշխ · ի · իւ · իկ · իւք · (ած) · առաւօտաբաշխել · փառ՝ չօգ պարկեշտանալ ։

Աւաւտաբաշխել · (ած) · բաղմագութ · բազմագորով · փառ՝ չօգ մերկասիրտ ։

Աւաւտահաս · ի · իւ · իկ · իւք · (ած) · յորդահաս · յորդաբաղուկ · առաւօտաբուխ · փառ՝ պօղ ագահ ։

Աւաւտաձեռն · (ած) · առաւտապէս առաւօտաբաշխ · փառ՝ ձեռնարար · պարս · քիւ չաւէտ սեռ ։

Աւաւտաձեռնութիւն · եկի · եա · եալ · (էնէցի) · առաւտաձեռն բաշխել · առաւտաբար տալ · փառ՝ ձեռնարկութիւն իւրն վերնիկ · չօգ վերնիկ ։

Աւաւտաձեռնուհի · թեան · թիւ · թեայ · թիւք · (գիւ) · առաւտապէս բաշխումն · առաւտաձեռնօրէն պարգեւումն · փառ՝ ձեռնարկութիւն · պարս · սերմիրեմ · սրտ · ձեռն ։

Աւաւտաիր · ձրի · իւ · իկ · իւք · (ած) · առաւտ պարգեւող առաւտապարգեւ · փառ՝ պօղ պագչիշ վերջին · չօգ վերկիլեա · ձեռնարար · Եա · առաւտապէս պարգեւեցնել · փառ՝ պօղ վերկալիչ · ձեռնարկութիւն իւրն վերկալիչ ։

Աւաւտամուտ · մտի · աւ · ած · օք · (ած) · ուշով զառաւ միտս · ուշիմ հանճարեղ · խմաստուն · փառ՝ զնչհնաւոր · չօգ փնքիրելի · ագրելը · Եա · յօժարամիտ յառաւտաձեռնել · առաւտաձեռն · փառ՝ ձեռնարար ։

Աւաւտամտաւեմ · թեա · թիւ · թեայ · թիւք · (գիւ) · ձեռնամուխ · փառ՝ փնքիրելիք · Եա · առաւտապատաւ · փառ՝ ձեռնարկութիւն ։

Աւաւտանամ · ացայ · ացիր · անալ · (էնէցի) · բաղմանալ · յամեմալ · յորդանալ · փառ՝ պօղանանգ · արեմնագ · չօգարմագ · Եա · առաւտաձեռն լինել · առաւտապէս պարգեւել · փառ՝ ձեռնարկութիւն իւրն վերնիկ · Եա · բարկանալ · զայրանալ · առաւելագոյն բարկանալ · բարբարիկ բարկութիւն · փառ՝ հօգնիկ լինելիք · զազիպ կեղծիք · Եա · վիքանալ · գառազանալ · մեծամտիլ · ամբարտաւանել · փառ՝ փնտրանալ ։

Աւաւտանեմ · ‖ տես Աւաւտացոյանեմ ։

Աւաւտաշնորհ · ի (ած) · առաւօտ զառաւ

Աւաւտապարգեւ · ի շնորհագ · բաղմօղ զառաւ պարգեւս · առաւտաձիր · փառ՝ պօղ պագչիշ վերջին · չօգ վերկիլեա · Եա · առաւտապէս պարգեւեալ · լուսաձեռն շնորհեալ · փառ՝ պօղ վերկալիչ ։

Աւաւտաւուր · (ած) · առաւօտ զառաւտ առաւտաբաշխ · փառ՝ ձեռնարկութիւն · չօգ վերկիլեա ։

Աւաւտաւրհնեմ · ‖ տես Աւաւտաբաշխեմ ։

Աւաւտացոյցանեմ · ցուցի · ցի · անել · (անցոյ) · առաւտ առնել · ճոխացուցանել · աճեցուցանել · փառ՝ չօգպարկեշտանագ · պօղանանգ ։

Աւաւտեմ · թեա · թիւ · թեայ · թիւք · (գիւ) · լուսել · ճոխել · առաւելուլ · փառ՝ զանիմեմ · փառ՝ պօղանագ · Եա · առաւտաձեռնութիւն · փառ՝ ձեռնարկութիւն ։

Աւաւտուկ · կամ աւաւտուկ · տիւ · աւ · ած · օք · (գիւ) · պղտիկ չուան · սեղմիչ և պինդիչ պարան · փառ՝ մինչեւնէ խիմ · քէմանէ խիմ · Եա · նշանակել ախաղան և մանկակ · փառ՝ փաղաքանութիւն · պարս · խելիք ։

Աւաւրեմ · եցի · եա · եալ · (էնէցիրդ) · տալ · ընձեռնել · փառ՝ վերնիկ ։

Աւաւրութիւն · թեան · թիւ · թեայ · թիւք · (գիւ) · տուիք · ընձեռնութիւն · փառ՝ վերնիքիք · Եա · կատարելութիւն տուեալ իրի խիմք · որ սեպհական է նմա և յատուկ · և ոչ պատշաճի պղտիմ · փառ՝ պէրխիմել մնգաստա օգան նէմանէ ։

Աւարկական · ի · աւ · ած · օք · (ած) · այն ամ որ վերաբերի առ առարկայն · որ պատշաճի առանձին եղեալ իրին · փառ՝ էօնաւէ օգան նէմանէիկ միւթաղիգ ։

Աւարկայ · ի · իւ · իկ · իւք · (գիւ) · այն որ առանձին կայ · պատնիչն այն իրն զորմ լինի խօսք ինչ · կամ զորմէ է արհեստ կամ գիտութիւն · և և այն իրն առ որ դիմէ ղպայութիւն · փառ՝ էօնակէ օգան նէմանէ · էօնակէ օգան մտաւոյ ։

Աւարկանեմ · արկի · արկանել · (էնէցիրդ) · ծածկել · փակել · փառ՝ էօրթմէ · գափամագ ։

Աւարկեմ · եցի · եա · եալ · (էնէցիրդ) · առաջարկել · յառաջ դնել զիօսք լինչ · ի միջ արկանել զկատարած լինչ բանս կամ զկար ծիս · և պատասխանի խնդրել · փառ՝ միչտանէ սեօզ պրագանագ ։

Աւարկու · ուի · ուաւ · ած · օք · (գիւ) · առաջարկօղ · զբանս լինչ իբր խնդիր առաջի առնօղ · փառ՝ միչտանա սեօզ պրագան ։ Եա · առակախօս · առատախրատն · խօսօղ պիտենաբանութիւն · փառ՝ միտնէ սեօզ լէչկէն · պիլմէմէ սեօզլէչկէն · Եա · խոչ · խոռթ · արգել · ընդդիմակ · փառ՝ էնկէլ ։

Աւարկութիւն · թեան · թիւ · թեայ · թիւք · (գիւ) · առաջարկութիւն · փառ՝ միչտանա պղրագըլան սեօզ · Եա · պատմութիւն · զրոյց · առակ ·

վերջասանուելի • գոհ, սեռ. -ոջ • մեռնիլ։

Առաւել • (ած) • գերազանց • վսեմ, գոհ, մեծութ • իւսանուն։

Առաւել • (հոլով. չհոլովուի) • յաւելուած • յաձախ • աւելի • շատ • գոհ, զիաւոր • չօգ • արժեզ • դրս • փիլիսոփայ։

Առաւելեա • (հոլով. չհոլովուի) • յոյժ առաւել • գոհ, տակաւ զկայսեր • դրս, պկյշեթեր։

Առաւելագոյն • դրեցի • գրեա • գրել • (ներգործ) • յաւելուել • բարդել • ի վերածնել • գոհ, արժեզրկագ • չօգտակեցնել • իւսանուն զանիր կեմնէք։

Առաւելագոյնի • (ած) • անցեալ քան զկայմեան • չափազանց • գոհ, չօգ զիաւոր • հաստուն պիրան։

Առաւելահաշ • (ած) • առաւել զարմանալի • հրաշափառ • գոհ, փէք թաձիւղելիւ • զայրեթ միւքեչէլիւք։

Առաւելապատիկ • (ած) • յոյժ առաւել • յոյժ բազմապատիկ • գոհ, չօգ զիաւոր • դրս • փիլոսոփայել։

Առաւելապէս • (հոլով. ընդոծոյ) • մանաւանդապէս • գոհ, իրրև քէ։

Առաւելապատաց • (ած) • առատօգի զառաջելս • առաւել քան զչափն ունօգ զինի • գոհ, զիաւոր վարուզ էսմինէն։

Առաւելուիմ • առաւելի, ուլ • (ներգործ) • առաւելացուցանել • առատացուցանել • բազմացուցանել • ամենացուցանել • գոհ, արթիրմագ • չօգտակեցնել • դրս • փոխիսուն։

Առաւելուիմ • առաւելոյ • լնաց • ուլ • (չէշտ) • առատանալ • յորդել • առատ լինել • աձիլ • գերազանցել • գոհ • արթիմագ • իւսանուն օլմագ • դրս • էֆզուսէն։

Առաւելութի • թէ, թը • թէց, թիք • (գոյ) • յաւելուսն • առատութ • գերազանցութ • գոհ, արժեզրկագ • իւսանուն օլմագ կագ • դրս • փիլիսոփ։

Առաւել քան զառաւել • (հոլով. չհոլովուի) • ևս քան զևս • կարի յոյժ առաւել • գոհ, զիաւոխնէն։

Առաւիր • (հոլով. ոչհոլովուի) • ի գործ • ընդ վերայ • ի նպատիր • գոհ, պօշ էէրինէ • նաւիրել նահագ։

Առաւօտեայ • կամ առաւօտեա • առաւոտ, իւ • էց • զք • (գոյ) • է խոտ լինել • որպ ծաղկին է գրնի զակակերպ իբր ծիրանագոյն • գոհ, եօն • չա օձու • գոհ • աէրիսեն • արդ • փիլս։

Առաւուր • առաւուտ, աւ • ոց • զք • (գոյ) • պարկ մարդկէն ուր քաղեալ հաւաքին մեզն • փանիուշտ • փալաքուշտ • գոհ, սիտիք էէրի • մէսանէ • գուսիզուսան։

Առաւօտ • ուտ • ուց • ուք • (գոյ) • սկիզբն աւուր • ժամ ծագման արեգական • գոհ, առագահ • դրս • պատուոտ • Խոտ, Թանկ • Եա • միջոցն որ ի ծագմանէ արեւու մինչև ցկէսրսրդ ժամ աւուրն • գոհ, կիւնէք տօղ առաւոտան իւչ սահմանաւոք օլսան վաղ • դրս • պկկհահ։

Առաւօտ առնել • ‖ ընդ առաւօտն յառնել • կանխել • գոհ, առագահ էլքէն գազմագ ընդ Առաւօտն • ‖ ի ժամ առաւօտու • ընդ Առաւօտս • ‖ գոհ • առագահլայլն։

Ընդ Առաւօտս առաւօտս • ‖ յիւրաքանչիւր առաւօտու • գոհ, հէր առագահ։

Առաւօտածագ • (ած) • ընդ առաւօտն ծագօղ • գոհ, առագահլայլն ըղըգ չավէլսան։

Առաւօտային • այնոյ, ով • ոց, ովք • (ած) • առաւօտական • այն ամ որ լինի ընդ առաւօտս • գոհ, առագահլն։

Առաւօտանոյշ • այգաւ • (գէյմէրտէյն) • առաւօտ լինի • լուսանոյշ • գոհ, առագահ օլսաւ։

Առաւօտեան • (ած) • առաւօտային • գոհ, առագահլն • դրս • պամուտաիլինէ։

Առաւօտեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ) • առաւօտ առնել • ընդ առաւօտն յառնել • ընդ արշալոյն կանխել • գոհ, առագահլայլն գազմագ • առագահ էլքէն չըգմագ • Եա • առաւօտան ծագել • լուսանալ • գոհ, առագահ օլմագ։

Առաւօտին • (ած) • առաւօտային • առաւօտական • գոհ, առագահլն։

Առաւօտուց • (հոլով. ծոնոնոխոն) • ընդ առաւօտն • ընդ արեագալն • ի ժամանակս ծագման արեւու • գոհ, առագահլայլն • առագահան։

Առաքական • ի, աւ • ոց, զք • (ած) • առաքելի • առաքելական • գոհ, կեօնաէրիլճէք • կեօնաէրիլիճ։

Առաքեալ • քելոյ, ովք • ոց, ովք • (ած) • առաքելական • յղկեալ • յաւելուք • գոհ, կեօնաէրիլիճ • Իայց գոյականապէս առեալ նշանակէ զերկոտասան առաքեալսն քէ, զորս կացոյց տէրն իշխան եկեղեցւոյ իւրոյ • գոհ, ռէսուլ • Իսկ առատական անուամբ իմանի նոր առաքեալն Պօղոս։

Առաքեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) • յղկել • յաւելուրկել • գոհ, իրսալ էեմիք • կեօնաէրիլճէք

Առաքելաբար • (ի•ի•ոյ) : առաքելօրէն • Նման առաքելոց • գձ, ռէսուլ կիպի :

Առաքելագէտ • գիտի • աւ • ագ, զք • (ածական) : գիտացեալ յառաքելոց • գձ, ռէսուլաց Թանըլան : Ես , գիտօղ և ճանաչօղ զառաքեալն • գձ, ռէսուլըը Թանը յան :

Առաքելագործ • ի • աւ • ագ • զք • (ածական) : գործօղ զգործս առաքելոց • վարօղ ըստ կեանս հանգոյն առաքելոց • գձ • ռէսուլըրն էթմիրլէրինի էյնէն • վէ ռէսուլըր կիպի ամէլ օլան :

Առաքելագործ մաուան • ‖ գործք առաքելոց • գձ, ռէսուլըրըն սեօյլերի վէ ամէլլերի Թարիխ էյնէն քիթապ :

Առաքելասօս • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) : հանգոյն առաքելոց խօսօղ • գձ, ռէսուլըր կիպի սեօյլէյէն : Ես , յառաքելոց խօսակցեալ • գձ, ռէսուլըրտան սեօյլէնմիշ :

Առաքելական • ի • աւ • ագ, զք • (ածական) : այն ամ որ վերաբերի առ առաքեալն • գձ, ռէսուլըրա միւթալիք օլան :

Առաքելածանօթ • (ածական) : ծանօթ առաքելոց • գձ, ռէսուլըրըն Թանըմըշը : Ես , ճանաչօղ զառաքեալն • գձ, ռէսուլըրը Թանը յան :

Առաքելակից • կցի • աւ • ագ • զք • (ածական) : կցորդ առաքելոցն • ընկեր առաքելոց • գձ , ռէսուլլըզա իլճագ • ռէսուլլըրըն բէֆիֆլի :

Առաքելանման • (ածական) : ունօղ զնշան առաքելոց • գձ, ռէսուլլըզ նիշանէսի էօլան միշ օլան : Ես , նշանագործ և զքանելիս գործ իբրև զառաքեալն • գձ, ռէսուլլար կիպի միւճիւզլաթ սահիպի :

Առաքելանուէր • (ածական) : նուիրեալ յառաքելոց • կամ նուիրեալ առ առաքեալն • գձ , ռէսուլ վէրիլմիշ :

Առաքելաշնորհ • (ածական) : ունօղ զառաքելականն շնորհս • իբրև զառաքեալսն շնորհաժառիտ • գձ, ռէսուլլար կիպի հիւսայէվլի :

Առաքելաւանդ • (ածական) : աւանդեալ յառաքելոց • գձ, ռէսուլլարտան Թէվտիհ օլմուշ • ռէսուլլարտան աւէճ օլմուշ :

Առաքելաբեղ • թեղ, թեր • թեղ, թերք • (գոյ) : առաքեալն • գձ , իրաւ : Ես , իշխանաւելի առաքելական • գձ , ռէսուլլուգ :

Առաքելահղի • հղոյ, հաւ • հոյց, հօք • (գոյ) : կին՝ որ ունի զպաշտօն առաքելոց • կամ որ քարոզէ իբրև զառաքեալս • գձ, ռէսուլլուգ իսրդնվէլինմէք օլան գադը :

Առաքելօրէն • (ի•ի•ոյ) : առաքելաբար • գձ , ռէսուլ կիպի :

Առաքինաբար • (ի•ի•ոյ) : իբրև առաքինի • առաքինօրէն • արիաբար • քաջաբար • գձ, էյիտ կիպի : Ես , բարեգործաբար • գձ , ֆազիլէթ իլէ :

Առաքինագոյն • գունի , իւ • իյ , իւք • (ածական) : յոյժ առաքինի • գձ, փէք էյիտ • փէք ֆազիլէթլի :

Առաքինագործ • ի , աւ • ագ , զք • (ածական) : գործօղ առաքինութեան • գձ , ֆազիլէթ իշլէյիճի • դ•ս , ֆէրէհմէնտ :

Առաքինադարձ • (ածական) : զարդարեալ առաքինութեամբ • գձ , ֆազիլէթլիյէ • դ•ս , փարսա • արդ , տայնա :

Առաքինակից • կցի • աւ • ագ , զք • (ածական) : կցորդ առաքինութեան • գձ , ֆազիլէթլիյէ կէճիդ :

Առաքինանամ • ագայ • ացիր • անալ • (չէշդ•) : արիանալ • քաջանալ • շահատակել • գձ, էյիտլիք կէճմէք • ճէրճելիք կէճմէք • Ես , բարի ունակութեամբ հոգւոյ բարեպաշտօրէն կենցաղավարիլ • գձ, ֆազիլէթլի օլմագ • դ•ս , շահէնտէհ :

Առաքինական • (ածական) : ջանացօղ վասն քաջութեան • քաջափոյթ • քաջանման • գձ , էյիտլիք գայրէթլիտէ օլան : Ես , ջանացօղ վասն բարեկրօնութեան • գձ, ֆազիլէթլիք գայրէթլիտէ օլան • դ•ս , շահէնտէհ :

Առաքինասէր • սիրի , աւ • ագ , զք • (ածական) : սիրօղ զքաջութիւն • գձ , էյիտլիք սեվէն : Ես , սիրօղ զբարեկրօնութեան • գձ , ֆազիլէթլիք սեվէն :

Առաքինարան • ի , աւ • ագ , զք • (գոյ) : տէղի առաքինութեան • հանդիսատան քաջութեան • գձ , էյիտլիք էէրի :

Առաքինաւէտ • (ածական) : ճոխացեալ քաջագործութեամբ • գձ , զայէտ էյիտ : Ես , առատացեալ բարեպաշտութեամբ • գձ , զայէտ ֆազիլէթլի :

Առաքինի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ածական) : արի • քաջ • ժիր • կորովի • հզօր ի պատերազմի և յայլ գործս քաջութեան • գձ , էյիտ • ճէրա • իւրւէկլի • դ•ս , կիւրտէֆքէն : Ես , ունօղ զբարի ունակութիւն բարեպաշտ • բարեկրօն • բարեգործ • գձ , ֆազիլ • զահիտ • դ•ս , աֆիւրտան :

Առաքինութեամբ • թեղ, թեր • թեղ, թերք • (գոյ) : արիութեամբ • քաջութեամբ • կորովութեամբ • շահատակութեամբ • քաջամարտիկ նահատակութեամբ • գձ ;

խլուիլք · մերկիլք · գոբ, մերկի · Ած, բարի անունակալ հոգւոյ · բարեկարգ կենցաղավարուի · բարեկրօնուի · բարեպաշտուի · գՇ, ֆաղվլէթ · զահլուեթ · դբս · չահկենտեկի

Առաքինօրէն · (ՀՆՖ) · առաքինաբար · գՇ, խլուիլք իլէ · ֆաղվլէթ իլէ ։

Առաքուն · ման, մամբ · մանց, մամբք · (գՀ) յաւելուածն · յղուած · գՇ, կենսագրիչ ։

Առբայ · ‖ տես Մակբայ ։

Առբանակեցեանեմ · ցուցի · ցո · անել · (անդրդ) · առեալ բանակեցեանել · գՇ, օրաւոյն պիր մահալէ գօնտուրմագ ։

Առբասրեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէրգործԲ) · բասրել · պատսաւել · մեղադրել · գՇ, սիթէմ վէրմէք ։

Առբեբեմ · բեբի · բեր · էլ · (ՆէրգործԲ) · առնուել բերել · ածել · մատուցանել · գՇ, ալլոդ կէթիրմէք ։

Առդիմեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէՀՏ) · դիմել ուրէք · երթալ յօտարուի · պանդխտանալ · գՇ, ղըբրպէհէ կիմէք ։

Առդնեմ · առէդի · (ՆէրգործԲ) · առագրել · առաջի դնել · առաջադրել · առնուլ դնել · գՇ, էօնէ գօմագ · ալլոդ գօմագ · Ած, համարիլ · վարկանիլ · գՇ, սայմագ ։

Առեղծանեմ · եղծի · եղծ · անել · (ՆէրգործԲ) · եղծանել · ջրել · գՇ, պօզմագ · Ած, լուծանել պլօրնաբանութեան · մեկնել · գՇ, պիլմէմէ չըգարմադ ։

Առեղծանելի · լուծ · լեաւ · լեաց · լեօք · (Ած) · եղծանելի · ջրելի · գՇ, պօզուլաճագ · Ած, եղծանօղ · ջրօղ · գՇ, պօզուճու · Ած, լուծիչ խրթնաբանութեան · գՇ, պիլմէմէկ չըգարան ։

Առեղծուած · ոյ · ով · ոց · ովք · կամ ից · օք · (գՀ) · եղծուիլ · ջրուիլ · գՇ, պօզուգլուգ · Ած, լուծուիլ խրթնաբանութեան · գՇ, պիլմէմէկ չըգարմասը · Ած, խրթնաբանութիւն · գՇ, պիլմէմէկ · դբս · չխոհան · ուդ · լուծմունք ։

Առ եաւոյ · (վերի էբրէ ՀՆՖ) · ի նմին աւուրսդ · անդադօր · գՇ, օրաւոյն · Ած, նոյնհետայն · խոկոյն · անդէն վաղվաղակի · գՇ, օր սահմի · անխոհ · դբս, հալի · ուդ · փիլճալ ։

Առ երբ · (ՀՆՖ ժամանակ) · յերբ · յորժամ ժամու · գՇ, նի զմման ։

Առ երեկս · (ՀՆՖ ժամանակ) · ընդ երեկս · մերձ յերեկս · գՇ, ագշամ իւասիւ ։

Առ երեսս · (ՀՆՖ) · առ աչս · յայտագոյն հանձելոյ զոմանս ոմանց · երեսպաշտութեամբ · կեղծաւորաբար · գՇ, սուբհեթա · միւսաճանէ · միւրայի ։

Առև անգ · ‹ ի, աւ · աց · օք · (գՀ) · քնար ։

Առև անկ · ‹ կակուղ համանիւք · որով իմանին այր և կին օսար՝ սիրահարք միմեանց բնակեալք ի միասին առանց պսակի · գՇ, պիրլիքտէկ օթուրան էրքեկ վէ աւրէթ ոյնայար · Ած, առևանգուած · այսինքն համանեաց ի միասին բնակուիլ · գՇ, օյնաշարլըն պիրլիքտէկ սաքին օլմալարը ։

Առև անկ առնել · ‖ այր զկին օսար, կամ կին զայր օսար առ ինքն պահել սիրահարութեամբ · գՇ, օյնաշ սագլամագ ։

Առև անկութիւն · թիւ · թիք · թիւց · թիքք · (գՀ) · ի միասին բնակութիւն սէրհալայ · գՇ, օյնաշարլըն պիրլիքտէկ օթուրմալարը ։

Առև ապաք · ‹ (գՀ) · կապարտ · կողոպուտ ։

Առև աւար · ‹ պատա · աւար · յափշտակութիւն ընչից · գՇ, թալան · շիքեար · քէլէփիր · դբս · եաղմա ։

Առև գնաց · (Ած) · առնօղ և գնացօղ · գՇ, ալան կիտէն · Ած, առեալ և գնացեալ · գՇ, ալընմըշ կիտիլմիշ ։

Առև գնաց առնել · ‖ առնուլ և գնալ · վարել և առնիլ · գՇ, ալմագ կիտմէք · սիւրմէք կեօթիւրմէք ։

Առէշ · իշոյ · ով · ոց · ովք · կամ եշի, և կամ իշի, իւ · ից · իւք · (գՀ) · հինք ոսոխանի · այսինքն բազմանալ ընդ երկայնութիւ ձգելով զայր ոսոխանանին հնձելով պրակս պրակս՝ սփռել զգործարանաւս, այսինքն ի վե՛ր ձգելով ընդ երկայն · և ապա կկոցաւ այսինքն մագօգաւ արկանել զնեղանան կողմնկի ի մէջ սփռեալ ձգելոցն · ուստի առէշքն են ձգելք երկայնաւէ ոսոխանին · այսինքն կոտրել և այլոց գործ ուածոց · իսկ ձեղաքն են ձգելք լայնաւ ձգեն · գՇ, մէշտաւ · սայիֆէ · դբս · տիրագին ։

Առէջ · եջի · իւ · ից · իւք · (գՀ) · իջմանք · դիրք · նստուածք · գՇ, էնիշ · օթուրուշ ։

Առընդունիմ · ընկալայ · ընկալ · ընդունիլ · (ՆէրգործԲ) · ընդունիլ · առնուլ · ընդ գրկիլ · գՇ, գապալ էմմէք · ալմագ · գուձագլամագ ։

Առընձեր · (նախադրոյն) · հուպ · մերձ · մօտ · գՇ, էաղընտա · էապընդնատ · դբս, տէրփիչլու · ուդ, չէնագ ։

Առընձեռագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · (Ած) · կարի մերձ · մօտագոյն · գՇ, փէք եագըն · դբս, տէրընէզտ · ուդ, լինատ ։

Առընթերակայ • ՝ (ած)։ առ ընթեր կա_

Առընթերակաց • ՝ յօղ։ մօտակայ։ մերձա_
կայ • գաղ, եանընտառ տուբան։ եագընդն
տու տուբան։

Առընթեր դնել • ‖ մերձ դնել • գաղ, եանընտառ գօմագ։

Առընթեր կալ • ‖ մերձ կալ • գաղ, եա_
նընտառ տուբմագ։

Առընկենուլ • եցի • եա • նուլ • (էէրգործ)։ առնուլ և ընկենուլ • ի բաց արկանել • ձգել • գաղ, ալմագ պրագմագ • տըշարը աճմագ։

Առթագուցանեմ • ուցի • գա • նել • (անցող)։ թագուցանել • ղօղեցուցանել • գաղ, կիզեցեմ։ք։

Առթեմ • եցի • եա • ել • (էէրգործ)։ առնիթ լինել • պատճառել • ներգործել • նիւ_
թել • արտագրել • գաղ, վէսիլէ օլմագ • սէպէպ օլմագ • ֆիթիլէմք։

Առնիթ • ի, աւ • ացդ, օք • (գոյ)։ է բառ յու_
նական, և նշանակէ շնչերակ • նեարդ • գաղ, նէֆէս առմագը • տատմագ։

Առժամագիւտ • (ած) • առժամանակեայ • գաղ, կէչճի։

Առժամայն • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ նոյն ժամայն • նոյնհետայն • իսկայն • գաղ, ֆիլհալ • օր զէման • գաղ • սէրսէմէն։

Առժամայն • (ած)։ ժամանակաւոր • վա_
ղանցուկ • տակաւառիւ • նորոգ եղեալ • գաղ, թէզ կէչճի • թազէ։

Առժամեայս • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ յայսմ ժամու • գաղ, շիմտիկճի։

Առժամեայք • այց • յառժամեայս • զառժա_
մեայս • (գոյ)։ առժամանակեայք • արդիք • գաղ, շիմտիկճիլէր։

Առ ժամանակ մի • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ փոքր մի ժամանակ • գաղ, պիր վագըթ • ազ զէման։

Առ ժամանակն • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ յայնմ ժամանակի • գաղ, օր զէման։

Առժամանակեայ • կէի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ առ ժամանակ մի ունօղ • ժամանակաւոր • գաղ, պիր զէման սայանան • թէզ կէչճի։

Առժամեայ • ՝ (ած)։ առ ժամ մի ունօղ։

Առժամեան • ՝ առժամանակեայ • ժամա_
նակաւոր • վաղանցուկ • գաղ, թէզ կէչճի։

Առ ժամ մի • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ փոքր ինչ • ժամանակ մինչ • գաղ, պիր ազ զէման։

Առ ժամն • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ յայնմ ժամու • գաղ, օր զէման։

Առ ժամս • (յոլէոյ ժառնոյոյոն)։ յայս ժամս • այժմ • գաղ, պու զէման • շիմտի։

Առ ի • Մերթ ի հոլովակերտ նախդիր, և կամփ զորական • ՚ր • մեղուցեալ մեզնո_
ր ոչ առ ի մահ, այսինքն ի մահ։ Մերթ կամփ զորացառականն • ՚ր • փառաւորեա զիս հայր առ ի քէն փառաւքն • այսինքն ի քէն։ Իսկ երբեմն է հոլովառու, և նշա_
նակէ վա • գաղ, իչէտն • ՚ր • առ ի ճանա_
չել • այսինքն վասն ճանաչելոյ • առ ի չգոյէ • այսինքն վասն ոչ գոյոյ։

Առիւծ • ի, իւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ սփածա_
նելի • զենջկակ • գոզնոց • գաղ, փէշտմալ • ֆութայ • էօնլիւք։

Առիւծեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ)։ սփածա_
նիլ • գաղ, փէշտմալ գուշանմագ։ Եա, այնդել զմէջս • վառիլ չիլտս ինչ • փոյթ ի մէջ առնուլ • գաղ, գայրէթ գուշանմագդ։

Առիթ • առեալ, իւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ արտա_
քին պատճառ, որ ոչ հասկ զինի չինքնինէ ի գործ • այդ յորժամ իշխանաւորի կամ ձա_
խտեալ կամ գիտաւորի մոլորեցուցանէ զոք յանդգնել, այսոքիկ ոչ են պատճառ մոլո_
րելոյ նոր՝ այլ միայն առիթ • զի չարաւորի բարուց նման ոգիտաւորի՝ են պատճառ մո_
լորելոյ ուրուք յանդգնել ի թիւրն • գաղ, վէսիլէ • տիւշիւշ։ Իսկ մերթ նշանակէ պատճառ • գաղ, սէպէպ։

Առ ի թաւալ • ‖ զառիվայր • գաղ, էնիշ։

Առ ի կողնալ • ‖ հակեալ • շէղեալ ի մի կողմն • գաղ, պիր եանա եամմըշ։

Առ ի հրոյն • ‖ ը հուր անցնել։ հրով նժել • գաղ, աթէշտէն կէչմիշ • աթէշ իլէ փէշմիշ։

Առ ի մահ • ‖ մահու չափ • մահացու • մահա_
բեր • գաղ, էօլյմիւրիւճիւ։

Առ իմի • (անուան հարցական)։ յո՞րումի • գաղ, քիմմի՞ն։ Բայց սովորաբար վարի իբրև մակրայ հարցական, և նշանակէ վասն ի՞նչ_
ընդի՞ր • գաղ, նիչիւն։

Առ ի յեսոյք • (գոյ)։ այնք որք են յետ_
կոյս • կամ յետին կողմունք • գաղ, արտ_
սաքիլէր • արտ դարաֆ։

Առ ի ներքոյ երկնից • ‖ այնք որք են ի ներ_
քոյ երկնից • գաղ, կէօյտն ալթընտա օլան նէսնէներ։

Առինչ • առնչի, աւ • ացդ, աք • (գոյ)։ է ձեռն ինչ պատճառական, միան հասնիլ և փափուկ, զոր չարացուցեալ չդիտն ի զանազան տե_
ղիս • գաղ, ալինկայ պալըշըր։

Առինչ • առնչի, իւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ է մին

Ի տան առորոգութեանց արիստուէլի , և նշանակէ առնչուի : Ուսոմ առինչ ասի այն , որպ բոլոր գոլն վերաբերի առ այլ· ոյզ հայրն նկատմամբ որգորդն , և որպին նկատմամբ հօրն՝ ասի առինչ · այսպիսի առնչուի գտանի Ի նմանս և յանմանս · Ի հաւասարս և յանհաւասարս · տառ , ինթիսառ ։

Առինչունակ · ի , աւ · ացս , զբ · (ածական) · ունօղ զառնչութեի · տառ , ինթիսառլը ։

Առ Ի չեզ · ‖ խոտորնակ կողմնակի · տառ , հանփութբի ։

Առիջուցանեմ · ջուցի · ջո՛ · նել · (անցող) · իջուցանել · Ի վայր առաքել · տառ , էնտիրմիք

Առիւծ · ու , ու · առիւծք , կամ առիւծունք · ուց , ուք · (գոյ) · չորքոտանի գազան մեծագլուխ և երկայնաձեա՝ զորեղ և պատառօղ · որ և ասի Թագաւոր Ի մէջ գազանաց · տառ , ասլան · գարս , շէյր , և լիկպալ · Դարձեալ է անուն միոյ յերկոտասան կենդանակերպից , յոր մտանէ արեգակն ՚ի յառուկ ընթացից իւրոց Ի քսան և մի երորդ աւուրն յունիսի , և ունէ անդ մինչև Ի քսան և միերորդ օրն օգոստոսի · տառ , էսէտ ։

Առիւծարար · (ածական) · հանգոյն առիւծու · տառ , ասլան կիով · գարս , շէյրանէ ։

Առիւծակապիկ · կապկի , աւ · ացս , զբ · (գոյ) · է գազան մեծ , որ ըստ մասին է նման առիւծոյ , և ըստ մասին կապկի · տառ , ասլան նա վէ մայմունա պէնկէր պիր Ճանավար տըր

Առիւծակորիւն · ի , իւ · իցս , իւք · (գոյ) · Ձագ առիւծու · տառ , ասլան եավրուսի ։

Առիւծաձիրան · ի , աւ · ացս , զբ · (գոյ) · Ճիրան առիւծու · տառ , ասլան փէնճէսի · Իսկ մերթ վարի իբրև ածական , և նշանակէ · արի · զօրեղ · քաջ · տառ , էյիւս · մէրտ · գարս , շէյրչէնկեալ · Դարձեալ՝ է բոյս մի , որ սիրէ զձմռնափնեայ տեղիս · տառ , ասլան փէնճէսի ։

Առիւծանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ) · առիւծ լինիլ · առիւծոյ նմանիլ · տառ , աջլան օլմագ · ասլան կիովի մէրտ օլմագ ։

Առիւծաշուն · շան , շամբ · շանց , շամբք · (գոյ) · է գազան մի , որ լինի Ի նեբքնի եթէովպիա · որոյ կերպարանքն ըստ մասին նման է առիւծու և ըստ մասին նման շան · տառ , ասլան վէ քէլբ քիսվէթինտէ պիր Ճանավար տըր ։

Առիւծացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · անել · (անցող) · առնել զոք նման առիւծու · տառ , ասլանա չէվիրմէք ։

Առիւծենի · ենւոյ , եաւ · եայ , եօք · (գոյ) · այն ամ որ է առիւծու · իսկ մանաւանդ պատկ նշանակէ մորթն առիւծոյ · տառ , ասլան փօստու ։

Առիւծասիր · ասիրս , երբ · երայ , օք · (գոյ) · ասիր առիւծու , թէ ասիրքը ժանեայ նոր իւրն , և թէ այլոց մանանց մորթոյ նոր · տառ , ասլան կէմիկի ։

Առ Ի քթեթել անան · ‖ յաման թօթափիլն · տառ , կէօղ աչքս գափպընճա · անիսէ ։

Առլեզ · ‖ տես Արալեզ ։

Առլի · (ածական) · յոյժ լցեալ · լեալիր · լիապատար · յղփացեալ · տառ , փէք մօլու ։

Առխայթեմ · եցի · եա՛ · ել · (Ներգործ) · խթեելով խայթել · կսկծագին կծանել · տառ , ազմանգ իլէ ըռթմագ ։

Առ խարխափ · (ածական) · խարխափելով · խարխափմամբ · կուրակերպ շօշափմամբ · տառ , քէօռ քէօռլընայ ։

Առխթեմ · եցի · եա՛ · ել · (Ներգործ) · մղել · մարակել · տառ , տիւրթմէք · մօտաւլ վէրմագ ։

Առխթել զնաւն · ‖ մղել զնաւն · տառ , կէմի տիւրթմէք · սիւրմէք ։

Առծռնկնաւթի · թե , թէ · թէնց , թէք · (գոյ) · ունելն զերկայն և զծռաւ քիթ · տառ , պուռնուզլուգ ։

Առծռուն կն · } առծռնկան , ամբ · անց ·

Առծռուկն · } ամբք · (գոյ) · երկայն և մեծ քիթ ունօղ զոք · տառ , պուռնուզլ ։

Առկախեալ · ելոյ , ոլ · ոց , ովք · (ածական) · այն որ է կախեալ · տառ , սարքմըշ · սարքը ։

Առկայանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշտ) · կալ ՚ի ներք ուրեք · յապահովել · հիմնանալ · տառ , էէրլէշմէք · թէմէլլէնմէք ։

Առկայեմ · եցի · եա՛ · ել · (Ներգործ) · կացուցանել · հիմնել · հաստատել · տառ , էէրլէշտիրմէք · գաւիլէմէք ։

Առկայծիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշտ) · հասանիլ ՚ի վերջին կայծն · յետին կայծիւն միայն վառիլ · տառ , սեօնմէկ էտգլըշմագ · ասն գըղըլճըմ իլէ եանմագ ։

Առ կարծիս · ‖ ըստ կարծեաց , ըստ համարման · տառ , թահմինինէ կէօրէ ։

Առկացուցանեմ · ցուցի · ցոյց · անել · (անցող) · հասանել · գոյացուցանել · տառ , վար էթմէք ։

Առկուսկ · (ածական) · ընդդիմացօղ · հակառակօղ · կռուօղ · տառ , գաւրշը տուրան ·

միաձայնել խոհն։

Ա. հաւասարակ · } (ածական հոմանիշներ)։
Ա. հաւասար · }

Ա. հաւասարաբար · միանգամայն։ Ի միասին։ բոլորովին · գործ, պիր ուղղութեան · պիւթիւն · ալէսհէվիյէ։

Ա. հաւատացեալ · չէի, իւ, իյ, իւք · (գոյ)։ իր ինչ առնել ուժիք վ՚ա հաւատարմութեամբ · գրաւ · գործ, ուխտին։ Եա, ճաշակ · փորձ իրին · գործ, չէշնի։

Ա. ձայնեմ· եցի· եա· ել· (ներգործ)։ ձայնել · կոչել · անուանել · գործ, չաղըրմագ։

Ա. ձայնութիւն · թիւ, թիւ · թեց, թիւք · (գոյ)։ ձայնարձակութիւն · կոչումն · վերա ձայնութիւն · գործ, չաղըրըշ։

Ա. ձեռն · · · } (ածական)։ կազմ և
Ա. ձեռն պատրաստ · } պատրաստ · յօժարական · միտքական · դիւրահաս · գործ, հասի հաղորդ · էլեակ։ Եա, վերահաս · Ներկայ · առաջիկայ · գործ, կէլիքչ · եէֆիլիքչ։ Եա, յայսմիկ · բացայայտ · ակնհայտ · գործ, էֆ էշկերթ։ Ի ներքո եա վարի մանկտարօրէն, և նշանակէ՝ անդէն վաղվաղակի · փութով · ձեպով · շուտով · իսկայն · գործ, չափրգ · ֆիլհալ։

Ա. ձեռն պատրաստ դրամ· ‖ դրամ որ ի ձեռին կայ ի գնել զիր ինչ · գործ, փէշին ագչէ։

Ա. ձգտաւոր· եցայ · եայց · իլ · (չէշտ)։ յանդիման կալ· յանդիման գոյիլ ձգտաւոր կանգնիլ· գործ, գարշըպէկ գարշը տուրմագ։

Ա. մաուսայանեմ· ուցի · մաուի · ել· (անցոյց)։ բերել և տալ · առնուլ և տալ · գործ, կէթիրտուպ վերջիք · Եա, մերձ ածել · մծա տանիլ · գործ, էտգըշտըրմագ։

Ա. մի նուագ· (հոմանիշ գոնախոհ)։ առ անգամ մի · գործ, պիր ուէֆայ։

Ա. յայպայ · (հոմանիշ ժամանակաւոր)։ առ յայպագային · յէտոյ · գործ, ուօնկրա։

Ա. յայպայք · այց · (գոյ)։ ապագայք · հանդերձեալք · լինելոցք · գործ, կէլէձէքլէր · օլաճագլար։

Ա. յարգարեմ· եցի· եա· ել· (ներգործ)։ ուղղել· կարգել· հաստատել · գործ, սիւզէմիքք · նիզամլամագ։

Ա. յեղուամ · յեղի · յեղ· ուլ· (ներգործ)։ փոփոխել · շրջել · գործ, տէյիշմիք։ Եա, տապալել· կործանել · գործ, տէվիրմիք։

Ա. նաբար · (հոմանիշ)։ առնապէս · իբրև զայր մարդ · արիաբար · զօրեզարար · գործ, էրքէկչէսինէ · էյլատէ։

Ա. նուագ· եցի· եա· ել· (ներգործ)։ ուղղել· կարգել· հաստատել · գործ, սիւզէմիքք · նիզամլամագ։

Ա. յեղուամ · յեղի · յեղ· ուլ· (ներգործ)։ փոփոխել · շրջել · գործ, տէյիշմիք։ Եա, տապալել· կործանել · գործ, տէվիրմիք։

Ա. նաբար · (հոմանիշ)։ առնապէս · իբրև զայր մարդ · արիաբար · զօրեզարար · գործ, էրքէկչէսինէ · էյլատէ։

Ա. նուագդեսս · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական)։ ունօղ զառնացի զգեստ · գործ, էրքէկ էվլադը կէյէն։

Ա. նուագդեսս · ու, ու · ուց, ուք · (գոյ)։ զգեստ առնացի · գործ, էրքէկ էվլադը։

Ա. նուագէն · (ածական)։ քաջազգէն · իբրև զայր քաջ զինեալ · գործ, մերա էյիտ կիպի սէլահլանմըշ օլան։

Ա. նական · կնոջ, կանանց, կամ կնաւ · կանանց · կանանցք · (գոյ)։ կին որ ունի զայր · գործ, էշէլի օլան ավրէթ։

Ա. նականութիւն · թիւ, թիւ · թեց, թիւք · (գոյ)։ առնականին գոյն · ունելն կնոջ զայր · գործ, ավրէթին էշլի օլմասը։

Ա. նամալ · ‖ տես Աբուագէս։

Ա. նանոց · ի, աւ · ից, օք · (գոյ)։ առնի · վարոց առնացի ըստ որ մէզն անցանէ · գործ, ալէթի ռէճալ· դրս · քէյսը · ութ, համառ։

Ա. նապատակեր · ի, աւ · ից, օք · (գոյ)։ պատակեր այր մարդոյ · գործ, էրքէկ թասվիրլի։

Ա. նապէս · (հոմանիշ)։ նման այր մարդոյ · արիաբար · գործ, էրքէկչէ · մէրտչէ։

Ա. նացի · (ածական)։ այրական · այն ամ որ վերաբերի առ այր մարդ · գործ, էրքէկէ միւթաալլիք օլան նէսնէ։

Ա. նելի · լոյ · լեաւ · լեաց · լեօք · (ածական)։ շինելի · գործելի · գործ, էաիլէճէք · գըլընաճագ · գործ · քէբսանի։ Իսկ մերթ ներգործաբար վերեալ նշանակէ շինօղ · գործօղ · գործ · էաէն · գըլան։

Ա. նելութիւն · թիւ, թիւ · թեց, թիւք · (գոյ)։ շինուածի · գործոցածի · գործ, էթիմէքլիք։

Ա. նիմ· արարի · արար· առնել · (ներգործ)։ շինել · գործել· նէրգործել· գործ, էթիմէք · գըլընագ · գործ · քէբսանէն · Եա, առէղծանել · գործացանել · գործ, եարաթմագ։

Ա. նիկ· նիսի, աւ · ից, օք · (գոյ)։ է կնդանի ինչ վայրի անաբ · ըստ չափոյ փոքր կաուսի · ունի զձեռ երկայն և մազոտ իբրև արջեաս · գառնոյ նմանի կեօձէն կենդանւոյ · ուտէ զընկոյզ և զկաղին և զայլ բազում ինչ · երբեմն մնանէ յարտ բայս և ուտէ զբոյս · սրընթաց է ոտիւք · երազէ ըստ ձառիս իբրև զկուզ · բնակի ի խոռոչս երկրի և ի ծերպս քարանց և ոտից · գործ, էչէմ սը չանը · զէպատէդ

Ա. նի· նէ· նոյ · նեաւ · նեաց · նեօք · (գոյ)։ առնացի · արական անդամ · գործ, ալէթի ռէճալ · գործ, էչէ բուէկեան։

Ա. նոլին ժամանակաւ · ‖ շուրջ զայնու

ժամանակաւ • պահ՝ օր զնմանակ։

Առնուա՛ր. առ. • առ. առնուալ՝ (ներգործ)։ յինքն ձգել՝ ընդունիլ՝ ընկալնուալ՝ պահ՝ ապահով՝ գաղալ՝ հեծիլ՝ գործ՝ սիրանալն՝ արդ՝ սիրգ՝ չէզոք՝ ապահով՝ Նա՝ յաջողակել՝ պահ՝ գաւիմագ՝ Նա՝ բառնալ՝ վարել՝ պահ՝ գալարմագ՝ սիրելիք։

Առնուալ ապահաս՝ || ապահակիլ՝ պահ՝ սիրել հեծիլ։

Առնուալ զառաջնոյս՝ || թիմրեցուցանել զառաջնոյսն՝ պահ՝ սիրչերիմի գամաշարմագ։

Առնուալ արմատ՝ || արմատանալ՝ արմատս արձակել՝ պահ՝ քեզ պաղատագ։

Առնուալ զդրանս՝ || պահպանել՝ զդռան՝ պնդել զդռան՝ պահ՝ գաւիչն ալմագ՝ գաւիչի գաւիմագ։

Առնուալ երգս՝ || երգել՝ պահ՝ իրմամագ՝ գայտ իրէ օգտանագ։

Առնուալ ի միջ՝ || ի միջ արկանել՝ Նա՝ պար վակել՝ պահ՝ միւսանաս կենիլիկ՝ առնիլ՝ իրէ ալմագ։

Առնուալ ի մէա՝ || իմանալ՝ հասկանալ՝ սերտել՝ պահ՝ փիլիսոփ ալմագ՝ ալմամագ՝ ելոյկը կեցիկ։

Առնուալ խորհուրդ՝ || խորհիլ՝ խորհրդակցիլ՝ պահ՝ միաշաւիղիկ կեցիկ։

Առնուալ խաւար՝ || խաւրիլ՝ գամարիլ՝ ժողովիլ՝ պահ՝ Թօփ օլմագ։

Առնուալ մեղս՝ || մեղս ընդունիլ՝ մեղապարտ լինիլ՝ պահ՝ գաղափանելը օլմագ։

Առնչական՝ ի՝ աւ՝ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ այն ամէն որ վերաբերի առ առնչութիւն՝ կամ որ ունի զնոյն յատկութիւն առ այլ՝ պահ՝ նմանութեամբ՝ Թաղիք՝ Իսկ մերթ զնոյնականակս առեալ՝ նշանակէ առնչութիւն՝ պահ՝ նմանութեամբ։

Առնչակից՝ կցի՝ աւ՝ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ կցորդ առնչութեան՝ պահ՝ նմանութեամբ։

Առնչութիւն՝ Թե՝ Թբ՝ Թեց՝ Թբք՝ (գոյական)՝ հնչեցուածի միոյ իրի առ այլ՝ վերաբերութիւն՝ պահ՝ նմանութեամբ։

Առ շեղ՝ (ածական)՝ ի մի կողմն շեղեալ՝ խոտորնակ՝ պահ՝ ոչ ըստ կշռի՝ Իսկ մերթ վասն իրին զնահատոյ՝ և նշանակէ առ շեղաչափ՝ խոտորնակի՝ պահ՝ ոչ ըստ ընթացից։

Առ շեղաչափ՝ (ներգործական)՝ ի մի կողմն շեղեալ՝ խոտորնակի՝ պահ՝ եռանկիւնաչափ՝ ոչ ըստ ընթացից։

Առ շեղիմ՝ եցայ՝ եայց՝ իլ՝ (չեզոք)՝ ի մի կողմն շեղել՝ խոտորիլ՝ Թիւրիլ՝ Թեքիլ՝ պահ՝ ոչ ըստ կշռի՝ Իսկ մերթ զանազանի՝ եցայ՝ եայց՝ իլ՝ (չեզոք)՝ նորոգ ծաղկիլ՝ զարգանալ՝ նորահասակ վայելչանալ՝ պահ՝ կենդանի իրմամբ օլմագ՝ Նա՝ նորոգիլ՝ վայելչանալ՝ գեղեցկանալ՝ պահ՝ Թազելենմիք՝ սիրելիլենմիք՝ Իսկ մերթ նշանակէ առագանիլ՝ առագորիլ՝ ջրալ՝ պահ՝ սաւանմագ։

Առագանեմ՝ եցի՝ եա՝ ել՝ (ներգործական)՝ բարելաւմամբ եղանակաւորել զանձն՝ յարմամբ արուեստից՝ պահ՝ էլփաղը իլէ օգտանագ՝ Նա՝ առագանել՝ ջրալ առագրել՝ պահ՝ սաւալմագ։

Առագանութիւն՝ Թե՝ Թբ՝ Թեց՝ Թբք՝ (գոյական)՝ յարմամբ արուեստից առասպցութիւն՝ պահ՝ Թելաֆիլմագ՝ հարկիք։

Առագեմ՝ եցի՝ եա՝ ել՝ (ներգործական)՝ արուեստանիլ՝ բարելաւիլ՝ առասել՝ պահ՝ սէզիլիկ՝ սեզդիլիկ՝ Նա՝ առագանել՝ Թանալ՝ պահ՝ սաւ վերմիք՝ ըսլաՀմագ։

Առագաւոր՝ Թե՝ Թբ՝ Թեց՝ Թբք՝ (գոյական)՝ առաջնորդութիւն՝ Նորահասուն՝ գեղահասակ վայելչուն՝ պահ՝ ՆէվՀիլան՝ Իլխիլիք՝ Թազելիք՝ Նա՝ արուեստանաւոր՝ ասացուած՝ զոյց՝ պահ՝ սեզդիլիկ՝ Նա՝ առագաւոր՝ յղփացուցանելն ջրալ՝ պահ՝ սաւալմագ։

Առագաւոր՝ Թե՝ Թբ՝ Թեց՝ Թբք՝ (գոյական)՝ առաջնորդութիւն՝ Նորահասուն՝ գեղահասակ վայելչուն՝ պահ՝ ՆէվՀիլան՝ Իլխիլիք՝ Թազելիք՝ Նա՝ արուեստանաւոր՝ ասացուած՝ զոյց՝ պահ՝ սեզդիլիկ՝ Նա՝ առագաւոր՝ յղփացուցանելն ջրալ՝ պահ՝ սաւալմագ։

Առաղջ՝ ի՝ իւ՝ իկ՝ կամ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ ազատ՝ ի գաւազ՝ անազատ՝ զերծ՝ ի հիւանդութենէ՝ պահ՝ սազ՝ Թէնտրիլ՝ գործ՝ Թէնտրութիւն՝ Նա՝ ամբողջ՝ անարատ՝ պահ՝ բիւնեիւն՝ Թէքմիլ՝ գործ՝ տիւրիւսեմ։

Առաղջագոյն՝ գունի՝ իւ՝ իկ՝ իւք՝ (ածական)՝ առաւել առաղջ՝ պահ՝ զայլսն Թէնտրիլ։

Առաղջամոյտ՝ մտի՝ աւ՝ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ ունօղ զառաղջ միտս՝ զգաստ՝ պահ՝ այրգ։

Առաղջանամ՝ ացայ՝ այիր՝ անալ՝ (չեզոք)՝ անցաւ լինիլ՝ բժշկիլ՝ պահ՝ սազալմագ՝ էֆիլէնմիք։

Առաղջարար՝ իւ՝ աւ՝ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ տուօղ առաղջութիւն՝ պատճառ բժշկութեան՝ առաղջացուցիչ՝ պահ՝ սազալարՀը՝ էֆիլէնտիրի։

Առաղջութիւն՝ Թե՝ Թբ՝ Թեց՝ Թբք՝ (գոյական)՝ անցաւութիւն՝ անախտութիւն՝ բժշկութիւն՝ ի հիւանդութենէ՝ պահ՝ սազլըգ՝ սէնՀիլիք՝ պոյս՝ Թէնտրութեան։

Առայգ՝ առայգի՝ կամ առաւգի՝ աւ՝ ագ՝ օք՝ (ածական)՝ Նորաբաղխող՝ Նորահասակ՝ Նորոգ զարգացեալ՝ գեղեցկահասակ՝ պահ՝ Թազե՝ կենդանի։

Առայգաբարձ՝ (ածական)՝ որոյ բարձք ոսկին են զօրաւոր և վայելուչ՝ պահ՝ սէնՀ գալեասը օլան

Առյգանամ· ապայ· ապիր· անալ· (չէշտ)· նորոգ զարգանալ· նորատիպիմի ծաղկիլ· ֆ՟, չիչկլկնանիլ· թաղելենանիլ· կենդանելնիլ·

Առյգանձն· անձին, անձամբ· (ածական)· նորատարտիջ· նորահասակ անձամբ· ֆ՟, կենդանի իմիս·

Առյգաւթիլ· թիլ, թիբ· թիլց, թիբք· (գոյական)· նորահաստատիլ· մասնագետի գործ· նորոգ ծաղկումն· ֆ՟, նիվիթիանլըգ· կենդանի իմիսլիք·

Առյդիլ· (ներգործական)· առանձնակի· յառաջիկայ· որոշակի· մեկուսի· ֆ՟, եալընըզ· պարզկացա·

Առաւ· առաւի, աւ· ագ, օք· (գոյական)· իրամ ընդ երկրին հաստատ ընդ որ գնայ ջուր, կամ աղտ տանի· ֆ՟, հաւք· խանութք· գործ, կեսարիզ· ոտք· գանատա· Եա, վտակ կամ հեղեղատ հոսեալ ընդ իրամ՝ զատեալ ի ջրոյ մեծէ· ֆ՟, ագաթ սու· գործ, ձէվելիզ·

Առաւակարկաչ· (ածական)· ընդ առաւս կարկաչ մնոք հոսօղ· վտակօրէն հոսօղ հանդերձ ձայնիւ· ֆ՟, չաղըլդը իլլեն հաքմէնգան

Առաւաձիջ· միջի, աւ· ագ, օք· (գոյական)· միջ առաւի· միջոցն երկայնաձիգ իորիսորա_ տի· իրամ· ֆ՟, խէնտէկ ագասը·

Առաւգամամ· || տես Առյգանամ·

Առաւգաւթիլ· || տես Առյգաւթիլ·

Առաւղեկան· ի, աւ· ագ, օք· (ածական)· գնացա կան· հոսանուտ· անցական· առժամանա_ նակեաց· ֆ՟, կէչիչէլ· ֆանիլ·

Առաւնի· մանի, մանիք· մանից, մանիքք· (գոյական)· ընկալառանի· ընդունառանի· ֆ՟, ալըշ·

Առաւնդնաձառ· ի, իւ· իյ, իւք· (ածական)· ձառօք առ ունդն մարդոյ· յառնկանիլ իսօսօք· ֆ՟, գուլագանտ անօյլէչէն· Եա, քառ· մտանիլ· ֆ՟, ֆիլմենդ· գամուղ·

Առպատրաստ· (ածական)· կազմ և պատրաստ· կազմեալ և պատրաստեալ· ֆ՟, հազըր ու նազըր· ալէսատ·

Առպատրաստ լինել· || կազմ և պատրաստ լինել· ֆ՟, հազըր օլմագ·

Առպատանդամ· եմ· եմ, եմ· (էքզիստենցիալ)· ի մի կողմն ըլ երկրին ընկղմանիլ· ֆ՟, եան իւսմիանիլ եաթըրմագ· Եա, միհնէ ցպատանդն հաստատանիլ· ֆ՟, պօյնուա_ նատաք էվմիշտիրմէք· պօզալըճնատաք պաթըրմագ·

Առ սակաւ մի· (ածական)· փոքր ինչ ժամանակ· ֆ՟, ձիւզի· պիրէզ·

Առ սակաւ սակաւ· (ածական)· փոքր փոքր· մէզմով մէզմով· ֆ՟, ազաը ազաը· եավ եավ·

Առ սակս· (նախադրություն)· ի սակս· յաղագս· ֆ՟, իչիւն·

Առ սահմանաւ· ի (ածական պէշտոն)· ի տառ_

Առ սահմն· ի (ածական պէշտոն)· ի նեղքոյ· ֆ՟, տիպիտալեը· Իսկ մերթ վարի իբրև անուն, և նախդրիւ հոլովի, և նշանակէ ի տառիս եղեալ տեղին· կամ տարածային կողմն իրին· ֆ՟, ալեճ թարաֆը· տիպ թարաֆը·

Առ վայրէ· (ածական ժամանակական)· ի վաղիւ· ի վաղուան աւուր· ֆ՟, եարըն· գործ· պէնիգըտա· ոտ՟ղ· զառաւն·

Առ վայր մի· (ածական ժամանակական)· առ տա կաւ մի ժամանակ· ֆ՟, ազաճըգ·

Առամանիմ· (հնադարյան)· առնուալ և տանիլ· ֆ՟, ալըպ կեօթիւրմէք·

Առանձին· (ածական պէշտոն)· ի մէջ տան· ֆ՟, էվլ իչինաէ· էվոյ· Իսկ մերթ վարի իբրև անուն և նշանակէ անտիան· այսինքն այն ոմ որ է ի տան, կամ լինի ի տունս· ֆ՟, էվլեւ օլան· Եա, ընտանի· հարազատ· ֆ՟, էօզ· զաճը·

Առանձին արկանելի· || ազատելի ի տան· ֆ՟, էվլեւ կիւիրէճմէք·

Առ փոքր մի· (ածական)· առ սակաւ մի· ֆ՟, ազաճըգ·

Առ փոքր փոքր· (ածական)· առ սակաւ սակաւ· մէզմով մէզմով· ֆ՟, ազաը ազաը· եավ եավ·

Առաք առից, իւք· (գոյական)· առաւել· ֆ՟, ալըշ·

Առաքեալ· բէի, իւ· իյ, իւք· (ածական)· այն ոմ որ լինի ի միւոյ աւուր· միաբեալ· ֆ՟, պիր կիւնլիւք· Եա, այն որ զմի օր տեւէ· կամ որ ունի զժամանակ միոյ աւուր· ֆ՟, պիր կիւն տայանան· Եա, օրըտաօրական· ֆ՟, հէրկիւնլիւք·

Առաքեալ վարձք· || օրական վարձք· ֆ՟, կիւնեակլիք·

Առաքեական· ի, աւ· ագ, օք· (ածական)· օրըստ օրական· ֆ՟, հէրկիւնլիւք·

Առաքին· (ածական ժամանակական)· նոյն օրինի· ի նմին աւուր· ֆ՟, ո կիւն·

Առասպատած, կամ առասպատածք· ոց, ոյք· (գոյական)· առաւել· խօսք· բանք· զրոյց· ֆ՟, սէօզ· քէլամ· գործ, կիւֆթէկ·

Ատամին· (ածական)· առաջի· յայտնաձև· ֆ՟, պուրատան· պուրատանի·

Աւազն· աղտան, ամբ· անց, ամբք· (գոյական)·

գործի կարելոյ ջհանդերձս • գոշ, իմիև • դբս, սուրհն • ոգի, խորհ • չէշտի, մուհամմ.

Աստ, ասացի • ասա • եկ, (հէրգործ) • ոգեկ • զասուցել • պատմել • գոշ, ակաիք • անօգնել • դբս • կնաւորութն • ոգի • գալ.

Ասիք • (գոյ) • է բառ հերքական • որով նշանակի արագիլն • կամ բազէն • գոշ, լեզվիկ • եհաւօտ ասգան.

Ասկն • ասկին, ասկամբ • անց, ամբք • (գոյ) • է ակն ինչ պատուական կարմրերանգ • զոր այլով անուամբ կոչեմք մէղմսիկ կամ սուտակ • և յառնական բառիս Ամեթիստ • գոշ • լեզվ Թաշ.

Ասկորդիան • ի, աւ • ացի, զբ • (գոյ) • է բառ յառնական, որով նշանակի խոստոր վայրկեան • աստ • խոստոռակ • գոշ • եասդան սարմանացը.

Աստղանագործ • ի • աւ • ացի • զբ • (գոյ) • աստղօք յօրինող զնկարս ի վերոյ բնհվ գնգնոցս և մեռաքսեզնոցս • և այլոց նմանեցս • գոշ, սիւգնիոհի • փիլհնոհի • քերդիչի իշխ.կիհի.

Աստղանագործութիւն • (Թ՛, Թ՛ • Թ՛նց, Թ՛նք • (գոյ) • արուեստ աստղանագործի • որով նկարին մեռաքսանիւթ աստղանեք և աստ կեհնելիւք պէսպէս նկարք • գոշ, սիւգնիհիւք • փիլհնոհ • սիմվոլ • Փռանկ իշխ իշխ.կիհ.

Աստղին • Նւոյ • Նեաւ • Նեաց, Նեզբ • (գոյ) • Թէ ի վերոյ • կամ ի միաբանէ • և կամ յայլ նիւթոյ • զոր անյուսանելն ընդ ծակ աստղն ի կարել զնին • աստ • դերձան • գոշ • խիւնք • դբս • հնչել.

Աստղոց • ի • աւ • ացի • զբ • (գոյ) • անօթ ուր պահեն զաստղն • գոշ • խիւնքիւք • դբս • սուրհնոհ.

Աստղագործ • ի • աւ • ացի • զբ • (գոյ) • շինող աստղան • գոշ, իմիհի • դբս • սուրհնիհ.

Աստղածեծ • (ածական) • աստղամբ հարեալ և ծակեալ • գոշ • իմիհ իւք սեղմիւքս.

Աստղահարկաս • (ածական) • աստղամբ կարկաստող • գոշ, իմիհ իւք եահնալոյն • եա • աստղամբ կարկաստեալ • գոշ, իմիհ իւք եահնալանմբշ.

Աստղեգործ • ի • աւ • ացի • զբ • (ածական) • այն որ նկարեալ է աստղամբ • գոշ, փռանկի իշխ, փիլհնոհ • սիւգնիի իշխնիմիշ նհ.անէ • եա • աստղեգործ կոչի ծակտակին հիւսուածն, զոր գործեն աստղամբ ի թելից վշգնոցս և ի նմանեցս • գոշ, մուշտակագ • տես և ի վերոյ Աստղանագործ.

Աստղեգործութիւն • ‖ տես Աստղանագործութիւն.

Աստուած • հի, իւ • իոյ • իւք • (ածական) • այն ամ որ գործեալ է յաստուց • այսինքն ի երկոց • աստուհզին • երկհզին • գոշ, եահաղչան • եահնան • դբս • փիշմին.

Աստուած • (գոյ) • հակառակաբանութիւն • խառնաձայն զրոյց • գոշ, ակաիխսան • դբս • կիւֆթհկիա.

Աստն • (ածական) • աստղ • խոստղ • բարբառաղ • գոշ, սեղնիչկին.

Աստուղ • աստղի, աւ • ացի, զբ • (գոյ) • է գիւրաշարժ գոլորշի լուցեալ յիւրաքանչիւր հերկ ի դաւառն օդոյ • որպ երկու են տեսակ • մինն բարբերի ի բարձրագոյն եղեալ օդոյ • և երեսի այն մեծ ծառիցին ի հնոցկ կայծակունք • և միւսն երեսի երբեմն աստղ անկեալ • գոշ, հաւաստ ծառծառչան ամենչ վկ երբեմն սիմաթկի ամենչ • դբս • շիհաղ.

Աստ • ի • իւ • իոյ • զբ • (գոյ) • է բառ պարսկական, և նշանակէ ձի կամ երիվար • և ի գործ ածի ի բարդութիւնս բառիս • գոշ, ասի • դբս • հսպ.

Ասպազն • կամ աստիզն • զինի, աւ • ացի • զբ • (գոյ) • զինի ձիոյ • պատերազմական զարդու երիվարաց • որով խնամին Թամիրն, պարկին զինուց • և ամ գործիք որով զինեն զձին • գոշ, ասի ծագումբ • առաջ • ասիրն իւսանիանէ օձան ձինի կլաներ • եա • պատերազմական զարդուք զինեալ երիվար • գոշ • ոսխատրս ասի.

Ասպականատպատ • (ածական) • այն որ սպասէ կերակրոյ իւրում ասպականի • այսինքն իրում որսական շանն • գոշ, ծագը կիպի եէյհձինկ պէքլէյհն.

Ասպականի • ւոյ • եաւ • եայ • եզբ • (գոյ) • որսական շանն • գոշ • ծագը.

Ասպաշապկա • ի • աւ • ացի • զբ • (գոյ) • ասպայապկա • ասպարապկա • զօրապկա • գոշ • սրփահիլիք ազատ • ակբաակիք.

Ասպանջական • ‖ տես Ասպնջական.

Ասպանդակ • կամ ասպանդակ • ի, աւ • ացի • զբ • (գոյ) • յհնոցան ոսից ձիաւորաց կռնեալ յերկոցունց կողմանց Թամիրն • գոշ, հօղհնկի • բիքեալ • դբս • բնքիյպ.

Ասպատալար • ‖ տես Սպատալար.

Ասպատան • ի • աւ • ացի • զբ • (գոյ) • ձիազան • ձիանոց • ախոռ • գոշ, ահրբ • Թավլայ • եա • յոգի ձիոց որք անանհն և բանիս ի դաշտս • գոշ, ըւգը.

Ասպատանք • անաց, անաք • (գոյ) • երբիմբոր երկրորդական • որ բաբձնալ վկաբնոր պիտոյս հնձելոյ և ձանապարհորդաց • գինի նոյ ընծանալ • ած՝ ան յիսնանա։

Ասպատանական • նեկի, աւ • աց • աք • (գոյ) • դաբմանիչ երբիմբաց • ձիաց արմանս • ած՝ սեկյես • ամի օդլանի։

Ասպատանիկ • նեկի • աւ • աց • աք • (գոյ) • երկրորդական ձի • որ առբնալ լինի գինո մեծամեծաց • փոփոխակի նատիլ • ած՝ հեռակ • գաբս • ձենդյալ։

Ասպատակ • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) • ասպատակնալ իր • կողոպտա • աւար • ած՝ քրվերիբ • Թալան • Ես • ասպատակաւոր • հին • ած՝ չերեքեի • Եապմանի • Ես • ասպատակաբեի • հինահպատեի • ած՝ չերեքեիլիք • եապմանը լոգ։

Ասպատակ ծովաս • ‖ նաւարատակ • ած՝ գաբբանա։

Ասպատակ գնել • } ասպատակել • ած՝ չերեքեիլիք եմեալ • եապ մեզ • աեղը կիպի սեկիրեմեալ • Ես • ձի արշաւ եղանել • յասպարկդ • և հրաւիրել զոյլս ի կռիւ • ած՝ ամի գօշաւբնագ • պատյաբան ասեալ։

Ասպատակաւոր • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) • ասպատակիչ • հին • ած՝ չերեքեի։

Ասպատակեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներքինդ) • յանկարծ արշաւել ի ասպի ինչ ի կողոպտանել ի գերել • ած՝ չերեքեիլիք եմեալ • Թալան եմեալ։

Ասպատակի • (ասիքոյ) • ասպատակօրէն • ած՝ չերեքեի կիպի։

Ասպատակիչ • կչի • աւ • աց • աք • (գոյ) • ասպատակաւոր • հին • ած՝ չերեքեի • Եապմանի։

Ասպատակեմ • Թե • Թբ • Թեց • Թբք • (գոյ) • յարձակումն առնի կապտել • ած՝ չերեքեիլիք • գաբս • ֆերբիչ։

Ասպար • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) • միանդ • վահան • ած՝ գալգան • գաբս • սեփեկ • արգ • Թիւբա։

Ասպարաբեկ • ի • աւ • աց • աք • (ած) • բեկանող ասպարի • ած՝ գալգան գրան • Իսկ մեծի առեալ լինի գյայականացա, և նշանակ եկ բեկող ասպարի • ած՝ գալգան փարչեսի։

Ասպարապետ • ‖ տես Սպարապետ։

Ասպարապետաբեի • ‖ տես Սպարապետաբեի։

Ասպարափակ • (ած) • պարփակեալ ասպարաբ • պատպարեալ վահանաւ • վահանափակ • ած՝ գալգանալ Լա հրնիդ օլմնաշ • սեփեկբենմիշ։

Ասպարէզ • } բիզի • կամ բիսի • աւ • աց • աք • Ասպարէս • } (գոյ) • կրկես • կամ հրապարակ ընդարձակ ուր բռնամարտիկքն ու չաւեն երիվարաւք կամ հանդիսանան ի մարտս կամ ի խաղս առաջի բազմաց • ած՝ ակ ձկյանը • գաբս • հասպիկդ • Ես • հրապարակ • ած՝ ձկյան • գաբս • սեփեկբիչ • Ես • է չափ ինչ գեանաց • որ պատճառակ զաներբրդ մանս միջ մյուսին • և առնէ հարիւր քան և հինգ քայլս • որպ ձի քայլն է հինգ ոտք • ՝ի սոսն քիլ երկրաչափականն • ած՝ պիր Թարդ եէր եօղլեսիւր քի • իւղ իկիրմի պէշ սարմ՝ մանհինաս սարմիլ իւլ եէր Թասեաբ։

Ասպարընկէց • (ած) • նա որ ընկնելոյ ձիոյ ձի զասպար • որով նշանակի զինքնինկնի ի պատերազմի • ած՝ գալգանընը պրբագան • ձինդակ սիլահընը պրագրպ գալան։

Ասպարիզաձեմ • (ած) • ձեմող յասպարիզի • ած՝ ակ յասնաւա կկզինէն։

Ասպարիսեմ՝ կամ ասպարիզեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներքինդ) • վազել յասպարիզի • արշաւել ձիրընեցացօրէն • ած՝ ակ յասնաւա գօշմագ • աեղը կիպի սեկիրեմեալ • Ես • ձի արշաւ եղանել յասպարկդ • և հրաւիրել զոյլս ի կռիւ • ած՝ ակ գօշաւբնագ • պատյաբան ասեալ։

Ասպետ • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) • ազատ և փառաւոր իշխան • և է նա՛ որ արքունական հրամանաւք և վճռով ունի ազատաւէն և իշխանաւէն • և անուանի սիրելի և բարեկամ արքայի • և չնորհեալ լինի կրել զոյդ ինչ ի նշանակ մեծի ազատաւէն իւրոյ • պատկան իշխանաց՝ խոստէրէն կոչեն Գալալիէս • ած՝ մեսեէլեմ • մէյրի մէյբան • պէյ։

Ասպիդ • (գոյ) • ած ինչ չարաձայն • քարբ • ած՝ տատրը եբլան։

Ասպիզէն • ‖ տես Ասպազէն։

Ասպինջական • ի • աւ • աց • աք • (ած) • ընդունօղ • ընկալօղ • ած՝ գալգալ եակէն • Ես • հիւրընկալաւ • ժողովօղ օտարաց • ած՝ գօնագ ձը • միասիրբ գալգալ եակէն • խանէական • Ես • ընդունարան • ժողովարան օթարան • բնակարան • ած՝ օթագ • գօնագ • ակբան։

Ասպինջականաւէի • Թե • Թբ • Թեց • Թբք • (գոյ) • ընդունակաւէի • ընդունելաւէի • ած՝ գալգալ եէմեալիք • Ես • հիւրընկալաւէի • ժողովաւէի օտարաց • ած՝ միասիրբ գալգալ եէմեալիք • խանէականլոգ • Ես • օթեի վանաւէի • բնակաւէի • ած՝ ակբան եէմեալիք։

Ասպուզան • ի, աւ. աց, օք • (գոյ) ։ ե ազգ ինչ պատուական ծաղկի • գոճ, պիր չինս չէնէկ խսմի տիր ։

Աստ • (հոլով թէղխոն) ։ աստէն • աստա_նոր • յայսմ տեղւոջ • գոճ, պուրտաս • գորս • էյտէր ։

Աստակոս • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ ե բառ յատկին, և նշանակէ խեցգետին ծովային • գոճ, ստագօզ • արդ, սէրդանի պահրի ։

Աստանդական • ի, աւ • աց, օք • (ածական) ։ աստ և անդ դիզիբօղ • տատանեալ • թափառեալ • գոճ, տէխիրկին ։

Աստանդեմ • եցի • եմ • ել • (հրգործ) ։ աստ և անդ տարաբերել • թափառել ցանել • տատանեցուցանել • գոճ, տէխիրկին էթմէք ։

Աստանդիմ • եցայ • եմց • իլ • (հղչոյ) ։ աստ և անդ տարաբերիլ • տատանիլ • անդաստանական դիզիբիլ • գոճ, տէխիրկին կէզմէք ։

Աստանդեմ • թէ, թիր • թեց, թիրք • (գոյ) ։ այսր անդր տատանուցին • թափառուել • վտարանդուել • գոճ, տէխիրկինլիք ։

Աստանօր • (հոլով թէղխոն) ։ աստէն • յայսմ տեղւոջ • գոճ, պուրտաճըգտաս • գրս • իչէբա ։

Աստառ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ ե թէ_թեւացեալ ի բառէն պաստառ • և նշանակէ գործած բամբակեղէն խոշոր և բիրտ • գոճ, աստառ • գորս • պէզ ։

Աստեղաբաշխ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ ուսուցմանական որ գիտէ զդիրս գշրժմանս զազգերացն, և զոյլ հանդամանս աստեղաց, և ձառէ կամ գրէ զնոցանէ • որ և կոչի աստեղագէտ • գոճ, միւնէձիմ, գորս • էխթէրլիոյ ։

Աստեղաբաշխեմ • թէ, թիր • թեց, թիրք • (գոյ) ։ գիտեմ զերկնից • որ ուսուցանէ զինեալ և չափել զընթացս աստեղաց • աստեղագիտեմ • գոճ, միւնէձիմլիք ։

Աստեղագէտ • գիտի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ աստեղաբաշխ • գոճ, միւնէձիմ • գորս, էխթէրլինաս ։

Աստեղագիտեմ • թէ, թիր • թեց, թիրք • (գոյ) ։ արհեստ գուշակելոյ զգայգացս • քարտէսէ • աստեղաբաշխական գիտեմ • գոճ, իլմի նէուճէիմ • միւնէձիմլիք ։

Աստեղազարդ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական) ։ զարդարեալ աստեղօք • գոճ, էրլուղ իլէ ծօնանմըշ ։

Աստեղազարդեմ • եցի • եմ • ել • (հրգործ) ։ զարդարեմ աստեղօք • գոճ, էրլուղ իլէ ծօնանմըմ ։

Աստեղալիր • ‖ տե՛ս Աստեղալից ։

Աստեղակառոյց • (ածական) ։ կառուցեալ աստեղօք • յօրինեալ և կազմեալ աստղօք • գոճ, եըլուղլար իլէ գուռուլմուշ ։

Աստեղանիշ • (ածական) ։ աստեղանշան • աստեղակերպ • գոճ, եըլուղլ կիպիլ ։

Աստեղատուն • տան, տանց • անց, տունք • (գոյ) ։ տուն աստեղ • տեղին ուր տեսչանն և միոյ աստեղ • գոճ, եըլուղլ խանէսի ։

Աստեմ • եցի • եմ • ել • (հրգործ) ։ հաստեղ • հաստատուն • կազմել • ի գոյ ածել • գոճ, գաւիլիլմէք • մամուռ էթմէք • վար էթմէք • ‖ տե՛ս և Հաստեղ ։

Աստուած • ի, աւ • աց, օք • (ածական) ։ կազմի ի բառէս Աստիք, որ է հաստատուն • ուստի բառիս Աստուած՝ նշանակի, հաստատուն • այնպիսի զօրաւոր • քաջ • կուռ • գոճ, գաւլի • մամուռ • մէթին ։

Աստուծոյ ձանապարհ • ‖ հաստատուն ուղի • կուռ և կոկ ձանապարհ • գոճ, ճաուէ եօլ ։

Աստէն • (հոլով թէղխոն) ։ աստանօր • գոճ, պուրտաս • գրս • էզլինճա ։

Աստի • (հոլով թէղխոն) ։ յայսմ տեղւոջէ • գոճ, պուռնատ ։

Աստի կեանք • ‖ այս կեանք • գոճ, պու էօմիւր ։

Աստի և անտի • (հոլով թէղխոն) ։ յայս և յայն կողմանէ • յերկուց կողմանց • յերկուս կողմանէս • գոճ, պուրտատն վէ օբուրատն ։

Աստիճան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ մասն կամ ասանդղոյ՝ որք մի զմիով շարեալ կան, ընդ որս ելանեմք և իջանեմք • գոճ, նէրթիվէնի այաղը • պասամագ • գրս, վաղկաճ ։ Եւ, տարբերք կարգ, կամ զանազան վիճակ իւրաքանչիւրոց • գոճ, տէրէճէ • միւրթէպէ • գրս • տէրէճէ ։

Աստիճան եկեղեցական • ‖ կարգ եկեղեցական կան արժանապատուութիւն • գոճ, ռուհանի բութպէլէ ։

Աստիճան պատուոյ • ‖ կարգ արժանապատուութիւն • գոճ, փայէ • գրս • շէրէֆ ։

Աստիճանաւոր • ի, աւ • աց, օք • (ածական) ։ ունօղ զաստիճան • գոճ, տէրէճէլի • սրբալը • Եւ, ունօղ զեկեղեցական արժանապատուութիւնք • գոճ, ռուհանի բութպէլի ։

Աստիճանեմ • եցի • եմ • ել • (հրգործ) ։ ընդ աստիճանս բարձրանալ • աստիճանաբար յիջնել • գոճ, տէրէճէ պէտէրէճէ իլէրլեմէք ։

Աստիք • էաց • եօք • (գոյ) ։ այս կեանք • այս կենցաղ • գոճ, պու էօմիւր • պու ճիհան ։

Ես, իմք այսը աշխարհի · ինչք և վայելչու-
թիք կենցաղոյս · գՀ, պատ սիւնեանցն
բահանիք · Ես , տիք · արբունք · հասակ ·
գՀ, եաշ: Ես, զօրանալ · քաջանալ անձին ·
սեպհական արեամբ · գՀ , իշխանիք · Ես,
բնութիք · բնաւորութիք · սեպհականուիք ·
գՀ , տալ · Թագաւորեցի:

Աստղ · աստեղ , եղբ · եղայր, եղբք · (գԻ) ·
լուսատու երկնից · որք բազում են յոյժ ,
և գրեթէ անհամար · որք և բաժանին ի
մոլորակս և ի համաստեղութիս · ասացին՝
վայելչագոյն սատղաբանի ազգօդ · զի ա-
ստիճանին նոքա ազգին յերեսունեակս ·
գՀ, երկրորդ · գԻս, հինգերորդ · գԻդ, ներքին:

Աստղ առաւօտեան · || արուսեակ · գՀ ,
սաղարթ երկրորդի · գԻս · չեզոքահնչիւն:

Աստղ դիտաւոր · || տասաւոր աստղ · գՀ,
գոլորշիքս երկրորդ · գԻս · կիսձայնիւր:

Աստղ ծովային · || փոքրիկ կենդանի ինչ
ծովու, ըստ ձեւոյ նման նկարել սատեղայ:

Աստղ մորակի · || է աստղանման խայտիչ
մանի մորակին:

Աստղաբաշխ · } տես Աստեղաբաշխ:
Աստղագէտ · }

Աստղագուշակ · ի, աւ · ագ, օք · (ածՀ) · զաղ
դէպս ասեղոյ գուշակօղ · գՀ, երկրորդ
տրգելորդն հիւանդութիս պէտ էտիճի ·
Ես , գուշակութիք աստեղոյ յայտնեալ ·
գՀ, երկրորդ տրգելորդն հիւանդութեան պէտ էտիճի
օգնմանց նէ ունի ·

Աստղաբուսական · դիտական , ամբ · անց ,
ամբք · (գԻ) · դիտական աստեղաբաշխա-
կան , որոյ գնեն զնեցից և զայլ հան-
գամանս աստեղոյ · գՀ, միանէիմ տիւր-
պիւնիս ·

Աստղալից · (ածՀ) · լցեալ աստեղօք · կամ
որ խիտ առ խիտ սփռեալ ունի յինքն զոս
տեղս · գՀ , երկրորդ իւր տօղս ·

Աստղակերպ · (ածՀ) · աստղանման · գՀ ,
երկրորդ կիսի ·

Աստղահար · ի, աւ · ագ, օք · (ածՀ) · յայտ-
մանէ աստեղոյ հարեալ · գՀ , երկրորդ-
լորդն գահվինտեն ինդինիչ:

Աստղահմայ · ի, իւ · իչ, իւք · (գԻ) · հմայօղ
աստեղօք · այսինքն նա՝ որ ըստ դիրիչ ըստ
ծագմանն՝ և ըստ ազդեցութեէ աստեղոյ
գուշակէ զապագայս կամ զնածուկս · գՀ,
միանէիմ · երկրորդ ֆալճըրը ·

Աստղահմայութիւն · թէ , թիւ · թէչ , թիք ·
(գԻ) · հմայութիւն ի ձեռն աստեղոյ ·

գՀ , երկրորդ ֆալճըրըղը:

Աստղանման · || տես Աստղակերպ:

Աստղանշան · ի, աւ · ագ, օք · (ածՀ) · ունօղ
զինչ նշանակ աստեղոյ · ունօղ զինչ նմանութիւն
աստեղոյ · գՀ , երկրորդ կիսի ·

Աստղավոր · ի , աւ · ագ, օք · (ածՀ) · վարօղ
և ընթացուցանօղ զաստեղս · գՀ , երկ-
րորդ երկրորդ երկրորդութիւն:

Աստղատեսակ · ի , աւ · ագ , օք · (ածՀ) ·
ունօղ զտեսիլ աստեղ · աստեղակերպ ·
գՀ , երկրորդ կիսի ·

Աստղիկ · աստղկան , ամբ · անց , ամբք ·
(գԻ) · փոքր աստղ · գՀ, քիչ-չիկ երկ-
րորդ · գԻս , սիթաթչէ · Դարձեալ՝ է ա-
նուն պագշտաեալ չնծուհչոյ ուրուք զոր
յունական բարբառով կոչէին Ափրոդի-
տէ · գՀ, ափրոդիտի վրեժոն խմի տիր:

Աստղկեան · (ածՀ) · հետեւօղ և պաշտօնեայ
աստղիկ չնծուհչոյն · և այսու անուամբ
կոչին վաշտօք և պագշտօք · գՀ ,
զնեոսօք ·

Աստղոգաբան , կամ աստղոգրան · ի , աւ ·
ագ , օք · (գԻ) · է գործի ինչ աստեղա-
բաշխական , որով դիտեն զշարժմունս
աստեղայ · գՀ , ուսմունքայ:

Աստուած · տուծոյ , ած · (գԻ) · է անուն
արարչին երկնից և երկրի · որ է էակ ինք
նագոյ՝ անսահման և յաւիտենական · և
աստեղաբանի ասիչ , որ է հաստիչ այս-
ինքն գոյացուցիչ · գՀ, Թանկրի · դրս , իզիտ ·
խուտա · սրդ , ալլահ · չէշմէ , ուղան: Բայց
երբեմն անունս ԱՀ՝ ըստ նմանութեէ իրիք և
անյատկացեալ առասպել հրեշտակաց և մարդ-
կան · ըստ որում կացուցանին ի վէր մեծա-
մեծ պաշտամանց , և կամ առնեն զգործս
ինչ այ · զի մանկտս կոչեցաւ Աած փարա-
ւոնի · և հրեշտակն որ ի դիմացն այ տայր
հրաման՝ ասէր · Ես եմ Աած քո: Նաև
իշխանիք կամ դատաւորք ժողովրդեան կո-
չեցան Աածք · Դարձեալ՝ ըստ հեթանոսաց
Աածք անուանին դիք կամ կուռք և պատ-
կերք կուռ · և ըստ այսմ մանաւանդ հո-
լովի աստուածք՝ աստուածոյ:

ԱՀծաբան · ի, իւ · իչ, իւք · } (ածՀ) · նա
ԱՀծաբանակ · ի, աւ · ագ, օք · } որ ուսեալ
է զաստուածաբանական գիտութիւն, և կարէ ուղղա-
պէս ճառել զայն և զաստուածոյ իրաց · գՀ,
այսահա միութեալիք օգնի իւրմի վէ քեզեմ-
լորը պիչէն վէ սեպհկիչն:

ԱՀծաբանեմ · եցի · եա · ել · (չէշմ) · խօսիլ

զայ և զածայնոց · գաշ՝ իւրհկեթ իւմի իւէ սեօյէկէն։

Աճաբանութիւն · (թէ, թիւ · թէկ, թիւք · (գոյ)) ։ ածաբանական վարդապետութիւն · ածաբանական գիտութիւն · ածաբանական մատեան · գաշ՝ աստուա միւթեթալիք օլան քեալամ, իլմ, վէ քիթապ։

Աճաբաշխ · (աճ) ։ բաշխեալ և պարգեւեալ չայ · գաշ՝ աստուածան վէրիլէն նէանէ։

Աճաբար · (ւաիքոյ) ։ ածօրէն · ածապէս · լուսաւորեալ աստուածոյ · գաշ՝ աստուա իլհամ կիլսի · իսկ մէրթ վարի իբրև անուն ածական, և նշանակէ ածային · ածական · գաշ՝ աստուա միւթեթալիք։

Աճաբարբառ · (աճ) ։ բարբառօղ չայ · գաշ՝ աստուա իւզէրինէ սեօյէկէն։ Եա, բարբառեալ չայ · գաշ՝ աստուածան սեօյէնմիշ։

Աճաբեր · (աճ) ։ բերօղ այ · այսինքն բերօղ գընորհս և ողորգիս այ · գաշ՝ աստուածան հիմայէթինի կէթիրէն։

Աճաբնակ · ի, ու · ից, օք · (աճ) ։ բնակ կացան այ · գաշ՝ աստուածն խանէսի։

Աճաբոյլ · (աճ) ։ գումարեալ չայ · խմբեալ ազգեցուբն այ · ածախսմբ · գաշ՝ աստուածն բէի իւէ ձէմ օլմազ։

Աճաբուղխ · (աճ) ։ բղխեալ չայ · յառաջ եկեալ չայ · գաշ՝ աստուածան իւչբի կէտիրէ։

Աճաբուն · (աճ) ։ այն որ բնական է այ · որ յառուկ և սեպհական է մեծավայելչութենն այ · գաշ՝ աստուա մագսուս օլան զաթ։

Աճագէտ · (աճ) ։ նա որ գիտէ և ճանաչէ զածն · գաշ՝ աստուածն պիլէն · Թանկըբօյ Թանըչան · գոբս, խիւսուսան։

Աճագիծ · ? (աճ) ։ գրեալ չայ · դրոշմեալ

Աճագիր · ? չածանկայս կողմանէ · գաշ՝ աստուածան եազըլմըշ։

Աճագնաց · (աճ) ։ առ ածն գնացօղ · ընդ ճանապարհ այ գնացօղ · գաշ՝ աստուածն էօլունա կիտէն։

Աճագործ · (աճ) ։ չայ գործեալ · չայ արարեալ · գաշ՝ աստուածան եափըլմըշ · աստուածան օլմազ։ Եա, զգործս այ կատարօղ · գաշ՝ աստուածն խըզմէթինի էտա էտէն։ Եա, ածային · սրբազան · ածարեալ · գաշ՝ աստուա միւթեթալիք · ազիզ։

Աճագործեմ · էգի · եա · էլ · (էէրգործ) ։ ածանման առնել · գաշ՝ աստուա պէնզէր էթմէք։ Եա, պատուել զածայինս · սրբազ նագործել · գաշ՝ աստուածն խըզմէթինի էտա էթմէք։

Աճագործութիւն · (թէ, թիւ · թէկ, թիւք · (գոյ)) ։ ածանման առնելն · կամ ածանման լինելն · գաշ՝ աստուա պէնզէր էտիշ · եա, խօ՝ աստուա պէնզէր օլաշ։ Եա, մատա կարաբաւէ ածայնոց · սրբազնագործութիւն · գաշ՝ աստուածն խըզմէթինի էտա էտիշ։

Աճագութ · (աճ) ։ ածանման գեղացօղ · ածային գեղով լանամօղ · գաշ՝ աստուա իլհամ կիլսի ոահիմ։

Աճադաւան · (աճ) ։ գաւանօղ զածն · հաւատացօղ չածն · գաշ՝ աստուածան իման կէթիրէն։

Աճադիր · (աճ) ։ չայ եգեալ · չայ սահմանեալ · գաշ՝ աստուածան գօնուլմուշ։

Աճադրոշմ · (աճ) ։ չայ դրոշմեալ · չայ տպաւորեալ · գաշ՝ աստուածան մէօհիւրլէնմիշ։

Աճազան · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ ածային · ածարեալ · ածազգի · գաշ՝ աստուա եազըն։

Աճազարդ · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ չայ զարդարեալ · ածային զնորհօք պերճացեալ · գաշ՝ աստուածն հիմայէթի իւչ տօնանըմըշ։

Աճազարմ · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ ի զարմէ այ յառաջասերեալ · ածազգի · գաշ՝ աստուա օղլանան օլան։

Աճազգեաց · զգեցեալ, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ զածն ունօղ · զածն կրօղ · ածընկալ · գաշ՝ աստուածն թաշըյան։

Աճազգեստ · ի, իւ · ից, իւք · կամ աց, օք · (աճ) ։ ածազգեաց · ածակիր · ածընկալ · գաշ՝ աստուածն թաշըյան։

Աճազդգ · զգեցի, ի · ից, իւք · (աճ) ։ զգեաւրեալ կամաբն այ · գաշ՝ աստուածն էմրի իւչ չէփտէչմիշ։

Աճազօր · (աճ) ։ զօրացեալ չայ · ածային զօրութեբն պերճացեալ · գաշ՝ աստուածան գուվվէթլէնմիշ։

Աճախսան · (աճ) ։ չայ խառնեալ · չայ միաւորեալ · կամ զօր ածի և զուգաւորեալ և յօդեալ · գաշ՝ աստուածն պիրլէշտիկի։ Եա, խառնեալ ընդ այ · այսինքն միաւորեալ ընդ այ · գաշ՝ աստուա ըլլայ պիրլէշմիշ։

Աճախնամ · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ խնամեալ չայ · պահպանեալ չայ · այն՝ զօր պահէ և պարուսպանէ ածն · գաշ՝ աստուածն սագլատըղը։

Աճախուժ · խմբի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ չայ խմբեալ · ազգեցուբն այ ժողովեալ · ածագումամբ · գաշ՝ աստուածն ձէմ օլմազմազ։

Աճախրատ · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ խրատեալ չայ · ուսեալ չայ · գաշ՝ աստուածան նասիհէթ ալըշ · աստուածան էօվրէնմիշ։

Աճախօս · ի, իւ · ից, իւք · (աճ) ։ խօսօղ

Աճակերպ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Ածա-
նման · ածատեսակ · գոշ, աստուա պէն-
դեր · աստուա կիսոլ :

Աճակերտ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Այլ
կերտեցեալ · Այլ յօրինեալ · ածաշէն ·
գոշ, աստուածան եաթիլմիշ :

Աճակիր · կրի, աս · ացդ, աք · (ած) : Կրօղ
զնած · ունօղ յինքեան զնած · գոշ, աստուա
կենսախնամեալ Թագաւոր :

Աճակից · (ած) : Կցորդեալ ընդ այլ · գոշ,
աստուա իւղագ :

Աճակոս · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Կոխեցեալ
այլ · գոշ, աստուածան չղջանմիշ :

Աճակոյճ · կոդման, մամբ · մանդ, մամբք ·
(գոյ) : Այ կոդճն · ածային իր · գոշ,
հագ Թագաւորաքիր :

Աճակոյս · } տես ի վերոյ Աճա-
Աճակոյս կոդճն · } կոդճն :

Աճակոչ · (ած) : Այլ կոչեցեալ · ածահրա-
ւէր · գոշ, աստուածան տաւիղ օլունմուշ :

Աճակրօն · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : վարօղ
ըստ պատուիրանացն Այ · ունօղ զնածա-
ձոյ վարս · ածատպաշտ · գոշ, աստուածան
Թէմպիհի իւզրէ վարըշըշ օլան :

Աճահաձոյ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Հաճելի
Այ · գոշ, աստուա մագպուլ :

Աճահայր · հօր · հարք · (գոյ) : Է առաջա-
կան անուն, որով իմանի մարգարէն դա-
ւիթ · ըստ որում սերեցաւ ի նմանէ քրիս-
ըստ մարմնոյ · յորմէ և անուանի որդի դաւ-
թի : Իսկ մերթ ասի զքրիստ յատկապէս ·
ըստ որում երկու հայր քրիստոսի ըստ
պատկերոյն ընդ ածամօրն · գոշ, յիսուս
քրիստոս փրկչէն :

Աճահաշտ · (ած) : Հաշտեցուցիչ Այ · գոշ,
աստուած պարըշտորտան :

Աճահաստատ · (ած) : Այլ հաստատեալ ·
գոշ, աստուածան գաւիլէնմիշ :

Աճահար · ի, իս · ացդ, աք · (ած) : Այլ
հարեալ · յածոցա պատուհասեալ · գոշ,
աստուածան վրդովմուշ · աստուծոյն գազե-
պինէ օղրամըշ :

Աճահրաման · (ած) : Այլ հրամայեալ · գոշ,
աստուածան էմր օլունմուշ :

Աճահրաշ · (ած) : ածային հրաշիւք երեալ ·
ածաւքանչ · գոշ, աստուածան հիգմէթի իրէ
օլմուշ :

Աճահրաւէր · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Այլ
հրաւիրեալ · Այլ կոչեցեալ · գոշ, աս-
ւածան տաւիղ օլունմուշ :

ԱՍՏ — ԱՍՏ

ընդ այ · աստուա իրէ սեօղմէյէն : Աս, խօսօղ
զայ կամ զածոյնոց · գոշ, աստուածա միւ-
թեաիրէք քէլամ սեօղմէյէն :

Աճախօս բանք · ‖ Այլ խօսեալ բանք · գոշ,
աստուածան սեօղմէնէն քէլամլար :

Աճախօսեմ · եցի · եա · ել · (չէշդ) : Խօսիլ
ընդ այ · գոշ, աստուա իրէ սեօղմէշմէք : Աս, խօ-
սիլ զբանս այ · վարդապետել · ածաբանել ·
գոշ, աստուածա միւթեաիրէք քէլամ սեօղմէք :

Աճախօսութիւն · Թեն, Թեր · Թեց, Թերք · (գոյ) :
Խօսիլն ընդ այ · գոշ, աստուա իրէ սեօղ-
մէշմէքլիք : Աս, վարդապետութիւն զածոյ-
նոց · ածաբանութիւն · գոշ, աստուածա միւթեա-
ւիրէք քէլամ սեօղմէշմէքլիք :

Աճածագ · (ած) : Ծագեալ Այ · յառաջ է-
կեալ Այ · գոշ, աստուածան իրէրի կէլմիշ :

Աճածալիկ · (ած) : Ծաղկեալ ածային զօրութեն ·
գոշ, աստուածն գուվէթմի իրէ չիչէկլէնմիշ :

Աճածան · (ած) : Ճանաչեալ Այ : Աս, ճա-
նաչօղ զնած · գոշ, աստուածն Թանըտըղը-
տասխ՝ աստուածն Թանը յան :

Աճածանութիւն · Թեն, Թեր · Թեց, Թերք · (գոյ) :
Ծանօթութիւն զայ · ածգիտութիւն · ածածանօ-
Թութիւն · գոշ, աստուածն Թանըմագըղդ :

Աճածանօթ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) :
Ածածան · գոշ, աստուածն Թանըտըղը · տա-
խի՝ աստուածն Թանը յան · պրո, խիւտատան :

Աճածանօթութիւն · ‖ տես Աճածանութիւն :

Աճածին · ծնի, իս · (գոյ) : ծնօղ այ · որ է
աներևոյթսն ևնել կոյսն Մարիամ · գոշ,
աստուածն տօղումուն :

Աճածնունդ · (ած) : ծնեալ Այ · գոշ,
աստուածան տօղմուշ :

Աճակազմ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : կազմեալ
Այ · շինեալ և յօրինեալ Այ · գ, աստուա-
ան եաթիլմիշ · աստուածան գուռուլմուշ :

Աճակամ · (ած) : կամեցեալ Այ · ածածա-
ձոյ · գոշ, աստուածն իստէկլի իրէ օլան :

Աճական · ի, աս · ացդ, աք · (ած) : ածային ·
արքազան · գոշ, աստուածա միւթեալիք · ազիզ :

Աճակառք · կառաց, աք · (գոյ) : կառք այ ·
գոշ, աստուած գօչուսուս :

Աճակարգ · ի, իս · իդ, իւք · (ած) : Այլ
կարգեալ · Այլ սահմանեալ · Այլ կարգա-
ւորեալ · գոշ, աստուածան գօնուլմուշ ·
աստուածան նիզամլանմիշ :

Աճակեաց · (ած) : ըստ այ կեցօղ · զածա-
հաձոյ կեանս վարօղ · գոշ, աստուածն էմրի
իւզրէրէ եաշայան : Աս, ընդ այ կեցօղ ·
գոշ, աստուած իրէ էօմրիւննիւս սիւրէն :

Աճապիր · ձրի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· յոյժ ձրեալ· յոյժ պարգեւեալ· գոհ, ալլահ-ասան պադշիշ օլան։

Աճառատ· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· յոյժ ճա-ռեցեալ· գոհ, ալլահասան Թարխի օլու-նան։ Ես, ճառօղ զոյ· գոհ, ալլահը Թարխի էհսէի։

Աճամայր· մօր, մարբ· (գ=ոյ)· մայր այ· մայր քէն· որ է այբ կոյս մարիամ ածա-ծինն· գոհ, յիս քրաւն վալիճէսի։

Աճամարդ· ոյ, ով· (գ=ոյ)· այծ և մարդ· որ է յիս քէս մարմնացել բանն· լոսո որում է ձչմարիտ այծ և ձչմարիտ մարդ· գոհ, ալլահ վէ իհսան, քի յիս քէս տուբ։

Աճամարտ· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· մար-տունչօղ ընդ դէմ այ· գոհ, ալլահա գաղշը-ձէնի էակին։

Աճամերձ· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· յոյծ մերձեցեալ· մերձաւոր և սիրելի այ· գոհ, ալլահա էագըն։

Աճամոաց· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· մոռա-ցօղ զայծ· գոհ, ալլահը ուռնուսան։

Աճամսխ· (=ծ)· յոյծ միեալ· յոյծ մեր-ձեցեալ· ածարեալ· գոհ, ալլահա էագ-լաշան։ Ես, շարժեալ յոյյ· յորդորեալ յոյյ· գոհ, ալլահասան գըմըլըսանմըշ։

Աճամսխ սուբ· ‖ յոյյ միեալ սուբ· որով պլաբանեալ իմանի նը խայն· գոհ, ալ-լահասան սուբ վէրիլմիշ գըլըճ։

Աճանաս· (=ծ)· այն· յոր մտանէ ած· ածարտնակ· գոհ, ալլահըն կիրտիկի մահալ։

Աճայալեմ· (=ծ)· յայլհօղ իրսև զայծ· ածային զօրութեն յայլհօղ· գոհ, ալլահ կի-ոլ էէնէն· ալլահըն գուվէթի իլէ էէնէն։

Աճայայտաւեթի· թէ, թը· (գ=ոյ)· ասն յայտ նաւթէն քէ թէ է ձչմարիտ ած· որ եղև ի մկրտին ի յորդանան գետ՝ վկայութեն հօր, և իջմամբ հոգւոյն սրբ։

Աճային· այնց, ով· ոց, ովք· (=ծ)· այն ած որ վերաբերի առ ած· գոհ, ալլահա վէ-Թալիք· Ես, սբզն· գոհ, ալլահ· դէս, իլգէմիս։

Աճայնաբար, կամ ածայնակս· (=ձէ=ս)· ածականս կամ ածօրէն· գոհ, ալլահա-նա։

Աճայտաւեթի· թէ, թը· թէց, թիք· (գ=ոյ)· գոն ածային· ածայտաւեթի· գոհ, ալլահա վէրԹալիք օլմասը։

Աճայտական· ի, աւ· ից, զք· (=ծ)· այն որ վերաբերի առ ած և մարդ· և լոսո այմ ասի զգործոց և զանէին քէ· որ էր ձրշ մարիամ ած և միանգամայն ձչմարիտ մարդ· գոհ, ալլահա վէ իհսանա միհԹալիք։

Աճանամ· ացայ· այիր· անալ· (չէշտ=)· ած լինիլ· ածանման գալ· ընդ այ միաւորիլ· գոհ, ալլահ օլմագ· ալլահա պէնզէր օլ-մագ· ալլահա էագըշմագ։

Աճանելիկ· (=ծ)· նեղիկեալ յոյյ· գոհ, ալ-լահասան պըրանմըշ։

Աճանիսա· (=ծ)· նոսեալ յոյյ· այն յո-բաւմ նոսի ած· բնականան այ· գոհ, ալ-լահըն օհտուսսուզ մահալ։

Աճանման· (=ծ)· ունօղ զնմանութեն այ· ածակիկայ· գոհ, ալլահա պէնզէր։

Աճայնն· (=ծ)· չինեալ յոյյ· ածակիբսա· գոհ, ալլահ էակիւսսուզ։

Աճայնորհ· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· ու-նօղ զածային շնորհս· շնորհալի· գոհ, հիսապէթլի։

Աճաշունչ· շնչի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· շըն-չեալ յոյյ· բայց երբեմն իբրև գոյական նշանակէ զհին և զնոր կտակարանս· զի է բան այ կամ ածային, շնչմամբ և ազդ-մամբն այ գրեալ· գոհ, Թէվռաս։

Աճաչարար· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· չար-չարող այ· որոխիսն էզին խաչահանութեն, որք զքէ որդին այ չարչարեցին· գոհ, ալլահա էզկէյէմ էակիձի։

Աճաչարչարութեի· թէ, թը· թէց, թիք· (գ=ոյ)· չարչարելն զած· գոհ, ալլահա էզկէյէմ էհՀիմ· Ես, չարչարանքն քէ· գոհ, քրաւն էզկէյէմի։

Աճապահ· (=ծ)· յոյյ պահպանեալ· յոյյ պահպանեալ· գոհ, ալլահասան սագլանմըշ։

Աճապաշտ· ի, իւ· ից, իւք· (=ծ)· ձչմար-տապէս ծառայօղ այ· գոհ, ալլահա սա-ղըգ գուլուգ էակին· գոհ, խիւսուսիկ-բսնի· գոհ, հագիկբսնի։

Աճապատիս· (=ծ)· ունօղ զածային պա-տիս· կամ պատուական յոյյ· գոհ, ալլահասան իգրամլանմըշ· ալլահասան իզզէԹլէնմիշ։

Աճապատուհան· (=ծ)· զայ և զածայնոց պատ-մօղ· գոհ, ալլահ իւրէրինէ նազլ էակին։

Աճապարակ· կամ Աճապատակ· ի, աւ· ից, զք· (=ծ)· մաճանօղ զերկպատակսն ի մէջ այ և մարդկան· հետացուցանօղ յոյյ· գոհ, ալլահասան պէյրան։ Ես, զած-ային բանս պլալտօղ· զդէրս աքս կամակո-բօղ· գոհ, ալլահըն քէվլամլարընը Թէկո-միլ էակին։

Աճապարգև· ի, աւ· ից, զք· (=ծ)· պարգևեալ յոյյ· գոհ, ալլահասան վէրիլմիշ։

Աճապարա · (ած) · զպրտա իւր ածացուցա-
նող · որովայնապաշտ · ագռ · կերակրնիկ
զուլ օրան · գաղտնի Թափան ։

Աճապարակ · ի · աւ · ից · օք · (ած) · չայ
պահակել · ասլ Թագաւորօղ · ագռ · ալ-
լահըն բէյլի իւէ Թագէանմիշը · ալլահըն
բատէհի իւէ փասիլհան օլմուշ ։

Աճառաք · (ած) · չայ առաքիցեալ · ածային
կամաքն չղկեցեալ · ագռ, ալլահատան կեօ-
ռէբիվիշ ։

Աճառատա · ի · իւ · ից, իւք · (ած) · տաս-
տեալ չայ · պատուհասեալ չայ · հարուա-
ծեալ չայ · ածահար · ագռ · ալլահատան
չըզրշ չէ.քիշ · ալլահատան Թէքֆիր օլմուշ ։

Աճառէր · սիրի · աւ · ից · օք · (ած) · սի-
բօղ այ · ագռ · ալլահըն սէվդին ։

Աճառիրութիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թբք · (գ«) ։
սիրելն զած · սիրելուէ այ · ագռ, ալլահը
սէվդ.քլէք ։

Աճառնանդ · (ած) · չայ անեալ · ածային
երկիւղիւ անեալ · գծ, ալլահատան պէսլէնի
միշ · ալլահըն գօրքուսու իլէ պէսլէնմիշ ։

Աճասպան · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · սպանա-
նող այ, չբ քիր այ · ագռ, ալլահը էօլտիւրէն ։

Աճառեղծ · ի · իւ · ից · իւք · (ած) · չայ
առեղծեալ · չայ պատրեալ · ագռ, ալլահ-
տան եարատըմըշը · ալլահատան վար օլմուշ ։

Աճաքանչ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ածային
աքանչելիգք եղեալ · ածահրաշ · ագռ, ալ-
լահըն հիքմէթի իւէ օլմուշ ։

Աճախա · (ած) · ունօղ զերկիւղն այ · եր-
կիւղած · գծ, ալլահատան գօրքան · գործ ·
խիւսուսիէրս · աշղ · ասլիս ։

Աճախաճառ · ի · իւ · ից, իւք · (ած) · վա-
ճառօղ զած · կամ մատնօղ զած այսինքն
գքն՝ ուան ապտաթչի · գծ, ալլահը սա-
Թան · ալլահը՝ եանի չն քէնը ագչէ իչիւն
գատնալուչան ։

Աճախչեսչ · եղև, աւ · ից, օք · (ած) · այ
վակէսուչ · այ պատկան · այ արժանի · առ
ած վերաբերեալ · գծ, ալլահա լայըգ ·
ալլահա միւեթալիգ ։

Աճառեաց · առեցի, աւ · ից, օք · (ած) · առօղ
զած · գծ, ալլահը բէտտ էմէն · Եա, առե-
ցեալ չայ · գծ, ալլահատան բէտտ օլմէնմուշ ։

Աճառես · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · առանօղ
զած · գծ, ալլահը կէօրէն ։

Աճառեսակ · ի, իւ · ից, իւք ·) (ած) · ու-
Աճառեսիլ · · · · ·) նօղ զառեսիլ
կամ զկերպարանս այ · ածանման · ածա-
կերպ · գծ, ալլահ չիպկինտէ ։

ԱճառեսուԹիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թբք · (գ«) ։
առեսուէ այ · գծ, ալլահը կէօրմէսի ։

ԱճառեցուԹիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թբք · (գ«) ։
առեղն զած · գծ, ալլահը բէտտ էԹմէսի ։

Աճառունկ · ց · ոլ · ից, ոլք · (ած) · տըն-
կեալ չայ · գծ, ալլահատան տիքիլմիշ ։

Աճառուբ · արց · ոլ · ից · ոլք · (ած) ։
տուեալ չայ · պարգեւեալ չայ · գծ ·
ալլահատան վէրիլմիշ ։

Աճարար · (ած) · արարեալ չայ · ածագործ ·
ածաչէն · գծ, ալլահատան վար օլմուշ ·
ալլահատան էսիլըլմըշ · Եա, ածացուցիչ ·
գծ, ալլահա պէնդէյի էսիէմի ։

Աճարեալ · արեալ · ոլ · ից · ոլք · (ած) ։
ած արարեալ · ածացուցեալ · կամ առ ած
չարեալ · ածաւերբ · ածազան · ածային ·
գծ, ալլահա պէնդէյի օլմուշ · ալլահա
էազըշմըշ ։

Աճացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (անցող) ։
ած առնել · նման այ առնել · գծ, ալլահ
էԹմէք · ալլահա պէնդէյի էԹմէք ։

Աճացուցիչ · ցուցչի, չաւ · չից, չօք · (ած) ։
ած առնօղ · ածանման առնօղ · գծ, ալ-
լահ էտիէմի · ալլահա պէնդէյի էտիէմի ։

Աճաւանդ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · չայ
աւանդեալ · չայ տուեալ · չայ ասացեալ ·
գծ, ալլահատան էմմանէԹ օլտանմուշ · ալ-
լահատան վէրիլմիշ · ալլահատան տէնիլմիշ ։

Աճախոյց · (ած) · փախուցանօղ զած ·
հեռացուցանօղ զած · գծ, ալլահը գա-
չըրան · ալլահը ուզաքլատան ։

Աճափայլ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · չայ
փայլեալ · չայ պայծառացուցեալ · գծ,
ալլահատան չավգլանմըշ ։

ԱճգնաւԹիւն · Թէ, Թբ · Թէց, Թբք · (գ«) ։
ճանապարհն այ · գծ, ալլահը Թանը-
մագլըգ ։

Աճէան · (ած) · ածային · գծ, ալլահա
միւեթալիգ ։

Աճեղջեր · ղերի, աւ · ից, օք · (ած) · եղ-
եալ չայ · կամ ածային · գծ, ալլահատան
օլմուշ · ալլահա միւեթալիգ ։

Աճընդգէմ · (ած) · հակառակ այ · գծ,
ալլահա գարշը ։

Աճընկալ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ընկա-
լեալ չայ · ածահաճոյ · գծ, ալլահատան
գապուլ օլտանմուշ · Եա, ընդունօղ զած ·
սաղօղ կրօղ զած · գծ, ալլահը գա-
պուլ էտէն · ալլահը Թաշըչան ։

Աճընաիր · (ած) · յայ ընտրեցեալ · ած֊ հածոյ · գած , ալլահան սեչելիչ · ալ֊ լահա մագպոլ ·

Աճխատատ · ի , իւ · ից , իւք · (ած) · խմատատ֊ նագեալ յայ · գած , ալիմլենիչ ·

Աճխմաց · ի , իւ · ից , իւք · (ած) · առեալ զխմացուածն իւր յայ · գած , ալլահան աղնամլոյ ·

Աճխչակ · ի , աւ · ից , օք · (ած) · այն՝ ուր խչեալ է ած · գած , օրասըքի ալլահ հնամլոյ ·

Աճխոսոսթել · ‖ տես Աճախոսոսթել ·

Աճարդի · ւոյ , ով · (գոյ) · հօր այ պրպի , որ է ած֊ն մեր յս քս · գած , ալլահըն կա֊ լատը , քի բապպիմիզ յս քս մըր ·

Աճուրթի · թե , թը · թեց , թըք · (գոյ) · ած֊ոյին բնութ · կամ հաւին այ · գած , ալ֊ լահլըզ · Նա , ինքն ած · գած , ալլահ ·

Աճուհի · ւոյ , հաւ · հաց , հօք · (գոյ) · ած֊ մ֊ յուցեալ կին · կամ իգական կերպարա֊ նաւ շինեալ կուռք · գած , տիշհենի քեւ֊ վեթինաէ վութ ·

Աճուռակ · ի , աւ · ից , օք · (ած) · ըն֊ դունող զած · ած ընկալ · ած ակիր · գած , ալլահը թաղլ֊ման ·

Աճուսպց · սուցի , իւ · իցի , իւք · (ած) · յայ ուսեալ · գած , ալլահան էօկրենիչ ·

Աճուստ · (ած) · յած ոյին կողմանէ · գած , ալլահ թարափընտան ·

ՀԱճուստ · ‖ վարի իրրև բացառականն բա֊ ռիս ած , և նշանակէ յած ոյիս կողմանէ · գած , ալլահան · ալլահ թարափընտան ·

Աճուցող · ի , իւ · իցի , իւք · (ած) · ած֊ մունող զած · գած , ալլահը ինքեան էաէն ·

Աճպարտութիւն · թե , թը · թեց , թըք · (գոյ) · հաւատարմաբար ծառայութիւն այ · գած , ալլահ֊փէրէսթիլիք · ալլահա սաալգանէ գուլլուգ էմմէքլիք ·

Աճպետական · ի , աւ · ից , օք · (ած) · այն ած֊ մ֊ որ վերաբերի առ ած պետուն֊ գած , ալլահըն պէօյիւքլիւղունէ միւթալիք ·

Աճպետութիւն · թե , թը · թեց , թըք · (գոյ) · ած֊ոյական պետուն֊ ած֊ոյ֊ելոյ մեծուն֊ գած , ալլահըն պեօյիւքլիւղիւ ·

Աճսիրութիւն · թե , թը · թեց , թըք · (գոյ) · սիրելն զած · ած֊պաշտուն֊ գած , ալլահը սեվմ֊քլիք ·

Աճտեսութիւն · թե , թը · թեց , թըք · (գոյ) · տեսանելն զած · գած , ալլահը կեօրմ֊քլիք ·

Աճօրէն · (հոլով որոյհան) · ած֊ոյական · ած֊ոյական · գած , ալլահ կիպլ ·

Ասատ հայ · ‖ լոկ հայ · գած , ատոտ էքմէք ·

Ասատուս · } (հոլով պէշոյհան) · ատոտ ·

Ասատտին · } յայամ տէղէօջէ · գած , պուբաատան · պու էէբուէն ·

Ասը · ատուի , ատուաս · ից , օք · (գոյ) · բաւրդ կամ գեղնի գդեալ և մաքրեալ · գած , էուն էախօտ էափաղը քի թիփհիկլէնմիշ վէ պէյազլանմըշ օլայ · գբրս , փէշիյէ · ոբդ , ոօֆ ·

Ասլաբեր · ի , իւ · ից , օք · } (ած) · բաւ֊

Ասլաբոյա · բաւսի , իւ · իցի , օք · } ատեցանօղ զասը · բէրօղ զասը · որպէսի են ոչխարք · գած , էուն վէրմիշ · էուն պիճիրմիշի ·

Ասլագործ · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) · գործօղ զասը · կազմօղ զինի ի բրդոյ · գած , էուն տան չէյ իշլէմիշի · Իսկ ածականաւէս վարեալ՝ նշանակէ զոյն ամ որ գործեալ է ի բրդոյ · գած , էուն տան էափըմըշը · գբրս , փէշմիւնէ ·

Ասլազդեաց · գեցի , իւ · իցի , իւք · (ած) · զգեցօղ զասըզինն զգեստս · գած , ոօֆ կկիսիմի · գբրս , օֆիսուշ ·

Ասլաքատակ · ի , աւ · ից , օք · (ած) · ատ֊ բանման · գած , էուն կիպի ·

Ասլեաց · բէի , իւ · իցի , իւք · (ած) · ասլա֊ էար · որպէսի են ոչխարք · գած , իւսախէն ակ էուն֊ու օլան · Նա , ասլեզինն · գած , էուն֊ան · գբրս , օֆի ·

Ասփուր · փբրց , ով · ից , ովք · (գոյ) · է խոտ ինչ որով զէզինն և աշխատ գոյն ներկա֊ նէն · գած , ասֆուր · գբրս , պէշիրէմ ·

Ասք · ասից , իւք · (գոյ) · տատցուածք խօսք · գած , սեօզ · գբրս , կիւֆթի · ոբդ , քէլամ ·

Ատակ · ի , աւ · ից , օք · (ած) · ատակօղ · կալօղ · բաւական · այն որ զօրէ առնել ինչ · գած , գաաիլ · Իսկ մերթ է գոյական , և նշանակէ յատակ , կամ գետին · գած , ֆաբրչ · սեօշէմի · զէմին · գբրս , քէլան ·

Ատակեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) · ատիկել · կարել · զօրել · բաւական լինել · գած , գաաիլ օլմագ ·

Ատաղձ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) · նիւթ , յորմէ իր ինչ կազմի և շինի · որպէսի է փայտ և նմանք · գած , քէրեստէ · մայէ ·

Ատաղձագործ · ի , իւ · աց , օք · (գոյ) · արուեստաւոր , որ տաշելով և պորելով զփայտս՝ առնէ զկազմած ինչ քանդակա֊ գործ · գած , մնաչնկօղ · այմաճի · տօղրամաճի ·

Ատաղձագործ հիւսն · ‖ տես ի վերոյ Ատաղձագործ ·

Աստղագործութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թբք · (գ) : արհեստ քանդակագործութեան · գծ, մատանիօղուզ · օյնաձըլլըզ · տօղ-բամաձըլլըզ ·

Աստղաձաձառ · ի, աւ · ից, ից · (գ) : վաճառօղ աստղիկից · վաճառօղ նիւթից շինուածոց · գծ, քիչիսառէին ·

Աստղաձարտ · ‖ տես Աստղագործ ·

Աստուած · աստուծոյ, մամբ · մանից, մամբք · (գ) : սակրանիւթ գործի որ կոչ ի լեռ-ութ կենդանեաց, որոյ լսանն և ծաւիեն զկերակուրս · որ եմէ գազանաց իչէ, մաս նաւար անուամբ ժանիք կոչի · գծ, տիշ · գործ, անհնաման · արդ · սինն · չէշլի, Թիլ · Եւ յայտնանիւ աստուծ ասին նանութեաց աստուածական մասունք աղոցաց · սանդեղաց, մամլոց, և այլոց նմանեանց · գծ, տիշ ·

Աստուածաբար · (ած) : նա՝ որոյ աստուածութեան Թափեալ են, որ ասի ժողովուրդ · գծ, տիշ-լերի աւգիւք · տիշլէնիկ ·

Աստուածային · (ած) : ունօղ զհին աստուածոց · գծ, տիշ պիչիմիներ ·

Աստուածասէր · բի, սաս · ուսոյ · ուզք · (ած) : այն որ Թմրեցուցանէ զաստուածս · որպիսի է ազգին, և աւազն · գծ, տիշլէ-լի գամաշալըրան · գործ · տիչնամիկլըր ·

Աստուածասութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թբք · (գ) : առնուն աստուածոց · Թմրելն աստ-ուածոց · գծ · տիշ գամաշմասը ·

Աստուածակէզ · (ած) : աստուածոյ վիրաւորօղ · աստուածոյ վիրաւորեալ · գծ · տիշ լիչ եարալըչան · տիշ լիչ եարալամիշլը ·

Աստուածակէզ առնել · ‖ աստուածոյ վիրաւո-րել · գծ · տիշ լիչ եարալամագ ·

Աստուածատ · ի, իս · ից, իւք · (ած) : որոյ աստուածներն են Թափեալ · աստուածաթափ · գծ · տիշլէնիկ ·

Աստուածատես · ցուց · ցուցոյ · ոց · ովք ·

Աստուածացաւութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թբք · (գ) : ցաւ աստուածոյ · ալար աստուածոյ · գծ, տիշ ազրըսը ·

Աստուած · ‖ տես Աստուծ ·

Աստուած · աստուծի, իս · ից, իւք · (գ) : գա-տաստուածական · հանդէս գաստաստուածի · ժողովի ինչ հանդիսաւոր, յորում լինին գա-տաստուածք · գծ, տիշոյ · գործ, տիչոյ : Ես, աստուած կոչին աստուածանիք · այսինքն ժողովին որ նստեալ է ի գաստուծ · գծ, տիշոյ աղաչաքը · Ես, հրաւիրեալն յո-բում լինին հանդէս ինչ՝ ասի աստուած ·

գծ, մչյասն · գործ, ասլան ·

Աստուծ · էցի · էաւ · էլ · (էէգործ) : մերժել · հերքել · գծ, բէտա էթմէք ·

Աստուծի · լոյ · լեաւ · լեայ · լեօք · (ած) : աստուածել · գծ, բէտա օլունմուշ · իքրահ օլունմուշ · Ես · աստուծող · գծ, բէտա էտէճի · իքրահ էտէճի ·

Աստուծութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թբք · (գ) : մերժումն · հերքումն · չկամիլն զբարիս · Թշնամութիւն · գծ, բէտա էթմէքլիք · իք-րահլըգ · տիչմանլըգ ·

Աստուածան · ի, իս · ից, իւք · (գ) : աստ նախօս · նա որ յաստուած դաստաստանի գի-տէ խօսիլ արուեստիս և չշմարտութիւն · կամ որ ի հանդիսաւոր հրապարակի խօսի զբան · գծ · տիչմանտա սեօզ սեօյլէմէկէ գաստըր օլան քիչի ·

Աստուածանեմ · էցի · էաւ · էլ · (էէգոյ) : յա-տենի քաջարուեստս ճառումութիւն խօսիլ · գծ, տիչան սիւրմէք ·

Աստուածանութիւն · Թե, Թբ · Թեց, Թբք · (գ) : ճառումութիւն խօսելի ի գաստաստանի կամ ի հանդիսի · աստենախօսութիւն · գծ, սաչխաճա ·

Աստուածպիր · պիրի, աւ · ից, ից · (գ) : յաստենի Թագաւորաց կամ իշխանաց ըն-Թերցող և գրօղ · գծ, տիչան քեաթիխ-սի · Թէսիկէրէճի ·

Աստուածոյս · ‖ տես Աստուածան ·

Աստուածախ · ի, աւ · ից, ից · (գ) : նա որ ունի և կանուչ զաստուած, որպիսի է գա-տաստուածն կամ իշխանին · գծ, տիչան ա-գասը · Ես, նա որ կացեալ յաստենի խօսի կամ գրէ · գծ, տիչան քեաթիխիլի ·

Աստուածական · ի, աւ · ից, ից · (ած) : այն ամ որ վերաբերի առ աստուած · գծ, տիչանա մանաստ · Ես, իբրև գործական նշանակէ աստուածական կամ իշխան աստենի · գծ, տիչան ազաւարը · Ես, բանք կամ փաստք խօսեալք յաստենի · գծ, տիչանտա տիւ-բիւլէնն սեօզ ·

Աստուածապետ · ի, աւ · ից, ից · (գ) : պետ և դլուխ աստենի · գծ, տիչան ազասը ·

Աստիկեմ · էցի · էաւ · էլ · (էէգոյ) : աստակել · կարել · զօրել · բաւական լինել · գծ, գասըը օշմագ ·

Աստք · ի, աւ · ից, ից · (ած) : պարարտ · գէր · և այս ասի զգործոնդ և զպլոյց ըն-դհանից · գծ, սէմիզ · տօլդուն ·

Աստքանամ · ացայ · ացիր · անալ · (էէգոյ) :

պարարտանալ · գած , սեմիզլէնմէք ։

Առաքատեսիլ · (ած) ։ ուշօղ զպարարտ տե֊սիլ · որպիսի է ձէթն · գած , սեմիզ կէօս֊տէրիլի օլան ։

Առաքացուցանեմ· ցուցի · ցո՛ւանել· (անդոզ)· պարարտացուցանել · գած , սեմիզլէմէք ։

Առաքութիւն · թէ , թիւ · թէկ , թիւք · (գոյ)· պարարտուէ · գած , սեմիզլիք ։

Առտիկեցի · ցուց , եաւ · եաց , կամ ւոց , ւոլք · (գոյ)· բնակիչ աթէնքի քաղաքի որ յԵլեւսիս · գած , աթինալը ։

Աւր · (գոյ)· է բառ պարսկական , և նշա֊նակէ կրակ · գած , աթէշ ։

Աւրազին · գունոյ , ով · ոց , ովք · (ած)· ուշօղ զգոյն կրակի · հրագոյն · բոցա֊գոյն · կարմրագոյն · գած , աթէշ ըէնկիլիճակ օլան · պոբա , մէկիլճակ ։

Աւրաշեակ · } շեկիլ , աւ · ոց , օք · (ած)· Աւրաշէկ · } հրացեալ · շեկնեալ ի գոյն հրոյ · գած , աթէշ կիսկի գըրմըզը ։

Աւրաշեկագոյն , կամ աւրշեկագոյն · գունի , իւ · իոց , իւք · (ած)· սաստիկ հրացեալ· առաւել աւրաշէկ · գած , գըմի գըրմըզը֊պիւս պիւթիւն աթէշ քէսիլմիշ ։

Աւրաշեկանամ· ացայ · ացիր·անալ· (էնդոզ)· կարմրանալ իբրև ջհուր · գած , աթէշ կիսկի գըզըրմագ ։

Աւրուշան · ի , աւ · ոց , օք · (գոյ)· կրակա֊բան · մեհեան հրոյ · ուր ի հնումն աւուա֊պաշտ պարսիկք պաշտէին զնրակ · գած , աթէշ քէսէ ։

Աւրագ · ի , աւ · ոց , օք · (ած)· երագ · փոյթ ի գործ · շտապ · գած , չափըգ · պըս , չափլը֊ք ։

Աւրագ · (նէքոյ ժամանակաւոր)· վաղվաղա֊կի · փութով · ճեպով · գած , թէզճէ · պըս , վաշ քէսէ ։

Աւրագաբան , կամ երագաբան · ի , իւ · իոց , իւք · (ած)· արագ բանիւք · երագ խօսօղ · ճարպիկ · գած , չափըգ սեօյլէյէն · տիլլպազ ։

Աւրագաբանութիւն · թէ , թիւ · թէկ , թիւք · (գոյ)· երագախօսութիւն · գած , չափըգ սեօյլէյիշ · տիլլպազլըգ ։

Աւրագգիր · գրի , գրիւ · ոց , օք · (ած)· արագագիտ գրօղ · գած , չափըգ եազըն ։

Աւրագդնաց · (ած)· արագ գնացօղ· երագ֊ընթաց · գած , չափըգ եուրույէն · չափըգլը ։

Աւրագագին · գունի , իւ · իոց , իւք · (ած)· առաւել արագ · գած , ղայեթ չափըգ · պըս , չաղլը ։

Աւրագաղ , կամ երագաղ · ի , իւ · ոց , օք · (գոյ)· վարմ որսորդաց · այսինքն վանդակ հիւսեալ ի պարանոց , որով իբր պարըս֊պօք պատեն զլերինս և զդաշտս , զի ար֊գելցեն զփախուստս երկոց և դազանաց զորս ի նեղեաս փակեցին · որս կոչի պա֊ռական · գած , եազանի հայվան եախտատ ճանաւարհ Թուխճաճագ խիտէն եախըլմըշ տուլագ ։

Աւրագաթիռ · ի , իւ · իոց , իւք · (ած)· արա֊գաշարժ Թևս ունօղ· արագաթռիչ· արա֊Թռիչ · գած , քէսկին ուչան · Եա , արագա֊հաս · արընճայ · գած , քէսկին գօչան ։

Աւրագաթևեմ· եցի · եա՛ · եվ· (չէնդոզ)· փու֊թասպառ Թռչիլ· գած , քէսկին ուչմագ · Եա , արագ ընթանալ · գած , քէսկին գօչմագ ։

Աւրագաթռչ · (ած)· նա՛ որ արագութիւ֊Թռ֊չու · գած , Թէզ գօյվէրէն · Եա , որ դիւ֊բաս Թռղու · գած , գօլայ գօյվէրէն ։

Աւրագաթռիչ· (ած)· արագասպէս Թռչօղ· գած , քէսկին ուչան ։

Աւրագալուր · (ած)· շուտով լսօղ · գած , Թէզ իշտէն · գուլաղը քէսկին ։

Աւրագախաղաց · (ած)· արագաշարժ · գած , Թէզ գըմըլտանան · չափըգ ։

Աւրագախոմար · (ած)· արագ խոմայացօղ· այն ամ որ վաղվաղակի Թոշնի · կամ որ շուտով խանգարի և ապականի · գած , չա֊փըգ պօզուլան · Թէզ չիւրիւյէն ։

Աւրագախօս · ի , իւ · իոց , իւք · (ած)· արա֊գասպէս խօսօղ· արագաբան · ճարպիկ · գած , Թէզ սօյլէյիճի · տիլլպազ · հազըր ջէվապ ։

Աւրագախօսութիւն · թէ , թիւ · թէկ , թիւք · (գոյ)· արագաբանութիւն · ճարպկութիւ · գած , չափըգ սեօյլէյիշ · տիլլպազլըգ · հազըր ջէվապլըգ ։

Աւրագակատար · (ած)· արագ կատարօղ · կամ փութով վճարեալ · գած , Թէզ Թէք֊միլ էտէն · Թէզ Թէքմիլ օլմուշ ։

Աւրագահաս · ի , իւ · իոց , իւք · (ած)· երա֊գասպէս հասանօղ · փութանակի ժամա֊նօղ · գած , Թէզ եէթիշէն ։

Աւրագաձեռն · (ած)· որոյ ձեռն է արագա֊շարժ ի գործ · գած , էլի չափըգ · պըս , սեպկիւբաստեմ ։

Աւրագամահ· (ած)· արագ մահացեալ· փու֊թով մեռեալ · գած , Թէզ էօլէն ։

Աւրագամիտ · մտի , աւ · ոց , օք · (ած)· արա֊միտ · գած , քէսկին ֆիքիրլի ։

Աւրագայագ · ի , իւ · իոց , իւք · (ած)· վաղվա֊ղակի յագէցօղ · գած , Թէզ տօյան ։

Արագաշարժ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : արագ շարժօղ · պտ, Թէղ գլմլլատնան · չափլդ ·

Արագաառ · ուի, աւ · ացի, զք · (ած) : արագ առօղ · նա որ փութով ի միտ առնու · մտավարժ · ուշիմ · սրամիտ · պտ, չափլդ ալան · զիւմնատր :

Արագախոհական · (ած) : արագ վախճանօղ · փութանակի հասանօղ ի վերջ · պտ, Թէղ սօնը կէլէն :

Արագ արագ · (հայէրաց ժամանակներն) : փոյթ ընդ փոյթ · պտ, Թէղ Թէղ · դուռ, կիւրակիւռ :

Արագացուցանեմ. ‖ տես Արագեցուցանեմ։

Արագափոխ · (ած) : արագ փոփոխօղ · փութանակի այլայլօղ · պտ, չափլդ ուէյիլլէն :

Արագաքայլ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : արագ արագ քայլօղ · արագընթաց · պտ, չափլդ ևօրիւլէն · չափլն :

Արագեմ. եցի · եա · եալ · (չէզուի) : փութալ · ձեպել · սրընթաց գնալ · պտ, ամէնէ էթմէք · չափլդ կիթմէք :

Արագեցուցանեմ. եցուցի · եցո · անել · (անցող) : արագ առնել · փութացուցանել · վաղվաղեցուցանել · պտ, ամէնէ էթմիրմէք :

Արագընթաց · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : արագաքայլ · արագապէս ընթացօղ · սրընթաց · պտ, Թէղ Թէղ եօրիւլէն · չափլդլն · դուռ, զուարթուն :

Արագիւլ · գլի, աւ · ացի, կամ իկ, զք · կամ գլոյ, ովս · ոց, ովք · (գոյ) : է Թռչուն ինչ պատերազմասէր · ունի գլուխ նոսրիւ և երկայն · պարանոցաւ է երկայնավիզ, ոտ, իւքն երկայնասուն · և կէրպարանք նրմանն կռնկան, բայց միայն մարմնովն անօսր է քան զնա : Բնաւրէն յօժար է յոյժ ի Թռիչս արագել · ի դէպ հէկեալ անուան իւրոյ արագիլ : Զձերացեալ ճնօղն իւր մեծաւ գիտի կէրակրէլ · և զպահպանեալ ընկերն իւր սիրով գտանէ : Ի ձանրանալ որովայնին անձամբ անձին գործէ զգրեխս, Ջուր հեղուլով կոտցն ընդ երասանն իւր : ուտէ զգորտուն, զձնձղուկս և զձիս · բայց Թշնամանի մեծ ունի ընդ օձիկ · զոր կլլեալ հփէ ի տատղոսի, և ընդ բերանն անդրէն արտաքս հանեալ, մատուցանէ ի կերակուր Ճագուց իւրոց · պտ, լէյլէք գուշու · լագ լագ · չէգուլ · դուռ · լէգ լէգ · ոզդ, շէյխոդգուլուբ :

Արագոտն · (ած) : արագընթաց · պտ, պյաղը չափլդ · դուռ, Թէկպիա :

Արագուն · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) : նա որ ունի զարագութիւն կինչէ իկէ իրս · պտ, չափլդ :

Արալէզ · լէզի, աւ · ացի, զք · (գոյ) : է անուն առասպելեալ կենդանւոյ, զորմէ կէդէնին նախնիի բանաստեղծք, Թէ զարոյ նահապետն հայոց՝ որ անակ ի պատերազմի ի զօրացն շամիրամայ Թագուհւոյն ասորեստանեայց, լինելոցին կենդանացոյց : Ջոր և ի մէջ բերուն խնամատեղք՝ որպէս և զեղ ջերմաքաղն և զձիացուլ և զայլ այսպիսի չգոյս՝ առ քաջ բացատրութի իրական էակաց · այս և այլ այսպիսիք անուանք միայն են և ասին, և ոչ բնաւ գոյանին ի բնութի իրաց · պտ, իամի վար ձիամի հօգ պիր հայվան առը ուրը :

Արած · ոյ, ովս · ոց, ովք · կամ ի, իւ · իկ, իւք · (գոյ) : հարուած կէղոյ, կամ խածուած խոցից, կամ ոտիւ վերաց ընկալէլի մարմնի, որով արատաւորի մարմին · պտ, եաղլը · պէրէ : Եւ արած կոչին ամ բիծք, և կէղք · պտ, լէքէ · զէտէ :

Արածադէմ · դիմի, աւ · ացի, զք · (ած) : նա որ ի դէմն իւր հարածս · պլտակոտ · պտ, չիմէք եուզլիւ · չօփուռ :

Արածեմ. եցի · եա · եալ · (նէրգոյծ) : ընձեռաթս կամ զայլ անասունս շրջէցուցանել ի խոտաւէտ տեղիս պի կէրիցէն · պտ, կիւմմէք · օթաղմագ · պտ, չէրանիյոլէն :

Արածել զհոտն · ‖ դատարկ շրջիլ · զՀետ երթալ անուտեաց · պտ, նէլ կիւմմէք · բիւզկեաթ ավլամագ :

Արածիմ. եցայ · եաց · իլ · (չէզուի) : շրջիլ ի դալարաւէտ տեղիս · ուտել զխոտ · պտ, օթլամագ · պտ, չէրիյոլէն :

Արածուին · ման, մամբ · մանց, մամբք · (գոյ) : շրջէցուցանելն զանասունս ի խոտաւէտ տեղիս · պտ, օթլայըշ · պտ, չէրիյ :

Արական · ի, աւ · ացի, զք · (ած) : այն ամ որ վերաբերի առ այր մարդ · պտ, էլքէկկէ միւեթալլիք · միւզէքքէր :

Արականք · ‖ տես Առականք :

Արահետ · ի, իւ · իկ, իւք · (գոյ) : կոսրաշար ուղղ այսինքն պատշաճ ըստ որ կայրն գնայ · ճանապարհ ընդ որ մարդիկն գնան · ուր յաճ և միշտ կան հետք ոտից երթեւեկաց · պտ, ճատէ եօլ · պտ, չատ ռահ :

Արահետեմ. եցի · եա · եալ · (չէզուի) : գնալ ընդ արահետ ճանապարհ · ճանապարհորդել · ուղևորիլ · պտ, ճատէտէն կիւմ

մ.ք • հօրս հիմիկը։

Արամազդ • ոյ, աւ• (գ•ոյ)։ Է անուն գլխաւոր կռոց, որ յոտնաթին կոչի գիտս• զոր պաշտէին և հայք ի ժամանակս հեթանոսութեան, և անուանէին հայր ամ չաստուածոց• և այն ծնունդ տային զանազիտ չաստուածս։ ֆ՟, հիւրմիւզ մտեթ• տիւս։

Արամանեակ • նէի, իւ• իոյ, իւք• (գ•ոյ)։ յատաջացեալ յազգէն արամայ նահապետին մերոյ• սերել ի տոհմին հայկայ• հայազգի• ֆ՟, արմենի ձիներամուն օգտի քիչի։

Արամբի • բուոյ, հաւ• հաց, հգք• (գ•ոյ)։ հինն որ ունի զայր• ֆ՟, հրի օգտի գործոյ• գօճառը օգտի ավրեի։

Արամեան• (ածՙ)։ այն ամ որ վերաբերի առ արամ նահապետեան• այդ ազգն, երկիրն, թագաւորութիւնն, ևլ• ֆ՟, արմէն գահրա մանա միաբանիք օգտի նէնոնէ։

Արամեան ազգ • ‖ հայոց ազգ• ֆ՟, արմենի միչէնի։

Արամիւզ• (ածՙ)։ միշտ ամառ• զօրաւոր• սասակի• ֆ՟, տապրի փիչք• զօտլու։

Արապան• ոյ, ոլ• ոց, ովք• (գ•ոյ)։ Թմբուկ մեծ զոր հարկանեն գաւազանաւ• ֆ՟, տավուլ• դ•ոյս, Թէվիկը• Խ•ոյ•, Թաւլի։

Արաստ• ի, իւ• իոյ, իւք• (գ•ոյ)։ հրաստ• հրաւպարակ• ֆ՟, ի՟յան• պ՟ոյս, քիւրէնկ։

Արաւոտ• տու, տուաւ• տոյք, տուաց, տուք• (գ•ոյ)։ որձաքար• ապառաժ• ֆ՟, գոյոյ Թաշ• փիչք Թաշ։

Արաւտ• ոյ, ոլ• ոց, ովք• (ածՙ)։ բիծ, աղտ, խոտուիլ, կամ ո՛և իցէ պակասութիւն• ֆ՟, լէքէ• դ•ոյս, աք։

Արաւտաբաց• ի, իւ• իոյ, իւք•
Արաւտահայեաց• էյի, աւ• ոց, օք•
Արաւտասէս• ի, իւ• իոյ, իւք• } (ածՙ)։ ցանկալի արտագաւ բարւոյ զայս• ախտաւորից սրտիւ հայեցօղ• ֆ՟, տաէրպիրի պագըշլը։

Արաւտաւոր• ի, աւ• ոց, օք• (ածՙ)։ բծաւոր• ունօղ զպակասուիլ ինչ• ֆ՟, նէտիրլի• լէքէլի• տագաճ• խոտ։

Արաւտաւորեմ• էյի• էայ• էլ• (Ներգործՙ)։ արաւտաւոր առնել• բծաւորել• ֆ՟, լէքէլէնտիրմիք• խոտլատագ։

Արաւտաւորիմ• էյայ• էայ• իլ• (չԷչոյ)։ արաւտաւոր լինիլ• բծաւորիլ• ֆ՟, լէքէլէնմիք• խոտլանմագ• տագաճլանմագ։

Արաւտաւորութիւն• թ՟ե, թ՟բ• թ՟եց, թ՟ըք• (գ•ոյ)։ արաւտաւոր գոլն• բծաւորութիւն• ֆ՟, հօշիւրլիւլիք։

Արաւտիլ• ‖ տե՛ս Արաւտաւորիլ։

Արաւտիլ• ‖ տե՛ս Արաւտաւորիլ։

Արայ• ‖ տե՛ս Արայք։

Արայածՙ• ոյ• ոլ• ոց, ովք• (գ•ոյ)։ տաէրձուած• ֆ՟, հարատարկիչ• մախլուգ• Խ•ոյ, գործ• յօրինուած• կերտուած• ֆ՟, իշ• հափրլըկը։

Արարածատուր• (ածՙ)։ պատմօղ զարարածոց• ֆ՟, հարատարկչէրլը նագլ էտէն։

Արարատեան• (ածՙ)։ այն ամ որ վերաբերի առ արարատ աշխարհն հայաստանեայց• ֆ՟, արմենիսթանէ միւթաֆիք։

Արարատեան Թագաւորութիւն• ‖ հայոց Թագաւորութիւն• ֆ՟, արմենիսթանի փատիշահլըղը։

Արարիչ• արարչի, չաւ• չոյ, չօք• (ածՙ)։ արարօղ• չինօղ• ֆ՟, էտէն• եափան• իսկ մերթ իբրև գոյական՝ նշանակէ տեղծօղ• ֆ՟, վար կտէն• խալխգ։

Արարողութիւն• թ՟ե, թ՟բ• թ՟եց, թ՟ըք• (գ•ոյ)։ առնելութիւն• գործողութիւն• չինուածն• ֆ՟, էմէլիք• իշլէմիք• եափմագ• Խ•ոյ, ծէս• սովորութիւն• ֆ՟, ատէթ։

Արարուած• ‖ տե՛ս Արարած։

Արարուչ• ‖ տե՛ս Արարիչ։

Արարչագիր• գրի, գրաւ• ոց, օք• (ածՙ)։ գրեցեալ յարարչէն• աղտմանէն ոյ գրելոյ• ֆ՟, ալլահտան եազըլմըշ։

Արարչագործ• ի, աւ• ոց, օք• (ածՙ)։ արարօղ• տեղծօղ• ֆ՟, էտիրճը• վար էտիճի• եարատըճը• դ•ոյս, կէրկէը։

Արարչագործեմ• էցի• էա՛• էլ• (Ներգործՙ)։ տեղծագործել• տեղծել• առնել• ֆ՟, վար էմէլիք• եարատմագ։

Արարչագործութիւն• թ՟ե, թ՟բ• թ՟եց, թ՟ըք• (գ•ոյ)։ տեղծագործութիւն• ֆ՟, եարատմագլըգ։

Արարչագիր• գրի, իւ• իոյ, իւք• (ածՙ)։ էգիլ յարարչէն• ֆ՟, եարատանտան գօնուլմազ։

Արարչական• ի, աւ• ոց, օք• (ածՙ)։ այն ամ որ վերաբերի առ արարիչն• ֆ՟, եարատտանտան միւթաֆիք։

Արարչակերտ• ի, իւ• իոյ, իւք• (ածՙ)։ գործ• տեղ յարարչէն• ֆ՟, եարատտըրտան եափըլմըշ• դ•ոյս, քիւրտկեար։

Արարչակիր• (ածՙ)։ կրօղ զարարիչն• բարձօղ զտեղծօղն• ոպի էր ՈՒ խաչն, և ՈՒ ածածինն• ֆ՟, եարատանը Թաշըչան։

Արարչակից• կցի, աւ• ոց, օք• (ածՙ)։ ի միա սին տեղծօղ• ֆ՟, պիրլիքտէ եարատան։

Արարչանորոգ• (ածՙ)։ յարարչէն նորո-

գեալ • գՁ, եարատարձրան եէնիլէնմիշ։

Արարչատարգիւ • ի, աւ • ագ, ագք • (ածական)։ յարարչէն պարգեւեալ • ի առեղծուէն շնորհեալ • գՁ, եարատարձրան վերբիմիշ։

Արարչաւէտ • ի, աւ • ագ, ագք • (գոյական)։ նախապետական արարած առեղծած • գՁ, ձիւռմ լեալ վար էակն • խալիգ • պրս, թէյրլէնկեանն։

Արարչաստեղծ • ի, իւ • իւց, իւք • (ածական)։ առեղծեալ յարարչէն • գՁ, եարատարձրան վար օլմուշ։

Արարչատես • ի, իւ • իւց, իւք • (ածական)։ տեսնել յարարչէն • տեսանող գիւտ • գՁ, եարատարձրան կէօրլիմիշ • եարատանը կէօրէն։

Արարչատուփ • (ածական)։ ունող զուխ արարչէն • ձեւացեալ • պատկեր արարչին • գՁ, եարատան շէդլենուշ։

Արարչատուր • (ածական)։ յարարչէն տուեալ • ի առեղծուէն պարգեւեալ • գՁ, եարատար ձրատան վերբիմիշ։

Արարչատնտ • ի, իւ • իւց, իւք • (ածական)։ յարարչէն աւանդեալ • յարարչէն տուեալ, կամ հաստատեալ • գՁ, եարատարձրատան վերբիմիշ։

Արարչենէն • ‖ տե՛ս Արարչական։

Արարչընկալ • (ածական)։ զարարչին յինքն ընդունող • ածընկալ • գՁ, եարատանը գարդալ էակն • եարատանը Թաշլըյան։

Արարչութիւն • Թ՚Ե, Թ՚ը • Թ՚Ե ց, Թ՚ը ք • (գոյական)։ գործուածք • գՁ, էմէիքլիք • Ե ա, առեղծագործութիւն • գՁ, եարատարձրըլըգ։

Արարք • ից, իւք • (գոյական)։ գործք • շինուածք • արարմունք • գՁ, իշ • ամ։ Ե ա, բերքը արդիւնք • գՁ, մահսուլ։

Արաց • ‖ է անուն ամսոյն հայոց, որ պատասխանէ յունվարի ամսոյն հռոմայեցւոց • էֆրայեղբէն, սէբաթ։

Արաբօս • ի, իւ • ագ, ագք • (գոյական)։ է Թռչուն ինչ, որ ունի գլուխն կարեկամաւի լուդ կոկորդի լոսին • որ Թևատարեալ փարի գնուտաւ, և մագլցքն քարէ գնա • և կէրակրի ի մսոյն որ է յատամնաւոր կոկորդ իլլոսին։

Արբանեակ • Նեկի, աւ • ագ, ագք • (գոյական)։ ծառայ • սպասաւոր • պաշտօնեայ • որ կառավարէ և յառաջացուցանէ զգործն ումն • գՁ, խըզմէթքեար • չուհասար։

Արբանեկեմ • էցի • էամ • էլ • չէչոյ • (էրգոյ)։ ծառայել • սպասաւորել • գՁ, խըզմէթ էմէք։

Արբանեկութիւն • Թ՚Ե, Թ՚ը • Թ՚Ե ց, Թ՚ը ք • (գոյական)։ ծառայութիւն • սպասաւորութիւն • պաշտօն նատարութիւն • գՁ, խըզմէթքեարլըգ։

Արբեալ, բեալց, ալ • ագ, ալք • (ածական)։ ընպել • գՁ, իչմիշ • գրս, Ներուիլմիշ։ Ե ա, արբեցեալ է գինւոյ • զարբեցեալ գինեալ • գՁ, սարխոշ • քեֆլի։

Արբեւիք • լեաց • լեաք • (գոյական)։ ըմպելիք • գՁ, իչկի։ Ե ա, գինեբբուք • ուտել և ըմպելն • գՁ, եէմէք իչմէք։ Ե ա, արբեցողութիւն • գՁ, սարխոշլուգ։

Արբենամ • եցայ • ցիր • ենալ • (չէշդ)։ գինեհարիլ • գՁ, սարխոշլանմագ։ Ե ա, զարբանալ է գինւոյ • գՁ, քէյֆ օլմագ։

Արբեցուցանել • Թ՚Ե, Թ՚ը • Թ՚Ե ց, Թ՚ը ք • (գոյական)։ գինեհարուցանել • կամ ցնորութիւն մտոյ պատճառել է յոյսով ըմպելոյ զգինի • գՁ, սարխոշլուգ • պէքթիլիք • գրս, մէսթէի • Ե ա, արբեցուցիչ ըմպելիք • որպիսի է գինին • օղին, ռաքի • գՁ, իչկի։

Արբեցուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անցեալ)։ գինեհար առնել • ցնորեցուցանել զոք գինւով • գՁ, սարխոշլաթմագ • գրս • մէսթէքլեայն։ Ե ա, խելացնոր առնել • ափ չնչցուցանել • գՁ, սէրսէմլեթմէք։ Ե ա, արբուցանել • գՁ, իչիրմէք։

Արբեցուցանօղ • նողի, աւ • ագ, ագք • (ածական)։ գինեհար առնող • գՁ, սարխոշլաթըճը։ Ե ա, արբուցանօղ • գՁ, իչիրիճի։

Արբեցօղ • ցողի, աւ • ագ, ագք • (գոյական)։ ըմպօղ զաղտի գինի • գինեմոլ • գՁ, պէքթի • չիւնիւճի • գրս, խարապաթի։

Արբշիռ • շռի, իւ • իւց, իւք • (գոյական)։ ուռօղ և ըմպօղ անառակաբար • կամ արբեցօղ • գինեմոլ • գՁ, պէքթի • մէխոռ։

Արբշռութիւն • Թ՚Ե, Թ՚ը • Թ՚Ե ց, Թ՚ը ք • (գոյական)։ ուռեցն և ըմպելն անառակաբար • արբեցութիւն • գՁ, պէքթիլիք • չիւնիւճիլիք։

Արբուն • մանի, մամբ • մանց, մամբք • (գոյական)։ ըմպօղ • գՁ, իչկի։

Արբունք • (գոյական)։ տիք • կատարեալ հասակ • կատարեալ չափ հասակի • գՁ, քէմալլէթմէք օլան եաշ։ Ե ա, արբուն • ըմպումն • գՁ, իչկի։

ՀԱրբունս հասանիլ • ‖ չափահասակ լինել • գՁ, էրվի քէմալիլ օլմագ։

Արբուցանեմ • ուցի • ցո • անել • (անցեալ)։ տալ ըմպել ումեք • գՁ, իչիրմէք • գրս, Նուշանըյէն։

Արգահասանք • ‖ տե՛ս Արգահատութիւն։

Արգահատեմ • եցի • եամ • եալ • (էրգոյական)։ ցաւակցիլ ի վերայ ուրուք խնամարկել •

գթալ · գորովել · դարմանել · հոգալ · գած , ամբ յարագ պագմագ · մերհամեմ իւէ գայ բրմագ · թիմար էթմ.է : Ես , խանդաղա՝ աեւլալ և գթալալ մխիթարել · սփոփել · քաջալերել · գած , ամբ յարագ թէսեւլի էթմ.է · գայրէթ վէրմ.է · եաւրէկ վէրմ.է : Ես , աղաչել · աղերսել · ի գութ շարժել · հայցել · խնդրել · պաղատիլ · գած , եալ՝ վարմագ · նիազ էթմ.է · մէրհամեթէ կէ՝ թիրմ.է · եալվարարագ տիւէմ.է :

Ողգահատութի՛ · թե՛ , թը՛ · թէց , թը՛ր · (գոյ) : ցաւակցութի՛ւն · հոգաբ կութի՛ւն · գորովանի՛ · գած , ամբ յարագ թիմար · գայրրիագ : Ես , մխիթարութի՛ւն · սփոփանի՛ք · քաջալերութի՛ւն · գած , թէսեւլի՛ · գայրէթ վէրմ.էն : Ես , աղաչանի՛ք · պաղատանի՛ք · հայցողածի՛ք · ողրքանի՛ք · գած , եալվարմագ · նիազ · տիւէկ :

Ողգանակ · ի , աւ · ագ , օք · (գոյ) : խաշու , ոչխարների ջուր մագ · գած , էթ սուչ · թիրմ.է · գարս , փերխագ :

Ողգանդ · ՝ ի , իւ · իկ , իւ՛ք · (գոյ) : տէղին

Ողգանա · ՝ այն յորովայնի իգին , ուր լինի յղացումն · զաւակատուն · գած , պաճին · չօճուգ եաճալը · խաղնէ · գարս · փէր՝ կէաս · ագր , ռահմ : Ես , որովայն · փոր · գած , գարըն · գարս · զինուն :

Ողգասալիր · լոյ , իւ · իկ , իւ՛ք · (գծ) : լի ողգեամբք · բեղմնաւոր · ծոխ բարեօք · պտղաւէտ · գած , պէրէ՛քէթլի :

Ողգասաւոր · ի , աւ · ագ , օք · (գծ) : բեղմ՛՝ նաւոր · շահեկան · ողգիւնաւոր · գած , մահսուլլու · պէրէ՛քէթլի :

Ողգասաւորեմ · եցի · եա՛ · եը՛ · (Ներգործ) : պտղովք ծոխացուցանել · բարեօք լնուլ · ողգեամբք աճեցուցանել · գած , մահսուլ՝ լու էթմ.է · պէրէ՛քէթլի էթմ.է :

Ողգասաւորութի՛ւն · թե՛ , թը՛ · թէց , թը՛ր · (գոյ) : պտղաբէտութի՛ւն · առատութի՛ւն ար՝ դեանց · բեղմնաւորութի՛ւն · շահեկանութի՛ւն · գած , մահսուլտարլըգ · պէրէ՛քէթլիլի՛ք :

Ողգասիք · եաց , եօք · (գոյ) : առատ ար՝ դիւնք · գած , պօղ մահսուլ : Ես , ողգասա՝ ւորութի՛ւն · բեղմնաւորութի՛ւն · գած , պէրէ՛՝ քէթլի : Ես , բարեհամբաւ և գովելի գործ · գած , իւմիթչիլիը ամէ :

Ողգասու · ուի , աւ · ագ , օք · (գծ) : բեղմ՛՝ նաւոր · շահեկան · ողգիւնաւոր · գած , մահսուլլու · պէրէ՛քէթլի :

Ողգաւանդ , կամ ողգանդ · ի , իւ · իկ ,

իւ՛ք · (գծ) : պարարտ · պտղաբեր · բեղմ՛՝ նաւոր · ողգիւնարար · գած , վէրկիլիւ · մահսուլլու · ունդիլի :

Ողգաւանդաբեր · ի , իւ · իկ , իւ՛ք · (գծ) : առատաբեր · պտղաւէտ · բազմաղգիւն · գած , վէրկիլիւ · մահսուլլու :

Ողգաւանդածող · ոյ , ով · ոց , ովք · (գծ) : ունող ղողարատ և զպտղատու հողս · գած , մահսուլլու թօփրաղը օլան :

Ողգաւանդապատուղ · ՝ տես Ողգաւանդաբեր

Ողգաւանդութի՛ւն · թե՛ , թը՛ · թէց , թը՛ր · (գոյ) : պտղաբերութի՛ւն · ողգասաւորութի՛ւն · գած , պէրէ՛քէթլիլի՛ք :

Ողգել · (գոյ) : ողգելանի՛ · խափանութի՛ւն · խոչ՝ խոտ · գած , մէն · էնկէլ · գարս , եա՝ սագ : Ես , ողգելիչ · խափանիչ · գած , մէն էումն · ալաթայ էումն · գարս , խէշքեասդ : Ես , ողգելարան · ողգելանոց · գած , հափս · քիւմիւս :

Ողգել առնել , կամ ողգել լինել · ՝ ողգելել · գած , էնկէլ օլմագ :

Ողգել ողկանել · ՝ խոչ ողկանելով ողգելել · խափանել զաւաչս իրիք · գած , պէնօտ գօմագ · էօնիւնիւս ալմագ :

Ողգել ողկանել · ՝ յաղգելանս պահել · գած , հափստա սագլամագ :

Ողգելական · ի , աւ · ագ , օք · (գծ) : ողգելել ուրէք · ի տեղւոջ ուրէք փակել և պահել գած , գափալը գալմըշ · հափս օլմուշ :

Ողգելան · ի , աւ · ագ , օք · (գոյ) : ողգել · գած , էնկէլը Ես , ողգելարան · գած , հափս :

Ողգելանեմ · ՝ տես Ողգելում :

Ողգելանոց · ի , աւ · ագ , օք · (գոյ) : տեղի ողգելման · բանտ · գած , հափսխանագ · զընտան :

Ողգելալանք · նից , կամ ագ , օք · (գոյ) : վանք ուր բնակեալքն ոչ կարեն ելանել · գած , ողշարը չըգըլմայան մանաստըր :

Ողգելարան · ի , աւ · ագ , օք · (գոյ) : ողգելանոց · տեղի ողգելման · գած , հափսխանագ · նա · զընտան :

Ողգելեմ · ՝ տես Ողգելում :

Ողգելոց · ՝ տես Ողգելանոց :

Ողգելում · եցի · եա՛ · ուր (Ներգործ) : չթողուլ զքր · խափանել · գած , մէն էմ՛՝ք · ալըգօ՝ մագ · գարս , պաղատանքի : Ես , ողգելեալ պահել · գած , հափս էմ՛՝ք : Ես , խոչ լինել · գած , էնկէլ օլմագ :

Ողգելումն · ման , մամբ · մանց , մամբք · (գոյ) : ողգելուքն · գած , եասագ · գարս ,

շէհ։ Եա, խոսիանուհի. գաշ, ալարալըզ. գաբա, ախրիկ։

Արգելատեա. սի, իւ. (գոյ)։ ե բառ. պլաղ. գական, և նշանակէ հոգի ինչ, որ յամառ. բային ժամանակի շնչէ յարեւմտեան կող. սէ, որ և կոչի ողնիբաա. գաշ, քէշիշական։

Արգևանդ. ‖ տես Արգաւանդ։

Արգոյ. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ)։ ե բառ. եբ. բայական, և նշանակէ կաւակերտ արկղ կամ սասատա. գաշ, Թօփրագ սանդըղ վէ սէվէճ։

Արգոյ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ աղնիւ. մե. ծայատիւ. գաշ, ազիզ. իզզէնդիւ։ տես և Յարգոյ։

Արգունեան Նաւ. ‖ ե համասատեղծէ ինչ, որ աւրնեցէր կոյ մեծ շանն և Թրապկանին։

Արգոսոյ. ‖ տես Որդոսոյ։

Արդ. ու, ու. ուց, ուք. (գոյ)։ զարդ. պա. ճուճանիք. գաշ, զինդեցէ։

Արդ. (շուշոգ սէչէնասորէան)։ իսկ արդ. գաշ, սէ իմաի։

Արդ. (սէչէու ժամանակէան)։ այժմ. գաշ, հնմոի։

Արդակ. ի, աւ. աց, զք. (ած)։ հաւատար. դուր. հարեի. գաշ, պէրատկէր. տիւզ.

Արդակատել. թել, թէք. թեց, թէրք. (գոյ)։ հաւատարուել. հարեցուել. գաշ, պէրա. պէրելք. տիւզկիւնելիւք։

Արդար. ց, ով. ոց, ովք. (ած)։ անմեղ. ամերիճ. անարատ. մաքուր. պէր. գաշ, Թէմիզ. լէքէսիզ։ Եա, անուատ. ուղղադատ. սիրօղ իրաւանց. ոչ ղոհօղ զք. ոյլ հաստատեալ իւրաքանչիւր ունէք զոյրա. ոյն. գաշ, ատիլ. գաբա, տատկիյր։ Եա, ատյգ. ձնմարիտ ուղիղ. իրաւացի. գաշ, ատալգ. ատղատ։ ‖ առանց զսկանաց շահ. գաշ, հնէալ գաղանձ։

Արդար. (նէչէոյ)։ ուղղապէս. ձնմարտապէս. գաշ, տօղատճա. հագճա։

Արդարաբան. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ատատգախօս. ձնմարտախօս. գաշ, ատալ սեօզլիւ. ատարգ. քէլեմի։

Արդարադատ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արդարատատ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արդարատատ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արդարատ

պահ, տօղում. ֆեթվա վերջին. հագ շէրա-
հաթ կէօրչէ։

Արդարավէհա. ց, ոլ. ոց, ովք. (ած)։
արդարասէր վճռեալ. պահ, շէրիհէ շէ-
բահաթը քէսիլմիչ։

Արդարացի. (ած)։ իրաւացի. ուղիղ. ան-
նենգ. պահ, տօղում. հիւկիւմիղ։

Արդարացուցանեմ. յուցի. ցո՛. անել.
(անյղ)։ արդար առնել. անմեղ երեւեցու-
ցանել. պահ, թէմիզ էթմէք. սուրսուղ
կէօսթէրմէք։ Ես, չէմպարտել. ոչ յուցա-
նել սուտ. պահ, սահիհլէթմէք։

Արդարև. (յոյնաց ապոստոլոսէ)։ չէմպր-
տիւ. հաւաստաւեաւ. յիրտւի. պահ, կէրչի.
հագգա քի. պրս, պէհլիւլիւմեթի. Ա՛երթ
ևս վարի իբրև անուն ածական, և նշա-
նակէ՝ չէմպրտիւ. իսկական. պահ, տիւ-
բիւսեթ. ասըլ։

Արդարութի՛ւն. թե, թը՛. թե՛կ, թը՛ք. (գոյ)։
անմեղութի՛ւն. ազնուութի՛ւն. անարատութի՛ւն. սըր-
բութի՛ւն. մաքրութի՛ւն. չէմպրտութի՛ւն. ողջմտութի՛ւն.
պահ, սալիհլիք։ Ես, ուղղադատութի՛ւն. ոչ
զկիս զրկէլ զրք. հատուցանելն իւրաքանչիւր
ումեք զպարսն. առնելն զիրաւունս.
պահ, ատալէթ. հագ շէրահաթ. դաբս,
ատատ. արդ, ատլ։

Արդեան. (ած)։ այն ամ որ վերաբերի յայր
դիս. ներկայական. առաջիկայ. պահ,
շէմտիքի։

Արդեօք. (յոյնաց էրէյոյսէն)։ միթէ. թէր
ևս. պահ, ամապա. պէլքի. պրս, սյա. ա՛ր,
արդեօք կուրացա՞ն, այսինքն ամօգա. ա-
սասցէ ոք արդեօք, այսինքն դէնէ։ Իսկ
մերթ վարի իբրև մակբայ առորսական,
և նշանակէ՝ արդարև. տուռգիւս. յիրտւի.
պահ, կէրչէ՛ք. թահմիք. ա՛ր, արդեօք նոր
էր նշանն, այսինքն Լուհպէ. կորուսեալ
էր իմ արդեօք, այսինքն էէրչէ՛ւ էի։

մի՛ Արդեօք։ ‖ մի գուցէ. պահ, օլմայա քի։

Արդէն. (յոյնաց ժուռնոյսէն)։ այժմէն.
պահ, շիմտիւտէն։

Արդի. (ած)։ նոր. նորագ. ներկայական.
պահ, շիմտիքի. թազէ։

Արդի ծնեալ. ‖ այժմ ծնեալ. նորածին.
պահ, հէնուզ տօղմուշ։

Արդի քաղելոց. ‖ ի նոր քաղելոց. պահ,
եէնի տէվշիրմիշլէրտէն։

զԱրդի պատրան. ‖ զնոր և թարմ պտուղ-
սըն. պահ, թազէ մէվլէյէրի։

Արդիւնք. հանց, հանիւք. (գոյ)։ պտուղք
երկրի. բերք անդաստանի. որպիսի են,
ցորեան. գարի. ոսպն. բանկայ, և այլ
արմտիք և պտուղք զոր քաղեն և ժո՛ղո-
վեն ի տունս. պահ, հասըլլաթ. եէր պէրէ-
քէթի։ Ես, օգուտ. շահ. պահ, ֆայսայ։
Ես, ինչ. ստացուածք. կահ. պահ, մալ.
էմլակ. թէէմմիւլէթ։ Ես, գործք. պահ,
ամէլ. ա՛ր, մի՛ բանիւք և եթ սերեսցուք
զընկերս՝ այլև արդեամբք. ֆի գործովք։

Արդիւնաբեր. բերի, իւ. ից, իւք.
Արդիւնագործ. ծի, աւ. ից, ովք.
Արդիւնական. նի, աւ. ից, ովք.
Արդիւնահատար. . . . (ած)։

արդիւնաբար. արդիւնաւոր. պտղաբեր.
պտղատու. պահ, ֆայսալը. պէրէքէթ-
լի. հասըլլաթլը։

Արդիւնահատ. ացայ. ացի՛ր. անալ. (չէզոյ)։
արդիւնաւորիլ. պտղատու լինիլ. պահ,
մահսուլլու օլմագ։

Արդիւնաշատ. (ած)։ բազմարդիւն. բազ-
մապտուղ. արգասաւոր. պահ, մահսուլու
չօգ. պէրէքէթլի։

Արդիւնաւոր. տուի, իւ. ից, ովք. (ած)։
պտղաբեր. պտղատէտ. արդիւնաբար.
պահ, հասըլլաթլը. պէրէքէթլի։

Արդիւնաւորեմ. եցի. եա՛. ել. (չէզոյծ)։
արդիւնաբեր առնել. արգասաւորել. պըտ
ղովք ճոխացուցանել. պահ, պօլ մահսուլ
վէրմէք. ֆայսէյ էթմէք։

Արդիւնաւորութի՛ւն. թե, թը՛. թե՛կ, թը՛ք.
(գոյ)։ պտղաբերութի՛ւն. բերդիմաւորութի՛ւն.
արդիւնաբարութի՛ւն. արգասաւորութի՛ւն. առա-
տուի արդենից և պտղոց. պահ, հասըլլաթլըգ։

Արդիւնաւոր. ի, աւ. ից, ովք. (ած)։ առ-
նօղ զարդիւնս. պտղատու. պտղաբեր.
պահ, մէվլիւտար. հասըլլաթլը. Իսկ մերթ
վարի իբրև գոյական, և նշանակէ՝ մշակ.
երկրագործ. պահ, էքինճի. չիֆթճի։

Արդիւնաւորութի՛ւն. թե, թը՛. թե՛կ, թը՛ք.
(գոյ)։ արդիւնատուրութի՛ւն. պահ, հասըլլաթ-
լըգ. Ես, մշակութի՛ւն. երկրագործութի՛ւն.
պահ, էքինճիլիք. չիֆթճիլիք։

Արդիւնացուցանեմ. ացուցի. ացո՛. անել.
(անյղ)։ արդիւնաւոր առնել. արգասաւ-
որ գործել. պահ, պէրէքէթլի էթմէք։

Արդիւնաւոր. ի, աւ. ից, ովք. (ած)։ առնօղ
զառատ արդիւնս. պտղաբեր. արգասաւ-
որ. պահ, ֆայսալը. պէրէքէթլի։

Արդիւնաւորիմ. եցայ. եա՛յ. իլ. (չէզոյ)։
առատանալ պտղովք. արգասաւոր լինել.

քեզնից աւօրիկ • պահ՝ պէրէքէթլի օլմագ • Եա՛, աբժանաւօրիկ վարձուց՝ չահկլ զվարձս ինչ • պահ՝ ֆայտայ կ՚ըմէք • գաղանմագ ։

Արգիւնաւորութիւն • Թ՚Ե՛, Թ՚Ր՛ • Թ՚Ն՛ց՝ Թ՚Ր՛ք • (գ•ց) ։ բերդնից աւորութիւն • արգասաւորութիւն • պահ՝ մէյվասաբլըգ • Եա՛, չահկլն զվարձս ինչ • պահ՝ ֆայտէ • գաղանձ ։

Արդիք • Եայ՛, Եօք • (գ•ց) ։ արդեանքս • այժմեաքս • ներկայ կենցաղս • այժմեան իրեաք • պահ՝ չիմնիքիլէր՛ • չիմնիքին Նէ՛նիկլէր ։

Արդն • (յ•ւն) • արգունք • (գ•ց) ։ տէգ • աշտան • պահ՝ խըշտ • հատպա • սիւնիկիւ ։

Արդնակիր • կրի՛, բաւ • բայ՛, բըք • (գ•ց) ։ աշտեհնաւոր • սիգաւոր • պահ՝ խըշտը • հատպալը • սիւնիկիւլիւ ։

Արդնընկէց • կ՚ելի՛, իւ • ալ՛, օք • (գ•ց) ։ արհեամբ Ձեզ՝ զարդն • տիգաւ խաղացօղ • պահ՝ մըզդագ իրէ՝ գինեան • մըզդագ աճման ։

Արդոյ • ոյն, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ օր գործ՝ ծոյ • պահ՝ իշ կ՚ունիւ ։ Ուսան ասի՛ • ուսուք արդոյք՝ այսինքն աւուրք գործոյ • պահ՝ իշ կ՚ունէլ՛ ։

Արդու • դուի՛, աւ • ալ՛, օք • (գ•ց) ։ է անուն չափու ցամաքեղէն իրաց՝ այսինքն ցորեն՝ նոյ՛ • ալեր՝ և այլոց նմանեաց • և մի արդուն է քան և լինի օխայ՝ և է տասնեակ որդ՝ ման միոյ քառի • պահ՝ էօլչէկ • իկիբմի տօդուղ օդդալըդ գայ • պկր քիլէնին ծնունդա փայը ։

Արեանաւուս • ուի՛ • աւ • ալ՛ • օք • (ա՛ծ) ։ արենակից ազգական • մերձաւոր ազգական • պահ՝ խըսըմ • ագրապա ։

Արեանաքարս • քուի՛ • աւ • ալ՛ • օք • (ա՛ծ) ։ տնայօղ՝ չարացօղ ընդդիմ ունիք • փափա գօղ հեղման արեան • պահ՝ գանդը զալմ ։

Արեանըռուշտ • ‖ տես՝ Արիւնըռուշտ ։

Արեգ • կ՚ի՛, իւ • (գ•ց) ։ արեգակին • ա՛ր • լոյս • պահ՝ կ՚իւնէչ • գոբս՝ խաբ • ուդ՝ չէմն ։ Եա՛, քաջ՝ սասիկ • առաւել՝ • պահ՝ գաւլէ՛ինկ • զօրս ։ Եա՛, է անուն մարգոյն հայոց՝ որ պատասխանէ մարտի ամսոյն հռոմէացեացոյ • պահ՝ պկր ոյ խամի տիր ։

Արեգ քաղաք • ‖ է անուն քաղաքի Իրիք • և նշանակէ ասել՝ քաղաք արեգական • պահ՝ արիչ շէհիր ։

Արեգակն • գական՝ ամ՛ք • արեգականք • անց՝ ամ՛ք • (գ•ց) ։ է մին և գլխաւորն յեօթանց մոլորակաց՝ որ լուսաւորէ զՅս • և սուագաբանի՝ ամն արևու՝ կամ ամն լուսոյ • պահ՝ կ՚իւն • կ՚իւնէչ • չէմն • գոբս՝ խօրշէյտ ։

Արեգակնաբար • ‖ տես՝ Արեգակնագէս ։

Արեգակնակ • կ՚ի՛, աւ • ալ՛, օք • (ա՛ծ) ։ լուսաձեւ՝ իբրև զարեգակն պայծառ • պահ՝ բուշէն ։

Արեգակնակերպ • կ՚ի՛, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ իբրև զարեգակն • նման արեգական • լուսապայծառ • պահ՝ կ՚իւնէչ կ՚իպլ • գոբս՝ խօրշէյտիկ՚չքէր ։

Արեգակնակէզ • (ա՛ծ) ։ կ՚ի տապոյ արեգական կիզեալ • պահ՝ կ՚իւնէչտէն եամըշ ։ Եա՛, տապոյ արեգական կիզօղ • պահ՝ կ՚իւնէչն սըճագլըգը իլէ եագան ։

Արեգակնահեմ՛ • հեմի՛, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ այն յորոյ վերոյ արեգակն հեմ՛ • արեգակ նային • արեգակնահպտիլ • պահ՝ նաւբանի ։ Եա՛, հեմօղ իբրև զարեգակն • սիգալով հեմօղ • պահ՝ քէռլամ՚լի եօրիչ՚էն ։

Արեգակնային • նայնոյ՛, ովի՛ • ոց՛, ովք • (ա՛ծ) ։ այն ամ՛ որ վերաբերի առ արեգակն • պահ՝ կ՚իւնէչէ միւթեալիք ։

Արեգակնագէս • (ա՛ռ՚ք•ց) ։ իբրև զարեգակն • նման արեգական • պահ՝ կ՚իւնէչ կ՚իպլ • գոբս • ափիթանալըք ։

Արեգակնատես • կ՚ի՛, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ ունօղ զաչսիվ և զնմանսն արևու • արեգակնակերպ • լուսատիպ՝ իբրև զարեգակն • պահ՝ կ՚իւնէչ չնգլինտէ ։ Եա՛, արեգակնահայեաց • հանդէպ արեգական շինեալ • պահ՝ կ՚իւնէչէ գարշը եափըմըշ ։

Արեգակնափայլ • կ՚ի՛, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ փայլօղ իբրև զարեգակն • պահ՝ կ՚իւնէչ կ՚իպլ փառլայան ։

Արեգակնօրէն • (ա՛ռ՚ք•ց) ։ արեգակնանման • պահ՝ կ՚իւնէչ միասլը ։

Արեգաւէտ • ւետի՛, իւ • իյ՛, իւք • (ա՛ծ) ։ լցեալ արեգակնային լուսով • յոյժ պայծառ • պահ՝ բուշէն ։

Արեգդէմ՛ • (ա՛ծ) ։ հանդէպ արևու • կամ որ շինեալ է հանդէպ արևու • պահ՝ կ՚իւնէչէ գարշը • գոբս • ափիթապկեաչ ։

ՅԱրեգ կուսէ • ‖ կ՚ի կողմանէ արևելից • պահ՝ կ՚իւն տօդուշտ Թարաֆընտան ։

Արեգունի • նեայ՛, նեայ՛ • (ա՛ծ) ։ ունօղ զաչս արեգ • յորում ծագեալ է արեգակն • արեգդէմ՛ • արևահայեաց • արևուտ • որպ ներքսին կոչի ծմակ • պահ՝ կ՚իւնէչէ գարշը օլան ։

Արեգունիք • եայ՛, եօք • (գ•ց) ։ տամանի • այսինքն արևահայեաց անյարկ ձմեռան շինեալ՝ ի վերոյ յարկաց ասն • պահ՝

չարտագ · կիւնդչլիք ։

Արեգջեր · (ած) ։ ջերեալ յարեգականէ · ջերմացեալ ի տապոյ արեւու · գած, կիւ՝ նեչտեն գըղմըչ ։

Արեկ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) ։ քաջ · բուռն · տաստիկ · զօրեղ · գած, զօռլու · քեակին ։

Արենակիկ · ‖ տես Արեսանաւու ։

Արենաճեմ · (ած) ։ շրջօղ կամ թաւալօղ յարեան · արիւնաթաթաւ · արիւնալից · գած, գան իւչ միւլամմա ։

Արենապարտ · ‖ տես Արիւնապարտ ։

Արև · ուս, ուս · (գոյ) ։ արեգական · գած, կիւնդչ ։ Ես, լոյս · շողշող արեւու · գած, ըշըզ · գբա, աչիւթապ ։

ՀԱրեւու գալ · ‖ կանուխ գալ · գած, էր՝ քեն կիւլիք ։

ՀԱրեւն երդնուլ · ‖ երդնուլ ի կեանս ու՝ բուք · գած, պիրիսինեն էօմբիւնէ էվին էթիլիք ։

գքաղցր Արևն յայտ հառուներ · ‖ հանել զաչս · զրկել զաչն ի լուսոյ · գած, կէօզիս նիւ չըգարմագ · կէօզիւնիւ փաթլաթմագ ։

Արեւագալ · ի, իւս · (գոյ) ։ գալուստ արեւու · ժամ ծագման արեգական · արշալոյս · գած, կիւն ծօղուչու ։

Արեւադարձ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) ։ դարձումն արեւու · գած, կիւն սեօնիւմիւ · Ես է երկու · միոյն կոչի արեւադարձ խեչգեանց, որ է ի հիւսիսակողմն · գած, ՄՀտարի սարադան · և միւսն՝ արեւադարձ այծեղջիւր · որ է ի հարաւակողմն · գած, ՄՀտարի ձէմի ։

Արեւադիտակն · կան, կամբ · կանց, կամբք · (գոյ) ։ գիտակ աստեղաբաշխական, որով նկատեն զարեգական · գած, կիւնդչ սիւլ՝ պիւնիւս ։

Արեւածագիկ · ղկի, իս · ից, իւք · (գոյ) ։ է ծաղիկ մի՝ նչ բոլորակաձև, որ յոյժ սիրէ զարեգական · և յոր կողմն իցէ արեգականն, առ նոյն դառնայ և ինքն · գած, կիւն չիչէյի՝ ոյ չիչէյի · տէվէ տատանը · չեմփերէսեթ · ռամռամ · պէլտամ · գբա, խօրիբէրէսեթ ։

Արեւածայր · (գոյ) ։ ծայր արեւու · ծագումն արեւու · գած, կիւն ծօղուսու · գբդ, թալիի չէմս · որպէս և մուտն արեւու կոչի · գած, կիւն պաթըսը · գբդ, զաբսիի չէմս ։

Արեւակիզ · կիզի, իս · ից, իւք · (ած) ։ կիզեալ ի տապոյ արեգական · գած, կիւ՝ նեչտեն էանմըչ ։

Արեւական · կան, ամբ · կանց, ամբք · (գոյ) ։ արեգական · արեւ · գած, կիւնդչ · չէմս · գբա, բուզկիչա ։

Արեւահայեաց · ‖ տես Արեգդէմ ։

Արեւամերձ · (ած) ։ այն որ մերձ գտանի արեգական · կամ առ որ մերձենայ արեգական · գած, կիւնդչէ եագըն ։

Արեւամերձութիւն · թեան, թիւք · թեանց, թիւք · (գոյ) ։ մերձենալն արեգական · գած, կիւնդչէնին եագըչմասը ։

Արեւանման · (ած) ։ նման արեւու · արեգակնակերպ · գած, կիւնդչ կիսլի ։

Արեւանմանութիւն · թեան, թիւք · թեանց, թիւք · (գոյ) ։ նմանութիւն արեւու · երևիլն ոմն զարեգական · ոմն յօրժամ ի սաստկութիւ օդոյն երկու և երեք արեգակունք նկարեալ երևին յամին · գած, կիւնդչէ պէնզէրլիք ։

Արեւաշատ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) ։ է գործ մի՝ նչ աստեղաբաշխական, որով չափի բարձրութիւն արեգական · գած, ռուսլի սայրէ ։

Արեւապաշտ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) ։ պաշտօղ արեգական · գած, կիւնդչէ թափըչը · գբա, խօրիբէրէսեթ ։

Արեւասյական · ի, աս · ից, ք · (գոյ) ։ է գործի մի՝ նչ աստեղաբաշխական · գած, ռսԹաուրլաչ · Ես, ժամացոյց արեգական, որ նկարի յօրմն, և ցուցանէ զժամս տուընջեան · գած, կիւնդչ սահաթը ։

Արեւափառ · (ած) ։ փառաւոր իբրև զարեգական · արեւափայլ · գած, սալթանաթլը · կիւնդչ կիսլի բուշէն ։

Արեւելագործանութ · (ած) ։ ժառանգօղ արևելից · արիւղ արևելեան աշխարհաց · գած, ՄՀղբիգ փոսիշահը ։

Արեւելային · այնց, ոյ · ից, ոյք · (ած) ։ այն որ պատկանի արևելեան կողման · գած, կիւն ծօղուսունա մութաչիք ։

Արեւելաշրջան · (ած) ։ յարևելից երևեալ հրաշապէս · գած, կիւն ծօղուսուսունան կէօրնիւնէն նէյնանելի նէյնէ ։

Արեւելեայ · ‖ տես Արևելեան ։

Արեւելեցք · (գոյ) ։ աշխարհ արևելից · արևելեան կողմն · արևելք · գած, կիւն՝ ծօղուսու պայլէթի · կիւնծօղուսու սէմթի · կիւնծօղուսու ։ Ես, բնակիչք արևելեան աշխարհի · գած, կիւնծօղուսու պայլէթլին կ՝ալիլէբի · գբա, պաթթըբի ։

Արեւելեան · (ած) ։ այն՝ ամ՝ որ վերաբերի առ արևելս · արևելական · գած, կիւն՝ ծօղուսունա մութաչիք ։

Արևելք · ից, իւք · (գ₃) : է մի՝ ի չորից կող մանից աշխարհի, ուստի ելանէ արեգակն · գ₃, կիւնաօգուստս · գ₃ր, խաւիար · ած, մաշտոց : Ես, ելք արեւու · ծագումն արե գական · գ₃, կիւնէ չինն չգմասը կիւնէ չինն տօղմասը : Ես, բնակիչք արևելեան տնին · գ₃, կիւնաօգուստս այսէ ենին հ՚ասլիւէրի :

Արևիկ · (գ₃) : անուշակ արև · քաղցր ա բեգակն · գ₃, կիւնէ չ՚ենք :

Արևմուտք · մտից, իւք · (գ₃) : է մի՝ ի չո բից կողմանց աշխարհի, ընդ որ մտանէ արեգակն · գ₃, պաթը · գ₃ր, խաւիենս · ած, ՚ի դրտից : Ես, մուտք արևու · գ₃, կիւնէ չինն պաթմասը : Ես, բնակիչք ա բևմտեան աշխարհին · գ₃, կիւնպաթըսը հ՚ասլիւէրի :

ընդ Արևմուտս կոյս · ‖ դ՚եպ յարևմուտս · գ₃, կիւնպաթըսը թարաքընա :

Արևմտային · տային, տլ · տց, տվք ·

Արևմտեայ · · · · · ‖ տե՛ս Արևմտեան :

Արևմտեայք · եայց, եօք · (գ₃) : աշխարհ արևմտից · արևմտեան կողմանք · գ₃, կիւնպաթըսընտս օյան այսէ ենէր · պաթը թարաքընտրը · գ₃ր, խաւիենս : Ես, բնա կիչք արևմտից · գ₃, պաթը այսէ ենէ քեն հ՚ասլիւէրի · մաղրըպլիւէր :

Արևմտեան · (ած) : արևմտային, այսինքն այն ՚ամ որ վերաբերի առ արևմուտս · գ₃, կիւնպաթըսընս միւթայիք · զաբպիր : Ես, բնակիչ արևմտեան աշխարհի · գ₃, կիւնպաթըսը հ՚ասլիւսի :

Արևորդիք · որդեաց, դ՚եուք · (գ₃) : որդիք արեւու · այսպէս անուանեցան ազգ ինչ արևապաշտից · գ₃, չէմփէրէ սենէր :

Արևուտ · ‖ տե՛ս Արեգունի :

Արթնի՛ր · (գ₃) : արթնուել՝ լ՚ըսուել՝ զգաստանալ · գ₃, ցանըգլըգ · այըգլըգ · գ₃ր · եաս :

Արթնանամ · ացայ · ացի՛ր · անալ · (չէշտ₃) : արթուն լինել · զարթնուլ · զգաստանալ · գ₃, ցանմագ · այըգլանմագ · գ₃ր · պէկյասրքէբտեն :

Արթնական · ՚ի, աւ · աց, ագ · (ած) : ար

Արթնաւոր · ՚ն (Թուն· զգաստ · հսկող · լ՚ուրջ · գ₃, ցանըգ · այըգ · գ₃ր · հ՚իւշեալ :

Արթնուի՛ր · Թ՚ե, Թ՚ե՛ց · Թ՚ե՛ց, Թ՚ե՛ք · (գ₃) : լինելն արթուն · զուարթուի · ուղուի · գ₃, ցանըգլըգ · այըգլըգ · գ₃ր · պէկյասրի :

Արթուն · արթնոյ · տլ · տց, տվք · (ած) :

զուարթուն · հսկող · զգաստ · որ ոչ է՝ ի քուն · գ₃, ցանըգ · այըգ · ուշուսյան · գ₃ր · պէկյասր :

Արթնչի՛մ · ‖ տե՛ս Հարթնչիմ :

Արժան · (ած) : պատշաճ · պատկան · վայե լուչ · ի դէպ · յանկաւոր · գ₃, լայըգ · ՚ձայիգ · մ՚ըտաճագ · գ₃ր, խաւրտ :

Արժանագով · (ած) : արժանաւոր գովուե · արժանապէս գովելի · գ₃, մ՚եհ՚ լայըգ :

Արժանալուր · (ած) : արժանի լսելոյ · գ₃, իչլեթ՚ինէկ լայըգ :

Արժանակշռե · (ած) : արժանապէս կշռե ցեալ · անվնաս կշռեալ · հաւասարաչափ · գ₃, թամամ թարթըլմըշ · պաբ :

Արժանահայց · (ած) : արժանապէս հայցե ցեալ · արժանապէս խնդրօղ · գ₃, լայըգը իւրոյ խոթ՚ենմի՛շ · լայըգը իւրոյ տիւ՚էնին :

Արժանահաս · ի, իւ · ից, իւք · (ած) : արժա նաւոր · կարի ՚ի դէպ · պատկանաւոր · գ₃, մ՚եհ՚ լայըգ · ՚ձայիգ :

Արժանահատոյց · (ած) : արժանապէս հա ատուցեալ · արժանապէս հատուցանօղ · գ₃, լայըգը իւրոյ հետս օլըննմուշ · լայը գը իւրոյ հետս հ՚ետն :

Արժանահաւատ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) : ար ժանի հաւատալոյ · գ₃, իւնանմալա լայըգ :

Արժանանամ · ացայ · ացի՛ր · անալ · (չէշտ₃) : արժանի լինել · պատշաճաւորիլ · գ₃, նասիպ օլմագ · լայըգ օլմագ · գ₃ր · սէ զավարի՛յտեն :

Արժանապատիժ · (ած) : կրօղ զարժանաւոր պատիժ · արժանապէս պատժեալ · արժա նի պատժոյ · գ₃, լայըգը իւրոյ չէզա սընը պուլան · գ₃ալէպէ լայըգ :

Արժանապատիւ · պատուի, իւ · ից, իւք · (ած) : արժանի պատուոյ · գ₃, իւղչէթ լայըգ · գ₃ր, էրճէնիա :

Արժանապատուութի՛ւն · Թ՚ե, Թ՚ե՛ց · Թ՚ե՛ց, Թ՚ե՛ք · (գ₃) : արժանաւորութի՛ւն պատուոյ · գ₃, իւղչէթ լայըգլըգ · գ₃ր, փայկեահ · ուրդ, գըլմ՚ըշ :

Արժանապարտ · (ած) : արժանի և պարտա ւոր · արժանաւոր · գ₃, լայըգ · գ₃ր, չայիսաթ՚էթէր :

Արժանապէս · (՚ած՚էպ₃) : ըստ արժանեաց · արդարապէս · գ₃, լայըգը իւրոյ :

Արժանավայելուչ · (ած) : արժան և պատ կան · յոյժ վայելչական · գ₃, լայըգ վէ ՚ձայիգ · գ₃ր · սէզա :

Արժանաւոր · (ած) : արժանի տեսութի՛ւն ·

պած՝ հեռվից լսելը։

Արժանացուցանեմ· յուսյի· յո՛ · անել· (ած)։ արժանի առնել· պած՝ լսելը հեմիտքը։

Արժանաւոր· ի, աւ· աց, օք· (ած)։ պատկանաւոր· պատշաճաւոր· յարմար· պած՝ լսելը· ձայիզ· ուշկուն· պոբս· սէզամբոր։

Արժանաւորապէս· ‖ տե՛ս Արժանապէս։

Արժանաւորեմ· եցի· էա՛· էլ· (էէրդոր)։ արժանի առնել· պած՝ լսելը հեմիտք· պոբս՝ չայանիլյանէն։

Արժանաւորիմ· եցայ· էա՛յ· իլ· (էէղա)· արժան լինիլ· պած՝ լսելը օլմագ· պոբս՝ էրզանշիւաէն։

Արժանաւորութիւն· թէ՛ն, թիւ՛· թէ՛ց, թիւ՛ք· (գոյ)։ արժանի լինելն· պատշաճաւորութիւն· պած՝ լսելը գլխագ· ձայիզութիւք· միւսթաֆհագլըգ· պոբս՝ սէզամբոր։

Արժանապատիւ· ի, իւ· ից, իւ՛ք· (ած)։ արժանապէս պատիւ տալ· պած՝ լսելը իւզրէ գախանմըշ։ Եա՛, արժանապէս պատիւ տուի· պած՝ լսելը իւզրէ գախըան։

Արժանապատուեմ· ի, իւ· իմ, իւ՛ք· (ած)։ արժանի պատուոյ տիպեալ· պած՝ լսելը իւզրէ գախանմըշ։ Եա՛, արժանապէս պատուեցի· պած՝ լսելը իւզրէ գախըան։

Արժանապատուիմ· ի, իւ· իմ, իւ՛ք· (ած)։ արժանի պատուոյ լինելոյ· արժանի սեփհանաց· պած՝ իզղէնեն լսելը· պոբս՝ շայխէնէ էկի։

Արժանընկալ· (ած)։ արժանապէս ընկալեալ· պած՝ լսելը իւզրէ գալըշ օլան մուշ։ Եա՛, արժանապէս ընդունող· պած՝ լսելը իւզրէ գալըշ էոխէն։ Եա՛, այն որ արժանի է ընկալեալ լինել· պած՝ գալըշ օլանմադըգ լսելը։

Արժանի· նէա՛, նէաւ· նէաց, նէ՛ք· (ած)։ արժանաւոր· պատշաճաւոր· ընդունակ· պած՝ լսելը· ձայիզ· ուշկուն· պոբս՝ էրզան։

Արժանիք· էաց, էք՛· (գոյ)։ արժանաւորութիւն· պատշաճաւորութիւն· արդիւնաւորութիւն· պած՝ լսելը գլխագ· ձայիզլիք· պոբս՝ հնտէրխօր։

Ըստ Արժանի· } արժանապէս· ըստ որում
Ըստ Արժանեաց· } վայելէ· պած՝ լսելը իւզրէ։

Արժանի լինիմ· եղէ· լի՛ր· լինել· ‖ արժանաւորիլ· պած՝ լսելը օլմագ· պոբս՝ հնտէրխօրտէն։

Արժանուհանակ· ի՝, աւ· աց՝ օք· (ած)։ ունօղ զարժանաւորութի՛ն· արժանաւոր· պած՝ լսելի՛ը· պոբս՝ սէզամբոթէքրին։

Արժէմ· եցի· էա՛· էլ· (էէղա)։ հաւասարիլ գնալի· պած՝ սէյիլ՛ք։

Արժէքուցանեմ· յուսյի· յո՛ · անել· (անող)։ տալ հատուցանել զհաւասարակշիռ գին իրի՛ք· պած՝ գըլխիթի պէյտիրիլ՛ք· տէյտիրիլ՛ք

Արժէք· ժէ՛ից, ժէ՛ից· (գոյ)։ արժանալի· պած՝ գասըր· պոբս՝ էրզէ՛ր։

Արժանութիւն· թէ՛ն, թիւ՛· թէ՛ց, թիւ՛ք· (գոյ)։ արժէք· պած՝ գասըր· տէյէր· պոբս՝ ազէր· ուրդ՝ գըլխիթի։

Արի· արւոյ, ւով· եաց, եօք· (ած)։ քաջ· ուժեղ· քաջասիրտ· պած՝ միրտ· իկիտ· էր· պոբս՝ կիւրդ։

Արիւարար· (իայիա)։ արիւնի՛ք· քաջասի՛ք· պած՝ միրտէ՛ն· խլիտէ՛ն· պոբս՝ միրտանէ։

Արիական· ի, աւ· աց՝ օք· (ած)։ այն ամ որ վերաբերի առ արին· պած՝ խլիտէ միւթաֆիգ։ Եա՛, արիասիրտ· քաջ· աներկիւղ· պած՝ միրտ· խլիտ· պոբս՝ կէվանէ։

Արիանամ· ացայ· ացի՛ր· անալ· (չէղա)։ քաջանալ· զօրանալ· պած՝ խլիտլէնմի՛ք· պոբս՝ չէյիրշէնէն։

Արիանոս· ի, իւ· աց՝ օք· (գոյ)։ արիասի աղանդոյին հետևօղ· պած՝ արիոս մէզհէ՛պինէ օլան։

Արիացուցանեմ· յուսյի· յո՛ · անել· (անող)։ զօրացուցանել· քաջացուցանել· պած՝ միւրէլէնմիրմի՛ք։

Արիւթ· ի՝, աւ· աց՝ օք· (գոյ)։ է բառ յոյնական՝ և նշանակէ բանջար· վայրի խոտ· պած՝ եասանի օթ։

Արիւթի· թէ՛ն, թիւ՛· թէ՛ց, թիւ՛ք· (գոյ)։ քաջութի՛ն· զօրեղութի՛ն· պած՝ խլիտլի՛ք· պոբս՝ միրտլի՛ք։

Արիւն· եան, եամբ· եանց, եամ՛ք· (գոյ)։ է միևն ի չորից հիւթոց կենդանութ՝ կամ՝ բերանգ՝ և կենսական ոգւոց ընդունարան· լցեալ կայ ընդ երակս և ի նոսին շրջան առեալ ընդ ամ մարմինն ծաւալի· պած՝ գան· պոբս՝ խուն· ուրդ՝ ուէմ։

Արիւն խաղղոյ· ‖ քաղցու՝ որ եւանէ ի խաղղոյ· պած՝ շիրկ։

Արիւն հեղուլ· ‖ սպանանի՛ առնել· պած՝ գան էվէմէ՛ք։

Արիւն վիշապի՝ կամ՝ արիւն եղջերոյ· ‖ է հիւթ ինչ ծառոյ՝ կամ՝ բանգ՝ խժային՝ դիւրաւառ՝ պիտանի՛ ի դեղորայս· պած՝ զամ՛ղ նէվինանէն պիլը իլաճ խամ ուիր· գաբուաճ գանը։

Արիւնաբաժակ· (գոյ)։ բաժակ արեան· որ է չարչարանաց և մարտիրոսութե՛ան· պած՝ գան չէրասըը· չէհիտլի՛ք։

Արիւնաբեր • ի, աւ. ացս, օք. (ած) : բերօղ արեան • զարիւն հոսեցուցանօղ • գործ, գան կենդիրիմի • գան ագբուրձը :

Արիւնաբուղխ • բղխի, իս. իցս, իւք. (ած) : այն որ բղխէ զարիւն յինքենէ • գործ, գան փոռթլայրձը • գան ագբարձը :

Արիւնագէղ • ղի, իս. իցս, իւք. } (ած) ;
Արիւնագոյն • գունի, իս. իցս, իւք. } (ած) ; ունօղ զկարմրերանգ գեղեցկութիւն արեան • կարմիր իբրև զարիւն • գործ, գան կիպլի գբրմըղը • գան բէննկինտէ :

Արիւնազանդ • (ած) : զանգեալ արեամբ • արիւնաշաղախ • գործ, գան իւլէ միւլէյմա :

Արիւնազեստ • } (ած) : ունօղ արիւնազգեստուեալ • } նմանաձեւ զգեստուց • զգեցօղ զհանգերձ կարմիր իբրև զարիւն • գործ, գան իւլէ պզանմըշ ուռուպասը օլան • գան կիպլի գբրմըղը ուռուպա կէյնէ :

Արիւնաթաթախ • } (ած) : արեամբ թաւ-
Արիւնաթաթաւ • } թաւեալ • արիւնաշաղախ • } զարիւ • թաւալեալ յարեան • գործ, գան իւլէ պուլանմըշ • գործ, խուռնալուտ :

Արիւնաթոյր • ի, իս • իցս, իւք • (ած) : թորօղ զարիւն • ծորօղ արեան • գործ, գան սըզան • գան ագբաան :

Արիւնախանձ • (ած) : որ մաղեալ է ի հզղել զարիւն • ծարաւի արեան • արիւնաւոր քաւ • գործ, գանը սէվգին • գանը • գործ, խուռնաշաղ :

Արիւնախառն • (ած) : խառն ընդ արեան • արիւնաւոր • արիւնային • գործ, գան իւլէ գարըշմըշ • գան պուլաշմըշ :

Արիւնակալ • ի, իս • ից, օք • (գոյ) : անօթ ինչ ուր դնի արիւն • աման արեան • գործ, գան քեասէսի :

Արիւնահան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) : հանօղ զարիւն • նա որ երակ հատանելով կամ հզձերօք հանէ զարիւն • գործ, գան ալըճը • գան չըգարան • գործ • կէրրա • գործ, հատճամ : Եա, արիւնահզղ • գործ, գանը :

Արիւնահզղ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : հզղօղ զարիւն մարդոյ կամ ունօղ զօժտութիւն ի սպանանել զմարդ • արիւնարբու • անագորան • գործ, գանը զալիմ • գործ, խուռնիխլը :

Արիւնահզղուիլ • ‖ տես Արիւնհզղուիլ :

Արիւնահոս • (ած) : զարիւն հոսօղ • գործ, գան ագբարձը • գործ • խուռնիչան : Եա, հոսել իբրև զարիւն • գործ, գան կիպլի ագան :

Արիւնամերձ • (ած) : մերձաւոր արեան • արեւնակից • արեանառու • ազգական • գործ, խըսըմ • ագբաայա :

Արիւնայղղ • (ած) : լի արեամբ • արիւնաթաթախ • գործ, գանը չօգ • գան իւլէ միւլէյմա • գործ • փիւբխան :

Արիւնայեղդեցանիլ • ԹԷ, ԹՔ • ԹԵց, ԹՔք • (գոյ) : լինել արեան • գործ, գան չօգլուղուս :

Արիւնային • նային, ոյ • ից, ոյք • (ած) : ունօղ զառաւութիւն արեան • գործ, գանը չօգ • գործ • խուռնչին :

Արիւնանամ • այց • ացիր • անալ • (չԷՂՑ) : յարիւն դառնալ, կամ յարիւն փոխարկիլ • գործ, գան քէսիլմէք :

Արիւնանեղկ • (ած) : նեղկեալ արեամբ • արիւնաթաթախ • գործ, գան իւլէ պզանմըշ :

Արիւնանշան • (ած) : ունօղ զնշան արեան • արեամբ նշանաւորեալ • գործ, գան իւլէ նիշան օլըռնմուշ :

Արիւնաշաղախ • ‖ տես Արիւնաթաթախ :

Արիւնապարտ • ի, իս • իցս, իւք • (ած) : պարտաւոր արեան • գործ, գանը • գանիլը վաճիպ :

Արիւնառու • ‖ տես Արիւնահան :

Արիւնարբու • ուի, ուաւ • ուաց, ուօք • (ած) : ըմպօղ արեան • գործ, գան իչիճի : Եա, ցանկացօղ ի հեղուլ զարիւն մարդոյ • գործ, գանը զալիմ :

Արիւնաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ած) : արիւնային • գործ, գանը չօգ :

Արիւնաքաղ • ի, իս • (գոյ) : է քաղ ինչ կանչ՝ հակեալ ի գոյն կարմիր • գործ, գան թաշլը • սանուռալի հատիս :

Արիւնեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) : արիւնաւոր առնել զմանն ինչ մարմնոյ՝ ձաղկելով կամ այլով եղանակաւ • գործ, գանմամագ :

Արիւներանգ • (ած) : ունօղ զգոյն արեան • արիւնագէղ • գործ, գան ըրնկինկինտէ օլան :

Արիւնընծայ • (ած) : հեղմամբ արեան ընծայեալ • արեամբ նուիրեալ • գործ, գան իւլէ գաւրպան օլմուշ :

Արիւնրաուշտ, կամ **արիւնաուշտ** • (ած) : արիւնալից • արիւնայոյզ • արիւնային • գործ, գանը : Եա, արիւնաթաթաւ • արիւնաշաղախ • գործ, գան իւլէ միւլամմա : Եա, արիւնախանձ • արիւնարբու • գործ, գանը զալիմ :

Արիւնհզղուիլ • ԹԷ, ԹՔ • ԹԵց, ԹՔք • (գոյ) : հեղուիլ արեան • սպանուիլ •

գոհ, գան տեսքիւնելուց։

Արիւնոտ. (ած)։ ոռոգեալ արեամբ. արիւնաթաթաւ. գոհ, գան իւր պատանութ։

Արիւնոտ, ի, իւ, ից, օք։ } (ած)։ արիւնայ
Արիւնաւոր . . . . . } ին. արիւնաւոր. գոհ, գանը չօգ. գրա, խունի։

Արիւնորակ. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ արիւնագոյն. արիւնակերպ. զորակութի արեան ունող. գոհ, գան կիսլի բնկի օլան։

Արծաթ. թոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ է պատուական հրահալելի ինչ սպիտակագոյն, նուաստ քան զոսկի, և վերագոյն քան զայլ հրահալելիս. գոհ, կիսվիւշ. գրա, սկիմ. ութ, ֆիլզան։ Ես, նշանակի սոսկ արծաթելոյն դրամ. գոհ, կիսվիւշ ագչէ. գրա, նիգրէ։

Արծաթոյ տալ. ‖ դրամով վաճառել. գոհ, ագչէ իւլէ սաթմագ։

Արծաթագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած)։ գունով արծաթոյ. գոհ, կիսվիւշ կիսլի բնկի օլան. գրա, սկիմբնկ։

Արծաթագործ. ծի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ արհեստաւոր որ շինէ զինի չարծաթոյ. գոհ, կիսվիւշ իշլէ չիզի. գուչամ ձուս։

Արծաթազօծ. (ած)։ արծաթով զօծեալ և կամ արծաթապատ. գոհ, կիսվիւշ տէն եաիլըմըշ. կիսվիւշ իւլէ գաիլանմըշ։

Արծաթազօծ. (ած)։ օծեալ արծաթով. գոհ, կիսվիւշ եալանըղլը. գրա, սկիմնաուա։

Արծաթածերար. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ծրա լօղ զարծաթ. թագուցանող զարծաթ. գոհ, ագչէվ չըգնըլըսյան. ագչէվ սագլըսյան։

Արծաթահանդէս. (ած)։ հանդոյն արծաթոյ. նման արծաթոյ. գոհ, կիսվիւշ կիսլի։

Արծաթաձոյլ. ձուլի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ձուլեալ չարծաթոյ. շինեալ և կազմեալ արծաթով. գոհ, կիսվիւշտէն եաիլըմըշ. Իսկ մերթ գոյականապէս վարեալ՝ նշանակի սոսկ արծաթագործն, պայմանն նա որ թաթխելով զարծաթ ի կաղապարի՝ շինէ զինի. գոհ, կիսվիւշ իշլէ չիզի. գուչամ ձուս։

Արծաթապատ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։

պատեալ արծաթով, կամ արծաթի թիթեղաւք զատեկեալ. գոհ, կիսվիւշ իւլէ գաալըմ կիսվիւշ եալըզըլը. գրա, սկիմգոփ։

Արծաթատու . . . . . } (ած)։
Արծաթառատ. ուի, աւ. ացս, օք } առօղ զարծաթ. առօղ զդրամ չատիկըն առ ի չահէկցեացանել. գոհ, կիսվիւշ ալան. ագչէ ալան իշլեմիշք վէ արձըրմագ իշլեան

Արծաթասէր. սիրող աւ. ացս, օք. (ած)։ սիրօղ զարծաթ. փափագօղ դրամոյ. ագահ. գոհ, դամահչըսար։

Արծաթավաճառ. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ վաճառօղ արծաթոյ. գոհ, կիսվիւշչի։ Ես, վարի ածականապէս, և նշանակի վաճառօղ զինի արծաթով. գոհ, ագչէ իւլէ սաթան։ Ես, վաճառեալ արծաթով. գոհ, կիսվիւշ իւլէ սաթըլմըշ։

Արծաթաւոր. (ած)։ ունօղ զինանուէն արծաթոյ. գոհ, կիսվիւշ կիսլի։

Արծաթաքար. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ արծաթ թաձղի. արծաթագործ. գոհ, գուչամչի։

Արծաթափայլ. (ած)։ փայլօղ իբրև զարծաթ. ունօղ զգոյն արծաթոյ. գոհ, կիսվիւշ կիսլի փաղչան. կիսվիւշ կիսլի պէյազ։

Արծաթեղէն. ի, աւ. ացս, օք. } (ած)։
Արծաթի . . . . . } այն ամ որ շինեալ է յարծաթոյ. գոհ, կիսվիւշտէն. գրա, սկիմնի։ Իսկ մերթ գոյականապէս վարեալ նշանակի արծաթեայ զրամ. գոհ, կիսվիւշ ագչէ։

Արծաթեռնակ. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ ունօղ չինչեան զարծաթ. գոհ, կիսվիւշիւ օղան. գրա, փիլըսկիմ։

Արծաթասիրութի. թե, թը. թէկ, թիք. (գոյ)։ սէր արծաթոյ. սէր ժողովելոյ զարծաթ. ագահութի. գոհ, թամահչեաբլըգ։

Արծաթաքարշ. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ)։ արհեստաւոր որ քարշէ զարծաթի թել. գոհ, սըրմաքչ. գրա, սիմքէչ։

Արծարծանիմ. ծի. եա. ել. (ներգործ)։ տարածել. ծաւալել. բորբոքել. առիւ, հրահրել. գոհ, ամեչի ալըշըրմագ. ալէֆլէնեաիմիք. գրա, սուզարքբեաէն։ Ես, նորոգել. զօրացուցանել. գոհ, եէնիլէմէք. գուվվէթլէնտիմ։

Արծարծելի. լը, լեաւ. լեաց, լեօք. (ած)։ ծաւալելի. բորբոքելի. գոհ, ալըշաճագ. ալէֆլէնէճէք. Ես, նորոգելի. զօրացուցանելի. գոհ, եէնիլէնէճէք. գուվվէթլէնէճէք։

Արծիւ. ‖ տես Արծուի։

Արծնագործ • } ի, աւ • աց, աք • (գ•ոյ) : Նա
Արծնարար • } որ շինէ զարծնիչս • գաւ, մասգալա եաթիշը • մեօհրէ եաթիշը • պարս • պյինէ ֆիրուզ • տես և Արծնիչ :

Արծնաւոր • ի, աւ • աց, աք • (ածՔ) : Այն որ արուեստիւ է փայլեցուցեալ • գաւ, ճիլա_լը • փերտահչը • մեօհրէլի :

Արծնեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգՊոյծ) : ապ_ուէեստիւ փայլեցուցանել զիրս , որպէս զհրահալս , զակունս , զթուղթս , և զայլ նմանիս • գաւ , ճիլա զիլաք • փերտահչ եթիմէք • մնացքաս վուռմագ • մեօհրէ եթ_մէք • գարս • պիզաւյիտէն :

Արծնիչ • նչի, իւ • աց, աք • (գ•ոյ) : արուես_տիւ փայլեցուցանող զիրս , որպէս զհրա_հալս , զակունս , զթուղթս , և զայլ նմանիս • գաւ , ճիլա ճի , փերտահչի , մաս_գալաճի • գրս , սպգալչկեր : Իսկ մերթ մաս նաւորապէս առեալ նշանակի սուսեր գոր_ծիս , որով արծնեն զնիս • գաւ , մասգալա • մեօհրէ • գարս , մալիչ :

Արծնուեմ • թէ , թբ • թիկ , թիբ • (գ•ոյ) : փայլեցուցուիս իրաց ի ձեռն արծնիչ գոր ծւոյ • գաւ , ճիլա • փերտահչ • գրս , սպգալ :

Արծու • ծուի , աւ • աց , աք • (գ•ոյ) : բանջա_բանոց • այսինքն սահմանաւոր տեղի ուր անկեն բանջարս և խաւարտս ի կերակուր մարդոյ : Այսպէս արծու կոչի բաժանել միջոց տեղւոյ զոր առնեն յանդաստանս և ի պարտէզս իբրև անկողինս անկողինս , Թողլով ի նոսին նեղ անցս , ուր յետոյ սերմանեն զսերմանիս կամ տնկեն զծառ կունս • գաւ , Թառլայ • օձագ :

Արծուացաւ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գ•ոյ) : տես փայծաղան • որով առ սակաւ սակաւ հիւծի տեսանելն և մեռանի • գաւ , սլօխոյ :

Արծուաքար • ի , իւ • անց , ամբք • (գ•ոյ) : է նիւթ մի կարծր որ գտանի ի բոյն արծուոյ • օգուտ առնեն տղայքերիցդ կա_պեալ ի սրունն • գաւ , Թաշ մխալն պիր նէնիկ տաը տըր , քի գարթալ գուշան եուվասլնաս պուլունաբ • գարթալ Թաշը

Արծուէկիր • կրի , աւ • աց , աք • (գ•ոյ) : ուռոյ և կրօյ ի ձեռս զարծուի • գաւ , գարթալ գուշու Թաշլչան :

Արծուէնչան • (ածՔ) : ուռոյ զնշան արծուոյ • գաւ , գարթալ գուշունուն նիշանը օլան :

Արծուի • ուց , ով • եաց , եաք • կամ ովք • (գ•ոյ) : է Թռչուն մի մեծ , կորակուց , մեծամարմին , գազանաբարոյ և գիշատիչ .

զօրաւոր քան զնմ Թռչունս , կռնեցեալ Թագաւոր հաւուց • բարձրաԹռիչ է յոյժ , և սրատես քան զնմ կենդանիս : Մ եռանի մանաւանդ ի քաղցկ քան ի ծերուէ • վա_զի վերին կոտուցն ի ծերուէ այնչափ աճի և գալարի զկլափունն , մինչ զի ոչ կարէ բա նալ զբերան իւր ուտել ինչ , և այնպէս սովամահ մեռանի • գաւ , գարթալ Թաւչան ճիլ • գարագուշ • գրս , ալեւոյ • գրգ , իւգգալ

Արծուիք • ‖ տես Արծուացաւ :

Արծաուկն • ‖ տես Առծաուկն :

Արծնկուեմ Թէ • ‖ տես Առծաուկնուեմ Թէ :

Արկ • (գ•ոյ) : արկուած • ընկեցուած • գաւ , պլըրագմագ • Ես , արկածք , փորձանք • պատուհաս • գաւ , գասա • պէլա :

Արկած • ի , իւ • ից , իւք • (գ•ոյ) : փոխ_խուած բաղդի ի կորզուելն ի ձախորդուելն • կամ ի ձախորդուէ ի կորզուելի • գաւ , տիւչէչ • գրս , կիւղչնա :

Արկած հիւանդուէ • ‖ Նշան կամ երևոյթ հիւանդուէ • գաւ , էլաճէթի խասթալիք :

Արկածեալ • ծելոյ , ոլ • ոց , ովք • (ածՔ) : հանդիպեալ վնասու • վռանդալալ • գաւ , պէլայա օղրսան :

Արկածիմ • եցայ • եաց • իմ • (ՆէրգՊոյծ) : հան_դիպիլ վնասու • պատահիլ փորձուելն • վռանդիլ • գաւ , պէլայա օղրսմագ :

Արկածք • ից , իւք • (գ•ոյ) : հարուածք • զարկուածք • գաւ , քեօթէկ • Ես , պատա_հար • դիպուած • ձախորդուէ • փորձանք • կիւք • անցք չարեաց • գաւ , գազա • պէլա • Ես , խոտ • գաւ , մարազ :

Արկանեմ • արկի • արկ • անել • (ՆէրգՊոյծ) : ընկենուլ • ձգել • գաւ , պլըրագմագ • աճ_մագ • Ես , ի վայր հոսել • Թօխափել • գաւ , աշաղա պլըրագմագ • տեօքմէք • Ես , հե_ղուլ • ամալ ընուլ • գաւ , ագըԹմագ • տօլ_տուրմագ • Ես , միել • մղել • մոռծանել • վարել ի ներքս • գաւ , տօգմագ • տըզա_մագ • Ես , սփռել • ծաւալել • տարածել • գաւ , եայմագ • Ես , հարկանել • գաւ , վուռ_մագ • Ես , անցուցանել • գաւ , կեչիրմէք • Ես , խառնել • գաւ , գարըչարըմագ :

Արկանել աղիւս • ‖ զաղիւս հաստանել • զաղիւս շինել • գաւ , քէրփիճ քէսմէք • քէրփիճ եափմագ :

Արկանել բամբակ • ‖ արհեստիւ զբամբակ մաքրել • գաւ , հալաճլամագ • գրս , մէլխաւէն

Արկանել զիւրև զհանդերձ • ‖ զգենուլ • ագանիլ • գաւ , կիյմէք :

Արկանել զայլվեք զձորձս • ‖ զգեցուցա_նել • գաձ, ուռուպա կիյտիրմէք։

Արկանել զկալ • ‖ հոսել զկալ։ եւնել։ գաձ, հարման սաւրուրմագ։

Արկանել զմարդով զաղբրմուէ • ‖ ողբրմիլ։ գաձ, մերհամէթ եթմէք։

Արկանել զսուբ ընդ յեսան կամ ընդ սրոց • ‖ սայրասուբ առնել։ սրել։ գաձ, պիլէք_մէք • մասաձա վրուրմագ։

Արկանել ի թուրմս • ‖ արկանել զխէժ ինչ ի հեղուկս առ ի լուծանել։ գաձ, զամբը սուլուս շէյէ պլըրագմագ էրիմէք իչուն։

Արկանել ընդ աղբյաս • ‖ ընդ աղբյս անցու_ցանել։ գաձ, տէստէրկուն կէչերմէք։

գուեթս Արկանել ուսէք • ‖ ի գուեթ շաբ_ժել։ գաձ, մերհամէթե կէթերմէք։

խուռնկ Արկանել • ‖ ծխել զխուռնկ • գաձ, գիւնտուզ թիւթունս վէրմէք։

ի խնդիր Արկանիլ • ‖ խնդիր առնել։ որս_նել։ հետազօտել։ գաձ, արամագ։

ձայն Արկանել • ‖ աղաղակել։ գոչել։ մե_ծաձայն կարդալ։ գաձ, պաղերմագ։

ի վայր Արկանել • ‖ ի վայր ընկենուլ։ նուաստացուցանել։ գաձ, աշալը պլըրագ_մագ • ալշագլամագ։

վճռակ Արկանել • ‖ վճռակաւ որոշել։ վճ_ռակ հանել։ գաձ, գուբրէ աթմագ • գբս_մէթ պլըրագմագ։

Արկանեալ • լ-ոյ, լեաւ • լեաց, լեօք • (գ•յ) • ո և իցէ զգեստս և ծածկոյթ որ զգեցեալ լինի։ գաձ, ըռուպա։ Նա, վերարկու։ գաձ, եափունճա։ եաղմաբլուղ։ Փեշտահէ։ քէ_րաքէ։ Խակ մերթ ածականապէս վար_եալ նշանակէ արկանօղ։ ձգօղ։ գաձ, պլըրագան։ աթման։

Արկանիմ։ արկայ։ արկ։ անիլ։ (հասարեն) • զգենուլ։ գաձ, կիյմէք։

Արկղ։ կղզ, կեղք։ աց, օք։ (գ•յ) • տա_պան։ տապանակ։ գաձ, սանդուղ։ սանդուղ_ձա։ Նա, գանձանակ։ գաձ, ագռէ սանդուղք։

Արկղագործ • ‹ ի, աւ։ աց, օք։ (գ•յ)։

Արկղակերտ • › արհեստաւոր գործօղ աբ_կղ։ կերտօղ արկղ։ շինօղ տապանակի։ գաձ, սանդուղձի։ Խակ մերթ իբրև ածա_կան նշանակէ զայնպիսի շինուած՝ որ կեր տեալ է ըստ նմանութեան արկղ։ գաձ, սանդուղ կիսպի եաթքրմէք։

Արկնոց։ ի, աւ։ աց, օք։ (գ•յ) • տեղի աբ_կանելոյ զինի • արգելանոց • որպիսի է շրջափակ տեղին յոր արկեալ արգելուն

զգազանս կամ զայլ կենդանիս • գաձ, քիւմէս • գաֆէս։

Արկուածք • ‖ տես Արկածք։

Արկօղ։ ի, աւ։ աց, օք • (ածական) • ընկեցօղ։ լցօղ։ հոսօղ։ գաձ, աճան • տօլաւուրան։ ագըտան։ Նա, զգեցօղ։ ագանօղ զհան_դերձս • գաձ, կիյէն։

Արհ։ ի, իւ։ ից, իւք • (ածական) • պետ։ մեծ։ առաջին։ գլխաւոր • գաձ, պաշ։ պեօյիւք։

Արհամարհ • (ածական) • արհամարհեալ։ յեսո_նեալ։ բարձի ենթակայ։ անարգ։ խոս_տան։ անպիտան • գաձ, իւզդէն տիւշմիւշ։ սէֆիլ։ ալշագ։ իշէ եարամազ։ դրս։ պէլտա

Արհամարհանք • անաց, օք • (գ•յ) • անար_գանք։ ոչինչ համարումն • գաձ, սէֆիլլէք։ ալշագլըգ • դրս։ նիկիտհիշ։

Արհամարհեմ • եցի • եմ • էլ • (էէրգործ) • ոչինչ համարել։ անարգել։ քամահէլ • գաձ, իշ էէրմինէ սայմամագ • առամ էէրմինէ գօ_մամագ • դրս։ սէպլիւք կիսրիֆեմէն։

Արհամարհոտ • ի, աւ • աց, օք • (ածական) • արհամարհօղ։ անարգօղ • գաձ, առամ էէրմինէ գօմայան։

Արհամարհումն • ‖ տես Արհամարհանք։

Արհաւիրք • հաւրաց, օք • (գ•յ) • ահ • երկիւղ • սարսափումն • գաձ, գօրգուս • դրս, զէլզիֆի։

Արհեստ • ի, իւ • իւ, իւք • (գ•յ) • ունակաւէ ուղղիչ մտաց ի կազմել և ի յօրինել գինի։ գաձ, զէնահաթ • դրս, ահսէթքեարի • արդ, սանաեթ։

Արհեստակիտաւած • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական) • արուեստաւիս յօրինեալ • նկարակերտաւէթ չինեցեալ • հարտարաւէթ քանդակեալ • գաձ, ուստալըգլը իշլէնմիշ • ուստալըգլը մինէաի օլան • ուստալըգլը կեօվէքսէ իլէ եափըլմըշ։

Արհեստահիւսեակ • ի, աւ • աց, օք • (ածական) • արհեստաւիս հիւսեալ • գաձ, ուստալըգ իլէ էօրիւլմիշ։

Արհեստաւէր • սիրի, աւ • աց, օք • (ածական) • սիրօղ արհեստի • հետեւօղ արհեստի • գաձ, զէնահաթճա մուգայէթ։

Արհեստաւոր • ի, աւ • աց, օք • (գ•յ) • արհեստագործ • արհեստագէտ • գաձ, զէնահաթքեար • ուստայ • դրս, փիշէվէր։

Արիւն • (ածական) • է բան յանդական և նշանա_կէ պետ • մեծ • գլխաւոր • գաձ, պեօյիւք • պաշ • բայց ոչ միայն ի գործ ածի, այլ յա_յլ ընդ այլսմ բառի • ՈՐ, արհէն եպիս_

զատս • աքացել • կիւցս ընկենուել • ֆած, այգ գալարբմագ • թիկնի վռնմագ։

Արձակիլ գնառագայթս • ‖ ձառագայթել • ձաճանչել • ֆած, շաւիղ եթիկք • չալմամագ։

Ձայն Արձակել • ‖ գոչել, աղաղակել • ֆած, չաղաղմագ • պաղաղմագ։

Արձակրաստ • ի, աւ • աց, օք • (ածական) • անձնաձրակ • ապերասան • խառեբաս • անզուսպ • ամեհի • ֆած, եռալորը գովերիլ միշ • պաշտպօշ • զապծարզ։

Արձակում • ‖ տես Արձակեմ։

Արձակուրդ • (գոյ) • արձակուիլ • ազատուիլ • ֆած, գովերիլ • գուբեթուլուշ • Նա, յուզալ կուսին • աւազուիլ • ֆած, կեօնտրիլ։

Արձան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) • քար կանգնեցեալ առ ի յիշատակ ուրուք • կամ ի ցուցանել զձանապարհ • և կամ ի նշան իրի իմիք • կոթող • ֆած, տիքիլի Թաշ։ Նա, պատկեր գրօշեալ ի քարէ, ի փայտէ, ի պղինձոյ, և կամ յայլ նիւթոյ • և կանգնեցեալ ուրուք • ֆած, Թաշտան • քէրեաստանին, պագրբտան եաւիրմիշ վե տիքիլիշ փոեթ։ Նա • արձանագիր • ֆած, քիւեթիւկ։ Նա • գիր հաստատուած • կամ մուրհակ, զոր հաստատեալ կինքին չաղագրս իրիք • ֆած, սէնէկա։

Արձանագրեմ • եցի • եա • եալ • (անդադարձ) • քանդակել չարձանի • փորագրել ի վիմի, կամ յայլ կարծր նիւթս • ֆած, Թաշ իւզրիմնէ եաղը եաղմագ։ Նա, ի գիր ար ձանացուցանել • անջնջելի դրոշմել • մանեագրել • ֆած, գաւմ եաղմագ։

Արձանագրութիւն • Թն, Թբ • Թեց • Թիք • (գոյ) • գիր փորագրեալ չարձանի • ֆած, Թաշ իւզերինէ գալեմ իրէ եաիրմիշը հա զա։ Նա, հաստատուն գիր յիշատակ • անջնջելի գիրք բանից և պատմուեց • մանեագրութիւն • ֆած, քիւեթիւկ։

Արձանակ • ‖ տես Արձան, և Արձանագիր։

Արձանական • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) • արձանագիր • հաստատուն գիրք պատմուեց և բանից • ֆած, քիւեթիւկ։

Արձանակառ . . . . . } (ածական)։

Արձանակառոյց • ի, իւ • ից, իւք • } կառուցանօղ զարձան • ֆած, տիքիլի Թաշ տուբաուբան • Նա, իբրև զարձան կառուցեալ • որպէս կոթող կանգնեալ • հաստատուն և անշարժելի կացեալ • ֆած, տիքիլի Թաշ կիսի տուբան • գաւմի տուբան։

Արձանակեմ • եցի • եա • եալ • (անդադարձ)։

արձանացուցանել • արձանագրել • պաճ, գավի եռալմագ • քիւթիւկէ գայա կ՚ենք։

Արձանանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ) • իբրև զարձան լինիլ • քարանալ • պաճ, տիքիւլի Թաշ կիսպի օլմագ • Թաշ քէսիլմէք։ Եա, իբրև զարձան կալ՚ի կանգուն • կանգնիլ • պաճ • տիքիւլի Թաշ կիսպի տուրմագ։ Եա, հաստատուն մնալ • անշարժ կալ • պաճ, գավի տուրմագ։

Արձանացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (ռնդող) • արձան կանգնել • կոթողել • պաճ • տիքիւլի Թաշ տուրտուրմագ։ Եա, ուղիղ կանգնեցուցանել • կանգուն կացուցանել • յառաջ մատուցանել • պաճ, տիքիւլ նէ տուրտուրմագ • էօնէ կ՚ենքիմքէ։ Եա, ամրացուցանել • հաստատել • զեռեզել • պաճ, գավիւէմքէ • էէռէշտիրմքէ։ Եա, հաստատուն գրել • անջնջելի դրոշմել • պաճ, գավի եռալմագ • քիւթիւկէ գայա կ՚ենքէ։

Արձանացուցիչ • ցուցչի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • կոթող կանգնեցուցանող • պաճ • տիքիւլի Թաշ տուրտուրան։ Եա, կանգուն կանգնեցուցիչ • ուղիղ կանգնեցուցիչ • զառաջեաւ քերող • պաճ, տիքինէ տուրտուրան • տօղ-ըու տուրտուրան • էօնէ կ՚ենքիչին։

Արձանաւոր • ի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • ունող զարձան • պաճ • տիքիւլի Թաշը օլան։ Եա, արձանացեալ • իբրև զարձան կանգնեալ • պաճ • տիքիւլի Թաշ կիսպի տուրան։

Արձանուհի • Թէ, Թի • Թէց • Թիք • Արձանուհին • ման, մամբ • մանց • մամբք • (գոյ) • արձանացուհին • կանգուն կալն • կայսրուհի Թէ • պաճ • տիքինէ տուրուշ • գավի տուրուշ։

Արձանուհակ • ի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • ունող զարձան • արձանաւոր • պաճ • տիքիւլի Թաշը օլան։

Արձեանք • կամ արձէնք • եղիից, իւք • (գոյ) • մանուածէն պատքաւոր գործի երկաթի • որ պիտի է գործին ձկնորսաց • պաճ, արիղնն։

Արծըլ • ձուլի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • ցանց • որ է գործի ըմբռնելոյ զձուկն • պաճ, ալ • Թոռ։

Արծիճ • արծճի, ով • ոց, ովք • (գոյ) • կապար • պաճ, գուրշուն։

Արմանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ) • Թմրիլ • անզգայանալ • պաճ, ուշքէցուցանել • քէչէլ քէսիլմէք։ Եա, ապշիլ • հիանալ • յիմարիլ • պաճ, շաշըղայ գալմագ։ Եա, տարտամիլ • վհհերոտիլ • հեղգալ • պաճ, կէվշէմէք • էչմալ էթմէք։

Արմատ • ոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • վերջք ծառոց կամ բուսոց • որք իբրև զհերս սփռեալ ընդ հողով անուանին զառնկա • պաճ, քէօք • դրա • պկիսկ։ Եա, սաղմն կոչին իրաց • պաճ, տիպ։ Եա, սկիզբն • պատճառ, յորմէ յառաջանայ ինն իբրև յարմատոյ • պաճ, ասըլ • Թէմէլ • պաշչանըզէ։

Արմատաբիւր • բրի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • բազդ զարմատս • որ փորէ զհող արմատոյ անկոց • որպիսի են խոզք, և նմանք • պաճ, քէօքիւ գազան։

Արմատագէտ • գիտի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • ունող զգիտութիւն արմատոյ • կամ որ յարմատոյ գիտէ զիրս • պաճ, քէօք իւլմինի պիլէն • եաիօտ՝ սաղմոն պիլէն։

Արմատախիլ • (ածՙ) • յարմատոյ խլող • յարմատոյ խլեալ • պաճ, քէօքիւնտէն քօփարան • քէօքիւնտէն գօփմուշ • դրա • պկիսկիչ։

Արմատախիլ առնել • ‖ արմատաբիլ խլել • յարմատոյ կորզել • պաճ, քէօքիւնտէն գօփարան • Եա, բնաջինջ առնել • խապատ կոբուսանել • պաճ, իզի Թօղու գայըպ էթմէք։

Արմատակեր • ի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • ուտող զարմատս անկոց • պաճ, քէօքիւնիւ եէչէն։

Արմատակոտոր • կարոյ • ով • ոց • ովք •

Արմատահատ • ի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) • յարմատոյ կտրող • յարմատոյ հատանող • պաճ, քէօքիւնտէն քէսէն։ Եա, յարմատոյ կտրեալ • յարմատոյ հատեալ • պաճ, քէօքիւնտէն քէսիլմիչ • դրա • պկիսկ՝ ֆիքէն։

Արմատանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ) • արձակել զարմատս ի խորս • պաճ, քէօք լէնմէք։

Արմատաջինջ • (ածՙ) • յարմատոյ ջնջեալ • արմատախիլ • պաճ, քէօքիւնտէն գօփարըլմըչ։

Արմատաւոր • րի, աւ • ացի, օք • (ածՙ) • զարմատս ունող • պաճ, քէօքիւնէ • դրա • պկիսկ՝ ֆէ։

Արմատաբեր • (ֆէֆէյ որֆէֆտն) • յարմատոյ արմատաբար • պաճ, քէօքտէն • քէօքիւ իլէ։

Արմատացուցանեմ • ցուցի • ացո՛ • անել • (ռնդող) • Թմրեցուցանել • անզգայ առնել • պաճ, ուշքէցուցանել • քէչէլէնտիրմքէ։ Եա, ապշեցուցանել • հիացուցանել • պաճ, շաշըրԹմագ • էչին պկիլին էթմէք։ Եա, տարտամեցուցանել • վհհերոտ առնել • հեղգացուցանել • պաճ, էչմալ էթմիրմքէ։

Արմատ • ոյ, ով • ոց, ովք • կամ աւ • ու •

ուց , ուք · (գոյ) : պատուղ արմաւենւոյ · որ արտադրի ողկուզօրէն · գաձ, հուբմայ · գոբս , խխրմա : եա , արմաւենի · գաձ, հուբմայ աղաձիր : եա , արմաւ կուչի Թռչուն մինչ , զոր այլով անուամբ փիւնիկ կոչեմք · գաձ, փիւնիքն գուշու · գոբս, գուգնիւս :

Արմաւ հնդկաց · ‖ է նիւթ մինչ բժշկան · գաձ, Թէմր հինտի · գոբս, սասպար :

Արմաւաստան · նի , աւ · աց , օք · (գոյ) : տեղի ուր գոն բազում արմաւենիք · գաձ, հուբմաղգ · գոբս , խխրխոման :

Արմաւավաճառ · ի , աւ · աց , օք · (գոյ) : վաճառող արմաւոյ · գաձ , հուբմայճր · գոբս , խխրմաՀիւրճրուշ :

Արմաւենի · նոյ , նեաւ · նեաց , նեօք · (գոյ) : ծառ արմաւոյ · գաձ , հուբմայ աղաձիր : եա , ձիւղ արմաւենւոյ · գաձ , հուբմայ տալիս :

Արմաւենուտ · (գոյ) : տեղի ուր գոն բազում արմաւենիք · գաձ , հուբմաղգ · գոբս , սիւխխոման :

Արմիան · նի , իս · իոյ , իւք · (գոյ) : է բառ յունական , և նշանակէ Թռչարան նաւու · առագաստ · գաձ , եէլքէն · մանիճանայ · գոբս , պատպան :

Արմն · արմին , արմամբ · արմանց , արմամբք · (գոյ) : յարմատոյ ի վեր ելեալ մասն ինչ կամ ծառոյ , որ հաւասար է հողոյ · բուն · կոճղ · գաձ, քեօքաճն եօքան օլան աղաձրն գալըն եէրի , քի Թօփրագ իլէ պէ բաղէր տիր · գոբս , Թատպէք : եա , սառրին մասն բնոյ ծառոյն , որ կայ ընդ հողով · արմատ · գաձ , քեօք · գոբս , էգնուճ :

առ Արմամբ խլել · ‖ յարմատոյ խլել · գաձ, քեօքիւնտէն գօփարմագ :

առ Արմին դնել · ‖ ի վերոյ արմատոյն ի նեղբոյ բնոյն դնել · գաձ, քեօքլուն իւ_ղերինէ գօմագ :

Արմուկն մեան · } ամբ · անց , ամբք ·
Արմնկին մեկան · } (գոյ) : տեղին կամ յօդուածն որ է ի խառն բազկին · յորմէ մինչև ի ծայրն միջոց մասին, է չորրորդ մասն երկայնութե հասակի մարդոյն · գաձ, տիրսէկ · գոբս , ազէն · ուղ , միւքիէգ :

Արմնաժողով · վի , աւ · աց , օք · (գծ) : զրմնիա ժողովոյ · գաձ, զահրէ տեվէրիլէն :

Արմնիք · տեաց , եօք · (գոյ) : հասուղէն որ տուղք երկրի , որպիսի է ցորեան , գարի , սիսեռն , և այլք · գաձ , մահսուլ · զահրէ · գոբս , սիթէնճ :

Արշալոյս · լուսոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) : այն պահն առաւօտու , յորում սկսանի երևիլ նշմարանք լուսոյ արեգական · արեւ գալ · գաձ, չին սապահ · աղարաճագ վագրԹ · գոբս , տիւմիկիւրկ · ուդ , սուպհի հվվէլ :

Արշակունի · նւոյ , նեաւ , նեաց , նեօք · (գոյ) : սերեալք յարշակայ պարԹեւէ · գաձ , արշակաան ռօզան · արշակուան իլէրի կէլէն ռօյ :

Արշաւակի · (իաֆիյ ոբռէֆան) : արշաւելով · վազելով · սրընԹացաբար · գաձ, գօշարագ :

Արշաւահանդէս · դիսի , իւ · իոյ , իւք · (գծ) : փոխադրեալ արշաւօղ · արշաւօղի հանդիսի · գաձ , եարըշ լըշան գօշան :

Արշաւան · } ի , աւ · ից , օք · (գոյ) : ար_
Արշաւանակ · } շաւուն · վերավազումն · յարձակումն · գաձ, եօրիւլիւշ · պէռ , փուլէ :

Արշաւանակից · կցի , աւ · ից , օք · (գծ) : ի միասին արշաւօղ · զուգընԹաց · գաձ, պիրլիքտէ գօշան :

Արշաւանի · ‖ տես Արշաւակի :

Արշաւասուր · սուրի , աւ · ից , օք · (գծ) : արշաւասոր · արշաւամբ սորօղ · արշաւելով ի վերոյ հասանօղ · արշաւանօք յարձակօղ · գաձ , քէսկին գօշան · գօշարագ իւստէ կէլէն :

Արշաւեմ · եցի · եա · ել · (չԹղոյ) : վազս առնել · վազել · ընԹանալ · գաձ, գօշմագ : եա , դիմել · յարձակիլ · գաձ, սալմաճլիբա կիԹմէք · սիւրսալ էԹմէք · գոբս , Թէքլիյտէն :

Արշի · (գծ) : է բառ յունական , զոր և կոչեմք աքթի , կամ ալք · և նշանակէ պետ · վեհ · աւագ · մեծ · գաձ , պաշ · պեօյիւք : Եւ այս մանաւանդ ընդ այլոց անուանց վարի · որպէս տեսցի ի տուրն :

Արշի սարկաւագ · ‖ աւագ սարկաւագ :

Արշի եպիսկոպոս · ‖ ալք եպիսկոպոս :

Արշիմանդրիտ · ‖ մեծ վանահայր :

Արտյր · արուբի , իւ · իոյ , իւք · (գոյ) : ոսկեպղինձ · պղինձ ծխաւել · գաձ, փիրինճ · գոբս , չէպկէ :

Արու · ուի , աւ · ից , օք · (գոյ) : արձ կեներդանի · որպ նեբցկանն կոչի էգ · գաձ , էրքէկ · գոբս , նէր :

Արուագէտ · գիտի , աւ · ից , օք · (գոյ) : առնօղ ընդ արուի դաշտաշրաւԹիւն · որ է անօրինութե մեծ · գաձ, գաւլամպարայ :

Արուագիտութիւն · Թեան , Թեաց · Թեամբ · (գոյ) արուագէտ գոլն · արուագիտական շաշտրուէ · մանկատուփուէ · գաձ, գաւլամպարալըգ

Արեւախեզդ • (ած) ։ խեզդօղ արեւայ • հեղ. ձեռացնօղ զարեւ մանկունս • պած, էլքեկ չօմուգլարը պօղան ։

Արեւական • ներ, աւ • այ, օք • (ած) ։ արեւկան • պլրականեր • պած, էլքեկիկ միւեմալիգ ։

Արեւամոլ • ‖ տես Արեւագէտ ։

Արեւային • (գոյ) ։ արեւքայի • պած, առաւղ ։

Արեւանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոյ) ։ արեւ լինել • պած, էլքեկկէնմէք • Նա, արիւանալ • քաշանալ • պած, խլխալէնմէք ։

Արեւապիղծ • ‖ տես Արեւագէտ ։

Արեւարձային • ‖ տես Արեւարձանեայ ։

Արեւարձան • ի, աւ • այ, օք • (գոյ) ։ արձան արեւային • պաակիր արեւ մարդոյ • պած, տէքիւլի ծառ էլքեկ առամ քիւվէթիւնէ • էլքեկ առամ սուրէթիւնէ փոխ ։ Նա, արեւարձան կոչի սահման իրիք տեղւոյ հանդերձ ամ բնակչօք և բնակարանօք • և ըստ այմ արեւարձանք ասին մայրաքաղաքաց՝ առ հասարակ ամ քաղաքք • գիւղաքաղաքք • աւանք • ագարակք • արուարձք, այգեստանեայք, և այլ ամ տեղիք և բնակուիք անկեալք ընդ նոքօք • որք ի սուրբ գիրս երբեմն անուանին դատեցք • ըստուգ իբրև ընդ մարդս պարունակին ընդ մայրս քաղաքօք • պած, էլլիկ • վարըշ ։

Արեւարձանեայ • (ած) ։ բնակիչ արեւարձանաց • պած, էլլիկկէ սաքին օլան • վարըշտա օճուբան ։

Արեւարձանեայք • եայց • եօք • (գոյ) ։ արեւարձանք • պած, էլլիկ ։

Արեւգ • ի, աւ • այ, օք • (ած) ։ սեւն • ունայն • անպտուղ • պած, պօշ • մահսուլսուզ ։

Արեւեաս • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ արեւհեաս, կամ ձարտարուեստ • պած, զէնահաճ • ուստալըգ • պրո՛ւ • փխլշէ • պրդ • սանաճ ։ Նա, հնարք • խորագիտուէ • խաբէուէ • դաւ • պած, ուսուլ • ֆէնո • ալ ։ Նա, հանգամանք • կերպ • օրինակ • եղանակ • պած, ֆարզ • եօլ եօլագ ։ Նա, նորանշան գործք • գանձելիք • հրաշալի արուեստ • պած, միւզէհիւաճ ։

Արեւեստաբան • նի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ արեւեստիւ խօսօղ • ձարտարապան • պած, տէքսէդ • սեօզ ուստասը ։ Նա, արեւեստիւ խօսելցեալ • պած, ուստալըգ լըկ սեօյլէնմիշ ։

Արեւեստաբանեմ • եցի • եա • եալ • (չէզոյ) ։ ձարտարուեստիւ խօսիլ • պած, ուստալըգլը սեօյլէմէք ։

Արեւեստաբանութիւն • թեան, թեաց • թեանց, թեամբ • (գոյ) ։ ձարտար ասացուած • պած, ուսուալըգլը սեօզ ։

Արեւեստագէտ • գիտի, աւ • ացդ, օք • (ած) ։ գիտօղ արուեստի իրիք • հնարօղ արհեստի • ձարտար • արհեստաւոր • պած, զէնահաճեցեր • ուսուալ • պրո՛ւ • կշնուխտուշի ։

Արեւեստագիտութիւն • թեան, թեաց • թեանց, թեամբ • (գոյ) ։ արուեստագէտ գոլն • արուեստասէրութիւն • պած, ուստալըգ ։

Արեւեստագիր • գրի, աւ • ացդ, օք • (ած) ։ արուեստիւ գրեալ • պած, ուստալըգլը եազըլըշ ։ Նա, արուեստիւ գրօղ • պած, ուստալըգլը եազան ։

Արեւեստագիւտ • ի, իւ • իդ, իւք • (ած) ։ գտանօղ արուեստի • արուեստահնար • պած, զէնահաճ պուլան ։

Արեւեստախառն • (ած) ։ խառնեալ ընդ արուեստի • կիզ ընդ հնարիւ • արուեստասկան • պած, ուստալըգլը ։

Արեւեստասիսա • ‖ տես Արեւեստաբան ։

Արեւեստասխօսեմ • ‖ տես Արեւեստաբանեմ

Արեւեստասխօսել • ‖ տես Արեւեստաբանել

Արեւեստական • ի, աւ • ացդ, օք • (ած) ։ այն ամ որ վերաբերի առ արհեստ • պած, զէնահաճայ միւեմալիք ։ Նա, հնարագիտական • խորագիտական • պած, ուստալըգլը ։ Նա, արուեստաւոր • արուեստագէտ • պած, ուստալ ։ Իսկ մերթ գոյականանայէս վարեալ՝ նշանակէ արուեստասրութիւն • ձարտարութիւն • պած, ուստալըգ ։ Նա, արուեստաւոր երգօղ • պած, ուստայ խաղէնէ ։ Նա, արուեստաւոր երգ • պած, ուստալըգլը մագամ ։

Արեւեստակեմ • եցի • եա • եալ • (չէզոյ) ։ արուեստիւ շինել • զարուեստ ի կիր արկանել • ձարտարել • պած, զէնահաճլը եամի մագ • ուստալըգ գուլլանմագ ։

Արեւեստակիւղ • կցի • աւ • ացդ, օք • (գոյ) ։ կցորդ արուեստի ուրուք • ի կիր առօղ ըստ այլոցմ զնոյն արուեստ • պած, զէնահաճտաշ ։

Արեւեստայարմար • ի, իւ • իդ, իւք • (ած) ։ արուեստիւ յարմարեցեալ • ձարտարութիւնք շինեալ • քաշարուեստ • պած, ուստալըգլը ուչտուբուլմուշ ։

Արեւեստանոց • ի • աւ • ացդ, օք • (գոյ) ։ տեղի գործելոյ զարուեստ • պած, սիւքեան • քեարխանէ ։

Արեւեստաշէն • (ած) ։ արուեստիւ շինեալ • պած, ուստալըգլը եափըլմըշ ։

Աբուեստաբեւս • ի, աւ. ացի, ք• (գոյ)։ պետ և գլուխ արուեստաւորաց • վերակացու արհեստագործից • ա՛ն, իշխապաշտ• հշխիգլուխ։ Եա, արուեստագործ • ա՛ն, ուսուցի։

Աբուեստաստէր • սիրի, աւ. ացի, ք• (ա՛ծ)։ սիրօղ արհեստի • պարապօղ յարհեստս ինչ• արուեստիւ աշխատասիրօղ • ա՛ն, զհնարհաճ սեվէնն • համարաճ ուսուցի։ Եա, ճարտարեւ սիրօղ • ա՛ն, ֆիլեուպազ։

Աբուեստասիրեմ• եցի• եա՛• ել• (ներքինդ)։ արուեստիւ յօրինել• սիրով աշխատիլ• ճարտարել• ա՛ն, ուսուալըգլը• եաֆիմագ• էօվէնհիք։

Աբուեստասիրութի՛ւն • թե՛, թիւ• թե՛ց, թի՛ք• (գոյ)։ սէր և փոյթ արուեստի• ա՛ն, զհնարհաճ մուհապէթի՛ւ• Եա, սիրէլն զճարտարութի՛ւն • ա՛ն, ֆիլեուպազլըգ։

Աբուեստաւոր • ի, աւ. ացի, ք• (գոյ)։ ունօղ զարուեստս• հմուտ արուեստի• արուեստագէտ• ձեռագէտ• ա՛ն, ուսուցի։ Իսկ մերի ածականապէս վարեալ՝ նշանակէ արուեստիւ յօրինել• ճարտարութի՛ւ կազմել• ճարտար• ա՛ն, ուսուցի իշի• ուսուագ։

Աբուեստաւորեմ• եցի• եա՛• ել• (ներքինդ)։ արուեստագործել• ճարտար արուեստիւ կազմել• ա՛ն, ուսուալըգլը եափմագ։ Եա, հնարել• ճարտարութի՛ւ ի լոյս ընծայել• ա՛ն, իձաս էթմի՛ք• մէյտանա չըգարմագ։

Աբուեստաւորութի՛ւն • թե՛, թիւ• թե՛ց, թի՛ք• (գոյ)։ արուեստագիտութի՛ւն• ճարտարութի՛ւն• ա՛ն, ուսուալըգ։

Աբուեստաւո՛ւ • ‖ տե՛ս Աբուեստաւորեմ։

Աբուէգ • ի, իւ• ից, իւք• (գոյ)։ մարդ յորում երևին նշանք արտաքին և իգական • ա՛ն, քաւուծօլայ • դ՛ր, նէրմանէ • ա՛րդ, խնդասց։

Աբուխի՛ • թե՛, թիւ• թե՛ց, թի՛ք• (գոյ)։ արտաքուստ• արիւնի• քաջութի՛ւն• նահատակութի՛ւն• ա՛ն, իչիութիւք, մէրուիք։ Եա, զօրութի՛ւ• ազդեցութի՛ւ• աղնուութի՛ւն• պատուականութի՛ւն• գերազանցութի՛ւ• ա՛ն, գուվէթ• հասիլեթ• էյլիք։ Եա, արուի սերման• արական գի՛նի• հիւթ սերման առն• զօրութի՛ւ արուի• ա՛ն, նէվնս։

Աբուր • ի, աւ. ացի, ք• (ա՛ծ)։ քաղ• զօրեղ• հզօր• արի• ա՛ն, իչիս• մէրա։

Աբուրագին • գունի, իւ• ից, իւք• (ա՛ծ)։ արիագին• քաջագին• զօրեզագին• ա՛ն, զայիթ մէրա։

Աբուորական • ի, աւ. ացի, ք• (ա՛ծ)։ արիական• զօրեզական• ա՛ն, իչիուէ մէրթալիք։

Աբուորութի՛ւն • ‖ տե՛ս Աբուեստաւորութի՛ւն։

Աբուսեակ • սեկի՛, աւ. (գոյ)։ է մին յեօթանից մոլորակաց • սա յօրժամ յառաջէ ծագմամբ քան զարեգակն՝ կոչի լուսաբեր • իսկ յօրժամ երևի զինի մտանելոյ արեգական, կոչի գիշերաբար• և է պայծառ ոսկեգոյն և ճաճանչաւէտ• ունի զդոյն ոսկեպղնձոյ • ա՛ն, սատահ երլըրլը• պ՛ր, նահիյա • ա՛րդ, զնուհրէ։

Աբջ • ջի• ոց, ովք• կամ ու, ու• ուց, ուք• (գոյ)։ է գազան ինչ յալեձանգամ, անհեթեթ մարմնով և զօրաւոր ուժով• թաթք իւր են ձեռք իբրև մարդկային, բայց ուժով սաստիկ • ցնցէ զլեծամեծ ծառս• ընկենու զքար ի հեռաւորս• զոմե՛ղն ուր դիտէ՝ հարկանէ• ծնանի կօրիւնս կծկեալս և աննիւթեալս անդամեք, և իբրև անկեղծս • և յաճախս լինգանեալ լուծանէ զնոսա և կերպարանէ։ Ի ձմեռան դատարկէ զօրովքն իւր յամ ապաւաց և հիւթոյ՝ լմնկելով զնուր ինչ• և յոյնմանէ որովքն ներ կցի ընդ մէջն, և ամ ալիքն ցամաքին• և գնացեալ յօրջ իւր ննջէ ընդ ժամանակս ձիգս իբրև անզգայ։ Ոտ՛ք զմիս, զպտուղս, զունդս, զբամասս և առաւել քան զամ սիրէ ըզմեղր • ա՛ն, այլ• դ՛ր, խըրս• ա՛րդ, տիւապ։ Եա, է անուն երկուց կենդանակերպից զեռնէլոց զհիւսիսային բեւեռաւն• զորոց առացես ի բառն Այլ։

Արջային • այնոյ, ով• ոց, ովք• (ա՛ծ)։ այն ամ որ վերաբերի յարջն• ա՛ն, այնիկ միութիւք։ Եա, արջային կոչի շրջանակ ինչ պարբերեալ զհիւսիսային բեւեռաւ՝ յաղագս մերձաւոր լինելոյ արջ համաստեղութեանն • և ամին ընդդէմ՝ հակարջային կոչի շրջանակն պարուրեալ զհարաւային բեւեռաւ • լուսորեամ հակակիպ է հիւսիսայնոյ շրջանակին։

Արջասան • ի, իւ• ից, իւք• (գոյ)։ պահպան արջոյ• ա՛ն, այլ՝նը• դ՛ր, խըրսպազ։ Եա, է անուն համաստեղութե՛ւն իրիք, որ զեռնէալ կոչ հասու մեծի արջեան։

Արջառ • ջի• ով• ոց, ովք• (գոյ)։ մեծ հօրթ արու, կամ նորահաս եզն որ տակաւին ոչ է լծեցեալ• ա՛ն, թօսուն։ Իսկ մերթ նշանակէ ո՛ւ իցէ եզն• ա՛ն, եզբի՛ւզ։

Արջառամոթի • ի, իւ• ից, իւք• (գոյ)։

մորթ արջառոյ • մաշկ եզին • պահ, կեօն։

Արջառաջիլ • ջլի, իւ • ոց, օք • (գոյ)։ գործի գանելոյ զպատժապարտս՝ շինեալ ի ջլէ պսակաձեւ կապարտաց եզին • պահ, զըտպահ • տես և բառն Ջգլտա։

Արջասպ • ի, իւ • ից, իւք • կամ ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ է նիւթ ինչ երկրի իբրև զաւազիկ և զպաղպեղ • որոյ են երկու տեսակ • միոյն հանքային, իսկ միւսն արհեստական։ Ի գործ ածի ի սեաւ ներկս և ի նիւթ մեղանիի • մանաւանդ ի դեղերայս • Եւ կոչեցեալ արջասպ՝ իբր թէ սեաներկ • զի արջն նշանակէ սեաւ • ուստի և կոչի սեաղէզ • պահ, զաձի գըլպըզ • գաւա պոյա • պաբս, բէչկէզ։

Արջասպ արուեստական • ‖ է քարացեալ ջուր ծծմբախառն պղտեալ պղինձոյ • պահ, կեօզ Թաչը։

Արջասպային • պինոյ, ով • ոց • ովք • (ածական)։ պէս մի՝ որ վէրքերի յարջասպն • կամ որ արջասպով լինի • պահ, զաձի գըլպըզլը միւԹաղիք։

Արջասպուտ • (ածական)։ արջասպոտ • ունօղ զարջասպ • պահ, զաձի գըլպըզլը • գաւա պոյալը։ Իսկ մերթ գոյականապես վարեալ՝ նը շանակէ գրուն արջասպոյ • պսակեալ զանձին յորմէ ելանէ յաձախութիւն արջասպն • պահ, զաձի գըպըզլ մաուհի։

Արջեզուտ • զուտ • աւ • ից, օք • (գոյ)։ է սեաւակ ինչ չար և վայրենի մեզուտ • որ եռապատիկ մեծ լինի քան զընտանի մեզուս • պահ • այլ առ բոլոր։

Արջն • ջնի, ամբ • անց • ամբք • (ածական)։ լատին Թառխ • սեաւ • պահ • սլաշ • գարաձա։

Արջնազգեաս • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ ունօղ զսեաւ զգեստս • զգեցօղ զսեաւ հանդերձ • պահ • գառա կիլչէն։

Արջնազգեստ • ու, ու • ուց • օք • (գոյ)։ սեաւ զգեստս • Թխագոյն հանդերձ • պահ, սլաշ ուռուպա։

Արջնաթոյր • (ածական)։ ունօղ զսեաւ գոյն • Թխագոյն • պահ • սլաշ ըրէնկլի։

Արջնանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոք)։ լսթանալ • Թխանալ • սեանալ • պահ, սլաշլանմագ։

Արջնաուեա • ի, իւ • իւ, իւք • } (ածական)։
Արջնաուեական • ի, աւ • ից, օք • }
սեաուեակ լսթագոյն • Թխագոյն • պահ, սլաշ ըրէնկլի օլան։

Արջնացուցանեմ • ցուցի • ացո • ել • (անցոյց)։

լսթացուցանել • Թխացուցանել • սեացուցանել • պահ • սլաշլաթմագ։

Արջնագեղ • ի, իւ • իւ, իւք • (գոյ)։ է սեաւ ունդ ինչ որ ուտի • արկանելով ի վերայ խմորոյ հացի ի ժամու եփման • որ և ասի սև սոխիկ • նաև սեաուկընդիկ • պահ, չեօրեկ օթաս • պաբս • քիւրլինճ • պրդ • հապպէ • Թիւս սէվտա։

Արջնորս • ի, իւ • իւ, իւք • (գոյ)։ զարջնորսացօղ • որսորդ արջոյ • պահ • այըճը։

Արսեն • անոյ, ով • ոց • ովք • (գոյ)։ է Թռչուն ինչ • որով նշանակի արագիլ կամ բազէ • պահ • լէյլէկ • եախսա՝ տօղան։

Արտ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ անդ, որ է հարթ երկիր, ուր սերմանի ցորեան կամ այլ ընդեղէն • պահ, Թառլայ • պաբս, սէսարէ։ իսկ մերթ նշանակէ արտաքս, բայց ոչ միայնակ վարի, այլ բարդութիւն ընդ այլոց բառից • պահ • տըշարը։

Արտաբերեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ արտաքս բերել • արտաքս հանել • պահ, տըշարը չըգարմագ • պաբս • պիլդուռմեք, աէն։ Եա, արտաքս հանել ի բերանոյ • խօսիլ • պահ, աղըզտան տըշարը չըգարմագ • սեղլէմէք։

Արտաբերութիւն • Թեան, Թեաց • Թեաց • Թեամբ • (գոյ)։ արտաքս բերուիլն • պահ, տըշարը չըգարըլը։ Եա, արտաքս հանելն ի բերանոյ • բարբառուիլն • պահ, սեղլէյիշ։

Արտագծեալ • ծելոյ • ով • ոց • ովք • (ածական)։ արտաքուստ գրեցեալ • յերկոս իրին գրեցեալ • պահ, տրշարտան եազըլմըշը • իւսուիլ եազըլմըշը։

Արտագոչեմ • եցի • եա • ել • (չէզոք)։ բացագանչել • բողբել • ազաղակել • պահ, չաղըրմագ • ֆիրեաու էճմէք։

Արտագործեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ գործել • առնել • կատարել • պահ, էյլէմէք։

Արտագունիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք)։ այլագունիլ • փոխել զգոյն • պահ, բէնկլինի տէյիշմէք։

Արտադառեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ դառել զերկ խմէքն • որ չէ ի նեղքս ի մէջ • դառել զարտաքինան • արտաքուստ դառել • պահ, պիլդուրն տըշարը օլանըն չերահաթըննը քեամէք։ Եա, բացատրել • պահ, պէլլեթմէք։

գոյն Արտադառօղ աչաց • ‖ սպիտակ գոյն • պահ, պէյազ։

Արտադառեմ • Թեր, Թեր • Թեց, Թերք •

(գոյ) : արտաքուստ դառնալ • դառնալը զարտաքինանալ • գած, արշաւելուած հեծեալ քէսիլ : եա , անյարմար զրոյց • անկարգ խօսք • շաղախապատում • գած, պէտ սեռ • լաչի :

Արտայիլ • գլխ , աբ • ագ , գք • (ածք) : արտաքս դնուիլ • արտադրուիլ • գած , արշաւելը գոյան • իւրեան կէթիրէն : եա , արտաքս եղեալ • արտադրեալ • գած , արշաւելը գօնուան • իւրեան կէնէն :

Արտադրեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) : արտաքս դնել • յառաջ բերել • հանել • հնարել • գած , արշաւելը շաղախմագ • մէյտանա կէթիրմէք • իշատ էթմէք : եա , շինել • կազմել • յօրինել • շարադրել • ի լոյս ածել • գած , եաթմագ • սիւրմէք • թէկնիֆ էթմէք : եա , պատաքերել • ծնանիլ • գած , մէյվէ վէրմէք • սօղանմագ :

Արտադրեմ՝ թե , թը • թեց , թիք • (գոյ) : արտաքս դնուիլ • յառաջ բերուիլ • ի լոյս ընծայուիլ • յօրինուիլ • գած , արշաւելը չը գարմագ • մէյտանա կէթիրմէք • եափմագ : եա , պատաքերուիլ • ծնունդ • գած , մէյվէ վէրմէքլիք • սօղանը :

Արտաղեղեամ • զեղի • զեղեա • զեղեալ • (ներգործ) : արտաքս հեղուլ • ի դուրս թափիլ • գած , արշաւելը սեռքմէք :

Արտաղեղեալ • մանի , մամիք • մանից , մամիք • (գոյ) : արտաքս զեղուած • գած , արշաւելը սեռքիսէ :

Արտաթոր • ի , իւ • ից , իւք • (ածք) : արտաքս թորուիլ • արտաքս ծորիլ • գած , արշաւելը սիւզիւլմիւշ • արշաւելը ագրան , եա , արտաքս թորօղ • գած , արշաւելը սիւզիչն • արշաւելը ագրտան :

Արտաթորեմ՝ եցի • եա • եալ՝ (ներգործ) : արտաքս թորել • արտաքս ծորել • գած , արշաւելը սիւզմիք • արշաւելը ագրթմագ :

Արտալած • ի , իւ • ից , իւք • (ածք) : արտաքս հալած • ի հեռաւոր տեղիս հալածեալ • վանեալ • արտաքսեալ • անարգ • արհամարհ • գած , սիւրկիւն օլմուշ • գօլմուշ • պէնամ՝

Արտալածեմ՝ եցի • եա • եալ՝ (ներգործ) : հալածել • վանել • վռնել • արտաքսել • գած , սիւրմէք • գօվմագ • արշաւելը էթմէք :

Արտախոցը • խուբի , աւ • ագ , գք } (գոյ) :
Արտախուրակ • ի , աւ • ագ , գք } արտաքին խոյր • որով նշանակին համ գըլխոցի , զոր դնեն ի գլուխ ի վերոյ գըլխակի • գած , ՛ինս իւսախնէ պաշայ

կիսիլէն նէմնէ • պաշլըգ :

Արտախուրակ ժամարարի • || տաղաւարտ :

Արտախուրակ պարսից • || մինոտիլ :

Արտախուրակ տաճկաց • || գաւուգ :

Արտախուրակ հայոց և հռոմոց • || գալփագ :

Արտախուրակ փառանկաց • || փէղղոր , այս ինքն շափկայ :

Արտախուրակ տղաւանից , այսինքն արնաւվռւտից • || պատաճայ :

Արտախուրակ հրէից • || գամփղոյ :

Արտախուրակ կանանց • || Թառափօշ :

Արտախուրակ Թագէուացագործ • || քիւլեահ :

Արտախուրեմ՝ եցի • եա • եալ • (ներգործ) : ծածկել զգլուխն արտախուրակաւ • խոյր ի գլուխ դնել • պատկել • գած , պաշըլ էօրթմէք • պաշա Թամագ :

Արտածք • ծից , իւք • (գոյ) : արտաքս ածելք ի պատճառէ • արտրածք • գած , մանըլիգ :

Արտակոյ • ի , իւ • ից , իւք • (ածք) : այն որ արտաքս կայ • արտաքս հանեալ • գած , արշաւելքի • արշաւրատա օլան :

Արտակոյանամ՝ ացայ • ացիր • անալ • (չէզոք) : արտաքս դնիլ • արտաքոյ պատճառին կայանալ • գած , արշաւրատա օլմագ :

Արտակացեալ • ցեալ , ոյ • ոց • ոլք • (ածք) : արտաքս կացեալ • հեռի կացեալ • գած , արշաւրատա տուրան • ուզագ տուրան :

Արտահալած • (ածք) : արտաքս հալածել • վանեալ • գած , սիւրըլմիւշ • գօվըլմիւշ :

Արտահալածեմ՝ եցի • եա • եալ • (ներգործ) : արտաքս հալածել • ի բաց վանել • արտաքսահման առնել • գած , արշաւրը գօվմագ • սիւրկիւն էթմէք :

Արտահանեմ՝ եցի • եա • եալ՝ (ներգործ) : արտաքս հանել • գած , արշաւրը չըգարմագ :

Արտահերքեմ՝ եցի • եա • եալ • (ներգործ) : արտաքս հերքել • ի բաց վանել • ի բաց ձգել • գած , արշաւրը գօվմագ :

Արտաձգեմ՝ եցի • եա • եալ • (ներգործ) : ի բաց ձգել • արտաքս վանել • գած , արշաւրը պըրագմագ :

Արտամառ • (ածք) : արտայայտօղ • բացատրօղ • մեկնաբան • գած , պէյան էտիճի • մանա վէրիճի • եա , արտայայտեալ • բացայայտ • մեկին • յայտնի • գած , էշկէարէ • պէյան :

Արտամառեմ՝ եցի • եա • եալ • (ներգործ) : ճառելով արտաքս հանել զբան • յայտնապէս ասել • հռչակել • գած , էշկէարէ սեօյլէմէք • չաղ էթմէք :

Արտամառեմ՝ թե , թը • թեց , թիք •

(գոյ)։ բացայայտութիւն. վիպասանութիւն. յայտնի պատմութիւն. գծ, պէտք եղիշ. հիւթեայթ

Արտամերժեմ. ‖ տես Արտահերքեմ։

Արտամխեմ. ‖ տես Հակամխեմ։

Արտայայտ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ բացայայտ. յայտ յանդիման. բացերևակ. գծ, հշկեաբէ։

Արտայայտեմ. եցի. եա. ել. (ՀէրԳործ)։ բացայայտել. յայտնել. պարզաբանել. գծ, հշկեարկել չըզարմագ։

Արտաշէկ. շեկի, աւ. ից, զք. (ած)։ հրացեալ. հրով ջեռուցեալ. հրով կարմրացեալ. գծ, ահեղ քեսիլմիշ. գլով գլըմըզը օլմագ։

Արտաշնկագին. գունի, իւ. ից, իւք. (ած)։ սաստիկ հրացեալ. առաւել կարմրացեալ. գծ, զայնեի գլըմըշ. փեք գլըզայմըշ։

Արտաշնկանամ. ացայ. ացիր. անալ. (ՀէշԳոյ)։ արտաշէկ լինիլ. հրանալ. կարմրանալ ՀԷը մաբ հրոյ. գծ, ահեղ քեսիլմիշ. ահեղ տէն գլուխ գլըմըզը օլմագ։

Արտաշնչացեալ. ցեալ, ով. ից, ովք. (ած)։ անշնչացեալ. պակասեալ ի կենդանական շնչից. նուաղեալ. մեռեալ. գծ, նէֆեսի քեսիլմիշ. պայըլմըշ. հօլմիւշ։

Արտաշնչեմ. եցի. եա. ել. (ՀէշԳոյ)։ անշնչա նալ. պակասիլ ի շնչից. նուաղիլ. մեռա նիլ. գծ, նէֆեսի քեսիլմէք. պայըլմագ. հօլմէք։

Արտասովորական. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ եղեալ արտաքոյ պղտոցային. արտուղի. գծ, եօլնան տըշարը. էյրի։

Արտառոց. ի, իւ. ից, զք. (ած)։ արտաքս առեալ ի հասարակ կարգէ. անսովոր. որոշ. մանաւանդ. գծ, տաէհմէն տը շարը. պաշնայ։

Արտասահման. ի, աւ. ից, զք. (ած)։ արտաքս քան զսահման քաղաքին հանեալ. աքսորեալ. գծ, էէրինէն չագըրը. սիւրը կիւն օլմագ։

Արտասահմանեմ. եցի. եա. ել. (ՀէրԳործ)։ ի սահմանէ քաղաքին հանել. ի բաց վռնել. աքսորել. գծ, տըշարը չըգարմագ. սիւրկիւն էմմէք։

Արտասանեմ. եցի. եա. ել. (ՀէրԳործ)։ բերանով ասել. խօսիլ. ձառել. շարադրել. գծ, թագրիր էմմէք. սեօյլէմէք. թարիֆ էմմէք։

Արտասանութիւն. թեան, թեաւ. թեաց, թեամբ. (գոյ)։ բանախօսութիւն. ձառ. շարադրութիւն. գծ, թագրիր. սեօզ. քէլեամ։

Արտասեմ. ‖ տես Արտասանեմ։

Արտասեռաբեր. ի, իւ. ից, աւ. աց, ագ. (ած)։ յարտասուս շարժօղ. զարտասուս պատճառօղ. լացուցանօղ. գծ, կէօզ եաշը կէթիրէն. ալլատան։

Արտասուաբուղխ. (ած)։ բղխօղ արտասուաց. արտասուաթոր. գծ, կէօզ եաշը տեօքէն։

Արտասուագին. (ած)։ արտասուալից. գծ, կէօզ եաշը իլէ տօլկուն։

Արտասուագոյշ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արտասուօք գոչօղ. արտասուօք ալաղա կօղ. գծ, կէօզ եաշը իլէ ֆիրեաա էմմէք։

Արտասուաթոր. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ զարտասուս հեղօղ. լացօղ. գծ, կէօզ եաշը տեօքէն. ալլայան։

Արտասուալից. } (ած)։ լցեալ արտասու
Արտասուալից. } ուօք. գծ, կէօզ եաշը իլէ տօլկուն։

Արտասուախառն. (ած)։ արտասուօք խառնեալ. գծ, կէօզ եաշը իլէ գառըշըմըշ։

Արտասուածին. ‖ տես Արտօրածին։

Արտասուակեր. (ած)։ կամէեցս. ցանօղ զարտասուս. արտասուաթոր. գծ, կէօզ եաշը տեօքեաէ։

Արտասուակկոյդ. ի, աւ. ից, զք. (ած)։ կկոյդ արտասուղի ունէք. արտասուակից. ցաւակից. գծ, պիրլիքտէ ալլայան։

Արտասուահեղ. ի, աւ. ից, զք. (ած)։ զարտասուս հեղօղ. գծ, կէօզ եաշը տեօքէն. գըրս. հշքտար։

Արտասուալեղ. ց. (ած)։ արտասուալից. աբտօսրալի. գծ, կէօզ եաշը իլէ տօլկուն։

Արտասուեմ. եցի. եա. ել. (ՀէշԳոյ)։ զարտասուս թօրել յաչաց. լալ. ողբալ. գծ, կէօզ եաշը տեօքիէք. ալլամագ. գըրս. խէրչկիյէն։

Արտասուելի. լուց, լեաւ. լեաց, լեօք. (ած)։ արտասուաց արժանի. գծ, ալլամաղա լըյըգ։

Արտասուեղ. ի, աւ. ից, զք. (ած)։ սաստիկ արտասուօղ. յոյժ լացօղ. գծ, չօգ կէօզ եաշը տեօքէն։

Արտասուք. սուաց, սուօք. (գոյ)։ արտօսր. գծ, կէօզ եաշը. գըրս, ասլէյան։

ՅԱրտասուս հարկանիլ. } զարտասուս թա
ՅԱրտասուս լուծանիլ. } րել. լալ. գծ, կէօզ եաշը տեօքիէք. ալլամագ։

Արտավար. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ)։ վարօղ

զպար ։ մշակ ։ գործ, էքզիստէնս ։ էնէրկիա ։ Նա ։ վարեակ արտ ։ գործ ։ Թատրոն ։

Արտաուռնի ։ ղէոյ ։ ղէաւ ։ ղէայ ։ ղէօք ։ (ԾԾ) ։ անտուղի ։ անդէպ ։ անպատշաճ ։ անվայելուչ ։ գործ, մինասխոլԹօնղ ։ պէԹ ։

Արտատուեալ ։ տուելոյ ։ ովՔ ։ ոց ։ ովք ։ (ԾԾ) ։ արտաքս տուեալ ։ գործ, տըշտարը վերկվիշ ։ Նա ։ արտաբերեալ ։ գործ ։ սեռյէնվիշ ։

Արտափայլեմ ։ էցի ։ էաւ ։ էլ ։ (ՆէրգործԾ) ։ զձառագայԹս իւր արտաքս ցայտել ։ գործ ։ մատիւռա ձառագայԹել ։ ի չորեսին կողմունս արձակել զլուսափայլութիւն ։ գործ ։ շավգը տըշտարը վռուռմագ ։ հէր Թարափա ըշըգ վէրմէք ։

Արտաքայլեմ ։ էցի ։ էաւ ։ էլ ։ (ՆէրգործԾ) ։ ի բաց քայլել ։ հեռանալ ։ գործ, ուղղաք կիԹմէք ։ դարս ։ պէտէրքէշէրտէն ։

Արտաքին ։ քինոյ ։ ովՔ ։ ոց ։ ովք ։ (ԾԾ) ։ այն որ չէ ներքին ։ գործ ։ տըշտարքի ։ դարս ։ պիկյուռնի ։ արդ ։ խաբիճ ։

Արտաքնախորհուրդ ։ (ԾԾ) ։ զարտաքին իրս խորհօղ ։ օտարախորհուրդ ։ գործ, տըշտարը ասն օձան չէկլէրի ալուշնուներն ։

Արտաքնայարդար ։ (ԾԾ) ։ արտաքուստ յարդարեալ ։ այն որոյ արտաքին կողմն է մանր բեալ ։ գործ, տըշտարքըդը Թէմիզէնմիշ ։

Արտաքնոց ։ լ ։ իւ ։ ից ։ օք ։ (Գոյ) ։ աղբանոց ։ գործ ։ քէնէֆյի ։ հալէ ։ դարս ։ փա կէհե ։ արդ ։ պիչիԹիւլնէկլա ։

Արտաքոյ ։ (ԵռԽԱՐՈՒԾ) ։ ի բացեայ յիւրէն ։ գործ ։ տըշտարը ։ դարս ։ պիկյուռն ։

Արտաքոյ ։ (ԵռԽԻՑ ԳԷՂԵՒՆ) ։ արտաքուստ ։ գործ ։ տըշտարըտան ։

Արտաքոյք ։ (Գոյ) ։ արտաքին իրք ։ գործ ։ տըշտարքի չէկլէր ։ Նա ։ արտաքին կողմն ։ գործ ։ տըշտարքի Թարափ ։

Արտաքուստ ։ (ԵռԽԻՑ ԳԷՂԵՒՆ) ։ յարտաքին կողմանէ ։ գործ, տըշտարտան ։ պրա ։ էզտկիյրուն ։

Արտաքուստ արտաքս առնուլ ։ ‖ յարտաքին աեղւոյ արտաքս առնիլ ։ գործ, տըշտարտան տըշտարքյա կէօնիւրմէք ։

Արտաքս ։ (ԵռԽԻՑ ԳԷՂԵՒՆ) ։ արտաքոյ ։ գործ, տըշտարը ։ դարս ։ պիկյուռն ։ արդ ։ խաբիճ ։ չէշմէ ։ Թաշդարի ։

Արտաքսեմ ։ էցի ։ էաւ ։ էլ ։ (ՆէրգործԾ) ։ արտաքս վանել ։ ի բաց մերժել ։ գործ, տըշտարը գօվմագ ։ դարս ։ պէտէրքէրտէն ։ Նա ։ արտաքս հանել ։ արտաքս ձգել ։ գործ, տըշտարը չըգարմագ ։ դարս ։ պիտէրպիւրտէն ։

Արտան ։ ի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ (Գոյ) ։ գագաԹն բարձր տեղւոյ իրիք ։ ծայր ։ կատար ։ գործ, Թէփէ ։ ուճ ։

Արտանանջիք ։ անաց ։ ամբք ։ (Գոյ) ։ ԹարԹախ աչաց ։ գործ, քիրփիկ ։ դարս ։ միժէ ։ Նա ։ կոպ աչաց ։ գործ, կէօզ գափաղի ։ դարս ։ փիրք ։

Արտիկ ։ ակի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ (Գոյ) ։ ոչխարը վայրենի ։ գործ ։ եասան գոյունու ։

Արտորեալ ։ բէխց ։ բէխւ ։ ‖ (Գոյ) ։ բաղ ‖ Արտորեալ ։ բէխ ։ բէխւ ։ ‖ մեռիք արեւից օրք մերձ են մինձանց ։ անդաստանաք ։ գործ, Թառլաթար ։ դարս ։ քիչտըզար ։

Արտորշեալ ։ ելոյ ։ ովՔ ։ ոց ։ ովք ։ (ԾԾ) ։ ի բաց որշեալ ։ ի բաց զատեալ ։ անջատեալ ։ գործ, այրըմըշ ։

Արտուզի ։ ւոյ ։ եաւ ։ եայ ։ եօք ։ (ԾԾ) ։ արտաքս ելեալ ։ ի ճանապարհէ ։ մոլորեալ ։ Թիւր ։ խոտորնակ ։ գործ, եօլտան չըգմըշ ։ հէրէ ։ դարս ։ կիւրմահ ։ գրի Նա ։ Զարտուղի ։ Իսկ մերԹ գոյականապէս առեալ նշանակէ մոլար ճանապարհ ։ գործ, հէրէ եօլ ։ դարս ։ չիւկեաբէ ։

Արտուղիմ ։ ‖ տես Զարտուղիմ ։

Արտունեմ ։ ԹԷ ։ ԹԷ ։ ԹԷց ։ ԹԷք ։ (Գոյ) ։ առաւելուիւ ։ գերազանցուիւ ։ վսեմանիւ ։ գործ, իւստիւնլիւք ։ մէչհուլլուք ։ Նա ։ առանձնաշնորհուիւ ։ մասնաւոր ազատուիւ ի պարտաւորուիւ իմքէ ։ Թղլտուուիւ ինձ ։ բարեաւ ումէք արտաքոյ հասարակաց կարգի ։ զոր ոմանք յատկօրինաւ կոչեն ։ գործ, մագսուս վէրվիշն ալ բակիսուիք ։

Արտուզանամ ։ ացայ ։ ացիր ։ անալ ։ (ՆէրգործԾ) ։ արտաքս ելանել ։ յատուցիր ։ մոլորիլ ։ գործ ։ եօլտան տըշտարը չըգմագ ։

Արտուստ ։ (ԵռԽԻՑ ԳԷՂԵՒՆ) ։ արտաքուստ ։ գործ ։ տըշտրտան ։

Արտուտ ։ ի ։ իւ ։ իցի ։ իւք ։ (Գոյ) ։ է Թռչուն ինչ ։ որ ունի զձուլ ի գլուխ իւր ։ ՚ՈՒՒ ։ աբեզամագ ։ գործ ։ չէյըր գուշու ։

Արտօնուեմ ։ ‖ տես Արտունեմ ։

Արտօսր ։ (Գոյ) ։ արտասուք ։ գործ, կէօզ եաշը ։ դարս ։ սիրիշք ։

Արտօսրաբուխ ։ ։ ։ ։ ։ } (ԾԾ) ։ Արտօսրաթոր ։ լ ։ իւ ։ իցի ։ իւք ։ } զարտասուս հեղօղ ։ արտասուօղ ։ լացօղ ։ գործ, կէօզ եաշը տեղքին ։ ագլայան ։

Արտօսրալիր ։ } (ԾԾ) ։ լցեալ արտասուօք ։

Արտօսրալից ։ } գործ, կէօզ եաշը լիվ տօլմուն

Արտօսրածին ։ (ԾԾ) ։ զարտասուս Թորօղ ։ զարտասուս հնարող ։ գործ, կէօզ եաշը տեղ

քին։ Նա, յարտասուաց ծնեալ. յարտասուաց յառաջագեալ. գռ, կեօղ եաչը տան իւրերի կէնին։

Արտօսրահառաչ. (ած)։ արտասուօք հառաչօղ. գռ, աղլամաղ իւրե ակն էառնն։

Արտօսրահոս. (ած)։ արտասուահոս. արտասուաթոր. գռ, կեօղ եաչը ագբատան։

Արտօսրելի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած)։ արտասուելի. ողբալի. արտասուաց արժանի. գռ, աղլամաղա լայլգ։

Արտօրէն. (ի-ից, որ-ից-ն)։ պլատակ. արտաքոյ կարգի. գռ, ակնը թարզ։

Արուեստ. ‖ տես Արուեստ։

Արփաճաճանչ. ‖ տես Արփիճաճանչ։

Արփամերձ. (ած)։ մերձաւոր արփւոյ. մօտ արեգական. գռ, կիւնէչէ եագըն։

Արփայ. ‖ տես Արփի։

Արփայագնաց. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ընդ լոյս գնացօղ. դէպ յարեգական ընթացօղ. գռ, ըշղա կիտէն. կիւնէչէ տօղուս եօրիւչէն։ Նա, քաջութ ընթացօղ. հակառակ բար և անվեհեր գնացօղ. գռ, կիտ կիպի կիտէն. սէրպէստ եօրիւչէն։

Արփային. ական, ուլ. ից, ուլք. (ած)։ արփիական. լուսեղէն. երկնային. եմելա կան. գռ, կեօչ միւթալիք։

Արփանամ. ացայ. ացիր. անալ. (չէչոմ)։ արփանալ. քաջանալ. գռ, էյիլոչէնմէք։ Նա, իբրև զարփի պայծառանալ. լուսափայլիլ. գռ, կիւնէչէ կիպի միւնէվվէր օլմագ։

Արփաւոր. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ լուսաւոր. լուսափայլ. գռ, միւնէվվէր. փառաւոր։

Արփաւորեմ. եցի. եա. ել. (ներքեւ ծ)։ լուսաւորել. գռ, ըշղգ վէրմէք։

Արփեան. փենի, իւ. ից, իւք. } (ած)։
Արփենի. նուց, եաւ. եաց, եօք. }
արփաւոր. լուսեղէն. արեգանային. ճառագայթաւէտ. գռ, միւնէվվէր. ըշղգլը։

Արփի. ւոյ, ւով. եաց, ւովք. (գոյ)։ լոյս. պայծառութիւն. գռ, ըշղգ. նուր. Նա, արեգական. արև. գռ, կիւնէչէ, Նա, երկինք. գռ, կեօղ. գոբո, ասիւման։

Արփիաշնակ. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ բնակօղ ի լոյս, կամ ի լուսեղէն երկինս. գռ, կեօկսէ սաքին օլան։

Արփիագեղ. (ած)։ գեղեցիկ իբրև զարփի. լուսափայլ իբրև զարեգական. գռ, կիւնէչէ կիպի միւնէվվէր։

Արփիագնաց. ‖ տես Արփագնաց։

Արփիազարդ. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ զարդարեալ արեգականային պայծառութիւն. լոյժ լուսաւոր և շքեղ. գռ, նուր իլէ ասղնանմըշ. զարկեմ միւնէվվէր։

Արփիական. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ այն որ վերաբերի առ լոյսն կամ առ արեգական. արեգականային. լուսաւոր. պայծառ. գռ, կիւնէչէ միւթալիք. ըշղգլը. միւնէվվէր։

Արփիակերպ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արեգականանման. լուսակերպ. գռ, կիւնէչէ կիպի

Արփիակիզն. (ած)։ արփիական լուսով լցեալ. արեգանային. առաւել պայծառ. գռ, կիւնէչէ կիպի ըշղգլը։

Արփիախրոյ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ պայծառ քան զարեգական. գերապայծառ. գռ, զարկեմ ըշղգլը։

Արփիահրատ. (ած)։ արեգականային լուսով վառեալ. իբրև զարեգական բոցաճառագանչ. արեգականափայլ. գռ, կիւնէչէ կիպի շավգլը վէ սըշագ։

Արփիամեմ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ ի միջ լուսոյ չափօղ. իբրև զարեգական ընթացօղ. գռ, նուր իչինտէ կէզէն. կիւնէչէ կիպի եօրիւչէն։ Նա, լուսեղէն. լուսաւոր. արեգականային. գռ, ըշղգլը. միւնէվվէր։

Արփիանկար. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ արեգականանման. լուսակերպ. լուսապայծառ. գռ, կիւնէչէ կիպի։

Արփիականգէզն. սկզբան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ սկիզբն ծագման արևու. որպիսի է առաւօտեան պահն. գռ, կիւնէչէ չզգաձագ վագըթի։

Արփիասաւ. (ած)։ լուսատուս. գռ, ըշղգ վէրմէն։

Արփիացնցուղ. (ած)։ լուսացոյց. լուսածաւալ. բոցաճառագանչ. գռ, ըշղգմընը եսյան։

Արփիափակ. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ լուսով շրջապատեալ. լուսով լցեալ. գռ, ըշղգ իլէ գապլը։

Արփիափայլ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ լուսափայլ. արեգականափայլ. լուսառճագանչ. գռ, զարկեմ շավգլը։

Արփինագեղ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ արփիանման. գեղեցիկ իբրև զարեգական. արեգականակերպ. գռ, կիւնէչէ կիպի տիլբէր։

Արփող. ի, իւ. (գոյ)։ է միոն ի ժամուց տունջեան. այսինքն է երկուասանեքորդ ժամն աւուր. զոր տեսցէս ի բառն ժամ։

Արք. (ոհզոլզ)։ պետ. մեծ. գռ, պէշլիւք. պաշ։ Սա ոչ վարի միայնակ, այլ յարի ի բառս ինչ. զի արք եպիսկոպոս, այսինքն

եպիսկոպոսապետ։

Աբքայ · ի, իւ · իյ, իւք · (գոյ) · Թագաւոր · պատ, փառիշահ · պարս · շահ · արդ, մեկք ։

Աբքայաբայս · բուսոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · բոյս անուսուի · արմատն ստուար · գառն · համեմային · կիզիչ լեզուի · պատ, փառիշահ օձուս ։

Աբքայագունդ · (գոյ) · աբքայական խումբ · պատ, շահանիկ պէօլիւկիւ ։

Աբքայական · ական, իւ · իյ, իւք · } (ածական) ·
Աբքայազան · ազնոյ, ով · ոց, ովք · } (ածական) ·
աբքայի ազգ · ծնունդ աբքայի · սերեալ ի Թագաւորէ · պատ, փառիշահ ձինոմ ։

Աբքայածին · ծնի, աւ · ոց, ոք · (ածական) · ծնօղ աբքայի · մայր Թագաւորի · պատ, վաղնաւ սուլթան ։ Եա, ծնեալ յաբքայէ · աբքայորդի · պատ, փառիշահ օղլու · պարս, շահզատ ։

Աբքայակերպ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · աբքայի նման · իբրև աբքայ շքեղ · Թագաւորական պատկերով · պատ, փառիշահ կերպ ։

Աբքայանիստ · (գոյ) · այն տեղի կամ քաղաք, ուր նստի Թագաւորն · պատ, Թախտիկեահ ։

Աբքայաձեն · ձենի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · ձենիւ աբքայի · ունօղ զԹագաւորական ձենուածս · պատ, փառիշահ էաֆրոսը ։

Աբքայապատիւ · (ածական) · ունօղ զԹագաւորական պատիւս · պատ, փառիշահ կիպի իզզէթլի ։

Աբքայարան · ի, աւ · ոց, ոք · (գոյ) · տեղի բնակութեան Թագաւորի · պատ, փառիշահ մէքեանը · պարս, Թախտիկեահ ։

Աբքայիկ · (գոյ) · է անուն ժամու օձի միոյ, որ ունի ի գլուխ իւր բարձրացեալ զձև ինչ իբրև զԹագ · պատ, Թաճ էլլանը · սաղաւ էլլան · տես և Վարոյ ։

Աբքայորդի · դւոյ, ւով · ոց, ւովք · (գոյ) · որդի աբքայի · պատ, փառիշահ էվլատը · պարս, շահզատ · էչէրի, նուվէյն ։

Աբքայաթի · թիւ, թիք · թիոց, թիք · (գոյ) · Թագաւորուն · աբքայական պետուն · պատ, փառիշահլըք · պարս, փառշահի ։ Եա, երանելական տեսուին ՚ից · կամ տեղին ուր ժամանակեալ լինի երանելին · պատ, ղէնէթ ։

Աբքայուհի · հւոյ, եաւ · եայ, եօք · (գոյ) · կին Թագաւորի · կամ Թագաւորօղ կին · պատ, փառիշահ գադընը · փառիշահլըգ էանին գառը · սուլթան ։

Աբքայօրէն · (ածական պրայոն) · աբքայական պէս · պատ, փառիշահ կիպի ։

Աբգդիական, կամ աբգիդիական · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ) · է բառ յունաց, և նշանակէ սարկաւագապետ · աւագ սարկաւագ ։

Աբգենի · նւոյ, եաւ · եայ, եօք · (ածական) · պետական · աբքայական · աշխուական · պատ, փառիշահա միւԹաւիք · փէք լաթիֆ ։

Աբգեպիսկոպոս · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ) · եպիսկոպոսապետ · գլուխ եպիսկոպոսաց ։

Աբգերէկ · երկոյս, յունք · յանց, յամբք · (գոյ) · երկցապետ · աւագ երէց · պատ, պաշ փափազ ։

Աբգիսիմոպիտ · ‖ տես Աբշիմոնպիտ ։

Աբգունդարքայ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · ունօղ զինիք կամ զդրօշմ աբգունի · ունօղ զինուն աբգունի · պատ, փառիշահ նիշանը իւէ տամղալանմըշ ։

Աբգունական · ‖ տես Աբգունի ։

Աբգունանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշդ) · ի աբգունի լինել · պատ, միրիւէ օլմագ ։

Աբգունաւոսպ · (ածական) · յաբգունեաստ ուսեալ · յաբգային պարգեւեալ · պատ, միրիաէն վէ բիլիմլի · փառիշահան վէրիլմիշ ։

Աբգունի · նւոյ, եաւ · եայ, եօք · (ածական) · Թագաւորական · աբքայական · պատ, փառիշահ միւԹաւիք · պարս, շահի ։

Աբգունի ձանապարհ · ‖ հասարակական ճանապարհ · պատ, տիվան եօլու · պարս, շահրահ ։

ՅԱբգունիս առնուլ · ‖ յաբգունական ստացուածս առնուլ · պատ, միրիաէն զպաճ էվէտ ։

Աբգունիք · նեաց, եօք · (գոյ) · պալատ արքային · պատ, փառիշահ սարայը ։

Աբգունուստ, կամ յաբգունուստ · ‖ յաբգունական դրանէ · ի Թագաւորական կողմանէ · պատ, փառիշահ Թարաֆընտան · միրիաէն ։

Աբգաւական · ի, աւ · ոց, օք · (ածական) · է բառ յունական, և նշանակէ հիւսնայային · պատ, շինմանի Թարաֆընա միւԹաւիք ։

Աբօս · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ) · է անուն Թռչնոյ միոյ, որ մեծագոյն է քան զընտանի հաւն, և շրջի յարտարոյս · պատ, չիկ ։

Աբօտ · ի, իւ · իյ, իւք · (գոյ) · տեղի խոտաւէտ, ուր արածին ջոկք անասնոց · պատ, չայըր · օթլագ · պարս, չէբա · պրդ, մէրայ ։

Աբօտ փշալի · ‖ աբօտ ուր բուսեալ կան փուշք · պատ, պէքէնելի չայըր · պրս, տիկէնէք ։

Աբօտական · ի, աւ · ոց, օք · (ածական) · պատ, ծօղք · խոտաճարակք, որպիսի են կով, ոչխար, և նմանք · պատ, օթլանան · պարս, չէբակէր · Եա, խաշնադարման · պատ, չօպան ։

Աբօտակից · կցի, աւ · ոց, օք · (ածական) ։

Ի միասին ձարակօղք· գոշ, պիղծ չպղըտա օթևանան։

Արօտատեղի· ւոյ, եաւ· եաց, եօք· (գոյ)· տեղի արօտոյ· տեղի խոտաւէտ· դալարտ եւտ· ուր արածին անասունք· գոշ, չպղըտ լըզ· դարս· չէրակեաշ։

Արօր· ի, աւ· ոց, օք· կամ, ի· իւ, իկ· իւք· կամ, ոյ, ով· ոց, ովք· (գոյ)· գործիք երկրագործոց փայտեղէն· որ ի սոսրին ծայր իւր հաստատեալ ունի վոմփն, որով հերկեն զերկիր· գոշ, սապան· գարս· էրկիր։

Արօրադիր· դրի, աւ· ոց, օք· (գոյ)· գնօղ զարօր յանդաստանի ի հերկել· երկրագործ· գոշ, չիֆտճի· էքլինճի· Եա, հերկեալ· վարեալ· գոշ, չիֆտ սիւրիւվիւշ։

Արօրադիր առնել· ‖ հերկել· վարել զերկիր· գոշ, չիֆտ սիւրմէք։

Արօրադիր լինել· ‖ հերկիլ· գործիլ արօրաւ· գոշ, չիֆտ սիւրիւվիւք։

Արօրագործ· եցի· եմ· ել· (ՆերգործՅ)· արօրաւ գործել զերկիր· հերկել զանդաստանս արօրաւ· գոշ, չիֆտ սիւրմէք։

Արօրագործի՛ր· Թե, Թը՛· Թեց, Թիք՛· (գոյ)· հերկուսին· երկրագործուի՛ր· գոշ, չիֆտճիլիք։

Արօրաձիգ· ձգի, աւ· ոց, օք· (ոծ)· զարօր ձգօղ· զարօր քարշօղ· գոշ, չիֆտ սիւրիւձիւ։

Արօրանամ· ոյայ· ոցիր· անալ· (չէզոՒ)· տարածիլ· սփռիլ· հերկիլ· գոշ, չիֆտ սիւրիւվիւք։ Եա, յարօտս ինձանիլ· արածիլ· գոշ, չայըր իւզէրինէ գօնմագ· օթևմագ։

Արօրեմ· եցի· եմ· ել· (ՆերգործՅ)· արօրագործել· արօրաւ գործել զերկիր· հերկել· գոշ, չիֆտ սիւրմէք։

Արօտ· ի, աւ· ոց, օք· (ոծ)· մեծ գլուխ առաջին· գոշ, պաշ· պեօլիւք· գարս, ժէրբի· որդ· քէսկիյր· չէշմէ· ուլուզ։

Արօտագործն· գործի, իւ· իցդ, իւք· (ոծ)· մեծագործն· գլխաւորագործն· երկրագործն· գոշ, չօգ պեօլիւք· գարս· պիւղիւրկիէր։

Արօտախումբ· (ոծ)· խումբ ազատաց· գոշ, ուլուս քիշիլէր քիւմէսի· աղավէճ պեօլիւկիւ։

Արօտակեր· ի, աւ· ոց, օք· (ոծ)· ուտօղ զարտաս· կերօղ զմեծամեծս· գոշ, պեօլ իւքլէրի եէյէն։

Արօտամեծար· ի, աւ· ոց, օք· (ոծ)· նամեծար· յոյժ փառաւոր· գերափառ·

գոշ, չօգ իքրամլը· պղչկի մեօթեպէր· գարս· պիւղիւրկիէրկի։

Արտագանամ· ոցայ· ոցիր· անալ· (չէզոՒ)· մեծանալ· գահերէց լինիլ· գոշ, պեօյիւքք· ազա օլմագ· գրս, պիւղիւրկիւշմէն։

Արտագանի· նուց, եաւ, կամ եալ· (ոծ)· մեծամեծք· առաջակայք ծագաւորի· իշխանք· գոշ, ալալար· փաշալար։

Արտագափուլ· ոյ, ալ· ոց, ովք· (գոյ)· մեծ փուղ· գլխաւոր փուղ· գոշ, պեօյիւք օլօգու· պեօյիւք զուռնա։

Արտագերէց· երիցս, ցամբ· ցանց, ցամբք· (գոյ)· մեծ երէց· գլխաւոր երէց· որ իշխէ ոչըց երիցանց· գոշ, պաշ փափազ։

Արտագիծ· գուծի, իւ· իցդ, իւք· } (գոյ)·
Արտագուծի՛· Թե, Թը՛· Թեց, Թիք՛· }
մեծուծի՛· երիցուի՛· գլխաւորուի՛· ծերուի՛· գոշ, պեօյիւքլիւք· ազալըգ· էխթիարլըգ· գարս· պիւղիւրկի։

Արտագուհի· ւոյ, եաւ· եաց, եօք· (ոծ)· մեծ և գլխաւոր կին· գոշ, խաթուն։

Արտագուհի վանայց· ‖ աւագ մայրապետ կուսանաց· գոշ, մարապետլէրին պաշը։

Արտիկ· (ՅակԹոյ ցոՒցոՒեռ)· ահա· գոշ, իշտե

Արտզ· ոյ, ով· ոց, ովք· (գոյ)· մանրամասղ խիճ անշաղ և անհիւթ և անբեր· լցեալ անհամար զանիամբք ծովու և գետոց· որ զալիան խորտակէ և կեաս ընկրկէ· եղեալ նոցա իբրև սահման անանցանելի· գոշ, գում· գարս· բրկի· որդ· ռէմլ։

Արտզ գրոյ· ‖ աւազ զոր ցանեն ի վերայ գրոյ· գոշ, բրկը· գարս· զերսակ։

Արտզախոր· (ոծ)· նա որ խրեցեալ է յաւազն· գոշ, գումա պաճիրը։ Եա, որ լցեալ է աւազով· գոշ, գում իլէ տօլմուշ։

Արտզակ· ի, աւ· ոց, օք· (գոյ)· յայտնի գոլ որ ի լերինս և ի դաշտս զերս օտարաց կողոպտել և յափշտակել· լերազակ· հուպկս հար· գոշ, թիւրբիւտիւ· գարս· միշեվնկ· որդ· գրթայիլ թարիգ· չէշմէ· գարագչի։

Արտզականոց· ի, աւ· ոց, օք· (գոյ)· տեղի աւազակաց· բնակարան աւազակի· գոշ, թիւրբիւտիւլիւք։

Արտզակապ· (ոծ)· աւազով կապել· յաւազ զոյ արգելել· գոշ, գում իլէ թուԹուլմուշ։

Արտզակապետ· ի, աւ· ոց, օք· (գոյ)· պետ և գլուխ աւազակաց· գոշ, թիւրբիւտիւ պաշը։

Արտզակեմ· եցի· եմ· ել· (ՆերգործՅ)· յայտնապէս կողոպտել և յափշտակել զերս

այլոց • ած, Թիւրեմուխլիւք ելմիք։

Աւազակայր • կուսի, իւ • իոյ, իւք • (գոյ)։ կոյտ աւազոյ • դեղ աւազոյ • ած, գումարելոյն • պրս, տէրզէ։ Խակ մերթ ածանկանապէս առեալ՝ նշանակէ իբրև զաւազակուտակ։ բազմաթիւ իբրև զաւազ • ած, գումարկիսի ելոյնը • պրս, խէփիյրէ • պրդ, Թուտկիրկիյ։

Աւազակութիւն • Թեան, Թեամբ • Թեաց, Թեամբք • (գոյ)։ աւազակի գործն • յայնոսիկ գործելի • յատկացեալ կուտիւն • յեկուզակութիւն • հասկհատուածի • ած, Թիւրեմուխլիւք։

Աւազակուտ • (ած)։ լցեալ աւազով • ած, գումարկէ տօլմուշ • գումնալ։

Աւազակուտ գանիչ • ‖ փշալից ձաղկիչ • քուք • ած, քէվքէպլի զերտէստ • միքէնդի չըլորգ։

Աւազակուտ • (ած)։ լի աւազակօք • ուր յաճախեն աւազակք • ած, Թիւրեմուխլիւք։ Եւ, ունօղ զբազս աւազակի • մարեալ ի սէր աւազակուտէ • ած, Թիւրեմուխլիւք սէվգէն։

Աւազահիւն • ման, ամբ • անց, ամբք • (ած)։ որոյ հիմն ի վերայ աւազոյ եդեալ է • ած, գումարկ իւզէրինտէ Թէմէլլի օլան։

Աւազան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ անօթ ինչ քարեայ կամ պղնձեայ՝ ուր լցեալ լի նի ջուր • ած, հաւուզ • գուռնայ • պէօյիւք էչկին • պրս, ապէնպար։

Աւազանաձև • ի, իւ • իոյ, իւք • (ած)։ ունօղ զձև աւազանի • որպիսի են հնձանիք • ած, հաւուզ պիչիմինտէ օլան։

Աւազանոց • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ անօթ փոքր ծակոտկէն, ուր ընուն աւազ ցանել ի վր գրոց • ած, գումարկիսի • պրս, բիչկատան

Աւազաչէն • (ած)։ շինեալ ի վր աւազոյ • ած, գումարկ իւզէրինտէ եափըլմըշ։

Աւազափուլ • (ած)։ ի վր աւազոյ շինեալ և փլեալ • ած, գումարկ իւզէրինտէ եըղըլմըշ։

Աւազքաւոսակ • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ աւազ զանման • ած, գումարկիսի • պրս, բիչկինաքր։

Աւազեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ)։ աւազս առնել • աւազով զձեռն շինել, որպէս երբեմն առնեն ըմբիշք • ած, գումարլամագ։

Աւազին • ‖ (ած)։ աւազաւոր • ած, ‖

Աւազուտ • ‖ գումղա • պրս, ժէրքալէն։ Խակ մերթ վերի գոյականապէս, և այս ի Յոբնականն, և նշանակէ զաւազուտ տեղի • ած, գումղալը • գումնալ • պրս, բիչկիսոթան։

Աւալոց • ‖ տես Աւելոց։

Աւաղ • (հիքոյիոթ ռոռշոտ)։ ախսոս • ած,

հայլըվ • եաղըգ • պրս, ավախ, և ավէղ։

Աւաղաբեր • ի, աւ • աց, օք • } (ած)։
Աւաղաբոյս • բուսի, իւ • իոյ, իւք • }

բերօղ և բուսուցանօղ զլաւաթաթ և զյօնի բոյսս • ած, քէօթիւ մահսուլ պիթիրէն • Եա, պատճառօղ զեղկանէ և զղջից • ած, սէֆիլանք իւբրի կէթիրէն։

Աւաղական • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ եղկելի • Թշուառական • ած, սէֆիլի։

Աւաղաձայն • ի, իւ • իոյ, իւք • (ած)։ աւաղ գոչօղ • ողբացօղ • ած, աղաղալըգ սըզլայան։

Աւաղաձայնութիւն • Թեան, Թեամբ • Թեաց, Թեամբք • (գոյ)։ ձայն աւաղանաց • ողբաձայնութիւն • ած, աղաղալըշ սէսի։

Աւաղեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ)։ ախսոսալ • յաւելով ողբալ • եղկակ կարդալ • ած, հայլըվ էտմէք • ածը յարագ ալամագ։

Աւաղս արկանել • ‖ աւաղել • եղկակ տալ • ած, հայ վախ էտմէք։

Աւաղուկ • (ած)։ աւաղելի • ախսոսալի • եղկելի • ած, սէֆիլի։ Եա, յոսի • վաճառ • ած, քէօթիւ • մուհտաճ։

Աւան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ գեօղաքաղաք • ած, գասապալը • պրս, սաման։

Աւանանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չԷշտ)։ աւան լինիլ • գեօղաքաղաք դառնալ • ած, գասապա օլմագ • գասապալանմագ։

Աւանդ • ի, իւ • իոյ, իւք • Եմ այ, ոյ • ից, ոյք • (ած)։ աւանդեալ • յանձնեալ • հաւատս ցեալ ումեք • ած, սագլամաղա վերիլմիշ։ Բայց բազում անգամ վարի գոյականապէս, և նշանակէ զկին եղեալ ի պահս հետս • կամ իւր ինչ տուեալ ումեք ի պահել առ ժամանակ ինչ, սոյն զի ի խնդրել աւանդատուին՝ ողջ անաթաս դարձցի առ նա • ած, էմանէթ • պրս, նիկեահսաղճ։ Եա, աւանդատուն • տալն ումեք զինն առ ժամանակ ինչ ի պահպանել • ած, էմանէթ վերիլմէքլիք • պրս, նիկեահ։ Եա, տուքը • ընծայ • նուէր • ած, փէշքէշ։ Եա, աւանդաբեմ • աւանդեալ բան կամ վաճառատեմ • ած, վասիյէթ։

Աւանդագիտ • գիտի, աւ • ից, օք • (ած)։ գիտօղ աւանդիս, տեղեակ ի պահ եդեալ իրաց • ած, էմանէթճի վուգուֆ։ Եա, գիտօղ աւանդատէր • ած, վասիյէթճի վուգուֆ։

Աւանդագիտութիւն • Թեան, Թեամբ • Թեաց, Թեամբք • (գոյ)։ ի պահ եդեալ իրաց տեղեկութիւն • ած, էմանէթճի վուգուֆլուգ։ Եա, աւանդատէրց գիտօղ • ած, վասիյէթճի վուգուֆլուգ։

Աւանդական • ի, աւ • աց, ք • (ած)։ աւանդօղ. յանձն արարօղ • գած, թէսլիմ էառն։ Ես, զաւանդեալսն գրօղ • գած, թէսլիմ օլան նէսնէի եազան։

Աւանդակիր • կրի, աւ • աց, ք • (ած), կրօղ զաւանդս • պատօղ զաւանդս • գած, էմանէթճուս • գործ, նիկեհտարլըք։ Ես, պատօղ աւանդաւոր • գած, վասիէթ տաքլույան։

Աւանդակորոյս • բուսի, իւ • ից, իւք • (ած)։ զաւանդն կորուսանիօղ • գած, էմանէթի գայլըղ էտէն։

Աւանդամուռաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ մոռացօղ աւանդիւց • գած, էմանէթին ունուտան։ Ես, մոռացօղ աւանդութեց • գած, վասիէթին ունուտան։

Աւանդանոց • ի, աւ • աց, ք • (գ•ց)։ տեղի աւանդից • աւանդատուն • կամ արկղ պահելոյ զաւանդս • գած, էմանէթ տաքլանաճագ մահալ • էմանէթ սանտըղը։ Ես, տեղի ուր պահին սրբազան անօթք և զգեստք և զարդք եկեղեցւոյ աւանդեալ ի բարեպաշտից • աւէտ, պահարան։

Աւանդապահ • ի, իւ • ից, ք • (ած)։ պահօղ զիրն որ տուեալ է ի պահեստս • գած, էմանէթճու • պահ, նիկեհտար տարէնտաէ։ Ես, պահօղ զաւանդսն դաշնի ուխտապահ • գած, գաղիզ տաքլույան • ահդնամա տուրան։

Աւանդատու • ուի, աւ • աց, ք • (ած)։ առօղ զաւանդ • գած, էմանէթի ալան։

Աւանդատուն • ուի, աւ • աց, ք • (ած)։ տուօղ աւանդից • գած, էմանէթի վէրլէն։

Աւանդատուն • ‖ տե՛ս Աւանդանոց։

Աւանդատուր • տրոյ, ուլ • ոց, ուլք • (ած)։ տուօղ զաւանդս ի պահ • գած, էմանէթի վէրլէն։

Աւանդեմ • եցի • եա՛ • եալ • (էէրգործ)։ յաւանդ տալ • դնել զինի ի պահեստի • գած, էմանէթի գօմագ • Ես, յանձնել • ապտպարել • ընծայել • տալ • գած, սրտիպրըշ էթմէք • թէսլիմ էթմէք • Ես, անցուցանել զքան ինչ պատմութ ընդ յաջորդս • գած, վասիէթ էթմէք։

Աւանդել զհոգի • ‖ մեռանիլ • գած, ճան վէրմէք • էօլմէք։

Աւանդիչ • դչի • չաւ • չաց, չք • (ած)։ աւանդօղ • դնօղ ի պահեստս զինի • գած, էմանէթի գօյան։ Ես, անցուցանօղ զքան ինչ պատմութ ընդ յաջորդս • գած, վասիէթ էտէն։ Ես, վարդապետօղ • ուսուցիչ • գած, էօկրէտիճի։

Աւանդութիւն • թեան, թեաւ • թեաց, թեամբ • (գ•ց)։ տալն ի յաւանդ • դնուածն ի պահեստի • գած, էմանէթի գօյիշ • պրս, տէսթիփէյման։ Ես, անցուցանելն զքան ինչ պատմութ ընդ յաջորդս • գած, վասիէթ։ Ես, իր տուեալ ի պահ • գած, էմանէթի թէսլիմ օլունմուշ նէսնէ։ Ես, բան անցեալ ընդ յաջորդս • գած, վասիէթ։

Աւանդօղ • ‖ տե՛ս Աւանդիչ։

Աւանիկ • (հ•ՀՔ•յ ց•ց•ց•ն)։ ահաւանիկ • աւաղիկ • գած, իշտէ։

Աւաղ, կամ աւաղ • ղի, ղոյ • ոց, ողք • (գ•ց)։ մեղմ և քաղցր ձայն • մեղմ և անոյշ եղանակ • գած, միլոյիմ վէ թահզիզ սէսու։

Աւաղական, կամ աւաղական • (ած)։ այն որ վերաբերի առ աւաղս • մրմնջական • մեղմական • գած, միլոյիմ սէսայէ միհթաճլիք։

Աւաղեմ, կամ աւաղեմ • եցի • եա՛ • եալ • (չէզուս)։ քաղցր և թոյլ հնչել • մեղմ եղանակել • մրմնջել • գած, միլոյիմ սէսու չըգարմագ • ալչագ վէ թահզիզ գայրէ իլէ օգուտմագ։

Աւասիկ • (հ•ՀՔ•յ)։ ահաւասիկ • գած, իշտէ։

Աւատ • ոյ, ուլ • ոց, ուլք • (գ•ց)։ հաւատք • գած, իման։ Ես, հաւատարմութ • խնամ • գած, էմնիյէթլիք • սադըգանլիք։

յԱւատ գործել • ‖ հաւատարմութ առնել • գած, սադըգանլիք իլէ իշլէմէք։

Աւատաւ • ացի • ատ • ալ • (չէրգործ, և չէզուս)։ հաւատալ • գած, իման։

Աւատալի • լըց, լեաւ • լեաց, լեօք • (ած)։ հաւատալի • գած, իմանըլմազագ։

Աւար • ի, աւ • ից, ք • (գ•ց)։ կողոպուտ • կողոպուտս • գործ, քէլէփիր • եաղմայ • մալ ըզգանիմէ • գ•ս, փէրվէ։

Աւար առնուլ • յԱւար առնուլ • Աւար ածել • յԱւար ածել • յԱւարի առնուլ • յԱւարի ածել • Աւար հարկանել • } տե՛ս Աւարել։

յԱւարի բաշխել • ‖ յաւարի առնուլ տալ • գած, եաղմայ էթմիրմէք։

յԱւար հեծանել • ‖ գնալ ձիով ի յաւարել • գած, ատըլա քէլէփիրէ կիթմէք։

Աւարաշաւ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ զաւաճել աւարն բաժանօղ • գած, քէլէփիրի փայ էտէն

Աւարաբար • (հ•ՀՔ•յ ոբ•ա•ն)։ աւարելով • յափշտակելով • գած, եաղմա էթմէք իլէ։

Աւարառու • ած ։ աւ • աց ։ զք • (ածք)։ աւարտել • կողոպտել • գաղ ։ քակտիչ • թալանել • գոբս ։ թալանչիկ։

Աւարիմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ կապել • կողոպտիել • յաւիշտակել • գաղ, թալան եղծիլ • եաղմա եղծիլ • գոբս ։ թալչիլն։

Աւարուն • արման ։ ամբ • անց ։ ամիք • (գոյ)։ կապուն • կողոպտուն • գաղ, եաղմա եղծիչ։

Աւարտ • ի ։ իւ • ից ։ իւք • (գոյ)։ վերջ • եզր • վախճան • գաղ ։ ածնել ։ Ես ։ գագաթն • կատար • ծայր • գաղ ։ պաշ • թեփ • ուշ։

Աւարտաբան • ի ։ իւ • ից ։ իւք • (ածք)։ վերջաբանող • եղրափակող բանիւք • գաղ, սեօղեւ թեքմիկ էակն։

Աւարտաբանեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ վերջաբանել • եղրափակել զխօսս • գաղ, սեօղեւ թեքմիկ եղծիլ։

Աւարտաբանութիւն • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • (գոյ)։ վերջաբանութիւն • վերջին ճառ • գաղ ։ ածն սեօղ • անորը քեզմ։

Աւարտակէտ • կետի ։ իւ • ից ։ զք • (գոյ)։ վերջակէտ • որ է այս (։)։

Աւարտահասակ • (ածք)։ ունող զկատարեալ հասակ • չափահասակ • վայելչահասակ • գաղ, պիշրոյ պօսրոյ։

Աւարտիմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ եղծել • կատարել • ի գլուխ հանել • գաղ, թեքմիկ եղծիլ • պաշա չըգարմանք։

Աւարտուն • մանի ։ ամբ • անց ։ ամիք • (գոյ)։ կատարուն • եղծուն • վճռուն • գաղ, թեքմիկ եղծիլիք։

Աւաքեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ բժշկել • բուժել • առողջացնել • գաղ, էլի եղծիլ • տարալծմագ ։ Ես, հաւաքել • ժողովել գումարել • գաղ, թօփլամագ • չէմ եղծիլ։

Աւաքուն • մանի ։ ամբ • անց ։ ամիք • (գոյ)։ բժշկող • առողջող • գաղ, էլիլիք • տալըզգ • պոբս ։ պէեալար ։ Ես, հաւաքուն • գումարուն • ժողովուն • գաղ, թօփլամագլըզգ։

Աւգոկ • ի ։ աւ • աց ։ զք • (ածք)։ գծուծ • հնգ • անորգ • անանկ • գաղ, սէֆիլ • գոբս ։ խօր։

Աւել • ի ։ աւ • աց ։ զք • (գոյ)։ գործի կազմեալ ի բուսոց ։ որով աւելուն զատն և զայլ տեղիս • գաղ, սիւփիւրկէ • գոբս ։ ձարուպ • ուշ ։ միքնէսկէ։

Աւել ածել • ‖ աւելել • գաղ, սիւփիւրմէք • գոբս ։ փիւրսուրիւֆէն։

Աւելաբան • ի ։ իւ • ից ։ իւք • (ածք)։ աւելորդաբան • շատախօս • գաղ, զիսաւկ սեօղլէկին։

Աւելաբանութիւն • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • (գոյ)։ աւելորդաբանութիւն • շատախօսութիւն • գաղ ։ չօգ սեօղ սեօղլէկիլ։

Աւելագոյն • գունի ։ իւ • իցի ։ իւք • (ածք)։ առաւելագոյն • յոլովագոյն • յոյժ աւելի • գաղ ։ չօգ զիսաւկ • գոբս ։ էֆզունէկէր։

Աւելագործ • ի ։ իւ • աց ։ զք • (գոյ)։ գործօղ զաւելս • շինող աւելաց • գաղ, սիւփիւրկէ եասիան • սիւփիւրկէկի ։ Ես, աւելորդագործ • աւելմնդիլ • գաղ, զիսաւկ չէկլին սրտընա սիւշլիք։

Աւելագործակ • ի ։ աւ • աց ։ զք • (ածք)։ աւելորդագործ • աւելորդաբան • գաղ, զիսաւկ իշ էակն ։ չօգ սեօղլէկին։

Աւելագրեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ յաւելուլ • առաւելուլ • զաւելն ինչ ի վերայ դնել • գաղ, արթըրմագ • իւսաւկ գօմագ։

Աւելազանց • ի ։ իւ • ից ։ իւք • (ածք)։ չափազանց • գաղ, գարարընսան զիսաւկ • գոբս ։ փիւզունա։

Աւելազանցութիւն • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • (գոյ)։ չափազանցութիւն • յոյժ առաւելուլ • գաղ, գարարընսան զիսաւկլիք։

Աւելախնդիր • գրի ։ աւ • աց ։ զք • (ածք)։ զառաւելն խնդրօղ • գաղ, զիսաւկ խոճկին ։ Ես, զաւելորդ և զանպիտանս խնդրօղ • աւելորդ և անշահ իրաց զհետ պընդօղ • հետաքրքիր • գաղ, զիսաւկ վէ պօշ չէկլէրին արտընըրա սիւշլիք։

Աւելածու • ած ։ աւ • աց ։ զք • (գոյ)։ աւել ածօղ • մաքրօղ • գաղ, սիւփիւրկէ վուռան • գոբս ։ ձարուպչին • ուշ ։ քէնձաս։

Աւելածուիմ • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • (գոյ)։ ածելն զաւել • մաքրելն աւելաւ • գաղ, սիւլիւպ սիւփիւրմէ • գոբս ։ բիւֆթիւրուպ։

Աւելածք • ծոց • զք • (գոյ)։ աղտ զաւելք մաքրեալք աւելաւ • գաղ, սիւփիւրիւնմիւ • գոբս ։ խարիւխաշաք։

Աւելակեր • ի ։ աւ • աց ։ զք • (ածք)։ աւելն ուտօղ • շատակեր • գաղ ։ չօգ եէյլին • գարարընսան զիսաւկ եէյլէն։

Աւելակերութիւն • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • (գոյ) շատակերութիւն • գաղ, չօգ եէյիճիլիք։

Աւելասաց ։ ։ ։ ։ ։ ։ } (ածք)։
Աւելասացու • ուն ։ աւ • աց ։ զք • }

սացօղ կամ ցանկացօղ աւելորդ ընչից և շահու • գաղ, զիսաւկ մալ վէ քեսբ էօյ-նէն • զիսաւկ մալ վէ քեսբ արտընա սիւշլէն

Աւելասացութիւն • թեր ։ թիւ • թեաց ։ թիւք • Աւելասացուիմ • ցմանի ։ ամբ • անց ։ ամիք •

(գոյ)։ սոսանալն զաւելորդ ինչս ։ կամ զշահս. պնդիլն զհետ սոսանալոյ զաւելորդ ինչս կամ շահս. գաշ, զիաւոր մալ վէ քեաթ էտնիմսի. զիաւոր մալ վէ քեաթ արարնա տիւշմսի։

Աւելեմ. եցի. եա. եալ. (Ներգործ)։ աւել ածել. աւելաւ մաքրել զտեղի ինչ. գաշ, սիւփիւրմք. գրս, րիւֆեն։

Աւելի. լոյ, եաւ. եաց, եօք. (ածական)։ յաւելեալ. աւելորդ. գաշ, արձրգ. գրս, էֆզուն. արդ, զիաւոր։ Իսկ մերթ վարի իրրև մակբայ. և նշանակէ առաւել. գաշ, զիաւոր սինէմ։

Աւելորդ. ի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ յաւելուած. ինայորդ. որոյ նշանակի իրն այն որ յիմքէն յաւելեալ ինայ. գաշ, արձմիշ. գրս, ֆիւզուլաւէ։ Եա, անշահ իր. գաշ, ֆայտասիզ նէնսէ։ Իսկ մերթ վարի ածականապէս, և նշանակէ յաւելեալ. գաշ, զիաւոր. գրս, պիլմէ։ Եա, անպիտան. անօգուտ. անշահ. գաշ, ֆայտասիզ։

Աւելորդաբան. ի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ շատախօս. շատզրոյց. գաշ, չօգ սեօյլէյէն։

Աւելորդաստաց. ‖ տես Աւելաստաց։

Աւելորդաստացութիւն. ‖ տես Աւելաստացութիւն։

Աւելորդութիւն. թէ, թբ. թեց, թիք. (գոյ)։ առաւելութիւն. գաշ, զիաւելիք.

Աւելուկ. աւելկի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ է արմատաւոր բանջար ինչ պարարտ, որ ըստ աւերկըն են դառնահամ և երկայն իրբև շոմեի, զոր ժողովեալ հիւսեն և չորս ցուցանեն, և ուտեն. գաշ, լապասա. գրս, աֆկիլէն։

Աւեսաբան. ի, իւ. իցդ, օք. (ածական)։ աւեսօզ. աւեսաբանիչ. գաշ, միւժտէմի. գրս, միւժտէկեան։

Աւեսաբանեմ. եցի. եա. եալ. (Ներգործ)։ աւեսել բանիւ. աւեսաբանել. գաշ, միւժտէմ վէրմք.

Աւեսաբեր. ի, իւ. իցդ, օք. (ածական)։ զաւեսս բերօղ. աւեսատու. գաշ, միւժտէմի. գրս, միւժտէկեր. արդ, պէշարէթի։

Աւեսագիր. գրի, աւ. ացդ, օք. (գոյ)։ գիր աւեսեալ. գաշ, միւժտէմ քէհանէ. իսկ մերթ ածականապէս առեալ նշանակի զա եւեսիս գրօղ. գաշ, միւժտէմ եազան։

Աւեսագրեմ. եցի. եա. եալ. (Ներգործ)։ զաւեսիս գրել. զաւեսաբան գրել. գաշ, միւժտէմ եազմագ։

Աւեսագնութիւն. թէ, թբ. թեց, թիք. (գոյ)։ գրելն զաւեսիս. գաշ, միւժտէմ եազմսօր.

Աւեսալուր. լրի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ լսօղ աւեսեաց. գաշ, միւժտէմ իշտէն։

Աւեսալուր. լրոյ, ովւ. ոց, ովք. (գոյ)։ լուր աւեսեաց. գաշ, միւժտէմ խապէրի։

Աւեսական. ի, աւ. ացդ, օք. (ածական)։ աւեսօզ, ուրախասէր լուր աւեսատու. գաշ, միւժտէմէի. գրս, միւժտէրէսան։

Աւեսառձեալ. ձելոյ, ովւ. ոց, ովք. (ածական)։ յաւեսս առձեալ. առաւել մեծացեալ. գաշ, զպրէթի չօզալըմըշ. չօգ պեօյիւմիշ։

Աւեսասիրող. սուղի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ զաւեսիս մատուցանօղ. զաւեսիս սուօղ. գաշ, միւժտէմի. գրս, միւժտէպէր։ Եա, տաւեալ աւեսեօք. գաշ, միւժտէ իլէ վէրիլմիշ։

Աւեսատաւանէն. ձենի, իւ. իցդ, իւք. (գոյ)։ օրինակ գրոյ աւեսեաց. գիր աւեսեաց. աւեսատան. գաշ, միւժտէ քէհանէրն սուրէթի. միւժտէ քէհանը։

Աւեսատաւատ. (ածական)։ պատմօղ զաւեսիս. գաշ, միւժտէմի։

Աւեսատպագիւ. ի, աւ. ացդ, օք. (ածական)։ աւեսեօք պարգեւեալ. զաւեսիս պարգեւօղ. գաշ, միւժտէ իլէ վէրիլմիշ. միւժտէ վէրիմի։

Աւեսատու. տուի, իւ. ացդ, օք. (ածական)։ զաւեսիս տուօղ. բարի լուր մատուցանօղ. գաշ, միւժտէմի. գրս, միւժտէկէր։

Աւեսատան. ի, աւ. ացդ, օք. (գոյ)։ գիրք ուր պարունակին բանք աւեսեաց, կամ ուր ձառին զբանից և զգործոց քո. գաշ, ինձիլ. գրս, էնկիզլեան։ Եա, աւեսատանչ. նուսի, այսինքն քարոզուի աւեսատանին քո. գաշ, ինձիլին չալ օլմասը։

Աւեսատանագիր. գրի, աւ. ացդ, օք. (ածական)։ գրօղ աւեսատանի. գրեալ յաւեսատանի. գաշ, ինձիլ եազան. ինձիլուկ եազըմըշ։ Իսկ մերթ գոյականապէս վարէ նշանակի զգիրս աւեսատանի. գաշ, ինձիլ քիթապը։

Աւեսատանագործ. ‖ տես Աւեսատանիչ։

Աւեսատանաժառանգ. (ածական)։ գրոյ և բանից աւեսատանին ժառանգօղ. գաշ, ինձիլ քիթապլընը վէ քէլամլարընը միրաս ալան։

Աւեսատանեմ. եցի. եա. եալ. (Ներգործ)։ աւեսել. զլուր աւեսեաց տալ. զբան բարի և զլուր ուրախասէ մատուցանել. գաշ, միւժտէ վէրմք. գրս, միւժտէսատէն։

Ես, զբանս աւետարանին քարոզել. գաձ, ինձիվնին քեզամբնը չալ եմիմէք։ Ես, խոս֊տանալ զբարի ինչ ումէք. գաձ, պիրի֊սինի էլի վատ եմիմէք։

Աւետարանիչ. չի, աւ. աց, զք. (ոծ)։ առօղ զլուր աւետաւց. գաձ, միւժուէմի։ Ես, քարոզօղ զբան և զվարդապետութիւն աւետարանին. գաձ, ինձիվնին քեզամ֊բնը չալ էառնի։ Իսկ մերթ գոյականանայս առեալ՝ նշանակէ զբօղ և աւանդօղ զդիւրս աւետարանին, որպիսի են չորք աւետարա֊նիչքն. գաձ, ինձիվ քիմեպզնը եաղան։

Աւետարանութիւն. թնե, թբ. թեց, թբք.

Աւետարանական. նման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ բանիք աւետաւց. պատգամ ա֊ւետարանին. գաձ, միւժուէ հապկերի. ինձիվ քեզամբ։

Աւետաւոր. ի, աւ. աց, զք. (ոծ), ունօղ զաւետիս. գաձ, միւժուէլու։ Ես, առօղ զաւետիս. գաձ, միւժուէմի. գբս, խեբամ։

Աւետաւորեմ. } ևցի. ևամ. ևլ. (ՆէրգործԻ)։
Աւետեմ. } զաւետիս տալ. աւետաւ֊բանել. գաձ, միւժուէլէմիք. միւժուէ վէր֊միք. գբս. միւժուէտաւուն։

Աւետիք. ևաց, եզք. (գոյ)։ աւետեաց լուր. բարի լուր. ուրախասել զոյց. գաձ, միւժ֊ուէ. գբս, միւժուէկեան։ Ես, բարի խոս֊տանուն. գաձ, էլի վատ. գբս. իւյմուք։

Աւետեաց. (գոյ)։ ընծայ կամ պարգև որ առեալ լինի ումէք վասն աւետեւոյ զու֊բանական լուր. գաձ, միւժուէլիք. գբս, միւժուէկեանի։

Աւետ. (ոծ)։ աւետիսալ. վչեալ. ասոյա֊ցեալ. գաձ, խոբտալ. գբս, վիլլան։ Իսկ մերթ գոյականապէս վարձք նշանակէ ա֊ւետսէ. ասոյանի. քակտուն. քանդ ումն. ասպականսէ շինուածոց. գաձ, խոբա֊պաձլզգ. վիբանէլիք. գբս. հէպայոյ։

ՅԱւետ գառնալ. ‖ աւետիլ. ասոյանալ. քանդիլ. գաձ, խոբտալ օլմագ։

ՅԱւետ գարձուցանել. ‖ աւետիլ. քանդել. ասպականել. գաձ, խոբտալ էմիմէք։

Աւետ լինել. կամ յաւետ լինել. կամ աւետ կալ. ‖ աւետիլ. քանդիլ. ասոյանալ. գաձ, խոբտալ օլմագ քանդանիկ գամագ։

Աւետած. ի, կամ ոյ. ոյ. ոյք. (գոյ)։ աւետսէ. քակտուն. աւետիսալ շինուած. քակտալ նիւթ շինուածոց. գաձ, խա֊բտալզգ. վիբանէլիք. գբս. հէպայոյ։

ծական՝ նշանակէ աւետիսալ. քակտել. գաձ, հերգելմըշ. խոբտալ օլմուշ. գբս, խոբտալէ։

Աւետարկ. ի, աւ. ացի, զք. (գոյ)։ աւետսուն. քանդուն. աւետիսալ սէզի. գաձ, խա֊բտալզգ. վիբանէլ հէր. գբս, ոէյվաղատ։ Իսկ մերթ իբրև ածական՝ նշանակէ աւե֊տիսալ. վչելալ. գաձ, խոբտալա. գբս, վիլլան։

Աւետանք. անաց, զք. (գոյ)։ աւետսէլ. քան֊դուն. գաձ, խոբտալզգ. գբս, գյուվիլլյան։

Աւետիմ. ևցի. ևամ. ևլ. (ՆէրգործԻ)։ եաղել. քանդել. ասպականել. գաձ, հերգմագ. գյօզ֊մագ. խոբտալ էմիմէք. գբս, վիլլանքէբամէն։

Աւետութիւն. ‖ տես Աւետանք։

Աւետմամ. ևցի. ևամ. ևլ. (ՆէրգործԻ)։ տալ զլուր բարի. աւետանել. գաձ, միւժուէլէմիք։

Աւետոց. ‖ տես Օմոց։

Աւիշ. կամ աւիշք. աւշկի, իւ. ից, իւք. (գոյ)։ հիւթ կամ խմոյաւսէ հոսեալ ի մարմնոյ. որպէս քիւրան ի մարմնոյ, խէժն ի ծառոյ, և այլք նմանք. գաձ, նէյմիլիք՝ քի պիրի նէգնէգնէն սրշարը սըզըար։

Աւղի. ‖ տես Օղի։

Աւման. ‖ տես Օման։

Աւմաւ. ի, աւ. ացի, զք. (գոյ)։ զանգուած բաղադրեալ ի մոխրահան իւզոյ, որոյ լուանան և մաքրին զիբա. գաձ, սապան։ ‖ տես և Օմաւ։

Աւմաւեմ. ևցի. ևամ. ևլ. (ՆէրգործԻ)։ աւմաւոք ձմիլել և լուանալ զիբա. գաձ, սապօն իլէ եայգամագ։

Աւմաւք. ացի, զք. (գոյ)։ ձմլուսին և տրո֊ւսին լուացեալ իբրեն աւմաւոք. աւմաւ֊ուսին. գաձ, սապօն իլէ եայգայըշ։

Աւն անդր. ‖ տես Օն անդր։

Աւշ. ‖ տես Օշ։

Աւշակ. ի, աւ. ացի, զք. (գոյ)։ խէժ՝ ծանձր, դէղնափայլ սալխակ, բեկանաւս. որ ի քացախս և ի ջուր լուծանի, օգտակար ի դէղոյսս. գաձ, չամըր ուշուղը։

Աւշկական. ի, աւ. ացի, զք. (ոծ)։ որն ամ֊որ վերաբերի առ աւիշն. գաձ, սըզըան նէյմիլիկ միւթալիք։

Աւտուշակ. } տես Տրմուղ։
Աւտուշական. }

Ափ. ոյ, ովք. իցի, իւք, կամ ովք. (գոյ)։ մէջին կողմն ձեռացս. գաձ, ավուճ. գբս, խեվ։

Ափակից. կցի, աւ. ացի, զք. (գոյ)։ կոց ձեռացս. որպէսիք կող ի կող կցումն եր֊կուց բացեալ ձեռացս. որպէս առնեմք, յորժամ բանաւք ղձեռս առ ընդունելոյն

իրի խիք • գՁ, ամուրը ամուՁայ եան եանայ պիծիչեկ գՁայուշ։ Իսկ մերթ ածականացեալ վարեալ նշանակէ զայն, որ դնէ զափն ի վերայ ափոյ, որ և ասի ձեռնոտած • գՁ, ամուՁը՝ ամուՁ իւզերինէ գՁայն։

Ափափոյք • ից, իւք • (գԱյ)։ ապառաժուտ, քարաժայռ • զառիվերը տեղիք, ընդ որ դըժուարին է գնալ • գՁ, տաւփ եօգուշ • Թաշլը եօգուշ • գայալըգ։

Ափիբերան առնել • } ըմբերանել • լուեցուա
Ափիբերանել • } ցանել • պապանձել ցուցանել • կարկեցուցանել • գՁ, տուա էճ մէք • սեՁյէՁԹմէքը • աղՁյնը գափաԹմագ։

Ափիբերան լինել • ‖ զափն ի վեր բերանոյն դնել առ ի ոչ խօսիլ • լռել • պապանձիլ • գՁ, տուա օլմագ • աղՁյնը գափամագ։

Ափին • ի, աւ • աց, օք • կամ ի, իւ • ից, իւք • (գԱյ)։ է հիւթ ինչ Թանձրամած, որուեւս տիւս կազմեալ ի մեկոնէ, որ ի գործ ածի ի դեղոցայս • գՁ, աֆիօն • գԱրս, է փիւն։

Ափլափեմ • փեցի • փեա • եմ • (ԽերգործԲ)։ խարխափել • որպէս առնէն ի խաւարի ընթօղ • գՁ, էլ կէզլոլմէք եօգշամալը պիլմէք իչիւն • Նիմէկ քի գարանլըգտա կէզմէն էեաը։

Ափին • ափան, կամ ափին • ամբ, ունք • անց, ամբք • (գԱյ)։ եզը ծոլու կամ գետաց, և նմանեաց • գՁ, գԸյԸ։

Ափնածիր • (ածՁ)։ պարփակիչ ափամբ • շրջապատեալ ափամբ • գՁ, գԸյԸ իլէ գապլը։

Ափնկոյս • (ԽոխգրուԲէ)։ կողմն ափան • գՁ, գԸյԸ Թարաֆը • գԸյԸըըրա։

Ափշկոցցանեմ • ‖ տես Ապշկոցցանեմ։

Ափշմ • ‖ տես Ապշմ։

ԱփշոԹի • ‖ տես ԱպշոԹի։

Ափսեայ • } սեի, իւ • ից, իւք • (գԱյ)։
Ափսէ • } ածօթ ինչ սկաւառակաձեւ • ուր
Ափսոյ • } դնի կերակուր, և այլ ինչ • գՁ, Թէփսի • Թապագ • լէնկէձ • սահան։

Ափս ի բերան դնել • ‖ ափիբերան լինել • գՁ, ազՁը գափամագ • տուա օլմագ։

Ափսինի • ‖ տես Օշինդր։

Ափսոս • (ԽԸքոչոՁ ասաղՁոն)։ տաՁղ • ղՁուկ • գՁ, հայըֆ • հազըզ • դրս, կՁիսուս։

Ափսոսամ • ացի • սա • սալ • (ՁԸչոս)։ ցաւիլ • կսկծալ ի վերայ ուրուք • գՁ, աՁլմագ • դրս • կՁիսուսքըրտըն։

Ափսոսանք • անաց, օք • (գԱյ)։ աւազանեան • եղկուԹ • գՁ, աՁլմագլըգ • վայ տէկիլ։

Ափրոդիտէ • տեաց • (գԱյ)։ է անուն չՁծուհ

ւոյ, որ էր կուռք ցանկուԹ և հեշտասիրուԹ որ և կոչէր աստղիկ • ‖ տես և Անահիտ։

Ափրոդիտական • ի, աւ • աց, օք • (ածՁ)։ այն ամ որ վերաբերի առ ափրոդիտէ • և յայտանեալ առեալ՝ վարաշոտականն կոչի ափրոդիտական • գՁ, անահիտա վուԹա մԱւԹաղիք։

Ափրոդիտեանք • (գԱյ)։ հեռևոդք չՁծուհւոյն ափրոդիտեայ, որ էր կուռք ցանկուԹ և վարաշոտուԹ • և յայտանեալ վարաշոտք կոչէցան ափրոդիտեանք • գՁ, անահիտա վուԹա Թաիրանլար։

Ափրիկէ • էի • էից • (գԱյ)։ է մինն ի չորից մասանց աշխարհի, որ է իբրև ընդարձակ յամաքակղզի • և ունի կողմանէ սահմանի դկարմիր ծովն, որով բաժանի յասիոյ • ի հիւսիսոյ կողմանէ զծովն միջերկրական, որով բաժանի գնըռոպիոյ • և ի հարաւոյ կուսէ և յարեւմուտ կողմանէ պատի ովկիանոսիս • գՁ, աֆրիկէ։

Աք • ի, իւ • ից, իւք • (գԱյ)։ ոտք կենդանւոյ հանդերձ սրունիս մինչև ի խաղն բարձին • գՁ, պաճագ։

Աքաղաղ • ի, աւ • աց, օք • (գԱյ)։ խօսող հաւ • արական • գՁ, խօրօզ • գԱրս, խուրուս • ուդ, միւէզզինի միւաաֆիրան։

Աքացահարեմ • } եցի • եա • ել • (ԽերգործԲ)։
Աքացեմ • } ոչացի հարկանել • ոտիւք հարկանել • գՁ, Թէքմէ վուռմագ • Թէքմէլէմէք • գԱրս, ՁուռՓեԹէզէնէն։

Աքեացք • զաքեացս, յաքեացս • (գԱյ)։ ոտք հանդերձ սրունիս մինչև ի բարձն • գՁ, պաճագ։

Աքխա • քխոյ, իւ • ից, օք • (գԱյ)։ կՁենդանի ինչ անասուր • նուրբ մարմնով և անհանգիստ բարուք, մեծ քան զմուկն, և փոքր քան զկուզ • ընդ որոց ունի զնմանութիւն ինչ ըստ կերպարանացն և ըստ սնոյթին • Թշնամի է միանց, ջղՁիկանց • և ձՁնՁղանց • առՁ, մկնահատուակ • գՁ, կէլէնՁիկ • գԱրս, նիՓխէ։

Աքշաշ • շշոյ, ովՁ • ից, ովք • (գԱյ)։ է բոյս ինչ, որ կոչի գայլնատ • որ ուր և բուսանի պատատի շուրջ զնորա եղէնովքն • և ջերմ և չոր գոլով՝ քաղցրացուցիչ մնկոցն և բուսոց՝ զորովք պատատակ է • գՁ, պիր օթ խալ տիւ։

Աքսոսեմ • եցի • եա • ել • (ԽերգործԲ)։ ոչացել • ոտիւք հարկանել • գՁ, Թէքմէլէմէք • գԱրս, լէքէԹզէնէն։

Ա.քսոր · · · ⟩ (գ.)։ արտաքսու-
Ա.քսորանք · անաց, ոք · ⟨ մըն · արտասահ-
մանուհի · հալածուհի՝ ի բնական տեղւոջէ
՝ի տեղւէ օտար · գաճ, սիւրկիւն։
Ա.քսորեմ· եցի · եա · ել· (Ներգործ)։ ար-
տաքսել զոք յօտար տեղւէ · գաճ, սիւր-
կիւն էթ՚ի՛ք։
Ա.քցան · ի, աւ · աց, ոք· (գ.)։ բևեռաքարշ

գործի· որև գրի Ագցան · գաճ, քէլքիթթին։
Ա.քցատեմ· ‖ աեւս Ա.քսատեմ։
Ա.փ.թ.իմեան · ի, իւ · ից, իւք· (գ.)։ է խոտ
ինչ կարմրագոյն քաղցրահամ և անուշա-
հոտ, և բուսանի ՝ի կրկաւ · և է բնուն-
ջեամ և չոր · գաճ, է՚փ՚թ՚իմեան։
Ա.փ.ր.իկոյ · ‖ աեւս Ափրիկէ։

Բ

Բ, է առաջինն բաղաձայն տառից լծոր
գակից է ընդ տառիցս, Պ, Փ · վասն որոյ
և երբեմն փոխագրի ընդ նոսա · զի փոխանակ
ասէլոյ, ամպարիշտ · ամպարշտիլ · ամպա-
րշտուհի · ԼԶ · ասի, ամբարիշտ · ամբարշ-
տիլ· ամբարշտուհի։ Սա երբեմն մուծանի ՝ի
բառս ինչ իբրև զարգ · զի փոխանակ ասե
լոյ · Թմրիլ· Թմրեցուցանել· Թմրութի· ԼԶ ·
ասի՝ Թմրիլ· Թմրեցուցանել· Թմրութի·
Երբեմն յաղի ՝ի վերջս ուղղական անուանցդ
Ր հզբեբելոց, և առնէ գործական· որպի-
սի են բառքս· հուր· ջուր· հանուր · ԼԶ ·
քանզի փոխանակ ասէլոյ, հրով, ջրով,
հանրիւ · ասէմք, հուրբ· ջուրբ· հանուրբ։
Տաւս Բ՝ ըստ ձեռին բերի յօրինակ խո-
նարհմանէ · որպէս ասէ շնորհալին։

Բեհեն բանի՝ ՝ի քեզ բղխէ ,
զկաթեն խմաւոիդ՝ արբեցանէ ·
ձեռիւքն խբրալ վարդապետէ ,
զմանաւրհիլն՝ որպէսզի պատճէ ։

Բա · (շ.ձ.ով Խոսիտոր)։ և նշանակէ Թէ ·
եթէ · գաճ, քի · պոյս · վա։
Բաբախեմ· եցի · եա · ել· (Ներգործ, և Հ.ձ.ով)
բաղխելով բաղխել· յաճախ բաղխել· զար
կուցանել ընդ միմեանս · որպէս առնեն
զբամբիռն ՝ի հարկանելն· զախս ձեռաց ՝ի
ծափելն · գաճ, սըգ սըգ պիրի պիրինէ
վուռմագ։ Եա, սաեպ շարժմամբ հնչել·
սաեպ շարժմամբ Թնդալ· ոյզ առնէ լեզ
ուական ժամայուցին , զարկ բաղկին, սիրտ
կենդանւոյն , և այլք նմանք · գաճ, գըվ

դըվի վուռմագ · դըվի դըվի հԹմ՚ի՛ք։
Բաբախիմ· եցայ · եաց · իլ· (Հ.ձ.ով)։ սաեպ
սաեպ բաղխիլ· ընդ միմեանս հարկանիլ·
գաճ, սըգ սըգ վուռմագ · դըվի դըվի հԹմ՚ի՛ք։
Բաբախուն · · · · ·
Բաբախաւն · խման , ամբ · անց , ամբք ·
(գ.)։ սաեպ սաեպ ընդ իրեարս հարու-
մըն · սաեպ սաեպ Թնդիւն · գաճ, սըգ սըգ
պիրի պիրինէ վուռմագ՝ դըվի դըվի սէս չը
գարըշ։
Բաբան · ի , աւ · աց , ոք · (գ.)։ գործիք
պատեբաղին, որ է բարձրագոյն կազմուած
ինչ շինեալ ՝ի գերանաց , որև ունի ՝ի մէջ
իւր նաև վերևէջ գերանս · ոմանք ՝ի գե-
րանաց ասոի հանդիպ միմեանց կանգնե-
ցուցեալք են ՝ի վերայ, և ոմանք ՝ի սաորին·
՝ի միջին և՝ ՝ի վերին մասունս կանգնեցելոց
գերանաց խոտորնակի մուծեալք երկաԹի
կապանօք · և մի երկայնագոյն գերան ՝ի
միջին տեղւոջ ՝ի վերայ խոտորնակի եդե-
լոյն կառուցեալ · կախեալ զայն հաստ
պարանաւ ՝ի խոտորնակ գերանէն, որ է ՝ի
վեր կայս · և ՝ի վեր ծայրն նոյն կախեցեալ
գերանին եդեալ զբարեայ մեծ գնտակս,
քարշեն պարանաւ զայն գերանին բաղմու
Թիք զօրաց յեակոյս՝ օրքան կարելի է, և
յետոյ խկոյն մղելով Թոյլ տան գնալ, և
այսու ՝ի ծայրն նորին եդեալ քարեայ գըն
տակն ՝ի վեր ստանու , և գնացեալ հար-
կանէ զպարխոյ քաղաքին , և կամ ար-
կանի ՝ի մէջ դղեկին, և ՚ի՛ջնակ բնակչացն ։

Նաև երբեմն այսու բաբանաւ հարկա-
նէին զպարխոյ քաղաքին մինչ մերձ էին
պարսպին. քանզի զծայրն հարկանօղ շար-
ժական գերանին առնէին երկաթապատ՝ և
կոտա քարշէին զայն. և ապա Թոյլ տուեալ
բաղխէին այնու զպարխոյն և փլուզանէին։
Երբեմն ևս զգետին ծայր հարկանօղ և
շարժական գերանին ի վայր խըուցեալ,
դնէին ի նմա գքարինս մեծամեծս, և զա
ոաջին ծայրն պարանաւ ուժգին և յան-
կարծ քաշէին ի վայրկեան. և այնու կե-
տին ծայրն հանդերձ քարամբքն ոյք ի
նմին եդան՝ բարձրանայր, և ի նմին եղ-
եալ քարինքն անկանէին ի մէջ քաղաքին։
Ա՛յս մեքենայ յաճախուցանէ գիւս կոչի. նաև
փայտիատ և գքարընկէց. գործ, մեքենիներ.
մանճանա. զմոդերկի. գործ, մեքենիներ գ.
Իսկ մերթ բառիւս բարձր խմացեալ լինի
կամուրջն զայն զոր շինեն մանկունք.
ոյք զձող ինչ ի միջոյ մանուկն դնեն ի վե-
րոյ բարձր քարի միոյ կամ Թմբի, և ի վերայ
երկուց ծայրիցն հեծեալ երև էջա առնեն
և խաղան. գործ, անկալա փիշտի։
Բաբանախաղաց. ի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։
Նա որ խաղայ զբաբանս. գործ, անկալա
փիշտի օյնայան։
Բաբանաքար. ի, իւ. ացս, օք. (գոյ)։ է քար
բաբանի. որ է վէմ մեծ զոր ընկենուն
բաբանաւ ընդ դէմ պարսպաց կամ ի
միջ պարսպի. որ և կոչի ռմբաքար. գործ,
մեքենիներ Թաշտ։
Բաբելացի. ցւոյ, ւոյ, ոյք. (ածական)։
բնակիչ բաբելացւոյ. գործ, պաղատատ։
Բաբէ. (հիբերէոներէ ղրեցոգործն)։ ո. ոյ. վոյ.
գործ, փէհ. հայ հայ. գործ, շահապետ։ Իսկ
մերթ վարի իբրև միջնորդի աւազական,
և նշանակէ՝ վայ. ախտս. եղուկ. ատաղ.
գործ, վանս. եաղըգ. հայրիք. գործս, տէրտեր։
Բաբելական. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ զարմա-
ցական. հրաշական. գործ, Թաքիւպպիւս.
Եա, աւազական. եղկական. գործ, աՀընա-
ՀագՀ. սէֆիլ. գործ, տէրկրտս։
Բագ. ի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։ կապ բերա-
նոյ. արգելք խօսելոյ, ուտելոյ, լսելոյ.
ԼԲ. գործ, աղըղ պատըս. աղըղ. քէլէփչէսի.
սեօյլեմիկէ, եէմիկէ, իչիմիկէ էնիկէ։ Եա,
հաղորդ կցորդ. մասնակից. գործ, իշխագ։
Բագ առնել կամ բագ արկանել. ‖ հաղոր-
դել. կցորդել. գործ, իշխագ էՀմ.ք։
Բագ անկանիլ. ‖ հաղորդիլ. կցորդիլ. մաս-

նակից լինել. գործ, իշխագ օյմագ. հիսե-
տար օյմագ։
Ի բագ առնել կամ ի բագ արկանել. ‖ կա-
պել պահել. արգելուլ. հրաժարեցու-
ցանել. գործ, պաղըլը սագլամագ. մէն էՀ-
մէք. Եասաղ էՀմ.ք։
Բագաթան. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ աեղի՝
ուր գան բազմութիք բազնեաց. կամ ու-
ր են սեղանք կուտ. զոհարան. գործ, փուԹ
օլան էէր. փուԹա դուբսան էիլէն էէր։
Բագին. գնոյ, նաւ. նիւք, նաց, նօք. (գոյ)։
բեմ ուր մատուցանէին զոհք կուտ. գործ,
փուԹա գուբսան քէսիլէն իւքսէք էէր.
Եա, ալտան կուտ. գործ, փուԹ։
Բագնաւ. ի, իւ. իցս, իւք. (ածական)։ ժողո-
վական. հաւաքեալ. գործ, տէվէրիլիլիչ. Թօփ
լանմըշ. իսկ մերթ վարի գոյականապէս,
և նշանակէ բագնաւորութիւն. ժողովուրդն.
հաւաքութիւն. գործ, Թօփլայըշ։
Բագնաւաբար. (ածէքս. որոյական)։ հաւա-
քաբար. հասարակաբար. գործ, Թօփլան-
մալ իլէ. ալէսսէվիկ։
Բագնաւական. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։
հաւաքական. ժողովական. ժողովօղ. գործ,
Թօփլանմըշ. Թօփ էտէն։
Բագնաւեմ. եցի. եա. ել. (էէրգործ)։ ժողո
վել. հաւաքել. գումարել. գործ, Թօփլամագ։
Բագնաւութիւն. ձման, ամբ. անց, ամիք.
(գոյ)։ ժողովութիւն. գումարութիւն. գործ,
Թօփլայըշ։
Բագնասէր. սիրի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ սիրող
բազնեաց. կուտող. գործ, փուԹ սէվիճի։
Բագորդ. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ կցորդ.
բաժանորդ. գործ, իշխագ։
Բաւ. դու, ու. ուց, ուք. (գոյ)։ է Թիա-
ւոր սուրբ կենդանի լսելեաց, յամ-
բաւորժ և կարճառն, յոյժ սիրող ջուրց.
ՀաՀա նման սագու, բայց փոքր է քան
զնա. գործ, էօրտէկ. գործս, միւրղտայ։
Բագեան. (գոյ)։ սպիտակ շապիկ բահա-
զեայ, որ և ասի պճղնաւոր. գործ, պիւ-
րիւնճիւկ կէօմլէկ։
Բազայ. } զէի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։ Թըր-
Բազէ. } չուն մեծ և ճիրանաւոր. ունի
զնայտաբղէտ փետուրս. որոյրդ է և կա-
փշտակող. գործ, տօղան. շահրն. տՀմա-
ՀայՀ. գործս, պաղէ.քի։
Բազէակալ. լի, աւ. ացս, օք. } (ածական)։
Բազէակիր. կրի, աւ. ացս, օք. }
Նա որ որսայ, և ըմբռնէ զբազէս. կամ որ

Ի ձեռս կրկ զբազէս • պաշ, տօղան ամէնը_ սը • շահին Թաշչեան • պոլս • պազկէյր։

Բազէպան • ի, աւ • աց, օք • (գ•ոյ)։ պահա_ պան և սպասաւոր բազէի • պաշ, տօղան_ ձը • շահինձի • պոլս • պազպան։

Բազկակից • կցի, աւ • աց • օք • (ած)։ ընկեր • պաշ, հօլաշ • բէֆիղ • Ես, օգ_ նական • պաշ, եարթըմ՛ձը։

Բազկաձիգ • (ած)։ զբազուկս ձգօղ և տա_ բածօղ • պաշ, գօլըս ուզատան։ Ես, ձը_ գեալ և առեալ ձեռօք • պաշ, կլ լըկ չէ քիվմիշ վե ալընմըշ։

Բազկամրցութի՛ն • Թե՛ն, Թի՛ւ • Թե՛ց, Թի՛ք • (գ•ոյ)։ մրցութիւն բազկօք, որպիսի է մար_ տին ըմբշամարտից • պաշ, կըւլէշ։

Բազկատածու • ծուի, աւ • աց, օք • (ած)։ տածօղ զձիւղս • ձիւզանայց • աձկցուցա նօղ զձիւղս • պաշ, տալը պէվլէյնէն։

Բազկատարած • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ զբազուկս տարածօղ • Թէւտարած • պաշ, գօլը ուզատան • գօլըս աչտան։

Բազկարձակ • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ արձա_ կօղ զբազուկս իւր • տարածօղ բազկաց • պաշ, գօլըս ուզատան։ Ես, արձակօղ զձիւ_ ղըս • ձիւզատարած • պաշ, տալ ուզատան։

Բազկասէր • (հոյԼ•ոյ ոբ•ոյ•ան)։ բազկօք • ձեռօք • պաշ, գօլ լրկ։

Բազկեմ • եցի • եա՛, ել • (ՆէրգՈրԾ)։ ձիւղ ձիւզ առնել, անտուէլ ուբոյն ուբոյն պտա ւէլ • պաշ, տալ տալ էֆմլէք • ֆիրտաւէ ֆի_ բտաւէ նագլ էֆմլէք • Ես, ջարդել կտա_ տէլ • պաշ, գրըմտագ • փարչէ փարչէ էֆմլէք։ Ես, յօշտակել զմարմնի ինչ • պաշ, գաղտնագ

Բազկայնդ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ յա_ ջողաբազուկ • քաջաբազուկ • պաշ, գօլը գուվվէթլի • էլլի ուզրըլը։

Բազկոց • ի, աւ • ից, օք • (գ•ոյ)։ երկաթէ_ զէն պահպանակ, զոր ագուցանեն պատե_ բազմանիք՝ ի բազուկս իւրեանց՝ վարել նոտաս ընդ դէմ հարուածոց սրոց, և ինալ անվնաս • պաշ, գօլշագ • պոլս • տէֆտափանէ։

Բազկոբար • ի, աւ • ից, օք • (գ•ոյ)։ բազ_ պան եկեղեցական, որոյ պատկանի բա_ զուկ պատարագօղ քահանային։

Բազմաբաղձ • (ած)։ բազում իրաց

Բազմաբաղձիկ • բազմաձայօղ • բազմա_ տենչ • պաշ, չօդ շէյի պըզըլըյան • չօդ շէյէ հասրէթ չէքէն • պոլս, պիսէպարէհ_ վե։ Ես, յոյժ բաղձալի • կարի ատենչալի • պաշ, փէք պըզըլանաձագ։

Բազմաբան • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ շատա_ բան • շատախօս • երկարաբան • պաշ, չօդ սեօյլէյէն • պոլս, կիւսյաք։

Բազմաբանեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէշտ)։ բազումս խօսիլ • երկարաբան լինել • պաշ, չօդ սեօյլէմէք։

Բազմաբանութի՛ն • Թե՛ն, Թի՛ւ • Թե՛ց, Թի՛ք • (գ•ոյ)։ բազմախօսութիւն • յաճախօսի բանից • պաշ, չօդ սեօյլիւլիւք • պոլս, տէհզէպանի։

Բազմաբաշխ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ բազում ինչ բաշխօղ • բազմաց բաշխօղ • պաշ, չօդ շէյ վէրէն • չօդ քիշիէ վէրէն։ Ես, բազմաց բաշխեցեալ • բազմաց բաժա նեալ • պաշ, չօդ քիշիէ վէրիլէն։

Բազմաբան • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ունօղ զբազում բառս • ճոխ բառիւք շարադրել • պաշ, չօդ լըզղէթ իլէ կաղըլան։

Բազմաբառութի՛ն • Թե՛ն, Թի՛ւ • Թե՛ց, Թի՛ք • (գ•ոյ)։ յաճախութի՛ն բառից • պաշ, լըզ_ ղէթ չօդլըղըս։

Բազմաբերբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ունօղ զբազմազան ձայնս • խօսօղ զբա_ զում լեզուս • պաշ, չօդ Թիւրլիւս սէօյ օլան • չօդ տիլլէն սեօյլէյէն։

Բազմաբեղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Բազմաբեղուն • չօդ մահսուլլու • պէրէքէթլի։

Բազմաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ բազմաուեակ պտուղս բերօղ • յոյժ պըտ_ ղաբեր • պաշ, չօդ Թիւրլիւս մէյվէսի օ_ լան • պէրէքէթլի։

Բազմաբերան • (ած)։ զբազում բե_ Բազմաբերանեան • բանս ունօղ • պաշ, չօդ տղըս օլան։

Բազմաբերձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ յոյժ բարձր • վսեմական • պաշ, չօդ իւք սէք • չօդ իւսուլլու։

Բազմաբիծ • բծի, իւ • ից, իւք • (ած)։ զբազում բիծս ունօղ • յոյժ բծաւոր • պաշ, չօդ լէքէսի օլան • փէք լէքէլի։

Բազմաբիւր • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Բազմաբիւրաւոր • զբազում բիւրս մարդկան ունօղ • բազմա Թիւ • պաշ, փէք գալապալըղըլը։

Բազմաբնակ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ տեղի՛ ուր բազում բնակին • պաշ, չօդ քիշի տաքին օլտուղու մահալ։

Բազմաբոլ • (ած)։ բազմախումբ • բազ_

մայրուղ • ած, չօգ.լուր։

Բազմաբուղն • (ած)։ այն որ բղխէ ջրա_ ղում ինչ • յորդահոս • առատաբուղն • ած, պոլ ագան։

Բազմաբուսական • (ած)։ զբազմազան անուն շահաւոյն թմբոյր • առաւել անուշա_ հոտ • ած, չօգ թխորկիս թաթիլը գօգու_ առ օլան • փէք գօգուլուս։

Բազմագանձ • (ած)։ զբազում գանձս ու_ նող • բազում գանձուց արժողութ ու_ նող • ած, չօգ խաղնէ.էլ մանկը • չօգ խաղ նէ.էլ ակ.յէրի օլան • փէք գըլ.լէթլի։

Բազմագեղան • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ունող զբազում գեղանս • բազում գեղա_ նօք չնիւել • ած, չօգ սիրէկի օլան • չօգ սիրէկ իլլ էսիրըլան։

Բազմագէտ • գիտի • աւ • ից, օք • (ած)։ գիտող զբազում ինչ • բազմահմտա • ած, չօգ պիլէն • պրս • պիլգուրան։

Բազմագնիւլի • (ած)։ այն՝ որ յոյժ սահի, այն՝ ուր յոյժ լինի գնել • ած, չօգ գայան • գայիդ։

Բազմագոյն • Թէ, Թը • Թ.ից, Թ.իք • (գ.ոյ)։ բազմագոյն գոլն • ած, մէրհա_ մէթ չօգլուղլուս։

Բազմագոյն • գնոյ, ով • ից, ովք • կամ գնի, իւ • ից, իւք • (ած)։ մեծագին • ծանրա_ գին • ած, փահալը • գը.լմէթլի • պրս • փիւրպէհա • Եա, զբազում ինչ գնող • ած, չօգ շէյ սահըլն ալան։

Բազմագործ • (ած)։ ունող զբազում գիրս • ած • չօգ եաղլուր օլան։

Բազմագլխեան • } (ած)։ ունող զբազում
Բազմագլխի • } գլուխ • ած, չօգ պաշը
Բազմագլուխ • } օլան։

Բազմագով • } (ած)։ բազմօք գովեալ։
Բազմագովեստ • } յոյժ գովելի • ած, չօգ
ակամ օլունմազ • չօգ մեռհ լայըգ։

Բազմագութ • (ած)։ ունող զբազում գիու_ թի • բազումմտաղիր • ած, չօգ մէրհամէթլի։

Բազմագումար • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ բազմաժողով • բազմախումբ • ած, փէք գալապալըգ։

Բազմագունակ • ի • աւ • ից, օք •
Բազմագունեայ • • • • • •
Բազմագունի • Նոյ, էաւ • էայ, էօք • (ած)։ ունող զբազում գոյնս • ունող զըս նազան գոյնս • խայտաբղէտ • բազմերանգ • ած, չօգ րէնկի օլան • ալաճայ։ Եա, բազմազան • չօգնաակիսի • բազմակերպ •

ած • թխրլիւ թխրլիւ։

Բազմագունի ակն • ական • ակամբ • անց • ամբք • (գ.ոյ)։ է քար ինչ դիւրաբեկ և թափանցիկ իբրև զապակի • սա յատաջա_ գոյն երևի լինել խիժ իմն թանձր՝ Թոր_ եալ.ի ծերպից վիմայց ծուխեզերեայց, կամ.ի գետնափոր գոգոց ափանց ծուխս, որ.ի ցրտութէ օդոյ առ ասպառ սպառ սա_ ռուցեալ քարանայ։ Եւ.ի նշան այսմ՝ երևին բազում անգամ.ի քարս յայս ազ գի ազգի շիւղք, և մրջիւնք, և մժղուկք, և նմանիք սոցին • որք.ի ծորբէն կտուին.ի նա իբրև յատաղ մածուցիկ, և ընդ տա_ նուրն մնան.ի նմա անպերձանելի • զայս ամն կոչեմք ևս Ասէ • ած, քէհրիպար։

Բազմագործան • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ առնող զբազում դործանս • բազմից դոր մանող • ած, չօգ Թխմար էաչն • չօգլարա Թխմար էաչն։ Եա, ընդունող զբազում դործանս • ած, չօգ Թխմար օլունմազ։

Բազմադէզ • դիզի, աւ • ից, օք • (ած)։ բազմակոյտ • բարձրացեալ դէզս դէզս • ած, չօգ եըղըլը։

Բազմադէմ • դիմի, աւ • ից, օք •
Բազմադիմակ • կի, աւ • ից, օք • } (ած)։
Բազմադիմի • • • • •

բազմակերպ • բազմապիսի • բազմազան • ած, Թխրլիւ Թխրլիւ։ Եա, ունող զբա_ զում դէմս • որով երեսք են բազում • ած, չօգ սուրէթի օլան։

Բազմադրուագ • ի, իւ • ից, օք • (ած)։ ու_ նող զբազում դրուագս • բազում յօրին_ ուածովք դրուագեալ • ած, փէք գյմալը։

Բազմադրուատ • ‖ տես Բազմադուռ։

Բազմազան • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ բազմակերպ • բազմապիսի • ած, Թխրլիւ Թխրլիւ։

Բազմազանութիւն • Թ.ե, Թ.ը • Թ.ից, Թ.իք • (գ.ոյ)։ բազմակերպութիւն • պէհպիսութ • ած, Թխրլիւ Թխրլիւ օլմասը։

Բազմազարդ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ բա_ զում կերպիւ զարդարել • ունող զբազում զարդս • բազմապատիւղ • ած, չօգ Թխրլիւ զէյնէթի օլան • փէք պէզէնիլմիշ։

Բազմազաւակ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ունող զբազում զաւակս • բազմածնունդ • բազմորդի • ած, չօգ էվլատը օլան։

Բազմազգեան • • • • •
Բազմազգի • գ.ոյ, էաւ • էայ, էօք • } (ած)
այն որ առ բազում ազգս պատկանի • ած,

չօգ միլեթէ միւթաղիք։ Եա, բազմակերպ, բազմապիսի։ պած, թիւբլիս թիւբլիս։

Բազմազեղ, ի, իս, ից, իւք, (ած)։

Բազմազեղան, (ած)։

տուօղ զբազում բարիս։ առատազեղ, առատապարգև։ պած, միւբլիթլի, փէք ձեօնբրա։

Բազմաղօր, (ած)։ կարօղ առ բազում իրս, բազում իրաց զօրօղ, քաջազօր։ պած, հէր չէյէ կիւձիւ եէթէն։ չօգ գուվէթլի։

Բազմաթիւ, թուի, իս, ից, ք, (ած)։ ուՆօղ զբազում թիւս, բազմահամար թուով։ պած, չօգ սպրսը օլան, փէք չօգ սպրլը։

Բազմաթիւր, (ած)։ առաւել թիւրեալ, խեղաթիւր, պած, չօգ էյրի։

Բազմաժամանակեայ, (ած)։ բազմամեայ։

Բազմաժամանակեան, հինաւուրց, բազում ժամանակս ապրօղ, պած, չօգ վաղբէթլեգ, չօգ եաշլան։

Բազմաժողով, ի, իս, ից, իւք, (ած)։ բազմախումբ, լի ժողովրդով, պած, հավք իւէ օլըլը, չօգ գալաղալըգ։

Բազմալեայ, (ած)։ ունօղ զբազում ալեաց։

Բազմալեան, լիս, բազմահոգի, պած, չօգ տալկալը։

Բազմախոր, (ած)։ զբազումս խորօղ, բազում կերպիւս խորօղ, ի բազմից խորել, բազում կերպիւս խորել, պած, չօգունում ալտառան, չօգունան ալտանան։

Բազմախաղ, (ած)։ ունօղ զբազում խաղս, բազում խաղարկուեց ախտօղ, պած, չօգ օյին օյնայան։ Եա, ընդ բազում տեղիս խաղացօղ, ընդ բազում տեղիս տարածօղ, պած, չօգ եէրէ եայրլան։

Բազմախաղաղ, (ած)։ կայծ խաղաղական, պած, չօգ ռահաթ։

Բազմախաչ, (ած)։ ունօղ զբազում նշանս խաչի, ուր են նկարեալ ձեք բազում խաչի, պած, չօգ խաչ նիշանէսի օլան։

Բազմախառն, (ած)։ բազում իրք խառնել, բազում կերպիւս խառնեալ, պած, չօգ չէյ իւէ գառըշմիշ, չօգ թիւռլիս գառըշմիշ։

Բազմախարդախ, (ած)։ զբազմադիմի խարդախութիւն ունօղ, կայծ նենգաւոր, պած, չօգ հիլէպալը։

Բազմախիտ, (ած)։ առաւել խիտ, լի, առատ, հոծ, պած, չօգ սըգ։

Բազմախոսացեալ, կամ բազմախոսացեալ, (ած)։ կայծ խոսացեալ, սաստիկ ապրեալ, բազում վիրօք և խոցոտվք լցեալ, շարաւաղից, նեխեալ և ժահահոտեալ, պած, չօգ եարա փէրէ օլմուշ, իրնին իւէ տօլմուշ վէ գօգմուշ։

Բազմախնամ, ‖ տես Բազմադարման։

Բազմախնդիր, դրի, աւ, աց, ք, (ած)։ խնդրօղ բազում իրաց, հետաքննին բազմացն իրաց, պած, չօգ չէյ արսյան, չօգ չէյի թէքթիշ կաէն։

Բազմախնդիր, դրոյ, ով, ոց, ովք, (ած)։ այն՝ զորմէ լինին բազում խնդիրք, կորոյ վերայ լինին բազում հայտաճառութիք, պած, չօգ միւճատիւէ ալթընա տիւշէն։

Բազմախնջոյզ, (ած)։ ունօղ զբազում խընջոյս, բազմամբոխ, բազմահանդէս, պած, չօգ ճամհուրլու, չօգ վէյնէթթլի։

Բազմախոտիկ, (ած)։ զբազումս սպանանօղ, պած, չօգ քէչկէյի էօլմիւրէն։

Բազմախոտիկ, ‖ տես Բազմախնդիր։

Բազմախորան, ի, աւ, աց, ք, (ած)։ ունօղ զբազում խորանս, բազկացեալ ի բազում խորանաց, պած, չօգ խանէսի օլան։

Բազմախորհ, ի, իս, ից, իւք, (ած)։ խորհօղ զբազում իրաց, մեծախորհուրդ, առաւել խոհական, պած, չօգ տիւշիւնէն, պոս, փիւբէնիւկչէ։

Բազմախորհուրդ, ‖ մեծախոհ, մեծամիտ, ուր են զանազան կերպիւրք, պած, միւբէյլէգի տաւիրա։

Բազմախուզիմ, եցի, եա, ել, (ներգործ)։ կայծ որոնել, կայծ հետազօտել, պած, չօգ արամագ։

Բազմախուզմ, ‖ տես Բազմաժողով։

Բազմախուռն, (ած)։ բազմախիտ, բազմահոծ, պած, չօգ սըգ, չօգ գալաղալըգ, պոս, էնպուհունք։

Բազմախուռեան, (ած)։ լի բազում ախտիւք, պած, չօգ մարազլը։

Բազմախօս, ի, իս, ից, իւք, (ած)։ շատախօս, շատաբան, պած, չօգ սեօյլէյէն, պոս, պիսեսարկուշ։

Բազմախօսութիւն, թեան, թեաց, թեամբ, (պոս)։ կամախութիւն խօսից, շատաբանութիւն, պած, չօգ սեօյլէյիշ, ուզուն սեօյլէյիշ։

Բազմածախ, ի, իս, ից, իւք, (ած)։ բազում ծախիւք եղեալ, մեծածախ, պած, չօգ խարճ իւէ օլմուշ, պահալը։

Բազմածաղկ, (ած)։ զբազում ծաղկօք ունօղ, բազում ծաղկօք յօրինեալ, պած, չօգ չիչէքլի։

Բազմածին • ծնի, իւ • ից, ից • ք • } (ած),
Բազմածնունդ • • • • • }
ծնանող զբազում զաւակս • ած, չօգ եւ լաւ ածոցեան։ Ես, բերօղ զբազում պըղ տուղս • բեղմնաւոր • արգասաւոր • ած, չօգ մըրվի կենթիրէն • մահսուլլու • պէրէքէթլի։

Բազմածուխ • (ած) • բազմավտղով • բազմայղ • ած, չօգ վէլվելէլի։

Բազմածուխ օր • ‖ օր՝ յորում բազմադիմի խռովումիք յուզին • ած, անա պապա կիւնիւ։

Բազմակ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • ձրագա_ բան • այսինքն բոլորակ շինուածն այն, որ դնի ի վերայ բուն առէլանն աշտանակին • յորոյ վերայ անհիշատակս կիտուս մանի • և ասացաւ բազմակ, զի մանի ի վերայ նորա բազմի • ած, չսմանան մոմելոզաւ։ Ես, թանկագ աշտանակի • ած, մամ թաղլասը • Ես, առղի բազմելոյ • նստարան • ած, օթուրաց։

Բազմակալ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • մկրատ ձրագի • որ և գործիք լինչ ձրագարանաց, որ գլաւելուածս ձրագին կտրէ, և առնու ի ծոց իւր և շինուցանէ։ Ա՛ա չ՛ածաշունչ գիրս կոչի ուրեք ունելիք • ասէ, քեֆա_ ռիչ • ած, մամ մագասը։ Ես, նստոյ ի սէղան • ած, սուֆրատաս օթուրան։

Բազմակակալ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • անօթ՝ ուր կտրէնցեալ քիթք ձրագաց դը նին • և այս անօթ կոչի և նեցուկ, նաեւ յարդարիչ • ած, եանան մոմուն քէսիլէն զըւփրնթըլըրլն գասը։ Ես, թանկագ ձը բագի • ած, մամ թաղլասը։

Բազմակամ • ի, աւ • ից, ք • (ած) • կամե_ ցօղ բազում իրաց • ունօղ զբազում դի_ տաւորութիւն • ած, չօգ չէյ խոթէչէն • չօգ թէյրլիւ նէյէթէն օլան։

Բազմական • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • բազ_ մէռլքն ի հարստանիս, ի կոչունս, և ի տ_ տարանս • ոյք բազմին յատուկ ի խրախա_ նոյ, կամ ի տեսանել լինչ • ած, տիւ_ կիւնտէ օթուրան • մէշլուտէ, տուֆրա_ տաս սէչիլուտէ օթուրան քիշիլէր • գոյս, էնձիւմէն։ Ես, բազմարան • բազ_ մոց • ակուռք • ութոռ • գահ, յորս լինին բազմիլ • ած, սէտիւ • մինտէր • խակէմբե_ սէնի։ Ես, բազմաթիւ • յոքնական • ած, չօգ սայլսը օլան։

Բազմականակից • կցի, աւ • ից, ք • (ած) • ընկեր բազմականի • սեղանակից • խրա_ խակից • հանդիսակից • ած, մէշլեստաչ_ պաս, հէմհիշէյլի։

Բազմականատուր • տուի, աւ • ից, ք • (ած) • պատրաստօղ և տուօղ ուրեք ի հարսանիս կամ ի կոչունս • ած, մէշլեստէ էէր վէրէն։

Բազմականութ բազմականաւ բաշխիլ • ‖ ի խրախ ճանի երեխանս երեխանս բաժանիլ • ած, ղնաֆէթեամ պէօլիւկ պէօլիւկ պայըլմագ։

Բազմակապ • (ած) • բազում կապիւ կապե_ ցեալ • ունօղ զբազում կապս • ած, չօգ պաղ իւղ պաղը։

Բազմակատար • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • առա ւել կատարեալ • ած, թէքմիլ • թէմամ։

Բազմակատար սեղան • ‖ բազմախորհրդ • բարելից • ած, հէր թէսըլլիւ եէմէկ իլէ տօլու սուֆրայ։

Բազմակեր • ի, աւ • ից, ք • (ած) • շատա_ կեր • ած, չօգ եէյէն • ղբո, պիսեաբխօր • ուղ, եքիւլ։

Բազմակերպ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բազ մազան • բազմադիմի • ած, չօգ թէսըլլիւ։

Բազմակին • կնոջ, կանամբ • անց, ամբք • (ած) • ունօղ զբազում կանայս ի միա_ սին • առօղ զբազում կանայս, արձակելով զառաջինն • ած, չօգ գասը ալան։

Բազմակոխ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բազմիցս կոխեալ • ի բազմից կոխառեալ • ած, չօգ չէյնէնմիշ։ Ես, զբազումն կոխօղ • ած, չօղալնու այագ ալէնլնա ալան։

Բազմակոհակ • ի, աւ • ից, ք • (ած) • ունօղ զբազում կոհակս • ունօղ զնեծամեծ ալիս_ ս • ած, չօգ տալկալը։ Ֆուռթունալը։

Բազմակրօն • կրօնի, իւ • ից, իւք • (ած) • բազմաժողով • բազմագումար • ած, չօգ երըլըլը։ Իսկ մերթ գոյականապէս վարի, և նշանակէ զբազում կրօնս, կամ զբազ_ մութիւն • ած, չօգ հալք • չօղլուգ։

Բազմակուէնան • } (ած) • ունօղ զբազում
Բազմակուղի • } կուղս • որ բազմապատ_ կեալ կայ մի ի վերայ միոյ կրկնելով, կամ այն՝ որ կազմեալ է ի բազում թէրթից զմիմեամբք մածելոյց • ած, գաթմալը։

Բազմակսիլ • կսլի, աւ • ից, ք • (ած) • բազմիցս կռուօղ • ած, գավկաճը • գոյս, պիւլլուկ։ Ես, այն՝ յորոյ վերայ լինին բա_ զում կռիւք • ած, չօգ գավկայա սէպէպ օլան նէմնէ։

Բազմահամ • ոյ, ով • ոց, ովք • (ած) • ունօղ զբազմազան համս • քաղցրահամ • ած, չօգ թէսըլլիւ չէշնիսի օլան • չօգ տաթլը։

Բազմահամար • ‖ տես Բազմաթիւ։

Բազմահամբար • ց, ոյ, ոց, ովք • (ած)։ զբաղում համբարս մեծերօր։ զբաղում պահարս կերակրոյ ունօղ • պած, չօգ զանկե երդան • չօգ զահրեսի օլան։

Բազմահանդէս • դիսի, իս • ից, իւք • (ած)։ մեծահանդէս • բազմաժողով • պած, չօգ զկինէթիլ • ալայլը։ Ես, բազմամարտ • քաջամարտիկ • պած, չօգ ձէնկ էակին • քէսկին ձէնկէմ։

Բազմահանճար • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ ունօղ զբաղում հանճարս • մտացի • հանճարօղ • բազմահնար • պած, չօգ փէրասէթիլ։

Բազմահառաչ • (ած)։ բազմիցս հառաչօղ • բազմիցս հոգւոց հանօղ • վշտագին • պած, չօգ ամպ էակին • չօգ տէրտիլ։

Բազմահաս • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ բազմիցս ի վերայ հասանօղ • պած, չօգ տէֆա իւստէ եէթիչէին։ Ես, բազում իրաց վերահասու • պած, չօգ չէյէ եէթիկ։

Բազմահատուած • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ ունօղ զբաղում հատուածս • բազմամասնեայ • պած, չօգ փարչալը • փարչա փարչա։

Բազմահարկի • (ած)։ մեծապատիւ • մեծագործ • պած, չօգ իզզէթլի • չօգ իքթամլը։

Բազմահարուած • (ած)։ զբաղում

Բազմահարուածեան • հարուածս ընդունօղ • բազում հարուածովք գանեալ • զբազում արկածս կրօղ • պած, չօգ քէօթէկի եէյէն • չօգ պէլա չէքէն։

Բազմահարուած • հարսի • իս • ոց, օք • (ած)։ առաւել հարուստ • յոյժ փարթամ • պած, չօգ զէնկին։

Բազմահաւաք • (ած)։ բազմաժողով • կամ զբաղում հաւաքօղ • պած, չօգ ձէմ օլմուշ • չօգ ձէմ էակին։

Բազմահնար • (ած)։ գնացօղ ընդ բազում շաւիղս • ունօղ զբաղում ճանապարհս • պած, չօգ թարզ եօլա կիտէն • չօգ եօլս օլան։

Բազմահոգ • (ած)։ ունօղ զբաղում հոգս • զբաղում խրաց խորհօղ • կասկածոտ • պած, չօգ թասասը օլան • չօգ չէյ ամիշէնէն • ֆէօֆէսէլի։

Բազմահոգով • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ յոյժ հոգւոյօղ • բազմասոցոտ • պած, չօգ տէվլի օլան։ Ես, ընդ բազում տեղիս հոգւոյօղ • ընդ բազում տեղիս շրջօղ • պած, չօգ եէրէկ եայըլմըշը։

Բազմահոյլ • (ած)։ բազմաժողով • պած, չօգ ձեմիհուռլու։

Բազմահոս • Բազմաբուղխ։

Բազմահոսան •

Բազմահուժկու • (ած)։ առաւել ուժեղ • մեծազօր • քաջասիրտ • պած, չօգ գուվվեթլի • չօգ զօրլու • չօգ եուրէկլի։

Բազմահունձ • (ած)։ զբազում հունձս ունօղ • բազմարդիւն • պած, էքինի չօգ օլան։

Բազմահունչ • (ած)։ ունօղ զբազում հընչիւնս • յոյժ հնչուն • պած, չօգ սէսլի • չամանթալը։

Բազմահրաշ • ի, իս • ից, իւք • (ած)։

Բազմահրաշալուր • ի, աւ • աց, օք • հրաշափառ • մեծագործ • յոյժ հրաշալի • պած, չօգ թաճիւպլիւ։

Բազմաձայն • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ բազմաբարբառ • բազմահնչուն • պած, չօգ սէսլի։

Բազմաձեռն • Ձեռնաձեռն։

Բազմաձեռնեան •

Բազմաձեռնութիւն • ‖ տես Ձեռնաձեռնութիւն։

Բազմաձև • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ զբազում ձեւս ունօղ • պած, չօգ թարզ պիչիմի օլան։ Ես, բազմակերպ • բազմադիմի • պած, չօգ թիւրլիւ։

Բազմաձիգ • (ած)։ զբազումս ձգօղ • ի բազմաց ձգեալ • պած, չօղու չէքէն • չօգ-տան չէքիլմիշ։ Ես, բազում անգամ ի բաց ձգեալ • բազմիցս արկեալ • պած, չօգ տէֆա պըրագըլմըշ։ Ես, առաւել ձգեալ • պած, չօգ չէքիլմիշ • չօգ ուզանմըշ։

Բազմաձայնեայ • (ած)։

Բազմաձայնաձայն • ի, իս • ից, իւք • զբազում ձայնս ունօղ • ձայնագոյեալ • ձայնաձայնիչ • բազայնչող • պած, չօգ չաւգը օլան • փէք շէօղլիլի։

Բազմահեղ • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ զբազում հեղեալ • զբազում հեղուածս ունօղ • խորագէտ • խորամանկ • պած, չօգ ֆէրասէթլի • չօգ ֆէրզանտա։ Ես, բազում հանճարով հնարեալ • պած, չօգ ֆէրասէթ իլէ իշտա օլմուշ։ Ես, բազմակերպ • պած, թիւրլիկ։

Բազմաձիւղ · ձիւղի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ զբազում ճիւղս ունօղ · պած, չօգ տալլը· պոյս ։ պլխեաթշախ ։

Բազմամագիլ · մագլի, աւ · աց, ագ · (ած) ։ ունօղ ձգազում մագիլս · բազմաձիւրան · պած · չօգ փէնչէսի օլան ։

Բազմամանի · } տես Բազմամանուած ։
Բազմամանիի · }

ԲազմամանկուԹի · Թի, Թիւ · Թից, Թիք· (գոյ) ։ յոյժ նորահաս մանկուի · յոյժ մանկապղին տիք · պած, փէք կէնձիք ։

Բազմամանուած · (ած) ։ բազմապատյա կէր պիւս չորնպատեակ · բազմապատիկ հիւս_ իւք կինձռեալ · պած ։ պլորի պլորի լուէ չօգ գառըշ պուռուշ ։

Բազմամանի · · · · · } (ած)
Բազմամանութեայ · Նէի, իւ · իյ, իւք · }
ունօղ զբազում մասունս · պած, չօգ փոր չասը օլան ։ Նս , բազմադիմի · բազմա_ զան · պած , չօգ Թիւրլիւս ։

Բազմամանութեամ · Նչի · եմ · էլ · (ներգործ) ։ Ի բազում մասունս բաժանել · մասնա_ տել · պած, չօգ փալչա էմիլք ։

Բազմամարդ · Ի · աւ · այ · օք · (ած) ։ ունօղ զբազում ժողովուրդս · ունօղ բազում բը նակչայ · բազմաժողով · բազմամբոխ · պ, չօգ հալքը օլան · չօգ գալապալըգ ։

Բազմամարդութեի · Թի, Թիւ · Թից, Թիք· (գոյ) ։ ունելն զբազում բնակիչս · բազմու Թի մարդկան · պած , առատ չօգլուղլու ։

Բազմամբաւ · ‖ տես Բազմահամբաւ ։

Բազմամբոխ · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ բազմաժողով · բազմամարդ · պած, չօգ գա_ լապալըգ · չօգ հալքը օլան · Նս , բազմա_ զան կէրպիս ամբոխեալ · բազմավրդով · բազմախառով · պած, չօգ վէլվէլէլի · դոյս , փիւրթաշուալ ։ Խակ մերթ գոյականապէս առեալ՝ նշանակէ ամբոխ · բազմութ մարդ_ կան · պած , չօգ հալք ։

Բազմամբոխութեի · Թի, Թիւ · Թից, Թիք· գոյ) ։ բազմաժողով գոլն · բազմամարդու_ Թի · պած, հալքին չօգլուղլու · Նս , բազում ամբոխութիւն · աստիկ խռովուէ · մեծ վըր_ դովուի · պած , պէօյլիք վէլվէլէ ։

Բազմամեայ · } (ած) ։ ունօղ զբազում
Բազմամեան · } ամս · պած, չօգ երկար օլան, դոյս , պլիւնսալէ ։ Նս , Ի բազում ամս ապրօղ · երկայնատև · պած , չօգ եաշա_ նան · չօգ տայանան · դոյս , պլխեաթսալ ։

Բազմամեղ · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ ունօղ զբազում մեղս · յոյժ մեղաւոր · պած, չօգ կիւնահչը օլան · փիլք կիւնահչքեար ։

Բազմամետաքս · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ ու_ նօղ զբազում մետաքս · ուր է յաձախանէ մետաքսից · պած , չօգ իփէկնի օլան · չօգ իփէկ հասըլա կէԹիրէն ։

Բազմամէքենայ · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ բազում մէքենայս ունօղ · պած , չօգ խ_ կէնչէսի օլան ։ Նս , բազում հնարս ունօղ· խորագէտ · պած , չօգ ֆէրզանա ։

Բազմամուռ · (ած) ։ յոյժ տղմոտ · կարի ցեխոտ · չօգ չամուռլու · պալչըգլը ։

Բազմայածեան · (ած) ։ Ի բազում տեղիս յածեալ· Թափառական շրջօղ· այսր անդր տատանել · պ, չօգ եէրէ տէտիրկին կէզէն

Բազմայանց · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ ունօղ զբազում յանցանս · բազմամէղ · պած, չօգ գաղապհաթլը · չօգ տուչլու ։

Բազմայեղջ, կամ բազմայեղջ · (ած) ։ առա_ ւել լծեալ · լծուլի · պատարան · յորդա_ ռատ · պած, չօգ ռօլոս · ռօփ ռօլու · Նս , բազմազան · բազմադիմի · պած , Թիւր_ լիս Թիւրլիս ։

Բազմայոլով · Ի , իւ · իյ , իւք · (ած) ։ յոյժ յոլով · յոյժ բազում · պած , փիլք չօգ ։

Բազմայոյզ · յուզի , իւ · իյ , իւք · (գոյ) ։ բազում յոյզ· մեծ ալուզ · սաստիկ խռո_ վուի · պած, չօգ վէլվէլէլ · խակ մերթ ածա կանապէս վարի , և նշանակէ բազմալոր_ դով · բազմախռով · պած , չօգ վէլվէլէլի ։

Բազմայորդոր · (ած) ։ յորդորօղ զբազումս· առաւել յորդորօղ · պած , չօղշնա եռ_ բէկ վէլէն · չօղշնա խռեկ կէԹիրէն · Նս , բազմայոժար · առաւել պատրաստ· պած , չօգ խռեկլի ։

Բազմայր · (ած) ։ զբազում այրս ունօղ · այրիքն Թողօղ զառաջինն, և առօղ զայլս յաջորդաբար · պած, չօգ գօձասը օլան ։

Բազմայօգ · (ած) ։ ունօղ զբազում յօգս · Ի բազում յօգից բաղկացեալ· բազում խա_ զալեօք յօգեալ· պ, չօգ զինագլարը օլան ։

Բազմանամ· ագայ · այիր · անալ · (չէշտ·) ։ բազմապատկիլ· առաւելուլ· աճիլ · պած, չօղալմագ ։

ԲազմանիւԹ · Ի , իւ · իյ , կամ այ , օք · (ած) ։ ունօղ զբազում նիւԹս · պած , չօգ քէրէստէլի ։ Նս , բազմահնար · խորա_ մանկ · պած , ֆէրզանա ։

Բազմանկար · Ի , աւ · այ , օք · (ած) ։ ու_ նօղ զբազում նկար · բազմազան նկարուած

զարդարեալ • պած, չօգ նագըշլը • պուս, փխ-րնկնկեալ։

Բազմանկողին • ղնի • իւ • իյ • ք • (ած)։ ընդ բազմաց ասանց կամ կանանց ղուգա ևսրօշ • պուռնկօշ • պած, չօգլար իլէ ձի-մա էսէն։

Բազմանշանակ • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ ունօղ զբազում նշանս • զբազում ինչ նշանակօղ • պած, չօգ նիշանէսէլ օլան • չօգ շէյ պէչան էսէն։

Բազմանշուլ • շուլի • իւ • իյ • իւք • (ած)։ ունօղ զբազում նշույլս • բազմաճառագայ-թած, չօգ շավղլը։

Բազմանոտ • (ած)։ ունօղ զբազում նուա գլս • ունօղ զբազում եղանակս նուա-գերգուեթեց • պած, չօգ գայտէլի։

Բազմանուն • ոան, ամբ • անց, ամբք • (ած)։ ունօղ զբազում անուանս • պած, չօգ իսմի օլան։

Բազմաշուկ • (ած)։ յոքնաշուկ • յոյժ շա-հաւէտ • ունօղ բազմազան օգտիւ • պած, չօգ ֆայտէլի։

Բազմաշարժ • ի • իւ • իյ • իւք • (ած)։ յոյժ շարժուն • յոյժ երերուն • պած, չօգ գլմըլտանան։

Բազմաշաւիղ • շաւղի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ ունօղ զբազում շաւիղս • ունօղ զբազում հետս • ունօղ զբազում ճանապարհս • պած, չօգ իոլի օլան • չօգ եօլու օլան։

Բազմաշխատ • ի • իւ • իյ • իւք • (ած)։ յոյժ աշխատօղ • պած, չօգ չալըշան։ Եւս, ունօղ զբազում աշխատանս • պած, չօգ էմէկի օլան։

Բազմաշնորհ • (ած)։ տուօղ զբազում շնոր-հըս • բազմապարգև • պած, քէրէմլէեանլի • մէրվէթլի։ Եւս, ունօղ զբազում շնորհս • շնորհալի • պած, չօգ հիտայէթի օլան։

Բազմաշուշ • (ած)։ բազմաճառագայթ • բազ-մանշուլ • պած, չօգ շավղլը։

Բազմաչքնիկ • (ած)։ ի բազում տեղիս շնոր-ջօղ • շատաչքնիկ • պած, չօգ կէղէն։

Բազմաչարչար • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ բազմազան տանջանօք չարչարեալ • պած, չօգ էզիլէթի չէքէն։

Բազմաչեայ • (ած)։ ունօղ բազմապատիկ աչաց • պած, չօգ կէօզիւ օլան։

Բազմապատառ • ի • իւ • իյ • իւք • (ած)։ յոյժ պատառօտ • յոյժ մանրծօղ • պած, չօգ եարլարան։

Բազմապատիկ • (ած)։ յոյժ պատառօտ • ամենապատառօտ • պած, փէք բիւշան • փէք փառլագ։

Բազմապատիկ • պատկի • աւ • աց • ք • (ած)։ բազմազան • բազմակերպ • յոքնա-պիսի • պած, չօգ թարղ։ Եւս, յոյժ բա-զում • պած, փէք չօգ։ Եւս, բազմակու-ղի • պած, չօգ գաճ։

Բազմապատիր • (ած)։ բազում կերպիւս խա-բօղ • յոյժ խաբօղ • պած, չօգ թիւրլիս ալտատան • փէք ալտատըճը • ֆէրըշնտ։

Բազմապատիս • պատուի • աւ • աց • ք • (ած)։ ունօղ զբազում պատիս • մեծա-պատիս • պած, չօգ իզզեթլի։

Բազմապատկառ • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ յոյժ պատկառօղ • ամօթահարեալ • պած, չօգ ուեթանկան • չօգ հէմայէլը • բըմվայ։

Բազմապատկեմ • եցի • եմ • ել • (Հէդպ)։ բազմապատիկ առնել • բարդուքը յաւե-լուլ • բազմացուցանել • աճեցուցանել • պած, չօգ գաճ էթմէք • չօղալթմագ։

Բազմապատկութիւն • թեան, թեաբ • թեաց, թեամբ • (գիս)։ բազմապատիկ գոլն • բարդուքը յա-ւելուին • յոքնապատկուին • պած, չօգ գաճ օլմասը • չօղալմասը։

Բազմապատկօրէն • (ինչ ձևով)։ ա-ռաւելապէս • պած, չօղալմասը իլէ։

Բազմապարգև • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ բազում պարգևս տուօղ • առատաձիր • պած, չօգ պագշիշ վէրէն։

Բազմապարտուսկ • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ ունօղ զբազում պարտուսկս • պած, չօգ չէվրէսի օլան։

Բազմապարտ • ի • իւ • իյ • ք • (ած)։ զբազում պարտիս ունօղ • պարտապան բա-զում պարտուց • պած, չօգ պօրճլը։

Բազմապիսի • սեայ • սեաւ • սեաց • սեաք • (ած)։ բազմակերպ • բազմադիմի • զանա-զան • պած, չօգ թիւրլիս։

Բազմապտոյտ • տուտի, իւ • իյ • իւք • (ած)։ ունօղ զբազում պտոյտս • պած, պիւքլիս-միւ չօգ • պուս, փխ-րնկնկի։

Բազմապտուղ • պտղոյ, ոյ • ոց, ովք • (ած)։ ունօղ զբազում պտուղս • բազմաբդիւն • պտղաւէտ • պած, չօգ մէվէ վէրէն • պուս, փխ-բպար։

Բազմապտոյ • ի • իւ • իյ, իւք • (ած)։ բազմա-վաստակ • բազմաշխատ • յոյժ ջանացօղ • պած, չօգ չահմ էսէն • գայրէթլի։

Բազմաջուր • (ած)։ առատաջուր • պած, առ-

իւէ տօլու · գաբա ; փիւրթայ :

Բազմասերեմ · եցի · եա · ել · (Էրգ. ուրթ) : *բազմասերութիւնդ առնել · բազմացուցանել ծննդովք · աճեցուցանել · գաճ , տօղուրմա իւէ չօղալթմագ :*

Բազմասերութիւն · թէ · թիւ · թէց , թիւք · (գոյ) : *ծննդեամբ առաւելութիւն սերնդոց · գաճ , տօղուշ իւէ չօղալմասը :*

Բազմասիալ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում սիալանս · բազմավրէպ · գաճ , չօգ եանկիւրչը օլան · չօգ եանկըլան :*

Բազմաստեղեան · (ածական) : *ունօղ կինքեան զբազում աստեղս · գաճ , չօգ եըլըդզըլը :*

Բազմաստղն · աստեղան , ամբ · անց , ամբք ·

Բազմաստեղնեան , կամ բազմաստեղեան · (ածական) : *ունօղ զբազում աստեղանս · բազմաչիւղ · գաճ , չօգ տալլը · գաբա , փիւրչաղ :*

Բազմաստղք · զաց , զքո · (գոյ) : *նշան երկնային , որ կազմի յեօթանց աստեղաց · և է ի գլխոջ համաստեղութեանն ցլոյ · յոմնա բէն պլիաուէս · գաբա , փէրվիէն · ուրդ , սիւրէյեա :*

Բազմաստուած · ու , ով · ոց , ովք · (ածական) : *պաշտօղ զբազում ած · չօգ ալլահլարա թափըճը :*

Բազմաստուածութիւն · թէ , թիւ · թէց , թիւք · (գոյ) : *պաշտելն զբազում ած · գաճ , չօգ ալլահա թափմագ :*

Բազմավաճառ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) : *անդ՝ ուր լինին բազում առևտրութիւք · գաճ , չօգ ալըշվէրիշլի մահալ :*

Բազմավառ · (ածական) : *յոյժ վառեալ · սաստիկ բորբոքեալ · գաճ , քէսկին եանան :*

Բազմավէպ · վիպի , իւ · ից , կամ ից , օք · (ածական) : *բազում ինչ պատմող · գաճ , չօգ չէյ նագլ էտէն :*

Բազմավէր · վիրի , աւ · ից , օք · (ածական) : *ունօղ զբազում վէրս · յոյժ վիրաւոր · գաճ , փէք եարալը :*

Բազմավիշտ · (ածական) : *կրօղ զբազում վիշտս · գաճ , չօգ տաալըդ չէքէն : Եա , տուօղ զբազում վիշտս · գաճ , չօգ սըզդրնթըլը :*

Բազմավտանգ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում վտանգս · գաճ , չօգ թէհլիգէլի :*

Բազմավրդով · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *բազմաճաւալ · բազմածաւալ · գաճ , չօգ վէրվիէլի :*

Բազմավրէպ · ‖ տե՛ս Բազմասիալ :

Բազմատապաղանդ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *սաստիկ տագնապօղ · առաւել վշտացուցիչ · գաճ , չօգ սըզդրնթը վէրէն : Եա , կրօղ զբազում տագնապս · յոյժ տագնապալ · գաճ , չօգ տաալըդ չէքէն :*

Բազմատարած · (ածական) : *ի բազում տեղիս տարածեալ · յոյժ սփռեալ · գաճ , չօգ եէրէ եայըլմըշ :*

Բազմատեղաց · (ածական) : *բազմից տեղացօղ · բազմազեղ · գաճ , չօգ եաղար · գբա , փիւրթար*

Բազմատեսիլ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում բաղձանս · տեսլացօղ բազում իրաց · տեսլացեալ ի բազմաց · բազմաբաղձ · գաճ , չօգ արզուլը · գբա , պիւլէհէվէս :*

Բազմատեսակ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) : *բազմապիսի · բազմակերպ · գաճ , չօգ Թիւրլիւ :*

Բազմատեսիլ · ‖ (ածական) : *ունօղ զբազում կերպ*

Բազմատիպ · ‖ պատանս · *բազմակերպ · գաճ , չօգ Թարղ կէօրիւնիւշիւ օլան · Թիւրլիւ Թիւրլիւ :*

Բազմատոհմ · (ածական) : *յոյժ տոհմ · յոյժ տրտում · գաճ , չօգ մէլէլ · գբա , փիւրդէմ :*

Բազմատոհմ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում տոհմս · գաճ , չօգ սօյու սօփու օլան : Եա , բազմակերպ · բազմազան · գաճ , Թիւրլիւ Թիւրլիւ :*

Բազմաբաս · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում արատս · յոյժ արատաւոր · բազմաբիծ · գաճ , չօգ էօզիւրլիւ · չօգ նէգիրլի :*

Բազմարան · ‖ տե՛ս Բազմից :

Բազմարդիւն · (ածական) : *ունօղ զբազում արդիւնս · յոյժ արդիւնաւոր · գաճ , չօգ ֆայտալը :*

Բազմարժանի · (ածական) : *յոյժ արժանաւոր · գաճ , չօգ լայըգ :*

Բազմարշաւ · (ածական) : *բազմից արշաւօղ · յոյժ արշաւօղ · գաճ , չօգ սէկիրտէն · գբա , փիւրթէկ :*

Բազմարուեստ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *ունօղ զբազում արուեստս · գաճ , չօգ զէնէհլաթը օլան : Եա , բազմահնար · գաճ , չօգ հիւնէրլի : Եա , խորագէտ · խորամանկ · գաճ , ֆէրզանտ :*

Բազմացեղ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) : *բազմատեսակ · բազմազգի · զանազան · գաճ , զինս զինս :*

Բազմացուցանեմ · եցի · եա · ել · (անցոյց) : *աճեցուցանել · առաւելուլ · բազմապատկել · գաճ , չօգալթմագ :*

Բազմաւազելի · լոյց , եաւ · եայց , եօք · (ածական) : *յոյժ աւազելի · կարի եղկելի · յոյժ ողբալի · գաճ , փէք սէֆիլ :*

Բազմաւոր • } ի, աւ. աց, աք. (ածական):
Բազմաւորական • } ունօղ զբազմաւորն. յաք. նական • գաձ, չօգ. լու:

Բազմաւորութիւն. թեան, թեաց. թեամբ. (գոյական): բազմաւոր գոլն. յարքնականութիւն. բազմաւթեան. գաձ, չօգ. լուլուք:

Բազմախայլ. ի, իւ. իս, իւք. (ածական): մեծապայծառ. բազմաճաճանչ. յայժ փայլօղ. գաձ, փէք փառագ:

Բազմախոյթ. (ածական): ունօղ զբազում փոյթս. ժրջան. գաձ, չօգ գայրէթիլի:

Բազմաքանդակ. ի, աւ. աց, աք. (ածական): ունօղ զբազում քանդակս. յայժ արուեստակերտ. գաձ, փէք օյմալը, գալէմլի. փէք զէնէհամթլը:

Բազմաքանքար. ի, աւ. աց, աք. (ածական): ունօղ զբազում քանքարս. ունօղ զբազում տաւանդս. արժօղ բազում տաւանդիւց. յայժ մեծագին. գաձ, չօգ քիւլչէ ագչէսի օլան. չօգ քիւլչէ ագչէ աչկէն. չօգ գըլմէթլի:

Բազմաքնին. (ածական): զբազումս քննօղ. յայժ հետազօտօղ. գաձ, չօգ թէֆթիշ էտէն. չօգ արաշտրման:

Բազմերախտ. ի, իւ. իս, իւք. } (ածական):
Բազմերախտիք. տեաց, տեաք. } առնօղ զբազում երախտիս. յայժ երախտաւոր. յայժ բարերար. գաձ, չօգ. կլլիք էտէն:

Բազմերամ. ի, իւ. իս, աք. (ածական): ունօղ զբազում երամս. բազմաժողով. յոքնախումբ. գաձ, չօգ. սիւրիսիւրի օլան. ճումհուռլու:

Բազմերան • } (ածական): ունօղ զբազում
Բազմերանեան. } երանիս. յայժ երանելի. գաձ, չօգ. մուհթէրէլու:

Բազմերանգ. ի, իւ. իս, իւք. (ածական): ունօղ զբազմազան գոյնս. գունագոյն. խայտաբղետ. գաձ, չօգ բէնկլի օլան. ալաճա պուլաճայ:

Բազմերգուհ. ուհի, աւ. աց, աք. (ածական): բազմիցս երգօղ. երգասէր. գաձ, գայտէ իլէ չօգ տէֆթայ օգուտան. գայտէլի օգուտանը սէվմէն:

Բազմերգութիւն. թեան, թեաց. թեամբ. (գոյական): բազում անգամ երգուն. գաձ, չօգ տէֆթայ գայտէլի օգուլուշ:

Բազմերդուն. (ածական): բազմիցս երգօղ. ամէպ ամէպ երգասօղ. գաձ, չօգ. եէմէն էտէն

Բազմեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. անել. (անցական) նստուցանել. հեծուցանել. գաձ, օթնուրթմագ • պլինտիրմէք:

Բազմեփեաց. (ածական): եփօղ զբազում կերակուրս • յայժ եփեալ. գաձ, չօգ եէմէք փիշիրէն • չօգ փիշմիշ:

Բազմըռնչում • (ածական): սաստիկ ռնչում • յայժ ժլատ • մեծասէս խնայօղ ի ծախս • գաձ, փէք նէգէտս:

Բազմիմ. եցայ • եամ. իմ • (չէշտ.): նստիլ յաթոռ, ի գահ, ի գետին՝ առ ի յուտել զկերակուր • կամ ի տեսանել զհանդէս ինչ • գաձ, եէմէկ օթուրմագ • սէյիրէն օթուրմագ:

Բազմիլ ի ձի. ‖ հեծնուլ. գաձ, ատեա պինմէք:

Բազմիմաստ • ի, իւ. իս, իւք. (ածական): յայժ խոհականութիւն • առաւել խոհական • գաձ, չօգ ալիմ:

Բազմիշխան. (ածական): ունօղ զբազում իշխանս • իշխանեցեալ ի բազում իշխանաց • գաձ, չօգ հէզքիւմմաթլը օլան • չօգ հէզքիւմմաթ ալէճինտա օլան:

Բազմիցս • (հաճախ. չոռխ.): բազում անգամ. գաձ, չօգ քէրէյէ • պէս պիսմէթլար:

Բազմոլոր. ի, իւ. իս, իւք. (ածական): յայժ ոլորեալ • գաձ, պլիքլիւմ պլիքլիւմ • պուս, փիւրխէմ:

Բազմոյժ. (գոյական): է համաստեղուէ ինչ հիւսիսային. գաձ, եէմի երլերդ. ‖ տես և Աշյէ:

Բազմոստան • ի, իւ. իս, իւք. } (ածական):
Բազմոստեան • • • • } ունօղ զբազում ոստս • բազմաճիւղ • գաձ, տալլը պուտաղլը:

Բազմոտանի. նւոյ, եաւ. եաց, եաք. (ածական): ունօղ զբազում ոտս • գաձ, չօգ այագլը • պուս, փիւրփույէ:

Բազմորակ. ի, աւ. աց, աք. (ածական): ունօղ զբազմազան որակութիւնս կամ որպիսութիւնս • ակն, գհամ, գհոտ, գգոյն, կամ զայլ հանգամանս • բազմապիսի • զանազան • բազմերանգ • գաձ, չօգ թիւռլիւ:

Բազմորդի. գ. ոյ, եաւ. եաց, եաք. (ածական): զբազում որդիս ունօղ • բազմազաւակ • գաձ, չօգ էվլատ սահիպի:

Բազմորդութիւն. թեան, թեաց. թեամբ. (գոյական): ունելն զբազում որդիս • գաձ, էվլատ չօգլուղու:

Բազմորդացեալ • (ածական): ունօղ զբազում որդեգրեալս. ի բազում թակարդաց • գաձ, չօգ մուգաթաբարլը:

Բազմոց • ի, աւ. աց, աք. (գոյական): նստարան. տեղի բազմելոյ • գաձ, օթնուրմագ եէր • օթնուրագ • Եա, աթոռ • գահ • բազմոց նստարան. ակումբ • գաձ, խակխըրի,

սեթ • սեփոր • միտուբը ։

Բաջմաւթի • Թե • Թը • Թեց • Թիք • (գոյ) ։ յոլալուբ • յաձախութի • ձոխութի • պաշ, չօգուտ ։ Ես , ժողով մարդկան • ամբոխ • պաշ , հալդ ։

Բաջմանակ • ի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ զբաղում իրս ունօղ • զբաղում ինչ տալօղ յիւրեն • պաշ, չօգ չէլի օլան • չօգ չէլ կեօնիւբէն ։

Բաջմաւէղ • ղ-ղ , էաւ • էաց , էօք • (ածական) ։ ունօղ զբաղում սաեղանա • բազմաձիւղ • պաշ , տալլը պուտագլը ։

Բաջմօբեաց • բէի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ ի բազում աւուրց հետէ եղեալ • բազմամեայ • հնացեալ • պաշ, չօգ կիւնլիւք • հակի ։

Բաջմօրինակ • (ածական) ։ ունօղ զբաղում օրինակս • բազմաձեվ • բազմազան • պաշ , չօգ թիւրեալիս ։

Բաջուկ • բազմի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ բոլոր ձեռք մարդոյ՝ սկսեալ ի մատանց մինչև ի խաղ ուսոյն • պաշ , գօլ • պուռ • ազէն • պազու • պուդ • սախտ ։ Ես , է սեռակ ինչ բանիցարոյ որ ուսի • պաշ , բազու • պուռ , փազու ։ Ես , ոստ • ձիւղ • պաշ , տալ ։

Բաջուկ առ բազուկ • ‖ բազուկ ընդ դէմ բազկի • ձեռն հակառակ ձեռաց • պաշ, էլ էլի գաբշը ։ Ես , բազուկ ընդ բազկի • բազկախառն • պաշ , էլ էլի Թուխթախագ ։

Բաջում • բազմի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ շատ • յոլով • պաշ , չօգ • պուռ , պլխտաբ • պուդ , քէսկիլը • չէշլի • քլուպ ։

Բաջում անպատմ • (հոլովման տեսակէտէն) բազմիցս • պաշ , չօգ քէրըկ ։

Բաջումաժամանակեայ • ‖ տես Բազմաժամանակեայ ։

Բաջումօղորմ • (ածական) ։ յոյժ ողորմած • բազմագութ • պաշ, չօգ մէրհամլիլը ։

Բաջումսոտ • բազմսոի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ մեգ • խաւար • ալջամախլ • պաշ , գաբանկօգ • տումանի ։

Բաջպան • ի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ պատնեշք բազկի , որ պատ զբազուկն • կամ առի զարգ , որպէս ասկեղէն բազպանք • և կամ առի պահպանելոյ զբազուկն ի հարուածոց , որպէս երկաթեայ պահպանակքն բազկաց զինուորաց • պաշ , բազպանա • գօլչագ ։ Ես , ազանելիք բազկաց քահանայիկն • ասէ , բազկոց ։

Բաժ • ի , իւ • ից , իւք • (գոյական) ։ բաժին • մաս • պաշ , փայ • հիսաէ • պուռ , ֆէլբէհինդ ։

Ես , տուլք կամ վճարք ազբունական • որ ի միոյ բնակութենէ կամ յարդեանց երկրի առնուալ լինի յարքունուստ • պաշ , պաճ , Ես , մաքս • պաշ , կեօմրիւկ • պուռ , փաճ ։

Բաժակ • ի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ անօթ որով ըմպի գինի կամ ջուր • ըմպանակ • պաշ , գաւիչ • պուռ , մինդիլը ։ Ես , գաւաթ հանդերձ գինեաւ • պաշ , պիր գաւիչ շարապ • պուռ • սաղէր ։

Բաժակալաձաւ • ի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ վճաառօղ բաժակի • պաշ , գաւիչ սաթան • գաւիչճի ։

Բաժարկաբեա • բուի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ ըմպօղ զբաժակ գինւոյ • պաշ , տօլու իչէն • պուռ , փիյալէնուշ ։

Բաժակեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործական) ։ բաժակաւ արբուցանել • տալ զբաժակն յարբեալն • պաշ, իչլիմէք ։ Ես , արբուցանել • ոռոգանել • բաժակաձև փոսեալով ջուր տալ • պաշ , սու վէրմէք • սուլամագ ։

Բաժամիտ • մտի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ երկմիտ • երկբայ • պաշ , շիւպհէլի • միւշկիւլլիւս ։

Բաժամտիմ • եցայ • իմ • (չէզոք) ։ երկմտիլ • երկբայիլ • պաշ , շիւպհէլէնմէք ։

Բաժամտութիւն • թեաց , թեաւ • թեաց , թեամբ • (գոյական) ։ երկմտութիւն • երկբայութիւն • տաբա կուսուլը • պաշ , շիւպհէ • միւշկիւլ ։

Բաժանաբար • (հոլովման) ։ բաժանմամբ • բաժանելով • որոշելով • պաշ , այըրըմագլա ։

Բաժանագիր • գրի , աւ • աց , օք • (գոյական) ։ գիր բաժանման , որով զատին ի միմեանց երկու վաճառականք , առ ի ցուցանել թէ ոչ ունին ինչ բնաւ ի վերայ միմեանց • պաշ , օրթագլըգտան այրըլմայ սէնէճէլի ։

Բաժանական • ի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ ժառանգաւոր • բաժանորդ • պաշ , մէրաս խօր • իչտագ ։

Բաժանական • ի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ կամեցօղ բաժանման • կամեցօղ առնել զչէզ ձուկն • պաշ , այըրըլմագ խոթէչիլն ։

Բաժանական • ի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ անջատական • պաշ , այըրըլան ։

Բաժանակից • կցի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ կցորդ • մասնակից • հաղորդ բաժնին բաժանեցելոյ • պաշ , փայտաշ • իչտագ • պուռ , պէհրիչիհնա ։

Բաժանաւար • ի , աւ • աց , օք • (ածական) ։ բաժին առնօղ բաժանօղ • պաշ , փայ էհէն • այըրան

Բաժանաւար ժառանգութեան • ‖ նա որ բաժանելոյ երկրին բաժանեալ իւրաքանչիւրոց

ղժառանդութիւն, որ հասարակ է նոցա· պահ, գասասան։

Բաժանաւոր · ի, աւ · աց, օք · (ածական)։ ունօղ զբաժանումն · բաժանեալ· զատեալ· պահ, մասն· Ես, բաժանակից · մասնակից · հաղորդ · պահ, ընկեր։

Բաժանական · ի, աւ · աց, օք · (գոյական)։

Բաժանիչ · ի, աւ · ից, օք · (գոյական)։

Բաժանեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական)։ բաժին առնել· բաշխել · պահ, փայ եմ մէկ· Ես, ձեղքել· հերձանել · պահ, եաւ մագ · Ես, որոշել · մեկնել · զատել · զանազանել· տարբերել · պահ, մասնիլ · սեղմել։

Բաժանորդ · ի, աւ · ից, օք · (ածական)։ հաղորդ · կցորդ · մասնակից · պահ, փայատոչ · ընկեր · պահ, մասնիլ · պարսկաբար։

Բաժաւոյ · ոյի, աւ · ից, օք · (գոյական)։ զբաժան առօղ · պահ, պահ ալաճը · պարսկերէն։

Բաժեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական)։ առնուլ զբաժ · պահ, պահ ալմագ։

Բաժին · ժնի, իւ · ից, իւք · (գոյական)։ մասն· պահ, փայ · պարսկերէն, պահաշ· Ես, բաժանումն· պահ, մասնիլ։ Ես, կալուած · տեղի բնակութեան · ժառանգութիւն · ստացուած · պահ, միւլք · մալ · մըրաս։

Բաղ · ի, իւ · իկ, օք · (գոյական)։ է պատուղ ինչ կարմիր, որ և կոչի կեռաս · պահ, քիրազ· Ես, պտուղ ինչ թմուռաշ նման կեռասի· պահ, փիլնիճ · պարսկերէն, ալուչ պալու· Ես, խաւար · մութ · մոլար · մոլեցն · պահ, գարանիրք։

Բալաձիղ · ձղի, աւ · ից, օք · (ածական)։ խաւար արկու · մթացուցիչ · պահ, գարարտըղմը։

Բալաձիղք · ձգաց, օք · (գոյական)։ խաւարասիրք · կուռ · մթամէր · թուխսոյ · որպէս լինին կերպիւ ամպովք · պահ, գարարմագլուք։

Բալասան · ի, աւ · ից, օք · (գոյական)։ է ազգ ինչ ծառոյ որ բուսանի յերկիրսդոս · և է նման փշատի ծառոյ · ի սորա ստացի խէժ կաթէ · և մերթ երկաթով ձեղքեն զնիւսդ նոր, և հոսէ խէժ ինչ պատուական և անուշ հոտոտ, որ և կոչի յանուն ծառոյն բալասան · պահ, պալասան եաղը։

Բալասնիլ · (ածական)։ թմրասնիլ · խաւարասիրեալ · մռայլախառնիլ · որպէս լինին օդք ի յամպիլն · պահ, գարարմըշ։

Բալիսք · ի, իւ · ից, օք · (գոյական)։ է փայտակերտ շինուած ինչ կառանման, որով իբրև սայլիւք քարշեն զբեռնիս · պահ, գըշագ

Բալղինջ · ‖ տես Պիծակ։

Բախած · ի, իւ · իցս, իւք · (ածական)։ յիմար · անմիտ · խելացնոր · պահ, գայդդ · շաշկրն։

Բախածութիւն · թեան, թեաց · թեամբ · (գոյական)։ յիմարութիւն · անմտութիւն · խելացնորութիւն · պահ, գայդդութըն։

Բախբախեմ · ‖ տես Բաբախեմ։

Բախեմ · ‖ տես Բաղխեմ։

Բախուեն · ման, ամբ · անց, ամբք · (գոյական)։ բաղխումն · հարումն · դիպումն · պահ, չալմագ · վրաւմագ · ուսգունմագ · պրս, քթոտ։

Բախտ, կամ բաղդ · ի, իւ · իցս, իւք · (գոյական)։ դիպուած բարի · յաջողուած · բարեբաստութիւն · ասի և զլաւ դիպուածոց · պահ, բախտ · Թալէհ · պրս, պահթ։

Բախտք, կամ բաղդք կատարեալք կոչէին ի հնումն զկեանս կամ զդէս իւրեանց, զոր որում համարէին նմա բարեբաղդութիւն ի նոցանէ լինել · պահ, փոթ։

Բախտաւոր · ի, աւ · ից, օք · (գոյական)։ տեղի բաղդից կամ ուր բաղդքն յաջողին · պահ, բախտ եէրի։ Ես, կատաւն, կամ մեհեան · ըստ որում կատարեալք զդէս իւրեանց բախտս կոչէին · պահ, փոթխանէ։

Բախտաւոր · ի, աւ · ից, օք · (ածական)։ բարեբաղդ · լաւաբաղդիկ · պահ, պահթլը։ Թալէհլի · պրս, պահտաւէր։

Բակ · ի, իւ · իկ, իւք · (գոյական)։ գաւթի, որ է տորին ընդարձակ տեղի առաջի շինուածոց շրջապատեալ որմով կամ եղէգամբ · պահ, հաւլը · պրս, շիհ · Ես, Թանձրացման գոլորշիք որ շուրջ պատեն զլուսնիւ իբրև զմանեակ · պահ, այ աղըլի · պրս, խարկհաւի գաւիթ · պրդ, հալք։

Բակաղեթ · ի, աւ · ից, օք · (գոյական)։ շալակ կազմած · կամ անօթ ուր դնեն զինի և շալակին · պահ, սըրթա ալաճագ գայ · պրս, Թելէյսկ · պրդ, խուրձ։

Բակաւեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական)։ բակ առնուլ · պարփակել · շրջափակել · պահ, բուռնակել · պահ, չէվրէ եանը ալմագ։

Բակ առնուլ · } շրջապատեալ · պարփակել · Բակ ունիլ · } պահ, չէվրէ եանը ալմագ · աւերօրս էթրաֆը Թումմագ։

Բախտաւորեմ · թեի, թեաց · թեաւ, թեալ · (գոյական)։ պարփակաւել · շրջապատաւել · պահ, չէվրէ եանը ալմասը։

Բակեղէն · ի, աւ · ից, օք · (գոյական)։ պարկ·

մախաղ · անօթ ուր դնի հաց կամ պաշար ճանապարհի · գոշ , հէգիկիկ · Թօրպա · գոբս , կէնձէ ։

Բակլայ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) · է ընդեղէն ինչ · գոշ , փագլայ · գոբս , պագըլէ · ոբդ , ֆուլ ։

Բակուռ · կեղ , կեղը · կեղաց , աք · (գոյ) · բիր · մահակ · գոշ , զէլեախթէ · սօփայ · ռէյինկէ · գոբս , սէրքիուսպէ ։

Բաղ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) · երկաթեայ գործիք նման Թիւր , որով պարտիզպանքն բահեն և փորեն զերկիր · բրիչ · գոշ , պէէ · չափայ · գոբս , պիլլ · ոբդ , մէր ։

Բաղձանդ · ի , իւ · ից , իւք · կամ այ , աք · (գոյ) · մեհեանդ · որ է շղթայադրօն զարդ ինչ ոսկեզին · զոր ականակալ յօրինեալ կապեն կանայք ի պարանոցս իւրեանց · գոշ , էկբռանդզգ · գոբս , կէկբռէնգէնա ։

Բաղ · (ածական) · մի · կից · գոշ , պիր · պիթիչիք ։

Բաղադաս · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · շարադասել · ի մի շար անցուցանել · կարգադրել · գոշ , պիր սըրա տիւզելիւճիւ ։

Բաղադրեմ · էցի · եա · էլ · (ներգործական) · ի միասին դնել · խառնել · ընդ միմեանս յօդել · գոշ , պիրի պիրինէ պիթիչտիրմէք · պիրի պիրինէ գառըշտըրմագ ։

Բաղադան · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · յարմար · հաւասար · կցորդ · գոշ , ուչկուն · միհասիպէթլի · լէշագ ։

Բաղադանագոյն · գունի , իւ · ից , իւք · (ածական) յարմարագոյն · պատկանագոյն · գոշ , փէք ուչկուն · փէք միհասիպէթլի ։

Բաղադանեմ · էցի · եա · էլ · (ներգործական) · յարմարել · հաւասարել · կցորդել · վերաբերել · գոշ , ուչտուրմագ · լէշագ էթմէք ։

Բաղադանուիմ · թէ , թը · թէց , թըք · (գոյ) · յարմարուիլ · հաւասարուիլ · պատշաճուիլ · կցորդուիլ · վերաբերուիլ · գոշ , ուչկունլուգ · լէշագլըք · իլիշկիկէք ։

Բաղադի · (ածական) · համազգի · համատոհմ · գոշ , պիր միլլեթ · պիր ձինս ։

Բաղազդագ · զուգի , իւ · ից , իւք · (ածական) · շարազդագ · կցորդակից · համաձայն · գոշ , ուչկուն ։

Բաղախոհ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · միախոհ · համախոհ · գոշ , սըռտաշ · եամագ ։

Բաղակցեմ · էցի · եա · էլ · (ներգործական) · շարակցել · յօդել ընդ միմեանս · կցել · գոշ , պիրի պիրինէ պիթիչտիրմէք ։

Բաղակցուիմ · թէ , թը · թէց , թըք · (գոյ) · շարակցուիլ · յօդաւորուիլ · կցորդուիլ · գոշ , պիթիչիկիլիք ։

Բաղաձայն · ի , իւ · ից , իւք · } (ածական) ·
Բաղաձայնական · ի , աւ · աց , աք · } համաձայն · միաձայն · ընդ այլեւմ հանօղ ձայն · գոշ , պիրըչէրէքք սէս չըգապան ։

Բաղաձայնուիմ · թէ , թը · թէց , թըք · (գոյ) · ձայնակցուիմ · համաձայնուիմ · գոշ , պիթիչիկ իլէ սէս չըգապրըշ ։

Բաղայեղծ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · լի սուտ յօդ պատճառանօք · գոշ , մահանայ իլէ տօլու ։

Բաղայօդ · ‖ տես Բաղայօդ ։

Բաղայք · այց կամ այից , իւք · (գոյ) · բաղաղայք · պատճառանք · սուտ պատճառք · գոշ , մահանայ ։

Բաղանաւետ · ի , աւ · աց , աք · (գոյ) · բաղանեաց տէր · բաղանեաց վերակացու · գոշ , համամ սահիպլի · գոբս , կէզմաթտար ։

Բաղանէպան , կամ **Բաղնապան** · ի , աւ · աց , աք · (գոյ) · վերակացու բաղանեաց · բաղանոցի · գոշ , համամ սահիպլի · թէզլիք ։

Բաղանիք · նեաց , եաք · (գոյ) · տեղի ուր մտանեն մարդիկ և լուանալն · գոշ , համամ · գոբս , կէզլիքանէ · ոբդ , համմամ · չէշմէ , իլիճ ։

Բաղանորդ · ի , աւ · աց , աք · (գոյ) · սպասաւոր բաղանեաց · գոշ , թէզլուք · գոբս , մըսլըկկէր · ոբդ , տէլլաք · Եա , մտանօղ ի բաղանիս առ լուանալ · գոշ , համամճի կիրիսի եույգանան ։

Բաղարկեմ · } էցի · եա · էլ · (ներգործական) ·
Բաղարկոցեմ · } ի մի հաւաքել · ժողովել · ի միասին դնել · գոշ , պիրլէշտիրմէք · թօփ էթմէք ։

Բաղարջ · ի , իւ · ից , իւք · կամ ի , աւ · աց , աք · կամ ոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) · հաց եփեալ յանխմոր զանգուածոյ · գոշ , խամըռըսուզ · գոբս , կիւռմաշ ։

Բաղարջակեր · ի , աւ · աց , աք · (ածական) · ուտօղ զբաղարջ · գոշ , խամըռըսուզ եէյէն · Եա , առնօղ զբաղարջ · գոշ , խամըռըսուզ եափան

Բաղարջակերք · աց , աք · (գոյ) · տօն բաղարջ ջակերաց · գոշ , խամըռըսուզ պայրամը ։

Բաղարջընծայ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · զբաղարջ ընծայօղ · գոշ , խամըռըսուզ կէթիրէն · իսկ մերթ գոյականապէս վրի , և նշանակէ ընծայ ի բաղարջոյ · գոշ , խամըռըսուզ փէշկէշի ։

Բաղբաղայք · պից , իւք · (գոյ) · սուտ ·

պատճառք · շինուածոյ փաստք · պատճա-
· առանք · գործ, մանաւանդ· Ես, բարեբանք·
մեղադրանք · գործ, ի՝ինթիրա · պրեխատան ։
Բաղբաղեմ· եցի· եա՛· եալ· (ՀԷրգործ) ։ սուտ
պատճառս յօդել· գործ, մահանայ էթմէք ։
Ես, բարեբանել· գործ, ի՝ինթիրա էթմէք ։
Բաղբանջանք · ⟩ անաց, աք· (գոյ)։ բար-
Բաղբաջանք · ⟩ բանջանանք· շաղփաղփուի·
աղճատանք· առասպելաբանութիւք· ստայօղ
զրոյց· գործ, լաֆ· ապրդ սապրդ սեօզ։
Բաղբանջեմ· ⟩ եցի· եա՛· եալ· (ՀԷՀՈՒ)։
Բաղբաջեմ· ⟩ բարբանջել· շաղփաղփել·
առասպելաբանել· ստայօղ բանս խօսիլ·
գործ, ապրդ սապրդ սեօղլէմէք· լաֆա-
զանլըդ էթմէք։
Բաղդ · ‖ տես Բախտ։
Բաղդատեմ՝ ԹԷ, ԹԷ· ԹԷց, ԹԷք·
(գոյ)։ շարադատել՝ կարգաւ յօրինուածի
բանի· գործ, պիւր սըրտյա գօմագ· նի-
զամըդ պիւթիշտիրմէք։
Բաղդատ· ի, իւ· ից, իւք· (ածՀ)։ յար-
մար· համեմատ· նման· գործ, ուդիւն։
Բաղդատաբար· (ՀոգԲոյ)։ համեմատաբար·
բաղդատմամբ· գործ, ախէրմէ պէնզէտե-
րէք· չագըշտըրարագ։
Բաղդատեմ· եցի· եա՛· եալ· (ՀԷրգործ)։
համեմատել· զոյլ և այլ իրս առ միմեանս
դնել և դատել· գործ, ուդտուրմագ· չա-
գըշտըրմագ։
Բաղդատութի՝ ԹԷ, ԹԷ· ԹԷց, ԹԷք·
(գոյ)։ համեմատուի՝ այլ և այլ իրաց առ
միմեանս դնուելն և դատուելն· գործ, պէն-
զէմիշ· ուդիւնըդրմագ։
Բաղէ՛ն · ւանի, ւամբ· զանց, ւամբք· կամ
բաղելի՝ ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)։ ի ազգ
մի բուսոյ, որ բուսանել զծառոյք և զարդն
կոլոք՝ պատառաի զնոքօք և վերատակաւ լի-
նի նոյ· զի օր ըստ օրէ ծծէ զհիւթս նոյ·
ունի զկապոյտ ծաղկիս· և ի բնութէ ջերմ
և չոր· կոչի ևս Պատառիճ և Պատառուկ·
գործ, սարմանըդ· գործ· սիյան· գրդ, աշդա։
Բաղեմ· եցի· եա՛· եալ· (ՀԷրգործ)։ կցել·
յօդել· գործ, պիթիշտիրմէք։
Բաղենա· (գոյ)։ ի կէս ինչ ծովային մեծ և
ահագին յոյժ· որ և կոչի լև իսաճան· գործ,
առա պալըզը· ֆալէհանօս։
Բաղեռթի՝ · ‖ տես Համագոյութի՝։
Բաղխատ· բաղատի, աւ· ացյ, աք· (գոյ)։
ի բառ յուսիական· և նշանակէ զայն ամ՝
որ կարէ ձգիլ՝ի հեռակայս առ՝ի հարկա-

նել, կամ քանդել, կամ խոցել, կամ
սպանանել· որով իմանի նեռ· աշուէ·
ակէգ· սլաքաւոր սուր· գործ, օգ· խըշտ·
մզդագ· շիշ· Ես, ումբաքար· կապարեայ
գնդակ· գործ, մինձհինիք Թաշը· կիւլլէ ։
Ես, կռմռաած պատերազմական որով՝ի
հնուսին ձգելն քարինս· որ և կոչի քար-
ընկկց և բաբան· գործ, մինձհինիք։
Բաղնեմ· եցի· եա՛· եալ· (ՀԷրգործ)։ հար-
կանել· գործ, վռուռմագ։
Բաղնել զդուրս · ‖ հարկանել զդուռն ·
գործ, գափուռու չալմագ։
Բաղնիլ ընդ միմեանս · ‖ ի դիմի հարկանիլ
միմեանց· գործ, պիւրի պիւրինէ չաթմագ։
Բաղնուն · ‖ տես Բախուն։
Բաղկակից· կցի՝, աւ· ացյ, աք· (ածՀ)։ կցորդ·
շարակից· յարակից· գործ, իլգագ։
Բաղկակցեմ· եցայ· եա՛ց· իլ· (ՀԷՀՈՒ)։ կցոր-
դիլ· յարակցիլ· գործ, իլգագ օլմագ։
Բաղկանամ· ացայ· ացիր· անալ· (ՀԷՀՈՒ)։
ի բազում մասանց՝ի մի եկեալոց գոյա-
նալ· կազմիլ· շինիլ· գործ, պիւրիլիք օլ-
մագ· գուռուլմագ· եափըլմագ։
Բաղկացական · ‖ տես Բաղկացուցիչ։
Բաղկացեալ· լ-այ, եաւ· եաց, եօք· (ածՀ)։
բաղկանալի· բաղադրելի· գոյանալի· գործ,
գուռուլաճագ· պիրլէչէճէք· եափըլաճագ
Բաղկացու· ցուի՝, աւ· ացյ, աք· (ածՀ)։
բաղկացօղ· ի միասին կացօղ· գործ, գու-
ռուլտը· պիր եէրտէ օլան։
Բաղկացութի՝· ԹԷ, ԹԷ· ԹԷց, ԹԷք· (գոյ)։
բաղադրական կազմուի՝· ի միասին կացու-
մըն· գործ, գուռուլուշ· պիրլիքտէ տուրուշ։
Բաղկացուցանեմ· ցուցի՝· ցո՛· անել·
(անՅոՂ)։ ի բազում մասանց՝ի մի եկեալոց
գոյացուցանել զինն· կազմել· յօրինել· շի-
նել· գործ, չօգ փարչաան պիրլ շէյ եափ-
մագ· գուռմագ· Ես, ի միասին կալ ընդ
այլոմ· գործ, պիրլիքտէ օլմագ։
Բաղկացուցիչ· ցուցչի, աւ· ացյ, աք· (ածՀ)։
զբաղում իրս միաւորօղ՝ի մի· գործ, չօղու-
պիրլէչտիրէն· Ես, կազմող· կերտօղ·
շինօղ· գործ, գուռան· եափան։
Բաղհիւսական · ի, աւ· ացյ, աք· (ածՀ)։
բաղկացական· ի միասին հիւսօղ· ընդ
միմեանս կապօղ· գործ, պիրլ պիրլինէ
պաղլայան· պիրլէչտիրէն։
Բաղհիւսեմ· եցի· եա՛· եալ· (ՀԷրգործ)։
ի միասին հիւսել՝ շարայարել· միաւորել՝
ի միասին կապել· գործ, պիրլէչտիրմէք։

Բաղձալից • (ածական) • լի բաղձանքով • յոյժ ցանկալի • պատ, փեսք արզուլու։

Բաղձամած • ացեալ • յա • ալ • (էիշուած) • ըղձալ• տեղեալ • փափաքիլ • պատ, արզուլամագ • պարս • ղէյշէկեան։

Բաղձանք • ձանաց • զք • (գոյական) • իղձ • փա• փաք • տեղեանք • ցանկութիւն • տափուսին • պատ, արզու • մուրատ • հասրէթ • էշխ • պարս • աշըգ • արդ • հէվա։

Բաղձացուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անցողական) • տալ բաղձալ • շարժել ըզքաղ• ձանս ուրուք • պատ, արզու էթմիրմէք • հավէս կէթիրմէք • պարս • խէյշէյտէն։

Բաղձուն • } տես Բաղձանք։
Բաղձք • }

Բաղձօղ • ի, աւ • ացի, զք • (ածական) • բաղձա• ցօղ • տեղեացօղ • փափաքօղ • պատ, խա• թէբլի • հասրէթլի։

Բաղմեան • ի, իւ • իցի, իւք • կամ ացի, զք • (ածական) • է տեսակ ինչ շալկապի, որ այժմ ասի Անկատաբական, որպիսի են սագրին• թէ • թէպէտ • թէև • ևայլն։

Բաղաօղ • ի, իւ • իցի, իւք • (ածական) • կցեալ յօդիւս • յաւելեալ յօդիւս • կամ այն՝ որ ու• նի զդիմորոշական յօդ • ոյոր են բառքս՝ այն • կեանքդ • իմս • քոյդ • նորայն • ևայլն։

Բաղնատան • ‖ տես Բաղնէական։

Բաղշատակ • ի, աւ • ացի, զք • (գոյական) • է տպի• տակ և թեթեւ տակ ինչ քաղցրահամ, որ բուսանի ի փոս և ի ջրաղբիւր տեղիս • տա կոչի և Ակիր։

Բաղուկ • կի, աւ • ացի, զք • (գոյական) • է պտուղ ինչ ածիւս • պատ, փօրթուգալ։

Բաղուկենի • նեայ, եաւ • եայ, եզք • (գոյական) • ծառ բաղուկի • պատ, փօրթուգալ• ցալ ազգէն։

Բաղսատնս • ‖ տես Բաղատան։

Բաղջոխակ • ‖ տես Ա՛ղջղ։

Բաղփուն • (ածական) • շարժուն, պատ, գրմըլտանան

Բաղօտ • կամ բաղօղ • ի • իւ • իցի • իւք • (ածական) • բաղադրօղ • յօդաւորօղ • միաւո• ղօղ • պատ, պէրլէշտիրէն • Եա • բաղադրել • միաւորեալ • պատ, պէրլէշմիշ։

Բաճկոն • ի, աւ • ացի, զք • (գոյական) • հանդերձ մարդոյ, որ զգեկեալ լինի ի վերոյ շապ• կի • պատ, ղաբան։

Բամ • (շուշեղ նաբաթատ) • թէ • եթէ • պատ, քի։

Բամբ • ի, իւ • իցի, իւք • (գոյական) • հատա ձոյն • ոյոր երբեմն լսէ քնարին հնչեցու•

ցանէ • պատ, բոմպ • բուռմպ • պարս, պէմ։

Բամբակ • ի, աւ • ացի, զք • (գոյական) • է տպի• տակ բերէք ինչ բուսոյ, զոր երբեմն գզիել• և երբեմն մանեալ ի գործ ածէն ի զանա• զան պէտս • պատ, փամպուք • պարս, փէնպէ• պէդ • գուռեն • չէչըլ • մամուզ։

Բամբակ արկանեմ • ‖ արուեստական գոր• ծիօք գզիել և մաքրել զբամբակ • պատ, փամպուք աթմագ • պարս • մէլհուսէն։

Բամբակահաւ • ի • աւ • ացի • զք • (գոյական) • գործիօք գզօղ և մաքրօղ զբամբակ • պատ, հալաճ • պարս, փէնպէլէն • պէդ • հալլաճ։

Բամբակավաճառ • ի • աւ • ացի • զք • (գոյական) • վաճառօղ զբամբակ • պատ, փամպուքճի• պարս • փէնպէֆիրուշ • պէդ • գազդան։

Բամբակենի • նեայ • եաւ • եայ • եզք • (գոյական) • տունկ կամ բոյս բամբակի• պատ, բամպուք ագաճը։

Բամբաս • ի, իւ • իցի, իւք • (գոյական) • բամբա• սանք • չարախօսութիւն • դարտվանք • պատ, ֆասըլ • գայպէթ • պարս • հասուդլիղ։

Բամբասական • ի • աւ • ացի • զք • (ածական) • այն ամ որ վերաբերի առ բամբասանս • դարտվական • չարախօսական • պատ, ղայ• պէթէ վաւթալիք։

Բամբասանք • անաց • զք • (գոյական) • չարախօս• սութիւն ընդհակերպն • զոյգ որ լինի զպակա• սութիւն ուրուք առ այլ ոք • պատ, ղայ• պէթ • ֆասըլ • պարս • զնշթեաս։

Բամբասասէր • սիրի • աւ • ացի • զք • (ածական) • ղբամբասանս սիրօղ • յօժարակիս ի բամ բասել զայլս • կամ ի լսել զբանս բամ• բասանաց • պատ, ֆասլը սեվիճի։

Բամբասաւոր • ի • աւ • ացի • զք • (ածական) • բամբասօղ • պատ, զպայպէթ սեզդիչին • պարս • սեխնեչինին • Եա • բամբասելի • բամբասանաց նեղբոյ անկեալ • պատ, ֆասլ էթմէյէ լայըգ։

Բամբասեմ • էցի • եա • ել • (ներգործական) • դառեալով զընկերն զպակասուէ նորին խօ• սիլ • մեղադրել • չարախօսել զուամբք• զրպարտել • վատահամբաւել • պարսաւել• խոտել • քամահել • պատ, գայպէթ սեզդել• մէք • ֆասլ էթմէք • տարընը պօղմագ։

Բամբիռ • բռի, աւ • ացի, զք • (գոյական) • տիկնի• պատ, գաաբն • պարս, թէյրըճամ • պէդ • խաթուն • Եա, տիկնոց տիկնի • պատ, սուլ թան • պարս, խըշլ • պէդ, սիթթի։

Բամբիւն, կամ բամբիւռն • բռան, տիր• ծոց • տիրք • (գոյական) • բոլորակ և քառակուսի

գործիք խաղալոյ , շինեալ ՚ի պղինձոյ և յայլոյ հրահալելեաց · որոց մինն անցուցեալ ՚ի բոյթ մատն , և զմիւսն ՚ի միջամատն , և արուեստիւ զմխիթարիք բաբախել նուագ դնեն , և խաղան երկոքումբք բազկօք · պատ , զիլ · չալփարայ · պրս , ձեռնաձէլ : Եւս , բազմապատիկ գործիք հրահալ , զոր շարեն ղչորնանակաւ Թմբկի · պատ , տիմպռս փուզի · պրս , զինկիմպռնի :

Բամբռնաթել · Թել , Թբ · Թելց , Թբիք · (գոյ) : բամբիռ գոլն , կամ տիկնուկ · պատ , խաղ Թուխրուք · սուտ Ճանկրուք :

Բայ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) : է մանր բանի , որ զվինելովն , կամ զառս կամ զկիսս ընդ ժամանակաւ նշանակէ ըստ ոք ըոշնեալ գիմաց · որպ՝ եմ. գամ. գործեմ. գործիմ. եղանեմ. շորիմ. ևն. · պատ , փեալ · Դարձեալ՝ նշանակէ բան · բարբառ · խօսք · պատ , տեզ : Իսկ մերթ վարի իբրև ածական , և նշանակէ , մնումի · անպտուղ · անօգուտ · պատ , ՚ի՞ֆնամտուզ · պօշ :

Բայ · (շուշոպ Խուխոպոբ) : բառ. Թէ · եԹէ · պատ , քր : Իսկ մերթ վարի իբրև մակբայ ստորադասական , և նշանակէ արդեօք · արդարև · պատ , կէրչէք · պէլի ·

Բայածական · ի , աւ · ից , օք · (պատ) : այն բառ՝ որ ՚ի բայէ ածանցի , և լինի անուն · ԹՓ , ՚ի փրկելոյ՝ փրկութիւն · և ՚ի զրկելոյ՝ զրկումն · ևն :

Բայց · (շուշոպ Բոյաոոոյոխոն) : այլ · սակայն · պատ , անձագ · ամմա · պրս , լէյք · պզդ , լաքին : Իսկ մերթ վարի իբրև նախադրեալ , և նշանակէ բաց · պատ , մատաս ·

Բայց եԹէ · (շուշոպ Բոյաոոոյոխոն) : սակայն եԹէ · պատ , հէմէն · անձագ քի ·

Բայց միայն · (շուշոպ Բոյաոոոյոխոն) : միայն Թէ · պատ , անձագ ·

Բան · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) : խօսք · զրոյց · պատ , սեօզ · պրս , սէխխուն · պզդ , քէլամ : Եւս , հրաման վերնագունին · պատ , էմր : Դարձեալ՝ բան , է պատուղ ինչ իւղ եփելական , մեծաւք իբրև ղկաղին , արատապրեալ ՚ի մնկոյ խմէքէ որ նման է մնշոյի · ՚ի մնկոյ ասի կազմին զեւղ ինչ անուշահոտ , որ և նա կոչի յանուն մնկոյն բան , որում ՚ի հնումն օծանէլին զվարսս · պատ , ամիւլէ · հէվլէլէ · հէվլէլէճ · պրս , պէտիլճ ՚ի բանի առնել · ‖ համոզել · միջնորդ առնել · պատ , բէհաճէր հեՓէք ·

ընդ բանիս առնել · ‖ բռնադրել · պատ ,

աՓօռօզ ալԹընա պրագմագ :

Բանագէտ · գիտի , աւ · ից , օք · (պատ) : գիտօղ զբան · հմուտ · անգիտակ բանից · խելամուտ · բանիբուն · պատ , սեօզ պլիքեր · պրս , սէխխունշինաս :

Բանագիր · գրի , իւ · ից , օք · (պատ) : գրօղ բանի · յօբինօղ բանի · պատ , քէլամ եազան · շայիբ :

Բանագիտ · գիտի , իւ · ից , իւք · (պատ) : գտանօղ զբան · հնարօղ զբան · բանասաւղծ · պատ , սեօզ պուան · սեօզ ուստասը · պրս , սէխխուտան :

Բանագիտց · (պատ) : խօսօղ զբան · խօսք ՚ի միջի արկանօղ · պատ , սեօզ սեօյլէչին · արատաս սեօզ պըրագան :

ԲանագովազԹել · Թել , ԹԹ · ԹԵց , ԹիՓ · (գոյ) : գովասանութիւն · գովասանական բան · գրուատ · պատ , մէտհ :

Բանագործ · ‖ տես Բանահիւս :

ԲանագործուԹիւն · ‖ տես ԲանահիւսուԹիւն :

Բանագտակ · ի , աւ · ից , օք · (պատ) : գտանօղ զբան · բանագիտ · բանասաւղծ · պատ , սեօզ ուստասը · պրս , սէխխունկիւշլար : Եւս , հնարօղ զպատճառանս · պէս պէս բանիւք պատճառօղ · պատ , սեօզ պուլարագ մահանա էտէն :

ԲանագրուԹիւն · ‖ տես ԲանահիւսուԹիւն :

Բանադրանք · անաց , օք · (գոյ) : ՚ի ձեռն բանից վերնագունին կապուն ստորնագունին ՚ի պատճառանէ հոգևոր իրաց · պատ , սեօզ իլէ ռուհանի մնալահաթլարտան մէն էմիշ :

Բանադրեմ · եցի · եա · եԼ · (ՆէրգՓրՓ) : ՚ի ձեռն բանից արգելուլ զբր ՚ի հոգևոր պաշտամանէ · կապել և արգելուլ զբր ՚ի հոգևորական իրաց և յԼընկերաց · պատ , սեօզ իլէ ռուհանի մնալահաթլարտան մէն էմիշ :

Բանալեական · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) : վերակացու բանալեաց · պատօղ զբանալիս · փականալ · պատ , անահատաը սագլայան · անահատաը պալաը :

Բանալի · լ-ոյ , եաւ · եաց , օք · (գոյ) : գործ ՚ի երկաթեայ որով բացեալ լինի կողպէ · պատ , անահատաը · պրս , պլիճէնկ · պզդ , մէՓԹահ

Բանալոյզ · խուզի , իւ · ից , իւք · (պատ) : խուզօղ բանի , քննօղ բանի · պատ , սեօզ պրաշպրան :

Բանալսօս · ի , իւ · ից , օք · (պատ) : զբանս խօսօղ · առնեաբան · հրապարակախօս ·

գած, սեռ. սեղչելիին. մկրտանուա սեղչելիին. դպր, սխալհնկիս։

Բանախօսեմ. եցի. եա. ել. (չէզոհ)։ խօսիլ ըզան. ցուցնել. գած, սեռ. սեղչելիի. դպր. սխալհնկիսքեն։

Բանախօսութիւն. թեր, թեր. թեց, թերք. (գոյ)։ ատենաբանութիւն. հրապարակախօսութիւն. գած, սեռ. սեղչելիի. մկրտանուա սեղչելիի։

Բանակ. ի, աւ. այ, ք. (գոյ)։ իրկաւանեալ գունդ զօրաց. ատենին ուր իրկաւանեալ են զօրք. գած, օրտուս. դպր. իւրտուս։

Բանակ հարկանել. ‖ տես Բանակիլ։

Բանականք. մէջի, աւ. այ, ք. (գոյ)։ մէջ բանակի. մէջին կոչին բանակայ. գած, օրտուս օրհնասք։

Բանական. ի, աւ. այ, ք. (ածական)։ ունօղ զբան. բանաւոր. մտաւոր. իմացական. գած, ագրելը. ֆիլֆիրլի. դպր, սխալհնկիսդիր

Բանականութիւն. թեր, թեր. թեց, թերք. (գոյ)։ բանաւորութիւն. իմացականութիւն. ճանաչողական և տրամաբանական զօրութիւն. գած, ագրելըը. ֆիլֆիրլիլիք։

Բանակարգ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ կարգող բանի. բանահիւս. գած, նիզամլը սեղչելիին. նիզամլը սեղչելինին։

Բանակարգութիւն. թեր, թեր. թեց, թերք. (գոյ)։ կարգադնին բանի. կարգաւորեալ բան. բանահիւսութիւն. գած, նիզամլը սեղչելիի. սրտլը սեղ։

Բանակեցող. եւեղ, եւեղը. կեցողաց, ք. (գոյ)։ եւող բանակելոյ. իրկաւան ուր բանա կինն զօրք. գած, օրտուս եէրի. դպր, կիրկինկ։

Բանակեցուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (անցող)։ տալ իրկաւանել զգունդ զօրաց. գած, օրտուի գծնտուրմագ։

Բանակիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէզոհ)։ բանակ հարկանել. իրկաւանիլ զօրաց ուրքք. բանակ լինիլ. բանակ կազմիլ. գած, ասկէր գծնմագ. օրտուս գուռմագ։

Բանակից. կցի, աւ. այ, ք. (ածական)։ կցորդ բանի. հաղորդ բանականութեան. գած, սեղչ իրկագ։

Բանակշիռ. շռի, աւ. այ, ք. (ածական)։ կշռող զբան. դատող զատացուածս ուրուք. ընտրող զբան. գած, սեղ թարթըշի. դպր, սէխիւնսէնճ։

Բանակռիւ. ռուի, աւ. այ, ք. (ածական)։ բանիւ կռուօղ. հակառակաբան. վէճաբան. գած, միւռաուէլի էուէն։

Բանակռուիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէզոհ)։ կռուիլ բանիւ. վիճիլ. գած, միւռաուէլի էմէլք։

Բանակրկիտ. (ածական)։ բանախօշոր. բանաքրքիր. գած, սեղ արաշտըրան. թէֆթիշ էուէն։

Բանահիւս. ի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ հիւսօղ բանի. յօրինօղ բանի. գած, սեղ ոլուզէն. դպր, ռասա։

Բանահիւսութիւն. թեր, թեր. թեց, թերք. (գոյ)։ յօրինուածն բանի. գած, սեղ ոլուզիսի։

Բանաձառ. (ածական)։ ճառօղ բանիւց պատմաբան. գած, նագլ էուէն։

Բանաճառեմ. եցի. եա. ել. ‖ ճառել զբանս. պատմաբանել. գած, նագլ էմէլք։

Բանաճարակ. ի, աւ. ացի, ք. (ածական)։ զբանս ճարակօղ. զբանս մտածօղ. բանաքննին. գած, սեղ տիւշիւնէնէն. սեղ արաշտըրան։

Բանամ. բացի. բաց. ալ. (չէզոքացած)։ զծած կեալ ինչ մերկ կացուցանել. զփակեալ ինչ բաց առնել. գած, այմագ. դպր, պէրքիւշատէն. Նա, մեկնել. բացատրել. յայտնի առնել. գած, աշիքնաը էմէլք. դպր, վազէրտէն։

Բանամարտ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ բանիւ մարտնչօղ. բանակռիւ. վիճաբան. գած, միւռաուէլիէմի։

Բանաշուրջ. (ածական)։ չետս դարձուցանօղ զբանս իւր. անհաստատ ի բանս. գած, սեղ զիւնիւս չէվիրէն. սեղզիւնէ տուրմայան։

Բանապաճոյճ. պաճուճի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ զբանս պաճուճօղ. արուեստիւս զբանս զարդարօղ. ձարտարաբան. գած, սեղզիւս տօնատան. ալիւպազ. դպր, սէխիւնփէրվէր։ Նա, բանիւս պաճուճեալ. բանիւս զարդարեալ և պճնեալ. գած, սեղ իրկ տօնանըրվըշ. դպր, սէխիւնփէրտաազ։

Բանասէր. սիրի, աւ. այ, ք. (ածական)։ սիրօղ բանի. պարապօղ իմաստասիրական բանիւ. գած, սեղ սէվիրէն. ալիմ սեղզիւնիւնէ մապիլ։

Բանաստեղծ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ ստեղծօղ բանի. հնարօղ զբանս. գած, սեղ իշմատ էուէն։ Իսկ իբրև գոյական վարի, և նշանակէ հնարօղ հռետորական նորագիւտ արուեստաբանութեց. գած, շայիր. դպր, սէխիւնաֆէրլիէն։

Բանաստեղծութիւն. թեր, թեր. թեց, թերք. (գոյ)։ ստեղծեալ և հնարեալ բան. գած, էէնի իշատ սեղզ։ Նա, հնարաւոր հռետորական պերճաբանութեց. գած, շայիրլիք։

Բանաստեղծ • ‖ տես Բանաստեղծ։

Բանաւոր • ի • աւ • ոց • զբ • (ած) ։ բանիւ վարժ։ բանական • բանախոս • գաղ, սեռ։ սխրխրմամբ • պրս • սէխխունաան։

Բանաւէպ • վիպի • աւ • ոց • զբ • (ած) ։ վիպող զբանս • վիպասան • գաղ, հէքիաթ էական։

Բանաւոու • տուի • աւ • ոց • զբ • (ած) ։ տուող գխօսս • խոստացող • գաղ, սեռ վէրջին։

Բանաւար • ի • աւ • ոց • զբ • (ած) ։ արարող բանից • արուագործող զբանս • բանահիւս • գաղ, սեռ սիւզէն • պրս • սէխխունավէր։

Բանաւարուեթի • թէ, թբ • թեց • թբք • (գ•ց) ։ արարուիլն բանից • բանահիւսուիլ • գաղ, սեռ սիւզիւսի։

Բանաւոր • ‖ տես Բանական։

Բանաւորագոյն • գունի, իւ • ից • իւք • (ած) ։ առաւել բանաւոր • զգծնագոյն • հանճարեղագոյն • գաղ, ագբլը • գոյէթ փիքիրլի։

Բանաւորուեթի • ‖ տես Բանականուեթի։

Բանաքաղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ սերմանողաքաղ որ գաղացեալ զբանս այլոց՝ սեպհականէ անձին • գաղ, ախէրին քէլամընը կէնտինէ մագասա էական։ Եա, աստի և անտի զնորաստ բանս ժողովող • գաղ, էօթէական պէրիտէն խապէր տէվշիրիճի։

Բանբեր • ի, իւ • ից, զբ • (ած) ։ բերօղ բանի • պատգամաբեր • պատգամաւոր • գաղ, սեռ կէթիրիճի։

Բանդագուշանք, կամ բանդաքուշանք • անաց, զբ • (գ•ց) ։ չիմարաբանութիւք • տղէտատանք • շաղփաղփուիք • բաղբաջանք • խելագարանք զոյց • գաղ, տպլըգ սասլըգ սեօյլէիլ։ Եա, դանդաղուիմ • այսր անդր սայթաքուիմ • յաչ և յահեակ գնեմ՝ի գնալն • գաղ, պուճ եանա օ եանա տիւշերիճք կիտիր։

Բանդագուշեմ, կամ բանդաքուշեմ • եցի • եա • եաք • (է•ց) ։ խօթամիտ լինել • չիմարել • ցնորիլ • խելագարիլ • գաղ, չըլըրտմագ։ Եա, շաղփաղփել • բաղբաջել • տղէտատիսս լինել • գաղ, տպլըգ սասլըգ սեօյլէմէք։ Եա, դանդաղէլ • այսր անդր գնել • գաղ, սաղա սօլա պօճի էակերիք կիտմէք։

Բանդ • ‖ տես Բանտ։

Բանդեմ, կամ բանտեմ • եցի • եա • եաք • (է•ց) ։ ի բանտ արկանել • ի բանտի արգելուլ • գաղ, հափխէ գօմագ։

Բանդիւն • ‖ տես Բանբիւն։

Բանդիւն մանկանց • ‖ գործի կազմեալ ի փիճեկաց ընկուզի կամ չայլոց, զոր եդեալ ի մէջ մատանց ձախոյս ձեռինն՝ հարկանէն աջոյին։

Բանդրուատ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) ։ զարդարօղ զբանս • գաղ, սեռ ուստասը ։ Մերթ իբրև գոյական՝ նշանակէ բան դրուատանաց • գովասանուի • գաղ, մէհմէտ։

Բանեղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ ճոխաբան • քաջաբան • ճառամաբան • առատաբան • գաղ, տիլսըզ • պրս • սէխխունվէր։

Բանեղէն • ղինի, աւ • ոց, զբ • (ած) ։ բանական • բանաւոր • գաղ, ագբլը • ֆիքիրլի։

Բանեմ • եցի • եա • ել • (է•ց) ։ ասել • գաղ, տէմէք։

Բանիբուն • (ած) ։ հմուտ բանի • առաւել գիտուն • խելամուտ բանի և գիտուն • գաղ, սեռ ուստասը • մասլահաթճա եէթիկ։

Բանիմատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ բանիմաց • զբանս իմացօղ և ի միտ առօղ • գաղ, սեռ աղլար • պրս • սէխխունչիւնաս։

Բանիորսակ • ի, աւ • ոց, զբ • (ած) ։ որսացօղ բանից • որ հետաքրքրութեբ գողանայ ի բերանոյ ուրուք զբանս գաղտնիս • գաղ, սեռ ավէյլյէնը • աղըզտան սեռ գափան։

Բանիջար • ոյ • ով • ոց • ովք • կամ ի • աւ • ոց • զբ • (գ•ց) ։ ամ խոտեղէն յորմէ կերակուր կազմի • կամ որ կերեալ լինի ի մարդկանէ • կամ որպիսի և իցէ խոտեղէն, թէ վայրի իցէ և թէ ընտանի • գաղ, եէչիլիճք • զավզավաթ • պրս • սէպզէ։ Եա, բանջար կոչի սերևն ճակնդեղոյ իբրև որ լինի երկայն բազկակերպ, բայց արմատն է ուտելոյ։ աա՛ն, բազուկ բանջար • պրս • փազու։

Բանջարաճաշակ • ի • աւ • ոց • զբ • (ած) ։ ճաշակօղ և կերօղ զբանջար • խոտաճաշակ • խոտակեր • գաղ, եէչիլիճք եէյէն • օթլուք եէյէն։

Բանջարանոց • ի, աւ • ոց • զբ • (գ•ց) ։ տեղի՝ ուր անկեալ կան բանջարք • գաղ, զավզավաթ տիքիլիճէն եէր։

Բանջարեղէն • ղինի, աւ • ոց, զբ • (ած) ։ այն՝ որ ե՛ի բանջարէ, կամ որ կազմեալ ե՛ բանջարաւ • գաղ, զավզավաթտան օլան։

Բանսառու • ուի, աւ • ոց, զբ • (ած) ։ ի բերանոյ ուրուք առօղ զբանս • գաղ, աուամըն աղզընտան սեռ ալան։

Բանսարկեմ • եցի • եա • եաք • (է•ց) ։ առնել զգսոյն • սերմանել զխռովութիւն ի մէջ ընկերաց • գաղ, ֆիթնէճ պրագան։ Եա, հակառակիլ • ընդ դիմաբանել • չարախօսել • բամբասել • գաղ, գաբզը ատրմագ • չէ՛քվսյ եթմէք։

Բանասիրութ. Թե, Թբ. Թեց, Թբք. (գ.)։ քննութ. գաղտնի չարախօս. շողմոզ. սեբմա նօղ. հակառակութեամբ. գաղ, ֆիլոնէնեմի. նոյնպէս. գօվեմի. գաղ, սեխուանդիկն. ուրդ, նէմմամ։ Ես, հակառակօղ. ընդդիմաբան. գաղ, զրպարտիչ. գաղտնի գօղ. Ես, չարախօս. բամբասօղ. գաղ, չէքվայ կուկն։ Ես, իբրև գողական վարեալ՝ նշանակէ առանձնայ. գաղ, շէյթան։

Բանասիրութեամբ. Թե, Թբ. Թեց, Թբք. (գ.)։ քննութ. շողմոզութ. գաղտնի չարախօսութ. Թե, որով արկանի Թշնամանքի ի մէջ ընկերայ. գաղ, ֆիլոնէնէլիք։ Ես, հակառակութեամբ. դիմակայութ. գաղ, գաղտնի տուրուչ։ Ես, բամբասանք. չարախօսանք. մեղադրանք. գաղ, շէքվայ. գաբուն հէնա։

Բանիմ, կամ բանիդ. ի, իւ. ից, իւք. (գ.)։ արգելարան. տեղի ուր յանցաւորքն դնին. զընդան. գաղ, զընտան. հափսխանէ. գաբո, զինուոր։

Բանիմակալ. ի, աւ. աց, օք. (գ.)։ կառավարիչ բանիմ. բանտապետ. գաղ, զընտանէրը։

Բանիմական. ի, աւ. աց, օք. (ած.)։ ի բանիմ եղեալ. ի բանիմ արգելեալ. գաղ, զընտանուած աուբան։

Բանիմապահ. } ի, աւ. աց, օք. (գ.)։
Բանիմապան. } պահպանող բանիմ. վերակացու բանիմապետ. գաղ, զընտան պէկ Ճիսկ. զընտանէրը. գաբո, զինուորպան։

Բանիմապետ. ի, աւ. աց, օք. (գ.)։ վերակացու բանիմ. գաղ, զընտանէրը պաշտ. գաբո, զինուորաւոր։

Բանիմարգել. ց, ս՛ի. ս՛ց, ս՛իք. ։

Բանիմարգելեալ. գելելց, ս՛ի. ս՛ց, ս՛իք. (ած.)։ արգելեալ ի բանիմ. ի բանիմ արկեալ. կալանաւոր. գաղ, զընտանուած գօնուլմուշ։

Բանիմարգել առնել. ‖ ի բանիմ արգելել. գաղ, զընտանուած գօմագ։

Բանիմարգելութիւն. Թե, Թբ. Թեց, Թբք. (գ.)։ արգելութիւն ի բանիմ. գաղ, զընտանէրց գէյուշ։

Բանիմարկեալ. կելելց, ս՛ի. ս՛ց, ս՛իք. } (ած.)։
Բանիմաւոր. ի, աւ. աց, օք. }
ի բանիմ եղեալ. ի բանիմ արգելեալ. գաղ, հափխակ գօնուլմուշ. հափս օլանմուշ. գաբո, զինուորաւոր։

Բանիմեմ. ‖ տես Բանդեմ։

Բանիքաղութիւն. Թե, Թբ. Թեց, Թբք. (գ.)։

ծայրաքաղառնել և ժողովել զբանս ասոյ և անտի. գաղ, եօթեկաէն պէրիտէն տէվշիրիլիշ սեօզ ճէմիկէթի. Ես, քաղել և որասալ ի բերանոյ ուրուք զբանս. գաղ, սեօզ գաթըզըլըբ։

Բաշ. ի, իւ. ից, իւք. (գ.)։ վարուք կամ հերք գլխոց և պարանոցաց ձիոյ, ջորւոյ, առիւծու, և այլոց այսպիսի կենդանեաց. գաղ, հայվան փէրչէմի. գաբո, փէշ։

Բաշաւոր. ի, աւ. աց, օք. (ած.)։ ուռնոյ զբաշ. վարսաւոր. հերաւոր. գաղ, փերչէմլի։

Բաշաւորիմ. եցայ. եայց. իմ. (չէշղոյ.)։ առանձնաւ զբաշս վարսաւորել. գաղ, փերչէմլէմէք։

Բաշխ. ի, իւ. ից, իւք. (գ.)։ բաշխումն. բաժանումն. գաղ, փայ. Ես, ընծայ. պարգև. տուրք. հաս. գաղ, փէշկէշ. վէրկի. Ես, վճարակ, որ դիպի ումեք. գաղ, գըսմէթ. նասիպ։

Բաշխ երակաց. ‖ տեղի յորում բաշխին և բաժանին երակք. գաղ, տամար պաշըզ։

Բաշխեմ. եցի. եմ. էլ. (չէչէտ.)։ բաշխել. բաժանել. գաղ, փայ էթմէք։

Բաշխոյք. խոյից. խոյիւք. }
Բաշխութ. Թե, Թբ. Թեց, Թբք. } (գ.)
Բաշխումն. խանն, ամբ. անց, ամբք. }
բաշխելն. բաժանելոլ տալն. բաժանումն. գաղ, փայ էտիշ. Ես, պարգև. ընծայ. տուրք. գաղ, փէշկէշ. սաչըզ։

Բաղաղանք. անաց, օք. (գ.)։ բաղդատանք. շաղփաղփումն. խնդագաբական ղոյցք. գաղ, փաֆփաֆ. կէվզէղլիք. ապըզ սաապըգ սեօզ։

Բաղաղեմ. եցի. եմ. էլ. (չէչղոյ.)։ բաղդատնել. շաղփաղփել. գաղ, ապըզ սաապըգ սեօզլէմէք. կէվզէղլէնմէք։

Բաղաղոտ. ի, իւ. ից, իւք. (ած.)։ շաղփաղ փօղ. յիմարաբան. բաղբանջօղ. գաղ, ապըզ սաապըգ սեօզլէյէն. լաֆազան։

Բաղաղմունք. ‖ տես Բաղաղանք։

Բաւ. ի, իւ. ից, իւք. (գ.)։ ձայն նշանական. գաղ, լուղեմ։

Բաւանդիմ. եցի. եմ. էլ. (չէչղոյ.)։ գոյել կամ գտանել եղին կամ կոմս. գաղ, պէօկիւրմէք. քի սըղըզը եախօտ լինէիկ պաղըր մասընէնա տէնիւբ։ Ես, մայել խաշանց. գաղ, մէլէմէք։

Բաւանդումն. մանն. } (գ.)։ գոյումն կամ գտանումն պահպէք.
Բաւանդիւն. . . }
Բաւաչ. . . } ից. գաղ, պէօկիւրմուշ։

Եա , մայուսին խաշանց • պաշ, մէկ[illegible]ին։

Բաառաջեմ • ‖ տես Բաառանձնեմ։

Բաառաջեւն • } տես Բաառանձնեւն։
Բաառաջուսին • }

Բաառարան • ‖ տես Բաագիրք։

Բաառացի • (ածական) • փառաւոր • շքեղ • հռչակաւոր • անուանի • պաշ, շնորհալի։

Բաագիրք • (գոյական) • գիրք յորում բացատրին նշանակութիւնք բառից • պաշ, լուծիք քերթողական • պրս • ֆիլոլոգիա։

Բաանամ • բարձի • բարձ • նալ • (նէրգործական) • ի բաց առնուլ զիր ինչ ի տեղւոջէ իմիք ի վեր • պաշ, գաղարըմպագ • Եա , բեռնաւորել • շալակել • պաշ, իւքլէնմէք • արգալատագ • պրս , ֆիքրաշեին։

Բաառնալի • լոյց, եաւ • եայց, եօք • (ածական) • այն՝ որ պարտի բառնիլ • պաշ, գաղարըրըլմազագ • Եա , բարձօղ • պաշ, գաղարըրըլմը • Իսկ մերթ գոյականապէս վարեալ նշանակէ գործին, որով բառնան զիր ինչ • ձողս • պաշ, սըրըգ։

Բաառնալ Թողուլ • ‖ լքանիլ • ինքնագլուխ Թողուլ • Թողուլ առնել ըստ կամայ • պաշ, կենալ պաշտօնա պըրագմագ։

Բաասիլ • (գոյական) • նախատինք • մեղադրութիւն • պարսաւ • պաշ, սիթէմ • քէննայի • եէրինչ։

Բաատ • ի , իւ • իյ , իւք • (գոյական) • բաղդ • պաշ, Թալէհ • նասիպ • Ըստ գաշնի՝ որ դնի ի մէջ երկու մարդոյ վասն կարծիքական իրաց • զի որոյ կարծիքն ճշմարտեացն , առցէ զինն ի միւսոյն • պաշ , պէս։

Բաատս արկանել • ‖ գաշն դնել զկարծիքական իրաց • պաշ , պէս Թուխմագ։

Բաատաչեղ • (ածական) • բաատաւոլոգ • վնասաբան • պաշ, չօգ Թալէհլի • ուղղաբար։

Բաառեւն • տեւեան , տէր • անց , տիրք • (գոյական) • կամաքաձև յօրինուած կառաց , յորս նստին տիկնայք , և իշխանաւորք • գահաւորակ • դեսպակ • պշ, Թախտրաւանի

Բաաքանք • ‖ տես Բասիր։

Բաասեմ • եցի • եա • եալ • (նէրգործական) • նախատեմ • մեղադրել • գոբաւել • պարսաւել • պշ, սիթէմ վէրմիք • քէննայի էմմէք • եէրմէք։

Բաասելի • լոյց , եաւ • եայց , եօք • (ածական) • մեղադրելի • պարսաւելի • պշ, սիթէմի լայըգ

Բաաուց • ի , աւ • ից , ք • (գոյական) • պատուհան կամ խորշ , որ լինի յորմն առն առ ի դնել զինի • պաշ , հիւսվածք • տէրեկ։

Բաբակ • ի , աւ • ից , ք • (ածական) • նուրբ • անուշ • անգայտ • պաշ, ինձէ • նարին • պրս , պարիկ • ուրդ , բագիւգ • չէշէր , իւչքի , ֆիզ

Դարձեալ՝ է գոյական, և նշանակէ որսա կան շուն • պաշ , Թազը • պրս , եվուզ։ Եա , ընդորակ • աղբորակ • պաշ , էվօկէր չնէզ • ‖ տես և Բորակ։

Բաբակաման • ի , իւ • իյ , իւք • (ածական) • մանուշակ զբարակ Թելս • բարակ մանեալ Թել • պաշ, ինձէ էյիրլիմիշ • ինձէ էյիրլիմիշ։

Բաբակամիք • միջից , ք • (ածական) • որոյ միջք են բարակ • պաշ , ինձէ պէլլիւ • պրս , պարիկմիկյան։

Բաբակաշուրթեան • (ածական) • ունօղ զբարակ շրթունս • պաշ , ինձէ տուտագլը։

Բաբակացաւ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյական) • է ախտ ինչ մահաբեր պատճառեալ յապականութենէ նեղբին և կենսական փորոտեաց • որ զմարդ առ սակաւ սակաւ հաշեալ և մաշեալ սպանանէ • պաշ, ինձէ մարդաղ • պրս , պիչմարպարիկ • ուրդ , սիլ։

Բաբաշլո • ի , իւ • իյ , իւք • (ածական) • կակօղ • փուխ • դիւրաբաշխաբեր • պաշ , զարիկ • նարին • պրս , նազիւք։

Բաբաղան • ի , աւ • ից , ք • (գոյական) • պահպանի դրան • դռնապան • պաշ, գափուչի • պրս , տէրպան • ուրդ , պէվվապ։

Բաբաղեւս • ի , աւ • ից , ք • (գոյական) • վերակացու դռնապանաց • պաշ, գափուչի պաշը Եա , դռնապան • պաշ , գափուչի։

Բաբառնեաբար • (ներգործական) • բարառնեաւ • դիմառնեաւ • այսինքն՝ ի դիմաց անբանից կամ անզգայից իբր ի դիմաց բանաւորաց խօսեալով • պաշ, հայվան աղընտան սեօյլէյիբեք։

Բաբառնական բան • • • • •

Բաբառնեաթիւ • Թիւ , Թիւք • Թիւց • Թիւք • (գոյական) • խօսակցութիւն ի դիմաց անբանից • պաշ , հայվան աղընտան սեօյլէյիշ։ Եա , այլաբանութիւն անգրաբէրական ասացուած • պաշ, գայրը իւզէնէն սեօյլէյիշ • էմսալէ։ Եա , ստորագրութիւն բարուց կամ ախորժակաց կամ կրից ուրուք • պաշ , Թաակիւեթ վէ խուլ Թաբիւթլի։

Բաբաղուցական • ի , աւ • ից , ք • (ածական) • յուցանօղ զբարս • ցուցանօղ զինքերին կիրս • պաշ , խոյլը ոյէյան էօէն • Թաակիւեթի ոյէյան էօէն։

Բաբաւոր • ի , աւ • ից , ք • (գոյական) • վերնամեայ դրան • պաշ, գափուճուն իւստ էնթիւ։ Եա , երկրորդին վայրկեան դրան, որք դնին յաջմէ և յահեկէ • պաշ , գափուճուն իքճի եանընտաքի աղաչ • պրս , քէվլեան։

Բարաւորութիւն • Թե՛, Թէ՛ • Թե՛ց, Թէ՛ք • (գոյ) • բարոյականութիւն • բարոյք • բարք • գաղ, Թապիէթ • խոյ։

Բարբանջանք • Բարբանջմունք } տես Բաղբանջանք։

Բարբանջեմ • || տես Բաղբանջեմ։

Բարբանջողական • ի • աւ • ացս • օք • (ած) • շաղփաղփական • առասպելաբանական • գաղ, ապրիզ սապրիզ։

Բարբանջք • իցս • իւք • Բարբաջ • ի • իւ • իցս • իւք • Բարբաջանք • անաց • օք • } (գոյ) • բաղբաջանք • շաղփաղփալ • վուխ • աղջամուղջ • յիմարաբանութիւն • շտեփաօսութիւն • գաղ, ապրիզ սապրիզ սէօղ • կէվէզկէվիլ։

Բարբաջեմ • եցի • եա • էլ • (չէղոյ) • բաղբաջել • շաղփաղփել • առասպելաբանել • շաատախօս լինել • գաղ, կէվէզկէվէնմիգ։

Բարբաջիւն • Բարբաջուն } տես Բաղբաջանք։

Բարբառ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • խօսք • բան • զրոյց • գաղ, սեօզ • քէլամ • պաս, կիւքթ • արգ, հարֆ • եա, հնչիւն • ձայն • աղաղակ • գաղ, սէս • շատաթա։

Բարբառիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ) • ասել • խօսիլ • ձառել • զրուցաբանել • գաղ, սեօյլէմիգ • գաս • հարֆզէտէն • եա • ձայն նել • գուժել • աղաղակել • մեծաձայն կարդալ • գաղ • չաղըրմագ • պաղըրմագ • շատաթա էմմիգ։

Բարբարիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ) • վարան նիլ • պատահիլ • պաշարիլ • լքանիլ • գաղ, տատրատաղաղ օլմագ • գայլըշյա տիւշմիգ։

Բարբարիկոն • ի • աւ • ացս • օք • (ած) • բարբարոսական • վայրենի • խուժական • գաղ, եօզուն • զալըմ։

Բարբարոս • ի • աւ • ացս • օք • (գոյ) • է անուն վայրենի ազգի իմիք աշխարհին բարբարոսաց • գաղ, պէռպէռ • պարպարըշ։ Իսկ մերթ իբրև ածական վարի, և նշանակէ • վայրենի • տգէտ • անգութ • գաղ, եօզուն • զալըմ։

Բարբառս • բոյ • իւ • իցս • իւք կամ օք • (գոյ) • է բառ յուշնական, և նշանակէ նուազագոյն • գաղ, տազ։

Բարգաւաճ • ի • իւ • իցս • իւք • Բարգաւաճական • ի • աւ • ացս • օք • } (ած), ածեցեալ բարեօք • ուռճացեալ • ճոխ • փարթամ • փառաւոր • հռչակաւոր • արգասաւոր • գաղ, մահտուլլու • մէշհուր • նամտար • տէվլէթլի • պէրէքէթլի։

Բարգաւաճանուն • (ած) • ունօղ զփառաւոր անուն • գաղ, նամտար։

Բարգաւաճանք • անաց • օք • (գոյ) • փառաւորութիւն • ճոխութիւն • արգասաւորութիւն • գաղ, մէշհուրլուդ • նամտարլըդ։

Բարգաւաճեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (անցոյ) • ճոխացուցանել • փառաւոր առնել • արգասաւորել • գաղ, տէվլէթլի էմմիգ • պէրէքէթլի էմմիգ։

Բարգաւաճիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ) • առատանալ պտղովք • ճոխանալ բարեօք • ուռճանալ • փարթամանալ • փառաւորիլ • գաղ, պէրէքէթլի օլմագ • տէվլէթլի օլմագ • շեօհրէթլէնմիգ։

Բարդ • ի • իւ • իցս • իւք • (ած) • դիզեալ • կուտեալ • մի ի վերայ միոյ եդեալ • գաղ, եըղըն • եա • բազմակուռիլ • գաղ, գաթմիգը։

Բարդ անուն • || անուն որ յերկուց բառից յօդելէ ի մի • որպէս բարեմիտ • մարդասէր • գաղ, օլ խոմ քի, իքի խոմտէն պիր խոմ օլմաւսըրը։

Բարդեմ • եցի • եա • էլ • (չէրգոյ) • դիզել • զբազումս ի միասին յօդել • մի ի վերայ միոյ կուտել • գաղ, եըղմագ։

Բարդոմեմ • Թե՛, Թէ՛ • Թե՛ց, Թէ՛ք • Բարդումն • մանն, մանք • անց, մանք • } գոյ) • դիզումն • չեղջակուտումն • գաղ, եըղմագըդ

Բարեասաց, կամ Բարեասաց • (ած) • բարի ասացօղ • բարի խօսօղ • գաղ, էյի սեօյլէյէն • դաս • նէյկիսէվիսս։

Բարեասացութ • (ած) • զբարին ասօղ • գաղ, քէօթիւլիւ բէտտ էտէն։

Բարեացապարտ • ի • իւ • իցս • իւք • (ած) • բարեաց արժանաւոր • գովուն արժանաւոր • գաղ, էյիլիկէ լայըգ • մէհէկ լայըգ։

Բարեաւ ինալ ասել • || հրաժարական ողջոյն տալ • գաղ, հօշնա գալըն տէմէք • դաս • պէտրաա քէբտէն։

Բարեբախտ • ի • իւ • իցս • իւք • (ած) • ունօղ զբարի բախտս • երջանիկ • բարեբաստ • գաղ, թալէհլի • ուղդուլլու • իգպալը • դաս • նէյկիպախթ։

Բարեբախտանամ • ացայ • ացիր • ալ •

Բարեբախտիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ) • բարեբախտ լինիլ • երջանիկ գոլ • ունիլ զբարի դիպուածս • գաղ, թալէհլի իշլէմէք • ուղդուլլու օլմագ։

Բարեբախտիկ • || տես Բարեբախտ։

Բարեբախտութիւն • Թե՛, Թէ՛ • Թե՛ց, Թէ՛ք • (գոյ) • բարեբաստութիւն • բարեյաջողութիւն •

պած, Թալէհլիւնիք • պրս, նկկեհնթէրի։

Բարեբաղդ • ‖ տես Բարեբախտ։

Բարեբան • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բարեբանօղ• օրհնօղ• գովող• պած, հմի սեռ• լէյին• մեծ հեռն• պրս, խօշնէխիւն։

Բարեբանական • կան, աւ • աց, ագ • (ած) • կցորդ բարեբանութիւն• գովական• պած, պիրնիքպէ մեծ հեռն։

Բարեբանեմ • եցի • եա • ել • (չերգրծ) • օրհնել• գովել• փառաւորել• պած, հմի սեռ՝նիքպէ• մեծ հեմպէ• ալգըշլամագ։

Բարեբանութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • օրհնաբանութիւն• գովութիւն• պած, մեծ հեռը• ալգըշ։

Բարեբաշխ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ողբալու բաշխօղ• պարգեւաբաշխ• պած, հմի փայ հեռն• պագչէյ վէրնէն• նա, բարեւոք բաշխեալ• պած, հմի փայ օլմուշ։

Բարեբաշխութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • բաշխումն պարգեւաց• առատաձեռնութիւն բարեաց• պած, հմի փայ հռիշ• ճէօմերթլիք։

Բարեբասս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բարեբախտ• բարեյաջող• երջանիկ• շնորհաւոր• պած, Թալէհլի• ուղղորդող• պրս, խոշէհպէխ• պրդ, միւպարէք։

Բարեբասութեամբ • տես Բարեբախտաբար։

Բարեբասիմ •

Բարեբասիկ • ‖ տես Բարեբախիկ։

Բարեբասութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • բարեբախտութիւն• բարեմնաութիւն• պած, Թալէհլիլիք• պրս, ուխամ։

Բարեբարոյ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ունօղ զբարի բարս• պած, խօշ Թապիւէթլի։

Բարեբարոյութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • աղնուութիւն բարուց• քաղցրութիւն բարուց• պած, խօշ Թապիւէթլիլիք• մազբուլիք։

Բարեբարք • (ած) • աղնուաբարոյ• համեստաբարոյ• քաղցրաբարոյ• պած, էյի խասլը օլան• մազբուլ• միւսլիմ Թապիւէթլի• պրս, խոշխույ։

Բարեբեր • (ած) • զբարիս բերօղ• զպտուղ բարի բերօղ• պծ, պէրեքէթլու• մէվէսուլ

Բարեբողբոջ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ունօղ զբարի ընձիւղ• գեղաւիթեմ• բարեբոյս• պած, էյի ֆիլեղէնմիշ։

Բարեբոյս • (ած) • ունօղ զբարի բոյս• զբարի պտուղս բուսուցանօղ• պած, էյի մեյվէսի օլան։

Բարեբուղխ • (ած) • զբարիս բղխօղ• բարուղբ բղխօղ• պծ, էյիլիք ագլտան• էյի ագան

Բարեբուն • (ած) • այն՝ որոյ բնութիւն է բարի• որ բարի է՝ի բնէ• պած, զաթը Թապիւէթի էյի• պրս, խոշ մէնիշ։

Բարեգալ • (ած) • ունօղ զբարի և զվայելուչ գործս• չքնաղագործ• վայելչասեռիլ• պած, սիլկէր։

Բարեգամած • ‖ տես Բարեգործ։

Բարեգամածութիւն • ‖ տես Բարեգործութիւն։

Բարեգիւտութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • քաղ գիտուն• բարւոք տեղեկութիւն• պած, էյի վուճուտլուք։

Բարեգնաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • զբարի գնացս ունօղ• վայելչագէս գնացօղ• պած, էյի ճօրիւէյեն• պրս, նկկիուրէվիչ• ես, բարիւք կենցաղավարօղ• պած, էյի վարըլըը։

Բարեգործ • ի, աւ • աց, ագ • (ած) •

Բարեգործակ • առնօղ զբարի գործս• բարերար• պած, էյի ամէլի օլան• էյիլիք իշլէյին• պրս, քեարփէրվէրճ։

Բարեգործեմ • եցի • եա • ել • (չերգ) • զբարի գործս առնել• բարերարել• պած, էյի իշ կեմիք• էյիլիք իշլեմիք։

Բարեգործութիւն • գեղ, ով • ոց, ովք • (ած) • յոյժ գեղած• բազումողորմ• քաղցրագութ• պած, չօգ մէրհամէթլի։

Բարեգործութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • առաւելութիւն գեղուն• պած, չօգ մէրհամէթլիլիք։

Բարեդէպ • (ած) • յոյժ դիպաւոր• առաւել վայելուչ• կարի յարմար• պած, փէք մինասիպէթլի• փէք եաղըշըգլը։

Բարեդիպուած • ‖ տես Բարեբախտ։

Բարեդիպուածութիւն •

Բարեդիպութիւն •

Բարեդիր • (ած) • ունօղ զվայելուչ ձև• գեղեցկատեսիլ• պած, պիչիմլի• էօրտամլը• պրս, խոշնուման։

Բարեզան • (ած) • բարեզարդ• բարեշնորհ• պծ, հիւսնէնլի• շէօհրէթլի• պրս, խոշթէր

Բարեզանութիւն • թեր, թիւ • թենց, թիւք • (գոյ) • բարեզարդութիւն• բարեշնորհութիւն• պած, էնտամ• քէսիմ։

Բարեզարդ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • գեղեցկիկ զարդուք զարդարեալ• վայելչազարդ• պած, փէք տօնանըլմըշ։

Բարեզարդեմ • եցի • եա • ել • (չերգրծ) • վայելչագէս զարդարել• գեղազարդ

բինել • գաշ, հին տօնաթմբակ։

Բարեզարդութիւն • (Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ)) • գեղեցկազարդուիլ • շնորհազարդուիլ • գաշ, հին տօնասորոյ։

Բարեզարմ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բարեհոգի • ազնուազարմ • մեծազգի • գաշ, քիչի զաւակ • ազգ զաւակ։

Բարեգործ • (ած) • պարապակալ բարի գործանաց • զմայլեալ բարի և գործարանի գործանաց • գաշ, հին շէնքեր իւր հիւրընկալ։ Եա, առաւել գործալի • յոյժ գործարանի • գաշ, փեք սէփական։

Բարեգործութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • գործունեայ ի բարիս • պատասխանի յիրս բարիս • գաշ, հին շէնքեր իւր հիւրընկալ։ Եա, բարի գործանաց • գեղարանց գործարանի • գաշ, հին սէփական։

Բարեզգաստ • (ած) • քաջ զգաստ • լաջագոյն • զգօնագոյն • գաշ, փեք պլըգ։

Բարեզգեաց • **Բարեզգեստ** • **Բարեզգեցիկ** } (ած) • ունօղ գերարիս • կրօղ գերարիս • գաշ, հիւնիք • Թաշըլայն։ Եա, զգեցօղ գիւղական հանդերձս • գաշ, եագըշըգլը ուռուպասը օլան։

Բարեզկոյց • (ած) • գեղուցանօղ գերարիս • ազդարարօղ բարեաց • գաշ, հին խոսկիչ։

Բարեժամ • (գոյ) • դիպուած ժամ • բարի և յաջող ժամանակ • գաշ, հին վագըթ • հզրւթ վագրթ • Իսկ մերթ անակնկալութիւն վարի, և նշանակէ զայն որ ունի գժամանակ բարեյաջող • գաշ, հին վագըթը օլան։

Բարեժամանել • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • բարեդէպ ժամանակ • պատշաճ ժամանակ • գաշ, հին վագըթ • էշտէփ սաճան։

Բարեժառանգ • ի, իւ • աց, օք • (ած) • ժառանգօղ բարեաց • գաշ, հիւիք մէրասխոր։

Բարեժառանգութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • բարի ժառանգութիւն • բարեաց ժառանգութիւն • գաշ, հին մէրաս • հին մէրասխորլուք։

Բարելաւ • (ած) • լաւագոյն • առաւելաւ • գաշ, փեք հին։

Բարելաւութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • գերազանց բարութիւն • քաջ լաւութիւն • գաշ, փեք հիւիք։

Բարելինելութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) բարի լինելութիւն • գաշ, հին օլմագլըք։

Բարձր • **Բարեվիր** • **Բարելից** } (ած) • լցեալ բարեօք • ծանօթ բարեօք • գաշ, հին • տացեալ բարութիւն • գաշ, հին

իւէ տօլու • պէրիքէքլի։

Բարելուծիլ • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • առաւաւուն և լիուլի բարեաց • գաշ, հին իւէ տօլուլուք • պէրիքէքմէ։

Բարեխառն • (ած) • բարութիւք խառնեալ, ոչ նուազ և ոչ առաւել • բարեչափ • միջակ • քալկըր • գաշ, մեօթէխիլ • օրթայ • միլըյիմ • թեմիլը • գրո • տաւոլինա։

Բարեխառնեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ) • բարութիւք խառնիլ • բարեչափ առնել • քաղցրացուցանել • գաշ, հին գարըշտրմագ • օրթայ պտպէթ էթմէք • միլըյիմլէթմէք։

Բարեխառնութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • միջակավարուիլ • բարեչարմարուիլ • գաշ, օրթապատպէթլիք • միլըյըմլըգ։

Բարեխնամ • ի, իւ • իցի, իւք • կամ աց, օք • (ած) • բարութիւք խնամօղ • քաջ հոգածու • գաշ, հին թիմար կաւէն։

Բարեխնամեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ) • բարութիւք խնամել • գէթաւք հոգածել • գաշ, հին թիմար էթմէք։

Բարեխնդիր • (ած) • խնդրօղ բարեաց • գաշ, հին շէյ խոթէկչին։

Բարեխոհ • ի, իւ • իցի, իւք • **Բարեխորհ** • • • • • } (ած) • գերարիս խորհօղ • բարեխորհուրդ • բարեմիտ • գաշ, հին շէյ տիւշունէն • գրո, նիկլայ

Բարեխրատ • ի, իւ • իցի, իւք • (ած) • գերարի խրատս առօղ • բարեաց խրատօղ • գաշ, հին նասահաթլար վէրչին։

Բարեխոս • ի, իւ • իցի, իւք • (գոյ) • զուարճագերարիս խօսօղ առաջի վերնագունին • աղաչօղ վասն ուրուք • միջնորդ • գաշ, բէչաճը • շէնքաչէթճը • գրո • վէրբէնան։

Բարեխոսեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ) • աղաչել գերնագունին վասն բարեաց առորինագունին • միջնորդ լինել • գաշ, բէչայ էթմէք • շէնքաչէթ էթմէք։

Բարեխոսութիւն • Թէ, Թէ՛ • Թեց, Թիւք • (գոյ) • աղաչանք վերնագունին առաջի վերնագունին • միջնորդուիլ • գաշ, բէչաճը • լուգ • շէնքաչէթճիլիք • բէչայ • միննէթ։

Բարեծանոյց • (ած) • ծանուցանօղ բարեաց • խրատօղ • գաշ, հին խապէր վերնագին • հին շէյի պիլտիրթին։

Բարեկամ • ի, իւ • աց, օք • (գոյ) • ունօղ գերարի կամս բարեբարեաց • հաւատարիմ սիրելի • կամեցօղ գերարիս այնմ որում է սիրելի • գաշ, տօսա • հապիպ • գրո, տօսլըքեամ։

Բարեկամանամ • ացայ • ացիր • անալ • (Ներգ)

բարեկամ լինել. հաւատարիմ սիրելի լինել. ած. տօստալաշմագ. տօսա օլմագ.

Բարեկամիկ. (գոյ.) անուշակ բարեկամ. քաղցր սիրելի. ած. տօստաճղաղ. պարս. նէյկխահ.

Բարեկամութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) հաւմարիտ սիրելութիւն. յօժարութիւն բարեբարելոյ. ընդ բարիս սիրելոյն ունալութիւն հաձութիւն. ած. տօսալութ. պարս. տօսղեամի.

Բարեկարգ. ի, աւ. ացս, օք. (ած.) ունող զբարի կարգս. բարեւք կարգաւորեալ. ած. ուլուդիւն. պարս. պէկսաման.

Բարեկարգեմ. եցի. եմ. էլ. (նէրգոյծ.) բարեւք կարգաւորել. զեղեցիկ կարգաւորութիւն յայտնարել. ած. էլի ուլուդեմիք.

Բարեկարգութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) բարեւք կարգաւորութիւն. ած. ուլուդկունիւնիւք. պարս. պէճէն.

Բարեկեանք. կենաց, օք. (գոյ.) բարի կեանք. բարելից կենցաղավարութիւն. բարկեցողութիւն. ած. էլի էօմիւր.

Բարեկեաց. կեցի, աւ. ացս, օք. (ած.) բարեւք կենցաղավարող. բարեկեցիկ. ած. էլի եաղշյան.

Բարեկենդան. ի, իւ. իցս, իւք. } (գոյ.)
Բարեկենդանիք. եաց, եօք. }
բարեկենդանութիւն. օր բարեկենդանի. ած. էթ քէսիմ կիւնի.

Բարեկենդանութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) բարեկացողութիւն. վարուն կենաց ի բարութիւն. ած. ուլուդիւն. ուղղութ.

Բարեկերպ. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) ունող զբարի կերպս. բարեձև. բարեւաւ. զեղեցիկ. ած. պէնջիմլի. եօրտամլը. պարս. խօշկնաման.

Բարեկերպութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) բարեձևութիւն. ած. եօրտամ. շնօհրէթ.

Բարեկեցիկ. (ած.) ունող զբարեկեցութիւն կենցաղավարութիւն. ած. էլի կէչինէն. ուլուդիւն. պարս. խօշհալ.

Բարեկեցութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) կեանքն բարւոք. բարեբաստութիւն. երջանկութիւն. ած. էլի վարլըշ. ուլուդիւն.

Բարեկիր. կրի, աւ. ացս, օք. (ած.) ունող զբարի վարս. բարեբարոյ. բարեմիտ. ած. էլի ամէլի. պարս. ֆէրիխունաէխույ.

Բարեկիրթ. (ած.) բարւոք կրթեալ. քաջ վարժեալ. բարւոք հրահանգեալ. յոյժ վարժ և սովոր. ած. էլի պէրվարլը. էլի Թէրպիէ օլմուշ. էլի էօկրէնմիշ.

Բարեկրանք. անաց, օք. (գոյ.) բարեբաստութիւն. բարեյաջողութիւն. ած. ուլուդիւն. պարս. իրմէքլաեան.

Բարեկրեալ. կրեցոյ, ով. ոց, ովք. (ած.) բարեաց հանդիպեալ. բարեբաստեալ. երջանկացեալ. ած. ուլուդկլի.

Բարեկրօն. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) բարեկիցկիւ. ունող զբարի վարս. բարեպաշտ. ած. էլի ամէլի. խօշվարըշլը. պարս. փարսա.

Բարեկրօնութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) բարեկեցութիւն. բարեպաշտութիւն. ած. էլի ամէլ. խօշ վարըշ.

Բարեհաճիմ. եցայ. եմ. իլ. (էնէզոյ.) ունիլ զբարեհաճութիւն. հաւանիլ. ած. խօշլանմագ. հազ էմիւք. պէկէնմիք.

Բարեհաճոյ. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) առաւել հաճելի. յոյժ ընդունելի. ած. ղայիթ մագպուլ. զհաւատ խօշլանանագ.

Բարեհաճոյանամ. ացայ. ացիր. անալ. (էնէզոյ.) յոյժ հաճոյ լինել. ընդունելի լինել. ած. ղայիթ մագպուլ օլմագ. բաղայիթլի օլմագ.

Բարեհաձութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) հաւանութիւն. ընդունելութիւն. ած. մագպուլլուք. բաղայիթ.

Բարեհամ. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) քաղցրահամ. քաղցրաճաշակ. համեղ. ած. տաթլը. պարս. խօշտադ.

Բարեհամբաւ. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) ունող զբարի համբաւս. մեծահամբաւ. բարեհռչակ. ած. նամտար. նամլը. պարս. նէյկնամի.

Բարեհամբաւեմ. եցի. եմ. էլ. (նէրգոյծ.) բարեհռչակել. զեղեցկացնել. ած. նամտար էթմիք.

Բարեհամբաւութիւն. թիւ, թիր. թիկց, թիրք. (գոյ.) համբաւաւմն անուան ուրուք ի բարին. բարեհռչակութիւն. ած. նամ. պարս. եաբնամէ.

Բարեհամբոյր. բուրի, իւ. իցս, իւք. (ած.) բարեհաճոյ. բարեսէր. բարեանձն. ած. բաղայիթ. բարեանձ. պարս. խօշպէհլի. միւրվէհլի. նա. զեղեցիկ. բարեձև. վայելուչ. ած. սիլսիլէ. եագըշըգլը.

Բարեհայեաց. (ած.) զբարիս հայցօղ. ունող զբարի խնդրուածս. ած. էլի չէյ սիլէյնիւ.

Բարեհանճար. ի, իւ. իցս, իւք. (ած.) բարեխորհուրդ. բարեմիտ. յոյժ հանճարեղ. ած. էլի Ֆէրասէթի օլան.

Բարեհաճակ • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ գեղեցկահաճակ • վայելչահաճակ • գաշ, պոյլու պօսլու։

Բարեհաճոյց • (ած)։ հաճուցանող բարեաց • բարեբար • գաշ, էլլիկ էաէն։

Բարեհնար • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ ճարտարահնար • հնարող բարեաց • գաշ, փէք հիւնէրլի։

Բարեհոգի • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ բարեհամբաւ • անուանի • գաշ, նամաար։

Բարեհոգեակեաց • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ զանուն բարի հրաժարակել զմէքէք • գաշ, նամաար էվմէք։

Բարեհոգեակութիւն • (Գ • Ց, Ց • Ց • Ց) • (գոյ)։ մեծահամբաւութիւն • բարի անուն • գաշ, նամ։

Բարեհրաման • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ բարի հրաման տուող, զբարիս հրամայող • գաշ, էլլի չէկի կամ էէն։

Բարեհրաւէր • (ած)։ հրաւիրող առ բարիս • բարեյորդոր • գաշ, էլլիկկ տալվէթ էէն։

Բարեձև • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ գեղեցկագիր • բարետեսիլ • բարեգիր • գաշ, պիչիմլի • հնտամլը։

Բարեձևիմ • եցայ • եայց • իլ • (չբ)։ բարեձև լինիլ • բարւոք կերպարանիլ • ունիլ զվայելուչ տեսիլ • գաշ, պիչիմլի օլմագ • հնտամլը զօմագ։

Բարեձևութիւն • Ց • Ց • Ց • Ց • (գոյ)։ բարեկերպութիւն • գեղեցկատեսութիւն • գաշ, եօրտամ • շեօհրեճ։

Բարեձիր • ‖ տես Բարեշնորհ։

Բարեմասն • մասին, սամբ • սանց, սամբք •

Բարեմասնեալ • նեալ, ոյ • ոց, ովք • (ած)։ մասնակից բարեաց • բարեվիճակ • բարեբաստիկ • բարեաց հանդիսեալ • գաշ, էլլի չէկի լէյագ • տեօվլեճելի • Թալէհլի։

Բարեմասնութիւն • Ց • Ց • Ց • Ց • (գոյ)։ բարեբաստութիւն • բարեբաղդութիւն • յաջողուած բարեաց • երջանկութիւն • գաշ, էլլի չէկի լէյագլըգ • տեվլեճելիլիք • Թալէհլիլիք

Բարեմաւոյց • (ած)։ զբարիս մաուցանող, զպարգեւս բարիս տուող • գաշ, էլլիկը վէրիճի • պագշիշ վէրիճի։

Բարեմարդիկ • (ած)։ ունող զբարի բնաւից • բարեբարոյ • բարեսէր • բարեմիտ • բարեգործ • բարեհաճոյ • գաշ, խօշ Թապիէճելի • մագպուլ քիշի • գոյս, նէյիկլուս։

Բարեմարդիկ լինել • ‖ մտանել յաչս ուրուք • հաճոյանալ • գաշ, խօշ քիշի օլմագ։

Բարեմարգութիւն • Ց • Ց • Ց • Ց • (գոյ)։ լինելն այր բարի • մտանելն յաչս ուրուք • գաշ, խօշ քիշիլիք • գոյս, նէյիկլիւթիւն • Եա, մարդավարութիւն • մարդկային հանգամանք • բարեբարոյութիւն • գաշ, ինսանլիք • իյլան • էրքեան • գոյս, նէյիկլիւս։

Բարեմիտ • մտի, աւ • աց, ոք • (ած)։ ունող զբարի միտս • անխարդախ • արդարակրօվ • մաեբիմ • գաշ, տօղրու ֆիքիրլի • հիլէսիզ • գոյս, նէյիկլոյ։

Բարեմոյն • (ած)։ քաջառողջ • բարեզբաղթ • յոյժ փափուկ • վայելչագէղ • գաշ, փէք տիրի • փէք ֆէյահ • փէք նազիք • փէք տիլիկլը։

Բարեմտաց • (ած)։ մտածօղ բարեաց • առաքեալ • ազաշնորհ • գաշ, էլլիկ պիլիճի։

Բարեմտութիւն • Ց • Ց • Ց • Ց • (գոյ)։ ողջմտութիւն • բարեբարոյութիւն • զբարեթանաւ Ց • բարեհաճութիւն • գաշ, հիլէսիզլիք։

Բարեյաղթ • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ քաջայաղթ • յոյժ յաղթօղ • գաշ, փէք եէնիճի • Ռէյտ։

Բարեյանդգնեալ • ‖ տես Բարեվստահ։

Բարեյաջող • (ած)։ ունող զբարի յաջողուածս • բարեբաստ • գաշ, ուղուբլու • ռաստ • գոյս, խիւնիւք • պրդ • գուպայլիչ։

Բարեյարմար • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ քաջայարմար • բարեյօդ • բարեկարգ • բարեկազմ • գաշ, փէք ուլկուն • էլլի տիւզենլի։

Բարեյիշատակ • (ած)։ ունող զդէրճ բարի յիշելոյ արժանի • գաշ, էլլի էսէրի օլան։

Բարեյոյս • (ած)։ մեծայոյս • քաջայոյս • գաշ, պեօյիւք ումուտլու օլան • գալի ումուտլու։

Բարեյորդոր • (ած)։ յորդորող ի բարին • գաշ, էլլիկ Թաւրիք էտիճի։ Եա, բարեյօժար • հնարաւոր • առաւել պատրաստ • գաշ, փէք խօտկլի • փէք հազըր։

Բարենախանձ • (ած)։ ունող զբարի նախանձ • ջանայօղ առ՚ի բարին • նախանձաւոր ի բարին • գաշ, էլլիկ հասկա էտիճի։

Բարենշան • ի, աւ • աց, ոք • (ած)։ ունող զբարի նշան • նշանաւոր • շնորհաւոր • գաշ, էլլի նշանլը • էլլիկ տէյլէճի։

Բարենշմար • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ բարենկատ • գաշ, էլլի կէօրէն։ Եա, բարեձև • բարեկերպ • գեղեցկատեսիլ • գաշ, հիւսնիւնլիւ • շեօհրեճլի։

Բարենուագ • ի, աւ • աց, ոք • (ած)։ ունող զբարի և զքաղցր նուագ • գաշ, էլլի սէսլի • գոյս, խօշնէվա։

Բարեշաւիղ · (ած) : ունող զմանապարհ բարի · ունող զվարս բարի · գաձ , հմի եօթն օրան · հմի վարչէր ։

Բարեշէն · շինի , իւ · իդ , իւք · (ած) : բարւոք շինող · բարւոք շինեալ · գաձ , հմի եաթլմեր · հմի եաթլմիշ ։ Ես , ձոխաց ցեալ բարեօք · բարեյաջող · բարեկարգ · գաձ , չօգ շէն · մեծաւք · գբս , ասպատան ։

Բարեշնորհ · ի , իւ · իդ , իւք · (ած) : զբարի շնորհս տուօղ · զբարի պարգեւս բաշխօղ · գաձ , հնայեհելիւս · իշխանելու · Ես , շնորհալի · շնորհազարդ · դեղեցկիկ · վայելուչ · գաձ , շնօրհբեհելի · տիկեր ։

Բարեշունչ · (ած) : բարւոք շնչօղ · քաղցրա շունչ · գձ , թաթլը նէֆեսլի · գբս , խօշոեէմ ։

Բարեշուք · (ած) : մեծապատիւ · փառաւոր · ազնիւ · շքեղ · գձ , քեռլամիլի · շնօհբեհելի

Բարեշքեղ · (ած) : յոյժ փառաւոր · գաձ , փէք քեռլամիլի ։

Բարեշքեղանալ · ԹԷ , ԹԲ · ԹԷց , ԹԲք · (գԽ) : յոյժ փառաւորուիլ · մեծ վայելչանալ · գաձ , փէք շնօհբեհելիլիք ։

Բարեչափ · (ած) : ունող զբարւոք չափակցութիւն · բարեկամ · բարեյարմար · համեմատ · բարեձեւ · բարեյօդ · գաձ , եօռանամլը · էնտամլը ։

Բարեչափանալ · ԹԷ , ԹԲ · ԹԷց , ԹԲք · (գԽ) : համեմատ չափակցուիլ · բարեկազմուիլ · բարեյօդուիլ · գաձ , եօրտամ · էնտամ ։

Բարեպաշտ · ի , իւ · իդ , կամ ագ , օք · (ած) : բարւոք պաշտող զԱստ · բարեկրօնեայ · նուիրեալ ծառայող Այ · բարեգործ · արգար · Աստուածպաշտ · գաձ , տէնտար · սալեհ · գբս , կէվհէրլի ։

Բարեպաշտեմ · էցի · էա · էվ · } (էԽԼԽ) :
Բարեպաշտիմ · էցայ · իլ · }

զգործ բարեպաշտութեան ունել · հետեւօղ լինել Աստծային պատուիրանաց · ուղղութիւն ծառայել Այ · գաձ , սալիհլենմէք · սաալը գանել գուլլուգ ենթիկ ալմագայ ։

Բարեպաշտութիւն · էից , էաւ · էաց , էօք · (ած) : Աստուածպաշտ կեան · գաձ , սալեհ · իսմենելու ալիւեթ ։

Բարեպաշտօն · ի , իւ · իդ , իւք · (ած) : բարեպաշտ · բարեկրօն · Աստծապաշտ · գաձ , սալեհ · գբս , նիկիհուքեար ։

Բարեպատեհ · ի , իւ · իդ , իւք · (ած) : բարւոք պատահանեալ · յոյժ պատշաճաւոր · բարեյարմար · գաձ , փէք լայըգ · փէք մնիվ ։

Բարեպարիշտ · ‖ տե՛ս Բարեպաշտ ։

Բարեսաղարթ · ի , իւ · իդ , իւք · (ած) : ունող զբարի սաղարթս · գեղեցկատեսիլ · գաձ , տիլեկէր եաթրագլը ։

Բարեսերմն , կամ բարեսերմ · (ած) : ունող զբարի սերմն · գաձ , հմի Թօխումմէ օլան : Ես , ի բարի սերմանել յառաջացեալ · բարեզարմ · բարեառմ · գաձ , օղլ զաւակ ։

Բարեսերմանալ · ԹԷ , ԹԲ · ԹԷց , ԹԲք · (գԽ) : բարեզարմուիլ · բարեառմուիլ · գաձ , օղլ զաւակլիք ։

Բարեսէր · սիրի , աւ · աց , օք · (ած) : սիրող բարեաց · բարեյօժար · բարեգործ · բարեպաշտ · գաձ , հմի շէհի սեվիճի · հմի աճլլի · գբս , սիւիւյտքեար ։

Բարեսնանիլ · ԹԷ , ԹԲ · ԹԷց , ԹԲք · (գԽ) : բարի անուանդ · բարի վարժուԹԲ անուանդ · գաձ , Թէբրիկէլի պէօվլիյիշ ։

Բարեսնունդ · սննդի , իւ · իդ , իւք , կամ օք · Բարեսուն · սնի , իւ · իդ , իւք · · (ած) : բարւոք սնեալ · բարի կրԹուԹԲ սնեալ · գաձ , հմի պէսլենմիշ · Թէբպիհելի պէջյուվիւ

ԲԱՐ — ԲԱՐ

բարեձև • պառ, շեօշլեթելի • քէսիմլի • պոբո, խօշնիւմա։

Բարեհոգի • ի, իւ • ից, իւք • (ած), Բարեհոգիկ • » » » » » բարեզարմ • ազնուասրտութ • պառ, ասըլ պառէ • օձագղառէ։

Բարեհոգիութիւն • թէ, թը • թէից, թիք • (գոյ) • բարեզարմանի • ազնուասրտութիւն • պառ, օձագղառէլիք։

Բարեսիրութիւն • թէ, թը • թէից, թիք • Բարեսիրութիւն • (գոյ) • սուրբ բարեաց սէր • պառ, էլլիք էմիլիք • պոբո, խօշ քիւնէնտա։

Բարեգործեմ • էցի • էմ • էլ • (չէշտ) • առնել զբարիս պիտոյ • պառ, էլլիք էմիլիք։

Բարեգործութիւն • թէ, թը • թէից, թիք • (գոյ) • ողորմութիւն բարեաց առ պիտոյ • ե֊բախտիք • պառ, էլլիք։

Բարեբջանիկ • ջանկի, աւ • ից, օք • (ած) • բարեբախտ • բարեշնորհ • երանելի • պառ, Թաղէլլի մուդլուլու • պոբո, պտաթի։

Բարեբջանկութիւն • թէ, թը • թէից, թիք • (գոյ) • բարեբախտութիւն • բարեմասնութիւն • բարեշնորհութիւն • պառ, պախտլուլուգ։

Բարեփառ • (ած) • մեծափառ • բարեհամբաւ • պառ, քէռլամիլի • նամուսլու։

Բարեփառութիւն • թէ, թը • թէից, թիք • (գոյ) • վեհափառութիւն • փառազարդութիւն • գերազանցութիւն • պառ, քէռլամիլիլիք։

Բարեփառք • (ած) • բարեաց փափագող • բարեառնչ • պառ, էլլիկ արզու չէքէն։

Բարեփորձ • (ած) • բարւոք փորձող • փորձառու • քաջահմուտ • պառ, էլլի թէչրիւպէ էէն։ Նա, բարւոք փորձեալ • փորձառեալ • պառ, էլլի թէչրիւպէ օլմունուշ։

Բարեքաձև • ի, իւ • ից, օք • (ած) • ունոյ զբարեվայելուչ ձև • բարեառնիվ • գեղեցկակազմիլ • պառ, շեօշլեթելի • էնտամլը։

Բարեքեմ • էցի • էմ • էլ • (չէշտ) • բարեորեալ • պառ, էլլիչէթմիք։

Բարեհազդի • (ած) • բարեգործ • ազնուասրտութ • մեծապէմ • պառ, քէշլի զառէ։

Բարեհանուն • (ած) • ունոյ զբարի անուն • բարեհռչակ • բարեհամբաւ • պառ, նամաթաբէ։

Բարեհասոց • || տես Բարեհասոց։

Բարեգործակ • || տես Բարեգործակ։

Բարեղբօս • || տես Բարեղբօս։

Բարեղբօսութիւն • || տես Բարեղբօսութիւն։

Բարեժամանակ • ի, աւ • ից, օք • (ած) • ունոյ զբարի ժամանակ • ունոյ զբարեխառն եղանակ • պառ, էլլի վագիթը օլան • էլլի հավասը օլան։

Բարեխոսութիւն • || տես Բարեխոսութիւն։

Բարեժամիս • մոլ, աւ • ից, օք • (ած) • բաժամիս • երկմիտ • տարակուսական • պառ, շեօպէհլի • միւշկիւլլիւ։

Բարեժամիտիմ • եցայ • էից • իլ • (չէշտ) • երկմտիլ • երկբայիլ • տարակուսիլ • երկուանալ • պառ, շեօպէհլէնմէք։

Բարեժանել • || տես Բաժանել։

Բարեժին • || տես Բաժին։

Բարի • ւոյ, էաւ • էից, էօք • (ած) • լաւ • ազնիւ • պատուական • պառ, էլլի • պոբո, խօշ։

Բարիագղի • || տես Բարեհազդի։

Բարիազդու • (ած) • ունոյ զբարի ազդեցութիւն • ունոյ զօգտակար ներգործութիւն • պառ, հասիլէթլի։

Բարիառեաց • (ած) • բարեառեալ • առեցօղ բարեաց • պառ, էլլի շէլլի բէտտա էէն։

Բարի բարի • (ած) • առաւել բարի • յոյժ ազնիւ • պառ, էլլիլէրին էլլիսի։

Բարիտան • (ած) • ունոյ զտաս բարէյաջող • որոյ գալուստն է բարեբեր և բարենշան • պառ, ուղուրլու պայդը օլան։

Բարիւթ • (ած) • բարի • լաւ • պառ, էլլի • պոբո • ալիչ • Իսկ մեծ վարի իբրև մանբայ, և նշանակէ բարւոք բարեպէս • պառ, խօշճա • պոբո • լէսթի։

Բարիք • եայ, էօք • (գոյ) • բարութիւն բարի գործք • բարի բան • արդիւնիք երկրի • բերք • ինչք • առաջաւածք • այսինքն այն ամէն՝ որում ամենքին բաղձանն • պառ, էլլիք • էլի քէլամ • էլի ամէլ • մահսուլաթ • մալ • էմլաք • Նա, բարեբարութիւն • երախտիք • պառ, էլլիկ • պոբո, խօշի։

Բարկ • (ած) • հասուն • ազդու • սաստիկ • պառ, քէսկին։

Բարկանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ) • զայրանալ • սրտմտիլ • ցասնուլ • պառ, տաբըմճագ • հօլքէլէնմէք • դաղէսիկ հկլմէք • պոբո, խըշկիլրիֆթեէն։

Բարկասիրտ • սրտի, իւ • ից, իւք • (ած) • պատրաստ ի բարկութիւն • բարկացօղ • նշանաւոր • պառ, հօլքէլի • թէնթիղ։

Բարկացայտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) •

սաստիկ բարկացող · յոյժ զայրացկոտ · կատաղի · ամէհի · գաղ, փէք գաղէպլի, փէք քէսկին։

Բարկացուցանեմ· ցուցի · ցո· եմ· (անցող)։ զայրացուցանել· շարժել զոք ի բարկութիւն· գաղ, հօրքէլէնտիրմէք· գաղէպէ կէթիրմէք

Բարկութիւն· (Թե, Թբ· Թէց, Թբք· (գոյ)։ սրտմտութիւն· ցասումն· զայրացումն· գաղ, հօրքէ· գոբս, խիշմ· սէդ, ղազեպ։

Բարձ· ի, իս· ից, իւք· (գոյ)։ է այն զոր դնեն ի ներքոյ գլխոյ առ ի հնջել· կամ առ որմով առ ի յենուլ բազմոցաց· գաղ, հաստոցք· գոբս, պալիշ։ Ես, է այն մասն մարմնոյ, որ ի ծնկանէ հասանէ մինչև յատ ճուփն· որև ասի ազգը· գաղ, խալէյդ։ Ես, այն մասն մարմնոյ՝ այսինքն պահանջն, սրտնօք հանդերձ բարձ կոչի· զի բառնայ զբոլոր կոնձ մարմնոյ· գաղ, պահագ։

Բարձակից· կցի· աւ· աց, ք· (անձ)։ առ միով բարձիս բազմօղք· զմի բարձ կենաբան ունօղք· հոգւով առ միմեանս նստօղք· որոյ նշանակի հաւատարտպատիւն· գաղ, հաստոցդաշ· հանի՝ մանուսպաշ։

Բարձաձգումն· (Թե, Թբ· Թէց, Թբք· (գոյ)։ ձգումն բարձի· զարդարումն բարձիս· գաղ, հաստոցդ իւք ոճոպոշը։ Ես, հեռուստն գահերիցութէ· զհետ սինդիլն իշխանութէ· գաղ, մանուսպ գահմագ իչխան կէզէչ։

Բարձաձիգ· (անձ)։ արկանօղ զբարձ· գաղ, հաստոցգ սիւզէն։ Ես, հեռուօղ գահերիցութէ· գաղ, մանուսպ պարզնա սիւշէն։

Բարձաւանդ· ի, աւ· աց, ք· (գոյ)։

Բարձաւանդակ· } բարձրաբերձ տեղի· բարձրաբերձ շինուած· լեառն· բլուր· գագաթն լերին· տար· գաղ, իւքսէք եկեր· իւքսէք պլինա· տաղ· Թէփէ· գոբս, լէվ։ Ես, արեգունիք· գաղ, չարտագ· կիւնէկչիկ։

Բարձերեկ· երիցս· ցասիր· ցանց· ցասիրք կամ ցեօք· (գոյ)։ առաջին բարձ· առաջին տեղի նստելոյ· գաղ, սէմիր պաշը։ || առն և գահերկեց։

Բարձընտիր· (անձ)։ ընտրօղ զբարձ· ընտրօղ զառաջին բարձն· այն որ նստի ի վերին և ի պատուաւոր տեղի· գաղ, հաստոցդ սէչէն· սէմիր պաշընտա օճուբան։

Բարձընտիր լինել· || ընտրել զվերին բարձըն· նստիլ ի պատուաւոր տեղի· գաղ, հէլի հաստոցը սէչմէք· սէմիր պաշընտա օճուբմագ։

Բարձի Թողն առնել· || ինքնագլուխ Թողուլ· լքանել· գաղ, կենտի պաշընա զբաղմագ· գաղբոզ սալը վերմէք։

Բարձկնեաց· կնեցոյ· ոյ· (գոյ)։ եզական ձայնիւ վարի չորքոտանի, որոյ նշանակի փոքրկի բարձք, որք դնին ի ներքոյ ատամընան· գաղ, գօլճուգ եաստըղը· իւզ եաստըղը· գոբս, պալիշէք։

Բարձուցանեմ· ցուցի· ցո· նել· (անցող)։ տալ բառնալ· դնել ի վերոյ ուրուք առ ի տանիլ· բեռնաւորել· գաղ, իւքլէթմէք։

Բարձր· բարձու, ձամբ· ձունք, ձանց· ձամբք (անձ)։ վերամբարձ· վերացեալ· բարձրացեալ· գաղ, իւքսէք· իւզէ· գոբս, պիւչ, էչտի· սդ, պլի· չէնտ, պիլիչ։ Ես, գէբազանց· վսեմ· վիճ· մեծ· գաղ, իւզ, սիւն· պէօյիւք· գոբս, էմիկեաճ· սդ, էվճ։ իսկ մերթ վարի գոյականապէս, և այս մանաւանդ ի յոքնականն, և յոյժամ նշանակէ զբարձր տեղիս· որպիսի են երկինք, լերինք, բլուրք· բարձր շինուածք, բրգունք, աշտարակք, ևն· գաղ, իւքսէք եէրլէր։

Բարձրաբազուկ· բազկի, աւ· ացի, օք· (անձ)։ հզօր բազկաւ· ունօղ զօրաւոր բազուկ· գաղ, գուվէթլի գօլոչ օլան։ Ես, առաւել հզօր· յոյժ կարօղ· գաղ, փէք գուվէթլի։

Բարձրաբարբառ· ի, իւ· իցի, իւք· (անձ)։ մեծաձայն· մեծաբարբառ· գաղ, իւքսէք սէսլի· չամաճալը։

Բարձրաբարձր · · · · } (անձ)։

Բարձրաբերձ· ի, իւ· իցի, իւք· } յոյժ բարձրացեալ· կարի բարձրագոյն· գաղ, փէք իւքսէք· գոբս, պէրլիւլէչտ։

Բարձրաբուն· (անձ)։ ունօղ զբարձր բուն· ունօղ զվերամբարձ և զերկայն բառնալս· որպիսի են ամանք նիզակք· գաղ, ուզուն սապլը։

Բարձրագագաթ· (անձ)։ ունօղ զբարձր գլուխ· բարձրակատար· գաղ, իւքսէք Թէփէսի օլան։

Բարձրագաչ· ի, իւ· իցի, իւք· (գոյ)։ բարձրագոյն գահ· առաջին աթոռ· վերնագոյն բազմարան· գաղ, իւքսէք Թախտ· էչտիր պաշը· իւքսէք եէր· Իսկ մերթ անանանապէս վարի, և նշանակէ զբազմօղն յառաջին գահին· նախամեծար· նախատեղի· գահերէց· գաղ, Թախտա օճուբան· սէմիր պաշընտա օճուբան· հէզգիւմաար։

բարձրագէզ · (ած) · բարձրաբեր գէզ ելեկոյեալ· բարձր վերելքով շքեղացեալ· պճ, իւքանբերելիք իւէ տիւրերո· սեղմե·

բարձրագէտ · գիտի, աւ · աց, զք · (ած) · գիտօղ բարձրագոյն իրաց · պճ, փէք ալիմ·

բարձրագլուխ · գլխոյ, ով · ոց, ովք · (ած) · ունօղ զբարձր գլուխ · բարձրագագաթ · բարձրակատար · որպիսի են սմանիք լեռինիք և շինուածք · պճ, իւքանբ Թէփէխի օլան · պոյս, սէրպիւլէնտ· Եա, գլուխ տո՛ բարձօղ · յաղթանակօղ· համարձակ · պճ, պաշտպանելոյ բան · իւստէ չըգան · սէրպէստ

բարձրագէղ · դիպի, աւ · աց, զք · (ած) · դիպչեալ և բարձրացեալ· պճ, տիպիվք իւէ իւքանէկէ չըգան·

բարձրագէտ · դիտի, աւ · աց, զք · (ած) · բարձրահայեաց · բարձրադիտակ · պճ, իւքանբ եէրուէն պագան · իւքանբքանէն կէօզէտէն·

բարձրադիտակ · ի, աւ · աց, զք · (ած) · բարձրաբերձ · վերատեսիլ · պճ, փէք իւքանբ· Իսկ մերթ իբրև գիտական վաբի, և նշանակէ բարձր տեղի · ամպիոն· դիտարան · աստղաբաշխիք · բարձրաւանդակ· պճ, իւքանբ եէր · կիւնէչէլիկ · չարտագ·

բարձրաթռիչ · (ած)· ի բարձանց թռչօղ· ի բարձունս թռչօղ· պճ, իւքանբ ուշան·

բարձրախորհուրդ · (ած) · ունօղ զբարձր խորհուրդս · մեծախորհուրդ · խորախորհուրդ · պճ, զհատ տիւշիւնէն·

բարձրածայր · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն է բարձր · բարձրակատար · պճ, ուշու իւքանբ· Թէփէխի իւքանբ·

բարձրածայրեալ · էւոյ, ով · ոց · ովք · (ած) · ի բարձր ծայրս վերացեալ· ի գագաթի բարձրութենէ զծայրն հասուցեալ · պճ, ուշը իւքանբ էւ էթիչիվիչ·

բարձրակալ · ի, աւ · աց, զք ·
բարձրակոյ · ի, իւ · իյ, իւք ·
բարձրական · ի, աւ · աց, զք · (ած) · ունօղ զբարձրութիւն· բարձրաբերձ· գերագոյ · վերատեսիլ · պճ, իւքանբ · իւսաիւն · Եա, գահերէց · վսեմ· վեհանձն· վեհափառ · պճ, իւքանբ փոյէլի · աղաչվեմ · պոյս, սիւրէնտէխեմ·

բարձրակատար · ի, իւ · իյ՝ կամ աց, զք · (ած) · բարձրագագաթ · բարձրագլուխ · բարձրածայր · պճ, իւքանբ Թէփէխ օլան · իւքանբ ուշու օլան·

բարձրակոհակ · ի, աւ · աց, զք · (ած) · ունօղ զբարձրացեալ կոհակս · ունօղ զլեռնացեալ ալիս · պճ, իւքանբ տալկասը օլան · չօգ տալկալը · փուռթունալը·

բարձրահայեակ · ‖ տես բարձրադիտակ·

բարձրահայեաց · (ած) · հայեցօղ ի բարձունս · վեհամիտ · պճ, իւքանբ փիլթիւ լի· Եա, բարձրադիտակ· բարձաւանդակ· պճ, իւքանբ եաիբրը օլան·

բարձրահասակ · ի, աւ · աց, զք · (ած) · ունօղ զբարձր հասակ · երկայնահասակ· պճ, ուզուն պոյլու · պոյլու պօսլու · պոյս, սէրխֆրազ·

բարձրահռչակ · ի, աւ · աց, զք · (ած) · մեծահռչակ · յոյժ հռչակաւոր · պճ, նամտար·

բարձրաձայն · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) · մեծաձայն · բարձրադոչ · պճ, իւքանբ սէսլի · պոյս, պիւլէնտաւազ·

բարձրաձեռն · ‖ տես Բարձրաբազուկ·

բարձրաձիւ · ձևի, իւ · իյ, իւք · (ած) · ունօղ զբարձրաբերձս մեսնիլ · պճ, իւքանբ կէօստէրիշլի օլան · սիւրահի·

բարձրաձիգ · (ած) · ի բարձունս ձգեալ· յոյժ բարձր · պճ, փէք իւքանբ · պոյս, պիւլէնտմէկ·

բարձրամիտ · մտի, իւ · իյ, իւք · (ած) · մեծամիտ · դուռզ· ամբարտաւան · փքացօղ · հպարտ · պճ, մաղտաւլ · քիպիրլի· պոյս, կիլճ·

բարձրամուր · (ած) · բարձրաբերձ · բարձր և ամուր · պճ, իւքանբ վէ գալի·

բարձրամտիմ · եցայ · եայ · էլ · (չէշտ) · հպարտանալ · ամբարտաւանիլ · մեծամտիլ· գոռոզանալ · փքանալ · պճ, մաղտուրլանմագ · քիպիրլէնմէք·

բարձրամտութիւն · թեան, թեաւ · թեանց, թեամբ · (գոյ) · հպարտութիւն · գոռոզութիւն · մեծամտութիւն · ամբարտաւանութիւն · պճ, մաղտուրլուք · քիպիրլիք·

բարձրանցան · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) · բարձրամիտ · հպարտ · գոռոզ · ամբարտաւան· Եւ այսպիսիքս ասացան բարձրացան, զի յօնն որ է ունքն՝ ի հպարտացս բարձրացուցանի ի ձեռն շարժման ի ժամու փքացման կամ մնպարծանէ, կամ ի յոտ նահաւ առնելն զպլտ բանիւք · պճ, մաղտուր , քիպիրլի · պոյս , քէնճ·

բարձրայօնութիւն · թեան, թեաւ · թեանց, թեամբ · (գոյ) · հպարտութիւն · ամբարտաւանութիւն ·

բարձրամտութիւն • գոհ, մաղթութիւն • քիպիրութիւն։

բարձրանամ• ացայ • ացիր • անալ• (չէ՛գոյ)։ վերանալ• ի բարձունս ելանել• գոհ, իւրաքանչիւր • իւրէնէնիչ • դրս, պիւրէնէնիչէն։ Ես, գերազանցել• մեծանալ• առաւելութիւն ճոխանալ• հարստանալ• գոհ, իւսուիւն օրհնագ • պէշխէմ• չօղալմագ • զինվորի ընկերանալ • պէշխէմիւրիվթէն։

բարձրանշան • ի, աւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ նշանաւոր • մեծահռչակ • գոհ, նամիլը։

բարձրապատիւ • (ածՙ)։ մեծապատիւ• գերապատիւ • վաեմապատ • գերամեծար • գոհ, չօգ իզդէթլի • դրս, կէրեկէնփիրալը։

բարձրապատում• (ածՙ)։ պատմօղ բարձր եւ վեհ իրաց • գոհ, ազիմ շէյիւր նագիլ էտէն։ Ես, բարձրաձայն պատմիլ զիրս• գոհ, իւրաքանչ սէս իւրէ նագիլ էտէն։

բարձրապարանոց • ի, աւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ զգեստն ի վեր ամբարձօղ • հպարտ• գոռոզ • գոհ, մաղթութ։

բարձր առնեմ• արարի • արած• առնել• (չէ՛գոյ)։ բարձրացուցանել• ի վեր ամբառնալ• գոհ, իւրաքանչ գալոլըմագ • դրս, կէրեկէնիչէն։ Ես, մեծացուցանել• օրհնել• գովել• փառաւորել• գոհ, իւրաքանչիմ• պէշխէմիմ• մեծ էթմիմ• իշխանիչամ վէրմիմ։

բարձրավարս • (ածՙ)։ բարձրաձիւղ• բարձրտուտեան • գոհ, իւրաքանչ տալը։

բարձրավազամ• ացայ • ացիր • անալ•

բարձրավզիմ• եցայ • եմց • իլ • (չէ՛գոյ)։ բարձրացուցանոց վզնել• բարձրամտիլ• գոռոզանալ• հպարտանալ• գոհ, մաղթութլանմագ • քիպիրվզնիմ։

բարձրավզուիլ• վզի, աւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ բարձրացուցանոց • հպարտ • գոռոզ • գոհ, մաղթութ։

բարձրացուցանեմ• ցուցի • ցո • եալ• (անցոյ)։ ի վեր հանել• գոհ, եօգալը գալոլըմագ • դրս, պիւրէնէնումիչէն։ Ես, բարձր առնել• մեծացուցանել• փառաւորել• գոհ, պէշխէմիմ• իշխանիչամ վէրմիմ։

բարձրաւանդ •
բարձրաւանդակ • } տես բարձաւանդակ։

բարձր բարձ • (ածՙ)։ բարձրաբերձ• բարձրակայ • գոհ, փէք իւքսէք • դրս, վալս։

բարձրբեալ• ձրբէլցՙ, ովՙ • (ածՙ)։ սովորաբար ոչվարի յոքնականապէս• զի գրեթէ միշտ զայ ասի • որում նշանակի ասել, ամենաբարձր • անդր քան զաւահման բարձրացեալ• գոհ, փէք իւքսէք • աւէթմէն արշաւրը իւքսէք • դրս, պարի։

բարձրուիլ• Ձ՛ե, Ձ՛ը • Ձ՛եց, Ձ՛ը՛ք • (գոյՙ)։ լինելն բարձր • երկայնուիլ ի վեր • գոհ, իւրաքանչիք • դրս, պիւրէնումի։

բարձրաձին • ձնի, իւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ քնաձին • բնական • ընդհանրացս • գոհ, զաձը։

բարձրական • ի, աւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ այն ամ որ վերաբերի առ կամաւոր գործս մարդոյ • գոհ, վարչշա միւթաալիք։

բարձրակից • կցի, աւ • ացՙ, օք • (ածՙ)։ ընկեր բարուց• զինւոյն բարս ունօղ• գոհ, խուլտաշ• դրս, հէմմիշէրէպ։

բարշտ • բշտից • բշտիւք • (գոյՙ)։ բարք • գոհ, խուլ • դրս, խիլմ։

բարեախօս • ի, իւ • իցՙ, իւք • (ածՙ)։ խօսօղ զբարութ• ճառօղ զբարշականաց • գոհ, թաւիէմ իչիւն սէշլէյին։

բարեախօսութիւն • Ձ՛ե, Ձ՛ը • Ձ՛եց, Ձ՛ը՛ք • (գոյՙ)։ վարդապետութիւն զբարութ• ուսուցմն բարշական գիտուե • գոհ, թաւիէմ իչիւն սէշլէյիչ • իլմի թաւիէմ։

բարեականՙ • ‖ տես բարշական։

բարեվթՙ • Ձ՛ե, Ձ՛ը • Ձ՛եց, Ձ՛ը՛ք • (գոյՙ)։ լաւութիւն • աղնուութիւն • գոհ, էյիլիք • դրս • սէրջութ։

բարուրնակ • ի, աւ • ացՙ, օք • (գոյՙ)։ ձիւղ• ոստ • ուռ • գոհ, տալ։

բարուր • բրշ • ովՙ • ոչք • (գոյՙ)։ բարբանք• զրպարտութիւն• սուտ մեղադրութիւն• գոհ, իֆթիրալ • դրս • պիւհթան։ Ես, պատճառանք• բաղբաղալ• գ՛ն, մահանալ։

բարուրեմ• ‖ տես բարբեմ։

բարսի • ուշ • տեաւ • տեայ • տեօք • (գոյՙ)։ է տեսակ ինչ ծառի, որ բարձրանայ ուղիղ, և երկայնանայ էրբև վեռնէի• գոհ, գավազ։

բարշական • ի • աւ • ացՙ • օք • (ածՙ)։ զրպարտօղ• գոհ, իֆթիրաչի։

բարշանք • ‖ տես բարուր։

բարշեմ• եցի • եամ • ել • (չէ՛գոյծՙ)։ բարուրս դնել• բաղբաղել• զրպարտել• գոհ, իֆթիրալ էթմ։

բարշուիլ• ‖ տես բարուր։

բարուրք• (ՙհայ՛ոց ոտանաւոր)։ բարիքք• լաւ• գոհ, խօշ։

Բարեղթագին • գումի, իւ • ից, իւք • (ած) • բարեգին • լաւագին • պտ, չօգ խօշ • փէք խալահ • պոյս, խօշթէբ։

Բարեղթալէս • ‖ տես Բարիղթ։

Բարեղթեմ. եցի • եամ • եալ • (ներգործ) • բարեղթ առնել • լաւացուցանել • պտ, էյիլէթմէք

Բարիք • լուց • ուք • (գոյ) • սոյնպիսի բնաւորութիւն • բնական որակութիւն • որ կամ լինի ի բնէ, և կամ ի յաճախ սովորութենէ գառնայ ի բնաւորի • պտ, խոյ • Թասլիհ • միզաճ • միշտակ • պոյս, մենիչ։ Ես, վարիք • կենդանի պատմագրութիւն • պտ, վարըչ։ Ես, յօժարութեամբ • ախորժակ • պտ, մէաէ։

Բոյս Բարուց • ‖ բնաւորութեամբ • յատկութեամբ բնաւոր • պտ, խոյ • Թասլիհ • միզաճ • պոյս • սանիքիյն։

Բարօրութեամբ • թէ, թբ • թէց, թբք • (գոյ) • բարիօրութեամբ • բարեկենդանութեամբ • բարեբաստութեամբ • բարեյաջողութեամբ • երջանկութեամբ • պտ, էյի կիւն • խօշտէմ • պոյս, էնուշէ։

Բաց • բացաւ, ի բացի • բացեք • և այլ հոլովք պակասին • (ած) • բացեալ • պտ, աչըզ • պոյս, քիւշատէ։ Իսկ մերթ իբրև գոյական նշանակէ բաց տեղի • անապատ • անշէն վայր • պտ, աչըզ եէր • եապան եէր։

Բաց • (նախադրութիւն) • զատ • պտ, պատկայ • պիր, բաց ի քէն • պտ, սէնատէն պատկայ • պոյս, զպյր։

Բացագանչեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշդոյ) • բարձրաձայն գոչել • պտ, փէք չաղըրմագ։

Բացագանչութիւն • թէ, թբ • թէց, թբք • (գոյ) • սաստիկ գոչումն • պտ, փէք չաղըրըշ։

Բացագլուխ • գլխոյ, աւ • ից, օք • (ած) • որոյ գլուխն է բաց և մերկ • պտ, պոյս աչըզ • պոյս • սէրսիկհէնիչ։

Բացագնաց • (ած) • ի բաց գնացօղ • պտ, ուզագ կիտէն։

Բացագոյ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բացակայ • հեռակայ • պտ, ուզագտա օլան։

Բացագոյն • գումի, իւ • ից, իւք • (ած) • հեռագոյն • պտ, փէք ուզագ։

Բացադառնամ • դարձայ • ձիր • նալ •

Բացադարձիմ • դարձայ • եամ • իլ • (չէշդոյ) • յետս գառնալ • հրաժարիլ • ի բաց կալ • պտ, կէրի տեօնմէք։

Բացադրեմ. եցի • եամ • եալ • (ներգործ) • արտաքս դնել. բացայայտել • պտ, էշկեարե էթմէք • պոյս • վաքէրտէն։

Բացադրութիւն • թէ, թբ • թէց, թբք • (գոյ) • բացայայտութիւն • պտ, պէյան էտիշ։

Բացախօս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բացաձայն • օտարաձայն • պղծրնկալ խօսօղ • պտ, պաչկա Թարղ սեօյլէյէն։ Ես, բացայայտ խօսօղ • համարձակախօս • պտ, էշկեարե սեօյլէյէն • սէրպէստ սեօյլէյէն։

Բացախօսութիւն • թէ, թբ • թէց, թբք • (գոյ) • բացաձայնութիւն • օտարաձայնութիւն • պտ, պաչկա Թարղ սեօյլէյիչ։ Ես, բացայայտութիւն • պտ, այդպ սեօյլէյիչ։ Դարձեալ՝ բացախօսութիւն ասի վարժութեան յատկանձնական առանձնաբանութիւն՝ առ ի կըրթութեան ձառամբանութիւն • պտ, միշտպատա վէ սովմանատա սէրպէստ սեօյլէմէք Թասլիմի։

Բացածագեմ. եցի • եամ • եալ • (ներգործ և ներքն չէշդոյ) • ի դուրս ծագել • յայտնի ծագել • պտ, էշկեարե օլմագ։

Բացածանուցանեմ. նուցի • նեմ • եալ • (անդոյ) • բացայայտ ծանուցանել • բացայայտել • արտայայտել • պտ, էշկեարե պիլտիրմէք։

Բացակայ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • հեռակայ • պտ, ուզագտայ օլան։

Բացակայիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէշդոյ) • հեռանալ. բացակայ լինել • պտ, ուզագտա տուրմագ • իրագլանմագ • սաւռուշմագ։

Բացական • ի, աւ • ից, օք • (ած) • բացագոյ • հեռակայ • պտ, ուզագտա օլան։

Բացականագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • հեռաւորագոյն • պտ, փէք իրագ։

Բացաձայն • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • անհամաձայն • տարաձայն • անմիաբան • պտ, իթթիֆագսըզլըն • պիրլեչմիչլէն • ույմայան։

Բացաձայնեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշդոյ) • յայտնի ասել • պտ, էշկեարե ակմէք։

Բացաձայնիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէշդոյ) • տարաձայնիլ • պյլապկա խօսիլ • պտ, իթթիֆագսըզլանմագ • պաչկայ Թարղ սեօյլէմէք

Բացաձայնութիւն • թէ, թբ • թէց, թբք • (գոյ) • տարաձայնութիւն • անմիաբանութիւն • պտ, իթթիֆագսըզլըգ • ույմագսըզլըգ։

Բացաձիգ • ձգի, աւ • ից, օք • (ած) • տարաձիգ • հեռաձիգ • տարակայ • բացակայ • պտ, ուզագա պըրագըմըշ • ուզագտա օլան։

Բացամերժեմ. եցի • եամ • եալ • (ներգործ) • ի բաց մերժել • տարամերժել • հեռացուցանել • պտ, էբըլ պըրագմագ • ուզագտամագ։

Բացայայտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բաց և յայտնի • յայտնագոյն • քաջայայտ • պտ, էշկեարե • պէյան։

Բացայայտակի • (մակբ) • յայտնապէս •

քաջալայար • պահ, էմ եշկեարէ։

Բացայայտեմ• եցի• եա՛• եվ• (ՆերգործԲ)։ պարզաբանել• մեկնաբանել• բացայայտել• ի լոյս ածել• պահ, մանա վերծանք• եշկեարէ եծանք• աչագ։ Նա, ի բաց դնել• հերքել• զատել• տրտհել• հեռի առնել• պահ, այլերմագ• ուզագլաճմագ։

Բացատրեմ• եցի• եա՛• եվ• (ՆերգործԲ)։ ի բաց տրտհել• անջատել• զատել• տրտշել• ի բաց մեկնել• պահ, այլերմագ։

Բացատրութիւն• Թե, Թբ՛• Թեց, Թիք• (Գոյ)։ բացայայտութիւն• մեկնաբանութիւն• պարզաբանութիւն• պահ, սիկան էտիշ։ Նա, տրտհութիւն• անջատութիւն• պահ, այլերլուշ։

Բացարան• ի, աւ• աց, աք• (Գոյ)։ տեղի բանալոյ• պահ, աչաճագ եէր։ Նա, բացօդ• բանալի• պահ, աչէնք• անահատար• մխիթ Թահ• դէտ, քիւշայինեակ։

Բացարձակ• ի, աւ• աց, աք• (ԱծԲ)։ ընդարձակ• լայնատարած• հեռագոյն• պահ, էնլի վէ ուզուն• փէք ուզագ։ Նա, համարձակ• յայտնի• պահ, սէրպէտատ• եշկեարէ։

Բացարձակութիւն• Թե, Թբ՛• Թեց, Թիք• (Գոյ)։ ընդարձակութիւն• լայնատարածութիւն• հեռաւորութիւն• պահ, էնլիլիք• ուզագլըգ։

Բացափայլ• ի, իւ• ից, իւք• (ԱծԲ)։ պայծառ ուախայլ• լուսափայլ• պահ, փէք փառլագ։

Բացափայլեմ• եցայ• եա՛ց• իլ• (ՆէզոՒ)։ պայծառ փայլել• լուսափայլել• պահ, զիտուէ փառլամագ։

Բացեայ• (ԱծԲ)։ հեռի• հեռաւոր• հեռաւոց• տարակայց• պահ, լրագ։

Բացեայ՝ի բաց• ‖ տես Բացէ՝ի բաց։

Բացերես• (ԱծԲ)։ բացեալ երեսօք• անծածկեալ դիմօք• պահ, իւղիս աչըգ• էշկեարէ• աչըգ մէշըէպ։

Բացերեսութիւն• Թե, Թբ՛• Թեց, Թիք• (Գոյ)։ յայտ յանդիմանութիւն• յայտնի տեսութիւն• բացերեսութիւն դիմաց• պահ, իւղ աչըգլըղը• էշկեարելիք• աչըգ մէշըէպելիք։

Բացերեսուկ• ՚ի, աւ• աց, աք• (ԱծԲ)։

Բացերեսական• ՚ բացայայտ• յայտնի• անկեղծ• պահ, էմ էշկեարէ։

Բացերեսկի• ՚ (ՆէիքՈ տրՈՒՈՒՈՒ)։ յայտ

Բացերեսպէս• ՚ Նոպէս• բացայայտապէս• առանց ծածկութեի• պահ, էշկեարէնէ։

Բացերեւիմ• եցայ• եա՛ց• իլ• (ՆէզոՒ)։ բաց և յայտնի երեւիլ• բացայայտիլ• պահ, էշկեարէ էեօրիւնիք։

Բացերեւոյեմ• էս• եա՛• եվ• (ՆերգործԲ)։ յայտնի երեւեցուցանել• բացայայտել•

պաճ, հշկեարհչի չգաղափագ. պիչյան էթմէք

Բացերևուեթի. Թէ, Թ՚ը. Թ՚եց, Թ՚ք. (գԿ) : չայա չանդխանուեի. բացայայտուեի. չայտ նի ցուցում. պաճ, հշկեարհչիք. պիչյան օլմագլըք. հշկեարհչ կեօրխուենիւշ :

Բացէ՚ի բաց. (ծէ՚ԲՈՅ ԹԷՂԱԾՆ) : կարի հեռաւոր. պաճ, փէք ուղագ. Ես, ի հեռաւար. ի հեռաւոր տեղւոջէ. պաճ, փէք ուղագաման :

Բացընկէց. (ածՅ) : ի հեռաւոր տեղից ձը՚զօղ. հեռաձիգ. պճ, ուղագ հէրէ աթեան : Ես, ի հեռուստ ձգեալ. ի բացուստ ընկեցեալ. պաճ, ուղագաման աթը՚ըմբշ :

Բացընկեցիկ. (ածՅ) : ի բացուստ ընկեցեալ. պաճ, ուղագաման աթը՚ըմբշ : Ես, ի բաց ընկեցեալ. արտաքս անկեալ. բարձի թողի եղեալ. անարգ. խոտան. անպիտան. պաճ, տը՚շարը աթը՚ըմբշ. իւզաէն պլըրագըմբշ. իշէ եարամազ. պաթալ :

Բացիբրիկ, կամ բացիպրիկ. (ածՅ) : բացեալ ի ծածկութից. անծածկութ. պաճ, գաֆագսըզ. էօրթիւսիւզ :

Բացորիշ. } (ածՅ) : ի բաց որոշեալ. զատ
Բացորոշ. } տեալ. ի բաց անջատեալ. պաճ, այրըմբշ : Ես, բացայայտ. յայտնի. պաճ, հշկեարհչ. պիչյան :

Բացորոշեմ. եցի. եա՚մ, ել. (ՆԷՐՓՈՐԾ) : ի բաց որոշել. որոհել. զատել. անջատել. պաճ, պիրի պիրինտէն այրըմագ. սէչմէք : Ես, բացայայտ ցուցանել. վճռել. պճ, հշկեարհչ կեօստէրմէք. իչյամ էթմէք :

Բացորոշուեթի. Թէ, Թ՚ը. Թ՚եց, Թ՚ք. (գԿ) : ի բացորոշուելի. անջատուելի. զատուելի. պաճ, պիրի պիրինտէն այրըմագլըգ : Ես, բացայայտ ցուցումն. պաճ, հշկեարհչ էտիշ. հշկեարհչ օլուշ :

Բացուեթի. Թէ, Թ՚ը. Թ՚եց, Թ՚ք. } (գԿ) :
Բացումն. ման, ամը. անց, ամ՚ք. } (գԿ) :
բանալն. ոչ խփումն. պաճ, աչըշ. գործ, քիւշայիչ : Ես, ընդարձակուելի. լայնատարածութ. պաճ, աչըգլըգ. ուղագլըգ :

Բացուսեալ. ‖ տես Ա՚պուսեալ. և Բացասեալ :

Բացուստ. (ծէ՚ԲՈՅ ԹԷՂԱԾՆ) : ի հեռուստ. պաճ, ուղագաման :

Բացուստ ի բաց. ‖ տես Բացէ՚ի բաց :

Բացօթեայ. . . . . } (ածՅ) :
Բացօթեայ. Թէ՚ի, Իւ. Ից, Իւ՚ք. } (ածՅ) :
ի բաց և յայտարկ տեղս կացօղ. ի բաց և յանշէն վայրս ինկանօղ. պաճ, աչըգ հէրտէ տուբան. հասան հէրտէ գօնան :

Բաւ. (գԿ) : չափ. հուն. վերջ. եզր. պաճ, գաւաթ. սահկ : Ես, հերիք. պաճ, հէթէր. պէս. պէս :

Բաւական. (ածՅ) : հերիք. պաճ, հէթէր. պէս. պէսէնտէ. սըդ. քեաֆի : Ես, կարօղ. ատակօղ. պաճ, գաւըր : Ես, արժանաւոր. պաճ, լայըգ :

Բաւականաբոյս. (ածՅ) : առատապէս բաւասւցանօղ բաւական ամենեցուն. պաճ, պօլ պիթիրէն :

Բաւականանամ. ացայ. այ՚ր. անալ. (չԷՂԾԿ) : հերիքանալ. պաճ, հէթէր օլմագ. պէս, պէսէնտիչյէն : Ես, կարօղ լինել. ատակէլ. արժանանալ. ընդունակ լինիլ. պաճ, գաւըր օլմագ. լայըգ օլմագ : Ես, գոհ լինել. պաճ, գանահաթ էթմէք :

Բաւականացուցանեմ. ցուցի. ցո՚ւ. եմ. (անՅՈՂ) : բաւական առնել. բաւեցուցանել. պաճ, հէթէր էթմէք :

Բաւականանամ. Թէ, Թ՚ը. Թ՚եց, Թ՚ք. (գԿ) : հերիք լինելն. կարօղանալ. ընդունականալ. պաճ, քեաֆիլիք. պէս, խլբ՚ըսենալ : Ես, կարօղանալ. արժանաւորանալ. պաճ, գաւըրլըգ. լայըգլըգ :

Բաւանդակ. ‖ տես Բովանդակ :

Բաւանդակեմ. ‖ տես Բովանդակեմ :

Բաւարարեմ. եցի. եա՚մ, ել. (չԷՂԾԿ) : չահիլ զՀաճոյս ուրուք. պաճ, խօշնաեթ էթմէք :

Բաւեմ. եցի. եա՚մ, ել. (չԷՂԾԿ) : բաւական լինել. հերիքանալ. պաճ, հէթէմէք. քեֆայէթ էթմէք. պէս, խլբ՚ըսենիւշ եան : Ես, կարել. զօրել. ատիկել. պաճ, գաւըր օլմագ. Ես, հանդուրժել. տակալ. տևել. պաճ, տայանմագ :

Բաւեցուցանեմ. ցուցի. ցո՚ւ. եմ. (անՅՈՂ) : բաւէն առնել. պճ, քեֆայէթ էթտիրմէք :

Բաւիղ. ‖ տես Ք՚իւ : Դարձեալ է տեղի գործեալ լի ծամածուռ շաւղօք. յորմէ մտանալն ոչ կարէ ելանել. լաբիւրինթոս. պաճ, կիւրատալ մահղէն :

Բաւիղ ականջաց. ‖ է Թիւրթաձկի խորշ ինչ ի ներքս ականջաց. պճ, գաւլագ իչյին. տէ հյրի պիւյրիւ պիր քեօչէ տիր :

Բաքոս. ‖ տես Սպանդարամետ :

Բբուկ. բբկի, աւ. աց, օք. (գԿ) : փէտրիկ գլխոյ ձագուց. պաճ, ձղալ :

Բգեաշխ. } բգեշխի, իւ. իցի, իւք. (գԿ) :
Բգեշխ. } ծայրագոյն իշխան. կոզմիակալ. դաւառապետ. կուսակալ. կառավար մեծ կողմանի թագաւորութ. իշխան նահանգի

կամ գաւառախ • պաշ, պէչկեր պէչի • վէ֊
պէր • փաշայ • Եա, գլխաւոր իշխան միոյ
ազգի • մեծ իշխան միոյ տոհմի • պաշ, պէչ֊
փոխանակ Բդեշխի • ‖ հրկիզողական բը֊
դեշխ • պաշ, նահապետ պետի։

Բեդեկ • ի, աւ • այ, օք • (գոյ) • նորոգումն
խարխափեալ մասին շինուածոյ • շինուածն
հնացեալ շինուածոյ, որով շինուածն յայ֊
բողջուէ պահի • պաշ, մերամէթ։

կաղմէլ զԲեթեկ • ‖ նորոգութիւն առնել ՚ի
հին շինուածն • պաշ, մերամէթ եմէք։

Բեղեաւ • ոյ, աւ • (գոյ) • է բառ եբ֊
րայական, և թարգմանի բանաւորիս •
ապստամբ • ժանտ • լծընկէց • ամբարիշտ •
մանաւանդ պատ անուամբ կոչի դևն
վասն իւրոյ ապստամբութեան • սատանայ •
պաշ, չէլեթան։

Բեթեկ • ‖ տես Բեդեկ։

Բեկ • (ածական) • բեկեալ • խորտակեալ • ջախ֊
ջախեալ • պաշ, գլուրգ • սաղաթ։

Բեկանեմ • բեկի • բեկ • անել • (ներգործ) •
կտաւրել • խորտակել • մանրել • փշրել • պշ,
գլուխգ • սպգաթլամագ • պտս • շիքէսթէին։

Բեկանիմ • բեկայ • բեկիր • անիլ • (չեզոք) •
խորտակիլ • կտաւրիլ • մանրիլ • պաշ, գլուրգ
մագ • Եա, լքանիլ սրտիս • տրտմիլ • պաշ,
եռաբէյի գլուրգմագ • քէֆի գլուրգմագ։

Բեկար • ի, աւ • այ • օք • (գոյ) • տրքուա֊
նական տուրք • հաւ • պաշ, վէրկի։

Բեկեկ • (ածական) • բեկոտեալ • խորտակեալ •
փշրեալ • պաշ, գլուրգրգ • Եա, պլանդա֊
կօղ զշարժմանս անդամոյ՝ ասս և անդ
թեքթեքբեկլոլ • պաշ, գլուրգրգ ասգբիւրէն •
էղիլնով պիւռիւրէն։

Բեկբեկեմ • եցայ • եայ • իլ • (չեզոք) •
բեկոտիլ • ջախջախիլ • խորտակիլ • կոտրա֊
տել • մանրել • պշ, գլուրգմագ • փարչալամագ։

Բեկբեկիմ • եցայ • եայ • իլ • (չեզոք) •
պլանդակիլ շարժմամբ անդամոց, տես և
անդ թեքթեքբեկլոլ • որպէս առնեն գա֊
նանք ՚ի խաղալն կամ յերգելն • պաշ,
էղիլնով պիւռիւրլիք։

Բեկբեկումն • մանր, մանր • անց, մանր֊
բեկոտումն • խորտակումն • ջախջախումն •
պաշ, գլուրգրգ • փարչալրգրգ։

Բեկեմ • ‖ տես Բեկանեմ։

Բեկոտեմ • ‖ տես Բեկտեմ։

Բեկոր • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • կոտոր
բեկելոյ • պաշ, գլուրգ փարչէսի • փարչայ։

Բեկուեմ • Թէ, Թը • Թեց, Թըք • (գոյ) •

բեկումն • խորտակումն • պաշ, գլուրգրգ •
պտս, շիքէսթէ • Եա, լքանումն սրտի • տրտ֊
մութիւն • պաշ, եռաբէկ գլուրգլուգլուգ • քէֆ
պօզմանլըգլուգ։

Բեկուղ • ‖ տես Բակուղ։

Բեկտեմ • եցի • եա • էլ • (ներգործ) • բեկո֊
տել • ջախջախել զբեկել • խորտակել •
պաշ, փարչալամագ • պտս • իշգբէնտէն։

Բեկտոր • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • մանրորք
բեկեցեալ իրին • պաշ, գլուրգ փարչալար։

Բեհեղ • ոյ • ով • ոց • ովք • կամ աց • օք •
(գոյ) • գործած նրբանիւթ • ասկիս կտաւ
՚ի վերոյ • պաշ, թիւլպէնտ • լինէր քէմէնի
պէզի • Եա, նրբաթել ասկիս վերջ • պաշ,
լինէր քէմէնի • Եա, գործած ՚ի մետաքսէ •
սնդուս • պաշ, պիւբրիւնճիւկ։

Բեհեղազանգաւած • ոյ, ով • ոց, ովք • (ածական) •
նմանեցեալ ՚ի բեհեղոյ • բեհեղագոյ • պաշ,
լինէր պէզտէն թօգումնմաշ • Եախօտ՝ պիւ֊
բիւնճիւկատէն եաթիւրլըճ։

Բեհեղագեայ • գեղի, իս • ից, իւք •

Բեհեղագոյն • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • զգե֊
ցեալ զբեհեղոյ • զգեստաւորեալ բեհեղով
զինուոր • պաշ, լինէր պէզկիլէն • լին֊
նէր տիւլպէնտ կիլէն • պիւբրիւնճիւկ կիլէն

Բեհեղաստուն • ուան • ուանց • ուամբ •
(գոյ) • յարկածածուկ առագաստ տերի,
ուր վառնան ինչ պէս պէս ապրիս և թանկա
գին առլամանիք • արծաթեղէնն և ոսկեղէն
արհեստակերտուածք, և ապրիս կերտարք
և բեհեղք, և նմանիք սոցին • թանգարան •
պաշ, պէզէստէն • պտս • պէզտանճեան։

Բեհեղատիպ • (ածական) • բեհեղակերպ • բեհե֊
զատեսիլ • պաշ, լինէր պէզկիլոլ • թիւլ֊
պէնտ կիլոլ • պիւբրիւնճիւկ կիլոլ։

Բեհեմոթ • ոյ, աւ • (գոյ) • է բառ եբ֊
րայական • և ՚ի նոսա առաջաբանի՝ երկիրս
ընդ չորեքասանի գազան • պաշ, պիւբ պէս֊
ապի ձմեռալոր իսոի պիւբ։

Բեղկեմ • եցի • եա • էլ • (ներգործ) • նե֊
ղել • չարչարել • տառապեցուցանել • պաշ,

հզիւէթ վէրմէք ։

Բեդիւն , կամ բեդէն ։ || տես Աղքատիք ։

Բեդիւնաւոր , կամ բեդնաւոր ։ ի , աւ ։ ացի , օք ։ (ածական) ։ պաղատաւոր ։ աղքատաւոր ։ արդիւնաւոր ։ պատուական ։ առատաձեռն ։ գթած , մխիթարական ։ ողորմելի ։ հասրլըմէլը ։ պէրէքէթլի ։ դրամ , մխիթարական ։

Բեդիւնաւորեմ ։ եցի ։ եալ ։ եր ։ (ներգործական) ։ արդիւնաւորել ։ աղքատաւորել ։ պատաճառ առնել ։ գթած , մխիթարել ։ էթմէք ։ պէրէքէթլի էթմէք ։

Բեդիւնաւորութիւն , կամ բեդնաւորութիւն ։ թեան , թեաւ ։ թեանց , թեամբ ։ (գոյական) ։ պաղատանք ։ աղքատաւորութիւն ։ բաղձալիութիւն ։ գթած , միխիթարելութիւն ։

Բեդուն ։ || տես Աղքատաւոր ։

Բեմ ։ ի , իւ ։ ից , իւք ։ (գոյական) ։ բարձր տեղի կազմեալ ի տախտակաց կամ ի քարանց առ ի նստիլ , կամ առ ի դնել զնիւ ինչ ։ գթած , թախտ ։ օթուրաք ։ սէնտ ։ Եւ , սեղան պատարագի ։ խորան ։ ամպիոն ։ գթած , միխրապ ։ Եւ , առեղնական բարձր տեղի , ուր լինին նստիլ առ ի ուսուցանել ։ եւս և առեան կամ հրապարակ , յորում լինի դատաստան ։ գթած , տիվան ։

Բեմական ։ ի , աւ ։ ացի , օք ։ (ածական) ։ այն ամ որ պատկանի առ բեմին , թէ բանք իցեն թէ զարդք ։ թէ այլ ինչ ։ գթած , միխրապ ։ պատ միւթեալիք ։ տիվանա միւթեալիք ։ Իսկ մերթ իբրև գոյական նշանակէ կղերիկոս կամ սարկաւագ ։

Բեմասացութիւն ։ թեան , թեաւ ։ թեանց , թեամբ ։ (գոյական) ։ ասացուած որ լինին ի վերայ բեմի ։ որպիսի են աղօթք , քարոզութիւնք , և այլ բանք ։ գթած , միխրապտա սէօյլէնէն քէլմէ ։ Եւ , առեղնաբանութիւն որ լինի յառնելն կամ ի դնելն ։ գթած , տիվանտա սէօյլէնէն քէլմէ ։

Բեմբ ։ || տես Բեմ ։

Բեմբական ։ || տես Բեմական ։

Բեմբասաց ։ ի , իւ ։ ից , իւք ։ (գոյական) ։ առեղնաբան , որ ի վերայ բեմի կամ յառնելն խօսի ։ գթած , միխրապտա սէօյլէնէն ։ տիվանտա սէօյլէնէն ։

Բեմբասացութիւն ։ || տես Բեմասացութիւն ։

Բենկորճ ։ ի , իւ ։ ից , իւք ։ (գոյական) ։ է անուն խաղի երաժշտական երգոց ։ որ ունի զայս ձև (ʁ) ։ գթած , սիրտ մագամ նիշանէ սինին խալի տիր ։

Բեռն ։ ռին , ամբ ։ անց , ամբք ։ (գոյական) ։ բառնալի ծանր իր ։ գթած , իւք ։ դրս , պար ։

Բեռնաբարձ ։ ի , աւ ։ ացի , օք ։ (ածական) ։ բարձող բեռին ։ բեռնակիր ։ որպիսի են գրասաց , նաւք , մարգիկ ։ գթած , իւք Թաշըլըան ։ գրս , պարպակերաց ։

Բեռնաբարձութիւն ։ թեան , թեաւ ։ թեանց , թեամբ ։ (գոյական) ։ բարձումն բեռին ։ բեռնակրութիւն ։ գթած , եւք Թաշըլըմըշլըգ ։ համալըգ ։

Բեռնակիր ։ կրի ։ աւ ։ ացի , օք ։ (գոյական) ։ կրօղ զբեռն ։ նա որ բառնայ և տանի զբեռն շալակաւ ։ գթած , համալ ։ գրս , պարպակեր ։ արդ ։ համմալը Եա , և նոքա ոչք տա նին զբեռինս լծակօք ։ գթած , սըրըգ համալը ։

Բեռնակրութիւն ։ || տես Բեռնաբարձութիւն ։

Բեռնաձիգ ։ ձգի ։ աւ ։ ացի , օք ։ (ածական) ։ ձգօղ զբեռն ։ քարշօղ բեռին ։ նա որ քարշելով տանի զբեռն ։ գթած , իւք չէքիճի ։ գրս , պարքեշ ։

Բեռնաւոր ։ ի , աւ ։ ացի , օք ։ (ածական) ։ ունօղ զբեռն ։ բարձող և կրօղ զբեռն ։ գթած , իւքլիւ ։

Բիբ ։ (ἠβηδών յոդոբաֆ) ։ ազի ։ հապա ։ գթած , տէ լինի ։ հա ։

Բեր ։ ոյ ։ ով ։ ոց , ովք ։ (գոյական) ։ պտուղ ։ բեղուն ։ գթած , միվէ ։ գրս , պար ։

Բերան ։ ոյ ։ ով ։ ոց , ովք ։ (գոյական) ։ ընդունարան ընդոյ և կերակրոյ ։ գթած , աղըզ ։ գրս , ուէհան ։ ոգի ։ ֆէյմ ։ Եա , հրամանատեղի ։ բերանոց ։ բան բերանոյ ։ գթած , էմր ։ պուլ ըուլ Եա ։ առաջք ։ ճիւղ գետի , կամ ծովու ։ գթած , ուէնիզին ուճուզ ։ ըր մաղըն գօլու ։

Բերան ժողովոյն ։ || խօսօղ ի բերանոյ ժողովոյն ։ առաջնակարգ խօսօղ ։ գթած , էվվէլէնին աղըզնուան սէօյլէյէն ։

Բերան ի բերան խօսիլ ։ || դէմ յանդիման խօսիլ ։ գթած , աղըզ աղըզա սէօյլէմէք ։ իւզ պէ իւզ սէօյլէմէք ։

Ի Բերան ունիլ զդէրս ։ || սերտաւալ ունիլ զդէրս ։ գթած , էզբէր պիլմէք ։

Բերանաբաց ։ (ածական) ։ բացեալ զբերան

Բերանաբացեալ ։ } իւր ։ բացեալ ունօղ զբերանն ։ հիացեալ ։ զարմացեալ ։ գթած , աղղընըր աչան ։ աղղը աչըգ ։ հէյրան ։

Բերանաբաց լինել ։ || բացեալ բերանով մնալ ։ զարմանալ ։ գթած , աղղը աչըգ գալմագ ։ հէյրան օլմագ ։

Բերանաբացութիւն ։ թեան , թեաւ ։ թեանց , թեամբ ։ (գոյական) ։ բացումն բերանոյ ։ ընդարձակումն բերանոյ ։ գթած , աղղը աչըգլըղը ։

Բերանաւէր ։ (ածական) ։ լցեալ բերանով ։

պաշ ; աղջը տօլու ։

Բերանալիր գոչել ։ || մեծաձայն գոչել ։ պաշ ; պաղբմագ ։

Բերանալյծ ։ (ածական) ։ ունօղ զբերանն լցյծ ։ ցօփաբան ։ շատախօս ։ շաղփաղփ ։ պաշ ; կեվշեկ աղջղը ։ կեվշեկ ։ լաֆազան ։ Նա, որկրամոլ ։ որկրած է ։ պաշ ; շնչղօղաղ ։

Բերանալուծութիւն ։ Թեան , Թիւ ։ Թեաց , Թիւք ։ (գոյական) ։ լուծումն բերանոյ ։ ցօփաբանութիւն ։ պաշ ; կեվշեղութիւք ։ Նա , որկրած է ։ պաշ ; շնչղօղաղութիւք ։

Բերանական ։ ի , ու ։ աց , աք ։ (գոյական) ։ խոսփ բերանոյ ։ և ասի զն և իսկ իրէ , որ խնու և փակէ զբերան անօթոյ , կամ կէնն դանուոյ ։ պաշ ; գափագ ։

Բերանակալ ։ ի , իս ։ ից , աք ։ (գոյական) ։ ո և իսկ իր՝ որ կապէ և իսկ զբերան ։ որպիսի է ասանձն , գելոցն , և այլք ։ պաշ ; աղջղ պաղը ։ պաբս ։ պուռուկնա ։ Իսկ մերթ վարի ածականապէս , և նշանակէ զայն՝ որոյ բերանն կապեցեալ է և խցեալ ։ պաշ ; աղջը պաղը ։

Բերանանամ ։ ացայ ։ ացիր ։ անալ ։ (չէզոք) ։ իբրև զբերան լինիլ ։ իբրև զբերան բացեալ լինիլ ։ բանալ զբերան ։ պաշ ; աղջղ կիսի օլմագ ։ աղջղ ալմագ ։

Բերանացաւ ։ ի , ու ։ ացի , աք ։ (ածական) ։ ունօղ ցաւս բերանոյ ։ որոյ բերանն է ախտացեալ ցաւովք ։ պաշ ; աղջնտուս աղջըսը օլան ։ Իսկ մերթ իբրև ցոյական վարի , և նշանակէ ցաւ բերանոյ ։ պշ ; աղջղ աղջըսի

Բերանացի ։ (նախդիր) ։ բերանով ։ ի ձեռն բերանոյ ։ պաշ ; աղջը իլէ ։

Բերանացուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ անել ։ (անցողական) ։ իբրև զբերան առնել ։ իբրև զբերան պատառուածս գործել ։ պաշ ; աղջղ կիսի էֆմէք ։ աղջղ կիսի ալմագ ։

Բերան ի վայր անկանիլ ։ || ի վերայ բերան նոյ անկանիլ ։ անկանիլ ի վերայ երեսաց ։ յորտայս անկանիլ ։ պաշ ; եաւզաւ իւս ։ ալեանկ ալուշմէք ։

Բերդ ։ ի , ու ։ ացի , աք ։ (գոյական) ։ ամրոց մեծ ։ շինուած ինչ պատսպարոյ կառուցեալ ի վիմայ , յորում մտեալ զօրք քաղաքին պատերազմին ընդդէմ թշնամեաց ։ պաշ ; գալէ ։ պաբս ։ օրդ ։

Բերդակալ ։ ի , իս ։ ացի , աք ։ (գոյական) ։ իշխան որ ընդ ձեռամբ ունի և պահէ զբերդն ։ պաշ և պաբս ; օրդաքոր ։ Նա , զօրք որք պահէն զբերդն , և որք ի բերդէ անտի մարտնչին ընդ թշնամիս ։ պաշ , գալէ պէք ։ գալէ ձէնկէխի ։

Բերդակալութիւն ։ Եան ։ (գոյական) ։ պահպանողք բերդի ։ ամրակալութիւն ։ պաշ , գալէ պէքձիւերի ։ գալէ ձէնկէխիլերի ։

Բերդամարտ ։ ի , իս ։ ից , իւք ։ (ածական) ։ մարտնչօղ ընդ բերդի ։ պատերազմօղ ի բերդէ ։ պաշ , գալէ իլէ ձէնկ էֆէն ։ գալէսէն ձէնկ էֆէն ։

Բերդամարտութիւն ։ Թեան , Թիւ ։ Թեաց , Թիւք ։ (գոյական) ։ պատերազմ ընդ դէմ բերդի ։ մարտնչիլն ի բերդէ ։ պաշ , գալէ իլէ ձէնկ էֆէշ ։ գալէսէն ձէնկ էֆէշ ։ գալէ ձէնկի ։

Բերդապահ ։ ի , ու ։ ացի , աք ։ (գոյական) ։ պահապան բերդի ։ պահօղ բերդի ։ պաշ , գալէ պէքձիսի ։ պաբս ։ քիւռեթիւվալ ։

Բերդապարիսպ ։ բսպի , ու ։ ացի , աք ։ (գոյական) ։ պարիսպ որ կառուցեալ կայ շուրջ զբերդ ։ պաշ , գալէ հիսարը ։ պրս , հիսնիսուն ։

Բերդեան ։ ։ ։ (գոյական) ։ բերդք ։

Բերդորայք ։ բէկից , իւք ։ ամրոցք ։ դէղեակք ։ պաշ , գալէլէր ։

Բերեմ ։ բերի ։ բեր ։ բերել ։ (հետգործական) ։ այսր ածել ։ պաշ , կէթիրմէք ։ պաբս , ալիրմեն ։ Նա , յանձին բառնալ ։ առնիլ ։ կրել ։ պաշ , թաշըմագ ։ Իսկ մերթ վարի իբրև չէզոքական , և նշանակէ համբերել ։ սուեալ ։ տոկալ ։ հանդուրժել ։ պաշ , տայանմագ ։ տապր էֆմէք ։

Բերել զնմանութիւն ։ || նմանիլ ։ կերպարանակից լինել ։ պաշ , պէնզէմէք ։

Բերիմ ։ բերայ ։ եայ ։ իլ ։ (չէզոք) ։ ածիլ ։ շարժիլ ։ յարձակիլ ։ դիմել ։ պաշ , կիտիլմէք ։ գըմըլտանմագ ։ եօրնէյլիւշ կէթմէք ։

Բեր ի մէջ ։ || ի մէջ բերօղ ։ ի մէջ ածօղ ։ պաշ , օրթայէ կէթիրէն ։ պէյան էֆէն ։

Բերկրաբերձ ։ (ածական) ։ ունօղ զվսեմ բերկրութիւն ։ լցեալ գերագանց բերկրութեամբ ։ յոյժ բերկրական ։ պշ , փէք շաղլը ։ փէք սէֆալը

Բերկրալի ։ Բերկրալիր ։ Բերկրալից ։ (ածական) ։ լի բերկրութեամբ ։ խնդալից ։ զուարճալից ։ պաշ , սէվինճէլի ։ սէվինճէլիլէ ։ չօք սէֆալը

Բերկրական ։ ի , ու ։ ացի , աք ։ (ածական) ։ ուրախական ։ հրճուական ։ պաշ , սէվինճէլի ։ սէվինճէլի ։ պաբս , շաատկէնը ։

Բերկրամիտ ։ մտի ։ մտիւ ։ ացի , աք ։ (ածական) ։ ուրախամիտ ։ խնդամիտ ։ պշ , շաղ եաւրէկլի ։

Բերկրանոց ։ ի , ու ։ ացի , աք ։ (գոյական) ։ տեղի զբօսանաց ։ պաշ , սէվինճէկեաճ ։ սէֆալը եէր ։ պաբս , կէշտ ։

Բերկրանք • անայ • զք • (գոյ) • ուրախանալ. խնդալ • զուարճանալ • հրճուանք • փառ, շռայլութ • սէրվինդիք։

Բերկրապատառ • ի • աւ • ապ • զք • (ածական) • բերկրալից • լցեալ խնդութ • փառ, սէրվինդ իւր ասելու • փէք շալ։

Բերկրաբար • ի • աւ • ապ • զք • (ածական) • բերկրեցուցիչ • ուրախացուցիչ • փառ, սէրվինդիք • սէվինախրէնի • սէնիա վերնիի։

Բերկրեմ • եցի • եա • ել • (չորրորդ անկոչ)։

Բերկրեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անկոչ)։ ուրախացուցանել • զուարճացուցանել • հրճուեցուցանել • փառ, սէրվինախրմիք • սէնիաանալրմագ։

Բերկրիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ)։ ուրախանալ • խնդալ • զուարճանալ • հրճուիլ • փառ, սէրվինմիք • շատ օլմագ։

Բերկրութիւն • ենէ, ենի՛ • ենից, ենի՛ք • (գոյ)։ ուրախութ • խնդութ • հրճուանք։

Բերէ • ‖ է նոյն ինքն բառս՝ Բարձր, փառապարծ և կրաւանամբ ինչ առաքինեալ • փառ, իւքանէք։

Բերձաբերիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ)։ ի բարձունս բերիլ • ի վեր ընթանալ • ի վեր ելանել • փառ, եօգաբը չբդմագ • եօգաբը սէկիբթիմէք։

Բերձակատար • ի • իւ • ապ • զք • (ածական)։ այն՝ որպ կատարելն են բարձր • բարձրաբերձ • որպիսի են պարկապք • բրգաձիք, և պղ պատկեր շինուածք • փառ, իւքանէք ուռնու • փէք իւքանէք։

Բերձրաբերձ • ենէ, ենի՛ • ենից, ենի՛ք • (գոյ)։ բարձրաբերձ • վերացուցիչ • վսեմաբերձ • փառ, իւքանէքլիք։

Բերուածն • մանր, մանրէ • բերմունք • մանրք, մանրէք • (գոյ)։ ածուածն • առնուածն • կրբուածն • փառ, կէնթիրլը • Թաշլըլըշ։

Բերուածս • (գոյ)։ բերուածն • փառ, կէնթիրլը։

Բերրեմ • ‖ (ածական) • առատապէս • լցեմ պրտ

Բերրի • ‖ զաւէտ • արգաւանդ • փառ, մահաուլտա • պէրէքէթլի։

Բեւեռն • եկնոյ • ով • իւ • ովք • (գոյ)։ է պատոյ բեւեռին ծառոյն • փառ, Թիրէքմինինն • չաճլանըզըճ։

Բեւեռին • ւոյ • եաս • եայ • եաք • (գոյ)։ է ծառ ինչ աղնիւ և ատամնոտ • ունի զտերև նման տերեւոյ դաբնուոյ • և զծաղիկ նման ծաղկի ձիմինուոյ՝ բայց կարմիր է գունով • ամանք բերեն զպատուկսն միր ըստ մեծամեծ ապան • որ խակ ինայ։

Խակ ամանք ասեն զպատուկ, որ յառաջագոյն է կանաչ • և յետոյ հասունացեալ սեանայ, և լինի մեծաբոյր իրբև դեհիասպատուկ • և է հիւթառատ • մեծապտիկ • և անուշահոտ • որ կոչի բեւեռն • Ի սմանէ ծառոյ կաթէ ազնիւ և անուշահոտ խիժ • որ կոչի ռեսին • որ և ի գործ ածի ի բաղարմ պէսս • փառ, Թիրէքմինինն ազատը • չաճլանըզըճ ազատը։

Բեւեռ • ի • աւ • ապ • զք • (գոյ)։ գամ, որով ամրանակք միասորին ընդ իրեարս • հէզզաս • սեւեռ • փառ, հինգսակ • մըխ • Եա, բեւեռ կոչի և հիւսիսային անշարժ աստղն • և անշարժ կէտն • յորմէ է նշան ասացն • արդ • մեռաղի գործիք չհմայի • Հանգոյն սմին գոյ և հարաւային բեւեռն, որ է առ հինգ անշարժ • արդ • մեռաղի գործիք ձէնտպի • Եւ այս բեւեռք են երկու ծայրք առանցքին • զորով հոլովի գունան • փառ, գուլմագ։

Բեւեռակապ • ի • աւ • ապ • զք • } (ածական)։
Բեւեռապինդ • • • • • }
բեւեռք կապել և ամուսցեալ • բեւեռք պնդել և շարժական • փառ, հինգսակ իւր մըխոյս։

Բեւեռեմ • եցի • եա՛ • ել • (Խէրփոբ)։ զառանջաս իրս պնդել բեւեռք • հեզուսել • սեւեռել • փառ, մըխլամագ։

Բեւեկ • եի • իւ • իցի • իւք • (գոյ)։ հուբ • կոյտ • փառ, ամէնէշ • քեօզ • պրտ • Ֆիլ • բուզ։

Բեկ • ի • իւ • իցի • իւք • (ածական)։ հզօր • իշխանաւոր • փարաշուն • աւագ • փառ, քիւպար • ազալէմ • պրտ • ալըս։

Բզեզ • կամ բզեկ • ‖ տես Քաշ։

Բզկիզ • բզկզի • աւ • ապ • զք • (գոյ)։ բզնդեան • և ազատ զանգ և ապմաշատաս զեռուն ինչ սեաւ և գնդաձեւ՝ որ յայրերս ապրի • ասի զմանուկ մեռանիլ՝ եթէ փաթիլցի անուշահոտ ծաղկաց • և կենդանանալ՝ եթէ յայրս եղանց ծաղկաց • փառ, պօգ պէօզկլի • պրտ • կիւզալա • արդ • ձիւլ։

Բզկտեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ)։ է ձայն հանելն ձանձիկ • մեզուայ • և այլոց նմանեցուց • փառ, վըզըլտամագ։

Բզզուածն • զմանր • մանրէ • մանրք • մանրէք • (գոյ)։ բզզուացեալ • որ է ձայն հանելն ձանձիկ և մեզուայ • և այլոց նմանեցուց • փառ, տաը վէ սինէկը սէտաաը • վըզըլտը։

Բեզկ մզկոյ • բեզկի մզկոյ • բեզկու մզկոյ • բեզկոյ մզկոյ • բեզկոք մզկոյ • (գոյ)։ է կենդանի ինչ երկակենցաղ նման կա-

տուխ, ականջն կարճ և բալորակ, մեծափոր և կարճատ. գլուխն և առաջին ոտքն են նման շան, իսկ յետին ոտքն նման ագռաւ. զի մատունքն կիսեք են միմեանց մեկնելն մաշկաւ, որովք լաւագոյ ի ջուրս. Մորթ քամակին և սեռաւ, իսկ փորոյն մանրատեսակ. Լինի զձեռս ձկնառնէ, լեզի և կապարագոյն մաշկաւ ծածկեալ, յորոյ վերոյ են նիշք ձեւացեալք իբրև զձեփս ձկան. յոգնականքն ասրա են երկու բաշտք, յորս գոյ հիւծի ինչ պարարտ մերկատեսակ, ձիւթոյնի և հոտաւոր. որ ոսկեօքին կոչի Կղզւոյ ձուկ և փոշ, գոնեատ գոյացաւ. իսկ կինդանեին կոչի. փոշ, գանեատ։

Բլբլուն. կամ բրբլուն. (գոյ)։ Ծնդիւն. չաչիւն. հնչիւն. փոշ, գլրլրատ. քիւթիւատիւ. փոխրատ։

Բլեամսան. սին, սամ. անց, սմիք. (գոյ)։ առաջին լոյն մասն, որ և կոչի բոյծ և բուռեակ. փոշ, պաշ բարմագ. գոբս, հնկիրշեմի սխմիւբք. որդ, իպչամ։

Բլեամիա. մոխ. ա. ց. զք. (ածք)։ ունաղ զբուռն միաս. գժատարատ հասկացոյզ. փոշ, գալլեն ֆիքիրլի։

Բլեամամ. ացայ. ացիր. ալ. (չեշտ)։ գլուխնալ. զմիանկ իմն յորժամ ծայրն ատգան, կամ բնբան արբ, կամ այլոց նմանեւոց հատանելոյ. նոյնպէս և միաք մարդոյ յորժամ ոչ կարէ ըմբռնել և ի միս առնուլ զբանն՝ ասի բլեամալ. փոշ, քիամիզ օլմագ. քիօռլենմիք. պիօնլենմիք։

Բլեամչան. ի, աւ. ագ. զք. (գոյ)։ Նշան բլեկելոյ. և ասի զկնիկն՝ որ է նշան ի վայր հակելոյ զձկին ի յընթերցման. և է այս (՝)։

Բլեամ. ևայի. ևա. ել. (հէրգործ)։

Բլեկցուցանեմ. ցուց. ցի. ել. (առնող)։ գլուցուցանել. որ ասի զարդ, զնայեցոյց, և զոյլոյ նմանեւոց. և և զմատոյ, յորժամ ոչ կարէ բարւոք խմանալ. փոշ, քիօրլենմիք.

Բլեմ. ‖ տես Բլեամամ.

Բժարեր. ի, իւ. ագ. զք. (գոյ)։ պատճառօդ զբիժ. բժուս. փոշ, չափագ կէրնեն. չափագլը։

Բժան. (գոյ)։ Նա որոյ աչքն ախտացեալ է բժոյ, և ունի զինչին զաչն, և չկարէ համարձակ հայիլ ի լոյս. բժուս. փոշ, կիօզիւս չափագլը։

Բժժագործ. ի, աւ. ագ, զք. (գոյ)։ Նա որ շինէ զմներ և զգանազան իրս. կամ զանօթս փոքրիկս պարանոցօդ պէս պէս Նիւթոյ. Նաև որ շինէ զկախարդական յատուածս կամ զծիրանս կամ զնշանս, և զայլ Նմանիս. փոշ, խըռնեմըռնեմը. թը լըռմ՛ը. Նատագաչը։

Բժժագործուեմ. ել, ել. ել՝ց, ել՝ք. (գոյ)։ շինելն զգանազան փոքրիկ իրս և անօթս. կամ զկախարդական յատուածս, ծիրանս, փանթոյս, Նշանս, որով կախարդքն դիւեն. փոշ, թըլլըռմ՛. Նատագագ։

Բժժանք. անաց, զք. ի (գոյ)։ զանս

Բժիժ. բժժի. ա. ց, զք. ի (գոյ)։ զան ձեռք կամ գործ Նշանագրեալ իրք, որք ի պատիւ կուց, կամ վասն բանաի, կամ ի գաւանել զաջողուածս ի գործ ածին կամ պահին. Նաև կախարդական ծիրանք և փանթոյք. Նաև զանազան և փոքրիկ իրք պղտոյզ գաւնով և ձեռով, և փոքրիկ անօթք պարանոցօդք զոկս պէս Նիւթոս. և Նմանիք սոյնի. փոշ, թըլլըռմ՛. Նատագոյ. խոյ. խրնեմըռնեմ։

Բժիշկ. բժշկի. ա. ց, զք. (գոյ)։ Նա որ գիտէ զարհեստն բժշկութ. ի ստանձնէն զհիւանդն ճանաչէ զցաւն, և ասէ զդեղն և բժշկէ. փոշ, հէքիմ. գոբս, փիղիշք. որդ, գապկյոգ։

Բժիշկ քսակի. ‖ բժիշկ որ միայն խնդրէ առնուլ զվարձս. փոշ, անձագ սյագ. Թէրի ալմագա Թոյնն հէքիմ։

Բժշկական. ի, աւ. ագ, զք. (ածք)։ այն ինչ որ վերաբերի առ բժիշկն. փոշ, հէքիմի միւթալիք. Նա, բժշկօդ. առողջացուցանօդ. փոշ, հէյի Նամէն։

Բժշկականաւեմ. ել, ել՝ց. ել՝ք. (գոյ)։ արհեստ կամ գիտութի բժշկելոյ զհիւանդս. փոշ, հէքիմլիք. որդ, դըլգապկեթ

Բժշկապետ. ի, աւ. ագ, զք. (գոյ)։ Ջարտար և քաջահմուտ բժիշկ. գլուխ բժշկաց. փոշ, ռաւուտ հէքիմ. ռաբատա. հէքիմ պաշը

Բժշկարան. ի, աւ. ագ, զք. (գոյ)։ տեղի բժշկելոյ զցաւս. խանութի բժշկաց. փոշ, հէքիմ մխթքանը. Նա, գիրք բժշկական, յորում Ճանին պատճառք, Նշանք, դեղք և գործունք ոչ պէս պէս Նիւթոց և հիւանդութեց. փոշ, հէքիմ քիթապը. որդ, Թէշրիհ. խանխէթիւլ պէկան։

Բժշկեմ. ևայ. ևա. ել. (հէրգործ)։ բուժել. առողջացուցանել. ապաքինել. փարատել զցաւս. փոշ, հէյիլէնմիք. ռաբղէմագ։

Նա որ շինէ զմներ և զգանազան իրս. կամ զանօթս փոքրիկս պարանոցօդ պէս պէս Նիւթոյ. Նաև որ շինէ զկախարդական յատուածս կամ զծիրանս կամ զնշանս, և զայլ Նմանիս. փոշ, խըռնեմըռնեմը. թը լըռմ՛ը. Նատագաչը։

Բժժագործուեմ. ել, ել՝ց, ել՝ք. (գոյ)։ շինելն զգանազան փոքրիկ իրս և անօթս. կամ զկախարդական յատուածս, ծիրանս, փանթոյս, Նշանս, որով կախարդքն դիւեն. փոշ, թըլլըռմ՛. Նատագագ։

Բժժանք. անաց, զք. ի (գոյ)։ զանս

Բժիժ. բժժի. ա. ց, զք. ի (գոյ)։ զան ձեռք կամ գործ Նշանագրեալ իրք, որք ի պատիւ կուց, կամ վասն բանաի, կամ ի գաւանել զաջողուածս ի գործ ածին կամ պահին. Նաև կախարդական ծիրանք և փանթոյք. Նաև զանազան և փոքրիկ իրք պղտոյզ գաւնով և ձեռով, և փոքրիկ անօթք պարանոցօդք զոկս պէս Նիւթոս. և Նմանիք սոյնի. փոշ, թըլլըռմ՛. Նատագոյ. խոյ. խրնեմըռնեմը։

Բժիշկ. բժշկի. ա. ց, զք. (գոյ)։ Նա որ գիտէ զարհեստն բժշկութ. ի ստանձնէն զհիւանդն ճանաչէ զցաւն, և ասէ զդեղն և բժշկէ. փոշ, հէքիմ. գոբս, փիղիշք. որդ, գապկյոգ։

Բժիշկ քսակի. ‖ բժիշկ որ միայն խնդրէ առնուլ զվարձս. փոշ, անձագ սյագ. Թէրի ալմագա Թոյնն հէքիմ։

Բժշկական. ի, աւ. ագ, զք. (ածք)։ այն ինչ որ վերաբերի առ բժիշկն. փոշ, հէքիմի միւթալիք. Նա, բժշկօդ. առողջացուցանօդ. փոշ, հէյի Նամէն։

Բժշկականաւեմ. ել, ել՝ց. ել՝ք. (գոյ)։ արհեստ կամ գիտութի բժշկելոյ զհիւանդս. փոշ, հէքիմլիք. որդ, դըլգապկեթ

Բժշկապետ. ի, աւ. ագ, զք. (գոյ)։ Ջարտար և քաջահմուտ բժիշկ. գլուխ բժշկաց. փոշ, ռաւուտ հէքիմ. ռաբատա. հէքիմ պաշը

Բժշկարան. ի, աւ. ագ, զք. (գոյ)։ տեղի բժշկելոյ զցաւս. խանութի բժշկաց. փոշ, հէքիմ մխթքանը. Նա, գիրք բժշկական, յորում Ճանին պատճառք, Նշանք, դեղք և գործունք ոչ պէս պէս Նիւթոց և հիւանդութեց. փոշ, հէքիմ քիթապը. որդ, Թէշրիհ. խանխէթիւլ պէկան։

Բժշկեմ. ևայ. ևա. ել. (հէրգործ)։ բուժել. առողջացուցանել. ապաքինել. փարատել զցաւս. փոշ, հէյիլէնմիք. ռաբղէմագ։

Բժշկաբեր • ած, եր, եր • եից • երիք • (գոյ) • բուժումն • առողջացուցումն • փարատումն ցաւոց • ապաքինումն • գծ, էլիվիք • շիփահէն • Ես, արհեստ բժշկութեան • գոհ, հմտիկ։

Բժոժ • ի, իս • իոյ, իւք • (գոյ) • ախտացեալ բժոյժ • ունօղ զդիմաճար աչս • Ճպռատ • խացակ • գոհ, չափագլուխ • գոյս, ժէնիքէին։

Բժոժիմ • ևցայ • ևայ • իլ • (չէղոյ) • ախտանալ բժոյժ • Ճպռատիլ • և ասի զաչաց • գոհ, կէօզլէրի չափագլանմամբ։

Բժոժաւեր • եր, եր • եից, երիք • (գոյ) • ախտացումն բժոյժ • Ճպռատաւորեր աչաց • գոհ, չափագ • կէօզ եաշարմանը։

Բիբ • բբի • իս • իոյ • իւք • կամ ի • աւ • ոյ • օք • (գոյ) • փոքրիկ լուսընկալն աչացդ, որ ի միջնին կէտն սեւագոյն է զետեղեալ • և է անգոյն, որով կարէ զրաննաղա նաւէն գոնոյ յինքն ընդունիլ • և է փոքրիկ քան զամ մասունս աչաց, յորում իրրև ի հայելւոջ տպաւորին և երևին ամ դասնաւորք ըստ զանազանուած իւրեանց • գոհ, կէօզ պէկիկի • գոյս • քէյք։

Բիբի • (գոյ) • է Թռչուն ինչ յայգեկ բազէից • գոհ, գուգու գուշու։

Բիժ • բժոյ • ով • ոյ • ովք • (գոյ) • է տպիտակ հիւթ ինչ կամ գինւոյ որ ախտացուցանէ զաչսն • և ախտացեալքն այսու կոչին բիժաին, որք միշտ արտասուագին և գինւոյ նման ունին զաչսն և ոչ կարեն համարձակ հայել ի լոյս • գոհ, չափագ • գոյս • պիճ։

Բիծ • բծի • իս • իոյ • իւք • (գոյ) • արատ • գոհ, էլէքէ • պէրէ • գոյս • փիչէնճէ • Ես, արած • պատրաստ մանր վիրաց • որ յայտնի կանուխ արեան վէրերեւի ի մարմնի • ասէ, յաճախութեաբ • գոյս • չէյլս • Ես • բիծ կոչի փոքրիկ նիշ ինչ տպիտակ ի բեղմնաւորս ձու • յորմէ գոյանայ ճագն • գոհ, նմանութեանն իշնուածքի պիչաղ նօզտա կոչի Թօխում։

Բիւ • բբի • աւ • ոյ • օք • (գոյ) • մահակ • գաւազան • վիրգ • և այսոքիկ Թէ բարակ իցեն և Թէ առաւար • գոհ, ասէչինէկ • չըպուգ • սօփայ • զնդէչառէ • գոյս • պահուռ։

Բիւր • բբի • աւ • ոյ • օք • (ածական) • սայր • կոպեկ • ասնարկի • վայրենի • յանդուգն • անհնազան • կամակոր • խոտաստրանոց • գոհ, եօզտան • ինատչի • ասէնկիլիզ • եօնուզ • մասրգ • պէչինի օօլուգ • գոյս • խէյրէ • Ես, անընդհատելի • անխոնարհելի • կարծր • գոհ, էյրիլմէզ • սէրթ։

Բիւր • բու • ու • ուց • ուք • կամ ց • ով • ոց • ովք կամ օք • (ածական) • է անուան Թուոյ • և նշանակէ տասն հազար • գոհ, օն պին • գոյս • պէչինկիր • ոյդ • ռիսալէթիւն։

Բիւրաբաստեան • (ածական) • ունօղ զբիւր բանս • կամելաչ և բաղկացեալ ի բազմաթիւ բառից • գոհ, չօգ լուզլեմ իւր եափըլմըշ։

Բիւրաբերդեան • (ածական) • բազմաբերդան • առատաբեր • արգասաւոր • պտղաւէտ • գոհ, չօգ մահասլըգ • պէրեքէթլի։

Բիւրագոյն • գունի • իս • իոյ • իւք • (ածական) • ունօղ զբիւր գոյնս • բազմերանգ • բազմագան • բազմապիսի • գոհ, չօգ Թիւրլիւ րէնկլի • չօգ Թարղ։

Բիւրադէպ • (ածական) • բիւրակերպ • բազմադէպ • բազմադիպ • պէս պէս • գոհ, չօգ Թարղ ջինս • Թիւրլիւ Թիւրլիւ։

Բիւրաձայեան • (ածական) • ունօղ զբիւր ձայս • ունօղ զբազմաձայեակ մեղեդիս • գոհ, չօգ Թիւրլիւ քեօԹիւ խաւյս օլան • Ես, ունօղ զբազմազան հնչանդիւնս և ցաւս • գոհ, չօգ մարգը օլան • Խակ մերթ իբրև գոյական նշանակի բազս ինչ • գոհ, պիր օԹլուգ խալ տիր։

Բիւրակաձառ • ի • աւ • ոյ • օք • (ածական) • բազմախօսիչ • բազմաժողով • յաքնագումար • գոհ, չօգ ճօմՃուռլու։

Բիւրակերպ • ի • իս • իոյ • իւք • } (ածական) • Բիւրակերպեան • • • • • } ունօղ զբիւր կերպս • բազմաձեակ • յաք նազան • գոհ, չօգ Թիւրլիւ։

Բիւրանիւեայ • նիւի • իս • իոյ • իւք • (ածական) • ունօղ զբիւր անիւս • հազարաւոր գոհացօք ընդելուզեալ • բազում անիւիք պատուականօք կազմեալ • գոհ, պին Թիւրլիւ ճվճայիրանին եափըլմըշ։

Բիւրանման • • • • • } (ածական) • Բիւրանմանեայ • նիւի, իս • իոյ, իւք • } ունօղ զբազում մասունս • բազմադիմի • բազմակերպ • բազմանմանեայ • բազմապատիկ • գոհ, պին փարչասան • չօգ փարչալը։

Բիւր անգամ • (ներքոյ ածանոյնն) • բիւրիցս • բազում անգամ • գոհ, պին քէրըվ • չօգ տէֆայ։

Բիւրապատիկ • տիկ • աւ • ոյ • օք • Բիւրապատկեան • կենի • իս • իոյ • իւք • (ածական) • հազարապատիկ • բազմապատիկ • գոհ, օն պին գամ • չօգ գամ։

Բիւրաստեղ • ի • աւ • ոյ • օք • (գոյ) •

պետ և գլուխ տան հազար զինուորաց։ ԿԱՏ, ոն պին ՀՀինկՀիկ պաշ։

Բիւբասպի • սպուց կամ սպեայ • (ԱԾ)։ բազում սպիս, կամ բազմապատիկ վերս ունող ի մարմնի • ԿԱՏ, փիլ. Եարալ։

Բիւբասաեղին • գան, ամբ • ատեղուիք, գանց, գամբք • (ԱԾ)։ ունող զբազում սուեղանս • բազմաճիւղ • ԿԱՏ, ոն պին Փիլիպէ վէ տալը օլան։

Բիւբասեական • ի, աւ • ապ • զբ • (ԱԾ)։ բազմակերպ • բազմաձև • բազմադիմի • ԿԱՏ, պին Թիւբլիս։

Բիւբաւոր • ի • աւ • ապ • զբ • (ԱԾ)։ հազարաւոր • բազմաւոր • անհամար • ԿԱՏ, փիլ. չօգ • հիսապուղ։

Բիւբեակ • ևկի, աւ • ապ • զբ • (ԱԾ)։ ունող և պարունակող յինքեան զբիւր Թիւ • կամ զգան հազար • ԿԱՏ, ոն պին ապլալը օլան։

Բիւբեղ • ի • աւ • ապ • զբ • (Գ•)։ է ակն լինչ պատուական և Թափանցիկ գունով խած • այսինքն կապուտակ հակեակ ի կա֊նաչ գոյն գրիսապ • ուսալ կոչի երկնա֊գոյն կամ ծովագոյն • և ունիք յաղագ սորա ասելն զշատիլ լինչ դէպ ընաւ • ՀՀՀ և կոչին ասկերբերեզ։ Գոյռնեալ սա բոլո֊քակ, և արկեալ ի դէմս արեւուն՝ լուցանէ զՀուր յամառիս և ի նմանին նշոյ։ Ներ֊կեալ լինի արուեստաւոր ի պէս պէս գոյնս։ Ի հուր արկեալ սպրի, և փոխարկի ի կիր • ԿԱՏ, պիլլոր • պ•ր• • պիւլլուր։

Բիւբեզանման • (ԱԾ)։ բիւբեզակերպ • նման բիւբեզական • ԿԱՏ, պիլլոր կիպի։

Բիւբեզեայ • (ԱԾ)։ այն ՈՀ որ կազմեալ է ի բիւբեզէ • ԿԱՏ, պիլլորտան • պ•ր• • պիւլլուրլի։

Բիւբեզորդ • ի, աւ • ապ, զբ • (ԱԾ)։ է գա֊ռական անուն Թուոյ • և նշանակէ զտասն հազարեակորդն • ԿԱՏ, ոն պինՀինՀի։

Բիւբիցս • (Ռ•Ք•)։ բիւր անգամ • ԿԱՏ, ոն պին քՀրբէ։

Բիւբուառեան • (ԱԾ)։ բազմաառեան • բիւ֊բաուեան • ԱՏ, փիլ. չօգ տալը պուռաղլը։

Բիւբուառեալ • (ԱԾ)։ ունող զբազում առու֊բազմաուեալ • ԿԱՏ, չօգ պղալը օլան։ Իսկ մերթ իբրև գոյական նշանակէ բազմա֊տաեղի խեցի ինչ ծովային • ԿԱՏ, չօգ պղալը պիր տէՀեղ պետՀէլինին խամի տիր։

Բիւբուրակ • ի • աւ • ապ • զբ • (ԱԾ)։ բիւբա֊պեան • բազմակերպ • ԿԱՏ, Թիւբլիս Թիւբլիս։ Ռա, բազմերանգ, գունդգոյն • ԿԱՏ, Թիւբլիս բէՀկիլի։

Բիւբս կրկնել • ‖ բիւբ անգամ երկրորդել • ԿԱՏ, իւզ պին տէՀքար Թէքրարլամագ։

Բլեակ • ի, աւ • ապ • զբ • (Գ•)։ սաորին ծայրն ականջի, որ ծակի, և ընդ այն ան֊ցուցանի գինան • ականջադիակ • ԿԱՏ, գու֊լարդն պէՀ ուՀռա • պ•ր• • խաՀ։

Բլիթ • բլթի, Թաւ • ապ, զբ • (Գ•)։ գլուխ պանրոյ • գնաակ հացի • Նկանակ եփել իւ֊ղով ի փուռն կամ ի տապակի, և այլք նմանիք • ԿԱՏ, քՀլլէ փէնիր • սամսա • պօղա ջայ • քեաՀի • պեօրեկ, ևՀ • պ•ր• • քիւլլէկ։

Բլշակն • ակնի, իս • իդ • իւք • (Գ•)։ Նա որոյ աչքն գնաակաւոր հիւթով խառնիլ և ի տեսանել կարի • ԿԱՏ, կեօղլի փէր֊տէլի • քեօռ։ Եա, խառն • ծածկեալ • ԿԱՏ, գաղտագ • եօրթմա։

Բլշակնիմ • ‖ տես Բլշանամ։

Բլշակնոտիլ • Թիւ, Թիւ • Թիեց, Թիեք • (Գ•)։ կուրտիլ պատճառեալ յիրաւածոյ ախտ֊տակոր հիւթոյ • որք պատրատակ եղեալ խափանեն զտեսութիւն աչաց • ԿԱՏ, կեօղ փէրտէսի • Եա, փիամանտի • գլուխ մտաց • Թանձրամտութիւն • տպչութիւ • ԿԱՏ, գալըն Փիլիրիլիք • չաշկընլըգ։

Բլշանամ • ացայ • գիր • անալ • (ՀՀՊ•)։ բլշակնիլ • իջանել պատակաւ հիւթոյ յաչսն • կուրանալ • ԿԱՏ, կեօղլ փէրտէ Հնմէք • քեօռլանմագ։

Բլշացուցանել, կամ բլշեցուցանել • ցուցի֊ցո՛ • ել • (ՈՀղՈՂ)։ խաւարեցուցանել զաչսն պատակաւ հիւթոյ • չլացուցանել • կու֊բացուցանել • ԿԱՏ, կեօղլ փէրտէ Հնմիր֊մէք • քեօռլէմէմէք •

Բլուր • բլրոյ • ով • ոց • ովք • (Գ•)։ մանն հողոյ երկրի բարձրացեալ իբրև պատա֊գոյն լերան • ԿԱՏ, պոլլը։ Եա, կոյա հողոյ • կամ փոքրիկ լերան • ԿԱՏ, Թէփէ • պ•ր• • փիւշմէ • ԱՐԳ • Թէլ։

Բլրակ • ի • աւ • ապ • զբ • (Գ•)։ փոքրիկ բլուր • ԿԱՏ, Թէփէճիք։

Բլրացի • յ•ոյ • ւոյ • ւոց • ւովք • (ԱԾ)։ բնակիչ բլրոյ • ԿԱՏ, պոլլը քՀղլիսի։

Բխիամ • ‖ տես Զգուաում։

Բծամնդիլ • ի, աւ • ապ, զբ • (ԱԾ)։ խնդրոյ զբիծ կամ զպակասուն ի բանս կամ ի վարս ուրուք • շնազդել • ԿԱՏ, Հօղլուք ասլայան • պ•ր• • խիւրաՀկիլը։

Բծամիտ • մտի, աւ • ապ, զբ • (ԱԾ)։ ունող զբծաւոր միտս • ապատամիտ • նենգամիտ •

պաճ, քեօճիւ ֆիլքիլըն • հիլէնպազ։

Բծաւոր • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • ունոյ զբիծ ինչ • արատաւոր • պաճ, լէքէլի։ Ես, աղտոտ • պաճ, քիրլի։

Բծաւորեմ • եցի • եա • էլ • (ներգործական) • բծաւոր առնել • պաճ, լէքէլէնմէք։ Ես, աղտեղել • պաճ, քիրլէնմէք։

Բծիծ • ‖ տես ՈՐԼ։

Բծկան • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • բծաւոր • արատաւոր • աղտեղի • պաճ, լէքէլի • մունաատ։

Բծկանութիւն • թէ, թեր • թեաց, թերք • (գոյական) • բծաւորութիւն • արատաւորութիւն • աղտեղութիւն • պաճ, լէքէլիլիք • քիրլիլիք։

Բղխեմ • եցի • եա • էլ • (ներգործական) • ի նէր քուստ յատաղ ածել զինն սկզբնաբար, որպէս աղն զջուր և արմատն զբոյնն • և միտք զբանս • պաճ, իչէրիսէն պիր նէս նէյի իչիթիատաան իլէրի կէթիրմէք։ Ես, ո և իցէ կերպիւս յատաղ ածել • զերծուլ • հոսեալ • արտաքսել • պաճ, ագըթմագ • պօբա • պչհանիյտաին։

Բղխիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեզոք) • հոսիլ • ծորիլ • զերծանիլ • պաճ, ագմագ • պօբա, պչհիյտաին։ Ես, յատաղագոյիլ • եւանեալ • պաճ, իլէրի կէլմէք • չըգմագ • պօբա, իւֆիթաատէն։

Բղխեցուցանեմ • ‖ տես Բղխեմ։

Բղխումն • մանն, ամբ • անց, ամբք • (գոյական) • ելումն, կամ ծագումն, կամ յատաղագոյութիւն յատաղինն սկզբնէ • պաճ, իւք սէպէպտէն չըգըշ։ Ես, որ և իցէ կերպիւս ելումն • հոսումն • զերծումն • ծորումն • յատաղագոյութիւն • պաճ, չըգըշ • ագըշ • իւէրի կէլիշ։

Բղուղ • բղղոյ, ովս • ոց, ովք • (գոյական) • անօթ ինչ կաւեղէն, յոր դնեն զիւղ, կամ զայլ իրս • պաճ, գաւանօզ։

Բղջախոհ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական) • վավաշոտ • տուփուտ • խորհօղ և ցանկաց ցօղ վավաշոտութիւն • պաճ, նէֆսանի • չէհվիլէթլիյ • էհթէպսիզ։

Բղջախոհութիւն • թէ, թեր • թեաց, թերք • (գոյական) • ցանկասէր հեշտասիրութիւն • վավաշոտութիւն • պաճ, նէֆսանիլիք • ֆիւշհիչէթ։

Բձիճ, կամ բջիջ • բճճի, աւ • ոց, օք • (գոյական) • ծակոտի մանեղէն կազմուածոյ մեղուաց, գործեալ խորշ խորշ բազմանկիւնի նի • յոր կերեալ ատենին զհիւթս անուշահոտ ծաղկանց, և կալեալն զմեղր։ Այս

մանեղէն կազմուած մինչ դատարկ է, իչի մաղ • իսկ մինչ լցեալ է մեղու • կոչի խորիսխ • պաճ, կէօմէճ պալընըն պալմագընընան եափըլմըշ մէլիքլէրի։

Բնաբան • ի, իւ • իոյ, իւք • (գոյական) • բան որ դնի՝ որպէս զսկիզբն և զբուն • յորոյ վերայ լինի վարդապետուի, կամ վճռաբանուիցի, կամ քարոզ • պաճ, սէօզիւն զաթը • մըղադար • Ես, խօսօղ զընուէ իւրաց • ճառօղ զընական եակայ • պաճ, զաթը օլան ձէսէմլի վարլըգլարըն իւրէ բինէ սէօյլէյէն։

Բնաբանական • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • այն ամ որ վերաբերի առ բնաբանութիւն • պաճ, իլմի հիքմէթէ միւթաալիք • ֆիլոզոֆայէ միւթաալիք

Բնաբանութիւն • թէ, թեր • թեաց, թերք • (գոյական) • գիտութիւն իրաց բնականաց • որ ճառէ զիրական եակայ՝ փորձիւ • պաճ, իլմի հիքմէթ • ֆիլոզոֆայէ։

Բնաբանեմ • եցի • եա • էլ • (չեզոք) • զիրաց բնականաց ճառել • զիրական եակայ վարդապետել • պաճ, զաթը ձէվիզլըլի մախլուգէրին իւրէրինէ սէօյլէմէք։

Բնաբար • (մակբայ) • բնականաբար • ի բնէ • բնաւորապէս • պաճ, զաթընտան։

Բնաբարձ • ի, իւ • իոյ, իւք • (ածական) • ի բնէ բարձեալ • բնաքինջ • պաճ, իլմի Թաղուճ գայըլով օլմուշ։

Բնաբնակ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյական) • բնական բնակարան • բուն տեղի բնակելոյ • պաճ, ասըլ եէրի • իակ իբրև ածականն նշանակէ, ի բնէ բնակօղ • բուն բնակ • պաճ, զաթը սոքին։

Բնաբոյս • բուսի, իւ • իոյ, իւք • (ածական) • ընդ բոյս • բնական • ի բնուէ յատաղացեալ • բնաւորական • պաճ, զաթը։

Բնագաւառ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյական) • բնական գաւառ • բուն հայրենի ուրուք • պաճ, զաթը մէմլէքէթի էսլի վէթանի։

Բնագիր • գրի, իւ • ոց, օք • (գոյական) • բուն գիր • սկզբնագիր • բնաբան • պաճ, եազը իլէ եազը

Բնագիր • գրի, իւ • ոց, օք • (ածական) • դնօղ զբուն • կազմօղ զբնակարան • հարկանօղ զվրան • կազմօղ զբանակ • պաճ, օթաղ եափան • օթուռ գուբան։

Բնագիրք • ոց, օք • (գոյական) • եղեալ բուն • կազմեալ բանակ • պաճ, եափըլմըշ օթաղ • գուբուրլու օթուռ։

Բնաշնական • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • այն ամ որ վերաբերի առ բնաշնութիւն •

պաշ, զաթը օլան մախլուգլէրին Թէչէս-
սիւսինէ միւԹալիք։

Բնաշնին • (գոյ) ։ զինօղ բնուԹիւն, իրաց • քինօղ զգալանիս բնուԹիւն • պաշ, զաթը օլան մախլուգլէրի Թէչերիւպէ իլէ Թէ-
չէսսիւս էօհին • պոբս, խնբաւէսան ։ Եա, ի տէսուէչ գիմաց ևի շարժմանէ մարմնոյ Ճանաչօղ գբնուէ և գբարս ուրուք • պաշ, Թասվիրիմանէն վէ էղալէրինին հարաքէ-
Թինէն քիշինին ԹասվիէԹինի վէ խուլյս-
նու Թանըլ յան ։

ԲնաշնուԹի • ԹԷ, ԹՐ • ԹԷց, ԹՐք • (գոյ) ։ գխառէ, որ զինէ և քինէ զբնուէս իրա-
կան էակաց՝ փորձիս • պաշ, զաթի Ճվէ-
հէրէլի մախլուգլէրին ԹասվիէԹիրինի Թէչ
բնէպէ իլէ Թէչէսսիւս էօհին իլլիմ։

Բնախօս • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) ։ խօս-
սօղ գբնուէց իրական էակաց՝ փորձիս • պաշ, զաթի Ճվէհէրէլի մախլուգլէրին իս-
գէրինէ սեզիլէյին ։

Բնախօսէմ • եցի • էա • էլ • (չէշտ) ։ խօսիլ
և Ճառէլ գբնական էակաց, կամ գբնուէց իրաց • պաշ, զաթի Ճվէհէրէլի մախլուգ-
լէրին իսգէրինէ սեզիլէմք ։

ԲնախօսուԹիւն • ԹԷ, ԹՐ • ԹԷց, ԹՐք •
(գոյ) ։ բան կամ Ճառ՝ ի վերայ իրաց բը նականաց • վարպապէտուէ իրական էա-
կաց • պաշ, զաթի Ճվէհէրէլիս մախլուգ-
լէրին իսգէրինէ սեզիլէյիր ։

Բնածին • (ածՐ) ։ ընդաբզյս • բնական • ծնեալ՝ի բնուէ • պաշ, ԹասվիէԹի ասլյէ •
պոբս , մատէբդատ ։

Բնակ • ի, աւ • աց, օք • (ածՐ) ։ բնիկ • բնա-
կան • բուն բնակիչ • այն որ չէ պանտուխտ
կամ եկ, այլ՝ի նմին տեղւոջ ծնեալ • պաշ,
եէրլի • զաթը օբաւլու Եա, Ճնայօղ • տեւօղ •
բնաւորեալ • զբաւ զեալ • պաշ, տուբան •
եէրլիչէին, իսկ մերթ իբրև գոյական՝ նը
շանակէ բնակաբան • կոյան • պաշ, օթաղ •
պոբս , պուտ • ԹրԹ , մէքէին ։

Բնակիւր • կբի • աւ • աց , օք • (ածՐ) ։
՝ի բնուէԹ կրեցեալ • բնածին • բնական •
պաշ, ԹասվիէԹինէն էօղինէն ։

Բնակակից • կցի • աւ • աց , օք • (ածՐ) ։
բնիկը բնակուէ • պաշ, մէքեանաաշ • օաա-
շըզ • պոբս , էվմխանէ ։

Բնական • ի, աւ • աց , օք • (ածՐ) ։ այն նմա
որ ի բնուէ յառաջանայ • կամ ի բնուէ գոյ յիմիք • կամ ի բնուէԹ պատկանի •
ընդաբզյս • բնաւորական • պաշ , զաթի ։

Բնականամ • ացայ • ցիր • նալ • (չէշտ) ։ բնա
կիլ • բնակօղ լինել • ուրուք • զբաւ զիլ • պաշ,
սաքին օլմագ • եէրլիշմիք • Թէմէլէշմիք ։

Բնակաբան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ տեղի
բնակելոյ • տուն • օԹևան • պաշ, մէքեան •
էվ • օԹաղ • պոբս , խանի ։

Բնակաւոր • ի, աւ • աց, օք • (ածՐ) ։ ունօղ
գբնակուէլի • բնակօղ • որ է բնակ ուրեք, և
ոչ եկ • պաշ, սաքին • եէրլի ։ Եա, ունօղ
գբնակիչս • չէն • պաշ, չէն • չէնլիկ ։ Եա,
բնական • բուն • պաշ, զաթը ։

Բնակեցուցանեմ • եցի • ցո • էլ • (անշՐ) ։
տալ բնակիլ • օԹևցուցանել • պաշ, սա-
քին էվմէք ։

Բնակեցող • եաեղ, ողբ • (գոյ) ։ տեղի բնա
կելոյ • բնակաբան • օԹաբան • պաշ, մէ-
քեան • օԹաղ • պոբս , ՃայկեաՀ ։

Բնակիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) ։ գբնա-
կուէ կամնալ ուրեք • բնականալ • օԹևնա-
նիլ • պաշ, սաքին օլմագ • գօնմագ • պոբս ,
Ճայնաէն • ԹրԹ , ԹէչտաղԹիւն • չէշՏի ,
ԹօղԹամադ ։

Բնակից • կցի , աւ • աց , օք • (ածՐ) ։ ի մի-
ասին բնակօղ • բնակակից • ընտանեկից •
պաշ , մէքեանաաշ • օԹագտաշ ։ ‖ տես
և ԲնուէԹէնակից ։

Բնակիտ • ‖ տես Գնակիտ ։

ԲնակուԹի • ԹԷ, ԹՐ • ԹԷց, ԹՐք • (գոյ) ։
բնակիլն ի տեղւոջ ուրեք • բնակուէն •
պաշ, սաքին օլմագլըգ • պոբս , պէրԹուպուս ։
Եա, տեղի բնակուէ • բնակաբան • օԹա-
բան • տուն • պաշ, մէքեան • օԹաղ • էվ •
պոբս , խիւհր • ԹրԹ • վէրագ ։ Եա, բնուէ •
բարք • բնաւորուէ • պաշ, ԹասվիէԹ •
խուլ • պոբս , մինիչ ։

Բնակունակ • ի, աւ • աց , օք • (ածՐ) ։
բնաւոր • բնակաւոր • բնական • իսկական •
պաշ, զաթը • ասլլ ։

ԲնակցուԹի • ԹԷ, ԹՐ • ԹԷց, ԹՐք • (գոյ) ։
բնուէնակցուԹի • հաղորդակցուԹի մի և
նոյն բնուէ • պաշ, ախլաբի իլէ այլը Թասվի-
էԹ օբմագլըգ ։ Եա, բնակիլն ընդ ուԹիք •
բնակակցուԹի • պաշ, մէքեանաաշլըգ •
օԹագտաշլըգ ։

Բնամաբա • ի, իս • ից, իւք • (ածՐ) ։ ի բնէ
մարմնոյդ • բնականաբար կոտօղ • պաշ,
զաթընտան Ճէնիկ էօհին ։

Բնանամ • բնացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ բուն
լինել • բնաւորիլ • արմատանալ • պաշ, զա-
Թը օլմագ • Եա , կալ մնալ • յաղտատևէլ •

բնականալ • պած, հեքլեչլիք • Թեհլեչլիք։
Բնաշխարհ • ⟩ (գոյ)։ բուն աշխարհ։
Բնաշխարհիկ • ⟩ բուն գաւառ • այն՝ որ է բուն երկիր ուրուք • հայրենիք • պած, էակի վերաբեր • սիրոյ։
Բնապէս • ‖ տես Բնաբար։
Բնաջինջ • (ած)։ ի բնէ ջնջեալ • յարմատոց անհետ եղեալ • ըստ ամենայնի եղծեալ • պած, քեօքիւ գաղտնիոյ • իսկ Թօզու գայլոյ օրինակ։
Բնաջինջ առնել • ‖ յարմատոց ջնջել • անհետ առնել • պած, քեօքիւնիւ գաղտագ։
Բնաջինջ լինել • ‖ խորտակ եղծանիլ • անհետանալ • պած, իսկ Թօզու գայլոյ օրինագ։
Բնաս • ի, իւ • իոյ, իւք • (գոյ)։ է տեսակ ինչ օձի • պած, պիոր ձինս երբեմն սպրի։
Բնատեր • տեառն, տերամբ • տերոյ կամ տերանց, տերամբք • (գոյ)։ բնական տէր • պած, սպրել տահիպ։
Բնաւ • ⟩ (ած)։ բովանդակ • ամէն • պած, ⟩ պիւեհիւն։ Բայց բազմիցս վա բի երբեմն զմահկանացս, և նշանակէ ամենևին • պ, պիւս պիւեհիւն • պրս, իյն՝ Իսկ մերթ նշանակէ գուցէ • Թերևս • պած, պէլքի։
Բնաւոր • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ բնական • բնածին • ընդաբոյս • պած, զաթը • սպրել։
Բնաւորաբար • (ռոյֆ)։ բնականապէս • ի բնէ • պած, զաթըհնաան։
Բնաւորական • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ բնական • բնածին • ընդաբոյս • պած, զաթը։
Բնաւորապէս • (ռոյֆ)։ ի բնէ • ըստ կարգի բնաւէ • պած, զաթըհնաան։
Բնաւորեմ • էցի • եա • եալ • (ՆէրգԹրճ)։
Բնաւորեցուցանեմ, ցուցի • ցու • ել • (ՈՆՅՊ)։ բնաւոր առնել • արմատացուցանել • ոտվարել ցուցանել • ընտելացուցանել • պած, զաթը էթմիք • քեօքլէնտիրմիք • Թէհրլէմիք • ալըշտըրմագ։
Բնաւորիմ • էցայ • եայ • իլ • (չԷՂԽ)։ բնականաբար ունել զինն • ի բնէ յօժարիլ առիւն • արմատանալ • ունականալ • սովորիլ • պած, զաթը օրմագ • քեօքլէնտիք • Թէհրլէմիք • ալըշմագ • պրս, խուքէրտէն։
Բնաւորութիւն • Թէ, Թէք • Թէց, Թէք • (գոյ)։ բնաւոր գոյն • բնականաբէ • բնաւէ • սովորաբէ բնաւԹէ • պած, զաթը • սպրել • Թահրիբ • պրս, և սրդ, շէյլ։
Բնդէան • բնդեան, ան • ամբ • ան, ամբք • (գոյ)։ է ալան ալասկր կենդանի ինչ, որ և կոչի բզեզ • պած, պէօճէլի • պրս, խուզակ։
Բննի • ⟩ (ած)։ բուն • իսկական • բնական • ⟩ հարազատ • բնական • սեպհական • յատուկ • պած, զաթը • էօզ • սպրել։
Բնիան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ լուսոյ • է չորրորդ մասն միոյ փղոյ, քան զոր նուա զագոյն մասն դրամոյ ոչ լինի • պած, մանկրը։
Բնութենական, կամ բնութենաւոր • կցի, աւ • ից, օք • (ած)։ կցորդ ուժիւք ի բը նութենէ • հաղորդ բնութեան ուրուք • զնոյն և զմի բնութեան ունօղ ընդ ուժիւք • պած, Թա պիկԹասլ • պրս • հէմմիշրէկ։
Բնութիւն • Թէ, Թէք • Թէց, Թէք • (գոյ)։ բնաւորութիւն և իւրէ իւրի • ներքին սկիզբն շարժման և դադարման • կամ ներքին ըստկիզբն ամ գործողութեան և կրից հակառակ • պած, ԹապիէԹ • խուլ • պրս • սիրիշԹ • սրդ • դալ • Ես • հութիւն իրին • զինչութեան • պած, զաթըմնէ օրմասը։
Բնուսա • (ած)։ բուն • ի բնէ եղեալ • բնական • պած, զաթը • էօզ։
Ի Բնուսա • (ռոյֆ)։ ի բնէ • ի բնութենէ • պած, զաթընտան • քեօքլէնտան։
Բոբոշան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ է բառ յունական • և նշանակէ գոմիշ • պած, մանտայ
Բոզ • ի, իւ • իոյ, իւք • (գոյ)։ սրոնիկ կին • պած, օռօսպի • պրս, զէղալ։
Բոզաբիր • բրի, բրաւ • ից, օք • (գոյ)։ բարակագոյն բիր • որով ի հնոյնն հարկանէին զպռոնիկ կանայս • և զայլ պատժս պարտս • պած, չըպուգ։
Բոզաբոյծ • բուծի, իւ • ից, օք • (ած)։ բուծանօղ կամ մնուցանօղ զբոզս • պած, օռօսպի սաղլայան։
Բոզածին • ծնի, իւ • ից, օք • (ած)։ ծնեալ ի բոզէ • անհարազատ • աղջկորդի • պած, ռօսպիէին ռօզան • պրս, զատզէր։
Բոզանոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ բոզաքաւան • տեղի ուր բնակին բոզք • պած, պատուէլխանայ • պրս • ժէղալ։
Բոզարած • ի, իւ • ից, օք • (ած)։ պահօղ զբոզ • հետևօղ բոզի • պած, ռօսպի արամբարա կէզէն։
Բոզաւաճ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ բոզաքաւ • պետ • գլուխ և առաջնորդ և միջնորդ բոզից • կաւատ • պած, փէղլ վէնիկ • պրս, զալեէսան։
Բոժոժ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ փոքրիկ զանգակիկ, որ ի շրջապատս քշոցայ կախի

առ՝ ի տալ զձայն • գոհ՝ չընկրկուած • պոռս • զինակիր։

Բոլոր • ի՝ իւ՝ կամ ով • ից՝ իւք • (ած)՝ բովանդակ • ամ՝ անթերի • գոհ՝ հէք՝ պիւեթիւն • պոռս՝ փաք՝ Եա՝ բոլորակաձև • գոհ՝ եռավարտագ • պոռս՝ զաղջան։

Բոլորաբուղխ • (ած)՝ բոլորակի բղխող • ընդ բոլորս բղխող • գոհ՝ տեսօրէն Թա֊բահանա փիւսիկիւրէն։

Բոլորագրաւ • (ած)՝ գրաւօղ զամ՝ զբո֊լորն ինքեան տեսչականօղ • նուաճօղ զամ ընդ իւրով իշխանութիւն • գոհ՝ հէք՝ սենի զաղջ Էաէն։

Բոլորագրաւ տահարկութիւն • ‖ գնահատութիւն տէրհականութեան ամենայն վաճառաց վա֊ճառականի ուրուք՝ տալով զգրաւ ինչ՝ կամ զման ինչ գրամոյ կանխիկ • գոհ՝ կէսօթիւրիս պաղար։

Բոլորածիր • ծրի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած)՝ բոլորակ գծիւ շրջապատեալ • ունօղ զբո֊լորակ ծիր • բոլորաձև • գոհ՝ եռավարտագ շրջկլորը օձան • եռավարտագ։

Բոլորակ • ի՝ աւ • աց՝ օք • (ած)՝ է ձև ինչ՝ յորում՝ ի կէդրոնին հաւասար գիծք ձգին ի շրջապատն • գոհ՝ եռավարտագ • պոռս՝ կիրս • ոտք՝ միաէվվիր • քիւրքն՝ Եա՝ շրջապատ • գոհ՝ չէվիկ։

Բոլորակաձև • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած)՝ նա որ բոլորակ է ձեւով • գոհ՝ եռավար֊լագ • ակնկիրմի • պոռս՝ զէրպաստնիկ։

Բոլորակաձևութիւն • (ած)՝ բոլորակաձև գոլն • բոլորակ ձև • գոհ՝ եռավարտագքօք։

Բոլորակեմ • էցի • էա • էլ • (ՆէրգոյԹ)՝ բոլորակ առնել • բոլորեցուցանել • շրջա֊նակել • գոհ՝ եռավարտագ էթեմք • պոռս՝ կիրսքէբտնէն։

Բոլորապէս • (ՀայԹաց)՝ բոլորակապէս • շուր֊ջանակի • գոհ՝ եռավարտամագ իլէ։

Բոլորակութիւն • (ած)՝ բոլորակաձևութիւն։

Բոլորահաշտ • (ած)՝ բոլորովին հէշտական • ամենահէշտ • գոհ՝ փէք սէչքալը։

Բոլորամասն • (ած)՝ բոլորեալ մասամբ • ա֊մենեին կատարեալ • գոհ՝ պիւեթիւն • Թէմամ։

Բոլորապարզ • (ած)՝ բոլորովին յայ֊մար • ամենասքանչ • յոյժ պատշաճա֊ւոր • գոհ՝ փէք ուչկուն։

Բոլորանման • (ած)՝ այն՝ որոյ նմանն է բո֊լորակ • գոհ՝ եռավարտագ եաԹըմիւռ։

Բոլորաշէն • (ած)՝ բոլորակ ձեւով շինե֊ցեալ • գոհ՝ եռավարտագ եավրուզ։

Բոլորաձև • ի՝ աւ • աց՝ օք • (ած)՝ բոլորաձև • բոլորշի • գոհ՝ եռավարտագ • ակնկիրմի • միաէվվիր • պոռս՝ զէվռուզ։

Բոլորաձևեմ • էցի • էա • էլ • (ՆէրգոյԹ)՝ բոլորակ ձեւով առնել • բոլորաձև կազմել • գոհ՝ եռավարտագ էթեմք • միաէվվիր էթեմք

Բոլորապատուղ • (ած)՝ բոլորովին նուիր֊եալ • ամբողջապէս ընծայեալ • գոհ՝ հէք֊փարէ փէչկէշ օլուճմազ՝ իսկ գոյականա֊պէս՝ նշանակէ ամբողջ պտուղ • կատար֊եալ նուէր • գոհ՝ Թէքմիլ փէչկէշ։

Բոլորասուզ • (գոյ)՝ նիզակ՝ որպ էրկաթին բոլորակաձև է կազմեալ • գոհ՝ եռավար֊լագ տէմիրլի մզրագ։

Բոլորափսիլ • (ած)՝ բոլորովին փայլօղ • ամենեին լոստափսիլ • գոհ՝ հէր Թաբափ֊ման փառլայան • փէք փառլագ։

Բոլորափառ • (ած)՝ ամենափառ • ամենա֊փառաւոր • գոհ՝ փէք միքէէլէֆ։

Բոլորափառութիւն • Թէ՝ Թիւ՝ Թէց՝ Թիւք • (գոյ)՝ ամենապայծառ փառաւորութիւն • գոհ՝ փէք միքէէլէֆ տահրաթ։

Բոլորեմ • էցի • էա • էլ • (ՆէրգոյԹ)։

Բոլորեցուցանեմ • ցուցի՝ ցո՛ • էլ • (ՈՆցուշ)՝ բոլորակել • բոլորակաձև առնել • գոհ՝ եռավարտագ էթեմք • Եա՝ շուրջ պատել • գոհ՝ չէվիրմէք • Եա՝ ի գլուխ հանել • եզե֊րել՝ ի կատար հասուցանել • բովանդակել • գոհ՝ պաշտ չըգարմագ • Թէքմիլ էթեմք։

Բոլորէքեան • բոլորեցուցից կամ բոլորեցուն՝ բոլորէքբուքէք • (ած)՝ ամենեքեան • գոհ՝ ճիւմլէ • հէվ • պոռս՝ հէմմէկեան։

Բոլորշի • շուշ՝ չիւռ • եաց՝ եօք • (ած)՝ բոլորակ • բոլորաձև • գոհ՝ եռավարտագ • պոռս՝ կիրս՝ ոտք՝ միաէվվիր։

Բոլորովին } (ՀայԹաց Հաւաստեալն)՝ ամ֊
Բոլորովինն } ենեին • բնաւին • բովանդա֊կապէս • գոհ՝ պիւեսպիւեթիւն։

Բոլորովթիլ • Թէ՝ Թիւ • Թէց՝ Թիւք • (գոյ)՝ բովանդակութիւն • ամբողջութիւն • լրումն • գոհ՝ պիւեթիւնլիւք • ‖ տես և Բոլորակութիւն։

Բոլորուն • բուն՝ մամբ • մանց՝ մամբք • (գոյ)՝ առնելի բոլորակ • լինելի բոլորա֊կաձև • գոհ՝ եռավարտագ էտիշ • եռավար֊լագ օլուշ՝ Եա՝ պոպտա • շրջանակուն֊գոհ՝ տէվը • չէվրէ։

Բոխ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած)՝ աւեւ֊րակ • խոր և խաւար • անպտուղ • անպատ֊

բաստ • պաճ, խարտպոյ • վերանէ։

Բոկ • ի, աւ • ոյ, օք • (ոծ)։ մերկ • պաճ, եաղըն ոյագ • դոյս, պիրկհնէվա։

Բոկագնաց • ի, իւ • իյ, իւք • (ոծ)։ բոկ ո_ տիւք գնացօղ • պաճ, եաղըն ոյագ եօրիւյէն

Բոկանամ • ացայ • ացիր • անալ • (էէչոց)։ հանել զագանելիս ոտից • պաճ, եաղըն ոյագ օլմագ։

Բոկանալ զկօշկին • ‖ հանել զկօշկին • պաճ, ոյագ գասլընը չըգալմագ։

Բոկացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անցոչ)։ բոկ առնել • մերկացուցանել զոտս • պաճ, եաղընոյագ էեմէք։

Բոկեղ • ի, աւ • ոյ, օք • (գոյ)։ պան • բա_ ղըրջ հաց բաղըրկանաձև իբրև զմանեակ • զոր մերթ իւղով, և մերթ առանց իւղոյ եփեն • պաճ, սիմիճ։

Բոկիկ • բոկիկ, աւ • ոյ, օք • (գոյ)։ բոկոտն • պաճ, եաղընոյագ։

Բոկոկ • ի, աւ • ոյ, օք • (ոծ)։ ձոռոմ • ձար_ տարասօս • ձարպիկ • լեզուանի • պաճ, հաղըրձէվագ • տիւղագ։

Բոկոտն • (գոյ)։ մարդ որ ոչ ունի չոտն զագանելի ինչ • մերկոտն • պաճ, եաղըն ոյագ • դոյս, թէհիփոյ։

Բոկոթ՛ի • Թ՛էլ, Թ՛ը • Թ՛էց, Թ՛ը՛ք • (գոյ)։ բոկ գոլն • մերկութ՛ի ոտից • պաճ, եաղընոյագլըգ։

Բոհ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ հիւթ • նիւթ • խոնաւութ՛ի • որպիսի են, քրտութ՛ք լըր_ ձունք, խլինք, փրփուրք, լո՛ձ, որք Թորէն յիմիքէ • պաճ, նէյնոպլըգ • քի պիր նէս_ նէհէն ադար • սիւմիւք։

Բոհբոհեմ • եցի • եա • էլ • (նէրգոյծ)։ զլորձանն ի դուրս բղխել • պաճ, սիւ_ միկիւնիս ագրիմագ։

Բոհմունք • մանց • մամբք • (գոյ)։ արհաւիրք տանջանաց • սպառնալիք պատժոց • եր_ կիւղ • պաճ, գօրգու • դոյս • պագ։

Բողբոջ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ ընձիւղ • որ արձակէ զձողիկ և զպտուղ • ծիլ • պաճ, ֆիլիզ։ Նա, ձիւղ • ոտս, որ շուրջ զձա_ ռայի բողբոջի • մատաղատունկ • պաճ, ֆիտան • դոյս • նիհալ։

Բողբոջազարդ • ի, իւ • իյ, իւք • (ոծ)։ բողբոջիւք զարդարեալ • գեղեցիկ բողբո ջեալ • պաճ, ֆիլիզլեր իլէ տօնանըլմըշ։

Բողբոջեմ • եցի • եա • էլ • (նէրգոյծ)։ ընձիւղել • զպտուղն սկսանիլ ցուցանել • պաճ, ֆիլիզլենմէք • դոյս • թէհնիյաէն։

Բողկ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ է արմատ

ինչ բուսոյ բրգաձև կամ գնդակ, համով կծու, որ ուտի լինդ կերակրոյ • պաճ, թուրպ • դոյս, թիւրպ • ուրդ, ֆիկլ։

Բողկուկ • կկի կամ կուկի, աւ • ոց, օք • (գոյ)։ դեռաբոյս և մանր եղջիւր անաս նոյե, որ ունի զնմանութ՛իւ բրգաձև բող_ կի • պաճ, պուլուզնըգ։

Բողոք, կամ բողոգ • (գոյ)։ բողոքումն • աղաղակ • գոչիւն գանգատանոց, զոր առնէ ոք առ վերնագոյնն զզկոտոյց իւ_ րոյ՝ զի դատ արասցէ • պաճ, ֆիրեաս • տասֆիրեաս • դոյս, հէրը։

Բողոքեմ, կամ բողոգեմ • եցի • եա • էլ • (էէչոց)։ աղաղակել • գանգատական ձայն արձակել առ վերագոյն ոք առնել իրա_ ւունս • մեծաձայն գոչել առ վերնագոյնն, զի ազատեսցէ ի նեղութ՛է • պաճ, ֆիրեաս էեմէք • տասո ֆիրեաս չալըրմագ • դոյս, խիւրըշչիյէն։

Բողոք բառնալ, կամ բողոք հարկանել • Բողոք կալուսլ, կամ բողոք ունիլ • • բողոքել • աղաղակել առ վերնագոյն ոք, և իրաւունս խնդրել • պաճ, ֆիրեաս էեմէք • դոյս, թէհնիյաէն։

Բողջախոհ • ‖ տես Բղջախոհ։

Բեմբիւլոս • ‖ տես Շէբամ։

Բոմբիւն • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ թնդիւն • դղրդիւն • տատակի հնչումն • ահաւոր ձայն • որպիսի է ալրերոյ, որոտման, քա_ րանձաւաց հնչելոց, լո՛ձ • պաճ, կիւռիւլ_ թիւ • փաալըռաը • կիւմբիւռթիւ • քիւ_ թիւռիս • դոյս • խէշթիփիշլա։

Բոյթ • բուռթի, աւ • ոյ, օք • (գոյ)։ առաջին լոյն մաան • պաճ, պաշ փաալմագ։ Նա, գիտառեալ ծայրն որպիսի և իցէ իրոյ • պաճ, պաալա։ Նա, սեռ քիտրոյ, նուագա բանոյ • պաճ, սազ չէլիկի։

Բոյժ, կամ բուժ • բուժի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ բուժուսին • բժշկութ՛ի • պաճ, եչլիք • սաղալըշ • շիֆա • դոյս, խոշն։

Բոյլ, կամ բոյլք • (գոյ)։ հոյլք • ժողով • գունդ • խումբ • պաճ, սիւրիւ • նուհմուռ։

Բոյլք • (գոյ)։ է նշան երկնային, զոր և անուանեն զբաղմաստեղք • և կոչեցաս սա բոյլք • այսինքն խումբք • քանս որում են եօթն աստեղք գումարեալք ի մի • պաճ, իւլդըզ • դոյս, փլեյլին • ոտդ, սիւրեյյա։

Բոյժ • բուծոյ, ոյ • ոց, ովք • (գոյ)։ բուծուսին • անուագ • դարման • պաճ, պէօլեյիշ • դոյս, փելմանը։

Բոյն • բուներ, ով. ոց, ովք. (գԽ) ։ բնակա֊ կարան թռչնոց և հաւուց • նաև օձից և նմանեաց • գաՏ, եւս֊վոյ • պԲս ։ լանկ ։ Եա , ն և իցկ բնակարան • տուն • գաՏ , խանձ • մ֊քեան • օԹագ • պԲս • աշխյան ։

Բոյն ազաւնոց • ‖ տեղն ուր բնակին և ձագս հանին ազաւնիք • գաՏ , կեօվէրքին եւ֊վասը • պԲս • քեւտոսք ։

Բոյն կարճի • ‖ սրՁ յորտամ բնակին կա֊ բիՁք • գաՏ, ագրիպ եւս֊վասի • պԲս , Թևլէձ ։

Բոյս • բուսոյ, ով. ոց, ովք. (գԽ) ։ այն ամ որ բուսանի յերկրէ • տունկ • գաՏ , պիՀամ֊ փիլիս • նէոյՀ • ֆիտան • պԲս • բնկնի ։

Բոյս բարուց • ‖ բնաւորուՀի֊ բնաւի • գաՏ, խոց • Թասիվ֊Ի • պԲս , նիհասէկի ։

Բոնանաս • ի, իս • ար, եք • (գԽ) ։ է կենդա նի ինչ մեծ նման ցլոյ • բայց ունի զբաշ երկայնեալ զպարանոցաս իւրով իրրև զձի • որ և բառանՁէ իբրև զձի ։ Ունի եղջիւրս գալարեալս դէպ ի կղակն իւր , ուսամի ոչ օգտէ նմա ի մարտնչելն • բայց կուռն նմա , այսինքն ատրն ունի զայնպիսի զօրութի՛ սրով իրր զինուէ պաշտպանի • զի ի պնդիլ դՁեռ նր օրսորդաց և շանց՝ ձգէ զկուռն ի հեռաստա , որ կաւեալ յոտս նոցա՝ բորբոքի , և կիզեալ լափէ զնոսա • գաՏ , եասան էօքիւզիս ։

Բոնաննամ • եցի • եա • ել • (ԽէքգոյՇ) ։ ընդու նիլ • առնուլ • համիլ • վայելել • գաՏ, գաւթալ էԹԻՀ • գալլանմագ ։

Բոս • ոյ, ով. ոց, ովք • (գԽ) ։ է վիճասակաւ կենդանի ինչ իրրև զպիծակ , մեծագոյն քան զձանՁ • որ խայԹէ զանասունս , և ապա մոլեգնիլ նոցա և վաղվաղել յորշալի ձձէ զարիւնս նոցա • ասիկ , մնձ ։

Բոսալ • ացի • ա֊ • ալ • (ՀԽՀԽ) ։ պոռալ • գոչել • գաՏ , պաղերմագ • պԲս , պանկ֊ պէրտաշԹէն ։

Բոսոր • բայ, բաս • (գԽ) ։ է բառ եբրայա֊ կան , որով կոչեցան զանազան քաղաքք ի հնումն • բայց քանզի Թագաժամին նաև հնձան , ուր կոխի խաղող և որք կոխինն՝ բազում անգամ ԹաՀՀաւին հանգերձք նոՀ և կարմրանան • վասն որոյ բառս բոսոր՝ փոխանակ կարմրոյ առեալ ելլէ ի մերս բարբառ • և կարմրագեաւն՝ բոսորային կոչեցաս • գաՏ , գԲմ֊ղԲս ։

Բոսորաբաւղիս • բղխի, իս • իցյ, իւք • (ԽԽ) ։ կարմրաբաւղիս • կարմրագոյն • գաՏ, գԲմ֊ ղԲս ըստ նկնկինեան ադան • գԲմ֊ղԲս ։

Բոսորած • ‖ տե՛ս Բոսորային ։

Բոսորակայլակ • ի • աւ • ացյ • օք • (ԽԽ) ։ կարմրածոր • ունող զկարմրերանգ կա֊ Թիլս • գաՏ , գԲմ֊ղԲս բնկնկինաւ ագան ։

Բոսորային • այնց, նով • նոց, նովք • (ԽԽ) ։ բոսորած • կարմրացեալ • կարմրերանգ • գաՏ , գԲղամ֊ՂԲս֊ղ • գԲղամ֊ղԲս֊ղ ։

Բովագործ • ի, աւ • ացյ, օք • (գԽ) ։ նա՝ որ գործէ ի բովս երկրի , որ և ասի մետաղա հան • գաՏ, մետաղ֊ՀՀ ։ Եա, նա՝ որ աշխա֊ տի ի հալել կամ ի մաքրել զերկաթս֊ Ի֊ լիս ի բովս քաւբայից • գաՏ , գալՀԲ ։

Բովանդակ • ի, իս • իցյ, իւք • (գԽ) ։ է հասա բակ անուն ամ ծխանեղէնաց • անուշահոտ խունկ • ստաշեան, հալուե, կնդրուկ , ևՀ֊ գաՏ , պղուհաւր ։

Բովանդակ • ի, իս • իցյ, իւք • (ԽԽ) ։ ամ֊ բողոր • ամբողջ • լրացեալ • կատարեալ • գաՏ , հէփ • պլէԹիւն • պԲս , հէ֊մ֊կին ։

Բովանդակապէս • (ՀաՂԲԽ) ։ բոլորովին • ամբողջապէս • գաՏ , հէ֊փիսի • ալէսսէ֊վիէ ։

Բովանդակեմ • եցի • եա • ել • (ՀէքգոյՇ) ։ ղբաղամ իմս ի մի ժողովել , հաւաքել ի միասին • գաՏ , Թօփլամագ • ՀէմՀ էԹԻՀ֊ Եա , եզերել • կատարել • ածել ի լուսին • գաՏ , ԹԻՀ֊ էԹԻՀ֊ Եա , պարագրել • պարփակել • ի ներքս փակել • գաՏ , սրպըշաբրմագ • պԲս • քիւնՀիյէն ։

Բովանդակութի՛ • ԹՀ , Թի՛ • ԹՀց , Թի՛ք • (գԽ) ։ ի մի վայր հաւաքումն • ժողովու֊ մըն • գաՏ, ՀէմՀ Թօփլըլըշ • պԲս • քիւնՀ֊ ՀՀյիչ ։ Եա, եզերումն • կատարումն • գաՏ, պիԹիրլիմ ։

Բովարար • ‖ տե՛ս Բովագործ ։

Բովիմ • եցի • եա • ել • (ՀէքգոյՇ) ։ զերաՀալս մաքրել • հալել • գաՏ , գալլ էԹԻՀ֊ Եա , խածդել • ոՀ զարհան , զըլուն , և զայլս խարակիլ հրով • գաՏ , գաւռամագ ։

Բովք • ուց, իւք • (գԽ) ։ քարայ • հալոց • վառարան , յորում է անօթ մի , կամ տե֊ ղի փոսորակ , ուր դնեն զարծաթ կամ զոսկի , և փքով բորբոքեալ զնյածակունսն՝ հալեն և ձուլեն , կամ փարեն և զանն զնա֊ • գաՏ , գալՀԲ օձաղբ • պԲս , քիւռւբ ։ Եա , վառարան ոսկերչաց , պղնձագործաց , պաբձնաց • գաՏ , գուլամ֊ՀԲս , եավօտ֊ ռէմիրՀի օձաղբ ։ Եա , փուռն խեցեգոր֊ ծաց • գաՏ , չէօմՀէկՀի ֆուռունու ։ Եա , պղնձեայ մեծ տապակ հրացուցեալ , ուր խանձրևն և բովին ցորեան , սիսեռն , և

ալ ինչ հատ • որպիսի է և տասպին ա-
նագործաց • ած՝ գալոյիը Թավասը •
աած՝ Ես, հանիք, ուստի ելանիէ ոսկի, ար-
ծաթի, պղինձ, և այլ հրահալ. ած՝ մաուէն։

Բուտտա • ի, իւ • ից, իւք • (գ••)։ Ձձի փա-
րոյ, որ գոյանայ յորովայնի կենդանւոյց •
ած՝ ասղլուձան։ Ես, որդն փայտի • ած՝
ազաձ գաւրտաւ։

Բար • ց, ով • ոց, ովք • (գ••)։ վէր կամ խոց
ինչ՝ի մարմնի կենդանւոյ, պատճառեալ՝ի
ջնդմանէ՝ի կամ յապականուէ արեան • որ
սաստիկ եռայ, և շարժէ զխառացեալն՝ի
քորել • ած՝ ուշուղ • կիձիք իլլկեի •
պ••ս • Ենթադ • պէդ • ձէրէկ։

Բուրակ • ի, աւ • ից • զք • (գ••)։ է հող ինչ
սպիտակ և փայլուն իրրև զազ. որ ելանէ
՝ի ծոցոյ հողոյ • ՝ի գոմոյ • յաւելուակաց •
յարմոց, ևայլ. և ունի այրողական զօրանէ՝։
ած՝ պօռաց • պ••ս • պուրէկ • պէդ • պէվլուգ •
Ես, շնչբորակ • ալքորակ • ած՝ կեօվկը-
չէլէկ • պ••ս • խնկեսար։

Բուրակս • է Թուփ ինչ որ ունի զնմանուէ
գաւրին • ոսկւոք • կձղակզք • և գլուխ՝ի բո-
լոր մարմնոյն՝ի • ած՝ գուզուս ֆիտանը։

Բորբ • ի, իւ • ից, իւք • (գ••)։ խաւար •
մուգ • ալքամագոյ • մուխ՝ի • ած՝ գաւան-
լըգ • Ես • տասպ • տօթ • ած՝ հավայ
սըճագլըգը։

Բորբ • ց, ով • ոց, ովք • (գ••)։ ծածկոյթ,
կամ սաւան, որով ծածկէն և պատեն
զինն • ած՝ չարշաւ • էօրթիւ։

Բորբոս • ի, իւ • ից, իւք • (գ••)։ քոս
արատաբեալ՝ի նիւթեզինէն իրս, որպէս՝ի
հացս, և՝ի պղպեղինս, և՝ի նմանիս սոցա •
ած՝, քիւֆ • պ••ս • սէպզինք։

Բորբոսիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ•)։
սասանիլ զբորբոս • ած՝, քիւֆլիզնիմ՝ք •
պ••ս • սէպզինքլուտաւն։

Բորբորիտան • } ի, իւ • ից, իւք • (ած)։
Բորբորիտաս • }
աղտեղաւեր • պղծաւեր • անաւաղ • ած՝, մանուտաս • էտէպսիզ •
պ••ս • լինքեաւմ։

Բորբոք • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ եռացեալ
շարժուն • արծարծուն • տարածուն բո-
ցոյ • բորբոքուն • ած՝, իւֆլիւնէ՝ի • հա-
բերեմ • ալֆլէնիլ • պ••ս • սուղար։

Բորբոքախառն • (ած)։ բոցախառն • ած՝,
ալֆ՝ի իլէ գաւըշըգ։

Բորբոքեմ • եցի • եա • էլ • (չէրէպ••)։
արծարծել զհուր • աձեցուցանել զհուրն

դնելով զինւոն կամ փչելով • ած՝, ալէֆ-
լէնտիրմ՝ք • պ••ս • սուզարքէրտէն։ Ես,
գրգռել զբերան • ած՝, ֆիթի վէրմ՝ք։

Բորբոքիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ•)։ սաստ-
կանալ հրոյ կամ բոցոյ • արծարծիլ • սաս-
տիկ ձարակիլ • ած՝, եանմագ Թուֆեուշ-
մագ • ազմագ։

Բորբոք • ի, իւ • ից, իւք • կամ ից, զք •
(գ••)։ է կենդանի ինչ յազգէ պիծա-
կաց • ած՝, եասան աւըզը • էշէկ աւըզը
պ••ս • խէպէզուս։

Բորենի • նեաց • եաւ • եաց • եզք • (գ••)։
է գազան ինչ չար նման գայլոյ. որ նմա-
նեգուցանիէ զձայն իւր ձայնի մարդոյ • և
զանեւանս նոցա ուսեալ կոչէ զնոսա ար-
տաքս՝ի բնակարանաց իւրեանց • ոլք եթէ
խաբեալ ելանեն արտաքս • յարձակի՝ի
վերայ և գիշատէ։ Եւ է սորա սեռակ մի,
որ խայտ է իրրև զինձ • և բնաւեթ՝ յոյժ
դժնեայ • երեսաց հանէ զդիականս մարդ-
կան՝ի գերեզմանայ իւրեանց և ուտէ •
իսկ զսակերսն տարեալ կուտէ յորջ իւր •
և այս լինի պատճառ կորստեան իւրոյ •
զի սրտարդք սեսեալ զսակերսն զայնոսիկ,
իմանան թէ սրջ բորենւոյ է, և գարան
գործեալ սրսան զնա • ած՝, զլուխլան •
պ••ս • քէֆթար • պէդ • զապլ։

Բորկոնիմ • մի, աւ • ից • զք • (գ••)։ է բառ
եբրայական, որով նշանակի տատասկ •
կամ սեռակ ինչ փշաբեր Թփոյ, որ զչո-
շափօզան սատկիկ խոյանէ և վիրաւորէ •
ած՝, գարպզ սիքէն։

Բորսա • ի, իւ • ից, իւք • (գ••)։ ունօղ
զբոր • ախատցեալ բորտաւք • ած՝, ու-
յուզլու • պ••ս • կէբկիչի։

Բորտակեր • ի, իւ • ից, զք • } (ած)։
Բորտակերեալ • • • • }
կերեալ՝ի բորտաւէ • ած՝, փէֆ ույուզ-
լու • ձիւտաւմ։

Բորտեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անդղ)։
բորտ առնել • ած՝, ուշուզ էեմէք։

Բորտիմ • եցայ • եայ • իլ • չէշտ•)։ բորտ
լինիլ • ած՝, ուշուզլանմագ։

Բորտուեմ՝ք • թէ, թէք • թէց, թէք • (գ••)։
բոր • ած՝, ուշուզլուգ • պ••ս, կէբի։

Բոց • ց, ով • ոց, ովք • (գ••)։ բորբոք
հրոյ • հուր՝ի վէր ցոլայեալ՝ի հրացեալ
նիւթոյ • ած՝, ալէֆ • պ••ս • ալեվ։

Բոցագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։
ունօղ զգոյն բոցոյ • նման բոցոյ • ած՝,

ալէփ բէնկինտոճ • ալէփ կիսիլ ։

Բոցադէղ • (ածական) ։ ունօղ զդիպէցեալ և զծածանացեալ բոցս • փաղ, զհատէ ալէփլի ։

Բոցախառն • (ածական) ։ խառնեալ ընդ բոցս • բորբոքախառն • փաղ, ալէփ իւր գառըշըգ ։

Բոցածագումն • մանր, ամբ • անց, ամբք • (գոյական) ։ բոցեզէն ծագումն • բոցակերպ փայլատակումն • փաղ, ալէփ կիսիլ փառըշըշ ։

Բոցածաւալ • (ածական) ։ իբրև զբոց ծաւալեալ • բոցատարած • փաղ, ալէփ կիսիլ եայըլմըշ • ալէփ եայտըրան ։

Բոցակէզ • կիսիլ, իւ • իկ, ք • (ածական) ։ բոցով կիզեալ • հրով այրեալ • փաղ, ալէփ իւր եանմըշ • Եա, բոցով հրոյ կիզօղ • փաղ, ալէփ իւր եագան ։

Բոցակիզեմ • եցի • եա • եմ • (էներգործական) ։ բոցով հրոյ կիզել • հրով այրել • առչրըել • փաղ, ալէփ իւր եագմագ ։

Բոցակիզումն • թե, թէ • թեց, թէք • (գոյական) ։ բոցով հրոյ կիզումն • հրաբորբոք առչրումն • փաղ, ալէփ իւր եանըշ ։

Բոցակիծ • (ածական) ։ իբրև զբոց հրոյ կծօղ • խայթելով այրօղ • կսկծեցուցանօղ • մարմնջեցուցանօղ, իբրև զխոյր այրօղ • որպիսի է կէտն, բորն, և նմանք • փաղ, աթէշ կիսիլ եագըտ կիչիշտիրէն ։

Բոցական • անիկ, անիւս • • • • •

Բոցակնագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ածական) ։ ունօղ զբոցեզէն աչն • որոյ աչն իբրև զբոց փայլն • հրաչեայ • յորոյ աչացն հուր փայլատակ • ունօղ զբոցափայլ աչս • փաղ, աթէշ կիսիլ փառըգ կէօզլիս օլան • կէօզլիւնտէն աթէշ չըգան ։

Բոցաձաձանչ • (ածական) ։ ձաձանչօղ զբոց • հանդոյն բոցոյ փայլօղ • լուսատարածս • լուսաձաձանչ • փաղ, ալէփ կիսիլ փառլագ • փէք շէօհլէլի ։

Բոցանիշ • (ածական) ։ բոցանշան • բոցանման • բոցակերպ • փաղ, ալէփ կիսիլ ։

Բոցանիւթ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածական) ։ հրանիւթ • հրեղէն • փաղ, քէրէսաէսի աթէշ • աթէշտէն օլմուշ ։

Բոցանման • • • • • } (ածական) ։

Բոցանշան • ի, իւ • իկ, իւք • } ունօղ զնշան բոցոյ • բոցակերպ • բոցատարիչ • բոցանիշ • փաղ, ալէփ կիսիլ ։

Բոցանշոյլ • նշուլի, իւ • իկ, իւք • (ածական) ։ բոցաձաձանչ • բոցափայլ • հրափայլ • լուսատարածս իբրև զբոց հրոյ • փաղ, ալէփ կիսիլ փառլագ • փէք շավգըլը ։

Բոցաշնչութիւն • թե, թէ • թեց, թէք • (գոյական) ։ գոլորշի և տապ արձակեալ ի մեծաբորբոք բոցոյ • շնչումն բոցոյ • յայտուելն զբոց • փաղ, ալէփ • ալէփին փիւսկիւրմէսի ։

Բոցաշունչ • (ածական) ։ հրաշունչ • արձակօղ զշունչ հանդոյն բոցոյ հրոյ • փաղ, աթէշ փիւսկիւրէն ։

Բոցասունչ • (ածական) ։ մնուցանօղ զբոց • տաճիկ բոցոյ • փաղ, աթէշի պէսլէյէն • ալէփէ գուվէթ վէրէն ։

Բոցաւէս • ի, իւ • իկ, ք • } (ածական) ։

Բոցաւէսակ • ի, աւ • ակ, ք • }

Բոցաւէսիլ • • • • • } բոցակերպ • բոցաձև • բոցանիշ • հրակերպ • փաղ, ալէփ կիսիլ • աթէշէ պէնզեր ։

Բոցաւերև • (ածական) ։ ունօղ զտերև պայծառ իբրև զբոց հրոյ • փաղ, աթէշ կիսիլ փառլագ եափրաղը օլան ։

Բոցաւիսկ • (ածական) ։ բոցանման • բոցանիշ • փաղ, աթէշ կիսիլ ։

Բոցափայլ • (ածական) ։ բոցանշոյլ • բոցաձաձանչ • փաղ, աթէշ կիսիլ փառլագ ։

Բու • բուոյ, ով • ոց, ովք • (գոյական) ։ է թռչուն ինչ ոգեղէն, որ բնակի յաւերակս և յամայի տեղիս • ունի զտրամագիտն բարս • սա կոչի յամանց գիշերահաս • զի ի գիշերի թռչի և վայէ • փաղ, պայգուշ • պոյս, և պրդ, պուճ ։

Բուաքաւոակ • ի, աւ • ակ, ք • (ածական) ։ բուաձև նման • բուակերպ • փաղ, պայգուշ կիսիլ ։

Բուէձ • ‖ տես Բու ։

Բուիթ • բիծ, ով • ոց, ովք • (ածական) ։ գոլ • որ ոչէ սուբ • յատկապէս ասի զերկաթէ ցինոյ, և նմանութիւն գմասոյ մարդոյ • փաղ, քէօռ • Իսկ մերթ իբրև գոյական՝ նշանակէ բուիթակ • փաղ, պաշ փարմագ ։ Եա, է նշան ինչ՝ ուր հնչումն ի վայր հակի • և է այս (՝) ։

Բուիթակ • ի, աւ • ակ, ք • (գոյական) ։ բծիթ • բիծանման • փաղ, պաշ փարմագ ։ Եա, խչակ • մկիթ • նեցուկ, որ ի վեր ունի զերկինս • փաղ, տայագ ։ Եա, բուիթակ կոչի սանին այսինքն ծակ գործին, որոյ ագռուկեալ ի սեպս քնարաց կամ ժամացուցից և այլոց նմանեաց, սնդեն կամ թռուցյուկեն զթէլս պատուհանելով • փաղ, տահաթ անահատըր • տաղ անահատըր ։ Եա, բուիթակ կոչի փայտեղէն հեղոյն, որ չտկտկագ զտաբանջատս • փաղ, օտուն չիվ ։ Եա, բուիթակ կոչի խիցն ծակուց տա-

կառաց • գոհ, Թափայ • Եա, բաւեցաւ կոչի քաւարան, այսինքն խնդրեցին անօթն, ուր հալեն զկաստահալելիս • գոհ, փօթայ • գոբս, Թէլթէք • Եա, բաւեցաւ կոչի մատանին, զոր արկանէն ի բոյթ մատն • գոհ, զէքիր։

Բաւթէն • Թէնի, աւ • ացա, ած • (գոյ)։ փոքր եղջերու • Ձագ եղջերուի • գոհ, կէյիկ եավրուսու։

Բաւժակ • ի, աւ • ացա, ած • (գոյ)։ բժիշկ • գոհ, հէքիմ • գոբս, պիչիչկի • Եա, բժշկութիւն • գաբման • գոհ, Թէմամ • գոբս, հէնկ։

Բաւժական • ‖ ածա Բժշկական։

Բաւժեամ • եցի • եամ • եաց • (Ներգործ)։ բժշկել • առողջացուցանել • գոհ, սաղալտագ • էյիլէմիշ։

Բաւժկաւթի • Թէ, Թէ • Թէց, Թէք • } (գոյ)։

Բաւժաւսի • ման, ած • անց, ածք • }

Բաւժած • ացի, ած • • • • բժշկութիւն • առողջութիւն • գոհ, սաղալըշ • էյիլէնիշ • գոբս, պիչիլ • չէշմէ, օնալմագ։

Բաւլ • (գոյ)։ է անուն ուխտորդի ամսոյն եբրայեցւոց • որ պատասխանի հոկտեմբերի ամսոյն հռովմայեցւոց։

Բաւխ • ‖ տե՛ս Բարաչխ։

Բաւխատակ • ի, աւ • ացա, ած • (գոյ)։ է ազգ մի ծաղկի • գոհ, պիւր չինս չէչէկ իսմի տիր։

Բաւճ • բծի, աւ • ացա, ած • (գոյ)։ գառն, որ տակաւին ի մօրէն լուծիլ անանի և բուծանի • գոհ, սիւա եէյին գուզու։

Բաւճանեամ • բաւճի • բոյծ • անել • (Ներգործ)։ անուցանել • դարմանել • բուել • պարարել • գոհ, պէսլէմէք • Թէմամ էմմէք • գոբս • Թէյմաբմօրէն։

Բաւճաբան • ի, աւ • ացա, ած • (գոյ)։ տէղի բաւճելոյ և անուցանելոյ • գոհ, պէսլէյէ՝ ձէք էէր • Եա, գարման • գոհ, Թէմամ։

Բաւճեամ • ‖ տե՛ս Բաւճանեամ։

Բաւճին • ծնոյ, ով • ոց, ած • (գոյ)։ լուսկիկ ձրագատանաց որ է կանեփ փէղէն։ և կամ կէմէ գէն նիւթէք, զոր իբրև զպատ բոյգս արկանէն ի ձրագատանս • ոլք բաւճեալ պարարտուբէն որ է ի նոսա՝ այրին և լուսաւորէն, և կամ զէուբն անուցանէն • որպիսի է և կէմի այն, զորոյ զձայրն լուսցանէն • և ծխեալ անուցանէ զէուբն ած՝ի լինել լուսկիկք հրացանաց • գոհ, փիլ Թիլ • գաղ • գոբս • աճէչէնկիլդը։

Բաւճաւսի • ման, ած • անց, ածք • (գոյ)։ անուցանի • տաճաւսի • գարման • գոհ, պէսլէյիշ • գոբս • Թէյմաբտաշէթ։

Բաւն • բնի, իւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ սկիզբն, յորմէ յառաջանայ և սկզբնաւորի իւն • բնաւէ • գոհ, զաձը • գոբս, էզնաւմ • Եա, բնական • իսկական • սեպհական • գլխաւոր և ըստ այմ է ածական • գոհ, ասըլ • խաս • պաշ • գոբս • վկյ • Եա • բնակարան • օճախ • գոհ, օճագ • մէքեան • գոբս, աշկյանէ • Եա, բանակ • գոհ, օբտաս։

Բաւն ծառոյ • ‖ այն մասն ծառոյ, որ ի վեր է քան զարմատն, և ի վերայ իւր ունի զնոմ ճիւղս • կոտղ • գոհ, ագաճըն գլխ՝ Թիւկիւս • գոբս, Թաստաք։

Բաւն նիւզակի • ‖ ձողն այսինքն կոթն նիզակի • գոհ, մըզրագ սըրըղը։

Բաւն սանդխոց • ‖ փայտք երկոցունց կողմանց սանդխոցն • գոհ, մէրտիվէնին էքի Թարաֆընտաքի աղաճէրը։

Բաւնակի • կան, ած • անց, ածք • (գոյ)։ բաւն և իսկական ակն, յորմէ սկզբնաւորի բոլոր ջուրն • գոհ, սուլըն ասըլ կէօզիս • գոբս, չէշմէ։

Բաւնեամ • եցի • եամ • եաց • } (Ներգործ)։ բոյնս

Բաւնիամ • եցայ • եամ • իլ • } դնել • նստիլ ի բոյնս • գոհ, նուվայ գօմագ • եուվատաս օճուրմագ • Եա, բնականալ յիմիք • զեւեղեալ բնակիլ • ի սեղջոջ ուրեք կալ ձնալ • գոհ, մէքեան Թուճմագ • եէրլէշմէք գալմագ։

Բաւնիկ • բաւնիկան, կաւք • կանց, կաւք • (գոյ)։ բոքր բոյն • գոհ, եուվաճըգ։

Բաւնիճ • բաւնիճոյ, կամ բնիճոյ, ալ • ոց, ովք • (գոյ)։ գնուացեալ և կարծր մասունք հողոյ • կոշտ • գոհ, եուվմաւլանմըշ վէ փէքլէնմիշ Թօփրաք փարչասը • գոբս, կիլչման • ուդ, միաեր • չէշմէ • քէյսաք։

Բաւնճալից • (ածական)։ լցեալ բաւնճովք • կոշտացեալ մասամբք հողոյ լցեալ • գոհ, եուվմաւ Թօփրաքլար իլէ ձօլմուշ։

Բաւնիկալ • ի, իւ • ից, ած • (գոյ)։ է ձուն այն • զոր դնէն մարդիկ ի բոյնս հաւուց, զի նստեալ անդ հաւուցն՝ ածիցեն զձու • գոհ, օլ եուվմաւրթայ քի • քիւմէսաէ գօնուլուը Թավաւգլար օնաա եուվմաւրթլամագ իչինէ։

Բաւնոց • ի, աւ • ից, ած • (գոյ)։ տեղի յորում գտանին բազում բոյնք • գոհ, եուվալուգ։

Բաւշտ • բշտոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ)։ միզարան կենդանւոյ • գոհ, գալափուշտ • Խակ յաշխարհաբառ լեզուով նշանակէ

պալատ • փած, գաղտաձիգ։

Բուռն • բռաց, ուլ • ոց, ովք • (գույ)։ այն ոմն որով բռնեալ լինին իմն • որպիսի է կիրն, գաձն, որով ձեփեին զրմանաս, զփայտս կերտս, և զայլ նմանիս • փած, քիրկէ • ալէզ • պրս • քէչ • ոչդ, քիլս։

Բուռն • բռան • բռամբ • բռունք, բռանց • բռամբք • (գույ)։ ախ ձեռաց, յորժամ այնու կերպիւ ձեռացւոյնի ժողովմամբ մատանց, որով կարիցէ յարմարապէս ըմբռնել, կամ ընդունել զինն ի մէջ իւր • փած, ալաձ։ Ես բռանց, որ է խփելեալ ձեռք մարդոյ • փած, եռմլուգ։ Ես, անի, բաւուկ • փած, զրաչլուգ։ Ես, բռնաւել • նէզլէ • փած, զօռ • սլգէլէթ։ Ես, բռնաւոր • բռնաբարող • բռնի յափշտակող • բռնութ միջօց • փած, զօռագայ • զրաչլուքեաւ։ Ես, իշխան • հրամանատար • տէր • փած, զապիտ • հեծքիւմեաւ։ Ես, զօրից կարօղ • ուժեղ • աստիկ • փած, զօռլու • քէս կին • եավուզ։

Բուռն հարկանել, կամ զբռամբ ածել • ‖ ի Բուռն արկանել, կամ ի բռամբ ունիլ • ըմբռնել • կալուսլ • ընդ ձեռամբ նուաճել • փած, թաւթամագ • էլէ կէթիրմէք • զապճ հեմէք • պրս • կիրիֆթարկիմէն։

Բուսաբեր • ի, աւ • ոց, զք • (ածք) • բուսաձին • դալարաբեր • փած, պլիթիմլի մէնպիթ։

Բուսագէտ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածք)։ զարգացեալ բուսոյք • փած, պլիթիմլէր իլէ ոօմանըլըմըշ։

Բուսազնին • (գույ)։ նա որ ձանաչէ զզօրութիւն բժշկական բուսոց • փած, նէպտա տաթխարըն գաւվէթինի պիլէն • օթմէն։

Բուսածին • ծնի, իւ • ոց, զք • (ածք)։ ծնօղ և արտադրօղ բուսոց • բուսաբեր • փած • պլիթիմլէն • մէնպիթ։

Բուսական • ի • աւ • ոց, զք • (գույ)։ վայելուչ բոյս • փած, նազլիք ֆիտան։

Բուսանիմ • ոյ • սիր • անիլ • (չէշտ)։ բողբոջիլ, կերկրէ ի վեր ընձիւղիլ • փած, պլիմէք • պրս • բուլյուհէն։

Բուսաբածական • ‖ տե՛ս Բուսաբեր։

Բուսաբացանիմ • սուցի • սո՛ • անել • (անդող)։ բողբոջեցուցանել • փած, պլիթիրմէք • պրս • բուլյանըլդըրմէն։

Բուսաւոր • բռաց, ուլ • ոց, ովք • (գույ)։ է բոյս լինչ, որ ի խորս լինչ ծովուս բուսանի իբրև զձուփ • և ոչ զպատուղ սպիտակ, և ինքն է կանաչագոյն և կակուղ • բայց իբրև հանեալ լինի ի ծովէն, քարանայ և կալ մրանայ • փած, մէրճան • պրս, վիւսսէթի։

Բուտ • բռաց, ուլ • ոց, ովք • (գույ)։ անուանդ կերակուր • ճարակ • փած, եէյէջէք։ Իսկ մերթ վարի ածականաւէս, և նշանակէ բառեալ, անեալ, պաթարտացեալ • փած, պէչըլի։

Բուրանոց • ի, աւ • ոց, զք • (գույ)։ անօթ, յորում եդեալ զհուր, արկանեն ի նմա զանուշահոտ ծխանելիս և ծխեն • բուրվառ • փած, պուհուրտան • պրս, պուխուրտան • ոչդ, միճէր։

Բուրաստան • ի, աւ • ոց, զք • (գույ)։ ծաղկոց • կամ պարտէզ ուր կան ծաղկունք և ծառք • փած, չիչէքլիք • պաչճէ • պրս, պուսթան։

Բուրաստանատեսակ • (ածք)։ նման բուրաստանի • հանգոյն ծաղկոցի • փած, պաչճէ պիչիմիճի։

Բուրգն • բրգան, գամբ • բրգունք, գանց, գամբք • (գույ)։ քարակերիր շինուած, որոյ տարրին կողքն հաստագոյն, և քաղելով ի վեր ելանէ և բարականայ • և վերին ծայրն ի միում կէտի վերջանայ ըստ ձեւոյ բոցոյ • փած, պուրճ • պրս, սաւամ։ Ես, աշտարակ • փած, գուլէ • պրս, պաթուս։

Բուրգն ժամացուցի • ‖ է գործին այն, յոր պատուիրէ շղթայիկն • փած, սահաթլէն օղ ալաթը տըր քի, զնէնէիլ օնա տօլանըլը։

Բուրդ • բրդոյ, ոլ • ոց, ովք • (գույ)։ գեղջին կամ գզաթ, է խուզեցեալ և մաք բեալ իցէ և ի ոչ • փած, եաւն • եաթաղլը • պրս, փիշմ • ոչդ, սօֆ։

Բուրեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ տարածել զհուռ • ապտակել զհուռ • փած, գօդու չըդարմագ • պրս, էնտուչանիչմէն։

Բուրումն • բուրման, մամբ • մանց, մամբք • (գույ)։ տարածումն հոտոյ • հանումն հոտոյ • փած, գօդու եույմագ • գօդու չըգարմադ • պրս, ուչմիչյուն։

Բուրուա • ի, աւ • ոց, զք • (գույ)։

Բուրվառ • ‹ անօթ լինչ յոր դնին հուր, և արկանի խունկ և ծխի • փած, պուհուրտան • պրս • լէքէն։

Բուրկին • կենի, իւ • իյ, իւք • (գույ)։ է ծխանելի նիւթ լինչ անուշահոտ, դեղ թախ թաւնից, և օգտակար յայլ բազում ախտս • որ յաւխս և յաւիրկին ասկաւ կշռի • զսա պարսկական անուամբ կոչեմք և ամպէր • փած, անպէր • պրս, ամպէր, և շահփէրի։

Բուք · բքայ · ած · ոց · ածք · (գոյ) : Ձիւն հաղմով և անձրևաք խլձալ · ձիւնախառն և անձրևախառն փոթորիկ · տես, Թու֊ֆան · պոյտ · աւիւն :

Բուրկինամաճառ · ի · աւ · ոյ · ք · (գոյ) : վաճառող բուրկինի · ոտդ · ապդար :

Բչեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) : Ի շնչելն հանել զձայն · տալել · տես, փըչեմագ :

Բչոզական · ի · աւ · ոյ · ք · (ածական) : Բչօզ֊ի շնչելն հանող զձայն · տես, փըչեցական :

Բչուիլ · բչման · ամբ · անց · ամբք · (գոյ) : Ձայն շչման կենդանեաց · տես, փըչեցուլը :

Բջջիջ · ‖ տես Բշիջ :

Բջջիջ մեղու · ‖ է մանեղէն նեւեցն, զոր ի խորշս խորշս կազմեն մեղուք ի փեթակս, յորս գործեն զմեղր · տես, խանդիր զէն֊պուր · դաբա · շանէ :

Բռաւգործ · ի · աւ · ոյ · ք · (գոյ) : գործօղ ղբուռ · տես, քիւրէ֊ձէի · ալէ֊ձէի · դաբա · քէ֊ձէկեր :

Բռաւծեփ · ի · իս · իկ · իւք · (ածական) : Ծեփեալ Թռուլ · տես, սրսկեալը · դաբա · քէ֊ձէնռատա :

Բռբռատ · ատի · ռա֊ · ալ · (չէշտ) : Խրոխ֊տալ · տես, հաքիմանալ սեղմէ֊լիք :

Բռեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) : Ծեփել · կրօվ կամ գաճիւս սպիտակացուցանել զշէնն ուսած ինչ · տես, սրսկամագ · պատա֊նոյ էթիւք :

Բռինչ · բռնչոյ · ած · ոց · ածք · (գոյ) : Է պտուղ բռնչի ծառոյ, որ ի հասանելս կիսի լինի դեղձաշաքիճ · իսկ յամանս ան֊պես սեւորակ · տես, չէ֊ֆէլէշնիճ :

Բռիւն · ոյ · ած · ոց · ածք · (գոյ) : Ջուտ բուռ ածեալ վրձնով ի վերոյ որմոյ առ ի սպիտակել · տես, պատանոյ :

Բռնաբար · (ներգործական) : բռնող֊ք · բռնադատաբար · տես, զօրաքի :

Բռնաբարբառ · ի · իս · իկ · իւք · (ածական) : բռնի հանող զձայն սաստկագոչ · մեծագձայն գոչօղ · տես, զօրաքի սէս չըզա֊բան · քէսկին չաղըբան :

Բռնադատեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) : բռնադատել · ներել · ընդ դէմ կամաց կրօ֊ղին առնել զինն · բռնաբ յափշտակել · տես, զօրանագ · սըզըշաբըմագ · զօ֊ռաքի գաւիմագ :

Բռնաբարութիւն · թիւ · թիք · թիւց · թիւք · (գոյ) : բռնազբօսանք · տախտակն · բռնու֊թիւն · տես, զօր · սըզկեմ · զուբսմ :

Բռնագոյն · գունի · իս · իկ · իւք · (ածական) :

առաւել բռնող · տաստիկ ուժիւղ · հզօր · յոյժ զօրեղ · տես, փէք զօռլու · փէք զուվէթլի · փէք քէսկին · տես, զօրաւէր :

Բռնադատ · ի · իս · իկ · իւք · կամ ած, օք · (ածական) : բռնադատող · բռնաբարօղ · տես, զօռլուան : Ես, բռնադատեալ · բռնազբօ֊սեալ · տես, զօռ չէքէն :

Բռնադատանք · ‖ տես Բռնադատութիւն :

Բռնադատեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) : բռնաբարել · բռնող առնել · տախտակել · բռնազբօսել · տես, զօռլամագ · սըզ֊լէթ վէրմէք :

Բռնադատութիւն · թիւ · թիք · թիւց · թիւք · (գոյ) : բռնազբօսութիւն · բռնաբարութիւն · բռնու֊թիւն · տես, զօռլուշ :

Բռնազբօսեմ · ‖ տես Բռնադատեմ :

Բռնազբօսութիւն · ‖ տես Բռնադատութիւն :

Բռնալիր · (ածական) : զբուռն լցօղ · լի ունօղ զսին · տես, տէրէ֊մէնտ տօլու :

Բռնակալ · ի · աւ · ոյ · օք · (գոյ) : բռնու֊թիւն ունօղ զիշխանութիւն · անիրաւութիւն իշխօղ · բռնութիւն տիրօղ · զուկօղ և չտիշշտակօղ իշխան · տես, զօռլու֊զաչխա · զօռաքի զաչխ էհմէի · զուլումքեաբ · դաբա · զօլքեաբ : Ես, զօրաւոր իշխան · զօրեղ թա֊գաւոր · տես, զօռլու փառիշահ :

Բռնակալեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) : բռնակալ լինել · բռնութիւն տիրանալ · բռնանալ ի վե֊հասարակաւէ · բռնի թագաւորել · տես, զօռաքի զաչխ էհմէք · զօռաքի հիւ֊քումտար օլմագ · զօռլուա փառիշահ օլմագ :

Բռնակալութիւն · թիւ · թիք · թիւց · թիւք · (գոյ) : բռնակալութիւն · բռնադատական իշ֊խանութիւն · անիրաւութիւն · տես, զօռլու֊զաչխալըղ · անիրաւութիւն հէնգէրմատ֊լըղ : Ես, զօրեղ թագաւորութիւն · տես, զօռլու փառիշահլըղ :

Բռնահար · ի · աւ · ոյ · օք · (ածական) : բռուն հարկանօղ · բռնաբարօղ · տես, զօռլուան :

Բռնահարեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) : բռուն հարկանելով տախտակ · բռնազբօ֊սել · բռնադատեմ · բռնաբարել · տես, զօռլամագ :

Բռնահարութիւն · թիւ · թիք · թիւց · թիւք · (գոյ) : բռնաբարութիւն · բռնազբօսանք · տես, զօռլուշ :

Բռնաձիգ · (ածական) : բռնի ձգեալ · բռնու֊թիւն քարշեալ · տես, զօռաքի չէքիլմիշ : Ես, բռնու֊թիւն ձգօղ · բռնու֊թիւն քարշօղ · բռնա֊դատօղ · տես, զօռաքի չէքէն :

Բռնամահ • (ածական)։ բռնաւոր մահացեալ • գոյական, զօրագլուխ հեղինակ։

Բռնամարտիկ • տիպ, ած • ական • ագ, ագի • (գոյական)։ բռնցքի մարտնիջող • բռամբ ձեռագործ ընդունակ ի մարտ մտանիջող• որպիսի են այժմ մրցողք, որք յատկապէս ի պէս պէս խաղս մեծամարտին բռնութիւք բաղկի, ի յաղթեսցեն և առցեն զյաղթանակն • գոյական, եւմարութք իւրէ ձեռնի էութեն փչելիման։ Դարձեալ՝ բռնամարտիկ ասին այնք խաղացողք, որք հանդէպ իրերաց կացեալք՝ և գիտացուս ձեռագ ի միջոցս մատանց միմեանց մաճեալք, բռուն առնեն իրեարց առ ի չեռս նահանջել զձեռս միմեանց • գոյական, փչինչէ թուական։ Իսկ մերթ վարի ածականապէս • և նշանակէ բռուն մարտնիջող • քաջ պատերազմող • գոյական, քէսկին ձեռնի։

Բռնամարտութիւն • թիւ, թիւք • թիւց, թիւք • (գոյական)։ բռնցքի մրցումն • զօրութիւք բաղկի մեծամարտութեան • գոյական, եւմարութք ածականշեալ։ Եա, մատնանշական կրկին • գոյական, փչինչէ ածականշեալ։ Եա • բռուն մարտ • գոյական, քէսկին ձեռնի։

Բռնանալ • ացայ • ացիր • անալ • (չէքսպ)։ բռնութիւն առնել• բռնութիւք յառնել ի վերայ ուրուք• բռնութիւք տիրապետել• հպարտութիւք ջանալ զոք ընդ իշխանութիւք իւրով նուաճել • յաղթահարել • անիրաւութիւք կողոպտել • գոյական, զօրագլուխ հինգերորդ • զօրագլուխ զանգի էթիկք • զօրագլուխ զանգի էթիկք

Բռնաչունչ • (ածական)։ բռուն շնչօղ• խստաշունչ • գոյական, քէսկինն էսէն։

Բռնապատակ • ի, աւ • ացի, օք • (գոյական)։ բռնցքի ապտակ • գոյական, եւմարութք։

Բռնապատակօք ձեռագործել • ‖ բռնցքակերպ ապտակմամբ հարկանել • գոյական, եւմարութք իւրէ թէփելէմիք։

Բռնաւոր • ի, աւ • ացի, օք • (գոյական)։ բռուն զօրութիւք առանց օրինաց իշխօղ ժողովրդեան կամ քաղաքի • բռնութիւք և անիրաւութիւք իշխօղ ազգի կամ թագաւորութեան ընդդէմ կամաց իշխեցելոց • գոյական, զօրագլուխ զանգի • պէս, զօրագլուխ։ Եա, քանիւք տիրօղ երկրի կամ թագաւորեալ բռուն լինի • գոյական, զօրագլուխ փառիշահ։ Իսկ մերթ իբրև ածական՝ նշանակէ տաստիկ• բռուն • ահեղ• հզօր• զօրաւոր • գոյական, զօրագլուխ • քէսկին։

Բռնաւորական • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ իբր

Բռնաւորեմ • } ‖ տես Բռնանամ։
Բռնաւորիմ • }

Բռնաւորութիւն • թիւ, թիւք • թիւց, թիւք • (գոյական)։ բռնակալութիւն• անիրաւ իշխողութիւն • գոյական, զօրագլուխ • Եա • զօրեղ թագաւորաւ • գոյական, զօրագլուխ փառիշահլուղ • Եա • զօրեղութիւն • տաստկութիւն • գոյական, քէսկինլիք։

Բռնաքաղ • ի • անց • անք • (գոյական)։ քաղ՝ որ ի բռան մարդոյ պարտականի • զոր մարտնչօղք ձգեն ի վերայ միմեանց• կամ մեծ քար՝ որ ձեռամբ ձգեալ լինի • գոյական, էլ Թաշլը • պրս, միւշլիանք։

Բռնի • (ածական)։ բռնութիւք • ուժով• բռնադատութիւն • յարիշտակութիւք • գոյական, հեզամ իւրէ • զուլումքիաթլըզ իւրէ։

Բռնցահար • (ածական)։ բռնցով հարկանօղ • բռնցով հարուածեալ• գոյական, եւմարութք իւրէ տեօչլեն • եւմարութք իւրէ տեօչլուքլեն։

Բռնցահարեմ • հարեցի • եա • եալ •

Բռնցի հարկանեմ • հարի • հար • անել • (ֆէրմէյծ)։ բռնցով հարկանել• բռնցաձեռ առնել• խփեալ ձեռօք հարկանել • գոյական, եւմարութք իւրէ վուռմաք։

Բռնութիւն • թիւ, թիւք • թիւց, թիւք • (գոյական)։ ուժեղութիւն• ուժգնութիւն • տաստկութիւն • բռնաւորութիւն • բռնաբարութիւն • գոյական, զօրագլուխ • զանգի էթիկ • զուլում • պրս, զիւլիւմ։

Բռչտոյ • (ածական)։ բռնութիւք շտապեալ • բռնի յարիշտակեալ• գոյական, զօրագլուխ անհնար• անհնարեալ ընդ բռնութիւք • շտապողական • խռովայուզական • տարտղնական • գոյական, տատա տիւշէն • առէլէլի։

Բռունց • բռնցոյ, ոյ • ոց, ոյք • (գոյական)։ խփեալ ձեռք մարդոյ • գոյական, եւմարութք պրս, միւշլի։

Բռնեմ • եցի • եալ • (ֆէրմէյծ)։ բռնածանել• մնուցանել զկենդանիս • պարարել• գոյական, պէսլէմք • թիմար էթմիք։

Բռնկեմ • ուի, ուս • ուց, ուք • (գոյական)։ վարձ զոր տան բռուղաց և պարապաղաց զինքեանք • գոյական, պէսլէմք հագը։

Բրաբևան • ի, աւ • ացի, օք • (գոյական)։ է բառ յատնական, և նշանակէ յաղթանակ• որ է պարգև կամ վարձ յաղթողաւ• զոր տային յաղթող գեղոյց լլնեցաս ասպարիզի • կամ ի մեծամարտութիւն, կամ ի պատերազմի, և կամ յայլ գործս քաջութ • և առեալն էր ծաղկի լինչ, կամ արմաւենի• կամ ոստ դաբնիդեայ, կամ պսակ • կամ

զգեստ մեծագին, կամ խիլաց, կամ այլ ինչ պարգև. ած, էօտիւլ չէլենկ։

Բրազոհ. (ած) զոհ բրոյ. բրածեծ. ած, սօփայ ալթընտա պէրպատ օլմուշչ։

Բրած. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ), բրուսին. փորուած. բրեալ տեղի. ած, գաղտնիքն եկր

Բրածեծ. (ած), գանեալ բրով. ծնծեալ մահակաւ. ած, սօփայ իլէ տեօկիւլմիշչ։

Բրածեծ առնել. ‖ բրով գանել. ած, սօփայ իլէ տեօյմէք։

Բրածոյ. ի, իս. ից, իւք. } (ած),
Բրածու. . . . . }
փորեալ. բրեալով չինեալ. ած, գաղտնիքը. գաղտնոյ իւրէ եաիրըմըշչ։

Բրաշակ. ի, աւ. ից, օք. (գոյ). բարձր սար. դաբաւանդ. ած, տաղ թէփիսի։

Բրաւար. ի, աւ. ից, օք. (գոյ). ասնօղ զբեր. կրօղ զբեր. որով նշանակի տալ սաւորն գտաւորին, որ բրով շրջեալ կալնու զայնցաւորն. ած, էլի տէչինէկ լի. սօփայը. եասագնէր։

Բրգաձև. ի, իս. ից, օք. (ած), ասնօղ զձև բրգան. ըստ նմանութեան բոցոյ սրածայ եղերեալ. ած, պիրօի։

Բրդազգեաց. գիցի. ՝ իս. ից, իւք.
Բրդազգեաւս. ոյ. ՝ (ած), զգեցօղ զբրդ գեայ զգեստ. ած, եասնատն ուռուցիկ կիլէն. գոյս, փէշմիհնէփուշչ. եա, ասնօղ զբրդոտ մորթս. ծածկեալ բրդով. որպիսի են ոչխարք. ած, եասն իւրէ էօրթիւլիւս։

Բրդգնեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ), գինչ առնել. պատառոտել. ած, փառալամագ. եա, կերգելբել. դատափետ առնել. տառապեցուցանել. չարչարել և նեղել զաղքատս. ած, զուլմ էթմէք. ֆնազարէի օզմագ։

Բրդգնէլն. վինի, աւ. աց. օք. (ած), ոյն ոմ՝ որ կաղմեալ է՝ ի բրդոյ. ած, եասնատն. գոյս, փէշմիխն։

Բրդեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ), պատառ պատառ հասանել զերբ ինչ. ջարդել. ած, լօգմա լօգմա էթմէք. մօդամագ։

Բրդիլ՝ի բարկանէ. ‖ գրդռիլ՝ի բարկութեն. շարժիլ՝ի բարկութե. ած, չօդ կիւէձկնմէք. գաձէպէ կէլմէք. գոյս, ոյն էմոչէր ամէնէն

Բրդոն. ի, իս. ից, իւք. (գոյ), պատառ. բրդոյէ. ած, լօգմայ։

Բրեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ), փորել. բանել, ոյն գերկիրս գործս, ԼՁ. ած, գազմագ։

Բրել զաչս. ‖ փորել զաչս. ած, կէօզ գիւ օյմագ։

Բրեա. բրեաի, աւ. աց, օք. (գոյ), է տեսակ ինչ պիծակի. որ է ձէվի ինչ խոյ. Թօղաւոր նման մեղուաի. գոյս, եչէկ աղբըր. գոյս, խառկէզ։

Բրենձ. բրնձոյ. ով. ոց. ովք. (գոյ), է սպիտակ հատ ինչ նման ցորենոյ. զոր հասարակաբար եփեն և ուտեն յամ տեղիս. ած, փիրինճ. գոյս, կիւբրինճ. արդ, երիւզ. խակ ըստ սրսում բառ լսոմնականն՝ նշանակի գլխաւոր իշխան. ած, պէյ. փիրինճպէյ. գոյս, խան։

Բրենձօղն. ղոյ. եաւ. եաց. եօք. (գոյ), է հնգպտի ինչ ըմպելի, զոր առնեն ի բրնձոյ. ած, պօզայ. գոյս, պուզէ։

Բրիչ. բրչի, աւ. աց. օք. (գոյ), գործի բրելոյ գերկիրը. փայտատ. ած, գազմագ. գոյս, թիւրբիւճի։

Բրիտաց. ‖ տես Բրէտ։

Բրտաս. բրտի, իս. ից, իւք. (գոյ), կաւեղէն անօթ չինօղ. խեցեգործ. կաւագործ. ած, չէօլճէկճի. գոյս, քիւլալ։

Բրտանամ. ացայ. ցկիր. նալ. (չեշտ), բերս լինել. կռտալանալ. կռշտանալ. գռնհկանալ. անկիրթ լինել. ած, եօզլան օլմագ. խօթեաալանմագ։ եա, պինդանալ. կարծրանալ. խստանալ. ած, փէքլէնմէք. Թաշ քէսիլմէք։

Բրտացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. ել. (անյող), բերս առնել. կռշտացուցանել. խստացուցանել. ած, եօզլան էթմէք. փէքլէթմէք։

Բրտեայ. (ած), կազմեալ՝ի բրտէ. որպիսի են կաւահերս անօթք. ած, չէօլճէկճի իշլի. գոյս, քիւլալի։

Բրտերթաս. (ած), խառնեթաս. կարծրերթաս. ած, կիւճ կէնշէղ. նադրս։

Բրտուեմ՝ի. թէ, թի՛. թէց, թիք. (գոյ), բերս գոլն. ապրատել. տմարդանալ. կռշտանալ՝ի. կռտրատեմ՝ի. ած, եօզլանլըգ. Դարձեալ՝ նշանակէ արաւեստ կամ գործ բրտի. ած, չէօլճիկճիլիք։

Բքաբեր. ի, իս. ից, իւք. (ած), զբաւք բերօղ. ձիւնաբեր. ած, Թուխֆանլը։

Բքալից. (ած), լցեալ բքով. լցեալ մրրկախառն ձեւոմբ. ած, Թուխֆանլը։

Բքախեղդ. ի, իս. ից, իւք. (ած), խեղդեալ՝ի բքոյ. հեղձամահ եղեալ՝ի ձիւնախառն հոգմոյ. ած, Թուխֆանատն պօղուլմուշչ։

Բքախեղդ առնել. ‖ բքով հեղձուցանել. ած, Թուխֆանլըա պօղմագ։

Բքայեալ · } (ած) · յուզիլ և յարուցիլ
Բքայօրդոր · } բքեայ · պատճառօղ զհինա-
Բքաբար · } խառն մրրկիս · հանօղ զփո-
թորիկ ձեան ձմերայնոյ · գաղ, Թուփեան
չոգարան · Թուփանիլը։

Բքարգել · ի · իւ · իցդ · իւք · (ած) · արգելեալ ճեացօղ ի սաստկութենէ բքեայ · գաղ, Թուփանասան մեղ օգան։

Բքացեալ · ելոյ · ով · ոց · ովք · (ած) · մրրկեալ բքով · հոգմկոտձեալ · գաղ, Թուփան իլէ պէրպատ օգան։

Բօթ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · գոյժ · ցաւալի լուր · լար հաճաւ · գաղ, քեօ-
թիւ խոպէր։

Բօթաբեր · ի · իւ · իցդ · իւք · (ած) · գուժկան · ցաւալի լուր բերօղ · գաղ, քեօթիւ խոպէրձի։

Բօթալից · (ած) · լի բօթիւ · գուժալի · գաղ, քեօթիւ խոպէր իլէ ասլու։

Բօրէաս · ու · ուս · ուց · ուք · (գոյ) · է ա-
նուն հոգմոյն, որ ասղտակի ընչէ ի գծէ
հիւսիսոյին բևեռին · ‖ տես Թրասկիաս։

Պ.

Պ — ԳԱԳ

Պ · է տառ բաղաձայն որ բաղադրեալ ընդ ձայնաւորս տառս հնչէ զձայն · ունի լծորդութիւն ընդ տառ իցս, ք, կ · մ՞ այսորիկ բառս անգամ փոխադրի ընդ նմ, մանաւանդ ընդ իչն տառին · ուստի ասի խառնգ և խառնկ · ժանգ և ժանկ · ցանգ և ցանկ · գայթագղութիւն և գայթակղութիւն, ևլլ։ Նոյնպէս փոխադրի երբեմն և ընդ տառ սխ · զի ասելք չոգայ և չոքայ · փափագ և փափաք · ագաղաղ և աքաղաղ · ևլլ։ Իսկ ձև և ձայն այսմ տառի խրատեմ գրել զնմանսոս բանիւ, և միշտ առաջին աշց ունել լսոյ գանձել ի մտի · ոգ ասէ շնորհալին։

Գիւմն գանձէ՝ քեզ բիւր բարիս,
գրելոյդ զնմանսոս՝ ի տախտակին ·
զնա արկ ի քո՝ պատանոցին,
որ պատուական՝ է քան զոսկին ·

Գաբ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · կեռ փայտ ինչ · զորոյ ծայրէն կապեալ զչուան կախեն ուրեք · որպէս զի ընդ այն կեռն կախիցի իր ինչ · գաղ, տուանան չնկել։

Գագաթն · Թան · ատ · ունք · ան · ամբք · (գոյ) · վերին ծայր գլխոյ կենդանեւոյ · գաղ, Թէփէ · գոյս, քեաչէք · Կս, սկաւա-
կակ գլխոյ, որ է սկահաձև ասլր գլխոյ · որ պատուհակէ ի ներքուստ զուղեղն, և արտաքուստ ծածկի հերովք · գաղ, գաքեայ։ Իսկ մերձ նշանակի տուաւ կատարն լե-
րանց և բլուրց · որ է նոցա իբրև ատաքս գլխոյ · գաղ, տաղ Թէփէսի · գոյս · հէպաք · ոյդ · ֆէբգ ·

Գադիշ · գշի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · գեղ խրձոյ ցորենոյ կամ օգան · զի հնձօղք ցորենոյ կապելով գխուրձս ցորենոյ, և ի մի վայր կուտելով զայնս, լինի մեծագոյն դէզ · և այն կոչի գադիշ · գաղ, հասոլ եղբայրք

Գադ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · կանգուն՝ որով չափին կուաք · գաղ, արշըն · գոյս, հէզ · ոյդ · զիրա ·

Գազան · կամ գազազ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · մսեղիր կայծխաւոն · ասէն, կրա-
կած · գաղ, աֆեհշէի քիւլ · գոյս · խէզիվիր ·

Գազանանամ · ‖ տես Գազազանամ ·

Գազանացուցանեմ· ցուցի · ցո՛ · ուլ · (անցոյց) · փախուրկել ի գազան · այսինքն ի մսեղիր կայծխաւոն · առչուրել · հրկիզել · բոցա-
կիզել · գաղ, աֆեհշէի քիւլ չէվիրմէք · եաղմուք · եանուլլումք ·

Գազազ · ‖ տես Գազան ·

Գազազանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէշոյ) · գազան լինիլ · խոխոտկիլ ի մսեղիր կայծ-
խաւոն · գաղ, աֆեհշէի քիւլ օլմագ · Կս, հրկիզիլ · բոցակիզիլ · ատչուրել · գաղ, փէք գլղմագ · եանումագ · խաչանումագ ·

Գազազանացալ լեզուաւ · ‖ ատչուրել կամ առչուրել լեզուաւ · գաղ, ախլի եանումագ · ախլի խաշ-

լանմագ։ Եա, կարկիղ կամ պասպանձիլ լեզուի։ ֆձ, տելի պաղլանմագ։ սուա օլմագ

Գազան։ ի, աւ։ աց, զք։ (գոյ)։ պատառոտող և գիշատող կենդանի։ ֆձ, ձանաւար։ պոլա, տէտ։

Գազանաբար։ (ձևիբայ)։ հանգոյն գազանի։ ֆձ, ձանաւար կիսլի։

Գազանաբարց։ ի, իւ։ ից, իւք։
Գազանաբարու։ուի, իւ։ուաց, զք։
Գազանաբարք։ ուց, ուք։ (ածական)։ գազանական բարս ունող։ կատաղի։ ամէհի։ ֆձ, ձանաւար թասլիէթլի։ էբրաթլըմ։ եավուզ։

Գազանաբնակ։ ի, իւ։ աց, զք։ (ածական)։ ի գազանէ բնակեալ։ գիշատեալ ի գազանէ։ գազանակուռ եղեալ։ ֆձ, ձանաւարսան փառալանմըշ։

Գազանաբնակ։ ի, աւ։ աց, զք։ (ածական)։ տեղին ուր բնակի գազան։ գազանուտ։ ֆձ, ձանաւար եաթաղը։

Գազանագէզ։ (ածական)։ ի գազանէ գիշատեալ։ գազանակուռ եղեալ։ ֆձ, ձանաւարսան փառալանմըշ։

Գազանագունդ։ (գոյ)։ գունդ գազանաց։ խումբ գազանաց։ ֆձ, ձանաւար սիւրիւսիւ։ Իսկ մերթ իբրև ածական նշանակէ զայն՝ որոյ գունդն է գազանային։ ֆձ, եավուզ պէօլիւկ։

Գազանական։ ի, աւ։ աց, զք։ (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի գազանաց։ գազանային։ ֆձ, ձանաւարսայ միւթալիք։ զալըմ։

Գազանակեաց։ կեցի, աւ։ աց, զք։ (ածական)։ հանգոյն գազանի կեցօղ։ որ զգազան կենն ցաղավարօղ։ ֆձ, ձանաւար վարըշլը։

Գազանակեր։ ի, աւ։ աց, զք։ (ածական)։ ուտօղ զմիս գազանի։ ֆձ, ձանաւար էթինի եէյէն։ Եա, կերեալ ի գազանէ։ ֆձ, ձանաւարսա նաֆագայ օլմուշ։

Գազանակերպ։ (ածական)։ ունօղ զկերպ գազանի։ ֆձ, ձանաւար կիսլի։

Գազանակուռ։ ‖ տես Գազանակեր։

Գազանամարտ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (ածական)։ մարտնչօղ ընդ գազանի։ ֆձ, ձանաւար իւրէ ձէնկ էեէն։ Իսկ մերթ իբրև գոյական վարեալ՝ նշանակէ սովաւ տեղին ուր լինի մարտ գազանաց ընդ գազանս կամ ընդ մարդս։ ֆձ, ձանաւարըլարըն ձէնկ էեէ ձէկիլ մկյսան։

ի գազանամարտի լինել։ ‖ մարտնչիլ ընդ գազան։ ֆձ, ձանաւար իւրէ ձէնկ էեմէք։

Գազանամարտիկ։ տիկ, աւ։ աց, զք։ (ածական)։ մարտնչօղ ընդ գազանս։ ֆձ, ձանաւար իւրէ ձէնկ էեէն։

Գազանանմարտութեան։ թեամբ։ (գոյ)։ մարտ գազանական։ մարքառումն ընդ գազանս։ ֆձ, ձանաւար ձէնկիլի։ ձանաւար տեօյիւշիւնէ

Գազանանման։ մանի, իւ։ աց, զք։ (ածական)։ ունօղ զգազանական բարս։ գազանասիրտ։ կատաղի։ ֆձ, ձանաւար թասլիէթլի։ եավուզ։

Գազանային։ ‖ տես Գազանական։

Գազանանամ։ ացայ։ ցէր։ ալ։ (չէշտ)։ հանգոյն գազանի վերասօղ լինել։ կատաղիլ։ անգութ լինել։ ֆձ, ձանաւար օլմագ։ գուտուռումագ։ զալըմ օլմագ։

Գազանանունդ։ (ածական)։ անուանիօղ գազանաց։ ֆձ, ձանաւար սէօյլէյիճի։

Գազանացուցանեմ։ ցուցի։ ցո։ նել։ (անցոյց)։ հանգոյն գազանի առնել։ կատաղեցուցանել։ ֆձ, ձանաւար էթմէք։ գուտուռթմագ։

Գազանեմ։ ‖ տես Գազանանամ։

Գազանէզին։ ‖ տես Գազանական։

Գազանընկէց։ (ածական)։ առաջի գազանաց ընկեցեալ։ ֆձ, ձանաւար էօնիւնէ պըրագըլմըշ։

Գազանուտեի։ թե։ (գոյ)։ վարիլն ըստ բարուց գազանաց։ կատաղութիւն։ ֆձ, ձանաւարլըղ։ ձանաւար կիսլի վարըշ։

Գազանուտ։ ուտի, իւ։ ից, իւք։ (գոյ)։ տեղի՝ ուր բնակին բազմութիք գազանաց։ ֆձ, ձանաւար եաթաղլը։

Գազապէ, կամ գազապէն։ ‖ տես Գազպէ։

Գազար։ ի, աւ։ աց, զք։ (գոյ)։ է բառ պարսից, զոր մեք կոչեմք սաէպղին։ և է արմատ ինչ բուսոյ նման վարնդոյ։ որոց ոմանք ունին զդոյն կարմիր և ոմանք գեղին։ ֆձ, հավուճ։ պոլա, կէզէր։

Գազերբուակ։ ի, աւ։ աց, զք։ (գոյ)։ է տեսակ ինչ խնկոյ կամ ծխանելեաց։ ֆձ, սիրբ ձինս պուհուր սըլը։

Գազիխէժ։ խիժի, աւ։ աց, զք։ (գոյ)։ է ձիւթ ինչ սևագոյն իբրև հալեցեալ կուպր, հանեալ ի մացառէ, զոր բազմիցս նաւավարք ի գործ ածեն։ ֆձ, գաթրան։ պոլա, կաս, գաղրան։

Գազուկ։ ի, իւ։ իկ, իւք։ (գոյ)։ անուշահամ և թանձրամած ուտելի ինչ նման հրուշակի։ գոյացեալ ի ցօղոյ երկնից, որ իջանէ ի պարզ երանակս ի վե՛ր աերևաց

Գահէ ի գահ կործանիլ • || գահավիժելով գահավիժիլ • գմ՝ ուշադրութեան ուշադրութիւնս տիւրիլք։

Գահագլխութիւն • թե • (գոյ) • գահերիցութիւն • առաջին աստիճան աւագութեան • գմ՝ հանգրիստ աստիճանի։

Գահագլուխ • գլխոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • առաջին աթոռ • վերագոյն գահ և տեղի • գմ՝ սեմիր պաշտօն։

Գահակ • ի • աւ • ակ • ագ • (գոյ) • փոքր գահ • գահիկ • գմ՝ քահանայի թախտ • Ես, օղ • աղիս • լամբ • գմ՝ հալածական։

Գահակալ • ի • աւ • ակ • ագ • (գոյ) • նստող յաջորդութեամբ յաթոռ իշխանութեան • գմ՝ թախտ մտնել • Ես, փոխանորդութիւն նստող յաթոռ ուրուք • գմ՝ վիճակի մտնել։

Գահակալեմ • եցի • եա • ել • (չէ՛ղծ) • յաջորդութիւն նստիլ ի յաթոռ • գմ՝ թախտ կէնալ։

Գահակարգեալ • գեալ • ով • ոց • ովք • (ածական) • կարգեալ և նստեալ ի գահս • գմ՝ թախտ օծութեամբ։

Գահակից • || տե՛ս Աթոռակից։

Գահակցեմ • եցայ • եա՛ց • իմ • (չէ՛ղծ) • ի միասին յաթոռ նստիլ ընդ ումեք • աթոռակից • գմ՝ թախտատաշ օրհնել։

Գահամեծար • } տե՛ս Գահերէց։
Գահանշան • }

Գահասէր • սիրի • աւ • ասց • ագ • (ածական) • սիրող բազմելոյ ի գահ • սիրող գահերէց լինելոյ • գմ՝ սեմիր պաշտօնէ սէվիճն • մանաւանդ սէվիճի։

Գահասիրութիւն • թե • (գոյ) • սէր բազմելոյ ի գահ • գմ՝ մանաւանդ սէվիճիլիք։

Գահավիժ • վիժի • աւ • ասց • ագ • (ածական) • ի բարձր տեղւոջէ ի վայր հոսեալ • գմ՝ ուշադրութեան տիւշէին։

Գահավիժ առնել • || ի բարձանց ի վայր հոսել • գմ՝ ուշադրութեան աշտաղ պէր բագմագ։

Գահավիժ լինիլ • || ի բարձանց ի վայր անկանիլ • գմ՝ ուշադրութեան աշտաղ տիւշիլք

Գահավիժեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէ՛ղծ) • գահավիժ առնել • ի բարձանց հոսել • ի ժայռէ ի վայր լընկենուլ • գմ՝ ուշադրութեան աշտաղ աճմագ • հառատան աշտաղ պէրբագմագ։

Գահավիժութիւն • թե • (գոյ) • ի բարձր տեղւոց ի վայր հոսուիւն • գմ՝ ուշադրութեան աշտաղ աճուշիւշ։

ծառոյ կամ բուսոց • զոր ժողովեալ մարդիկ ուտեն, և տանին յայլ երկիր ուր ոչ գոյանի • ի գործ ածի ևս ի դեղորայս • մանաւանդ • գմ՝ գաւուրէն հելլասը • պոյս • կէժէնկիւպկին • արդ • մեն։

Գալար • || տե՛ս Գալարուն։

Գալարագի • ղոյ • եաւ • եաց • եօք • (ածական) • աղեկտուր • աղեխարշ • գմ՝ եաւ բնկ տապանմագ։

Գալարափող • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • գալարածոյ փող • գմ՝ թրամփեթա։

Գալարեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէ՛ղծ) •

Գալարեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցող) • հոլովելով ժողովել • փաթաթել • որպես առնէմք զկոնդակն • գմ՝ եաւլարլըլըպ սարմագ • պիւքիլէք • Ես, մանեկականէ բոլորել • գմ՝ գանկալ գանկալ էթիլք • Ես, կարկամեցուցանել • խորշոմեցուցանել • գռեզեցուցանել • գմ՝ պիւզիլէք • պոյս • խէմանկյատէն։

Գալարիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • (չէ՛ղծ) • հոլովիմանէ ժողովիլ • բոլորակաբար փաթաթիլ • գմ՝ սարըլմագ • Ես • թէքիլ, կամ բոլորիլ իբրև զմանեակ • գմ՝ գանկալ գանկալ օլմագ • Ես • կռնչիլ • խորշոմիլ • գմ՝ պիւզիւլմէք • պոյս • վահէմամէտէն։

Գալարուն • բունի • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • փաթաթումն • գմ՝ սարըլըշ • Ես • մանեկաձև բոլորումն • գմ՝ գանկալ • պոյս • խէմ • Ես • կռնչումն • գմ՝ պիւզիւլիւշ • պոյս • տէրկէմ։

Գալարուն • (ածական) • ունօղ զգալարումն • գմ՝ պիւզիւլլիւ •

Գալարանոց • || տե՛ս Քաղաքան։

Գալուստ • լստեան • եամբ • եանց • եամբք • (գոյ) • գալն • եկաւորութի՛ • գմ՝ կէլիշ։

Գահ • ի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) • փառաւոր տեղի նստեալոյ մեծամեծաց • բազմարան՝ կազմեալ ոտիւք և կենդանագոյ • աթոռ • գմ՝ թախտ • սէնէ • պոյս • էվլէնտ • արդ • սերբիյէ • Ես • բարձրաբերձ տեղի • սար • քարաժայռ բլուր • գմ՝ իւքսէք տէփէ • ուշադրութ • եաւ։

Գահ ալքաւնի • || աթոռ յորում նստի արքայն • գմ՝ թախտի փառիշահի • պոյս • սկյորլինկեակ։

Ի Գահէ անկանիլ • || գահավիժ լինիլ • գմ՝ ուշադրութեան տիւշիլք։

Ի Գահէ արկանել • || գահավիժ առնել • գմ՝ ուշադրութեան պէրբագմագ։

Գահաւանդ · ի, իւ · ից, իւք · կամ ած, ից ·
Գահաւանդակ · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · բարձրաւանդակ · զառ ի վեր տե՛ղւոյ · տար · բարձունք · դաշտաւանդ · գաւ, իւքն եւ · տաղ · պայքը ·
Գահաւոր · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · աճեցուածական · բարձրոյ ի գետնէն · գաւ, թեհեռա օձուբան։ Եւ։ սպասաւոր տապանից արքունի · յորինօղ և պատրաստօղ զտեղիս բազմելոյ արքային ի սենեան · գաւ, սարայքը · տարոյ խըզմիքեաղը · հենուբանի հիւանդեան խըզմիքեաղի ·
Գահաւորակ · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · գահ շինեալ իբրև զկոյտ աճեցեալ հանդերձ յինաթանօքք, սեամբ, և խարխաքք · գաւ, թեհեռա · թեհեռիրեվան · դրա, խնվազ · Եւ դարձեալ՝ նշանակի սովաւ վանդակաձև շինեցեալ անօթին պղնձեայ կամ երկաթեայ, որ ունելով զտուս գին ի վեր կոյտականց, ուր խորովին միս կամ ձուկն · կատարած · գաւ, ըսկաւայ ·
Գահեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · ուժգնին հարկանել · յերկիր զարկուցանել · գաւ, գաւվէթել վաւաշագ · եէրկ չառվնագ · տես և ՔԱՀԵՄ ·
Գահեղ · ‖ տես Գահերկեղ ·
Գահեղութիւն · ‖ տես Գահերկիւղութիւն ·
Գահերկեղ · երկիւղ · ցասիւ · ցասիւք · ցանց · ցասիւքք · (ածք) · նախանձաւոր բարձրագահ · գաւ, սէրիր պաշտաւոն օձուբան։ Եւ, նախանձաւոր · աւազ · գլխաւոր · գաւ, աղա · պաշ · հեռքեւմնաւոր ·
Գահերկիւղութիւն · ից · (գոյ) · նախագահութիւն · նախապատուհան · գլխաւորութիւն · երեւելի աւագութիւն · նախանձաւոր խրխանութիւն · գաւ, աղավէթելիք · հեռքեւմնաւորլըգ ·
Գահոյակից · ‖ տես Գահակից ·
Գահոյք · ոյից · իւք · (գոյ) · գահ · փառաւոր աճուռ · գաւ, թեհեռա · պաբա, թեհեռկեաղ · Եւ, մահվիճք · յորս լինին ննջել մեծամեծաց · գաւ, չեօհրեվելի վէ եէբուէն իւքեանք օլան եաճաղ ·
Գահուառակ · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · վանդակ · որք շուրջ զասուիճանօքն են · կամ յերկուս կողմանս սանդղոյց · գաւ, ներ՛ սիվէն պաբմագլըղը ·
Գահոտաս · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · քարագործ · գաւ, թեաշէր ·
Գահափայտ · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · օրինակ · դ՛ծագրութի՛ · յարացոյց · նախատիպ, որոյ

նմանութի՛ օրինակի կամ ձեւանայ, կամ ձեւի և շինի իր ինչ · գաւ, էօրնեկ · ռեսիմ · գալըպ · Եւ, պատկեր իրաց տպաւորեալ ի միտս · գաւ, ֆիքիրեակ օլան շէյլերին շէքլի ·
Գահափարեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · օրինակել · ձեւացուցանել · նմանեցուցանել · գաւ, ռեսիմի ալմագ ·
Գահեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · ծածկել · թաքուցանել · գաւ, սաքլամագ · կիզգինմի՛ք · պըս, սաքիշմէն ·
Գաղթ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · բնակիչ որ փոխէ զբնակութիւն իւր յօտար երկիր առ ակի՛ կամ առ հանգստուն · վաւարանդի · գաւ, եաւրտաչնաւ թէրկ եաիսի՝ ախէր վիլայէթէ գաչըալ սաքին օլան։ Եւ, փոխադրութիւն ի հայրենեաց յերկիր օտար · փոխանակ ի բառն երկրէն · գաղթուհի · գաւ, էնտի վիլայէթինտէն ախէր մէրէ՛ քէթէ գաչկընլըգ։ Եւ, յօտար երկիր փոխուցեալ ինդ և կարասիք · գաւ, ախէր վիլայէթէ գաչկընն մալ վէ էշկյա ·
Գաղթական · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · փախստական · վտարանդի, որ առ ակի փոխադրի յայլ երկիր · որ Թողեալ զհայրենեաց նիա՛ երթեալ ամրանայ այնուր · գաւ, վէթանընտան գաչկըն։ Եւ, տեղի ապաստանի վտարանդեաց · գաւ, սիփէր օլաճագ եէր ·
Գաղթայր · (գոյ) · գաղթական այր · փախստական ի հայրենեաց · վտարանդի · գաւ, մէրկէ՛քէթինտէն գաչկընն ·
Գաղթեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · առ երկիւղի յօտարութի՛ փոխել · ելանել ի հայրենեաց յօտար երկիր անկանիլ · գաւ, կէնտի վիլայէթինտան ախէր եէրէ գաչմագ ·
Գաղձ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · է խոտ լինի՛ ջրասակաւ, որ պատատի զանկոք և ապա կանէ · գաւ, եէր սարմաշըղը ·
Գաղութ · ‖ տես Գաղթ ·
Գաղջ · ի, իւ · ից, իւք · (ածք) · ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ · գաւ, ըլըճագ · պըս, նիմիկըմ ·
Գաղջանամ · ացայ · ացիր · անալ · (ներգործ) · ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ լինիլ · թեպուհանալ ի ջերմութէ և նուազիլ ի ցրտուէ · գաւ, ըլըճագլանմագ ·
Գաղջութիւն · թե · (գոյ) · թեպուհի ջերմուէ, և նուազուի ցրտուէ · գաւ, ըլըճագլըգ ·
Գաղտ · (ածք) · ծածուկ, թաքուն · գաւ, կիզլի · պըս, նիհան ·

Գաղտաբար · (հոլ. պրոփոզ) · ծածկաբար · պած, կիզլիմէ։

Գաղտագնաց · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ի ծածուկ գնացօղ · գաղտնի եւ անձօղ ի տեղւօղ իմէքէ եւ գնացօղ · պած, կիզլի կիտէն։

Գաղտագնացեալ · ցեալ, ով · ոց · ովք · (ած) · իբրեւ զգող գաղտ գնացեալ · պած, կըլըսըզ կիտի կիտէն։

Գաղտագողի · (ած) · գաղտնի · ծածուկ · պած, կիզլի · Բայց երբեմն իբրեւ զմակբայ վարի, եւ նշանակէ ծածկաբար · պած, կիզլիմէ

Գաղտագողութիւն · } նից · նիւք · (գոյ) ·
Գաղտագողութիւն · } գաղտնի գողութիւն · հնար բիւք գողութիւն · պած, կիզլի ֆէնտ իլէ կըլըսըզլըդ։

Գաղտագուշան · դրան · ամբ · անց · ամբք · (գոյ) · գաղտնի դուռն · պած, կիզլի գափու

Գաղտակէր · ի, իւ · ից · ցք · (ած) · գաղտնի ուտօղ · պած · կիզլի եէչէն ·

Գաղտակծուծիւն · կամ գաղտակծուծութիւն · (գոյ) · գաղտնի հնարք · ծածուկ նենգութիւն · գաղտնի գաւաճանութիւն · պած · կիզլի ֆէնտ · կիզլի հիլէ-քաբլըգ · Եւս, մանրաթիւն, որով ոք զնմ ինչ հնարի առնել գաղտ · զորօրինակ՝ գաղտ խօսիլ · գաղտ ուտել · գաղտ կենակիցլ · եւ այլք նմանք · պած, հէր չէյլին կիզլի եմէյէկ խուչ ·

Գաղտակուբ · կրի · աւ · ից · ցք · } (գոյ) ·
Գաղտակրկնայ · ի · իւ · ից · իւք · } խեղեամարթ · որ է կենդանին ջրային խեղեցեալ պատճառելնելով · որ ոչխարդական անուամբ ասացեալ անուանի · պած, ըսարըլմաեայ · միաեայ · տարաւ · Եւս, գաղտակրկնայ եւ գաղտկրկուբ կոչի աստուին · ուստի եւ լանել մարգարիտ · պած · սէհէֆ · քրի անուէն ինձնա չգար ·

Գաղտաձիգ · ձգի · աւ · ից · ցք · (ած) · գաղտագար ձգօղ թէ նետ թէ քար եւ թէ այլ ինչ · պած, կիզլի ատան · Եւս, գաղտնի ձգելեալ · պած · կիզլի ատըլըլըշը ·

Գաղտամարտ · ի · իւ · ից · իւք · (ած) · գաղտնի մարտնչօղ · ծածուկ պատերազմօղ · պած · կիզլի ձէնկ էտէն ·

Գաղտամեաս · (հոլ.) · ծածուկ · գաղտնի · հնարիւք · խաբէութեամբ · նենգութեամբ · գաւաճանութեամբ · պած · կիզլիմէ · ուտալ իլէ · ֆէնտ իլէ · հիլէ իլէ ·

Գաղտամիտ · (ած) · նա՝ որոյ միտք եւ խորհուրդք են գաղտնի · պած, սըռ աչմայան · Եւս, նենգամիտ, հնարագործ · պած, ֆէնտպազ

Գաղտառատ · ի, իւ · ից, իւք · կամ զք · (ած) · գաղտ առօղ եւ ընդունօղ զինն · պած, կիզլի ալան ·

Գաղտս ընդ գաղտի · (հոլ.) · գաղտագաղտի · ծածուկ · պած, կիզլիմէ ·

Գաղտիկուտ · կամ գաղտնակոր · ի, աւ · աց · զք · (գոյ) · է խոտ ինչ յատկեալ ջրախոտից · պած, սինիր օթու · պըրս, վէրմէնկ ·

Գաղտիկուբ · ‖ տես Գաղտակուբ ·

Գաղտնագործ · ի, աւ · աց, զք · (ած) · գաղտնի շրջօղ · ծածուկ գործօղ · պած, կիզլի եափան · կիզլի իշլէյէն ·

Գաղտնածածուկ · (ած) · գաղտնի եւ ծածուկ · անյայտ · պած, պէկլէմիշ · պրս, թէհլիքիլէյմ ·

Գաղտնակոր · ‖ տես Գաղտիկուտ ·

Գաղտնակուբ · (ած) · գաղտ ուտօղ · գաղտ կերեալ · պած, կիզլի եէյէն · կիզլի եէնմիշ

Գաղտնածին · ‖ տես Գաղտաձիգ ·

Գաղտնամարտ · ‖ տես Գաղտամարտ ·

Գաղտնաշշունչ · (ած) · գաղտնի շշնջօղ · քրթմնջօղ · պած, կիզլի ֆըսըլդեմը էյէն ·

Գաղտնի · նւոյ · նեաւ · նեաց · նեօք · (ած) · ծածուկ · անյայտ · թաքուն · պած, կիզլի · պրս, նիհֆանի ·

Գաղտնիորդեայն · (ած) · ունօղ ղգաղտնի սրտիցն · պած · կիզլի տուդուղը օլան ·

Գաղտնաւէծ · ծիւ · (գոյ) · ծածկուած · թաղուած · պած · կիզլիմիշ ·

Գաղտորսակ · ի · աւ · աց · զք · (ած) · գաղտնի որսացօղ · պած, կիզլի ավլայան ·

Գաղտուկ · (ած) · ծածուկ · թաքուն · պած, կիզլի · պրս, մըհֆի ·

Գաճ, կամ գաջ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · բուս, որ է ասլհատ նմանի կաղամբի, որոյ տերեւն կամ ասլհատակացուցանեն զինի · պած, ալեը · պրս, ասէբ · արպ, շիլղամ ·

Գաճաճ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · թզուկ · կարճահասակ մարդ · պած, շիւճէ ·

Գամ · եմի · էիկ · գալ · (չէշտ) · եհաւ · որիմ · պած, կէլմէք · պրս, ամտուն · Եւս, պատահել · հանդիպիլ · պած, ըս աատ կէլմէք ·

Գամ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · բանաւ · սեպ · բայց սա գրեմէ միայն բարդեալ ի գործ ածի · որպէս եղիկամաքամ · պած, կընքսէր · չիվի · մզամար ·

Գամագամ · (ած) · զանազան · ազգի ազգի · պած, թիւրլիւ թիւրլիւ ·

Գամագիւտ · (ած) · կամակատար · պած ·

խոհեմին հրէն։

Գամագիւռ լինել · ‖ զկամն կատարել · փափագանացն հասանիլ · գոհ , խոհեմ լինել էլլիք ։

Գամ մի · (ներ.) ; միանգամ · գծ, պիտ. քերլիք

Գամս գտանել · ‖ գտանել տուղի ձեռն ձգելոյ · կուսան առից գտանել · գոհ , իւրշչին պատրաստ ։

Գամփռ · փռան , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) ; մեծ շուն · անճառնի և ահաւոր շուն · գոհ , սամսոն · չօպան քեօփեկի · պահպանք քեօփեկ ։

Գամ քան զգամ · (ներ.) ; անգամ քան զանգամ · գոհ , կիմաթալքեմ ։

Գայթ · ի , իւ · ից , իւք · (գծ) ; Թոյլ · սահական · դիւրագոյր · անկայուն · խաւար · գոհ , գայթագ ։

Գայթ ի գայթ · ‖ տե՛ս Գայթին ի գայթին։

Գայթագղանք · կամ գայթակղանք · ‖ տե՛ս Գայթագղութիւն ։

Գայթագղեցուցանեմ · կամ գայթակղեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ւցի · ցո՛ւ · էլ · (տեղ.) ; գիտ ցուցանել · տահեցուցանել · սայթաքեցուցանել · գոհ , գայթուցիագ ։

Գայթագղիմ · կամ գայթակղիմ · եցայ · եայց · իմ · (չէզոյ) ; տահիլ · գիտել · սայթաքիլ · գոհ , գայթիագ · սխրբչիք ։

Գայթագղութիւն · կամ գայթակղութիւն · (գոյ) ; տահումն · գիտումն · սայթաքումն · գոհ , գայթիլչ · Եւս , խոչ տուից · գոհ , պատ էնկելի ։

Գայթանիք · ‖ տե՛ս գայթագղութիւն ։

Գայթեմ · եցի · եա · ել · (չէզոյ) ; գիտել · գայթագղիլ · տահիլ · գոհ , գայթիմագ · սխրբչիք ։

Գայթեն ի գայթեն · կամ գայթ ի գայթեն · (ներ.) ; Թուլասղէս · անկայունաբար · սայթաքելով · դողդոջելով · կաղ ի կաղ · գոհ , սխուշ գալագ · եռվաքաղարագ · սխրբչկրեք ։

Գայթոտ · ի , իւ · ից , իւք · (գծ) ; գայթօղ · գայթակղօղ · տահօղ · գոհ , սխրբչէն · գայան ։

Գայլոտն · ի , աւ · աց , ք · (գոյ) ; Է բառ յատնական , որով նշանակի · նիզակ · ուչակ · գոհ , մըղտագ · սխրնկիւս · գոյս , նիկոյկ · ուրդ , բլիմահ ։

Գայլ · չ , ոյ · ոց , ոյք · (գոյ) ; պատառ ոօղ գազան ինչ նման շան · Թշնամի ոչխար բաց և գառանց · գոհ , գուռա · գոյս , կիւրկ · ուրդ · զկյպ ։

Գայլ ծովային · ‖ է կենդանի ինչ ծովային , քառոտանի , կաշոտան · որպ գլուխն նըմանի է շան · գոհ , ուէնիզ գուռաուս · ուրդ , տըղպպ սէլիք ։

Գայլ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ; փայտ ինչ հանգոյն երկաթեայ սանձի , որ դնի ի բերան և կապի յետ կոյս · գոհ , քէլէփ ձէ · լավաշէ · գրս , տիւշէնկի · ուրդ , կէֆաւր ։

Գայլ ի բերան ածել · ‖ արկանել ի բերան զգայլ փայտակերտ առ ի տանջել · գոհ , ապղընա քէլէփլէ գօմագ ։

Գայլագաւս · ու , ու · ուց , ուք · (գոյ) ; է տեսակ ինչ ագռաւուս , առաւել գազանաբարոյ և յափշտակող · գոհ , պիր չինս ապկըն գառակոյ տըր ։

Գայլախառ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ; է կարծր քար ինչ · որ միանչ բեկանի , մըննան ի նմա սրագոյն եզերք և ծայրք · որով կարէ ոք վարիլ իբրև ածելեօք առ ի կտրել զինն · և հարիլն լինդ պղպատ , արձակէ զկայծակունս · Եւ զի ի լերինս խառզ և զիաձեռ գայլոց , սմին իբրի կոչեցաւ ի մէզ գայլախառ · գոհ , չագմագ Թաշլը · սէրթ գայլ ։

Գայլախառվայ · (ներ.) ; կազմեալ ի գայլախառէ · գոհ , չագմագ Թաշլընսան · սէրթ գայլսան ։

Գայլակորիւն · եան , եամբ · եանց , եամբք · (գոյ) ; կորիւն գայլոյ · գոհ , գուռաս եավրուսաս ։

Գայլենի · նոյ , եաւ · եաց , եօք · (ներ.) ; այն ասի որ գայլոյ է · կամ որ ի գայլոյ յառաջանայ · գոհ , գուռասայ միւսեթալիք · Իսկ մերթ վարի գոյականապէս , և նշանակի զնորին գայլոյ , եթէ իցէ անգործ և եթէ գործեալ և արարեալ մուշտակ · գոհ , գուռաս քիւրքիւս ։

Գայլոտ · չ , ոյ · ոց , ոյք · (գոյ) ; է խառ ինչ պատասխան , որ պատասխի ի բոյս և ի տունկս , և քարշեալ զգինւոյն նոցին բացատրութիւն · գոհ , գուռաս օձոս փէնչէսի ։

Գայտ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ; ցեխ · գարշահոտ սիրտ · աղտեղի չարախոս · գոհ , չամուռ · պաճագ · պալչըգ · դոյս , կիւրոյդ , գըշի ։

Գայտագնդ · } ‖ տե՛ս Գառագնդ ։
Գայտագնդուղ · }

Գայտաճաճախ · ‖ տե՛ս Գեռաճաճախ ։

Գան · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ; Ծեծ · հարկանումն · գոհ , քեօթէկ ·

գանգրահեր • պաշ, գըվըռՃըգ սայլը։
Գանգրագիտ • ի, իւ • այ • զք • (ածք)։ գանգուր և գեղեցիկ • ոլորածոյ և վայելուչ • պաշ, տիլտիր գըվըռՃըգ։ Եա, գանգրահեր • պաշ, գըվըռՃըգ սայլը։
Գանգրահեր • ի, աւ • այ • զք • (ածք)։ ունող գլուխոյ հերս վայելուչս • ունող գլուխոյ մազս գեղեցիկս • պաշ, գըվըռՃըգ սայլը։
Գանգրանամ • ացայ • ացիր • ալ • (չէզոյ)։ գանգուր լինիլ • ոլորածոյ գոլ • պաշ, գըվըռՃըգ օլմագ։
Գանգրասալաթի • (ածք)։ ունող դգանգուր սալաթիս • որոյ տերևքն են ոլորածոյ • պաշ, գըվըռՃըգ եափրագը։
Գանգրասուտ • գրասի, իւ • իյ, զք • (ածք)։ գանգրաւոր • ոլորածոյ • պաշ, գըվըռՃըգ։
Գանեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ հարկանել • ծեծել • ձաղկել • պաշ, տեօյլմ։ Եա, նախատել կշտամբել • պաշ, սիճէմ վիլմ։
Գանիչ • (գոյ)։ գործի որով գանեն զգանեցաւորն • պաշ, տէօկիչ • գամըչ • պըս, չէնտէ։
Գանկ • կամ գանգ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ գլուխ, կամ ոսկր գլխոյ մեռելոյ • պաշ, հօլու գաֆասը • գաֆա կէմիկի • պըս, թէֆաղ։
Գանհարկանեմ • հարի • հար • հարկանել • (ներգործ)։ դանիլ հարկանել • ծեծել • գանել • ձաղկել • պաշ, քեօթէկ վուրմագ։
Գանձ • ու, ու • ուց • ուք • Ոմ ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ կուտեալ գրամ • բաղմուած դրամոց հաւաքեալ ի մի վայր • մեծերեալ մեծագին ինչք • պաշ, խազինէ • պըս, հէնճ • ոըդ, խազընճէ։
Գանձաչատ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածք)։ ական հատանօղ ի ներքոյ գանձարանաց • պաշ, խազընճըլը տիլիկի գազան։
Գանձանակ • ի, աւ • ացի, զք • (գոյ)։ անօթ ինչ իրրև փոքրիկ տապանակ, յոր ժողովին և կուտին դրամք • պաշ, սանդըղգաճ • չէքմէճէ • Եա, սենտուկ, ուր ժողովին գանձք, և այլ մեծագին և ազնիւ իրք պաշ, խազինէ։
Գանձապահ • } ի, աւ • այ • զք • (գոյ)։
Գանձապան • } պահապան գանձուց • վերա-
Գանձապետ • } կացու գանձուց • պաշ, խազընէ ամար • պըս, հէնճամար • հէնճամըր։
Գանձասէր • սիրի, իւս • այ • զք • (ածք)։ սիրող գանձուց • արծաթասէր • ագահ • պաշ, ագընճ սեվիճի։
Գանձատուն • տան, տանէ • տանց • տամբք •

պըս, թայագ։ Եա, հարուած • պատիժ • պատուհաս • փորձանք • պաշ, պէլայ։
Գանալից • } (ածք)։ գանիլ և չարչարանօք
Գանահոտ • } լի • սաստիկ հարուածեալ • պաշ, թէֆէլէնմէն։
Գանահոտ առնել • ‖ սաստիկ գանել • պաշ, թէֆէլէմէք։
Գանահոտ լինիլ • ‖ սաստիկ հարուածս ընդունիլ • պաշ, թէֆէլէնմէք։
Գանահարեմ • կռուի, աւ • այ, զք • (ածք)։ գանիւ կռուօղ • պաշ, տեօյիւշէրէք գալ կայ էակին։
Գանահարեմ լինել • ‖ գանիւ կռուիլ • պաշ, տեօյիւշէրէք գալկայ էմիլք։
Գանահար • ի, աւ • այ, զք • (ածք)։ գան հարկանօղ • գան հարեալ • պաշ, տեօյիւլմիշ։
Գանահար առնել • ‖ գանել • գան հարկանել • պաշ, տեօյիլք։
Գանահար լինել • ‖ գանիլ • պաշ, տեօյիւլմիք։
Գանդ • ‖ աւս Գանկ։
Գանգաչ • } (գոյ)։ հնչիւն • ղօղանջ
Գանգաչիւն • } ձիւն • գանչիւն • ձայն անշուշնջ և անգթալ իրաց • որպէս զանգակի և նմանեցեալ • պաշ, չընկըլթը։
Գանգաչեմ • եցի • եա • ել • (չէզոյ)։ ղօղանջել • գանչել • պաշ, չընկըլտամագ։
Գանգաչեցուցանեմ • եցի • եա • ել • (անցոյ)։ տալ ղօղանջել • գանչեցուցանել • պաշ, չընկըլթը էթմիրմէք։
Գանգատ • ի, աւ • այ, զք • } (գոյ)։
Գանգատանք • անաց, զք • } (գոյ)։
մեղադրական ամբաստանութիւն զումէքէ առաջի օտարաց • պաշ, շիքեայէթ • պըս, միւսէթի։
Գանգատաւոր • ի, աւ • այ, զք • (ածք)։ ամբաստանօղ զումէքէ առաջի օտարաց • պաշ, շիքեայէթճի • պըս, միւսէթիճիէնա։
Գանգատեմ • եցի • եա • ել • (չէզոյ)։ ամբաստանել • ղողջ բանալ • խօսիլ զումէքէ առաջի օտարաց մեղադրելով • պաշ, շիքեայէթ էթմէք • պըս, հիճէքէթտէն։
Գանգիւն • (գոյ)։ խօշիւն • ձայն բաղխմանն շուշիւն • թնդիւն • հնչուածն պատճառեալ ի հարմանէ • պաշ, չամանըայ • քիւճիւնմիւս • փամըլտաը։
Գանգուզ • գանգրոյ, ալ • ոյ • ուլք • (գոյ)։ գաղարածոյ • ոլորածոյ • գուռւ • և ասի զգեղոյց • պաշ, գըվըռՃըգ • պըս, թէկիւս • ոըդ, չաս։ Եա • ունօղ զգանգուզ հերս •

(գոյ) : տուն գանձուց • տեղի ուր պահ_
հին ասկի և արծաթ , և այլ իւրք մեծա_
գինք • ած , խազնիկ օտասխ :

Գանձարան • ի , աւ • ոց , ք • (գոյ) : տեղի
ուր ժողովին գանձք և դրամք և այլ մե_
ծագին ինչք • ած , խազնիկ :

Գանձաւոր • ի , աւ • ոց , ք • (գոյ) : գանձ_
ձասէտ • ած , խազնէտասր • դրս , քիհզիկս :

Գանձեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրՓորԾ) : կու_
տել զարծաթ • ի մի հաւաքել զդրամ • ժո_
ղովել զասկի և զարծաթ և զինչս մեծա_
գինս և մնհերել • ած , խազնել ձեմ էթ_
մէք • խազնել եըղմագ :

Գանձեւոր • ձեւոեղ , եւոեղբ • եւոեղայ ,
եւոեղբք • (գոյ) : տեղի ուր դնի գանձ •
ած , խազնել :

Գանուած • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) : գանու_
մըն • հարուած • ծեծ • ած , քեօթէկ :

Գանչեմ • եցի • եա • ել • (չէշոտ) : կանչել
սաստիկ գոչել • ած , պաղըրմագ :

Գանչուեմ •) (գոյ) : կանչուիլ • հըն_
Գանչուիմ • չուեն • գոչուիլ • ած ,
Գանչուին • չման • չաղըրըրշ • պաղըրըրշ :

Գաչ • ‖ տես Գած :

Գառագեղ • կամ գառագիւղ • կամ գայառ_
գեղ • գղի , իւ • կամ գեղի , աւ • ոց , ք •
(գոյ) : անձկագին և չարժական արգե_
լարան , ուր դնեն զկալանաւորս • կամ ար_
գելարան անասնոց և գազանաց • կապա_
րան • ած , գաւթէս • քիհզիկս :

Գառագղանման • (ածՔ) : նման գառագղի •
նման արգելանոցի անասնոց • ած , քիհզ_
մէս կիսի :

Գառացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անշող) :
յերկիր արկանել • տարածել ի վերայ երկ_
րի • ած , եկբէ եաՑրըմագ :

Գառիմ • եցայ • եաց • իմ • (ՆէրՓորԾ) : ընկոզմա
նիլ ի վերայ երկրի տարածիլ • ած , եաՑ_
մագ • եկր իւզէրինէ սէրիլմէք :

Գառն • գառին , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) :
ճնունդ ոչխարաց • սա յորժամ է մեծ
տարեաց , ասի որոջ • ած , գուզրս • դրս ,
պէրէ • ոզդ , համիլ :

Գառնագամկիկ • (գոյ) : է բոյս ինչ սիտա_
նի ի դեղերայս • ած , գայայ գօրուղի •
դրս , հէմկիշէք • ոզդ , հայկէւլուլէմ :

Գառնագեստ • կամ գառնագեստ • ի , իւ •
ից , ուք • (ածՔ) : զգեցօղ զմորթ գառնի •
կերպարանօղ իբրև զգառն • ած , գուզրս
աեբէնէն կիսկէն • գուզրս կիսկի կեօրիւնկէն :

Գառնագէն • (ածՔ) : զնհօղ գառին • ած ,
գուզրս պօղաղլայան :

Գառնագէզս • զոյն , զգեաս • զոյց , զգեաք •
(գոյ) : է խոտ ինչ ուտելի , որոյ տերևն
ունի զնմանութիւն լեզուի գառին • ած ,
պիր օթ խոմի տիր • գուզրս տիլի • դրս ,
էչպանպէրի • ոզդ , լիսանիլէչմէլ :

Գառնածին • ծնի , իւ • ոց , ք • (ածՔ) :
ծնանօղ զգառն • որպիսի են ոչխարք •
ած , գուզրս տօղուրան :

Գառնենի • նեայ , նեաս • նեաց , նեաք •
(գոյ) : մորթ գառին • ած , գուզրս տէ_
րիսի • գուզրս քիւրքիւս :

Գառնազգեստ • ‖ տես Գառնագեստ :

Գառնարած • կամ գառարած • ի , իւ • իցՔ ,
(գոյ) : է ծառ ինչ կարծրատեսայ , ոստա_
խիտ և տերևաւոտ • ոտ զպատուղ մեծութ
և ձևով նման ձիթոյ • բայց գունով է կար
միր , և համով թթուաշ , և մարմնոյն կա_
կուղ , և դատ կարծր և մեծ իբր զձի_
թապտղոյ : Լինի վայրի և ընտանի , այլև
արու և էգ • արուն է պիտանի պտղով •
և էգն թխագոյն մանրահատ և անպիտան
պտղով , և ըստ մեծի մասին թփահերիպ
աձի : Ջառ պտղով անուամբ կոչեմք հոն
կամ հուն • և մերթ պտղագիան անուամբ
չուտ , և մանաւանդ զպատուղն • ած , զը
զըշըդ • դրս • զօղաղ :

Գար • ի , աւ • ոց , ք • (ածՔ) : եղջեակ •
աւերք • վատ • չար • ած , պօզուդ • քեօթիւ :

Գարգաչեմ •) եցի • եա • ել • (չէշոտ) :
Գարգաչէմ •) կարկաչել • բարբանջել •
առատապէլաբանել • բանդագուշել • շաղ_
փաղփել • ցնորիլ ի բանս • խելագարիլ
լեզուաւ • ած , տպրդ տապրդ սեօյլէմք :

Գարգաչանք •) անաց , ք • (գոյ) : կար_
Գարգաջանք •) կաչանք • բարբաջմունք •
բանդագուշանք • շաղփաղփանք • առատ_
պէլաբանութիւն • ած , տպրդ տապրդ սեօյ_
լէմիշ • սէտրէմքի սեօզ :

Գարժմանակ • ‖ տես Ցցանիք :

Գարեհեան • ի , իւ • իայ , իւք • (գոյ) : Թան
եփեալ ի գարւոյ • ած , առփա չօրպասը :

Գարեհատ • ի , իւ • իայ , իւք • (գոյ) : հատ
գարւոյ • ած , առփա տանէսի :

Գարեհայ • ի , իւ • իայ , իւք • (գոյ) : հայ
կազմեալ յալեւրէ գարւոյ • ած , առփա
էքմէկի • պրս , քէշքէշին :

Գարեհմայ • ի , իւ • իայ , իւք • (գոյ) : գար_
ընկեց • գուշակիչ գարւով • և են սոքա

խաբէբայք ումանք, որք յուզեալ զգարիան յամս խրտնց՝ արկանեն յերկիր, և լսատ զանազան ձևս և դիմս անկելոց՝ գուշակեն զապագայս • գ՟, առ-ա՟ ֆալՇըլսը • պ՟ս , ՀԼվԼՀն ։

Գարեհմայութիւն • թիւ • (գ՟ս) ։ գարեաւ հմայութիւն • որ է տեսակ մինչ դիւթուե , որով խաբէբայ պատառուածք արուեստիւ շարեալ զգարիան և յուզել ափով արկա նեն յերկիր • և ըստ դիմց և ձևոց անկե լոյն գուշակեն զապագայս • գ՟, առ-ա՟ ֆալՇըլսըլ ։

Գարեղէն • ղինի , աւ • ոց , օք • (ած) ։ արարեալ և կազմեալ ի գարւոյ • որպիսի է ի գարւոյ եփեալ հացն • գ՟, առ-ա՟ պատան • պ՟ս , ՀԼվԼՀն ։

Գարեջուր • ջրոյ , ով • ոց , ովք • (գ՟ս) ։ ջուր կազմեալ արուեստիւ ի գարւոյ • գ՟, առ-ա՟ սուրճ • պ՟ս , ՀԼվԼպ ։

Գարընկէց • ‖ տես Գարնէմայ ։

Գարի • ըոյ , ըոով • ըեաց , ըեօք • (գ՟ս) ։ է տեսակ ինչ ընդեղինի, որ հասարակա բար է ուտելի երիվարաց • գ՟, առ-ա՟ • պ՟ս , ՀԼվ • ՈՂդ , շսպիր ։

Գարնանային • կամ գարնանային • այնոյ , ով • ոց , ովք • (ած) ։ այն ՈՒՐ որ վերաբերի առ գարունն • կամ որ ի գարնան լինի • գ՟, իւք եաղոյ միւթալիք • պ՟ս • պէհա բի ։ Իսկ մերթ վարի գոյականապէս , և յայնժամ նշանակէ զեղանակն գարնան կամ զգարունն • գ՟, իւք եաղ • պ՟ս , պէհարան ։

Գարնանաբեր • ի , իւ • իոյ , օք • (ած) ։ բերօղ զգարուն • և առի զհողմոյ և զծաղ կանց • զի յորժամ հարաւային հողմն շնչէ և զեղչէնն հալէ , գարունն հետևի նմա • Նմանապէս մինչ ծաղկանք ումանք բուսա նին , գարունն հետևի • և վասն այն կոչին գարնանաբեր • գ՟, պահար էչեամՇՀը կՀՇՀիրՀն • Եա , բուսեալ ի գարնանային ժա մանակի • գ՟, պահար վագիՇՇտա պՀՇՀէն ։

Գարնանագեղ • (ած) ։ ունօղ զգեղեցկութի գարնան • գեղեցկիկ իբրև գարուն • կա նաչագեղ զարդարեալ իբրև զգարուն • գ՟, պահար էչեամՇը կՀպի ՀվԼպէր ։

Գարնանագուշակ • ի , աւ • ոց , օք • (ած) ։ գուշակօղ գարնան • յուսացանօղ զգալուստ եղանակին գարնան • գ՟, պահար էչեա մՇՀնը կՀօսաէրՀն ։

Գարնանազայր • (ած) ։ ի ժամանակի գար-

նան զայրացեալ, այսինքն յորդեալ և ա ռատացեալ • որպիսի են գեղք ոմանք • գ՟, պահար վագիՇՇտա ազան ։

Գարնանամուտ • մտի , իւ • իոյ , իւք • (գ՟ս) ։ ակիզբն կամ առաջին օրն գարնան , յո րում մտանեմք ի գարուն • որ է քսան և միեբորդ օրն մարտի ամսոյն • գ՟, էվվԼՀլ պահար • պ՟ս , ՆէվՇուզ ։

Գարնանային • ‖ տես Գարնային ։

Գարնանաշարժ • (ած) ։ շարժեալ ի գար նան ժամանակի • գ՟, պահար վագիՇՇը տա գՇՇրՇտանան • իւք եաղոս ազան ։

Գարնանատար • (ած) ։ ի գարնան վարեալ • ՀԼրկեալ կամ սերմանեալ յԼղանակս գար նան • ա՟ի , գաբՇրնցան • գ՟, պահար էչբինՀ

Գարնանի • ‖ տես Գարնային ։

Գարշ • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ ոգեղ պիղծ • զաղիր • աղտեղի • գ՟, մաւր-ա՟ տառ • փիս • ՄՀքբուՀ ։

Գարշահոտ • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ ունօղ զգարշելի հոտս • զզաւեալի • զաղրահոտ • գ՟, գօգմուշ • պ՟ս , պՀտպոպ ։

Գարշահոտութիւն • թիւ • (գ՟ս) ։ գարշահոտ գոլն • գարշելի հոտ • գ՟, ՄՀքբուՀ գօ գուս • քՀօթիս գօգուս • պ՟ս , ղՀժաքս ։

Գարշանամ • ացայ • ցիր • անալ • (չԷշտ) ։ գարշելի լինիլ • զզաւեալ լինիլ • գ՟, մաւրտառանանագ ։

Գարշանք • անաց , օք • (գ՟ս) ։ գարշուիլ • աղտեղուիլ • զաղտուիլ • գ՟, մաւրտառ-լըգ • իգբաՀ ։

Գարշապար • ի , աւ • ոց , օք • (գ՟ս) ։ կրունկ • որ ի ներքուստ և ի վայր կոսա դեպ ի վեր՝ պարկ և պատէ զեռևին մասն ոտից • գ՟, էզբՀՀ ։ Եա , ՆրբՀանք ոտից • գ՟, տատան • պ՟ս , փիլ ։

Գարշատեսիլ • (ած) ։ զաղտատեսիլ • զաղ բատէմ • ոգեղ տեսլեամբ • գ՟, մաւրտառ չՀՀրեբլի • չՀՀրեսիլ • պ՟ս , շԼսպիւսԼՀ ։

Գարշելի • լոյ , լեաւ • լեայ , լեօք • (ած) ։ ունօղ գարշուիլ • պիղծ • զզաւելի • նողկալի • գ՟, մաւրտառ • իբրաՀ օլՀանա Հագ • պ՟ս • փՀպՀզՀ ։

Գարշելութիւն • լեայ , լեօք • (գ՟ս) ։ գարշուիլ • գարշ իրք • որպիսիք կին պիղծ գիք , պաշ տամունք կատց , զոհք կատց , գՀՀք , և այլք նմանիք • գ՟, մաւրտառ լըգ • իբրաՀ օլՀանՀագ չՀՀյԼր ։ Եա , աղբ • աղբանոց • գ՟, կիւպլրՀ • քՀնՀՀֆ ։

Գարշեցուցանեմ • յուցի • ցո • եալ • (ՀՀղոշ) ։

գարշելի առնել • զզուելի առնել • գած, իբրաՀ ԱԹոխլումբ։ Ես, զզուելի համարիլ• պիղծ համարիլ• գած, մեբուտաս սայմագ։

Գարշելացուցիչ • յուչչի• աս • այ, օբ • (ած) • զզուելացուցանող • գած, իբրաՀ ԱԹոխլումբն։ Ես, զզուելի համարօղ• պիղծ համարօղ• գած, մեբուտաս սայան։

Գարշիմ• ևցայ • եայց • իլ• (ՀԷՀԳ) • զզուիլ• պիղծ լալ • նողկալ • գած, իբրաՀ ԱԹոխլումբ։

Գարշումիլ • ‖ տե՛ս Գարշանք։

Գարշունակ • ի, աս • այ, օբ • (ած) • ունօղ զգարշելի • գարշելի • պղծալից • գած, մեբուտաս • գարս • վերԷխած։

Գարուն • գարնան • (գոյ) • առաջին եղանակ տարւոյն • որ սկսանի ի քան և միերօրդ օրէն մարտի • և եղելի մինչև ի քան և միերօրդ օրն յունիսի • գած, իւլք եաղ • գարս • պէհար • ԱՀդ • բԷհպէյ։

Գարունաբեր • ‖ տե՛ս Գարնանաբեր։

Գարօղն • ղԷց • ղԷաս • ղեայ • ղԷօք • (գոյ) • ցքի կազմեալ ի գարւոյ • գած, առւփա ռագբոր։

Գաս • ի • իս • այ • օք • (գոյ) • դորակ • սաս փոր • գած • պարտագ • ԷՀսԹի։

Գաւազ • ‖ տե՛ս Գավ։

Գաւազան • ի, աս • այ • օք • (գոյ) • յուպ • բԷր • զոր ի կԷր առնուն ծԷրք, ձանապարհ հարղք, ԹագաւորՔ • քարողիչք • եպիսկոպոսունք • ևԼ • գած • տէչիհնէկ • գարս • ռէբպաշ • ԱՀդ • աս • Ես • ձաղկիչ• որով ծնօղք և վարժապետք հարկաւնին զմանկաւնս • գած • չղպուգ • Ես • ռէբռէ • իշխանՀնռէ • զօբռէ • գած • հեռքիւմ • մանուպ • Ես • շառաւիղ ծառոյ • որ բղխի յարմատոյ • գած • ազաձ ֆխռանը • Ես • յեղ • առհմ • գած • ազ • սինսիլէ •

Գաւազանագլուք • գԷոյ • ովք • (գոյ) • գլուք կամ մասունն • յորում պատմին ազգաբանՀնէն և վարք Թագաւորաց և պատմիչք պատգամ • գած • փառիշահլարըն վէ փառբնիկլԷրին սինսիլէլԷրի վէ ամէլլԷրի նագԼ էաւն քԷհեալ։

Գաւազանահերձ • (ած) • հերձեալ գաւազանաւ • գած • ասա իւլէ եաաբլըԼը։

Գաւազանաձև • (ած) • գաւազանակերպ • գաւազանանման • գած • տէչիհնէկ պիչիմինաէ

Գաւազանաստաս • ի • իս • ից • իք • (ած) • գաւազանաւս աստաղ • գաւազանաւս հարկանող • գած • տէչիհնէկ իւլէ ազաղլըյան • տէչիհնէկ իւլէ վաբան։ Ես • իշխանաւոՔ

պատժօղ • գած, հեռքմ իւլէ ԹԷքմիր էաէն։

Գաւազանաւոր • ի • աս • այ • օք • (ած) • ունօղ զգաւազան • կրօղ զգաւազան • վարօղ գաւազանաւս ի ձաղկել • գանիչ • գած • տէչիհնէկլի • տէչիհնէկ իւլէ աէօչէն։ Ես • ունօղ զգաւազան իշխանաւէ • գած, հեռքիւմաոր։

Գաւազանեմ• եցի• եաս• էլ• (ՀէրԳոբԺ) • հարկանել գաւազանաւս • գանել • գած, աէօչմԷք։

Գաւազանեղջերմ• ‖ տե՛ս Ձագանեղջերմ։

Գաւակ • ի • աս • այ • օք • (գոյ) • յԼտնին կողքին ձիոյ կամ իշոյ և այլոց նմանեաց • գած • սաղԼը։

Գաւառ • ի • աս • այ • օք • (գոյ) • երկիր, յորում պարունակին բազում գիւղք և ամրանք քաղաքք • գած • սանձագ • էլլիկ • գարս • քիշվեր • ԱՀդ • տէչար։

Գաւառակ • ի • աս • այ • օք • (գոյ) • փոքր գաւառ • փոքր երկիր • վէճակ • գած • քիւչիւկ սանձագ • նահիկ։

Գաւառական • ի • աս • այ • օք • (գոյ) • իշխան և կառավար գաւառի • գաւառապետ • գած • փաշալը։

Գաւառական • ի • աս • այ • օք • (ած) • այն ամ որ վերաբերի առ գաւառն։ Ես • գաւառակիկ • բնակօղ ի նմին գաւառի • գած • պիր վիլայԷթուխ սաքին օլան։

Գաւառակիկ • կցի • աս • այ • օք • (ած) • ի նոյն գաւառի բնակօղք • գած • պիր վիլայԷթուխ սաքին օլան։

Գաւառակցիմ • կուսի • իս • ցայ • իւք • (գոյ) • ժողով մարդկան ի զանազան գաւառաց • գած, պայԼԷթ հավԲըՆըն ՀէմիԼԷթի։

Գաւառապետ • ի • աս • այ • օք • (գոյ) • պետ և իշխան միոյ գաւառի • գած • փաշայ • պԷյլԷր պէյլ։ Ես • անուն • հոգաս • բարձու • գործակալ տանուտեառն • որ հոգայ և անօրինել զկրակաւբ և զամէս տանն • գած • քէ հեայ • վէքիլաբզ։

Գաւառապետք • տեառն • (գոյ) • տէր գաւառի • գաւառապետս • գաւառակալ • գած • փաշայ • պէյ։

ԳաւԼիմ • գաւԼի • ԹաւԼ • աց • օք • (գոյ) • սրաՀ տան • տեղին յոր նախ լինի մեռս և անտի ի տունն • բակ • գած, հավԼուս • սաՀբայ

ԳաւԼիմ ոչխարաց • ‖ փարախ ոչխարաց • գած • աղըԼ։

Գբայլն • պյնոյ • ոլ • ոց • ովք • (ած) • այն ամ՝ որ լինին ի գաւթ տեղւոս • գած • չուգուռ եէբուհ օլան։

Գբնեցի • յ–ց , ւով • ւոց , ւովք • (◌ծ) • ի գաւբն բնակօղ • ◌ած , չուգաւա եկբաե սաքին օլան ։

Գգաւանք • կամ գըգաւանք • գըգաւանաց , անաք • (գ◌ոյ) ։ գգաւան , ողջագուբուսին • գրգաւան • սիրալ ընդ գրկաւան • հոգածուբ , խնամոզաւբ • ◌ած , օգչալըշ • թիմար ։

Գգաւեմ • կամ գըգաւեմ • եցի • եա • ել • (Էրգ◌ործ) ։ ողջագուբել • սիրալ գրկել • խնամել • հոգալ • ◌ած , օգչամագ • թիմար հեմիք • դ◌ա ։ նրւավեմեն ։

Գգակ • ի , աւ • աց , աք • (գ◌ոյ) ։ գվեարկ • ◌ած , թագեմ • քեզըեմուշ • դ◌ա • ապագձիչն ։

Գգակաւոր • ի , աւ • աց , աք • (գ◌ոյ) ։ կարօղ և կազմող զգգակ • ◌ած , թագեմ սիքիչի • դ◌ա • թագեմաւուզ ։

Գեղդաւր • կամ գեղաւր • ոյ , աւ • աց , աք • (գ◌ոյ) ։ է բառ եբբայական , և նշանակէ հենք • մեհենաշէնք • գուռդ աւարաւա զօ_բաց • ասպատակօղ զօրք • ◌ած , չեմեկէի ։

Գեղ • ‖ տես Գեհ ։

Գեզուեմ • թեմ • (գ◌ոյ) ։ արատաւորուեմ • բծաւորուեմ • խոտաւեմ • պակասուեմ յամ_բողջուեմ • ◌ած , նեմորըլիք • սագաճըզգ • լեզբէ • զեռէ • Եա , փոսուեմ • ապականուեմ • ◌ած , չեւբնըքլիւք • Եա , յոռաւեմ • վատճա բուեմ • անարգուեմ • ◌ած , քեմլիք • քեօճնելիւք

Գեհ • ‖ տես Գեհ ։

Գել • ց , ով • ոց , ովք • (գ◌ոյ) ։ գեղուեմ • սատկիկ ձմրուեմ ի գեղարահ • սեղմուեմ և ջախջախուեմ ի մամուլս • ◌ած , մինկենկ իւր՝ եհսօտ Թօմրաց ի իւր հզիւ ։ Եա , զոր ծիքն՝ պրոյ սեղմեն և ձմրեն • գեղարահ • գեղոց • ◌ած , Թօմրուգ • մինկենկ , իսկ մերթ իբրև ածական՝ նշանակէ գեղեալ • ձմրեալ • ջարդեալ • սեղմեալ • կծկեալ • գաղաւեալ • ◌ած , եղելմիշ • պիւզեւըմիւշ ։

Գեղակի • (◌ակ◌ոյ) ։ գաղարեբլով • կծկելով • ◌ած , պիւզեւըլերլ • Եա , խոտաթնակի • կոզմակի • ատ՚ի չեզ • ◌ած , եամիսբլ ։

Գեղաւք • գեղաւոց , աք • } (գ◌ոյ) ։ գեղօղ
Գեղաւան • ի , աւ • աց , աք • } գործիք • զոր
Գեղոց • ի , աւ • աց , աք • } կաղմեն յեր_կուց կռճեզոց • ե՚ի մէջոցս նոցա արկեալ զոբուն կամ զբազուկս և կամ զայլ ան_դամս պատժ ապարոյց , սասակի պնդեն պարանդք , և ձմրեն զին։ Այլև փոյան կամ սասատակն այն՝ զոր դնելին ընդ կըր_ծով պատժ ապարոյց , ձգելով զնոսա ՚ի վերոյ եբեսոց իւրեանց • ե՚ի վե՛ր թիկանց

նոցա եգեալ զանհնարին ծանր բեռինս , մեքենայիւք ՚ի վեր ամբառնային զնոսա • որով գբեմեն իբր ՚ի մամուլս ձմրելին մար մինք ատնջելոց • և այս տախտակ ատնջա_նաց՝ գելմիք , գելարան , և գելոց կոչէր • ◌ած , Թօմրուգ • ատլապ • Թահտա • մինկէ_նէ , վե պաւնան կիպի սրգան էգէն է_զիկեմ էլաեմլար ։ Իսկ մերմի նշանակի սոմաւ գալն բերանոյ , որ ձմրէ զձնօա_սըն , և պատառատուէ զբերանն և ատնջէ • ◌ած , քելեկէկ ։

Գեղամ • գելի • գել • ուլ • (Էրգ◌ործ) ։ գալա_բել • կծկել • սեղմել • ձմրել • ◌ած , պիւզիլ_ք

Գեղուել • վ◌ոսա • ‖ մանկական եղանակաւ Թլուաա արատաբերել զվօսա • ◌ած , չօմուգ կիպի փելեմեքլէկյերլբ սեղլէկէք ։

Գեղուեմ • ման , ատց , անց , ատք • (գ◌ոյ) ։ գալարուեմ • կծկուեմ • ◌ած , պիւզիւլեւը_չ

Գեհ • ի , իւ • ից , իւք • (գ◌ոյ) ։ է բառ եբբայական , և նշանակէ վիհ • ձոր • ◌ած , չուգաւա • տեղ ։

Գեհենան • կամ գեհէն • հենի , իւ • ից , իւք • կամ ոյ , ով • ոց , ովք • (գ◌ոյ) ։ է բառ եբբայական , և նշանակի սոմաւ հենոց • կամ տեղի ուր գոյ հուր բորբոքեալ • գժոխք • ◌ած , ձէկհենենէմ ։

Գեհենաժառանգ • (◌ածծ) ։ ժառանգ եղեալ գժոխոց • ◌ած , ձէկհենենէմ վարիս օլան ։

Գեհենական • կոյն , աւ • աց , աք • (◌ածծ) ։ ընկերք գեհենոյ • ՚ի մեսնի ատնջող ՚ի գժոխս • ◌ած , ձէկհենենէմ արզատաչը ։

Գեղ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գ◌ոյ) ։ գեղեց_կութիւն • վայելչանալ • ◌ած , կիւզելլիք • տիլգելլիք • դ◌ա • խուպի ։

Գեղ • ի , իւ • ից , իւք • (գ◌ոյ) ։ գիւղ • ագարակ • ◌ած , քեօյ • չիֆլիկ • դ◌ա • քիւղ • ուրդ • գարեկ ։

Գեղարան • ‖ տես Գեղեցկարան ։

Գեղացկեմ • եցի • եա • ել • (Էրգ◌ործ) ։ գե_զեցիկ գրել • պես պես ներկօք և նկարօք վայելչացուցանել • ◌ած , կիւզել եաղմագ ։

Գեղացան • ի , իւ • ից , իւք • (◌ածծ) ։ գեղեցկակերպ • վայելչատեսիլ • գեղեց_կաձև • ◌ած , կիւզելլ • դ◌ա , Թիրինկ ։

Գեղացանութիւն • Թեան • (գ◌ոյ) ։ գեղեցկա_գործութիւն • վայելչակերպութիւն • ◌ած , կիւզելլիք • դ◌ա , Թիրինկ ։

Գեղացարդ • ի , իւ • ից , իւք • (◌ածծ) ։ գեղեցկացոյց զարդարեալ • գեղացանցեալ • ◌ած , կիւզելլիք իւլե ածանմըշ ։

Գեղազարդեմ. ես, ես. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ գեղեցկութիւն և վայելչութիւն զարդարել. գեղեցկազարդել. պատ, կիւզեւլիք իւլե ռեհամեմագ։

Գեղածիծաղ. (ած) ։ վայելուչ կերպիւ ծիծաղող. լայն կատաղ և զուարճ. պատ, Թաեիլը կիւլէն. պոբս. շէնքերխանաէ։

Գեղական. ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ) ։ շինական. գեղջուկ. պատ, քեօյլիւ. պոբս. բաւռիայի։

Գեղազէշ. (ած) ։ գեղեցկաանախել. վայելչագեղ. պատ, փէք սիրկիր. պոբս, շէնկիւզէլ։

Գեղջոյրէն. (ած) ։ գեղեցկութիւն յօրինեալ. վայելչազարդեալ. պատ, սիրկիր եափըլմըշ։

Գեղանի. նաւ, եաւ. եագ, եագ. (ած) ։ գեղաւոր. վայելուչ. չքնաղ. սիրուն. պատ, կիւզել. սիրկիր. պոբս. խուռիյէր։

Գեղազարդիչ. (ած) ։ գեղազարդ. գեղապանծ. գեղեցկութիւն պատնեալ. պատ, կիւզել։

Գեղազարդում. (ած) ։ ունոյ զգեղեցիկ պայծառութիւն. պայծառ և գեղեցիկ. պատ, սիրկիր. շիրին։

Գեղապանծ. ՛ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։

Գեղապանծ. ՛ պանծացող. ՛ի գեղեցկութիւն իւր. պարծող. վառն գեղեցկութիւրդ. պատ, կիւզելիկինե եօյնէն։ Եա, յայժ վայելուչ. գեղազարդ. չքնաղագեղ. հրաշագեղ. պատ, փէք կիւզել. քեաքլամէլի. շէնօրեհէլի։

Գեղապատշաճ. ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։ ունոյ զգեղեցիկ և զպատշաճաւոր կազմուածս. բարեյօդ. բարեդիպ. բարեզան. պատ, եօտտամըշ. քեմիլի. շէնօրեհէլի։

Գեղապար. (ած) ։ վայելուչ կերպիւ պարզող ՛ի նուագս երգոց. պատ, էլի հօտաց գիտցան։

Գեղապարեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ գեղեցիկ կերպիւ պարել. պատ, էլի հօտաց Թաւեմագ։

Գեղապարդիր. (ած) ։ գեղով պարուրեալ. յամ կոչնական ունոյ զգեղեցկութիւն. պատ, հէր Թարաֆման կիւզել։

Գեղապարուրեմ. ՛ի. ՛ի. (գոյ) ։ գեղեցիկ պար. գեղեցիկ պարմամբ չինծուիլ. մեծ ուրախութիւն. պատ, էլի հօտաց չէքիշ. պէզիւրք ՛ի՛ւմայիւշ։

Գեղապատնեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ բարւոք զարդարել. գեղեցիկ զարդուք վայելչացուցանել. պատ, կիւզել ասեաեմագ։

Գեղապարգեմ. ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։ ունոյ զգեղեցիկ ուրիս. պատ, սիրկիր

եափրագըշ։

Գեղազարդ. ՛ || տես Գեղեցկաստիպ։

Գեղազարդուր. (ած) ։ ախորժաեսիլ. ունոյ զմիտսին և տեսս տեսոլ. պատ, տեսց վի հիւսիսնոսիւ կերօրինեւշիս օլան։

Գեղազարդն. կամ գեղազարդ. գեան, եամբ. եանց, եամ՛ը. (գոյ) ։ տէգ. նիզակ. պատ, մըղրագ. խըշտ. պոբս. պէյդաղ. պրդ. ուեմ։

Գեղազարդնագործաեաւ. (ած) ։ գեղազարդեամբ պատաեեալ. պատ, մըղրագ իւլե եըսմէրգ։

Գեղազարդնաւոր. ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ) ։ տիգաւոր. նիզակաւոր. պատ, մըղրագ։

Գեղաւոր. ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։ գեղեցիկ. չքնաղ. ունոյ զգեղեցկութիւն. պատ, կիւզել. պոբս. սիրկիր։

Գեղազարեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ գեղեցկացուցանել. գեղեցիկ զարդարել և պատուհասել. պատ, կիւզելլեմէմ. պոբս. զէյդպէյտէն։

Գեղազարդ. ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։ գեղեցկափայլ. վայելչագոյն. պատ, փէք կիւզել. պոբս. սիրկիրլի։

Գեղզեղ. ի, աւ. ագ, ագ. (ած) ։ ունոյ զգեղեցիկ եղանակս. զարգարեալ վայելուչ երգահանդիսաւք. պատ, խոշ մաղամլը. եա, ագզի ագզի. զանազան. պատ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ։

Գեղզեղափայլ. ի, իւ. իդ, իւք. (ած) ։ գեղեցկափայլ. չքնաղաձեւիլ. ունոյ զվայելուչ փայլուն. պատ, կիւզել փառլայան. փէք շաղգլը։

Գեղզեղան. (ած) ։ յայժ գեղեցիկ. կարի վայելուչ. պատ, փէք սիրկիր. պոբս, զէյդպաեիէր։

Գեղզեղեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ պէս պէս եղանակաւ զարգարել. քաղցրաձայն երգել. պատ, խոշ գալսակ իւլե օգամագ. եա, գեղեցկացուցանել. վայելչազարդ յօրինել. պատ, կիւզելլեմէմ։

Գեղզեղուն. զման, մանը. մանց, մանը. (գոյ) ։ քաղցրաձայն երգաբանութիւն. պատ, էլի գալսակ իւլե օգամըշ։

Գեղեզէզ. ՛ || տես Գեղազէզ։

Գեղեբեսեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ գեղեցկացուցանել զերեսս. գեղեցկասիկ առնել. պատ, իւրմէս կիւզելլեմէմ։

Գեղեփնեմ. եմի. եմ. եմ. (Երէորդ) ։ զգոյնն գեղեցկացուցանել. գեղեցիկ գունով վայելչացուցանել. պէս պէս գունովք զարդարել. պատ, ըռէնկինի կիւզելլեմէմ։

Թխլիկ. Թխլիկ ըսէնկ իւէ ուծանեմագ։

Գեղեցիկ • ցկի, աւ • ացի, ագ • (ած) • վայելուչ • ազնիւ • բարի • սիրուն • գաշ, կիւղել • տիլկէր • գաբս, խաւպ • արդ, հասկնի։

Գեղեցկաբան • ի, աւ • ացի, ագ • (ած) • գեղեցկախօս • պերճաբան • գաշ, շերմին սեզուլիւ • տիւղիւն քէլամլը • գաբս, խաւպիկաբ։

Գեղեցկաբանաւեմ • ենի • (գոյ) • գեղեցկախօսանիլ • վայելչաբանաիլ • գաշ, կիւղել սեզդիկիլ • գաբս, խիւրաքեմ։

Գեղեցկաբարբառ • (ած) • գեղեցկաձայն • գեղեցկաբան • գաշ, խօշ սէզդի • խօշ սիլլի։

Գեղեցկաբուզիս • (ած) • գեղեցկիկ հասմամբ բղխեալ • գեղեցկահոտ • գշ, կիւղել ագահ։

Գեղեցկագէղ • (ած) • վայելչագեղ • չքնաղագեղ • հրաշագեղ • յոյժ գեղեցկիկ • գաշ, փէք տիլկէր • գաբս, խաւպիկէր։

Գեղեցկագիծ • (ած) • գեղեցկիկ գծեալ • վայելչագիծ • գաշ, կիւղել չըզլը • տիլ պէր եաղլը։

Գեղեցկագիւն • (ած) • կարի գեղեցկիկ • գաշ, փէք կիւղել • գաբս • նազլզնաք։

Գեղեցկագիւտ • (ած) • գեղեցկիկ արուեստիւ գտեալ • գաշ, փէք ուստազլըգ իւէ պուլունմուշ։

Գեղեցկագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (ած) • առաւել գեղեցկիկ • յոյժ չքնաղ • գաշ, փէք կիւղել • գաբս • նիկերլին։

Գեղեցկագէմ • դիմի, աւ • ացի, ագ • (ած) • **Գեղեցկագիմակ** • ի, աւ • ացի, ագ • վայելչագէմ • գեղեցկաերես • չքնաղագէզ • գաշ, տիլկէր չէհրելիւ • գաբս, նիկերեբոյ։

Գեղեցկագիմակ • ի, աւ • ացի, ագ • (ած) • վայելչագեղ դիմօք • բարեգործ նկատող • գաշ, էյի պազան • Եա, գեղեցկագէմ • գաշ, տիլկէր չէհրելիւ։

Գեղեցկագիր • գրի, աւ • ացի, ագ • (ած) • գեղեցկաձեւ • վայելչակերպ • բարեգիր • գաշ, եազըշըգլը • եօրատմուշ։

Գեղեցկագործ • ‖ տե՛ս Գեղագործ։

Գեղեցկագործ • ‖ տե՛ս Գեղագործ։

Գեղեցկամիտ • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ գոյն • գաշ, կիւղել բէնկլի։

Գեղեցկամոլացուց • (ած) • գեղեցկիկ խոյանալ վայելչացնել • գաշ, տիլկէր պաշմալը։

Գեղեցկամօս • ‖ տե՛ս Գեղեցկաբան։

Գեղեցկամտածին • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ ծագինս • բերօղ վայելուչ ծագիծագ • գաշ, տիլկէր չէհրելի օլան։

Գեղեցկակարգ • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ կարգ • գեղեցկի կարգաւ վայելչացեալ • գաշ, էյի նիզամլը։

Գեղեցկակերպ • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ կերպ • գեղեցկատես • գաշ, խօշ սիմէլի • շէօհրեմլի • գաբս, սուռէրլու։

Գեղեցկակերտ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • գեղեցկիկ կերտեալ • վայելուչ շինեալ • գաշ, կիւղել եափըլը։

Գեղեցկահիւս • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • գեղեցկիկ կերպիւ հիւսեալ • վայելչահիւս • գեղեցկաշէն • գաշ, կիւղել եօրիւլիւ • տիլկէր եափըլը։

Գեղեցկահրաշ • (ած) • հրաշալի գեղեցկաձիւ • հրաշագեղ • գաշ, ղայէթ կիւղել։

Գեղեցկաձայն • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ ձայն • քաղցրաձայն • գաշ, կիւղել սէզդի։

Գեղեցկաձայնեմ • եցի • եա • ել • (չէզդ) • գեղեցկիկ ձայնիւ բարբառիլ • վայելչակերպ խօսիլ • քաղցրաձայն երգել • գեղգեղել • գաշ, կիւղել սեզդիկիմ • մագամ իւէ օգուտմագ։

Գեղեցկագեղն • (ած) • բարւոք գործածօղ ազգաւն • յարմար և քաջ ի ձգել զնեա • քաջագեղն • գաշ, էյի եայ գուլլանան։

Գեղեցկամատն • (ած) • ունօղ զգեղեցկայարմար մատունս • գեղեցկայօղ • գաշ, ուչկուն եափուլը։

Գեղեցկայարմար • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • գեղեցկիկ և վայելուչ կերպիւ յարմարեալ • բարեյարմար • գաշ, փէք լայըգ • փէք ճչիկ • Եա, վայելուչ կերպիւ կազմեալ • գեղեցկահիւս • բարեյօդ • գաշ, կիւղել եափուլը։

Գեղեցկամամ • այայ • այիր • անալ • (չէզդ) • գեղեցկիկ լինիլ • գեղեցկաբ զարդարիլ • ազնուանալ • վայելչանալ • գաշ, կիւղել լէնմէք • գաբս • նազլզկայէն։

Գեղեցկանիման • նման, իւ • իյ, իւք • (ած) • ունօղ զվայելուչ դէմս • գեղեցկագիր բնիկ • գաշ, կիւղել եափըլըլը • կնասմլը։

Գեղեցկանուագ • (ած) • գեղեցկիկ նուագօղ • վայելուչ երգօղ • գաշ, կիւղել գայաէ իւէ սազ չալան • կիւղել գայաէ իւէ օգուտեան • Եա, գեղեցկիկ նուագել • վայելչացնս երգեալ • գաշ, կիւղել գայաէ իւէ չալըս չալընմիշ • կիւղել գայաէ իւէ օգուտնմուշ։

Գեղեցկանուն • (ած) • ունօղ զգեղեցիկ և զքաջի անուն • գաշ, էյի սոզ օլան։

Գեղեցկանուհի · (ած) · ունող գեղեցիկ բազդ · բարեբաստիկ · բարեվիճակ · բարեյաջող · պաճ, պախարը աչդ · նախենդի ·

Գեղեցկաշար · ի, իւ · իլ · իւք · (ած) · գեղեցիկ շարեալ · վայելչահիւս · բարեկար · բարեկարգ · պճ, ախորդնիւն · նիզամլը·

Գեղեցկաչէն · շինի · աւ · ալ · ագ · (ած) · ունող գեղեցիկ շինուածս · վայելուչ շինեալ · պաճ, ախլակէր եակիւլա ·

Գեղեցկապանծ · ‖ տես Գեղապանծ ·

Գեղեցկապաշտօն · (ած) · գեղեցկութ ալրճ նեալ · գեղապաշտօն · գեղապան · պաճ, կիւզել · պրբս · գեղապա ·

Գեղեցկապատուհ · (ած) · բեղեզ գեղեցիկ պատուհ · գեղեցիկ պատուհ զարդարեալ · պաճ, ախլակէր ախլիկի օլան ·

Գեղեցկապատկեր · (ած) · ունող գեղեցիկ պատկերնս · գեղեցկաճիւղ · գեղեցկաբող բոլ · պաճ, կիւզել ապալլար օլան ·

Գեղեցկափայլուկս · (ած) · գեղեցիկ և վայելուչ · յոյժ գեղեցիկ · պաճ, փեք ախլ · պէր · պրբս · խոշկար ·

Գեղեցկապատակ · ի, աւ · ալ, ագ · ‖ Գեղեցկապատիկ · · · · · · (ած) · արդ ատեն և գեղեցիկ · գեղեցկակերպ · բարեպատիկ · պաճ, հնոտալը · չիրին · պրբս · խոշպրալ ·

Գեղեցկապալ · ապի · իւ · իլ · իւք · (ած) · գեղեցկապաճ · գեղեցկակերպ · գեղեցկապատիկ · բարեպաճ · բարեկազմ · պաճ, կիօզ ախրիշլի · հնոտալը · կիւզել եակիւլա · պրբս · փեքրիշլ ·

Գեղեցկապատկանիմ · յապի · յն · անել · (անդող) · գեղեցիկ առնել · վայելչապատկանել · պաճ · կիւզելլեմիք ·

Գեղեցկապաւ · ‖ տես Գեղապաւ ·

Գեղեցկափայլ · (ած) · գեղեցկափայլ փայլեալ · գեղապանծ · գեղափայլ · պաճ, կիւզել փառլըշլը ·

Գեղեցկապան · (ած) · պան արդ ապան են գեղեցիկ · ունող զբաղեալ ապս · պաճ, կիւզել ապալը օլան ·

Գեղեցկապէնճ · թէն · (գոյ) · վայելուչ բարեյարմարութիւն · ամուսնութիւն · պաճ, կիւզելիք ախլակլիք · պրբս · հիւնկիր · ապդ, պիհա ·

Գեղեցկապազդ · գեղեցիկ · իւ · իլ · իւք · (ած) · գեղեցկապատկեր · գեղեցկաճիւղ · գեղեցկի ապատկով փեթեալ և պատճառեալ · պաճ, կիւզել ապալլար օլան ·

Գեղեցկ · ի, իւ · իլ · իւք · (գոյ) · և բոյս

լինչ փչոտ բազմաշուառաւիղ, որ իբրև գրա գեղն պատասխ գծատալ և հեղձուցանել գնա · ունի գրան խիտ աս խիտ յօդաւորեալ · բերբ գանգուն նման բազկաձև · ապս գծագրիկ ապխոտակ շուշանակերպ · Արկին անասուն կ ապա · մինն ազարկ և կակուղ · իսկ միւսն բերա և խիտ · պաճ, ախրնիա · Դարձեալ՝ նշանակի ասվաս աճառ, որ ոչ միս կ և ոչ ասկր · պաճ, կիւլբեք · կիւմիւրեակ · պրբս · չբերնուա · ապդ, զանգուփ · Դարձեալ՝ նշանակի խղճ, փոփոգ · անձդ, բազմանք · պաճ, հաասլեթ · արզուա ·

Գեղձամ · ացայ · ապիր · ալ · (չէքտ) · բազմալ · ցանկալ · անձնալ · փափագիլ · պաճ, արզուլամագ ·

Գեղձային · պիսդ · ալ · ագ · ալք · (ած) · աճառային, որպիսի են ամանք ի միանդամ մարմնոյ · պաճ, կիւլբեք կիպի ·

Գեղձաւոր · ի, աւ · ալ, ագ · (ած) · աճառաւոր · պաճ, կիւլբեքլի ·

Գեղձուկն · ման, մամբ · անդ, ամբք · (գոյ) · փափագ · անձնական · բազձանք · պաճ, հաասլեթ · արզուա ·

Գեղձն · ման, մամբ · մանդ, մամբք · (գոյ) · գազան · որում նշանակի բուբդն ոչխարաց, եթէ խուզեալ իցէ և եթէ ոչ, բայց չև ևս է մազբրեալ · պաճ, եափաղլը ·

Գեղձնաբարձ · ի, իւ · իլ, իւք · ‖ Գեղձնաւոր · ի, աւ · ալ, ագ · (ած) · գեղձնի բարձող · գեղձնակիր · որպիսի են ամանք ոչխարք · պաճ, եափաղլըլը ·

Գեղջկազէզ · գեղջի · իւ · իլ, իւք · (ած) · ունող գեղեցիկ ուզէզս · գեղեցկազէզ · չքնաղագեղ · գեղեցկատեսիլ · պաճ, կիւզել ապալը · փեք կիւզել ·

Գեղձուկ · ձկի · աւ · ալ, ագ · (գոյ) · ալր գետնական · գաւիթի · չինական · պաճ, քեչիլիս · պրբս · քիւլի ·

Գեղձն · ի, իւ · իլ, իւք · (ած) · գեղձաւոր · գեղեցիկ · պաճ, ախլակէր ·

Գեղմաս · ի, իւ · իլ, իւք · (գոյ) · կեղտոտ · ըմպանակ · պաճ, գասիկ · պրբս · գրքիկք ·

Գեղնգեղամ · եցի · եա · ել · (ներքգրծ) · գալեկակեցուցանել · սաճեցուցանել · ալ ևս ալքեցուցանել · ապրեալ սասանակուցուցանել · խասխալ · գրգռալ · շարժել ի տեղւոջէն · պաճ, գալալըմագ · գըմբեզամամբագ · եէրինեակն գնաճամագ ·

Գեղոս · ‖ տես Գալա ·

Գեղոսաճամաճախ · (ած) · գալաճամաճախ ·

ազնուազուարթ • ազնիւ • ցեխոտ • գռճ, չամուռալա • գոբո • կիլոլալա։

Գետաբաս • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ արատիլ • գռճ • ամէնը։

Գետ • ից • ով • ից • ովք • (գոյ)։ յորդ ջուր • որ մշտահոսաց հասնելով ընդ մեծ առուս երկրի ընթանայ • գռճ, չից • գոբս • միւթ • ոբդ • նէհր • չէշմէ • ասյ։

Գետագործ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ զջուրս գետոյն յետս դարձուցանող • գռճ, չսյը կերի չէվիրէն։

Գետամեղ • ձնի • իւ • ից, իւք • (=ծ)։ ձնհալ • ի գետ • գոյացեալ • ի մէջ գետոյ • գռճ • չսյաս հասուլ օլան։

Գետափ • ի • աւ • ից • ոք • (գոյ)։ փորր գետ • գռճ • քիչ-քիչ ըմպագ • գոբո • բաւական։

Գետափոյր • (=ծ)։ գետաւիժ • հեղձեալ • ի մէջ ջուրց գետոյ • որպէս թէ կերակուր եղեալ նմին • գռճ • առ-ասս պօղալան։

Գետափոյր առնել • } արկանել • հեղ
Գետափոյր կրծատանել • } ձուցանել • ի մէջ
Գետափոյր ծախել • } գետոյ • գռճ, չսյաս պօղմագ։

Գետափոյր լինել • } անկանիլ • ի գետ • և
Գետափոյր կրծնուիլ • } հեղձանիլ • գռճ,
Գետափոյր ծախիլ • } չսյաս պօղալլմագ։

Գետահեղձ • (=ծ)։ գետափոյր • գռճ, չսյաս պօղալան։

Գետահեւեալ • ռելոյ • ով • ից • ովք • (=ծ)։ իբրև զգետ բղխեալ • հանդերձ գետոյ հա-ւասալ • գռճ • չսյ կիսի ադամ։

Գետահերձ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ զգետն հերձանօղ • զջուրս գետոյն յեր-կուս բաժանօղ • գռճ, չսյը կասան։

Գետահոսեմ • եցի • եմ • եց • (ինֆինիթիվ)։ գետօրէն հոսել • իբրև զգետ բղխել • գռճ • չսյ կիսի ադըլմագ։

Գետաձի • ոյ • ով • ից • ովք • (գոյ)։ է կեն-դանի ինչ երկակենցալ հանդերձ ձիով • բայց գազանաբարոյ • գռճ, ամի պալըզըր։

Գետապատ • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ գետով շրջապատեալ • ի գետոյ պարփա-կեալ • գռճ, չսյ բլա չէվրէ գապը։

Գետասվիժ • վիժի • աւ • ից • ոք • (=ծ)։ վիժեալ ի գետ • անկել կամ ձգեալ ի գետ • գռճ, չսյաս ախուշխուշ • չսյաս պըրագըմըշ։

Գետասվիժ առնել • ‖ ի գետ արկանել • գռճ, չսյաս պըրագդմագ։

Գետասվիժ լինել • ‖ ի գետ անկանիլ • գռճ, չսյաս ախուշկը։

Գետատաւոր • ի • իւ • ից • ոք • (=ծ)• տարեալ ի գետոյ • վարեալ ի ջուրց գե-ւոյ • գռճ, չսյաան կեօճիւրիւլմիւշ։

Գետատնկի • ձուկ • ալ • ից • ալք • (գոյ)• է ձուկն ինչ նման ալծուց • քաջատեղեա և գազանաբարոյ • և սրատես չսյ • Ալչի են ասծիւ ձուկսին • զի բնակի յերկրս գետոց և ձովս • և բազում անգամ միանալ զինքն ի ձով • որոյ պատճառաւ • գռճ, ասս գարթնալը • չսյ ճամշանձիլն։

Գետափն • փին • փամբ • ից • ամք • Գետեզր • եզեր • եզերք • եւոյ • երք • (գոյ)• ափն գետոյ • եզր գետոյ • գռճ, չսյ քէնարը • չսյ գէյրսը • գոբո • լէվձայ։

Գետընկէց • կեցի • աւ • ից • ոք • (=ծ)• ի գետ ընկեցեալ • գռճ, չսյաս ախուշկը։

Գետընկէց առնել • ‖ ի գետ ընկենուլ • գռճ, չսյաս պըրագդմագ։

Գետին • գետնոյ կամ գետնի • ով • ից • ովք • (գոյ)• տարածուն երկրի և հողոյ • ուր որ նաձին, կեան, և չորքին կենդանիք • երկիր-հող • գռճ, եէր • ճօփրագ • գոբս, ճիւրբուս։

Գետնաբեկ • ի • աւ • ից • ոք • (=ծ)• գետ-նատարած • ի վերոյ լոկ գետնի մեացեալ • գետնախշոյ • գռճ • տասակ եէր խոզե-րինաւէ գալան։

Գետնաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)• ոյն ասի՝ զոր բերել երկիր • գռճ, եէրսէն հասուլ օլան։

Գետնագնաց • ի • աւ • ից • ոք • (=ծ)• ընդ գետին գնացօղ • ի վերոյ գետնոյ քայլօղ • գռճ, եէրսէ եօրիւյէն։ Եւս, ընդ գետին ճապաղող • զերկրաւ անկանօղ • գռճ, եէրսէ սիւրիւյէնէն։

Գետնաճաւալ • (=ծ)• ճաւալօղ ի վերոյ գետնի • գռճ, եէրսէ սէկիլէնէն։

Գետնախնձոր • ի • աւ • ից • ոք • (գոյ)• է պտուղ ինչ ուսանելի, բուսեալ յարմատս ազատանման բուսոյ իրիք • գռճ, եէր էլմա-սը • գոբս • պատանէճ • ոբդ • գէմճի։

Գետնախշոյ • } (=ծ)• նոյ որպ խշոյն
Գետնախշոյն • } պսակիքն անկասկած է մէկ գետին • նոյ որ ընկղմանելոյ է ի վեր լոկ գետնոյ • հողախշոյն • գետնաբեկ • գռճ, եէր իւզէրինէսէ եամանը։

Գետնախշոյ լինիլ • ‖ ի վերոյ մէկ գետնի ընկղմանիլ • գռճ, եէր իւզէրինէսէ եամանագ

Գետնախշոյմ • եցայ • եաց • իլ • (ինֆինիթ)• գետնախշոյն լինիլ • գռճ, եէրսէ եամանագ։

Գետնախշուածիլ • ածիլ • (գոյ)• ընկղմա-

նուագ ի վերայ մերկ գետնոյ • պաշ, եկը իւղերլիուել եաթըշ։

Գետնախոց • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ), կոշտացեալ կոշկոռք ձեռաց կամ ծնգաց, պատճառեալ ի յառաջս աշխատութենէ • պաշ, նասըր։

Գետնածածկիչ • կուրծ, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ ծածկօղ զգետնին • ծածկեալ ի գետնոյ • պաշ, եկբի էօրթելն • եկբուէն էօրթիւլմիւշ։

Գետնակապ • ի, իւ • ից, իւք • (ածՙ) ։ ի գետնի կացօղ • երկրաւոր • պաշ, եկը իւղերլիուել օլան։

Գետնակոխ • ի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ կոխօղ ի վերայ գետնոյ • պաշ, եկբի պա֊ սան ։ Եա, անկեալ ի վը֊ գետնոյ, և ոտիւ կոխան եղեալ • պաշ, եկբուէ պասըլան։

Գետնակոչ • ի, իւ • իչ, իւք • կամ ացՙ օք •

Գետնաձայն • ի, իւ • իչ, իւք • (գոյ) ։ այս հարցուածդ, այսինքն զնա դիւեցեա կան, որ գուշակէ յերկրէ • քանզի սովոր էր դուա այս պատասխանին առնել կախար գայ ի ծանձրացաւոյ գետնոյ • վը֊ չար դիւեցեալն այնոքիկ առ ի գիտել և լսանալ զծածուկս և զապագայս • յերգս արկեալ զբան ինչ դիւահաճոյ, մրմնջելին քաղցրա ձայն նուագաբ ։ և մածեալ ընդ երկիր ունին դնելին լսել ինչ։ Եւ զևն խառնա ձայն բարբառով արձակէր ձայնս խուժա֊ դուժս լիս ամՙ նենգութենէ ։ և գուշակէր զըզձալիս նոցՙ • և զի զևն այսպիսի ձայ֊ նիւս ի գետնէ կուչէր, կուչեցաս գետնակոչ և գետնաձայն • պաշ, եկբ չկրթանը։ Եւս և դիւեցեալն կամ կախարդեն, որք հմայելին յերկիր անկեալ, և քրթմնջելին աղօտա֊ ձայն բարբառով, կուչեցան գետնակոչ • պաշ, եկբ ֆալճըլըը։

Գետնամած • ի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ մածեալ ընդ գետնի • տարածեալ ի վերայ գետնոյ • պաշ, եկբէ եաթըշան։

Գետնամածիմ • եցայ • եայ • իլ • (չեզոՙ) ։ գետնամած լինիլ • ընդ երկիր մածիլ • ի վերայ երկրի տարածիլ • պաշ, եկբէ եա֊ փըշմագ • եկբէ սերիլմէք։

Գետնամիջ • միջոյ • (գոյ) ։ միջ գետնոյ • պաշ, եկբին իչլի։

Գետնամոյն • (ածՙ) ։ բուսեալ ի գետնոյ • գետնաբողջ • պաշ, եկբուէն պիճէն։

Գետնամուտ • մտի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ մտանօղ ընդ գետնի • բնակօղ ի փապարս

գետնոյ • պաշ, եկբէ կիրճէն • եկբինն տի֊ պինէ կիրճէն։

Գետնանախանձ • ի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ նախանձօղ գետնոյ • սիրօղ երկրի • գետնա քարշ • աշխարհասէր • պաշ, եկբէ աբ֊ զուքճէչ • պուռ տիւնեայը սեվէն։

Գետնանախանձութիւն • թեան • (գոյ), գետ֊ նաքարշութիւն • երկրասիրութիւն • պաշ, եկբ արզուսաս։

Գետնաշարժ • ի, իւ • իչ, իւք • (գոյ) ։ երկրաշարժօղ • պաշ, զլերզելէ։

Գետնաշարժ • ‖ տես Երկրաշարժ։

Գետնաշարժութիւն • ‖ տես Երկրաշարժութիւն։

Գետնասուն • ս, ս • ուց, ուք • կամ ցի, ոլ • ոց • ովք • (գոյ) ։ է չորքոտանի ինչ անասնոյ և գաղշատեսիլ • ձեւով և սղովք բազմօք որպիսութիւք նման է կովադեայի, այսինքն քէօթիւքէչէչի, բայց մանրմնով առաւել քան զնա • ունի զոլորանս ուղի֊ ղըս, և բարձս նման սղոց չորքոտանեաց • ուստի ոչ սադայ ի վերայ լանջից • երկայ նաւՙ մորմնոյն է եօձին կամ ոլձին մատ֊ նաչափ • իսկ բարձրութիւն հինգ մատնա֊ չափ • որոց ոմանք ունին զմորթս կանաչս և խայտս իբրև զինձ, իսկ ոմանք են հո֊ ղագոյնք կամ մոխրագոյնք, փայլուն իբրև զպատիճ • բայց կարմիր և սպիտակ ոչ լի֊ նին։ Մի֊չա ի բաց ունին զբերանս իւր֊ եանց առ ի ուտել զնանձս, զլորթուրս և զպէտպէտս ձկիս • գոռանին սոքա յափրի֊ կա, ի հնդկս, և ի կղզին մադագասկար • պաշ, և պուռ • սլուգալէչմաեն։

Գետնասող, կամ գետնասէր • (ածՙ) ։ ընդ գետնի սողացօղ • գետնաքարշ • պաշ, եկբ իւղերլիուել սիւրիւլըլէնէն։

Գետնատարած • (ածՙ) ։ ի վերայ գետնոյ տարածեալ • ի վերայ երկրի սփռեալ • պաշ, եկբուէ սէրիլի։

Գետնատուն • տան, տամբ • տանց, տամբք • (գոյ) ։ տուն շինեալ ի ներքոյ գետնի • ներքնատուն • պաշ, եկբ ալթընտաա եվ։

Գետնափոր • ի, իւ • ից, օք • (գոյ) ։ ականատաա • պաշ, լաղըմ գազըմը • պուռ, շինեալվինէ • ոբդ, նէգդաց • Եա, փորօղ զգետնին • պշ, եկբ գազըմը • պուռ, կիւսվիչ։

Գետնափոր • ի, իւ • իչ, իւք • (ածՙ) ։ ի գետնի փորեալ • որպիսի են նկուղք և ոեհնեակք և այլք նմանք շինեալք ի ներ֊ քոյ գետնոյ • պաշ, եկբ ալթընտաա գազը֊ լան՝ մուղալա միտալի օլան մահալ։

Գետնաքարշ · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : ընդ երկիր քարշեալ · որպ ծանր իրք որք բառնալ ոչ կարեն , երկրաքարշ առաեալ լինին · տաճ, եկեր իւրեմնոյ սիւրիւքլէ՝ նէն : Ես , վայրահակ · մարմնասէր · երկրասէր · տաճ , սիւնեականըն արգասաըն սիւշէն : Ես , անասրգ · խոտաոն · արմատ · մարդ · տաճ, աչխագ · քեօթիւ ·

Գետնաքարշիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) : գետնաքարշ լինել · ընդ գետնին քարշիլ · տաճ , եկեր սիւրիւքլէլինելիք ·

Գետնասող · ‖ տես Գետնասող ·

Գետօրէն · (ռաֆէտ) : նման գետոյ · ուղղ խօրէն · տաճ, չայ կիսոլ · լրմագ կիսոլ ·

Գեր · (ած) : առաեել · գերազանց · տաճ, զիսաեէ · իւաստիւն ·

Գերաբարձեալ · ‖ տես Գերազանց ·

Գերաբշնադէս · (ռաֆէտ) : գերբշնական եղան նախաս · կերպիս որ ի վեր է քան զկարգ բնութ · ածային զօրութ · տաճ, հիքմէթ իւլ ·

Գերաբշնութիւն · թեան · (գոյ) : գերագոյն բր նուն · գերազանց բնութ · տաճ, իւաստիւն Թասլիմէթ · առէմառէն եօգաորը Թասլիմէթ ·

Գերաբուն · (ած) : գերբշնական · ի վեր քան զբնութ · ունօղ զգերազանց և զվսեմ բր նուն · տաճ, էլատան էլա Թասլիմէթի օլան ·

Գերագահ · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : նա իագահ · բարձրագահ · նախամեռ · գահ հերէց · տաճ, սէտրը պաշընտա օթուրան · էլա Թախտտա օթուրան ·

Գերագրգռեմ · եցի · եա · եը · (ներգործ) : գերազանց սիրոյ գգուեը · տաճ, չօգ մռ հատսլէթ իլէ օգշամագ ·

Գերագոյակ · ի , աւ · ոյ , օք · } (գոյ) :
Գերագոյ · ի , իս · իդ , իւք · }
գերազանց էակ · տաճ , վարլըգլարտան իւաստիւն վարլըգ ·

Գերագոյն · գունի , իս · իդ , իւք · (ած) : գերազանցագոյն · բարձրագոյն · վսեմագոյն · տաճ, փէք իւաստիւն ·

Գերագոյութիւն · թեան · (գոյ) : գերազանց էութիւն · տաճ, էլատան էլա վարլըգ · փէք իւաստիւն վարլըգ ·

Գերադասեմ · եցի · եա · եը · (ներգործ) : նախադասեը · գերամեծար առնել · տաճ , փէք իւաստիւն էմիէք ·

Գերադրական · ի , աւ · ոյ , օք · (ած) : գերի ի վերոյ առնօղ · յոյժ առաեել առնօղ · տաճ , զիսաեէ իւաստիւն էսիէմի ·

Գերադրեմ · եցի · եա · եը · (ներգործ) :

բարձրացուցանել · վերադասել · առաեել · տաճ, իւաստիւն էմիէք · արհըրմագ ·

Գերադրութիւն · թեան · (գոյ) : առաեելութիւն · գերազանցութիւն · վսեմութիւն · տաճ, իւաստիւն լիւք · արհըրգլըգ ·

Գերազանց · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : գերագոյն · բարձրագոյն · վսեմագոյն · տաճ , իւաստիւն ·

Գերազանցեմ · եցի · եա · եը · (չէշտ) : գեր ի վերոյ լինել · բարձրանալ · առաեել կատարելութ · տաճ, իւաստիւն օլմագ : Ես , անցանել ըստ չափ · չափազանց լինել · տաճ, գարելմանէն տըշարը չըգմագ ·

Գերազանցիկ · ‖ տես Գերազանց ·

Գերազանցութիւն · թեան · (գոյ) : առաեելութիւն · վսեմութիւն · գերակայութիւն · տաճ, իւաստիւնլիւք ·

Գերազանցուցանեմ · ցուցի · ցո · անել · (անցոյց) : առաեել քան զչափն անցուցանել · տաճ , իւաստիւն էմիէք ·

Գերազանցօրէն · (ռաֆէտ) : առաեելապէս · չափազանցօրէն · տաճ, իւաստիւն օլմագ իլէ ·

Գերազարդ · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : գերազանց զարդուք զարդարեալ · գերափառ · գերապանծ · տաճ , չօգ պէզէնիլմիշ · փէք տօնանմըշ ·

Գերազարդեմ · եցի · եա · եը · (ներգործ) : գերազանց զարդուք զարդարել · վայելչազարդ յօրինել · տաճ , փէք տօնանմագ ·

Գերանեեմ · եցի · եա · եը · (չէշտ) : վերաԹևել · ի բարձունս սլանալ · տաճ, եօգարըը սւչմագ · կեօյէ ուչմագ ·

Գերալիր · (ած) : լիալի · ամենալի · յոյժ պատարուն · տաճ , փէք տօլուն ·

Գերալոյս · (ած) : գերապայծառ · հրաշափայլ · տաճ , փէք ըշըգլը ·

Գերածաեալ · (ած) : յոյժ ծաեալեալ · գերագոյն յորդութ տարածեալ · համատարած · տաճ , փէք էույլը ·

Գերակայ · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : գերագոյն · գերազանց · գեր ի վերոյ · տաճ, փէք իւաստիւն · պէյս , էվէ ·

Գերակայիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) : գեր ի վերոյ լինիլ · գերազանցիլ · ի բարձունս կայանալ · տաճ , փէք իւաստիւն օլմագ ·

Գերական · ‖ տես Գերագոյն ·

Գերակատար · ի , իս · իդ , իւք · (ած) : առաեել կատարեալ · ամենակատար · լիակատար · տաճ , փէք Թէքմիլ ·

Գերակենդան · (ած) : ունօղ զգերազանց կենդանութիւն · ամենակենդան · տաճ ,

առեւթեան ալլաղը եօմլիս օլան։

Գերահետաւոդ • ածլ, իս • ած, օք • (=ծ)։ առաւիկ ջնդիս հետաւոդ • սերս սիրտ զհեա գնացող • գաշ, գայրեթ իլէ ալտալ սըրտ կիտէն։

Գերահզական • ի, աս • ած, օք • (=ծ)։ առաւել հզականեալ. յայժ հրատարակեալ. գաշ • ղայրեթ չալ օլմուշ • փէք մէշհուր։

Գերահզականամ. եցի • եամ • ել • (ՆէրէդՏ)։ գերահզական առնել • յայժ հրատարակել. գաշ • փէք չալ եթմէք։

Գերահլուշ • ի, իս • ից, իւք • (=ծ)։ առաւել հրաշալի • յայժ զարմանալի • զարմանալուշ • հրաշափառ • գաշ • փէք միւճիւզլաթլը • փէք թաճիւսլիս։

Գերաճանչ • (=ծ)։ ունօղ զգերազանց ճառնդիս • ունօղ զհրաշալի ճառագայթս • գաշ • փէք չեօհլէլի։

Գերահռչակ • ման • մամբ • մանց • մամբք • (գոյ)։ առաւել ահռչակ • յայժ առաւել լուսի • գաշ • ղայրեթ արթմագլըզդ։

Գերահռչակ • ի, իս • ից • իւք • • •

Գերահռչակ • ուս, եաս • եաց • եօք • (գոյ)։ է ծառ ինչ վայրի անպտուղ, որ բարձրանայ խրթիլ զմայրս • ի սմանէ հատս նմին գերանս և տախտակս • գաշ, կէրմէչիս։

Գերահնքաբ • (=ծ)։ առաւել մեղաբ • ա՛մենահնքաբ • գաշ • փէք թէմիզ։

Գերահրաբուխ • ի, իս • ից • իւք • (=ծ)։ ի վեր ահրաբուխել • յայժ բարձրացեալ • վեմ • գերագանց • գաշ • փէք իւքսէք • իւսուիւն։

Գերահրաբուխեալ • էնոյ • ալ • ոց • ովք • (=ծ)։ յայժ բարձրացուցեալ • գաշ • փէք իւքսէ քլէնմիչ։

Գերահրաբուխթիւն • թիւ • (գոյ)։ գերի վերոյ բարձրութիւն • վեմահրի • գաշ • փէք իւքսէքլիք։

Գերահռետար • ի, իս • ից, իւք • կամ օք • (=ծ)։ յայժ մեծարելի • առաւել մեծար եալ • գաշ • փէք իքրամլը • փէք ըսկէթլիս։

Գերահռետարեմ. եցի • եամ • ել • (ՆէրէդՏ)։ գերահռետար առնել • յայժ պատուել • գաշ • փէք ըսկէթ էթմէք։

Գերահրամ • (=ծ)։ վահրամիս • առաւահրամ • յայժ ներահրամ • գաշ • փէք ազլար։

Գերայոն • ‖ աես Խարէրահրամ։

Գերան • ի • աս • ից • օք • (գոյ)։ երկայն հատ փայտ, որ ըստ երկայնութեան դնի յա՛ռաստաղս շինուածոց • հենան • գաշ, էքրէկլէմ սիրեկ • գոյս • հենվերա։

Գերանալից • ածլ • իս • ից • իւք • (=ծ)։ լցեալ գերանօք • գաշ, սիրեկ իլէ ալտալ։

Գերանակիր • կրի • աս • ից • օք • (=ծ)։ զգերան կրօղ յինքեան • գերանաւար • գաշ • սիրեկ Թաշը չըգմէլ։

Գերանաձև • (=ծ)։ ունօղ զձև գերանի • գաշ • սիրեկ պիչիմի։

Գերանանամ. ացայ • ացիր • ալ • (չԷչոյ)։ գերան լինիլ • նմանիլ գերանի • գաշ • սիրեկ օլմագ • սիրեկկէ տեօնմէք։

Գերանգաղէն • զինի • աս • ից, օք • (=ծ)։ այն որ զինեալ է գերանգեօք • այսինքն մեծ և երկայն մանգաղաս • որպիսի էին ի հնումն կառք ինչ, որ զինեալ էին գերանգեօք • ուր նստեալ պատերազմէին ընդ Թշնամիս • գաշ, դըլբփան իլէ սըլահլանմըշ։

Գերանգալից • լցի • իս • ից • իւք • (=ծ)։ լցեալ գերանգեօք • գաշ, դըլբփան իլէ ալտալ։

Գերանգէղ • գեղ • եաս • եաց • եօք • (գոյ)։ մանգաղ երկայնաձիգ • այսինքն մեծ և երկայն • որով հնձի ցորեան առանց կորնդալոյ հնձողին • գաշ, դըլբփան • պեօյիւք օրագ • գոյս • խասմաք։

Գերանմահ • (=ծ)։ գերազանց անմահութիւն պերգացնել • գաշ, փէք իւսուիւն էօլիւմսիւզ

Գերանուն • անուան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ գերազանց անուն • արգոյ անուն • գաշ • իւսուիւն խոմ։

Գերանուխմ. նուսաց • նխոտ • իլ • (չԷչոյ)։ ի բարձրագոյն տեղիս նստիլ։

Գերաշխարան • (=ծ)։ առաւել ողջագոյն • յայժ սգացօղ • գաշ, ղայրեթ սաղլըգան։

Գերաշխարհ • ի, աս • (գոյ)։ երկնայինն աշխարհ • վերինն արքայութիւն • գաշ, կէօկ։

Գերաշխարհական • ի, աս • ից, օք • (=ծ)։ **Գերաշխարհիկ** • • • • } (=ծ)։ հնաշխարհիկ • երկինաւոր • երկնաբաղաքացի • գաշ, կէօկտէ սաքին օլան։ Նա, ընդ սիրոյ պատուական • երջանիկ • գաշ, պիր Թանէ չէք • մէշհուր։ Նա, հրաժարեալ յաշխարհէ • կրօնաւոր • գաշ, Թէքրիլի տիւնեայ։

Գերաչաւ • (=ծ)։ ամենաչաւ • գաշ, քէօթ Թիւնիւն քեօթ իւսիւս։

Գերապանծեալ • (=ծ)։ յայժ պանծաւեալ • յայժ զարգարուն • գաշ, փէք ժօնանըլմըշը։

Գերապայծառ • ի, իս • ից, իւք • (=ծ)։ ամենապայծառ • յայժ պայծառագոյն • գաշ, փէք լուչէն • փէք փառաւոր։

Գերապանծ • կամ գերապանծ • ի, իս • ից, իւք • (=ծ)։ յայժ պանծալի վեհափառ • հրաշափառ • գաշ, փէք քէռալաճլի։

Գերապատիւ • (ած) ։ մեծապատիւ • բարձրապատիւ • գերամեծար • գոհ, փէք իղդէհիլի • փէք իբթալը։

Գերասահման • ի • աւ • ացի • օք • (ած) ։ ունօղ զգերազանց սահմանս • գերազանց կարգաւ սահմանադրեալ • գոհ, փէք նիզամլը շատրաճա օլան։

Գերասպարէզ • եցի • եա • ել • (էէրգոյծ) ։ պատասպարել • պաշտպանել • գոհ, սիփէր հատերէք սագլամագ • սիփէր օլարագ հըմիզ էճմէք։

Գերասպան • ի • աւ • ացի • օք • (գոյ) ։ գերապատասան • ամէն պատասպարան • ամէն ապաւինի • ապաստանարան • գոհ, սիփէր լէնէդէք եէր։

Գերասպանեալ • նեալ • ոյ • ոյք • (ած) ։ ունօղ զգերագոյն ասպնջական • հասանօղ բարձրագոյն ասպնջական • գոհ, պէօյիւք մերհէպսի օլան • ուլու մէրհէպկէ եէմիլէն։

Գերասպնական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) ։ ունօղ զգերազանց ասպնջ • գոհ, մէշհուր կէօսթէրիլի օլան։

Գերատրոհ • ի • իւ • իցի • իւք • (ած) ։ առաւել տրոհեալ • յոյժ զատեալ • կարի հեռացեալ • գոհ, փէք ույըր։

Գերատրտմօրեալ • (ած) ։ առաւել ատրտամուագին • յոյժ լացեալ • գոհ, էկսէլ աղլամըշ օլան։

Գերաբեր • փ-ոյ • եաւ • եայ • եօք • } (ած) ։
Գերաբերեան • • • • • • }
ունօղ զգերագոյն արիւն • լուսաճաճանչ • գերապայծառ • գոհ, փէք ըշըգլը։

Գերաբոյլ • ի • իւ • իցի • իւք • (ած) ։ գերի վերոյ փայլեալ • մեծապայծառ • ամենափայլ • գոհ, փէք բուհէնիլիւ • փէք փառլագ։

Գերաբոյլեմ • եցայ • եայց • իլ • (էէրոյ) ։ յոյժ փայլել • գերապայծառ լինիլ • գոհ, փէք բուհէն օլմագ։

Գերաբուա • (ած) ։ մեծաբուա • վհհաբուա • հրաշաբուա • շքեղաբուա • գոհ, փէք շեօհրեթլի • գոբս • վալա։

Գերաբոխեմ • ‖ տե՛ս Վերաբոխեմ։

Գերաբռանակ • ի • աւ • ացի • օք • (ած) ։ գերբքան զբռնակ • ոչ անկանօղ ընդ քանակ • կաւ • գոհ, էօղլիւ ալթընա տիւշմիհէն։

Գերբեր • կամ գերբ • ի • իւ • իցի • իւք • (գոյ) ։ արբիւն ջրալոյսի աչերս • որում սերբքան ճեացորդք աչերս, որ շուրջ զաչըրեն

հեն • գոհ, տաւ տէ՛իրմէնին ուն սիլկիսի։

Գերբեեմ • ‖ տե՛ս Գերբոեմ։

Գերբերիչ • կամ գերբիչ • բչի, չաւ • չաց, չօք • (ած) ։ գերբիօղ • յափշտակօղ • աւարտօղ • կողոպտօղ • քանդօղ • գոհ, սօյուտաւ • գափըշը • էլըգըշը։

Գերբնական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) ։ արտաքոյ բնականին • արտաքոյ հասարակ կարգի բնութեան • ի վեր քան զկարգ բնութեան գերազանց քան զտահման բնութեան • գոհ, թապիէճաէն տըշարը։

Գերբնաբար } (էպէ՛ոյ) ։ ի վեր քան ըզ
Գերբնապէս } կարգ բնութեան • գոհ, թապիէճաէն իւսթիւն օլարագ։

Գերդաստան • ի • աւ • ացի • օք • (գոյ) ։ անդաստան, կամ ագարակ, յորոց ելանեն ումեք մատաք արդեամբ • գոհ, չիֆթլիք • եա, կալուածք • աուացուածք, յորոց գան ումեք հասոյթք ոսկւոյ և արծաթոյ, և այլ պէս պէս արգաւաց • գոհ, ագարէթ • միւլք • եա, գերդաստան կոչի սաւնն • այսինքն ընտանիքն միանգամայն առեալ • որպիսի են՝ կին, ուսուերք, դաստերք, ծառայք և աղախնայք, և նմանիք սոցա, որք անկանին ընդ կառավարութիւն միոյ տանուտեառն • գոհ, քիւչիֆէճ • էվվալըք • ֆամիլեայ • էհլի պէյթ • գոբս • խանուման։

Գերերգարձ • ի • իւ • իցի • իւք • (գոյ) ։ դարձեալ ուսուցանել զերկաց • ազատութիւն գերելոց • գոհ, էէսիրլէրին գաբթուլըշը։ Իսկ մերթ նշանակի միայն, որ ազատել և դարձուցանել զգերիս • ազատիչ գերելոց • գոհ, էէսիրլէրի կէրի չէվիրէն • էէսիրլէրի գուրթարան։

Գերեզման • ի • աւ • ացի • օք • (գոյ) ։ փորեալ տեղի՝ ուր թաղին մեռեալք • չիրմիմ • գոհ, մէզար • տին • կէօռ • պրս • տասմ • պրդ • գասըր

Գերեզմանական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) ։ այն ասի՝ որ պատկանի գերեզմանի • գոհ, մէզարայ միւթէալլիք • եա, այն որ է ի գերեզմանի • նինջէյեէլ • գոհ, մէզարտա օլան • հօլիւա

Գերեզմանակատուա • պոլ • աւ • ացի • օք •
Գերեզմանակիտ • • • • • •
Գերեզմանակիկիտ • կրկոլ • աւ • ացի • օք • (գոյ) ։ գող գերեզմանի • որ բրէ զգերեզմանն, և տեղեալ զշորն՝ կողոպտէ զշորդս մեռելոյն • վանզի ի հնումն ունէին հանդերձ զարդուք թաղչէին զմեռեալն • և գերեզմանահայտ գողքն մինչ խնամային, բաձայնի զգերեզմանս մեռելոյն • և զշորդն

կողոպտելին • գաշ՝ քէ՛ինին սօյուձու • պարս ; կեօրշկեաւլէնէ • արդ , նեպոպաշ :

Գերեզմանակուռ • (ածանց) : կերակուր գերեզմանի • որպիսի է արկեանն ի գերեզմանս, ուր նեխեալ և լուծեալ հողանայ • գաշ՝ մէզարա պըրագըլմըշ :

Գերեզմանահաւատ • ի , աւ • ացի , օք • (գոյ) : հաւատացող և փորօղ զգերեզման • գաշ՝ մէզարճի • գարս , կեօրքէն :

Գերեզմանասէր • սիրի , աւ • ացի , օք • (ածանց) : սիրօղ գերեզմանի • գաշ՝ մէզարլըարը սեվիճի :

Գերեզմանատուն • տան , տէր • անց , տիք • (գոյ) : մեծ և ընդարձակ տեղի , ուր դնեն կամ թաղին բազում մեռեալք • գերեզմանոց • գաշ՝ մէզարլըխտան • մէզարլըղ • գարս , կեօրխանէ :

Գերեկից • կցի • աւ • ացի , օք • (ածանց) : ի միասին գերեալ ընդ ումեք • գաշ՝ պիրլիքտէ եէխիր օլմուշ :

Գերեհան • ի , աւ • ացի , օք • (գոյ) : հանօղ զգերիս ի գերութէ • ազատիչ գերեացի • գաշ՝ եէխիր գուրթարըճը :

Գերեմ • եցի • եա՛ • եալ • (Ներգործ) : բանաւք յափշտակել զոք կերկրէ իւրմէ, և առնել ծառայ ինքեան • գաշ՝ եէխիր էթմէք • գարս , կիրիֆթարկիյմէն :

Գերեվար • ի , աւ • ացի , օք • (գոյ) : ի գերութիւն վարօղ • գերիչ • գաշ՝ եէխիր էտէն :

Գերերեակ • ի , աւ • ացի , օք • (ածանց) : յոյժ երևելի • յոյժ փառաւոր • գերափառ • գաշ՝ նամտար • մէշհուր :

Գերվար • ‖ տես Գերեվար :

Գերընտիր • (ածանց) : առաւել ընտիր • յոյժ պատուական • գաշ՝ փէք սէչկին • գարս , պէրկիւզէլ :

Գերի • ըոյ , եաւ • եայ , եօք • (գոյ) : բռնութէ յափշտակեալ կերկրէ յիւրմէ, և եղեալ ծառայ յափշտակողին • գաշ՝ եաղըր • գարս , կիրիֆթէ • արդ , եսկիր :

Գերիմաստ • ի , իւ • իյ , իւք • (ածանց) : առաւել իմաստուն • յոյժ գիտուն • գաշ՝ չօք ալիմ • գարս , առանաթէր :

Գերլուսոյ • (ածանց) : ունօղ զգերագոյն լոյսն • հանճարեղ • մտացի • գաշ՝ զիհինտար :

Գերիչ • ‖ տես Գերեվար :

Գեր'ի վերոյ • (ածանց) : գերագոյն • յոյժ առաւել • գերազանց • գաշ՝ փէք իւստիւն :

Գեր ի վերոյ լինել • ‖ գերազանցել • գաշ՝ փէք իւստիւն օլմազ :

Գերծ • ի , իւ • իյ , իւք • (գոյ) : գերծուեալ , ստիրուեալ • գաշ՝ թըրըաշ • նա , ճաղաա • կուձա • գաշ՝ տուզ :

Գերծանեմ. գերծի. գերծ.ել.
Գերծեմ. գերծեցի. եա՛. եալ.
Գերծուա. գերծի. գերծ.ուլ.
(Ներգործ)

ստիրել • գաշ՝ թըրաշ էթմէք • գարս , սիւրթիւրմէն :

Գերմանկ • ոյ • ովի • ոց • ովք • կամ. ի , աւ • ացի , օք • (ածանց) : յոյժ մանր • բարակ • որպէս մաղեալ ալիւր • գաշ՝ փէք ուճքաք • ինճէ :

Գերմանկացոյն • գունի , իւ • իյ , իւք • (ածանց) : մանրագոյն • գաշ՝ փէք ուճքաք :

Գերյարդեմ • եցի • եա՛ • եալ • (Ներգործ) : առաւել յարգել • յոյժ մեծարել • գաշ՝ փէք իզզէթլէյմէք :

Գերյարգոյ • ի , իւ • իյ , իւք • (ածանց) : առաւել յարգելի • գերապատիւ • գաշ՝ փէք իզզէթլի • փէք բաշդէթլի :

Գերուեթի • թե • (գոյ) : բռնի յափշտակուելի մարդկան առ ի ծառայեցուցանել • գաշ՝ եէխիրլիք :

Ի Գերուեթի վարել • ‖ տես Գերվել :

Գերուհի • հւոյ , եաւ • եայ , եօք • (գոյ) : կին չնած • չնծուհի • գաշ՝ էվլի փուեթ • նա , իշխանուհի • տիրուհի • գաշ՝ հանըմ • խաթուն :

Գերուսնակ • ի , աւ • ացի , օք • (ածանց) : գերակայ • գերակատար • գերագոյն • գաշ՝ իւստիւն • մէշհուր :

Գերուսնակուեթի • թե • (գոյ) : գերազանցութի • գերակայուի • գերամբարձուի • գաշ՝ իւստիւնլիւք • մէշհուրլուգ :

Գերփառանակ • ‖ տես Գերափառ :

Գերփեմ • եցի • եա՛ • եալ • (Ներգործ) : կատարել • կողոպտել • յափշտակել • աւար հարկանել • եղծել • քայքայել • աւերել • քանդել • ազատել • ապականել • բնաջինջ առնել • գաշ՝ թալան էթմէք • պօղմագ • էլգամագ • խարապ էթմէք :

Գերփիչ • փչի , աւ • ացի , օք • (ածանց) : յափշտակօղ • աւարօղ • կողոպտօղ • գաշ՝ թալանճը • գարս , եաղմաճը :

Գերփումն • փման , տէր • անց , տիք • (գոյ) : յափշտակուի • աւարումն • կողոպտումն • ապականուի • ազատումն • եղծումն • քակտումն • կործանումն • գաշ՝ թալանճըլըգ • եաղմաճըլըգ • խարապ էտիչ :

Գեր քան • (Նախադրութիւն) : առաւել քան • գաշ՝ չօք զիատէ • ՚զր՝ գեր քան զարեգակն պայծառ • գաշ՝ կիւնեշտէն չօք

զնաւոք Նուբանի։

Գեղօրինակ • ի ; ած • ած ; զք • (ածի)։ ունօղ զգեղուածից օրինակ։ ունօղ զպատկեր ելելի կերպ • գեղագոյն • պատ, մեշհուբ։

Գեւօղ • } տես Գիւղ։

Գեօղ • }

Գեօղեան • (գոյ)։ գիւղք • գիւղօրեք • պատ, քեզյլեր։

Գզաթ • ու, ու • ից, ովք • (գոյ)։ գեղջիկ. բաւղդ ոչխարաց • զոր ամ յամէ խուզելոն • պատ, եաւիաղլը։

Գզած • ի ; կամ ց ; ով • ոց ; ովք • (ածի)։ գզելալ • ծիւ ծիւ եղելալ • որպիսի լինին գեղջիկ, բամբակն, և այլք նմանք • պատ, Թիֆտիկլէնմիշ։

Գզածաբար • ի ; աւ • ից ; զք • (գոյ)։ նա որ արհեստիւ գզէ զբամբակս և զայլ նմանիսս • պատ ; հալաճ։

Գզեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ)։ ծիւ ծիւ առնել • որպէս յորժամ գզէն զբամբակն • պատ, Թիֆտիկլէմէք • ոլամէք • Նա, պատա ոտաէլ • որպ յորժամ երկաթի եղջիւրէ գզէն զմազսին մազոյց • պատ, երգեմէք։

Գզուեմ • եցի • եա • եալ • (Ներգործ)։ գզելալ առ ինքն քարշել • առ սակաւ սա_կաւ քարշել • որպէս սերմն ի բաղբօջիկն ղՀողն որպէս Թէ գզելալ յերկիրէ կինքն ձգէ • պատ, ազար ազար կենդանիսն չէքմէք

Գզոց • ի ; աւ • ից ; զք • (գոյ)։ փոքրիկ արկղ • տատանուկ • տուփ • պատ, սանդըգ_ձոյ • չէքմէնէ • գուեմէ։

Գիզ • գիզի, իւ • ից, զք • կամ գիզոյ, ով_ոց, ովք • (գոյ)։ բիծ • արատ • պակասուհի • պատ, լէքէ • պէրկ • պղտոյ • պոչ • բանիկ • խակ մերթ վարդի իրրև ածական, որով և նշանակին՝ բծաւոր • արատաւոր • պակա_սաւոր • վատթար • յոռի • խոտան • ա_նարգ • պատ, լէքէլի • պէրկէլի • պղտղտ_ալեակ • քէօթիւ։

Գիծ • (շուշկոյ չորեքոտն)։ գունէ • գան_եայ • լինի Թէ • պատ, պարի։

Գիշ • կամ գիջ • գիշի • աւ • ից • զք • (ածի)։ խոնաւ • տատմակ • Թաց • պատ, նէմլի • պոչս • նէմլիյա։

Գիշ • գիշի, գիշիւ • ից, իւք • կամ գիշոյ, ով • ոց • ովք • (գոյ)։ մեռեալ մազմին. գի • պատ, լէշ • պոչս • միւրտար։

Գիշագիշ • կամ գիշգիշ • (Խոչիս)։ մանն մանն, կամ կատր կատր • պատ, փառայ փառայ։

Գիշաբկանել • ‖ գիշատել • պատառատել • պատ, փառալամագ։

Գիջ • ‖ տես Գիշ։

Գիտ • գիտի • աւ • ից • զք • կամ ոյ • ով_ոց • ովք • (գոյ)։ վարս • կամ մազ գլխոյ երկայնացուցեալ • որպէս են մազք գլխոյ կանանց • և ամանց արանց • պատ, ուզուն պաչ սաչը • պոչս • կիյս։

Գիտ • գիտի • աւ • ից • զք • (ածի)։ գիտուն • պատ, ալիմ • պիլկիճ • պոչս • ֆէրզամ։ խակ մերթ վարի գրականապէս • որով նշանա_կի կամաւորդ • երազահան • պատ, պագըճը • տիւշ Թապիր էտիճի։

Գիր • գիրի • աւ • ից • զք • (ածի)։ պարարտ • պատ, սեմիզ • պոչս • չէրպի։

Գիտած • ի, իւ • իչ • իւք • (ածի)։ ուղղ_ված • քաղցրաբարբոյ առ այլս • պատ, մը_հաճելի • պոչս • միհրիպան։

Գիտածահչութ • եցի • աւ • ից ; զք • (ածի)։ քաղցրաւճիւ և գիտուք հայելոյ ի կարօ_տեալս • բարեսիրտ • խնամոտ • գարմանիչ • պատ, բահմ իլէ պագան։

Գիտամ • այի • ա • ալ • (Էէշոյ)։ ի գուեմ շարժիլ • ազէգ ազով լինիլ • ուղղվիլ • պատ, ածըմագ • մերհամիճի էեմէք։

Գիտասէր • սիրի • աւ • ից ; զք • (ածի)։ սիրօղ գիտուե • գիտած • ուղղուած • բարե_գուեմ • պատ, մերհամիճիլիս։

Գիտասիրեմ • եցի • եա • եալ • (Էէշոյ)։ սիրե լով գիտալ գիտուե սիրել • ուղղվիլ գիտալ պատ, մերհամիճ էեմէք • ածըմագ։

Գիտեմ • եցի • եա • եալ • (Էէշոյ)։ գայիճել • գայիճակիլել • սայիճքիլ • մերժ ի յանկաւմն գլորիլ • պատ, գայիմագ • սը յորըլմագ • եուչլամագ • Նա • սխալիլ • վրիպիլ • պատ, եանկըլմագ։

Գիտուիճ • Թիւ • (գոյ)։ քաղ գրուե սրսի ի վերայ առատապէսոյ • ուղղուածէ • պատ, մը_հաճելի • ածըմագ • պոչս • միհրիպանի։

Գիտուն • մանն, ամբ • անց ; ամբք • (գոյ)։ գայիճագլուճ • սահմանն • գէղըռումն • պատ, գայիրըշ • եաղլըմագլըգ։

Գիտոյ • ի, իւ • իչ ; զք • (ածի)։ գայիճագ_ղօղ • սահոգ • որ յլինիցայս իւր յամանս սահի • պատ, գայիման։ Նա, սխալօղ • վրի_պօղ • պատ, եանկըլման • Նա, ունօղ զգուեմ • գիտած • ուղղուած • պատ, մերհամիճիլիս։

Գիժդմագոյն • գունի, իւ • իչ ; իւք • (ածի)։ յոյժ խոժռօղ • սաստիկ գիժդմօղ • պատ, փէք կիւէհինէն։

Գիժդմիմ • ‖ տես Գիժդմիմ։

Գժգժիմ. եցայ · եաց · իլ · (չէշղոփ) · խաժաղիլ · դժաւարիլ · ծանր թնդիլ ասիկը իր ինչ · գաշ՝ կիւռէնիկը · ալլեմնագ ·

Գժգժուածք. թիւ · (գոյ) · խաժաուածին · դժաւարութիւն · գաշ՝ կիւռէնիկը ·

Գժիւ · գժագոյ · ով · ոց · ովք · (ած) · հակառակ · դաժան · խիստ · գժնդակ · գժգժիօղ · խաժաօղ · գաշ՝ զրեթ · նագոս · թիւրեաքի · կիւռէնիկի ·

Գժիմ. եցայ · եաց · իլ · (չէշղոփ) · կռուիլ · հակառակիլ · կագելՙ տարաձայնիլ · գաշ՝ գալկա էճմիկը · պիրի պիրի իլէ սիւռմիկը · միաձաւելէ էճմիկը ·

Գժուածք. թիւ · (գոյ) · հակառակութիւն · տարաձայնուածք · գաշ՝ գալկա · միաձաւելէ ·

Գի · ‖ տես Գիւղ ·

Գիազակ · ի · աւ · ոց · օք · (գոյ) · է անուն ուխտերդոյ ժամուն գիշերոյց · զոր տեսցես ի բառն Քամ՝

Գիազան · ի · աւ · ոց · օք · (ած) · ուխտ զգիչ · արատաւոր · բծաւոր · գաշ՝ լէքէլի ·

Գիլ · գլի · աւ · ոց · օք · (գոյ) · քար զոր ի գործ ածէին ի հին ժամանակս ի պատերազմի՝ կամ ձեռամբ ձգելով՝ և կամ ի ձեռն գործեաց · գաշ՝ ասիաձագ թաշ՝

Գիծ · գծի · իւ · ից · իւք · (գոյ) · խազ՝ ձգեալ ընդ երկայնաւն · գաշ՝ չըզկը · պարս · ձէւռվէլ ·

Գիծ գիչերահաւատարին · ‖ հաստատական · գաշ՝ խաթիը իւսթիւվա ·

Գիծ ուղիղ · ‖ գաշ՝ խաթիը միւսթագիմ՝

Գիծ թեւք · ‖ գաշ՝ խաթիը միւնհանի ·

Գիւլ · հւոյ · հեաւ · եաց · եօք · (գոյ) · է տեսակ ինչ վայրկինն ծառոյ · որոյ ձեռն և տերևն և պտուղն ամենեին նման է նռոյ · բայց ըստ բարձրութեան փոքր լինի քան զնա · ունի փայտ կարծր և երկարաւուն · յորմէ բազում անգամ դեղանաւ հատուալ ի գործ ածեն ի շինուածս · գաշ՝ արարճ· գաթթան ագաճը · պարս · նամժուն ·

Գիմագոյն · գունի · իւ · ից · իւք · (ած) · խնամաւագոյն · յոյժ եաց · գաշ՝ փէք նէմլին ·

Գիմագործ · ի · իւ · աց · օք · (ած) · խնամածացուցիչ · գաշ՝ նէմլէմէճի՝ եաս խնամածացեալ · գաշ՝ նէմլի ·

Գիմաճոր · կամ գիմաճոր · ի · իւ · ից · իւք · (ած) · այն յորմէ ճորէ գիմաւի · գէշ · գաշ՝ նէմլիք ագըտան · նէմլի · պրս նէմլիկին

Գիմանկն · կան · ամբ · անց · ամբք · (ած) · ունօղ զգիմացին աչս · որպիսի են աչք

բժտաելոց · յորոց միշտ ճորևն խնամաւածիք · գաշ՝ կիւռէնիւ եաշըրա ·

Գիմանամ · կամ գիմանամ · ացայ · ացիր · անաչ · (չէշղոփ) · խնամաւանալ · գէշ լինիլ · գաշ՝ նէմլէնմէք · եա · բղջախոհանալ · սերմնահաս լինել · գաշ՝ նէփսանըլէնմէք ·

Գիմին · կամ գիմին · (ած) · գիմացին · խնամացին · գաշ՝ նէմլի · պրս · նէչինաք ·

Գիմնաթիւ · կամ գիմնաթիւ · թիւ · (գոյ) · խնամաւածիւ · տատիւածիւ · գաշ՝ նէմլիք · եա բղջախոհածիւ · սերմնահասութիւ · գաշ՝ նէփսանըլըք ·

Գին · գնոյ · ով · ոց · ովք · (գոյ) · արժանագնիւ իրաց · այն՝ զոր տան փոխանակ վաճառացեալ իրին · կամ այն՝ զոր առնուն փոխանակ իրին վաճառեցելոյ · գաշ՝ սաչայ · գըյմէթ · ոխլէթ · պրս · ոխէդ · ըդդ · սէմէն ·

Գին հաւասնել · } գին բացորոշել · գին

Գինա արկանել · } գնել · գաշ՝ սաչա քէսմէք · գըյմէթ սիլմէք ·

Գնոյ առնուլ · ‖ գնել · գաշ՝ սաթըն ալմագ ·

Գնոյ գնել · ‖ Թանկագին գնել · գաշ՝ սահսալը ալմագ ·

Գինաբբ · գինաբբու · կամ գինեբբու · բուի · բուաւ · բուք · բուաց · բուօք · (ած) · ըմպօղ զգինի · գաշ՝ շարապ իչէն · պրս · մէյխորքէչ · եա · արբեցօղ · գինեմոլ · գաշ՝ չիւնիւճի · սիկքոի · պրս · մէյզէեէ ·

Գինաբբութ · կամ գինեբբութ · բուաց · բուօք · (գոյ) · խրախճան · կռուազք · հաց կերոյթ · գաշ՝ եէյիլ իչմէք · զիաֆէթ · մէճլիս · պրս · մէյզէտ ·

Գինաւէտ · ‖ տես Գինեւէտ ·

Գինդ · ‖ տես Գինու ·

Գինեակ · Նեակի · աւ · ոց · օք · (գոյ) · Նռաւղ գինի · փոքր մի գինի · գաշ՝ շարապճըգ ·

Գինեբեր · կամ գինեբեր · ի · աւ · ոց · օք · (ած) · բերօղ զգինի · արտադրօղ զառատ գինի · գաշ՝ շարապ կէթիրիճի · չօգ շարապ հասըլ էտիճի ·

Գինեգէն · գինի · աւ · ոց · օք · (ած) · գինեաւ զինեալ · այսինքն գինեաւ կատարեալ · գաշ՝ շարապ իլէ գաւսաւումուշ ·

Գինեկէզ · կամ գինեկէզ · (ած) · գինեաւ տապալեալ · գինեհար · արբեցօղ · գաշ՝ չիւնիւճի · սիկքոի ·

Գինեկիզութիւն · կամ գինեկիզութիւն · ‖ տես Գինեհարութիւն ·

Գինեհամ · կամ գինեհամ · (ած) · ունօղ զհամ գինւոյ · բերօղ զհաշակ գինւոյ ·

պաշ • շաբաթ տասը կէթիւրէն ։

Գինեհատուածք • թէ • (գոյ) ։ հրաժարումն ի գինւոյ • ժուժկալութիւն ի գինւոյ • պաշ, շաբաթապահ քէսիլէշ ։

Գինեհար • կամ գինեհար • ի, աւ • աց • զբ • (ած) ։ հարեալ ի գինւոյ • արբեալ գինւով • պաշ, սարխօշ օլմուշ • պոյ • մէյալա ։

Գինեհարիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէզպ) ։ հարկանիլ գինւով • լմնկել զգինի մինչեւ յարբենալ • պաշ, սարխօշլանմագ ։

Գինեհարութիւն • թէ • (գոյ) ։ արբեցութիւն • պաշ, սարխօշլուգ ։

Գինեհան • կամ գինեհան • ի, աւ • աց • զբ • (գոյ) ։ արբչիւս • գինեհար • գինեհարմալ • պաշ, սարխօշ • ճիւնիւճի • պոյ • մէյխանէճի ։

Գինեհանութիւն • կամ գինեհանութիւն • թէ • (գոյ) ։ գինեհարութիւն • գինեհարմալութիւն • արբշռութիւն • պաշ, ճիւնիւճիլիք ։

Գինեմոլ • կամ գինեմոլ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ վատթար սովորութիւն մոլեալ յարբունի գինւոյ • պաշ, շաբաթապահ տիւքէնի • պէքթի • պոյ • մէյխէրճէթ ։

Գինենոամ • եցայ • եցիր • ենալ • (չէզպ) ։ արբենալ • պաշ, սարխօշլանմագ ։

Գինեսէր • կամ գինեսէր • սիրի, աւ • աց • զբ • (ած) ։ սիրող գինւոյ • սիրող արբեցութեան • պաշ, շաբաթապահ սեվէնի ։

Գինեբերդ • ։ տես Գինաբերդ ։

Գինեւէտ • ւետի • աւ • աց • զբ • (ած) ։ ունօղ կամ բերօղ զառատ գինի • պաշ, որ շաբաթը օլան • չօգ շաբաթապահ հասալ էտէնի ։

Գինեվաճառ • (գոյ) ։ գնուծն և վաճառուող • գինի • առնւորութիւն • պաշ, սաղը վէրիլէ ։

Գինեվերք • գինեվերկ • գինեհամ • գինեհար • գինեհան, լիզ • ։ ‖ տես Գինեվերք • գինեվերկ • գինեհամ • գինեհար • գինեհան, լիզ ։

Գինեվաճառ • ի, աւ • աց • զբ • (գոյ) ։ վաճառօղ գինւոյ • պաշ, մէխանաճի • պոյ • մէյխիրճի ։

Գինեւուան • ան, ուանք • ուանց • ուանբ • (գոյ) ։ տեղի ուր պահի գինի • կամ տեղի ուր վաճառի գինի • պաշ, շաբաթապահ մագազասը • պոյ • մէյխանէ ։

Գինըմպող • ող, աւ • աց • զբ • (ած) ։ ըմպօղ գինւոյ • պաշ, շաբաթապահ իչէնի • պոյ • մէյհուշ ։

Գինըմպութիւն • թէ • (գոյ) ։ ըմպութիւն գինւոյ • պաշ, շաբաթապահ իչիլիշ ։

Գինի • նոյ • եաւ • ոյ • եօք • (գոյ) ։ օշարակ խաղողոյ ձմրեցելոյ • պաշ, շաբաթապահ • պոյ • պաւէ • ոբդ, խամր • նուբբ • սիւճի • չէշնի • չաղըր ։

ընդ Գինի մտանել • ‖ պարապիլ յարբունի գինւոյ • պաշ, շաբաթապահ իչիլիք • քէյֆ օլմագ ։

Գինձ • գինձոյ, ովք • ոյ, ովք • (գոյ) ։ փոքրիկ սերմին բոլորաձեւ և հոտաւէտ • զոր բազմիցս շաքարով պատեն և ուտեն • պաշ, քիշնիչ • նա, խոտն կամ բոյսն այսորիկ սերմանն • պաշ, քիշնիչ օթու • պոյ • ֆէնֆուէ • ոբդ • սընըպար ։

Գինոտ • կամ գինդ • գնտի • աւ • աց • զբ • (գոյ) ։ օղ զոր սովորաբար յականջսն դընեն, և երբեմն ի քիթս • պաշ, քիւփէ • պոյ • կիուշվար • ոբդ • գըբըչա ։

Գիշագէզ • ‖ տես Գիշագէզ ։

Գիշախանձ • ի, իւ • ից • իւք • } (ած) ։
Գիշախանձակ • ի, աւ • աց • զբ • }
գիշատիլ, նա որ մոլեալ է ուտել զմարմին մեռելոց • գիշակեր • շաղշակեր • պաշ, լէշ եէմէյէ տաճանան • լէշ եէյէն ։

Գիշակեր • ի, աւ • աց • զբ • (ած) ։ ուտօղ զգէշ • շաղշակեր • պաշ, լէշ եէյէն ։

Գիշատուխ • (ած) ։ այն որ միսի կամ յարձակի ի վերայ գիշոց առնէ ուտել • պաշ, լէշ իւքէրինէ սիւրսալ էտէն • լէշ եէյէն ։

Գիշատիմ • եցի • եա • ել • (չէզպ) ։ ծուատել զմարմին կենդանւոյ • պաշտառուել • պաշ, փառալամագ ։

Գիշատասակ • ի, աւ • աց • զբ • (ած) ։ ունօղ զսէսակ և զնմանութիւն գիշոց • զազբաստասակ • գարշատեսիլ • պաշ, լէշ թաքզնասա օլան • մռնհատա քիսվէթլի ։

Գիշեր • ի, աւ • ոց • զբ • (գոյ) ։ այն մասն աւուր, յորում արեգական մտանէ ի ներքոյ կիսագնդին մերոյ, և լոյսն արեգական պակասի ի մէնջ • պաշ, կէչէ • պոյ • շէպ • ոբդ • լէյլ • չէշըլ, թունն ։

Գիշերագնաց • ի, իւ • ից • իւք • (ած) ։ ի գիշերի գնացօղ • գիշերային յուղի անկանօղ • պաշ, կէչէ կիտէն • կէչէ լէյլին եօլա չըգան • պոյ • շէպկիյր ։

Գիշերահասած • (ած) ։ խաւն ընդ գիշերոյ • մինչդում • որպիսի է ժամանակ ինչ զինի մտանելոյ արեգական, և ժամանակ ինչ նախ քան զծագել արեւուն • պաշ, կէչէ իլէ գարըշըգ • նէյէ ակիր կիւնէնէ պաթմըշդաման սաճկըա • վէ ազարաճագ վագըթ ։

Գիշերական • ի, աւ • աց • զբ • (ած) ։ գիշերային • պաշ, կէչէյէ մէռթալիք ։

Գիշերակերպ • ի, իւ • ից • իւք • (ած) ։ գիշերանման • մթային • պաշ, կէչէ

կիսի գառանդեզ։

Գիշերահաւ • ու, ուս • ուց, ուք • (գոյ)։ հաւ կամ թռչուն փոքրիկ, որ ի գիշերի թռչի • չղջիկն • մանչուկ • պոռ, խնփիաշ։

Գիշերահաւասար • ի, իս • ից, իւք • (գոյ)։ է շրջանակ ինչ, կամ գիծ, որ մտածի յասառեղաբաշխից զերկնօք երկնից • որ և անուանի հասարակած • և ձևէ զոլոր գունան երկրի կամ երկնի յերիւս հաւասար մասանս • յորոց այն՝ ուր է արջային բևեռն, կոչի հիւսիսային կիսագունտ, և միւսն հարաւային։ Եւ կոչեցեալ գիշերահաւասար, վասն զի սիւք են հաւասար գիշերոյ գրեթէ ի բոլոր մասունս երկրի, յորժամ այս գիծ ուղղակի անկանի ի ներքոյ արևուս։ Եւ այս հանդիպիլ յամին երկիցս անգամ մի՝ յոր ժամ արեգակն մտանէ ի խոյն • և միւսն՝ յորժամ մտանէ ի կշեռն • պոռ, նըսիփիւլ լէյլ։

Գիշերամասն • ի, իս • ից, իւք • (ածք)։ ի գիշերի մասանչօդ • պոռ, կէձէ ձէնկ կաէն։

Գիշերամաղուձիք • ձիէ • (գոյ)։ մաղա գիշերային • պոռ, կէձէ ձէնկի։

Գիշերային • ցային, ոյ • ոց • ոյք • (ածք)։ այն ամ որ լինի ի գիշերի • գիշերական • պոռ, կէձէնին • պոռս, չէպանկեաճինէ։

Գիշերայն • (ներգոյ)։ ի գիշերի • պոռ, կէձէլէյին։

Գիշերբանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոհ)։ գիշեր լինիլ • խաւարանալ • մթնանալ • պոռ, կէձէ օլմագ։

Գիշերբանման • ‖ տես Գիշերակերպ։

Գիշերաշրջիկ • (ածք)։ նա՝ որ շրջի ի գիշերի • պոռ, կէձէ կէզէն • պոռս, չէսկիբա • պրդ • սերբ։

Գիշերապահ • ի, իս • աց • օք • (ածք)։ պահօղ զինն ի գիշերի • պահապան գիշերոյ • պոռ, կէձէ պէքձիսի։ Իսկ մերթ վասն գոյականապէս, և նշանակէ զպահապանն գիշերոյ • պոռ, կէձէ պէքձիլիկի։

Գիշերապաշտօն • պաշտման, մանը • մանց, մանբք • (ածք)։ կատարօղ զպաշտօն գիշերոյ • կատարօղ զկարգ ժամասացութեանց գիշերոյ • պոռ, կէձէնին խոստեմինի էաէն։ Իսկ մերթ գոյականապէս վարեալ նշանակէ պաշտօն գիշերոյ • կարգ ժամասացութեանց գիշերոյ • պոռ, կէձէ խոստեմի։

Գիշերապահ • սիրի, աւ • աց • օք • (ածք)։ սիրօղ գիշերոյ • խաւարասէր • պոռ, կէձէյի սեվէն • գառանդեզը սեվէն։

Գիշերապար • ի, աւ • աց • օք • (գոյ)։ է միոն ի մանրատան ասուեղաց, որ և կոչի արուսեակ, և այլով անուամբ լուսաբեր • զի ունի զկրկին ծագմանս • վասնզի երբեմն երևի յարևելս յառաջքան զծագել արեգական, և լուսաւորէ մեծ մասն գիշերոյ • իսկ երբեմն երևի յարևմտեան կողմն, ընդ երեկոյս՝ զինի մտանելոյ արեգական • և լուսաւորէ մեծ մասն գիշերոյ • պոռ, կէձէ պարլաղըճ • կոչի նաև արուսեակ կոչի սաղայէն • պոռ, չէլէյման։

Գիշերապարտ • ի, իս • ից, իւք • (ածք)։ ի գիշերի վարժօղ • ի գիշերի առնօղ ընդ գործ ինչ • պոռ, կէձէ իշլէյէն։

Գիշերապարտ աքինիլ • ‖ ի գիշերի գործել զոլ աթմանն կալ • պոռ, կէձէսոճ չալըշմալ իլէ զամանըդ տուբմագ։

Գիշերի • • • } (հոլով ժո-
Գիշերոյն • կամ գիշերոյն • } հանդիպէ)։
գիշերոյն • ի գիշերի • պոռ, կէձէլէյին։

Գիշերագործ • գիշերաթոր • գիշերն • գիշերաբեր, ևիշ • ‖ տես Գիշերագործ • գիշերաթոր • գիշերին • գիշերաբեր, ևիշ։

Գիշերախուխ • խոհուոյ, ոյ • ոց, ոյք • (ածք)։ ունօղ զխոհեմութեան և զխաղաղախնդրօղ հերս • պոռ, գառամագաղըշ սայըշ օլան • գըլամըդ սայըը։ Իսկ մերթ գոյականապէս առեալ նշանակէ խոհեմեալ գէս • չխոթեցնել և խոնեալ հեր • պոռ, գառագըշսուռուշ սայ • պոռս, ժուռկյոսեմոյ։

Գիշերախուխ • ռուոյ, ոյք • (գոյ)։ է անօթ ինչ որով խոհեմեալ հերսց այնպէս պատասխն զինեմք • մինչ չէ հնար որոշել, և ի խոհելն ելանել արիւն • պոռ, պիր ձիւնս սաչ մարագլաբըն խոմի տիր։

Գիշակ • ի, աւ • աց • օք • (գոյ)։ մաղ գլխոյ երկայնացուցեալ • մաղ հիւսեալ ի բազում ձիւս • պոռ, ուզանիրը պաշ սաչը • էօրլիւլիս սաչ։

Գիշակալ • ի, աւ • աց • օք • (գոյ)։ կապ, որով կապին և կամնան կռնակք զգեստ • և այս երբեմն ածի և պատի պէտութք գըլխոյ վասն հաւաքեալ պահելոյ զգեստս, որք կախեալ կան ի յետ կոյս գլխոյ նոցա • իսկ մերթ ծայր ատն կախիլ ի վայր ընդ թիկնոցն իւրեանց • կոչի և ծամակալ • պոռ, պաչ պաղը։

Գիսանձապաղ · (գոյ) · ունօղ զգէս ձապաղեալ ընդ թիկունս · հեթաթական · պաճ, պաշ ասչէարը չեօղիւլիւ ·

Գիսաւոր · ի · աւ · աց · օք · (ածական) · ունօղ զմազ երկայնացուցեալ · վարսաւոր · պաճ, ուղղն սայէը · պարս · կիւսուսաւոր ·

Գիսաւոր աստղ · ‖ է աստղ լինչ որ ընդ ժամանակս ժամանակս երևի յերկինս, և արձակէ զլուսաղէն ճառագայթս իբրև զգէս· պ, գուլլուսգլու երլտրը· պրս · կէվկզիւիր·

Գիտագոյն · գունի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · առաւել գիտուն · պաճ · փիլք ալիմ · պարս · տաճիլիմինա ·

Գիտակ · ի, աւ · աց, օք · (ածական) · գիտօղ· ճանաչօղ· տեղեակ· հմուտ· պաճ, պիլկիճ· եէթիկ · ակեահ · պարս · տաճիլխօր ·

Գիտակակից · կցի, աւ · աց, օք · (ածական) · ընկեր ի գիտուէ և ի տեղեկուէ ընդ ումեք· խորհրդակից · պաճ, պիրլիքտակ պիլէն · սըրտաշ ·

Գիտակցեմ· եցայ · եաց · իլ· (չերկրորդ) · հաղորդիլ ընդ ումեք ի գիտուեծէ իբրև ի մեք · գիտել զծածուկ լինչ ուրուք · պաճ, սըրտաշ օլմագ ·

Գիտակցութիւն · ծեայ · (գոյական) · խորհրդակցութիւն· հաղորդուէն գաղտնեաց ուրուք · պաճ, սըրտաշլըգ · Եա, խըշմանիք, կամ գիտակցութիւն որով ոք գիտէ զանձնէ իւրմէ առաքեալ զիր լինչ, կամ հաւանեալ իմիք, զոր ոչ էր պարտ առնել կամ հաւանիլ · պաճ, զամիր ·

Գիտահարց · ի, իւ · իյ, իւք · (գոյական) · զգէստս և զվէառկս հարցանօղ վասն ապագայ դիպ ուածոց · պաճ, փալճը յա սորուձու ·

Գիտանիք · ‖ տես Գիտութիւն ·

Գիտացուցանեմ· ցուցի · ցո · անել · (անցական) · ծանուցանել · իմացուցանել · տեղեկացուցանել · աղդել · պաճ, պիլտիրմիք · խաստիր վէրմիք ·

Գիտելի · լոյ, լեաւ · լեայ, լեօք · (ածական) · որն՝ որ կարէ ճանաչիլ և իմանիլ · պաճ, պիլինճէք ·

Գիտեմ· այի · եա · եմ· (չերկրորդ) · ճանաչել զինի · իսկապէս իմանալ · պաճ, պիլիմիք · պարս · տաճիլխէչն · պրպ, մաբիֆեթ · չեշմի, դանըլմագ ·

Գիտել զկին · ‖ մարմնաւորապէս զուգաւորիլ ընդ կնոջ · պաճ, զիմա էթմիք ·

Գիտենամ· ալ · (չերկրորդ) · գիտել· հասկանալ նաև· պաճ, պիլմիք · պարս · փէրմահէ ·

Գիտնական · ի · աւ · աց · օք · Գիտնաւոր · ի · աւ · աց · օք · Գիտուն · գիտնոյ · ոյ · ոյք · (ածական) · ունօղ զգիտուէն· տեղեակ գիտուեծ· գիտօղ զկիր լինչ հանդերձ հանդամանօք և պատճառօք · հմուտ գրոց · իմաստուն · պաճ, պիլկիճ· պարս, քէնդա · պրպ, ալիմ·

Գիտուն լեցի · ‖ գիտելի լեցի· յայտնի լեցի · պաճ, մալիւմ օլա ·

Գիտութիւն · թեան · (գոյական) · ճանաչումն զինչ և իցէ իրաց հանդերձ կարեւոր պարագայիւք · իմաստուէն · ծանօթուէն · պաճ, իլմ· պարս · տանիչ · պրպ, իլմ· չեշմի, պիլիք ·

Գիտութիւն լեցի · ‖ գիտելի լեցի · յայտնի լեցի · պաճ, մալիւմ օլա · պէյան օլա ·

Գիր · գրոյ, ով · ոց, ովք · (գոյական) · գիծ, որ է նշան տառի · պաճ, հաթդ · հարֆ · պարս, պէթէք · պրպ, խաթ · Եա, Թուղթ · քաղտեղ · պաճ, մէքթուպ · Եա, մաահանա · պաճ, քթուպա ·

Ի Գրի առնել · ընդ Գրով արկանել · } գրել · պաճ, հաղ· մագ ·

Գիրանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չերկրորդ) · գէր լինել · պարարտանալ · պաճ, սէմիզլէնմէք · սէմիրմէք ·

Գիրապարար · (ածական) · գէր և պարարտ · պաճ, փէք սէմիզ · պէյլի · պարս, լէվհեր ·

Գիրգ · գրգի, աւ · աց, օք · (ածական) · պարարտ · փարփուկ · փարփկանց · փարփկաւէր · պաճ, նազլիք · պարս · նազլիքէնսամ·

Գիրկ · գրկի · աւ · գիրկք · գրկաց · օք · (գոյական) · տարածեալ բաղուկք առ ի գրկել զոք · կամ առ ի ընդունել զինի կինեն · պաճ, գուճաղ · պարս, ազուշ · Եա, նշանակէ չափն, որ է ըն երկայնութեն ուղղակի տարա ծեալ բազկաց՝ ի ծայրէ մինչամատին միոյ ձեռն՝ մինչև ի ծայր միջամատին միւսոյ ձեռն՝ որ է լոյս երկայնութեն հասակի հասարակ մարդոյ, կամ հինգ քայլ · պաճ, գուլաճ · պէչ առըմ էօլչիւսիւ ·

Գիրկ ընդ գիրկ խառնիլ · } գիրկս արկա·
Գիրկ ընդ խառն լինել · } նելով փարիլ· գրկախառնիլ · պաճ, գուճաղլայարագ պիրզի պիրզինէ սարըլմագ ·

ընդ Գիրկս մտանել · } սաստիկ քաջ·
Գիրկ ընդ աղէտն լինել · } չել զաղէտն · պաճ, օգուն եայըլըը փէք չէքմիք ·

Գիր կտեալ · ‖ նկար արարեալ սեահաւ ի վերայ մարմնոյ, ծակոտելով ասղամբ կամ այլով գործեաւ · պաճ, նխկաճ · հաճի ·

Գիրկս արկանել. ‖ *փաթիլ. գրկել.* • *ած, գուանգլամագ. սարընլամագ.*

Գիրուքի. *Թե.* (գոյ) : *պարարտուի.* • *ած, սեմիզլիք.*

Գիրուց. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *իւղ. հալեալ ճարպ.* • *ած, չէվրիլ եաղլը.*

Գիրք. *գրոց, ովք.* (գոյ) : *մատեան.* • *ած, քիթապ.*

Գիւղ. *կամ գեօղ. գեղի, գիւղիւ. ից, օք.* (գոյ) : *շէն, յորում բնակին մշակք, որք գործեն վերկիր.* • *ած, քեօյ. պուռ, քիւղ. ոպդ, գաբեէ. եաս, ագարակ.* • *ած, չինքիլիք.* • *պուռ, տիհէք.*

Գիւղական. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *գեւեհիկ. գեղջուկ.* • *ած, քեօյլիւ. պուռ, րուսթայի.*

Գիւղաքաղաք. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *մեծ գիւղ, կամ փոքր քաղաք.* • *ած, գասապա.* • *պուռ, չէլուա.*

Գիւղերեց. *իրիցու, ու. ունք, անց, ամբք.* (գոյ) : *գլխաւոր և կառավար գիւղի.* • *ած, քեօյ բէյիսի. պուռ, տիհգան, եաս, երէց գիւղի.* • *ած, քեօյ փափազը.*

Գիւղօրեայ. *րեիոյ, րեիւք.* (գոյ) : *բաղում գիւղք.* • *ած, քեօղլէր.*

Գիւտ. *ի, իւ. իցդ, իւք.* (գոյ) : *գտումն.* • *ած, պուլուշ. եաս, հնարք.* • *ած, փէնտա.*

Գլան. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *է փոքրիկ սիւն կամ սիւնաձև գործի, որ գլորի և թաւալի, և ողորկէ և տափարակէ զառաջիկայ իրն. որպիսի է լող քարն ի վերոյ տանելոց, որով լողեն զանխա.* • *ած, լողքաշը. մէրտանէ.* • *պուռ, հէյդնէ. եաս, անիւ.* • *ած, թէքէրլէկ.*

Գլանակ. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *է գործի ինչ բոլորակ և ողորկ՝ շինեալ գաւազան. նաձև, որով զթերթս խմորոյ բանան.* • *ած, օղլաղըս. պուռ, չօպլինան.*

Գլանամ. *ացայ. ացիր. անալ.* (չէշտ) : *բթամնալ. ի սրուէ պակասիլ և ասի ղտանակէ, զմտացս, և զայլոց նմանեցոց.* • *ած, քեօրլենմէք.*

Գլաջարդ. (ած) : *ջարդեցեալ գլօք, կամ բրտնազարմամբք.* • *ած, թաշլըա փարչանմըշ.*

Գլաջարդ առնել. ‖ *քարաձգութ կոտորել.* • *ած, թաշլըա դըռըլոպ տեօքմէք.*

Գլեմ. *եցի. եա. ել.* (նէրգոյծ) : *գլորել. թաւալել. հոլովել. մղելով դարձուցանել և յառաջ տանիլ զծանր իրս.* • *ած, եուվարլամագ. տէվիրմէք.*

Գլխագաւ. *ի, իւ. իցդ, իւք.* (ած) : *ուռնօղ*

գլաւ. գլխոյ. որոյ գլխոյն է ախտացեալ. • *ած, պաշը սագաթ. պաշը իլլէթլի. եաս, խելացնոր. խելագար. խենթ.* • *ած, գաշկըն. չըլկըն. պուռ, խիւշքսէր.*

Գլխագարեալ. *Թե.* (գոյ) : *գլխացաւ. Թէ. տիտ գլխոյ.* • *ած, պաշ մարազը.* եաս, *խելաժեաուի. խելագարուի.* • *ած, չըլկընլըգ. տիխլանէլիք.*

Գլխագիր. *գրի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *տանգլուխ գիր, որ գնի ի սկզբանէ տանց գրուածոց.* • *ած, պաշլանկըշ եազըսը.*

Գլխագիր. *գրի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *տեղի ուր գնի գլուխ. բարձ.* • *ած, պաշ գօնաշագ եէր. եաստըդ.* եաս, *գլխարկ. գասկ, որ գնի ի գլուխ.* • *ած, գալփագ.* եաս, *ծածկոյթ գլխոյ. լաչակ. զոր կանայք արկանեն զգլխով.* • *ած, էօրթիւ. պաշ մահրամասը.*

Գլխագրութեի. *Թե.* (գոյ) : *գլխակարգուի բանից.* • *ած, քէլամը պաշ պաշ պըրմագ.*

Գլխածանրիմ. *եցայ. իլ.* (չէշտ) : *ծանրամնալ գլխով, որպէս հանդիպիլ արբեցից.* • *ած, պաշը պաղրըլաշմագ.*

Գլխածանրութեի. *Թե.* (գոյ) : *ծանրուի գլխոյ.* • *ած, պաշ պաղրըլաշմասը.* • *պուռ, սէրկիլման.*

Գլխակարգեմ. *եցի. եա. ել.* (նէրգոյծ) : *կարգաւորել զգլուխս գրոց. ի կարգի դնել զբանս գրուածոց. ի գլուխս գլուխս բաժանել զմիահետ գրեալ բանսն.* • *ած, պաշ պաշ պըրմագ քէլամլըրը.*

Գլխակարգութեի. *Թե.* (գոյ) : *կարգադրուի բանից. բաժանումն բանից ի գլուխս գլուխս.* • *ած, քէլամը պաղ պաղ պըրմագ.*

Գլխակոր. *ի, իւ. իցդ, իւք.* (ած) : *ի վայր կորացեալ. գլխով. խոնարհեցուցանող ըզգլուխն ի վայր.* • *առ. ասոթայ Թէքքեալ ուշնօղ զգլուխն.* • *ած, պաշը աշաղը էչէն. պօչնու տիւքիւլիւ.* • *պուռ, նիկիուճսար.*

Գլխակորիմ. *եցայ. եայ. իլ.* (չէշտ) : *Թէքքել զգլուխն ի վայր. չերկիրս պշնուլ. Թէքքել զպարանոցն.* • *ած, պաշը աշաղը էչմէք. պօչնու տիւքիւմէք.*

Գլխահար. *ի, աւ. աց, օք.* (ած) : *հարկանօղ զգլուխս ուրուք.* • *ած, պաշա վուռան.* եաս, *բռնի նուաճօղ. անողորմաբար սիրօղ.* • *ած, զօռաքի հիւքմ էաչն. Թափուղու իլէ պուլյուրան.*

Գլխահարկ. *ի, աւ. աց, օք.* (գոյ) : *հարկ Թագաւորական զոր տայ հպատակն ըստ գլխոյ իւրոյ, այսինքն վասն անձին.* • *ած,*

խարաձ • արդ ; ռասի ճիզկէկ ։

Գլխան ձուկն • ‖ է սեւագոյն ինչ ձկան , որ ունի գմայլին թեփաւոր , զոյնս լոյսն , և զգլուխ մեծ , յորմէ և անուանեցաւ գըլխան • պաճ , քէֆալ ։

Գլխանի • նուց , ւոյ • (ածական) ։ գլխաւորք • մեծամեծք • պաճ , աղալար • սեռ ազհիպէէր ։

Գլխանոց • ի , աւ • աց , աք • (գոյական) ։ գլխարկ • փակեղ • գոգակ • պաճ , գալխագ • գավուգ • Եա , սաղաւարտ • պաճ , պաշ Թաասը ։

Գլխաշրժ • ի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։ նա որ պահ ընդ պահ շարժէ զգլուխն ոմի զքուս • պաճ , սալլաթ պաշ ։

Գլխաշուք • շքի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։ այն ոմն որ ծածկէ , և շուք դնէ գլխոյ • որպիսի է լայնակին կանանց • պաճ , պաշ էօրթիւսիւս օլան նէգանէ • նիզէ տիր՝ պաշ մահրամասը • պիւրիւկ ։

Գլխապահ • (գոյական) ։ Թիկնապահ • փա , խառնէքի

Գլխապատ • ի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։ այն ոմն որ պատէ զգլուխն մարդոյ • որպիսի է փաթոյթն բակերդան • և պատառան նկաբէն , զոր կանայք և տղայք պատեն զգլուխ իւրեանց • պաճ , պաշա սարաճագ նէգանէ • նիզէ տիր • սարըգ • պաշ էէմէնիսի ։

Գլխապարտ • ի , աւ • աց , աք • (ածական) ։ պարտաւոր հասման գլխոյ • արժանաւոր գըլխատման • պաճ , գաթլ օլմաղա լայըգ • պաշը քէսիլմիշ լայըգ ։

Գլխատ • ի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։ գլխատեալ • որոյ գլուխն է հատեալ • պաճ , պաշը քէսիլմիշ ։

Գլխատեմ • եցի • եա • ել • (ներգործական) ։ զգլուխն հատանել • զգլուխն ի բաց բառնալ ի մարմնոյն • պաճ , պաշընը քէսմէք ։

Գլխատիչ • տչի , աւ • ից , աք • (գոյական) ։ հատանօղ զգլուխ • դահիճ • պաճ , պաշ քէսէն • ձէլլատ ։

Գլխատուն • տան , մանք • մանց , մանց • (գոյական) ։ հատանուելի գլխոյ • պաճ , պաշ քէսիլ ։

Գլխարկ • ի , աւ • ից , աք • (գոյական) ։ ծածկոյթ գլխոյ • կամ ոն և իցէ իր որ պահէ ի տալոյ և ի ցրտոյ • գոգակ • ալափչին • խոյր • բակերդ • պաճ , քէլէֆօշ • արագչին • ֆէս • գալխագ • գավուգ ։

Գլխարկեալ • ‖ տե՛ս Գլխակոր ։

Գլխացաւ • ոյ • ոլ • ոց • ովք • (գոյական) ։ ցաւ գլխոյ • պաճ , պաշ աղրըսը • ադը • տէրթսիզլէք ։

Գլխաւոր • ի , աւ • ից , աք • (ածական) ։ նա որ երևելի է ի մէջ մարդկան • պաճ , սեռ օզ սահի պի • ուլու • Եա , մեծ • բարձր • նշանաւոր • պաճ , իւստիւն • մեչհուր • պէյ • սէրքէրտէ ։

Գլխաւորեմ • եցի • եա • ել • (ներգործական) ։ ի գլուխ հանել • աւարտել • կատարել • լրացուցանել • պաճ , պաշա չըգաբմագ • թէքմիլ էթմէք • պէյ պիւէրպիւբաէն ։ Եա , ի մի բան բովանդակել զբազմութիւն բանից • պաճ , քէլամը պիր եէրէ Թօփ էթմէք • պիր սեօզէ պաշ պաղլամագ ։

Գլխաւորիմ • եցայ • եամ • իլ • (չեզոք) ։ գլուխ առանալ • գլուխ կապել • որպէս հանդիսիմ ունայց բանսոց • պաճ , պաշ պաղլամագ ։ Եա , կատարիլ • աւարտիլ • պաճ , Թէքմիլ օլմագ • պէյ , պիւէրպիւէնէն ։

Գլխաւորութիւն • թեան • (գոյական) ։ վիճակն առաջին ի մէջ այլոց • նախագահութիւն • հրամանատարութիւն • պաճ , իւստիւնլիւք • հէօքիւմէտարլըգ ։

Գլխափոխան • ի , աւ • ից , աք • (գոյական) ։ փոխանորդ անձին մեծի ուրուք • որպիսի է , փոխանորդն , դէսպանն , նաւիրարն • պաճ , վէքիլլի մահէմլագ ։

Գլխեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործական) ։ գլխատուրեմ • բովանդակել • կատարել • պաճ , պաշա չըգաբմագ • Թէքմիլ էթմէք ։

Գլխիվայր • (ածական) ։ այն որոյ ոտքն ի վեր բարձրացեալ է , և գլուխն ի վայր կախեալ • պաճ , պաշաչընը պէրու • սէրնիկիուն ։

Գլխիբաց • (ածական) ։ բացագլուխ • որոյ գլուխն է մերկ և անծածկոյթ • պաճ , պաշ աչըգ ։

Գլխովին • (մակբայ) ։ բոլորովին • ողջոյն • բովանդակապէս • պաճ , պիլիւիւն ։

Գլորակամ • (ածական) ։ սիրտ ոկործանումն • պաճ , պօղկունլուգ խտիչէն ։

Գլորեմ • եցի • եա • ել • (ներգործական) ։ Թաւալեցուցանել • հոլովել • մղել ընդ երկիր • պաճ , եուվարլամագ • պէյ , խալդանիլդիրէն ։

Գլորիմ • եցայ • եամ • իլ • (չեզոք) ։ սահելով անկանիլ • գԹերով կործանիլ • պաճ , եուվարլանմագ • պէյ , խալԹիլդիրէն ։

Գլուխ • գլխոյ • ոլ • ոց • ովք • (գոյական) ։ է գերագոյն մասն կենդանւոյ • օծեալսն ուղղոյ և աԹոռ ոգւոյ • յորում են և զգայուԹիք • պաճ , պաշ • քէլլէ • պէյ • սէր • ադը , բէէս ։ Եա , վերին ծայր • կատար • գագաԹն • պաճ , իւսԹ ուճ • Թէփէ • պէյ , սաբան ։ Եա , առաջնիկայ • իշխան • առաջնորդ • գլխաւոր • պաճ , պաշ պօղ • հէօքիւմատար ։

Գլուխ անկեան • ‖ սկիզբն անկեան • պաճ , քէօշէ պաշը ։

Գլուխ բանին • ‖ զնաւակն բանին • պաճ , սեօզլեն ֆիքրի ։

Գլուխ դրամից • ‖ մայր դրամից • տե՛ս, սեր մայկ ։

Գլուխ ընկերութեե՛ն • ‖ է բաժինն՝ դրամից, զոր իւրաքանչիւր վաճառական դնէ՝ ի մի վասն ժողովոյ ընկերութե՛ան իւրեանց • տե՛ս, օրինագլուխ սէրմայկալ ։

Ի Գլուխ հանել • ‖ ի գլուխ հանել • կատարել, լրացուցանել • տե՛ս, պաշա՛ն չըզաղմագ • Ես, աւարտել, կատարել, վերջանալ • տե՛ս, պաշա՛ն չըզմագ • Թէ քիվլ օլմագ ։

Ի Գլուխ հանել • Գլուխ տալ • Ի Գլուխ տանիլ • } յաւարտ հասուցանել, վերջացուցանել, եղե՛ն, տե՛ս, պաշա՛ն չըզաղմագ • Թէ քիվլ էթմէք ։

Գլխատը • կամ գլխոր • ի, աւ • աց, օք • կամ • ի, իւ • իկ, իւք • (գԽ) ։ է կարծրա՛ կեղև պատուղ մի՝ նման պտղոյ նռնէոյ, որ ի գործ ածի ի ներկս • տե՛ս, մազը • պոչս, սիւկիւռ • ոչխ • ա՛ինս ։

Գլխատրեմ • ես, եա՛ • ել • (ներգործ) ։ զտագործել ջրով գլխատրոյ՝ որ խառնեալ է ձայլ նիւթոյ, առ՛ի ներկել յետոյ • տե՛ս, մազալամագ ։

Գծագիր • գրի • աւ • աց • օք • (տե՛ս) ։ գիծ քարշելով գրչագեալ • գիծ քարշելով գրչագրօղ • տե՛ս, չըզկը իւր եաղըմըշ • չըզկը չէ՛քմ իւր եաղան • պոչս, խաթքէշ • ոչխ, մըզաբ ։ Իսկ մերթ վարի գոյականացս, և ըստ այմ է անեզական • և նշանակէ զտաւտս պրուբևնից • տե՛ս, էլինքիկ հարքիլարը ։ Ես, գիրք • մատեան • տե՛ս, քիթապ ։

Գծագրեմ • ես, եա՛ • ել • (ներգործ) ։ գիծ քարշել • գծել • տե՛ս, չըզկը չէ՛քմ • Ես, գիր գրել • գծելով նկարագրել • տե՛ս, եաղը եազմագ • եաղը իւր նոգր էթմէք • Ես, ձեւացուցանել • կերպաւորել • տե՛ս, պիչիմ սօզմագ ։

Գծագրութի՛ն • Թե՛ • (գԽ) ։ գրուա՛ծ գծի • տե՛ս, չըզկը չէ՛քիչ • Ես, նկարեալ պատկեր • կերպարանք • տե՛ս, չէ՛քիվլիչ քիսվե՛ • սաւրէթ ։ Ես, գիծ կամ գիր պրեսբևնից • տե՛ս, էլինքիկ հարքիլարը ։

Գծակ • ի, աւ • աց, օք • (գԽ) ։ գծիկ • գրիկ • տե՛ս, չըզկըճըզ • Ես, գծօղ • գրօղ • տե՛ս, չըզկը չէ՛քէն • եաղը եաղան ։

Գծաւոր • ի, աւ • աց, օք • (տե՛ս) ։ ունօղ զգիծ • ունօղ զգիր • տե՛ս, չըզկըլը • եաղըլը ։

Գծաւորութի՛ն • ‖ տե՛ս Գծագրութի՛ն ։

Գծեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) ։ գիծ քարշել • գրել զգիրս • տե՛ս, չըզկը չէ՛քմ • եաղը եազմագ ։

Գծեր • եաղը եազմագ ։

Ոչ Գծել երկաթիդ • ‖ երկաթին ոչ գծել ՚ի նմա • ոչ ազդել երկաթիդ յիւրն յոյն • տե՛ս, ուէմիր իշլէմիչէք ։

Գծծագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (տե՛ս) ։ յոյժ գծուծ • տե՛ս, փէք սէ՛ֆիլ • պոլս, փիւխիլէ՛ոբ ։

Գծծանք • ‖ տե՛ս Գծծութի՛ն ։

Գծծամ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չԽղԽ) ։ աղքատանալ • նուաստանալ • չքաւորիլ • անարգիլ • տկարանալ • տե՛ս, ալչագլանմագ • չէօհրէմի գալըդ էթմէք ։

Գծծութի՛ն • Թե՛ • (գԽ) ։ նուաստութի՛ն • չքաւորութի՛ն • անարգութի՛ն • անչքութի՛ն • անանկութի՛ն • ժլատութի՛ն • տե՛ս, ալչագլըգ • սէ՛ֆիլլիք • էտնալըգ • հագիրլիք • նէ՛քէսլիք • պոլս, փարսէ՛ք ։

Գծուծ • գծծոյ • ոյ • ոց • ովք • (տե՛ս) ։ անարգ • նուաստ • անչուք • անպատուական • փանաքի • յոտն • ժլատ • տե՛ս, ալչագ • սէ՛ֆիլ • քէօֆիւ • նէ՛քէս • պոլս, փէ՛սէ ։

Գծուծանք • ‖ տե՛ս Գծծութի՛ն ։

Գծծանք • ‖ տե՛ս Գծծութի՛ն ։

Գծծաւոսակ • ի, աւ • աց, օք • (տե՛ս) ։ ունօղ զգծուծ տեսիլ • անարգակերպ • տե՛ս, չէօհրէմլի՛ ։

Գծծիմ • ‖ տե՛ս Գծծիմ ։

Գծծութի՛ն • ‖ տե՛ս Գծծութի՛ն ։

Գծուած • ‖ տե՛ս Գծուած ։

Գիւղ • ի, իւ • ից, ով • (տե՛ս) ։ է բաւ. Գիւղական • և թարգմանի վիճակաւոր, կամ ժառանգաւոր • և այսու նշանակին համ ասուիճանաւորը եկեղեցւոյ կամ ուխտի մանկունք, թէ դպիրք լսեն, թէ սարկաւագունք, և թէ այլք • տե՛ս, քիլիսէ խասէմէսի • խուճուռամ պաշը ։

Գիւղ՝ որ • ‖ տե՛ս Գիւղաւոր ։

Գիւղաւորեմ • (տե՛ս) ։ ունօղ զհամ գիւղաւորոյ • որ զբնաւրան մարդոյ տապէ • տե՛ս, մազը տատընաա օլան ։

Գիւղացուանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (տե՛ղ) ։ ՚ի ծուռ ի՛ղձացուանել • ՚ի վայր կորացուցանել զոք • կծկեցուցանել • տե՛ս, տիզ էօգաթլըմըք • չէօմէլմի՛ք ։

Գիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չԽղԽ) ։ Թևքիլ • կորանալ • ՚ի վայր խոնարհիլ • կծկիլ • տե՛ս, տիզ էօգմ՛ք • չէօմէլմի՛ք • եէբէ իբի գամ օլմագ • էֆլիմի՛ք • պոլս • խասկիւմէն ։

Գիւնեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) ։ Թևքիլ՝ ՚ի վայր խոնարհեցուցանել • տե՛ս, աշաղը

էլ ինք. ‖ տես և Գճեցուցանեմ։
Գճուն, ման, մամբ. անց, ամբք. (գԳ)։ կորացուն. ի վայր թեքուն. ած, էլիլիք։
Գմբեթ. ի, իւ. ից, ք. (գԳ)։ կամարաձև շէն. կամ կաթուղիկէ ձեւով շինել ծածկ եկեղեցւոյ, բաղանեաց, ապարանից, և նմանեաց. ած, գուսպէ. պրս, կիւմպէթ։
Գմբեթաձարդ. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ գմբեթաձեւն ձեւով զարդարեալ. ած, գուսպէ իւրէ տօնանմըշ։
Գմբեթակիր. կրի, աւ. ից, ք. } (ած)։
Գմբեթայարկ. ի, աւ. ից, ք. } (ած)։ ունօղ ի վերայ իւր զգմբեթ. գմբեթաշէն. ած, գուսպէլի։
Գմբեթաձև. } (ած)։ ունօղ զձև գմբեթ։
Գմբեթաշէն. } թի. շինեալ գմբեթաւ։
Գմբեթարդ. } ած, գուսպէ պիչխվինտէ եափըլըմըշ. գուսպէլի։
Գմբեթաւոր. ի, աւ. ից, ք. } (ած)։
Գմբեթեայ. . . . . } ունօղ զգմբեթ. գմբեթակիր. ած, գուսպէլի։
Գմբեթ. գմբեթակիր, ւ‿ը. ‖ տես Գմբեթ, գմբեթակիր, ւ‿ը։
Գնահատ. ի, իւ. ից, իւք. (գԳ)։ նա՝ որ վճռէ զգինս իրաց. կշռադատօղ. ած, գըչմեճ պիչիճի. դահվիճի։
Գնահատեմ. եցի. եմ. էլ. (ներգործ)։ կըտ ըէլ զգին իրի իմիք. ած, գըչմեճ պիչիլիք։
Գնամ. ացի. ա. ալ. (չԷզոՒ)։ քայլել. երթալ. շրջիլ. ած, կիւմիլիք. պրս, ըէվթէնէն։
Գնալ ի չտրս. ‖ քայլել չտրս տուիւք. ած, տեօրտ այագը եօրիւմիք։
Գնայուն. (ած)։ գնացական. գնացօղ. քայլօղ. անցանօղ. ած, կիւրիչի. կէչիչի։
Գնացք. ցից, իւք. (գԳ)։ ընթացք. քայլ. ած, եօրիւեիւշ. կիւրիչ. պրս, ըէվիճ։ Նա, ձանապարհ. շաւիղ. անցք. հնար, ընդ որ լինի գնալ. ած, եօլ. կէչիլ իդ։ Նա, վազք. կեանք. կենցաղավարք. ած, վարըշ. թեօրե։
Գնացական. ի, աւ. ից, ք. (ած)։ գնացօղ. ած, կիւրիչի. Նա, փախչօղ. ած, գաչընճը։
Գնացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. էլ. (անցաղ)։ առնել զի գնայցէ ոք. ընթացուցանել. ած, եօրիւեիւմիք. պրս, ըէվանէքէրտէն։
Գնդածաղիկ. ղկի, իւ. ից, ք. (գԳ)։ է ծաղիկ ինչ վայրի, որոյ տերևքն և գոյն ևն հանգոյն վուգենայի, այսինքն ահեքփի։ Հանէ ի միոյ բնոյ զգուշա գլուխ, և ի մէջ նորա մանր մանր ծաղիկ. որ և օգտակար է ի դեղորայս. ասի, բացվենիկ. ած, զըվան չիչէկի։
Գնդակ. ‖ տես Գնդուակ։
Գնդակ խաղալ. ‖ է գնացական, որով նաբատախաղացք խաղան գրամով. ած, պալօ։
Գնդակակերպ. ի, իւ. կից, իւք. } (ած)։
Գնդակաձև. ի, իւ. կից, իւք. } (ած)։
Գնդաձև. ի, իւ. կից, իւք. } (ած)։
Գնդաստակ. ի, աւ. ից, ք. } (ած)։ ունօղ զկերպ, զձև, և զտեսակ գնդակի. բազմակաձև. ած, եօվալըշտ պիչիմի. միւեէվվելը. գրս, զէվալէ։
Գնդապետ. ի, աւ. ից, ք. (գԳ)։ պետ գնդի զօրաց. զօրավարետ. ած, պէօլիւկ պաշը. գրս, սէրհէնկ։
Գնդասեղն. ղան, ղամբ. անց, ամբք. (գԳ)։ սասեղն, որ ունի ի միում ծայրին գնդուակ ինչ երբեմն զգլուխ. ած, թօփլու իչինէօլ։
Գնեմ. եցի. եմ. էլ. (ներգործ)։ առնել ուիք զգրամ, և առնուլ զինն արժէքն գնով. ած, սաթըն ալմագ. գրս, խրիյտէն. ուդ, իչղիքրա։
Գնդիկ. ծկի, աւ. ից, ք. (գԳ)։ գնդիկ ասեղն. գնդասեղն. ած, թօփլու։
Գնուածոյ. կամ գնուածու. (ած)։ որ ծախեագրին. արծաթով գնեալ. ած, ագըճ իլէ ալընմըշ։
Գնդուտ. գնդտի, աւ. ից, ք. } (գԳ)։
Գնդտոտ. ի, իւ. ից, իւք. } (գԳ)։
Գնդտու. ուի, աւ. ից, ք. } (գԳ)։ թերատաւ. թոթովախօս, որք կրճատեալով և եղծեալով խօսին զբանս. ած, փէլէ թէկ. պուռնազ. բօշայ։
Գնեմակ, կամ գնդակ. ի, աւ. ից, ք. (գԳ)։ գունա, յորմէ նիւթոյ և իցէ. ած, կիւլէ լէ. թօփ։ Նա, ոև իցէ գնեմակաձև իր. ած, եօվալըշագ նէմնէ. պրս, կիւլէյէ։
Գնեմակերպ. գնեմակաձև. գնեմակաձև. գնեմատեսակ. ‖ տես Գնդակակերպ։
Գնեսող. ի, իւ. ից, իւք. (գԳ)։ է խմանէ գնդակաձև՝ եփեալ շիլով. ած, լօգմայ. պրս, չիւլաբ։
Գնող. գնողն, աւ. ից, ք. (գԳ)։ նա որ զիր ինչ սահման ի ձեռն գնոյ. ած, սաթըն ալընը. միւշթէրի։
Գոգ. ոյ. ոյ. ոյք. (գԳ)։ ծոց. գիրկ. ած, գուճաղ։ Նա, առաջին կողքն փորոյ ուր պորան է. օրախչի. ած,

գարշն ։ Եա , խորափիտ · փոս · խոռոչ · փոս , չուգուռ · գօվուգ ։

Գոգ լերանց · } խորափիտ լերանց · փա֊
Գոգ վիմաց · } պատ վիմաց · փոս , մա֊
ղարայ · գօվուգ ։

Գոգ ծովու · ‖ ծոց ծովու , ուր նաւք մտնէ֊ ապաւանելին · փոս , քեօրֆէզ · լիմանն ։

Գոգ նաւու · ‖ տաշտ նաւու · փոս , կէմի թէքնէսի ։

Գոգ առնուլ · } փոսանալ իբրև զգոգ ·
Գոգ գործիլ · } փոս , չուգուռլանմագ ։

Գոգ · է բայ ներգործական , ներկայ հրա֊ մայական · որոյ սահմանականի ներկային և անցեալ ժամանակին և սորագատական եղանակին պակասին · և նշանակէ ասա · համարեա · վարկիլիր · փոս , սեօղէ · սայ ։

Գոգ · (յոյնս պորոսոս) · գրեթէ · փոս , սայքի ։

Գոգած · ի , աւ · ալ , օք · (գոյ) ։ ընդար֊ ձակուիլ և տարածուիլ միջոցի խորուիլ իրի խմիք · փորուած · ծոցաւորուիլ · փոս , գովուգ · չեօքլուիմէ ։

Գոգաձև · (ածական) ։ ունօղ ձեւ գոգոյ · փո֊ սարակեալ · որպիսի են կէղևանիք ընգուղջ և նմանեաց · փոս , գովուգլու ։

Գոգանամ · ացայ · այկը · անալ · (էէշտ) ։ գոգաւոր լինիլ · ծոցաւորիլ · փոսորակիլ · փոս , չուգուռլանմագ ։

Գոգաւոր · ի , աւ · ալ , օք · (ածական) ։ ծոցաւոր · խորշաւոր · փոս , գովուգլու · չեօքլուիմիլի ։

Գոգաւորութիւն · թեան · (գոյ) ։ ծոցաւորիլ · փոս , գովուգլուգ · չուգուռլուգ ։

Գոգեալ · գեալ , ոյլ · ոյ , ոյլք · (ածական) ։ ծոցաւորեալ · փոս , չուգուռլանմիշ ։

Գոգեմ · եցի · եա · ել · (էէրգործական) ։ փոսո֊ րակել · ծոցաւոր առնել · փոս , չուգուռ֊ լամմագ · չեօքլուիմէ էմիլ · Եա , պա֊ րանակել · պարփակել · ժողովել · փոս , տէվշիրմէ · Թօփ էմիլ ։

Գոգցէս · (յոյնս պորոսոս) · գրեթէ · համարեա Թէ · փոս , սայ քի ։

Գոդնոց · ի , աւ · ալ , օք · (գոյ) ։ առվղ ուր բնակին գոդիք · ուրկանոց · փոս , միսկինլիանէ ։

Գոդի · գեայ , եաւ · եայ , եօք · (գոյ) ։ ունօղ զգոդսն · վարակեալ անբժշկելի բորոտութ · փոս , միսկին · ճնաւոր ։

Գոդութիւն · թեան · (գոյ) ։ ուրուկութիւն , որ է անբժշկելի բորոտութ · որև այլոյ լեզ֊ ուաւ կոչի Էլեփանդական ախտ · փոս ,

Փռէնկ ուչուզու · Փռէնկ զահմէթի · մես֊ կինլիք · ճնաւոմլուգ ։

Գոզ · ի , իւ · իցի , իւք · (գոյ) ։ մէզ · ասիկ , ջրվաթ · փոշ , սիսիք · գոբս , պէվէ · ոբգ , շաղ ։

Գոզակ · ի , աւ · ացի , օք · (գոյ) ։ է բեւեք ինչ բրդաւոտեալ փափուկ և սպիտակ՝ ի գնդաձև փէչէկիս փակեալ , որ հանեալ ի փէչէկացն կոչի բամբակ · փոշ , փամ֊ պուգ գօզալաղը ։

Գոզակագործ · ի , աւ · ացի , օք · (գոյ) ։ հանօղ զբամբակն ի գոզակաց , մաքրօղ և հանդերձօղ · փոշ , չալաշ ։

Գոզակ մեկենի · ‖ է բեւեք մեկոն ծաղկան · փոշ , խաշխաշ գօզալի · գոբս , էնպրիկիբրա ։

Գոզացաւութիւն · թեան · (գոյ) ։ ախտ պատճա֊ ռեալ յոպականաւէ ճանապարհին միզի · միզարգելուիլ · փոշ , սիսիք զօռաւ ։

Գոլ · ցի , ալ · ոց , ոլք · (գոյ) ։ տապ որ ելնէ ի ճառագայթից արեգական կամ ի հրոյ · փոշ , սըճագլուգ ։

Գոլախառն · (ածական) ։ խառն ընդ սաստիկ ջեր մութիւն արեւու կամ հրոյ · տապախառն · կիզօղ · փոշ , եաբլըճը ։

Գոլորշաեռեակ · ի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։ գոլորշակերպ · հանգոյն գոլորշեաց · փոշ , պուղու կիպլի ։

Գոլորշի · կամ գոլորշիք · շեաց , եօք · (գոյ) ։ ջուր կամ խանաւութի անօսրեալ ի ձեռն ջերմութեան արեւու կամ հրոյ , և ամպարձեալ յօդս · շոգի · փոշ , պուղու · գոբս , վէշտ · ոբգ , պուխար ։

Գոհ · (ածական) ։ գոհացօղ · շնորհակալու · շա֊ տացեալ · հաճեալ · որոյ ներկային է ծըր֊ անիօլին · փոշ , խօշնուտ ։

Գոհ լինիլ · ‖ շնորհակալու լինել · փոշ , խօշնուտ օլմագ ։

Գոհաբան · ի , իւ · իցի , իւք · (ածական) ։ գոհացօղ բանիւ · շնորհակալու · օրհնա֊ բան · փոշ , Թէշէկքիւր էտէն ։

Գոհաբանեմ · եցի · եա · ել · (էէրգործական) ։ գովել բանիւք և մեծացուցանել զղթ յի֊ շելով զբարերարութիւնս նր · օրհնաբանել · փոշ , Թէշէկքիւր էմիմ ։

Գոհաբանութիւն · թեան · (գոյ) ։ գոհացո֊ ղութիւն · շնորհակալուէ · օրհնաբանուիլ · փոշ , Թէշէկքիւր ։

Գոհական · ի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։ գոհացողական · գոհաբանական · փոշ , Թէշէկքիւրէ միւթալիք ։

Գոհանամ · ացայ · այկը · անալ · (էէշտ) ։

երախտագէտ մտօք չնորհակալ լինել • գա՛, թէչէ.քի.ւր էթմէ.ք։

Գոհար • ի • աւ • այ • օք • (գոյ) ։ ո՛և իցէ ակն պատուական • մեծագին և ազնիւ քար • գա՛, ձէվահիր • պէրս, կէվհէր ։ Իսկ մերթ վասն ածականապէս • և նշանակէ՝ պատուական • ազնիւ • ընտիր • գա՛, լաթիֆ ։

Գոհացան • ի • աց • այ • ից • (գոյ) ։ տեղի գոհանալոյ • գա՛, թէչէ.քի.ւր էչ • տէ.ձէ.ք էէր ։

Գոհաւաճառ • ի • աւ • այ • օք • (գոյ) ։ վաճառօղ քարանց պատուականաց • ակնավաճառ • գա՛, ձէվահիր սաթան • ձէվահիրճի • պէրս ։ կէվհէրֆի.ւրճ.ւ ։

Գոհաքեղէն • ղինի • աւ • այ • օք • (ածՙ) ։ չհեւեալ գոհար ակամբք ։ յօրինուած յաղանց պատուականաց • գա՛, ձէվահիրսաէն տի.ւզի.ւրլի.ւ նէ.կանէ • պէրս, կէվհէրլի ։

Գոհաւաւեթ • թե • (գոյ) ։ ազնուաւե՛ս • պատուականաւե՛ս • գա՛, լաթիֆլի.ք ։

Գոհայողական • ի • աւ • այ • օք • (ածՙ) ։ այն ՚ամ՚ որ պատկանի գոհաւեթե • գա՛, թէչէ.քի.ւրլի.ւ մի.ւեթայի.ք ։

Գոհայողաւեթ • թե • ⎫ (գոյ) ։ չնորհակալ՝ ⎬ Գոհաւեթ • թե • ⎭ լուե՛ յաղագս բարեաց զոր ընդունի ոք • յիշատակաւե՛ք բարերարաւեթե ուրուք երախտագէտ մտօք • գա՛, թէչէ.քի.ւր • պէրս • սիփաս • ըրդ, սէնաս ։

Գոհասնակ • ի • աւ • այ • օք • (ածՙ) ։ գոհայօղ՝ չնորհակալու • գա՛, թէչէ.քի.ւր էտի.ճի ։

Գոհասնակիմ • էցայ • էայ • իլ • (չէզսՙ) ։ գոհանալ՝ չնորհակալ լինել • գա՛, թէչէ.քի.ւր էթմէ.ք։

Գող • ոյ • ոլ • ոյ • ոլք • (գոյ) ։ գաղտա՛բար առօղ զիրս օտարի ընդ դէմ կամացն տեառն • գա՛, խըրսըզ • պէրս, սի.ւռա • ըրդ • սարիգ • ի՛ռօբ • օղրի ։

Գողակից • կցի • աւ • այ • օք • (ածՙ) ։ ընկերք գողոյ • խորհրդատո՛ւ գաղտ • գա՛, խըրսըզա չէրիք ։

Գողամիտ • (ածՙ) ։ յօժարեալ՝ի գողանալ • սիբօղ գողանա՛ն • գա՛, խըրսըզլըղ.ա՛ վէվէն ։

Գողային • այնոյ • ոլ • ոյ • ոլք • (ածՙ) ։ գողանալի • գա՛, չալընմըշ ։

Գողանաւ • այայ • այիր • անաւ • (ներ֊էրծՙ) ։ առնուալ զիրն օտարի գաղտ՝ի ՚ձեռնէ • գա՛, չալմագ • պէրս • սի.ւռղուխյաէն ։

Գողանի • ⎫ ⎬ տե՛ս Գողանին ։ Գողանիք • ⎭

Գողիգող • (ւայէոյ) ։ գաղտագողի • թաք֊նաբար • գա՛, կիզլիճէ ։

Գողուզղի • ղ.ոյ • եաւ • եայ • եօք • (գոյ) ։ ձանաւարհ գողոյ • ծածուկ ձանաւարհ • գա՛, խըրսըզ եօլու ։

Գողուեթի • թե • ⎫ (գոյ) ։ առնուն ընչից ⎬ Գողուեն • ման • ⎭ օտարի ՚ի ծածուկ • գա՛, խըրսըզլըղ ։

Գողուն • ⎫ Գողունի • նեայ, եաւ • եայ, եօք • ⎬ (գոյ) ։ գողացեալ ինչ֊ք • գա՛, խըրսըզլըղ մալ ։ ⎭

Գողոր • կամ գողորիկ • ⎫ Գողորական • ի • աւ • այ • օք • ⎬ (ածՙ) ։ կակուղ • փափուկ • գա՛, նազլի.ք • պէրս, լէչնի ։ ⎭

Գողոն • կամ գողոնի • ‖ տե՛ս Գողունի ։

Գոճաղմ • ի • իւ • իցՙ • օք • (գոյ) ։ է ակն ինչ պատուական • անթափանցելի իբրև զկիր • ունի զգոյն կապուտակ, սփռեալ ունելով՚ի վերայ զսակեգոյն երակս • լինի զանգուածով մեծ • զոր կոթեալ ակնագործ՝ ածեն ՚ի զանազան պէտս ։ Սա որչափ կապուտակագոյն լինի, այնչափ ազնիւ է • գա՛, լաճիվէրտ ։

Գոմ • (իայ էայ՚ն) ։ գոլ • լինել • գա՛, օլմագ • պէրս, հէսթէմ ։

Գոմ • ի • իւ • իցՙ • իւք • (գոյ) ։ փաթախ • տեղի և բնակարան ուր պահին և գալարեն նին ոչխարք, խաշինք, և այլ անասունք • գա՛, աղըլ • պէրս, նէղլի ։ Եւ • ձիարան • ախոռ • գա՛, ախըռ • պէրս, սիւթիւէրտան ։

Գոմանկեար • ի • աւ • այ, օք • (գոյ) ։ շինօղ զգոմ • գա՛, աղըլ եափըճը ։

Գոմանոտ • մանՙ • իւ • իցՙ • իւք • (ածՙ) ։ մանանօղ ՚ի գոմ • գա՛, աղըլա կիրկին ։

Գոռիշ • գոռ֊իշ • ոլ • ոյ • ոլք • (գոյ) ։ անասուն երկերեսաւոր իբրև զեղն • բայց մեծ, ուժգին, և յաղթանդամ քան զնա՛ որ լծեալ ՚ի սայլի՝ տանի զմեծամեծ բեռն ։ գա՛, սուլըղըճ • մանասայ • պէրս, կէսամուս • ըրդ, ձամուշ ։

Գոյ • ի • իւ • իցՙ • իւք • (գոյ) ։ է֊եակ • իր • գա՛, վարլըղ ։

Գոյ սակի ։ ⎫ Գոյ չափ ։ ⎬ Գոյիւ չափ • ⎭ սակի զոր ունէր • որ֊չափ ինչ ունէր • գա՛, վարլըղը գաւաբ ։

Գոյական • ի • աւ • այ • օք • (գոյ) ։ այն՝ որ ունի զգոյ • այն՝ որ է գոյացեալ • ունօղ գոյութէ֊եակ • գա՛, վարլըղ չէյ ։

Գոյական • ի • աւ • այ • օք • (ածՙ) ։ այն ՚ամ՚ որ վերաբերի առ գոյութիւն • գա՛, վարլըղա՛ պիւեթայի.ք ։

Գոյականութիւն · թէ · (գոյ)։ գոյացութիւն · գոյութիւն · էութիւն · գոյ, վարկած · ասըլ · զաթ։

Գոյակից · կցի, աւ · ացս, օք · (ածական)։ կցորդ եւ հաղորդ գոյացութիւն ընդ ումեք · ունօղ զմի եւ զնոյն գոյութիւն · համագոյ · գոյ, վարկաղաս իւհադ · պիր վարկաղաս օլան։

Գոյանամ · ացայ · ացիր · անալ · (չէնշ)։ զգոյութիւն առանալ · էանալ · ի գոյ էլանիլ · լինիլ · եղանիլ · գոյ, վար օլմագ · վիճաւոր կէլիլք · դարս · հէսապկյան։

Գոյարար · ի · աւ · ացս · օք · (գոյ)։ տէղի գոյանալոյ · գոյ · հասըլ կէլէճէք եէր։ Եա · գոյացուցիչ · հաստիչ · գծ, վար կոիճի։

Գոյական · ի · աւ · ացս · օք · (ածական)։

Գոյացողական · այն ասի որ վերաբերի առ գոյացութիւն · որպ ներհական է պատահականն · գոյ, վարկաղաս միւթալիք · զաթ միւթալիք։

Գոյացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · անել · (անցոյց)։ ի գոյ ածել · էացուցանել · առէղծանել · արարչագործել · գոյ, վար կըմիք · եա՛ զաթմամբ · դարս · պէրմէլուրան։

Գոյացուցիչ · ցուցչի, աւ · ացս · օք · (ածական)։ ի գոյ ածօղ · էացուցիչ · գոյ, հասըլ էէնէ։

Գոյացումն · ման · (գոյ)։ առնումն ի գոյ · էացումն · գոյ, վար օլուշ · դարս · վէրմէլուշ։

Գոյաւոր · ի · աւ · ացս · օք · (ածական)։ ունօղ զգոյութիւն · գոյացեալ · գոյ, հասըլ օլմուշ։ Եա · ունօղ զգոյս ընչից · ընչեղ · վար, թամ · գոյ, վարկաղալը · զէնկին։

Գոյաւորիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէնշ)։ զգոյութիւն առանալ · գոյանալ · ի գոյ ածիլ · գոյ, հասըլ օլմագ · դարս, պէրաճաէին։ Եա, առանալ զգոյս ընչաւորիս · փարթամանալ · գծ, վարկաղալը օլմագ · զէնկինլէնմէք։

Գոյաւորութիւն · թէ · (գոյ)։ գոյացութիւն · գոյութիւն · գոյ, հասըլ օլմագլըգ · դարս, պուտուրչ։ Եա, գոյացեալ իր · գոյակ · գոյ, վար օլմուշ շէյ։ Եա, գոյք · ընչք · գոյ, վարկաղ · մալ։

Գոյափոխութիւն · թէ · (գոյ)։ գոյացուէ փոփոխուիլն · որպէս յորժամ փայտն գոյացեալ գոյապէս փոփոխի և լինի հուր · և հուրն փոխի ի մոխիր · գոյ, ասըլ զաթ ըլըն աէկիշիլմէսի։

Գոյեղ · ի, իւ · ացս, օք · (ածական)։ այն

Գոյեղական · ի, աւ · ացս, օք · համ որ վերաբերի առ գոյացութիւն կամ առ էութիւն իրին · գոյ, զաթա միւթալիք · վար օլմա սըզնա միւթալիք։

Գոյնեղաբար · (հայէցս որպէսին)։ գոյապէս · էութենաբար · հապէս · գոյ, զաթը կիսի։

Գոյնեղինաբար · գոյապէս · էութենաբար · հապէս · գոյ, զաթը կիսի։

Գոյնեղինութիւն · անս Գոյացութիւն։

Գոյնեղուս · անս Գոյեղ։

Գոյժ · գուժի, իւ · իցս, իւք · (գոյ)։ ձայնիք և աղաղակք ողբոյ կական · բարձրաձայն ողբ և կոծ · գոյ, հէնկեամ · վայնասէ · էօքիւր էօքիւր աղալըշը։ Եա, ողբալն լուր · բօթ · գոյ, գարա խապէր։

Գոյժ առնում · մեծականն ձայնիւ ողբ

Գոյժ դնեմ · բաղ · բարձրաձայն աղաղակաւ լալ · գոյ, հէնկեամ իլէ աղալամագ · փիրեաա խոբէք աղալամագ։

Գոյժ արկանեմ · զղոյժանան լուր հրապարակել · բօթաբեր լինել · գծ, գարա խապէր պըրագմագ · գարա խապէր վէրմէք։

Գոյնէուսակ կամ գոյնէուսական · ի, աւ · ացս, օք · (գոյ)։ է ձևանալի ինչ · գոյ, գարա կիւնէնիլք։

Գոյն · գունոյ, ոլ · ոց, ովք · (գոյ)։ է մասնիւսւոր որակութիւն, ընդ որով աչսանդն զգալի իրք · որպէս · սպիտակութիւն, սեւութիւն, ալ · գոյ, ըռէնկ · պարս, կիւնեն · որդ, լէքէ։ Եա, ներկ, որով ներկարի կամ ներկի իր լինի · գոյ, պօյաղ։ Եա, գալատիկն, դեղինացուսւթիւն, որով երեսք ախտացեալքն դեղնանան · գոյ, սարըլըգ։

Գոյնագոյն · անս Գունագոյն։

Գոյնչեմ · (հայէցս էրէյոյնոն)։ գուցեկ թէ · գոյ, օլա քի։

Գոյութիւն · թէ · (գոյ)։ լինելութիւն · եղանութիւն · գոյ, վարկաղ · հասըլ օլմագլըգ · դարս · հէսապկյան։ Եա, էակութիւն · գոյացեալ իր · գոյ, հասըլ օլան շէյ։

Գոյք · գոյից · իւք · (գոյ)։ ընչք · ստացուածք · գոյ, մալ · վարկաղ։

Գոնգեղ · անս Շողգամ։

Գոնեա · նիմ գոնեայ · (շէնշոյ վարքանոյն)։

Գոնէ · գէթ · գոյ, պարկ · դարս, պարկ։

Գոնջ · ի, իւ · իցս, իւք · (գոյ)։ գօսացեալ անդամօք · միակողմանի · խեղ · գոյ, սաղամ։ Եա, գօդի · ուրուկ · գոյ, ուչուղ · ֆուէնկինլի · միակին։ Եա, էուտա · նա որպ

գլուխն հարեալ է կեղտով • պած ։ քէլ։

Գանձանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ)։ գօսանալ անդամեաք • խեղ լինել • պած, սա գաթ օլմագ ։ Նա ։ գոդի կամ ուրուկի լինել • պած, փուէնկի օլմագ • միսկինլէնմէք ։ Նա ։ կնոջանալ կէղտով գլխոյ • պած ։ քէլ օլմագ։

Գանջուռել • Թէ ։ (գոյ)։ գօսուել անդամոյ • խեղջուէ • պած, տագաճլըգ ։ Նա ։ գոդուռել • պած ։ միսկինլիք ։ Նա ։ կնոջուռէ գլխոյ ՚ի գարշելի կէղտոյ • պած ։ քէլլիք։

Գանջուռի գիւղական տղայոց • ‖ կէղտ լինչ ծըլն֊ եալ ՚ի մայրինս սանդխեցայ նման բորոյ • պած ։ ուռուփէտ։

Գոշ • ‖ տէս Գորշ։

Գոչեմ • եցի • եա ։ ել • (չէշտ)։ ազաղա֊ կել • ձայն բարձր արձակել • գոռալ • պած, չաղըշմագ • եայկառա էթմէք • պաղըր֊ մագ • պօռ ։ գիւրըկչակին։

Գոչեցուցանեմ • ցուցի • ցո ։ անել։ (անշոյ)։ առնել զի գոչեսցեն ։ ազաղակեցուցին • պած, պաղըրթմագ ։ եայկառա էթմէրմէք։

Գոչիւն • • ‖ (գոյ)։ բարձրաձայն ա֊

Գոչուն ։ ման • ‖ ազաղակ • գոռոցն • պած, չամաճաս • քիւթիւռաճու • պօռ, գիւրըմսակ

Գոչողական • ի ։ աւ • ացի • օք • (ածական)։ այն ոմ որ պատկանի առ գոչումն • գո֊ չօղ • պած ։ պաղըրան։

Գոռ • ի ։ իւ • իցի • իւք • (ածական)։ խեհ • հակառակ • քինախնդիր • խրտխտացօղ • յանդուգն • կռուասէր • չարսրտիկ • պած, ճաւուզ • քէսկին • զայրագին։ Նա ։ սաստիկ պատեհապաշտ։ ասլանակ մարթի • պած, քէսկին ձէնով • ձէնով վէրվէրէսի։

Գոռալ • ացի • ա • ալ • (չէշտ)։ գոչել • ազմակ յարուցանել • պած ։ պաղըրմագ • կիւռիւլթիւ չըգարմագ ։ Նա ։ իրտխտալ • ապատեղալ • սաստիկ թշնամանել • քինալ • ոխակալուէ յուցանել • պած ։ չըգըշ իւէ սէօչկէմէք • գօրգու վէրմէք • գարկ ղկօս֊ թէրմէք ։ Նա ։ յանդգնաբար արշաւել • մարտնչիլ ։ պատեհապալիլ • պած, հօրիւլթիւշ էթմէք • ձէնկ էթմէք ։ Նա ։ որոտալ • որ է ահագին ձայնիւ գոչել առնոյ • և այս մա֊ նաւանդ յաշխարհաբառս լեզուիս ՚ի գործ ածի • պած ։ կէօկ կիւռւլէմէք։

Գոռեխ • ի ։ աւ • ացի • օք • (գոյ)։ սիծակ • որ է կենդանւոյ լինչ խայծոյ • պած, ամի առըսը։

Գոռոզ • ի ։ աւ • ացի • օք • (ածական)։ վէրացեալ • հպարտ • ամբարտաւան • պած ։ փօսուլ • պօռ ։ պատեհ ։ Նա ։ բաւական իշխան • հզօր

բանաւոր • պած ։ զօռլու զապխա։

Գոռոզահար • ի ։ աւ • ացի • օք • (ածական)։ հարեալ գոռոզութ֊ • ախտացեալ հպարտ֊ տութ֊ • փքացեալ • պած ։ փօսուլ։

Գոռոզահարիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ հարկանիլ գոռոզութ֊ • ախտանալ հպարտ֊ տութ֊ • պած ։ փօսուլլանմագ։

Գոռոզանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշտ)։ փքանալ • ամբարտաւանիլ • հպարտանալ • պած ։ փօսուլլանմագ։

Գոռոզութի՛ւն • Թէ ։ (գոյ)։ հպարտուե֊ • ամ֊ բարտաւանուե֊ • պած, փօսուլլուգ • պօռ, պատեհլըգ ։ Նա ։ բաւական զօրութի֊ • պած, զօռլու զապխալըգ։

Գոռոմա՛ն • Թէ ։ (գոյ)։ գոռոմն ձայնի֊ • մանկանցն • պած, պաղըրմագ ։ Նա ։ սաստիկ պատեհապաշտ • անհնաբրին մարթ • ոխակա֊ լուե֊ • քինախնդրուե֊ • չարսրտուե֊ • պած, քէսկին ձէնով • զայրմագ։

Գոս • ի ։ իւ • իցի • իւք • գոսք կամ գոսեր֊ իցի ։ իւք ։ (գոյ)։ է ազգ ինչ ւմեծ և սիա֊ կաղմանի Թիֆլիս ։ զոր հարկանեն զօրք կամ կուասակալք տաճկաց • պած ։ քէօս • պօռ ։ քէօսա։

Գոսեցս գոչել • ‖ զգոսս հարկանել • պած, քէօս չալմագ։

Գով • (գոյ)։ գովել • գովէսա • գըռեսա • ներ֊ բեղուշ • պած ։ մէհէ • պօռ ։ խոթա։

Գովաբան • ի ։ իւ • իցի • իւք • (ածական)։ սաօղ զբանս գովելոյ օրհնաբան • պած ։ մէհ էսիֆի • պօռ ։ սիֆնայան։

Գովաբանեմ • եցի • եա ։ ել • (ներ֊գործական)։ ասել զբան գովելոյ զսակաւէն • գովել • գըր֊ ուասուէ • պած ։ մէհէ էֆէմէք • պօռ ։ սիֆնասուէն

Գովաբանութի՛ւն • Թէ ։ (գոյ)։ գովասանք • գըռեսուսանք • պած ։ մէհէ • պօռ ։ նէյսայիշ։

Գովական • ի ։ աւ • ացի • օք • (գոյ)։ է ծնօ֊ նեալ ինչ • որ լինի յաշխարհն հնդկաց • պած ։ պիր ձինս պուհաւթ տըր։

Գովանի • նւոյ ։ նաւ • նայ • նօք • (ածական)։ գովելի • գովուե՛ արժանի • պած ։ մէհէլի • լայըգ • պօռ ։ սիֆնասուէ • տըր ։ մէհնասուհ։

Գովանք • անաց ։ անօք • (գոյ)։ գովեստ • գովուե՛ • պած ։ մէհէ • պօռ ։ խոթա։

Գովասան • ի ։ աւ • ացի • օք • կամ իցի ։ իւք • (ածական)։ գովօղ • գովաբան • պած, մէհ էսի ձի • պօռ ։ սիֆնա։

Գովասանք • անաց • օք • (գոյ)։ գովուե՛ • գո֊ վեստ • պած ։ մէհէ • պօռ ։ բասիֆնա։

Գովասանական • ի ։ աւ • ացի • օք • (ածական)։

այն ՝ամ՛որ պատկանի գովեստ• գովաբանական• բառերաբանական• ած՝ ՀԱՀԿ ՄԻԱԹԱԼԻՔ։

Գովասանեմ՝ եցի՝ եմ՝ ել՝ (ՆԵՐԳՈՐԾ)՝ զգովեստ ասել՝ գովել՝ ներբողել՝ դրուատ ասել՝ ած՝ ՀԱՀԿ ՀԵՅՄՔ՝ պԱՐ՝ ԱՒԻՒԱՒԱՆԷՆ։

Գովասանութիւն՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ գովեստ՝ գովեստ՝ գովեստի դրուատանքի՝ ած՝ ՀԱՀԿ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՆՆ։

Գովեմ՝ եցի՝ եմ՝ ել՝ (ՆԵՐԳՈՐԾ)՝ զբանելաւութիւն ուրուք խօսիլ՝ դրուատել՝ բարեհաչակել՝ ած՝ ՀԱՀԿ ՀԵՅՄՔ՝ պԱՐ՝ ԱՒԻՒԱՒԱՆԷՆ։

Գովեստ՝ ի՝ իւ՝ իյ՝ իւք՝ (ԳՈՅ)՝ գովեստ՝ դրուատութիւն՝ ած՝ ՀԱՀԿ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՆՆ։

Գովեստաբան՝ ի՝ իւ՝ իյ՝ իւք՝ (ԱԾ)՝ գովող՝ դրուատող՝ ած՝ ՀԱՀԿ ՀԱՒՐԻՒ։

Գովեստաբանեմ՝ եցի՝ եմ՝ ել՝ (ՆԵՐԳՈՐԾ)՝ գովաբանել՝ գովեստ դրուատել՝ ած՝ ՀԱՀԿ ՀԵՅՄՔ։

Գովեստաբանութիւն՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ գովաբանութիւն՝ օրհնաբանութիւն՝ ած՝ ՀԱՀԿ։

Գովիչ՝ գովչի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ԱԾ)՝ գովող՝ ած՝ ՀԱՀԿ ՀԱՒՐԻՒ։

Գորգ՝ ի՝ իւ՝ իյ՝ իւք՝ (ԳՈՅ)՝ գործած՝ ի բրդոյ կամ յայլ նման նիւթոյ՝ զոր սփռանն՝ ի սենեկի՝ առտակառաւ՝ սփռոց՝ օթոց՝ ած՝ խալիչէ՝ սէջճատակ՝ քիլիմ՝ պԱՐ՝ ԹԱՀՒԱՅԼ։

Գորգաձեւ՝ դեղի՝ դեղիւք՝ (ԳՈՅ)՝ կորճայք՝ ծռալեզուք՝ որք սովոր են ԹԱՒՒԻՒ և ԵՂՋԵՒ բառերառաւ խօսիլ՝ ած՝ ԲՕՀՈՅ՝ ԱՒ՝ դիւրավանք գաւառաց ինչ՝ որք ՀՅԻԺ ԹԱՒՒԻՒԱՒ ունին զլեզուս իւրեանց՝ ած՝ հեռաւիւկ քէղլիս՝ էյլի տիլի՝

Գործ՝ ոյ՝ ոլ՝ ոց՝ ոլք՝ (ԳՈՅ)՝ արուեստ՝ գործուածք՝ ած՝ իշ՝ պԱՐ՝ քեաս՝ ԱՐԱ՝ շուղ՝ ԱՒ՝ արարեալ իր՝ գործած՝ ած՝ հաւիրմիշ ՀԱՀ՝

այր Գործոյ՝ ‖ գործաւնեայ՝ ած՝ իշխիւ՝ զոր՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՒՒ՝

օր Գործոյ՝ ‖ լուր օր՝ ած՝ իշ կիւնիւ։

Գործ և գանանել՝ ‖ յայժ գժուարին և գաս նել՝ ձեռնարկել և գտանել՝ ած՝ փիլք զօաուսք պուլմագ՝ մարիֆէթ տիր պուլմագ՝ ՚ի Գործ արկանել՝ ‖ գործով կատարել՝ ՚ի Գործ դնել՝ ‖ ած՝ տալ իւլի իշքա ՀԵՅՄՔ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՔԻՒՔԷՐԱՆՆ։ Ես՝ ՚ի կիր առնուլ՝ ած՝ գուլլանմագ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՔԻՒՐՊԻՒԲՈՒՆ՝

՚ի Գործ ածել՝ ‖ ՚ի կիր առնուլ՝ ած՝ գուլլանմագ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՔԻՒՐՊԻՒԲՈՒՆ՝ ՚ի Գործ գալ՝ ‖ յարմար լինել՝ ՚ի կիրառուիլ՝ ած՝ իշխ ետարմագ՝ պԱՐ՝ ՍԿՀՔԻՒՐՊԻՒԲՈՒՆ՝ բանս ՚ի Գործ առնել՝ ‖ դնել խօսս ՚ի մէջ իւրեանց՝ ած՝ իշխկրինաւ սեօզ ՀԵՅՄՔ՝ ձեռս ՚ի Գործ արկանել՝ ‖ սկսանիլ՝ ած՝ պաշխատագ՝

Գործագրական՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ } (ԱԾ)՝
Գործագրիչ՝ գրչի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ }
գործով կատարող՝ ՚ի գործ ածող՝ ած՝ ամէն իրէ իմաց ունեցող՝ գուլլանան՝ ԱՒ՝ ազդու՝ ներգործող՝ ած՝ քէսկին ԹԱՀՍԻՐ ԼԱՒԻՐ՝

Գործած՝ ոյ՝ ով՝ ոց՝ ովք՝ (ԳՈՅ)՝ շինուած՝ կերտուած՝ շինք՝ ած՝ եաիրլմիշ շէյ՝

Գործածաւ՝ ծաւի՝ աւաւ՝ աց՝ ագ՝ (ԳՈՅ)՝ ՚ի գործ ածող՝ ած՝ գուլլանիլիք՝

Գործածաւիմ՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ կիրառաւիք՝ վարուելի իրիք՝ ած՝ գուլլանիրշ՝

Գործակ՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ԳՈՅ)՝ գործող՝ առնող՝ շինող՝ ած՝ եաիրշիք՝ էսիչի՝ պԱՐ՝ քեաւսար՝

Գործակալ՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ԳՈՅ)՝ վերակացու գործոյ՝ հրամանատար ՚ի վերայ գործոյ՝ ած՝ իշ իւղերինաւ նաղիր՝ միւխասիլիա՝ պԱՐ՝ ՓԻՀԱՅԱԹԱՐ՝

Գործակալութիւն՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ վերակացուի գործոյ՝ ած՝ նաղիրլըղ՝ քէհեաթլըղ՝ միւխասիլիլիք՝

Գործական՝ ի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ԱԾ)՝ այն ՝ամ՛որ պատկանի առ գործն՝ ած՝ իշխ միւխասիլիք՝ Ես՝ գործող՝ արարող՝ ած՝ իշխկիչի՝

Գործականեմ՝ եցի՝ եմ՝ ել՝ (ՆԵՐԳՈՐԾ)՝ գործել՝ կազմել՝ շինել՝ առնել՝ ած՝ իշխիլիք՝ եաիրմագ՝ ՀԵՅՄՔ՝

Գործականութիւն՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ գործուղուիլ՝ գործառնութիւն՝ գործաւորութիւն՝ ած՝ իշխկիչ՝ էսիչ՝

Գործակից՝ կցի՝ աւ՝ աց՝ ագ՝ (ԳՈՅ)՝ ընկեր՝ ՚ի միասին գործող ընդ այլոսն՝ ած՝ պիրլիքաւէ իշխկիչն՝ պԱՐ՝ ՀԵՂԻՔԵԱՐ՝ Ես՝ կցորդ՝ հաւորդ՝ ած՝ իշխագ՝

Գործակցիմ՝ եցայ՝ եայ՝ իլ՝ (ՉԵՂԾ)՝ ընկերանալ գործոյ ուրուք՝ ՚ի միասին գործել՝ օգնել ՚ի գործս՝ ած՝ պիրլիքաւէ իշխկիլիք՝ իշխ եաիրմ՝ ՀԵՅՄՔ՝

Գործակցութիւն՝ ԹՅՆ՝ (ԳՈՅ)՝ ընկերութիւն գործոյ՝ օգնութիւն գործոյ՝ ած՝ իշխ եաիրմ՝ ՀԱՀԿ՝

Գործառնուիլ՝ ԹԵ՝ (ԳՈՅ)՝ առնելն զգործ

լինչ • գործաւորութիւն • բառ, իշխանիշ • պարս • խնդալաւ։

Գործատէր • սեպհ, աս • ասց • զք • (ածք) • սեպհոց գործոց • ժրաջան • բառ, համարաթ։

Գործատիրութիւն • թիւն • (գոյ) • սէր գործիչ • ժրաջանութիւն • բառ, համարաթիլզգ։

Գործաւոր • ի • աս • ասց • զք • (գոյ) • վերակացու գործաւորաց • պետ և գլխաւոր ի վերոյ աշխատողաց • բառ, միջ • պաշիր • նաղըր • ուստապաշի • միխ • ատիճա • պարս • քեաբրան։

Գործածական • ատկի • աս • ասց • զք • (ածք) • ատեցող գործոյ • դաստրկակեաց • բառ, իշ սեվնիչին • թեմնիչ։

Գործածութիւն • տան • տամբ • տանից • տամբք • (գոյ) • տուն ուր լինին գործ ատացնանկուն • տեղի գործոյ • գործատան • բառ, քեաբխանէ • պարս • քեաբկեաչ։

Գործարան • ի • աս • ասց • զք • (գոյ) • տեղի ուր շինուին և գործեն զգեստ գործոց • կամ ուր լինի գործ ատացնանկուն • բառ, քեաբխանէ • պարս • քեաբկեչ • Աս • շինուած ինչ կազմելոյ զանազան գործուոյք ատացնանկուն • ուր մեռեալ գործեն • բառ, թեզկեչաչ • պարս • ատեթկեչաչ • Աս • խաչ նուէթ ուր գործեն արհեստաւորք • բառ, տիւքեան • Աս • գործարան կոչին բնական գործիք և զգայարանք ի մարդս • որով լինին մարդկային գործողութիք եթէ բնականք իցեն և եթէ կամայականք • ոստի սիրան է գործարան արեան • ուղեղն կոչին դանական ոգւոց • աչքն՝ տեսութ • ականջքն լսողութ • ԼՁ • բառ, վիճաւոտուէ օձան էլաթ վէ էնկէզ։

Գործարանաւոր • ի • աս • ասց • զք • (ածք) • ունօղ գործարանաց • այսինքն ունօղ ըղ գոյացանաց • որոյսիկ են կենդանիքն՝ բանականք և անբանք • որք ունին զայս • զանկանջս • զհոտառելիս • ԼՁ • բառ, էլաթլըչ • եանի կէօզիս • գուլաղ • պուռնու օձան։

Գործարան ասղնի գործոց • ‖ շինուած ինչ որ ունի զոյս ոտս • և զերկուս թեւս՝ ըստ ինքեան ընդ միմեանս խառնին և միասորին • զոր լարեալ սինդեն սեպով • և ձգեալ ի նմա զբեհեզ կամ զայլ նմանիսն՝ ասղնիւ գործ յօրինեն ազգի ազգի նկարուք • բառ, քեբկիչ։

Գործարար • ի • աս • ասց • զք • (ածք) • գործ առնօղ • գործօղ • գործունեայ • ժրաջան ի գործ • բառ, իշ իշխիչն • իշպիլիր • համարաթ • պարս • քեաբլբիւն։

Գործարարութիւն • թիւն • (գոյ) • գործողութիւն • գործառնութիւն • գործունէութիւն • ժրաջանութիւն • բառ, իշխիլիք • իշպիլիրլիք • համարաթլըզգ • պարս • պաշքեաբլար։

Գործառու • ի • աս • ասց • զք • (գոյ) • գործօղ զգործ ինչ • շինօղ • բառ, իշխի • պարս • քեաբտար • ԽՂ • ամիլ։

Գործածութիւն • թիւն • (գոյ) • գործողութիւն • գործունէութիւն • բառ, իշխիլիք • համարաթլըզգ։

Գործելի • լ-ցի • լեաս • լեաց • լեզք • (ածք) • առնելի • շինելի • բառ, իշլինէչիք • եաթիլաձագ • Աս • առնօղ • շինօղ • բառ, իշլեչիճի • եաթիչը։

Գործեմ • եցի • եամ • ել • (Եղբ ածք) • առնել • շինել • բառ, եաթիմագ • իշլեմիք • Աս • հիւսանել • անկանիլ • բառ, ասգուտմագ։

Գործել զերկիր • ‖ մշակել • հերկել • բրնել • բառ, չիչխա սիւրմիք • գաղըմագ։

Գործեղ • եաւել • եաւելը • եաւելագ • եաւելզք • (գոյ) • տեղի գործոյ • գործատան • բառ, եաթխանէ • տիւքեան։

Գործի կամ գործիք • ւոյ • ւով • ծւոց • ծւովք • կամ ծեաց • ծեզք • (գոյ) • անօթ կամ ած իւրն իր՝ որով առնելիք կամ շինելիք զինի • որպէս գործիք հիւսան է ուրագն • սղոցն • գչելին • ԼՁ • գործիք պատերազմի են նետ • նիզակ • սուր • հրացան • և այլ զէնք • բառ, էնկէզ • ալաճանկզգ • փուատատ • պարս • էնկեաչ • Աս • պէսպէս անօթք որ ի տան • ի նաւի • և յայլս գոյանի • որպիսիք են • տանք • սկեղք • շամիաւղբ • թակոյկք • տաշտք • և այլ կարասիք տանն • և խարխիսք • պարանք • առագաստք • և այլ կահք նաւուն • բառ, դաստ գաճագ • թեզեմիլլեճի։

Գործիական • ի • աս • ասց • զք • (ածք) • գործիքական • այն ամենայն որ պատկանի գործուոյ • բառ, էլաթէկ միւեթալիք։

Գործիչ • ‖ տես Գործակ։

Գործնական • ի • աս • ասց • զք • (ածք) • գործողական • այն ամ որ պատկանի գործոյ • բառ, իշլէկիլիկ միւեթալիք։

Գործոյք • ծոյիկ • իւք • (գոյ) • գործք • բառ, իշլիւք։

Գործուած • ոյ • ով • ոյ • ովք • (գոյ) • շինուած • կերտուած • յօրինուած • բառ, եաթիլմիշ շեյ։

Գործուն • ի • իւն • իոյ • իւք • (ածք) • առնօղ զգործ • բառ, իշլեկչին։

Գործունեայ · Նեի, իւ · ից, իւք } (ած) :
Գործնեայ · Նեի, իւ · ից, իւք }
աշխատասէր գործոց · գործասէր · փառ, իշխի · պարս · միշտ գործ : Եա, ժողովրդի գործ · բազմաշխատ · փառ, համարաճ : Եա, որ յանձն առնու զգործ ինչ հասարակաց կամ մասնասէրի առնել խելովք ձա-խիւք · փառ, խոյրաճ եւ ուխտ :

Գործ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) : է առեալ ինչ գոնեայ ի մէջ սպասուելի և սեաց · մոխ բազոյն · փառ, պօզ · զընտանի · քիւլ ըրինկի · պարս, խեչկին :

Գործակատար · ի, իւ · ից, իւք · (ած) : այն՝ որ գործ գոնեայ է խոյտաբղէտ · փառ, պօզ րինկ իւլ պատասխանելոյ :

Գործչական · չականց, ով · ից, ովք · (գոյ) : է առեալ ինչ գոնեայ՝ որ հարկաւնի ի գործ · փառ, պօզարագ · կիւսիւչի :

Գործնական · ական, այիր · անալ · (չէչոյ) : գործ լինելոյ · մնծագոյն լինելոյ · փառ, պօզ օլմագ :

Գործակատարհանդ · կամ գործակարհանդ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) : գինւոյ, որ ունի շա-քոց մարգարտաշար : Քանզի ոչ և այժմ ի բազում գաւառս, նոյնպես և ի հնումն առնէին շարոյ մարգարտաշար · զմի ծայր շարոյին կապէին ի դինոն, մինչ ի ժամու զարդարանաց դնէին յականջս իւրեանց, և զմիւս ծայրն ի գլուխն պինդէին աղխիւ · ՝ջ զօփաչիւ · փառ, աստղիւ · քիւփէ · աստղ :

Գործուածք · ոյ, ով · ից, ովք · կամ ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) : խանդակաձև գործ · որ յակաոյծ-մանց հագուստի և յայլևայլ ունի զդործ ի վեր ուռուք · մեծաւ սիրով գծա-գրօք · փառ, ռահմ · ակնմազլըգ :

Գործագործ · գծոյ, ով · ից, ովք · (ած) : նա որ ապխարշումն և գգուելով ունի զդործ ի վեր ուռուք · մեծաւ սիրով գծա-գրօք · փառ, ռահմ էհիմի · փէք ակը յան :

Գործավալի · Գործավալիք · Գործավալից } (ած) : ապխարշ գծուածք } լցնել · բազմագործ · փառ, բահմ իւլ ուօլու :

Գործական · ի, աւ · ից, օք · (ած) : գծած · ապխարշ սիրով զգածելոյ · փառ, ռահմ էհիմի · ակը յան :

Գործակատար · զեան, իւ · ից, իւք · (ած) : ապխարշ · խանդաղատական գծով զգա-ծելոյ · փառ, փէք ակը յան :

Գործակատեր · սիրի, աւ · ից, օք · (ած) : գո-ղովագործ · ապխարշ գգուանօք սիրոյ · փառ, ակը յարագ սէվիճի :

Գործակեմ · եցի · եա · ել · (չէչոյ) : ապխարշ սիրով գծել ի վերոյ ուրուք · փառ, իւ-րեկոյն ակնմազ : Եա, քաղցրաբանութիւն հանդչել զոք · շողոքորթութիւն կակղացու-ցանել զսիրտ · փաղաքչել · փառ, ենամ լը-տիլ իւլէ իւրէյլի ալմագ :

Գործոտ · ոյ, ով · ից, ովք · կամ ի, իւ · ից, իւք · կամ գործան · տան, ակը · անց, ակը · (գոյ) : է կենդանի ինչ փոքրիկ՝ ոտիզ ունելոյ · որոյ երկու են տեսակք, մինն ցամաքային, որ ասի ոստան գործ · իսկ միւսն ջնային · փառ, գուբպաղը · պրտ, քէլաւ :

Գործուբաց · Եմ գործուբաւ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) : է բան լսողական և թափանցիկ մարմնական · և է պատատան, յորոյ վերայ դնի տուբը նշանաւն ի պատարագելն :

Գուբ · գբոյ, ով · ից, ովք · (գոյ) : անջուր հոր · խորխորատ · խոր փոս · փառ, տա-տազ գոյլ · տերին չգիտեա : Եա, ջրհոր · ջրչիղլ · փառ, տաւ գուլյուտաւ · տաւռնիճ :

Գուբզայ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) : մի փառք տալոյս · որ մինչ եղերն ի տարմնատա-ցուէ, փառք հօր ասացեալ լինի · և այս-պիսի գուբզայից ունիք պարտականին զի բիս կամ զշորս տաղտաս, ունիք զերկաւ, և ունիք զմի, ըստ բաժանմանն զոր ցու-ցանեն փառագիրքն որ ի տաղտասարանն :

Գուեթ · գեթոյ, ով · ից, ովք · (գոյ) : գեռւե-ղոլորմանի · գործով · կակիծ սրտի ի վերոյ ելոյ ուրուք · որով չարժի առ ի բառնալ կամ թեթևացուցանել զնմանէ · փառ, ռահմ · ակրհամեթ · գարս, լէմ : արկանել Գուեթս · ‖ աղաչել · աղերսել · փառ, եալվարմագ :

Գուեթան · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) : բազում լուծք եզանց մի զնոսի միոյ կապել, առ ի քարշել զնեծագոյն արօրն · ոյր զի մա-ծակային բաժանեալ զհողն՝ մեծագոյն ակօս բացեալ առ ի սերմանել · փառ, քիւեթէն :

Գուժաբեր · ի, իւ · ից, իւք · (ած) : բերօղ զաղետալի լուր · բօթաբեր · փառ, քեօթիւ հապար կէթիրէն :

Գուժամ · ացի · ա · ալ · (չէչոյ) : մեծակա-կան ողբալ · աղաղակաւ լալ · վայէլ · կա-կանել · փառ, վայնասէ չզգարմագ · էօքիւր էօքիւր աղլամագ :

Գուժապարտ · ի, իւ · ից, օք · (ած) : արժանի գուժելոյ · արժանի լալոյ և ողբա-լոյ · փառ, աղլամաղա լայըդ :

Գուժաւոտ • տուի, աւ • ալ, ար • (գոյ)։ գուժական • բօթաբեր • գուժարկու • պատ, գարշ խապէրձի։

Գուժարկեմ • եցի • եմ • ել • (չէշտ)։ գուժիլ ուղարկել • մեծաձայն լալ • պատ • ֆիլ • եաս ըլա աղաւնագ։

Գուժարկու • կուի, աւ • ալ, ար • (գոյ)։

Գուժաւոր • ի, աւ • ալ, ար • գուժական • գուժաւոու • պատ, գարշ խապէրձի

Գուժեմ • եցի • եմ • ել • (չէշտ)։ գոյժ տալ • ցաւագին լուր բերել • պատ, գարշ խապէր վերմէք • Նա, մեծաձայն լալ • կանանել • պատ, վայնասէ չըգարմագ • իւր անբ սէս իվէ ազատագ։

Գուժիկան • ի, աւ • ալ, ար • (գոյ)։ գուժարկու • բօթաբեր • պատ • գարշ խապէրձի։

Գուժուկն • գուժման, մանր • մանց, մանրք • (գոյ)։ ազատակ լալոյ • բարձրաձայն ողբումն • կական • պատ • վայնասէ • հերիւրք հերիւրք աղաւորշ։

Գուլ • գլի • իւ • իցի • իւք • (ածէ)։ բուեր • թէ գանակ իցէ • թէ մինչ • և թէ պալ լինէ • պատ • քէօռ • քէսմէք • քէնտա։

Գուլպայ • ի • իւ • իցի • իւք • (գոյ)։ սա մանուածագործ յատկարտաւ լեզուջի գործածի • զանկատան • պատ • չօրապ։

Գուռ • ի • ակս Գոհար։

Գուռք • (գոյ)։ ծուներն • ծուներ • որ ի գըներ տաճև յօդուածն այն • յորում յօդին և միաւորին ը միանան սրունդն և բարձք մարդոյ • որս ի ծնրադրութեան հանդչին ի վերայ գետնոյ • պատ, սիղ • սիղ գաւազան • պոռ • կիրանէն։

Գուռնք • ի Գուռս իջանել, կամ խոնարհիլ • ի Գուռս անկանիլ, կամ հարկանիլ • ի ծուներ չոքիլ • կորանալ ի վերայ ծնգաց • ծուներ գետ • ծուներ կրկնել • պատ, սիղ չեզքիւք • սիղ իւղերկրպակ կէլիւք • սիղ իւղերկրպակ լեզի գաթ օլմագ։

Գուռնար • ի, իւ • իցի • իւք • (գոյ)։ հաւաքութիւն • ժողով • խումբ • պատ, քէնտի • սիւրիւ • պէօլիւկ • պոռ, հնդհնութիւն։ Նա, ժողով վանից բազմաց ի միասին • բովանդակութիւն • գումարութիւն • պատ, թօփլանըշ • ձեմ։

Գուռնար առնուլ • ‖ խմբիլ • գումարիլ • պատ, թօփ օլմագ • ձեմ օլմագ։

Գուռնարագոլով • ‖ տես Բազմահոլով։

Գուռնարեմ • եցի • եմ • ել • (էրէգոյծ)։ ժողովել • հաւաքել • կուտել • համախմբել • բովանդակել • պատ, թօփ էմմէք • ձեմ էմմէք • Նա, հանել ի պատերազմ • պատրաստել ի մարտ • պատ, ձէնկէ չըգարմագ • ձէնկէ հաղըր էմմէք։

Գուռնարիմ • եցայ • եայց • իլ • (չէշտ)։ խմբիլ • ժողովիլ • հաւաքիլ • պատ, թօփ օլմագ • Նա, ելանել ի պատերազմ • պատրաստիլ ի մարտ • պատ, ձէնկէ չըգարմագ • ձէնկէ սաբմագ • Նա, շտապիլ • ապաստանիլ • պատ, չաշմագ • մահ գալ • մագ • պատարաքիլը պագչանմագ։

Գուռնարութիւն • ի • (գոյ)։ ժողովուն • խումբ բազմութիւն • հաւաքութիւն • պատ, թօփլանըշ • ձեմ։

Գուռնարտակ • ի, աւ • ալ, ար • (գոյ)։ գումար • խումբ • գունդ • բանդակապետ • պատ, ձաւշէնա • պէօլիւկ • իսկ վերթ իբրև ածական՝ նշանակէ գումարեալ • խմբեալ • պատ, թօփ օլմագ • ձեմ օլմագ։ Դարձեալ՝ քաղ • միհևանդ • քաւատանակ • ուր գումարեալ կան գոհար ականք, զոր արկանեն զպարանոցաս առնի զարդ • պատ, կէրտանլըգ։

Գուռնարտակ առնել • ‖ տես Գուռնարել։

Գուռնարտական • ի, աւ • ալ, ար • (ածէ)։ խմբական • հաւաքական • պատ, ձեմ հուռա միաթմալիք։

Գուռնբէթ • գուռնբէթաձև, և այլն • ‖ տես Գնբէթ, գնբէթաձև, ևայլն։

Գուռն • ‖ ոչ հոլովի, այլ ը բայի շարակցի • ըր։

Գուռն գործել • } բուռն առնել • մարտ դնել

Գուռն դնել • } նիզ • բանակութիւն լինել • վիճել • պատ, զօռ էմմէք • ձէնկէ սուրմագ • միաձայնել էմմէք • Նա, չան դնել • ի ձիղն մտանել • փոյթ առնել • պատ, ճահատ էմմէք • գոյքէթ էմմէք • պոռ, քէսուշէյտէն • ուր • ալ։

Գուռնագէտ • ի, իւ • ալ, ար • (ածէ)։ գուռնով գեղեցիկ • գեղեցկագէտ • երգին երգին • պատ, սիլսիլէր բէնկիլ • պոռ, խօշբէնկ։

Գուռնագէտ • գուռնի, իւ • իցի, իւք • (ածէ)։ գոյնդգոյն • զանազան գուռնով վայելչագեալ • պատ, ալաճա պուլաճա • Նա, զանազան • պատ, թիւրլիւ թիւրլիւ • պոռ, կիւռնահիւռն • ուր • էլվան։

Գուռնագործեմ • եցի • եմ • ել • (էրէգոյծ)։ գործով գուռնաւորել • ներկել • պատ, պոյամագ

Գուռնագործեմ • եցի • եմ • ել • (էրէգոյծ)։ գուռնով զարդ արձել • սիկսիկս գուռնով վայել չացուցանել • պատ, բէնկիլէր իլէ ատճաճմագ

Գուռնաճախ • (ածէ)։ թափել ի գուռնոյ • գուռնաքար • պատ, սօլուգ • բէնկիլ աճմըշ

գառնաթափ առնել ՝ || զգիլ ՚ի գառնոյ ՝ գաւ՝ բրէնդի սօլաս բանալ ։

գառնաթափ լինել ՝ || զգիլ ՚ի գառնոյ ՝ գաւ՝ բրէնդի սեաթլիք ՝ սօլանալ ։

գառնակ ՝ ի ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ ակ ՝ (գոյ) ՝ գ՚ոչ ՝ գաւ՝ բրէնդ ՝ եա ՝ հանգոյն ՝ նմանի ՝ հանգէա ՝ հաւհսնաս ՝ գաւ՝ կիպի ։

գառնակ գառնակ ՝ (ածխ) ՝ գ՚ոչնգոչն ՝ ագգի ագգի ՝ գէսակէս ՝ գաւ՝ թխլիթխլի ՝ թխլիլիս ՝ գոբս ՝ բրէնդեաբրէնդ ։

գառնակեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (ներգործ) ՝ գ՚ոչն առ՝ գառնաւորել ՝ գաւ՝ բրէնդ վերմիք ՝ պղտանագ ։

գառնակաթիռ ՝ թռ ՝ (գոյ) ՝ գառնաւորաւմն ՝ գ՚ոչն ՝ երանդ ՝ գաւ՝ բրէնդ ։

գառնապաշտ՚ոչ ՝ պաշտօնի ՝ իս ՝ իչ ՝ իւք ՝ (ածխ) ՝ գառնով պաշտօնեալ ՝ ունօղ զդէզ՝ զէզիկ և զպղծաւս գ՚ոչնս ՝ գէսակէս գառնով զպղպաւել ՝ գաւ՝ թխլիթխլի ՝ թխլիլիս բրէնդիկէզ իլէ առնանմէչ ։

գառնաւոտ ՝ ուռչ ՝ ոտ ՝ ոտ ՝ ոտք ՝ (ածխ) ՝ գառնաթափ եցնալ ՝ պահանալ ՚ի գէզէզ՝ չիկ գառնչ ՝ գէզնեալ ՝ գաւ՝ բրէնդիկ ատ՝ մէչ ՝ սօլնալ ՝ սապաթմէչ ։

գառնաւոր ՝ ի ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ (ածխ) ՝ ունօղ զդ՚ոչն ՝ գաւ՝ բրէնդիկի ՝ գոբս ՝ չիխիրի ՝ եա ՝ գ՚ոչնգոչն ՝ երբէն երբէն ՝ գաւ՝ թխլիթխլի ՝ իսկ բառարաւ եղանակ ՚ի բառից գառն ՝ նշանակէ բռնաւոր ՝ չաւպաւոր ՝ գաւ՝ հօրփլիս ՝ գառնաս ։

գառնաւորեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (ներգործ) ՝ գ՚ոչն առ՝ նեղրկել ՝ գաւ՝ բրէնդ վերմիք ՝ պղտանագ ։

գառնաւորաթիռ ՝ || ան՚ս գառնակաթիռ ։

գառնդ ՝ գ՚ոնդ ՝ աւ ՝ իւ ՝ կամ ակ ՝ ագ ՝ (գոյ) ՝ խառնիք ՝ գաս ՝ հ՚ոլիք ՝ գառնաւոր ՝ ջուկ ՝ գաւ՝ պեօլիկ ՝ սիւրիս ՝ գոբս ՝ զիւտաս ՝ եա ՝ մարմին ինչ որ չ՚ոտ կ՚ոչնանկ բոլորակ իջուկ ՝ գաւ՝ եաթ ՝ կիւլիւկ ՝ եա ՝ գ՚ոչնգոչն՝ կապկալ ՚ի փշուկ կամ ՚ի կաշ՚ոչ ՝ որով խաղան մանկունք ՝ գաւ՝ գլուն եաթաս ՝ Ակրի եա գառնդ կամ գառնա կոչի գլխաւորն ՝ կամ գ՚ոնդակակիրոչ կապանն ջուկից ՝ յորմէ իրրև ՚ի մէջ բնչ եանն չաւրչանակի բոլորամ առնդիք ՝ գաւ՝ չաւնաւն եաթաս ՝ մանչալ եաթաս ։

գառնդագոնդ ՝ (ներգործ) ՝ գառ գառ ՝ երամ երամ՝ գաւ՝ պեօլիկ պեօլիկ ՝ սիւրիս սիւրիս ՝ գոբս ՝ իւղմիւղմն եա ՝ յորդ յորդ ՝ գաւ՝ պլլուդ պլլուդ ։

գառնեայ ՝ ՚ի (ածխ) ՝ առնօղ զդէզ՝ զէզիկ գ՚ոչն ։

գառնեան ՝ ՚ի փշրելչագէզ ՝ գէզ՝ զիկագէզմ՝ գաւ՝ տիլչիկը բրէնդկի ՝ կիւզիկ չ՚ևրբկի ։

գառնեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (ներգործ) ՝ գառնաւորել ՝ պէսապէս գառնով նեղրկել ՝ նեղրկել ՝ գաւ՝ բանէնդ վերմիք ՝ պղտանագ ։

գառնեբանդ ՝ ի ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ (ածխ) ՝ գառնագ՚ոչն ՝ երբէն երբէն ՝ գաւ՝ թխլիթխլի ՝ թխլիլիս ։

գառնիչ ՝ || ան՚ս գառնիչ ։

գառնոտ ՝ գ՚ոնդչ ՝ ով ՝ ոտ ՝ ուվք ՝ կամ գ՚ոնթ ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ (գոյ) ՝ գ՚ոնաակաձև մարմին ՝ բոլորակ իւր իրրև գնդաձև յորպիսի և իսկ նիւթչ ՝ որպիսի և առաջին թնդանօթի ՝ գ՚ոնդակի լսաթ ՝ գառնդի վանդակի ՝ գառն գ՚ոչն ՝ շրագի ՝ և այլք նմանք ՝ գաւ՝ կիւլլէ ՝ Եաթաս ՝ պատա ՝ Եաթ ՝ Եա ՝ գնդակին կապարեայ ՝ ընդ որ կապկալ նաւավարագ գ՚ոչնան ՝ չափին պինա գնդաչափ ՝ գաւ՝ ակէնիզ կօլչիկէ գառչուն ՝ տապան Եկրապիսի ՝ գոբս ՝ Թխլի ։

գառչակ ՝ ի ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ (գոյ) ՝ գառչակոչ ՝ նախագէա ՝ մարգարէ ՝ գաւ՝ օլանագ չէկի՚ օլնագանն խապէր վերմի ՝ Իսկ մերթ իրրև ածական՝ նշանակէ ցուցանօղ ՝ ծանուցանօղ ՝ յայտնօղ ՝ գաւ՝ կնասակրմի ՝ պիլտիրմի ՝ տէղելեմ խոմի ՝ գոբս ՝ քէլքիւռէ ՝ որդ ՝ տէլլալ ։

գառչեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (ներգործ) ՝ գիչնալ ՝ ծանանել գինովմն ՝ գաւ՝ փառաւորմանգ ՝ մանն և գառչակ լինել ։ || ցուցանելով մանել ՝ գաւ՝ կնասակրմի իրև խանդագրանագ ։

գառչակեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (ներգործ) ՝ նախագէա ծանուցանել գալագ ՝ մարգարէանալ ՝ գաւ՝ օլանագ հագէր վերմիք ՝ Եա ՝ ցուցանել ՝ յայտնել ՝ ազդել ՝ գաւ՝ կնասակրմիք ՝ պիլտիրմիք ՝ խաչէր վերմիք ։

գառչակաթիռ ՝ թռ ՝ (գոյ) ՝ չաստիագ գ՚ոչ ագգաբարոչ ՝ մարգարէական ՝ գաւ՝ օլանագ խապէր վերմիչ ՝ Եա ՝ ծանուցանի ՝ յայտնաբառնչ ՝ գեհենչանի ՝ գաւ՝ պէչանի Եարիչ ։

գառգար ՝ ի ՝ աւ ՝ ակ ՝ ագ ՝ (գոյ) ՝ մարմ՝ պատեազմ՝ մրցանի ՝ գաւ՝ ռնդիկ ։

գառգարած ՝ ի ՝ իս ՝ իչ ՝ իւք ՝ (գոյ) ՝ մրցամ՚ոչ ՝ մարտագրանչ ՝ մարտաւանի ՝ գաւ՝ ռնդիկ ։

գառգարեմ ՝ եցի ՝ եա ՝ ել ՝ (չէչտ) ՝ պատեազմիլ ՝ մարտնչիլ ՝ մրցիլ ՝ կռուիլ ՝ գաւ՝ ռնդիկ եմիլ ։

գառգարանի ՝ մանի ՝ մանիչք ՝ մանչ ՝ մանիչք ՝ (գոյ) ՝ մրցանի ՝ մարմ ՝ գաւ՝ ռնդիկ ։

Գուռան • ի, աւ • աց • ար • (գոյ) • նուա֊գածու • քնարաձար • երգիչ • գաձ • սա֊զևնակ • խանևնակ • պևսակհան • գաբս • չևնևկ • արգ • միւզրկոց •

Գուռանական • ի, աւ • աց • ար • (ածական) • այն ևամ որ վերաբերի առ գուռանս • գաձ, սա֊զևնակչկ վև խանևնակչկ միւմեանչիք •

Գուռանաուևալ • մաթ • իւ • իկ • իւք • (ածական) • այն ուր մտանևկ գուռան • գաձ, սազևնակ վև խանևնակ կիրևհևք մնահալ •

Գուռանաւեձի • ևձ • (գոյական) • երաժշտաւեի • նուագերգաւեի • երգեցողաւեի • գաձ, սա֊զևնակչիք • խանևնակչիք •

Գուրկ • (ևոյական եգիպտացոն) • ևձերևս • գուռցի երբևք • գաձ • պևչքի • օլմպոքի • գաբս • պուրիւևկևր •

Գչևր • գչոջ • ով • ոջ, ովք • (գոյական) • գործի հիւսան, որով ձակևն զգերանս և զաոևմատևս • գաձ • պուրկաս • մագ գագ •

Գահ • ի, աւ • ից • ար • (գոյական) • փաղց • ձանաչարչ • ընդ որ ամևնևքեն անցանևն • գաձ • սոգագ •

Գահճիկ • գահճիկի, աւ • ից • ար • (գոյական) • մարգ՝ որ ի փաղցս չոջի • ռամիկ • սոգա • գաձ • սոգագաս կևզևն սահմ • հօգաւն • գաբս • ձաչի • ևս • չևնական • գևզջուկ • գաձ, քևչչևս • գաբս • խօրհուս •

Գահճկանամ • ացայ • ցիր • անալ • (չեշտական) • ռամկանալ • գևզջուկ լևնևլ • գաձ • հօ֊գաւն օլմագ •

Գագն • զ֊ոյ • հաւ • հայ • հագ • (գոյական) • ի խոս ինչ վայրի բաւանալ գևրևսգր երկրի իբրև զգևստս • և հաստատանալ ի վերայ բարակագոյն բնոյ • վասն որոյ գոզգոջոյ ի վերայ ծառս • այ կարևլով քնոյն պինդ ածևլ գծանրաձի ծառս • ածնի գաձևր ևձևղ և ծաւրբ • զոր մինչ կարևս • հասևցեալ գևամեն • գաձ • պիր ամ խաի պիր •

Գագիմ • եցայ • եմց • իլ • (չեշտական) • գաւագ լևնևլ • գաձ • գրվռոհրգ օլմագ •

Գագնի • կամ գագանի • ի, աւ • ից • ար • (գոյական) • յարձակաւեի • վերաւարձաւեի • գաձ, եօրեւցիւչ • ևս • վերաւարձող գաձնգ • գաձ • եօրեւցիւչ հևմն պևօլևկ •

Գագնի տալ • կամ գագանի տալ • ‖ ի վերայ յարձակիլ • գաձ • եօրեւցիւչ հևմևլք •

Գագաւ • ի, իւ • իկ • իւք • (գոյական) • գաձ֊գաւր • գալարաձոյ հևր • գաձ • գրվռոհրգ տալ • գաբս • ակսևնչիքևն •

Գագաւի • ‖ ասև գագնի •

Գտակ • ի • աւ • ից • ար • (ածական) • գաոզ • հևնարզ • գաձ • պաւչան • իձևա ևամևն •

Գտանևլ • գտի • գիս • անևլ • (ևնբգաբձ) • գևսրաւանալ իբն կամ զորևնևալն ի ձևևս բևբևլ • հևնարևլ • գաձ • պաւչևոզ • իձևա ևմևնևք • գաբս • եաչխևնևն • արգ • վիճաան • չևշտի • եաագմագ •

չևնարհս Գտանևլ առաջի ուրուք • ‖ հա֊ձոյանալ • սիրելի լևնևլ • գաձ • մագգաբև֊ւչևալ • գևօգի կիրևմևք •

Գտաչչևալ • չևի • իւ • իկ • իւք • (գոյական) • պարգև գտանևլոյ • գաձ • պաւչևոզ պագչևչի •

Գտիչ • գտի • աւ • ից • ար • (ածական) • գտանող • հևնարզ • գաձ • պաւչաձու • իձևա եաոչի •

Գտաւչի • ‖ ասև Գևւտ •

Գրաբաձտական • ի • աւ • ից • ար • (ածական) • գրավ աւտևալ • գրավ աւտնգևալ • ի գրի ար ձանագևալ • գաձ, եաոզ յա կևչևիչ •

Գրագևտ • գևտի • աւ • ից • ար • (ածական) • ընեձեր ցօվ գրոց • ասիրևակ գրոց • գաձ, օգաւմևչ •

Գրագիծ • ‖ ասև Գծագիր •

Գրագիր • գրի • աւ • ից • ար • (գոյական) • գևատցող զարհևաս բարևոք և չաչոզակի գրևլոյ • գաձ, եազգչի • գաբս • խագկևւ֊զար • արգ • քևաձիկ •

Գրագրաւեձի • ևձ • (գոյական) • արհևաս գրևլոյ գդիր • գրչաւեի • գաձ, եազգչրևզգ •

Գրագարձ • ի • իւ • իկ • իւք • ‖ (գոյական) • գրաւարձաւեձի • ևձ • ‖ գրաւեալ գրոյ բաաեի ի մեզ ասգն բան կանոնի արհևաս֊ւեի • սա֊զագարձաւչ • գաձ, եազգ չրչերզգ պիր սրբասան ծ պիր սրբչ կևչևրմևչ •

Գրակ • ի • աւ • ից • ար • (գոյական) • ասկաւ գրաւած • գաձ, ձևւզի եազգ •

Գրակագմ • ի, իւ • իկ • իւք • (գոյական) • կազմագ գրոց • կազմարար • գաձ, սաձաւչի •

Գրակալ • ի • աւ • ից • ար • (գոյական) • կազմած ինչ, գորով վերայ դևի գիրքն աւչի ընձևա֊նուլ գրքակալ • գաձ • քրևձագ իսկևմչիւ֊սի • գաբս • կևչրկևս • արգ • ոաչևի •

Գրակարգագ • (գոյական) • ասաչճանաւոր • որոյ պաչաձան և ընձևանաւել գդիրս չևկևզևց֊ւոջ • անագանաս • ընձևբցոյ •

Գրակևս • կևսի • աւ • ից • ար • (գոյական) • կևան մերկ գրոյ • փորր մանևչևի մերկ գրոյ • սնկի և մի ասևզն սչբևն, կամ գլևսևն բևնևն, և սչկր ևամևք • նշանախևց • գաձ, նագմաս •

Գրակոնամկան • ի, իւ • իկ • իւք • կամ ի, աւ • ից • ար • (գոյական) • պաւա պաւա նիշ

Նկարչին ի վերայ տանկզինաց կամ արձա-
նագրութեանց, արուեստաւորական ի գործա-
գործի հանելոյ • գաղ • մինչ։

Գրաքանդակ • ‖ տես Գրչանգակ։

Գրաքար • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • քառա-
կուսի և հարիւր տարեկան տղագրերով • ուր
դժուարեալ կարդալոյ գիրս հաւատացեալն յա-
ռաջ քան զտպագրելն • առակ • սրնակ։

Գրաքարիկ • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) •
խշխան՝ որ արքունական գրով հրամանաց և
բանագաւառ գործոց վարչի • գաղ • ֆիլիմոն
ըստ գրա. կոչէն։

Գրաքննութիւն • ‖ տես Գրաքննասիրութիւն։

Գրաքննասէր • ակի • } աւ • ասի • ար • (գիր) •
Գրաքննասիրեալ • ի • } և բան. յատնական և
Գրաքննասիրելիս • ի • } նշանակիչ քննութեան •
գրագէտ • ուսումնական • գաղ • օգտակար •
սարքի սիրելն։

Գրաքննիչ • ի • իչ • ար • (գիր) • և անուն
կրօնից, որ պարտականէ վերայ կրօնաց • և մի
կրօնաւոր ունի գործակից չորս գաղտնեաց։

Գրաքննիչ • ի • իչ • իչ • իւր • (տես) • Նա որ
պարապի միշտ յընդհանրական գրոց • ան-
զգակ գրոց • գաղ • չորգ օգտակար։

Գրաքոյր • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • անզգ
գրոց • գրատուն • գաղ • քրիստոսական։

Գրաշար • ի • իւ • իչ • ար • (գիր) • չարաղ
կապարեայ գրոյ ի պէտս տպագրութեան •
գաղ • նաղդ տիպին։

Գրատան • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • գրատա-
նակ • գրատան բանից ոչ գրոյ ի վերայ
մագաղաթի • զոր փարխանգիկն կրկնեն •
գաղ • նահապետ գոյքիչ • հանգիստ • նա •
ժողովուրդն • կամ վիրջատար • որոյ ոչ գոր
հանդերձէ • կամ կրծոց • օձեաց • կամ
քրտնելոց • գաղ • գնդակն • նահապետ • կամ զբ
սիրեն • փեշերին քննողը • գաղ • չարիս։

Գրատապանակ • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • գիր
պահպանող • զոր կրկնեն փարխանգիկն կա-
խեալ գնահատող • կամ կապեալ ի ձախ
ձեռն • գրելոյ ի նմա զտան պատգամն •
կամ զոյլ ինչ բանս աւելր գրոց • և զոյն
գրատանս լսելեաց ի ցոյցս մերկական • այլ
եթէ պահիցեն զպատահարսն ոմն • գաղ •
հաւատաւ գոյշ • նա • գրատապանակ կոչի
գրատանն, որ լինի ի վերայ հրատարակել
եղելոյ • զոր աւելորդապաշտութիւն կրկնն
ունայնք ի քրիստոնէից առ ի պահպանել ի
փոքռանէ՝ յորում նկարեն և ձեռս ինչ,
և գրեն տառս և անունս և խոստովան-

բառս և բանս • գաղ • հանգիստ։

Գրատեղան • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • կազմած
ի ձև տապանակի • առաջի որոյ նստեալ
ամբոխով գրեն զգիր • գաղ • նստատեղի։

Գրատեր • տիրի • աւ • ացի • ար • (տես) • տիրող
գրոց • ընդհանրական • գաղ • օգտակար տէրն։

Գրատուն • ատ • ատ • ատի • ար • (գիր) •
անբան կենդանին • որոյ մեզ ի կամ ջրի
կամ ելջ • զոր բառնան զբեռինս և տանին
տատ և անդ • գաղ • իւր Թաշէյան տա-
վար • պարկիկիր։

Գրատուտիս • (տես) • Ճանճրատիս • անմիս •
անուանաբարբոյ • գաղ • հոգեվան ֆիլիմոն •
հոգեվան Թատիկեմն։

Գրատապան • ի • իւ • իչ • իւր • (գիր) •
վերակացու գրատանց • վարող գրատանց •
գաղ • քանդ ըրձիր • քննութիւն • գրա. մի-
քելաբիս։

Գրավաճառ • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • գրոց
վաճառօղ • գաղ • քրիստոնէի • առևտ։

Գրաւ • ի • իւ • իչ • իւր • (գիր) • վերադ-
կու • գաղ • քննութիւն • ֆիլիմոն • մելիքեմ։
Եա • կապոյ • գաղ • գանձման։

Գրաւատուն • տան • տանի • տանց • տանիք •
(գիր) • տեղի ուր ժողովեալ պահեն բա-
զում մանկունք գրանոյ • գաղ • քրիստոսական։

Գրաւոր • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • կանոնա-
դական գիրս հնարօղ • գաղ • պիկիւ-ֆիւ-
լիւք քրիստոսիրը Էջաա Էակն։

Գրաւ • ի • իւ • իչ • իւր • կամ ոյ • ոյ • ոյ • ոյք •
(գիր) • իրն ներգործութիւն յանձնելով ի
ձեռս փոխառուին, զի լինիցի անկասկած
վասն առեալ դրամոյ • գաղ • ակհին • Եա •
առ հաւատալով՝ զոր ասց գնդին առ ի ա-
պահով առնել զվճառատուն վասն գնահա-
տեալ իրին • եթէ գնելոյ և զոյն • գաղ •
փիլ • Եա • գրատուին • բնդ իշխանութիւն
անպահանջելի • գաղ • հիւթքիւս ալիլնա
պլրտագրշ • գաղ • կիրկվ։

Գրաւագիր • գրի • աւ • ացի • ար • (գիր) •
Նա որ փոխ առեալ յատկէն զդրամ, գնէ
ի գրաւ զոր ինչ, զի ի վճարել պարտացի
յետս առցէ • գաղ • ակհին գ ցան։

Գրաւագիր գաշն • ‖ պայմանագրութիւն ինչ
վաճառման, հանգերձ կարգաւորն վերադ-
գնելոյ • գաղ • կերպ պնդագ գալ իւն առնելոյ։

Գրաւահատ • ի • իւ • իչ • իւր • (գիր) •
Թափօղ պարկեր ազատօղ և յետս առնօղ
զդրաւեալն • գաղ • ակհինի գործարան։

Գրաւական • ի • աւ • ացի • ար • (գիր) • իբր
առնուք զոր փոխառուն առանց ի վերայ

կալուածոյ փոխառուին յապահովելի փո-
խարէն , ենկոկեան չափիչի զոյն ընդ ձե-
ռամբ · բառ , ուչհին · եա , առհասարակ
առևտուր վաճառականի ի հասասարեի գնե-
լոյ դիւահասարակ իրն · բառ , փիլ ·
պոբս , կիրճվիկեան ։

Գրասարկանելի · եգի · եա · ել · (ներգործ) ·
ի գրաս գնել , կամ գրասարկան տալ · բառ ,
ուչհին գօմագ · եա , տալ գնին այդ գրաս ,
կամ արպես առ հասարակոյ · բառ , ուչհին
կիպի վիրիկ · եա , ընդ իշխանաւոյ նասա-
ձել , ընդ հրամանաց արկանել · բառ , հինք ·
մի· ալեձնա կիշխրիկ ։

Գրասարկաւ · ի · աւ · ագ · ար · (գոյ) ·
պահող գրասոյ կամ ասնազ գրասոյ · բ ,
ուչհին սարգչական · փիլ սարգչական ։

Գրասելի՛ · եգի · եա · ել · (ներգործ) · ի գրաս
առնուլ գնին · բառ , ուչհին ալմագ · եա ·
ի գրաս գնել · բառ , ուչհին գօմագ · պոբս ·
կիրճվիկեանին · եա · գրաս կամ առհա-
սարկոյ առալ սեպհականել ինքեան ըզ
գնահատեալ իրն · բառ , փիլ վիրիկ · եա ,
ընդ իշխանաւոյ նասանել ընդ սեբուլ իւ-
րով առնել · սեպհականել · սուտանալ · պարա-
տանդել · բառ , զապիճնա կիշխրիկ · եա ·
աա ինքն ձգել · աա ինքն ընդունել · աա
իւր ամենեսին · բառ , կինամենեսին չկարիկ ·
կինամենաւ ենսի կենդիկ · եա · կալնալ և
առնել զանգի · իւր զի պիտոյս ընալ վերայ
ինչ · մինչ զի խոսանալ զանգակալանին
պլայ իւր · բառ , ևերի ենսենդագ ։

Գրասիկ առն · ‖ կին ընդ առն ասիկը ա-
մուսնացեալ կապիլ · բառ , գօճայա վարմագ ։

Գրասոր · ի · աւ · ագ · ար · (ածական) · առնող
զգիր · առանդակալ գրով · բառ , նազկրը ·
եա · առգնական գրոց · հմուտ խնասակից ·
բառ , օգտակար · ազիմ ։

Գրասորական · ի · աւ · ագ · ար · (ածական) ·
գրով առևտուր · գրով գնատուրեամբ · գրով
եղեալ · բառ , նազը լիկ օգտակար ։

Գրասորականաւեն · ենե · (գոյ) · գրասորա
կան հմուտներ · վարժարան ի գիրս խնասակից ·
բառ , օգտակարչրար · ազիմիկը ։

Գրասփոխանեն · ենե · (գոյ) · փոխանող
գրոյ · պլատասարեն · բ , եագը սեկիչիմեան ։

Գրգամ · ագոյց · ցկիր · ալ · (ներգործ) · կռնալ
հաւատոյ · կռնալով առանել զձագս · որպէս
յառնեն ենասնագիրք · բառ , գօգօզատմագիր ։

Գրգանդր · անաց , ար · (գոյ) · գրգանդ · փախ-
կանե · բառ , նազկրկիր · եա , հեշտասեր · գնա-
բաշե · հրճանդիր · բառ , զկնիր · սեկիա ։

Գրգասան · ի · աւ · ագ · ար · (գոյ) · սեղի գրգանագ · վոյր փափկասեց · հեշ-
տասան · բառ , սեկիա կահձկիր կնիր ։

Գրգեմ · եգի · եա · ել · (ներգործ) ·
Գրգեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անցոյց) ·
փափկացուցանել · բառ , նազիր սագլա-
մագ · եա , հեշտացուցանել · գնբացուցա-
նել · բառ , սեկիա կենսիրմիկ ։

Գրգիչ · գրգչի · աւ · ագ , ար · (ածական) ·
փափկասիր սնուցանող · գրգասիչ · բառ ,
նազիր սեկալչկին ։

Գրգնա · գրգնի · իւ · ից · իւք · (գոյ) ·
գրգագասիկ · գրգասիկ հրապարեանիր · ազ-
մունկ · բառ , փիլ ենահրկիր · պոբս ·
հնկկիզ , Խակ մեզնի իրրև ասասան՝ նշա-
նակէ գրգնող · գրգող · խառնարար ·
բառ , փիլ վիրկին ։

Գրգնական · լեկի · աւ · ագ , ար · (գոյ) · գնաճ
հանդերձ · պատասասանեն հագուստ · հին
շոր · բառ , կանկի փաշխատասան ուսում-
պա · քեսհնկ կաղապ ։

Գրգմիմ · եգոյց · եաց · իլ · (ներգործ) · կորա-
նալ անձամբ · կնկիլ · կարկամիլ · ենկիլ ·
որպէս պատասկի զառանկալ ձերոյ · բառ ,
իրի գամ օլմագ ։

Գրգոյկ · կամ գրգոյկ · գրգասկի · աւ · ագ · ար ·
(գոյ) · փորր գիրք · բ , քիչնկ քիճագ ։

Գրգոսկի՛ · ենե · (գոյ) · փոփկասիր · բառ ,
նազկրը սագլոյրշ ։

Գրգոսեմ · եգի · եա · ել · (ներգործ) ·
գրգնկ · հրապարեալ · շարժել աա չար իմն ·
բառ , փիլ վիրկիր · ենահրկիր կռնկիր · պոբս ·
հնկկիզկիզկին ։

Գրգոսեն՛ · ենե · (գոյ) · գրգասկի · բառ ,
փիլ վիրճչ · պոբս · կնկիզ ։

Գրգրամ՛ · ագոյց · ցկիր · ալ · (ներգործ) · կ իրր
յառնականեն գրգալ բոյնին , և նշանակէ
կռնկռնալ · բառ , գօգօզատմագ ։

Գրգռանդ · անաց · ար · (գոյ) · պատրաստ · շար-
ժական · յորձանդ · բառ , կիրճասագ ։

Գրեան · գրենոյ · գրենոյ · · ·

Գրեանդր · գրենոյց · կամ գրեանց , եամբք ·
գիրք · մատեանդր · բառ , քիճագլաբ ։

Գրեան ենե · · · } (նախ. երկրորդ)
Գրենե՛ , կամ գրկ ենե · } հանգրեան ենե · գ-
գագկ՛ · բառ , սոյ քի ։

Գրեխ · ի , աւ · ագ , ար · (գոյ) · կ գործա-
զանե ինչ բժշկական , որով գնգազակ հիւծ
ամանց գնգրկեից պատշաճաւոր գործելոյ

ինչ հեղուն ընդ երաստանս , առ ի մաք-
րել զկոպրոտիան ի վաճառ հիւսիսոյ , զորս
արտաքս բեւրե · ած , հօգնայ · թէ ինձ լիցէ ։
Գրեխոս գործել · ‖ գրեխս առնել · ած ,
հօգնայ եմ ինձ ։
Գրեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) ։ գիր
գրել · ընդ գրով արկանել · ած , եաւթագ ·
պոռ , նիւթ վնաթէն · Ես , համարիլ · վար-
կանիլ · ած , սայմագ ։
Գրեթանամ · ացայ · ցիր · անալ · (չէշտ) ։
ամէհանալ · կառաւղիլ · ած , գուսուսանագ ։
Գրեցեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) ։ ուսուլ
և կարմանել հարկանելով վանել զիրեարս ·
ոյզ առնէն անասունսը ի պահու գրգռման
իւրեանց · ած , եամիսուրի տեսիլուն-
ք իւր՝ պիրի պիրինի խիթ վէրնիկ , նինէ քի
հայվանները էսեր ։
Գրիչ · գրչի , աւ · աց , օք · (գոյ) ։
գրագիր · ած , եաղղոլը · քաւթիպ · պոռ ,
նիւթվիսկնել · Ես , գործի գրելոյ · ած ,
գալեմ · պոռ , խելկել ։
Գրիչ նկարչի · ‖ գործի նկարելոյ կազմել
ի մանէ · ած , գըլ գալեմ ։
Գրիւ · գրուի , աւ · աց , օք · (գոյ) ։ է չափ
ցամաքերէն իրաց · ոչխիներ՝ ցորենոյ ,
աղեր , և այլոց նմանեաց · որ է իբր վեր-
տասներորդ մասն միոյ քոռի · ած , շի-
նիլ · պոռ , կէվճիլդ · որդ · քէյլ · Ես , է
անուն չափոյ , որ ասի ինն օխայ և կէս ·
ած , տօգուղ պուտուք օգդալըզ գալ ։
Գրկալեր · (ածական) ։ որոյ գիրկն է լցեալ · որ
լցել ունի զգիրկ իւր · ած , գուհաղը տօլըս ։
Գրկալեր աղէն · ‖ սատակիչ բարեբեղեալ
աղեղն · ած , վէրք կէտիլմիշ՝ գուհաղա
կերմիշ եայ ։
Գրկախառն · (ածական) ։ գրկօղ զմիմեանս · փա-
րօշ զմիմեամբք · ած , պիրի պիրինի գու-
հագեցան ։
Գրկախառնիմ · եցայ · եմ · իլ · (չէշտ) ։
գիրկս արկանել զմիմեամբք · փարիլ · ած ,
պիրի պիրինի գուհաղլամագ · Ես , գօտե-
կռուիլ · գօտեմարտիլ · ած , փիհլվան-
լագ եմ ինձ · կիւլէչմէք ։
Գրկախառն լինել · ‖ փարիլ զմիմեամբք ·
ած , պիրի պիրինի գուհաղլամագ · Ես ,
գօտեմարտիլ · ած , կիւլէչմէք ։
Գրկախառնութիւն · ութեան · (գոյ) ։ գիրկս ար-
կանելն միմեանց · փարումն գիրկօքս · ած ,
պիրի պիրինի գուհաղլայըշ · պոռ , տէրա-
ղուշքերէն · Ես , գօտեմարտուիլ , մենա-

մարտուիլ առանց զինուց · ած , կիւլէչ ։
Գրկանք · անաց , անօք · (գոյ) ։ գրկաւմն ·
ի գիրկս առաւմն · ած , գուհաղլայըշ ·
պոռ , տէրաղուշ ։
Գրկաչափ · ի , իս · ից , իւք , (գոյ) ։
չափ միոյ գրկի · գիրկ · ած , գուլշած ·
պոռ , ֆէհմն · որդ , պա ։
Գրկարան · ի , աւ · աց , օք · (գոյ) ։ տեղի
գրկելոյ · գիրկ · ած , գուհաղագ · Իսկ մերթ
իրրև ածական՝ նշանակէ գրկօղ · առօղ
զինն ի գիրկս իւր · ած , գուհաղագլայան ։
Գրկեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) ։ ի գիրկս
ընդունել · առնուլ ի գիրկս · ած , գու-
հաղլամագ · պոռ , զինհաղլայմէն ։
Գրկընդխառն · ‖ տես Գիրկընդխառն ։
Գրհամ · ի , իս · ից , իւք · (ածական) ։ համեստ ·
պարկեշտ · ած , ուսլուս · էտէպլի ։
Գրհանգ · կամ գրահանգ · ի , իս · ից , իւք ·
(ածական) ։ խեղ · հեզս · անհաւան · ած ,
եաւաշլագ · հօլաբտայ ։
Գրձակ · ի , աւ · աց , օք · (գոյ) ։ է թուփ
ինչ բազմաճիւղ · որոյ շիւղքն են իբր
թզաչափ տերևաձիթիթ · ունի զսաղարթ
ըստ ձևոյ տերևոյ ձիթենւոյ , և ըստ լայ-
նութեն նեղագոյն քան զնոսա · և համով
դառն և տոտիկ լեզուի և կծիչ կոկորդի ·
յոսնարէն և լոխնէրէն՝ կամէրեայ ։
Գրմանչ · մանչի , ովՀ · ոց , ովք · (գոյ) ։
կանաչ հաւուց · ած , գուբսագ ։
Գրոհ · ի , իս · ից , իւք · (գոյ) ։ գաւնդ ·
խառն · ած , ալեօլիւկ · պոռ , կիւրիւհ ·
Ես , ժողով · գումար · ամբոխ · ած , ձէ-
միւեթ · Ես , տուհմ · ազգ · ած , սինսիլիք ·
Ես , խառնուրդ ընդ ինչ յարձակումն ·
վերամաղումն · ած , եօրիւշիւշ ։
Գրոհ տալ · ‖ ի վերայ յարձակիլ · ած ,
եօրիւշիւշ եթիմք ։
Գրոհեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) ։ գաւնդ
կազմել · խմբել · ած , ձէմիւեթ եթիմք · Ես ,
խառնուելոյ դիմել · ի վերայ յարձակիլ ·
ած , սիւրսալ եթիմք · եօրիւշիւշ եթիմք ։
Գրոհեալ · ելոյ , ոլ · ոց , ովք · (ածական) ։
գաւնդագաւնդ կռուեալ · ած , ձէմիւեթ-
լի · գալապալըգլը ։
Գրոհիմ · եցայ · եամ · իլ · (չէշտ) ։ գիմել ի
վերայ յարձակիլ · ած , եօրիւշիւշ եթիմք ։
Գրուահ · ի , աւ · աց , օք · (ածական) ։ մեղապարտ ·
մեծ յանցաւոր · ած , պեօյիւք սուչլը ։
Գրուան · ի , աւ · աց , օք · (գոյ) ։ չափ ցո-
րենոյ կամ ալեւրոյ , մինչ զինն և վաճառին ·

նոյն է ընդ բառին գրիւ • տաճ, չինիք։

Գրուեմ, թեմ • (գոյ)։ գրուիմ, գրուած • տաճ, թաղկիր • գոբս, նիւելինեմ։

Գրուիչ • գրուեմ, աւ • ած, օք • (գոյ)։ է ազգ մի փոքրիկ մարախոց, որոյ թեւք են լոյժ մանուկք և նուրբք. ուստի ոչ կարէ թռչել նոքօք, այլ միշտ ստոստ ի վերայ բուսոց • և է վնասակար լոյժ • զի ուր և գոյանայ, միշտ անդէն չորչի, և զամ ինչ ուտէ և ծախէ • տաճ, ուխտք չէքիրկէ։

Գրչագործուեմ, թեմ • (գոյ)։ գործ արար եաւ գրչաւ • նկարուիմ • տաճ, նագիրչայրէր։

Գրչատաշ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ գործի յարդարելոյ զգրիչ • տաճ, գալէմթարաշ։

Գրչարան • ի, աւ • ած, օք • (գոյ)։ անօթ յոր դնի գրիչն • տաճ, գալէմտան • գոբս, խաուիտան։

Գրչափորձ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ փորձումն գրչի ի ձեռն գրուելոյ, թէ արդեօք բաւական գրէ թէ ոչ • տաճ, գալէմ թէչերուպէտիւ։

Գրչեմ, թեմ • (գոյ)։ գրագրուիմ • տաճ, եաղըճըլըգ • քէաթիպլիք • գոբս, պէթիք։

Գրպան • ի, աւ • ած, օք • (գոյ)։ քսակ արարեալ ի կուրծս հանդերձից, կամ կաւխեալ զազդերօք ասալ և անալ • տաճ, ճէպ • գոյուն ճէպլի • եան ճէպլի • Եւ, այն տեղի կազարճին, յորում կայ տեղի ազգ ղան • տաճ, եայ զարֆլի • գոբս, գրպան։

Գրտակ • ի, աւ • ած, օք • (գոյ)։ հագ, զոր կազմեն ի քերածոյից դաշտի • տաճ, տաշ տաքեր հագ • տաճ, փլտէ • գոբս, կիլիտէ։

Գրքակազմ • ‖ տես Գրչակազմ։

Գօշեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ խածանել • ոզոել • կսկծեցուցանել • տաճ, ըսըրմագ • չխմոիքէլէմէք • տաճըմագ • գոբս, կէզկյոէն։

Գօս • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ գօսացեալ • չորացեալ • ցամաքեալ • ոչի լինին անդամք միակումանեայ, և ծառք և բոյսք • տաճ, գուռումուշ • Խակ երբեմն իրրև դեղական վարել նշանակէ գօսել • տաճ, գուռումուշագ։

Գօսանամ • այց • ցից • ալ • (չէշդոյ)։ չորանալ • ցամաքեալ • ոչի լինել անդամք միակումանեայ • տաճ, գուռումուշմագ։

Գօսացուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անցող)։ չորացուցանել • տաճ, գուռումուշտրմագ։

Գօսութիւն • թեան • (գոյ)։ գօսացումն • չորացումն • տաճ, գուռումուշլուգ։

Գոչեմ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ գօսի կաւոյզ • տաճ, գուշագ պալչայան։

Գոչէլոյծ • ‹ լուծի, իւ • ից, իւք • (ածական)։

Գոչէլոյծ • › արձակօղ զգօսի • տաճ, գուշագ չէօզէն։ Եւ, գօսիարձակ • ոչ ունօղ զգօսի • անգօսի • տաճ, գուշաղը չէօզիւք։

Գոչուիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշդոյ)։ ածել զգօսի ընդ մէջ կապել • տաճ, գուշագլանմագ • գոբս • քէմէրպէհօվէն։

Գոչկոխ • ուսի, աւ • ած, օք • ‹ › (գոյ)։

Գոչմարտ • ի, իւ • ից, իւք • › ըմբիշ որ առանց զինուց գրկախառն ընդ այլեսս մարտնչի • տաճ, կիւլէշչի • փէհլիվան։

Գոչմարտիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշդոյ)։ ըմբշամարտիլ • գրկախառնուիլ կռուիլ • մենամարտիլ առանց զինուց • տաճ, կիւլէշ թութմագ • փէհլիվանլըգ իլէ կիւլէշմէք • գոբս, քէուշթիկիրթիէն։

Գոչմարտութիւն • թեան • (գոյ)։ գօսեկռուածք • ըմբշամարտութիւն • տաճ, փէհլիվանլըգ • գոբս, քիուշթիկ։

Գոչպլինդ • ‹ (ածական)։ զգօսին պնդեալ եր

Գոչպլինդ • › ՚ի՚ջս • գօսանորեալ • տաճ, գուշաղը պալղը։ Եւ, հարեալ զքաղցրս ընդ գօսի • քաջագօսի • պատրաստ • ժիր • յօժար • տաճ, էթէկլի պէկլինէ վուռան հազըր

Գոչպլինդ լինել • ‖ ածել զգօսի ընդ մէջ • պատրաստ լինել • տաճ, էթէկլի պէկլինէ վուռմագ • հազըր օլմագ։

Գոչի • գօսոյ, եաւ • եաց, եաք • (գոյ)։ այն զոր կապեն մարդիկ ընդ մէջս իւրեանց • տաճ, գուշագ • քէմէր • գոբս, միկյանպէհնա • Խակ գօսի ըստ երկրագրայ՝ է միջոց երկ բաշխեալս պատուանակել ՚ի միջ երկուց ջրհոս նակաց զուգահեռականաց ՚ի միջ իւրեանց և նկատմամբ հասարակածին։ Երկրագիրք բաժանեն զդասիս երկրի ՚ի հինգ գօսիս կամ մասունս, նկատեալ զնա ըստ դանդաղան ասպիճանաց ցրտոյ և տօթոյ, և են սոքա։

Գոչի այրեցեալ • տաճ, միւնդագալի հարրէ։

Գոչի ցրտացեալ • տաճ, միւնդագալի պարխէ։

Գոչի բարեխառն • տաճ, միւնդագալի միջթեմպէրիլէ։

Գոչի ածել • ‹ կապել զգօսի • գօ

Գոչի ընդ մէջ ածել • › տնուրիլ • տաճ, գուշագ պալղամագ • Եւ, զքաղցրս հանդերձին ընդ գօսին հարկանել կազմ և պատրաստ լինել • տաճ, էթէկլի պէկլինէ վուռմագ • հազըր օլմագ։

Գոչիածու • ծուի • ծուաւ • այց, օք • (ած)։ գօսի կապօղ • նա՛ որ կարկ լինքամբ զգօսի իւր ածել • տաճ, գուշագ պալղչան։ Եւ, զքաղցրս ընդ գօսին ածօղ • կազմ և պատրաստ • տաճ, հազըր տուչան։

Դ

Դ · է տառ բաղաձայն, որ յօդեալ ընդ ձայնաւորաց տայ զձայն · Ի՝ունի զլծորդսն · Դ՝ ընդ տառիւս · Թ · Տ · վասն որոյ և բազում անգամ փոխադրի ընդ նմա · Ր՝ · շաղկապեցեալ և շղկբորդ · քաղէթ , և քաղէդ · դակարթ , և թակարդ · և այլն · Ըստ այսմ արգանատ և արգանդ · բանտ և բանդ · ընտել և ընդել · դինտ և դինդ · ԼԸ · Դարձեալ՝ տառս այս է մինն յերից դիմորոշական տառից , որք են՝ Ս · Դ , Ն · և յաքսն ի բառս առ ի որոշել զերկբորդ դէմն , Ր՝ · միածինդ հօր · Թագաւորդ իսրայէլի · ընտրեալդ յիմ · ԼԸ · Եւ կամ յառ ցանէ զերս ինչ մաուրս երկբորդ դիմաց , Ր՝ · բարձր է արձանդ · լուսաւոր է շրջագդ · զէզեցիկ է ծաղկիդ · ԼԸ · Եւ բազում անգամ դնի աւելադրութիւն առ ի զարդ , կամ յառաւել բացորոշութիւն բանին , Ր՝ · զի տեսերդ զնս · զոր դուդ առնես · նորա է ինձ ասդ · ԼԸ · իսկ վասն տառիս Դ , կարի վայելչապէս խօսատանէ տուբբ շնորհալին՝ յաստէն ՝

> Դուռն բանայ՝ քեզ գիւտութիւն ,
> զտածարին՝ իմաստութեան ·
> բաղնեա և մուռ՝ արիութեամբ ,
> մի՛ արտաքոյ՝ ինոր ծուլութիւն ։

Դա · դորա , դմա , դովքս · դոքա , դոցա , դոքօք · (չբաղձական) · վաթի գլխականապէս , և նշանակէ այդ · և դնի փոխանակ անուան՝ իբրև մատամբ ցուցանել զայն · ԳՁ , շու ։

Դաբիւր · բիւրոյ , աս · կամ դաբիւրոյ · այի , իս · (գոյ) · է բառ եբրայական , որ թարգմանի աղօթարան · և այս էր անուն տեղւոյն ուր տապանին ուխտի զետեղէին , որ էր ի նեղբոյ կողման տաճարին , որ և կոչիւր սրբութիւն սրբոց · ուր միայն քահանայապետքն մտանէին միանգամ ի տարւոջն · և ասի մինչեւ ՅՁամսաօրութիւն զի բազում անդամ խօսէր ՅՁ ի քաւուէն , ի միջոյ երկուց քերովբէից · բեմ · ԳՁ , նամազ կնահ · խպատեի եէրի ։

Դաբիրոյօրէն · (ածական) · դաբիրոյանման · ԳՁ , նամազկնահ կիսի ։

Դաբնային · պնոյ , ով · ոց , ովք · (ածական) · դաբնիվեցոյ · այն ՅՁ որ վերաբերի առ դաբնին · կամ որ է շինեալ ի դաբնուոյ · ԳՁ , Թէֆնէչէ միւեթալիք · Թէֆնէհէն օլան

Դաբնի · նուց , նեաւ · նեաց , նեօք · } (գոյ)
Դաբնիդ · նդի , նդաւ · ոց , օք · }
ծառ ինչ մշտականաչ · որ ունի զտերեւս ջղայինս և հոտաւորս · և բերէ զպտուղ հանգոյն ձիթապտղոյ · սարդենի · ԳՁ , Թէֆնէ · պոլս , տէհմէթ · արդ , գահր ։

Դաբնիդեայ · (ածական) · դաբնայնի · ԳՁ , Թէֆնէչէյին ։

Դագ · ի , իւ · կոց · իւք · (ածական) · դաժան · դժնդակ · ընդ որում ոչ լինի խօսել · ԳՁ , նախանձ · Թիրեանքի · պոլս , հարամն ։

Դագաղ · կամ դագաղք · ի , աւ · ացս , օք · (գոյ) · կազմած ինչ փայտեղէն , որով տանին զդի մեռելոյն ի Թաղել · ասի , ձագ · ԳՁ , Թապութ · պոլս , քեֆէտանքիւպ · արդ , նաշ ։

Դագաւր · ‖ տես Դակաւր ։

Դադար · կամ դադարք · ի , աւ · ացս , օք · (գոյ) · դադարումն · հանգիստ · ԳՁ , տուրուշ · ռահաթլըգ · պոլս , ասայիշ · Եա , տեղի դադարելոյ · օթարան · ԳՁ , մէքեան · օթաղ · պոլս , արամ ։

Դադարք հաւուց · ‖ բոյն · Թառ · ԳՁ , եուվայ · քիւմէա · պոլս , ալանէ ։

Դադարք անասնոց · ‖ գոմ · փարախ · մակաղատեղ · ԳՁ , ահղըլ · պոլս , խէյվահք ։

Դադարք գազանաց · ‖ որջ · մորի · ԳՁ , լէյն ։

Դադարք նաւուց · ‖ նաւահանգիստ · ԳՁ , լիմանի ։

Դադարեմ · եցի · եա · ել · (չբերական անցոյց) · դադարեցուցանել · ԳՁ , տուրտուրմագ ։ Բոլոյ սովորաբար իբրև չէզրական վարի , և նշանակէ գադարիլ զկոյ առնուլ · ԳՁ , տուրմագ · Եա , Թահիլ · ԳՁ , գօնմագ ։

Դադարեցուցանեմ · ցուցի · ցո · անել · (անցոյց) · լռեցուցանել · հանդարտեցուցանել · ԳՁ , տուրտուրմագ · ռահաթլանտըրմագ · պոլս , արամանիյտէն ։

Դադարիմ · եցայ · եայ · իլ · (չերկայ) · հանդարտիլ · հանգչիլ · զկոյ առնուլ · ԳՁ , ռահաթլանմագ · սաքին օլմագ · գարար էմէմ՛ք · պոլս , տիրէնիլիյտէն ։

Դադարումն · ման · (գոյ) · հանդարտութիւն · հանգիստ · ԳՁ , տուրուշ · ռահաթլըգ ·

պաբս ։ չէմուլ։

Դաժան • ի ։ աւ • ագ ։ ագ • (ած)։ ժանդ • դժնեայ • դժնդակ • դեգ • գաշ, աղկըն • Թիրեաքի • պաբս ։ ոխժ ։

Դաժանաբարոյ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած)։ ժանտաբարոյ • դժնդակաբարոյ • գաշ ։ նադըս • պաբս ։ ոխժահնդ ։

Դաժանաբոյս • բուսի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած)։ բուսաւցանող զվատթաբս • գաշ, քեօթիւ շէյ պիթիրչէն ։

Դաժանագոյն • գունի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած)։ դժնդակագոյն • ժանտագոյն • գաշ ։ փէք Թիրեաքի • փէք ագկըն ։

Դաժանական • ի ։ աւ • ագ ։ ագ • (ած)։ դժնդակային • ժանտային • գաշ, Թիրեաքիէ միւեթաիլիք • նադըսա միւեթաիլիք ։

Դաժանահոտ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած)։ ժանտահոտ • զազրահոտ • գարշահոտ • գաշ, գօգմուշ ։

Դաժանանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշդ)։ դառնանալ • ժանտանալ • դառնեբեռս լինել • չարանալ • գաշ, Թիրեաքիլէնմէք • զալըմլանմագ • պաբս ։ Թիւնճիյէն ։

Դաժանատեսակ • ի (ած)։ ունօղ զդժնդակ

Դաժանատեսիլ • ի կերպարանս • դժնեայ կերպ • դառնեբեռս • գաշ, չէհրէխիլ • սուբաթնըզ • պաբս ։ Թիւչիրուչ ։

Դաժանափուշ • (ած)։ ունօղ զդժնդակ փուշս • չարաչար խայթօղ • գաշ, ֆէնա սիւքէնիլ օլան ։

Դաժանի • ւայ, ւաւ • ևայ, ևօք • (ած)։ դաժանական • դժնդակ • գաշ, զաղիր • աղկըն ։

Դաժանիմ • ։ ոչ ։ Դաժանանամ ։

Դաժանութիւն • Թիւն • (գ)։ ժանտութիւն • անգթութիւն • դառնաբարոյութիւն • գաշ, Թիրեաք քիլիք • աղկընլըգ • զալըմլըգ ։

Դալ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (գ)։ առաջին կաթն նորոգ ծնեալ կնոջ • Լուսոյ, աշուղ • պաբս ։ զէհր • ուրդ ։ լէսպու ։

Դալակեմ • եցի • եամ • ել • (չէշդ)։ գունի

Դալակիմ • եցայ • եամ • իլ • (գ)։ գոյնս լինել • չանել • նկարուիլ • փոյթ ունել • հոգալ • գաշ, գայրէթ էթմէք • ճահա էթմէք ։

Դալայլեկ • ։ ոչ ։ Դայլայլեկ ։

Դալամար • բի ։ իւ • իյ ։ իւք • (գ)։ դագաւիր, որով հիւսք առնեն զգեստանս և գլխոցս • գաշ, գլալեայ քէհլէր ։ Եա ։ լայն սուրն նման սպրդոյ մուագործայ • գաշ, սաթըր ։

Դալապրեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ)։ գոլ բաւ ջարդել • կամ սրով սպանանել զք • գաշ ։ սաթըր իւէ փառալամագ • փալայ իւէ էօլտիւրմէք ։

Դալար • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած)։ այն որ չէ չորացեալ • գաշ, եէշիլ • քէօփէ • պըս ։ աշար ։

Դալարաբեր • ի ։ աւ • ագ ։ ագ • (ած)։ բերօղ զդալար բոյսս • բուսաբեր • գաշ ։ օթլուք պիթիրչէն ։ եէշիլիք պիթիրչէն ։

Դալարաբերեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ)։ բուսաւցանել զխոտ • վերընձիւղել զդալարիս • գաշ ։ օթլուք պիթիրմէք • եէշիլիք պիթիրմէք ։

Դալարագեղ • (ած)։ դալարաւէտ գեղեցկացեալ • գաշ, եէշիլիք իլէ ոլտուրուլմիշ ։

Դալարագոյ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք •
Դալարազարդ • • • •
Դալարազգեցայ • զգեցեալ, իւ • իյ, իւք •
Դալարալիր • • • • } (ած)

զարդարեալ դալարեօք • բուսազարդ վայելչացեալ • դալարաւէտ կանաչացեալ • գաշ, Թազէ օթլուգ իլէ տօլու • եէշիլիք իլէ ոռնանմիշ ։

Դալարախոտ • ոյ • ով • ոյ • ովք • (գ)։ Թարմ խոտ • գաշ, Թազէ օթ • պըս ։ կէյսր • ուրդ ։ նէպաթ ։

Դալարահեր • ի ։ աւ • ագ ։ ագ • (ած)։ որ ունի զնորաբոյս հեր • նորաբոյս հերովք զարդարեալ • գաշ, Թազէ սաչլը ։

Դալարանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէշդ)։ բողբոջիլ • կանաչանալ • գաշ, ֆիլիզլէնմէք • եէշիլլէնմէք ։

Դալարացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • անել • (անցող)

Դալարեմ • եցի • եամ • ել • (չօբո՛ • անցող)։ բողբոջեցուցանել • կանաչացուցանել • գաշ, ֆիլիզլէնտիրմէք • եէշիլլէնտիրմէք ։

Դալարի • ւոյ ։ եաւ • եայ ։ եօք • (գ)։ Թարմ խոտ • բանջարեղէն • գաշ, Թազէ օթլուք • զաղզաղան • պաբս ։ սէպզէ ։

Դալարիմ • ։ ոչ ։ Դալարանամ ։

Դալարուճի • Թէ • (գ)։ Թարմուճի խոտեղինայ • կանաչուճի • գաշ, Թազելիք • եէշիլիք • պաբս ։ Թազէլիկ • ուրդ ։ դարավէճ ։

Դալկաւոր • ի ։ աւ • այ ։ օք • (գ)։ ախտացեալ դալկամբ • գաշ, սարըլըգլը ։

Դալուկն • լկան • (գ)։ ախտ ինչ չար պատճառեալ ի դէղին կամ ի սեաւ մաղձէ • որք երբեմն բռնացեալ ճատպաղին ընդ մաշ մին մարդոյ և դէղնացեալ գունով ապա կանգնի • գաշ, սարըլըգ • պաբս ։ զէրկը • ուրդ ։ էրգաան ։

Դակաբ, ՀմՀ դագաբ • դագրոց, ած. ոց, ած. •
Դակիր • կիր, կիրք • կիրք, կրոց, կամ կրանց • (գոյ) • է գործի ինչ հիւսանց կամ ձեռ տապարաձեւ, որով տաշեն զգերանս և զսիւնս • քամ, պալճա քհակիր • ինքի ածղելը քհակիր • գործ • Թիւշ։
Դակ • ի, իս • ից, իւք • կամ ոց, օք • (ած) • այն՝ որ գինուկուռ իւր կորուսանել է ձեռ բուքը • կամ որ ի Թարմանէ զրկեալ է հնազանդելոյ • քամ, գառնի • իսկ ըստ ուրեմն է բառ պարսկական՝ նշանակէ տաուն • քամ, օն։
Դահադրամ • ոյ, ած • ոց, ածք • (գոյ) • տուանոց • արծաթի, որ արժէ տաուն դրամ. քամ, օնդրէք։
Դահամունք • մանց, մամբք • (գոյ) • ընծայ • նուէր • քամ, փեշկեշ։
Դահանակ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • ակն ինչ պատուական, որ է կանաչ իբրև զգլոր բուխա • քամ, գինուքուն կիսի եհշիլ պիրք ձեփակիր պիր։
Դահանամ • ոցայ • ցիր • անալ • (չեշտ) • կոբուսանել զմատղաշուն է • քամ, գարթլանմագ
Դահապետանամ • ցուցի • ցո • անել • (անոյ) • տալ կորուսանել զմատղաշուն է • քամ, գառնի անորբմագ։
Դահեկան • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • է անուն դրամոց • որոյ ծանրութիւն է չորս արամ. քամ, գառուշ։ Եւ, որ նուազ է քան զդրամ մեղն և քան արժողութեան • քամ, զօրանայ • ասկի Դահեկան • ‖ է դրամ ասկեզին • որ արժէ եօթն մարչիլ • քամ, ալիքն • ֆիօրին։
Դահլիճ • դահճի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • որ զպատժապարան արկիալ ի բանս, ածանչ կամ սպանանել • քամ, ձեղլյատ • դրա, ախժխլյար • չեշտ • գրչյանաձ։ Եւ, զինուորս որ հարկանէ, ջարդէ, և սպանանել • քամ, եասագձի • գուլլուգ։
Դահլիճ • լճի, իս • ից, իւք • (գոյ) • սենեակ առանձնութեան • կամ սենեակ ուր պահին գանձք, և ամենից իրք • քամ, Թեհչիզ • օտայ։
Դահճապետ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • պետ և գլուխ դահճից • քամ, ձեղլյատ պաշը • հասաս պաշը • դրա • սերդակ։ Եւ, գլուխ պատուիրանաց զօրաց • զի որպէս զգոյն դահիճ կոչին • որոց գործ է սպանանել զմարդ • սղինպէս և զօրապետն կոչի դահճապետ • քամ, սերասկեր։
Դահնոց • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • սանձաւոր • որ է որպէս լայնաբերան սուր, կամ որպ տապար, զոր ի կիր առնուն խաչարարք

և մագործք • քամ, զասապ սանձերը, աչքի սանձերը։
Դահճիկ • դահկի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • գործի ինչ կամ մեքենայ վայտակերտ, որ բերել յինքեան զնմանսն ինչ սպրդի, որով կրեն զմեծամեծ բեռինս ի վերայ սայ ուսոյցիկ ձեան • բալխիր • քամ, գըզագ • դրա • խկղկնոտ։
Դաղձ • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • վայրի անանուխ, զոր ուտեն մարդիկ • քամ, հասան նանէխ • դրա, փսուխնէ • ոյդ, նանսյի պէրբի • Խոր, Եաբխուզ։
Դամ • ոյ, ած • ոց, ածք • (գոյ) • է անուն մեղ ի չորից կողմանց վիգինն • զորմէ տես ի բառն Վէգ • ասի, տալ • քամ, գաճ։
Դամաբշակ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • ժողով աղնուականաց • գումար խնամանոց • հանդէս խառն բազմութեամբ աղնուականաց և խնամանոց • քամ, ազավէճ մեծ ինչ • աղա վէթերէրն վէ ալիվէրն ձեփէ։
Դամբան • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • շիրիմ • գերեզման • քամ, մէզար • դրա • սեղ • ոցդ • գազար։
Դամբանագիր • գրի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • գիր յիշատակի գրեալ ի վերայ մահարձան նի ուրուք • քամ, մէզար եաղըրը։
Դամբանական • ի, աւ • ոց, օք • (ած) • այն՝ որ պատկանի գերեզմանի մեռելոց • ոյ երգք լալականաց • գերեզմանօրհնէք • հայկէրցյեք, ևՀ • քամ, մէզարա մեռելոյք։
Դամբարան • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • տեղի ուր Թաղին մեռելոյք • գերեզմանատուն • քամ, մէզարլըգ • դրա • Թիւրպէճ։
Դամման • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • չոր • մանր սալոր • քամ, էրիկ • ուֆաք էրիկ • դրա • ալու։
Դամմնենի • նեաց, եաւ • եաց, եօք • (գոյ) • տուկ դամմնի • քամ, էրիկ աղաչը։
Դամք • ‖ տես Պատասխան։
Դայակ • դայեկի • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • պիեցուցիչ և կամենատու տղոյց • սանուսւ • ծծմայր • քամ, սիւտանա • դրա • տայէ • Եւ, վարժիչ մանկանց • անուշիչ, և հոգաբարձու տղոյց • Թէ արու իցէ և Թէ էգ • քամ, պէսլչկիճի • լալա։
Դայեակորդի • որդւոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ) • է ուսիք ի միասին ծծեալ զսոխնս • ի միասին սնեալ • ասի, կամենալզայր • քամ, սիւտ գարատաչը • հէմշիյր։
Դայեկաբար • (ածք) • հանգոյն դայեկի • քամ, սիւտանա կիալի։

Դայեկան • ‖ տե՛ս Դայեակ։

Դայեկաւոր • ի, իւ. ից, իւք. (ած) • առհասարակ և ազգականք դայեկի. ած, սիւռանանդին սգոյ. Ես, ծծօղք զտղինս միոյ դայեկի ասին լինել դայեկաւորի մեմանց, որպէս թէ ազգականք առին, կամ թաթնեղբայր. ած, սիւռա գարտաչը։

Դայեկեմ • եցի. եա. եալ. (ԵԼՊՈՐԾ) • դիեցուցանել. սնուցանել. դաստանել. ած, սիւռա վիշտիք. պէօլիք. Թիմար էհմէք. պոռս. տայեկիքլէմէկ։

Գայեկութիւն • (Թ). (գ) • դիեցուիմն մանկանց. ած, սիւռանալըգ. պոռս, տայեկի։

Դայլ • ց, ոյ. ոց, ովք. (գ) • առաջին կաթն կենդանեաց՝ կթելալ ի նմանէ յետ ծնանելոյ զառաջին ծնունդն. ած, հայվանլարըն իլք սիւռիս. պոռս, ֆիրըչ։

Դայլայլիկ • լկի. աւ. այ. զք. (գ) • եղանակաւն արաւեսաւորք քաղցրաձայն երգոց. գեղգեղանիւն եղանակաւոր ձեր. դաշնակաւէց. ած, Թաթլը գայլակ. էլի սէս իլէ օգուտնան մագամ։ Ես, նուագեր. գուի քաղցրաձայն Թռչնոց. ած, գուշան օգուցաչու. գուշան Թաթլը սէսուսը։

Դանակ • ի, աւ. այ, զք. (գ) • փղբր սուր, որով կտրի հաց և այլ ինչ. ած, պիչագ. պոռս, քէսքար. ուդ. սէք քէչի։

Դանակագործ • ի, աւ. այ, զք. (գ) • կազմող զդանակ. ած, պիչագճի. պոռս, քէսքակէր։

Դանգ • ‖ տե՛ս Գանկ։

Դանդ • ի, իւ. ից, իւք. (գ) • Թանձրացեալ մրուր հեղուկ նիւթոց. ոտքս. ած, ԹօրԹու. չիրք։

Դանդաղ • ի, իւ. ից, իւք. կամ ագ, զք. (ած) • ձանձրացօղ. յամրաչարժ. դանդրօզ. ծգյլ. պղերգ. ած, իւշէնիկէն. գյալանան. մրզմըզ. քըչքըս. Թէմկէլ։

Դանդաղագին • գնի. իւ. ից. իւք։

Դանդաղագոյն • գունի. իւ. ից. իւք. (ած) • հեղգագոյն. պղեղագոյն. ած, փէք մրզմըզ. փէք Թէմկէլ։

Դանդաղամած • ի, իւ. ից, իւք. (ած) • Թանձրացեալ. Թանձրամած. որպիսի լինին հեղուկք. յորժամ ձիան ընդ երկար. ած, փըխտիչէնմիշ։

Դանդաղանք • անաց, զք. (գ) • պղերգութիւն. յապաղումն. յամրաչարժութիւն. ծուլութիւն. ապրատանէ. գնգերանք. ած, մըզմըզլըգ. Թէմկէլլիք. գյալանըշ։

Դանդաղաշարժ • ի, իւ. ից, իւք. (ած) • ծանրաշարժ. յամրաչարժ. դանդաղկոտ. ած, էհմալճի։

Դանդաղիմ • եցայ. եայց. իլ. (ՀԵՂՈՒ) • յապաղել. հեղգանալ. դիգերիլ. յապրիլ. պղերգանալ. ծուլանալ. ած, գյալանմագ. Թէմկէլլէնմէք։

Դանդաղկոտ • ի, իւ. ից, իւք. կամ ագ, զք. (ած) • հեղգ. պղերգ. յամրաչարժ. ՀՅՈՒ. ած, մըզմըզ. Թէմկէլ։

Դանդաղութիւն • } տե՛ս Դանդազանք։
Դանդազանութիւն • }

Դանդանաւանդ • ի, իւ. ից, իւք. (գ) • ամանի պախսըց. լիամ. ած, գանդըրմա։ Ես, վարապան. ոչնչիէն կարի կամ երբեմն երկարէ, զոր արկանեն ի կշռի ածելի կենդանեաց առի նուաճել զնոսա. ած, գնչանոց. ած, պաւռան չէնկէլի. պաւռան Հալգասը։

Դանդանաւանդակաւ • ի, իւ. ից, իւք. (ած) • գանդանաւանդիւ կապել. ամանձիւ նուաճեալ. ած, գանդըրմա իլէ պաղլը։

Դանդազանք • ‖ տե՛ս Դանդազանութիւն։

Դանդազեմ • եցի. եա. եալ. (ՀԵՂՈՒ) • դողդոջալ. երերեալ. այսր անդր սայթաքիլ. յայն յահեկի գեղի. որպէս առնեն արբեցեալք. ած, սալլանմագ. տալա ըս. լեռ եւ ձոր լանմագ. պրե եանա ծ եանա պօչի էհմէք տալմօշ կիպի։ Ես, խոր խափել. որպէս հանդիպիլ կուբաց, կամ ի խաւարի չըՀոգալ. ած, էլլէրի պրե եանա ծ եանա պրաշտրտրտրագ էօրիւմէք քէօռ կիպի։ Ես, դիգերիլ. տատանիլ. այսր անդր երթալ ի գալ. որպ պատահէմ մեղրելոյ. ած, տէմիրկիին կէզմէք. Թօմէք պէրի կիտիպ կէրմէք էօրիւ չալըրան հիպի։ Ես, յիմարիլ. գիտիլ մտօք. ած, չալարմագ. սէրսեմլէնմէք։ Ես, խելագար բանիւք զօրանիլ. չարչարիլ. պաշտաւ խօս լինել. բարբանիլ. ած, տալըգլամագ. տալըգ տալըգ ՆԵՂԼԻՄԷՔ։

Դանդազեցուցանեմ • ցուցի. ցի. անել. (ՈՒՇԱՑ) • դողդոջեցուցանել. յոգնեցուցանել. ած, սայթաքեցուցանել. ած, տալըԹամագ. սալա սըլա պօչի էհմէրմէք։ Ես, տալ խարխափել. ած, քէօռ կիպի ՀԸրԹմէք։ Ես, դիգերիեցուցանել. այսր անդր տարաբերել. ած, ծ եանա պրե եանա կէօՀԸրԹմագ կէՀԸրմէք։ Ես, ցնորեցուցանել. յիմարեցուցանել. ած,

սէբսէմլէեմ֊ք · չըլարըմ֊ագ · Ես , աղ֊ չաւսախօս առնել · ֆռ՚, սէսրէմ֊քի սեց֊ լէեմ֊ք ։

Դանդաչոտ · ի , իս · ից , իւք · (ոծ) ։ դողդոջացօղ · այսր անդր սայթաքօղ · խարխափօղ · ֆռ՚, սալլանան · սաղա սօլա եուվաղանան · քեօռ կիսի եօրիւչէն ։ Ես , դեգերօղ · ֆռ՚, սէսրիրկին կէղէն ։ Ես , ցնորօղ · բարբանջօղ · շաղփաղփօղ · շաղակրատօղ · ֆռ՚, չըլարըրան · աղըդ սա֊ պղդ սեցյէկէն ։

Դանդաչուն · ման · (գոյ) ։ դողդոջուն · խարխափուն · դեգերուն · ցնորուն · բաղբանջուն · շաղփաղփուն · ֆռ՚, սալլա֊ նըշ · քեօռ կիսի եօրիւ֊յիւշ · սէսրիրկին֊ լիք · սէբսէմլէք · սայըգըսըշ ։

Դանի · կամ դանգ · ի , իս · ից , իւք · կամ ի , աւ · ից , զք · (գոյ) ։ է անուն չափ֊ ոյ , որ կշռէ զերկուս գարիս · ֆռ՚, սէնի · լքէն արիա աղըրլըզըշ · Ես , է անուն դրամից , որ արժէ չորս փող , կամ վեց փող · ֆռ՚, պիր ձենս կիւսիւշ ագչէ լաճի սիր , քի սեօրէ , եաճօա ալճը ագչէ սէյէր ։

Դանի ոսկւոյ · ‖ մի ոսկի · ֆռ՚, պիր ալճուն ։

Դաշխուբան · ի , աւ · ից , զք · (գոյ) ։ գա֊ ւաճ · սկաւառակ · անօթ իրրև փոքրիկ սա֊ փոր · ֆռ՚, քեասէ · չէօմլէկ · գանաթա ։

Դաշն · գաշնի , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) ։ ուխտ · դաշնագրութի՛ · հաստատ դնուն֊ խօսից՝ ի միջ երկուց առ՚ի առնել զինի՝ իմ֊ ի վաճառել կամ գնել · կամ առ՚ի հրաժա֊ րիլ յիմէքէ , ևլլ · ֆռ՚, ահտ · գավէ · շարթ · պբր · փէյմանլըքէն ։ Իսկ մերթ վարի ածա֊ կանապէս , և նշանակէ՝ մէղմ · կակուղ · անոյշ · ֆռ՚, միլայիմ · եումսաշագ · թեաճլը ։

Դաշինս կռել · ‖ դաշն դնել ընդ ու֊

Դաշինս հաստատել · ‖ մէք · ֆռ՚, գավէ էմ֊ մէք · շարթ գօմագ ։

Դաշն նայիլ · ‖ քաղցր նայիլ · ֆռ՚, թեաճ֊ լը պագագ ։

Դաշն խօսիլ · ‖ մէղմ խօսիլ · ֆռ՚, մի֊ լայիմ սեցյէմէք ։

Դաշնագիր · գրի , աւ · ից , զք · (ոծ) ։ դաշնիս կռօղ · ուխտ հաստատօղ · սակ արկանօղ · ֆռ՚, գավէ էաէն · շարթ գբան · պաազբ էաէն ։

Դաշնագրիմ · եցայ · էայ · իլ · չէչ֊) ։ դաշն դնել ընդ ումէք · սակ արկանել · ֆռ՚, գավէ էմ֊մէք · պաազբ էմ֊մէք ։

Դաշնագրութի՛ · թեաճ · (գոյ) ։ դնուն֊ դա֊

շանց · ուխտագրութի՛ · սակարկութի՛ · ֆռ՚, գավիլ · շարթ · պաազբ ։

Դաշնագրուժ · (ոծ) ։ դիժօղ դաշին · ուխ֊ տազանց · ֆռ՚, գավլինիլ ինքեաբ էաէն · պբր , փէյմանլըքէն ։

Դաշնակ · ի , աւ · ից , զք · (գոյ) ։ փոքրիկ երկքեբան սուբ · ֆռ՚, խանչէբր · գամա · պբր , սէչէնէ ։

Դաշնակաւոր · ի , աւ · ից , զք · (ոծ) ։ ունօղ զքաղցրանուագ եղանակ · աղէյլամաբ · ֆռ՚, թեաճլը գայտուլի · սիւզէնլի ։

Դաշնակաւորութի՛ · թե՛ · (գոյ) ։ գեղեցկա֊ յարմար ձայնակցի՛ · բարեկարգ հաւեմա֊ տութի՛ երգոյ և ածելոց նուագարանաց · ֆռ՚, խօշ գայտէ · սիւզէնլի ։

Դաշնակեմ · եցի · էա՛ · ել · (էէրգոյծ) ։ քաղցր բառնալ երգել · բարեյարմար նուագել · ֆռ՚, խօշ գայտէ իլէ մնագամ էեմ֊մէք ։

Դաշնակից · կցի , աւ · ից , զք · (ոծ) ։ դնօղ ընդ միմեանս զդաշն · սակ արկանօղ · ֆռ՚, գավլըտաշ · պաազարլաշան ։

Դաշնակութի՛ · ‖ տես Դաշնակաւորութի՛ ։

Դաշնակցութի՛ · թե՛ · (գոյ) ։ ուխտագրութի՛ · դաշնագրութի՛ · սակարկութի՛ · ֆռ՚, գավիլ · շարթ · պաազար ։

Դաշնաւոր · ի , աւ · ից , զք · (ոծ) ։ զդա֊ շինս հաստատօղ ընդ ումէք · սակարկօղ · ֆռ՚, գավլ էաէնի՛ · պաազար էաէնի՛ ։

Դաշնաւորիմ · եցայ · էայ · իլ · (էէչէ֊) ։ դաշնագիր լինել · ուխտել · դաշնակցիլ · սակ արկանել · ֆռ՚, գավլ էեմ֊մէք · ահտ էեմ֊մէք · պաազարլաշմագ ։

Դաշնաւորութի՛ · ‖ տես Դաշնակցութի՛ ։

Դաշնի , շանի , աւ · ից , զք · կամ ի , իս · ից , զք · (գոյ) ։ սուր լսոյն և երկայրի · ֆռ՚, գաւսաւէբէ · Ես , ծուռ թեաբր · որպիսի է պարսիցն և մահաւայ · ֆռ՚, էյրի գըլըճ ։

Դաշնանակալ · ‖ տես Դաբշնանակալ ։

Դաշտ · ի , իս · ից , իւք · կամ ի , աւ · ից , զք · (գոյ) ։ հարթ և գուբ տեղի ընդհանրած · ֆռ՚, օվայ · պբր , տէշտ · ոբգ , սահրա ։

Դաշտաբերան · ի , աւ · ից , զք · (գոյ) ։ բերան գաշտի · սկիզբն կամ ծայրն ընդ որ լինի մուտ՝ ի գաշտն , կամ լինի ելանել ի գաշտէն · ֆռ՚, օվայնըն աղզը ։

Դաշտագէաեին · գէաեայ , ոյ · ից , ոյք · (գոյ) ։ տափարակ լայնատարած տեղի · գաշտայինի գէաեին · ֆռ՚, օվայ · էայլայ ։

Դաշտական · ի , աւ · ից , զք · (ոծ) ։ դաշ֊ տայնի · բնակօղ ի գաշտի · ֆռ՚, օվայա

յիւթալիք • օվասա սաքին օլան, իսկ մերթ իբրև գոյական վարի, և նշանակէ դաշ֊ սային տէղի • դաշտավայր • ՟ա՟, օվայ ;

Դաշտականաւոր • ‖ տես Դաշտանի ։

Դաշտակոշիկ • ման • (գոյ) ; կոշիկ դաշ֊ տին • ՟ա՟, օվայ Թարաքիը ։

Դաշտաձև • ի, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; դաշտակերպ • դաշտանման • հարթատակ • ՟ա՟, օվա պիչիմինեակ • տիւփ տիւզ ։

Դաշտամաւխ • (՟ա՟) ; ի դաշտս դիմող֊ընդ դաշտս մոտեալ գնացօղ • ՟ա՟, օվայա գօշան ։

Դաշտան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ; հոսումն պիղծ արեան կնոջ • գարշ արիւն կնոջ, որ հոսի յիւրաքանչիւր ամսեան, կամ ի տեղատուսէն, կամ ի ծննդեան զաւա֊ կին • օրինք կանանց • ՟ա՟, հայիզ • պլըզ • ատէթիլ նիսան ։

Դաշտանամ • ասյայ • ացիր • անալ • (չէշտ) ; դաշտ լինել • հանգոյն դաշտի լինել • հարթ և տափարակ լինել • ՟ա՟, օվա օլմագ • օվա կիսկի տիւփ տիւզ օլմագ ։

Դաշտանեկան • • • • } (գոյ) ;
Դաշտանի • նաւագ, եաւ • եաց, եօք • } (գոյ) ;
Դաշտանիկ • տանիկ, աւ • աց, օք • } (գոյ) ;

կին ախտացեալ ամսական հոսմամբ • կին որ է ի կանանց օրինի • ՟ա՟, հայըզլը Թուվ մուշ գաոը ։

Դաշտավայր • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ; դաշտ տեղի • տափարակ վայր • ՟ա՟, օվա • տիւզ եէր • եազը • դէտ • Թիկէ ։

Դաշտաւէտ • էւոի, աւ • ից, օք • (՟ա՟) ; ունօղ զբազում դաշտս • ՟ա՟, օվասը չօք ։

Դաշտաւոր • ի, աւ • աց, օք • (՟ա՟) ; ունօղ զդաշտս • դաշտային • դաշտական • ՟ա՟, օվասը օլան • օվայա միւնթալիք ։

Դաշտաւորիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) ; դաշտաւոր լինել • դաշտանալ • ՟ա՟, օվայ օլմագ ։

Դաշտեմ • եցի • եա • ել • (չէրգոյ՟) ; դաշտս ձև առնել • տափարակել • հանգոյն դաշտի հարթայարմար գործել • ՟ա՟, օվայ էթմէք ։

Դաշտոպայք • բէյց • իւք • (գոյ) ; դաշտք • դաշտավայրք • ՟ա՟, օվալար ։

Դաւան • անի • ամբ • դաւանիք • անց, ամբք • (՟ա՟) ; լեզու • սրտ նեղհային կոչի քաղցր • ՟ա՟, ամբ • դէտ, Թիկէ ։ Ես, ժանտ • դա֊ ժան • գժնդակ • ՟ա՟, զալըմ • եաւուզ, Ես, գժաւար • ծանր • անտանելի • ՟ա՟, կիւռ • սէրթ ։

Դաւանաբարոյ • ի, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; դաժանաբարոյ • ժանտաբարոյ • գէգ • ՟ա՟, նագըս • Թիրեաքի • դէտ • զուշ ։

Դաւանաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; բերօղ զդաւան պատուս • ՟ա՟, ամբը միվէ պիթիրէն ։

Դաւանագաւան • (՟ա՟) ; կարի դաւան • դա֊ նագոյն • գժնդակ • ՟ա՟, փէք ամբը • զէհիր զըգըմ • դէտ • Թէլխեթէր ։

Դաւանաձայն • Թուն, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; ունօղ զժանս Թոյնս • լի մահաբեր Թու֊ նօք • չարաձոյն • ՟ա՟, փէք զէհիրլի ։

Դաւանաթոյնի • (՟ա՟) ; լեզուով տգիտութեամբ֊ դաւանաբեր լսելոյ • յոյժ դաւան • ՟ա՟, ամբը իլէ միւլէյման • փէք ամբը ։

Դաւանաժաղր • (՟ա՟) ; դաւան և կսկիծագոյ֊ ցիչ բանիւք կատակել • դաւանակատակ֊ յոյժ խոչոտակեալ • ՟ա՟, փէք մաս֊ կաւոյ • փէք ոգըվոյ ։

Դաւանակուռ • (՟ա՟) ; դաւանագին • լի դաւա֊ նաւք • ՟ա՟, փէք ամբը • զէհիր զըգըմ ։

Դաւանակսկիծ • (՟ա՟) ; յոյժ կսկիծագուցիչ • սաստիկ տանջօղ • յոյժ ցաւալի • ՟ա՟, փէք ամբը վէրէն ։

Դաւանահամ • ոյ, ոյ • ոց, ովք • (՟ա՟) ; ունօղ զդաւան և զվաստակաւոր հաճոյս֊ համ • ժանտաս֊ համ • լեղեհամ • ՟ա՟, ամբը տասը օլան ։

Դաւանահամբոյր • բուբի, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; յոյժ դաւան • սաստիկ լէզլի • ՟ա՟, փէք ամբը • Ես, ժանտաբարոյ • գաժա֊ նաբարոյ • չարաբարոյ • ՟ա՟, փէք նա֊ գըս • Թիրեաքի ։

Դաւանահոս • ի, իւ • ից, իւք • (՟ա՟) ; հոսօղ զդաւան և զժանս հիւթոս • ունօղ զհոսումն դաւան ջուրց • ՟ա՟, ամբը չէյ ա֊ գըռան • ամբը ռուհ ագըռան • Ես, դաւա֊ նաշունչ • արտիսի է հոգին սաստիկ ձմե֊ բան • ՟ա՟, քէսկին էսէն ։

Դաւանաճաշակ • ի, աւ • աց, օք • (՟ա՟) ; ունօղ զդաւան ճաշակ • դաւանահամ • ժան֊ տահամ • ՟ա՟, տասը ամբը ։

Դաւանամ • դարձայ • ցիր • նալ • (չէշտ) ; ի Թիկունս կոչս դարձուցանել զինքն • յետ կոչս հայիլ • ՟ա՟, արգոյ Թարաքինա ատծումէք • կէրիկ պագմագ • Ես, յետս դառնալ • ատաւի եկեալէ վերստին եր֊ Թալ • ՟ա՟, կէրիկ ատծինաւ կիմմէք • Ես, փոխարկիլ միոյ իրի ձայլ • որպէս հաւն ի մեխիր • ՟ա՟, պիր չէյտէն ասեր չէյ֊ Թէպտիլ օլմագ • դէտ • կէրտիյտէն ։

Դաւանամահ • (՟ա՟) ; չարաչար մահատար ժեռանօղ • ՟ա՟, էզիլէմ իլէ էօլէն ։

Դառնանալոյ • (ածական) • ունօղ զյաւր մաղձս, այսինքն դառնաբարոյ • ժանտաբարոյ • դա ժանտաբարոյ • գոհ, թիթիղ • թիրեաքի •

Դառնանալոյ՝ թե • (գոյական) • ժանտաբարոյութիւն • դժնդակութիւն բարուց • գոհ, թիրեաքիւթիւք •

Դառնանալ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոք) • դառն և լեղի լինել • գոհ • ամբլանալոգ • Ես • դաժանանալ • ժանտաբարոյ լինել • գոհ, թիրեաքիւլենիք • Ես • բարկանալ • նեղիլ • խոժոռիլ • գժդժիլ • գոհ • տառըլլոգ • կիւռէնիմք •

Դառնաշահատ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • առատ եւ աշխատաւոր • յոյժ տարժանելի • գոհ, փէք չալեչկան • փէք զահմեթլէն •

Դառնաշանչ • չնչի • իւ • ից • իւք • (ածական) • ունօղ զսաստիկ և զլիառատակաբ փչուն • գոհ • քէնկին վէ զարարըլը էպէն • Ես • ուշ նօղ զշանչ վասս և լիառատակաբ • գոհ, քէօ Թիւ նէֆէսլի •

Դառնաչաս • (հմկ) • յոյժ վշտանալով • սաստիկ ցաւելով • գոհ, փէք ամբ յարագ • Ես • բարկութ • խոժոռելով • գոհ • տառ ըլլընըզ իչէ • կիւռէնիմք իչէ •

Դառնատատնոտ • (ածական) • յոյժ վշտացուցիչ • յոյժ բռնադատօղ • կարի ստիպօղ • գոհ, փէք սըզդէթ վէրէն • փէք զօռլայան • փէք ամէնչ էթմիրէն • Ես • յոյժ նեղէալ • յոյժ բռնադատեալ • յոյժ ամաղաչօղ • գոհ • փէք սըզդնդըլը • զայէթ տառա սուշէն • փէք ամէնչ էսէն •

Դառնապրոյց • (ածական) • սրբութեան զդառն և զլեղի • գոհ, ամբ շէյ իչնիրէն • Ես • տրոյ սրբութեն է դառնացուցիչ • գ՛, իչնիի ամբ •

Դառնապտառ • (ածական) • ունօղ զդառն սրմատ • յատաչ եկեալ՝ ի դառն սրմատոյ • գոհ, ամբ քէօքլիւ • ամբ քէօքտէն հասըլը կէլէն •

Դառնացուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անոյշ) • լեղի առնել • գոհ, ամբլաճմագ • Ես • բարկացուցանել • խոժոռեցուցանել • վշտացուցանել • գոհ, տառըլճմագ • կիւռէնճնիմք • Ես • ժանտաբարոյ առնել • գոհ, թիրեաքի էմիմք •

Դառնացուցիչ • ցուցչի • չաւ • ացի • օք • (ածական) • լեղեցուցանօղ • բարկացուցանօղ • գժդժեցուցանօղ • դաժանացուցանօղ • գոհ, ամբլտառն • տառըլտառն • կիւռէնիչ • թիրեաքի էմիչի •

Դառնացօղ • ողի • աւ • ացի • օք • (ածական) • լեղեցօղ • տուօղ զդառն համ • գոհ, ամբ օլան • ամբ տառ վէրէն • Ես • ժանտաբարոյ • վշտացուցիչ • բարկացուցօղ • գոհ, թիրեաքիւէ էօչի • կիւռէնիչիրէն • տառըլտառն •

Դառնենի • նուցի • եաւ • եայ • եօք • (ածական) • տուօղ զդառն պտուղ • յատաչածօղ զլեզհամ բերս • գոհ, ամբ ճեյվէ կէթիրէն •

Դառներես • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • դաժանադէմ • ձառադէմ • գոհ, ամբ չէհրեվլի •

Դառնիկ • նկի • աւ • ացի • օք • (ածական) • սակաւ ինչ դառնացեալ • գոհ, ամբճմըլագ • պուս • թէվլէք •

Դառնիճ • նճի • աւ • ացի • օք • կամ նճոյ • ոյ • ոյք • (գոյական) • ի-ն իւրէ. խոտ • որ ունի զդառն համ • գոհ, ամբ օթլուք • Ես • է դառն բանջար ինչ • զոր ուտէին հրէայք ի զատկի ընդ բաղարջին • եղէգ • գոհ, ամբ մաուուլ • նառանկ մաուուլ • Ես • եղէրդակ • գոհ, հինտիպա • Խակ մերթ վարի ածականապէս, և նշանակէ • դառնահամ • լեղի • գոհ, ամբ •

Դառնիճ փեուսայ • ‖ է բոյս ինչ հռչակաւոր • պէտանի ի դէղորայս • գոհ, գընա գընա •

Դառնոտատեան • (ածական) • բուսուցանօղ զդառն և զթունաւոր ոստս • գոհ, ամբ վէ զէ հիրլի տալըսըը օլան •

Դառնոտակ • ի • աւ • ացի • օք • (ածական) • ունօղ զդառն ճաշակ • դառնահամ • գ՛, տառը ամբը

Դառնուլթ • թե • (գոյական) • լեղութիւն • գոհ, ամբլըզագ • պուս • թէվլիխ • Ես • դաժանութիւն • ժանտաբարոյութիւն • գոհ, թիրեաքիւլիք • Ես • վիշտ • տառապանք • նեղութիւն • ցաւ • կսկիծ • սուգ • գոհ, սէբեպ • պէվլ • տառըլզագ • Եսս • Ես • խոստութիւն • տաստիկութիւն • բարկութիւն • գոհ, քէսկինլիք • ղաղէպ •

Դաս • ու • ուց • ուք • (գոյական) • կարգ • խումբ • երամ • ջոկ • գոհ, սըրաս • պապէթ • տաֆ • պուս • բէտէ • Ես • ուսուցմունք • վարդապետութիւն • գոհ, տեբս • պուս • սեպէք •

Դասադաս • ‖ տե՛ս Դաս դաս •

Դասալիք • (ածական) • լքանօղ զդաս • նա որ լքեալ Թողու զբաղմանին յորում է, փախչի ապստամբելով կամ երկչոտելով կռւ ի նմա • գ՛, կենաի սրբութենեն այրըլլան •

Դասախոսիմ • (ածական) • դասաւորեալ ի խումբս • դասակարգեալ • գոհ, սրբութիւ պաղլանմըշ • պապէթ պապէթ Թօփ օլմուշ •

Դասակ • ի • աւ • ացի • օք • (գոյական) • խումբ • երամ • գոհ, սրբութիւ • պուս • բէզմաղ •

Դասակալ • ի, աւ. աց, զբ. (գ•ոյ) : դասագիր լուսն • դասապետ • գաշ, պեծլիւկ պաշտ։

Դասական, ի, աւ. ացի զբ. (ածի) : այն ամ որ պատկանի առ դասս • գաշ, սըրպայս միւռեթալիք : Իսկ մերթ իբրև գոյական վա բի, և նշանակէ խումբ զօրաց • գունդ. պա տերազմողաց • գաշ, պեծլիւկ • սակր օճաղը։

Դասակարգ • ի, իս • իլ, իւք • (գ•ոյ) : կարդաւորեալ դաս • բաբեկարգել գունդ • գաշ, սըրալանմիշտ քիւմէ : Եա, գունդ • ջոկ • խումբ • էլսամ • գաշ, պեծլիւկ • սըրա • պոբա, զէտե։

Դասակարգեմ • եցի • եա, ել • (Ներգործ) : կարգել ի դաս դասս • բաբեկարգել • մուծանել ի կարգ • գաշ, պեծլիւկ պեծլիւկ էթմէք • սըրայա գօմագ։

Դասակարգութիւն • թեան • (գ•ոյ) : կարգաւո բումն դասուց կարգաւորեալ դաս • գաշ, սրայա գ•ոյուշ • սըրա։

Դասակից • կցի • աւ • ացի զբ • (ածի) : կցորդ դասու ուրուք • այն որ է ի նմին դասէ • գաշ, պիր պեծլիւկանէն օլան • պոբա • սէակլքթաշ։

Դասակցիմ • եցայ • եամ • իլ • (Ընդ•ոյ) : գասակից լինել • մտանել ի դաս այլոց • գաշ, սըրայա կիրմէք։

Դասակցութիւն • թեան • (գ•ոյ) : կցորդութիւն գասու • մտանելն ի դաս այլոց • գաշ, սըրայա կիրիշ։

Դասապետ • ի, աւ • ացի զբ • (գ•ոյ) : պետ դասու • առաջնորդ խմբի խմբաց • գաշ, պեծլիւկ պաշը։

Դասապետեմ • եցի • եամ • ել • (Ընդ•ոյ) : գլխաւ և պետ լինել դասու • առաջնորդել բազ մաց • գաշ, պեծլիւկ պաշը օմագ։

Դասապետութիւն • թեան • (գ•ոյ) : գլխաւորու թասու • գաշ, պեծլիւկ պաշըլըգ։

Դասաւոր • ի, իս • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : սահոյ զդաս աշակերտաց իւրոց • դասասու • գաշ, տէրս վերէն • միւռեէրլիս։

Դասապար • ‖ տե՛ս Դասապետ։

Դասասու • սուլ, սուս • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : սահոյ զդաս աշակերտաց • դասա ոյ • գաշ, տէրս վերլիճի։

Դասասուն • սան, սամ • սանց, սամիք • (գ•ոյ) : սուն կամ տեղի դաս առնելոյ և ուսանելոյ • ուսումնարան • գաշ, տէրս եէրի։

Դասաւոր • ի, աւ • ոյ, զբ • (ածի) : սրսրօղ և յօրինօղ զդաս • դասակարգօղ • ի դաս դասս սրսրօղ • գաշ, պեծլիւկ գուռան։

Դասաւորեմ • եցի • եամ • եալ (Ներգործ) : դաս դաս առնել • դասակարգել • գաշ, սըրայա գօմագ • պեծլիւկ պեծլիւկ էթմէք։

Դասաւորութիւն • թեան • (գ•ոյ) : դասակար գութիւն • դաս • խումբ • գաշ, պեծլիւկ։

Դաս դաս • (ԸՆԴԲ) ձոգովէան) : էրամ էրամ ջոկ ջոկ • գաշ, սըրա սըրա • պեծլիւկ պեծլիւկ

Դասեմ • եցի • եամ • ել • } (անցոյց)

Դասեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ւսանել • } դասակարգել • դասաւորել • գաշ, սըրայա ազգմագ։

Դասու • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : ի բաս պատկական, և նշանակէ ձեռք • գաշ, էլ • պոբա • ատեթ • պըդ, էէյա։

Դասուսակ • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : այն մասն ձեռին ուր ոսկր բազկին և թաղք ձեռացն ընդ միմեանս յօդին • ուր և ա պարանջանն դնի • գաշ, պիլէկ • պոբա • սէրքնէսա • պրդ • տայիսա։

Դասուսակ սրտի ‖ այն մասն սրտի • ուր եր կամէն և կոմէն կցին ընդ միմեանս • գաշ, գըլըճ ջըն գաղալէսի • փէրէզլանէ • պրա տէսեթէ։

Դասուսակեմ • եաւ, եաւցի • եաւցայ, զբ • (գ•ոյ) : տեղի դասուսակայ • գաշ, պիլէկ գօնալըսուղրա էէր։

Դասուսակուս • ի, աւ • ոյ, զբ • կամ իլ, իւք • (գ•ոյ) : գործք ձեռայ • ձեռակերտ • շին ուած • տուն • ապրանք • գաշ, էլ իլէ եա փըլմըշ պլինա • էվ • սարայ։ Եա, շէն • գիւղ • ագարակ • գաշ, քէօյ • ևիմէնլիկ • պոբա, եապիր։

Դասուսական • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : պատ հասան դասուն • Թաղնացն • գաշ, էլտիվէն եա, ապրանքան, որ վասն զարդու ագա ցանի ի դասուսակ մարդոյ • գաշ, պիլէ զէկի • եա, էրամնէիալ սրտի • գաշ, գըլըճ գաղ զէսե • փէրէզլանէ։

Դասուսուակ • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : վար չուսան • Թաշխնակ • անձեռոցիկ • գաշ, տէսեթիմէ • մահրամայ • փէշխիր։

Դասուխարակ • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : վարժօղ և կրթօղ մանկանց • որ գրել Թ զդասուակէ ընդայ կալուսլ շրջելոյ ուսանո ղաւ ելով միշտ ի բարին • հոգաբար ձու մանկանց • խնամակալու մանկանց • գաշ, չօձուգլարը Թէրպիլէ խաէն գալ էրքեաձ ուսուսար • լալա։

Դասուխարակարան • ի, աւ • ոյ, զբ • (գ•ոյ) : տեղի կրթուելոյ մանկանց • վարժարան • կրթարան • գաշ, չօձուգ Թէրպիլէ եէրէքլի

մահալ։ Ես, կրեմ զանկանց · վարժիչ · ած՝ չօձաձգութիւն թէրթիւ էակն · գալ֊ֆայ · հօձայ։

Դասախարակիմ· եցի · եա · ել· (Հէրգործ) · կրթել · վարժել · զքաղաքականութիւն և զբա֊րի վարս ուսուցանել · համբակաց · հոգ առ֊նել · բարիւք կառավարութ֊ի լանամել · ած՝ չօձաձգ թէրթիւ էմիւք · եալ էլքեան էց֊րէմիւք։

Դասախարակութի՛ · թէ · (գոյ) · հոգածաւի տղայոց · կրթուի զանկանց · վարժուի համ֊բակաց · ած՝ չօձաձգ թէրթիւկս։

Դաս · (գոյ)։ դասասան · դասատուի · դասուն · իրաւունք · ած՝ տալ · շէ֊րիչհած · դաբս · տասս։

Դաս առնել · ‖ դասասան առնել · իրա֊ւունս առնել · ած՝ շէրահաճ կէօրմիք · դաբս · տասքէրաէն։

Դաս վարել · ‖ դասասան առնել · ած՝ շէրահաճ քէսմիք։ Ես, ի դասասան և֊լանել · ած՝ տալայս տասլագ։

Դաս տալ · ‖ անկանիլ ընդ դասասանու֊թ · դասատպարել · ած՝ շէրահաճ ալթընա տուրշմիք։

Դասագիր · գբի · աւ · այ · ք · } (գոյ)։
Դասագրութի՛ · թէ · · · · }
գիր դասասանի · վճռագիր · ած՝ իւլամ · սիմիլ։

Դասախազ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ)։ ոսոխ, որ ի դասասան քարչէ զոք · ամբաստա֊նող · ած՝ տալմաք · շէրքմաք։

Դասախազիմ· եա · եա · ել· } (չէզոյ)։
Դասախազիմ· եցայ · եա՛յ · իլ· }
ոսոխ լինել ընդ դէմ ումէք · ի դասասան հանել · ամբաստանել · բողոքել · ած՝ տալաճչլըզ էմիւք · շէրքմա էմիւք։ Ես, հակառակիլ · մաքառիլ · վիճել · բանա֊կանիլ · ած՝ գարշը տուրմագ · միւ֊ճադէլ էմիւք։

Դասախազութի՛ · թէ · (գոյ)։ ամբաստա֊նուի · պահանջուիս իրաւանց · բողոքուիս· ած՝ տալաճչլըզ · շէրքմ։

Դասանիկք · կիրբ, ով · ոց, ովք · կամ կիրք, աւ · այ · ք · (գոյ)։ վէճիռ, որ լինի ի դասասանի զինի դասելոյն · բացատր֊չուն դասասանի · վճռագիր, զոր ստա֊նուն և կիրք կամ ատրպգրել դատաւորաց · ած՝ իւլամ · սիմիլ · դրէ՝ թէրզէակ · ոէդ · սէք։

Դասանիքիմ· եցի · եա · ել· (Հէրգործ)։ կիրքել դասասանու֊ · վճռել · բացատրել

կիրքով կամ ատրպգրուիք հաստատել · ած՝ իւլամ էմիւք · ֆէթվա վէրմիք։

Դասանիք · նաց · ք · (գոյ)։ դասասան · դասուն · իրաւունք · ած՝ շէրահաճ։

Դասապարա · (ած)։ դասապարտեալ · իրա֊ւունք դասասանի անկեալ ընդ պարտա֊ւորութ֊ի · ած՝ շէրահաճտա գալաճաթը֊սէ֊շլիւշ։ Ես, դասապարտուի · ած՝ դասգահաճը օրմանընա հիւքմ վէ իւլամ։

Դասապարա լինել · ‖ դասապարտիլ · դա֊սասանի պարտաւոր լինել · ած՝ շէրա֊հաճտա գալաճաթը սիւշլիք։

Դասապարա առնել · ‖ դասապարտել · ար֊կանել ընդ դասասանու · ած՝ շէրա֊հաճտա գալաճաթը պըլդագ։

Դասապարտան · ի, աւ · այ, ք · (գոյ)։ տէղի դասապարտուէ · տէղի պատժոյ · բանտ · դժոխք · ած՝ գալաճաթը եէրի · զնտան · ճէհէննէմ։

Դասապարտեմ· եցի · եա · ել· (Հէրգործ)։ ի նեբքոյ պարտաւորէ արկանել զք · պատժոյ արժանի դասել · իրաւամբք դա֊սասանի մահու պարտաւոր վճռել · ած՝ գալաճաթը տէյիւ իւլամ էմիւք · էօլիւյէ վաճիպ տիր տէյու հիւքմ էմիւք։

Դասապարտիչ · տչի, աւ · այ, ք · (ած)։ պարտաւոր առնօղ ի դասասանի · ած՝ շէրահաճտա գալաճաթը էտէն։

Դասապարտութի՛ · թէ · (գոյ)։ պարտա֊ւորուի դասասանի · պատժապարտուի · դասասանական իրաւամբք պարտաւո֊րութի՛ պատժոյ · մահապարտուի · ած՝ շէրահաճ ըլա գաղկոպ լըլըդլըգ · էօլիւ֊մ միւսաճահլըգ։

Դասասան · ի, աւ · այ, ք · (գոյ)։ դա֊սուն · դասուզուի · բացատրուի ըստ իրա֊ւանց և ըստ ուղիղ բանի · ած՝ տալայ · շէրահաճ · դաբս, էարղաւ։ Ես, դասա֊պարտուի · մահապարտուի · ած՝ շէրա֊հաճտա պօրձլուլըգ · գաղկոպ վէ էօլիւմ միւսաճահլըգ։

Դասասան տալ · ‖ դասիլ · պատժիլ դա֊սասանաւ · ած՝ շէրահաճ ըլա գաղկոպ ալթընա տուրշմիք։

Դասասանագիրք · գրոց, ովք · (գոյ)։ մա֊տեան վճռոց դասասանական իրաւանց · գիրք իրաւաբանաւոր · ած՝ ֆէթվա֊քիթապըլը

Դասասանական · ‖ տես Դասասան։

Դասավճիռ · ռոյ, ով · ոց, ովք · (ֆոյ)։ վճիռ դասասանի · դասակիռք · ած՝

իլամ · սիմիլ · պոլս · չէք · ոչդ · սէք ։

Դատաբան · ի ; աւ · աց ; զք · (գ•ոյ) · աւելի դատելոյ · դատաստանաբան · առեւտուր դատաստանի · գործ , մեհկիմի · չէրահաճ էէրի · տիվան ։

Դատարկ · ի ; աւ · աց ; զք · (ա՜ծ) · ունայն · պարապ · անգործ · գործ , պոշ · գոլս · թէհի · ոչդ · խալի ։

Դատարկաբան · ի , իւ · ից , իւք · (ա՜ծ) · ունայնաբան · շաղակրատ · անուսնախօս · վայրաբան · գործ , պոշ լափ էաէն · կէ՜ վէզէ · գոլս · տուվաշոր ։

Դատարկաբանեմ · էցի · էա՜ · էլ · (էէղա՜ւ) · ընդունայնախօս լինել · զանօգուտս բար՜ բառել · գործ , պոշ լափ էմիլք ։

Դատարկաբանութիւն · թիւ · (գ•ոյ) · վայրա՜ խօսութիւն · ունայնաբանութիւն · գործ , պոշ լափ · կէվէզէլիք ։

Դատարկակաց · ի , իւ · ից , իւք · (ա՜ծ) · դատարկ կացօղ · անգործ · ծոյլ · հէղգ · գործ , պոշ տուբան · թէմիզ · գոլս , էավէթաձ ։

Դատարկաձեռն · (ա՜ծ) · ոչ ունօղ ի ձեռին ինչ · ունայնաձեռն · գործ , էլի պոշ · գոլս , թէհիլաէաթ ։

Դատարկամիտ · մոլ , աւ · աց , զք · (ա՜ծ) · դատարկասէր · ծոյլ · գործ , թէմիզէլ ։

Դատարկանամ · ացայ · ցիր · անալ · (էէղա՜ւ) · դատարկ և ունայն լինել · անգործ մնալ · գործ , պոշ օլմագ · պոշ տուրմագ · Եա , դա՜ դարիլ · պակասիլ · անպիտան լինել · գործ , էքսիլմէք · իշէ էարամազ օլմագ ։

Դատարկանձն · ‖ տես Դատարկակաց ։

Դատարկապորտ · ի , իւ · ից , զք · (ա՜ծ) · ունօղ զդատարկ փոր · միշտ ուտօղ · որ՜ պիսի են խոզք , և մարթիք , ԼՀՀ · գործ , ջառնը պոշ օլան · տապլամ էէյնէն ։

Դատարկասուն · անի , իւ · ից , իւք · (ա՜ծ) · դատարկութիւ անել · դատարկութիւ անցու՜ ցանօղ զկեանս · գործ , պոշ կէզնէն · հօ՜ վարտայ · գոլս , հէղզկէլսա ։

Դատարկարան · ի , աւ · աց , զք · (գ•ոյ) · աւելի դատարկ մնալոյ · գործ , պոշ տուբա՜ ջագ էէր · էլլէնմէմէք էէր ։

Դատարկացուցանեմ · ցուցի · ցո՛նել · (ա՜ղոշ)

Դատարկեմ · էցի · էա՜ · էլ · (էէղա՜ւ) · դատարկ առնել · ունայնացուցանել · թա՜ փուր առնել · գործ , պոշլամագ · գոլս , փէլսաախէն ։

Դատարկութիւն · թիւ · (գ•ոյ) · ունայնութիւն · անգործութիւն · գործ , պոշ տուբուշ ։

Դատաւոր · ի , աւ · աց , զք · (գ•ոյ) · նա՛ որ ունի իշխանութիւն դատելոյ · որ ունի իրա՜ ւաբանաւէ հատուած զվճիռ ի վերայ պար՜ տաւորին · գործ , գաղը · չէրահաճ՛ը · հաքիմ · գոլս · տուվէր ։

Դատաւորաբար · (ի՜ն՛ֆ•ոյ) · ըստ օրինակի դատաւորի · գործ , չէրահաճ՛ը կ'ելգի · հաքիմանէ ։

Դատաւորանոց · ի , աւ · աց , զք · (գ•ոյ) · տեղի ուր նստին դատաւորք ի դատել · առեան ուր առնեն զդատաստան · գործ , չէրահաճ էէրի · մահքէմէ ։

Դատափետ · (գ•ոյ) · դատափետաւմն · մե՜ ղադրանք դատաւմն · գործ , թէհմիղ ։

Դատափետ առնեմ · · · } (էէրգ•ոյծ) ։
Դատափետեմ · էցի · էա՜ · էլ · }

պէսպէս նախատանաւք վիճել , որպէս թէ գղել · ի նէղքոյ դատաստանի արկանել և նէղել · դատապարտ առնել · գործ , չէրահաճ ալճընա պըրագըլմ՛ կէօնիւլ աղալը վէրմէք ։

Դատեմ · ‖ տես ի նէղքոյ Դատիմ ։

Դատիմ · էցայ · էա՜ց · իլ · (հ•ոտ՜ց՛) · դա՜ տաստան առնել · գործ , չէրահաճ կէօրմէք ։ Եա , վճռել · բացորոշել · գործ , ֆէթվա վէրմէք ։ Եա , դատապարտել · գործ , գա՜ պէհէթլի կէօսթէրմէք ։

Հրով Դատել · ‖ այրել՝կիզել · գործ , հագմագ սրով Դատել · ‖ սրով սպանանել · գործ , գըլըճման կէչլրմէք ։

Յոգի Դատել · ‖ ըստ հոգւոյն կորուսա նել · գործ , ճանընը գայըպ էէմիրմէք ։

Դատումն · ման · (գ•ոյ) · դատաստան · վճռա՜ հատուել · գործ , չէրահաճ էտիշ · Եա , կար՜ ձիք · կշռումն մտոք · հէնէթաստութիւն · գործ , թաճմին ։

Դար · ու , ու · ուց · կամ ի , իւ · ից , զք · (գ•ոյ) · յաւիտեան մի · այսինքն բազմաւէ ամաց անկուցոյ ի նշանաւոր իրէ էզէլոյ մինչև ցմիւսն · և այսպիսի դարք աշխարհի եօթն թուին , ըստ եօթանց աւուրց ա՜ բարչաւէն , այսու օրինակաւ · Առաջինն է յաւգամայ մինչև ցնոյ · երկրորդն՝ ի նոյէ մինչև յաբրահամ · երրորդն՝ յաբրահամէ մինչև ցմովսէս · չորրորդն՝ ի մովսիսէ մին չև ցգերեզմանն բաբելացւոց · հինգերորդն՝ ի գերեզմանէն բաբելացւոց մինչև ի քրի՜ ւէ կոյսն երորդն՝ ի քրիւէ մինչև ի կատարած Յի՜ սուսէ եօթներորդն ի կատարածէ Յի՜ մինչև ցյաւիտեան · որ է դար հանդստեան ։

Բայց գալքս այսօրիկ այլապէս եւս մնալի է ծռել, որպէս եւ ծռեալն ունիք. ած, զբմանել ակ|ով։ Եւ, զար կոչի այժմ հար| իւրաքանչ ժամանակն. ած, իւր սէնհէրիբ վագրի։ Եւ, ժամանակն այն՝ յորում մի ծնողացն սկսեալ վերջանայ. ասէ, մեկ պորտ. ած, պէր կէօպէկ. պէր չէ։ Եւ, բարձրութիւնակ. զան իվէր. բլուր. գահ. ար. ած, սէհի. պայըր. ճօգուշ. եան։ Եւ, զոյգ ծիւ, որ յերկուս հաւասար մասունս կարէ բաժանիլ. որպիսի է չորան. վեցն. ուծին, ևք. ած, չիփտ. պօյ, ձիփճ։ Եւ ներկայիս սորա անուանի կոմաս այսինքն անզոյգ. որ ոչկարէ յերկուս հաւասար մասունս անջատիլ, որպիսի է հինգն, եօթին, և այլն. ած, թէք։

Դարիւ և դարիւ գալ։ ‖ կոհակ առ կոհակ հոսել. ած, տալկայ տալկայ ածմագ։

Դար և կոմատ խաղալ։ ‖ չափս և ձեռս խաղալ. որպ առնեն մանկունք ի խաղալն կոմով եղէգեր. ած, թէք մի չիփտ օյնամագ։

Դարակ. ի, աւ. ակ, ագ, օք. (գոյ)։ փոքրիկ դար. փոքրիկ բլուր. ած, սէհ. քիւչիւկ թէփէ։ Եւ, թարաք. ած, լուսաֆ։

Դարակեմ. եցի. եա. էլ. (ՀԷՐԴՈՐԾ)։ ճանաչել զնկատէ իրին. քաջ ճանաչել. լեսդէս իմանալ. ած, էլի թասիհ լինմէք. թէ քմիլ աշնամագ։

Դարակճատ. ի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ նշանակէ հինգ. ած՝ պէշ։

Դարահոս. ի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ ի դարէ ի վայր հասեալ. ի բարձրաւանդակէ հոսեալ. ած, պայըրտան աշարը ագան։

Դարաճակատ. (ածական)։ գնառաճակատ. ած, ամենը եռանման։

Դարան. ի, աւ. ակ, ագ, օք. (գոյ)։ գաղտնի տեղի, ուր լինի թաքուստ պատրաստուղակ, և այլոց նմանեակ. զի յանկարծ և լեալ յարձակեսցին ի վերայ թշնամեաց, ապանձեն կամ կողոպտեսցեն. ած, փաւաւ. տուզագ. պօտ. քէմկիչ. ուդ. գուբմուս։ Եւ, գետնափոր տեղի. ծածուկ պատհարան. գաղտնի շտեմարան. յորս պահին ենչք և գանձք յերկիւղէ թշնամեաց. ած, կիզլի մաղազայ. կիզլի մահզին։

Ի Դարան մտանել. ‖ թաքչիլ ի դարանի. Դարան գործել. ‖ դարանիլ. ած, փաւսէյա կիւրմէք. տուզագ գուրմագ։

Դարանագործ. ի, աւ. ակ, օք. (ածական)։ գործող դարան. ած, փաւսէյ գուսուսճաւ։

Դարանակ. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ)։ բանիւ ընդհակիակ ամաչ. շրջան գարուց. ած, տէվրի զէման։ Եւ, անկիւնք պարբս պագ, յորս լինի ի միոյ կողմանէ ի միւսն շրջիլ. շրջանակ. ած, քէօշէ պաշի։

Դարանակալ. ի, աւ. ակ, օք. (ածական)։ նստօղ ի դարանի. որպես զի յանկարծ ի վերայ հասեալ վերասկսցէ ումեք. ած, փաւսէյ գուսուսճաւ. քէմինաւար։

Դարանակալիմ. ‖ տես ի Դարան մտանել։

Դարանամուտ. մտի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ մտանօղ ի դարան. ի ծածուկ տեղի դարանաւորդ առ ի յարձակիլ յանկարծ և վերասել. ած, փաւսէյա կիւրէն. քէմինակ օճուրան։

Դարանապահ. յոյզ, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ յոյզող զդարան առ ի գտանել զնեաքեալ թշնամին. զհետ մտանօղ դարանաւորաց. կալաց. հետաղօտօղ զտեղի դարանի թշնամեաց. ած, փաւսէյ ապասան. փաւսէյա կիւրէնելէրի իզլէյէն։

Դարանապահ առնել. ‖ յուզել և որմնել զդարան. հետազօտ լինել դարանաւորաց. ած, փաւսէյը ապամագ. քէմինաէ օ. լանլարը իզլէմէք։

Դարանապան. ‖ ի, աւ. ակ, օք. (գոյ)։

Դարանապետ. ‖ վերակացու դարանաց. պահապան դարանելոց. ած, փաւսէյ պաշը. քէմինտար պաշը։

Դարանիմ. եցայ. եայ. իլ. (չէզուած)։ ի դարան մտանել. ի ծածուկ տեղւոջ թաքչիլ. առ ի յարձակիլ և վերասել ումեք. ած, փաւսէյա կիրմէք։

Դարապան. ‖ ի, աւ. ակ, օք. (գոյ)։

Դարապետ. ‖ բարապան. դռնապան. պահապան և վերակացու դրան. ած, դափաչի. գափաչ. պէքչիի. պոյս. տէրպան։

Դարապետական. ի, աւ. ակ, օք. (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի առ դռնապանն. ած, դափաչիէ մի|թիւլիք։

Դարապղպղ. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ)։ է եղկոյն պղպղէն, որ նախ կանաչէ, և ապա կարմրանայ. և է բնութիւն ջերմ և չոր. ասի, պաշ. ած, պաշ պիպէր. գըրմըզը պիպէր։

Դարապատ. ի, իւ. իցդ, իւք. } (գոյ)։
Դարապատան. ի, աւ. ակ, օք. }

դրախտ. պարտէզ. ծաւալտան. ած, պահչէ. պաղչըզ։

Դարաւանդ. ի, աւ. ակ, օք. (գոյ)։ բարձր տեղի, գահաւանդ. բլուր. ած, իւքսէք

եէր, սէթ · պայըր · պոյս, խէրէչօպ։ Նա, տախտակամած յօրինուած · որ լինի զա֊ռատաղէզ տան · եւս եւ հէնտանաձգութիւնք յարկի տանն · պաշ, մագաղաղմայ · չանթը · պոյս, միւղոյրիւ Նա, դարաւոր զառ֊ի վայր տեղին որ կայ ի վէր ալայ, ուր հերք յօնկին կամարաձեւ տարածին · պշ, գաշլարըն եէրի

Դարափն · (գոյ)։ սոսրոտ բարձաւանդակ և դարաւանդ տեղւոյ · ոյի յատակս երևի յահուկս գետոց · պաշ, տաղ հիմնի։

Դարափոր · ի, իս · իկ, իւք · (գոյ)։ գետնա֊փոր տեղի · քարայր · փապար · ծերպ · խորշ · պաշ, մաղարայ · գովուզ · պոյս, կնափարկ։

Դարբաս · ‖ տես Դարպաս։

Դարբլին · բնի, աւ · աց, օք · (գոյ)։ երկա֊թագործ · գործօղ զարհետս դարբնոցի · պաշ, տեփիրձին · չիլինկիր · պոյս, ձիլանկեր։ Նա, արուեստաւոր, որ կազմէ զպղնձեղէն սնոթս · պաշ, գաղանձը։

Դարբլին պղնձայ · ‖ պղնձագործ · պաշ, գաղանձը։

Դարբնատուն · ի, իս · իկ, իւք · (գոյ)։ տուն դարբնոց, յորոյ վերայ ծեծին զեր֊կաթ · պաշ, հօրս։

Դարբնեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ)։ առնել զպարբնուն · գործել զերկաթ կամ զպղինձ · պաշ, տեփիրձիլիք հմմ֊ք · չիլինկիրլիք հմմ֊ք · գաղանձլըզգ հմմ֊ք։

Դարբնոց · ի, աւ · աց, օք · (գոյ)։ տեղի կամ խանութ, ուր գործեն դարբնիք · պշ, տեփիրձին չարշըսը, տեփիրձին տիւքեանը · չիլինկիր չարշըսը, չիլինկիր տիւքեանը · գաղանձը չարշըսը, գաղանձի տիւքեանը։

Դարբնուիմ · (գոյ)։ արհեստ դարբ֊նի · գործ դարբնի · պաշ, տեփիրձիլիք · չիլինկիրլիք · գաղանձլըզգ։

Դարբուկ · բկի, աւ · աց, օք · (ածխ)։ դարու֊փոս · սպառաժուռս · առասպել · քարա֊ժեռ · պաշ, հնիչ եօդուշ · սառոյ։

Դարգիճ · գճի, աւ · աց, օք · (գոյ)։ մահճակ · պատգարակ · պաշ, հաճարդ · թէչիկերէ։

Դարգճակալ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ)։ բարձօղ պատգարակի · պաշ, թէչիկերէգճի։ Նա, տուք պատգարակի · պաշ, թէչիկերէ սյաղը։ իսկ մերթ վարի ածականաւելս, և նշանակէ անկեան ի պատգարակի · պաշ, թէչիկերէյաշ հաճան։

Դարգճաձև · ի, իս · իկ, իւք · (ածխ)։ մահճաձև · պատգարակաձև · պաշ, թէչիկերէ պիչխիճնաչ։

Դարձեանդ · ‖ տես Դարաւանդ։

Դարեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ)։ դադարիլ · զկոչ առնուլ · ինալ ուրեք · պաշ, տուբմագ։

Դարժանագին · ‖ տես Դաժանագին։

Դարժանութիւն · ‖ տես Դաժանութիւն։

Դարիչակ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ)։ գործիք ինչ արծաթագործաց · որ ի անօթ ինչ ծռուձեղին լծեալ առաջնման կաւով · յոր տպեալ զգալաթար, հերքուն ընդ բերան նորա զկալեալ ոսկի կամ զարծաթ · և ըստ նմանութեանէ գաղափարին ձուլեն զնոսին · պաշ, թէչկէճ · պոյս, թէչփնէք։

Դարիչենի · նւոյ, նեաւ · եաց, եօք · (գոյ)։ է նեղքին կնդև գարխանելոյ, որ է անու֊շահոտ և պիտանի ի կերակուրս և ի դեղս բայս · որ և կոչի հիմնամն · պաշ, տաբչին։

Դարխանի · նւոյ, նեաւ · եաց, եօք · (գոյ)։ է ծառ ինչ մեծաբեր նման ձիթենւոյ · որոյ տերևքն են նման տերևոյն լեռնին, և կա֊նաչեալ նման տերևոյ դարնի ծառոյն · ունի զծաղիկ սպիտակ, և զպտուղ բազմատ կառեւ · ծառս այս ունի զկրկին կեղև · որոյ ներքինն է անուշահոտ, որ ի գործ ածի ի բաղադրիս պիտս · պաշ, տաբչին աղաձը։

Դարլաիեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ)։ ջանալ · հզ ամանիլ · պաշ, դայրէճ հմմ֊ք։

Դարձ · ի, իս · իկ, իւք · (գոյ)։ դար֊ձուած · դարձուած · պաշ, տեօճիւշ · պոյս, պաշ · պրդ, ալանէճ։

առանց դարձ դարձի · ‖ առանց կեաս դառնալոյ · պաշ, կէբլի տեօճիլիկերիք։

Դարձ հիւանդութեան · ‖ կրկնուսին հիւան֊դութեան · պաշ, իւղիւրէկ։

Դարձ փոխարինին · ‖ փոխադարձ վճարն · պաշ, մուգաձկիլ։ Նա, վարձք · պաշ, հադ։

Դարձ առնել · ‖ դառնալ · պաշ, տեօճիմ֊ք։

Դարձադարձ առնել · ‖ յաճախ դառնալ · պաշ, ոսկի սոխի դառնալ · պաշ, սրպ սրպ տեօճ֊իմ֊ք։ Նա, բազում անդամ երթալ և գալ · բազմիցս գինալ · պշ, չօգ օլմայ վուրմագ։

Դարձաոսկր · սիրի, աւ · աց, օք · (ածխ)։ այն որ յօժար է դառնալ կեաս · պաշ, կէբլի տեօճիլչի սէվճին։

Դարձաւոր · ի, աւ · աց, օք · (ածխ)։ դար֊ձօղ · պաշ, տեօճիւճիւ · պոյս, կէբոտա։

Դարձաւորութիւն · թեան · (գոյ)։ դարձուա֊ծութ · պաշ, տեօճիւշ։

Դարձդարձիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ)։ առէպ դառնալ · շրջ շրջիլ · պաշ, սրպ սրպ տեօճիմ֊ք։

Դարձեալ • ձեզայ • ած • ոյ • ովք • (ածական)։ Նա որ և դարձեալ • գոհ, աւետարար։

Դարձեալ • (հոլով) • վերստին • միւսանգամ • գոհ, Թէքքար • կինէ • պարս • պաղ։

Դարձընթացք լինել • ‖ յետս դառնալ • գոհ, կերպ աւետարար։

Դարձուած • ցի • ով • ոց • ովք • (գոյական)։ դարձուածն • գոհ, աւետարար • պարս • կերպարիչ։ Եա, անուրջադարձ • փոխադարձ • փոխարէն • հատուցումն • գոհ, մուգամիկ։ Դարձուած բանից • ‖ մեկնութիւն բանից • իմաստ առացուածոց • զորոնք նշանակեն բանից • գոհ • քերականին Դիոնէսի • մանաց։

Դարձուցանեմ • ցուցի • ցո • անել • (անցողական)։ առնել զինն անդր՝ ուր էր • կամ բերել զինն անդ՝ ուստի առեալ էր • գոհ, աւետարար • պարս • կերպանդկային • արդ • իջուցանող • էջոյն • այլանաւարնագ • Եա, յետս կոչս շրջել • գոհ • չէ վերծանք • դրս • կերպայիտեն։ Եա • փոխանել • փոխարկել • գոհ, Թէպետև էծանք • Եա • յետս տալ • վերածել • հատուցանել • գոհ, կերպ վերծանք • էտա էծանք։

Դարման • ցի • ով • ոց • ովք • (գոյական)։ հոգ • իմաստ • գոհ, աւետարան • պարս, Թէյմար • Եա, կերպարար • առրելիք • գոհ, եկեղեցք։

Դարմանատուր • (ածական)։ իմաստոյ • հոգածու • գոհ, Թէյմար էսէրի։

Դարմանատուր • ի • աւ • ոց • օք • (ածական)։ ընդունող զգալման • ունող զինուածոց • գոհ, Թէյմարէնքար օլան։ Եա • զգալմանող • հոգածու • գոհ, Թէյմար էսէրի։

Դարմանեմ • եցի • էա • էլ • (հերքական)։ հոգալ զղէտան • տածել • խնամել • գոհ, Թէյմար էծանք • պարս • Թէյմարիսօրտուէն։

Դարմանոց • ի • աւ • ոց • օք • (գոյական)։ տեղի դարմանոյ • հիւանդանոց • գոհ, խառնիճեղէն։

Դարշանահալ • ի • աւ • ոց • օք • (ածական)։ ունող զդաշյն • կլօղ զդաշյն • ուր չէ տառն դնի առի զարդ • գոհ, խանչելիլն • գամալը։

Դարտաւ • ոյ • աւ • ոց • օք • (գոյական)։ վերջ • ծայր • եղը • տահման • գոհ, սահման • ած • սինոսու։

Դարպաս • ի • իս • ից • իւք • (գոյական)։ տաղաւարանք • պալատ • գոհ, տաճար։

Դաւ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյական)։ նենգութիւն • գաղանի հնարանութիւն չարի • խորհրդաւորեալ նենգութեամբ վիճաւորութիւն • գոհ, ալ • ինէնա • հիլէ • տաւզագ։

Դաւաբեր • բի • աւ • ոց • օք • (ածական)։ Դաւադիժօղ • ոյի • նենգագործ • գաղանագործ։ Դաւաճան • նի • նի խաբօղ • գաղտ

հնարօղ զչար • գոհ, ֆէնուտազ • տաւզագ գուռանա։

Դաւաճանեմ • եցի • էա • էլ • (հերքական)։ դաւել • նենգել • խաբել • գոհ, հիլէ էծանք իւք տաւզագա պըրագմագ։

Դաւաճանութիւն • թե • (գոյական)։ հնարիւք խաբէութեան • նենգութեան • գաղտնի թշնամութեան • գոհ, հիլէ • ալ • տաւզագ։

Դաւանահամբոյր • (ածական)։ գաւանակից • գոհ, խմանաշ։

Դաւանաբան • ի • աւ • ոց • օք • (գոյական)։ տեղի դաւանութեան • տեղի գաւանութեան հաւատոյ • եկեղեցի • գոհ, քրիստոնեայ։

Դաւանաւոր • ի • աւ • ոց • օք • (ածական)։ ունող զդաւանութեան հաւատոյ • դաւանաւոր • գոհ, խմանալը։

Դաւանեմ • եցի • էա • էլ • (չեզոք)։ ?

Դաւանիմ • եցայ • էայ • իլ • (հասարակ)։ ? հաւատալ • ընդունելել • խոստովանիլ բերան նով զհաւատսան • գոհ, ինամանագ • խմանալը թագրիր էծանք։

Դաւանութիւն • թե • (գոյական)։ խոստովանութեան հաւատոյ • գոհ, խման խգրարը։

Դաւանք • անաց • օք • (գոյական)։ դաւանաբանութեան • խաբէութեան • նենգութեան • գոհ, հիլէ • ալ • տաւզագ։

Դաւեմ • եցի • էա • էլ • (հերքական)։ նենգել • խաբէութիւն ընտանել • գաղտնի հնարիւք չար առնել ումիք • դաւաճանել • գոհ, հիլէ էծանք • տաւզագ գուռանագ • ֆէնուտ իլէ քէմիկը էծանք։

Դաւաղութիւն • ‖ տես Դաւ։

Դափ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյական)։ Թմբուկ • գործիք մի նման մաշկի • որ ունի զրամբուռնա ի շրջանակի իւրում • զոր հարկանեն երգելով • գոհ, Թէփ • տապիրէ • պարս, տէփ։

Դափնի • (գոյական)։ ծառն Թմբկահարաւեր • գոհ, Թէփ սէսի • տաւուլ սէսի։

Դափեմ • եցի • էա • էլ • (չեզոք)։ հարկանել զդափ • գոհ, Թէփ չալմագ։

Դափիր հառանել • ‖ կատաղելով քերել զգեստինն ատամբ • որպէս առնեն երիվարքն • գոհ, էշմէք։

Դգիւն • ‖ տես Թլղդիւն։

Դգմահ • ի, իս • ից, օք • (գոյական)։ խմորեղէն Թերթք բարակ և երկայն հատեալք • որք մանրեալք և չորացուցեալք են ի պէտս կերակրոյ • գոհ, հէվրիշաէ։ Եա, դգմահ կոչին որք Թէլաէրդ բոլորեալք են և երկայնեալք •

պահ, մագաղաթյայ • գոբս • չիհինու։

Դդմենի • ներ, նեաւ • եայ, եգք• (գոյ)• է բոյս ինչ ջրասէր լայնատերև, որ բերէ ղդմայր• պահ, գաղագիք ֆիտանը։

Դդնչեմ• եցի• եա՛ • ել• (չէշտ)• ղօղանջել• բարբառնջել• առաստղաբանել• պահ, ապրգ սապրդ սեղչէմիք • սապրդատագ։

Դդնչիւն • չեան, եամբ • եանց, եամբք •

Դդնչումն • չման, մամբ • մանց, մամբք • (գոյ)• բարբառնջումն• ղօղանջումն• առաստղաբանութիւն• պահ, ապրգ սապրդ սեղչէմիք • սապրդատագ։

Դդընջիլն• (գոյ)• մերմ ձայն ջրոյ ծովուն• պահ, ունկնդրին եռամուշագ չաղըմիք սեսի։

Դգամ• դգմի, աւ• աց, օք• (գոյ)• է բնիք դգմենւոյն, որ լինի կերակուր • պահ, գաղագիք • գոբս, քէտաւ։

Դեզ • ‖ տես Դագ։

Դեզեմ• եցի• եա՛ • ել• (չէշտ)• ժողովանել• դժնդականալ• դժնեզանալ• պահ, թիրեսաքիչէնմիք։

Դեզեր • ի, իւ • ից, իւք• (գոյ)• դեզերութիւն• դեզերարանք • պահ, գյալանըշչ• խոկ մերթ վարի ածականաւոյս, և նշանակէ դեզերող• պահ, գյալանան։

Դեզերարանք • անաց, աք• (գոյ)• հեղգութիւք յամեցութիւն• դանդաղութիւն• պահ, գյալանըշչ• Նա, վարանութիւն• տարակուսութիւն• պահ, ֆէսփէսէ • Թասաց։

Դեզերեցուցանեմ• ցուցի• ցո՛ • նել• (անցոյ)• յամեցուցանել• դանդաղեցուցանել• պահ, գյալանաըրմագ• Նա, վարանեցուցանել• պահ, Թասաքանտըրմագ։

Դեզերիմ• եցայ • եա՛ց • իլ• (չէշտ)• հեղգալով յամել• դանդաղիլ• պահ, գյալանմագ• կէչիքմիք• Նա, այսր անդր սպասել• պահ, օբաս պուբաս պէչքիչմիք• Նա, վարանիլ• տարակուսիլ• հոգալ ի միտս• պահ, Թասաքանմագ։

Դեզեւեմ• եցի• եա՛ • ել• ⟩ (չէշտ)• սասա

Դեզեւիմ• եցայ• եա՛ց • իլ• ⟨ նիլ• խախտիլ• դողդոջալ• երերիլ• դանդաչիլ• յաչէւ յահեակ Թէքիլ• պահ, ԹիրԹրմիք• սալլան մագ• ուրչի գալգա եօրիւմիք• Նա, տատարանիլ• երկրայիլ• վարանիլ• պահ, չիւպէկէնմիք։

Դեւլին • ‖ տես Դևլին։

Դեկան • ի, աւ• աց, օք• (գոյ)• դրամ, որ արժէ տասն փող կամ տասն փարայ• պահ, օնլուք։

Դեկաեւեքեր • ի, իւ • (գոյ)• է անուն ամսոյն հռովմայեցւոց• որ է երկուտասաներորդն սկսեալ ի յունվարէ• պոս, տէյմահ։

Դեհ • ի, իւ • ից, իւք• (գոյ)• կողմն • կոյս • պահ, եան • Թարաֆ։

Դեհպատեա • ‖ տես Դեհպետ։

Դեհկան • ի, աւ • աց, օք• (գոյ)• կուսակալ• կողմնակալ• պահ, փաշայ• պէկ• սաղ աղասը։

Դեհկանութիւն • Թե • (գոյ)• կուսակալութիւն• կողմնակալութիւն• պահ, փաշալըգ • սաղ աղալըղը։

Դեհպետ • ի, իւ • աց, օք• (գոյ)• կողմնակալ• կուսակալ• գաւառապետ • պահ, փաշայ• խան• պէյլէր պէյի • սաղ աղասը։

Դեղ • ոյ • ոյ • ոց, ոյք• (գոյ)• բժշկական դարման• սպեղանի• պահ, իլաճ• մէհլէմ• գոբս • տարու• Նա, Նէրկ • պահ, պզոյայ• Նա, Թիւն • պահ, ղէհիր• Նա, Թանաք• պահ, միւրեքքէկ։

Դեղդաղար • ‖ կանաչ խոտ• պահ, եէշիլ օթ։

Դեղագործ • ի, աւ• աց, օք• (գոյ)• կազմող ղեղղ• վաճառօղ ղեղղ• արարօղ ղեղղ կամ ղպահեղանի • պահ, իլաճ եափան • իլաճ սաթան • էզաճը • ՃէռաՀ• Նա, կազմող ղեղղի նկարել• յօրինօղ և պատրաստօղ դեղղ• պահ, պզոյաղը• խոկ մերթ իբրև ածական վարեալ• նշանակէ կազմեալ և յօրինեալն նէրկաք • պահ, պզոյալը։

Դեղագործեմ• եցի• եա՛ • ել• (չէրֆոյծ)• դարձնել և կազմել ղեղ• յօրինել և տալ դարեզանիս ի բժշկել ցվէրս • պահ, իլաճ եափանաք • ՃէռաՀլըգ էմիմ• Նա, կազմել դեղղ• նկարագիրս ընել• նէրկաս կազմել• պահ, պզոյա եափմագ • պզոյալամագ։

Դեղագործութիւն • Թե • (գոյ)• կազմութիւն դեղոց • պատրաստութիւն նէրկոց • պահ, բսփէշաբլըգ • պզոյաղըլըգ։

Դեղագիր • գրի, աւ• աց, օք• (ածական)• դնօղ ղեղղ ի վէր վիրաց • պահ, մէհլէմ գոյան• գոբս • մէրհէնիհ։

Դեղալաւնակ • խնկոց, ով• ոց, ովք• (գոյ)• խառնակ դեղոց• օգտակար ձխանելի• պահ, հախլէճլի պուհար• վէ գաբակիւնինիւք։

Դեղակաւ • (ածական)• Թունաւորական• պահ, ղէհիրլէնմիշ։

Դեղակաւք առնել • ⟩ Թունաւորել •

Դեղակաւք կորուսանել• ⟨ մահաբեր Թունաւորք սպանանել• պահ, ղէհիրլէմիք• ղէհիր իլէ էօլտիւրմիք։

Դեղակաւք լինել• ‖ ուտել զմահացու դեղ։

պած, զեհիր եհիւք • զեհիրքհիմք։

Դեղահոտ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ ունող զհոտ մահաբեր դեղոյ • պած, զեհիրքի քաջքուսուս օլան։

Դեղանկար • ի, աւ • աց, ք • (ածական)։ ներկիւ նկարեալ • որպիսի են ոմանք պատկերք • պած, պօյալը։

Դեղառուս • ուի, աւ • աց, ք • (ածական)։ առօղ զդեղ • պած, իւրա ալան • պոչս, ուէրման՝ փեղկիչը։ Նա, ընդունօղ զթիւն • պած, զեհիր իչին։

Դեղավտանաձառ • ի, աւ • աց, ք • (գոյական)։ վտանաւօղ դեղոքհից • պած, էզանը • օձնաւ • պոչս, փիրլա • ոչխ, աշշապ։ Նա, վտանաւօղ Թուննոյ • պած, զեհիր սաթրընը։

Դեղապաեմ • եցի • եա • ել • (հետադարձ)։ դեղ տալ • դեղով գարմանել • բժշկել • պած, իւրա վէրքը • հիվանդեմիք։ Նա, դեղ մնալու տալ • դեղել • Թունաւորել • պած, զեհիրքհիմք։

Դեղապաս • տուի, աւ • աց, ք • (ածական)։ առօղ զդեղ պատղարաթ • պած, իւրա վէրքին • ուէրման էտիւքի։ Նա, տուօղ գնա՝ հաքեր դեղ • պած, զեհիր վէրքին։ Նա, կախարդ • պած, պիւրհիւէնիւ։

Դեղապաեմ • ‖ տես Դեղապատեմ։

Դեղապատեմ • ‖ թե • (գոյական)։ առուսին

Դեղապատութիւն • ‖ դեղոյ • գարմանուսին դեղ զալ • պած, իւրա վէրքիշ։ Նա, Թունաւորութիւն • պած, զեհիրքհիշ։

Դեղարան • ի, աւ • աց, ք • (գոյական)։ տեղի կամ խանութ, ուր կալին և վաճառին դեղք • պած, խոփէչար պիւրքանը • պոչս, տարուխանէ։

Դեղարար • ի, աւ • աց, ք • (գոյական)։ դեղավարօղ • կալմօղ դեղոյ • պած, խոփէչար։

Դեղեմ • եցի • եա • ել • (հետադարձ)։ դեղ տալ • սպեղանի մատուցանել • դեղով օծել • պած, իւրա էթմիք • մէհլեմ պիւրմիք։ Նա, Թունաւորել • մահացու դեղ արբուցանել • պած, զեհիրքհիմք։

Դեղեալ երկաթ • ‖ Թունաւոր ջրով մըխաեալ երկաթ • պած, զեհիրքի սուս վէրքիվիշ տէմիր • զաղըր տէմիր։

Դեղմամբ • պուի, աւ • աց, ք • (ածական)։ բժշկող զբժշկական դեղ • պած, իւրա իչին։ Նա, բժշկօղ զմահացու դեղ • պած, զեհիր իչին։

Դեղձաի • ի, իւ • ից, իւք • (գոյական)։ դեղ բժշկօղ զթունաւորն • պած, զեհիրքի քհսէն • պոչս, փաղէհը։

Դեղձաի քաթ • ‖ քաթ որ կապեալ ի վերայ վիրաց Թունաւոր խածուածոց բժշկէ • պած, փանզեհիր։

Դեղձին • նոյ • ովի • ոց, ովք • (գոյական)։ է տեսակ ինչ գունոյ • որպիսի է գոյնն ոսկւոյ • պած, սարը • պոչս, զերտ • ոչդ, սաֆրան • չէչըմ։ սաթիրաց Խակ մերթ ածականապէս վաճառել, նշանակէ զունօղն այնպիսի գոյն • պած, սարը ըռէնկինտեհ օլան։

Դեղձիչ • ղչի, աւ • աց, ք • (ածական)։ դեղոյ սպանանօղ • պած, զեհիրքչիչի։ Նա, կախարդ • պած, պիւրհիւէնիւ։

Դեղձին կոմ • ‖ ե արմատ ինչ որ ի գործ ածի ի ներկս, և յայլ պէտս • պած, զերտ չէչան • քհսքիւռ։

Դեղձէ • ի, իւ • ից, իւք • ճմ ոյ, ովի • ոց, ովք • (գոյական)։ պտուղ ինչ կաղինի և դեղնի իբրև ծիրան • պած, չէնֆտալի • պոչս, չէնֆ Թալու • ոչդ, ախուրջափ։

Դեղձան • ի, իւ • ից, ք • (գոյական)։ է տեսակ ինչ գունոյ որ հարկանի ի դեղին • դեղնաշրթ • չէկ • պած, սարըմէրըգ • գուրբաղ • պոչս • զերտիամ։ Իսկ մերթ իբրև ածական վարեալ՝ նշանակէ զունօղն այնպիսի գունոյ • պած, գուրբաղ բէնկինտեհ օլան

Դեղձանիկ • նկի, աւ • աց, ք • (գոյական)։ է Թռչուն ինչ քաղցրաձայն • դեղնաշրթ • մեծութէ իբրև զնէնգռուկ • պած, գանարլիա գուշը։

Դեղձի • ձւոյ, ձեաւ • (գոյական)։ ծառ դեղձոյ • դեղձենի • պած, չէնֆտալի աղաջը։

Դեղձագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ գոյժ դեղնի • պած, փէք սարը։

Դեղձագոյն • գունոյ, ովի • ոց, ովք • (ածական)։ ունօղ զդեղնի գոյն • պած, սարը բէնկլի • պոչս, զերտկիւնի։

Դեղձաշրթի • ի, աւ • աց, ք • կամ ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ ունօղ զգոյն որ հարկանի ի դեղնի • պած, սարըմէրըգ բէնկլի • պոչս, զերտէք։

Դեղձափայլ • (ածական)։ դեղնի գունով փայլօղ • պած, փառլագ սարը բէնկինտեհ օլան։

Դեղձիմ • եցայ • եամ • իլ • (հետադարձ)։ դեղնի լինել • պած, սարըլանմագ։

Դեղձոտ • ի, իւ • ից, ք • (ածական)։ դեղնագեալ • պած, սարըմրըշ։

Դեղձոտութիւն • Թե • (գոյական)։ լինելն դեղնի • գոյն դեղնի • պած, սարըլանըշ • սարը բէնկ • պոչս, զերտիւ։

Դեղձուց • նուցի, աւ • աց, ք • (գոյական)։ դեղ նագոյն հիւթն որ կայ ի մէջ ծառոյն • պած,

եւամբերձանըն սաթըսը • պոյս, զբոսիայէ։

Դեղտա • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ մանեակ, դեղով• օձեակ, դեղով • պատ, իլաճկը, Եա, Թուխնաւոր • պատ, զեհիրլի։

Դեղոյք • ոյ, ոյ • ոց, ոյք • (գոյ)։ բժշկական դեղք • սպեղանիք • պատ, իլաճկար • մհկէմիր

Դեղոց • ի, ւս • ից, ք • (գոյ)։ անօթ դեղոյ • պատ, իլաճ գասկը։

Դեղջունչ • ընչից, ուլ • ից, ուլք • (գոյ)։ խոտ որ արեւմտեան կողմեակ մանրի՛ն փոշի՛ առ՛ի ձգել՛ի վէր ընդ ուընդունս • պատ, պուռնօթիւռ • էնթիւէ։

Դեմառ • ի, ւս • ից, ք • (գոյ)։ ընդարձակ գաւառ, կամ նահանգ • պատ, պէօյիւք սանճագ • պայէթի։

Դեմեւոր • ոյ, իւ • (գոյ)։ ըստ առասպելաց էր չնաշուհի դուստր կառնոսի, պայշա պաշտօղ արմտեաց երկրի և բուսոց • անուն ուստեր սորա բագոս, և դստերն պեր՝ սեփոհիւ • պատ, պիր փոթ խոմի սիր։ Եա, երկիր • պատ, չիհան։

Դեմեւորածին • (ած)։ երկրածին, հողաբոյս• բերք երկրի • պատ, երտէն հասըլ օլմուշ։

Դեն • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ հաւասար• կրօն • պատ, տին։

Դենակորոյս • բուսի, աւ • ից, ք • (ած)։
Դենանկորոյս • ուրացօղ • պատ, տինի գայըպ էաէն • տինինի լինքեար էաէն։

Դենար • ի, աւ • ից, ք • նմ՛ ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ է անուն դրամոց, որպ ծանրութին է մի տրամ• և արժէ քան և չորս փող• պատ, և պոյս • ակչիար։

Դենպետ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ աղան՝ գաւառի • պատ, տին ուլուսի։

Դեռ • (հոլիոյ ժամանակաւոն)։ տակաւին • այժմիկ• նորոգ • նորագէս • պատ, տահա• շիմտի • եէնի։

Դեռաբոյղոյ • (ած)։ նորոգ բողբոջել։
Դեռաբոյս • նորաբոյս • պատ, եէնի փիլ
Դեռաբուսիկ • լուղեհնմիշ • եէնի պիթմիշ։

Դեռաւէտ • (ած)։ նորանոր • նորոգ • պատ, թազէ • թազէբիճանաց։

Դեռահաս • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ նորոգ բարբառօղ• որպ լեզուն նորոգ արձակել է՛ի խօսիլ • պատ, եէնի տիլէ չըգմիշ։

Դեռածաղիկ • (ած)։ դեռ• ծաղկեալ• նորոգ բողբոջեալ• պատ, եէնի չիչեկլէնմիշ։

Դեռածին • ծնի, աւ • ից, ք • (ած)։ նորոգ ծնեալ• պատ, եէնի տօղմուշ։

Դեռակիրթ • (ած)։ նորակիրթ• որ տակաւին՛ի վարժուէ է, և չև է կրթեալ լաւ պէս • պատ, խամ • ամէմի։

Դեռահասակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ նորահասակ• ունօղ ընորաբողբոջ հասակ• պատ, կէնճ։

Դեռահաւակ • (ած)։ այն որ նորոգ է սկըսեալ• պատ, եէնի պաշլամիշ։

Դեռահաւատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ նորահաւատ • նորագէս հաւատացեալ • նոր քրիստոնեայ • պատ, եէնի խամ եկ՝ լէն • եէնի խրիստիան։

Դեռաւարած • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ նորաւարած • դեռակիրթ • պատ, ամէմի։

Դեռեկ • եկի, աւ • ից, ք • (ած)։ նորեկ• նորամուտ • պատ, եէնի կելմիշ։

Դեռ եւս • (հոլիոյ ժամանակաւոն)։ տակաւին• պատ, հալեա • տահա։

Դեռ ընդ դեռ • (հոլիոյ ժամանակաւոն)։ նորագ • նորագէս • պատ, հելմիշ չիմտի։

Դեսպակ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ դաշտ• աւոյ, ձագ • պատ, թազուճի • նաշ։ Եա, հալմանցայանէ չինուած կառաց • պատ, թահտիրէվան։

Դեսպան • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ միջնորդ առաքեալ յայլոյէ առ այլ ոմն թագաւոր• կամ՛ի քահանայապետէ յոյլ թագաւորութիւն• հրեշտակ• պատ, էլչի • պոյս, իլչի։

Դեսպանութիւն • թե • (գոյ)։ հրեշտակութիւն• պատ, էլչիլիք։

Դեր • (ած)։ կէս • կամ փոխ • առ միայնակ ոչ վարի, այլ՛ի բարդութիւս և ևթ• բայց առ ծանցեալն սորա դերև կամ դերևս՝ ի գործ ածի նախդրիւս հոլովեալ• պատ, եաբրմ• ուչիչէն։

Դերադատաւոր • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ փոխանորդ դատաւորի • նա որ ոչ կինքեանէ՝ այլ յանձնարարութենէ նորա դատաւոր • պատ, գատը վէքիլլի։

Դերամանանեմ • մանի • դերամանաւ • անել • (էնդոյ)։ փոխանակ խիք մանանել՛ի գործ ինչ կամ՛ի պաշտօն կամ՛ի տեղի • պատ, պիր ախէրինի եէրինէ կիրմէք։

Դերանուն • նուան, նուամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ է այն մասն բանի, որ փոխանակ անուան դնի• և զբացորոշեալ դէմս իրաց ցուցանէ• այդի են բառք • Եա, դա • ևէ • պատ, զամիր • խամի իշարէթի։

Դերանուանեմ • եցի • եա • ել • (էնբգործ)։ փոխանակ յատուկ անուան զայլ անուն

դնելով անուանել զոք • բ. պաշկայ առ գօմագ։

Դերանունաբար • մ. • (գ.) • փոխանունաբար • այլանունաբար • բ. պաշկայ առ գօյաբ։

Դերասան • ի, աբ • ոյ, օք • (գ.) • որ ի դիմաց այլոյ կամ փոխանակ այլոյ ասբուք ասէ զինն առասպելաբանելով • կատակերգու • կամ որ զասառ և զընդունվն բանս խօսի ի հրապարակի առ ի շահիլ զդրամս • բ. մասաս • Ես, որ ի խաղս կերպարանին ի կերպարանս Թագաւորի, դասաւորի, բը_ժշկի, և յայլս • ես ի դիմաց նոցա խօսին զաբմանալիս և զձիծաղականս • բ. մուզալեթ • հէյագիլճի։

Դերարկեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) • փոխարկել • շրջել • փոխել • բ. տե_յիշարկեմ • չեվիրմեք։

Դերաբա՛ • ի, իւ • (գ.) • նեռն • սուտ քա՛_որ յայմ չանալոց է սատանէ նմանիլ ևն մերոյ քի • բ. թէհ՛նալ։

Դերբուկ • ‖ տես Դարբուկ։

Դերև • ի դերև • զդերև • ի դերևս • (ած) • հեռի • զատ • ի բացեայ • զուրկ • բ. ուզագ • Ես, ընդհանրի • անօգուտ • անպէտ_տուն • բ. պօշ • ֆայխաէսիդ։

Դերև առնել, կամ ի դերևս առնել • ի դերև հանել, կամ ի դերևս հանել • ունայնացուցանել • անպատուցանել • անպէտ առնել • բ. պօշայ չընգալմագ • Ես, ի բացեայ առնել • արտաքս վարել • կորզել • ի բաց հանել • բ. ուզագլեթմագ • սրտպարբ չընգալմագ։

Ի դերև ելանել, կամ ի դերև ելանել • Դերև լինել, կամ ի դերևս լինել • սուտ ելանել • ունայնանալ • անպատուղ լինել • անօգուտ լինել • բ. եալան չընգմագ • պօշօլմագ • ֆայտայ էթմէմք։

Դերևական • ի, աբ • ոյ, օք • (ած) • ունայնական • սնոտի • անօգուտ • բ. պօշ • ֆայտասըզ։

Դերևանամ • ացայ • ացիր • անալ • (չէզոք) • դերև լինել • դատարկանալ • ունայնանալ • զուրկ լինիլ • անշահիլ • բ. պօշօլմագ • նաֆիլէ օլմագ • ֆայտասըզ օլմագ։

Դերևանք • ից, օք • (գ.) • ունայնութի՛ • անշահութի՛ • նաֆիլէլիք • ֆայտասըզլըգ։

Դերևացուցանեմ • ‖ ցուցի • ցո՛ • անել •

Դերևեցուցանեմ • ‖ (անշղ) • դերև առնել • ունայնացուցանել • անշահացուցանել • բ. պօշայ չընգալմագ • ֆայխաէսիդ։

էթմէք • Ես, հեռացուցանել • ի բաց հանել • կորզել • բ. կերրկլէթմէք • տըշարը չընգալմագ։

Դերևիմ • եցայ • եա՛յ • իլ • (չէզոք) • դերևաս նալ • ունայնանալ • զուրկ լինիլ • անշահիլ • բ. պօշայ չընգմագ • ֆայտասըզ օլմագ։

Դերևուն • ‖ տես Դերևանք։

Դերկնաբնական • ի, աբ • ոյ, օք • (ած) • հակակայ հիւսիսականին, որոյ իմանի հաբնայինն • բ. գըլկէյէ միւթալիք։

Դերձիկ • ձկի, աբ • ոյ, օք • (գ.) • հանդերձակար • դերձակ • բ. թէրզի • դըր, ակրզի • ըդ, խայեաղ։

Դերսար • ի, աբ • ոյ, օք • (գ.) • քիթ ցաւս քի երկայնեալ ի ծովս • բ. պաւռուն։

Դև • դիւի, աբ • ոյ, օք • (գ.) • այս պիղծ • ոգի պիղծ • և ասի ղչար հրեշտակաց • որ ապստամբեալ յայ հանդերձ սատայելիս իշխանաւն դիւաց տարագրեցան յերկ_նից, և կոչին և սատանայ, այսինքն հա_կառակ այ • որք երբեմն ըստ Թոյլտուաբեն այ մնալ ի մարմինս մարդկան լսկեն և չարչարեն • բ. ձին • չէյթան։

Դեզ • դիզի, իւ • ից • իւք • կամ դիզոյ, ովոց, ովք • (գ.) • կոյտ դիզելի իրաց • զոր օրինակ քարւոյ, փայտի, և այլոց նմանեաց • բ. եըղըն • դ.րս, թէզ։ Ես, կոյտ խրձանց ցորենոյ կամ գարեաց, զոր առնեն մշակքն յանդաստանս • առ ի տանիլ ի կալն • և կամնել • բ. պաւղտայ • վէ արփայ տէ_մէնէլերին եըղընը • դ.րս • բաժ • ըդ • սառպէռ • Ես • չէչ։

Դեզադեզ • (ած) • դիզադեզ • դեզդեզ • բ. եըղըն եըղըն։

Դեմք • դիմաց, օք • (գ.) • երեսք • կերպա_բանք • պատկերք • բ. իւզ • սուբաթ • սի_ֆաթ • չէհրէ • քիսվէթ • դ.րս • լեգա • ըդ, ձէմալ։ Ես, անձն • որ է բանական բնու_անհատ գոյացուբ • բ. իւքնիւմ։ Ես, կերպ • օրինակ • եղանակ • տարազ • բ. էօրիւնէկ • Թարզ • եօլ։ Ես, հանդէպ • բ. գաբշը Թարաֆ։ Ես, դիտաւորութի • դիտումն • իմաստ բանին • բ. նիյէթ • սէօզիւն ֆիքրի։

Դէմ եղեալ • ‖ դիտաւորութի դնել • ի մտի դնել • դիտել • բ. նիյէթ գօմագ • Ես, դիմել • յարձակիլ • հանդէպ երեսաց ե_Թալ • բ. բ. սիւբուալ էթմէք • տօղրու էթմէք • էօրիւմէք։

Դիմ ունել • ‖ Ը դէմ կալ • հակառակիլ •

ընդդիմանալ • գ, գաթշը տուբմագ ։
Ի Դեմն ածել • ‖ յանդիման ածել • յիշել
յուսացնել • գ, եհուզհունէ վաբմագ •
մէյտանա կէնթիլմէք ։
Ի Դիմաց • ‖ յառաջի • գ, էօնտէն ։
Ի Դիմի հարկանիլ • ‖ ընդ միմեանս հար-
կանիլ • ձակատ առ ձակատ դիմիլ որպէս
պատահէ ի պատերազմի • գ, պիրը պիր-
լէրի իլէ վուռուշմագ • իւզպէ իւղ թո-
գուշմագ, Նիձէ ձէնկիսկ օլսը ։ Ես , ընդ-
դիմանալ • հակառակիլ • դիմադարձ լինել •
գ, գաթշը տուբմագ • իւզպէ չըզմագ ։
Դեմընդդիմ • (նախդրոյ՝) ։ հանդիպ միմ-
եանց • գ, պիրի պիրինէ գաթշը ։
Դեմ յանդիման • (նախդրոյ՝) ։ ընդդէմ •
յանդիման • գ, գաթշը • էօնիւնտէ ։ իսկ
մերթ վարի իբրև զմակբայ , և նշանակէ
երես առ երես • յայտնապէս • գ, էշ-
կեաբէ • գաբռ , բուպէրու • պրդ , միւվաճէհ։
Դէն • ‖ տես Դէն ։
Դէպ • դիպի , առ • ազ , օք • (ածական) ։ յար-
մար • պատշաճ • պատկան • գ, ույկուն •
լայըք • ճայիզ ։
Ի Դէպ էր • ‖ պատշաճ էր • յարմար էր •
գ, ճայիզ լիսի • մինասիպ իտի ։
Ի Դէպ ժամանակի • ‖ ի դիպող պահու •
ի յաջող ժամանակի • գ, ույկուն վա-
գըթտա • կէնտի վագթընտա ։
Դէպ լինել • ‖ դիպիլ • հանդիպիլ • պատա-
հիլ • գ, պատա կէլմէք • գաթշը չըզմագ •
գաբռ , իւճթաուէն ։
Ի Դէպ գալ • } յարմար և համեմատ գալ ։
Ի Դէպ եղանել • } յաջողել • գ, ույկուն
կէլմէք • թաղհիլի իշլէմէք ։
Դէպ • (նախդրոյ՝) ։ առ • կողմն • ՎՐ , դէպ
ձեզ • այսինքն առ ձեզ • գ, թաբաֆ • եանն ։
Դէպ և դէպ • (ածական) ։ պատշաճագոյն • յար-
մարագոյն • գ, փէք եագըշլըգլը • ղայէթ
մինասիպտէնթլի ։
Դէպատէպ նկատել • ‖ յառիլ պչնալ • ու-
շադրել նկատել • գ, գոյուլմազ իլէ
պագմագ ։
Դէպատղիղ • (ածական) ։ պատշաճ և ուղիղ • ա-
ռանց սայթաքման • ուղղակի • սա բաղդա-
նագամ վարի մակբայօրէն • գ, տօտօղլուտ
Դէպ վերայ • (ածական) ։ գեր ի վերայ • գերա-
զանց • գ, փէք իւստիւն ։
Դէպք • դիպած , ազ • (գոյական) ։ յարմարութիւն •
պատշաճաղրել • դիպողել • գ, ույկուն-
լուգ • մինասիպտէնթլիք ։ Ես , դիպուածք •

պատահմունք • գ, Թալէհ • ռաստ կէլիշ ։
Դէտ • դիտի , աւ • ացի , օք • (գոյական) ։ նախ որ
ի բարձր տեղւոջ կացեալ հսկի և դիտել
զերթեւեկն , զգալուստ Թշնամեաց , և
զայլս • գ, կէօզճիւ • նէօպէճի ։ Ես ,
լրտես , որ դնացեալ հետազօտէ զրզուի-
սութիւն Թշնամեաց , և եկեալ ծանուցանէ •
գ, չաւուշ ։ Ես , նպատակ նշանի կամ հսկո-
ղի • գ, օգ նիշանը • պագաճագ նիշան ։
Դէտ ունիլ • } հսկիլ • նայիլ • գ, •
Դէտ կանգնել • } պագմագ ։
Դէտաւին • կամ դիտաւին • (գոյական) ։ աչք • որ
հսկի և դիտէ • գ, կէօզ • Ես , եղևգ-
նաձև գործի տեսանելոյ զհեռաւորս •
գ, տուրպուճուն ։
Դէտաւին ունիլ • ‖ ուշադրաբար դիտել •
պչնալ • սևեռեալ աչօք հսկել կիրս • ամ-
բառնալ զաչս և նկատել • յակինտա կալով
յառիլ • գ, գոյուլմազ իլէ պագմագ ։
Դըդչեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ) ։ խո-
խոջել • կարկաչել • ազաղակաւ ընթանալ
ջրոյ • գ, չաղըլ չաղըլ ագմագ ։
Դըդչուն • } (գոյական) ։ խոխոջիւն • կարկաչ
Դըդչումն • } հոսուն • ձայն հոսման ջրոյ •
գ, սուլրի չաղըլթըսը ։
Դժբաղդ • կամ դժբախտ • ի , իւ • ից , իւք •
(ածական) ։ անբաղդ • տարաբաղդ • վատա-
բախտ • ոչ ունօղ ղաջողուածս • գ,
Թալէհսիզ ։
Դժբաղդութիւն • Թե • (գոյական) ։ անբաղդութիւն •
վատաբաղդութիւն • անյաջողութիւն • գ,
Թալէհսիզլիք ։
Դժգոհ • կամ դժգոհիմ • եցայ • եայց • իլ •
(չէշտ) ։ խոժոռիլ • զայրագնիլ • դժուարիլ
գժգոհիլ • գ, տատ ըլմագ • կիւճէնմէք ։
Դժգոհանք • անաց , օք • (գոյական) ։ անգոհութիւն •
տրտունջ • գ, շիքայէթ • շիքայէթ ։
Դժգոհեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ) ։ անգոհ
լինել • տրտնջել • դժուարիլ • գ, շիքայէտ
եմէք • շիքայէթ եմէք ։
Դժգոհութիւն • ‖ տես Դժգոհանք ։
Դժգոյն • գունի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։
ունօղ զվատ գոյն • ագէղ • զազրատեսիլ •
գ, բէնկսիզ • սօլուք • շիրքլին ։
Դժգունիմ • եցայ • եայց • իլ (չէշտ) ։ այլ-
գունիլ • փոխել ըզբնական գոյն իւր ի վատ
Թար գոյն • զազրատեսիլ լինիլ • գ,
սօլմագ • պօզարմագ • շիրքլինլէնմէք ։
Դժընդակ • ‖ տես Դժդակ ։
Դժխեմ • խոի , իւ • իցի , իւք • (ածական) ։

արհամարհոտ • անհաւան • կամակոր • խրտ՝ տասպարանոց • խստաբարոյ • դառնեբեր • անդգամ • պաշ, լինաւոր • զրկի • նախրոց • աչխոսիզ • սուրթիսրտ • պոռ • տիժխելիմ։

Դժխեմանեցնել • ‖ տես Դժխմանեցնել։

Դժխմեմ։ եցի • եա • եալ • (չԷշտ)։ անդամ՝ նօղ լինել։ կամակորիլ։ անհաւան լինել։ պաշ, աչխոսիզնինք • լինաւ եթնիք • նագրօրանմանդ։

Դժխմանեցնել։ թէ • (գԽ)։ կամակորաւել • անհաւանաւել • անդգամաւել • պաշ, լինաւորլ՝ ըզգ • նագրօրըզգ • աչխոսիզնիք։

Դժկամակ• ի • աւ • ագ • զք • (ածական)։ չկամեցօղ՝ անհաւան • ոչ անաւագօղ՝ անհնազանդ • պաշ, խոթեմիչն • տիչխելմիչն • լինաւորզ՝ Եա • խոժռօղ՝ զայրագնօղ • պաշ, կիւռեչ՝ նէն։ Եա • անախորժ • զզռելի • անհաճոյ • վատթար • պաշ, խօչանմանզ՝ քէօթիւ • պէթ։

Դժկամակեմ• եցի • եա • եալ • (չԷշտ)։

Դժկամակիմ• եցայ • եայց • իլ • դժկամակ լինել • չհաճիլ • չհամակիլ • զզռուիլ • պաշ, խոթեմիչնիք • պիչխենիմիչնիք • իք՝ բահ եթնիք։ Եա, դժուարիլ՝ զայրագնիլ՝ խոժռիլ՝ գժգնիլ՝ պաշ, կիւռեչնիք։

Դժկամակաւել• թէ • (գԽ)։ անհաւանաւել • ոչհաճոիլ • անախորժաւել • պաշ, խոթեմիչ՝ պէզնիք։ Եա, լընդդիմանալ • անհնազանդաւել • խեռաւել • պաշ, զզելզլ։ Եա, դժուարաւիլ՝ խոժռոտաւիլ՝ գժգնիլ՝ պաշ, տասկըն՝ զլոգ • կիւռեչնիլ։

Դժմիտ • մոլ • աւ • ագ • զք • (ածական)։ չարամիտ • խեռաբարոյ • անհաւան • պաշ, նագրօ • պոռ • տիւչտեան։

Դժմոխմ• եցայ • եայց • իլ • (չԷշտ)։ չարամիտ լինել • կամակորիլ • անհաւան լինել • պաշ, աչխոսիզնիք • լինաւորլըզգ եթնիք։

Դժմտաւել• թէ • (գԽ)։ անհաւանաւել • կամակորաւել • պաշ, տիչխենիմիչզնիք • լինաւորլըզգ

Դժնաբոյս • բոլսի, աւ • ագ, զք • (ածական)։ բոլսաւոյանօղ՝ չար և զվատթար իրս • պաշ, քէօթիւ նէմանէ տիճիրէն։

Դժնահայեաց • եցի, աւ • ագ, զք • (ածական)։ ունօղ զդժնեայ հայեցուածս • որով դժնեայ է հայեցուած ամէն • ժանտահայեաց • որով հայեցուածն է դժնդակ և վնասակար • պաշ, քէօթիւ տպագըզը՝ զարթուը պաշ, գըզը օլան • քէօթիւ կէօղիւ։

Դժնդակ • ի, աւ • ագ, զք • (ածական)։ դժնեայ • ժանտ • դաժան • կատաղի • պաշ, քէօթիւ՝ զվլամ՝ պոռ, ղուշ։ Եա, անտանելի • ծանր՝ խիստ • պաշ, տալըզ։ Եա, դժուարին • պաշ, ուտի։ Եա, չարաչար • վնասակար • պաշ, զարթուը • զչհիւրի։

Դժնդակագոյն • գունի, իւ • իչ, իւք • (ածական)։ չոյժ դժնդակ • ժանտագոյն • չարագոյն • պաշ, փէք զալամ՝ փէք ագռի։

Դժնդակակիր • կրի • աւ • ագ • զք • (ածական)։ ծանրակիր • դժուարակիր • անտանելի • պաշ, փէք տալըզ • կէօթիւըրիւլմիզ։

Դժնդականամ• ացայ • ացիր • անալ • (չԷշտ)։ դառնանալ • ժանտանալ • չարանալ • դաժանանալ • պաշ, զալամչանմագ • ագռիչնիմ՝ք • քէօթիւլչնիմ՝ք • Եա, ծանրանալ • անտանելի լինել • պաշ, տալըրլանմագ։

Դժնդակատիպ • տիպի, աւ • ագ, զք • (ածական)։ չարաչար խոցօղ իբրև զոխիպ • պաշ, մլըղ բագ կիսլի տափլանան։

Դժնդակարմատ • (ածական)։ ունօղ զչար և զվնաս նասակար արմատս • դժոխարմատ • պաշ, զարթուը քէօքիւ օլան։

Դժնդակացուցանեմ• ցուցի • ցո • անել • (անշուշտ)։ դժնդակ առնել • ժանտացուցանել • նեղ • կատաղեցուցանել • պաշ, զալամչանմագ • չէօխալչէմիչք • քէօթիւլչնիմ՝ք։

Դժնդակիր • ‖ տես Դժնդակակիր։

Դժնդակութիւն • թեան • (գԽ)։ դաժանութիւն • խստութիւն • կատաղութիւն • պաշ, քէօթիւլլիւք • սէրթլիք • Եա, վնասակարութիւն • ժանտութիւն • պաշ, զարթուրլըզգ • զչհիւրլիւք։

Դժնեայ • նէի, իւ • իչ, իւք • (ածական)։ դժնդակ • ժանտ • չար • կատաղի • վնասակար • պաշ, զալամ՝ • քէօթիւ • տարի՝ զարթուրլը • պոռ, տիճ։

Դժնեմ• եցի • եար • (չԷշտ)։

Դժնեմանամ• ացայ • ացիր • անալ • (չԷշտ)։ տես Դժնդականամ։

Դժնեմաբար • (ածական)։ ժանտաբար • դաժանաբար • պաշ, զալամչագ իչէ • սէրթլիք իչէ։

Դժնեչտութիւն • թեան • (գԽ)։ ժանտատհոտութիւն • ժահահոտութիւն • գարշահոտութիւն • պաշ, քէօթիւ գօգուս։

Դժնեչտեսիլ• (ածական)։ ժանտատեսիլ • զարգանտեսիլ • պաշ, քէօթիւ չէհրէլի • չիրքին։

Դժնեւութիւն • ‖ տես Դժնդակութիւն։

Դժնեւաւել հայեցուածոյ • ‖ չարակնութիւն • որով չարակնեայքն Թուրքաստանի և վնասին նէդ՝ յորս հայեին • պաշ, քէօթիւ նազար։

Դժնիկ • դժնկի • աւ • ագ • զք • (գԽ)։ է Թուփ ինչ վայրի նման մորենւոյ • որ ոչ ձակղ յանձս ոսոս երկայնաձիգս՝ նուրբս և ուղղորդս • յորոց ոմանք անկին սպիտակ

կեղև սրպէս զի զեղնի, և ամանք զսեաւ կեղև։ Բերէ յաճախութ զփուշ ուղեղս, ապրատութս, մեծամեծս, և դժնեայս յոյժ։ Ունի զաբրև նման ձիթենւոյ և ուռւոյ, ալ և ամանք պիղեռինայի կամ մարենւոյ։ Տայ զծաղիկ սպիտակ, և ամանք զծիրանեզգոյն և զշլոռանոյ։ Բերէ զպտուղս հասս հասս ալառնաձև, կամ մանր իբրև զխոյրենին չափ, որոց ամանք են կարմիր, և ամանք սեաւ կամ դեղնագոյն։ Ախտ փուշս այս բաղատանգամ յանկարծակի լուացեալ բորբոքի, և կիզուս զնա որ չուրջ զնովքն են։ և այս պատճառի ոչ յիւրմէ, այլ ի պեպեղս կրկուսց և խուռուց։ որք ի խաղիկ տապոյ արեգական, կամ յայլ ինչ պատահարէ բորբոքեալք՝ վառին իբրև զլուցկիս։ յորոց վարդաղակի բորբոքի և դժնիին յարշաւս ցամաքման և խուռաւեսակ բնաւէ։ և յայս սակս վառին ևս եբրեայն ի խորշակէ տապալառն չնչելոյ։

Ախս փուշ գոանի ի բաղատ գաւառս, առաւելապէս ի կողմանս պալեստինոյ։ և սինդն բաղատք, թէ ի յայսմանէ կաղ մէջին խաչահանութ զիշեայ պտակ ՚ան։ յատնաբէն, հռաւինոս։ լատինեբէն, ասինաս ալպա։ գաճ, ագռիքէն։ գարաչալը։

Դժնիմ. եցայ։ եաց։ իլ։ ‖ տես Դժնդականամ։

Դժնուելթիւն։ ‖ տես Դժնեւութիւն։

Դժոխ։ ‖ տես Դժնդակ, կամ Դժոխք։ զի բարեգործքն ի բառնս Դժոխք, կրկին մաք վարին։

Դժոխաբանեմ. եցի։ եա։ ել։ (Եբէգործ)։ դժնդակ կամ դժնեայ բանս խօսիլ։ գաճ, ֆէնտ աէզլէմէք։ Եա, հայհոյել։ գաճ, քէօֆր էթմէք։

Դժոխաբարկ։ ի, աւ։ ացս, օք։ (ածական)։ ուղղ զանառանելի բարկութիւն։ գաճ, փէք խըզըլը։

Դժոխաբարբ։ ուց, ուք։ (ածական)։ դժնարարք։ ուղղ զդժնեայ բարս։ գաճ, ֆէնտ թաղիլմէլի։ քէօֆիւ խոսլը։

Դժոխաբեր։ ի, խս։ իւ, իւք։ ‖ տես Դժոխարարիչ։

Դժոխաբնակ։ ի, աւ։ ացս, օք։ (ածական)։ բնակօղ ի դժոխս, որպիսի են ասատանայք և անզէզ մեղաւորք։ գաճ, զէկէնլիմէք տաքին օլան։ Եա, իբր բնակօղ ի դժոխս։ զանի, որպիսի են մարմինք մեռելոց։

Դժոխաբոյժ։ բուժի, աւ։ ացս, օք։ } Դժոխաբուժելի։ ւոյ, եաւ։ եայս, եօք։ }
‖ տես Դժոխարարիչ։

Դժոխագիւտ։ ‖ տես Դժոխարարիչ։

Դժոխագին։ գանի, իւք։ իցս, իւք։ (ածական)։ դժնեագին։ խստագին։ գաճ, փէք քէօթիւ։ փէք նագս։

Դժոխադասելի։ ւոյ, եաւ։ եայս, եօք։ (ածական)։ նախադասելի քան զդժոխս, կամ դժնեագին համարելի։ գաճ, ֆէնտ սայըլմամագ։

Դժոխադասութիւն։ թեան։ (գեայ)։ նախադասելն քան զդժոխս, կամ դժնեագին համարելն։ գաճ, ֆէնտ թաճմին։

Դժոխադաս։ լի, խս։ լեայ, լեօք։ (ածական)։ դժուարադաս։ այն որ չէ դիւրաս դասելի։ գաճ, զօր հիւթմ օլունմամագ։

Դժոխադասուիթիւն։ թեան։ (գեայ)։ դժուարադասութիւն։ գաճ զօրըլըս հիւթմ օլուշ։

Դժոխազգի։ ւոյ, եաւ։ եայս, եօք։ } (ածական)։
Դժոխայնակ։ նկին, խս։ կայ, կեօք։ }
վառազգի։ լարազգի։ ցամաքազգի։ գաճ, ֆէնտ օզլու։ Եա, դժոխային։ գաճ, զէկէնլիմէ մահսուս։

Դժոխաթուլ։ (ածական)։ դժուարաթուլ։ դժուար լուանալի։ կամ այն՝ որ հազիւ հազ լուացեալ մաքրի։ գաճ, կիւճ ոլէ թէմիզլէնէճէք։

Դժոխալար։ ‖ տես Դժոխարարիչ։

Դժոխախոհ։ (ածական)։ դժնդակ խոհութիւն։ յանդգնութիւն։ գաճ, ղալիմ։ Եա, անմուածէլի։ անսանձ։ որպիսի են ամանք ի ձիոց։ գաճ, զաղլի օլմայընայագ։

Դժոխակամ։ ‖ տես Դժոխակամ։

Դժոխակամակատարիչ։ ‖ տես Դժոխակամակատարիչ։

Դժոխական։ ի, աւ։ ացս, օք։ (ածական)։ դժոխային, որպիսի են մեղաւորք։ գաճ, զէկէնլիմի։ Եա, դժնեայ։ դժնդակ։ գաճ, զալիմ։ Եամանագ։

Դժոխակենդան։ ի, աւ։ ացս, օք։ ‖ տես Դժոխարարիչ։

Դժոխահէզ։ հիզի, աւ։ ացս, օք։ (ածական)։ հիզեալ ի դժոխս, որպիսի են չար հրեշտակք և անզէզ մեղաւորք։ գաճ, զէկէնլէնէճէմէ ետանան։

Դժոխահիւ։ հիւի, աւ։ ացս, օք։ (ածական)։ գէհենհիւ։ որպիսի են մեղաւորք, որք դէժոխահիւ ասին միմեանց։ գաճ, զէկէնլէնէճէմէ պէրապէր օլան։

Դժոխահուլ։ հլի, խս։ հլեայ, հլեօք։ (ածական)։ հլեալ ի դժոխս։ գաճ, զէկէնլէնէճէմէն

եռաստեան։

Դժոխահատանելի • ած, եաւ, եայ, եաք • || տես Դժոխաբաշխաս։

Դժոխահատատալի • || տես Դժոխաբաշխատալի։

Դժոխահեռ • (=ած)։ ունօղ զդժոխակ հեռ մնալոյ • գոհ, փեսք գարեկցի։

Դժոխահեռանալի • ած, եաւ, եայ, եաք • (=ած)։ այն՝ որոյ ընդդէմ դժոխաբաւ լինիլ ձեռնարկութիւն է։ Ես, անհաչու անամօքելի • գոհ, պարբերաբար։

Դժոխահեռ • ի, իւ • իյ, իւք • կամ այ, օք • || տես Դժոխաբաշխ։

Դժոխամարտ • ի, իւ • իյ, իւք • (=ած)։ դժոխաբաւ մնարանելի • այն՝ ընդ որ դժոխաբաւ կարէ ոք մնարանիլ • գոհ, զօրաւոր ձեռնկ օգնական։ Ես, մնարանօղ ընդ դժոխայինս, այսինքն ընդ սատանայի • գոհ, չեչեան իւրէ ձեռնկ էակէն։

Դժոխայեան • նոյ, ով • ոյ, ովք • (=ած)։ այն՝ որ վերաբերեալ պատկանի դժոխոյ • գոհ, ձեզ հեղինակ մի՛ եղիր։

Դժոխայոյս • յուսոյ, ով • ոյ, ովք • (=ած)։ դժոխաբոյոյս • անյոյս • գոհ, ուսմասոլոգ։

Դժոխանման • ոյսոյ • ցի՛ր • ալ • || տես Դժոխամանկեմ։

Դժոխանաւարկութիւն • թե • (գ•ոյ)։ դըժոխային կամ անյաղող նաւարկութիւն • գոհ, զոր չեմ օգտագործել կեղծիքիդ։

Դժոխաշարժ • ի, իւ • իյ, իւք • • }
Դժոխաշարժելի • ոյ, եաւ • եայ, եաք • } || տես Դժոխաբաշարժ։

Դժոխապահ • ի, իւ • իյ, իւք • || տես Դժոխաբապահ։

Դժոխապետ • ի, աւ • ոյ, օք • (գ•ոյ)։ գլուխ կամ պետ դժոխոյ • որ է ապագային • գոհ, ձեզ հեղինակ պէտք չեմ։

Դժոխապէս • (նոյնոյ ոյ•ոյն)։ չարաչար • դժոխաբապէս • գոհ, զօրաւոր։

Դժոխասանջ • (=ած)։ սանջելալ ի դժոխս • կամ չարաչար սանջող • գոհ, փեսք հզկյեն վերեմէ։

Դժոխասէսակ • ի, աւ • ոյ, օք • }
Դժոխասէսոյ • ոյի, աւ • ոյ, օք • } (=ած)։ դժնդակասէս • դժնեայ սէսկամբ • գոհ, չեմքեմն։ Ես, դժնեայ ի սէսանալ • գոհ, կեօրիւելիչ։

Դժոխասգնել • || տես Դժոխաբաբգել։

Դժոխասպանա • (=ած)։ ունօղ զժանս սպանաս • գոհ, փինա քեզքեմ։

Դժոխեղանելի • ոյ • եաւ, եայ, եաք • (=ած)։ դժոխաբաւ եղանելի, որպիսի են աշտարակք բարձրաբերձ • գոհ, զօրաւոր չըգըլացագ։

Դժոխեմ • եայի • եա • ել • (չեչոս)։ դժոխայեն, կամ դժնդակ դիմօք ցուցանիլ կամ բերիլ • գոհ, զալըմ չեհրեվի կեօրիւնիկ։

Դժոխերասան • • }
Դժոխերասանակ • } ի, աւ • այ, օք • || տես Դժոխաբասանակ։

Դժոխերասանակ լինել • || դժոխաբազաւոր լինել • թեմեափել զերասանակն, այլ առնեն բազմիցս ամենի երկիւղք • գոհ, կեմիվի գըռամօք • կեմ թեռաւոսլըթեմամագ։

Դժոխերես • || տես Դժոխասակ։

Դժոխըմբել • || տես Ի նեղքոյ Դժոխըմբելել։

Դժոխըմբելթագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (=ած)։ կարի դժոխաբաւ ըմբելթելի • անսանելի չըյժ • գոհ, փեսք ասյանըմբոյացագ։

Դժոխըմբելելի • ոյ, եաւ • եայ, եաք • (=ած)։ անսանելի • անբելելի • գոհ, ասյանըմբոյացագ։

Դժոխընկալ • (=ած)։ դժոխաբաւ ընդունելի, կամ ընդունօղ • գոհ, զօր ըլա գասլալ օլանճագ, կամ գասլալ էակէն։ Ես, դժոխաբաւ ունելի • անսասան • գոհ, զօրաքի զայեի օլանճագ։

Դժոխընկալութիւն • թե • (գ•ոյ)։ դժոխաբաւ ընդունելին • գոհ, զօրըլա գասլալ էակիչ։ Ես, անսանձաւելիւն • անսասանութիւն • գոհ, զայեի չօլանճամագըլըգաբ։

Դժոխասրսկուն • ի, իւ • իյ, իւք • (=ած)։ ունօղ զօրսկան նման դժոխոյ • այսինքն անչափ • որպիսի են չատակիր գազանք և որկրաժէտ մարդիկ • գոհ, ասյանաբ։

Դժոխոգասալի • ոյ, եաւ • եայ, եաք • (=ած)։ այն՝ որ դժոխաբաւ որսացեալ լինի • գոհ, զօրաքի ավանըլամագ։

Դժոխք • խոց, ովք • (գ•ոյ)։ խորք երկրի • չատակի հողոյ երկրի • գեհենն • ուխլ, տան չանաց դիւաց և գառապարտելի անձանց • գոբս • տուգանի • ասյ • և գոհ, ձեզ հեղինակ։

Դժուար • ի, աւ • այ, օք • (=ած)։ դժոխրին • ծանր • դժնդակ • անհնարին • գոհ, կիւճ • չեքեին • գասլիսկիչ • գոբս • ասիւ չլաբ • ասյ • ասիբ •

Ի Դժուար լինել • || սասականալ ցաւոյ • այլ ի հոգեվարս • գոհ, ձան չեքիշմէ կիսլի ազըռ լանմագ։

Դժուարաբաղձ • ‖ տե՛ս Դժբաղդ։

Դժուարաբան • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ խոսող ղժուարին կամ զմանուածոյ բանս • գտ՛, զօր չէ սեղջէկէն • Ես, խրթին կամ դժուարիմաց բան • գտ՛, ասէրին քէլեմ։

Դժուարաբառնալի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ դժուարաւ բառնալի • գտ՛, զօրըն գալըըըլամագ։

Դժուարաբարոյ • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տե՛ս Դժխեմ։

Դժուարաբաց • (ած) ։ դժուարաւ բացօղ • գտ՛, զօրըն աչան • Ես, դժուարաւ բանալի • գտ՛, զօրըն աչրըան • Ես, դժուարիմաց • խրթին • մեծին • զոր կարես տեսանել ի բառն Դժուարաթափանց։

Դժուարաբեռն • ‖ տե՛ս Ծանրաբեռն։

Դժուարաբեր • ի, իւ • ից, իւք • } (ած) ։

Դժուարաբերձելի • ւոյ, եաւ • եց, եօք • } դժուարին ի բերել, կամ ի կրել • ծանր • գտ՛, աղըռ։

Դժուարաբժշկելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • }

Դժուարաբուժ • բուժի, իւ • ից, իւք • }

Դժուարաբուժելի • ոյ, եաւ • եաց, եօք • } (ած) ։ դժուարաւ բժշկելի • այնինքն ախտացեալ ոմն, որում մեծաւ դժուարութեամբ լինի բժշկութիւն • գտ՛, զօրըն էչիլէնէճէք։

Դժուարագիծ • գծի, իւ • ից, օք • (ած) ։ դժուարաւ գծելի, որպիսի և պղտվաւիկն • գտ՛, ուէվիր թուէմիյան։

Դժուարագիտելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ դժուարին ի գիտել • գտ՛, զօրըն պիլինէճէք։

Դժուարագիւտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ դժուարաւ գտանելի • սակաւագիւտ • հազուագիւտ • գտ՛, նատիւկ • պուս, թէնկեաց։

Դժուարագիւտութի՛ւն • թե՛ • (գոյ) ։ դժուարաւ կամ ծանրութեա՛ն մեծաւ գտանելն • գտ՛, զօրըն պուլուշ։

Դժուարգնալի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • } (ած)

Դժուարգնաց • ի, իւ • ից, իւք • } դժուարաւ գնալի • դժուարակոխ • գտ՛, զօրըն կիսիլէճէք • տառափ։

Դժուարգոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ դժնդակագոյն • խիստ դժնդակ • վատթարագոյն • գտ՛, վէրք քէօթիւ • պուս, ուիւչիլաթիկը։

Դժուարգոյութի՛ւն • թե՛ • (գոյ) ։ վատահամբաւութի՛ւն • գտ՛, պէճենամլըգ։

Դժուարգործ • ի, աւ, կամ իւ • ից, օք • (ած) ։ դժուարաւ գործօղ • գտ՛, զօրըն իչլէչէն ։ Ես, դժուարին ի գործել • գտ՛, զօրըն իչլէնիլիճէք։

Դժուարագտանելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տե՛ս Դժուարագիւտ։

Դժուարգտաւ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ դժուարաւ գտօղ • գտ՛, զօրըն հիւքմ էտէն ։ Ես, դժուարութի՛ւ գտանել • գտ՛, զօրըն հիւքմ օլունմազ։

Դժուարդարձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ դժուարաւ դարձօղ • գտ՛, զօրըն աչօնէն ։ Ես, դժուարութի՛ւ դարձեալ • գտ՛, զօրըն աչօնիլիչ։

Դժուարդէպ • դիպի, աւ • ից, օք • (ած) ։ դժուարութեամբ դիպօղ, կամ դիպեալ • գտ՛, զօրըն բանի կէլէն, կու կէլիլիչ ։ Ես, գժնդակագոյն դիպեալ • գտ՛, ֆէնա բանի կէլէն։

Դժուարդիմեալի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ դժուարութի՛ւ դիտելի, նկատելի • կամ հազիւ դիտելի • գտ՛, զօրըն աղնաչըլամագ։

Դժուարդիմարգման • ի, աւ • ից, օք • (ած) ։ դժուարութի՛ւ թարգմանօղ • այն՝ որ չէ տակաւին յաջողակ ի թարգմանել • գտ՛, զօրըն թէրճիւմէ էտէն ։ Ես, դժուարութեամբ թարգմանեալ • գտ՛, զօրըն թէրճիւմէ օլունմազ։

Դժուարթարգմանելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ դժուարաւ թարգմանելի, կամ իմանալի • գտ՛, զօրըն թէրճիւմէ օլունմազագ • կու անհաչըլամագ։

Դժուարթափ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ դժուարաւ թափօղ, ազատօղ • գտ՛, զօրըն գուրթարան ։ Ես, դժուարութեամբ թափելի, ազատելի • գտ՛, զօրըն գուրթուլան։

Դժուարթող • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ որ դժուարութի՛ւ կամ բանի նեղչ ցանկացող ումէք • գտ՛, զօրըն ալ էտուչն ։ Ես, դժուարութի՛ւ թողեալ • գտ՛, զօրըն ալ օլունմազ։

Դժուարթաւելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ դժուարին կամ իբր անկարելի ի թաւել • գտ՛, զօրըն սայըլամագ։

Դժուարամայր • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ ունօղ ղժուարին ժայռս • որպիսի են ապառաժուտ և քարուտ վայրք և լերինք • գտ՛, վէրք սառափ։

Դժուարաժուժալի • } ած , եաւ • եայ ,
Դժուարաժուժելի • } եք • (ած) : դժուա
բին ի ժուժել • անընդունելի • պահ , տայա
նըլմայաձագ :

Դժուարալոյծ • լուծի , իւ • իկ , իւք • կամ
ի , աւ • այ , օք • (ած) : դժուարաւ լու
ծանելի , կամ քակելի • պահ , զօր ըլա չէօ
զիւրելիութիւն : Ա յս բառ առի ի կապանայ և
առարակաւանայ և դժուարիմայ խնդրոյ :

Դժուարալուանալի • ած , եաւ • եայ , եք • }
Դժուարալուայ • ի , աւ • այ , օք • }
(ած) : դժուարաւ լուանալի , կամ մաք
րելի • պահ , զօրըլա թէմիզլիւնիք :

Դժուարալուծելի • ած , եաւ • եայ , եք •
|| աւ ն Դժուարալոյծ :

Դժուարալուր • (ած) : դժուարութեամբ
լսօղ , անսայօղ • պահ , զօրըլա ակնիկլին ,
Ա ս , դժուարաւ լսելի , կամ հաւատալի •
պահ , զօրըլա խլնիկլիք :

Դժուարախառն • (ած) : դժուարաւ խառ
նելի • պահ , զօրըլա գաւըշըլաձագ :

Դժուարախառնուած • ոյ , ով • ոյ , ովք •
(գոյ) : դժնդակ կամ ժանտ խառնուած ,
այսինքն բնաւթի • պահ , փինա թապլխի :
Ա ս , երբեմն իբրև ածական՝ նշանակ ու
նօղ դժնդակայ խառնուածո • պահ , փինա
թապլխելի :

Դժուարախելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : անիմանալի , այն՝ որ դժուարաւ իմանի ,
կամ քաղի • պահ , զօրըլա չէօզիւելիք :

Դժուարախիթ • (ած) : դժուարութեամբ
կամ մեծաւ աշխատութեամբ խլելի , ի
բաց կորզելի • պահ , զօրըլա գօփարը
լաձագ :

Դժուարախոտելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : դժուարաւ խորհելի , կամ որոշելի •
պահ , զօրըլա պլրլաձագ :

Դժուարանան • ի , իւ • իկ , իւք , կամ օք •
(ած) : դժուարութեամբ ձանաչօղ , կամ ճա
նաչելի • պահ , զօրըլա թանըլան , կամ
թանըլմաձագ :

Դժուարանձն • ձնի , իւ • իկ , իւք • կամ աւ •
այ , օք • (ած) : դժուարութեամբ ծնա
նօղ զղաւակ • պահ , կիւտ եվլատ ծոլըս
բան • Ա ս , դժուարաւ ծնեալ • պահ , կիւտ
ծօղմուշ :

Դժուարակալ • ի , իւ • իկ , իւք • կամ աւ •
այ , օք • (ած) : դժուարութեամբ ունօղ • պահ ,
կիւտ իրէ թաւեան : Ա ս , դժուարաւ կալ
եալ • պահ , կիւտ իրէ թաւծուռմուշ :

Դժուարական • ի , աւ • այ , օք • || աւ ն
Դժուարելին :

Դժուարականգնելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : դժուարութեամբ կանգնելի • պահ ,
զօր ըլա տաւրաձագ :

Դժուարականանելիւն • || աւ ն Դժուարու
թիւն :

Դժուարակատար • ի , աւ • այ , օք • (ած) :
դժուարութեամբ կատարօղ , կամ կատարեալ •
պահ , կիւտ իրէ պիճիրլին , կամ պիճմիշ :

Դժուարակարծելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : դժուարութեամբ կարծելի , կամ իբր
անկարծելի • պահ , թահմին օլմայաձագ :

Դժուարակենդան • կենդայ , օք • }
Դժուարակենդայ • ոյ , ով • իկ , օք • } (ած) :
ունօղ զդժուար՝ այսինքն զվշտացեալ
կեանս • պահ , սըգըլնեըլը էօմրիս օլան :

Դժուարակիզ • կիզի , իւ • իկ , իւք • (ած) :
դժուարաւ այրելի , կամ կիզելի • պահ ,
զօր ըլա եանաձագ :

Դժուարակիր • կրի , աւ • այ , կամ իկ , օք •
(ած) : կրօղ զդժուարինս և զձանուձս •
պահ , ալըշ իւք գալըշըրան : Ա ս , դժուա
բաւթիւ կրելի • անտանելի • պահ , թահամ
միւլ օլմազ :

Դժուարակլանելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : այն՝ որ դժուարաւ կլանի • պահ ,
զօր ըլա եաւաւլաձագ :

Դժուարակոխ • (նախդրէս հոլովի) || աւ ն
Դժուարագնալի :

Դժուարակողոպուտ • (ած) : դժուարաւ
կամ աշխատութեամբ կողոպտելի • պահ ,
զօր ըլա իւր զահմեի իրէ թալան օլմա
ձագ :

Դժուարակոչ • (ած) : դժուարաւ յիշա
կոչելի • պահ , զօր ըլա կէրի չաղըրըլա
ձագ :

Դժուարակսրզ • ի , իւ • իկ , իւք • }
Դժուարակսրի • (նախդրէս հոլովի) • }
|| աւ ն Դժուարախիթ :

Դժուարակռւել • (նախդրէս հոլովի) : կամ
Դժուարակռւելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : դժուարաւ կռւելի • պահ , զօր ըլա
ձենկ օլմայաձագ : Ա ս , դժուարութեամբ
կռւօղ • պահ , զօր ըլա ձենկ կռւեն :

Դժուարակրթել • լինել • || նշանակ սասթիկ
մարմնոյ բառն զօրութեամբ կռւիլ •
պահ , շիտաէթելի ձենկ կիմիք :

Դժուարակրելի • ած , եաւ • եայ , եք •
(ած) : դժուարութեամբ կրելի • անտանելի •

գած , թափամխիլ օլմագ ։

Դժուարակրութիւն • Թեան • (գոյ) ։ դըժուարաւ տանելն • ծանրութիւն • գած , աղըը լըբ ։

Դժուարահալ • (ած) ։ դժուարամարս • դըժուարութիւ հալօղ • հալելի • կամ մարսօղ, մարսելի • գած , կիւճ իլլ էրխեն , յոյ էրկեն ։

Դժուարահաճ • (նախդրիս հոլովի) Դժուարահաճելի • ւոյ , եաւ • եց , եք (ած) ։

Դժուարահաճոյ • ի , իւ • ից , իւք • դժուարութեամբ հաճօղ , կամ դժուարաւ հաճելի , կամ հաւանելի • գած , զօրըլլա սիկիհիլէնէգ • դժուս , սիկսիվէնէ ։

Դժուարահամ • (ած) ։ ունօղ զդժուարին համ , այսինքն դառնահամ • գած , աղըը տատլը ։

Դժուարահամբոյր • բուբի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ դժուարաւ համբուրելի , այսինքն զղուելի • գած , սէվիլմէկէնէք ։

Դժուարահամութիւն • Թեան • (գոյ) ։ անախորժ ճաշակ • դառնահամութիւն • գած , տատսըղլըգ ։

Դժուարահայեաց • ելոյ , եաւ • ից , եք • (ած) ։ դժուարութեբ կամ անհամաբաշակ հայօղ , որպիսի են աչք ունոյց • գած , զօրըլլա պագան ։ Եա , ժանտատեսիլ • գած , չէհրէսիլ ։

Դժուարահանդուժելի • ‖ տես Դժոխըմբեբելի ։

Դժուարահաս • ի , իւ • իս , իւք • • • }

Դժուարահասանելի • ւոյ , եաւ • եաց , եք (ած) ։ դժուարութեամբ հասանօղ , կամ հասանելի • գած , զօրըլլա եէթիշէնի ։ Եա , մեծաւ աշխատութեամբ իմանալի , կամ հասու լինելի • գած , զօրըլլա աղլաշըլըմագ , յոյ վազգուճ օլմագ ։

Դժուարահաս • (ած) ։ դժուարութեամբ հասանօղ , կամ հասանելի • գած , կիւճ իլլէ քէշէն , յոյ քէշիլէնէք ։

Դժուարահասան • ի , իւ • իս , իւք • ‖ տես Դժխեմ ։

Դժուարահաւատ • (ած) ։ դժուարութեամբ հաւատացօղ • գած , զօրըլլա իմանան ։

Դժուարահաւատութի • ւոյ , եաւ • եաց , եք • (ած) ։ դժուարութեբ կամ հաղիւ հաւատալի • գած , զօրըլլա իմանըլըմագ ։

Դժուարահաւաք • ի , իւ • իս , իւք • (ած) ։ դժուարաւ կամ աշխատութեբ հաւաքելի • գած , զօրըլլա թօփլանըլըմագ ։

Դժուարահեռ • ‖ տես Դժոխահեռ ։

Դժուարահեռ • (ած) կամ (գոյ) ։ սյնպիսի հեռ , յոյր դժուարին է հրթիռ • գած , չէթինն վէ փաչարըղ կէչիլէգնէկ իւղ ։ Եա , դժուարին կամ խրթին բանք • գած , անլամալը չէթինն սէօզ , քէլամ ։

Դժուարահաւն • ի , իւ • իս , իւք • (ած) ։ ունօղ զդժուարին անցս ճանապարհաց • գած , զօռ կէշիալի ։

Դժուարահեհան • ոյն , ամբ • ից , օք , կամ ամբք • (ած) ։ դժուար ի ձեռնարկել • դժուարին • գած , զօռ ։

Դժուարահեհանութի • Թեբ • (գոյ) ։ դժուարութիւն • գած , զօռլըգ ։

Դժուարահնչուն • ի , աւ • ից , օք • ‖ տես Դժուարահնչեալ ։

Դժուարահնչեալ • ի , իւ • իս , օք • (ած) ։ դժուարութեբ ճառօղ , կամ ճառելի • գած , զօռըլլա նագլ էգնէն , յոյ օլմնահագ ։ Եա , դժուարաւ մեկնելի , կամ բացատրելի • գած , զօռըլլա սիկյան օլմնահագ ։

Դժուարահնչեալ • ի , իւ • իս , իւք • (ած) ։ դժուարաւ մեռանօղ , հաղիւ մեռանելի • գած , զօռըլլա էօլէն ։

Դժուարահոտոյց • տուչ , իւ • իս , իւք • }

Դժուարահոտուչելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • } (ած) ։ անհոտոյց • դժուարաւ մատչելի , որպիսի են բարձրաբերձ և անհոտ բներք , և քարաժայռ տեղիք • գած , կիւճ իլլէ եագլաշըլըմագ ։

Դժուարահոտ • ի , իւ • իս , իւք • }

Դժուարահոտաւէտ • տուի , աւ • ից , օք • } ‖ տես Դժուարակոխ ։

Դժուարահոգեալ • (նախդրիս հոլովի) ‖ տես Դժուարաշունչ ։

Դժուարահոգեալ • ‖ տես Դժուարաբառնալի ։

Դժուարահոգեւոր • (նախդրիս հոլովի) ‖ տես Դժուարամատ ։

Դժուարահոգի • (ած) ։ ոյն՝ որ դըժուարաւ մերկանայ • գած , զօռըլլա սօյունան ։

Դժուարահոմ • (նախդրիս հոլովի) ‖ տես Դժխեմ ։

Դժուարահոմատ • մոխ , իւ • իս , իւք • (ած) ։ ունօղ զդժուարին մտաւս , կամ դժուարաւ մտանելի • գած , կիւճ իլլէ կիրկիլէնէք ։

Դժուարահոգեկան • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) ։ դժուարաւ ամոքելի , համոզելի , կամ անուշելի • գած , զօռըլլա թեմիզ օլան , յոյ իզլամ օլմնահագ ։

Դժուարացաղել • (ած) : դժուարաւ յաղթօղ , կամ յաղթելի • գաձ , կիւռ իլլէ եէնէլն , կամ եէնիլէլն :

Դժուարանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէչոց) : դժկամակիլ, դժգոհիլ • խոժռիլ • գաձ , կիւռ իլլէ նէ կէլիք :

Դժուարանինջ • (ած) : դժուարութեամբ ննջօղ • գաձ , կիւռ վէ չէթին ալչքուչա վարան :

Դժուարանք • անաց • ք • (գոյ) : դժկամակութիւն • դժուարանալն • գաձ , տասըլըշ• կիւռիւնէ կէլիչ :

Դժուարաշարժ • ի , իւ • ից • իւք • }
Դժուարաշարժելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • } (ած) : դժուարութեամբ շարժօղ , կամ շարժելի • յամրաշարժ • գաձ , կիւռ իլլէ գրմըլտանան :

Դժուարաշարժութիւն • թեան • (գոյ) : դժուարաշարժ լինելն • գաձ , աղըռ գրմըլտանըշ :

Դժուարաշնչութիւն • թեան • (գոյ) : դժուարաւ շնչելն • գաձ , զօռըլա սօլըգ ալըշ :

Դժուարաշունչ • ոյ • ոյ • ոյք • (ած) : դժուարաւ շնչօղ, կամ շնչելի • գաձ , զօռըլա սօլըգ ալան :

Դժուարաշուրջ • (հոլովի) ‖ տես Դժուարաքանչել :

Դժուարատանելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) : դժուարաւ տալականելի, կամ իբր անիւանելի • գաձ , կիւռ իլլէ պօզուլաձագ :

Դժուարատես • (ած) : դժուարութեամբ տեսօղ , կամ տեսելի • գաձ , կիւռ իլլէ սագլըյան , կամ սագլանըլըան :

Դժուարատեսելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) : դժուարութեամբ տեսելի, որպիսի են մեծագոյն գանձուց • գաձ , կիւռ իլլէ սագլանըլըմազ :

Դժուարատեսուհի • (հոլովի) ‖ տես Դժուարադէպ :

Դժուարատեսութիւն • թեան •
Դժուարատեսուհութիւն • հսման •
ամբ • անց • ամբք • • • • } (գոյ) :
դժուարին պատահումն • ձախորդութիւն • գաձ , աւբա • պէչա :

Դժուարատեսանելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես ի նեղութ Դժուարատեսուհի :

Դժուարատեսութիւն • թեան • (գոյ) : խրթնաշուքիւն կամ դժուարութիւն ճառին :

Դժուարատեսուհի • (ած) : դժուարութեամբ տեսանօղ , կամ տեսանելի • գաձ , կիւռ իլլէ նազլ հաղն , կամ նազլ օրանլըձագ :

Դժուարակէս • (հոլովի) որպիսին : դժուարաւ • հազիւ • գաձ , կիւռ ձագէլա :

Դժուարակիզ • (հոլովի) որպիսին : դժուարաւ • հազիւ • գաձ , կիւռ ձագէլա :

Դժուարակշինչ • (հոլովի) • • • } տես Դժուարակշռելի :
Դժուարակշռելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • }

Դժուարանալի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) : դժուարաւ առնելի • գաձ , զօռըլա ալընաձագ : կամ , դժուարաւ իմանալի • գաձ , զօռըլա անլըայըլըձագ :

Դժուարառուս • առի , աւ • աց • օք • (ած) : դժուարութեամբ առնօղ , կամ առնելի • անառիկ • գաձ , կիւռ իլլէ ալան , կամ ալընմայաձագ :

Դժուարասանձ • (ած) : դժուարաւ սանձօղ , կամ սանձելի • գաձ , կիւռ զաբթ էաէն , կամ զաբթ օլան :

Դժուարասաց • ‖ տես Դժուարասպասուաւ :

Դժուարասէտ , կամ Դժուարասէտ • ի , իւ • ից • իւք • (ած) : ունօղ զդժուարին սէպս , այսինքն հազիւ անցանելի ժայռս • գաձ , փէք սաուփ :

Դժուարասխիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէչոց) : սրամտիլ • նեղասրտիլ • զայրանալ • գաձ , կիւռէնմէք :

Դժուարավաստակ • ի , աւ • աց • օք • (ած) : դժուարաւ աշխատօղ , վաստակօղ • գաձ , զօռըլա չալըշան : կամ , դժուարաւ վաստակելի , որպիսի է կարդացեալ երկիրն , որ հազիւ և մեծաւ աշխատութեամբ վարեալ սերմանի • գաձ , իշլէնիլէնմէք :

Դժուարավէճ • (հոլովի) }
Դժուարավիճող • ի , աւ • ից , օք • } (ած) :
դժուարութեամբ վիճօղ , վիճաբանօղ , կամ դժնեայ ի վիճաբանութեան • յաւետ • գաձ , զօռըլա միձամաէլէ էաէն • խնամաձ :

Դժուարատես • ի , իւ • ից , իւք • կամ ից , օք • (ած) : դժուարաւ տեսօղ , կամ տեսանելի • գաձ , կիւռ իլլէ կէօրմէն , կամ կէօրիւնմէն :

Դժուարատեսակ • ի , աւ • ից , օք • (ած) : դժնդակատես • դժնեայ տեսութեամբ • գաձ , չիլքին : կամ , դժնեայ ի տեսանել • գաձ , կէօրլիւկլիմէք :

Դժուարատեսանելի • ւոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) : դժուարաւ տեսանելի • գաձ , կիւռ իլլէ կէօրլիւնմէն :

Դժուարատեսիլ • (ած) : դժուարաւ կամ հազիւ տեսանօղ • գաձ , կիւռ իլլէ նազլ

զօրքըս կէօրէն։

Դժուարաառեսութիւն · թիւն · (գԽ) · դժուարին տեսութիւն, կամ խնացութիւն · ԲԾ, կիւտ կէօրիւշ, Ֆռ՝ ալինայըշ։

Դժուարաառոկ · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես Դժոխմըբերելի։

Դժուարաառոհմ · ի, իւ · իկ, իւք · ‖ տես Դժոխագգի։

Դժուարարար · ի, աւ · աց, ագ · (ԱԾ) · դժուարաւ արարեալ, կամ առնելի · ԲԾ, կիւտ իւլէ օլմուշ, Ֆռ՝ օլմաձագ։

Դժուարարգել · (Խոխջիս հոլովի) } **Դժուարարգելի** · ւոյ, եաւ · եաց, եաք } (ԱԾ) · իբր անարգել · դժուարին առ ի արգելուլ · ԲԾ, կիւտ իւլէ կէօրի պաձգըլան։

Դժուարարհաձ · (ԱԾ) · դժուարաւ թեհեամբ զարհնօզ · ԲԾ, կիւտ օյանան։

Դժուարարձակ · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես Դժուարարեալ։

Դժուարաւաւ · (Խոխջիս ոչոխոն) · դժուարաւ լուեալ · հազիւ · բազում աշխատութեամբ · ԲԾ, կիւտ իւլէ։

Դժուարաւախաստաբան · ի, աւ · աց, ագ · կամ իւ · իկ, իւք · (ԱԾ) · դժուարաւ ուսումնասիրելի · ուսումնասիրող · ԲԾ, կիւտ իւլէ գաղշըլըգ պուլան։

Դժուարաւախաստաբանելի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ԱԾ) · դժուարաւ ուսումնասիրելի · ԲԾ, կիւտ իւլէ գաղշըլըգ պուլընմազ։

Դժուարաւախոս · ի, իւ · իկ, իւք · **Դժուարաւախոսելի** · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · . . . . . **Դժուարաւախոսուն** · ի, իւ · իկ, իւք · (ԱԾ) · դժուարաւ կամ հազիւ փոխելի · իբր անփոխուն · ԲԾ, կիւտ իւլէ ալ-կիւչլիկէգ։

Դժուարաքակ · ի, իւ · իկ, իւք · ‖ տես Դժուարաւլուեալ։

Դժուարաքնին · (ԱԾ) · դժուարաւ կամ հազիւ քննելի · ԲԾ, զօրքըս ճԱՀՓՈՒՇ օլմունան։

Դժուարլանալի · ‖ տես Դժոխլանալի։

Դժուարլսաւան · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես Դժուարաւաւան։

Դժուարըմբռել · (Խոխջիս հոլովի) ‖ տես Դժոխմըմբռելի։

Դժուարըմբռելագին · ‖ տես Դժոխմըմբռելագին։

Դժուարըմբռելի · ‖ տես Դժոխմըմբռելի։

Դժուարըմբռնելի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ԱԾ) · դժուարաւ կամ աշխատութեամբ ըմբռնելի · ԲԾ, կիւտ իւլէ թաւթաւլան։

Դժուարընկալ · ի, իւ · իկ, իւք · կամ ագ, ագ · (ԱԾ) · դժուարաւ ընդունօղ, կամ անընդունելի · ԲԾ, զօրքըս գաղալ էաէն, Ֆռ՝ գաղալ օլմուշան։

Դժուարընտել, կամ Դժուարընդել · ի, աւ · աց, ագ · (ԱԾ) · այն որաւ դժուարաւ լինի ընտելանալ · ԲԾ, զօրքըս ալըշըլմազ։

Դժուարսիմ · եցայ · եայց · իլ · ‖ տես Դժոխաթանամ։

Դժուարսիմանալի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · **Դժուարսիմայ** · ի, իւ · իկ, իւք · (ԱԾ) · դժուարաւ իմանալի, որոյմէ մեն խրթին բանք քաջ հասեատաց · ԲԾ, կիւտ անլնաշըլմազ։

Դժուարսիմացաւելի · թիւն · (գԽ) · դժուարսիմայ լինելն · ԲԾ, կիւտ անլնայըշ։

Դժուարին · (ԱԾ) · աշխատելի · ծանր · տաժանիկ · անհնարին · կամ այն որ նեղաւելի լինի · ԲԾ, կիւտ · չէմնին · զօռ · եա, դժնեայ · դժնդակ · ԲԾ, զալիմ · փենք քէսկին։ պըռա · մըշռաուշ։

Դժուարնին · ‖ տես Դժուարաւ։

Դժուարանանաւած · ոյ, ոյ · ոց, ոյք · ‖ տես Դժուարսիմանալի։

Դժուարոտ · ի, իւ · ոց, ագ · (ԱԾ) · անկարօտ ուսիւք · ԲԾ, քէօմըրսիմ · եա, ուհօզ ըզդժուարութիւն · ԲԾ, կիւտ · զօռ · եա, դժուարացօղ · ԲԾ, թիհիմ · թիհիմաբիւ։

Դժուարորոշ · ի, իւ · իկ, իւք · (ԱԾ) · դժուարաւեալ որոշել, կամ որոշելի · ԲԾ, կիւտ իւլ ճարգ էաէն, Ֆռ՝ ճարգ օլաճաձագ։

Դժուարսրսս · ի, իւ · իկ, իւք · . . ?

Դժուարսրսալի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ԱԾ) · դժուարաւեալ սրսալի · ԲԾ, կիւտ իւլ ալընանան։

Դժուարսւեի · թիւն · (գԽ) · դժուար գոյն · աշխատասէր · նեղսրտութիւն · ԲԾ, զօրքըզ · եա, դժկամակութիւն · ոտնաձգութիւն · ԲԾ, խասլ քօղլուխ · եա, դժնդակութիւն · դժնեայ · ԲԾ, թիհիմլիք · պէհասլըգ, պըռա · տիւշվարլը։

Դժուարսրսիլ · (Խոխջիս հոլովի) · . . ?

Դժուարսւղղելի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ԱԾ) · դժուարաւ ուղղելի, կամ իբր անուղղայ · ԲԾ, տօղրուլմայաձագ։

Դժուարսունելի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ԱԾ) · դժուարաւ ունելի · այն որ դժ-

ուարաւ ըմբռնիլ • ած, կիւռ իւէ թուլնալ։

Դժուարութանիլ • ւայ, եաւ • եաց, եաք • (ած) • դժուարաւ կամ աշխատութեամբ ուսանիլ • ած, կիւռ իւէ էայլեւնիլկէգ։

Դժուարուսուն • (ած) • դժուարութիւն ուսանող • անուսուն • ոգիա • ած, կիւռ էայլեւնիլ • իւիմ պիւիկէն։

Դժուարուսուհանիլ • թիւ • (գ••յ) • դժուարաւ ուսանիլը • ոգիտութիւն • ած, կիւռ էայլեւնիլ։

Դժուարուսա • (ած) • դժուարը լեզանց • ոգատաժուա • ած • սաուփ • գայալըգ։

Դժուարուսուիլ • ւայ, եաւ • եաց, եաք • (ած) • դժուարաւ ուսուիլ • այն՝ որ դժուարութիւն կրնեալ լինի կամ վան թեթուսութիւն իւրոյ կամ պնդութեանն • ած, կիւռ եէնիլէգ։

Դժուարսանալի • ւայ, եաւ • եաց, եաք • (ած) • դժուարութեամբ սանալի • ած, կիւռ գալընըլաճագ։

Դժուարսաց • (ած) • դժուարութիւն կամ աշխատութեամբ սաացօղ • ած, կիւռ գալանան։

Դժուարը • ոց • օք • (գ••յ) • տեղիք ոգատաժուա, կամ լեզինք դժուարսա • ած, սաուփ եէր։

Դժուարը լեզանց • ‖ տես Դժուարսաւ, և Դժուարը։

Դժուարօք բերիլ • ‖ տես Դժկամակիլ։

Դժպահպանչ, կամ Դժպհպանչ • գործ, իւ • իւց • իւք • (ած) • սաատիկ դժպհիլ • դժնեաց • ած, փիւք նագս • Եա • եըրեանն իւրեա մակրոյց վարեալ՝ նշանակիլ դժնեաւթեամբ • դժնդակութեամբ • ած, թիւ • թիւղիւք իւէ։

Դժպահպանութիւն • ‖ տես Ամբարշաւութիւն։

Դժպարիչ • ‖ տես Ամբարիչ։

Դժպարտեցուցանիմ • ցուցի • ցո՛ • եէ • (անց•) • զգոյարաւթիւն առնել • չարաչար պարտաւորել • ած • իւիմիւրա էեմիւք։

Դժպհիչ • դժպհի, իւ • իւց • իւք • գրի Եա Դժպհիրց • (ած) • դժպահեմ-անհուան։

Դժպհիչ • դժպհէցի, եաւ • եաց, եաք • . . . . դաժան-ած, իւ • նաստիք • նագս։

Դժպհիմ • եցի • եա • եէ • Դժպհիմ • եցայ • եաց • իւ • (չէշ••) • դժկամակիլ • դժնեհանալ • հակառակիլ • անհաւան լինիլ • ած • իւաա էեմիւք։

Դժպհութիւն • թիւ • (գ••յ) • դժկամակութիւն • դիմադրաճաւթիւն • հակառակութիւն • ած • իւաաձըլըգ։

Դժպրամիա • մոյ, աւ • ացի, օք • (ած) • ունօղ զնենգաւոր միտս • չարամիտ • չարակամ • ած • փիւնա փիւքիւրլի • հիւլէպալ։

Դժպրանք • ացի, օք • ‖ տես Դժպրաղութիւն։

Դժպրաւսաւթիւն • թիւ • (գ••յ) • դժպրութիւն, կամ նենգութիւն ի գործին, կամ հաւատադժպրութիւն • ած, քաւիլսէն ուէօնիւշ։

Դժպրեմ • էցի • էա • էլ • (նէրգ••ր) • նենգել • խարդախել • ստել զերդուանն, կամ նենգութեամբ դաշնադրիլ ընդ ումեք դիտմամբ ոչ պահելոյ զդաշն • ած, հիւլէպալըգ էեմիւք • գաւաէրլիւք էեմիւք • սէօզնիւնէն ուէօնիւք։

Դժպրել ի մահ • ‖ նշանակել նենգութեամբ հնարիւք մահանել զոք • ած, փիւնա իւլէ էլէ վերմիւք։

Դժպրիչ • րչի, աւ • ացի, օք • ‖ (ած) • նենգող։

Դժպրող • ղի, աւ • ացի, օք • ‖ հնարիւք խաբօղ • ած, փիւնապալը • հիւլէպալը։

Դժպրաղութիւն • թիւ • ‖ (գ••յ) • նենգութիւն։

Դժպրութիւն • թիւ • ‖ պատրանք • գաւաճանութիւն • ած • իւիմ • հիւլէ • ուէք։

Դի • դիոյ • ով • ոց • ովք • (գ••յ) • մարմին մեռելոյ • դիակն • գեշ • ած, լէշ • գ••յ • լաշէ։

Դիագող • ոյ • ող • ոց • ովք • կամ ի • աւ • ացի, օք • (ած) • գողացօղ զկուռս • ած, փութլարը չաան • Եա • գողացօղ զդիակունս մեռելոյ • ած • էօլնե լէշէն չաան։

Դիագէզ • ի, իւ • իոյ, իւք • (գ••յ) • կոյտ կամ պէղ դիականց մեռելոյց • ած • լէշ եըղընթըսը։

Դիազարտ • ի, աւ • ացի, օք • (ած) • պատօղ, կամ զարդարօղ զմարմինս մեռելոյց • կամ պղնոքիկ՝ որք հանեալ զխորանին մեռելոյն, ընդս պիտոն խնկովք և զմեռովք առ ի մնալ առանց նեխուելոյ • ած, լէշի քէֆինլէյէն, էօ՛ պահարլայան։

Դիազարդեմ • էցի • էա • էլ • (նէրգ••ր) • զարդարել զմարմինս մեռելոյց • զնոսեզ • ած, քէֆինլիլէմէք • պահարլամագ։

Դիազարկ • դկի • աւ • ացի, օք • ‖ տես Դիազարտ • Իսկ մեռեալ իբրև մակրոյց վարեալ՝ նշանակ զարդարեալ դիակ, որպէս դիազարկ Թագնէր։

Դիազարդութիւն • թիւ • (գ••յ) • դիազարդելն, կամ դիազարդիլն • դիազարդութիւն • ած, քէֆինլէյիշ։

Դիակէզ • ի, իւ • իոյ, իւք • (ած) • դիակաս-

պատ, այսինքն կապոյտ զգեստաւոյ կամ պատանոյ մեռելոյ. ած. քեֆին սպրտաձու։

Դիաղրծ առնել. ‖ կողոպտել, կամ գողանալ զպատանս դիականց մեռելոց. ած. քեֆին սպրտագ։

Դիաթաղ. ի, իս. ից, իւք. (ած)։ Թաղօղ զդիակունս մեռելոց. գերեզմանափոր. գած, հոլիս կէօմճին. մէզարճի։

Դիաթաւալ. (ած)։ Թաւալելով, կամ յերկիր կործանելով. գած, տէզիկլէնելն, կամ տէզիկլեմիք։

Դիաթաւալ, կամ Դիթաւալ առնել, կամ կացուցանել, կամ արկանել. ‖ Նշանակ հարմամբ սրոյ յերկիր կործանելով՝ թաւալել ցուցանել մարմնով առ և առնգ. գած, տէզիկլեմիք։

Դիաթէխ. (թէխի, աւ. ոց, օք. (գոյ)։ Բառ յատնական. կապակ. անպարձագիր. գած, վասխէմ։

Դիալէկդիական. ի, աւ. ոց, օք. (ած)։ Ի բառ յատնարէն, և թարգմանի վիճաբանական. և այլ զարմանալաւանութենէ, որ ուսուցանէ քննել զշշնորհան և ըզսաւտ, և վիճաբանիլ ուղղապատաճք։ Եւս, նշանակէ զայն ասմ, որ ինչ վերաբերի առ տրամաբանս թիւնն։

Դիալօկ. ի, իս. ից, իւք. } (գոյ)։
Դիալօգաս. ի, իս. ից, իւք. }

Ի բառ յատնարէն, և նշանակէ տրամախոսութիւն, որ այն ինքն է տրամաբանութիւն։

Դիամ. ի, աւ. ոց, օք. ‖ տես Դիս։

Դիանալ. ի, աւ. ոց, օք. (ած)։ ուսոյց յինքեան զդիակ մեռելոց, որպիսի և տապանն մեռելոց ասեն։

Դիանգաստ. կապոյտ ի, աւ. ոց, օք. (ած)։ կապտոյ գհանդերձս մեռելոց. զ ծաղերծ. որպիսի են յատկապէս զինուորք, որք յետ պատերազմին գնացեալ ի կռուին թշնամւոց իբրեւ սրոյ՝ կողոպտեն գհանդերձս և զինս անկելոցն ի պատերազմին յայնմիկ. գած. քեֆին սպրտաձու։

Դիակիր. ի, իս, կամ աւ. ոց, օք. (ած)։ ուսոյց զնեալին մեռելոց. գած, լեշ հէկեն։

Դիակիր. կրի, աւ. ոց, օք. (ած)։ կրօղ զդիակունս մեռելականի. այլ և զագաղք նմանատեաց իւրք Դիակիր կոչին, յորս գինն զդիակունք մեռելոց. գած, լեշ թաշը յան։

Դիակն. ական, ամբ. զ դիակունք, անց, ամիք. ‖ տես Դիւ։

Դիահանդամ. ացայ. ցիր. ալ. (էէշ)։ անկանիլ իւրն զմեռեալ մարմինն զդիականց. գած, լեշ կիտի տիւշմիք։

Դիակազգաւատ. ‖ տես Դիակապատ։

Դիակցայ. կատարի, իս. իցդ, իւք. } (գոյ)։
Դիակատեալ. տելոյ, լալ. ոց, ոլք }

կատարակուն զդիականց մեռելոց ի վերոյ միմեանց, որպէս պատահի լինել ի պատերազմունս. գած, լեշ եղըղնիքըը։

Դիակն. ի, իս. իցդ, իւք. (գոյ)։ Ի բառ յատնարէն, և նշանակէ սպատաւոր. սարկաւագ. գած. ռիւհպէր։

Դիահաշտաւիճան. ճէն. } (գոյ)։ Հանգիչն ի
Դիահանք. անաց, ոք. } տանէ զդիակունս մեռելոց ի թաղել. գած, հօլիս չըգարըը։

Դիահատ. ացայ. ցիր. ալ. (էէրգոյճ)։ ըստ իմիք (էէշտ)։ ‖ տես Դիւմ։

Դիահաչ. չոյ, աւ. ոց, օք. (ած)։ այն՝ որ չոքի իբրև զդէւ. որպիսի են ոմանք՝ որք կամ վա՛ծ ելանեն և կամ վա՛ սատիկ արբսամեալք իբրեւ ոչ ցնծալոյ ոչինչ զգան ամենևին. գած, լեշ կիտի կէզճի։

Դիահաչաւճէն. ‖ տես Դիւցահաչաւճէն։

Դիահատակ. ւոյ. եա. ել. (էէրգոյճ)։ պատել զդիակունս մեռելոց. գած, քեֆին կէզճիք։

Դիահատիկ. պատկի, աւ. ոց, օք. ‖ տես Դիահատիկ։

Դիահատիկճէն. ‖ տես Դիահատիկճէն։

Դիահանուածք, կամ Դիահանուած. (ած)։ անանձնոյ գ իւ ելով զկանձն, որպիսի են նոքածին մանկունք. գած, տիւա էմմէ իլէն պէզլէնէն։

Դիահանուածք, կամ Դիահանուած լինել. ‖ Նշանակ միանալ ի ելով զկանձն. կամճռանուած լինել. գած, տիւա էմմէ իլէն պէզլէնմիք։

Դիւթ. ի, աւ. ոց, օք. (գոյ)։ Ի բառ յատնարէն, և նշանակէ պահպանի արքունի խոտի. գած, պէչէնի վասիչաճ ճամճըլըն։

Դիացեկ. ‖ տես Դիւնկեկ։

Դիացայ կանիմ. ‖ տես Դիւնկեցանիմ։

Դիւլ աչքիայ. ի, իս. իցդ, իւք. (գոյ)։ Երկդրամեան ոսկի, կամ արծաթի. գած, իկի ալթըմլըք ալճառն, կամ կիւմիւշը։

Դիւեմ. եցի. եա. ել. (էէրգոյճ)։ ծծել մանկան զկաթն ի առնանց մօրն, կամ դայեկի. գած, տիւա էմմիք։

Դիւնկեկ. կեկ. աւ. ոց, օք. (ած)։ դիւեցուստնոյ կանճռուած. ասի զմանկանցդ, կամ զդառանց և զուլոց նմանեսց, որք

դեռ ուտեն զկաթն • պահ՝ սիւտ եհէղեն • էմղիկէն։

Դիեցուիլ • ցման, տաբ • անց, տաբք • (գոյ) • դիեցուցանել ը • կաթնատուն լինելը • պահ՝ սիւտ վերիչ, ին՝ եհէրիչ։

Դիեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եբ • (անդոզ) • անուցանել զնուագածին մանուկն կաթամբ սաեանց • կաթնատուն առնել • պահ՝ էմ՝ զինքեան • սիւտ ին՝ մէկ վերակ • դարս • շէկ ըստասանէն։

Դիլաբան • ի, իւս • ից, իւք • (ահ) • դիզող, ոյսինքն խօսող զբազում բանս • բազմախօս • շատախօս • պահ՝ չէզք սէօյլէյէն։

Դիլազանեմ • ացի • եա՛ • եբ • (ՆէրԹորԹ) • դիզել զբանս մի զնոյն միոյ • շատախօսութիւն առնել • պահ՝ չէզք սէօյլէյմէք։

Դիլաբանութիւն • թեան • (գոյ) • կատակութիւն կամ դիզուածն բանից մի զմիով • շատախօսութիւն • պահ՝ չէզք սէօյլէյիչ։

Դիլազարդեմ • ացի • եա՛ • եբ • (ՆէրԹորԹ) • դիզել լոյլ բարդել • կատակել ի վերայ միմեանց • պահ՝ պիրի պիր իւսաւիւնէ եըզըմաք։

Դիլազգ էզ • ‖ աես Դէզազդէզ։

Դիլան • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • կատակութիւն • չէզք • դէզ • պահ՝ եըզըննէք։

Դիլանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէզոյ) • բարդեալ ի վերայ միմեանց՝ բարձրանալ • դիզանիլ • պահ՝ եըզըլմաք։ Եւ միևչ ասի դիլանալ հեբայ, նշանակ ուռնալ կամ բարձրանալ հեբայ • որպիսի և հնդկահաւն որ ուռնու փետրովք իւրովք • պահ՝ գալաուռմագ։ Նոյնպէս և դիլանալ ժողովրդոյ՝ նշանակէ խռնիլ • ժողովիլ • պահ՝ Թօփ օլմագ • եըզըլմագ։

Դիլանեմ • դիլի • դէզ • եա՛ • (ՆէրԹորԹ) • դիզել • կատարել ի վերայ միմեանց • պահ՝ եըզմագ։

Դիլանիմ • ացի • եա՛ • իւ • (չէզոյ) • կատարել • բարձրանալ • բարդիլ • որպէս պատահի լինել ձեռանն, ծխոյն ևայլ • պահ՝ եըզըլմագ։

Դիլանք • անաց • օք • ‖ աես Դիլան։

Դիլասիայ • ի, իւս • իյ, իւք • (գոյ) կամ (ահ) • դիզեալ վայր • պահ՝ եըզըննէքըզ օտաւն • գոյս • ամէն եա՛ • այլ՝ յորում դիզեալ կայ վայր • պահ՝ օտաւն եըզըլմըշ։

Դիլեմ • ացի • եա՛ • եբ • ‖ աես Դիլամ • դիլի • դէզ • ուշ • Դիլանամ։

Դիլեաւշ • ‖ աես Դիլաթաւշ։

Դիլիմ • ացայ • եաց • իշ • ‖ աես Դիլամ։

Դիկատոր, կամ Դեկատոր • կամ Դիկատոր • ի, աւ • ացս, օք • (գոյ) • ե բառ լատինացուց • և նշանակէ հրամանատար • իշխանապետ • պահ՝ հէօքիւմատոր։

Դիկիկան, կամ Դիկլիդան • ի, աւ • ացս, օք • (ահ) • ըստ ձայնին յառնաց նշանակէ, երկփակ, երկբացիկ • պահ՝ իքի քիլիսաի • Եա, առանձինն առեալ իբրև գոյական՝ նշանակէ ԹաղանԹ, որ պատեալ ունի ի նեբքսատ իբրև պարկ ջանդաման • պահ՝ զար։

Դիմաբան • ի, իւս • ից, իւք • (ահ) • խօսող զընդդէմն • հակառակաբան • պահ՝ զըԹ սէօյլէյէն։

Դիմաբանեմ • ացի • եա՛ • եբ • (չէզոյ) • և ըստ իմիք (ՆէրԹորԹ) • ընդդիմաբանել • հակառակաբանել • պահ՝ զըԹ սէօյլէմէք • դարս • ակ հաստատէն։

Դիմաբանութիւն • թեան • (գոյ) • ընդդիմաբանութիւն • հակառակաբանութիւն • պահ՝ զըԹ սէօյլէյիչ։

Դիմաբար • (ածէօյ ուռէյուխ) • ընդդիմաբար • հակառակաբար • պահ՝ գարշը • պըսնէն զըԹը։

Դիմագրաւ • ի, իւս • ից, իւք • կամ ացս, օք • (ահ) • այն որ զձիակառ բանակի ձիաւորսն գրաւելով ընդդէմ կայ • կամ ապագրաւել զանձն վասն հայրենեացս իւրոց, այլ անձնագրաւ • յառաջամարտիկ • նահատակ • դիմակաց • պահ՝ սէրսէնկէչլի • մէրտ • սաղարբըմը։

Դիմագրաւեմ • ացի • եա՛ • եբ • (ՆէրԹորԹ) • յառաջ մատուցանել զանձն իւր • կամ զդէմ առնել Թշնամեաց • համարձակ մատնել զանձն ի մահ • պահ՝ գարշը լամագ • սէրսէնկէչլմէք։

Դիմագրաւիմ • ացայ • եաց • իլ • } (չէզոյ) •
Դիմագրաւ լինիլ • • • • } (չէզոյ) • միջամտել բերել • դիմակաց լինել • հակառակիլ • համարձակութեամբ ընդդէմ կալ • պահ՝ գարշը տուրմագ • սաղարբընմագ • մէրտլէնմէք։

Դիմագրաւութիւն • թեան • (գոյ) • անվեհեր զդէմ ունելն • համարձակութիւն • հակառակութիւն • պահ՝ սէրսէնկէչլիչ։

Դիմադարձ • ի, իւս • ից, իւք • կամ ացս, օք • (ահ) • ընդդիմացօղ • դիմակաց • ոչ անացօղ • պահ՝ գարշը տաբան • տալ։

Դիմադարձիմ • ացի • եա՛ • եբ • } (չէզոյ) •
Դիմադարձիմ • ացայ • եաց • իլ • }

ընդդիմանալ. հակառակիլ. ապատամբիլ. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ. տալ ընդդիմադէմ։

Դիմադարձութիւն. թե. (գ՟ոյ.) ընդդիմութիւն. հակառակութիւն. ապստամբութիւն. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ. Ես, խոչ. արդելք. ՟ա՟՟ձ, ձեռկել.

Դիմադրական. ի, աւ. ապ, ագ. (՟ած.) ներհակական. հակառակ. ընդդիմական. ՟ա՟՟ձ, գարշը. զրեթ.

Դիմադրեմ. ‖ տես Ընդդիմադրեմ։

Դիմադրութիւն. ‖ տես Ընդդիմադրութիւն։

Դիմախօսեմ. եցայ. եա՟ց. իլ. } ‖ տես
Դիմախօսիմ. եցայ. եա՟ց. իլ. } Ընդդիմաբանեմ։

Դիմակ. ի, աւ. ապ, ագ. (գ՟ոյ.) դէմ. երես. ատիլ. կերպարան. ՟ա՟՟ձ, սիփաթ. Ես, նշանակէ զնաղական պատուհանին, կամ առ երեսս ձեւացեալ կերպարանն. ՟ա՟՟ձ, սուրաթ. կամ մանկապոյ. Ես, երբեմն ածական վարեալ՝ նշանակէ հակառակ. դիմակաց. ընդդիմակ. ՟ա՟՟ձ, գարշը. զրեթ.

Դիմակալ. ի, աւ. ապ, ագ. (՟ած.) ունօղ զդէմ. հակառակօղ. դիմակաց. ՟ա՟՟ձ, գարշը զգալու։

Դիմակալ լինել. ‖ տես Դիմակայիմ։

Դիմակաց, կամ Դիմակաց. ի. լու. իլ, ուք. (՟ած.) ընդդէմ կացօղ. հակառակօղ. դիմադարձ. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալու։

Դիմակայիմ. եցայ. եա՟ց. իլ. (չ՟եղ՟ոյ.) ընդդէմ կալ. հակառակիլ. դիմադարձել. ՟ա՟՟ձ, գարշը գօսալ։

Դիմակայութիւն. ‖ տես Ընդդիմութիւն։

Դիմակաց լինել, կամ Դիմակայ լինել. ‖ տես Ի վերոյ Դիմակայիմ։

Դիմակերպաբեմ. թե. (գ՟ոյ.) նմանակերպաբեմ. համեմատեմ. ՟ա՟՟ձ, պէյնզէլլիք։

Դիմակերպական. (՟ած.) այն՝ որպ հայեցի ունի զկէս դէմս, ոչ դիմակերպական անառանձեցեալ. նեղսկաս որդին դիմակաց՝ վա՟ ի բաց ընկնելոյ՝ ի պատերազմին կէս դիմաց հօրն իւրոյ առն քաջի։

Դիմակցեմ. եցի. եա՟. եա՟ց. իլ. } (չ՟եղ՟ոյ.)
Դիմակցիմ. եցայ. եա՟ց. իլ. } կամ ընդդէմ թշնամւոյն. հակառակիլ. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ։

Դիմակցութիւն. թե. (գ՟ոյ.) ընդդիմակցութիւն. ընդդէմ կալն. ընդդիմադրութիւն. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ։

Դիմահար. ‖ տես Ընդդիմահար։

Դիմահարիմ. եցայ. եա՟ց. իլ. (չ՟եղ՟ոյ.)

և մերթ իբրև կրաւորական՝ ի գործ ածի. որպ խոտանիլ լուսոյ արեգական, կամ ծագիլ ի դիմահար իւրմէ խաւարէ։

Դիմահար լինիլ. ‖ չանցուցանել լուսոյն ընդ միւս կողին. ՟ա՟՟ձ, չաքիքը կէկլիքթամլիք։

Դիմահարիմ. եցի. եա՟. եա՟ց. (չ՟եղ՟ոյ.) ընդդիմաբանիլ. հակառակաբան լինել. ՟ա՟՟ձ, գարշը սէօյլէմէք։

Դիմամարտ. ‖ տես Ընդդիմամարտ։

Դիմամարտիկ. ‖ տես Ընդդիմամարտիկ։

Դիմամարտիմ. ‖ տես Ընդդիմամարտիմ։

Դիմամարտութիւն. ‖ տես Ընդդիմամարտութիւն։

Դիմայարձակութիւն. ‖ տես Ընդդիմայարձակութիւն։

Դիմայլակ. ի, աւ. ապ, ագ. (գ՟ոյ.) այլանդակ պատկեր մարդոյ, զոր դնեն զերեսաց առ ի ոչ ճանաչիլ. ՟ա՟՟ձ, սուրաթ. քիսվէթ։

Դիմանամ. ապ՟ցայ. ցի՟ր. իլ. (չ՟եղ՟ոյ.) ընդդիմանալ. զդէմ ունել. հակառակիլ. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ. Ես, կամ տակալ. ՟ա՟՟ձ, սապանմագ. Ես, ընդունելութիւն տալին Դիմացեալ՝ նշանակէ երբեմն ունօղ զդէմ. դիմաւոր. անձնաւոր. ՟ա՟՟ձ, սիփաթլը։

Դիմանական, կամ Դիմանական. ի, աւ. ապ, ագ. (՟ած.) այն՝ որ իբրև ի դիմացն ուրուք արարեալ պատմի։

Դիմանանշեմ. թե. (գ՟ոյ.) է ինչ ի ձայնատառական ձեւոյ. և նշանակէ՝ խօսիլն մարդկան ի դիմաց անբան կենդանեացն և անկենդան իրաց և վերածից, որպ թէ նոքին իսկ իցեն խօսօղք կամ առնօղք. և կամ զգայնս և զգործս ուրուք ի դէմս իւր առեալ՝ խօսիլն առաջինն դիմաւ. ապ թէ ինքն իսկ իցէ գործօղն այնր իրի. ՟ա՟՟ձ, խայրըսըզլըն ազըզնաման սէօզ։

Դիմանանշեմ. թե. (գ՟ոյ.) քանի և գործոյ այլոյ ուրուք վերաբերելն ի դէմս իւր իրի. կատարիչ կամ առօղ նմին իրի. և կամ փոխարերութիւն, որ է ձև ինչ ձայնատառական. ՟ա՟՟ձ, միսիլլի սէօզ։

Դիմապատ. յատ. աւ. ապ, ագ. ‖ տես Դիմակալ։

Դիմապատած. ոյ, ով. ոց, ովք. (գ՟ոյ.) դիմանալն. դիմակալութիւն. ՟ա՟՟ձ, գարշը տալ. Ես, տակալն. ՟ա՟՟ձ, տապանըշ.

Դիմաւոր. ի, աւ. ապ, ագ. (՟ած.) ունօղ զդէմս. անձնաւոր. ՟ա՟՟ձ, սիփաթլը։

Դիմաւորիմ. եցայ. եա՟ց. իլ. (չ՟եղ՟ոյ.) համեմատիլ. նմանիլ. ՟ա՟՟ձ, պէյնզէմէք։

Դիմեզուխտն • թե • ‖ տես Դիմեցուխտ։

Դիմեմ • եցի • եմ • ել • (չեշտ) • դիմ եդեալ յարձակիլ • յառաջ ուղիղ վազել • գաշ, սխրտալ հեծիւք • զոյս • տեբռավիկնեին։ Եւ • ապաւինիլ • ապաստանիլ • և այսու երկրորդ նշանակութեամբ մնալի և գրել Դիմիմ • գաշ, սըղըձմագ • կիւսվինիւք։

Դիմեցական • ի, աւ • ացի • օք • (ածական) • դիմաղ • գաշ, սխրտալ էակն։

Դիմեցուած • ցի • ոյ • ոյք • ոյք • ‹ Դիմեցուածն • ցմանն • անց, ամբք • (գոյական) • դիմաւորութիւն • յարձակումն յառաջ կոչս • գաշ, սխրտալ էակիշ։

Դիմեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցողական) • յառաջ խաղացուցանել • ընծայացուցանել • գաշ, սխրտալ էծիկիւք։

Դիմոս • ի, աւ • ացի • օք • (գոյական) • բառ յաւետից • հարկ, կամ առաւել ալքաւոյն • գաշ, խարտաշ, ֆաւ սալեան։

Դիմոսական • ի, աւ • ացի • օք • (ածական) • այն՝ որ ալքաւոյն գանձան վերաբերի • գան, միրկեկ միւեծալիկ։

Դիմոսական հարկ • ‖ հարկ ալքաւոյն՝ զոր տայ իւրաքանչիւր ոք վասն անձին իւրոյ, կամ վասն տառացուածոյն • գաշ, խարտաշ, ֆաւ սալեան։

Դիմոսաւոր • տուի, աւ • ացի, օք • (ածական) • տուօղ գհարկս • հարկատու • գաշ, խարտաշկիւեզոյ։

Դիմոս • ի • աւ • ացի, օք • (գոյական) • գրի և Դիմոս • ռամիկ • ամբոխ • ժողովուրդ • գաշ, հալգ • ձիւմֆիւռ։

Դիմոսեիլ • եցի • (գոյական) • դիմոսաւորութիւն • նմանակերպութիւն • գաշ, պէչինէկիլ։

Դիմոսին • դիմոսին, ամբ • դիմոսինաք, անց • ամբք • ‖ տես Դիմեցուին։

Դինար • ‖ տես Դենար։

Դիտիխտոս • • • ‹ (գոյական) • է անուն

Դիտիխտոս • եայ, եաւ • › դիւցի գինւոյ և շուայտութեան։

Դիտոս • ի, իւ • կամ Դիտոս • այ • աւ • (գոյական) • է բառ յաւետից • և նշանակէ պատմագրութիւն յաւետից կամ համարեալ պատմագիր։

Դիտոսիաբացիք • էաց • էաք • ‹ (գոյական) • Թարգմանիչք բոլոր • բոյ • իւք • › մանկանն որդիք արամազդայ • այն է դիոյ • զի են նոր երկաւորեակ որդիք կաստոր և պողկևկսիոս։

Դիպաբան • ի, իւ • ից • իւք • (ածական) • յարմարեալ • վայելչաբան • այն՝ որոյ բանիքն յարմար դիպին լինել • գաշ, միհասիպկեզի սէզոլէչին։

Դիպաբանութիւն • եան • (գոյական) • դիպօղ կամ յարմար բան • վայելուչ առացուած • գաշ, ուչկան՝ միհասիպկեզի սէօզ։

Դիպակ • ի • աւ • ացի • օք • (գոյական) • զգեստ մետաքսեայ նեղութով և ոսկեթելից յօրինեալ, որ և կոչի ոսկեհագուն դիպակ։ Եւ, և Դիպակ կոչի գործեցեալ նեղութեամբ, յորմէ շինեն զագանելի հանդերձն • գաշ, տիպա • գաշ • տիկպա։

Դիպակագործ • ի • աւ • ացի • օք • (ածական) • գործօղ զդիպակիկուսած նեղութեամբ • գաշ, տիպակչի • գաշ • տիկպաչի։ Եւ, գործեալ կամ շինեալ ի դիպակէ • գաշ, տիպասան հասիլըմըշ։

Դիպակաղգեստ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • զգեցօղ զդիպակիկուսած հանդերձս • գոյսիկն զոսկեհագուն հանդերձ • գաշ, տիպա կիկին։

Դիպակիկուսած • ի • իւ • ից • իւք • կամ ցի • ոյ • ոյք • ոյք • (ածական) • կերտեալ կամ շինեալ ի մետաքսեայ դիպակէ • կամ յօրինեալ ոսկեհագուն նեղութիւ • գաշ, տիպասան հասիլըմըշ։

Դիպական • ի • աւ • ացի • օք • (ածական) • յարմար • դիպօղ • վայելուչ • գաշ, միհասիպկեզի։

Դիպաչ • (գոյական) • ոչ հաղուիլ այս բառ • այլ միայն ներգոյական հոլովիւ՝ ի դրան ածի այսպէս, ի Դիպաչոյ, կամ ի Դիպաչուէ • և նշանակէ բառս այս՝ բանս կամ արդելանս, յորում իշխանք դնեն զոք ի պահեստի՝ մինչև կատարիլ զոր կամինն • գաշ, կէօզ հափսը։

Դիպաչաւոր • ի • աւ • ացի, օք • (ածական) • եղեալ ի դիպաչոյ • բանտարգել • գաշ, կէօզ հափսընտա օլան։

Դիպաձգութիւն • թե • (գոյական) • անվրեպ հարկանելն զնպատակ • քաջագէպ նետաձգութիւն • գաշ, նիշան վուրուշ։

Դիպաղէն • ղէղան • ամբ • անց • ամբք • (ածական) • այն՝ որոյ ձեռքն յաջողակ է անապայթագ դիպեցուցանել զնետան ի նպատակն • գաշ • եկի օգ ատման։

Դիպան • (ածական) • յարմար • դիպօղ • պատշաճաւոր • գաշ, միհասիպկեզի • ուչկան։

Դիպան պատահիլ • կամ եղանել • ‖ տես Դիպանեմ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Դիպանաձգութիւն • ‖ տես Դիպաձգութիւն։

Դիպանեմ • դիպի • դիպ, կամ եմ • ել • ի
Դիպանիմ • ոյ • պիր • իլ • • • • ՝ (չէշտ) • յարմարիլ • պատշաճիլ • փառ՝ միմեանիպիեթիլ օլմագ • Եա, պատահիլ • դիպան ելանիել • փառ՝ գաբշը չըգմագ •
Դիպաւոր • ի • աւ • ոց • զք • ‖ տես Դիպան •
Դիպաւորապէս • (ձէֆէյ ուրեֆեն) • ի դէպ՝ յարմարապէս • պատշաճապէս • փառ՝ ուշ-կուռնալ իլէ •
Դիպաւորիմ • է ցոյց • եայ • իլ • ‖ տես ի վերոյ Դիպանիմ •
Դիպաւորութիւն • թեան • (գոյ) • դէպք • յարմարութիւն • փառ՝ ուշիսնալըգ • Եա, դիպաւորութիւն • նպատակ • փառ՝ նիշանիկասը • նիկեթ •
Դիպելցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ռնդոշ) • պատշաճեցուցանիել • փառ՝ ուշտատրմագ • Եա, հանդիպելցուցանիել • դիպաւորապէս զարկուցանիել զնեանն ի նպատակն • փառ՝ նիշանիլոը վրտրմագ •
Դիպիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ) • հանդիպիլ • ի դէպ գալ • պատահիլ • ընդ առաջ ելանիել • փառ՝ բաստի կելմիք • գարս • իւքթատանէն • Եա, ըստ խոիք՝ վիճակիլ • փառ՝ նասիպ օլմագ •
Դիպիկից • կցի • աւ • ոց • զք • (ռճ) • կից դիպելալ իրը դրակից • մերձ • փառ՝ եաչըճը •
Դիպոզ • ի • աւ • ոց • զք • ‖ տես Դիպան •
Դիպոզաբանութիւն • ‖ տես Դիպաբանութիւն •
Դիպոզաբար • ‖ տես Դիպոզապէս •
Դիպոզագործ • գործի, իւ • ից, իւք • (ռճ) • կարի յարմար • պատշաճագործ • փառ՝ փէք միմեանիպիեթլի •
Դիպոզական • ի, աւ • ոց • զք • (ռճ) • յարմարական • պատշաճական • փառ՝ միմեանիպիեթլի •
Դիպոզապէս • (ձէֆէյ ուրեֆեն) • վայելչապէս • պատշաճաբար • փառ՝ միմեանիպիեթ իլէ •
Դիպոզութիւն • թեան • (գոյ) • յարմարութիւն • պատշաճութիւն • փառ՝ միմեանիպիեթլիգ •
Դիպուած • ոյ • ոլ • ոց • ոլք • (գոյ) • պատահումն • դէպք • անցք • պատահար • փառ՝ բաստի կելիր • Եա, դիպուածն • փառ՝ ուօգանըշ • գարս • բաստիկին •
Դիպուկ • ‖ տես Դիպան •
Դիպուածն • ոյման • ոանք • անց • անիք • (գոյ) • հանդիպուածն • դիպուած • փառ՝ բաստի կելիշ • ուօգանըշ •
Դիտակ • ի • աւ • ոց • զք • (գոյ) • առնի բարձրաբերձ դիտելոյ զնպատակին, որպիսի են առաջապահն նաւու և աշտարակք • փառ՝ կէօզճի եէրլի • Եա, ինչ ի իդկ իրի՝ որ

միշտ դիտել նկատի • այդ հոյակապ բարձր շինուածք, և ախորժելի պատուք ծառայ • Եա, դէմք • աչք • փառ՝ սիփահի • կէօզ • Եա, դէմ • տեսուչ • փառ՝ կէօզճի կամ կէօզէմիչի • գարս • նիկեհասպան •
Դիտակավայելուչ • (ռճ) • դէղեցկիկ կամ վայելուչ տեսլեամբ դիմաց և հատակաւ • փառ՝ պէյլու պօսլու •
Դիտակն • ‖ տես Դէտակն •
Դիտանոց • ի, աւ • ոց, զք • (գոյ) • բարձրաբերձ տեղի ինչ դիտելոյ, որպիսի են աշտարակք, և բլուրք • փառ՝ նէօզէթճիանէ • կէօզճի եէրլի • գարս • տիւրէկեհաչ • Դիտանոց ասի և այն տեղ խաչն փրկչին մերոյ քրի, յորում իբր ի դիտանոցի բարձրացեալ էր դիտել և խնդրել զմարդեսս ոչխարն իւր մորդ կայլեն ընդ նէ • Եւ երբեմն իբրև ածական վարեալ՝ նշանակէ դիտելի • բարձր • փառ՝ կէօզէթէչէկլէ • իւքսէք •
Դիտապայծառ • (ռճ) • պայծառ դիտելի • բարձր • փառ՝ իւքսէք • մէնշուբ •
Դիտապան • ի, աւ • ոց • զք • (գոյ) • պաշտօնեայ յարքունական • որ դիտէ և քննէ զերթեւեկեան քաղաքին • փառ՝ ոխլայտըճը •
Դիտապատ • կամ Դի տապատ • (ռճ) • տապատ արկեալ դիտելոյ • փառ՝ սէրբէստիչ • զէրզէսկիլ տիւշմիչ •
Դիտապատ անկանիլ • ‖ մեռեալ մարմնով անկանիլ յերկիր • փառ՝ լէշլի զէրզէսկիլ տիւշմիք •
Դիտապատ արկանել • ‖ սպանանել • որով տապատ արկանել զոք յերկիր • փառ՝ զէրզէսկիլ պաւաշմագ • էօլտիւրմագ • լէշլէնի սէրմէք •
Դիտապետ • ի • աւ • ոց • զք • (գոյ) կամ (ռճ) • գլուխ կամ պետ դիտոցոյ, կամ գլխաւոր տեսուչ զլոյց դիտաց • կամ տուանդրպապետ • եպիսկոպոսապետ • այսինքն նա՝ որ իշխէ առաջնորդաց և եպիսկոպոսաց թեմին իւրոյ • փառ՝ կէօզճի պաշը •
Դիտապետական • ի • աւ • ոց • զք • (ռճ) • առաջնորդապետական • եպիսկոպոսապետական • այն՝ որ վերաբերի առ դիտապետն • փառ՝ կէօզճի պաշը չէ միւեթայիգ •
Դիտապետութիւն • թեան • (գոյ) • եպիսկոպոսապետութիւն • փառ՝ կէօզճի պաշըլըգ •
Դիտապան • ‖ տես Դիտանոց •
Դիտաւոր • ի, աւ • ոց, զք • (ռճ) • դիտոզ տեսուչ • փառ՝ կէօզճի •

Դիտաւորական • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ դիտաւորական • ալեհնական • զգուշալի • գաղ, տագրնաճագ ։

Դիտաւորեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳորԾ) ։ դիտել • նկատել • երկար մտածել • կանխաւ սեասանել • գաղ , տիգդաթ ԷՅՄԼՔ • միւսահատ ԷՅՄԼՔ ։

Դիտաւորութիւն • թիւ • (գոյ) ։ դիտաւորեալ • դիտաւորութիւն • խորհրդոյ մինչև ցվախճան • նպատակ • խորհուրդ • գաղ , միւսահատ • նիկեթ • գրա , ահէնկ • Եա , սեաչաէլիւն • առաջնորդութիւն • գաղ , նաղբլըզգ ։

Դիտեմ• եցի•եա•ել• (ՆէրԳորԾ) և (ԷՀՀոգ) ։ իբրև զդէտ նկատել • սեասանել • ուշ ա-նել • ընդունել աչօք կամ մտօք • եւ կանխաւ նկատել զվախճան իրին , կամ լսեսել • գաղ , կէօզԷՅՄԼՔ • կէօրմԼՔ • միւսահատ ԷՅՄԼՔ • չաչուէլմազ • գրա , տիյահէն ։

Դիտող • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ վերադի-տօղ • սեսուչ • պյակլաւ • գաղ , կէօզԷՅՀլՀյհն • գրա , տիյահգան ։

Դիտողական • ‖ տես Դիտաւորական ։

Դիտողութիւն • թիւ • (գոյ) ։ սեաչուէՅՀլիւն • հպիսկողսուէՅՀլիւն • գաղ , կէօգշիւլիւք ։

Դիտողիւն առնել • ‖ տես Դիտեմ ։

Դիտուած • ոյ • ով • ոց • ովք • } (գոյ) ։
Դիտուիմ • ամն , ամբ • անց , ամբք • }
դիտելն • դիտաւորութիւն • նպատակ խոր-հրդոց • գաղ , կէօզՀափչ նիկեթ • միւսահատ ։

Դիւր • զրկ • իւ • իոյ • իւք • կամ զրոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) ։ դիւք • զրուՅՀլ • դնուիմ • ած , զգայուշ • Եա , կորգ • ձև • գաղ , պիչիմ • Եա , զեղեցման • տապան • գաղ , մէզար • Եա , չափ • գաղափար • գաղ , գալըպ • Նշանակէ եա դիւրանալ առգանուՅՀլ ընՀնեղցման , զք են բաւ , տաորակէտ • ևայլն • Եա , ակնկալն • բնաբան բանի ։ Եւ երբեմն եա իբրև ածական նշանակէ՝ եղեալ , յետոյ յաւելեալ , ՅՀ զրական • գաղ , գնուելմազ ։

Դիւր և տար առնել • ‖ ցիր և ցան առնել • ցրուել • գաղ , տաղլաթմազ ։

Դիւրա • զրոյ • իւ • իոյ • իւք • (գոյ) ։ մրուր • որ ի պարզիլ հեղեղուկ իրաց՝ ինդանէ ի յատակս անօթոցն • գաղ , տօրԹուս ։

Դիւցազնական , ‖ տես Դիւցազնական ։

Դիւցախաւան • ‖ տես Դիւցախաւան ։

Դիւցախնէլար • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ խե-լագարօղ կամ հեռանէցուցանօղ ի պաշտօն և յերկրպագուՅՀլ դիցն • գաղ , փուԹլարա Թաւիլան ։ Եա , խելագարօղ կամ հե-

ռեօղ ի պաշտօն դից • գաղ , փուԹլարա Թաւիլան ։

Դիւցակրօն • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ ռանօղ գկրօն դից • կառապաշա • գաղ , փուԹ փերէսԹ ։

Դիւցապաշա • ‖ տես Դիւցապաշա ։

ԴիւցապաշտուՅՀլ • ‖ տես ԴիւցապաշտուՅՀլ ։

Դիւցասէր • սիրի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ սիրօղ գկուռս • կամօղ գաղ , փուԹլարա աշըգլը ։

Դիւցասան • ի , աւ • (գոյ) ։ գիւղ գիւղ՝ ՅՀ կուռ • գաղ , փուԹ քէօշկ ։ Եա , է յատուկ անուն գիւղաքաղաքի միոյ ի հայաստան ։

Դիւսաբախ , կամ Դիւսաբաղա • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ բախեալ ի դիւռ • պյասհար • մըղեգին • գաղ , տէլի • խուչլըս ։ Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ երբեմն դիւսաբախ-տուԹիւն • գաղ , տէլիլիգ ։

Դիւսաբախիմ • եցայ • եաց • իլ • (ՀէՀոգ) ։ պյասհարիլ • բախիլ ի դիւռ • գաղ , տէլի օլմագ ։

ԴիւսաբախուԹիւն • թիւ • (գոյ) ։ պյասհարուռ • լկումն ի դիւռայ • գաղ , տէլիլիգ ։

Դիւսաբաղա • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ բաղխեալ ի դիւռ • ի դիւռայ տուռալ • գաղ , ձինտէն վէրիլմիչ ։

Դիւսաբար • (ՀոյԹոյ ոբոյԹոյն) ։ դիւռագէս • իբրև զդև , կամ զսատանայ • գաղ , ձին կիսլի ։

Դիւսաբերան • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ ու-նօղ գնոյհզոյնչ բերան իբրև զդևռի • գաղ , շէյԹան ալըգլը • քիւֆիւրպազ ։

Դիւսաբնակ • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ այն՝ որ բնակարան եղեալ դիւռայ , որ սիսի են դժոխք , և հոգիք չարագործ ան-ձանց • գաղ , ձին օԹուրմազ ։

ԴիւսաբնակուԹիւն • թիւ • (գոյ) ։ բնակուԹիւն դիւռայ • աեղի ուր բնակին դեք • գաղ , ձին եէրի ։

Դիւսագին • գնոյ , իւ • իոյ , իւք , կամ զք • (ած) ։ դիւռամանն • չարագնալ իբրև զդև • գաղ , շէյԹան կիսլի • Եա , մըղեգին • կատա-ղի • գաղ , խուչլը ։

Դիւսադիմ• եցայ• եաց• իլ• (ՀէՀոգ) ։ պյասհարիլ• մղեգնիլ • գաղ , խուչլանմագ • տէլի օլմագ • Եա , չարանալ իբրև զդև • գաղ , շէյԹան կիսլի օլմագ ։

Դիւսագործ • ի , աւ • ապ , զք • (ած) ։ գործ-եալ կամ արարեալ ի դիւռայ • գաղ , շէյ-Թան իշլի ։ Եա , գործօղ իբրև զդև • գաղ , շէյԹան կիսլի իշ իշլէյհն ։

Դիւագունդ • գնդի, աւ. աց, ք. (ած) • կամ (գոյ.) խմբեալ՝ի դիւաց, կամ գունդ դիւաց • գաձ, հինաւուն Թօփլամըշ, կամ հին պէօլիւկլիւ։

Դիւագրգիռ • (ած) • գրգռեալ՝ի դիւէ • գաձ, շէյթանական ֆիթիլեմիշ։

Դիւադարան • ի, աւ. աց, ք. (ած) • այն՝ որ ի դարան կամ բնակարան դիւաց • գաձ, հին կիզուկնէք, կամ օձաբաշաղ։

Դիւադէմ • դիմի, աւ. աց, ք. (ած) • ունօղ զդէմս կամ զկերպարանս նման դիւի • ժանտագէմ • գաձ, շէյթան իւգլիւ։

Դիւազգեաց • գեղի, իւ. ից, իւք • ⎫
Դիւազգեցիկ • ցիկի, աւ. աց, ք • ⎭ (ած) • յանձն իւր զգեցօղ զսատանայ, պարիքն պատիկս դիւակիր • գաձ, Թաւ-Թարըգլը • հինի։

Դիւազգեցութիւն • թեան. (գոյ.) • ի ներքսեայս դիւանման գոլն • պատկառելիւն • գաձ, Թաւ-Թարըգլըգ։

Դիւազգի • գեցի, եաւ. եաց, եօք • (ած) • դիւազնեայ • այն՝ իբր թէ ի չարգէ դիւաց, ոյ ասին ոմանք ի մարդկանէ սակս բաղնիկերոյ չարաբեհան իւրեանց • գաձ, շէյթան հինսինաէն։

Դիւաժողով • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • ժողովօղ զդևս, որպիսի են կախարդք • գաձ, հինէլրի Թօփլըսը, կամ ժողվեալ՝ի դիւէ • գաձ, հինաւուն Թօփլամըշ։

Դիւալլեակ • լլի, աւ. աց, կամ ից, ք. (ած) • լլկեալ՝ի դիւէ • պատկառ • գաձ, սարալը Թաւ-Թարըգլըլը։

Դիւախաբ • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • խաբեալ՝ի դիւէ • գձ, հինաւուն ալլանմըշ։

Դիւախանգարիմ. ‖ տես Դիւաբախիմ։

Դիւախառն. (ած) • խառնեալ ընդ դիւաց • գաձ, հինէլրը իւլէ գառըշմըշ։

Դիւախրոխտ • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • դիւանման խրոխտացօղ, սպառնացօղ, կամ դիւակերպ կառացեալ յանդգնօղ, բարկացօղ • գաձ, շէյթան կիպի պէօպիւլէնէն, կամ ապիկ։

Դիւածին • ի, աւ. աց, ք. (ած) • ծնեալ կամ յառաջացեալ՝ի դիւէ, ոյ են չար խորհուրդք մարդկան, ոյք չարահնար Թեւեաղուսեաց սատանայի մնոցեն • գաձ, շէյթանական իւլէրի կէլմիշ։

Դիւակախարդ • ի, աւ. աց, ք. (գոյ.) • նա՝ որ առնի զդիւական կախարդութիւն • գաձ, պատկառ • պիւյիւճին։

Դիւակամ. (ած) • կատարօղ զկամս սատանայի • գաձ, հինիւկէսթ։ Եւ, կամեցեալն պայմանն ախորժելին սատանայի, որ է մեղք • գաձ, շէյթանըն խոսեսիկլի։

Դիւական • ի, աւ. աց, ք. (ած) • սատանայական • սեպհական դիւաց • գաձ, շէյթանի։ Եւ, դիւահաճական • մոլեգնական • գաձ, տէվլէկ միւեթալիգ։

Դիւակիզ • կզի, աւ. աց, ք. (ած) • կիզ կամ խորհրդակից դիւաց • գաձ, հինէլը իւլէ պէրապէր։

Դիւակոչ ‖ տես Դիւաժողով։

Դիւակործան • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • դիւահնար • դիւագրգիռ • այն՝ որով դէմն կործանել զմարդկի։

Դիւահալած • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • այսահալած • հանօղ զդևս • գաձ, շէյթանը գաչըրան։

Դիւահաղորդ • (հոդ.) • ‖ տես Դիւակից։

Դիւահար • ի, աւ. աց, ք. (ած) • հարեալ՝ի դիւէ • այսահար • դիւալլեակ • գաձ, սարալը Թաւ-Թարըգլը • դէլը • ասչեղմիշ։

Դիւահարեմ • եցի • եա. ել • ⎫
Դիւահարիմ • եցայ • եաց. իլ • ⎭ (ընդ.) • այսահարիլ • մոլեգնիլ • լլիլ՝ի դիւաց • գաձ, սարալը Թաւ-Թամագ • հինէլինմէք։

Դիւահարութիւն • թեան. (գոյ.) • այսահարեալ • մոլեգնութիւն • գաձ, սարա՝ գայ Թաւ-Թամաղը։

Դիւահմայ • մայի, իւ. ից, իւք • (ած) • հմայօղ դիւօք • կախարդ • գաձ, պիւյիւճի, պագըճը։

Դիւահմայութիւն • թեան. (գոյ.) • կախարդութիւն • դիւական հմայութիւն • գաձ, պագըճըլըգ։

Դիւահոտ • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ի դիւական հոտ, կամ սարսուռն ահ, որպիսի են Թանձրամած խաւարաւ պատեալ տեղիք։

Դիւահաւր, ի, աւ. աց, ք. ‖ տես Զաբխոտ։

Դիւածայլ • ձայլի, իւ. ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ձայլեալ կամ քանդակեալ է յանհան կամ ի պատիւ դիւաց • ըստ այմ ասի՝ դիւածայլ պատկեր։

Դիւածաճ • ի, իւ. ից, իւք • (ած) • դիւանաւէտ • ձօճակ կամ նաւիրեալ՝ի պատիւ դիւաց • գաձ, հինէլրի սանաւան։

Դիւածինձեակ • ի, իւ. աց, ք. (ած) • այն՝ որ ձինձակ զզգոն՝ի պատիւ դիւաց • գաձ, շէյթանա գալդըգն հանէ։ Եւ, այն՝ որ ձինձակի՝ի պատիւ դիւաց • գաձ,

Դիւանապետաւեթ. թէ. (գոյ.) իշխանաւեթիւն վերակացութէ ազքատնական յարկաց, կամ խորհրդական մեծամեծաց. գաշ, օձաղ էմինէնք, կամ ախտան ազատզգ մանուածոյ։

Դիւանաստան. տան, տաք. անց, տիքք. (գոյ.) տեղի ազքատնական տրամադրութեանց կամ մատուցից. գաշ, քրիստոսեան։

Դիւանման. ի, իւ. իկ, իւք. (ած.) իբրև զդէ. և երբեմն իբրև մակբայ ևս վարի, իբր թէ դիւաբար. գաշ, շէյթան կիպի։

Դիւանոց. ի, աւ. աց, ագ. (գոյ.) տեղի՝ ուր բնակին դիւք, որպիսի է դժոխքն. ևս նշանակէ զտաճս կախարդաց, դիւահոյ անձանց, վհկաց. գաշ, շէյթան օճաքարաձագ էեր, կամ մէքեանը։

Դիւանոտէր. նոտէրի, աւ. աց, ագ. ‖ տես Դիւատէր։

Դիւանուն. ուան, տաք. անց, տիքք. (ած.) ունօղ զտուն դիւոյ, որպիսի են կուռք. գաշ, շէյթան խոմիլ։

Դիւաշունչ. շնչի, իւ. իկ, իւք. (ած.) ունօղ զշունչ դիւական, այսինքն շնչեցեալ կամ ոտնակոծ ի դիւաց. դիւաշունչաց. գաշ, շէյթանոտն էզգիչիմիշ։

Դիւապաշտ. ի, իւ. իկ, իւք. կամ ագ, ագ. (ած.) պաշտօղ դիւաց, կամ պաշտելի դիւաց. կամ պաշտօն. դիցամոլ. դիւահար. գաշ, շէյթանա նաֆրիման։ ևս, դիւապաշտական. դիւական. գաշ, շէյթանա միւթաալիգ։

Դիւապաշտութէ. թեան. (գոյ.) պաշտօն դիւաց, կամ պաշտելի դիւաց. գաշ, շէյթանա նաֆրիմանը։

Դիւապատիւ. (նախդիր՝ հոլովի) ‖ տես Դիւախոտ։

Դիւապատկեր. ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ.) պատկեր կամ արձան կուռ կանգնեալ յանուն դիւաց. գաշ, փուռ։

Դիւապատիլ. ի (ած.) սարսափեալ կամ

Դիւապատուռ. ի սարսռեալ յերկեալ ի դիւաց, այնի են ամենք ախտաւորք։ ևս, սարսափօղ կամ սարսռեցուցանօղ դիւական գործակցութէ. գաշ, շէյթան էվի իլէ նիթրէչիլէն, կամ նիթրէչիլէն։

Դիւապարտ. (ած.) տեղիս կենալ կամ ցանկալ ի դիւէ. գաշ, շէյթանատան էգիրիլմիշ։

Դիւապատանի. ի, իւ. իկ, իւք. ‖ տես Դիւապետուկ։

Դիւապետ. թէ. (գոյ.) իշխանաւեթիւն վերակացութէ ազքատնական յարկաց, կամ խորհրդական մեծամեծաց. գաշ, օձաղ էմինլիք, կամ ախտան ազատզգ մանուածոյ։

Դիւանատուն. տան, տաք. անց, տիքք. (գոյ.) տեղի ազքատնական տրամադրութեանց կամ մատուցից. գաշ, քրիստոսեան։

Դիւանման. ի, իւ. իկ, իւք. (ած.) իբրև զդէ. և երբեմն իբրև մակբայ ևս վարի, իբր թէ դիւաբար. գաշ, շէյթան կիպի։

Դիւանոց. ի, աւ. աց, ագ. (գոյ.) տեղի՝ ուր բնակին դիւք, որպիսի է դժոխքն. ևս նշանակէ զտաճս կախարդաց, դիւահոյ անձանց, վհկաց. գաշ, շէյթան օճաքարաձագ էեր, կամ մէքեանը։

Դիւանոտէր. նոտէրի, աւ. աց, ագ. ‖ տես Դիւատէր։

Դիւանուն. ուան, տաք. անց, տիքք. (ած.) ունօղ զտուն դիւոյ, որպիսի են կուռք. գաշ, շէյթան խոմիլ։

Դիւաշունչ. շնչի, իւ. իկ, իւք. (ած.) ունօղ զշունչ դիւական, այսինքն շնչեցեալ կամ ոտնակոծ ի դիւաց. դիւաշունչաց. գաշ, շէյթանոտն էզգիչիմիշ։

Դիւապաշտ. ի, իւ. իկ, իւք. կամ ագ, ագ. (ած.) պաշտօղ դիւաց, կամ պաշտելի դիւաց. կամ պաշտօն. դիցամոլ. դիւահար. գաշ, շէյթանա նաֆրիման։ ևս, դիւապաշտական. դիւական. գաշ, շէյթանա միւթաալիգ։

Դիւապաշտութէ. թեան. (գոյ.) պաշտօն դիւաց, կամ պաշտելի դիւաց. գաշ, շէյթանա նաֆրիմանը։

Դիւապատիւ. (նախդիր՝ հոլովի) ‖ տես Դիւախոտ։

Դիւապատկեր. ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ.) պատկեր կամ արձան կուռ կանգնեալ յանուն դիւաց. գաշ, փուռ։

Դիւապատիլ. ի (ած.) սարսափեալ կամ

Դիւապատուռ. ի սարսռեցուցանել ի դիւաց, այնի են ամենք ախտաւորք։ ևս, սարսափօղ կամ սարսռեցուցանօղ դիւական գործակցութէ. գաշ, շէյթան էվի իլէ նիթրէչիլէն, կամ նիթրէչիլէն։

Դիւապարտ. (ած.) տեղիս կենալ կամ ցանկալ ի դիւէ. գաշ, շէյթանատան էգիրիլմիշ։

Դիւապատանի. ի, իւ. իկ, իւք. ‖ տես Դիւապետուկ։

շէյթանա գուբտան օլմամըշ։

Դիւապետ. մութ, իւ. ագ, ագ. ‖ տես Դիւագիտն։

Դիւապետել. ի, իւ. իկ, կամ ագ, իւք. (ած.) մղել զդիւաց գաշ, խոչընդոտել։ ևս, մղելով՝ պատճառել ի դիւաց գաշ, փուռ թիւրէթմէք։

Դիւապետուկ. ի, իւ. իկ, իւք. (ած.) մղողական կամ խոչընդոտել ի դիւաց, կամ իբր մղէիցէ. գաշ, շէյթանատան ալմամըշ, ևս խոչընդոտ։

Դիւապիղծ. պիղծ, ոյ. ոց, ոյք. ‖ տես Դիւաւարած։

Դիւաւան. ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ.) տաճար. գահլիճ. սրահ մեծ յայրքունիս կամ ուր և իցէ՝ յորում լինի խորհուրդ կամ վճիռ. գաշ, տիվան, կամ տիվանխանայ. գոյս, տիկյան։ ևս, տաճն մատնիչ յորում պահին ազքատնական մատենագիրք կամ դատաստանական մատեանք. գաշ, քրիստոսխանէ։ ևս, տեղի ուսանելոյ զզանազան դիւաբերելոնս. գաշ, իլիմխանէ։ ևս, մատեանք, յորում տրամադրին թագաւորական իրտուզիթիւք. գաշ, քրիստիկ։

Դիւանադիր. դրի, աւ. ագ, ագ. (ած.) դրեալ ի դիւանի, այսինքն տրամադրել յազքատնական մատենի. գաշ, քրիստիկաէ գայտ օլմամըշ։ ևս, իբրև գոյական՝ նշանակէ դիւանադիրս. տաճնադիրս. գաշ, տիվան քաթիպի։

Դիւանադիրս. դրի, աւ. ագ, ագ. ‖ տես ի վերոյ Դիւանադիր լոտ երկրորդ նշանակութեանն։

Դիւանամատ. ագայ. ցիր. ալ. (չէշտ.) լինել իբրև զդէ. դիւաքինել. մղել գինել. գաշ, շէյթանա աէշմիլէք. խոչընդոտ. գուռտարմագ։

Դիւանանպահ. ի, իւ. ագ, ագ. (ած.) պահօղ տրքատնական տրամադրութէ գաշ, տէֆթէտրատր։ ևս, պահեալ յազքատնական դիւանի. գաշ, քրիստոսխանէյէ տագլամըշ։

Դիւանապան. Դիւանապետ. } ի, աւ. ագ, ագ. (գոյ.) պահապան և վերակացու տրքատնի դիւանին, կամ տրամադրութէ. գաշ, տէֆթէտրատր։ ևս, գլուխն նոտարացոյ ի դիւանին ի խորհիլ կամ ի վճռել լինչ։ դիւանապետ. գաշ, տիւան աղասը, կամ օճաղ էմինի։

Դիւանապետութէ. թէ. (գոյ.) իշխանաւեթիւն վերակացութէ տրքատնական յարկաց, կամ խորհրդական մեծամեծաց. գաշ, օճաղ էմինլիք, կամ ախտան ազատզգ մանուածոյ։

Դիւանատուն. տան, տաք. անց, տիքք. (գոյ.) տեղի տրքատնական տրամադրութեանց կամ մատուցից. գաշ, քրիստոսեան։

Դիւանաստան. տան, տաք. անց, տիքք. (գոյ.) տեղի տրքատնական տրամադրութեանց կամ մատուցից. գաշ, քրիստոսեան։

Դիւաւեւսակ • ‖ տե՛ս Դիւադէմ։

Դիւաւոյր • արբ. ոմ. ոց • ովք • (ած) • առաւել կամ հնաբեալ ի դիւէ • դիւական • դիւահնար • գաղ • չէյթանական վէրպիմիչ։

Դիւաթած • ի, աւ • ից • զք • (ած) • արատաւոր զդեա՛ս, կամ ընդ դեա՛ս, պղտիկքն դիւահաղարդ • գաղ • չէյթանը ի՛ւր չէյթան իւէ կիւաւէն։

Դիւաթոյզ • յուզի • իւ • իյ • իւք • (ած) • յուզական զդեա՛ս, կամ յուզեալ ի դիւաց • գաղ • չէյթանը կէօսաէրլին • ի՛ւր չէյթանական կէօսաէրլիվիչ։

Դիւամփակ • ի • աւ • ից • զք • (ած) • փակեալ կամ պնդեալ ի ձեռն դիւաց • գաղ • չէյթան էլինակ գալան։

Դիւամփաղանգ • ‖ տե՛ս Դիւագռանգ։

Դիւէթ • ի • իւ • իյ • կամ ից • զք • (գոյ) • կախարդ • դիւահոյ • վհուկ • գաղ • պիւչիւճ • ճառը • գոբս • քեաՀին • որդ • արբաք • Եա • իբրև ածական վարեալ՝ նշանակէ դիւթական • կախարդական • գաղ • պիւչիւճիւէ վիւէթալիզ։

Դիւթաբան • ի • իւ • իյ • իւք • (ած) • դիւթօզ կամ հմայօղ բանիւ • գաղ • ֆալչը • վիւնէդ ձիմ։

Դիւթաբար • (ի՝ակ՛ից ոբաֆոյն) • իբրև զկախարդ • ոմ՛ զդիւթօզ • գաղ • ֆալչը կիւոլ։

Դիւթակախարդ • ի • աւ • ից • զք • (ած) • դիւթօզ դիւահան կախարդութիւ՛ • գաղ • ֆալչըլըզ էեան։

Դիւթական • ի • աւ • ից • զք • (ած) • այն՝ որ պատկանի դիւթիչ • կախարդական • գաղ • պիւչիւճիւչ վիւէթալիզ։

Դիւթանամ • ացայ • կիր • ալ • (էէչոյ) • դիւթութիւ՛ ընդունիլ • ցնորիլ • մոլիլ • գաղ • պիւչիւ իւլ քէնտինի գայլ էմէլք • ալչըզլամըզ։

Դիւթասան • ի • աւ • ից • զք • (գոյ) • տեղի՝ ուր լինին դիւթութիւ՛, կամ յորում բնակին դիւթօզք • գաղ • պիւչիւ էաէչէզ էէր • ի՛ւ ֆալչը էէրլ։

Դիւթեան • էից • էաւ • էլ • (ՆէչԳոյԾ) • կամ ըստ իմիք (էէչոյ) • կախարդել • հմայել • առաւել՛ գուշակել զապագայից • գաղ • պիւչիւճիւլիւգ՝ ի՛ւ ֆալչըլըզ էէմէք։

Դիւթութիւ՛ • թե • (գոյ) • կախարդութիւ՛ • հմայք • սուտ գուշակութիւ՛ • գաղ • պիւչիւճիւլիւգ • ի՛ւ ֆալչըլըզ • գոբս • ՆէյրԷՆՀ։

Դիւութիւ՛ • թե • (գոյ) • դիւանման • դիւ-

անական գործ • գաղ • չէյթանի օլուշ • չէյթանի քէսիլիչ։

Դիւր • ի • կամ ց՝ աւ • ից • զք • (ած) • կամ (գոյ) • հարթ • հարթավայր • գաղ • ոմ՛ուզ օվա • Եա • սակ իբրև ածական՝ նշանակէ դիւրին • հէյսան անդորը • գաղ • գօլայ • Եա • իբրև սակ գոյական՝ նշանակէ դիւրութիւ՛ • հանդիսատ • գաղ • գօլայլըգ • ռահաթլըգ • Եա • իբրև մակբայ վարեալ՝ երբեմն նշանակէ դիւրաւ • դիւրութիւ՛ • գաղ • գօլայլըզ իլէ •

Դիւրաբան • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • հաւատնելի • դիպօղ իրաւացի • գաղ • հագլը։

Դիւրաբանագոյն • գոյնի • իւ • իյ, իւք • (ած) • հաւանականագոյն • յոյժ իրաւացի • գաղ • փէք հագլը։

Դիւրաբանութիւ՛ • թե • (գոյ) • հաւանելի, կամ իրաւացի բան • գաղ • հագլը սէօզ։ Գործիականն բառիս այսորիկ դիւրաբանութիւ՛՝ իբրև մակբայ վարի՝ ի բանս, և նշանակէ իրաւամբք • բանաւորապէս • գաղ • հագգ իւզրէ։

Դիւրաբար • (ի՝ակ՛ից ոբաֆոյն) • դիւրաւ • հեշտութեա՛ • դիւրութիւ՛ • գաղ • գօլայլըգ ։

Դիւրաբարոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • ուշնօզ զհեզահաճոյական բարս • այն՝ որոյ բարքըն դիւրաւ առանելի կամ կրելի է, և չէ դժնդակաբարոյ • գաղ • գօլայ, ի՛ւ մաղլըմ թաալիւէթլի։

Դիւրաբարոյանալ } թե՛ • (գոյ) • դիւրին
Դիւրաբարոյանալիւէն } կամ ախորժելի բարք • հեզահաճոյական բնաւորութիւ՛ • դիւրահաւանութիւ՛ • գաղ • մաղլըմ թաալիւէթ։

Դիւրաբարբ • (ԽախէրէՒ հուբվէ) • ‖ տե՛ս Դիւրաբարոյ։

Դիւրաբեկ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • դիւրաւ բեկանելի • որպիսի են խեցեղէն անօթքն բրտի և ապակիքն • գաղ • գօլայ գըըըլըր։

Դիւրաբեր • ի • իւ • իյ, կամ ից • զք • (ած) • դիւրաւ բերօղ, կամ դիւրաւ բերելի՝ ի ձեռս • գաղ • գօլայ կէթիրիլէն, ի՛ւ գօլայ կէթիրիլէն • հաղը բ։

Դիւրաբերութիւ՛ • թե • (գոյ) • դիւրաւ բերելի, կամ բերիլն • գաղ • գօլայ կէթիրիլը։ Եա • ըստ իմիք բերձնաւորութիւն • գաղ • պիրէքէթլիլիք։

Դիւրաբժշկելի • ւոյ • էաւ • էից • զք • (ած) • դիւրաւ բժշկելի • գաղ • գօլայ սաղլանան։

Դիւրաբեկ • բուժ՛ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ բուժօղ, բժշկօղ• գաւ, գօլայ էլի հանդ։ ‖ տես և Դիւրաբեկելի։

Դիւրաբեկ•ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ կամ՛ի սակաւ աւուրս բառասնօղ• գաւ, գօլայ պիճէն։

Դիւրագոյն• լ, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ գոյնօղ, գեօղ• կամ՝ այն՝ որ սկսուկ• գաւ, գօլայ գոյան, եաղըլան• գոբա, լաղդնաք։

Դիւրագոյնակ՛ի, իւ• ից, իւք• } Դիւրագոյնաց• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• } Դիւրագնեալ• (նոյեդբէ-հոլվէ) • • • } ‖ տես՝ի վերոյ Դիւրագոյն։

Դիւրագնեալութիւն• թե՛ (գոյ)։ դիւրաւ գնելն, կամ գնելի՛ն• սկսուկ՝ սկսուկ գանուելի՛ն• գաւ, գօլայ գոյան, եաղըլան։

Դիւրագին• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ սակաւագին՝ այն՝ որ դիւրին, գոյնիքն սակաւ գնով վաճառի• գաւ, ուճուղ• գոբա, երզան, և բոյկեան• աւգ, բահիս։ Եւ այսու նշանակութիւ՛ երբեմն իբրև մակբայ և կարէ վաճիլ՝ի բանս լինի։

Դիւրագին• գնոյ• ոլ• ոց, ոլք• (ած)։ դիւրին յոյժ• հեշտագոյն• գաւ, վիճք գօլայ• գոբա, ասանիթէր• աւգ, էասիլ։

Դիւրագիւտ• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ գտանելի• այն՝ որ չէ դժուարագիւտ, այլ դիւրագտագտաւ• գաւ, գօլայ պուլտանան• հազըր։

Դիւրագոյր• ‖ տես Դիւրագոյն։

Դիւրագոյրութի՛ւն• ‖ տես Դիւրագիւրութի՛ւն։

Դիւրագնալի• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• (ած)։ դիւրաւութի՛ւ գնալի• ընդ որ դիւրաւ ոք կարէ ընթանալ• գաւ, գօլայ իւրիւլէնէք։

Դիւրագնաց• ի, իւ• ից, իւք• ‖ տես Դիւրագոյն։

Դիւրագոյն• գաւնի, իւ• ից, իւք• ‖ տես Դիւրագին՝ որ է հեշտագոյն։

Դիւրագործ• ի, իւ• ից, օք• (ած)։ դիւրաւ գործօղ• գաւ, գօլայ իշլէյէն։ Եւ, դիւրաւ գործելի, կամ առնելի• գաւ, գօլայ իշլէնիլէնէք։

Դիւրագործակից• կցի, աւ• ից, օք• (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ հաղորդ լինի ընդ ումեք՝ի գործել ոչ՛ոյ կամ ոչ՛ոյ• գաւ, գօլայ իշխագ օյան էյիյէ հաւ քեօճիւյէ։

Դիւրագործելի• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• ‖ տես Դիւրագործ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Դիւրագործող• ի, աւ• ից, օք• (ած)։ դիւրութի՛ւն գործօղ ոչ՛ոյ կամ ոչ՛ոյ• գաւ, գօլայ իշլէյէն էյի հաւ քեօճիւյէ։

Դիւրագրգիռ• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ գրգռի՛լ• գաւ, գօլայ հաւ քեօճիւյէ։

Դիւրագրգռութի՛ւն• թե՛ (գոյ)։ դիւրաւ գրգռի՛լն• դիւրաթափանցութի՛ւն• գաւ, չափուք ակռիչելին։

Դիւրագրգռելի• թե՛ (գոյ)։ դիւրաւ գրգռի՛լն• դիւրաթափանցելի՛ւ• գաւ, չափուք ակռիչելի՛։

Դիւրադաւանալի• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• (ած)։ դիւրաւ դաւանալի• որպիսի՛ են ճանապարհք լինել, և մեղք• գաւ, գօլայ ակռիչելէնէք։

Դիւրադաւանելի• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• (ած)։ դիւրաւ դաւանելի• հեշտ նկատելի մտօք• գաւ, գօլայ աղնաչըլամագ։

Դիւրադարձ• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ դարձօղ• դիւրաթափոխ• դիւրահաւան• կամ դիւրաւութի՛ւ զղջացօղ զմեղս• գաւ, չափուք հաւ գօլայ ակռիչէն։

Դիւրադաւ• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ դաւելի, կամ խաբելի• հեշտ յաղթելի, կամ ոտնակի• գաւ, գօլայ ալտանան։

Դիւրադէպ• դիպի, աւ• ից, օք• (ած)։ դիւրին• քաջադէպ• դիպօղ• յարմարագոյն• գաւ, գօլայ։ Երբեմն իբրև մակբայ և կարէ վաճիլ։

Դիւրադէտ• դիտի, աւ• ից, օք• (ած)։ քաջ դիտօղ• լաւ նկատօղ• գաւ, էյի հաւ գօլայ կիւօգնէն։ Իբրև մակբայ և՛ի գործածեալ՝ նշանակի անվրէպ• ուղիղ դիտելով• գաւ, էյի կիւօգնելէնդ իյէ։

Դիւրադրժելի• ւոյ, եաւ• եաց, եաք• ‖ տես Դիւրադաւ։

Դիւրաղաչելացող• ի, աւ• ից, օք• (ած)։ այն՝ որ դիւրաւարած է՛ի ղաչելացուն՝ կամ՛ի բարկութի՛ւ• գաւ, գօլայ հաւ չափուք խըռաւանան։

Դիւրաղգած• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ դիւրաւ զգածօղ, կամ զգածելի, գոյնիքն

շաղախելի • որպիսի են հեղհեղուկ իւղք • ֆռ՜, գ. պռլշան։

Դիւրաչէրծ • (ած)։ դիւրաս զերծանիօղ • ֆռ՜, գ. գուռ.թարան։ Ես, դիւրաս զերծանիւելի, կամ ղերծեալ • ֆռ՜, գ. գուռ.թուլման, ֆռ՝ գուռ.թուլմունչ։

Դիւրաթառամ՝ ի, իւ • իչ, իւք • (ած)։ այն՝ որ դիւրաս թառամէալ թարշամի • որպիսի են նորաբողբոջ առունկք • և նմանապաս ասի ևս զմարդ • ֆռ՜, գ. ֆռ՝ չափաւք սօլան։

Դիւրաթաւալ • ի, իւ • իչ, օք • (ած)։ դիւրաս թաւալօղ • դիւրագլոր • ֆռ՜, չափաւք ֆռ՝ գ. խուսանան։ ‖ աես և Դիւրագոյն։

Դիւրաթափ • ի • իւ • իչ, իւք • (ած)։ այն՝ որ դիւրաս խոնարհի • ամք • ֆռ՜, չափաւք էնէն, ֆռ՝ եաման։

Դիւրաթեթև • (ած)։ դիւրաս թեթևանալ • ֆռ՜, գ. սայլքան։

Դիւրալոյծ • լուծի՝ իւ • իչ, իւք • (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ.թիւ լուծեալ քակի, կամ դիւրահալ • ֆռ՜, գ. չէօզիւնէն, ֆռ՝ երկիկն։

Դիւրալոյց • լուցի՝ իւ • իչ, իւք • (ած)։ դիւրաս լուցանելի, կամ վառելի • ֆռ՜, գ. եանան։

Դիւրալուծութիւն • (գ.)։ դիւրաս լուծանիլն, կամ թուլացութիւն • ֆռ՜, կէվչէկլիք։

Դիւրալուր՝ (ած)։ դիւրաս լսելի, այսինքն՝ ձնշելի • փափուկ • ֆռ՜, եաման։

Դիւրալսող • լսի՝ իւ • իչ, օք • (ած)։ դիւրաս լսօղ, հնազանդօղ, հաւանօղ, կամ դիւրսնայ • ֆռ՜, գ. իչխան, ֆռ՝ ալշնայան • քան այժմ մարթի է ասել դիւրալսելս ականջ։ Ես, դիւրաս լսելի, խոնարհ, հաճոյական, անարժելի • ֆռ՜, գ. իչխանիլ ձեզ • այնուհետև՝ • Ես, հեշտալսելս • քաղցրալսելս • որպ՝ դպրոցական երգք ինձնայ • և այլոց նմանեցայ • ֆռ՜, խօշ.լսնլըմ.ագ։

Դիւրախաբ • ի, իւ • իչ, իւք • (ած)։ դիւրաս խաբելի • դիւրագա, կամ հեշտ խաբօղ • ֆռ՜, գ. ալտանան, ֆռ՝ ալտաման։

Դիւրախաբօղ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ այն՝ որ դիւրաս խաբէ • ֆռ՜, գ. ալտաման։

Դիւրախաղաց • (ած)։ դիւրաս յառաջ խաղացօղ.դիւրաշարժ • ֆռ՜, գ. ատվռանան։

Դիւրախառնուրդ • (հոխ.էրէ- հոլովի)։ ‖ աես Դիւրախառնում։

Դիւրախոշտանգ • (ած)։ դիւրաս խոշտանգելի, այսպանելի • ֆռ՜, գ. զէֆկէնլիկէն։

Դիւրախորտակ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ դիւրաս խորտակելի • դիւրաբեկ, որպիսի են անօթքն բրտի • ասի և զդիւրախփոխ և զանկայուն կամաց մարդոյ • ֆռ՜, չափաւք գրըլըան, ֆռ՝ գ. կէվչէկէն։

Դիւրածախ • ի, իւ • իչ, իւք • (ած)։ դիւրաս ծախօղ, այրօղ • կամ այրելի • ֆռ՜, գ. թէվէֆ էանէն, ֆռ՝ թէվէֆ օլան։ Ես, շատ, այսինքն դիւրաս վաճառ զինչս իւր • ֆռ՜, խարաֆ.տր։ Ես, այն՝ որ լինի դիւրին ծախիւք • ֆռ՜, ուճուզ։

Դիւրածախանալ • ելոյ, ալ • ոյ, ալք • }
Դիւրածախանիլ • ւոյ, եաւ • եայ, եք • }
(ած)։ դիւրաս ծախանիլ, կամ վաճառիլ • ֆռ՜, գ. թէվէֆ օլան։

Դիւրածախութիւն • (գ.)։ դիւրաս ծախանիլն • ֆռ՜, գ. սայլքան։

Դիւրածախումն • խման, ամք • անց, ամք • (գ.)։ դիւրաս ծախանիլն • դիւրաւ.թիւ ծախուումն • ֆռ՜, գ. թէվէֆ օլուշ։

Դիւրածան • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ դիւրաս ճանաչելի, կամ խնամալի • քաշայայա • ֆռ՜, փէք էշկեաբլ։

Դիւրածանօթասիրտ • (նէֆս պրուխան)։ յայտնասիրտ • բացայայտ • ֆռ՜, էշկեաբէհ։

Դիւրածեմ՝ ծի • ծի • ել • (ներգործ)։ դիւրաս ածել, բերել, կամ արտադրել զինն • որոյ առատահաս ջրովք առոգեալ երկիրն, ասի դիւրածել ընկոյզս բերս պտղոց, այսինքն պտղաբերել • ֆռ՜, գ. կէթիրմէք։ Ասի ևս զայլոց ինչ իրաց • որ դիւրաս ածի ի աեղւոջէ իւրմէ յայլ աեղի։

Դիւրածին • ծնի, իւ • իչ, իւք • (ած)։ դիւրաս ծնանիօղ, կամ ծնեալ • ֆռ՜, գ. ատըլման, ֆռ՝ ատղմուշ։

Դիւրածնունդ • (հոխ.էրէ- հոլովի)։ ‖ աես Հեշտածին։

Դիւրածուծ • ծման, ամք • անց, ամք • (գ.)։ դիւրաս ածուծն, բերուծն • ֆռ՜, գ. կէթիրիլ։

Դիւրակալ • ‖ աես Դիւրըմբռնելի։

Դիւրակապատ • պոյ, իւ • իչ, օք • (ած)։ դիւրաս կապօղ, կողպօղ • կամ դիւրաս կապելի, կողպելի • ֆռ՜, գ. թալան էանէն, ֆռ՝ թալան օլունան։

Դիւբակաս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ որ դիւթաբար լինի կասուցանի որպիսի են հասկաց հունձքն սերմանեաց • գոյ, գ ոլոյ հատմանչանան :

Դիւբակատար • ի, աւ • ից, ք • (ած) : դիւթաբար կատարող, կամ այն՝ որ դիւթաբար կատարին • գոյ, իշի գ ոլոյ պլթիչին, ից պլթիչն :

Դիւբակիզ • (ած) : դիւթաբար կիզող, այրող • կամ դիւթաբար կիզելի • գոյ, գ ոլոյ եադան, ից եանաձագ :

Դիւբակիրթ • կրթի, աւ • ից, ք • (ած) : դիւթաբար կրթող, կամ կրթեալ • գոյ, գ ոլոյ թէ բպլիկ էակն, ից թէ բպլիկ օձան :

Դիւբակիւռ • կշռի, աւ • ից, ք • (ած) : դիւթաբար կշռող, կամ կշռեալ • այսինքն արդարաթեաբ կշռող, կամ իրաւամբք կշռուեալ • գոյ, հիւլէսիզ Թարթեան, ից Թարթիլ ընչ • ից հիւլէսիզ Թաչմին էակն, ից Թաչմին օձանմաձ :

Դիւբակոխ • (ած) : դիւթաբար կոխող, կամ կոխելի • դիւթագնալի • գոյ, գ ոլոյ պատան, ից պատիլաձագ :

Դիւբակոշտապատ • պատի, աւ • ից, ք • ‖ տե՛ս Դիւբակապատ :

Դիւբակոնդակ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : դիւթաբար կոնդակելի, կորզելի • գոյ, գ ոլոյ գ օփան :

Դիւբակոչելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) : դիւթաբար յիւս կոչելի • գոյ, գ ոլոյ չապլըչլըձագ :

Դիւբակտրման • ի, իւ • ից, իւք • ‖ Դիւբակտրանելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) : այն՝ որ դիւթաբար կտրանի • դիւթաբառ • գոյ, գ ոլոյ եքէչլըձան :

Դիւբակտրանելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք, (ած) : այն՝ ընդ որում դիւթաբար ոք կարէ կտրիլ • գոյ, գ ոլոյ չէնկ օլմադան :

Դիւբակրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) : դիւթաբեաբ կրելի, տանելի, համբերելի • գոյ, գ ոլոյ կէօթիւրիւլմէչէք :

Դիւբակրութիւն • թեան • (գոյ) : դիւթաբար զգածելն • դիւթաբ փոխոխութիւն, և բարեկրութեան • գոյ, գ ոլոյ տէչիւմ :

Դիւբահալ • ի, իւ • իւ, իւք • (ած) : դիւթաբար հալող • որպիսի է խաղն և ձիւնն, որք փութաբ լինն ջերմնեաբ հալին : Ասի ևս ընդ դիւթաբանաբս կերակրոց, որք դիւթաբ հալեալ մաբսին ի ստամոքսի մարդկան • գոյ, գ ոլոյ երկին :

Դիւբահակ • ի, աւ • ից, ք • (ած) : դիւթաբար հակող • այն՝ որ դիւթաբար հակի ի խանարտ • գոյ, գ ոլոյ էյիլէչէն :

Դիւբահամալ • ի, աւ • ից, ք • ‖ տե՛ս Դիւբամեալ :

Դիւբահանդիպելի • ‖ տե՛ս Դիւբամերձենալի :

Դիւբահանեմ • հանի • հան • եալ • (ձէրգործ) : հանել ի դիւթաբեաբ • դիւթբել • գոյ, գ ոլոյլամագ :

Դիւբահաշտ • (ած) : դիւթաբար հաշտող, կամ հաշտելի • գոյ, գ ոլոյ պաբըշան, ից պաբըշըլըձագ :

Դիւբահաշտագին • գնոյ, իւ • ից, իւք • (ած) • կամ ըստ խմիք (ձէյէ) : դիւթաբար հաշտագին, հեղագին • գոյ, փէք գ ոլոյ պաբըշան, ից մաղըմլըղ լուէ :

Դիւբահաս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : դիւթաբար հասանող, ժամանող • կամ դիւթաբար հասանելի, ժամանելի • գոյ, գ ոլոյ եէթիչէն, ից եէթիչիլէձէք : Ես, դիւթաբար լմնանալի, հասուս լինելի • գոյ, գ ոլոյ աղնաշըլըձագ :

Դիւբահասանելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) : դիւթաբար հասանելի, ժամանելի • կամ դիւթաբար լմնանալի, այսինքն դիւթլիմաց • գոյ, գ ոլոյ եէթիչիլէչէն, ից աղնաշըլըն :

Դիւբահասոյց • (ած) : դիւթաբար հասուցանող, կամ հասու առնող • գոյ, գ ոլոյ եէթիչտիրէն, ից աղնատան :

Դիւբահասութիւն • թեան • (գոյ) : դիւթաբար հասանելն, կամ դիւթլիմաց լինելն • գոյ, գ ոլոյ եէթիչիլ, ից աղնատա :

Դիւբահաւան • ի, իւ • իւ, իւք • (ած) : դիւթաբար հաւանող, ոմն սովորեալ է պարզամիտ անձանց : Ես, դիւթաբար հաւանելի • գոյ, գ ոլոյ պէչէնէն, ից պէչէնիլէն • գոյ : զուտասուշտատ : Ասէ և իբրև մակբայ վարել պատկ՝ դիւթահաւանս առնել, կամ լինիլ :

Դիւբահաւանութիւն • թեան • (գոյ) : դիւթաբար հաւանիլն, կամ անսալն • գոյ, գ ոլոյ պէչէնմէ, ից ալդնէմէ :

Դիւբահաւատ • (ած) : դիւթաբար հաւատացող • գոյ, գ ոլոյ ինանան :

Դիւբահաւատալի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) : դիւթաբար հաւատալի • գոյ, գ ոլոյ ինանըլան :

Դիւբահեղ • (ած) : դիւթաբար հեղող, հեղուկ, կամ հեղանալ • որպիսի են ջուրն

և իւրն, որք դիւրաւ հեղանին. ած, գօլայ սեաքիւրէն։

Դիւրահեշտ. (ած)։ հեշտապէս. յոյժ դիւրին. ած, փեք գօլայ։

Դիւրահեշտաբար, կամ Դիւրահեշտի. (նկ. ուր.)։ դիւրութեաբ. հեշտալի օրինակաւ. ած, գօլայլով իւրէ։

Դիւրահեշտալի. ւոյ, եաւ. եայ, եաք. ‖ տես ի վերոյ Դիւրահեշտ։

Դիւրահեքեքելի. ւոյ, եաւ. եայ, եաք. (ած)։ այն՝ որ ոչ դժուարաւ հեքեքի. ած, գօլայ գօվուլան։

Դիւրահիւծ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ հիւծող. դիւրածախ, կամ դիւրաւ եղծանելի. ած, գօլայ երկիւն, նմ գօլայ պօզուլան։

Դիւրահնազանդ. ‖ տես Դիւրահաւան։

Դիւրահնար. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ հնարօղ. ճարտար. ած, գօլայ իշամ էակն։ Եւ, դիւրաւ հնարելի. հնարաւոր յոյժ. ած, գօլայ իշամ օլան։

Դիւրահնար. ։ ։ ։ (նկ. ուր.)։

Դիւրահնարաբար. ։ դիւրութեաբ. դիւրին հնարիւք. ճարտարութեամբ. ած, գօլայլով իւրէ։

Դիւրահնչելի. ւոյ, եաւ. եայ, եաք. (ած)։ դիւրաւ հնչելի, կամ արտաբերելի. դիւրին ի հնչել. ած, գօլայ սէվիլէնէն։

Դիւրահոս. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ հոսի, որպ դիւրահոս ասին ջուրք գետոց. ած, գօլայ ագան։

Դիւրահոսիմ. եցայ. եայց. իլ. (չէշտ.)։ դիւրահոս լինիլ. դիւրաւ հոսիլ. ած, գօլայ ագմաք։

Դիւրահուպ. (ած)։ դիւրաւ մերձենալի, հպելի, կամ մերձեցօղ. ած, գօլայ եագլաշըլան, նմ եագլաշան։

Դիւրաձեռն. (ած)։ պատրաստ ի ձեռն. դիւրըմբռնելի. ած, գօլայ թռեթռալան,

Դիւրաճանապարհ. (ած)։ ուղօղ դիւրին կամ դհարթ ճանապարհ. ած, գօլայ եօլլու։

Դիւրաճաշակ. ի, աւ. այ, օք. (ած)։ դիւրին ի ճաշակել. կակուղ, կամ ախորժելի ի ճաշակել. ած, եէնիլիկ գօլայ, նմ իստէկլի։

Դիւրաճաշակելի. ւոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ դիւրաւ ճաշակելի, ուտելի. ած, գօլայ եէնիլէճէք։

Դիւրամած. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ մածնու. ած, գօլայ եաիըջան, փեքլէշէն։

Դիւրամաշ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ մաշելի, ծախելի. ած, գօլայ թէքէֆ օլան, նմ աշընան։

Դիւրամատոյց. տուցի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ մատչելի, մերձենալի. ած, գօլայ եագլաշըլամաք։

Դիւրամարզ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ կրթեալ մարզէ, կամ մարզի. ած, գօլայ թէրպիյէ էակն, նմ թէրպիյէ օլան։

Դիւրամարս. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ հալեալ մարսի, որպիսի են կերակուրք լինչ. ած, գօլայ սինէն։ Եւ, այն՝ որ դիւրաւ մարսէ. ած, գօլայ նմ չաբուք սինեիրլէն. դուռ, զուակիւվալ և խօշկիւվալ։

Դիւրամեղ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ մեղանչէ. ած, գօլայ կիւնահ իշլէյէն։

Դիւրամեռ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ մեռանող. ած, գօլայ էօլէն։

Դիւրամերձ. ‖ տես Դիւրահասանք։

Դիւրամերձենալի. ւոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ այն՝ որում դիւրաւ կամ անխափ կարի ոք մերձենալ. ած, փեք գօլայ եագլաշըլամաք։

Դիւրամիտ. միտի, աւ. այ, օք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ միտ կիւր լինի, կամ հակի, այլ ասի դիւրամիտ ի չարն. ած, գօլայ էյիլէնէն, նմ մէյիլլէնէն։

Դիւրամիտ. ‖ տես Ցաժամամիտ։

Դիւրամոռանալի. ւոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ մոռացեալ լինի. ած, գօլայ ունուտուլան։

Դիւրամոռաց. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ մոռանայ. ած, գօլայ ունուտան։

Դիւրամտաւ. մտի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ դիւրաւ մտանող. ած, գօլայ կիրէն, Եւ, դիւրաւ մտանելի. ած, գօլայ կիրիլէճէք։

Դիւրամտելի. ւոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ այն՝ որ դիւրաւ ամրքի, այսինքն յորդորի. ած, գօլայ էյիլէնիլէն, Եւ, այն՝ որ դիւրաւ անուշի, կամ ախորժելի լինի. ած, գօլայ խօշ օլան։

Դիւրամտութիւն. ‖ տես Ցաժամտութիւն։

Դիւրամփոփելի. ւոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ այն՝ յորում սակաւ ինչ ամփոփեալ կան, այսինքն թեթեւաբեռն. ած, գօլայ նմ աղ թօփ օլանան։

Դիւրայաղեցի • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ յաղթէ, կամ յաղթի • պած, գ. եղ. եհնէն, հմ. եհնիլեան։

Դիւրայարմար • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ յարմարի • քաջայարմար • յարմարագոյն • պած, գ. ոպան • փէք. ուկուն։

Դիւրայարոյց • բուկի, իւ • իկ, իւք • (ած) • դիւրաւ յարուցանող, ած՝ ի վերջնուստ աւուր հրէշատակութեանցն փոյթ ուժգնակի հնչեալ՝ դիւրայարոյց լինին մեռելոց • պած, գ. յմ. չափաք գալըբան։ Ես, դիւրաւ յառնող, զարթնող, որպիսի են ոմանք՝ որք արագ զարթնուն ի սակաւ ինչ շշնջմանէ • եւս ասի զքանազան կրից մարդկան, որք փոքրիկ պատճառանօք իւիք յառնեն և այլոցն ըղմարդ • ասի եւս զվերջոց • պած, գ. գալքան, ջանան։

Դիւրայիլ • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ փոփոխի • դիւրաշրջիկ • պած, գ. ակյիլիլեան։

Դիւրայիշատակութիւն • թեան • (գ.) • դիւրաւ յիշելի գոլն • պած, գ. անբլբշ։

Դիւրայոյս • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շարժի ի յուսալ խիք • քաջայոյս • բարեյոյս • պած, գ. իլ ուսմասլը։

Դիւրայուկաց • բեկի, աւ • ից, ք • ‖ տես Դիւրակիզ։

Դիւրայրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) • դիւրաւ այրելի • պած, գ. եանաճագ։

Դիւրանախանձ • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շարժի ի նախանձ • որպիսի են մանկունք, կամ այլ ոմանք • պած, գ. գըպգանան։

Դիւրանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ.) • լինել ի դիւրաւթէ • հանգստանալ • ախտիվել • պած, գ. յալանմագ • ռահաթլանմագ • պաս • ասանշխուեան։

Դիւրանիկ • (նախդրէս հոլովի) • ‖ տես Դիւրակարծան։

Դիւրանչան • • ի, աւ • ից, ք • (ած) •

Դիւրանչելի • ‹ դիւրիմաց • դիւրաւ նըշմարելի, ճանաչելի • պած, գ. ալյնաշըլան։

Դիւրանից • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • դիւրաւ կամ արագ անցանող, ասի գետոց, և ղնաբից, կամ ղպատահարաց ինչ մարդկան • պած, գ. յմ չափաք կէչէն։

Դիւրանցագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • յոյժ դիւրաւ անցանող • պած, փէք գ. կէչէն • եւս, յոյժ դիւրաւ անցանելի • պած, փէք գ. կէչիլէչէք։

Դիւրանցաւթիւն • թեան • (գ.) • դիւրաւ անցանելն, կամ անցանելի գոլն • պած, գ. ալ կէչիլ։

Դիւրանցուկ • (նախդրէս հոլովի) • ‖ տես Դիւրանց։

Դիւրաշահ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շահի, առանց, կամ դիւրաւ առանալի • պած, գ. գալանան, հմ գալանըլան։

Դիւրաշահութիւն • թեան • (գ.) • դիւրաւ շահիլն ի վաճառաց • պած, գ. գալանըլը։

Դիւրաշարժ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • դիւրաւ շարժօղ, կամ շարժելի • պած, գ. գըմըլըսանան, հմ գըմըլըսանըլան։

Դիւրաշարժաբար • (ներգ. որպէս) • դիւրաշարժութիւ • իբրև դիւրաշարժ • պած, գ. գըմըլըսանանալ իլէ։

Դիւրաշարժագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շարժի յոյժ • պած, փէք գ. գըմըլըսանան։

Դիւրաշարժելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) • դիւրաւ շարժելի • պած, գ. գըմըլըսանըլան։

Դիւրաշարժութիւն • թեան • (գ.) • դիւրաւ շարժուն • պած, գ. գըմըլըսանըլը։

Դիւրաշէն • (ած) • դիւրաւ շինող, կամ շինելի • պած, գ. եափան, հմ եափըլան։

Դիւրաշէջ • (ած) • դիւրաւ շիջանող • պած, գ. սէճէն։

Դիւրաշուրջ • (ած) • դիւրաւ շրջող • պած, գ. կէղէն։

Դիւրաշուք • շքի, աւ • ից, ք • (ած) • ունող շուք դիւրիւ, որպիսի են ծառք հովանաւորելք • պած, գ. քէօրկէլի։

Դիւրաշրջելի • ւոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) • դիւրին ի շրջել կամ ի շրջեցուցանել • պած, գ. կէղորըմէկ գ. գ.։

Դիւրաշփոթ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շփոթիլ պատրի • պած, գ. ալանան։

Դիւրաշօշափ • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ շօշափի • պած, գ. ծ. գ. ալանան։

Դիւրաշօշափագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ած) • այն՝ զոր յոյժ դիւրին է շօշափել ձեռօք • կամ քաջայայտ, որպես թէ ձեռամբ շօշափելի • պած, փէք գ. եօգլանան • հմ էչխաբէ։

Դիւրաչափ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • դիւրաւ չափելի • պած, գ. եօգլանան։

Դիւրապակաս • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • այն՝ որ դիւրաւ պակսի, պայմանքն երկինք, երկ-

չոտ • ած, գօլշ. ին՝ չափուք գօրգանի։

Դիւթապետական • ի, աւ • ապ, օք • Դիւթապետանելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • (ած)։ դիւթաբ ապետանելի • դիւթական • ած, գօլշ. պօզուլան։

Դիւթապատառ • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ ունօղ դիւթերին պատահումն • դիւթադիւտ • ած, գօլշ. բաւթ կէլէին։

Դիւթապաթիր • (ած)։ այն՝ որ դիւթաբ պատրեալ խօրէ • ած, գօլշ. ալտանան։

Դիւթապատում։ (ած) • և լը խմիք (ումէթ-ի)։ դիւթաբ պատմօղ, պատմիքն յայտնաբան, կամ դիւթիմաց • յայտնի • քաջայայտ • ած, գօլշ. ին էշկէտրէ նագլէտէն • ին վէրք էշկէտրէ։

Դիւթապատրաստ • (ած)։ առ ձեռն պատրաստ • ամենապատրաստ • ած, փէրք հաղըր։

Դիւթապատրելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • ‖ տես՝ ի վերոյ Դիւթապատիր։

Դիւթապատրելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • ‖ տես՝ Դիւթապատիր։

Դիւթապատր • ‖ տես՝ Դիւթաբ։

Դիւթապատր • (ած)։ յօրմէ դիւթաբ լինի ապրիլ, կամ ապրեալ • առանց ինչ դժուարութեան զերծեալ • ած, գօլշ. դուրթուլմուշ։

Դիւթաքէնա • (ած)։ այն՝ որ դիւթաբ չքեռնա • ած, գօլշ. ըսընան։

Դիւթաքինի • չնչի, իւ • իցդ, իւք • Դիւթաքինելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • (ած)։ այն՝ որ դիւթաբ չնչի, կամ մաքրի • ած, գօլշ. պօզուլան, ին՝ թէմիզլէնէն։

Դիւթաբա • ի, իւ, կամ աւ • ապ, օք • Դիւթաբակ • • • • • • • (ած)։ այն՝ որ դիւթերին է յառնուալ, պիտիքն չէ անառակ • որպիսի են բերդք ինչ կամ քաղաքք • ած, գօլշ. ալտնան։ Եւ, ախորժելի • ած, խաւէնլիչէվ։

Դիւթաբանելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • (ած)։ դիւթերին առնելի, կամ գործելի • ած, գօլշ. էավէտ, կամ իշլէնելիչէվ։

Դիւթաբաւ • ռաւ, աւ • ապ, օք • (ած)։ դիւթաբ առնօղ, կամ առեալ • ած, գօլշ. ալան, կամ ալըճան։

Դիւթաբահ • • • Դիւթաբահաղատ • Դիւթաբահաթաք • ‖ տես՝ Դիւթաբագայթ։

Դիւթաբահաբառելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • (ած)։ այն՝ որ դիւթաբ սարսռի և դողայ • ած, գօլշ. կամ չափուք թիթրէլէն։

Դիւթաբաբեր • սիրի, աւ • ապ, օք • (ած)։ այն՝ որ սիրէ զդիւթաբելն և զհանգամանէն անձին • հետաքրքիր • ած, ռահաթլըգ սէվգին։

Դիւթաբախիտ • սրտի, աւ • ապ, օք • (ած)։ ունօղ զսիրտ դիւթ, կամ անդորր • ած, ռահաթ իւրէկլի։

Դիւթաբախալ • ի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ այն՝ որ դիւթաբ սխալէ, կամ խաբի, որպիսի են դիւթահաւան անձինք • ած, գօլշ. էանըլան, կամ ալտանան։

Դիւթաբանունդ • (ած)։ դիւթաբան • պատիքն այն՝ որ դիւթաբելը անանի, կամ անեալ ի փափկութեան • ած, ռահաթլըգ ըլան պէտէնէն։

Դիւթաբաստղոյ • (նախդրէ- հոլովի) • • • Դիւթաբաստղակելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • ‖ տես՝ Դիւթաբագայթ։

Դիւթաբաստղակելը • ւդ, եաւ • եապ, եօք • Դիւթաբաստղելի • թէ • (գոյ)։ աստղաբաշխ • յաժաքութեան • յանձնառութեան • ած, էքբար • գաղտուկ էթիմ։

Դիւթաբասուն • անի, կամ անոյ, իւ • իցդ, իւք • ‖ տես՝ ի վերոյ Դիւթաբանունդ։

Դիւթաբասուց • (նախդրէ- հոլովի)։ ‖ տես՝ Դիւթաբաշտ։

Դիւթաբաստեղծ • ի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ դիւթաբ աստեղծօղ, կամ հնարօղ • ած, գօլշ. իմամ էաւէն։ Եւ, այն՝ որ դիւթաբ աստեղծի • պիտիքն ձեւանայ, կամ կերպանի, որպիսի է մեզ ըլմինն, որ լուս կամայ յօրինողին դիւթաբ ձեւանայ յայն • ած, գօլշ. պիլիմի կէլէին։

Դիւթաբասրատուելի • թէ • (գոյ)։ սրատուբաբելի • անդորրութեան սրտի • ած, իւրէկ ռահաթլըգը։

Դիւթաբախանձան • (ած)։ դիւթաբ վախճանօղ, պիտիքն սրտգ հասանօղ յօրհասմահուն • ած, ռօնունա, կամ էօլիւմիւնէ չափուք էէմիչլէն։ ‖ տես և Դիւթանդ։

Դիւթաբախանձան • ի, աւ • ապ, օք • ‖ տես Դիւթագին։

Դիւթաբախտր • ‖ տես Դիւթաբաշտաւոյր։

Դիւթաբախանելի • ւդ, եաւ • եապ, եօք • ‖ տես Դիւթաբածախ։

Դիւթաբախոր • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ ի դիւթաբելէ, կամ յանդորրութենէ վարօղ զկեանս • ած, ռահաթլըգը ըլա կէչինէն։

Դիւթաբախճոր • ի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ դիւթաբ վճարօղ, կամ վճարելի • ած, գօլշ. պիճիլէն, կամ պիճէն։

Դիւրաշէնա • ի, իւ • ից, իք • • } Դիւրաշէնաեայ • ից, եաւ • եաց, եօք • (ած) : այն՝ որ դիւրաւ շէնասի, եղջանի • ած՝ գօլոյ պօզուլան :

Դիւրաստաբ • ի, իւ • ից, իք • (ած) : դիւրաւ տանելի • դիւրընկալ • ած՝ գօլոյ հէօթիւրլէն :

Դիւրաստես • ի, իւ • ից, իք • (ած) : դիւրաւ տեսանելի, խնամալի մօտ • ած՝ գօլոյ աղնաղլան :

Դիւրաստեսակ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : ունօղ զդիւրին տեսս, որպ դիւրաստեսակ ասի դէմքն մարդոյ, զի առաւել քան զայլ յօդուածս մարմնոյ դիւրին է ի տեսանել աչաց կամ յայտնի • ած՝ գօլոյ կէօրիւնէն :

Դիւրաստիպ • տոլի • աւ • ից • օք • (ած) : ընդունօղ ինչ և իցէ ստացուրութիւն, կամ ձեռակերպութիւն իրիք • ած՝ գօլոյ գաղըպլանան :

Դիւրաստուաբար • (նոյնէս որ դիւրաւ) : դիւրութեամբ տեղի տալով • դիւրաւ • ած՝ գօլոյլըը իրէ :

Դիւրարար • ի, աւ • ից, օք • (ած) : դիւրին • անդորրեցուցիչ • ած՝ ռահաթլանտրան • խօշլանտըրան :

Դիւրարհամարհ • (նոյնէս հոլովի) • • } Դիւրարհամարհելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) : դիւրաւ արհամարհելի • յոյժ անարդ • չնչին • ած՝ եւ իւրականն փեք պըռագըլամագ :

Դիւրարուեստ • (ած) : քաջարուեստ • ճարտար • ած՝ հիւնէրլի :

Դիւրացուցանել • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցող) : դիւրին առնել • դիւրել • հեշտացուցանել • թեթեւացուցանել, կամ քաղցրացուցանել • ած՝ գօլոյլամագ :

Դիւրաւ • (նոյնէս որ դիւրաւ) : դիւրաբար • դիւրաւիւս • հեշտաւս • ած՝ գօլոյ • ի՛ւ գօլոյ՝ ասն : Ամէն իրբեւ ի՛րբև ածական վարբի, դիւրին • ած՝ գօլոյ • գործ, պէտասանի :

Դիւրաւաչ • ի, աւ • ից, օք • (ած) : քաղցրաձայն • ունօղ ըմէրմ ձայն • ած՝ աւազը հազիմ :

Դիւրաւարտ • (նոյնէս հոլովի) : ‖ տե՛ս Դիւրավճար :

Դիւրաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ած) : դիւրական • հանգստացուցիչ • ած՝ ռահաթլանտրան : Ամէն իրբեւ ի՛րբև մակբոյ վարեալ՝ նշանակէ հեշտաւս, դիւրաւ • ած՝ գօլոյ՝ ասն :

Դիւրաւորութիւն • թեան • (գոյ) : անդորրութիւն, դիւրաւթիւն • ած՝ ռահաթլըգ • գօլոյլըգ :

Դիւրափակ • ի, իւ • ից, իք • (ած) : դիւրաւ փակեալ • ամրափակ • ած՝ գօլոյ ի՛ւ սըգը գափանան :

Դիւրափխաւր, կամ Դիւրափուխր • } Դիւրափխրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • Դիւրափշրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) : այն՝ որ դիւրաւ փշրի, կամ վտանի • դիւրածախ • դիւրանշ • ած՝ գօլոյ թէլէֆ օլան, ի՛ւ պօզուլան :

Դիւրափոխ • ի, իւ • ից, իք • • • } Դիւրափոխելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տե՛ս ի նեղբոյ Դիւրափոխ :

Դիւրափուչ • (ած) : դիւրաւ փչօղ, ցըրուօղ • ած՝ գօլոյ իւֆլէնէն, տաղլանան :

Դիւրափոփոխ • ի, իւ • ից, իք • (ած) : այն՝ որ դիւրաւ փոխի, և փոփոխի • դիւրայեղ • ած՝ գօլոյ տէյիշլիլէն :

Դիւրափոփոխութիւն • թեան • (գոյ) : անհաստատութիւն • դիւրայեղութիւն • ած՝ գօլոյ տէյիշլիլիք :

Դիւրաքակ • ի, իւ • ից, իք • • • } Դիւրաքակելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) : դիւրաւ քակելի • դիւրալոյծ • ած՝ գօլոյ չէօզիւլէն :

Դիւրաքակութիւն • թեան • (գոյ) : դիւրաքակ լինիլն • եղջականութիւն • ած՝ գօլոյ չէօզիւլիք :

Դիւրաքայլ • (նոյնէս հոլովի) : ‖ տե՛ս Դիւրաշնալի :

Դիւրաքանդ • (ած) : դիւրաւ քանդելի, կամ քանդակելի • ած՝ գօլոյ պօզուլան, ի՛ւ օյուլան :

Դիւրաքարշ • ի, իւ • ից, իք • (ած) : դիւրաւ քարշօղ, կամ ի դիւրութիւն մարմնոյ քարշօղ • ած՝ ռահաթլըզլնա պագան :

Դիւրաւաւ • ‖ տե՛ս Դիւրաւ :

Դիւրեղջ • ի, իւ • ից, իք • } Դիւրեղջական • ի, աւ • ից, օք • (ած) : այն՝ որ դիւրաւ եղջանի • ած՝ գօլոյ պօզուլան :

Դիւրեմ • եայ • եա՛ • ել • (Դէրէգործ) : դիւրաւթիւն առնել • հանգստացնել • ած՝ գօլոյլամագ • ռահաթլամագ • գործ, տաղլըմէն, Ես, հարթել • ած՝ տէյ • ղլէմէք :

Դիւրերագ • (ած) : յոյժ երագ • երագագոյն • ած՝ փեք չափուք :

Դիւրերասան • ի, աւ • ից, օք • (ած) : դիւրաւանձ • դիւրաւ հնազանդօղ • այն՝ որ

չէ խաւեբախս, կամ ապերասան, որպիսի են տեսակք ինչ ձիոց • ած՝ գոլոյ զապեի օլան։

Դիւբըմբելը • ի, աւ• ալ, օք• (ած)։ տանելի• համբերելի• այն՝ որ չէ անըմբելելի• ած՝ տալանըլաձագ։

Դիւբըմբեռնելի• լ•ալ• եաւ• եալ, եօք• (ած)։ դիւբաւ ըմբռնելի, որսալի• ած՝ գոլոյ ԹաւԹալան, ավլանան։

Դիւբըմբեռնողական• ի, աւ• ալ, օք• (ած)։ դիւբաւ ըմբռնօղ• որսալօղ• ած՝ գոլոյ ԹաւԹան, ավլալան։

Դիւբըմբեռնութիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ դիւբաւ ըմբռնելն, կամ ըմբռնիլն• ած՝ գոլոյ ԹաւԹմա, կամ ԹաւԹալմա։

Դիւբըննդանակ• ի, աւ• ալ, օք• ‖ տես՝ ի նեղջոյ Դիւբըննկալ։

Դիւբըննեալ• ի, իւ• իլ, իւք• } (ած)։
Դիւբըննեալական• յ•ի•, աւ• ալ, օք• }

այն՝ որ երագս ընեանալ• ած՝ չափուք իւրիւրին։ Եւ մերթ իբրև մակբայ ևս կարէ վարիլ ի բանս ինչ այսպէս, դիւբըննեալ անցանել։

Դիւբըննեալութիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ արագընեալալութիւն• արագս ընեանալն• ած՝ գոլոյ կամ չափուք իւրիւրին։

Դիւբըննկալ• ի, իւ• իլ, իւք• (ած)։ դիւբաւ կամ հեշտեաւ ընդունօղ, լսօղ• ած՝ գոլոյնա գասլալ հանին, իշխելն։ Եւ, դիւբաւ ընդունելի, լսելի, կամ ախորժելի• ած՝ գոլոյ գասլալ օլանան, իշխիլին, կամ խօշլանըլան։

Դիւբըննկալութիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ դիւբաւ ընդունելն, կամ դիւբլմնոյ գոլն• յայտնութիւն• ած՝ գոլոյ գասլալ օլանիան։

Դիւբլմ• ի•ոյ• եալ• իլ• (չԷչ•)։ դիւբանալ• հանգստանալ• լինել ի դիւբաւթեան• ած՝ ուահաթլանմագ։

Դիւբլմնոյ• ի, իւ• իլ, իւք• (ած)։ դիւբաւ իմանալի մաքք• հեշտեաւ ըմբռնելի ի միտս• ած՝ գոլոյնա աղնաչըլան։

Դիւբլին• դիւբլնոյ• ալ• ոյ• ալք• (ած)։ դիւբ• անաշխատ• այն՝ որ չէ դժուարին• ԹեԹեև• ած՝ գոլոյ• գոբո• ասան։ Եւ, հեշտալի• դիւբիչ• ած՝ խօշ• սեփական։ Եւ, դիւբամիտ• դիւբահասան• ած՝ չափուք լինանան։ Եւ, հարԹ• ալորկ• ած՝ տիւզ։ Եւ մերթ իբրև մակբայ ևս վարի, և նշանակէ դիւբաբար• ած՝ գոլոյնա։

Դիւբիչ• դիւբլի, աւ• ալ, օք• (ած)։

դիւբացուցիչ• հանգստացուցիչ• անգորբիչ• հարԹիչ• ած՝ գոլոյլատան• ուահաԹլատան• տիւզլէչին։

Դիւբչատան• ‖ տես՝ Դիւբահասան։

Դիւբլալ• ‖ տես՝ Դիւբաւ։

Դիւբսորալելի• լ•ոյ, եաւ• եալ, եօք• (ած)։ դիւբաւ սրսալելի, գատելի• ած՝ գոլոյ պրբլան։

Դիւբսրսալի• ‖ տես՝ Դիւբըմբեռնելի։

ԴիւբսԹիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ դիւբլին գոլն• հանգիստ• ած՝ գոլոյլըգ• ուահաթլըգ• պոբս• ասանի։ Եւ, հարԹաԹիւ• ած՝ տիւզլիւգ։

Դիւբսաւոյց• սուցի, իւ• իլ, իւք•
Դիւբսաւուն• սման, ալ, անոյ, ալք• (ած)։ այն՝ որ դիւբաւ ուսանի• սլասիան• ած՝ գոլոյ էզլրնէնէն։

ԴիւբսաւուՆութիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ դիւբաւ ուսանելն• ած՝ գոլոյ էզլրնէնէ։

Դիւբվասնելի• ‖ տես՝ Դիւբլավասնելի։

Դիւցաբան• ի, իւ• իլ, իւք• (ած)։ խոսօղ, կամ ՀառօՂ ղէլոյ, պսլնիքն ղէլոյ• ած՝ վուԹլալ իլին սէօյլէլին։

Դիւցաբանութիւն• Թիւ• (գ•ոյ)։ բան՝ որ է ի վերայ դէլոյ• չՀաբանութիւն հէԹանոսաց• ած՝ վուԹ Թէվսրիչին։

Դիւցազգալ• ալմի, ալմաւ• ալմայ, ալմ՚ալք• . . . . . }
Դիւցազգան• (Խոխբէր• հոլվէ) . . . }
Դիւցազն• ազին, ազ• անոյ, ազք• (գ•ոյ)։ ազն, կամ ազէ դէլոյ Համարեալ, պսլնիքն չատասԹոյ• քանզի ի հնումն բաղմասատաւ հէԹանոսք՝ զղաղտսն յերևելի անձանց համարէին ծնանիլ ի խառնմանէ դէլոյ, զոր անմահ և ամ վսաոք լինել կարծէին լինել• և զզաղին նոցա կոչէին դիւցազն• ած՝ վուԹ չինելնանէն։ Եւ կամ աղբատազալամ և յաղԹանագամ անձինք ևս ի նմին իսկ ժամանակի կոչէին դիւցազն այլ Թէ յայդէ քաջազանց։ Եւ յայտնի սովսրութիւն էզլ և առ մեզ՝ զիշխանագան և զղացագատ անձինս ևս կոչել դիւցազն, պսլնիքն արիաստուհմ• ած՝ սոյգատակ• քաչէլգատակ։ Կարէ ևս իբրև մակբայ վարիլ երբեմն նշանակելով դիւցազնաբար• ած՝ քաչէլգատակ կերպ։

Դիւցազնաբար• (Խոչբայ սրսխոյն)• իբրև դիւցազն• առաքինաբար• արիաբար• ած՝ քաչէլգատակ կերպ• էյնա կերպ։

Դիւցազնական• ի, աւ• ալ, օք• (ած)։

անպհական դիւցազնից • առաքինական • պատ, քիչիզաւակէն, էյիտէ միւթալիգ։

Դիւցազնային • նշանդ, ով • ոց, ովք • } Դիւցազնացեալ • ցեալ, ով • ոց, ովք • } Դիւցազնեալ • նեալ, ով • ոց, ովք • } Դիւցազնեալ • նեալ, իւ • ից, իւք • } ‖ նոյն են ընդ վերնոյն։

Դիւցազնաւէպ • ից • (գ••)։ դիւցազնեալ գործ • պատ, քիչիզաւակլիգ։

Դիւցախառն • (նէհէրէա հօլովի)։ ‖ առ Դիւցազնական։

Դիւցախեղաւա • } Դիւցախեղաւր • } ‖ առ Դիւցախեղաւր։

Դիւցակատար • իւ, աւ • ոց, օք • (ա֊)։ այն՝ որ կատարէ զղջհա դիւցն • պատ, փառքաբեր գործատանիւքն էհէն։

Դիւցայրան • ‖ առ Դիւցակրօն։

Դիւցամոլ • ի, իւ • ից, իւք • (ա֊)։ մոլեալ ի դիս, այսինքն՝ ի կռաւս • մոլեալ կամ հեահեալ ի պաշտօն կռոց • պատ, փառքաբեր մոլեալն։

Դիւցայրն • այնց, ով • ոց, ովք • (ա֊)։ իբր դիւցազն • պատ, փառք ձիներալ օձանա միւթալիգ • Եա, արձուական • պատ, քիչիզաւակէն միւթալիգ։

Դիւցապաշտ • ի, իւ • ից, իւք • (ա֊)։ կռապաշտ • դիւցապաշտ • պաշտօնատար չնաձոց • պատ, փառքաբեր հերձուած էհէն։ Երբեմն եւ նշանակէ դիւցապաշտական։ կռապաշտական • պատ, փառքփերկսոնիգ միւթալիգ։

Դիւցապաշտութիւն • ից • (գ••)։ դիւցապաշտութիւն • կռապաշտութիւն • պաշտօն կռոց • պատ, փառքփերկսոնիգ։

Դիւցընկէց • (ա֊)։ ընկեցեալ ի դից, որ է մակդիր լերին, յորում դիւցազն հանդիպ դիպեալ զլերինս ի վերայ միմեանց, կամին ընկենուլ ի վայր զդիսա։ Եւ իբրև գրական՝ եւս նշանակէ երբեմն զլեառն ինչ, որ այժմ կոչի Ոլիմպոս։

Դիք, դից, կամ դիւց, դիւք • (գ••)։ կռապք • արձանք ոսկեզին, եւ արծաթեզին, կամ փայտեզին ձեռք համաբնակալք ի կռապաշտից • որք արդարև դիք առացան ի մերս բարբառ • որ է յոգնակի ուղղականն դի բառին, որ նշանակէ դիահն • գէշ • որք եւ այսպիսի դիք իբրև անկենդան դիահն անպիտան կանգնեալ էին • պատ, փառք։ Կամ երբեմն իբրև եզակի անուն եւս կարէ նշանակել չար ոմն, կամ ոգի չար • պատ, ձին։

Դլամ • այոյ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ գագաթիլ • հանդարտիլ ի միջոց գործոյն • զկայ առնուլ • պատ, առաքմագ • կէրի առաքմագ • նէ֊ֆէս ալմագ։

Դլբին • } բնի, իւ • ից • իւք • կամ աւ • Դլփին • } ոց, օք • (գ••)։ խոզաձև ձուկն ինչ ծովային եւ մեծ քան զհասարակ լոլակս ծովու • եւ փոքր՝ քան զմեծամեծ կէտս • գրեմէ ունի զմարդասփ մեծութիւն, թէպէտ ամանք աւելի, և ամանք պակաս • և պարարտ է յոյժ իբրև զխոզ, և զղջանալի միս նր • որասեն և արագընթաց յոյժ • և առաւել ի լողալն իւր ի ջրոյն ի վեր առաջացեալ իբրև ձախր առեալ ընթանայ • պատ, հանուալ • պոբա • տէրֆիկին։

Դխխին • ‖ առ Դժռաւրին։

Դկզաթ, կամ Դկզաթ, կամ Դեկզաթ • ոյ, կամ աւ, աւ • (գ••)։ սրդրիս գեան մեծ • ի՛ սասանիկ արընթացանէ իւրոյ՝ թարգմանի ի մեզ աէգ • պատ, չաճ չայը։

Դկուզ կամ Դկուլ • (գ••)։ ընդեզինն որ և կոչի լոբիա • պատ, պէզյրնէէ։

Դղամ • ‖ առ ի վերոյ Դլամ։

Դղեակ, կամ Դգեկ • ղեկի, աւ • ոց • (գ••)։ բերդ • ամրոց • ամրակռիւն քաղաքին, յոր ապաստանեալ բնակին մարդիկ • պատ, գալէ • հիսար։

Դղեակապարիսպ • բոպլի • աւ • ոց • (գ••)։ պարիսպ դղեկին կամ ամրոցին • պատ, գալէ տաւարը։

Դղորդ • կամ Դղորդ • ի, իւ • ից, իւք • (գ••)։ դղրդեալ • սասանեալ • պատ, վէզվէզէ • կիւռ խէլթիւ • պոբա, Թռաֆիլսէն։

Դղորդեմ, կամ Դղորդեմ • եցի • եա • ել • (էէրգոյծ)։ վրդովել • սասանել զսյանել • խառնել • դղրդիւնս առնել • պատ, վէզվէզէ էհմէգը • կիւռ խէլթիւ չըգարմագ։

Դղորդեցուցանեմ, կամ Դղորդեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ա֊նոզ)։ վրդովեցուցանել • դղրդիւնս յարուցանել • շխմէգեցուցանել • պատ, կիւռ խէլթիւ չըգարմագ։

Դղորդութիւն • մանն, ամբ • անց, ամբք • ‖ առ ի վերոյ Դղորդ։

Դղրդիւն • (նախէրէա հօլովի) • • • • } Դղորդութիւն • դմանն, ամբ • անց, ամբք • } ‖ առ Դղորդ։

Դմակ • ի, աւ • ոց, օք • (գ••)։ պարարտ և լոյն տաւարն ոչխարի • պատ, գոյլուգ։

Դմբիչ • ‖ առ Թմբիչ։

Դմին իբրև • (ըշչէոգ պապէաոյան)։ վան

այդորիկ • վե՛ր այդը իրի • փաշ, ծնաւն իչին ։

Դնդիկը • ի, աւ • աց, ք • (գոյ) ։ մանրիկ մանր մարմինց, սիկ ի ձեռաս մարդոյ • փաշ, ինաանելն լօի հեթ ։

Դնդիլան • ‖ տես Թնդիլան ։

Դնդղանք • աց, ք • (գոյ) ։ դէմ ընդդէմ բախաւմն • ներհակաբեթիւն • փաշ, գարշը սկ գարշը չըգմա ։

Դնդչեմ • եցի • եամ • ել • ‖ տես Դընչեմ ։

Դնդչեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անդուշ) ։ հնչեցուցանել • տալ դնդչել • որ առաւել մարթի է ասիլ զքոյց • փաշ, չաղըլաաթմագ ։

Դնդչուաւն • ‖ տես Դընչիւն ։

Դնեմ • եդի • դիր • ել • (հերգործ) ։ զետեղել, կամ հաստատել ինչ ուրեք • փաշ, գօմագ • պրս, նիչհաւնել ։ Եա, համարել • կարծել • փաշ, սպմագ ։ Եա, առնել • կացուցանել • փաշ, եթմիք • նաստ եթմիք ։ Եա, իբրև թէ տալ • փաշ, վերմիք • Ասյո բաց ի բանս ինչ զանազան ինդրով վարեալ, փոխել զնշանակութիւն նոցա • որպէս մարթ դնել • իմանի մարանչել • յարուցանել զդատաւորսդ • փաշ, ձենկ եթմիք ։ Եա, դնել պատիւ • պատուել • փաշ, իզզեթէվմիք • Եա, դնել զսիրտ, կամ զսիրտս • լքանիլ • սրտաբեկիլ • փաշ, եւ իւրեչյինի գըռըվմագ ։ Եա, դնել ի սրտի • խորհել • խելամտաւ լինել • փաշ, սիւչնեւնմիք ։ Եա, դնել զանձն • տատասաս սրկանել • փաշ, զէրզեպիլ եթմիք ։ Եա, դնել զանձն ի վերայ բանի կամի, կամ զգործն ի բանն • դնել ի վաանդ վինչն • փաշ, թեհվիքեչյ կիրմիք ։

Դշխոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) ։ Թագուհի • տիկին տիկնոց • կին կամ մայր արքոյն • փաշ, սուլթան • վալիտէ սուլթան ։

Դշխոյութիւն • թեան • (գոյ) ։ տիկնութիւն • լինելն Թագուհի • փաշ, սուլթանլըգ ։

Դոդեմ • ‖ տես Դաւեմ ։

Դոդոզ • ի, աւ • աց, ք • ‖ տես Դանդոզ ։

Դոխան • խին, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) ։ դազդոխան • ձագարն աղօրկաց • յորում սորվ ցորեն ի ծակ երկանաքարին • փաշ, չանագ ։

Դոշ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ), դոշուան • ասրասփուան, կամ ասրասուռ տեղի • փաշ, թիմիրլիկ • պրս, լէրզ • Կամ է անուն երաժշտական լարին պատրիկ • (ſ) ։

Դոշալն • լըցյ, եաւ • եաց, եք • (ածական) ։ սոսկալի • ասրասփելի • փաշ, թիմիրկիչճիք ։

Դոշամ • ացի, կամ ացայ • ա՛ • ալ • (չերշոյ) ։

ղդոզանի հարկանիլ • սարսիլ • սարսափիլ • փաշ, թիմիրկիչք • պրս, լէրզիյահէն • սրդ • բաչէ ։

Դոզանի • (նախդրեա հոլովի) ։ ‖ տես Դոզ ։

Ղիոզանի, կամ ղիոզմանի, կամ ղիոզնիլի, կամ ղիոզման, կամ ղիոզնի հարկանիլ • ‖ տես Դոզամ ։

Դոզացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անդուշ) ։ տալ դոզալ • սասանեցուցանել • փաշ, թիմիրկիչմիք ։

Դոզացուցիչ • ցչի, աւ • աց, ք • (ածական) ։ այն՝ որ տայ դոզալ • սասանեցուցիչ • փաշ, թիմիրկէնէ ։

Դոզդոջ, կամ Դոզդոջ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) ։ դոզդոջոտ • երեսաւն • որպիսի են ձերք դոզդոջոտք ձեռաք և գլխովք • փաշ, թիմիրկիչկին ։

Դոզդոջամ, կամ Դոզդոջամ • ացի • ա՛ • ալ • Դոզդոջեմ, կամ Դոզդոջեմ • եցի, եամ • ել • (չերշոյ) ։ երերիլ • սակաւ դոզալ ձեռաց, գլխոյ և այլոց մասանց մարդկան • փաշ, թիմիրկիչմիք ։

Դոզդոջոտ, կամ Դոզդոջոտ • ի, աւ • աց, ք • Դոզդոջուն, կամ Դոզդոջուն • (նախդրեա հոլովի) • ‖ տես Դոզդոջ ։

Դոզդոջուն, կամ Դոզդոջուն • չման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) ։ սակաւ դոզալն • երեսաւն • փաշ, թիմիրկիչլը ։

Դոզուելթիւն • թեան • Դոզուն • ման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Դոզ ։

Դոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) ։ կարելիք ներկ, և նրբեմ զմասոյ ի կիրքել զնաման • փաշ, լէզք ։

Դոյզն • (ածական) ։ սակաւ • փոքր • նուաստ • փաշ, շիւղն, Եա, իբրև դուշնաքեայ • կամ անձնյան ոք • փաշ, պէչլիխէդ, Կարէ և իբրև մանկոյ վարիլ՝ և նշանակէ դոյզն ինչ • սակաւ ինչ • խուն մի • փաշ, ազազմըգ ։

Դոյզնաքար • կամ Դուշնաքար • (նախդեա ոչախան) ։ իբրև սակաւ • թեհեւաքար • իբր սոսկական • փաշ, պայազըգմա, կամ պայազը ։

Դոյզնագիւտ • կամ Դուշնագիւտ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական) ։ սակաւագիւտ • կամ իբր հազուագիւտ • փաշ, գրէթ պուլունան ։

Դոյլ • գուլի, կամ ոյ, իւ • իյ, իւք • (գոյ) ։ ջրհան, որ կ անուի ինչ փայտեայ կամ կաշ-

Հայ, որոյ հանեն զքաւր ի ջհդորոյ • փաշ, գօվա • պաս • ապրիլ • ուրդ • ուէրվ։

Դոյն • դօրին • դովին • դոյնի, դովինք • (բէբառնոտ ցոցոյսոն) ։ Եւ նշանակի ածականաւթիւն ոյդ • փաշ, օլ • շատ։

Դոյն • ‖ տես Դոյզն ըստ ամ առման։

Դոյնչափ • (ածական) եւ (նոյնպէս ֆանոֆոսն)։ *այդչափ • այդքան • փաշ, օլ գատար • շատ-գատար։*

Դոյնպէս • (նոյնպէս սրոֆոսն)։ *այդպէս • նոյնպէս • փաշ, չէօյլէ։*

Դոյնպիսի • *էտ • եաւ • էաց, էօք • (ածական)։ այդպիսի • այդտեղ կէօյլիս • փաշ, չէօյլէքլի։*

Դոյնօրինակ • (նոյնպէս սրոֆոսն)։ կամ կարէ եւս իբրեւ ածական վարիլ • *դոյնպէս, կամ դոյնպիսի • փաշ, չէօյլէչէ։*

Դոյզ, դուրի, իւ • *ից, իւք • կամ աւ • ացս, օք • ‖ տես Դիւր։*

Դան • *լ, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ է ձուկն ինչ ի չափ մինչ կանգնոյ կամ աւելի կամ պակաս, և արիւնային յոյժ • փաշ, փալամուտ։ Եւ յոյսմ ձկանէ բազմիցս աղեալ յետ ոչ բազմօրեայ աւուրց ուտեն, որ կոչի Դան աղեալ • փաշ, լաքէռտա։ Եւս բառս այս Դան՝ նշանակի զկայն բարբառակ կամ դպաքսիմաան, զոր ուտեն կրծատուլք ի մէյնակեացք ի վանորայս։*

Դանդող • *լ, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ հեղուկ իր ինչ, որ կարէ ի չէրմանալն Թանձրանալ, կամ Թանձրացեալ հիւթ • փաշ, փէլէմ, փլամ։*

Դորակ • *լ, աւ • ացս, օք • (գոյ)։ է չափ ինչ սահմանեալ հեղուկ իրաց, որմիւքն գինւոյ, իւղոյ, և այլոց նմանեցաց, որ է իբրև զչորս հօխայ և կէս՝ ըստ սովորութեան քաղաքին • փաշ, էօլչիւ։ Եւս, սկաւառակ • անօթ բարբառակ և սրտրկ • փաշ, լէնկէռ։*

Դորակաձեւ • *լ, իւ • ից, իւք • (ածական)։ ունօղ զձեւ դորակի, որմիւքն սկաւառակն • փաշ, լէնկէռ պէչէմիներէ։*

Դորոյ, կամ Դորոյին • *ոյ, ով • ոց, ովք • (բէբառնոտ սթոյսոն)։ դորոյին • փաշ, չանաղչըք։*

Դորսովանք • *անաց, օք • (գոյ)։ սովալկութեան • նգրոզուածն • փաշ, փէք աճըք։*

Դորսովիմ • *եցայ • եաց • իլ • (չէշտ)։ յոյժ սովիլ • նգրոզիլ • պաքըլ • փաշ, փէք աճըդմագ, կամ աճըդմաան պայըլմագ։*

Դու • *քո, քեւ, զքեզ, ի քէնէ • ձեր, ձեօք, ձեզ, ի ձէնջ • (բէբառնոտ էօյոն)։ և նշանակէ գոյականասպէս՝ զերկրորդ դէմն • փաշ, սէն • պաս • թիւ • ուրդ • էնթէ։*

Դուար • կամ Տուար • *լ • աւ • ացս • օք • (գոյ)։ հօրան, կամ ջուկ ոչխարաց և այլոց անասնոց • փաշ, հայվան սիւրիւսի։*

Դուարած • ‖ տես Տուարած։

Դուարելնի • *ւոյ • եաւ • եաց, եօք • (ածական)։ այն՝ որ լինի ի սուրց կենդանեաց, որոյ ոչխարաց և այլոց նմանեցաց • փաշ, հայվան թիւչլիանուէն։*

Դուդաք • *լ, աւ • ացս, օք • ‖ տես Պաղկայ։*

Դուդեմ • *եցի • եա • ել • (չէշտ)։ Թաղիլ օդագնաց լինիլ • փաշ, ուչմագ։*

Դուզնաբան • *լ, իւ • իցս, իւք • (ածական)։ սակաւաբան • այն՝ որ սակաւս խօսի • փաշ, ազ սէօյլէյէն։*

Դուզնաբանաղոյն • *գունի, իւ • իցս, իւք • (ածական)։ յոյժ սակաւախօս • փաշ, փէք ազ սէօյլէյէն։*

Դուզնաբանեմ • *եցի • եա • ել • (չէշտ)։ սակաւ խօսիլ • համառօտիւ ձառել • փաշ, ազ սէօյլէմէք։*

Դուզնաբանութիւն • *թեան • (գոյ)։ համառօտախօսութիւն • փաշ, ազ սէօյլէյիշ։*

Դուզնամանակեան • (ածական)։ *այն՝ որ չէ բազմամանակեայ • սակաւատև • փաշ, ազ վագըթլը։*

Դուզնաքեայ • *քեւի, իւ • իցս, իւք • կամ եաց, եօք • . . .* } (ածական)։

Դուզնաքեան • *քենի, իւ • իցս, իւք • դոյզն • սակաւ • Թեթեւ • Նուազատ • սոսկական • անշուք • փաշ, ազ չիլլի • պայաղը։ Եւ մերթ իբրև մակբայ կարէ եւս վարիլ նշանակելով դուզնաբար • Թեթեւաբար • սակաւուք • փաշ, ազաճըդ • պաս • էնեէքմայէ։*

Դուժ • ‖ տես Խուժ։

Դուժախուժ • } ‖ տես Խուժադուժ։

Դուժանխուժ • }

Դուլ • (գոյ)։ *գազաթաւմն ի միջոց գործոյ • հանգիստ • փաշ, ռահաթլըգ • պաս • արամ։ Եւս, փոյթ • հրաման • պատուէր • փաշ, գայրեթ • Թէնպիհ։*

Դուխա • (գոյ)։ *բառ պարսկական, որ և դուստր • օրիորդ • փաշ, գըզ։*

Դուխան • *իս, աւ • ացս, օք • (գոյ)։ գերան • հնձան • փաշ, սիրկէ։*

Դուն • ‖ տես Դոյզն ըստ ամ առման։

Դունդը • *դնդիւ, աւ • դնդիւք • ացս, օք • (գոյ)։ է գնդաձեւ ածառն որ ի ծոյլս*

ոսկերաց, որք ունին ի մէջն զՔրիստս միաւորիչ և յօդակապ երկոցունց դնդերաց. որովք շարժին ոսկերքն ի կատարումն մարմնական գործոցն ։

Դուն ականք. (յոյն. ֆռենոյն) ։ հազիւ ուրեք. սակաւ ուրեք. գաշ, սէյրէք. նաեպիր ։

Դուռայ. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ) ։ ձև. կերպ իւրաքանչիւր քաղաքի ըստ իւրում սովորութեան. գաշ, թէօրէ ։

Դուռէտ. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ) ։ է բառ յատնական. և նշանակէ երէ. գաշ, եասան. հոյլանը ։

Դուռն. դրան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ) ։ ասի նա՝ ընդ որ լինի եղանել, կամ մտանել, այսինքն մուտ և ել քաղաքի, կամ տան. գաշ, գափու. պոբա, տէլը. ոբդ, պապ ։ Եա, պալատն Թագաւորի կամ կայսեր, կամ ազգութեան իշխանաւորի. գաշ, սէրայ ։ Եա, նմանութեամբ առեալ սկիզբն իրի իմիք. գաշ, պաշլանկըճ ։ Եա, դուռն այս ինչ լերինն կամ սեղոյ՝ նշանակէ անցք, կիրճ. գաշ, պօղազ ։

Դուռսար. դռսեր, երբ, կամ աւ. էրց, էրբք, կամ ացի, օք. (գոյ) ։ էգ զուռակ. աղջկի. գաշ, գըզ եվլատ. պոբա, տուխթէբ. ոբդ, պինճ ։ Դուռսար սիօճին՝ նշանակէր ի հնումն զռանն խորշակի. բայց ի նորումն՝ նորա խորշակ ։ Ոչ և դուռսար քաղաքի՝ նշանակ գիւղք և ամանք քաղաքին ։

Դուռսարկիկ ‖ տես Դռսարկիկ ։

Դռար. դրոյ, կամ դրի, ոյ. ոյ, ոյք. (գոյ) ։ երկաթի գործի ինչ հիւսան, որով փորէ զիայտ, կամ հարթէ. գաշ, քէսկին. էգէնէ ։ Եա, դիւթ. հարթ. գաշ, տուղ. Եա, գռար կոչի և այս (ւ) պատուանդան ։

Դռարդն. դրդան, ամբ. դրդանք, անց, ամբք. (գոյ) ։ անիւ բրիւն, որ է ատիճակ վերնակոշն նորին, յորոյ վերոյ գնէ բրատան ոչխարն, և ձեւակերպէ զանօթն. գաշ, չօմլեկճի չարգը ։

Դռուք. դրոց, դրօք. ի դռաս. (գոյ) ։ դռան տան կամ սենեկին. ի նեղբին կոչիմանէ. գաշ, գափու ։ Այլ՝ թէ խորհրդով եղեալ է այս բառ յոգնական ի նախնեաց, զի ոչ այնչափ նշանակի զդուռն քաղաքին կամ տանն, քանզ որ լինի մուտ ի փողոցին. այլ զդրանն տանն կամ մեծամեծ շինուածոց և կամ բանակաց, որք ունի առ ինքն շինեալ են երկրին ոչխարն կամ

միափեղկեան. բայց մարթի է և ի գործ ածել ի տեղի սովորական բառիս դռան, զոր տես ի տեղւոջ իւրում. և որպէսզանի բառիս այսորիկ ի Դուռս՝ վասն իրրեւ մակբայ, նշանակելով ատաքոյ դրան. ի բաց. արտաքս. գաշ, տըշարը ։

Ի Դուռս մերձենալ. ‖ յոյժ մերձ լինել. գաշ, փէք եագըլաշմագ ։

Դուքս. դքսի, կամ դուքսի, իւ. ից, իւք. (գոյ) ։ իշխան. պետ. զգեղչս, կամ հազարապետ. գաշ, փաշայ. ոբդաւիկը ։

Դոփեմ. էցի. եա. էլ. (չեշտ.) ։ հարկանել ոտիւք զդետին, կամ խաղալով այսինքն ի պարել բանիւ զերկիր ոտիւք. գաշ, փաթըրտամագ. պյաղընը եէրէ չալմագ ։

Դոփիւն. (նախդիր հոլովի) ։ ։ ։ } (գոյ) ։
Դոփումն. փման, ամբ. անց, ամբք. }
դղդիւն ի դոփելոյ ոտից. ոտնաձայն. գաշ, փաթըրտը. պյագ սէսի ։

Դպիր. դպրի, աւ. ից, օք. (գոյ) ։ գրագէտ. ընթերցօղ. օրէնսդէտ. գաշ, օգուամուշ. պոբա, տէպիյը ։ Եա, գրագիր արքունի. նօտար. գաշ, եազըճը. ոբդ, քէաթխիւդ ։ Եա, ի կարգս եկեղեցականաց՝ դպիր ասի փոքր ասպիճանաւորն, որ և առնէ մխիթարս ։

Դպրանոց. ‖ տես ի նեբբէյ Դպրոց ։

Դպրապետ. ի, աւ. ից, օք. (գոյ) ։ գլուխ գրչաց. առենադպիր. կամ պետ տիրաբեաւ. գաշ, տիւան քէաթխիւդ ։

Դպրատուն. տան, տանէ. տանց, տանքք. }
Դպրոց. ի, աւ. ից, օք. . . . . }
(գոյ) ։ տեղի՝ յորում ուսանին աշակերտք ընթերցանել, և զդպրութիւն. գաշ, մէքթեպ. պոբա, տէպիյրիսթան ։

Դպրոցական. ի, աւ. ից, օք. (աճ) ։ այն՝ որ ուսանի է ի դպրոցի. իմաստուն. ընթերցօղ. գաշ, օքումուշ ։

Դպրոցատուն. տան, տանէ. տանց, տանքք. ‖ տես ի վերոյ Դպրոց ։

Դպրութիւն. թեան. (գոյ) ։ կարդացողութիւն. տեղեկութիւն դպրոց. գրագիտութիւն. գաշ, օգումուշլուգ ։ Եա, մասնաւն յորում պարտաւնակի գիտութիւն. գաշ, քիլիմաթ, կամ քիւթիւնէ ։ Եա, գիր, կամ գրագրութիւն. գաշ, եազը, կամ եազըճըլըգը. Եա, պալատն փոքր ասպիճանաւորաց եկեղեցւոյ ։

Դռական. ի, աւ. ից, օք. } (գոյ) ։
Դռականաւոր. ի, աւ. ից, օք. }
բառ յատնոց. նշանակէ օձ. վիշապ. ձուկն

մեծ որպէս ղիհաս • ած, եբլան • ած, ժժտեր • պէջիւք պուլք։

Դռնաբաց • (ած) ։ բացօդ դրան, կամ սկըզօղ զեր լինչ • ած, գափուս աչան, կամ պիր շէյ պաշլայան։

Դռնաբացք • ից, իւք • ‖ տես Դռնբացէք։

Դռնական • ի, ու • աց, օք • (գոյ) ։ դուռն փոքրիկ • ած, գափըճըք։

Դռնապահ • ի, իւ • ից, իւք } (գոյ) ։
Դռնապան • ի, ու • աց, օք }

պահապան դրան • փականչի • ած, գափուճու • պոս, տերպան • արդ, պէկվիպ • Ես, մեն՝ ի չորից փոքր ասոմճանաւորաց եկեղեցւոյ։

Դռնապանուհի • հւոյ, ւոյ • ից, օք • (գոյ) ։ կին կամ աղջիկ դռնապան • ած, գափուճու գուռը կամ գրզ։

Դռնափակ • ի, ու • ից, օք • (ած) ։ այն՝ որ փակէ զդուռն • ած, գափու գափոյան։ Ես, երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ, երկաթեայ կամ փայտեայ աղլո փակելոյ զդուռն • նիպ • և մանաւանդ փականակք դրանց քաղաքաց՝ որք են երկաթեայք, ասլին դռնափակք • ած, սիւրմէ • բէկզ։

Դռնափակեալ • կելոյ, ոլ • ոց, ոլք • (ած) ։ այնպիսի սենեակ՝ որոյ դուռն փակեալ է • ած, գափուսու գափուը։

Դռնբաց • ի, իւ • ից, իւք } (գոյ) ։
Դռնբացէք • (նախգրէս՝ հոլովի) } (գոյ) ։

արթնցուցէք զանալլոյ մեծաւ հանդիսիւս զդուռն եկեղեցւոյ, կամ զվարագոյնն աւետանոյ, որպ յերեկոյն ծաղկազարդին։

Դռնչեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) }
Դռնչեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոր) } (գոյ) ։

դղրդեցուցանել զանկնդս • թնդեցուցանել • որպէս դռնչին ականջք այնոցիկ, որք լսեն ի գաբրնոցն • ած, գուլաղը չինկրլեմ։

Դռնչիմ • եցայ • եմայ • իլ • (չէշտ) ։ թնդալ • դղրդիլ ականջաց ի կռանահարութենէ, կամ լսոյլ լինչ սաստիկ բանիանէ • ած, չինկրլեմ։

Դռնչուն • (գոյ) ։ թնդիւն • դղրդիւն • շառաչիւն • հնչիւն ականջաց կամ կենդանեաց, կամ այլ սաստիկ բանիանի • ած, կրեռլելթիս • գուլաղ չինկրլեմ։

Դռռոցեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) ։ ‖ տես Դռռոց տալ։

Դռռոց, կամ Դռռոցի, կամ Դռռոցէ, կամ Դռռոցէ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ յարձակիլ ի վերայ • գրոհ • դիմաւնիս • ած, խուխլիչ • հիւանդաւ։

Դռռոց տալ • ‖ յարձակիլ ի վրայ • գրոհ տալ • համագունդ դիմել • ած, սիւրսաղ էթմէք • հիւանդաւմ էթմէք։

Դռռոցագիր • կամ Դռռոցագիրք • գրի, ուաց, օք • (գոյ) ։ որդեգրել աղջիկ • դուսաղ որք ունացել • ած, ճան էվլասը գըղնըղազ։

Դռռոկան • ի, ու • ից, օք • (գոյ) ։ վերնայարկ, այսինքն սենեակ չինեցեալ ի վերայ առաջնոյ կամ երկրորդի յարկին • ած, գաթ։

Դռռոկիկ • ի, ուաց, օք • (գոյ) ։ դուսաղիկ • փոքր աղջիկ • ած, գըղնըղազ • դոլս, սևւխթէքէք։

Դռռով, կամ Դռռով • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ պարսաւանք • արհամարհանք • նախատինք • եպէրանք • ած, սիթէմ • խօրլամա • խօր պագըշ • զիմմի։

Դռռովական, կամ Դռռովական • ի, ու • ից, օք • (ած) ։ նախատական • արհամարհական • ած, սիթէմլի • սիթէմէ միւթալիգ։

Դռռովանք • կամ Դռռովանք • անաց, օք • ‖ տես ի վերոյ Դռռով։

Դռռովեմ, կամ Դռռովեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) ։ արհամարհել • նախատել • պարսաւել • եպէրել • բամբասել • ած, աշաղա վուրմագ • խօրլամագ • զիմմ էթմէք։

Դռռովիչ, կամ Դռռովիչ • վչի, ուաց, օք • (ած) ։ այն՝ որ դռռովիլ բամբասէ զայլսն • ած, աշաղա վուրան • զիմմ էէն։

Դռռովուեմ, կամ Դռռովուեմ • եցայ • եմ • իլ • (չէշտ) ։ ‖ տես Դռռովի։

Դռռովուն, կամ Դռռովուն • ման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) ։ դռռովիլն, կամ դըռռովիլն • ած, խօրլամա • էէ խօրլանմա։

Դրագիմ, կամ Դրագիմ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ դրամանիշնա • տրամ • ած, արկմ։

Դրադէմ • դիմի, ուաց, օք • (գոյ) ։ են ժամանակք ինչ բայից որք չեն նշանակիլ ըզդէմս, որպիսի է ընդառնելութիւն • յարին ընդ էական բայս • էմ, էս, է, իբրև ունոյ զդէմս դնին ի բանի, ես նստեալ եմ, նստեալ ես, է։

Դրազարկու • կուի, ուաց, օք • (ած) ։ այն՝ որ բանիւ զդուռն, զի բացցեն ի ներքուստ • ած, գափու չալան։

Դրախտ • ի, իւ, կամ ուաց, իւք • (գոյ) ։ դրաստ • դարատան • պարտէզ • տեղի պտղաւոր ծառոց և անուշահոտ ծաղ-

կանց • և եդեմական վայրն ասի դրախտ փափկութիւն, որով իմանի արքայութիւնն երկնից • պատ, ձեռնունկ • պարզ • պահակ • դարբ • պէհլիւճ • թագ • ֆիլրաեվս։

Դրախտաբոյս • ի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • բացօդ դրան դրախտին, որով իմանի և դրանն արքայութեան • պատ, ձեռնունկ կամ պահակ գաւխուսանող աչան։

Դրախտաբուլս } (ածանց) • բղխեալ ի դրախտ։
Դրախտաբուղս }

Դրախտաձաղն • (ածանց) • ամէնկալ ի դրախտ, այսինքն ի պարտիզի • պատ, պահակ պէհլիւճին։

Դրախտանամ • անայ • ցկիր • ալ • (չերկ) • լինել իբրև դրախտ • պատ, պահակ կիպի օրմագ։

Դրախտապան • ի, աւ • ացի, օք • (գոյ) • պահապան դրախտի • պարտիզպան • պատ, պահակչան։

Դրախտասունկ • անկից • ովք • (ածանց) • անկեալ կամ բուսեալ ի դրախտի • պատ, պահակաց ախլիկլիճ կամ պլիճիկչ։

Դրածակ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • այն՝ որ ծակէ դրսի • պատ, էձինէ իլէ ատէնն։

Դրակ • ի, աւ • ացի, օք • (գոյ) • հասակ մարդոյ • երկայնութիւն կամ կարճութիւն հասակին • պատ, պզի։

Դրամն • ի, աւ • ացի, օք • (ածանց) • այն՝ որ չէ բնական, այլ ի վերայ յաւելեալ • արուի քաղաքական օրէնիք և կանոնադրութիւք ինչ • պատ, գոյանալիւչ։ Եւ, սահմանական, որոյ նէրհական է բացառականն։ Դրամն կոչի նաև ածական անուն ինչ լատ քեբանանաց, որ չունի ի սկիզբն կամ ի վերջն մանկիկ ինչ սահմանացուցիչ նշանակութիւն իւրում • որպէս բարի • չար • ևայլ։

Դրամնադատիս • (ռաֆեայ որմէոճան) • դրութիւն չ ի բնէ • այլ կեանց յաւելմամբ • պատ, սահմանան գօմս իլէ։

Դրամկիւ • կից • աւ • ացի, օք • (ածանց) • կարէ ևս նշանակել իբրև գոյական • դրացի • այն՝ որ մերձ է դրամբ • պատ, գօնշտա • նագրն • պարս • հէմնայէ • թագ • ձար։

Դրամնասէս • տեսից, իւ • իկ, իւք • (գոյ) • բաս յատկական • նշանակէ վիշապ • օձաձև ձկանիք • կամ յատկապէս օձակերպ սպիտակ փորը ձուկն ինչ ծովային և թըլաքլիճն • պատ, զաւկանայ։

Դրամնոյկան • ի, իւ • իկ, իւք • (գոյ) • է նիշ գանոյ իրիք անջընելի գծագրեալ ի վերայ իրիք • և առաւել ի վերայ ոսկւոյ • պատ, միհէ։

Դրամկցութիւն • թեր • (գոյ) • դրացութիւն • մերձաւորութիւն դրամբ • պատ, գօնշտալուգ • պարս • հէմսայէկի։

Դրամ • ոյ • ովք • ովք • (գոյ) • է չափ ծանրութեան իրիք և կշռոյ • որ կշռէ ղվէշտասան կուտ եղիկը • պատ, տրամ • պարս • սիրհէմ։ Կամ տակ • փող • լմնոյ • այնպիսի տեսակ դրամոյ եթէ արծաթեայ իցէ և եթէ ոսկեայ • որ ունի զնի տրամ ծանրութիւն։

Դրամ հատանել, կամ հարկանել • ‖ շինել զդրամ • կապվէլ զնոյ • պատ, փարայ քէսմէլք։

Դրամաժողով • ի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • այն՝ որ ժողովէ զդրամս • պատ, փարայ թօփլոյան • Եւ, հարկատու • այսինքն այն՝ որ ի նեղքոյ հարկաց անկեալ է • պատ, վէրկի վէրչին։

Դրամակէս • կիսոյ • ովք • ովք • (գոյ) • կէս տրամ, թէ ոսկի իցէ և թէ արծաթ • պատ, եարըմ սիրհէմ։ Եւ, դրամ և կէս • պատ, պիր պուչուք սիրհէմ։

Դրամակշիռ • կշռոյ • ովք • ովք • (գոյ) • փող՝ որ ունի զանութիւն միոյ տրամոյ • պատ, պիր սիրհէմ սաղըլըզլըմա ագէճ։

Դրամակոյտ • կուտի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • կուտոյ կամ գանձոյ զդրամ • պատ, ագէճ եըղըն։ Եւ, իբրև գոյական՝ կարէ նշանակել կոյտ կամ դէղ դրամոյ • պատ, ագէճ եըղընիըսը։

Դրամակոփ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • այն՝ որ ինքնին կոփէ կամ հատանէ զդրամ նմանն արքային դրամոյ • պատ, քէնտի քէնտինէ ագէճ քէսէն • գաղտպան։

Դրամահատ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածանց) • այն՝ որ հատանէ զդրամս արքային հրամանաւ • պատ, ագէճ քէսէն • սիքքէջան • պարս, մէկյաեիրկմ։

Դրամանոց • ի, աւ • ացի, օք • (գոյ) • արկղ դրամոյ • պատ, ագէճ սանդըղը։ Եւ, փոքրիկ անօթ ինչ խնկոցին՝ յորում դնին դրամք • պատ, գաւսնպարայ։

Դրամեմ • եցի, եա • եալ • (ներգործ) • վճարել զդրամս, կամ պատրաստել ի վճարումն • պատ, ագէճլի էտա էճմէք, կամ էտա էճմէդէ հաղըրլամագ։

Դրանդ • ի, իւ • իկ, իւք • } (գոյ) •
Դրանդի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • }

ներքին և վերին շեմ դրան • սեամ • պահ, հչիկ • սղկ ։

Դրանիկ • նիկ, աւ • ից • ագ • Դրանկ • կ, աւ • ից • ագ • (ածական) ։ այն՝ որ է ի դուռս արքունի • պահ, փա-միշտ դախուստուցանող օրան ։ Եւ, աղքատ մուրացիկ՝ որ անկեալ դրաց ի դուռս մուրանայ • պահ, ֆուգարկ • սիլինձիր ։

Դրանջեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշտ) • ապա-տամբիլ • վտարանջիլ • առնի, զկնի քա-շել • պահ, ասիլչինանգ ։

Դրապանգ • ի, աւ • ից • ագ • (գոյական) ։ անկուած կանաչագիզ ոտից կամ ծաղկանց ի վե՛ր դրաց կախեալ յատուկ տօնից ։

Դրաստ • ի, իւ • իկ, կամ ից, իւք • ‖ տես Դրահան ։

Դրացի • ւոյ, եաւ, կամ ուոյ • եաց • եօք • (ածական) • և ըստ իմիք (գոյական) ։ դրակից • մեր-ձաւոր դրամբ • պահ, գօմշու • Եւ, առհմանակից • մերձաբնակ • պահ, հեմ-ձիլոյս ։

Դրացութիւն • ‖ տես Դրակցութիւն ։

Դրացտան • ի, իւ • իկ • իւք • (գոյական) ։ Նա՝ որ սպասէ առ դրան եկեղեցւոյ իբրև ա-պաշխարող • և ապաշխանեալ դրան • պահ, գաւիթ խըզմիքեաբը ։

Դրահիլակ • ից, օք • (գոյական) • փլատակ դը-բաց • պահ • գաւիթ • երգընիքըը • Եւ, փլատակ՝ որը գահանին արտաքոյ դրան • պահ, գաւիթաստն արշարը օրան եղգընիքը ։

Դրտքմոյ • ‖ տես Դրտգամ ։

Դրգամ, կամ Դգամ, կամ Դգալ, և կամ Տարգալ • ի, իւ, կամ աւ, կամ ամ • իկ, կամ ից, իւք • (գոյական) ։ է մի ի կարևոր սպասուց ի վերայ սեղանոյ առ ի ըմպել զինն և զօշարակ • որ կարէ լինել փայ-տեայ և յայլոյ մետաղական հրահանգից, կիսագնդոյը, կամ կէս ձուաձև • պահ, գաշտգ • արպ, միլագա ։

Դրգաւել • (ածական) ։ դրգռանալ իբր Թոթով լեզուօք • առնի, լեզուն Թոցնօղ • պահ, սիլինի ուշտրան ։

Դրգեմ, եցի • եամ • եալ • (չէշտ) Դրգեցուցանեմ-ցուցի-ցո՛ւս • (առնօղ), շարժել կամ մղել զոք առ իմն • յորդորել • գրգռել • պահ, հոյհաւելիքք • սիւթրմիքք • Եւ, թելադրել, ՝ի յարուցանել, կամ զարթուցանել զոք ի գործ ինչ • պահ, ֆիլի վերմիք • դանարմանգ ։

Դրգիչ • չի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ դրդէ զոք

զայլս կամ թելադրէ ի գործ ինչ • պահ, սիւթրմէն • ֆիլի վերմէն ։

Դրդնջեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշտ) • բարբան-ջիլ • շաղփաղփիլ • առնի, առառալ • պահ, լաֆազանլըը հեմիք ։

Դրդնջիւն • (նախդիր Հոլովի) Դրդնջումն • ջման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Դրդնջիւն ։

Դրդռաղեալ • ոյ, ով • ոց, ովք • (ածական) • Թըշ-ուառացեալ • հեռացեալ ի փափկութենէ • պահ, սէֆիլ ։

Դրդռեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշտ) Դրդռեցուցանեմ-ցուցի-ցո՛ւս • (առնօղ) • շարժել սաստիկ • խախտել ի տեղւոջէն • պահ, գըմբլռտաճմագ • եկրնիսէն թեփրեթմիք ։

Դրդռեմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) • շարժիլ յայժ • խախտիլ • պահ, սարսըլմագ ։

Դրդռումն • (գոյական) ։ ման, ամբ • անց, ամբք • շարժումն • խախտումն • երե-բուումն • պահ, սարսըլըշ • Եւ, գրգիռ • Թելադրութիւն • պահ, ֆիլի ։

Դրդջիւն • (գոյական) ։ բանջանիք • բարբաջ • շաղփաղփութիւն • պահ, լաֆազանլըգ ։

Դրժագաւ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածական) ։ այն՝ որ դրժանօք դաւէ, կամ նենգէ • նեն-գաւոր • պահ, եալանճլըգ ըլա սաւզագ գաւրան • հիլէպազ ։

Դրժանիք • ‖ տես Դրժանիք ։

Դրժելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) ։ իբր դիւրաշրջանալի • դիւրեղջական • պահ, գօլայ պօզուլան ։

Դրժեմ • ‖ տես Դրժեմ ։

Դրժող • ‖ տես Դրժող ։

Դրժողութիւն • Թեան • Դրժումն • Թեան • Դրժումն • ման, մամբ • անց, ամբք • ‖ տես Դրժանիք

Դրիճ • դրճի, աւ • ից, օք • (գոյական) ։ տաւի բժժանաց • Ծրար յատութիւ • պահ, համայիլ ։

Դրինգ, ընգ • ոյ • ով • ոց, ովք • (գոյական) ։ դղրդ-դուն • շաչուն • շառաչուն • պահ, փաթըր-մը • դոլա, խչխչխչըթ ։

Դրնդեմ • եցի • եամ • եալ • (չէշտ) • դղրդիլ • Թնդալ • հանել ղղրդուն ահաւք • որպէս առնեն երկիւղք • պահ, փաստըրատմագ • պայ իլչ Թագըրալ էհմիք ։

Դրնդիւն • դեան, եամբ • եանց, եամբք • ‖ տես Ի վերոյ Դրընդ ։

Դրոյշ • (գոյական) ։ դռնապան • պահ, գաւիռչիս ։

Դրոշմ • ի, իւ • ից, կամ աւ • իկ, իւք • (գոյական) ։ նշան • մինիք • խաչան • պահ, նիշան • ալօհիւբ •

տամկա • գոբս , Թեմզլա ։ Նա , օրինակ • նշանակ • գոշ , էօրնեկ ։ Նա , առորագրութիւն ձեռին • գոշ , խոզա ։ Նա , է մի յեօթին խորհրդոց սրբոյ եկեղեցւոյ ։

Դրոշմաբար • (Նոյնոյ որ Նոյնոյն) ։ իբրև ըստ դրոշմ. իբրև զնիւթ • գոշ , տամկա կնոպ • ՄԵօհիւթ կնոպ ։

Դրոշմական • ի , աւ • ացս , օք • (ածական) ։ դրոշմեալ • նիւթական • եւս ձեւացեալ • գոշ , նիշանակմանըշ • տամկաղանմըշ , վէ պիչիմիչին • միչ ։

Դրոշմադրոշ • ի , իս • իս , իւք • (ածական) ։ դրոշմեալ • նիւթական • տպաւորեալ իբր խորաշնաւ • գոշ , նիշանակը • տաղլամա իւրէ տամկաղանմըշ ։

Դրոշմաւորել • ի , աւ • ացս , օք • (ածական) ։ ունօղ զդրոշմ , զնիւթ • գոշ , տամկալը • ՄԵօհիւթլիւ ։

Դրոշմաւորութիւն • Թեան • (գոյական) ։ գործն դրոշմեալ , կամ արձանագրութիւն • գոշ , տամկալը օլուշ , իռ քէթիւիւկ ։

Դրոշմեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործական) ։ նշանագրել • փորագրել • նիւթել • տպաւորել իսարանաւ • գոշ , նիշան գօմագ • ՄԵօհիւթլեմիք • տամկալամագ • Նա ։ տաորագրել • նիւթել • գոշ , իմզալամագ ։ Նա ։ նիւթել արբաթար խորհրդով եկեղեցւոյ ։

Դրոշմիկ • (գոյական) ։ փոքրիկ նիւթ , կամ նշանիկ • գոշ , քիւչիւճիւկ ՄԵօհիւթ , իռ տամկաղ

Դրոշմիչ • մչի , աւ • ացս , օք • (ածական) ։ այն որ դրոշմէ , (որով կէտոյնս և իւկ) • գոշ , ՄԵօհիւթ վուրան • տամկալայան ։

Դրոշմումն , կամ Դրոշմութիւն • շման , մբ • անց , ամբ • (գոյական) ։ նիւթումն • գոշ , ՄԵօհիւթլէնիչ ։ Նա ։ արձանագրութիւն • գոշ , քիւճիւկ ։

Դրուագ , կամ Դրուակ • ի , աւ • ացս , օք • (գոյական) ։ դիր , կամ դրութիւն առ ի զարդ • յօրինուած ինչ ի գլուխ սեանց , և յայլ պէտս • գոշ , գալէմ իւչ օյմա • կիյտիրիկ ։ Նա , տրծաթեայ կամ ոսկեայ տախտակաձ պատուհան , կամ ծածկոյթ • գոշ , գոփլամա ։ Նա , հիւսուած , կամ գլուխ վայելչակերտ բանի • պարբերութիւն • գոշ , սէօզ պաչի ։

Դրուագեմ , կամ Դրուագրեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործական) ։ պատել • շրջապատել • ծածկել զորմէ և զառաստաղն • եթէ ոսկեաւ կամ ոսկեայ թիթեղաւք իցէ , իմանի սծանել ոսկեաւ , և եթէ տախտակաւ իցէ ,

իմանի տախտակամած յօրինել • յիւ զտախտական շարել ՚ի վեր օրմոյն կամ յառաստաղն՝ և բևեռել • գոշ , գալէմ իւլէ օյմաճամագ • գոփլամագ • գուշամագ ։

Դրուագել բռուվք , կամ կլոլ • ՚ի ձեփել զորմէ և զառաստաղն կլոլ • գոշ , սրվալամագ ։

Դրուան • ի , իս • իս , իւք • ։ տես Դրուագք ։

Դրուան • (Ինքնաբերական ըստ ոգոյն) ։ վէրշ • օշ • երանի • գոշ , աչիւրիմ • մաշալլահ • փիւր օղ ։

Դրուանական • ի , աւ • ացս , օք • (ածական) ։ գովասանական • Նեղբոզական • գոշ , ՄԵօհ հեմկիչ միւթալիգ ։

Դրուանագիր • (ածական) ։ լցեալ դրուանեօք , յիւ գովաբանմբ • գոշ , ՄԵօհ իւչ տօքմաչ ։ Նա , դրուանաւելի չայժ • գոշ , փիւք ՄԵօհ օլասնաճագ ։

Դրուանագիք • անաց , օք • ։ տես Դրուանագիր ։

Դրուանասրան • ի , աւ • ացս , օք • (գոյական) ։ տեղի գովաբանեան • գոշ , ՄԵօհ էեվճիք եէր ։ ։ տես և ս Դրուանասրան ։

Դրուանեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործական) ։ գովել • Նեղբոզել • գոշ , ՄԵօհ հեմիչ • էօյմիչ ։

Դրուանիք • եաց , եաք • ։ ։ ։ ։ ։ ։
Դրուանութիւն • Թեան • ։ ։ ։ ։ ։ ։
Դրուանումն • ոման , մբ • անց , ամբ • (գոյական) ։ գովեստ • Նեղբոզանիւ • գոշ , ՄԵօհ • էօյիւչ ։

Դրուզ • է արմատ բայիս Դրդել ։ ։ տես Դռռոց ։

Դրսեթի • Թէ • (գոյական) ։ դիր • դիրք • պետութեան կիրճք • գոշ , գօյուչ ։ Նա , իբր անուանադրսեթի • գոշ , իսմ գօմա ։ Նա , բաղադրսեթի • գոշ , պիրի պիրինէ գործ շարբատ ։ Նա , դրուագ • գոշ , օյմա ։ Նա , յօրինուած բանի • շարագրսեթի • գոշ , եաղը լըլա նագլ ։ Նա , առորաստաւթիւն • հաստատութիւն • գոշ , հէ ոէմէ • կերչէքլէմէ ։ Կամ և ս նշանակէ ըստ ձարտասանից անորոշ խնդիր ։

Դրուժ • (ածական) ։ է արմատ բայիս Դրժել ։ ։ նշանակէ դրժօղ • խաբօղ • գոշ , սէչղինմէ՛ն սէօնէն • ալտասան ։ Այս բառ գրեթէ միշտ բարդի ընդ բառս այսպէս • ուխտադրուժ • հաւատադրուժ • ուխտադրուժ , և այլ ։

Դրուժան • ի , իս • իս , իւք • (ածական) ։ դրժօղ • օրինազանց • ուխտազանց • խոստման • նենգաւոր • գոշ , գալընճոյ տուբ-

մայան · այնը պօզան · ահեթա գարշը է-
ան · հիւրէքեար · Ես, չար · դժնեայ · պաշ,
քէօթխ · զալիմ ։

Դրաւիչ · դրման, տէր · անց, տիւք · (Գոյ) ։
դիւք · դրաւթիւն · պաշ, գօմս ։

Դրաւսա, կամ՝ ի Դրաւսա · (Համբ. պէշ-
ֆան) ։ արտաքսեսա · պաշ, տըշտասան ։
Ա՛յս բառ ծագի՛ ի բառէս Դուռք ։

Դրասվիմ · ‖ տես Դրսովիմ ։

Դրասվութիւն · ‖ տես Դրսովութիւն ։

Դրօշ · ի, կամ ս, իս · ից, իւք · (Գոյ) ։
նշանակ տէրութեան · որ է կասս ինչ
կանգնեալ՝ ի ձող բարձր՝ զանազան գոյ-
նով և նշանաւ · պաշ, Թուղ · պայրագ ·
սանձադ · ալէմ ։ Ես, լինելով արմատ
Դրօշել բային՝ նշանակէ քանդակակերտ
պատկեր · առնակերպ արձան կամց · պաշ,
օյմա · գալէմ իւրէ իշէնվիշ քիավէթ ։ Ես,
իբր կուռք · պաշ, փութ ։

Դրօշագործութիւն · Թեան · (Գոյ) ։ գոր-
ծէն կամ շինելն դրօշոց · պաշ, փութ
նախիս ։

Դրօշած · ‖ տես Դրօշուած ։

Դրօշակ · ի, ս · ից, օք · (Գոյ) ։ քղանցք
հանդերձի · վերջաւորք · պաշ, փէշ · է-
թէկ ։ Ես, դրօշ, որ է կասս ինչ զա-
նազան գունով և նշանաւ՝ կախեալ՝ ի
ծայրս ձողից, զոր կրեն գունդք զինուո-
րաց և նաւք, զի ծանիցին Թէ ընդ իշ-
խանութեամբ որոյ Թագաւորութեան ի-
ցեն · պաշ, պայրագ · դրօս, բայրեթ ։

Դրօշակակիր · ‖ կրի ։ ս · ից, օք · (ԽԾ) ։

Դրօշակիր · ‖ այն՝ որ կրէ զդրօշակ Թա-
գաւորութեան իւրից · պաշ, պայրագ-

տար · սանձագտար · ալէմտար ։

Դրօշեալ · շէլէյ, ոլ · ոյ, ոլք · (ԽԾ) կամ
(Գոյ) · քանդակեալ պատկեր · պաշ, օյմա-
լանմիշ սիւրեթ ։

Դրօշեայ · (ԽԾ) · ունօղ զդրօշ · պաշ · պայ-
րագլը · Ես · դրօշեայ ասին եպարքոսք ·
որք ունին զնշան այքունի · պաշ, Թուղ-
լու · Սարէ ևս իբրև գոյական վարիլ ·
նշանակելով դրօշակ · պաշ, պայրագ ·
Թուղ ։

Դրօշեմ · եցի · եա · ել · (ՀէրՓորԾ) · քան-
դակել · փորագրել · պաշ, օյմագ ։

Դրօշուած · ոյ · ոլ · ոյ, ոլք · (Գոյ) · քան-
դակ · փորագրեալ պատկեր · փորագրու-
թիւն · որ ի վերայ պէտպէս կարծր նիւ-
թոց, ՚ի հրահալելոյց, և քարանց, և
փայտից փորագրեն ղպատկերս · պաշ,
օյմա · գալէմ իւրէ իշէնվիշ քիավէթ · Ես,
իբր կուռք · պաշ, փութ ։

Դրքսութիւն · Թեան · (Գոյ) · իշխանութիւն
դքսի · բդեշխութիւն · զօրագլխութիւն ·
պաշ, պէյլիք · փաշալըք · սէրտարլիլիք ։

Դքսուհի · ւոյ, եաս · եայ, ևք · (Գոյ) · կին
դքսի · պաշ, փաշա գարըսը · Ես, կին՝ որ
վարէ զիշխանութիւն դքսութեան · պաշ,
փաշալըք էանի գարը ։

Դօդօշ · ‖ տես Վարաթոնոց ։

Դօլ · ‖ տես Դոլ ։

Դօրնիքս · (Գոյ) · է բառ յատնական, և
նշանակէ վտակ գետոյ · ուղիս որ ընդ
Թանայ ընդ առուս · պաշ, ագար չայ սէ-
լի · ըրմագ ։

Ե

Ե — Ե

Ե · ‖ է վին յեօթանց ձայնաւորս տառից,
որ ինքնին կարօղ է հանել զձայն արտա-
բերելոյ՝ ի բերանոյ · ունի զտուղ հնչուն՝
որպէս տառս Ո։ Լծորդ է ևս ձայնիւ և
հնչմամբ ընդ տառիս Ը · վիշ և բազմիցս
փոխադրին՝ ի տեղի միմեանց, որպէս երէ
և Երէկ · Երէց, և Երկոց · գեթ, և գեթ ։

Ե — Ե

Եւ ըստ այսմ ևս յայլազգական բառս դնի
ի տեղի Ը տառիս, որպ փոխանակ առե-
լոյ եղեալ, եդեմ, երաստոս, կէփտս, ա-
սեմք եղեալ, եդեմ, երաստոս, կէփտս ։
Սարէ փոխադրիլ նա և ընդ Ա տառիս,
ընդ որում չունի զնշորդութիւն ինչ ·
եղինջ, և աղինջ · երեսանակ, և երասա-

նակ • եղտիւբ • և աղտիւբ • դերբուկ • և գարբուկ • դիւցկիկ • և դիւցկիկ • ևն։ Եւ երբեմն տառս այս եթէ ունիցի զինքն իւր ի բառի յիմիք զտառս Ի, զինքն ի տեղի տառիս Ի • և հանիլ զձայն նորա • որպէս եւղ • աղբեւր • աղտեւր • ևն • արտաբերին • իւղ • աղբիւր • աղտիւր։ Դարձեալ տառս այս յօգ ասի ի բարդութիւնս բառից • զի զզանազան բառս յօգէ և միասրեւ ը միմեանս • ունի բարեսիրա • ոսկեկազմ • բարեզարմ • ևն։ Արդ՝ սքն նեբսէս շնորհալի գեղեցկիկ և խորհրդաբար գրէ վ տառիս այսորիկ յաստէն։

Երկինաւորացն ասց ցանկալ,
Ի յերկրացնոցս ի բաց գառնալ,
ուամամբ գրոց զաւարճանալ,
խմաստութեամբ ուրախանալ։

Եբենեայ • կամ Եբեննեայ • նեղի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որպ նիւթն է եբենոս • կազմել յեբենոս փայտէ • գտ՝ ապանոզան։

Եբենոս • ի • ու • ոց • օք • (գոյ) • է ազնիւ և կարծրագոյն փայտ մի, որ լինի ի կողմանս եթովպիոյ • գտ՝ ապանօզ • ‖ տես և Աբանոս։

Երիմաղ • ի • ու • ոց • օք • (գոյ) • վերարկու • զգեստ կրօնաւորական • գտ՝ քէրքէչ • բահիպ գաֆտանը։

Եբուս • ի • ու • ոց • օք • ‖ տես Եզերոս։

Եբրայական • ի • ու • ոց • օք • (ած) • սեպհական կամ վերաբերեալ առ Եբրայեցիս • գտ՝ եահուտիլէրէն միւթալիք • ‖ տես և ի նմանէ Եբրայեցի։

Եբրայակիր • կրի • ու • ոց • օք • (ած) • կրեալ յԵբրայեցւոց • կամ այն՝ որ ուսանեալ գաղանի ի մէջ Եբրայեցւոց • գտ՝ եահուտիլէրտէն թաչղիմիշ։

Եբրայաւանդ • (ած) • աւանդեալ առ Եբրայեցիս • մանաւանդ առ ռամիկս նոցին • գտ՝ եահուտիլէրէ էմանէթի վերիլմիշ։

Եբրայեցերէն • (յունիւ որմէէն) • Եբրայեցւոց լեզուաւ • կամ գրով • գտ՝ եահուտիճէ • խպրանիճէ։

Եբրայեցի • ոյ • եաւ • եայ • եօք • (ած) և (գոյ) • խորակէացի • հրեայ • ազգն սեբեայ յաբրահամէ՝ յԵբերայ սեմէեան • գտ՝ եահուտի • խպրանի • եաւ • սեպհական Եբրայեցւոց • գտ՝ եահուտիլէրէ մահսուս • եաւ • լինի իբր մակբայ որական • ‖ և տես Եբրայեցերէն։

Եգիպտական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • սեպհական Եգիպտոսի և ազգին Եգիպտացւոց • գտ՝ մըսըրլըլարա վէ մըսըրա մահսուս։

Եգիպտակործան • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • կործանօղ • կամ քանդօղ Եգիպտոս • գտ՝ մըսըրը ալթիւտա էաէն։

Եգիպտահաւ • ու • ուս • ոց • ոք • (գոյ) • է խայտաբղետ ադդ մի ընտանի հաւուս տարբեր քան զոր ի մեզ լինին • գտ՝ մըսըրը թաւուսու։

Եգիպտացի • (գոյ) • Եգիպտական ազգ կամ գիր • գիրք ըստ կարգի այբուբենից • գտ՝ մըսըր հաղըը • եաւ • Եգիպտացի կոչի վասն հարցն Եգիպտացւոց։

Եգիպտաստանջ • (ած) • տանջօղ • չարչարօղ Եգիպտոս • կամ Եգիպտացիս • գտ՝ մըսըրա • կամ մըսըրլըլարա էզնէճի վէրնէ։

Եգիպտացի • ցւոյ • եաւ • էաց • եօք • (ած) և (գոյ) • այն՝ որ է յերկրէն Եգիպտոսի • գտ՝ մըսըրլը • գոյ • գըպտի • եաւ • սոակ իբրև ածական՝ նշանակէ Եգիպտական, այ սեպհական Եգիպտոսի • որպէս ասի Եգիպտացի պատառակաւ՝ այ պատառակաւ՝ որ պէսպէս յօրինուածով լինեալ է Եգիպտոս • գտ՝ մըսըրա միւթալիճ։

Եգիպտատական • ‖ տես Եգիպտական։

Եգիպտուհի • ւոյ • եաւ • էաց • եօք • (ած) և (գոյ) • Եգիպտացի կին • գտ՝ մըսըրլը գադը։

Եգոնոմոս • ‖ տես Կառնոս։

Եդած • ոյ • ալ • ոց • ալք • (գոյ) • եդեալ լինչ • դիւք • գտ՝ գօմա • գօնուշ։

Եդեմ • այ • աւ • (գոյ) • գաւառ մեծ արևելեան, զորմէ ասի ի բառմաց պարսկականաց նաև զինի գաւառն հայոց ասենեայց • յորում իսկ անկեաց ացն զդրախտն փառաւորեան • և նշանակի ծաղկաւէտ վայելչութիւն • զուարճութիւն • փափկութիւն • գտ՝ ֆիրտէվս։

Եդեմաբոս • կամ Եդեմաբուխ • բղխի • իւ • ից • իւք • } (ած)։
Եդեմածին • ծնի • իւ • ից • իւք • }

բղխեալ յԵդեմայ • կամ յԵդեմական գաւառէն յառաջացեալ • որպիսի են գետքն որք յԵդեմական դրախտէն բղխին • գտ՝ էդէմ այլէճինէն իլէրի կէլէն։

Եդեմական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • սեպհական եդեմայ • կամ դրախտին փափկութեան • գտ՝ էդէմ այլէճինէ ֆ։ ՀԱՅՆԿՅՃ մահսուս։

Եդեմահիւս • (ած) • հիւսեալ ՚ի ծաղկանց եդեմայ, ՚ք դրախտին • գծ, ՀԱՆՒՆԿԹ ՎԻՀԿՔԼԵՐԻՆԱՆՆ ԼՕՐԻՒԼՄԻՒՆ։

Եդեմային • պնդ • ած • ոց • ովք • ‖ տես Եդեմական։

Եդեմաւանկ • անկոյ • ած • ոց • ովք • (ած) • յԵդեմական գաւառն անկեալ • որպիսի էր դրախտն, զոր անկեաց ՅԱԾ յԵդեմ • գծ, ԵԴԵՄ ՈՅԱԼԵԼԵՒՆԱԿ ՍԼՔԼՒԼՆ։

Եդեմեան • (նախդիր՝ հուպ) ‖ տես Եդեմական։

Եղոյզ • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • դնօղ • այն՝ որ դնէ • գծ, գօյան։

Եդուած • ‖ տես Եդած։

Եզ • ոյ • ած • ոց • ովք • կամ լոյ • լուք • (ած) • մի • միակ • անհատ • գծ, պիղծ • պիղծ Թանէ • դարս • եւք։

Եզաբան • ի • լու • լոյ • լուք • (ած) • միաբան • այնորիկ՝ որք զմի և զնոյն բանս խօսին • աւոյ, խօսքերնին մէկ • գծ, ահօղլերն պիղծ • դարս • եւք զԷպան • արդ • գալով։

Եզաբար • (ձեւիթայ արտայոյտ) • միապէս • միաբան • ընդ միով բանիւ • գծ, ահօղպիղծլեկ իւէ • դարս • եւք ասել։

Եզաբանն • (ած) • մի ՚ի բնութենէ • անբաժանելի • գծ, աղլեցաան պիղծ • պղծեալ մայրագոգ։

Եզախմբեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) • հաւմախմբել • ժողովել ՚ի մի • կարգել ՚ի մի խոսմբ • գծ, Թօփ լաւագ • պիղծ սըբայա գօմագ։

Եզախմբիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեզտ) • հաւմախմբիլ • ՚ի մի ժողովիլ • գծ, պիղծ օլմագ • Թօփ օլմագ։

Եզակ • ի • աւ • ոց • օք • (ած) և (գոյ) • միակ • մին • գծ, պիղծէ՚ք • դարս • եւքթօ։

Եզական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • միաւորական • անհատական • գծ, պիղծ Թանէ • եա, եզական ասի բառն ըստ քերականաց, որ չէ յոգնական • ՚ք նշանակէ զմի ինչ • գծ, պիղծ չէյ կէօստերէն։

Եզականապէս • (ձեւիթայ արտայոյտ) • միաւորակի, ՚ք իբրև եզական • գծ, պիղծ Թանէ կիսլի։

Եզակի • (ձեւիթայ արտայոյտ) • եզականապէս • եա, իբրև ածական նշանակէ՝ եզակ • միակ • գծ, պիղծ Թանէ՚ջէք։

Եզաձայն • ի • լու • լոյ • լուք • (ած) • միաձայն • համաձայն • միաբան • գծ, պիղծ սէօզլի • պիղծ սէօսլի • եւս ասին եզաձայն առաք ինչ, որք չունին զձայն կամ զհնչուն ինչ նման ձայնի իւրեանց։

Եզաձի • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • միակ ոմն ձիաւոր • այլ՝ որ միակ ձիով և եթէ • գծ, եւք ասէլը • պիղծ ասէլը • դարս • եւք էթագ։

Եզամանակ • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • ունօղ զմի ժամանակ, կամ ընդ միով ժամանակաւ անկեալ • գծ, պիղծ վագըթլը • եզամանակ ասին առաք ինչ՝ որք ունին զմիակ հնչուն ինչ, և ոչ ըստ տեղւոյն երկարին, և ըստ տեղւոյն սղին • որպէս և և ո և այլ առաք ինչ։

Եզամիա • մոյ • աւ • ոց • օք • (ած) • միամիտ • համամիտ • գծ, պիղծ ՓԻՔՐԼԼ։

Եզանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չեզտ) • միանալ • ժողովիլ ՚ի մի • համախմբիլ • գծ, պիղծ օլմագ • Թօփ օլմագ • պիղծիքմէք։

Եզանգամ • (ձեւիթայ չանոյչոն) • մի անգամ • ոչ բազմիցս • գծ, պիղծ քէրըկ • դարս • եւքպարտ։

Եզապէս • ‖ տես Եզականապէս։

Եզառած • ‖ տես Եզարած։

Եզառմամ • (ձեւիթայ գոյչոն) • մի առ մի • մի ըստ միոջէ • գծ, պիղծ պիղծ • պիղծէը պիղծէը • դարս • եւք պէ եւք։

Եզաւանգ • կամ Եզաւանկ • ի • լու • լոյ • լուք • (ած) • ունօղ զմի վանկ • ոյլն են բառք որք միով հնչմամբ արտասանին ՚ի բերանոյ մարդոյ • որպէս քար • փայտ • առն • և այլ բազումք։

Եզաւեսակ • ‖ տես Մ՚լաաեսակ։

Եզարած • ի • լու • լոյ • լուք • (գոյ) • ձեւանարկումն ՚ի, կամ հաւաքաբանումն կազմառօտ • որ և ասի հնարք։

Եզարար • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • միաբար • միացուցիչ • աւոյ, ՄԿ ընօղ • գծ, պիղծ էաէն։

Եզերակից • ի • լու • լոյ • լուք • (ած) • այն՝ որ կայ յեզերս ինչ • գծ, քէնարտա օլան։

Եզերական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • յարմար եզերաց իրիք • գծ, ուշա ուլկուն։ եա, այն՝ որ ունի եզր կամ սահման • գծ, սօնու օլան։ եա, սահմանակից • իբր դրացի • գծ, էագըն • սընըրտաշը։

Եզերանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չեզտ) • աւարտիլ • վերջանալ • բերիլ յեզր ինչ •

պաշ, պլեթմիք· չէ.քիլմիք· ուշա հէթիլմիք։

Եղերեմ· եղի· եա· էլ· (ՆէրգոյԹ)։ աւաբտել· վերջացուցանել· կատարել· պաշ, պլեթիրմիք· ֆէրալաթ հէթիրմիք։

Եղերիմ· եցայ· եայ· իլ· ‖ աէս **Եղերանամ**։

Եղերիչ· ըչի· աւ· այ, օք· (ԱԹ)։ աւաբտիչ· կատարիչ· պաշ, պլեթիրէն, ՈՒսամ և ծագք երկնից կոչին յամանց եղերիչ· ըստ որում աւարտեն և բաժանեն զսահմանս երկնից և երկրի, որ և ասին **Եղերաք**։

Եղերորդ· ի, աւ, կամ իւ· այ, օք· (ԱԹ)։ միերորդ· աւաջներորդ· պաշ, պլերինէն։

Եղերութիւն· լման, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)։ աւարտութիւն· կատարութիւն· վերջաւորութիւն· պաշ, Թէ.քմիլ էթիւ։

Եղերք· իկ, իւք· (գոյ)։ ծագք· սպառուածք· որպէս ասի եղերք երկնից, ՚ի սպառուածք՚ որ բաժանէ զսահմանս երկնից և երկրի, կամ ևս **Եղերք** կոչին՚ որ ըստ աեսութեան աչաց մարդկան միանան ընդ միմեանս երկինք և երկիր· պաշ, սինօր· ուշ· սօն· կէօյ վէ եէր քէնարը· չէվրէ· գոբա, գըլյըվան։

Եղն· եղին, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)։ արուանատուն յինչ մեծ՝ զորաւորս մարմնով եղջերաւոր՝ և բառանջող, և միս նորա ախորժելի առ ի ուտել· և քարշէ ըզլուծ առ ի հերկել զերկիր, կամ ի տանիլ զբեռինս· պաշ, սըղըր· էգբիւզ· գոբա, կեավ· Եա, է անուն միոյ յերկոտասան կենդանակերպից երկնի, որ և կոչի Ցուլ· պաշ, պուբզի սէվիր· գոբա, կեավկիբուսն։

Եղին ագի· ‖ է անուն յինչ խոտոյ· պաշ, սըղըր գուլուզու։

Եղին աչք· ‖ է ծաղկի յինչ, որ և կոչի երիցուկ· պաշ, փափաթեայ չիչէյի· գոբա, կեավչէչմ· ուդ, ագչավան։

Եղնաւէզ· ուի, աւ· այ, օք· (գոյ)։ է տեսակ իմն բանջարոյ, զոր ուտին մարդիկ· որպ տերեւն է նման լեզուի եղինն· պաշ, լիսանի սէվը· գոբա, կեավզլպան։

Եղնաւուժ· լծոյ, ով· այ, ովք· (գոյ)։ լուծն եզանց· պաշ, պըյուզնաուբուք։

Եղնախոյ· ի, իւ· իյ, իւք· (գոյ)։ կէնդանի մատղաշին՝ նման եղնի և խոյի։

Եղնածախ· ի, իւ· իյ, իւք· (ԱԹ)։ եզնաճախաւ· այն՝ որ վաճառէ զմիս եղինն·

պաշ, սըղըր էտ սըղըր էթի սաթան։

Եղնակ· ի, աւ· այ, օք· կամ **Եղնիկ**· (գոյ)։ որթ մատաղ· պաշ, սամսոյ· գոբա, կեավէչ· Եա, մեծագոյն քան զինչ բոլորակ և ծակ, որ սովորաբեթիւն է դնել ՚ի բերան գերի և ջրհորոյ· աուկ, պիլէզիկ· պաշ, գուլա պիլէզիկլի· գոբա, խէրէզէ· Եա, է յատուկ անուն յինչ մարդոյ։

Եղնակ ասուածոյ, կամ **Եղնակ ոսկի**· ‖ ձգիլ յինչ Թևաւոր իբրև բզեզ՝ փայլուն գեղով՝ ոսկեգոյն· պաշ, կիլ պէօճէյլէ· էէշիլ պէօճէյլէ· Եա, է աղգ յինչ մարախի կամ ջրբեկի, որ և խարագուլ ասի· պաշ, եըղըզդ· ուէֆաք չէ.քիրկէ։

Եղնային· (գոյ)։ աղգ յինչ խաղողոյ, սեաւ՝ խոշոր՝ և մատա· պաշ, պիր Թարզ իւզիւմ սիր։

Եղնաճաշակ· ի, աւ· այ, օք· (ԱԹ)։ ճաշակող, կամ ուտօղ զմիս եզնին· պաշ, սըղըր էթի եէյէն։

Եղնամոլ· ոյ, կամ ի, իւ· իյ, իւք· ‹ **Եղնամոլի**· ւոյ, եաւ· եայ, եօք· › (գոյ)։ ամուլք եզանց ամոլակիցք· պաշ, պիր չիֆթ էօքիւզ· գոբա, էյլիկչ· Եա, յայսմանէ եզնամոլք ասին նոքաք՝ որք վաստակակից լինին ընդ միմեանս ՚ի մի և նոյն գործ· պաշ, առգաուաշ։

Եղնամոլ· ի, աւ· այ, օք· (ԱԹ)։ այն՝ որ վարէ զեզինս ՚ի հերկել զերկիր, կամ ՚ի տանիլ զբեռինս· պաշ, չիֆթճի· սըղըրԹմաճ։

Եղնեմ· եցի· եա· էլ· (ՆէրգոյԹ)։ վարել զեզինս, կամ հերկել եզամբ· պաշ, չիֆթ սիւրմէք։

Եղնոց, կամ **Եղնանոց**· ի, աւ· այ, օք· (գոյ)։ գոմ եզանց, այսինքն տեղի՝ ուր պահին եզինք· պաշ, սըղըր աղըլը։

Եղոզ, կամ **Եղնոզ**· ի, աւ· այ, օք· (ԱԹ)։ վարօղ զլուծս եզանց· պաշ, չիֆթճի։

Եղունակ· ի, աւ· այ, օք· (ԱԹ)։ միակուրէք ունօղ, կամ եղջերական· պաշ, եալընըզ օլան։

Եղունապէս· (ՆէՖոյ ոբոՖոՏ)։ իբրև միայնակ· աուանձինն· աուկ, մինաւսրկի· պաշ, եալընըզ։

Եղը· եզեր, երբ· այ, օք, կամ ովք, կամ եղերբք· (գոյ)։ ձայր· ծագ· աւարտ· սպառուած· պաշ, ուշ· քէնար· սօն· գոբա, լէպ· Եա, ծայր զգեստու,

մագաղաթի, և այլոց ինչ իրաց։ Ած, տահման. աւարտ ի և իցէ իրաց. կատարումն. գաշ, նիւթական, Ած, Եզր ըս տրամաբանից՝ է բառ եղեալ ի ծայրս նախադասութեան։

Եզրամիրանի. ւոյ, ւառ. ւաց, ւոք. (գող)։ զգեստ ծիրանազարդ եզերօք կամ վերջաւորք. գաշ, գրիմըղը զնդէ՛ի էսպաղ։

Եզրական. ‖ տես Եզերական։

Եզրակացութիւն. թեան. (գող)։ ըստ ձայնին նշանակէ կալն յեզր ուրեք. հատանելն յեզր իրաց. գաշ, լեմման. գարար. Ած, ըստ տրամաբանից՝ է երկրորդ նախադասութիւնն հաւաքաբանութեան, որ և հետեւութիւն կոչի. իբր թէ բանն կամ ձեռնարկութիւնն յայնմ եզերի. գաշ, նէթիձէ։

Եզրակացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (ոնդող)։ յերկրորդ նախադասութեանց՝ զերծրորդն հետեւեցուցանել. գաշ, գարար վերծիք. նէթիձէ՛ք կէթիրէք. Ած, աւարտել. կատարել. գաշ, պիթիրիմք։

Եզրանամ. ‖ տես Եզերանամ։

Եզրացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. ‖ տես ի նեղքոյ Եզրեմ։

Եզրացուցիչ. ցչի, աւ. աց, օք. (ոծ)։ աւարտիչ. կատարիչ. գաշ, պիթիրէն։ Ած, յերկրորդ նախադասութեանց՝ զերծրորդն հետեւեցուցիչ. գաշ, նէթիձէ՛ք նէթիշտիրէն։

Եզրեզի. էզ, էաւ. էաց, էօք. (գող)։ գաւիթի պատառաւ. տունկ նման գաւիթոյ. գաշ, մկրվէ վէրէն թէփնէ աղաձը։ Եւ պատուղ սորին կոչի եզրեզզ պատուղ. ի գաւիթիկոյն. հատ գաւիթոյ. գաշ, թէփնէ մկրվէսի։

Եզրեմ. էցի. էա. էլ. (ՆէրգողԲ)։ եզերացուցանել. աւարտել. կատարել. գաշ, նէթիձէ վերծիք. պիթիրիմք։

Եզր առնիլ, կամ յԵզր ելանել. ‖ տես Եզերանամ։

ԵԹ. ‖ է անուն տառիս Ը այսօրիկ, որ և կոչիմք ԸԹ, զի Ը և Ե տառքս փոխին ի տէզն միմեանց, որպէս տեսցես ի տառս Ը։ Եւս բառս այս ԵԹ, եթէ առնիցի ի սկիզբն իւր զշաղկապս (և), այսպէս և ԵԹ, է մակբայ զառական, և նշանակէ՝ միայն. գաշ, սալ։

ԵԹԵր. ի, աւ. աց, օք. (գող)։ է բառ յառնական, և նշանակէ՝ ի մէզ ի վեր քան զերկոյ կամ զարեգական և զլուսաւորաց կամարն. և կամարն հրեղէն, որ ասի երկնից երկինք. գաշ, կէզ. արշ. գոր. սէմոյ։ Եւ, երբեմն եթեր կոչի տարրն օդոյ և հրոյ, այլ պարտականն զինջոյն երկրի մինչև ի կամարն լուսոյն. վայ և օդական թաղանդ և այլ նմանք երբեմն կոչին եթերական։

ԵԹերական. ի, աւ. աց, օք. (ոծ)։ երկնային. սեպհական վերին եթերին. գաշ, կէօյէ միւթալիք։ Եւ, օդային. որպէս են թաղանդք, որք չերթին յեթեր. ըս յօդս. գաշ, հալասա կէզէն։

ԵԹերաձեմ. ի, իւ. իցի, իւք. (ոծ)։ երկնաձեմ. երկնընթաց, որպիսի են գազք հոգեղինացն. որ և նշանակէ լուսաղէն. գաշ, կէօյսէ կէզէն։

ԵԹերային. այնոյ, ով. ոյ, ովք. ‖ տես ի վերոյ Եթերական։

ԵԹերընթաց. ի, իւ. իցի, իւք. (ոծ)։ ընթացօղ ընդ եթերս, կամ ընդ օդս. գաշ, կէօյէ տօղրուս կամ հալասա տօղրուս կիտէն։

ԵԹԷ. (ՀաշկաԲէԽոն)։ ԹԷ. և եթէ. գաշ, էկէր. գոր. կէր։ Եւ, շաղկապ տրտհական. կամ եւ կամ. և. և. գաշ, կէրէք, կէրէք. հէմ, հէմ։ Եւ, մակբայ երկբայական. արդեօք. միթէ. գաշ, աճապա. եօգսա. գոր. վէրնէ. ոլդ, իլլա։ Եւ, շաղկապ թարմատար. որ. զի. գաշ, քի։

ԵԹԷ ոչ. (ՀաշկաԲէԽոն)։ եթէ. և ԹԷ. բայց միայն. գաշ, ՁիագաԹ. անձագ։

ԵԹԷովպացի, կամ ԵթիովպացիԲ, և կամ ԵԹովպացի. էց, էաւ. էաց, էօք. (ոծ) և (գող)։ բնակիչ երկրին եթովպիոյ. խոփչիկ. գաշ, հապէշ։ Եւ, իբրև սոսկ ածական՝ նշանակէ եթովպական, ըս սեպհական՝ եթէովպիոյ. գաշ, հապէշճուտանա միւԹալիգ։

ԵԹիա. ի, իւ. աց, կամ այց, օք. (գող)։ բառ յառնական. թաղանդ ինչ ձերնիոլ անյագաբար. գաշ, գարաչաԹաչ. ‖ տես և Հաղամաղ։

ԵԼ. ի, իւ. կամ ոյ, ովք. իցի, իւք. (գող)։ է արմատ եղանել բայիս, և նշանակէ ելանիլ արտաքս ի նեղքուստ. գաշ, չըզըշ։ Եւ, եղանիլ ի վեր. վերելք. գաշ, եօգսըը չըզըշ։ Եւ, ճանապարհ. անցք. գաշ, եօլ. կէչիտ։ Եւ, վախճան. կատարած.

գաշ, ուշ. սօն, Ես, յաջողութիւն. հնարք. գաշ, չարէ. միւնքիւն, Ես, ծագումն, կամ արևելք. գաշ, կիւնէկ, ծօզաշագ թարաքիլ. Ես, բղխումն. գաշ, իւլերի կէլիշ. Ես, ծախք. գաշ, մասրաւիք. Ես, հրաժարումն. գաշ, կէրի չէքիլմէ, Եւ ևս է անուն միոյ ի գոյց աստուածացելոցն. որ կոչի Գիւրք Էլից։

ԵԼ. ելոյ, ալ. ոց, ալք. ‖ տես Եմ.

Ելագ, կամ Ելակ. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ կամբերանագ և անարժագամ պատուոյ մինչ բաւոյ իրիք. որ լինի ի պատիւղ կամ ի գաշոյ յերկնս երկրի, նման հօձա եէմիշլի. գաշ, չելէկ։

Ելամաւ. ‖ տես Ելևմտաւ։

Ելանել զմիմեանցք. ‖ տես Իւլևել առնել։

Ելանել ի հակառակս. ‖ տես Հակառակիմ։

Ելանել ընդ սուր կամ ընդ զէնս. ‖ զինուիլ երթալ. գաշ, քէնալ քէնոմիլի եօլ-սուրմագ։

Ելանել ըստ կամ ընդ չափ. ‖ զանցանել ընդ չափն. գաշ, եօլչուաէն սրշարը չըգմագ։

Ելանել ի գլուխ, կամ ի լուսին. ‖ տես Եզլանամ։

Ելանել յոգւոց. ‖ հառաչել. գաշ, ախ էմմէք։

Ելանելի. ւոյ, եաւ. եայ, եք. (ած)։ ուսոյ լինի ելանել. գաշ, չըգըլաճագ։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակի, սանդուխք, ասպէնտ. գաշ, մէրտիվէն. գոյս, նէրտիսպան։

Ելանեմ. ելի. էլ. ել. (չէշտ)։ ի տեղւոջէ իմեքէ ի դուրս գալ. կամ ի վեր ելանել. գաշ, չըգմագ. գոյս, պիչրուան ամէնէն. արդ, խնբրուշ. Ես, ծագիլ. բղխիլ. գաշ, հասլ օլմագ. սասր օլմագ։ Ես, տարածիլ. հռչակիլ. գաշ, եայըլմագ. Ես, դիմել ի վեր. յառնել ի վերոյ. գաշ, սիւրսալ էմմէք. իւսախիւնէ չըգմագ. Ես, հեծանել. նստիլ. գաշ, պինմէք. Ես, վնտակիլ. գաշ, նասլ օլմագ. Ես, լինիլ. գասնիլ. գաշ, օլմագ. գալըմմագ։

Ելեկաւէզին. զինի, աւ. ից, օք. (ած)։ որ է յելեկտրոնէ. գաշ, քէհրիվգոյսան։

Ելեկաւիան, կամ Ելեկտրան. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ է բաւ յատնական, և գրի նաև Եղեքտրիան, Էլէքտրիան, Իղեկտրիան,

Ղեկտրան, Իլէքտրան, և Իլեքտրիան. ան բազմագտնի, սաթ դեղնագոյն, Թափանցիկ երբև զապակի։ Արդ սա զառաջինն հասի երբև խեժ ի դեղին ծառոյ խնձկէ ի կղզւոջ Ծովուն գերմանիոյ, կակուղ է և մածուցիկ, բայց յետոյ ցըրտութիւն ծովուն և օդոյն կարծրացնէ քարանայ։ Եւ ըստ ոմանց իսկ բղխէ սա ի խժոյ քարանոյ երբև զնխեւթ. և մինչ է կակուղ, մածնանայ ի նա մրջնիւք և չիւղք. և ի կարծրանալն մնան ի նմա, որպ վկայեն և տեսողք։ Եւս ունի ըզղօրութիւն ձգողութեան առ ինքն, զի ի չիփին իւր յինքն ձգէ զապրդ. գաշ, քհհրիվաբ։ Ես, նշանակէ ասկէպղինձ, որ կոչի պղինձ ձխեալ. գաշ, փիրինձ։ Ես, նշանակէ գնաումս ինչ հրահանելեաց. որոյ հինգերորդ մասն է արծաթ, և չորան ոսկի։ Եւ առքս երեքին ևս եղեկաւխան ասին վասն նման լինելոյ իւրեանց ըստ գունոյ։ Պարձեալ եղեկաւխան ասին այն ամենայն, որք ի շըփիլ իւրեանց՝ առանան զղօրութիւն ձգողութեան իրիք և վանողութեան։

Ելևէջ, կամ Ելևէս առնել։ ‖ Ջանալ գործառնագնել. զմիմեանցք ելանել. գաշ, ղեաաէ պուլունմագ. ենմէյէ գայրէթ էմմէք. Ես, կռւտտակիլ. առէպ յաձախել. գաշ, երըզըմագ։

Ելևէջք. ի. իւք. (գոյ)։ ի վեր և ի վայր խաղացութիւն. ատելիական ձայնի բարձրանալ և ցածանալ. գաշ, էնմէ չըգմա։

Ելևմտաւ. մտի, իւ. իցդ, իւք. (գոյ)։ ելանելն և մտանելն. գաշ, կիրմէ չըգմա։ Ես, հեաք. չաւիղ. գաշ, իղ։

Ելեփանդական. ի, աւ. ից, օք. (ած)։ բաւ յատնական, նշանակի փղական. գաշ, փիղէ միւեթալիգ։ Այս բառ ի գործ ածի ի մէզ այսպէս, ելեփանդական բորոտութիւն, ելեփանդական ախտ. որոյ իմանի տեսակ մինչ բորոտութեան, որ զմարմին բորոտին խստացուցեալ կարծրացացանէ նման մարմոյ փղոյ, կամ որոյ քան է իբրև զմարմին փղոյ. և այս ախտ կոչի ևս գաղտնի, ատրաւիթիւն. գաշ, միսկինլիք իւլեմի. Փղինկի։

Ելման. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ բաւ այլազգական, նշանակէ ընտանիք. զաւակք. կին. և այլ մերձաւորք. գաշ, փամիլիա։

Ելիք · (գոյ) · է բան յանձնական , և նշանակէ զայդ մանեկաձև · որպէս ցուլանիք լուսոյ ։ օդ · գոճ , փառըլսայրշ · ես , իբր ազգ ինչ չանթիլ , կամ ասուպաց , պսրնիքն Թռչնոց ասուպաց ·

Ելակական · ի , աւ · աց , օք · (ածական) · սեպհական բնակաց եւլսպաց · յանձնական · գոճ , ուռուսլսրա մխիթարիք ·

Ելևէնացի · ւոյ , եաւ · եաց , եօք · (ածական) և (գոյ) · հելլէն · յոյն · եւլսպացի · գոճ , ուռուս ·

Ելոզ · ի , աւ · ից , օք · (ներքին ընդունելութիւն եւռնել բայիս եւ եաւ նշանակէ եւլսզ ·

Ելոպաբար · (ձևիմ որոյհան) · իբրև եւ

Ելոպական · (լոզ · եւլսմբ · բղխմամբ · գոճ , չզգան կիսոյ ·

Ելոպոտիլ · (ենան · (գոյ) · եւռնիլ · բղխոտիլն · գոճ , չզգալ · իւլսյն կեւլսզ · ես , ծաւալուն · գոճ , եայլսլա · ես , վերեւլսք · գոճ , եօգարը չզգալ ·

Ելոյր · ‖ է սեռականին էական ընդունելութեանս եւալ · զի վանից պյր՝ ի նախնեաց գործածելոյ փոխանակ սեռականացուցիչ և որակականացուցիչ մասնիկան , որպէս ասացեալսյր , մարդ պյր , և սակրատպյր · ՝ ասացեալսյ , մարդպ , և սոկրատպյ ·

Ելոզակ · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) · աւազակ՝ որ միշտ յոգւոյ զեւռ ուրուք պյռնիքն զձանապարհս , զի կողոպտեսցէ զինչս նորա , կամ որ յանկարծահաս յարձակմամբ գեւռ զկիկիր և գմարդ · գոճ , Թիւրխիմս · ձեւլսվի · չեԹեմի · Գիրի եա Ձեւլսզակ , եա , երբեմն իրրև ածական՝ նշանակէ եւռզանօդ · արտահանօդ · գոճ , տրշտրը չզգալան ·

Ելոզակաբար · (ձևիմ որոյհան) · նման եւռզակի · իրրև եւռզակ · գոճ , Թիւրխիմս կիսոյ · հարամի կիսոյ ·

Ելոզակից · կամ **Ելոզեկից** · կոյ , աւ · ից , օք · (ածական) · այն՝ որ է ընկեր եւռզակի · գոճ , հարամի իւլ , ես Թիւրխիմս իւլ առաքաւոշ օլան ·

Ելոզակութիւն · Թեան · (գոյ) · աւազակութիւն · գոճ , հարամիւլիք · Թիւրխիմսիւլիք ·

Ելոզակաւոր · (ածական) · աւազակաբարոյ · այն՝ որ սովորեալ է առնել զեւռզակութիւնն · գոճ , հարամիւլիքն ալըշան ·

Ելոզանիմ · ուղի · եաւ · եիր · (ներգործական) · տալ եւռնիլ · ի լոյս ընծայիլ · գոճ , օրԹոյա ես՝ տրշտրը չզգալմագ ·

Ելոզանութիւն · զմանե , տանր · անց , տանք · (գոյ) · հանանութիւն · գոճ , չզգալրշ · ես , եւռք · գոճ , չզգրշ · ես , ընձեռոզանութիւն · գոճ , ֆիլիզեանմ ·

Ելոզթիլ · Թեան · (գոյ) · եւռն · լինեւռզթիլ · գզյուեթիւն · գոճ , օլոշ · վարլոզ ·

Ելոզութիւն · եղման · տանր · անց , տանք · ‖ տես Ելոզեթիւն ·

Ելոզմատ · ‖ տես Ելմատ ·

Ելոզնդն , կամ **Ելոզնդն** · եղնդպ , տլ · ոց , տլք · (գոյ) · պաղալր , կամ ուռուց ձիւռսակաց · որ կարծի յառաջիլ ի սաստկի չեզմռեթենէ արեան , եւռալ յանձն կամ յառնական մարդպ , որպիսի է ժանտամահն · և երբեմն ես եւռնէ ի սաթիս կանանց , որոյ չյժ ձիւռսին կանացք · գոճ , գապարձզք · չնչան · խըչարձզք ·

Ելոզոտ · եւռսական , եամբ · եանց , եամբք · ‖ տես Ելոզեթիւն ·

Ելոզոտ բուսոյ · ‖ ի վեր բուսանիլն · գոճ , պիՀիմ · ես , ածուն · գոճ , պէզգիւմ ·

Ելոզցանիմ · ուզի · ցի · եւ · ‖ տես Ելոզանիմ ·

Եւթ · եւիցդ , իւք · ‖ տես Եւ ·

Եկ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · կամ (գոյ) · եկեալ օք արուեստաւոր · օտարական · նա՝ որ եկեալ արուեստաւոր՝ խառնիլ է ընդ բնակիչս երկրին , կամ ես ընկալ եալ է զկոչն և զՀաւատս նոցին · գոճ , արշարլը · էձնապի · ուեօնիւշ · ես , պանդուխտ · գոճ , խարխոյ · ես , իրրև ասոկ գոյական նշանակէ գաղտուստ · եկաւորութիւն · գոճ , կեւլսշ ·

Եկակոչ · ի , իւ · իցդ , իւք · (ածական) · կոչեալ ի հրապարակ կամ յաւետան · գոճ , սիվանա չայըճըլմըշ ·

Եկակոչ առնել · ‖ կոչել յաւետան · գոճ , սիվանա չայըճմագ · ես , ամբաստանել · գոճ , շէնքվա էձիլք ·

Եկամտական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · տասդական · այն՝ որ չէ բնական , այլ յհասդ յաւելեալ · գոճ , սօղրատան ·

Եկամուտ · մտի , իւ · իցդ , կամ ից , իւք · (գոյ) · հաւք · մուտք · Թէ գրամիցկ և Թէ այլ ինչ , որ գոյ ամսոյ յամիս , կամ ամ բաս ամէ յապրուստս ուրուք · գոճ , կեւլիր ագաբէյ · գոբս , տէբամէտ · արգ , տալէ ·

Եա , իբրև ածական՝ նշանակէ օտարազգի որ նորագ եկեալ է ի հաւատս . գՁ , եկնի անկէ կէս . Եա , օտարական . պանդուխտ . գՁ , հասպանձը . գարեպ ; Եա , պատահեալ . ի վերայ յառնելոյ . գՁ , յօդուտոյն ։

Եկամուտ՝ . եկի . եամ . եմ . (չԵՁոյ) ։ գալ մնանելոյ . գՁ , կէսկոպ կիսկոյ ։

Եկաւոր . ի , աւ . ոց , ոք . (ոծ) ։ եկող . գՁ , կէսկոյ . Եա , այն՝ որ եկեալ է աբեր ի բնակիլ . պանդուխտ . գՁ , գարեպ ։

Եկաւորեամ . եցի . եամ . եմ . (չԵՁոյ) ։

Եկաւորեմ . եցայ . եայց . իմ . (գալ . հասանել . գՁ , կէսկոյ . եէմիշտիք . գարե , ամէնէն ։ Եա , պանդուխտ լինել . գՁ , գարեպ օրնագ ։

Եկաւորութիւն , կամ Եկէտիթ . Թեան . (գոյ) ։ գալատա . եկ . գալն . գՁ , կէսկոյ . Եա , հասանելն . գՁ , եէմիշտ ։

Եկեղեցաբլուզ . բլուզ , կամ բլ . ոյ . ոց , ոք . (գոյ) ։ հագուրլուզ կացուցեալ ի վերեկեղեցւոյ առ անցեալս կամ անառակս առնելոյ . գՁ , քրլեսկ խառնիլ Թօփրագանն պայըր ։

Եկեղեցաբոյս . բոյսի , աւ . ից , իւք . (ոծ) ։ բառնալ կամ բղխալ յեկեղեցւոյ . գՁ , քրլեսկէն իւրէն կէսկոյ ։

Եկեղեցագարդ . ի , իւ . ից , իւք . (ոծ) ։ զարդարօղ եկեղեցւոյ . գՁ , քրլեսկ ասնասան ։

Եկեղեցական . ի , աւ . ոց , ոք . (ոծ) ։ սեպհական եկեղեցւոյ . գՁ , քրլեսկէն մէսէհտիգ . Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ անձն՝ որ կարգեալ է ի պաշտօն եկեղեցւոյ . օրպիսի են կղէրիկոս , սարկաւագ , քահանայ , և այլք ։

Եկեղեցակատարած . (պաի , իւ . ից , իւք . Եկեղեցակատարուած . ((ոծ) ։ կատարօղ գինչ եկեղեցւոյ . տաճարակատարած . գՁ , քրլեսկէնին չէկինի սօյան , եաղմուրլայան ։

Եկեղեցաձև . ի , իւ . ից , իւք . (ոծ) . և մերթ (ուՁոյ) ։ ի ձև եկեղեցւոյ . գՁ , քրլեսկ պիչիմինտէ ։

Եկեղեցանամ . ացայ . ցիր . ալ . (չԵՁոյ) ։ ժողովել հաւատացեալսց ի մի վայր . հաւաքել քրիստոնէից . գՁ , պիր եէրէ ձեմ օլնագ ։

Եկեղեցապան . ‖ տես Եկեղեցեպան ։

Եկեղեցացուցանեմ . ցուցի . ցի . եալ (ունՁոյ) ։ խա

ժողովել զհաւատացեալս ի մի վայր . հաւաքել կամ կոչել զքրիստոնեայս ի լսել կամ ի խորհիլ ինչ . գՁ , պիր եէրէ ձեմ էթմէկ . Եա , ձեացուցանել իբրև եկեղեցի . գՁ , քրլեսկ պիչիմինէ սօգմագ ։

Եկեղեցաց . ցչի , աւ . ոց , ոք . (ոծ) ։ ժողովող . հաւաքող . գՁ , Թօփ էտէն ։ Եա , քարոզասա . աստնամօա . գՁ , վազ վէրէն ։

Եկեղեցական . ի , աւ . ոց , ոք . (ոծ) և (գոյ) ։ պահպանող և վերակացու եկեղեցւոյ , ի անձն՝ որ նմա միայն յանձնեալ է հոգալ զկեցուն եկեղեցւոյ և առնել զհատոյնն ժամանակս լինի . գՁ , քրլեսկէյէ նէզարէթ էտէն ։

Եկեղեցի . ւոյ . եաւ . ւոյց . Եոք . (գոյ) ։ բառ յատնական . տեղի սուբ լինի ժողովուեալ քրիստոնէից ի մասաւորեալ ազօթս . գՁ , քրլեսկ . պուբ . քրլեսկ . պուբ . ուէյ . Եա , իմանի բառիւս եկեղեցի , քրիստոնեայ հաւատացեալք . սակ և հին եկեղեցի կոչի տաճն իսրայէլացւոց յաբրահամէ մինչև ի քրիստոս . գՁ , իսրէնիեան չէմիէնի ։

Եկեղեցի հեղինակաց . ‖ ժողով և մեծ տեսան յատնագ յաճինս ։

Եկեղեցպան . ‖ տես Եկեղեցեպան ։

Եկեղեցօրհնեք . նեաց , նեաք . (գոյ) ։ կարգաւորեմն օրհնելոյ զնորաշէն եկեղեցի . գՁ , եկնի քրլեսկ տաւվազը ։

Եկեղխաուաէս , կամ Եկեղխաուաէս . (ոծ) ։ բառ յատնական . ժողովող եկեղեցացուցիչ . գՁ , պիր եէրէ ձեմ էտէն ։ Եա , տաճնամօա . քարոզասա . գՁ , վազ վէրէն ։

Եկեղխաուաֆկաս , կամ Եկեղխաուսիկաս . ի , իս . իւ , իւք . (ոծ) ։ բառ յատնական . ‖ տես Եկեղեցական ։ Եա , ի անուն պատասխանի բարեմասնեալ առ Յյնս ։

Եկող . ի , աւ . ոց , ոք . (ոծ) ։ այն՝ որ գայ . այս բառ առաւել ի ստացական բանս ի գործ ածի . գՁ , կէսկոյ ։

Եկուն . եկման , ամբ . անց , ամբք . ‖ տես Եկաւորութիւն ։

Եկք . եկից , իւք . (գոյ) ։ եկամուտք . հասոյթ . գՁ , կէսկոյ ։

Եկքան . ի , իս . իւ , իւք . ‖ տես Ակքան ։

Եկք ի գրասա . ‖ օտար կամ նորամուտ իւք . գՁ , օրշտրան կէսկն պիր չէյ ։

Եկք ի վերայ . ‖ անցք . պատահարք . գՁ ,

իւսառէ կէլիշ · պէլա ։

Եՙհ · } (ինչորհակալութեան յուզումն) ։ ահ · ախ ։
Եհէ · }

Եղ · ‖ տես Իւղ ։

Եղագ · ի ։ ած · ացի · ագ · (գոյ) ։ Ճանապարհ սովորական · գառ՝ եօղ եօղագ · Նա ։ իբր դեղ · հաւ · գառ՝ իլաճ · չարէ ։

Եղագիլութիւն · ‖ տես Իւղագիլութիւն ։

Եղական · ի ։ ած · ացի · ագ · (ածՙ) և մերթ (գոյ) ։ եղեալ և գոյացեալ ՚ի ժամանակի · արարած · գառ՝ եաթարըլմըշ · օլմուշ · մախլուգ ։

Եղականապէս · (ձևիցՙ ածականէն) ։ իբրև եղական , ըստ օրինակի արարածոց · գառ՝ եաթարըլմըշ կիպի ։

Եղականացուցանեմ· ցուցի · ցո · եալ· (անդոյ) ։ արարչագործել · սահմանել · տալ եղանիլ · գառ՝ հաստրլակէթիմիլէ · եաթաթմագ ։

Եղականաւթիւն · թեան · (գոյ) ։ եղանաւթիւն · եղանիլն · գառ՝ օլուշ · Նա ։ ծնունդ եղեալոց · գառ՝ ուօղլու ։

Եղակարծ · ‖ տես Ցեղակարծ ։

Եղակից լինել · ‖ ՚ի միասին լինել · առընթեր գտանիլ · գառ՝ պէրապէր օլմագ ։

Եղամ· ի ։ ած · ացի · ագ · (գոյ) ։ բառ՝ երբայեցւոց · որ և գրի ուլամ, այսինքն սբրահ · գաւթի · գառ՝ թէհլիլ · ավլու ։

Եղամայր · մայրի · իս · իցի · իւք · (գոյ) ։ կառակերգութիւն · առասպելաբանական երգ · գառ՝ մանկաբայ ։

Եղաման · ի ։ ած · ացի · ագ · (գոյ) ։ անօթ իւղոյ · լուզաման · գառ՝ եաղ գաւլը ։

Եղան · ի ։ ած · ացի · ագ · (գոյ) ։ գործի ինչ երկժանի՝ կամ երեքժանի , որով սփռեն զկաղն · գառ՝ խասրան չաթմալը ։

Եղանակ · ի ։ ած · ացի · ագ · (գոյ) ։ գրի և Ցեղանակ · հանդամանք փոփոխման · կերպ · օրինակ · գառ՝ թարզ · տեվը · թէօրէ ։ Նա ։ բարբառութի և ցածութիւն ձայնի յերգս · գառ՝ ուսուալ · էզկի · մադամ · գրա , նէվա ։ Նա ։ փոփոխութիւն օձոց , որ է չորս՝ գարուն , ամառն , աշուն և ձմեռն · գառ՝ էյամ · գրա , մէվսիմ ։ Նա ։ ասի եղանակ բայից , իբր թէ զանազան փոփոխութիւն ՚ի ժամանակս և յեղանակս ։

Եղանակական · ի ։ ած · ացի · ագ · (ածՙ) ։ այն՝ որ սեպհական է եղանակի ժամանակին · գառ՝ վագաբն էյամլըա մէնթաղիգ ։

Եղանակակից · կցի · ած · ացի · ագ · (ածՙ) ։

այն՝ որ ձայնակից եղեալ է ընդ երգօղս · գառ՝ մագամլը սէօյլէյէնլէր իլէ պիր օլան ։

Եղանակաւոր · ի ։ ած · ացի · ագ · (ածՙ) ։ այն՝ որ եղանակաւ երգի · գառ՝ մագամլըա Նա , երգօղ երգէցիկ · գառ՝ էզկիլի սէօյլէյէն Նա , ունօղ զկարգ , զկերպ · գառ՝ սըրալը ։

Եղանակաւորեմ· եցի · եա · եալ· (ներգործՙ) ։ կարգել զեղանակս · գառ՝ գոյամ գօմագ · Նա , դնել ՚ի կարգի · գառ՝ սըրայա գօմագ ։

Եղանակեմ· եցի · եա · եալ· (ներգործՙ) ։ երգել · նուագել · գեղգեղել · գառ՝ ահէնկ իլէ օգուամագ · գարա · սիրայիահէն ։

Եղանելի · ւոյ · եաւ · եայ · եօք · ‖ տես Եղական ։

Եղանիմ· եղէ· եղիր , Եմ լեր· իլ· (ներգործՙ) ։ Հանալ · գոյանալ · գառ՝ վար օլմագ · գարա · պուաէն · չէզ · պօլմալ · Նա ։ սահմանիլ · գառ՝ եաթարըլմագ · Նա , ծնանիլ · գառ՝ ուօղմագ · Նա ։ պատահիլ · գառ՝ բաղխ կէլմէք · Երբեմն եղակի երբորդ դէմն ապառնի ժամանակի բայիս պարտկի կըրկնեալ պայման՝ եղկցի եղկցի , նշանակէ ամեն · չէմարիա · գառ՝ կէրչէք · տահիկ · Նա , պէտպէս լինիցի · գառ՝ էզկէ օլսուն ։

Եղանութիւն · թեան · (գոյ) ։ լինելութիւն · եղելութիւն · գառ՝ վարօլմա · գարա · պիւտիշ ։ Նա , ծնունդ · գառ՝ ուօղմա · գարա · մախլուգ · Նա ։ արարած · գոյ · գառ՝ եաթարըլմըշ · վարլըք · գարա · պուտիշ ։

Եղան · ի ։ ած · ացի · ագ · ‖ տես Եղէնի ։

Եղար · ի ։ ած · ացի · օք · (գոյ) ։ կին եղեալ առն · ամուսին · կոչակից · գառ՝ կէլին · եվլէնմիլ գառը · զկնէն · գարա · սուս ։

Եղարամայր · ‖ տես Եղբարամայր ։

Եղարան · ‖ տես Եղանան ։

Եղարկեմ· եցի · եա · եալ· } (ներգործՙ) ։
Եղարտեմ· եցի · եա · եալ· } իւղարկել · օձանիլ իւղով · գառ՝ եաղլամագ ։

Եղբայր · եղբօր , բարբ · բարբ , բարց · բարբ (գոյ) ։ համահայր և համամայր արու հարթազան · գառ՝ գարընտաշ · գարա · պիրադէր · գրդ , էվ ։ Նա , մերձաւոր արեան · ազգականն սիրելի ։ Նա , և եղբայր ասին հոգևորապես ամ հաւատացեալ քրիստոնեայք · և նա՝ որ կցորդ է ըստ ամենայն իրաւի եղբայր հարազատ ՚ի գործս ինչ , ՚ի ընկերս · գառ՝ արքատաշ ։

Եղբայրաբար · (ձևիցՙ արտկան) ։ իբրև եղբայր · գառ՝ գարընտաշ կիպի ։ Վարս և իբրեւ իբրև ածական անուն վարիլ

ի բանս ինչ, որպէս՝ եղբայրաբար սէր և խնամ. գծ, գաբրիտաշ կիսպի մահապէճ վէ մերհամեճ։

Եղբայրագիր · գրի, աւ · ից, օք · (գիր)։ *Նա՝ որ գրեալ է ուխտ եղբայր · գծ, գաւառաշրջագ · գիր, պիրատպէր խանտէ։ Եւս, է հնոյ ինն ի գիրս, զոր ոչ ոք կարէ ընթեռնուլ, բայց միայն նա՝ որ մաելիմ ընկերը է գրոցի այնը գրութեան, որք յաուաչագոյն ատուցեալ են միմեանց ընկերակ ընթերցմանն։*

Եղբայրագին · գանոյ, ով · ից, ովք · (ածք)։ *ունօղ զգործ եղբայրութեան · իբրև եղբայր · համանման · գծ, գաբրիտաշ կիսպի · Թրփկը։*

Եղբայրագաւ · (ածք)։ *գաւաճանօղ, նենդօղ եղբօր · գծ, գաբրիտաշելիս աստզագ գաւթան, հիլէլ էաէն։*

Եղբայրազգաւ · ի, իւ · ից, օք · ‖ տես Եղբայրասպան։

Եղբայրանիւ · թեան, իւ · ից, իւք · (ածք) կամ (գիր)։ *եղբայր համարեալ ի թիւ ազգականութեան · գծ, ագաւպալըգքատա գաբրիտաշ ապրըլան։*

Եղբայրական · ի, աւ · ից, օք · (ածք)։ *սէրոյական եղբայրութեան · հարազատական · գծ, գաբրիտաշ լըգդա միւթալիգ։*

Եղբայրակցութիւն · թեան · (գիր)։ *եղբայրական հաղորդակցութիւն · գծ, գաբրիտաշ լըգդ պիրլիգի · Եւս, եղբայրակցութիւն՝ առի ժողով կամ միաբանութիւն վանականաց։*

Եղբայրանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէզուի)։ *եղբայր լինիլ · գիրել յեղբայրութիւն · ընկերանալ · գծ, գաբրիտաշ օլմագ · առգաւաշ օլմագ։*

Եղբայրանոց · ի, աւ · ից, օք · (գիր)։ *տեղի՝ ուր ընակին հոգևոր եղբարք · այսինքն կրօնաւորք · գծ, մանաստըր։*

Եղբայրաշահ · (ածք)։ *այն՝ որ գիտէ շահել զսիրտ եղբօրն · գծ, գաբրիտաշելնդն իւրիկի հէլէ ալան։*

Եղբայրապէս · ‖ տես Եղբայրաբար։

Եղբայրասէր · սիրի, աւ · ից, օք · (ածք)։ *այն՝ որ սիրէ զեղբայր իւր · գծ, գաբրիտաշելնդն սէվիլին։ Եւս, սիրօղ զընկերս · գծ, առգաւաշելնդն սէվիլին։*

Եղբայրասիրութիւն · ‖ տես Եղբայրսիրութիւն։

Եղբայրասպան · ի, իւ · ից, օք · (ածք)։ *սպանօղ եղբօր · եղբայրազգաւ · գծ, գաբրիտաշելնդն հօլսիւրէն։*

Եղբայրասպանութիւն · թեան · (գիր)։ *սպանումն եղբօր · գծ, գաբրիտաշելնդն հօլսիւմէ։*

Եղբայրատեաց · տեղի · աւ · ից, օք · (ածք)։ *առեցօղ եղբօրին · գծ, գաբրիտաշելնդն սէվմէյէն։ Եւս, այն՝ որ ոչ կամի ղբարին ընկերին կամ եղբօրն · գծ, առգաւաշելնդն կամ գաբրիտաշելնդն էյիլիկլինի լաուէմէյէն։*

Եղբայրատեսակ · ի · աւ · ից, օք · ‖ տես Եղբայրագին։

Եղբայրատեսութիւն · թեան · (գիր)։ *եղբայրատեաց գոլն · առեւտրիլ եղբօր · գծ, գաբրիտաշելնդն սէվմէմէ։*

Եղբայրատիպ · թեան · (գիր)։ *հարազատութիւն · եղբայրակցութիւն · գծ, գաբրիտաշ լըգդ · Եւս, ընկերութիւն · գծ, առգաւաշ լըգդ · Եւս, միաբան եղբարք վանից · կրօնաւորք։*

Եղբայրսիրութիւն · թեան · (գիր)։ *սիրելն զեղբայր · եղբայրասիրութիւն · գծ, գաբրիտաշ մահապպէճ։*

Եղբարս · ‖ տես Եղբարոս։

Եղբօրորդեակ · դեկի, աւ · ից, օք · ⸗

Եղբօրորդի · էդ, էուվ · էդ, էուվք · ⸗ (գիր)։ *որդի եղբօր, կամ իբր որդի քեռ · գծ, էէկէն · գիր, պիրատէրզատէ։ Եւս, սիրելի ընտանի, իբր կամենի ղբայր · գծ, ագաւաշ · սիւթ գաբրիտաշ։*

Եղելան · եղելման, մանք · մանց, մանիք · (գիր)։ *յօղ ձմերայնոյ տաւարս ցեալ · գծ, գրրաղը · գիր, փիւժէմ։*

Եղերբոս · ի, իւ · ից, իւք · (գիր)։ *գրի եւս Ղէբերոս, կամ Եղբերոս · է բառ յատնական, և նշանակէ բոյս պատնամ և կծանօղ լեզուի · Ունի զարմատս իբրև զսոխ, և զտերևս ըստ և հիշեցոյ · ասի զնոյնիսկ սոխուակ, և զպըտուղ նման սերմանն տատասկի։ Բուսանի յանդիպի տեղոջ, ուր ջերմ է բնութեամբ և չոր · վերատակաբ և մահաբեր՝ մանաւանդ միանց և թռչնոց, որք յատուկն իւրեանց ատասկին՝ բաց ի հովեալ և ի լոր թռչնոց, որք վասն յարմարութեան խառնուածոցն ոչինչ վնասին յատել իւրեանց։ Երկուս տեսակս ունի բոյսս այս, մին սպիտակ և միւսն սեաւ · և երկոքին եւս փախչեցուչք են, և մոլբիչ արեան՝ մանաւանդ և սևամաշէլի մարդ-*

կան • ան|ի և զօգաւոր|ի|ա բազում՝ զո-
բոյ խօսին բժիշկք • Պիտակ անուանի
կոչի՝ պատ • պատկառ օձ|ու • կա՛ց չի-
չէլի • կա՛ ազգաւ պաշտ • Իակ անուն՝
պատ՝ գաղտնի օձ •

Եղէգնաբնակ • կամ Եղէգնարնակ • ի •
ա՛ • աց • աք • (ածական) • բնակող յեղէգնու-
տեղւոջ • կամ՝ ի շամբս եղէգանց • պատ՝
գամբռ լոգ օրինակութեամբ ասելին օձին • Իակ
երբեմն եղէգնարնակ ասին որպէսզի ինչ
կամ զեռունդ • որք բնակին ի ծակս ե-
ղէգանց •

Եղէգնաբոյս • բոյս • ի • ից • իք • (ածական) •
այն՝ որ լի է բուսոյիք եղէգանց • պատ՝
գամբռ Ջիւռանդիարբք յԱրտս ասելոյ •

Եղէգնախառն • (ածական) • խառն ընդ եղէգան •
պատ՝ գամբռ ըստ գործոյ •

Եղէգնախառնիկ • ինկից • ոյ • ոց • ոյք • ‖ տես
Խառնիկ եղէգին •

Եղէգնախուռ • (ածական) • ունոյ զխուռ իրին
զ յօգուտն եղէգան • պատ՝ գամբռ գալեմի
կիպի չաղբոյս ի Քրէտէ •

Եղէգնակոխ • (ածական) • կոխոյ եղէգան • պատ՝
գամբռ ի ստահակել պատան • Եւ • կոխակոյ
կամ առաստակոյ յեղէգանէ • պատ՝ գա-
մբռյսան պատ ըստ ի Քրէտէ •

Եղէգնահէտ • ի • իւ • ից • ոք • (ածական) Եւ
(=ի|ք=ոյ) • այն՝ որ ի ձեռ եղէգան • պատիկն
ատգոյրդ • և եղիպտի • պատ՝ գամբռ պի-
չիմիտակ •

Եղէգնաշատ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) •
ունոյ զգամբս եղէգանց • եղէգնաւոր •
պատ՝ գամբռ լոգ • Եւ • իրին գոյական՝ նը-
շանակի եղէգնապատ տեղի՝ պատիկն եղէգ-
նաւոր վայր • շամբք • պատ՝ գամբռ լոգ
առանձին •

Եղէգնաշարաւ • ի • աւ • ից • ոք • (գոյ) •
եղէգն շարաւոյ • պատ՝ շէնքեր գամբռ •
պոռս • Նշ՝ տեղեկ եր •

Եղէգնաշէն • շէնի • իւ • ից • իւք • (ածական) •
շինեալ յեղէգանց • պատ՝ գամբռ ասան
եսոբռ •

Եղէգնապատ տակ • կամ Եղէգնապատակ •
ի • աւ • ից • ոք • ‖ տես Եղէգնաշատ
լոգ երկրորդ նշանակութեամբն •

Եղէգնասէր • (ածական) • բուսոյ եղէգանց •
պատ՝ գամբռ պիճիրէն • Եւ • այն՝ որ ե՛ ի
ներ եղէգան • պատ՝ գամբռ Ջինոսկան •

Եղէգնապատ • (գոյ) • ցուց եղէգնեայ •
պատ՝ գամբռ տեղեկ •

Եղէգնափող • ոյ • ոյ • ոց • ոյք • (գոյ) •
փող ինչ շինեալ յեղէգանէ • զոր եր-
գեալ հարկանեն • պատ՝ Նէյ • պոռս • Նոյ •
Եւ • փող հովտական՝ զոր շինեն յեղէգ-
նատեսակ փայտից • պատ՝ գամալ • Եւ • ե-
ղէգնափող ասին ամ եղէգնակերպ փողք •
Եւ • ա և իսկ եղէգնեայ կամ եղէգնա-
նման գործիք • ընդ որս ունին զքոյր ա-
րեք • պատ՝ Ջիւռկիկ •

Եղէգնապար • ‖ տես Եղէգնաբոյս •

Եղէգնանոյ • Նէյ • իւ • իոյ • իւք • (ածական) •
կամ՝ եղէգանէ • եղէգնաշէն • պատ՝
գամբռյսան եսոբռ • պոռս • Նէյ •

Եղէգնաւոր • ի • իւ • իոյ • իւք • (ածական) •
այն՝ որ ունի զգամբս եղէգանց • պատ՝ գա-
մբռ լոգ • Եւ • իրին գոյական՝ նշանակի
տեղի եղէգանց • շամբք • պատ՝ գամբռ
լոգ • պոռս • Նէյ •

Եղէգնաքոյ • գառն • իւ • իոյ • իւք • (ածական) •
որպէսն եղեալ • անցեալ • պատ՝ ասան •
պիճիմիշ •

ԵղէգնաՅի • Յեան • (գոյ) • եղանակ Յիւն •
գոլն • պատ՝ ասան • Եւ • տատիճաւին • եղա-
նելն ի ժամանակի • պատ՝ հարատարբք • Եւ •
Ջմարտապէս լինելն այս ինչ • կամ այս-
պիսի ինչ • պատ՝ տաճիկ ասան • Եւ • եղա-
կանն • գոյ • հակ • պատ՝ վարբք •

Եղէգնախառն • (ածական) • խառն ընդ եղէգան •
պատ՝ գբերատբք •

Եղէգնախառն • ի • իւ • իոյ • ոք • (ածական) • խառ-
նեալ յեղէգանց • եղէգնակեղ եղեալ •
պատ՝ գբերատբան չալեմիշբ •

Եղէգնաձիգ • ձիգ • իւ • իոյ • ոք • (ածական) •
պատճառաւ եղէգան • ասրատբոյ զնդ-
հաւիկ • որպիսի է ցուտս օդն • պատ՝ գբ-
բատբ հասել հաւկն •

Եղէգնապատ • ի • իւ • իոյ • ոք • (ածական) •
պատեալ եղէգամբք • որպէս լինին բոլոր
յիջանելն եղէգան • պատ՝ գբերատբ ըստ
գործոյ •

Եղէգնակոխ • կոխ • աւ • ոյ • ոք • (ածական) •
պատճառաւ կամ բնութեամբ զեղէգանի • պատ՝
գբերատբ հասել հաւկն ի՛ կէղիբէն • Եւ •
արկանող զեղէգանի • պատ՝ գբերատբ պբ-
տատն •

Եղէգնահատ • ի • իւ • ոյ • ոք • (ածական) •
հատանող զեղէգանէն • որպիսի է մկրատն
որ հատանէ զեղէգնէն • կամ մեքենն որ
մկրատաձեւ հատանէ զեղէգնէն • պատ՝
Թբէնոյ քհանէն •

Եղինդաքար • ‖ տես Եղինդաքար։
Եղինդենի • ‖ տես Եղինդենի։
Եղեան • ած, կամ բան, տէր • եղեր-ական, կամ եղերք • անց • տէրք • (գոյ)։ մեծաթիւ բարիք • ոչիք • գործ • զարար • եա • պատահար • վիրաւ • փակ • պակաս • գործ • չէ հինչ։
Եղեանագործ • ի • աս • ից • զբ • (=ած)։ չարագործ • մանագործ • փակ • գիւտ անգիտաց։
Եղեանագործութիւն • Թիւն • (գոյ)։ չարագործութիւն • փակ • գիւտ անգիտաց։
Եղեանաթիւք • ի • իս • իդ • իւք • (=ած)։ Թիւրեալ կեղեան • մեռեալ ի չարիս • փակ • ինկնալոյզ մեկնիւք։
Եղեանպատիւ • լոյդ • ով • ից • ովք • (=ած)։ առնոյ զգործութիւն լսելոյ չարաբեանց • փակ • ինկնալոյզ սիրելեցիզ խոտկիւք։
Եղեանական • (=ած)։ վերաբերեալ առ չարիս • ձշմարտական • փակ • ինկնալոյզ մեկնելիք։ ‖ տես եւս Եղեանագործ։
Եղեանաւամ • ցի • ով • ից • ովք • (=ած)։ առնոյ զգառն համ • փակ • աչիք • եա • ժամանակամ • կամ անհամ • փակ • առեմարդ։
Եղեանպիսի • նպիսի • ով • ից • ովք • }
Եղեանաւոր • ի • աս • ից • զբ • • } ‖ տես Եղեանական։
Եղեանաթիւ • Թեան • ‖ տես Եղեան։
Եղեր • ի • աս • ից • կամ իդ • զբ • (գոյ)։ ոգր • լոյ • լուսեաւ • փակ • փիլան • ազգայրէշ։
Եղերական • ի • աս • ից • զբ • (=ած)։ ոգեղան, կամ ոգեբղկան • փակ • ազգանիցս մեկնելիք • եա • լսելական • փակ • ազգան • եա • իբրև զգեղական նշանակ խառն լսելականաց • որք եղեբանակիք կոչին • փակ • ազգայնալոյզ պակասիկիս։
Եղերամեայք • մեր • մերք • մերից • մերերք • (=ած) և (գոյ)։ կին կամ մեայք՝ որ եղանակաւորս առեալ կոչեն զնեանեալս • կամ զայլ եղկելիս • փակ • ազգան փառք։
Եղերգութիւն • Թեան • (գոյ)։ եղանակաւորս երգեցմանէք • որ լինին յաշխարհական հանդիսս • փակ • մագամիք սեղկեցիք • Թիւրելիս։
Եղերդ • ի • իս • իդ • իւք • կամ աս • ից • զբ • կամ զլոյդ • ով • ից • ովք • • • }
Եղերդն • եղերդան • տէր • անց • տէրք • }
Եղերդնակ • կամ Եղերդակ • ի • աս • ից • զբ • }

(գոյ)։ և անակ իմն խառնուածից • նման խառնուածի՝ որ լինի ազգաներ • հանիւ և գազանի՝ որ և կոչի գառնիկ • կամ վագրի հազար • կամ եղիգ • փակ • եասան մեռուածս • գործ • Թևկնեք • եա • բոյս մի երկայն տերեւով և գառն համով • փակ • հինեալ • գործ • քեռանի։
Եղերերգակ • ած • աս • ից • զբ • (=ած)։ ողբերգակ • ողբասէր • փակ • ազգայն • գործ • մանչկեր։
Եղերերգութիւն • Թեան • (գոյ)։ ողբերգաթիւն • ողբական երգ • առիկ • վայնասուն • փակ • ազգայրէշ։
Եղեին • եղինոյ • կամ նի • ով • ից • ովք • (գոյ)։ ծառ ազգաբերիչ • վարսակիկ • նրբատերեւ • խոշորին • անուշահոտ • և դժատարաբեր • փակ • սեղկի • եա • նշանակ գծառն • որ և կոչի մայր • փակ • չամ ազգիչ • եա • կարգանեղ • բարեբեր • փակ • գաւազ ազգիչ • եա • սեռակ իմն ազգիս ոչինչերի • որ լինի ի հոյս • փակ • չէ հեր-մինի • եա • զինքն ծաղիկ • փակ • զառն չէ չէ • եա • սերմն ինչ սաստկիչ ձշմարտ որոշչին • փակ • քօրասանիք • եա • ընդեղինն • որ կոչի լաբիա • փակ • Ֆասուլիա։
Եղինափայտ • ի • իս • իդ • իւք • (գոյ)։ ծառի եղինոյ • փակ • սեղկի ազգիչ • գործ • կեփ • եա • սահմանն եղինի • կամ մայր ծառ ոչ • փակ • սեղկի • ի՛ չամ ձահճասոյզ։
Եղինափայտակոյ • ակի • իս • իդ • իւք • }
Եղինակոյ • նակի • իս • իդ • իւք • • • }
Եղինի • նոյ • նաս • նայ • նից • • • }
(=ած) • կազմեալ կամ շինեալ յեղինափայտից • կամ ի մայր փայտից • փակ • սեղկիկեն • ի՛ չամանն հաճիցէ։
Եղինափոդական • ‖ տես Եղինափոդական։
Եղիկ • եղեգի • ով • ոյ • ովք • (գոյ)։ գառնիճ • վայրի հազար • եղեգոյ • փակ • եասան մեռուածս • աչիք մեռուած։
Եղկդն • կամ Եղկդն՝ եղեկան • տէր • անց • տէրք • (գոյ)։ բոյս մի ցաւորի • երկայնի • եղերդ • և կլորակ • և միշն և իբրև գնդակիկ • և Թիւ ած Թիւ անի գլօդ • ոչնիկիք պօգաւոյ • փակ • գաւիշ • գործ • նկի • ոգի • գասկ • եա • գրիչ եղկդնոյ • փակ • գալիճ • եա • ձագ • փակ • սրբիչ • եա • յօգան • փակ • պատրաստ գալիճ • եա • յաղդ որ եղանի ի գրիչոյ • կամ յեղկդնաձև բառոյ • փակ • ասանե • եա • ազգ մի անուշահոտ բառոյ • ‖ տես

Եղբուայր · ծնող , ազգ · անց , ազգք · (գ•ոյ) ; աւետրուայն · խանգարուայն · գործ , պօզուգլուգ · գործ · Թէպայե · Եա , ըստ ձայնասանիկ հնչքաւին բանի ուրուք · գործ , աշտալա վերբուշ ։

Եղկ · (ածական) ։ է արմատ եղկանալ բային , և նշանակէ՝ ունչ ջերմ և ունչ ցուրտ , այլ գաղջ · գործ , ըլըձագ · գործ , Նիմիկերմ ։

Եղկագին · գործի , իւ · իյ , իւք · (ածական) ։ առաւել եղկ · առաւել քան զգաղջ · գործ , ըլըձաձրգ ։

Եղկական · լ , առ · ագ , ագք · (ածական) ։ ելանէ առ ի բառէս Եղկ · և նշանակէ առաղական · ազգական · գործ , ասըլ յաձագ · Եա , եղկելի · ազգալի · գործ , սէ ֆիլ ։

Եղկանալ · ացայ · ցկր · ալ · (չէզոք) ։ ունչ ջերմ և ունչ ցուրտ լինել , այլ գաղջ · ասի զհնդհնդուկ իրաց · գործ , ըլըձնալ ։

Եղկանք · անաց · ագք · ‖ առն Եղկութիւն ։

Եղկացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (անցոր) ։ գաղջացուցանել · եղկ առնել · մեղմել զցրտաթիւն · գործ , ըլըձնագ ։

Եղկելի · ւոյ , եաւ · եաց , եաք · (ածական) ։ առաղելի · ազգալի · գործ , ասըլ յաձագ · Եա , եղկական · թշուառ · գործ , սէ ֆիլ · ֆագիր ։

Եղկեմ · եցի · եա · եմ · (չէզոքգործ) ։ ւոյ առ , ախտասալ · մեղագրել · գործ , եաղրք ասիք ։

Եղկիմ · եցայ · եայ · իմ · ‖ առն Եղկանամ ։

Եղկութիւն · թեան · (գ•ոյ) ։ թշուառութիւն · եղկելի վիճակ · գործ , սէ ֆիլլիգ · Եա , գաղջութիւն · գործ , ըլըձագլըգ ։

Եղձանամ · ացայ · ցկր · ալ · (չէզոք) ։ արկանել զնշձան , կամ զաղբս · գործ , հալվաք եաղաբ օլմագ ։

Եղջերագան · ‖ առն Եղջերական ։

Եղջերագի · ւոյ , եաւ · եայ , եաք ·
Եղջերնայի · ւոյ , եաւ · եայ , եաք ·
Եղջերն · (նախէ՛ս հոլովի) · · · (ածական) և (գ•ոյ) ։ հելլենայի · եղջերայի · յոյն · գործ , ուռում ։

Եղկնիլ · (ածական) ։ գրի սա բառ՝ նա և եղկնիլ , փեղկնիլ , կամ փեղկնիլ , էլկնիլ · բառ էլկոյական , և նշանակէ այս նիշ , այս անուն · գործ , ֆիլան ֆալան ։

Եղն · եղին , ամբ · անց , ամբք · (գ•ոյ) ; է տեսակ լինի կենդանւոյ՝ արագընթաց՝ թաթախերթ իրրև զայծ , և է՛ի չոլ լերս · ունի՛ ի գլուխ իւր զազանագիր եղջիւրս , սատակիչ է և հալածիչ օձից · բայց բառս եղնիկ՝ նշանակէ զնո կնո-

ևս խոնկեղջիւր ։

Եղնիկ · նկի , ա · ագ , ագք · (գ•ոյ) ։ փոքրիկ կամ բարակ եղջիւր · գործ , քիւչնիկ ։ ի՛ լինել գամբըշ ։

Եղի · եղ·ոյ , եաւ · եաց , եաք · (գ•ոյ) ։ ցորեան ի հասկի կաթնահամ · գործ , գաղջութեամբ պղպեղագ ։

Եղնձ , կամ Աղնձ , կամ Աղնջ · ղձ·ոյ , կամ եղձի , ա · ագ , ագք · (գ•ոյ) ։ խոտ լինի , որոյ տերևն միտ կողմանք լի է ասղատուր և մանր և բարակ փշովք · գործ , ըսըգան · գործ , կէզնէկ ։

Եղնիձ , կամ Եղնիջ · ղձ·ոյ , ով · ոց , ովք · ‖ նոյն է ընդ վերնոյն · գրի ևս Եղնձիկ , Եղնձուկ , և կամ Աղնջիք ։

Եղծ · ի , իւ · իյ , իւք · (գ•ոյ) ։ եղծութիւն · խանգարութիւն · գործ , պօզում · խարտագ ։

Եղծագործ · ի , իւ · ոց , ագ · (ածական) ։ եղծիչ · խանգարիչ · գործ , պօզան · խարտագ էակն , Եա , եղծեալ · խանգարեալ · գործ , պօզուլմուշ ։

Եղծագործեմ · եցի · եա · եմ · (չէզոքգործ) ։ եղծել · խանգարել · գործ , պօզմագ · խարտագ էթմէք ։

Եղծագրեմ · եցի · եա · եմ · (չէզոքգործ) ։ եղծ զեղծ օրինակաւ գրել · գործ , գաւմաղարըշ ։ ի՛ պօզուք եաղմագ ։

Եղծական · ի , առ · ոց , ագ · · } (ածական) ։
Եղծանելի · ւոյ , եաւ · եայ , եաք · } եղծանաւոր · ապականացու · գործ , պօզուլըմագ ։ Եա , մահկանացու · անցաւոր · գործ , էօլէձէք · կէչինճի ։

Եղծանամ · եղծի · եղծ կամ եղծեա · եմ · (չէզոքգործ) ։ եղծել · եղծնուլ · ապականել · խանգարել · ջնջել · գործ , պօզմագ · թէվէրիք էթմէք · Եա , ըստ ձայնասանիկ նշանակի հերքել · այսինքն առնել զբանս ուրուք · գործ , աշտալա վերբմագ ։

Եղծանաւոր · ‖ առն Եղծական ։

Եղծանք · անաց , ագ · ‖ առն Եղծ ։

Եղծապիղծ · (ածական) ։ եղծեալ և պղծեալ , այսինքն զեղծ վարուք · անաւրէն · գործ , հալվարագ · ասչասուգ · Եա , ժձղնի · գործ , գաւլամըշագ ։

Եղծեմ · եղծեցի · եա · եմ · ‖ առն Եղծանեմ ։

Եղծ զեղծ · (ածական) ։ եղծեալ · խանգարեալ · գործ , պօզուլմուշ · խարտագ օլմուշ ։

Եղծնուամ · եղծի · եղծ · ուլ · ‖ առն Եղծանեմ ։

Եղճուած · ոյ , ով · ոց , ովք · ‖ առն Եղճ ։

Եղճութիւն · ‖ առն Ջեղճութիւն ։

դանուցյա այսօրիկ • ղև արաւն կուլե եղջերաս • գոշ, կէլիք • գոբս • ահու • ոչդ • իյլ։

Եղնգահատ • լ • իս • ից • իւք • (գոյ)։ է գործի ինչ՝ որով հատանին ղեղունգն • գոշ, Թըլընագ քէսէնէք էլսեն • գոբս • նախէնայելութաս։

Եղնգաբերան • ց • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ բերան, այսինքն ծայր եղնգանց • որ է կից ընդ մսոյ • գոշ, Թըլընագ ուշու • ֆոռ ազդը։

Եղնգնաքար • լ • իս • կամ աս • ից • օք • }
Եղնգնեայ • նէվ • իս • ից • իւք • • • }
(գոյ)։ ծանրագին ակն ինչ պատասական • որ և ասի Եղնգնգն • սպիտակ գունով և կարմրացայտ • նման գունոյ եղնգան • գոշ, սէուէչմանի • պալշամի եշիմ • գոբս, չէնէրի • ոչդ • ագիգ։

Եղնոան • ոանի • կամ Եղոան • ոանան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ ոան կամ կճղակ եղնոյ • գոշ • կէլիք այաղը։

Եղնօրթ • ու • ու • ուց • ուք • (գոյ)։ որթ եղնոյ • գոշ • կէլիք եաղուրասաս։

Եղոցեմ • եցի • եամ • եվ • (չէշտ)։ իբր եղանիվ լինիլ • գոշ • օլմագ։

Եղուզակ • ‖ տես Ցէլուզակ։

Եղուզակաթիւն • ‖ տես Ցէլուզակաթիւն։

Եղուզակօրէն • ‖ տես Ցէլուզակաբար։

Եղնիկ • (ՀԷՂՔՐԷՒՒԹԻՒՆ ՈՍՈՂԿԱՆ)։ վայ • աւամղ • ոչ • գոշ, եամղըգ • վախ։ Նա, իբրև անուն ածական՝ նշանակիչ եղկելի, աւադելի • գոշ, ամբ յաճագ • սէ ֆիլ • գոբս • տէբատ։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ եղկութիւն։ Թշուառութիւն • գոշ, սէ ֆիլիլիգ։

Եղուկեմ • եցի • եամ • եվ • (չէրէզդ)։ աւադելի առնել • Թշուառացուցանել • գոշ, սէ ֆիլ էմէ՜մ։

Յեղուկս անկանիլ • ‖ իբր ողբալի լինի անկեալ ապտակել • գոշ, ֆագիր կիսկի եալվար օլմագ։

Եղուզնգն • եղնգնգան, կամ դնգան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ պինա և ջրածա մասն իբր ոսկր բարակ առ ծայրիս մատանց մարդոյ վիսյն • գոշ, Թըլընագ • գոբս • նախէնա • ոչդ • ղուֆր • չէշտ • Թիրնաղ։ Նա, նմանութիւն լինի նշանակիլ քերոյ ի ձև ձիրանոյ, կամ քերիչ քանդակողաց • գոշ, օյմանդը գալէֆի։ ‖ տես նաև Եղնգնաքար։ և խուղիկ գնգն։

Եղունդն • ‖ տես Ելունդն։

Եղուտ • ղուտի, կամ եղտի • իս • ից • իւք • (ած)։ էական • գոյացական • ընական • գոշ, ասըլ։ իսկ մանկաբուժ է յատկացեալ ի վերոյ • պատահական։

Եղջնիկ, կամ **Եղջինի** • ‖ տես Եղջերնիկ։

Եղջեր • ց • ով • ոց • ովք • ‖ տես Եղջերաց՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Եղջերաբոյս • բուսոյ, իս • ից • իւք • (ած)։ այն՝ որ ունի ի բնէ զեղջիւրս բուսական գոշ, ասըլընասան պալշտուղլուս։

Եղջերագէղ • ց • ով • ոց • ովք • կամ լ • աս • ից • օք • (ած)։ ունօղ զեղղեցկիկ եղջիւրս • գոշ, կիւզէլ պալշտուղլուս։

Եղջերակնձիթ, կամ **Եղջիւրակնձիթ** • կընձիթի, աս • ից • օք • (ած)։ այն՝ որոյ կընձիթին է պինդ՝ նման եղջիւր, որպիսի են փիղք • գոշ, գավի չկնիւելի։ Նա, ունօղ եղջերաւոր կնձիթ, որպիսի է փիղն • որ ունի զերկուս եղջերանման ատամունս արտաքս ելեալ ընդ բերանն • գոշ, չկնիւելիներն թասխունաէ պալշտուղլուս օլան։ Նա, իբրև գոյական՝ կարէ նշանակել զեղջերաւորն որ կոչի Ըռընգեղջիւր • գոշ, քէհկէրգան։

Եղջերաւոր, կամ **Եղջիւրաւոր** կամ **Եղջիւրեաւոր** • լ • աս • ից • օք • (ած)։ ունօղ զեղջիւրս • գոշ, պալշտուղլուս։ Նա, նմանութիւն լինի ասի զասունս եղջերաւոր, այսինքն ունօղ զնահիկ եղջերաձև։

Եղջերեայ • բիւր • հաս • հայց • հօք • (ած)։ կազմեալ յեղջերէ • գոշ, պալշտուղլուս։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ եղջերափող • գոշ, պօռուս։

Եղջերենի, կամ **Եղջիւրենի** • ւոյ, հաս • հայց • հօք • (գոյ)։ ծառ լինի կարծր և սեաւ և երկայնաձև պտղով իրիք • գոշ, քէչլի պալշտուղլու ագաճը։ Նա, կարէ նշանակել զնոյն իսկ պտուղն, որ և կոչի եղջիւր • գոշ, քէչլի պալշտուղլուս։

Եղջերի • ւոյ, հաս • հայց • հօք • ‖ տես Եղջերայ։

Եղջերիկ, կամ **Եղջիւրիկ** • ջերկի, աս • ից • օք • (գոյ)։ է եղջերաւոր օձ ինչ ժանտ և դժնեայ և չարաճճի • զորմէ տես ի բառն ‖ կերտուածս։ Եւս յայտնելի առեալ երբեմն իբրև ածական՝ **Եղջերկի** կամ **Եղջիւրիկ** ասի ժանտ և դժնեայ մարդիկ, և իբրև եղջիւր կարծրացեալ երկաթ • գոշ, ռեճանմազ • սաբրմէմրդ։

Եղջերուս • ուի, աս • ից, օք • (գոյ)։ արուս կենդանւոյ ինչ որըմնեայ, որպ կոչի ըստ

մեծ մասին կոչի Եղն · ան|ի՛ ի գլուխ իւր զրապանիչ եղջերս · որպ վասն զի՛նէ կոչեցաւ Եղջերս · պատիճն ուղեղ զեղջերս · բառ, կեղեք · բառ · կեավ քեսէն · ուղ · պագրիլ վասն ։

Եղջերաձաւար · ի · աս · ոց · զբ · (ած) · որ ապրօղ կամ հարկանօղ զեղջերաս · բառ, կեղեք ավազան կամ վազան ։

Եղջերաբաթաղ, կամ Եղջերաբաթաղ, կամ Եղջերաբաթաղ · ի · իս · իդ · իւք · կամ ոց · զբ · (գոյ) · մանրացածին կենդանի ինչ անդգ · ոյ ճն եմ խոնարհդ իդկ եղջերաբ և քաղբ · ոյս բառ ի գործ ածի ի փիլիսոփայից ի խօսելն զեակաց իրրև օրինակ · որպէս և բառքս Արաբիկ · Փղաքաղ · զոր մեզք մեզք մանածին լինել, և ոչ իրեք հնձակպանան ։

Եղջերակ · ջերկի · աս · ոց · զբ · (գոյ) · Եռչան ինչ կարկաչուտ և երկրակեաց · բառ, գառնաջրք ։

Եղջերցեմ · եցի · եա · ել · (ներքոյծ) · եղջերբք ոգորիլ · հարկանել եղջերաս · որպէս առնեն եղջերաս որ կենդանիք · բառ, պատիճ ուղ իդկ հնչեղ Եռանմատ · ։ա վասն ։

Եղջիւր · կամ Եղջեր · (որ նղդնպէս հնչի) · ջեր՝ կամ ջերց · իրք՝ կամ աս · ջերաց · իրբք՝ կամ զբ · (գոյ) · և զին կամ զարդ ի գլուխս անանց չորքոտանեաց · պինդ քան զոսկր · աս ։ կատոչ · բառ, պատիճ ուղ · պոս · կեսաչ · Եռ · կարծր և սեաս սափորակ և երկայն պատիճ ինչ նմանն եղջեր պիծաս · որ ունի ի մէջ իւր զերկրիզս շարեալ վերս աս ի վայր · բառ, քեչի պատիճ ուղ · պոս · ներքնեաս · ուղ իդկ · Եռ · զայ · զոսս նեաս · բառ, գառվին · Եռ · գառագանձ · բառ, պեսպիսեալ լինել · Եռ · փոշ՝ որ լինի կեղջերկ · բառ, պառաս · գառնաս ։

Եղջիւր անել · ։ իրր եղջերցել · բառ, պատիճ ուղ կերւելջիւք · Եռ · յոխորտալ · խրոխտալ · բառ, պեսպիսեալնիւք ։

Եղջիւր իշոյ · ։ եղջերնոյ անան իշոյ · բառ, պատիճ գազան եղջ գայլ ։

Եղջիւր անգանոյ · ։ պղնձագոյաս գայլ ինչ անգանդին հնչի, որ ևր եղջերաձև · զոր կան ոչ կարեալ ձեռամբ իրրև զեղջիւր ։

Եղջիւրաբոյս · բառ · իս · իդ · իւք · (ած) · պին՝ յորոյ գլխին բառանի եղջիւր · որպիսի են անանք ի չորքոտանեաց · բառ, խա

պաշտնաս պատիճ պիծն ։

Եղջիւրահանդիպեակ · պեղց · ալ · ոց · ալք · (ած) · պին՝ յոր հանդիպեակ իցէ եղջիւր եղին և ձգաանալ · ասի զանգ եղինոց · ոլք անանք կամ անդիր իցեն · բառ, փիլիչին ։

Եղջիւրաձար · ի · իս · իդ · իւք · (ած) · հարկանօղ եղջերաս · բառ, պատիճ ըստ վարանն · դոս · սիբ բազին · Եռ · հարեակ եղջերաս · բառ, պատիճ ըստ վարանան · Եռ · իբրև գոյական՝ նշանակ հարիչ կամ հարեցոց եղջերնոյ · բառ, պատճառական հարբ բերչ նմանեալ ։

Եղջիւր · կամ Եղջեր · կամ Աղջիւր · եղջեր · երբ · երց՝ կամ երաց · երբք՝ կամ զբ · (գոյ) · առն՝ ար ջաբն ժողովեալ ձայն անկպատն · ձահճի · բառ, պատճառ · դոս · կնվոյ ։

Եղջոյակ · ի · աս · ոց · զբ · ॥ առն Եղջոյր ։

Եմ · եա · եր · երբք · իցեմ · եմ · (ենթ բոյ) · գոլ կամ լինել այս ինչ կամ այսպիսի ինչ · եղանիլ · բառ, օյմագ · դոս · հնհնեմ · Ա յս բայ իրր արմատ ամ բայից՝ կարէ առնուել ինքեան ինդիր զնոմ հոլովս եա և նախադրութիւն՝ սակս կարի հանդիսական լինելոյ նշանակութեանն ։

Իմակ · ॥ առն Ծմակ ։

Իմփոսան · ի · աս · ոց · զբ · (գոյ) · գրի եա Իմաթսան, Իմփոսա, կամ Իմփոսան · և բառ յատնական, և նշանակ ըզգեստ ինչ միայն հալխատոցոյ անպչական · որ խաչանիշ պատի ի վերոյ ջուբջառին զատուած և պանջք ։

Ինձ · ॥ և բառ ինի՝ որ գրի ճն միշտ բարդութիւ ի գործ ածի · և նշանակէ ընդ · ի ներքոյ · բառ, ատի ։

Ինձ առնել · ॥ առն Ինձառնիմ ։

Ինձապրիմ · եցի · եա · ել · (ներքոյծ) · բառարապրել · գրել ի ներքոյ · բառ, խոշտանգ · Եռ · սահմանել զինն բառ ամ կեպչի · նկարագրել · բառ, հնանեմի իրև եռանմատ · ։ա սեզրնիւք ։

Ինձագրամբ · եմ · (գոյ) · առարագրամբ · բառ, խոշտանգ · Եռ · նկարագրական սահմանն · բառ, հնանեմի իրև սեզրնիւք ։

Ինձատատարար · (ձոյ ոբոյ) · ի միասն պատճառով · բառ, փիլիսոփայ Իմաստիւք իրև · Եռ · բառդատաստանով · յայտնաբանով · բառ, ոչ յառաջին բնէ ։

Ինձատատամբ · եմ · (գոյ) · բառդատամբ մեռք ընդ արտաքին բանին · յայտնա-

բաւեիւն շարժման և ձայնի ընդ բանի ։ առոգանաբեմ ։ գործ , էյի օգտագործ ։ Եա , կարծիք ։ գաւառաբան ։ գործ , Թաշվին ։

Ենթագրեալ ։ գրելոյ ։ ալ ։ ոց ։ ոլք ։ (գԹ) ։ բառ սրամտաբանից ենթակայութեի , ըստ անձին ։

Ենթագրեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (ենբգործ) ։ ընծայել ։ նեղբոյ արկանել ։ գործ , սխալ պրագմատ ։ Եա , նուաճել ։ գործ , զօրքի ձեռք ։ Եա , հանգուցանել ։ կարգել ։ գործ , ստահաբեմաց ։ Եա , կայացուցանել ։ հաստատել ։ գործ , գօմոգ ։ Եա , ըստ փիլիսոփայից դնել ինչ ի նեղբոյ իրրև հիմն բանից և իրաց , կամ դնել պրառն փոխանակ իրին , որ նշանակի ։

Ենթագրութի ։ Թե ։ (գԹ) ։ ընծագրելն ։ նեղբոյ արկանելն ։ գործ , սխալ պրագմատ ։ Եա , առաջարկութի ։ գիտաբութի ։ գործ , Նիկոմ ։ Եա , դրութի ։ հաստատութի ։ գործ , գօմա ։ Եա , ըստ Տերտատոսանից նշանակ խնդիր որոշել , որ մի պարագայից յայտի առաջի գնի ։ Եա , ըստ փիլիսոփայից և ածաբանից ենթակայութիւն ։ անձն ։ կամ առարկայ բառի իրրև փոխանակ նշանակելոյ իրին ։

Ենթալռանեալ ։ Նէ , իւ ։ եայք , եայց՝ կամ եաց , էք ։ (ածԹ) և (գԹ) ։ այն ամ՝ որք ընդ լռանելոյ են , որպիսի են ամ տաբրատան և ասպանդաւոյս էակք ։ գործ , այնպէս ոչ պիտի քրիչք ։ մանրիչ գան ։

Ենթածեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (ենբգործ) ։ յառբել՝ ի նեղբոյ ։ յառնելոյ ։ գործ , արթնցրմագ ։

Ենթակամ ։ կացի ։ կաց ։ ալ ։ ‖ ոմն Ենթակայանամ ։

Ենթակայ ։ ի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (ածԹ) ։ որ ինչ ի նեղբոյ կայ ։ առարակայ ։ գործ , սխալ ինչ օյան ։ Եա ։ իբրև գրական՝ նշանակէ անձն՝ կամ գոյացութի ։ յոր յեցնալ կան պատահմունք ։ Եա ։ ըստ սրամտաբանից է բառ՝ որ ինչ առարկի զինանիչ ։ որպէս և առարկալ կոչի ։ որ ինչ ասի զենթակայէ ։

Ենթակայական ։ ի ։ աւ ։ այ ։ օք ։ (ածԹ) ։ բազկացուցիչ ենթակային , այլ կենդանին բաղկանայ ի շնչաւոր և ի զգայն գոյացութենէ ։ Եա ։ բառս ենթակայական՝ երբեմն նշանակէ գրական անունն ըստ քերականաց , որպէս և մանագրականն՝ զածական անունն ։

Ենթակայանամ ։ այցի ։ յիր ։ ալ ։ (չԹչԹ) ։ ի նեղբոյ կալ ։ գործ , սխալ առարմագ ։ Եա , իրօք կամ ըստ ինքեան կալ , լինել , իսկ և ձէ մնացածնին կակ լինել , որպէս եզ-ջկերաբաշտն ։ գործ , սահինչ օլմագ ։

Ենթակայացուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (ածԹ) ։ ենթակայ կացուցանել ։ նեղբոյ արկանել ։ գործ , սխալ պրագմագ ։

Ենթակայիմ ։ եցայ ։ եամ ։ իլ ։ ‖ ոմն Ենթակայանամ ։

Ենթակայութիւն ։ Թեան ։ (գԹ) ։ ի նեղբոյ կացուին ։ գործ , սխալ առարմա ։ Եա , իրօք լինելն ։ գոյառարութի ։ գործ , սահինչ վար օլուշ ։

Ենթական ։ ‖ ոմն Ենթակայական ։

Ենթականամ ։ ‖ ոմն Ենթակայանամ ։

Ենթակարգեալ ։ գելոյ ։ ալ ։ ոց ։ ոլք ։ (ածԹ) ։ ի նեղբոյ կարգեալ ։ հետագայ ։ գործ , արգասան սրբալը ։

Ենթակացութի ։ ‖ ոմն Ենթակայութիւն ։

Ենթակացուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (ածԹ) ։ կացուցանել ։ հաստատել ։ գործ , գօմագ ։ գամիւկ ։

Ենթակիկա ։ ‖ ոմն Պատակիկա ։

Ենթածգութի ։ Թե ։ (գԹ) ։ ենթարկուի ։ նուաճութի ։ գործ , զօրքի ձեռք ։ Եա , ի նեղբոյ իրիք մտանելն կամ ձգելն ։ գործ , պիւր չէկնի սխալնել կիրճ կոմ պրագմա ։

Ենթամիական , կամ Ենթամիական ։ ի , աւ ։ այ ։ օք ։ (ածԹ) ։ իբր միացուն ։ կոյացուն ։ գործ , գալան ։ աստան ։ Եա ։ որ ինչ ի վերջոյ դնի ։ գործ , ոսնաւնատ գծնալան ։

Ենթամիեամ ։ միացի ։ միամ ։ ալ ։ (չԹչԹ) ։ կալ միալ հաստատուն ։ գործ , գալի աստան ։

Ենթամիայ ։ ի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (գԹ) ։ գիծ ինչ՝ որ գնի ի նեղբոյ պիտիսի բառից՝ որոց մի կնան միայ ի վերջ ասպին , և միւսան միայ ի սկիզբն հետևեալ ասպին ։ և ընդհանս այս (-) ։ Եա ։ գնի նաև ի նեղբոյ առանց յոգատարիչ առաի բարդեալ բառից ։ որպէս նոր-ընծայ ։ բարձ-ընծիր ։ հայ-կատակ ։ ևլն ։

Ենթամնկեցուին ։ ցման ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ (գԹ) ։ յարմար հանգիպուին ։ յարմար դիպուած ։ գործ , ուլկան բառի կենդանի ։

Ենթամնկիմ ։ կամ Ենթամկիմ ։ եցայ ։ եամ ։ իլ ։ (չԹչԹ) ։ նեղբոյ անկանիլ կամ արկանիլ ։ գործ , սխալ սիւշիք ։

Ենթաառնեմ ։ առաբի ։ առա ։ եալ ։ (ենբգործ) ։ առ դնել ։ կարծել ։ համարել ։ գործ , Թաշվին հիմիք ։

Ենթարկեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (ենբգործ) ։ նեղբոյ արկանել ։ գործ , սխալ պրագմագ ։

Եա, հնազանդեցուցանել. ած, միաբանել զիարթմամբ։

Ենթացոյց, ցուցի, իւ. ից, իւք. (գոյ)։ տուրացոյց, ցոյցք՝ որք առընթեր եդեալ կան. ած, ցուցանել, հաստատել։

Ենթացուցանեմ. ցուցի, ցոյց, ել. (ներգործ)։ առընթեր իրիք օրինակաւ ցուցանել. ած, հաստատել, հաստատուն առնել։

Ենթիմանամ. ացայ, ցկիր. ալ. ‖ տես Մտածել, խորհել։

Ենձեռն, ոյն, ամբ. անց, ամբք. (ածական)։ Նեղնգաւոր. խարդախ. ած, հիւսել, գործել։

Ենձեռնաշէն, շինի, աւ. ացի, ագ. (ածական)։ խարդախաշէն շինեալ. ած, հիւսել, գործել։ լագ իւրէ եւս իրագործել։

Ենքեղէս, կամ Ենքեղիս. կամ Ենքեղէիս, կամ Ենքեղիէս. (գոյ)։ ի բառ յատնական, և նշանակէ օձաձեւն. ած, երգել պատմել։

Ենքեր. ի, աւ. ացի, ագ. (գոյ)։ ի բառ յատնական, և նշանակէ անձեռուց. դատաստանակ. ած, փերձիկ։

Եպարքոս. ի, աւ՝ կամ իւ. ացի, ագ. (գոյ)։ բառ յատնական. բռնեալ. կուսակալ. փոխարքայ. ած, փոխ. վերակացու. գործ, սաստիկ։

Եպարքոսական. ի, աւ. ացի, ագ. (ածական)։ հնչական եպարքոսի կամ եպարքոսութեան. ած, փոխարքայական իւն. փոխարքայական վերակացութեան։

Եպարքոսութիւն. թեան. (գոյ)։ բռնեալ. իշխանութիւն եպարքոսի. ած, փոխարքայութիւն. վերակացութիւն։

Եպենէս. ի, իւ. իցի, իւք. (գոյ)։ կենդանի ինչ կամ խեցեմորթ ծովային՝ որ ոտիկ ի հուր. ած, ոտիկ ծովային տեղի միաբանական ոտիք հայկական։

Եպեր. ի, իւ. իցի, իւք. ‖ տես Եպերական։

Եպերական. ի, աւ. ացի, ագ. (ածական)։ արժանաւոր եպիսկոպոսի. ած, արժանաւոր եպիսկոպոսական։ եպիսկոպոսական։

Եպերանք. անաց, ագ. (գոյ)։ այսպիսանք. այսպիսութիւն. քահանայութիւն. ած, արարողութիւն. քահանայութիւն. պատարագ։

Եպերեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ)։ այսպիսանել. ընդ վայր հարկանել. քահանայել. ած, պատարագել. ծառայել Աստուծոյ. պատարագել։

Եպերիչ. ըչի, աւ. ացի, ագ. (ածական)։ այն՝ որ եպերէ. ած, ծառայ Աստուծոյ։

Եպերուն. ումն, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Ի վերոյ Եպերանք։

Եպիկլիա. (գոյ)։ է բառ յատնական, և նշանակէ ազգ ինչ սատանայութեան երկրի. ած, որ ծնաւ զերգել։

Եպիկուրեան. (միայն ի յոգնականին հոլովի) եանք, եանց. (ածական)։ հետեւող հեշտասէր և փափկակեաց փիլիսոփային Եպիկուրոսի։

Եպիմանիկոս. ի, աւ՝ կամ իւ. ացի, ագ. (գոյ)։ է բառ յատնական, և նշանակէ բաղդատն. ած, գոչագ։

Եպիսկոպոս. ի, իւ՝ կամ աւ. Եպիսկոպոսք, կամ Եպիսկոպոսունք, ացի՝ կամ իցի, ագ. (գոյ)։ բառ յատնական. Թարգմանի վերատեսուչ, այցելու, դիտող. ած, հոգեշէն. հոգեշէն. հոգեշէն։

Եպիսկոպոսական. ի, աւ. ացի, ագ. (ածական)։ հնչական եպիսկոպոսի կամ եպիսկոպոսութեան. ած, հոգեշէն իւն հոգեշէնի միաբանից։

Եպիսկոպոսականից. կցի, աւ. ացի, ագ. (ածական) և (գոյ)։ պաշտօնակից եպիսկոպոսի. ոյք եպիսկոպոս ոք կարէ պաշտօնակից լինել այլում եպիսկոպոսի. ած, հոգեշէնից հոգեշէնի պիրկնագեւ հաւէն։ եւս, քահանայ, որ կցորդ է եպիսկոպոսին և մերձաւոր քան զաթոռակաւգն և զդպիրն. ած, փափազ։

Եպիսկոպոսանց. ի, աւ. ացի, ագ. (գոյ)։ տեղի ուր նստին եպիսկոպոսք՝ հայրապետք և կաթողիկոսք. ած, հոգեշէնից հոգեշէնի։

Եպիսկոպոսապետ. ի, աւ. ացի, ագ. (գոյ)։ պետ կամ գլուխ եպիսկոպոսաց. ած, հոգեշէն պաշտ։

Եպիսկոպոսապետութիւն. թեան. (գոյ)։ լինելն գլուխ կամ պետ եպիսկոպոսաց. ած, հոգեշէն պաշտ օրէնք։

Եպիսկոպոսական. ‖ տես Եպիսկոպոսականացի։

Եպիսկոպոսութիւն. թեան. (գոյ)։ իշխանութիւն եպիսկոպոսի. տեսչութիւն. ևս կաթողիկոսութիւն. ած, հոգեշէնից հոգեշէնի։

Եպիտրոպոս. ի, աւ. ացի, ագ. (գոյ)։ է բառ յատնական, և նշանակէ հոգաբարձու. ած, պետ հետեւ։ եւս, գաւառապետ. ած, քահանայ։

Եր. ի, իւ. իցի, իւք. (ածական)։ իբր է արմատ բառիցս երեք և երրորդ, և նշան է ընդ նոսա։ եւս, իբրև գոյական՝ նշանակէ, եռացուածն. ած, գոյնայրէ։ եւս, եռք. մաքրիչ. ած, կիսեչէ։ եւս, իբրև ածական՝ եռացեալ. ջեռեալ. ած, գոյնամբ. ըսբնմբ։

Եռաբարբառ • ց, ոյ • ոց, ովք • (ածական)։ այն՝ որ երկուս կրկնի՝ ի միասին բանի, որպիսի են բառք ինչ կրկնեալք երկուս այսպէս՝ սուրբ՝ սուրբ՝ սուրբ։

Եռաղարդ • ի, ու • ից, իք • ՚ (ածական)։

Եռաղարդեան • (Խոչէիս հոլովի) • ՚ երկուս զարդարեալ, ՚ի յայժ զարդարուն • ական, փիլիս տօնանմըշ • ան, իբր երեքանձնեայ։

Եռաթիւ • թուի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ երբեակ թուով։ երեք • ական, իւղ։

Եռաթիւնեալ • ելոյ, ոլ • ոյ, ովք • (ածական)։ երիւք թուներաւոր սլաքօք դեղեալ • ական, իւղ զեհերուն խըշտ ըլա վուռուլան։

Եռաթուեան • (Խոչէիս հոլովի) • ‖ տես ի վերոյ Եռաթիւ։

Եռաժանի • ‖ տես Երեքժանի։

Եռալի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • (ածական)։ երեքալեան • ական, պէսպիսի ֆըրթընալը • (ի բառէս յայսմանէ ծագի և յաջորդ բառդ)։

Եռալեւթիւն • թեան • (ածական)։ երեքալեան գոլն • ալեկոծութիւն մեծ • ական, իւղ գումլու ֆըրթընա։

Եռալուսեան • սեան, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ ունօղ զերկք լոյս • ական, իւղ շաֆկըլը։ Եա, երանձնեայ • ական, իւղ իւքնիւլիս։

Եռակ • ‖ տես Երբեակ։

Եռակաբար • ‖ տես Երբեակի։

Եռականգուն • գնոյ, ոլ • ոյ, ովք • (ածական)։ այն՝ որ է երեք կանգուն • ական, իւղ պուշլի։

Եռականութիւն • թեան • (գոյ)։ երբեակն գոլ, երրորդութիւն • ական, իւղ լինք։

Եռակըմպանոց • ի, աւ • ից, ք • (ածական) և (գոյ)։ ուր իցեն երբեակ ըմպանոցք, կամ նստարանք ուսուցոյ և ըմպելոյ • ական, իւղ սէտիլլի, ֆաւ իւղ սէտիլը։

Եռակի • ‖ տես Երբեակի։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ երբեակ • երեք • ական, իւղ։

Եռակրկին • ‖ տես Եռապատիկ։

Եռահասակ • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի առ երիս հասակս մարդոյ, այսինքն մանկութիւն՝ երիտասարդութիւն, և ծերութիւնն։

Եռահիւս • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ երեքկոյս, կամ երիւք իւրք հիւսեալ • ական, իւղ գաթ, ֆաւ իւղ շէյ լուկ էօրիւլիւշ։

Եռահիւսական • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ երիցս հիւսեալ, կրկնեալ։ երեքսրբեան • որպէս սուրբ՝ սուրբ՝ սուրբ։ Եա, մանկացս լինի, իբր եռահիւսակ սրբասացութիւն,

որպէս ասի եռահիւսակ կամ եռահիւսական սրբաբանիլ։

Եռահիւսեալ • սելոյ, ոլ • ոյ, ովք • ‖ տես Եռահիւս։

Եռահիւսեակ • եկի, իւ • իյ՝ կամ ից, ք • ‖ տես Եռահիւսակ։

Եռահիւսեմ • եցի • եա՛, ել • (Ներգործական)։ շարահիւսել • ական, սրբայրլըս էօրմըք։ Եա, զերիս իրս ի միասին եդեալ հիւսել • ական, իւղ շէյ պլերուին էօրմըք։

Եռահոլով • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ երբակի հոլովեալ, իբր զանազանեալ։

Եռահաս • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ հասի ընդ երիս առաջս • ական, իւղ ուշ ըլա ագան։

Եռահրաշ • (ածական)։ ըստ ամենայնի հրաշալի • զարմանալի • փառացի • ական, շաշըլաճագ • միւքէլէլէք։

Եռաճայն • ի, իւ • իյ, իւք • ‖ տես Եռահիւսակ։

Եռաձեղուն • ձեղուան, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ երրորդ ձեղուն • յարկ • դասիկոն ատան • ական, իւղ իւչ ճաթ։

Եռաձեղ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ ունօղ զերիս ձիւղս • ական, իւղ տալլը։

Եռամ • այոյ • ցիր • ալ • (չէզուած)։ յեռանդն հարկանիլ • ի սաստիկ ջերմութենէ՝ ի վեր շարժիլ կամ պղպջիլ, որպէս տեսանի ի ջերմանալն ջրոյ և այլոց նմանեաց • ական, գայնամագ • պուր • ճուշէյտէն։ Եւս ասի եռալ՝ յորժամ յառաջութենէ արեան, կամ ի սաստկութենէ ջերմութեան կամ սիրոյ՝ որ ի սրտի, լինի բորբոքիլ, կամ վառիլ։ Մերթ ևս՝ զայրանալ բորոտութեան, կամ կեղոյ վիրաց • զեռալ որդանց՝ գորտոց և այլ նման զեռնոց • ուիլ, վլաալ։

Եռամանակ • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ ունօղ զերիս ժամանակս հասակի, այսինքն մանկութեան՝ երիտասարդութեան և ծերութեան • ական, սինին իւչ էյեամընա եէթիշէն։ Եա, ունօղ զերիս ժամանակս եղանակի տարւոյ • ական, եըլըն իւչ էյեամընա եէթիշէն։ Եա, եռամանակ ասին բառք ինչ, որոց ձայնաւորքն ունին զերիս հնչումունս՝ անկեալ ընդ ժամանակաւ • որպէս բառս դաւիթ՝ եռամանակ ասի, զի տառս (այբ) է երկմանակ, և տառս (ին) է միամանակ։

Եռաման • նի, իւ • իյ, իւք • ՚ (ածական)։

Եռամանեայ • նէի, իւ • իյ, իւք • ՚ ունօղ

զերբիս մասունս կամ կարգս կամ յատկութիւնս յինքեան, որպէս հոգին եռամեան կամ եռամանեայ ասի, զի ունի յինքեան բան՝ ցասումն՝ և ցանկութիւն։ ԳԱՀ, ԻՒՆ վառ.։

Եռամեայ • մի, իս • իոյ, իւք • } (ած)։
Եռամեան • մեծի, իս • իոյ, իւք • }
այն՝ որ է երից ամաց • ԳԱՀ, ԻՒՆ ԵՐԼՔԳ։

Եռամեծ • ի, աւ • ացդ, աք • (ած)։ երից մեծ • ամենամեծ • ԳԱՀ, փեք պէղիւք։

Եռամսեայ • սեի, իս • իոյ, իւք • (ած)։ երեքամսեայ • այն՝ որ է երից ամսոց, ԳԱՀ, ԻՒՆ պղծ։

Եռապարկ • ի, աւ • ացդ, աք • • } (ած)։
Եռապարկեան • (նախդրիս հոլովի) • }
ունօղ երից յարկաց՝ շինեալ մի քան զմի ի վեր, որպիսի են տաճիք որք ունին զերիս գաւթիկունս • ԳԱՀ, ԻՒՆ գաթը։

Եռանդ • ի, յեռանդէ, յեռանդ, կամ յեռանդն • (գ•ոյ) և (յ•ոյք)։ երեկեան աւուր նախընթաց օրն, այսինքն երիւք աւուրբք անդր • յառաջ քան զերեկն • ԳԱՀ, տիւն տիկիլ օ պիր կիւն • ԳԱՐ, փերկիր • ուդ, եվվելի եմս • էէշ, ուզաղան կիւն։

Եռանդագին • գնի, իս • իոյ, իւք • (ած)։ յոյժ եռանդնոտ • ջերմեռանդն • ԳԱՀ, փեք հավէսլի։

Եռանդալից • ‖ տես Եռանդնալից։

Եռանդեան • (ած)։ վերաբերեալ աւուրն՝ որ էր յառաջ քան զերեկ • ԳԱՀ, օ պիր կիւնքի։

Եռանդն • եռանդեան՝ կամ եռանդան, եռանդ • եանդ, եանդք • կամ ի, իս • իոյ, իւք • (գ•ոյ)։ եռացումն • եռ • բորբոքումն • ԳԱՀ, գայնայըշ • հէբարէթ։ Եա, յուզումն ալեաց • ԳԱՀ, տալկա չալգանիթըսը։ Եա, յուզումն կամ փոփոխումն կրից • ԳԱՀ, խոյ տէյիշմէի։ Եա, զեռանդն որդանց • ասէ, վխտալը • ԳԱՀ, գայնայըշ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ եռանդնոտ • ԳԱՀ, գայնայըշլը։

Եռանդնաթափ • ի, իս • իոյ, իւք • (ած)։ որ թափէ, այսինքն աղաւտէ յեռանդնէ փորձութեանց։

Եռանդնալից • (ած)։ լի եռանդութեամբ • ջերմագին • ԳԱՀ, փեք սրճագ • գայնաշըգլը։

Եռանդնակայծակն • (ած)։ այն՝ որ եռացմամբ կայծակունս ցայտակցական • ԳԱՀ, գայնայիչ իլէ գըլգըլըմ սըչըտաան։

Եռանդնական • ի, աւ • ացդ, աք • (ած)։ եռացեալ • ԳԱՀ, գայնամըշ։

Եռանդնաշարժ • ‖ տես Եռանդնոտ։

Եռանդնատարած • (ած)։ եռանդութեամբ յուզեալ, պատուտեալ, որպէս ասի զշանթից • ԳԱՀ, գայնամա իլէ կէզէն։

Եռանդնասէր • սիրի, աւ • ացդ, աք • (ած)։ սիրօղ զեռանդն • փայֆեռանդն • ԳԱՀ, գայնաշըգլը։

Եռանդնացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անցոյց) • • • • • • } (ած)։
Եռանդնեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) }
ածել յեռանդն • բորբոքել • ԳԱՀ, գայնաթմագ • պէրս, ձուշանիլյակէն։

Եռանդնոտ • ի, աւ • ացդ, աք • } (ած)։
Եռանդնուռ • (նախդրիս հոլովի) • }
Եռանդուռ • ի, իս • իոյ, իւք • }
ջերմագին • ունօղ եռանդեան • ԳԱՀ, սըճագ • գայնաբ • պէրս, ձուշլիյակ։

Եռանդութիւն • դման, ամբ • անց, ամբք • (գ•ոյ)։ եռանդն • եռացումն • ԳԱՀ, գայնայըշ • պէրս, ձուշլըք։

Եռանդուն • (նախդրիս հոլովի) • ‖ տես ի վերոյ Եռանդնոտ։

Եռանկիւն • նի՝ կամ եան, աւ՝ կամ իս • իոյ՝ կամ ացդ, իւք՝ կամ աք • (գ•ոյ) և (ած)։ այն՝ որ ունի զերիս անկիւնս ըստ երից կողմանց • ԳԱՀ, իւչ քէօշէլի։

Եռանկիւնաչափութիւն • Թէան • (գ•ոյ)։ է նոցա գիտութիւն • ԳԱՀ, իլմի մվսեղլէս։

Եռանկիւնի • ւոյ, ւաւս • ևայ, եօք • ‖ տես ի վերոյ Եռանկիւն։

Եռանձնաթիւ • Թուի, իս • իոյ, իւք • (գ•ոյ) և (ած)։ Թիւ երից անձանց, կամ ունօղ Թուոյ ըստ համեմատութեան երից անձանց • որպէս երկոտասան Թիւ առաքելոյց՝ համեմատի երկոտասան տաճիկ բառիս Եբորդուի • կամ բառիցս հայր՝ որդի՝ հոգի։

Եռանձնական • ի, աւ • ացդ, աք • (ած)։ ունօղ զերիս անձինս • ԳԱՀ, իւչ իւքնիւմլիւ։ Եա, այն՝ որ վերաբերի առ երիս անձինս Երրորդութիւն, որպէս դաւանութիւն ուղղափառ և քրիստոնէական հաւատոյ։

Եռանձնաւորութիւն • ‖ տես Երրորդութիւն։

Եռանձնեայ • նեի, իս • } ‖ տես Եռանձնական։
Եռանձնեան • • • • • }

Եռանձնեայք ասին երեք մանկունքն որք անկան ի մէջ հնոցին բաբելոնի։

Եռանձնութիւն • ‖ տես Երրորդութիւն։

Եռանուն, անուան, ամբ • անց, ամբք •

(ած) ։ ունօղ զերիս անուանս ։ գաշ , իւչ խսմլել ։

Եռաչափ ։ ի , իս ։ ից՝ կամ ոց , իւք ։ (ած) ։ երիւք ոտիւք չափեալ ։ գաշ , իւչ պագ լլել ելօլչիւլիւչ ։ ։ եաիլըմըշ ։

Եռապատիկ ։ ակի , աւ ։ ոց , օք ։ (ած) կամ (գոյ) ։ և կամ երբեմն կրկ ևս իրբև մակբայ վարիլ ։ երիքպատիկ ։ երիքկին ։ այն՝ որ աւելի ե երիք ասակաւ քան զլին ։ գաշ , իւչ գաթ ։

Եռապատիկեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (ներգործ) ։ դնել երիցս ի վր։ գաշ , իւչ գաթ էթմիք ։

Եռապատուական ։ (ած) ։ այն՝ որ ունի զերիս կարգս պատուոյ ։ գաշ , իւչ չէյ լլէ բաղպէթլիւ ։

Եռապտակ ։ ի , աւ ։ ոց , օք ։ (ած) ։ այն՝ որում պատրաստեալ ե երիս պտակս , որպէս կուսութեան՝ միանձնութիւն և մարմնաւորութեան ։

Եռասայր ։ ի , իս ։ ից , իւք ։ (ած) ։ ունօղ զերիս բևբանս կամ սլաքս , որպիսի են տեգք , և այլ նմանք ։ գաշ , իւչ սալըղլը ։ ։ քէօշէլի ։

Եռասեռեան ։ (ած) ։ այն՝ որ ունի զէիրս ինչ՝ զանազան երից սեռից ։ որպես եթէ ոք յովսրեալ իցէ հանել զձայն զանազան կենդանեացց կամ թռչնոց ։

Եռասպզ ։ սուղի , իս ։ ից , իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ եռացմամբ սուղի , որպես կոհակք ալեաց ։ գաշ , գաշնամա լլէ պաճան ։

Եռաւանկ , կամ Եռաւանգ ։ ի , իս ։ ից , իւք ։ (ած) ։ ունօղ երից վանկից , որպիսի են բառք ինչ՝ որք յերից վանկից բաղկանան ։ գաշ , իւչ հէքհէլիւ ։

Եռաւեսակ ։ ի , աւ ։ ոց , օք ։ (ած) ։ ունօղ զերիս տեսակս ։ գաշ , իւչ սոյ ։

Եռաւորակ ։ ի , աւ ։ ոց , օք ։ ‖ տես Եռամանի ։

Եռաւորհ ։ ի , իս ։ ից , իւք ։ (ած) ։ յերիս տրտնջել ։ գաշ , իւչ պէօլիւնմիւչ ։ Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ բաժանումն կամ տրտնջումն յերիս ։ գաշ , իւչէ պէօլմէ ։

Եռայական ։ ի , աւ ։ ոց , օք ։ (ած) ։ այն՝ որ եռայ , կամ յարմար եռալոյ ։ գաշ , գաշնայան ։

Եռայումն ։ ումն , ումբ ։ անց , ումբք ։ (գոյ) ։ եռալն ։ բորբոքումն ։ գաշ , գայնայըշ ։ պրս , պէշմէլամիւնդ ։

Եռայուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ ել ։ (անցոյց) ։ ջեռուցանել ։ տալ եռալ ։ եռանդնել ։

գաշ , ըոբնաըըմագ ։ գաշնաճաըըմագ ։ Ես , ի վեր բղխել ։ ։ վլատացնել ։ գաշ , գաշնաճմագ ։

Եռացուցիչ ։ ցչի , աւ ։ ից , օք ։ (ած) ։ այն՝ որ եռացուցանէ ։ գաշ , գաշնաճաըըման ։

Եռափափագ ։ ։ ։ (ած) ։ յոյժ փափագել ։

Եռափափաքեան ։ ։ լի , կամ փափաքող ։ գաշ , փէք արզու օլունանագ ։ ։ արզու էմէն ։

Եռեակ ։ ռեկի , աւ՝ կամ իս ։ ից , օք ։ (ած) ։ է զաստական թուական անուն , և նշանակէ զերբեակ , ՝ի զերբեն ։ գաշ , իւչ ։

Եռհարիւրակ ։ ի , աւ ։ ից , օք ։ (ած) ։ է զաստական թուական անուն , և նշանակէ զերբեք հարիւրն ։ գաշ , իւչ իւզ ։

Եռմոս , կամ Երմոս ։ ի , իս ։ ից , իւք ։ կամ ից , օք ։ (գոյ) ։ է բառ յունական , և նշանակէ երաժշտական երգ ։ նուագ ։ գաշ , մագամ ։ պէշռէ ։

Եռոտանի ։ ւոյ , ւոս ։ ւոց , ւոք ։ (ած) ։ այն՝ որ ունի զերիս ոտս ։ գաշ , իւչ այագլը ։ Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ երկաթեայ չինուած ինչ՝ որ ունի զերիս ոտս , յորոյ վերայ դնեն զկաթսայ կամ զայլոյսն ։ գաշ , սաճայաղլը ։ պրս , սէվպակ ։

Եռորդ ։ ‖ տես Երորդ ։

Եռումն ։ եռման , ումբ ։ անց , ումբք ։ ‖ տես Եռացումն ։

Եռուցանեմ ։ ուցի ։ ու ։ ել ։ ‖ տես Եռացուցանեմ ։

Եռօրեայ ։ բէի , իս ։ ից , իւք ։ (ած) ։ երեքօրեայ ։ գաշ , իւչ կիւնլիւք ։ Ես , իբրև գոյական կամ մակբայ՝ նշանակէ օր երրորդ ։ գաշ , իւչիւնճիւ կիւն ։

Ես ։ իմ , ինև , զիս , յինէն , ինձ ։ մեք , մեր , մեզ , զմեզ , ՝ի մէնջ , մեզ ։ ‖ է դերանուն էական ։ որ գոյականաբար ցուցանէ զիսօսդն , այսինքն զանաչելն զէնն ։ ։ ես ։ գաշ , պէն ։ պրս , մէն ։ որդ , հնև ։ էչշ , մին ։

Եսայեան ։ (ած) ։ սեպհական մարգարէին եսայեայ ։ գաշ , եսայի փէյղամպէրլ միւէմմալիգ ։

Եսան ։ ‖ տես Յեսան ։

Եսանեմ ։ ‖ տես Յեսանեմ ։

Եսիղ ։ (նախդիր՝ հնչուի) ։ ‖ տես Եղ ։

Եսեղագրեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (ներգործ) ։ գծագրել սեղի ինչ ։ գաշ , պիր նէր չըզմագ ։

Եսեղակալ ։ ի , աւ ։ ից , օք ։ (գոյ) ։ այն՝ որ կալեալ ունի զսեղի ինչ կամ զվճա-

Նուէիւեն, որպէս կուսակալ. գոհ, փառաւոր, ես, տեղակալ, պատուիրեն նա՝ որ փոխանորդ կարգեալ է ի տեղի ուրուք. գոհ, վէքիլ։ ես, իբրև ածական՝ նշանակէ զնշանակալ ուրեք. գոհ, պիտի եկեալ եկեղեցին. գոյս, Ճակիկյը։

Եսեղակալութիւն. Թեան. (գոյ)։ զնշանակութիւն. կալն ի տեղւոջ. գոհ, եկեղեցին։

Եսեղական. ‖ տես Տեղական։

Եսեղամատ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշտ)։ զնշանակիլ. առնէ, տեղաւորիլ. գոհ, եկեղեցին։

Եսեղապահ. ‖ տես Տեղապահ։

Եսեղապահութիւն. ‖ տես Տեղապահութիւն։

Եսեղաւոր. սիրի, աւ. ոց, օք. (ածական)։ որ՝ որ սիրէ զտեղի իւր. գոհ, եկեղեցին սեվէին։

Եսեղափոխ. ի, իւ. իկ, իւք. (ածական)։ որ՝ որ փոխէ զտեղի իւր. գոհ, եկեղեցին տէյիշտիրէին։

Եսեղափոխութիւն. Թեան. (գոյ)։ փոխելն զտեղի իւր. գոհ, եկեղեցին տէյիշտիրմէ։ ես, անցանիլն ի տեղի այլոյ իբր փոխանորդութիւն, կամ յաջորդութիւն. գոհ, վէքիլլիք։

Եա զէտ. (հայերէն նոտաներ)։ հետ զհետէ. մի առ մի. առնէ, եւս եւս. գոհ, պիրպիրը արար սըբար։

Եա ընդ հետ. (հայերէն քառնոտաներ)։ հետ ընդ հետ. նոյն հետապն. իսկ և իսկ. գոհ, անխոտ. պիրտէն։

Եաւնախաղաց. (ածական)։ հետևնախաղաց. պատիւն հասանելոյ. որպիսի է ջուրն և այլ նմանք՝ որք հետ զհետէ յառաջ խաղացկել գնան. գոհ, պիր պիր արաբարբար ագան։

Եաղ. եաղ, եղ. եաղայ, եղբ՝ կամ օք. (գոյ)։ տեղի. վայր. գոհ, եկեր. եաւրա. գոբո, Ճակիկյ։

Եբ. ‖ տես Էբ։

Եբագ. ի, աւ. եբագք, կամ եբագունք. ացայ, օք. (ածական)։ արագ. փոյթ. շտապ. գոհ, չափաւոր. չնաշխ. գոբո, կերմիկյը։

Եբագ, Եբագաս, Եբագունս. } (հայերէն ածականներ)։
Եբագաբար. . . . . }
‖ տես Արագ։

Եբագաբան. ‖ տես Արագաբան։

Եբագաբանութիւն. ‖ տես Արագաբանութիւն։

Եբագագիր. ‖ տես Արագագիր։

Եբագագնաց. ‖ տես Արագագնաց։

Եբագագոյն. ‖ տես Արագագոյն։

Եբագագրեմ. եցի. եա. ել. (էրգործ)։ եբագս գրել, կամ անցուցանել ի գիր. գոհ, չափաւոր եազմագ։

Եբագազ. ի, իւ. իկ, իւք, կամ ացայ, օք. } (գոյ)։ որոգայթ կամ ուռկան՝ զոր լարեալ չուանօք ըմբռնին զգազանս. գոհ, աուազագ։
Եբագազան. ի, աւ. ացայ, օք. . . . }

Եբագազրաւ. ի, իւ. իկ, իւք. . . } (ածական)։ այն՝ որ եբագս զրաւի, կամ ապառնի. գոհ, չափաւոր Թէլէֆ օլան։
Եբագազրաւել. ւցի, եաւ. եացայ, եօք. }

Եբագաթև. ‖ տես Արագաթև։ ես, կարէ իբրև մականայ վարիլ, և նշանակէ արագ ընթացիկ. գոհ, չափաւոր եիւրիւակիլլէ։

Եբագաթռիչ. ‖ տես Արագաթռիչ։

Եբագաթռչութիւն. Թեան. (գոյ)։ եբագ Թըռչիլն. արընթացութիւն. գոհ, չափաւոր ուչմա. Թեղ եիւրիւակ։

Եբագլոյծ. լուծի, իւ. իկ, իւք. (ածական)։ այն՝ որ եբագ լուծանի, կամ լքանի. գոհ, չափաւոր չէօզիւէն, կամ կէվշէյէն։

Եբագալաւ. ‖ տես Արագալաւ։

Եբագախաղայ. ‖ տես Արագախաղայ։

Եբագախաս. ‖ տես Արագախաս։

Եբագածագ. (ածական)։ այն՝ որ ընդ եբագ ծագի, կամ ընդ ծագելն խոկոյն հասանէ ճառագայթն. որպէս արեգակն՝ որ ի ծագել իւր վաղվաղակի ցայտէ ճառագայթն կամ լոյսն. առնէ, չափաւս ցաճող։

Եբագածին. ծնի, իւ. իկ, իւք. (ածական)։ արագ ծնանող. գոհ, չափաւոր ծողուրան։ ես, դիւրածին. գոհ, գօլայ ծողուրան։ ես, բազմածին. գոհ, չօգ ծողուրան։

Եբագակատար. ‖ տես Արագակատար։

Եբագահալ. (ածական)։ եբագ հալոյ, կամ լուծանող. գոհ, չափաւոր էրիկն։

Եբագահայեաց. եցի, աւ. ացայ, օք. (ածական)։ արագահայեաց, պատուիրէն աչալուրջ. գոհ, կէօզիւ աչը. պըչք. ես, իբր սրատես. գոհ, քէսկին կէօրէն։

Եբագահաս. ‖ տես Արագահաս։

Եբագահոս. ի, իւ. իկ, իւք. (ածական)։ արագ հոսող. վաղանցուկ. գոհ, չափաւոր սէօքիւլէն։

Եբագաճի. ցի, ոյ. ոց, ոյք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զձի եբագընթաց. գոհ, եիւրիւկ աթը։

Եբագամիտ. ‖ տես Արագամիտ։

Եբագամտութիւն. ‖ տես Եբագմտութիւն։

Երագայեղ • (ած) : յեղյեղուկ. երագափոփոխ • գած ; չափազ տէյիլէնէն :

Երագանցուկ • ‖ տես Վազանցուկ :

Երագաշարժ • ‖ տես Արագաշարժ :

Երագաշարժագին • գունի , իւ • իկ • (ած) : կոյժ երագ շարժօղ • գած , փեք չափազ գըմըլըտանան • հաքիփ ձանէը • պոյս , չափիւքխկը • ուղղ , սերիկնէալ հարեքէ :

Երագաշարժութիւն • Թեան • (գոյ) : արագութի՛ւն յ շարժման • գած , չափազ գըմըլըտանըշ • պոյս , զուտի :

Երագապէս • (ածքայ պրոպոյն) : արագապէս • փութապէս • երագ երագ • գած , չափազ չափազ • թէզ թէզ • պոյս , զուտ զուտ :

Երագասիրտ • սրտի , աւ • ագ , գք • (ած) : այն՝ որ երագ է սրտիւ , այսինքն անժոյժ • գած , չափազ իւրէքլէն • թէզնիկ :

Երագասլաց • ‖ տես Արագաթռիչ :

Երագասխալ • (ած) : այն՝ որ երագս սխալի • բազմասխալ • գած , չափազ էաղըլման :

Երագասուր • (ած) : ունօղ զսուր երագ հատանօղ , կամ սրեալ • գած , քէսկին պուռչագլը : Ես , այն՝ որ երագ սրացեալ թըռչի • գած , չափազ կոմ սըգը ուչան :

Երագավախճան • ‖ տես Արագավախճան :

Երագաւուեւ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : արագ ուեւանօղ • սրաուես • գած , չափազ , կոմ քէսկին կէօրէն • Ես , նախաուես • գած , իւլէրաէն կէօրէն , աղնայան :

Երագաւէր • (ած) : այն՝ որ փութով աւերի • գիւրաքայծան • գած , չափազ երգըլըն , պօզուլան : Ես , այն՝ որ չէ հասեալ՝ կատարումն՝ աւերի , որպէս երկնաշարժն բաբելոնի :

Երագափոխ • ‖ տես Արագափոխ :

Երագափոխութիւն • Թեան • (գոյ) : երագ փոխոսուն , կամ փոփոխելի գոյն • գած , չափազ տէյիշէնլիկ :

Երագափոյթ • ‖ տես Արագգոյն :

Երագափոխոն • ‖ տես Երագայեղ :

Երագքաշալ • ‖ տես Արագաքայլ :

Երագէմ • ‖ տես Արագէմ :

Երագ երագ • ‖ տես Արագ արագ :

Երագընթաց • ‖ տես Արագընթաց :

Երագիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • ‖ տես Արագեմ :

Երագմտութիւն • Թեան • (գոյ) : արագամտութիւն • արագամիտ լինելն , այսինքն սրամտութիւն • գած , փեք ագըԱԼըլըք :

Երագոտն • ‖ տես Արագաման :

Երագոտնագոյնս • (ածքայ պրոպոյն) : ձեպով շտապմամբ • արագ արագ • գած , աՁէլէ իլէ • թէզ թէզ • պոյս , կիսըրակիսը :

Երագութիւն • Թեան • (գոյ) : արագութիւն • երագընթացութ գոյն • գած , չափազլըգ • էվվելկի՛ք • պոյս , չիւսթի :

Երագումն • գման , ամբ • մանց , ամբք • (գոյ) : երագելն • ձեպելն • գած , էվվելթէլմէ : Ես , երագութիւն • գած , չափազլըգ • պոյս • զուտի :

Երագ-ոյ , ոլ • ոց , ոլք՝ կամ իւք • (գոյ) : աեսիլ կամ անուրջք քնոյ • երևակայմունք , որք պատահին մարդոյ ի ննջելն • որք և թուին լինել՝ ի գնացն լինն շարժմանց կամ ներգործութենէ , և երևակերպին անպատշաճ իրողութիւք • ևս՝ ի գիւտ կան լինչ գործողութենէ պատահի լինելոյ ապ լինելոք՝ ի հնոմէն սուտ մարգարէից : Եւս լինի յոյ՝ յորժամ կամի յոյանել ումիք զապագայ լինելոցն՝ որպիսի են երազքն յովսեփայ որդւոյն յակոբայ նահապետին , և երազքն տակառապետին և մատառկարարին աղքային փարաւոնի , և նորին իսկ ինքեան երազն աքաչային փարաւոնի , զոր ես ի գիրս ծննդոց : Եւ են ևս այսպիսի երազք յոյանեալք ի՝ ոբ գիրս , որոց առաւել յարմար է կոչել աեսիլ , և ոչ երազ • գած , տիւշ հէյալ • պոյս , կիսըչասպ • ուղղ , բուլա • չէշտ , Թաւշ :

Երազագէտ • գիտի , աւ • ագ , գք • } (ած) :
Երազագետ • ի , իւ • ից , իւք • }

այն՝ որ կարէ գիտել կամ մեկնել զերազս • երազահան • գած , բուլա պիլէն : Ես , այն՝ որ իբրև գէտ և գուշակ մեկնէ զերազս • գած , բուլա պիչան էաէն • պոյս • ձաղիւկնդ :

Երազադիւթ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : այն՝ որ դիւթէ և հմայէ երազովք • գած , տիւշ ֆալճըլը :

Երազադիւթութիւն • Թէ • (գոյ) : դիւթելն և հմայելն երազովք • երազահանութիւն • գած , տիւշ ֆալճըլըգը :

Երազախօս • ի , աւ • ից , գք • (ած) : այն՝ որ երազս խօսի կամ մեկնէ • ցնորաբան • գած , տիւշ սէօյլէյէն • սայըգեայան :

Երազական • ի , աւ • ից , գք • (ած) : վերաբերեալ յերազս • գած , տիւշլը միւթալիգ • Ես ուրուական • խաբէական • գած , ալտանմաղա միւթալիգ :

Երազահան • ի, իս • իդ, իք • կամ աս • ած, ած • ‖ տես Երազագէտ։

Երազահան երազոց • ‖ Նա՝ որ հանէ յինքենէն զերազս • իբր սուտ մարգարէ • գոհ, եալան տիւր չըքարան։

Երազահանութիւն • Թեան • (գ•ոյ) • գուշակութիւն երազոց • երազադիւթութիւն • գոհ, տիւր ֆալճըլըղը։ Ես, մեկնութիւն երազոց • գոհ, տիւր մանասը։

Երազահմայ • ‖ տես Երազադիւթ։

Երազահմայութիւն • ‖ տես Երազադիւթութիւն։

Երազայոյզ • յուզի, իս • իդ, իք • } (ած)։
Երազայոյս • յուսոյ, ոյ • ոյ, ոյք • }
այն՝ որ յուզի, կամ զհետ լինի, կամ յուսայ երազոց • գոհ, տիւր արարինա տիւրէին, ես ումուտ կոնէն • և յորժամ ասիցի երազայոյզ կամ երազայոյս կարծիք՝ կամ խորհուրդ, նշանակէ ոչինչ • անօտի • պատրաստական • գոհ, պօշ • եալան։

Երազանամ • ‖ տես Ցերազանամ։

Երազապատիլ • (ած)։ պատիլ որպէս զերազ • անօտի • ցնորք • առերեւոյթ • գոհ, տիւր կիտլի եալան • պօշ • հէյալ։

Երազասէս • ի, իս • իդ՝ կամ աց • օք՝ կամ իւք • (ած)։ այն՝ որ եւս զերազ • երազոյ • գոհ, տիւր կէօրէն։

Երազասիրութիւն • Թեան • (գ•ոյ)։ տէսութիւն երազոյ • գոհ, տիւր կէօրմ, Ես, երազ • գոհ, տիւր։

Երազատիպ • տպի, իս • իդ, իք • (ած)։ նման երազոյ • գոհ, տիւր կիտլի, Ես, երազական • գոհ, տիւրէ միւթալիգ։

Երազայոյզ • յուզի, իս • իդ, իք • (ած)։ այն՝ որ յուզանի ումէք զերազս, որպէս ձա՛ յտվնէպ • գոհ, տիւր կէօսթէրէն։ Ես, այն՝ որ մեկնէ զերազս • գոհ, տիւր պէյան կոնէն։

Երազացուցանեմ • յուզի • ցո՛ • եաք • (անցոյց)։ յերազի տեսանել • յերազել • գոհ, տիւր կէօրմէք • պօշ • խատիյոնէն։

Երազափորձ • ի, իս • իդ, իք • (ած)։ փորձեալ յերազի ցանկութիւն կամ հեղմամբ սերման • գոհ, տիւրէնէնէ ազմըշ։

Երազափորձութիւն • Թեան • (գ•ոյ)։ փորձութիւն յերազի գիջութիւն • գոհ, տիւր ազմագըղը • պօշ, կիւրշտոյ։

Երազընդհան • ‖ տես Երազահան։

Երազի անցք անցանել, կամ յերազս լինել • ‖ գիջանալ յերազի • վաճաչիլ • գոհ, տիւրէնէնէ նէմէնէմ։

Երազիմ • եցայ • եա՛յ • իմ • (էէցայ) • երևիլ երազոյ • գոհ, տիւրէ կէօրունմէք։

Երազ տեսանել • ‖ երազել • յերազանալ • գոհ, տիւրէ կէօրմէք։

Երաժիշտ • ժշտի, աւ • ից, օք • (ած)։ այն՝ որ գիտէ երգել արուեստական ձայնիւ կամ նուագարանաւ • գոհ, պէտհօն • խանէնէտ • պէտ, պարտիւտ • ուդ, միւթրիսկ։ Ես, իբրև գործական՝ նշանակէ երաժշտութիւն • գոհ, խանէնէտլիգ։

Երաժշտաբար • (ածբ՝ ուդոյ)։ երաժշտապէս • իբրև երաժիշտ • գոհ, ուսուալ իւզրէ • խանէնէտ կիտլի։

Երաժշտագործեմ • եցի • եա՛ • ել • (էէրգործ)։ որպէս երաժիշտ գործել արուեստիւ • գոհ, խանէնէտ կիտլի զէնահաճ իւլէ իշլէմէք։ Ես, յարմարել զերգն և զգործն • գոհ, թիւրքիւլիւ վէ հնկէզի ապտուբմագ։

Երաժշտական • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ունօղ կամ գիտօղ արուեստի երաժշտութեան • երաժշտական ասին և թառուհք՝ որք ի բնէ իբրև երաժիշտ էրգին • գոհ, մուսիգիվէլիք կոնէ խանէնէտլիգ պիլէն։

Երաժշտական • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ սեպհական երաժշտից և երաժշտականութեան • գոհ, խանէնէտչէ վէ խանէնէտլիչէ միւթալիգ • Ես, երգիչ • երաժիշտ • գոհ, խանէնէտ • Ես, իբրև գործական՝ նշանակէ արհեստն երաժշտութեան • երաժշտականաւթիւն • գոհ, իլմի մուսիգի։

Երաժշտականութիւն • Թեան • (գ•ոյ)։ արհեստ երաժշտութեան • որ է կանոնօղ ձայնի և պէտպէս հնչմանց նուագելոյ ութեանց • գոհ, իլմի մուսիգի։

Երաժշտանամ • ացայ • ցո՛ • ալ • (էէշտ)։ լինել երաժիշտ • գոհ, խանէնէտ օլմագ։ Ես, յարմարիլ միաբանիլ • գոհ, ույմագ։

Երաժշտապէտ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ պէտ կամ գլուխ երաժշտից • գոհ, խանէնէտ պաշը։

Երաժշտացուցանեմ • յուզի • ցո՛ • եաք • (անցոյց)։ տալ լինել երաժիշտ • առնել երաժիշտ • գոհ, խանէնէտ էթմէք։

Երաժշտեմ • եցի • եա՛ • ել • ‖ տես ի վերոյ Երաժշտանամ։

Երաժշտութիւն • ‖ տես Երաժշտականաւթիւն։

Երախ • ի, աւ • ից, օք • (գ•ոյ) • բերան • գոհ, աղըզ • Ես, վերին և ստորին ծնօտքն հանդերձ ատամամբք • գոհ, չէնկէ, կամ չէնկէ,

Երախակալ • ի, աւ • աց, ք • (ած)։ այն՝ որ փակէ կամ կանգնէ զբերան մարդոյ կամ կենդանեաց • գաշ, ինասո, կամ հագուստ աղջիկ գաւազան։ Եւ, իբրև գոյական՝ նշանակէ ըմբռնեալ սրոյ • առիւ, դանկի կոճ • գաշ, պուչաղ սաթիլ • գաս • զնուլ ֆինճանէ • արդ, գասզէ։ Եւ, արծաթեայ կամ երկաթեայ կամ պղնձեայ և կամ յայլ ինչ նիւթոյ շինուածն, որ լինի ի վերջ կոճի սրոյն և երկաթոյ նորին • գաշ, փէրկզմանէ։

Երախաձգուիլ • Թ.ական • (գ•ոյ)։ քարշուիլ երախաց կենդանեաց ի վարելն, որպես առնեն երբեմն հնձեալք ի ձէր • գաշ, աղջիկ կամ կին չկնէսէն կէտէն։

Երախաճիգ • (ած)։ ձգող կամ քարշող երախաց կենդանեաց և այլոց նմանեաց • գաշ, աղջիկ կամ չկնէսէն չկքէն։

Երախայ • ի, իս • իդ, իք • (գ•ոյ)։ տղայ նորածին և կաթնկեր • գաշ, մանուկ • սաղի չօճուգ։ Եւ, անձն՝ որ հաւատացեալ է քրիստոնէական հաւատոյ, այլ տակաւին չէ մկրտեալ, թէ և մեծահասակ ոմն իցէ • գաշ, վաֆթիղ օլմամագ սաղամ։

Երախայական • ‖ տես Տղայական։

Երախայանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէղ•)։ տղայանալ • գաշ, սաղի օլմագ։ Եւ, երախայանալ ասի այնմ, որ դառնայ ի սուրբ հաւատն քրիստ, և կամի մկրտիլ։

Երախայացեալ • ցելոյ, ոյ • ոց, ոք • (ած)։ այն՝ որ անցեալ է ի կարգս այնոցիկ՝ որք ուսանին զքրիստոնէական հաւատս, զի մկրտեսցին • որք և ասին երախայ, և յոր ժամ մկրտիցին՝ ասին քրիստոնեայ։

Երախայացուցանեմ• } ցուցի • ցո՛ • եալ, **Երախայեցուցանեմ**• } (անդ•)։ մանծանել ի կարգ մկրտելեաց • գաշ, վաֆթիղ օլանլարըն սըրաալնա կէչիրմէք։

Երախայութիւն • Թ.ական • (գ•ոյ)։ տղայութիւն • գաշ, մագսըմլըգ։ Եւ, կրթութիւն ի պէտս մկրտելոյ, որ և ասի ի մեզ կոչումն ընծայութեան։

Երախայրի, կամ **Երեխայրի** • ւոյ, նաև • նայ, նք • (գ•ոյ)։ գրեթէ անասելի է եզական ձայնիւս գործածութիւն բառիս այսորիկ • նշանակէ առաջին խայրիք, նախկին բերք ծառոց և արմտեաց և այլոց ինչ որք ոչ նուիրեալ լինէին ի հնումն երբեմն ի Տէր, և զոչ, առ ի լինել կերակուր քահանայից հնոյ օրինին • գաշ, իվվէլքի խզ

Երախան • ի, աւ • աց, ք • (գ•ոյ)։ բազմութիւնք խումբ մարդկան բազմելոց առ ի ուսուցչի բերակութ • գաշ, մէճլիս • սէրսէֆբա։ Եւ, որպիսի և իցէ խումբ • ջոկ • կառամ • դաս • գաշ, ոլօլիւկ • ճէմիյէթ • ‖ տես և Երամ։

Երախանիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէղ•)։ նըստիլ կամ բազմիլ յերախանս կոշտոց • սէղանակից լինել • գաշ, էշմէք մէճլիսինտէ պէրապէր օթուրմագ։

Երախնան • ի, աւ • աց, ք • (գ•ոյ)։ կալ բերանոյ գլաստուց • գանդանաւանդ, կամ սանձ • գաշ, կէմ • խանթըրմա։

Երախնաներձակ • ի, աւ • աց, ք • (ած)։ այն՝ որ ունի զբերան բազմախոտ կամ ցօխաբան • ունաղ գանձարձակ երախ • գաշ, գաւմա գաւըշ սէօյլէյէն • չօք սէօյլէյէն։

Երախտագէտ • գիտի, աւ • աց, ք • (ած)։ գիտօղ կամ ճանաչօղ զերախտիս ուրուք չնորհակալութիւն սրտի • Եւ երախտաւորս համարօղ զանձն իւր այնմ, յորմէ ընկալեալն է զբարերարութիւնս • գաշ, էյլիկ պիլէն։

Երախտագիտութիւն • Թ.ական • (գ•ոյ)։ երախտագէտ լինելն • ունելն միշտ ի մտի զերախտիս ուրուք • գաշ, էյլիկ պիլմէ։

Երախտագիտուա • (ած)։ գիտօղ զերախտիս բարերարութեանց յուսիքէ • գաշ, էյլիկ պուլմա։

Երախտագործ • ի, աւ • աց, ք • (ած)։ զերախտիս գործօղ • բարերար • գաշ, էյլիկ էտէն։

Երախտագործեմ• • եցի • եա՛ • եալ • (նէյէ•ք)։ առնել զերախտիս • բարերարել • գաշ, էյլիկ էթմէք։

Երախտագործութիւն • Թ.ական • (գ•ոյ)։ բարերարութիւն • առնելն զերախտիս • գաշ, էյլիկ էթմէք։

Երախտակորոյս • բուսի • աւ • աց, ք • (ած)։ կորուսիչ երախտեաց կամ բարերարութեան • ասպրախտ • երախտամոռաց • գաշ, էյլիկ պիլմէզ։

Երախտահատոյց • տուցի • աւ • աց, ք • (ած)։ երախտագէտ • հատուցանօղ զերախտիս բերէն կամ զնորհակալութիւն վասն ընկալեալ բարերարութեանցն • գաշ, էյլիկ պիլէն։

հլլիկ մուգասպէլէսինի հօտակլէն։ Նա, իբրև գոյական՝ յոգնականին բառիս այսօրինակ Երախտահատոյցք, նշանակէ երախտագիտութիւն • տալ, հլլիկ պիլմէ։

Երախտամոռ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ մոռացող երախտեաց • ապերախտ • ապաշնորհ • տալ, հլլիկ պիլմէզ։

Երախտամոռացութիւն • թեան • (գից)։ ապերախտութիւն • մոռացումն ընկալեալ բարեբարութեց • տալ, հլլիկ պիլմիմէզ լինել։

Երախտանամ • ացայ • ցից • ալ • (էիշդ)։ անհանիլ զերախտիս • բարեբարիլ • տալ, հլլիկ կէօրմէք։

Երախտանք • անաց • օք • (գից)։ յիշումն բարեբարութեանցն իւրոց և երախտեաց առաջի նորա, որում արարեալն է զայն բարութիւնն • տալ, միննէթ։

Երախտապարտ • (ած)։ առնօղ կամ պարգեւօղ զերախտիս • տալ, հլլիկ էհսան։ Նա, երախտաւոք պարգեւեալ • տալ, հլլիկ իլէ վէրիլմիշ։

Երախտաւոր • ռաւի, աւ • աց, օք • ‖ տե՛ս Երախտագիտ։

Երախտաւոր • ‖ տե՛ս Երախտագործ։ Նա, նշանակէ երախտագէտ • տալ, հլլիկ պիլէն։

Երախտաւորիմ • եցայ • եաց • իլ • (էէշդ)։ ընդունիլ զերախտիս բարեբարութեանց յոժարեբէ • երախտանալ • տալ, հլլիկ կէօրմէք։

Երախտաւորութիւն • թեան • (գից)։ երախտաւոր գոլն • տալ, հլլիկ էհմիլ։ Նա, երախտիք • բարեբարութիւն • տալ, հլլիկ։

Երախտիմ • եցի • եա՛ • ել • (էէրէցդ)։ յիշել զբարեբարութիւնսն առաջի նէր, որում արարեալն է զնորն զայն, զի յամօթ լինցի նա • և կամ խնդրել ի նմանէ զնորհակալութիւն լինն գոհութիւն վասն երախտեացն իւրոց, և կամ մեծարանել առաջի ընդունողին զբարեբարութիւնս • տալ, միննէթ էհմիլ։

Երախտիք • եաց, եօք • (գից)։ բարեբարութիւնն, կամ շնորհք արարեալ ումեք • տալ, հլլիկ։ Նա, հատուցումն կամ փոխարէն բարեացց • շնորհակալութիւնն • արժանաւորն բարեբարութեանց • տալ, հլլիկ պէհէլլի։ Նա, երախտանք • տալ, միննէթ։

Երակ • ի, աւ • աց, օք • (գից)։ խողովակ արեան, ընդ որ շրջաբերի արիւն կենդանեաց • տալ, տամար • գորս • բէկ • ուրդ, ըրդ։ Նա, նմանութիւն երակ ասելի

ձանաղարէհքն ջրոյ, որք ի նկուքսդ հողոյ բղխեն իբրև զաղբիւր • տալ, սաւ եօլու։

Երակահատ • կամ Երակհատ • ի, իւ • աց, օք • (ած)։ հատանօղ զերակ • տալ, տամար քէսէն։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ բժիշկ, որ զերակ հատանէ • տալ, հէքիմ ձէռահ • գորս, բէկզէն։ Նա, նշանակ, որով լինի արիւն առնուլ • տալ, նէշտեր։

Երակահատութիւն • թեան • (գից)։ հատումն կամ բացումն երակի, զի հոսցէ արիւն • տալ, գան ալմա։

Երակահաւաք • (ած) կամ (էակիշ աբէհէ)։ իբր նման երակի • իբրև զերակ • տալ, տամար կիսել։

Երական • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ հեռացեալ • տալ, ուղղագտա գալան։ Նա, եղերական • թշուառ • տալ, մէֆիլ։

Երակ առնուլ, կամ **հատանել** • ‖ առնուլ զարիւն յերակաց • տալ, գանալմագ • գորս, բէկզէտմէն։

Երահ • ի, իւ • ից, իւք • ի (ած)։ փա-

Երահիկ • հկի, աւ • աց, օք • ի ասաւոր բառ ձըր • տալ, փէրահ։ Նա, ուրախ • իրախ • տալ, շադ։

Երամ • ոյ, ով • ոց, ովք • կամ ի, իւ • ից՝ կամ աց, իւք • (գից)։ ժողով կամ բազմութիւն կենդանեաց և մարդկան • հօտ • ջոկ • դաս • խումբ • տալ, սիւրիւ • պէօլիւկ • գորս, բէկզ։

Երամաբար • ‖ տե՛ս Երամովին։

Երամախմբիմ • եցայ • եաց • իլ • (էէշդ)։ ժողովիլ ի մի խումբ • խմբիլ բազմութիւն • որպէս առնեն ձկունք ի ծովս և թռչունք յօդս • տալ, սիւրիւ պաղլանմագ։

Երամակ, կամ **Երամակ** • ի, աւ • աց, օք • (գից)։ հոյլք չորքոտանեաց • հօտ • հօրան • տալ, հայվան սիւրիւսիւ։

Երամական • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ համախումբ • միաժողով չորքոտանի • որպիսի են կենդանիք ինչ և թռչունք • տալ, սիւրիւ իլէ կէզէն։

Երամակապան, կամ **Երամակպան** • ի, աւ • աց, օք • (գից)։ պահապան երամակաց չորքոտանեաց • տալ, հայվան սիւրիւսինէ պէքճի։

Երամակաբնակ • ի, աւ • աց, օք • (ած) և (էակիշ)։ իբրև զերամակս չորքոտանեաց արձակ և ցրիւ • տալ, հայվան սիւրիւսիւ կիսիլ տաղընըգ։

Երամակագետ · ՝ ց ՝ ոլ · ոց ՝ ոլք · (ած)։
Երամակեալ · ՝ ՝ խմբեալ · երամակ լեալ · գաշ, սիւրիւ ՝ոյ թօփ օլմուշ։ Ցայսօրիկ բառիս կարեն երամեալ բայքս Երամականամ, և Երամակիմ։
Երամակիկ · կցկ ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ած)։ Կիկ նգն երամոց · դասակիկ · գաշ, պիրք սիւրիւեան։
Երամանամ · ացայ · ցկը · ալ · (չէշտ)։ Ժողովիլ · խմբիլ · հաւաքիլ · գաշ, սիւրիւ օլմագ · թօփ օլմագ։
Երամապետ · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (գոյ)։ պետ կամ գլուխ երամոց · պատգլուխ · դասապետ · գաշ, սիւրիւ պաշը։ պէօլիւկ պաշը։
Երամապետութիւն · Թեան · (գոյ)։ դասապետութիւն · երամապետ լինելն · գաշ, պէօլիւկ պաշըլըգը։
Երամասէր · սիրի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ած)։ սիրօղ երամոյ, որպիսի է աղաւնին · գաշ, սիւրիւ սեվէն։
Երամասգոյանամ · ցուցի · ցւ ՝ եալ · (անցող)։ տալ երամանալ · համահաւասիկ · գաշ, սիւրիւ կթօխրմէք։
Երամեան · ‖ տես Երամեան։
Երամեմ · եցի · եամ ՝ եալ · (Հէրգործ)։ խմբել · ժողովել · հաւաքել · գաշ, սիւրիւ կթմէք · թօփ կթմէք։
Երամ երամ · (ձայնաւոր հաւաքական)։ խումբ խումբ · գաշ, սիւրիւ սիւրիւ։
Երամվին · (ձայնաւոր հաւաքական)։ երամաբար · խմբովին · գաշ, սիւրիւ իլէ։
Երայ · ի ՝ իս · իցի ՝ իւք · ‖ տես Երէ։
Երան, և **Տանէրան** · ‖ իբր աբի, և անունի · գաշ, գուվէթլի, վէ գուվէթսիզ։
Երանագոյն · գունի ՝ իս · իցի ՝ իւք · (ած)։ յոյժ երանելի · երանալից · գաշ, փէք մուբէրրէտ։
Երանաստան · (ած)։ խառն ընդ երանութիւնս · երանաւէտ · գաշ, մուբէրրէտ։
Երանակ · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · ‖ տես Երանեակ։
Երանական · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ած)։ ունօղ երանութիւն · այն՝ որ վերոբերի առ երանութիւնն · երանելի · երջանիկ · գաշ, մուբէրրէտ · սաստէթլի · պէտ, խնէնիւք · ուղղ · դաւպայնէց։
Երանամ · ացայ · ցկը · ալ · (չէշտ)։ հեռանալ · օտարանալ · գաշ, ուզաղա վարմագ։
Երանաշնորհ · ի ՝ իս · իցի՝ կամ ոց ՝ իւք · (ած)։ լի երանութիւն և ընծայօք · գաշ, լութֆ իլէ մուբէրրէտ։

Երանաւետ · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ած)։ պետ կամ գլուխ երանելեաց · գաշ, մուբէրրէտլէրին պաշը։
Երանաւոտ · (ած)։ երանաւոր · երանութիւն տուօղ · գաշ, մուբէրրէտ վէրէն։
Երանաւոտական · ‖ տես Երանական։
Երանաւէտական · տեղւոյ ՝ ոյ · ոց ՝ ոլք · (ած)։ երանութիւն աւետեալ · երանեալ · գաշ, մուբէրրէտլէրդէ իլէ վուժուտէլէնմիշ։
Երանաւէտ · ւետի ՝ իս · իցի ՝ իւք · (ած)։ յոյժ երանելի · երանալից · գաշ, փէք մուբէրրէտ։
Երանաւոր · ‖ տես Երանական։
Երանգ · ոյ ՝ ոլ · ոց ՝ ոլք · կամ աւ · ոց ՝ օք · (գոյ)։ գոյն ինչ բնական, և մանաւանդ արուեստական · ոյզ նէրկ · գաշ, բէնք · պոյա · պոբա ՝ չէբաէ · ուրդ · լէվնի։ Ես ՝ ազգի ազգի իւք · գաշ, թիւռլիւ թիւռլիւ չէյլէր։
Երանգաւոյս · ի ՝ իս · իցի ՝ իւք · (ած)։ պէսպէս երանգով լոյս · լոյսաւորիւտ · գաշ, ալաճայ։
Երանգաւորութիւն · Թեան · (գոյ)։ նէրկաբարութիւն · գաշ, պէյաճըլըգը։
Երանգեմ · եցի · եամ ՝ եալ · (Հէրգործ)։ գունանել · նէրկել · գաշ, պոյալամագ։
Երանգ երանգ · (ած)։ բազմերանգ · գոյն զգոյն · պէսպէս · գաշ, թիւռլիւ թիւռլիւ · բէնկաբէնք · պոբա ՝ արէնկ արէնկ։
Երանեալ · Նեալ · ոլ · ոց ՝ ոլք · ‖ տես Երանական։
Երանեակ · եկի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ած)։ երանելի · բարեբաստիկ · գաշ, մուբէրրէտ · Թալէհլի։ Ես ՝ իբրև գոյական՝ է յաւուրս անուն ինոջ։
Երանելի · ւոյ ՝ եաւ · եաց ՝ եօք · ‖ տես Երանական։
Երանելւհի · ‖ տես Երանեւհի։
Երանեմ · եցի · եամ ՝ եալ · (Հէրգործ)։ երանի տալ ումեք · երանի կարգալ · բարեհամբաւել զոք իբրև բարեբաստիկ · գաշ, նէ մուբէրրէտ սէմիք · մէհ կթմէք · Ես ՝ իբր երանացուցանել · երանելի առնել · գաշ, մուբէրրէտլամագ։
Երանի՛ · (Հէքէրէոնիք ըշխոհն)։ երանի թէ · երանելի · աւա՛յ ՝ կրնէկ · գաշ, մուբէրրէտ · նէ մուբէրրէտ · պոբա ՝ էնուչէ։
Երանի · (ոչ Հոլոնէ)։ է անուն իբրև գոյական, և նշանակէ երանութի՛ն · գաշ, մուբէրրէտլըգ։ Ես ՝ իբրև ածական՝ նշա-

նակէ երանելի • երանեցեալ • լցեալ ամ բարեաք • պաճ, մանթլուքս։

Երանիք թէ • (ինքնուին էզնոխն) • ըշթէ • իմէ թէ • պաճ • քէշքէ • օլաքի • պաբս • քեաշաքի • ԱՐԳ • լէմթէ։

Երանիկ • ‖ ասս Երանեակ։

Երանիկ տալ • ‖ ասս Երանեմ։

Երանուղական • ի • աս • ացի • օք • (ԽԾ)։ արժանի երանութեան • բարերջանիկ • պաճ, մանթլուքս ղայըդ։

Երանութիւն • թեան • (Գոյ)։ երջանկութիւն • պարգեւութիւն ամենայն բարեաց • պաճ, մանթլուքդ • Աս, երանութիւնք ասին վէմիք սեառն, որք են ութ կամ ինն, Աս, ամենայն բարիք մարդոյ • ունի ինչք • ստացուածք • վաճառք • ևլ։ Աս, յայտարարութիւն մեծիմեծութեանն ՀՀ, կամ երևելի առաջնորդաց • որպէս էթէ ասիցեմք • յայս իսկ է ձերդ երանութիւն։

Երանուհի • ուոյ • եաս • եայ • եօք • (ԽԾ) և (Գոյ)։ ասի զկանանց • և նշանակէ երանելի կին • պաճ, մանթլուքս գաօը։ Աս • է յատուկ անուն կանանց։

Երանք • նայ • օք • (Գոյ)։ կարէ ևս ի գործածիլ երկուի սորին այսպէս՝ Երան, ի, աս • նշանակէ երևելի մանն այն մարմնով, որ ի կողին կամ ի միջոցին սկսեալ մինչև ի բաշտան հասանել • վիզ երբեմն նշանակէ ինչք, կամ սաորին մանն միջոց • պաճ, պէլ • գասըք • պաբս • խոքևնաէբան ։ Աս • երբեմն բարձ մարդոյ • պաճ • գալչայ։

Երաշխ • ի, աս • ացի • օք • ‖ ասս Աշխէս։

Երաշխ • ի, աս • ացի • օք • կամ Երաշխիք • հայ • եօք • (Գոյ)։ գրաս • առհաւատչեայ • պաճ • փէլ • պաբս • փայէնաան • Աս • երաշխաւորութիւն • պաճ, քէֆիլլիք։

Երաշխաւոր • ի • աս • ացի • օք • (ԽԾ) և (Գոյ)։ միայ հաւատարիմ և անձնադրաս • այսինքն նա՝ որ խոստանայ փոխանակ այլոյ վճարել, կամ առնել, եթէ ոչ վճարեցնէ նորին ինքն ասէր գործն այնորիկ • պաճ, քէֆիլ • պաբս • պաղիլդան։ Աս, եթէ տպաստացէ օք ումեք՝ առնուլ ի նմանէ զպարգևս ինչ կամ կատարել գինդրուածս նորա, երաշխաւոր ասի նա՝ որ յանձն առնու կատարել զայն • պաճ, խոսիւնէ ասան։

Երաշխաւորեմ • հցի • հաս • եայ • (ՆէրՓոխԾ)։

յերաշխի տալ զանձն ի տէրն ումեք • յանձն իւր առնուլ զպարտաւորութիւն ուրուք • զի զերծուացէ զպարտաւորն • և տպաշխալ արասցէ զոսկան • պաճ, քէֆիլ օլմագ • Աս • երաշխաւոր տալ զօք ի տէրն իւր • պաճ, քէֆիլ վերմէք։ Աս, կարէ իրրև չէզօք վարիլ նշանակել մանաւանդ յերաշխաւորութիւն • պաճ, քէֆիլլէդի կիմսէք։

Երաշխաւորութիւն • թեան • (Գոյ)։ երաշխաւոր լինիլն • որ է դնել զանձն փոխանակ այլոյ • յանձն առեալ խոստմամբ վճարելոյ զպարտս նորա • պաճ • քէֆիլլիք։

Երաշխէպ • եպի • իս • իցի • իւք • (Գոյ)։ դրի ևս Երաշխեպ • կամաւ իրր երաշխիս յանձն առեալ չարչարանք • վիշտ • նեղութիւն • վնաս • պաճ, իսկէնձէ • սխաւեթ • ձէֆիա • Աս • իրրև ածական՝ նշանակէ վշտակիր • պաճ, էզիյէթ չէքէն։

Յերաշխի առնուլ • կամ առնել • ‖ փոխանակ այլոյ զպարտականելով զանձն • առնուլ զօք ի պրաւի • որ է երաշխաւոր լինել ումեք • պաճ, քէֆիլ օլմագ • քէֆիլլէք իլէ ալմագ • Աս • ընդունել • յանձն առնուլ • պաճ, իւստիւնէ ալմագ։

Երաշտ • ի • իս • իցի • իւք • (Գոյ)։ ցամաքութիւն կամ անխոնաւութիւն պատճառեալ ի պակասութէ անձրևի • յորմէ ևս հետևի չորանալ բուսոց • պաճ, գուրաղլըք • պաբս • խիւշէքի • Աս • իրրև ածական՝ նշանակէ անխոնաւ • անջրդի • չոր • ցամաքուտ • պաճ, գուրու • սուսուզ։

Երաշտահար • ի • աս • ացի • օք • (ԽԾ)։ հարեալ յերաշտէ • այսինքն ի պակասութէ անձրևաց • որպէս լինին երբեմն բոլոր և առանձնք • պաճ, գուրաղլըքտան վուռուլմուշ։

Երաշտահաս • ու • ու • ուց • ուք • (Գոյ)։ է անուն Թուխտոյ մերոյ ի Հռոմ ըստ • որպէս վկայեն է Թիրանէզդին • և ունի զայդի կոտոշ և կատուց • և բնակի ի դաստիարակ • և ի Թուխտ քաղաք վկեզակարն։

Երաշտամատ • ացոյ • կնոջ • ալ • (ՆԷԼՈՒ)։ պակասիլ անձրևոյ • ցամաքիլ խոնաւութէն • չորանալ • ասի զոդոյ • զերկրէ և զբանակ տապուցն • պաճ, գուրաումագ • պաբս • խիւշքշէնէն։

Երաշտաւունկ • անկոյ • ալ • ոց • ովք • (ԽԾ)։ յերաշտացեալ և ի ցամաք տեղիս անկեալ • պաճ, գըրաճ եէրսէ տէրեվիշ։

Երաշտութիւն • թեան • ‖ ասս Երաշտ • ըստ

առաջին նշանակութեանն ։ Եա ։ պապակաւն ։ առաջարանն ի ծարաւդ ։ գաշ՝ առաջաբանդ ։

Երասան ։ } ի ։ աս ։ ասց ։ զք ։ (գոյ) ։ առասան
Երասանակ ։ } ևայ կապ բերանոյ գրասուդ ։ պախարց ձիոյ կամ իշոյ ։ կամ փոկ սանձից՝ զոր ի ձեռս կալեալ ուղղեն զձի ի յընթացս ։ գաշ՝ խրատ ։ պարս ։ ֆիւասար ։ Եա ։ կաշեայ հերհնոցն ձիոյ կամ իշոյ ։ որ ընդ այն կապեալ չուան կամ փոկ՝ սանձին զգրասան ուր և կամիցին ։ գաշ՝ պաշտպ ։ Եա ։ սանձն՝ որ ունի փոկս՝ և անցուցանի ի գլուխս երիվարաց՝ և դնի ի բերանս նոցին ։ գաշ՝ կէմ ։ պրս՝ լեկեամ ։ արդ ։ լծամ՝ Բառքս այսոքիկ գրին ևս այսպէս՝ Երէսան՝ Երէսանակ ։

Երասանակապանց ։ ի ։ իս ։ իցդ ։ իւք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ ունի անասդ երասանակի ։ որպիսի են խոտապարանոց երիվարքդ ։ գաշ՝ իւրաքար կոմ կէմ ասկնեսկին ։

Երասանակազանց լինել ։ ‖ չանասդ երասանակի ։ կամ խոտաբեր ։ անասանել ։ որ և ասի զբարաց կամելոր ոմանց ։ գաշ՝ իւրաքար կոմ կէմ ասկնեսկիւք ։

Երասանակել ։ } ի ։ աս ։ ասց ։ զք ։ (ածՙ) ։
Երասանակիկել ։ } այն՝ որ կաշնու զերասան գրասուդ ։ գաշ՝ իւրաքար Թոռ Թան ։ Եա ։ նմանութեբ ասի զայնցանէ ։ զոր երբ երասանաւ կատարեսցեն զգայլ ։

Երասանակիկած ։ (ածՙ) ։ հարեալ կամ նուա ձեալ երասանակաւ ։ գաշ՝ իւրաքար կոմ կէմ իւկ զայնի օգտնմանդ ։

Երասանակիկածեմ ։ ‖ աես Ասանձակոծեմ ։

Երասանակեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (ներգործՙ) ։ երասանաւ վարել ։ գաշ՝ իւրաքար կոմ կէմ իւկ սերկիլ ։ Եա ։ կատարսբել ։ հոգ առնիլ ։ գաշ՝ կէօղեմկ ։ գայքրմագ ։

Երասանամ ։ ‖ աես Ճերասանամ ։

Երասս ։ ի ։ իս ։ իցդ ։ իւք ։ կամ ու ։ ուց ։ ուք ։ (գոյ) ։ խոտն բազմութիւն ։ խոտք ։ դաս ։ ժողով ։ առեան ։ գաշ՝ գալապալդգ ։ պէօլիւկ ։ տիսան ։ մէնկիս ։

Երասան ։ ի ։ աս ։ ասց ։ զք ։ (գոյ) ։ Նասդ տեղին մարդդ ։ կոտդք մարուդդ ։ գաշ՝ կէօմ ։ օմաւրագ ։ պրս ։ քիւն ։ արդ ։ սիւսիւք ։ Եա ։ Նասարան ։ ամոս ։ գաշ՝ օմաւրամագ Եէր ։ սանտալիկ ։

Երաստց ։ ի ։ իս ։ իցդ ։ իւք ։ ‖ աես Ասրաստց ։

Երբ ։ երբի ։ զերբ ։ (գոյ) ։ մին ի տան առարգաւթեց ։ որ է պատահումն յիւրաքանչիւր ։

յայտարար որոշման ժամանակի ։

Երբ ։ (հոլիաց ժամանակաց) ։ իրրև ։ յորժամ ։ ասէ ։ երբ որ ։ գաշ՝ նէ զամանդ ։ հայտնի ։ Եա ։ երբեմն ։ մերթ ։ է զի ։ գաշ՝ պատի քէրբէ ։ Եա ։ շաղկապ պատճառական ։ որովհետև ։ քանզի ։ գաշ՝ չիւնկի ։

Ե՞րբ ։ ։ } (հոլիաց հարցական) ։ յորժամ ։
առ Ե՞րբ ։ } յորմէ ժամու ։ գաշ՝ նէ զամանդ ։ պրս ։ քիւնա ։

ցԵ՞րբ ։ ‖ աես Մինչև ցե՞րբ ։

Երբեմն ։ (հոլիաց ժամանակաց) ։ մերթ ։ է զի ։ էր զի ։ գաշ՝ պատի քէրբէ ։ պրս ։ կէսաղի ։

Երբեմն երբեմն ։ ։ ։ ։ ։ }
Յերբեմն երբեմն ժամանակս ։ ։ }
(հոլիաց ժամանակաց) ։ մերթ ընդ մերթ ։ ընդ ժամանակս ժամանակս ։ գաշ՝ պատի պատի ։ վագրի վագրի ։ պրս ։ ասկնասկիմ ։

Երբէք ։ ‖ աես Երբեմն ։ Եա ։ յորժամ զբնիկի յառաջոյ իւր ոչ կամ մի ։ լինի մակրայ բացառական ։ և նշանակէ բնաւ ։ ամենևին ։ գաշ՝ սալա ։ պրս ։ հէրիվիզ ։

Երբէք երբէք ։ } ‖ աես Երբեմն երբեմն ։
Երբէք ուրէք ։ }

Ե՞րբ իցէ ։ (հոլիաց ընձոյն) ։ իցէ՞ թէ ։ երբանի՞ թէ ։ գաշ՝ ասնա նէ վագրի օրը ։ Մարի է ևս այլազգ խմանալ այս բան ։ երբ թէ բառս Ե՞րբ՝ համարիլ մակբայ ։ և բառս Իցէ՝ բայ հակառ ։

Երբուծ ։ բծի ։ ով ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ պատառ լանջակալին կենդանւոյն ։ կամ երկրքին կողին կրծոց ։ գաշ՝ ակօշ ։

Երգ ։ ոյ ։ ով ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ նուագ ։ ձայնիւ և երանգաւ ասացեալ բան ։ գաշ՝ թիւրքիւս ։ պէսաղ ։ պրս ։ սիւրիւս ։ Եա ։ երգ նուագարանաց ։ սաղմոսարան ։ գաշ՝ չալկը ։

Երգաբ ։ ‖ աես Արգաբ ։

Երգաբան ։ ի ։ իս ։ իցդ ։ իւք ։ (ածՙ) ։ երգօղ ։ երգով օրհնաբանող ։ գաշ՝ եղկի իւկ սեղկէչն ։ Եա ։ իբրև գոյական՝ նշանակէ երաժիշտ ։ գաշ՝ մուսիքի ։ պէսաչճոն ։

Երգաբանեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (ներգործՙ) ։ երգով բարեբանել ։ կամ օրհնաբանել ։ գաշ՝ մադամ իւկ մեղ կեմկը ։ պրս ։ սէրսիյսէն ։

Երգաբանութիւն ։ Թեան ։ (գոյ) ։ երգով բարեբանութիւն ։ օրհնաբանութիւն ։ գաշ՝

մագամ իւղ մեռ հեմ։

Երգագիր· գրի · իւ · իյ՝ կամ այ , օք · (ածական)։ տաղաչափութիւն կամ չափաբերութեամբ գրեալ · առանձնաւոր · գործ, շահիրլեմի կիսոյ եազըմըշը։ Եա , գիշեր զերգս · գործ, շիհիր զան։ Եա , իբրև գոյական՝ նշանակիչ գիրքն , որ կոչի Երգ երգոց։

Երգագրեմ· գրեցի · եմ · եալ · (ներգործական)։ տաղաչափութեամբ կամ երգաբանական ձևուիք գրել · գործ, շահիրլեմի կիսոյ իւ մեռ հեմի իւղ եազմագ։ Որպիսի է տաղման դաւթի գրեալ ի լերան երբայեցւոց։

Երգագրութիւն· թեան · (գոյական)։ գրուածքն չափաբերական և առանձնաւոր բանից · գործ, շահիրլեմի հիկիր եազմա։

Երգակ· ի , աւ · ացի , օք · (ածական)։ երգիչ · գործ, մագամ իւղ սեղյիչին , Եա , խօանակ · գործ, էօթէին՝ Եա , իբրև գոյական՝ նշանակիչ երաժիշտ · գործ, պիլտուհօն։

Երգակից· կցի , աւ · ացի , օք · (ածական)։ այն՝ որ ձայնակից է յերգս · ի միասին երգօղ· գործ, մագամ իւղ պերապեր սեղյիչին։

Երգակցեմ· եցի · եմ · եալ · ել (ներգործական)

Երգակցիմ· եցայ · եայ · իլ · ել (չեզոք)։ ի միասին երգել · երգակից լինել · գործ, մագամ իւղ պերապեր սեղյիչիք։ Եա , անդրադարձիլ ձայնի · արձագանգս տալ· գործ, սեաս վերնիչք։

Երգակցութիւն· թեան · (գոյական)։ ձայնակցութեան յերգս · հաղորդակցութիւն ընդ երգօղս · գործ, մագամըշա սեղյիչինչիր իւղ պիր օշա։

Երգահան, կամ **Երգայարդար**· ի , աւ · ացի , օք · (ածական)։ այն՝ որ յօրինէ կամ հանէ յինչքինչ զերգս · գործ, մագամ իւղ պէտաէ չըգագան։ Եա , իբրև գոյական՝ նշանակիչ երաժիշտ · գործ, պիլտուհօն , գոյա · խնդեա։

Երգահան· ի , իւ · իյ , իւք · (գոյական)։ **Երգահանութիւն**· թեան · ձայն երգոց · երգարանութիւն · գործ, գայտէ · մագամ· գոյա · խնդեա։

Երգահանութիւն· ‖ տես **Երգարանութիւն**։

Երգահարութիւն· թեան · (գոյական)։ երգով փառաւորութիւն , կամ օրհնութիւն · գործ, մագամ իւղ մեռ հեմի։

Երգարան· ի , աւ · ացի , օք · (գոյական)։ տեղի երգելոյ · գործ, թիւրքիս չաղըրըլմագ էէր, Եա , գիրք՝ յորում գրեալ են երգք·

գործ, թիւրքիս ֆէ պէտաէ եազըլմըշը քիթապ։ Եա , նուագարան · գործի երգելոյ, որպիսի է քնարն , երգեհոնն , լիռ · գործ, չալկը · սազ · գործ , երգնուագն ,

Երգ արկանել· ‖ երգել · վարել զրանս կամ զլեզուս ի կարգ երգոց · գործ, հզնի իւր սեղյիչիք · գործ , սիւրուտէն։ Եա , խաղ առնել կատակերգութիւն · հնդնել· գործ, թիւրքիս չըգարմագ · քէօմնթիւկ ալմագ ։

Երգեհոն· ի , աւ · ացի , օք · կամ իյ , իւք · (գոյական)։ նուագարան ինչ , որ ունի զանազանագոյ եղեգունս , որոց ամանք երկայնք են , և ամանք կարճք , և ամանք միջակք · զորս կիւց մխեանց կոցուցեալ , և փքովք զոգն շարժեալ յեղեգունն՝ հարկանէն մատամբ զնայտեայ լերուս , որք ի վայր կոյս երգարանին կազմեալ են · և վասն զանազան շարժմանց օդոյն՝ հնչեն եղեգունք զանազան ձայնս։ Եւս նշանակիչ նուագարանին՝ այսինքն արմեղ , որ առաջնաբար կազմեալ է ի բազում եղեգանց , որ և կոչի Երգեհոն ձեռին , զոր առեալ ի ձեռս հարկանէն՝ այսինքն փչէն բերանով , տալ զհնչմունս եղանակաւորս և ախորժելիս · գործ, մըսկալ · գործ , երգչին ։

Երգեմ· եցի · եմ · եալ · (ներգործական)։ եղանակել · առել զերաժշտական բանս · գործ, թիւրքիս չաղըրմագ · մագամ իւղ օգուտագ · գործ , սիւրուտա կիւնքեթէն։ Եա , սաղմոսել · երգել քնարաւ · հարկանել զքնար · գործ, չալկը չալմագ · Եա , հրաչակել գովութեամբ · գործ, մեռ հեմի իւղ չալ հեմիք ։

Երգեցիկ· ցկի , աւ · ացի , օք · (ածական) և (գոյական)։ երգիչ · երգակ , թէ այր իցէ և թէ կին · երաժիշտ · գործ, մագամ իւղ սեղյիչին · խանէնտէ · գործ , բաաիչկէր։ Եա , սաղմոս երգու · օրհնիչ · գործ, մեռ հեմին։ Եա , երբեմն ողբերգակ · գործ, մագամ իւղ աղաչաբանագ չէյ չաղըրան ։

Երգեցող· ի , աւ · ացի , օք · (ածական)։ նոյն և ընդ վերնոյն։ Եա , է մակագրական անուն սեփականաբար երաժշտից եկեղեցւոյ, որք արարին երգս չարականաց և տաղից , որպիսի է ի հայս սաբբն Ներսէս շնորհալի։ Եա , սաղմոսասացողական· որ է փոքր սաղմոսարանն սրբոյ եկեղեցւոյ ։

Երգեցողական· ‖ տես **Երաժշտական**։

Երդեցողութիւն • Թէան • (գ•ց) • երգելն • երգաբանութիւն • գաւ, մագամ լէկ սէզլէմէ • պաս • բանիւկներէ ։

Երդիծանեմ • երդիծի • եա • ել • (ՆերգՈՐԾ) ։ զկնճռցնանել բանիւ • կշտամբել • առիւ, սիրտը ցաւցընել • գաւ, իւրէկինի աղուրթմագ • իւղիւնիւ աչալուա ալմագ • Նա, պայթռցնանել • հերձանել, Թէ իւրաք իցէ և Թէ նմանութիւն, որ և ասի զժուարացուցանել • գաւ, չաթլաթմագ • եըրթմագ • կիւէվէնէ կէթիրմէք • Նա, գծել ինչ • գաւ, չըզմագ ։

Երդիծանիչ • Նչի • աւ • աց • օք • (ած) ։ այն՝ որ երդիծանէ որով կերպիւ և իցէ ։

Երդիծանութիւն • Թէան • ⎫ **Երդիծանուածի** • Նման • ամբ • անց • ամբք • ⎭ (գ•ց) ։ երդիծանելն, կամ երդիծանելին՝ ըստ ամենայն առման ։

Երդիծացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ՈՆդՈՂ) ։ տես Երդիծանեմ ։

Երդիծեմ • եցայ • եա՛ց • կամ եա՛ • իլ • (չԵՂՈՒ) ։ ցաւիլ ի սիրտ • նախատիլ • կշտամբիլ • գժուարիլ • գաւ, իւրէկի աղրմագ • աշաղա վուռումագ • Նա, պայթիլ • պատառիլ • գաւ, չաթլամագ ։

Երդիծուածի • ծման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես ի վերոյ Երդիծանութիւն ։

Երդիծուցանեմ • ցուցի • ցո՛ ել • ‖ տես ի վերոյ Երդիծանեմ ։

Երդիծո • ‖ տես Երգեհոն ։

Երդիչ • գչի • աւ • աց • օք • ‖ տես Երգեցիկ • Նա, հռչակօղ • հրատարակիչ • գաւ, չալ հաւէտի ։

Երգող • ի • աւ • աց • օք • (ած) ։ նոյն և ընդ վերնոյն • Նա, է մակդիր հոգեշնորհ մարգարէին դաւթի ։

Երգողաբարբառ • (ած) ։ երգով բարբառեալ • երգաբանական • գաւ, մագամ լէկ աէզլէնմիշ • գաւս • Թէրանէ ։

Երգողական • ‖ տես Երաժշտական ։

Երգողասէր • սիրի • աւ • աց • օք • (ած) ։ սիրօղ երգոց և երաժշտութեան • գաւ, պէսաէ սէվիճի ։

Երգողութիւն • Թէան • ⎫ (գ•ց) ։ երգեցո- **Երգութիւն** • • • ⎭ ղութիւն • երգուհի • երգ • Նուագ • գաւ, պէսաէ խուլամա • գաւս • սէրխանի ։

Երգուհացուցեմ • եցի • եա՛ • ել • ⎫ **Երգուհեմ** • • • • • ⎭ (ՆերգՈՐԾ) ։ երբին երբին գառնովք զբա-

դաբել • գՆդկցկաղարդել • գաւ, Թիւռլիւ Թիւռլիւ բնկ լէկ ասնաթմագ ։

Երգ • ց • ով • ոց • ովք • (գ•ց) ։ երգիք տան • պատուհան կամ լուսանցոյց ի վերոյ տանեաց • որք ոչ կղմնաերըք ծածկին • այլ ի վերոյ ասխտակամած դերանաց հող լցուցեալ ամբացուցանեն • և իբրև լուսանցոյց զչախուր ծակ մի Թաղանի • գաւ, պաձա • տամ պաձասը • Նա • առան • յարկ • գաւ, էվ • Նա, անձինք տանէն • գաւ, էվ լչնէնաէ օլան առամ ։

Երգակից • կցի • աւ • աց • օք • (ած) և (գ•ց) ։ այն՝ որոյ երգն, այսինքն ծածքն կից է ընդ մեղաւոր տանն դատաստին • դատաւոր • յարկակից • գաւ, գօնշու • գաւս • հէմսագէ • ուրդ • ձաղ ։

Երգահամար • ի • աւ • աց • օք • (գ•ց) ։ համար երգոց • Թիւ տանց • գաւ, էվլէրնին հիսապը • կամ սայըսը ։

Երգաչէն • չինի • աւ • աց • օք • (ած) ։ որ նորաբար տանաչէն • որպիսիք են տանաէվկնագ • գաւ, էվչիլմէն ։

Երգհանգանց • ի • իւ • իցք • իւք • (ած) ։ այն՝ որ խոստանայ երգմամբ առնել զիմն, և ոչ կատարէ • այսինքն զանցանէ զերգմամբ իւրով • երգհանգոր • գաւ, էվմին պօղուն • անտ պօղուշու ։

Երգհանգանգութիւն • Թէան • (գ•ց) ։ զանցանելն զերգմամբ • ոչ կատարելն զխոստացեալն իւր երգմամբ • գաւ, էվմինէնիվ պօղմա ։

Երգհանոր • ‖ տես ի վերոյ Երգհանգանց ։

Երգհանական • ի • աւ • աց • օք • (ած) ։ այն՝ որ փակէ յինքեան զերգհանն • գաւ, էվմինէ միւթալիք ։

Երգհանակեր • ի • աւ • աց • օք • ‖ տես ի վերոյ Երգհանգանց ։

Երգհանաւուռ • (ած) ։ հաստատեալ երգմամբ • գաւ, էվմին իլէ գավլէնմիշ ։

Երգհանաւոր • ի • աւ • աց • օք • (ած) ։ այն՝ որ առեալ սովորեալ է յերգհանաւ, որ և բազմիցս դիպի լինել տարտարար կամ սուտ • վայ կարէ ասիլ Նա երգհանգանց, առօղ երգման • գաւ, սրդ սէզ էվմին էտէն ։

Երգհանաւորեմ • • ⎫ եցի • եա՛ • ել • **Երգհանաւոր լինել** • ⎭ (չԵՂՈՒ) ։ յոժմկեաս երգհանաւ • կամ երգհանգանց լինել • գաւ, եաման էվրաէ էվմին էթմէք • էվմինէնիվ պօղմագ ։

Երգհանաւորութիւն • Թէ • (գ•ց) ։ տարտարար

երդումն • առերդմունեմբ • գոշ, խրիաք եբուակ եչմին։ Եա, երդմնադանցուեմբ • գոշ, եչմիներնի պօզմա։

Երդմնայեղց • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Երդմնահար։

Երդմնաւոր • սիրի, աւ • աց, օք • (ած)։ սիրօղ երդման • այն՝ որ առէպ սիրէ կամ սովոր է երդնուլ • գոշ, եչմին սէվէն։

Երդմնաւորեմբ • թեան • (գոյ)։ սիրելն զերդումն • երդմնայեղցն լինել • գոշ, եչմին եմձիչի սէվմ։

Երդմնասխալ • (ած)։ սխալօղ յերդման • գոշ, եչմիներ եաղբան։ ‖ Եա տես Երդմնազանց։

Երդմնատուր • (ած)։ տուօղ երդման • տուա երդուօղ • գոշ, եաման եչբուակ եչմին էաէն։

Երդմնատուրեմբ • ‖ տես Յառերդմնուեմբ։

Երդմնաւոր • ի, աւ • աց, օք • (ած)։ առնօղ զերդումն • երդուօղ • գոշ, եչմին էաէն։

Երդմնելի • ւոյ, եաւ • էայ, էօք • (ած)։ ‖ տես Երդնելի։

Երդմնեմ • եցի • էամ • էլ • ‖ տես Երդնում։

Երդմնեցուցանեմ • ցուցի • ցո • էլ • (անց)։ տալ ուրեք երդնուլ • գոշ, եչմին եմձիրուբ • գոբս • սէվկէնտատաէն։ Եա, չեկեզեցական կարգի նշանակէ տատուել այսոց պղծոց յանուն այ։ Եա, դիւրեմել վճկայ ի ձև երդման։

Երդմնեցուցիչ • ցչի, աւ • աց, օք • (ած)։ այն՝ որ տայ ուրեք երդնուլ • գոշ, եչմին եմձիրչէն։ Եա, մանաւանդ մանաւորապէս նշանակէ տատօղն այսոց պղծոց։

Երդմնի • (գոյ)։ երդումն • ասնո • գաշն • գոշ, եչմին • անտ • չարթ • գոբս • սէվկէնտ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ երդուօղ, ի գործածեալ այսպէս՝ երդմնի եղև • այ երդուաւ • գոշ, եչմին էաէն։

Երդմնուրաց • ‖ տես Երդմնազանց։

Երդմնուտեմբ • ‖ տես Յառերդմնուեմբ։

Երդնելի • ւոյ, եաւ • էայ, էօք • (ած)։ այն՝ յորոյ վերայ լինի երդումն, կամ յանուն այնորիկ լինի երդնուլ • գոշ, եչմին օգնաւանագ, կամ եչմինէ միմասխլեցնել։

Երդնում • երդուայ • իր • ուր • } (էնդոյ)։
Երդումի • եցայ • էայ • իլ • • }

տալ զանուն այ կամ ածոյոց, և կամ արբազան ինչ իրաց ի հաստատուեմբ բանին, եթէ ներկայ իցէ, եթէ անցեալ, և եթէ ապառնի • գոշ, եչմին եմձիք • գոբս, սէվկէնտօբատէն։ Եա եթէ ասիցի ոմն երդնուլ, իմանի յանձն իւր երդնուլ զի ի վեր քան զինքն՝ ոչ յայլ ոք դայ։

Երդումարդ • ի, աւ • այ, օք • կամ այ, ով • այ, ովք • (գոյ)։ տաւն և մարդ • երդիք և բնակիչք • գոշ, եվ վճ տատմ։

Երդումն • դման, տաբ • անց • ամբք • (գոյ)։ կոչումն անուանն այ կամ ածոյոց և սբբազան իրաց ի հաստատուեմբ բանին ատացելոյ կամ խոստացելոյ • գոշ, եչմին • գոբս • տատ։ Եա, երդումն ասի նղովքն, զոր տայ ոք անձին իւրում, եթէ ժխտեսցէ զխոստումն իւր։

Երդումնասխրաբ • ‖ տես Երդմնասխրաբ։

Երդումն ուտեբ • ‖ իբր երդնուլ տատեբ, կամ տարտարտա • գոշ, եաման եչբուակ եչմին էաէն։

Երդումն տալ • ‖ տես Երդմնեցուցանեմ։

Երեակ • բեկի, աւ • աց, օք • ‖ տես Երբեակ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ երեկ • գոշ, ագշամ։

Երեամ • (գոյ)։ երերոբ • կամ երեք ամ • գոշ, իւչխունձիւ, կամ իւչ սենէ։ Եա, իբրև նախդրիւ հոլովեալ այսպէս՝ զերեամ, յերեամ, մինչ մակբայ ժամանակական, և նշանակէ զերիս ամս, կամ ընդ երիս ամս • գոշ, իւչ սենէ, կամ իւչ երբ։

Երեամ • բեամ, ով • այ, ովք • ‖ տես Երեւեան։

Երեզաւ • (ած)։ ապառաժուտ • քարուտ • գոշ, գայալեզ։

Երեթ, կամ **Երէթ** • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ պատառուած • գոշ, երերեզ։

Երեթաեալ, կամ **Երէթն առեալ** • (ած)։ երերեցեալ։ Նիհար • գոշ, զաշուն • զայրիկ։

Երեխայ • ‖ տես Երախայ։

Երեխայանամ • ‖ տես Երախայանամ։

Երեխայութիւն • ‖ տես Երախայութիւն։

Երեխայբի • ‖ տես Երախայբի։

Երեկ • (գոյ)։ երեկոյ • գոշ, ագշամ • գոբս • տի • պբդ • էմն։ Եա, մակբայ ժամանակական • ընդ երեկս • յերեկս • գոշ, ագշամ իւսաթիւ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ արևմուտք, որոյ լինի երեկոյ • գոշ, կիւն պաթբոյբ։ Եա, դիշերապար ասացեալ ընդ երեկս երևեալ • գոշ, ագշամ եբևորբոյբ։ ‖ տես ևս Երեկ։

Երեկածին • ծնի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Երկածին։

Երեկանիքհասեր • սիրլ, աւ • աց, աք • (ած)։ այն՝ որ սիրէ նիրհել մինչև ընդ երեկս • գոշ, ագշամա գառաւը ուշացմայը սեվէն։ Եա, այն՝ որ սիրէ նիրհել նախ քան զգիշերն, այսինքն յերեկոյի • գոշ, կէ ձգեսէն իրէրի, այսինքն ագշամանո ուշացմայը սեվէն։

Երեկեան • ‖ տես Երիկեան։

Երեկեմ. եցի • եա • ել • ‖ տես Երեկանամ։

Երեկոյ • ի, իս • իկ, իւք • (գոյ)։ աւարտուածն աւուր • վերջին մասն տասնչորեան, յորմէ և կաջորդի խաւարն • գոշ, ագշամ։ Եա, մակբայ ժամանակական • ընդ երեկս • յերեկոյս • գոշ, ագշամ իւսանիս։

Երեկոյանայ • ցաւ • ասցի • ալ • (դէպ՚ոշ՚ոյ)։ երեկոյ լինիլ • վերջանալ լուսոյ աւուրն • գոշ, ագշամ օլմագ։ ‖ տես և Երեկանամ։

Երեկոյն • ⎫ (ած)։ ի սեռականէ Երեկոյ
Երեկոյնն • ⎭ բառին՝ նշանակէ երեկոյեան։ գոշ, ագշամքի։ Եա, մակբայ ժամանակական • ընդ երեկս • գոշ, ագշամ իւսանիս։

Երեկոյն • (նախդիր հոլովի)։ Նոյն և ընդ վերնոյն։

Երեկոր • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Երեկոյ։

Երեկորեայ • եայք • եաց • եաք • ⎫ (ած)։
Երեկորեան • (նախդիր հոլովի) • ⎭ երեկոյեան • գոշ, ագշամքի։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ժամանակ երեկոյին • գոշ, ագշամ վագթը։ Եա, ծագեալ առաւ բառս յԵրեկորեայ՝ և մակբայ, և նշանակէ յերեկորէն • գոշ, ագշամանո։

Երեկորի • ւայ, եաւ • եայ, եաք • (գոյ)։ երեկոյ • երեկ • գոշ, ագշամ։

Երեկորին • (նախդիր հոլովի) • • • ⎫
Երեկորնական • ի, աւ • այ, աք • • ⎬
Երեկորնեայ, կամ Նեայք • եայց, եաք • ⎭ (ած)։ երեկոյին • երեկորեան • գոշ, ագշամքի։ Եա, արեւմտեայ • գոշ, կիւն պաճըղը։ Եա, բառս Երեկորին կարէ վարիլ իբրև մակբայ, նշանակելով ընդ երեկս • գոշ, ագշամ իւսանիս։

Երեկոտնիլ • եմեան • (գոյ)։ ժամանակ երեկոյին ուշանալն • գոշ, պլուճիւն կիւնանիւսզիւն վագթը։

Երեկուն • (գոյ)։ երեկոյ • երեկորի • երեկ • գոշ, ագշամ • գոշ, շամ • աղդ, մէսա։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ երեկորին, երեկորնեայ • գոշ, ագշամքի։ Եա, իբրև մակբայ ժամանակական՝ նշանակէ ընդ ե-

րեկս • գոշ, ագշամա, կամ ագշամ իւսանիս։

Երեկուանամ. ‖ տես Երեկանամ։

Երեկօթք • իկ, իւք • (գոյ)։ օթիքի ուրեք ընդ երեկս • գոշ, ագշամ իւսանիս գօնամ։ Եա, երեկոյեան օթեվան • գոշ, ագշամքի գօնագ։

Երեկօթա առնել, կամ առնուլ • ‖ օթագայիլ • իկնվանիլ • գոշ, գօնագ կիմ։

Երեկօրի • ‖ տես Երեկորի։

Երեմեայ • միւ, իս • իկ, իւք • ⎫
Երեմեան • մենի, իս • իկ, իւք • ⎬
Երեմենի • ւայ, եաւ • եայ, եաք • ⎭ (ած)։ երիկ ամայ • երեքամեայ • գոշ, իւչ երկրագ • իւչ եաշընտա • գոշ, սեսայէ։

Երեշխաւոր, կամ Երեշխեաւոր • ‖ տես Երաշխաւոր։

Երեշտ • ‖ տես Երաշտ։

Երեշտութիւն • ‖ տես Երաշտութիւն։

Երես • ի՝ կամ ոյ, ով • ոց, ովք • կամ Երեսք • սաց, աք • (գոյ)։ առաջին երեւեալն յայմ իրս՝ մակերեսոյթ, և՝ ի կենդանիս՝ դէմք, կերպարան • գոշ, եիւզ • չէհրէ • սուրաթ • գոշ, սիյսատ • աղդ, ձէմալ։ Եա, անձն • գոշ, սիմթան։ Եա, այք • տեսանելիք • գոշ, կէօզ։ Եա, ակնածութիւն • գոշ, հաճը։ Եա, դէմք ինչ յատակ երբեմն պէսպէս ոճով • որպես, կերպ, կողմն, դիտաւորութիւն, միտք, ևլլ։ Պատն ուրեք՝ ի գործ ածի ազգին սեռականն հոլով սորին, որ է երես։

Երես, կամ Երեսս առնել • ‖ ակնածել • գոշ, հաճըլը պագմագ։

Երեսապիր • գրոյ • ով • ոց, ովք • (գոյ)։ հասցէն գրեալ յերեսս ծալեալ նամակի։

Երեսասոս • ի, իս • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ խօսի երես առ երես • գոշ, եիւզ պէ եիւզ սեօյլէյէն։

Երեսասօս լինիլ, կամ Երեսասօսել • ‖ երես առ երես խօսիլ • գոշ, եիւզ պէ եիւզ սեօյլէմէք։

Երեսական • ի, աւ • ոց, աք • (ած)։ վերաբերեալ առ երեսս, կամ առ դէմս • գոշ, եիւզէ վիւթալիգ։

Երեսան • • • ⎫
Երեսանակ • • • ⎬ ‖ տես Երասան։
Երեսանակալ • • ⎭
Երեսանակակալ • • ⎭ ‖ տես Երասանակալ։

Երեսանամ • ոյց • ցիր • ալ • (չէշտ)։ յան-

դիման լինիլ · երևիլ · յերևսս ելանել · պատ, կէօրիւնմէք։

Երեսաւոր · ի · աւ · ացի · օք · (ած)։ դէղեցկադէմ · չքնաղ · պատ, կիւղէլ · Ես, քաջասիրտ · պատ, խիտ։

Երես երես · կամ Երես առ երես · (ոյֆքայ որպէսիսն)։ դէմ ընդ դէմ · դէմ յանդիման · պատ, երեսդերեսդէ · գարշըպ գարշը։

Երեսեմ · եցի · եա · ել · ‖ տես Երեսանամ։

Երեսնակ · ի · աւ · ացի · օք · (գոյ)։ գրի Ես Երեսանակ է խոտ լինչ իբր Թագուսի երկայնուռեթ, և ի ծայրն ունի զծիրանի ծաղիկ · և գրեթէ լինի ի կողմանս եգեսիոյ գաւառին · պատ, ղէյսան, կամ գաւդա պաեթրաղի։

Երեսնամեայ · մէի · իւ · իցի · իւք · ·
Երեսնամեան · մենի · իւ · իցի · իւք · ·
Երեսնամենի · ւոյ · եաւ · եայ · եօք · ·
Երեսնամի · ւոյ · եաւ · եայ · եօք · ·
(ած)։ երեսուն ամայ · կամ այն՝ որ եղել է յառաջ քան զերեսուն ամ · պատ, օթուղ երկըօք · օթուղ եաչընտայ։

Երեսնապաիկ · պաիկի, աւ՝ կամ իւ · ացի, օք · (ած)։ երեսուն տասիանաւ աւելի քան զմին · պատ, օթուղ գաթ զիեասէ։

Երեսնաւոր · ի, աւ · ացի, օք · (ած)։ այն՝ որ ունի յինքեան զերեսուն · կամ երեսնապաիկ · պատ, օթուղ գաթ։

Երեսնեակ · նեկի, աւ · ացի, օք · (ած)։ է զատական Թուականի անուն, և նշանակէ զերեսունն · պատ, օթուղ։

Երեսնեամեան · մենի, իւ · իցի, իւք · ·
Երեսնեամի · ւոյ · եաւ · եայ, եօք · ·
‖ տես ի վերոյ Երեսնամեայ

Երեսնեբեակ · բեկի, աւ · ացի, օք · ‖ տես ի վերոյ Երեսնեակ։

Երեսնեբորդ · ի, աւ · ացի, օք · (ած)։ է գաւսական Թուականի անուն, և նշանակէ վերջինն երեսուն Թուոյ · օթուղճնճաւ · գոյս · սկզբամ։

Երեսնիկս · (ոյֆքայ ըռասիսն)։ երեսուն անգամ · պատ, օթուղ քէրէկ։

Երեսնօրեակ · բեկի, աւ · ացի, օք · ·
Երեսնօրեայ · բեկի, իւ · իցի, իւք · ·
(ած)։ երեսուն աւուր · պատ, օթուղ կիւնլիւք · գոյս · սկզբամ։ Ես, ունօղ զերեսուն աւուրս, որպիսի է մի ամիսն · պատ, օթուղ կիւնիւս օլան։

Երեսուն · եանի, իւ · իցի, իւք · (ած)։ է բացարձակ Թուականի անուն, և նշանակ զերեսունն · պատ, օթուղ · գոյս · սկզբամ։

Երեսպաշտութիւն · Թեան · (գոյ)։ մարդահաճութիւն · պարծիքն խօսիլն ինչ ընդ ումեք առ ի հաճոյ լինիլ նմա · պատ, խօշ քիշիլիք։

Յերեսս · (ոյֆքայ որպէսիսն)։ առաջի · յանդիման · պատ, երեսդերեսն գարշը։

Յերեսս անկանիլ · ‖ ի յոյս ելանել · երևիլ · պատ, կէօրիւնմէք։

Երեսս առնուլ · ‖ խօսիլ ի դիմաց անշնչից · պատ, նէֆէսսիզ չէյլէրին աղղընտան սէօյլէմէք։

Յերեսս բերել · կամ գալ · ‖ ի յոյս բերել · կամ գալ · պատ, օրթույա չըգարմագ · կամ կէլմէք։

Զերեսս հատուսանել · կամ դնել · ‖ դէմ եդեալ՝ ուղղիլ ի ճանապարհ · պատ, եօլա չըգմագ։

Երեսուսեաս · (գոյ)։ ընծայ՝ որ տուեալ լինի ի սեսանել զերեսս ումրուք · մանաւանդ նոր հարսին · պատ, եիւղ կէօրիւմլիւյիս · գոյս · բուսնիւմայ։

Երեսփոխան · ի, աւ · ացի, օք · (գոյ)։ փոխանորդ երեսի · այսինքն անձին այլոց · պատ, վէքիլ · Ես, գաւառապետ · պատ, գէյ գէվհիսէսաոը։

Երեր · ի, իւ · իցի, իւք · (գոյ)։ երերուն, շարժուն · սասանուն · դողուն · պատ, թիթրէյիշ · սալլանմա։ Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ երերել · սասանեալ · պատ, թիթրէյէն · սալլանան։

Երերագին · գնի, իւ · իցի, իւք · ·
Երերալի · ւոյ · եաւ · եայ, եօք · ·
Երերալից · լցի, իւ · իցի, իւք · ·
(ած)։ յոյժ երերուլ · երերմամբ լի · պատ, փիլք սալլանան, թիթրէյէն։

Երերածուփ · ծփի, իւ · իցի, իւք · (ած)։ երերեալ ծփանօք · ալէկոծեալ · պատ, տալգա իլէ սալլանան։

Երերամ · ացայ · այր · ալ · ‖ տես Երերիմ։ Կարէ և իբրև ներգործական վարիլ, իբր տալ երերիլ · պատ, սալլադմագ։

Երերանիք · անաց · օք · ‖ տես Երեր։

Երերեալ · էլոյ · ոլ · ոյ · ոլք · (ած)։ այն՝ որ ոչ դադարի ուրեք · կամ այն՝ որ ոչ ունայ ի միում դիտաւորութեան · պատ, պիր եէրտէ չիւ պիր փիքիրտէ տուրմայան։

Երերիմ · եցայ · եաց · իլ · (չեշտ)։ սասանիլ · տատ և անդ տատրտերիլ · դողդոջալ · պատ, սալլանմագ · թիթրէյմէք։

Երեսուն • բման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Երեր։

Երեսուն • (ած) • երեքեակ • դողդոջուն • պառ, սալտանան • թիթեռկին։

Երեակ • ի, ու • ոց, օք • (գոյ) • ե բարձրագոյնն ի մոլորակս • որ բնութիւն ցուրտ է և չոր, և իւրմէ մեծագոյն զորմէ ասի լինել մեծագոյն քան զերկիր • պառակը • պառ, կէօսաէրիչ • սիփաթ • Նս, երազ • ցնորք • պառ, տիւշ • խէյալ • Նս, իբրև ածական՝ նշանակէ երեակի • նշանաւոր • պառ, նամիլը • տառը սանլը։

Երեակայացականեմ • ցուցի • ցի • եալ • (անդուշ) • յանդիման առնել ինչ ի մտի՝ իբր տեսութիւն աչաց • պառ, փիլիբիրկ կէթիրմէք։

Երեակայեմ • եցի • եա • եալ • (ենէդոյծ) • ձեւակերպել կամ նկարել ի մտի, պատկերն ի ներքին զգայութեան • պառ, խէյալ էթմէք։ ‖ ևս տես ի վերոյ Երեակայացականեմ։

Երեակայութիւն • թեան • (գոյ) • ե ներքին զգայութիւն ինչ, յորում պահին կերպք զգալի իրողութեանց • զորս ըստ հաճոյից երեակայէ իբրև ընդերկայ • և կամ նըկարեալ ի նմա պատկերք իրողութեանց՝ որք ըմբռնին զգայարանաւք • յանդիման լինին ի միտս մարդկան իբրև առաջի աչաց • պառ, խէյալէթ • խէյալ։

Երեակայութիւն • թեան • (գոյ) • երեակոյթ • տէսիլ • պառ, կէօսաէրիչ։

Երեակեմ • ‖ տես ի վերոյ Երեակայեմ։

Երեակի • (ենէքոյ ոչ ենէք) • երեւելի օրինակաւ • յայտնապէս • պառ, էշկեաբէ։

Երեակոյթ • թեան • (գոյ) • իբր երեակայութիւն • նեղբին զգայութիւն • յոր զկոյ առնուն այն՝ որ ըմբռնի արտաքին զգայութեամբ • պառ, խէյալ • Նս, արտաքին երեւոյթ • պառ, կէօսաէրիչ։

Երեան • (գոյ) • երեւումն • յայտ • պառ, կէօրիւնիւմ • Նս, իբրև ածական՝ նշանակէ երեւելի • յայտնի • պառ, կէօրիւնէն • չէօկրեթիլ • Եւ ի բառէ ասի ծագեալ այս՝ յԵրեանի, նշանակէ ևս երեւելի • չքեղ • պառ, չէօկրեթիլ։

Երեանամ, կամ Երեւեցանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Երեւիմ։

Երեապէս • ։
Երեւելաբար • ։ } ‖ տես Երեւելապէս։

Երեւելագոյն • գոնէ, իւ • իյ, իւք • (ած) յոյժ երեւելի • յայտնագոյն • պառ, պէկլի պաշլը • մէշհուր • Նս, իբրև մակբայ կարէ վարիլ ի բանս ինչ։

Երեւելական • ի, ու • ոց, օք • ‖ տես Երեւելի։

Երեւելապէս • (ենէքոյ ոչ ենէք) • երեւելաբար • յայտնապէս • բացերեւակի • պառ, էփ էշկեարէ։

Երեւելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ երեւի աչաց և անկանէ ընդ ըզգայութիւն • որպիսի է մարմինն դուռնաւոր • պառ, կէօղէ կէօրիւնէն • Նս, նշանաւոր • հռչակաւոր • անուանի • պառ, մէշհուր • նամլը • Նս, Թափանցիկ • պառ, չէ ֆէֆ։

Երեւելի ածել • ‖ Երեւան հանել • յայտնել • պառ, էշկեարէյէ չըգարմագ։

Երեւելի առնել • ‖ յայտնի առնել • հանդիսացուցանել • պառ, աշկեաբ էթմէք • պէյան էթմէք։

Երեւելութիւն • լութեց, լութք • ‖ տես Երեւոյթ։

Երեւելութիւն • թեան • (գոյ) • երեւելի գոլն • երեւումն • երեւոյթ • պառ, կէօսաէրիչ։

Երեւեցուցանել զերեսս • ‖ այլ առնել • պառ, կէօրմէյէ կիտմէք։

Երեւեցուցանեմ • ցուցի • ցի • եալ • (անդուշ) • տալ երեւիլ • տեսանելի առնել • պառ, կէօսաէրթմէք • Նս, ի դէպս տալ • բուսուցանել • պառ, որշարը վէրմէք • պէնիրսաթք • Նս, տալ կարծել • համարել • պառ, Թափվին էթմէրթմէք։

Երեւեցուցիչ • ցչի, ու • ոց, օք • (ած) • այն՝ որ երեւեցուցանէ • պառ, կէօսաէրէնէ • Նս, հասուիչ • պառ, եաթսաման։

Երեմիլ • (գոյ) • ե կենդանի ինչ փոքրիկ իբրև զմուն, կամ իբրև զմածակ, զիւսակաւոր բուսոց • զի մինչ Նաեի ի վերոյ դալար խոտոյ չորացուցանէ զնա • Եւ կամ է ժանդն կամ փտութիւնն՝ որ լինի ի բոյսս • որ և կոչի մնիմայ։

Երեմի • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) • յանդիման լինիլ երեսաց • յուցանիլ • յայտնիլ • պառ, կէօրիւնմէք • Նս, ծագիլ • բուսանիլ • պառ, պիթմէք • Նս, գանիլ • գոլ • լինիլ • պառ, պուլունմագ • օլմագ • Նս, ծնանիլ որդւոյ ոյ, և բղխիլ հոգւոյն սրբոյ ի հօրէ • Նս, եզական երրորդ դէմն սորին Երեմ՝ ի գործ ածի իբրև դիմաբերկ • և նշանակէ Թուի • կարծի • պառ, գըլյսա օլունուր • կէօրիւնիւր։

Երեսք • (բառ անցեալ ժամանակին) • իբր

ցնորելիք · երեւակայութիւն · գոյ, խկալ իւղ։
Երեւակ · աւելի, իս · իկ, իւք · (գոյ)։
երեւակն · աւսիլ · երեւութիւն · գոյ, կէօսաերիւչ · Եա, պատկեր · կերպարան · գոյ, սիֆաթ · Եա, ձեւ · նմանութիւն · գոյ, պիչմիր · Եա, երեւոյթ · երազ · գոյ, խկալ · Եա, իբրեւ ածական՝ նշանակէ երեւելի · աւսանելի · գոյ · կէօրիւնէկ · Եա, խայտառակ · ծանակելի · գոյ, ռէզիլ · պէհնամ։
Երեւցեմ · եցի · էա · էլ · ‖ աւս Երեւեցուցանեմ։
Երեւութաբար · (ներգ՝ որ-ից-ուն) · առ երեւոյթս · առ աչքս · գոյ, կէօզիլ կէօրիւնելուբ կիպի։
Երեւութական · ի, աւ · ապ · զք · (ածական)։ առ երեւոյթս եղեալ · երեւեալ ի աւսլեան նմանութիւն իւիք · գոյ, կէօզիլ կէօրիւնելուբ կիպի օլան։
Երեւութանամ · ացայ · ցկիր · ալ · (չէզոք)։ երեւիլ · ցուցանիլ · գոյ, կէօրիւնիւնէք · Եա, իբրեւ նեղգործական՝ նշանակէ երեւոյթ աւսանել · երեւակայել · գոյ, խկալ էմիլք։
Երեւութանք · անաց · զք · ‖ աւս Երեւոյթ։
Երեւութապէս · (ներգ՝ որ-ից-ուն) · երեւելապէս · մտքնապէս · գոյ, կէօզիլ կէօրիւնելուբ կիպի։
Երեւութիւն · թեան · (գոյ)։ երեւոյթ · աւսիլ · գոյ, կէօսաերիւչ · Եա, երեւակայութիւն · ցնորք · գոյ, խկալ · Եա, մակերեւոյթ · գոյ, երեսք · իւսեր։
Երեւութութիւն · ‖ նոյն է ընդ վերոյն · աւս ևս Երեւակայութիւն։
Երեւութաւս · (ածական)։ երեւակայական · ցնորական · երեւութական · գոյ, խկալա միւթեալիգ։
Երեւուն · մանն, ամբ · անց · ամբք · ‖ աւս Երեւութիւն, ըստ որ նշանակութեան։ Եա, ծագումն · բղխումն · գոյ, իլէրի կէլմէ։ Եա, տես երեւուն ալ՝ կամ ածական՝ նշանակէ յոյսն ածայցեալ։
Երեփ · (գոյ)։ բառ յոնական, նշանակէ քահանայ · երէց · գոյ, փոփաղ։
Երէք, կամ Երիս · երից, իք · (ածական)։ բացարձակ թուական անուն, որ է միութենէ յաւելեալ ի վերոյ երկուց · աւսկ, իրիք · գոյ, իւչ · գոյս · սէ · ուշ · սէլսան։ Եա, իբրեւ գոսական անուն՝ նշանակէ երկրորդ · գոյ, իւչինճի։ Եա, իբրեւ

մակոյս թուական՝ նշանակէ երիցս · գոյ, իւչ քէրէ։
Երէքաթեղեան · կամ Երէքթղեան · (ածական)։ այն՝ որ լայնութեամբ կամ երկայնութեամբ է երիք թզաչափ · գոյ, իւչ գաբըչ պըչլուխ կալ ինչի։
Երէքալեան · (ածական)։ այնպիսի ալեկոծութիւն, որ երիք ալեաց մի զնոսի միոյ եկելոյք վտանգիւ զնոսիդ · գոյ, իւչ տալկալը։ Եա, յոյժ կամ բազմապատիկ ալեկոծեալ · գոյ, փիւք ֆուրթունալը։
Երէքալուսեան · ‖ աւս Եռալոյս։
Երէքամեայ · մի, իս · ից, իւք · } (ածական)։
Երէքամեան · մին, իս · ից, իւք · }
եռամեայ · այն՝ որ է երից ամաց · գոյ, իւչ չըլըգ · գոյս · սէմահէ։
Երէքապարկ · ‖ աւս Եռապարկ։
Երէքանկիւն · } ‖ աւս Եռանկիւն, և
Երէքանկիւնի · } Եռանկիւնի։
Երէքանձնական · · }
Երէքանձնաւորական · · } ‖ աւս Եռանձնական։
Երէքանձնեայ · · }
Երէքանձնեան · · }
Երէքառագաստեան · (ածական)։ այն՝ որ ունի զերիս առագաստս · գոյ, իւչ եվլէքլի։
Երէքծածեան · (ածական)։ զերիս ծածս գաւանօղ, բաժանօղ զերիսդրութեամբն · գոյ, իւչ ալտահ իգլեալը հաւն։
Երէքաբիւր · ‖ աւս Երէքհարիւր։
Երէքաթեղն · ենի, իս · ից, իւք · · }
Երէքաթեղի · ւոյ, եաւ · եաց, եօք · · } (գոյ)։ գրի ևս Երէքաթեղին, Երէքժանի, որ ունի զերիս ճիւղս, կամ զմասուանս երկաթիս սրելոյս, որոյ են տէգք կամ գեղարդունք · գոյ, իւչ չաթալլը։ Եա, իբրեւ գոյական՝ նշանակէ գործի ինչ երկաթի երիք ատամունքք · գոյ, զերիսլուն։
Երէքատամեան · (ածական)։ այն՝ որ ունի զերիս սրատաս · գոյ, իւչ քէօքլիւ։ Եա, ունօղ զերիս առաջս · գոյ, իւչ ուճլու։
Երէքաւրիին · ‖ աւս Եռալոյս։
Երէքբաղձեան · (ածական)։ երիցս, կամ յոյժ բաղձալի · գոյ, փիւք արզու օլունասագ։
Երէքբազուկեան · (ածական)։ ունօղ զերիս բազուկս ձեւս · գոյ, իւչ իւվալըգ պիչիմլի։
Երէքգլխեմակիր · կրի, աւ · ապ · զք · (ածական)։

ունօղ զերիս գործեցս առընթեր միմեանց։ ած, իչ քաշմակեցիլ։ Ես, իբր եռատյարկ • ած, իչ գաթը։

Երեքգանգեան։ (=ծ)։ այն՝ որ ապժէ զերիս գանգած • ած, իչ ագահիլք։

Երեքեան, կամ **Երեքին**։ երեցունց, կամ յառն։ քաշմիք։ (=ծ)։ է մակրայիս Թուական անուան, և նշանակէ զերբաքանչիւրն երից ընդ միոյ Թուոյ • ած, իչ։

Երեքերանեան։ (=ծ)։ երից երանեալ • յոյժ երանելի • ած, փիլք մաթեզուս։

Երեքերեան։ ‖ տես **Եռալոյս**։

Երեքթեւեան։ (=ծ)։ ունօղ զերիս ծայրս կամ սայրս իբր Թեւ • ած, իչ սղզուլը։ Ա յս բառ առաւել առի զնեակց՝ վ ա ռնելոյ նոցա երից կողմանց զերիս փետուրս, որպէս իբր Թեւավք ուղղին յընթանալն։

Երեքթշուառեան։ (=ծ)։ երից Թշուառական • յոյժ Թշուառ • ած, փիլք սէֆիլ։

Երեքժանեայ • (=ԵրէքՏ= հուլէվ)։ ‖ տես **Երեքժանի**։ ւոյ, եաւ։ եայ • եօք • ։

Երեքպատկին։

Երեքին • ‖ տես **Երեքեան**։

Երեքլարեան, կամ **Երեքշարեան**։ (=ծ)։ այն՝ որ լարեալ կամ շարեալ է զերիս Թելս • ած, իչ Թել իւսաիւնել կէշլիվիչ։

Երեքլուսեան։ ‖ տես **Եռալուսեան**։

Երեքկանգնեան։ (=ծ)։ ունօղ զտարածութիւն երից կանգնոց • ած, իչ առլըն պօյունաս։

Երեքկարգեան։ (=ծ)։ ունօղ զերիս կարգս • ած, իչ սըրալը։

Երեքկին։ հնի՝ կամ հնոյ, ով։ հնաց • օք • (=ծ)։ եռատյարկ • երկայն • ած, իչ գաթ։ Ես, երրորդ • ած, իչլիւնճիս։ Ես, իբրև մակբայ վերի ի բան, նշանակէ երից • երրորդ անգամ • ած, իչ քէրրէ։

Երեքկին։ հնոջ, աւ • կանայք • անց • ամիք • (=ծ)։ այն՝ որ երից ամաւնացեալ է • ած, իչ քէրրէ հվլինէն։

Երեքկոլ • ւոյ, եաւ • եայ • եօք • ‖ տես **Երեքկոտ**։

Երեքկոնակ։ ի, աւ • ից • օք • (=ծ) և (֊ոյ)։ երրակ, կամ եռատյարկ Թիւն • ած, իչ գաթ սայը։

Երեքկոնայարկ • ‖ տես **Եռայարկ**։

Երեքկոտաբօր • (=ծ)։ այն՝ որ երից արօթագործել է, որպէս լինին քարտաւ և մատյան ախիա վոյրք • ած, իչ քէրրէ չիֆտ սիւրիւլմիչ։

Երեքկոտաբօր առնել։ ‖ արպէս Թէ երից աւօթագործել խաւզարկել • ած, իչ քէրրէ չիֆտ սիւրմէ կիպի արամագ։

Երեքկունէ • ից • եա • ել • (=էրգ֊ործ)։ երից կրկնել զնոյն գործ, կամ ղեան • ած, իչ քէրրէ Թէֆթարլամագ։ Ես, եռատյատկել, այսինքն երեքկղի առնել զնա • ած, իչ գաթ էմէլք։

Երեքկուղ • ‖ (=ծ)։ այն՝ որ ունի զերիս կուղս կամ ծալս • երեք ոլորք եղեալ • ած, իչ գաթ օլմուչ։

Երեքկուսի։ (=ծ)։ եռանկիւնի, ունօղ զերիս կողմն • ած, իչ Թարաֆլը։ իչ քէօշէլի։

Երեքհազարեան։ (=ծ)։ որ զոյ Թիւ երից հազարաց • ած, իչ պինլի։

Երեքհարիւր • ոյ, ով։ ոց • ոյք • ովք • կամ ի • իս • ից • իւք • (=ծ)։ է բացարձակ Թուական անուան, և նշանակէ երից հարիւր • ած, իչ էիւզ • գրս • ակսաս։

Երեքհարիւրքառեան, կամ **Երեքհարիւրքառեան**։ քեցաւն, կամ ցունց, քառմիք։ (=ծ)։ է մակրայիս Թուական անուան, և նշանակէ իւրաքանչիւրն երեք հարիւրից • ած, իչ էիւզիւճ։

Երեքհեգեան։ (=ծ)։ ունօղ զերիս վանկս • բազկացեալ չերից վանկից • ած, իչ քէրրէ վանկ։

Երեքհրեան • ‖ տես **Եռալսեան**։

Երեքձեղունեայ։ (=ԵրէքՏ= հուլէվ)։ ‖ տես **Եռատյարկ**։

Երեքձագաթեան։ ‖ տես **Եռալոյս**։

Երեքձալի։ ւոյ, եաւ։ եայ, եօք • ‖ տես **Ի նեղքոյ Երեքմանի**։

Երեքմանեայ։ նէի, իւ • իչ • գրի ես **Երեքմանեան**։ (=ծ)։ բազկացեալ չերից մասանց • ած, իչ փաչալը։ Ես, մինչ ասիցի երեքմանեայ հարուած, նշանակէ երեք տեսակ • ած, իչ Թիւռլիւ։

Երեքմանի։ (=ծ)։ ունօղ զերիս մասունս • ած, իչ փաչմալը։ Ես, ունօղ զերիս չիւղս • ած, իչ տուլը։

Երեքմեան։ (=ծ)։ այն՝ որ ունի զերիս մասս ի դրամս հետ ղէնեակ • ած, իչ գափալը։

Երեքնակի։ (=ծ) և մերթ (=ԵրէքՏ֊նոյ֊ն)։ երեքկին։ եռատյարկ • ած, իչ գաթ։

Երեքնշանեան։ (=ծ)։ որ իւրն երեք նշանաք • ած, իչ նշանալը։ Ես, որ անդէմք երից կրկնեալ • ած, իչ միւռէքքաբլը։

Երեքշաբաթի • ‖ (֊ոյ)։ երրորդ օր հօմ֊

Երեքշաբաթի • ։ նեկի • ած, սալը։

Երեքտասանի • ուց, եաս • ասց, եաք • }
Երեքտասնեան • (նախդիր՝ հոլովի) • • }
‖ տես Եռատասին։

Երեքուչկեան • (ած)։ այն՝ որոյ չորին է երեք ուղղակ, կամ Թիզ • պաճ, իւչ սերկ։

Երեքպայծառ, կամ Երեքպայծառեան • (ած)։ եռալոյս • ամենապայծառ • յոյժ պայծառագոյն • պաճ, փեք իւրիւչան։

Երեքպաճիկ • ակի, աւ • ագ, ագք • (ած)։ եռապատիկ • երեքկին • պաճ, իւչ գաթ։

Երեքպատրաստեան • (ած)։ ունօղ զերիս պատրաստս • պաճ, իւչ հիասրիւս։

Երեքսայրի • ւոյ, աւի կամ եաւ • եաց, եաք • (ած)։ այն՝ որ ունի զերիս սայրս, այսինքն բերանս • որպիսի են եռանկիւն սուրք • պաճ, իւչ աղըզլը։

Երեքսրահեան • (ած)։ ունօղ զերիս սրահս, կամ գաւթիս • պաճ, իւչ ավլուլը, ֆա՛ թէկլիզլի։

Երեքսրբասացութիւն • թեան • (գոյ)։ օրհնութիւն, կամ երգ յորում երիցս սրբ ասի։

Երեքսրբեան • բեին, իս • ից, իւք • (ած)։ երիցս սրբ • ամենասուրբ • պաճ, փեք աղիզ։ Եւս այս առաւել պատշաճի այդ, որ և կարէ իրրև գոյական վարիլ՝ նշանակեալ զինքն ինձ։ Եւս, այն՝ յորում է երեք սրբ ասութիւն, ոյոյ են օրհնութիւնք ինչ՝ կամ երգք։ Եւս, երգօղն կամ ասօղն զերիցս սրբ, ոյոյ ասի երեքսրբեան սրովբէք։

Երեքվանեան • (ած)։ ունօղ զերիս վանս կրս, կամ առաջս • պաճ, իւչ սեվլի։

Երեքտակեան • ‖ (ած)։ երեքպատիկ, որոյ

Երեքտակէն • ‖ երեք շարուցք մարգարէ նգիտալ առ միմեանս՝ դնիցին ի պարանոցն կամ ի բազուկն, կոչին երեքտակեան • պաճ, իւչ սիղիլի • դարս, սեթաւ։ Եւս, եթէ երեք յարկք ի վե՛ր միմեանց շինիցին, կամ երեք պարիսպք մի զմիոյ միջոյ իցեն զբաղաքաւ, ասին երեքտակեան • պաճ, իւչ գաճըլը։

Երեքտասան • ի, իս • ից, իւք • (ած)։ ‖ բացարձակ Թուական անուն • և ‖ Թիւ՝ որ բաղկանայ ի վեցից և յեօթանց • աւիկ, տասվիրկք • պաճ, օն իւչ • դարս, սիղզահէն։ Եւս, երեքտասանեւորդ • պաճ, օն իւչվիճիւ։

Երեքտասանակի • (ձոյլ եռասոյն)։ երեքտասան անգամ • պաճ, օն իւչ քէրէկ։

Երեքտասանամեայ • ից Երեքտասանամեան • (ած)։ այն՝ որ է երեքտասան ամաց • պաճ, օն իւչ երլուզ • օն իւչ եաշընաս։

Երեքտասանեւորդ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։

է դասական Թուական անուն, և նշանակէ վերջինն յերեքտասան Թիւս • պաճ, օն իւչվիճիւ • դարս • սիղզահէմ։

Երեքտասանեքեան, կամ Երեքտասանեքին-ցուն, կամ ցունց • քեամբք • (ած) և (գոյ)։ երեքտասան անձինք ի միասին • պաճ, օն իւչիւտէ։

Երեքփառաւորեան • (ած)։ երիցս փառաւորելի • սեպհական ամենայնիւ երրորդութեան։

Երեքփափաքեան • (ած)։ յոյժ փափագելի • պաճ, փեք արզու օլունճաղ։

Երեքքաղաքեան • (ած)։ այն՝ յորում են երեք քաղաքք • որ է անուն ծովեզերեայ քաղաքի միոյ • որ յանարեն կոչի՝ Տրիպոլիս • պաճ, դաւառապետս • որպ նաւահանգիստն ասի Երեքքաղաքեան, այսինքն ունօղ յինքեան զերիս քաղաքս միաչեալս • պաճ, իւչ շիհիրլի։

Երեքքառեան • (ած)։ ունօղ զերիս պատուական քարս, կամ շինեալ յերից պատուական քարանց • պաճ, իւչ Թաշլը, ֆա՛ իւչ Թաշտան եափըլըշ։

Երեքօրեայ • բեի, իս • ից, իւք • (ած)։ երից աւուրց • այն՝ որ ունի զաւուղութիւն երից աւուրց • որպիսի են ձանապարհք ինչ • կամ այն՝ որ յառաջ քան զերիս աւուրս եղեալ է, ոյոյ մանուկ երեքօրեայ • պաճ, իւչ կիւնլիւք • դարս, սեթաւ։ Եւս, իբրև մակբայ ժամանակական՝ նշանակէ յերրորդ աւուր • պաճ, իւչվիճիւ կիւնտէ։

Երեքօրիմ, եցայ • եայ • իմ • (չէդոս)։ յաւել ուրեք զերիս աւուրս • պաճ, իւչ կիւն կէճիքմիշ։

Երէ, կամ Երէ • ոյ, ոյ • ոց, ոլք • (գոյ)։ եա Երանիք, իբր յոգնակի ուղղական սորին ի գործ առի ի բանս ինչ • նշանակէ վայրի կենդանիի՝ չորքոտանիի որսալի • պաճ, եապան հայվանը։

Երէց • բիոյ, իս • ից, իւք • կամ ագ • օք • (ած)։ ամպոյ • խորասուրտ • քարաւտ • կոշտ • ասօղ եղանէ բառս Երիզաւտ • պաճ, խարտաղ • վէբան • խալի։ Եւս, իբրև գոյական՝ նշանակէ երիզաւտ տեղի, կամ վայր • պաճ, վէբան եէր • Թաշլըգ եէր։

Երէձառեալ • ‖ տես Երեձ։

Երէկ, կամ Երեկ • (ձոյլ ժամանակ)։ ի նախընթաց աւուր, որպ երէկոյն էանց • պաճ, տրէն։ Եւ յայսմանէ ելեալ բառքս՝ Յերէկն, Երէկուն • նոյն են նշանակութեամբ։

Երկկ , երկկի . կամ երկկի , կամ երկկի . կերկկէ , կամ կերկկէ . ղերկկէն . (գոյ) : երկկեան օրն , այսինքն այսր աւուր անմիջապէս անցեալ օրն . գաշ , տուն :

Երկսոտս . ի , իս . ից , ից . (գոյ) ; տեղի որտեղից ղերկս , այսինքն ղկերկսէ նիս . գաշ , հատան հպվանը ավանդաձագ եղբ :

Երկվորի . րից . ‖ տես Երկ :

Երկց . երկցոյ՝ կամ ցոյ , ցամբ , ցուէ . երկցունք , ցանց , ցամբք . (ածՏ) : աւագ . մեծ . նախկին . և այն ամ՝ որ յառաջ է բաղդատութիւն ունից . գաշ , պէսպիսի . իւք : Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ քահանայ . որ և նա յառաջ է քան զաշխարհականն ի սրբազան կարգն եկեղեցւոյ . գաշ , փոխադ :

Երկրգրայր . բօր , բարբ . բարց , բարբք . (գոյ) : եղբայր երկրաց , այսինքն քահանայի . գաշ , փոխադ գաբտաչը :

Երկցութիւն . ‖ տես Երկրցութիւն :

Երկփս . ‖ բառ անդրայս . որ և յառնարէն ասի Երկէս , որ մարդ է երկմտել ի մէջ երկց . քահանայ . գաշ , փոխադ :

Երկն . ի , իս . ից , իւք . (գոյ) ; է արտաքս Երկնամբայն , և նշանակէ գնացք . գաշ , կիսիչ . կիսվեմ : Ես , է եղակի երրորդ դէմն կատարել ժամանակի երեքամբայնս , և հրամայականն իսկ սոյն բայի :

Երկնամ . չոգոյ . երկն . ալ . . } (չէշոյ) :
Երկնանամ . ցոյ . ցիր . ալ . . }

գնալ . փախիլ ի տեղւոջէն . չարժիլ . չուել . գաշ , կիսուիլ . կիսվիլ . դաբտ . երկնթէն : Ես , ասի դշարժմանէ կամ ղընթացից ջուրց կամ գետոց :

Երկնեակ . ի , աւ . ից , օք . (ածՏ) և (գոյ) ; երկոտղ և եկօղ . ձանապարհորդ . գաշ , կիլլէն կիսէն : Ես , իբրև սոսկ գոյական՝ նշանակէ երկնեակութիւն . գաշ , կիլլիչ կիսիչ : Ես , վաբք ընթացք կենաց . գաշ , հարաքերէ :

Երկնեակեմ . ացի . էա . էլ . դրի ես Երկնեակեմ . (չէշոյ) ; երկալ և գալ . գաշ , կիլլիլ կիսիմք . կիսիլ կիլլիք . դաբտ , ամհաշխատիլն :

Երկնեակութիւն . թեր . (գոյ) ; երկնեակելն . երկնեակ . գաշ , կիսիլ կիլլիլ . դաբտ , ամհաշխատ :

Երկնեկա առնել , կամ առնուլ . ‖ տես Երկնեակեմ :

Երկնուն . ի , ից . ից , ից . (գոյ) ; երկնէ . երկնալն . դնացք . գաշ , կիսիչ :

Երկն . երկոյ , երկ , երկաց , երկք . (գոյ) ; երկնէ . երկնալն . դնացք . գաշ , կիսիչ :

Երկն . երկոյ , երկ , երկաց , երկք . (գոյ) ; բառ ղերկ չորքոտանեաց . որ է առաջակողմեան ոտք անասնոց մինչև ի թիկունս կամ յետս . աւիչ , սայլ . գաշ , գոլ . գիւրէք : Ես , առ Երկ , ՀԵՐԿ , իբրև նախադրութիւն տեղական՝ նշանակէ առընթեր . ի միասի մեզ . գաշ , հանդերձատ :

Երկոլ . ի՝ կամ ցի , աւ . ից , օք . (գոյ) ; երկայն բարակ և նեղ կտաւ՝ որով պատի իր ինչ . գաշ , սարդը . չերիս . պատրոտագ :

Երկոպատ . ի , իս . ից , օք . (ածՏ) ևս (հաՒՐոյ) ; երկայն բարակ կտաւով պատեալ . գաշ , սարդըլը :

Երկոպանդ . պնդի , աւ . ից , օք . }
Երկոպանդեայ . դէի , իս . ից , իւք . } (ածՏ) ; գրի ևս Երկոպանիտ . պնդեալ կամ կապեալ երկայն բարակ կտաւով , որպէս առնեն զմարմին մեռելոյ . կամ որ ոմանք կապեն զոտքս կամ զձագուկս . գաշ , սարդը իւր գըզգըվլուգ պալլանմըշ :

Երկոպնդեմ . եցի . էա . էլ . (ՆէրՓոյՏ) ; երկոքոք պնդել . երկայն բարակ կտաւով պրկել զինի . գաշ , սարդը իւր գըզգըվլուգ պալլանմագ :

Երկոտս . ‖ տես Երկղ :

Երկթ . ի , աւ . ից , օք . (գոյ) ; սեպ . որ է փայտ ինչ սուր . զոր վարեալ ի ձեղքուածս ծառոյ կամ այլոց նմանեաց , ձեղքեն զինս . գաշ , չիվի . դաբտ , պլուշմագ :

Երկնամաձեալ . ձելոյ , ով . ոց , ովք . (ածՏ) ; իբրև զերկթի այսինքն զսուգ մաձեալ կամ միեալ ուրեք հատատաւոն , որպէս լինի պատահիլ ոմանց ի մեծի տարակուսութեան . գաշ , չիվի կիպի գալի գալմա պիր եէրտէ :

Երկնամամ . ացայ . ցիր . ալ . (չէշոյ) ; ջրբանալ . ցամաքիլ . իբրև երկթ նիհարացեալ . գաշ , գուռումագ . զսպիճլանմագ : Ամենայն բանս այսորիկ կարեն լինել բառքըս երկթ և երկթի :

Երկթ ուռ . ‖ ձիւղ . երկթի սրեալ և միեալ յոյլ ոստս ծառոյ իբր պատուաստս . գաշ , աշ կիպի սիւրգիլիճ տալ :

Երկժնակ . ի , աւ . ից , օք . (գոյ) ; է բանջար ինչ փշալից , որմէ սորա ի գործ ածի ի դեղ ուռուցից :

Երկկածն . ծնի , աւ . ից , օք . (ածՏ) ; իբրև

հբէկ ձնհալ · նորածին · մատաղ · գռ՝ աւելորդ է՝ ի էնէի տօղան։

Երիկամունք · մանց · մամլիք · (գռ.)՝ լինելի իբր եզակի սորին երիկամին · երկու նեղքին մսանման մասունք մարդոյ կամ կենդանւոյ Թաղելոք ի ձախս որովայնին յաջմէ և յահեկէ · գռ՝ պէօվրեկ · դրս։ կիւրաք · ոգ · քիւլէկ։ Ես ՝ իբր լսոյնբար՝ նշանակէ սիրտ ՝ և կամ զգանազան շարժուածս սրտի։ Ես ՝ իբր պարարտաւէ · գռ՝ սէմիզլիք։ Ես ՝ իղձ · գռ՝ հավէս։

Երիկայք · (ռճ) ՝ վաղվմի · հինք · յառաջ քան զժամանակս եղեալ · գռ՝ էսկի · չօգմանիք։ Ես ՝ այնոքիկ՝ որք առ երկ կան · գռ՝ էանընառաքիլէր։

Երիկամամ · գրէ Ես **Երիկամիմ** · ‖ տե՛ս **Երեկամամ**։

Երիկեան · (ռճ) ՝ որ ինչ հոգի յերկինն ՝ կամ յերկնէի օդն · գռ՝ աւելորդ է · դրս ՝ ահկիկիճ։

Երիկուն · ‖ տե՛ս **Երեկուն**։

Երիմացեալ · ցկ.ցյ · ած · ոց · ովք · (ռճ) ՝ իբր երեմացեալ · նիւթապացեալ · գռ՝ զայիֆլէնմիշ։

Երինջ · էրինջոյ՝ կամ ած · ոց · ովք · (գռ.)՝ էգ որթ մեծացեալ · կամ նորահաս կով ՝ որ դեռ սկսեալ է ի ծնանիլ · գռ՝ սիշի առնա ՝ էտ կէնճ լինկ։

Երիս · (ռճէրէ՝ հոլովի) ‖ տե՛ս **Երեք**։

Երիվար ՝ կամ **Երիւար** · ի · աւ · ոց · օք · (գռ.)՝ ձի ընտիր և ազնիւ և պատերազմական · յոր հեծեալ լինի ՝ կամ լծի ի կառս · նժոյգ · գռ՝ աթ · դրս ՝ էսպ · ոդ ՝ ֆէրէս։ Ես ՝ գրաստ · գռ՝ գաթըռ։

Երիվարական · ի ՝ ած · ոց · օք · (ռճ) ՝ վերաբերեալ առ երիվարս · գռ՝ աթա միւեթալիգ։ Ես ՝ այն՝ որ քաջ գիտէ հեծանել ՝ ի ձի · գռ՝ պլինիճի։ Ես ՝ իբր գոյական՝ նշանակէ անձն ՝ որ գործման առնի երիվարաց · գռ՝ սէյիս։

Երիվարաշատ · (ռճ) ՝ այն՝ որ ունի զբազում երիվարս · գռ՝ չօգ աթը օլան։

Երիվարաւարութիւն · Թեան · (գռ.)՝ վարձն զերիվար չընծայս · գռ՝ աթ սիւրմէ՝ պօշմա։

Երիվարիմ ՝ կամ **Երիւարիմ** · եցի · եա · ել · (ռէրգ՝ ռճ) և (չէչո)՝ վարել զերիվար · ձիավարել · գռ՝ աթ սիւրմէք։

Երիվարիկ · (գռ.)՝ փոքրիկ երիվար · այսինքն այն առնական երիվարի ՝ որ փոքր է հասակ և մանրաքայլ · գռ՝ միսիլլի · Ես ՝ իբրև ածական՝ նշանակէ սրամիտ կամ քաջամարտ ՝ ի պատերազմ որպես զերիվար · գռ՝ աթ կիպի չէնկէ մէքսիկլի։

Երիվարութիւն · Թեան · (գռ.)՝ երիվարելն · պատերազմական հնձելութիւն · գռ՝ աթ գօշատըմա ՝ սիւրմէ։

Երիտասարդ · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (գռ.) և (ռճ)՝ այր կատարեալ ՝ ի մէջ պատանեկութեան և ծերութեան · առ այդ հասակաւ · և բառս **Երիտասարդ** · մարթ է մեկնել այս պէս ՝ այն՝ որ յերես տան է արդէն ՝ յորում հասակի լինի ժրաջան և փոյթեռանդն ՝ զօրեղ և գործունեայ · ռուէ ՝ կարիճ · գռ՝ աէլիգանըը · էյիտ · մէտ · դրս ՝ թէպէնք · ձիւվան։

Երիտասարդական · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ռճ)՝ սէփական երիտասարդութէ՝ կամ երիտասարդի ՝ կամ մանկութէ՝ պատանեկութէ · գռ՝ էյիտ՝ էյիտլիկէ միւթալիգ։

Երիտասարդանամ · ոցայ · ցկր · ալ · (չէչո)՝ հասանիլ ՝ի հասակ երիտասարդութէ · երիտասարդ լինել · այլանալ · գռ՝ աէլիգանըը օլմագ։

Երիտասարդանոց · ի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (գռ.)՝ սէղի՝ ուր ժողովին երիտասարդք յուսանիլ ինչ ՝ կամ ի խաղալ · գռ՝ ճահիլ Թօփանմաճագ էէր։

Երիտասարդապէս · (էէքէ՝ ոցէէ՝ ոէ)՝ իբրև երիտասարդ · արիաբար · գռ՝ աէլի գանըը կիպի · դրս ՝ ձիւվանճա։

Երիտասարդութիւն · Թեան · (գռ.)՝ հասակ երիտասարդական · արբունք · պրուԹէ · գռ՝ էյիտլիգ · սէլի գանըըլըգ · դրս ՝ ձիւվանլի։

Երիտասարդացուհի · ւոյ ՝ եաւ · եաց ՝ եօք · (գռ.) և (ռճ)՝ երիտասարդ կին · օրիորդ · մանկամարդ · գռ՝ կէնճ գադը։

Երիր · (ռճ) ՝ երրորդ · գռ՝ իւչիւնճիւ · Ես ՝ իբրև մակբայ՝ նշանակէ երրորդ անգամ · գռ՝ իւչիւնճիւ · իւչ քէրէ։

Երկայնական · գունի ՝ իւ · իցդ ՝ իւք · (ռճ)՝ աւազակական · մեծագործ · ծերպագին · գռ՝ պէօյիւք · Ես ՝ կանխագործ · գեղագին · յառաջագործ · գռ՝ իւչէրի · իւստիւն։

Երկայկին · հինոջ ՝ հինաւ · կանանց ՝ նամբք · (գռ.)՝ իրկայկին · կին երկայնաւ · ռուէ ՝ իրկիկին · գռ՝ փափագ էհլի։

Երկայնիլ · կցի ՝ աւ · ոց ՝ օք · (ռճ)՝ այն՝ որ հաղորդ է մեծութէ · գռ՝ պէօյիւք-

լինչ իշտ։ Ես, այն՝ որ հաղորդ է կամ ընկեր քահանայութեան։ գոշ, փափազելաչք իշտ։

Երիցանամ, ացայ, ցիր, ալ, (չէշտ)։ մեծանալ, աւագ լինել։ գոշ, պէօյիւքլենմէք։ Ես, երեց, այսինքն քահանայ լինել։ գոշ, փափազ օլմագ։

Երից անգամ, ։ ||տես Երիցս անգամ։

Երիցանի, ւոյ, եաւ, (գոյ)։ յոգնականաբար մանուկս ես՝ է ածանցեալ, և նշանակէ երիցունք։ քահանայք։ գոշ, փափաղաւոր։

Երիցապետ, ի, աւ, ից, աք, (գոյ)։ պետ, կամ գլուխ երիցանց։ աւագերէց։ գոշ, պաշ փափազ։ փիշգօփօս։

Երիցացուցանեմ, ցուցի, ցո՛, եալ, (ունդ)։ յառաջութիւն ածել։ մեծութիւն հաստատնել։ գոշ, պիւյիւթմէք։ Ես, առնել երէց, այսինքն քահանայ։ գոշ, փափազ էթմէք։

Երիցութիւն, թեան, (գոյ)։ մեծութիւն։ աւագութիւն։ առաջակայութիւն պատուով։ գոշ, պէօյիւքլիւք։ Ես, քահանայութիւն։ գոշ, փափազլըք։

Երիցուկ, ցկի, աւ, ից, աք, (գոյ)։ է ծաղիկ իմն ինքնաբոյս՝ բազմապսակ՝ ի շուրջ փողոյ, այսինքն (ըստ կին) ասպիտակ և բազմաթերթ, որ ի գործ ածի ի դեղոյս ինչ։ գոշ, փափաթիայ գիւլ, էչիչեյան։

Երիցուկիք, եաց, եաք, ։ ||տես Երիցանի։

Երիցս, (ձայնս ևոսոյն)։ երեք անգամ։ գոշ, իւչ քէրրէ։ Ես, այս բառ յարեալ՝ ի սկիզբն բառից, այսպէս՝ երիցս երանելի, երիցս Թշուառ։ իբրև զգերադրական անուն՝ նշանակէ առնելականել։ առնելաթշուառ։ Ես, իբրև ածական կարէ լինել՝ ի վերայ անուանց, այսպէս՝ երիցս հարցուածն։ երիցս ուրացութիւն։

Երիցս անգամ, (ձայնս ևոսոյն)։ երիցս, երեք անգամ։ գոշ, իւչ քէրրէ։

Երիւր, ի, իւ, իցս, աք, (գոյ)։ է արմատ յերիւրել բային, որ նշանակէ յօրինուած բարկացմամբ։ գոշ, եափմա։ Ես, յերիւրեալ կամ դիւր ձանապարհ։ գոշ, գօլայ իւի եափըլմըշ ճօլ։ Բայց ի բարդութիւն ինչ այսպէս՝ երկերիւր, Բայց նշանակէ հարիւր։

Երիւրած, ի, իւ, իցս, իւք, (ածական)։ յերիւրեալ։ յօրինեալ։ գոշ, եափըլմըշ։

Երիւրեմ, ։ ||տես Ցերիւրեմ։ Ես, կրկնել զաշակերտս։ գոշ, չալիշմա թէքրարլէ էթմէք։

Երիւրուն, ։ ||տես Ցերիւրուն։

Երկ, ից, ով, կամ Երկիք, ոց, ովք, (գոյ)։ գործ աշխատութիւն։ վաստակ։ աշխատութիւն, գոշ, զահմեթ։ չալըշմա։ Բայց ի բարդութիւն բառս այս Երկ՝ նշանակէ երկու։

Երկաբնակ, ի, աւ, ից, աք, (ածական)։ այն՝ որ յերկուս տեղիս բնակի։ գոշ, իքի մէքանլը։ Ես, երկաբնակ կոչեցան՝ զերկուս բնութիւնս երկու դիմաք և երկու անձամբք դաւանողք ի քս։

Երկաբուղս, կամ Երկաբուխ։ (ածական)։ ունօղ զերկու բղխումն։ գոշ, իքի փունարլը։

Երկաղաւն, (ածական)։ կրկին ի բնէ։ երկատեսակ։ գոշ, իքի թիւռլիւ։

Երկադաւան, (ածական)։ զերկուս դէմս դաւանօղ ի քս ըստ նեստորի։

Երկադիսակ, ի, աւ, ից, աք, (ածական)։ երկոքումբք դիսօղ։ որպէս է աչքն։ գոշ, իքի իլէ պագան։

Երկադուն, (ածական)։ ունօղ կրկին դրանց, որպիսի են մեծամեծ շինուածք։ գոշ, իքի գաթրլը։

Երկաղն, ադին, ամբ, ադինք, անց, ամբք, կամ Երկաղնի, ւոյ, եաւ, եաց, եաք, (ածական)։ կրկնատեսակ։ կրկին։ գոշ, իքի թիւռլիւ։

Երկաղնեմ։ ||տես Երկատեմ։

Երկաղօր, ի, իւ, իցս, իւք, (ածական)։ ունօղ զերկուս զօրութիւն, այսինքն զնշանակութիւն, կամ զիմաստս։ գոշ, իքի մանալը։

Երկամ, ից, ով, ոց, ովք, (գոյ)։ է կարծր հանգ ինչ ելեալ յերկրէ տակուն և թխլաթգոյն և ժանգաչաւ, զոր հրով կակղացուցեալ կանանչն, և շինեն՝ զինչ և կամիցին, այսինքն բևեռս՝ զինս և զայլ նման իրս։ գոշ, տէմիր։ գիւլ։ ահէն։ ուղ, հատիս։ Ես, գործի երկաթի, թէ սուր իցէ՝ կամ ածելի, կամ կացին, ևայլ։ գոշ, տէմիրճին էնկէճլ։ Ես, կապանք երկաթի։ շղթայ։ գոշ, լալէ։ զինճիր։ Ես, բառս Երկաթ դնի ի նշան կարծրութեան, որպէս ասի՝ ոմն իւր ձայլ երկաթեայ։

Երկաթագամ, ի, աւ, ից, աք, (ածական)։ երկաթով գամեալ, այսինքն բևեռեալ։ իբր երկաթ անցուցեալ։ գոշ, տէմիր իլէ մխլանմըշ։

Երկաթագիր, գրի, աւ, ից, աք, (ածական)։ գրեալ կարծր կամ երկաթի գրչաւ։ գոշ, տէմիր գալէմի իլէ եազըլմըշ։ Ես, Երկաթագիր ասին գլխագիրք բոլոր գրոյ՝ որպիսի է այս (Ա) որ ի հնումն ասի՝ սո-

վրաւորձի լինել գրել երկաթի գրչաւ։

Երկաթագործ • ի, աւ, ացի, օք • (գ•յ)։ գործօղ կամ շինօղ զերկաթեայ • գ•ա՛, տեմիրճի • չիլինկիր։

Երկաթագործի • ւոյ, եաւ, եայ, եօք• (գ•յ)։ գործի երկաթի • գ•ա՛, տեմիրտեղ էնկէզ։

Երկաթակապ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածՆ)։ կապեալ երկաթով • գ•ա՛, տեմիր չէմդեր իւչ պաղլանմըշ։ Եա, երկաթի կապով կապեալ • շղթայակապ • գ•ա՛, զինձիլ իւչ պաղլանմըշ։

Երկաթակապ առնել • ‖ շղթայակապ առնել• կապել շղթայիւք • գ•ա՛, զինձիլ իւչ պաղլամագ • զինձիլչ վռւամագ։

Երկաթակարծր • (ածՆ)։ կարծր կամ պինդ իբրև զերկաթ • գ•ա՛, տեմիր կիպի գավի։

Երկաթակուռ • (ածՆ)։ կռեալ երկաթով • ի կուռ երկաթոյ շինեալ • գ•ա՛, չէքիճէնմիշ տեմիր իւչ եափըլմըշ։

Երկաթակարծրաթիւն • Թեան • (գ•յ)։ մետաղք, ուսոմ երկաթին հատանի • գ•ա՛, տեմիր մատէնի • տեմիր քէսմէսի։

Երկաթահան, կամ **Երկաթահատ** • ի, աւ, ացի, օք • (ածՆ)։ հատանօղ կամ կտրօղ զերկաթ ի լերանց • գ•ա՛, տեմիր մատէնէխի։

Երկաթահանք • հանաց, օք • } (գ•յ)։
Երկաթահատ • հատաց, օք • }

մետաղք երկաթոյ • գ•ա՛, տեմիր մատէնի։

Երկաթանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ•)։ յերկաթ փոխիլ• երկաթ լինիլ• գ•ա՛, տեմիր քէսիլմէք• Եա, կարծրանալ• խըսմանալ• գ•ա՛, փէքլինմէք։

Երկաթանիւթ • նդի, աւ • ացի, օք • (ածՆ)։ ունօղ զերկաթեայ նիւթս • ոյոր են գրաւնք տանց ոմանց • գ•ա՛, տեմիր սիւրիւչլիւ։

Երկաթապատ • ի, իւ • ացի, օք • (ածՆ)։ երկաթով կապեալ• գ•ա՛, տեմիր իւչ գափըմմըշ։ Եա, կապեալ երկաթով կամ շղըթայիւ• գ•ա՛, զինձիլ իւչ պաղլանմըշ։

Երկաթապինդ • (ածՆ)։ պինդ եալ կամ պինդ երկաթով, այսինքն շղթայիւ• գ•ա՛, զինձիլ իւչ քըռքըվլռագ պաղլանմըշ։ Եա, պինդօղ երկաթով• գ•ա՛, զինձիլ իւչ քըռքըվլռագ պաղլայան։

Երկաթապինդ լինել • ‖ պինդիլ և կապիլ երկաթեայ շղթայիւ• գ•ա՛, զինձիլ իւչ քըռքըվլռագ պաղլանմագ։

Երկաթեղէն • զինի, աւ • ացի, օք • } (ածՆ)։
Երկաթի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • }

այն՝ որոյ նիւթն ի յերկաթոյ • կազմեալ

յերկաթոյ • գ•ա՛, տեմիրեղէն • գործ ; տեմիրհունկիր• Եա, նմանաւոր երկաթեղէն կամ երկաթի ասէին այն ամ, որք են կարծր• խիտ • որպէս պարիսպ՝ երկինք, ևն • գ•ա՛, փէք• Եա, չիմենեալ ընդ հոլովս երկաթ բառին, նշանակէ իբրև գոյական՝ երկաթ • գ•ա՛, տեմիր։

Երկաթիւ • Թուոյ, ով • ոյ, ովք • (ածՆ)։ ունօղ յինքեան զերկու Թիւ • կրկին • գ•ա՛, իքի սայլը• իքի։

Երկալէզու • ‖ տես Երկիսօս։

Երկախառնեմ • եցի • եա • ել • } (չէշտ•)։
Երկախառնիմ • եցայ • եայ • իլ • }

խառնիլ յերկոս, այսինքն յաշխատութիւն ուրուք • վատահակից լինել • գ•ա՛, պէրապէր չալըշմագ։

Երկախառնի • (ածՆ)։ ունօղ զերկուս խառնիչս• որպէս ասի երկախառնիք ղօրք • գ•ա՛, իքի պէօլիւքլիւ։ Եա, յերկուց բնութեանց միացեալ, այսինքն երկաքանչիւր բնութիւն միանգամայն։

Երկածին • ծնի, աւ • ացի, օք • (ածՆ)։ ծնանօղ զերկուս որդիս • գ•ա՛, իքի էվլատ տօղուրան։ Եա, հակառակն միածնի՝ նեռ• որոյ բաւ եղ, այսինքն դաւանելով ի քե զերկուս դէմս։

Երկակ • ի, աւ • ացի, օք • (գ•յ)։ Թիւն երկուս • կրկնակ • գ•ա՛, իքի սայը։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ երկուս • գ•ա՛, իքի։

Երկական • ի, աւ • ացի, օք • (ածՆ)։ յայտնապար երկուց, այսինքն այն՝ որ է միջնականն երկականին և յոգնականին • ղի եզականն նշանակէ զմի, և յոգնականն՝ զբազմութիւն • բայց Երկականն՝ զերկուս միայն, որ է ըստ սովորութեանն յառաջ, երբեմն ցուց և արտաքոյ, բայց չէ՛ք ի մեզ։

Երկակենդան • (նախդրէ• հոլովի՝) } (ածՆ)։
Երկակենցաղ • ի, իւ • իկ, իւք • }
Երկակենցիկ • (նախդրէ• հոլովի՝) •

այն՝ որ յերկուս տեղիս ևս կարէ ապրիլ և կեալ, այսինքն ի ծովս և ի ցամաքի, որպիսի են կենդանիք ոմանք, կամ կրիայն ջրոյ • գ•ա՛, հէմ ասի հէմ Թիւրքայի • տեհիզուռ վե գաբասա եաշայան։

Երկակ եաւալի • ‖ երկիցս երեք • վեց • վեցեակ • գ•ա՛, ալթը։

Երկակի • (ածՆ)։ կրկին • երկու • գ•ա՛, Թէքքաթ • իքի• Եա, (ոյնքայ չոհոյնոյ)• երկիցս • կրկնակի• գ•ա՛, իքի քէրըչ • իքի գաթ։

Երկակին • ‖ տես Երկինն։

Երկակիսակ • ի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ մակդիր Հինգ Թուոյս • յորում են կրկին երկու և կէս • և ինքն է կէսն տասին։

Երկակճղակ • ի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ այն՝ որ ունի զերկուս կճղակս • կճղակաբաշխ • գաձ • չաթալ Թըռնագլոր։

Երկակշիռ • կշռի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ զրաւական երկուց մասանց • որոյ տիւ և գիշերն՝ Երկակշիռ ասին ի հաւասարակածի • գաձ • ինքնին պիրք այսրտար։

Երկակողմ • (նախդիր՝ հոլովի) • Երկակողմանի • ուց • եաւ • եաց • եզբ • (=ծ)։ ունօղ զերկուս կողմանս • կամ հայեցուածըս • գաձ • ինքն Թարաֆլը։

Երկակտուր • (=ծ) և (գ=ոյ)։ որ կորկ հաւասարապէս երկուս մասունս • որ ասի տրամագիծ • գձ • Թամ ինքն փառչա քէսէն։

Երկաղի • ւոյ • եաւ • եաց • եզբ • (=ծ)։ ունօղ զերկուս աղիս • ՚ի Թելս • բաղկացեալ յերկուց աղեաց • որ ասի զնուագարանաց • գաձ • ինքն Թելլի • գ=ոյ • տիւեաց։

Երկամ • (գ=ոյ)։ երկու ամ • տևողութիւն երկուց ամից • գաձ • ինքն սէնե • ինքն եըլ։

Երկամեայ • ի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ ունօղ զերկուս ժամանակս հինգամեայ • որպէս ասացաւ՝ Ա • Ի • Ը։

Երկամեայութիւն • Թեան • (գ=ոյ)։ ունելն զհաւասար մասունս • հաւասար բաժանուածս • գաձ • միւսոավինքը։

Երկայն • ի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ տարածեալ յոյժ ընդ մի գիծ քանակի և տեղւոյ • և ամանակի հնչման տաւոյ՝ և աւուրց և կենաց • գաձ • ուզուն • գ=ոյ • տիրաղ • գ=ոյ • գավիլ։

Երկայնաբազուկ • ‖ տես Երկայնաձեռն։

Երկայնաբան • ի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ երկարաբան • շատախօս • երկար խօսօղ • գաձ • ուզուն ուզաղրյա սէօյլէյէն • Նա • իբրև գոյական՝ նշանակէ երկարաբանութիւն • երկայն բանք • գաձ • ուզուն ուզաղրյա սէօզ։

Երկայնաբանեմ • եցի • եա • էլ • Երկայնաբան լինել • ։ • ։ (չէշտ)։ շատախօս լինել • երկարել զբանս • ընդ երկար խօսիլ • գաձ • ուզուն ուզաղրյա սէօյլէմէք • սէօզիւս ուզաթմագ։

Երկայնաբանութիւն • Թեան • (գ=ոյ)։ շատախօսութիւն • երկարելն զբանս • գաձ • չօգ սէօզ • ուզուն սէօյլէմէ։

Երկայնաբանք • ‖ տես Երկայնաբանութիւն։

Երկայնագոգ • ի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ ունօղ զերկայն գոգս • կամ ծոցս • և խորշս • գաձ • ուզուն գօվուգլու • ։=ոյ քէօշէլի։

Երկայնագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ յոյժ երկայն • առաւել երկար • գաձ • փէք ուզուն • գ=ոյ • տիրաղԹէր։ Նա • կարէ իբրև մակբայ վարիլ ունելով ՚ի վերջն տառս (ս) • այսպէս՝ երկայնագոյնս։

Երկայնադասակ • ի • աւ • ից • զբ • ‖ տես Երկայնաձեռն։ Նա • երկայն վերջնաւոր • գաձ • ուզուն սաղլը։

Երկայնադէզ • դիզի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ ընդ երկայն դիզացեալ • բարձր • գաձ • փէք ուզուն • իւքսէք։

Երկայնաժամանակեայ • ‖ տես Երկայնաժամանակեայ։

Երկայնածնօտ • ի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ ունօղ զերկայն ծնօտս • գաձ • ուզուն չէնէլի • ։=ոյ չէհրելի։

Երկայնակեաց • կեցի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ ընդ երկար ժամանակս ապրօղ • այն՝ որ յերկար կեայ • գաձ • չօգ եաշայան • ուզուն էօմիւրլիւ։

Երկայնակեաց լինել • ‖ երկարս ապրիլ • գաձ • չօգ եաշամագ։

Երկայնակեցագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (=ծ) • յոյժ երկայնակեաց • գաձ • փէք չօգ եաշայան։

Երկայնակեցութիւն • Թեան • (գ=ոյ)։ երկայնակեաց գոլն • գաձ • չօգ եաշամա։ Նա • երկայն կենակցութիւն • գաձ • չօգ գօնուշմա։

Երկայնահասակ • ի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ բարձրահասակ • երկայն հասակաւ • գաձ • ուզուն պօյլու • գ=ոյ • տիրաղգատ։

Երկայնահասակագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (=ծ)։ առաւել բարձրահասակ • յոյժ երկայն հասակաւ • գաձ • փէք ուզուն պօյլու։

Երկայնահեր • ի • աւ • ից • զբ • (=ծ)։ ունօղ զերկայն հեր գլխոյ • երկայնամազ • գաձ • ուզուն սաղլը։

Երկայնահոգի • ւոյ • ւոյ • ւոյք • ‖ տես Երկայնամիտ։

Երկայնաձգեմ • ‖ տես Ձերկարաձգեմ։

Երկայնաձգութիւն • ‖ տես Ձերկարաձգութիւն։

Երկայնաձեռն • ռին • ամբ • ից • զբ • (=ծ)։ այն՝ որ ունի զերկայն ձեռն • կամ զբազուկ • որ և ասի երկայնաբազուկ • գաձ • ելլե

ուզուն • զօլու ուզուն • պոչ ; տիրազոհեմ ։

Երկայնաձև • (ած) ։ այն՝ որ ունի զերկայն ձև • ունօղ զդիրս ընդ երկայն ձգեալ , որպիսի են քաղաքք լինչ կամ բլուրք , և այլ նմանք • պահ , ուզուն պիչխիլի ։

Երկայնաձիգ • (ած) և ըստ խնդ. (ա՛ֆօյ) ։ ձգեալ , կամ տարածեալ ընդ երկայն • երկայնաձաւալ • պահ , չօգ ուզուն • պոչ , տուբտուխեմ ։ Ես , յերկարաձգեալ • երկարատև • պահ , չօգ սխրէն ։ Ես , հեռաձիգ • հեռի , կամ ՚ի հեռուստ ձգօղ • պահ , ուզալա , ֆա՛ ուզագան պլըագան ։

Երկայնաձիւղ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ ունօղ զերկայն ճիւղս • պահ , ուզուն տալլը ։

Երկայնամազ • ‖ տես Երկայնահեր ։

Երկայնամիտ • մտի , աւ • աց , ագ • (ած) ։ այն՝ որոյ սիրտն և հոգին լայն է և լնդարձակ , այսինքն չայժ երկար համբերօղ • պահ , փէք չօգ սապրլը ։

Երկայնամտաբար • (ա՛ֆօյ ոբաֆա՛ռ) ։ երկայնմտութ՚ե • երկար համբերութ՚ե • պահ , չօգ սապրլը իլէ ։

Երկայնամտեմ • եցի • եա՛ • ել • } (չէնդա՛ֆ) ։
Երկայնամիտ լինել • • • }

յերկար համբերել • ընդ երկար սպասել • պահ , չօգ սապրլը էթմէք • թահամմիւլ էթմէք ։

Երկայնամտութ՚ե • ‖ տես Երկայնմտութ՚ե ։

Երկայնամօրուս • } (ած) ։ ունօղ զերկայն
Երկայնամօրուս • } մօրուս • պահ , ուզուն սագալլը ։

Երկայնանամ • ացայ • ցից • ալ • (չէնդա՛ֆ) ։ երկայն լինել • երկարիլ • պահ , ուզանմագ • պոչ , նաբկյսուն ։

Երկայնանիստ • նստի , իս • ից , ագ • (ած) ։ այն՝ որոյ նիստն , այսինքն դիրքն երկայն է • ունօղ զերկայն ձև , որպիսի են լերինք և բլուրք , և այլ նմանք , որոց դիրքն տարածեալ է ընդ երկայնութ՚ե • պահ , ուզուն եաթըմլը ։

Երկայնաչափ • ի , իս • ից , իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ չափն կամ հատակն է երկայն • պահ , ուզուն էօլչէլլը • ֆա՛ պէյլը ։

Երկայնաչափութ՚ե • թեան • (գ՚ոյ) ։ երկայնութ՚ե • բարձրութ՚ե • պահ , ուզունլըգ • իւքսեքլիք ։

Երկայնապատում • (ած) ։ երկարապատում • երկայնագոյն պատմող • պահ , փէք ուզուն նագլ էանի ։ Ես , երկար պատմեալ • պահ , ուզուն նագլ օլունմուշ ։

ԵՐԿ — ԵՐԿ

Երկայնասրունք • (ած) ։ ունօղ զերկայն սրբուն • պահ , ուզուն պաճաղլը ։

Երկայնատարած • ի , իս • ից , իւք • ‖ տես Երկայնաձիգ ։

Երկայնացամաքեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • ‖ տես ՚ի ներքոյ Երկայնեմ ։

Երկայնաւանդ • (ած) ։ այն՝ որ երկարութ՚ե աւանդէ զբանս • պահ , ուզուն սէօյլէյէն ։

Երկայնաւանդ լինել • ‖ երկայնաբան , կամ երկարապատում լինել • պահ , ուզուն սէօյլէմէք ։

Երկայնաւոր • ի , աւ • ից , ագ • ‖ տես Երկայնաձիգ ։

Երկայնաքիթ • քթի , իս • ից , ագ • (ած) ։ զերկայն քիթ ունօղ • պահ , ուզուն պուռունլու ։

Երկայնեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) ։ տարածել ընդ երկայնութ՚ե ։ յերկարել • պահ , ուզաթմագ • պոչ , տիրագէբտէն ։

Երկայնժամանակեայ • կեի , իս • ից , իւք • }
Երկայնժամանակեան • (նախդրեա՛ հոլովի) • }
(ած) ։ երկայնակեաց • պահ , չօգ եաշայան ։ Ես , երկարատև • պահ , չօգ սխրէն ։

Երկայնիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • ‖ տես Երկայնամտեմ ։

Երկայնմտութ՚ե • թեան • (գ՚ոյ) ։ ընդ երկար համբերութ՚ե կամ սպասումն , որոյ ներհակն լինի կարճմտութ՚ե • պահ , չօգ սապրլը էթմէ , ֆա՛ սէկթէմէ ։

Երկայնութ՚ե • թեան • (գ՚ոյ) ։ ընդ երկայն տարածութ՚ե ։ յերկարութ՚ե ։ պահ , ուզունլըգ ։ Ես , հեռաւորութ՚ե • պահ , ուզաղլըգ • պոչ , տիրազինէ ։

Երկայնօր • կայնաւուր • ուրբ • ուրց , ուրբք • (գ՚ոյ) ։ երկար օր , կամ ժամանակ • պահ , ուզուն կիւն , ֆա՛ վագըթ ։

Երկայնօրեայ • (ած) ։ երկար աւուրս , կամ ժամանակս ապրօղ • պահ , ուզուն կիւն ֆա՛ վագըթ եաշայան ։

Երկայնօրեայ լինիլ • ‖ բազմօրեայ ապրիլ • կեալ ընդ երկայն աւուրս • պահ , չօգ կիւնլէր իլէ եաշամագ ։

Երկայր • երկաւն , արամբ • երկարք , արանց , արամբք • (ած) ։ այն՝ որ մի զինի մէջ առեալ է զարս , այսինքն չէտ մահաւան առաջին առն ամաւնացեալ է ընդ առն այլում , որպիսի են կանայք ոմանք • պահ , իքի քէրէթ գօչայա վարան ։ Ես , իրրև գոյական՝ նշանանակէ երկու այր • պահ , իքի ինսան • իքի ատամ ։

Երկան, ի, աւ. ոց՝ կամ ից, զք. (գ₃) ։ աղօթիք. գործիք աղալոյ զցորեան, զոր ձեռամբ շարժեալ պտառակին. գՏ, տեւ. յերկնին։ ‖ տես եւ ի ներքոյ Երկանաքար՝ ըստ առաջնոյն նշանակութեանն։

Երկանաքար, ի, իւ. ոց, զք. (գ₃) ։ քար երկանի. գՏ, տեւ. յերկինն Թաշտ. գբս, առ. յաստեղն։ Եւ, իբրեւ ածական՝ նշանակէ երկանաքարեայ. կազմեալ յերկանաքարոց. գՏ, տեւ. յերկինն Թաշտեան։

Երկան իշոյ. ‖ երկան մեծ հոլովեալ ի ձեռն գրաւոր. ասի, սեթեւեի քար. գՏ, պէս յիւք տեւ. յերկինն։

Երկանուն, անուան, ամբ. անց, ամբք. (ա՚Ծ) ։ ունօղ զերկուս անուանս. երկոքեւմբք անուամբք յորջորջեալ. գՏ, իբրեւ առլը։

Երկաշաւիղ. (ա՚Ծ) ։ այն՝ որ գնայ յերկուս շաւիղս, կամ ճանապարհս հակառակս միմեանց. գՏ, իբրեւ եօթս կիսոն։

Երկասանձ. (ա՚Ծ) ։ երկոքեւմբք պանծալի, կամ գերազանց. գՏ, իբրեւ շէյ իւիչ մինշոբ։

Երկասաշտ. ի, իւ. ից, իւք՝ կամ եօք. (ա՚Ծ) ։ այն՝ որ պաշտօն առնի երկուց, այսինքն անձին և օտարի. գՏ, իբրեւ շէյհ հզմէճ կաէն։

Երկասէր. ‖ տես Աշխատասէր։

Երկասիրաբար. ‖ տես Աշխատասիրաբար։

Երկասիրական. ի, աւ. ացս, զք. (ա՚Ծ) ։ աշխատասիրական. ջանիւք եղեալ. գՏ, գայրեթ իւիչ օլունմուշ։

Երկասիրեմ. ‖ տես Աշխատասիրեմ։

Երկասիրութիւն. ‖ տես Աշխատասիրութիւն։

Երկաւանգ. } ի, իւ. ից, զք. (ա՚Ծ) ։ բաղ.
Երկաւանկ. } կացեալ յերկուց վանկից, որպիսի են բառքն՝ հոգի, մարմին, և այլ այսպիսիքն. գՏ, իբրեւ հէյքէլ։

Երկաւոտ. ‖ տես Երկնաւոտ։

Երկաւոր. ի, աւ. ացս, զք. (ա՚Ծ) ։ ունօղ զերկուս առոյգս. երկու առոյգք. գՏ, իբրեւ Թիւռլիւ։ Եւ, կրկին առաւելութեամբ երեւեցուցիչ. այսինքն՝ պայծառ. ջինջ։ յատակ. գՏ, փառաւոր Թէմիզ։

Երկաւոտաբար. (ա՚Ծ) ։ կրկին առաւելութեամբ. պայծառապէս. յատակագոյն. գՏ, փէք փառաւոր։

Երկաւոտեմ, եցի, ես, եալ. (է՚ր₃ծ) ։ յերկուս առոյգս բաժանել. գՏ, իբրեւ սոյ, կաւ Թիւռլիւ էմէք։

Երկաւոտութիւն. Թեան. (գ₃) ։ յատակութիւն. պայծառութիւն. գՏ, փառաւորութիւն։

Երկաւորութիւն. Թեան. (գ₃) ։ բաժանումն յերկուս. հատանելն յերկուս մասս կամ իւրաք. գՏ, իբրեւ պէօլմէ։

Երկար, ի, իւ. ից, իւք. կամ ոց, զք. (ա՚Ծ) ։ երկայն ըստ տեւողութեան ժամանակի, և շարունակութեան բանից և տեղւոյ. գՏ, ուզուն. հայլը։ Եւ, տարք կամ վանկք որք երկարագոյն հնչին՝ երկար ասին ըստ ամանակին. և նշանակի (ˊ) այս՝ ևս երկար ասի։ Եւ, վարի իբրեւ մակբայ, նշանակելով ընդ երկար՝ յերկար. զբս ‖ տես ի կարգի Ե և Ց առաւիցս։

Երկարաբան. ‖ տես Երկայնաբան։

Երկարաբանեմ. ‖ տես Երկայնաբանեմ։

Երկարագոյն. ‖ տես Երկայնագոյն։

Երկարախորհուրդ. (ա՚Ծ) ։ երկար խորհօղ. երկայնամիտ. համբերօղ. գՏ, ուզուն ֆիքր կաէն. տասղըլը. Թահամմիւլ կաէն։

Երկարակեաց. ‖ տես Երկայնակեաց։

Երկարակեացեմ. ‖ տես Երկայնակեացեմ։

Երկարաձգական. ‖ տես Ձարաձգական։

Երկարաձգեմ. ‖ տես Ձերկարաձգեմ։

Երկարաձգութիւն. ‖ տես Ձերկարաձգութիւն։

Երկարաձիգ. ձգի, աւ. ացս, զք. (ա՚Ծ) ։ երկայնաձիգ. զերկար դիրս ունօղ, որպէս լերինք ինչ կամ բլուր. գՏ, ուզուն գաՃըլը։

Երկարամեան. (գ₃) ։ ամեան երկայն, կամ սասակի ամեան. գՏ, ուզուն գըշ։

Երկարայաւակ. (ա՚Ծ) ։ յոյժ երկայն. երկարագոյն. գՏ, փէք ուզուն։

Երկարանամ. ‖ տես Ձերկարանամ։

Երկարապատում. (Խոխրէ՚ս հուզվի՚) } ‖ տես
Երկարաւելեալ. վիպի, աւ. ացս, զք. } Երկայնապատում։

Երկարատև. (Խոխրէ՚ս հուզվի՚) ։ ‖ տես Ձերկարակեաց։

Երկարատեւեմ. ‖ տես Ձերկարակեացեմ։

Երկարացուցանեմ. ցուցի. ցո՚. եմ. ել. ‖ տես Երկայնեմ։

Երկարաւոր. ‖ տես Ձերկարաւոր։

Երկարգնեալ. նեի, իւ. ից, իւք. (ա՚Ծ) ։ երկայնցուկ, որպէս գոանին գերազարդեալք, կամ ոսկիք. գՏ, իբրեւ աղըզլը։

Երկարեմ. ‖ տես Երկայնեմ, և Ձերկարեմ։

Երկարմատեան, (ա՚Ծ), երկու արմատս ու-

նօշ · գաշ, լքի քէօքլիւ · Ես, Երկարմատեան ասին մանիքեցիք, որք դնէին զերկու սկզբունս՝ այսինքն զերկու արարիչս բարւոյ և չարի։

Երկարոգի · ‖ տես Յերկարոգի։

Երկարսւթիւն · ‖ տես Յերկարսւթիւն։

Երկարսւիւն · բման, ամբ · անց, ամբք · (գոյ)։ երկերեքին · գաշ, ուղղմամբ · Ես, երկարիլեն · գաշ, ուղղմամբ։

Երկարօրեայ · (ած)։ այն՝ որ յերկարի օր քան զօր · գաշ, կիւսն պէ կիւսն ուղղանի։

Երկաւոր · ի, աւ · աց, ք · ·
Երկաւորեակ · բեկի, աւ · աց, ք · ·
Երկաւորիք · ւորեաց, եաք · · (ած)

և (գոյ)։ եղբարք երկու ծնեալք ի միասին · գաշ, էքիզ · Ես, ի անուն զոյգ կենդանակերպին երկնային, որ բաղկանայ ի բազում աստեղաց, յոր մանեն արեգական ի քսան և մի աւուր մնալոյ, և ելանէ մինչև ի քսան և մի օրն յաւելման · պաշ · տեւակքեր · պէդ · չեվզա պիւբէմ։ Ես, երկաւորիք կենդանեաց · ամոլաջնէք · գաշ, տիզ սինիրլէրի։

Երկաւորութիւն · Թեան · (գոյ)։ երկեակ Թիւն · երկուց անձանց զանազանութիւն։

Երկաւուրբ · ((նոքոյ ֆաուռնոֆոն)։ գրի
Երկաւուրց ·) ևս զերկաւուրս · երկօրեայ, զերկուս աւուրս · գաշ, լքի կիւն։

Երկաքանչիւր · ոյ, ով · ոց՝ կամ իոյ, ովք · (նոռնոֆոն ռնոռն)։ նշանակէ իւրաքանչիւրն յերկուց · երկոքեան · գաշ, լքիսմաէ · պաշ, հէրսիս։

Երկաքանչիւր ոք · ուրուք, ոմանք · ‖ Նոյն և ընդ վերնոյն։

Երկեայ · ի, իւ · իցդ, իւք · (ած)։ երբեմնի · տարակուսելի · գաշ, իշքիլլի · շիւփհելի · Ես, այն՝ որ հայի յերկուս կողս, և ոչ բացորոշ զինքն առ մին · երկեայօղ, երկմիտ · գաշ, շիւփհէ էաէն։ ‖ տես ևս Երկեայութիւն։

Երկեայաբար · (նոքոյ ոբոֆոն)։ ընդ տարակուսանաւք · իբրև երկեայելի · գաշ, շիւփհելի կիսլի։

Երկեայանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէզոհ)։ երկեայել · անկանիլ ընդ տարակուսութիւն · յերկեայս լինիլ · գաշ, շիւփհելինմէք։ Եւ յայսմանէ՝ Երկեայանայ կամ Երկեայանի, իբր դիմաստրկի՝ նշանակէ երկեայութիւն լինի · գաշ, շիւփհէ օլմնաւր։

Երկեայանք · ացդ, ք · ‖ տես Երկեայութիւն։

Երկեայեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անոզ)։ տալ երկեայիլ · յերկեայս առնել, կամ արկանել · գաշ, շիւփհելինթիմք։

Երկեայիմ · եցայ · եաց · իլ · ‖ տես Երկեայանամ։

Երկեայութիւն · Թեան · ((գոյ)։ տարակուսանաւք · անհաստատութիւն ի կարծիս · գաշ, շիւփհէ · շիւփհէյէ վարմասը · Ես, երկեայնաւորութիւն · անվիաբանութիւն · գաշ, իթթիֆագըզլըգ։

Յերկեայս առնել · ‖ տես ի վերոյ Երկեայեցուցանեմ։

Յերկեայս լինիլ · ‖ տես ի վերոյ Երկեայիմ։

Երկեան · ի, իւ · իցդ, իւք · (ած)։ երկխօս · զերկուս բանս խօսօղ · այսինքն այն՝ որ վան երեսպաշտութիւն զմի բանն՝ զոր միւսմ խօսի, այլապէս խօսի միւսոմ · գաշ, չաթալ սէօզլիւ · լքի եիւզլիւ · պաշ · տիւրուլ · Ես, երկեայական · գաշ, շիւփհելի · ֆիւֆհէելի։

Երկեան է · ((քաւ դէնէշտրէ)։ անմիաբան
Երկեանի ·) է · գաշ, իթթիֆագըզ տըր · Ես, տարբերի · գաշ, ֆարգ օլմնաւր։

Երկեանութիւն · Թեան · (գոյ)։ անմիաբանութիւն · տարաձայնութիւն · գաշ, իթթիֆագըզլըգ · Ես, տարբերութիւն · գաշ, ֆարգ · Ես, երկխօսութիւն · գաշ, լքի եիւզլիւլիւգ · միւնաֆիզլըգ։

Երկերբեան · ի, աւ · աց, ք · (ած)։ ուշօղ զկրկին ձայն, որպէս վանկք ինչ որք միով հնչմամբ հանեն զձայն երկուց ձայնաւոր տառից · որպէս կեանք, իւղ · և տառս այս (և) իբր եռ, ասի ունակ զօրութեն կրկին տառից։

Երկերկիկ · ցկի, աւ · աց, ք · (ած)։ երկվեղկեան · այն՝ որ յերկուս բեղս բաղկացեալ լինի, ոյոլ են դրունք ինչ և պատուհանք · գաշ, լքի գանաալը։ Ես, Երկերկիկ ասին մեծամեծ դրունք՝ որք ի մէջ իւրեանց ունին զիջերկի դուրս, և բացեալ լինին երկպառկի։

Երկերեան · ոյ, ով · ոց, ովք ·
Երկերեանեան · (նոխդրէս հոլովի)
Երկերեանի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ած)։ ունօղ զերկուս բերանս · և այս ասի առաւել զերկայրի սրոյ, և զգեստոց՝ որք զերկուս առաջս ունին, և այլոց նմանեաց · գաշ, լքի աղըզլը · լքի թաբաքիլը։

Երկբայ • բառսի, իւ • յոյ, իւք • **Երկբաւսի** • ւսյ, ևաւ • ևայ, ևօք • **Երկբաւսիկ** (հնդերէն հոլովի) • (ած)։ կրկնապատիկ բառաւալ• գոշ, լքի գաթ պիճեն։ Եւ, կրկին կերպիւ ընդելուզեալ• գոշ, լքի Թիւռլիւ ֆիլիզէնմիշ։ Եւ, ունօղ զերկուս բայս բարուց, կամ յատկութեանց • գոշ, լքի խուզլըս• լքի Թարզ Թապիէթլի։

Երկգլխի • ւսյ, կամ ոյ, ևաւ• ևայ, ևօք • **Երկգլուխ** • ոյ • ոյ • ոյք • (ած)։ այն՝ որոյ են գլուխք երկու• ունօղ զերկուս գլուխս• գոշ, լքի պաշլըս։

Երկդնդիմ• եցայ• եայ• իլ• (չէզոյ)։ երկու գաւնդ, կամ խառմբ լինիլ• յերկուս բաժանիլ զօրայ • գ, լքի պէօլիւլ օլմագ։

Երկդյին • գաւնդ • ոյ• ոյ • ոյք • (ած)։ այն՝ որ ունի զերկուս գոյնս• գոշ, լքի բինքլի• պոբս• հալէք։

Երկդնական • ի • աւ • այ • օք • (ած) և (գոյ)։ երկատեակ• գոշ, լքի Թիւռլիւ։ Եւ, երկու օրինակ• գոշ, լքի էօրնէկ։

Երկդաս • ի, իւ • իյ • իւք • (գոյ)։ երկու գասք միանգամայն առեալ յիեզեցողջ։

Երկդիմակ • ի, աւ • այ • օք • **Երկդիմեան** • մէնի, իւ• իյ, իւք • **Երկդիմի** • (հնդերէն հոլովի) • (ած)։ երկու դէմս ունօղ, այլի են գործագործաւոր կենդանիք • գոշ, լքի Եիւզլիւ• Եւ, կրկնաւոտակ• կրկին • գոշ, լքի Թիւռլիւ։ Եւ, երկկոմանի• գոշ, լքի Թաբաքիլը։ Եւ, այն՝ որ ի մէջ երկուց հակառակ անձանց, ընդ որ և խօսիցի, ի հաճոյս նորա խօսի, և պարսաւէ զմիւսն• գոշ, լքի Եիւզլիւ• Եւ, ներհական• խարդախ• գոշ, զոքի• հիւլէլի։ Եւ մինչ ասիցի բան երկդիմի, նշանակէ զերկուս հակառակ իմաստս ունօղ։ Եւ, ըստ քերականաց երկդիմի ասի դերանուն ինչ, որ ընդ դիմի անձին և զդէմս իրին ի մէջ բերէ • ես, իմ, քոյ • մեր • իմոյ • մերոյ։

Երկդիմութիւն • Թեան • (գոյ)։ ներհակութիւն • հակառակութիւն• գոշ, լքի Եիւզլիւլիւգ։

Երկդուռն • ‖ տես Երկադուռն։

Երկդրամեան • մէնի, իւ • իյ • իւք • (գոյ)։ դրամ՝ որ կշռէ երկու տրամ• և ըստ արժողութեանն այլ և՝ եթէ արծաթեայ իցէ, և այլ՝ եթէ ոսկեղէն• գոշ, լքի տրիամլիք ագճէ • ‖ տես և Դիդրաքմայ։

Երկեակ • (գոյ)։ երկակ• երկու Թիւն • գոշ, լքի ասյը։ Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ երկու• կրկին • գոշ, լքի։ Եւ, կրկին ամանանագեալ• գոշ, լքի քէրըճ եվլէնմիշ։

Երկեամ• (ած)։ երկամեայ• գոշ, լքի սէնէլիք։ Եւ, յայտնի բառս զԵրկեամ՝ վասն ի բանս իբրև մակբայ, նշանակելով զամս երկու• գոշ, լքի եըլ գասաը։

Երկեկից • կցի, աւ • ացյ, օք • ‖ տես Երկակենցաղ։

Երկեղ • ‖ տես Երկիւղ։

Երկեղագին • ‖ տես Երկիւղագին։

Երկեղած • ‖ տես Երկիւղած։

Երկեղածութիւն • ‖ տես Երկիւղածութիւն։

Երկեղական • ‖ տես Երկիւղական։

Երկեղուկ • (գոյ)։ երկիւղ• ահ• սոսկումն• գոշ, գօրգուս։

Երկեղուկս արկանել • ‖ ահ արկանել, երկեցուցանել• գոշ, գօրգուԹմագ• պոբս• զիվիֆէն։

Երկեղաւս• (ած)։ երկիւղական• սոսկալի• ահագին • գոշ, գօրգուլու։

Երկեմեան • մէնի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ երկուց ամաց• երկամեան• գոշ, լքի եըլլըգ• լքի եաշընտա• պոբս, ալեւսալէ։

Երկեռակ • ռեկի, աւ • ացյ, օք • **Երկերեան** • (հնդերէն հոլովի) • (ած)։ այն՝ որ ունի երկիցս երեք• վեցկողմեան• ոմն քառեք նաբալ• գոշ, ալեք Թաբաքիլը։

Երկերիւր • ցյ, ամ• ոց, ոմք • կամ ի, իւ• իյ, օք • (ած)։ բայարձակ Թուական առնուն• նշանակէ երկու հարիւր• գոշ, լքի եիւզ• պոբս, ալեվիյսե• ոյդ, միլեթեն։

Երկերիւրեակ • բեկի, աւ • ացյ, օք • (ած) և (գոյ)։ ուր կայ Թիւ երկու հարիւր• որ է զատական Թուական անուն, և զերկու հարիւրն զատաբար նշանակէ։

Երկեցուցանեմ• ցուցի • ցո՛ • եւ• (անցոյ)։ ահացուցանել• զարհուրեցուցանել• գոշ, գօրգուԹմագ• պոբս• զիվիֆէնքերմէն։

Երկիան • ի, աւ • ացյ, օք • **Երկիանութիւն** • Թեան • (գոյ)։ կասկած • երկբայութիւն• երկուանիք խնԹալի• տարակոյս• գոշ, իշկիլ• ֆէսֆեսէ• գօրգուս։

Երկիթերթի • (ած)։ այն՝ որ ունի զերկուս ԹերԹս• գոշ, լքի եաթըրտալը։

Երկիթեան • (ած)։ այն՝ որ ունի զերկուս Թուս, կամ բազուկս• գոշ, լքի գօլլըս• իւոյ գանատլը։

Երկժանի • ած, եաւ • եաց, եօք • (ած)։ ունօղ զերկուս ձիւղս երկաթիս • գաւ, իբր ջանաչելը։

Երկիղ • ‖ տես Երկիւղ։

Երկին • երկնի, իւ՝ կամ աւ • իւ, իւք • (գոյ)։ աշխարհ վերին • համատարած մասն աշխարհի՝ պատեալ զերկրաւ • եթերք • կամար լուսաւորաց և մոլորակաց և աստեղաց մինչև ի ծագս տիեզերական գնոյց • և է մարմին թափանցիկ և մեծ չոյժ քան զերովնդակ գունան երկրի • և ասի բաժանիլ ի տասն կամ ի վեւտասան կամարըս ։ որոյ վերջինն մեծագոյն քան զամ՝ պարունակէ զերկինս ամ • վասն որոյ և կոչի երկինք երկնից • գաւ, կէաք • դոյս ։ ասիւմասն • արդ • սեմա։ Եա, օդ • որպէս Թռչունք երկնից ։ ՚ի օդոյ • գաւ, հաւս։

Երկիր • երկրի • աւ • ից • օք • (գոյ)։ աշխարհ տարրին ի միջակէտն երկնից • հողագունա • ծով և ցամաք • բայց առաւելապէս ասի զցամաքէ • և բառս այս Երկիր՝ առաւգաբանի իբր երկու իր ։ ՚ի ծով և ցամաք • ևս բաժանի ՚ի հինգ գոտիս ։ կամ գետառս • որոց առաջնոյն ասի այրեցեալ՝ վասն սաստկութեան տապոյ արևուն անդառնոր • և յաբեղաբարձ խեցգետնի սկսեալ՝ վերջանայ յարևելագրաձն ագեղջերը • և ՚ի բոլոր տաբւոջ հաւասար է տիւ և գիշեր առ հաւասարեալ գօտեաւն։ Եւ երկրորդն և երրորդն կոչին բաբևխառն • և են չարմանալք բնակութեաբ • և ՚ի մէջ երկուց արևադարձիկ և ցրտային գօտեաց։ Իսկ չորրորդն և հինգերորդն կոչին ցրտային գօտիք՝ վասն չամախելոյ անդ սաստկի ցրտոյ • և կամ բևեռային շրջանակք սակս հեռու լինելոյ բևեռաց • Եւ ծովն բաժանի յօվկիանոս • ՚ի միջերկրական • ՚ի սեաւ ծովն • ՚ի կասպից • ևլ։ Իսկ ցամաքն՝ որոյմասն երկիր • բաժանի ՚ի ծանօթ և յանծանօթ • ծանօթն է՝ յորում բնակիմք և տեսին մարդիկ և գիտեն • իսկ անծանօթն է՝ որ չէ յայտնեալ տակաւին • և ծանօթ երկիրն բաղկանայ ՚ի չորից մասանց • որք են Եւրոպիա • ասիա • աֆրիկէ և ամերիկայ • գաւ, հեր • դոյս • զեմքն • արդ • արզ։ Եա, մասն երկրի • գաւառ • գաւ, պալեթ • վիլայեթ։ Եա • բնակիչք յերկրի • գաւ, տիեզերատեաց օձանաբար։ Եա, գետին • հող • գաւ, Թօփրագ։ Եւ յայսմանէ բառքս ՅԵՐԿ

բէք ։ կամ ՅԵրկրէք • ‖ տես Երկրաւոր։

Երկիր • (ած)։ և (ած)։ երկրորդ • գաւ, էքէնճի։ Եա ։ է հրամայականն Երկնչիմ բայիս։

Երկիր պագանել • պագի • պագ • էլ •

Երկիրպագանեմ • (ներգոյ)։ ՚ի վերայ երեսաց անկեալ՝ համբուրել զերկիր • և այսպիսի երկրպագութիւն զանազան պարսից լինէր։ զի մինչ իցէ ՚ի, լինի պաշտեալ զնա և ծառայական խոնարհութիւն • և մինչ իցէ արդ՝ անձին ումեք ։ լինի միայն առ ՚ի պատուել զնա • գաւ, սէշտէ գըլմագ • դոյս ։ սէշտիքբուէն։

Երկից • ‖ կամ փոխանակ սեռական բառիս Երկուց՝ դնի ։ և կամ ՚ի տեղի բառիս Երկուցս։

Երկիցս • (ածից խոռոչս)։ յերբեմն անգամ ։ կուս նուագս • կրկին • դարձեալ • երկրորդ անգամ • գաւ, իբր քէրէ • իբր տէ՞պա։

Երկիւղ • ի, իս • իւ, իւք • (գոյ)։ ահ • զարհուրանք • սարսափումն • ամբոխումն սրտի պատճառեալ ՚ի մօտալուտ ահաւոր ինչ չարէ • գաւ, գօրգուս • դոյս ։ նէհիյէ • արդ, խէվֆ։ Եա, կասկած • գաւ, շիւփհէ։

Երկիւղաբեկ • ‖ տես Ահաբեկ։

Երկիւղագին • (ած)։ ահագին • զարհուրելի • սոսկալի • գաւ, փէք գօրգուլուս • դոյս ։ սէհմկին։ Եա ։ յոյժ երկնչօղ • գաւ, փէք գօրգան • դոյս ։ հէվֆնաք։

Երկիւղածութ • ‖ տես Երկիւղած։

Երկիւղած • ած, եաւ • եաց, եօք • (ած)։ լի ։ կամ լցեալ երկիւղիւ • ահագին • գաւ, գօրգունճ • գօրգուլուս • դոյս ։ հիրսան։ Եա, երկնչոտ • վէհերոտ • գաւ, գօրգան։ Եա, կարէ վարիլ իբրև մակբայ ։ նշանակելով երկիւղախառն • ահաբեկութիւն • գաւ, գօրգու իշէ։

Երկիւղախառն • (ածից) և (ած)։ խառն ընդ երկիւղի • գաւ, գօրգարագ • դոյս ։ զիւղիչվի։

Երկիւղած • ի, իս • իւ՝ կամ աց, օք • (ած)։ երկնչօղ • երկիւղածութ • և այս առաւել ասի զածաղաչուկ, որք ունին ՚ի սրտի զերկիւղ ՚ի ։ առաքինի • առիւ, ՚ծամալա • գաւ, սալհ • էհլի խթիթիգա • դոյս ։ խըւսաթէէրս։ Եա, պարզասիս երկնչօղ • երկչոտ • գաւ, գօրգաղ • դոյս ։ շահէնճէ։

Երկիւղածաբար • (ածից որոչեալ)։ իբրև

կեալ բնական • գռ՝ լքի տնկիլ, յուն պօզալ արաբը։

Երկկանաչել • ւոյ, եաւ• եայ, եօք• ‖ տես ի ներքոյ Երկկին։

Երկկանգնեան • (խոէրէ- հոլովի) • } **Երկկանգուն** • գնոյ, ով• ոց, ովք • } (ած)։ ի չափ երկուց կանգնոց • գռ՝ լքի արշըն։

Երկկերպեան • (ած)։ ունօղ երկուց կերպարանաց • գռ՝ լքի քխալէթլի։ Ես, երկաաբսակ• կրկին • գռ՝ լքի թխուլիս։

Երկկերպիւ • ւոյ, եաւ• եայ, եօք• ‖ նոյն ե ընդ վերնոյն։

Երկկին • կնոջ, աւ• կամ կանամբ• անց, ամբք • (ած)։ այն՝ որ յետ մեռանելոյ կնոջ իւրոյ՝ առնուայեալ ընդ այլում• գռ՝ լքի քերբէ եվլի։

Երկհազարեակ • բեկի, աւ• ոց, օք• (ած)։ է՞ զասական թուական անուն, որ զասաբար նշանակէ զերկու հազարն • գռ՝ լքի պին։

Երկհազարեան • (ած)։ ուր գոյ թիւ երկուց հազարաց • գռ՝ լքի պինլի։

Երկհամ• ոյ• ով• ոց• ովք• (ած)։ ունօղ զերկուս համս • գռ՝ լքի լեզզէթլի։

Երկձայն• ի, իւ• իոյ• իւք• ‖ տես Երկբարբառ։ Ես, հակառակ ըստ այլ և այլ ձայնից • անմիաբան։

Երկձի• ոյ• ով• ոց• ովք• (ած)։ ունօղ զերկուս ձիս, որպէս կառքն՝ որ լծի երկոքեանցք ձիովք • գռ՝ չիֆթ աթլու• պուրս• տիւէսպէ։ Ես, իբրև գոյական՝ է անուն խաղու ընթացից երկձի կառաց։

Երկձեղքիմ• եցայ• եայ• իլ• (չէշտ)։ երկուս բաժանիլ, կամ ձեղքիլ• գռ՝ լքի այըլմագ• յուն եարըլմագ։

Երկճիղ• ձղի• իւ• իոյ• իւք • } **Երկճիւղ**• ձղի• իւ• իոյ• իւք • } (ած)։ **Երկճղի**• ոյ• եաւ• եայ• եօք • } գրի ևս Երկձեղ՝ այն՝ որ ունի զերկուս ճիւղս• որպէս բուն ծառոյ եթէ զերկուս ճիւղս ունիցի, ասի Երկճիւղ, կամ Երկճղի• կամ եթէ գեա ինչ, կամ ծալ որ յերկուս առաջս բաժանիցի • գռ՝ լքի տալլը• չաթալ։ Ես, ձեղքեալ յերկուս• պատառեալ• գռ՝ լքի փարչըլմիշ• եարըլմըշ։

Երկմատանի• } **Երկմատենի**• } **Երկմատանի**• } ւոյ, եաւ• եայ, եօք • (ած)։ այն՝ որ ունի զերկուս մատունս իբր ձիւղս•

երկիւղած յՅ• երկիւղածութիՔ• գռ՝ այլահական գօրգարագ։ Ես, երկչոտութիՔ• գռ՝ գօրգարագ։

Երկիւղածագոյն• գունի, իս• իոյ, իւք • (ած)։ յոյժ երկիւղած յաստուածոյ • գռ՝ փէք սալիհ։

Երկիւղածամեծար• ի, իս• իոյ, իւք • (ած)։ զերկիւղածս յՅ մեծարող• գռ՝ այլահական գօրգանդարա լքըսամ էանէն։ Ես, մեծարող զերկիւղածութիՔ• գռ՝ սալիհլիղէ լքըսամ էանէն։

ԵրկիւղածութիՔ• Թեան• (գոյ)։ երկեղածութիՔ• ունիլն զերկիւղն ՅՅ ի սրտի• երկիւղ պատկառանաց յՅ• առիկ, ծածավախութիՔ• գռ՝ այլահական գօրգամ։ Ես, երկչոտութիՔ• գռ՝ խէրքէքլիգ։

Երկիւղական• ի, աւ• աց, օք• (ած)։ երկեղական• ուր գոյ երկիւղ ինչ• գռ՝ գօրգուլու։ Ես, երկինչօղ• գռ՝ գօրգագ։

Երկիւղապէս• (ւոյԹաս որպէսոյն)• ահիւ և երկիւղիւ պատկառանաց• գռ՝ գօրգու լիլ։

Երկիւղիկ• (խոէրէ- հոլովի) • ‖ տես Երկիւղ։

Երկիւղիկս արկանել• ‖ տես Երկեղուկս արկանել։

զԵրկիւղի հարկանիլ• ‖ տես Ջահի հարկանիլ։

Երկիւղ մահու ի վերայ դնել• ‖ մահ ըսպառնալ• գռ՝ էօլիւմ թավսա էմմէք։

Երկիւղուկ• ‖ տես Երկեղուկ։

Երկիւղօրէն• ‖ տես Երկիւղապէս։

Երկլեզու• ղուի, աւ• աց, օք• ‖ տես ի ներքոյ Երկմօս։

Երկլսանեայ• (ած)։ ունօղ զսուսողութիւն երկուց լսանոյ• սուսօղ յերկուս ամաս• գռ՝ լքի պլըգ։

Երկմորհուրդ• (ած)։ ունօղ զերկուս հակառակ խորհուրդս• նենգամիտ• գռ՝ Ֆիքրի Ֆէսատ, չաթալ։

Երկմօս• ի, իս• իոյ՝ կամ ւոյ, իւք• (ած)։ այն՝ որոյ սերման այլ է, և խօսքն այլ• երկլեզու• երկդիմի կամ նենգաբեՔ խօսօղ• գռ՝ լքի տիլլի• լքի էվէզլիս• հիլէէպազ• գաբա• տիւզէսան։

Երկնավ• ու, ու• ուց, ուք• (ած) կամ (գոյ)։ այն՝ որոյ են կրկին անցք, կամ կիրՔք ծովու• որպէս այն տեղին աւազուտ ի մէջ ծովու երկայնեալ, որ ունի երկուց կողմանց վտորութիՔ ջուրց, յոր եթէ խրիցի նաւն, դիւրաւ խորտա-

Երկժանիք • գաշ, չաթալ։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ թէ՝ որպ ծայրն անցուցեալ կայ երկաթի երկոտանի, որով բռնեն զերկիր • գաշ, պէլ։

Երկմաբմին • (ած) • ունօղ զերկուս մարմինս • երկկերպի • որպ ասի առասպելական խառնակ կենդանւոց • գաշ, իբր չէքլի։

Երկմիտ • մտի, աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ է յերկուս միտս • երկբայ • անհաստատ • տարակուսական • կասկածոտ առ ի առնել զայս ինչ կամ զայն • գաշ, չաթալ ֆիքիրլի • շիւփհէլի • գոբս, տիւտիլ։

Յերկմիտ • կամ Յերկմիտս լինել • ‖ տես ի ներքոյ Երկմտիմ։

Երկմտելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • երկբայական • անստոյգ • գաշ, շիւփհէլի։

Երկմտիմ • եցի • եա • էլ • (ներգործ) • ‖ տես ի ներքոյ Երկմտեցուցանեմ։ Նա, վարի երբեմն իբրև չէզոք, և յայնժամ տես ի ներքոյ Երկմտիմ։

Երկմտեցուցանեմ • ցուցի • ցո • էլ • (անցող) • երկմտել • երկմիտս առնել • յերկբայս արկանել • գաշ, շիւփհէլէնտիրմէք։

Երկմտիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք) • երկբայիլ • տարակուսիլ • վարանիլ • գաշ, շիւփհէլէնմէք։

Երկմտութիւն • թեան • (գոյ) • երկբայութիւն • կասկածոտութիւն • որպ հակառակն լինի միամտութեան • գաշ, շիփէ • շիւփհէ։ Նա, անմիաբանութիւն • երկպառակութիւն • գաշ, իհթիլիֆաթզըլըք։

Երկին • երկան, ամբ • երկունք, անց, ամբք • (գոյ) • յոգնակին բառիս այսորիկ՝ Երկունք, իբր բազմիցս անեղական վարի՝ ի բանս • յաւ և ՀԱյն ծննդականի, որ ծայրագոյնն է յերկս տարժանելիս • գաշ, համիլ ազըրըք։ Նա, ասի կուսական և անցաւ ծննդեան, իբր պատրաստութիւն ծնանելոյ։ Նա, նեղութիւն • աշխատութիւն • տագնապ • տառապանք • ցաւ • և որով կերպիւ և ի՛նչ նեղութիւն • գաշ, ազրը • եղկելի • զահմէթ • գոբս • լավար։

Երկնաբարձ • (ած) • բարձող զերկինս։ ‖ տես ևս ի ներքոյ Երկնաբերձ։

Երկնաբարձր • ‖ տես ի ներքոյ Երկնաբերձ։

Երկնաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • յերկինից բերեալ, կամ ինչ • երկնաձիր • գաշ, կէօյտէն կէթիրմիշ։

Երկնաբերձ • (ած) • յոյժ բարձր • մինչև յերկինս իբր թէ բարձրացեալ • բարձրաբերձ • գաշ, փէք իւքսէք։

Երկնաբերձագոյնս • (ներգոյ որպ ածի) • յոյժ բարձրաբերձ • գերամբարձ օրինակաւ • գաշ, փէք իւքսէքլիզ ինչ։

Երկնաբնակ • ի • աւ • ից, օք • (ած) • բնակեալ յերկինս • վերնաբնակ • գաշ, կէօյտէ սագին օլան։

Երկնաբուղխ • (ած) • յերկնից բղխեալ, կամ ինչ • գաշ, կէօյտէն էնմիշ։

Երկնագեղ • (ած) • ունօղ զերկնային գեղեց կուճ • յոյժ գեղեցիկ • գաշ, փէք կիւզէլ։

Երկնագէտ • գտի, աւ • ից, օք • (գոյ) • աստեղագէտ • նա՝ որ գիտէ գուշակել յաստեղից երկնից • գաշ, մինէճիմ։

Երկնագնաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • յերկինս գնացօղ, կամ թռչօղ, որպ երկնագնաց ասի մարդն՝ եթէ առաքինական բարեմասնութիւք զարգարեալ ինչ • գաշ, կէօյէ կիտէն։ Նա, այն՝ որ տանի, կամ հասուցանէ յերկինս • գաշ, կէօյէ կէօթիւրէն։

Երկնագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • ի գոյն երկնից • կապուտակ • գաշ, կէօք մաւի • լաճվէրտի • գոբս, ապկիւն։ Նա, երկնաբերձ • բարձրագոյն • գաշ, իւքսէք։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ զբնաստ յաներեւոյթն • գաշ, եագուար էսպաչ։

Երկնագոչ • (ած) • յերկինս գոչօղ • գաշ, կէօյէ տօղրու պաղըրան։ Նա, այն՝ որով ընդ երկնայինն լինին ձայնակցիլ, որպես աղօթքն և բարեբանութիւնն, և մանաւանդ երգն ովսաննա։

Երկնագործեմ • եցի • եա • էլ • (ներգործ) • աստղեղել զերկինս • գաշ, կէօյիւ եարաթմագ։ Նա, զերկրաւորս երկնաւոր առնել • գաշ, եէրսէքլէքլէր կէօյէ միւթաալիգ էթմէք։

Երկնագումար • ի, աւ • ից, օք • (ած) • յերկինաւորաց գումարեալ • գաշ, կէօյտէքիլէրտէն Թօփ օլունմուշ։ Նա, յերկինս գումարեալ • գաշ, կէօյտէ Թօփ օլունմուշ։

Երկնաեղ • եղից, իւք • (ած) • այն՝ որով լինի յերկինս ելանել • գաշ, կէօյէ չըքըլաճագ։

Երկնալսող • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ունօղ զերկնային զարդս • կամ զգեղեցկութիւն • յոյժ զարդարուն • գաշ, փէք սօնանմըշ • փէք կիւզէլ։

Երկնաղէն • զինի, աւ • ից, օք • (ած) •

Նման երկնային գինուս, որպէս ասի գաւազան Երկնագէն։

Երկնաթևեմ • եցի • եա • ել • (չէզոս)։ Յերկինս թռչիլ • գաղ, կէտյ ուչմագ։ Ես, թռչիլ յօդս • գաղ, հավասյա ուչմագ։

Երկնաթռիչ • ‖ տես Երկնագնաց։ Ես, օդաթռիչ, որպիսի են թռչունք • գաղ, հավասյա ուչան։

Երկնաժառանգ • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ Ժառանգող երկնից • ժառանգորդ երկնից ազգայութեան • գաղ, չէնունեթիք։

Երկնալիր • (ածական)։ Երկնային իրօք լցեալ • երկնալի • գաղ, կէտյ միթաղիգ չէլերը իւր տօլմուշ։

Երկնալոյս • (ածական)։ Երկնաւոր և լուսաւոր, որպէս ասի Երկնալոյս ուրախութիւն • գաղ, կէտյ միթաղիգ վե չէօհլելի։

Երկնահաւատ • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ Խոստացուածոց և ապրող երկնից, որպէս ասի Երկնահաւատ գալուստս որդւոյն ՅՍ • գաղ, կէօյիս հաշէյան։ ‖ տես պիրպիրինէ կէչիրեն։

Երկնահոգ • ‹ ի, իս • ից, իք • (ածական)։

Երկնահոյս • ‹ այն՝ որ խորհի զերկինս • գաղ, կէօյիս ուչուշիւնէն։ Ես, խորհօղ զերկնաւորս • գաղ, կէօյտէ քիլերի ուչուշիւնէն։

Երկնահնամբ • խմբի, իս • ից, իք • ‖ տես Երկնագնամբ։

Երկնածագ • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ այն՝ որ ծագի յերկնից • գաղ, կէօյտէն ծօղմուշ։

Երկնածաղիկ • (ածական)։ Նման երկնային ծաղկի • ծաղկեալ երկնային զօրութիւն • որպէս ասի Երկնածաղիկ առաքինութիւն • գաղ, կէօյտէքի գուվեթ իլէ չինէքլենմիշ։

Երկնածորան • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ յերկնից ծորեալ, կամ իջեալ, որպէս մանանայ Երկնածորան • գաղ, կէօյտէն էնմիշ։

Երկնակազմ։ ‖ տես Երկնաստեղծ։

Երկնակամառ • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ յերկինս կամառեալ կամ խմբեալ, որպիսի են հոյլք աստեղացն երկնից • գաղ, կէօյտէ թօփլանմըշ։

Երկնակամար • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ Նման երկնային կամարի, որպիսի է եկեղեցին • գաղ, կէօյիւն քեմերինէ պէնզեր։

Երկնական • (հոգեբան հոլովի)։ ‖ տես Երկնային։

Երկնակառոյց • (ածական)։ յերկինս կառուցեալ, կամ հաստատեալ • գաղ, կէօյտէ եափըլմըշ։ ‖ տես և Երկնաստեղծ։

Երկնակատար • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ այն՝

որոյ կատարն, կամ գլուխն հասանէ մինչև յերկինս • բարձրաբերձ • գաղ, փէք իւքսէք։

Երկնակաց • կեցի, աւ • ցի, աք • (ածական)։ յերկինս կեցօղ, կամ բնակօղ • երկնաբնակ • երկնային • գաղ, կէօյտէ տուբան։

Երկնակենցաղ • ի, իս • ից, իք • ‖ տես ի վերոյ Երկնակեաց։ Ես, ըստ նմանութեան երկնայնոց կենցաղավարօղ • գաղ, կէօյտէքիլէր կիպի կէչինէն։

Երկնակերպ • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ Երկնանման • երկնահանգոյն • գաղ, կէօյ կիպի • գուռ, սիմիհվասա։

Երկնակերտ • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ Իբրև զերկինս կերտեալ, կամ շինեալ • գաղ, կէօյ կիպի եափըլմըշ։

Երկնակիզ • կիզի, աւ • ացի, աք • (ածական)։ յերկնից տեղացեալ կիզօղ, ոյժ հաւրն՝ որ ի քաղաքս սոդոմացւոց։

Երկնակից • կցի, աւ • ացի, աք • (ածական)։ այն՝ որ հաղորդ լինի ընդ երկունս կամ ընդ աշխատութիւն ուրուք • գաղ, զահմեթտաշ։

Երկնակից լինել։ ‖ հաղորդիլ ընդ աշխատութիւն ուրուք • գաղ, զահմեթտաշ օլմագ։

Երկնակրօն • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ Երկնակենցաղ • կամ զերկնային և զվսեմ վարըս ունօղ, և կամ ըստ երկնայնոցս կենցաղավարօղ • գաղ, մէլէքկիլի եաշայան։

Երկնահայեաց • յեցի, աւ • ացի, աք • (ածական)։ յերկինս հայեցօղ • որ հայի յերկինս ի վեր • գաղ, կէօյէ պագան։

Երկնահանդէս • գիսի, աւ • ացի, աք • ‹ ‖ տես ի վերոյ Երկնակերպ։

Երկնահանդէս • դիսի, իս • ից, իք • ‖ տես ի վերոյ Երկնակրօն։

Երկնահանձար • ի, իս • ից, իք • (ածական)։ լցեալ երկնային հանճարով, կամ իմաստութիւն • գաղ, կէօյէ միթաղիգ ֆէքրասէթ իլէ տօլու • փէք ֆէքրասէթլի։

Երկնահաս • (ածական)։ յերկինս հասանօղ • յոյժ բարձրաբերձ • գաղ, փէք իւքսէք։

Երկնահաստատ • (ածական)։ երկնային զօրութիւն հաստատ • գաղ, ալլահ գուվեթի իլէ եարաթըլմըշ։

Երկնահար • ի, աւ • ացի, աք • (ածական)։ յերկնից հարեալ, չանթիւ • կայծակնահար • որպէս ի հնումն ասէին՝ թէ երկնահար կամ կայծակնահար եղեալ ասկէպիոս, հերակլէս, ևն, բարձան աստի • գաղ,

երլարբրմանն վերաբերեալ։

Երկնահաւատար • ‖ տես Երկնակերպ։

Երկնահայլ • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնագումար։

Երկնահաս • ի, իւ • ից, իւք • } (ած)։
Երկնահասան • ի, աւ • ից, ք • }
յերկնից հասեալ • երկնածորան • գործ, կերպարան եւայլն։

Երկնահարած • (ած)։ երկնային հրաշիւք լցեալ • անպատում • գործ, կերպ միաձիւզամբարձեալ ոտիւնեալ։

Երկնահարաւէր • իրի, աւ • ից, ք • (ած)։ յերկինս հրաւիրեալ • գործ, կերպով տալվէճ ողնունելու։ Եւ, իբրեւ մակբայ վարեալ նշանակէ յերկինս հրաւիրմամբ • որպէս երկնահրաւէր բարձրանալ • գործ, կերպով տալվէճ ողմաղ լինել։

Երկնահրաւիրակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ յերկինս հրաւիրօղ • գործ, կերպով տալվէճ եղեալ։

Երկնաձեռն • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես երկնակամար։

Երկնաձև • (ած)։ նման երկնից ղկամարաձեւ դիրս եւ ձեւս ունօղ • գործ, կերպ պիրկիմինակ։

Երկնաձիգ • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնատարած։

Երկնաձիր • (ած)։ յերկնից պարգեւեալ • երկնապարգեւ • գործ, կերպական վերիվերկիս • հագ վերկիսի։

Երկնաճանապարհորդ • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնագնաց։

Երկնաճեմ • ի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ յերկինս ճեմօղ, գնացօղ • գործ, կերպական կերպով երկնային • Եւ, երկնային • երկնաւոր • որպէս Երկնաճեմ առաքեալ • Երկնաճեմ մանդուղք • զի մանկիկս ճէ՛, ՚ի նմանիկս ՚ի գործածի եւս փոխանակ ոտն, այն, առաջ մանկանցս • որպէս եւ այս լուսաճեմ բնակարան, այսինքն լուսաւոր • գործ, կերպով միաձիւզ։

Երկնամած • ի, իւ • իցդ, իւք • (ած)։ երկնագոյն նեղերկնալ • որպէս ասի Երկնամած ղգեստս • գործ, լաստիվերքով պղպանմբզ։

Երկնամիջակ • ի, աւ • ից, ք • (ած) և (գոյ)։ զուգաբական, որ է ՚ի միջավայրն երկնից, կամ ՚ի հասարակածն։

Երկնամիջոց • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ միջոց երկնից, որ է գտաւորիւթիւն, որ երեւի աչաց մերոց մինչեւ յերկինս • գործ, երբեմն կերպով գտաւոր օրոշեալ պօշ

երբ • հավա։

Երկնամիջոցակէտ • կիսի, աւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ միջակէտ երկնից • գործ, կերպ մերքեղի։

Երկնայարկ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ ուռնօղ զնմանութիւն երկնային յարկաց • որպէս երկնքեցեալ • գործ, կերպ պէրինքեր։

Երկնային • նայնոց, ով • ից, ովք • (ած)։ այն ամ՛՝ որք են յերկինս • սեփական երկնից • երկնաւոր • գործ, կերպական • սեմաւոր • գործ • ասիմանի։

Երկնանամ • ացայ • ցից • ալ • (չէշոյ)։ իբրեւ երկին լինել • երկնանման լինել • գործ, կերպ պէրինքեր կիսոլի օրմաղ։

Երկնանձրև • ‖ տես Երկնաւեղած։

Երկնանման • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնակերպ։

Երկնաշաւիղ • (ած)։ այն՝ որոյ շաւիղն է յերկինս կոյս • գործ, կերպ ասոլոռ խղլի։

Երկնաշնորհ • ‖ տես Երկնաձիր։

Երկնաշրջան • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ այն՝ որ է ՚ի շուրջանաց կամ մեծաւութենից • գործ, կերպական պէրինքեղի գատար օրան։

Երկնաշափ • (ած)։ յերկրէ մինչեւ յերկինս հասեալ • ունօղ զչափ բարձրութենէ երկնից, որպիսի էր սանդուղն յակոբայ նահապետին, զոր եռաս ՚ի տեսլեան • գործ, կերպ գատար։

Երկնաչու • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնագնաց։ Եւ, օգապարիկ • գործ, կերպ կէզինէն։ Եւ, տանօղ յերկինս, որպէս Երկնաչու ճանապարհ • գործ, կերպ կէօթիւրէն։

Երկնապաշտօն • (Խոյրէ- հոլովի)։ ‖ տես Երկնազարդ։

Երկնապատիկ • (ած)։ այն՝ որ պատի զերկնաչու • գործ, կերպական էթրափընտա չէվրէլէնէն։ Եւ, տարածեալ ՚ի վերոյ երկնից, ոյզ աստեղք • գործ, կերպ եսպէսըզ։

Երկնապար • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որ պարէ, կամ ձեւ յերկինս, որպէս գազք հրեշտակաց • գործ, կերպ կէզինէն։

Երկնապարգև • ի, աւ • ից, ք • ‖ տես Երկնաձիր։

Երկնապարզ • (ած)։ այն՝ որ պարզեաց կամ կազմեաց զերկինս, որ է ՚ած • որ եւ ասի վերադրօղն երկնից • գործ, կերպիւ եաբատան։ Եւ, ընդ երկինս պարզեալ, որպէս Երկնապարզ ձեռն • գործ, կերպ ասոլոռ ուզանմբզ։

Երկնապարծ • (ած)՝ այն՝ յոր պարծին երկինք և երկնաւորք • պտ՝ կէսյ վէ կէսյաեքիւբէ էսյիւնէչէնէ։ Եա, յայժ պանծալի • պտ՝ փէք էսյիւնէչէնէ։

Երկնասիրչ • (ած)՝ այն՝ որ սիրացեալ յերկինս հայի • պտ՝ կէսյէ պագան։

Երկնասուղ • } (ած)՝ ընդ երկինս սուսուղող • } ղեալ՝ այսինքն ձգեալ • որպէս ասի քար Երկնասուղ • պտ՝ կէսյէ մօղրա աճըլմըշ։

Երկնաւառ • (ած)՝ երկնաձոխ • յերկինից առաւացեալ՝ կամ յորդեալ • պտ՝ կէսյաէն եաղմըշ։

Երկնաւաք • (ած)՝ յերկինից առաքեալ՝ յղեալ • պտ՝ կէսյաէն եօլլանմըշ։

Երկնաւահան • ի՝ ու • ից՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ լինի բացմամբ սահանաց երկնից • որպէս ջրհեղեղն առ Նոյեա։ Եա՝ այն՝ որ սահի յերկնից • երկնահոսան • պտ՝ կէսյաէն եաղան։

Երկնաւէտ • ի՝ ու • ից՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ յերկինս սևեռեալ է • կամ որ իբրև զբևեռ յերկինս է հաստատեալ՝ որպէս են մանաւանդ յաստեղաց • պտ՝ կէսյաէ մըխլանմըշ։

Երկնաստեղծ • ի՝ իւ • (ած)՝ աստեղծող զերկինս • արարիչ երկնից • երկնակազմ • պտ՝ կէսյէ եարաման։

Երկնավառակ • ի՝ ու • ից՝ օք • (ած)՝ իբրև վառակ յերկնից հոսեալ • վառակօրէն տեղացեալ • պտ՝ սէլ կիպլի կէսյաէն եաղմըշ։

Երկնաւարած • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած)՝ իբրև զերկինս տարածեալ • լայնատարած • պտ՝ կէսյ կիպլ եայըլմըշ՝ էնլի։

Երկնաստեղած • } (ած)՝ որ աստղոյ յերկնս • **Երկնաստեղայ** • } նից • ի վերուստ աստղացեալ • երկնանձրև • պտ՝ կէսյաէն եաղան։

Երկնաստակ • ի՝ ու • ից՝ օք • (ած)՝ ‖ տես Երկնակերպ։

Երկնաստուր • (ած)՝ յերկնից տուեալ • պտ՝ կէսյաէն վէրիլմիշ։

Երկնացեղիկ • (ած)՝ այն՝ որ է յերկնային ցեղէ • հրեշտակական • պտ՝ կէսյ միւթալիգ • մէլայիգէ միւթալիգ։

Երկնացոյց • ցուցի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած) և (գոյ)՝ այն աստղային՝ որ ցուցանէ զերկինս կամ զչափ երկնից • պտ՝ կէսյլէ կէօսթէրէն։

Երկնաւեառեալ • } (ած)՝ երկնային գե- **Երկնաւէտ** • } ղեցկութիւն լցեալ • պտ՝ կէսյ կիպլ կիւզէլլէնմիշ։

Երկնաւոր • } ի՝ աւ • աց՝ օք • (ած)։ **Երկնաւորական** • } սեփական՝ կամ վերաբերեալ երկնից • այն ամ՝ որ յերկինս են • իմանալի • պտ՝ կէսյ միւթալիգ • պտ՝ ասիւմանի։

Երկնաւորութիւն • (գոյ)՝ երկնաւոր գոյն՝ կամ լինելն • պտ՝ կէսյէ միւթալիգ օլմա։

Երկնաւթաթախ • (ած)՝ ժողովեալ ի վաթախ՝ կամ ի խումբ երկնից • պտ՝ կէսյ քիւմէսլէնէ թօփ օլմընմըշ։

Երկնաքաղաքացի • ից՝ աւ • աց՝ օք • (ած)՝ երկնային • քաղաքացի երկնից • ունող զերկնային կենցաղավարութիւն • պտ՝ կէսյլիւ • կէօյէքլիլէր կիպլի կէչինէն։

Երկնեմ՝ եցի • եա՝ ել՝ (ներգործ) և (չէզտ)՝ երկամբք ծնանել՝ կրկ ղցաւ ի ծնանիլն • պտ՝ աղըը իլէ տօղուրմագ • Եա՝ ցաւագնիլ • վշտանալ • պտ՝ ահ ու վահ էթմէք • ձէֆա չէքմէք • Եա՝ սպասել կարօտանօք • պտ՝ հասրէթ չէքմէք • Եա՝ խորհել • նիւթել ինչ • մտքենալել • պտ՝ փիքըր էթմէք • փկյտաց էթմէք • Եա՝ յատաջ բերել ինչ ձգտմբ • պտ՝ զահմէթ իլէ իլգրի կէթիրմէք։

Երկնընծայ • ‖ տես Երկնաձնայ։

Երկնից • նէի՝ աւ • աց՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ երկնէ ի ծնանիլ • պտ՝ աղըը չէքէն։

Երկնուկի • ւոյ՝ եաւ • եայ՝ եօք • (ած) և (գոյ)՝ այն՝ որ է յորս հարիւր տարի • ծանրութեան՝ որ կշռէ զերկուս նուկիս • և մի նուկին է երկու հարիւր տարի • պտ՝ պիր օգա։

Երկնուղէշ • ղէշի՝ իւ • ից՝ իւք • (ած)՝ այն՝ որ ունի զձիւղս իւր յոյժ բարձրացեալ՝ իբրև մինչև յերկինս • պտ՝ փէք իւքսէք տալը։

Երկնուսա • } (նոյնպէս պէշոն)՝ յերկ- **Երկնուսուտ** • } նից • ի բարձանց • ի վեր **Երկնուսուտ** • } լուսա • պտ՝ կէօյտէն։

Երկնչիմ՝ երկեայ՝ երկիր՝ իլ՝ (չէզտ)՝ զահի հարկանիլ՝ զարհուրիլ՝ զանգիտել • պտ՝ գօրգմագ • պտ՝ հիրսախտէն։

Երկնչոտ • ‖ տես Երկչոտ։

Երկնչոտութիւն • ‖ տես Երկչոտութիւն։

Երկնօրէն • (ած) և (նոյնպէս)՝ երկնայնաբար • երկնահանգոյն • պտ՝ կէօյ կիպլ։

Երկշաթաթ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • կամ ու • ուց՝ ուք • } (ած) **Երկշաթաթիկ** • (նոյնպէս հոլովի) • և (գոյ)՝ երկրորդ օր եօթնեկի միոյ •

պատ, փաղաղ երեսի • պրս, տխուրության:

Երկշաբավանգ • ‖ տես **Երկավանգ**:

Երկշաբիդ • (-ած)՝ զերկուս շաւիղս ունօղ, պատ, իբր ճանապարհ: ‖ տես և **Երկդիմի**:

Երկշաբթի • (-ած)՝ յերկուս շաբաթուս տրբոտհալ • երկկողմանի • պատ, չաթալ:

Երկոտանի • ած, եաւ • եաց, եօք • (-ած)՝ ունօղ զերկուս ոտս, որպիսի են մարդիկ և թռչունք • և ոս ասի և զանոտոց և զոյլոյ՝ որոց եթէ իցեն ոտք երկու • պատ, իբր սյագլոբ:

Երկոտանութիւն • թեան • (գ=)՝ ունելն զերկուս ոտս • պատ, իբր սյագլոբ օլմա:

Երկոտասան • ի, իւ • ից, իւք • (-ած)՝ ե բացարձակ թուական անուն, որ նշանակէ երկիցս վեց • երկու թուով աւելի քան զտասն • պատ՝ օն իբր • պրս, տխուվաղտհ՛ց • եա, երկոտասաներորդ • պատ՝ օն իբրնէնի:

Երկոտասանաժամեայ • } (-ած)՝ ունօղ զերկոտասանաժամեան • } ժամս երկոտասան, որպ է օրն • պատ՝ օն իբր սահաթլը:

Երկոտասանականեայ • (-ած)՝ ունօղ զերկոտասան ականս պատուականս • որպէս եր խոյսն ահաբնի • պատ՝ օն իբր չէվահիրլի:

Երկոտասանամասն • (-ած)՝ ունօղ զերկոտասան մասունս • պատ՝ օն իբր փարչալը:

Երկոտասանամասնութիւն • թեան • (գ=)՝ ունելն զերկոտասան մասունս • պատ՝ օն իբր փարչա:

Երկոտասանամեայ • ամի, իւ • ից, իւք • } **Երկոտասանամեան** • (հոխէրէս հոլովի) • } **Երկոտասանեամեայ** • ամի, իւ • ից, իւք • (-ած)՝ այն՝ որ է երկոտասան ամաց հասակի, կամ ամիսոցն • պատ՝ օն իբր եաշլընա:

Երկոտասանեերեակ • բեկի • աւ • ից, օք • (գ=)՝ երկոտասան թիւ • պատ՝ օն իբր սայը: ‖ տես և ի նեղքեայ **Երկոտասանեերորդ**:

Երկոտասանեերորդ • ի, աւ • ից, օք • (-ած)՝ ե դասական թուական անուն, և նշանակէ վերջինն երկոտասան թուոյ • պատ՝ օն իբրնէնի • պրս, տխուվաղտհ՛ց:

Երկոտասանեքեան, կամ **Երկոտասանեքին** • նեցուն՝ կամ ունից • քսմբք • (-ած)՝ ե մակբայիս թուական անուն, որ նշանակէ զերկոտասանն ի միասին • պատ՝ օն իբրնէնի:

Երկոտասանիկս • (հոխէրէ յոհոխոխն)՝ երկոտասան անգամ • պատ՝ օն իբր քէրրէ:

Երկորակ • ի, աւ • ից, օք • (-ած)՝ զերկուս որակս կամ գոյնս ունօղ • պատ՝ իբր բէնքեւի • իբր Թարզ:

Երկորական • ի, աւ • ից, օք • (-ած)՝ երկոյական • այն՝ որ վերաբերի առ երկուսն • պատ՝ իբրէյէ միւթալիգ:

Երկորակեան • (հոխէրէս հոլովի)՝ ‖ տես **Երկորակ**:

Երկորեակ • բեկի • աւ • ից, օք • (-ած)՝ զոյգ • այն՝ որ է երկու • ջոխտա • պատ՝ իբր • պրս, հէմշիրէմ • արդ, թէվամ՝ նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ զգիծս (՞) այս, որ դնի ի բառնալ զձայնաւոր տառս, և կամ իմանալ զհետեւեալ վանկն բառի իբրև:

Երկու, կամ **Երկուք** • ուց • երկոքումբք • (-ած)՝ ե բացարձակ թուական անուն, որով իմանի կէտն չորից • պատ՝ իբր • պրս • արդ, իսկան՝ Գիտելի է՝ զի գործականն բառիս լինի **Երկոքումբ**, առնել **Յերկոքեան** բառիս • բայց երբեմն յոգնակի ուղղականն **Երկուք** դնի փոխանակ գործականի, որպ **Երկուքն** ծածկեին, իմանի **Երկոքումբ**: նա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ երկրորդ • միւս նա • պատ՝ իբրնէնի:

Երկուական • ‖ տես **Երկական**:

Երկուամամ • ‖ տես **Յերկուամամ**:

Երկուանք • ‖ տես **Յերկուանք**:

Երկուացուցանել • ‖ տես **Յերկուացուցանել**: նա, բաժանել • պատ՝ այլերմագ:

Երկուքի • ‖ տես **Երկուքի**:

Երկուականգնեան • ‖ տես **Երկկանգուն**:

Երկունք • երկանց • ամբք • ‖ տես **Երկն**:

Երկուշաբաթ • } **Երկուշաբաթի** • } ‖ տես **Երկշաբաթ**:

Երկուորանին, կամ **Երկուորականին** • ծնի, իւ • ից, իւք • (-ած)՝ երկուորեակս ծնանօղ • պատ՝ էքթիզ տօղուբան: նա, այն՝ որ յերկմիտ խորհուրդս լինի • պատ՝ իբր փիքիրլի:

Երկուորակ, կամ **Երկուորական** • ‖ տես **Երկական**:

Երկուորակից • կից, աւ • ից, օք • (-ած) և (գ=)՝ համաձայն • եղբայրն երկուորակի • պատ՝ էքթիզ տօղանըն էշի:

Երկուորեակ • բեկի, աւ • ից, օք • (-ած)՝ երկուսր • զոյգ ծնեալ ի մօրէ • պատ՝ էքթիզ • պրս • ձիւնապակ: նա • կրկնակ • զոյգ • պատ՝ չիֆթ: նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ երկուորիք արուի • պատ՝ հայա:

Երկուորի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • (-ած)՝ զոյգ ընդ պլուամ ծնեալ • պատ՝ էքթիզ •

պոբս, փչյու։ Եա, երկաւորածին։ գաշ, Հաքիզ տօղաբան։ Եա, երկաւորիք, կամ երկաւորիք արաբ, նշանակիչ Հաւանիք մարդոյ կամ անասնոյ։ առականիք։ գաշ, Հակել Հերկելոյ։

Երկաւաթել։ Թեան։ (գոյ)։ երկրյաւթել։ բաժանուածն Հերկաւս։ գաշ, իբր օլմա։

Երկաւպատ։ (ոծ)։ ունօղ զերկաւս պատուածս։ գաշ, իբր սարկըլը։ Եա, երկպատիկ։ գաշ, իբր գաթ։

Երկաւցանեմ։ կաւցի։ ցւ։ եմ։ ‖ տես Երկեցուցանեմ։

Երկաւօրեայ։ ‖ տես Երկօրեայ։

Երկաքեան, կամ Երկաքեին։ կոցուն՝ կամ ցուն։ քաւմբ՝ կամ քաւմբք։ (ոծ) և (գոյ)։ երկաւ անձինք միանգամայն։ երկաքանչիւր։ գաշ, իբր խոխե։ պոբս, հերսիւ։

Երկչոտ։ ի, իւ։ ից՝ կամ ից, իւք։ (ոծ)։ երկնչոտ։ այն՝ որ և ի Թեթևագոյն իսկ իրաց երկնչի։ գաշ, գօրգագ։ պոբս։ ղերսիլը։

Երկչոտիմ։ եցայ։ եմց։ իլ։ (չէշոյ)։ վատասրտիլ։ զանգհանել։ երկնչիլ։ գաշ, կեվշէչք իւրեքլի օլմագ։ գօրգմագ։ պոբս, Թեքսկյոյեն։

Երկչոտութիւն։ Թեան։ (գոյ)։ երկնչոտութիւն։ վատասրտութիւն։ երկչոտ լինելն։ գաշ, գօրգագլըք։ պոբս։ չինկիոհչոռկլի։

Երկպահ։ ի, իւ։ ից, իւք։ (ոծ)։ այն՝ որ պահէ զերկօրեայ պահս։ գաշ, իբր կիւնլիւք օրուձ Թուեցան։

Երկպառակ։ ի, աւ։ ից, աք։ (ոծ)։ յերկուս պառակս կամ ի դասս բաժանեալ։ անմիաբան։ այն՝ որ ունելով զայլ դիտաւորութիւն ինչ՝ ի միտս իւր, անմիաբան է ընդ այլոց։ գաշ, իբր փըրգա օլունմուշ, Թեթևիֆագըզ։

Երկպառակեմ։ ‖ տես ի Նեքցյ Երկպառակեմ։

Երկպառակիմ։ եցայ։ եմց։ իլ։ (չէշոյ)։ երկփեղկիլ։ յերկուս բաժանիլ։ անմիաբան լինիլ։ գաշ, իբր փըրգա օլմագ։

Երկպառակութիւն։ Թեան։ (գոյ)։ անմիաբանութիւն։ յերկուս բաժանուիլն։ տարաձայնութիւն։ գաշ, իբր փըրգա Թեթևիֆագըզլըգ։

Երկպառակեմ։ եցի։ եմ։ իլ։ (չէրգոյծ)։ յերկուս բաժանել։ երկպառակել։ ի բաց որոշել։ գաշ, իբր փըրգա Հեռիք։ այըրմագ։

Երկպատեան։ ի, աւ։ ից, աք։ (ոծ)։ երկպատիկ։ գաշ, իբր գաթ։ Եա, յերկուց

կողմանց պատօղ, կամ պատեալ։ գաշ, իբր Թարաֆտան գուշաձան, կամ գուշաթըմըշ։

Երկպատիկ։ ակի, աւ։ ից, աք։ (ոծ) և (ոչքոյ)։ կրկնապատիկ։ գաշ, իբր գաթ։

Երկպատկաբար։ (ոչքոյ պրոյոն)։ նոյն ի ընդ վերնոյն։

Երկպատկեմ։ եցի։ եմ։ ել։ (Նէրգոյծ)։ կրկնել։ կրկնապատիկ առնել։ գաշ, իբր գաթ Հեռիք։ Թեքբարըլմագ։ պոբս, սրեԹաքէրտէն։

Երկպատկութիւն։ Թեան։ (գոյ)։ կրկին գոլն։ գաշ, իբր գաթ օլմա։ Եա, իբր կեղծաւորութիւն։ գաշ, իբր Հիւղլիւլիւք։

Երկպարսպեան։ (ոծ)։ ունօղ զերկաւս պարիսպս։ այն՝ որ երկաքումիք պարսպօք պատեալ է։ գաշ, իբր հիսարլը։

Երկպետ։ ի, աւ։ ից, աք։ (գոյ)։ է անուն իշխանութեան ինչ Նահանի հռովմայեցւոց։

Երկսայրաբան։ ի, իւ։ ից, իւք։ (ոծ)։ խօսօղ զերկսայրի կամ զերկդիմի բանս։ գաշ, Թէշնիա սէօյլէյէն։

Երկսայրաբանութիւն։ Թեան։ (գոյ)։ բան երկսայրի կամ երկդիմի, որ է խնդիր իմն որոգայԹադիր, զի զոր մանն կամիցէ ոք ընդունիլ, անկանի ի վտանգս։ գաշ, Թէշնիա քէլմէ։ չաԹալ սէօզ։

Երկսայրի։ ւոյ։ եաւ։ եաց։ եօք։ (ոծ)։ ունօղ զերկաւս սայրս, կամ բերանս, որպէս են տուրք ինչ։ գաշ, իբր սաղըզլը։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակի սուր երկբերանեան։ գաշ, իբր սաղըզլը գըլըճ։

Երկս արկանել։ ‖ աշխատիլ։ ձգնիլ։ վատահիլ։ գաշ, չալըշմագ։

Երկսաւոր։ ի, աւ։ ից, աք։ } (ոծ)։
Երկսաւորեան։ (նոբէրէյ հոլովի)։ }
ունօղ զերկաւս սուսերս։ այն՝ յորում յերկուց կողմանց պատառին սուսերք։ գաշ, իբր քէօրկլի։

Երկվանկ։ ‖ տես Երկավանկ։

Երկվերբարկու։ կուի, աւ։ ից, աք։ (ոծ)։ ունօղ զերկաւս վերբարկուս, կամ ծածկոյԹս։ գաշ, իբր էօթաղպէլե։ իբր ձիւղպէլե։ իբր եաղմուրլուքլը։

Երկտեսակ։ ‖ տես Երկատեսակ։

Երկտիրեան։ (ոծ)։ երկաւս տեսակս ունօղ։ երկուց տեսից ծառայօղ։ գաշ, իբր սաղլը։ իբր սաղատա խըզմիթ Հեռին։ Եա, երկաւս տեսակս դասանօղ։ գաշ, իբր սահագ իքթար Հեռին։

Երկտիւ, (գոյ) և (ոչքոյ)։ երկու տիւս։

զերկուս աւուրս • պած, իբր կիւն։

Երկտող • (ած)։ այն՝ որ լինի պարփակիլ երկուս տող • անօղ զերկուս տող • պած, իբր սըրալը • քրսա։

Երկրաբաժանական • (գոյ)։ արհեստ բաժանելոյ զերկիր, որպես կերկրաչափուն և կերկրագործութիւն։

Երկրաբարձ • (ած)։ ամբարձեալ ի վերոյ քան զերկիր • օդային • պած, հավասար չըգմըշ • հավասար միւթաղիգ։

Երկրաբեր • (ած)։ բերօղ զերկիր • ասի ըզկենդանեացդ, որք բերեն ոտիւք զերկիր • և զխոզայ՝ որք կռնձաւ բերեն • պած, Թօփրագ գաղըչան։

Երկրաբնակ • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ ի վերկրի բնակօղ երկրաւոր, որպիսի են մարդիկ, և ամ՝ որ ինչ ի սոսրնոս կայս երկիր են • պած, եէրսէ՝ պաս սիւնեաստա սագին օլան։

Երկրաբոյս • բոյս, աւ • ից, իւք • (ած)։ կերկրէ՝ այսինքն ի հողոյ բուսեալ, որոյ են ամենայն բանջարք խոտոյ • պած, եէրսէն պիթմիշ։

Երկրաբուղխ • (ած)։ բղխեալ կերկրէ • այն՝ որ բղխի կերկրէ • որպիսի են աղբիւրք ինչ • ևս ասի զնոսոսէղինաց • պած, եէրսէն չըգան • իլէրի կէլէն։

Երկրաբուսակ • ի, աւ • ից, աք • ‖ տես ի վերոյ Երկրաբոյս։

Երկրագնաց • ‖ տես Գետնագնաց։

Երկրագնացութիւն • Թեան • (գոյ)։ գնալն կամ քայլէն ի վերոյ երկրի • պած, եէր եիւղինամէ կէզինմէ։

Երկրագործ • ի, աւ • ից, աք • (ած) և (գոյ)։ հողագործ • նա՝ որ գործէ կամ հերկէ զերկիր, եթէ մարդ իցէ, կամ եղն • մըշակ • պած, չիֆթճի • էքինճի • պոբա • ապիլիյթէ։ ևս, սոսկ իբրև ածական՝ նշանակէ երկրագործական • պած, չիֆթճիյէ միւթաղիգ։ ևս, ի հողոյ եղեալ • պած, Թօփրագտան հասըլ օլմուշ։

Երկրագործական • ի, աւ • ից, աք • (ած)։ սեփական երկրագործից, կամ երկրագործութեանէ • մշակական • պած, չիֆթճիյէ կամ չիֆթճիլիղէ միւթաղիգ։

Երկրագործապէս • (մակբ) որպէսոն)։ իբրև երկրագործ • մշակաբար • աշխատասիրաբար • պած, չիֆթճի կիպի։

Երկրագործեմ• եցի • եա • եալ • (ներգործ)։ գործել, կամ հերկել զերկիր • մշակել • խզ

պած, չիֆթ սիւրմէք։

Երկրագործութիւն • Թեան • (գոյ)։ հողագործուածէ • մշակութիւն • արհեստ մշակութեան • պած, չիֆթճիլիք • չիֆթ սիւրմէք • ևս, արդիւնք • բերք երկրի գործելոյ • պած, մէրվէ • ևս, աշխարհաշինութիւն • բարեկարգութիւն երկրի • պած, սիւնեացա սիւղէն գօմա։

Երկրագումար • ի, աւ • ից, աք • (ած)։ երկրաբնակ • գումարեալ ի վերոյ երկրի • պած, սիւնեա եիւղրինամէ Թօփ օլունմուշ • ևս, իբրև գոյական՝ նշանակէ գումար կամ ժողով ի վերոյ երկրի • պած, սիւնեա իւղրինամէ ճէմիյէթ։

Երկրագրող • ‖ տես Աշխարհագիր, որ է գրող զաշխարհէ։

Երկրագրութիւն • կամ Աշխարհագրութիւն • Թեան • (գոյ)։ գրութիւն աշխարհի • կամ ընդ ամ աշխարհ հրատարակեալ գրուածք • պած, սիւնեա եազըսը • կամ իւմում սիւնեայէ չօղ օլունմուշ եազը։

Երկրագտաւեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)։ իբր ընդ վայր հարկանել, կամ գտանել • ըստ երկրաչարշ մտաց գտանել • պած, սիւն եավի ֆիքիր իլէ չերահաթ կէօրմէք • ևս, ի կերկրի գտանել • պած, սիւնեա եիւղրինամէ չերահաթ կէօրմէք։

Երկրագտան • դիտի • աւ • ից, աք • (ած)։ այն՝ որ ըստ անանուդ միշտ դիտէ կամ հայի կերկիր • պած, եէրէ պագան • ևս, դիտօղ զերկիր, կամ զերկրաւորս • պած, եէրի կամ եէրսէ֊քիլէրի կէօզէթիչիկն։

Երկրագիր • դրի • աւ • ից, աք • (ած)։ զձև երկրի ունօղ • պած, եէր սիչխմինամէ • ևս, եդեալ ի կերկրի • պած, եէրսէ գօնուլմուշ։

Երկրաձևեայ • նման • իւ • իցս, իւք • (ած)։ այն՝ որ է յազգէ երկրաւորաց • պած, սիւնեաքիլէրին չինսինամէն։

Երկրաթաւալ • ի, իւ • իցս, իւք • (ած)։ թաւալօղ կերկրի • այն՝ որ թաւթաւիլ կերկրային իրս • որպես նմանութիւն ասի զաշխարհասէր անձանց • պած, սիւնեաւիլ։

Երկրաթռիչ • Թռչի, աւ • ից, աք • (ած)։ այն՝ որ ցածագոյն թռչի զերկրաւ, որոյ են թռչունք ինչ՝ որք ոչ կարեն բարձրանալ կերկրէ • պած, եէր եիւղինէն ուչան։

Երկրալից • լցի, իւ • իցս, իւք • (ած)։ այն՝ որ լինի զերկիր, որպէս վէմն՝ զոր եռաս դանիել • պած, սիւնեացը մօլտուբան։

Երկրախուռմբ • խմբի, իւ • իցս, իւք • ‖ տես ի վերոյ Երկրագումար։

Երկրածին • ծնի, աւ • ած, աք •
Երկրածնական • ծնելոյ, ով • ոց, ովք •
Երկրածնուհի • ծնողաց, ով • ոց, ովք • (ած)
և (գոյ)։ հողածին • ծնեալ յերկրէ, այսինքն ի հողոյ • հողեղէն, որ է ադամ, և ծնունդք նորա • մարդ • գաղ, թօփրագաման ոզան, կամ հասարակ կէնի • ինանա • առեմ։

Երկրածուփ • ծփի, աւ • ած, օք • (ած)։ այն՝ որ ծփի զալխարհս մեծաւ վտղմամբ • գաղ, ասիւնեալը ալի խաւտ էին։ Եւ, այն՝ որ ծփի յերկրային զգաստութեան • գաղ, ասիւնեա ասղտասղասը չէքէն։

Երկրակալ • ‖ տես Աշխարհակալ։

Երկրական • ի, աւ • ած, օք • ‖ տես Երկրային։

Երկրակաց • ի, իւ • իկ՝ կամ ած, օք • **Երկրակեաց** • կեցի, աւ • ած, օք • (ած)։ այն՝ որ կայ, կամ կեայ յերկրի • երկրակենցաղ • երկրաւոր • գաղ, ասիւնեաւոյ տուբան, կէչինէն • ասիւնեալի։

Երկրակենսուկ • (ած)։ այն՝ որ միշտ զերկրաւորս կեանս ունի • գաղ, ասիւնեալի։ Այս բառ ասի զմարդկանէ, և զանասնոց իսկ՝ որք սոզան յերկրի, կամ կեան ընդ երկրաւ։

Երկրակենցաղ • ի, աւ • ած, օք • ‖ տես ի վերոյ Երկրակաց։

Երկրակշռաւթիւն • ‖ տես Երկրաչափութիւն։ Եւ, կշռաւթիւն երկրի ըստ ասոիճանաց երկնից • կշռմունք • քաաահոդմեան ծագք աշխարհի ըստ հայեցուածոյ քառանեա խալին քրիստոսի։

Երկրակոխ • ի, իւ • իկ, օք • (ած)։ կոխոզ ի վերոյ երկրի • երկրագնաց • գաղ, եէր իւաստիւնէ պտսան։ Եւ, երկրաւոր • գաղ, ասիւնեալի։

Երկրակործան • (ած)։ կործանիօղ երկրի • աշխարհաւեաց • քանդիչ • գաղ, ասիւնեալը պօզան։

Երկրակուռ • (ած)։ կռուեալ ընդ երկիր • երկրամած • այն՝ որ կռուեալ է ընդ գէտին • գաղ, եէրէ եաթրշան։

Երկրահմայ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ ի վերոյ երկրի կամ հողոյ հմայօղ, դիւթօղ • գաղ, եէր իւաստիւնէ պիւլիւճիւլեաք էան։

Երկրահոլով • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ հոլովի կամ թաւալի ի վերոյ երկրի • երկրակենցաղ • երկրային, գաղ, ասիւնեալի։

Երկրահօտան • ի, աւ • ած, օք • (ած)։ այն՝ որ լինի հօտանօք ջուրց յերկրի • գաղ, եէրէն սու ագընթըսը իլէ օլան, այսինքն պօզուլան։

Երկրաձև • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ երկրակերպ • ի ձև երկրի • գաղ, եէր պիւլիմլի։

Երկրամած • ‖ տես Գետնամած։

Երկրամերձ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ մերձ ընդ գետին, իբր երկրամած • գաղ, եէրէ եաքըն։

Երկրային • րային, ով • ոց, ովք • (ած)։ հողեղէն • երկրաւոր • աշխարհային • երկրական • գաղ, ասիւնեալի։

Երկրայք • իկ, իւք • (գոյ)։ երկիր, և ամ հակք որ ի նմա են • գաղ, ասիւնեա, չէ ասիւնեաւոյքի վալըքլար։

Երկրանախանձ • ‖ տես Գետնանախանձ։

Երկրանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ հողեղէն լինել • գաղ, Թիւրքալի օլմագ • Եա, երկրաւոր մարմին զդենուլ, ոյ ասի երկնային յիւ երկրացաւ • գաղ, Թէչն ալմագ։

Երկրաշարժ • (ած)։ շարժիչ կամ սասանիչ երկրի • գաղ, եէրի գընըլտասան։ ‖ տես Եա Գետնաշարժ։

Երկրաշարժութիւն • թեան • (գոյ)։ շարժումն երկրի, որ բազմից պատճառի ասէն ի բուսն զօրութիւն ջերմանէ հրահանելոյ • գաղ, զերզելէ • պուռ, պուռհէն։

Երկրաչափ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) և (գոյ)։ նա՝ որ գիտէ զաւտանան չափելոյ զերկիր, կամ գիտէ չափել զերկիր, զգետին, և զգաւտա • գաղ, միւհէնտիս։ Եա, սոսկ իբրև ածական՝ նշանակէ Երկրաչափական, զոր տես ի նէռքոյ։

Երկրաչափական • ի, աւ • ած, օք • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի առ երկրաչափս, և առ երկրաչափութիւն • գաղ, միւհէնտիսէ, չէ միւհէնտիսլիղէ միւթալիք։

Երկրաչափականն • (հնդպրեւ հոլովի)։ ‖ տես ի նէռքոյ Երկրաչափութիւն։

Երկրաչափիմ • եցի • եա • եալ • (հնդպրեւ)։ չափել զերկիրս • երկրաչափութիւն առնել • գաղ, միւհէնտիսլիք էյնէք։

Երկրաչափութիւն • թեան • (գոյ)։ գիտութիւն ինչ ազգացուցական՝ չափելոյ զերկիրս • գաղ, իլմի հէնտէսէ։ Եա, չափումն երկրի

ի չեռն գործեաց ըստ ձիւդ կանոնի · գաւ , եկեր հօլչեմի ։

Երկրապահեան, կամ **Երկրապահեան**. (ածական) ։ այն՝ որոյ պահեանն , կամ պահպանակն է երկիր կամ հող , որպէս գերեզմանն կամ Երկրապահեան · գաւ , Թօփրագ իլէ գաթլանմըշ ։

Երկրապարար · ի , իւ · ից՝ կամ ից , ից · (ածական) ։ այն՝ որ պարարեալ բեղմնաւորս առնէ զերկիր , կամ զհող · պարարատուցուցիչ հողոյ , որպ անձրեւն երկինից բարերութիւն · գաւ , Թօփրաղը պէսլէյէն՝ պէրէքէթլի կաւն ։

Երկրապարփակ · ի , աւ · ից , ից · (ածական) ։ պարփակօղ երկրի · շրջապատօղ զգամաքն , որ ասի զծովէ · գաւ , գարտըլը գաթլայան ։

Երկրապիշ· (ածական) ։ այն՝ որ պշուցեալ հայի ի գետնի , որ ասի զանասնոց , և նմանութիւք իւիք ևս ասի զմարդոյ · գաւ , եկեր պագան ։

Երկրասէր · սիրի , աւ · ից , ից · (ածական) ։ սիրօղ երկրի , կամ երկրաւորաց · աշխարհասէր · գաւ , սիւնեայը , կամ սիւնեաստաքելների սէվէն ։ Եւս , սիրով լինամածաւ երկրի տէրութեան իւրոյ · գաւ , քէնտի մեմլէքէթի մահապտիճ իլէ պէտ կաւն ։

Երկրասիրաբար · (ածական) ։ երկրասիրութիւ · սիրելով զերկիր և զերկրաւորս · գաւ , սիւնեայը չէ սիւնեաստաքելների սէվմի կիտի ։

Երկրասիրութիւն· (գոյական) ։ սիրելն երկրի և երկրաւորաց · գաւ , սիւնեայը չէ սիւնեաստաքելների սէվմի · Եւս , սէր երկրաքաղծուն · գաւ , էքզինէլիքը մահապտիճի ։

Երկնաանդունդ · (ածական) ։ մնեալ ի վերայ երկրի · երկրակնկոցաղ · գաւ , սիւնեա իւսաիւնակ պէսլէնմիշ · Եւս , երկրային · ուշնօղ զերկրաւոր անանդ · գաւ , սիւնեաւմի ։

Երկրասղդ· (ածական) և իբր (հոլովական) ։ ընդ երկիր սուզեալ · ընկղմեալ ի խորս երկրի · գաւ , եկեր կէչմիշ ։

Երկրասուեղծ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) ։ սուեղծօղ երկրի · գաւ , սիւնեայը եարաման · (որ այսպէս եզականաբար վարի , և չունի զյոգնական) · Եւս , սուեղծօղ կամ ձեւակերպօղ լինի յերկրէ , այսինքն ի նիւթոյ հողոյ · գաւ , Թօփրագտան եասին ։ Եւս , սուեղծեալ ի հողոյ · գաւ , Թօփրագտան եարատըլմըշ , կամ եասիլմըշ ։

Երկրավասակ · ի , աւ · ից , ից · (ածական) ։ այն՝ որ վաստակի կամ աշխատի ի վերայ երկրի · երկրագործ · գաւ , էքինճի ։

Երկրավաստակուիւ · ‖ տես **Երկրագործուիւ** ։

Երկրաստաւած · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) ։ տարածեալ ի վերայ երկրի · գաւ , եկեր իւսաիւնակ եայըլմըշ · Եւս , պաուեալ զերկրաւս , որ ասի զծովէ · գաւ , գարաըլըն էթրաֆընը գաթլայան ։

Երկրաուեակ · ի , աւ · ից , ից · (ածական) ։ նման երկրի · այն՝ որ է ի տեսակ հողոյ · գաւ , սիւնեա , կամ Թօփրագ պիչիմինակ ։

Երկրաւոր , կամ **Երկրաւորական** · ի , աւ · ից , ից · ‖ տես **Երկրային** ։

Երկրաւորութիւն · Թեան · (գոյական) ։ երկրաւոր գոլն · գաւ , սիւնեակալի օլմա ։

Երկրաւորօրէն · (մակբայ որակական) ։ երկրաւորաբար · ըստ օրինակի երկրաւորաց · գաւ , սիւնեակալի կիպի ։

Երկրափոր · ‖ տես **Գետնափոր** , որ է ի գետնի փորեալ ։

Երկրաքարշ· ‖ տես **Գետնաքարշ** ։

Երկրաքարշական · ի , աւ · ից , ից · ‖ տես **Գետնաքարշ** ։

Երկրաքարշիմ· ‖ տես **Գետնաքարշիմ** ։

Երկրաքարշ լինել · ‖ քարշիլ ընդ երկիր · սասրնաքարշ լինել · գաւ , եկեր եասիրշմագ ։

Երկրաքարշութիւն · Թեան · (գոյական) ։ քարշումն ընդ երկիր իբրև անասուն · գաւ , եկեր սիւրիւքլէնմիշ · Եւս , երկրասիրութիւն · գաւ , սիւնեայը սէվմի ։

Երկրեղէն · ‖ տես **Հողեղէն** ։

Յերկրէ· ք , կամ **Յերկրէք** · ‖ տես **Երկիր** ։

Երկրիկ · կոչ , ոյ · ից , ոյք · (գոյական) ։ անասունք է այս բառ տակաւին · իբր Թէ նըշանակէ երկիր , կամ բնակիչ երկրի ։

Երկրմայր · (գոյական) ։ որ և ասի գետնի պտուղ · որ է սոզուն ինչ ի հողս · գաւ , եկեր սոզուլմանը · Եւս , են երկուս տեսակք խոտոյ , որոց մին ունի զկարմիր ծաղիկ , և միւսն՝ զծիրանի իբր կապոյտ ։

Երկրորդ · ի , աւ՝ կամ իւ · ից՝ կամ իյ , ից · (ածական) ։ գասական Թուական անուն , որ նշանակէ յետինն առաջնոյն , վերջինն յերկուց · գաւ , իքինճի · պօրա , սիւվիմա Եւս , երկրորդական · գաւ , իքինճիյէ միաԹալիգ · Եւս , փոխանորդ · գաւ , վէքիլ · Եւս , վարի իբրև մակբայ՝ յետ առաջնոյն միւս Եւս · ապա · գաւ , սօզոս · իքինճի տէֆա · Եւս , յոգնական սորին **Երկրորդք**՝ վարի իբրև գոյական անուն , ուսուի ‖ տես

Ի նեղքոյ Երկրորդանք։

Երկրորդաբանութիւն, Թեան, (գոյ)։ երկրորդական, կամ կրկնական բանի. պտճ, սէօզիւ Թէքքրարլամա։

Երկրորդաբար, (ւսկիբ ֆանֆոֆոն)։ երկրորդ. յերկրորդ կարգի. պտճ, լքինձի ատֆա։

Երկրորդագոյն, գունի, իւ, իկ, իւք, (ածական)։ իբր յետնագոյն. աւելի յետոյ. պտճ, փէք կէբի։

Երկրորդադիր, (ածական)։ յերկրորդ անգամ եդեալ. պտճ, լքի ատֆա գօնուլմուշ։

Երկրորդական, ի, աւ, աց, աք, (ածական)։ այն՝ որ է յերկրորդ կարգի զննի առաջնոյն. պտճ, լքինձիկ միւթալիճ. դարս, տիւվիլմիկին։

Երկրորդ անգամ, (ւսկիբ ֆանֆոֆոն)։ յերկրորդում նուագի. միւսանգամ. պտճ, լքինձի ատֆա։

Երկրորդանք, նաց, աք, (գոյ)։ երկրորդ ամուսնութիւն, կամ պսակ. պտճ, լքի ատֆա եվլէնմէ։

Երկրորդեմ, եցի, եա, եալ, (ներգործական)։ երկրորդ անգամ ասել, կամ առնել ինչ. կրկնել. պտճ, Թէքքրարլամագ։

Երկրորդիչ, դչի, աւ, աց, աք, (ածական)։ կրկնող. երկրորդօղ. պտճ, Թէքքրարլայան։

Երկրորդութիւն, Թեան, (գոյ)։ կրկնութիւն. երկրորդչէն. պտճ, Թէքքրարլամա։ Նա, երկրորդականն գոլ յաստիճանի խիք. պտճ, լքինձի օլմա։ Նա, երկուութիւն. պտճ, լքի օլմա։

Երկրորդուստ, ։ տես Երկրորդութիւն, Նա, ցուցակ. քաղուած. պտճ, կէօստէրմէ։

Երկրպագական, ի, աւ, աց, աք, (ածական)։ այն՝ որ երկրպագութիւն. պտճ, սէճուճ իւէ օլուռան։

Երկրպագակից, ի, աւ, աց, աք, (ածական)։ այն՝ որ ի միասին ընդունի երկրպագութիւն, այսինքն ի միասին երկրպագիչ. պտճ, պէրապէր սէճուճ գալուլ էուէն։

Երկրպագեմ, եցի, եա, եալ, ։ տես Երկրպագանեմ։

Երկրպագեցուցանեմ, ցուցի, ցո, եալ, (անցոյց)։ տալ երկրպագել. պտճ, սէճուճ էթմէթթիմէք։

Երկրպագու, գուի, աւ, աց, աք, (ածական)։ այն՝ որ երկրպագէ. երկրպագութիւն առնօղ. պտճ, սէճուճ գլան։

Երկրպագութիւն, Թեան, (գոյ)։ պագանելն զերկիր. Ներքադրեալ. պաշտօն այ և ածայնոց. պտճ, սէճուճ. իպատութիւն։

Երկրպաուեան, ։ տես Երկրպագութիւն։

Երկրօրէն, (ւսկիբ), և (ածական)։ ըստ օրինի երկրի. ըստ աշխարհի. աշխարհային. երկրային. պտճ, տիւնեվարի։

Երկցեղ, ։ (ածական)։ երկու ցեղ եղեալ։

Երկցեղեալ, ։ պտճ, լքի սոյ օլմուշ։ Նա, յերկուս բաժանեալ. երկպառակ. պտճ, լքի այրըլմըշ. իհթիֆաքլը։

Երկցեղութիւն, Թեան, (գոյ)։ երկպառակութիւն. անմիաբանութիւն. պտճ, իհթիֆաքլըղը։

Երկփեղկ, ։ տես Երկպառակ։

Երկփեղկեան, (ածական)։ ունօղ զերկուս փեղկս. բաղկացեալ յերկուց փեղկից. պտճ, լքի գաննալը։

Երկփեղկեմ, եցի, եա, եալ, (ներգործական)։ յերկուս փեղկս, կամ ծուէնս պատառել, կամ բաժանել. պտճ, լքի այրըմագ։

Երկք, կոց, ովք, ։ տես Երկու։

Երկօթի, (ածական)։ այն՝ որ ի մէջ բերէ զերկուս գիշերս օթևէյ ուրեք, որպէս ասի երկօթի աւուրք։

Երկօթիմ, եցայ, եամ, իլ, ։ տես Երկօթա առնել։

Երկօր, աւուր, ուրբ, ուրց, ուրբք, (գոյ)։ երկու օր. պտճ, լքի կիւն։

Երկօրեայ, բէի, իւ, իկ, իւք, (ածական)։ և վարի իբրև մահեայ. երկուց աւուրց, ուշնօղ ժամանակի կամ գտնողութիւն երկուց աւուրց. պտճ, լքի կիւնլիւք։

Երմէս, ։ տես Հերմէս։

Երնեմ, եցի, եամ, եալ, (ներգործական)։ ընտրել, կամ յատակել զցորեանն ի յարդէ՝ տալով հալոցին. հասել զցորեան. պտճ, սավուրմագ։

Երնջնակ, կամ Երնջակ, ի, աւ, աց, աք, (գոյ)։ է ազգ ինչ կանկառի, յորմէ ոչ կաթէ կաթն նման այլոց կանկառաց. փուշ՝ որով միջնուն ատի. պտճ, գըր սէննէմէ. քէնկէր։

Երնջնակի, տակ, ։ է բոյս գառնարմատ և օգտակար. պտճ, կիւշտու։

Երշիկ, շկի, աւ, աց, աք, (գոյ)։ աղիք ինչ լցեալ մանրատածով մսոյ, և ջերմութիւն արեգական եփեալ. պտճ, սուճուք։

Երպոր, բուբի, իւ, իկ, իւք, (գոյ)։ ճանապարհ, դաշ, պտճ, եօլ։

Երբիմ · ‖ տե՛ս Երբիմ։

Երեսաղէմանամ · ագայ · ցիր · ալ · (չէղոյ)։ *իբրև երեսաղէմ լինիլ, այսինքն յոյժ խաղաղիլ · ըստ որում երեսաղէմ խաղաղութիւն Թարգմանի։*

Երէքանիկ · նկի, աւ · ագ, զք · ‖ տե՛ս Երանելի։

Երէքանկաբար · (ռ֊ֆ֊ս ոբռ֊ռ֊ո) · *իբրև երէքանիկ · երէքանկապէս · բարեբաստիկ · փառ, փախթիլ կիսի։*

Երէքանկագեամար · (ռ֊ծ)։ *գեամարեալ յերէքանիկ անձանց · փառ, մանթիւրեա առատ լարբեա Թօփ օլունմազ։*

Երէքանկազարմ · ‖ (ռ֊ծ)։ *այն՝ որ է յերէքանկաշարմութեան։* ‖ *Յանիկ զարմն · ի բարեբաստիկ տոհմէ սերեալ · փառ, գութիւ, կամ փախթիլ սպասնան։*

Երէքանկական · ի, աւ · ագ, զք · (ռ֊ծ)։ *երէքանիկ · փառ, գութիւ։ Եա, վերաբերելի առ երէքանկութիւն · փառ, գութիւրեալ։*

Երէքանկակրօն · ի, իւ · ից, իւք · (ռ֊ծ)։ *արբանկրօն · ընդաբար կրօն կամ պաշտօն ունօղ · բարեկեաց · փառ, էյի մանթիւրիւ մէղէ պիլի։*

Երէքանկաւառատ · (ռ֊ծ)։ *ունօղ զերէքանիկ և զառաբը հաւատս · փառ, էյի մանթիւրիւ տիմիլ։*

Երէքանկանամ · ագայ · ցիր · ալ · (չէղոյ)։ *երէքանիկ, կամ երանելի լինել · ի բարեբաստ վիճակի գտանիլ · փառ, փախթիլ, էյի մանթիւրիւ օլմագ · Եա, պէրճանալ · ձոխանալ · փառ, միւքէլլէֆ օլմագ։*

Երէքանկապէս · ‖ տե՛ս Երէքանկաբար։

Երէքանկաւէտ · ‖ (ռ֊ծ)։ *յոյժ երանելի ·*

Երէքանկափառ · ‖ *ամենաերէքանիկ · ունօղ զերանելի փառս · փառ, փէք միւքէլլէֆ։*

Երէքանկութիւն · Թեան · (գ֊ս)։ *երէքանիկ վիճակ · երանութիւն · բարեբաստութիւն · փառ, գութիւրիւգ · տէվլէթ · սաադէթ։*

Երը · (գ֊ս)։ *փոսթիւնէն · ասլականութիւն · նեխաւութիւն · ոսկ ասի զիսյաճ և զպղտոց, և զայլոց նմանեակաց · որք ի նեքբուսս սկըսանին փտիլ · փառ · չիւրիւմէ։ Եա, երէք · փառ, իւչ։ Եա, երբորդ · փառ, իւչլիւնճիւ։ Եա, երկրոյ · փառ, իւչ քէրբէ։*

Երբաբան։ (ռ֊ծ)։ *ի բնէ երբորդական · երէքանձնեայ · երբեակ և մի։*

Երբադարձ · ի, իւ · ից, իւք · (ռ֊ծ)։ *երկրոյ դարձեալ, կամ կրկնեալ · երբորդեալ · ասաի ի ժամանակի ալէկոծութիւն ալիք՝ որք երկրոյս հարկանեն զնաւն, ասին երբադարձ, որով իմանի յոյժ սաստկութիւնն · փառ, իւչ քէրբէ աէօնմիւչ · իւչ գաթ։*

Երբախառնիւ · ‖ տե՛ս Երբարձան։

Երբակ · ի, աւ · ագ, զք · ‖ տե՛ս Երբեակ և Եռակ։

Երբական · ի, աւ · ագ, զք · (ռ֊ծ)։ *երբորդական · երբորդաւորք · փառ, իւչլիւնճիւչ միւթալիք։*

Երբակի · (ռ֊ծ) և (ռ֊ֆ֊ս)։ *երբեակ · երէք օրինակաւ, կամ Թուով · փառ, իւչ, իւչ Թիւրլիւ։*

Երբաշար · ‖ տե՛ս Երէքկարգեան։

Երբաշարժ · ի, իւ · ից, իւք · (ռ֊ծ)։ *երկրոյ շարժեալ · երկրոյ փոփոխեալ · փառ, իւչ քէրբէ քըմըլտանան։*

Երբեակ · (ռ֊ծ)։ *եռակ · երբորդաւոր · փառ, իւչ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ Թիւ երէք · փառ, իւչ սայը։ Եա, Թիւ երբորդ · փառ, իւչլիւնճիւ սայը։*

Երբէրգելի · ւոյ, ևաւ · եայ, եաք · (ռ֊ծ)։ *երկրոյ երգելի · ամենագովելի · յոյժ գովելի · փառ, փէք մեհ օլունմազ։*

Երբէրջանիկ · նկի, աւ · ագ, զք · (ռ֊ծ)։ *երկրոյ երջանիկ · երջանկաւէտ · փառ, փէք մանթիւրիւ, էյի փախթիլ։*

Երբորդ · ի, աւ · ագ, զք · (ռ֊ծ)։ *է գասական Թուական անուն, և նշանակէ վերջինն յերկոյ · փառ, իւչլիւնճիւ · պարս, սէյրամ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ երբորդ մասն · փառ, իւչլիւնճիւ փայը։ Եա, այն՝ որ է յերբորդ կարգի զինի Թագաւորի, որ է փոխանորդ փոխանորդի · փառ, վէքիլին վէքիլի։ Եա, կարէ իբրև մակեայ վարիլ նշանակութեամբ, յերբորդ կարգի, երկրոյ · փառ, իւչլիւնճիւ։ Եա, յոգնակի սորին Երբորդք նշանակէ երբեմն՝ երկրոյս ամաւնայական · փառ, իւչ տէֆա էվլէնմիշ։*

Երբորդաբար · (ռ֊ֆ֊ս ոբռ֊ռ֊ո)։ *իբրև երբորդութիւն · որպէս երկքանձնեայ։*

Երբորդաթիւ · (ռ֊ծ)։ *այն՝ որ Թուեալ է յերբորդում կարգի · որպ ասի երկինքն՝ որ յերբորդում ասպնջանի · փառ, իւչլիւնճիւ սայրատ օլան։*

Երբորդական · ի, աւ · ագ, զք · (ռ֊ծ)։ *ուր դասանի ինչ երէք Թուով · ունօղ յինքեան զերկու Թիւս · փառ, իւչլիւս · պարս · սէվիւմլիյի։ Եա, երկքանձնեայ։*

Երրորդականութիւն. ‖ տես Երրորդութիւն։

Երրորդ անգամ. (ներգ. հանդիսաբ.) երբիցս. Յերրորդում նուագի. գտ, իւ. տե՛ք։

Երրորդեմ. ացի. եա. ել. (ներորդ.) երբեքինել. երբիցս կրկնել զնոյն. գտ, իւ. քերբե՛ք թէքթաբուլամագ։

Երրորդութիւն. (գոյ.) յաճախինս է երբեանն գոլ անձնաւորութեանց յի միում անբաժանելի աճութեան. զի է անուն ինչ յատկացուցեալ ի նշանակել զերիս անձինս միոյ աճութեան, այսինքն զՀայր, զորդի և զՍուրբ Հոգի. վասն որոյ ասի երեք անձինք և մի աճ. կամ երրորդութիւն, և մի աճութիւն. գտ, թերևս. Եւս, նմանապէս երրորդութիւն ասին այն ամ, ուր գտանին երեք թիւք. որպես ի բանական կենդանիս լինել ասի երրորդութիւն, որ է միտք, կամք, և հոգի։

Երրօրեայ. բեի, իւ. ից, իւք. (ածական.) երեքօրեայ. գտ, իւ։ տե՛ք։

Երփն. երփնի, իւ. երփնիք, փնից, իւք. (գոյ.) երանգ. գոյն, որ երեւի յաչս մարդկան. գտ, բնիկ։

Երփնագեղ. (ածական.) ունօղ զգեղեցիկ գոյնս. գեղեցիկ երանգով, կամ երփնիւ. գտ, կիւզիլ բնիկլի։

Երփնագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ածական.) երփն երփն. գոյն զգոյն. գտ, բնիկեամուզ. Թիւրլիւ Թիւրլիւ բնիկլի։

Երփնագունեալ. նելոյ, ով. ոց, ովք. (ածական.) երփնագոյն եղեալ. գեղեցիկ փայլեալ, կամ ներկեալ. գտ, էլի բնիկլէնովիշ։

Երփնազանազեղ. (ածական.) ունօղ զգեղեցկութիւն կամ փայլուն զանազան գունոց. գտ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ կիւզիլ բնիկլի։

Երփնազարդ. ի, աւ. աց, օք. ‖ Երփնազարդեալ. դելոյ, ով. ոց, ովք. (ածական.) երփնիւ զարդարեալ. գեղեցիկ երբանգօք նկարեալ. գտ, բնիկլէր իլէ ածնանմըշ։

Երփնաներկ. ի, իւ. ից, օք. (ածական.) երփն երփն նկարեալ. գտ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ պէյանմըշ։ Եւս, իբրև գոյական՝ նըշանակէ գոյն զգոյն ներկ, կամ երփն. գտ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ պոյա։

Երփնանկար. ի, աւ. աց, օք. ‖ Երփնաւեալ, կամ Երփն աւեալ. ի վերոյ Երփնազարդ։

Երփնատուն. անկոյ, ով. ոց, ովք. (ածական.)

պէսպէս օրինակաւ անկեալ. գտ, Թիւրլիւ էօրնէկ իլէ տէքիլմիշ։

Երփնափայլ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական.) պայծառաւափայլ. գեղափայլ. գեղեցկի գունով փայլեալ. գտ, կիւզէլ բնիկ իլէ փարըլտըն։

Երփնեմ. եցի. եա. ել. (չերեք.) գոյնզգոյն փայլել. երփնիւ փայլել. գտ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ փարլամագ։

Երփնեքանդ, կամ Երփնորակ. ի, աւ. ից, օք. ‖ տես Երփնագոյն։

Երփն երփն. (հանդիսաբ.) ևս կարէ իբրև անուն ածականաւորէս կամ գոյականացուցեալ նշանակել. պէսպէս գոյնք. գոյն զգոյն. պէսպէս. գտ, բնիկեամուզ. չէշիլտըկ։

Երփնուռնակ. ի, աւ. ից, օք. (ածական.) ուռնօղ երփն երփն գունոց. երփնագոյն. գտ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ բնիկլի։

Երք. (գոյ.) է անուն ցաւոյ իրիք, որ պատահի շանց։

Երքիշտա. } Երքշտա. } ‖ տես Ողքինտա։

Եր. (շաղկապ բացէիբացոյց.) որ զերկուս զանազան բաս կամ բանս կապէ ընդ միմեանս. աստ, ու. գտ, վէ։ Նշանակէ երբեմն և, նաև, խակ. գտ, տէ. պիլէ։ Եւս, երբեմն կրկնեալ այսպէս, և. . . և, նշանակէ թէ թէ. միանգամայն. գտ, հէմ հէմ. կէրէք, կէրէք։

Եր այն, կամ Եր այն զի. ‖ տես Այն զի։

Երայական. ի, աւ. ից, օք. (ածական.) սեպհական նախամօր Հայոց։

Երայեանք. } Երայէք. } (ածական.) ծնեալք կամ յառաջեալք. Յացեալք յԱյաք, որ և ասի ադամածին։

Եր անդր. (նախադրութիւն պէշդիս.) Հանդերձ զբացատական հոլով, և նշանակէ առաւել ևս յայն կողմն. գտ, տահա էօթէկե։

Եր արդ. (շաղկապ սիլէբէտորիս.) որ դնի ի սկիզբն բանից, և նշանակէ արդ. այսուհետև. ուրեմն. գտ, տէյիմտի. խմտի. Հոյլէ խսէ։

Եր եթ, կամ Երեթէ. (հանդիս.) կամ (շաղկապ.) սոսկ. միայն. լոկ. գտ, սաղէթ. եալընըզ։

Եր ևս. ‖ տես Երս։

Եր զի. ‖ տես Զի։

Երեթն. ‖ տես Երթն, և զոր զինի։

Երզ. ‖ տես Իրզ, և զհետագոյնն։

Եւսեբե՛ան. Թեան. (գոյ.) ի, կամ պատ է ընթեռնուլ Եւսեբե՛ի, և կամ իմանալ մեծատիւն. գոյք. առուկ, ունևսրսեբիւն։

Եւս, կամ Եւ եւս. (շաշոպ Բաշէեսոխոն)։ նաև. այլև. այլևս. գաշ, տակաւին. եւս, իբրև մակբայ վարել՝ նշանակէ տակաւին. այլ աւելի. և այլ առաւել. գաշ, տակաւ. տակաւ զկայտառ։ Իսկ երբեմն բառս այս Եւս՝ իբր մասնիկ եղեալ յառաջ կամ յետոյ դերական ածականաց, տայ նշանակութիւն բաղդատականի. որպէս բարի եւս. ևս մեծ. նոյնպէս և եղեալ ի բաղդատական ածական անուանս, տայ զնշանակութիւն գերադրական ածականի. որպէս ևս բարեգոյն. մեծագոյն ևս։

Եւս առաւել. ‖ տես Առաւել։

Եւս քան. (նոխոքրոսիւոն գէրոքրոսոն)։ գէր քան. առաւել քան. գաշ, զկայտառ։

Եւս քան զևս. (ոսիքոյ էնորոսոն)։ առաւել քան զառաւել. տակաւին ևս աւելի. գաշ, տակաւ զկայտառ. փէք զկայտառ։

Եւսէբիանոս. ի, աս. ացի, օք. (ածական) և (գոյ.)։ եւսէբեական. այն՝ որ հետևի կամ մտօրութեան եւսէբեի հերետիկոսապետի։

Եւտակիկեան. ի, իս. (գոյ.)։ է բառ յանուանէն, և է անուն մերկասիից հողմոյ՝ որ ընդ ի միջոյ արևելից և հիւսիսոյ. գաշ, գաւերկա եէլի։

Եւրանօսոս. ի, իս. (գոյ.)։ գրի ևս Եւրանօսոս. բառ յունական, և նշանակէ հողմն՝ որ գրեթէ ընդ աջմէ նստոս հողմոյն՝ որ անկանի ընդ կողմն արևելից. և մերձ է ի հողմն եւրոս, որ է ի կողմն հարաւոյ. ուստի ասի ընդել եւրանօսոս հողմոյն յարևելից հարաւոյ. գաշ, քէշէշլամէ։

Եւրոսիա. սիոյ, աս. (գոյ.)։ է մին ի չորից աշխարհի, որ ի կողմանէ արևմտից և հիւսիսոյ սահմանի ովկիանոսիս. սա թէպէտ փոքր է քան զայլ մասունս աշխարհի. բայց բազմամարդ է, և ունի ընդարձակ թագաւորութիւնս. գաշ, րոսիէլի. ֆրէնկիստան։

Եւրոս. ի, իս. (գոյ.)։ բառ յունական, և է անուն արևելեան հողմոյ՝ որ ընդել յարևելից կոյս. գաշ, կիւն ռօզուսու։

Եփ. ցի, ով. ոց, ովք. (գոյ.)։ արմատ եփել բային, որ նշանակէ եփումն. եփոց. գաշ, փիշիրմէ։

Եփարան. ի, աս. ացի, օք. (գոյ.)։ տեղի՝ ուր եփի կերակուր, որ ասի կրակարան, գաշ, օճագ. գոբս, աճէշկեակ։ Ես, կամաց՝ յորում եփի կերակուր. գաշ, գազան. ճէնճիրէ։ Ես, սոսմոքս՝ յորում եփի կերակուրն բնական ջերմութեամբ. գաշ, միակ։

Եփեմ. եցի. եա. ել. (էէրգոյծ)։ հրով եռացուցանել և հասուցանել զուտելիս և զայլ ինչ. գաշ, փիշիրմէք. գոբս, փէշկէն. ոզդ, գազս։ Ես, մարսել. գաշ, սինտիրմէք։

Եփենէ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ.)։ է տեսակ ինչ գազանաբարոյ թռչնոյ՝ մեծ քան զարծիս, և նման նմա ըստ իմիք. ունի ըզփետուրս գորշախայտ և սպիտակաճաս, և զկտուց կեռ՝ երկայն և լայն։ Այս իբր բնական ինն կարեկցութիւն, զձագս սիծուցոյ՝ զորս նա վասն դժուարութեան սնուցանելոյ թռչուս անխնամ, ժողովել սընոցացնէ իբրև զիւր ձագան. գիշատակ ուտէ զկորիւնս գազանաց, և զոսկերս որսոյն խորտակէ, որով և կոչի ոսկրաբեկ, և ոսկրակուլ. գաշ, գարճալ գուշտանան պէշիւք պիր նէվ գուշ։

Եփենոս. ‖ տես Բանանոս։

Եփեցական. ի, աս. ացի, օք. (ածական)։ եփել ըստ արուեստի իւղագործաց. գաշ, փիշմիշ։

Եփոյ. ի, իս. ից, իւք. ‖ (գոյ.)։ եփեալ

Եփոց. ի, աս. ացի, օք. ‖ կերակուր. եփուած ինչ. գաշ, փիշմիշ թաամ. գոբս, խալթ. ոզդ, դաամ։

Եփումն. եփման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Եփ։

Եփուս, կամ Եփուդ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ.)։ բառ երբայական, որ Թարգմանի ի մեզ Վաճառ, կամ Պատմուճան. որ էր զգեստ քահանայութեան հին օրինաց, որ պատեալ զուսովք և զլանջօք զգեցուցին հասանէր մինչև ի ծունկն, կամ տակաւ ինչ ի վեր. և էր երկատեալ, զի մին էր անզարդ վասն հասարակաց, և միւսն նըկարագրեալ վասն քահանայապետին. և առանց այսը եփուդի՝ ոչ լինէր քահանայագործել. գաշ, րուհպան լիպասը։

Եփուսաւոր. ի, աս. ացի, օք. (ածական)։ նափորսաւոր. քահանայական զգեստիւք զարդարեալ. գաշ, րուհպան լիպասլը։

Եքթերան. ի, աս. ացի, օք. (ածական)։ ձկնական. գաշ, պալըգլը միւթալիք։ Ես, ձկնորսական, գաշ, պալըգճըլըկ միւթալիք։

Եփլնէխս • ‖ տես Նաւակալ։

Եփլնոս • ի • աւ • ից • զբ • (Գոյ)։ գրի և ս Եփլնաս, կամ Եփլնէս • է բառ յունական, որ թարգմանի ըմբռնօղ, որ է կենդանի ինչ • և է երկաւեսակ՝ մին ցամաքային, և միւսն ծովային։ Ց ամաքայինն կոչի ոզնի • որ է փշոյից կենդանի ինն • ՓՔ, քիրփի • Իսկ ծովայինն է փոքրիկ փշոտ կենդանի ինչ, որ ասի ոզնի ծովային• սա զգայեալ յառաջ քան ամբռնիլ ծովուն մրջիւք՝ մանչսա ընդ քաջ ինչ, զի մի բռնաւթիւք ջուրց հարեալ ղքաջի • կամ ընդ ցամաք • սպանցի • վասն որոյ առաւել գոսին ի ծովային քարափսունս • ՓՔ, գարա Թիքէն։

Եօթանասնամեայ • կամ Եօթանասնեմի • (ած)։ Եօթանասուն ամաց • ՓՔ, ԵԷՄիշ Հաշտնաս։

Եօթանասնեակ • Նեկի • աւ • ից • զբ • (ած) և (Գոյ)։ է զառական Թուական անուն • որ նշանակէ զԵօթանասուն, կամ Եօթանասներորդ Թիւ, կամ իր • ՓՔ, ԵԷՄիշ • կա՛ ԵԷՄիշինՃի սայը։

Եօթանասնեկի • ⎫ (Ուէքայ Լուսէյն)։ Եօ-
Եօթանասնեկին • ⎭ Թանասուն անգամ • ՓՔ, ԵԷՄիշ քէրըէ։

Եօթանասնեերեակ • րեկի, աւ • ից, զբ • ‖ տես Եօթանասնեակ։

Եօթանասնեերորդ • ի • աւ • ից • զբ • (ած)։ է դասական Թուական անուն • որ նշանակէ վերջին կարգաւսն յԵօթանասունս• ՓՔ, ԵԷՄիշինՃի • պօբս • հէՖԹաաիւմ։

Եօթանասնեքեան • կամ քին • ցուց • քուրք • (ած)։ է մակբայիս Թուական անուն, նշանակէ իւրաքանչիւրն Եօթանասնից • ՓՔ, ԵԷՄիշէ տէ։

Եօթանասնիցս • ‖ տես Եօթանասնեկի։

Եօթանասուն • ունի, իւ • իցս, իւք • (ած)։ է բացարձակ Թուական անուն, և նշանակէ Եօթնիցս տասն • ՓՔ, ԵԷՄիշ • պօբս • հէՖԹաա • ուրդ • սէպտէ։ Եա • Եօթանասունք ասին հր աշակերտք քրի • նոյնպէս և յԵբրայականէ ի յոյն բարբառ Թարգմանիչք ՅԸ գրոց • յաւուրս պտղոմէայ փիլադելփոսի արքային եգիպտացւոց։

Եօթանեկի • ⎫ (Ուէքայ Լուսէյն)։ Եօթն
Եօթանեկին • ⎭ անգամ • Եօթնիցս • ՓՔ, ԵԷՄի քէրըէ։

Եօթանէքեան, կամ Եօթնէքեան • • ⎫
Եօթանէքին, կամ Եօթնէքին • • • ⎭

ցուց • քուրք • (ած)։ է մակբայիս Թուական, և նշանակէ զԵօթանց • ՓՔ, ԵԷՄիշէ տէ։

Եօթն • Թին՝ կամ Թնի՝ կամ Թան, Թամբ՝ կամ Թիւ • Եօթանք, Թանց՝ կամ Թնից, Թամբք • (ած)։ միջինն ընդ վեց և ընդ ութ • որ է երիւք պակաս քան զտասն, և երկոքումբք աւելի քան զհինգ։ Ա յս Թիւ՝ կոյս ասի ի Թուաբանից, զի ոչ ծընանի ի նեղքոյ տասնեկին կրկնուԹիւն • որպէս երկու և երկու՝ լինի չորս • չորս և չորս՝ լինի ութ • բայց ոչ այսպէս լինի Թիւս Եօթն • և ոչ ևս բաղկանայ ի զոյգ Թուոյ • զի Թէպէտ ութ կամ վեց Թիւք կրկնուԹիւն ոչ ծնանին ի նեղքոյ տասնեկի զոյլ Թիւ • սակայն ինքեանք ծնանին յոյլ զոյգ Թուոյ • որպէս և երեքն բազմացուցեալ ծնանի ինն • վասն որոյ բառս այս Եօթն՝ կոչեցաւ կոյս • անծնունդ • ասէ • օխտը • ՓՔ, էէմի • պօբս, հէՖԹ • ուրդ • սէպտ։ Եա • բառս այս երբէմն նշանակէ բազում • ՓՔ, չօգ։ Եա • ասեմ ևս Եօթն սարկաւագունք Եօթանք ասին առանձին ինն կոչմամբ։

Եօթնաբաժին • (ած)։ ունօղ զԵօթն բաժինս • ՓՔ, էէմի փայլը։

Եօթնագիտակ • ի • աւ • ից • զբ • ⎫ (ած)։
Եօթնագիտեան • (Նախդրեա հոլովի) • ⎭ այն՝ որ ունի զԵօթն գիտակս • որ էր մակդիր սամփսոնի • գլխոյ և վարսից նորա • ՓՔ, էէմի փէրչէմլի • էէմի Թէլլի։

Եօթնագլխեան • ⎫ (ած)։ այն՝ որ ունի
Եօթնագլխի • • ⎬ զԵօթն գլուխս • որպէս են
Եօթնագլուխ • ⎭ գլուխք Եօթն • ՓՔ, էէմի պաշը։

Եօթնագունակ • ի • աւ • ից • զբ • (ած)։ զանազանեալ յԵօթն գոյնս • կամ տեսակըս • ՓՔ, էէմի Թիւրլիս։

Եօթնագրական • ի • աւ • ից • զբ • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի յԵօթնագրեանն իմաս տակութիւն • որ կոչի վեցհազարեակ։

Եօթնագրեանք • էնից, իւք • (Գոյ)։ արուեստս վեցհազարեակի • որ է մատեանին բան ի վերայ Եօթն Ձայնաւոր տառից • ա, է, է, ը, ո, ւ, կամ օ • որոց բազդատութիւն ընդ իրեարս • և իմաստասիրութիւն համարողական արուեստի իրիք իրը Թէ իմանան զաստառնեաց կամ զանհասից։

Եօթնագուն • դրան, ամբ • անց, ամբք • ⎫
Եօթնագունեան • (Նախդրեա հոլովի) • • ⎭

(ած)։ ունօղ զեօթն դրունս • գաՀ, եէսի գափուլուս։

Եօթնաթիւ • թուսյ • ով • ոց • ովք • (ած)։ ունօղ յինքեան զեօթն թիւս • որպիսի է անուն Քրիստոս • որ վասն եօթն տառիցն՝ որովք հէգի • ասի Եօթնաթիւ • գաՀ, եէսի սայըլըս։

Եօթնալոյս • • } (ած)։ Եօթնաջահ։

Եօթնալուսեան • } հան • եօթնաբիվի • եօթնաճաճանչ • գաՀ, եէսի նուրըս • եէսի չեօհլելի։

Եօթնաձին • ձնի, իս • իցյ, իսք • (ած)։ զեօթն որդիս ծնանօղ • գաՀ, եէսի եվլատ տօղուբան։ Եա, ծնանօղ զքաղաքս որպէս • որովհետև բառս եօթն՝ նշանակէ երբեմն բազում, որպէս ասացաւ ի տեղոջ նախում։

Եօթնական • լի • աւ • ացյ • օք • (ած)։ եօթնեակ • եօթն • գաՀ, եէսի։

Եօթնակացեալ • ցեալյ • ով • ոց • ովք • (ած)։ այն՝ որ կալոց է զեօթն դարս։

Եօթնակի • (ած)։ եօթնկին • եօթն • գաՀ, եէսի։ Եա, իբրև մակբայ թուական վարեալ, նշանակէ եօթնիցս • գաՀ, եէսի քէրըհ • դարս, հէֆթկեանէ։

Եօթնահոտան • լի • աւ • ացյ • օք • (ած)։ այն՝ որ հոսի ընդ եօթն առաջս, կամ ընդ բազում բաշխմունս • գաՀ, եէսի ազալըս։

Եօթնաձար • լի՝ կամ ոյ • իւ • իցյ, իւք • (ած) և (գԹ)։ ունօղ զեօթն ձարս • ասէին՝ ուր են եօթն ձորք • գաՀ, եէսի սէրէլի։ Եա, է իբրև յատուկ անուն հիւսիսային մասին նէդոսի գետոյն, որ ի մասնէն ի ծովն մինչերկրական՝ բաժանի յեօթն ձորըս • այսինքն հէզէզաոս։

Եօթնաղի • ուլ • եաւ • եայ • եօք • (ած)։ ունօղ զեօթն աղիս • կազմեալ յեօթն աղեայ • որպիսի են ոմանք ի քնարաց • գաՀ, եէսի թէլլի • քիրիշլի։

Եօթնաձառագայթեան • ‖ տես Եօթնալոյս։

Եօթնաձրագ • • } (ած)։ զեօթն ճրագ

Եօթնաձրագեան • } գունս ունօղ • եօթնաջահեան • եօթնալոյս • գաՀ, եէսի գանտիլլի • ըշըքլըս։

Եօթնամանեակ • (ած)։ յեօթն մասանց բազկացեալ • ունօղ զեօթն մասունս • գաՀ, եէսի վարըլըս։

Եօթնամեայ • } ‖ տես Եօթնեամեան։
Եօթնամեան • }

Եօթնամանեայ • սէի, իս • իցյ, իսք • } (ած)։
Եօթնամանեան • (նէֆէրիս • կուլվի) • }
եօթն ամաց • այն՝ որ եօթն ամիս է յորմէ հետէ եղեալն է • կամ այն՝ որ տեւէ զեօթն ամիս • գաՀ, եէսի պալըգ։

Եօթնայարկ • ի • աւ • ացյ • օք • (ած)։ այն՝ որ ունի զեօթն յարկս • կամ դասիկոնս • գաՀ, եէսի օտալը • եէսի գաթ։

Եօթն անգամ • (հէֆթայ կէռէ)։ եօթնիցս • եօթնեկի • գաՀ, եէսի քէրըէ։

Եօթնանկիւն • կեան • ամբ • անց • ամբք • }
Եօթնանկիւնի • ւս • եաւ • եաց • եօք • } (ած)։ այն՝ որ ունի զեօթն անկիւնս • գաՀ, եէսի քէօշէլի։

Եօթնանշյլ • շուլի, իս • իցյ, իսք • ‖ տես Եօթնալոյս։

Եօթնաշաբաթեայ • (ած)։ որ տեւէ զեօթն շաբաթս • որպէս ասի եօթնաշաբաթեայ պահք • գաՀ, եէսի հաֆթաալը։

Եօթնաշնորհ • (ած)։ այն՝ որ ունի կամ բերէ զեօթն շնորհս հոգւոյն սրբոյ։

Եօթնաշրջեան • (ած)։ ունօղ զեօթն շրջանս դարուց • եօթնադարեան • որ ասի եօթնաշրջեան կենացաւ • գաՀ, եէսի տէվիրլի։

Եօթնաչեայ • } (ած)։ այն՝ որ ունի զեօթն
Եօթնաչի • • } աչս • գաՀ, եէսի կէօզլիս։

Եօթնապատիկ • ‖ տես Եօթնապատիկ։

Եօթնապարեան • (ած)։ ունօղ զեօթն կարգս կամ խումբս • գաՀ, եէսի սըրալը էօ։ պէօլիւկլիս։

Եօթնապրիսպ • (ած)։ ունօղ զեօթն պարիսպս • գաՀ, եէսի հիսարլըս։

Եօթնաջահեան • (ած)։ ունօղ զեօթն ջահս ճրագաց • եօթնաճրագեան • գաՀ, եէսի գանտիլլի • ըշըքլըս։

Եօթնառնակին • կնոջ • կանանց • նանց • նամբք • (ած)։ եօթնառնեայ • այն՝ որ եղեալ կին եօթն արանց • գաՀ, եէսի գոճայ ալան։

Եօթնասաստեղեան • (ած)։ ունօղ եօթն աստեղաց • որպ կամարք մեծարակաց • գաՀ, եէսի կըլըրզլը։ Եա, արբայաբեին երկնից ասի եօթնասաստեղեան • վասն եօթնալոյս շնորհաց հոգւոյն սրբոյ։ ‖ տես եւս ի նեըքոյ եօթնասաստղն։

Եօթնասաստղն • (ած)։ ունօղ զեօթն աստղս ունս • կամ շինւոս • գաՀ, եէսի տալը։ Եա, եօթնաջահեան • գաՀ, եէսի գանտիլլի։

Եօթնաստիճանեան • (ած)։ այն՝ որ ունի զեօթն աստիճանս • գաՀ, եէսի տէրէճէլի։

Եօթնատաս · ի, իս · ից, իք · · ·
Եօթնատասաներանեայ · (Նախդրէս հոլովէ) · · (ած) · ունօղ եօթն տեսութեան, կամ ալաց · եօթնաչեայ · գաշ, եէսի կէօղլի ·
Եօթնաոխեան · վէրի, իս · ից, իք · **Եօթնաոխերի** · ւոյ, եաս · եաց, եօք · **Եօթնաոխի** · **Եօթնաոխին** · (Նախդրէս հոլովէն) · · (ած) · եօթն հալւոյս · եօթնեակ պատճառութիւ · գաշ, եէսի նուէլլու, չէօհլէլի ·
Եօթնաւոր · ի, աս · ից, օք · (ած) · այն՝ որ ունի զեօթն թիւս · գաշ, եէսի սայլլը ·
Եօթնգլխեակ · ‖ տես Եօթնագլխակ ·
Եօթնդարեան · ‖ տես Եօթնհարիւրեան ·
Եօթնեակ · նեկի, աս՝ կամ իս · ից, օք · (ած) և (գոյ) · եօթն մի · եօթն · գաշ, եէսիլիք · եէսի · պարս, վիւ-փաւաւ · ուդ, իւսսուս · Եա, եօթնեակ մի աւուրց · շաբաթ մի, որ ունի յինքեան զեօթն աւուրս · գաշ, հաֆթանըն եէսի կիւնիւս · պարս, շիւ-փաւաւ · ուդ, էյնսանի իւսսուս ·
Եօթնեան · (ած) · եօթն · գաշ, եէսի · Եա, յոգնականակերպ մասնիկամբս էան՝ գուցէ ածանցմամբ յոգնակին իցէ բառիս եօթն ·
Եօթնեկին · **Եօթնեկին** · ‖ տես Եօթնակին ·
Եօթնեներեան · (ած) · եօթնամեայ · եօթն ամաց · գաշ, եէսի եաշընաս · եէսի սէնեկլիք ·
Եօթնեներեակ · րեկի, աս · ից, օք · (ած) և (գոյ) · եօթն · եօթնեակ · գաշ, եէսի · Եա, թիւս եօթնեներորդ · գաշ, եէսինձին սայլը · Եա, սոսկ իբր գոյական՝ նշանակէ եօթնեներորդ օրն եօթնեկի, որ ասի շաբաթ · գաշ, ձիւմայ էրթէսի · Եա, դար եօթնեներորդ · որ լինի իբր շաբաթ աշխարհի, որում յաջորդէ և ութերորդ դարն իբր կիւրակէ · Եա, եօթնեներորդ ամ հասակի · գաշ, եէսինձին եամ · Եա, բառս եօթնեներեակ՝ կամ եօթնեներեակ, ըստ առաջադրեցեալ է Կիրակագիր, իբր յայտարար կիւրակէի, որով յայնմ աղբիւր յայտնին և այլ աւուրք եօթնեկին ·
Եօթնեներորդ · ի, աւ · ից, օք · (ած) · է դասական թուականն անուն, որ նշանակէ զնին յեօթն թիւս · գաշ, եէսինձին · պարս, հէֆթիւաւ · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ եօթն աւուրք, այսինքն շաբաթ մի, և եօթն ամիսք, և ամք ·
Եօթնեներորդեմ · եցի · եամ · էլ · (Ներգործ) · եօթնիցս կրկնել զինն · գաշ, եէսի · քէրրէ թէքրարլամագ · Եա, առնուլ կամ տալ զեօթներորդ մասն · գաշ, եէսինձի փայը այմագ · ֆաւ վէրմէք · Եա, առնել զայսչափ եօթնեակս, որպիսիքն շաբաթս ·
Եօթնեներորդութիւն · թեան · (գոյ) · թիւս և համար եօթնեներորդից · գաշ, եէսինձիլիք ·
Եօթնեերեակ · ‖ իբրև պարզ անուն՝ տես Եօթնեներեակ · բայց իբրև բարդ՝ նշանակէ եօթնիցս երբեակ, որ լինի ինն · Եա, եօթն և երեք, որ լինի ինն ·
Եօթնեւտասան · սին, սամ · անց, ամբք · (ած) · է բացարձակ թուականն անուն, որ նշանակէ եօթն աւելի ի վերոյ տասին · գաշ, օն եէսի ·
Եօթնեւտասնամեայ · (ած) · եօթնեւտասան ամաց · գաշ, օն եէսի եաշընտաս, ֆաւ սէնեկլիք ·
Եօթնէքեան, կամ **Եօթնէքերին** · ‖ տես Եօթանէքեան ·
Եօթնիւրց, կամ **Եօթնիւրց անգամ** · ‖ տես Եօթն անգամ ·
Եօթնկալեան · (ած) · կազմեալ յեօթն կալուց · գաշ, եէսի կէօնաէն եափըլմըշ ·
Եօթնհազարեակ · բեկի, աս · ից, օք · (ած) · այն՝ որ ունի յինքեան զեօթն հազարից · գաշ, եէսի պինլի ·
Եօթնհազարեան · (ած) · այն՝ որ է, կամ արժէ եօթն հազարից · գաշ, եէսի պինլիք ·
Եօթնհատագոյեան · ‖ տես Եօթնաչափեան ·
Եօթնձրագեան · ‖ տես Եօթնաչափեան ·
Եօթնհամաեայ · ‖ տես Եօթնամեայ ·
Եօթնչրջապայք · իւ · իւք · (ած) · ունօղ զեօթն շրջապատութիւս · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ եօթն շրջիկք ·
Եօթնասակայ · ‖ տես Եօթնասակեղէն ·
Եօթնհատասան · ‖ տես Եօթնեւտասան ·
Եօթնհատասանամեայ · ‖ տես Եօթնեւտասնամեայ ·
Եօթնհատասանեներորդ · ի, աւ · ից, օք · (ած) · է դասական թուականն անուն, որ նշանակէ վերջինն ի կարգի եօթնեւտասան թուոյ · գաշ, օն եէսինձի ·
Եօթնպատիկ · ակի, աւ · ից, օք · (ած) · եօթնեկին · եօթնիցս կրկնեալ · գաշ, եէսի գաշ · պարս, հէֆթիւաւ · Եա, իբրև մակբայ թուական՝ նշանակէ եօթնիցս · եօթն անգամ · գաշ, եէսի քէրրէ ·
Եօթնպատիկեմ, կամ **Եօթնպատիկեմ եցի** · եա · էլ · (Ներգործ) · եօթն անգամ կրկնել · գաշ, եէսի քէրրէ թէքրարլամագ ·
Եօթնպարեան · ‖ տես Եօթնապարեան ·

Եօթնապատկան . ‖ տե՛ս Եօթնապարկեայ ։
Եօթնատակեան . (ած) ։ ունօղ զեօթն կուռս ։
Եօթնակռնեան . ած , եէսի գաթլը ։
դուս , հէֆթհէտ ։
Եօթնփորձեան . (ած) ։ ընդ եօթն , կամ
ընդ բազում փորձս անցուցեալ , կամ ան-
ցեալ ։ ած , եէսի քէրբէ սընայան , խա
սընանըլմըշ ։
Եօթնօրեայ ։ բէի , իւ ։ իյ , իւք ։ } (ած) ։
Եօթնօրեան ։ (նոխդէյ հուլվի) ։ }
եօթն աւուրց ։ ած , եէսի կիւնլիւք ։

Օ

Օ — Օ

Օ , ‖ է տառ բաղաձայն , զի կցեալ ընդ ձայնաւորս՝ հանէ զձայն իւր ։ և ասի նըրբաձայն , զի ունի զնուրբ հնչումն ։ որպէս և տառքս , ծ , Շ , ս , ևՁ , Ա՝ ա ունի զնօրդաւթիւն ընդ տառիս Ս , որ բազմիցս ի տեղի միմեանց փոխին այսպէս ։ զքօղել և զքօղել զփածանիլ և սփածանիլ ։ այնպէս և յայլազգական բառս դնի փոխանակ Ծ տառիս , որպէս ծաքարիա՝ ասի զաքարիա , ծաքէաս՝ զաքէաս , ևՁ , Տ տառս այս միևնոյն ունիցի ի վերայ իւր զատաուանշան այսպէս ՞ , նշանակէ զնէ համարոշական , վէց , կամ վեցերորդ ։ Դարձեալ՝ տառս այս է նախդիր որ կազմէ զզաբառական՝ զհայցական և զգատական հոլովս ։ որպէս զաքքայ , զաքքայս ։ զաքքայիւ ։ զաքքայիւք ։ զաքքայիցս ։ Եւս՝ ի չինել իւր զգաբառական հոլով՝ նշանակէ շուրջ զիւք ։ որպէս պատիլ զգաբսպազք , այսինքն պատիլ շուրջ զգաբսպազք ։ և միևնոյն կազմիցէ զգատական հոլով՝ տայ զնշանակութիւնն նախադրեցեալ վանն ։ որպէս եթէ ասիցի պ՞րա է հոգալ զհոգւոյ քան զմարմնոյ , իմանի պ՞րա է հոգալ վասն հոգւոյ քան վասն մարմնոյ ։ երբեմն պատմական հոլովով՝ տայ զնշանակութիւն բացառական հոլովոյ ։ որպէս կալոյ զաչքն ձեռանէ , այսինքն յաչքն ձեռանէ ։ Եւս և եղեալ ի վերայ սեռական անուանցն՝ որպէս թէ նախդիր սեռական իցէ ։ ի գործածի ընդ բայիցս հարկանել , զարկանել և զարկուցանել ։ ոյզ հարկանել կամ զարկանել զքարի , զարկցայ զգեանի , ևայլն ։ և նշանակէ յայնժամ իբրև նախդիր ։ տրական ։ իսկ առընթեր չէզոք բայիկ մինչ կազմիցէ զհայցական , դնի իբրև ի նախդիր ։ որպէս երթեալ զնանապարհս , այսինքն ի ճանապարհ ։ և մինչ կազմիցէ հայցական զբաժաս բայիկ՝ կամ զյարաբերական նշ , տայ զնշանակութիւն գործիական հոլովոյ ։ որպ երկիցն զերկիւղ , այսինքն երկիւղիւ ։ սէրն՝ զոր (այսինքն որով) սիրեցեր զիս , ևայլն ։ Եւ երբեմն իբրև զարդ կամ ի սատկութիւն դնի ի սկիզբն բառից ։ ոյզ արթուն , զարթուն ։ ալացու ։ զալացու ։ անցանել ։ զանցանել ։ ևայլն ։ Արդ՝ որք ներսէս շնորհալին խրատատուն զմեզ վայելչաբար՝ յաւելս վասն Ջ տառիս ։

Ջարթուցանէ՝ զքեզ մանուկ ,
ձայնիւս հնչմամբ՝ որպէս Թմբուկ ։
Մի յատանէ՝ լինիր տաղտուկ ,
զի մի տաս վայ՝ անձինդ յատուկ ։

Ջազէր ։ զրի , իւ ։ իյ՝ կամ այ , իւք ։ (ած) ։ ագէզ ։ գարշելի ։ ալտեղի ։ պիղծ ։ ած , չիքթին ։ մւբտաբ ։ խլրկնէհէք ։ դուս , ֆէժուք ։
Ջազրաբան ։ ի , իւ ։ իյ , իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ խօսի զզազիր կամ զգարշելի բանս ։ ած , ֆէհնա սէյլէկէն ։
Ջազրաբանութիւն ։ թե ։ (գույ) ։ զազիր և ագտեղի խօսք ։ ած , մւբտաբ սէօզլէթե ։ եա , հայհայուէթլուն ։ ած , քիւֆիւր ։
Ջազրաբերան ։ ի , իւ ։ իյ , իւք՝ կամ զբ ։ (ած) ։ այն՝ որ սովոր է խօսիլ զզազիր բանս ։ զազիր բերանավ ։ ած , փիս աղզլը ։ ֆէհնա սէյլէկէն ։

Ջազրագիլն · գնի, իւ · ից, իւք · } (ած)
Ջազրագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · }
ևս (ի՝ից) · յոյժ գաբշելի · յոռեգոյն · փառ, փեչք մեւբսար · դուռ, փեչկիլ ·

Ջազրագործ · ի, աւ · ից, զք · (ած) · զազիր իբս գործօղ · պղծագործ · ացին՝ որ ուրեմն զգաբշելի գործս · փառ, Ֆենա իշ իշկիկն · դուռ · փեչկիչքեաբ ·

Ջազրագործեմ · եցի · եա · ել · (էրէցոյծ) · զազրագործութիւն առնել · գործել զպղծագործութիւնն · փառ, Ֆենա իշ իշչկիչ ·

Ջազրագործութիւն · ենէ · (գից) · պղծագործութիւն · աղաչեցի գործք · փառ, Ֆենա իշ ·

Ջազրագէմ · գիմի, աւ · ից, զք · (ած) · զազիր, կամ ագեղ դէմս ունօղ · գժոխեբնա · փառ, չիքբին · սուբանթորդ · չէհրէսիդ ·

Ջազրաթորմի · մ·ց, եաւ · եաց, եզք · }
Ջազրաւի · ւց, եաւ · եաց, եզք · }
Ջազրաւից · (ծէրէյ՝ հուլուվ) · · · } (ած) · զազրութիւն կամ ապականութիւն լսելու · պղծութիւն թրմելու · բառս ինծորմ՝ է արմատ թրմել բայիս, որ նշանակէ շաղել, կակղացուցանել, և յայտնապէս Ջազրաթորմի՝ նշանակէ պղծութիւն շաղելով · որպէս օդունք և ոջիլք, և այլ նմանք · փառ, փեչք մեւբսար · փիս ·

Ջազրաւոր · լրց · ով · ոց · ովք · (ած) · այն՝ որ գաբշելի է՝ ի լսել · փառ, իշխեմ՝ քէօթիս · եա · գաբշելացուցիչ լսելեաց · փառ, գուլաղը փիսկիչն ·

Ջազրաթօս · ‖ տես Ջազրաբէրան ·

Ջազրաթօսութիւն · ‖ տես Ջազրաբանութիւն ·

Ջազրական · ի, աւ · ից, զք · ‖ տես Ջազիր ·

Ջազրակարկաչ · (ած) · զազիր ձայնիւ կարկաչօղ · որպիսի են ումանք ի կենդանեաց · փառ, Ֆենա սէս իլէ չաղրան ·

Ջազրակերութիւն · ենէ · (գից) · ուտելն զերս գաբշելիս · կամ աղտեղիս · փառ, Ֆենա շէկլէր եէմ ·

Ջազրակերսիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · փոխիլ · կամ մնանել ի զազիր կերպարան · փառ, Ֆենա քիսվէնէ կիրմ՛ք ·

Ջազրակերպութիւն · ենաւ · (գից) · ագեղութիւն · զազիր կերպարան · փառ, չիրքինչիք · Ֆենա քիսվէճ ·

Ջազրահոտ · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · զազիր հոտս ունօղ · փառ, Ֆենա զօգուլու · դուռ, կենաս ·

Ջազրահոտութիւն · ենէ · (գից) · զազիր, կամ գաբշելի հոտ · գաբշահոտութիւն · փառ,

Ֆենա գօգուլ · դուռ, կենաս ·

Ջազրաձայն · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · ուղնօղ զագիր, կամ զազիր ձայնս · փառ, Ֆենա սէսլի ·

Ջազրանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · զբազրիլ · զազիր և գաբշելի լինել · ալաչզանալ · փառ, մեւբսարլանմագ · փիսլէնմիչք · եա · զբազրիլ · գաբշիլ · փառ, իլլէնմիչք ·

Ջազրապէս · (ծէրէյ՝ սրսոյսէն) · զազրագին · զազրութիւն · փառ, փեչք քէօթիս ·

Ջազրասէր · սիրի · աւ · ից · զք · (ած) · պղծասէր · ալաչզասէր · փառ, Ֆենալըբ՝ փիսլիչք սեվէն ·

Ջազրասկիզբն · սկզբան, ամբ · բանիք · անց · ամբք · (ած) · այն՝ որոյ սկիզբն զազիր կամ չար է · փառ, Ֆենա պաշլանկըչըդը ·

Ջազրավէպ · վիպի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ պատմէ զազիր և զգաբշելի բանըս · փառ, Ֆենա շէհլերը նաղլ էհէն ·

Ջազրասես · ի, իւ · ից, իւք · }
Ջազրասեսակ · ի, աւ · ից, զք · } (ած) ·
Ջազրասեսիլ · (ծէրէյ՝ հուլուվ) · }
զազիր տեսլեամբ · գաբշասես · ագեղ կերպարանօք · զգաբշելի դէմս ունօղ · փառ, չիքբին · չէհրէսիդ ·

Ջազրացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (ունդ) · գաբշելացուցանել · զազրալի առնել · ալաչզանալ · փառ, մեւբսարլամագ · փիս էմէմք ·

Ջազրիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · զբազիլ · փառ, իլլէնմիչք · ‖ եա, տես Ջազրանամ ·

Ջազրոտ · ւոյ, եաւ՝ կամ ւով · եաց, եզք · (ած) · զազրալի · գաբշելի · զազիր · փառ, մեւբսար · փիս · եա, իբրև գոյական առեալ՝ երբեմն նշանակէ կուռք, որք և զազրութիւք լցեալ են, կամ անաբգական անուամբ սակս կռչելոյ զնսա · փառ, փեւթ ·

Ջազրութիւն · ենէ · (գից) · գաբշութիւն · ալաչզութիւն · պղծութիւն · փառ, փիսլիչք մեւբսարլըբ ·

Ջածած · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · նուազ · դուզնաքեայ · սուղ, քիչ · փառ, ազ · եա, սակաւաւոր · սուղ, քիչչոր · փառ, ազլըգ · եա, տրուպ · ցած · փառ, քիչչիւկ · հագըբ · եա · իբր ազատն · փառ · զպլիճ ·

Ջակածանեմ · կացի · եա · ել · (ծէրէյ՝ բուժանել · ասածել · անուցանել · փառ, պէկլէչիք ·

Ջականեմ · եցի · եա · ել · (ծէրէյ՝ դիմել · նկատել · փառ, կնօգ ամմագ · նազը էմէմք ·

Ջակատեցուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (ունդ) ·

չարաչար պնդեցուցանել զհետ ուսիք իբրև յիմաք · գոհ՝ սեբաէմ կիսոլ պիր շէյ պրաբնա պլագմագ · Եա, յիմարացուցանել սիրոյ կամ ի սէր ուրուք · գոհ՝ աշգ իլէ սէբսէնլիմէք ·

Ջակասիմ · եցայ · եամ · իլ · (չէշոյ) · զհետ լինել ուսիք · գոհ՝ պիր շէյ պրաբնա սիւշմէք · Եա, յիմարիլ ի սէր ուրուք · գոհ՝ աշգա սիւշմէք ·

Ջահանդիմ · ‖ տես Ջարհալիմ ·

Ջահլ հարկանիմ · հայոյ · հարիր · իլ · (չէշոյ) · յոյժ էլինելիլ · սասոիկ զարհալիլ · գոհ՝ փէք գօրգմագ , իւրքմէք · պրա , նէհվիպէչիշէն ·

Ջահմեմ · եցի · եա · եաւ · ել · (չէրգիոյ) · միաւորել · յօդել · կցել · գոհ՝ իւրչիքմէք · պիր էյմէք ·

Ջահմաթիմ · թէ · (գոյ) · շարակցութիմ · միաւորութիմ · գոհ՝ իւրչիքմէք · պիր էյմէք · Եա, իբր անյապաւութիւն · գոհ՝ պիէլնմիշ օլմա ·

Ջաղլաղչիան · (ոճ) և (ոսկիոյ) · անհապաստ · խոխաւտ · անկայուն · գոհ՝ թէհլիսիզ · էյրէնմէ · Եա , ընչին · գոհ՝ պօշ ·

Ջամբազլը · (գոյ) · վնասաբեր · կնդաւղ , զոր ունին կրծնաւորք ի գլուխս ·

Ջամբիկ · բիկի՝ կամ բիան , աւ · ացի , օք · (գոյ) · մատակ ձի , կամ էրիվոր · գոհ՝ գլուրագ ասի ·

Ջամբուղ , կամ Ջամբուղ · ցի՝ կամ բղի , ալ · ացի՝ կամ իցի , ովք · (գոյ) · անօձ լինչ հիւսեալ ի տեղւոյ արմատներաց , կամ ի պրատոյ , և կամ յայլոց նմանեաց · գոհ՝ զրպա · տրդ , զինագիր ·

Ջամբուղաչիւս · ի , իս · իցի , իք · (ոճ) · հիւսօղ զանօձ լինչ ի տեղւոյ արմատներաց , կամ ի պրատոյ , և կամ յայլոց նմանեաց · գոհ՝ զինագիր էօրիւմճի · պրա , զինագիրպափ ·

Ջամբուռ · (գոյ) · բառ ոսկիօքէն · որ է մէջուռ օտար · գոհ՝ եասպանճը առը ·

Ջամօթի հարկանիլ · ‖ ամաչել · պատկառիլ · գոհ՝ ուշանմագ ·

Ջայդայ · (հայերէն ծուռաձողիկն) · ընդ այգն , ի վուրիս անգը · գոհ՝ եաբըն սապահ · էրթէսի կիւն ·

Ջայլաբրկաւթիլ · թէ · (գոյ) · պլաբրկաւիլ , զրկուիլ զոյս · գոհ՝ զաւլմէթ ·

Ջայլոյկէրաւթիւն · ‖ տես Կէրաւթիւն ·

Ջայլաղին · գինի , իս · իցի , իւք · (ոճ) և (հայերէն) · լի զայրացմամբ · բարկացեալ սրտիս · գոհ՝ տաբղըն · էօվքէլի · Եա , սրտմտգին · ցաւագին · գոհ՝ սէրսէլի · Եա , մանկգին · գոհ՝ սաղլըն ·

Ջայրագնաբար · (հայերէն սրտակոհն) · ցասմամբ · լի բարկութիւ · գոհ՝ էօվքէ իլէ ·

Ջայրագնացուցանեմ · ցուցի · ցի · եմ · (ոնդող) · տալ զայրագնիլ · շարժել ի մանգնաւթիւն · գոհ՝ գուսաւթմագ ·

Ջայրագնիմ · եցայ · եամ · իլ · (չէշոյ) · զայրանալ յոյժ · ծանրացասանի լինել · գոհ՝ էօվքէլէնմէք · զաղէպէ կէլմէք · Եա , դըժսաբիլ · գոհ՝ կիւճէնմէք · Եա , մանգնիլ · գոհ՝ գուսաւրմագ ·

Ջայրագնաւթիւն · թէ · ‖ տես Ջայրացուկք ·

Ջայրական · ի , աւ · ացի , օք · (ոճ) · սըրտմտական · մանգնական · գոհ՝ էօվքէկի՝ գուսաւրմայա միւթալիգ ·

Ջայրանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշոյ) · սասոիկ բարկանալ · դառնանալ սրտիս · գոհ՝ էօվքէլէնմէք · գըզմագ · պրա , թէհնակսէն · Եա , կատաղիլ · մանգնիլ · գոհ՝ գուսաւրմագ · պրա , սիւթսիզլայէն · Եա , դժկամակիլ · դժսաբիլ · գոհ՝ կիւճիւնէ կիմմէք · տաբըլմագ · պրա , թէյդիքէրսէն · Եա , սասոկանալ կամ աձիլ ախորհ և հիւանդութեանց , կամ ծանօթ և գեաղց · գոհ՝ ադմագ ·

Ջայրանք · նաց , օք · ‖ տես Ջայրացուկք ·

Ջայրացեալ · ցեալ , ոյ · ոց , ովք · (ոճ) · բարկացեալ , կամ կատաղեալ · գոհ՝ էօվքէլէնէն , կամ գուսաւրան · Եա , նշանակէ առաւել զօրացեալն , կամ սասոկացեալն՝ որ ասի զգաւոյ , կամ զախորհ , և զհիւանդութեանց ·

Ջայրակոտ · ի , աւ · ոյ , օք · (ոճ) · ցասկոտ · բարկացօղ · գոհ՝ էօվքէլի ·

Ջայրացութիւն · թեան · . . . .
Ջայրացուկք · (հայերէն հոլովի) ·
Ջայրացումն · ցման , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) · սասոիկ բարկանալն · սրտմտել · գոհ՝ էօվքէ · տաբղընըզգ · գաբա , թէյդի · Եա , սասոկութիւ կամ աձումն կրից , կամ ախորհ · գոհ՝ աղմա · Եա քէն · ոլ · գոհ՝ խարէզ ·

Ջայրացուցանեմ · ցուցի · ցի եմ · (անդող) · բարկացուցանել · գրգռել ի բարկութիւ · գոհ՝ էօվքէլէնթիրմէք · զաղէպէ կէթիրմէք · Եա , սասոկացուցանել · աձեցուցանել · գոհ՝ աղըբրմագ ·

Չայթայուք • (հնխ. հոլովի) • •
Չայրոյթ • լուծի • իւ • ից, իւք, կամ զք •
Չայրուծիւն • Թեան • • • • • •
Չայրուկք • (հնխ. հոլովի) • •
Չայրուն • ման, ամբ • անց, ամիք •
Չայրուց • ի, աւ • ից, զք • • •
‖ տես Չայրայուծիւն, ըստ ամ առման։

Չան • ‖ այս բառ՝ ի բարդութիւն կամ ի բաղադրութիւն նշանակէ պէս, որպէս տեսցի՝ ի տառիս։

Չանազան • ի, իւ • իւ՝ կամ ից, իւք • (ածական)։ պէսպէս • ազգի ազգի • կերպ կերպ • անման • տարբեր • գործ, սոյ սոյ • Թիւրլիւս Թիւրլիւս • պարս • կիւանակիւան։

Չանազանաբան • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական)։ ունող զպէսպէսութիւն բանից • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս սէօզլիւս։

Չանազանաբար • կամ Չանազանագոյն • (մակբայ որոյհան)։ այլ և այլ օրինակաւ • պէսպէսութիւն • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս։ Եա, առաւելութիւն • գերազանցութիւն • գործ, իւսաիւն։

Չանազանահոգ • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ զանազանս այսինքն նեղութիւն խորհի • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս տիւշիւնէն։ Եա, զանազանս խորհեալ • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս տիւշիւնմիւշ։

Չանազանակ • ի, աւ • ից, զք • ‖ տես Չանազան։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ զանազանութիւն • գործ, Փարգ։

Չանազանական • ի, աւ • ից, զք • (ածական)։ զանազանեալ • գործ, Փարգ օլունմուշ։ Եա, զանազանիչ • գործ, Փարգ էօնէն։

Չանազանաւաւք • (ածական)։ զանազանս հաւաքեալ • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս Թօփ օլունմուշ։

Չանազանաձև • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական)։ ունող զանազան ձեւ • բազմադիմի • գործ, Թիւրլիւս տիւիմլիւ։

Չանազանանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չերեսոյ)։ զանազանիլ • տարբերիլ • գործ, Փարգ օլունմագ։

Չանազանապէս • ‖ տես Չանազանաբար։

Չանազանաստուած • (ածական)։ զանազան օրինակաւ աստուծոյ, կամ բազմանուշ • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս պէսպէչիւն։

Չանազանացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցեալ)։ պէսպիսացուցանել • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս էմմէք։

Չանազանափայլ • (ածական)։ պէսպիսափայլ •

գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս փարըլթըլը։ Եա, յոյժ փայլուն • գործ, փէք փարլագ։

Չանազանեակ • ‖ տես Չանազան։

Չանազանեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ներգործական)։ որոշել ինչ մաքս • տրոհել • գործ, այրըմագ • ֆարգ՝ լեմէք։ Եա, պէսպիսացուցանել • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս էմէք։ Եա, կրաւորական սորա Չանազանիլ, երբեմն իբրև չէզքը՝ նշանակէ տարբերիլ առաւելութեամբ • գերազանցել • գործ, ղեհետահ՝ իւսաիւն պարտնամագ։

Չանազանութիւն • Թեան • (գոյական)։ որոշումն մաքս, կամ ըստ խիղք խրօք • տարբերութիւն • խտիր • գործ, ֆարգ • այրը սէյի • պարս, պրազ։ Եա, պէսպիսութիւն • գործ, Թիւրլիւս Թիւրլիւս։

Չանազանուելի • նման, ամբ • անց, ամիք • ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։

Չանալութ • ցի • ոյ, ոց • ոյք • ‖ տես Ընձեռուած։

Չանակ • ի, աւ • ից, զք • (գոյական)։ մասն • կտոր • գործ, փարչայ։ Եա, կապերտ՝ որպէս կտաւդ, ևայլ • գործ, եամայ։

Չանապ • (գոյական)։ բառ արաբացւոց, և նշանակէ տաւտն • ձեռ • ագի • գործ, գուլբուգ։

Չանգակ • ի, աւ • ից, զք • (գոյական)։ է Թուձեղէն գործի ինչ ձայնահան և ծռացաւոր, որ ունի կախեալ ի միջի իւր լեզուակ ինչ, որով հնչեցուցանի • յորոց ոմանք յոյժ մեծ գոլով պատանաւ քաջինն և հնչեն զձայնս իւրեանց, և ոմանք փոքրիկ, զոր ձեռամբ հնչեցուցանեն • գործ, չանկ • պրտ, պրտ, նագաւս։ Եա, մարթիւ նշանակել բոժոժ • գործ, չընկըրտագ • պրտ, զէվկնկիւլ։

Չանգակագանչ • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ գանչեցուցանէ զզանգակս • գործ, չանկ չալան։ Եա, ունող զձայն զանգակի • գործ, չանկ սէսլի։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ գանչումն, կամ ձայն զանգակի • գործ, չանկ սէսլի։

Չանգակաձայն • կամ Չանկակաձայն • ի, իւ • իւ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ է ի ձայն զանգակի • գործ, չանկ սէսլի։

Չանգականի • ւոյ, եաւ՝ կամ ւոյ • (գոյական)։ այս բառ միշտ եզակի ի գործ ածեալ, յոգնականապէս նշանակէ, քանզի յոգնականէբտ մանկամբտ ասի է ածանցեալ, որպէս բառս աւագանի, և այլք • և նշանակի զանգակք • գործ, չանկլար։

Չանգակաւոր. տան, տաւոր. տանց, տաւորք. (գոյ)։ բաւրգն՝ կամ չինուած ինչ աշտարակաձեւ, յորում կախեալ զանգակս հնչեցուցանեն։ գոհ, չանի գուլեսի։

Չանգակեմ. եցի. եա. ել. (ՀԷրԳործ)։ զարդարել ինչ զանգակօք, կամ բժժիւք. գոհ, չանկ իլի, ի՝ չընկըրտագ իլի տօնանեմագ։

Չանգանեմ. գի. զանգ, կամ եա. ել. }
Չանգեմ, կամ Չանկեմ. եցի. եա. ել. } (ՀԷրԳործ)։ շաղախել. բաղադրել. թըրմել. զօդել ի մի, որպ ալեւր ընդ ջրոյ. գոհ, եօղու բանգ. դոյս. սիրիչՀէն։ եա, խառնել զինչ և իցէ իբր ընդ միմեանս. գոհ, գաւրշաւրմագ։

Չանգէա. գիսի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ երկչոտ. գոհ, գօրգագ. դոյս, ՀԷրուն. սրդ, խալիֆ։

Չանգէա լինիլ. ‖ տե՛ս Չանգիսեմ։

Չանգիչ. (ածական)։ այն՝ որ զանգէ, կամ բաղադրէ ընդ միմեանս, որպէս ալեւր ընդ ջրոյ. գոհ, եօղուբան։ եա, այն՝ որ խառնէ զինչ և իցէ իբր ընդ իւրեարս. գոհ, պիրի պիրինէ գաւրշաւրման։

Չանգիտագին. գուսին, իւ. իցս, իւք. (ածական)։ չոյժ երկչոտ, վհհերոյս. գոհ, փէք գօրգագ. դոյս, ՀԻուանաֆիւնա։

Չանգիտական. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ երկիւղալի. ահաւոր. գոհ, գօրգագյա ՀԻԹալիգ. դոյս. սիՀզԷՀՀնոագ։

Չանգիտանեմ. ացայ, կիր. ալ. ‖ տե՛ս Ի նէգէցս Չանգիսեմ։

Չանգիտանք. անաց, օք. (գոյ)։ զանգիտելն. ահ. երկիւղ. գոհ, գօրգաւ. դոյս, խէվաս։

Չանգիտեմ. եցի. եա. ել. (չէշտ)։ չահի և չերկիւղի լինել չդիտելով զպատճառս ինչ կամ զելս իրաց. երկնչել. գոհ, գօրգմագ. էչինոգչին օլմագ։

Չանգիտեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անցոյց)։ երկէ ցուցանել. զարհուրեցուցանել. գոհ, գօրգաւմագ. դոյս, ՀԷրսանկյաէՀ։

Չանգիտեցուցիչ. ցչի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որ ասց զանգիտել, կամ զարհուրեցուցանել. գոհ, գօրգաւսան։

Չանգիտութիւն. Հեան. . . . . }
Չանգիտաւմն. տանս, ամբ. անց, ամբք. } (գոյ)։ զանգիտանք. երկիւղ. գոհ, գօրգաւ. դոյս, ացագ. սրդ, իչՀիրազ. Եա, երկնչաւմն Հեան. գոհ, գօրգագլըք։

Չանգիտօղ. ի, աւ. ացս, օք. ‖ տե՛ս Չանգէա։

Չանգուած. կամ Չանկուած. ցի, ովս. ացս, ովք. (գոյ)։ խառնուած ինչ ևիցէ իրաց, որպէս ալեւր ընդ ջրոյ. խմոր, հաւս. գոհ, խամնուբ. դոյս. խամկիբ։ Եա, այն ած՝ որք խառնեալ ի զանազան իրաց, կացուցանեն զմի ինչ. որպ գուանդ բրաի՝ որ կազմի անօթ, բաղադրեալ ի կաւոյ և ի ջրոյ, և այլ այսպիսիք. գոհ, քՀէլիչէ։ Նոյնպէս և սահզծուած մեք՝ որ բաղադրեալ է ի հոգւոյ և ի մարմնոյ՝ ասի Չանգուած։

Չանգուածիլ. գնան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ զանգելն. գոհ, եօղուբան. գաւրշաւրման. դոյս, ղաւնչէ. Եա, զանգիլն. գոհ, եօղուբաւլման. գաւրշաւրման։

Չանդիկ. դկի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ է անուն ազգի և ազանդոյ իրիք առ նախնիս պարսիկս, որք ի խաւարի նոտեալ հեաւևէին աստեղագիտաւնիթ, պարապէլով զանդ կամ զԷնա մատենի զրադաշտայ. կոչին նաև մանիհացիք՝ որ թարգմանի ծառայօղ, հետևօղ ծառայութիւն։

Չանխալարաբ. (ածական պրոֆորն)։ ծածկաբար. լռելեայն. ծածուկ. գաղտնի. գոհ, կիզլիմէչ. դոյս, նիՀանի։

Չանխալանամ. ացայ. կիր. ալ. (չէշտ)։ թաք չիլ. ծածկիլ. անգիտելի մնալ. գոհ, կիզլէնմէք. կիզլի գալմագ. Եա, իբրև նէրգործական՝ նշանակէ անգիտանալ. մոռանալ. թաքուցանել զանձն կամ ըզխորհուրդն. գոհ, պիլմէմէք. պիլմէզլիկ վուրմագ։

Չանխալանիմ. ‖ տե՛ս Ի վերոյ Չանխալանամ, բաս երկրորդ նշանակութիւն։

Չանխալանք. անաց, օք. (գոյ)։ ծածկութիւն. խառսափումն. գոհ, կիզլէնմէ. Եա, մոռացօնք. գոհ, ունութմիս. պիլմիմէ։

Չանխալացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անցոյց)։ թաքուցանել. ծածկել. գոհ, կիզլէմէ. սագլատագ։

Չանխալիմ. եցայ. եաց. իլ. ‖ տե՛ս Ի վերոյ Չանխալանամ, բաս առաջին նշանակութիւն։

Չանխալութիւն. Հեան. ‖ տե՛ս Չանխալանք։

Չանխալ. խլի, իւ. իցս, իւք. (ածական)։ թագուն. ծածկեալ. գաղտնի. գոհ, կիզլի. դոյս, պէրքէսէ. Եա, անգիտ. անտեղեակ. գոհ, պէ խապէր. Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ծածուկ վայր. որ և ասի զանխուէ լերին կամ ատն. գոհ, սիրիչը

Չանչ, ի, իւ, ից, իւք. ‖ տես Չանգակ։

Չանկանեմ. ‖ տես Չանգանեմ։

Չանկապան, կամ Չանգապան. ի, աւ. աց, աք. (գող.), պահպանակ ծնգաց և սրունից. առնապան. գաճ, Թօղլուգ. գուլլեն. տիզչաչկլրը։

Չանկիկ, կամ Չանգիգ. (գող.), իբր զանգակիկ. գաճ, քիւչիւկ չանկ. Ես, մանկալեզու. Նեղքին լեզուակ ի փոքր մարդկան. գաճ, քիւչիւկ տալ։

Չանց. ի, իւ. ից, իւք. (գող.), անցաւնի ըստ չափ սովորական. գաճ, կէչիչ. վազ կէլիչ. Է հայցականն բառիս Անց, որ այսպէս նախդրաւ վարեալ ի բանս ինչ՝ աստակապէս նշանակէ։

Չանցանեմ. զանցի. զանց. եղ. (չէզող.), անցանել ըստ չափ. գերազանցել. առաւելուլ ի լաւն, կամ ի վատթարն, կամ ի հասակ, և կամ յուժի. գաճ, իւլերի կէչիչք. աչմագ կ՚իմէ, ֆոյ քեօթիւտէ։ ‖ տես և Չանց առնել, և Չանց լինել։

Չանց առնել. ‖ անտես, կամ անփոյթ առնել. անհոգաբար Թողուլ. գաճ, կէչիփ կ՚ինիմք. Լիմնալ էնիմք. գոբս, կիւվազկյաէն. Ես, գերազանցել. գեր ի վերոյ լինել. գաճ, աչմագ իւսաթ չըգմագ։

Չանցառու. ուի, աւ. աց, աք. (ածական), անփոյթ առնող զիրէ Լիմքէ. գաճ, հաճաճարզը։

Չանցառութիւն, կամ Չանցաւորութիւն. Թեան. ‖ տես ի Նեղքդ Չանցանեմ։

Չանցաոհման. (ածական), այն՝ որ անցանէ ըստ սահմանի օրինաց կամ պատուիրանաց. գաճ, Թէնպիհ Թուէմայան։

Չանց լինել. ‖ Թողեալ լինել. վերկալ. գաճ, պիլմեզլէյէ կէլլիք։

Չանցաւոր. ցական, ական, անց, ամբք. (գող.), զանցանելն ըստ սահման. օրինազանցութիւն. յանցաւորութիւն. գաճ, Թէնպիհտէն, ֆոյ նօմօսսան կէչիչ. գաւգահաճլըլըք. Ես, զանցառութիւն. անտես առնելն. գաճ, հաճաճարզլըք. գոբս, կիւզար. ոբդ, ֆէրարդ։

Չանցուցանեմ. ցուցի. ցո. եղ. (անցող.), անցուցանել զչափ. գաճ, աչըրմագ. Ես, առաւելուլ զինն քան զայլ ինչ. գաճ, փէք իւսուխուն էճիմք. Ես, մեծացուցանել առաջաւք. գաճ, պէչիւճիմք. Ես, առնայնացուցանել. ի դէրս հանել. գաճ, պօշա չըգարմագ. Ես, իբրև չէզրք վարի ի բանս ինչ, և յայնժամ տես Չանցանեմ։

Չաչալեմ. ‖ տես Ցաչալեմ։

Չաչացաւ. ցուի, աւ. աց, աք. (ածական), այն՝ որ ունի զցաւս աչաց. գաճ, կէօզիւ աղրըգիւլը. գոբս, խկյրկէչէլ. Ես, կոյր. գաճ, քէօր. գոբս, պէրէնճ։

Չառաջանեմ. ածի. եմ. եալ. (էէրգործական), դարձեալ ցանել. վերկացուցանել. գաճ, կէրի տէօնտիւրմէք. Եանըլմագ. գոբս, կէաչիճէն. Ես, իբրև չէզրք՝ նշանակէ դառնալ. գաճ, տէօնմէք. գոբս, պէրթաֆաէն. Ես, յիմարիլ. գաճ, գաչըրմագ։

Չառաջանք. անաց. աք. ‖ տես ի Նեղքդ Չառաջանեմ։

Չառաջեալ. եալ, ալ. ոց, ալք. (ածական), խոտորեալ. վերկալեալ. Թիւրեալ. գաճ, կէրի տէօնէն. Եանըլան։

Չառաջուն. ման, ամբ. անց, ամբք. (գող.), զառաջանիլն՝ ըստ ամենայն նըշանակութեան։

Չառամ. ի, աւ՝ կամ իւ. աց, աք. (ածական), զառամացեալ. ի խոր ծերութիւն հասեալ. անցեալ զառապրքք. աւոյ, խաֆյած. գաճ, գօձամըշ. պուհամըշ. գոբս, ևէֆեթ. Ես, իբր գոյական՝ նշանակէ անձն զառամեալ։

Չառամագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ածական), յոյժ զառամեալ. խիստ ծեր. գաճ, գաթը փիր. փէք գօձամըշ. գոբս, պիչիր։

Չառամանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզող.), անցանել զառապրքք. հինանալ. ակարանալ. աղճատիլ. գաճ, գօձամագ. եաշընըր ալմագ. պուհամագ։

Չառամացեալ. } ‖ տես ի վերոյ Չառամ։
Չառամեալ. }

Չառամիմ. եցայ. եամ. իլ. ‖ տես ի վերոյ Չառամանամ։

Չառամութիւն. Թեան. (գող.), խոր ծերութիւն. յոյժ ամաւկի պակասեալ մարմինն ի զօրացուցիչ հիւթոց՝ ակտռնայ, և լուծանի. և ոմանց իսկ պատահի ցնդիլ մտաց. և այս հասակ գրեթէ ակսանի յառաջադիմութեանց. գաճ, փիր իխմէխլըլըգ։

Չառանց. ի, իւ. ից, իւք. (ածական), անանցանելի, պայմանք ապահով. անքակտ. գաճ, էմին։

Չառանցանք, կամ Չառյանցանք. անաց։

օք · (գոյ)։ ցինաբաձանաւթիւն · աղձամանք · բանդագուշանք · գոռ, սայլագամա · խայտալ։

Ջառամանգամ · եցի · եա · ել · (չէշտ)։ անցանել ըստ չափ · հնամանալ · գոռ, էօլչեաւէն կէշիկ · էսկիմիկ · կէլիմիկ · Եա, փոփոխիլ · խոտորիլ · գոռ, ասկիշկիմիկ · կէլիմիկ · Եա, ծերանալ յոյժ · գոռ, փիկ գօձամագ։ Եա, զառամանալ · աղձամիլ · ցնորիլ · գոռ, պատնամագ · Եա, լիմարիլ ծերութիւն կամ արբեցութիւն · գոռ, սէրսէմկէնմիկ։

Ջառանգեցուցանեմ· } ցուցի · ցո՛ · ել ·
Ջառանգուցանեմ· } (անդղ)։ մոլորեցուցանել · խաբել · գոռ, ալառաթմագ · էօլսան չըգտրմագ։ Եա, լիմարեցուցանել · գոռ, սէրսէմկէնմիկ։ Եա, անցուցանել ըստ չափ · գոռ, էօլչեաւէն կէշիկ։

Ջառանգութիւն · թեան · ‖ տես Ջառանգութիւն։

Ջառաջաւոն, կամ Ջառաջաւոն · (ածանց)։ զառաջեաւ մնալ · գոռ, էօնէրնամագ սիկալինմիկ։

Ջառաջաւոր · ‖ տես Ջառաջաւոր։

Ջառաջաւորութիւն · } ‖ տես Ջառաջաւորութիւն։

Ջառաջեայք · Ջեից, իւք · } Ջառաջաւորութիւն։

Ջառաջեաւ, կամ Ջառաջեաք · (նախդր) եւս (նախադրութիւն)։ առաջի · յանդիման երեսաց · հանդէպ · գոռ, էօնիւնամագ։

Ջառաջեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ)։ յառաջել · կանխել · գոռ, իլէրի կէլմիկ։

Ջառաջինն · (ածանց ժամանակական)։ յառաջագոյն · նախ քան · ի սկզբան անդ · գոռ, խոխոտա · իւք կէլմէյ։

Ջառաջն առնել · ‖ զառաջոյ կողմն ըմբռնել, արագ լալ զընթացս եհեղոյն · գոռ, էօնիւնէ ալմագ · գարշըլամագ։

Ջառեկ · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ)։ է իր ինչ բարակ առաւել քան զհաշտի, որ լինի յօսկւոյ կամ արծաթոյ · գոռ, վարագ · պղտո, իլըսան։

Ջառեկագործ · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ) կամ (ածանց)։ արհեստաւոր՝ որ կազմէ կամ շինէ զզառեկ · գոռ, վարագչը։

Ջառեկեմ· եցի · եա · ել · (չէրգործ)։ զառեկիւք պատել լինչ · գոռ, վարագլամագ։

Ջառ՝ի Թափ · ի, իւ · ից, իւք · (ածանց) և (գոյ)։ էջք · առ՝ի չեղ ձև · գոռ, էնիշ · պղտո, նիշկիյմ։

Ջառիկ · կի, աւ · ոց, օք · ‖ տես Ջառիմաւ։

Ջառ՝ի կող · (ածանց)։ կողմնաւորք · գոռ, խը

պայիր · պղտո, կիբիյկլէ։

Ջառ՝ի հետ · (ածանց)։ ապահետ · դիւրագնալի · հարթ · գոռ, տիւզ։

Ջառ՝ի հրոյն · ‖ տես Առ՝ի հրոյն։

Ջառիմաւ · (գոյ)։ է նեղկ ինչ՝ որ ելանէ յերկրէ · և է իբրև գաւթ՝ զոր լսանալ՝ի գործ ածէն՝ի նկատս · և երիք աեսակք են սորա, կարմիր · սպիտակ · և դեղին · և ամենայն լինին ոսկեգոյն · և է ճանաչաւոր՝ զոր ոսկերիչք զդաշտեթէ՝ի գործ ածէն · գոռ, զըրնըլա։

Ջառ՝ի վայր · ի, իւ · ից, իւք · (ածանց) և (գոյ)։ դէպ՝ի վայր · ի խոնարհ · գոռ, էօգաչ աշաղը · պղտո, պէրլիֆիւրատա։

Ջառ՝ի վեր · (ածանց) և (գոյ)։ դէպ՝ի վեր · ի սաոէ՝ի վեր · գոռ, էօգաչ էօգաչը · պղտո, ֆիլրազ։

Ջառ՝ի վերայ · ի, աւ · ոց, օք · (գոյ)։ փոքրիկ կամ դիպի մի՝ի զառ՝ի վեր գոռ, էօգաչճըղազ։

Ջառնաւոյա · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ)։ հանդիպեալ մեռաքսեայ · կերպաս բարակ մանի և ոսկեթել · գոռ, տիպա · քէմխա։

Ջառքաշ, կամ Ջառքաշ · (գոյ)։ առ քարշեալ մինչև ցգետնին հանդիպեալ ոսկեթել · գոռ, դէրպադ։

Ջառս · (ածանց) և (նախդր) և (նախադրութիւն)։ է արմատ Ջառեմ բայիս, և նշանակէ զառեալ · որոշեալ · որիշ · մեկուսի · գոռ, այըը պաշկա · պղտո, ճիւսաս։

Ջառագայն · գոռնի, իւ · ից, իւք · (ածանց)։ յոյժ զառեալ · գոռ, փիկ այըը։

Ջառած · ի՝ կամ ցի, ոյ · ից, ովք · (գոյ)։ անջրպետ · միջոց · գոռ, արա · արալըգ։

Ջառակաս · ի, աւ · ոց, օք · (ածանց)։ այն ամենայն՝ որ վերաբերի առ զառամն · զառանեալն · բաժանեալն · գոռ, այըը ըամագ։

Ջառակեմ· եցի · եա · ել · (չէրգործ)։ ըղգետնի հարկանել · գոռ, երիք չոբփամագ։ Եա, սառակել · գոռ, կէպէրթմիկ։

Ջառանամ· ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ)։ զառանալ · մեկնիլ՝ի զառ · գոռ, այըը ըամագ · պղտո, ճիւսաչիւաէն։

Ջառանեմ· զառի · եա · ել · } (չէրգործ)։
Ջառեմ· եցի · եա · ել · } բաժանել · որոշել՝ի բաց · գոռ, այըը ըամագ · պղտո, ճիւսաքէրեն։ Եա, հեռացուցանել · գոռ, ուզագ ըամագ։

Ջառ՝ի զառ · (ածանց) և (ածանց)։ որիշ որիշ · ուրայն ուրայն · գոռ, պաշկա պաշկա։

Ջաւիկ • տկի, աւ՝ կամ իւ • ացի • օք • (գ•ոյ)։ զառաւելն խոպոպկլացուոց ՚ի գերաբեհնէ եւ գիպատացուոց, կամ գառն՝ զոր կերան ՚ի նմին գիւղերի։ Եւ այժմ ևս բառիս Ջաւիկ՝ իմանամք ոճն յորում ՚ի գերաբեհնէ առանն մերոց յիշի քեղի, որով ազատեցոք ՚ի գերաբեհնէ տառանցի և գժոխոց • գոհ, փառք ևս։

Ջառկանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չեշտ)։ զառիկ լինել • գոհ, փառագլեա օմմագ • Եա, զառիկ առնել • գոհ, փառագլեա եհմիք։

Ջառկաշաբաթ • ոս, ոս • ուց • ոք • (գ•ոյ)։ հօթնեաքն աւագ շաբաթու ՚ի ծաղկազարդե մինչև յօրն զառկին։

Ջառկատամար • ի, աւ • ացի • օք • (գ•ոյ)։ տումար գառանկլոյ և կառաւելոյ ուղղապես զզառիկին։

Ջառնուամ • զառայ • զառիր • ուլ • ‖ տես Ջառառնամ։

Ջառուելիւն • թեան • • • • • } Ջառուիմ • առան • առիւ • անց • առիք • (գ•ոյ)։ որոշուելն ՚ի բաց • գոհ, այլ•ոմա • պ•ոս • չհաւասարն • Եա • զանազանութիւն • գոհ, ֆարգ։

Ջառուցանեմ • առւցի • առ • եալ • ‖ տես Ջառառնեմ։

Ջառուցեալ • ցելոյ • ալ • ոց • ալիք • ‖ է առնցեալ ընդունելութիւնն Ջառուցանեմ բայիս • բայց երբեմն իբրև գոյական՝ նըշանակէ գիւղ, կամ շէն բացառ ՚ի քաղաքէն • արուարձան քաղաքի • գոհ, եկլիկ։

Ջառուցուիմ • ցմանն • առիք • անց • առիք • ‖ տես ՚ի վերոյ Ջառուելիւն։

Ջառչիմ • զառայ • կամ զառեայ • զառիր • իւ • ‖ տես ՚ի վերոյ Ջառնուամ։

Ջարամբար • ‖ տես Ցարամբար։

Ջարգալի • ւոյ • եաւ • եայ • եք • (ա՞ծ)։ զարգանալի • զարգացօղ • գոհ, իւրերի կելլեն • սերփիլէն։

Ջարգանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չեշտ)։ արգոյ լինել • յառաջել • մեծանալ • գոհ, պէօյիւնիք • իւրերի կելլիք։

Ջարգանք • ‖ տես Ցարգանք։

Ջարգացելի • ‖ տես ՚ի վերոյ Ջարգալի։

Ջարգացուիմ • ցմանն • առիք • անց • առիք • (գ•ոյ)։ յառաջագիմութիւն առնուին • գոհ, պէօյիւնիսկ • Եա • բերք առնցանք • գոհ, եհմիշվիշ մէվէ։

Ջարգացուցանեմ • ցուցի • ցո • եալ • (ո՞նդղ)։ առնցուցանել • գոհ, պէօյիւնիք • Եա, յառաջացուցանել • գոհ, իւրերի կելթիրմիք • Եա, յարգել • գոհ, իզզեթ եթմիք։

Ջարգուան • (ա՞ծ)։ զարգացեալ տիւք • յարբունս հասեալ • գոհ, քեամիլլէնմիշ։

Ջարդ • ու, ու • ուց, ուք՝ կամ իւք • (գ•ոյ)։ զարդարանք • պաճուճանք • հանդերձանք • գոհ, սալեանաթ • զինեցեք • գ•ոս • փխբայիկ • Արմատն բառիս այսորիկ ե Արդ՝ յորմէ Ցարդարել, և Ջարդարել • և առաքս Ց և Ջ որք եգեալ կան, են ՚ի սահմանացուցանել կամ ՚ի յատկացուցանել զնշանակութիւնն, և կամ իբրև թարմատաբ • որպէս ասացաւ • զատցաւ • արթուն, զարթուն • անցանել, զանցանել • անջուղակ • յանջուղակ • անանել • յականել • ելոյզակ • յելոյզակ • զոյս ամ առացեալ ՚ի մեկնութեան Ջ և Ց առաքցս։

Ջարդարեր • (ա՞ծ)։ այն՝ որ բերէ կամ տայ զզարդ • շքէղ • գոհ, միւքեէլէֆ • քերլեամէլի • կէօստերիշլի։

Ջարդագէզ • (ա՞ծ)։ գեղեցկազարդ • զարդարեալ գեղեցկութիւն • գոհ, կիւղէլ • սալեանաթլը • գ•ոս • լիւղունէ։

Ջարդալից • (ա՞ծ)։ լցեալ զարդու • շքէղ • գոհ, միւքեէլէֆ • կէօստերիշլի։

Ջարդախօս • ի, աւ • ացի • օք • (ա՞ծ)։ այն՝ որ զարդարանօք խօսի • գեղեցկախօս • գոհ, կիւղել սէօյլէյէն • Եա, այն՝ որ կենդանեաց զարդարեալ զբանս իւր՝ խօսի նենգաբար • պատիր բանիւք խօսօղ • գոհ, եալան սէօզէն իլէ սէօյլէյէն։

Ջարդակից • կցի • աւ • ացի • օք • (ա՞ծ)։ կցորդ • կամ հաղորդ զարդու • գոհ, սալեանաթա իշտիրաք։

Ջարդաշուք • ‖ տես ՚ի վերոյ Ջարդագէզ։

Ջարդատաճիկ • ճուճի • իւ • իկ • իւք • (ա՞ծ)։ կոյտ զարդարուն • գեղեցկազարդ • գոհ, փէք սալեանաթլը։

Ջարդատէս • (նէքս՝ որէ՞նէն)։ բարեզարդ վայելչութիւն • վայելչաբար • գոհ, եազըշըքլալը իլէ։

Ջարդաւէր • սիրի, աւ • ացի • օք • (ա՞ծ)։ սիրոյ զարարս և զպաճուճանս • գոհ, սալեանաթ սէվէն։

Ջարդասիրիկ • (ա՞ծ)։ զարդասիրական • գոհ, սալեանաթ սէվէնէն միւեթմիք։

Ջարդասիրութիւն • թեան • (գ•ոյ)։ սէր զարդուց և պաճուճանաց • գոհ, սալեանաթ մուհապպէթի։

Ջարդարագիր • դրի, աւ • ացի • օք • (ա՞ծ)։

զարդարանաք գրեալ. ընտիր չարագրութիւն. ած՝ սալճանաթելը հագցնելը։

Զարդարանք. անաց, ք. ‖ տես Զարդ։

Զարդարեմ. եցի. եա. եալ. (ՀԷրգործ)։

Զարդարեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. ել. (անդող) գեղազարդել. շքեղ ցուցանել զարդուք. ած, ածանաման. կէսօստէրիչլի եմնէք. դարս, փիլրսաթէն։

Զարդարիչ. իչի, աւ. աց, ք. (ած)։ այն՝ որ զարդարէ. զարդարօղ. ած, ածանաման։

Զարդարկոս. ի, աւ. աց, ք. ‖ տես Զարդասէր։

Զարդարուած. ոյ, ուլ. ուց, ուլք. ‖ տես Զարդ։

Զարդարուեմ. ըմանի, ամբ. անց, ամբք. (գող)։ զարդարեցնել. ած, ածանամա. դարս, փիլրսայիչ. Նա, զարդարուիլ. ած, ածանընդմա. դարս, զնչպիկսէն. Նա, զարդ. զարդարանք. ած, սալճանաթէ. դարս, հնդրկնքի։

Զարդարուն. (ած)։ զարդարեալ. յարդարեալ. շքեղ. ած, ածանամբդ. սիւզէնլի. դարս, ֆէդձիւնէնա։

Զարդափայլ. (ած)։ զարդուք և պաճուճանօք փայլեալ. ած, սալճանաթելը փարլայան. Նա, վարի իբրև մակբայ յատկոյց բայից, այսպէս՝ զարդափայլ պճնիլ, այսինքն փայլմամբ զարդուց։

Զարդափայլեմ. եցի, եա. եալ. (ՀԷրգործ)։ զարդափայլ առնել. փայլեցուցանել զարդուք. ած, սալճանաթելը փարլամագ։

Զարդափայլիմ. եցայ. եայ. իլ. (չԷչող)։ փայլիլ զարդուք. զարդափայլ լինիլ. ած, սալճանաթելը փարլամագ։

Զարդեր. ‖ է ածանցեալ յոգնականակերտ մանկամարդ էր, որ ի բազում ի գործ ածի ի ռասիօրէնս. ‖ տես Զարդ։

Զարդիլ. ‖ տես Ազդիլ։

Զարդիս. (ճէյքոյ ժամառոխոն)։ այժմ. յայժմուս. ած, շիմալ։

Զարդուն. ‖ տես ի վերոյ Զարդարուն։

Զարթիմ. եայ. իր. իլ. ‖ տես Զարթնուում։

Զարթնում. (ած)։ արթուն ի խաւմ, այսինքն յարբեցութեան, կամ ի քուն. ած, մահմուտ։

Զարթնիլն. ‖ տես Արթնիլն։

Զարթնական. ի, աւ. աց, ք. (ած)։ արթնական, արթուն առնելն. ած, օյանընդմա։

Զարթնական. ի, աւ. աց, ք. ‖ տես Զարթնում։

Զարթնամ. ացայ. ցիր. ալ. ‖

Զարթնուում. թնայ. իր. ուլ. ‖

Զարթնչիմ, կամ Զարթչիմ. եայ. չիր. իլ. (չԷչող)։ յառնել ի քնոյ. արթնանալ. ած, օյանմագ. Նա, սթափիլ. անձին ղգալ. ած, այլընմագ. Նա, միայն բայս Զարթնուում՝ նշանակ երբեմն ի վերս յառնել. սաստկանալ. դիզանալ. ած, ազմագ. գուռուբմագ։

Զարթուն. թման, ամբ. անց, ամբք. (գող)։ զարթնուլն. արթնութիւն. ած, օյանմա։

Զարթուն. ‖ տես Արթուն։

Զարթուցանեմ. թուցի. թո՛. ել. (անդող)։ յարուցանել ի քնոյ. տալ զարթնուլ. ած, օյանտըրմագ. դարս, հիւշէնաքթէրտէն. Նա, շարժել առ իմն. յորդորել. ած, էօյլեալէմէք. դարս, պկյտաալքէրտէն։

Զարթուցիկ. ցկի, աւ. աց, ք. (գող)։ շինուած ինչ ժամացոյցի՝ որ ի սահմանեալ ժամանակի սկսանի սաստիկս շանչել, մինչև զարթնուել այնմ՝ որ ննջէ. ած, միւնէպպկիչ։

Զարթուցիչ. ցչի, աւ. աց, ք. (ած)։ այն՝ որ զարթուցանէ. ած, օյանտըրան։ Նա, յորդորիչ. արծարծօղ. ած, սիւբդէն. էօյլեալէչէն։

Զարթուցումն. ցման, ամբ. անց, ամբք. (գող)։ զարթուցանելն. ած, օյանտըրմա։ Նա, զարթուցանիչն. ած, օյանլըմա։

Զարթչիմ. եայ. իր. իլ. ‖ տես Զարթնում։

Զարկ. ի, իւ. իդ՝ կամ աց, իւք. ‖

Զարկած. ոյ, ուլ. ոց, ուլք. (գող)։ զարկուածն. զարկուած. ած, վուրուշ. աթըր. դարս, քիուս. Նա, մեծ երկին բաղկի, զոր կալեալ բժշկայ՝ ձանձնէն զորպխոսութիւն հիւանդին. ած, շահ տամար. նավղ։

Զարկանեմ. զարկի. զարկ. ել. (ՀԷրգործ)։ ուժգնի հարկանել. ած, շիտհեզի վուրմագ. դարս, քիուսկիյտէն. Նա, հարկանել զգեանի, զորմոյ կամ զքարի. ած, չարխմագ. եէրէկ, սիւվարա կու թաշա։

Զարկուած. ոյ, ուլ. ոց, ուլք. ‖ տես ի վերոյ Զարկ։

Զարկուն. կման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես ի վերոյ Զարկանեմ։

Զարհուրագին. (ած)։ երկիւղագին. յոյժ զարհուրելի. ահագին. ած, փէք գօր-

գալու • հիշեցնել • գրա • թեքս։

Ջարհուրած • (ած) • այս բառ՝ ի ռամկական բանս՝ ի գործ ածի առաւելն, և նշանակէ զարհուրեալ • գռ, գօրգմուշ։

Ջարհուրական • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ զարհուրելի • գռ, գօրգաւշագ • Ես, զարհուրեցուցիչ • գռ, գօրգաւուան • Ես, այն՝ որ զարհուրի • գռ, գօրգան։

Ջարհուրանք • անաց, օք • (գ•)։ արհաւիրք • զահի հարկանումն • աճաբեկութիւն • գռ, գօրգաւ • գրա, զեղչիք։

Ջարհուրատեսակ • ‖ տե՛ս Ջարհօրատեսակ։

Ջարհուրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած)։ երկիւղալի • ահաւելի • ահարկու • գռ, փեք գօրգաւալ • գրա • չենաքեչնա։

Ջարհուրեմ• եցի • եա • ել • (ներգործ)• ⎫
Ջարհուրեցուցանեմ•ցուցի•ցո•ել•(ռնդող)⎭ սաստիկ երկիւղ ցուցանել • սարսափեցուցանել • ահաբեկ առնել • գռ, փեք գօրգաւեմագ • գրա, զեղչիքեքեքան։

Ջարհուրեցուցիչ • ցչի • աւ • ապ, օք • (ած)։ այն՝ որ զարհուրեցուցանէ • գռ, փեք գօրգաւուան։

Ջարհուրիմ• եցայ • եաց • իլ• (չեզոք)• զահի հարկանիլ• ահաբեկ լինիլ• սարսափիլ• գռ, փեք գօրգմագ • իւրքանչ։

Ջարհուրիտ • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ այն՝ որ լինչ և իցէ իրաց զարհուրեալ դողալ • երկչոտ • գռ, փեք գօրգագ։

Ջարհուրուն• բան, ամբ•անց, ամբք• (ած)։ զարհուրիլն • սարսափումն • ահաբեկութիւն • գռ, գօրգաւ • գրա • ոլկմ• ոզդ, խնչիվ• Ես, ափշրութիւն • գռ, էլլին պէլին օլմա։

Ջարհօրատեսակ • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ ունող զարհուրելի տեսակս • զարհուրելի տեսլեամբ • գռ, փեք գօրգաւալագ չէհրելի։

Ջարմ• ի, իւ • իցի, իւք՝ կամ օք • (գ•)։ սէրունդ՝ ի միոյ արմատոյ • ցեղ • առմ• առանձին ազգ տան միոյ • գռ, սոյ • սիլ սիլէ • օձագ • գրա • էրուդ։

Ջարմաղան • ‖ ի, աւ • ապ, օք • ‖ տե՛ս Ջարմազանական։ ⎭ Ջանազան։

Ջարմազանութիւն • ‖ տե՛ս Ջանազանութիւն։

Ջարմանագեղ• (ած)։ հրաշագեղ • զարմանալի գեղով • գռ, սահիպ չէմալ • չիրին։

Ջարմանագոյն • գունի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ յոյժ զարմանալի • հիանալի • գռ, փեք շաշըլամագ • գրա, էֆեէտ։

Ջարմանագործ • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ սքանչելագործ • հրաշագործ • գռ, միւաճիւզամ էսէն։ Ես, այն՝ որ արուեստիւ գործէ զզարմանալիս • գռ, շաշըլամագ չէյ եափան • Ես, սքանչելի • զարմանալի • գռ, շաշըլամագ • գրա • չիւկիլեքթի։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ զարմանալի գործք • գռ, շաշըլամագ չէյ • Ես, սքանչելիք • հրաշք • գռ, միւաճիւզամ։

Ջարմանագործեմ• եցի • եա • ել• (ներգործ)• հրաշագործել • գռ, միւաճիւզամ էյլեմէք• Ես, զարմանալի օրինակաւ գործել լինչ • գռ, շաշըլամագ չէյ եափմագ։

Ջարմանագործութիւն • թեան • (գ•)։ զարմանալի գործ • գործելն զզարմանալիս • գռ, շաշըլամագ չէյ • Ես, հրաշք • սքանչելիք • գռ, միւաճիւզամ։

Ջարմանագրեմ• եցի • եա • ել• (ներգործ)• զզարմանալիս գրել • գռ, շաշըլամագ չէյ եազմագ • Ես, դրոշմել • նկարել • կամ գրել զարմանալի օրինակաւ • գռ, տամղկալամագ • այիր հիւնէր իլէ չզգմագ։

Ջարմանագրեմ• եցի • եա • ել• (ներգործ)• զզարմանալի կերպիւս դնել կամ զեաեղել • գռ, հիւնէր իլէ գօմագ։

Ջարմանազան • ի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ հրաշազան • զանազան ձեւովք կամ յօրինուածովք զարմանալի • գռ, փեք շաշըլամագ • միւքեէլէֆ • մինչեւր։

Ջարմանազանուեալ • ‖ նոյն և ընդ վերնոյն։

Ջարմանազանութիւն • թեան • (գ•)։ պէսպէս զարմանալի վայելչութիւն • գռ, փեք շաշըլամագ • եագըշըգլըղգ։

Ջարմանաձոռ • (գ•)։ զարմանալի աճառ • որ ասի զտեղւոյ հանգստեան մարմնոյ յիւր փրկչին մերոյ՝ ի ժամ թաղման։

Ջարմանալի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած)։ հիանալի • սքանչելի • գռ, շաշըլամագ • Ես, վարի իբրև մակբայ, նշանակէ զարմանալի օրինակաւ • զարմանապէս • գռ, շաշըլամագ կիսլի • Ես, յոգնակի սորին Ջարմանալիք՝ նշանակէ իբրև գոյական, հրաշք • սքանչելիք • գռ, միւաճիւզամ։ Ես, զարմացուցիչ • զարմանք • գռ, թաաճիւզ • գրա • ախիր։

Ջարմանական • ի, աւ • ապ, օք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջարմանալի՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Ջարմանակերտ • ի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ զարմանալի կերպեաւ • հայակոյ • գռ,

շաշմաշա միաժամանակ հափշտակիչ միաքեղեփ։

Ջարմանահաշ։ ‖ տես Ջարմանաշան։

Ջարմանամ։ ածայ ։ ցիր ։ ալ ։ (չէչոյ)։ աքանչանալ ։ հիանալ ։ տարփել ի վերայ անանկնկալ և մեծամեծ իրաց ։ գոռ, թաառաձիւալ չէքմէք ։ շաշմագ ։ հէյրան օլմագ ։ գոռա ։ չէքիվեթէն ։

Ջարմանաշէն։ ‖ տես Ջարմանակերտ։

Ջարմանապէս։ (հոլքայ որակոյն)։ զարմանալի օրինակաւ ։ հրաշագոյն ։ գոռ, շաշալագագ կիսվի ։

Ջարմանաւաքանչ։ ‖ տես Ջարմանաշան։

Ջարմանաւոր։ ի, աւ ։ ած, աք ։ (ոճ)։ ունօղ զզարմանալի տեսակս ։ հրաշատեսիլ ։ գոռ, փէք կէօստերիշլի ։ փէք շէօհրեվլի։

Ջարմանաւորաբար։ Թեան ։ (գոյ)։ զարմացմամբ անհնարկելն ։ հիացումն ։ գոռ, թաառաձիւալիւ կէօրմէ։

Ջարմանաւոր։ ի, աւ ։ ած, աք ։ ‖ տես Ջարմանալի՝ ըստ առաջին նշանակութեան։

Ջարմանաւորել։ ‖ տես Ջարմանագործել։

Ջարմանաւորիմ։ հմայ, եաւ ։ եայ, եաք ։ (ոճ) և (գոյ)։ հարան զարմանալի ։ գոռ, շաշըլաագագ կելլին ։ Եա, կարէ լինել և յառաւել անաւն կանանց։

Ջարմանք։ անայ, աք ։ (գոյ)։ զարմացումն ։ հիացումն ։ զարմանալիք ։ գոռ, թաառաձիւալ ։ գոռա ։ նփնա ։ Եա ։ զարմք ։ կամ զարմանք ։ գոռ, ածյ ։ սիմսիրլէ։

Ջարմանական ։ ‖ ի, աւ ։ ած, աք ։ (ոճ)։

Ջարմանագանական ։ ‖ այն՝ որ վերաբերի առ զարմացումն ։ գոռ, թաառաձիւալլի։

Ջարմացումն։ ցման ։ ամք ։ անց ։ ամբք ։ ‖ տես ի վերոյ Ջարմանք։

Ջարմացուցանեմ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (անդող)։ ի զարմացումն շարժել ։ հիացուցանել ։ գոռ, հէյրան էթմէք ։ գոռա ։ նփնակյանէն։

Ջարմացուցիչ։ ցչի ։ աւ ։ ած, աք ։ (ոճ)։ այն՝ որ զարմացուցանէ ։ գոռ, թաառաձիւալ էթմէրէն։

Ջարմացք։ ‖ տես ի վերոյ Ջարմանք։

Ջարտագոյն, կամ Ջարտագուն ։ (գոյ)։ բառ պյլաղզական ։ գէղին ծաղիկ ։ որ ի գործ ածի ի ներկս ։ գոռ, սարը չինչէք սիր ։ Եա ։ իբր քըքեամ ։ գոռ, զաֆրան։

Ջարտուղեցուցանեմ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (անդող)։ մոլորեցուցանել ։ հանել զարտաքոյ ուղւոյ ։ խոտորեցուցանել ։ գոռ, եօլաան սըշըրը չըդարմագ ։ էանըլմագ։

Ջարտուղի։ ւոյ ։ եաւ ։ եայ ։ եք ։ (ոճ) և (նոյնպ)։ խոտորեակ ։ թիւր ։ մոլար ։ խոտորնակի ։ գոռ, էանըլմըշ ։ եօլաան ազմըշ։

Ջարտուղիմ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ (չէչոյ)։ զարտուղի դնալ ։ խոտորիլ ։ մոլորիլ ։ գոռ, եօլաան սապմագ ։ էանըլմագ։

Ջարտուղութիւն։ Թեան ։ (գոյ)։ խոտորութիւն ։ մոլորութիւն ։ գոռ, էանըլմագլըգ ։ եօլաան սապմա։

Ջարօշ։ ի ։ իս ։ այ ։ եք ։ (գոյ)։ բոյս ինչ՝ որ յատաւաժուտ վայրս ։ ունի զմի թաղջաւի բարձրութիւն ։ և զտերևս մանր և դառնահամ, և տայ գծիրանագոյն ծաղիկ ։ գոռ, քէճիաթլա ։ Եա ։ ի հայաստան աշխարհի Ջարօշ ասի Թռչուն ինչ միամիա և մոխրագոյն ։ որ մեծ է քան զընտանի հաւս։

Ջաւակ։ ի ։ աւ ։ այ ։ եք ։ (գոյ)։ ծնունդ և սերունդ ուրուք ։ զարմ ։ տոհմ ։ ուստր և դուստր ։ Թոռն ։ գոռ, էվլատ ։ օշլ ։ չինս ։ գոռա ։ պյալ։

Ջաւակաբար։ (հոլքայ որակոյն)։ իբրև զաւակ ։ գոռ, էվլատճա։

Ջաւակագործ։ (ոճ)։ սերօղ զզաւակս ։ ծնանօղ որդւոյ ։ գոռ, էվլատ գազանըմը։

Ջաւակագործեմ։ եցի ։ եամ ։ ել ։ (ներգործ)։ սերել զզաւակս ։ բազմացուցանել զսերունդս զաւակայ ։ գոռ, էվլատ գազանմագ։

Ջաւակակեր։ ի ։ աւ՝ կամ իւ ։ ոյ ։ եք ։ (ոճ)։ կերօղ զզաւակս իւր ։ որդեկեր ։ գոռ, քէնտի էվլատլըն եէյճի։

Ջաւակակցութիւն։ Թեան ։ (գոյ)։ հղոյցակցութիւն ։ գոռ, գարընտաշլըք ։ Եա ։ հարազատ որդւոյ Թէ ։ գոռ, էվլատլըք։

Ջաւակասէր։ ի ։ իս ։ իցի ։ իւք ։ (ոճ)։ սերօղ զաւակայ ։ գոռ, ոջլ ոճի սիւրէն։

Ջաւակասիրութիւն։ Թեան ։ (գոյ)։ սէրաւմն, կամ սէրաւնդ զաւակայ ։ գոռ, ոջլ ոճի սիւրմէ։

Ջաւակասէր։ սիրի ։ աւ ։ ոյ ։ եք ։ (ոճ)։ սիրօղ զաւակս ։ որդեսէր ։ գոռ, էվլարընը սեվէն։

Ջաւակութիւն։ Թեան ։ (գոյ)։ որդեութիւն ։ գոռ, էվլատլըք։

Ջաւեշտ։ ի ։ իս ։ իցի ։ իւք ։ (գոյ)։ խեղկատակութիւն ։ ծաղրածուութիւն ։ գոռ, մանգափրաղըգ ։ գոռա ։ շուխս։

Ջաւեշտաբար։ ի ։ աւ ։ ոյ ։ եք ։ (ոճ)։ կատակելագու ։ խեղկատակ ։ գոռ, մանգափրաղըգ էտէն ։ գոռա ։ պէզդեկիու։

Զափրան · ի, աւ · աց, ք · (գ•ց)։ բառ. պլաստիական · նշանակիչ քիքեամ · փակ, զաՓրան։

Զբաղական · ի, աւ · աց, ք · (ածական)։ այն՝ որ լինի զբաղումն · փակ, տաղտապաղալը · մեղղուալ · գործ, շեղեալ։

Զբաղանամ · ացայ · ցիր · ալ · ‖ տես՝ ի նեղքոյ Զբաղիմ։

Զբաղանք · անաց, ք · (գ•ց)։ պարապումն՝ ի բազում իրս · պատահարումն · հոգք աշխարհի · փակ, տաղտապաղ · փչերիշանելոցք · գործ · ֆիլոյր։

Զբաղասէր · սիրի, աւ · աց, ք · (ածական)։ սիրող զբաղանաց, կամ անառի իրաց · փակ, տաղտապաղ սեվէին։

Զբազեմ · եցի · եա · եմ, · (ներգործական)։ Զբաղեցուցանեմ· ցուցի· ցո·եմ։ (անցական)։ պատահեցուցանել · տալ զբաղիլ · ի ըղբաղմունս արկանել · փակ, տաղտապաղայս տիւրչիլումք։

Զբաղիմ · եցայ · եամ · իլ · (չէշտ•)։ զբաղնուլ · պատահիլ · պարապիլ ի անառի հոգըս · փակ, տաղտապաղայս տիւրշմք · մեղղուլ օլմագ։

Զբաղկոտ, կամ Զբաղոտ · ի, աւ · աց, ք · (ածական)։ զբաղասէր · փակ, տաղտապաղ սեվէին։

Զբաղնամ · եցայ · իր · ուլ · ‖ տես՝ ի վերոյ Զբաղիմ։

Զբաղումն · ղման, ամբ · անց, ամբք · (գ•ց)։ զբաղանք հոգք աշխարհի · պատահումն · փակ, տաղտապաղ · գայլէ · գործ, թեմամաշ։

Զբօսանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ•)։

Զբօսանիմ · աց · իր · իլ · (չէշտ•)։ զեզգելոլ՝ ի զուարճալիս · զբաղիլ ակաղժանօք · զիւրեալ անձին շրջագայութիք · փակ, սէփհալանմագ · խօշլանմագ · զէվզ՝ սէփհ էթմիք · գործ, թեմամաշքէրտէն։ Եա, զբաղիլ՝ ի հոգս · ցնոյլ · փակ, փէրչան օլմագ։

Զբօսանք · անաց, ք · (գ•ց)։ զբաղումն՝ ի զուարճալիս · սիրախանք · պատահարումն յինէ ակաղժանօք · փակ, սէփհա · ֆէրահլզոգ · էլլէնջէ։ Եա, պատահարումն · իբր զբաղումն և անզբաղութիւն · հոգ լինէ · փակ, գայլէ։ Եա, ցնոյլք · երեակայութիք · փակ, խէյալ։ Եա, զբաղումն · հոգք աշխարհի · զբաղանք · փակ, տաղտապաղ։ Եա, ատատնումն · ցնդումն · ծիւանք · ալիք ·

փակ, ֆըրթելնա · գարսամպա։ Եա, հատանք ջուրց · փակ, ագլնթը։

Զբօսասէր · սիրի, աւ · աց, ք · (ածական)։ սիրող զբօսանաց · փակ, էլլէնջէ սէվէին · գործ, թեմամաշքէրտէն։

Զբօսասիրութիւն · թեան · (գ•ց)։ սէր ըզբօսանաց, կամ պարապմունս զբօսանաց, էլլէնջէ մուհապպէթիւ։

Զբօսացուցանեմ · } ցուցի · ցո · եմ ·
Զբօսեցուցանեմ · } (անցական)։ պատատրեցուցանել՝ ի զուարճալիս · փակ, զէվգ էթթիրմիք · սէփհալանմագ։ Եա, զբաղեցուցանել՝ ի հոգս աշխարհի · փակ, տաղտապաղայս պըրագմագ։

Զբօսնումն · սայ · իր · ուլ · ‖ տես Զբօսանիմ։

Զբօսումն · սման, ամբ · անց, ամբք · ‖ տես Զբօսանք՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Զբօսուցանեմ · ուցի · ո՛ · եմ · ‖ տես՝ ի վերոյ Զբօսացուցանեմ։

Զբօսուկիկ · ցիկի, աւ · աց, ք · (ածական)։ վերպացեալ ինչ, յոր զբօսեալ պարապին աչք և միտք մարդկան։

Զգալաբար · } (ածական պրոֆոհան)։ զգայապէս · } պէս · զգալի օրինակաւ · նիւթապէս · փակ, կէօզէ կէօրիւնելու էօրնէկ իլէ։

Զգալի · ւոյ, եաւ · եաց, եաք · (ածական)։ այն՝ որ ի նեղքոյ զգայարանաց անկանի · նիւթական · մարմնաւոր · փակ, հասանէ անպիտնէ տիւրչին։ Եա, զգայօղ · զգայուն · փակ, ուսյան։

Զգածեմ · եցի · եա · եմ, · (ներգործական)։ մածուցանել · շաղախել · փակ, պուլաշթըրմագ։ Եա, սփածէցուցանել · պարսպել · փակ, սարմագ։ Եա, ախտացուցանել · փակ, իլլէթլէնտիրմէք։

Զգածիմ · ծայ · իր · կամ Զգեցայ · եաց · իլ · } (չէշտ•) և (ներգործական)։ տոգորիլ ախտիւ իւիք · մածանիլ · շաղախիլ · համակիլ · փակ, միւլամմա օլմագ · պուլաշմագ։ Եա, զգենուլ · սփածանիլ · արկանել զիւրեա · փակ, գուշանմագ · իւղէրլինէ ալմագ։

Զգածումն · ծման, ամբ · անց, ամբք · (գ•ց)։ տոգորիլն ախտիւ իւիք · մածանիլն · շաղախումն · փակ, պուլաշմա։ Եա, զգենումն · սփածումն · ածէլն զիւրեա իբրև զգօսի · փակ, իւստունէ ալմա։

Զգածուցանեմ· ծուցի · ծո՛ · եմ · (անցական)։ տալ զգածիլ · համակել · պատպոդնէլ ·

ֆած, միւսմանս հեթեթութիւք · գուշաթմագ։

Զգամ. ացի, կամ ացայ · զգա · ալ · (հէրքոբծ) և (չէշտ)։ արմատն բայիս այսորիկ Թուի լինել Զեկ, որ է խմացուածն, ազդ · և որպէս սովորութեի է՝ ի լեզուի մերում փոփոխել՝ ի աե՛ղ միմեանց տառքս Կ և Գ, որք են լծորդ · որպէս անկանիլ, անգանիլ · ծնկիլ, ծնգիլ · ևն · այսպէս և յայսմ բառիս Զեկ, կարծի փոխեալ Կ տառս՝ ի Գ, և բարձեալ ձայնաւորս տառըս Է՝ ի միջոյ · որպ և յայսոսիկ, զեղջ, կամ զեղջ, զղջամ · սուգ, սգամ, ևն · եղեալ է զգամ, որ նշանակէ խմանալ ազդմամբ խնի · իրազեկ լինիլ · մարմնե՛ղէն գործարանաւք ըմբռնել զերևեալս · ֆած, տուչյանգ։

անձին Զգալ, կամ Զգալ խելացի · ‖ուշաբերիլ · յինքն գալ · ֆած, այըլմագ · ագլը պաշընա կէլմ։

Զգայաբար · ‖ տե՛ս Զգալաբար։

Զգայազերկ · ⎫ զրկի, իւ · իչ, իւք · կամ
Զգայազուրկ · ⎭ ացի, օք · (ածական) · զրկեալ ի զգայութեանց · անզգայ · ֆած, հասեսնիւն գայդ էթմիչ։

Զգայազրկիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշտ)։ զրկիլ ի զգայութենէ · յիմարիլ · ֆած, հասեսնիւն գայդ էթմիք։

Զգայական · ի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ զգայուն · զգացող · ունակ զգայութե՛ · խմացող · ֆած, տուչյան։ Եա, զգաստ · զգօն · մտաւոր · ֆած, ագըլլը · արիվ։ Եա, զգալի · անկեաւ ընդ զգայութի՛ · ֆած, տուչյանգ։

Զգայականագոյն · գունի, իւ · իչ, իւք · (ածական)։ զգալի չոյժ · դիւրիմաց · ֆած, գօլայ անլնաշըլանգագ։

Զգայակից · կցի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ կըցորդ զգայութեան · հաղորդ զգացման · ֆած, պէրապէր տուչյան։

Զգայակից լինել · ‖ հաղորդ լինել զգայութեան · ֆած, պէրապէր տուչյանգ։

Զգայակցութի՛ · Թեան · (գոյ)։ զգայակիցն լինել · անձին զգալն · ֆած, պէրապէրը տուչյան։

Զգայապէս · ‖ տե՛ս Զգալաբար։

Զգայասէր · սիրի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ սիրօղ զգալի, կամ նիւթական իրաց · ֆած, կէօրլիւնիւբ չէյլէր սէվիչն։

Զգայասիրութի՛ · Թեան · (գոյ)։ սէր ըզգալի կամ նիւթական իրաց · ֆած, կէօրլիւնիւբ չէյլէր մուհապպէթի։

Զգայարան · ի, աւ · ացի, օք · (գոյ)։ գործարան զգայութե՛ · կարողութիւնք հինգ՝ որովք զգամք և ըմբռնեմք զիմ՛ առարկայս · ֆած, հասեսլէ · վէհմ · դարս, հնտասիատան։ Եա, գործի ըմբռնելոյ, ճանաչելոյ, որ է միաբն, կամ սիրան։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ զգայական · զգալի · ֆած, տուչյանգ։

Զգայաւոր · ի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ զգացող · զգայուն · խմացող · ֆած, տուչյան։ Եա, մտաւոր · խմացական · ֆած, ֆէքէրլի։

Զգայուն · պիտոյ, ոյ · ոց, ոյք · (ածական)։ զգայուն · խմացող · ֆած, տուչյան։

Զգայութի՛ · Թեան · (գոյ)։ զգացուածն · ըմբռնուածն · ճանաչուածն · ֆած, վէհմ տուչյան։ Եա, զգաստութի՛ · խոհականութի՛ · խելք · ֆած, այըլքլը · ագըլլըլը · ֆիքիր։ Եա, զգայարան · գործի և կարողութի՛ զգալոյ · ֆած, հասեսլէ։

Զգայութի՛ առնուլ · ⎫
ի Զգայութի՛ լինել · ⎭ ‖ տե՛ս Զգամ։

Զգայութի՛ առնել, կամ տալ · ⎫
ի Զգայութիւն բերել · · · ⎭ ‖ տե՛ս Զգացուցանեմ։

Զգայուն · զգայնոյ, ոյ · ոց, ոյք · (ածական)։ զգայական · ունօղ զզօրութիւն զգալոյ · զգայօղ · ըմբռնօղ · ֆած, տուչյան, հասեսլէ։ Եա, զգաստ · մտաւոր · հանճարեղ · խմացօղ · ֆած, ագըլլը · ֆէքրասէ՛լի։ Եա, զգալի · երևելի · ֆած, կէօրլիւնիւբ։ Եա, իբրև գոյական՝ յոգնակի սորին նշանակէ զգայութի՛ · գործի զգալոյ · ֆած, հասեսլէ։

Զգայունական · ի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ զգայական · մարմնական · ֆած, տուչյանգաւլուդ՝ Թէնէ միւեթալիգ։

Զգայունութի՛ · Թե՛ · (գոյ)։ ունելն զզօրութիւն զգալոյ, կամ զզգացողութի՛ · ֆած, տուչյանգլըգ։

Զգայս · ի, իւ · իչ, իւք · (գոյ)։ զգայուածն · զգայելն · ֆած, կէչիրիչ։ Եա, որդ · որդւոյն · փախչին · ֆած, գաւամս։

Զգայտիմ · եցի · եա՛ց · եմ · (հէրքոբծ) · ⎫
Զգայտիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշտ)։ ⎭ զիքայ բերանով՝ ի վեր տալ զկերածն անմարս յաղիքութի՛ · ֆած, կէչիրիլգ։ Եա, փսխել · ի դուրս տալ զկերածն · ֆած, գուամագ։

Զգայտուս · ի, աւ · ացի, օք · (ածական)։ այն՝ որ զիքայ բերանով յանմարսութենէ կերակրոցն, զոր անյագ ունի կերելոյ · ֆած, կէչիրիչն։ Եա, այն՝ որ զկերեալն

փախչ • փաշ, եէմիլինի գուսան։

ԶգայուԹիւն • ԹեԱն • • • • } ԶգայուԹիւն • ումանց, ամբ • անց, ամբք • } ‖ տես Զգայ։

Զգաւեմ • եցի • եա • եալ • ‖ կարէ նշանակել Զգայեմ, զոր տեսցես ի տեղւոջ իւրում։ Եա, իբր ծագեալ ի բառէս Գայր՝ կամ Գիւռ, նշանակէ տղմանալ, գարշանալ • փշ, մուրտաբլանմագ • չամուռ օլմագ։

Զգաստ • ի, իս • ից • իւք • (ածական)։ զգացօղ անձին • խոհական • արԹուն • չափաւոր յամ իրողուԹեան • փաշ, ագըլլը • ալըգ • օյանըգ • դոքս • հիւշեաբ։ Եա, համեստ • պարկեշտ • ողջախոհ • փաշ, ըրզէհլի • էհլի քեամիլ • դոքս • էրխյէ։

Զգաստաբար • (ուղիղ ոԹխոխուն)։ զգաստուԹեաբ • խոհականուԹեաբ • փաշ, ագըլլըլըգ իլէ։

Զգաստագոյն • գունի, իս • ից • իւք • (ածական)։ յոյժ զգաստ • առաւել խոհական • փաշ, փէք ագըլլը։

Զգաստախօս • ի, ու • աց • իւք • (ածական)։ զգոյշ, կամ զգօն ի խօսս իւր • համեստախօս • խոհեմուԹեաբ խօսօղ • փաշ, հազիմլի սէօյլէյէն։

Զգաստական • ի, ու • աց, օք • (ածական)։ այն՝ որ սէգական է զգաստից, կամ զգաստուԹեան • փաշ, ագըլլըլըյա • ի՛ ագըլլըլըզլա մալԹալըգ։

Զգաստամիտ • մտի, ու • աց • օք • (ածական)։ ուշօղ զգաստ միտս • զգօնամիտ • խոհական • փաշ, ալըգ փէքիրլի։

Զգաստանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ)։ զգաստ լինել • զգօնանալ • ուշաբերիլ • փաշ, ագըլ պաշընա կէլլիք • Եա, իբր իմաստասիրել • փաշ, իլմի մուհաքգիք վէրմէք։

Զգաստ առնել • ‖ տես Զգաստացուցանեմ։

Զգաստասէր • սիրի, ու • աց • օք • (ածական)։ այն՝ որ սիրէ զզգաստուԹիւն • հետեւօղ զգաստուԹեան • փաշ, ալըգլըգ սէվգին։ Եա, իբր իմաստասէր • փաշ, իլմի մուհաքգիք վէրմէն։

ԶգաստասիրուԹիւն • ԹեԱն • (գոյ)։ սէր զգաստուԹեան • փաշ, ալըգլըգ մուհաքգիք իլէ։ Եա, իմաստասիրուԹիւն • փաշ, իլմի հիքմէթ։

Զգաստացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցողական)։ զգաստ առնել • զգօնացուցանել • փաշ, ալըգլանմագ • դոքս, հիւշեաբքերտէն։

Զգաստացուցիչ • ցչի, ու • աց • օք • (ածական)։ այն՝ որ զգաստացուցանէ • փաշ, ալըգլըտըճը։

Զգաստ լինիմ • ‖ տես Զգամ։

ԶգաստուԹիւն • ԹեԱն • (գոյական)։ զգաստանալ • զգօնուԹիւն • խոհականուԹիւն • փաշ, ալըգլըգ • ալանըգլըգ • դոքս, պէյտա։ Եա, համեստուԹիւն • պարկեշտուԹիւն • փաշ, էհլի քեամիլլիք։ Եա, զգաստասիրուԹիւն • իմաստասիրուԹիւն • փաշ, իլմի հիքմէթ։

Զգաստուն • անոյ, ուլ • ոց • ովք • ‖ տես Զգաստ։

Զգացումն • ցման, ամբ • անց, ամբք • (գոյական)։ զգալն • փաշ, հիսսէտմէ։ Եա, խելամտուԹիւն • փաշ, ագըլը եէԹիշիլլիք։ Եա, տղղեցուԹիւն • յուշարարուԹիւն • փաշ, հատըր։

Զգացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցողական)։ տալ զգալ • զեկուցանել • իւրազեկ առնել • յուշ առնել • փաշ, հատըր էվմէք։

Զգացուցիչ • ցչի, ու • աց • օք • (ածական)։ այն՝ որ զեկուցանէ • իւրազեկ առնօղ • լուացքիր • փաշ, հատըրան • հատըր էվմէքչի։

Զգենում • զգեցայ • ցի՛ր • ուլ • (հէրգործական)։ ագանել զզգեստս • արկանել զիւրեւս • առնուլ զնձեամբ • փաշ, կէյմէք • լեռտիւնէ ալմագ • Եա, զգածիլ • կրել զանձին • փաշ, միւլտեմմա օլմագ • Եա, մինճ ասիցի • զգենուլ բանին զմարմին, նշանակէ մարմնանալ • մարդանալ քեամ • առնուլ բանին ՚ի՝ զմարդկային բնուԹիւն։

Զգեստ • ‖ տես Զգայեստ։

Զգեստ • ուց կամ ոյ՝ կամ ի, ու՝ կամ ովք • ուց՝ կամ իոց • ուք • (գոյական)։ ծածկոյԹ մարմնոյ • հանդերձ • զգենուլիք • ագանելիք • պատմուճան • փաշ, կէյսէք • բուպա • էսպապ • դոքս, ճամէ • ուդ • լիսպաս։

Զգեստապարոյր • (ածական)։ զգեստուք պարուրեալ, կամ պատեալ • փաշ, բուպա ըլա գուշանմըշ։ Եա, պարուրելի, կամ ագանելի • փաշ, գուշանաճագ։

Զգեստաւէր • սիրի, ու • ոց • օք • (ածական)։ այն՝ որ սիրէ զպատուական հանդերձս • փաշ, բուպայա սեվմէյէն։

ԶգեստասիրուԹիւն • ԹեԱն • (գոյական)։ սէր պատուական զգեստուց, և զարդուց • փաշ, բուպա մուհաքգիք։

Զգեստաւորեմ • եցի • եա • եալ • (հէրգործական) • } Զգեստաւորեցուցանեմ • • (անցողական) • } ‖ տես Զգեցուցանեմ։

Զգեստաւորիմ · եցայ · եա՛ց · իմ · ‖ տես Զգենուիմ։

Զգեստիկ · (գոյ) · զգեստ աղքատին · հանդերձիկ · գաշ , բուռաձիլք ։

Զգեհանիմ · եցի · եա՛ · եմ · (Հերգործ) · հարկանել զգեանդ · զարկանել ընդ գետին · գաշ , եերբ չարփանագ ։

Զգեցանիլ · ‖տես Ի նեւքըդ Զգեցուցանեմ։

Զգեցուածիւն · Թեան · · · · } Զգեցումն · ցման , մաբ · անց , ամբք · · } (գոյ) · զգենուլն · զգեստաւորիլն · գաշ , կիլլենմ։

Զգեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ · (անոյղ) · տալ զգենուլ · զգեստաւորել · պատել ձոր ձովք · գաշ , կիլլոլիմբք · գարս · պիւռնուշանիլեանն ։

Զգեցուցիչ · ցչի , աւ · ուց , օք · (ածՙ) · այն՝ որ զգեցուցանէ · զգեցուցանօղ · գաշ , կիլլնոլիբէն ։

Զգիտել գիւռուլ · · · · } (Հէշտ) ։
Զգլխիմ · եցայ · եա՛ց · իմ · · } սրբենալ · գլխեհարիլ · գլխագաբ լինել Ի գլխուդ · գաշ , սեբլնօշ օլմագ ։

Զգնամ · ասել · զգնա՛ · ալ · (Հէշտ) · շըրջագայիլ · ձեմել · սահել գնալ · երթևեկիլ · գաշ , կէզնիմբք ։

Զգոյշ · գուշի , իւ · իչ , իւք · (ածՙ) և (գոյ) · ունօղ զգուշ , այսինքն խմացումն Ի միշտղոլ կամ Ի մոլի իւրում · զգաստ · արթուն · գաշ , կէօղլու աչնզ · Թէսաբիլիչ ։ Եա , երկիւղած · գաշ , ալլահտան գօրգան ։ Եա , անքոյթ · ապահով · գաշ , էմին ։

Զգոյշ լինել · } զգուշանալ · գաշ , սա-
Զգոյշ կալ · · } գընմագ · Խաոքս այսքիսկ եթէ ունիցին զինքիր Ի բացատական հոգւոյ , նշանակին անձնապահ լինիլ · գաշ , քէնտիսինի սագլամագ · սաքընմագ ։ Եւ եթէ ունիցին Ի տրական հոգւոյ , նշանակին ուշ ունել · քաջ դիտել · գաշ , փիքիր էմմիք · էյի ոխգաթ էմմիք ։

Ի Զգուշի առնել · ‖պահել , կամ դնել Ի զգուշութեան , անքոյթ առնել · գաշ , էմին սագլամագ ։

Զգուշաբար · (ոսկ՝ որպէսիսն) · զգուշութեամբ · զգուշեալ · գաշ , սագընմա իլլ ։

Զգուշագին · գուն , իւ · իչ , իւք · (ածՙ) · կարի զգոյշ · զգուշաւոր · չոյժ զգաստ , կամ արթուն · գաշ , փիք սագընան · օյանըզգ · Եա , ապահովագին · գաշ , փիք էմին ։

Զգուշալն , կամ Զգուշանալն · (ածՙ) · խիթ

այն՝ յորում պահանջի լինել զգուշութիւն · քաջ դիտելի · գաշ , սագընաճագ · Եա , զգոյշ · զգուշաւոր · գաշ , սագընան · թէսաբիլգի · Եա , անվտանգ · ապահով · գաշ , էմին ։

Զգուշակ , կամ Գուշակ · իւ , աւ · ուց , օք · (ածՙ) · այն՝ որ զգուշացուցանէ , կամ այն՝ որ իբր յատաջագոյն գուշակեալ յիշեցուցանէ · գաշ , սագընաբլան ։

Զգուշական · իւ , աւ · ուց , օք · ‖ տես Զգուշալի՛ ըստ ամենայն առման ։

Զգուշակեմ · էցի , եա՛ · եմ · (Հէշտ) · իբրև գուշակ , կամ զգուշութիւն առաջնորդել · գաշ , սագընարագ եօլ կէօսթէրմէք ։

Զգուշակից · կցի , աւ · ուց , օք · (ածՙ) · այն՝ որ լինի ընկեր Ի զգուշութեան իրաց իւրոց · գաշ , սագընմայա արքատաշ օլան ։

Զգուշակից լինել · ‖ Ի միասին ընդ ումեք զգուշանալ ապահովութեան պատճառ · գաշ , պէրապէր սագընմագ · ոխգաթի էմմիք ։

Զգուշակցութիւն · Թեան · (գոյ) · Ի միասին զգուշանալն · գաշ , պէրապէր սագընմա ։

Զգուշահայեաց · (ածՙ) · այն՝ որոյ հայեցուածն է զգուշաւոր · գաշ , սագընարագ պագան ։

Զգուշանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · (Հէշտ) · զգոյշ լինել · զգոյշ կալ · անձնապահ լինել · ապահովել · գաշ , սագընմագ · օյանըզգ տուրմագ · գարս · փիքհիդիկլեամ ։

Զգուշանք · անաց , օք · ‖տես Զգուշութիւն ։

Զգուշապէս · ‖ տես Զգուշաբար ։

Զգուշացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ · (անոյղ) · տալ զգուշանալ · զգոյշ առնել · զգաստացուցանել · գաշ , սագընաբլըրմագ · գարս , փիքհիդանիչյաէլ · Եա , զգուշութիւն պահել · գաշ , սագընարագ սագլամագ · Եա , յուշ առնել · գաշ , փիքիրիկ պլըրագմագ ։

Զգուշացուցանողաբար · (ոսկ՝ որպէսիսն) · իբրև զգուշացուցանօղ · գաշ , սագընաբրան կիսկի · Եա , քաջ ուշ ունելով · գաշ , փիքիր գօմա իլլէ · էյի ոխգաթի իլլէ ։

Զգուշացուցիչ · ցչի , աւ · ուց , օք · (ածՙ) · այն՝ որ զգուշացուցանէ · խրատուիչ · գաշ , սագընաբրան ։

Զգուշալ · ‖ տես Զգուշանալ ։

Զգուշաւոր · Ի , աւ · ուց , օք · (ածՙ) · ունօղ զգուշութեան · զգուշացօղ · գաշ , սագընան · գարս , փիքհիդիքեամ · Եա , ապահով · անվտանգ · գաշ , էմին ։

Զգուշաբարբար • (հոլ֊) որոխոռ) • ըզգուշութիւ֊. յապահովի• պահ, սագընաբար։

Զգուշաբար • կամ Զգուշաբ • ‖ տես Զգուշաբար։

Զգուշաղական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) • զգուշացող• զգուշութեամբ պահպանող• պահ, սագրնան։

Զգուշութիւն • Թեան • (գոյ) • զգայք լինելը• զգաստութիւն • արթնութիւն • պահ, սագընաս• պարս • միւհասյա • արդ • խմիրարդ • Եա • ապահովութիւն • ամրութիւն • պահ, էմինդիք։

Զգրգռեմ • ‖ տես Գրգռեմ։

Զգոն • ի • իւ • իցի • իւք • (ած) • այն որ զգայ և իմանայ • ուշիմ • հանճարտիղ • իմաստուն • խոհեմ • պահ, սագըլաը • ֆիքիրլի • ուսլու։

Զգոնաբար • (հոլ֊) որոխոռ)• կորոմի մտօք • հանդարտաբար • զգուշութեամբ • պահ, սագըլաը կիպի։

Զգոնաբարդ • ի • իւ • իցի • իւք • (ած) • ունօղ զհանդարտ բարս • հեզաբարդ • պահ, մազլըմ թաղիէթլի։

Զգոնագոյն • գունի • իւ • իցի • իւք • (ած) • յոյժ զգօն • պահ, փէք սագըլաը։

Զգոնական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) • զգօն • պահ, սագըլաը։ Եա • վերաբերելի զգօն անձանց • պահ, սագըլաը յա միւնթաղիգ։

Զգոնամիտ • մտի • աւ • ացի • օք • (ած) • զգօն մտօք • կորովամիտ • ուշիմ • պահ, միհնաւը ֆիքիրլի • արիփ։

Զգոնանամ • ացայ • ցից • ալ • (չեշտ) • ըզգալ անձին • զգաստանալ • իմաստնանալ • խոհեմանալ • պահ, սագըլանմագ • Եա • հանդարտիլ • ցածնալ • պահ, մազլըմլանմագ։

Զգոնապէս • ‖ տես Ի վերոյ Զգոնաբար։

Զգոնարան • ‖ տես Արթնարան։

Զգոնացած • (ած) • զգօնացեալ• խրատեալ• պահ, սագըլանմըշ։

Զգոնացուցանեմ • ցուցի • ցո • եմ • (անշուղ) • իմաստնացուցանել • հանճարեղ առնել • պահ, սագընը պաշընա կէթիրմէք • Եա • հանդարտեցուցանել • զգաստացուցանել • պահ, մազլըմլամամագ • եավաշլամամագ։

Զգոնաւորութիւն • Թեան • (գոյ) • տուեցի • հեզութիւն • ուշիմութիւն • պահ, ուսլուլուգ • մազլըմլըգ • Եա • իմաստութիւն • ուշեղութիւն • հանճար • պահ, սագըլաըլըգ • Եա • իմանի գիրք իմաստնոյն սաղմոսիկ • որպէս Առաիք և Իմաստութիւն։

Զգօսացուցանեմ • ‖ տես Գօսացուցանեմ։

Զեան • զինոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • վըզեան • ինաս • զին • պահ, զարար • գոր • զկյան • Եա • տայժ • պահ, ձկրիմէ։

Զեդ • կամ Զերդ • ‖ տես Զերթ։

Զելանեմ • զելի • զէլ • եմ • (չեշտ) • ելանել ըստ չափ • կամ ըստ սահման • պահ, հօլչիւտէն արշարը չը֊քմագ։

Զելս • ‖ տես Ի ներքոյ Զեղս։

Զելսիմ • ‖ տես Ի ներքոյ Զեղսիմ։

Զեկուցական • ի • աւ • ացի • օք • (ած) • յայտաբար• զեկուցանօղ• պահ, տուչըրան։

Զեկուցանեմ • կուցի • կո • եմ • (անշուղ) • զգայցուցանել • իրազեկ առնել • ծանուցանել • ազդ առնել • պահ, տուչըրմագ • խապէր էթմէք • էտ֊ վէրմէք։

Զեկուցումն • ցման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • յայտաբարութիւն • ազդարարութիւն • ծանուցումն • պահ, խապէր • Եա • նշանակ • պահ, պէչարթէթ։

Զեղանիմ • զեղայ • իմ • ‖ տես Զեղում։

Զեղս • ի • իւ • իցի • իւք • (ած) • սխալական• անհաստատ• զաղիպաղիան • պահ, թէհլըխիզ • գոյան • Եա • զեղծ վարուք • չափազանց յուսահատ և յրմնկելս • անբարեխոսան • պակասս • պահ, սէֆիհ • էէր իւլը • նէֆսինէ թապի։

Զեղխագործութիւն • Թեան • (գոյ) • անառակութիւն • զազրագործութիւն • պահ, էհէպսիզլիգ • սէֆիհլիգ։

Զեղխալից • (ած) • յոյժ զեղծեալ • լցեալ մինչև ի զեղուն • պահ, տօփ տօլու • Եա, լցեալ զեղխութեամբ • պահ, էհէպսիզ֊փէք հովարատա։

Զեղխանամ • ացայ • ցից • ալ • ‖ տես Ի ներքոյ Զեղխիմ։

Զեղխանք • կամ Զեխանք • անաց • օք • ‖ տես Ի ներքոյ Զեղխութիւն։

Զեղխեմ • եցի • եա • եմ • } (չեշտ) • Զեղխիմ • եցայ • եայ • իմ • } (չեշտ) • անձարձակս հետևիլ անառակութեանց • զհետ լինել ինչ և իցէ մոլութեանց • զանցանել ըստ չափ • պահ, հօվարատալըղա սիւրմէք • Եա • սխալել • յանցանել • պահ, եավըլմագ։

Զեղխութեան • Թեան • գրի ևս Զեխութեան • } Զեղխութիւն • խման • անց • ամբք • (գոյ) • զեղծութիւն յաւելորդս • անառակութեան • բարբարութիւն յախտ ինչ • պահ, էհէպսիզլիգ։

Ջեղջ · ի, իւ · ից, իւք · (ածական) · իսպառ եղծեալ, ապականեալ · գոհ, պօղուք · Եւս, Թուլամորթ · գոհ, կէվէնք · Եւս, ցոփ · զեղուն · գոհ, սէքիչ · Եւս, իբրև գոյական՝ նշանակէ զեղծուածն · Թուլամորթիւն · գոհ, պօղուքմա · կէվէնկիք ·

Ջեղծագործ · ի, աւ · ից, ք · (ածական) · ապականաբար · չարագործ · ոչ բարւոք գործօղ · գոհ, ֆէնա իշէկէն · պոլս, Թէպտիճեար ·

Ջեղծամտեալ · (ածական) · ապականեալ մտօք · գոհ, պօղուք ֆէքիրլի ·

Ջեղծանեմ · նի · զէղծ · եր · } (Ներգործական) ·
Ջեղծեմ · եցի · եա · եր · }

ապականեր զոյժ · չարաչար եղծանել · խանգարել · գոհ, պօղմագ · եօղ էթմէք · Եւս, կրաւորական սորին Ջեղծանիմ՝ կարէ իբրև չէզոք նշանակել այսպէս, եղծանիլ · ապականիլ · գոհ, պօղուլմագ · Եւս, վարթարանալ · յեանիլ · գոհ, ֆէնա օլմագ ·

Ջեղծեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եր · (անցողական) · նոյն է ընդ վերնոյն ·

Ջեղծմտեմ · Թեան · (գոյական) · խանգարումն մտաց · խելագարութիւն · գոհ, տէլիլիք ·

Ջեղծութիւն · Թեան · (գոյական) · կարի եղծուԹիւն · ապականութիւն · անկարգութիւն · գոհ, փէք պօղուլմա · մինասիպէթսիզլիք ·

Ջեղծուցանեմ · ծուցի · ծո՛ · եր · ‖ տես ի վերոյ Ջեղծանեմ ·

Ջեղծչեմ · եցի · եա · եր · (Ներգործական) · զեղծանել · գոհ, պօղմագ · Եւս, զեղչել · գոհ, խիւրասա էթմէք ·

Ջեղծչիմ · եայ · չի՛ր · իլ · (չէզոք) · եղծանիլ · ապականիլ · գոհ, պօղուլմագ · Եւս, ըստորջանալ · զղջանալ · գոհ, փիւշմանի օլմագ · Եւս, խաբիլ · գոհ, ալանմագ ·

Ջեղձեմ · եցի · եա · եր · ‖ տես Ջեղծանեմ ·

Ջեղուած · ոյ · ով · ոց · ովք · ‖ տես ի նեղքոյ Ջեղումն ·

Ջեղում · զեղի · զէղ · ուլ · (Ներգործական) · հեղուլ յորդուԹիւ · ընուլ · զեղուցանել · գոհ, թօլտուրմագ · Թաշըրմագ · Եւս, կրաւորական սորին Ջեղանիմ՝ երբեմն իբրև նեղգործականն իւր նշանակէ զեղուլ · և երբեմն իբրև չէզոքական՝ նշանակէ առատանալ, և արտաքս հեղանիլ, դիզանիլ · գոհ, Թաշմագ · եըղըլմագ ·

Ջեղումն · ման · ամք · անց · ամբք · (գոյական) · յորդուԹիւ · լնուԹիւ, հեղումն յառատու-

ԹենէՀ · գոհ, Թաշկընըզ · պօղուգ · ‖ և տես ՋեղնուԹիւն ·

Ջեղուն · ղնոյ · ով · ոց · ովք · (ածական) · լի · պատարան · արտաքս զեղեալ ի լնուԹէ · առատ · գոհ, օտիաօլուս · Թաշկըն · պոլս, լէպրիյէ · ոէդ · ֆէյղան ·

Ջեղուցանեմ · զուցի · զո՛ · եր · ‖ տես Ջեղում ·

Ջեղչեմ · եցի · եա · եր · (Ներգործական) · վարագուրել զբանն · զընդարձակ բանն ի համառօտ կացուցանել · քօղարկել · գոհ, գըսալԹմագ · խիւլասա էթմէք · Եւս, հարկաւորացի անցանել · համառօտիւս նշանակել · գոհ, խուլասիւն քէզլիւ կէչմէք ·

Ջեղչ · զըղչի, իւ՝ կամ ով · իչ, իւք · (գոյական) · զիղչ · ցաւ սրտի · զղջումն · ապաշաւ ի վերոյ չարուԹեչ · կսկիծ ընդ յանցանս անձին, կամ ընդ վիճաս պլըղ · գոհ, փիւշմանլըգ · ածը · Թէօպէ · պոլս, էրման · Եւս, իբրև ածական՝ նշանակէ զղջական · ողորմելի · գոհ, ածը յանագ ·

Ջեղչեմ · եցի · եա · եր · ‖ տես Ջղչեամ ·

Ջեմեղ, կամ Ջեմուղ · (ածական) · ամբողջ · անվնաս · գոհ, քէսէբսիզ ·

Ջեմեղեմ · եցի · եա · եր · (Ներգործական) · խնամակալել · հոգալ · դարման տանիլ · խընայել · գոհ, մուգայէթ օլմագ · Թիմար էթմէք · ածըմագ ·

Ջեն · ‖ տես Ջենուն, Եա, զեան · վիճաս · գոհ, զարար · քէսէր ·

Ջենագործութիւն · Թեան · (գոյական) · զղհագործութիւն զենմամբ · պատարագ · գոհ, գուբպան ·

Ջենածդ · ի, իւ · իդ, իւք · (ածական) և (գոյական) · զենուել ինչ · զղհեալ · գոհ, գուբպան օլմունուշ ·

Ջենական · ի, աւ · ից, ք · (ածական) · այն՝ որ վերաբերի ի զենուն զղհից · գոհ, գուբպան էթմէչէ վիճաքիք ·

Ջենակար · ծագեալ է ի բառիս Ջեան, կամ Ջեն · ‖ տես Վէնասակար ·

Ջենարան · ի, աւ · ից, ք · (գոյական) · տեղի զղհից · զղհարան · սեղան · ընծայարան · գոհ, գուբպանլըգ · պոլս, պէմպիլիկճի · ոէդ, մէզպէհ · Եւս, սպանդանոց · գոհ, սալախանա ·

Ջենարար · ի, աւ · ից, ք · (ածական) · վէնասատար · վիճասակար · գոհ, զարարըճ ·

Ջենելութիւն · Թեան · (գոյական) · զենուն · զենիլիք · զղհ · գոհ, գուբպան ·

Ջենեմ · եցի, եա · եր · ‖ տես Ջենուսմ ·

Չենլի • (նախկին հոլովի) • • } (գոյ)։
Չենվիք • լեռ, սար • • • } կենդանի՝ որ զինեալ կերակուր լինի • փոշ, պօղաղլանաճագ, յոմ եվենկիք հայվան։ Նա, զոհ • փոշ, գաւթային։

Չինուիմ • զինի • զինն • ու • (ներգործ)։ հետանալ զպատանութս կենդանութեաց • փոշանել • սպանանել սպանդս առ ի կազմել զկերակուր • փոշ, պօղաղլամագ • պրս, պլամիլքեթուն։ Նա, փղոտաել զկենդանին ի նուէր աստուծոյ • զոհել • փոշ, գաւթային կեցիկք։

Չինուիմ • նման, տալ • անց, ամբք • (գոյ)։ զոհ • պատարագ • փոշ, գաւթային։

Չեռալութիւն • թեան • (գոյ)։ եռացուիլ ջուրց • եռալն • փոշ, գայնայրշ։

Չեռամ • ացի • ած • ալ • (չերշոյ)։ սաստիկ եռալ • սողիլ ի վերայ երկրի • կայտառիլ ի ծովս, կամ ի ջուրս • որպէս առնեն ձկունք և զեռունք • առուի • վրնտաալ • փոշ, գայնամագ • սիւրիւնմիք։

Չեռացուցանեմ • ‖ տես Եռացուցանեմ։

Չեռնական • ի, աւ • աց • ք • (ածական)։ վերաբերեալ առ զեռունս • սեպհական զեռնոց • փոշ, պէօհկկլէրէ միւթալիգ։

Չեռուն • ման, մանք • անց, ամբք • (գոյ)։ զեռունք • կայտառութիւն • սողկիլն • փոշ, գայնամաս • սիւրիւնմիք։

Չեռուն • ունայ, ուղ • ոց, ուղք • (գոյ)։ կենդանի՝ որ ունի զեռացուածս ի ցամաքի կամ ի ծովս, որպիսի են ամ փոքրիկ և բազմոտանի սողունք և ձկունք, և միջատք՝ ոյք յօդս • փոշ, պէօհկկ • սօղուլման • պրս • խուշնահ • ուրդ • խէրսագիլին։ Նա, ասի զինչ և իցէ զամ կենդանեաց • փոշ, հէյ ինիս հայվանաթ քի գըմըլտանըր • պրս • խէսմիկէր։ Նա, իբրև ածական՝ նշանակէ շարժուն եռացօղ • փոշ, գը մըլտանան • գայնայան։

Չեռնէլ • (գոյ)։ զեռեղուիլն • տեղաւորութիւն • փոշ, եէրլէշմիք։

Չեռեղանամ • ացայ • ցիր • ալ • } ‖ տես
Չեռեղ առնուլ • • • • • } ի նեբբոյ Չեռեղիմ։

Չեռեղիմ • եցի • եմ • իլ • (ներգործ)։ } Չեռեղեցուցանեմ, յուզ • ցուցի • ցեմ • իլ • (անցող) } ի տեղւոջ յիմիք հաստատեալ • դադարեցուցանել • բնակեցուցանել • փոշ, եէրլեշթիրմիք • պրս, աղէնկ։

Չեռեցեմ • եցայ • եմ • իլ • (չերշոյ)։ կալ

ի տեղւոջ յիմիք • դադարիլ • տեղաւորիլ • փոշ, եէրլեշմիք • պրս, ճայիէն։

Չեռեղումն • թեան • • • • } Չեռեղուն • ղման, մանք • անց, ամբք • } (գոյ)։ դադարումն ի տեղւոջ • զկայ առնուլն • փոշ, եէրլեշմիկ։

Չերդեամ • եցի • եմ • իլ • (չերշոյ)։ ի բաց կալ • անտես առնուլ • հրաժարիլ • փոշ, պիր եամնա չըքմագ։

Չերեամ • ‖ տես Երեամ։

Չերթ • (նախադրութիւն նմանութեան)։ իբրև • որպէս • զօրէն • նման • փոշ, կիպի։

Չերկեզութիւն • թեան • (գոյ)։ իբր զոհաւորութիւն • սպառաղնուէրութիւն • փոշ, փիւր սիղահլըգըգ։

Չերծ • ի, իւ • իդ, իւք • (ածական)։ ազատ • արձակ • անարգել • փոշ, գաւրթամուշ, խէլաս։ Նա, ազատուած • աքըդի • փոշ, կիմին։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ազատութիւն • արձակութիւն • փոշ, խէլաս օլմա։

Չերծանամ • ցի • ամ • ոց • ուք • (ածական)։ ազատեալ • զերծեալ • փոշ, խէլաս օլմուշ։

Չերծանեմ • զերծի • զերծ • եալ • (ներգործ)։ զերծուցանել • ազատել • փոշ, գաւրթարմագ • խէլաս էթմիք։ Նա, զերծուել • բառնալ • կատարել • փոշ, օզմագ • գաւմագ։

Չերծանիմ • ծայ • ծիր • իլ • } Չերծիմ • ցայ, կամ ծայ • ցայ • իլ • } (չերշոյ)։ ապրիլ • փրկիլ • զերծ լինել • փախուստամբ անկանիլ ի զերծ տեղի • փոշ, խէլաս օլմագ • պրս • ռէհէյլանըն։ Նա, ելանել ի ձեռաց • պրծանիլ • փոշ, գաւրթուլմագ։

Չերծում • զերծի • զերծ • ուլ • ‖ տես ի վերոյ Չերծանեմ, և Չերծանիմ։

Չերծումն • ման, մանք • անց, ամբք • (գոյ)։ ազատութիւն • զերծ • փոշ, գաւրթուլուշ • պրս • ըխլաճկաթլը։ Նա, կատարումն • կորզուիլն • փոշ, օզմա։

Չերծուցանեմ • ուցի • ծամ • եալ • ‖ տես ի վերոյ Չերծանեմ։

Չերծուցիչ • ցի • աւ • ից • ք • (ածական)։ ազատիչ • ապրեցուցիչ • փոշ, գաւրթարըճը։

Չերկեամ • ‖ տես Երկեամ։

Չեւս • ասի և Դիւաս • ‖ տես Աբամադ։

Չեփիւռ • ի, իւ • իդ, իւք • (գոյ)։ է անուն գլխաւոր հովտի, որ ընդ ուղղակի յարեւմտից կուսէ • և անկի ընդ աջմէ ի կողմն հարաւոյ զլիբս հովտին, և ի ձախմէ ի կողմն հիւսիսոյ զարգելատեղս հովտին • և սոքա երեքին ևս հատարակ անուամբ կո-

չին Ջեպհեռա, կամ Ջեփհեռոս • գաՀ, պաթը • կիւն պաթըսը • մէշրեք եէլի։

Ջզուականաբեթի • Թեան • (գոյ) ։ զզուելուաբեթի • տաղտկալի • գաՀ, էյբէնիլէնէք օլմա։

Ջզուանք • անաց, օք • (գոյ) ։ զզուելն զգալս • անարգանք • հարստահարութիւն • գաՀ, զուլումի ։ Ես, գարշուելի • նողկալն • գաՀ, էյբէնմի • դարս • ղիրշ • տրդ • էքբահ։

Ջզուեմ • եցի • եա • էլ • (Ներգործ) ։ անարգել զրպ էյբէլ զազիր • հարստահարել • զղոկել • գաՀ, զուլմ էթմէք • խօբլամագ։

Ջզուիմ • եցայ • եաց • իլ • (Չեզոյ) ։ գարշիլ • տաղտկալ • նողկալ • գաՀ, էյբէնմէք • էքբահ էթմէք։

Ջզուիչ • (ած) ։ այն՝ որ զզուէ այսինքն անարգէ և նէղէ զայլս • գաՀ, խօբլայան ։ Ես, այն՝ որ գարշի և նողկայ • գաՀ, էքբահ էէն։

Ջէն • զինուռ, ու • ուց՝ կամ ից, իւք • (գոյ) ։ գործի պատերազմական ի վանել զթշնամին • որպէս սուր՝ նիզակ՝ մէգ՝ վահան, և այլ նմանք • գաՀ, սիլահ • փուսատ • դարս • սէլհէ • տրդ • սիլհէ։

Ջէնընկեց • կեցի • իւ • ից • իւք • (ած) ։ այն՝ որ յաղթի ի պատերազմի • և թողեալ զզէնսն՝ փախչի • գաՀ, սիլահընը ասաղը պըրագմագ։

Ջէնընկեց լինիլ • ‖ ընկենուլ զզէնս • գաՀ, սիլահը պըրագմագ։

Ջըմբաղ • ‖ տե՛ս Ջմբաղ։

Ջըմբլիմ • } ‖ տե՛ս Ջմբլիմ։
Ջըմլիմ • }

Ջընդամ • ‖ տե՛ս Ջնդամ։

Ջընդան • ‖ տե՛ս Ջնդան։

Ջընդացումն • ‖ տե՛ս Ջնդացումն։

Ջընդացուցանեմ • ‖ տե՛ս Ջնդացուցանեմ։

Ջընդաւոր • ի • աւ • աց • օք • (ած) ։ զընդանուր • բանտարգել • գաՀ, մահպատս։

Ջընկենուամ • կեցի • կեա • ուլ • (Ներգործ) ։ սասկաբեթամբ ընկենուլ ի վայր • ի քաց թողուլ • գաՀ, պրագմագ • թէքը էթմէք։

Ջթաւի անցանել • ‖ տե՛ս Թաւի անցանել։

Ջթռիմ • եցայ • եաց • իլ • (Չեզոյ) ։ ահի, ծթռիլ • գաՀ, էշքիմէք։

Ջի • (շաշնաց պաՀաճախոյն) ։ քանզի • վասն զի • գաՀ, զիւրա • դարս • էյրսաք • Ես, որով հետեւ • գաՀ, չիւնքի ։ Ես, իբրև թարմատար, Թէ • որպէս զի • գաՀ, քի ։ Ես, մինչ • մինչ զի • գաՀ, քի • թա քի։

Ջի՛ • (հոլովի հարցական) ։ ընդի՞ր • էի՞ վասն •

գաՀ, նիշին • դարս • չի • Ես, իբրև միջարկութիւն՝ նշանակէ մրպէս • ինչ • գաՀ, նէ գըտար • նամբլ • նիչէ • Ես, իբրև անուն՝ նշանակէ զի՞նչ • զի՞նչ ինչ • գաՀ, նէմ • նէմ վար։

Ջիարդ • (հոլովի հարցական) ։ զի՞ արդ • որպէս • առ ի՞նչ • գաՀ, նիշին • նամբլ • դարս • պէչինան ։ Ես, իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ զինչպիսութիւն • հանգամանք • գաՀ, չէքիլ։

Ջիարդպէս • (հոլովի որոյհան) ։ որով կերպիւ և իցէ • զինչ և իցէ օրինակաւ • գաՀ, նամբլ քի օլաբաս։

Ջիարգուպէս • (հոլովի որոյհան) ։ որպէս և պիտոյ իցէ • զինչդ և պէտ կամ դէպ լինիցի • գաՀ, նիչէ քի լազամ խսէ • կէսիլչի կիւզել։

Ջի՞բար • ‖ տե՛ս Ջի՞արդ։

Ջիլ • (ած) ։ սուր • նաբբ • որ սպի զձայնից երգոց և նուագարանաց • գաՀ, քէս կին • Թիլզ։

Ջիկ • (գոյ) ։ ծնօտ • շրջանակ ի յերզն • գաՀ, զէչ։

Ջի՞կէն • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջի՞արդ։

Ջիղս • ‖ տե՛ս Ջղս։

Ջիղջ • ‖ տե՛ս Ջղջ։

Ջի մի • • • • } (շաշնաց) և (հոլովի) ։
Ջի մի երբեմն • • } որպէս զի մի • մի գուցէ • գաՀ, օլմայա քի։

Ջինագործ • ի • աւ • ից • օք • (ած) ։ այն՝ որ կազմէ զզէնս • գաՀ, սիլահ եափան։

Ջինագործութի՛ւն • Թեան • (գոյ) ։ կազմութիւն զինուց • գաՀ, սիլահ եափմա։ Ես, վաճիլ կազմիլն զինուք • գաՀ, սիլահ գուշանմա։

Ջինադարութի՛ւն • Թե • (գոյ) ։ միջոց դադարման պատերազմի • գաՀ, միւթարիքէ։

Ջինազարդ • ի • աւ • ից • օք • (ած) ։ զինազարդեալ • զարդարեալ, կամ վառեալ զինուս • գաՀ, փիւբ սիլահ։

Ջինազարդիմ • եցայ • եաց • իլ • (Չեզոյ) ։ վաճիլ, կամ զարդարիլ զինուս • գաՀ, սիլահլանմագ։

Ջինազգեաց • գեցի, աւ • ից, օք • } (ած) ։
Ջինազգեստ • ի • իւ • ից • իւք • } այն՝ որ զգեցեալ զզէնս • սպառազինեալ • գաՀ, սիլահլը • պարս • սիլէհշուր։

Ջինազգեստիմ • եցայ • եաց • իլ • (Չեզոյ) ։ զգեստաւորիլ զինուք • վաճիլ ի զէնս • գաՀ, սիլահ գուշանմագ։

Զինալից • (ած) • լցեալ զինուք • գաձ, փիւռ սիլահ ։

Զինական • ի, աւ • աց, օք • (ած) ։ սեպհական զինուց • գաձ, սիլահա միւթալիգ ։

Զինակիր • կրի, կամ Զինակալ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ նա՝ որ կրէ զզէնս արքային, կամ գլխաւորի ուրուք • գաձ, սիլահտար • դուս, թիւրգագ ։ Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ կրօղ զզէնս • սպառազէն • գաձ, սիլահլը ։

Զինակից • կցի, աւ • աց, օք • (ած) ։ զինուք մարտակից • պատերազմակից • գաձ, ձէնկոտ սիլահտար ։

Զինակցիմ • ցեցայ • եաց • իլ • (չէ՛ս) ։ զինակից լինիլ ի մարտի • գաձ, սիլահտար օլմագ ձէնկոտ ։

Զինահամբառնամ • բարձի • բարձ • ալ • (ներգոյ) ։ զէն վերացուցանել • իբր ապատամբիլ • գաձ, սիլահ չէքմէք • պաշ գալըրմագ ։

Զինահար • ի, աւ • աց, օք • (ած) ։ հարեալ զինուս • գաձ, սիլահ իլէ վուրուլմուշ ։ Եւ, իբր նմանութիւն նշանակէ սիրով կամ արտմութիւն խոցեալ • գաձ, մուհապպէթ իլէ, կամ գասաւէթ իլէ եարալանմըշ ։

Զինահարեմ • եցի • եա • ել • (ներգոյց) ։ հարկանել զինուս • վիրաւորել • գաձ, սիլահ իլէ վուրմագ • եարալանմագ ։

Զինամարտիկ • տիւ, աւ • աց, օք • (ած) և (գոյ) ։ մարտիկ սպառազինեալ • գաձ, սիլահլը ձէնկէճի ։

Զինամարտութիւն • թեան • (գոյ) ։ մարտանչէն զինուք • գաձ, սիլահ իլէ մէօյիւշ ։

Զինանոց • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ տեղի զինուց • զինուարան, յորում պահին զէնք • գաձ, սիլահխանէ • ձէպխանէ ։

Զինաշարժ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ որ գիտէ շարժել կամ ի գործ ածել զզէնս • գաձ, սիլահ գուլլանան ։

Զինապան • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ պաշտօնեայ արքունական զինուց • գաձ, ձէպչէճի ։

Զինապահանջ • տեղիկ, իւք • (գոյ) ։ պատեհանք՝ յորս պահին զէնք • կապարճ • գաձ, սիլահ փուսաթ գասպը-գըն • թէկբէճ ։

Զինապետ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ պետ, կամ գլուխ պաշտօնէից արքունական զինուց • գաձ, ձէպչէճիլ պաշը ։

Զինապէս • (ներգոյ որպէսն) ։ ըստ նմանութեան զինուց • գաձ, սիլահ կիպլի ։

Զինասեաց • (ած) ։ առօղ զինուց • խորշոմ ի զինուց • գաձ, սիլահմանն գաչընան ։

Զինասան • ‖ տես Զինանոց ։

Զինաւոր • ‖ տես ի նեղբեայ Զինաւոր ։

Զինաւորիմ • ‖ տես ի նեղբեայ Զինաւորիմ ։

Զինաքաղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ որ քաղեալ ժողովէ զզէնս անկելոց ի պատերազմի • գաձ, սիլահ Թօփլայան ։

Զինեմ • եցի • եա • ել • (ներգոյց) ։ զարդարել զինուս • սպառազինել • վառել զինուս • գաձ, սիլահլանըրմագ ։

Զինեմ • եցայ • եաց • իլ • (է կրաւորականն վերոյգրեալ բայիս Զինեմ) • բայց երբեմն իբրև չեզրաքական՝ նշանակէ ընդդէմ կալ թշնամւոյ • վառիլ ի զէն • պատրաստ լինել ի պատերազմ • գաձ, սիւրէմնամա գարշը տուրմագ • սիլահլանմագ ։

Զինեւոր • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ զինաւոր • զօրական • մարտիկ • կրօղ զզէնս • նա՝ որոյ պաշտօնն է զինուք պատերազմիլ ընդ թշնամւոյն • գաձ, ձէնկէճի • ասքէրլի • դուս • լէշքէրլի ։

Զինեւորաբար • (ներգոյ որպէսն) ։ իբրև զզինեւոր • գաձ, ձէնկէճի կիպլի • դուս, սուլդիլար ։

Զինեւորական • ի, աւ • աց, օք • (ած) ։ այն ամ՝ որ վերաբերի առ զինեւորս • գաձ, ձէնկէճիէ միւթալիգ ։ Եւ, սեպհական զինեւորութեան • գաձ, ձէնկէճիլղէ մախսուս ։ Եւ, զինեւորեալ • գաձ, ձէնկէճի օլան ։ Եւ, իբրև գոյական՝ ‖ տես ի վերոյ Զինեւոր ։

Զինեւորակից • կցի, աւ • աց, օք • (ած) ։ ընկեր ի զինեւորութեան • գաձ, ձէնկէճիլիքէ տրգաւաշ ։ Եւ, նմանութիւն Զինեւորակից առին ամենայն գործակիցք ի հոգևոր գործս լինել ։

Զինեւորանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես ի նեղբեայ Զինեւորիմ ։

Զինեւորապետ • ‖ տես Զօրագլուխ ։

Զինեւորեմ • եցի • եա • ել • (ներգոյց) • Զինեւորեցուցանեմ • ցայի • ցո՛ւսի (անցոյ) • կարգել զզէնս կամ գրել ի զինեւորութիւն • գաձ, ձէնկէճի էթմէք ։ Եւ, սպառազինել • գաձ, սիլահլանըրմագ ։

Զինեւորիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէ՛ս) ։ զինաւորիլ • մտանել ի զինեւորութիւն • գաձ, ձէնկէճի օլմագ • ‖ տես ևս Զինիմ ։

Զինեւորութիւն • թեան • (գոյ) ։ զինեւորութիւն՝ որ է արհեստ զինեւորական, որով կրթին

զօրք ՝ի ձեռն կանոնաց՝ ՝ի կիր առնուլ զղէնս ՝ի պատերազմի ընդդէմ թշնամեաց. պահ, ձեռնհասութիւն: Ես, զօրք · պահ, ասկեր: Ես, գունդ զօրականաց · զօրութեամբ · յորմէ եւս նմանութեամբ իմն ասի Չինաւորութիւն երկնային զօրաց · պահ, ասկեր քաջութեան: Ես, սպառազինութեամբ · վառիլն զինուաք · պահ, սիրահարանալ:

Չինաւորութիւն · ‖ տես Չինաւորաբար:

Չինչ · (գոյ): է հարցական անուն · եթէ իցէ յառաջոյ ներգործական բայից ՝ նշանակէ իբրև հայցական հոլով, զի՞ր, զինչիսի · պահ, նէ՞ · հանկը չէ՞ր: եթէ եթէ իցէ յառաջոյ կրաւորականաց և չէզրգականաց, նշանակէ իբրև ուղղական զի՞ր, կամ ո՞րպիսի լինչ · պահ, հանկըսը · հանկը չէ՞ր: Ես, իբրև ածական՝ ուղղական և հայցական հոլովով վարի, և նշանակէ ո՞ր, ո՞րպիսի · զո՞ր, զո՞րպիսի · պահ, նէ՞: Ես, իբրև մակբայ հարցական՝ նշանակէ զի՞ · առ ի՞նչ · զինչդ · պահ, նէ՞ · նմանըլ: Ես, ո՞րչափ · քանի՞ · պահ, նէ՞ գաւառ: Ես, իբրև նախադրութիւն՝ նշանակէ որպէս, իբրև · պահ, կնոյն:

Չինչ · Չինչև · Չինչև իցէ · (ածական)՝ որ լինչ միանգամ · որ լինչև իցէ · որպիսի և իցէ · պահ, հէր նէ իսկ:

Չի՞նչ ապագաւ · ‖ տես Էր՞ր:

Չի՞նչպէսյ · (ածական)՝ ‖ տես Գուշնաքեայ:

Չինչէղինչ · զինի, աւ · այ, օք · (ածական)՝ ո՞րպիսի լինչ · չինչ իրաց կազմեալ · պահ, նմանըլ չէ՞ · ներբեանէն եասիբըմըշ:

Չինչ էն. (գոյ)՝ զինչ լինչ գոլն իւրի իսկ · զինչութիւն իրիք սահմանաւ և անսահմանաւ բացատրելի · պահ, նասըլ օրմասը:

Չինչ լինչ, կամ Չինչութինչ · (ածական)՝ չինչ լինչ · զինչ · զինչ երբէք · պահ, նէ՞ նէ՞ · պարս · չիհա:

Չինչութի՞ · Թեան · (գոյ)՝ էութիւն, կամ գոյութիւն իրիք · բնութիւն · պահ, վարդապետ · հօղ · ասըլը:

Չինչնչէա · (ածական) և (ներքոյ)՝ անպէտ · ումանպէտ · պահ, ֆայտասըզ · լազգնսըզ:

Չի՞չպիսի · (ածական)՝ ո՞րպիսի · պահ, նէ՞ Թարզ:

Չինչպիսակէն · (ներքոյ)՝ անպէտ օրինակաւ · յումանէ տես · ըստ հանգոյից · պահ, քէֆինէ:

Չինչպիսութիւն · Թեան · (գոյ)՝ ինքնահանգութիւն · անպիսան հանգոյք անձին · պահ, քէֆ · կէնաթ պաշտնա իշ:

Չինչօրինակ · (ներքոյ հարցական)՝ ո՞րով

կերպիւ · ո՞րպիսի օրինակաւ · պահ, նէ՞ Թարզ:

Չխա. (գոյ)՝ սկսեալ ՝ի գալնացնոյ՝ է անուն երկրորդի ամսոյն երբայեցւոց, իրը սպրիլ ամիսն հռոմայեցւոց:

Չիպէս · (ներքոյ հարցական)՝ ո՞րպէս · զինաքդ · պահ, նամըլը:

Չիշագոյն · գունի, իւ · իյ, իւք · (ածական)՝ յոյժ վայրիջեալ · խոնարհագոյն · ցածագոյն · պահ, փէք ալշագ:

Չիշական · ի, աւ · այ, օք · (ածական)՝ խոնարհական · ցածական · այն՝ որ վերաբերի առ խոնարհութիւն · մեղմական · պահ, ալշ չագլըզա ՝ի մազլըզա միւթաղիգ:

Չիջանեմ · զինքն · զինքի՛ր · եմ · (չէշտ)՝ ինջանել յոյժ ընդ յոյժ, կամ բարկութեան · պահ, էնմէք: Ես, յարմարել զինքն այլոյ · մեղկանալ ՝ի սասոկութենէն · հաւանիլ · պահ, ուչմագ · խաթըրնը հօշ էթմէք:

Չիջանիմ · զինքայ · զինքի՛ր · իմ · (չէշտ)՝ ինջանել յոյժ · խոնարհիլ · (իրօք կամ նըմանութեամբ) ցածանալ · մեղմանալ · պահ, միլայիմէնմէք: ‖ տես եւս ՝ի վերոյ Չիջանեմ:

Չիջութիւն · Թեան · · ·
Չիջումն · Ջման, ամբ · անց, ամբք · } (գոյ)՝ զինջանելն · ցածութիւն · մեղմութիւն · պահ, էնմէ · միլայիմլիգ:

Չիջուցանեմ · Ջուցի · Ջո՛ · եմ · (անցոյ)՝ ՝ի վայր ինջուցանել · խոնարհեցուցանել · մեղմացուցանել · պահ, էնամլըմէք · միլայիմլէթմէք:

Չխտա · զտի · իւ · իյ, իւք՝ կամ ոմք՝ կամ օք · (գոյ)՝ մանուածն մատն մասնիցն սկսեալ ՝ի նստարէից մինչև ցծունկն, յառաջոյ և զկնի · պահ, գալչանըն ալթ թաբաքը: Ես, Չխտա ասին յանաստունս երկոքին կողմունք ձեռից նոցին, յորում ունին լայն և Թանձր միս · պահ, պուտ · գալչայ:

Չխտա նաւուս · ‖ երկոքին կողմունք յատակի նաւուն, որ իբրև նստոյ տեղի է նմի · պահ, գալչը ֆոյ կէմի տիպի:

Չիրաբեմ · եցի · եա · իլ · · ·
Չիրաբիմ · եցայ · եայ · իլ · · } (չէշտ)՝ զերծրօք անցանել · ընդ միմեանս բաշխել · խառնիլ · խմբիլ · պահ, պիրի պիրինէ կէլմէք · Թօփլանմագ · Ես, կռուիլ · վիճէլ · պահ, գալկա կԹմէք:

Չիրկ · (ածական)՝ զրկի եւս Ջուրկ, է արմատ

Ջրկեմ բայիս, և նշանակէ զրկեալ. անմաքուն. փոշ, մահրաւմ։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ զրկութիւն. փոշ, զրկումն։

Ջրկոտուտ, կամ Ջրդոտուտ. ի, ու. ած, օք. (գոյ)։ վերակացու մեծամեծ և արքունական գործոց, կամ գաւառաւոր կշռոց և չափուց, որ քննէ՝ զի ոչ նենգեսցէ ինչ մոգ՝ ի կշռոս և ի չափս. փոշ, նայիպ. մուհտասիպ։ Ես, իբր զդպ ոստանիկաց. նեղակակից. համշարզ. փոշ, եօթաշ։

Ջուշ. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ ըստ հնի բառարանաց, խոզուրդն. փոշ, եէր սըչանըր։

Ջուրմոլին երթալ. ‖ սպանանել զինքն. անձնասպան լինել. փոշ, քենովի քենովին կօրտիւրմէք։

Ջրանալ. ացայ. ցկը. ալ. (ներգործ)։ զրկել. անիրաւել. հատանել զիրաւունս. փոշ, զրպմ կեմէք. հաք քընը քկսմէք։ Ես, ժխտել. ուրանալ զիրաւունս. բացատել. փոշ, ինքեաը կեմէք։

Ջրացողութիւն. թեան.) (գոյ)։
Ջրացութիւն. թեան.) (գոյ)։

Ջրացումն. ցման, ամք. անց, ամբք. զրանալն՝ ըստ ամ առման։ Ես, ուրանալն. փոշ, ինքեաը կեմէ. պոբս, էրկնսան։

Ջրացող. ցողի, իւ. աց, օք. (ածական)։ ուրացօղ, կամ ժխտօղ. փոշ, ինքեաը էսէն։

Ջրեռնայն. ‖ տես՝ ի բառն Լեառն։

Ջրկայ առնուլ. ‖ տես Կայ. Կայք։

Ջրկեւ, կամ Ըզրկեւ. ‖ տես Զրկեւ։

Ջրկածայն. գունի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ յոյժ կծու. ժանտ. դժնեայ. փոշ, ֆէնա. զալըմ։

Ջրկածանք. անաց, օք. (գոյ)։ կծումն. կրակծանք. սաստիկ ցաւ սրտի. փոշ, աձրմա. ազրը։

Ջրկեմ. եցի. եա. ել. ‖ տես Ջրկիմ։

Ջրկեցուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (անցոյց)։ տալ զկծումն սրտի. զայրացուցանել. դառնացուցանել. փոշ, եվրէկլինի աձրմամբ։

Ջրկեցուցիչ. ցչի, աւ. աց, օք. (ածական)։ այն ոմն՝ որ կսկծեցուցանէ. փոշ, սըզլամըրան։

Ջրկիմ, եցայ. եաց. իլ. (չերչոյ)։ զկծել. կսկծիլ սրտի. զայրանալ կրիւք. փոշ, եվրէկլի աճրմագ. սըզլամագ։ Ես, ի տեսանելն ումեք զոմնաւոր ինչ զգածիլ ի բնակայութեան, և ընդունիլ դրգռմամբ

արեան. որպէս յակոբ արկանէր զինկարըն գաւազանս յաւազանն, յորմէ ի ըմպել խաշանց իւրոց զջուր, զկծիլնին, այսինքն տպաւորեսցին յերևակայութեանն նոցին նկարքն գաւազանաց, և այնպիսի երևակայութիւք զուգեալ խաշանց ընդ միմեանս, նկարէն և խայտ լինէին ծնեալքն ի նոցանէ. Ես, զգածիլ ըմբմ կրիւք. կծանիլ յերեսաց կսկծանաց. փոշ, կիւճինմէք. Ես, զայրանալ. փոշ, գըզմագ։ Ես, կծկիլ ի ցրտոյ իբր առ ի ջեռնուլ. փոշ, գըսգըվրսագ օլմագ։

Ջկծումն. ծման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Կծանք։

Ջկին. (նախադրութիւն ետուգեան)։ սա ելանէ ի բառէս Կնիք, իբր հետք. և նշանակէ զհետ. ընդ հետս. փոշ, արսը սըրա. պոբս, վարխս։ Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ յետոյ. յետուստ. փոշ, սօնրա. պոբս, փէս։

Ջկնիագոյն. գունի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ առաւել զկնի. փոշ, փէք սօնրա։

Ջկնիք. զկնեայ՝ կամ զկնից, եաք. (ածական)։ յետագայք. յաջորդք. փոշ, սօնրաուան կէլէնլէր։

Ջկռտուտ. ‖ տես Զգռտուտ։

Ջկրկանք. ‖ տես Զգռտանք։

Ջհետ. (նախադրութիւն ետուգեան)։ ծագի սա ի բառէս հետ, կամ հետք, և խնդրէ ըզսեռական հոլով. և նշանակէ յետ. զկնի. փոշ, արսը սըրա. պոբս, եզգաճիպլիկ։ Ես, իբրև ոճ առմնօրէն՝ կրկնակել ընդ. իբր նախադրութիւն կցորդական. փոշ, պէրապէր։ Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ յետոյ. զկնի. փոշ, սօնրա. արա. պոբս, տէրմէկ։

Ջհետ բերել. ‖ ի վերայ բերել. յարել յառաջինս. փոշ, իւլէքիւլէրե պինթիշմիրմէք։

Ջհետ գալ, գնալ, երթալ, լինել, վարել, և շրջել. ‖ հետևիլ. զկնի երթալ. յարիլ. փոշ, արաըսըրա կիմմէք։

Ջհետերթանք. անաց, օք. (գոյ)։ հետեւանք. հետեւութիւն. փոշ, արսընա տիւշմէ։

Ջհետերթութիւն. թեան. (գոյ)։ զհետ երթալն. փոշ, արսընաան կիմմէ։

Ջհետ մտանել, պնդիլ, և հետանել. ‖ հետամուտ լինել. ընթանալ առ ի հասանել ումեք. փոշ, արսընա տիւշմէք։

Ջմայլական • ի • աւ • աց • զք • (ածական) • ըստ ջմայլեցուցիչ • զմայլելի • զուարճալի • գործ, սէփհ էթմիրիճի • հէյրան էնկէզ • եւս • յագեցուցիչ • գործ, տօյուբան։

Ջմայլանամ • ացայ • ցկէր • ալ • ‖ տես ի նեղբայ Ջմայլեմ։

Ջմայլեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անցողական) • տալ վայելել յարբեանս քաղցրութեան, և ի յագուրդ բարեաց • սաստիկ ուրախութեամբ ընալ • գործ, զէվգ սէփհա էթմիրմէք։

Ջմայլեցուցիչ • ցչի • աւ • աց • զք • (ածական) • այն՝ որ զմայլեցուցանէ սաստիկ հրճուեցուցանէ • գործ, զէվգ սէփհա էթմիրիճի։

Ջմայլիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէզոք) • մեծապէս զուարճանալ • վայելել առատապէս ի քաղցրութենէ ըմպելեաց և ուտելեաց • գործ, զէվգ սէփհա էթմէք • եւս, իբր ի սաստիկ ուրախութենէ և յառատապէս լիութենէն մինչև ցյագ թմրիլ • ապշիլ • գործ, ուշացնագ • հէյրան օլմագ։

Ջմայլութիւն • թեան • • • } (գոյական) • վայելք ցյագ • գործ, զէվգ սէփհա։ եւս, յագութ • գործ, տօյմա։ եւս, թմրութիւն ի սաստիկ ուրախութենէ • ապշութիւն • գործ, ուշացնագ։

Ջմբաղ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյական) • զրաղումն սաստիկ • ծանր հոգ • տարակուսանք • նեղութիւն սրտի • գործ, տէքտ • պէլա։ եւս, վայելմունք • զբօսանք • գործ, զէվգ սէփհա։

Ջմբաղիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէզոք) • ծփիլ ի հոգս • տարակուսիլ • սաստամիլ • գործ, տէքտ տիւշ օլմագ • եւս, իբր զբօսնուլ • զուարճանալ • գործ, զէվգ սէփհա էթմէք։

Ջմբուլ • ‖ տես Ումբուլ։

Ջմբրիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէզոք) • սաստիկ թմրիլ • ընդարմանալ • թմրիլ և յիմարիլ արբեցութեբ • գործ, ուշացնագ • սրզմագ։

Ջմեկին • լինի՛ կամ մեկնի, աւ • աց • զք • (գոյական) • գրի եւս Ջմիղին • գործի, կամ կարգ փոքրիկ հասու չոյժ • գործ, չագը • գալէմբուշ։ եւս, ածելի վարսավիրական • գործ, ուսթուբա։

Ջմեղկի • կւոյ, եաւ • եայ, եզք • (ածական) • թուլամարթի • վատասիրտ • զկանացի սիրտ ունօղ • գործ, գօրդագ։

Ջմի՛ • (նախդիր հոլովական) • առ ի մի՛ • ընդհէր • առ ինչ • գործ, նիմաչն • նիչինն։

Ջղալ • ‖ տես Ջղղալ։

Ջղեար • ղերոյ • ավ • ոց • ովք • (գոյական) • պատուղ ինչ առաւել վայրի՝ ի չափ ընկոյզ, և է բոլորակ՝ և մեծնաւեսիլ, և կանաչագոյն • ի ներքոյ Ջմայլեմ։

Ջղերենի • նուոյ • եաւ • եայ • եզք • (գոյական) • ծառ ինչ կարծրանիւթ, որ լինի առաւել յանտառս • և բերէ զպտուղ, որ կոչի ղղեար • գործ, մանչուկ ապտակ։

Ջղջղալ • ւոյ • եաւ • եայ • եզք • } (ածական) • զղջմամբ • գործ, փութանման օրինակ։ եւս, ի զղջմամբ • գործ, փութանմանագ։

Ջղջկան • ի • աւ • ոյ • զք • (ածական) • զղջալի • ողբալի • գործ, փութանման օրինակ։ եւս, զղջայօղ • գործ, փութանման օրինակ։

Ջղջկանաբար • (նախդիր որոխան) • իբրև զզղջկական • զղջմամբ • գործ, փութանմանագ իրէ։

Ջղջամ • ացի • ա՛ • ալ • } (էրէգործական) • դալ ի զեղջ • յաւիլ ի վերոյ գործոց, մանաւանդ ի վերոյ մեղայ • ապաշաւել • գործ, փութանման օրինակ • թէօպէ էթմէք • գործ, փութանմանագ։ եւս, աւաղէլ • ողբալ • գործ, սրզմագ • ապշամագ։

Ջղջասիրտ • սրտի, իւ • իոյ, իւք • (ածական) • զղջացօղ ի սիրտ • ունօղ զղեղջ ի սրտի • գործ, եւս բնիկ փութանման օրինակ։

Ջղջացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անցողական) • շարժել ի զեղջ • տալ զղջալ • շարժել զղջ յապաշաւանս ի վերոյ գործոց իւրոց • գործ, փութանման էթմէք։

Ջղջացուցիչ • ցչի • աւ • աց • զք • (ածական) • այն՝ որ տայ ապաշաւել ի վերոյ գործոցն, մանաւանդ ի վերոյ մեղայ • գործ, փութանման էթմիրճի։

Ջղջաւոր • ի • աւ • ոյ • զք • ‖ տես ի վերոյ Ջղջասիրտ։

Ջղջեմ • եցի • եա՛ • ել • ‖ տես Ջղջամ։

Ջղջուճիւն • թեան • • • } (գոյական) • սարքանք • ապաշաւ • զեղջ ի վերոյ մեղայ • գործ, փութանմանագ • թէօպէ • պէրէքէմսիզ։ եւս, սոսկաբար կաւ սրտի • կսկիծ • գործ, աձըմա • սրզմամա։

Ջնանապարհային • ‖ տես Ճանապարհ։

Ջմիւռնիա , կամ Ջմիւռնեան . (գոյ) : Է ձեռին ինչ հզօր և ժանեւոր նման մեբենայի . գործ , խլրտլեցնել պէօռէկլի : || տես եւս Կռնքէզ :

Ջմռաւս . զմռսոց , ով . ոց , ովք . կամ Ջմռսի , աւ . ից , օք . կամ Ջմռաւ , զմռոց , ով . ոց , ովք . (գոյ) : անուշահոտ խառնիկ ինչ . խէժ կամ կաթռւտուած ծառոց զմռնենւոց , բայց յոյժ գռաղնահամ . գործ , միւրը . աստլըկնաս :

Ջմռալեց . լցի . աւ . ից , օք . (ոծ) : լըցեալ զմռսովք . գործ , միւրը , կամ աստլըպէնա իւրէ ուօլա . Եա , ունօղ զգոյն կամ զհոտ զմռսոց . գործ , աստլըկնաս գօգաւլա , կամ աստլըկնա բէնկլի .

Ջմռանամ . ացայ . ցի՛ր . ալ . (չէշդուժ) : զըմռսիլ . պոկլ զմռսով . գործ , միւրը , կամ աստլըկնաս իւրէ միւռամմա օլմագ :

Ջմռեմ . || տես Ի նէնդրզոց Ջմռսեմ :

Ջմռնաբեր , կամ Ջմռաբեր . է , իւ . իցս , իւք , կամ ից , օք . (ոծ) : այն՝ որ բերէ զմռսոց . այս բառ ասի զերկրէ , որ բերէ զմռսոց , կամ զմարդոյ՝ որ բերէ կամ տանի զմռսոց . գործ , աստլըկնաս կէթիրէն կամ կէօթիւրէն :

Ջմռնենի . ւոյ , եաւ . էաց , եօք . (գոյ) : տուենի՝ կամ ծառ՝ որ բարձրանայ մինչև ցուեղն ոտս , որ գառնի յարաբերայ . որոյ բունն է հաստ՝ կարծր և փշոտ , և տերևքին՝ գռաղագ . Ի վերատրելի իւրեանմ կաթէցուցանէ իբրև զարտասուս զխէժ , որ կոչի զմռսոց . գործ , միւրը , կամ աստլըպէնա աղաճը :

Ջմռսաբեր . || տես Ի վերոյ Ջմռնաբեր :

Ջմռսալիք . } || տես Ի վերոյ Ջմռալեց :
Ջմռսալից . }

Ջմռսեալ . ելոյ , ով . ոց , ովք . (ոծ) : խառնեցեալ զմռսով , թէ գինի իցէ , և թէ այլ ինչ . գործ , միւրը իւրէ գարըշդգ :

Ջմռսեմ . եցի . եա՛ . ել . (նէրգոյծ) : զընդասաստ պատել . զմռսով խառնել . գործ , աստլը պէնտալէմիւք . միւրը իւրէ գարըշդերմագ :

Ջմռսուածեմ . ածի . ած . ել . (նէրգոյծ) : մռածել . խորհիլ . մտայղգ լինել . գործ , տխրշխնամիք . միւռամմա եմիք :

Ջմռսուածութիւն . Թեան . (գոյ) : մռածութիւն . խորհուրդ . խոկումն . գործ , տխրշխնամէ . միւռամմա :

Ջմրեցուցանեմ . ցուցի . ցո՛ . ել . (անշող) : վխմարեցուցանել . Թմրեցուցանել աբրեշում . գործ , ուշադրութեամբ . Եա , պատանեցուցանել . լռեցուցանել . գործ , առաւ եմիք : Եա , դադարեցուցանել . անձնահարել . գործ , զադի եմիք :

Ջմրիմ . եցայ . եա՛ց . իլ . (չէշդուժ) . || տես Ջմրլիմ : Եա , պատանիմ . լռեմ . գործ , առաւ օլմագ : Եա , զադիլ . դադարիլ . գործ , զադի օլմագ :

Ջմրխառպուծ . է , աւ՝ կամ իւ . ից , օք . (ոծ) : այն՝ որ գործէ կամ շինէ զըմբռխա . գործ , զհամբռխեմ իշլեկէն . զհամբռխեմէն :

Ջմրխառկապ . է , աւ . ից , օք . (ոծ) : կապեալ , այսինքն կազմեալ զմրխառոլ . յօրինեալ՝ ի զմրխառ . գործ , զհամբռխեմ իւրէ եապմըշ :

Ջմրխառպ . ուէր , իւ . իցս , իւք . } (ոծ) :
Ջմրխառզէն . զինեմ , աւ . ից , օք . }
շինեալ ի զմրխառ . գործ , զհամբռխեմէն :

Ջմրուխ . է , իւ . իցս , իւք՝ կամ ուէք . }
Ջմրուխտ . բեսոյ , ով . ոց , ովք . }
կամ բեսոն , աւ . ից , օք . }
(գոյ) : ակն պատուական և ազնիւ կանաչ գունով . գործ , զհամբռխեմ . գոցս . զհամբռխըճաս :

Ջնդամ . ացի . ա՛ . ալ . (նէրգոյծ) և (չէշդուժ) : հոգալ . խնամել . խնայել գՅիսով . պաշտպանել . գործ , սահպէհլիք եմիք . գոյըմագ : Եա , դադալ ի սիրտ . գործ , գօրգմագ :

Ջնդան . է , աւ . ից , օք . || տես Բանտ :

Ջնդանապետ . || տես Բանտապետ :

Ջնդանեմ . || տես Բանտեմ :

Ջնդացուիլն . ցմանդ , ամբ . անց , ամբք . (գոյ) : խնայուիլն . գՅիսին . գործ , էսիրկմէ : Եա , դադալուիլն սրտի . գործ , գօրգմա :

Ջնին , կամ Ջընին . (գոյ) : է արմատ Ջննեմ բային , և նշանակէ հետաքննութիւն ոչ ձեռօք . գործ , հետաքրքրական իրաց . քաջ գիտոդութիւն . գործ , Թէֆթիշ . Թաւիշ . ախտին . կէօրիւշ . պօռ . Թէֆտիշ . Եա , հանգէս . տեսարան . գործ , սէյիր : Եա , իրը տաժական՝ նշանակէ զինեալն . քննեալն . գործ , ապտալլամագ :

Ի Ջնին անկանիլ , կամ մտանել . || քննել . որոնել . գործ , Թէֆթիշ եմիք :

Ի Ջնին եղանել , կամ մտոխիլ . || Ի տես հանգիստ եղանել . գործ , սէյիրէ վարմագ :

Ջնխտ . || տես Ջնտաւգին :

Ջնձիլ . || տես Շղթայ :

Ջոհագործ • ի, ից • աց, օք • (ած)։ զոհ մատուցանող • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհագործեմ • եցի • եա • ել • (ՆէԳ՝ ած)։ զոհել • զոհ մատուցանել • պատարագել • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհագործութիւն • թեան • (գոյ)։ մատուցանելն զոհ • քահանայագործութիւն • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհալ • ‖ տե՛ս Ջօհալ։

Ջոհական • ի, ից • աց, օք • (ած)։ զոհելի • նուիրական • պաշ, գուբպան օգտակար։

Ջոհակեր • ի, ից • աց, օք • (ած)։ ուտող զոհուած • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհամատոյց • տուցի, ից • ից, իք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջոհագործ։ Եւ, այն՝ ուր են նուէրք զոհից կոտց։

Ջոհանոց • ի, ից • աց, օք • (գոյ)։ տեղի կամ գործարան զոհից • սեղան՝ յորում մատուցանի զոհ • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհատրութիւն • ‖ տե՛ս Ջոհագործութիւն։

Ջոհարան • ‖ տե՛ս Ջոհանոց։ Եւ, սպասք ոսկեղէն կամ արծաթեղէն, կամ յինչ և իցէ իրաց • որպէս կանք, տաշտք, ևլն • յորս մատուցանին զոհք ի պատիս ՚ի։

Ջոհարար • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջոհագործ։

Ջոհարարութիւն • ‖ տե՛ս Ջոհագործութիւն։

Ջոհաւոր • ի, ից • աց, օք • (ած)։ զոհելի • պաշ, գուբպան օգտակար։ Եւ, զոհելի • նուիրական • պաշ, գուբպան օգտակար։ Եւ, այն՝ յորում է կանոնագրութիւն զոհից • որպիսի են օրինքն մովսիսի։

Ջոհեմ՝ եցի • եա • ել • (ՆէԳ՝ ած)։ զոհ մատուցանել • զինուել զինուլս ՚ի պատիս կամ յանուն ՚ի՝ պատարագել • ասի և զզոհելոյ կուտց • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհումն • հման, մանց • անց, ամբք • (գոյ)։ զոհ մատուցանելն • պատարագելն • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհրայ • կամ Ջոհրա • ի, իւ • ‖ տե՛ս Աբուսահակ։

Ջողալ • ի, լոյ • լից, իւք • (գոյ)։ է պատուղ ինչ կամ բազկացեալ, և փոքրիկ իրրև գնդիկ • որպ երկու են սեւ սակք • մին քաղցր, և միւսն թթուաշ • պաշ, գերբեր ձրգ։ ‖ տե՛ս և Ջաւ։

Ջողալենի • ւոյ, ւաւ • ենաց, ենք • (գոյ)։ ծառ զողալի • պաշ, գերբեր ազգին։

Ջողքիմ՝ եցայ • եայց • իլ • (ՆէԳ՝ ած)։ ընանիլ կերակրովք • յագիլ • պաշ, յագ։

Ջննական • ի, ից • աց, օք • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի առ զննութի՛ • պաշ, թէՖթիլ օգտակար։ Եւ, զննող • դիտող • պաշ, թէՖթիլ էական • կ՚օգտէ՛լ՚էն։

Ջննարան • ի, ից • աց, օք • (գոյ)։ տեղի զննութի՛, կամ քննութի՛ • պաշ, թէՖթիլ եբրի • դպր, թէմաշակեաց։ Եւ, իբր դատաստանարան • պաշ, մ՚էկ՚էմ։

Ջննելի • ւոյ, ելոյ • ելից, ելք • (ած)։ քննելի • անկեալ ընդ զննութի՛ ձեռաց կամ աչաց • պաշ, թէՖթիլ օգտակար։

Ջննեմ՝ եցի • եա • ել • (ՆէԳ՝ ած)։ դիտել քաջ • ի զնին բերիլ հետազբօսական իրաց • պաշ, թէՖթիլ էմ՚էմ՚ք • կ՚օգտէ՛մ՚ք • դպր, թէմաշաքէրտէն։

Ջննիչ • նչի, աւ • ից, օք • (ած)։ քննող • որոնող • պաշ, թէՖթիլ՚չի՛։

Ջննութիւն • թեան • • • • • }
Ջննումն • նման, մանց • անց, ամբք • } (գոյ)։ զննելն • խուզարկութի՛ • քաջ դիտողութի՛ • պաշ, թէՖթիլ էմ՚էմ՚։

Ջնջագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ գունի ջնջագոյն • ցածագոյն • խամարհագոյն • պաշ, փէք ալչակ։

Ջնջագունութի՛ • թեան • (գոյ)։ զնջագոյն գոլն • ցածութիւն • պաշ, փէք ալչագլըգ։

Ջնջամանիմ՝ ‖ նջամայ • իր • իլ • (ՆէԳ՝ ած)։

Ջնջամիմ՝ • } զնջանել • ցածնալ • խամարհիլ • հանդարտիլ • ասի զջուրց և զալէկոծութի՛ • պաշ, ալչագլանմագ • էնմ՚է։

Ջնջացանեմ • տուցի • ցո՛ • ել • (ՈՆՈՂ)։ զնջացանել • տալ զնջոտիլ • ցածացանել • պաշ, հնամբմ՚ք։

Ջնջան • ‖ տե՛ս Ջնդան։

Ջոդխակոս • ի, իւ • (գոյ)։ ըստ ասաւերաբաշխից է չորքանակ ինչ զերծաօք երկնից, և կոչի սա կենդանակերպից գօտի, կամ կամար • զի յայսմ շրջանակի են կարգաւ երկոտասան կենդանակերպք • որոց վերջն ի վերսին մասին են, և միւսն վերջքն ՚ի ըստորին • յորս արեգակն մտեալ յիւրաքանչիւր ամսեան ըստ ընթացից իւրոմէ բարձրանայ և ցածանայ • որով պատճառէ զամառն և զձմեռն • պաշ, մինթագիւլ պլուրլիւճ։

Ջոհ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ սպանդ զնելն • և ՚ամ ինչ՝ որ ծախի կամ ծիսի ՚ի պատիս աստուծոյ • պատարագ • նուէր • պաշ, գուբպան։

Ջոհագործ • ի, իւ • ից, օք • (ած)։ զոհող • զոհ մատուցանող • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհագործեմ • եցի • եա • ել • (ՆէԳ՝ ած)։ զոհել • զոհ մատուցանել • պատարագել • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհագործութի՛ • թեան • (գոյ)։ մատուցանելն զզոհ • քահանայագործութիւն • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհալ • ‖ տե՛ս Ջօհալ։

Ջոհական • ի, ից • աց, օք • (ած)։ զոհելի • նուիրական • պաշ, գուբպան օգտակար։

Ջոհակեր • ի, ից • աց, օք • (ած)։ ուտող զոհուած • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհամատոյց • տուցի, ից • ից, իք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջոհագործ։ Եւ, այն՝ ուր են նուէրք զոհից կոտց։

Ջոհանոց • ի, ից • աց, օք • (գոյ)։ տեղի կամ գործարան զոհից • սեղան՝ յորում մատուցանի զոհ • պաշ, գուբպան էական։

Ջոհատրութի՛ • ‖ տե՛ս Ջոհագործութիւն։

Ջոհարան • ‖ տե՛ս Ջոհանոց։ Եւ, սպասք ոսկեղէն կամ արծաթեղէն, կամ յինչ և իցէ իրաց • որպէս կանք, տաշտք, ևլ • յորս մատուցանին զոհք ի պատիս ՚ի։

Ջոհարար • ‖ տե՛ս ի վերոյ Ջոհագործ։

Ջոհարարութի՛ • ‖ տե՛ս Ջոհագործութի՛։

Ջոհաւոր • ի, ից • աց, օք • (ած)։ զոհելի • պաշ, գուբպան օգտակար։ Եւ, զոհելի • նուիրական • պաշ, գուբպան օգտակար։ Եւ, այն՝ յորում է կանոնագրութիւն զոհից • որպիսի են օրինքն մովսիսի։

Ջոհեմ՝ եցի • եա • ել • (ՆէԳ՝ ած)։ զոհ մատուցանել • զինուլ զինուլս ՚ի պատիս կամ յանուն ՚ի՝ պատարագել • ասի և զզոհելոյ կուտց • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհումն • հման, մանց • անց, ամբք • (գոյ)։ զոհ մատուցանելն • պատարագելն • պաշ, գուբպան էմ։

Ջոհրայ • կամ Ջոհրա • ի, իւ • ‖ տե՛ս Աբուսահակ։

Ջողալ • ի, լոյ • լից, իւք • (գոյ)։ է պատուղ ինչ կամբազկացեալ, և փոքրիկ իրրև գնդիկ • որպ երկու են սեւ սակք • մին քաղցր, և միւսն թթուաշ • պաշ, գերբեր ձրգ։ ‖ տե՛ս և Ջաւ։

Ջողալենի • ւոյ, ւաւ • ենաց, ենք • (գոյ)։ ծառ զողալի • պաշ, գերբեր ազգին։

Ջողքիմ՝ եցայ • եայց • իլ • (ՆէԳ՝ ած)։ ընանիլ կերակրովք • յագիլ • պաշ, յագ։

Ջամ· ած, ոմ· ոց, ովք· (գոյ)· կամուրջ· գաճ, քէօփրիւ· Եա, հան գետոց· անցք· գաճ, կէշիա·

Ջայգ· զուգիլ, իւ· ից, իւք, կամ ացս, զք· (ածական)· երկար· կրկին· ջնջախտ· գաճ, չինիթ· լքի Թանէ· Եա, հաւասար· համեմատ· նման· գաճ, պէրապէր· ուղիւն· Եա, Ջայգք իբր գոյական՝ նշանակէ երկակ իւք, կամ կենդանիք, որպէս՝ ի կաւս և ի ապլա և կամ ի կալս գոանին, և կամ յայլ նման իրս· ամոլք· լուծք· գաճ, պիր չինիթ· Եա, երկիաճ կշռոց· գաճ, Թէրազի· Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ միանգամայն· ի միասին· գաճ, պէրապէր· Եա, իբրև նախադրութիւն՝ նշանակէ հանգոյն նման· գաճ, կիպի·

Ջայգանաւն· անաւան, ամբ· անց, ամբք· (ածական)· համանաւն· համանաւն· գաճ, առը պիր՝ քէնաի պրը·

Ջայգերկնային· պէնոյ, ով· ոց, ովք· (ածական)· պէն՝ որ է հաւասար երկնային, կամ ՀՅ· որպիսի էին պատուիրէն կռոց, որք մատչէին ի հեթանոսաց իբր երկնաւոր տեառն·

Ջայգընթաց· ‖ տես Ջուգընթաց·

Ջայգոստատ· ‖ տես Ջիւգոստատ·

Ջըշ· (ածական)· յոտի· անպարկեշտ· անամօթ· զազիր· գաճ, էտէփսիզ·

Ջոշտ· ի, աւ· ացս, զք· (ածական)· նոյն է ընդ վերնոյն· ‖ տես եւս Ջօշտ·

Ջոշտաւեմ· ‖ տես Ջօշտաւեմ·

Ջոշտաւութիւն· ‖ տես Ջօշտաւութիւն·

Ջոպայ· ի, իւ· ից, իւք· (գոյ)· է խոտ լինչ մանրատերև և մանրածաղիկ, խիտ և կծու· և ասի եւս Ճոմբլին· Ջուխրակ· և գոանի ի պարտէզս· և յորմս· և ի հնաւնին կաղնիին աստի մշտնիկ· այսինքն կապոց սրսկելոյ զարիւն· որ ասի մշտնիկ զոպայի· գաճ, զուճա· քէֆքիք օթու·

Ջոլ· (ածական)· է արմատ զովանալ բոյսի, որ նշանակէ ոչ ջերմիկ· և ոչ ցուրտ· բառեխատն· ջերմիկ· գաճ, սէրին·

Ջոլածաւեմ· թեան· (գոյ)· ցօղագին շընչաւմն· գաճ, սէրին Համ·

Ջոլական· ի, աւ· ացս, զք· ‖ տես Ջոլարար·

Ջոլամարմին· (ածական)· ունօղ զզովագին մարմին· գաճ, սէրին, կաւ ասօւգ Թէնդի·

Ջոլանամ· ացայ· կիր· ալ· (չերշուտ)· հովանալ· ի ջերմնաւենէ· բառեխատնիլ· ի ցրտաւենէ· զիլիանիլ ջերմաթէ իրիք· գաճ, սէրինլէնմէք· ասօւմագ·

Ջոլարար· ի, իւ· ից, իւք· (ածական)· զովական· զովացուցիչ· բառեխատնիչ· գաճ, սէրինլէնտիրիճի·

Ջոլացիկ· ‖ տես Ջոլ·

Ջոլացուն· ցման, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)· զովանալն· գաճ, սէրինլէնմէկ· Եա, զովաթէր· գաճ, սէրինլիք·

Ջոլացուցանեմ· ‖ տես ի նեւքըց Ջոլաթերուն·

Ջոլացուցանեմ· ցուցի· ցի· ել· (անշարժ)· առնել զովանալ· հովացուցանել· բառեխատնել զջերմութիւնն· գաճ, սէրինլէնտիրմէք· Եա, հովանացուցանել· գաճ, քէօլէկէ էթմէք· Եա, իբր ցօղացուցանել· գաճ, բուլաճմագ·

Ջոլացուցիչ· ցչի, աւ· ացս, զք· ‖ տես ի վերոյ Ջոլարար·

Ջոլոզ, կամ Ջոլօզ, կամ Ջուռզ· ի, աւ· ացս, զք· . . . . .

Ջոլոզակից· կցի, աւ· ացս, զք· (ածական) և (գոյ)· ընկեր· կցորդ ումեք թէ ի չարիս, և թէ ի բարիս· գաճ, եարան· եօլտաշ· Եա, բաժանորդ· կցորդակից ի վաճառս, կամ յինչ և իցէ իրս· գաճ, իլիչիկի օլան· օրթագ·

Ջոլոզիմ· եցայ· եաց· իլ· (չերշուտ)· բաժանորդ լինել· հաղորդակից· գաճ, օրթագ օլմագ· Եա, երբեմն իբր ներգործական՝ նշանակէ գողանալ· գաճ, հըրսըզլըք էթմէք·

Ջոլոզութիւն· Թեան· (գոյ)· ընկերութիւն· հաղորդակցութիւն· գաճ, եարանլըգ· Եա, բաժանորդութիւն ի վաճառս· գաճ, օրթագլըգ·

Ջոլութիւն· Թեան· (գոյ)· հովութիւն· զովգոլն· զովացուն· գաճ, սէրինլիգ· Եա, իբր ցրտաւթիւն· գաճ, սօսուգլըգ·

Ջորկ· ‖ տես Ջորկ·

Ջորմեմ· եցի· եա· ել· (չերգործ)· արմատն բոյսս այսորիկ է Ջրմ, որ նշանակէ զարկանել յորմ· գաճ, տուվարա չորմիմագ·

Ջորօրինակ· (հոլովի որոյհոն)· որով օրինակաւ· ըստ որում· գաճ, նիմէկ քի· Եա, իբրև շաղկապ մեկնական՝ նշանակէ երբեմն օրինակ լինի· այսինքն· գաճ, մեսէլա· եանի·

Ջուարակ· ի, աւ· ացս, զք· (գոյ)· մեծ հորթ արուս· փոքր քան զցուլ, որոյ ցան-

Ջուարթական • ‖ տես Խրախական։

Ջուարթակերպութիւն • թէ. (գոյ.) զուարթ կերպարան • գծ, տիլպէր շէֆքիլ։

Ջուարթակից • ‖ տես Խրախակից։

Ջուարթահայեաց • (ածանց) զուարթ հայեցուք • ունօղ զզուարթ տեսիլս • գծ, տիլպէր պագըշլը։

Ջուարթաճաճանչ • (ածանց) ունօղ զգեղեցկանշոյլ ճաճանչս • պայծառափայլ • գծ, փէք շէօհրելի • փէք փարլագ։

Ջուարթախիտ • ‖ տես Խրախախիտ։

Ջուարթամտութիւն • թէական • (գոյ.) բարեսէր յօժարութիւն սրտի • գծ, շաղ ֆիքիլի, նէ իւրէքլի օլմա։

Ջուարթանամ • ացայ • կ՚ի • ալ • (չէշտ.) զուարթ լինել • ուրախանալ • բերկրիլ • զուարճանալ • գծ, շաղ օլմագ • շէնլէնմէք • քէֆի կէլմէք • Ես, զօրանալ • արծարծիլ • գծ, դուվլէլէնմէք • Թուխմագ • Ես, արձնանալ • զգաստանալ • գծ, պէրգէնմագ • Ես, պայծառանալ • լուսափայլ լինել • գծ, փարլանագ։

Ջուարթաչաք • (հոլէթ. որոխոխ) զուարթութիւն • ուրախ սրտիս • գծ, շաղլըք իլէ • շաղ իւրէքլ իլէ։

Ջուարթառատ • ի, իւ • ից՝ կամ ից, իւք • (ածանց) այն՝ որ ունի զուարթ սրտիս • գծ, խասէկ իլէ վէրէն • ճէօմերտ • Ես, առատել զուարթութեամբ սրտի • գծ, խասէկ իլէ վէրիլէն։

Ջուարթառատութիւն • թէ • (գոյ.) զուարթառատ գոլ • գծ, ճէօմերտլիք • խասէկ իլէ վէրմէ։

Ջուարթասաղարթ • (ածանց) գալարաւէտ • գծ, եէշիլ եաիրագլը։

Ջուարթասէս • ի, իւ • ից, իւք • } (ածանց)
Ջուարթասէսակ • ի, աւ • ից, ըք • } (ածանց)
Ջուարթասէսիլ (հոլէթ. հուվէթ) } (ածանց)
զուարթադէմ • ունօղ զզուարթ տեսս երեսաց • գծ, կիւշլէր եիւզլիւ • կէօսթէրիշլի • դէմս • շուխ։

Ջուարթասիրտ • ‖ տես Ի վերոյ Ջուարթասաղարթ։

Ջուարթարար • ի, աւ • ից, ըք • (ածանց) զուարճացուցիչ • գծ, շաղ էտէն։

Ջուարթացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել (անցոյց) զուարթս առնել • ուրախացուցանել։

կեանն մերձ է արձակիլ, կամ այն ինչ արձակեալ իցէ • գծ, թօսուն • դէմս, Թափէշ։ Ես, էրբէէն ցուլ կենդանակերպին ասէն Ջուարակ։

Ջուարակագլուխ • (ածանց) ցլագլուխ • է մանկտրական անուն մեծի երիվարին աղէքսանդրի • զի ասի մեծ լինել գլխոյ նորին իբրև զուարակի, կամ ցլու։

Ջուարականէութիւն • թէան • (գոյ.) զէնումն զուարակի • զոհ զուարակաց, կամ արջառոց • գծ, տանա դուբդան էթմէ։

Ջուարակափիլ • (գոյ.) խառնակ կենդանի նման զուարակի և փղի։

Ջուարափակ • ի, աւ • ից, ըք • (գոյ.) զուարակափակ • փարախ արջառոց և զուարակաց • դուարարափակ • գծ, սըղըր աղըլըը։

Ջուարթ • ի, իւ • ից, իւք • (ածանց) զուարճ • ծիծաղելութ • ուրախ • բերկրալից • գծ, շաղ • ֆէքրահ • դէմս • շուտ • Ես, արթուն • լուրջ • զգաստ • գծ, այրգ • Ես, առատ • գծ, ձէօմերտ • Ես, պայծառ • փայլուն • գծ, փարլագ։

Ջուարթագին • գնի • իւ • ից, իւք • (ածանց) զուարճագին • կարի զուարթ • ուրախ կայծ • գծ, փէք շաղ • Ես, իբրև մակնայ՝ նշանակէ զուարթագէս • զուարթութեամբ • գծ, շաղլըք իլէ։

Ջուարթագոյն • գունի • իւ • ից, իւք • ‖ նոյն է ընդվերնոյն՝ ըստ առաջին նըշանակութեանն։

Ջուարթագունեալ • նեալ, ոյ • ից, ոյք • (ածանց) զուարթագոյն եղեալ • պայծառացեալ • գծ, կիւզէլ • կիւզէլ իւզլիւ օլմուշ • փարլագ օլան։

Ջուարթադէմ • դիմի, աւ • ից, ըք • (ածանց) ևս մերթ իբրև մակնայ վարի • զուարթ դիմօք • զուարթերես • գծ, կիւզէլ եիւզլիւ • դէմս, Թաղէրուչ։

Ջուարթաճռիչ • (ածանց) զուարթ ի ճռիչս • պայծառ ցօղացօղ • որպէս ասի Ջուարթաճռիչ լոյս։

Ջուարթալի • } ‖ տես Ուրախալիր։
Ջուարթալից • }

Ջուարթալոյս • (ածանց) լուսափայլ • պայծառ • գծ, փէք փարլագ։

Ջուարթածաղիկ • (ածանց) զուարթութեամբ ծաղկեալ, որ ասի զուարդ հասակաց • կայտառ • գծ, սիլկէր • կիւզէլ։ Ես, ունօղ զգեղեցիկ ծաղկս • գծ, կիւզէլ չիչէքլի։

Չուարձականութիւն . Թեան . (գոյ) : զուարճալի վիճակ · զուարճութիւն · սիրա զուարճալից · գոհ , սէգ եա · սէգեալը խրճիթը :

Չուարճակից · ‖ տես Չուարթակից :

Չուարճահաղորդ · (ած) : այն՝ որ կ հաղորդէ ուրախութիւն · գոհ , սէգեալ իւրմէն օգուտ :

Չուարճաձայն · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : ունող զձայն զուարճալի · գոհ , սէգեալը սէգել : Ես , այն՝ որ ձայնէ զուարճութիւնը · գոհ , սէգեա իւրէ սէգելիէն , կամ չաղըբան :

Չուարճանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէ շոյ) : վայելել զուարճութեամբ յանախորժելիս · հրճուիլ · գոհ , սէգեա էջմէ · քէֆ չաճագ : Ես , փափկանալ · զուարճալի կեանս վարել · գոհ , սէգեանմագ : Ես , ուրախանալ · բերկրիլ · ցնծալ · գոհ , չաղ օրմագ : Ես , կանաչանալ · դալարանալ · գոհ , հէշլանմէք :

Չուարճանք · անաց , օք · ‖ տես Ի նէրքոյ Չուարճութիւն :

Չուարճասէրասիակ · ի , աւ · աց , օք · } (ած) :
Չուարճասիրասէր · (նախդիր՝ հոլով՝ էր) } ունող զուարճս հէշտալի · գոհ , սէգեալը :

Չուարճացած · (ած) : զուարճացեալ · գոհ , սէգեալմնիրը :

Չուարճացումն · ցման , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) : զուարճանալն՝ ըստ ամ ատման :

Չուարճացուցանեմ· ցուցի · ցո՛ւել · (ունդ) : հէշտացուցանել · տալ զբօանուղ՝ ի հեշտալիս · գոհ , սէգեալնալբրմագ : Ես , ուրախս առնել · բերկրեցուցանել · գոհ , չաղ էջմէք :

Չուարճընծայ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : այն՝ որ տայ զուրախութիւն · գոհ , չաղ էանն :

Չուարճութիւն · Թեան · (գոյ) : վայելք ուրախալի · ախորժ · զուարթութիւն · գոհ , սէգեա · ձիւմպիւշ · գոյո , իյթիպա : Ես , ուրախութիւն · ցնծութիւն · գոհ , չաղըբան · գոյո , աւելի · սրտ , նիւանջէնթ :

Չուգաբաժանեմ· եցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : հաւասար բաժանել · բաշխել · գոհ , հագեա փոյ էջմէք :

Չուգաբան · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : հաւասար՝ ի բանս · միաբան · նոյնաբան · գոհ , էջ տիւ · պիր սէօղլիւ :

Չուգաբանեմ· եցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : ի կշիռ դնել բանիւ · հաւէմտաբել · գոհ , բուպար էջմէք :

Չուգաբանութիւն · Թեան · (գոյ) : հաւէմտաութիւն · գոհ , բուպար էջմէք :

զարթուցանել՝ ի սրտի զուրախութիւն · գոհ , չաղ էջմէք · մեսրուբ էջմէք · քէֆ վէրմէք : Ես , զարթուցանել՝ ընդոստուցանել · գոհ , այլայլմագ :

Չուարթացուցիչ · ‖ տես Խրախայուցիչ :

Չուարթերես · ‖ տես Չուարթադէմ :

Չուարթմտութիւն · ‖ տես Չուարթամտութիւն :

Չուարթութիւն · Թեան · (գոյ) : ուրախութիւն · բերկրութիւն սրտի · գոհ , չաղըբան · քէֆ · դոյո , շաքեամի · սրտ , նէչտա : Ես , արթնութիւն · հմայութիւն · աշնութիւն · գոհ , այլգյըբ : Ես , ժրութիւն՝ ի գործս · գոհ , գայրէթ :

Չուարթուն · Թնոյ , ոյ · ոց , ովք · (ած) : արթուն · զգաստ · լուրջ · գոհ , օյանըք · այլք : Ես , Չուարթուն՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ հրեշտակը երկնից վա՛ երկրի նոցա միշտ արթուն · գոհ , մէյլըզ :

Չուարմ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : զուարթ արտաքուստ · այն՝ որ ուրախ ցուցանէ դէմս · բերկրալից · գոհ , ֆէբռուհ · շաղ : Ես , նշանակէ իբրև մակբայ , յայնժամ ‖ տես ի նէրքոյ Չուարմաբար :

Չուարմաբան · ‖ տես Չուարմախօս :

Չուարմաբանեմ· եցի · եա · ել · (չէրգոյ) : զուարճացուցիչ բանս խօսիլ · զուարմախօս լինիլ · գոհ , խօշ քէլամ իլէ սէօյլէմ՝ խօշ քէլմէլը օլմագ :

Չուարմաբանութիւն · ‖ տես Չուարմախօսութիւն :

Չուարմաբար · (ներքոյ ածականէն) : զուարմացնուցիչ · գոհ , սէֆա իլէ :

Չուարմագոյն · գունի , իւ · իյ , իւք · (ած) : զուարճալի յոյժ · գոհ , փէք սէֆալը :

Չուարմարընծայ · ‖ տես Չուարճընծայ :

Չուարմալի · լոյ , եաւ · եայ , եօք · (ած) : այն՝ որ բերէ զզուարճութիւն · հեշտալի · գոհ , սէֆալը :

Չուարմալից · (ած) : լցեալ զուարճութի՛ բերկրալից · ցնծալից · գոհ , շաղըբ իլէ մօլը :

Չուարմախաւան · (ած) : խաւն ընդ զուարճութիւն · գոհ , շաղըբ իլէ գարըշմըշ :

Չուարմախօս · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : քաղաքավարական և բերկրեցուցիչ բանս խօսօղ · զուարճաբան · գոհ , խօշ քէլամ իլէ սէօյլէյէն :

Չուարմախօսութիւն · Թեան · (գոյ) : խօսիլն զբանս ուրախացուցիչս · զուարճաբանութիւն · գոհ , խօշ քէլամ իլէ սէօյլէմէ :

Չուարմական · ի , աւ · աց , օք · ‖ տես ի վերոյ Չուարմալի :

Ջուգաբար. (ւսէքս, ութսէսն) : միօրինակ. զույգ. նոյնպէս. ած՝ օր. Թարգ. Ես, իբրև նախադրութիւն՝ նշանակէ նման. ած՝ կիսով։

Ջուգաբարբառ. ի՝ կամ ոյ, ով. ոց, ովք. ‖ տես Ջուգաբան։

Ջուգաբարյաւթիւն. Թեան. (գ«յ) : համաբարյաւթիւն. միաբանութիւն մաց և կամաց. ած՝ պիր ԹապիէԹլիլիգ։

Ջուգաբերական. ի, աւ. աց. օք. (ած) : այն՝ որ զույգ ընդ այլեայ բերի. զուգընթաց. ած՝ պէրապէր կէԹիրիլէն։

Ջուգաբերիլ. (չէզու») : գալ միանալ. համաձայնիլ. ած՝ պիր օլմագ։

Ջուգաբնակ. (ած) : ի միասին բնակող. բնակակից. մերձաւոր. ած՝ օԹագտաշ։

Ջուգաբնակ լինել. ‖ ի միասին բնակիլ. ած՝ օԹագտաշ օլմագ։

Ջուգաբնակութիւն. Թեան. (գ«յ) : կենակցութիւն. ած՝ գօնուշլա. օԹագտաշ օլմա։

Ջուգագէղեցիկ. (ած) : այն՝ որ ամենայն մասամբ համաչափ և միջասահման լեալ՝ գեղեցիկ է և վայելուչ. ած՝ էնամլը։

Ջուգագոյն. գունի, իւ. իցս, իւք. (ած) : ամենևին հաւասար նոյն. ած՝ պէրապէր։ Ես, վասն իբրև մակեցս, նշանակեալ հաւասարապէս. ած՝ Թըփկը։

Ջուգագործ. ի, իւ. ից, օք. (ած) : նոյնպէս գործող. համագործ. ած՝ օլ Թարգ իշլէյէն. իՀՀիՖագլը։

Ջուգագրեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : ի մի կարգ գրել. հաւասար գրել. ած՝ պիր սըրտաա եազմագ. Ես, կրաւորական սորա Ջուգագրիմ, նշանակէ երբեմն համեմատիլ. ած՝ բուպար օլմագ։

Ջուգագոյական. ի, աւ. ից, օք. (ած) : համագոյական. հաւասար. նման. ած՝ պիր սըրտյա գօնուլաշագ. պէյնդէր։

Ջուգագասեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : համագասել. զուգագրել. ած՝ պիր սըրտյա գօմագ։

Ջուգագատապարտեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : ի միասին գատապարտել. ած՝ պէրապէր չէրահաթ իլէ գատապահմիլը պըրագմագ։

Ջուգագաբձիմ. գաբձայ. ձիր. իլ. (չէզու») : հաւասարապէս անդրագառնալ. զոր օրինակ, ‖ մարդն է բանական կենդանի. բանական կենդանին է մարդ ‖։

Ջուգագիր. դրի, իւ. ից, օք. (ած) : ի միասին եղեալ. ած՝ պիր եէրէ գօնուլմուշ։ Ես, դնօղ ի միասին. ած՝ պիր եէրէ գօյան։ Ես, նման դիրս կամ ձեւս ունօղ. ած՝ պիր պիչիմլի։

Ջուգագրեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : ի միասին դնել. ընդ իրեարս յարել. ած՝ պիր եէրէ գօմագ. գաբըշաբըմագ։ Ես, համեմատել. ած՝ բուպար էՀմէք։

Ջուգագրութիւն. Թեան. (գ«յ) : բաղադրութիւն. խառնուածն ընդ իրեարս. ած՝ գաբըշաբըմա. Ես, համեմատութիւն. ած՝ բուպար էՀմէ. Ես, դաշնագրութիւն. ած՝ գավլ էՀմէ։

Ջուգազուարձ. ‖ տես Ջուգաբնակից։

Ջուգաձիւ. Թաւի, իւ. ից, իւք. (ած) : հաւասարաձիւ. նոյնաձի Թաւով. ած՝ սայըլը պիր։ Ես, զույգ. ջուխտ. ած՝ չիՖԹ։ Ես, Թաւակից. համագասիւ. ած՝ պիր սըրտաա։

Ջուգաձոռ. (ած) : աձոռակից. համագասիւ. հաւասար գահոյք պատուոյ. ած՝ պիր բաղպէՀոյ. մանտուպաշ։

Ջուգաձուեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : համաձուել. ի նմին կարգի դասել. ած՝ պիր սըրտյա գօմագ։

Ջուգախաղաց. ‖ տես ՋուգընՀաց։

Ջուգախառն. (ած) : ի միասին խառնեալ. բաղադրեալ. ած՝ պիր եէրէ գարըշըրմըշ։

Ջուգախառնեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրգործԹ) : զզանազան իրս ի միասին խառնել. բաղադրել. ած՝ պիր եէրէ գարըշարըմագ։ Ես, բարեխառնել. ած՝ միլիյիմ էՀմէք։

Ջուգախառնուած. Թէ. (գ«յ) : խառնուած, կամ ի միասին բաղադրութիւն զանազան իրաց. ած՝ պիր եէրէ գարըշարըմա։ Ես, բարեխառնուածք. ած՝ միլիյիմլիգ։

Ջուգախնդիր. (ած) : այն՝ որ բանախնդիր լինի ընդ ումեք. ած՝ պիրի իլէ չէյ արըչդըրկէն։ Ես, վէճաբան. ած՝ միւճատիլէ էմսէն։

Ջուգախնդրութիւն. Թեան. (գ«յ) : վէճաբանութիւն. ած՝ միւճատիլէ։

Ջուգախնամ. խցի. խից. ուլ. (ՆէրգործԹ) : քաջ խնամել. ած՝ պիր էյի գափամագ։

Ջուգածիրանի. ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած) : ծիրանակից. այն՝ որ զգենու զնոյնատեսակ ծիրանի զգեստ, զոր օրէն էր զգենուլ կայսերացդ. ուսոի նշանակէ կայսերակից։

Ջուգական. ի, աւ. ից, օք. (ած) : զուգահաւասար. հաւասարակից. նմանակից. ած՝ պէչինէլը. մաՀթաալըգ։

Չուգականուել · թեան · (գոյ) · հաւասարուելիւն · հաւասարակցուելիւն · գոհ, պէչնզէրլիք · մաքսայորգլըգ։

Չուգակաց · ‖ տես Չաղկաց։

Չուգակապանք · անաց, աք · ‖ տես Կապակցուելիւն։

Չուգակապիմ · ‖ տես Չաղկապիմ։

Չուգակարգեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէրգոյԹ) · շարակարգել · շարադրել · գոհ, սըրայա գօմագ։

Չուգակացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · էլ · (ՈՆդոզ) · բաղկացուցանել · գոհ, չօք փարչատան պիր շէյ եաբմագ։

Չուգակենակցաբար · (ՀոկԹոյ ոքՀոկՀոե) · կենակցութ ընդ զուգակցին · գոհ, էշն իւէ պարընմա կիսի։

Չուգակերպաւթեմ · թեան · (գոյ) · կերպարանակցուել · համամամանութիւն · գոհ, պէչնզէրլիք։

Չուգակիր · կրի · տու · ցի · օք · (ածական) · հաղորդ է չարչարանաց կամ է վիշտս ուրուք, վշտակից · գոհ, սըգընճըտա իւշագ։

Չուգակից · կցի · իւ · ցոյ, օք · (գոյ) · եղեալ ի բառիս Զույգ, նշանակէ լծակից է մարթին · կողակից · ամանոն · գոհ, էշն · զկվճէ։ Եա, իբրև ածական՝ եղեալ ի բառիս Զույգ, նշանակէ հաւասարակից · զուգական · գոհ, պէրապէր · էշ · պէչնզէր։ Եա, կենցաղակից · կենակից · գոհ, պիր էրբաէ օճուբուպ կէօրիւշէն։

Չուգակշիռ · (ածական) · հաւասարակշիռ · զուգահաւասար · համաչափ · ունօզ զի և ընդոյն կշիռ · գոհ, պիր պարտա։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ զուգակշռուի · գոհ, պիր գարէր։

Չուգակշռեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէրգոյԹ) · հաւասարել · համեմատել · անվնաս կշռել · գոհ, պիր պարտա թարթմագ։

Չուգակոշին · մանց, ամբ · անց, ամբք · (ածական) · հաւասարակոշմեան ըստ երկրաչափից · ունօզ զհաւասար կողին։

Չուգակրօն · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածական) · համակրօն · կրօնակից · գոհ, պիր ՀՀոկպէր։

Չուգակցապահ · (ՀոկԹոյ ոքՀոկՀոե) · հաւասարապահ · հանգիստապահ · գոհ, պիր գարբէր · պէրապէր։

Չուգակցեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէրգոյԹ) · միաւորել · կցորդել · միաբանել · հաւասարել · գոհ, պիր էմՀՀէք։

Չուգակցիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · միանալ ընդ ումիք · գոհ, պիր օլմագ։ Եա, զուգակշիռ գտանիլ · հաւասարիլ · գոհ, պիր այարտա օլմագ · պէչնզէմէք։

Չուգակցորդ · ի · աւ · ացդ, օք · (ածական) և (ՀոկԹոյ) · կցորդակից · հաղորդ · կից · գոհ, իւշագ · պէրապէր։

Չուգակցուելիւն · Թեան · (գոյ) · հաղորդակցուելիւն · կապակցուելիւն · կցորդուելիւն · գոհ, իւշագլըգ · պիրլիք։

Չուգահաղորդուելիւ · Թեան · (գոյ) · ‖ տես ի վերոյ Չուգակցուելիւ։ Եա, սեզանակցուելիւն · հաղորդակցուելիւ հացի · գոհ, էՀՀէքտէ իւշագլըգ։

Չուգահայր · հօր · հարց · հարբք · (գոյ) · համահայր · գոհ, գարընտաչ։ Եա, իբր հայրակից, որպէս հօրն ղբայր · գոհ, պէտէր ՀՀրինէ ԹուԹան, ամուշա։ Եա, Չուգահայր ասին ըստ հգելար մասին՝ որք նոքին վարդապետութիւ և ուսմամբ և խրատուբ ծնանին հոգևորապէս զզաւակս, որպիսիք էին յագոյն հայոց Եզն խոահակ, և Եզն մեսրոպ։

Չուգահանդերձեալ · ձեալ, ոյ · ոց · ոյք · (ածական) · այն՝ որ հանդերձեալ է նմանապէս լինել։

Չուգահասակ · ի, աւ · ացդ, օք · (ածական) · այն՝ որ հաւասար է հասակօք և տիօք · հասակակից · գոհ, այագտաչ · պէյտաչ · դոբա, հէյմՀՀէք։

Չուգահաւթ · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածական) · հաւթ և հաւասար · գոհ, պէրապէր։

Չուգահաւան · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածական) · միախոհ · միակամ · համամիտ · համակամ · գոհ, պիր ֆիքիրլի · պիր սէօզլիւ։

Չուգահաւասար · ի, աւ · ացդ, օք · ‖ տես ի վերոյ Չուգահաւթ։ Եա, վասն իբրև մակբայ, նշանակէ հաւասարապէս · գոհ, պէրապէր · դոբա, հէյմէր։

Չուգահաւասարիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · զուգակշիռ լինել · յայ և նման գտանիլ · գոհ, պէչնզէ՛մէք։

Չուգահաւասարութեի · Թեան · (գոյ) · ըստ ամենայնի նմանութեի և հաւասարութեի · գոհ, Թըփկը պէչնզէրլիք։

Չուգահաւաքեմ · եցի · եա · էլ · (ՆէրգոյԹ) · ի միասին ժողովել · ածել ի մի վայր · գոհ, պիր էէրէ Թօփլամագ։

Չուգահաւաքումն · քման, մանց · անց, ամբք · (գոյ) · ի մի վայր ժողովումն · հաւաքումն · գոհ, պիր էէրէ Թօփլամա։

Ջուգահէզումն • զման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ համանգամանի հեզումն • խուռն հասանք • գոհ՝ հեփսի պիրուհն տեզքիւլնէ։

Ջուգահեռական • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ որոց միջոցք են նոյն • գոհ՝ արտաք պիրք • արք, միւսոսի։

Ջուգահէտ • (ներքոյ ժամանակաբան)։ նոյն հետայն • միանգամայն • գոհ՝ հեփսին։

Ջուգահիւսեմ • եցի • եա • եալ • (ներքոյ)։ յարեալ ընդ միմեանս հիւսել, կազմել • գոհ՝ պիրի պիրի իւր էօրմէք • եաթիմագ։

Ջուգահնչուն • զման, ամբ • անց, ամբք • (ածական)։ ունօղ ձայն և ընդոյն հնչուն • գոհ՝ պիրք ակալն։

Ջուգահրեշտակ • (ածական)։ հաւասար հրեշտակաց • հրեշտականման • գոհ՝ մէզիլիգ կիսպի։

Ջուգաձայն • ի, իւ • իցդ, իւք • (ածական)։ միաձայն • համաձայն • գոհ՝ հեմմալազ • պարս, հեմմաղ։

Ջուգաձայնաբար • } (ներքոյ որոյհան)։
Ջուգաձայնապէս • }
միաձայնութեամբ • ձայնակցաբար • գոհ՝ հեմմալազ կիսպի։

Ջուգաձայնեմ • եցի • եա • եալ • (ներքոյ)։ համաձայնել • յարմարել • գոհ՝ ուշտուբմագ։

Ջուգաձայնիմ • եցայ • եայ • իլ • (ներքոյ)։ միաբանիլ • համաձայնիլ • գոհ՝ ուշմագ։

Ջուգաձայնութիւն • թեան • (գոյ)։ համաձայնութիւն • ձայնակցութիւն • գոհ՝ հեմմալազլըք։

Ջուգաձանապարհ • ի, աւ • ից, ից • (ածական)։ ճանապարհակից • ուղեկից • գոհ՝ եօլտաշ • պարագաուշ • պարս, համահաս։

Ջուգաձանապարհորդութիւն • } թեան • (գոյ)։
Ջուգաձանապարհութիւն • }
ուղեկցութիւն • ընթացակցութիւն • գոհ՝ եօլտաշլըգ • պարագաուշլըգ։ Նա, միաբանութիւն • գոհ՝ իմթիհիֆագլըլըգ։

Ջուգամանակ • ի, աւ • ից, ից • (ածական)։ որք համանգամանի են ժամանակաւ • գոհ՝ պիրի վագըմտա օլանլար • պարս, հէմանկի։

Ջուգամասն • մասին, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ հաւասար մասն կամ բաժին • գոհ՝ պէրապէր փայ։ Նա, իբրև ածական կամ մակբայ՝ նշանակէ ունօղ զհաւասար մասուն • գոհ՝ պիրի պայ փարչալը։ Նա, կրկնամանեայ • գոհ՝ իքի փարչալը։

Ջուգամանեայն • (ներքոյ որոյհան)։ կցորդակցութիւն • հաւասարակցութեամբ • գոհ՝ իլհագլըղ իլէ։

Ջուգամանեմ • եցի • եա • եալ • (ներքոյ)։ մանանակցել • հաղորդել • գոհ՝ իլհագ էմմէք։

Ջուգամանութիւն • թեան • (գոյ)։ հաւասար մասն և բաժին • գոհ՝ իլհագլըգ։

Ջուգամիաւորեմ • ‖ տե՛ս Ջուգաձայնեմ։

Ջուգամիաւորիմ • ‖ տե՛ս Ջուգաձայնիմ։

Ջուգամիտ • եցայ • եայ • իլ • (ներքոյ)։ լինել համամիտ • ունել զնոյն միտս ընդ ումեք • գոհ՝ պիրի զիքիրլի օլմագ։

Ջուգամտութիւն • թեան • (գոյ)։ համամիտ գոլն • միաբանութի • գոհ՝ ֆիքիրտաշլըգ։

Ջուգայարեմ • } եցի • եա • եալ (ներքոյ)։
Ջուգայարմարեմ • } զուգակցել • յարմարել • գոհ՝ ուշտուբմագ։ Նա, յեռուլ ընդելուզանել • գ՝, ձեվախիր կիսպի կիսխրմէք։

Ջուգան • ի, աւ • ից, ից • (ածական)։ զուգական • գոհ՝ չիֆթ էշ։ Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ զոյգ • լծակից • գոհ՝ պիրի չիֆթ չէյ։

Ջուգանամ • ացայ • ցիր • ալ • (ներքոյ)։ միանալ • միաբանիլ • գոհ՝ պիրի օլմագ • ուշմագ։

Ջուգանմանութիւն • թեան • (գոյ)։ նմանակցութիւն • ամենևին նմանութիւն • գոհ՝ փէք պէչինզէրլիք։

Ջուգանուն • ‖ տե՛ս Ջոդգանուն։

Ջուգանուանակից • (ներքոյ որոյհան)։ համանուանաբար • գոհ՝ տաը պիրի՝ քէնտի այրը կիսպի։

Ջուգանուանութիւն • թեան • (գոյ)։ համանուանութիւն • համանուանութիւն • գոհ՝ աատուշլըգ։

Ջուգաշար • ի, աւ • ից, ից • (գոյ)։ վանկ • սիւղղըբայ • գոհ՝ պիրր սըրա։

Ջուգաշարեմ • եցի • եա • եալ • (ներքոյ)։ շարադասել • համադասել ի մի կարգ • գոհ՝ պիրր սըրայա գօմագ։

Ջուգաշարիչ • (ածական)։ զնոյն ճանապարհ ունօղ • ընթացակից • հաւասար ընթացս • գոհ՝ ագրան • եօլտաշ • պարս, հէմհէհդ։

Ջուգաշուրթն • (ածական)։ համալեզու • միաբարբառ • և այս ասի զնօսայակցութեանց նոցին ազգի, քանզի նոցին ձայնատեսակ լեզուաւ խօսին • գոհ՝ պիրր սիլտէն • պարս, հէմահէնկ։

Ջուգաչրջանակ • ի, աւ • ից, ից • (ածական)։ որոց չրջապատք են հաւասար միմեանց • գոհ՝ պիրր չեվրէլի։

Ջուգաչափ • ի, իւ • իցդ, իւք • (ածական)։ որոց չափ և քանակ է նոյն • հաւա-

Ջուգաւոր • ի, աւ • աց, աք • ‖ տե՛ս Ջգգ։

Ջուգաւորեմ • ե՛ց՝ • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ր՛գ՛ո՛ր՛ծ) • միաւորել • զուգակից • գործ, ընթերցել • Նա, յարել • գործ, պիծկընթերցիք։

Ջուգաւորիմ • ե՛ց՝ • եա՛ց • իմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • միաբանիլ • համաձայնիլ • հաւաստիլ • գործ, պէրպաէր օլմագ • Նա • առընթեր կալ, կենակցիլ • գործ, եանընտա տալմագ • գօնուշմագ • Նա, զուգիլ առնառնուիք • լծակցիլ • գործ, ընկերանիք • դրա • կեպչիտէն։

Ջուգաւորութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • հաւաստութիւն • միաբանութիւն • գործ, պիրլիք • ինթինթիֆագլըք • Նա • կենակցութիւն • ընկերութիւն • գործ, գօնուշմա • ապրանըլըք • Նա • հաստատակորութիւն • հաստատանած • գործ, կէնճ կիւնտուզ պիր օլմա • Նա, լծակցութիւն • առնառնութիւն • գործ, ընկերանիք • դրա • ճալըշ • ուդ • ճէմա։

Ջուգամայլ • ի, իս • ից • իւք • (ածական) • ի միասին փայլող • համապայծառ • գործական, պիր պիրինէ պէյնէդէր փարլըյըշլը։

Ջուգափայլիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • միասին • կամ ի միասին փայլել • գործական, պիր պիրինէ պէյնէդէր կիւլի փարլըամագ։

Ջուգափայլութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • հաւասար փայլութիւն պայծառութեան • գործական, պիր պիրինէ պէյնէդէր փարլըյըշ։

Ջուգափառ • (ածական) • փառակից • որք մի և նոյն պատուոյ արժանի են • գործական, իզզէթտաշ։ Նա • Ջուգափառ առին՝ որք հաւասարակից են աւդափառ դառնանիք։

Ջուգափառութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • հաւասար փառութիւն • փառակցութիւն • գործական, իզզէթտաշլըք։

Ջուգափչաւ • չան • ամբ • անց • ամբք • (գ՛ո՛յ) • իբր միախառնութիւն • հաւասարութիւն • գործական, պիր ֆէկիրլիլիք • ինթինթիֆագ։

Ջուգաքանակ • (ածական) • հաւասարապատիկ • այն՝ որ հաւասար ամենևին քանակաւ • գործական, էօլչէնէ իլէ պէր պէրապէր։

Ջուգէզնական • ի • աւ • ից • իք • (գ՛ո՛յ) • ամանի ինչ կազմեալ ի զուգեկալ փայտից • որք կապեն ընդ իրենց փայտերէն կամ երկաթէ զօտւոք • այսինքն շքեղանոցք • յորս դնեն հեզուկ իրք՝ ջուր կամ գինի • որ և ասի Տակառ • գործական, վարըլ • ֆըչըլ։

Ջուգեմ՝ • եցի • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • զուգակցել • լծակցել • զուգել ամանոնք

ապաշտի • գործ, պիր էօյլէ-բիլիւ։

Ջուգաշափեմ՝ • եցի • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • հաւասարել ըստ չափոյն • զուգապատմարել • գործ, թըշկիը թըշկինա ուչտուրմագ։

Ջուգաշափութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • հաւասարաչափութիւն • հաւասարութիւն • գործ, թըշկիը ուչկունլուգ։

Ջուգապահեմ՝ • եցի • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • քաջ պահել • զգուշութիւն պահել • գործ, էյի սագլամագ։

Ջուգապատիւ • տուի, աւ • ոյ՝ կամ ոց, ոք • (ածական) • համապատիւ • զնոյն չարգունօզ • գործ, պիր բաղչէթաէ օլան • դրա • հէմէնէյ։

Ջուգապատուութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • համապատուութիւն • հաւասարապատուութիւն • գործ, պիր բաղչէթլիլիք։

Ջուգապաւակցեմ՝ • եցի • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • զուկակից առնել պարտ • գործ, պէօլճէկ-տաշ էթմէք։

Ջուգապաւիմ՝ • եցայ • եա՛ց • իմ • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • պարակից լինել • պարակցիլ • գործ, պէօլճէկտաշ օլմագ։

Ջուգապարութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • պարակցութիւն • դասակցութիւն • գործ, պէօլճէկտաշլըք։

Ջուգապէս • (ածական) • հաւասարապէս • յար և նման • գործ, օլթուզ։ Նա • յարմնաբաւար • ի դէպ • գործ, մինասիպէթլի։ Նա • ղրյզ ընդ նմին • մանգամային • գործ, էվվէն • պիրլէ։

Ջուգասղակից • կցի, աւ • ոյ, ոք • ‖ տե՛ս Ջուգաձայն։

Ջուգաստուած • ‖ տե՛ս Ջգգէբկնային։ Նա, որպէս զքբէտաոսկ Ջուգաստուած, պսպղիքն աստուած և մարդ կատարեալ։

Ջուգաստուածութիւն • թեան • (գ՛ո՛յ) • հաւասար աստուածութիւն, կամ աստուածութիւն • գործ, պէրապէր կէօթմէ։

Ջուգատուն • (ածական) • այն՝ որոյ մի և տաէզատուն • որ ունի զնոյն համատեղութիւն ընդ այլում։

Ջուգատօն • (ածական) • տօնակից • տօնախմբօղ ի միասին • գործ, զինէնէճտաշ։

Ջուգատօնեմ՝ • եցի • եա՛ • եմ, եր • (Է՛ղ՛ծ՛ո՛ւ՛) • ի միասին տօնել • տօնախմբել • գործ, պէրապէր զինէնէճ էթմէք։

Ջուգայ • (ածական հոգեւոփած) • ղյգ • ի միասին • միանգամայն • գործ, պէրապէր։

Ջուգայ Ջուգայ • ‖ ղյգ ղյգ • գործ, զինճ զինճ։

Հուգօրհնեայ · բեմ, իւ · ից, իւք · (ած) ։ այն՝ որոյ օրն է զոյգ ընդ միւս և ընդ գիշերս, որ է հաւասարաձայն ։

Հուգօրհն · ‖ տես Հուգաւոյ՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։

Հուգօրութիւն · (գոյ) ։ հաւասարօրութիւն, այն է հաւասարած · տա՛, կէսն կիւնռիւզ պիր օլմա ։

Հուիրակ · ի, ու · աց, օք · (գոյ) ։ բոյս մինչ հասանէ՝ կծու և ախորժահամ, և ջերմացուցիչ ստամոքսի · տա՛, կիւվիկի օթու, իւո՛ կէօչկի օթու, իւո՛ ըա ոմանց՝ զաթրին ։

Հուլամբիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշտ) ։ զուլալմբ, կամ՝ ի վերայ ոդին գլորիլ · տա՛, պօղազը իւզերինէ եուվարլանմագ ։

Հուկ, կամ Հուկի · (գոյ) ։ սառչուն · սեաւ խոտնկ · որ և ասի չոր զուկի · տա՛, գաբա քիւննիւք ։

Հուկի ձէթ · ‖ իւղ սեաւ խնկոյ · տա՛, գաբա քիւննիւք եաղը ։

Հուլնար · ի · աւ · աց, օք · (գոյ) ։ բառ յատնական, իբր գօտի հին, կամ փոքր · տա՛, էսկի, իւո՛ քիւլիւք գուշագ ։

Հուռզ · ‖ տես Հոռզ ։

Հուսպ · (ած) ։ է արմատն Հսպեմ բային, և նշանակէ պարաւրեալ · ամիսոփ · տա՛, զսպեմ օլանմագ ։

Հուտ · զոյ · ոյ · ոց, ոյք · (ած) ։ է արմատն Հտեմ բային, և նշանակէ մնքոտ · անարատ · տա՛, փագ, թէմիզ · զիւրալ · գարս, էվկիյէ ։

Հուր · (ած) ։ ունայն · տարատարատ · տա՛, պօշ · նաֆիլէ ։

Հուր · Հուր ուրեմն · ի Հուր · (հոյակ որոյ) ։ տարատարատուց · ընդ վայր · առանց պատճառի · տա՛, պօշ եէրլինէ · նաֆիլէ · չէրիսիզ ։

Հուրթաստակ · ‖ տես Հրթաստակ ։

Հուրթիւն, կամ Հուրթիւղ · ‖ տես Ընձուղտ ։

Հուրկ · ‖ տես Հիրկ ։

Հուռռաշ · ի, իւ · իցս, իւք · (ած) ։ ունայնամիտ · նանրախօսհուռռդ · տա՛, պօշ ֆիքիրլի ։

Հոփամ · ացայ, կամ ացի · այիր · ալ · (չէշտ) ։ դողալ ի տատակ կրացոյ, կամ յահագին ինչ իւցէ · ի դող մնալս հարկանիլ · տա՛, թիրիլ թիրիլ թիրթիւմ-ք · եա, վշտագնիլ · նեղիլ · տա՛, տարա տիւշմ-ք · եա ։ տագնապիլ ի տարակուսանս ինչ · տա՛, շիւպհէյհ տիւշմ-ք · եա ։ վհատիլ · յեաս

զոյր և զկին · տա՛, չիֆթլէմ-ք · եա ։ շաղկապիլ · յօդել · տա՛, պաղլամագ ։ եա ։ յօրինել զին ինչ ի բազմից · յարմարել · յեռուել · տա՛, եափմագ · ուլտուրմագ · կկյտիրմ-ք · եա ։ հաւասարել · զուգահշտել · տա՛, պէրապէրլէմ-ք ։

Հուգերգող · ի, աւ · աց · ղք · (ած) ։ երգահիւ · ձայնակից · համաձայն · տա՛, պէրապէր մագամ իւլէ սէօյլէյէն ։

Հուգերկնային · ‖ տես Հոգերկնային ։

Հուգընթաց · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) ։ ի միասին ընթանալ · զուգընթաց լինել · տա՛, պիրլիգտէ եիւրիւմ-ք · գօշմագ ։

Հուգընթաց · ի · իւ · իցս, իւք · (ած) ։ զոյգ և հաւասար ընթացօղ · տա՛, պէրապէր եիւրիւյէն ։ եա ։ իբր նախադրութիւն կիցորդական՝ նշանակէ ընդ · տա՛, պէրապէր · որո՛ վ չարականին ։ ‖ Հուգընթաց ձայնին՝ ունի մեռեալն արաքս ։

Հուգընթացութիւն · թեան · · ·

Հուգընթացուիմ · ցայ, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) ։ ընթացուիմ ի միասին · վազելն ի միասին · տա՛, պիրլիգտէ եիւրիւմ-ք · քօշմա ։ եա ։ ժողով համագունդ եկելոց · տա՛, գալապալըգ ։

Հուգիմ · եցայ · եա՛ց · իլ (չէշտ) ։ միաւորիլ միաբանիլ · համաձայնիլ · տա՛, պիրլ օլմագ ։ եա ։ հաւասարիլ · յարմարիլ · տա՛, ուչմագ ։ եա ։ խառնիլ ընդ իրեարս · լծակցիլ ամուս նանիթ · տա՛, չիֆթլէշմ-ք ։

Հուգիցս · (հոյակ որոյհան) ։ հաւասարապէս · ամենևին հաւասար · տա՛, պէս պէրապէր ։

Հուգորդ · ի · աւ · աց · օք · (ած և գոյ) ։ հաւասարակից · ընկեր · հաղորդ · տա՛, իլշագ · օրթագ · եա ։ Հուգորդ ասի նա, որ վերաբերի պլեամ ունէք · որպէս մի ընկերն միւսոյ, և կամ մի գինուն միւսոյ · տա՛, էշ · եա ։ Հուգորդ ասի երկոքեան կշռոյն, որ և կոչեմք Հոգդ · տա՛, թէրազի թասը ։ եա ։ նմանութիւ ասի գործի մինչ երկոքեանցն իբր զկայծառ , զոր ի գործ ածեն ոսկերիչք · տա՛, չիֆթ ։

Հուգորգեմ · ‖ տես Հուգեմ,

Հուգորգութիւն · ‖ թեան · (գոյ) ։ հաւասարաչափութիւն · տա՛, պէրապէրլիք · եա ։ միաբանութիւն · համաձայնութիւ · տա՛, պէրապէրլիք ։ եա ։ զուգաւորութիւն ըստ մարմնոյ · տա՛, չիֆթլէշմ-ք ։ եա ։ հաղորդակցութիւն · տա՛, իլշագլըք ։

կալ • փաշ, կհվշեմ-ել • կելի տաւրմագ։

Ջահանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ նոյն ևն ը

Ջահիմ • եցի • եա • ել • ‖ վերնոյն։

Ջոքանչ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ կին՝ որ ամուսնացեալ զդեստուր իւր՝ ունի զիւեայ • զի նկատմամբ առ փեսայն, ասի մայր հարսին՝ Ջոքանչ • փաշ, գայնատա • գոյս, զհնամարէր։

Ջոյանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖

Ջոյրեմ • եցի • եա • ել • ‖

Ջոյրիմ • եցայ • եայ • իլ • ‖ (չէչոյ)։ չարանալ • չար թաւիլ կայնս • խորհել չարիս հասուցանել • նախանձիլ ընդ բարիս ուրուք • փաշ, ֆէնա իւրեքլեի օլմագ • հասեա չեքմէք • Ես, զայրագնիլ • դժկամակիլ • խոժոռիլ • փաշ, կիւժհնմէք։

Ջոյրուեթի • Թեան • (գոյ)։ նախանձ • ցաւ սրտի ընդ բարիս այլոց • փաշ, հասեհլիք • Ես, դժկամակութիւն • փաշ, կիւժհնմէ։

Ջոտամ • ացի • ռա • ալ • ‖ (չէչոյ)։

Ջոնչամ • չացայ • ցիր • ալ • ‖ բայգս այսոքիկ յատկաբար ասին վասնչէլոյ իշոց • բայց երբեմն ի հանել մարդոյ կամ այլ կենդանւոյ իրիք զոյնդակ ինչ ձայն • ասի զառալ • խանչել • փաշ, զբրլամագ։

Ջոնչուն • (նախդիւս հոլովի) • • • ‖

Ջոնչումն • չման • ամբ • անց • ամբք • ‖ (գոյ)։ խանչումն հանելն իշոց զձայն • փաշ, զբրլայըշ։

Ջոպանակ • ի • աւ • աց • օք • (գոյ)։ պողպատ գալարեալ, և կամ այլ ինչ նման, որ պատճառէ զբունական ամիսփումն կամ զսպումն ինչ • փաշ, զէմպէրճէկ։

Ջոպանակագործ • ի • աւ • աց • օք • (ոճ) և (գոյ)։ նա՝ որ գործէ կամ շինէ զսպանակս • փաշ, զէմպէրճէկճի։

Ջոպանակաւոր • ի • աւ • աց • օք • (ոճ)։ այն՝ որ կազմեալ է զսպանակաւ • փաշ, զէմպէրճէկլի։

Ջոպեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ յետս նահանջել • ամիսփոել • կծկել • պարսրել • փաշ, կերի չեքմէք • Թօփլամագ • սըզմագ։

Ջոտգելում • գելի • գել • ուլ • ‖ տես Ըսոտգիւտեմ, և Ըսոտգտանեմ։

Ջվայրօք ածել • ‖ քամահրել • մերձադրել • փաշ, աշտրը վռնտագ։

Ջուեղեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ գրի ևս Ըզտեղեմ. հանգուցանել • զետեղել • փաշ, եկըլէշտիրմէք • Ես, իրրև չէզըք՝

նշանակէ զետեղիլ • զտեղի առնուլ • փաշ, տաւրմագ • եկըլէշմէք։

Ջուեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ զուտ կացուցանել • յաղտոյ • սրբել ի ժանկոյ • ջինջ և անխառն առնել հրով • փաշ, խալլ էթմէք • ԹօրԹուտունու չըգարմագ • գոյս • տաւէ քերուէն։

Ջուիչ • (ոճ)։ այն՝ որ զտէ և պարզէ • մաքրարար • փաշ, խալլ էտէն։

Ջուռնիւն • Թեան • • • • • ‖ (գոյ)։ պարզումն • մաքրումն • զտելն • փաշ, խալլ էթմէ • գոյս • վիշժէկի • Ես, զտիլն • փաշ, խալլ օլմա։

Ջրաման • ի • իւ • ից • իւք • (ոճ)։ այն՝ որ խօսի զընդունայն և զապիրատ բանս • փաշ, պոշ սէօզ սէօյլէյէն • գոյս • տաւէտար Ես • պղպարուիչ • բամբասօղ • փաշ, իֆթիրաճը • ֆասլ էտէն • գոյս • պաճրուտ։

Ջրբանեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) և (չէչոյ)։ խօսիլ զընդունայն բանս • փաշ, պոշ լաֆ էթմէք • Ես, տալ խօսիլ զտուս կամ զզրպ • փաշ, հալան սէօյլէմէք • Ես, զրպպատել • բամբասել • փաշ, իֆթիրա էթմէք • ֆասլ էթմէք։

Ջրբանուեթի • Թեան • (գոյ)։ զրախօսութիւն • փաշ, պոշ սէօզ լաֆ • գոյս, ֆասլատ • Ես, զրպպատութիւն • փաշ, իֆթիրա։

Ջրգադատ • ի, իւ • ից, իւք • (ոճ)։ ևս վարի իրրև մակբայ • ի զուր դատօղ • տաբաալարտ • յանխրատ • փաշ, նէհագ • Թեվէքքէլլի։

Ջրգադատեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ ի զուր դատել • փաշ, նէհագ չէքտահաճ քէտմէք • Ես, զրպպատել • փաշ, իֆթիրա էթմէք։

Ջրգադատութի • Թեան • (գոյ)։ զուր դատաստան • անիրաւութիւն • փաշ, նէհագ չէքտահաճ • հագսըզլըք։

Ջրգաչտական • ի, աւ • աց • օք • (ոճ)։ այն ոճ՝ որ վերաբերի առ մոգական արուեստն Ջրգաչէզ անուն աղանդապետին հրապարակ պարսից։

Ջրխնդիր • դրի • աւ • աց • օք • (ոճ)։ այն՝ որ ի զուր ելանէ ի խնդիր իրիք • փաշ, նահքլէք արտընա տիւշէն։ Ես, այն՝ որ զընդունայն իրս խնդրէ • փաշ, պոշ շէյ արայան։

Ջրախորհուրդ • հրդոյ, ովք • ոց, ովք • (ոճ)։

ունայնախորհուրդ · զընդունայն իրս խորհուրդ · գ, պօշ չէյ փիքր էանէն ։

Ջրախօս · ‖ տես Ջրաբան ։

Ջրախօսութիւն · ‖ տես Ջրաբանութիւն ։

Ջրաղ · ի, իս · ից, իք · (գ»ց)։ երկաթեղէն կամ պղնձեղէն պահպանակ կրծոց կամ բոլոր մարմնոյ զօրաց · զոր զգենուն ոմանք ի մարտ պատերազմի առ ի պահպանիլ ի զինուց Թշնամեաց · գ, զբրնս · դ»ր»ս · զերեփ · ու»դ · լէպտաս ։

Ջրաճաբաճ · ի, իս · ից, իք · (»ծ)։ այն՝ որ բառնայ զղջուհս այլոց · գ, զբրնս գալաթրան ։ Ես, այն՝ որ յանձն իւր բառնայ, այսինքն զգենուս զղջուհս · գ, զբրնս կվչէն ։

Ջրահագործ · ի, աս · աց, օք · (»ծ)։ արուեստաւոր՝ որ չինէ զղջուհս · գ, զբրնս հափան · դ»ր»ս · զերեփհիկր · ու»դ · զէբրատ ։

Ջրահագեաց · զգեցի, իս · ից, իք · }
Ջրահագեստ · ի, իս · ից՝ կամ ած, իք · } (»ծ)։ այն՝ որ զգեցեալ է զղջուհս · գ, զբրնլը · դ»ր»ս · չէպկեփուչ ։

Ջրահամրիճ · ի, իս · ից, իք · (»ծ)։ այն՝ որոյ մարթն կարծր է, որով իբրև զրահիս պաշտպանի ի Թշնամւոյն · գ, գալչն տէբրվլի ։

Ջրահանիք, կամ Ջրահեանիք · ից, իք · (գ»ց)։ դեզ, կամ կոյտ զրահից · գ, զբրնս եբրվլէնթբրը ։

Ջրահատատ · } ի, աս · ից, օք · (»ծ)։
Ջրահաւատ · } զրահիւք պատեալ և վառեալ · զրահաւորեալ · գ, զբրնս իվչ գուշանան ։

Ջրահաւոր · ի, աս · ից, օք · ‖ տես ի վերոյ Ջրահագեաց ։

Ջրահաւորիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէնշ»ւ)։ զրահ հաւոր լինիլ · զրահիլ · գ, զբրնս կվչիլ ։

Ջրահեղեղ · ի, աս · ից, օք · (»ծ)։ զբր հեղեղեալ · իբրև ուղիս զպրացեալ · նման հեղեղատի զպրացելն և անկայուն յորդելոյ · գ, սէվ կվպի ազմբը, էօլքէվչիմիչ ։

Ջրահեմ · եցի · եամ · իլ · (չէրգ»ր»ծ)։ զրահիւք ամրացուցանիլ զանձն իւր, կամ զպրլը · սպառազինեալ · գ, զբրնս կվյտիրմիչ ։

Ջրահետ · ի, իս · ից, իք · (գ»ց)։ մոլար ձանձրոյն · գ, էյրի էօլս Ա յ»բառ գրեթէ միշտ ը բայս շարակցեալ այսպէս ։ Ջրահետ վարիլ, բերիլ, լինիլ, նշանակէ ի

զբր զհետ վարիլ · զհետ անտաեսս լինել · գ, նափիլէ պարտնտան տիւշմիչ · նափիլէ չէյլէրէ տիւշմիչ ։

Ջրահետական · ի, աս · ից, օք · (»ծ)։ այն ամենայն՝ որ վերաբերի և պատկանի առ ընդունայն հետս շաւղաց · գ, պօշ էօլ-լարա մի»Թալիդ · Ես, ընդունայն · անպիտան · գ, պօշ · նափիլէ ։

Ջրայահար · կամ Ջրայահար · (»ծ)։ կարծի՝ Թէ այս բառ նշանակէ զրահոս · զրաբան · գ, լափազան ։

Ջրաշխատ · ի, իս · ից, իք · (»ծ)։ ի զբր աշխատող · զրավաստակ · գ, նափիլէ չալըշան ։

Ջրապանծ · ի, իս · ից, իք · (»ծ)։ ունայն պանծացող · սուտ Թէ պարծող · անպարծ · գ, նափիլէ Թասլանան · ֆօտուլ ։

Ջրապարիշտ · ըշտի, իս · ից, իք · (»ծ)։ այն՝ որ պաշտօն տանի անտաեսց · կառապարիշտ · գ, պօշ չէյլէրէ Թափըլնան ։

Ջրապարծ · ի, աս · ից, օք · ‖ տես ի վերոյ Ջրապանծ ։

Ջրաչան · }
Ջրավաստակ · } ‖ տես Ջրաշխատ ։

Ջրարուեստաւոր Թեան · (գ»ց)։ ընդունայն և անօգուտ արուեստ · գ, պօշ ղէնահաթ ։

Ջրաւ · ի, իս · ից, իք · (գ»ց)։ վախճան · կատարած · եզր · գ, սօն ։ Ես, սպառուած · զբր ծախուհն · գ, Թէլէֆ · խորաֆ ։ Ես, ֆինս · գ, զարար ։

Ջրաւանիմ · (»ծ)։ մահուամբ զրաւեալ ի կենաց · գ, էօլմիւշ ։ Ես, ընդ բայլ շարակցեալ այսպէս, Ջրաւանիմ լինիլ · իմանի զրաւիլ մահուամբ · գ, էօլմէք ։ Ես, ի զբր մեռանիլ · գ, նափիլէ էօլմէք ։

Ջրաւարար · ի, աս · ից, օք · (»ծ)։ աւարմիչ · եղերիչ · գ, պիթիրլէն · սօնուհնա կէթիրէն ։ Ես, զրաւիչ ի կենաց ասսի · սպանօղ · գ, էօլտիւրէն ։

Ջրաւեմ · եցի · եամ · իլ · (չէրգ»ր»ծ)։ եղերել · աւարաւել · ի կառաւր հաւաստանիլ զգարծն · գ, պիթիրլմէք ։ Ես, բառնալ ի կենաց · սպանանիլ · գ, էօլտիւրլմէք ։

Ջրաւէջ ցուանեմ · ցուցի · ցո՛ · իլ · (անշ»ղ)։ ‖ տես ի վերոյ Ջրաւեմ ։ Ես, ազատիլ վախճան առնելոյ չարեաց · գ, գաւրԹարմագ ։

Ջրափառ · ‖ տես Անափառ ։

Ջրափառութիւն · ‖ տես Անափառութիւն ։

Ջրեակ · **Ջրեկ** · ‖ տես **Ջրահ**։

Ջրեհակիր · կրվ, աւ· ից, ք· (գ=յ)։ ջրահակիր· զինակիր· գաշ, սիրահատ։ Ես, իբրև ածական՝ ‖ տես **Ջրահատոր**։

Ջրեհեմ · ‖ տես **Ջրահեմ**։

Ջրեհիկ · ‖ տես **Ջրահատոր**։

Ջրեւանդ · ‖ տես **Սղանկն**։

Ջրկահարանք · նաց, ք· · · (գ=յ)։ հարստահարութիւն· զրկութիւն· անիրաւութիւն· ճիտս· գաշ, զուլմ· զուլմանաթ· քէսուր· դպր, խոնէմ։ Ես, զոյութիւն· զրկելը· վերկ ձեռին· գաշ, մահրամ գալմասը։

Ջրկեմ· եցի· եա· ել· (Ներգործ)։ վերկ, կամ զրկի թողուլ· ուրանալ զկարծ, կամ զրաժին ուրուք և ոչ հատուցանել· գաշ, զուլմ էնելք· գաւոր էնելք· դպր· սինեմկյոնն։

Ջրկիչ· կչի· աւ· ից, ք· (ած)։ այն՝ որ զրկէ զրք ի վարձուց իւրոց· զրկող· գաշ, գաւոր, զուլմ էնող· դպր· սինեմկէր։

Ջրկողութիւն· Թեան· · · · ·

Ջրկուիչ· կման, ամբ· անց, ամբք· ‖ տես ի վերոյ **Ջրկահարանք**։

Ջրոյց· բուցի, աւ՝ կամ ոյ, ոլ· ից, ք· (գ=յ)։ առագաւոր նախնեաց, կամ հատարակաց· խոսք· գաշ, նագլ· դպր, փէշդամ։ Ես, հատ· պատմութիւն· խօսակցութիւն· գաշ, հէքեաթ· մէսել· սէօզպէճ։ Ես, համշաւ· լուր· գաշ, հապէր։

Ջրուցաբան· ի, իւ· իցդ, իւք· (ած)։ պատմաբան· խօսող պատմութեաց· գաշ, նագլ էսիճի· հէքեաթի սէօյլէնիճ։ Ես, պատմաբանական· գաշ, հէքեաթի սէօյլէնելոյ միւռաձիեդ։

Ջրուցաբանեմ· եցի· եա· ել· (Ներգործ)։ պատմել· հատել· գաշ, նագլ էնելք· դպր· զէնելոզէսէն։

Ջրուցաբանութիւն· Թեան· ‖ տես **Ջրոյց**։

Ջրուցաբեր · ‖ տես **Պատգամաբեր**։

Ջրուցակարգութիւն· Թեան· ‖տես **Ջրոյց**։

Ջրուցասոր· ի, աւ· ից, ք· (ած)։ այն՝ որ տանի և բերէ զրոյցս· գաշ, հապէր կէօթիւրէն չէ կէթիւրէն։

Ջրուցասրեմ· եցի· եա· ել· (Ներգործ)։ հատել· բացատրել· գաշ, նագլ էնելք։ Ես, իբրև չէզրք՝ նշանակէ խօսակցիլ· գաշ, սէօյլէնիլնէ։

Ջրուցատուիճ· Թեան· (գ=յ)։ պատմական աւանդութիւն· վէպ· պատմութիւն· հատ· գաշ, նագլ· հէքեաթէճ։ Ես, տրամաբանական խօսակցութիւն· Ես, մեկնաբանութիւն· բացատրութիւն· գաշ, մանա։

Ջրուցատրութիւն առնել· ‖ խօսակցիլ· խօսակիլ լինիլ· գաշ, սէօյլէշիլնէ։

Ջրուցատոր · ‖ տես **Ջրուցասոր**։

Ջրուցեմ· եցի· եա· ել· (Ներգործ)։ պատմել· հատել· վիպել· գաշ, նագլ էնելք· Ես, բացատրել· գաշ, մանա վերնիք· Ես, իբրև չէզրք՝ նշանակէ խօսակցիլ· գաշ, սէօյլէշիլնէ։

Ջրպարտ· ի, իւ· իցդ, իւք· (ած)։ այն՝ որ ի զուր պարտաւորէ զայլս· զրպարտիչ· գաշ, իճթիրաճը։ Ես, իբրև գոյական՝ ‖ տես ի նէզրքոյ **Ջրպարտութիւն**։

Ջրպարտանք · անաց, ք· · ‖ տես ի նէզրքոյ **Ջրպարտութիւն**։

Ջրպարտեմ· եցի· եա· ել· (Ներգործ)։ ի զուր պարտաւորել· յանիրաւի պարտաւոր կացուցանել· սուտ պարտաւորառնել զրք· կէզրքել· զրկել· գաշ, իճթիրա էնելք· զուլմ էնելք· գաւոր էնելք։ Ես, չարախօսել· աղաւաղել· գաշ, ֆէնա սէօյլէնելք· պօղմագ։

Ջրպարտիչ· տչի, աւ· ից, ք· (ած)։ ի զուր պարտաւորօղ զրք· սուտ բարբանօք յանդգնաբար կացուցանօղ· գաշ, իճթիրաճը։ Ես, կէզրքիչ· հարստահարօղ· գաշ, զուլումքեար։

Ջրպարտութիւն· Թեան· (գ=յ)։ զուր պարտաւորութիւն զրկանք· հարստահարութիւն· գաշ, զուլմ· գաւոր։ Ես, չարախօսութիւն· սուտ բարբանք· գաշ, իճթիրա· դպր, պիւհթան։

Ջրոյ· ի, իւ· իցդ, իւք· (գ=յ)։ է բոլորակ գիծ ինչ փոքր իրը զկնճակէտ, որ ըստ ինքեան ոչինչ նշանակէ· իսկ կցեալ ի թիւս, նշանակէ զրաղումս· գաշ, սըճիըր։

Ջցածիմ· եցայ· եա, կամ եայ· իլ· ‖ տես **Ջինջանիմ**։

Ջցածուցանեմ· ծուցի· ծո· ել· ‖ տես **Ջինջանեմ**։

Ջփախչիմ, կամ Ջփաղչիմ· եայ· իր· իլ· (Ներշ)։ փախչիլ յոյժ· փախչելով փախչիլ· գաշ, փէչ գաչմագ։

Ջփածանիմ· ‖ տես **Սփածանիմ**։

Ջփածուն · ‖ տես **Սփածուն**։

Ջքօղեմ· ‖ տես **Սքօղեմ**։

Ջօդ • ի, իւ, ից, ից, (գ•ոյ)։ կապ • յօդ ամուր՝ որ կապէ ի միասին զանդամս իրս • գաձ, պարզ։

Ջօդամանեալ • նեւղ, ոլ • ոց, ովք • (ած)։ մանուածով յօդեալ • արուեստակեալ • գաձ, ասլաշտքը պարզանմէշ։

Ջօդեմ • եցի • եա • ել • (ԷէգԷոյԹ)։ պինդ կապել զերկու իր մինչ ընդ միմեանս չաղկապել • միաւորել • գաձ, պարզամագ • գավուշտուրմագ։

Ջօդուած • ‖ տես Յօդուած։

Ջօհալ • ի, իւ • (գ•ոյ)։ է բառ պարսից, որ նշանակէ զառաջին և գլխաւոր մնըրական, զոր կոչեմք Եբևակ։

Ջոշ • ‖ տես Ջոշ։

Ջոշաստացուածիւն • ‖ տես ի Նեղքոյ Ջոշաքաղուածիւն։

Ջոշաքաղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որ ագահութիւք քաղէ զանիրաւս և զչոսոն շահս • արծաթամասէր • գաձ, ըրշվամ եէչէն։ Եա, վարի իրրև մակբայ այսպիսի նշանակութիւ, իրր զոշաքաղութիւ • գաձ, ըրշվամ եէմ իւէ։

Ջոշաքաղիմ • եցի • եա • ել • (ԷէգԷոյԹ) կամ (ԷէշոյԹ)։ անյագ ագահութիւք քաղել զդրամս • գաձ, ըրշվամ եէմիք։

Ջոշաքաղութիւն • (ած)։ լիրբ շահասիրութիւն • չար ագահութիւն սրտի • գաձ, ըրշվամ եէմիչ։

Ջոշտ • ի, իւ՝ կամ աւ • իւց, իւք • ից, զք • (ած)։ անառակ • հեշտասէր • գաձ, ըրվըրըչ։ Եա • յոռի • զազիր • գաձ • ֆինա • փիս։ Եա • յիմար • յիմարեալ • գաձ • շաչկըն։

Ջոշտասվաթ • (գ•ոյ)։ վարք անառակութիւն • ցանկասիրութիւն • պագշտասութիւն • գաձ, էաէ փսփղչիք։

Ջոշտասիմ • եցի • եա • ել • (ԷէգԷոյԹ)։ անյագ կացուցանել զանձս որսալ ի տես հեշտալի. իրր պակշտասել • գաձ, էաէ փսփղչէնմէք։

Ջոշտասութիւն • ‖ Թեան • (գ•ոյ)։ անյագ բե-
Ջոշութիւն • ‖ բուն • ցանկասիրութիւն • պակշտասութիւն • ագաբծակութիւն • գաձ, էաէ փսփղչիք • Եա • տենչ • անյագութիւն • գաձ, սէվմա • հավէս։

Ջօր • ու • ոս • ի զօրուէ • ից • զք • (գ•ոյ)։ բազմութիւն զինուորաց • գունդ զօրաց պատերազմականաց • բանակ • գաձ, ասկէր։ Եա, իրր արմատ Ջօրիմ բային՝ նշանակէ զօրութիւն • ուժ • գաձ, գավվէթ։

Ջօրարար • (ՀոյԲ•ոյ ոբՀոյՀոն)։ հզօրեալ պէս • ուժգին • գաձ, զօրլուձա։

Ջօրագլխական • ի, աւ • ից, զք • (ած)։ վերաբերեալ անձին կամ իշխանութեան զօրագլխի • գաձ, սէրասկէրլի վիւթալիք։

Ջօրագլխակից • կցի • աւ • ից, զք • (ած)։ պաշտօնակից զօրագլխի • գաձ, սէրասկէրլիք մասամպանտա պէրապէր։

Ջօրագլուխ • գլխի, աւ • ից, զք • (գ•ոյ)։ գլուխ զօրաց • առաջնորդ բանակի • գաձ, սէրասկէր • փաշա • գ•ոյ, սէրլէշքէր։

Ջօրագոյն • գունի, իւ • իցի, իւք • (ած)։ հզօրագոյն • յոյժ զօրաւոր • գաձ, գավվէթլի • զօրուս։

Ջօրաժողով • (գ•ոյ)։ ժողովումն զօրաց • գաձ, ասկէրլէրին Թօփլանմասը • գ•ոյ, ղէօնէլ•ոյ։ Եա, վարի ժողովելոյ զօրաց • գաձ, ասկէր Թօփլանմագ եէլի։

Ջօրաժողով լինիլ • ‖ ժողովել զզօրս • գաձ, ասկէր Թօփլամագ։

Ջօրախաղաց լինել • ‖ զօրօք խաղալ ի վր• դիմել • գաձ, ասկէր իլէ սիւրմալ եէմէք։

Ջօրակալ • ի, աւ • ից, զք • (գ•ոյ)։ կառավարող զօրաց • զօրապետ • գաձ, սէրասքեր։

Ջօրական • ի, աւ • ից, զք • (գ•ոյ)։ զինուորի Թագաւորի, կամ իշխանի • զօր • սպայ • գաձ, ասկէր • գ•ոյ, սիփահի։ Եա, պահապան զինուորք • գաձ, պէզձիլէր։ Եա, իրր զինուոր սոսկական • մարտիկ • գաձ, ձէնկիչի • գ•ոյ, լէզգէրլի։ Եա, իրրև ածական՝ նշանակէ վերաբերեալ զօրաց • գաձ, ասկէրլէ միւեթալիք։ Եա, զօրաւոր • քաջ • գաձ, գավվէթլի էյիտ։

Ջօրականագոյն • ‖ տես ի վերոյ Ջօրագոյն։

Ջօրականական • ‖ տես Ջինուորական։

Ջօրականութիւն • ‖ տես Ջինուորութիւն։

Ջօրակից • ‖ տես Ջինուորակից։

Ջօրահաւոյց • (ած)։ այն՝ որ հատանէ, կամ բաժանէ զզօրականան ի գունդս գունդս • գաձ, ասկէրլէրի պէօլիւկ պէօլիւկ էէն։ Եա, իրրև գոյական՝ նշանակէ հատանիչն կամ բաժանումն զօրաց ի գունդս • գաձ, ասկէրլէրին պէօլիւկ պէօլիւկ այըրըմասը։

Ջօրահաւոյց առնել • ‖ զօր հատանել • ժողովել զզօրս • ի գունդս գունդս բաժանել զզօրսն • գաձ, ասկէրլէրի պէօլիւք պէօլիւկ պէօլիւկ էմէք։

Ջօրամասուածիւն • Թեան • (գ•ոյ)։ մարտնչիլն զօրօք • ճակատամարտ • գաձ, ձէնկ։

Ջօրանամ • ացայ • յիր • ալ • (չէշտ)՝ զօրեզրանալ • արիանալ • զօրաւոր լինիլ • գործ, գործվիճակ • Նա, սասականալ • աճիլ • գործ • քէսիմիչէնիմ • չօգլանմագ • Նա, կարել • գործ՝ գործարքի հեթիչիք։

Ջօրանիսա • Նասր • աւ • ացց • զբ • (ածՙ) և (գոյ)՝ աւելի՝ ուր Նասին պատերազմական • զօրականք • դադարք զօրաց • գործ՝ ասկեր եէրի • ասկերլիք։

Ջօրապահանջ • ի • իւ • իյ • իւք • (ածՙ)՝ այն՝ յորում պահանջի զինուոր պատերազմական • մարգահարկ • գործ՝ ասկէր խասէնիչէն • Նա • պահանջող զօրս • գործ՝ ասկեր խասէչէն։

Ջօրապետ • ի • աւ • ացց • զբ • ‖ տես Ջօրագլուխ։

Ջօրապետեմ՝ ‖ տես՝ ի Ներքոյ Ջօրավարեմ։

Ջօրապէս • (ուղիղ սրոխոն)՝ հզօրեզապէս • արիաբար • գործ՝ գործվիճակ լինիլ • Նա, տիրապէս • ճշմարիտ, եռեռ զօրաւեծաբ իյել և եռեռ Նեզրգործաւեծեամբ • գործ՝ սահիհ • կէրչէք։

Ջօր առնել • Ջօր հառանել՝ ‖ զօրաժողով առնել • լնտրաւեծեամբ ժողովել զզօրս • գործ՝ ասկեր Թօփլամագ։

Ջօրասէր • սիրի՝ աւ • ացց՝ զբ • (ածՙ) • սիրօղ զօրաց կամ զինուորութեան • գործ՝ ասկեր ֆաւ ասկէրլիչի սէվէն։ Նա՝ սիրօղ քաջաւեծեան • գործ՝ իչիսկիչի սէվէն։

Ջօրավան • ի • աւ • ացց • զբ • (ածՙ)՝ վանօղ զօրաւեծ՝ կամ վանեալ զօրաւեծ • գործ՝ գործվիճ իլէ գօվան՝ ֆաւ գօվաւան՝ Նա՝ վանօղ զօրաց՝ կամ վանեալ՝ ի զօրաց • գործ՝ ասկէրլիչի գօվան՝ ֆաւ ասկէրլիչմէն գօվան։

Ջօրաւար • ի՝ աւ • ացց՝ զբ • (գոյ)՝ վարօղ՝ կամ կառավարօղ զօրաց՝ զօրապետ • ընտրմն զօրագլուխ • գործ՝ սէրասկէր • չէրի պաշը • դաբ՝ սէրասհնիկ։

Ջօրավարական • ի՝ աւ • ացց՝ զբ • (ածՙ)՝ սեպհական զօրավարաց՝ կամ զօրավարութեան • գործ՝ սէրասկէրլէ՝ ֆաւ սէրասկէր լինել միւթեալէ • Նա՝ եռեռ գրիչի Ջօրավարականն՝ ‖ տես յայնժամ Ջօրավարութիւն։

Ջօրավարեմ՝ եչի • եա՝ էլ՝ (ներգործ)՝ վարել՝ կառավարել զզօրս • առաջնորդել զօրաց • գործ՝ սէրասկէրլիք էեմէք՝ Նա՝ իբրև չէզք՝ նշանակել զօրավար լինիլ • գործ՝ սէրասկէր օլմագ։

Ջօրավարութիւն • Թեան • (գոյ)՝ զօրապետութիւն • սպարապետութիւն • գործ՝ սէրասկէրլիք։

Ջօրավիգ • ի (ածՙ)՝ այն՝ որ ի Թիկունս

Ջօրավիդն • ֆ հասանել ի վէգ գալ ուրուք՝ այսինքն ի մարտ պատերազմի • ձեռնամուտ • մարտակից • գործակից • գործ՝ եարըմճըլ Նա՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ օգնական Նուէիչ • գործ՝ եարըմճ։

Ջօրացուլութիւն • Թեան • (գոյ)՝ քաջալերութիւն • փայփ • գործ՝ գույրէթ։

Ջօրացողովարապէս • (ուղիղ սրոխոն)՝ զօրութիւնն առալով • զօրացուցմամբ • գործ՝ գովվիճ վէրմէ իլէ։

Ջօրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եչ • (անցոչ)՝ տալ զօրանալ • քաջալերել • ուժասպնդել • գործ՝ գովվիճէչնտիրմէք՝ Նա՝ հաստատուն առնել • ամրացուցանել • գործ՝ գալիվէճմէք։

Ջօրացուցիչ • ցչի • աւ • ացց • զբ • (ածՙ)՝ այն՝ որ զօրացուցանէ • քաջալերօղ • գործ՝ գովվիճէչնտիրէն։

Ջօրաւոր • ի՝ աւ • ացց՝ զբ • (ածՙ)՝ այն՝ որ ունի զզօրութիւն • հզօր • քաջ • արի • գործ՝ գովվիճլի • իչիսկ • դաբ՝ զօրավէր Նա՝ իբրև մակբայ՝ ‖ տես՝ ի Ներքոյ Ջօրաւորաբար։

Ջօրաւորաբար • (ուղիղ սրոխոն)՝ հզօրեզապէս • արիաբար • գործ՝ գովվիճլիճէ։

Ջօրաւորագոյն • գունի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ածՙ)՝ կարի զօրաւոր • գործ՝ փէք գովվիճլի • դաբ՝ զէպէրճէօ։

Ջօրաւորամամ • ‖ տես Ջօրանամ։

Ջօրաւորապէս • ‖ տես Ջօրաւորաբար։

Ջօրաւորութիւն • ‖ տես Ջօրեզութիւն։

Ջօրելի • ւոյ՝ եաւ • եայ՝ եօք • (ածՙ)՝ կարելի • հնարաւոր • գործ՝ գալիւլի։

Ջօրեղ • ի՝ աւ • ացց՝ զբ • (ածՙ)՝ զօրաւոր • կարօղ • արի • քաջ • գործ՝ գովվիճլի • դաբ՝ թէհլի։

Ջօրեղագոյն • ‖ տես Ջօրաւորագոյն։

Ջօրեզակերպ • ի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ածՙ)՝ զօրեղ կերպարանաւ՝ կամ տեսլեամբ • գործ՝ գովվիճլի սիֆաթը օլան։

Ջօրեզապէս • ‖ տես Ջօրաւորաբար։

Ջօրեզութիւն • Թեան • (գոյ)՝ զօրաւորութիւն • ոյժ • բաւականութիւն զօրութեր • գործ՝ գովվիճ • գաւրէթ • դաբ՝ սէրթինչկիլէ

Ջօրեմ • եցի • եա՝ էլ • (չէշտ)՝ առնել զզօրութիւն բաւական • կարել • բաւել • գործ՝ գովվիճէթի եէթիչիք • դաբ՝ թիւվանխմէչէն՝ Նա՝ տակալ • գործ՝ տայանմագ։

Եա, զօրանալ. զդէմ ունել. ֆած, գաբ-
ղըլ. տուրմագ։

Ջօրէն. (հոգոդրուԹ՝ նմոռնէն)։ ըստ օրի-
նակի. ըլ կերպի. իբրև. որպէս. ասէի,
պէս. ֆած, կերպի. միասլը. Եա, իբրև
մակբայ՝ նշանակէ զոր օրինակ. ֆած,
մեկլա։

Ջօրընաիր. (ած)։ այն՝ որ ժողովէ ընտ-
րանօք զզօրս. զօրաժողով. ֆած, ասկէր
Թօփլուման։

Ջօրընաիր լինել. ‖ ընտրանօք ժողովել զզ-
զօրս. զօրաժողով լինել. ֆած, ասկէր
Թօփլումագ։

Ջօրհանապազ. (հայ. ժամանակ)։ հանա
պազօր. միշտ. զամ աւուրս. հանապազ.
ֆած, հէր կիւն. տայմա։ Եա, զօրն ողջոյն.
ֆած, պիւնԹիւն կիւն։

ՋօրսուԹիւն. ‖ տես ՋօրեղուԹիւն։
Եա, ամրուԹիւն. պնդուԹիւն. տեղուԹիւն.
ֆած, տայանմա։ Եա, ներգործուԹիւն.
աղդեցուԹիւն. ֆած, ԹէՀսիր։ Եա, հրաշք.

աքանչելիք. ֆած, միաՀաւաք։ Եա, ոյժ
բանի. խնամա. նշանակուԹիւն. ֆած, մանա։
Եա, կարողուԹիւն հոգւոյ, և զգայուԹեց.
մտաւոր տեսանելի. ֆած, ֆիքը իլե կէօրիւնիւշ։
Արդ՝ այս ամ նշանակութիք պատկանին քա
ռիս այսորիկ Ջօրսուն, եԹէ ասցին ի նշա
նակուԹիւնէ Ջօրեմ բային. իսկ եԹէ
ծագեալ իցէ ի բառս Ջօր՝ նշանակէ
զինուորս. զ՝ ական. զինուորական ոյժ, կամ
բազմուԹիւն. ֆած, ասկէր. ասկէրլիք. Եա,
զարդ երկնից. հրեշտակք. և ասուեղք։
Եա, է յատուկ անուն մեծ ինչեակ գա-
սուց հրեշտակաց։ Եա, գործիական հո-
լով սոցա ՋօրսուԹը, երբեմն նշանակէ
իբրև մակբայ, արիաբար. հզօրն զգայն.
ֆած, գաւվէԹլիէ։ Եա, լաւլեայն. կա-
րողուԹեամբ, և ոչ ներգործուԹեամբ.
ֆած, կիզլիէ։

ՋօրսուԹիւնակիր. կրի, աւ. ած, աց. (ած)։
այն՝ որ կրէ յինքեան զզօրսուԹիս, այսինքն
հրաշս. հրաշագործ. ֆած, միաՀաւաքլը։

Ի կամարս եկեղեցւոյ կամ գմբեԹից տա-
ճարաց, նշանակէ Աստուած, Աստուծով,
ՅԱյնմ Այ, զի նմանի որ էն. ուսում
և աՀն նևրսկա շնորՀալի ազէ մեզ աւ ի
խրատ ի գիմաց է տատիս յատկէն։

ԷրանաԹեանց նախնի գալով,
զմեզ հրաւիրէ դասԹէն երգով.
աւ ի չարեաց հեռանալով,
խորհել յօրէնս տեառնէն սիրով։

Է. էի, իս. (ֆայ)։ որ էն. աստուած. անեղ
ինքնագոյական. Էակ ըստ ինքեան անսկիզբն
և անվախճան. երբ, և հոմանի. ֆած, ալլահ։

Է. էի, իս. իլ, իւք. կամ ոց, ովք. (ֆայ)։
ելակաւք. արարած. գոյք. իւք. ֆած,
եարաալըլըը շէյլեր. վարլըք. Եա, ունե-
լով զերկար նշան ինչ այսպէս է՝ վարլ
իբրև գնակոյց, նշանակելով մէ. յի.
ոյ. ֆած, էյ։

Էախտ • ի, ից • իւք • (ած) • այն՝ որ խորհի զայլ • խակացող զաստուածոյ • գաւ, ալլահը ֆիքը էաէն։ Եա, այն՝ որ խորհի զերբ ինչ• գաւ, պիրը չէյ ֆիքը էաէն։

Էակ • ի, աւ • (գող) • է • որ էն • ըած • գաւ, ալլահ • Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ էացուցիչ • գոյացուցիչ • գաւ, խալիդ • խալք էաէն • ‖ տես եւս ՚ի ներքոյ Էակից։

Էակ • ի, աւ • ից • օք • (գող) • ամենայն արարածք • եղական գոյակ • գոյք • գաւ, մախլուգ • մախլուգաթ։

Էական • ի • աւ • ից • օք • (գող) • որ էն • ըած, և ըածնէղէն • Եա, եղական էակ • գոյակ • գաւ, մախլուգ • Եա • իբրև ածական՝ նշանակէ գոյացական • իսկական • ներքին և բուն • գաւ, մասլէ։

Էականամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէղող) • էական լինել • բնաւորական • կամ ՚ի բնէ գոլ • գաւ, մասլէնաան օլմագ։

Էականութիւն • թեան • (գող) • ճշմարիտ էութիւն • իսկութիւն • գոյութիւն • գաւ, սահիհ զաթ • Եա • ըածութիւն • ըած • Եա • էակցութիւն • Եա • գոյակ • եղական էակ • գաւ • մախլուգաթ։

Էակից • կցի • աւ • ից • օք • (ած) • բնաւթենականից • իսկականից • համագոյ • գաւ, ձէվհէրլի չէ ասլի պիր։

Էակութիւն • ‖ տես ՚ի վերոյ Էականութիւն։

Էակցութիւն • թեան • (գող) • ունելն զնոյն էութիւն • համագոյութիւն • համաբնութիւն • գաւ • հէմ զաթլըգ։

Էանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէղող) • ասի զայ • որպէս եզ • գոլ • լինել լիրք ՚ի բնէ • Եա • ասի զաուեղծուածոյ • որպէս գոյանալ • գոյաւորիլ • գաւ • վար օլմագ • եարաթըլմագ • գաւ • էհլեթիյաէն • Եա • բնաւորիլ • տարբանալ • կալ • ունել • գաւ, գավիլէնմէ՛ք • տայանմագ • Եա • ասի զնարգեղուածնէ բանին աստուածոյ՝ իբր մարդանալ։

Էապէս • (ածքոյ որպոսոն) • իսկապէս • ճշմարտապէս • իրօք • արդեամբք • գաւ, զաթի • հագըգաթ • Եա • իբրև ածական՝ նշանակէ էական • իսկական • ճշմարիտ • գաւ • ասլը • սահիհ։

Էացուելիւն • ‖ տես Գոյաւորութիւն։

Էացուցանեմ • ‖ տես Գոյացուցանեմ։

Էացուցիչ • ‖ տես Գոյացուցիչ։

Էաւորութիւն • ‖ տես ՚ի վերոյ Էականութիւն։

Էգ • իգի • աւ • ից՝ կամ ից • օք • (ած) • ասի և զբանականաց և զանբանից • որք գործակից են արուի ՚ի սերունդ և ՚ի սընոմանգ • մասաակ • քած • գաւ, տիշի • գանճըգ • դոբա • մայէ •

Է երբեմն • } (ածքոյ ժամանակոյ)։ երբ • Է երբեմն • } բեմն • մերթ • գաւ, պաա • Է զի • } զէն • կեահլէնճէ։

Էթիա • (գող) • գաղան ծովային • որ է ածկոյզ կուտել և ՚ի խառնակել։

Էլ • Էլօհիմ • ‖ բառ երբայեցւոց • որ նշանակէ աստուած • գաւ, ալլահ։

Էլի էլի • ‖ բառ երբայեցւոց • որ նշանակէ աստուած իմ, աստուած իմ։

Էլմէնի • փէլմէնի • ‖ բառ պարզգական • և նշանակէ այս լինչ կամ այն լինչ • գաւ, փիլան փալան։

Էկզէմ • ի, իւ • ից • իւք • (գող) • է անուն երեժշտական խազի մէջ • որ ունի այս ձեւ • (՝)։

Է՛հ • } (ածքոյ ուրախութեան աստուածոյ)։ վահ • Է՛հա • } աւազ • գաւ, եազըք։

Էմբ • (գող) • ծակ գրան՝ յոր մէջ բանալին • գաւ, անահտար աէլիղի։

Էն • ‖ տես Է։

Էնըմծայ • (ած) • մակդիր ըստ խաչի փայտին կենաց • զի իբրև ծառ՝ ՚ի զպտուղ մարմնական ընծայեաց մեզ • այլ զկենսատուն հոգւոց մերոց յիսուս քրիստոս։

Էնկամիա • (գող) • բառ յունական • որ է ներքոյ • գովեստ • գովաստիք • գաւ, մէհհ • իլտիֆ։

Էշ • իշոյ՝ կամ աւ • ովի • ոյ՝ կամ ուց • ովք • (գող) • կենդանի զունական՝ փոքր քան զձիաստ • մեծամասնի • ծոլ • տոկուն և անուսաստ • գաւ, հէշէք • մէրքէպ • դոբա • խաւ • արդ • հիմար • չէշտ • իշտք • Եա • իբր նմանութեամբ ասի զպատեբաստական՝ քաղաքացւոյն և անուսուց մէքենայից խմիչք • որ է ՚ի ձեւ իշոյ • զոր մղեն ընդ պարսպօք և մարտնչին • եւս յիջոցեալ ընդ պարիսպն • և անիմաս մնացեալ ՚ի նեսուից և ՚ի զինուոց թշնամեաց • փորեն զհիմունս պարսպին և կործանեն • գաւ, մէնձէնիք։

Էշայծեանն • եման • ամբ • անց • ամբք • (գող) • հրէ վարդի • որ ունի զնմանութիւն իշոյ և այծեմանի • գաւ, հշէնք քէչիսի • եաման քեչիսի։

Է՛ որ • կամ Է՛ր որ • ‖ տես Որ կամ Ո՛ր։

Էութենական • ‖ տես Էական։

Էութիւն • թեան • (գող) • իսկութիւն • բնութիւն • գոյացութիւն • գաւ • զաթ • Եա • անեզական

ինքնագոյութիւն · ածութիւն · աստուած · պաշ, խիստ · Եա, էակ անձնաւոր · անձն · պաշ, քիչ · Եա · գոյ · ինչք · իւք · պաշ, վարկ · զան · Եա · գոյութիւն · իւրք գոլն, որ նոյն է ի յաստուած · զի ոչ բաժանին ի յանձ էութիւն և գոյութիւն, վասն միշտ և անեղ գոլոյն · այլ յարաբանս զանազանին, քանզի ի կարելի էութենէ գաւք յիրական գոյութիւն աստուածոյ։

Էուանակ · ի · աւ · ոյ · օք · (ածՔ) · ունօղ զէութիւն կամ գոյութիւն · պաշ, վար օգան։

Է՛ ուրիք · Է՛ը զն · ‖ տես Է՛ երբեմն։

ԷՂ · ԻՂի, էաւ · իցէ · իւք · (գոյ) · արմատն է ԻՂանեմ բային, և նշանակէ ԻՂումն · պաշ, հնիլ։

ԷՂ · ԷՂի՝ կամ ԷՂի, իւ · իցէ, իւք · (գոյ) · ԳՆՈՒՆ ազդէ մեզ ի խրատ և ի կրթութիւն՝ ի դէմոյ Ը տառիս յասելն ·

Ընդ քեզ խօսի՝ զայս բան խրատս ,
ի յանխրատից՝ ըն կալ ի զատ ·
զի մի տրնկեն՝ զինքեանց արատ ,
ի սըրտի քոմ՝ որպէս զատմատ ։

ԸՀՀ · · } (ԻՔՐՒՈՒԹ ՅԿՅՈՒՆ) · առաւել
Ը՛Հ · · } ի ոտկական բանս ի գործ ա-
Ը՛ՀԸ · · } ածին · ոՀ · ՈՀ · ո · պաշ, ահ։

Ը ղեղ · ‖ տես Ո ւղեղ։

Ը ղերձեմ · ‖ տես Ո ւղերձեմ։

Ը ղևորիմ · ‖ տես Ո ւղևորիմ։

Ը ղևորութիւն · ‖ տես Ո ւղևորութիւն։

Ը ղձագոյն · գունի, իւ · իցէ · իւք · (ածՔ) · առաւել ըղձալի · պաշ, փիլ արգոյ օրունճագ։

Ը ղձալի · լ·ոյ, հաւ · հայ, եաք · (ածՔ) · փափաքելի · ցանկալի · այն՝ առ որ շարժի իղձ ուրուք · պաշ, արգոյ օրունճագ։ Եա, ըղձացօղ · փափաքօղ · պաշ, արգոյ հաւն։

Ը ղձալից · (ածՔ) և (ՒՔՐՈՅ) · լի ըղձիւք · բաղձալից · պաշ, արգոյ իրէ աօլոյ։

Ը ղձակաթ · ի, իւ · իցէ, իւք · (ածՔ) · այն՝

էրեա Թղթոյ · որպէս թե տողք իղձալ են վերասա՛ի վայր · պաշ, իւզ · առՔիկ։

Էրը · · · · · } (ՒՔՐՈՅ ՀԱՐՅԱԿԱՆ)։
Էրը ազատաւ · · · } ընդհանր · առ իր նչ ·
Էրը առկ · Էրմատ · } վասն ոյր · պաշ,
Էրը վա՛, կամ վա՛ էրը · } նեաւրն · նիրհեն,

Էրան · (գոյ) · օդ քաղցրաշունչ · պաշ, մելոյիմ հավա։

Էրատա · ‖ տես Էրատա։

Էր էրբեմն · ‖ տես Է՛ էրբեմն։

Էրէխնդիր · խնդրի · աւ · ոյ · օք · (ածՔ) · այն՝ որ խնդրէ առ ի որսալ զերկվարիս · պաշ, հասան հայելանը ալայան։

Էրէց · ‖ տես Երէց։

Էրիւբ · ‖ տես Երիւբ։

Ը

Ը · ‖ է մին յեօթն ձայնաւոր տառից , որ հանէ զձայն իւր ի մէջ Ն և Ի տառից · և հնչի այսպէս ԵԹ, կամ ԸԹ կամ ԵԸԹ։ Եւ տառս այս երբեմն ըստ պահանջման տեղւոյն երկարի , և երբեմն սղի , ուստի ասի երկամնակ։ Երբեմն և ի Ա տառիս փոխադրի այսոյ՝ անկողին, ընկոյզն · ընկանիլ, անկանիլ · ևայլ։ Դարձեալ անուանք ինչ՝ որք կորուստմամբ հոլովին , յայնժամ ունին զօրութիւն զնոյնսին Ը տառիս , որպէս բիծ , բծի · ջուր , ջրոյ · բրտա , բրտի · ևայլ։ Են և այլ բառք ինչ՝ որք ունին ի յինքեանս զնոյնսին Ը տառիս զօրութիւն · որպէս հնոց · տակր · վկայ · ձմեռնիս · ևայլ · բայց մարթ է դնել և նեղգործութիւն , բայց առաւել ի գրադարձի · այսպէս հը-նոց · տը-կար · ևայլ, Ջայս ևս արժան է գիտել , զի բառք՝ որք հնչին ի լեզուի մերում ի սկիզբն Ը տառիս , գրեթէ կամ ածանցեալք են ընդ և ըստ բառիցս , և կամ փոխեալ յայլ ձայնաւոր տառից։ Արդ՝ ծանրաբեալ հայրապետն աՀն նեղսիս շնորհալի ձահղաղ

որ սասպիկ ըղձայ և փափաքի ումեք • գոհ՝ փէք արզու չէ քէն • հարբէթլի ։

Ղըձակածութիւն • Թեան • (գոյ) ։ սասպիկ փափաքումն • գոհ՝ ղէյսաճ արզու ։

Ղըձակար • (ածՅ) ։ այն՝ որ կամի զնա գործ և բան իւր ըստ հաճոյից լինել • գոհ՝ միւ-բաասի իւզրէ խաթէյէն • գոբս՝ խօսքիսանի ։

Ղըձական • ի ։ աւ • ացի ։ օք • ‖ տես Ղըձալի՝ ըստ առաջին նշանակութեան • Ես ։ վերա-բերել առ իղձ • գոհ՝ արզուլի միւթալիգ ։

Ղըձականութիւն • Թեան ։ (գոյ) ։ փափաքումն ։ վառումն ըղձից • գոհ՝ արզու • հասրէթ ։

Ղըձակերտ • ի ։ աւ • ացի ։ օք • (ածՅ) ։ այն՝ որ շարժէ զիղձ մարդոյ • գոհ՝ արզու օ-լուճնամագ • Ես ։ ըղձացօղ • գոհ՝ արզու հաւէն • գոբս ։ հէվէսնաք ։

Ղըձակերտեալ • ացի • եմ • եալ • (ԽէրգՅորԲ) ։ ըղձիլ չինելՅ ինչ • գոհ՝ հաւէսլէ նափսիմագ ։

Ղըձակերտութիւն • Թեան • (գոյ) ։ ըղձումն • իղձ • փափաք • գոհ՝ արզու • հասրէթ ։ Ես ։ Թախանձանք • ըղձիւք խնդրելն • գոհ՝ Թագարա ։

Ղըձամայնութիւն • Թեան • (գոյ) ։ ձայն ըղ-ձանաց • ըղձական բարբառ • գոհ՝ ար-զու սէսի ։

Ղըձակկատութիւն • Թեան • (գոյ) ։ ըղձիւ ձկտումն առ ինչ • գոհ՝ արզու իլէ պիր շէյ պատնա սիւռմէ ։

Ղըձամ • ացի • ա • ալ • • } (չէշտ)
Ղըձանամ • ացայ • յիր • ալ • • } (չէշտ)
Ես իւր (ԽէրգՅորԲ) ։ փափաքիլ ըղձիւ բե-րիլ առ ինչ ։ բաղձալ • գոհ՝ արզուլամագ • գոբս ։ զկշկշտէն ։ Ես ։ ըղձիւ խնդրել ինչ ։ գոհ՝ արզու իլէ սիւռմէք ։ Ես ։ ըղձումն պատուել ։ հմայել ։ գուշակել • գոհ՝ ֆալճըլըգ էմմէք ։

Ղըձանիք • անաց • օք • (գոյ) ։ իղձ • բաղ-ձանք • գոհ՝ արզու ։

Ղըձապատում • (ածՅ) ։ այն՝ որ ըստ սրտի իւ-րում և կամ պլէյ պատմէ • հմայօղ • սուտ գուշակ • հարցուկ • գոհ՝ ֆալճը ։

Ղըձաւէտ • ‖ տես Ղըձալից ։

Ղըձաւոր • ի ։ աւ • ացի ։ օք • ‖ տես Ղըձալի ։

Ղըձափափաք • (ածՅ) ։ յոյժ ըղձալի • կարի փափաքելի • գոհ՝ փէք արզուլանաճագ ։

Ղըձումն • Թեան ։ (գոյ) ։ իղձ • փա-փաք • ուզնչ • բաղձանք • գոհ՝ արզու • հաւէս ։ Ես ։ սուտ գուշակութիւն • հմայու-թիւն • պատգամախօսութիւն ըստ ըղձի • գոհ՝ ֆալճըլըգ ։

Ղըձուն • ձման ։ ամբ • անց ։ ամբը • (գոյ) ։ իղձ • ըղձանք • փափաքումն • գոհ՝ արզու • սիւէք ։

Ղըղրդ • ‖ տես Ղղրդղրդ ։

Ղըղրկ • ‖ տես Ղղրկ ։

Ղըղրկեմ • ‖ տես Ղղրկեմ ։

Ղըղրձեմ • ‖ տես Ղղրձեմ ։

Ղըտատան • ‖ տես Ղղտատան ։

Ըմբահկեմ, կամ Ըմբհկեմ ։ ‖ տես Ըմպահկեմ ։

Ըմբաղդատեմ • եցի • եմ • եալ • (ԽէրգՅորԲ) ։ զբաղդատել ընդ միմեանս • գոհ՝ բուպար էֆէնդէ • Ես ։ զբաղումս յարմարել կամ նմանեցուցանել միմեանց • գոհ՝ ուչտուրմագ ։

Ըմբաղդատութիւն • Թեան ։ (գոյ) ։ համեմա-տութիւն առ միմեանս • բաղդատումն բազ-մաց առ իրեարս • գոհ՝ բուպար էֆմէկ ։

Ըմբան • ի ։ աւ • ացի ։ օք • (գոյ) ։ գործարան ըմպելոյ՝ այն և կոկորդն • որկոր • գոհ՝ պօղազ ։

Ըմբեմ • ‖ տես Ըմպեմ ։

Ըմբերանեմ, կամ Ընդբերանեմ • եցի • եմ • եալ • (ԽէրգՅորԲ) ։ սասպելով փակել զբերան դիմախօսին • ուր ի բերան առ-նել • գոհ՝ աղզընը գափամագ • սուս էֆմէք • Ես ։ խնալ զբերան • կապել • գոհ՝ աղզընը պօղլամագ ։

Ըմբերելի • ելոյ • եաւ • եաց • եօք • (ածՅ) ։ համբերելի • տանելի • գոհ՝ սապը օ-լուճնամագ ։

Ըմբերեմ • ‖ տես Համբերեմ ։

Ըմբերութիւն • ‖ տես Համբերութիւն ։

Ըմբիշ ։ ըմբշի, աւ • ացի • օք • ‖ տես Գօտեմարտ ։

Ըմբշական, կամ Ըմբշտական • ի ։ աւ • ացի • օք • (ածՅ) ։ սեպհական ըմբշաց • կամ ըմբշամարտութեան • գոհ՝ փէհլիվանլա-ճի փէհլիվանլըղա միւթալիգ ։

Ըմբշամարտ • ‖ տես Գօտեմարտ ։ Ես ։ իբրև ածականՅ՝ ‖ տես ի վերոյ Ըմբշական ։

Ըմբշամարտակէս • (ձէյնց ոշխէտ) ։ որպէս ըմբշամարտ • գոհ՝ փէհլիվան կիպլի ։

Ըմբշամարտիկ • ակի ։ աւ • ացի • օք • ‖ տես Գօտեմարտ ։

Ըմբշամարտիմ • ‖ տես Գօտեմարտիմ ։

Ըմբշամարտութիւն • ‖ Թեան • ‖ տես Գօտե-Ըմբշամարտիթիւն • ‖ մարտութիւն ։

Ըմբոն • ի ։ իս • իկ ։ իւք • (ածՅ) ։ համաբան ։ յանկաւոր ։ յարմար • գոհ՝ միւնասիպ • ձայիգ • գոբս ։ ըսէվա ։

Ըմբռնանամ • ացայ • յիր • ալ • (չէշտ) ։

յարմարիլ· պատկանիլ· պատշաճ լինիլ· պատ՝ միմասիպ օրմագ։

Ընբեն ե· (ըս՝ բէ՛ուշտուբէ)։ պատշաճ է· յարմար է· պատ՝ ճայիզ· միմասիպ տիր։

Ընբոշխնելի· ւոյ· եաւ· եայ, եօք· (ած)։ վայելելի յաւուելիս· ճաշակելի· պատ՝ լեզուէն մալճնաճագ։ Եա, յոգնակի առ՝ ին Ընբոշխնելիք իբրև գոյական՝ նշանակ առաւին· պատ՝ տիշ։

Ընբոշխնեմ· եցի· եա՛· եվ· (ՆէրՓոր)։ }
Ընբոշխիմ· եցայ· եաց, իվ· (Հասուբէ)։ }
վայելել յաւուելիս և կրմակելիս· առնուլ ղճաշակ և զհամ ուտելեաց, որ լինի մանր ծամբելով առատմամբք· պատ՝ լեզուէն ալմագ։ Եա, իբր ծամբել առատմամբք· ծամել ախորժանօք· պատ՝ չիշնեմ։

Ընբոշխնիչ· նդի, աւ· աց, օք· (ած)։ այն՝ որ ընբոշխնեալ վայելէ յաւուելիս· պատ՝ լեզուէն ճգաւան։

Ընբոշխնուելն· նման, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)։ վայելուելն՝ ի բաբիս· առնուլն ղճաշակ· պատ՝ լեզուէն ալմա։ Եա, ծամելն առատմամբք· պատ՝ չիշնեմ։

Ընբոստ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ իբր ընդոստ, այսինքն ապստամբ· անոստ· առատակ· խրոխտ· ծամ՝ պաշ գալաբրան· պէօպիւբլենէն· ասը։

Ընբոստանամ· ացայ· ցիր· ալ· (չէշտ)։ ի բաց ոստնուլ, այսինքն զանցանել զհնազանդութիւն· ապստամբիլ· առատակիլ· պատ՝ պաշ գալտրմագ։ Եա, խրոխտալ· չանդգնիլ· պատ՝ խօրօզլանմագ։

Ընբոստութիւն· թեան· (գոյ)։ ապստամբութիւն· անոստութիւն· անհնազանդութիւն· պատ՝ ասբլըք· խեթասիօբլըք։

Ընբռնական· ի, աւ· աց, օք· (ած)։ ընբռնիչ· ընբռնօղ· պատ՝ թուբեան։ Եա, ընբռնելի· պատ՝ թուբեանլը։

Ընբռնալ· (գոյ)։ ըստ առմարագիտաց է ի՛ջ օրն նոչեմբեր ամսոյ· զի յաւուրս յայնոսիկ աճին հօրք ի գալստէ ի փառսխս, իբր թէ ընբռնին անդ վասն ձըմեռան։ Եա, ըստ կարծեաց ոմանց ասելի, թէ որպիսի եղանակաւ անցցէ օրն այն, որ Ընբռնալ ասի, նովին անցցէ առաւելապէս և ձմեռն այնր տարւոյ։

Ընբռնեմ· եցի· եա՛· եվ· (ՆէրՓոր)։ արկանել ընդ բռամբ· ունիլ· ձեռբակալ առնել· պատ՝ թուբեանագ· ելէ կեհիրմէք, զպաշ եհմէք· պէրու՝ պիկիրբիքմէն, Եա,

ընբռնել մտօք, այսինքն խմանալ· հաստատ լինել· ի միտ առնուլ· պատ՝ աղնամագ· ֆիքըր իլէ թուբեմագ։

Ընբռնեստղ· եաեզ, եզբ· եզայ, եզբք՝ կամ եզբք· (գոյ)։ տեզի՝ յորմէ ընբռնին աստղք· աստ՝ կոմ· պատ՝ գուբի· սաբ։

Ընբռնիչ· նդի, աւ· աց, օք· (ած)։ այն՝ որ ընբռնէ· պատ՝ թուբեան։

Ընբռնողաբար· ‖ տես Ընբռնողապէս։

Ընբռնողական· ի, աւ· աց, օք· (ած)։ այն՝ որ ունի զզօրութիւն ընբռնելոյ· պատ՝ թուբեան։

Ընբռնողականագին· գաւնի, իւ· իցի, իւք· (ած)։ բռնող յոյժ և զօրաւոր· ազդաւ· պատ՝ փէք գուվվէթլի· շիտտէթլի· պէրու՝ տիւսվէրթէր։

Ընբռնողականութիւն· թեան· (գոյ)։ զօրութիւն ընբռնելոյ· ուժ եղականութի՛· պատ՝ գուվվէթլիլիք· պէրու՝ թէկէմմ։

Ընբռնողապէս· (ռանֆոյ ոբռնֆոռ)։ պինդ ունելով· կալմամբ· պատ՝ սըգը թուբեմա իլէ։ Եա, պնդապէս· տիւսապէս· պատ՝ սահիհ։

Ընբռնողութի՛ն· թեան· (գոյ)։ կարողութիւն· }
Ընբռնողութիւն· } թեան ընբռնելոյ· ոյժ· զօրութիւն· պատ՝ գուվվէթ։ Եա, ընբռնուելի մտօք· հաստատ լինելն· պատ՝ ֆիքը իլէ թուբեմա։

Ընբռնուելն· նման, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)։ ընբռնելն· ունելն· ձեռբակալութի՛· որ և կրնաօրաբար կոչէ նշանակել այսպէս՝ ընբռնելն· պատ՝ թուբեմասը· թուբեցուլմասը։ Եա, ընբռնելն մտօք· պատ՝ ֆիքը իլէ թուբեմա։ Եա, տանձուելն· զզուշութիւն· պատ՝ սագ ընմա։

Ընդակ· ի, աւ· աց, օք· (գոյ)։ անօթ ինչ ընդելոյ՝ եթէ մեծ իցէ և եթէ փոքր· բաժակ· գաւաթ· պատ՝ քասէհ· քեասէ· թաս· ըսկըզ· պէրու՝ նաճնա։

Ընդակիկ· կդի, աւ· ակ, օք· (ած)։ այն՝ որ ուտէ և ընդկ ընդ այլեսմ· սեղանակից· պատ՝ պէրապէր եչչին իչչէն։

Ընդակհակեմ· ‖ տես ի նեբքոյ Ընդակհկեմ։

Ընդակհկանք· անաց, օք· ‖ տես Ընբռստութի՛։

Ընդակհկեմ· եցի· եա՛· եվ· (չէշտ)։ ապերասս նշինիլ· ապստամբիլ· ընդվզիլ· պատ՝ խրոխտալ զօմագ· պաշ գալտրմագ։ Եա, իբրև նեբդօթականի՝ ‖ տես յայնժամ՝ ի նեբքոյ Ընդակհկեցուցանեմ։

Ընդակհկեցուցանեմ· ցուցի· ցո՛· եվ· (ռնդոշ)։

զանանձն և զապատասխանն նուաճել. հնազանդեցուցանել. ած, իմաստաւ էթմիրթմիք. ոխզինին չէքմիք։

Ըմպահկիմ. ե ցայ. եաց. իլ։ ‖ տես Ըմպահկեմ։

Ըմպահկումն. կման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Ըմպահկանք։

Ըմպանակ. ‖ տես Ըմպակ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակիչ ըմպելի. ած, իչելէմէք։

Ըմպարտահկեմ. ‖ տես Ըմպահկեմ։

Ըմպելական. ի, աւ. աց, ագ. } (ած),
Ըմպելի. ելոյ, եալ. եաց, եագ. }
այն՝ որ լինի ըմպել, եթէ ջուր իցէ, և եթէ գինի, և կամ այլ ինչ. ած, իչելէմէք. պոյս, նուէչկաէնին։ Եա, ըմպօղ. ած, իչէն. Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ իր ըմպելի, որպէս գինի. ցքի. ած, իչկի։ Եա, արբեցիկ. արբեցութիւն. ած, իչկի. պոյս, լուզլու Եա, կոչունք. ած, զիաֆէթ. մէնզիլ։ Եա, ըմպակ. բաժակ. գաւաթ. ած, գաւաէհ. թաս. պոյս, ճամ։

Ըմպելիքթախտանոց. ի, աւ. աց, ագ. (գոյ), բաժակ գինւոյ. ած, չարապ գաւաէհի. պոյս, պիւլուխլի. ոյզ, սաւրահ։

Ըմպեմ. եցի. եա, մանաւանդ արբի. ար. ել. (ներգործ), պակասաւոր բայիս Ըմպեմ՝ արմատն է ‖ եմի, և կատարեալ ժամանակ սորա՝ որ լինի արբի, չունի գործածական, և արմատն է արբ. նշանակէ առնուլ ի բերան զհեղհեղուկ իրս, որպէս զջուր ի պէտս զովացման, և զգինի՝ սակս զբաւութեան, և զայլ նմանս. ած, իչմէք. նուէչ էթմէք. պոյս, նուէչկաէն. չէչա, իչմագ։

Ըմպիկ. ‖ տես Ըմպակ։

Ըն. ‖ նախդիր անպիտան, զոր ի գործ ածէին երբեմն փոխանակ, ի, յ, ց, նախդրաց, և կազմէին զբացատական՝ զտրականն և զներգոյական հոլովս։

Ընբեբանեմ. ‖ տես Ըմբեբանեմ։

Ընբռնեմ. ‖ տես Ըմբռնեմ։

Ընգղոյգ. (գոյ), գիւք ընկղմեալք, որ է առասպելել հրեշք. ասի և այլք ծովու։

Ընգողին. ‖ տես Անկողին։

Ընդ. (նախադրութիւն), այս նախադրութիւն առեալ զինքիր ի զանազան հոլովս, փոխել և զնշանակութիւն իւր, որպէս և ի յիմանալ զտեսանին. զի առեալ զտեսական հոլով խնդիր, նշանակէ փոխանակ. ի տեղ. ած, եէրինէ. Եա, վասն, սակս. ած, իչլէն. Եա, երբեմն առեալ զտրականն, նշանակէ զիաւրն, զորոյ տեսանի զգործն. ած, իչլէմէք. պոյս, լուզում. Եա, կողմն. ած, թարաֆ։ Եա, երբեմն առեալ զդերբայական, նշանակէ ի ներքոյ. ասորև. ած, ալթ։ Եա, երբեմն իբր հոլովակերպ նախդիր՝ կազմէ զհոլովս տրական և ներգոյական, ի տեղի նախդրացս ի, յ, ց։

Ընդաբեր. ի, աւ. աց, ագ. (ած), բերօղ զանդս. որպիսի են բոյսք բակլային, սեռական, լեռ. ած, թէրէքբէլի։

Ընդաբոյս. կամ Ընտաբոյս. բուսոյ, իւ. ից, իւք. (ած). ի բնէ. ի բնաւթենէ բուսեալ. բնածին, ասի զդանազան իրաց. մանաւանդ զբարի և զչար ունակութեանց. որք ի մանկութենէն սկսեալ լինին ի մարդն. ած, զաթը. էօզ. թասլխանթի ասլէէ. պոյս, մաէրըզատ։

Ընդաբուա. բոի, իւ. ից, իւք. (ած). ընդոյ բառեալ. բաժեալ. ընդհինօք սընեալ. ած, թէրէքբէ իլէ պէսլէնմիչ։

Ընդաթարիմ. եցի. եա. ել. } (ներգործ).
Ընդաթարկեմ. եցի. եա. ել. }
ընդ թրով սրկանել. ի սուր սաւսրլի մաշել. ած, գըլըչնան կէչիրմէք։

Ընդածին. ‖ տես Ընդաբոյս, կամ Ընդածին։

Ընդականութիւն. թեան. (գոյ), հայեցք ական. պաշտպանութիւն. խնամք. ած, նազար։

Ընդակեր, կամ Ընտակեր. ‖ տես Ընդակեր, և Ընդաբուա։

Ընդակից. կցի. աւ. աց, ագ. (ած), ընտակից. անակից. ընտանի. ընտել. ած, օտաշրէգ. ալըշըգ։

Ընդաղօտ. ‖ տես ի բառն Աղօտ։

Ընդաղօտաւորափ. (ած), ընդ աղօտ տեսօղ. նսեմ տեսութեամբ. ած, տխմանըլը կէօրէն։

Ընդանձական. ի, աւ. աց, ագ. (ած), այն՝ որ գոհանի ընդ անձուք. ած, գօլթուք տիպիանակ պուլանան։

Ընդ աջմէ. (նախդիր փէշտէն), յաջմէ կողմանէ. յաջակողմն կցս. ած, սաղ թարաֆտան. սաղ թարաֆտա. պոյս, պէրչասի։

Ընդ առաջ. (նախդրութիւն փէշտէն), որ ինդրէ զտեսական հոլով, և նշանակէ յաւաղս. ի դէմս. ած, էօնիւնտէ. Եա, մինչ յիւ առանց խնդրոյ, է մակբայ նովին նշանակութեամբ։

կան, նշանակէ հանդերձ. ի միասին. ած, պէրապէր. պոյս, պա. ոյզ, մաէ։ Եա, ի միջի. ած, օրթա։ Եա, ի վերայ. ած, իւսա։ Եա, կողմն. ած, թարաֆ։ Եա, երբեմն առեալ զդերբայական, նշանակէ ի ներքոյ. ասորև. ած, ալթ։ Եա, երբեմն իբր հոլովակերպ նախդիր՝ կազմէ զհոլովս տրական և ներգոյական, ի տեղի նախդրացս ի, յ, ց։

Ընդաբեր. ի, աւ. աց, ագ. (ած), բերօղ զանդս. որպիսի են բոյսք բակլային, սեռական, լեռ. ած, թէրէքբէլի։

Ընդաբոյս. կամ Ընտաբոյս. բուսոյ, իւ. ից, իւք. (ած). ի բնէ. ի բնաւթենէ բուսեալ. բնածին, ասի զդանազան իրաց. մանաւանդ զբարի և զչար ունակութեանց. որք ի մանկութենէն սկսեալ լինին ի մարդն. ած, զաթը. էօզ. թասլխանթի ասլէէ. պոյս, մաէրըզատ։

Ընդաբուա. բոի, իւ. ից, իւք. (ած). ընդոյ բառեալ. բաժեալ. ընդհինօք սընեալ. ած, թէրէքբէ իլէ պէսլէնմիչ։

Ընդաթարիմ. եցի. եա. ել. } (ներգործ).
Ընդաթարկեմ. եցի. եա. ել. }
ընդ թրով սրկանել. ի սուր սաւսրլի մաշել. ած, գըլըչնան կէչիրմէք։

Ընդածին. ‖ տես Ընդաբոյս, կամ Ընդածին։

Ընդականութիւն. թեան. (գոյ), հայեցք ական. պաշտպանութիւն. խնամք. ած, նազար։

Ընդակեր, կամ Ընտակեր. ‖ տես Ընդակեր, և Ընդաբուա։

Ընդակից. կցի. աւ. աց, ագ. (ած), ընտակից. անակից. ընտանի. ընտել. ած, օտաշրէգ. ալըշըգ։

Ընդաղօտ. ‖ տես ի բառն Աղօտ։

Ընդաղօտաւորափ. (ած), ընդ աղօտ տեսօղ. նսեմ տեսութեամբ. ած, տխմանըլը կէօրէն։

Ընդանձական. ի, աւ. աց, ագ. (ած), այն՝ որ գոհանի ընդ անձուք. ած, գօլթուք տիպիանակ պուլանան։

Ընդ աջմէ. (նախդիր փէշտէն), յաջմէ կողմանէ. յաջակողմն կցս. ած, սաղ թարաֆտան. սաղ թարաֆտա. պոյս, պէրչասի։

Ընդ առաջ. (նախդրութիւն փէշտէն), որ ինդրէ զտեսական հոլով, և նշանակէ յաւաղս. ի դէմս. ած, էօնիւնտէ. Եա, մինչ յիւ առանց խնդրոյ, է մակբայ նովին նշանակութեամբ։

Ընդառաջեմ. եցի. եա. ել. (չէզոս)։ ընդ առաջ երանել. առաջն լինել. գոձ, հծնիւ նէ չըգմագ. գոբս, փխշրեֆթեկն. ոբդ, խոթիքպալ։

Ընդ առաւօտս. (ւռկբայ ֆաւնոկոկոն)։ յառաւօտեան ժամու. գոձ, սաստկապէս։

Ընդարձակ. ի, աւ. ագ, օք. (ածական)։ արձակ ըստ ամենայնի. լայն. մեծատարած. գոձ, կենդանի. էնդի. մկտանալը. պօղ. գոբս, ֆէբռախ. ոբդ, վասի։ Նա, համարձակ. ազատ. դիւրին. գոձ, գօլշյ. Նա, համբերօղ. երկայնամիտ. գոձ, կենդանի իւրեքնի։ Նա, իբրեւ մակբայ՝ նշանակէ արձակաբար. դիւրաւ. գոձ, գօլշյլեզ ինչ։

Ընդարձակաբան. ի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ այն՝ որ ընդարձակս կամ երկարս խօսի. գոձ, ուղղակի սէօյլէչին։

Ընդարձակաբար, կամ Ընդարձակի. (ռւռկբայ ոբռխոն)։ ազատաբէն. դիւրաւ. գոձ, գօլշյլեզ ինչ։

Ընդարձակագնաց. (ածական)։ այն՝ որ ընդարձակ դնացս, այսինքն վարս ունի. անառակ. կոփակաց. գոձ, էռէպռիզ։

Ընդարձակագոյն. դանի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ առաւել ընդարձակ. երկայն կոյժ. գոձ, փէք մկտանալը. ղայկեթ պօյլու. գոբս, ֆէբռախթեբ։

Ընդարձակաձեռն. (ածական)։ այն՝ որ ընդարձակ, այսինքն ղառատ ձեռս ունի. գոձ, սախավկեզի. գոբս, ֆէբռախռէսթ։

Ընդարձակամիտ. մտի, աւ. ագ, օք. (ածական)։ համբերօղ. երկայնամիտ. գոձ, սաստկօրէն. կենդանի եւբռէքլի։

Ընդարձակամտութիւն. թեան. (գոյ)։ երկայնմտութիւն. համբերատրութիւն. գոձ, սաստկօր. կենդանի եւբռէքլիլիք։

Ընդարձակայարկ. ի, աւ. ագ, օք. (ածական)։ այն՝ որ կայրն է ընդարձակ և լայնատարած. գոձ, կենդանի չամքլը։

Ընդարձակապէս. ‖ տես՝ ի վերոյ Ընդարձակաբար։

Ընդարձակասուն. (ածական)։ կընդարձակի սընեալ. ազատ. գոձ, բահաթլօղ իւր պէսլենէն։ ‖ տես և ա՛ ի վերոյ Ընդարձակագնաց։

Ընդարձակասրտ. (գոյ)։ ընդարձակ սրտի. գոձ, պէօյլութ սռէֆա։ Նա, հրապարակ. գոձ, մկտան։

Ընդարձակատարած. (ածական)։ բաւական ի տանել կինքեան. լայնածաւալ. գոձ, մկտանալը։

Ընդարձակատարած. (ածական)։ այն՝ որոյ հնութն կամ տեղին ընդարձակ է կոյժ և լայն. գոձ, փէք մկտանալը, կենդանի։

Ընդարձակեմ. եցի. եա. ել. (հէրգործ)։ լայնել. ընդարձակ առնել. տարածել. գոձ, կենդանի էնդիք. պօլաթմագ. Նա, արձակել. լուծանել. գոձ, քօյ վէբմէք. չէօզմէք։

Ընդարձակերասանի. ‖ տես Արձակերասան։

Ընդարձակեցուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. ‖ տես ի վերոյ Ընդարձակեմ։

Ընդարձակին. կլի, աւ. ագ, օք. (ածական)։ այն՝ որ ընդարձակէ. լայնօղ. գոձ, կենդանի էնդիք։

Ընդարձակութիւն. թեան. ‹ Ընդարձակումն. կման, մանք. անց, մունք. › (գոյ)։ ընդարձակն գոլ. լայնութիւն, որ է հակառակն անձկութեան. գոձ, կենդանի չէնդիք։

Ընդարմ. (ածական) և (գոյ)։ է արմատ Ընդարմանամ բային, և նշանակէ թմրեալ ինչ, այսինքն նա՝ որոյ զօրութիւն իջեալ կայ ընդ ատմն, որպէս ծառք ի ձմեռնային ժամանակի. որ ասի ընդարմանալ. գոձ, ուչյուշմուշ։

Ընդարմանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոս)։ թմրիլ. անկանիլ ի զօրութենէ. պակասիլ յուժոյ. իջանել զօրութեանց ծառոց ընդ ատմն ի ձմեռան. և յայսմանէ նմանութեամբ ասի զթմրութենէն և զպակասութենէ մարդկան և այլոց. գոձ, ուչյուշմագ. գոբս, հնդռանսկյանին։

Ընդարմացուածն. ցանն, ամք. անց, ամունք. (գոյ)։ թմրութիւն. թուլութիւն. ապշութիւն. գոձ, ուչյուշմա։

Ընդարմացուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (անցող)։ թմրեցուցանել. թուլացուցանել. պակասեցուցանել ի զօրութենէ և ի դալարութենէ. գոձ, ուչյուշթուռմագ։

Ընդարմացուցիչ. ցչի, աւ. ագ, օք. (ածական)։ այն՝ որ թուլացուցանէ. գոձ, ուչյուշթուրան։

Ընդառաջեմ. եցի. եա. ել. (հէրգործ)։ ծածկել, կամ թաղել ընդ առաջով. գոձ, գում ալեքնաա կէօմմէք։

Ընդգեղձանիմ. ձայ. ձիր. իլ. (չէզոս)։ գեղձիլ կոյժ. փղձկիլ. ցնծալ. կատարսուս. կսկանիլ տղայոց. գոձ, էզբիւր էզբիւր աղլամագ։

Ընդգծիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէզոս)։ ի գուշս անկանիլ. գծիլ ի վայր. ծռնիլ դնել. գոձ, տիղ չէզբմէք։

Ընդգոգեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳորԾ) : Ի գոգ իւր առնուլ • ամփոփել Ի ծոցի • Ի գոգն ժողովել • գաՀ , գուշաղընաա Թօխլամագ :

Ընդգրկեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳորԾ) : Ի գիրկս առնուլ • գիրկս արկանել • սիրով ընդունիլ • գաՀ , գուշագլամագ • գայլալ էՅՄէք • ‖ տես ևս Ընկրկեմ:

Ընդդէմ • դիմի , աւ • աց , օք • (ԾԲ) : Հակադրեալ. Ներհակ • հակառակ • գաՀ , զըԹ • ագսիս •

Ընդդէմ • (Նախադրութ Ներչոփառ) : գրի և այլոյն Ընդ դէմ , որ է հակառակ • Ներհակ • գաՀ , գարշը : Եա , իբրև նախադրութիւն տեղական՝ նշանակէ յանդիման • առաջի • ընդ առաջ • գաՀ , գարշըսընաա • էՅՄիւնամէ :

Ընդդէմ • ՅընդդիմէՆ • ՕընդդէմՆ • (ՀոՆէՐ ոբոՀոՀոՆ) : Հակառակ • Ներհակ • ընդ հակառակն • գաՀ , զըԹ • ՕՆա գարշը :

Ընդդէմ գառնալ • ‖ տես Ի-Ի-մադարձանել :

Ընդդէմ յանդիման • ‖ տես Ի-Ի-մ յանդիման :

Ընդդիմաբաժանեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳորԾ) : անջատել ինչ յերկուս հակառակ մասունս. ոյ կենդանին Ի բանական և յանբան • ԼՁ :

Ընդդիմաբան • (ԾԲ) : այն՝ որ ընդդէմ բանէ , կամ դէմ դնէ ումէք • դիմակաց • կարծր • գաՀ , գարշը գոյան • ասյանըքըը :

Ընդդիմաբան լինիլ • ‖ տես Ընդհարկանիմ :

Ընդդիմաբանութիւն • Թեան • (գոյ) : դիմակացութիւն պնդութիւն • կարծրութիւն • գաՀ , գարշը գօմա • ասյանմա :

Ընդդիմաբան • ի , իւ • իյ , իք • (ԾԲ) : այն՝ որ խօսի ընդդէմ • հակառակաբան • գաՀ , զըԹ սէՀՂէյն :

Ընդդիմաբանեմ • եցի • եա • ել • (չէՀոՀ) և ևս իբր (ՆէրԳորԾ) : հակառակաբանել • ընդդիմանալ բանիւք • վէՃել • գաՀ , զըԹ , գարշը սէՀՂէյՄէք :

Ընդդիմաբանութիւն • Թեան • (գոյ) : հակառակաբանութիւն բանիւ • հակառութիւն • գաՀ , ագսի սէՀՂէՄՏի :

Ընդդիմագրաւ • ‖ տես Դիմագրաւ :

Ընդդիմադարձեմ • եցայ • եաց • իլ • (չէՀոՀ) : ընդդէմ էլանել • ընդ առաջ պատահել • գաՀ , գարշը չըգմագ :

Ընդդիմադարձ • ի , իւ • իյ՝ կամ ացի , իւք • (ԾԲ) : հակառակօդ • հակառակորդ • գաՀ , զըԹ , գարշը տուբան :

Ընդդիմադարձիմ • եցայ • եաց • իլ • . . }
Ընդդիմադարձ լինել , կամ կալ • . . }

(չէՀոՀ) : հակառակիլ • ընդդէմ գառնալ • գաՀ , գարշը տուբմագ :

Ընդդիմադարձութիւն • Թեան • (գոյ) : հակառակութիւն • ընդդէմ գառնալն • գաՀ , գարշը տուբմա :

Ընդդիմադարձացանեմ • ձուցի • ձո • ել • (ՆէրոՀ) : յետշրջել • Ի հակառակ կողմն դարձուցանել • գաՀ , զըԹ Թարաքընա չէվերմէք • օ այր Թարաքա չէվերմէք :

Ընդդիմադիր • դրի , աւ • աց , օք • ‖ տես Ընդդիմադարձ :

Ընդդիմադրաբար • (ՀոՆէՐ ոբոՀոՀոՆ) : ընդդէմ կալով • զդէմ ունելով • գաՀ , գարշը տուբմա իլէ :

Ընդդիմադրեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳորԾ) : ընդդէմ դնել • ընդդէմ կացուցանել , կամ կարգել • գաՀ , գարշը գօմագ • Եա , իբրև չՀզըբական՝ նշանակէ հակառակիլ • գաՀ , գարշը տուբմագ :

Ընդդիմադրութիւն • Թեան • (գոյ) : ընդդիմացութիւն • դիմակացութիւն • հակառակութիւն • գաՀ , գարշը տուբմա :

Ընդդիմախօս • ‖ տես Ընդդիմաբան :

Ընդդիմախօսեմ • ‖ տես Ընդդիմաբանեմ :

Ընդդիմախօսութիւն • ‖ տես Ընդդիմաբանութիւն :

Ընդդիմակ , կամ Ընդդիմական • ի , աւ • աց , օք • (ԾԲ) : հակառակ • Ներչոփ • Ներչական • գաՀ , ագսի , զըԹ • Եա , հակառակորդ • գաՀ , գարշը տուբան :

Ընդդիմակացութիւն • Թեան • (գոյ) : հակառակ կացմութիւն • անգործութիւն • գաՀ , պօղկուՀլըք :

Ընդդիմակալ • ‖ տես Դիմակալ :

Ընդդիմակաց • ի , իւ • իյ , իւք • (ԾԲ) : այն՝ որ ընդդէմ կայ • գաՀ , գարշը տուբան :

Ընդդիմակայամ • ացայ • յիմ • ալ • . . }
Ընդդիմակայեմ • եցի • եա • ել • . . }
(չէՀոՀ) : հակառակիլ • ընդդէմ կալ • գաՀ , գարշը տուբմագ :

Ընդդիմակայութիւն • Թեան • . . }
Ընդդիմակայումն • մանց , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) : ընդդէմ կալն • հակառակութիւն • հերքումն բանիւ հակառակորդին • գաՀ , գարշը տուբմա :

Ընդդիմակաց • ի , իւ • աց , օք • ‖ տես Ի վերոյ Ընդդիմակաց : Եա , առաջինյ • Ներկայ • գաՀ , էՅՄիւնամէ օլան :

Ընդդիմակացու • ցուի , աւ • աց , օք • ‖ տես Ի վերոյ Ընդդիմակաց :

Ընդդիմակացուիլ • ‖ տես Ընդդիմակայեմ :

ԸՆԴԴԻՄԱԿԻՉ • կցկ • աւ • ագ • ք• (ած)։ ընդդիմակ • հակառակորդ • գաշ, խասխմ։

ԸՆԴԴԻՄԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ • (գոյ)։ հակառակ կողմին ունեցած հանգ • ներհականութ • գաշ, զրկ թարափը։

ԸՆԴԴԻՄԱԿԱՌԱՒՄ • եցի • եամ • ել • (չէշտ)։ կառավել ընդդէմ • դիմամարթիլ • գաշ, գարշապէս գարշը ձեռնկ եթմիք։

ԸՆԴԴԻՄԱԿՈՒԹԻՒՆ • թեան • (գոյ)։ դիմամարտաւորէ յօժարութեց կամ բռնութեց։

ԸՆԴԴԻՄԱԿՑԱՒ • եցի • եամ • ել • ‖ տես ընդդիմադարձիմ։

ԸՆԴԴԻՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ • • • • • } ԸՆԴԴԻՄԱԿՑՈՒՄ • ցման, ամբ • անց, ամբք • } ‖ տես ընդդիմադարձութեի։

ԸՆԴԴԻՄԱՀԱՐ • • { ի • աւ • ագ, ք •

ԸՆԴԴԻՄԱՀԱՐԱԿԱՆ • { (ած)։ հակառակ թափանցկութե • պայմանքն այն՝ որ կարծրութե կամ թանձրութե կամ խտաւթե ընդառաջ լինի իբրև դիմակալ հարուածոյ, և ան՝ տայ զոհողն անցից • գաշ, գարշը տաբան, ֆաւ կէլէն։ Նա, ընդդիմակաց • գաշ, զրկ • ագահ • գոբ • չեմեալ։

ԸՆԴԴԻՄԱՀԱՐԻՄ • եցի • եամ • ել • } ԸՆԴԴԻՄԱՀԱՐԻՄ • եցայ • եամ • իլ • } (չէշտ)։ ի դիմի հարկանիլ • ընդդիմանալ • ընդդէմ դառնալ • գաշ, գարշը տաբանագ •

ԸՆԴԴԻՄԱՀԱՐԱԹԻՒՆ • թեան • (գոյ)։ դէմ ընդդէմ հարուածի • դիմակալութե • դիմակայութե սինդակազմ և անձափանցիկ մարմնոց • գաշ, գարշը տաբան։

ԸՆԴԴԻՄԱՃԱՅՆ • ի • իւ • ից • իւք • (ած)։ անհամաձայն • անմիաբան • գաշ, խթթիֆագաղ։

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏ • ի • իւ • ից՝ կամ ագ • իւք • (ած)։ ընդդէմ ուժիք մարտանօղ • հակառակամարտ • գաշ, խասխմ • սիւշման։

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏԱԲԱՐ • (ներ)։ ընդդիմամարտ լինելով • հակառակութե • գաշ, խասխմիկ իլէ։

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏԱԿԱՆ • ի • աւ • ագ • ք• (ած)։ դիմամարտ • դիմակալ • գաշ, գարշը տաբան։

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏԱԿԻԿ • ակի • աւ • ագ • ք• ‖ տես ի վերոյ ընդդիմամարտ։

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏԻՄ • եցայ • եամ • իլ (չէշտ)։ դէմ ընդդէմ մարտանիլ • կռուիլ • գաշ, գարշապէս գարշը ձեռնկ եթմիք։ Նա, դիմահարիլ • գաշ, գարշը տաբանագ •

ԸՆԴԴԻՄԱՄԱՐՏԱՒԹԻՒ • թեան • (գոյ)։ դէմ ընդդէմ կռուիլը • հակառամարտաւթե • գաշ, գարշապէս գարշը ձեռնկ •

ԸՆԴԴԻՄԱՅԱՐԱԿԱՅ • ի, իւ • ից • իւք • } ԸՆԴԴԻՄԱՅԱՐԱԿԱՅԱԹԻՒՆ • թեան • } ԸՆԴԴԻՄԱՅԱՐԱԿԱՅԱՒՄ • կայման, ամբ • անց, ամբք • • • } (գոյ)։ ձեռնարկութիւն՝ որ նախ նեբկ հակառակորդին, և ապա հերքեալ՝ հաստատել ըզՀայաբերման • քանզի ընդդիմակայութիւնն միայն պնդէ զիւրն փաստ։

ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՄ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ ընդդէմ կալ բանիւ կամ գործով • հակառակիլ • գաշ, գարշը տաբմագ •

ԸՆԴԴԻՄԱՆԵՑՈՒԿ • (ած)։ դէմ ընդդէմ ելանօղ ոչ նեցուկ • որ ընդդէմ միմեանց բառն առնէն՝ իբր փոխանակաբ յիկեալը

ԸՆԴԴԻՄԱՊԱՏԱՆԷՀ • Նիշն • աւ • ագ • ք• (գոյ)։ իբր մանաւանդապէս առեալ, նշանակի սովաբ արմաձև ցանկն • որ զիւր պաշարելոյ քաղաքին տրդելու • իսկ ընդհանրապէս՝ պատնէշք երկաբ կողմանց՝ դէմ յանդիման միմեանց պաշարելոյ։

ԸՆԴԴԻՄԱՌՆԱԹԻՒՆ • ‖ տես Դիմառնութիւն։

ԸՆԴԴԻՄԱՍԱՑ • ‖ տես ընդդիմաբան։

ԸՆԴԴԻՄԱՍԱՑ ԼԻՆԵԼ • ‖տես ընդդիմաբանիմ։

ԸՆԴԴԻՄԱՍԱՑՈՒԼ • ‖տես ընդդիմաբանութ։

ԸՆԴԴԻՄԱՍՈՂՈՒԹԻՒՆ • (ած)։ այն՝ որ սովորեալ է յընդդիմանալ • հակառակասէր • գաշ, ագահիկ ալջան։

ԸՆԴԴԻՄԱՏԱՐԱԾ • (ած)։ այն՝ որ ընդհակառակն տարածեալ է, կամ ձկտեալ • գաշ, ագահիկ մկիլէնդիճ։

ԸՆԴԴԻՄԱՒԱՂ • ‖տես Դիմահար։ Նա, հակառակ • ներհակ • գաշ, զրկ • ագահ։

ԸՆԴԴԻՄԱՑՈՒՄ • ցման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ ընդդիմանալ • ընդդիմակ իրք • գաշ, գարշը տաբմասը • մանգավէմիթ։

ԸՆԴԴԻՄԱՒՈՐ • ‖ տես Ընդդիմակ։

ԸՆԴԴԻՄԱՓԱՌ • ի, աւ • ագ • ք• (ած)։ հակառակորդ՝ որ ջանայ եղծանել զփառս կամ զկարծիս ոքանչ՝ որ ունի զհակառակութե ընդդէմ փառաց Իմ իշխանութ ոքանչ։

ԸՆԴԴՄԱՔՆԻՉ • (ած)։ դէմ ընդդէմ քննօղ • գաշ, թէշպիճ էաէն։

ԸՆԴԴՄԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ • թեան • (գոյ)։ դէմ ընդդէմ քննութե • գաշ, թէշպիճ։

ԸՆԴԴՈՒՄՆ • ի • աւ • ագ • ք• (ած)։ այն՝ որ ընդդէմ կայ • գաշ, գարշը տաբան։

ԸՆԴԴՈՒՄՈՒՆՔ • (ած) և (գոյ)։ հակառնութեամբ՝ բնակիչք ի սոսրեն կողմն հոլագնոցաց • որք անկանին ընդ ոտիւք մերովք • գաշ, այագ այալա օլանլար։

Ընդդիմաբեթիւն · թեան · (գ«)։ ընդդէմ կալն · հակառակութիւն · ներհակութիւն · գաճ, ագահութիւն · խստմոլիք · զրեթ առբուա։

Ընդդիմաբեթի · թեան · (գ«)։ կարի դիւրաշարժ յանձին · անարժանին · հեշտասնալն · գաճ, փէք հազ եթէ հնչի։

Ընդել · լ, իւ · իլ, իւք · (ածՔ)։ ընտանի · վարժ յիւրմ իմիք · գաճ, աշնա · ալըշըք։

Ընդելարար · (ներ«ոյ«ոն)։ իբրև ընդել · գաճ, ալըշըք կիսի։

Ընդելագոյն · գաւնի, իւ · իլ, իւք · (ածՔ)։ առաւել ընդել · գաճ, փէք ալըշըք։

Ընդելակ · լ, աւ · ալ, օք · ‖ առ ՚ի վերոյ Ընդել։

Ընդելական · լ, աւ · ալ, օք · (ածՔ)։ սովորական · գաճ, ալըշըմըշ։ ‖ առ Ընդել։

Ընդելակից · կցի · աւ · ալ, օք · (ածՔ)։ ծանօթ · ընկեր · ընտանի · գաճ, ալըշըք · եարան։

Ընդելակից լինել · ‖ առ Ընդելակցիմ։

Ընդելակրթիմ · եցայ · եա՛յ · իլ · (եՔշ«)։ կրթութեՔ ընդելանալ, սովորիլն ընտանի լինել · սովորել · գաճ, ալըշըմագ։

Ընդելակցիմ · ցեցայ · եա՛յ · իլ · (եՔշ«)։ ընտանի լինել · ծանօթ գտանիլ · գաճ, աշնա օլմագ։

Ընդելանամ, կամ Ընտելանամ · · · } ալ · · ·

զբաղագ · գործերըն իրենտեքի օգնելու · Ես · որովայն · մէջք · փոշ, պէլ։

Ընդգրաւիմ· եցայ · եաց · իլ · (չէզոտ)· զբաղիլ յոյժ · չփոթիլ · փոշ, փէք տալ· տալայա տիւշմէք։

Ընդէր · (ոյքս) հարցական)· էր· վասն էր· յորմէ տակս · առ ի ՚ր· փոշ, նրբենի · պարս · չերս։

Ընդէկ · դէմ · առ · աց · զբ · (գոյ)· ուղղ տակաւ կամ դատաստեաց · փոշ, թօհաւմ տրգ · թանէմիզ։

Ընդհակառակ · ⎫ է · առ՝ կամ իս · աց · զբ ·

Ընդհակառակն · ⎭ (գոյ)· բառ հաւմայեցուց, նշանակէ իբրև սեպհականեալ անուն հընգետասանամեայ շրջանի · միջոց հնգետասան տանց։

Ընդլայնեմ· եցի · եա · ել · (ներգործ)· ընդարձակել, կամ ձախաթար բացատրել զհասկացօղ տասգաստած · փոշ, կենդանի եմ մէք։

Ընդլայնութիւն · նման · տարբ · անց · տարբք · (գոյ)· ձախաթար առաջին առնելի բանից, կամ ձախաթար բացատրութիւն · փոշ, կենդանի եմ։

Ընդ խաբս · ‖ տարի իբրև մակբայ, և նշանակէ խաբէութիւն · նենգութեամբ · փոշ, հիւսէ իւր · Ես · վիճակամբ · տիտղոսամբ · փոշ, եաղբայրացբս։

Ընդ խաղ· ‖ իբրև գնակրայ յարեալ ՚ի բայս՝ այսպէս, ընդ խաղ առնել· նշանակէ առնել ինչ ծաղր · փոշ, շագա իւր եաժմագ· Ես · յարեալ ՚ի բայս՝ այսպէս, ընդ խաղ արկանել· նշանակէ կատակել · ծաղր առնել · փոշ, մանակարա էթմէք։

Ընդխառնեմ· եցի · եա · ել · (ներգործ)· խառնել ընդ միմեանս · միաւորել զգաշառան իրս ՚ի մի զանգուած · փոշ, պիրի պիրինէ գարըշդրմագ։

Ընդխառնում· եցայ · եաց · իլ · (չէզոտ)· խառնիլ ընդ միմեանս · միանալ ՚ի մի · որպէս ՚ի խառնիլ ձակատս պատերազմական զօրաց, ասի ընդխառնեցան պատերազմին · փոշ, պիրի պիրինէ գարըշմագ։

Ընդխառնութիւն · Թեան · (գոյ)· միաւորութիւն պղ և պղ իրաց ՚ի մի զանգուած։

Ընդկարկեմ· եցի · եա · ել · (ներգործ)· կարկել զբերան ուրուք · պատանձեցուցանել · փոշ, աղղընը գափամագ · սուս էթմէք։

Ընդ կոխ առնել · ⎫ առաջաւր կոխել · առ

Ընդ կոխ ուռնիլ · ⎭ ոտն հարկանել · փոշ, այսպ պղծելոտ ալմագ · չըղնամագ։

Ընդկոչնիմ· եցայ· եաց· իլ· (չէզոտ)· ՚ի մի կոչնի հաւիլ· շեղբիլ խոտորիլ· խոտորնակի գնալ· որպիսի են ընթացք մանրաթաց։ ‖ եւս տես Ընկոչնամ։

Ընդկրկեմ· ‖ տես Ընկրկեմ։

Ընդ հակառակն · (ոյքս) հարցական)· նեգկակ · ընդդէմ· փոշ, զրեթ · ագահ։

Ընդհանուր · ⎫ (ոյքս) հարցական)· ընդ

Ընդհանուր · ⎭ համօրէն տեղիս · ընդ բնութեաս · առ հասարակ · փոշ, հէր թարաֆ, ալէհվիհէ։

Ընդհանուր · հանրի, իս · ից, իւք · կամ րոյ · ով · ոց, ովք · կամ նուբր · նուբրց, նուբրք · (ածական)· հանրական · բոլոր · հասարակաց · տիեզերական · փոշ· ալէհվի · իւմումի։ Ես, քան փիլիսոփայից ընդհանուր ասի այն՝ որ տարբգի զբազմաց պատճառականէլոց ընդ իւրև, որ է հակադրեաքն մասնաւորի։

Ընդհանուրաբարբիւս, կամ Ընդհանրաբարբիւս · (ածական)· սփռեալ ընդհանուր · փոշ, ալէհվի եայրըմըշ։

Ընդհանրական · ի, առ · ից, զբ · (ածական)· հանրական · ընդհանուր · տիեզերական · բոլորական · որպէս ընդհանրական պատճառ է ամ ամենայն եզականաց · փոշ, ալէհվի · իւմումի։

Ընդհանրականագոյն · գունի, իս · ից, իւք · (ածական)· առաւել ընդհանրական, կամ ընդհանուր։

Ընդհանրականապէս · ⎫

Ընդհանրապէս · ⎭ (ոյքս) հարցական)· ընդհանուր առմամբ · ընդարձակ տեսութեամբ · փոշ, ալէհվիհէ · իւմումին։

Ընդհանրատարած · (ածական)· տարածեալ ընդ տիեզերս · փոշ, ձիհանէ եայրըմըշ։

Ընդհանրութիւն, կամ Ընդհանրականութիւն · Թեան · (գոյ)· ընդհանուրն գոլ · բովանդակել · փոշ, իւմումիկէթ · ալէհվիհէլիք։

Ընդհատ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ)· խորոց · միջոց · խոխր · փոշ, արա · արալըգ · Ես, ածականաբար նշանակէ՝ տարբեր · անընդման · նուազ · հեռի · փոշ, ուզագ · ազ · էքսիկ։

Ընդհատեմ· եցի · եա · ել · (ներգործ)· միջահատել · ընդմիջել · կրճատել · փոշ, օրթատան քէսմէք։

Ընդհատութիւն · Թեան · ⎫

Ընդհատումն · տման · տիւք · տանց · տիւք · ⎭

(գոյ) : ընդ միջնամէն • միջահատուածիւն • կրճատուածիւն • գաշ, օրինաւոր քէսէ :

Ընդհարկանիմ. հարի • հար • եղ • (էնէրկ) : ընդ միևնոյնս հարկանել • զարկուցանել • բախել • գաշ, պիրի պիրինել վաւրմագ :

Ընդհարկանիմ. հարայ • հարիր • իլ • (կոռոբոռե) և մեռիլ (էնէրկ) : հարկանիլ • բախիլ ընդ փայտ, կամ ընդ քար • ի դիմի հարկանիլ ուրեք պատուարձուած կամ վիճամէջ, ևն • գաշ, պիրի չէյլ վաւրուլմագ • ձէնկ իլէ գարշը չըգմագ :

Ընդհարկանուածիւն. նման, տէր • անց, տէրք • Ընդհարուածիւն • նեան • • • • Ընդհարուածն • բման, տէր • անց, տէրք • (գոյ) : ընդհարկանելն • բախուածն • զարկուած • գաշ, պիրի չէյլ վաւրուլմա :

Ընդհոծ • (ածական) : յոյժ խիտ • յոյժ ևւ լի • գաշ, փէք սըգ :

Ընդ հուպ • (նէյբոյ ծաուռոխոռե) : վաղվաղակի • հուպ ընդ հուպ • մերձ ընդ մերձ • գաշ, եագընդարաս • թէկ :

Ընդձեռնմ. ‖ տես Ընձեռնմ.

Ընդ ձեռն • (նոռոդրոռըխ ինջնորդութեամբ) : ի ձեռն • ձեռամբ • իբր միջնորդութեամբ • գաշ, էլի իլէ :

Ընդ մէջ • (նոռոդրոռըխ գէղոխոռե) : ի մէջ • գաշ, իչինաէ • եա, ընդ բայլ չարակցեալ այսպէս Ընդ մէջ լինիլ, նշանակէ ընդմիջիլ • կամ կէս լինիլ, և կամ ի կէսն հասանիլ • գաշ, նըսըֆ օլմագ :

Ընդմիմեամբ • ի • առ • ասց • ըք • (ածական) : ըստ արտաքանչիւր այս բառ իմանի այն՝ որ միևն պարունակի ընդ միւսով • ի նեղբոյ միմեանց անկեալք ի միասի կարգի • գաշ, պիրի պիրինին ալէնմաս :

Ընդմիջարուք • (նոռոդրոռե) : ընդ մէջ արկանելով զինի • միջատուհան օրինակաւ • գաշ, պիրը չէյ օրթասը պըռագմա ըլա :

Ընդմիջաւուիչ • շաւղի, աւ • ասց, ըք • (գոյ) : շաւիղ՝ որ կայ ընդ մէջ ուղղոյն • միջին հեռաձանապարհն • գաշ, օրթմա եօլ • եօլ օրթասը :

Ընդմիջարկուածիւն • թեան • (գոյ) : ընդ մէջ արկուածն • խորոց • դրուածիւ միջոցի • գաշ, էնկել • պէօլմէ :

Ընդմիջիմ. եցի • եամ • ել • (ենէրգոյ) : ընդ մէջ բաժանիլ • ընդհատիլ • կիսիլ • գաշ, օրթասընտան պէօլմէք • պըըրմագ • եա, էբէյնն իբրև չէզքական նշանակէ • որպէ և կրաւորական սորա Ընդմիջիմ՝ կարէ նշանակիլ ընդ մէջ մտանիլ • գաշ, օրթայա կիրմէք • եա, կէս լինել • ի կէսն հասանել • գաշ, եաթրըմ օլմագ :

Ընդմիջութիւն • թեան • (գոյ) : ընդ միջն գտանիլ ծայրից • միջատհմանութիւն • գաշ, օրթա գաբէր :

Ընդմիամ. եցի • եամ • ել • (ենէրգ) : ի մի կողմն հակիլ • հակամիտիլ • գաշ, մէյլ վէրմէք :

Ընդմտանեմ. մտի • մտաս • եղ • (ենէրգ) : ի նեղքս՝ ի խորս մտանել • միջամուխ լինել • գաշ, իչէրլիմնէն կիրմէք • կէչմէք • եա, մտանել ի նեղբոյ իրիք • գաշ, պիրը չէյ ալթընա կիրմէք :

Ընդմտատար • ի • աւ • ասց • ըք • (ածական) : խորհուրդ • խոհուն • այն՝ որ ընդ միտս առնի զինն • գաշ, ֆիքըր էաէն • միւշէհիձէն • դարս • հուշչակէր :

Ընդպէրկար • ‖ տես Ընդպէրկար :

Ընդպէրկաբոյտէ • ‖ տես Յէրկաբոյտգուէ :

Ընդոծին, կամ Ընտոծին • ծնի, աւ • ասց, ըք • (ածական) և (գոյ) : զուսակ՝ որ ծնեալ է յարծաթագին ծառայէ կամ յաշխինոյ ի տան աւատն իւրոյ • ի տան ուրուք ծնեալ • գաշ, եվսէ ոօզմուշ • եվ ուշաղը • դարս • քէօխչըզատ :

Ընդոպնամ. ացայ • յիր • ալ • ‖ տես ի նեղքոյ Ընդոպնիմ :

Ընդոպնէ ցուցանեմ. ցուցի • ցո • ել • (անցոյց) : ընդվզել ցուցանել • գաշ, պաշտան չըգարմագ :

Ընդոպնիմ. եցայ • եամ • իլ • (ենէրգ) : գրել ևս ցոպնիմ, ցոպն անկանիլ • ի վերայ ոչինի յարեալս անկանիլ • և իբր յանհոգս նստիլ • գաշ, եան կէչմէք • եաթըլմամագ • եա, մեծամամիլ • գուռղանալ • զքամանին չէցուցեալ լինի՝ հալաթանալ • գաշ, մաղրուրլամանագ • ֆօտուրլամանագ :

Ընդոպր • ‖ տես Ընդոպր :

Ընդոսա • (ածական) : այն՝ որ ուժգնին ոստնուած • գաշ, եօգարը սըչըրըյան • դարս • չէկան • եա, իբր մակրայ վարեալ նշանակէ ի վեր ոստնումբ • գաշ, եօգարը սըչըրմագ իլէ • եա, ոստուցիչ այլոց • գաշ, եօգարը սըչըրտուան • եա, խոփանաբար • արգել • գաշ, էնկել :

Ընդոսանամ. ացայ • յիր • ալ • ‖ տես Ընդոսիմ :

Ընդոսա անցանեմ. ‖ ի վեր ձկտանաք յանկարծ անցանել • գաշ, եօգարը սըչըրմա իլէ կէչմէք • եա, զբկաբառային բառն սըղէ՝ և փոխել ընդ այն անցանել, կամ

աքսաքերել, որպ առաւել սովորութիւն է առնել յոտանաւոր բանս, կամ յերգս։

Ընդոստ Ընդոստ. (հոլով ոչ ոչոխն) ընդոստաբար. այսր անդր շարժմամբ. գաշ, եօգաբը եօգաբը սրչբրամագ իլէ. Եա, դադարով սրտի. գաշ, իւրեքյի գօրգմա իլէ։

Ընդոստիմ. տեայ. տիր. իլ. ընդոստանուիմ. տեայ. տիր. ուլ. ընդոստոյց լինիլ. (չէշտ.), ցնցմամբ յոտս յառնել, կամ իրը յանկարծ զարթնուլ ի քնոյ. գաշ, եօգաբը սրչբրամագ. գոր. ձեհլյտեն։

Ընդոստուանն. տման, տաբ. անց, տիրք. (գոյ.), ընդոստանուելն. յառնելն. գաշ, եօգաբը սրչբրամա. գոր. ձիւնագէտ։

Ընդոստուցանեմ. տուցի. ցո՛ւանել. (անշող.), ի վեր ոստուցանել. գաշ, եօգաբը սրչբրաթեմագ. գոր. չէհանիյտեն։

Ընդոստուցիչ. ցչի. աւ. աց. օք. (ածական), այն՝ որ ընդոստուցանէ. գաշ, եօգաբը սրչբրատուն։

Ընդոստիւմ. ‖ տես ի վերոյ Ընդոստիմ։

Ընդոտանեմ. էցի. եմ. էլ. (էչէգործ.), ընդոտիւք արկանել. գաշ, այսգ ալեծլնա ալմագ. Եա, նռաւաձել. զսպել. գաշ, զսպեի էթմէք. Եա, արհամարհել, որ և իրը նմանութ ասի՝ առ ոտն հարկանել. գաշ, եէբազտեն պլրրագմագ։

Ընդոտանիչ. նչի. աւ. աց. օք. (ածական), ընդոտիւք կոխան առնօղ. գաշ, ոչագ ալեծլնա ալան։

Ընդոտնաց. ի. աւ. աց. օք. (գոյ.), յինաբան՝ որ ընդոտիւք դնի. գաշ, պատատագ։

Ընդուընեմ. էցի. եմ. էլ. (էչէգործ.), ոլորել զուզն ոգորելով. ընդուզարձ առնուել. գաշ, պօղազընդեն ալեծլնա ոչագ. Եա, կաշնալ զիտզնց ուրուք. գաշ, պօղազընդեան թուէթմագ։ ‖ տես եւս Ընդվզեմ։

Ընդունակ. ի, աւ. աց. օք. (ածական), ընդունօղ. գաշ, գտգուել էաէն. Եա, այն՝ որ յարմար է առ ի ընդունել լինել. գաշ, գտգուել էթմէդէ գտաբ. Եա, հզգրդգ. գաշ, իւշագ. Եա, ընդունելի. հանդչական. արժանընդունակ. գաշ, գտգուել օշունագագ մագպուլ։

Ընդունակապէս. (հոլով ոչ ոչոխն) ընդունելով. ընկալմամբ. գաշ, գտգուել էթմէ իլէ։

Ընդունակարան. ‖ տես Ընդունարան։

Ընդունակիչ. կչի. աւ. աց. օք. (ածական), ընդունօղ ի միասին. գաշ, պէրտպէր զտգուել էաէն

Ընդունակութիւն. ‖ տես Ընդունելութիւն ըստ առաջին նշանակութեանն։

Ընդունայն. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական), բոլորովին ունայն. գատարկ. անտի. նանիր. գաշ, պօշ. Եա, վարեալ իբրև մակբայ՝ նշանակէ ի նանիր. ի զուր. ընդունայն. գաշ, պօշ եէբէ. նաֆիլէ։

Ընդունայնաբան. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական), ունայնախօս. խօսօղ զնտոտս. գաշ, պօշ չէյ նագլ էաէն. լաֆազան. գոր, պաֆիհնակ։

Ընդունայնաբանութիւն. թեան. (գոյ.), գատարկաբանութիւն. ունայնաբանութեան. գաշ, լաֆազանլըք։

Ընդունայնագործութիւն. թեան. (գոյ.), անպիտան և անտի գործ. գաշ, պօշ իշ։

Ընդունայնամոգ. (ածական), ի զուր թոպեալ, չարչարեալ. գաշ, նաֆիլէ եզկյեթ չէքէն. Եա, ի զուր չարչարօղ. գաշ, նաֆիլէ եզկյեթ վերէն։

Ընդունայնամոր. (ածական), ի զուր թորեալ. ընդունայն հոսեալ. գաշ, նաֆիլէ ագան։

Ընդունայնախօս. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական), այն՝ որ խօսի զնտոտս. գաշ, պօշ չէյ սէօյլէյէն. Եա, ընդունայն բարբառեալ. գաշ, պօշ եէբէ սէօյլէնիլմիշ։

Ընդունայնական. ի, աւ. աց. օք. ‖ տես ի վերոյ Ընդունայն։

Ընդունայնակարծ. (ածական), այն՝ յորում է անտի կարծիք զանձնէ. անտպարծ. գաշ, եօյլնխըշլու։

Ընդունայնակաց, կամ Ընդունայնակաց. ‖ տես ի ընդ վերնայն։

Ընդունայնակոխեմ. էցի. եմ. էլ. (էչէգործ.), ի զուր թևակոխել. ի զուր աշխատիլ. գաշ, նաֆիլէ չալըշմագ։

Ընդունայնաձեռն. ‖ տես Ունայնաձեռն։

Ընդունայնամիտ. մտի. աւ. աց. օք. ‖ տես Ջ բանաորհւրդ։

Ընդունայնանամ. ացայ. կիր. ալ. (էչէգործ.), հեռանիլ ընդունայն իրաց իբրև անմիտ. գաշ, պօշ չէյ պաշընտանմախըշլըք. Եա, ի գերև ելանել. գաշ, պօշա չըգմագ։

Ընդունայնապարծ. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական), պարծօղ զընդունայն իրաց. անտիտա. գաշ, պօշ եէբէ պէօպիւրլէնէն. ֆոտուլլանան։

Ընդունայնաջան. ի, իւ. իյ, իւք. ‖ Ընդունայնասասակ. ի, աւ. աց, օք. ‖ տես Ջ բանշատ։

Ընդունայնասուտ եսաու թիւն. թեան. (գոյ.),

ընդունայն և անպիտան արուեստ • գաճ, պօշ զէնուհաճ։

Ընդունայնութիւն • Թեան • (գոյ)։ ունայնութիւն • դատարկութիւն • նանրութիւն • անոտի ինչ • գաճ, պօշլըք • պօշ չէյ։

Ընդունայնասէր • ի, աւ • աց, աք • (գոյ)։ սէրդի կամ աման ընդունիլ, Թէ նիւթական իցէ և Թէ բանական • բնակարան • գաճ, գապ • տուրգ • մէքեան։

Ընդունելական • ի, աւ • աց, աք • • } Ընդունելի • լ-ոյ, ելաւ • եաց, եաք • } (ածական)։ արժանի ընդունելոյ • հաճոյական • գաճ, մագպալ • գաբա, խէֆիյա։ ես, ընդունող-ընդունիչ • գաճ, գապալ էակեն • գաբա • փէզիյրիւֆ • ես, ապաւէն • օգնական • գաճ, եարըմճի։

Ընդունելութիւն • Թեան • (գոյ)։ ընդունելն • հաճիլն • սիրով ժողովիլն առ յինքն • գաճ, գապալ էՅՃէ • գաբա • փէզիյրիւֆԹիւր։ ես, հիւրընկալութիւն • կոչունք • գաճ, տավէճ։ ես, ընդունելի • կամ ընկալեալ լինելն • գաճ, մագպալ օլմասը։ ես, ընկալեալ սովորութիւն ինչ • գաճ, գապալ օլունմուշ ատէթ։ ես, կցորդութիւն • գաճ, իլէվագլըգ։ ես, բան քերականաց Ընդունելութիւն ասի մին ի մասանց բանի, որ է ընդունօղ կամ մասնակից հանգամանաց և յատկութեանց անուան և բային։

Ընդունիմ • ընկալայ • ընկալ • իլ • (Ներգործ)։ ունիլ, այսինքն ձգել զոք կամ զինն ընդ ինքն սիրով • ընդ ինքն ունիլ • հաճիլ • հիւրընկալել • գաճ, գապալ էՅՃէք • ալմագ • գաբա • փէզիյրիւֆԹիւն։ ես, իբրև չէզքաբար՝ նշանակէ օգնել • ձեռնտու լինել • գաճ, եարըմճի էՅՃէք։

Ընդունողականագործ • գունի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ առաւել ընդունակ • գաճ, փէք գապալ էակեն։

Ընդունողականութիւն • • • } Ընդունողութիւն • • • • } ես Ընդունակութիւն։

Ընդունուիլ • նման, ամբ • անց, ամբք • ես ի վերոյ Ընդունելութիւն՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Ընդունչասիրութ • (ածական)։ այն՝ որ լինի ընդունչ արկանելով • իբր չարժամբ ընչաց ըստ խնդակատակաց • գաճ, աղըզ պուրսան էՅՃէ իլէ օլան։

Ընդչարիմ • ես Ջարիմ։

Ընդպահկիմ • ես Ըմպահկիմ։

Ընդվայր • ես Ընդունայն։

Ընդվայրաբան • ես Ընդունայնաբան։

Ընդվայրաբանութիւն • ես Ընդունայնաբանութիւն։

Ընդվայրաբեր • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ դատարկաշրջիկ • գաճ, պօշ կէզլինէն։

Ընդվայրաբոյս • բուսի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ յաւմուէտս բուսեալ ի վայրի • գաճ, նաֆիլէ պիթմիշ։

Ընդվայրագնաց • ի, իւ • իյ, իւք • ես ի վերոյ Ընդվայրաբեր։

Ընդվայրաթափ • (ածական)։ այն՝ որ ընդվայր տալիս, կոշկոնչի • գաճ, պօշ էՅրինկ էզկինկ չէքենէ։

Ընդվայրախաղ • խաղի, իւ • իյ՝ կամ ացք, իւք՝ կամ աք • (ածական)։ այն՝ որ ընդվայր խաղայ • գաճ, նաֆիլէ օյնայան։ ես, այն՝ որ հետամուտ լինի ընդունայն իրաց • գաճ, պօշ չէյ օրթալըմա սիւրէնէ։

Ընդվայրախօս • ես ի վերոյ Ընդունայնաբան

Ընդվայրախօսութիւն • ես ի վերոյ Ընդունայնաբանութիւն։

Ընդվայրած • ես ի վերոյ Ընդվայրաբեր։ ես, իբր այն՝ որ ընդվայր յածի լծզաւաշ • շաղփադի • գաճ, պօշ պօղազ։

Ընդվայրածութիւն • Թեան • (գոյ)։ ընդվայր քերուիլն • ասամանգութիւն • գաճ, ասլաթալըք։ ես և ի վերոյ Ընդունայնաբանութիւն։

Ընդվայրակոչիմ • ես ի վերոյ Ընդվայրաթողում։

Ընդվայրահայեաց • հայեցի, աւ • ացք, աք • (ածական)։ այն՝ որ վայրապար հայի այսր անդր • գաճ, նաֆիլէ էօթէ պէրի պագան։

Ընդվայրահաւ • ի, աւ • ացք, աք • (ածական)։ անպիտան • անարգ • ընչին • գաճ, նաֆիլէ։

Ընդվայրահոգ • (ածական)։ ընդունայն հոգովք ղանձն մաշօղ • գաճ, նաֆիլէ էՅրկ գասէվլիթ էակեն։

Ընդվայրաշուք • ես Ընդունայնաբան։

Ընդվայրայած • ես Ընդվայրաբեր։

Ընդվայրայոյն • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ ընդ վայր յածէ զաօնս իւր այսր անդր, և ընդ նենգաբար տատանեցուցանէ զաօնսն • գաճ, գաչըէրի էօթէ պէրի ալդատան։

Ընդվայրապաշտ • (ածական)։ անոտի և աւելորդ զարդու պաճուճանաց • գաճ, պօշ չէյ իլէ մօնամէնթ։

Ընդվայրապարիւռ • (ածական)։ այն՝ որոյ ընդունայն են պատիւք և անուն • անարգ • արհամարհ • գաճ, իլթիմաս մահտահաֆըզ • և իւրոցն սիւրմիչ։

Ընդվայրապար • ի, աւ • ապ, ք • (ած)։ այն՝ որ լինի զհետ վայրապար իրաց • քան, պօշ չէ արարնա տիւշէն։ ‖ տես եւս Ընդվայրաբար։

Ընդվայրաբան • ‖ տես Ջրաչխատ։

Ընդվայրանալ • (ած)։ ի վայրի անեալ, կամ բառնալ • վայրենի • քան, եապանի։

Ընդվայրասուն • (ած)։ Թողեալ ի կամս անձին • վայրենանալ • առանց կրթութեան անեալ իբր ի վայրի • քան, եապանի պէսիւթիւնէ • Թէքպիէսիզ։

Ընդվայրասնական • ‖ տես Ջրաչխատ։

Ընդվայրաքարշ • (ած)։ ընդ վայր, այսինքն ընդ գետնի չէքիլը քարշելով, կամ մածեալ • ան, եէրէ սիւրիւքլէնէն • տիւնեամվի։

Ընդվայրաքարշիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ գետնաքարշ լինիլ • ընդ երկիր քարշիլ • քան, եէրէ սիւրիւքլէնիմէք • Նա • իբր պատահիլ, կամ Թարթափիլ չէքիլուսը իրա • քան, տիւնեամվի չէքլէր իւէ զյալանմագ։

Ընդվայրաքշին • (ած)։ ընդ վայր • կամ վայրապար իրաց քշնող • ընդունայն իրաց հետաձգող • քան, պօշ չէյ արայան։

Ընդվայրընկղնիկ • (ած)։ սոսրին • անպիտան • անարգ • քան, եւրազէն տիւշմիւշ։

Ընդվայրընկղնիկ առնել • ‖ ընդ վայր արկանել կամ հարկանել • քան, աշտար վռնմագ։

Ընդվայր հարկանեմ • հարի • հար • եղ • (Նէրգործ)։ ոչինչ համարիլ • ի վայր կամ ի բաց ձգել • անարգել • քան, հինչ պիր չէյ եէրինէ գօնամագ • խօրտանագ։

Ընդվզեմ • եցի • եա • եղ • (Նէրգործ)։ զվիզն, կամ զուռն տրտել, կամ գաւեանցանել չէաս • քան, պըշնաւնու պիւքմէք • նոյ տէօնտիւրմէք։

Ընդվզիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ խստապատանոյ, կամ դիմադարձ լինիլ • գոռոզանալ • ըմբոստանալ • քան, խօրօզլանմագ • պաշ գաղտրմագ։

Ընդօրինակեմ • եցի • եա • եղ • (Նէրգործ)։ բաղդատութեամբ գաղափարին օրինակել զինի • օրինակել զմտաւան ինչ • քան, տաւրէթիլիլ ալմագ • էօրնէկլինին Թըփկըսընը եադմագ։

Ընդօրինակութիւն • Թեան • (գոյ)։ հայելով ի գաղափարն զնմանն առնել, կամ գաղափարելն • քան, Թըփկը էօրնէկլինի ալմա։

Ընթադառնամ, կամ Ընթադառնամ • եցի • եա • եղ • (Նէրգործ)։ դառնալ • կրծնել ի մարդ • քան, Թաչմին էմմէք։

Ընթադրեմ • եցի • եա • եղ • (Նէրգործ)։ Նեղքոյ արկանել • առ ոտն կոխել • Նուաստել • քան, չըղնամագ • այագ ալեքնա ալմագ • զապի էմմէք • Նա • զետղնել • կոբ գալ • քան, սըբայա գօտագ։

Ընթադրութիւն • Թեան • (գոյ)։ ոտնհարուիլ • կոխան առնելն • քան, այագ ալեքնա ալմա • Նա • առաջարկութիւն • քան, Թէքլիֆ։

Ընթակայ • ‖ տես Ենթակայ։

Ընթակայութիւն • ‖ տես Ենթակայութիւն։

Ընթակցութիւն • ‖ տես Ի Նեղքոյ Ընթացակցութիւն։

Ընթանամ • Թացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ երթագնել ի գնացս արշաւել • վազել • քան, սէյիրթմէք • գօշմագ։

Ընթանոց • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ ղէնջակ • կառս ածեալ զիջէյով • քան, փէշտամալ։

Ընթաց • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ սովորական է յոգեկանաբար գործածութիւն սորին • գնացք արագագոյն • վազք • արշաւանք • քան, գօշուշ • սէյիրտիշ • դրտ • թէվիշ • Նա • յորժամ ասիցի Ընթացք ջրոց, Նշանակէ հոսանին կամ արշաւանք ծովու կամ գետոց • քան, ագընթը։

Ընթացաբար • (ածական ոչխոհան)։ զհետ ընթանալով • քան, արտընտան կիթմէ իւէ։

Ընթացական, կամ Ընթացաւական • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ այն՝ որ հայի յընթացուին • քան, եւրըլմէյէ մէնսուպ։ Նա, այն՝ որ կարօղ է յընթանալ • քան, եւրըլէյէն։

Ընթացակից • ցի, աւ • ից, ք • (ած)։ ի մէկ ասին կամ հաւասար ընթացող • ուղնկից • քան, եօլտաշ • այագտաշ • դրտ • հէմֆիքր։

Ընթացակցիմ • ցեցայ • ցեայ • իլ • (չէշտ)։ ընթացակից լինել ընդ ումեք • ի միասին ընթանալ • քան, արգատաշ օլմագ։

Ընթացակցութիւն • Թեան • (գոյ)։ ընթանալն ի միասին • քան, եօլտաշլըք։

Ընթացարան • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ որոշեալ տեղի ընթանալոյ • ասպարէզ • քան, մէյտան։

Ընթացողութիւն • Թեան • . . . }
Ընթացութիւն • Թեան • . . . } ընթացուն • ցման, ամբ • անց, ամբք • }
‖ տես ի վերոյ Ընթաց։

Ընթացուցանեմ • ցուցի • ցո • եմ • (անդող)։ տալ ընթանալ • վարել զոք յընթացս • քան, եւրըլթմէք • գօշտուրմագ։

Ընթացք • իցս • իւք • ‖ տես Ընթաց։

Ընթեռնում • Թերցայ • ցիր • ուր (Նէրգործ)։

կարդալ զգիրս · վերծանել · գաձ, օգուտմագ · գրոս · խոսուածին։

ԸՆԹԵՐ · (հոլով. թեղոյն) · առընթեր · առերի · գաձ, եանընտուս։

ԸՆԹԵՐԱԿԱՑ · ի, իս · ից, իւք · ·
ԸՆԹԵՐԱԿԱՑ · ի, իս · ից՝ կամ ացս, իւք · ·
(ածական) · այն՝ որ կայ առընթեր · մերձակայ · մօտակայ · գաձ, եանընտուս տուբան։

ԸՆԹԵՐԱԿԻՑ, կամ ԸՆԹԵՐԱԿԻՑ ԼԻՆԵԼ · ‖ ի միասին ընթերել · հաւաքիչ լինել զԸՆԹԵՐԻՍ · գաձ, ագշամ եէմչիների պերապեր եէմք։

ԸՆԹԵՐԼՂՂ · լղոյ, ղով · լղոց, ղովք · (գոյական) · է այնպիսի գող, որ զանխղճաբար և լռելեաց մերձենալ առ մարդ՝ գողանալ և յափշտակել զոր ինչ գտանէ · գաձ, եանքեսիրէի · գրոս, խուրտահեամ։

ԸՆԹԵՐԼՈՒԶԻՄ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · ընթերլուզութիւն առնել · գաձ, եանքեսիրէիք եէմք։

ԸՆԹԵՐՑԱԿԱՆ · ի, աւ · աց, օք · (ածական) · կարդալի · վերծանելի · գաձ, օգուտնաձագ։

ԸՆԹԵՐՑԱԿԻՑ · կցի, աւ · աց, օք · (ածական) · ի միասին ընթերցող · ընկերակից ումեք ի ՀԸՆԹԵՐՑՈՒԱՆ · գաձ, պերապեր օգուտչան։

ԸՆԹԵՐՑԱԿԻՑ ԼԻՆԵԼ · ‖ ընթերանալ ի միասին · գաձ, պերապեր օգուտմագ։

ԸՆԹԵՐՑԱՆԵԼԻ · լոյց, եաւ · եաց, եօք · (ածական) · այն՝ որ պարտի ընթերցեալ լինիլ · գաձ, օգունաձագ · Եա, ընթերցող · կարդացօղ · գաձ, օգուչան։

ԸՆԹԵՐՑԱՆԻՄ · ‖ տես ԸՆԹԵՐԱՆԱՄ։

ԸՆԹԵՐՑԱՍԷՐ · սիրի, աւ · աց · օք · (ածական) · այն՝ որ սիրէ ընթերանալ · ուսումնասէր · գաձ, իւրի թալիպ · օգուտա սէվիճ։

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԵՄ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · սիրով ընթերանալ · անդադար պարապել ընթերցմանս · գաձ, իւրի թալիպ օլմագ · մուհապեթ իլէ օգուտմագ։

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ · թեան · (գոյական) · ընթերցասէրն գոլ · սիրելն զընթերցմունս · գաձ, իւրի թալիպ օլմա · օգուտա սէվմ։

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ · ի, աւ · աց, օք · (գոյական) · ուրդի ընթերցման · գաձ, օգուտա եէբի։

ԸՆԹԵՐՑՈՂ · ի, աւ · աց, օք · (ածական) · այն՝ որ ընթերանաւ · գրագէտ · վերծանօղ · գաձ, իւրի թալիպ օլան · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ նա՝ որ ունի զպաշտօն կարդալոյ և մեկնելոյ յեկեղեցւոջ զԱՍՐ գիրս։

ԸՆԹԵՐՑՂԱԿԱՆ · ի, աւ · աց, օք · (ածական) · այն՝

որ կարօղ է ընթերանալ · գաձ, օգուչան։

ԸՆԹԵՐՑՈՂՈՒԹԻՒՆ · թեան · (գոյական) · ընթերցումն · գաձ, օգուտմա · Եա, ընթերցողն գոլ · գաձ, օգուչուլլը։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ · ոյ, ուլ · ոց, ուլք · (գոյական) · ընթերցումն · բանն գրոց ընթեռնլի · գաձ, օգուչուշ տէրս։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾԱԳԻՐ · գրոյ, ուլ · ոց, ուլք · ·
ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾԱԳԻՐ · գրի, աւ · ացս, օք · (գոյական) · գիրք ընթերցուածոց · Ճաշոց։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾԱՍԷՐ · ‖ տես ԸՆԹԵՐՑԱՍԷՐ։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԹԻՒՆ · թեան · · · · ·
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ · ցման, ամբ · անց, ամբք · ·
‖ տես ի վերոյ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ։

ԸՆԹԵՌԱԿԻՑ · ‖ տես ԸՆԹԵՐԱԿԻՑ։

ԸՆԹԵՌԱՒՈՒ · աւի, աւ · ացս, օք · (ածական) · այն՝ որ ասց զընթերիս · կռնչասէր · գաձ, տավէթ էսիճի։

ԸՆԹԵՌԻԿԵՐ · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · ուսօղ զընթերիս · գաձ, ագշամ եէմչի եէչէն · Եա, սէզանաձից · գաձ, տաւ ֆիրտաուշ։

ԸՆԹԵՌԻՄ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · ուսոել զընթերիս · գաձ, ագշամ թաամլը էճմէք · Եա, իբրև չէզոք՝ նշանակէ նաստիլ ԸՆԹԵՐԻՍ · գաձ, ագշամ թաամլնա օճուրմագ։

ԸՆԹԵՐԻՒ · բեաց · եաք · (գոյական) · սեզան երեկոյին · ընդ երեկս ուսեալք · Եա ալնիւ կերակուրք յոր և իցէ ժամու · գաձ, ագշամ թաամլը · զիյաֆէթ · գրոս, խուֆթի։

ՆԸՆԹԵՌԻՄ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · ընդխոդիլ · ի ներքուստ խոնանել · գաձ, իչէրսէն տիւրթմէք։

ԸՆԾԱՀԱՏ, կամ ԸՆՁԱՀԱՏ · ‖ տես ԸՆՁԱՀԱՏ։

ԸՆԾԱՅ, կամ ԸՆՁԱՅ · ի, աւ · ացս, օք · (գոյական) · նուէր · ընձեռայք, որ տուեալ լինի ի փոքուէ առ մեծն · գաձ, փէշկէշ · գրոս, էրմղան · արդ, հէմիյէ ·

ԸՆԾԱՅԱԲԱՐ · (հոլով. որոյհոն) · իբրև ընծայ · բոլորանուէր մատուցանելով · գաձ, հէմիյէ կիլոլի ·

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐ · ի, իս · իցս, իւք՝ կամ օք · (ածական) · այն՝ որ բերեալ մատուցանէ զընծայս · գաձ, հէմիյէ կէթիրէն ·

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐԱԿԱՆ · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · այն՝ որ սեպհական է ընծայաբերից · գաձ, հէմիյէ կէթիրէնէ մէնսուպլիք ·

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐ ԼԻՆԵԼ · ‖ ընծայել · մատուցանել զընծայս · գաձ, հէմիյէ կէթմէք ·

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐՈՒՄ ԱՌՆԵԼ · · · · · ·
ԸՆԾԱՅԱԲԵՐԵՄ · եցի, եա · ել · · · ·

(Ներփորձ) և (չԷՏ)։ բերել՝ մատուցանել զընծայս • գոհ՝ հեծիլն կեթիլովք՝ առնմագ։

ընծայաբերութիւն. թեան. (գու)։ բերումն և մատուցումն ընծայից • նուէրք • գոհ՝ հեծիլն եմ։

ընծայական. ի, աւ. աց, աք. (ածական)։ այն՝ որ պատկանի առ ընծայն • գոհ՝ փեշքեշէ մլեթալիգ։

ընծայական գիր, կամ թուղթ. ‖ վիպական գիր, որ ընծայէ զանձն՝ որպէս առաքեալ լինի՝ ի ընդունելի լինել առաջոյ։

ընծայամատոյց. առ. ցի, ից. իւ. իցս, իւք. (ածական)։ մատուցօղ ընծայից • ինջնորդ, կամ գործի ընծայելոյ • գոհ՝ փեշքեշ վերէն։

ընծայանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չԷՏ)։ նուիրիլ • մատուցանիլ • մատակարկիլ • գոհ՝ փեշքեշ օլմագ։

ընծայատար. ի, իւ. իցս, իւք կամ աք. (ածական)։ այն՝ որ տանի զընծայս • գոհ՝ փեշքեշ կեօթիւրէն։

ընծայատարեմ. . . . . } ‖ տես
ընծայատար լինել. . . . } ընծայաբերեմ։

ընծայատու. տուի, աւ. աց, աք. . } ընծայատուր. տրայ, ուլ. ոց, ուլք. . } ‖ տես ի վերոյ ընծայատացոյց։

ընծայարան. ի, աւ. աց, աք. (ածական)։ տեղի՝ ուր մատուցանի, կամ պահի ընծայ • գոհ՝ փեշքեշ առնուածագ • կամ սագլանուածագ եէր։

ընծայատուր. ի, աւ. աց, աք. ‖ տես ընծայաբեր։

ընծայբեր, կամ ընձաբեր. ‖ տես ընծայաբեր։

ընծայբերութիւն, կամ ընձաբերութիւն. ‖ տես ի վերոյ ընծայաբերութիւն։

ընծայեմ, կամ ընձայեմ, կամ ընծայաւորեմ. եցի. եա. էլ. (Ներփորձ)։ ընծայ մատուցանել. նուիրել. պատարագել • գոհ՝ հեծիլն եմիք • Եա. յառաջ բերել. յանդիման առնել • գոհ՝ իւլերի կեթիրիք • Եա՝ ընծայիւք պատուել • գոհ՝ փեշքեշ իւլ իքրամ եմիք։

ընծայեցուցանեմ. ցուցի. ցո. էլ. ‖ տես ի վերոյ ընծայեմ։ Եա՝ գովելի ընծայել տալ առաքեցեմ։ յանձնել գովութեամբ • գոհ՝ մէհտ իւլ սըմարլամագ, հաւալէ եմիք։

ընծայեցուցիչ. ցուլ. ուս. աց, աք. (ածական)։ այն՝ որ ընծայեցուցանէ • գոհ՝ փեշքեշ

վերէն։ Եա՝ այն՝ որ պատճառ լինի խիք • գոհ՝ սեպէպ օլան։

ընծայիչ. ծայլ. աս. աց, աք. (ածական)։ այն՝ որ ընծայէ • մատուցօղ զընծայս • գոհ՝ փեշքեշ վերէն։

ընծայութիւն. թեան. (գու)։ մատուցումն • նուիրումն • գոհ՝ փեշքեշ հեծիլէ սունմա։ Եա՝ յանդիման կացուցանելն • գոհ՝ իւլերի կեթիրմէ։

ընծայութեամբ. թուղթ. ‖ տես ընծայական գիր։

կոչումն ընծայութեամբ. ‖ հրահանգ երեսփոխից մկրտել ևս։

ընծայուի. ընուլ. ‖ նշանակէ ծնանիլ ևս մինի։

ընծայումն. այման. ամբ. անց. ամբք. ‖ տես ի վերոյ ընծայութիւն։

ընծայութեամբ. թեան. (գու)։ տուչութիւն ընծայից • գոհ՝ փեշքեշ վերմէ։

ընծեղմամ. եցայ. եաց. իլ. ‖ տես ընձիւղեմ։

ընծուխ. եցայ. եաց. իլ. (չԷՏ)։ ծաւալիլ կամ ընծայիլ ևս՝ իբր ընձիւղ-մամբ • ծագել շառաւիղօք • գոհ՝ եբլըբմագ • բլըղ վերմէք։

ընծուղտ. ‖ տես ընձուղտ։

ընկալութեամբ. թեան. (գու)։ ընդունելութեամբ, ընկալուածի • գոհ՝ գապուլ եմիմ։

ընկալուիլ. ‖ փոխանակ ոչ ասելոյ ընկալ նամ։ ‖ տես ընդունիմ։

ընկալուչ, կամ ընկալիչ. լչի, աւ. աց, աք. (ածական)։ ընդունօղ • ընդունակ՝ այն՝ որ ընդունի • գոհ՝ գապուլ էաէն։ Եա՝ խօսնայր • փեսայ՝ որ ունի ընդունել զկարան • ասի ևս զկարան՝ որ ունի ընդունել զփեսայ • գոհ՝ նիշանլը։ Եա՝ ընդունելի • արժանաւոր ընդունելութեան • գոհ՝ գապուլ օլունաճագ։

ընկանիմ. ‖ տես Անկանիմ։

ընկապեմ. եցի. եա. էլ. (Ներփորձ)։ կապիլ • կաշկանդել • պրկել • պատուանդել կապանաք • գոհ՝ գըզդըղագ պաղլամագ։

ընկենամ. եցի. եա. ուլ. (Ներփորձ)։ արկանել ի վայր • ձգել • ի բաց թողուլ • գոհ՝ աթմագ • պըրագմագ • դուս, էֆքենաէն • ուրդ • խոգագ։

ընկեր. ի, աւ. աց, աք. (գու)։ ի միասին կենցաղավարօղ • իբր թէ ընդ ուսեաք կերօղ, այսինքն սեղանակից • զուգակից • սրտակից • գոհ՝ արքատաշ • եարան • ըէֆիգ • դուս, էհմամմ • ուրդ, էնկյս։

ընկերաբար. (հոգեւոր իմաստ)։ իբրև ընկեր ընդ հաւասար ընկերի • գոհ՝ արքա-

տաշ կիսվի · պոյս , եաբանէ ։

Ընկերապաւ · (ած) · այն՝ որ պաւէ զընկերը իւր · գոհ , արգաւառչընա տուզագ գութան ։

Ընկերական · ի , աս · ագ , ագ · (ած) · այն ՝ որ վերաբերի առ ընկերն · գոհ , ահպատա մախասուս ։

Ընկերակից · կցի , աս · ագ , ագ · ‖տես Ընկեր ։

Ընկերակցիմ · եցայ · եա · իլ · (չէղոյ) · ընկերակից լինիլ · ընկերանալ · կցորդիլ · գոհ , արգաւառչ օլմագ · եօլտաչլըք հեթ-ուք · պոյս , էնպատզկյանէն ։

Ընկերակցութիւն · թեան · (գոյ) · ընկերութիւն · կցորդութիւն · գոհ , արգաւառչլըք ։

Ընկերահաշուիլք · եաց · եագ · ‖ տես Ընկերահաշուք · իցի , իւք · ‖ ի նեղբոյ Ընկերհաշուութիւն ։

Ընկերահեղձոյց · (ած) · ի նեղ արկանելով զընկերն հեղձուցիչ · գոհ , արգաւառչընը տարա պրագիմ իւէ պօղան ։

Ընկերանամ · ացայ · ցիր · ալ · ‖ տես ի վերոյ Ընկերակցիմ ։

Ընկերասէր · սիրի , աս · ագ , ագ · (ած) · այն՝ որ սիրէ զընկերը իւր · գոհ , արգաւառչընը սեվէն ։

Ընկերասպաց · սեցի , աս · ագ , ագ · (ած) · այն՝ որ առէ զընկերը իւր · գոհ , արգաւառչընը աշաղա վուբան ։

Ընկերաւոր · ի , աս · ագ , ագ · (ած) · ունօղ զընկեր · համախոհ · գոհ , արգաւառչը օլան ։

Ընկերեմ · եցի · եա · ել · (չէղոյ) · իբրև ընկեր օգնել · ուժք · պաշտպան լինել · գոհ , եօլտաչ օլմագ · եարթրմ հեթուք ։

Ընկերիշխանութիւն · թեան · (գոյ) · միաբանութիւն ռամկաց յաւուրս անիշխանութեան · ռամկապետութիւն · ժողովրդական իշխանութիւն ։

Ընկերչակեմ · եցի · եա · ել · (չէղոյ) · ես իբր (Ներգործ) · հաստատուել զընկերութիւն իբր սակիս · ընկերանալ և համախոհ լինել ուժք յինչ և իցէ գործս · գոհ , եարան օլմագ · իթթիֆագ հեթուք ։

Ընկերութիւն · թեան · (գոյ) · ընկերական կցորդութիւն · միաբանութիւն · գոհ , արգաւառչլըք · եօլտաչլըք ։

Ընկերսիրական · ի , աս · ագ , ագ · (ած) · այն՝ որ վերաբերի ի սէր ընկերին · գոհ , արգաւառչ մուհապպեթինէ միւթալիգ ։

Ընկերսիրութիւն · թեան · (գոյ) · սէր ընկերաց · եղբայրսիրութիւն · գոհ , արգաւառչ մուհապպեթի ։

Ընկերօջ · րոջի , իւ · ագ , ագ · (ած) · այն՝ որ լինի ընկեր և օգնական · գոհ , եարթրմ հր ։

Ընկենկիկ · (ած) · ընկենկեալ յերկիր · ի բաց թողեալ · գոհ , եերէ պրրագըմըշ · պոյս , հ՚ձքէնէ · Եա , անպիտան · աչինչ · անարգ · գոհ , իւզտէն տիւշմիւշ · խօր ։

Ընկենկիկ առնել · ‖ տես Ընկենում ։

Ընկենկիկ լինել · ‖ տես Անկանիմ ։

Ընկենկութիւն · թեան · . . . . . } (գոյ) · ընկենուելն · ընկենկեալ լինելն · գոհ , պըրագիմ · պըրագըմա · պոյս , իւսթ ։

Ընկիճեմ · եցայ · եա , կամ եայ · իլ · (չէղոյ) · հակառակ կալ · ընդդէմ կանգնիլ · գոհ , գաւրչը գօմագ ։

Ընկճուում · ընկճեցի · նյո՛ , ընկլայ · ընկլայց · (Ներգործ) · կլանելով ի վայր տուզանել · ի վայր քաշելով կլանել · որպէս առնեն պոյտաք ջուրց · հեղձուցանել · գոհ , պաթըրմագ · տալտըրմագ · զարգ հեթուք ։

Ընկլուզակ · ‖ տես Ընդբնալուզակ ։

Ընկլուզանեմ , կամ Ընկլուզեմ · լուզի · ընկլի · ել · ‖ տես ի վերոյ Ընկճուում ։

Ընկլուզիչ · զի , աս · ագ , ագ · (ած) · կլանօղ · ընկղմիչ · գոհ , պաթըրան ։

Ընկղմուում · զման , ամբ · անց , ամբք · } (գոյ) · կլանելն · գոհ , եուրթմա · Եա , կլանիլն · գոհ , եուտուլմա · Եա , ընկղմուիլն ի խոր · գոհ , պաթմա ։

Ընկղմելութիւն · ‖ տես ի նեղբոյ Ընկղմութիւն ։

Ընկղմիմ · եցի · եա · ել · (Ներգործ) · } (անօղ) · սուղել · խորասոյզ առնել · ընկլուզանել · ծածկել ընդ ջրով · գոհ , պաթըրմագ ։

Ընկղմիմ · եցայ · եայ · իլ · (չէղոյ) · խորասոյզ լինիլ · ընկլուզանիլ · գոհ , պաթմագ · գոբո · զարգաչ եուէն ։

Ընկղմիչ · մի , աս · ագ , ագ · ‖ տես ի վերոյ Ընկլուզիչ · Եա , երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ հէն ծովա · գոհ , գուբանա ։

Ընկղմութիւն · թեան · . . . . . } (գոյ) · ընկղմուիլն · ման , ամբ · անց , ամբք · ընկղմելն · գոհ , պաթըրմա · Եա , ընկըղմիլն · գոհ , պաթմա ։

Ընկճեմ , կամ Ընգճեմ · եցի · եա · ել · (Ներգործ) · ընդ գետնս իջուցանել · խոնաւացնել · ապականել · պղծիքն նկուն առնել ·

յերկիր կործանել. կոխան առնել. նուաճել. գոհ, ալեծնա ալմագ. եղնունք. զապտի եթմէք.

Ընկճումն. ճնճղն, ամբ. անց, ամբք. (գոյ.) նուաճումն. յերկիր կործանումն. յաղթահարումն. գոհ, զապտի եթմէ.

Ընկողին. ‖ տես Ընկողին.

Ընկողմանեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անշ.) ի վեր ողին հանգուցանել զոք ի մահճէն. կամ ի մի կողմն մարմնոյն տապածել զոք յանկողնի. ննջեցուցանել. գոհ, եաթըրմագ. գրս. ֆասեուֆտէն.

Ընկողմանիմ, կամ Ընկողմիմ, կամ Ընկողմնիմ. եցայ. եանց. իլ. (չէշտ.) ի մի կողմն անկանիլ. կամ ի վերայ ողին հանգչիլ. ննջել յանկողնի. գոհ, եաթմագ. եանկէլմէք. գրս. խասիյումէն.

Ընկողմանումն. նման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ.) ընկողմանիլն. գոհ, եաթմա. եանկէլմէ. Ես, յենարան գլխոյ յաթոռն, կամ թիկանց ի գահոյս. գոհ, սանտալիէ տայանանաղը.

Ընկողմնեցուցանեմ. ‖ տես ի վերոյ Ընկողմանեցուցանեմ.

Ընկողնակից, կամ Ընգողնակից. ‖ տես Ընկողնակից.

Ընկողնակից լինել. ‖ անկողնակից լինել, այսինքն հաճախաւել. կուսակից լինել. գոհ, ուլմագ.

Ընկողնեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անշ.) ի մի կողմն մարմնոյն հանգուցանել զոք, այսինքն փափկացուցանել. գոհ, նազիք թռնթմագ. ‖ քան խիք տես եւս Ընդողնեցուցանեմ.

Ընկողնիմ. ‖ տես ի վերոյ Ընկողմանիմ. Ես, հեշտանալ. փափկանալ. հանգչիլ ի մի կողմն. գոհ, եան կէլմէք. նազիք օլմագ.

Ընկոյղ, կամ Ընգոյղ. կուզի, աւ. աց, օք, կամ իյ, իւք. կամ կուզոյ, ովս. ոց, ովք. (գոյ.) պտուղ ինչ ձուաձեւ՝ կրկնապատեան՝ բաց ի մաշկէն, իւղային և անոյշ, և ներքին կեղեւն կարծր, և արտաքինն ոչ ունի զկարծրութիւն, այլ զդառնութիւն չոյժ. որ և լինի սեաւ նեղուկ. գոհ, էվվիզ. գօզ. գրս. իկվ. ուդ. էվվիզ.

Ընկոյղ հնդկաց. ‖ է բժշկարար կարծր պըտուղ ինչ ի ձեւ ընկոյզի, որ ի գործ ածի ի դեղոցայս. գոհ, հինտիսան էվվիզի. գրս, նարկիլյ.

Ընկուզաբեր. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական) այն՝ որ բերէ զընկոյզ, որ նշանակէ իբր ընկուզենի. գոհ, էվվիզ կէթիրէն.

Ընկուզազարդ. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական) ընկուզենէն յօրինուածովք զարդարեալ. գոհ, էվվիզտէն եափմա. Ես, յօրինուած զարգուս ի ձեւ ընկուզի. գոհ, էվվիզ սիչխմիշտէ եափըլմըշ.

Ընկուզասան. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ.) տեղի՝ յոր բուսեալ կան ընկուզենիք. գոհ, էվվիզլիք. գրս, կէվզեսթան.

Ընկուզենի. ւոյ, եաւ. եաց, եօք. } (գոյ.)
Ընկուզի. ւոյ, եաւ. եաց, եօք. } (գոյ.) ծառ՝ որ բերէ զընկոյզս որոյ փայտն պատուական է յոյժ և յարդի քան զամ փայտս ծառոց. գոհ, էվվիզ ագաճը. Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ չինեալ ի փայտէ ընկուզոյ. և այն՝ որ է ի փայտէ ընկուզոյ. գոհ, էվվիզտէն եափըլմըշ.

Ընկուզուտ. ‖ տես ի վերոյ Ընկուզասան.

Ընկրկեմ, կամ Ընգրկեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ.) ընդ կրունկն դարձուցանել զոք. յետս դարձուցանել. շրջել և կորացուցանել. գոհ, էկրի չէվիրմէք. էկրի էթմէք. գրս, պազկէտանիլյէն. Ես, ներսն առնել. ներսացնել. գոհ, զապթ էթմէք. ալճ էթմէք.

Ընկրկեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անշ.) ‖ նոյն է ընդ վերնոյն.

Ընկրկիչ. կի, աւ. ացս, օք. (ածական) այն՝ որ ընդ կրունկն դարձուցանէ զոք. գոհ, էկրի չէվիրէն.

Ընձառիւծ. ի, ից. ից, իւք. (գոյ.) է կենդանի ինչ ահարկու և մեծ, որ ունի ըզնմանութիւն ընձուռ և առիւծու. գոհ, փարս.

Ընձեղի. ւոյ, եաւ. եաց, եօք. (գոյ.) մորթ ընձուռ. գոհ, գափլան տէրիսի. Ես, զգեստ ի մորթոյ ընձուռ. գոհ, գափլան տէրիսինտէն էսպապ.

Ընձեռայք. լոյ, լուք. (գոյ.) տուրք ի ձեռանէ. նուէր, կամ ընծայ՝ որ ընձեռի ի պարգև. գոհ, պագշիշ. չէրպէճլիք.

Ընձեռեմ. } եցի. եա. եալ. (ներգործ.)
Ընձեռանեմ. } պարգեւել. ընծայել. մատուցանել. մատակարարել. գոհ, փէշքէշ էթմէք. հէտիյէ վէրմէք. Ես, ձեռն ի ձեռանէ տալ զինն. կարկառել. աւանդել զինն բանիս, կամ գրոյ. գոհ, թէսլիմ էթմէք. Ես, առնուլ զինն ի ձեռանէ այլոց. ընդ ձեռամբ ածել զինն. գոհ, պէրիսինտէն ալիր չէյ ալմագ. Ես, ձեռ-

Նաթիկէ · բուռն հարկանել · գաշ , կէ վուրմագ ։

ԸՆՁԵԱՒ · ակն , աւ · ացս , օք · (ածական) ։ այն՝ որ ընձեռէ · պարգեւօղ · գաշ , պագչիշ վերէն · հեռուէն հեռուն ։

ԸՆՁԵՌԱԾ · ց , ով · ոց , ովք · ‖ տես ԸՆՁԵԱՒ ։

ԸՆՁԵՌՈՒԹԻՒՆ · թեան · · · · · · } ԸՆՁԵՌՈՒՄՆ · ման , մանց · անց , ամբք · } (գոյական) ։ պարգեւումն · ընծայումն · աւանդութիւն իրաց , կամ բանիս , կամ գրոց · գաշ , պագչիշ վերէն · թեսլիմ էթմէ ։

ԸՆՁԻՀ , կամ ԸՆՁԻՂ · ի , իս · իցս , իւք · ‖ տես ԻՆ ՆԵՐՔՍ ԸՆՁԻՒՂ ։

ԸՆՁԻՂԵՄ, կամ ԸՆՁԻՂԵՄ · ‖ տես ԻՆ ՆԵՐՔՍ ԸՆՁԻՒՂԵՄ ։

ԸՆՁԻՒՂ, կամ ԸՆՁԻՒՂ · ց , ով · ոց , ովք · (գոյական) ։ ձիւղ · ձիւղ բոզբոջ · գաշ , ֆիլիշ ։

ԸՆՁԻՒՂԵՄ, կամ ԸՆՁԻՒՂԻՒՂ · եցի · եմ · ել · (ներգործական) · բոզբոջս արձակել · բոզբոջել · բուսուցանել · գաշ , ֆիլիշլէթմէք ։

ԸՆՁԻՒՂՈՒՄՆ · ղման , ման · անց , ամբք · (գոյական) ։ բոզբոջումն · ընձիւղելն · գաշ , ֆիլիշլէնմէ ։

ԸՆՁԱԻԻՄ · եցայ · եմ · իլ · (չեզոք) · ծագիլ · բղխիլ · գաշ , իլէրի հկլմէք · Ես , իբր ընձիւղիլ · գաշ , ֆիլիշլէնմէք ։

ԸՆՁՈՒՂԱՆ · ու , ու · ուց , ուք · (գոյական) · է կենդանւոյն լեզուաբանութիւն երից կենդանեաց , ուղտու , եզին և ընձու · զի մեծութեամբ մարմնոյ և բարձրավզութեամբն և գլխովին նմանի ուղտու · կուրծքն և եղջիւրքն և ոտքն և ագին՝ են որպէս եզին · և մարթեն ըստ նպատակի ուղտուն եզնէ · և որպէս ընձու · և առաւելութեամբ է որպէս ընձու · և առաւելութեամբ ոտից իշոյ · պարանոց նորա բազուկ և երկայն , և ոտքն յառաջ կուսէ երկայն , և յետինն ոտքն կարճ , գոլանի յաձախ յաշխարհն հայոց , և յերկիրն Նուպիացոյ · գաշ , ղիւրնէթ վաղրա , շիւթիւրկեավ · ուդ , զիւրբաշէ ։

ԸՆՆՈՒՆԱՄԵԱՑ · ‖ տես ԻՆՆՈՒՆԱՄԵԱՑ ։

ԸՆՉԱՅԱՓ ԱՌՆԵԼ · · · · } ԸՆՉԱՅԱՓԵՄ · եցի · եմ · ել · } (ներգործական) · դատարկել յընչից և ի սատցուածոց · գաշ , մալինատն մահրում գալմագ ։

ԸՆՉԱՅԱՓ ԼԻՆԵԼ · ‖ զրկիլ յընչից · թափիլ ի սատցուածոց · գաշ , մալինատն մահրում գալմագ ։

ԸՆՉԱԺՈՂՈՎ · ի , աւ · ացս , օք · (ածական) ։ հաւաքօղ ընչից · ընչասէր , գաշ , մալ թօփլայան ։

ԸՆՉԱՆԱՄ · ացայ · ցիր · ալ · (չեզոք) · հանալ · գոյանալ · գաշ , վար օլմագ ։

ԸՆՉԱՉԱՏ · ի , իս · իցս , իւք · ‖ տես ի ներքոյ ԸՆՉԱՒԱՏ ։

ԸՆՉԱՂԱՏԻԿ · պոկեցայ , ոլ · ոց , ովք · (ածական) · խեղկատակ · ծաղրածու · այս բառ յայսկաբար ասի զկատկ , որպ ունէք պատուակին իբր խեղկատակութիւն · գաշ , ղաշխըր ։

ԸՆՉԱՍԷՐ · սիրոյ , աւ · ացս , օք · (ածական) · սիրօղ ընչից · արծաթասէր · գաշ , մալ սեվկէն · թամահչեաւր ։

ԸՆՉԱՍԷՐ ԼԻՆԵԼ · · · · · · } ԸՆՉԱՍԻՐԵՄ · եցի · եմ · ել · } (չեզոք) · սիրել ընչից և ստացուածոց · գաշ , մալ սեվմէք ։

ԸՆՉԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ · թեան · (գոյական) · սէր ընչից · արծաթասիրութիւն · ագահութիւն · գաշ , մալ սեվմէ · թամահչեաւրլըք ։

ԸՆՉԱՏԱՑՈՒԱԾ · ցուի , աւ · ացս , օք · (ածական) · ստացօղ ընչից և ստացուածոց · գաշ , մալ գազանան ։

ԸՆՉԱՒԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ · թեան · (գոյական) · վաճառումն ընչից · վաճառումն ինչ ինչ իրաց՝ մանաւանդ ի կապալայս · գաշ , մալ սարֆ էթմէ զէֆք իչին · Ես , հիւրընկալութիւն առ վաճառաշահութեան · գաշ , գազանձ իչին միասին գապուլ էթմէ ։

ԸՆՉԱՒԱՏԱՆ · (ածական) · վաճառիչ ընչից · անաւակ · շահպէլ · գաշ , մալչին թէճիբ էտէն ։

ԸՆՉԱՒԱՏԱՑ · (ածական) · առօղ և պահմանիչօղ ընչից և ստացուածոց · գաշ , մալ սեվիչէն ։

ԸՆՉԱՒ · ի , իս · իցս , իւք · ‖ տես ՈՒՆԻՑՔ ։

ԸՆՉԱՑԱՑԱՆԵԼ · ցուցի · ցո · ել · (անցողական) · ընչացուցանել · գոյացուցանել · առնել ինչ յոչնչէ · գաշ , վար էթմէք ։

ԸՆՉԱՒԱՏ · եմի , իս · իցս կամ ացս , իւք · (ածական) · ընչաշատ · հարստատ · փարթամ · ճոխ · այն՝ որ ունի զինչս և զստացուածս · գաշ , զէնկին · մալլուը · դարս , թիւվանկէր · ուդ · զանի ։

ԸՆՉԱՒԱՏԱՆԱՄ, կամ ԸՆՉԱՒԱՏԱՆԱՄ · ացայ · ցիր · ալ · (չեզոք) · ընչի գանալ · մեծանալ ընչիւք · հարստանալ · փարթամանալ · ճոխանալ ստացուածովք · գաշ , զէնկինլէնմէք · մալլանալ օլմագ ։

ԸՆՉԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ, կամ ԸՆՉԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ · թեան · (գոյական) · փարթամութիւն · հարստութիւն · ճոխութիւն · գաշ , զէնկինլիք · մալլարլըք · դարս , թիւվանկէրլի ։

ԸՆՉԱՒԱՐ · ի , աւ · ացս , օք · ‖ տես ԸՆՉԱՒԱՏ ։

ԸՆՏ — ԸՆՏ

Ընչաքաղց · ի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ այն՝ որ քաղցեալ է ի ժողովել զինչս անյագաբար · ագահ · գաղ, մալ խնամիւնէ ամ էակէն · խասիս ։

Ընչաքաղցութիւն · (ած · գոյ) ։ քաղց ընչից · անյագութիւն ագահութիւն · գաղ, ծամահաքաղցը · խասիսը ։

Ընչեղ · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես Ընչաւէտ ։

Ընչեղագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ հարուստ և փարթամ յոյժ · գաղ, մալտաբ · պոլս, փիւնտար ։

Ընչեղանամ · ‖ տես Ընչաւէտանամ ։

Ընչեղէն · ղինի, աւ · աց, ագ · (ած) ։ յատկեալ եղեալ ինչ · գոյաւոր · երևելի · գաղ, եօգտան վար օլմուշ ։

Ընչեղութիւն · ‖ տես Ընչաւէտութիւն ։

Ընդիկ · ընդկան, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) ։ ինչ մի · գաւզնաքեայ ինչ · գաղ, ուֆագ նէ պօշ սիւր չէյ ։

Ընդհ՚ · (ածից հարցական) ։ բառ ուսկական, և նշանակէ ընդ ինչ՚ · առ ի ո՞ · գաղ, նիչին ։

Ընդեմ · ‖ տես Ըմպեմ ։

Ընդլանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) ։ ընդլուղ՝ զուարակ լինել · արտ որթ լինել · գաղ, թօսուն օլմագ ։

Ընդլվին · (ածից պրոյոն) ։ իբր ծագեալ ի բառէս ի՚անդ՚ նշանակէ արմատաքին · ի քնոյ · ի տարին փինջ · գաղ, պիւսպիւնթիւն · քէօքիւնտէն ։

Ընդլուղ · ղղոյ, ով · ոց · ովք · (գոյ) ։ արտ որթ · զուարակ փոքր · որ տակաւին չէ մտեալ ընդ լծով · գաղ, թօսուն ։

Ընդնակացիլ · եցայ · եայ · իլ · ‖ տես Ընդանիւնամ ։

Ընդնակացութիւն · ‖ տես Ընդնաւութիւն ։

Ընդնամամ կամ Ընդանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) ։ ունդ լինել · սեղմանալ · գաղ, թօշունմանագ ։

Ընդնանամ · ‖ տես Ընդանիւնամ ։

Ընդնասեր · կամ Ընդանսեր · սիրի · աւ · աց, ագ · (ած) ։ սիրող ընդնեաց · բարեսէր առ մերձաւորս · գաղ, քէնտիսինէ եագըն օլանլարը սեվէն ։

Ընդնաւասն · մնի՝ կամ մնոյ, իւ · ից, իւք · (ած) ։ ընդնանի · ընդել անընդեմք, որպիսի են հեզաբարոյ կենդանիք · գաղ, մալըմլըղ իլե պէօյլէնէն ։

Ընդնաւացուցանեմ, կամ Ընդանացուցանեմ · ‖ տես Ընդնանեցուցանեմ ։

Ընդնանեակ · նեկի, աւ · աց, ագ · (ած) և (գոյ) ։ ընդնանի ազ · անձն տան · գաղ, ալըշկան · պոլս, խանէզատա ։

Ընդնանեբար · (ածից պրոյոն) ։ իբրև ընդնանի · մերձաւորաբար · հարազատաբար · գաղ, տօսթանէ թէքլիֆսիզ ։

Ընդնանեբարութիւն · (գոյ) ։ ընդնանեբարոյութիւն · ընդնանութիւն · գաղ, ալըշըգ թաալիճէլլիկ ։

Ընդնանեգոյն, կամ Ընդանեգոյն, կամ Ընդնագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ առաւել ընդնանի · ընդնեագոյն · գաղ, փէք ալըշկան · Եա, վարի իբրև մակբայ · այսպէս՝ կարի ընդնանեբար · գաղ, թէքլիֆսիզճէ ։

Ընդնանեկան, կամ Ընդանեկան · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես ի նէրոյ Ընդնանի ։

Ընդնանեկից կամ Ընդնանակից · կցի, աւ · աց, ագ · (ած) ։ կցորդ յընդնանութիւն · ընդնանի · գաղ, ալըշկան ։

Ընդնանեկատար · (ած) ։ այն՝ որ կատարէ զընդնանիս իւր · որպիսի էին նէրսն և հեբրովդէս · գաղ, քէնտի էվինտէ օլանլարը գէրսան ։

Ընդնանեկութիւն · թե · (գոյ) ։ ընդնանեական գոլ · բնակակցութիւն · գաղ, արքատաշլըգ ։

Ընդնանեկցութիւն · ‖ տես Ընդնանութիւն ։

Ընդնանեամ, կամ Ընդանեամ · եցի · եա · ել · ‖ տես ի նէրբոյ Ընդնանեցուցանեմ ։

Ընդնանենամ կամ Ընդանենամ · եցայ · ցիր · ալ · (չէշտ) ։ ընդնեանալ · ընդնանի լինել · մերձաւոր և վարժ գտանիլ · գաղ, էվլէն օլմագ · ալըշմագ · Եա, ծանօթանալ · որպէս զընդնանի բարեկամանալ · գաղ, աշնա օլմագ ։

Ընդնանեսան · ‖ տես Ընդնասան ։

Ընդնանեցուցանեմ, կամ Ընդանեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · ել · (անդող) ։ ընդնանի առնել · ընդնանի և մերձաւոր կացուցանել · սովորեցուցանել · գաղ, ասօսթլաշըրմագ · ալըշթըրմագ ։

Ընդնանեցուցիչ · ցչի, աւ · աց, ագ · (ած) ։ այն՝ որ ընդնանի առնէ զգ · գաղ, ալըշտըրան ։

Ընդնանի, կամ Ընդանի · նեայ, եաւ · եաց, եօք · (ած) և (գոյ) ։ ի տան եղեալ, որպէս ընդնանի ասին տանուտէրն՝ կինն՝ զաւակք՝ ծառայք՝ և ամ մերձաւոր ազգականք · ծանօթ · ընտել · աւէտ · տուն էն · գաղ, էվլէն · աշնա · ալըշըք · գոյս ։ խանէկի ։ Եա, ընդնանի ասին տունկըք և կենդանիք, որք սէն վույրնի ։

փաշ ։ ալըշկան • պոբա ։ սուլէ ։

Ընտանութիւն, կամ Ընդանութիւն • թէ • (գ•ց) ։ ընտանի գոլն • ազգականութիւն • մերձաւորութիւն • փաշ, աշխնալըք • ագրասալըգ ։ Եա, ընտևութիւն • հէղուէթիւն • փաշ, ալըշըդիլըք • մազլուլըք ։

Ընտանուհի • հւ•ց, եաւ • եաց, եօք • (ածական) ։ ընտանի, և մերձաւոր, և ազգական կին • փաշ, էվլէն վէ ագրասալա գաթը ։

Ընտանուստ • ‖ տես՝ ի նէրքոյ Ընտուստ ։

Ընտանունդ, կամ Ընդանունդ • } Ընտաուն, կամ Ընդաուն • անի, իւ • ից • իւք • . . . . . } (ածական) ։ ի տան անեալ • այն՝ որ ոչ է վայրենի • փաշ, էվտէ պէլէնմիշ • ալըշկան ։

Ընտել • } Ընտելակ • } Ընտելանի • } ի, աւ • ից, ագ • ‖ տես Ընդել ։

Ընտելականութիւն • ‖ տես Ընդելութիւն ։

Ընտելացոց • (ածական) • առ եսեղ կացօղ • մընացօղ • անշարժ • փաշ, պիրը եէբուէ տուբան • գավի գալան ։

Ընտիր • տրոյ, ով • ոց • ովք • կամ տրի, իւ • ից, իւք • (ածական) • ազնիւ և պատուական՝ բաղդատութիւք իւրի ընդ իւրի • զատեալ և որշեալ • փաշ, սէչիլմիշ • պոբա, կիւզէլ • Եա, անխարդախ • անաբատ • փաշ, հալիս • լէգէսիզ ։

Ընտուստ, կամ Ընդուստ • (ածական) • (նէրքոյ որոյեան) ։ ի տանէ և ի տան • ի նէրքուստ • յինքենէ • փաշ, քէնտիլիզինէն • իչէրտէն ։

Ընտրաբանեմ • եցի • եա • ել • (նէրգործ) ։ ընտիր բանիւք գովել զոք • փաշ, էյի սէօզլէր իլէ մէհ էթմէք ։

Ընտրական • ի, աւ • ից, ագ • ‖ տես՝ ի վերոյ Ընտիր ։

Ընտրականութիւն • թէ • (գ•ց) ։ ընտիր գոլն • լաւութիւն • փաշ, էյիլիք • խասլըք ։

Ընտրան • ի, աւ • ից, ագ • } Ընտրանք, կամ Ընդրանք • ից, օք • } (գ•ց) ։ ընտրութիւն • ընտրելն • ընտիր ընտիր զաւուցեալք • փաշ, սէչմէ • այրթէլմա ։

Ընտրելագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ածական) ։ առաւել ընտիր • փաշ, փէք սէչկինմիշ ։

Ընտրելախօսուէ • թէ • (գ•ց) ։ ընտիր խօսք և զրոյց • փաշ, մէնղուբ սէօզ ։

Ընտրելական • ի, աւ • ից, ագ • ‖ տես Ընտիր ։

Ընտրելակից • կցի • աւ • ից, ագ • (ածական) ։ կցորդ ընտրութէ • ի միասին ընտրեալ • փաշ, պէրապէր սէչկինմիշ ։

Ընտրելաշնորհ • ‖ տես Շնորհազարդ ։

Ընտրելութիւն • ‖ տես Ընտրականութիւն ։

Ընտրեմ, կամ Ընդրեմ • եցի • եա • ել • (նէրգործ) ։ զերկուս իր բաղդատեալ ընդ միմեանս՝ զմին առաւել ազնիւ և պատուական դասել քան զմիւսն • բաժանել զլաւն և առնուլ • փաշ, սէչմէք • այրթլամագ • պոբա • կիւզէլչէն ։

Ընտրողաբար • (նէրքոյ որոյեան) ։ ընտրողութեամբ • քաջ նկատմամբ • փաշ, էյի սէչմէ իլէ ։

Ընտրողական • ի, աւ • ից, ագ • (ածական) ։ կարօղ ընտրել • դատմամբ ընտրօղ • փաշ, սէչէն ։

Ընտրողապէս • ‖ տես՝ ի վերոյ Ընտրողաբար ։

Ընտրողութիւն, կամ Ընտրողականութիւն • թեան • (գ•ց) ։ կարողութիւն ընտրելոյ • դատումն • որոշողութիւն • փաշ, սէչմէ • այրըմ էթմէ ։

Ընտուստ • ‖ տես Ընտրան ։

Ընտրուէ, կամ Ընդրուէ • թէ • (գ•ց) ։ ընտրելն • որոշումն • փաշ, սէչմէ • ֆարգ էթմէ ։

Ընտրուկք • (գ•ց) ։ անխարիւ ընտրութէք հաւաքեալ իրք • փաշ, ֆարգ էթմիշլէրէք թօփլանմըշ շէյլէր ։

Ընտրումն • բման, մբ • անց, մունք • ‖ տես՝ ի վերոյ Ընտրութիւն ։

Ընքնագիր • ‖ տես Ինքնագիր ։

Ընչհօթակ առնել • ‖ անհետ առնել • խորասոյզ առնել • փաշ, իչլի թօզուս պէվէսիզ էթմէք ։

Ընչոտ • ‖ տես Շոտայ ։

Ընչտեմարան • ‖ տես Շտեմարան ։

Ընտաուլ • ‖ ե բառ արաբական • նշանակէ առաքեալ ։

Ընտմբաբատակ • ի, աւ • ից, ագ • (գ•ց) • ե պատերազմական գնդակ՝ գաւառակ մի ջրով ի կէսոյ խեցեղէն դամանոցի, զոր լցեալ շղթայիւք և պլոյլ նիւթով արկանեն ի մէջ բռմբիկեղէ, և ի ձեռն վառօդից ձգեն առ թշնամիս • փաշ, գումպարա ։

Ընտմբաքար • ‖ տես Ռմբաքար ։

Ընտմբզարկ լինել • ‖ հմայել հարմամբ ռմբացոյ • փաշ, կիւրլէ վուրմա իլէ փաչըլըք էթմէք ։

Ընտնգեղջիւր, կամ Ընդգեղջիւր • ջեր ։

երբ • երաց • օք • (գոյ)։ գազան՝ որոյ է եղջիւր մի՝ ի վերայ ընդգայ, ոսկրապատեան մարմնով, ահաւոր՝ ըստ մեծութեան փղի • ած՝ քերկէնտան • քէնկէրտան։

Քարբգունք • ‖ տես Ինգունք։

Քահման • ‖ տես Ռեմոն։

Քահիչտ • ըր ըշտի • աւ՝ կամ իւ • ացի • օք • ‖ տես Ռիշտ։

Քամբաքար • ‖ տես Ռիմբաքար։

Քամբիկէն • կենի • իւ • իյ • իւք • (գոյ)։ է հրացան առաւել առաւել քան զինդանօթն՝ բայց կարճ, որ արկանէ մեծաձ շառաւիմամբ զոմբարտակս • ած՝ հաւլան թօփու։

Քահտութիւն • ‖ տես Ռիշտութիւն։

Քառբէն • (գոյ)։ խոտ կամ բոյս • որ լինի ի վայրի • ած՝ եւսպան օթու։

Քառմ • ‖ տես Ռումք։

Քառնկն • ‖ տես Ռունգն։

Քառպ • ‖ տես Ռուփ։

Քաթախ • ‖ տես Պաթախ։

Քակախաան • ‖ տես Պակախաան։

Քապաունգ • ‖ տես Պապունգ։

Քար • (հոգոդրուքի նմանեալ)։ հանգէտ • հանգոյն • համեմատ • առիւ, պէս • ած՝ կէօրէ։ Եա, այս նմանադրութիւն առեալ ի զանազան հոլով զինդ լոյր, փոխ նաև ըստ նշանակութիւն իւր • որպ առեալ զվերջնահոլով տրական՝ նշանակէ նման • հանգոյն • ած՝ կէօրէ։ Եա, երբեմն՝ ի կողմանէ • ած՝ թարաֆընտան։ Եա, վա՜ • յաղագս • ած՝ իչին։ Եա, երբեմն առեալ զան նախադիր տրական ինդիր՝ նշանակէ արտաքս • արտաքոյ • ած՝ տըշտըր։ Եա, երբեմն առեալ զբացառական՝ նշանակէ վճիռ • զինի • ած՝ արտընտան։ Եա, այս նմանադրութիւն եդեալ առնիթեր բայից՝ Ընդունել և Ելանել՝ նշանակէ անդր քան • ի դուրս • ըստ չափ • ած՝ տըշտը • չըզկըտան տըշտը։

Քատ ամի • ‖ ամենայնիւ • ամենայն կերպիւ • ած՝ հէր թարըզլա։

Քատ ամի՝ • (նէքդոյ)։ և ըստ խոիք (շուշոպ)։ ըստ առացելումն • ըստ ամի բանի գրոցն • զոր օրինակ • ած՝ նիչէ քի։

Քատանձնեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ ըստ անձին, այսինքն ի վերանձին առնուլ • բարձեալ բերել • բառնալ յուսս • ած՝ եհլիլէնմէք։ Եա, յանձն առնուլ • ած՝ իւստունէ ալմագ • գասպուլ էմէք։

Քատանձնեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անցոյ)։ տալ բառնալ զինի ի վերոյ ուսոց ուրուք • ած՝ եհլիքլէմէք։

Քատանձնումն • թե • (գոյ)։ բառնալն, կամ կրելն ի վերոյ ուսոց և թիկանց • ած՝ եհլիքլէնմէ։

Քատարտուղիմ • ‖ տես Զարտուղիմ։

Քատգիւտ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ)։ գրի եւս Սագիւտ, Քոտգտանք • արտա գտանելն • գտանելն զոք ըստ չափ, այսինքն մեղադրելն • մեղադրութիւն • ած՝ այըպտամա։ Եա, յանցանք • վնաս • ած՝ գասպահաճ • սուչ։ Եա, վարի իբրև ածական անուն այսոք նշանակութ, ըստգտանելի • մեղադրելի • յանդիմանութիւն արժանի • ած՝ այըպտանամագ • Եա, վարեալ իբրև մակբայ՝ նշանակէ ըստգտանելի օրինակաւ • ըստգտանօք • որպ յանցաւոր • ամօթով • ած՝ այըպտանամագ քէօչէ իլէ։

Քատգիւտեմ • եցի • եա • ել • . . . }
Քատգտանեմ • գտի • գտեա • ել • }
(ներգործ)։ տորտանանչել • ընդգէմ ինչ ձանուչել • մեղադրել • ըմբռնել զոք ի յանցանս • պահպարակել մարգ, կամ բանիւ • ած՝ այըպտամագ • գասպահաճելը Թուրքմագ։

Քատգտանք • անաց, օք • ‖ ըստ առաջին նշանակութեանն տես ի վերոյ Քատգիւտ։

Քատեզաձայն • ‖ տես Եզաձայն։

Քատեզագային • գունի, իւ • իյ, իւք (ածական)։ կատարեալ յոյժ • աւելի քան զաւհման • ած՝ էօյլէսէն տըշտը։

Քատերիւրեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ գրի եւս Սատերիւրեմ • խոտորեցուցանել յերիւրէ • այսինքն ի բարեկարգութենէ • հանել արտաքոյ քան ըզկերիւրեալն • ած՝ սիւրվիւռիչքաէն տըշտը չըգարմագ։

Քատերջ • ‖ տես Սատերջ։

Քատնդիայց • ‖ տես Սանդիայց։

Քատիմանիմ • եցայ • եաց • իմ • (ներգործ)։ ագանել զաման ոմից • պատել զոտս և զգլուխս • ած՝ այագ գալը կիյմէք • թօզլուք կիյմէք։

Քատիրքեան • ‖ ըստ կերպի իւրոյ ինքեան • ած՝ քէնտինէ կէօրէ։

Քատ խս • ‖ ըստ իմ • իբրև ինձ • նման ինձ • ած՝ պէնիմ կիպի։

Քատիրեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ բարեխօսել • բաղաձանել ընդ իւրեսս • համեմատել ըստ ամ մասանցն • ած՝ ուչտուրմագ։

Քատիքս • ‖ տես Սատիքս։

Ըսթիքսեմ· ‖ տես Սթիքսեմ·

Ըսակս· կամ, աս· ացս, օք· (ածական)· մեղմեխ· նենգաւոր· խարդախ· ասուի, հիւլէպազ·

Ըսահուն· ‖ տես Նենգուն·

Ըսամանեայք· նեխիլ, խաբ· կամ նենգել, եօք· (ածական)· մանուածոյքս· առանձնականք· անհաւաք, որք պարապմանին ընդ տեսակս· գործ, պաշտօն մախաղս·

Ըսամիոջէք· (ածական)· մոացեալքն մի ըսամ միոջէ· և այլք որ զնոսին· գործ, պիրկը պիրկը գալանլար·

Ըսամնայք· (ածական)· նամանիք նորա· նոյնակոսիք· գործ, օնուն կիսկիլելը·

Ըսանամանէք· (ածական)· հետաքայք· յաջորդք· յետագայք ըսամ օրինակի նորա· գործ, սօնրա կելելնելը կիսկի·

Ըսամ որմէ· ‖ յետ որոյ· զնոսին որոյ· զի բառս Ըսամ՝ յորժամ առնաս զբացառական խընդիր, նշանակէ յետ· զնոսին· գործ, օնուն արարընաման·

Ըսամ որուամ· (շաչխոզ պոգնաուոխոն)· որպէս· իբրև· որովհետև· գործ, չնուքի· պոլս, չնունանքի·

Ըսամ օրէն· (նախագրութեան նոռնոխոն)· ըսամ օրինի· զորէն· հանգոյն· գործ, կէօրէ· կիսկի·

Ըրջալի· ըրջալաց· ‖ է սեռականն բառիս Ոսրջալ, զոր տես ի տեղոջ իւրում·

Թ·

Թ — ԹԱԳ

Թ· ‖ է տառ բաղաձայն և անձայն իսկ ամենևին, զի ի սկզբնաւորիլն արգելու ղշռունչն, և ոչ կարէ հանել զձայն գնոնէ իբրև զկիսատձայն բաղաձայնս, որպէլ են տառքս Շ· Ս· ՀՁ, որք իբր չշնչելով ինն մարթին հանել զձայն· Բայց տառս այս Թ ոս կամ Թոյ, ըսամ արտաբերութենն Թաւ է յոյժ և հաստատձայն· և լծորդ է ընդ տառիցս Դ և Տ· որոյ հնչմանէքն մերձաւոր գոլով, փոխադրին երբեմն ի տեղի միմեանց· որպէլ Թակարթ, Թակարդ· շղազքոթի, շղազքորդ· կամնայ, կատայ· ՀՁ· Դարձեալ տառս այս՝ մինչ դիցի այսպէս Թ, ունելով ի վեր զպատառանշան՝ նշանակէ զթիւ համարոշական որպէլ ինն, կամ իններորդ· Արդ ձահոզագործս խօսի մեզ ասելոյ ընդ ինքեանս ի դիմաց Թոռատիս, յաւելն·

Թէ միտ դընեա, ասէ, բանին,
Իմաստութեան սաղմանին·
Ոչ կարօտիս իմում խրատին,
Քանզի նոքա խօսի հոգին·

Թագ· ի, իւ· կամ աւ· կամ ով· լոյ, իւք· կամ աց, օք· կամ ովք· (գոյ)· խոյր կամ պակ արքայական ի ձև գլխոյ նոռան·

Թ — ԹԱԳ

Թագագանգուր· (ածական)· այն՝ որ ունի ըղգանգուր հերս ի բնէ՝ կաղմեալ իբրև զթագ· գործ, թաշ կիսկի գըվըրչըգ սալը·

Թագագլուխ· (ածական)· պատկառուր· ունօղ ըզպակ կամ զթագ ի գլուխն· գործ, թաշըը·

Թագագործ· ի, աւ· ացս, օք· (ածական)· այն՝ որ գործէ կամ շինէ զթագ· գործ, թաշ եափանի·

Թագագխտակ· ի, աւ· ացս, օք· (ածական)· այն՝ որոյ դխտակն կամ տեսքն զարդարեալ է թագիւ· արքայակերպ· գործ, թաշ ըլա տոնանմըշ· փառիշահ շէքլինուէ·

Թագագիր· դրի, իւ· ացս, օք· (ածական) և (գոյ)· այն՝ որ գնէ զթագ ի գլուխ արքայի ի թագադրութեան· ասպետ· գործ, թաշ գոյան· թաշտար·

Թագադրանիթ· թէ· (գոյ)· գնելն զթագ· պատուհան· գործ, թաշ գոյա·

Թագազարդ· ի, իւ· իկ, իւք· (ածական)· պատկառուր· թագաւոր· թագիւ պճնեալ· գործ, թաշըըա տօնանմըշ· Եւս, թագաւորական· արքունի· գործ, փառիշահա միւթալիգ· Եւս, վարի երբեմն ի բանս ինչ իբրև մակբայ·

Թագազարդեմ· եցի· եա· եալ· (էնէգործ)· թագիւ զարդարել· պատկել· գործ, թաշ

ըլա ոօնաթմագ։ Նա, Թագաւոր առնել։ գաՀ, փառիշահ էթմէք։

Թագազարմ · ի, իւ · իդ, իւք · } Թագազին · ազնի՛ կամ ոյ, իւ · իդ, իւք · } ‖ տես Թագաւորազարմ։

Թագազարմանդի · ոյ, եաւ · եաց, եաք · (ած) կամ (գոյ)։ կոյս, կամ կին՝ որ է Թագազարմ · որ՝ ոսկերքն սանդուխտ, և սոսկերն հովխովիկ, և այլք։

Թագաժառանգ · ի, իւ · աց, աք · (ած)։ այն՝ որ է ժառանգ Թագի և Թագաւորութեան, որ՝ զի են Թագաւոր որդիք · գաՀ, շահզատէ։

Թագակալ · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ ուղղող զԹագ և զԹագաւորութիւն · ազքայորդի · գաՀ, Թաճառաւ։ Նա, Թագաւորական · գաՀ, փառիշահա միւԹաղիք։

Թագակապ · ի, իւ · իդ՝ կամ աց, աք · (ած)։ կապող զԹագ · այն՝ որ ունի իշխանութիւն կապել զԹագ՝ ի գլուխ ազքային · գաՀ, Թաճ պազլայան։ Նա, այն՝ որ սեպհական է Թագի և Թագաւորութեան · գաՀ, Թաճառ վէ փառիշահլըղա միւԹաղիք։

Թագակապեմ · եցի · եմ · էլ · ‖ տես Թագաւորեցուցանեմ։

Թագակապութիւն, կամ Թագկապութիւն · Թեան · (գոյ)։ Թագաւորեցուցանելն · գաՀ, փառիշահ էթմէ։

Թագակերտեալ · (ած)։ այն՝ որ ձեւանայ իբրև Թագաւոր · գաՀ, փառիշահ պիչմինէ կիրէն։

Թագակից · կցի · աւ · աց, աք · (ած)։ գահակից · գաՀ, Թաճառաշ։

Թագայօրէն · լինի, իւ · աց, աք · (ած)։ յօրինեալ, կամ կազմեալ իբրև զԹագ · գաՀ, Թաճ կիսալ էափըլըշշ։ Նա, Թագազարդ · պսակազարդ · գաՀ, Թաճըլա ոօնանմըշշ։

Թագանման · (ած)։ նման Թագի · պսակաձեւ · գաՀ, Թաճ պիչխմինէ։

Թագապահճոյ · ‖ տես Թագազարդ։

Թագառու · ուի, աւ · աց, աք · (ած)։ առնող զԹագ · յՈր այն՝ որ Թագաւորէ · գաՀ, Թաճ ալան · փառիշահլըք էակն։

Թագատու · տուի, աւ · աց, աք · (ած)։ տուող զԹագ · կապող զԹագ · գաՀ, Թաճ վէրէն, Նոյ պազլայան։

Թագատրոփ · (գոյ)։ է անուն եղանակի երգոց, կամ խազի։

Թագաւոր · ի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ ազքայ · ինքնիշխան տէր բազում գաւառաց և քաղաքաց · ինքնակալ, որ ունի զԹագ ազքու-

նի միահեծան իշխանութեամբ՝ ի գլուխն · գաՀ, հիւնքեաւր · փառիշահ · շահինշահ։ պէտս · շահ · ոզդ · ուլիք։ Նա, Թագաւոր կենդանեաց կոչին՝ նմանութեամբ լինի առիւծ և արծուի։

Թագաւորաբար · (ածական ոգոյ)։ իբրև Թագաւոր · ազքայական պատուով · գաՀ, փառիշահ կիպլի։

Թագաւորաբնակ · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ ազքայանիստ · ուր բնակի Թագաւոր · գաՀ, փայիթախԹ։

Թագաւորագիր մատեանք · ‖ գիրք Թագաւորութեաց կամ Թագաւորաց, որ յիշատակին։

Թագաւորազարմ · ի, իւ · իդ, իւք · } Թագաւորազգի · գ · ոյ, նաւ · նաց, նազք · } Թագաւորազն · զնի, ամբ · անց, ամբք · } Թագաւորազուն · զնի, իւ, իդ, կամ զանց, իւք · · · · · · · · · · } (ած) և (գոյ)։ այն՝ որ է ի զարմէ Թագաւորի · Թագազարմ · և մերձաւորք ազքային · ի տանէ և ի տոհմ Թագաւորաց · պազլատական · գաՀ, փառիշահ օղուլճան · սաղլըք · դէտ · շահզատէ։

Թագաւորական · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ այն՝ որ է սեպհական Թագաւորի և Թագաւորութեան · ազքունի · ազքայական · գաՀ, փառիշահա մախսուս · հիւնքեաւրի · դէտ · փառչահանէ։

Թագաւորականութիւն · Թեան · (գոյ)։ Թագաւորական մեծութիւն · իշխանութիւն · գաՀ, փառիշահլըղա միւԹաղիք օլմա։

Թագաւորական օձ · ‖ տես Աւազակ։

Թագաւորակաց · ի, իւ · իդ, իւք · ‖ տես ի վերոյ Թագաւորաբնակ։

Թագաւորակերպ · ի, իւ · իդ, իւք · (ած)։ ազքայակերպ · ունող զկերպ Թագաւորի · գաՀ, փառիշահ կիպլի չէօհրեթլի · քէբլամէլի · դէտ · խուսրեվանի։

Թագաւորակից · ‖ տես Թագակից։

Թագաւորակցիմ · եցայ · եայց · իլ · (չէչոյ)։ Թագակցիլ · Թագաւորակից լինիլ · գաՀ, Թաճառաշ օլմագ։

Թագաւորահայր · հօր, հարբ · հարց, հարրբ · (գոյ)։ իբրև կամ ըստ պատուոյ հայր Թագաւորի · գաՀ, փառիշահ փէեէրի։

Թագաւորանարգու · գուի, աւ · աց, աք · (ած)։ այն՝ որ անարգէ զԹագաւոր · գաՀ, փառիշահը աշաղա վուրան։

Թագաւորանիստ · նստի, իւ · իդ, իւք · ‖ տես ի վերոյ Թագաւորաբնակ։

Թագաւորակից • ‖ տես Թագաւորաբար։

Թագաւորասէր • (ած)։ այն՝ որ լինի սիրասէր կամ սպառնալեզք Թագաւորի • գաւ՝ փառիշայ չըգըշը իլէ օլան։

Թագաւորապարտ • (ած)։ այն՝ որ վայելէ Թագաւորի • ուրբայալայել • գաւ՝ փառիշահա եաքըշըքլը։

Թագաւորեմ • եցի • եա • էլ • (չէշտ)։ Թագաւոր լինել • գաւ՝ փառիշահ օլմագ • Ես, ունել, կամ վարել զԹագաւորութիւն • գաւ՝ փառիշահլըք սիւրմէք • դ•ր•ս • շահիյահէն։

Թագաւորեցեցանեմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (ած)։ Թագ կապել, կամ դնել ի գլուխս ուրուք • տալ Թագաւորել • գաւ՝ փառիշահ էթմէք։

Թագաւորութիւն • (գ•ս)։ Թագաւորելն • Թագաւոր գոլն • ուրբայութիւն • Թագաւորական իշխանութիւն • գաւ՝ փառիշահլըք • դ•ր•ս • փառշահլը։

Թագ դնել, կամ առնուլ, կամ կապել անձին ‖ տես ի վերոյ Թագաւորեմ։

Թագ դնել, կամ կապել այլոմ • ‖ տես ի վերոյ Թագաւորեցուցանեմ։

Թագեմ • եցի • եա • էլ • ‖ տես ի վերոյ Թագաւորեցուցանեմ։

Թագընկալեմ • եցի • եա • էլ • (էրգ•ր•ծ)։ ընդունել զթագ • գաւ՝ Թաճ գալոսլ էթմէք։

Թագընկալութիւն • (գ•ս)։ ընդունելն զթագ • պսակումն • գաւ՝ Թաճ գալոսլ էթմէք։

Թագընկալ • կեցի, իս • իցս իւք • (ած)։ այն՝ որ ընկալնու զթագն, կամ զպսակն ի գլխոյ իւրմէ • գաւ՝ պաշլընասան Թաճը պըլդագան։

Թագպագաւ • ‖ տես Թագպաքաւն։

Թագ ի գլուխ • (•ն•ի•ս• ար•ց•ի•ն•)։ Թագ ունելով ի գլուխն • պսակեալ գոլով • գաւ՝ Թաճը • Թագուած • ց • ալ • ագ • ալք • ‖ տես Թագաւորած։

Թագուհի • հւոյ, հաւ • հաց, հաք • (գ•ս)։ կին Թագաւոր • կամ կին՝ մայր՝ քոյր Թագաւորի • դշխոյ • աշխարհակալին • գաւ՝ սուլթան • խասէքի սուլթան • վալիտէ սուլթան։

Թագուհութիւն, կամ Թագուհւոյութիւն • Թ•ե• (գ•ս)։ Թագուհի գոլն • դշխոյութիւն • տիկնութիւն • գաւ՝ սուլթանլըգ։

Թագւական • ի • աւ • ագ • աք • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի առ արքայն առաքեալն Թադէոս։

Թաղեմ • եցի • եա • էլ • (չէշտ)։ հաւալ շան, կամայլ կատաղի գազանաց՝ ի ընտրատուփ խոնջելոյ յերկարութենէ ճանապարհին կամ ի սաստիկ արշաւանաւ, յորժամ լորձունք սկսանին ընդ երան ի վայր հոսիլ • գաւ՝ քէլլին, կամ հայվանաթն եօրղունլուգունէն նէֆէսի քէսիլերէք սօլումագ։

Թաթ • ի, իս • իցս • իւք • (գ•ս)։ ան կենդանւոյ մինչև կիսկն, որով Թողու զհետս ի կոխելն • և կամ ձեռն՝ մինչև կիսատուկն • և այս բառ հաղիւս ի գործ ածի մարդկան • զի ի դնիլն Թաթ ոտից, առեալ է վերջ ոտից • և ի դնիլն Թաթ ձեռաց՝ առեալ լինի փոխանակ ձեռաց • գաւ՝ էլ • ալուգ։

Թաթախ • ի, աւ • ից, աք • (ած)։ Թաթիւ շաղախեալ • Թաթաւեալ • Թաթաղեալ • գաւ՝ սրպլը • սրպլըշը։

Թաթախեմ • կամ Թաթաղեմ • ‖ տես ի նեղքոյ Թաթաւեմ։

Թաթախաւ • ի, իս • իցս, իւք • (ած)։ այն՝ որոց Թաթքն ոտից և ձեռաց հաւասալ են • գաւ՝ էլլի այաղը քէսիլմիշ։

Թաթախերձ • ի, իս • իցս, իւք • (ած)։ այս բառ յատկացեալ է կենդանական այնոցիկ, որոց Թաթքն հերձեալ են յերկուս ի բնէ, որպէս է եզն, ոչխարն, և այլն • գաւ՝ չաթալ Թըրնագլը։

Թաթախերձութիւն • Թ•ե• (գ•ս)։ Թաթախերձ և կճղակաբաշխ գոլն • գաւ՝ չաթալ Թըրնագլըլըգ։

Թաթաղեմ • եցի • եա • էլ • (էրգ•ր•ծ)։ պատատրան առնել • յղփացուցանել • գաւ՝ Թէփէլէմէ տօլտուրմագ։

Թաթաղուն • (ած)։ յղի էգեալ • լի և լիլի և խճողեալ • գաւ՝ Թէփէլէմիշ տօլու • դ•ր•ս • լէվլիյէ։

Թաթամանիմ • եցայ • եայց • իմ • (չէշտ)։ տատամսիլ • իբր ի սաստիկ արամութենէ տարակուսեալ և տարտամեալ լքանիլ • գաւ՝ իւրէկ սաքըլմասան կէվշէկլէնմէք։

Թաթառ • կամ Թաթիւռ • ց • ալ • (գ•ս)։ կնճիթ ամպոյ, որով իբր Թաթիւ առնուզգօք ի ծովէ կամ ի գետոյ • գաւ՝ տրաւլութ խօրթուտու։

Թաթաւ • ի, իս • իցս, իւք • (գ•ս)։ անձրև • ցօղ • խանաւարի՝ որ Թանոյ զերկիր • գաւ՝ եաղմուր • նէմլիք։

Թաթաւեմ • եցի • եա • էլ • (էրգ•ր•ծ)։ շա-

ղախել. զանգանել. ֆած, պուլշեթմագ։ Ես, Թանալ. Թրչել. ֆած, ըղլաթմագ։ Ես, ընկղմել. ի խորս. ֆիել. ֆած, տալըղըմագ. ոգմագ։

Թաթաւեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւսի. ել. (ռեղոյ) ։ ‖ նոյն և բնդ վերնոյն։

Թաթաւուն. ւման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ Թաթախաւուն. շաղախաւուն. Թաթաւելն. ֆած, պուլշղըմա։

Թաթաւուչ. (ածական)։ իսպառ Թաթաւեալ. ֆած, պիւսպիւխթիւն պուլշըղբ. Ես, պատեալ. լցեալ. ձախացեալ. ֆած, ծօփաօղու։

Թաթեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէբԹոյծ)։ խաբել. նենգաւ պատրել. Թաթիւ ռուխ կարթել. հարկանել զգաբշապատ. ֆած, հնչյել իւր ալաթմագ. Թէփե իւսուխնէ կէթիրմէք.

Թաթաուր. Թլոյ. ով. ոց. ովք. (գոյ)։ Թաթ անբան կենդանեաց. իբր Թէ ի վայր քան զուրն՝ առաջին ոտք չորքոտանեաց. ֆած, պյագ. փէնչէ.

Թաթպան. ի. աւ. ոյ. օք. (գոյ)։ պահպանակ Թաթին. ձեռնոց ասուեալ, զոր ագանին ի ձեռս յաղագս ցրտոյ. կամ առ ի զարդ ագանին զնաշկեայ՝ կամ յայլ ներբաթել իրաց կազմեալ Թաթպանս. ֆած, էլաթվէնի.

Թաթպանագործ. ի. աւ. ոյ. օք. (գոյ)։ գործող զԹաթպան. ֆած, էլաթվէնչի։

Թաժոյ. կամ Թաժաճ. կամ Դաժոյ. (ածական)։ բառ ռամկաց. իբր նոր. ոչ հնացեալ. Թարմ. ֆած, Թազէ։

Թալանամ. ‖ տես ի նեւքոյ Թալկանամ։

Թալան. կամ Թալամէղ. (գոյ)։ կենդանիկ Թալամաւոր. որ է մուկ եալ. ֆած, հայալորը պաւըռլմաշ հայվան։

Թալխալ խաղալ. ‖ Թալկացեալ շարժիլ. այսր անդր տատանիլ ի նուաղմանի՝ յյուսահատութէ. բովանդակ մարմնովքն դողդոջալով ևսիկ. Թաւալգլոր անկանիլ. ֆած, ակ պէլէնմէք. սարսոր Թալխագ։

Թալխայ. (գոյ)։ տաղտկի նուրբ և բարակ՝ իբրև զԹիթեղն ոսկւոյ. ֆած, փէք ինձ խիլիկ։

Թալկամ. ացի, կա. ալ. } Թալկանամ. ացայ. ցիր. ալ. } (ՆէբՀոյ)։ լքանիլ. ընդարմանալ. Թուլանալ խաղալ. նուաղիլ. ֆած, մէհման, հեվնք օլմագ. պոբո, զէնչյուէն։

Թալկացումն. ցման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ Թալկանալն. Թալթալ խաղալն. ֆած, պայըլըմա. մէհման օլմա։

Թալկացուցիչ. ցուցչի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որ տայ առնէ Թալկանալ. ֆած, մէհման, հէվնք էաճէի։

Թալկութիւն. Թեան. ‖ տես ի նեւքոյ Թալուկ։

Թալմաւտ. մալ, իւ. իս, իսք. (գոյ)։ է անուն գրոց՝ որ շարադրեցաւ ի ժողովոյն հրէից զինչ բազմաց ասաց համբարձմանն քրիստոս ի պահել զայնու զնուքեանս ի յանհաւատութիւն. ֆած, Թալմաւտ քիԹապը։

Թալուկ. (գոյ)։ Թալկացումն. Թաւալգլոր անկանելով պատք գլխոյ և խառնուրդ սրտի ի մաղձոյ, ի նուաստանել, կամ ի լուանտաւութէ. ֆած, մէհմանըզգ. պայըլմա։

Թախանձ, կամ Թախանձ. կամ Թաղանձ. ի, իւ. իս, իսք. (գոյ)։ տոկալ ժաւութէ. նեղչէն զոք աղաչանօք մինչ ի ձանձրոյթ. ֆած, բէշա իլէ պէզոր վէ Թաղիզ էֆմէ։ Ես, Թախանաւութէ. տխրաւթիւն. նեղաւթիւն. ֆած, գասէվէԹ. քէտէր։

Թախանձաբար. (ԱռՔոյ տրէխէն)։ անախորժ և տաղտկալի օրինակաւ. ֆած, պէզար վէ Թաղիզ էֆմէ կիսի։

Թախանձագոյն. գունի, իւ. իս, իսք. (ածական)։ յոյժ տաղտկալի. Թախանձական յոյժ. ֆած, փէք Թաղիզ օլունաճագ։

Թախանձալից. (ածական)։ լի Թախանձաւութէ և տրամաբեր. Թախծագին. ֆած, փէք քէտէրլի։

Թախանձական. ի, աւ. ոյ, օք. ‖ տես ի վերոյ Թախանձագոյն։

Թախանձանք. անաց, օք. ‖ տես ի վերոյ Թախանձ. ըստ ամենայն առման։

Թախանձ արկանել. ‖ տես ի նեւքոյ Թախանձեմ։

Թախանձելի. ւոյ, եաւ. եաց, եօք. (ածական)։ տաղտկալի. ձանձրացուցիչ. ֆած, պէզոր օլունաճագ։

Թախանձեմ. եցի. եա՛. եը. (ՆէբԹոյծ)։ } Թախանձեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւսի. եը. (ռեղոյ)։ . . . . . } ձանձրացուցանելով զոք՝ խնդրել ինչ. ժաւել. տխրիլ. ֆած, պէզոր վէ Թաղիզ էֆմէ իլէ պիր շէյ սիլէմէք. Ես, երբեմն կրաւորականն բայիս Թախանձեմ, նշանակէ նեղիլ. կսկծալ. ֆած, սըզըլմագ. միւհԹաճ օլմագ։

Թախանձեցուցիչ. ցուցչի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ նեղիչ. տաղտկացուցիչ. ձանձրացուցիչ. ֆած, պէզոր էաճէն. գոբո, վէնիւճ։

Թանկ • ի, իւ • ից, իւք • կամ աւ • ից, օք • (գոյ) • փայտեայ գործի լինչ մեծ՝ որ ուրնի ի ծայրն զմեծ գունտ, որով Թակէն, այսինքն հարկանեն զյիւղս • տուփան • գաւ, շահմէրտան • Թօգմագ • գրբ • սլուխլուխ։

Թանկակոփ • ի, իւ • ից, իւք • (ածՙ) • այն՝ որ կոփէ Թանկաւ • գաՀ, շահմէրտան իւրՀ վաւրան • Նա, կոփեալ Թանկաւ • գաՀ, շահմէրտան իւրՀ վաւրեալն։

Թանկաղ • ՙ ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • ՙ

Թանկաղակ • ՙ ՙ ած՝ ի վերոյ Թանկ • Նա, փայտեղէն ուռն կոշնակի • գաՀ, Թօգմագ։

Թանկաղաղ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • խոյանկ գլուխ սեան • վերնամասիսխ, որ է քանդակագործեալ լինչ ի գլուխս սեանց մեծաչէն շինուածոց • գաՀ, սիրեկ պաշտ • գրբ, սլեԹոյք։

Թանկարդ, կամ ԹանկարԹ • ի, իւ • ից, իւք • կամ ից, օք • (գոյ) • գործի իրր Թանկաւն • որոգայթի ըմբռնելոյ զկենդանիս • վարմ • ուռկան • ցանց • գաՀ, տուռզագ • Նա, վանդակ, կամ ցանց լի ծակտեօք, ընդ որս հոսի և ջուր անաղբիւր խաղան անցանելն • գաՀ, գաՓէս • վարմագլՀք։

Թանկարդաւիր • (ածՙ) • այն՝ որ դնէ, ՅՓ լարէ զորոգայթ • գաՀ, տուռզագ գործան։

Թանկարդապատ • գաՀ, տուռզագ ԹանկարԹաւիրակ • (ածՙ) • այն՝ որ պատէ Թանկարդիս • գաՀ, տուռզագ իւրՀ գուշտաան • Նա, պատեալ Թանկարդիս • գաՀ, տուռզագ իւրՀ գուշտանՀրՀ։

Թանկարդապատեմ, կամ ԹանկարԹաւիրակեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրՓոյԹ) • պատել, կամ պաշարել զոր Թանկարդիս • գաՀ, տուռզագ իւրՀ գուշտմագ • Նա, լարել զորոգայթ • գաՀ, տուռզագ գործմագ։

Թանկարդապատիս • (ածՙ) • Թանկարդիս պատ րող • գաՀ, տուռզագ իւրՀ պաշտաան։

Թանկարդեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրՓոյԹ) • Թանկարդիս պատել զոր • պաշարել որոգայԹիս • որսալ • գաՀ, տուռզագաց ուռշիւրՀք • Նա, լարել զԹանկարդ • գնել զորոգայթ • գաՀ, տուռզագ գործմագ։

Թանկեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրՓոյԹ) • հարկանել փայտիս • Թանկիս հարկանել, որպէս առնուս զկաւաս Թանկիչք • գաՀ, վերմագ • Թօգմագլամագ։

Թանկն • ՙ ած՝ ի վերոյ Թանկ։

Թանկոյաբուլս • (ածՙ) • այն՝ որ բղխի ի Թանկոյկան, որպիսի էր գինին՝ որ ի Թանկոյկան կանայ գալիլեացւոց։

ԹԱՆԽ — ԹԱՆԽ

ԹախանձանՀ • ԹՀ • (գոյ) • Թախանձ • ԹախանձանՀք • սակաւ խնդրելն • գաՀ, Թախիզլեաղ իւրՀ խաՀմ • Նա, նեղութԹիւն • տալտկութիւն • գժկամակութիւն • գաՀ, սլըգլեԹ • Թախիզլիք • օսանՀ։

Թախանձանք • ձման • ամբ • անց, ամբք • ՙ նոյն ե ընդ վերնոյն։

Թախիծ • կամ ԹախԹըպ • ՙ բառ արաբական, պայմանք Թուղթ գրեալ կամ գրելի • գաՀ, եաղըլըշ՝ եաղըլաՀագ քեաղըտ։

Թախիծ • խծի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • ցաւ և կսկիծ սրտի • որ արտաքին նշանօք յայտնի լինի յայլ ամենայնէն • տխրութԹիւ և սրտմտութԹիւ դիմաց • գաՀ, Թասա • գնասալեԹ • Նա, կսկղոզագին Թախանձանք • աղէքսանք • գաՀ, փէք եալվարըշ • Նա, իբրև ածական անուն վարեալ, նշանակէ տխրական • սրտմտ ցուցիչ • նեղիչ • գաՀ, պէդաբ էակն։

Թախծագին • (ածՙ) • տխուր • տխրական • ցաւագին • գաՀ, տէքսիլ • գասալեԹելի։

Թախծագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • ՙ

Թախծադէմ • (ՆէրՓոյԹ հուլվէ) • • • ՙ (ածՙ) • ունօղ զտխուր դէմս • այն՝ որ է ի գոյն Թախծութեան • կոյժ սրտամտ • գաՀ, մանՀզուն • գասալեԹելի։

Թախծալի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • ՙ

Թախծալից • (ՆէրՓոյԹ հուլվէ) • • • ՙ (ածՙ) • լի, կամ լցեալ ԹախծութԹ • կոյժ տխուր • գաՀ, քէֆէր՝ գասալեԹ իւրՀ տօլու։

Թախծական • ի, աւ • ից, օք • (ածՙ) • տխրական • տրտմական • գաՀ, գասալեԹելի • մէլուլ։

Թախծանք • կամ Թաղծանք • անաց, օք • ՙ ած՝ ի նեղըծոյ ԹախծութԹիւն։

Թախծելի • ւոյ, եաւ • եայ, եօք • ՙ ած՝ ի վերոյ Թախծական։

Թախծեցուցանեմ • ցուցի • ցո • եալ • (անՀշ) • արկանել զոր ի Թախծութիւն • տխրեցուցանել • գաՀ, քէֆէրլէԹմէք • մանՀզուն էԹմէք։

Թախծիմ, կամ Թաղծիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոՀ) • տրամիլ կոյժ • տասամիկ տխրիլ • ցաւագնիլ • գաՀ, քէֆէրլէնմէք • Թասալանմագ։

Թախծոզական • ի, աւ • ից, օք • (ածՙ) • այն՝ որ տրամեցուցանէ • տխրեցուցիչ • գաՀ, քէֆէր վերԹն • գասալեԹելի։

Թախծութիւն • ԹՀ • (գոյ) • կսկիծ սրտի • տխրութԹ դիմաց • նեղութԹ և տագնապ • գաՀ, գասալեԹելիք • Թասա • սլըգլեԹ • ամբ • գործ • տարՀնկ։

Թանկագին · կուվի , աւ · ից , զբ · (գ»ոյ) : կաւեղէն կամ այլ նիւթեղէն անօթ մեծ դիմաց , կամ ջրոյ · սափոր · փոքր կարաս · կուժ · գաւ , ակսթի · քիւփ :

Թանկ · ի , իս · ից , իւք · (գ»ոյ) : ի մեան կողման քաղաքի՝ զառատացեալ վաղուցիւք , որոյ չէին կամ կիւղ փոքրիկ , յորում պահուսնային առանիկն · գաւ , մահակէտ · սէմէ · գարս , քիւսէ :

Թանկ · ի , աւ · ից , զբ · (գ»ոյ) : գրի ևս Թանկի · մազաս և խիտ գործած ինչ ի բրդոյ , զոր ի հնոսնին կազմեալ իբրև ըզգեստս՝ ազանէին պատեբազմողք առ ի անձնիսս ունել ի սլաքաց՝ ի նետից և ի սրոց թշնամեաց · գաւ , քէչէ · գարս , նէմէտ · արդ · լիպտ :

Թանգակ · ի , աւ · ից , զբ · (գ»ոյ) : սաղաւարտ Թաղեայ · գաւ , քէչէ քիւլահ · քէչէհէն եաիբըմըշ պաշ Թաասը :

Թանգակապ · իս · իւ , իւք · (գ»ոյ) : փայտեայ շինուած ինչ՝ զոր ի ծայրս ևի գլուխս Թաղից դնեն առ ի պահպանուհ այնր Թաղի · գաւ , փարմագ գաւիս · գարս , քիւռէչպէհնա :

Թանգակից · կցի , աւ · ից , զբ · (ած) : այն՝ որ ի միասին Թաղեալ է ընդ այլսս · գաւ , պէբաապէբ կէօմիւլմիւշ : Եա , կից Թաղիս · գաւ , մահակէտլի :

Թանգակից լինել · · · · · } Թանգակցիմ · եցայ · եայ · իլ · } (չէշտ») : ի միասին Թաղիլ · գաւ , պէբաապէբ կէօմիւլմիւշ : Եա , կից լինել Թաղիս · գաւ , մահակէտլի օլմագ :

Թանգանիթ , կամ Թանգանդ · ցի , ոլ · ից , ովք · կամ ի , իս · ից , իւք · կամ ից , զբ · (գ»ոյ) : շրջապատող մաշկ ներքին կամ արտաքին՝ նուրբ իբրև զթիթեղն · բազում կէտիւ կամ ծածկոյթ · գաւ , զար · փէբուռ · եուէիգա սէբիմիք :

Թանգանիագէղ · (ած) : այն՝ որ ունի ըզգեղեցիկ և զնուրբ Թանգանիթ , որպիսի են Թևք չղիկանն · գաւ , զարլը :

Թանգանիթազարդ · (ած) : զարդարուն Թանգանիթով · գեղեցիկ մաշկօք զարդարեալ · գաւ , զար իլէ սօնանմըշ :

Թանգանիթային · այնց , ով · ից , ովք · (ած) : այն՝ որ ի իբրև զթանգանիթ , կամ զմաշկ · գաւ , զար կիպլի օլան :

Թանգանիթապատ · (ած) : պատեալ Թանգանիթով · շրջապատեալ նուրբ մաշկիք · գաւ , զար իլէ գաւշանմըշ :

Թանգանիթապատեմ · ևցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : շրջապատել Թանգանիթով · նուրբ մաշկիք՝ և այլ նմանեօք պատել · գաւ , զար իլէ գաւշանիմագ :

Թանգամասուր , կամ Թանգամասուր · իս , աւ · ից , զբ · (ած) կամ (գ»ոյ) , կէնդանի , որոյ ամարձէքն ձմլեալ են · նեղբնայեալ ջանմամբ · մալել · գաւ , խասըմ :

Թանգամասուրեմ · ևցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : զձեւանս կէնդանեաց ձմլելով նեղբինի առնել զնոսա · գաւ , խասըմ էիմէք :

Թանգար · իս , աւ · ից , զբ · (գ»ոյ) : կաւեղէն անօթ կոնքաձև՝ իբրև պոյան , կամ ծաղկոց · գաւ , չէօմլէք · սագար :

Թանգարսասուր · ‖ տես՝ի վերոյ Թանգամասուր :

Թանգեայ · զէի , իս · ից , իւք · (ած) : այն՝ որ կազմեալ է ի Թաղէյ · գաւ , քէչէհէն · գարս , նէմէհէյին :

Թանգեացագործ , կամ Թանգէգործ · իս , աւ · ից , զբ · (ած) և (գ»ոյ) : այն՝ որ շինէ զթաղիս · գաւ , քէչէչի :

Թանգելաբերիւն · Թեան · ‖ տես Թանգաբիւն :

Թանգեմ · ևցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : ծածկել ընդ հողով · ի խորս երկրի անիմափել · դնել զնեղեալն ընդ հողով · գաւ , կէօմմէք · սէֆնն էիմէք :

Թանգերգիչ · գչի , աւ · ից , զբ · (ած) : ողբերգակ՝ այն՝ որ ողբաձայն երգս ի Թաղումն ուրուք , որպիսի են ոմանք ի կանանց · աւէչ , լսկան · գաւ , մէյիթ խոզբինել աղաչալըշը , փիլան էաիչի :

Թանգիթ · ի , իս · ից , իւք · (գ»ոյ) : ասի զարմացոց բանջարոց իրիք , որ է իբր գետնախնձոր , և է չափով ուռեալ ինչ իբրև հասմիկ , կամ ի պէտս զովացուցիչ դեղոց · գաւ , Թիւրիւա , կաւ Թիւրա · ասնազ արմասի · սիրահ տուզի :

Թանգիանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · ‖ տես Թանգկիմ :

Թանգծ · ի , իս · ից , իւք · ‖ տես Թանգիծ :

Թանգկանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ ‖ տես Թանգկիմ :

Թանգկաւարս · (ած) : այն՝ որոց վարսքն Թանգկեալ՝ ի խոռոչացեալ են · գաւ , սաղարը քէչէլէնմիշ , պիրի պիրինէ գարըշմըշ :

Թանգկեմ · ևցի · եա · ել · (չէրգոյծ) : նիւթել · մանել · ոլորել զթել և զայլ նմանս · գաւ , էյիրմէք · պիւքմէք :

Թանգկիմ · ևցայ · եայ · իլ · (չէշտ») : խառնալ · հոս և խիտ լինել · կծկիլ · գաւ , քէչէլէնմէք · քէչէ կիպլի ԹօրԹօփ օլմագ :

Թանգկուն · կման , ամբ · ունց , ամբք · (գ»ոյ) :

Թաղկիլն • խառնել՝ խակուն մասանց կիրեաբս • գոշ՝ քէչկէլնուն • Թօրթօփ օլմա •

Թաղչար • ի • աւ • ագ • օք • (գոյ) • գլխարկ կանանց՝ ի ձև Թաղարի • գոշ՝ Թաքքէ •

Թաղմանական • ի • աւ • ագ • օք • (ածական) • բառ անասփոր և անկարմար ածանցմամբ • իբր գերեզմանական • սեպհական Թաղման • գոշ՝ կէօմիչէ միւեթալիգ •

Թաղուն • ղման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • ծածկելն ընդ հողով • ամփոփումն ի գերեզման • գոշ՝ կէօմիլմէ • Ես • ծածկիլն ընդ հողով • գոշ՝ կէօմիլմէ •

Թաղուն • (ածական) • Թաղկեալ • խակկեալ • խձողեալ • կուռ • և ի բառէս յայտնի լինի • Թաթաղուն • գոշ՝ սըգը • տօլու •

Թամբ • ի • իւ • ից • իւք • կամ աւ • ագ • օք • (գոյ) • բազմոց՝ որ դնի ի վր՞ ձիոյ առ նստիլ հեծելոյն ի վր՞ նր • հասիա • գոշ՝ էյէր • փալան • սէմէր • գոյն • զինի • ոտղ • սէրջ • Ես • ազդր կենդանւոյ՝ այսինքն ի վերոյ պատուի եղեալ գէր միան • գոշ՝ պուտ • գալչա • պոչ • գալդակ •

Թամբակալ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ կալնի և շինէ զԹամբս • գոշ՝ էյէրճի • պոչ • զինկէր •

Թամբակալ • ի • իւ • ագ • օք • (գոյ) • գօտի՝ զոր ածեն ընդ Թամբն զպորտով ձիոյ՝ առ ի չանկանիլ Թամբին • գոշ՝ գօլան • պոչ • պէրճէք •

Թամբահար • ի • աւ • ագ • օք • (ածական) • այն՝ որ Թամբէ զգրաստս • գոշ՝ էյէրճիլիկչին • Ես • Թամբեալ • գոշ՝ էյէրլի •

Թամբահարեմ • ‖ տե՛ս ի նեղբոյ Թամբեմ •

Թամբաս • ոյ • ով • ոյք • } (գոյ)
Թամբաստակ • } (նախդրեալ հոլովին)
Թամբաստոց • }

զդեստիկ • հանդերձիկ • անարգ՝ կամ պատառատուն հանդերձ իբրև զԹամբ արկեալ զանձամբ • կամ ծածկոյթ մինչև ի Թամբն • այսինքն յաղդեաս • գոշ՝ էնքի լուպա • հընրդա • չուլ •

Թամբեմ • եցի • եա • եալ • (նէոբոյծ) • համեմեալ • արկանել զԹամբս շուրջ զդրաստս • գոշ՝ էյէրլիլիք • սէմէր՝ փալան Թագմագ • Ես • իբր նմանաձեւութիւն ինն նշանակեալ առնելոյ • հանդերձեալ • գոշ՝ զամպի էյմէք •

Թամբրաթոս • կամ Թամբաթոս • ի • աւ • ագ • օք • (ածական) և (գոյ) • ընտանի • ծանօթ • ընդհանուր • գոշ՝ աշինա • ալըշըք •

Թան • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • սա է արմատ բայիս Թանամ՝ որ նշանակէ կերակուր հեղուղուկ • եփոց ջրի՝ գիւրաւ ուտիլ • ապուր • գոշ՝ չօրպա • գոյս • չօրպա • Ես • Թան ասի առակօրէն՝ մեծատաւծն կաթին չէս մղելոյ զկոպին • որ և չաղեալ՝ շինէն չոր Թան • զոր մալեալ չեռոյ ջրով ուտեն կամ ըմպեն • վայ և չաւուրս պահեցողութեան ասի Թանահաս լինիլ •

Թանագ • ի • աւ • ագ • օք • կամ իւ • ից • իւք • (գոյ) • նուրբ ոստոստակ երկաթի օձեալ անագաւ • գոշ՝ Թէնէք •

Թանահաս • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) և (գոյ) • հատեալ • կամ հրաժարեալ ի Թանէ՝ որ կազմի կաթամբ • չաւուրս պահեցողութեան • գոշ՝ փէհրիզ • այրան եէմիչին •

Թանամ • Թայի • Թայ • ալ • (նէոբոյծ) • Թրջել • խոնաւացնել • տոգորել • շաղախել • ընկղմել ի ջուր • կամ ի խոնաւ լինել • գոշ՝ ըսլաթմագ • գոյս • Թէքբէսլէնէն •

Թանապ • ի • իւ • ից • իւք • կամ աւ • ոլ • ագ • օք • (գոյ) • մէլան • սևակ • սևագործ • որոյ գրի գիր՝ Թանալով ի նմա զգրիչն • գոշ՝ միւրէքքէպ • պոյա • զիւքեաշայա • ուղղ • հիսար •

Թանգ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • Թամբ • գօտի Թամբի գրաստուց • գոշ՝ գօլան •
‖ տե՛ս ևս Թանկ •

Թանգագին • կամ Թանկագին • գինի • իւ • ից • իւք • ‖ տե՛ս ի նեղբոյ Թանգարական •

Թանգար • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • վաճառական • գոշ՝ Թիւճար • Ես • պանդոկապետ • տէր կապելոյից • գոշ՝ խանճի պաշը • լօսոօրնա սահիպի •

Թանգարական • ի • աւ • ագ • օք • (ածական) • Թանկագին • սուղ • ծանրագին • որպիսի են ազնիւ և հազուագիւտ իրք • գոշ՝ պէչէնը • գըլմէզլի • գոյս • կիւրանթէր •

Թանգարան • ի • աւ • ագ • օք • (գոյ) • գանձարան • մեհեանաց Թանգարական իրաց գոշ՝ խազինէ •

Թանդազեմ • եցի • եա • եալ • (նէոբոյծ) • հընարել ձեղուցանել զանձն առ ամենայն զաւճեռ կիրեաց մեծի ուրուք • ընդ որ ոչ կարէ ոք հասանիլ խօսիլ • վ՞ր որպ կամի ծածկել զբանս իւր • կամ խուսել անտի • գոշ՝ սըքըլմագ • հիճապ էյմէք •

Թանգութի՛ • կամ Թանկութի՛ • թէ • (գոյ) • ծանր գնով վաճառ իրի • ծանրագին լինելն • գոշ՝ պէչէնլըլըգ • Ես • իբր պակասութիւն պարենիւ • գոշ՝ նաֆագանըն էքսիլմեսի •

Թանթ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • իբր Թա-

ղանիթ • վարագոյր • առագաստ պարզուած • գոշ՝ ԹԽՆԹԻ։

Թանիթլինի • ա՛ց, եաւ • եաց, եաք • (գոյ)։ Է ծառ. ինչ վայրենի՝ որ բերէ զծաղիկ սպիտակ • գոշ՝ միւրվէր աղաճը։

Թանիկ • (գոյ)։ Թան աղքատին և դուզնաքեայ • գոշ՝ աչքըղազ • չօրպաճըգ։

Թանկ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ մեծագին • ծանրագին • գոշ՝ պէհալը • գըլմաճլի։ Եա, ծանրակշիռ • ծանր • գոշ՝ աղըր։

Թանկա • (գոյ)։ բառ. ասկական, իբր դանկ, կամ որոշեալ չափ ինչ լոմայի։

Թան ընդ կաթին, կամ մածնոյ • || մածնոյ չուր խառնեալ հարուած՝ որով լինի իբրև զկաթն • ԱՅՒՆ, Թան • գոշ՝ այրան • պըրս, տուղ։

Թանկագին • (ած)։ անկար • վիրանկեալ • գոշ՝ ահլիշտիղ։

Թանձր • ձու, ու • Թանձուձք • ձուց, ուք • կամ Թանձեր, երք՝ կամ ձրիւ • ձերձ, երք՝ կամ ձրիւք • (ած)։ սաստար • Թաւ • խիտ • հաստատարմին • նիւթեղ • գոշ՝ գաթը • գալըն • գատա • պըրս, կնպեսթ։ Եա, խոր՝ որ ասի զքնոյ • գոշ՝ ատրին։ Եա, Թանձր ասի հեղուկ իւն, որ եփեալ կ՚ելանէ և ցնդեալ է չուրն ի նմանէ • Եա, վարեալ իբրև մակրայ՝ նշանակէ Թանձրագոյնս • խիտ աւ խիտ • գոշ՝ սըգ սըգ։ Եա, վարի երբեմն իբրև գոյական՝ որ է անուն տեսակի չրասոյղ և պարարտ հաւուս իրիք։

Թանձրաբարբառ • ի, ու • ից, իւք • || տես Թանձրաբերձուս։

Թանձրագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Հոյժ Թանձր • գոշ՝ փէք գաթը։ Եա, Թանձրամիտ • տխմար • գոշ՝ գալըն ֆիքիրլի։

Թանձրագանգատ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Թանձր և գանգատ • ծանրաշարժ • Հոյժ • գոշ՝ փէք ագըր • իւշէնկին։

Թանձրամաղանձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որոյ Թաղանթն կամ ճարպն Թանձր է և դէր • գոշ՝ սէմիզ • կաղըր։

Թանձրամեան • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ Է տեսակ իմն կենդանւոյ • գոշ՝ լոփա • պըրս, շիւիսկի։

Թանձրամեաւփ • (ած)։ այն՝ որ ունի ըզԹանձր, այսինքն հաստ Թեպետ կամ ոստս • գոշ՝ գալըն տալը։

Թանձրամած • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ունօղ հաստատգոյն լարս կամ չուանս, որպիսի են ցանցք խոտ վանդակօք ուռեալք, ըստ կարգին վերոյ ասելոցն և ասելոց նման վայրենի կենդանեաց • գոշ՝ գալըն խիլե։

Թանձրամեծարդ • լերդի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որոյ լեարդն Թանձր է և խիտ • ասի զանգուած և քաջասիրտ անձանց • գոշ՝ աղըր ճկէրլի • փէք իւրեկլի։

Թանձրամիզու • զուի, աւ • ից, ուք • (ած)։ այն՝ որոյ լեզուն կամ բարբառն Թանձր է և հաստ, որ և դժուարաւ յայտնին խօսք նորա • գոշ՝ աղըր տիլլի • փէքլեճ։

Թանձրամսաւոր • (հոլովի)։ (ած)։

Թանձրամսիս • խոի, իւ • ից, ուք • Թանձր և խիտ • հաց • Թաւ • գոշ՝ փէք սըգ • փէք գալըն • ըրըգ ըրըգ։

Թանձրամսոր • (ած)։ Թանձր և խորին, որպիսի են ոմանք ի տղմուտ տեղեաց • գոշ՝ պամպագ։

Թանձրամսուռն • || տես Թանձրամսառն։

Թանձրաճած • (ած)։ այն՝ որ Թանձրագոյնս ծորի՝ այսինքն հեղանի, որպիսի է իւղն և ձիւթն, և այլ նմանք • գոշ՝ գաճը ագան։

Թանձրահոտ • || տես Թանձրամսառն։

Թանձրահոտ • (ած)։ այն՝ որ ունի զԹանձր, այսինքն զարդասարեր հոտ • գոշ՝ պէրէքէճլի Թօփրաղը օլան։ Եա, իբրև գոյական վարեալ՝ նշանակէ երկիր կամ տեղի Թանձր հոտով • գոշ՝ պէրէքէճլի եէր։

Թանձրահաս • (ած)։ այն՝ որ ի բնէ լման տեսակին Թանձր է • ունօղ զԹանձր ձևս • գոշ՝ գաթա պիչիմլի։

Թանձրամած • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Թանձր ըստ Թէպէ մածեալ • մածուցիկ • խիտ • խորին և սաստար • գոշ՝ գաճը եաթըշան • փէք գոյու • գալըն։

Թանձրամածութիւն • Թեան • (գոյ)։ Թանձր գոլն • Թանձրութիւն • խտութիւն • գոշ՝ գաթըլըք • փէք գոյուլուք • սըգլըք։

Թանձրամկրտի • ըւոյ, եաւ • եաց, եաք • (ած)։ անտաւասցեալ խիտ աւ խիտ ծաւոմբ, որպիսի են տեղիք ինչ ի լերինս • գոշ՝ սըգ ալըշվըր իւր օրման քէսիլմիշ։

Թանձրամսան • (ած)։ այն՝ որոյ մսատիքն են Թանձր և ծանր, որպիսի են նիւթական իրք • գոշ՝ գալըն փարչալը։

Թանձրամսանագոյն • գունի • իւ • ից, իւք • (ած)։ աւաւել Թանձրամսան • գոշ՝ փէք գալըն փարչալը։

Թանձրամսանութիւն • Թեան • (գոյ)։ Թանձրամսան գոլն • Թանձրութիւն մսանց • գոշ՝ գալըն փարչալը օլմա։

Թանձրամասին. (ած) ։ այն՝ որոյ մասին կամ նիւթն Թանձր է ։ Ես , այն՝ որ գէր է մասնիլ ։ գաշ , չհշման ։

Թանձրամիս. (ած) ։ այն՝ որ գէր է և պատրաստ մսով ։ գաշ , իրր եռալը ։

Թանձրամիս. մսի , աւ . աց , ագ . (ած) ։ այն՝ որոյ Թանձր են միսք ։ մսամած ։ բնամիս , որ գժուարաւ հասու լինի խիկ ։ գաշ , գալն ֆիքիրլի ։ գապա ։

Թանձրամորթ. (ած) ։ ունօղ զթանձր՝ ստուար մորթ ։ գաշ , գալն տէրիլի ։

Թանձրամած. (ած) ։ Թանձրամած իրրև զծուխ ։ գաշ , չօգ սիւսմանլը ։

Թանձրամսաթեր. թեր. (գոյ) ։ Թանձրամիան գոլ ։ գիրութիւն ։ գաշ , շիշմանլըք ։

Թանձրամտաթեր. թեր. (գոյ) ։ սխմամսաէր. Թանձրամիա գոլն ։ գաշ , գապա ֆիքիրլիլիք ։ պէօնլիւք ։

Թանձրամրուր. մրրոյ , ով . ոց , ովք . (ած) ։ այն՝ որ ունի զթանձր դիրս , որ ի յատաւին իջանէ ։ գաշ , գալըն , յոտ չօգ թէլֆիլն ։ չօգ թօրթուլու ։

Թանձրամօրուք. (ած) ։ ունօղ զթանձր , կամ զթաւ մօրուս ։ գաշ , գապա սագալլը ։ գաւս , քէնֆիլիլը ։

Թանձրայատակ. ի , աւ . ից , ագ . (ած) ։ այն՝ որոյ Թանձր կամ Թանձրահող է յատակն , որպիսի է երկիրս ։ գաշ , սէրպի գալըն ։

Թանձրային. այնց , ով . ոց , ովք . ‖ տես Թանձր .

Թանձրանամ. ացայ . կիր . ով . (չէշտ) ։ ըստուարանալ . պնդանալ . գաշ , գալընլանմագ . գծրուլանմագ . Ես , իրր դիպանալ ։ սաստկանալ ։ գաշ , չօգլանմագ ։ շիտէլէնմէք ։ Ես , խտանալ ։ գաշ , փէքլէնմէք ։ գաւս , սրեֆալը ։ Ես , առնուլ զզգալի մասին ։

Թանձրապակաս. (հոլեաց ոգոյնոյ) ։ Թանձրանալեամբ մարմնոյ ։ մարմնապակաս ։ գաշ , գալըն թէն լիզ ։

Թանձրապատառոտի. (ած) ։ այն՝ որոյ սաղարթք ։ պսակունքն տերևք Թանձր են և խիտ ։ գաշ , սըզ եաիրտագլը ։

Թանձրապսիսիա. պսի , աւ . ից , ագ . (ած) ։ այն՝ որոյ Թանձր են սիսեռք ։ ծանրապսիսիա ։ գաշ , փէք իւրէկլի ։ ‖ տես և ի վերոյ Թանձրամիս ։

Թանձրապատառած. ‖ տես Թանձրամած ։

Թանձրապատառոտի. ի , իւ . իցս , իւք . (ած) ։ այն՝ որ Թանձր է և խիտ իրրև զանազատարտի , ոչ սակ նմանութիւն զնեսից՝ որք ի պատառազգին իրրև զսարտի խիտ առ խիտ իջանեն վերստաւ ի վայր ։ գաշ , քէսկին սաղաթագ կլսպի եաղան ։

Թանձրատեսակ. ի , աւ . ից , ագ . (ած) ։ Թանձր տեսլեամբ ։ Թանձրակերպ , որպիսի են ամենայն զգալի իրք ։ գաշ , գապա կէօսէրլիլի ։

Թանձրացուցանեմ. ցուցի . ցո՛ . եալ . (անշող) ։ տալ Թանձրանալ՝ ըստ ամ՝ նշանակութեան ։ գաշ , գօյուլաթմագ ։ գաթըլաթմագ ։

Թանձրափուշ. (ած) ։ Թանձրատերեք , կամ խտատերեք փշոց պատեալ ։ գաշ , Թիքէնլի չիթ միսալի ։

Թանձրեմ. եցի . եա՛ . եալ ։ ‖ տես ի վերոյ Թանձրացուցանեմ ։

Թանձրութիւն. թեան . (գոյ) ։ Թանձր գոլն ։ ստուարութիւն ։ խտութիւն ։ հաճութիւն ։ գաշ , գապալը ։ գօյուլը ։ սըգլը ։ պոյս ։ սիթէզլի ։ Ես , գիրութիւն ։ գաշ , չհշմանլը ։ ‖ տես և ս Թանձրամտութիւն ։

Թանդա. ի , աւ . ից , ագ . (ած) ։ Թանալ կամ Թին չաղախեալ ։ գաշ , սիւսուլի չօրպա ։

Թանչ. ի , իւ . իցս , իւք . (գոյ) ։ ախտ ինչ ծնրկական , որով սահիլ լսծնի որովայնն ։ ախտ ընդհատից և երասանաւի ։ գաշ , իչ աղրըսը ։ խսհալ ։ մայասըլ ։ գաւս , հինկ ։ ուրդ ։ զսհիլը ։

Թանչակալ. (ած) ։ այն՝ որ ըմբռնեալ է յախտէ Թանչի ։ գաշ , խսհալտան Թանչտալմագ ։

Թանչեմ. ‖ տես Թառանչեմ ։

Թանչիկ. ըզոյ , ով . ոց , ովք . (գոյ) ։ է յայտնի կերակուր ինչ ։ գաշ , Թարխանա ։ գաւս , Թէքլիչինէ ։

Թանց. (Հոխորտութիւն շարժման) ։ առանց բաց ի ։ գաշ , սըզ ։ այլը ։

Թաշկինն. կնոյ , իւ . իցս , իւք . }
Թաշկինակ , կամ Թաւշկինակ . }
ի , աւ . ից , ագ . . . . . } (գոյ) ։
գաւառաւակ . անձեռաց ։ գաշ , եիւզ սիլէզէք ։ գաւս , բուամալ ։

Թաշտ. ի , իւ . իցս , իւք . (գոյ) ։ է անուն գծի , կամ խոզի երաժշտական երգոց , որ ունի զայս ձև ։

Թաչեմ. եցի . եա՛ . եալ . (չէշտ) ։ իրր Թաղել . մխալ կիսաձայն . առանց խնամոյ մի զինի միոյ անընդհատ իրր ընծեռնել ։ գաշ , սըրըլտամագ ։

Թապալաւուն ։ ‖ տես Թաւալաւուն ։

Թառ. ի , իւ . իցս , իւք . (գոյ) ։ տեղի գաբելոյ

և գագաթելոյ · ձողեդեաւ ի բարձր առ-
ուջ և յերեսեալ երկուսեաւք · ուր հանգչին
հաւք և թաչունք · գտ՛, թաւալգլորին
օձուռանագ ուղտն ոլորեալ · դբ՛ս, առ,

Թաւամ· (ածՙ) · Թաւամեալ· Թաւշամեալ·
ամ՛ի, Թաւամած · գտ՛, պատրաստեալ·

Թաւամեմ· եցի · եա · ել· ‖ առ՛ս ի նեքքոյ
Թաւամիմ·

Թաւամեմ· եցի · եա · ել· (ՆԷրգործ) ·
Թաւամեցուցանեմ· ցուցի · ցո՛ · ել·
(առնՂ) · · · · · · · · · · · · · ·

խանգաթել զգոյն և զլաւանեթի· հաշել և
մաշել · գտ՛, ասլատրմագ · պօզմագ ·
դբ՛ս , փէժմիւռանիչեան·

Թաւամիմ· եցայ · եամ · իլ· (ՆԷղ՛ս) · Նաւա-
զիլ· ապականիլ · խամրիլ · գտ՛, ասլմագ·
պօզատրմագ · դբ՛ս , փէժմիւռանէն·

Թաւամնա թիւն · թեան · · · · · ·
Թաւամնութիւն · մնան , ամբ · անց , ամբք ·
(գՂ) · Թաւամիլն · Թաւշամիլն · գտ՛,
ասլմ՛ · դբ՛ս , փէժմիւռատ·

Թաւանչ, կամ Թաւաչ· ի, իւ· ից, իւք·
Թաւանչանք, կամ Թաւաչանք· անաց, աք·
(գՂ) · Հաւաչանք ուժգին ի տրամաբեթ
ասել · հեծեծանք ի խորոց ասել · գտ՛,
ֆիլման · ֆէլեեատ· ափսոսալ· դբ՛ս , շիշալ·
Ես, ցաւ անբերելի իբր Թանչ· գտ՛, պատ-
րաստեմ· դբ՛ս , շիքէմտէբա·

Թաւանչեմ, կամ Թաւաչեմ· եցի· եամ· իլ·
(ՆԷղ՛ս) · Հաւաչիլ սաստիկ ի խորոց սըր-
տէ · յոգոց հանել · գտ՛, ինկէմբէ ·
ախտալոր հէմ՛ի·

Թաւանչումն , կամ Թաւաչումն · չման ,
ամբ · անց , ամբք · ‖ առ՛ս ի վերոյ Թաւանչ·

Թաւաւ· (գՂ) · Ձուկն ինչ մեծ՝ սպրտա-
տուբ , և երկայնաթեքեան ունի ի չափ հա-
սակի մարդոյ·

Թաս· ի, իւ· ից, իւք· (գՂ) · բաժակ· ըմ-
պանակ· գաշտուրան· գտ՛, Թաս· քեասէ·
պատրաստ· դբ՛ս , էյագ·

Թասամ· ացի · սա · ալ· ·
Թասաեմ· եցի · եա · ել· · (ՆԷղ՛ս) ,
հոգալ· սիրիլ· ոգալ և շինալ նեղիլ·
գտ՛, Թասաղանմագ· Ես, շնչարգել լինել·
գտ՛, ասլամագ· դբ՛ս , փէժուլյանէն·

Թասաս· սաւ, աւ· ացՙ աք· (գՂ) · է չափ
դրամոյ իրիք· որ փոքր է քան զդանգ, և
մեծ քան զդարլի· գտ՛, մանկըր·

Թասաւն գինի· ‖ է ասլիւս գինի Թասաս
կամ Թաշտս կղզւոյ, որ և կոչի Թասոսեան·

Թատեբախազ· ի, իւ· ից, իւք· (գՂ) · խաղ՝
որ ի Թատերս լինին· գտ՛, մէյտան օյա-
նաման օյան օյան·

Թատերասիրեմ· ԹԷ· (գՂ) · սէր խաղոց
ի տեսանել· գտ՛, օյան մահհասլպէթի·

Թատոր· տեր, տերբ՝ կամ տ· երց՝ կամ
ոց , երքք՝ աք· (գՂ) · հրապարակական
հանդէս խաղոց· հանդիսական խաղ ան-
վայել· գտ՛, մէյտան օյանաս· Ես, հանդի-
սատեղք· Թատրատեղք· գտ՛, սէյիրճիլէք·

Թատրատես· ի, իս· իմ՝ կամ ոց , իսք·
(ածՙ) · հանդիսատես Թատրոնի· այն՝ որ
կայ ի պէնի խաղոց և տեսանելոց· գտ՛,
սէյիրճի·

Թատրոն· ի, իս· ից, իսք· (գՂ) · տեղի՝ ուր
ժողովին մարդիկ և մանկունք առ ի վար-
ժիլ ի կրթասէթս Թատրոնական և զանա-
զան խաղոց · գտ՛, օյան էօյրէնէճէք
էէր· Ես, տեսարան կամ տեղի՝ ուր խա-
ղարկութիւնք լինին· գտ՛, օյան մէյ-
տանը · գօմէտիա·

Թատրոնական· ի, աւ· ացՙ աք· (ածՙ) · այն
ամ՝ որ վերաբերի առ Թատրոնս, որպիսի
են խաղք, կամ գործք և զգեստք խաղա
յողաց· գտ՛, մէյտան օյունունա միւթալիգ·

Թարախ· ի, իս· ից, իսք , կամ աւ· ացՙ
աք· կամ ղ՝ ով· ոց՝ ովք· (գՂ) · շարաւ ,
որ գոյանայ յապականութենէ մսոյ և ար-
եան ի գոյն դեղնոյ· նեխութենի և փտութեն
վերայ· գտ՛, իրլին· դբ՛ս , էօթկյմ·

Թարախալից· (ածՙ) · լի Թարախով· շարա-
ւալից· գտ՛, իրլին իլէ մօլմուշ·

Թարախածոր· (ածՙ) · այն՝ յորմէ ծորի
Թարախ· գտ՛, իրլին ագան·

Թարախածուծ· (ածՙ) · այն՝ որ ծծէ զԹա-
րախս և զապականեալ արիւն , որպիսի է
ազգաւն , որոյ է մակդիր յատկացեալ·
գտ՛, իրլին վէ գան էմին·

Թարախեմ· եցի· եամ· ել· (ՆԷղ՛ս) ·
Թարախեցուցանեմ· ցուցի· ցո՛ · ել·
(առնՂ) · · · · · · · · · · · · ·
ընել Թարախով· շարաւալից առնել· գտ՛,
իրլին իլէ մօլմուշմագ · իրլինլէմէք·

Թարախիմ· եցայ · եամ · իլ· (ՆԷղ՛ս) ·
շարաւ կապել · խղկայթիլ· պատռել և
փտիլ արեան · գտ՛, իրլին պաղլամագ·

Թարաչառ, կամ Թարչառ· այ, աւ· (գՂ) ·
է անուն զազատաեաց կուռ , որ և ասի
մեղքոտից· զորմէ ասեն գրոչեալ ի Թա-
րայէ , և Թէ իցէ ասային հաեմիկայ·

Թարգման • ի, աւ. աց, աք. (ած) և (գոյ)։ մեկնիչ լեզուի և բարբառոյ կամ գրոց՝ յԼեզուէ ի միոյ յայլ բանիւ կամ գրով. ած, Թէրճիման. միջնէրճիմ. պոռ, զիւսպանաման. Նա, մեկնիչ ՚ին գրոց և մատենից. բացատրիչ և յայտնիչ գաղտնեաց և խորհրդոց ՚ին։ Նա, սուկ իբրև գրական՝ նշանակիչ Թարգմանութ. ած, Թէրճիմէ։

Թարգմանեմ. եցի • եմ • եալ • (ԽէրԳորԾ)։ դարձուցանել զմատեանս կամ զբանս ի միոյ լեզուէ յայլ բանիւ կամ գրով. ած, Թէրճիմէ էմ։ Նա, մեկնել. ճառել. պատմել յայտնի. ած, Թաղիր՝ նագէ էմէ։

Թարգմանիչ. մանչի, աւ. աց, աք. (ած) և (գոյ)։ մեկնիչ և բացատրիչ բանից և գրուածոց, որ է սեպհականեալ մակդիր սրբազան վարդապետացն սահակայ և մեսր թարգ. ած, Թէրճիմէ էտէն. Թաղիր նագէ էտէն։

Թարգմանութ. թե. (գոյ)։ դարձուցումն բանի կամ գրուածոց ի միոյ լեզուէ յայլ բանիւ կամ գրով. մեկնութեի գրոց. վերլուծութեի, կամ իմաստ մեկնի և գաղտնի իրաց. ած, Թէրճիմէ. պոռ, փէչվաք։

Թարգմանօրէն. (ուղիղ որդիաբար)։ և մերթ իբր (ած)։ Թարգմանաբար. մեկնաբար. ած, Թէրճիմի իլէ։

Թարթ. ի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։ խփելն և բանալն աչաց, կամ դարձուցումն աչաց ի մէջ կողմն ի միոյ կողմանէ առ միւսան. ած, կէօզ աչքով գափամա. պոռ, փէչէք. ուդ, ձէվին։

Թարթափ. ի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։ կոպն աչաց հանդերձ մազովքն, կամ սուկ մազն՝ որ և առ թարթիջ աչաց. ած, կէօզ գափաղը. քիրպիկ։ ՚ա՛ես և ՚ի վերոյ Թարթ։

Թարթափանք. անաց, աք. (գոյ)։ դեգերանք. Թափառումն. յամառումն. ած, չայլանմասը. ավարալըգ։

Թարթափել. ական • ։ տե՛ս Թարթեմ։

Թարթափեմ. եցի • եմ • եալ • (ԽէրԳորԾ)։

Թարթափեցուցանեմ. ցուցի, ցո՛ւս • եալ • (ունոյշ)։ տալ դեգերիլ. յամենցուցանել. զբաղեցուցանել. ած, չայլանաբըմագ. ավարա կէզնեմբըմէք։

Թարթափիմ. եցայ • եամ • իլ • (չէնշոյ)։ դեգերիլ. յամիլ. պատաւիլիլ. ած, չայլանմագ. էլլէնմէք։

Թարթափումն. փման, ամբ. անց, ամբք • ։ տե՛ս Թարթափանք։

Թարթափումն ականց, կամ աչաց • ։ տե՛ս Թարթ։

Թարթեմ. եցի • եմ • եալ • } (չէշոյ)։

Թարթիմ. եցայ • եամ • իլ • }

բանալով և փակելով իսկոյն՝ ձօճել աչաց իբրև ի մէտս կշռոց. ած, կէօզ աչքով գափամագ։

Թարթեանք. անաց, աք. ։ տե՛ս Թարթափ։

Թարթուռն. նի, իւ. իցս, իւք. (գոյ)։ է տեսակ իմն կծու խոտոյ, որ բնաւ թէ ջերմ և չոր. և է կրկին, մին ի վայրի տեղիս բուսանի, և միւսն՝ ի պարտէզս։ զոր ոմանք մարդիկ ընդ կերակրոյ. ած, տարշուն. ած, Թէրշուն. պոռ, էրէնսիկ. ուդ, Թարխուն։

Թարմ. մի, իւ. իցս, իւք. (ած)։ այն՝ որոյ խոնաւութիւնն չէ ցամաքեալ. ած, Թազէ. քէօրփէ. պոռ, Թէրինկ։

Թարմանամ. ացայ • ցկիր • ալ • (չէշոյ)։ Թարմ և դալար լինիլ. ած, Թազէլէնմէք. պոռ, Թազէլէնտէն։

Թարմացար. ի, աւ. ացս, աք. (ած)։ օտար և պակասեալ կամ տարտալ ի բաց ի Թարմաբեի, այսինքն անպիտան. վատթար. ած, պէր չէյէ եարամայան. պօշ. Նա, ըստ քերականաց՝ է անուն միոյ տեսակի շաղկապի՝ որ է մին յոտն մասանց բանի, որ դնի առ ի զարդ, և ոչ ի կապել զերկուս բանս կամ զբառս։

Թարմացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւս • եալ • (ունոյշ)։ Թարմ առնել. ած, Թազէ էթմէք. պոռ, Թազէքէրտէն։

Թարմութեի. թե. (գոյ)։ Թարմ գոլն. դալարութեի. ած, Թազէլիք. պոռ, Թազէթէկ. ուդ, դարավէթ։

Թարշամեցուցանեմ. ։ տե՛ս Թառամեցուցանեմ։

Թարշամիմ. ։ տե՛ս Թառամիմ։

Թարշամութիւն. ։ տե՛ս Թառամութիւն։

Թարց. ։ տե՛ս Թանց։

Թաց. (ած)։ բառ ռամկական. խոնաւ. Թացեալ. Թրջեալ. ած, Նէմ. եաչ։

Թացան. ի, աւ. ացս, աք. (գոյ)։ ուռեստ՝ որ կերեալ լինի ընդ հացի. ած, գաթըգ. պոռ, Նանխօրիչ. ուդ, խուտաւ։

Թացանամ. ։ տե՛ս Գինձանամ։

Թացութեի. թե. (գոյ)։ խոնաւութեի. ած, Նէմլիք։ ։ ևս տե՛ս Գինձութիւն։

Թացուցանեմ. յուցի. յո. եմ. (անյոյզ)։ ‖ տես Թանամ։

Թաւ. ու, ու. ուց, ուք կամ ի, աւ. աց, օք. (ածական)։ Ծանձր. հոծ. Թանձրախիտ. փաձ, դասա. գալըն. գոյա. պոյա, սկէսմա. Ես, իբր տերևավից. տերևախիտ. փաձ, տօղա. Հակիրճ. Ես, ասի զնորոյ իբր մազու, ոչ փաձ, ծխլիւնս. Ես, ըստ քերականաց՝ է Թանձր և հաստ ձայնն, որ և ըստ ուսաւ ասի կամ լոյր։ Ես, է անուն վերջին տառի եբրայեցւոց, որ գոլով եռաձև՝ իբր մերձաւոր է քառաձև խաչին քրիստոսի ասի (Եզեկ. Թ. 6)։

Թաւագէս. դիմի, աւ. աց, օք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զԹանձր և զխիտ մազս, կամ զբուրդս. փաձ, կիւրիոսէ սաչլը. Թխլիւնս։

Թաւագլոր. ‖ տես Ի ներքոյ Թաւալագլոր։

Թաւագլուխ. գլխոյ, ով. ոց, ովք. ‖ տես Ի վերոյ Թաւագէս։

Թաւագոյն. գունի, իւ. իցի, իւք. (ածական)։ առաւել և լոյժ Թաւ. փաձ, փէք գալըն. փէք Թխլիւնս։

Թաւաճաւ. (ածական)։ հոծեալ Թխովք. փաձ, սըզգ Ֆիլտանլը։

Թաւալ. (գոյական)։ է արմատ բայիս Թաւալեմ, ‖ տես Թաւալումն։ Ես, իբր ածական՝ նշանակէ Թաւալեալ. հոլովեալ. փաձ, եռալաբլանմըշ. տէպէլէնմիշ։ Ես, մինչ ասիցի առ ի Թաւալ՝ նշանակէ զառ ի վայր. փաձ, ուշտրումն։

Թաւալագլոր. (հոլիքս որոյնոյն)։ տատպալմամբ. հոլովմամբ. ի վերոյ երկրի. փաձ, տէպէլէնմէ իլէ եռալաբլանարագ։

Թաւալագոյն. գունի, իւ. իցի, իւք. (ածական)։ առաւել Թաւալեալ. հակեալ. միաեալ. փաձ, փէք պիր եան էյլիմիշ։

Թաւալակ. կի, աւ. ակաց, օք. (գոյական)։ է փայտ ինչ բոլորաձև, զոր դնեն ի ներքոյ ծանր իրաց՝ առ ի դիւրաւ շարժելոյ. ռուիլ, Թաւալուկ։

Թաւալական. լ, աւ. ական, օք. (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի առ Թաւալումն. փաձ, եռալաբլանմայա միւեթալիգ.

Թաւալագլոր. ‖ տես Ի վերոյ Թաւալագլոր։

Թաւալեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործական)։

Թաւալեցուցանեմ. յուցի. յո. եալ. (անյոյզ)։ ... տատպալիլ. գլորեցուցանել. շրջշրջել ինչ ի միոյ կողմանէ ի միւսն. փաձ, եռալաբլանմագ. տէվիրմիք. դոյա. ղալդանլըտան։

Թաւալիմ, կամ Թաւալանիմ. եցայ. եայց. իլ. (չեզոք)։ տատպալիլ. գլորիլ ի վերոյ երկրի. փաձ, եռալաբլանմագ. պոյա, ղալդիյմէն. Ես, Թարեափիլ. դեգերիլ. փաձ, գյալանմագ. Ես, հակիլ. միաեալ. փաձ, մէյլիլէնմէք. Ես, է կիւսւրականն բայիս Թաւալեմ։

Թաւալոց. ի, աւ. ացս, օք. (գոյական)։ զառ ի վայր տեղի. փաձ, ուշտրումն։

Թաւալումն. լման, ամբ. անց, ամբք. (գոյական)։ հոլովումն. գլորումն. փաձ, տէպէլէնմէ. եռալաբլանմա։

Թաւախիտ. (ածական)։ Թաւ և խիտ. անկախիտ. Թաւագոյն. փաձ, փէք սըզգ։

Թաւահեր. ի, աւ. ացս, օք. } ‖ տես
Թաւամազ. ի, իւ. իցս, իւք. } Թաւագէս։

Թաւամորթ. ի, իւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որոյ մորթն է հաստ և Ծանձր. փաձ, գալըն տէրիլի. Ես, բրդոտ. փաձ, Թխլիւնս։

Թաւայատակ. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որոյ յատակն կամ նստոյքն է Թաւամազ, որ է յատուկ մակդիր հերակլեայ՝ յատաստակելը քերթողաց։

Թաւայօն. ի, իւ. իցի, իւք՝ կամ օք. (ածական)։ այն՝ որոյ յօնքն են Թաւամազ. փաձ, գաղտա գաշլը։

Թաւանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չեզոք)։ Թաւ լինել, խմանալ. պարտ է ըստ սմ նշանակութեան Թաւ բառիս։

Թաւանշան. ի, իւ. իցի, իւք. (գոյական)։ է նշան ինչ, որ դնի ի վերոյ (ը) տառի առ ի հաստատացուցանել զհնչումն նորա։

Թաւարծի. ՛ (ածական)։ գրի ևս Թաւարծ,

Թաւարձի. ՛ կամ Թաւ.ըրծի, որ է Թաւ այծենի. մորթ կամ զգեստ այնկաւ զանձամբ. մազկոտ. բրդոտ. փաձ, դաղտա գըլլը. Թխլիւնս։

Թաւացուցանեմ. յուցի. յո. եալ. (անյոյզ)։ տալ Թաւանալ, կամ ոտտովք կամ հերովք ծածկել. փաձ, սըզգլամմագ. գալընլամմագ։

Թաւիշ. Թաւշի, իւ. իցի, իւք. (գոյական)։ ազնիւ գործած ինչ և պատուական ազատամազ, զոր կազմեն ի մեռաքսէ և ի բամբակէ ի զանազան գոյնս. փաձ, գատիֆէ. դոյա, միւխմէլ։

Թաւուծի. ԹԵ. (գոյական)։ հոծութիւն կամ Թանձրութիւն տերևոց, մազից, գիսոց. փաձ, գալընլըլըգը։

Թաւուա, կամ Թաւուած · (ածՆ) կամ (գԱ) : տեղի՝ ուր են Թանձրախիտ մայրիք · անտառ · անտառախիտ · բառ, օրմանձըգ · սըգ օրմանձըգ :

Թաւխ · ոյ · ոյ՝ կամ իյ · ովք · (գԱ) : Յատուկ · խորք · բառ, տիպ · Ես, ուժգնութիւն շարժման, կամ զարկուածոյ · բառ, խոր :

Թաւխան · ի · աւ · ոց, զք · (գԱ) : Խցան · Ծագ ագեաց՝ ընդ որ Թաւխի աւելորդն · տառրին կողմն քաղցթի · բառ, Թաւխա :

Թաւխ անկանիլ, կամ մտանել · ‖ ուժգնութիւն անցանել մինչև ի խորս, կամ ի յատակըս · ընդ մտանել և հասանել մինչև ի միւս ծայրն · բառ, կիրփի կէշկիք · աշմագ · Թէշեսիր էմէք :

Թաւխանչոյլ · (ածՆ) : Թաւխանցիկ նշողիւք · լուսաստիւռ · բառ, փէք շաՒքլը :

Թաւխանց · ‖ տես ի նեղբոյ Թաւխանցանց :

Թաւխանց ածել · ‖ Թաւխանցանց լինելով նշողել · պայծառ փոյլէ · բառ, փէք շաՒքլը փարլատագ :

Թաւխանցական · ի, աւ · աց, զք · (ածՆ) : այն՝ որ մտանէ յիւր ինչ առանց բեկելոյ · և բովանդին միացեալ անչափ · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէն :

Թաւխանցականութիւն · Թիւ · (գԱ) : Թաւխանցիկ լինելն իւրն իմիք, որով է ասպակին՝ որ ունի զզօրութիւն Թափ անցուցանելոյ զշողն արեւու · և Թէ ասի արեւուն ունիլ զզօրութիւն Թաւխանցականութիւն , ոչ առանց բեկելոյ և մշտապես անցանել ընդ ասպակին · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէ :

Թաւխանցային · այնոյ · ով · ոյ · ովք · ‖ տես ի վերոյ Թաւխանցական :

Թափ անցանել , կամ զԹափ՝ կամ ընդ Թափ անցանել · ‖ տես Թափ անկանիլ :

Թաւխանցանց · (ածՆ) : Թափ անցեալ, կամ անցանօղ · ընդ մտանօղ ի նեղբս · միացեալ · միաւորեալ · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէնիչ կէչէն :

Թաւխանցանց լինել, բերել, ելանել · ‖ տես ի վերոյ Թափ անցանել :

Թաւխանցանցութիւն · ‖ տես ի վերոյ Թաւխանցականութիւն :

Թաւխանց առնել · ‖ տես Թափ անցուցանել :

Թաւխանցիկ · ‖ տես Թաւխանցիկ :

Թաւխանցնել · ւոյ , եաւ · եայ, եզք · (ածՆ) : այն՝ ընդ որ կարէ իր լինի միոյ կողմանէ նր ի միւս կողմն անցանել, եթէ կարծր իցէ այն և եթէ լոյծ , որպիսի է անդամանդն, ասպակին, օդն, ջուրն, ևլն · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէր :

Թաւխանցիմ · եցի · եա · ել · (չԷդԳ) : ընդ Թափ անցուցանել · ի խորս մխել · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէրմէք · Ես , իբրև չէզք՝ նշանակէ Թափ անցանել · ի միոյ կողմանէ իրին անցանել ի միւսն · և այս երբեմն լինի առանց մեաստու, սակ շողն արևու ընդ ասպակին · և երբեմն ծակելով և ձեղքեցմամբ, որպէս նետն՝ որ ընդ մարմին մարդոյ և գլոյց · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէմէք :

Թաւխանցիկ · ցկի · աւ · աց, զք · (ածՆ) : ‖ տես Թաւխանցանց , Ես , այն՝ որ ունէ դիւմահար , որպիսի է ասպակին և օդն և այլն :

Թաւխանցիկ լինել · ‖ տես Թափ անցանել :

Թաւխանցկութիւն · Թեան · ‖ տես Թաւխանցականութիւն :

Թաւխանցութիւն · Թեան , · · · · · } Թաւխանցուիմ · ցման , ամբ · անց , ամբք · } (գԱ) : Թաւխանցնել , այսինքն անցանել միոյ իրիք ընդ այլ մարմին · ընդ մտանել և անցանել յայնկոյս · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կիլմէք :

Թափ , կամ ընդ Թափ անցուցանել , հասուցանել , կամ հանել · ‖ մխել ուժգնին մինչև ի խորս կամ յայնկոյս · բառ, պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա կէչէրմէք :

Թափառ · ի, իւ · իկ, իւք՝ կամ զք · } (ածՆ) :
Թափառական · ի , աւ · աց , զք · } այն՝ որ Թափառեալ շրջի · բառ, տէտիրկին կէզէն · պօա , խանէպէրտաւլ : Ես , վարի իբր մակբայ , և նշանակէ ընդ վայր չածմամբ · բառ, տէտիրկին կէզմէ իլէ :

Թափառականութիւն · Թէ · (գԱ) : աստանդական շրջիլն · վտռտանդութիւն · բառ, տէտիրկինլիք :

Թափառանք · անաց , զք · (գԱ) : ընդ վայր չածումն · աստանդական շրջումն · բառ, տէտիրկին կէզմէ :

Թափառիմ · եցայ , եա՛ց · իլ · (չԷդԳ) : մոլորական շրջիլ ընդ վայր չածիլ · վտռտանդի լինել , և տատանիլ · բառ, տէտիրկին կէզմէք :

Թափառանակի · (իակ՛ԷաՅ ուրԱՅՀաՆ) : աստանդական դէգերմամբ · բառ, տէտիրկին կէզմէ իլէ :

Թափ առնուլ · ‖ տես ի վերոյ Թափառիմ :

Թափառուտ · ի , իւ · ուտ , զք · ‖ տես

Թափառական։

Թափառումն, ումեան, ամբ. անց. ամբք. } ‖ տե՛ս Թափառանք։

Թափեալ ուղեղ. (ած) դատարկախելք. մտաթափ. խելացնոր. յիմար. պճղնոտիղ. ախմանէ.

Թափել զանձն. ‖ խոնարհել զանձն. կամբք և յաժարութիւ նուաստանալ. գաղ, քէնեխմնիի քիւչլելմէք։

Թափել զգինի. ‖ սթափիլ. յարբեցութէ. գաղ, սէրխոշլուգաման պըըլմագ։

Թափել զինչս. ‖ վատնել. մսխել զտկի և զարծաթ և զայլ սատցուածս. գաղ, մսլինիլ թէյէնի էթմէք։

Թափել զկտաւ. ‖ սպիտակացուցանել ըզկտաւ. գաղ, պէզ ալարթմագ։

Թափիլ զդգի. ‖ մաշել. քաղել. գաղ, էղիլէթ վէրմէք։

Թափէղ. լ, աւ. ացս, օք. (ած) այն՝ որ ունի զմեծ թափ, այսինքն սաստիկ ուժգնութիւն. գաղ, խըզըլը. զօրլու։

Թափեմ. եցի. եա. էլ. (ընդգործ) հեղուլ ինչ թափով իմն, և թափօք առնել. գաղ, տէօքմէք։ Ես, ընուլի միոյ յատնոյ յայլ. գաղ, պօշալթմագ. տօլուրմագ։ Ես, թօթափել. ի բաց կորզել. ազատել. գաղ, խլաս էթմէք։

Թափթափիմ. եցայ. եա՛յ. իլ. (ընդաոյ) իբր հարկանել կամ բաբախել սրտի. գաղ, թըփըրտամագ։

Թափիլ ի խելացյ. ‖ խելագարիլ. գաղ, տէլի օլմագ։

Թափիմ. եցայ. եա՛յ. իլ. (ընդաոյ) երթալ. հասանիլ. գաղ, էլէիշմէք։

Թափիչ. փչի. աւ. ացս. օք. (գոյ) արհեստաւոր՝ որ թափելով և տուելով ըզկտաւս առ աչին ծուռս կամ գեղոյ սպիտակացուցանէ. գաղ, քաասրճը. գաղ, չէնաղիր. գաղ. գասար։ Ես, գործի՝ որով տափեն թափիչք զկտաւս. թօթափիչ գործի թափչաց. գաղ, թօգամ։

Թափումն. փման, ամբ. անց. ամբք. (գոյ) Թափիլն. հեղուլն արտաքս. դատարկուելն. գաղ, տէօքմէ. պօշալթմա։ Ես, ղերծուելն. ձողպտուելն. գաղ, խելաս էթմէ։ Ես, նուաստացուցանելն զանձն. նուաստակեցութէ՝ ի մարդոյ ըստ Աստուած. գաղ, ալչագըլմա։

Թափուս. փտոյ. ոյ. ոց. ովք. (գոյ) բառ ոմանց՝ որ է դագաղ Թաղման. գաղ, Թապուտ։

Թափուր. լ. աւ. ացս. օք. (ած) դատարկ. ունայն. ամայի. լքեալ. գաղ, պօշ. եուէֆ. գաղ, խուռէ. գաղ. գաղ, խալի. Ես, երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ փայտեղէն ափսէ. սկաւտէղ. գաղ, Թէփսի. Թապլա։

Թափուրեմ. եցի. եա՛. էլ. (ընդգործ) քակտել. խանդարել. ապականել. աւերել. գաղ, պօշլամըշագ. խարապ էթմէք։

Թափուրիմ. եցայ. եա՛յ. իլ. ‖ տե՛ս ի նեւքոյ Թափրանամ։

Թափչաւթի. թէ. (գոյ) արուեստ սպիտակացուցանելոյ զմանածս կամ զկտաւս. գաղ, գասարճըլըգ։

Թափ տալ. ‖ այժ տալ. ձգամբք. գաղ, խըզ վէրմէք։

Թափրանամ. ացայ. ցի՛ր. ալ. (ընդաոյ) ապականիլ. աւերիլ. դատարկանալ. ունայնանալ. գաղ, խարապ օլմագ. պօշանմագ։

Թափրաւթի. թէ. (գոյ) դատարկութի. ունայնութէ. գաղ, պօշլըգ։

Թափօր. լ, իւ՛ կամ աւ. ացս, օք. (գոյ) հանդէս եկեղեցական՝ զի վարդապետք և քահանայք խաչիւ և աւետարանաւ ելեալ յատեան՝ ի մէջ եկեղեցւոյ, օրհնեն ղչորս կողմն աշխարհի, որ և Անդաստանաւ-օրհնէք ասի. Ես, Թափօր ասի և հանդէս այն՝ որ իբրև զպիրքն լուացուցանեն զնեղեդին, պատարագիչն սարկաւագքն ի՛նչանէ ի վայր ի բեմէն, և զպիրքն յատաւոյ ընծայեալ երգելով ղշարական ըստ պատշաճի, չորիւն ի մէջ ժողովրդեան ի՛նկարկելով զնոքօք. գաղ, Թապուր. ալայ։

Թաքթաքուն. ‖ Թաքթաքուր, կամ Թաքթաքուրք. } (ած) կամ (ընդգոյ որ ի՛ն)։ Թաքչելով, կամ Թաքուցանելով զանձն. գաղտագողի. գաղ, կիզլէնմիչ իլէ. գաղ, փինհան։

Թաքնաբար, կամ Թագնաբար. (ընդգոյ որ ի՛ն)։ ծածկապէս. լռելեայն. գաղ, կիզլիճէ. գաղ, նիշհանէ։

Թաքնագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած) առուեալ Թաքուն. ծածուկ կոյժ. գաղ, փէք կիզլի. գաղ, թիշհիքլիմ։

Թաքնախորհուրդ, կամ Թագնախորհուրդ. (ած) ունօղ զգաղտնի խորհուրդս. գաղ, կիզլի սըրըը։

Թաքնանամ. ացայ. ցի՛ր. ալ. ‖ տե՛ս Թաքչիմ։

Թաքնաոգիս • Թաքնի • ‖ տես Թաքնաբար։

Թաքնուիմ, կամ Թագնուիմ • Թ՚ • Թ՚ • (գոյ)։ գաղտնուիմ • ծածկուիմ։ գաղտնիք • խորհուրդ • գաղ, կիզկիզիք • սէր • դէս, նիւհիւփեթեկի։

Թաքնուած, կամ Թագնուած։ ‖ տես Թաքչիմ։

Թաքուն, կամ Թագուն • քնոյ • ոյ • ոյք • (ած)։ ծածուկ • գաղտնի • Թաքուցեալ • գաղ, կիզկի • դէս • սիրքէսկ։

Ի Թաքուն • ‖ տես Թաքնաբար։

Թաքուստ, կամ Թագուստ • գսի • իւ • ից • իւք • կամ քստեան • եամբ • եանց • եամբք • (գոյ)։ պահեստ • տեղի Թաքչելոյ • գաղ, կիզկիզնիմ • կիզկիզնիզնէք եկէ • Եա • իբրև ածական՝ նշանակէ ծածուկ • գաղտնի • գաղ, կիզկի։

Թաքուցանեմ, կամ Թագուցանեմ • ուցի • քո • եալ • (անդուղ)։ պահել ի Թաքստեան • ծածկել յաչսից • գաղ, կիզկիզնիմք • սագլամագ • դէս • փինհանկիսկէն։

Թաքչիմ, կամ Թագչիմ • եայ • իր • իլ • (չէնէսէ)։ լինել ի Թաքստեան • ծածկիլ յաչսից • անյայտ լինել • գաղ, կիզկիզնիմք • սագլամագ • տէ՚ից • իւք • (գոյ)։ Թաքստոցք • տոյից • իւք • քստեալք • գաղ, կիզկիզնիզնէք։

Թաքստոց, կամ Թագստոց • ի • աւ • ից • օք • (գոյ)։ տեղի Թաքստեան • տուն պահեստի • մթերք • գաղ, շէյ սագլայատագ եէր • խոզնիկ օտաստ • դէս • նիւհանտան։

Թէ զան • ի՚ կամ ցի • ոյ • ոյք • (գոյ)։ Թէ լսելոյն ոստայնի • զոր մագուգաւ ընդ առէջս կուտէն ձկներն • գաղ, սրիչ • արդաշ • դէս • փիւրիւթ • ուդ • լիւհմէ։ ‖ տես եա ի Նեբքոյ Թէ զանիլք։

Թէ զանաստ • ի • իւ • իլ • իւք • (ած)։ այն՝ որ չունի զԹէ զանիս • որոյ ոչ է երկայնաԹէ հանդերձ • գաղ, գօլչագսլզ։

Թէ զանաւոր • ի • իւ • ից • օք • (ած) և Թէ զանեայ • (ՆոխդէՒ հուլուէի)։ (գոյ)։ զգեստ՝ որ ունի զԹէ զանիս • պատմուճան • գաղ, գօլլաւ էսպապ։

Թէ զանիք • եայ • եաք • (գոյ)։ երկայն Թև զգեստաւոյ, իբր բռազման • գաղ, գօլչագ • գաՀիտան գօլաւ։

Թէ Թև • ոյ՝ կամ լի • ոլ • ոյ՝ կամ ից • ովք • (ած)։ Նեռուզ ծանրաԹէք • այն՝ որ ոչէ ծանր • գաղ, խաՀկիչ • դէս • սէպիւք Եա • իբր արագընԹաց • դիւրաՀաւիչ • գաղ, գօլայ Եա՛ չափաւք ուշան։ Եա • դիւրին • հեշտ • գաղ • գօլայ • Եա • դայլն • փոքր • փոքրոգի • գաղ • ազ • շիւղիւ։

Թէ Թև • կամ Թէ Թեւ • կամ Թէ Թեւաւ • (ՆոխդէՒ ոլոխդոն)։ արագապէս • դիւրաւ • գաղ • գօլայլըզդ իւկ • խոխոբլըզդ իւկ։

Թէ Թեւաբար, կամ Թէ Թեւակի • (ՆոխդէՒ ոլոխդոն)։ Թէ Թեւաւ՚ • գաղ, խաՀկիչ՚ն իւկ։

Թէ Թեւաբեան • (ած)։ այն՝ որ ունի զբեան Թէ Թև • գաղ, խաՀկիչի հիւքլիւ • դէս, սէպիւքպար։ Եա, իբր դիւրին • գաղ, գօլայ։

Թէ Թեւաբեանանիմ • եցի • եամ • եալ • (ՆէդէՒ)։ Թէ Թեւացուցանիլ զոր ի ծանրաԹէ բեռանց • բառնալ զծանրաԹէ բեռանց ուրուք • գաղ • հիւքաբեն խաՀկիչ՚ն իւմիք։

Թէ Թեւաբեանումիմ • Թ՚ • (գոյ)։ Թէ ԹեւաւԹիւն բեռանց • Թէ Թեւաբեան գոլն • գաղ, խաՀկիչի հիւքլիւլիւք։

Թէ Թեւագին • գի՚ • իւ • իլ • իւք • կամ ցի • ոլ • ոյ • ովք • (ած) կամ (ՆոխդէՒ)։ դիւրագին • Թէ Թև գնոլ • գաղ, ուշաւոլ։ ‖ տես եա ի Նեբքոյ Թէ Թեւագնոյ։

Թէ Թեւագնաց • (ած)։ Թէ Թև ի գնացս • գաղ, չափաւք խաՀկիչի հիւքլիւլին • դէս, սէպիւքսէ՚ն Թար։ ‖ տես եա ի վերոյ Թէ Թեւաբեան։

Թէ ԹեւագնացաւԹիւն • Թ՚ • (գոյ)։ արագընԹացաւԹիւն • գաղ, ոյագ չափլգլըզդը։

Թէ Թեւագոյն • գունի, իւ • լոյ, իւք • (ած)։ լոյժ Թէ Թև • գաղ, փէք խաՀկիչ՚ • դէս, սէպիւքԹէք։ Եա • արագընԹացս • գաղ, չափաւք հիւքլիւլին։ Եա • դիւրագոյն • գաղ, փէք գօլայ։ Եա • նուաստագոյն • փոքրագոյն • գաղ, շիւղիւ։ Եա • իբրև մակրոյ՝ ‖ տես ի վերոյ Թէ Թեւաբար։

Թէ Թեւագործ • լ • աւ • ից • օք • (ած)։ Թէ Թև, կամ շնչին իրօք գործեալ, որպիսի է բոյնն Թռչնոց • գաղ, խաՀկիչի հէյլէր իւկ հոխրլմըշ։

Թէ Թեւազգին • գնի՚ • աւ • ից • օք • (ած)։ ունօղ զԹէ Թև զգնս • կամ որք ունին ըզսահակ կամ զկարևոր զգնս • գաղ, խաՀկիչի սիլասլզը։

Թէ ԹեւաԹև • (ած)։ Թէ Թև Թևօք • ա-

Թէ ԹեւաԹափ • թագաԹափ • գաղ, խաՀկիչի՚ն իւկ ուշան • դէս, սէպիւքփէքվալ։

Թէ Թեւախոտորիկ • (ած)։ այն՝ որ կազմիլ է Թէ Թև կերակրոյք • գաղ, խաՀկիչի հէյհքլիւ։

Թէ Թեւական • լ • աւ • ից • օք • ‖ տես Թէ Թև։

Թևթևահող • (ած) • այն՝ որպ խորութ հողը է սակաւ • գծ, խախիչի թօխրագլը։

Թևթևամիտ • մանկ, աւ • ագ, օք • (ած), Թևթև, կամ սկսր մտօք • գծ՝ ագլը՝ զկնի խախիչի • դրս • էչիեակ։

Թևթևամտիմ • եցայ • եմց • իլ • (չէշտ), Թևթևամիտ գտանիլ • վարիլ իբր զԹևթև իրս • գծ, խախիչի գկնիլն օշմագ • հօտպաշանմագ։

Թևթևամտութիւն • Թիւ • (գոյ) • Թևթևամիտ լինելն • գծ՝ խախիչի գկնիլիլիք։

Թևթևանամ • ացայ • կիր • ալ • (չէշտ) • զերծ լինել ի ծանրութեց • լինել ի Թևթևութ • գծ՝ խախիչիչէնմիք • Նա՝ դիւրանալ • գծ՝ գօլոշլանմագ • Նա՝ երագընթաց, կամ արագաթռիչ լինել • գծ՝ չափաք եիւրիւմք • ուչմագ։

Թևթևանդամ • (ած) • դիւրաշարժ • այն՝ որ չէ ծանրամարմին և յամրաշարժ • գծ՝ զարիք • գօլոշ տալտանան։

Թևթևանիք • անաց, օք • (գոյ) • Թևթևութիւն բարուց • խենթեշտիւն • գծ՝ հօտպաշանմա։

Թևթևաշարժ • ‖ տես Դիւրաշարժ։

Թևթևապէս • ‖ տես Թևթևաբար։

Թևթևասիրտ • սրտի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Ի վերոյ Թևթևամիտ։

Թևթևացուցանեմ • ցուցի • ցուցանել • (ռնդող) • Թևթևեմ • եցի • եմ • եալ • (չէշտ) • Թևթևանալ զծանրութիւն ուրուք • զծանրութիւն բեռնին նուազեցուցանել • գծ՝ խախիչիչէնմիք • Նա՝ դիւրացուցանել • գծ՝ գօլոշլամագ • Նա՝ Թուլացուցանել • գծ՝ կեվշիմիք • Նա՝ սակաւացուցանել • գծ՝ աղալմագ։

Թևթևընթաց • ‖ տես Թևթևագնաց • Նա՝ վարի իբր մակիչ՝ Թևթև ընթացիւք • երագ • գծ՝ չափրգ։

Թևթևիմ • ացայ • եամ • իլ • ‖ տես Թևթևանամ։

Թևթևութիւն • Թիւ • (գոյ) • պակասութիւն ծանրութեց • Թևթև գոլն • Թևթևանալն • գծ՝ խախիչիք • դրս • սկսիւքի • Նա՝ դիւրութիւն • մէզմացումն • գծ՝ գօլոշլը • Նա՝ արագութիւն • գծ՝ չափրգլը • Նա՝ Թևթևամտութիւն • Թևթևանք • գծ՝ հօտպաշը • Նա՝ նախատինք վասն Թևթևութեան բարուցն։

Թևթևուկն • Թիւման • ամբ • անց՝ ամբք • (գոյ) • Թևթևացուցիչ • նուազեցուցիչ • գծ՝ խախիչիչէնմն։

Թևթուք • (գոյ) • փորձ • փորձառական քննութիւն • գծ՝ Թեչերիմք։

Թև՛ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • ինչ և իցէ բարակ և երկայն իր իբրև զմազ ոսկրանի, դերձան, Թեզան, և այլ նմանք • որպ և յօսկրոյ և յարծաթոյ և ի պղնձոյ և յայլոց նմանեաց երկայնաձգելն կոչին Թև՛ • գծ՝ Թև՛ խիվիկ • դրս՝ մտ • Նա՝ երբեմն մինչ ասիցի Թև՛ բանիւ՝ նշանակէ կարգ • կամ սկիզբն բանից։

Թևլատիր • դրի • աց • ագ • օք • (ած) • ի գործ դնող զԹևը բանից • այսինքն խրատատու • հրապարիչ • գծ՝ եօյիւտ վերն • ֆիթ վերմն։

Թևլատիր լինել • • • • } Թևլատրեմ • եցի • եամ • եալ • } (չէրգործ) • խրատել • հրապարել • գծ՝ եօյիւտ վերմիք • ֆիթ վերմիք։

Թևլատրութիւն • Թիւ • (գոյ) • յուշարարութիւն • խրատ բարի կամ չար • գծ՝ եօյիւտ • ֆիթ • Նա՝ պատմական տեղեկութիւն։

Թևլակ • ի • աւ • ագ, օք • (գոյ) • է փայտ ինչ՝ զոր անցուցանեն ի ղեկին, և կալեալ զայն՝ շարժեն և շրջշրջեն զղեկն՝ ընդ որ կոյս կամիցին ուղղել սամն ղեկին • գծ՝ էքէ • Նա՝ իբր Թևակ • Թևակ • գծ՝ քիւրեկ • պրս՝ փարս։

Թևլակալ • ի • աւ • ագ, օք • (ած) և (գոյ) • գործակալ • պաշտօնեայ • հրամանակատար • գծ՝ խոյնէքչաբ։

Թևլաքարշ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • է այն ծակատակն երկաթի գործին ոսկերչաց • ընդ որ քարշեն զԹևը ոսկեղինա և արծաթ Թիս • գծ՝ արդ • հաստէ • պրս՝ մէաքէչ։

Թևլիին • ‖ տես Դեղիին։

Թևկեմ • ‖ տես Թևքեմ։

Թևկն • կամ Թևկն • Թիկան, ամբ • անց՝ ամբք • (գոյ) • վերնակողմն բազկի ուսովք հանդերձ • գծ՝ օմուզ պաշը • Նա՝ նշանակ երբեմն բազկի • ձեռն • գծ՝ գօլ • էլ • Նա՝ օգնականութիւն • գծ՝ եաբտըմ։

Թևկն առնել զազբայի • կամ զվերնագոնեի ուրուք • ‖ նշանակ ապատամբիլ • ձեռնհեպկ լինիլ • ձկտիլ • գծ՝ սաբլանմագ • Նա՝ զԹևկն վեր ի վայր շարժել՝ որ առնեն ոմանք՝ որք ոչ կամին կատարել զգրամայեալն։

Թևկն առնել ոմանց • ‖ հասանել յօգնականութիւն • ի Թիկունս հասանել • պաշտպանել • գծ՝ արքա տուրմագ • եաբտըմ էմիմք։

Թեկնիմ. եցայ • եա՛յ • իլ • (չէզոք) • ‖ տես Ցնեամ։

Թեկուզ • ‖ տես Թեև , Ի Թեկ։

Թեղ • ոյ • ոյ • ոյ • ոյք • ‖ տես Դեղ։

Թեղեայ ծառ • • • • • • • • } (գոյ)։
Թեղեն • ւոյ • եաւ • եայ • եօք • } (գոյ)։

է ծառ ինչ՝ որ և կոչի Պաղի , կամ ըստ ոմանց Կնձնի • գաւ , գաւառ աղաղ։

Թեղուշ • ի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) • ուղիղ բարձրացեալ մայր փայտ նման ձիթենւոյ , և տերևն երկայն և բարակ և պտուղն նման ընկուզոյ , բայց մեծ քան զայն , և անուտելի • խէժն առողջարար , և փայտն աղնիւ • Եւ , Թէ ըստ ոմանց Նոյն իսկ ընդ վերնոյն , որ է բառս Թեղի։

Թեմ՝ , կամ Թեմ՝ Թեմի , իւ • իկ , իւք • կամ Թիմ , իւ՝ կամ ոյ • իկ , իւք • (գոյ) • եկեղեցական վիճակ • Նահանգ կամ գաւառ՝ որ փակեալ կայ ընդ իշխանութեաբ առաջնորդի կամ արքեպիսկոպոսի • գաւ , գաւրւոյգ • Նահըյգ։

Թեմնական • ի , աւ • ացի , օք • (ածական) • պատկանեալ վերաբերի առ Թեմն • ըստ այսմ ասի Թեմնական ժողով՝ հաստատ , հայրն • գաւ , Նահըյգի ժողով։

Թեռ • ոյ , ոյ • ոց , ոյք • (գոյ) • Թել կազմեալ ի բրդոյ • ասի , Եւ Թեռ • գաւ , իիլկի • սիմեմ։

Թեր • ի , աւ • ացի , օք • (գոյ) • կողմն կոյս • գաւ , Թարաֆ • սէմթ։

Թերաբան • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • Թերի բանիւ • անկատար ի բանս • գաւ , գաւառ սէօյլէյէն։

Թերաբանեմ • եցի • եա՛ • ել • (Չէզոք) • անկատար կամ վրիպակ բարբառել • գաւ , գաւառ՝ եաղլըշ սէօյլէմէք։

Թերաբանութիւն • Թեր • (գոյ) • անկատարութիւն բանի • գաւ , գաւառ սէօզ։ Եւ , փոյթ կամ հոգոտութիւն գանձելոյ զԹերութիւնն ի բանս այլոց։

Թերացայ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • կիսատ բացեալ • մնասեալ իւիք բացեալ կամ երևեալ • գաւ , եաղը աչըգ։

Թերաբորբոք • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • կիսով չափ բորբոքեալ • գաւ , եաղը պուչուք Թուխուչուռուշ։

Թերագոյն • գունի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • լոյժ Թերի • պակասագոյն • գաւ , փէք էքսիք • գաւառաց ։

Թերագրեմ՝ եցի , եա՛ , ել • (Չէզոք) • Թերի և Թիւր գրել • խարդախել • գաւ , գաւառաց • հիլէ էթմէք։

Թերաթափ • (ածական) • կէս մի թափեալ • գաւ , եաղը պուչուք տէօքիւլմիշ • Եւ , Թափօղ գկէս ինչ միոյ իրի • գաւ , եաղը պուչուք տէօքէն։

Թերաթափ լինել • ‖ կիսատատաւ սթափիլ ի գինւոյ • գաւ , եաղը պուչուք այըզլանմագ։

Թերալից • լցի • իւ • իկ , իւք • ‖ տես ի Նեղքոյ Թերակատար։

Թերալուր • (ածական) • վեր ի վերոյ և հարևանցի լսօղ • գաւ , եաղը պուչուք իշիտէն։

Թերալուծ • (Չէզոք) • վեր ի վերոյ և հարևանցի լսել • գաւ , եաղը պուչուք սիյիդմէք • իշիտմէք։

Թերամ • ‖ տես Թիւրամ։

Թերածին • ծնի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • Թերի , կամ պակաս ծնեալ • որպէս և ասի Վիժած • գաւ , գաւառաց տօղան։

Թերակազմ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • ունօղ զԹերի պատրաստութեաբ • ոչ բարւոք կազմեալ և յարդարեալ • գաւ , գաւառաց հաղըր օլմայան։

Թերական • ի , աւ • ացի , օք • (ածական) • անկատար • պակասաւոր • գաւ , գաւառաց։

Թերակատար , կամ Թերեկատար • ի , իւ , կամ աւ • իկ , իւք • (ածական) կամ ևս (Նեղքոյ) • անկատար • ուր ոչ կատարեալ Թերի ի կատարմանէ • գաւ , գաւառաց։

Թերակատարութիւն • Թեր • (գոյ) • անկատարութիւն • գաւ , գաւառաց։

Թերակարդ • (ածական) • այն՝ որ Թերի է ի կար գի իւրում • գաւ , սըրտատա գաւառաց։

Թերակէ • ‖ տես Թիւրակէ։

Թերակղզի • ղզւոյ , եաւ • եայ , եօք • (գոյ) • կղզի՝ որպ մի կողմն կցեալ է ընդ ցամաք • ցամաքակղզի , որպիսի է պէղոպոնէս , այն է ՅԱՀ • և տաւրիկա , որ է Խըր • և այլ այսպիսիք • գաւ , նիմ ճէղիրէ։

Թերահալ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • այն՝ որ չէ հալեալ բազմովին • գաւ , եաղը պուչուք էրիյիտն։

Թերահասակ • ի , աւ • ացի , օք • (ածական) • անկատար հասակաւ կամ միօք • տղայ • գաւ , գաւառաց եաշըր։

Թերահաւատ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) • այն՝ որ Թերի է ի հաւատս • տկարահաւատ • երկմիտ ի հաւատսն • գաւ , գաւառաց այինինակ • շիւֆէլի։

Թերահաւատամ. ացի. ա՛ս. ալ. Թերահաւատեմ. եցի. է՛ս. էլ. Թերահաւատիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ.) : գրի և Թերհաւատաւեմ, որ է Թերի գտանիլ. ի հաւատս. երկմտիլ. ի հաւատս. ՚ պաճ, տիրնիտեակ գաւառս պուլղարնագ, շնւափհէլնիկք :

Թերահաւատութիւն. Թեր. (գոյ.) Թերութիւն. ի հաւատս : անհաւատութիւն. երկմտութիւն. ի հաւատս. պաճ, տիրնիտեակ գաւառս պուլղարնա, շնւափհէլի օլմա :

Թերահմուտ. (ածական) : այն՝ որ Թերի է ի հմտութեան. պաճ, գաւառս վարգապետ օլան :

Թերահոգ. (ածական) : Թերի հոգացող. ոչ բաւական հոգածու. անհոգ. պաճ, եարը պուչուքաք սիւշնիւնէն, գոյկը էաճէն :

Թերամիտ. մտի, աւ. ացի, օք. (ածական) : պակասամիտ. անմիտ. պաճ, ագլը էքսիք : Եա, երկմիտ. պաճ, շնւափհէլի :

Թերամտեմ. եցի. է՛ս. էլ. Թերամտիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ.) : երկմտիլ. երկիբայիլ. պաճ, շնւափհէլնիմք :

Թերամտութիւն. Թեր. (գոյ.) : պակասամտութիւն. պաճ, ագըլ էքսիքլիկի : ‖ տես ևս՝ ի վերոյ Թերահաւատութիւն :

Թերանամ, կամ Թերնանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշտ.) : Թերի գտանիլ. պակասիլ. կիսակատար լինիլ. մասամբ իւիք. պաճ, էքսիլմէք. ազալմագ. ‖ տես ևս՝ ի վերոյ Թերահաւատալ :

Թերանաւն. անուան, ամբ. անց, ամբք. (ածական) : այն՝ որ չունի զանազանական յատկութիւնս կամ զկատարելութիւնն անուան, որ է մակդիր Աստուծոյ :

Թերանուածութիւն. Թեր. (գոյ.) : Թերի յարջորջութիւն : Եա, դերանունութիւն, և այլաբանութիւն :

Թերապետ. ի, աւ. ացայ, օք. (գոյ.) : կողմնակալ. ի նպաստ. գործակալ՝ որ ի տերի արքունի կատարելոյ նամակաց, վարէ զիշխանութիւն առ ժամանակ մի. կամ ի նըրէն բըռնութիւ՛ չափազանակալ զոյն գործ, և ըստ հաճոյից իւրեանց վարի. պաճ, միւռէլլիմ :

Թերապետութիւն. Թեր. (գոյ.) : Թերի կողմնակալութիւն. ի նպաստ գործակալութիւն. պաճ, միւռէլլիմլիք :

Թերապատուցեալ. ուցեալ, իւ. ից, իւք. (ածական) : կիսապատուցեալ. պաճ, եարը պուչուք ածմամուշ :

Թերապարտ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական) : այն՝ որոյ վարժութիւնն տակաւին չէ լրացեալ. համբակ. գեռ ակիրիպ. պաճ, աձէմի. էյի Թերպիլիկ օլմամըշ :

Թերապատ. ի, իւ. ից, իւք. ‖ տես Թերի՝ ըստ առաջին նշանակութեանն :

Թերապատեա. ի, աւ՝ կամ իւ. ացի, օք. (ածական) : այն՝ որ ոչ բաւական տեսանէ աչօք, կամ իմանայ մտօք. պաճ, էյի կէօրմէյէն, կամ աղնամադ. Եա, այն՝ որ ոչ յայտնի տեսանէ, կամ իմանի. պաճ, էյի կէօրիւլմէյէն, կամ աղնաշըլմայան :

Թերապատեսիլ. (ներգործ.) : վերջ ի վերոյ տեսանել. անտես առնել. պաճ, իւսուխան քէօրմէք. իկնմալ եմէք :

Թերապատեսութիւն. Թեր. (գոյ.) : վերջ ի վերոյ տեսողութիւն. հայեցուածի դիտողութեան, կամ նկատումն. պաճ, իւսուխան քէօրմէկ. ֆաթքընա վարմամա. Եա, իբը անհոգութիւն. պաճ, գոյրէմէյիզլիք :

Թերացուցանեմ, կամ Թերեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. էլ. (անձնդր.) : պակասեցուցանել. պաճ, էքսիլթմէք. Եա, անտես առնել. պաճ, կէօրմէզլիյէ վերմագ :

Թերաւի. ի, իւ. ից, իւք. . . . Թերաւիմ. ացայ, աւ. ացի՝ կամ այց, օք. (գոյ.) : բաւ եղեալական, և նշանակէ կատարած մանաւանդ որք ի տունս գտանին, յորոց կարծեն զօրութիւն ինչ լինել. պաճ, փութ. Եա, գրեալ Թուղթք ի կախարդաց. պաճ, Թըլըսըմ. հանայիլ :

Թերաքամ, կամ Թերաքամէալ. եալ, ոլ. ացի, ոլք. (ածական) : Թերի սեղմեալ, կամ Թողեալ. Թերաքացի. պաճ, իւլէշքամէ մուտմուշ :

Թերաքամացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. էլ. (անձնդր.) . . . . . Թերաքամիմ. եցի. է՛ս. էլ. (ներգործ.) : Թերաքամ Թողալ. անկատար առնել. պաճ, գաւառս պըրագմագ. Եա, ոչ բարւոքս առնել. անհատատա առնել, որպ՚ ասի Թերաքամէլ զառըն, պյոմիւքն ոչ բարւոքս դնել ի պատեան. պաճ, էյրէքթի պըրագմագ, գօմագ :

Թերաքամեցուցանեմ. ‖ տես ի վերոյ Թերաքամացուցանեմ :

Թերաքամիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ.) : կիսակատար մնալ. անկատար լինել կամ մնալ. պաճ, գաւառս օլմագ. գալմագ. Եա, վերջ ի վերոյ հատուածիլ. պաճ, էյրէքթի գալմագ :

Թերաքամութիւն. Թեր. (գոյ.) : անկատարութիւն. Թերատեսութիւն. պաճ, գաւառս գալմա :

Եա, անհատաոաուԹՅե • փաՁ, էյրէԹիվիք։

Թերեհաեաաս • ‖ տես Թերեաշեաաս, (և հեաագայքն նոյնպէս՝ որ գինի)։

Թերեմարանչիմ • եայ • եաց • իվ • (չէշտ)։ կողմն ընդ կողմն՝ կամ դէմ առ դէմ մարտանիլ կամ կռուիլ բանիւ կամ բռնութեամբ, և այլ սրտիլ իբր ի պատերազմի • փաՁ, գարշը պէս գարշը գովեաց՝ նիզա ՀԹՄՆ։

Թերեբեհիմ • եցայ • եաց • իվ • (չէշտ)։ տէր ամենայնի • փաՁ, եաբը պուտաբ կէօրհեհնէք։

Թերեբեհիմ • եցայ • եաց • իվ • (չէշտ)։ տէր ամենայնի • փաՁ, եաբը պուտաբ կէօրհեհնէք։

Թերեհա • (ՀէՂէյ էրՂէյոհոն)։ գուցե • իսկ ԹԷ • արդեօք • փաՁ, պէՂբի • նօզա քի • պաբա • պաբքեհհէկբ։

Թերեհա արդեօք • (ՀէՂէյ էրՂէյոհոն)։ գուցե արդեօք • փաՁ, ահէպա քի։

ԹերբըմպեաՂ • ‖ տես Թերեաուհմ։

Թերեթ • ի, իա • ից, իւք • (փոյ)։ բարակ իրք • տերև, սաղարթ, ծաղք տերևոյ, և այլոց նմանն նիւթոյ • որպէս ԹիԹեղին, Թուղթ, կամ պարզուած խմորոյ և ամ ծալելի իրաց • փաՁ, եավրաք վարաք • տասպաղա։

Թերի • էայ, եաւ • եայ, եօք • (ածՆ)։ միսկ կողմամբ պակասաւոր • անկատար • կիսակատար • փաՁ, էքսիք • գուսուր գալմըշ • Եա, իբր Թերեհաեաաս • երկիմտ • փաՁ, շիւփչելի • Եա, իբր գոյական վարեալ՝ նըշանակէ կէտն • կողմն մի • փաՁ, եարըսը • Եա, երբեմն իբրև մակբայ՝ նշանակէ Թերապէս • անկատար օրինակաւ • փաՁ, գուսուր։

Թերերիակ • ‖ տես Թերերակ։

Թերերիմ • եցայ • եաց • իվ • ‖ տես Թերեանամ։

Թերերաոշ • ի, իա • ից, իւք • (ածՆ)։ այն՝

Թերերսորով • Ֆ որ մատամբ իւրիք խարշելով և խորտակելով է • փաՁ, եաբը պուտաբ խաշանամիշ • բուՔհաաան • պաբա • քիւվազէ։

Թերերսօս • ի, իա • ից, իւք • (ածՆ)։ այն՝ որ անկատար է խօսիլք • կամ ձայնիւք և հընչմամբ • փաՁ, գուսուր սէօզլիս • պօզուզ սէօզլի։

Թերմեան • ի, իա • ից, իւք • (փոյ)։ բառ յատենական, նշանակէ գինի եռացուցեալ, զոր ըմպեն գինեսէրք առ առաւել ջեռնուլ • փաՁ, գայնաբ շարապ։

Թերսորշ • ի, իա • ից, իւք • (ածՆ)։ Թերի սրոշեալ • անկատարաբար սրոշեալ • փաՁ, գուսուր այբրտ օլունմուշ։

ԹերսուԹԷ • ԹԷ • (փոյ)։ պակասուԹԷ • անկատարուԹԷ • փաՁ, էքսիքլիք • Եա, իբր

յանցանք • պակասաւոր գտանիլն ի հրամանս • փաՁ, ԹագսիրաԹ։

Թերսուղղ • ուղղի, իւ • ից, իւք • (ածՆ)։ Թերի յուղղուԹԷ • այն՝ որ չէ ուղղեալ ամ մատամբ • և այս ասի զմարդոյ, որ ածնելով ի սրտի զխէԹ չ ուժէք, առ երեսս ցուցանել զինքն հաշտասէր • փաՁ, էյբի։

Թերսումպ • (ածՆ)։ Թերի կամ կիսատ լմպեալ, Թէ ջուր իցէ՝ Թէ գինի և Թէ այլ ինչ • փաՁ, եարըպուշըպ իչիմիչ։

Թերք • Թերաց, օք • (փոյ)։ ԹերՔք • ասիկ, ԹերՔեբ • և ըստ այսմ ԹաՔք ոսիկ և ձեռաց՝ ըստ որում են իբրև զԹերԹս, ԹերՔք կոչին • ասէ, ԹաՔԹերը։

Թեւ • այ, ով • ոյ, ովք • (փոյ)։ ասի զբազկայ Թռչնոյ օդոյ՝ որով ԹռուցեալԹեան՝ ընդ որ կոյս կամիցին • գործի Թըռչելոյ ընդ օդս, որպէս և ձկանց՝ որ ի ջուրըս և այլ նմանեք • փաՁ, գանաաս • Եա, բազուկ • փաՁ, գօլ • պաբս • պալ • սրդ, ձէնահ։ Եա, նպատաս • օգնու ԹիւՆ • փաՁ, եարըմ Եա • իբր սրընԹացուԹԷ • ԹեԹեւսէ • փաՁ, քէսկին կիԹմէ • խաֆիֆլիք։

Թեւ արկանել • ‖ տես Թեաբկեմ։

Թեւ բանակի • ‖ կողմն և կողմն գնդի զօրաց • որ և ասի ԵղՂիւր • փաՁ, գօլ։

Թեւ գառագունդ • ‖ դասակ վանդակի • յորս պահին գառնիք • փաՁ, գանաաս • քէֆէյնկ • պաբս • պուսէք։

Թեւ ի Թեւ հարկանել • ‖ կցել • կից լինել • փաՁ, պիԹիշմէք։

Թեւ նուաց • ‖ ղեակ • ուղղիչ Թիակ • փաՁ, սիւմէն։

Թեւ, կամ ի Թեւ սուրհանդակաց • ‖ մեկնի՝ անկիւն պարսպի • և ըստ իսալացւոց՝ զինուորան • փաՁ, ձէպհանէ։

Թեւ տաճարի • ‖ աշտարակ • բարձրաբերդակ • փաՁ, գուլէ • չարտագ։

Թեւաբերիմ • եցայ • եաց • իվ • ‖ տես Թեւաոխեմ։

Թեւաբոյս • բուսի, իւ • ից, իւք • (ածՆ)։ այն՝ որոյ Թեւքն և փետուրքն բուսեալ և աճեցեալ են • փաՁ, գանաաբ՝ Թիւլէբլի պիՀմիչ։

Թեւաբոյս լինել • • • • • • } (չէշտ)։
Թեւաբուսիմ • եցայ • եաց • իվ • } (չէշտ)։
Թեւաբուսիկ լինել • • • • • } (չէշտ)։

բուսանիլ և աճիլ Թևոց • Թևաւորիլ • սկսանիլ Թռչել • փաՁ, գանաալանմագ • ուշա պիլմէք։

Թևաբեռութիւն · Թէ· (գոյ)։ բեռանիւղն և ամենայն Թևոց և փետրոց · գաղ, գանաանլորը պիծիմ · գանաանլանալ։

Թևագիտ լինել · ‖ տես Թևաբոյս լինել։

Թևաղգեալ · գեցեր, իւ · իցի, իւք · } ‖ տես Թևաղգեցիկ · (նախդիր՝ հոլովի) · } Թևաբոյս։

Թևաղգեցիկ լինել · ‖ տես Թևաբոյս լինել։

Թևաղեաւթի · (ած)։ այն՝ որոյ Թևքն են զեաւթի կամ զեաւթիաւոր, որ ասի զնոր խաչէն քրիստոս · գաղ, գանաանլորը Թէբահ։

Թևաճափ · ի, աւ · ից, օք · (ած)։ այն՝ որոյ փետուրքն Թևոց Թափեալ են, որպ պատահի լինել ոմանց ի Թռչնոց · գաղ, Թիւլէերի տէքիւլիւշ։

Թևաճափ առնել · ‖ Թափել զփետուրս Թևոց · գաղ, գանաանլորընը եօնմագ, քէսմէք։

Թևաճափիմ։ եցայ · եայց · իլ · (չէղոյ)։ Թափիլ Թևոց · գաղ, գանաանլորը տէօքիւլմէք։

Թևալի · (ած)։ լի Թևովք, որպ ասի արծիւ Թևալի · գաղ, գանաաս ըլաս տօղաս։

Թևածածուկ · (ած)։ ծածկեալ զինքն Թեւօք · Թևաւքօղեալ · գաղ, քէնտինի գանաաս ըլաս գափամըշ։

Թևածեմ· ածի · եա · եմ · (չէրգոյծ)։ չարժել զՔևս ի Թռչել · վերաՔևմել · գաղ, գանաանլորը չարփմագ · ուչմագ։ Եա, իբր բռնոն հարկանել · գաղ · էլ վերմագ։ ‖ եա տես ի նեղջոյ Թևակոխեմ։

Թևածուեմ · Թէ · (գոյ)։ չարժուիլ կամ սաստկանալ Թևոց · գաղ, ուչմա։

Թևակ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ)։ փոքրիկ և տկար Թև · գաղ, գանաանճըղագ · գօշըղագ։ Եա, ծակ, կամ քղանչիկ փետրիւ վրանաց · գաղ, փէչ · ուչ։

Թևական · ‖ տես Թևաւոր։

Թևակիզեմ· եցայ · եայց · իլ · (չէղոյ)։ կիզանիլ Թևոց · գաղ, գանաանլորը եանմագ։

Թևակից · կցի, աւ · ից, օք · (ած)։ այն՝ որ կից է ընդ Թև ուրուք Թևովք իւրովք · գաղ, գօլ գօլա պէնիշիք։ Եա, նմանաՔէ ասի օգնական · նպաստամատոյց · գաղ, եարըմճը։

Թևակոխեմ· եցի · եա · եմ · } (չէղոյ)։ **Թևակոխիմ**· եցայ · եայց · իլ · } Իբրև Թևքնին բաբախել զՔևս առ ի յառաջ խաղալ, այսինքն գոն գործել · Նաև · փոյթ առնել · գաղ, գայլրլեմ, ճակտ էմմէք · չապալանմագ։ Եա, ընդմէջ · դիմել Ջանիւ · ձկտիլ · միտել · գաղ, հավէսլէնմէք · մկիրլէնմէք։ Եա, Թևածել · շարժել զՔևս առ ի վերանալ · գաղ, չըրփընմագ։ Եա, իբրև ներգործական՝ երբեմն նշանակէ կրկնել · հակեցուցանել · գաղ, մկիրլէՔմէք։

Թևակոխութիւն · Թէան · · · · · · } **Թևակոխումն** · խանի, ամբ · անց, ամբք · } (գոյ)։ Ջանք · փոյթ · հոգոզուՔիւն · ձըկտուումն · գաղ, ճակտ · գայրլեմ։

Թևակոտոր · ոյ, ով · ոց, ովք · (ած)։ այն՝ որոյ Թևն կոտորեալ է, կամ խորտակեալ · գաղ, գանաանը գըրըգ · գաղ, չիքէսՔէպալը։

Թևակուռ լինել · ‖ տես Թևակոխեմ։

Թևակցիմ· ցեցայ · եայց · իլ · (չէղոյ)։ կցիլ Թևոց ընդ միմեանս · գաղ, գանաանլաը պիրպիրնէ պիՔիշմէք · Եա, իբր նմանաՔէ նշանակէ օգնել · գաղ, եարըմճ էմմէք։

Թևահանեմ· հանի · հան · էլ · (չէղոյ)։ հանել, կամ տարածել զՔևս, որպ առնեն Թռչունք յօդս առ ի վերանալ · և ձկուածք՝ որ ի ջուրս առ ի լողալ · գաղ, գանաանլորընը աչմագ։

Թևահեծ · ի, իւ · իկ՝ կամ ից · իւք · (ած)։ ունօղ զհեծեալ՝ այսինքն բաժանեալ Թևս, որպիսի են ոմանք ի Թռչնոց · գաղ, գանաանլորը այրըլմըշ։

Թևաճայն · ի, իւ · իկ, իւք · (ած)։ ունօղ զձայն Թևոց, կամ հնչօղ բաղխմամբ Թեւոց · գաղ, գանաանլորը սկիզ պիլմինէ չարփարագ սէս չըգայան։

Թևաճայնեմ· եցի · եա · եմ · (չէղոյ)։ բաղխելով զՔևս հանել զձայն, որպ առնեն Թռչունք · գաղ, գանաանլար իլկ սէս չըգարմագ։

Թևամաւխ լինել · ‖ տես Թևակոխեմ։

Թևանամ· ացայ · ցից · ալ · (չէղոյ)։ Թևազգեցիկ լինել · Թռչիլ · վերանաՔևլ · գաղ, գանաանլանմագ · ուչմագ · գաղ, փէրլէյմէն։ Եա, վտառհիլ · համաձայնիլ · որպէս երբեմն պատահի լինել ոմանց, եԹէ ուՔնիցին զոք ի բանս ինչ կամ ի գործս իբր կողմնական կամ Թևակից ինքեանց · գաղ, կիւմէնմէք · պէօլիւրլէնմէք։

Թևապատ լինել · · · · · } (չէղոյ)։ **Թևապատիմ**· եցայ · եայց · իլ · } Թևովք պատիլ, կամ ծածկիլ · գաղ, գանաանլար իլկ գափանմագ։

Թևապարեմ· եցի· եմ· եղ· ⎫
Թևապարիմ· եցայ· եայ· իմ· ⎬ (ՀԷՀՈՒ)·
եբար իմիք (ՆԵՐԳՈՐԾ)· պարել Թևովք· Թևառալ· վերաթևեղ· գաՀ· գառատլարը եայարագ ուչմագ·

Թևապարփակ· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· այն՝ որ պառեալ ծածկէ Թևովք զինքն կամ զայլս· որ լինի երբեմն առ ի պաշտպանել· գաՀ· գառատլարը իւք գօրաւորքը·

Թևապետ· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ) և (ԳՈՅ)· նա՝ որ իշխէ մեծ կազմած զօրաւն· որ կոչի Թև· զօրապետ· գաՀ· պիր պէօլուք սէբասակբի·

Թևառաքօղեմ· եցի· եմ· եղ· (ՆԵՐԳՈՐԾ)· Թևովք պօղել· պառել կամ ծածկել զինքն Թևովք իբր քօղով· գաՀ· գանատլար իւք էօրթմէք·

Թևառարած· (ԱԾ)· այն՝ որ առրածէ զԹև· կամ առրածեալ Թևովք յաղօթս կայ· գաՀ· գառատլարը եայմըշ·

Թևառեալ· (ԱԾ)· այն՝ որոյ Թևքն Հառեալ են· և ինքն անկեալ՝ ի վայր· որ նմանի Թռչնոյ· գաՀ· գառատլարը քէսիլմիշ·

Թևարկեմ· եցի· եմ· եղ· (ՀԷՀՈՒ)· Թև արկանել զմամբ· պատիլ բազկաւ· գաՀ· գառատլարը իւք գօրաւմագ· գայլոմագ· Եա՛, Թեկն ածել· Թևակոխել· ձգնիլ ի սիրել· Հնարիլ· գաՀ· զօր էթմէք· գայրէթ էթմէք· զապճ էթմէք· Եա՛, Հովանի և պաշտպան լինել ումէք· տարածել զԹև ի պաշտպանութիւն ուրուք· գաՀ· տահսպէթլիք էթմէք·

Թևարկու· կաւ ի, աւ· ացի, օք· (ԱԾ)· պաշտպանող· օգնական· տարածող զբազուկն ի վերայ ուրուք· գաՀ· տահսպէթլիք էաէն· գօրաւորը·

Թևարկութիւն· Թեան· (ԳՈՅ)· շարժուն, և բաժանուելի Թևոց· գաՀ· գառատլարը Թէրփէմէմէ, չարժիմ· Եա՛, պաշտպանութիւն Հովանաւորութի· գաՀ· տահսպէթլիք·

Թևարկուն· կման· ամբ· անց· ամբք· (ԳՈՅ)· տարաբերուն Թևոց այսր անդր· գաՀ· գառատլարը էօթէ պէրի Թէրփէմէմէ· Եա՛, դարձուն զևի ի ծովս· գաՀ· տիւմէնին ուէօնմէսի·

Թևացեմ· եցի· եմ· եղ· (ՆԵՐԳՈՐԾ)· Թևաւով Հարկանել կամ սաբացել· գաՀ· գառատլարը իւք չաբիմագ· վուրմագ·

Թևաւոր· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· ունօղ զԹև· Թռչնական· որպիսի են Թռչունք և Հաւք· ասի և զիշոյ տեսակ օձի կամ քաթբի· գաՀ· գառատլը· Եա՛, ասի զերայ ինչ տարածելոյ իբրև զԹև· ոյ ասի զմէ ծաշէն տարտանաց· և զկատաց և զոլոյց նմանեաց· գաՀ· տաւտաքլը· քէօշքլը· Եա՛, լինի մանիկ քառաձեւ ճրագ խաչին քրէ·

Թևաւորիմ· եցայ· եայ· իմ· ‖ տես Թևառնամ·

Թևաւորաձեւ· Թե· (ԳՈՅ)· Թևաւոր և փետրաւոր լինելի· գաՀ· գառատլանըշ·

Թևելիա· (ԳՈՅ)· բառ յոտնկան· և նշանակէ մրջիւն կամ փոխանակի լինչ· որ զըղջդմամբ մեծաւ բանիւ յանկարծակի· գաՀ· գայ· ֆըրթլընա·

Թևեմ· եցի· եմ· եղ· ‖ տես Թևառնամ·

Թևձակ· ի· աւ· ացի· օք· (ԳՈՅ)· Թի նաւացի· երկայն Թի· որով նաւք վարին ի գետս արկանել Հովմամբ· գաՀ· քիւրեկ· ֆոյլա· Եա՛, մարթի նշանակել ձող· որով վարին զնաւն իբրև Թիակօք ի ծանծաղ տեղիս· գաՀ· սէբէն·

Թեփ· ոյ· ով· ոց· ովք· (ԳՈՅ)· կեղև ցորեաց· որ մաղհանեն ելանել ի յատակեալ լինելն· և կամ ի մաղելն ալեր· գաՀ· քեփէկ· Եա՛, արտաքին դիւրաթեամ կեղեւանք մարթոյ ձկանց· գաՀ· պալըգ փուլը·

Թեփառոտ· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· այն՝ որոյ մարթն Թեփառոտ է· կամ Թեփոտ· որպիսի են տեսակք լինչ ձկանց· գաՀ· տէրիսի փուլլու·

Թեփառոր· ի· աւ· ացի· օք·
Թեփոտ· ի· աւ· ացի· օք·
Թեփոտեալ· տեղոյ· ով· ոց· ովք· (ԱԾ)·
այն՝ որ ունի զԹեփս· զոր ունին տեսակք լինչ ձկանց և օձից· գաՀ· փուլլու·

Թեփուկ· (ԳՈՅ)· է վերք կամ խոց լինչ· որ լինի ի մարմնի· ի գոյն ախտաւոր· և ոչ ասի բոս· այլ քոս·

Թեք· ոյ· ով· ոց· ովք· (ԱԾ)· Թիւր· կոր· կորացեալ· գաՀ· էյրի·

Թեքեմ· եցի· եմ· եղ· (ՆԵՐԳՈՐԾ)· ծեծելով և ծռելով կոկել· կռանել· հարԹել· զանհարթն ուղղել· գաՀ· էյրէք· չէքիչէվիմէք· ոխալչէթմէք· Եա՛, զբռաՀն արձակել· գաՀ· պիլմէք· Եա՛, վարժել· կըրԹել· հրահանգել· գաՀ· Թէրպիյէ էթմէք·

Թեքեցնեմ· Թե· (ԳՈՅ)· ծեծելով և ծռելով կոկուցանել· գաՀ· էյրէ· չէքիչէմէ·

Թզաբեր· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· այն՝ որ

զԹեւս· Թռչնական· որպիսի են Թռչունք և հաւք· ասի և զիշոյ տեսակ օձի կամ քաթբի· գաՀ· գառատլը· Եա՛, ասի զերայ ինչ տարածելոյ իբրև զԹև· ոյ ասի զմէ ծաշէն տարտանաց· և զկատաց և զոլոյց նմանեաց· գաՀ· տաւտաքլը· քէօշքլը· Եա՛, լինի մանիկ քառաձեւ ճրագ խաչին քրէ·

Թևաւորիմ· եցայ· եայ· իմ· ‖ տես Թևառնամ·

Թևաւորաձեւ· Թե· (ԳՈՅ)· Թևաւոր և փետրաւոր լինելի· գաՀ· գառատլանըշ·

Թևելիա· (ԳՈՅ)· բառ յոտնկան· և նշանակէ մրջիւն կամ փոխանակի լինչ· որ զըղջդմամբ մեծաւ բանիւ յանկարծակի· գաՀ· գայ· ֆըրթլընա·

Թևեմ· եցի· եմ· եղ· ‖ տես Թևառնամ·

Թևձակ· ի· աւ· ացի· օք· (ԳՈՅ)· Թի նաւացի· երկայն Թի· որով նաւք վարին ի գետս արկանել Հովմամբ· գաՀ· քիւրեկ· ֆոյլա· Եա՛, մարթի նշանակել ձող· որով վարին զնաւն իբրև Թիակօք ի ծանծաղ տեղիս· գաՀ· սէբէն·

Թեփ· ոյ· ով· ոց· ովք· (ԳՈՅ)· կեղև ցորեաց· որ մաղհանեն ելանել ի յատակեալ լինելն· և կամ ի մաղելն ալեր· գաՀ· քեփէկ· Եա՛, արտաքին դիւրաթեամ կեղեւանք մարթոյ ձկանց· գաՀ· պալըգ փուլը·

Թեփառոտ· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· այն՝ որոյ մարթն Թեփառոտ է· կամ Թեփոտ· որպիսի են տեսակք լինչ ձկանց· գաՀ· տէրիսի փուլլու·

Թեփառոր· ի· աւ· ացի· օք·
Թեփոտ· ի· աւ· ացի· օք·
Թեփոտեալ· տեղոյ· ով· ոց· ովք· (ԱԾ)·
այն՝ որ ունի զԹեփս· զոր ունին տեսակք լինչ ձկանց և օձից· գաՀ· փուլլու·

Թեփուկ· (ԳՈՅ)· է վերք կամ խոց լինչ· որ լինի ի մարմնի· ի գոյն ախտաւոր· և ոչ ասի բոս· այլ քոս·

Թեք· ոյ· ով· ոց· ովք· (ԱԾ)· Թիւր· կոր· կորացեալ· գաՀ· էյրի·

Թեքեմ· եցի· եմ· եղ· (ՆԵՐԳՈՐԾ)· ծեծելով և ծռելով կոկել· կռանել· հարԹել· զանհարթն ուղղել· գաՀ· էյրէք· չէքիչէվիմէք· ոխալչէթմէք· Եա՛, զբռաՀն արձակել· գաՀ· պիլմէք· Եա՛, վարժել· կըրԹել· հրահանգել· գաՀ· Թէրպիյէ էթմէք·

Թեքեցնեմ· Թե· (ԳՈՅ)· ծեծելով և ծռելով կոկուցանել· գաՀ· էյրէ· չէքիչէմէ·

Թզաբեր· ի· աւ· ացի· օք· (ԱԾ)· այն՝ որ

հէրիւ. զօհ.տիս. Եա, տեղի ըմբշամարտից՝ կրթարան. գաշ, Թալխմանէ։

Թէբէտ. ‖ է. անուն տասներորդի ամսոյն հերայեցւոց, որ պատասխանի դեկտեմբերի ամսոյն հռոմայեցւոց։

Թէև. (շղկոդ անխոտորական). Թէպէտ. և Թէ. գաշ, Ֆարազը. դարս. հերչխ.արդ. վերևվ։

Թէղք. (գոյ). Թէլ. շուք Թէլից. կարգ. գաշ, սրբա։

Թէյ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ). է. խոտ ինն օգտակար, որոյ պատուականն է այն՝ որ գայ ի չինաց, և է քրանաբեր յոյժ, զոր ի գործ ածեն ի դեղս. գաշ, չայ։

Թէնասէս. ի, իս. ից, իւք. (գոյ). է անուշահոտ բաղադրութիւն ինչ. գաշ, Թէնասէֆ. գարս, Թէնզայ։

ԹէոմԹէ. ԹԷ. (գոյ). ԹէականաԹէ. պոյման. գաղն. զոր հաստատեն Թէական ինն դրամներ. գաշ, գասլ. չարի։

Թէպէտ. ‖ (շղկոդ անխոտորական). Թէ

Թէպէտև. ‖ և. ասէ, իրաւ որ. գաշ, հերչխ. ֆարազը. գարս, հերչխ. արդ, հերևվ. Եա, երբեմն կրկնեալ՝ ի բանս ինչ այսպէս՝ Թէպէտ պատերազմաւ՝ Թէպէտ խաղաղութ, նշանակէ երեք. և երեք. կամ, և կամ. գաշ, հերչք. հերչք. հեմ, հեմ։

ԹէՒնի, կամ ԹէմԹէնի. ւայ, հաւ. եաց, եաք. (գոյ). ծառ՝ որ բերէ զհոռի ա. նայշ, կամ Թհոռայշ. գաշ, Թհոռի աղաջը։ Եա, զոր ոմանք գրոյ կարէ նշանակել ի՝ սլաքԹէնի, զոր տեսանէ ի տեղւոջ խրատ։

Թհոռ. ւ, կամ Թէմհոռ. ուայ, ով. այ, ովք. (ածական). է. որակ ինն համայ, որ ոչ քաղցր է և ոչ դառն՝ այլ սուր և զովացուցիչ, որպիսի է հաւն ազռոխ և տեառակի միոյ նոառն, և այլոց. գաշ, է քշի. գարս. քհաւկ. արդ. քհաւկէ. Եա, մարթի նշանակել երբեմն զառն. գաշ, առչ։

Թհոռաբար. (հոխոյ որոխոն). ԹհոռաԹէ ինն. Թհոռ օրինակաւ. գաշ, է քշիէ. գարս, Թհուշկիչէ. Եա, ժամս պիտիք. յոյժսա հայեցուածով. գաշ, Ֆինա պաքշը. հրէ։

Թհոռաբեր. ի, իս. ից, իւք. (ածական). այն՝ որ բերէ զպտուղ Թհոռ, որ ասի գնաննէն ւայ. գաշ, մայհօշ. Ֆրվէ հաստը. հոխէ։

Թհոռագոյն. գոնի, իս. ից, իւք. (ածական). առաւել Թհոռ. յոյժ կնաւ. գաշ, փէք էքշի. մայհօշ. գարս, խօշխոր։

Թհոռած. ոյ, ով, ոց, ովք. (ածական). Թըթ-

բերէ կամ բռնաւորանէ զհոռի. որպէս ասի ծառ Թզաբերը, որ նշանակէ Թզենի. գաշ, ինձիր վերին։

Թզաչափ. ‖ (ածական) կամ (հոխոյ). ըստ Թզաչափաբար. չափոյ Թզի միոյ. գաշ, պիր գարբշ գաւառ։

Թզան. (ածական). Թիզ մի. գաշ, գիր գարբշ։

Թզենապատ. ‖ (ածական). պատեալ, կամ Թզենևկատված. ոսկածեալ աբեւոյ Թզենւոյ. կամ պատեալ Թզենեաւ, որ լինի տեղեալ նորին. գաշ, ինձիր եափրաղը իւէ գավըզ։

Թզենի. ւոյ, եաւ. եաց, եաք. (գոյ). ծառ՝ որ բերէ զհոռի. գաշ, ինձիր աղաջը։

Թզուկ. Թզիի, աւ. աց, աք. (ածական) կամ (գոյ). կարճահասակ յոյժ՝ ըստ չափոյ երկուց կամ երից Թզոյ, որ ասի լինել ազգ ինչ ի վերջին սահմանս երկրագնդի հիւսիսոյ աշխարհին, որք վասն որոշութեան իւրեանց պատերազմին ընդ կռնկանց ի ձմերկեղէն նոցա զանդաստանս իւրեանց. գաշ, ձիւռէ։

Թէ. (շղկոդ ինխոն). Եթէ. գաշ, էկէր. գարս, կէր. Եա, իբր արուհական շաղկապ և երկրայական մակբայ նշանակէ մի՞ Թէ. արդեօք. կամ. և կամ. գաշ, ահաղա. էրգասս. Եա, իբր շաղկապ մեհենական՝ նշանակէ պայմանն. այս է. գաշ, եանի. Եա, իբր շաղկապ Թարմասոյ՝ նշանակէ որ. զի. գաշ, քի. Եա, զինի բայիս այսորիկ ԵրդնուԹամ կամ այլ այսպիսեաց յարեալ յոյլ դիմասոյ բայ ինչ, այսպէս՝ երդուաս Թէ սեանձիցէ, կամ երդուայ ի բարկութեան իմում Թէ մտցնեն, երբայական ոճով նշանակէ՝ կամ իմանի ոչ սեացէ, ոչ մտցնեն։

Թէհական. ի, աւ. աց, աք. (ածական). այն՝ որ լինի ԹէսաԹէ. կամ վերաբերի առ ԹէսաԹէ ինչ. գաշ, շարԹզը. Եա, բառ քերականաց՝ է սեռակ ինչ շաղկապի, որ ցեւանել կամ կապել զբանս իրր պայմանաւ իւիք կամ գաշամբ հաստատեալ։

ԹէհականաԹէան. ‖ սեռ ԹէսաԹէան։

Թէհաւրանաէր. սիրի, աւ. աց, աք. (ածական). հաւարանաւոր. սիրոյ զանեսանաս խաղաց. գաշ, օյան էերի սէվին։

Թէհաւրան. ի, իս. ից՝ կամ աց, իւք. (գոյ). բառ յատնական, որ է սեղի հանդիպիմ խաղաց. սեհաւրան. հրապարակ, ուր ժողովի բազմաԹիւ մարդկան՝ ի սեհանանէլ զմանրից խաղարկուաց. գաշ, օյան

հէրիւ. զօհ.տիս. Եա, տեղի ըմբշամարտից՝ կրթարան. գաշ, Թալխմանէ։

Թէբէտ. ‖ է. անուն տասներորդի ամսոյն հերայեցւոց, որ պատասխանի դեկտեմբերի ամսոյն հռոմայեցւոց։

Թէև. (շղկոդ անխոտորական). Թէպէտ. և Թէ. գաշ, Ֆարազը. դարս. հերչխ.արդ. վերևվ։

Թէղք. (գոյ). Թէլ. շուք Թէլից. կարգ. գաշ, սրբա։

Թէյ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ). է. խոտ ինն օգտակար, որոյ պատուականն է այն՝ որ գայ ի չինաց, և է քրանաբեր յոյժ, զոր ի գործ ածեն ի դեղս. գաշ, չայ։

Թէնասէս. ի, իս. ից, իւք. (գոյ). է անուշահոտ բաղադրութիւն ինչ. գաշ, Թէնասէֆ. գարս, Թէնզայ։

ԹէոմԹէ. ԹԷ. (գոյ). ԹէականաԹէ. պոյման. գաղն. զոր հաստատեն Թէական ինն դրամներ. գաշ, գասլ. չարի։

Թէպէտ. ‖ (շղկոդ անխոտորական). Թէ

Թէպէտև. ‖ և. ասէ, իրաւ որ. գաշ, հերչխ. ֆարազը. գարս, հերչխ. արդ, հերևվ. Եա, երբեմն կրկնեալ՝ ի բանս ինչ այսպէս՝ Թէպէտ պատերազմաւ՝ Թէպէտ խաղաղութ, նշանակէ երեք. և երեք. կամ, և կամ. գաշ, հերչք. հերչք. հեմ, հեմ։

ԹէՒնի, կամ ԹէմԹէնի. ւայ, հաւ. եաց, եաք. (գոյ). ծառ՝ որ բերէ զհոռի ա. նայշ, կամ Թհոռայշ. գաշ, Թհոռի աղաջը։ Եա, բառ որ գրոյ կարէ նշանակել ի՝ սլաքԹէնի, զոր տեսանէ ի տեղւոջ խրատ։

Թհոռ. ւ, կամ Թէմհոռ. ուայ, ով. այ, ովք. (ածական). է. որակ ինն համայ, որ ոչ քաղցր է և ոչ դառն՝ այլ սուր և զովացուցիչ, որպիսի է հաւն ազռոխ և տեառակի միոյ նոառն, և այլոց. գաշ, է քշի. գարս. քհաւկ. արդ. քհաւկէ. Եա, մարթի նշանակել երբեմն զառն. գաշ, առչ։

Թհոռաբար. (հոխոյ որոխոն). ԹհոռաԹէ ինն. Թհոռ օրինակաւ. գաշ, է քշիէ. գարս, Թհուշկիչէ. Եա, ժամս պիտիք. յոյժսա հայեցուածով. գաշ, Ֆինա պաքշը. հրէ։

Թհոռաբեր. ի, իս. ից, իւք. (ածական). այն՝ որ բերէ զպտուղ Թհոռ, որ ասի գնաննէն ւայ. գաշ, մայհօշ. Ֆրվէ հաստը. հոխէ։

Թհոռագոյն. գոնի, իս. ից, իւք. (ածական). առաւել Թհոռ. յոյժ կնաւ. գաշ, փէք էքշի. մայհօշ. գարս, խօշխոր։

Թհոռած. ոյ, ով, ոց, ովք. (ածական). Թըթ-

ուեալ հիւթի զինիջ և իցկ իրաց • գաճ, քթքմաշ • եքշխիչ։

Թէուահկնցաղ • (ածՅ), իբր խոտակեաց • խոտակթօն • գաճ, սրգը մեսկալի։

Թէուահամ՝ ոյ, ով • ոց • ովք • (ածՅ) • այն՝ որ ունի զհամ հաւ • գաճ, եքշի տատղը։

Թէուաշ • ի • իւ • իյ • իւք • (ածՅ) • այն՝ որ ունի զբաւեխառն թթուաթիւն • թըթուաշուշաղ • գաճ, եքշի պիւեքշիւ • մայնօշ։

ԹէուաշուԹՀ • ԹՀ • (գոյ) • թթուաշ գոլն, կամ բաւեխառն թթուաւԹՀ • գաճ, եքշիպիւեքշիւելիք • մայնօշլըք։

Թէուաուսակ • ի • աւ • ոց • օք • ‖ տես Թէուա • և ԹէուաուսկնցաղՅ։

Թէուհնի • ւոյ • եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Թէուաւբեր։

Թէուեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անդՅ) • տալ թթուաւնալ • զառնացուցանել • գաճ, եքշիթիմիք • պիւքեվելիմիք • գոբս • ԹիւբշանկյաՀՀն։

Թէուեցուցիչ • ցչի • աւ • ոց • օք • (ածՅ) • զառնացուցանող • ԹթուեցանօղՅ • գաճ, աՀը • եքշի վերկն։

Թէուիկ • (ածՅ) • փոքր մի թթուա • սակաւ ինչ թթուահամ՝ գաճ, ազ պուչաք եքշի • գոբս • ԹիւբշՅ • Եա • իբր գոյական՝ նշանակէ ջրախառն գինի • գաճ • սաս իւնչ գաբըշըք չէրսայ։

ԹէուուԹՀ՝ կամ ԹէուաԹՀ՝ ԹՀ • (գոյ) • թթուա գոլն • ԹթուեահամՅ լինելն • գաճ՝ եքշիլիք • գոբս • ԹիւբշՀ։

Թէուուտ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • բանջարեղէն, կամ պտուղ կամ տաւկ, եղեալ ի քացախ կամ յաղջուր • որ կերեալ ընդ կերակրոյ՝ բանայ զախորժակս • գաճ, Թուբ շի • գոբս • եաղատ։

ԹէԹակիչ • ‖ տես ԹրԹՆջակ։

Թի • Թիոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • գործի փայտակերպն որով Թափեն զՏոյն, կամ բըրեն զնրկիրս, կամ վարեն զնաւակ • գաճ, քիւբրկկ • գոբս • ՓՀՀ։

Թիակ • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • փոքրիկ Թի՝ որով վարեն զնաւակ, կամ պղեղեն զերկիրս երկրագործք • գաճ՝ քիւչիւկ քիւբրկկ։

Թիամաբ • ի • աւ • ոց, օք • (գոյ) և (ածՅ) • այն՝ որ վարէ զնաւ Թիովք • ձգօղ զՀի • գաճ՝ քիւբրկք չէքեն։

Թիամարեմ • ևցի • եա՛ • էլ • (ՆէրԳոբԾ) • քարշել կամ ձգել զՀի • գաճ՝ քիւբրկք չէքմէք • Եա՝ Թիովք վարել զնաւն • գաճ՝ էկմի իւրիմԹՀէք։

Թիամբարշ • ի, իւ • իյ, իւք • ‖ տես Թիամաբ։

Թիլ • Թզի՝ կամ Թզոյ, աւ • ոց, օք • (գոյ) • չափ ձեռին բացելոյ, որ սկսեալ ի ծագել բոյթ մատնի՝ վերջանայ մինչև ի ծագ ձկոյթ մատնին • բայց ըստ կերպարանափոխ՝ նըշանակէ չորս մատնաչափ • որ է չափ լայնութեան ափոյ • որ և ասի Ո՛ւղտակ, կամ Ո՛ւղկեան • գաճ, գաբըշ • գոբս • ախԹ • ոբդ • շՀոբ։

ԹիմԹեղն • ԹիմԹզան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • Թերթ ոսկւոյ, կամ արծաԹեղ և այլոց հըրահպելեւոյ՝ զոր ծեծեալ և տարաձեալ իբրև զԹուղթ՝ կամ բաւակ քան զոյն, ի գործ ածեն ի զարդս • կամ Թել Թել հասեալ ի կիր ատեան ի զանազան իրս • գաճ, ԹիՆէքքե • վարագ • շամաԹա ԹէլիՀ • գոբս, ԹէՆէկէ • փէԹէլ։

Թիմեղնագործ • ի • աւ • ոց • օք • (գոյ) • արհեստաւորՅ՝ որ շինէ, կամ գործէ ըզԹիմեղն • գաճ, վարագչիք • ԹէՆէքէչի։

Թիմեռն • ԹիմԹան, ոամբ • ոանք, ոանց, ոամբք • (գոյ) • որդնուսկ ինչ Թևաւոր և գեղեցկավայելուչ • և Թիւքն լոյն և նուրբ իբրև զբարակ մաշկ • գաճ, քէփէՆէք • գոբս • փէբմանէ։

Թիլ • Թլի, իւ • (գոյ) • է յատուկ անուն աւանի յԱկիղեաց գաւառի • Եա, նշանակէ իբր աւան • գիւղ։

զԹիկամբք • ‖ (նախադրութիւն) և (ածՅ)։

ի Թիկանց • ‖ յետոյ կողմանէ • յետուստ • գաճ, արգասըմաՀ • արգասընաս։

Թիկն • կան, ամբ • անց • ամբք • ‖ այս բառ ի բարդութեան միայն ի գործ ածէ • ուսոյն ի վարելն միայնակ՝ դնի Թևկին, կամ ԹևկՀ • ‖ տես Թևկուանք։

Թիկնագէտ • գիտի, աւ • ոց • օք • (ածՅ) և (գոյ) • գէտ՝ որ հմայէ հայելով ի ԹիկունսՀ մարդոյ, կամ յերի անասնոց • գաճ, արգասյս պաղարագ ՓաղՀըլըգ էՀէն։

Թիկնագլիմ • գլեցի • եա՛ • էլ • (ՆէրԳոբԾ) • ի Թիկունս կոյս ձգել • յետս ձգել իբր անպիտան • արՀամարՀել • գաճ, արաբնա պըրագմագ • եԹուզէն պըրագմագ։

ԹիկնաՀոտ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • աԹոռ՝ որ ունի զբենարան ԹիկանցՀ նըստուցչին • գաճ, սանասաղիկ։

Թիկնախառն • (ածՅ) և (ՆէրԳոբՅ) • խառն ընդ ԹիկանցՀ • ատաւքն հանդերձ • գաճ, օմնուշ իւչ։

Թիկնախիլ · (ած)։ այն՝ որոյ թիկունքն խլեալ են և մաշեալ, որպէս լինի բեռնակիր չորքոտանեաց · գոռ, եաղըրլը։

Թիկնակից · կցի, աւ · աց, աք · (ած)։ օգնական · Թիկունք · գոռ, արգա · սահակ · պարս · հէնիհըշէ։

Թիկնահասաւեթէ · Թե · (գոյ)։ օգնականաւթիւն · Հեռնաւաւեթէ · գոռ, եարըլմ · պարս · փխըշէթ։

Թիկնամէջ · մէջի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ մէջն թիկանց, որ է քամակ · գոռ, արգա օրթասը։

Թիկնանոց · կամ Թիկանոց · ի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ փիւռն · ղգեստ թիկանց · վերարկու անթև · գոռ, քէրաքէ · եափունճա։

Թիկնապահ · ի, իւ · աց, աք · (ած) և (գոյ)։ այն՝ որ պահապան է թիկանց, կամ ի թիկանց կուսէ · պահապան թագաւորի և ի պահեստի և ի պալատն · գոռ, ասլաղ · հասաս · հարպագը · պարս, փխըշթիպան · Եա, զէն՝ որով պահպանին թիկունքը։

Թիկնացաւեթէ · Թեան · (գոյ)։ ցաւ թիկանց, որ դողացուցմամբ անգամից և գլխոյ մարդկան՝ սիրէ · գոռ, էնմէ։

Թիկնաւէտ · էւեսի, իւ · էյ, իւք · ‖ տե՛ս ի նեղըլոյ Թիկնեղ։

Թիկնաւոր · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ ունօղ զթիկունս, այսինքն զպատասպարան · այն՝ որ ունի ապաւէն ինքեան · գոռ, կիւվլէնէճէյի օյան։

Թիկնաւորութեթէ · Թե · (գոյ)։ ապաւինութիւն ունելն զապաւէն · գոռ, կիւվլէնմէ։

Թիկնեղ · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ այն՝ որ ունի զայն և զպարարտ թիկունս և զուսքս · այն՝ որոյ են յաղթ և տաւաթ թիկունք · գոռ, արգալը։

Թիկնոց · ‖ տե՛ս ի վերոյ Թիկնանոց։

Թիկնոցակ · ի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ փոքր փիլոն, կամ թիկանոց · գոռ, քիւչիւք քէրաքէ, կա՛ եափունճա։

Թիկունք · կանց, ամբք · (գոյ)։ է յօգնականն բառիս Թևէն, կամ Թէկն · Թիակք կենդանւոյ ի վերնակողմն քամակին՝ ուսովքն հանդերձ · գոռ, արգա · սըրթ · օմուզ · պարս, փիւշթ · ուրդ, զսակ։ Եա, օգնականեթիւն · տաւար · Հեռնաւաւ · գոռ, արգա · խոտաար։

Ի Թիկունս · ‖ տե՛ս զԹիկամբք։

Թիկունս առնել · ‖ Նեցուկ և օգնական լինել։

եան առնել · Յենուլ յոյլս իբր յօգնականս · գոռ, քէնտինէ արգա էմմէք։

Թիկունս դարձուցանել · ‖ արհամարհել · առ ոչինչ համարել · գոռ, եվռաքէն պըրագմաք · Եա, ամաչել · գոռ, ուԹամմագ։ Եա, բազմիցս նշանակէ փախչիլ · գոռ, գաչմագ։

Թիկունս տալ · ‖ արհամարհել · ի բաց դառնալ · գոռ, եվռլ չէվիրմէք · Եա, փախչիլ · գոռ, գաչմագ։

Թիկն · Թիկնի՝ կամ նիւ, ով · ոց, ովք · (գոյ)։ կորիզ կամ կուտ խաղողի, կամ չամիչ · որ պարունակելով կայ ի մէջն իբրև ըզսերմն · գոռ, իւզիւմ չէքիրտէկի · տանէ · պարս, Թաքսանէ։

Թիկնդ · Թնդի, իւ · իցդ, իւք · (գոյ)։ է արմատ բոյսի Թնդամ, և նշանակէ Թընդաբոյն · Ձաղն ղղկղման · գոռ, կիւրլիւվէթ։

Թիկս · Թեան, իւ · իցդ, իւք · ‖ տե՛ս Թեհլիչք։

Թիլսախ · ‖ տե՛ս Թելսախ։

Թիլսակէ, կամ **Թիլսակէս** · ‖ տե՛ս Թելսակէ։

Թիս · Թուոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ)։ համար, կամ չափ սահմանեալ քանակի · բազմաԹիւ միաԹիւ · հաշիւ · գումար իրաց և ժամանակաց · գոռ, սայը · հիսապ · պարս, շիւմար։ Եա, Թուական · գոռ, Թավրիզ։ Եա, գլուխ գրոց ըստ կարգի։ Եա, ըստ քերականաց՝ է պարագայ ինչ մասանց բանի, որ է յայտարար եզական կամ յոգնական գոլոյ · Եա, յոգնակի սորին Թիւք՝ նշանակէ Թուաբանաւեթի · գոռ, իւլմի ըսգամ։ Եա, է անուն մերոյ ի հինգ գրոցն մովսէսի, որ և ասի Գիրք Թուոց։

Ի Թիս ասել · ‖ առանց եզանակի երգոց ասել · գոռ, մադամընըզ օգուսմագ։

Թիս, կամ **Ի Թիս արկանել**, կամ **բերել** · կամ **Թիս համարոյ առնել** · ‖ Թուել միս առ միս · հաշուել · գոռ, հիսապա օսմագ · սայմագ · պարս, շիւմարլամէն · ուրդ, Թասուսա։

Ի Թիս գիտել, կամ **ուսանիլ** · ‖ սերտ ի բերան առնել · գոռ, եզբէր պիլմէք · աղըզ էմմէք։

Ի Թիս կարդալ · ‖ դասել · համարել ընդ այլս · գոռ, սայմագ։

Ի Թիս, կամ **ընդ Թիս մտանել** · ‖ անցանել ի Թիս · գոռ, հիսապա կիւրմէք։

Թիւմ · մի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ գրի և ա եԹիւմայք · բառ յունաց, որ նշանակէ խոտ՝ և ծաղիկ նոցա հոտաւէտ, որ սի-

բնչի է յոյժ մեղաւոց։

Թիւն • ի, իւ • ից • իւք • ‖ տե՛ս Թիւն։

Թիւնահալած • ի, իւ • ից • իւք • (ած)։ այն՝ որ մերժէ կամ հալածէ զթիւնս • գաղ, զէհիրի քէսէն։

Թիւնաճաճ • ճու՛ի, ճա՛ • ից, օք • (ած)։ ճոռ-օղուածք զթոյն, կամ զթիւնաւոր իր՝ ճա՛ի մահացուցանել • գաղ, զէհիր, ագռ վէրէն։

Թիւր • ի, իւ • ից՝ կամ ից • օք • կամ ցի, ոյ • ից, ոյք • (ած)։ սուղն հնչմամբ եւս գրի Թեւր, որ է ծուռ • կորո Թեւքեալ • խոտորեալ • գաղ, էհիրի • եանլըաբի • դարս • խէմ • արդ, միւնհանի։ Եւս, իբր մակբայ՝ նշանակէ Թիւրապէս • գաղ, էհիրեճէ • դարս • քէչտա։

Թիւրաբան • ի, իւ • ից • իւք • (ած)։ այն՝ որոյ բանն է Թիւր և մոլար • գաղ, էհիրի սէօյլէյէն։

Թիւրագոյն • գունի, իւ • ից • իւք • (ած)։ առաւել Թիւր • յոյժ խոտորեալ • գաղ, փէք էհիրի • դարս • վէրմիյոտ։

Թիւրաթեկ • ի, իւ • ից, օք • (ած)։ այն՝ որ զկարապետալ և զծոցաւոր ձեւս ունի • գաղ, գաղարտլը։

Թիւրալս • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ նպատակ՝ առ որ ուղղի նետն, կամ գնասին հրացանաց • նշառակ • գաղ, նիշանըգեաղ։

Թիւրակ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ սոխրակ • շէր • ազգ կաղամախւոյ, և խիժ կամ աւիշ նորա • գաղ, գարա պուխարը։

Թիւրականի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած)։ շիլ շլակն • գաղ, շաշը • չէօհչէ • դարս, քէչտէհկէյէ։

Թիւրակիկ • կեի, իւ • իկ, իւք • կամ կեայք • եայց • • • • (գոյ)։

Թիւրակեա • ի, իւ • իկ, իւք • պէղ ինչ սեաւ և Թիւրեցուցիչ, որ կաղմի ի մոլինոյ օձից և այլոց նման զնոցուց, որ օգտի բազում ցաւոց • գաղ, Թիւրեսագ • դարս, նուշ։

Թիւրակիկ լինել • ‖ Թիւրիլ ընդ այլեսս • կցորդ լինել Թիւրաւթէ այլոց • գաղ, պաշկաճըլըն էհիրիլիյինէ իլհագ օլմագ։

Թիւրահաւատ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ունի զթիւր և զմոլար հաւատս • գաղ, էհիրի ինանճի։

Թիւրաշարժ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ Թիւրապէս շարժի • գաղ, էհիրի հիւ-րիւ գըմրըտանան • դարս, քէժինիլէյէն։

Թիւրաշունչ • շնչի, իւ • իկ, եք • (ած)։

ծուռ, կամ Թիւր շնչող • որպէս ոմանք ի հովմից՝ որք ոչ ուղղաշունչք են • գաղ, էհիրի պիլէրիւ էօհէն։

Թիւրաշրջութիւն • (ած)։ այն՝ որ ունի զթիւր շրջումն • գաղ, էհիրի ալըշըլը • դարս, քէժտէհկան։ ‖ տես ևս Թիւրաբան։

Թիւրապաշար • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ունի զթիւր կամ զմոլար պաշտօն • գաղ, էհիրի մէօգյալէ։

Թիւրեւմ • եցի • եամ • էլ • (չէզպ•)։ ծռել • խոտորել • մոլորեցուցանել • գաղ, էհիրէճ • եօլտան չըգարմագ • դարս, խէմանիյտէն։

Թիւրընթաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որոյ Թիւր են ընթացքն, կամ շէղակի • գաղ, էհիրի հիւրիչլի • դարս, քէժրիվլ։

Թիւրիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէզպ•)։ ծռել • խոտորիլ • մոլորիլ • գաղ, էհիրլէճ • եօլտան չըգմագ • դարս, խէմիյտէն։

Թիւրիմաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ Թիւր և ծուռ իմացօղ • գաղ, էհիրի աղլայան։ Եւ, Թիւր կամ սխալ իմացեալ • գաղ, էհիրի աղլաշըլմըշ։

Թիւրիմաթի • Թե • (գոյ)։ ծռութիւն • մոլորութիւն • մոլորութիւն • գաղ, էհիրլիգ։ Եւ, ամբիծութիւն, կամ խոշտանգանք ծռելոյ զանդամս, զոր առնէն առ ի խոտորուածանալ զանդամոց • գաղ, իգէնճէ։

Թիւր • ոյ • ով • ոց, ովք • (գոյ)։ Թիւ, իբր նշանակ անոսի պաշտամանն և կախարդանաց, կամ բանսի • գաղ, Թըլըսըմ։

Թիւփ • Թիւփի, իւ • ից • օք • (գոյ)։ սպառուած բոլորակ շրջաբոյր վէրքք, որպէս գառանի յօձիս հանդերձից, և ի գրասպանըս • գաղ, զինճէկ կաւ շէրիտ։ Եւ, իբր զարդ • գաղ, տիւզէն։

Թլատատ • ի, իւ • ից • օք • (ած)։ Թոմոմաթոս • ծանրաթոս • այն՝ որ բեկբեկմամբ խօսի • գաղ, փէլմէճ • դարս, Թէմինատէ • արդ, էլքէն։

Թլատատութիւն • Թե • (գոյ)։ Թոմոմաթիւն • ծանրութիւն լեզուի • բեկբեկումն բառից • գաղ, փէլմէճլիք։

Թվխայորդ, կամ Թվըայորդ • ի, իւ • ից • իւք • (ած)։ շարբշանակի յորդեալ • Թանձր մարմնէ լծեալ • սաստիկ մաածլուգատ, որպէս երբեմն պատին երկինք Թանձրամած ամպով • գաղ, փէք գարանլը։

Թվխատ • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ)։ շրջակուսր հատեալ, կամ հատանելի անդամ։

պած , սխալնանելի , ին՝ սխալնանելի օլա-
ձագ ազա ։

Թլփատաւ. եցի. եա. եալ. (ՆէրգործՅ) ։ շրբ-
ջանակի հատանել զնոյր անդամոյն. կըր-
ճատել. յատկաւել. պած , սխալնանել ձեռ-
ակք. քեամբք. պբոս , խոնարհ ձեռնե ։

Թլփատեցեալ. թե. (գոյ) ։ Թլփատիլն. հա-
տանելն զնոյր անդամոյն. կըճատուածն .
յատկաւուածն. պած , սխալնանելի պբոս , խոնա-
րհ արդ , խիթան ։ Ես , որոյ Թլփատեալ .
պած , սխալնանելի առեւ ։

Թխագոյն . գունի , իւ . իոյ , իւք . (ածՅ) ։
առաւել Թուխ . մթագոյն . պած , գոյամա-
Թըրագ . էակեր . սխալ . պբոս , գրկյրկիւն ։

Թխագրեալ . ի , իւ , իոյ , իւք . (ածՅ) ։ այն՝
որ ի Թուխս համանկեալ է . սեաւ գրեալս
գրկցոյ . պած , սխալ բուսալոյը ։

Թխագրեալ լինել . ‖ ի Թուխս համանկիլ .
գրկնուալ գրեալս գրեալ . պած , սխալկն կոյնք ։

Թխակերպ . ‖ տես ի Նեւբոյց Թխասիպ ։

Թխակոն . ական , ամբ . անց , ամբք . (ածՅ) ։ այն
որ՝ ունի գրեալս այս . պած , գոյա կէօզլիւ .
պբոս , սխալ չէշմ ։

Թխակոնանալ . թե . (գոյ) ։ սեաչեայ գոլն .
սեաւանալ աչաց . պած , գոյա կէօզլիւլիւք ։

Թխամաղձ . ի , իւ . իոյ , իւք . (գոյ) ։ սեա-
մաղձ . պած , գոյա սեվաս ։

Թխամաղձային . այնոյ , ով . ոց , ովք . (ածՅ) ։
այն՝ որոյ խառնուածն է սեամաղձոս .
պած , գոյա սեվոպիչ միւսեամաղձ ։

Թխամորթ . ի , իւ . իոյ , իւք . (ածՅ) ։ այն՝
որոյ մորթին , կամ մաշկին է Թուխ . պած ,
էակեր . գոյա եաղըզ . պբոս , շամանչ .
արդ , էամէրիւլէվին ։

Թխանամ . ացոյց . ցկոր . ալ . (ՆէշոՓ) ։ Թուխ
լինել . մթագնիլ . պած , սխալկրանամագ .
գոյամանագ ։

Թխասեաւ . ի , աւ . ացոյ , օք ։
Թխասիպ . ասլի , իւ . իոյ , իւք ։ (ածՅ) ։
սեագոյն . սեասեւիլ . ծխամած . պած ,
սխալ կէօսաէրիչլի . սխալհշամ . էամէր .
պբոս , սխալհշէրտակ ։

Թխացուցանել . ցուցի . ցո՛ . եալ . (ՆոյոՂ) ։
սեացուցանել . մթագնել . պած , սխալհ-
լամնամագ . գոյամրթնմագ ։

Թխեմ . եցի . եա՛ . եալ . (ՆէրգործՅ) ։ եփիլ և
ջեռուցանել ի փուռն զինչ և իցէ ուտե-
լիս . պած , վուռբուռնաս փիշիրմիք . ‖ տես
և ևս Թխասեմ ։

Թխուիլ . թե . (գոյ) ։ սեւութիւն . Թուխ

գոլն . պած , սխալհշէրտակ գոյամրթնագ ։

Թխուկն . ‖ տես ի Նեւբոյց Թխասուկն ։

Թխպել . էլ . եաց . եսցե՛ . էլ . (գէյնաղործՅ) ։
ամպելն երկնից , կամ մշանալն . պած ,
կէօգ կէօրլէմէք , ին՝ գոյամրթնագ ։

Թխսեմ . եցի . եա՛ . եալ . (ՆէրգործՅ) ։ նոսիլ
հատուց ի վեր ձուոց , կամ տաճել ձեռս
առ ի հանել զձագ . պած , գօլօչգա օ-
Թուրմագ ։

Թխսիայր . մօր , մարբ . մարց , մարբք . (գոյ) ։
հաւ՝ որ նասեալ ի վերայ ձուոց առ ի
հանել զձագս . պած , գօլօչգա պբոս ,
քիւրիւք ։

Թխսուկն . Թխսիանն , ամբ . անց , ամբք .
(գոյ) ։ նոսիլն հատուց ի Թուխս ի վերայ
ձուոց ի հանել զձագս . պած , գօլօչգայա
օ Թուրմա ։

Թղեայսրդ , կամ Թղփայսրդ . ‖ տես
Թլփայսրդ ։

Թղեաբեր . ի , իւ . իոյ , օք . (ածՅ) և (գոյ) ։
այն՝ որ բերէ զթուղթ ողջունի . պած ,
մէքառասպ կէթիրէն . պբոս , փէյիք ։

Թղեագիր . գրի , աւ . ացոյ , օք . (ածՅ) և (գոյ) ։
գրիչ . քարտուղար . հրովարտակաց դը-
պիր . պած , քեաթիպ ։

Թղեագործ . ի , իւ . իոյ , իւք . (գոյ) ։ ար-
հեստաւոր չինելոյ զթուղթ . պած , քեաղըտ
եափան ուստա . պբոս , քեաղէհտաղ ։

Թղեագրօղ . ի , աւ . ացոյ , օք . ‖ տես
ի վերոյ Թղեագիր ։

Թղեակիր . կրի , աւ . ացոյ , օք . (ածՅ) ։ այն՝
որ տանի և բերէ զթուղթ . պած , մէքառասպ
թաշըյան . Ես , երբեմն իբր գոյական՝
նշանակէ գրատանակ . պած , նըշտան ։

Թղեակից . կցի , աւ . ացոյ , օք . (ածՅ) ։ այն՝
որ ունի զթղեակցելի ընդ միում , կամ
որ փոխադարձ գրէ զթուղթ առ միմեանս .
պած , պիրինի իլէ մէքթուպլէշէն ։

Թղեակցեալ . թե . (գոյ) ։ փոխադարձ
երեւեւակութիւն Թղթոց առ միմեանս .
պած , մէքթուպլէշմէ ։

Թղեամատոյց լինել . ‖ մատուցանել ուխտ
զթուղթ . պած , պիրինի քեաղըտ սունմա ։

Թղեապատ . ի , աւ . ացոյ , օք . (գոյ) ։
Թղեապան . ի , աւ . ացոյ , օք . (գոյ) ։ նա՝
որ վաճառէ զթուղթ . պած , քեաղըտճը .
պբոս , քեաղէճիթիւրուշ ։

Թղեատոր . ի , աւ . ացոյ , օք . (գոյ) ։ սուր-

հանգակ՝ որ տանի և բերբե զԹուղթս • գաշ՝ սայը • փօղթա • գոբս, նամակբեր։

Թուղթասուրաթի՝ Թե՛ (գոյ)՝ տանիլն ըզԹուղթն ի միոյ առ այլ • սուրհանդակութիւն • գաշ՝ քեաղըտ կէօնիւրմէ • սայըձրլըգ • փօղթաձրլըգ։

Թուղթատան՝ ի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (գոյ)՝ արհեստարան Թղթոյ • գործատան Թղթախինութե՛ն • գաշ՝ քեաղըտխանէ՝ Ս՝ գրատպանակ • գաշ՝ ձրզատան։

Թուղթաւոր • ‖ տե՛ս Թղթատար։

Թուղթեան, կամ Թուղթե՛ր՝ (գոյ)՝ Թուղթք • նամականի • մատրակ • գաշ՝ քեաղըտլար • մէքթէվէյէր։

Թուղեմ՝ եցի՝ եա՝ եալ՝ (էէրգործ)՝ գրե՛լ կամ առաքե՛լ զԹուղթ • գաշ՝ քեաղըտ եաղմագ՝ կամ՝ կէօնտէրմէք։

Թուղեմ՝ եցի՝ եա՝ եալ՝ (էէրգործ)՝ պատրաստե՛լ՝ նիւթե՛լ՝ ամբարե՛լ՝ գաշ՝ հազըր էթմէ՛ք՝ տէվէյիւմէ՛ք՝ ‖ տե՛ս ևս Թաղկեմ։

Թուղքիմ՝ կամ Թղկիմ՝ ‖ տե՛ս Թաղկիմ։

Թումբաս՝ ‖ տե՛ս Թամբաս։

Թմբիլ՝ բըլն՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (գոյ)՝ գաւաւանն՝ որով տափի Թմբուկ՝ կամ բիր՝ որով ինչ և իցէ իւրք ձեռնին՝ գաշ՝ պիր շէյ տէօյէնէ՛ք տէյիճէ՛ք։

Թմբիլ՝ (գոյ)՝ է արմատ բայիս Թմբլիմ՝ որ նոյն է ընդ բային Թմբիմ՝ զի տառս Բ՝ ի լեզուի մեզաւմ առ ի զարդ մտանել ի բառս ինչ այսպէս՝ զմբիլ զբրիլ՝ լե՛ռ՝ սրո՛ղ և յայտ՝ Թմիր՝ եղեալ է Թմբիր՝ որ նշանակէ Թմրութի՛ն • գաշ՝ ուչուշտգլըգ • Ս՝ խաւմարութի՛ն • չարբէկութի՛ն ինանչեալ Թալխութիւն • գաշ՝ մահմուրլըգ •

Թմբիւն՝ ‖ տե՛ս Թնդիւն։

Թմբկահար՝ ի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (ոճ) կամ (գոյ)՝ հարկանօղ զթմբուկ • գաշ՝ տավուլճու • տապլէճի • գոբս՝ Թէկիւրէզէն։

Թմբկահարութի՛ն՝ Թե՛ (գոյ)՝ հարկանելն ըզԹմբուկ • գաշ՝ տավուլճուլըգ • տապլէճիլիք։

Թմբուկ՝ բկի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (գոյ)՝ նուագարան մարթասպատ՝ որ է գործի ինչ երգահանաց իբրև զնոյն՝ զոր կոչեալ ի ձեռին՝ հարկանեն • գաշ՝ Թէքֆ • տապլ • գոբս՝ չէնճէ՛ք՝ Ս՝ է գործի ինչ երգահանաց ծոցաւոր՝ զոր պնդեալ ի բերանն քերկեցեալ մաշկօք՝ հարկանեն գաւազանաւ • գաշ՝ տավուլ՝ տիւմպէլէյկ • գոբս՝ տիւհիւլ՝ սրդ՝ դաւլ։

Թմբրագեղ՝ ոյ՝ ով՝ ոց՝ ովք՝ (գոյ)՝ դեղ Թմրեցուցիչ՝ կամ Թոյն մահացուցիչ • գաշ՝ ուչուշտուրան իլաճ՝ գոբս՝ զէհր։

Թմբրալից՝ լցի՝ լու՝ լից՝ լուք՝ (ոճ)՝ լի Թմրութեամբ՝ Թմրեցուցիչ յոյժ • գաշ՝ փէք ուչուշտուրան։

Թմբրական՝ ի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (ոճ)՝ այն՝ որ վերաբերի առ Թմբրութի՛ն • գաշ՝ ուչուշտգլըգլըգ միւթէալլիգ։

Թմբրաձուկն՝ ձկան՝ ամբ՝ անց՝ ամբք՝ ‖ տե՛ս Դնբրկէս։

Թմբրացաւ՝ ‖ տե՛ս ի Նեբբոյ Թմբրացաւ։

Թմբրեմ՝ եցի՝ եա՝ եալ՝ (էէրգործ)՝ ‖ Թմբրեցուցանեմ՝ ցուցի՝ ցո՛ւս՝ (անցոյ)՝ ընդունայնացուցանել՝ անզգայացուցանել՝ գաշ՝ ուչուշտուրմագ։

Թմբրեցուցիչ՝ ցչի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (ոճ)՝ այն՝ որ Թմրեցուցանէ՝ ընդունայնացուցիչ՝ գաշ՝ ուչուշտուրան։

Թմբրիմ՝ եցայ՝ եա՛ց՝ իլ՝ (էէշոյ)՝ ընդունայնանալ՝ անկանիլ ի Թմրութի՛ն՝ անզգայանալ՝ Թե՛ ի քնոյ՝ և Թէ յայրեցուածէ՛՝ և կամ ևս յահէ՝ գաշ՝ ուչուշտագ՝ չաշըտոլ գաշտագ՝ գոբս՝ էնսուսէյտէն։

Թմբրոզական՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրական։

Թմբրութիւն՝ Թեան՝ ‖ Թմբրութիւն՝ բման՝ ամբ՝ անց՝ ամբք՝ (գոյ)՝ Թմբրիլն՝ ընդունայնացումն՝ գաշ՝ ուչուշտգլըգ՝ Ս՝ Թաղկութէ՛ն յարբէկութէ՛ն՝ ափչութէ՛ն՝ գաշ՝ մահմուրլըգ՝ չաշըտոլ գաշմա՛ք։

Թմիր՝ ‖ (ոճ)՝ Թմրեալ՝ գաշ՝ ուչուշ-

Թմուր՝ ‖ մուշ՝ Ս՝ իբր գոյական՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրութիւն։

Թմրադեղ՝ ‖ տե՛ս Թմբրադեղ։

Թմրական՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրական։

Թմրացաւ՝ ց՝ ով՝ ոյ՝ ովք՝ (գոյ)՝ է անս ինչ Թմրեցուցիչ՝ քնափութիւն • գաշ՝ պէյհաթլըգ։

Թմրեցուցանեմ՝ ‖ տե՛ս Թմբրեցուցանեմ։

Թմրեցուցիչ՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրեցուցիչ։

Թմրիմ՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրիմ։

Թմրութիւն՝ ‖ տե՛ս ի վերոյ Թմբրութիւն։

Թնդական՝ ի՝ աւ՝ աց՝ օք՝ (ոճ)՝ այն՝ որ լինի Թնդմամբ • գաշ՝ Թըփըրտամաղա միւթէալլիգ։

Թնդամ՝ ացի՝ դա՝ ալ՝ ‖ տե՛ս Թնդիմ։

Թնդանօթ՝ ի՝ իւ՝ իւք՝ (գոյ)՝ է մեծ հրացան՝ որ արկանէ ի բաց զգնդակս հրընկէցս սաստիկ Թնդմամբ և շառաչմամբ • գաշ՝ Թօփ։

Թնդեմ. եցի • եա • էլ • (Էրէթորճ)։ տալ թնդալ, դղրդել մեծաւ բռնութեամբ • գաշ, թնդիւն, թնդիւնք • թնդրտութիւն • գաշ

որ է՝ ի դժբաղտ վիճակի. եղկելի. չնաշ-
ռական. գառ՝ պախեճսըզ. խղպալսըզ.
միւքին. գոչս, քեմ՛ղէն։

Թշուառաբար. ի, իւ. ից, իւք. (ած)՝ ո-
ղորմելի ձեւով խօսող. գառ՝ սէ՛փիլճէ
սէ՛ղլէ՛կէն։

Թշուառաբար. ‖ տե՛ս Թշուառապէս։

Թշուառաբեր. ‖ տե՛ս ի՛ նեղքոյ Թշուառելի։

Թշուառագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած)
և (ներգոյ)՝ առաւել Թշուառ, և վատ-
Թարագոյն. գառ՝ փէ՛ք սէ՛փիլ։

Թշուառական. } ‖ նոյն է՝ ընդ վերնոյն։
Թշուառականի. }
Թշուառականից. }

Թշուառական. ի, աւ. աց, ք. (ած)՝ չնչա-
ռական. տառապեալ. գառ՝ սէ՛փիլ.
հագիր։ Եւս, ողորմելի. գառ՝ զրահելի։

Թշուառականագոյն. ‖ տե՛ս ի՛ վերոյ Թշուա-
ռագոյն։

Թշուառականութի՛ւն. ‖ տե՛ս Թշուառութի՛ւն։

Թշուառակից լինել. ‖ կարեկից լինել Թշ-
ուառութեան ոմն. գառ՝ սէ՛փիլ-
ներ ոտտաշ օլմագ։

Թշուառահասոյց. (ած)՝ Թշուառացուցիչ.
հասուցանող ի՛ Թշուառութի՛ւն. գառ՝ սէ-
փիլ-ներ հէ՛ղիշտիրէն։

Թշուառահոգ. (ած)՝ Թշուառութի՛ւն հոգ-
եալ. պոմիքն լցեալ. գառ՝ սէ՛փիլ-ներ իլէ
գաթըլմըշ. մօլմուշ։

Թշուառամիտ. մտի. աւ. աց, ք. (ած)՝
անմիտ. ցնորեալ. գառ՝ սէ՛փիլ ֆիքիրլի։

Թշուառապէս. ‖ տե՛ս ի՛ վերոյ Թշուառահոգ։

Թշուառանամ. ացայ. ցից. ալ. (չէ՛զոյ)՝
անկանիլ ի՛ Թշուառութի՛ւն. վատթարանալ.
գառ՝ սէ՛փիլ-ներէ՛ն-մէ՛ք. գոչս՝ խօրլուտէն։

Թշուառանք. անաց, ից. ‖ տե՛ս Թշուառութի՛ւն։

Թշուառապէս. (ներգոյ ոբոյոն)՝ իբրև
Թշուառ. Թշուառութեամբ. գառ՝ սէ-
փիլ, հագիր կիլալ։

Թշուառացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել.
(անշուղ)՝ հասուցանել զոք ի՛ վիճակ Թշ-
ուառութի՛ւն. գառ՝ սէ՛փիլ հէ՛մէ՛ք։

Թշուառացուցիչ. ցո՛ւչ. աւ. աց, ք. (ած)՝
այն՝ որ հասուցանէ ի՛ Թշուառութիւն.
գառ՝ սէ՛փիլէ՛ներն։

Թշուառաքրտուն. (ած)՝ Թշուառավաստակ.
այն ո՛ւմ՝ որ լինի Թշուառ և աւաղելի
քրտամբք աշխատութի՛ւն. գառ՝ գան Թէ՛ր
իլէ գազանըլսան։

Թշուառելի. Լ-ոյ, եաւ. եաց, եաք. (ած)՝

աւաղելի. ողորմելի. գառ՝ սէ՛փիլ։

Թշուառութի՛ւն. Թե՛. (գոյ)՝ վիճակ Թշուառ.
հիզութի՛ւն. դժբաղտութի՛ւն. գառ՝ սէ՛փիլ-
լիք. հագիրլիք. գոչս՝ բէ՛զլիմ։

Թշուառուհի. հւոյ, եաւ. եաց, եաք. (գոյ)՝
կին Թշուառ և աւաւպեալ. գառ՝ սէ՛փիլ
վէ՛ հագիր գարը։

Թշրիմն. (գոյ)՝ է անուն եօթնեքորդի ամ-
սոյն եբրայեցոց, որ պատասխանէ սեպ-
տեմբերի ամսոյն հանվմայեցոց։

Թոբէկ. ի, աւ. ից, ք. (գոյ)՝ անուն
կենդանւոյ իրիք. (գուցէ կատու, կամ
ընտանի նապաստակ, ևայլն)։

Թոդան. ի, աւ. ից, ք. (գոյ)՝ ազգ ինչ
լոշակի, որ և ասի Վիսիւա. գառ՝ միւս-
բէ՛ք-քէ՛կ պալըղը։

Թոթով. ‘. ‘ի, իւ. իւ, իւք. (ած)՝

Թոթովախօս. Ս այն՝ որ ի խօսելն զնոյ
առեալ՝ արտաբերէ զբառս, կամ կլանէ
յարտաբերելն զվանկս ինչ. գառ՝ փէ՛փէ.
փէ՛լիմէ՛ք. տալը տիւլի։

Թոթովախօսեմ. ‖ տե՛ս ի՛ նեղքոյ Թոթովեմ։

Թոթովախօսութի՛ւն. Թե՛. (գոյ)՝ կակաղա-
Թիւն. Թլուառութի՛ւն. գառ՝ փէ՛լիմէ՛քլիք.
փէ՛փէ՛լիք։

Թոթովանամ. ացայ. ացի՛ր. նալ. (չէ՛զոյ)՝
Թոթով, կամ Թոթովախօս լինիլ. գառ՝
փէ՛լիմէ՛ք, իմ՝ փէ՛փէ օլմագ։

Թոթովատ. ‖ տե՛ս ի՛ վերոյ Թոթով։

Թոթովեմ. եցի. եա՛. եալ. (չէ՛զոյ)՝ կակա-
ղել. Թոթով լեզուաւ խօսել. գառ՝ փէ-
փէ՛լիմէ՛ք. փէ՛լիմէ՛ք սէ՛զլէ՛մէ՛ք։

Թոթովուն. ‖ տե՛ս ի՛ վերոյ Թոթովախօսուն։

Թոժիւն. ոյ, ովւ. կամ ի, աւ. ից, ք. (գոյ)՝
կորիւն. ձագ չորքոտանեաց, մանաւանդ
եմէ արջոյ իցէ. գառ՝ հայվան եավրըսը։

Թոխոյն. ի, աւ. ից, ք. (գոյ)՝ կենդանի
Թունաւոր. իժ, կամ քարբ. գառ՝ զէ-
հիրլի պիր հայվան։

Թոհ և բոհ, կամ Թոխ և բոխ. (ած)՝ ան-
կազմ. անպիտան. գառ՝ գարըշ պուրուշ։

Թոյլ. ‖ է հրամայականն բայիս Թողում.
բայց երբեմն իբրև մակբայ անշուշկապ
յարի՛ ի՛ բայս, նշանակելով Թո՛ղ տուր.
Նեղեա՛. մի՛ լինիր արգել. գառ՝ գոյ վեր.
գո՛ էթսին. գո՛ կէթսին։

Թողանամ. ացայ. ցի՛ր. ալ. (չէ՛զոյ)՝ Թող-
նիլ. Թոյլ տուեալ լինիլ. գառ՝ պըրագըլ-
մագ։ ‖ տե՛ս եւս Թուլանամ։

Թո՛ղ, կամ Թո՛ղ անգր. (հոմոգրոնիւն

ղաքաղն) : Թարց · առանց · Թող անց · արտաքոյ · բաց ի · գոհ , սրտ· գոյ վէր ։

Թողաբան · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) : արձակարան · տեղի ասպարիզի՝ ուստի Թողեալ լինի ընթացօղն , կամ լարն և վանդակն ի պահս արշաւելոյ ձիոյ և կառաց ։

Թողագնալ · ցեալ , ող · ից , ողք · (ածական) : Թողեալ, երեալ յառնէ · գոհ , գնալ ։

Թողադրդռնեմ· ցուցի · ցո՛ · եալ · (անցոյց) : || տես ի նեղբոյ Թողում։

Թող Թէ · (շաղկապ հանդիսադրական) : ապա քանի՛ եւս · մանր ինչ պահանջեաւ · առնէ , մանր կը ինչ · գոհ , տեսիլքի ։

Թող լեր լինել · || Թողեալ լքեալ լինել · բաղձալ Թողի լինել · գոհ , երեւելոյն տալ · ըղձագրելմագ ։

Թողուածէ · Թէ · (գոյ) : Թողուելն զմեզ , կամ զպարտիս , և կամ զնախատինքն հարկաց · Թողացուցումն · Նեղուածն · քաւուէ · գոհ , պատրէշ ամաստը · աչիվ · գոյ վերմէ ։

Թողում· Թողի · Թո՛ղ · ուլ · (ներգործ) : Թոյլ տալ · ի վայր կամ ի բաց դնել · զանց առնել · լքանել · ընկենուլ · գոհ , գոյ վերմէք · ըղձագմագ · դարս , ֆիրուհիւլիչեն : Եա , Թոյլ առնել · արձակել · Նեղել · շնորհել · քաւել · գոհ , աչիվ էնմէք · պատրէշ ամագ ։

Թողում· զման , ամբ · անց , ամբք · || տես ի վերոյ Թողուածէն ։

Թոյլ· Թուլոյ , ող · ից , ողք · կամ Թուլի , իւ · իցս , իւք · (ածական) : գրի ևս Թոյլ · որ է մեղկ · մեղմ· կակուղ · այն՝ որ Թողեալ է զինքն · ծոյլ· յոյլ · գոհ , կեվշէք · դարս , սխալմէ · Եա , վարի իբրև մակբոյ՝ նշանակելով Թուլկի · գոհ , կեվշէքմէ ։

Թոյլագոյն · || տես Թուլագոյն ։

Թոյլանգամ· || տես ի վերոյ Թոյլ։

Թոյլ առնել , կամ տալ · || տես Թողում։

Թոյլասարազ · (ածական) : այն՝ որ է ի Թոյլ սարազ · ունօղ զթոյլ կերպ · գոհ , կեվշէքք պէչիմլի ։

Թոյլտուածէ · Թէ · (գոյ) : Թոյլ տալն ։

Թոյլտուածէ · } Թողուելն · գոհ , գոյ վերմէ · իցին · բաւականէ ։

Թոյն · Թունոյ , ող · ից , ողք · կամ ի , իւ · իցս՝ կամ ից , օք · (գոյ) : գեղ մահաբեր · մահադեղ · գոհ , զեհիր · աղու · դարս , զեհր · արդ , սեմմ։

Թոյնաթափ , կամ Թունաթափ · ի , իւ · իցս , իւք · (ածական) : Թափօղ զթոյնս իւր արտաքս · Թիւնաւորօղ · գոհ , զեհրիւլէչեն ։ Եա , արտաքս փսխօղ զառեալ Թոյնն կամ զթիւնաւոր դէղն · գոհ , զեհր գուսան ։

Թոյր · Թոյրի , իւ · իցս , իւք · (գոյ) : գոյն · երանգ · գոհ , բէնկ ։

Թոյրաթուխ· (ածական) : մ՚Թագոյն · սեագոյն · այն՝ որ ունի զթուխ գոյն · գոհ , էսմէր ։

Թոնիր · Նրի՝ կամ Նրոյ , իւ · իցս , օք · (գոյ) : չինուած ինչ կաւեղէն և բոլորակ և առանց յատակի , զոր Թաղեալ ի գետնի մինչև ի բերանն եփեն ի նմա զկերակուր , զհաց և զայլ կարևոր ուտեստ · գոհ , Թանուրը · դարս , Թէնուր · արդ , Թէննուր ։

Թունած · (ածական) : հաշմանդամ · խեղ · գոհ , սագաճ ։

Թունէ · (գոյ) : ազդ ինչ ժամանակի կամ խեղկեմրթի · գոհ , պիր ձինս պէռձէկ ։

Թոշակ , կամ Թօշակ · ի , աւ · ից , օք · (գոյ) : կերակուր · պաշար՝ որ բարձեալ լինի վասն ճանապարհի · պարէն ի պէտս ուղեւոյ · գոհ , ազուգ · զահրէ · վազիֆէ · եօլ խարճլըղը · դարս , ձէբա : Եա , ինչ և իցէ եփեալ կերակուր · գոհ , եէմէք · Եա , ռամազիկ զօրաց՝ Թէ՛ ի բանակի՝ և Թէ՛ ի քաղաքի , որ տուեալ լինի յարքունուստ ի սահմանեալ ժամանակի · գոհ , էօլիֆէ · դարս , ըռաբհանէ ,

Թոշակակեր · ի , աւ · ից , օք · (ածական) : այն՝ որ ուտէ զթոշակ , կամ զկերակուր յանհոգս որովայնամոլ · գոհ , չիշյօղազ · Եա , ուտօղ զթոշակ՝ որ ամբարի ի պէտս կենաց · գոհ , զահրէ եէչէն : Եա , ուտօղ զթոշակ կամ զպաշար ճանապարհի · գոհ , ազուգ եէչէն · Եա , ուտօղ զթոշակ՝ որ իբրև վարձք աշխատութեէ տուեալ լինի · գոհ , քէնտի հագըմըզը եէչէն : Եա , ուտօղ զթոշակ՝ որ յարքունուստ տուեալ լինի զօրականաց ի կերակուր · գոհ , Թային եէչէն ։

Թոշակակերութէ · Թէ · (գոյ) : կերակրիլն ի Թոշակէ անաշխատ · որովայնամոլութէ · գոհ , չիշյօղազլըգ ։

Թոշակատար · (ածական) : այն որ տանի զպարէնս կամ զռազմիկս · գոհ , էօլէ ֆիֆ եէօթիւրէն ։

Թոշակապետ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) : } այն՝ որ կարգեալ ունի զօրական պարէնն կամ զՀաս · գոհ , էօլէ ֆիֆլի · Եա , այն՝ որ ունի զկերակուր կամ զպաշար ճանապարհի · գոհ , ազուգը օլան · դարս , ճամիկիսօր ։

Թոշակիմ. եզն. եա. ել. (Ներգործ) : տալ ումեքէ զպաշար ճանապարհի. գաձ, ազբգ վերմիկք : Եա, կարգել ումեքէ օրական պարկեշտ կամ հաս. գաձ. Թայլին պաղշամադ :

Թոշակ յեռոյն, կամ վերջին. ‖ է հացին կենդանարար պատառական մասին և արիւն յէ քէ փրկչին մերոյ, որ առեալ լինի հաւատացելոյ անուան իւրոյ՝ և մանաւանդ հիւանդացելոյ մերձ ի մահ՝ զի լինիցի կենսատիպ պաշար ճանապարհին որ յերկինս :

Թոշկանամ. ացայ. ցիր. ալ. (Չէզոք) : ապաքանիլ. նեխիլ. հոտիլ. գաձ, գօգմագ :

Թոշոմիմ. մեցայ. եաց. լիլ. (Չէզոք) : Թառամիլ. Թարշամիլ. գաձ, օդմագ :

Թոպամահ. (ած) կամ (մէքէա) : այն՝ որ Թոպեալ է մինչև ցմահ. գաձ, տապագ ալ Թըլնաա Թէփէլէնմիշ :

Թոպեմ. եզն. եա. ել. (Ներգործ) : կոփելով գան հարկանիլ. գաձ տանջանօք չարչարել. գաձ, էօլէսիյէ տէօյմէք. էօլեցիմ հէյէԹմիշ էզդիյէմ վերմիկք :

Թոպիւն. ‖ տե՛ս՝ ի նեղքոյ Թոպաւմն :

Թոպոլոց. ի, աւ. ացս, օք. (Գոյ) : գործի Թոպելոյ և հարկանելոյ. տուիչ. գաւազան. գաձ, տէյէնէք. ‖ եա տե՛ս Ցօտոց :

Թոպուն. պման, ամբ. անց, ամբք. (Գոյ) : տուիչն. գան հարկանելն. գաձ, էօլէսիյէ տէօյմէ :

Թոպրեմ. եզն. եա. ել. (Ներգործ) : իբր անուանել. հրահանգել. կառավարել. գաձ, գայըրմագ :

Թոռ. ոյ, ով. ոց, ովք. (Ած) : այն՝ որ է գիշնային. խոնաւ. գաձ, Նէմնագ :

Թոռատուռ. ի, իս. իցս, օք. (Գոյ) : հերիսին. գաձ, պիշ. Եա, մակաբեր՝ որով կարելի գնաւորելն. գաձ, չըրալտուգ :

Թոռն. Թոռան, ամբ. անց, ամբք. (Գոյ) : որդի որդւոյ ազգաւ. զաւակ զաւակի. գաձ, Թօրուն. օղլընընան օղլուս. գաբս, Նէվազսոտ : Եա, զարմ. սէրտնդ. գաձ, սզ :

Թոռնակից. կցի. ուս. ացս, օք. (Ած) : ի զանազան կամ ի նոյն ծնողաց զուգակից Թոռն մի և նոյն հաւուս. գաձ, պիրլէ ոէէգ-նէյնի պիրիսիրլինէ պէնզէլը Թօրնուս :

Թոռնիայ, կամ Թոռնեայ. նեի, իս. իցս, իւք. (Գոյ) : Թոռն Թոռնի, որ է հինգերորդ աղգ. գաձ, Թօրնուննան Թօրնուս. Եա, եթէ էգ իցկ որդին որդւոյ՝ ասի ըստ ումանց Թոռնիայ :

Թոռնորդի, կամ Թոռորդի. ւոյ, ւով. ւոց, ւովք. (Գոյ) : որդի Թոռինն՝ որ է չորրորդ աղգ. գաձ, Թօրնուննան էվլատը :

Թոռոտ. ի, իս. իցս, իւք. (Գոյ) : գրի եա Թոռատ. կամ Թոռատ. է զգեստ ինչ կամ զրահ հիւսեալ. գաձ, էօրմելիւճ էսպապ կամ զըրհ :

Թոռվեմ. եզն. եա. ել. (Ներգործ) : դիւթեմ զօձս. Թմրեցուցանեմ զօձս կերդաւոլով. կախարդանօք մերձել. գաձ, աֆիօնըլամագ. պիլյիւճիլիմք. Եա, գրգռեմ. Թեւլադըրեմ. գաձ, ֆիլմ վերմիք :

Թոռվիչ. Թոռվչի, աւ. ացս, օք. (Ած) և (Գոյ) : այն՝ որ Թոռվե կամ կախարդէ զօձս. դիւթ. կախարդ. դէտ. գաձ, աֆիօնճու. սիհիրպազ. պիլյիճիս. պաբս, էֆիա :

ԹոռվչուԹի. Թէ. (Գոյ) : արուեստ Թոռվչոյ. կախարդանք. դիւԹուԹի. գաձ, սիհիրպազլըգ. պիլյիճիլիւք. պաբս, մանէֆիա. Եա, իբր գրգռուսին. ԹեւլադրուԹիւն. գաձ, ֆիլմ վերմէ :

Թոր. ոյ, ով. ոց, ովք կամ օք. (Գոյ) : է արմատ Թորեմ բային. և նշանակէ Թրծուսին. ծորուսին. գաձ, սըզմա. Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ Թորեալ. ծորեալ. գաձ, սըզըլմըշ. Եա, այն՝ որ ծորէ. գաձ, սըզան :

Թորած. ի, աւ. ացս, օք. (Գոյ) : հիւԹ Թորեալ, այսինքն կաԹ առ կաԹ ընդ ծակ ինչ, և կամ ընդ ցանցառ մարմին ինչ հասեալ. գաձ, սըզըճնագ :

Թորակ. ի, աւ. ացս, օք. (Գոյ) : է անօԹ ինչ խեցեղէն կամ պղնձեայ՝ կամ յայլ ինչ նիւԹէ ըստ նմանուԹեան փոքրիկ սափորոյ, և ունի զծորակ ի փորոյ անտի համաչափ իւրում խոռոչնակի՝ կեռացեալ ի ծայրն վերին. ի սմա լցեալ զլուր ի վերին բերանոյն՝ որ ունի խփան ձարմանդիս յօդեալ, ի գործ ածեն ի զանազան պէտս. գաձ, եըպրըգ :

Թորանոց. ի, աւ. ացս, օք. (Գոյ) : է գործի ինչ՝ սրով հանեն զչիքն. գաձ, իմիլիք :

Թորացուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (Անդրադ) : ծորեցուցանել. կաԹեցուցանել. հեղուլ. գաձ, ագբԹիմագ. սըզըբըմագ. գաբս, զէհանիյսէն :

Թորգոմածին. ծնի, աւ. ացս, օք. }
Թորգոմական. ի, աւ. ացս, օք. } (Ած) :
Թորգոմեան. (Նախդիր՝ հոլովի) :

ծնեալ ի Թորգոմայ յաբեղեան. հայկազն. հայկական. աբամեան. գաձ, էրմինի.

Թորեմ. եցի · եա · ել · ի ‖ տես Թորա-
Թորեցուցանեմ. · · · ի ցուցանեմ։
Թորթ, կամ Թորթն · (գոյ)։ է խառն ինչ կամ բանջար, որ ասի զուխրակ · եղնաւե-զու · գաճ, լուսանի սեվը։
Թորթոջ · (ածական)։ իբր յատկ. ուռճացեալ · գն, պէրկէքէթլի · տալը պատառգը։
Թորթոջեցուցանեմ. ցուցի·ցի·ել · (անցոյց)։ իբր ուռճացուցանել · գաճ, տալը պատառգը էֆֆէք։
Թորթոր · ոյ, ոլ · ոց, ոլք · (գոյ)։ սասակի ծորուն · գաճ, չօգ ագմա, սըզմա · Եա, իբրև անական՝ նշանակէ սասակի ծորեալ · գաճ, չօգ ագմըշ։
Թորթորեմ. եցի · եա · ել · (չէղած)։ սասակի Թորիլ· սորսորիլ · գաճ, չօգ ագմագ · սըզմագ · գոյս, Թիրսակիյանէն · պրդ, Թէրկէշէհ։ ‖ տես ևս Թորացուցանեմ։
Թորթորեցուցանեմ։ ‖ տես Թորացուցանեմ։
Թորթորիմ. եցայ · եաց · իլ · ‖ տես ի վերոյ Թորթորեմ։
Թորթորումն · ըման, ունք · անց · ամէնք· (գոյ)։ հոսումն · բղխումն ցայգաւէ · գիջումէն · գաճ, ագմասը · նէհմէնը · գոյս, Թէրսակ։
Թորիշակ · ‖ տես Թոշակ։
Թորումն · ‖ տես ի վերոյ Թորթորումն։
Թուաբան · ի, իս · իցդ, իւք · (ածական) կամ (գոյ)։ նա՝ որ գիտէ զարուեստ Թուաբանութեան · գաճ, էհլի բագամ։
Թուաբանութիւն · Թեան · (գոյ)։ գիտութիւն որ ուսուցանէ զկանոնս Թուելոյ և բաժանելոյ, որ յոյժ պիտանի է մարդկան · գաճ, իլմի բագամ · իլմի հիսապ։ Եա, նշանակէ գիրք՝ որ ուսուցանէ և սոյ զկանոնս Թուելոյ · գաճ, իլմի բագամ քիթապը։
Թուաբերութիւն · Թեան · (գոյ)։ հաշուելն· հաշիւ · գաճ, հիսապ։ Եա, Թուական · գաճ, Թարիխ։
Թուագիր · գրոյ, ոլ · ոց, ոլք · (գոյ)։ գիր Թուոյ · գիծ Թուական · որպիսի են տառք, ա, բ, գ, լասլն · կամ 1, 2, 3, լասլն · գաճ, բագամ։
Թուական · ի, աւ · ից, օք · (ածական)։ Թուելի · անկեալ ընդ Թուով · գաճ, սայըլաշագ · հիսապա մէվԹէկլիգ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ չափ ժամանակի յերևելի անցից ինչ միոնէ ցայսր, յորում յաւելեալ ամի ամի զմի Թիւ՝ ի գործ ածի առ ի ցուցանել Թէ յորում ամի կամ ժամանակի լեալ էցեալ այս ինչ գործ · գաճ, Թարիխ · պրա, բուզմէկ։ Եա, Թուաբանութիւն · գաճ, իլմի բագամ։ Եա, Թիւ · հաշիւ · գաճ, հիսապ։
Թուականութիւն · Թեան · (գոյ)։ արուեստ հաշուոզութեան Թուաբանութիւն · գաճ, իլմի բագամ։ Եա, Թիւ · հաշիւ · գաճ, հիսապ։ Եա, չափ ժամանակի գործոյ իրիք · գաճ, Թարիխ։
Թուականիմ. եցայ · եաց · իլ · (չէղած)։ ի կարգ ուրուք Թուիլ այսինքն հաՒատանալ ուիքը · նամօզ լինել · գաճ, պիրը սըբայա գօնմագ · պէնզէմէք։
Թուականի · կցի, աւ · ից, օք · (ածական)։ այն՝ որ ի միասին Թուի ընդ ուիքը · ի մի կարգ Թուեալ · գաճ, սայըսը պիրլ։
Թուականիմ. եցի · եա · ել · (չէղած)։ ի մի կարգ Թուիլ զընդ · Թուականիլ առնել · ի մի Թիւ գասել · գաճ, պիրլ սըբատա սոյմագ։
Թուականութիւն · Թեան · (գոյ)։ Թուականիլն գոլ · ի մի կարգ Թուոյ լինելին · գաճ, պիրլ սըբատա օլմա։
Թուաչահար · ոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ)։ քանիծուոլ Թուոյ · համար կամ հաշիւ Թուեալ իրաց · գաճ, սայըսընըն հիսապը։
Թուաչոյ · լ, իս · լոյ, լիւք · ‖ տես Բազմաթիւ։
Թուոյ · լ, իս · լոյ, լիւք · ‖ տես Տասական։
Թուանշան · ի, աւ · ից, օք · ‖ տես Թուագիր։
Թուանշանեմ. եցի · եա · ել · (չէղած)։ որոշել զնիշն նշանաւ Թուոյ · գաճ, բագամլամագ։
Թուարկեմ. ‖ տես ի նվերջոյ Թուեմ։
Թուասէր · լ, աւ · ից, օք · (ածական)։ ունօղ զիրիս և զհամար · գաճ, սայըլը։
Թուելական · լ, աւ · ից, օք · (ածական)։ համարտղական · գաճ, հիսապա մահսուս։ Եա, իբրև գոյական՝ ‖տես Թուաբանութիւն։
Թուելութիւն · Թեան · (գոյ)։ այսպէս կամ այնպէս Թուիլն, կամ Թուելուիս · կարծիք· համարուիս · գաճ, Թահմին։
Թուեմ. եցի · եա · ել · (չէղած)։ ի Թիւ արկանել · համարել · հաշուել · գաճ, սայմագ · հիսապ էֆէնդի · պրա, շէհիւբանէն · սրդ, Թահսիս։ Եա, կարէ նշանակել կրաւորականն սորին կատարել · համարեալ լինել · գաճ, սայըլմագ · Թահմին օլմագ, չուն օլմագ։ Եա, երբորդ դէմքն աորհմանականի ներկային և անկատարին և կատարեալին կրաւորականիս այսորիկ, որպէս

Թաւիլ, Թաւէր, Թաւեցաւ, վարին՝ ի բանս ինչ իբր դիմազուրկ. նշանակելով կարծի, երևի, համարի. ՚ՓՁ, գոյական օլաւնաւը. Թաւշին օլաւնաւը. կէօրլեանիւը։

Թաւէգեան, եալքն. ‖ տե՛ս ի նմանէ Թաւիք։

Թաւէցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւս. եԼ. (անցոյց)։ կարծեցուցանել. երևեցուցանել. ՚ՓՁ, զանն էՓամբուՔ. կէօսԹէրմՔ.

Թաւղ. Թղոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ է պտուղ ինչ բանջարակ՝ կակուղ և քաղցր յոյժ, և ունի ի մէջ իւր զքաղցրս սերմանս մանրագոյն իբր զնարնիկ. ՚ՓՁ, լինՁիլ. գոբս, էնՁիլյր. ուրդ, Թիլն։

Թաւթ. ԹԹոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ է պտուղ ինչ մանր, որոյ սպիտակն լինի քաղցր յոյժ. և սեաւն՝ Թթաւաշ, որ է իբրև խաշոյր պտուղն մարենաց. ՚ՓՁ, ԹաւԹ, ՚ՓՁ ԹաւԹ. գոբս. ՓիրուսաՀ։

Թաւթակ. ի. աւ. ոց. օք. (գոյ)։ է Թըռչուն ինչ մեծ քան զսղաւնին կանաչագոյն՝ քաղցրախոս և կեռակռուց. և ըստ յորմարաւէ լեզուի իւրոյ ուսանի զմարդկային բանս և զաբբառս. ՚ՓՁ, ԹաւԹաւ գուշաւ. գոբս, ԹաւԹէկ. ուրդ, դուդի։

Թաւիլ. էր. եցաւ. իցի՛, կամ եսցի՛. (գէՀաղոբՓ)։ երևիլ. կարծի. Հաշուիլ. ՚ՓՁ, կէօրլեՀիւը. զանն օլաւնաւը. Հիսապ օլաւնաւը։

Թաւիք. Թաւեաց, եօք. (գոյ)։ կարծիք. համարումն. ՚ՓՁ, զանն. գըչյաս։

Թաւլաբար. ‖ տե՛ս ի նմանէ Թաւլակի։

Թաւլագին. գաւնի, իւ. ից. իւք. (ածական)։ առաւել Թղոյ. մեղմ. մեղկ. ՚ՓՁ, վիՀք կէվշէՀք. միլայըմ՝

Թաւլաշան. (ածական)։ եԼանիՔ սա՛ ի գործս բաւական, որ մերթ նշանակի մեղմ. կակուղ. և Հեշտասուսի. Թաւլաշան նշանակ կէ Թաւլամեղմ, կամ Թղոյ և մեղմ. կամ Թղոյ և կակուղ. ՚ՓՁ, միլայըմ. եաԼաչ։

ԹաւլաշանակաԼ. ‖ Թղոյ և գաշն, այսինքն մեղմ ձայնիւ եղանակաւոր. ՚ՓՁ, միլայըմ սեա իւԼ եղկիւԼենմիշ։

Թաւլակի. (ասէին որոյնէն)։ ԹաւլաԹՔ. մեղկաԹՔ. ՚ՓՁ, կէվշէՀքՀք իւԼ. ահէսԹէ ահէսԹէ։

Թաւլամաքսին. (ածական)։ ունօղ զՀղոյ մարմին. տկար. ՚ՓՁ, կէվշէՀք ԹԷնԼի. գաւվԼԹմիշ։

Թաւլամիս. մոի, աւ. ոց, օք. (ածական)։ այն՝ որ Թղոյ է մասք. անարի. վատ. ՀողդողՔ. ՚ՓՁ, կէվշէՀք. ԹէմղէԼ։

ԹաւլամաքԹ. ի, իւ. իցՀ՝ կամ ոց, իւք. (ածական)։ իբր Թաւլամարմին. փափկակեաց. ՚ՓՁ, էՀՀլի զէվզ. նաղիք։

ԹաւլամաքԹամ. եցայ. եաց. իՀ. (չէզոՀ)։ ԹաւլամաքԹ լինել. Թաւլանալ Հոմիք. ՚ՓՁ, էՀՀլի զէվզ օլմագ։

ԹաւլամաքԹաւԹի. ՀՔ. (գոյ)։ ԹաւլամամաւԹիւն. ՀԹի վարուց. ՀեշտասիրաւԹիւ. ՚ՓՁ, կէվշէՀքլիք. էՀՀլի զէվզլիք։

Թաւլանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոՀ)։ Թղոյ լինել. մեղմանալ. Թղոյ գոամիլ. ՚ՓՁ, կէվշէմիք. Ըա, զիջանիլ. ցածնաւլ. ՚ՓՁ, էնմիք։

Թաւլասիրա. սբաի, իւ. իցՀ՝ կամ ոց, իւք. (ածական)։ Թղոյ և մեղկ սրտիւ. վատասիրտ. ՚ՓՁ, եԼբէՀքսիզ. ՀէսապէԼԹսիզ։

ԹաւլասրտաւԹի. ԹՔ. (գոյ)։ վատասրտաւԹիւն. մեղկասրտաւԹիւն. երկչոտաւԹիւն. ՚ՓՁ, ՀէսապէԼԹզիլիք։

Թաւլատարբ. (ածական)։ այն՝ որոյ բաղադրաւԹիւնն կամ նիւԹն կակուղ է և Թղոյ. ՚ՓՁ, կէվշէՀք ԹապիաԼԹը։

Թաւլացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւս. եԼ. (անցոյց)։ Թղոյ Թողուլ. մեղմել. կակղացուցանել. ՚ՓՁ, կէվշէՀԹմՀք. գոբս, կԼուանԼիյսէՀն։ Ըա, Թղոյ տալ. Թողացուցանել. ՚ՓՁ, գոյ վէրմՀք. պլագմագ։

ԹաւլուԹի. ԹՔ. (գոյ)։ Թղոյ գոլն. մեղկաւԹի. կակղալն. ՚ՓՁ, կէվշէՀքլիք. գոբս, սլուսաԹի. ուրդ, ՓիրԹաւլ. Ըա, Թղոյ լուսաւԹիւն. ՚ՓՁ, իզլին։

ԹաւլուԹի առնել. ‖ տե՛ս Թաւլացուցանեմ։

Թաւխ, կամ Թաւղ. ԹխոյՀ, ով. ոց, ովք. (ածական)։ սեաւ. մԹագոյն. այն՝ որ չէ սպիտակ, այլ ծածկեալ սեաւԹՔ. ՚ՓՁ, սէյահ. գարա. գոբս. չէբռ. ուրդ, էսմիր։

Թաւխոյ, կամ Թաւղր. ԹխոյՀ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ Թանձրամած մԹաւԹի ամպոյ. խաւարամած մառախուղ. ՚ՓՁ, պուլուԹ գարարԹըսը։

Թաւխոս. ԹխոյՀ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ է արմատ Թխոսեմ բային, և նշանակէ ԹխոսուԹիւն, այսինքն տաժանուԹիւն ձայնից. և ըստ այմ նաև ի հասանել զձագս՝ ասի ի Թաւխոս նստիլ. ՚ՓՁ, գօլօչԳա։

Թաւխք. ԹխոյՀ, ովք. (ածական)։ ԹաւխոՀ կամ տխրագոյն իւք. և ըստ այմ սեաւ ըղձսաք սգաւորաց, և կամ սեաձկեաց սգաւորաւԹիւնն՝ կոչին ԹաւխՔ. ՚ՓՁ,

գալա ֆոյ սկյահ չհյլեր · գորս · փհչամ։

Թաւղեմ · Թղեմ՝ կամ Թղեմ, ով · ոց · ովք · (գոյ) · Թերեմ ինչ բաւական՝ յորոյ վերոյ գրեմք զիր · որ ի հնաւմն էր կերպև և աերև ծառոց · կամ մագաղաթ ի մրթեմ գառանց · իսկ այժմ լինի ի ձեձաժոյ բամբակի՝ կամ լաւ ևս ի վերոյ և ի կոաւոյ · գաշ՝ քեզաղատ · գորս · նեփչ · ոզդ · վերագ · Ես, գիր աղջանի · նամակ · գաշ՝ մէքթիւպ։

Թաւմէր · Թմերի, իւ · իոյ, իւք · կամ Թմերոյ, ով · ոց · ովք · (գոյ) · բերանեւ բարձրացեալ հողաբերբք առ ամին գեւոց · որք երբև պարիսպ յերկուս կողմանս գեւոյն արգելուն զարձակումն ջուրց · կամ ն և իցէ բերանեւ կուտակեալ հող · հողաբերբ · գաշ՝ պչհնա · եհւմբաւ · Թապեհ · գորս · խառրապ։

Թաւնաբեր, կամ Թաւնաբեր · ի, իւ · իոյ՝ կամ ոց · իւք · (ոծ) · այն՝ որ ունի յինքեան զծոյն · Թաւնաւորիչ · գաշ՝ զէհիրլի։

Թաւնաբուղս, կամ Թաւնաբուղս · (ոծ) · այն՝ որ բղխոց յիւրմէ զծոյնս · գաշ՝ զէհիր տրշարը վերչն։

Թաւնագեղ · ոյ · ով · ոց · ովք · (գոյ) · դեղ ընդդէմ Թաւնից · դեղաթափ · գաշ՝ փան զէհր։

Թաւնաթափ, կամ Թաւնաթափ լինել · ‖ Թափել յայլս զիւր Թոյնս, կամ զչաւսուն ՚ի ատակար · գաշ՝ զէհիրլինի, ֆոյ էօրքէսինի պլրխանէ տէզքմէք։

Թաւնալի · ‖ կամ Թաւնալի, Թաւնալոյ · Թաւնալոց · ‖ (ոծ) · լի Թաւնզք · գաշ՝ զէհիր լէ տօրլս։

Թաւնաաուսեցի · Թէ · (գոյ) · Թաւնաւորելն · գաշ՝ զէհիրլէմէ։

Թաւնաարկու · ի, աւ · ոց, զք · (ոծ) · այն՝ որ արկանէ յայլս զծոյն իւր · գաշ՝ զէհիրտար։

Թաւնաւոր, կամ Թաւնաւոր · ի, աւ · ոց, զք · ‖ ասս ՚ի վերոյ Թաւնալի։

Թաւնաւորաբեր · ‖ասս ՚ի վերոյ Թաւնաբեր։

Թաւնաւորագոյն · գաւնի, իւ · իոյ, իւք · (ոծ) · առաւել կամ յոյժ Թաւնաւոր · գաշ՝ փէք զէհիրլի։

Թաւնաւորեցի, կամ Թաւնաւորեցի · Թէ · (գոյ) · Թաւնաւորն գոլ · գաշ՝ զէհիրլիլիք։ Ես, Թաւնէցի · գաշ՝ զէհիրլէմ։ Ես, Թաւնիլի · գաշ՝ զէհիրլէնմ։

Թաւնիզ · Թնդոյ · ով · ոց · ովք ‖ ասս Թինդ, և Թնդիւն։

Թաւնեմ, կամ Թաւնաւորեմ · ևցկ · եա · եալ · (էէրէործ) · տալ զդեղ մահու · դեղել Թաւնիւք · գաշ՝ զէհիրլիլիք։ Ես, Նմանաւեցի ինն նշանակէ գործել ՚ի չարն · գաշ՝ ֆէնա ֆիլ վերմէք։

Թաւշ · Թշոյ՝ կամ Թշի, ով · ոց, ովք · (գոյ) · այտ ուռուցեալ · գաշ՝ աւլբտ · եանագ։

Թաւշաբար · (ոյէոյ ոբոյոյոն) · իբր Թաւշեղէզ · այսինքն շողոմեալ · շողոքորթեալ · գաշ՝ եալԹագլանմս իւք։

Թաւշաւեցի · Թէ · (գոյ) · շողոմանք · շողոքորթանք · քծնութիւն · գաշ՝ եալԹագլանմս · խօշամէտլիք։

Թաւպ · (ոծ) · անպիտան · ակար · սին · գաշ՝ զչիւֆ · լազըմըզ · պօշ։

Թաւռ · Թռոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · պատառ մեծ և լցուցիչ բերանոյ · գաշ՝ պէչիւք լօգմա, փարչա։

Թաւր · Թրոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · սաւր երկայն և հաստ, զոր ՚ի գործ ածեն պատեազմականք · գաշ՝ դըլըճ։

Թաւրինջ · ընջի, աւ · ոց, զք · կամ ընջոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · պատուղ ինչ դեղական կենդանի՝ բայց Թթաւաշ · գաշ՝ Թաւրանձ · գորս, նաբինճ։

Թաւրինջ խոտ · ‖ է բոյս ինչ՝ ուսոյն կազմի ոգեւոյ և առողջարար ջուրն՝ մեղմասա կուբեցեալ · գաշ՝ օղրլ օթաւ։

Թաւրծ · Թրծոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · Թաւշացեալ · գաշ՝ եանագ · Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ Թրծանած, փխչերմէ։

Թաւրմ, կամ Թաւրմ · Թրմոյ՝ կամ Թրմի, աւ · ոց, զք · (ոծ) · է արմատ բուսից Թրմեմ, իբր Թրմեալ · կակուղ · գաշ՝ ըսլանմըշ · եաւշաղ։

Թաւրմք · Թրմոց, ովք · (գոյ) · է արմատ Թրմեմ բոյսն, և նշանակէ Թրմեցն՝ ՚ի Թացուսն, կամ արարողաբերն, որով լինի Թացեալ լինի · ասէ, Թրջոց · գաշ՝ ըսլանմագ։

Թաւրման արկանել · ‖ Թրմել, կամ Թրջել զիր ինչ · ասէ, Թրջոց գնել · գաշ՝ ըսլանմագ։

Թաւրջ · (գոյ) · է արմատ Թրջեմ բոյսն, և նշանակէ Թրջուսն · գաշ՝ ըսլանմա։ Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ Թաւրմ · խոնաւ · գաշ՝ եաշ։ Ես, Թրծեալ այսինքն կաւեզէն ինչ ՚ի փուռն եփեալ · գաշ՝ ֆըրընտա փխշմիշ Թօփրագտան պիր շէյ։

Թաւփ · Թփոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · բաղմաձիւղ բոյս ինչ կամ առանկ՝ որ չէ բարձ-

բացեալ իբրև զձառ և ոչ յոյժ ցածագոյն իբրև զխոտ, այլ ի ըստ բարձրութեաւ վարդենւոյ և այլոց նմանեաց • ած , ազաձիզգ • ալշագ ազաձ • դոբս , պիւնիկ ։

Թուք • Թքոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) ։ աւելորդ հիւթ բերանոյ ի դուրս ձգելի • խոխոչ • ած , Թիւքբիւք • դոբս , խկյոս ։

Թոփկ • ի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) ։ ձագ կենդանեաց • ած , եավրաս ։

Թոք • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) ։ սպիտակուցն լերդի՝ բայց կարմիր և սպնդանման, որ ի հովհարիչ սրտի և արծարծիչ շնչոյ • ած , ագ ձիկեր • դոբս , ձիկեր • ոբդ , քէպիտ ։ Եա , լաղակ կամ ժժմակ ծովու • ած , աէնիզ անասբ ։

Թոքաժեաւեմ • Թէ • (գոյ) ։ է ախտ մինչ Թոքոյ • ած , ագ ձիկեր լուֆիւնէմէ • վէրէմ իլլէմի ։

Թոքաժէա • ժէաի , աւ • ոյ , օք • (ած) ։ այն՝ որ ախտացեալ է ի Թոքս • ած , ագ ձիկերմէ մարազէը օլան • վէրէմլի ։

Թոքպէրեաց • ‖ տե՛ս Լէրդակէզ ։

Թոքսաաջք • (գոյ) ։ առաջք Թոքոյ ի կողմէն կրծոց • ած , ագ ձիկեր էօնիւ կէչիւա Թարաֆընաա ։

Թոքսաուն , կամ Թոքսաուն • (գոյ) ։ աէղի՝ ուր զեռչելալ կայ Թոք կենդանւոյ • ած , ագ ձիկեր եէբի ։

Թոքսոյաւ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) ։ ցաւ՝ որ լինի ի Թոքս • ած , Թքնէֆէս իլլէմի • Եա , իբրև ածական՝ նշանակէ ունօղն ըզցաւ Թոքոց • ած , Թքնէֆէսլի ։

Թոքսոյաւեմ • Թէ • ‖ տե՛ս ի վերոյ Թոքսոյաւ՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։

Թոռալիր • (ած) ։ այն ամ՝ որ լացեալնէ ըզբերան մարդոյ • ոյդ պատառն և օդն կամ փուքն • ած , ավըբաաա ատյաաբան ։

Թոռանիմ , կամ Թոռչանիմ • ‖ տե՛ս Թռչիմ ։

Թռթռամ • ացայ • ցից • ալ • } (չէշտ) ։
Թռթռեմ • էցի • էած • էլ • }

սաէպ Թռանիլ իբրև զթիթեռն • ասասաէլ , որպէս առնեն նորաթիւռ ձագք Թռչնոց • ած , էօթէկէ պէրլիկէ ուչմագ ։

Թռիժան • ի , աւ • ոյ , օք • ‖ տե՛ս Պիծակ ։

Թռիչ • Թռչի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) կամ (ած) ։ ասասպանման լոյս Թռուցկալ , որ և կոչի Թռիչ ասող , կամ Կասող ։

Թռիչք • Թռչոյ , օք • (գոյ) ։ է արմատ Թռչիմ բային , և նշանակէ Թռչուն • Թռչելն • սկսայուն • ած , ուչմագ ։

Թռնուած • ‖ տե՛ս Ի Նետից Թռչիմ ։

Թռուցանեմ • ուցի • Թռո՛ • էլ • (անցոյ) ։ տալ Թռչելոյ Թէ իրօք իցէ՝ և Թէ նմանութ Թէ • ած , ուչմագ • դոբս , պէչանէյսէն ։

Թռչական • ի , աւ • ոյ , օք • (ած) ։ ԹռչաՆելի • վէրաՅէլի • ած , ուչան ։

Թռչան • ի , աւ • ոյ , օք • ‖ տե՛ս Թռիչք ։

Թռչաբան • ի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) ։ գոբծիք Թռչելոյ , որպիսի է Թևն Թռչնոյ • կամ գոբծիք սրընթաց արշաւելոյ , որպիսի է առագաստն նաւուց • ած , գանատ , էտ եէլէքէն ։

Թռչիմ • Թռեայ • Թռիբ • իլ • (չէշտ) ։ Թռանիլ • Թռնուլ • Թռիչս արձակիլ • վէրաՅէէլ • սլանալ օդոյ ազատաբիկ Թռչնոց • ած , ուչմագ • դոբս • փէրլիյսէն • ոբդ , դայան ։ Եա , իբրև նմանութ էբբեւին նշանակէ էրագս ընթանալ • ած , չապուք կիթմէք ։

Թռչնակ • ի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) ։ փոքր Թռչուն • ած , գուշընըչագ • դոբս , միւրվէտ ։

Թռչնարան • ի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) ։ վանդակ Թռչնոց • ած , գաֆէս ։

Թռչնաքաշ • ի , իւ • իոյ , իւք • (գոյ) ։ է առնսակ իմն Թռչնոյ , իբրև ագռաւաւ կամ արծուոյ • ած , պիբ նէմ գուշըբ ։

Թռչնորս • ի , աւ • ոյ , օք • (գոյ) ։ որսորդ Թռչնոց • ած , գուշ աւՅըբը • գուշղագ ։

Թռչնորսութիւն • Թէ • (գոյ) ։ արուեստ որսալոյ զԹռչուններս • ած , գուշղագլըգ ։

Թռչուն • Թռչնոյ , ամբ • անց , ամբք • ‖ տե՛ս Թռիչք ։

Թռչուն • ընոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) ։ է ընդհանուր անուն Թևաւոր կենդանեացն՝ որ սլանալոյ յօդս • ած , գուշ • դոբս , միւրվէտ • ոբդ , դայր ։ Եա , իբրև ածական՝ նշանակէ ունօղ զզօրութիւն Թռչելոյ • ած , ուչան ։

Թռչոիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) ։ բառ առակական , իբրև Թռթռալ • այսր և անդր արագ արագ Թռանիլ • ած , էօթէկէ պէրլիյէ ուչմագ • դոբս , փէրվազքէտմէն ։

Թրատեմ • ի , իւ • իոյ , իւք • (ած) ։ Քրտել ձեռնեալ և կամ հարուածեալ • ած , գըլըչմանըշդ ։

Թրատեմ առնել • ‖ Թրտել ձեռնել • կարատել • ած , գըլըչմանագ ։

Թրատիեմ • էցի • էած • էլ • (չէրքոյթ) ։ կազմել • պատրաստել • ած , էտմէյագ • հազըր էթմէք • Եա • զանգել • ած , էօզըրմագ ։

Թրատուկն • ձկան , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) ։ ձուկն լինչ Թիւռը և անձառնի ըստ մե-

ծուռնէ դլխին, բայց ի վերին կլափն իւր առնի զերկայնեալ քիթի իրրև զսուսեր, որով հարեալ ընդ միջ կտրէ ի ծովու զորան իւր • բառ, գրլոյճ պալաղը։

Թրասիաս • (գոյ)։ է անուն հիւսիսային սաստիկ հողմոյ, իբր ի Թրակիոյ շնչեալ ի յատուածան • բառ, պաթը եբլոզը։

Թրեմ • եմի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ զանգանել զոլիւր ընդ ջրոյ • շաղել և բռամբ ձգիլ • բառ, եօղուրմագ։

Թրթնջուկ • ջկի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ բանջար ինչ Թթաւաշ և սխորժելի մարդկան առ ի ուտել, և է ի ձև առնական գառնին • որ և ասի Պտառնադմակիկ • բառ, գաւզուզ գաւլաղի • պաբռ, կիսուզկերբ • ուրդ, լիսանշիւլ հաճլը։

Թրթռալ • Թրթրայ, ով • ոց, ովք • (գոյ)։ որդն բազմանալ և բազմագունի՝ վնասակար և ուտիչ բուսոց և անկոց • և սա չհասց փոխի ի Թիթեռն, որոյ է սերունդ • բառ, Թըրթըր։

Թրթռական • ի, աւ • աց, օք • (ածԲ)։ այն՝ որ ոտոտաեալով շարժի և ընթանայ, որոյ են անիւք կառաց՝ և ձագք Թըռչնոց • բառ, սըչըբայան։

Թրթռեմ • եցի • եա • ել • } (չէշտ)։
Թրթռիմ • եցայ • եայ • իլ • }
շարժիլ • տատանիլ • բառ, գրմըլտանմագ։ ‖ եւս տես Թռչտիմ։

Թրթռուն • ռնոյ, ռոյ • ռանց, ռամբ • (գոյ)։ Թռչտիւն հաւուց • բառ, ուչուշլար։ Եւ, ձօճուն, կամ իրր Թրթռալով ծածանուն • բառ, մուշլլենմէ։

Թրթռուն • (ածԲ)։ դադրօղն • երերուն • այն՝ որ չունի զղօրութիւն Թռչելոյ ի վեր, այլ ըստ ինքեան Թռչտի միայն ի վերայ երկրի • բառ, ուչուշան, գրմըլտանան։

Թրթրակ • ի, աւ • ից, օք • (ածԲ)։ այն՝ որ ձարտար է ի խօսս • իբր այն՝ որ Թրթռալ լեզուաւ • սուտակասպաս • բառ, լափազան • տիլտաղ։

Թրթրական • ‖ Նոյն է ընդ վերնոյն • բայց ‖ տես եւս ի վերոյ Թրթռուն։

Թրթրիք • Թրքի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ քակոր • աթար • որ է ազբ՝ մեծ անասնոց • բառ, Թէզէք։

Թրթռեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ պնդացուցանել հրով զԹրջելաքն • զկաւէդէն ինչ կամ զաղիւս սաստկաւԹը հրոյ՝ որ ի վառարանի՝ կարծրացուցանել • բառ, Թօփրագատան պիր չէյ փիշիրմէք։

Թրթռոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ փառն կամ հնոց բրտի ի Թրծել զկաւէդէնս • բառ, չէօմլէքչի Ֆաբրիկասը։

Թրծուն • ծման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ Թրծելն • եփումն կաւեղինաց ի փառն • բառ, Թօփրագատան պիր չէյ փիշիրմէ Ֆըրընասը։

Թրծուն • ծնոյ, ովք • ոց, ովք • (ածԲ)։ Թուրծ • Թրծեալ • եփուն • բառ, փիշկին։

Թրմեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ Թուրմ առնել • Թրջել • բառ, ըսլաԹմագ • Եա, Թըրբել • զանգանել և շաղել ջրով կամ խաղով • բառ, եօղուրմագ։

Թրմուա • կամ Թրմուզ • (գոյ)։ ազգ ինչ բակլայի • որ և ասի վայրի բակլայ • բառ, մըսըր փաղլասը։

Թրնջիկ • ջ-ց, եաւ • եաց, եօք • (գոյ)։ գրկի եւս Թրնջենի • է ծառ՝ որ բերէ զԹուբրնջ • բառ, Թուբռունճ ագաճը։

Թրու • ուի, աւ • ից, օք • (ածԲ)։ անշահ • անպիտան • անօգուտ • բառ, փայտէ սիզ • պիՀուտէ։

Թրուշայ • ի, իւ • իցի, իւք • (գոյ)։ Թուի նշանակութ բառիս այսորիկ լինել դրօշ, իբր վերթ կատուց իւրից • բառ, պայրագ • պէզ փարչասը։

Թրջած • ց, ով • ոց, ովք • (ածԲ)։ Թրջեալ • Թացեալ • բառ, ըսլաՀմըշ • Եա, իրրև գոյական՝ նշանակ Թանաղի • Թրմանի • բառ, ըսլանմա։

Թրջեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ դնել ի Թուրջ • ԹաՀանալ ի ջուր • տոգորել ջրով • բառ, ըսլաՀմագ։

Թրջիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ Թրմիլ ջրով • բառ, ըսլանմագ • Եա, նմանաբ առեալ՝ նշանակէ քրանիլ • բառ, Թէրլէնիլ։

Թրքաժոլով • (ածԲ)։ այն՝ որ ժողովէ, կամ սայ ժողովէլ զԹրքէ, կամ զաղբ անասնոց • բառ, Թէզէք Թօփլասան, կամ Թօփլասան։

Թրքած • ց, ով • ոց, ովք • ‖ տես Կրկնած։

Թփամաւ • մոյ, իւ • իցի, իւք • (ածԲ)։ մասնաւոր ի Թուփս • այն՝ որ Թագչի կամ սիրէ ղտղիլ ի միջ Թփոց • բառ, ալչագ ադամչըլար պրասընատա կիվլէնէն, գալան։

Թփաւոսակ • ի, աւ • ից, օք • (ածԲ)։ այն՝ որ ունի զկերպ կամ զնմանութիւն Թփոյ • բառ, ալչագ ադամ կիսպի։

Թփուտ • ի, իւ • իցի, իւք • (ածԲ) կամ (գոյ)։ տեղի՝ ուր կան Թուփք խիտ առ խիտ •

բազում սիր չէյ Ֆըրընասա փիշիրմէք։

Թրծոց • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ փառն կամ հնոց բրտի ի Թրծել զկաւէդէնս • բառ, չէօմլէքչի Ֆաբրիկասը։

Թրծուն • ծման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ Թրծելն • եփումն կաւեղինաց ի փառն • բառ, Թօփրագատան պիր չէյ փիշիրմէ Ֆըրընասա։

Թրծուն • ծնոյ, ովք • ոց, ովք • (ածԲ)։ Թուրծ • Թրծեալ • եփուն • բառ, փիշկին։

Թրմեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ Թուրմ առնել • Թրջել • բառ, ըսլաՀմագ • Եա, Թըրբել • զանգանել և շաղել ջրով կամ խաղով • բառ, եօղուրմագ։

Թրմուա • կամ Թրմուզ • (գոյ)։ ազգ ինչ բակլայի • որ և ասի վայրի բակլայ • բառ, մըսըր փաղլասը։

Թրնջիկ • ջ-ց, եաւ • եաց, եօք • (գոյ)։ գրկի եւս Թրնջենի • է ծառ՝ որ բերէ զԹուբրնջ • բառ, Թուբռունճ ագաճը։

Թրու • ուի, աւ • ից, օք • (ածԲ)։ անշահ • անպիտան • անօգուտ • բառ, փայտէ սիզ • պիՀուտէ։

Թրուշայ • ի, իւ • իցի, իւք • (գոյ)։ Թուի նշանակութ բառիս այսորիկ լինել դրօշ, իբր վերթ կատուց իւրից • բառ, պայրագ • պէզ փարչասը։

Թրջած • ց, ով • ոց, ովք • (ածԲ)։ Թրջեալ • Թացեալ • բառ, ըսլաՀմըշ • Եա, իրրև գոյական՝ նշանակ Թանաղի • Թրմանի • բառ, ըսլանմա։

Թրջեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործԲ)։ դնել ի Թուրջ • ԹաՀանալ ի ջուր • տոգորել ջրով • բառ, ըսլաՀմագ։

Թրջիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ Թրմիլ ջրով • բառ, ըսլանմագ • Եա, նմանաբ առեալ՝ նշանակէ քրանիլ • բառ, Թէրլէնիլ։

Թրքաժոլով • (ածԲ)։ այն՝ որ ժողովէ, կամ սայ ժողովէլ զԹրքէ, կամ զաղբ անասնոց • բառ, Թէզէք Թօփլասան, կամ Թօփլասան։

Թրքած • ց, ով • ոց, ովք • ‖ տես Կրկնած։

Թփամաւ • մոյ, իւ • իցի, իւք • (ածԲ)։ մասնաւոր ի Թուփս • այն՝ որ Թագչի կամ սիրէ ղտղիլ ի միջ Թփոց • բառ, ալչագ ադամչըլար պրասընատա կիվլէնէն, գալան։

Թփաւոսակ • ի, աւ • ից, օք • (ածԲ)։ այն՝ որ ունի զկերպ կամ զնմանութիւն Թփոյ • բառ, ալչագ ադամ կիսպի։

Թփուտ • ի, իւ • իցի, իւք • (ածԲ) կամ (գոյ)։ տեղի՝ ուր կան Թուփք խիտ առ խիտ •

գամ, ուֆագ ուֆագ ագաձլըգ • չալըլըգ։

Թաքալից • լայն, իւ • ից, իւք • (ած) ։ լցեալ Թքով • գամ, Թխքիւրիւք իւկ աօլմաչ։

Թաքանձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ կոճեալ Թքով • գամ, Թխքիւրիւմ իւկ աեցխլմիչ։

Թաքանձ առնել • • • • • } (Հէրգործ) ։

Թաքանձեմ • եցի • եա • ել • } Թքով իբր քաղամքք կոճել զրք • Թքանել լով ձագել • գամ, Թխքիւրիւմ իւկ աեցմիչք։

Թաքանեմ • Թքի • Թ՛ուք • ել • (Հէշղոյ) և (Հէրգործ) ։ Ի գործս տալ զԹուք Ի բեբանցին, և արկանել Ի վե՛ր ուրուք • և զինչ և իցէ արուաքս հանել Ի բերանցն • գամ, Թխքիւրիւմք • գործս, ապիւակհնհնաալա-Թէն ։ Եա , ՆմանուԹ՛ք առեալ՝ նշանակէ մերժել անարգանօք • գամ ։ ըհզիլ հեմէմք։

Թաքանոց • } ի, աւ • ից • օք • (գոյ) ։ հողկոչն

Թաքարան • } անօթ ինչ իբրև զդաւաթ , յորում Թքանեն հիւանդք և ծերք ։ որք ոչ կարեն ելանել յոտս • գամ, Թխքիւրատան։

Թաքաքարք • ի , իւ • ից , իւք • (գոյ) ։ քարբ՝ որոյ Թուքն է Թունաւոր քան զայլոց վիշապաց • գամ , Թխքիւրիւրի զէհիրլի սաղըր եհլան։

Թաքեմ • եցի • եա • ել • ‖ տես Թքանեմ։

Թաքթաքեմ • եցի • եա • ել • (Հէղոյ) ։ սակս սակպ Թքանելոց, որք սըգ Թխքիւրիմք։

Թաքնաւոր Թքի • Թ՛ուք • նալ • ‖ տես Թքանեմ։

ԹաօԹափանք • անաց , օք • ‖ տես ԹաօԹափուճն։

ԹաօԹափել ասան • ‖ քԹԹել • ԹարԹել • ԹարԹափել աշաց , որպ վայրկեան՝ կամ բոպէ • գամ , կէօզ գըլխմագ։

ԹաօԹափել զարեւանանաւն • ‖ սակս սակպ ԹարԹափել զաչս • գամ , սըգ սըգ կէօզ աչքպ գափամագ։

ԹաօԹափել զսուբ • ‖ շրջշրջել որպ • գամ , գըլըջըլ էօԹէ պէրլի կէ գըխըլմիչք։

ԹաօԹափիմ • եցի • եա • ել • (Հէրգործ) ։ Թափելով Թափել • ցնցելով կամ հարկանելով Ի վայր հասել • գամ , ոխլքիմք • տաղԹմագ • պոյս , Թէլանիյաէն ։ Եա , շարժվել • սասանելցուցանել շարժմամբ • գամ , սաբսմա իւկ գըմըլտաԹմագ։

ԹաօԹափուճն • փման , տաբ • անց , տաբք • (գոյ) ։ ԹաօԹափելն՝ ըստ նմ նշանակեաւն ։

Թաօն • ի , իւ • ից , իւք • կամ ց , ով • ոց , ովք • (գոյ) ։ խոնաւուԹի յոյժ • անձրև յորդահոս , որ հակառակ է երաշտի • գամ , սաղանագ • սէլ • զըսկԹ նէմլիք։

Թաօնընկէց • եցի , աւ • ից , օք • (ած) ։ պատճառաւոր զատուիկ խոնաւուԹեաս , կամ անձրևս • գամ , զըսկԹ նէմլիք , կամ եաղմուր կէԹիբէն ։ Եա , իբրև գոյական՝ նոյն է ընդ նեղբնոյն ։

Թաօընկէց • (գոյ) ։ ընկեցմունք Թաօնից • արկածք յորդ անձրևաց • աէղ տաբսիմ • գամ , զըսկԹ սէլ • չօգ սաղանագ ։

Թաօնաւ • • • • • } (ած) ։ անձրևաւոր

Թաօնօգ , կամ Թաօնօթ • } էաւ • խոնաւաւս • գամ , փէք նէմլագ ։

Թաօշ • (ած) ։ բաւ ուամկական • Թոյլ և արձակ , ոչ նեղ կամ զըսկուալ • գամ , կէնիշ • պօլ ։

Թաօշկանամ • ացայ • յիր • ալ • (Հէղոյ) ։ նեխիլ • հոտիլ • գամ , չիբրիւմէք • գօգմագ ։

Թաօշկացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ած ղոյ) ։ հոտեցուցանել • ապականել վատաԹեամբ • գամ , չիբրիւմիմք • գօգուԹմագ ։

Թաօշնեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ած ղոյ) ։ ուժամաւի առնել • գամ , հէլագ հեմէմք ։

Թաօշնիմ • եցայ • եայց • իլ • (Հէղոյ) ։ Թառամիլ , անկանիլ յուժոյ • Թուլանալ • գամ , սօլմագ • գաւվէԹամէն սիւշմիչք ։

Թաօսեմ • ‖ տես Թաղեմ։

Ժ

Ժ՝ — Ժ՝

Ժ՝ • ‖ է տառ բաղաձայն՝ զի ոչ կարէ ըստ ինքեան հանել զձայն իւր , բայց ոչ իբրև զայլ բաղաձայնան՝ որք առնելոյն զշունչն • քանզի կարէ սա հանել զկիսատ ձայն ինչ իբրև զտառքս Ջ , Ճ , Ս , Ե , Ւայլն • վե՛ր որպ և կոչի կիսաձայն • որ և անուանի Ծէ ։ Եւ ըստ առոգանութեանէ հագագային է միշտ առհասնի՝ զի չունի զձայն իբրև զձառ տառքս Թ , Խ , Ջ , Ւայլն , և ոչ իբրև զնըբաձայն տառքս Ջ , Ճ , Ս ,

ևայլն։ Եւս լծորդ անուանի այս տառ ընդ Շ տառիս, զի բազում անգամ փոփոխին ի սեղի միմեանց, որպ ասիայժ, աշխայժ · նժդեհ, նշդեհ · ևլշ · Եւս յորժամ ուղիղի ի վերայ իւր զդասաւանդեան պատկեր ՃՇ, նշանակէ զմիս հանաբոյսական տառն, կամ տառնեղբորդ · Եւ սակս այսր տառի վայելուչ իմն նեբրէս շնորհալին ազդէ մեզ ի խրատս յասելն ։

Ժամեժկալ լինել, ասէ, յոլսուանի,
Եթէ և ազատակ առնուս յարբուանի ·
հայհոյս յատկին՝ որ ի քրոյսուանի,
զի ծեծելով առնու զմարքուանի ։

Ժամ · (գ.) ։ խծուծ · գաճ, իւսեմիւթիւթ ։

Ժամխամ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ.) ։ հարիլ · ժողովել · առնել, լծակիլ · գաճ, չիւրիւմէք ։

Ժամժամակք · (գ.) ։ տարի ևս չարժամակ բըժժանաց, որ է մրմնջել դիւսեմական բանիւ, կամ գրուած լինչ կախարդական ։

Ժամս · (գ.) ։ է բանչար լինչ ուտելի իբրև զկարոս, որ և ‖ տես ի նեղբոյ ժամուկ ։ Եւս, ի գործ ածեալ ի ռամկական բանս՝ նշանակէ խնչերանք · աւելուք առնել · գՃ, չէօր չէօփ · ‖ ևս տես ի նեղբոյ ժամ ։

Ժամուկ · (գ.) ։ է բոյս լինչ բժշկական՝ որ և ասի Կաղնան ։

Ժամ · իս, իւս · իցս, իւք · կամ ու, ու · ուց, ուք · (գ.) ։ ժամիլ, որ է աղաչել զԱստուած, նեղուսեալ, զարշահոտութիւն, որ պատճառաւ ի զաղիւս և ի պղծութենչ լինչ իւրաց · գաճ, ֆէնա գօգուս · Եւս, գարշ և զաղիւս լինչ · գաճ, ֆէնա պիրք չէչ ։

Ժամադէմ · գիմի, ու · ուց, օք · (ածական) ։ գարշ և զաղիւս դիմաք · գՃ, սուրաթսըզ · Եւս, այն՝ որ յոյժ ոտիւղ դիմօք · գՃ, փէք չիրքին ։

Ժամադիմաբեթ · թիս · (գ.) ։ գարշ տեսիլ դիմաց · ոտիւզաբեթ · գաճ, պէճի սուրաթ ։

Ժամահոտ · իս, իւս · իցս, իւք · (ածական) ։ գարշահոտ · այն՝ որ ունի զաղիւս և գարշ հոտ · գաճ, ֆէնա գօգուլու · Եւս, նմանութիւն ասի ի վերայ պիղծ բանից ։

Ժամահոտ · ցս · ոյ · ոց · ովք · ‖ տես ի նեղբոյ ժամահոտութիւն ։

Ժամահոտիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ.) ։ գարշահոտիլ · զաղտահոտ լինիլ · գաճ, ֆէնա գօգմագ ։

Ժամահոտութիւն · թեան · (գ.) ։ գարշահոտութիւն · հոտ զզուելի · գաճ, ֆէնա գօգուս · գրա · զիւսաք ։

Ժամաշարժ · իս, իւս · իցս, իւք · (ածական) ։ այն՝ որ շարժէ զժահրս և զաղտեղութիւս · գաճ, չիլքէվի գարշըշարլըմա · Եւս, շարժօղ զչար բաղձանս, և կամ զչար գանգատութիւս · գաճ, ֆէնա արզու թէփրէնէն ։

Ժամահաւս · ի, իւս · իցս, իւք · } ‖ տես
Ժամահաւսական · ի, աւ · ուց, օք · } Ժամադէմ · և Ժանգաժար ։

Ժամահաւսականութիւն · } ‖ տես Ժամահադիմութիւն ։
Ժամահաւսութիւն · }

Ժամր · ի, իւս · իցս, իւք · (գ.) ։ յոյժ ազատեղի, կամ գարշ և նեխեալ հեղեղուկ լինչ, որպիսի է կղկղանքն մարդոյ, և կամ նեխեալ թաթախն, և այլք նմանք · գաճ, միւթաթարլըգ · Եւս, նշանակէ զժամս ախտըն, որ նեխեցուցանէ և ազատանէ · և կամ զժամս և զոյիզն ծայնն, որպիսի է ժամս հիւծին խածուածոյ կատաղեալ շանց, որ ընդ մարմինն խածեցէ լոյն տարածի · Եւս, ծայն · դեղ մահու · գաճ, զեհիր · գաբս · քիւրէս ։

Ժամրալից · լցի, իւս · իցս, իւք · (ածական) ։ յոյժ աղտեղութիւ և գարշութիւ լցեալ · գաճ, չոյէմ չիքէվի իլէ մօլու ։

Ժամ · ու, ու · կամ աւ · ուց, ուք · կամ օք · (գ.) ։ չափ շարժման արեւու բաղկացեալ ի վաճառն լոսկից, և մի ժամ կացուցանեն զօր այսինքն զտիւ, և իւ ժամք զօրն ամբողջ, այսինքն զտիւ և զդիշեր · գաճ, սաաթ · Ապ իւրաքանչիւր ժամ աւուրն ունի զանուն · քանզի առաջին ժամին տաւնչեան կոչի այդ · երկրորդն ծայդ · երրորդն զայրայեալ · չորրորդն ճաճապայեան · հինգերորդն շաւաւիլլը · վեցերորդն երկրաւոր · եօթներորդն շանթախոտ · ութերորդն հրակաճ · ինիներորդն հուր փայլեալ · տասներորդն թաճատեալ · մեռաւսանեղբորդն առաղօտ · երկոտասաներորդն արփող, յորում սկսանի արփին ղօղիլ այսինքն արեգական ծագիլ յաշխարհ · Եւ սակս զի առաջին ժամ գիշերոյն անուանի խաւարակ · երկրորդն աղջամուղջ · երրորդն մթացեալ · չորրորդն շաւաւօտ · հինգերորդն կամաւօտ · վեցերորդն բաւական · եօթներորդն խօթափեալ · ութերորդն գիշակ · ինիներորդն լուսաձեւ · տասներորդն առաւօտ · մեռասանեղբորդն լուսափայլ · երկոտասաներորդն փայլածաւ · յորում սկիզբն լինի փայլածել լուսոյ ճառագայթից արեւու զգնչիւնք աշխարհի · Դարձեալ ժամ նշա-

Նակէ սահմանեալ ժամանակ ինչ • պահ • պահ, վազեմ • պահս, կեաց • Եւ, ըստ սխտոր քոյ է նկատելի մասն ինչ քոյկին՝ ի կենդանակերպս և յատուկ գաւառս առ ի գազանիկ ինչ • կամ վայրկեան ծննդեան ապրուստի՝ որ մնացեալն ինչ է • պահ, գովէշ • Եւ, ըստ տումարագիտացդ է բաժանուածն իւրաքանչիւր ժամուց՝ ի սկզբան առնչէանն և գիշերոյ՝ որոց յատկացուցանին զանուանս ՆԵՐ ըստ կանոնի՝ որք և մեկնաբանին ըստ հանգոյից վերածանողաց • Եւ, կարգաւորել պաշտաման եկեղեցւոյ • ժամասացութեան • առասպ և ի ամենական բանս՝ եկեղեցին ժամ ասի • Եւ, վրան ժամու, կամ խորան ժամու ասի ի մէջ՝ որ է խորանն վկայուն իբր նախագիծ օրինակ տաճարի նորոյս խորհելի •

ժամ առնել • ‖ իբր պատարագ մատուցանել •

ժամ առնել • կամ դնել, կամ տալ • ‖ նշանակել սահմանել զժամ • կարգել զժամանակ • պահ, վասն գոմաց • մեօշկեայ վերկաք •

ժամ առնուլ • ‖ ազատիլ ի զբաղանաց • դիպուկ ժամանակ գտանել • պահ, տալստացան գործելոյնագ • ֆիրմանեի պատճառ •

ժամ է • (թիւրք•) • դիպող ժամանակ է • ի դէպ է • պահ, վագելը սըր •

ժամ հարկանել • ‖ բանել զժամահար, կամ զկոչնակ առ ի ժողովել ցեկեղեցի • պահ, տաճի ուրմագ •

ժամ ընդ ժամ • } (յոյնք ժամոխոյն) • ժամ ի ժամ • } հետզհետէ • յայլեայլ • ժամէ ի ժամ • } նուազագս • պահ, տաճի • ժամ քան զժամ • } աէն տաճի է • Եւ, մէրճ ընդ մերճ • պահ, վագելի վագելի •

ժամ ի ժամ տահմանել • } յատկացնել • ժամէ ի ժամ առնել • } կարտէգել • պահ, տաճի աէն տաճի պըրտագմագ •

ժամն • } (յոյնք ժամոնա) • ի դէպ ժամ • ի ժամս • } մտ • պահ, վագելի տաճի նիտուէ •

առ այն ժամս կամ ժամ • } (յոյնք ժամոխոյն) • ի ժամսն • ի ժամին • • • } ժամոխոյն) • յայնժամ • յայնմ պահս • առ ժամին • պահ, օ վագելի • օ պարտըգաս •

առ ժամ մի • } (յոյնք ժամոխոյն) • առ ընդ ժամս • } այժմ • պահ • շիմիկլիք •

ժամս ժամս • • } (յոյնք ժամոխոյն) • ընդ ժամս ժամս • } հերեւին հերեւին • պահ, կեաշտա պիր •

ժամաբաչխ • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • առաջագոյն ծննդեան, որ ըստ մասն բաշխէ զժամս ծագմանն առաջագոյ՝ որով իբր թէ խնամոյ և գուշակէ զբախտ մանկանն ծնելոյ ի նմին պահուս •

ժամագիրք • (գիր) • գիրք ժամակարգութեան և հաւաքակոյ ազօթից, որոյ լագոյնն է՝ որ ունի ամփոփեալ կենաքեան զաղմամ՝ զերգս և զամ կարևորան ժամակարգութեան և զաճեացգոյց • կոչի Մ՝այր՝ կամ Աաննէ ժամագիրք • պահ, վասագլաբըն խոտաւեթ քրիմագը •

ժամագնաց • (ածական) կամ (գիր) • գոզ՝ կամ միջոց գոանելոյ զժամս ըստ առաջագնացոյ • դիտաւոր վայր առաջագնացոյ յաւարս հաւաքակածի • Եւ, առ ժամին ըստ բանիսին գտեալ • պահ, կէնիշլե կիւզէլ •

ժամագործ • ի, ից • ոյ, օք • (գիր) • արհեստաւոր՝ որ շինէ զժամացոյց • պահ, սաաթճի •

ժամագործեաթի • ին • (գիր) • արհեստ ժամագործի • պահ, սաաթճիլըգ •

ժամագէտ • դիտող, աւ • ոյ, օք • ‖ (ածական) և

ժամագիտակ • ի • աւ • ոյ, օք • ‖ (գիր) • դիտող և նկատող զժամս ի ժամացոյցի • պահ, սաաթա պագան • Եւ, դիտողութեամբ ժամուց • պահ, սաաթի պագըշլըգ • Եւ, դիտաւոր առաջ կամ կողմն երկնից վասն ծննդաբան նշանակեան • ‖ տես ևս ժամաբաչխ •

ժամագիտական • ի • աւ • ոյ • օք • ‖ ծղոյն է ընդ վերնոցն • Եւ, գործի առաջագործաչխից ի դիտել զաստիրանաց կլիմայից • և զժամս ծննդեան երկայնութեան աւուրց •

ժամագիտեմ • եցի • եմ • եալ • (ներգործական) ժամագէտ լինել • ընդել զաստղս • պահ, սաաթա պագմագ • եըլմըզլարը թէֆթիշ էմիլէք •

ժամագիր • գրի, իս • ոց • օք • (ածական) • այն՝ որ ընդ սահմանեալ զժամանակ ինչ՝ կամ դնելոյ զժամ • պահ, մէօշկիլեն վէրիլեն • Եւ, իբրև գործական ‖ տես ի ներքոյ ժամագրութեան •

ժամագիր առնել • կամ լինել • ‖ սահմանել զժամ և զժամանակ • պահ, մէօշկիթ, վասէ վէրմէք • վագեմ քէսմէք •

ժամագրական • ի • աւ • ոյ • օք • ‖ տես ի վերոյ ժամագիր •

ժամագրեմ • եցի • եմ • եալ • ‖ տես ի վերոյ ժամագիր առնել •

ժամագրութիւն • թեան • (գիր) • գործ ընդել կամ դնելոյն ժամանակի ի դէպ վայրկենի • գործն բանի իրիք վասն որոշեալ ժամու և ժամանակի • պահ, մէօշկիեմ • կիւնտէքմէ • Եւ, սահմանեալ ժամանակ կենաց • պահ, էճէլ •

ժամակազմ · ի, իս · ից, իք · ‖ տես ժամագործ։

ժամակալ · ի, իս · ից՝ կամ աց, ք · ‖ տես ժամադիր։

ժամակալ լինել · ‖ տես ժամադիր առնել։

ժամակալութիւն · ‖ տես ժամադրութիւն։

ժամական · ի, աւ · աց, ք · (ած) · այն՝ որ յատ կանաչ առ ժամն · ած՝ սահմանի մնոյսուս։

ժամակարգութիւն · թիւ · (գոյ) · կարգաւորութիւն ժամուց · աղօթից եկեղեցւոյ · ած՝ փոփոխելոյն զնդուր տուալսերը։

ժամակոչ · ի, աւ · աց, ք · (գոյ) · նա՝ որ կոչէ զժողովուրդն յեկեղեցի ըստ ժամու աղօթից · և այս բառ առաւել՝ ի գործ ածի՝ ի ռամկական բանս։

ժամահաւքաչ · (ած) · հարեւանցի · անցաւոր · ած՝ կէշխէի։

ժամահաւ · ի, աւ · աց, ք · (գոյ) · գործի ինչ հարկանելոյ ըստ ժամակարգուե՝ առ՝ի ազդել ժողովրդեան գալ յեկեղեցի, ոյզ կոչնակ՝ի փայտէ, կամ յերկաթոյ, և կամ զանգակ · ած՝ սահաթ, կամ չանկ։

ժամահմայ · ի, իս · ից, իք · (ած) · այն՝ որ՝ի ձեռն ժամուց և ժամանակաց իբր հմայէ, ոյզ ոմանք՝ որք զժամս և զաւուրս քննեալ գուշակեն թէ յայս ինչ աւուրս այս ինչ ինչ լինելոց է · ած՝ սահմ ֆալշըլըը։

ժամահմայութիւն · թիւ · (գոյ) · հմայութիւն ժամուց և ժամանակաց, կամ անմտութիւնք իւիք փորձելոյն ժամուց՝ իբր թէ այս ինչ իր եթէ յայս ինչ ժամս կամ աւուր գործելոյն կամ սկսանելոյն յաջողութիւն կատարի կամ անյաջողութիւն · ած՝ սահմ ֆալշըլըը։

ժամաձայն · ի, իս · ից, իք · ‖ տես՝ի վերոյ ժամահար։

ժամաճահ · (գոյ) · դիպուած ժամանակ · ած՝ ոչ կոչի վաղ։

ժամաճահիմ · եցայ · եայ · իլ · (չէկըռ) · ի դիպող ժամանակի առաւօրիլ և խօսել · ած՝ մինուոյ վագեսա կէօրիշիք։

ժամամուտ · մոյ, իս · ից, իք · (գոյ) · մուտ՝ ի ժամ պատարագի, որ է աղօթիք ինչ՝ որ՝ի սկզբան չոգ խորհրդոյն ըստ օրում շաբի աւուր ասացեալ լինի՝ ի միջ գրելոյ։

ժամայեղ · ի, իս · ից, իք · (ած) · այն՝ որ փոփոխի յիւրաքանչիւր ժամս · ած՝ սահաթսա պիր թէպուիլ օլան։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ փոփոխումն ժամուց և ժամանակաց · ած՝ թէպուիլ օլաճմասը սահաթլարըն վէ վագըթլարըն։

ժաման · (ած) · է արտասս ժամանեմ բային, և նշանակէ ժամանօգ · ած՝ եկեմիշէն։

ժաման առնել · կամ կացուցանել · ‖ տես ժամանել կացուցանել։

ժաման լինել · ‖ տես ժամանեմ։

ժամանակ · ի, աւ · ից, ք · (գոյ) · է չափ չարժմանն լուսաւորաց առ աղօթից փոփոխելի իրաց՝ բաժանելի՝ ի վերկիրանս, և՝ ի ժամս, յաւուրս, յամիսս, և՝ ի տարիս · որ հոսի անընդհատ իբրև անեզր մանեակ · ած՝ զէհան · վագթ · պուա · մէվսիմ · Եա, տարի · ամ · ած՝ սէնէ · Եա, հասակ · տիք · աւուրք կենաց · ած՝ ըաշ · Եաշ · Եա, օրհաս · ած՝ էձէլ · Եա, չորեքկին եղանակ տարւոյ · ած՝ էյեամ · Եա, ի միասն ժամ · պարագ · ած՝ փըըռսաթ · Եա, առաքինեալ կէտ ժամանակի · Եա, դար · միջոց երկուից անցից՝ ի պատմութիւն · ած՝ թարիխ։

ժամանակաբար · (ածքս ժամանակէն) · ընդ ժամանակաւս · ած՝ վագթի իլէն։

ժամանակաբաս · (ած) · բղխեալ կամ բուսեալ ըստ ժամանակին · ած՝ վագթընտա պիթէն։

ժամանակագիր · գրի, աւ · աց, ք · (ած) · մատենագիր ժամանակաց գրիչ պատմութեց ըստ հաւէմատուե ժամանակաց դարուց՝ ի դարս · ած՝ թէվարիխ եազան։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ մատեան պատմութե ժամանակաց · ած՝ թէվարիխ քիթապը։ ‖ տես ևս ժամանակագրական։

ժամանակագիրք · գրոց, ուք · (գոյ) · գիրք կամ մատեան պատմութե զանազան ժամանակաց և գործոց · ած՝ թարիխ, թէվարիխ քիթապը։

ժամանակագիտ · (ած) · այն՝ որ գիտէ, կամ որով լինի գիտել զժամանակ · ած՝ վագթ պուլան։

ժամանակագոյն · գուն, իս · ից, իք · (ած) · այն՝ որ յերկարագոյնս տևէ · ած՝ ուզուն վագթլը։

ժամանակագրած · (ած) · այն՝ որ ընթացիք չարժման իւրոյ գործէ զչափ ժամանակի, որպիսի է արեգակն։

ժամանակագրական · ի, աւ · ից, ք · (ած) · վերաբերեալ ժամանակագրութե · ած՝ թէվարիխէ միւթէալլիք։

ժամանակագրեմ · եցի · եամ · ել · (էէգռըծ) · գրել պատմութե ըստ իւրաքանչիւր ժամանակաց · ած՝ թէվարիխս եազմագ։

ժամանակագրութիւն · թիւ · (գոյ) · պատմութ

անցելոց անցից ըստ կարգի ժամանակաց· գա՛, թէվաբիս։

ժամանակազանց· (ած)։ զանցեալ զժամանակաւ· ձգբացեալ· հնացեալ· գա՛, վագիը կէչիչ։

ժամանակալ· (ած)։ տուեալ զահմանեալ և զորոշեալ ժամ և ժամանակ· գա՛, վասե վէրլիչ։

ժամանակալ լինել· ‖ տե՛ս ժամագիր առնել։

ժամանակակից· (ած)։ խառնոյ կամ քրնեոյ ժամանակաց· գա՛, վագիը արտայն։

ժամանակական· ի, աւ· ապ· զբ· (ած)։ այն ա՛մ՝ որ պատշաճի ժամանակի· վերաբերեալ առ ժամանակ· գա՛, զէմանէ միւթէաւիք։ Եա, ժամանակաւոր· անցաւոր· գա՛, զէմանի։ ‖ տե՛ս ևս ժամանակագրական։

ժամանակակէա· կէաւ, իւ· ից, իւք· (գոյ)։ կէաս կամ ահմանն ժամագրաւե· որոշեալ ժամանակ լինի· գա՛, քէսիլմիշ վագիը· ասն· գբա· հէմահա։

ժամանակակից· կցի, աւ· ապ, զբ· (ած)։ այն՝ որ է՝ ի նմին ժամանակի նոյն ընդ այլեսն ունակ հասասար սեռոցեմեամբ· գա՛, վագիե իւշագ օլան։

ժամանակապահ· ‖ տե՛ս ժամանակագործ։

ժամանակապատում· (նախդիր հոլովի)· ‖ տե՛ս ժամանակագիր։

ժամանակաբերութիւն· (գոյ)։ սէր ժամանակի· գա՛, վագիը մանհապսէմիլ։

ժամանակացոյց· (ած)։ այն ա՛մ՝ որ ցուցանէ կամ յոյժ առնէ զժամանակ լինել· գա՛, վագիը կէօսթէրէն։

ժամանակաւոր· ի, աւ· ապ, զբ· (ած)։ ժամանակեայ· առ ժամանակեայ· անկեալ ընդ ժամանակաւ· գա՛, զէմանի· ֆանի։ Եա, իբրև մահկանացոյ՝ երբեմն նշանակէ առ ժամանակ մի· գա՛, պիր ազ վագիե։ ‖ տե՛ս ևս ժամանակագրական։

ժամանակաւորել· ‖ ահմանն ժամանակի հասասաւել կամ հասանիլ ի ահմանեալ ժամանակի· գա՛, վագիը քէսմէք· կամ քէսիլիշ վագիե էէթիշմէք։

ժամանակաւորութիւն· (գոյ)։ ժամանակաւոր գոլն· լինելն ընդ ժամանակաւ· գա՛, ֆանիլիք։

ժամանակափոյլ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ այն՝ որոյ լցան փոյլն կամ ծագի առ ժամանակ լինի· գա՛, պիր էյամ փարըլայան։

ժամանակեայ· կէի, իւ· ից, իւք· ‖ տե՛ս ժամանակաւոր։ Եա, երբեմն գոյական անուն՝ կարէ նշանակել կենցաղ· կենցաղա կան իրք· գա՛, սիւնեաս· սիւնեալի շէյլէր։

ժամանակեան· ‖ տե՛ս ժամանակաւոր։ Եա, կարէ լինել երբեմն սեռական կամ սրա կան հոլով բառիս ժամանակ, սրա՛ սեռանի՝ ի հին պատճագիրս լինի։

ժամանակիմ· եցի· եա· ել· (էէրգործ)։ սահմանել զժամանակ առ ի առնել ինչ ի նմին ժամս· գա՛, վասե, մէօհլէթ վէրմէք· կիւն քէսմէք։

ժամանակ լինչ· (հոյակ ժամահաւոյն)։ ժամանակ մի· է զի· գա՛, պիր վագիե։

ժամանաւորիմ· եցայ· եայ· իլ· } (էէշտ)։
ժամանեմ· եցի· եա· ել· }

ի սահմանեալ ժամս հասանել· ժամանել լինել· գա՛, վագիընտա եէթիշմէք· վարմագ· Եա, նախաժաման լինել· կանխել· գա՛, տավաննագ· իլէրտէն եէթիշմէք· դբա, րէսիյէտն· Եա, ժամ պատրաստ գըտանել· ձեռնհաս լինել· գա՛, վագիե պուլմագ· եէթիշէ պիլմէք· դբա, տէրէ սէյտէն։

ժամանեցուցանեմ· ցուցի· ցո՛ւ· ել· (անցոյց)։ հասուցանել ի սահմանեալ ժամանակի· տալ ժամանել· գա՛, վագիընտա եէթիշթիրմէք· դբա, րէսանիյէտն։

ժամանիմ· եցայ· եա՛ց· իլ· ‖ տե՛ս ժամանեմ։

ժամանոց· ի, աւ· ապ, զբ· (գոյ)։ փոքրիկ անօթ գինւոյ ի սպաս ժամու պատարագի· առ՛ւ՝ բաժկանան· գա՛, լիթռբիա քլիւճէք շէշէլէրլի։

ժամանումն թիւն· թեան· . . . . . } (գոյ)։ հասանումն ի սահմանեալ ժամս· գա՛, եէթիշմէմի· Եա, ասի ժամանումն պարզոց, որ է հասանելն· հասանեանալն· գա՛, փիշմէմի· օլմաչլըգ։

ժամանող· ողի, աւ· ապ, զբ· (ած)։ այն՝ որ հասանէ· կանխէ· գա՛, եէթիշէն։ Եա, կարօղ· ձեռնհաս· գա՛, գաաբլը օլան։

ժամաչար· ի, աւ· ապ, զբ· (գոյ)։ չար կամ ձախորդ կարծեցեալ ժամ· գա՛, ֆէնա սաաթ· ուզըսըազ վագիե։

ժամաչափ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)։ այն՝ որ չափէ և ծանէ զժամս, կամ զժամանակս· գա՛, սաաթ, կամ վագիը վէնտէն։ Եա, իբրև մահկացոյ՝ նշանակէ ժամաւ չափ· գա՛, պիր սաաթ գաադար։

ժամապահ· (ած)։ այն՝ որ զգուշութիւն պահէ կամ գիտէ զժամն իրաց· գա՛, վագիե կէօզէթիչէն։ Եա, իբրև գոյական՝ կարէ

նշանակել զգաւշասր պահպանելի. պաշ, սագրնարագ կէսզիթէլեմ։

ժամապահ լինել. ‖ գիտել զդիտօղ ժամ. սպասել ժամանակի. պաշ, ֆըըսանթըը վագթա պէկլէմէք։

ժամաւաճառ. ի, իս. ից, իւք. (ածական)՝ այն՝ որ վաճառէ զժամանակ իւր՝ ըստ կամսիկառ վաճառէ զժամանակն և ընդ վայր անցուցանէ. պաշ, վագթընը պօշ կէչիրէն։

ժամաւաճառել. ‖ ի զուր և տարապարաւուց ծախել և անցուցանել զժամանակ. պաշ, վագթընը՝ պօշ եէրինէ կէչիրմէք։

ժամաւաճառութիւն. թե. (գոյական)՝ ընդ վայր և յամսիկառս անցուցանելն ժամանակի. պաշ, վագթընը պօշ կէչիրմէկ։

ժամաւէտ. ի, աւ. ից, ք. } (գոյական)՝
ժամաւէտի. ւոյ, եաւ. եաց, եք. } տեղի ժամերգութեան. եկեղեցի. մատուռն. աղօթատան. պաշ, քիլիսէ. խպատէհխանէ։

ժամատուր. ի, աւ. ից, ք. (ածական)՝ այն՝ որ ի դէպ ժամու կամ ի սահմանեալ ժամանակի ազգ առնէ. պաշ, վագթընտա հազըր վէրէն, սէտ վէրէն։

ժամատուն. տան, տամբ. (գոյական)՝ տունն՝ որ է առընթեր եկեղեցւոյ, և սեպհական այնմ. պաշ, քիլիսէ էվի։

ժամատունութիւն. թե. (գոյական)՝ տուչութիւն ժամանակի. ի կատարելոյն խոստման. պաշ, զէման թագըլըր։ Եա, դաւլասալ. մինոյ տալ. պաշ, զէման վէրմէք. պօշ, պէտաէսթ. պըդ, մէվհէլեթ։

ժամնարար. ի, աւ. ից, ք. (գոյական)՝ քահանայ՝ որ ունի զսպասսն մատուցանելոյ պատարագ յայնմ եօթնեկի կամ յայնմ աւուր. պաշ, լիթուրճա կահն քեշիշ։

ժամոյցոյց. ցուցի, իս. իչ, իւք. (գոյական)՝ ցուցակ ժամուց. գործի որով լինի խնդրել զնուագարանսն ի ժամս աւուր, որ է արուեստաւոր կաղնեայ ինչ. պաշ, սաաթ։

ժամոյցուցակ. ի, աւ. ից, ք. (ածական)՝ ցուցանող զժամ՝ զրոպէ և զվայրկեան, որպէս է ագրեպին ժամացուցիչ. պաշ, վագթ կէօսթէրիճի։

ժամերգութիւն. թե. (գոյական)՝ երգելն և ասելն զժամ, այսինքն զսահմանեալ աղօթսն՝ որք երգին ըստ պատշաճի աւուրն. պաշ, փաւազլարընն զէպտալը տուեալարը։

ժամնշաւէր. սիրէ, աւ. ից, ք. (ածական)՝ բառ անչափ իբր ունօղ հասէր. գործատեաց։

ժամոյց. մոյից, իւք. (գոյական)՝ ժամք. ժամանակ. մանկիկ ոչ, է յոգնականացուցիչ, ոյն և յայլ բառս ինչ կցեալ յոգնականացուցանէ. որպ, բաւք, բաւոյք. և այլն։

ժամուց. (գոյական)՝ բառ ասմունական, որ է յընչելիք կամ ողորմութիւն զոր տան ի ձեռս ժամսպարին։

ժայթքեմ, կամ ժայտքեմ. եցի. եա. եալ. (էներգ.)՝ փսխել. դնկերանալն արտաքս հանել ի բերանոյ. պաշ, գուսանագ. խաթի էճմէք. պըռ, գայբէքտուն։

ժայթքուածն. քման, ածք. անց, ածք. (գոյական)՝ փսխուածն. զգայածսն. պաշ, գուսանասը. պըռ, հիւրաշ։

ժայռաւոր. ‖ տե՛ս ժայռեղ։

ժայռ. ի, իս. ից, իւք. (գոյական)՝ առասին, այսինքն առանձնաձև ինչ ցցուեալ. խորասերօրան քարաւտ տեղի. պաշ, սիչ կիսկի սիլսիլ եէր. գայալըգ. սարպ եէր։

ժայռաւոր. ի, աւ. ից, ք. (ածական)՝ ունօղ զժայռս, այսինքն զանապատաւ խորասուերօրան քարինս և սուր բարձրացեալ կամ ցցուեալ իբրև զառասին. պաշ, սիլսիլի գայա իչէն տօլու. Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ խորասուերօրան տեղակ ինի հաղուագէ։

ժանաւար, կամ ժանուար. ի, աւ. ից, ք. (գոյական)՝ գահաւորակ կաղմեալ ի վերձիոց, կամ ուղտուց, կամ կառաց. պաշ, թախթէի բէվնի. գօչու։

ժանգ. ոյ. ով. ից, ովք. (գոյական)՝ աղտ և ապականութիւն նիւթեղէն իրաց, մանաւանդ երկաթոյ և պղնձոյ. որ լինի կանաչագոյն կամ կարմրագոյն՝ որպէս թոյն ի գործս տուեալ. պաշ, փաս. պըռ, ժաժաղ. ժէնկ։ Եա, թոյն, թէ իրօք իսկ և թէ նմանութեամբ. պաշ, զէհիր։ Եա, է ախտ ինչ հիւանդութեան, որ ձարակի ի մարմինն իբրև զքաղկեղ։

ժանգաբեր, կամ ժանկաբեր. ի, աւ. ից, ք. (ածական)՝ այն՝ որ բերէ զժանգս. պաշ, փաս կէթիրէն։

ժանգաբուղխ, կամ ժանկաբուղխ. (ածական)՝ այն՝ որ բղխէ զժանգ. պաշ, փաս իչերի կէթիրէն։

ժանգալից, կամ ժանկալից. (ածական)՝ լցեալ ժանգով և ապականեալ աղտիւ. պաշ, փասըլը տօլու։

ժանգախառն, կամ ժանկախառն. (ածական)՝ խառնեալ ժանգով. թուխնասը. պիսասկար. պաշ, փասլը. զէհիրլի։

ժանգակեր, կամ ժանկակեր. ‖ տե՛ս ժանգահար։

ժանգակիր, կամ ժանկակիր. (ած) ։ կրօղ յինքեան զժանգ ։ պաճ, փասլը։

ժանգահամ, կամ ժանկահամ. (ած) ։ այն՝ որ ունի զհամ ժանգոյ, այսինքն ժանգահամ ։ գառնահամ. պաճ, ֆէննա տասլը։

ժանգահաս, կամ ժանկահաս ։ ի, առ ։ ասց, եք ։ (ած) ։ հասեալ և ապականեալ ի ժանգոյ ։ պաճ, փասլանմիշլ։ Ես, որդնահաս ։ ձմեկեր ։ փաեալ ։ պաճ, չիւրիսիւշ։

ժանգահասիլիմ, կամ ժանկահասիլիմ ։ եցայ ։ եայց ։ իլ ։ (չէշդոմ) ։ ապականիլ ի ժանգոյ ։ ժանգահաս լինիլ ։ պաճ, փասլանմագ։

ժանգահասուած, կամ ժանկահասուած ։ (ած) ։ այն՝ որոյ հասուած է ժանգահասիլ, ՝ի ապականեալ. չարահասուած ։ աղանդասուր ։ պաճ, ֆէննա սիլիլ։

ժանգահոտ, կամ ժանկահոտ ։ ‖ տես ժահահոտ։

ժանգաջրոյ, կամ ժանկաջրոյ ։ (գոյ) ։ ջուր վերասական, իբր թուհաւսուր ։ պաճ, զէհիրլի սու։

ժանգառ, կամ ժանկառ ։ ի, առ ։ ասց, եք ։ (ած) ։ այն՝ որ առեալ, կամ ընկալեալ ունի յինքն զժանգ ։ այսինքն զիսուեցեր ։ պաճ, փասլանմիշլ ։ պարս, ժէննկիսօրատ։ Ես, իբրև գոյական անուն՝ երբեմն նշանակէ ժանգն պղինձոյ՝ որ առեալ լինի ի զանազան պէտս, և կապոյ կանաչագոյն ներկին ։ պաճ, ձէննկեաբի ։ պարս ։ ժէննկեաբ։

ժանգառաւեմ, կամ ժանկառաւեմ ։ թէ. (գոյ) ։ փառաւեմ ժանգով ։ ապականաւեմ ։ պաճ, փասլանմա ։ չէւրիսիմ։

ժանգառեսիլ, կամ ժանկառեսիլ ։ (ած) ։ ժանգոտ տեսլեամբ ։ պաճ, չէհրէսիզ։

ժանգարկու, կամ ժանկարկու ։ կու ի, առ ։ ասց ։ օք ։ (ած) ։ այն՝ որ արկանէ զժանգ, կամ զձոյն ։ պաճ, փաս ի՛ղ ձիւր պըլըգաճ։

ժանգաւոր, կամ ժանկաւոր ։ ‖ տես ի նեղբոյ ժանգոտ։

ժանգ բուասց ։ ‖ տես Էրևիլ։

ժանգոտ, կամ ժանկոտ ։ ի ։ առ ։ ասց ։ օք ։ (ած) ։ ունօղ զժանգ, և զիսուեցեր ։ պաճ, փասլը ։ պարս ։ ժէննկիսզիլը։

ժանգոտեմ, կամ ժանկոտեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (չէբդոմ) ։ ժանգալից առնել ։ աղտեղէլ ։ պաճ ։ փասլանմըմագ։

ժանգոտիմ, կամ ժանկոտիմ ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ (չէշդոմ) ։ ժանգահարիլ ։ ժանգալից լինիլ ։ պաճ ։ փասլանմագ ։ Ես, աղտեղիլ ։ ապականիլ ։ պաճ ։ քիրլէնմէք։

ժանգ քարի ։ ‖ մանուռ ։ պաճ, եօսմէն։ ‖ տես ժամու ։ և զոյս զնոյն։

ժանեղ ։ ի, առ ։ ասց ։ օք ։ (ած) ։ այն՝ որ ժանեւօր ։ ունի զժանիս ։ զինեալ ժանեօք ։ պաճ, սիլեհլի։

ժանիկ ։ նոյ ։ եաւ ։ եայց ։ եօք ։ } (գոյ) ։
ժանիք ։ եայց ։ եօք ։ . . . . . }
վերին և սաստին առաւելագոյն հանգերձ ծնօտիւս ։ պաճ, ճանավար սիւնէրի ։ չէնեկ։

ժանկ ։ ‖ տես ժանգ, և զոյս զնոյն։

ժանուռ ։ նուի ։ առ ։ ասց ։ օք ։ (գոյ) ։ գահաւարակ կամ կառք բարձեալ ի վերայ ուղտուց կամ փղոց ։ պաճ, թախտիրէվանե։

ժանտ ։ ի ։ իւ ։ իցի կամ ասց ։ իւք ։ (ած) ։ դաժան ։ դժնեայ բարուք ։ գարշ դիմօք և վարուք ։ պաճ, քէօթիւ ։ չէհրէսիզ։ Ես, վիրաւորակար ։ պաճ, զարարլը։ Ես, չար ։ վատաթար ։ պաճ, ֆէննա ։ ալչագ ։ Ես, յորժամ իբր գոյական վարիցի՝ ‖ տես յոյնժամ ժանտասխտ։

ժանտաբար ։ (հոխրդ որոխոն) ։ ժանտութեամբ ։ պաճ ։ ֆէննալըգ իլէ ։ Ես ։ վարի իբրև ածական՝ ‖ տես յոյնժամ ժանտական։

ժանտաբարոյ ։ ի, իւ ։ իցի ։ իւք ։ } (ած) ։
ժանտաբարուս ։ (հոխրդըս հուլգի) ։ } ժանտ բարուք ։ դաժան ։ խիստ ։ պաճ, սիկտ խասլը ։ սէրթ։

ժանտաբեր ։ ի, իւ ։ իցի, իւք ։ (ած) ։ բերօղ զժանտութիւն ։ պաճ, ֆէննալըգ կէթիրէնե։

ժանտաբուղխ ։ (ած) ։ բղխօղ զժանտ հիւթս ։ հոսօղ զժանտութիւն ։ պաճ, ֆէննալըգ իլէրի կէթիրէնե ։ Ես, իբր ժահահոտ գարշահոտ ։ պաճ, քէօթիւ քօքալը։

ժանտագոյն ։ գունի ։ իւ ։ իցի, իւք ։ (ած) ։ առաւել ժանտ ։ դաժան յոյժ ։ պաճ, փէք քէօթիւ։

ժանտագործ ։ ի ։ առ ։ ասց ։ օք ։ ‖ տես ի վերոյ ձանտ, զոր առաջինն և երկրորդ և երրորդ նշանակութեանց։

ժանտագործութիւն ։ (գոյ) ։ չարագործութիւն ։ մեծ ինչ գործ ։ պաճ, ֆէննա իշ ։ քէօթիւ սիլ։

ժանտամէղկի ։ ‖ տես Մոլամէղկի։

ժանտամուզ ։ ‖ տես Մոլամուզ։

ժանտաժամ ։ (ած) ։ իրը ամենաժանտ ժամ ։ այն ժամ ։ պաճ, փէք զալիմ ։ քէօթիւ։

ժանտասիրտ ։ (ած) ։ սիրտ ժանտութեամբ ։ ժահահոտ՝ թէ իրօք իսկ և թէ մեղօք ։ պաճ,

ֆէնալըզգ ։ քէօթիւլիք իւլէ տօլու ։

Ժանտահատան ։ (ածՙ) ։ խառնեալ ժանտութեամբ ։ պատՙ ։ ակբառուհ ։

Ժանտախորհուրդ ։ հրդի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ խորհի չիշատակարս ։ չարա խորհուրդ ։ պՙ, ֆէնա չէյլէր տիւշիւնէն ։

Ժանտախտ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (գոյ) ։ մահաբեր ախտ որածուելոյ որ և ասի ժանտ ։ տարաժամ մահ ։ պատՙ, եռմունըզագ ։ պոբա, մէրկէաէրլի ։ պրդ ։ պատեն ։

Ժանտախտական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ սէպհական է ժանտախտի ։ պատՙ, եռմունըզագա մախտասա ։

Ժանտախօս ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ խօսի զժանտ բանս ։ պատՙ, քէօթիւ սէօզլէյէն ։

Ժանտական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ ունի զժանտութիւն ։ ինասական ։ պատՙ, զարարլը ։

Ժանտակերպանիՙ ԹԵ ։ (գոյ) ։ ժանտ կերպ ։ ախտաբ սեռիլ ։ պատՙ, չէհրէսիզլիք ։ Եա ։ վատթարութիւն ։ պատՙ, ֆէնալըզգ ։

Ժանտահամ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ ունի զժանտ ։ այսինքն զանախորժ համ ։ պատՙ, ացը ։ թահսըզը ։

Ժանտահամբոյր ։ ‖ տես Ժանտաբեր ։

Ժանտահայեաց ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ ունի ըզժանտ հայեցուածս ։ գժան հայեցուածով ։ պատՙ, ֆէնա պագըշը ։

Ժանտահաւր ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ հարեալ է ի ժանտէ, կամ ի ժանտախտէ ։ պատՙ, եռմունըզագաէն թահթուլուշ ։ Եա ։ նշանակէ հարեցոյն յատկանուածՁ օդոյն և այլոց նմանեաց, որով այլանդակի ձևն՝ և այլ որպիսութիւնք իրիք ։ պատՙ, հաւանըն ֆէնալըզընաէն վուրուլան ։

Ժանտահարուիՙ ԹԵ ։ (գոյ) ։ հարուած ժանտախտի ։ պՙ, եռմունըզագաէն վուրուլմա ։

Ժանտահտոտ ։ ‖ տես Ժահահտոտ, որ է գարշահոտ ։

Ժանտահտտիմՙ ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ (չէշգոյ) ։ գարշահոտիլ ։ հոտիլ ։ զազրահոտ լինիլ ։ պատՙ, ֆէնա գօգմագ ։

Ժանտահոտութիւնՙ ։ ‖ տես Ժահահոտութիւն ։

Ժանտամահՙ ։ ու ։ ուաւք ։ ից ։ օք ։ (գոյ) ։ ‖ տես ի վերոյ Ժանտախտ ։ Եա ։ իբրև ածական կարէ երբեմն վարիլ, և յայնժամ ‖ տես ի վերոյ Ժանտախտական ։

Ժանտային ։ այոյ ։ ոյ ։ ոց ։ ովք ։ ‖ տես ի վերոյ Ժանտական ։

ԺԱՆ — ԺԱՌ

Ժանտանամՙ ։ ացայ ։ ցիր ։ ալ ։ (չէշգոյ) ։ ապականիլ անձանց և իրաց ։ վատթարանալ ։ չարանալ ։ պատՙ, պօզուլմագ ։ ֆէնալանմագ ։

Ժանտապաշտօն ։ (ածՙ) ։ այն՝ որ պաշտէ զժանտ ։ այսինքն զազիր իրս ։ պաշտօնեայ զազրատեաց ։ պՙ, ֆէնա չէյլէրէ թաբիրնան ։

Ժանտապատահաւ ։ ի ։ իւ ։ իւ ։ իւք ։ (գոյ) ։ հարուած ժանտախտի ։ պատՙ, եռմունըզագ գալէպլի ։

Ժանտաջուր ։ ջրոյ ։ ոյ ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ ժանտ ջուր ։ որով լուծանին հրահաղք ։ պատՙ, քէզուալ սուլա ։ պրդ ։ ճիլդլագ ։

Ժանտասեակ ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ ‖ տես ի նեղբոյ Ժանտասեսիլ ։

Ժանտասեսակաւիՙ ԹԵ ։ (գոյ) ։ ժանտասեսիլ գոլն ։ ախտաբ սեսիլ ։ պՙ, չէհրէսիզլիք ։

Ժանտասեսիլ ։ (ածՙ) ։ ժանտ սեսրևամբ ։ ունօղ զդժնեայ սեսիլս ։ պատՙ, չէհրէսիզ ։

Ժանտասպաս ։ ոյ ։ ոյ ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ ախտ ինչ ժանտ և դիւբախտիս ։ որպիսի է սրածուէնն և այլ նմանք ։ պՙ, ֆէնա մարազ ։

Ժանտասպասեցանիմՙ ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (անդոյ) ։ որով կէրպիւ և իսկ վատթարացուցանել ։ չարացուցանել ։ դառնացուցանել ։ պատՙ, ֆէնալաթմագ ։ քէօթիւ էթմէք ։

Ժանտատուչ ։ փշոյ ։ ոյ ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ տեսակ ինձ ժանտ և խայթիչ փշոյ ։ որպես զդժնիկ ։ պատՙ, ֆէնա պիր թիքէնէ ։

Ժանտիկէն ։ (ածՙ) ։ վատթարագոյն ։ ժանտ և պիղծ ։ պատՙ, փէք ֆէնա ։

Ժանտութիւնՙ ։ ԹԵ ։ (գոյ) ։ ժանդաւէ ։ գործ ժանտից ։ վատթարութիւն ։ ինասակարութիւն ։ պատՙ, ֆէնալըզգ ։ խլչանէքլիք ։

Ժապաւէն ։ էնի, ան՝ կամ էաւ ։ ացս, օք ։ (գոյ) ։ անկաւած ինչ նեղ իբր մանուածոյ մի, որ ածեալ լինի զսպաուածովք վերարկուացս կամ այլոց հանդերձից՝ ի տարօրոտս և յօձիս, որպէս և յիւզերս այլոց իրաց ։ պատՙ, սընՁէ ։ էբրիշ ։ գայիան ։ պրտ ։ փէրչիզ ։

Ժապաւենեմՙ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (չէբգոյ) ։ ածել ժապաւէն ի ծայրս հանդերձից ։ պատել վերնաւորօք ։ պՙ, զինՁէ փէչէմ ։ քէնարընա չէբիա ալիքմէք ։ Եա ։ պրտագել ասելով զերեսս ականց ։ պատՙ, ղէհ կէչիրմէք ։

Ժառանգ ։ ի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ (գոյ)

Ժառանգականՙ ։ ՚ի կամ (ածՙ) ։ հարազատ որդի ։ որում սեպհականեալ ինան ըստացուածք հօրն ։ պատՙ, միրասիօր ։ եէթիմ ։ ‖ Եւս տես Ժառանգուիՙ ։

ժառանգակից • կցի • աւ • ացի • զք • (ածական)։ այն՝ որ կցորդ է ժառանգին, և ժառանգաւէր • բառ, միաբանօրէա • միաբան լուծագ։

ժառանգակցապէս • (մակբայ որակիչ)։ իբրև ժառանգակից • եղեալցաբար • բառ, միաբանաբար կիսով։

ժառանգակցիմ • եցի • եամ • եալ • (անկանոն բայ)։ ժառանգակից առնել զոք • վիճակակից կացուցանել • բառ, միաբանաբար եմ ինչ։

ժառանգակցիմ • եցայ • եամց • իլ • (անցողական)։ ժառանգակից լինիլ • բառ, միաբանաբար օրմագ։

ժառանգակցութիւն • թեան • (գոյական)։ կցորդութիւն՝ ժառանգաւէրութիւն • ժառանգակից լինելն • բառ, միաբանաբարչութիւն։

ժառանգասէր • ի • աւ • ասի • զք • (ածական) կամ (գոյական)։ պահօղ ժառանգաւէրութեան • բառ, միաբանը սաղլայան։

ժառանգասիմ՝ կամ ժառանգաստեմ • եցի • եամ • եալ • (անկանոն բայ)։ հաստատել զոք՝ ի ժառանգաւէր, յո՛ զրկել ի ժառանգաւէրն • բառ, միաբանիսկեն մնդրում չըգարմագ։

ժառանգասուտ • ուտի • աւ • ասի • զք • (ածական)։ այն որ ասէ զժառանգաւէրն • բառ, միաբան վէրկին։ Եա, այն որ ասէ ինչ վիճակաւ կամ կտակաւ • բառ, փոյ, վասկիչեմ իւրէ վէրկին։

ժառանգասուր • իս • աւ • ասի • զք • (գոյական)։ նա՝ որ ունի ժառանգել ինչ ըստ իրաւանց • բառ, միաբանօր • միաբան եէսու։ Եա, կղէրիկոս • յո՛ վիճակաւոր • պաշտօնեայ եկեղեցւոյ։

ժառանգասութիւն • թեան • (գոյական)։ ժառանգաւէր • ժառանգասուր գոլն իրաւամբք ծննդեան • բառ, միաբանօրէագ։ Եա, կղէրիկոսութիւն, այսինքն վիճակաւորութիւն եկեղեցւոյ՝ ի տուրբ տասնորդաց։

ժառանգեմ • եցի • եամ • եալ • (անկանոն բայ)։ վայր լինել զժառանգաւէրութիւն հայրենի • տասանալ զինչս որոյ՝ ժառանգ հարատաւս • սեփականել անձին զնայրենի ժառանգաւէրն • բառ, միաբան եէմք։

ժառանգեցուցանեմ • ցուցի • ցի • եալ • (անցողական)։ տալ ժառանգել • մուծանել՝ ի ժառանգաւէրութիւն • վիճակեցուցանել • սեփականել • բառ, միաբան եէսուրմէք։

ժառանգորդ • ‖ տես ժառանգ։

ժառանգորդեմ։ ‖ տես՝ ի վերոյ ժառանգեմ։

ժառանգաւէրութիւն • թեան • (գոյական)։ ժառանգելի ինչք • մասն և վիճակ ժառանգորդաց • բառ, միաբան • վոյ • հիսուս։ Եա, երկիրս բնաւ կուտէ • կալուած • սեփականն առացուած • բառ, միաբ • ագաբէթ։ Եա, վիճակ • թեմ, ժողովրդ • ընդ հոգևոր իշխանութեամբ։ Եա, ժառանգաւորութիւն • վիճակ և ասոյնման եկեղեցական։

ժառաւ • ի • իս • ից • իւք • (գոյական)։ խանդամանդ, այսինքն է մագնիս քար՝ որ քարշէ զերկաթն • բառ, մգլանըզ թաշլը։

ժեխ • ‖ տես ժախ։

ժեռ, կամ ժխտ • ժռի • իս • իցի • իւք • ‖ տես ժայռ։

ժեռաւոր, կամ ժեռաւորի • ‖ տես ժայռաւոր՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ժիքեմ • եցի • եամ • եալ • (անկանոն բայ)։ շարժել զինչ • բառ, սիլքմք։

ժիմակ • ‖ տես՝ ի նեղբայ ժիմակ։

ժիման, կամ ժիմանի • ի • աւ • ացի • զք • (գոյական)։ նիւթ այրելի • լուցկիք հրոյ, իբրև զխոխ • բառ, թաւթաշարբաճագ չէյ • գալ։

ժիմակ • ի, աւ • ացի • զք • (գոյական)։ իբր թէ խմաձայն ձայի • զեռուն՝ սորան, թէ ցամաքային իցէ և թէ ջրային • բառ, թիւրլիւ թիւրլիւ սէքաճագ պէօձէկ։

ժիմային • այնոյ • ով • ոյ • ովք • (ածական)։ սեպհական ժիմակաց կամ ձկնաց • բառ, պէօձէքլէրէ միւթէալիք։

ժիմունք, կամ ժիմանք • մանց • մամբք • ‖ տես՝ ի վերոյ ժիմակ։

ժիմի • (գոյական)։ բառ ռամկական, իբր ձըպսուռն • բառ, ձըլըձըլը պէօձէկլի։

ժիմման • ‖ տես՝ ի վերոյ ժիմակ։

ժիպտակ • ի, աւ • ացի • զք • (գոյական)։ անդիկ, որում և ասի արծրի կենդանի • բառ, ձիխա։

ժխտ • ժռի • իս • իցի • իւք • ‖ է արմատ ժառեմ բային, ‖ տես ժառեմ։

ժիր • ժրի, աւ • ացի, զք • (ածական)։ այն՝ որ արի է՝ ի գործ • քաջ • կորովի • աժխտած • փոյթ • բառ, գոյրկելի • չափագ • հնար • պրա • փիւժէ։ Եա, նշանակէ ժրկական • արիական • բառ, կրնաւ միւնէկելիք։ Եա, իբրև մակբայ՝ երբեմն նշանակէ փութով • արագ • բառ, գոյրկելի իւր։

ժիրաժիր • (ածական)։ յոյժ ժիր • կարի քաջ և փոյթ • բառ, փէք գոյրկելի • պրա • վէնկիւլ։

ժլատ • ի • իս • իցի • իւք • (ածական)։ ախիւր • ագահ • անյագ • լանցաղ յինչս • բառ, նէքէս • թամաքճաւր • պրա • զիւխթ։

ժլատանամ • ացայ • ցիր • ալ • ժլատեմ • եցի • եամ • եալ • ժլատիմ • եցայ • եամց • իլ • (անցողական)։ կծծի և ախիւր լինել • լանցել յինչս •

ագահել • գոհ, նեքթէսլենմէք • թամա-
քեարլըգ հմմէք։

Ժլատութիւն • թեր• (գոյ) • ագա-
հութիւն • կծծութիւն • խնայութիւն ընդդ• գոհ,
նեքթսլիք • թամաքեարլըգ։

Ժխոր • ի՝ կամ՝ ոյ • իւ • ից • օք • (գոյ) •
խառնաձայն աղաղակ • աղմուկ չփոթի •
շառաչիւն • գոհ • վերվերել • Նա, իբրև ա-
ծական անուն՝ երբեմն նշանակէ խառ-
նակ • չփոթեալ • խառնափնդոր • գոհ •
գաղմագաղըշ։

Ժխորեմ• եցի• եմ• ել • (ներգործ) • աղմը-
կել• ամբոխել • հանել ղխառնաձայն զա-
ղաղակ • գոհ • աղի իւսի հմմէք • վեր-
վերել չզգաստանալ։

Ժխորութիւն • բան• ատ• անց • ատրք• (գոյ) •
ժխոր • չփոթութիւն • աղմուկ • գոհ • վերվերել։

Ժխտեմ• եցի• եմ• ել • (ներգործ) • յա-
տանի լինել• հրաժարել• բացասել• գոհ• ինքեաս
հմմէք։ Նա, իբրև չէզոք՝ նշանակէ ան-
ճանաչ լինել երևոյթեաց • գոհ • նամ-
քեօր օլմագ։

Ժխտիմ• եցայ• եմ• իմ• (չերգոյ) • իբր կեղ-
ծաւորիլ• ձեւանալ • գոհ • եվուզէն էօյլէ
կէօրիւնմէք։ Նա, իբր յանդգնիլ• համար-
ձակիլ• գոհ • սէրպէսթլենմէք։

Ժխտութիւն• թեան• • • • • } (գոյ) •
Ժխտուիւն• տան• ատ• անց• ատրք• }
ուրացութիւն • գոհ • ինքեաս • պրէս • էրէն-
սան։ Նա • ուրանալն ղընկալեալ երևոյ-
նիս • գոհ • նամքեօրլըգ։

Ժխտող• տողի• աւ • ոց• օք • (ածական) • ու-
րացօղ• բացասօղ• գոհ• ինքեաս էէն։ Նա,
մտացօղ ղերևոյնիս • գոհ • նամքեօր-
լըգ էէն։

Ժղղեմ• ‖ տես՝ ի վերոյ Ժխորեմ։

Ժմերես • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ
առ նմանզանձեր սրտին իբր միավ երեսօք
ժամի • գոհ • կիւլիւմսէնէն։

Ժմերս • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • յանդգ-
գին • ամարդի • կոպիտ • գոհ • եօզսէն։

Ժմերսիմ• եցայ• եմց • իմ• (չերգոյ) • յան-
դգնիլ• վայրենանալ• տմարդի լինել •
գոհ • եօզսէն օլմագ։

Ժմիտամ• ացայ • եմց • իմ• ‖ տես Ժպտիմ։

Ժմռեցուցանեմ• ‖ տես Ժպտեցուցանեմ։

Ժմռիմ• ‖ տես Ժպտիմ։

Ժողն • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • ապական-
եալ• նեխեալ• գոհ • չիւրիւմիւշ։

Ժողնեմ• եցի • եմ• ել • (ներգործ) • ապա-

կանել• հոտեցուցանել• գոհ, չիւրիւթմէք։

Ժողովիմ• եցայ• եմց • իմ• (չերգոյ) • ապա-
կանիլ• նեխիլ• հոտիլ• գոհ, չիւրիւմէք•
գօգմագ։

Ժողով• ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • հաւա-
քուիւն բազմութիւն • գումարուիւն ո և իցէ
իրաց• գոհ, ճիւմլէիւթ• մէճլիս• պրա •, էր-
սէն։ Նա, ժողովուիւն մարդկան և իրաց •
գոհ, երզղըն։ Նա, անբանից ժողով, այսինքն
ջոկ• էրամ• գոհ, սիւրիւ• պրա•, էնձիւմէն։
Նա, բազմութիւն մարդկան• ժողովրդ• գոհ,
ճէմաաթ • հալդ • պրա • կիւրսւհ։ Նա,
աղմուկ• վրդով • գոհ, վերվերել։ Նա, ժո-
ղովարան• ժողովրդանոց • գոհ, սինովա։
Նա, միաբանութիւն կրօնաւորաց • վանք •
գոհ, մանաստըր։ Նա, հաւաքուիւն ի խոր-
հուրդ լինել։ Նա, գումարուիւն առաջնոր-
դաց ի ինդիր հաւատոյ և կարգաց եկե-
ղեցւոյ• սիւնհոդոս• գոհ, ոէլինկ։ Նա,
միայն ժողով հաւատացելոց՝ որ և եկե-
ղեցի ասի ի սուրբ գիրս։ Նա, ասծնախըմ-
բութիւն • հանդէս ասծնական։ Նա, իբրև
ածական՝ նշանակէ ամիսի • կծկեալ •
գոհ, թօփլանմըշ։

Ժողովաբար • (ածական ածոյ) • ընդհանրա-
պէս • հաւաքաբար • գոհ, հէվսլ պիրլէն։

Ժողովածոյ • ի • իւ • ից • իւք • } (ածական) •
Ժողովածու • ծուի • աւ • ոց • օք • }
ժողովեալ • հաւաքեալ ատաի և անտի •
գոհ, էօթէկէն պէրլիտէն թօփլանմըշ։

Ժողովակ • ի • աւ • ոց • օք • (գոյ) • փոքր
ժողով • մանաւանդ ժողով լինչ • գոհ,
քիւչիւք ճէմիյէթ։

Ժողովական • ի • աւ • ոց • օք • (ածական) • վերա-
բերեալ ժողովոյ առաջնորդաց • սինհո-
դոսական • գոհ, ճէմիյէթէ միւթէալլիք։ Նա,
իբր գոյական՝ նշանակէ Գիրք ժողովոյն։

Ժողովակից • կցի • աւ • ոց • օք • (ածական) • այն՝
որ հաղորդ է ի ժողով լինչ • գոհ, ճէ-
միյէթէ իլճագ օլան։

Ժողովակից լինել • ‖ ի միասին ժողովիլ, և
խորհիլ լինչ • գոհ, պէրապէր ճէմ օլմագ։

Ժողովանոց • ‖ տես Ժողովարան։

Ժողովապետ • ի • աւ • ոց • օք • (ածական) և (գոյ) •
նախկին ժողովոյ • հէդինակ հաւաքման
և միաբանութեան • գոհ, ճէմիյէթ պաշը։

Ժողովապետ • ‖ տես՝ ի վերոյ Ժողովաբար։

Ժողովասէր • սիրի • աւ • ոց • օք • (ածական) • սիրող
ժողովոյ • այսինքն բազմութեան • ընդհանրա-
կան միաբանութեան • գոհ, ճէմիյէթ սեվէն։

ժողովարան • ի, աւ. ոց, զբ. (գոյ.) ։ տեղի ժողովելոյ. հանդիսասրան. գաշ, ձեմիկէթ եկեղ. գաբա. եկնիսլինկեաշ։ Նա, եկեղեցի. տուն աղօթից հաւատացելոց. գաշ, քիլիսէ։ Նա, ժողովրդանոց հրեից. գաշ, սինոկա։ Նա, մզկիթ. գաշ, ջամի։ Նա, սեպհական ժողովրդ. ից։ Նա, օթևան երկնից. բնակարան վերին։

ժողովարար • ի, աւ. ոց, զբ. (ոճ.) ։ այն՝ որ ժողովս անտէ, այսինքն իբրև խոհովարար. գաշ, վէլվէլէ չպարան։

ժողովեմ. եցի. եա. եալ. (Ներգործ.) ։ ածել ի մի բանմանէի ինչ զկրտաեալս. հաւաքել ի մի զմարդիկ կամ զիրս ինչ. գաշ, թօփլամագ. աւրնէք էթմէք. գաբա, կիրթքէրտէն։ Նա, ամփոփել. ընտրանաբ հաւաքել. գաշ, տէօշիւրմէք։ Նա, ընդունել զօտարս ի տուն. գաշ, իչէրի ալմագ։ Նա, համախմբել. գաշ, պիր եէրէ թօփ էթմէք։ Նա, կուտել. գաշ, եըղմագ։ Նա, ձեռնարկելով սահմանել. հաւանեցուցանել. գաշ, գանաըըմագ։ Նա, հանել զչեռուրն. մակաբերել. գաշ, չէյլէն չէյ չըգարմագ։

ժողովատ. եաւոյ, եաց. եաւոյց, եաղբ՝ կամ եաղոբ։ ‖ տես ի վերոյ ժողովարան։

ժողովիչ • վչի, աւ. ոց, զբ. } (ոճ.)։
ժողովող • ի, աւ. ոց, զբ. }
այն՝ որ ժողովէ ինչ. գաշ, թօփլայան։ Նա, իբրև գործական՝ նշանակէ Եկեղեսիաստէս, որ է եկեղեցւոյս ցոյց ժողովրդեան. քարող և վարժապետ խմասուէ, որ սեպհականեալ անուն է սողոմոնի՝ և միայ ի գրոց նորա։

ժողովուն • վմն, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես ժողով ըստ ամենայնի նշանակութեանն։

ժողովուրդ • վրդեան, եամբ. եանց, եամբք. կամ վրդոյ՝ կամ վրդի, ով. ոց, ովք. (գոյ.) ։ ժողով մարդկան. բազմութիւն ի քաղաքի. ազգ և ազինք ընդ միոյ իշխանութեաբ. գաշ, ձեմասթէ. միլլէթ. գաբա, պէրշան. արգ, իւմմէթ։ Նա, ժողով. գաշ, ձիւմհուիւր։ Նա, ռամիկ. խառնիճաղանճ ամբոխ. գաշ, խալգ. գաբա, վէսէրէսթան։ Նա, ժողովրդանոց հրեից. գաշ, սինոկա։ Նա, ընտանիք միոյ տանուտեառն. գաշ, էվթահէ։ Նա, եկեղեցի, ի հին և նոր խաբայէլ։ Նա, տաճար. ժողով. գաշ, մէչիտ։

ժողովրդաբնակ. (ոճ.) ։ ուր բնակին ժողովուրդք. բնակեալ ի բազմութիւն մարդկան. գաշ, ձեմասթի սաքին օլմամագ։

ժողովրդագլուխ • (ոճ.) և (գոյ.) ։ գլուխ կամ գլխաւոր ժողովրդեան. գաշ, ձեմասթի պաշը։

ժողովրդանոց. (ոճ.) ։ խնամօղ ժողովրդան. օգտակար ժողովրդեան. գաշ, ձեմասթա սայ էէն, ֆայտալը։

ժողովրդական. ի, աւ. ոց, զբ. (ոճ.) և (գոյ.) ։ այն՝ որ ունի իշխանութիւն ի վերոյ ժողովրդեան. առաջնորդ. գաշ, ձեմասթա հիւքմ էէն։

ժողովրդական. ի, աւ. ոց, զբ. (գոյ.) ։ աշխարհական ոք. ռամիկ. գաշ, պայաղը խալգ։ Նա, իբրև ածական՝ նշանակէ սեպհական ժողովրդեան. գաշ, ձեմասթա միւթէալլիք։

ժողովրդակեր. (ոճ.) ։ ուտօղ, կամ ծախօղ ժողովրդեան. մահապատիժ բազմութեան մարդկան. գաշ, ձեմասթը էօլտիւրէն։

ժողովրդանոց • ‖ տես ժողովարան։

ժողովրդապետ • ի, աւ. ոց, զբ. (գոյ.) ։ առաջնորդ. ծխատէր քահանայ, այսինքն գլուխ սեպհականեալ ժողովրդեան խրբոյ. գաշ, ձեմասթի բէյիսի. գաբա, սիրէիսպէրէ։ Նա, գլխաւոր ժողովրդեան հրեից. գաշ, խախամ պաշը։

ժողովրդապետութիւն • թեան. (գոյ.) ։ իշխանութիւն որ վարի ի ձեռն կեղից խուժանին. գաշ, զալապալըգ հիւքմիւթի։

ժողովրդապան • ‖ տես ժողովրդակեր։

ժողովրդավար • ‖ տես ժողովրդապետ։

ժայժ • (գոյ.) ։ համբերութիւն. հանդուրժելն. կար. զօրութիւն. գաշ, սապր. սայանմա. գաբա, շիքէյէթ։

ժայժ անել • ‖ տես ժայժկալել։

ժայժայեմ • ‖ տես ժայթքեմ։

ժայժամ. ացայ, կամ ացի. ցիր. ալ. } ‖ տես
ժայժեմ. . . . . } ժայժկալեմ։

ժայժկալ • ի, իւ. իյ, զբ. (ոճ.) ։ այն՝ որ ի բաց առնի զանձն իւր ի հեշտալեաց. պարկեշտ. զգաստ. աղքատասէր. գաշ, քէնտինի զաղթ էէն. գաբա. ռէժիմսէնա։ Նա, պահեցող. ասկետական. գաշ, փէրհիզքէար. գաբա. տիժակեաշ։ Նա, այն՝ որ տակոյ խիք. համբերօղ. արի. քաջ. գաշ, սապրըգլը. գաւվէթլի։

ժայժկալարար • ‖ տես ժայժկալապէս։

ժայժկալագոյն • գունի, իւ. իյ, ից. (ոճ.) ։ առաւել ժայժկալ. կարի պնդագոյն. գաշ, փէք սապրըգլը։

ժուժկալակից • կցի, աւ, աց, ակ, (ածՔ) : այն՝ որ է հաղորդ ընդ ժուժկալութեանն ուրուք : ՃԱնազանակից • պՏ, սակրկըլսարա իւրաց օրան :

ժուժկալապէս • (նոյնոյ ոբոյնոյն) : ժուժկալութեամբ • պնդապէս • արիաբար • պՏ, սակրկըլա • գործվելի կիսի :

ժուժկալասար • (ածՔ) : համբերատար • համբերութեամբ տանող • պՏ, սակր ըլա կիսթիւրկին :

ժուժկալեմ • եցի • եա • եալ • } (չէշուծ) :
ժուժկալ լինել, կամ կալ • } (չէշուծ) :
ժուժ ունել • ի բաց հրաժարիլ ի մարմնական հեշտասիրաց • համբերել • պՏ, սակր էթիմ ակ • քէնանին զանի էթիմ ակ : Եա, զբանալ • պնդիլ • պՏ, գործվելինիմ ակ : Եա, պնդիլ ի պահս և ի յաղօթս • հանապազորդել հրաժարիլ ի պէտից իւրաց • պՏ, փէրհիզ թաւթիմակ :

ժուժկալութիւն • թեան • (գոյ) : ժուժկալելն • ժուժ • համբերութիւն • պնդութիւն • պՏ, սակր • սայանմասը : Եա, առաքինութիւն ի բաց ամենայն զանձն ի մարմնական ախտից ժուժ • եաց • ՃԱնութեան • պՏ, փէրհիզքէրլըգ :

ժուռ • (գոյ) : բաս ասելիական, իբր ապրես • պՏ, գօրութ : Եա, ինչ և իցէ խոտակաւթի պատուղ • պՏ, խամ միչկի :

ի ժուռ գալ • ‖ յաշխատիցաստ լերծուի նշանակել իբր շրջիլ • պՏ, կէզինմէք :

ժպիհը • ‖ տես ի նեղբոյ ժպիրս :

ժպիտ • (գոյ) : է արմատ ժպտիլ բային, և նշանակի ժպտալն • ծաղր ինչ մերկով առն՝ • քամծիծաղ • պՏ, սըրըթմա :

ժպիրս • պրհի, իւ • իցՔ կամ ացՔ ակ, (ածՔ) : անամօթ • անպատկառ • լիրբ • յանդուգն • ժանտ • պՏ, ըսըզ • էհէպսիզ :

ժպտականի • ի, աւ • ացՔ ակ, (ածՔ) : վերաբերեալ առ ժպտալն • պՏ, սըրըթմայա միւեթէկլիք :

ժպտեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ռնոյշ) : լռեցուցանել • ծիծաղեցուցանել • պՏ, սըրըթթըրմագ :

ժպտիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշուծ) : մեղմով ինչ ծիծաղիլ • ժպիտ ցուցանել լեզուաւ • զուարճանալ հանդերձ համեստ ծաղր • պՏ, սըրըթմագ • գոյս, կիւամպիկեան :

ժպտալն • ատեան • ատիս • անց, ատիք • (գոյ) : ժպտիլն • ժպիտ • թէթև ծիծաղ • պՏ, սըրըթմա • գոյս • լէպիսանակ :

ժպտերես • (ածՔ) : ժպիրս երեսօք • անեղբեա • պՏ, սուրաթսըզ :

ժպրհիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշուծ) : լիրբ լինել • յանդգնիլ • համարձակիլ • պՏ, էհէպսիզլէնմէք • ՃԱնարէթ էթմէք :

ժպրհութիւն • թեան • (գոյ) : լրբաւթիւն • անամօթաւթիւն • յանդգնութիւն • պՏ, սըրըզլըգ • էհէպսիզլիք :

ժռուիթիւն • թեան • (գոյ) : իբր խակութիւն • տհասութիւն պտղոց • պՏ, խամլըգ :

ժռտագին • գունի, իս • իցՔ իւք • (ածՔ) : այն՝ որ կարի ժռէ • այսինքն համարձակի խնդրել • որ լինի յանդուգն անամօթ • պՏ, փէք պէգլար էական • արսըզ :

ժռտանք • անաց • ակ • ‖ տես ժռտութիւն :

ժռտեմ • էցի • եա • եալ • (ՆէրԳԻՐԾ) : սաստիկ թախանձանաց խնդրել • պատառատանաք հայցել • թախանձանաց բանիւք սաստկել ի կատարումն խնդրանացն • պՏ, եալվար եագար իլէ սիլէմէք : Եա • վարի երբեմն իբրև չէզքեական՝ ‖ տես ի նեղբոյ ժռտիմ :

ժռտեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ռնոյշ) : տալ թախանձանաք ժռտել • պՏ, եալվար եագար էթթիրմէք : Եա, համարձակեցուցանել • յօժարեցուցանել • պՏ, միչկիլէնսիմէք • Եա, յանդգնեցուցանել • պՏ, էհէպսիզլէթմէք :

ժռտիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշուծ) : թախանձանաք պատառատիլ • սաստիկ ապաչել • տակաւ աղերսել • պՏ, եալվար եագար օլմագ : Եա, համարձակիլ • յօժարիլ • միաեւ • պՏ, միչկիլէնմէք • ՃԱնարէթ էթմէք :

ժռտութիւն • թեան • (գոյ) : թախանձանաք • պատառատանաք • պՏ, եալվար եագար օլմա :

ժռտութիւն • ‖ տես Ք ալաբայա :

ժռտագլուխ • գլխի, աւ • ացՔ ակ, (ածՔ) : արի • առաքինի • անձանձիր • քաջաքան • պՏ, համարաթ • զայլէքլի :

ժռտագին • գունի, իս • իցՔ իւք • (ածՔ) : կարի ժիր • արիագին • պՏ, փէք զայլէքլի :

ժռտական • ի, աւ • ացՔ ակ, (ածՔ) : արիական • պՏ, գործվելիկէ միւեթէկլիք : Եա, արի • պՏ, գործվելի :

ժռտհաս • ‖ տես Ք ալաբհաս :

ժռտանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշուծ) : ժիր լինել • փոյթ ունել ի գործս • արիանալ • զօրանալ • պՏ, գործվելինմէք : Եա, ժուժկալել • տակալ • պՏ, սայանմագ :

ժռտանձնակ • ի, աւ • ացՔ ակ, (ածՔ) : այն՝ որ ժիր է անձամբ • գործանեայ • ժռտագլուխ • պՏ, իշկիւզար :

ժռտակաս • (նոյնոյ ոբոյնոյն) : արիաբար •

ժրաթեւամբ · պաշ , կրկո կիսով ։

ԺրաՀան · ի , ու · ից , իւք · (ած) ։ ժիր ի Ջանս · Ջանասէր · փոյթ ե անձանձիր · պաշ, ղայրեթվի · մուգպակաս · պոքս , չկ-քկրվեա ։

Ժրասէր · սիրի , ու · ից , օք · (ած) ։ այն՝ որ սիրօղ ժրաքեան · աշխատասէր · պաշ, ղայրեթ սէվին ։

Ժրաչախտակ · ի , ու · ից , օք · ‖ առն ԺրաՀան ։

ԺրացուցականՈՒ · ցուցի · ցո · եմ · (անշող) ։ տալ ժրանալ · քաջալերել · արիացուցանել · պաշ , ղայրեթ վէրմէք ։

ԺրեմՀ · եցի · եա · եմ · ‖ առն ԺրաՀամ ։

ԺրեմՀ · ուցայ · ուաց · իմ · ‖ առն ԺրաՀամ, և ՇքՀեկցուցանել ։

ԺօՀար · ի , իս · ից , իւք · (ած) ։ առատ նաս · պակասեալ չատամանց · այն՝ որոյ առատութիւնքն Թափեալ են · պաշ , տիշէնիք ։

Ի

Ի — Ի

Ի · ‖ է միւ յեօթն ձայնաւոր տառից լեզուի մերում , որ բացարձակաբար առանց յօդակից ընդ այլ տառս ելոյզանէ զՀնչումն իւր , որ է ինչ , կամ լսե ևս ինչ , Ա յս տառ ըստ տմանահին է միջակ , զի ոչ իրրև զտառս օ է երկար , և ոչ իրրև զտառս է՝ ստուգ ։ Եւս՝ տառս այս կցեալ ընդ Ի տառիս՝ կազմէ զերկբարբառ վանկըս կամ զբառս · որպ՝ նիւթ · հիւս · հարիւր · ևայլն ։ Դարձեալ՝ Հանէ երբեմն զձայն Վ տառիս · ոպ՝ Թիւ · հայիւ · ձայնիւ · ևայլն ։ Եւ եթէ ունիցի ի վե իւր զտառաւանշան պատկս ի , նշանակէ զՀամարուական Թիւ քսան , կամ քսանեորդ ։ Եւ տառս այս Ի , է նախկի հանելական՝ որ կազմէ զՀոլով բացառական՝ սրական՝ և նեղբգեական իրրև ըզնախդիրքս ։ , ։ , ՝ , — , ընդ , բայց դնի յառաջագոյն այնց բառից՝ որոց սկզբնատառքն են բաձաձան ։ Այլ սա ի կազմէն ըզտրական Հոլով՝ ունի զինշանակութիւն նահատակութեանս դէպ ի · ոպ՝ գործաւ որ և Հայեցաւ ի պատրաս ։ Եւս՝ ունի զգործուածի բառիս միոջէ ի · ոպ՝ գործաւսուք գրանէ ի գուան , այսինքն ի գրանէ միոջէ ի միւս գուան ։ Ունի ևս զինշանակութիւն նահատակութեանս ի վերայ · ոպ՝ երիս խանս նաշէայ ունէի ի գլուխ իմ , այսինքն ի վե գլխոյ իմոյ ։ Կարէ ևս նշանակել իրրև զնահատակութեան զոր ասեմք ի պատկեր իւր , այսինքն ըստ պատկերի իւրում ։ Գործէալ՝ ունի զինշանակութիւն նահատակութեանս վե · ոպ՝ ի փրկութիւն առաքեաց զիս ած , այսինքն վասն փրկութեան ։ Ի կազմել սորա պատճառական հոլով , ասացաւ նշանակել բառին՝ յոր յարի , զնեռացուցեալ ինչ կամ զերծեալ · ոպ՝ ի սրաչ ելանէն խորհուրդք չպէք ։ Սակայն կարէ ունել երբեմն զինշանակութիւն նահատակութեանս վե · ոպ՝ ոչ կարէր տեսանել ի բաղմութենն , այսինքն վե բաղմութենն ։ Կարէ ևս երբեմն տալ զզօրութիւն գործական հոլովոյ · որպ՝ չջնջեցի արտաքս ի ցոյց , ցո ցոյով ։ Եւս՝ երբեմն տայ զզօրութիւն նախդրի · ոպ՝ որ է ի ձախմէ գամասկոսէ , ցո ի ձախ կողմանն ։ Եւս՝ ի կազմել սորա բազնեղբգեական հոլով նշանակէ ի միջ · որպ՝ էր ի տեղւոջ անդ աշտարակ մի , այսինքն ի տեղւոջն յայնմիկ ։ Դարձեալ՝ նահդիրս այս յարեալ երբեմն ի բառս ինչ՝ մակբայացուցանէ զնա · որպ՝ ի նաւիր , ի մերկուս , ի տուէ , ևայլ ։ Եւս՝ երբեմն կազմէ զնահատութիւն · ոպ՝ ի ձեռն , ի ձախմէ , ի միջ , ևայլ ։ Եւս՝ տառս այս Ի է մանրիկ ածանցականակերպ՝ որ փոխանակ մանրականացս էայ , էչէն , յարի ի բառս ինչ · որպ՝ ածաթի · երկաթի · տուէ · ևայլ ։ Յարի ևս ի վերջ բառից ոմանց երբեմն ոչ իրրև

մանիկ աճանչակերպ՝ այլ առ ի զարդ, և զինանակաւթեին ևս նոյն պահէ · որպ՝ արծիւ, արծուի · լսրամարդ, լսրամարգի · ԼԵԶ, Ընդ՝ սաբբեն ներսէս ի դիմաց տառիս այսորիկ ի՝ իրաւեզ զՀեզ յասելն ·

՝ի նահրաւեանց, առ, զարձիր ,
և սուտ խաղաք մի՛ զբաղիր ·
՝դ՝ անմիտ մանկանց մի՛ նախանձիր ,
այլ խնամառոց նմանեցիր ,

՝ի բաց · (ած) · բաց · յայտնի · գտ՝ այրգ · հշխեարէ · Ես , իբրև մակբայ վարի ՝ի բանս՝ և նշանակէ բացեալ միջոցաս · հեռի · մեկուսի · գտ՝ , ուզագ · երբագ · Ես, յետս · անդրկին · գտ՝ կէսի · Ես՝ ի գուբս · արտաքս · գտ՝ , սրբերը · Ես, կարի հեռագոյն · անդրագոյն · գտ՝ , զգուշեցի ուզագ · խիթաթ հօթէ ·

՝ի բաց առնել · ‖ հեռացուցանել · օտարացուցանել · ճաղատլել · գտ՝ , ուշի հեռանալ ·

՝ի բաց առնուլ · ‖ բառնալ · ՝ի բաց առնալ ·

՝ի բաց բառնալ · ‖ նիլ · գտ՝ , գալարմագ ·

՝ի բաց գնել, կամ թողուլ · ‖ դնել լինչ՝ ի մի կողմն · գտ՝ , ոիր թարաֆա գօմագ ·

՝ի բացեայ · ‖ (նախդրոյն) · կամ (նիւթոյ

՝ի բացէ · ‖ շաբաթէ) · հեռի · մեկուսի · գտ՝ , ուզագ · երբագ · Ես , միայն բառս ՝ի բացեայ նշանակէ երբեմն ՝ի հեռուստ · ՝ի բացուստ · գտ՝ , ուզագաան · Ես, իբր անուն՝ նշանակէ ՝ի բացի · բացօթեայ · գտ՝ , այրգաւ ·

՝ի բացէ ՝ի բաց · ‖ տես Բացէ ՝ի բաց ·

՝ի բաց ընկեցիկ · (ած) · ՝ի բաց ընկեցեալ · խոտան · անարգ · գտ՝ , եիւզանէն պըրաղըմբէ · ալչագ ·

՝ի բացի · ‖ տես ՝ի բացէ ·

՝ի բաց կալ · ‖ չհաս կալ · հեռի մնալ · գտ՝ , կէսի տաբդագ ·

՝ի բացուստ · ‖ տես Բացէ ՝ի բաց ·

՝ի բաց տար · (նիւթոյ բայասոյն) · քաւ լեցի · օձ անդր · գտ՝ , հալա ·

՝ի բնէ · (նիւթոյ արտոյն) · անդամին · ՝ի բնութէ · ՝ի սկզբանէ · յարմատոյ ՝ի հիմանէ · գտ՝ , տալնատան · քէօքիճնաէն ·

Իբր · (նախդրոյն նմանոյն) · սովորաբար առնուս զնմանէ ՝ի հայկական հոլով, և նշանակէ իբրև · պէս · գտ՝ , կիպի · Ես , կարէ առնուլ զզանազան հոլովս իբրև լինդիր, և նշանակէ որպէս · իբրև · զօրէն · գտ՝ , նիզէ · քէզա · միասին · Ես, նշանակէ իբրև մակբայ՝ որպ՝ · իբրու · ըստ որում · գտ՝ ,

սանքի · Ես , յորժամ · միոյնժամ · գտ՝ , նէ վագէ · Ես , որպ՝ զիաիրդ · գտ՝ , նամբալ · նիմէ · Ես , իբրև շաղկապ կարէ նշանակել իբր թէ · իբրու թէ · գտ՝ , կէօյա · սանքի ·

Իբր այն թէ · ‖ (շաբաթէ նէյնոյն) · որպ՝ Իբր եթէ · · ‖ այն թէ · իբրու թէ · գտ՝ , կէօյաքի · սանըբսըլն քի · քէկէնիկ էհա ·

Իբրև · (նախդրոյնէն նմանոյն) · սովորաբար խնդրէ առնուլ զՀայկական, և նշանակէ՝ որպ՝ իբր · գտ՝ , կիպի · Ես , կարէ առնուլ զայլ և այլ հոլովս իբր ինդիր · Ես, որպ՝ մակբայ՝ նշանակէ միոյ · յորժամ · գտ՝ , նէ զաման · Ես, իբրու · որպ՝ ըստ ոյումմ · գտ՝ , նիզէ քի · Ես, իբր շաղկապ՝ նշանակէ որպ՝ թէ · իբր թէ · գտ՝ , սանքի · Ես , որովհետև · իբրև զի · քանզի · գտ՝ , չիւնքի ·

Իբրև այն թէ · ‖ (շաբաթէ նէյնոյն) · որպ՝ Իբրև զի թէ · ‖ այն թէ · իբրու այն թէ · իբր թէ · գտ՝ , կէօյա · սանքի ·

Իբրև զի · (նիւթոյ սպրսասոյն) · այս · արդարև · գտ՝ , պէզի · Ես , վարեալ իբրև շաղկապ՝ ‖ տես յայժամ՝ ՝ի նէրքոյ Իբր զի ·

Իբրև թէ · (շաբաթէ նէյնոյն) · որպէս թէ · իբր թէ · գտ՝ , սանքի ·

Իբրև ոչ եթէ · (շաբաթէ անփարթոյն) · իբր ոչ եթէ · ոչ եթէ · գտ՝ , ասլիբ քի ·

Իբր զի · (շաբաթէ գպճաասոյն) · որովհետև · քանզի · գտ՝ , չիւնքիւ ·

Իբր թէ · ‖ տես ՝ի վերոյ Իբրև թէ ·

Իբր ոչ եթէ · ‖ տես ՝ի վերոյ Իբրև ոչ եթէ ·

Իբր ոչ թէ · ‖ տես ՝ի վերոյ Իբրև ոչ եթէ ·

Իբրու · ‖ տես Իբր , Իբրև՝ ըստ ամենայնի նշանակութեան նոցա ·

Իգ · ‖ տես Էգ ·

Իգագոյն · գունի , իւ · ից , իւք · (ած) · ակարագոյն իբրև զէգս · թուլագոյն · գտ՝ , սիլի կիպի գաւվէթագիզ · կէվշէք ·

Իգամտութիւն · ‖ տես Իգամոլութիւն ·

Իգամառնել զօրաց · ‖ խառնուածն կանանց ՝ի գաս զինուորաց · գտ՝ , սիլէկ հիւկէրլին գաբըշըբմաըրը ձէնկէլ պէօլուկինէ ·

Իգական · ի , աւ · աց , աք · (ած) · այն՝ որ սեպհական է կանանց, կամ կանացի բնութեան · գտ՝ , գաբը յա մախսուս · Ես , մեղմ, կնամարդի · թուլամորթ · գտ՝ , կէվշէք · Ես , է ձայն ըստ քերականաց , որ նշանակէ զէգս եթէ իրաք իցէ և եթէ ըստ յատկութեան լեզուին միայն · Ես , եր-

բեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ էգ. կին. պառ՝ սիրչ. գաղը։

Իգակերպ. ի, ից. իկ, իք. (ած) ։ այն՝ որ ունի զկերպարանս իգի. նման կնոջ. պառ՝ սիրչհկի սիփհաթը. գաղը կիպի։

Իգամոլ. ի, ից. իկ կամ ացս, զք. } (ած)։
Իգամոլ. ւսդ, ից. եաց, եզք. }
այն՝ որ մոլեալ է, այսինքն անձնասոսր լեալ է ի սէր կանանց. վատաշուտ. պառ՝ զկնփարկ. զկնաօսթ։

Իգամոլիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէզոհ)։ զկետ լինել կանանց. մոլիլ ի սէր օսոյ կանանց. պառ՝ զկնփարկ օլմագ։

Իգամոլութիւն. թեան. (գոյ)։ մոլութիւն ի սէր կանանց. պաղշոտութիւն. պառ՝ զկնփարկելիք։

Իգանամ. ացայ. ցկիր. ալ. (չէզոհ)։ մեզկ և թոյլ լինել իբրև զէգ. թուլանալ. մեզկանալ. պառ՝ սիրչի կիպի կկուկհկ. կս, կնկերակից լինել. արսէն իբրև զէգ ի գործս անարժանութեան։

Իգապէս. (ռաիքոյ ոբոխոհ)։ իգօրէն. կանացի նմանութեամբ. իբրև զէգս, կամ զկանայս. պառ՝ գաղըձա. սիրչ կիպի։

Իգասէր. սիրի, աւ. ասց. զք. } ։ տես ի վերոյ
Իգասէնչ. ի, իս. իկ, իք. } Իգամոլ։

Իգացեալ. ցեալ, ալ. ոց, ոլք. (ած)։ այն՝ որ իբրև զէգ կնթակոյ լինի ի գործս անարժանութեան, որպէս են ոմանք յարսաւոյ. պառ՝ կկուկհկ։

Իգացութիւն. թեան. (գոյ)։ իգացեալ գոլն. իգանալն. պառ՝ կկուկհկ օլմա։

Իգացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (առնուղ)։ տալ իգանալ. մեզկացուցանել. թուլացուցանել. պառ՝ կկուկհթմկ. կս, նեբբինացուցանել. պառ՝ հասրմ կթմկ։

Իգացութիւն. թեան. (գոյ)։ կանացի բարք. բնութիւն իգաց. պառ՝ գաղը թապհաթը։ կս, մեզկութիւն. թուլութիւն. պառ՝ կկուկհկելիք։ կս, ազգ մեզկ մանկասփութեան։

՝ի դէբև. ՝ի դէբևս. ‖ տես Դէբև։

Իգեայ. ի, իս. իկ, իք. (գոյ)։ ասի և իգոս. է բառ յատնական, որ թարգմանի ի մեզ՝ ձև. կերպարան. տեսակ. որպէս՝ Իգեայ կոչին նմանութիք իրաց՝ որք ի միտս արուեստաւորին. իսկ ի նիւթն մերում կոչին գաղափարք. պառ՝ հօրինուածք. ըսմ։

՝ի դէպ. ‖ տես Դէպ։

՝ի դուրս. ‖ տես Դուրս։

՝ի զատ. ‖ տես ՝ի բացեայ։

՝ի զուր. ‖ տես Զուր. որ է մակբայ։

՝ի Թիկանց. ‖ տես Թիկունք։

Իժ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ տեսակ լինի չարաթոյն օձի՝ որոյ թոյնն ազդու է յոյժ. քանզի ասի թէ կեաս երից կամ չորից ժամուց սպանանէ զնոսայեալ մարդն. և է կրկնատեսակ, զի մին կենդանածին է՝ իսկ միւսն ձուածին. պառ՝ հնկկերկ երլանը. սաղըզ երլան։ կս, վարկ երբեմն իբրև ածական՝ ‖ տես ի ներքոյ Իժանման։

Իժաբարոյ. ի, իս. ից, իւք. (ած)։ այն՝ որ ունի զբնութիւն իժի. չարաբարոյ. պառ՝ հնկկերկ թապհաթը։

Իժաթոյն. թունի, իս. ից, իւք. (ած)։ այն՝ որ ունի զթոյն իժի. ինասական. պառ՝ հնկկերկ զհիրլն. զաբարը։

Իժակորիւն. բեան, եամբ. եանց, եամբք. (գոյ)։ կորիւն, կամ ձագ իժի. պառ՝ հնկկերկ եալբասոս։

Իժանման. (ած)։ ունօղ զնմանութիւն իժի. ժանաբարոյ. պառ՝ հնկկերկ կիպի. ֆհնա թապհաթը։

Իլ. ից, ոլ. ոց, ոլք. կամ Իլիկ. լկի, լկաւ. ացս, զք. (գոյ)։ մասնիկն գործի մանելոյ, որով ձգի յաղեկաւոր թելն, և զերկայնեալն փաթաւութիւ զնա. պառ՝ կց. իկք։

Իլէքաուէզէն. ‖ տես Էլեկտաէզէն։

Իլուլ. լի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ է անուն միոյ ամսոյ երբայեցւոց, որ համեմատի ընդ օգոստոս ամսոյ հռովմայեցւոց։

՝ի խժդան կալ. ‖ իբր հակառակիլ. ներհակիլ. պառ՝ զբնմ տուբմագ։

Իղձ. ղձի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ բաղձանք սրտի. ցանկութիւն. փափաք. յօժարութիւն. կարիք. պառ՝ արզու. հէվէս. միւթաս։ կս, իբրև ածական՝ կարէ երբեմն նշանակել զղձացօղ. ցանկացօղ. պառ՝ հէվէս էհէն։ կս, ըղձալսատում. ըստ ղձի իւրում խօսող. կանխարդ. հարցուկ, թէ այր իցէ և թէ կին. պառ՝ ֆաղձը. պէլյիհիբ։ կս, յօգնակին բառիս այսորիկ Իղձք՝ կարէ երբեմն նշանակել զնեհմութիւնք. կանխարդութիւնք. պառ՝ ֆաղձըղզ։

Իմ. ոյ, ով. ոց, ովք. (դէբառոռ պռոյոհ)։ սա վարի ի բանս ածականաբար՝ և է սեռականն էական դերանունս. ես՝ որ ի հոլովին լինի սեռական դերանուն, և նշանակէ այն՝ որ իմ է, կամ ինձ անկ է. պառ՝ պէհնիքի. պառա ձաղըմբր։

Իմանալն, ծնի, իս. ից, իւք. (ած)։ իմ

ծնուածք • յինէն ծնեալ. ի մէ նմանութ իւրք յինէն բուսեալ • փաշ, պէնաէն մօտմուշ։

Իմանալաբար • (հայ. որպէսէս) • իմանալի օրինակաւ • մտաւորական իմացաւածով • փաշ, ֆէհմիլէ։

Իմանալագոյն • գունէլ, իւ • իյ, իւք • (ածական) • առաւել իմանալի • փաշ, զարկեթ ֆէհմիլի։

Իմանալապէս • ‖ տես՝ ի վերոյ Իմանալաբար։

Իմանալի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) • այն՝ որ մտօք ըմբռնի, կամ անկարի ընդ տեսութիւն մտաց հոգեղէն անխիթ • փաշ, ֆիքըր իլէ անլաշըլան • Եա, իմացօղ մտաւոր • փաշ, անլայան • Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ հոգեղէն էակ • հրեշտակ • փաշ, մէլէք • Եա, միտք • հոգի մարդոյ • փաշ, ֆիքըր • ինսան ջանը։

Իմանալութիւն • ‖ Թեան • (գոյական)։ Իմանալի

Իմանալութիւն • ‖ գոլն • անխիթականութիւն • հոգեղինութիւն • փաշ, ֆէհմ։

Իմանամ • ացայ • իմայ, կամ իմացիր • ալ • (ներգործական)։ ըմբռնել մտօք • ի միտ առնել • հասկանալ • խելամուտ լինել • փաշ, անլամագ • աւյմագ • Եա, խորհիլ • զմտաւածել • փաշ, ալիշմէնմէք • ֆիքըր էմմէք • Եա, համարել • կարծել • վարկանել • փաշ, գըյաս էմմէք • զանն էմմէք • Եա, իբր հնարել • նխիթել • ձարտարել • փաշ, իհտաս էմմէք • Եա, բանիւ իմաստասիրել • տրամաբանութիւն մակաբերել • փաշ, ֆիքըր իլէ գըյաս էմմէք • Եա, զգալ ի ձեռն զգայութեանց ըմբռնել ինչ • փաշ, սուլմագ։

Իմաստ • իւ, իւ • իյ, իւք • (գոյական)։ իմացուած բանի • միտք և դիտաւորութիւն ասացելոց • մեկնութիւն գրուածոց • փաշ, մանա • վէհմ։ Եա, իմաստութիւն • մակացութիւն • փաշ, իլմ։ Եա, արուեստագիտութիւն • հմտութիւն զանազան իրաց • ձարտարութիւն • փաշ, հիւնէր • ֆէնն։ Եա, խոհականութիւն • մտածութիւն • խորհուրդ • փաշ, ալիշմէնմէք։ Եա, իմացական զօրութիւն՝ որ է միտք • փաշ, ֆիքըր։ Եա, իմացումն ըմբռնումն մտօք • ծանօթութիւն • հաստատութիւն մտաց • փաշ, վարգուֆլըգ։

Իմաստասէր • իւ, իւ • իյ, իւք • (ածական) • այն՝ որ իմաստասէր է բանիւ, և խօսի իմաստութիւն • փաշ, ֆէյրասէթ իլէ՝ իմ իլէ սեօյլէկէն։

Իմաստաբաշխ • (ածական)։ այն՝ որ բաշխէ և պարգևէ զիմաստութիւն • տուօղ իմաստութեան • փաշ, իլմ՝ ալիմլիք վէրէն։

Իմաստաբար • (հայ. որպէսէս) • իմաստութիւն • իբրև զիմաստուն • փաշ, ագէ իլէ։

ԻՄԱ — ԻՄԱ

Իմաստագոյն • ‖ տես Իմաստնագոյն։

Իմաստագործ • (ածական)։ այն՝ որ կատարէ ըստ գործ իւր իմաստութիւն • փաշ, ագէ իլէ եափան • Եա, այն՝ որ իմաստութիւն գործեալէ • փաշ, ագէ իլէ եափըլմըշ։

Իմաստազէղ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ լի և զարդն իմաստութեան • փաշ, իլմ իլէ տօլու • իֆլութ ագըլսը։

Իմաստախնդիր • (ածական)։ այն՝ որ խնդրէ զիմաստութիւն • խնդրօղ և հետամուտ իմաստութեան • փաշ, իլմէ էէլէնէն։

Իմաստախոհ • ‖ տես՝ ի նեքըյ Իմաստախորհ։

Իմաստախոհութիւն • Թեան • (գոյական)։ իմաստուն խորհուրդ • խոհականութիւն • փաշ, ագըլսըզլըգ։

Իմաստախորհ • ի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ իմաստախորհուրդ • ոյ, ով • ոյ, ովք • այն՝ որ իմաստուն է և հանճարեղ խորհրդով • խոհական • սրթուն մտօք • փաշ, ագըլսըզ • ֆիքրասէզլի։

Իմաստակ • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ իմաստուն համարեալ է և գրագէտ և ճարտասան ի ձեռն ճարտասանութեան իւրում և կամ այլ ինչ իրայ • փաշ, Թէլլիխա • Եա, իմաստակ կոչին այնոքիկ՝ որք զանա հաւաքաբանութեամբ հնարեն, որոց ստութեան իմաստութիւք միայն ճանաչին • խակ մերթ նշանակէ ստոյգ իմաստուն և հանճարեղ • փաշ, սահիպ ալիմ։

Իմաստական • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի առ իմաստակս, որպիսի են առասպելաբանութիւնք, և այլն • փաշ, Թէլլիսըլըկ ասլըը։

Իմաստական • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ վերաբերի առ իմաստասէրս և առ իմաստութիւն • փաշ, իլմի ասլիը • ‖ Եա տես ի վերոյ Իմաստական։

Իմաստականութիւն • ‖ տես Իմաստութիւն։

Իմաստակարծ • (ածական)։ այն՝ որ իմաստական կարծի • փաշ, ագըլսը գըյաս օլաճան։

Իմաստակեմ • եցի • եա • ել • (ներգործական)։ ձառել երբեմն զիմաստակ • իմաստակութիւք յայտարերել զբանս • փաշ, Թէլլիսըլըք էմմէք։

Իմաստակիր • կրի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ կրէ յինքեան զիմաստութիւն • ընդունակ իմաստութեան, որպիսի է միտքն մարդոյ • փաշ, ագըլսը • իլմսուզ։

Իմաստակութիւն • Թեան • (գոյական)։ իմաստակելն • պատրաղական իմաստութիւն, և ապացոյց • փաշ, Թէլլիսըլըք։

Իմաստակօրէն· (Ներգ. ոյ. ից) ։ ըստ օրէն նակի իմաստակաց · գոհ, թէպետև լիք է։

Իմաստահայեաց· (ած) ։ այն՝ որ իմաստութ հայի և քննէ · գոհ, ագըլանէ տալոնեան։

Իմաստաճեմ· (ած) ։ իմաստագիտաց · իմաստակիր · իմաստութեան պարապօղ · գոհ, իբրև թալիսպ · վէ մէշտալ օլան։

Իմաստասէղծ · ի, իւ · ից, ից · իք · } ։ տես
Իմաստասիղձ · ձի, իւ · ից, ից · իք · } Իմաստաձիղ։

Իմաստասիրամ· ։ տես Իմաստասիրեմ։

Իմաստասիրասէր· (ած) ։ այն՝ որ իմաստութ պատմէ · գոհ, ալիմլիք իւր նագլ էտէն։ Եւ, այն՝ որ իմաստութ պատմեալ է · գոհ, ալիմլիք իւր նագլ օլանմուշ։

Իմաստասիրգան· ։ տես Իմաստասէր։

Իմաստասիրեմ· ի, աւ · ար, ցի · ած կամ (Գոյ) ։ գլուխս և պէտ իմաստասիրաց և իմաստնոց · գոհ, ալիմլերին պաշը։

Իմաստասիրութիւն· (Ներգ. ոյ. ից) ։ իմաստութեամբ · խոհականութիւ · գոհ, ագըլըբ-ման · ալիմլիք իւր։

Իմաստասէր· սիրի, աւ · ար, ցի · (ած) և (Գոյ) ։ սիրօղ իմաստութե · փիլոսոփայ · սիրով պատրաստ իմաստութեան · գոհ, ալիմլիք սէվէն · քիւնաս։ Եւ, հեռւօղ բարոյական իմաստասիրաց, յորում երևելի էր աւ հելլենացիս սոկրատ · աւաքինի · զգաստ · գոհ, փազիւլեթլի իլի հիքմեթ էելթէնէն։ Եւ, երաժիշտ եկեղեցւոյ · դասապետ ։ ‖ տես և Իմաստասիրական։

Իմաստասիրաբար· (Ներգ. ոյ. ից) ։ ըստ ամ աւանդն կարէ նշանակել · որպ իմաստասէր, ոպ փիլոսոփայ · ոպ աւաքինի։ ևլլ։

Իմաստասիրագոյն· գունի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ աւաւել իմաստասէր, ըստ ամ աւանդն իմաստասէր բառիս։

Իմաստասիրասէր· ի, աւ · ար, ցի · (ած) ։ այն՝ որ ունի զիմացի և զսէր իմաստութե գոհ, իլլի մեհաթպէթլի օլան։ Եւ, իբր իմաստասէր համարեալ · իբր իմաստակ · գոհ, թէպէտև կիմլի։

Իմաստասիրական· ի, աւ · ար, ցի · (ած) ։ այն ամ՝ որ վերաբերի աւ իմաստասէրս և աւ իմաստասիրութե · գոհ, իլլի միւթէխալիք։ Եւ, ըստ ամ աւանդն կարէ նշանակել փիլոսոփայական · աւաքինական · իմաստական, ևլլ։

Իմաստասիրակեմ· եցի · եմ, եալ (Ներգ) ։ իբրև իմաստակ իմաստասիրել · զսուտ հաւաքաբանութիւն հնարել · գոհ, թէպետև լիք է։

Իմաստասիրակից լինել· ։ ‖ յիմաստասիրելն գործակից լինել · միաբան ձեռնարկել · գոհ, իլլի իշտագ օլմագ։

Իմաստասիրանամ· ացայ · ցիր · ալ · (Ներգ) ։ ‖ տես Ի նէրբոյ Իմաստասիրեմ։

Իմաստասիրապէս· ։ ‖ տես Իմաստասիրաբար։

Իմաստասիրեմ· եցի · եմ · եալ · (Ներգ) կամ (Ներգ) ։ պարապիլ իմաստասիրութե · իմաստասէր մտօք քննել զիրս · գոհ, իլլի հիքմէթէ թալիպ · միշտալ օլմագ · Եւ, տրամաբանօրէն հաւաքաբանել · ձեռնարկել · գոհ, էհլի իլլի մանթըգանէ իսթիսալ էթմէք · Եւ, հեռաքննել · քաջ խորհել · խելամտաւ լինել · գոհ, թէպէտիչ էթմէք · Եւ, հայթայթել · հնարել · գոհ, իմաս էթմէք · Եւ, իբրև իմաստասէր ձառել իմաստութե · Եւ, առաքինի լինել · զգաստանալ · գոհ, փազիւլէթլի օլմագ։

Իմաստասիրութիւն· թե · (Գոյ) ։ սէր իմաստութե · ուսումն փիլոսոփայութե ըստ ամ մտանց · գոհ, փէլէյսոս փիյէթ · իլլի հիքմէթ։ Եւ, իմաստասիրելն · իմաստութե · իմաստ · հանճար · գոհ, մէփհում · մանա · վէհմ։ Եւ, առաքինի խորհուրդ և հանճար · գոհ, փազիւլէթլի ագըլ, փէլսոփէ։

Իմաստասուտ· (ած) ։ այն՝ որպ սպառեալ են ամենևին իմաստք · գոհ, ագըլըբզ։

Իմաստատեաց· (ած) ։ այն՝ որ առել և առ ոչինչ գրէ զիմաստութե · առօղ իմաստութեան · գոհ, ալիմլիք սեվմիչին։

Իմաստատուր· ։ տես Իմաստասպարգև։

Իմաստաւան· ի, աւ · ար, ցի · (Գոյ) ։ տեղի՝ որ պարունակի իմաստութի, որ է միտք և խելք մարդոյ · գոհ, իլլի եէլի։

Իմաստաւար· ։ տես Իմաստնաւար։

Իմաստացուցանեմ· ։ տես Իմաստնացուցանեմ։

Իմաստացուցիչ· ։ տես Իմաստնացուցիչ։

Իմաստաւոր· ի, աւ · ար, ցի · ։ տես Իմաստաձիղ։

Իմաստնաբար· (Ներգ. ոյ. ից) ։ հանճարով · իմաստութե · գոհ, ագըլանէ · ալիմանէ։

Իմաստնագնաւ· (ած) ։ այն՝ որ կարէ գտանել զիմաստաւն հնարս · գոհ, փէրասէթլի · մարիֆէթլի։

Իմաստնագոյն· գունի, իւ · ից, իւք · (ած) ։ աւաւել իմաստաւն · գոհ, փէք ագըլըբ։ Եւ, խոհականագոյն · խորագիտակ · գոհ, էհլի թէֆսիլը։ Եւ, զգօնագոյն · զգաստ-

տագին • գած, ագլը պաշտաս : Ած, իմաստասեր • իմաստասիրց • գած, իմքրաթ ագըլը : Ած, վարի երբեմն ի բանս ինչ իբրև մակբայ, և նշանակիչ առաւել իմաստութ • գած, զըլխեթ ագըլանել :

Իմաստնագործ • ‖ տես Իմաստնարար :

Իմաստնազօր • (ածՔ) : զօրաւոր իմաստութ և խոհականութ • իմաստուն • իմաստասեր • գած, ալիմ • իլիմաթ :

Իմաստնախնդիր • (ածՔ) : այն՝ որ ի խնդիր է իմաստից, կամ իմաստութեան, և կամ իմաստնոց • գած, իլիմաթըլըգ արարան :

Իմաստնախոհ • ՛ի, իւ • ից, իւք • (ածՔ) :

Իմաստնախորհ • ՛ն այն՝ որ իմաստուն և մտաւոր է ի խորհուրդս • իմաստութեամբ խորհօղ • խոհական • հանճարեղ • գած, հէլի արիֆ • մարիֆէթլի :

Իմաստնական • ‖ տես Իմաստական՝ ըստ առաջին նշանակութեանն :

Իմաստնանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չԷղոյ) : առանալ զիմաստութէն • իմաստուն լինիլ • զգօնանալ • իմաստից և հանճարոյ հասու լինիլ • գած, ագըլը օլմագ • ագըլլանմագ : Ած, խելամառ լինիլ • ի միտ առնուլ • գած, ֆարգընա վարմագ • անլամագ : Ած, առաքինի լինիլ • գած, էվլիա օլմագ :

Իմաստնապէս • ‖ տես Իմաստնաբար :

Իմաստնասէր • ‖ տես Իմաստասէր :

Իմաստնատան • ‖ տես Իմաստատան :

Իմաստնաբար • ի, աւ • աց, ագ • (ածՔ) : իմաստնացուցիչ՝ այն՝ որ իմաստուն առնէ • գած, ալիմ էտէն : Ած, այն՝ որ յիմաստնոյ է արարեալ • գած, ալիմտէն օլմըշ :

Իմաստնացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ (անցող) : տալ իմաստնանալ • իմաստուն առնել • գած, ալիմ էթմէք : Ած, զգօնացուցանել • գած, ագըլը էթմէք :

Իմաստնացուցիչ • ցչի, աւ • աց, ագ • (ածՔ) : այն՝ որ իմաստուն առնէ • գած, ալիմ էտէն : Ած, զգօնացուցիչ • գած, ագըլը էտէն :

Իմաստնաւոր • ‖ տես Իմաստաւոր :

Իմաստնաւորիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Ի վերոյ Իմաստնանամ :

Իմաստութիւն • (գոյ) : բարձրագոյն իմաստ և գիտութիւն • հմտութիւն ամենայնի և մարդկային իրաց • և մանաւանդ ուսումն իմաստասիրութեան, փիլիսոփայութեան և ամաբանութեան • գած, իլմի հիքմէթ : Ած, իմաստասէրն ասի ի նոր գիրս՝ յառաջ քան զյաւիտեանս ժամանակաց ծնունդն հօր ոյ՝ որպէս միածին : Ած, իմաստասէրն ի մարդս՝ է ել պարգև ոյ ասի, և է որ ուսմամբ ստացեալ լինի, և է որ պատրանք խաբեութեան ևս կարէ լինիլ • վա՛ որոյ և գովելի լինի իմաստութէնն երբեմն ի մարդս և պարսաւելի : Ած, մակացութէն • հանճար • խելամտութէն • գած, իլմ : Ած, ուշիմութէն • ձարտարութէն • գած, ագըլ • ֆէքրաէթ : Ած, խոհականութէն • զգօնութէն • խորհրդ • մտածութէն • գած, արիֆլիք • տիւշունճէ :

Իմաստուհի • հւոյ, հաւ • հաց, հօք • (ածՔ) Իմ (գոյ) : իմաստասէն կինն • գած, ալիմ գադըն :

Իմաստուն • անոյ, ում • ոց, ումբ • (ածՔ) : այն՝ որ ունի իմաստութէն • մտաւոր • իմաստասէր • գած, ագըլլը : Ած, երևելի իմաստութէ և հանճարով սրտի և իյկ • գած, նամտար իլմ իլէ : Ած, իմաստասէր, կամ իմաստակ • գած, իլմ սէվդէն : Ած, խելամտաւ • հանճարեղ • ուշիմ • գած, արիֆ : Ած, ձարտար • արուեստագէտ • գած, մարիֆէթլի : Ած, ըստ հանգոյից կամաց ոյ իմաստուն կոչի արդարն և առաքինին : Ած, է սեպհականեալ մականուն սոյնմանի : Ած, իբրև մակբայ վարի երբեմն ի բանս ինչ ‖ տես Իմաստնաբար :

Իմաստուն առնեմ • ‖ տես Իմաստնացուցանեմ :

Իմարմինէ • նէի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) : բառ յունական, որ նշանակէ բաժին • վիճակ • իբր բաղդ • ճակատագիր • գած, փայ • պախե • գատէր :

Իմայ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) : իմացուած • իմացումն • զգացութէն • տեղեկութի • գած, անլայիչ • վըճգաբ օլմա : Ած, իբր միտք • խորհուրդք • գած, ֆիքըր :

Իմացագործ • գործի, իւ • իյ, իւք • (ածՔ) : իբր առաւել իմանալի • ոչ զգալի • գած, ֆիքրաթ անլայիչլը :

Իմացական • ի, աւ • աց, ագ • (ածՔ) : այն՝ որ միոք է տեսանելի և ոչ աչօք մարմնոյ • գած, ֆիքըր իլէ թաւթուալան : Ած, իմացօղ, իմացուն • այն՝ որ իմանայ • գած, տուսան : Ած, իբրև գոյական՝ նշանակէ միտք • գած, ֆիքըր : Ած, նշանակէ հրեշտակք • հոգիք :

Իմացականաբար • ՛ (ՀայՔ ոլոխոն) : հոգևոր իմանալի օրինակաւ • գած, ֆիքըր իլէ անլաշըրարագ :

Իմացականութիւն • թեան • (գոյ) : իմացական գոլն • իմացողութիւն • գած, անլըչը :

Իմաց առնեմ • ‖ տես Իմացուցանեմ :

Իմացիկ է • ‖ իբր իմանալի է • գած, անլանըր :

Իմացողաբար • || տես Իմացականաբար։
Իմացողական • || տես Իմացական։
Իմացողապէս • || տես Իմացականաբար։
Իմացողութիւն • || տես Իմացութիւն։
Իմացուած • ոյ, ով • կամ ի, իւ • ոց • ովք։ (գոյ)։ Իմանալն • իմացուիլ • գաՀ, անձայն։ Աս, խորհուրդ • ուշ • գաՀ, թէ տալիք։ Աս, իմացական զօրութիւն • միաք • գաՀ, ֆիքը։ Աս, իմաստ բանի • դիտաւորութիւն բանին բովանդակելոյ • գաՀ, մանաւ։ Աս, խոհականութիւն • իմաստուն • գաՀ, արիւթիւնք։ Աս, ազդուիլն • գաՀ, խապէր։
Իմացուածութիւն • ՝ թիւն • (գոյ)։ իմացողութիւն։
Իմացութիւն • • ՝ թիւն • իմացուիլն • գաՀ, անձայն։ Աս, իմացական զօրութիւն միաք • գաՀ, ագըլ։ Աս, ըմբռնուիլն ի ձեռն ըզգայարանաց • գաՀ, տուչմա։ Աս, իմացութիւնք՝ կարէ նշանակել հրեշտակք • հոգեղէնք • գաՀ, բուհանիլքը։
Իմացուիլն • ցինն, ամբ • անց • ամբք • || տես ի վերոյ Իմացութիւն՝ ըստ ամ առումն։
Իմացուիլնակ • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ իմացօղ որով կերպիւ և իցէ • գաՀ, անձայնն։
Իմացուն • ցինդ, ով • ոց, ովք • || տես Իմաստուն։
Իմացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցոյց)։ տալ իմանալ • խելամուտ առնել • գաՀ, անլսելի մատ։ Աս, ազդ առնել • զեկուցանել • ծանուցանել • գաՀ, խապէր վէրմիք։ Աս, ցուցանել • իբր ի դէմս բերել • յայտնի առնել • գաՀ, աշխարհաբար կ՚ըմիք։
Իմացք • || տես Իմաց։
՝ի մերկուց • || տես Մերկ։
՝ի միասին • (նախդիր հատուածոն)։ ղոյդ ընդ ուժիք, կամ ընդ բազմոց • հանդերձ ընկերօքք • միաբան • գաՀ, պիրկիքաւէ • պէրաբեր։
Ի՛մ իմիք • || ուժ իմիք, կամ ուրուժ իմիք • գաՀ, նէյէ • նէ չէյէ։
Ինն • իւրիք • յիմիքէ • իմիք • իւրիք • || է մասնական անուն՝ որ վարի միշտ եզակի, և նշանակէ՝ ինչ • ի՞ ինչ • իր ինչ • գաՀ, պիր չէյ • նէանէ։ Աս, երբեմն դնի ի բանս առ ի զարդ և առ ի վայելչութիւն։
Ինձապէս • ՝ (նախդիր ուրուհատուածոն)։ օրինակաւ։
Ինձէ • • • ՝ իւրիք • ըստ իմիք • իւրիք իւրօք • գաՀ, պիր Թարղ իչէ։
Ինձ ինձ • || ինչ ինչ • քանի մի • պէս պէս • գաՀ, Թիւրլիւ Թիւրլիւ։
Իմցական • ի, աւ • ից, օք • ՝ Իմցին • (նախդիրս հոլովէն) ՝ || տես Իմ։

Իմոյք • (ածական) կամ (գոյ)։ իրք իմ • գաՀ, պէհիմքիչէր։
Իմովհանն • (նախդիր ուրուհատուածոն)։ ըստ կարի իմում • գաՀ, գաւուրէթիմէ կէօրէ։
՝ի Նանիր • || տես Նանիր։
Ինգրէ, կամ Իննկրէ • (գոյ)։ է տեսակ ինչ հալուէյից։
Ինդիկոխան, կամ Ինդիքոխոն • || տես Ընդիկոխոն։
՝Ի նեքբես կոյս, կամ՝ ի նեքբես կոյս • (նախդիր ուրուհատուածոն)։ ի նեքբէն կողմն • գաՀ, իչ Թարաֆընը։
՝Ի նեքբոյ • || տես Նեքբոյ։
՝Ի նեքբուստ • (նախդիր ուրուհատուածոն)։ ի նեքբէն կողմանէ • գաՀ, իչ Թարաֆընտան։
Ինծ • ՝ ընծու՝ կամ ընձու, ու • ուց • ուք •
Ինձ • ՝ (գոյ)։ դժնեայ գաղան ինչ պատա ուօղ և գիշակեր, ունի զմարմն խայտաբղետ՝ ի ձև կատուի, բայց չոյժ մեծագոյն քան զնա • գաՀ, գաթըան։
Ինձէն • (նախդիր ուրուհատուածոն)։ յանձնէ իմմէ • ինքնին • կինէն • գաՀ, քենմէնիչիմտէն։
Ինն • ընի, իւ • ինուիք, իննուց՝ կամ ինուց՝ կամ ընիից, իննուք՝ կամ իննումբ՝ կամ ընիւք • (ածական)։ է բացարձակ անուն Թուոյ, և նշանակէ երիցս երիք • միով պակաս ի տասնէ • գաՀ, տօգուզ։
Իննոցաբար • (նախդիր ուրուհատուածոն)։ ըստ օրինակի ինուց • իբրև զիննեակ դասս հրեշտակաց • գաՀ, տօգուզ կիպի։
Իննոգիսկի • (ածական)։ այն՝ որ է ինն գրկացափ • գաՀ, տօգուզ գուլաճ։
Իննոգլխի • ՝ (ածական)։ այն՝ որոյ են գլուխք
Իննոգլուխ • ՝ ինն • գաՀ, տօգուզ պաշլը։
Իննոկանգուն • (ածական)։ այն՝ որ ունի զինն կանգուն բարձրութիւն կամ լայնութիւն • գաՀ, տօգուզ արշըն։
Իննոկի • || տես Իննեակ։
Իննոկնեան • (ածական)։ այն՝ որոյ են ինն ականք ջրոյ, որպիսի է գլակոյ վանքն հայաստանեաց և տեղիք սահմանացն, որ առ նոքօք են ինն աղբերակունք բղխօղք բարեհամ ջուրց • գաՀ, տօգուզ փունարլը։
Իննոմանեայ • (ածական)։ այն՝ որոյ են ինն մատունք • կինն մատանց բաղկացեալ • գաՀ, տօգուզ փարչալը։
Իննոմեայ ՝ (ածական)։ այն՝ որ է ի հատակի
Իննոմեան ՝ ինն • ամաց • ամաց ինուց • գաՀ, տօգուզ եաշընտա։
Իննոմսեայ • սէի, իւ • ից, իւք • ՝ (ածական)։
Իննոմսեան • սենի, իւ • ից, իւք • ՝

այն՝ որ է ինն ամսոց • գռ՝, տօգուզ տյլըգ։

Իննաշաճանական • (ածական) • այն՝ որպ ինն աշաճանք են, կամ որոյք և հատուածք բանից, որպիսի են երանութիւնք յաւետարանին, որք ութ կամ ինն հաշուին • գռ՝, տօգուզ տէրէճէլի։

Իննեակ • նեկի, աւ • ոց, օք • (ածական) կամ (գոյական) • է զաւակական թուականի անուն, և նշանակէ ինն թուով • ինն թիւն • գռ՝, տօգուզ տանէ։

Իննեբեակ • բեկի, աւ • ոց, օք • (ածական) • ինն-աւոր • գռ՝, տօգուզ • տօգուզ տանէ։ Աս, նոյն է ընդ նեքինայն։

Իննեբորդ • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • է դասական թուականի անուն, և նշանակէ վերջինն յինն թիւս • գռ՝, տօգուզունճը։

Իննեւտան • սին, ամբ • անց, ամբք • (ածական) • է բացարձակ թուականի անուն, և նշանակէ տան և ինն • գռ՝, օն տօգուզ։

Իննեւտանամեայ • (ածական) • այն՝ որ է ի հասակի տան և ինն ամոց • գռ՝, օն տօգուզ եաշընտա։

Իննեւտանեակ • Նեկի, աւ • ոց, օք • } Իննեւտանեբեակ • բեկի, աւ • ոց, օք • } (ածական) • այն՝ յորում է ինննեւտան թիւ՝ ի նշանակ ինչ իրաց սահմանելոց։

Իննեւտանեբորդ • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • է դասական թուականի անուն, և նշանակէ վերջինն իննեւտան թուոյ • գռ՝, օն տօգուզունճը։

Իննեքեան • } Նեցուն, նիմ ցունց, քեամբք • Իննեքին • } (ածական) կամ (գոյական) • ինեւնքն եւս՝ թէ միանգամայն իսկ և թէ ութ ութոյն • գռ՝, տօգուզունտա։

Իննհնգեան • (ածական) • ինն թզալտի • գռ՝, տօգուզ գաբըշ։

Իննիկս • (ածական նոտաթեան) • ինն անգամ • գռ՝, տօգուզ քէրըռ։

Իննհարիւր • բոց, ով • ոց • ովք • (ածական) • ինն անգամ հարիւր • գռ՝, տօգուզ եիւզ։

Իննհարիւրամեայ • (ածական) • այն՝ յորում են ինն հարուածք պատահարոյ • գռ՝, տօգուզ գաղէպլի։

Իննուղկեան • (ածական) • ունօղ զինն ուղուկս, կամ բաղկացեալ յիննուց ուղկաց, որք առնեն զնրիս բնական թիւդ • գռ՝, իւչ գաբըշ։

Իննեւտան • ‖ տե՛ս ի վերոյ Իննեւտան։

Իննեւտանամեայ • ‖ տե՛ս Իննեւտանամեայ։

Իննեւտանեբորդ • ‖ տե՛ս Իննեւտանեբորդ։

Իննապատիկ • (ածական) կամ ըստ իմիք (նոթայ ֆոնոթոն) • ինն անգամ առաւել • գռ՝, տօգուզ գամ զկիտակ։

Իննանամեայ • մէի, իւ • իոյ, իւք • } Իննանաւեան • մէնի, իւ • իոյ, իւք • } (ածական) • Իննանաւենի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • } այն՝ որ է ի հասակի, կամ ի միջոցի ինն-նեւտան տանց • գռ՝, տօգուան եաշընտա։

Իննանապատիկ • (նոթայ նոտաթեան) • ինննիցս կրկինեալ • գռ՝, տօգուան գամ։

Իննանեակ • Նեկի, աւ՝ կամ իւ • ոց, օք • (ածական) կամ (գոյական) • ինննեւտան թիւ • գռ՝, տօգուան տայը։ ‖ տե՛ս եւս Իննանեբորդ։

Իննանեամեայ • } Իննանեամեան • } ‖ տե՛ս Իննանամեայ։

Իննանեբեակ • բեկի, աւ • ոց, օք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Իննանեակ։

Իննանեբորդ • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • է դասական թուականի անուն, և նշանակէ զինն ի կարգի ինննեւտան թուոյ • գռ՝, տօգուանընճը։

Իննանիցս • (նոթայ նոտաթեան) • ինննեւտան անգամ • գռ՝, տօգուան քէրըռ։

Իննեւտան • Իննանի՝ կամ ընտանի, իւ • ոց, օք • (ածական) • է բացարձակ թուական անուն, և նշանակէ ինն անգամ տասն, որ պակաս է տասամբ միով քան զհարիւր • գռ՝, տօգուան։

Իննօրեակ • բեկի, իւ • իոյ, իւք • (ածական) • այն՝ որ է ինն աւուրց • գռ՝, տօգուզ կիւնլիւք։

Ինչ • (ածական) • է անհոլով մասնական անուն, ինչ • գռ՝, նէ անիւ • Եա • իբրև գոյական՝ նշանակէ իր ինչ • գռ՝, պիր շէյ • Եա, երբեմն վարի առաւել իբր թարմատար կամ առ ի զարդ բանից, և կամ իբր մակբայ • Եա, կարէ գտանիլ երբեմն ի նախդրիւ հոլովս այսպէս՝ զինչ, յինչ։

Ի՞նչ • (ածական) կամ (նոթայ հարցական) • ոչ այնչափ ի գործ ածի ուղղական հոլովով այսպէս ի՞նչ, այլ զի՞նչ, և նշանակէ որ • օրպիսի • գռ՝, նէ՞։

Ինչ • ընչի, իւ • իոյ, իւք • (գոյական) • գոյակ • գոյք • այն ամ՝ որ կայ իրօք • գռ՝, վար օլան շէյ • մալըլըգ։ Եա, առատագոյնք՝ թէ գրամ իսկ և թէ կարասի • գռ՝, մալ միւլք։

Ինչականաբեան • թէ • (գոյական) • ունելութիւն իրաց ինչ առ այլ • վերաբերութիւն։

Ինչասացող • ‖ տե՛ս Ընչասացող։

Ի՞նչ գաւնակ • (նոթայ հարցական) • օրգռնակ • օրոշ • որմէ օրինակաւ • գռ՝, նէ՞ թարդ։

Ինչէզ • ‖ տե՛ս Ընչէզ։

Ինչ ինչ • ‖ տես Ինչ ինչ։

Ի՞նչպիսի • ‖ տես Ո՞րպիսի։

Ինչպիսութիւն • ‖ տես Որպիսութիւն։

Ինքագլխ • ‖ տես Ինքնագլխ։

Ինքն • ինքեան, եամբ • եանց, եամբք • (գԽ)։ Է դերանուն էական՝ որ ի վերին իւր միայնակ՝ նշանակէ զերծարդ դէմն • իսկ յատկեալ յայլ դերանուանս՝ հաստատակ լինի ևս երից դիմաց, որպէս՝ ես ինքն • դու ինքն • նա ինքն։ Ածիւք՝ բառս Ինքն նշանակէ անձն իւր • նոյն ինքն • գՏ, քԽնամ • Ես, կարէ դնիլ ի տեղի ևանձնասրոյ և անանձն իրաց իսկ։ Ես, երբեմն կարէ նշանակել իրրև ածական առնուն՝ այսպէս • բառն իսկական • գՏ, ասէլ։

Ինքն առ ինքն • ՝ (ՀՈՒՐԽ ՈՐԽՈՒՆ)։ անձնապէս • գՏ, քԽնամ քԽնամիւք։

Ինքն իւինքն • • ՝ ձամբ անձին • ինքնին • գՏ, քԽնամ քԽնամիւք։

Յինքն գալ • ‖ զգաստանալ • ի միտս լինել • գՏ, ագալ պաշշնա կէլմիք • պղըմագ։

Ինքն ըստ ինքեան • (ՀՈՒՐԽ ՈՐԽՈՒՆ)։ իւրամբ բնութեամբ • ըստ բնութեամբ իւրում • կԽսաթենէ իւրմէ • գՏ, քԽյինքնէ։

Ինքեամբ • ‖ տես Ինքնին։

Ըստ ինքեան • ‖ տես Ինքնին։ Ես • ի տրամաբանական բանս՝ նշանակ է բնութեան, գոյացութեան, որում հակակայի ըստ պատահմանն։

Յինքեան, կամ Յինքեանս գնալ • ‖ երթալ առ իւրան • գնալ ի տեղի իւր • գՏ, քԽնամ եկերինէ կԽթԽմիք։

Ինքնաբան • • ՝ ի, աւ • ացս, օք • (ածՏ)։

Ինքնաբանական • ՝ այն՝ որ լինի սեպհականն բանիւ անձին իւրոյ • կամ այն ամ՝ որ ընդ անձին խօսել լինի • գՏ, քԽնամ իւրքինէն սեպիլինէն։

Ինքնաբանութիւն • ‖ տես Ինքնախօսութիւն։

Ինքնաբար • (ՀՈՒՐԽ ՈՐԽՈՒՆ)։ ինքնին • ինքնագործ • ինքնօրէն • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ • Ես, իրրև ածական՝ նշանակէ սեպհական • իսկական • գՏ, ասէլ։

Ինքնաբարի • (ածՏ)։ բառն բարի • ինքն ըստ ինքեան բարի • գՏ, զաթը կյի։

Ինքնաբարութիւն • ՝ թԽան • (գԽ)։ ինքն ինքնաբարեբարաբար • ՝ ըստ ինքեան բարութիւն • բառն բարեբարաբար • գՏ, զաթը կյինք։

Ինքնաբաւ • (ածՏ)։ այն՝ որ ինքն ինքեան է բաւական • որով կերպիւ և իցէ անկարօտ ունինք • գՏ, կՏսաձաքզը։

Ինքնաբաւութիւն • թԽ • (գԽ)։ անկարօտաութիւն • ինքն ինքեան բաւականութիւն • սակաւապիսութիւն • գՏ, կՏսաձաքզըդը։

Ինքնաբեր • ի, իւ • իցս կամ ացս • օք • (ածՏ)։ ինքնին ընթացս կամ բնութիւնս • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ կԽթԽրէն, կամ կԽթԽրվիչ։ Ես, իրրև գոյական՝ նշանակէ ինքնաբոյս բանիւք • բնիւք • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ պԽթԽվիչ ապրիլս • մանհաւլ։

Ինքնաբերաբար • (ՀՈՒՐԽ ՈՐԽՈՒՆ)։ ինքն յիւրմէ գոյանալով • ըստ ինքեան յառաջ գալով • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ հասիլ օլարագ • իւլերի կԽլԽրիք։

Ինքնաբերական • ի, աւ • ացս, օք • ‖ տես Ի վերոյ Ինքնաբեր։

Ինքնաբերութիւն • թԽ • (գԽ)։ ինքն յիւրմէ արտադրութիւն • լինելն ինքնաբոյս • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ հասիլ օլմագըդը։

Ինքնաբնակ • ի, աւ • ացս, օք • (ածՏ)։ իրր ինքնաբոյս • այն՝ որ է ի բնէ անդաստին • գՏ, զաթընաան օլան։

Ինքնաբնակաբար • (ՀՈՒՐԽ ՈՐԽՈՒՆ)։ իրր ինքնաբնաբար • ինքնին • կամակար • ի բնէ • գՏ, զաթընաան օլարագ։

Ինքնաբողբոջ • (ածՏ)։ ինքնին բողբոջեալ • ի բնէ ընձիւղեալ • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ ֆիլիզլիմիշ։

Ինքնաբոյս • բուսի • իւ • իցս • իւք • (ածՏ)։ ինքնին բուսեալ իրր առանց մշակութեան • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ պԽթԽն։ Ես, բնածին • ընտրաբոյս • գՏ, զաթը • ասէլ։

Ինքնաբուխ • ՝ (ածՏ)։ ինքնին բղխեալ •

Ինքնաբուղխ • ՝ յիւրմէ կամ ի բնէ հոսեալ • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ ագան • Ես, ինքնին և յիւրմէ բղխող • գՏ, քԽնամ քԽնամինէ ագըրան։ ‖ տես ևս ի վերոյ Ինքնաբոյս, նաև Ինքնակամ։

Ինքնաբուն • (ածՏ)։ ի բնէ • բնաձին • ընտրաբոյս • բնական • յատուկ • սեպհական • գՏ, ասէլ • զաթը • մախսուս։

Ինքնագաւառացեալ • (ածՏ)։ բառն գաւառական • բնիկ • ծնեալ ի գաւառին • գՏ, եկրլի։

Ինքնագլխակի • (ածՏ)։ այն՝ որ ի բնէ ըստ ինքեան գլխակի է • գՏ, զաթը կԽսԽլՏ։

Ինքնագլխակաբար • ի, աւ • ացս, օք • (ածՏ)։ բառն՝ կամ ինքնին գլխակացուցիչ • գՏ, ասէլ քԽնամ քԽնամինէ կԽսԽլԽսԽն։

Ինքնագլուխ • գլխի, աւ • ացս, օք • (ածՏ)։ ինքնին գլխակ • ինքնին գլխով • գՏ, քԽնամինէն պԽլԽն։ Ես, կարէ իրրև մակբայ վարիլ իրր ինքնին գլխանալ • իմաստասիրել • ինքն ինքեան բաւականութիւն • սակաւապիսութիւն • գՏ, եկրլիք։

բևլով • փաշ ։ քէնտիմանէն պիլէրեք ։

Ինքնագիր • գրի՛ կամ գրոյ ։ իւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ անձամբ անձին գրեալ, կամ գծագրեալ է • փաշ ։ քէնտի քէնտիմէ եազըլան ։

Ինքնագիւտ • (ածական) ։ այն՝ որ յինքենէ գլուխ եալ կամ հնարեալ է • փաշ ։ քէնտիմանէն իխտաա օլմուշ ։ Ես ։ ինքնին գտեալ՝ ի վեր երևեալ • փաշ ։ քէնտիմանէն պուլունմուշ ։

Ինքնագլուխ • գլխոյ, ով • ոց • ովք • (ածական) ։ ինքն ըստ ինքեան տիրօղ • ինքնին ունօղ զգվաստրութիւն • փաշ, քէնտի պաշընա ազատ ։

Ինքնագոլ • (հոմէոպաթ հոլովի՝) • (ածական) ։

Ինքնագոյ • ի, իւ • ից, իւք • ոյ՝ որ ինքն ըստ ինքեան միշտ գոյ • անեղ • անսահման, որ զնոյն միայն ասի • փաշ, եաթաարլամըշ ։ Ես ։ ինքնագոյական • անեզական • փաշ, եաթաարլամըշտա մահսուս ։ Ես ։ ըստ փիլիսոփայից նշանակէ՝ ըստ ինքեան էնիթակայացեալ, որոյհոյ է գոյացութիւն ։

Ինքնագոյակ • ի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ իբր ինքնագոյ կարծեցեալ է • իբր ինքնեզ • փաշ, քէնտիլիլինտէն օլմուշ կիպի ։ Ես ։ ի բուն չոյ եղեալ • ոչ ահեագործ մարդկային, այլ աստուածակերպ • փաշ, զաթը ալլահտան օլմուշ ։

Ինքնագործ • ի, իւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ ինքնին և ինքաբար գործէ • ինքնիշխան, որպիսի է Աստուած ։ Ես ։ այն՝ որ գործէ ըստ հայեցողական պաշտօն իւր և զոյից կարևոր • փաշ, քէնտի իշլինէ պագան ։ Ես ։ աշխատասէր • փոյթ • անձանձիր • փաշ, խոյրէթլի ։ Ես ։ ինքնագլուխ • անձնահաճ • փաշ, քէնտի պաշընա կէզլէն ։ Ես ։ յինքենէ գործեալ ։ ինքնահնար • փաշ, քէնտիմանէն իխտաա օլունմուշ ։ Ես ։ անաշխատ • պատրաստական • փաշ, հազըր ։ Ես ։ բնական • ինքնին եղեալ • անպատճառ • փաշ ։ զաթը ։

Ինքնագործեմ • եցի • եա • ել • (ներգործական) ։ ինքնին առնել զինն • ինքն ինքեամբ ըզգործ ինչ կատարել • փաշ, քէնտիմանէն պիր շէյ էթմէք ։

Ինքնագործութիւն • թեան • (գոյ) ։ գործելն ինքնին զինն • փաշ, քէնտիմանէն պիր շէյ էթմէ ։ Ես ։ սեպհականել գործ ։ կամ գործոյզն • փաշ ։ թահսիսա օլմն մահսահաթ ։

Ինքնագտակ • ի ։ աւ • ից ։ օք • ‖ տես ի վերոյ Ինքնագիւտ ։

Ինքնագտակ լինել • ‖ ինքնին հնարել ինչ • փաշ, քէնտիմանէն պիր շէյ իխտաա էթմէք ։

Ինքնագրաւ • ի, իւ • իցս, իւք՝ կամ օք • (ածական) ։ այն՝ որ ինքնին զանձն իւր դնէ ի գրաւ, այսինքն ի վտանգ, ի մահանաւնն • փաշ, քէնտի քէնտինի էլէ վէրէն ։

Ինքնադատ • (ածական) ։ այն՝ որ անձամբ զանձն իւր դատէ • կամ և այն՝ որ անձամբ անձին դատաւոր նատեալ է • փաշ, քէնտի տավասընըը քէնտի քէնէն, կամ քէնտիլիլինտէն հագիմ օլան ։

Ինքնադէպ • (ածական) ։ ըստ պատահման դիպեալ • այն՝ որ ոչ դիտմամբ պատահի • փաշ, բաաթ կէլէ ։

Ինքնադիմաբար • (մոլէքա արխէյոն) ։ անձամբ անձին • դէմ յանդիման • փաշ, քէնտինի • եվուզ պէ եվուզ ։

Ինքնադիր • դրի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ յինքենէ եղեալ է • լիւբմէ կարգեալ • փաշ, քէնտիլիլինտէն գոնուլմուշ ։

Ինքնադրօմ • (ածական) ։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան դրօմէ զանձն • ինքնապարտաւ • անձնանախատ • փաշ, քէնտի քէնտինի աշարա վէրման ։

Ինքնազարդ • (ածական) ։ այն՝ որ ի բնէ ինքնին զարդարեալ է • բնական • փաշ, զաթընտան տօնանմուշ ։

Ինքնազգեստ • ի, իւ • իցս, իւք • (ածական) ։ ինքեամբ, կամ յանձնին զգեցեալ • իբր բնական ինչ յանձնին բերեալ • փաշ, քէնտիլիլինտէն կիյինէն ։

Ինքնազղէն • զինի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ ինքնին ի բնէ, այսինքն ի ծննդենէ զինեալ է, որպիսի են գազանք • փաշ, զաթը սիլահլանմուշ ։

Ինքնազօր • ի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ յինքենէ ունի զզօրութիւն, և չէ կարօտ ուժիք • փաշ, գաապը • գուվուէթլի ։ Ես, բուէն ոյզ ինքնակալ, լիւբ զօրութիւն կէցէր ։

Ինքնազօրութիւն • թեան • (գոյ) ։ ինքնաբուխ և տիրական զօրութիւն • սեպհական կարողութիւն • փաշ, գուվուէթլիլիք ։

Ինքնաթիւ • (ածական) ։ ինքեամբ թուեալ • այն՝ որ ինքն զինքն թուէ • փաշ, քէնտի քէնտիսինի սայան ։

Ինքնաթոյն • թուեի, իւ • իցս, իւք • (ածական) ։ այն՝ որ ի բնութեան է թուեալ • յիւրմէ ունօղ զթոյն • փաշ, զաթընտան զէ հիրլէ ։ Ես, անձամբ զանձն թունաւորօղ • փաշ, քէնտիսինի զէ հիրլէյէն ։

Ինքնաժամանակ • (ածական) ։ է յաւուրս մակդիր այ, որոյ չէ ժամանակ • այլ ինքն է

չափ անակնկալին և անվախանձ առողջութիւն իւրոց • պտ՝ էպէսի վագիի։

Ինքնաժառանգ • ի, աւ • ագ, ագ • (ած)։ այն ոմն՝ որ անպայման է այսինքն հայրենի ժառանգութիւն իւր է • պտ՝ սորը քենամի միրասխօր • վարիս։

Ինքնալոյս • (ած)։ այն՝ որ լիւրմէ է լոյս իւր • ինքնին լուսաւոր • պտ՝ քենոնեանէն ըշըգլը՝ շաւիգլը։

Ինքնաստեր • (ած)։ ինքն իսկ լսօղ • ականջալուր • աեղեկացեալ • պտ՝ սորը քենամի իշխանէն։ ‖ տես եւս Ինքնահաճ։

Ինքնախաղաց • ‖ տես Ինքնաբուխ։

Ինքնախոհ • ի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ ինքն ըստ ինքեան խորհօղ, կամ լիւրմէ խորհեալ • պտ՝ քենոմի քենոմէկ ախշլիւնէն, էտ՝ քենոմիլիլինամէն ախշլիւնիւլմիւշ։

Ինքնախորժ • (ած)։ ինքնայօժար • ինքնակամ՝ յօժարակամ՝ պտ՝ քենոմի քենոմէկ խոսկըլլի • արզուլլուշ։

Ինքնախօս • ի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ իւրոյ բերանով զանձնէ իւրմէ խօսող, կամ իւրով գրութիւ ձառօղ • պտ՝ քենոմիլիլինամէն սէօյլէյէն, նագըլ էտէն։

Ինքնախօսութիւն • թե • (գող)։ ինքնախօս բան, այսինքն յինքենէ խօսեալ բան • պտ՝ քենոմիլիլինամէն սէօյլէնմիշ սէօզ։ Ես, իրը քնախօսութիւ • պտ՝ էշլի իւլի հիքմէթի։

Ինքնածագ • (ած)։ ինքնին ծագեալ • ի բնէ պայծառ, անաղօտ • պտ՝ զսրճընտան շաւիգը՝ բշըգլը։

Ինքնաճանաչութիւն • թե • (գող)։ ճանաչումն, կամ ճանաչութիւն իւրոյ ինքեան • պտ՝ քենոմիսինի ծանըմը։

Ինքնածին • ծնի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ ինքնինն ծնեալ՝ ինքնին գոյացեալ • պտ՝ քենոմի քենոմիլէ ոօղմուշ։ Ես, ինքնածին ասի սրբոյ կուսին Մարիամայ, որ չծնեալն անժամանակաւոր առանց մրոյ ի հօրէ, ծնաւ ի ժամանակի առանց հօր։ ‖ տես եւս Ինքնաբոյս։

Ինքնակալ • ի, աւ • ագ, ագ • (ած) և (գող)։ ինքնիշխան • անձնիշխան • ինքնագլուխ ոք, որոյ ին նա ծագաւորք և կոյսեբք՝ որք չեն նաւածեալ ընդ իշխանութիւ ուրուք, այլ անձամբ ձեռին վարեն զսէպութիւնն իւրեանց անկախ յուժէ • պտ՝ քենոմի պաշտնա հէգքիւմտար՝ նասըլ քի փատշահ։ ‖ եւս տես ի նեբբոյ Ինքնակալական։

Ինքնակալական • ի, աւ • ագ, ագ • (ած)։

սեպհական ինքնակալի • թագաւորական • կոյսերական • անձնիշխանական • պտ՝ քենոմի պաշտնա հէգքիւմտարլը՝ էտ՝ փատշահա սիւթէկիլլիք։

Ինքնակալութիւն • թե • (գող)։ ինքնակալ սեպութիւ • կոյսերութիւ • միահեծան թագաւորութիւ • պտ՝ փատշահլըգը • Ես, անձնիշխանութիւն • պտ՝ իրաեէթի։

Ինքնակամ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ լինի հաճութիւ կամոյ իւրոյ • կամաւոր • պտ՝ կէօնիւլլիւ • Ես, անձնիշխան • ազատ • պտ՝ իրաեէթլի • Ես, այն՝ որ կամի կատարել զկամս իւր • իրը կամապաշտ • պտ՝ նէֆսփէրէսթ • Ես, իրրև մակբայ վարեալ՝ երբեմն նշանակէ իւրով կամաք • կամաւ • կամաւորապէս • պտ՝ քենոմի իրաեէթի իլէ • ‖ տես եւս Ինքնաշարժ։

Ինքնակամութիւն • թե • (գող)։ ունելն սեպհական կամս • կամաւորութիւ • անձնիշխանութիւն • ազատութիւն • պտ՝ կէօնիւլլիւ խաեէք • սէրպեսթլիք։

Ինքնակոչ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ մարգարէին ինչ՝ որ կոչ ըստ ինքեան՝ իրը ինքնագոչ • պտ՝ քենոմիլիլինամէն տուբան։

Ինքնակոչութիւն • թե • (գող)։ ինքնին կոչումն • ինքնին զանել • պտ՝ քենոմիլիլինամէն տուբուշ • վալը օլմա։

Ինքնական • ի, աւ • ագ, ագ • (ած)։ սեպհական ինքեան • իւրական • պտ՝ քենոմիսինէ միւթէալլիք։

Ինքնականութիւն • թե • (գող)։ իրը նոյնութիւն • պտ՝ քենոմինէն մուհաուէլլէ։

Ինքնակատ • ի, աւ • ագ՝ կամ իյ, ագ • (ած)։ որոյ ոք զինքն կապէ • որոյ մէղքն՝ որոյ գործոնն կապի ըստ հաւատոյ նոմուս • պտ՝ քենոմ քենոմիլէ պաղլայան։

Ինքնակատոյց • (ած)։ այն՝ որ ինքնին կառուցէ • պտ՝ քենոմիլիլինամէն եափըճըսը։

Ինքնակատար • ի, աւ • ագ, ագ • (ած)։ այն՝ որ ինքնին՝ ի բնէ կատարեալ է աննպաստ • և կամ կատարեալ՝ առ մտածեալ իւրոյ, որոյ էակ ինչ ամբողջ • պտ՝ այլ գաւառ, ելէմտար • Ես, իրրև մակբայ՝ ‖ տես ի նեբբոյ Ինքնակատարաբար։

Ինքնակատարաբար • (հնչ՝ ոչխ) • կատարելապէս • տիպափս • բոլորովին • պտ՝ թէքմիլլիք իլէ • քիւլլիյէն։

Ինքնակատարութիւն • թե • (գող)։ լինելն կատարեալ • անթերի կատարելութիւն • պտ՝ թէքմիլլիք • պիւթիւնլիք։

Ինքնակաց • ‖ տես Ինքնակոյ։

Ինքնակայութիւն • ‖ տես Ինքնակալութիւն։

Ինքնակեանք • կենաց, կենօք • (գ•ոյ)։ Նա՝ որ ինքն իւրև է կեանք. և նոյն ինքն բան կենդանութիւնն ճշմարիտ, որ է աղբերն կենաց՝ ած • ած։ զաթէ է օմէ, հայաթ։

Ինքնակերպ • (հոլ•ոյ ոգ•ոյ)։ բան իւրոյ կերպարանաւք • ած՝ տալ քենաի սիֆաթը իւրէ։

Ինքնակիր • ‖ տես Ինքնին։

Ինքնակիր • կրի, ու • ից, ից • (ած)։ յանձին կրեալ. անպակաս ինքեան. որպ մեզքն՝ Ինքնակիրն ասի • որ կրի յանձին մարդկան՝ մինչեւ քաւեալ իւրէ • ած՝ քենաի իւրդրինէ թաչընան։

Ինքնակշռամբելի • ւոյ, եաւ • եաց, եաք • (ած)։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան կշռամբանաց և նախասահմանաց արժանաւոր է • ած՝ սինէէմէ • չըգըշա մնատահաք։

Ինքնակոչին • մանց, մանք • անց, անք • (գ•ոյ)։ իւր կոչին • ած՝ քենաի թարաֆը։

Ինքնակոչ • (ած)։ այն՝ որ չէ կոչեցեալ յումէքէ • այլ անձամբ զանձն հրաւիրեալ • ած՝ առաքելի օլմասան կէլէն։

Ինքնակտրման • (ած)։ այն՝ որ անձամբ զանձն կտրծանէ • ած՝ քենաի քենաինէն էրգալ • եա՝ ինքնին կտրծանեալ • ած՝ քենաինկիլինեն էրգըլմըշ • եա՝ այն՝ որով ոք նախ ինքն կտրծանեցաւ։

Ինքնակրական • ի • ու • ոյ • ից • (ած)։ այն՝ որ կրեալ լինի ինքնայօժար կամաք • ած՝ քենաի բաուէլի իլէ չէքիլմիշ։

Ինքնակռութիւն • թեան • (գ•ոյ)։ կրելն յինքեան կամաւորաբար • ած՝ կէնտինէ իլէ չէքմէ։

Ինքնահաւած • ի • ու • ոյ • ից • (ած)։ առանց ուրուք վարելոյ՝ ինքնին հաւածական աւետ զանձն, այսինքն փախառեալ լինող • ած՝ քենաինկիլինեն գաչան։

Ինքնահակառակ • (ած)։ այն՝ որ անձամբ անձին հակառակի ինքեան • ած՝ քենաի քենաինկէ զիէթ ուրան, դաւդա էաէն։

Ինքնահաղորդութիւն • թեան • (գ•ոյ)։ ըստ ինքեան հաղորդական գոլն • ած՝ քենաի քենաինկէ իլէշգիլըգ • հիսէապաբլըգ։

Ինքնահաճ • ի • ու • ոյ • ից • (ած)։ անձնահաճ. ինքնահաւան. անձամբ անձին հաճոյ • ած՝ քենաինիւն պէկլէնէն • ֆօտուլլու։

Ինքնահաճելի • եցոյց • եաց • իլ • (չեշտ•)։ ինքնահաւան լինելի. անձնահաճելի • ած՝ քենաինիւն պէկլէնմէք • ֆօտուլլանմագ։

Ինքնահաճոյ • ‖ տես Ինքնահաճ, և Ինքնայօժար։ Եա՝ այն՝ որ ըստ հաճոյից անձին գործի • ըստ կամաց իւրոց գործեալ • ած՝ քենաի քէֆինէ օլան։

Ինքնահաճոյութիւն • ոյ թե • (գ•ոյ)։ ինքնահաճութիւն։ ‖ հաճն լինել • ած՝ քենաինէ պէկլէնմէ • պէկլէնմէլիք • Եա՝ իբր ինքնակամ յօժարութիւն • ած՝ իւռաէք։

Ինքնահայեաց • (ած)։ այն՝ որ միայն անձին իւրում հոգի • այսինքն ինքնահաւան • ած՝ քենաի նէֆսինէ պագան։

Ինքնահաս • (ած)։ ինքնին հասեալ, կամ հասանեցեալ • որպիսի են պատուղք՝ ոյք հասանեցեալ ի ծառին՝ անկանին ի վայր • ած՝ քենաի քենաիլէ գէլմիշլի։

Ինքնահարաւած • ի • իւ • ից, իւք • կամ ոյ, ոյ • ոյ • ոյք • (ած)։ այն՝ որ ինքն զինքն հարաւածէ • կամ ևս անձամբ յանձնէ հարաւածեալ • ած՝ քենաի քենաինկի վուրմուշ, գէզդէրմիշ։

Ինքնահաւան • ‖ տես Ինքնահաճ։

Ինքնահաւանութիւն • ‖ տես Ինքնահաճութիւն։

Ինքնահիմն • (ած)։ ինքնին հիմնեալ, կամ հնարեալ • ած՝ քենաի քենաինկէ թէմէլլէնմիշ։

Ինքնահիւս • ‹ ի • ու • ոյ • ից • (ած)։

Ինքնահիւսակ • ‹ յինքենէ կամ յանձանէ իւրմէ հիւսեալ • ած՝ քենաինկէն կամ քենաի իմիէ էօրիլմիշ • եաւրէլմիշ։

Ինքնահնար • ‖ տես Ինքնագիւտ։

Ինքնահողաբուսակ • ի • ու • ոյ • ից • (ած)։ այն՝ որ ինքնին բուսանի, կամ ի վեր ևս նէ ի հողոյ • որպես ազգ ընծիր ոսկւոյ եմոլպիոյ բուսանեալ իւրում զնէզէկ • ած՝ քենաինկիլինէն թօփրագտա պիթէն։

Ինքնահրաման • (ած)։ առանց հրամայելոյ ուրուք ինքնին հրամանաւոր • ինքնիշխան. անձնիշխան • ած՝ հիւքմիւ էաէն։ Եա՝ վարեալ իբրև մակրոյ՝ նշանակէ ինքնին • կամակորութեամբ • ած՝ քենաի քենաինկէ։

Ինքնաձայն • ի • իւ • ից • իւք • (ած)։ յինքենէ, այսինքն յոյ ձայնեալ • Եա՝ ինքնին ձայնող • ինքնահնօա • ած՝ քենաի քենաինկէ սէսլէնէն • սէս վէրէն։

Ինքնաձեռնաւ • (ած)։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան ունի զձեռնաւն առանց ունելոյ զսխան և զնեցուկ, այլ ասի զկնի կամ զկնկզեցոյ • ած՝ տիրէքքինդ Թաալան։

Ինքնաձեռն • (ած)։ այն՝ որ իւրով ձեռամբ առնէ • անկարօտ օգնականութեան այլոց • ած՝ եարըմսըզ միւհթաճ օլմայան։ Եա՝

կարէ իբրև մակբայ նշանակէլ՝ ինքնին ։ իւրովի ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիէ ։ Եա ։ ձեռասուն ։ իբր ձեռամբ ընտրեալ ։ պտ՛, էլսէ պէօյլէյին ։ Եա ։ ձեռնէրէց ։ յանդամ ։ յանձնապատասան ։ պտ՛, կամպոմիզ ։

Ինքնաձեռնադրելի ։ ա՛ց ։ եաս ։ եաց ։ եօք ։ (ած) ։ այն՝ որ ինքնին ձեռնէրէց լինի ՚ի սուրբ կարգ կամ ՚ի պատիւ ։ անձամբ անձին ձեռնադրեալ ։ պտ՛, քէնոմի պաշշնա մանասար կիսիչին ։ վարիազ օլան ։

Ինքնաձեռն լինել ։ ‖ ձեռնէրէց լինել ։ համարձակիլ ։ պտ՛, սէրսէմլենմէք ։ Եա ։ ինքնին ձեռն միել ։ պտ՛, էլ վուրմադ ։

Ինքնաձև ։ (ած) ։ այն՝ որ յինքնէ ինէ ձեւացեալ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ պիչիմլենմիշը ։

Ինքնամաան ։ ‖ տես Ընդնամաան ։

Ինքնամասայց ։ տաւցի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ ինքնին մտաւոյն ։ յատաջ բերօղ ։ ոչ ասի միայ մարդոյ կամ սիրտ, և կամ երկիր, և այլ նմանեաց ։ որք ինքնին արտադրեն զինն ։ պտ՛, քէնոմինէն իչէրի կէլմիչին ։ Եա ։ ինքնին մտաւոյցեալ ։ յատաջ եկեալ ։ պտ՛, քէնոմինէն իչէրի կէլդին ։ Եա ։ ինքնադէպ ։ ըստ պատահմանն եղեալ ։ պտ՛, բասթ կէլդի ։ Եա ։ իբրև գոյական՝ նշանակէ զդէպք ։ դիպուած ։ պտ՛, բասթ թալէհ ։

Ինքնամասս ցկի ։ (ած) ։ դիպուածական ։ պատահական ։ պտ՛, թալէհէ միւթէալիք ։

Ինքնամասս ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ անձնամասս ։ այն՝ որ ընդ անձին մասանչի ։ ինքն ինքեան հակառակօղ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմի իլէ գաւդա էօլէն ։

Ինքնամեռ ։ (ած) ։ այն՝ որ օրհասիւ մահուան իւրոյ մեռանի ։ պտ՛, էճէլի իլէ էօլէն ։

Ինքնամոլոռելի ։ (ած) ։ ինքնին մոլորիլն ։ անձամբ յանձնէ խաբիլն ։ պտ՛, քէնոմիլիմինէն էանըլըմագըդըր ։

Ինքնամնաց ։ (ած) կամ (ած) ։ ինքնին միեալ ՚ի քէզ ։ անձամբ միջամուխ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ իչէ մուշէն ։

Ինքնայորդոր ։ (ած) ։ ինքնին յորդորեալ ։ ինքն զինքն յորդորօղ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ ֆիքիր վէրէն ։ Եա ։ նոյն և ԸՆ ՆԵՔՐՈՅՆ ։

Ինքնայօժար ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ ինքնին յօժարակամ է կամաւոր ։ պտ՛, իրատէթլի ։ Եա ։ իբրև մակբայ՝ նշանակէ ինքնին իւրով յօժարութեամբ կամաւորապէս ։ պտ՛, իրատէթի իլէ ։

Ինքնայօժարութիւն ։ թեան ։ (գող) ։ ինքնայօժար լինիլն ։ կամաւորութիւն ։ պտ՛, իրատէթ ։

Ինքնանախանձ ։ (ած) ։ ինքնամբ նախանձօղ ։ անձամբ անձին նախանձայոյզ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչի գըզդանճ ։

Ինքնանախատ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ ինքնադատող ։ այն՝ որ անձամբ զանձն նախատէ ։ պարտաւադիր անձին ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչի խօրլույան ։

Ինքնանամ ։ ա՛ց ։ ց՛ի ։ ա՛ւ ։ (չեղ) ։ ինքն ինքեան տէր լինել ։ հաւանիլ ՚ի չափ կատարելութեան ։ կամ ուսման ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ սահիպ օլմագ ։ մութէալլիմագ ։

Ինքնանեղգործ ։ (ած) ։ այն՝ որ ինքնին նեղգործէ ։ կամ գործէ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ թէկսիր էաէն, իշլէյէն ։

Ինքնանեկ ։ (ած) ։ այն՝ որ ինքնին նեկհաւ և շաղախեալ է ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչէ պօյալանան, միւրամմա օլան ։

Ինքնանման ։ (ած) ։ ամենևին նման ինքեան ։ հաւանման ։ պտ՛, քէնոմինէ պէնզէյէն ։

Ինքնանմանաս թիւն ։ թեան ։ (գող) ։ ինքն ինքեան նման գոլն և ինալն ։ պտ՛, քէնոմինէ պէնզէյիլիք ։

Ինքնանոսէր ։ նոսիրի ։ ա՛ւ ։ ա՛ց ։ օք ։ (ած) ։ ինքն զինքն նուիրօղ ։ կամ ընծայօղ ՚ի ածխոյնէ ։ կամ այլ առաքինական գործով ինչ ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչի սաւնան ։ էօ՛ հէվէսիչէ էաէն ։

Ինքնանուն ։ (ած) ։ ինքն յինքինէ անուանակոչեալ ։ որպ անուանն է ինքնութեամբ անթափանցանելի ։ պտ՛, քէնոմինէն սան գէլմիչ ։

Ինքնաշարժ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ ինքնին շարժի ։ անձնէնչման կամաք ինքն զինքն շարժօղ ։ ոչ կենդանին ։ և ոչ հասին ։ որ է անդգայ ։ այլ ասի զինչ անանց ։ որք զգայական զօրութեամբ ՚ի նեղբաս սան շարժին ։ ասի և զբանական կենդանեաց և զինամնալն հոգւոցն ։ որք ունին զանձնիշխանն և զանմահ հոգիս ։ և առաւելապէս ասի զինքնագոյ էակին զԱստ ։ պտ՛, քէնոմինէն թէփրիճէն ։ Եա ։ նշանակէ՝ դիւրաշարժ ։ դիւրաթափանցան ։ պտ՛, գօլայ գամըլլանան ։ հալայր ։

Ինքնաշարժ ։ բար ։ (ած էից ոգեխոն) ։ անձամբ զանձն շարժեալ ։ անձնիշխանաբար ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչի թէփրիճնամաբար ։

Ինքնաշարժութիւն ։ թեան ։ (գող) ։ զօրաթիւն ինքնաշարժ գոլոյ ։ անձամբ զանձն շարժելն ։ պտ՛, քէնոմի քէնոմիչի գըմըլլանմա ։

Ինքնաչար ։ (ած) ։ այն՝ որ ըստ ինքեան ՚ի բնէ է չար ։ պտ՛, զաթընտան քէօթիւ ։

Ինքնաչափ • (ած) ։ինքն չինքևնէ չափեալ ։ կամ զիւր ինքն չափօղ ։ ինքն ինքեամբ զսրբքանչեմեմբէ իւր գիտօղ ։ այն՝ որ իւրում մեսամբք չափի ։ և կամ այն՝ որ լինի չափօղ այլոց քանակաց ։ որպէ կանգունն՝ ի չափել իւր զիր ինչ ։ լինի չափօղ և չափելի ։ ած ։ քէնաի քէնաիլի վէզի էաէն ։

Ինքնապանծ • (ած) ։ անձնապարծ ։ այն՝ որ պանծայ յանձն իւր ։ յանձնապաստան ։ ած ։ քէնաինիւէ կիւվէնմիչ ։

Ինքնապաարկութիւն • թէ • (գ•յ) ։ անձամբ զանձն պատրէլն ։ անձամբ անձին խաբէլն ։ ած ։ քէնաիվկյինաէն ալաանմա ։

Ինքնապատուա՛ր • (ած) ։ այն՝ որ ինքնին պատմէ և ձառէ թէ զանձնէ իւրմէ և թէ զայլոց ինչ իւրաց բանիւ բերեալոյ իւրոյ պատմօղ ։ ած ։ քէնաի աղզը ըլա նագլէաէն ։ Եա ։ իբրև մակրայ՝ կարէ վարիլ ի բանս ինչ այսու նշանակելոբ ։ իբր ինքնին պատմէլով ձառելով ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ նագլ ։ հիքեայէթ էեմէ իլէ ։

Ինքնապատրաստ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած) ։ ինքնին պատրաստեալ ։ պատրաստական ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ հազըր օլան ։

Ինքնապատրաստ • ‖ տես ի վերոյ Ինքնապատեհ ։

Ինքնապատրաստաւ • ‖ տես Ինքնանախատաւ ։

Ինքնաառղէ • (ած) ։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան ի բնէ և առաղէ ։ անախտ ։ ած ։ զանթերնան մարդարդը ։ իլէմթիվղ ։

Ինքնաահման • (ած) ։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան սահմանի և ոչ յայլոց ։ Եա ։ այն՝ որ ինքն զինքն սահմանէ ։ որպէ մարդն ի սահմանել իւր զմարդ՝ թէ է բանական կեն դանի ։ ը նմին և ինքն սահմանի ։ զի և ինքն իսկ է մարդ ։ ած ։ քէնաինիւէն սինօրլամմըշ ։

Ինքնաանձնէ • (ած) ։ այն՝ որ ինքն զինքն սանձէ ։ անձամբ անձին սանձեալ ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ զապթ էաէն ։

Ինքնաատատ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած) ։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան սատակցեալ բորբոքի ։ ած ։ քէնաիվկյինաէն ազմըշ ։ քէսքին ։

Ինքնաատց • (ած) ։ ինքնախօս ։ ինքնապատում ։ ինքնին ասացեալ ։ բերանով իւրով բարբառեալ ։ ած ։ քէնաինաէն աէնմիչ ։

Ինքնաակր • ‖ տես Անձնասէր ։

Ինքնաախրութիւն • ‖ տես Անձնասիրութիւն ։

Ինքնաասյան • ‖ տես Անձնասյան ։

Ինքնաառեղծ • (ած) ։ այն՝ որ ինքնինէ է առեղծեալ ։ յանձնէ հնարեալ ։ ած ։ սիւրմէ ։ էաիմա ։ խոյալի ։

Ինքնաառեղծութիւն • թէ • (գ•յ) ։ մասցածին գիւտ ։ հնարք ։ կեղծուն ։ հնարուն իրի իմիք ինքնինէ ։ առեղծաբանութիւն ։ առասպել ։ ած ։ սիւրմէ ։ էաիմա սէօզ ։

Ինքնաատորակոյ • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած) ։ կամ (գ•յ) ։ այն՝ որ ըստ ինքեան հնձայ կայացեալ է ։ որ ըստ ատամաբանից է գոյացութիւնն՝ յորոյ վերայ պատահումն հնձակայանայ ։ ած ։ զաթի ալեյնատ օլան ։

Ինքնաատուածութիւն • թէ • (գ•յ) ։ բան ինքնաեթիւն ատատածութեան ։

Ինքնավայելուչ • (ած) ։ այն՝ որ ինքեան է վայելուչ ։ պատշած անձինն ։ ած ։ քէնաիսինէ էադըշան ։ միհնասիպէթլի ։

Ինքնավար • (ած) ։ այն՝ որ ինքնին վարէ զանձն իւր ։ անձամբ անձին առաջնորդ ։ ած ։ քէնաի պաշընա ։

Ինքնավարդապետ • (ած) ։ այն՝ որ ինքն ըստ ինքեան վարդապետ ։ ը ուսուցիչ եղեալ է ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ ուստա օլան ։

Ինքնավարժ • (ած) ։ անձնավարժ ։ անձամբ զանձն վարժօղ ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ թէրպիյէ ։ թաալիմ էաէն ։

Ինքնավկայ • (ած) ։ այն՝ որ անձամբ անձին վկայ գտեալ է ։ ած ։ քէնաի քէնաիկէ շահատէթլիք էաէն ։

Ինքնաառես • ի ։ իւ • իյ ։ իւք • (ած) ։ ականատես ։ աչօք իւրովք տեսօղ ։ ած ։ քէնաի կէօրէն ։ Եա ։ ինքնին տեսօղ մարգ ։ քաջխոյց ։ ած ։ ապըԼԼը ։ Եա ։ դէմ յանդիման ինքնին երևեալ ։ ած ։ քէնաի լէյնաէն էիւղ պէ էիւղ կէօրիսմիշ ։

Ինքնաառես լինիլ • ‖ ինքնին աչօք իւրովք տեսանել ։ ականատես լինիլ ։ ած ։ քէնաի կէօղլս իլէ կէօրմէք ։

Ինքնաառեսակաբար • (ւսկբ•յ որ•խ•ւ) ։ իւրովք կամ նովին տեսակաւ ։ անյապաղեսանփոփոխաբար ։ ած ։ տէյիշիլմիյէրէք ։

Ինքնաառեսական • ի ։ աւ • ապ ։ օք • (ած) ։ այն՝ որ վերաբերի առ ինքնին տեսողութիւն ։ կամ առ ըմբռնողութիւն անձամբ ։

Ինքնաառեսօղ • ի ։ աւ • ապ ։ օք • (ած) ։ այն՝ որ ինքնին իմանայ ։ քաջ ըմբռնէլ մտօք ։ ած ։ քէնաի քէնաիյէ տուչան ։

Ինքնաառեսութիւն • թէ • (գ•յ) ։ ինքնին տեսողութիւն կամ աչօք ։ և կամ մտօք ։ ած ։ քէնաինաէն կէօրմէ ։ թանըմա ։ Եա ։ տեսութիւն կամ ճանաչումն անձին իւրոյ ։ ած ։ քէնաինի թանըյըշը ։

Ինքնաառէր • տես առան ։ տես բամբ ։ տես պց ։ տես

բամբք • (ած) • անձնիշխան • այն՝ որ տէր է անձին իւրում • ազատ կամօք • գոհ՝ իրատեմի էլլինակ • Ես • այն՝ որ տիրէ իշխանաբար ի վերայ իրաց իւրոց • կամ ինքնակալ • Ես • ինքնագլուխ • անկախ յուսմեքէ • գոհ՝ քէնամի պաշտնա։

Ինքնաիրաւութիւն • թիւ • (գ₀ց) • անձնիշխանութիւն • ինքնաիրաւութիւն • գոհ՝ իրատեմի էլլինակ օվմա • Ես • ինքնակալութիւն • ինքնիշխան տէրութիւն • գոհ՝ գըրալըգ։

Ինքնաիրեմ • ևցի • եամ • ել • (չէշտ) • տիրել իշխանաբար • իբրև ինքնակալ իշխել • գոհ՝ գըրալըգ եմ։

Ինքնաիրութիւն • ‖ տես Ինքնաիրութիւն։

Ինքնաոտ • ‖ տես Անձնոտաւ։

Ինքնասանիկ • ‖ տես Ինքնաբոյս։

Ինքնարար • ի • աւ • ացի • աք • (ած) • յինքեանէ արարեալ • կաղմեալ • գոհ՝ քէնտինտէն օվմաշ • տիւզվիւլիւշ։

Ինքնարդոյ • (ած) • այն՝ որ անձամբ զանձն իւր յարգէ • և պատուէ • գոհ՝ քէնտի քէնտիյէ բաղդէմ էաէն։

Ինքնարհամարհ • ‖ տես Ինքնանախատ։

Ինքնարհամարհութիւն • թիւ • (գ₀ց) • անձամբ զանձն արհամարհելն • իբր խոնարհութիւն • գոհ՝ քէնտի քէնտիյի խօրլամա • Ես • իբր սահաւ ապիտաի • գոհ՝ ազա գանահաճ էաիշ։

Ինքնարձակեցիկ • (ած) • ինքնին արձակեալ • վայրաբերեալ • ձիւռեալ ի վայր կոյս • գոհ՝ քէնտինի աշաղը տավրգան։

Ինքնարմատ • կամ Ընձնարմատ • (գ₀ց) • բուն արմատն • կամ սկիզբն • գոհ՝ ասըլ քէօքիւ • յա պաշը • իսկ ինքնաոտ։

Ինքնարշաւ • (ած) • այն՝ որ ինքնին արշաւէ հետոտս • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն գօշան։

Ինքնաւարտ • (ած) • այն՝ որ անձամբ անձին աւարտէ զինն • ինքնին ի գլուխ հանօղ գոր ինչ • գոհ՝ քէնտի քէնտիյէ պիթիրէն։

Ինքնաւար • ‖ տես Ինքնական • և Ինքնաբոյս։

Ինքնափափագ • (ած) • այն՝ որ ըստ ինքեան է փափագելի • Ես • այն՝ որ ինքեան է փափագելի • Ես • ինքնին փափագօղ • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն արզու էաէն։

Ինքնափափաք • (ած) • այն՝ որ ըստ ինքեան • կամ ինքնին է փափաքեալ • գոհ՝ քէնտի քէնտիյէ սէվտանըլմըշ։

Ինքնաքաշ • (ած) • ինքնին քաշեալ • ձըգեալ • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն սէրթիլէնմիշ։

Ինքնակամ • նեկի • աւ • ացի • աք • (ած) կամ (գ₀ց) • այն՝ որ լինի ինքնին • այն ևմ՝

որք ինքնին բուսանին • որոյ արմատք կամ ինքնածին բոյսք • գոհ՝ քէնտինտէն պիթէն • Ես • ինքնին • ըստ դիպաց • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն ըստի կէլէ։

Ինքնակ • նեկի • աւ • ացի • աք • (ած) • այն՝ որ իբրև փախուստ ինքնին եկեալ է • գոհ՝ քէնտինտէն կէլէն • ‖ տես և Ինքնեակ։

Ինքնակէզ • ի • իւ • իկ • իւք • (ած) • ըստ մատեանսն և մոլար կարծեաց հեթանոսաց նշանակէ՝ իբր առանց արարչի գոյացեալ • ինքնին եղեալ • գոհ՝ քէնտինտէն օվմա • զաթի • ‖ տես և Ինքնեակ և Ինքնեկ։

Ինքնակռապիթ • թիւ • (գ₀ց) • կարծիք • կամ բանս հեթանոսական • զոր ինքնին ի ինքնէզ կարծեցեալ իւք • գոհ՝ քէնտինտէն օվմասը։

Ինքնակրեա • ‖ տես Ինքնաոտաւ։

Ինքնակրեակ • ի • աւ • ացի • աք • (ած) • ինքնին երևեալ • յայտնի • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն կէօրիւնէն • աշկըբաւ • զահիր։

Ինքնակրկոյս • կամ Ինքնակրկեայ • (ած) • այն՝ որ է կրկին անուն • գաւառական • գոհ՝ էէքիլ • մէմլէքէթլի։

Ինքնակոփ • (ած) • ինքնին եփեալ • այն՝ որ ինքնին եփի • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն փիշէն։

Ինքնակոչ • ի • աւ • ‖ տես Ինքնագոյ • և Ինքնաբոյս։

Ինքնախոստովանիթ • թիւ • (գ₀ց) • նոյն ինքն խոստովանիթ • բուն խոստովանութիւն • գոհ՝ զաթը իլմ • ագըԼըգ։

Ինքնախոյց • (ած) • ինքնին խոյացօղ • Ես • այն՝ որ ինքնին խոյացեալ լինի • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն ապայան։

Ինքնին • (ևսէ₀ց ոբևսևն) • ինքն՝ իբրև • անձամբ անձին • ինքնամբ • գոհ՝ քէնտիլէյինտէն • Ես • իբրև ածական կամ իբր գոյական՝ կարէ նշանակել • ինքն • նոյն ինքն • գոհ՝ քէնտիսի։

Ինքնիշխան • (ած) • անձնիշխան • ինքնատէր • այն՝ որ իշխէ ինքեան՝ այսինքն անձին իւրում • գոհ՝ իրատեմի էլլինակ • Ես • իշխան բացարձակ • ոՀր բոլորից • գոհ՝ ազատ հիւքիմտար • ճիւռիլէյէ սահիպ։

Ինքնիշխանաբար • (ևսէ₀ց ոբևսևն) • ինքնիշխանութիւն • անձնիշխանաբար • ազատօրէն • կամաւորաբար • գոհ՝ իրատեմ իլէ։

Ինքնիշխանական • ի • աւ • ացի • աք • (ած) • անձնիշխանական • տիրական • գոհ՝ հիւքնիւ իրատեմէ միւթէալիք։

Ինքնիշխանապէս • ‖ տես Ինքնիշխանաբար։

Ինքնիշխանութիւն. թե. (գոյ.) անձնիշխանութիւն. ազատութիւն կամաց. գաղ, հնազանդութիւն. Աս, անձնական իշխանութիւն, որմէնէ ինքնահաճ կամք. գաղ, քէյֆ։ Աս, ազատ ակնարկութիւն. ինքնիշխան, կամ ինքնակալ լինելն. գաղ, վարուիշահ օրէնս։

Ինքնիյայտնապէս. (ձեւ.) ինքն զինքն յայտնի առնելով, այն գործն յայտնի լինի՝ առնելով ի ձեռնէն գործոյն. գաղ, քէնարէ քէնարէյէ աշխարհս եմեմ իւէ։

Ինքնիյանձնաւորութիւն. թե. (գոյ.) ինքնինն յանձնաժողովն. անձամբ գործելն զնիր ինչ։ Աս, անձնական գործ ուրուք. գաղ, քէնարիլէյինտէն իւէրի կէթիրմէմէ։

Ինքնիյօժար. ‖ տես Ինքնայօժար։

Ինքնիսգալ. ‖ տես Ինքնասպան։

Ինքնուրոյն. թե. (գոյ.) ինքն յինքեան գոյն. և զի գերծանուն ինքն չէ որոշ դիմի իրէք յայտնելոյ, վն որոյ յամրգեմս կարէ հայիլ և ասել զանձանց և զիմանձրացեալ էութեան, այսինքն ենիմակացութ, և անձնատուրն. գաղ, քէնարիլիք։ քիշի։ Աս, բնաւրն. ազգային իսկութիւն. ազգ, և ազգ։ Աս, գոյացիւ. ինքնագոյացիւ. ինքնիշխան աերութիւն. Աս, եղանական գոյացիւ. անձն. բան իրն։

Ինքնաւս. ‖ տես Ինքնասպան։

Ինքնաւարութիւն. (ձեւ.) ինքնասպանութիւն գալով. իրը ինքնին գիտակ և ասս եալ. գաղ, քէնարիլիյինտէն էյրէնմէ իւէ։

Ինքնաւարիկ. ... } ‖ Նոյն ինն ընդ վերս

Ինքնաւարապէս. ... }

Ինքնաւարութիւն. անձն, ազգ. անց, ազգ, (ածական) ինքնինն. ինքնին ասասել. գաղ, քէնարիլիյինտէն էյրէնմէ։ Աս, բնաւրական. բնաձին. գաղ, զանձնասան։

Ինքնաւրոյն. (ածական) այն՝ որ միայն ինքեան է. առանձին. զատ. յատուկ. մասնաւոր. գաղ, քէնարիյէ մախսուս օլան. այրը։

Ինքնաւրոյնաբար. (ձեւ.) զատաբար. առանձին իմն և մասնաւոր օրինակաւ. գաղ, այրըճա։

Ինքնաւրոյնութիւն. թե. (գոյ.) առանձնաւրիւ. մասնաւրիւ. գաղ, այրըճա օլմա։

Ինքնօրէն. (ածական) այն՝ որ ինքնինն առանձին օրինօք և կարգօք իւրովք վարի. ազատ. գաղ, քէյֆինճէ։ Աս, ինքնական. անձամբ անձին օրինադրեալ։ Աս, իրը ինքնահաճ, կամակատ. գաղ, կէօնլիլլիւ։ Աս, վարեալ իրը մակրայ՝ նշանակէ ինքնին. ի ընէ. գաղ, քէնարիէն. զանձնասան։

Ինքնօրէնութիւն. ‖ տես Ինքնօրինութիւն։

Ինքնօրինակ. ... } (ձեւ.) ազատ

Ինքնօրինակաբար. ... } առանձին իմն օրինակաւ. մասնաւորապէս. գաղ, մախսուսէն։

Ինքնօրինութիւն. թե. (գոյ.) ինքնօրէն սովորութիւն. ազատութիւն վարելոյ օրինօք իւրովք։

Ինքնօրէն. ‖ տես Ինքնօրէն։

Ի՛նչ. (հնչարձակ ասողին) ասաղ. ո՛վ. գաղ, հազը գ. ո՛ՀՀ։

Իշակ. ի, աւ. ացի, օք. (գոյ.) էշ առն ազգաչափ. անչափ և անապիղ էշ. գաղ, խօր էշէք։

Իշակէա. կիսի, աւ. ացի, օք. } (գոյ.)

Իշակիսի. էշի, հաւ. հացի, հօք. } կիսէշ. ջորի. որ նմանի և ձիոյ և իշոյ. քանզի է ծնունդ՝ ի խառնից ձիոյ և իշոյ. գաղ, գաճըր։

Իշամէղու. զաւի, աւ. ացի, օք. (գոյ.) է տեսակ ինչ անգործ մեղուս ի, որ ինքն ոչ կազմէ զմեղր, այլ զայլոցն ասէ. գաղ, եապան, էշէք արըսը։

Իշամարտիկ. մարդի, աւ. ացի, օք. (գոյ.) մարտիկ իշոյ. յաւանակ. գաղ, ըրփա։

Իշայր. այ, ավ. ոյ, ովք. (գոյ.) արու էշոյ. բեղի, որ և կին ասի. գաղ, հապան էշէյի։

Իշան. (գոյ.) իրը հշք. զի մանկիկ ան է յոգնականէից. գաղ, էշէքլէրը։

Իշանամ. ‖ տես Գիշանամ։

Իշանգամ. ի, իս. իցի, օք. (ածական) այն՝ որոյ անդամն է իրրև զիշոյ, որպէսզի լինել առաւել բազմահաս և վաղահաս։

Իշավայր. կամ իս. իցի կամ ոց, իւք. } ‖ տես Իշավայրի. թաց, հաւ. հացի, հօք. } Իշոյր։

Իշավայր, կամ Իշապան. ի, աւ. ացի, օք. (ածական) կամ (գոյ.) վարօղ իշոյ. իշոյն. գաղ, էշէքճի։ Աս, վարօղ իշոյ, իրը մղտրակ կամ խարազան. գաղ, գամչը։

Իշավարեմ. եցի. եա. ել. (ներգործական) վարել զէշն. գաղ, էշէք սիւրմէք։

Իշացուլ. ‖ տես Զիշացուլ։

Իշխան. ‖ տես Ի վերոյ Իշան։

Իշխապէս. ‖ տես Ի վերոյ Իշան։ Աս, իշավայրիք. գաղ, հապան էշէքլէրի։

Իշխան. ի, հաւ. ացի, օք. (գոյ.) իշխողօք. աէր հպատակաց. պետ. գլուխ. նախարար. առաջնորդ. գաղատար. գլխաւոր. յինչ և է կարգի. գաղ, պէյ. վալի. հիւթմատր. խան։ Աս, աւագանի. նահապետ. առաջնորդ. գաղ, ուլու. սյան։ Աս, հզօր. ինքնահաւ. գաղ, աէրի պէյլի։ Աս, ասի զայ Իշխան. իրը հզօր. կարօղ. գաղ, գաւրլը։

Իշխանաբար • (հոլով. ոբ-խոն) • իբրև իշխան • տիրաբար • ազատօրէն • ած, հիւթմանէ։

Իշխանագոյն • գ-ոյն, ի- ւ • յց • իւք • (ած) • առաւել գիտաւոր • վեհագոյն • ած, ղոյնէթ պէշլիւք • փէք ուլու։

Իշխանազան • ազին • ամբ • անց • ամբք • }
Իշխանազուն • զնի, զնիւ • զնիւ, զնիւք • }
(գով) • նա՝ որ է ի զօրն և ի ցեղ իշխանաց • ած, պէյզատէ։

Իշխանականանալ-ել • թ-ան • (գով) • ունենալ և վարել զիշխանութիւն, որ և սոյն իշխանութիւն • ած, հիւթմանըլըգ։

Իշխանական • ի • աւ • աց • օք • (ած) • վերաբերելի և վայելական իշխանի և իշխանութեան • ած, հիւթմանըա վէ հիւթմանըլըգ։ Ես • բացաբանական • ած, գէաբէթլի։ Ես • անձնիշխանական • ազատ • ած, հիւթմանը • իրաւէթի էլինտէ։ Ես • իշխօղ • իշխան • ած, հիւթմ էտէն։ Ես • իբրև գոյական՝ նշանակէ միաք • ած, փիքը։

Իշխանականաբար • ‖ տե՛ս Իշխանաբար։

Իշխանականագոյն • ‖ տե՛ս Իշխանագոյն։

Իշխանականութիւն • ‖ տե՛ս Իշխանութիւն։

Իշխանակին • կնոջ • աւ • անց • ամբք • (գով) • իշխանուհի • ամուսին իշխանի • տիկին • ած, պէյ գատընը։

Իշխանակիր • կրի • աւ • աց • օք • (ած) • այն ամ՝ որք կրին կամ գտանին յանձին իշխանի • ած, հիւթմանըտա պուլունան։

Իշխանակից • կցի • աւ • աց • օք • (ած) • այն՝ որ հաղորդ է ընդ իշխանութեանբ, կամ կցորդ է ընդ իշխանին • ած, հիւթմանը • հիւթմանըտա իլէգազ օլան։

Իշխանակցանալ-ել • թ-ան • (գով) • իշխանակից գոլն • ած, հիւթմանըլըգ։

Իշխանապ • ‖ պահանքն իշխանաք • ած, պէյլիք։

Իշխանանամ • անայ • ցիր • ալ • (չեզոք) • իշխան լինել • իշխան կարգիլ • իշխել • ած, հիւթմանը օլմագ • պէյլա լմագ։

Իշխանանիւտ • (ած) • այն՝ յորում նաև իշխանն կամ գլխաւորն աշխատի • ած, հիւթմանը օթաբան։

Իշխանապանծ • (ած) • այն՝ որ պանծայ իշխանութեամբ • պանծացօղ իբրև իշխան • ած, թաքիրլը։

Իշխանապետ • ի • աւ • ից • օք • (ած) և (գով) • իշխանաց իշխան • պետ և գլուխ իշխանաց • մեծ իշխան • ած, պէյլիք պէյլի։

Իշխանապետ • (ած) կամ ըստ խմիք (հոլով.) • իշխանութեամբ պերճանալ • ունի իշխան պերճ • ած, հիւթմ իլէ միւթէլէլիֆ օլան։

Իշխանապէտ • ‖ տե՛ս Իշխանաբար։

Իշխանաստամ • (ած) • այն՝ որ լինի իշխանական ստամբ • իշխանաբար ազատանայեալ • ած, էօրֆլիւ։

Իշխանասէր • սիրի • աւ • ից • օք • (ած) • սիրօղ իշխանութեանբ և փառաց • փառասէր • ած, հիւթմտարլըգ • տարհամպէմի։

Իշխանասիրութիւն • թ-ան • (գով) • սէր իշխանութեանբ • փառասիրութիւն • ած, հիւթմտարլըգ մուհապպէմի։

Իշխանատուն • տան • տանց • տանբ • տամբք • (գով) • տուն և տոհմ իշխանի • ած, պէյ էվի՝ սոյա։

Իշխանաւար • ի • աւ • ից • օք • (ած) • իշխանագործ • այն՝ որ առնէ կամ կատարէ իշխանս • առաւօտ իշխանութեան • ած, պէյ էյէն • հիւթմտարլըգ վէրէն։

Իշխանաւէտ • ‖ տե՛ս Իշխանապետ։

Իշխանաւոր • ի • աւ • ից • օք • (ած) • այն՝ որ է ընդ իշխանութեբ ազգաւ • հզաւոր • ած, թաւլի • բայա • Ես • այն՝ որ ունի զիշխանութիւն • ունօղ իշխանութեան • ած, հիւթմտար • պէյ։

Իշխանափոխ • (ած) • այն՝ որ փոփոխէ զիշխանս իւր • ած, հիւթմտար տէյիշտիրէն։

Իշխանիկ • (գով) • իշխան ծագկահասակ • իշխան փոքր հասակաւ և խոհեմ մտօք • ած, տէլի գանլը՝ տգէլէր հիւթմտար։

Իշխան լինել • ‖ իշխան կարգիլ • ունել իշխանութիւն • ած, հիւթմտար օլմագ • Ես • կարօղ լինել • ած, գադիր օլմագ • Ես • իշխել • ած, հիւթմ էմմէք։

Իշխանորդի • ւոյ • ւոյ • ւոց • ւովք • (գով) • որդի իշխանի • պոյազատ • ած, պէյզատէ։

Իշխանութիւն • թ-ան • (գով) • իշխանն գոլ • որով կերպիւ և իւղ իշխելն • սեպհական գործ և պաշտօն իշխանի • պետութիւն • գլխաւորութիւն • ած, հիւթմտարլըգ • պէյլիք • պաշլըգ • Ես • տէրութիւն • Թագաւորութիւն • կարողութիւն • ած • տէվլէթ • գուտրէթ • Ես • տաւջնորդութիւն • ած, զապիթլիք • Ես • լինելն տէրօղ իբրև իւիք • ած, տահիպլիք • Ես • պատիւ • Նախապատուութիւն • ած, շան • մէրթէպէ • Ես • Թեմ • վիճակ՝ պատրիարգի և եպիսկոպոսի • Ես • ազատութիւն անձնիշխանութիւն • ած, իրաւէթ • Ես • հրաման • համարձակութիւն • ած, իզին • րուխսաթ • Ես • է անուն միայն երկնային ինն դասակարգութեանց, որ չոր-

բարդ համարել ի սասրե ի վեր։ Նա, ասէ եբրեացիք զմեզ հրեշտակաց երկնից։

Իշխանաւէտ։ ած, էաւ. էաց, էօք. ‖ տես Իշխանակեր։

Իշխանախրական։ ի, աւ. աց, օք. (ած)։ տես Իշխանասիրական։ փառասիրական։ պատ, հիւրընկալ միաբանական։

Իշխանախրութիւն։ ‖ տես Իշխանասիրութիւն։

Իշխանօրէն։ ‖ տես Իշխանաբար։

Իշխեմ. եցի. եամ. եալ. (չէնդ.) և (չէդիպրծ)։ իշխան լինել. վարել զիշխանութիւն. տիրել. պատ, հիւրընկալ եմ։ պատրաստ. նա, համարձակիլ. վտահիլ. ձեռներէց լինիլ. յանդգնիլ. պատ, չէնարհեմ եմ։ նա, կարել. զօրել. բաւել. պատ, գաղրը օլմագ։

Իշխեցող։ ի, աւ. աց, օք. (ած)։ իշխօղ. տիրօղ. պատ, պատրաստ։

Իշխեցողական։ ‖ տես Իշխանական։

Իշխեցողութիւն։ ‖ տես Իշխանութիւն։

Իշխեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անդղ.)։ իշխան և տէր կացուցանել. տալ իշխանութիւն. պատ, հիւրընկալ եմ։

Իշխող։ ‖ տես ի վերոյ Իշխեցող։

Իշխուն։ ի, աւ. աց, օք. (փոյ)։ է խոտ մինչ ԹԹուաչ, որ բուսանի ի պարտէզս, և ի դաշտս՝ զոր բեկելով կեղևին, և ուտեն. պատ, մայիսօր պիւր նէպաթ մըր։

Իշկիլ վարունգ։ ‖ վարունգ վայրենի։ պատ, էշէք խիյարի։

Իշկնական։ ‖ տես Ջուխրակ։

Իշմորակ։ ‖ տես Իշամորակ։

Իշնապէս։ (ուէ՛ֆ. ոբ՛ֆ.)։ նման իշոյ. մեծ իբրև զէշ. պատ, էշէք գաւսար։

Իշորդի։ դէզ. էոյ. էոյ. էովք. (գոյ)։ յաւանակ իշոյ. պատ, օրփա. Նա, ծնունդ իշոյ. էշ. պատ, էշէքցէն տօղուշ. էշէք։ Նա, իբր ջորի. պատ, գաճըր։

Իշոցաուտութիւն։ } ‖ տես Ցիշոցաուտութիւն։
Իշոյ։ ած. օք. }

Իշուկ։ իշնական, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ փոքր կամ անարգ էշ. յաւանակ. պատ, օրփա։

Ի՛շտ. (ինքնիսկ՛ն)։ ի ճշմարիտ բանս ի գործ ածի իբր ահ, պէ. պատ, ուշ. էշ։

Իշտեմ. եցի. եամ. եալ. (չէդիպրծ)։ արհամարհել. խոտել. ոչինչ գրել կամ համարել. պատ, պօշ սայմագ։

Իշտմուշտ. (գոյ)։ բառ կազմութեամբ բառիս իբրև հայկական մարթի է խմանալ մեզ իշտմորակ։ բայց պարսկերէն Իշտիմբուիմբուզ ասի ջորւոյն հինդուստանցին, որ է Թևաւոր

հինդանի ինչ երկոտանի, և նման ուղտու սրունքաւ և պարանոցաւ, և տղուշ իբրև զեշ տրմուղ. պատ, ուէվէ գուշտ։

'Ի պատճառս. ‖ տես Պատճառս։

'Ի պէտս. ‖ տես Պէտք։

Ինձանեմ. ինձի. ինձ. եալ. (չէշտ.)։ հինձ առնել. ի բարձանց ի վայր գալ. վայրաբերիլ. պատ, հինիմ. ուէշտիմ. ուշտուիմագ։ Նա, զինձանիլ. մեզմիլ. խոնարհիլ. դադարիլ. պատ, եաւաշ ուշագ. հրրաընտան հինիմ։ Նա, բերիլ ի չար ինչ։ Նա, աբդնի եամբ յաջոր դնել ‖ նա տես ի նեղբոյ Ինջանիմ։

Ինջան. ի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ ինձան. վանք կամ օթևան. տեղի ուր ինջեալ ճանապարհորդք բնակին. պատ, գօնագ. խան. մնղիլ։

Ինջանիմ. եցայ. եամ. իլ. (չէշտ.)։ ինձանիլ. ինջաանիլ. ինձանիս առնել. ագանիլ ուրեք. պատ, գօնագ. գօնագ էմմիմ։

Ինջաուն։ ‖ տես ի վերոյ Ինջան։

Ինջաանիմ։ ‖ տես ի վերոյ Ինջանիմ։

Ինջաոր. ի, աւ. աց, օք. (ած)։ այն՝ որ ինջանիս առնէ ուրեք, կամ որ ագանի և երեկօթիս առնէ. ուղևոր. անցաւոր. հիւր. պատ, գօնագ էսէն. եօղնաւ. միսաֆիր։

Ինձան, կամ Ինձվան. ‖ տես Ինջան։

Ինձանիմ։ ‖ տես ի վերոյ Ինջանիմ։

Ինձեցուցանեմ։ ‖ տես ի նեղբոյ Ինջուցանեմ։

Ինձեան. ‖ տես ի վերոյ Ինջան։

Ինձեանատուն. տան, տուք. տանց, տունք. ‖ տես ի վերոյ Ինջան։

Ինձեանիմ։ ‖ տես ի վերոյ Ինջանիմ։

Ինձեանոտեղ. ի, իս. իցի. իւք. ‖ տես ի վերոյ Ինջան։

Ինջուն. ինձան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ ինձանել. էձք. պատ, հինիմ. հինիչ։

Ինջուցանեմ. ինջուցի. ինձի. եալ. (անդղ.)։ տալ ինջանել. ի վերոյսա ի վայր բերել. ի բաց ձանց ի վայր հանել. պատ, հինիրիմ. աշտղը ուշագ. Նա, վայրաբերել զոք ի չար ինչ, այսինքն մեռեցուցանել. պատ, փհինայա մէյիլհեմ։ Նա, շարունակել զասացեալ պատմանին. պատ, միւտաւիմեմ հեմ ալէյհնմիչ հիքեայէի, նագլի։

Ինջուցիչ. ցչի, աւ. աց, օք. (ած)։ այն՝ որ ինջուցանէ զոք ի վայր. պատ, հինտիրիչի։

Ինջուցումն. ցման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ ինջուցանել. կամ ինջուցանիլն. պատ, հինտիրմիշ. աշտղը ուշագ։

Ինձս. ‖ բառ յառնական, որ նշանակէ ձեռս։

ծան • կամ է անուն չծծուհւոյ ուրուք , որ ասի նաժիշտ հերջոյն , այսինքն օդոյ :

'Ի սակս • ‖ տես Սակս :

Իսահակեան • (ած) : այն՝ որ վերաբերի Իսահակայ նահապետին :

'Ի սերկեան • (ետից ածանոթից) : այսօր • յայսմաւուրս • գոհ , պտ կիւն :

Իսկ • յ , իս • իւ , իւք • (գոյ) : բան հաւաթիւն • իսկութիւն • զինչութիւն • գոհ , զաթի : Ես , իբրև ածական՝ նշանակէ իսկական • յաւուկ • բան • ճշմարիտ • հաւատաւոր • գոհ , հօդ • մարդ : Ես , ըստ սրամաբանից՝ Իսկ ասի գոյականն , որոյ և Անիսկ պատահական : Ես , ըստ քերականաց ասին Իսկ՝ յատուկ անուանք :

Իսկ • (շղթ բաց-ուց-ոյն) : այլ • բայց • ապայն • գոհ , լաքին • անձագ • էմին : Ես , արդ • իսկ արդ • ապա • ուրեմն • գոհ , եա • հօդիլ իսկ : Ես , իբրև մակբայ սոսրատական վարեալ , նշանակէ արդարև • իսկապես • գոհ , կերշիք • պէլի : Ես , իբրև թարմատար դնի ի վերայ այլոց բառից :

Իսկաբան • յ , իս • իւ , իւք • (ած) : ճշմարտաբան • գոհ , սահիճ սէօղէկին :

Իսկաբանեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) : հաւատաբանել • ճշմարտել • ճշգրտաբանել • գոհ , սահիճ սէօղէկիլ :

Իսկաբանութիւն • թե • (գոյ) : հաւատաբանութիւն • ճշգրտաբանութիւն • գոհ , սահիճ սէօղ :

Իսկաբար • ‖ տես ճշմարտապէս :

Իսկագոյն • գունի , իս • իւ , իւք • (ած) : առաւել իսկական • ճշմարտագոյն • գոհ , փէք սահիճ : Ես , յարեալ ի բայս՝ կարէ ունիլ զինանակութիւն մակբայիս այսորիկ՝ իսկապէս • գոհ , սահիճչէ :

Իսկայիր • դրի , աս • ասց , աք • (ած) : իսկութիւն դնօղ՝ այն՝ որ ունի զճշմարտութիւն • գոհ , սահիճ գոյան :

Իսկական • յ , աս • ասց , աք • (ած) : հական • բան • յատուկ • սեպհական • գոհ , ասքլ • սահիճ • մախասս • զաթի :

Իսկականութիւն • թե • (գոյ) : բան հաւատի • իսկական գոլն • գոհ , զաթ : Ես , որ էն , ստուգաբանութիւն • գոհ , ալլահ • խլուտա :

Իսկակից • ‖ տես Էակից :

Իսկակցութիւն • ‖ տես Էակցութիւն :

Իսկամէտ • (ած) : ախրատակս կամ օրինաք և ճշմարտաբեր հնտզ • գոհ , սահիճ կէզինէն :

Իսկապատում • ‖ տես ճշմարտապատում :

Իսկապէս • ‖ տես ճշմարտապէս :

Իսկատ • ի , իս • իւ , իւք • (ած) : հաստել և զրկեալ յիսկութենէ , այսինքն՝ ճշմարտութենէ , որով խնդրի սուտն և անստոյգն • գոհ , խիլաֆ • սախթէ :

Իսկ արդ • (շղթ-ոյ սկզբնաւորեալ) : այլ արդ • և արդ • գոհ , էշ • ուէյիմէ :

Իսկաքանչ • ի , իս • իւ , իւք • (ած) : իսկապէս քանչ իսկ աքանչելի • ճշմարիտ և արդար • գոհ , սահիճ չաչըլմազ • տօղրու :

Իսկ եթէ • (շղթ-ոյ սկզբնաւորեալ) : արդ եթէ • այլ եթէ • գոհ , էմմա հէկը :

Իսկ և • ‖ տես Այլև :

Իսկ և իսկ • (ետից ածանոթից) : անդէն անդ • վաղվաղակի • իսկոյն • առաժամայն • գոհ , անիսկ • պիրտէն պիրկ :

Ի՛սկ և իսկ • ‖ տես ճշմարտապէս :

'Ի սկզբանէ • } ‖ տես Սկիզբն :
Իսկիզբն • }

Իսկ թէ • ‖ տես 'Ի վերոյ Իսկ եթէ :

Իսկոյն • • • } (ետից ածանոթից) : զայգ
Իսկոյն իսկ • } ընդ լինելն • անդէն և անդ • իսկ և իսկ • գոհ , հէմէն պիրտէն • ծ սաաթ :

Իսկութիւն • թե • (գոյ) : բան հաւատի • զինչութիւն • գոհ , զաթ : Ես , հնութակայութիւն անձնաւորութեան : Ես , բան իբ • արդ լինաք • ճշմարտութիւն • գոհ , կէրչէգլիք :

Իսկուհի • հւոյ , եաւ • եայ , եաք • (ած) և (գոյ) , իսկապէս՝ տիրապէս թագուհի • ճշմարիտ արքայուհի • տիրուհի , որ սեպհական մակդիր է տիրամօր սուրբ կուսին , Թէոկտ ասի և զայլոց դշխոյից • գոհ , փատիշահ վալիտէսի :

Իսկօրէն • ‖ տես ճշմարտապէս :

Իսմայէլացն • ազին , ամբ • անց , ամբք • (ած) : այն՝ որ է յազգէ իսմայէլի • հադարացի • գոհ , իսմայիլին Թայիֆէսինէն օլան : Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ ազգ իսմայէլացւոց • գոհ , իսմայիլին սօյու :

Իսմայէլական • յ , աս • ասց , աք • (ած) : այն՝ որ սեպհական է իսմայէլի և ազգի նորա • գոհ , իսմայիլէ մախասս :

Իսմայէլացի • ցւոյ , եաւ • եայ , եաք • } ‖ տես
Իսմայէլեան • (Խոբզբէր հոլոմէ) • } 'Ի վերոյ Իսմայէլացի :

'Ի սնոյք • յից , յօք • (ած) և (գոյ) : այն՝ որ ի սնոյ են , այսինքն՝ յերկրէ սատ • երկրաւորք • գոհ , սխալնախատ օլանլար :

'Ի սպառ • } (ետից որոնից) : վճռել 'Ի
Իսպառ • } սպառուին • 'Ի կատարած • բազորէին • բնաւին • գոհ , սօնաճնասագ •

պիւսպիւթիւն • պիլ քիւլիւէյէ • ձիւմլէ։
Իսպառազէն • ‖ տես Սպառազէն։
’Ի սպառսպուռ • ‖ տես Սպառսպուռ։
’Ի սաոբև • ’ի սաոբէ ‖ տես Կաոբ։
Իսրայէլադունդ • (=ծ) • յիսրայէլեան ազգէ ժողովեալ • ու իւէ գունդ խմբեալ յազգէ իսրայէլի • գոշ, եահուսաի միլլեթինեն թօփլանմըշ։
Իսրայէլացի • ազին, ամբ • անց, ամբք • (=ծ) • այն՝ որ ի տոհմի իսրայէլի է • գոշ, եահուսի ձիւնիւնեն, սըլալնաման։
Իսրայէլաթիւս • (=ծ) • ուր է թիւ համարոյ ազգին իսրայէլի, որպէս ասի Իսրայէլաթիւս տոհմ, և այլն։
Իսրայէլական • ի, ու • աց, աք • (=ծ) • սեպհական իսրայէլի՝ և ազգի նմ, այսինքն իսրայէլացւոց • գոշ, իսրայիլէ՝ վէ իսրայիլլին թայիֆէսինէ մահսուս։
Իսրայէլանամ • ացայ • ցկը • ալ • (չէչոյ) • մոռանալ յազգ իսրայէլացւոց • գոշ, եահուսի օլմագ • նս • գալ ի հաւատս իսրայելի նորոյ • գոշ, իսրիսթիան օլմագ։
Իսրայէլասէր • սիրի, ու • աց, աք • (=ծ) • այն՝ որ սիրէ զիսրայէլացիս • գոշ, եահուսիլէրի սեվէն։
Իսրայէլեան • ‖ տես ի վերոյ Իսրայէլական։
’Ի վահանին • (նէյէ՞ դասոյն) • ի վերջն • ի կատարածի • գոշ, էնճամիւնէ։
’Ի վաղիւ, կամ՝ ի վաղիւն • (նէյէ՞ ժամանակոյն) • ի հետեւեալ աւուր • գոշ, եարըն։
’Ի վաղինջուց, կամ ’ի վաղուց • (նէյէ՞ ժամանակոյն) • վաղուընէն • վաղինջուց • գոշ, չօգտան, էօթէկէն պէրի։
’Ի վաղորդայն • (նէյէ՞ ժամանակոյն) • կանուխ ի վաղիւն • գոշ, էրքէն։
’Ի վայր • (նէյէ՞ պէշտոն) • ի տաոբին տեղւոջ • գոշ, աշաղը։
’Ի վայրագիտ • ‖ տես Վայրագիտ։
’Ի վայրկենի • (նէյէ՞ ժամանակոյն) • իսկոյն • ի միում բոպէի • գոշ, Թաքիքէն իչինտէ։
’Ի վայր կայս • (նէյէ՞) և (նախադրութիւն) • ի տաոբին կողմն • գոշ, աշաղը ողրու։
’Ի վայր քան • (նախադրութիւն պէշտոն) • տաոբև քան • գոշ, աշաղըտա։
’Ի վեր • (նէյէ՞ պէշտոն) • դէպ ի վեր • վերագոյն • գոշ, եօգարըտա։
’Ի վերոյ • (նախադրութիւն պէշտոն) • խնդրէ զանազական հոլով խնդիր, և նշանակէ ի վերին կողմն • տուէ, վրա • գոշ, իւսթիւնէ • իւսթիւնտէ։ Նս, յորժամ առանց խնդրոյ եդեալ յարիցի առ բայս լինի, լինի մակբայ տեղական։ ‖ Եւս տես ի կարգ վ տառիս։
’Ի վերկոյս • (նէյէ՞) և (նախադրութիւն) • ի վերին կողմն • գոշ, եօգարը ողրու։
’Ի վերոյ • ‖ տես ’Ի վերոյ։
’Ի վերոյ քան • (նախադրութիւն գասոյն) • ի վեր քան • գոշ, օնտան եօգարը։
’Ի վերուստ • (նէյէ՞ պէշտոն) • ի վերին կողմանէ • գոշ, եօգարըտան։
’Ի վերջէ • ’ի վերջոյ • (նէյէ՞ գասոյն) • յետոյ • հետակ յետոյ • գոշ, էնսօնրա։
’Ի վերջնումն • ‖ տես ’Ի վախտին։
’Ի վեր քան • ‖ տես ’Ի վերոյ քան։
’Ի տաբ • ‖ տես ’Ի բացեայ։
’Ի տաբատպարտուց • ‖ տես Տարատպարտուց։
’Ի տուէ • (նէյէ՞ ժամանակոյն) • ի տունջեան • ի կեսկի • գոշ, կիւնտիւզլէյն։
Իր • իրի, ու • աց, աք • (գոյ) • ինչ • բան • հակ • զգալի գոյակ • գոշ, շէյ • նէյնէ • մասլահաթ • նս • յոգնակի գործական սորին՝ իրօք նշանակ արդեամբք • գործոյ • գոշ, ֆիլլհագը • հագդա • կէրչէք • նս, ամենայն իրօք՝ նշանակէ ամենայն կերպիւ • գոշ, հէր վէհհ իլէ։
Իրագէտ • գիտի, ու • աց, աք • (=ծ) • գիտակ և տեղեակ իրաց • իրաղեկ • վերահասու • գոշ, վագուֆտար • ակահ։
Իրագոյն • ‖ տես Իսկագոյն։
Իրագործ • ի, ու • աց, աք • (=ծ) • գործօղ կամ առնօղ զիրս ինչ • գոշ, այիր շէյ իչլէյէն • նս, իրբև գոյական՝ նշանակէ գործեցեալ իրք • գոշ, եափըլմըշ շէյլէր։
Իրագործեմ • եցի • եա • եալ • (նէրգործ) • գործելոյ, կամ առնել զիրս ինչ • կատարել զիրս կամ ինչ • գոշ, իչլէմէք • իէրլա կէմէք։
Իրագործութիւն • թեան • (գոյ) • իրակատեալ • գործոցութիւն • գործ • իրք • արարուած • գոշ, մասլահաթ • իշ կիւճ։
Իրազգած • կամ Իրազգաց • ի, իս • իւ, իք • (=ծ) • այն՝ որ ունի զտեղեկութիւն իրի իմիք • գոշ, վագուֆ • խապէրտար։
Իրազգած լինել • ‖ զգալ • իմանալ զիրն • տեղեկանալ • իրազեկ լինել • գոշ, խապէրտար օլմագ • նս, զգացուցանել • զեկուցանել • գոշ, խապէր վէրմէք։
Իրազգածութիւն • թեան • (գոյ) • վերահասութիւն • զգացումն իրին • գոշ, վագուֆլուղ։
Իրազեկ • ի, իս • իւ, կամ ու • աց, աք • ‖ տես ’Ի վերոյ Իրազգած։

Իրաղեկ լինել. ‖ տես Իրագիտ լինել, Նս, հետաքննել. քննել. գոհ, արամագ:

Իրաղեկագոյն. գոյական, իս. ից, իւք. (ած) : առաւել տեղեկացեալ, և իրաղեկ եղեալ. գոհ, վեր. վերադիտաւոր:

Իրաղեկութիւն. (գից) : տեղեկութիւն. ծանօթութիւն. գոհ, խոհեմութիւն. գոհ, արաշտորըշ:

Իրախոյզ. (ած) : խուզարկող իրաց. գոհ, շէյ արյական. Թէփթիչ Հանն:

Իրական. ի, աւ. աց, ք. (ած) : այն՝ որ կոյ իրօք. գոյող. ենթակայացող. յիրաւի. հաւատար. գոհ, տահիճ վար օրէն:

Իրականութիւն. (գից) : գոյութիւն. գոյացութիւն. լինելն իսկապէս ի բնութեան իրաց. գոհ, զօթ:

Իրակարգութիւն. (գից) : կարգադրութիւն կամ կարգաւորութիւն իրաց, կամ բարեկարգութիւն. գոհ, տիւզկիւնկիւք:

Իրակեմ. եցի. եա. եմ. (ներգործ) : առնել, ինչ գործել. գոհ, էմիմ.ք:

Իրակերպութիւն. (գից) : կերպարանք և հանգամանք իրաց, բանից և գործոց. գոհ, իշխերին ասլը, Թարզը:

Իրակերտութիւն. ‖ տես Իրագործութիւն, և ի վերոյ Իրագիտութիւն:

Իրակուիլ. (գից) : իրողութիւն. բան. գործք. գոհ, իշ կիւշ. շէյ. մասլահաթ:

Իրահամարձակ. ի, աւ. աց, ք. (ած) : այն՝ որ համարձակի ինչ և է իրս. վստահ. աներկիւղ գիտող ի գործ ինչ. գոհ, սալաթրըշը. սերպետի. ճէսարէթլի:

Իրան. ի, աւ. աց, ք. կամ նուիրք, նանց, ամբք. (գից) : երևելի մանր մանրիկ. հասակ և դիրք մարդոյ. ուրք. լանջ. և թիկունք. գոհ, կէօվտէ. պէտէն. օմուզ:

Իրապէս. (ձևիմ պրոյոն) : իրօրէն. ճշմարտապէս. արդեամբ. գոհ, սահիճ. կէրչէք:

Իրապերութիւն. (գից) : սէր արտաքին և զգալի իրաց և զբաղանաց. գոհ, սէւգեաւի շէյլէր մեհապպէթի:

Իրացուցանել. ցուցի. ցո. եմ. (անցող) : արդիւնացուցանել. կատարել. գոհ, պէրճէքէթլի էմիմ.ք. պիճիրմ.ք:

Իրաւ. (ձևիմ պրոյոն) : արդարացի. հաւատարիւ. տառգիւ. գոհ, տահիճ. տօղրու. Նս, իբրև ածական անուն՝ նշանակէ արդար. տայգ. հաւատարի. գոհ, հագլը. տօղրու. տատրգ. Նս, իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ իրաւունք. արդարութիւն. գոհ, հագ. էրլի. տատլեթ:

Իրաւ առնել. կամ տալ. ‖ առնել իրաւունս. արդարութիւն և իրաւամբ դատել. գոհ, հագ շէրիաթ քէսմ.ք:

Իրաւաբան. ի, իս. ից, իւք. (ած) : այն՝ որ խօսի զձշմարիտ բանս. արդարաբան. գոհ, տօղրու սէօյլէյէն. Նս, իրաւամբք ատացեալ. գոհ, հագլը սէօյլէնիլմիչ:

Իրաւաբանական. ի, աւ. աց, ք. (ած) : իրաւացի. տօղգ. գոհ, տահիճ. կէրչէք:

Իրաւաբանեմ. եցի. եա. եմ. (ներգործ) և (չէշտ.) : յայտնել զիրաւացին. իրաւամբք զտայդն հաստատել. իրաւունս բաբառել. գոհ, հագդընը սէօյլէմ.ք: Նս, դատախազ լինել. գոհ, տավաճը օլմագ:

Իրաւաբանութիւն. (գից) : հաւաստուէ բանից. արդարաբանութիւն. գոհ, տօղրու սէօզ. Նս, գատախազլը. գոհ, տավաճըլըգ:

Իրաւաբար. (ձևիմ պրոյոն) : իրաւապէս. իրաւամբք. տառգութեամբ. արդարութեամբ. գոհ, հագդ իւզրէ:

Իրաւաբեր. (ած) : իրաւաբար. արդարադատ. գոհ, հագ շէրիաթ կէօրէն:

Իրաւաբերիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէշտ.) : ըստ իրաւանց վարիլ. արդարութիւն դատել. գոհ, հագ շէրիաթ քէսմ.ք:

Իրաւագէտ. գիտի, աւ. աց, ք. (ած) և (գից) : այն՝ որ գիտէ զիրաւունն և զշնորհսն. գոհ, տահիճլին պիլէն. Նս, օրէնքագէտ. գիտակ իրաւանց և օրինաց. գոհ, էհլի շէր. փէթվաճը:

Իրաւագիտութիւն. (գից) : գիտութիւն իրաւանց և օրինաց. հանճարեղութիւն. իմաստութիւն. զգօնութիւն. գոհ, իլմիֆիգհ:

Իրաւագոյն. գոյնի, իս. իցդ, իւք. (ած) : կարի իրաւացի. առաւել տայգ. գոհ, փէք հագլը. զայէմ տօղրու. Նս, յայնմ՝ ի բաց՝ լինի մակբայ, իբր ամենայն իրաւամբք. գոհ, հագդ իւզրէ:

Իրաւագործ. ի, աւ. աց, ք. (ած) : իրաւարար. իրաւամբք և արդարութիւն գործօղ. գոհ, հագդ իւզրէ հանն:

Իրաւագործեմ. եցի. եա. եմ. (ներգործ) : տայգ և հաւատարի առնել իրաւամբք. գոհ, հագդ իւզրէ էմիմ.ք:

Իրաւագործութիւն. (գից) : իրաւամբք առնելն. արդարագործութիւն. գոհ, հագդ իւզրէ էմիմ. Նս, իրաւացի և ուղիղ գործ. գոհ, հագլը, տօղրու իշ:

Իրաւադատ. ի, իս. իցդ, իւք. (ած) : այն՝

որ իրաւամբք դատէ · արդարադատ · անաչառ · գոհ, հագ · առաքելի · Ես, վերաբերելի յարդար դատաստան · գոհ, հագ շէրխեան միւռէտլիք ։

Իրաւադատութիւն · թե · (գոյ) · արդարադատութիւն · իրաւացի և անաչառ դատաստան · գոհ, հագ շէրխեան ։

Իրաւազարդ · (ածական) · այն՝ որ իբր զարդ այսինքն իրաւամբք զարդարեալ է · գոհ, առաքեի իւր ասնանմէջ ։

Իրաւանդիր · (ածական) · ինդիրօղ զիրաւունս · գոհ, հագ զարդ արդեան · Ես, այն՝ որ է իրաւացի ինդիր · գոհ, տօղրուլ թէֆթիշ օլմազ ։

Իրաւախոհ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական) · այն՝ որ արդարութիւ խորհի զիրաւն և զարդեան · գոհ, հագ զարդ տիւշունէն · Ես, ուղղախոհ · զգօն · ուշիմ · գոհ, ագըլլը · արիփ · Ես, բարեխոհ · բարեսէր · գոհ, էյի տիւշունէն · սաղի օլան ։

Իրաւախոհութիւ · թե · (գոյ) · խորհիլն զարդարութիւ, կամ հաստատութիւն պարտաւոր արդարութեան և իրաւանց · գոհ, հագ զարդ տիւշունմէսի · ուղղաշմա ։

Իրաւախորհ · · · ‹ ‖ տես՝ ի վերոյ Իրաւախոհ ։

Իրաւախորհուրդ · ›

Իրաւախօս · ‖ տես Իրաւաբան ։

Իրաւակ · · ‹ ի · ու · ից, օք · (ածական) · իրաւական · › ասցի · ճշմարիտ · սուտ գ · ուղիղ · գոհ, տօղրուլ · սահիկ ։

Իրաւահնձ · ‖ տես Արդարահնձ ։

Իրաւահաճ · (ածական) · այն՝ որ չէ վայրահաճ, այլ իրաւամբք հաճօղ որոնի են հաստատութիւնք՝ որք առ ի զերծ կացուցանել զանեարս իւրեանց ի վնասուց հաճելն · գոհ, հագը հավէյան ։

Իրաւամբք · ‖ տես Իրաւունք ։

Իրաւամերժ · (ածական) · այն՝ որ իրաւամբք մերժեալ է · գոհ, հագ իւր զրկիչ տիւշմիւշ · Ես, այն՝ որ մերժէ զիրաւունս · գոհ, հագը պօշ սայան ։

Իրաւանամ · ացայ · ցից · ալ · (չէզոք) · արդարանալ · իրաւ և արդար երևիլ · գոհ, առչառզուրզուրնու խոպաթ էմմէք · հագը օլմագ · Ես, առուգիւ հասու լինել · գոհ, սահիհ վրագնիմաթ օլմագ ։

Իրաւապէս · ‖ տես Իրաւաբար ։

Իրաւասէր · սիրի, աւ · ասց, օք · (ածական) · այն՝ որ սիրէ զիրաւունս, թէ անձն ոք իցէ և թէ բան · գոհ, հագը սեվգին, սաիլ ։

Իրաւասիրեմ · եցի · եա · եալ · (չէզոք) · իրաւամբք սիրել · արդարասցասցանել · գոհ, հագ իլէ սեվմէք · հագը էմմէք ։

Իրաւասցդ · աւղի, իւ · իցդ, իւք · (ածական) · այն՝ որ առաջեալ եղծանել զիրաւունն · գոհ, հագը պաթըրան · առաւէթսիզ ։

Իրաւասիրութիւ · թե · (գոյ) · իշխանութիւ առելոյ զիրաւունս, կամ դատաստան առնելոյ · գոհ, հագը սեվմէքլիք · ‖ Ես տես Իրաւասիրութիւն ։

Իրաւաւրար · ի, աւ · ասց, օք · (ածական) · այն՝ որ առնէ զիրաւունս և զդատաստան · գոհ, հագ շէրխեան քէսէն · Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ արդար դատաւոր · գոհ, տօղրուլ հաքիմ, գաազ ։

Իրաւաւրարութիւն · թե · (գոյ) · իրաւունս առնելն · արդարացասցանելն · գոհ, հագը հագ էմմէ · Ես, իրաւաւրար դատաւոր · գոհ, հագը հագ էտէն գաազ ։

Իրաւացի · ցւոյ, ւաւս · եաց, եօք · (ածական) · արդարացի · ուղիղ · գոհ, տօղրուլ · էվրըչէք · Ես, ասի՝ ի վերոյ անձին իբր արդար և արդարադատ · Ես, օրինաւոր · հարազատ · գոհ, հագ · էօզ · հէլալ · Ես, ասի՝ ի վերոյ իրաց և բանից՝ իբր իրաւական · դիպօղ և վայելչական · գոհ, մաւսաճահագ · Ես, իբրև մանրաց՝ նշանակէ երբեմն իրաւամբք իրաւաւրար · արդարաւրէս · գոհ, հագ իլէ առաւէթի իլէ ։

Իրաւացի է · (դէմ՝ ուղէ) · իրաւունք են · որ ժան է և իրաւ · գոհ, հագ որր · ճշիզ տիր ։

Իրաւացիկ · ‖ տես՝ ի վերոյ Իրաւացի ։

Իրաւացուցանեմ · ցուցի · ցո · եալ · (անցող) · իրաւունս առնել արդարացասցանել · ուղիղ կշռաթիւ դատել և ընտրել · գոհ, հագ վէրմէք · Ես, ճշմարտել · հաւաստի առնել · գոհ, թաստիք էմմէք ։

Իրաւացուցիչ · ցչի, աւ · ասց, օք · (ածական) · արդարացուցիչ · գոհ, հագ վէրէն ։

Իրաւընծիր · (ածական) · այն՝ որ ընտրեալ զիրաւունս · գոհ, հագը պըլըան ։

Իրաւի · ‖ տես Իրաւ · Իրաւացի, և Ճիրաւի ։

Իրաւորեմ · եցի · եա · եալ · (չէզոք) · ձեռն ի գործ արկանել · առնել, ինչ · կատարել · գոհ, պիր շէյ պաշլամագ · եափմագ ։

Իրաւութիւն · թեան · ‹ (գոյ) · արդարութիւն · › իրաւունք · ւանց, ամբք · ‹ րութի · արդար և ուղիղ դատաստան · կանոն և օրինք ուղղութե · գործ ուղիղ · գոհ, հագ · հագը շէրխեան ; Ես, կարգ և օրինք սահմանեալ

կամ առ սովորութիւն մանձեալ· գաղ, թէ օրէ ։ Ես , բաժին, որ անկանի ումեք ըստ սահմանադրութեան օրինաց կամ սովորութեան · գաղ, հագգը, կէլիր։ Ես, գործականն բառիս այսորիկ իրաւամբք , վարեալ իբր մակբայ՝ նշանակէ արդարապէս · գաղ , հագ իւրով · լայրգ իլէ ։

Իրաւունս առնել · } ‖ իրաւ առնել· արդա
Իրաւունս դնել · } րացուցանել · արդարութիւն դատել· գաղ, հագգը հագ կեմիք։

Իրաւունս համարել · ‖ իրաւացի և արժան գրելն կամ կարծել · բարւոք թուիլ ինքեան · գաղ , միտասիլ կէօրմիք · հագ սայմագ ։

Իրափակ · ի , առ · ացս , օք · (ածական) ։ շրջափակող և պահպանող իրաց · գաղ, չէյ հըփղէսէն ։

Իրեար , կամ իրերաց , օք · (դերանուն եղանակաւոր)։ միմեանց , իբր իր ինչ ընդ իրի · մի ընդ միոյ · գաղ , պիր պիրինին · պիրի պիրինէ ։

Իրիկեան · ‖ տես Երիկեան ։

Իրիս · } ‖ տես Խոխս ։
Իրիտ · }

Իրիցագին · ‖ տես Երիցագին ։

Իրիցակին · ‖ տես Երիցակին ։

Իրիցութիւն · ‖ տես Երիցութիւն ։

Իրիցուկ · ‖ տես Երիցուկ ։

Իրիցունք · ‖ տես Երէց ։

Իրոպաբար · ‖ տես ի նեբքոյ Իրօրէն ։

Իրոպական · ‖ տես Իրական ։

Իրոպէմ· ‖ տես Իրակեմ։

Իրոպութիւն · ‖ տես Իրագործութիւն ։

Իրոպեմ· ‖ տես Իրակեմ։

Իրօրէն · (ածական որոյէոյ) ։ իրօք · հաւատաւոր · արդեամբք· գաղ, հաւասի զաթիմէ ։

Իրվ · · · · } լինիցի արդեօք · ի՞րը
Իրվ արդեօք · } լինիցի · լինիցի՞ երբեք · գաղ , օլա պիլիր մի · օլամգագ մը ։

Իրկ զի · (ածական ժամանակական)։ երբեմն · երբեք · է զի · գաղ , կեաշ ։

Իրվ թէ · ‖ ըստ զանազան գործածութեանն ի զանազան տեղիս կարէ վարիլ իբրև մակբայ՝ իբրև շարժական և իբրև միջոցակապիչ՝ այսու նշանակութեամբ իբրև անհնարին գոլ և երկբայելի, որպ եմիշ, այսինքն մի՞ թէ · արդեօք · գաղ , ամասըա · հիչ օլա պիլիր մի · Ես , իբր իրկ · երանի՞ թէ · իրվ՞ը · գաղ , պուլմըքի · քէշքէ ։

Իրվ՞ը · · } (ածական) և (ընդհարձակ)։
Իրվ՞ը թէ · } արդեօք · իրվ՞ իւիք թէ · ի՞ը և ա՞ը իրկ · ի՞ը իրկ · երանի՞ թէ · գաղ ,

պուլմըքի · քէշքէ · նէ մանթըս · Ես , առ ի՞նչ · զի՞ · գաղ , նիչին ։

Իրը · ‖ սա ծագի ՚ի գործականի հոլովոյ հարցական և մասնական բառիցս լինի , և ինն · և նշանակէ որպ բանիս , կամ իրօք · գաղ , նէյիսէ · նէսէ՞ն · Ես , իբրև յարաբերական՝ նշանակէ որով ։

Իւթանէքին , Իւթանասուն , եայլն · ‖ տես Եօթանէքին , Եօթանասուն , եայլն ։

Իւիք · ‖ իբրև թէ երևնէ սա ՚ի ձայնիցս էս և էդ , և նշանակէ իբր՝ այս ինչ բանիս և իրօք · գաղ, պուս չէյ իւիս · Ես , երբեմն կըրկնեալ ՚ի բանս ինչ այսպէս՝ իւիք իւիք , նշանակէ ըստ իրիք իրիք իրաց · քանի մի իրօք · յիրս իւս · գաղ , պաղը չէյլէր իւի · կեաշ կեաշ ։

Իւղ · ոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ ձէթ · պատրաստուած կամ հիւթ ինչ մշեալ ՚ի պաղոյ ձիթենւոյ , որ ՚ի գործածի յատեսիս և ՚ի լոյս ճրագի · առ՚ի , եղ , գաղ , զէյթին եաղը · Ես , նշանակէ կոգի · գաղ , թէրէ եաղը · Ես , մինչ գրիցի Իւղանոյշ՝ նշանակէ անուշահոտ իւղ օծման , որ կազմի ՚ի պատ պես ծաղկանց և ՚ի խնկենեաց և յայլ ևս մշակոյթ խառնուածոց , որ և ՚ըստ դիրս առի խառնկ · գաղ, միաք եաղը · կիւլ եաղը ։

Իւղաբեր · ի , իւ · ից , իւք՝ կամ օք · (ածական) ։ բերօղ զանուշահոտ իւղս և խառնկս և զայլ օծանելիս · գաղ, միաք եաղը կէթիրէն ։

Իւղաբուլս · (ածական) ։ այն՝ որ բղխէ յիւթմէ ղպարարտութեամբ իւղոյ կամ ձիթոյ · գաղ, քէնեվիւտէն եաղ չըգարան ։

Իւղագլուխ · է , եա · եալ · (ներգործական)։ խորհրդաբար իւղել զգլուխն , այս է՝ հաստատանել ՚ի վերջին նպատակին · կամ լուա և ընծայաբերել ղնոյն ՚ի հաղորդութիւն պաշտաման ձմռնայնոյն այ կամ կուսոյ · խորհրդազգած առնել ղնոյ · մարդել յատաջին սկզբանէս հաստատոյ կամ ազանդոյ · գաղ , պաշընը եաղլամագ · սէրբատշ , բաղատշ էմէք ։

Իւղագլխութիւն · թեան · (գոյ) ։ խորհրդազգածութիւն · նուիրութիւն · կատարեալ հաստատութիւն · մարդութիւն ՚ի սկզբանէ կրօնի կամ ազանդոյ · գաղ , պաշ եաղլամասը ։

Իւղագլուխ · (ածական) ։ այն՝ որպ գլուխն իւղ օծեալ · նուիրեալ · խորհրդազգած · սրբազանեալ · Ես , սաւա գուշկօղ , որպ եմն քաւրէք մէհէնից · գաղ, եաղլամըշ պաշը ։

Իւղագործ · ի , առ · ից , օք · (ածական) և (գոյ) ։ այն՝ որ կազմէ զնկնկատս զիւղս ՚ի պէտս

օձման, կամ բռնման· գաձ, միաքձ. Ես, կարէ նշանակել զայն՝ որ կապչի զիւրս ի պատոյ ձիթենւոյ · գաձ, զէյթնի եաղը եաիան · եաղձը։

Իւղագործեալ · ‖ տես Իւղեփեցական։

Իւղագործուիլ· թէ· (գ₃)· արուեստ կաղմելոյ զանուշահոտ իւղս· գաձ, միաքձիլիք։

Իւղաթորմ· ի, ու· ից, իք· } (ած)։
Իւղաթուրմ· (նախդրեա հոլովի) · }

այն՝ որ թրմեալ և տաքացեալ է իւղով· գաձ, եաղ ըլսս ըսլանմըշ։

Իւղալի· ը·ոյ, եաւ· եաց, եօք · }
Իւղալիր· (նախդրեա հոլովի) · · } (ած)։
Իւղալից· ւցի, իւ· ից, իւք · }

անուշահոտ իւղով լի, եա ձիթով· գաձ, միաք եաղը, զէյթնի եաղը իլէ մօլը։

Իւղային· պ₃նց, ով· ոց, ովք· (ած)· այն՝ որ ունի զրնանուեթ իւղոյ· գաձ, եաղլը։

Իւղարան· ի, աւ· աց, օք· (գ₃)· ընդունարան իւղոյն անուշանուեթ կամ օձման· եա նանուեթը նշանակէ՝ մայր քրիստոսի օձելոյն օձելոյց։

Իւղարկեմ· եցի· եա· ել· (ներգործ)· իւղ ի վերայ արկանելով օձանել· պարբերել· գաձ, եաղլամագ։

Իւղարկու· արկուի, աւ· աց, օք· (ած)· այն՝ որ արկանէ զիւղս· իւղօղ· պարբերող· գաձ, եաղլայան։

Իւղարկուեցի· թէ· (գ₃)· արկուիլ իւղոյ· իւղելն· օձուիլ· գաձ, եաղլամա։

Իւղաւոր · · } ի, աւ· աց, օք · ‖ տես
Իւղաւորական· } ի վերոյ Իւղային։

Իւղաւորուեցի· թէ· (գ₃)· իւղաւոր լինելն· պարարաուեթիւն· գաձ, եաղլըլըգ։

Իւղեմ· ‖ տես ի վերոյ Իւղարկեմ։

Իւղենի· ւոյ, եաւ· եաց, եօք· (գ₃)· ծառ՝ որ բերէ զիւղային պտուղս· որ և ասի խնկաբեր· գաձ, եաղլը միվա կէթիրէն։

Իւղեփեաց· եցի, աւ· աց, օք · ‖ տես Իւղագործ։

Իւղեփեցական· ի, աւ· աց, օք· (ած)· այն՝ որ բան օրինի իւղեփեցայ է յօրինեալ· հաւեստեալ յիւղագործաց· գաձ, միաքձիլէթտէն թէրպիկի օլունմազ։

Իւղեփեցայի· թէ· (գ₃)· իւղագործուիլ· արուեստ իւղեփեցայ· գաձ, միաքձիլիք։

Իւղընձիւղ· (ած)· այն՝ որ ունի զիւղալից ընձիւղս· կամ որ ընձիւղէ և բերէ զիւղ՝ զձէթ· գաձ, եաղլը փիլիզլի։

Իւնձ· ‖ տես Ինձ։

ԻԻՊ — ԻԻՐ

Իւսպիսկոպոս· ի, աւ· աց, օք· (գ₃)· բառ յունական՝ որ թարգմանի՝ ի մէջ կիսաստուածագ, որպէս ընդ իշխանաւթեամբ աւագ սարկաւագին։

Իւր· րոյ, ով· ոց, ովք· (դէրքոռոն պտցոյան)· միշտ ածական է, և նշանակէ իւրական· իւրային· պէս՝ որ սեպհական է ինքեան· գաձ, քէնտիլիքի· քէնտիլէն։

Իւր, կամ իւրեան· ւրեաց, կամ ւրեաւ· եանց, եամբք· (դէրքոռոն էպտն)· միշտ գոյական է, և նշանակէ ինքեան· անձին իւրոյ· սա չունի եզակի ուղղական, ի տէղի նորա ի գործ ածի ինքն· գաձ, քէնտի· քէնտիլէն։

Իւրաքանչ· ի, իւ· իւց, իւք· (ած)· այն՝ որ ունի զնմանուեթի բաւուց անձին իւրոյ· գաձ, քէնտի թապխաթինեակ։

Իւրաքանչ· ի, աւ· աց, օք· (ած)· այն՝ որ միայն ինքեան սեպհականելոյ է ի բնա կաւթի· գաձ, քէնտի սաքին օլմա իչինն մախսուս օլան։

Իւրագործ· ի, աւ· աց, օք· (ած)· այն՝ որ յիւրմէ կամ յինքենէ է գործեալ· գաձ, քէնտի էլի իլէ եափըլմըշ։

Իւրագիր· գրի, աւ· աց, օք· (ած)· այն՝ որ յիւրմէ է եգեալ, որպիսի են օրէնք և պատուիրանք եգեալք յիշխանաւորէ ումեքէ, այլ Իւրագիր կոչին· գաձ, քէնտիլէնէն գ₃նուլմըշ։

Իւր ինքեան · ‖ յատուկ անձին իւրոյ· բառն ինքեան· գաձ, մասըլ քէնտիլին։

Իւրախօս· ի, իւ· ից, իւք· ‖ տես Խօսնայր։

Իւրածին· ծնի, աւ· աց, օք· (ած)· յիւրմէ ծնեալ· հարազատ· իսկական· բառն· գաձ, քէնտիլինէն տօղմուշ· մասըլ։

Իւրակայան· (ած)· այն՝ որ է սեպհական կայան իւր· գաձ, քէնտի տուրաճագ· քէնտիյէ մէքեան օլաճագ։

Իւրական· ի, աւ· աց, օք· (ած)· սեպհական անձին իւրոյ· իւրային· պատշաճ ինքեան· գաձ, քէնտիյէ մխսուսլուք։

Իւրակերտ· ի, աւ· աց, օք· (ած)· յիւրմէ կերտեալ· յինքենէ շինեալ· իւրաքէն· գաձ, քէնտի էլի իլէ եափըլմըշ։

Իւրակից· կցի, իւ· աց, օք· (ած)· կից ինքեան· յատակից· իւրական· գաձ, քէնտիյէ պիթիշիլի, իլչագ։

Իւրահոգ· (ած)· այն՝ որ միայն անձին իւրում ունի զհոգ· միայն զանձնէ իւրմէ հոգացօղ· գաձ, քէնտիյէ ճահթ էօնէն։

Իւթային • պղնձ, ով. ոց, ովք. (ած) : Իւթական • իւրոյ • սեպհական ինքեան • գաղ, քէնաիինիքի : Եա, յոգնակի սորին Իւթայինք՝ իբրև գոյական անուն վաճառ՝ նշանակէ ազգականք • մերձաւորք • ընտանիք • գաղ, ազգապատ • էվին իչնաեքիլէր : Եա, իբր և գործ և ինչք իւր • գաղ, քէնաի իչի, մալլէրի :

Իւրանձնապէս • (ածք որոխան) : Իրրև զանձն • իբրև անձին իւրում • գաղ, քէնաի նէֆսի կիպի • Եա, իբրև յանձնէ իւրմէ • անձնաւորաբար • գաղ, քէնաիմունէն :

Իւրանման • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ որ նման է ինքեան • նման իւր • գաղ, քէնաիյէ պէնզէր, պէնգուն :

Իւրաշէն • շինի, աւ • ից, աք • ‖ տես Իւրակերտ :

Իւրապէս • (ածք որոխան) : Յատկապէս • գաղ, քէնաիյէ մախսուսէն : ‖ տես եա ի վերոյ Իւրանման :

Իւրատեղծ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : Ինքեմ ստեղծեալ, յիշ արարեալ, որպիսի է աշխարհս և ամենայն՝ որ ի նմա • գաղ, քէնաինէն վար օլմուշ :

Իւրատուր • (ած) : Ինքեմ տուեալ • գաղ, քէնաինէն վերիլմիշ :

Իւրայեալ • ‖ սեպհականեալ • յատկացեալ, գաղ, քէնաիյէ մախսուս օլմուշ :

Իւրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյց) : սեպհականել ինքեան • Ինքն գրաւել • ընտանեցուցանել • գաղ, քէնաիյէ ալմագ • մախսուս էտինմէք :

Իւրաքանչիւր • ոյ, ով • ից, ովք • (գոյ) : այս բառ մի և նոյն ձայնիւ կարէ ի գործ ածիլ իբրև եզակի և յոգնակի, և լուս տեղւոյն եա ուղղական հոլովս Իւրաքանչիւր դնի փոխանակ սեռականի և տրականի, և նշանակէ անձն, կամ անձինք • ամ ոք մի ում • գաղ, հէր քէս : Եա, մի մի յանձանց կամ իրաց՝ առ հասարակ • գաղ, պիր պիր հէր պիրինէն ալեհէվիկ :

Իւրաքանչիւրք ոք • ուրաք • (գոյ) : անցինիւր անձն, կամ իր • գաղ, հէր քէս • հէր պիրիս :

Իւրեակ • րեկի, աւ • ից, օք • ‖ տես Իւրական :

Իւրեան • ‖ տես Իւր, կամ Իւրեան :

Իւրեանցական • ‖ տես Իւրական :

Իւրեանցակուս • (ածք) : Յիւրեանց, կամ յինքեանց կուսեալ • գաղ, քէնաիլէրինն էլլէ չէքիլմիշ :

Իւրեանցայինք • այոց, ովք • (գոյ) : Իւրեանց իրք • մերձաւորք և ընտանիք • գաղ, քէնաիլէրինքիլէր :

Իւրեանցանման • ‖ (ածք) : այն՝ որ նման • Իւրեանցասարսա • ‖ նասիպ է և հանդպոյն ինքեանց, կամ իրաց իւրեանց • գաղ, քէնաիլէրինքինէ պէյինզէր, պէյկուն :

Իւրեղին • ‖ տես Իւրական :

Իւրեղաբար • (ածք որոխան) : Իւրև • Իւրովի • ինքնին • անձամբ անձին • Իւրովին • գաղ, քէնաի, քէնաինէն : Եա, կամաւ իւրով • կամովին • գաղ, իրաւէ իրէ : Եա, բառիս Իւրովի և Իւրովին՝ կարեն իրրև ածական՝ նշանակել իւրային • իւրական • գաղ, քէնաիյէ միւթէալլիք • Եա, բառս Իւրովի՝ իրրև գոյական՝ նշանակ ինքն • նոյն ինքն • գաղ, քէնաի :

Իւրեւթէ • թէ • (գոյ) : Իւր, կամ իւրական գոյն • սեպհականութէ • յատկութիւն • գաղ, մախսուսիյէթ :

Իւրեւրդն • (ածք) : այն ամ՝ որ է իւր սեպհական • յատուկ • բան • ինքնուրոյն • գաղ, քէնաիյէ միւթէալլիք • այրը :

Իխոսաուզիզ • ‖ տես Հիխոսաուզիզ :

Իկ • ‖ իբր էական բայ՝ նշանակէ է • գոյ • յորմէ բացասական լինի չէ, պայմանքն ունի գոյ • Եա, իբրև մասնական անուն՝ նշանակէ ունի • ոք • կամ իմն • լինի • գաղ, պիրիսի :

Ի քթթէլ ական • ‖ տես Քթթեմ :

Լ.

Լ — Լ

Լ • ‖ է տառ բաղաձայն՝ որ կ՚ելոյ ընդ ձայնաւորս և բաղաձայն տառս , հանէ

Լ — Լ

զձայն իւր այսպէս Լիւն , որ նրբաձայն է քան զՂ տառն • սա հաճելեաւ ընդ

զամէնա տառին յաձնաց, որ ոչ իբրև առակ լիեւն և ոչ իբրև զառ հնչէ. որպ ևի գիրս մեր երբեմն տեսանի գրեալ այսպէս ղ՝. զոր պարտ է ընթեռնուլ յայնժամ իբրև զղամմա տառն յաձնաց. Լծորդ է այս տառս ընդ Դ տառին մերոյ, վասն որոյ փոփոխել ի տեղի միմեանց ի բառս լինի՝ անխարէ գրին այսպէս՝ լամբար, զամբար. լուղիմ, զուղիմ. լեղի, զեղի. ևայլն. Եւս՝ այս տառս ունելով ի վերայ պատուանշան այսպէս ղ՝, և կամ առանց նմին այսպէս ղ՝ նշանակէ զձեւս համարձական՝ երեսուն կամ երեսուներորդ։ Արդ կարի վայելուչ իմն բանիւս եթէ հայկազեան մեր նախնիս շնորհալի ի դիմաց տառիս այսորիկ ի խրատս մեզ գրէ այսպէս.

Լիւն, լուր՝ ասէ, հօր քո խրատու,
Լեր օրինաց մօր քո հնազանդ.
Վարդ ապառեղին հնազանդ կաց դու,
Յորմէ չահիս բան լուսաւոր։

Լաբիւրինթոս. ‖ տես Լաբիւրինթոս։

Լագան. ի, աւ. ացի, զբ. (գ₀ց)։ փայտ իբրև անուր չուանաձև պատեալ, զոր ագանելին յառս և ագուցանելին գլաստաց ի գնալն ի վեր ձեռն կամ ուղղոյ, զի մի խրեսցին։

Լագուեթի. թե. (գ₀ց)։ թուլամորթաւեթի. անառակաւեթիւն. վաւաշոտաթիւն. խենեշուեթիւն. գաձ, հեգպսիզիք.

Լագուցանեմ, կամ Լաքուցանեմ. ուցի. ցո. եալ. (ո՞նդ)։ ծածկել. թաքուցանել. գաձ, կիզուեթիւք. սոգալամագ.

Լազանի. նոյ, եաւ. եայ, եզբ. (գ₀ց)։ ե փոքրիկ կենդանի մի յոյժ գազանաբարոյ, մինչ զի գրեթէ ամենայն գազանքն երկնչին, նաև ինքն առիւծն. գաձ, պիր քեչէնէնէք փեք եաման ողղ հայվան ալըր։

Լազուարթ. ‖ (գ₀ց)։ ե անուն պատուա-

Լաժարթ. ‖ կան և կապուտակ քարի մին. գաձ, լաջվիկայա թաշ խոմ տեր։

Լալ. ի, իւ. իլ, իլք. (գ₀ց)։ ազդ լինել կարմրագոյն և պատուական քարի՝ կամ գունոյ. գաձ, լեալ։

Լալագին. գնոյ, իւ. իլ, իլք՝ կամ ովք. (ած)։ արատաւագին. յոյժ լցեալ ազդով և պատուաւոր. գաձ, ալալպարագ։ Եւս, իբրև մակբայ վարեալ՝ նշանակէ ուժգին լալով. ողբալով. գաձ, աղլամագ իլէ։

Լալական. ի, աւ. ացի, զբ. (ած) կամ (գ₀ց)։ լացող և ողբացող՝ ի վերս մեռելոց. ողբագակ. առիւ, լալկան. գաձ, մկիճ իւլէգլինէ

աղլայըճը։ Եւս, լալագին. ողբագին. գաձ, աղլար։ Եւս, Լալկանն իբրև գոյական՝ նշանակէ կարգաւեթի լալոց և ողբալոց։

Լալկանչ. (ած)։ ուր լինի լալագին կոչեսմըն և ողբ. գաձ, փիլգան իլէ աղլայըշլը։

Լալհառաչ. (ած)։ այն՝ որ լալով հառաչէ. հառաչմամբ ողբացօղ. կականաւոր. գաձ, ինիլալ իլէ աղլայան։

Լալտեղ. ի, իւ. իլ, իլք. } (գ₀ց)։
Լալեաղ. եաւ. եղբ. եաղայ, զբ. }
լալոցիք. տեղի լալեաց. ուր իցէ ողբ և լալիւն. գաձ, աղլամա եէրի։

Լալի. ւոյ, եաւ. եայ, եզբ. (ած)։ իբր լացօղ, ողբացօղ. գաձ, աղլայան։

Լալիւն. (նախդիր- հոլովի). }
Լալիք. եայ, եզբ. } (գ₀ց)։
Լալութիւն. թեան. }
Լալումն. լման, ամբ. անց, ամբք.
լացն. ողբ. ողբումն. լայ. կական. գաձ, աղլամա. աղլայըշ. ևշք։

Լալունք. կամ Լալօնք. նից, իւք. ‖ նոյն ևն ընդ վերնայն։ ‖ տես ևս Լալեաղ։

Լախաւր. (գ₀ց)։ բանջար կծուահամ և ախորժելի, որպ խոշորաւերևն կամ վայրին կոչի նաև Կարտս, իսկ մանրաւերևն կամ ընտանին՝ Կարտս մակեդոնի. գաձ, մաղտանոս. քէրեվիզ։

Լախտ. ի, իւ. ից, իւք. կամ ցի, ով. ոց, ովք. (գ₀ց)։ գաւազան, կամ մահակ գլնատացար. գաձ, սեչիլէնէք. Եւս, գործի քանդելոյ և հարկանելոյ, որ ունի ի գլուխ իւր զգաւազան երկաթի կամ պղնձի. գաձ, Թօփուզ. Եւս, փակ. մուրակ. գաձ, գամչը։

Լախտաւոր. ի, աւ. ացի, զբ. (ած)։ այն՝ որ հարկանէ լախտիւ. գաձ, Թօփուզլի վուրան։ Եւս, հարեալ լախտիւ. գաձ, Թօփուզ ըլըս վուրուլան։

Լախտաւորաւեթի. թե. (գ₀ց)։ հարկանելն զոք լախտիւ. գաձ, Թօփուզ ըլըս վուրուշ։ Եւս, հմտաւեթի հարկանելոյ լախտիւ. գաձ, վուգուս Փլըգ Թօփուզ ըլըս վուրմաղա։

Լակ. ի, իւ. ից, զբ. (գ₀ց)։ կերակուր շան կամ այլ անասնոց, ողբ լակելոյ ուտեն. գաձ, եաման։

Լական, կամ Լեկան. ի, աւ. ացի, զբ. (գ₀ց)։ բառ ասիական. իբր կանք, յոբուժ լցեալ զնոսա՝ լուանան զձեռս և զոտս և զայլ կարևորս. գաձ, լէլէն։

Լականագէտ. գիտի, աւ. ացի, զբ. (ած) կամ (գ₀ց)։ լաւ ևս Լականագէտ. գէտ կամ

մագ՝ որ դիտաւորել զնոսա լականին՝ առնել իրը գուշակութիւն և հմայս. տաճ, լեզուն իւրեանց օտար սուտ պագաւոյ՝ պիւրեւ-ձիւելիւք էական։

Լակեմ. ‖ տես Լափեմ։

Լակիշ. ‖ տես Վակիշ։

Լակոնական. ի, աւ. ացի, աք. (տճ)։ տեսպհական, կամ վերաբերեալ առ լակոնացիս. տաճ, մօրալը յա միւթհալիք։

Լակոնական ոճ. ‖ կ ոճ իմն համառօտ և իմաստալից։

Լակոնացի. ցւոյ, եաւ. եաց, եաք. (տճ)։ լակեդեմոնացի. ազգացի. այն՝ որ ծնեալ և սնեալ է ի լակեդեմոնիա. տաճ, մօրալը։ Ես, այն՝ որ գաւառի լեռկրին լակեդեմոնացւոց. տաճ, մօրա իշի։ Ես, ասէ Լակոնացի կուսաւ՝ որ նշանակէ նուրբ և բարակ կուսաւ, որով ծածկէին զնորմինս իւրեանց կանայք լակոնացւոց ի հանդէս իսրախնամաց։

Լակօտ. ի, իւ. ից, իւք. (գտ)։ բառ ռամկական, որ նշանակէ ձագ շան. սկաւնդ. տաճ, քէօփէք եաղրըսը. մասթի։

Լաճ. (գտ)։ բառ ռամկական, իբր ուսոյ. արու զուակ. տաճ, օղլան։

Լամ. լայն. լայ. լալ. (ղէրգոյճ) և (չէչտ)։ հնդալ զարտասուս. արտասուել. ողբալ. շարժիլ ի լայ և յողբ. աշխարել. կոծել. տաճ, աղլամագ. ինլէմէք։

Ձ Լալ առնուլ. ‖ ողբս առնուլ. տաճ, եաս, Ֆիւքան էթմէք։

Ձ Լալ հարկանիլ. ‖ ի լայ և յողբ հարկանիլ. յարտասուս ցնդիլ. տաճ, աղլամագ։

Լամբ. ի, իւ. ից, իւք. կամ ացի, աք. (գտ)։ ագռոյգ. ագռաւանալի ձակ ինչ կազմեալ, որպիսի են օգամանեակքն՝ յորս ձուկք կամ լծակք մխին ի բառնալ զբառնալիս. տաճ, հալգա. գուլի։

Լամբաւք. ացի, աք. (գտ)։ բառ յունական, իբր զամպաքք. ջահ. տաճ, մէշալէլէր. Ես, նմանաւթիւ իւրեք նշանակէ ջահակալութեան լոյս երևեալ յօդս. տաճ, մէշալէ կիսոլ հաւասա կէօրիւնէն շաղգ, նուր։

Լամբար, կամ Լամպար. ‖ տես Վամբար։

Լամբեմ. եցի. եմ. ել. (ղէրգոյճ)։ ագռաւանել, որիշ օգամանեակաւն որք ընդ միմեանս ագռաւանին. տաճ, պիրիսիրինէ կիյտիրմէք։ Ես, իբր առնելով զամբէն ի վեր առնուլ։

Լամբեր. ի, աւ. ացի, աք. (գտ)։ աստիճանք

մի զմիով յարմարեալք. սանդուղք. տաճ, մէրթիվէն։

Լամբիմ. եցայ. եայ. իլ. (չէչտ)։ ընդհատալ. մանեկաձև լինիլ. տաճ, հալգալանմագ։

Լամբիւմնեայ. ի, իւ. ից, իւք. } (գտ)։
Լամբիւմնի. ի, աւ. ացի, աք. }
բազմաչափեայ տեղի ինչ անելանելի, յոր դիւրաւ լինի մանրել և դժուարաւ ելանել. ի հնուումն յայս տեղի ոլորտացեալ մուծանէին զնահապարտս, յորմէ զելս հնարից ոչ գտեալ նոցա անսպառազէն մեռանէին. տաճ, կիրտասը եէր. եանըմմագ։

Լայն. ի, իւ. ից, իւք՝ կամ աք. (տճ)։ այն՝ որ ընդարձակ է և տարածեալ ըստ կողմանցն աջոյ և ձախոյ. տաճ, էնլի. կէնիչ. Ես, յարեալ ի բայս իրբև մակբայ՝ նշանակէ լայնաբար. տաճ, կէնիչէճէ։

Լայնագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (տճ)։ առաւել լայն և տարածեալ. տաճ, փէք էնլի. Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ լայնագոյնս. չօխագոյնս. տաճ, փէք էնլիճէ։

Լայնադէմ. դիմի, աւ. ացի, աք. (տճ)։ այն՝ որ ունի զլայն և տափարակ դէմս. տաճ, էնլի սուրաթլը։

Լայնաթաթ. (տճ)։ ունօղ զլայն թաթ, որպիսի են ոմանք ի մարդկանէ և կամ ի կենդանեաց. տաճ, էնլի էլլի, ավուչլու։

Լայնաթեւ. ‖ տես Մեծաթեւ։

Լայնալանջ. (տճ)։ այն՝ որոյ լանջք են լայն և ընդարձակ. տաճ, էնլի կէօյլիւսլիւ։

Լայնալեզ. լզի, իւ. ից կամ ացի, աք. (տճ)։ ասի զոչէնդանի, որոյ ծոցն իրբև զիւ բաղարակ լայն է և ընդարձակ, զոր ի գործ ածեն կօրովի մարդկի. Ես, Լայնալեզ ասի ուղեղն, որ սատակիս քարշեալ կարանայ և ծոցասարի, յորմէ նեան սատակի բերնեղէն արձակի ի նպատակն. տաճ, գուվէթ իւլէ օղ աթման. Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ ուղեղն լայնալեզ. տաճ, պէօյլիւք էնլի եայ։

Լայնալեր. (տճ)։ այն՝ որ լայն է լերնով. տաճ, փէք տօլու։

Լայնախորհուրդ. հրդի, իւ. ից, իւք. (տճ)։ մեծախորհուրդ. ընդարձակամիտ. տաճ, կէնիշ ֆիքրլի։

Լայնածաւալ. ի, իւ. ից, աք. (տճ)։ լայնատարած. ընդարձակ. հանճարեալ. տաճ, փէք կէնիշ. մէյտանլը։

Լայնածիր. (տճ)։ այն՝ որոյ ծիրն լայն է և ընդարձակ. տաճ, կէնիշ տայիրլի։

Լսնակամար • ի, աւ • աց, ք • (ած) ։ այն՝ որ է լսոյն կամարաւ, որպիսի է լսոյն գոմն • գաւ, հնլի քէմբլի։

Լսնակայլակ • ի, աւ • աց, ք • (ած) ։ աւնաւոր զարդարտհոս կայլակս ջուրց • յորդահոսան • գաւ, զանի, կիւբ ագան։

Լսնական • ի, աւ • աց, ք • ‖ տես Լսոյն։

Լսնակաօս • (ած) կամ (ւնիքաւ) ։ լսոյն և ընդարձակ ակօսաւ • գաւ, հնլի հվհէքլի՝ հվհէք իլէ։

Լսնանձիգ • (ած) ։ ձգեալ ընդ լսոյնաքիճն • լսոյն • գաւ, հնլի։ Եա, լսոյնանձիգք իբրև գոյական՝ նշանակէ ընդարձակ տարածութիւն • գաւ, կէնիրչ եայկընլեգ։

Լսնանձակատ • ի, իւ • իոց, իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ ճակատն է լսոյն • գաւ, անունը հնլի։

Լսնանկիջող • ի, աւ • աց, ք • (ած) ։ այն՝ որ է լսոյն միջոցաւ • գաւ, եայլընլը։

Լսնանաւ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ տարածիլ ընդ լսոյնաքիճն • լսոյնիլ • ընդարձակիլ • գաւ, կէնիրչէնմէք • եայլընլագ։ Եա, սաուաբանալ • գաւ, գալընլանմագ։

Լսնանիստ • (ած) ։ աւնաւոր զլսոյն նիստս գրից • լսոյնադիր • գաւ, եայլընլը • եաճընլը։

Լսնապատառ • ի, իւ • իոց, իւք • (ած) ։ լսոյնաբաց • այն՝ որոյ պատառուածն լսոյն է և ընդարձակ, որպիսի է բերանն առիւծու • գաւ, կէնիրչ ալընլը։

Լսնապատակեր • ի, աւ • աց, ք • ‖ տես Լսոյնադէմ։

Լսնապարանոց • ի, աւ • աց, ք • (ած) ։ այն՝ որ լսոյն է պարանոցաւ • գաւ, պօյնու հնլի։

Լսնաջիլ • ‖ տես Ամոլաջիլ։

Լսնաատալաթի • (ած) ։ այն՝ որ է լսոյն սալաթիւք • գաւ, հնլի եաւրթագլը։

Լսնաափիւռ • (նախդիր հովվի) • } ‖ տես
Լսնաատարած • ի, իւ • իոց, իւք • } Լսոյնածաւալ։

Լսնատարածաւնի • ծման, տիւ • անց, տիւք • (գոյ) ։ ընդարձակ տարածութիւն • գաւ, հնլիլիք։

Լսնատարր • ‖ տես Լսոյնածաւալ։

Լսնացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցոյց) ։ ընդարձակել • լսոյնել • ընդ լսոյնել • յերկարատգել • գաւ • հնլի հէմ՛ք • ուզանմագ։

Լսնափռղող • ի, աւ • աց, ք • (գոյ) ։ փռղող լսոյն և ընդ արձակ • գաւ • տիւան եօլու։ Եա, հրատարակ • գաւ • մէյտան։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ այն, որ լսոյն է փռղացնէք • գաւ • հնլի սօգագլը։

Լսնեղէգնութիւն • թեան • (գոյ) ։ լսոյնեղունգն գոլ • գաւ • հնլի թըլնագլըլըգ։

Լսնեղունգն • եղնգան, տիւ • անց, տիւք • (ած) ։ աւնաւոր զլսոյն եղունգն, որպիսի է մարդոյն՝ ի մէջ ամենայն կենդանեաց՝ բայ ի կձկակատարաց • գաւ, հնլի թըլնագլը։

Լսնիմ • եցի • եա՛ • ել • (ներքդր) ։ ‖ տես Լսոյնացուցանեմ։ Եա, անգսրը առնել • դիւրել • գաւ • բահաթի լանաթըրմագ։ Եա, բանալ • պարզել • յայտնել • գաւ, այմագ • պէյան էյմէք • գալլ • տաճ էյմէք։

Լսնիրեա • ‖ տես Լսոյնադէմ։

Լսնիցուցանեմ • ‖ տես Լսոյնացուցանեմ, և ի վերոյ Լսոյնիմ։

Լսոյնիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ) ։ տարածիլ գէպ ի լսոյնաքիճն • լսոյնանալ • ընդարձակիլ • գաւ, կէնիրչէնմէք • ուզանմագ։

Լսոյնլի • շէյ, եաւ • եաց, եք • (ած) ։ մասնիկս շէ է ածանցականակերտ • ովի բոլոր, բոլորչի • և նշանակէ լսոյն ձևով • տափարակ • գաւ, հնլի • եայլընլը։

Լսոյնոտն • (ած) ։ այն՝ որ ունի զլսոյն ոտն • գաւ, հնլի այագլը։

Լսոյնութիւն • թեան • . . . . } (գոյ) ։
Լսոյնուն • նման, տիւ • անց, տիւք • }
Լսոյնույք • ցաց, ք • . . . . }
տարածութիւն կողմանց աջոյ և ձախոյ • ընդարձակութիւն ըստ լսոյնաքիճ • գաւ, հնլիլիք • կէնիրչլիք • էն։ Եա, մէճմութիւն՝ ինչ և իցէ իրաց, որպես ծովու, երկրի, և այլն • գաւ, պէօյիւքլիւք։

Լսոյա, կամ Լսոքայ • ի, իւ • իոյ, իւք • (գոյ) ։ Ներկ ինչ հղոյային՝ բացագոյն կարմիր, որոյ ի գոյն պատածառ նեբրկին մարգք։

Լանջաբերդ • ի, իւ • իոյ, իւք • (ած) ։ այն՝ որ բարձր է լանջաք • Եա, բարձր ըստ նմանութեան լանջաց • գաւ, կէօկիւսսի եճիքէք։

Լանջագէղ • ի, իւ • իոյ, իւք • (ած) և (գոյ) ։ այն ամ՝ որ գեղեցկացուցանէ զլանջս, որք դնին ի վերոյ լանջաց առ ի զարդ • գեղեցկացուցիչ լանջաց • գաւ, կէօկիւսսէ սիւզէն վերէն։

Լանջակից • կցի, աւ • աց, ք • (ած) ։ այն՝ որ փարի զոյլով իբր լանջ ընդ լանջ կից ունելով • գրկախառն • գաւ, պիրլի պիրլինի գաճադլայան։

Լանջակոշիկ • զման, տիւ • անց, տիւք • (գոյ) ։ այն կօշիկն լերին՝ որ ըստ դրից կամ ըստ բարձրութեան ունի զնմանութիւն լանջաց • գաւ, հէօկիւս թարաֆը։

Լանջանոց · ի · ած · ոջ · (գոյ) · վանաս լանջաց քահանայապետին · լոյն ուրար եկեղեցական · որ արկեալ զպարանոցաս և զուսովքն՝ բերի զկրծովք · Ես · զարդ լանջաց սիկնապց · գաձ, կեօկիւսլիւք ·

Լանջապահ · · } ի · ած · ոջ · (ածՅ)
Լանջապան · · } և (գոյ) · պահպանակ լանջաց վիճաւորաց · զսահ կրծոց · երկաթի տախտակ · կամ զրահ որք զկրծովք և զլանջօքք արկանին · գաձ, զբրչ · կեօկիւս ձեպեսի ·

Լանջատախլ · (ածՅ) · այն՝ որ առնի զձև և զնմանութի լանջաց · գաձ, կեօկիւս պիլիմլի ·

Լանջափակ · ոյ · ոլ · ոց · ովք · (գոյ) · կաշեայ լար, զոր արկանեն ի լանջս ձիոց և գրաս տուց · գաձ, սինեպկնա ·

Լանջք · ացՅ, օքՅ՝ կամ իւք · (գոյ) · կուրծք · յառաջոյ կողմանէ լոյն դիրք մարմնոյ մարդկան և անասնոյ՝ ի պարանոցէ մինչև ի վերին փոյն · գաձ, կեօկիւս · սինե ·

Լաչկամաշկ · ‖ տես Լեչկամաշկ ·

Լաչկար · ի · ած · ոց · օք · (գոյ) · վաշխան · գումն զօրաց · դաս զինուորաց · գաձ, պիրք պեօլիւք ասքեր · լեշքեր ·

Լապտեր · ի · ած · ոց · օք · (գոյ) · անօթ ձրագի՝ որ շրջապատեալ է թղթով կամ մանրթիւ և կամ ապակեաւ՝ զի մի՛ շնջեսցի մարն կամ ձրագն կազմեալ ի ձեղոյ և ի պատրուգէ · կանթեղ · գաձ, ֆէնէր · ֆանուս · մչալէ · Ես, ձրագ · գաձ, մում ·

Լապտերագործ · ի · ած · ոց · օք · (ածՅ) և (գոյ) · արհեստաւոր՝ որ կազմէ զլապտերս · կամ այն՝ որոյ սեպհական գործ է լուցանել զլապտերս, կամ կրել լմինքեան · գաձ, ֆէնէրճի · ֆէնէր չեքէն ·

Լապտերակալ · ի · ած · ոց · օք · (ածՅ) և (գոյ) · ըմբռնօղ, կամ ունօղ զլապտերս · գաձ, ֆէնէրք թութման ·

Լաջուարդ · } ի · իւ · ից · իւք · ‖ տես
Լաջվարդ · } Լազուարթ ·

Լաստ · ի, իւ · ից · իւք · կամ ոց · օք · (գոյ) · շինուած ինչ փայտեղէն · ի զմիով կապեալ և առլնաչէալ բազմութիք տախտակաց և գերանաց առ սովն ծովու կամ գետոց, զորս վարեն թիակաս կամ նաւս ի ջուրս, և երբեմն քարշեն ի ցամաք, և երբեմն ևս նաւեալ ի վերոյ ծովու տանին բեռինս ծանրութեանց տեղւոջէ ի տեղի, յորմէ ո և իցէ նաւ կարէ կոչել Լաստ · գաձ, սալ, Ես, տախտակ որպիսի և իցէ · որոյ ոչնչայար նաւուս և մարդիք ի տախտակէ, ևայլն · գաձ, կեմի տնեբրլասը ·

Լաստակոտոր առնել · ‖ կտորել և քայքայել զկազմած ինչ իբր զլաստ · գաձ, սալ կեմի տալըեմմագ ·

Լաստաձև · ի, իս · ից, իւք · (ածՅ) · ունօղ զձև կամ զնմանութի լաստի կամ նաւուս · գաձ, սալ, կեմի պիչիմինտէ ·

Լաստափայտ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · նաւաձև կամ լաստաձև կազմած և շինուած ինչ փայտեղէն, մանաւանդ՝ տապան նոյի · գաձ, կեմի · սէֆինէ ·

Լաստեմ · եցի · եա · ել · (ՆէրգործՅ) · կազմել կամ հաստել իբրև զլաստ · կառուցանել · հանդերձել · կարգել · գաձ, սալ եափմագ · տիւզելք ·

Լաստենի · ւոյ · նաս · ևաց · եաք · (ածՅ) · այն՝ որ յարմար է ի կազմել իբրև զլաստս · գաձ, սալ կեմի եափմալը մինասիպ ·

Լաստն · (գոյ) · բառ ասկական, որ է նշանակ ինչ անուշահոտ · գաձ, լաստն ·

Լաստի · ի, ւս · ոց · օք · } (գոյ)
Լաստինացի · ւոյ, ևաս · եաց, եաք · } և (ածՅ) · ազգ ինչ հռովմայեցւոց յիտալիա · գաձ, լաթին, Ես, լաստինական · սեպհական ազգին լաստինացւոց · գաձ, լաթինլէրէն մախսուս ·

Լատրատեմ · եցի · եա · ել · (ՆէրգործՅ) · բառ լաստինացւոց, որ է առել հաշէլ · խլզախել, կամ աղաղակել ընդդէմ ումեք · գաձ, հավլամագ ·

Լաւ · ի, իս · կամ ավ · իցՅ, իւք՝ կամ օքՅ · (գոյ) · առն կամ չուան յինչ և իցէ նիւթոց կազմեալ՝ որով գօտիով և իցէ · ապատանդակ · ապատան · պարան · գաձ, իփ · սիճիմ · գընտագ · Ես, Լաւ ասի, զոր ի գործ ածեն ի պէտս չափոյ որմնադրաց և երկրաչափ և այլ նմանիք · գաձ, չըրփը · Ես, ինչոյ ինչ չափեալ լարիս, իբր ապատիս · մալն · գաձ, միլ · Ես, Թակարդ լարեալ լարիւք · հաղբ · գաձ, իլմիք · տուզագ · Ես, Թել նաւապանի · աղիք · գաձ, քիրիչ · Ես, ջիլք և մանաք պարանոցի · գաձ, պըչաղ սինիրլէրի · Ես, մինչ աւանդիցի Լաւս առանց բժշկուհէ, զանազանս մարթ է խմանալ լաւ զանազան առման ամանց · զի ամանք խմանան իբր կապանս՝ ձեռս ի յեսս կապանդիչ, ամանք կծկանին պատանոցի յատս հզոյս · և այլք հարսած օձի · և այլք ևս բարակ ազգ ինչ օձից իբրև զլաւս ·

Լարաբաժին • (ած) • բաժանեալ լարիւ, այլ երկրաչափք բաժին բաժնին առնեն զերկիր լարիւ • գն, իբր իւղ հօլչիւփ՝ թէվզին օլմաձ • Ած • իբրև գործական՝ նշանակէ բաժանումն լարիւ • գն, չըփը իւղ փայ էթմէ • Ած • լար երկրաչափական։

Լարագիր առնել • ‖ լարիւ գրիչագրաց չափել և գծագրել • գն, չըփը իւղ հօլչմէք • չըզմագ։

Լարախաղաց • ի • իւ • ից • իւք • (ած) և (գոյ) • անձն՝ որ ձարտարապէտ իմն և արուեստիւ խաղայ ի վերայ լարի ձկտելոյ ի բարձունս՝ առնելով ի ձեռն իւրում զձող՝ ի վերայ լարի խաղացօղ ի զբօսանս մարդկան • գն, ճամբազ։

Լարախաղացուհի • ՀԻ • (գոյ) • խաղացն ի վերայ լարի ձկտելոյ ի բարձունս • գն, ճամբազուզբ։

Լարախեղդ • (ած) • այն՝ որ խեղդէ լարիւ • գն, իբր իւղ պօղան, կամ ասան • Ած • լարիւ խեղդեալ • գն, իբր իւղ պօղուլմուշ, կամ սոբլմըշ։

Լարախեղդ առնել • ‖ խեղդել լարիւ • լարիւ սպանանել • գն, իբր իւղ պօղմագ • սամագ։

Լարախեղդ լինել • ‖ լարիւ խեղդ արկեալ մեռանիլ • գն, իբր իւղ պօղուլմագ • սոբլմագ։

Լարախիլ • (ած) և (գոյ) • խաղարկիւ որ իւղելով սյունքն քարշելով զլարս՝ շարժումն տայ անշարժ պատկերաց կամ պատճառատուանաց • գն, հէյաշըզը • գուգլամըշ • ‖ ած և Ջլաձիգ։

Լարաձիգ • (գոյ) • ձգեալ լար • գն, կէրիլմիշ իպի։

Լարաչափ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ չափէ լարիւ • գն, չըփը իւղ հօլչէն։

Լարաչափել • եցի • եա • ել • (ՆէրԳոր) • լարիւ չափել • գն, չըփը իւղ հօլչմէք։

Լարապնդիչ • (ած) • այն՝ որպ լարն է ձիգ և պինդ • գն, կէրկի քիրիշլի։

Լարապնդել • եցի • եա • ել • (ՆէրԳոր) • լարիւ կամ ապրեաք պնդել • գն, իբր իւղ, քիրիշ իւղ կէրկիշլմէք։

Լարավէնակ • ի • աւ • ից • զք • (գոյ) • լար չափելոյ գլխէնակ կամ լարիւ չափեալ վէնակ • գն, իբր իւղ հօլչնուվիշ միւզք։

Լարեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրԳոր) • ձկտել զլար ապէղան ի ձգել զնեան ի նպատակ անդր • և կամ ձկտել զինչ և իցէ լար, կամ չուան • գն, կէրմէք • չէքմէք • Ած, ձգել լարս յորդոյզ ոտից • գն, տուղագ գուրմագ։

Լարուն • ման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • լարելն • կամ լարիլն • գն, կէրմէ • չէքմէ։

Լայ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • ողբ • լալուն • լալումն • ողբալն • գն • աղլայըշ • աղլասըմ • Ած • է հրամայական Լամ բային։

Լացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անշոյ) • տալ լալ • և արտասուել • գն • աղլաթմագ։

Լաւ • ի • աւ • ից • զք • (ած) • բարի • ընտիր • գեղեցիկ • պատուական • ազնիւ • գն • էյի • խօշ • Ած • ազնուական • պատուաւոր • գն • էյլու • ասլզատէ • Ած • օգտակար • շահեկան • գն • ֆայիտէլի • վիճֆիտ։

Լաւ • լաւ ած • (ՆոյնՀոյ որթոյնն) • բարեպէս • լաւագոյն • գն • փէք էյի։

Լաւաբար • (ՆոյնՀոյ որթոյնն) • բարեւոք • գն • փէք խօշ • Ած • իբրև ածական՝ ‖ տես ի վերոյ Լաւ։

Լաւաբարոյ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • բարեբարոյ • քաղցրաբարոյ • ազնւաբարոյ • գն • էյի խլյըլը • թաղխաճլը։

Լաւաբարոյութիւն • ՏԻՒՆ • (գոյ) • բարեբարոյութիւն • լաւաբարոյութիւն • գն • խօշ թաղխաճլըլըգ։

Լաւագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (ած) • առաւել լաւ • լոյժ բարի • գն, չօգ էյի • Ած • իբրև գոյական՝ ‖ տես Լաւութիւն։

Լաւագոյնս • (ՆոյնՀոյ որթոյնն) • լաւ ած • բարւոքք ած • գն • տահա էյի։

Լաւագունանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • առաւել ած բարի լինիլ • բարեգոյն լինիլ • գն • փէք էյի օլմագ։

Լաւագունութիւն • ՏԻՒՆ • (գոյ) • լաւագոյնն գոլ • կարի լաւութիւն • գն • փէք էյիլիք։

Լաւագոյն • ւոյ • ւսաւ • ւսից • ւսք • (ած) • ի բարի սպղեհ յառաջ հակալ • մեծագոյն • ազնուագոյն • գն • սոյզատէ։

Լաւախօս • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ բարւոքք, կամ բարի բանս խօսի • քաղցրաբան • գն • էյի չէյ սէօյլէյէն։

Լաւածանօթ • (ած) • այն՝ որ ճանաչէ ըզլաւն • կամ լաւագոյնս ճանաչօղ • գն, էյիյի Թանըյան • կամ էյի Թանըյան։

Լաւակամ • ի • աւ • ից • զք • (ած) • այն՝ որ կամի զլաւս • կամէցօղ բարեաց • բարեհաճ • գն, էյիլիք իսթէյիճի։

Լաւակամութիւն • ՏԻՒՆ • (գոյ) • բարեհաճ ի • կամին զբարիս • բարեսիրութիւն • գն, էյիլիք իսթէմէ • ասմլըգ։

Լաւակեաց • (ած) • այն՝ որ չէ չարակից • քաղցրասիրտ • քաղցր սովորութիւն • գն, էյի պադան։

Լաւահոգեաց • յԵցի, աւ • աց, օք • ‖ տես Լաւանի։

Լաւամանկութիւն • թեր • (գոյ)։ ունելն ամենայն կերպիւ զլաւ մանկանս, կամ զղրդիս • փած, հայի եվլատ հոմնիմեսի։

Լաւանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չԵղոյ)։ լաւ լինիլ • բարի լինիլ • հաճոյ գոնիլ • փած, հայի օվմագ • Ես, քաջ լինել • զօրանալ • սիրել • փած, գասվիլեվլենիմք։

Լաւացայանեմ • ցուցի • ցո • եմ • (անցող)։ տալ լաւանալ • լաւ կամ ընտիր և հաճոյ առնել • գործածացնել ի բարին • փած, հայիլեվիմք • խոսոյ հեթմիմք։

Լաւ է • (դէհասդէյ)։ բարի՛ք է • հաճելի՛ է • ընտրելի՛ է • փած, հայի սիրը • հայի օլաբր։

Լաւիմագ • իւ, աւ • ացաք • (ածական)։ քաջիմաց • իմաստուն • ողջամիտ • մտացի • բարեբաղխնացօղ • փած, հայի անըլայան • ագըլլալը։

Լաւսրեաբ • } ‖ տես Որեանք։
Լաւ սրեաբ • }

Լաւսւթիւն • թեր • (գոյ)։ բարեսիրութիւն • բարեպաշտութիւն • լաւ լինելն • փած, հայիլեք • խօշլըղ։

Լաւբաս • (գոյ)։ բառ յատնական, որ նշանակէ փաթախ • հանդրեան • տեղի հանգստեան մարդկան, կամ անասնոց • փած, գօնագ • օթաղ • գալեպա։

Լափ • իւ, իւք • իցս, իւք • (գոյ)։ ուտելի՛ ինչ՝ լեզուով կամ լափելով • հեղուկ կամ կաւուղ կերակուր ի պէտս շանց կամ որոշոյց և կամ մարդկան քաղցելոց, ասոի առնալ ուսիօրէն ասի Լափա • փած, եալայըշ • եալամա։

Լափաւեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգործԴ)։ խածտաւել • իբր ուտել զինս ոչըոց և ըմպել զարբուն • թշնամանել • և կերկերել • փած, սիրչէմք • տալամագ։

Լափլեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգործԴ)։ լեզուաւ ըմպել կամ ուտել զհեղուկ կերակուրս • լեզուալ • որպէս առնէն շանք յըմպելն զջուր և յատուելն զհեղուկ ինչ • փած, եալամա իւրէ եէմէք • Ես, խոպատուտել • սպառել • ծախել զքովանդակն, ոյր հարցն՝ որ լափէ ոչօրինակ ծախէ զինեզնեաւ նիւթս • փած, թէվէֆի հեթմէք։

Լափլէզ, կամ Լափլէղ • ‖ տես Լափլեղոզ։

Լափլեցեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգործԴ)։ լափլեալ լեզել • կամ ըմպել զհաստանաւս • փած, եալամագ • եալամա իւրէ եէմէք • լեզոզ և կլանօզ զիս։ լափլէզ • փած, եալըշըբը • եալամա իւրէ եէյէն։

Լափսեմն • փսման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ լափելն • լիզանելն • լակելն • ըմպելն լեզուաւ, որոյ առնէ շանն յըմպել իւրում զջուր, կամ յատուելն զհեղուկ կերակուրս • փած, եալամա իւրէ եէմէ։ Ես, որպէս լափլել ծախելն, որպէս առնէ հաւն զկիզանուս Նիւթս • փած, թէվէֆի հեմմէ։

Լաքա • ‖ տես Լայքա։

Լաքան • ‖ տես Մ՚ոյկ։

Լեաշկ • լեշկի, աւ՝ կամ իւ • ացի, օք • ‖ տես Լէշկ։

Լեաշկամաշկ • ‖ տես Լէշկամաշկ։

Լեառն • լերին, ամբ • լերինք, անց, ամբք • (գոյ)։ բլուր մեծ • բարձրացեալ և վերացեալ անշէն վայրք երկրի • հաստատհիմն և լայնատարած հողագունա, որոյ նէրհսկեն ասի ձոր, և գաշտ • փած, տաղ • ձէպէլ։

Լեառնաբնակ • ‖ տես Լեառնաբնակ։

Լեառնադաշտ • ‖ տես Լեառնադաշտ։

Լեառնական • ‖ տես Լեառնական, Լեառնակաց։

Լեառնակեաց • ‖ տես Լեառնակաց։

Լեառնակոլմն • ‖ տես Լեառնակոլմն։

Լեառնահանգէտ • (ածական)։ լեառնանման • հանգէտ լերին • փած, տաղ նիւպէ։

Լեառնանձն • ‖ տես Լեառնանձն։

Լեառնաոմիջ • ‖ տես Լեառնամիջ։

Լեառնային • ‖ տես Լեառնական։

Լեառնանամ • ‖ տես Լեառնանամ։

Լեառնացայտ • (ածական)։ այն՝ որ իբրև զլեառն ցայտեալ է ի վեր • բարձրացեալ իբրև զլեառն • փած, տաղ կիպի եօգաբը չըքմըշ։

Ղ Լեառն լեռնային, կամ ղ Լեառն լեռնային • (ՆէրքոյԳէշմէյ)։ լեռնէ ի լեառն • ընդ լեռնային վայրս • փած, տաղտան տաղա։

Լեարդ • լերդի՛ կամ ցի, իւ • իւ, իւք • (գոյ)։ հեւհեղի մասն փորոտեաց անասնոց և մարդկան, որոյ մին է բաց կարմիր իբր սպիտակ՝ որ ասի Թոյք, և միւսն որ ընդ նովաւ խառգին և կարմիր սևորակ, որ պարզապէս ասի Լեարդ • փած, ձիյէր • գալա ձիյէր։

Լեգեան • կամ Լեգէոնի • ի, աւ • ացի՝ կամ իւ, օք • (գոյ)։ գունդ կամ դաս զինուորաց, որ ասի կազմիլ 6000 կամ 6666 յանձանց, և կամ ևս քան սոսանց՝ 12000 զինուորաց, և կամ 6000 հեռուակաց, և 732 հեծելոց • փած, պիր պէօլիւք • սիւրիւս • ձիւմհուր • Ես, իբրև ազգական՝ ‖ տես Ի

Նեղբդ Լեգէոնախաւոմբ, և Լեգէոնական։

Լեգէոնախաւոմբ • խմբի, իւ • ից, օք • (ածՕ)։ Ի բաղադ Լեգէոնաց՝ ՟ի գնդէից խմբեալ. մեծագունդ • գաՀ, չօգ ՀիւՀիւրելիւ։

Լեգէոնական • ի, աւ • աց • օք • (ածՕ)։ Լեգէոնեան. սեպհական Լեգէոնաց • գաՀ, պէօլիւՀ միւթէվէլիք։

Լեգէոնաչաբ • (ածՕ)։ այն՝ որ չար է իբրև զդիմդակ Լեգէոնաց, այսինքն գաւնդա դիւաց • գաՀ, չէյթան կիպի քէօթիւ։

Լեգէոնեան • ‖ տես Լեգէոնական։

Լեզու • զուի, աւ • աց, օք • կամ զուց, ովոց, ովք • (գՈՅ)։ փափուկ և անոսկր անդամ ՚ի բերանս կենդանեաց, որ է գործի ճաշակելոյ և մանաւանդ խօսելոյ մարդկան. գաՀ, տիւ. լեսան • Ես, բարբառ • գաՀ, սէօյլէյիշ։ Ես, ազգք և ազինք • գաՀ, սօյլոր։ Ճիմալէր • Ես, լեզուաւ բարբառեալ բան • գաՀ, սէօզ • քէլամ։ Ես, անձն խօսօղ • գաՀ, սէօյլէյէն քէյլի։

Լեզուագար • իւ • աւ • ացՕ, օք • (ածՕ)։ այն՝ որ սովորեալ է առնել շաղփաղփաբթիւնս • վայրաբան. շատախօս • զրահօս յիմարաբար • գաՀ, լաֆազան • զէպանոխրազ։

Լեզուագարեմ • եցի • եմ • ել • (չէՀՊ)։

Լեզուագարիմ • եցայ • եմայ • իլ • (չէՀՊ)։ շաղփաղփել • վայրաբանել • յիմարաբար խօսել • գաՀ, լաֆ սրբումբ • լաֆազանլըգ • զէպանոխրազլըգ Հեմէք։

Լեզուագարութիւն • թեան • (գՈՅ)։ լեզուագարիլն • զրահօսութիւն • շաղփաղփութիւն • գաՀ, լաֆազանլըգ • պլկչհաւակ սէօզլէր։

Լեզուագէտ • գիտի, աւ • ացՕ, օք • ‖ տես ՚ի նմանէ Լեզուախօս։

Լեզուազգեաց • զգեցի, իւ • իցՕ, իւք • (ածՕ)։ այն՝ որ զգենուլ ունի կինքն զդիտութիւն լեզուաց և մեկնութեան բանից • գաՀ, չօգ տիլ պիլէն։

Լեզուախօս • ի • իւ • իցՕ, իւք • (ածՕ)։ այն՝ որ խօսի չայլ և չայլ լեզուս • գաՀ, թիւրլիւ տիլ պիլէն, սէօյլէյէն։

Լեզուախօսութիւն • թեան • (գՈՅ)։ խօսիլն չայլ և չայլ լեզուս • ՚ի բերէ Ի՛մ շնորհք խօսելոյ չայլ և չայլ բարբառս, գաՀ, չօգ տիլ սէօյլէմէ։

Լեզուածայր • (ածՕ)։ այն՝ որ ծայրիւ լեզուի հնչէցնալ լինի • գաՀ, տիլ ուչմա իլէ սէսլանմիշ։

Լեզուակ • ի, աւ • ացՕ, օք • (գՈՅ)։ փոքրիկ լեզու, և որ ինչ նման է նմին • գաՀ, քիչ-լիւք տիլ։

Լեզուակալ • (ածՕ)։ և մինչ չայրիցի ՚ի բաց՝ վարի իբրև մահբայ • կապեալ լեզուաւ • կարկեՀ • գաՀ, տիլի թուքսուչ • թուքսուչ։

Լեզուակ կշռոյ • ‖ սակ ասեմօրէն Թէրազիի լեզու • գաՀ, Թէրազի տիլի։

Լեզուահաս • (ածՕ)։ և մինչ չայրիցի ՚ի բաց՝ վարի իբրև մահբայ • հասեալ լեզուաւ • գաՀ, տիլի քէսիլմիչ • քէսիք։

Լեզուահատեմ • եցի • եմ • ել • (ՆէրգՈրծՕ)։ լեզուահատ առնել զդէմ • կարճել զլեզուն • գաՀ, տիլինի քէսմէք։

Լեզուաձուկն • ձկան • ամբ • անց • ամբք • (գՈՅ)։ է ձուկն ինչ նման լեզուի երկայն • գաՀ, տիլ պալըղը։

Լեզուամատ • ‖ տես Լեզուագար։

Լեզուամտիմ • ‖ տես Լեզուագարիմ։

Լեզուային • այնց, ովոց • ովք • ⎫ (ածՕ)։
Լեզուանի • նեաց, եաւս • եաց, եօք • ⎭

այն՝ որ անուանձ է լեզուաւ • շատախօս • շաղփաղփ • լեզուագար • գաՀ, տիլլիգ • կիվիզէ • լաֆազան • եանլըգ։

Լեզուանիմ • ‖ տես Լեզուագարիմ։

Լեզուանութիւն • ‖ տես Լեզուագարութիւն։

Լեզուաշատ • ‖ տես ՚ի վերոյ Լեզուային։

Լեզուաշատութիւն • ‖ տես Լեզուագարութիւն։

Լեզուասո • ի • աւ • ացՕ, օք • (ածՕ)։ այն՝ որ լեզուակալ է ՚ի բնէ • պակասաւոր լեզուաւ • գաՀ, տիլի քէսիք • տիլսիզ։

՚ի Լեզու գալ • ‖ սահանալ զբարբառ • կարել խօսել • գաՀ, տիլէ չըգմագ։

Լեզուի տալ • ‖ ՚ի բերան առնուլ • անխոհիր խօսիլ • գաՀ, տիլինէ վէրմէք։

Լեզուամ • լեզի • լէզ • ուլ • (ՆէրգՈրծՕ)։ լիզանել • լիզուլ • լիզել • մաքրել լեզուաւ • որպէս առնեն չոքոտանիք • գաՀ, եալամագ։

Լեթիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէՀՊ)։ իբրև լուծանիլ լքանիլ • վհատիլ • գաՀ, հէվլէսէք • մէհման օլմագ • կէվզէմմէք։

Լեւափս • ի, իւ • իցՕ, իւք • (գՈՅ)։ բառ յաւնական, որ նշանակէ մերկաշունչ հոգի պատճառեալ ՚ի խորոց անդնդոց՝ որ չինէն ՚ի նեղքոսս ՚ի վեր • գաՀ, գասրըկա նէլի։

Լեհեմ • եցի • եամ • ել • (ՆէրգՈրծՕ)։ խորատակել • մանրել • չմոխլամէլ • գաՀ, փարչա փարչա էթմէք • ուՀաթմագ։

Լեհան • ‖ տես Լահան։

Լեղ • (գՈՅ)։ իբր ծայրիւ • գաՀ, բուտաղգ Թաշը • սիւբմէ։

Լեզանաւան • (ածՕ)։ լեզեաւ խառնեալ-խառն ընդ լեզուն • գաՀ, էօտ իլէ գարըշըգ։

Լեզակ • ի, աւ • ացՕ, օք • (գՈՅ)։ է նեզկ ինչ

կապուտակ և երկնագոյն • գաձ, չիվեա։
Լեղական • ‖ տես Լողակ։
Լեղահամ • ց, ով • ոց • ովք • (ածական) • այն՝ որոյ հաճն է դառն իբրև լեղի • դառնահամ • գաձ, ածք լեզեթլի • առիմ Թըլագ։
Լեղամ • ‖ տես Լողամ։
Լեղենամ • եցայ • ցիր • ալ • (չեղոյս) • փոխիլ ի դառնութիւն լեղւոյ • գաձ, ածք լամնագ • էօտ կիսի օլմագ։
Լեղընդուրք • (գոյ) • է խոտ մինչ դառն, որոյ ախորժելն է հոտն ոմանց • գձ, մարսէվանիս։
Լեղի • զոյ՝ կամ զոյ՝ եաւ • եայ, եօք • (գոյ) • է կանաչ և հոյժ դառն հիւթ մինչ՝ որ ի մաշկին փոքրիկ քսակի ամփոփեալ կայ ընդ լերդիս կենդանւոյ • գաձ, էօտ • զէհրի • ‖ եւ տես Պաղձ։
Լեզուիթ • Թե • (գոյ) • դառնութիւն լեզուի • դառնութիւն հոյժ իբրև զլեղի • գաձ, էօտ կիսի ածքագ • ‖ եւ տես Դառնութիւն։
Լեմոն • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ) • է պտուղ մինչ դեղնագոյն և թթու, զոր կոթեալ ընդ միջ՝ ի գործ ածեն ի կերակուրս • գաձ, լիմոն • լիմոն։
Լեմոնենի • նոյ, եաւ • եայ, եօք • (գոյ) • տունկ՝ որ բերէ զլեմոն • գաձ, լիմոնճ ագաձը, ֆխտանը։
Լերկ • լերկի • աւ • ոյ • օք • (ածական) • լերկ • անմազ, որ ասի զմարմնոյ կենդանեաց, որք խուզմամբ և կամ քերելոյմամբ անմազ են եղեալ և կամ առ հնութենեանն Թափեալ է բուրդն • գաձ, Թիլսըզ։
Լերկամաշկ, կամ Լերկմաշկ • ի • աւ • ոց • օք • (գոյ) • մարթ լերկ և անմազ • լերկ մաշկ • գաձ, ադըլ • մըշին։
Լերկնի • նոյ, եաւ • եայ, եօք • (գոյ) • Լերկին • ի, իւ • ից • իւք • մարթ կենդանեաց • մարթ գործեալ • կաշի • գաձ, ասլթէյկան։
Լերկում • եցայ • եայ • իլ • (չեղոյս) • լերկանալ • մաշիլ • վատիլ • ծախիլ • ապականիլ • գաձ, Թէլէֆ օլմագ • պօզուլմագ։
Լեռեշտի • (ածական) • իբր լսելիք • լերք • յանդգնագին • աներես • խնդիչ • անառակ • գաձ, արսըզ • պիմիխլըա • հօվասուս։
Լեռնաբերձ • ի, իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ բարձր է իբրև զլեառն • գաձ, տաղ կիսի եիւքաւք • պէօյիւք։
Լեռնաբնակ • ի • աւ • ոց • օք • (ածական) • այն՝ որ բնակի ի լերինս • միայնակեաց ի լերինս • գձ, տաղտա օձագ էօվն, եալընըզ տուրան։
Լեռնագիւղ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • լեռնային գիւղ • գաձ, տաղ քէօյլի։
Լեռնագնաց • (ածական) • այն՝ որ գնայ ընդ լերինս • գաձ, տաղտա կիսէն • Եւ, յայնեալ ի բայս՝ լինի իբրև մակբայ, և նշանակէ գնալով ընդ լերինս • գաձ, տաղտա կիսէրէք։
Լեռնագաշտ • • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • Լեռնագաշտաւոր • լեռնային դաշտավայր • հովիտ • ծորձորք • գաձ, տաղտա միւեթէրիք օվա։ Եւ, դաշտաձեւ լեառն • գաձ, օվա պէնզիմիտեճ տաղ։
Լեռնախոյզ • խուզի, իւ • ից, իւք • (ածական) • այն՝ որ յածմամբ խուզէ զլերինս, կամ զանցաւորս ընդ լերինս • գաձ, տաղլըըտտա արսյան։
Լեռնախոյս • խուսի, իւ • ից, իւք • (ածական) • այն՝ որ խոյս տայ ընդ լերինս • գաձ, տաղլըտտա սիմիչէն։
Լեռնական • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ) • լեառն փոքրիկ • բլուր • գաձ, քիւչիւք տաղ։
Լեռնական • ի, աւ • ոց, օք • (ածական) • այն՝ որ սեռական է լերին • գաձ, տաղտա միեթէակիք • Եւ, բնակիչ ի լերին • գաձ, տաղլը։ ‖ տես եւս ի նեքջոյ Լեռնական։
Լեռնակարկառ • ի, իւ • ից, իւք • կամ ոց, օք • (ածական) • կարկառեալ և բարձրացեալ իբրև զլեառն • լեռնաբերձ • գաձ, տաղ կիսի եըղըլմըշ • եիւքսեք • տաղտ։
Լեռնական • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Լեռնակեաց • կեցի, աւ • ոց, օք • Լեռնակեցիկ • (խոխրէ հուռէի)։
Լեռնաբնակ • Եւ, իբրև գոյական՝ նշանակէ լեռնաբնակ միայնակեաց • գաձ, տաղտալը։
Լեռնակեցութիւն • Թե • (գոյ) • լեռնակեաց լինելն • գաձ, տաղտա տուրմա։ Եւ, միայնակեցութիւն • գաձ, տաղտալըգ։
Լեռնամոլիկ • մանի, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • լեռնային կողիկ, կամ տեղիք • գաձ, տաղ Թաղաքը։ Եւ, իբրև ածական՝ ‖ տես ի վերոյ Լեռնական։
Լեռնակոյս • կուսի, իւ • ից, իւք • (ածական) • կուսեալ իբրև զլեառն • լեռնակուսակ • գաձ, տաղ կիսի եըղըլմըշ։
Լեռնակուլ • (ածական) • այն՝ որ գլխովին կլանէ զլեառն • գձ, պիւտպիւթիւն տաղը եուտտուրան։
Լեռնակուսակ • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես ի վերոյ Լեռնակոյս։
Լեռնահանգէտ • ‖ տես Լեառնահանգէտ։
Լեռնահոտոտ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական) • այն՝ որ փակեալ է շուրջ զլերամբք • գաձ,

տաղըն հեթաքիլնը գափայան ։ Եա ։ այն՝ որ Թափառական չրջի՛ ի լերինս ։ գաճ ։ տաղլաթաա տէտիրկին կէզէն ։

Լեռնաձև ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ ունի զձև և զնմանութի՛ լերին ։ բարձրացեալ իբրև զլեառն, որպէս ասի Լեռնաձև ալիք ։ գաճ, տաղ պիւլիմիտ օլան ։

Լեռնաձոր ։ ոյ ։ ովք ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ ձոր լերին ։ ձոր՝ որ է ընդ միջ լերանց ։ գաճ, տաղլաթ արաալընաա օլան տէրէ ։

Լեռնամէջ ։ միջն ։ աւ ։ աց ։ աք ։ (գոյ) ։ մէջ, կամ միջոց լերանց ։ գաճ ։ տաղ արաալը ։

Լեռնամուտ ։ մտի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ մտեալ կամ ապաստանեալ է ի խորշս լերանց ։ գաճ ։ տաղլարաա կիզլէնէն ։

Լեռնային ։ այնոյ ։ ովք ։ ոց ։ ովք ։ ‖ տես Լեռնական ։

Լեռնայն ։ ‖ տե՛ս զ Լեառն լեռնայն ։

Լեռնայոլով ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ ունի զգազում լերինս, որպիսի են վայրք հինչ ։ գաճ ։ չօգ տաղը օլան ։

Լեռնանամ ։ ացայ ։ ցի՛ր ։ ալ ։ (չէշտ) ։ իբրև զլեառն լինել ։ բարձրանալ կամ դիզանալ իբրև զլեառն ։ գաճ ։ տաղ կիսլի եվիքսէկլիք ։ տաղ կիսլի օլմագ ։

Լեռնանման ։ ‖ տես Լեառնահանգէտ ։

Լեռնասէր ։ սիրի ։ աւ ։ աց ։ աք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ սիրէ զլեառն, կամ սիրէ բնակիլ ի լերին, որպիսի են ամանք ի Թաշնոց ։ գաճ ։ տաղը սեվէն ։

Լեռնավայր ։ ի ։ աւ ։ աց ։ աք ։ Լեռնավայրք ։ ից ։ աք ։ . . . (գոյ) ։ լեռնական տեղիք ։ գաճ ։ տաղըը հէր ։

Լեռնատարափ ։ (ոճ) ։ իբրու լեռնաշաւի տարափ, կամ հոսեալ ոտի զհասոր վիմաց ։ գաճ ։ տաղ կիսլի սաղանագ ։

Լեռնացուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո՛ ։ եալ ։ (անոյշ) ։ տալ լեռնանալ ։ բարձրացուցանել, կամ մեծացուցանել իբրև զլեառն ։ գաճ, տաղ կիսլի էեմիք ։ պէզլիշէմիք ։

Լեռնառեաք ։ եայց ։ եաք ։ (գոյ) ։ բնակիչք ի տարաա լերանց ։ լեռնականք ։ գաճ ։ տաղ էեմէլիտեն սօքլին օլանլար ։

Լեռնան ։ ոսին ։ ամբ ։ ոտք ։ ոտից ։ ոտամբք ։ (գոյ) ։ ոտն, կամ տարբոան լերին ։ տարբին ծայր լերին ։ գաճ ։ տաղ էեմէլի ։

Լեռնոպտեայք ։ եայց ։ եաք ։ (գոյ) ։ բնակիչ անձինք լեռնակոզմանց ։ լեռնաբնակ ։ գաճ ։ տաղտաա սոքլին օլան քիմսէլէր ։

Լեռնօքսին ։ (ւօ՛ֆ֍ս ֆբա՛ֆ֍ւ) ։ իբրև լեառն ։

գաճ ։ տաղ ։ զէպէկ կիսլի ։ Եա ։ կարկ վարիլ իբրև ածական անուն ։ ‖ տես յայնժամ Լեռնահանգէտ ։

Լեռան ։ ի ։ աւ ։ ից ։ աք ։ (գոյ) ։ քար մինչ յորոյ վերոյ լեառն ներկալալիք՝ նկարիչք և ականագործք, ասյլն ։ գաճ ։ պօյա էզէնէք Թաշ ։

Լեսեմ ։ եցի ։ եա՛ ։ ել ։ . . . } (հէրգործ) ։
Լեսեմ ։ լեսի ։ լե՛ս ։ ուլ ։ . . . } մանրել ։ փշրել ։ ի փոշի գարձուցանել ։ և մաշել ։ գաճ ։ էզմէք ։ տէշմէք ։

Լեսուլք ։ (գոյ) ։ իբր լեսեալ և մաշեալ տեղիք յերեսաց ջրոյ ։ գաճ ։ էզլիմիշլէր ։

Լերանցամէջ ։ ‖ տես Լեառնամէջ ։

Լերդ ։ ‖ տե՛ս Լեարդ ։

Լերդաբեկեմ ։ եցի ։ եա՛ ։ ել ։ (հէրգործ) ։ ահաբեկել ։ երկնչացնել ։ յոյժ ։ իբր զլեարդըն և զլեզուն պատառել ։ գաճ ։ էօմիւնի գօփարմագ ։ զայէթ գօրգութմագ ։

Լերդաբոյծ ։ բուծի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (գոյ) ։ սատրին ծայր լերդն ։ իբր զլեզակ ունկան ։ գաճ ։ ճիլէր քէօշէնի ։

Լերդախառ ։ ոյ կամ ի ։ ովք ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ խառ մինչ՝ որ ունի տեղիս նման տերևոցն կաղնեաց ։ իբր գեռնակազին ։ գաճ ։ գըլսաճըգ մաճմուտ ։

Լերդակեղ ։ զ ։ ոյ ։ եաւ ։ եաց ։ եաք ։ (ոճ) ։ ուռօղ ի տրամ իւրում զկնգ ։ յո՛ զկոց ։ վիրաւորեալ ի սիրտ, Թէ իբրեք իցէ և Թէ նմանուցի՛ եմ ։ գաճ ։ եվրլէյի եարալը ։

Լերդակէզ ։ (ոճ) ։ այն՝ որ սլրէ և կիզէ զլեարդն ։ գաճ ։ ճիլէր նագան ։

Լերդակից ։ կցի ։ աւ ։ ից ։ աք ։ (ոճ) ։ արենակից ։ արեանաւաւ ։ հարազատ զաւակ ։ կամ մերձաւոր ։ գաճ, ճան ճիլէր խըսըմ ։

Լերդակոզին ։ մանի ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ (գոյ) ։ կոզին լերդի ։ գաճ ։ ճիլէր Թաղարճը ։

Լերդակոտոր ։ } (ոճ) ։ այն՝ որոյ լեարդն
Լերդակոտոր ։ } կարատեալ է ։ գաճ, ճիլէրի ազդրամ ազդրամ օլմուշ ։

Լերդահատոր ։ ոյ ։ ովք ։ ոց ։ ովք ։ (գոյ) ։ հատոր, կամ մանն լերդի ։ գաճ, ճիլէր փարչասը ։

Լերդածին ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ ի վէր լերդի սուտ գուշակիս առնէ ։ ոտի՛ ի գենուլ ոչխարոյ ի հնուումն դիտելին զլեարդըն, և սուտ Թէ գուշակելին՝ Թէ այս ինչ կամ այն լինելոց է, քանզի լեարդն յայս ինչ կամ յայն ինչ կոլմն Թեքեալ, կամ յայս ինչ կամ յայն ինչ գոյն է լերդըն ։ գաճ ։ ճիլէր փալճըսը ։ բէմինլ ։

Լերդաձմայ լինել • ‖ սաա գուշակութիւնս առնել գինուածքաւ լերդից • գաձ, ձկիլը ֆալշըլըլը լմնիլ։

Լերդաձմայուլ • թե • (գայ)։ սաա գուշակուլթե՝ ի վեր լերդից • դիսապրե՛ք լերդին հմայուլին • գաձ, ձկիլը ֆալշըլըլը։

Լերդաչարչար • (ածական)։ այն՝ որ չարչարէ զանարդն • խարուիչ սրամ և ազնուց • գաձ, ձկիլը՝ նիւթէք աձըը վերին։

Լերդացու • ի, իւ • ից, ք • կամ ց, ով • ոց, ովք • (ածական)։ այն՝ որ կրկ զցու կամ գինուանագործութիւն՝ ի լերդի իւրում • գաձ, նիւթէք աղբըը չէքէն։ Ես, իբրև գցայ կան՝ նայն է ընդ նոսին։

Լերդացուուլ • թե • (գայ)։ ամամ՝ կամ ցու լերդի • գաձ, նիւթէք աղբըը • Թըքնէ՛ֆէս։

Լերդպրակ • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ լերդանման • ունօղ զրպակ և գինամանուլթե՛ լերդի • գաձ, ձկիլը միամին։

Լերինաթնիդ • (ածական)։ այն՝ որ թնդէցուցանէ զլերինս • թնդէցուցիչ լերանց • գաձ, տաղտրը սարսան։

Լերկ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ անմազ • մերկ • հարթ • որոյ նեղչկին է թաւամորթ • գաձ, թիւյսիւզ • տիւզ։ Ես, ըստ քերականաց՝ Լերկ ասի տառն, որ ունի գինուբը և զբարակ հնչուն, որպիսի են տառքս • ղ • ծ • ս • շ • տ • նայն։

Լերկաձայն • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ նրբաձայն • ունօղ զբարակ ձայն • գաձ, ինձէ աէսլե։ Ես, ունօղ գինուբը և զբարակ հնչուն, որպիսի են տառք ինչ՝ զոր յիշեցաք ի վերոյ ի բառն Լերկ։

Լերկամարմին • ‖ (ածական)։ այն՝ որ ունի բզ-

Լերկամարթ • ‖ լերկ և զանազ մարմին, կամ գինարթ • անվերաւոր • հարթ • ողորկ • գաձ, թիւյսիւզ ձէն, աէլե • տիւզ։

Լերկանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չէշտ)։ լերկ և անմազ լինել • մերկիլ • գաձ, թիւյսիւզլինիլ։

Լերկաւթիր • թե • (գայ)։ անմազ լինելն • լերկ գոլն • գաձ, թիւյսիւզլինիլ։

Լիամեան • ի՝ կամ ից • աւ • (գայ)։ բառ հերոյական՝ որ թարգմանի վիշապ • որ է կէտ մեծ • գազան ծովու • որ մեծ է քան զնաւ կէտս և գինչապ ձկունս • գազան ահագին գլուխ և պետ ամ լողականաց • գաձ, աէնիզ ժաժերլե։

Լիփ • աւ լիփ • ‖ իբր զառ ի վայր • գարաչտա • գաձ, ուշաբառա։

Լէբանան • ‖ տե՛ս Լիբանոս։

Լէգէոն • ‖ տե՛ս Լիգէոն։

Լէգէոնախումբ • ‖ տե՛ս Լիգէոնախումբ։

Լէգէոնական • ‖ տե՛ս Լիգէոնական։

Լի • լիոյ, ով • ոց, ովք • (ածական)։ այն՝ որ ունի ի մէջ իւր զամենայն զոր կարէ ստանիլ • լցեալ • զերազան • պատարագ • ձոխ • ամենալի • գաձ, ծօլա • պօլ։

Լի աւազբրբք • ‖ պայմանքն ծերացեալ • բազմաժամ աւազբրբք լցեալ • գաձ, խիմիչար։

Լի • ‖ (ուղիղ որոխող)։ լի գոլով • լինի Լի • ‖ ով • լրիւ • անպակաս • ամենայնիւ • գաձ, ծօլա ծօլա • պիր Թամամ։

Լիաբախտ • ‖ (ածական) կամ (ուղիղ)։ այն՝ որ լի է բարեբախտութիւ՛ • բարեբախտիկ • գաձ, զարը աչգ • պախթալը։

Լիաբաշխ • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ առատօրէն բաշխէ • առատաբաշխ • գաձ, ձէօմրան • Ես, առատաւ՛ բաշխեալ • գաձ, ձէօմրաթլիք իչէ հնչիչ օլմանդ։

Լիաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ լի է բերիւք • բազմաբերազան • գաձ, պէրէքլի։

Լիաբերան • (ածական) կամ (ուղիղ)։ լի բերանով • գաձ, ադզը ծօլա • լէպալէդ։

Լիաբոխ • ‖ (ածական)։ լի բղխեալ զիզան։

Լիաբուղխ • ‖ յորդառատ • գաձ, պօլ սաչըլմըշ • զանի • փէք պօլ։

Լիաբուռն • (ածական) կամ (ուղիղ)։ բռնալիր • լի բռամբ • կամ ափով • բովոր բռամբ • գաձ, էլի, ավուչ ծօլա։

Լիագիրկք • (ածական) կամ (ուղիղ)։ լցեալ գիրկք • գիրկալիր • որպէս ազնի լնուլ լարեալ • կամ ուժգինս ձգեալ • գաձ, փէք սըգը չէ՛գիրլիշ էայ։

Լիագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ լոյժ լի • առաւել զերազան • լցեալ լոյժ • յորդառատ • ամենառատ • գաձ, ծօլա ծօլա • Թաշ քընն • Ես, լուագոյն • կատարելագոյն • գաձ, Թէքմիլ • պիր Թամամ։

Լիամեն • (ածական)։ այն՝ որ լցեալ է բազմաթ՛ Թևոց • Թէ իրօք իսկ և Թէ նմանուԹի՛ • գաձ, գանաաղլա ծօլա։

Լիալայն • (ածական)։ լի և լայն • ընդարձակ • անպակասելի • գաձ, կէնիչ վէ պօլ։

Լիալիճ • ‖ տե՛ս Լայնալիճ, և Լիագիրկք։

Լիալիր • լրի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ լի և լիուլի • անհերքելի և անպակաս • գաձ, ծօլ ծօլա։ Ես, այսու նշանակուԹեամբ երբեմն յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ։

Լիալուսին • անի, իւ • (ածական) և (գայ)։ լցայ-

ենալ լուսին, կամ որ ունի զլուսին լի՝ այսինքն բոլորեալ լուսով • պած, ածական այ։

Լիահառն • (ած)։ ախորակից խառնեալ, այսինքն անձեռնի լրատեսեալ միաւորեալ • պած, Թէքմիլ պիրէշմիշ։

Լիախորխոկ • ակի, աւ • ացի, օք • (ած)։ այն՝ որ լցեալ է զանազան խորտիկօք և կերակրովք • յղիպացեալ • պած, ածմունչ։

Լիակատարելութիւն • ։ ||տես Լրակատարելութիւն։

Լիակատար • ի, աւ • ացի, օք • (ած)։ լիով կատարեալ լի և կատարեալ • պած, Թէքմիլ։ Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ լիով կատարելապէս • ախորակից • լի բովանդակ • պած, Թէքմիլվէ Թէքմիլէ լրէ։

Լիակոխ • (ած)։ այն՝ որ ախորակից և լիով կոխէ • պած, Թէքմիլ չըղնայան։

Լիահանձար • ի, իս • իցի, իք • (ած)։ այն՝ որ է լի հանճարով • հանճարաշատ • բազմահանճար • պած, փէք ֆէբասէֆիլէ։

Լիահաս • ի, իս • իցի, իք • (ած)։ ունօղ զլի և զպարարտ հասս, որպիսի է հասկն լցեալ ցորնով • պած, ածմունչ Թանէլի։

Լիահոգի • (ած)։ այն՝ որ լցեալ է հոգւով ՝ՈՐվ. հոգելից • պած, բուհուլլահ իլէ ածմունչ։

Լիաձայնապէս • (ածքց որոխոն)։ ունելով և հնչելով զձայն լի և կատարեալ • պած, Թէքմիլ սէս իլէ։

Լիաձեռն • (ած)։ առատաձեռն • լիաբուռն • պած, ձէօմերտ։ Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ լի ձեռօք • պած, ձէօմերտլիք իլէ։

Լիաթիզ • ձգի, աւ • ացի, օք • (ած)։ այն՝ որ ուժգնիւն և բռունի զօրութիւք քաղաքեալ զաղեղն՝ ձգէ զնետ ի նպատակն • պած, էյի, ածմունչ չէքէն եայը։ ||տես և Նշանաձիգ, և Լիաձիգ։

Լիաձիգ • (ած)։ առատաձիգ • լիաբաշխ • զլի և զառատ ձիրս պարգևաց առօղ • պած, ձէօմերտ • պօլ • զանի։

Լիամարիլ • գլի, աւ • ացի, օք • (ած)։ լի մագլօք • բազմամագիլ • ունօղ զբազում մագիլս կամ զերկնագոյն, ոյզ ասի արծիւ լիամագիլ • պած, չօք փէնճելի։

Լիանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չքնած)։ լի լինել, զերազն լինել, ճոխանալ • կամ լցանալ • պած, ածմունչ • պօլ օլմագ։

Լիապատար • ի, իս • իցի կամ աւ • ացի, օք • (ած)։ այն՝ որ լի է և պատարան • լիաւլի • առատ յոյժ • անձեռնի • Թաճաղանի • պած, սիրկի ածմունչ • էքսիքօրկի • Թէքմամ։

Լիապարգև • ի, աւ • ացի՝ կամ իցի, օք • (ած)։ առատապարգև • առատաձիր • պած, ձէօմերտ • ախանավէճլի։

Լիապէս • (ածքց որոխոն)։ լիով • առատապէս • պած, Թէքմամլըն։ Եա, անձեռնի կատարելապէս • պած, պիր Թէքմամ։

Լիապտուղ • պտղոյ, ոլ • ոց, ովք • (ած)։ լի պտղովք • պտղալից • բազմապտուղ • պած, մէյվէլի • մէյվէլի իլէ ածմունչ։

Լի առնել • ։ ||ընդ. լցուցանել • պած, ածմունչ։

Լիասահման • (ած)։ ընդարձակ սահմանաւ • այն՝ որ չափաւնակեալ է անընդհատ • պած, կէնիշ սինռլու։

Լիասիրտ • ի, աւ • ացի, օք • (ած)։ լիացուցիչ • և առլցեալ • պած, ածմունչ։

Լիացուցանել • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոչ)։ լի առնել, ընդ. լցուցանել • առատացուցանել • պած, ածմունչ։ Եա, լիով յագեցուցանել • պած, ածմունչ։ Եա, լցացուցանել • կատարելագործել • պած, Թէքմիլլէթմէգ • պիԹիրմէք։

Լիաւոր • ։ ||տես Լիակատար։

Լիբանանել • եցի, նել • (գոյ)։ անել լիբանանաւս, որոյ իմանի գերբ լիբանան կամ երկրորդ լիբանան, որ յանապատն ասի անտիլիբանան • պած, տիւրզի տաղը։

Լիբանան • ի, աւ • ացի՝ կամ իցի, օք • (գոյ)։ բառ երբայական, և նշանակէ խիտ լիբանաւս ծառոյ՝ որ է անուշահոտ կնդրուկի • պած, պաճուռը • ասըլտկնտա • քէնճլիք։

Լիբանոս • ի, իս • իցի, իւք՝ կամ օք • (գոյ)։ բառ երբայական, և նշանակէ կնդրկաբերը լեառն յերկրին քանանացւոց, որ և Անտիլիբանոս կոչի, և կարծի նշանակել զծառն՝ որ բերէ զկնդրուկ • պած, պաճուռը, ասըլտկնտա, քէնճլիք ագաճ։

Լիբանոսոս • ։ ||տես Լիբանոս։

Լիբեռնեայ • (ած) կամ (գոյ)։ տեսակ ինչ նաւուց • պած, պիր նէվ կէմի տիր։

Լիբխաման • (ած)։ խան ընդ լիբիս • կից ընդ ափրիկէ • պած, պիԹիշիք ափրիկէկէ։

Լիբխաման • նի, աւ • (գոյ)։ նշանակէ զբովանդակ աշխարհն ափրիկէից • պած, ափրիքէխան։

Լիբիս • (ՆաթէրէԲո հուլվէ) • • } (գոյ)։
Լիբիան • ի, իս • իցի՝ կամ ացի, օք • } բառ պյուզդական • իբր զգիւտ, վէրթկու, կամ ազաբոզան։

Լի բովանդակ • (ած) կամ (ածքց)։ լցեալ, զերազն • լիով • լի գոլով • պած, հէվի տօլու։

Լիգերիան, կամ Լիգերիոն, կամ Լիգրան. ‖ տես՝ ի Ներքոյ Լիգերիոն։

Լի և լի. (ած) կամ (հոլով) լեռւլի. լի կատարեալ. անթերի և անպակաս. ամենայնիւ. լիակատար. գոհ, տօփ տօլու. պիր Թէմամ. Թէքմիլ. պօլպօլ։

Լիզանիմ. լիզի. լիզ. եմ. ‖ տես Լափեմ, և Լիզում։

Լիզքինը առնել. ‖ լիզելով, կամ լափելով ջնջել. քնաքինը առնել. գոհ, եալամա իլէ պօղմագ. եօղ էթմէք։ Նա, ծախել. վաճառել. գոհ, Թէվէքի էթմէք։

Լիզում. եցի. եա. եմ. } (հերքական)։
Լիզում. լիզի. լիզ. ու. }

լեզուաւ սրբել և մաքրել զինն. գոհ, եալամագ. Նա, ծախել. վաճառել. սպառել. գոհ, Թէվէքի էթմէք։

Լիկ. լկի՝ կամ լկիկ, աւ. ից, օք. ‖ տես՝ ի Ներքոյ Լիճ։

Լի կատարեալ. ‖ տես Լի բովանդակ։

Լիկն. լկան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ իբր լկան. գոհ, լէկին։

Լկտիանալ, կամ Վ.լգդինալ. (գոյ)։ բառ յատնական, որ նշանակէ կամքեալ կամ շինեալ ինչ ի սպիտակ փայլուն և ազնիւ քարէ լեզուս կոչեցեալ, որ է կին կամ մարմարիոն պարեան։

Լծական, կամ Լծաւոն. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ բառ լսոմնական, նշանակէ այն ինչ՝ որ Թողեալ լինի կամաւ. հրեաւակ. գոհ, վասկէմ իւլ գալան չէ։

Լիճ. լճի. աւ. ից, օք. (գոյ)։ ծովակ. մեծագոյն փոսորակ տեղի յոր ժողովեալ կան ջուրք. փոս ջուրից՝ յորում կաթին և գոյանալ ձկունք. գոհ, կէօլ. Նա, միեղ ասիցի Լիճ լուսոյ՝ կամ արտասուաց, իմանի աչք. գոհ, կէօզ։

Լիմն. ‖ տես Լեռն։

Լիմոս, կամ Լիմբոս. ի, իւ. (գոյ)։ բառ լսոմնական, որ իբր նշանակէ նմանութեամբ տեղի կամ կոյանք հոգւոց և կամ անկնունք տղայոց. գոհ, եէնցուս։

Լինգիրան, կամ Լիւգրիան. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ բառ յատնական, որ է քար ինչ պատուական, իբր գոհարք, կամ որպէս տղայ ինչ սաթի. նոյն կամ նման ընդ եղնգնաքարի. գոհ, լամվէբա։

Լինդ. ընդի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ միս՝ որ յարմատս ատամանց. միս՝ յորոյ վերոյ ատամունքն իբր բևեռանալ կամ պնդեալ կան. լինաք. գոհ, տիշ էմի։

Լինելագանութիւն. թեան. (գոյ)։ բան յաղագս լինելութեան, պայմանք տրարչագործութեան, ծննդոց և սերնդոց. տղտարանութիւն. գոհ, սոյ, սիսիկ նագլի։

Լինելութիւն. թեան. (գոյ)։ լինելն. եղանիլն. գոյանալն. գոհ, վար օլմա։ Նա, գոյատրութիւն. ծնունդ. գոհ, վար օլմաղլըգ։ Նա, ըստ բնախօսաց՝ եղանութիւն կամ ծնունդ միոյ յատկականութենէ միւսոյն։ Նա, լինելն որով կերպիւ և իւղ. կազմութիւն. գոհ, օլմաղլըգ։ Նա, իբր Թանձրացեալ՝ նշանակէ եղական գոյք. գոյակ. էակ գոյացեալ. գոհ, վարլըգ։

Լինիմ. լեր. իւ. (ըայ էին)։ սա չունի զգայուածոյ կատարեալ ժամանակ, այլ ընդ զգայականսն ի բայիս Եղանիմ, վն որպ և կատարեալ ժամանակ սորին լինի՝ եղէ, յորմէ և ապառնին լինի՝ եղէց։ Ապ՝ բայս Լինիմ՝ նշանակէ եղանիլ. գալ. այս ինչ կամ այսպիսի ինչ գալ. գոհ, օլմագ։ Նա, ծնանիլ. սերիլ. ծագիլ. գոհ, տողմագ. հասլը օլմագ. զգհարք էթմէք։ Նա, կալ. բնակիլ. գադարիլ. գոհ, գալմագ. տուրմագ։ Նա, դիպիլ. անցանել անցից. գոհ, բաւեթ կէլմէք։ Նա, պատահիլ. դէգէբիլ. ձառէլ. գոհ, մէչտալ օլմագ։ Նա, գործիլ. կատարիլ. գոհ, իշլա օլունմագ։ Նա, առեղծանիլ. գոհ, եարատըլմագ։ Նա, անխիւր կազմ զիրաւորական ամ նեղգործական բայից՝ որպ առեալ լինել, տուեալ լինելոր, ասլն։ Նա, երբեմն յարեալ ի նեղգործական բայս՝ պահէ զինանակութիւնն նոյ, որպ գտեալ լինելին՝ պայմանք գտանելն. զգեանեալ լինելոր՝ պայմանք զգեանելոր, ասլն։ Նա, յարեալ յանուանս՝ կազմէ զոյ նոցին, ոյ ունալ լինել՝ ըստ ունալոյ նոցա, վախտաեայ լինել՝ ըստ վախտիլ։ ևն։

Լինել ընդ կնոջ կամ ընդ միմեանս. ‖ նշանակէ խառնակիլ ըստ մարմնոյ. զուգաւորիլ. գոհ, չիֆթէչմէք։

Լինոյ. ընաեր, երբ. բայ, օք. ‖ տես Լինդ։

Լիսկ. (հոլով) կամ (ած)։ լեռնթէ. առատատոպս. գոհ, զկայտեսի իւլ։

Լիսնթէ. թեան. (գոյ)։ լեր. գոլն լի. անպակասութիւն. բռամնդակսութիւն. առատութիւն. ճոխսութիւնն. գոհ, թէկմիլիք. պօլլըգ։ Նա, յագուրդ. լուսն ըղձից. գոհ, տօյմա. հավէսլիի պլմա։ Նա, կարկ նշանակէլ լուսն լուսն. գոհ, պլն պէօրի։

Լիուլե • ‖ տես Լի և լե։

Լիսեռն • առան՝ կամ լըսառան, ամբ • անց, ամբք • (գ•յ) • սեռն անասց, որ է փայտ լինչ՝ սրտ ի մի ծայրն անցուցանեն զմի անիւն՝ և ի միւս ծայրն զմիւս անիւն, և այս առաւել ի ջամպական բանս ի գործ ածեն • գ•տ՝ աքնիվ։ Խոկ ի գիրս նշանակէ ոսկր սրտին և սաից և աղեացյարդ • գ•տ՝ ինձիք • օնս լրջա քէվիյի։ Եա՝ օղամանեակ՝ որ անցուցանին ի առանցն ծայր իւղ • գ•տ՝ ’ազըրշագ։

Լիսեռնաձև • (ած) • ունօղ զձև լիսեռան • գ•տ՝ աղըրշագ պիչիմինակ։

Լիտր • լտեր՝ եբբ • երց, երբք • (գ•յ) • է չափ լինչ մեծ կամ փոքր 12 ունկեաց • մեծ ունկին՝ է 12՝ և փոքրն՝ 8 • ասսի մեծ լիտրն լինի 144 սրամ՝ և փոքրն՝ 96։ Թ•էպէտ ըստ գաւառաց գաւառաց յոյլ և այլ ժամանակս զանազան առմամբ վարեալ են ոմանք։ Եա՝ յաշխարհին հայոց Լիտր նշանակէ վեց հօտաց՝ որ է 2400 սրամ • գ•տ՝ պաճման՝ Եա՝ է սրամ լինչ փոքրիկ՝ որ է չորս սրամ՝ կամ կէսն փոքր ունկըզին • գ•տ՝ սէօրթ սիրկէմ։

Լիր • լըն՝ իւ • ից՝ իւք • (գ•յ) • լրումն • բովանդակութիւն • լրութիւն • գ•տ՝ ասլըզլըգ • ասլըս • Թէքմիլլիք։

Լիր արկանել • ‖ ընդ և կամ բարձրացուցանել զնրաս՝ զփոս և կամ զձոր • գ•տ՝ չըդըրըս ասլըսըրմագ։

Լիրբ • լըբ՝ իւ • ից՝ իւք • (ած) • անպատկառ • լրկիր • անամթի • գ•տ՝ ուԹամսըզ • արսըզ • Եա՝ լըբական • գ•տ՝ սուլաթսըզլը։

Լից՝ կամ Լիցք • (գ•յ) • ոսկր՝ որով ընդունի միջոցի սրտին և սաից՝ և լինի խաղալեկ ադամոց • գ•տ՝ աշըգ • Եա՝ քըռեայ • գ•տ՝ զար։

Լիցք • լցայ՝ լցգք • (գ•յ) • ‖ տես Լցանել։ Խոկ մերթ փոր յօրինեալ զանազան հանճարիւք՝ զոր արկանեն իբրև զիսորխս ի մէջ խաղողիենաց՝ կամ խոտոզինաց և այլոց նմանեաց՝ և եփեն • ասիէ՝ փոր • գ•տ՝ սօրմա • սօրսուրմա։

Լիւանօաս • ի՝ իւ • (գ•յ) • բառ յունական՝ որ է հոլովի հարաւային՝ ի լեռից՝ ՚ցՙ յարեւելիկէ ընդ՝ և ելանէ ի միջ լիպս և Նօտոս հոլովց • գ•տ՝ պաճը լօտոս։

Լիւղ • Լիւղիմ • ‖ տես Լաղ • Լաղամ։

Լիփս՝ կամ Լիբս • ի՝ իւ • (գ•յ) • բառ յունական՝ որ է հոլովի արեւմտեան չընդ՝ եալ յարեւելիկէ • գ•տ՝ գարա էէլ։

Լիք • լնոց՝ ովք • ‖ է կատարեալ ժամանակն Լ•քանեմ բայիւն՝ և նշանակէ լքեաց՝ և է հրամայականն նոյն բայիւն՝ իբր լքեա՝ Եա՝ իբրև ածական վարեալ՝ նշանակէ լքեալ • գ•տ՝ պըրագըլմըշ • Եա՝ Լիք է յոգնականն Լի անուան։

Լկանք • անաց՝ օք • (գ•յ) • խոշտանգանք • տանջանք • չարչարանք • վիշտ • հարուած գանից • գ•տ՝ ձէվիա • իսկէնձէ • էզիյէթ։

Լկեմ՝ եցի՝ եա՝ էլ՝ (Ներգործ) • խոշտանգել զոք • տանջել • չարչարել՝ նեղել յոյժ • գ•տ՝ իսկէնձէկ՝ ձէվիա վէրմէք • Եա՝ բռնաբարել՝ կամ ապականել զաղջիկ կամ զկին՝ որ և առաւել գործածեալ ասի • գ•տ՝ զոր՝ ձէվր էթմէք։

Լսիչ՝ կչի՝ աւ • աց՝ օք • (ած) • որ՝ որ լսկեալ տանջէ • խոշտանգիչ • չարչարօղ • գ•տ՝ էզիյէճի՝ իսկէնձէկ վէրէն։

Լկատիճն • Թեան • • • • • } ‖ տես
Լկուսին • կման՝ ամբ • անց՝ ամբք • } Լկանք։

Լծաբարձ • ի՝ աւ • աց՝ օք • (ած) • բարձօղ զլուծ • գ•տ՝ պըյունտուրուգ գալարբան • Եա՝ նշանակէ բարձօղ գքաղցր լուծն քրիստոսի՝ կամ զլուծ խանարհութեան • հնազանդ • ատաքլը։

Լծագիր • գրի՝ իւ • աց՝ օք • (ած) • որ՝ գնէ զլուծ լինչ ծանրութեան՝ ի վերայ ուրուք • ծառայեցուցիչ • գ•տ՝ պըյունտուրուգ գօյուճու։

Լծակ • ի՝ աւ • աց՝ օք • (գ•յ) • իբր լուծ փոքր կամ բարակ • գ•տ՝ քիւչիւք պըյունտուրուգ • Եա՝ երկայն ձող • բառնալիք • Նիգ • խայակ • գ•տ՝ սըրըգ • սիւռմ • քիւլեա • Եա՝ լուծ կշռոց • ձող կամ ձեւ կշռոգրի • կշռո • գ•տ՝ Թէքմալ գօլա • Թէքմաղ • գանձաթ • Եա՝ Թևք ատտուածըմնակալ սրբոյ խաչին • խաչափայտ։

Լծակից • կցի՝ աւ • աց՝ օք • (ած) և (գ•յ) • ձգօղ զլուծ ընդ այլոյ • անկակից • գ•տ՝ չիփա պըյունտուրուգ չէքէն • Եա՝ նմանաւթիւ սրով կերպիւ և իցէ նշանակէ՝ վաստակակից • գործակից • ընկերակից • հաղորդ • զուգական • գ•տ՝ էօլտաշ՝ էկիփք • արգատաշ • Եա՝ կռուակից • ամուսին • զուգակից • այր՝ կամ կին • գ•տ՝ էշ՝ էշլի • զէվճ • Եա՝ երբեմն ասի և զանանձն իրացՙ Եա՝ մերձաւոր • արեանակից • գ•տ՝ ագրաբա • Եա՝ ըստ քերականաց լծակից ասին

տառք՝ որք վասն իրիք ձայնակցութեան դնին փոխան իրեարց։

Լաւկոս • (ած) ։ կռատակից, ՚ի հակառակս մարտ • ասպ • պատ՝ գալըմ էհին։

Լաւկռիլ լինել • • • • • } (էնեցոյ)։
Լաւկռեմ • եցի • եա • էլ • }
Լաւկռիմ • եցայ • եաց • իլ •

ընդ միմեանս կռռիլ պիտոյիկ՝ որք ընդ նոսին լաւ են, իրը հակառակիլ կամ բանակիս լինել առն ընդ կնոջ՝ կամ ընդ եղբօր և կամ ընդ մերձաւորս • պատ՝ նիզակաւորիլ • պիրկ գալըմ էհին։

Լաւկռութիւն • թե • (գոյ) ։ լաւկռիս լինելն ընդ միմեանս • հակառակութիւն ընդ մերձաւորս • վէգ • կռիւ • պատ՝ խռիվ-փագարըլըգ • գալըմ • նիզակ։

Լաւկռական • ի, աւ • աց, ագ • (ած) ։ այն՝ որ վերաբերի յորդիսի և իցէ լաւկռութիւն ինչ • պատ՝ որգաստաշէրգա մասնաւոր։

Լաւկռաւոր • (ած) ։ լաւկռիլով կամ միանգամայն առեալ • պ՚, իւրացագըլըգա վէրիվմիշ։

Լաւկռեմ • եցի • եա • էլ • (էնէրգոյծ) ։ լաւկիլ առնել • զուգել • զուգակցել • կցորդել • հաւասարել • կապել ընդ միմեանս • պատ՝ պիր էհմիլ-ք • իւրացագ էհմիլ-ք։ Եա, կապել ընդ միմեանս զոյր և զկին ընդ լծոյ ամուսնութեան • ամուսնացուցանել • պատ՝ էվլէնտիրմիլ-ք։ Եա, երբեմն կարէ իրրև չէզոք բայ վարիլ • ‖ տես յայտնեմ՝ ի ներքոյ Լաւկցնեմ։

Լաւկցնեմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոյ) ։ լաւկիլ լինել • կցորդիլ • հաւասարիլ • միանալ • պատ՝ պիրլէշմէ-ք • պիր օլմագ • Եա, ամուսնանալ • պատ՝ էվլէնմէ-ք։

Լաւկցութիւն • թե • (գոյ) ։ ամրակիցն լինելը ձգելն ի միասին զոյն լուծ • պատ՝ չիփտ պէյրանութիւ չէ-ք • Եա, ամուսնութիւն • պատ՝ էվլիլիք • Եա, պրոյ և իցէ կապակցութիւն • ընտանութիւն • կցորդութիւն • ընկերութիւն • կամ միաբանութիւն • պատ՝ գաֆիատըլըգ • իլճագլըգ։

Լաւձիգ • (ած) ։ ձգօղ, կամ քարշօղ զլուծ • լաւարձ, որպիսի են եզինք և զուարակըք • պատ՝ պէյրանութիւ չէ-քին։

Լաւասանջ • (ած) ։ այն՝ որ ընդ լծոյ ծանրութիւն իրիք ասանջէ զոր • Նաւաձօղ • պատ՝ պէյրանութիւ ալճընտա կզիչէ վէրէն։

Լաւարձակ • ի, աւ • աց, ագ • (ած) ։ այն՝ որ արձակէ ՚ի լծոյ ծանրութեան իրիք, կամ ծառայութեան • արձակ ՚ի լծոյ • պատ՝ պէյրանութիւ գալմիշլըգին։

Լաւեմ • եցի • եա • էլ • (էնէրգոյծ) ։ արկանել զանասունս ընդ լծոյ առ ի ձգել զայլ և զկառս • ՚ի նոյն լուծ կապել զերկոսին • պատ՝ պէյրանութիւ օզգմագ • թագմագ • Եա, զինչ և իցէ իրս կապակցել և զուգել ընդ միմեանս • պատ՝ պիր էհմիլ-ք • Եա, ըստ քերականաց՝ կցել տառ ընդ տառ • կամ դնել ՚ի տեղի իրեարց։

Լաւընդդէմ • (ած) ։ այն՝ որ ընդդէմ կայ լծոյ • պատ՝ պէյրանութիւ գարշը տաբան։ Եա, նմանութեամբ՝ դիմակաց օրինաց • ապստամբ • պատ՝ տաբ։

Լաւընկէց • կեցի • տա • ած • օք • (ած) ։ այն՝ որ ՚ի բաց ընկենու կամ թօթափէ զլուծն • պատ՝ պէյրանութիւ ալճան։ Եա, նմանութեամբ՝ անհնազանդ • ապստամբ • պատ՝ խռնաթօրլը • սէրքէշ։

Լաւկան • (ած) ։ բառ ռամկական • իրը ըմ ասի զարջառայ՝ որ վարի լծոյ ՚ի գործ մշակութեան երկրի։

Լաւնրարձ • ‖ տես Լաւարձակ։

Լաւորդ • ի, աւ • աց, օք • (ած) ։ այն՝ որ ընդ նոսին լծոյ • կցորդ • հաղորդ • պատ՝ իլճագ • պիր օլմազ։ Եա, Լաւորդ ասին առաք՝ որք մեռաւոր լինելով ձայնիւ՝ դնին ՚ի տեղի իրեարց։

Լաւորդածին • ծնի, իւ • իցի • օք • (ած) ։ իրր ծննդակից • հարազատ • եղբայրք • քոյրք • պատ՝ պիր անասան • պրաթասան տօղմուշ։

Լաւորդեմ • ‖ տես Լաւեմ՝ բաւ ամենայն։

Լաւորդութիւն • թե • (գոյ) ։ կցորդութիւն • մասնակցութիւն • կապակցութիւն • հաղորդութիւն • պատ՝ պիր էհմէ • պիրլիք • ալիկէնլըգ։

Լաւորդօրէն • (յածէ՚ոյ ոբոյ՚ած) ։ իրրև լաւորդ իւիք օրինակաւ • միաբան • ղոյգ ղոյգ • զուգապէս • պատ՝ պիրլէչէրէք։

Լաւուր • ի, աւ • աց, օք • (ած) ։ զլուծ եղանցն ածօղ պահօղ, կամ վարօղ • պատ՝ չիֆթ էգքիւղ սազլայան, կամ սիւրէն։

Լաւձև • ոյ, ով • ոց, ովք • (ած) ։ ածօղ զձև լուի լաճաձև • պատ՝ էկէօղ պիչիմինտէ։

Լաւատ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ) ։ բառ պարսկական, որ նշանակէ սանձ • երասանակ • պատ՝ էաւլար • տիզկին։

Լկեմ • եցայ • եաց • իլ (չէզոյ) ։ հեղհեղիլ, կամ լուծանիլ և ասի զպաշել ջուրց և նմանեաց, որք ՚ի ընդմանել արեան սկսա նին լկիլ և հալիլ և հասիլ • —ուիչ, ըմբկիլ • պատ՝ սուլանմագ։ Եա, նշանակ զինա-

նալ • զհետ լինիլ զինամութեան • խոնա-
ւանալ • գոհ՝ , նեմնիչնիմք ։
Լինեցուցանեմ• ցուցի • ցո՛ • եղ • (անդոր) ։
արտաքին նշանակօք և ցուցիք անամոթ
առնել զոք • լրբեցուցանել • գոհ՝ , ար-
արզլամիտ • հեռպոխզլեմիք ։
Լինիմ• եցայ • եա՛ց • իլ • (չեղոյ) ։ անամօթիլ
ալօք և գխոնք և այլ արտաքին նշանակօք •
լրբիլ • գոհ՝ , արսըզլանմագ • հեռպոխզլեմիք ։
Լինութիւն • թեան • (գոյ) ։ լինելն • լրբութիւն •
լկտութիւն • գոհ՝ , արսըզլըգ • հեռպոխզլիք ։
Լկտութիւն • թեան • (գոյ) ։ հեղեղկոտութիւն , կամ
լուծանութիւն՝ որ ի հալումն պղտակաւ ջուրց և
նմանեաց • գոհ՝ , սուլտըգ • Աս , գիշատիչ ,
կամ գիշատանկտիւ • գոհ՝ , ձիւնխուսպեհիլիք ։
Լկտամ• • ⎫ ացայ • ցկըր • ալ • (չեղոյ) ։
Լկտանամ• ⎭ լինիլ լրբանալ • անամօթիլ •
լկտի լինել • գոհ՝ , արսըզլանմագ •
հեռպոխզլենիմք • պիշհէրմ օլմագ ։
Լկտանոց • ի՛ , աւ • ացս , օք • (գոյ) ։ տեղի՝
ուր երթան լկտի կանայք • բոզանոց •
գոհ՝ , գահպէ հէբի ։
Լկտանք • անաց , օք • ‖ տես Լկտաւթիւն ։
Լկտեանամ• եցայ• ցկըր • ալ • ‖ տես Լկտամ։
Լկտեցուցանեմ• ցուցի • ցո՛ • եղ • (անդոր) ։
լրբեցուցանել • անպատկառ առնել • տալ
լկտիլ • ձգել ի լկտաւթիւ և յանառակու-
թիւն • գոհ՝ , հեռպոխզլեմիք • արսըզլամագ ։
Լկտեցուցանեմ• թեմ • (գոյ) ։ լկտի բանք •
անպատկէշտ և անվայել խօսք • գոհ՝ ,
հեռպոխզնէ սէօզ ։
Լկտեպրդ • (ածական) ։ այն՝ որ առնէ զանձամբ
իւրով լկտի և անպատկէշտ գործս • գոհ՝ ,
հեռպոխզ տուէզնէլի ։
Լկտի • աւոյ՝ կամ ացի , ով • տեսայ՝ կամ
ացայ , տեօք • (ածական) ։ լրբոտ • անամօթ • ան-
պատկառ • անպատկէշտ • անառակ • գոհ՝ ,
հեռպոխզ • հէրզոյուզ • քհէսեմեսիզ ։
Լկտիմ• եցայ • եա՛ց • իլ • ‖ տես Լկտամ։
Լկտիք • տեայ • եօք ⎫ (գոյ) ։ իրը գոհա-
Լկտիք նօտիք • • • ⎭ ասրակ • դեսպակ •
գոհ՝ , թահմիսլիչլիան ։
Լկտութիւն • թեան • (գոյ) ։ լկտի գոլն • լրբա-
թիւն • անպատկէշտութիւն • անառակու-
թիւն • գոհ՝ , հեռպոխզլիք • արսըզլըգ ։
Լկտիմ• ‖ տես Լպրծիմ։
Լծածոլ • ու , ու • ուց , ուք • (գոյ) ։ լինի մեծ
ծովացեալ • գոհ՝ , աւնիոլ կիսլի կհօլ ։
Լծակ • ի՛ , աւ • ացս , օք • (գոյ) ։ լինի փոք-
րիկ ծովակ • գոհ՝ , քիւշլիք կհօլ Աս , աւա

զան մեծ , որ և կոչի իբր ծովակ • գոհ՝ , հավուզ ։
Լծամիջ • միջի , աւ • ացս , օք • (գոյ) ։ միջո-
վայր կամ խորք լճի • գոհ՝ , հընկին կհօլ ։
Լծանամ• ացայ • ցկըր • ալ • (չեղոյ) ։ լինի
լինել • ծովանալ • գոհ՝ , կհօլ օլմագ ։
Լծափն • ափին , ամբ • անց , ամբք • ⎫
Լծեզր • եզերք , եզրք • ցաց , օք • ⎭ (գոյ) ։
ափն , կամ եզր լճի , կամ ծովակի • գոհ՝ ,
կհօլ , հավուզ քհնարը ։
Լմակ • ‖ տես Լկամ։
Լմեմ• եցի • եա՛ • եվ • (ներգործ) ։ ձմիլել
ոսիւք կամ ձեռօք զինւոյ ինչ ի կազմիլ
զինւոյ , որպէս բրաուն առնէ զկաւն , կամ
թաղեացագործն՝ որ կոխոտէ զբաւդն •
գոհ՝ , էզմիք • եաւմշաթմագ ։
Լմիեմ • ‖ եցի • եա՛ • եվ • (ներգործ) ։ ի
սէնէմ • ⎭ նեղքցոյ ոսիոյ կոխան առնել •
կոխոտել • գոհ՝ , պասմագ • չիղնատագ ։
Լնուամ• լցի • լի՛ց • ու • (ներգործ) ։ զժա-
փուն լի առնել • լցուցանել • զհետևոկ ինչ
արկանելով յանօթ՝ լի առնել • հետևոյ •
զհետևոյ թէ իրօք և թէ նմանութիւ • գոհ՝ ,
տօլտուրմագ • Աս , լցացուցանել • կատա-
րել • գոհ՝ , պիթիրմիք • իչտա էթմիք • Աս ,
յագեցուցանել • գոհ՝ , տօյտուրմագ ։
Լնուլ զալէզին • ‖ քարշէլ լնով զալէզին •
գոհ՝ , եազը սըգը չէքմիք ։
Լնուլ լուանի • ‖ լուանալ լուանի , որ լինի ի
չորեքտասանանեղդ աւուր • գոհ՝ , այլն պէտրի ։
Լոգանամ• ացայ • ցկըր • ալ • (չեղոյ) ։ բոլոր
մարմնով մտանել ի ջուր և լուացեալ լի-
նիլ • մաքրիլ ջրով ըստ օրինաց • մկրտիլ •
գոհ՝ , եազգանմագ • սույա կիրմիք • Աս ,
լուալիլ ի ջուրս • գոհ՝ , եվուզիք • տալմագ ։
Աս , ողոգիլ անկոց • գոհ՝ , սուլտանմագ ։
Լոգանք • անաց , օք • (գոյ) ։ լուացումն • մաք-
րութիւն ջրով • գոհ՝ , եազգանմա ։
Լոգարան • ի՛ , աւ • ացս , օք • (գոյ) ։ լուացա-
րան • աւազան • բալընիք • գոհ՝ , եազգանաճագ
եէր • հավուզ • համամ՝ ։ ‖ և տես Լոգանք ։
Լոգացուցանեմ• ցուցի • ցո՛ • եղ • (անդոր) ։
տալ լոգանալ • լուանալ • գոհ՝ , եազգամագ ։
Լոգութիւն • թեան ⎫ ‖ տես
Լոգումն • գմանն • ամբ • անց , ամբք • ⎭
ի վերոյ Լոգանք և Լոգարան ։
Լոկ • ոյ , ով կամ իւ • ոց՝ կամ իոյ , ովք •
(ածական) ։ սոսկ • միայն • մերկ • պարզ • գոհ՝ ,
սալճ • եալընըզ • սատկ ։ Աս , թախսիր •
սին • զուրկ • գոհ՝ , պօշ • մահրում՝ Այսու
նշանակութիւ կարէ իրրև նախադրութիւն

վարիլ ի բանս ինչ և առնուլ զնդիր ի բացատական հալոյ. որպ Լոկ ի մարդկանէ, այսինքն թափուր ի մարդկանէ : Ես, առանց խնդրոյ եղեալ ի վերայ բանից՝ լինի մակբայ, և նշանակէ սոսկապէս . միայն և եթ . գաղ , սալթ . ֆագաթ :

Լոկաբար . ( ) (հայէցուածոյ) : լոկ . սոս
Լո՛յ ի լոկոյ . կապէս . միայն . գաղ , սալթ :
Լոկիմ . եցայ . եաց . իլ (չէզոք) : լոկ ինալ . թափուր գառնիլ . գաղ , պոշ գալմագ :
Լոկոն . ի , իս՝ կամ աւ . իցի՝ կամ ացի , իւք . (գոյ) : է մաճառելոկ նիւթի ինչ զանգեալ ի վերջ՝ ի կիլոյ և կիլոյ , որ միաւորէ զխոցեղէնն անօթս կամ զքարս՝ և կամ փակէ զծակոտս . գաղ , լէգբիւն :
Լոկոնեմ . եցի . եա . ել . (չէզոք) : լոկոնիւս միաւորել զբեկեալ անօթս , կամ փակել զծակոտս , և կամ շրջապատել զխոշոլովակս՝ ընդ որս անցանէ ջուր . գաղ , լէգբիւնէլմէգ :
Լոկոսթի . թիւ . (գոյ) : սոսկ կամ թափուր մնալն . չքաւորութիւն . գաղ , պոշ , մահրամ գալմա . միւհթաճլըգ :
Լոկ օր . ‖ օր գործոյ . գաղ , լէշ կիւնիւս . պոպաղը կիւն :
Լոկուն . կման , կմանք . անց , ատքք . ‖ տես Լուացութիւն :
Լոշ . (գոյ) : է արմատ Լոշամ բային , և նշանակէ լողալն . լուղիլն . գաղ , եիւզիլ :
Լոշակ . . ի , աւ . ացի , օք . (ոծ) : լոշական . զպացօղ . գաղ , եիւզէն , Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ ջրային կինդանի՝ որ միշտ կեաց և լուղի ի ջուրս . կոյտառք . ձկունք . գաղ , սուտա , տէրեառա , տէնիզըտկ եիւզէն :
Լոշամ . ացայ , կամ ացի . զա , կամ ացիր . ալ . (չէզոք) : լողալ . զողալ . ի մէջ ջուրց կամ ի վերայ ջուց ի լոշ գնալ . գաղ , եիւզիլք :
Լոշտան . ‖ տես Լոգարան :
Լոշտքար . ի , իւ . իցի , իւք . (գոյ) : քար սիւնաձև՝ որոյ զհողն տանեաց կոխին և հաւատարմն . զուգան . գաղ , լօլ դաշը :
Լոշեմ . եցի . եա . ել . ‖ տես ի վերայ Լոշամ : Ես , իբր ողորկել զտանիս կամ զկալն լոշքարիւ . գաղ , լօղալամագ :
Լոշմ . եցայ . եաց . իլ . ‖ տես Լոշամ :
Լոշորդ . ի , աւ . ացայ , օք . (գոյ) : այն՝ որ քաջ գիտէ լողալ և իշնանել ի խորս ծովս . գաղ , եիւզէն . եիւզիչ . տալղըճ :
Լոշորդութիւն . թիւ . (գոյ) : քաջ գիտէն զնանակ լողալոյ և իշնանելոյ ի խորս ծովս . գաղ , եիւզիչ . եիւզիչլիք :
Լոշտայ . ‖ տես Լուծայ :
Լոշտայագիր . ‖ տես Լուծայագիր :
Լոշտայտիս . ‖ տես Լուծայտիս :
Լոշտիմեմ . եցի . եա . ել . (չէզոք) : տակոյ ծատկել ի բերանէ , ոչ ի գործս տալ , և ոչ կլանել . գաղ , չէնիչմէք :
Լոյ . ‖ տես Իլ :
Լոյծ . (ոծ) : է արմատ Լուծանեմ բային , և նշանակէ լուծեալ լուծանելի . իբր ծոբելի . հեղուկ . հոսանուտ . հալեալ . գաղ , սուլա . ագան . էրիմիշ . Ես , թոյլ մէզմ . մէզկ . անօսր . գաղ , եումշագ . կէվշէք . ինձկ :
Լոյզ . ‖ տես Լոշ :
Լոյս . լուսոյ , ովկ . ոց , ովք . (գոյ) : հրեղէն և պայծառ տարր ինչ փոթորկիչ խաւարի , որ երևեցուցանէ զմեզ զգալիս՝ որք անկանին ընդ ակամբ , որպէս լոյս արեգական , ջրագ . ջոց հրոյ , նշոյլք . գաղ , ջավգ . պալընըզգ . Ես , աչք . կամ սիրելի իբրև զլոյս կամ զրիւք աչաց . գաղ , կէօզ :
առ Լոյս ածել . ‖ ծնանել . գաղ , տօզուրմագ :
ի Լոյս ածել , հանել , գալ . ‖ ի լոյս ածել . գաղ , աշխքեարէյէ՝ օրթմայա չըգարմագ :
Լոյսառուն . ‖ տես Լուսառուն :
Լոյս առնուլ . ‖ լուսաւորիլ . գաղ , նուրլանմագ :
Լոյսընկալ . ‖ տես Լուսընկալ :
Լոյսիչացյց . (ոծ) կամ (գոյ) : այն՝ որ զլոյս իջուցանէ . պատուհան ի վերուստ . լուսանցյց . լուսատուռ . գաղ , պատա :
Լոյս . լուսոյ , իս . իցդ , իւք . ‖ տես Լուսանք :
Լոսեմ . ‖ տես Լեսեմ :
Լոպիտա . (գոյ) : է ընդհեղէն ինչ՝ որպ զսիսեռն , բայց ձագաձև և սպիտակ և խոտաբեղէն . գաղ , պէզըրճէզ . ֆիտալըճա :
Լոր . ի , իս . իցդ , իւք . (գոյ) : է թռչուն ինչ պատարտ և փափկամիս և կարճ սրատամբ . գաղ , պըլդըրճին . ‖ ևս տես Լօռ :
Լորանոգիր . գրի , աւ . ացդ , օք . (ոծ) կամ (գոյ) : այն՝ որ ինդրէ որսալ զլոր որսորդ լոր թռչնոյ . գաղ , պըլդըրճին ավճըսը :
Լորամորգ . ի , աւ՝ կամ իս . ացդ , օք . (գոյ) : լոր մեծ . պարարտագոյն լոր մարգաց . գաղ , չայըր պըլդըրճինի :
Լորանոց . ի , աւ . ացդ , օք . (գոյ) : տեղի , կամ վանդակ՝ ուր պահի լոր թռչնոյն . գաղ , պըլդըրճին ևէրի , գաֆէսի :

Լորձն • ձին՝ կամ ձան, տէր • լորձանք • ձանց, տիք • (գոյ)։ փրփուր բերանոյ ծովեալ արտաքս • շողիք կենդանւոց • Թուք ծովեալ • գաղ, տալեա • Եւ, Լորձն տի և ժայթքուին՝ որ ի հրաբուխից երկրի արտաքս հոսի • գաղմագ։

Լորձնային • այնոյ, ով • ոց, ովք • } (ած)։
Լորձնատեսակ • ի • աւ • ոց, օք • } (ած)։

այն՝ որ է իբրև զլորձն • մանաւանդ շրագիանման • գոլորշատեսակ • գաղ, պուռղաւ • պուխալ հիւղի։

Լորձնատեսակութիւն • թեան • (գոյ)։ լորձնատեսակ գոլն • հիւթ լորձնատեսակ կամ գոլորշանման • գաղ, պուռղաւ հիւղի օրմաթ։

Լորձունային • ‖ տես Լորձնային • Եւ, այն՝ որ իբրև լորձն արտաքս հոսի ի բերանոյ կենդանւոց, կամ ժայթքի ի խորոց երկրի ի տաղաբերիւթս հրաբուխից • գաղ, գուսուլան։

Լորձեմ • եցի • եա • եմ • եալ • (ընդգոյ)։ առնուլ թմրաւ իրաց զառամանեաւ • գաղ, տիշ գամաշմագ։

Լօրա • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ծոյլ • վատթոյլ • հեղգ • անհոգի • ծանրադանդաղ • գաղ, թեժմիել • կեվշեք։

Լորանիմ • եցայ • եամ • իմ • (ընդոյ)։ իբր վճռաւորաբեկ լինել կիսաւիլ կամ ժամգաւ նիլ • գաղ, եօրաւլմագ • կեվշեմիք։

Լօրաւ • տուի, աւ • ոց, օք • (գոյ)։ անլինաւ աղգ լինչ օձի կամ վիշապոց՝ ծանրադանդաղ և զանազան • գաղ, տիր նեվ եբլան։

Լորդ • ցից • իւք • (գոյ)։ ախտ լինչ մարմնոյ չեռաւորաձեռնեթիւ կամ ոլորմամբ մասանց • չեաս ձգուելն ջղոց • գաղ, տիր նեվ իլլեեք։

Լու • լուոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ սեաւգոյն փոքրիկ և չնչին կենդանի լինչ առանձին, որ կծանել կինձաւ զմարմինս և ասասաւել իբրև զմարսիս • գաղ, փիրկ։

Լու • ‖ չարակցեալ ընդ բոյս ի գործ ածի ի բանս, որպես լու լինել՝ այսինքն լսելի լինիլ, հաշակիլ • գաղ, չալ օլմագ • իշխիլ • ից • Եւ, լու առնել, ՝ի լսելի առնել • տալ լսել • ադդ ել • հասուցանել լոյս • գաղ, չալ եձմ ել • խաղիր վերմիք։

Լուագէզ • յ՝ կամ ի, ով • ոց • ովք • ‖ տես Լաւասուս։

Լուալի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • } (գոյ)։
Լուալիք • եաց • եօք • • • • • } (գոյ)։

տեղի լուանալոյ կամ լոգանալոյ • լուանալիք • աւազան • բաղանիք • Ջերմուկք • գաղ, հայգանաձագ եէր • գուրնա • համամ։ Եւ, իբր աղբանոց • աղբակայան • գաղ, կիւսպրկիք • Եւ • մինչ ասիցի Ջուր լուալեաց, Նշանակէ յետ լուացման ալեան զեալ Ջուրն բաղանեաց • գաղ, չիրքեփ։

Լուախառն • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ լուագետ • գետ լոյ • որ է խառն լինչ հոտաւէտ • գաղ • փիրկ օձոտ • գարնը եաւրդ։

Լուանալի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ)։ բոլորակ • Նիւթ լուանալոյ և մաքրելոյ • գաղ, կէօկեըլնէլ • Եւ, լուալիք, այսինքն բաղանիք • գաղ, համամ։ Եւ, իբրև ածական առնուն՝ նշանակէ լուացօղ • գաղ, եայգայրնը։

Լուանամ • ացի • լուա • ալ • (ընդգոյ)։ մաքրել ջրով • ողողել • ջրով սրբել զաղտեղութիւնն • գաղ, եայգամագ • եամագ։

Լուարան • ի, աւ • ոց, օք • (գոյ)։ լուացարան • լոգարան • գաղ, չամաշըրխանէ։ Եւ, աւազան • գաղ, գուրնա • հաւուզ։ Եւ, կռնք • գաղ, լէյկն։

Լուացանոց • ‖ նոյն և ընդ վերնոյն։

Լուացան Ջուր, կամ Լուացաջուր • (գոյ)։ Ջուր լուացման • Ջուր որով լուացեալ իցեն լինչ • գաղ, եայգանաձագ սու։

Լուացանք • անաց • օք • (գոյ)։ Ջուր որով լուանան պատարագիչք զսուրբ բաժանն յետ ըմպելոյ զսուրբ արիւնն։

Լուացարան • ‖ տես ի վերոյ Լուարան։

Լուացարան • ի, աւ • ոց, օք • (ած) կամ (գոյ)։ լուացօղ հանդերձից • գաղ, չամաշըրճը։

Լուացիկ • ցկի, աւ • ոց • օք • (ած)։ այն՝ որ լինի ի պէտս լուացման, որպէս ասի կոնք լուացիկ։

Լուացողական • ի, աւ • ոց, օք • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի կամ օգտակ ի լուացումն իրաց • մաքրողական • որպէս ասի Լուացողական ածան • գաղ, թեմիզլէյիճի։

Լուացուս • ցուս, աւ • ոց, օք • (գոյ)։ ձեռացոյզ լուացման • Ջուր՝ յոր լուացեալ իցեն ձեռք կամ ոտք • եայլն • գաղ, եայգանմըշ գալմըշ։

Լուացուիմ • թեան • • • • } (գոյ)։
Լուացուիմն • ցման, տիր • անց • տիրք • } (գոյ)։
Լուացք • ցից • իւք • • • • • } (գոյ)։

լուանալն • ողողուիմն • մկրտութիւն • մաքրութիւն մարմնոյ և հագուց • գաղ, եայգամա։

Լուբիա • կամ Լուպիա • ‖ տես Լուիսա։

Լու ի լու • (ածխոտրոնիկն)։ ի լուր լսել եաց • լսելով • լսելի լինելով • գաղ, իշխաէրկէք • Եւ, իբրև մակբայ՝ նշանակէ յայտնապէս • գաղ, աշկեաբէրէն։

Լուիճ, կամ Լվիճ· (Գող) ։ իբր լուիկ· որպն կամ ձգի և ուսիճ բառից և անկոց · պահ , փիրե կիպի պիր պէօձէք տիր ։

Լուծ · լծոյ՝ կամ ի, ով կամ աւ · ոյ, ովք · (Գող) ։ Ձող սամեռեայ · երկայն և հաստ փայտ ինչ՝ զոր եզեալ ի վիրայ պարանոցի զոյգ մի եզանց՝ մանկեռազք ամրացուցանեն առ ի քարշել զայլ, կամ հերկել զերկիր · պահ ; պօղունաւորութ · Եա, նմանութիւն նշանակէ ծանրութիւն ինչ կամ հարկ՝ զոր դնեն ի վրայ մարդկան · պահ , աղերսագ · Եա , Լուծք՝ նշանակէ դէմ ընդդէմ չարք տալոյ տակաւորակաց կազմութեան մարմնոյ նաւելն ։ Եա , երբեմն Լուծ ասի և կշիռ կենդանակերպն ։

Լուծական · ի , աւ · ոյ, օք · (ածՕ) ։ լոյծ · հոսանուտ · ծորելի · հեղուկ · լուծանելի · պահ , ագար ։ Եա , Թոյլ · կակուղ · եղծական · փոփոխական · քայքայելի · պահ , կեվշէք · եաւաշ ։ Եա , լուծիչ · քայքայօղ · պահ , պօզան ։ Եա , լուծողական , իբր այն՝ որ դիւրաւ տայ վտառել արտաքս զկարիս որովայնի · պահ , միլոյըմ էսիճի ։ Եա , այն՝ որ անկ է աւեարց լուծանելոյ զպահս ։

Լուծականութիւն · Թեան · (Գող) ։ լուծական գոյն՝ ըստ առաջին նշանակութեանն · պահ , սուլու , ագար օլմա ։

Լուծանամ · ացայ · ացիր · ալ · (չէշդոյ) ։ Թուլանալ · մեղկիլ · հեղեղկիլ · ծորիլ · պահ , կեվշէնիլ · ագնագ · երիմէք ։

Լուծանութ · լուծի · լոյծ · եր · (ՆէդոյԹՕ) ։ արձակել · քայքայել · եղծանել , · քակել · ի բաց բառնալ · պահ , չէօզմէք · պօղմագ ։ Եա ։ արձակել ի կապանաց հոգւոյ · ընդել զմեղս · փարատել զ ցաւս · պահ , սուլուանու պաղշլամագ · Եա , բացատրել · մեկնել զնդիրն , կամ զբանն · պահ , մանա վէրմէք ։ Եա , աւերել զպահս , կամ զծնամապահս · ձաշակել , կամ ուսել ի պարարտայ · պահ , օրուձանու , փէհրիզնէի պօղմագ ։ Եա , աւերել զկանուն , կամ եղծանել զհրամանս · պահ , Թէմպիհի պօղմագ ։ Եա , լոյծ և Թոյլ առնել · կակղել · հալել · մեղկել · Թուլացուցանել · պահ , կեվշէնիմէք · երիմէք · հալ էմէք · Եա , կրաւորականն սորին Լուծանիմ՝ նշանակէ երբեմն իբրև չէզք , անկանիլ յիշխանութեան և ի պատուոյ · պահ , սալթանաթէին տուշմէք ։ Եա , ագանիլ ուրեք · հանգչիլ · ձեալ · բնակիլ · տաղաւարիլ · պահ , գօնմագ · էնմէք · գալմագ · սաքին օլմագ ։

Լուծանել զկեանս · ‖ սպանանել · մեռուցանել · պահ , էօլտիւրմէք ։

Լուծանել վրէժս · ‖ առնուլ զվրէժ · վրէժխնդիր լինել · պահ , էօճ ալմագ ։

Լուծանիլ ի կենաց · ‖ մեռանիլ · զրաւիլ ի կենաց · պահ , էօլմէք ։

Լուծանք · անաց , աք · ‖ տես Լուծուն ։

Լուծեմ· եցի · եա· ել· ‖ տես Լուծանեմ , ըստ ամենայն առման ։

Լուծլիւք · (Գող) ։ իբր զոյգ երակք իջեալք յաղղայ , կամ ուղեղք և ծուծք ։

Լուծ Լուծ · ‖ զոյգ զոյգ · դար · պահ , չիփթ չիփթ ։

Լուծ կշռոց · ‖ ձող՝ զորմէ կախին նժարք կշռոց · Եա , երկայնեալ ձողն կշռորդի ։ Եա , կշիռ · կշռորդ · պահ , թէրազի · գանթար · վէզնէ ։

Լուծողապէս · (հէքիմ պրօխօզ) ։ վերլուծողաբար , կամ դարձուածով բանից և բացատրութեամբ · պահ , մանա վէրէրէք ։

Լուծուած · ոյ · ով · ոց , ովք · } (Գող) ։
Լուծութիւն · Թեան · · · · · }

լոյծ և կակուղ գոլն · Թուլութիւն · մեղկութիւն · և Թուլամարթութիւն · պահ , կեվշէնքլիք · Եա , լուծանուն պահոց · Թոյլտուութիւն ձաշակելոյ ի պարարտից · պահ , փէհրիզնի պօզմա ։

Լուծուն · ծման , ամբ · անց , ամբք · (Գող) ։ լուծանելն , և լուծանիլն · արձակուն · քակուուն · եղծուն · պահ , չէօզմէխ , չէօզուլմէխ · պօզմա · Եա , Թուլութիւն սրտի և անդամոց · մեղկութիւն · պահ , կեվշէնքլիք ։ Եա , մահ · փոխուն յաստեաց · քակուուն մարմնոյ · պահ , էօլիւմ · Եա , եղծուն հրամանի · պատու իրանազանցութիւն · չպահելն զպահս և զշաբաթ , և այլն · պահ , Թէմպիհ պօզմա ։ Եա , անկուն յիշխանութենէ · պահ , սալթանաթէին տուշմէ · Եա , Թորուն որովայնի · պահ , միլլըզըգ ։

Լուծք եզանց · ‖ զոյգ կամ ամուլք արջառոց հերկոցաց · պահ , չիփթ · պիր չիփթ էքիւզ ։

Լուղ , կամ Լէղ · ‖ տես Լոդ ։

Լուղակ · · } ‖ տես Լողակ ։
Լուղական · · }

Լուղամ· ‖ տես Լողամ ։

Լուզաբան· ‖ տես Լոգաբան ։ Եա , օգտապարկ է օգտից փամփուշտ ինչ՝ի նէրքս ձկանց ։

Լուղեմ· եցի · եա · ել · } ‖ տես Լողամ ։
Լուղմ· ցայ · եայ · իլ · }

Լուղորդ · ‖ տես Լողորդ ։

Լուղարկութիւն · ‖ տես Լուղարկութիւն ։

Լուծանց · ի , իս · ից , իք · (գ₃) ։ մանրագոյն գրամ. փող. կէս նագաբակիա · չորրորդ մասն ոսկւոյ փողոյ · ութերորդ մասն դեղնաբի · գաղ , ագռէ · մանգղոյ · փող ։

Լուծայագիր · գրոց , ով · ոց , ովք · (գ₃) ։ Թուղթ լուծայափոխոյ · մատրչակ , յորում գրեալ կայ՝ թէ այսչափ գրամ առի յայս անուն մարդոյ , գաշանք հաստատելոյ այս անուն մարդոյ յայն ինչ քաղաքի · գաղ , փոխնյա · փոխնյա քեռաղաքը ։

Լուծայական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որ վերաբերի , առ լուծայս և կամ առ լուծայափոխոս · գաղ , փոխնյա միւթէակիք ։

Լուծայափոխ · ‹ ի , իս · ից , իք · (գ₃) ։

Լուծափոխ · ‹ սեղանաւոր · հաստավաճառ , որ փոխէ զլուծայս՝ տալով և առնելով զազգի ազգի դրամս · գաղ , սարբաֆ ։

Լուծափոխ · ‖ տես ի վերոյ Լուծայ ։

Լուսացանեմ · ուցի · լուսո · եալ · (անցոյց) ։ լսելեացանել · լսելի առնել · տալ լսել · գաղ , իշնամիրմիք ։

Լուս · լուսոյ՝ կամ լուծ , ով · ից՝ կամ ոց , իւք · (ածական) ։ է արմատ Լուսեմ բային , և նշանակէ իբր լսեալ · լսելիկ · անխոտ · անբարբառ · գաղ , սուս · սիւքիւթ ։

Լուս լինել , կամ կալ · ‖ լսել · անբարբառ և անխոտ կալ · հանդարտեալ · գաղ , սուս օլմագ · սիւքիւթ էմմէք ։

Լուս լուա , կամ Լուսմուս · (ածական) և (ներգոյ) · ամենայնիւ լսեալ · խոտան լսօղ · լսելի ունկնդիր · անչշունչ · գաղ , սուս փուս · սաքիթ ։

Լուսաբան · ի , իս · ից , իք · (ածական) ։ լուսաւոր և յայտնի բանիւ խօսօղ · յայտնաբան · գաղ , աշիքեաթ սեօյլէչէն ։

Լուսաբանեմ · եցի · եա · եալ · (հէրգործ) ։ լուսաւոր բանիւ յայտնել · յայտնաբանել · պայծառ ծանուցանել · գաղ , աշիքեաթ սեօյլէմէք · մանա վէրմէք ։

Լուսաբաշխ · ի , իս · ից , իք · (ածական) ։ այն՝ որ բաշխէ զլոյս յաստուածային կողմանէ՝ օրհնութեամբ , օծութեամբ , և այլն · գաղ , շավգ թէվֆիկ էտէն ։

Լուսաբեր · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որ բերէ լիութիւն , կամ յինքեան ունի զլոյս · առիթ լուսոյ · գաղ , ըզըգլը · Նա , իբրև գոյական՝ նշանակէ լուսաստեղս · լուսատուս · պատուհան · գաղ , պանա · Նա , է մին ի մոլորակաց՝ որ Արեւմտեակ կոչի , և է պայծառ յոյժ և գեղեցկանշոյլ քան զամ

ասեղս · և առնի զկրկին ծագմանն , վասն որոյ և բան այնոյ զոյլ և այլ անուանն · զի յոյժ ամպ ի ցերեկի ընդ առաւօտն յառաջ քան զծագել արեգական , կոչի Արեւտեակ , կամ Լուսաբեր՝ ըստ բերօղ զլոյս · և յոյժ ամպի ընդ երեկս յետ մտանելոյ արեգական , կոչի Գիշերաբեր՝ ըստ վաթօղ կամ բերօղ զգիշեր · գաղ , սապահ եըլտըզը · զիւրին · Նա , հաճարակաբար կոչէ նշանակել բերօղ , կամ պատճառօղ զլոյս · և յոյս միա ասի ի վերայ արեգական և բազմաթեան ասեղոյց · գաղ , չավգ , նոսը կէթիրէն ։

Լուսաբերան · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որոյ բերանն իցէ իբրև զլոյս , կամ լուսաբեալ · ասի զբերչատակաց՝ սակս անդնիւթ բնութեան նոցա , և խնամալի բերանով փառաբանելոյ նոյ զնա · գաղ , նոսը աղզըյը ։

Լուսաբերէ · (ածական) ։ այն՝ որ իբրև զլոյս կամ զբոց բարձրացեալ է · գաղ , նոսը , ալէվ կիպի եէրգօգէլմիշ ։

Լուսաբղխեմ · թե · (գ₃) ։ բղխումն՝ կամ զբղխումն լուսոյ · գաղ , նոսը թաշդիւրըլը ։

Լուսաբնակ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որ բնակի ի լոյս , կամ ի լուսեղէն կամարս · լուսաձեմ · երկնային · գաղ , նոսը իչինաէ , կէօքտէ սաքին օլան ։

Լուսաբոլոր · (ածական) ։ բոլորեալ և լի լուսով · լուսալիր · գաղ , նոսը իլէ տօլու ։

Լուսաբղխող · (ածական) ։ այն՝ որոյ բղխոյնն է լուսատեսակ · գաղ , նոսը կիպի փիլիւլէնէն ։

Լուսաբորբոք · ի , իս · ից , իք · (ածական) ։ բորբոքեալ լուսով , կամ իբրև զլոյս · լուսապայծառ · գաղ , նոսը իլէ թաշթաշըմըշ ։

Լուսաբուղխ · (ածական) ։ այն՝ որ բղխէ կամ զեղուս լիութիւն զլոյս · գաղ , քէնտիլէնէն նոսը հաւրէ կէտէն ։

Լուսագաթ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որոյ լոյս աչացն խանգարեալ իցէ · կոյր , կամ զայրացուս · գաղ , քէօր ։

Լուսագաթական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ այն՝ որ վերաբերի առ լուսագաթս · գաղ , քէօրա միւթէալիք ։

Լուսագաթիմ · եցայ · եայց · իմ · (ներգործական) ։ խանգարիլ և տգիանալ լուսոյ աչաց · կուրանալ · գաղ , քէօր օլմագ ։

Լուսագաթութիւն · (գ₃) ։ տգիանալն , կամ խանգարումն լուսոյ աչաց · կուրութիւն · գաղ , քէօրլիք ։

Լուսագեղ · ի , իս · ից , իք · (ածական) ։ ևս

յարեալ ՚ի բաց՝ լինի մակբայ · գնդեցնիկ իբրև զայս · գնդեցնացեալ լուսով · ած՝ նոյն կնոյն կիւրեղ. նոյնիւրեք կիւրեղեանիւք։

Լուսագիտութիւն · թե · (գոյ) ։ լուսաւոր գիտութիւն · լոյս գիտութ · ած՝ նոյնպէս իմ։

Լուսագնաց · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) ։ սուրբ հրեշտակաւոր գնացս ։ որ ասի երբեմն ջանապարհայ ։ եւ երբեմն զմարդկանց՝ որք զլուսաւորն՝ այսինքն զքարի վարս գնացիչ ունին · ած՝ ըստ գործոյ կնոցին։

Լուսագունդ · (ած) ։ որոյ գունդն է լուսեղէն · հրեշտակական · ած՝ նոյնպէս պէտ օրհնութիւնս · մէկ մինոսով։

Լուսագուն · (գոյ) ։ լուսեղէն, կամ գունն լուսոյ · ած՝ նոյնպէս գոփոս · Եւ նմանութեամբ նշանակէ աչք · ած՝ կէտ։

Լուսազարդ · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) ։ զարդարեալ լուսով պայծառ · լուսաւոր · լուսափայլ · ած՝ շուկ իւր տօնս։

Լուսազարդեմ · եցի · եմ · եալ · (ՀԷրգործ) ։ լուսով զարդարել · պայծառացուցանել · ած՝ ըստ նմանութեամբ · Եւ կրաւորական որս երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ պայծառանալ · փայլել · ած՝ ըստ գործոյ։

Լուսազարդութիւն · թե · (գոյ) ։ լուսազարդն գոլ · լուսափայլութիւն · ած՝ ըստ գործոյ։

Լուսազարմ · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) կամ (գոյ) ։ այն՝ որ է իբր ՚ի զարմն լուսեղինաց · արդի լուսոյ · լուսաւորեալ հաւատով · ած՝ ակնարկի՝ այն իւր նորոգութիւնդ։

Լուսազգած · ի, իւ · իյ, իւք ·
Լուսազգեաց · գեցի, իւ · իյ, իւք · } (ած) ։

այն՝ որ զգեցեալ ունի, յո կրէ յինքեան կամ զնորեաւ զլոյս · լուսափայլ · ապլուսակազգեաց · ած՝ նոյնպէս։

Լուսազգենում · զգեցայ · ցի՛ր · ուր · (ՀԷշտ) ։ լուսազգեաց լինիլ · լուսաւորիլ · ած՝ փոխանակ բնութեան օրհնագ։

Լուսազգեա · ի, իւ · իյ, իւք · ‖ տես Լուսազգեաց ։ Եւ յարեալ ՚ի բաց՝ լինի մակբայ · որպէս Լուսազգեա պայծառացոյց · ած՝ բնութեան իւրմէ փոխանակ։

Լուսազգեամ · եցայ · եաց · իւ · ‖ տես ՚ի վերոյ Լուսազգենում։

Լուսազգեաւորեմ · եցի · եմ · եալ · (գոյ) ։ լուսազգեան գոլ · լուսափայլութիւն · պայծառազարդութիւն · ած՝ ըստ գործոյ։

Լուսազգեցիկ · ցկի, աւ · ւոյ, աք · ‖ տես ՚ի վերոյ Լուսազգեաց։

Լուսաթաղանթ · (ած) ։ իբր թաղանթիւ լուսով պատեալ · լուսաւոր ծածկութիւն պատեալ · պարածածկեալ լուսով · ած՝ շուկ զայլ իւր էօրինութիւնդ։

Լուսաթեւ · (ած) ։ այն՝ որ ունի զլուսաւոր կամ զլուսեղէն թեւս · լուսապիւռ · ած՝ շուկ գանաւելը · նոյն սայան։

Լուսաթևեմ · եցի · եմ · եալ · (ՀԷշտ) ։ լուսաւոր թեւօք թռչիլ · ած՝ նոյնպէս իմ ուշագ։

Լուսաթոյր · (ած) ։ այն՝ որ ունի զգոյն լուսոյ · լուսանման · լուսապայծառ · ած՝ փոխանակ · նոյնպէս։

Լուսաթռիչ · (ած) ։ այն՝ որ թռչի լուսեղէն թեւօք, իբր հրեշտակ, և հրեշտակացեալ · ած՝ նոյնպէս գանաւ իւր ուշան։

Լուսալի · } (ած) ։ լի լուսով · լուսապայծառ ·
Լուսալիր · } ծառ · լցեալ անթեղի պայծառութեամբ · լուսաւոր · ած՝ ըստ գործոյ · բնութեան · Եւ բառս Լուսալիր՝ է մակդիր լուսոյն լցեալ լցեալ · լուսաբուխ։

Լուսալուսթիւն · թեան · (գոյ) ։ լուսեղէն, կամ լինելի լուսով պայծառանալ և լուսոյ լուսանալ։

Լուսածագ · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) ։ այն՝ որ ծագէ զլոյս կամ իբրև զլոյս · լուսածագօղ · ած՝ նոյնպէս։

Լուսածագեմ · եցի · եմ · եալ · (ՀԷրգործ) ։ ծագել զլոյս · ած՝ նոյնպէս ‖ Եւ նոյն է ընդ ներքնոյն։

Լուսածագիմ · եցայ · եաց · իւ · (ՀԷշտ) ։ ծագիլ իբրև զլոյս · լուսափայլել · ած՝ նոյնպէս։

Լուսածաւալ · (ած) ։ այն՝ որ ծաւալէ լիւսեղէն զլոյս · ած՝ բնութեամբն նոյնպէս։

Լուսածին · (ած) ։ ծնօղ լուսոյ, որ ասի յոբ աստուածածին ։ ‖ Եւս տես Լուսաբուղխ։

Լուսածնանեմ · ծնեցայ · ար · ոյ · ով · (ած) ։ ծնեալ ՚ի լուսոյ · արդի վերածնեալ լուսով աստղանին սկզբանէ · ած՝ նոյնպէս։

Լուսածնունդ · ‖ տես ՚ի վերոյ Լուսածնեալ և Լուսաբուղխ։

Լուսակազմ · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) ։ կազմեալ ՚ի լուսոյ · լուսեղէն · ած՝ նոյնպէս եաժիքոյնդ։ նոյնպէս · ըստ գործոյ։

Լուսակալ · ի, իւ · իյ, իւք · (ած) կամ (գոյ) ։ այն՝ որ կալեալ ունի յինքն զլոյս ճրագի, իբր ճրագարան · աշտանակ · կանթեղ · ած՝ շամանան · գանաիլ · Եւ, ջահընկալ · մոմակիր · ած՝ մոգաշան, մամ Թուման։

Լուսակամար · ի՝ կամ ոյ, աւ · ւոյ, աք · (գոյ) ։ լուսեղէն կամար · ած՝ նոյնպէս քեմիր։

Լուսական • ի , աւ • ից , ք • (ած) : լուսացեալ • լուսաւոր • գոհ , նուիրեալ :

Լուսակարկաջ • (ած) : լուսով կարկաջեալ՝ հոսանօք նշուլից • գոհ , շաւիղը :

Լուսակերպ • ի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Լուսատեսակ : Ես : Լուսակերպք իբրև գոյական՝ նշանակէ լուսեղէնք • հրեշտակք :

Լուսակերպակէս • (ածք) որպէսն) : ի կերպի լուսոյ • իբրև զլոյս • գոհ , նուիր կիսի :

Լուսակերպեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) : լուսակերպ կացուցանել • պայծառացուցանել իբրև զլոյս • գոհ , նուիր կիսի եմ ինք :

Լուսակերպութիւն • թեան • (գոյ) : լուսակերպ՝ լուսատեսիլ կամ լուսեղէնն գոլ • գոհ , նուիր կիսի օրհնեցէք :

Լուսակերտ • ի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Լուսակազմ :

Լուսակիզ • կիզի , աւ • ից , ք • (ած) : լուսով կիզեալ՝ այսինքն լուսով տոգորեալ • լուսաւոր • պայծառ • գոհ , փառաւոր :

Լուսակիզն • (ած) : այն՝ որոյ կիզն , այսինքն գլխին կամ բուրդն է սպիտակ , փայլուն և պայծառ իբրև զլոյս • գոհ , փառագեսփառելը : ‖ Եւ տես ի վերոյ Լուսակիզ :

Լուսակիր • կրի , աւ • ից , ք • (ած) : ‖ տես Լուսազգած : Ես : Լուսակիր ասի մայրն լուսոյ սուրբ աստուածածնին :

Լուսակոծեալ • ծելոյ , ով • ոց , ովք • (ած) : այն՝ որ ի լուսոյ հարկանի կամ բախի , որպէս հուրն եգեալ ի մէջ արեգական , ասի լուսակոծիլ հրոյն ի ճառագայթից արեգական • գոհ , նուրուան վառուելն :

Լուսակորոյս • (ած) : կորուսանօղ զլոյս իւր • զրկեալ ի լուսոյ մտաց կամ աչաց • գոհ , շաւիղը , նուրբ զայրագնելն :

Լուսակրօն • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : այն՝ որ ունի զլուսաւոր կամ զնոր կրօնս • առաքեալ նախայր սրբակրօն • գոհ , էլի մեզհէտի օրհն :

Լուսահեղձ • (ած) : ընկղմեալ ի լոյս • լուսով զեղեալ • գոհ , նուրբ իւղ տօնեաց :

Լուսահրաշ • (ած) : հրաշալի լուսով արտափայլեալ • գոհ , նուրբ իւղ փառաբանիր :

Լուսաձև • ի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Լուսատեսակ :

Լուսաձևագործ • գործի , իւ • ից , իւք • (ած) : պայծառագործ • առաւել լուսատեսիլ • գոհ , զայրենի նուրբ իւղ փառաբանիր :

Լուսաձևութիւն • ‖ տես Լուսատեսակութիւն :

Լուսաձիր • ‖ տես Լուսատեսակ :

Լուսաձնձեղն • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : այն՝ որոյ ձնձեղն լուսոյ պայծառ են յոյժ • ճառագայթարձակ • լուսանշոյլ • գոհ , փեսք չէօվլելի • շաւիղը :

Լուսաձեմ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : վերջին վանիկ ձեմ՝ Թուի լինել ի բառէս ճաշմակ , և ոչ ի բայէ ձեմեմ • ուստի բառս Լուսաձեմ՝ նշանակէ լուսագեղաց • լուսափայլ • լուսալիր • լուսեղէն • լուսաւոր • գոհ , շաւիղը : Ես , իբրև գոյական՝ է անուն ինձերպրդ ժամուն գիշերոյ , զոր տեսցէս ի բառն ՅՀամ :

Լուսամիտ • մտի , աւ • ից , ք • (ած) : այն՝ որ լուսաւոր է մտօք • ուշիմամիտ • գոհ , այլեգ փիլիսոփայ • փիլիսոսեղէն :

Լուսամուտ • մտի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Լուսանցոյց :

Լուսայարկ • (ած) : այն՝ որոյ յարկն կամ վերնայարկն է լուսաւոր կամ լուսեղէն • գոհ , ըշբգլը մեքեանը օլան :

Լուսայարփ • ‖ տես Լուսայարփի :

Լուսայեղեղ , ՅՀամ Լուսայեղյ • ‖ տես Լուսահեղեղ :

Լուսանամ • անայ • նայր • ացաւ • (չերբ) : այս բայ գրեմք իբրև դիմաքերի միշտ երրորդ դիմաւ վարի ի բանս զանազան ժամանակաւ , և նշանակէ ծագել լուսոյ առաւօտու • այգանալ առաւ • գոհ , սաղմոս օլմագ : Ես , ծագել լուսոյ արեգական • գոհ , կիւնեչ տօղմագ :

Լուսանկերկ • (ած) : իբրև լուսով ներկեալ՝ տոգորեալ • լուսափայլ • գոհ , նուր իւղ նագըշլանմըշ : Ես , ներկօղ՝ կամ գործ լուսաւոր բանս • գոհ , նագըշլայան :

Լուսանկութ • ի , իւ • ից , ք • ‖ տես Լուսակազմ :

Լուսանկար • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : նկարեալ իբրև զլոյս • լուսագեղ • լուսազարդ • գոհ , նուր կիսի նագըլլանմըշ :

Լուսանման • ‖ տես Լուսատեսակ :

Լուսանշոյլ • շուլի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Լուսաճաճանչ :

Լուսանորոգ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) : նորոգեալ լուսով • գոհ , նուրբանի օլմուշ : Ես , նորոգօղ լուսով • գոհ , նուրբանի էանին :

Լուսանորոգեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) : նորոգել լուսով • պայծառացուցանել • պայծառ յօրինել • գոհ , նուրբանի կիմ ինք :

Լուսանոց • ի , աւ • ից , ք • (գոյ) : տեղի՝ ընդունարան լուսոյ կամ ճրագի • ըստ այսմ մանաւանդ որ բաց Լուսանոց ասի լուսատերն՝ յորում պարունակի լոյսն ճրագի • գոհ , ըշբգ , նուր գապուլէանին • փէնէր :

ԼՈՒ — ԼՈՒ

Լուսանուն • (ած) ։ այն՝ որոյ անունն լոյս կոչի, որպ ած ։ Ես, լուսեղէն՝ որպ հրեշտակք ։ Ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ կենդանի ինչ արարած՝ իբր յոտ, որ և չայնժամ կարէ գրիլ Լոյսանուն ։

Լուսանունապէս • (ներքս որպոխոն) ։ լոյս անուամբ կամ կոչմամբ ։

Լուսանոյշ • ցուցիչ , ած • ոյ , ոջ • (ած) և (գոյ) ։ անոյշ ցանօղ ի նեղբս զլոյս , որպ պատուհան , կամ երդ • գ՛ , փչենչիրէ • պագաս ։

Լուսանցք • ցից , իւք • ‖ նոյն և ընդ վերնոյն ։ Ես , իբր նմանութեամբ կարէ նշանակել աչք • գ՛ , կէտ ։

Լուսաշարժ • ի , իս • իկ , իւք • (ած) ։ շարժեալ ի լուսոյ • գ՛ , նուբրաէն թէ փրէնտիչ ։ Ես , շարժիչ լուսոյ • գ՛ , նուբրս թէ փրէնտէն ։

Լուսաշաւիղ • շաւղի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ ունի զլուսաւոր շաւիղս հետոյ • լուսագնաց • ասի երբեմն զլուսաւոր ձանապարհաց , և երբեմն զմարդկանց՝ որք ունին զլուսաւոր վարս շաւղաց • գ՛ , ըստ գոյս կիսէն ։ Նուբրանի ։

Լուսաչէմ • (ած) ։ այն՝ որոյ չիճք լուսեղէն են • գ՛ , նուբրատմալը ։ Ես , առիճ լուսոյ • գ՛ , նուբս սէպէպ ։

Լուսաչուք • (ած) ։ պայծառաչուք • լուսափայլ • գ՛ , շավգը • չոգ փարլագ ։

Լուսաչրէ • (ած) ։ այն՝ որ ունի զլուսաւոր չուր կամ շաւիղ • գ՛ , նուբրանի եօլս օլան ։

Լուսապաճոյճ • (ած) ։ պաճուճեալ , այսինքն զարդարեալ լուսով • գ՛ , նուբ իւղ տօնանմրշ ։

Լուսապայծառ • ի , իս • իկ , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ փայլուն է և պայծառ իբրև զլոյս • պայծառափայլ • գ՛ , նուբ կիպի փարլայան ։

Լուսապանծ • ‖ տես՝ ի վերոյ Լուսաչուք ։

Լուսապատառ • ի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ պատարուն լուսով • գ՛ , նուբ իւղ տօլս ։

Լուսապատիճ • ‖ տես՝ ի վերոյ Լուսաչուք ։

Լուսապատրոյկ • բուկի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ ունի զլուսաւոր և զպայծառ պատրոյգ • գ՛ , ֆիթիլի ըստ գոյս ։

Լուսապարգև • ի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ պարգևել զլոյս • գ՛ , նուբ վերնէն , Ես , ունօղ պարգևաց լուսոյ • գ՛ , նուբրանի ։

Լուսապէս • (ներքս որպոխոն) ։ իբրև զլոյս • հանգոյն լուսոյ • գ՛ , ըստ գոյս կիպի • նուբ մխալ ։

Լուսապսակ • ի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ լուսով կամ լուսեղէն պսակաւ պսակել է • գ՛ , նուբ իւղ թաճլանմրշ ։

Լուսաջահակիր • ‖ տես Լուսապզեակ ։

Լուսատատիան • (ած) ։ այն՝ որոյ սահմանն և բոլոր խոկութիւնն է լուսալից • ընդունող լուսոյ տատուածութեան • գ՛ , զայրեթ նուբ իւղ տօլմուշ ։

Լուսատատարթ • (ած) ։ այն՝ որ լուսաւոր , կամ լուսեղէն սաղարթաւք զարդարեալ է • գ՛ , նուբրանի եափրագ իւղ տօնանմրշ ։

Լուսատատրաս • ‖ տես Լուսատատեակ ։

Լուսատանունդ • անդի , իս • իկ , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ լուսով մնալ և զարդարեալ է , որպիսի են առաքեալքն՝ որք լուսով վարդապետութեն քի և շնորհօք հոգւոյն սրբոյ անուն • գ՛ , նուբ իւղ պէպէնմիշ ։

Լուսատատուց • (ած) ։ այն՝ որ ի բնէ տատուածեալ ունի զլոյս • լուսեղէն • կամ իբր լուսազգեաց • գ՛ , նուբ էաննմիշ • նուբ լոյս , շամգըը կիպի ։

Լուսատափիւռ • ի (ած) ։ տիեզ ոզլոյս • լուս

Լուսատափիւռ • ‹ տացնցուղ • գ՛ , նուբ տալան ։ Ես , տիեզալ իբրև զլոյս • գ՛ , նուբ կիպի տաչըմըշ ։ Ես , այն որոյ լոյսն ծաւալեալ է ընդ ամ տեղիս • գ՛ , բիւշանի ։

Լուսատատա • ի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ վառեալ իբրև զլոյս • գ՛ , նուբ կիպի եանմըշ ։ Ես , այն՝ որոյ լոյսն ֆ ձրագն կամ լապտերն վառեալ է • գ՛ , ըշըղը եանմըշ ։

Լուսատատատիճ • թեան • (գոյ) ։ վառումն լուսոյ • լուսաղարդ պայծառութիւն • լուսմունք ձրագաց • գ՛ , բիւշանլըգ ։

Լուսատատրմիկ • (ած) ։ ունօղ զլուսաւոր կամ զլուսագեաց տարմն , այսինքն բազմութիւն , որպ ասի զարդարոց և զգեցուխարհիկ ոջց • գ՛ , նուբրանի սիրիւլիս ։

Լուսատատրր • (ած) ։ լուսանիւթ • լուսեղէն • գ՛ , բիւշան • փարլագ ։ Ես , տարբացեալ լուսով • գ՛ , նուբտէն հասըլ օլմուշ ։

Լուսատատնչիկ • (ած) ։ այն՝ որ անընչեայ և փափագի լուսոյ • յանկացօղ լուսոյ • գ՛ , ըշըղը , նուբրս արզուլէչին ։

Լուսատատս • ի , իս • իկ , իւք • կամ ած • ոջ • (ած) ։ տեսօղ լուսոյ , որպիսի է աչքն • գ՛ , ըշըգ • բիւշանլըգ կէօրէն ։ ‖ ևս նոյն է ընդ նեղբնոյն ։

Լուսատատատակ • ի , աս • ոց , ոջ • (ած) ։ այն՝ որ ունի զտեսակ և զնմանութիւն լուսոյ • գ՛ , ըշըգ կիպի • նուբրանի ։ Ես , պայծառ տեսլեամբ • գեղեցկիկ դիմօք • գ՛ , կիւղէլ Ես , իբրև մակբայ՝ ‖ տես Լուսատատէս ։

Լուսատեսակուհի. Թե. (գեղ.) լուսատեսակին գոլ. պայծառութիւն. գաձ, նուբանիլիք։

Լուսատեսիլ. } || տես Լուսատեսակ։
Լուսատեսիկ. }

Լուսատիպ. տպի, իւ. ից, իւք. || տես Լուսատեսակ. Ես, իբր մակբայ յարի եր-բեմն ի բայս։

Լուսատու. տուի, աւ. ից, օք. (ածական)։ առաջ լուսոյ. լուսաւորող զգալի կամ խմանալի լուսով. գաձ, բշտգ վերջն. Ես, իբր պայծառ. լուսափայլ. գաձ, բհուշէն։

Լուսատուն. լինել. || լուսաւորել. լուսափայլ առնել. լոյս տալ. գաձ, բշտգ վերջիկ։

Լուսաւան. ի, աւ. ից, օք. (գեղ.) ընդունարան, կամ գործի լուսոյ և լուսաւորութեան, որպէս ասի աչքն. գաձ, կէօզ. Ես, լուսանցք. պատուհան. գաձ, փէնճերիկ։ Ես, ուսարան մկրտութեան. գաձ, վաքթիզ հալազը. Ես, եկեղեցի. գաձ, քիւլիսէ։

Լուսաւար. ի, աւ. ից, օք. (ածական) կամ (գեղ.) պայծառեալ՝ որ լուսանայ և վառէ զձրագս եկեղեցւոյ, կամ վերակացու տաճարի. գաձ, գ. ևմ։

Լուսաւորգել. ոյ՝ կամ ի, ով. ից, ովք. (ածական) արգելիչ լուսոյ կամ լուսաւորութեան. անշարժ կացուցիչ լուսնիթակից զարեգակն և զլուսին. գաձ, նուբա մանի օլսուն։

Լուսաւորիւս. կաւի, աւ. ից, օք. || տես Լուսաւորգելաց։

Լուսաւոր. ի, աւ. ից, օք. (ածական)։ արձակող լուսոյ. գաձ, գ. ևմ վերջն։

Լուսաւորիմա. (ածական)։ այն՝ որոյ արմատն է լոյս, կամ լուսեղէն. գաձ, զաճի. Նուբանի։

Լուսաւորչաւ. (ածական)։ այն՝ որ յարշաւանս իւր կամ ի գնացս լոյս ցոլացուցանէ. գաձ, Նուբանի եխլիւշի օլսուն։

Լուսաւորիչ. || տես Լուսաւորչի։

Լուսաւորուհի. ցուցի. ցո. եմ. || տես Լուսաւորեմ։

Լուսաւորուհի. ցչի, աւ. ից, օք. || տես Լուսաւորիչ։

Լուսաւոր. ի, աւ. ից, օք. (ածական)։ առնօղ լուսոյ. լուսափայլ. պայծառ. անուշահոտ. գաձ, բշտգը. Նուբանի, Ես, յոգնակի սոքին լուսաւորք, իբրև գոյական՝ նշանակէ առաքեալս որ գային և լուսնին. Ես, Նմանութիւք լուսաւորք ասին առաքեալքն՝ վարդապետք և վարդապետք։

Լուսաւորաբար. || տես Լուսապէս։

Լուսաւորապէս. ի, աւ. ից, օք. (ածական)։ առաւել լուսաւոր. պայծառագոյն. գաձ, զայեթ Նուբանի. Ես, յոյժ-նագոյն. յոյժակագոյն. պարզագոյն. գաձ, աշխարհաւ. Ես, իբրև մակբայ յարեալ ի բայս՝ նշանակէ կարի յոյժակաթիւ. բացայայտագոյնս. գաձ, զայեթ աշխարհաւ։

Լուսաւորական. ի, աւ. ից, օք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զզօրութիւն լուսաւոր առնելոյ. գաձ, բշտգ վերջն։ || տես և Լուսաւոր։

Լուսաւորամիտ. || տես Լուսամիտ։

Լուսաւորապէս. || տես Լուսապէս։

Լուսաւոր առնել. || տես Լուսաւորեմ։

Լուսաւորասալագոյն, գասի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ այն՝ որ կարի լուսասալակ է կամ լուսաւոր. պայծառագոյն յոյժ. գաձ, զայեթաձն Նուբանի։

Լուսաւորեմ. եցի. եա. ել. (ներգործական)։ լուսաւոր առնել. լուսով զարդարել կամ պայծառացուցանել. փարատել զխաւարն զգալի կամ խմանալի. լոյս տալ աչաց կամ մտաց. գաձ, այաընլըզ վերջիկ. բշտգ, Նուբ վերջիկ. Ես, ծագել. որ և Ճառագայթել. գաձ, փարլամագ. Ես, յայտանել. բացայայտել. պարզել. ծանուցանել. բանալ. գաձ, աշխարհաւ էմէկ. Ես, իբրև չէզքական բայ՝ նշանակէ փայլիլ. ծագիլ. յայտնիլ. երևելի լինել. գաձ, փարլամագ. աշխարհաւ, Նամտաւ օլմագ։

Լուսաւորեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եմ. (անցեալ)։ տալ լուսաւոր լինել. փայլեցուցանել. գաձ, Նուբանիլէ Թմէք։

Լուսաւորիչ. իչի, աւ. ից, օք. (ածական)։ այն՝ որ լուսաւոր առնէ. լուսաւորօղ. լուսաւոր. այն՝ որ լուսաւորէ զգալի կամ խմանալի լուսով. պայծառացուցիչ. գաձ, բշտգ վերջն. Նուբլանաբրքը, Ես, ուսուցիչ լուսաւոր վարդապետաւթէ զարդարեալ հաւատոյ. դարձուցիչ ի խաւարէ ի լոյս. մկրտօղ և ձեռնադրօղ յորդիս լուսոյ. Ըստ Լուսաւորիչ ասին լուսաւորք երկնից՝ արեգական և լուսնի և ամ աստղք, և ինքն աղբերն լուսոյ ած և հրեշտակք, և ած ածանին, որք ազան առաքեալք քի և վար դապետք և քահանայք. և առաւելապէս սեպհական անուամբ Լուսաւորիչ կոչեցաք բազմաշարչարը վկայն քի սուրբ հայրն մեր Գրիգորիոս, որ լուսաւորեաց զաշխարհս հայոց լուսով հոգեշնչն վարդապետաւթեան իւրոյ, և հանեալ ի խաւարէ կռապաշտաւթեն՝ ած ի լոյս աստուածգնաւթէ,

Լուսաւորութիւն · թիւն · (գոյ) ։ լուսաւորուն գոլ· պայծառաւութիւն· փայլուն ։ լոյս զգալի կամ իմանալի · գաղ, նաւթանիւթք · փարոլագէզ ։ Աս, ծագելն ոյոյս · լուսատու լինելն · գաղ, շաւիղ վերմէ ։ Աս ։ յայտնութիւն · տեղեկութիւն · գաղ, աշխարհարոգ ։ Աս, դարձուածն՝ի խաւարէ կապաշաւութիւն՝ ի լոյս ածգիտութեան ։ Աս ։ ի ներքուստ լուսաւորիչն ըստ հոգւոյ ։ Աս ։ միտութիւն ։

Լուսափայլ · ի ։ իւ · իյ ։ իւք · (ածական) ։ փայլուն լուսով ։ կամ իբրև զոյս · լուսապայծառ · շողշողուն · յստակ · պարզ · մաքուր · յայտնի · գաղ, փարոլագ · լուսէն · միանդիպիր · Աս, բառս Լուսափայլ իբրև գոյական՝ է անուն մեծատանեղորդի ժամանակ գիշերոյ ։ զոր տեսցես ի բառն Ճամ։

Լուսափայլեմ · եցի · է ։ էլ · (հետևող) ։ Լուսափայլիմ · եցայ · եայ · իլ · լուսափայլ լինել · պայծառանալ · լուսաւորիլ · շողշողիլ · գաղ, եալ պարագայ · փարոլագ ։

Լուսափայլութիւն · թիւն · (գոյ) ։ լուսափայլ գոլն · լուսափայլ առնելն · շողշողուն · յոլմանիք · լուսաւորութիւն · պայծառաւութիւն · գաղ, փարոլագէզ · բիւրանիլագ ։

Լուսափայլուն · լման · ամբ · անց · ամբք · ‖ նոյն է ընդ վերնոյն ։

Լուսափառ · ‖ տես Լուսազարդ · Աս · յոգնակի սորին Լուսափառք · հերքեալն իբրև գոյական՝ նշանակէ լուսափառութիւն · գաղ, նաւթ իւղ փարոլոյիչ ։

Լուսափափագ · (ածական) ։ ուր իցէ լուսաւոր կամ սասակի փափաք · գաղ, պայքեմ արդալ ։

Լուսափեռուր · (ածական) ։ այն՝ որ ունի զլուսաւորս և պայծառ փեռուր · իբր լուսազգեաց · գաղ, փարոլագ թիւչիլ ։

Լուսափթիթ · (ածական) կամ (հոլովական) ։ լուսով փթթեալ · լուսազարդ ծաղկեալ · լուսապատչուճ · գաղ, շաւիղ իւղ ածանոմբշ ։

Լուսեղէն · ղինի, աւ · ից, եք · (ածական) ։ կազմեալ՝ի լուսոյ · լուսանիւթ · հրեղէն · լուսաւոր · գաղ, նաւթանի · բիւրանի · Աս, Լուսեղէնք ։ իբրև գոյական՝ նշանակէ հրեշտակք · կամ ևս ածական՝ նշանակէ հրեշտակական ։

Լուսեթակ · կաց · եք · (գոյ) ։ երկիք լուսաւորանոց · պսակիքն աշուց · ջիղք իջեալք յոտղոյ յայս աւ՝ի սեամբիւն · գաղ, կէօղ տաճարըսրը ։

Լուսեթաւ · ի ։ իւ · իյ ։ իւք · (ածական) կամ (գոյ) ։ լուսեղէն երամ · պարք լուսեղինաց և սրբոց · դասք հրեշտակաց · գաղ, նաւթանի ձիւնհիւր ։

Լուսեփնգ · ի ։ իւ · իյ ։ իւք · (ածական) ։ լուսերփին · ունող զերանգ լուսոյ · գաղ, փարոլագ · բիւրանի բենքիլ ։

Լուսերիւեմ · թիւ · (գոյ) ։ լուսաւոր երեւութիւն կամ յայտնութիւն · լուսափայլութիւն · լուսաւորութիւն · գաղ, միանդիպիրիք ։

Լուսերփեան · (հոլովական) ։ ‖ տես Լուսերփին · նի, իւ · իյ, եք · ի վերոյ Լուսերանգ ։

Լուսընծայ · ‖ տես Լուսաստեղ ։

Լուսընկալ · (ածական) ։ ընդունելոյ և ընկալուչ լուսոյ · գաղ, նաւթը գոպալ կաէն ։ Աս, ածընկալ · գաղ, ալլահը գոպալ կաէն ։

Լուսընկալութիւն · թիւն · (գոյ) ։ ընդունելն, կամ ընդունելութիւն լուսոյ · գաղ, նաւթը գոպալ էթիմ, էմիսիոն ։

Լուսին · գոյ · լոյս փոքրիկ և նուազ · գաղ, քիւչիւք այ ։

Լուսին · անի՝ իւ, կամ անոյ · ոյ · (գոյ) ։ երևելի մոլորակ յեօթ ալեգական յորմէ ընդունի զլոյս իւր, և լուսաւորէ զերկիրս ի գիշերի, և ասի լուսաւոր փոքր՝ բազդատութեամբ արեգական · և ի գիշերային և ցաւրտ, ուստի իշխէ գիշերոյն և ոսիտակ մանչեսոյց · սա կատարէ զընթացս իւր ի միում ամսոջ, և մի ամին ե չուի կատարմանն ընթացից սորա · գաղ, լուսընկայ · գաղ, այ · մահ · գամբր · Աս, նշանակ ամիս, որպ և տատկերէնն ևս ասի՝ այ ։

Լուսնեակ · ‖ տես Այսակ ։

Լուսն · լուսան, ամբ · լուսանք · անց, ամբք · (գոյ) ։ Թաղանթ, կամ լուրակ մաշկանման հիւթ ինչ, որ ի ջրել խափանէ զանաւթիւն աչաց · սուսերածք աչաց · գաղ, կէօզ փէրեսէսի ։

Լուսնագիր, կամ Լուսագիր · (գոյ) ։ է գիր ինչ՝ որ նշանակէ զաւուրս նորոյ լուսնի · գաղ, այլն կիւնլերինի կէօսթերէնն եաղը ։

Լուսնաճիւ · Թուի, իւ · իյ, իւք · (ածական) ։ այն՝ որ Թուէ զաւուրս լուսնի · գաղ, այլն կիւնլերինի հիւսալ էաէն ։ Աս ։ հոլովեալ այսպէս՝ Լուսնաճիւ · Թուոյ · ոյ · ոյ, ովք · իբրև գոյական՝ նշանակէ Թիւ աւուրց լուսնի՝ որ Թուի · գաղ, այլն կիւնլերինի հիւսալը ։

Լուսնաժէտ · ժետի, իւ · իյ, իւք · կամ աւ · այ, եք · ‖ տես Լուսնոտ ։

Լուսնակ • ի • աւ • ից, ագ • } (գ•ոյ)։
Լուսնակաց • ի • իւ • ից, իւք • }
լոյս լուսնի • գոհ՝ մահիճակ • ոյ այսըն-
լոզը։ Եւ, աղօտ պայծառութիւն արտ զլոյս
լուսնի • գոհ՝ ոյ ըստ ղի կիսի։

Լուսնական • ի • աւ • ից, ագ • (ածական)։ սեպհական լուսնի • լուսնային • լուսնաւոր • գոհ՝ ոյս միւսէ ևս ի ալիք։ Եւ, ամսական • ամսաւոր • ամսօրեայ մի • գոհ՝ միր պլըգ։ Եւ, լուսնոտական • վերաբերեալ լոխատացեալ ըստ փոփոխութեան լուսնի • գոհ՝ Թուաբերդելոյս մախսուս։

Լուսնակն • ‖ տես ի վերոյ Լուսնակ։

Լուսնահար • ի, աւ • ից, ագ • ‖ տես Լուսնոտ։

Լուսնածաւալ • ի • իւ • իցի, իւք • (ածական)։ որ ունի զձև և զնմանութիւն լուսնի երկնաւոր՝ իբրև զմահիկ • լուսնաձեւիկ • գոհ՝ ոյ սիրելիներ օլան։

Լուսնային • ոյնոյ • ով • ոյ, ովք • ‖ տես ի վերոյ Լուսնական։

Լուսնապաշտ • ի, իւ • իցի՝ ՀՄ ից, իւք • (ածական)։ պաշտօղ զլուսնին • այն՝ որ պաշտէ զլուսնին իբրև զին ի դից • գոհ՝ ոյս Թաւիրնան։

Լուսնապէս • (ՅԱՓԵՍ ԱՐԱՒՈՒՆ)։ իբրև լուսնին • հանգոյն լուսնի • գոհ՝ ոյ կիսոյ։

Լուսնասէրիկ • (ածական)։ այն՝ որ ունի զսէրիկ և զնմանութիւն կամ զյատկութիւն լուսնի • գոհ՝ ոյ կէսօրեթէրնիսէ օլան։

Լուսնապտոյտ • ցուցի, իւ • իցի, իւք • (ածական) կամ (գ•ոյ)։ ցուցանօղ զձևսունդ և զերեսին լուսնի • ցուցակ կամ տետրակ և հաշիւ աւուրց լուսնի • գոհ՝ Թագվիմ։

Լուսնաւոր • ‖ տես ի վերոյ Լուսնական։

Լուսնեակ, կամ Լուսնեկ • նեկի, աւ • ից, ագ • ‖ տես ի նեկըցոյ Լուսնոտ։

Լուսնեթագ • ի, իւ՝ կամ աւ • (գ•ոյ)։ է մին ի մոլորակաց երկնից՝ ընութ՛ ջերմ և խանաւ, և իշխէ արեան • և է չորժ պայծառագոյն՝ իբր Թագ լուսնի՝ գեր ի վերոյ քան զնա, կամ լուսով Թագաւորդ եալ։ սա յիւրաքանչիւր կենդանակերպի ՚ինչ կամ չամ զամ մի-ուսոյ յերկրատան ամն կատարէ զընեթացս իւր • գոհ՝ միւշեէրի։

Լուսնոտ • ի, իւ • իցի, իւք • (ածական) կամ (գ•ոյ)։ այն՝ որոյ ուղեղն խանգարեալ գոլով անբարեխառն հիւանդիւք՝ չարչարեցուհ լուսնին աճեմոխ, և չարամանէ յերկիր անկեալ փրփրի • որ և ասի այսահար • վերնոտ • գոհ՝ այլը • Թուաբերդելը • խուլլըտ։

Լուսնոտիմ • եցայ • եմ՝ • իմ • (չէշտ•)։ ի

չիոթմանէ ուղղայ գլխոյն լկիւ ըստ աւուրց լուսնին • լուսնոտ լինիլ • ախտանալ իբրև լուսնահար՝ կամ այսահար • գոհ՝ Թուաբերդելը օլմագ • խուլլանմագ։

Լուսնոտութիւն • թեան • (գ•ոյ)։ այսահարութիւն • ախտ՝ որ պատճառի յանբարեխառնութենէ հիւթոց ուղղայ • գոհ՝ Թուաբերդ։

Լուսաւալի • լոյ • եաւ • եայ, եաք • (ածական)։ այն՝ որ արժանաւոր է լուսաւորելոյ • պարսաւելի • գոհ՝ սիհէմլի, ազարլը • սիհէմլի։

Լուսաւական • ի • աւ • ից • ագ • (ածական)։ նախատական • անարգական • պարսաւական • գոհ՝ ազարլըը • սիհէմլի։

Լուսաւար • ացայ, կամ ացի • ա՛ • ալ • (չէշտ•) կամ ըստ իմիք (չէշտ•)։ նախատեալ • պարսաւեալ • գոչմամբ • բամբասալ • չարաբանել • պարսաւադիր լինել • գոհ՝ սիհէմ վերմէք • ազարլամագ • խօրլամագ։

Լուսաւանար • ացայ • ցիր • ալ • ‖ Նոյն է ընդ վերոյն։

Լուսաւանք • անաց, ագ • (գ•ոյ)։ լուսաւալն • բամբասանք • նախատինք • պարսաւ • դոգովանք • գոհ՝ ազարլ • սիհէմ • խօրլամա։

Լուսաւս, կամ Լուսաս • ու, իւ • իցի, իւք • (գ•ոյ)։ է անուն անկոչ իրիք, և խոտոյ • գոհ՝ միր ալաճ վէ օճ իսմի միր։

Լուր • լրոյ՝ կամ լրի • ով՝ կամ իւ • ոց, ովք • (գ•ոյ)։ է արուեստ լսելոյ բոլոյն, և նշանակէ լսելն • լսելութիւն • լսողութիւն • ունկնդրութիւն • կարողութիւն լսելոյ • գոհ՝ իշէմմէ • ալկընմէ • միւնիլիք։ Եւ, համբաւ • հռչակ անուան ուրուք և գործոց • գոհ՝ չոլ • նամ։ Եւ, քարոզութիւն • քարոզեալ բան • գոհ՝ վազ • Եւ, ձայն լսելի • հնչիւն • գոհ՝ սէս։ Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ ամենայնիւ լսող և հասու • ամենագէտ • որ ասի զաստուածոյ։

Լուր առնել • ‖ լսելի առնել • գոհ՝ խապէր վերմէք • տուչ ըմագ։

Լուր դնել • ‖ ունկն դնել • ունկնդիր լինել • գոհ՝ գուլագ տամագ • ալկընմէք։

Լուր լինել • ‖ լսելի լինիլ • գոհ՝ իշէմմէք • տուչ ըմագ։

Լուրթ • լրթոյ, ով • ոց, ովք • (ածական)։ այն՝ որ խառն է ընդ կապոյտ • աղօտ • սպիտակ • բաց կապուտակ • երկնագոյն • գոհ՝ կէօք մաւի։

Լուրջ • լրջի՝ կամ լրջոյ, ով • ոց՝ կամ ից, աք • (ածական)։ բաց կապոյտ • գոհ՝ սիւսա մաւիսի • աչգագ մաւի։ Եւ, զուարթասէրիկ՝ զուարթ • պարզերես • գոհ՝ հիւնքեր հիւզ

լիս ։ Եա, արեամբն ։ զուարթուն ։ սեթափ ։ փառ, պլըգ ։ աչըգ կէօղ։ Եա, Ի բառէ ասամի ծագեալ բառքս այսոքիկ՝ Ի Լոյէ, կամ Ի Լոյեաց, և կամ Ի Լոյս ց, իբրև մակբայ յարեալ Ի բայս՝ նշանակին յարթնուիլ ։ Ի սեթափուիլ ։ փառ, պլըգլըգտաս։

Լուր օր ։ ‖ օր գործոյ ։ ՚ի ասն ։ փառ, իշ կիւնիւս։

Լուցական ։ ի, աս ։ ագ, ագ ։ (ածական) ։ լուցանօղ ։ վառօղ ։ փառ, եագանն։

Լուցանեմ։ լուցի ։ լոյց ։ եմ ։ (ներգործ) ։ վառեմ զնոյն ։ կամ զձրագ ։ բորբոքեմ ։ պլըլ ։ փառ, եագմագ ։ Թուխթուշլթուբմագ։

Լուցկի ։ կամ Լուցկիկ ։ կէաց, եագ ։ (գոյ) ։ Նիւթ լուցանելի և վառելի ։ որպիսի են ծծումբն, յարդն, աբեղեն, և այլ նմանք ։ փառ, գավ ։ Թուխթուշլթուբմագ նէանէ։

Լուցուիմ ։ ցնան, ամբ ։ անց, ամբք ։ (գոյ) ։ լուցանելն ։ վառուիլն ։ բորբոքուիլն ։ փառ, Թուխթուշլթուբմս ։ եագմս։

Լոք ։ (գոյ) ։ մեղանաճառուին ։ սխալ ։ փառ, մուրեգքըէկ պալըղը։

Լսիրդ ։ (ածական) ։ դիւրաւսահ ։ սահելուցիչ ։ փառ, գայլըբան ։ գայղընձագ։

Լսիւրշ ։ լսիրշի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ածական) ։ լկոտ ։ անպատկառ ։ լսիրբ ։ փ՚, արսըղնաուսասուղ։

Լսրծագոյն ։ գունի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ածական) ։ այն՝ որ առաւել լսիրծ է և սահուն ։ փառ, փէւք գայփագ։

Լսրծեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (ներգործ) ։ Լսրծեցուցանեմ ։ ցուսցի ։ ցո՛ ։ եալ ։ (անցոյց) ։ սահելուցանել ։ գայթելուցուցանել ։ գայթելուցանել ։ փառ, գայլըբմագ ։ գայփաբըմագ ։ Եա, բայս Լսրծեմ՝ երբեմն վաղի իբրև չէզրաական, ‖ տես յայնժամ՝ Ի Նէրքոյ Լսրծիմ։

Լսրծիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իմ ։ (չէզոս) ։ սահիմ ։ գայթիմ ։ գթիմ ։ փառ, գայմագ ։ գայփմագ։

Լսրծիւն ։ ‖ տես Ի վերոյ Լսիրծ ։

Լսրծուկ ։ ծկի, աս ։ ագ, ագ ։ (գոյ) ։ մանրիկ սողուն ։ բառատ ։ փառ, սօղալ ըման։ Եա, բորբոս ։ մրուր ։ փառ, Թօրթոս։ Եա, կարէ լինել ածական, ‖ յայնժամ տես Լսիրծ։

Լսրծաս ։
Լսրծուն ։
Լսրծուս ։ } ‖ տես Ի վերոյ Լսիրծ ։

Լսրշաբար ։ ‖ տես Լրբաբար ։

Լսրշական ։ ի, աս ։ ագ, ագ ։ ‖ տես Լսիրշ։

Լսրշանք ։ անաց, ագ ։ ‖ տես Լսրշուիլիւն։

Լպրչեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (ներգործ) ։ ‖ Լպրչեցուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո՛ ։ եալ ։ (անցոյց) ։ լսիրբ առնել ։ լսրացուցանել ։ յանդգնեցուցանել ։ փառ, էաէպսիզլեթմէք ։ արսըզլամագ ։ Եա, երբեմն բայս Լպրչեմ՝ վաղի իբրև չէզրաական, ‖ յայնժամ տես Ի Նէրքոյ Լպրչիմ։

Լպրչիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իմ ։ (չէզոս) ։ լսիրբ լինել ։ լսրիլ ։ անամօթիմ ։ յանդգնիմ ։ անպատկառ լինել ։ փառ, էաէպսիզլենմէք ։ արսըզլանմագ։

Լպրչութիւն ։ թե ։ (գոյ) ։ լսրեալ ։ լսիրբ գոլն ։ յանդգնութիւն ։ անպատկառութիւն ։ փառ, էաէպսիզլէք ։ արսըզլըգ։

Լպրիմ։ ‖ տես Լպրծիմ։

Լպրտուն ։ ‖ տես Լպիրծ ։

Լռական ։ ի, աս ։ ագ ։ (ածական) ։ առանձնական ։ յորում լինի լռել ։ փառ, սաքինլիկէ ։ սուս օլմաղա մախսուս։

Լռակաց ։ ի, իս ։ ից ։ իւք ։ (ածական) ։ այն՝ որ լռել և ևթ կայ ։ լռօղ ։ փառ, սուսփուս սուբան ։ սաքինի։

Լռակացութիւն ։ թե ։ (գոյ) ։ լռութիւն ։ լռակաց լինելն ։ փառ, սիւքիւթլիք ։ սաքինլիք։

Լռանիստ ։ նստի, աս ։ ագ, ագ ։ ‖ տես Լռապահ ։ (նախդիր ։ հոլովի) ։ Լռակաց։

Լռապահութիւն ։ ‖ տես Լռակացութիւն։

Լռասէր ։ սիրի ։ աս ։ ագ ։ (ածական) ։ այն՝ որ սիրէ զլռութիւն, կամ զնայն լռութիւն ։ առանձնակաց ։ փառ, սաքինլիք սեվէն։

Լռարան ։ ի ։ աս ։ ագ ։ (գոյ) ։ վայր ։ կամ տեղի լռութիւն և հանդարտութեան, Թէ իրօք իցէ և Թէ նմանութիւն ։ փառ, սաքինխանէ ։ սիւքիւթխանէ։

Լռելեայն ։ } (նոյնոյ) ։ լռութիւն ։ լսիրծ ։
Լռելեան ։ } ծանծապէս ։ գաղտ ։ փառ, սուսփուս ։ կիզլիճէ ։ Եա, Ի լռութիւն ։ առանձինն ։ Ի հանդարտութիւն ։ փառ, սիւքիւթ հալընըգ ։ Եա, իբրև նախադրեալ զառանձին նշանակէ առանց ։ մեկուս ։ փառ, սըգ ։ սյրը ։ Եա, իբրև ածական անուան նշանակէ զգաղտնի ։ ծածուկ ։ փառ, կիզլի։

Լռելութիւն ։ ‖ տես Լռութիւն։

Լռեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (չէզոս) ։ լռութիւն լինել ։ լռութիւն կալ ։ չխօսիլ ։ չհանիլ զձայն ։ փառ, սուս օլմագ ։ սուբմագ ։ Եա ։ չամբերիլ ։ փառ, սապըր էթմէք ։ Եա ։ հանգարտիլ ։ դադարիլ ։ կասիլ ։ առանձնանալ ։ փառ, էալընըգ սիւքիւթ սուբմագ ։ Եա ։ այսու նշանակութեամբ վաղի իբրև

ներգործական բայ՝ առեալ զինդիր ի հոլովին հայկական։

Լաեցուցանեմ· ցուցի · ցո՛ · եւ · (անցոյց)։ տալ լսել · յիշեցուցանել · ֆառ, տես էթմիք։ Ես, հանդարտեցուցանել · դադարեցուցանել · ֆառ, տիմոխրմիք։

Լաեցուցիչ· ցչի · աւ · ացի, օք · (ածական)։ այն՝ որ լսեցուցանէ · հանդարտեցուցիչ· ֆառ, տես էաէն · տիմոխրէն։

Լռիկ· (ածական)։ լուռ · լռեալ· ֆառ, տես փռես։ Ես · վարել իբրև մակբայ · և նշանակել լռելեայն · ֆառ, սէսսիզճէ · սաքիթ։

Լռիկ կալ· ‖ տես Լռեմ։

Լռիկ ինջնիկ· ‖ տես Մ՚ինջուկ։

Լռին· ‖ տես ի վերոյ Լռիկ։

Լռկաց · ‖ տես Լռակաց։

Լռութիւն· (գոյ)։ լուռ կալն · լուռ լինելն · չձայնելն զձայն · ֆառ, տես տեբմասը · սիքիրթիլիք։ Ես, հանդարտութի · դադարումն · ֆառ, տիլինէնմէ։

Լռումն · լռման, տիր · անց, տիրք· ‖ տես ի վերոյ Լռութիւն։

Լռուն · ‖ տես ի վերոյ Լռիկ։

Լսական · ի, աւ · ացի, օք· (ածական)։ այն՝ որ անկ է լսելեաց, կամ լսողութեան · ֆառ, իչինմիչէ միւթէալիք։

Լսասէր · ‖ տես Բանասէր։

Լսասիրութիւն· (գոյ)։ լսասէր գալն · բանասիրութիւն · ուսումնասիրութիւն · ֆառ, ալիմ սէօզլէրինի մայիլ օլմա։

Լսաւորութիւն · ‖ տես Լինդրութիւն։

Լսարան · ի, աւ · ացի, օք · (գոյ)։ գործի լսելոյ · լսելիք · ունկն · ականջք · ֆառ, գուլաղ։ Ես, հանդիսարան լսելոյ զդաս · դահլիճ · առեան · ֆառ, տիվանխանէ · մէճլիս։ Ես, պարոյց՝ կամ հանապարան, յորում լսեն աշակերտք զբանս, կամ զդասս առաւօթի վարժապետին · ֆառ, մէքթէպ։

Լսաւոր · ի, աւ · ացի, օք · ‖ տես Լսող։

Լսաւորութիւն · ‖ տես Լսելութիւն՝ ըստ առաջինն և երկրորդ նշանակութեանն։

Լսելափակ· (ածական)։ այն՝ որոյ լսելիքն փակեալ են · ֆառ, գուլաղլարը գափալը · սաղըր։ Ես · փակօղ կամ խցօղ զլսելիս իւր · ֆառ, գուլագլարը գափայան։

Լսելի · լսոյ, եաւ · եայ, եօք· (ածական)։ այն՝ որ կարէ հասանիլ ի լսելիս · ըմբռնելի անկանջք · ֆառ, իշիտիլիր · Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ անձն լսօղ · ունկնդիր · ֆառ, իշիտէն · իշիտիճի։ Ես · յոգնակի

սորին Լսելիք՝ նշանակէ լսարան · ականջք · ֆառ, գուլաղ։ Ես, լսելութիւն · ունկնդրութիւն · ֆառ, իշիթմէսի։

Լսելի առնել· ‖ տալ լսել · լսեցուցանել · ֆառ, իշիթմիրմիք։ Ես · հռչակ հարկանել · հնչեցուցանել · ֆառ, չալ էթմիք։

Լսելի լինել· ‖ լսել · հռչակիլ · ֆառ, իշիտիլմիք · չալ օլմագ։ Ես, ընդունելի լինիլ · ֆառ, գապուլ օլմագ։

Լսելութիւն· (գոյ)։ լսելն · ունկնդրութի · ֆառ, իշիթմիճ։ Ես, լսելիք · գուլագ։ Ես, լուր · ֆառ, խաթեր։ Ես, ընդունելի լինիլն խնդրուածոց · ֆառ, տիլէքլէրին գապուլ օլունմասը։

Լսեմ· լսայ · լսեր · եմ· (ներփոխ)։ զգալ ականջօք · լսելեօք ըմբռնել զձայն ինչ կամ զբան · ֆառ, իշիթմիքք · տալմագ։ Ես, լուր առնուլ · ֆառ, խաթէր ալմագ։ Ես, իմանալ մտօք · ըմբռնել զիմաստ կամ լսել ներքին ունկամբ · իմանալ · ֆառ, աղնամագ · գուլագ ասմագ։ Ես, իբրև չէզքք՝ նշանակէ անսալ բանից ուրուք · հնազանդիլ · ֆառ, տիրլիմիք։

Լսեցուցանեմ· ցուցի · ցո՛ · եմ· (անցոյց)։ լսելի առնել · տալ լսել · ֆառ, իշիթմիրմիք։

Լսնագոյն · գունի, իս · իոյ, իւք· } (ածական)։
Լսնաձև · ոյ, ովի · ոց, ովք · }
այն՝ որոյ գոյնն սպիտակ ինչ սպիտակաց · եալէ և փայլուն · սպիտակի իբրև զլուսնի աւուց · ֆառ, պէյազ։

Լսնացուցանեմ· } ցուցի · ցո՛ · եմ· (անցոյց)։
Լսնեցուցանեմ· } տալ լսնանալ · փոխել ի սպիտակութիւն անշուք · իբրև սպիտակեալ · ֆառ, պէյազլանդըրմագ · սօլտուրմագ։

Լսնիմ· եցայ · եայ · իլ · ‖ տես Լսնանամ։

Լսող, կամ Լսօղ· ‖ է ընդունելութիւն Լսեմ բայիս, և նշանակէ այն՝ որ լսէ · ունկնդիր · անսացօղ · ֆառ, իշիտէն · տինլէյէն։ Ես · իբրև գոյական՝ նշանակէ իբր աշակերտ · որ լսէ բանից կամ դասատուութեան վարժապետին · ֆառ, չալըշար։

Լսողական · ‖ տես Լսական։

Լսողասէր · ‖ տես Բանասէր։

Լսողութիւն· ‖ տես Լսելութիւն՝ ըստ առաջինն և երկրորդ նշանակութեան։ Ես, անսացողութիւն · հնազանդութիւն · ֆառ, տինլէմէ · իթաաթ։

Լսոտ · ‖ տես ի վերոյ Լսող։

Լաւ լինել • ‖ լսող և հաւատ լինել • տե՛ս լիլիմ-ը • անլսամտ։

Լաւուն • լսման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տե՛ս Լսողութիւն։

Լսագիր • գրի, գրաւ • գրոց, ովք • (ած) • հրատարակօղ գիրը լսոց • տե՛ս գաղէթաձը։

Լսագրութիւն • թե • (գոյ) • հրատարակեալ գիր լսոց • տե՛ս գաղէթեա։

Լսական • ի • աւ • աց, օք • (ած) • լսացուցիչ • տե՛ս պլիթիրէն, Եա • լսացեալ-ը լիակատար • տե՛ս պլիթիչ-ը թէմամ։

Լսականալ • թե • (գոյ) • լսուիլ • լինել • անպակաս լսուիլ • տե՛ս թէքմիլիք։

Լսակցութիւն • թե • (գոյ) • լսուիլն միաբանական • բռնանդակալ • տե՛ս պլիթիչունիք։

Լսանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշդ) • գալ ի լսուիլ • լսուիլն առնալ • տե՛ս թէքմամլանմագ։ Եա • լիանալ լսանի • տե՛ս, այ թէքմիլ օլմագ։ Եա • յայտնել • յայտնալ • տե՛ս, ասլմագ։

Լսապատար • ի • աւ • աց՝ կամ ից • օք • ‖ տե՛ս Լհատատար։

Լսապէս • ‖ տե՛ս Լհատպէս։

Լսացուցանեմ • ցու ցի • ցո՛ • եց • (անդուղ) • տալ լսանալ • ածել ի լսուիլն • ընալ • տե՛ս, թէմամլանմագ • պլիթիրմիք։

Լսբաբան • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ խօսի զիրը բանս • անվայել բանս խօսօղ • տե՛ս, եադըշմագ • սէօղ սէօղլէչէն։

Լսբաբանական • ի • աւ • աց • օք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Լսբաբան, և ի նեղքոյ Լսբենի։

Լսբաբար • (ուղիղ ոչխարն) • լսբան-ք • յան դգնաբար • ժպրհուք • տե՛ս, հաէպոիղլիքլէ։

Լսբագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ առաւել լիզբ է և ժպրհ • կարի յանդուգն • տե՛ս • փէք հաէպոիղ։

Լսբախօս • ի • իւ • ից՝ կամ աց • իւք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Լսբաբան։

Լսբանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տե՛ս Լսբիմ։

Լսբանք • անաց • օք • ‖ տե՛ս Լսբու թիւն։

Լսբացուցանեմ • ցու ցի • ցո՛ • եց • (անդուղ) • տալ լսբիլ • ժպրհիլ • յանդգնեցուցանել • տե՛ս, հաէպոիղլէնմիմ։

Լսբենամ • ‖ տե՛ս ի նեղքոյ Լսբիմ։

Լսբենի • նեաց • հաւ • հաց • հօք • (ած) • լիզբ • ժպրհ • անամօթ • անպատկառ • յանդուգն • տե՛ս, տրսըղ • հաէպոիղ։

Լսբեցուցանեմ • ‖ տե՛ս Լսբացուցանեմ։

Լսբիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշդ) • լիզբ լինել • լզբութիւն վարիլ • ժպրհիլ • յանդգնիլ • տե՛ս, տրսըղլանմագ • հաէպոիղլէնմիք։

Լսբին • ‖ տե՛ս Լսբենի։

Լսբու • թե • (գոյ) • լիզբ և ժպրհ գոլն • յանդգնութիւն • անպատկառութիւն ի բանս և ի գործս • տե՛ս, տրսըղլըք • հաէպոիղլիք։

Լսթագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ունի զգոյն լսբոյ • իլբ կապուտակ և աղօտ • տե՛ս, գոյու բինք • գարաեաղըզ • համբ։

Լսթանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշդ) • կապուտակիլ • աղօտանալ իլբև զսբոյ գոյն • տե՛ս, գոյաւանմագ • համբլէնմիք։

Լսթենաւոր • (ած) • աղօտաւոր • նուազ լսաւոյ իլբ սրշալոյս • տե՛ս, տօնուգ կէօսթէրիշլի։

Լսթնութիւն • թե • (գոյ) • լսբոյ գոլն • տե՛ս, ինչ մթագնութիւն • տե՛ս, գոյալըգ։

Լսիկ • ‖ տե՛ս Մ՚ալթ։

Լսիս • ‖ տե՛ս Լիր։

Լսութիւն • թեան • • • • • • } (գոյ) •
Լսուն • լսման, ամբ • անց, ամբք • } (գոյ) •

լի լինելն • լիանալն • ամբողջութիւն • բռնակալութիւն • տե՛ս, թէմամլըգ • պօլլուգ • թաշկինլըգ • Եա, յագած իզ • կշտացութիւն • վայելուն • տե՛ս, թօգլուգ • Եա, կատարումն • աւարտումն • գլխաւորումն • տե՛ս, էնձամ • պլիթիմլի • Եա, համբոյն բազմութիւն • միաբան հաւաքութիւն • տե՛ս, իւմլիք • Եա, բառքս Լսութիւն և Լսուն կոչին նշանակիլ երբեմն լսբ • լսելութիւն • տե՛ս, իշլիմ։

Ի Լսուն ածել • ‖ կատարել • լսացուցանել • տե՛ս, պլիթիրմիք։

Լսուն լսանի • ‖ լսանալն նոր լսանի կամ չսրքեաւսան տեսք՝ որ երևի յոյնժամ բոլորակ • տե՛ս, այլն պկարի։

Լսուսես • ‖ տե՛ս Լսուես։

Լսչագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ առաւել զգոյս է և արծաղն • զսբարթագոյն • տե՛ս, փէք շաղ • ‖ ևս տե՛ս ի նեղքոյ Լսչակագոյնակ։

Լսչագէմ • դիմի, աւ • աց, օք • (ած) • այն՝ որ ունի զսբարթ և զսբախս դէմս • սբախ երես • տե՛ս, կիւզէլ նիւղիս։

Լսչական • ի • աւ • ից, օք • (ած) • զգաստական • արձնական • տե՛ս, շանըլըգ • Եա, զսբարձական • զսբարթական • տե՛ս, շաղըգ։

Լսչականութիւն • ‖ տե՛ս Լսչամտիւն։

Լսչակագոյնակ • ի, աւ • աց • օք • (ած) • լսբոյ և կապուտակ • երկնագոյն • տե՛ս,

հնձք բրինքի • լսմիվերբա վէ մավի։

Լրջամիտ • մաի, աւ • ած, զք • (=ծ)։ ունող զգաստ և արթուն միտս • զուարթամիտ • փառ, աշուգ փիքիրլի։

Լրջամտանք, կամ Լրջմտանք • անաց, զք • ‖ տես՝ ի նեղբդ Լրջմտութիւն։

Լրջամտանալ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ լուրջ լինել • արթնանալ • զգաստանալ • սթափիլ • զուարթանալ • լինել • փառ, օյանըզգ օլմագ • օյանմագ • այլգլանմագ։

Լրջացուցանեմ • ցուցի • ցո • եղ • (անշող)։ տալ լրջանալ • զուարթացուցանել • սթափեցուցանել • սթայծառացուցանել • փառ, օյանաբրմագ • այլգլանթմագ։

Լրջիմ • ‖ տես՝ ի վերբդ Լրջամիտ։

Լրջմտութիւն • թեան • (գոյ)։ զուարթութիւն սրտի և երեսաց • խնդամիտ բերեան • մտաղութեան • փառ, չաշլըգ • խոթէքլիք։

Լրջութիւն • թեան • (գոյ)։ զուարթութիւն • զգաստութիւն • փառ, օյանըգլըգ • Եա, արթնութիւն • սթափութիւն • փառ, այլգլըգ։

Լսակս • իս, իւս • իցդ, իւք • կամ ացս, զք • (գոյ) կամ (=ծ)։ դէմ՝ որ գնայ ուրիք քննել ինչ կամ խնամալ զլսիս • զի ականատես և ականջալուր գոլով եկեալ զնկուսցէ • դիտող և քննող զեւմմտաս օտար երկրի • փառ, չաշտա • էէօզճիւ • ճաստաս։

Լսականան • իս, աւ • ացս, զք • (=ծ)։ այն՝ որ սեպհական է լսոսիս, կամ լսոսեաւ • փառ, չաշտաստաս, չաշտալըզդա միւթէհալիք։

Լսեանմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ)։ քննել և զննել զեւմմտաս անծանօթ երկրի ուրուք • դիտել զգոյն ինչ կամ զբան առ ի խնամալ զլսիս ինչ և ազդել իբր ականատես • փառ, կէօզճիմիք • չաշտալըգ էմիք։

Լսեսցնեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ)։ գործ լսոսիս, որ է դիտաղութիւն սրտի յօտար երկիրս • լսոես գոլն • փառ, չաշտալըգ • կէօզճիւլիւք։

Լ յաբան • ի, աւ • ացս, զք • (գոյ)։ տեղի՝ ուր ընդուն զանխամախս, զնպաստս, և զայլ ո և իցէ կարեւոր իրս • որպէս ունին և նաւք • փառ, ամպար։

Լ յինչ • ‖ տես՝ Լ յուցիչ։

Լ յողական • ի, աւ • ացս, զք • (=ծ)։ լցուցիչ լցուցս ցինչ • փառ, տօլտուրան • պիճիրէն։

Լ յուցանեմ • ցուցի • լցո • ել • (անշող)։ լնուլ լի առնել • ճոխացուցանել • փառ, տօլտուրմագ • Եա, յագեցուցանել • փառ, տօլտուրմագ • Եա, լիոյլ կատարել • փառ, թէքմիլ, թէկմամ էթմէք։

Լ յուցանողական • ‖ տես՝ Լ յողական։

Լ յուցիչ • ցչի • աւ • ացս • զք • (=ծ)։ այն՝ որ լցուցանէ • փառ, տօլտուրան • Եա, յագեցուցիչ • փառ, տօլտուրան։

Լ յուծի • լծման, տիւք • անց • ամբք • (գոյ)։ լծուցանելն • փառ, տօլտուրմա • Եա, կատարումն • փառ, թէքմիլ էթմէք։

Լ յուցողական • ‖ տես՝ Լ յողական։

Լ քանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Լ քանիմ։

Լ քանեմ • լքի • լիք • եւ • (ներգործ)։ ի բաց թողուլ • ընկենուլ • յերեսաց • ի բաց արձակել՝ մերժել յիւրմէ • տարագրել • փառ, պըղտագմագ • թէկըք էթմէք։

Լ քանիմ • լքայ • լքիր • իւ • (չէշտ)։ թուլանալ • մեղկանալ • վհատիլ • լուծանիլ • փառ, մէհման օլմագ • Եա, կէռտաիլ • հալիլ • մաշիլ • սրատաբէկիլ • փառ, իլիքլէքրի քէսիլմէք • հէվնք օլմագ • Եա, է կրաւորական Լ քանեմ բայիս։

Լ քանաւ • ի, աւ • ացս, զք • (=ծ)։ լքանելի • անյաւար • փառ, կէվշէկլիքէք • կէշկին։

Լ քանք • անաց, զք • ‖ տես Լ քանի։

Լ քեմ • եցի • եամ • ել • ‖ տես Լ քեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • ի նեղբդ Լ քուցանեմ։

Լ քնում • ‖ տես՝ ի վերբդ Լ քանիմ։

Լ քուեիւն • Թեան • (գոյ)։ Լքանելն • մէջ • անց • ամբք • լքանելն • ի բաց թողուլն յերեսաց • փառ, եւրզէհն պըղագմա • Եա, լքանիլն • մեղկութիւն • վհատութիւն • փառ, հէվնք օլմա • կէվշէկլիք • եւրնէք գըրըլմա։

Լ քուցանեմ • լքուցի • լքո • եղ • (անշող)։ տալ լքանիլ • թուլացուցանել • վհատեցուցանել • մեղկացուցանել • փառ, հէվնք էթմէք։

Լ քուցուն • ցման • տիւք • անց • ամբք • ‖ տես՝ ի վերբդ Լ քուեիւն։

Լօդիկ • դկի • աւ • ացս, զք • (գոյ)։ վերմակ • կրկնոց • փառ, սլմնիչ • ֆէլեամէկ։

Լօշ • ‖ տես Լօշ։

Լօշակ • ‖ տես Լշակ • նշմնակս և զայլ հետեւեալսն։

Լօշաքար • ‖ տես Լշաքար։

Լօշ • ի • իւ • իցդ, իւք • (գոյ)։ բոյս • կամ արմտիք նման դեղանախնձորոյ • փառ, թաւշան գուլաղը • Եա, Լօշ ասի բարակ հացն՝ որպ զանգուածն մածուցեալ՝ ի կոշտ թաղրի ջերմացելոյ՝ եփեն • ասի, լաւաշ՝

Լօշտակ, կամ Լշտակ, կամ Լօշթակ • ի • աւ • ացս, զք • (գոյ)։ է բոյս ինչ՝ որ պա-

տասի զրկել, և կոչի սրի սպիտակ ։ որ և յայլազգի լեզուս ասի ֆաշիբա։ ես ի հայս է արեամբ ինչ դառն ։ որ է ի կերպարանս մանկան տղայոյ ։ որ ըստ ևթնապաչուց Ա՝անբագոր ես կոչի ։ գՀ ։ առաւմ քէօքիւ ։ հիւնկիւրիւք քէօքիւ ։

Լօռ ։ կամ Լոռ ։ ի կամ ու ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (գԿ) ։ դալարի կամ կանաչազի ինչ բուսեալ յերկուս ջուրց ձի ։ կամ ի վե՛ր քանց կամ կեղևոց ծառոց և փայտից ։ և կամ առ գեաղով և աղբերօք ։ և կմ ի խոնաւատ տեղիս ։ գՀ ։ եօսան ։ ուհնիզ օձը։

Լօռաբոյս ։ բուսի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ ուր բուսանի ստէպ լօռ ։ գՀ ։ եօսանլուս ։ ասղազլման օձաս իլէ ասլան ։

Լօռամարգք ։ ից ։ օք ։ (գԿ) ։ տեղի խոնաւատ և գիշին՝ ուր բուսանին յաշախ լօռք ։ գՀ ։ եօսանլու ։ եէր ։

Լօռասերմ ։ (գԿ) ։ որ և ասի Լօռի սերմ ։ է խոտ ինչ բժշկական ։ գՀ ։ ասղազլման օձաս ։

Լօռաւէտ ։ ւետի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ ‖ տես ի վերոյ Լօռաբոյս ։

Լօռայ ։ կամ Լօռա ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Լաւրա ։

Խ

Խ — ԽԱՐ

Խ ։ ‖ է տառ բաղաձայն, զի միշտ չիցէ հնչեալ ընդ ձայնաւոր տառս ինչ, ոչ կարէ արտաբերիլ ընդ բերան մարդոյ ։ մակայն մարթ է երբեմն հանել զձայն սորա առանց յարելոյ յայլ տառ, որպէս են և տառքս՝ Զ ։ Ժ ։ Շ ։ եւայլն ։ Արդ տառս այս Խ անուանի ի լեզուիս Խէ ։ որ ըստ հագագային է թաւաձայն, որպիսի են տառքս ։ Թ ։ Ջ ։ Ձ ։ եւայլն ։ Եւս տառս այս ունի զնոյնդառնիլն կամ զներձաւորութիւն ձայնի ընդ տառիցս չ, և Ղ ։ և բազում անգամ անխոթ փոփոխին ի տեղի միմեանց ։ որպէս խոյակապ, հոյակապ ։ խոյամանի ։ հոյամանի ։ խոզապոլիք ։ հոզապոլիք ։ եւայլն ։ ևս բոլոր, բազմ ։ վախճան ։ վաղճան ։ սանգուխք ։ սանդուղք ։ եւայլն ։ Ոչ ասեմք՝ այս տառ միոյ գրի պատասխանանաւ այսպէս՝ ես ։ Նշանակէ զհամարտական թիւն քառասուն կամ քառասնեակ ։ Արդ կարի վայելչական է մեզ չափաբերական բանն խոտոր սրբազան հայրապետին Ներսէսի շնորհալւոյ՝ որ ի գլխոյ տառիս սկսորիկ ևօսի յասէն ։

Խոտոր խոզալ ընդ տուբ գրոց ։
մի՛ ընդ անմիտն տրտղոյց ։
և ընդ բանից մեծ խնամոց ։
փոխան վիժմանցն ըզքոյ յիշոց ։

Խաբ ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (գԿ) ։ խարհաւթի ։

ԽԱՐ — ԽԱՐ

պատրանք ։ նենգութի՛ւն ։ գաւ ։ գՀ ։ հիլէ ։ տէք ։ Ես ։ վերպուճի ։ սխալանք ։ գՀ ։ եազլըշլըգ ։ Ես ։ իբրև ածական՝ նշանակէ խաբօղ ։ գՀ ։ ալտատան ։ Ես ։ խաբեալ ։ պատրեալ ։ գՀ ։ ալտանմըշ ։

Խաբանք ։ անաց ։ օք ։ (գԿ) ։ պատրանք ։ նենգութի՛ւն ։ գաւ ։ հնարք ինչ՝ որով մարթէ խաբել զոմն օգս ։ կամ զչօգս ։ գՀ ։ ֆէնտ ։ տուզագ ։ տէք ։

Խաբաւիճ ։ (ած) ։ այն՝ որ պատճառ է խաբեպատճառեան ։ գՀ ։ ալտայըճը ։

Խաբաման ։ ի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ (գԿ) ։ գործ խաբելոյ ։ գՀ ։ ալտատաճագ ։ էնկէզ ։

Խաբարար ։ ի ։ աւ ։ ից ։ օք ։ ‖ տես Խաբեբայ ։

Խաբ գործել, կամ տալ ։ ‖ գաւել ։ նենգել ։ խաբել ։ գաբան գործել ։ գՀ ։ տէք եՀ ։ մէք ։ տուզագ գուրմագ ։

Խաբեայք ։ բէյից ։ իւք ։ ‖ տես Խաբեբայ ։

Խաբեբական ։ ‖ տես Խաբէական ։

Խաբեբայ ։ ի ։ իս ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ խաբօղ ։ պատրօղ ։ նենգաւոր ։ խաբեբեայ ։ գՀ ։ ալտատարը ։ գատտար ։ ասլանըբըրը ։ Ես ։ գաւադիր ։ կարճօղ ։ գՀ ։ տուզագ գաբան ։ Ես ։ կէղձաւոր ։ պղտանօղ ։ գՀ ։ իբր եհէզլիւ ։ զՀիլէնէն ։ Ես ։ իմաստակ ։ գՀ ։ Թէկզիս ։ Ես ։ խաբէական ։ պատիր ։ գՀ ։ ալտանմազաղ միւՀէյիլիք ։ եալանճը ։ Ես ։ իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ

կերակուր խաբօղ և որսացօղ • գոշ, ալառաբիր, ալառաբիրք եմ։

խաբեբայութիւն • թե • (գոյ) • Նենգաւէթիւ • գործ խաբէութիւն, և խաբեբայից • կեղծաւորութիւն • գոշ, հիլէպազիզք։

խաբեբայ • ‖ տես խաբեբայ։

խաբեկան • ‖ տես ի նենգոյ խաբէական։

խաբեղէն • ի, իս • ից, իւք • (գոյ) • աբեղէն՝ որ պատրաստանայ ի սրճանաւորս • իբր թէ չէ սապգ աբեղէն, այլ խաբեբայ • գոշ, ալառաբիրք բահիկ։

խաբեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) • ի խաբս արկանել զոք • Նենգել • պատրել • գոշ, ալառաթմագ • տէք էթմէք • Ես • գաւաճանել • կարթել • գոշ, տաւզագ գաւթմագ։

խաբէպատիր, կամ խաբէպաւիր • (ած) • խաբէական և պատիր • գոշ, մխազիկ։

խաբէական • ի • աւ • ապ • օք • (ած) • որ լինի խաբէութիւն ինչ • պատրողական • կեղծ • գոշ, եալան • ալառաբիրք։

խաբէութիւն • թե • (գոյ) • պատրանք • Նենգաւէթիւ • գաւաճանաւէթիւ • կեղծաւորութիւն • գոշ, խէնամ • հիլէ • տաւզագ • հիլէպազիզք։

խաբիչ • բչի, աւ • ապ, օք • ‖ տես խաբեբայ։

խաբկանք • ‖ տես խաբանք։

խաբկիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեզոյ) • դիւրաբար խաբիլ • անկանիլ ի պատրանս • գոշ, գօլայ ալառանմագ։

խաբողական • ի, աւ • ապ, օք • ‖ տես խաբեբայ։

խաբուս • (ած) • խաբօղ • խաբեբայ • խաբսիկ • գոշ, ալառաբիրք • խէնամպալ։

խարաւխի • հւոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) կամ (գոյ) • խաբեբայ կամ խաբօղ կին • գոշ, ալառաբիրք գաբը։

խարաւին • բուն, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես ի վերոյ խարհաւթիւն։

խարաւսակ • ի, աւ • ապ, օք • ⸗ ‖ տես խարաւսիկ • (ներքին հոլովի) • ⸗ խաբս։

խարդ • (գոյ) • իբր խարբի • որ է ազգ ինչ սաւսերի • գոշ, խաւսաւերկ։

խարդ • ի, իս • իւ, իւք • (գոյ) • գիր • գիծ • գոշ, նաղս • չիզս • Ես • զանազան ձեւով գծագրեալ՝ նշանք երգոյ չարակաների • և ակօսաձև գիծք սեանց և ձեւագ եայլն • Ես • գիծ սաւրսաի նեաւից՝ որ ի կամարի ազեղան, յոր կինաւ նեաւն • Ես • իբրև աժական՝ նշանակել խանձեալ կամ սոխրեալ ինչ՝ որ ախտաւորաբար լինի մնալէ պիտի • գոշ, խուլ կտին • Ես • իբր տհաս • խակ • որ ասի և զպաղոց և ընդպղոց • գոշ, խամ։

խարդաւանգ • ի • իս • իւ • իւք • (ած) • այն՝ որ քաղէ զխակ և զտհաս պտուղսն • գոշ, խամ մէյվէ գօփարան • Ես • քաղէցեալ տհաս • գոշ, խամ գօփարըմըշ։

խարդ և խակ • ‖ իբր տհաս • խակ, կամ տըխամբ • գոշ, խամ • եէթիչմէմիշ։

խարդիմ • եցի • եաւ • եալ • (ներգործ) • գծագրել • գոշ, չիզմագ • Ես • գիծ գիծ առնել • խղճաւեալ • գոշ, թիֆթիֆ թիֆթիֆ էթմէք։

խարդմ • ի, իս • եաւ • եալ • (ներգործ) • գծել • գծագրել • գոշ, չիզմագ • Ես • գիծ գիծ առնել • խղճաւեալ • գոշ, թիֆթիֆ թիֆթիֆ էթմէք։

խարդմ • ի, իս • իւ • իւք • (գոյ) • ռաղմ • պատերազմ • մարտ • ամբոխումն պատերազմի • գոշ, ճէնկ • սէֆէր • Ես • բանակռուելի • կագ • հակառակուելի • գոշ, գաւղա • նիղա։

խարդմական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) • պատերազմական • գոշ, ճէնկէ վիւթէկլիք • Ես • խռովայոյզ • գոշ, գաւղա, նիղա չըգարան։

խարդմաբար • ի, աւ • ապ, օք • (ած) • պատերազմող • մարթիկ • կռուաւար • խռովաբար • գոշ, ճէնկչի • գաւղաչը։

խարդմաբարութիւն • թե • (գոյ) • պատերազմող գոն • մարտուելիք • գոշ, ճէնկչիլիք • Ես • կռիւ • գոշ, գաւղա։

խարմուղ • մղոյ • ոլ • ոց • ովք • (գոյ) • քաղ ցու մղեալ՝ իբր նոր գինի • տհաս գինի • քաղցու՝ որ է մղեալ, այսինքն քամեցեալ օշարակ խաղողոյ՝ և տակաւին է տհաս և խակ գինի • գոշ, շիրէ։

խարմնաթիւն • թեան • ‖ տես ի վերոյ խարմ։

խարտաղ • զոյ, ոլ՝ կամ իւ • ից, օք • ‖ տես Ջօպոյ։

խարհարեմ • եցի • եաւ • եալ • (ներգործ) • խանգարել • եղծանել • աւերել • քանդել • կործանել • հիմն ի վեր տապալել • գոշ, պօզմագ • խարտաղ • պէրպատ էթմէք։

խարհարիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեզոյ) • խանգարիլ • աւերիլ • եղծանիլ • կործանիլ • գոշ, պօզըլմագ • խարտաղ • պէրպատ օլմագ։

խարհարութիւն • թեան • ⸗ ⸗ ⸗

քան զսեաւն. որ լինի կապուտակ, երկնագոյն. ֆառ, կէաք մալի. սինճապի.

Խաժակն. ի, իւ. ից, իւք. կամ ական, ամբ. անց, ամբք. (ԽԵ) այն՝ որ ունի զկապուտակ աչս. ֆառ, կէաք կէօզլիւ.

Խաժակնաձի. թիւ. (ֆոյ) ունելի զկապուտակ աչս. խաժակն գոլ. ֆառ, կէաք կէօզլիւլիք.

Խաժամուժ, կամ Խաժմուժ. (ԽԵ) կամ (ֆոյ), խառնիճաղանճ բազմութիւն մարդկան. հաւաքակ ամբոխ. ազգիկ սոսկական. ֆառ, պայազը խալգ. ճակիլճիւճիւլ.

Խած գոյն, կամ գունով. ‖ տես Խաժագոյն.

Խալամ. ի, իւ. ից, իւք. (ֆոյ), գանկ, կամ սկաւառակ անբանից. գլուխ մեռեալ կենդանեաց. ֆառ, հօլիճէշ պէօյիւք հոգեան պաշը, գաֆասը.

Խալամանին. (ձևիբ որթևան). հանդերձ խալամանի, կամ գլխոյն. ֆառ, գաֆասը ևլէ պէրապէր.

Խալաղակայք. (Խախէրէ հուղէի). ‖ տես Ախաւեղագէս.

Խալեզան. ի, իւ. ից, իւք. (ֆոյ), իրը մէջ առ մէջ անհեռակք աքքունեաց. ֆառ, իշ իչէ փաստիչահա մախասա օտալէը. Եա, կողինջ. խոստնջ. ֆառ, ասչլանկէօղ.

Խալխայ. ի, իւ. ից, իւք. (ֆոյ), բառ արաբացւոց, և նշանակէ խոլին փայ, պոլինքն յաշխարհ. անհոգակալ. որ է սեպհական անուն յաշխարհին մահմետի ամիլասաթացւոց հագարացւոց.

Խալխալ, կամ Խալխալայք. ‖ տես Քօղկէք.

Խալկ. (ֆոյ), է ազգ լինչ ծաղկան՝ որ չարաբիա.

Խալխիմ. եցայ. եաց. իլ. (չԵՀոժ), բառ արաբական, որ է սխալիլ վրիպակ լինչ գոր ձևլ. ֆառ, եանրլմագ. թագսիլսաի հէմմէք.

Խախ. ‖ տես Խահ.

Խախալ. ի, իւ. ից, իւք. (ֆոյ), խորբալ, կամ մաղ՝ որով զգործան և զշալ նմանս մաղեն. ֆառ, գալդաբ. հէկ.

Խախալեմ, կամ Խախախալեմ. եցի. եաւ. ել. (ՆԵրէֆոէԾ), խորբալել, կամ մաղել զգործան և զշալ նմանս մաղեն. ֆառ, գալդաբլամագ. հէկքէմմէք.

Խախամք. ‖ տես Խահամք.

Խախանք. անաց, օք. (ֆոյ), քէքիչ. քէքքէնջք. ծաղր բարձրաձայն և անպատկառ. ֆառ, քահ քահ կիւլիւշ.

Խախայ. ի, իւ. ից, իւք. կամ աւ. այ, օք. (ֆոյ), է սովորակ հիւանդ լինչ հէլեալ ի

խախացոյց կանձնկեր գառին, որ լինի մակարդ պանրոյ, քանզի նոսրա մակարդեն զկանձն. ֆառ, եօղուրթ մայասը.

Խախացեմ. եցի. եաւ. ել. (ՆԵրէֆոէԾ), մակարդել իրրև զնախայ. մանաւանդ. պնդել. ֆառ, մայալաթմագ. գաճըլաթմագ.

Խախացոյց. ի. աւ. այ, օք. (ֆոյ), անօթ խախացման կենդանւոյ, որ է քառակաւճև երկայն պարկ լինչ սատանքօք որձացօղ կենդանեաց, որ կախեալ կայ ընդ մէջ լերդին և փայծէտան, որ եփէ զրիեցեալ կաթն գառանց յորմէ նրբագոյն մասունքն կաթին սփռվին ընդ մարմինն կենդանւոյն ի զարգացուցանել, իսկ մնացեալ մասունքն իրրև աւելորդ իմանն ի յատակս պարկին, որ այն իսկ է մակարդն պանրոյ, որ կոչի խախայ. ֆառ, չիլորէն. մմռկ.

Խախիծ. խծի, աւ. այ, օք. (ֆոյ), մանրորք. կաւոք. ջարդոյ. ֆառ, խուրտկ.

Խախուտ. (ԾԽ), այն՝ որ չէ հաստատուն ամրացեալ. անհաստատ. դիւրաքակտելի. խորխոչ. զաղփաղփուն. ֆառ, թէքմէզ. էյրէթի. Եա, բառս այս ի կազմին յոգնակի խախուտք՝ վարի իրրև գոյական, ‖ տես ի ներքոյ խաղտուն.

Խախուտաբար. ‖ տես Խաղտուն.

Խախտեմ. եցի. եաւ. ել. (ՆԵրէֆոէԾ), գերգործեացուցանել. անհաստատ առնել. խաթարել. քակտել. շարժել. հանել ի տեղւոջէն. վեր ի վայր առնել. ֆառ, եէրլնմէզ. սալտմագ. ալթ իւսի էյմ. Եա, կարճ ասել խախտել զնաւասէթիւն, պոլինքն ասպանել. ֆառ, պիքիրլիկն պօզմագ.

Խախտուն. ման, ամբ. անց, ամբք. (ֆոյ). քակտուն. եղծուն. աւերծուն. խախտելն և խախտիլն. և կամ հանելն ի տեղւոջէ. ֆառ, պօզուլմա. ալթ իւսի օլմա.

Խած. ‖ տես Հաս և խած առնել.

Խածաղ. ի, իւ. ից, իւք. (ֆոյ), խածղելաղ ցորեան, զոր ուտեն անձինք պղնձէս, և ոմանք ապացեալ իրրև զալիւր և խառնեալ ընդ մեղրս և իւղոյ՝ ուտեն. որ և կոչեն ի գիւղօրէս փոխինդ.

Խածանեմ. խածի, խած. ել. (ՆԵրէֆոէԾ), առամամբք կամ ժանեօք ըմբռնել լինչ կամ զմարմին մարդոյ. կծանել. խայթել. ֆառ, ըմբռմագ. ոօգմագ. Եա, բառիս խածանել, կամ խայթել. զկծեցուցանել. վնասել. նախատել. ֆառ, իւրէկլինի ածըմմագ.

Խածանողական. ի, աւ. այ, օք. (ԾԽ),

այն՝ որ ունի զղջմունք։ խածանելոյ բառ, ըստ բան. ըստ ըստ։

խածանողութիւն. Թ եան. . . . . }
խածանուն. նման, ամբ. անց, ամբք. } (գոյ)։ առատ ամբք, կամ ժանեօք խածանելն. կծանելն. բառ, ըստ մասն։

խածատուք. անաց, զբ. (գոյ)։ խածատուչն. և խածուած. բառ, ղեկեմ ըստ մասն. ըստ ըստ մեծ։

խածատուկ. եցի. եա. ել. (Ներգործ)։ առեպ և չարաչար խածանել՝ կամ առատ ամբք, և կամ բանիւ՝ իբր նմանութիւն. բառ, ղեկեմ ըստ մաց. Ես, խոցոտել կամ բանիւ, կամ սրով. բառ, եաթալանագ։

խածատուն. տման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես՝ ի վերոյ խածատուք։

խածեակ. ծեկի, աւ. ից, զբ. (գոյ)։ գործի խածանելոյ, որ է բերանն, առատն և խայթոցն. բառ, աղըզ. տիշ։ Ես, մաղկեղէն երկայն և աւուր պարկն՝ որ ի փորի ձըկան. բառ, քիւշեւք գաւրսագ։

խածի. ծուց, եաւ. եաց, եզբ. (գոյ)։ մաղկեղէն պարկ ինչ իբրև նախագուռն առատ մազեայ թաղնոց և որոշող կենդանեաց զանազան օրինակաւ. քանզի նոքա անդ ինչ նէ խածեալն կամ կերեալն. բառ, գաւրսագ։

խածղեմ. եցի. եա. ել. (Ներգործ)։ խարկել զյորեանն և զայլ ընդեղինս յերկաթեղէն և կամ ի կաւեղէն անօթս. բառ, պօշատայ, թեքեբ գաւրսագ։

խածուած. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ խայթուած. խոցուած. բառ, ազգմա. ըստ ըստ։ Ես, խածեալ, կամ խայթեալ առեղին. բառ, ազգաբանչ. ըստ ըստ եզր։

խածուն. ծման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խածանելն, և խածանիլն. բառ, ըստ ըստ մասն. ըստ ըստ մասն։ Ես, խայթառուն. հարուած օձի. բառ, երլան ազգմասն։

խակ. ի, իս. իյ՝ կամ ից, զբ. (ածական)։ տհաս. ոչ հասանելագեալ. որ ասի զղջալոյ և կամ սրոյ և իցէ զանկատար իրոց. բառ, խամ, անեղիչմիչ։ Ես, անմարդի. դժնեայ. բառ, թեքս. նոգբս։

խակաբարոյ. ի, իս. իյ, իւք. (ածական)։ այն՝ որ ունի վարկ, այսինքն զանընտել բարս. բառ, թիւնաւքի. եօղանն։

խակագոյն. գունի, իս. իյ, իւք. (ածական)։ յոյժ տհաս. առաւել խակ. բառ, փեք խամ։ Ես, առաւել դժնեայ. բառ, փեք ֆենա թեպիտեքը։

խակագործ. ի, աւ. ից՝ կամ իյ, զբ. (ածական)։ այն՝ որ գործէ զխակութիւն, այսինքն զչքնաւթիւն, կամ զապստամբութիւն. չարագործ. առատխակ. բառ, ֆենա իշ իշկէկին. եաբատազ։

խակագործութիւն. Թ. (գոյ)։ գործելն զխակութիւն, այսինքն զչարութիւն. ապստամբութիւն. խռովութիւն. բառ, եաբատազլըգ. Ես, անվայել գործ. բառ, եաթըշտագ իշ։

խակախոհ. ‖ ի, իս. իյ, իւք. (ածական)։ խակախոսրհ. ‖ կախորհուրդ. անկատար խոհ. տգիտական. բառ, ճահիլ. Ես, յիմար. տխմար. բառ, ադըլըզ։

խակախորհութիւն. Թ. (գոյ)։ տգիտական, կամ տհաս մտածութիւն. բառ, գաւսուզ քէսիք տիւշունճէ։

խակախորհուրդ. ‖ տես՝ ի վերոյ խակախոհ։

խակակիթ. ‖ տես՝ ի ներքոյ խակակութ՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

խակակիթ առնել. ‖ տես խակակութ առնել։

խակակութ. (ածական)։ խակ կծեալ. տհաս քաղեալ, որպիսի է ազնկան. բառ, խամ գօփաբըլմըշ. Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ պտուղ տխուր. բառ, էքշի մէյվէ։ Ես, ծնուածդ անկատար։ Ես, ծեծեալ ձըմբեալ և մղեալ ինչ, որպէս ձէթ։

խակակութ առնել. ‖ խակակիթ առնել. խակ խակ կծել, կամ քաղել. բառ, խամ խամ գօփաբլմագ։

խակամիտ. մտի, աւ. ից, զբ. (ածական)։ այն՝ որ խակ, այսինքն անկատար է մտօք. պակասամիտ. տղայամիտ. բառ, ճահիլ։

խակամտական. ի, աւ. ից, զբ. (ածական)։ վերաբերելի խակամտոց և խակամտաւ. բառ, ճահիլլըքէ մախսուս։

խակամտաւթիւն. Թ. (գոյ)։ խակախորհուրդ. տղայամտաւթիւն. բառ, ճահիլլըք. Ես, տմարդութիւն. անզգայութիւն. բառ, տմարդութ իշ։

խակասիրտ. սրտի, աւ. ից, զբ. (ածական)։ այն՝ որ ունի վարկ, այսինքն զանագրգռին սիրտս. բառ, փեք եխլեքլիլե։

խակաւթիւն. Թ. (գոյ)։ խակ գոլն. տհասաւթիւն պաղղ, կամ հասակի, և կամ մտաց. անկատարութիւն. անչմտութիւն. բառ, խամլըգ. ածխմլըք. Ես, տմարդութիւն. անգիտութիւն. խառնասրտաւթիւն. բառ, փեք եխլեքլիլիք. Ես, ապստամբութիւն. խռովութիւն. բառ, սերթիլիք. եաբատազլըգ։

խամ. ի, իս. իյ, իւք. (գոյ)։ ոչի և իյկ եփեալ կերակուր. հանապազ հանդիսացեալ ըստ սուրեւտան խոհակիւցց. բառ, հաղըր թեամ։

խահագործ • ի, իւ • աց, աք • ‖ տե՛ս խոհակեր։

խահագործեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) ։ ըստ արուեստի խոհակերաց եփել զզանազան կերակուրս • կազմել խորիսկս • հանդերձել զճաշատեաս • գոհ՝ թաւամ փիլիմէք աչքըլըզ էթմէք։

խահագործութիւն • ‖ տե՛ս խահարարութիւն։

խահակեր • և խահակերոց • ‖ տե՛ս խոհակեր • և այլն։

խահակերութիւն • ‖ տե՛ս խոհակերութիւն։

խահանոց • կամ խահարանոց • ‖ տե՛ս խոհակերոց։

խահանք • ՝ի • աւ • աց • աք • (գոյ) կամ խահարար • ՝ըստ իմիք (ածական) ։ խահարար • խոհակեր • հանդերձիչ և յօրինիչ համադամ կերակրոց և խորակաց • գոհ՝ աշխր։

խահարարապետ • ‖ տե՛ս խոհակերապետ։

խահարարութիւն • ‖ տե՛ս խոհակերութիւն։

խահվէ • ի, իւ • իւ • աց, աք • (գոյ) ։ բառ արաբական, ի սերմն ինչ բուսոյ իրիք՝ որ լինի կերջանկին արաբիայ, զոր խարկեալ ի տապակի և աղացեալ իբրև զալիւր, և եփեալ սուկ ջրով, կամ կաթամբ և կամ ընդ շաքարի՝ ըմպէն • գոհ՝ գահվէ։

խահվէագործ • ի, իւ • աց, աք • (գոյ) ։ անձն՝ որ եփէ զխահվէ և տայ ըմպել այնոցիկ՝ որք գան ի սրճանոցն իւր • գոհ՝ գահվէչի։

խահվէավաճառ • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) ։ անձն՝ որ վաճառէ զխահվէ • և կամ իբրև ածական՝ նշանակէ վաճառող խահվէի • գոհ՝ գահվէ սաճան։

խահրեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) ։ այրել զերեսուքն • յանչախս եփել և խանգրել • գոհ՝ թաւամը եագմագ • Եա՛ զինչ և իցէ այրել, կիզել • եղծանել • տոչորել • գոհ՝ եագմագ • Եա՛ խանգարել • ապականել • գոհ՝ պէրպատ էթմէք։

խաղ • ու • ու՛ • կամ ՝ոյ • ով • ուց • ուք՝ կամ աք • կամ ՝ի • իւ • իւ • իւք • (գոյ) ։ զբօսանք տղայոց և երիտասարդաց, որք ժողովեալ ՝ի մի վայր՝ անցս ցանեն զժամանակ իւրեանց խաղալիսք իւիք իբրև ձարտարութիւն ձգմամբ իւրաց, կամ արշաւամբ յատպարիզի, և կամ ծաղրաշարժ իմն հնարիւք • գոհ՝ օյուն • օյունճագ • Եա՛ ծաղր • կատակ • այպն • գոհ՝ լաթիֆէ • շագա։

խաղ • ի • իւ • իւ • իւք • (գոյ) ։ խաղալ և ծանծաղ ջուր • ջրաբերն աւելի • խորշ ինչ գետոյ ՝ կամ ծովու առ եզերբ, ուր խաղայ ջուր խաղաղ • փոքրիկ ձիւղ ինչ գետոյ ՝ կամ ծովու՝ ուր ջուրն հանդարտ ծածանի • գոհ՝ կէօլ • ըմսագրէք։

խաղաբանեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) և (Չիշտ) ։ խաղ առնել, կամ խաղալ բանիւ • ծաղրաբանել • գոհ՝ լաթիֆէ էթմէք • շագա էթմէք։

խաղագլուխ • (ած) ։ որ յարեալ ՝ի բայս՝ լինի մակբայ • և նշանակէ իբրև թաւալագլոր խաղալ տալով • գոհ՝ եուվարլանարագ օյնամագ իչէ։

խաղադրաժ • դրժի • իւ • իւ • իւք • (ած) ։ այն՝ որ ՝ի խաղս առնէ դրժանս լինել խաղակցացն իւր • գոհ՝ պլըլըգճը։

խաղալի • լ՛ըդ • եաւ • եաց • եաք • ‖ տե՛ս ՝ի ներքոյ խաղալիք։

խաղալիկ • լիկ • աւ • աց • աք • (ած) ։ խաղացօղ՝ այն՝ որ պարէ ՝ի թէ այլ իցէ և թէ կին • գոհ՝ օյուն օյնայան • Եա՛ իբրև գոյական՝ ‖ տե՛ս ՝ի ներքոյ խաղալիք՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

խաղալիք • լ՛ըաց • եաք • (գոյ) ։ գործիք խաղալոյ • առարկայ խաղաս • գոհ՝ օյունճագ ։ Եա՛ խաղ • խաղաք • գոհ՝ օյուն ։ Եա՛ յօդուածաք անդամոց մարմնոյ՝ որովք չարժի և խաղայ ըստ պատշաճի • գոհ՝ օյնագ ։

խաղալկութիւն • թ՛ե • (գոյ) ։ խաղալիկ գոլն • այպն • կամ ծաղր • գոհ՝ զէֆք • մասգարալըգ ։

խաղալութիւն • թ՛եան • (գոյ) ։ խաղալն • խաղ • գոհ՝ օյուն ։

խալխո • ոյ • ովք կամ իւ • իւ • իւք • կամ ուց • աք • (գոյ) ։ կաշի • մորթ անասնոց • փոկ • գոհ՝ էկօն ։ Եա՛ նաև • նաեակ • գոհ՝ գայըգ • գալէօն ։

խալխոպոշ • ի • աւ • աց • աք • (ած) կամ (գոյ) ։ կաշեգործ • մորթեգործ՝ որ հարթէ և մաքրէ զմորթս անասնոց ՝ի մաղից, և շինէ ապրիլ կաշի • գոհ՝ կէօնճի • տաղպաղ ։

խալխոպոշել • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) ։ գործել զմորթ՝ որ լինի մաքրելով ՝ի մաղից • յարդարել զմորթ անասնոց • գոհ՝ կէօն եուփագ • տիպաղաճ էթմէք։

խաղախոպոշութ • թ՛ե • (գոյ) ։ արհեստ գործելոյ և յօրինելոյ զմորթս • գոհ՝ տաղպաղլըգ ։

խաղակատակ • ի • աւ • աց • աք • (ած) ։ ծաղր և այպն առնելով կատակօղ • խեղկատակ • գոհ՝ թաղլեճէ • մասգարաճը ։ Եա՛ այպն և ծաղր եղեալ • խայտառակ • գոհ՝ մասգարա • զէֆք օլան ։

խաղակատակ լինել • ‖ խաղ առնել կատա-

կելով · խնդկատակ գտանիլ · գործ՝ զվիքք իւր օյնամագ · մասգարալըգ հեթիւք ·

խաղակից · կցել, աւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ որ ընկերակից է առաքելոց ընկերք կամ կցորդ խաղալոց և զուարճութեանց · գործ, օյնակցութիւն · զվիքքատաշ ·

խաղաղ · ի, իւ · իկ, իւք · (ածական) · այն՝ որ չէ խռովեալ · հանդարտ · անդորր · անքոյթ · պարզ · գործ · բահաձեռ · սուս փուս · էմին · սաքին ·

խաղաղ · · · (հայերէն արմատական) · հանդարտաբար · անդորրութեամբ · հանդարտակի · հեզիկ · հեզաբար · գործ · բահաձեռ · միւոյսմ ձեւ ·

խաղաղաբնակ · ի, աւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ յորում լինի խաղաղութիւն և հանդարտութիւն բնակիլ · գործ, բահաձեռ սաքին օլաձագ ·

խաղաղագոյն · գունի, իւ · իկ, իւք · (ածական) կամ (հայերէն) · առաւել խաղաղ · հանդարտագոյն · գործ, զոյնի բահաձեռ ·

խաղաղագործ · ի, իւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ որ գործէ զխաղաղութիւն · հանդարտեցուցիչ · հաշտեցուցիչ · գործ, սաքինէնէ ·

խաղաղագործել · եցի · եմ · ել · (ներգործական) և կամ (չեզոք) · խաղաղութիւն առնել · խաղաղել · հաշտութիւն առնել · գործ, սաքինէնիմ · պարըշլըմագ ·

խաղաղաճաւալ · (ածական) · այն՝ որ ճաւալէ զխաղաղութիւն · գործ, բահաձեռ եայան · եա, հեզիկ և խաղաղ ճաւալել կամ ճաճանել · գործ, միւոյսմ ձեւ եայըլան ·

խաղաղական · ի, աւ · ալ, զք · (ածական) · անդորրական · հանդարտական · հանդարտ · գործ, մազըմ · եավաշ · եա, խաղաղեալ · հեզ · խաղաղասէր · գործ, միւոյսմ բահաձեռ · եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ժամերգութիւն հանգստեան՝ որ լեալ երկկոյեան ժամուն կատարի յառաջ քան զՆիկեացին · եա, հաշտարար զոհ փրկութեան՝ վասն խաղաղութեան և առողջութեան ·

խաղաղականագոյն · գունի, իւ · իկ, իւք · (ածական) · առաւել խաղաղական · հանդարտագոյն · գործ, զոյնի մազըմ · եավաշ ·

խաղաղականապէս · (հայերէն արմատական) · խաղաղութիւք · հանդարտաբար · հեզութիւք · գործ, մազըմըզ իւլէ ·

խաղաղականութիւն · ॥ տես Հանդարտութիւն ·

խաղաղակեաց · կեցի, իւ · իկ, իւք · (ածական) · այն՝ որ կեայ ի խաղաղութեան · գործ, բահաձեռգաա օլան ·

խաղաղակոյս · կուսի, իւ · իկ, իւք · (ածական) · խաղաղարարութիւք կուսալ հաւաքելոյ · գործ, հուզուլուբ իւլէ թօփլանմըշ ·

խաղաղակրօն · ॥ տես խաղաղակեաց ·

խաղաղահնչ · (ածական) · այն՝ որ հնչեալ սփոփէ զխաղաղութիւն · գործ, բահաձեռգ սաքան ·

խաղաղամբոխ · ի, իւ · իկ, իւք · (ածական) · այն՝ որ ամբոխեալ ազգին զխաղաղութիւն, վրդովիչ խաղաղութեան · խռովարար · գործ, բահաձեռը պօղան ·

խաղաղանամ · ացայ · ցից · ալ · (չեզոք) · հանդարտիլ · անդորրանալ · բառնալ զխռովութիւն · գառնալ զխաղաղութիւն · գործ, բահաձեռնամագ · միւոյսմանամագ ·

խաղաղապահ · (ածական) · այն՝ որ պահէ զխաղաղութիւնն և զհաշտանութիւնն սիրոյ · գործ, բահաձեռգ պիրլիք հըփզ հաէն ·

խաղաղապարգև · ի, աւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ որ պարգևէ զխաղաղութիւն · պարգևիչ խաղաղութեան · գործ, բահաձեռգ վէրէն ·

խաղաղապետութիւն · թեան · (գոյական) · գլխաւորութիւն և կարևոր խաղալոյ · գործ, էլղէմ բահաձեռգ ·

խաղաղապէս · ॥ տես խաղաղաբար ·

խաղաղասէր · սիրի, աւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ որ սիրէ զխաղաղութիւն · գործ, աասուտէլիք · պարըշ սէվէն · եա, խաղաղասիրական · գործ, բահաձեռգ սէվինէ մահաուս ·

խաղաղասիգ · կամ խաղաղասիք · (ածական) · հանդարտ և մեղմ շնչօղ, որպէս ասի խաղաղասիգ օդ · գործ, միւոյսմ էաէն ·

խաղաղասիրեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործական) կամ (չեզոք) · սիրել զխաղաղութիւն · վարիլ սիրով · գործ, աասուտէլիք սէվէն · մուհապպէթ իւլէ կէշինէն ·

խաղաղասիրութիւն · թեան · (գոյական) · սէր խաղաղութեան և հանդարտութեան · գործ, աասուտէլիք մուհապպէթի ·

խաղաղարար · ի, աւ · ալ, զք · (ածական) · այն՝ որ առնէ զխաղաղութիւն · հաշտեցուցիչ · գործ, պարըշլըրըան · սուլ հաւէլի · ॥ եա տես խաղաղապարգև ·

խաղաղարարութիւն · թեան · (գոյական) · առնելն զխաղաղութիւնն և զհաշտութիւնն · գործ, պարըշլըրմա · սուլ հեթի ·

խաղաղացու · ցուի, աւ · ալ, զք · ॥ տես խաղաղական ·

խաղաղացուցանեմ· ցուցի· ցո· ել· (անցոչ)· տալ խաղաղանալ· հանդարտեցուցանել· զինջացանել· գոհ՝ սուլց ելեմ՝ բ ահ ա ն ե լ ը ս մ ա գ· Ես՝ հաշտեցուցանել· գոհ՝ պարբերեմ ը ս մ ա գ·

խաղաղացուցիչ· ցչի՝ աւ· աց՝ ագ· ‖ տե՛ս խաղաղարար·

խաղաղաւէտ· ւետ՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· խաղաղական յոյժ· անդորրական· խաղաղագոյն· գոհ՝ փեսք ասասել·

խաղաղեմ· եցի՝ եա՛ ել· ‖ տե՛ս խաղաղացուցանեմ· Ես՝ քաղաքակեր ծածկել· անհետ առնել՝ խաղաղացե՛ գոհ՝ սպգլամագ·

խաղաղեցուցանեմ· ‖ տե՛ս խաղաղացուցանեմ

խաղաղիկ· (ձևիչ)· խաղաղ· հանդարտիկ· խաղաղաբեմամբ· անդորրաբեմամբ· հեզիկ· գոհ՝ բահաճ· սաւս փսաւ·

խաղաղիմ· եցայ՝ եա՛ց· իլ· ‖ տե՛ս խաղաղանամ·

խաղաղութի՛ւն· թե՛ն· (գոյ)· անվրդով և անխռով գոլն· հանդարտութի՛ւն· անդորրութի՛ւն· դադարութի՛ւն· գոհ՝ բահաթլըգ· պարբերգ· Ես՝ հանգիստ· ապահովութի՛ւն· գոհ՝ լիմանլըգ· էվինլիք· Ես՝ ողջութի՛ւն· առողջութի՛ւն· գոհ՝ սաղլըգ· սէլամեթ· Ես՝ հաշտութի՛ւն· գոհ՝ պարբերգ· պարբերգը· Ես՝ գործիքանն բառիս խաղաղութի՛ւ յայտնել ի բայս՝ լինիմ մակբայ՝ ‖ և տե՛ս խաղաղարար·

խաղաղուն· ղման՝ ամբ· անց՝ ամբ· (գոյ)· խաղաղ և հանդարտ գոլն· անդորրութի՛ւն· խաղաղութի՛ւն· գոհ՝ ասասելիք·

խաղաղուն· ‹ (ածական)· խաղաղ· խաղաղարար· ‹ կան· հանդարտական· անդորր· ապահով· հանգիստ· գոհ՝ ասասել· բահաթ էվին·

խաղաղօրէն· ‖ տե՛ս խաղաղաբար·

խաղամ· ացի՝ ղա՛ ալ· (էնդոչ)· խաղ առնել· պարապիլ զուարճալի խաղոց զբօս նուել՝ ի խաղս պարել· կաքաւել· գոհ՝ օյնամագ· Ես՝ խաչատալ· կախտաւել· ոստնուել· զեռալ· շարժիլ· գոհ՝ գայնամագ· արչըբամագ· Ես՝ ի վեր կամ ի վե՛ վազել· յարձակիլ· արշաւել· գլոհ տալ· զեղծնիլ· գոհ՝ սալմագ· սխրապալ ելեմ՝ ը ս մ ա գ· Ես՝ խաղալիկ առնել՝ իբր կատակելով և արհամարհելով· ծաղր առնել· գոհ՝ զեփքլէնիմ՝ ը ս մ ա գ· Ես՝ կատակել· ընդ խաղ առել· գոհ՝ շագա ելեմ՝ ը ս մ ա գ·

խաղամ ձիւ· եցայ՝ եա՛ց· իլ· (էնդոչ)· իբր արտիլ· թափթիլ· ախրիլ· գոհ՝ սխ ք ի ւ թ օ ւ մ ա գ· մէ լուլէնիմ ը ս մ ա գ·

խաղամած· մ ձի՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· իբր արտաւմ· ախուր· թափթփեալ· գոհ՝ սխ ք ի ւ թ մէ լուլ·

խաղանք· անաց՝ ագ· (գոյ)· խաղ առնելն· ծաղրաբանութիւն· գոհ՝ զեփքլէնիմ·

խաղապատան· ի՝ աւ· անաց՝ ագ· (գոյ)· առ խնդութի՛ւն պատիլն ումէք զպատանագ· գոլումէք հանդերձ լաւ ագ՝ գոհ՝ սարքեցը·

խաղապատեմ· եցի՝ եա՛ ել· } (էնդոչ)·
խաղապատիմ· եցայ՝ եա՛ց՝ իլ· }
աղբեական կամ ազգական իմն կերպ բանագ փարիլ ումէք· խաղալով իմն պատիլ և յարտասուս ցնդիլ· ասել՝ ողիկ ողիկ գալով պլլեցվիլ· գոհ՝ եա՛ ալ ը ս մ ա գ·

խաղապետ· ի՝ իւ· աց՝ ագ· (ածական) կամ (գոյ)· այն՝ որ պետ է կամ գլուխ ի մէջ խաղաց· առաջնորդ խաղաց· գոհ՝ օյնաձագ պաշը· ել պաշը·

խաղապատեմ· եցի՝ եա՛ ել· (էնդգոթ)· յայս կոյս և յայն պատառել զերեսս· դարձուցանել յետս՝ կամ խաղացուցանել յետս՝ ըստ օրինակի մանկանց՝ որք ի խաղս վիզ ոչ՝ առնեն ի դիրկս մերց խրեանց· գոհ՝ չէ հրեխմիմ էօթէ պէրլի չէվիրմէք·

խաղաջ առնել· ‖ տե՛ս ՈՍՈՐԵՄ·

խաղ առնել· ‖ որ և առ ի ընդ խաղ, կամ խաղ արկանել· խաղալ· իբր ծաղր առնել· ծաղրել· կատակել· այպանել· գոհ՝ մասգապատ ելեմ՝ ը ս մ ա գ· զեփքլէնիմ՝ ը ս մ ա գ·

խաղասէր· սիրի՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· այն՝ որ սիրէ ոչ՝ և իւրէ խաղս· այն՝ որ զհետ լինի խաղաց· գոհ՝ օյնասիրաղ·

խաղաւատակ· ի՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· այն՝ որ և իբրև զխաղ· խաղաձև· գոհ՝ օյնաձև կիպի·

խաղապան· ի՝ աւ· աց՝ ագ· ‖ տե՛ս խաղեցող·

խաղարար· ի՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· խաղ առնող· կատակող· այպանող· գոհ՝ մասգապատ ելեմ՝ զ ե փ ք լ է ն ի մ ը ս մ ա գ·

խաղարկու· կուի՝ աւ· աց՝ ագ· (ածական)· այն՝ որ խաղս արկանէ ընդ մէջ· խաղացնիկ· գոհ՝ օյնաձաւ· գաւմաղալաղ·

խաղարկուի· թե՛ն· (գոյ)· արկանելն զխաղ· խաղալն· գոհ՝ օյնաձ ե լ ը ս մ ա գ·

խաղաց· ի՝ իւ· իչ՝ իւք· (ածական)· այն՝ որ խաղայ գնայ· շարժուն· հսանաւատ, որպիսի է ջուրն· գոհ՝ իչկերի կիսեն· ատան·

խաղացական· ի՝ աւ· աց՝ ագ· ‖ տե՛ս

խաղաց • Ես, խաղացականն իբրև գոյական՝ նշանակէ հմայելն ի խաղացմանէ անդամոց մարմնոյ։

խաղացուիլ • ‖ տես Ցառաջխաղացուիլ։

խաղացումն • ցման, ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • շարժումն։ ընթացք • գնացք • հոսումն • գործ • ենթակայութիւն • գոյնագ։

խաղացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյց) • տալ խաղալ տեղւոջէ ի տեղի • յառաջ շարժելով տանիլ • փոխադրել • վարել • փոխել • գործ, իւրերի սալմագ • սիւրմիք • Ես, հոսեցուցանեմ • բղխել • գործ, ագրեմագ։

խաղացք • ցից, իւք • ‖ տես խաղացումն։

խաղաւարտ • ի, իւ • ից, իւք • կամ ացս, օք • կամ ովք • (գոյ) • ուռոյցք, կամ պալար՝ որ լինի ի մարմնոյ պատճառեալ յապտականութենէ արեան, և լի է խոնաւութեամբ կամ թարախով • կեղ վիրաց, մեծ կամ փոքր • որպէս և պատահի լինել՝ յորժամ հեղցին ջուր եռացեալ ի վերայ մարմնոյ • գործ, գապաբձըգ • չեպան։ Ես, քաղցկեղ • պալար վարդագոյն • գործ, խըբ յարձըգ։

խաղաւարտեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյց) • պատճառել զխաղաւարտս ի վերմարմնոյ • բշտեցուցանել ոչ լինի այրելով կամ հեղլով զջուր եռացեալ • գործ, գապաբձըգ • գապաբձըգ չըգաբթմագ • գապաբձըգ չըգաբթմագ։

խաղաւարտիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէ՛ցոյ) • բշտիլ • պայծառանալ • ուռիլ մարմնոյ կամ յապտականութենէ արեան, և կամ յայլ ինչ պատճառէ • գործ, գապաբձըգ • գապաբձըգ չըգաբմագ։

խաղբ • ‖ տես Հաղբ։

խաղբակեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէ՛գոյծ) • ըմբռնել ի հաղբս • վտանգիլ • ներգիլ • տապաստեցուցանել • գործ, ինձիթիմք • Ես, ցտել • մտցուցել • ձանկել • գործ, ձըբըռագլամագ։

խաղեաց • եաց՝ կամ ղի, եղբ • ղոց՝ կամ ից, եաց ղբ՝ կամ օք • (գոյ) • տեղի խաղալոյ • Թատրոն • գործ, օյուն եէբի։

խաղնաղ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • իբր խնդ խնդ խորտուփորտ ժայռք՝ որ մերձ առ եզր ծովու, և կամ ընդ մէջն իսկ, և կամ ի ձորափորս գետոց գտանին՝ և բազում ուրեք ծածկեալ կան ի ջուրց • ընդ որս խրեալ նաւուց և բաղխեալ վնասին։

խաղնամ • ի, աւ • ացայ, օք • (գոյ) • խաղ խաղ բաժանեալ հիւսուածք յերկաթոյ՝ կամ ի փայտէ, յորս պահին չորքոտանիք • վանդակ • գործ, փարմագլըգ • գաֆէս։

խաղխամէյ • (ածական) • խաղխաղ աղխաղեալ • վանդակաձեւ • գործ, փարմագլըգ • գաֆէս պիչխիմեակ։

խաղկոց • ի, աւ • ացայ, օք • ‖ տես խաղալիկ։

խաղխաղաղ • (գոյ) • մանր մարմնոյ, բնութեամբ միջակ ի մէջ մարդ և ոսկերք • զի է կարծր քան զվիս, և կակուղ քան զոսկր • ճաճանչ, կաձիկ • գործ, կէյրէք • կէմիւրտէք։

խաղմունք • մանց • ամբք • (գոյ) • է մանր մարմնոյ կենդանւոյ • որ կապէ զտարբերս մասանց, և զօրացուցանէ զշարժումն անդամոց, որպիսի են նոքին՝ որք իբրև ընդլայր երևին ի բազուկս և ի ձեռս • կոչին և Ձգունք • գործ, սինիրլիք։

խաղնեղէն • ղ-ղ • եաց, եօք • (ածական) • այն՝ որ տակաւին եւիս ի ստամոքսն • անմարս • չէ մարսեալ • դեռ կերեալ • գործ, սինտիրլիլմիշ • հազմ օլմնամմըշ։

խաղողղ • ղ-ղ, ով • ոց՝ կամ ացս, ովք • (գոյ) • պատուղ որեցոյ բազմահատ ի գոյն սեւ կամ կարմիր և ի սպիտակ իբր դեղձնագոյն, յորմէ լինի գինի • ճաճի, խաւղող • գործ, իւզիւմ։

խաղողաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ածական) • այն՝ որ բերէ զխաղող, որպէս ասին որթն և այգին • գործ, իւզիւմ կէթիրէն։

խաղողաւան • (ածական) • այն՝ որոյ խաղողն լինի դառնահամ • գործ, ատը իւզիւմլիւ։

խաղողենի • նւոյ • եաց • եաց, եօք • (գոյ) • տունկ խաղողաբեր • որթ • գործ, ասմա։ Ես, այգի խաղողաբեր • գործ, պոլ։

խաղողեփեաց • փեցի • աւ • ացայ, օք • (ածական) • ասի պատենաւոր ձմեռայ Թառւսկերոց • որք առ ժամանակօք եփելոյ խաղողոյ գտանին յայգեստանին, և ձմեռան իբրև զձմուռն՝ և մեղմաձայն են քան զնա • ասի և խաղողոյածիկ, իբր ի վեր երևիլ սոցա խայծին խաղողք • գործ, չիրմելագ։

խաղողիկ • (գոյ) • խաղող մանր • և ամ՝ որ նման է նմա • գործ, ուֆագ իւզիւմ • գուշ իւզիւմիւ • քիշնիշ։ Ես ասի՝ թէ իւզիւմիւ • թիքէն իւզիւմիւ։ Ես, սոսորդ • զանգիկ • լեզուակ • որ և գրի խաղալիկ • գործ, տիլճիք։

խաղողկայածիկ • ծկի, աւ • ացայ, օք • ‖ տես ի վերոյ խաղողեփեաց։

խաղորդ • ի, աւ • ացայ, օք • ‖ տես խաղարկու։

խաղորդեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէ՛ցոյ) • խաղալ • խաղարկութիւն առնել • գործ, օյնամագ։

խաղաւարտ • ‖ տես խաղաւարտ։

խաղուսարտեցուցանեմ • ‖ տե՛ս խաղասարտեցուցանեմ։

խաղտի • Թե՛ • (գոյ) • խաղ • կատակ • ծաղր • իբր Թշնամանք • պտ՝ ջրուն • զէՓք։

խաղտալեզու • զուտ՝ աւ • ագ՝ օք • խաղտալոյր • խաղտախուտ • (հոխերէն հոլովէն)։ (ած)՝ Թանձրաբարբառ՝ իբրև զքաղաքացիս • խուժադուժ • խժդժաձայն • անհասկանալի • խժդժական • խառնաձայն • պտ՝ Թիւրք • գաղատիւրկ։

խաղտեմ • եցի • եա՛ • ել • (հէրփորթ) • յօդել • կցել՝ ի մի • կցորդել • շաղկապել • շարահիւսել • պտ՝ պիր էՓէք • էօրմէք։

խաղտեար • (գոյ)՝ գրի և խաղտեար՝ իբր գրք քրիստ խաչից երգոց • որ և կոչին մանր ուսմունք • երգարան • պտ՝ խանդիճաւք քիԹապպէր։

խաղտիք • տեաց՝ էք • (գոյ)՝ սիրեԹացիք՝ այսինքն ազգ Թաթարաց։

խաղք • ‖ տե՛ս խաղ՝ Իսկ իբր ռամկօրէն նշանակէ այսին • ծանակ • կատակ • պտ՝ մասգարա • բիւսլով։

խամ՝ (ած)՝ է բառ ռամկական • իբր տըհաս • խակ՝ որ ասի զպտղոց • պտ՝ խամ՝ Եա՝ անփորձ • անվարժ • անկիրԹ • պտ՝ Թէրպիչէսիզ • աՀէմի՝ Եա՝ յայսմանէ ծագեալ բառս այս՝ ի խամուց • նշանակէ՝ ի խամ եղելոց • իբր չէ եփեալ խաշմուզ • պտ՝ փիշմիմիշ չըբա։

խամանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)՝ խամ լինիլ • անկիրԹ և անվարժ գտանիլ • յուսանալ • կորուսանիլ • յանձնէ զկիրԹ գոլն • պտ՝ խամնուածագ • Թէմպէլլիկ։

խամացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անշող)՝ անկիրԹ առնել • իբր մատացուցանել զարուեստս ինչ կամ զանձնական Թիւն ոմն • պտ՝ խամնուԹիւն • Թէմպէլլիկ։

խամբայաւԹի • ԹԷ • (գոյ)՝ իբր ամբաւաւԹիւն • շատաԹիւն • առատաւԹի • յորդաբուԹիւն • պտ՝ պօլլուգ։

խամճերք • (գոյ)՝ է բառ ռամկական՝ որ նշանակէ կղակք • ծնօտք • պտ՝ չէնէ։

խամուԹի • ԹԷ • (գոյ)՝ անվարժ և անփորձ գոլն • անկիրԹութիւն • պտ՝ աՀէմիլիք • խամլուգ։

խամրանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)՝ եզծանիլ • ապականիլ • խանգարիլ • պտ՝ պօզուլմագ • Եա՝ Թառամիլ • Թարշամիլ՝ որ ասի զծաղկանց • պտ՝ սօլմագ • Եա՝ Նիհարանալ • ցամաքիլ՝ որ ասի զսիրոյ և ըզպտղաբերս իրայ • պտ՝ զայըֆլանմագ • գուրտմագ • Եա՝ չիջանիլ • զրկիլ՝ ի բարբոքմանէ • որ ասի զՀրոյ • և զՀնոցէ և զայլ նման իրայ • պտ՝ սէօնմէք։

խամրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անշող)
խամրեմ • եցի • եա՛ • ել • (հէրփորթ)
խամրեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անշող)՝ ապականել • խանգարել • պտ՝ պօզմագ • Եա՝ Թառամեցուցանել • Թարշամեցուցանել • պտ՝ սօլտուրմագ • Եա՝ չիջուցանել • պտ՝ սէօնտիրմէք։

խամրիմ • եցայ • եաց՝ իլ • ‖ տե՛ս խամրանամ։

խամրաԹիւն • Թեան • (գոյ)՝ եղծումն • ապականութիւն • պղծագիւղ • Եա՝ Թառամիլն • ԹարշամուԹի • պտ՝ սօլմասը • Եա՝ չիջուման • մաբիլն • պտ՝ սէօնմէսի։

խայԹ • ի՝ իւ • իցս՝ իւք • (գոյ)՝ գործի խԹելոյ՝ ԽԹան • խայԹոց • պտ՝ մճռաւլ • տէօրԹիւ։

խայԹահար • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ խայԹիւ հարեալ է • պտ՝ ըսըրըմըշ • տալանմըշ՝ Եա՝ իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ ազգ ինչ փշոյ՝ որ չարաչար խայԹէ և խացոտէ։

խայԹահարեմ • եցի՝ եա՛ • ել • (հէրփորթ)՝ խայԹիւ՝ կամ խայԹոցաւ հարկանել • պտ՝ մճռաւլ՝ տէօրԹիւ լիէ օզմագ։

խայԹայԹեմ • ‖ տե՛ս ՀայԹհայԹեմ։

խայԹեմ • եցի՝ եա՛ • ել • (հէրփորթ)՝ խայԹիւ՝ կամ խայԹոցաւ խԹել՝ կամ հարկանել • խածանել • խոցել • որով առնէն օձք և կարիճք և մեղուք և այլ նմանք • պտ՝ օզմագ • ըսըրմագ • տալամագ։

խայԹիչ • ԹչԻ՝ աւ • ագ՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ խայԹէ և խոչ որով կէտիլ և իցէ • պտ՝ օզման • ըսըրման • տալչան։

խայԹողական • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ ունի զկարողութիւն խայԹելոյ • պտ՝ օզմաճան։

խայԹողուԹի • ԹԷ • (գոյ)՝ խայԹելն • խայԹողգոլն • խայԹուած • պտ՝ օզմասը։

խայԹոց • ի՝ աւ • ագ՝ կամ իւ • օք • (գոյ)՝ գործիք խայԹելոյ • սուր խոյհ • որով հարկանեն կարիճք և այլ զեռունք • պտ՝ օզմաճան՝ հայվանլարըն պիզի՝ Եա՝ յոգնակի սորին խայԹոցք՝ նշանակէ խայԹուածք • հարուածք • վէրք • չարչարանք • պտ՝ վաւրուշ • օզմա • Եարա։

խայԹոցաւոր • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած)՝ այն՝ որ ունի զխայԹոց հարկանելոյ՝ որպիսի են կարիճք և օձք և նման զեռունք • պտ՝

ազգուձա , տալայըձը պիղի օլան ։

խայձաւած · ը , ով · ոց , ովք · } խայձաւիլ · Թիանե , ամբ · անց , ամբք · } (գոյ) ։ հարկանելն , կամ խածանելն զեռնոց կամ սողնոց · խայձողուԹիւն · խածուած · գաշ , ազգուշ · ազգալ ։

խայծ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ խածն , կամ խանձ · որ է կեր ձկան եգեալ ի կարԹ՝ առ ի սպառ · գաշ , պալըզ եէմի , Եա , կռտորակ · մանո · նիշ · գաշ , պիր փարչա ։ || տես ևս ի նեղբըյ խայծուած ։

խայծեմ · եցի · եմ · էլ · ։ || տես խայծիմ ։

խայծեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (ածղոյ) ։ սկիզբն առնել հասուսնացուցանելոյ իբրև զխաղողս · տալ խայծել · գաշ , գօրուգ ալաձալաԹմագ · իւզիւմիւ եէԹիլԹիլմէ ։

խայծիմ · եցայ · եաց · իլ · (էէղոյ) ։ անկանիլ խայծից կամ խայտից ի խաղողս · հասուսնանալ խաղողոյ կարմրելով և սևանալով և կակղանալով · գաշ , գօրուգ ալաձալանմագ , եէԹիլմէյէ պաշլամագ ,

խայծկեր · ի , ուս · ոց , օք · (ածՔ) ։ այն՝ որ ուտէ զխայծ այլոց , կամ զսպասուս և կամ զնման · գաշ , պալգասընըն եէմի՝ լօգմասընը եէյին , եէքլէուէն ։

խայծ հրաւիրիմ · ։ || վասօդ՝ զոր դնեն ի հրաբեբեան հրաւիրանոց ի բորբոքել զնեբքին վասօդն հրահանօք · գաշ , ուղըղ օԹուս ։

խայծոտ · ի , ուս · ոց , օք · (ածՔ) ։ պիսակ · այն՝ որ ունի զխայծս կամ զխայտս · գաշ , ալաձա · պէնէք պէնէք ։

խայծոտիմ · եցայ · եաց · իլ · (էէղոյ) ։ խայծոտ լինիլ · պիսականալ · գաշ , ալաձալանմագ · պէնէքլէնմէք ։

խայծոտուած · ը , ով · ոց , ովք · } խայծուաւիւն · ծնան , ամբ · անց , ամբք } (գոյ) ։ խայծիլն խաղողոյ · հասուսնանալն · գաշ , իւզիւմիւն օլմայա պաշլամասը ։

խայտ · ի , իւս · ից , իւք · (ածՔ) ։ գունագունի · պիսակ · նկարչին · զանազան գունով · գաշ , ալաձա · ալ · Թէյէրլիս Թէյէրլիս բէնքէլի ։

խայտաբղէտ , կամ խայտաբղետ · վնասի , իս · ից , իւք · (ածՔ) ։ խայտ , կամ պիսակ իբրև զինած՝ որպ մարթն է գունագունի · գաշ , ալաձա · նաքըշլը · պէնէքլի ։

խայտաբղէտուԹիւն , կամ խայտաբղետուԹիւն · ԹԷ · (գոյ) ։ խայտուԹիւն · խայտաբղէտն գոլ · պիսակուԹիւն · խայտուց · բիծ · գաշ , ալաձալըգ · պէնէք · ղպէնէքլիլիք · լէքէ ։

խայտալից · ։ տես խնդալից ։

խայտախարի · } (ածՔ) ։ գոբշախայտ · խայտախարիտ · } մեխրագոյն · խայտապէս · սպիտակախառն սեաւ · պէսպէս գունով պիսակացեալ · գաշ , ալաձա պալըձա ։

խայտախնդուԹիւն · ԹԷ · (գոյ) ։ խայտալով խնդալն · գաշ , սևվինճ իլէ կիւլմէսի ։

խայտակն · ակնի , իս · ից , իւք · (ածՔ) ։ այն՝ որ ունի զքաղցրահայեացս աչս · զսաքԹագին · խայտալից աչօք · գաշ , Թամլը կիւզէլ պագըշլը · շիրին կէօզլու ։

խայտաճամուկ · մկի , ուս · ոց , օք · || տես ի վերոյ խայտախարի ։

խայտամ · ացի · ա · ալ · (էէղոյ) ։ ցնծալ և ուրախանալ արտաքին շարժմամբք անդամոց և զգայարանաց · կայԹել · կայտիլ · ուսուսուցեալ յուրախասԹէ · խնդալ յոյժ · այս բառ ասի և զանբանից և զմարդկանէ · գաշ , շաղ օլմագ · սևվինճլինմէն սըչրամագ · Եա , բացախայտալ , այնինչն խայտալով ի բաց ընդոստանալ · գաշ , շաղլըղ իլէ սըչրամագ ։

խայտանկար · || տես ի վերոյ խայտախարի ։

խայտանք · անաց , օք · (գոյ) · կայԹառիս յուրախասէն · ցնծագին · զուարճագին և շարժմամբ անդամոց · գաշ , սևվինճլինմէն սըչրամագ ։ Եա , բացախայտալ , այնինչն խայտալով ի բաց ընդոստանալ · գաշ , շաղլըղ իլէ սըչրամագ ։

խայտասկուակ · ի , ուս · ոց , օք · || տես ի վերոյ խայտախարի ։

խայտաուսակ · ի , ուս · ոց , օք · (ածՔ) · նշաւակելի · ծանակելի · առակ նշաւակի եղեալ · ծաղածանակ · կամ իբր առ մերկուսէ առականաց ամաչեցեալ և ամօԹահար եղեալ · գաշ , բիւավայ · ջարբիս · Եա , յարեալ երբեմն ի բայս՝ լինին մակբայ վերոյիշեալ նշանակուԹեամբքս ։

խայտաուսակաբար · (ուէքէայ ոբէյէ) · խայտաուսակութ · խայտաուսակ · գաշ , բիւավայլըգ իլէ ։

խայտաուսակագին · գունի , իս · ից , իւք · (ածՔ) · առաւել և կարի խայտաուսակ · ծանակելի չոյժ · գաշ , փիւք բիւավայ ։

խայտաուսակամաշ · (ածՔ) · այն՝ որ խայտաուսակուԹեամբ առաջի բազմաց ի հրապարակի սպանեալ լինի , որպիսի են մահապարտ յանցաւորքն · գաշ , բիւավայլըգ իլէ էօլմէն , Եա , յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ , և նշանակէ խայտաուսակ մահաւամբ · գաշ , բիւավայ էօլմէյէ իլէ ։

խայտաուսակութ · անաց , օք · (գոյ) · խայտաուսակուԹի · իբր խայտ առ խայտ , այնինչն գունագունի առակ , ծանականք · անաբո-

խան • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) : անօթ մինչ՝ի սպաս սեղանոյ յորմէ նուիրեայ և իցէ՝ և և հիւսեալ՝ի պղտուց • գաւ՝ սինի • սահան • թէփսի • սեղէն : Ես , փշրանք • նշխար եալ կոտոր • կտորակ • գաւ՝ գերբընձիք : Ես , ասակօրէն նշանակիչ իշխան • օթեւան • գաւ՝ խան • մինդվխանէ :

խանաթ • (գոյ) : իբր հետք • շաւիղ • ճանապարհ ցամաքի • գաւ՝ իղ • եօղ :

խանակիր • կրի , աւ • ից , ից • (ածՃ) : այն՝ որ կրէ զխան՝ի վերոյ գլխոյ իւրոյ • գաւ՝ Թէփսի Թաշըչեան :

խանգար • (գոյ) : խանգարուածն • աւերուածն • եղծուածն • վնաս • չղջիք խառնուածք • գաւ՝ պղտզելք : Ես , իբրև ածական՝ նշանակէ խանգարեալ • աւերեալ • գաւ՝ պղտզեալ :

խանգարեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգործՃ) : եղծանել • աւերել • քակել • քանդել • տապանել • խառնակել • ալուաղել • վերՃ՝ի վիշտ առնել • գաւ՝ պղտզագ • ալի իւսեի էիմ :

խանգարեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • || տես՝ի վերոյ խանգարեմ :

խանգարեցուցիչ • ցչի , աւ • ից , ից • } (ածՃ) :
խանգարիչ • րչի , աւ • ից , ից • }
այն՝ որ խանդարէ • աւերէզ • ապականիչ • եղծիչ • գաւ՝ պղտզն • ալեմիւսեի էակն :

խանգարութիւն • թեան • . . . . . }
խանգարուածն • բման , ամբ • անց , ամբք • }
(գոյ) : խանդարելն , և խանդարիլն • չփոթութիւն • աւերուածն • խառնակութիւն • գաւ՝ պղտզն • պղտզեալ :

խանդ • ի՝ կամ ոյ , իւ • ից , իւք • (գոյ) : եռանդն • վառուածն • անձուկ սրտի՝ի գթոյ և՝ի սիրոյ աչխոյժ • գաւ՝ աշգ • աէվառ : Ես , բարբառ նախանձայուզութեան՝ կամ քինու և տաքութեան և այլոց զանազան կրից • գաւ՝ գերսգանձրեգ աճէչի :

խանդակ • ի , աւ • ից , ից • (գոյ) : բառ ամրհական , ջ իրամ • փոս • գաւ՝ խէնաէք :

խանդակաճ • ի , իւ • ից , իւք • (ածՃ) : ըղձակաճ • այն՝ որ ունի զկամաճութիւն խանդի՝ այսինքն ըղձի • ունօղ զկամաճդին աչխոյժ՝ի սրտի՝ եռանայեալ և հարեալ սիրով՝ կամ կարօտով՝ գաւ՝ աշգլը՝ հասրեի չէգէն՝ սէվասըը : Ես , իբրև մակբայ՝ նշանակէ ըղձակաճ գործով՝ կարօտագին • գաւ՝ հասրեէլի օլարագ :

խանդակաճեմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (ՆէրԱՈ) : խանդակաճ և ըղձակաճ լինիլ՝ վառիլ և բորբոքիլ՝ի սէր ուրուք • գաւ՝ սէվասա

գանք • ամօթ • և կամ ամօթալի լինչ՝ մերկութիւն՝ գաւ՝ ըէզիլլիք • ճարիսլիք • այլոպ : Ես , ամօթալի Թշնամանք • նախատինք • կամ լկականք • գաւ՝ ուԹանաճագ սիրէէմ՝ Ես , պղծութիւն • գործ ամօթոյ • գաւ՝ մուրաթապլըգ • էհէպսիզլիք :

խայտառակեմ՝ եցի • եա՛ • եալ • (ՆէրգործՃ) : զանազան առակօք՝ այսինքն ծանակելով՝ նշաւակել՝ առակ նշաւակի կացուցանել՝ զամօթի հարկանել՝ ի հրապարակի • գաւ՝ ճարրիս , ըէզիլ վէ պէհնամ էիմիք : Ես , պղծել • ապականել • գաւ՝ պղտզագ • զինա էիմիք :

խայտառակեցուցանեմ՝ ցուցի • ցո՛ • եալ • || տես՝ի վերոյ խայտառակեմ՝

խայտառակիչ • կչի , աւ • ից , ից • (ածՃ) : այն՝ որ խայտառակէ • առակ նշաւակի կացուցանօղ • գաւ՝ ճարրիս , րիւսվայ էհէն :

խայտառակութիւն • թեան • (գոյ) : նշաւակումն • առակ նշաւակի լինիլն • ծանակումն • ամօթ • և կամ ամօթալի լինչ • առակունք • պղծութիւն • գաւ՝ ըէզիլէիմ • ճարրիսլիք • րիւսվայըգ :

խայտառպիտակ • || տես՝ խայտախարիս :

խայտացուցանեմ՝ ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցողՃ) : կայտառացուցանել՝ կայծկեցուցանել • գաւ՝ շաղըղտնան սըղըրտմագ • Ես , խայտառնել • խայտաբղէտ կացուցանել • գաւ՝ պէհնէք պէհնէք էիմիք :

խայտափիտ • փտի , իւ • ից , իւք • || տես՝ խայտախարիս :

խայտառած • ոյ՝ կամ ի , ոյ • ից , ոյք • (գոյ) : խայտ նշանակ • գիծ պէսպիսակ • կնիք • կիսուռած • գաւ՝ չիզը • պէհնէք :

խայտութիւն • թեան • || տես՝ խայտառուց :

խայտուռն • ռանի , ռանց • անց , ռանք • (գոյ) : խայտալ • գնդռելի • ցցուկ խնդութեան • գաւ՝ սըղըրտմա • սէվինճ :

խայտառուց • ուցի , իւ • ից , իւք • կամ ոց , ոք • (գոյ) : խայտառել • խայտաբղէտառել՝ խառուածի և խայտափիտ գոլն • նկարչին գործ , կամ մարթ՝ իբրև ընձառ • գաւ՝ ալաճալըգ • ալաճա ըէնիք :

խայլաբեր • || տես՝ գաղաբեր :

խայլի • բ-ոյ՝ կամ բոյ , եաւ • եաց , եաք • (գոյ) : գրի ևս խայլ , որ է պատգ • բիլք , կամ արդիւնք բուսոց • արգասիք • գաւ՝ հասրըճաճ • մէրվէ • Թուբխանաս : Ես , բնծայ հաճոյական • գաւ՝ մագպազ էհէվկէ : Ասալ եղանէ բառս Եբահայերի :

իլէ սեվմէք • աշգա սիւշ օլմագ։

խանդակեմ• եցի• էա• էլ• (Էրգ•որդ)։ բառ. ռամկական• իբր խանդակ, ՝ի խրամ փոր-բել• փոս հասանել• գոշ, խճնոէք աշմագ։

խանդաղակաթ • ‖ տես խանդակաթ։

խանդաղանք • ‖ տես խանդաղատանք։

խանդաղատագին • (Խոչ•էրէս հուլուվ)• ⎫ խանդաղատագոյն • գունի, իւ• ից, իւք • ⎭ (ած) կամ (Ւսկ•որ)։ կարի խանդաղատա-կան • գորովալից • գոշ, մէրհամէթլի։

խանդաղատալի • լ•ոյ, էաւ• էաց, էօք • (ած)։ լի խանդաղատանօք • գորովալի • գոշ, մէրհամէթ օլուռնամագ • մէլ յամագ։

խանդաղատական • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ գորովական • գորովաշուք • թախանձա-գին • գոշ, ամէնապա միւթէալիք։

խանդաղատակից • կցի, աւ • ապ, օք • (ած)։ այն՝ որ խանդաղատանս առնէ ընդ այլեւս ումէք • գոշ, մէրհամէթ էտէն։

խանդաղատանք • անաց, օք • (գոյ)։ խանդիւ աղէտաց աղերս և ամբարձումն • գոշ, արզուհալ • գորով • գոշ, ամէնապա բահմ Եա, անձամբ և կարօտ սիրոյ • գոշ, աշգ • արզուհալ։

խանդաղատելի • լ•ոյ, էաւ • էաց, էօք • ‖ տես ՝ի վերոյ խանդաղատական։

խանդաղատեմ• եցի• էա• էլ• ⎫ խանդաղատեցուցանեմ• ցուցի • ցո• էլ• ⎭ (Էրգ•որդ)• (անշող)։ ՝ի խանդաղատանս և ՝ի գորով ածել• ՝ի գութ շարժել• գթաթ-կութ՝ աղէտագորով առնել• գոշ, ամէնապա-մագ • բահմ էթթիւրմէք։

խանդաղատիմ• եցայ • էայց • իմ • (Ւսկ•որ)։ խանդիւ աղէտից գթալ• շարժիլ ՝ի գութ և ՝ի գորով• խորովիլ ՝ի սիրտ • աղեխոր-շիլ• գոշ, ամէնապա• բահմ էթթիւք• Եա, ողբագին պղաղատիլ• աղէտս արկանել• գոշ, փէք եավլար օլմագ։

խանդաղատութի՛ • թէ• ⎫ ‖ տես ՝ի վերոյ խանդաղատութիւն • ման • ⎭ խանդաղատանք։

խանդաղէտ• ղէտի, իւ• իցս, իւք • (ած)։ այն՝ որ խանդիւ ՝ի բորբոքմամբ աղեխիցն ՝ի աղէտից խանձի և մաշայ• զջայրայ ՝ի սիրտ• գոշ, եթէ ըմբք իւք գըլսգանան։ Եա, աղետ-իւք կամ ցաւով այրօղ և տոչորօղ• գոշ, աղբը իւք եանըփ թութուշան։

խանդամ, կամ խանտամ• ացի• ա• ալ• (Ւսկ•որ)։ խանձիլ և տոչորիլ ՝ի սիրտ • նախանձիլ • մաշալ • յաշաղել• գոշ, գըզգանմագ • հասէտ, իփթիրա էթմէք։

խանդամանդ• ‖ տես ՝ի նեղբդ խանդումանդ։

խանդամանամ• ացայ• կցի• ալ• ‖ տես խանդամ։ Եա, իբրև նեղբդ•որդական՝ թուի թէ նշա-նակէ անդամանել• երդիմանել• քամահրել• ատգամանել • եպերել • անարգել • գոշ, աշալը վըրմագ • թազիր էթմէք։

խանդանք, կամ խանտանք • անաց, օք • (գոյ)։ խանդաւել • յաշաղանք • մաշանք • նախանձ • գոշ, գըզգանձլըգ։

խանդ առնել• ‖ յանդիմանել• նախատել• գոշ, ազարելմագ։

խանդաղատ•ցուցանեմ• ցուցի • ցո• էլ• (անշող)։ տալ խանդալ• նախանձեցուցանել• գոշ, գըզգանտըրմագ։

խանդաւար, կամ խանտաւար• ի, աւ• ապ, օք• (ած)։ նախանձոտ• մաշասցօղ• գոշ, գըզգանձ։

խանդաւարիմ, կամ խանտաւարիմ• եցայ• եայ • իմ • ‖ տես խանդամ։

խանդաւարութի՛ , կամ խանտաւարութի՛ • թեան• ‖ տես ՝ի վերոյ խանդանք։

խանդեմ• եցի• եա• էլ• (Էրգ•որդ)։ նեղել• խռովել • գոշ, էօրսէլէմէք։

խանդիմ• ‖ տես խանդաղատիմ։

խանդուի՛ • թէ• ‖ տես ՝ի վերոյ խանդանք։

խանդումանդ • լ, իւ • ից • իւք • գրի Եա Հանդամանտա • ‖ տես Ա՝ագնեասիս։

խանթէփար • (գոյ)։ ի անուն խոստ իրիք • գոշ, կիրիաս օթաս։

խանթուռք • (գոյ)։ իբր վիրջաւորք • գոշ, սաչագ։

խանծ • ‖ տես խանձ։

խանծամ• ացայ• ա• ալ• (Ւսկ•որ)։ իբր պան-ծալ• կոկորդալի• կոկորդալի խօսել• ՀամբաՏ տակել• գոշ, պէ օսլուբլէնմէք• թասլանմագ։

խանծեմ• ‖ տես խանձեմ։

խանծիմ• ‖ տես խանձիմ։

խանձ • լ, իւ • ից • իւք • (գոյ)։ խայծ • կեր եգեալ ՝ի կարի • խածանելի ինչ որ-սալոյ • գոշ, էէմ։ Եա, իբր նմանութի՛ լուցկիք • գոշ, գալ։ Եա, իբր արմատ բայիս խանձեմ՝ նշանակէ խանձատուն• հոտ խանձոդի • գոշ, եագմա։

խանձական • ի, աւ • ապ, օք • (ած)։ այն՝ որ խանձելի է և այրելի • գոշ, եագմալա միւթէալիք։

խանձական լինիլ • ‖ տես խանձիմ։

խանձամ • ‖ տես խանծամ։

խանձատուն• եցի• եա• էլ• (Էրգ•որդ)։ սաստիկ և չարաչար խանձել• տոչորել•

կիզուլ · բոցակիզել · ասիլ, երել մըրկիլ· փառ, եագմագ · տաղտամագ։

Խանձարուր · ձաբրայ · ոլ · ոյ · ովք · (գոյ) · երկայն և նեղ կտաւ՝ որով փաթթուելեն զնորածին մանկունս · և կամ պատելի կտաւ որպես և իւղ՝ որով պատի ինչ · փառ, գունտագ · պաղբրատագ · սաղրը։ Ես, բուն տղայութիւն · ժամանակ մանկութեան · փառ, չօմագլուգ ·

Խանձարբատատ · ի · աւ · ոյ · օք · (ածական) · խանձարբովք՝ պսպղիքն երկայն և նեղ կտաւ օք պատեալ · փառ, սաբղը իւր պաղանմըշ · գունտագլանմըշ · Ես, կարէ իբրև մանկոյ վարիլ յաբեղով ի բայս ինչ ·

Խանձարբատատեմ · ‖ տես Խանձարբեմ։

Խանձարբատատիմ · ես · եայ · եայց · իմ · } Խանձարբատատ լինիլ · · · · · · · } (չէ) · պատիլ խանձարբովք · փառ, գունտագ օրմագ ·

Խանձարբատատութիւն · թեան · (գոյ) · խանձարբատատ լինիլն · փառ, գունտագ օրմագ ·

Խանձարբաւոր · ‖ տես Խանձարբատատ։

Խանձարբեմ · ես · եա · ել · (ներգործական) · պատել խանձարբովք · կամ ի խանձարբաբս · փառ, գունտատգլանագ ·

Խանձեմ · ես · եա · ել · (ներգործական) · կիզուլ · պրել · խանձատել · խարել · տաշորել · ասիլ, երել մըրկիլ · փառ, եագմագ · Ես, կծանել ըերմութեամբ, որ ասի զարեգանիկ · փառ, գաւրումագ ·

Խանձեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (ներգործական) · տալ խանձիլ · բորբոքել և տաղորեցուցանել · իբր մանուցանել տամնամբ · կծիկ · կարել · յանկուցանել · փառ, թաւթաշտըրմագ · եաֆիշտըրմագ · տատատաղրմագ ·

Խանձիմ · ես · եայ · եայց · իմ · (չէ) · խանձիլ · ես ի տատիկ բորբոքմանէ ախոռ անտանձ բերիլ յինչ · անկղխատալ · մանձիլ · ունականալ ի միտատկարս · տասի ելանեն բատքս Գիւղախանձ և Մարգախանձ, ևայլն · փառ, ուլաշտագ · տատանմագ · ալըշտագ · Ես, է կրաւորականն բայիս խանձեմ։

Խանձող · ի · աւ · ոյ · օք · (գոյ) · փայտ խանձելու և կամ կիսայրեալ · որ տակաւին ծխի · փառ, եաբը եանմըշ օտուն · Ես, չանթացեալ կամ հալեալ նիւթ քարեղէն, կամ երկաթի · փառ, գըզկըն ահմիր, չուի թաշ։

Խանձողանամ · ոյայ · ցկիր · ալ · (չէ) · իբր խանձող լինիլ · խանձախիլ · տասի, երիլ մըրկիլ · փառ, գաւրումագ ·

Խանձողեմ · } ‖ տես Խանձատեմ, և Խանձոտեմ · } ձեմ ·

Խանձրահամ, կամ Խանձրահամեալ · (ածական) · այն՝ որ ունի զհամ խանձի · փառ, եանմըշ լեզուի օրան ·

Խանձրահոտ, կամ Խանձրահոտեալ · (ածական) · այն՝ որ ունի զհոտ խանձի · փառ, թաւթաշտըմ գոգուսուս օրան · Ես, խանձրախառը · այսինքն սեւութեամբ և զազրութեամբ լցեալ · կամ պղծութեամբ և աղտեղութեամբ մածեալ · փառ, մաբոտաղրըգ իւր գաթըլանմըշ · Ես, նշանակէ սեաւ և խանձրամած · որպիսի է ծուխն՝ որ ի յայրեցածոյ պղծալից իրաց ելեալ՝ մածեալ խանձրանայ ·

Խանութ · նիի՝ կամ ութի, իւ · իցյ · իւք · (գոյ) · կրպակ · գործատան արուեստաւորաց, և վաճառականաց · փառ, ախըքքեան · Ես, մթերանոց · գանձարան · համբարք · փառ, ամպար · խազինէ ·

Խանութայք · յիցյ · իւք · (գոյ) · կրպակք · խանութիք · փառ, ախըքքեանըսը ·

Խանութային · ի · աւ · ոյ · օք · (գոյ) · տէր կրպակի · փառ, ախըքքեան սահիպլը ·

Խանչ · ի · իւ · իցյ · իւք · ‖ տես Խանչիւն ·

Խանչամ · · } ացայ · ցկիր · ալ · (չէ) ·

Խանչանամ · } մեծաբանելով հպարտանալ · ամբարտաւանիլ · փքանալ · փառ, պհոպհըլընիկք · փօտաւլընմագ ·

Խանչէմ · եցի · եա · ել · (չէ) · կանչել, կամ կոչիլ կենդանեաց · արձակել զձայն խոզից կամ ցուցց, և այլ ոմանց կենդանեաց · փառ, խօրտլտամագ · ուլըմագ ·

Խանչիւն · (նախդիր հոլովի) · · } (գոյ) ·

Խանչումն · չման, ումբ · անց · ամբք · } կանչելն և գոչիւն խոզից և նման կենդանեաց · փառ, ուլըմա · Ես, խանչանալն · այսոյհ · ուռայց · մեծաբեմ · փառ, շիշկի · Ես, իբր ամբարտաւանելն · փքանալն · փառ, պհօպհըլընինկ · Ես, իբր խանձումն · բորբոքք հրոյ և ախոռի, կամ բարկութեան · փառ, եանմա · թաւթաշտա ·

Խանո · (ածական) · իբր խանձելոյ ի մէջս ամանեալն · խայտատակ · փառ, բէզիլ · ձաբիս ·

Խանուալոյ · (գոյ) · բառ ռամկական · որ նշանակէ իբր մըսիկն · փառ, թախտ պիթի ·

Խանուտաձութիւն · թեան · (գոյ) · նախանձ · նախանձայուզութիւն · փառ, գըզդանձ ·

Խանաի · ու, ե. ա. ա, ա. (ած) · կարօտ · խնդճ · տառապեալ · պա՛, սիփիլ ·

Խաշ · (գոյ) · և անուն խոտոյ իրիք · իբր ըստ ադեղ, կամ խաշնիդեղ · պա՛, պիր օձ իսկ սիր ·

Խաշար · ի, աւ · ար, ար · (ած) · խաշոր · անհարթ · անողորկ · հատա · պա՛, իրի · դալլեն · էյրի պիւրիւս · Ես, իրր գոյական առնան՝ նշանակէ խարտ · պրսկիլն տանկ, կամ ցից՝ ի պէտս ցանգոյ կամ պատնէշի · պա՛, չնի · գաղղ ·

Խաշել · ե ցի · ե՛ · ել · (ներգործ) · իրր հաշել, կամ մաշել · պա՛, զաբ՛ փլեմամագ · զապազնլաեմամագ ·

Խաշխաշ · ‖ տես Պ՛ոկոն ·

Խաշխաշել · ‖ տես ի վերոյ Խաշել՝ Ես, եղծանել · խանգարել · պա՛, պօզմագ ·

Խաշխշ · ‖ տես Հաշխ ·

Խաշխաշդամ · ‖ տես Հաշխանդամ ·

Խաշխաշեթիւն · ‖ տես Հաշխաեթիւն ·

Խաշն · շնի, ամբ · խաշնիք, անց, ամբք · (գոյ) · հօտ ոչխարաց խառն ընդ այծեաց · պա՛, գոյան վէ քեչի սիւրիւսի ·

Խաշնաբոյծ · բուծի, իւ · ից, իւք · } (ած)
Խաշնագործութիւն · ի, աւ · ից, օք · } կամ (գոյ) · այն՝ որ դարմանակալ բուծանէ զխաշինս · հովիւ · պա՛, գոյան վէ քեչի չօպանը · չօպան ·

Խաշնագործանաեթիւն · թե · (գոյ) · դարմանելն զխաշինս · պա՛, չօպանլըգ ·

Խաշնամահ · (ած) · մահ, կամ կոտորած խաշանց, և այծեաց · պա՛, գոյան վէ քեչի գըբըղնը, խոսթեգնիլի ·

Խաշնասէր · սիրի, աւ · ից, օք · (ած) · այն՝ որ սիրէ զխաշինս · սիրոյ խաշանց · պա՛, գոյան վէ քեչի սեվինն ·

Խաշնասիրաեթիւն · թե · (գոյ) · սէր խաշանց · պա՛, գոյան վէ քեչի մուհապպեթի · Ես, սէր ունելոյ զխաշունս խաշանց ·

Խաշնաւած · ի, աւ · ից, օք · } ‖ տես
Խաշնաւօտ · ի, իւ · ից, իւք · } ի վերոյ Խաշնագործ · Ես, բաւս խաշնաւօտ իբրև գոյական՝ նշանակէ խաշն արօտական · հօտ ձաբակօղ յարօտս · պա՛, օձլանան գոյան վէ քեչի սիւրիւսիւս ·

Խաշնաւէտ · ւեմի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ ունի յաւէտ բազմանալ խաշանց · պա՛, գոյան վէ քեչի սիւրիւսի օլան ·

Խաշնդեղ · ի՛ կամ ղ, իւ · աց, օք · (գոյ) · և դեղինագոյն արմատ բուսոյ իրիք գաբձիլ կոչեցեալ, զոր կախեն ի փողս խաշանց արօտականաց, որպ յարատեվին մերձ մերձեալ նոցին արմատն ի զանազան խոտս՝ առնալ զգաստանին ինչ շահաւէտ, որ լինի դեղ մաքրողական, և ի գործ ածի ի դեղոցս յոյլ և այլ պէտս · և է բնաւք ջերմ և չոր · և յայսմանէ առեալ կոչեցաւ Խաշնդեղ · պա՛, բավինա · Իբ զոյս ամանք համարին լինել նոյն ընդ Վլուանդ կամ Աղանին բուսոյ ·

Խաշղ · ի, իւ · իղ, իւք · } (գոյ) ·
Խաշուռ · ուղ, ուլ · ուղ, ուլք · } արգանակ · պարարտ ջուր խարշեալ մսոյ · պա՛, հաշլամա, էֆ սուբա · Ես, է տեսակ ինչ հեղանիւթ դեղոյ · պա՛, մաճիպուհ ·

Խաշուն · ‖ տես Հաշուն ·

Խաչ · ի, իւ · իչ, իւք · (գոյ) · և փայտ չորաչար պատուհասի՝ կամ գործի դառն պատժոյ եռանիւ կամ քառանիւ · բայց առաւել սովորական է քառանիւն, յոր բևեռեին զձեռս և զոտս մեհապարտ անձանց, ուր անտանելի ցաւովք վճարէին զկեանս իւրեանց · որպէս և յայս փայտ քառանիւ բևեռեցին զանաւրատ և զանմեղ գառնն աշ զՔ՚ս, և զայսպիսի դառն տանջանս և զնախատական մահ կրեաց վասն մեզոյ մերոյ, որում և յայնմհետէ խաչն եղև պատճառք ազգին քրիստոնէից · պա՛, չարմուղ · հաչ · խաչ · Ես, կարէ նշանակել վիշտ · նեղութիւն · չարչարանք · տանջանք և ցաւք · որ յանուն և ի սէր քրի · պա՛, էզիչեճ · Ես, նշան կամ օրինակ քառանիւ արբոյ խաչափայտին քրիստոսի · զոր կազմեմք յոսիւղ կամ յայծաձոյ կամ յայլ ինչ նմանոց ·

Խաչաբաւած · ի, իւ · իչ, իւք · (ած) · այն՝ որ բառնայ զխաչն ընդ քրի · կրօնաւոր · պա՛, հաչը գալաբլան · քեշիչ ·

Խաչագլուխ · գլխոյ · ով · ոց, ովք · (ած) · այն՝ որ ունի զխաչաձև նշան ի գլուխ իւր, որոյ են գաւազանք ինչ եկեղեցականաց ունից · պա՛, հաչ նիշանլը ·

Խաչագրաւիչ · (ած) · այն՝ որ ունի յինքեան զդերձի խաչի · կամ այն՝ որ ունի զձև խաչի · պա՛, հաչ տասվըրլը ·

Խաչագրօշ · ի, իւ · իչ, իւք · (ած) · ունօղ զդերձ խաչի · կամ իբրև գոյական՝ նշանակէ իբր խաչվառ · պա՛, հաչլէմ՛ ·

Խաչագրօշակ · չիլոյ, ով · ոց, ովք · ‖ նոյն ընդ վերնոյն ·

խաչազարդ · ի, իս · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ ունի զարդ խաչի · փած, հաչ. զինանիթի օլան · Ես, յարեալ ՚ի բաց՝ լինի իբրև մակբայ ·

խաչազգեաց · գեցի, իս · ից, իւք · } (ած) ·
խաչազգեսա · ի, իս · ից, իւք · }
այն՝ որ զգեցեալ է զնբաև, կամ արկեալ ՚ի վերայ իւր զխաչն քո, այսինքն խաչաբարձ · խաչակիր · կամաւ յանձն առնօղ զնսաչ, այ զաչբչարանաև՝ որ ՚ի սէր քո · փած, սաղբրլը · նէիֆսինի զսպի էմմիչ · Ես, խաչազգեսա ասին զորք՝ որք կրեն զինան խաչին ՚ի վեր զգեսաուց իւրեանց ·

խաչազգեսամ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · զգենուլ յանձին, կամ արկանել զնբաև զնսաչն քո, այսինքն խաչակիր կամ խաչաբարձ լինել · կամաև և յօժարութիւ յանձնառաև գառանիլ նեղութեանց և չարչարանաց ՚ի սէր քո · փած, սաղբ էմեին · նէիֆսինի զսպի էմեին ·

խաչաբաւ առնել · ‖ օրհնել զնուր մեռեալ ՚ի նմա զառաբբ խաչն ·

խաչակալ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · բաղմոց՝ ուր դնի սուրբ նշան խաչի ·

խաչական · ի, աւ · աց, օք · (ած) · այն՝ որ սեպհական է խաչի · փած, հաչա միւթէաչիք · ‖ տես և խաչազգեաց, և խաչաձև ·

խաչակառք · (գոյ) · իբր կառք ՚ի ձև կամ ՚ի նմանութիւն խաչի, որ այն ինքն է սուրբ խաչափայտն փրկչին մերոյ քո, որ եղև նմա իբր կառք հեծելութեան ընդդէմ անեբևոյթ թշնամւոյն սատանայի ·

խաչակերպ · ‖ տես խաչանիշ ·

խաչակերտ · (ած) · այն՝ որ կերտեալ և շինեալ է իբրև զնաչ քառաձև · փած, հաչ կիսի եաթբրբէշ ·

խաչակիր · կրի, աւ · աց, օք · (ած) · կրօղ, կամ բարձօղ խաչի · ձգնօղ վճ քո · փած, հաչ կեօնլուբէն · Ես, ձգնաւորական · առաքինական · փած, ՚ինանիլեքլիս ·

խաչակից · կցի, աւ · աց, օք · (ած) · խաչեալ ընդ քո, որպիսի էին երկու աւազակքն՝ որք յաջմէ և յահեկէ քո · փած, հաչ արգասաչը · Ես, կցորդ խաչի և չարչարանաց · փած, հաչա լըշագ ·

խաչակից լինել · ‖ տես խաչակցիմ ·

խաչանիւք · (ած) · այն՝ որ ունի յինքեան զկնիք, կամ զդրօշմ խաչի · փած, հաչ մեօհնւբլի, կամ տամղաչը օլան ·

խաչակնքեմ · եցի · եա · եալ · (ներգործ) · կնքել զնմն նշանաւ աբ խաչի · տեառնադրել խաչիւ · փած, հաչ չըգաբմագ ·

խաչակրօն · ի, իս · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ ունի զկրօնս ըստ հետաց խաչին քո · փած, հաչ մէղհէպլի · Ես, սեպհական կրօնից խաչի և խաչապաշտից · փած, հաչ մէղհէպլիկլերէ միւթէաչիք ·

խաչակնքիմ · եցի · եա · եալ · (ներգործ) · ՚ի միասին ՚ի խաչ հանել · փած, պէրաբէկէր հաչա չըգաբմագ ·

խաչակցիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · ՚ի միասին ՚ի խաչ ելանել · չարչարակից լինել · փած, պէրաբէկէր հաչա չըգմագ ·

խաչակցութիւն · թե · (գոյ) · ՚ի միասին խաչակից գոլն · կամ կցորդ լինելն խաչի և չարչարանաց · փած, պէրաբէկէր հաչա չըգմագլըգ ·

խաչահան · ի · աւ · աց · օք · } (ած) ·
խաչահանաւ · նաւի · աւ · աց, օք · }
՚ի խաչ հանօղ զքո · խաչօղ · փած, չարմանգա · հաչա չըգաբան ·

խաչահանութիւն · թե · (գոյ) · ՚ի խաչ հանելն · փած, չարմանգա չըգաբմաբը ·

խաչաձև · ի, իս · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ ունի զձև խաչի · խաչակերպ · քառաթև · փած, հաչ պիչիմիմսէ · Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ երբեմն ձև խաչի · փած, հաչ պիչիմի ·

խաչամահ · (ած) · այն՝ որ չարչարանօք մահացեալ է ՚ի վերայ խաչի · խաչեալ մեռեալ · փած, հաչ իւղէրլիսէ էօլէն · Ես, յարի երբեմն ՚ի բաց՝ և լինի մակբայ այսաև նշանակութիւ · խաչիւ մահացուցանելով ·

խաչամարտութիւն · թե · (գոյ) · մարտ ընդդէմ խաչին քրիստոսի, կամ պատրանաւն խաչին · փած, հաչա գաբշը սաւաչմա ·

խաչապարգար · (ած) · այն՝ յորում է կանգնուն կամ յորդարձուն խաչ, կամ զարդ նորա · փած, հաչաա օլան տէւէկլինլիք ·

խաչանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · խաչ լինիլ ձեռամբ ՚ի փայտ խաչի · քառաթև լինիլ · փած, հաչ կիսի օլմագ ·

խաչանիշ, կամ խաչանման · ‖ տես խաչաձև · Ես, յարեալ ՚ի բաց՝ լինի երբեմն մակբայ ·

խաչանկար · ի, աւ · աց, օք · (ած) · այն՝ որ ունի յինքեան զնկար կամ զձև խաչի, կամ ևս խաչիւք նկարակերտեալ · փած, հաչ կիսի նագբշըլը ·

խաչանմանութիւն · թեան · (գոյ) · խաչանման գոլն · խաչաձև լինելն · փած, հաչ պիչիմ-

մինակ օրմա։ Եա, գործիական հոլովին բառիս այսօրինակ՝ որ լինի խաչանմանութեա՛ վարի իբրև մակբայ յարելով՝ ի բայս ինչ, և նշանակէ՝ ի նմանութիւն խաչի։

խաչանշան • ի, աւ • ացի, աք • ‖ տե՛ս խաչաձև։ Եա, իբրև գոյական՝ կարէ նշանակել նշան խաչի։

խաչաչարչար • ի, իւ • իից, իւք • (ած) ։ խաչիւ չարչարանաւք խաչի առնչեալ. դառնակսկիծ չարչարանաւք խոշտանգեալ. ✠, հաչանմիշչ. ղայէթ հզկյէթ չէ քմիչ։

խաչապաշտ • ի, իւ • իից, իւք • (ած) կամ (գոյ) ։ պաշտօղ զխաչն քրիստոսի սրբոյ խաչին. քրիստոնեայ. ✠, խաավի. գըբխթիան։

խաչապէս • (ներքս ածական) ։ իբրև զխաչ. ըստ նմանութեա՛ խաչի. ✠, հաչ կիպի։

խաչապսակ • ի, աւ • ացի, աք • (ած) ։ այն՝ որ խաչիւ պսակեալ է, կամ աւարտեալ ըղկեանս իւր չարչարանաւք խաչի. ✠, հաչ իւլէ թաճըանմըշ։

խաչ առնել, կամ **հանել** • ‖ տե՛ս խաչակնքեմ։

խաչաւափեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) ։ խաչաձև սփռել, կամ տարածել զձեռս կամ զոտս զայրագին. ✠, հաչ կիպի էլէբլի, գօլարը եայմագ։

խաչավէրաց • ‖ տե՛ս խաչվէրաց։

խաչաւարած • (ած) ։ այն՝ որ տարածեալ է ի ձև խաչի. ✠, հաչ կիպի եայըլըշը։

խաչաւաեայ • աեցի, աւ • ացի, աք • (ած) ։ այն՝ որ առաջ զսուրբ խաչն. Թշնամի խաչին քրի. ✠, հաչա ալուշլին օլան։

խաչաւեսակ • ի, աւ • ացի, աք • (ած) ։ ունօղ զձև և զնմանութիւն խաչի. ✠, հաչ պիչիմինակ. Եա, իբրև մակբայ՝ կարէ նշանակել խաչաւեսակաբար։

խաչաւիսկ • ‖ տե՛ս ի վերոյ խաչաւեսակ։

խաչաւուր • ուրոյ, ուի • ուց, ուիք • (ած) ։ այն՝ որ առեալ է և պարգեւեալ ի նըշ խաչէն. ևս, սովորաբար է յաւուրս անուն մարդոյ։

խաչաւարտ • (ած) ։ աւարտեալ կամ կատարեալ ի ձեռն նըշ խաչին, խաչելութ քրի։

խաչափայլ • (ած) ։ խաչիւ փայլեալ. ✠, հաչ իւլէ փարլանմըշ. Եա ։ յարեալ ի բայս՝ կարէ վարիլ իբրև մակբայ։

խաչափայտ • ի, իւ • իից, իւք • (գոյ) ։ փայտ խաչի. խաչ. մանաւանդ՝ յոր բևեռեցաւ քն փրկիչն մեր. ✠, հաչ աղաճը։ Եա, բան բժշկարանի է խոտ ինչ, որոյ սերմն և արմատն ասի լինել դեղ լուանոտուէ,

✠, այլ գաւլաղը։ Եա, ասի լինել դեղ ինչ բժշկական, կամ դեղձաի, մանաւանդ մատուռակ • ✠, պիչան քեօքիւ։

խաչափառ • ‖ տե՛ս խեչափառ։

խաչաքարոզ • (ած) ։ քարոզող խաչի. կամ խաչազգեաց քարող բանին. ✠, հաչը չալ էաէն։

խաչգիւտ • (գոյ) ։ գիւտ սրբոյ խաչին քրի. ասի գիւտի կենսատու ՇԲՀ խաչին. ✠, հաչ պուլունմասը։

ի խաչ ելանել • ‖ խաչել • ✠, չարմաղա, հաչա չըգմագ։

խաչելութիւն • թեան • (գոյ) ։ ի խաչ ելանելն քրի փրկչին մերոյ • խաչելն • ✠, չարմաղա, հաչա չըգմասը։

խաչեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) ։ հանել ի խաչ • բևեռել ի խաչափայտ. պնդել և պրկել ի փայտ խաչի • ✠, չարմաղա, հաչա չըգարմագ։

խաչենեակ, կամ **խաչենակ** • (գոյ) ։ է անուն արուս չորքոտանւոյ իրիք։

խաչեցող • ի, աւ • ացի, աք • ‖ տե՛ս խաչահան։

խաչիչ • (ած) ։ խաչօղ. ի խաչ հանօղ. ✠, հաչա չըգարան։

խաչկրօն • ‖ տե՛ս խաչակրօն։

ի խաչ հանել • ‖ տե՛ս ի վերոյ խաչեմ։

խաչհանութ • ‖ տե՛ս խաչահան։

խաչունակ • ի, աւ • ացի, աք • ‖ տե՛ս խաչակիր։

խաչվառ • ի, աւ • ացի, աք • (գոյ) ։ դրօշ եկեղեցականաց. զոր շրջեցուցանեն եւս նեալ ի Թափօր, որպ յերկոսին կողմանն նկարեալ կան սրբազան պատկերք • ✠, խաչալէմ։

խաչվառակիր • կրի, աւ • ացի, աք • (ած) ։ այն՝ որ բարձեալ կրէ զխաչվառ • ✠, խաչ ալէմ կեօթիւրէն։

խաչվէրաց • (գոյ) ։ է ասն վերացման ՇԲՀ խաչին քրի, զոր կատարեն ամ ազգ քրիստոնէից։

խաչօրհնէք • (գոյ) ։ օրհնութիւն խաչի • ✠, խաչը տուա հաչա։

խապաղ • խապղի, իւ • իից, իւք • (գոյ) ։ բառ ռամկական, իբր հայգագործ • ✠, էքմէքչի։

խապուճայարկ • (ած) ։ բառ անծանօթ, որ իբր նշանակէ զմբեթայարկ. նման գմբեթի փուռն • ✠, փուռճու գուպպէսի կիպի։

խառամանեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) ։ խառնելով մանել զպարանս • խառանս մանել, կամ շինել • ոլորել • ✠, խի

եաֆմագ • պիւբքիէք • պռ բմագ ։

խառան • ի , աւ • ից , ք • (Գ•յ) ։ պարան , չռան • առան • անուր կամ կապանք պարա-նոցի • գաշ , իմ • սիմիմ • հալգա • տէմիր • Թասմա , Եա , է յատուկ անուն տեղւոյ ։

խառանաձիգ • (ածական) ։ ձգեալ խառանիք , ՝ի չռանիք • գաշ , իմ իւէ կէրիվիչ , Եա , իբրև մակբայ՝ նշանակէ ձգելով առ ամբք ։

խառանեմ • էցի • եամ • եիր • (Ներգործական) ։ խա-ռանաւ , այսինքն առ ամբք կապել կապել զոք ի շղթայս • արկանել , յանուբա • գաշ , պաղլամագ • պռգաւլռնաագ • Կամ եա իբր հարկանել գաւազանաւ • գաշ , տէյէ-նէք իւէ վռբմագ ։

խառաւեմ • ։ ‖ տես ի նեղքոյ խառեմ ։

խառաւուն • աման , ամբ • անց , ամբք • (Գ•յ) ։ խառաւուելն , և խառաւոիլն • քաքաչ ուն • գաշ , պիւքէրէք գօփարըլմասը ։

խառեմ • էցի • եամ • եիր • (Ներգործական) ։ խորել • հատանել լոլ ի բաց հանել զնոսն ինչ ի բոլորէ իմէքէ , կամ ի բաց հանել ի կոր-գէն • գաշ , պիւքէրէք գօփարմագ ։

խառան • նի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ այն՝ որ բաղադրեալ և բաղկացեալ է ի զանազան իրաց • ոչ պարզ , այլ զոգեալ • կցեալ • գաշ , գաբրըշգ • Եա , հատարակ • անխարիր • սովո-րական • գաշ , պռյաղը • ալէսէվիչ է Եա , խառնակ • անկարգ • պիլճ • գաշ , մուբտաք ։ Եա , յաւելեալ ի բաց՝ լինի մակբայ • և կամ առեալ զինդիր՝ լինի նախադրեալ , և նշանակէ ի միասին • միաբան • միանգա-մայն • կից ընդ այլոյս • գաշ , պիլէ • պէրաա-պէր • պիրլիքտէ ։ Եա , յոգնակի սորին խառնիք՝ իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ խառնուրդ • խառնուածք • բաղադրութիւն • և առաւել մարմնաւոր մերձաւորութիւն • գալն արտի և իգի ընդ միմեանս • գաշ , պիրի պիրինէ գաբրըշմ • ձիմա ։

խառնաբան • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ այն՝ որ խառն ի խառն խօսի • չիտճ և իբր խրճնուածք խօսող • գաշ , գաբմա գաբրըշ սէօյլէյէն • մաղշուշ ։

խառնաբանչար • (ածական) ։ այն՝ որ է իբրև զբանչար խառնակ և միաւորակ • գաշ , զարարըը սէ պզէվամ կիսի ։

խառնաբնդոց • ։ ‖ տես խառնափնդոց ։

խառնագնաց • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ այն՝ որոյ գնացքն վարուց խառն են և ան-կարգ • խառնակ վարուք • ցոփակեաց , անառակ • գաշ , հաճպոիլ • ապրըլը ։

խառնագոյն • գունոյ , ով • ոց , ովք • (ածական) ։ խառն երանգօք խառնակ գունով • գաշ , ալտէնէ պռէլամէ ։ Եա , զանազան • տարբեր • պլտպզ • գաշ , Թիւրլիւ Թիւրլիւ ։

խառնագործ • ի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ այն՝ որ գործէ զխառնակ , այսինքն զանառակ գործս • պղծագործ • եղեռնագործ • գաշ , Ֆէնա իշ իշլէյէն • էհլի Ֆէսատ ։

խառնադեղ • ոյ • ով • ոց • ովք • (Գ•յ) ։ խառ-նակ դեղ՝ մաքրասպան կամ որձացու-ցիչ • գաշ , միլռշմիշ իլաճ ։

խառնադիւր • (ածական) ։ այն՝ որ է խառն և պէսպէս դիւրօքմբ դիւրուց • գաշ , գա-բրըշգ պռմնէթ իլէ օլան ։

խառնաթան • (Գ•յ) ։ Թան՝ ի խառն խառոց • գաշ , գաբրըշգ չօրպա ։

խառնախաղաղեմ • էցի • եամ • եիր • (Ներգործական) ։ խաղաղել ընդ միմեանս • խաղ ընդ խաղ խառնել • յօդել • կցել • հիւսել • գաշ , պիլճ պիրինէ գաբրըշդըրմագ • էօրմէք ։

խառնախորհ • (ածական) ։ խառն և խորհ • խառ-նակ , կամ օտար , և անհաւթ • գաշ , գաբմագաբրըշ • էէպանճը ։

խառնախուժ • (ածական) ։ այն՝ որ է ի խառնակ և ի խուժադուժ ազգէ • խաժամուժ • օտար • գաշ , պռյաղը խալգ ։

խառնախոց • խշոխ • ‖ իմն • պանդակ • տուն խառնակ սենեկաց և անկողնոց • իմն անարժան • գաշ , պռյաղը գօնագ , օտա , մէքեան , էվ , ինդիլ ։

խառնախռ • խռուի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ այն՝ յորում է խառն խռիւք • խառնափն-դոր • գաշ , գաբրըշգ չըլը չըրփը ։

խառնախօս • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ խառն խօսող • խառնիճաղանճ և խառնափնդոր բարբառօղ • գաշ , գաբմագաբրըշ սէօյլէյ-էն ։ Եա , զազրախօս • զրպիղ և զամօթա-լիս խօսող • գաշ , գաբրըշ մուբիշ սէօյլէյէն ։

խառնախօսութիւն • ի • (Գ•յ) ։ խառնափն-դոր խօսք • շաղփաղփութիւն • գաշ , գաբրըշ մուբիշ սէօզ ։ Եա , զազարախօսութիւն • ձաղ-բաբառութիւն • կատակ • գաշ , զէնքի ։ Եա , խառնակ խօսք • զրպյգ աղտեղութիւն և ամօթոյ պղծաբանութիւն • գաշ , Ֆէնա սէօզ ։

խառնակ • ի , աւ • ից , ք • (ածական) ։ խառն • խառնուել • շփոթ • անարշ • գաշ , գաբրըշգ ։ Եա , հատարակ • անմաքուր • սովորական • անբուաց • պռյաղը • քիրլի • փիս ։ Եա , մեղսամակարդ • անարժան • անխիղճ ՝ի գիջութ • գաշ , կիւնահա մի լեվվէս օլմա ։

Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ խառնուած • զօդուածն՝ շաղկապուն • պաշ , գաղըջացնելս • Եա , խառնիք • մերձաւորութիւնն արեան և իգի • պաշ , ձիման ։

Խառնակաբան • ի , իւ • ից , իւք • (ած) կամ (ի–կէս) ։ պիտակաբար ասացեալ • հատուած բանիւ • պշ , եաւիտեան անջրկնմիջ ։

Խառնակեաց • կնոջ , աւ • ից , օք • (ած) ։ միաբանակեաց՝ այն՝ որ կեաց ի վանս հաստատեաց խառն ընդ բազմութեան • պաշ , չօգտուած իւրմէ ի թիթիփաց հանին ։ ‖ տես և խառնագնաց ։

Խառնակեմ • եցի • եմ • ել • (էէրգործ) ։ խառն առնել ընդ միմեանս • բաղադրել՝ զանազան իրաց • խառնակ կացուցանել • շփոթել • պաշ , գաղըջմնդրմագ • Եա , խառնել՝ ամբոխել • վէր ի վայր առնել • պաշ , ալեծուփ հեծմէք ։

Խառնակեր • ի , աւ • ից , օք • (ած) ։ ուտօղ խառնակ և գարշ իրաց • պաշ , գարմագարշ , փիս շէյ հէյն ։

Խառնակիրթ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ կէրպարանքն խառնեալ է՝ զանազան ձեւոց , որպիսիք են ցուցանքաւոր կենդանիքն • պաշ , գաղըջ մաբիջ սաբէհէլի ։

Խառնակեցիկ • (ած) ։ այն՝ որ անընդհատ զբաղի հատուածակ կեանս վարել՝ ի մէջ մարդկան • գահէհիկ • պաշ , պայազատնա կէչէնէն ։ ‖ Եա տես խառնագնաց ։

Խառնակիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէէպ) ։ անհանիր հաղորդ և կցորդ լինել • մանանակցիլ • թաթմաթիլ • պաշ , գաղըջմագ • իլշագ օշմագ • Եա , խառն մարդանչիլ • խառնիլ և խառնիլ՝ ի բանիլն պատեբաղնաւ • պաշ , գաղըջ մաբիջ ձենք էհմէք • Եա , բերիլ յանապժան գործս • պղծիլ մարմնով • պաշ , ինչնա իշտ պաբլանմագ • ձիման էհմէք ։

Խառնակոխ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ կոխեալ՝ ի խառնակ կամ ի խառնագնաց անձանց • կռիւն եղեալ ոսից հատարակաւոր • պաշ , նափագ քիշլիկբաշն չիղնամնըշ ։

Խառնակոչեմ • եցի • եմ • (գոյ) ։ խառն և անյայտ կոչումն • անուն կամ բան շփոթ • պաշ , գաղըջ մաբիջ չաղըբմա ։

Խառնակոթեմ • եցի • եմ • (գոյ) ։ խառնակ գոլն • խառնակիլն • խառնուածն • շփոթումն • խռովութեան • պաշ , գաղըջըգըջագ • Եա , խառնուրդ • զանգուածն • բաղադրութեան • ձոյլ • պաշ , պիր պիրինէ գաղըջմա • Եա , խառնիք • մերձաւորութեան արեան և իգի • պաշ , ձիման ։

Խառնակուածն • կման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես խառնակուածին ։

Խառնակրօն • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ այն՝ որ խառնագնաց է վարուք • անկարգ • կամ անօրէն • հեթանոս • և կամ գռեհիկ • ռամիկ • պաշ , զապթաբզը ։

Խառնակրօնութիւն • թեան • (գոյ) ։ կեանք և կենցաղավարութիւն անկարգ և վատ • պաշ , զապթաբզըլըգ ։

Խառնամաչն • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ խառն և շփոթ ձայնս հանօղ կամ ունօղ , յորմէ ոչ ոք կարէ խմանալ ինչ • պաշ , գաղըջ մաբիջ սէս չըգապան ։ Եա , յաբեալ երբեմն՝ ի բայս՝ լինի մակբայ , իբր խառն և շփոթ կամ անյայտ ձայնիւ • պաշ , գաղըջ մաբիջ սէս իլէ ։

Խառնանձիգ • (ած) ։ խառն ձգեալ • ի միասին կապեալ և քարշեալ • խառն ընդ միմեանս պղծեալ և յաւազ վարեալ • պաշ , պիլէ չէբիլմէշ ։

Խառնաշաղ • • ⎫ ի , իւ • ից , իւք • (գոյ) կամ ըստ իմիք (ած) ։ խաժ ամաշ • խառնիխառն • ազգ խառնակ • ամբոխ • խուժան • ռամիկ • պաշ , գաղմագաղըշ • գաղապալըգ • Եա , ռամկական • հատուակ • բազմամբոխ • պաշ , պապաղը խալգ ։

Խառնաւազ • (ած) ։ այն՝ որ ունայ խառն և ասէլորդ ի մարդն՝ յէտ իջանելոյ մանր մասանցն ի վայր • պաշ , գաղապատա օլան գաղըշագ , լազըմնըզ ։

Խառնաւան • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ այն՝ որ յոյլ և պլնիւթոց մանեալ և հիւսեալ է • պաշ , գաղըշագ շէյլէրանն էօրնէլիւշ ։

Խառնաւան • (ած) ։ (այս բառ է կրկնաւոր բառիս խառն , զի սովորութեամբ լեզուիս է զի մանուկ ընդ մէջ ոյսպիսի կրկնութեան տառս մ ,) նշանակէ խառնիխուռն • խառնակ • շփոթ • պաշ , գաղըշագ ։

Խառնաւոխ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) կամ (ի–կէս) ։ խառն ամբոխիս • պաշ , գաղմագաղըշ գալապալըգ ։

Խառնաւուխ • մնոյ , ոյ • ոց , ոյք • (գոյ) ։ հատուակ անխառն միս որպէս և իցէ • պաշ , այրը սէչիսիզ էթ ։

Խառնաւուխ լինել • ‖ յառաջ միոլ • միջամուխ լինել խուռն և անկարգ պիտոյմամբ իւրք • պաշ , իլէրլի ուզանմագ , սուլմագ ։

Խառնաւուխանուածն • թեան • (գոյ) ։ խառնակուածն ընդ օտար տեառնոյ • պատնկութիւն , կամ

շնութիւն · գոհ ; գինա ։

Խառնապատում · (ած) ։ այն՝ որ պատմէ խառնիխուռն · գոհ , գարմանալորէն նագէ էութեն · Ես , այն՝ որ պատմի խառնիխուռն · պատմեալ շփոթ · գոհ , գարմանալորէն նագէ օրուանմուշ · Ես , երբեմն յարեալ ի բայս ինչ՝ լինի մակբայ ։

Խառնաստէր · սիրէլ , աս · ացի , օք · (ած) ։ այն՝ որ սիրէ զխառնա · հեաւօդ ի մարմնաւոր զուգաւորութիւն · գոհ , ճիմակ միւ-ֆիթէլա օլան ։

Խառնաւալ · (ած) ։ այն՝ որ վարէ զկեանս իւր խառնագնաց բնաւորութ՝ · անխափ · անարգել · գոհ , ֆէնայէ մէլլ էութեն ։

Խառնաւան · ի , աւ · ացի , օք · (գոյ) ։ անօթ՝ յոր խառնեն , կամ ընդ ըմպելի ինչ · կարաս · ասփար · գոհ , իչինտե շէյ գաբըշ-ըըմա իչիւն՝ քէասէ , քիւփ , ասէմի ։ Բայց առաւել նշանակէ բաժակ · ըմպանակ · գոհ , գաւէդ · Թաս · Ես , խառնաբան ասի որ կոյս ունայնին՝ յորոյ սրպանդի եղև անհաս միաւորութիւն բանին ընդ մարմնոյ՝ անչփոթ խառնմամբ ։

Խառնարձակ · (ած) ։ խառնիխուռն ի գործս բերեալ , կամ արտաբերեալ · գոհ , գարշ մաբրիշ միշարը վէրվիշէ · Ես , երբեմն յարեալ ի բայս՝ կարէ լինել մակբայ ։

Խառնափնդոր · ի , աւ · ացի , օք · (ած) ։ խառնիխուռն · խառնակ ։ շփոթ · խառնաղանձ · խառնամաուն · գոհ , գարմանալորէն · գարշ մաբրիշ ։

Խառնափնդոր · · · } (ռոֆեոյ ոբոֆոն) ։
Խառնափնդորապէս · } իբրև խառնիխուռն · շփոթաբար · անյայտաբար · անորոշակի · գոհ , գարմանալորէն ։

Խառնափնդորեմ · եցի · եա · ել · (Դէրգործ) ։ խառնակել · խառնափնդոր առնել · շփոթել · եղծանել · զկշռանել · գոհ , գարմագարշ , գարշ մաբրիշ էթմէք ։

Խառնափնդորութիւն · ‖ տե՛ս Խառնակութիւն ։

Խառնափնդորուն · ‖ տե՛ս Խառնակուն ։

Խառնել · ը-ցի , եաւ · եաց , եալ · · · } ‖ տե՛ս
Խառնելիք · եաց , եալ · · · · · } Խառնաման՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։ Ես , ըմպելի խառնեալ կամ բաղադրեալ · գոհ , իչքի ։ Ես , պարանք զկիլի կապեալք ընդ կոլմանս նաւի · գոհ , օլմագ · էկէմ ։

Խառնեմ · եցի · եա · ել · (Դէրգործ) ։ զանազան բաղադրել · միաւորել ընդ միմեանս զզանազան նիւթս · շփոթել , գոհ , գարբըշ մաբրիշ · գոհ , ընել կամ արկանել զմանկելին ի խառնաման · գոհ , իչքինի գաւէդ ասլատըմագ · Ես , յարբել զիր ընդ իր · միացուցանել · գոհ , պիթիշթիրմէք · Ես , յօդել · զուգել · ագուցանել · ընդելուզանել · գոհ , կէչտիրմէք · կէչտիրմէք · Ես , միաւորել և միացուցանել անշփոթ · գոհ , գարբըշըմամըշ պիր էթմէք · Ես , բաղադրել զբոլոր ինչ զանազան մասամբք զանգանել · գոհ , եօղատըմագ · Ես , յարակցել բարեյաւելս · ի միկարգ դասաւորել · վերածել որպէս ասի խառնել զմէզ ընդ ՝ած ։ Ես , մաճանել · մթել · գոհ , սօգմագ ։

Խառնիխուռն , կամ խառն ի խուռն · (հէբոյ) ։ խառն և խռնեալ · խառնափնդորապէս · շփոթաբար · անկարգաբար · գոհ , գարմագարշ · Ես , անխոհեմ · անորոշակի · պարզաբար · գոհ , ալէսէվիյէ · այրը սէյի էթմէկէրէք ։

Խառնիճ · նճի , աւ · ացի , օք · (գոյ) ։ է սեռակ ինն մարախոյ , որ և մանր է քան զհասարակ մարեալս և չունի զթեւս · գոհ , գանասրշ չէքիրկէ ։

Խառնիճաղանճ · } ‖ տե՛ս Խառնաղանճ ։
Խառնիճաղանջ · }

Խառնիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէղոս) ։ բախիլ պատեբարձաւ · խուռն յարձակմամբք ըզմիմեամբք էջանել · գոհ , նէնէքէ չըգմագ · Ես , յարիլ կամ կռանիլ սիրով · ոչ եխատանել · գոհ , պիր օլմագ · Ես , խառնակիլ · զուգիլ առ իւր և իւրն · գոհ , չիֆթէչէշմէք · Ես , է կրաւորականն խառնեմ բային ։

Խառնիչ · նչի , աւ · ացի , օք · (ած) ։ այն՝ որ խառնէ և բաղադրէ , ըստ ամենայն նշանակութեանն ։

Խառնիճաւութիւն · ‖ տե՛ս Խառնախօսութիւն ։

Խառնաղաւթիւն · թեան · (գոյ) ։ խառնաւմն · մասնակցութիւն · կապակցութիւն · գոհ , գարըշմա · իչթիմագլըգ ։

Խառնորդ · ի , աւ · ացի , օք · ‖ տե՛ս Խառնարդ ։

Խառնարդ · ‖ տե՛ս Խառնարան՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։

Խառնաւած · ոյ՝ կամ ի , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ բաղադրութիւն ընդ միմեանս տարբեր և հակակից իւրաց · բաղկացուած · գոհ , պիր պիրինէ գարըշմըմա ։ Ես , խառնաւմն հիւթոց՝ ի մարմինս մեր ի բնէ · գոհ , միզաճ · մէշրութ · Ես , անչփոթ միաւորութ՝ ի զանազանութենէ անդ բնութ՝ց և ներ-

գործուեցիչ • գած, գործչուհի • պիր օլմա, Եա, ազգակցուհի • աբեռնակցուհի • սերտնդ • գած, ոչ, Եա, ագոյգ • զոդ • յեռաւոր ընդ իրեարս • գած, կէյտիրմէ • Եա, միաբանուհի ձայնից, կամ սիրոյ • գծ, իմիթիֆատ •

խառնուածոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • ի զանազան հիւթոյ բաղկացեալ • բազադրեալ խառնմամբ • գած, գործչուհի • թէրքիպ, թէրքիպէ օլմուշ,

խառնուածք • ք • (գոյ) • խառնուածն զանազան իրաց ընդ միմեանս • բազադրութիւն և զանգուած ո և իցէ իրաց • խառնուած • գած, գործչութիւն • Եա, անչփոթ միաւորութիւն • գած, գործչմամբ պիր օլմա, Եա, միաբանութիւն • կենակցութիւն • գած, եօլտաշլըգ • Եա, մերձաւորութիւն ըստ մարմնոյ • գած, չիֆթլէշմէ,

խառնուն • նման, ամբ • անց, ամբք • || նոյն է ընդ վերնոյն •

խառնուրդ • (գոյ) • բաղխուն պատերազմաւ • գած, գործչութիւն • Եա, խառնուած գեւոց ընդ միմեանս, կամ առ մի խառնման • գած, գործչմա • Եա, միաբանութիւն • կցորդութիւն • գած • իլճագլըգ •

խառնք • նոց, իւք • || տես խառն •

խառուիմ • եցայ • եմ • իմ • (էնէյոյ) • չոբանալ • չաւնաքիլ • ծիւրիլ • մաշիլ • գած, գուրուամագ • զոյիֆլէնմէք •

խառուկ • ի, աւ • ոց, ոք • (ած) • խառուեալ • չորացեալ կամ հարեալ ի խորշակէ • խորշակահար • գծ, սըճաքեան վնասուածոյ •

խառուղ • (գոյ) • խարեալ պտուղ • չորացեալ իբրև զչամիչ • և և փշ ի խաղողոյ, որպէս ռուսի, խնձոյ, ևայլն • գած, գուրուամիլվէ, իւզլիւմ •

խառտար • (գոյ) • է անուն ծաղկոյ իրիք՝ որ յայ բոբիա • գծ, պիր չիչէք իսմի ալըպաճանտա •

խար • ի, իւ • իյ, իւք • կամ ոց, ոք • (գոյ) • կէր • հարակ և դարման չորքոտանեաց, ոյ ձիոյ կամ գրաստու և այլն • գած, հայուան, ալճ եէմի •

խարաբաճան • (գոյ) • իբր անպիտան իշեւան • նուաստ տուն, կամ յարկ • գած, ալչագ՝ էտնա եվ, գօնագ •

խարաբուղ • (գոյ) • իբր մանուլ կամ քերիչ հիւանդոյ • գած, մէնկէնէ կիպլի •

խարագուլ • գլի, իւ • իյ՝ կամ ոց, ոք • (գոյ) • է տեսակ ինն մանր մարախոյ, որ ունի Յայծ նուրբ և բարակ թեւս, որովք ոչ կարէ թռչիլ այլ յատակ շարժեալ վազելոյ

ոստոստումամբ՝ ծախէ զդալարիս • գած, պիր նէվ չէքիրէկէ •

խարազոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) • է նիւթ ինչ կարծր իբրև զքար, որ գտանի ի մէջ լերդոյ եզանց սակաւուց, և է ի չափ կազին պաղոյ, որ ի գործ ածի ի բազում իրս • գած, խարազու, էօտ Թաշը •

խարազան • ի, աւ • ոց, ք • (գոյ) • ձաղկիկ՝ կազմեալ ի չուանէ, կամ ի փոկոյ և կամ ի մազէ ձիոյն ինչ նիւթոյ, որով առաւել վարեն զձորիս կամ զերշ և զերշ չորքոտանիս • մարակ • վարոց • գած, Թուբա • գամչը • մահմուզ • մօտուլ •

խարազանահալած առնել • || խարազանաւ՝ այսինքն մարակաւ հալածել կամ վանել, գած, գամչը իլէ գօվմագ • սիւրմէք •

խարազանեմ • եցի • եմ • իմ • (էնէրգոյծ) • խարազանաւ հարկանել • գծ, գամչը լամագ •

խարազն • նի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) • քաւբան • խորք • գրգռեակ, զոր զգենուն կրօնաւորք վրայ ձգնութեան • գած, չուլ • քէպէ • խարաբ • Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ կարկառուն • պատառատուն • քրձեզեղն • գած, չուլտան • խարաբտան • Եա, մազեղէն • մազեայ • գած, գըլտան •

խարաղնագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (ած) • խոշորագոյն • գոնէհկագոյն • բիւրտ յայծ • գծ, փէք գապա • գապաճա • եօզուն • կալըն •

խարաղնագեաց • գեցի, իւ • իյ, իւք • } խարաղնագեսու • ի, իւ • իյ՝ կամ ոց, ոք • } խարաղնաւոր • ի, աւ • ոց, ոք • (ած) • այն՝ որ զգենու զխոշոր մազեղէնսն, կամ զքուրձ • որպ զգենան է խարազն կամ գրգռեակ • խոշորագեաց • գած, չուլ, խարաբ կիյինմիշ • Եա, բառս խարազնագեաս իբրև գոյական՝ երբեմն նշանակէ մազեղէն կամ կարկառուն ըզգեստս • գած, գըլտան կա՛ւ եամալը էպպոյ •

խարակ • ի, աւ • ոց, ոք • (գոյ) • կարծր և ապառաժ քար • գած, գայա • գայալըգ •

խարակաձև • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • նման ապառաժ քարի • գած, գայա կիպլի • Եա, յարեալ ի բայս՝ լինի նմանիլ •

խարական • ի, աւ • ոց, ոք • (ած) • այն՝ որ խարանաւ բուժէ • գած, եագը իլէ էյի էէն •

խարակեմ • եցի • եա • եմ • (էնէրգոյծ) • խարբել • խահրել • սրբել • կիղտել • տուրբել • գած, եագմագ • կէօյլիւնմիւթիք • գաւառմագ • Եա, իբր տոգորել • օծանել • գած, ըսլամմագ եաղլամագ •

խարակիչ · կրն, աս · աց, օք · (ածՙ) · այն՝ որ խարակէ · տալորիչ · գաՀ, գալուբան ·

խարամ · (գոյ) · աւելորդն կամ աղտ հալեալ իրաց · գաՀ, ԹօրԹոս ·

խարամանիլ · նուազ, եաս · եաց, եօք · (գոյ) · գրկի ևս խարամանիլ, և նշանակէ չար ՈՒՆ ըստ պատկառ · չար հրեշտակ · դև · սատանայ · կամ այն՝ յորմէ պատճառին ՈՒՄ չարիք · գաՀ, մկրտիչ չէրԹան · Ես, է սեռակ ԹիւՆաղիից և ժանտաժուռ օձիւ, որ՝ ի խայԹելն զրՀ՝ Թմբկացուցանէ · և զմարմինն բոլորովին ուռուցեալ անհնարինս տապացուցանէ · և պատճառէ զծարաւ և զերՀ յանձն խայԹեցելոյն, և սակաւիկ մի ապրել՝ մեռանի · գաՀ, եաՀըՀնը եբլան ·

խարան · ի, աս · աց, օք · (գոյ) · խարելն · խաբուսին · կիզուելն չանԹայեալ երկաԹով, զոր առնեն երբեմն ի վերայ վերաց՝ զի բժշկեսցին, և երբեմն առ ի բանալ զվէրս · և երբեմն զի որպէսզի յայլոյ ՈՒՄ՝ ԹՀ իբրև բարի և ԹՀ իբրև չար · որպէ և երբեմն առնեն ի ճակատ այնց մարդկան՝ որք մինչև ցՀամ պարտաւոր են մնալ ի մեռադաղ բանտից · գաՀ, տաղտկաս · Ես, խարեալ տեղին · վերք · գաՀ, եաՀը · տաղ ·

խարանագիր · ոյ, ոյ · ոց, ոյք · (գոյ) · է դեղ ինչ կիզանօղ՝ որով բանան բժիշկք զվէրս ի մարմինս հիւանդաց և ցաւագարաց · գաՀ · փիլիսիան եագըսը ·

խարանաքար · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · քար դժոխային, զոր շինեն արուեստիւք՝ և է կիզանօղ յոյժ · գՀ, ՀէկՀՈՒՆէմ ԹաշԸ ·

խարափ · ոյ, ոյ · ոց · ոյք · (գոյ) · խորխորատ · վիհ · գուբ · գաՀ, խնամակք · չուգուբ ·

խարը · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · աւազեր · սուր · որպէս և իցէ գործի պատրաստելի կամ որսոյ · գաՀ, գըլըՀ ·

խարբալ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · մալՀեծ՝ որով մաղի ցորեան կամ ալիւր · գաՀ, գալպար · էլէք ·

խարբալեմ · եցի · եա · ել · (ՀէրգաՐծ) · մաղել · գաՀ, գալպուրլամագ · Ես, փորձել · յուզել իբրև ի խարբալի · վրդովել, որպէսզի՝ այնպէս կամեցաս խարբալել, այսինքն փորձել, խախտել ի հաւատոց · գաՀ, այնամագ · ալեՀ իւսԹ էՀՄէք ·

խարբալիմ · եցայ · եայց · իլ · (ՀէրգաՀ) · մաղիլ · գաՀ, գալպուրլանմագ · Ես, ամբոխիլ · վրդովիլ · չփոթիլ · գաՀ, ալեՀ իւսԹ օլմագ ·

խարբալուն · լման, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · խարբալելն · գաՀ, գալպուրլամա · Ես, փորձուԹիւն · ծուխք մտաց · գաՀ, իվղա · պէլա ·

խարբանգակ · ի, աս · աց, օք · (ածՙ) · արբշիռ · արբեցօղ · շուայտաղ ի գինեսուն · գաՀ, եէչլիէլի իչլիէլ ·

խարբուզ · բուզն՝ կամ բզի, աս · աց, օք · ‖ տես Էշայեասն ·

խարբուս · { բխի · աս · աց · օք · (գոյ) ·

խարբուզն · { է անօտ ինչ գիւղոյ և փողոց մարդկան, որ ասի պատահիլ ի խոնաւուԹէ օդոյ, և պատճառէ զծանրութիՒն գլխոյ այլոյլուբ հիւԹոց ի մարմնի, և բերէ հազ և սուկպ փռնչուն · գաՀ, զիւքքեամ · ՆէվաՀիլ ·

խարդախ · ի, իս · ից՝ կամ աց, օք · (ածՙ) · ՆենԹաղաւոր · խաբեբայ · անհաւատարիմ · դաւաճան · կեղծաւոր · այն՝ որոյ սիրտն չէ յարմար բանից բերանոյն · գաՀ, հիւէյպազ · հիւիքեաբ · պըզըգՀը ·

խարդախագոյն · գունի, իս · ից, իւք · (ածՙ) · առաւել խարդախ · ՆենԹաղաւոր յոյժ · գաՀ, փէք հիւէյպազ · հիւիքեաբ ·

խարդախական · ի, աս · աց, օք · (ածՙ) · այն՝ որ վերաբերի խարդախուԹէ և խարդախ անձանց · գաՀ, հիւէյպազըըղա վէ հիւէյպազա միւԹէալիք ·

խարդախանամ · ացայ · ցիր · ալ · ‖ տես ի ՆենԹըցի խարդախիմ ·

խարդախանք · անաց, օք · (գոյ) · խարդախելն · ՆենԹաղաւորել · գաՀ, հիւէ · ՓէՆաս ·

խարդախիմ · եցի · եա · ել · (ՀէրգաՐծ) և (չէրգոյՀ) · ՆենԹանել · պատրել · խորամանկուԹիւն առնել · հնարել զչարութիՒն ինչ · խաբել · գաՀ, զատաարըգ էՀՄէք · ալտաՀմագ ·

խարդախիչ · իչի · աս · աց · օք · { (ածՙ) ·

խարդախող · ի, աս · աց · օք · { (ածՙ) · այն՝ որ խարդախէ · գաՀ, հիւէյ, զատաարըգ էաէն · Ես, բառս խարդախող՝ է յաւուկ մանկտիք բանաբերութիՒն առանցին ·

խարդախուԹիւն · ԹԻՒն · (գոյ) · ՆենԹաղաւորուԹիւն · գաւաճանուԹիւն · խորամանկուԹիւն · կեղծաւորուԹիւն · դարանակալուԹիւն · խաբեբայուԹիւն · գաՀ, հիւէյպազըըգ · պըզըգՀըըգ · Ես, խարդախուԹիւն ի պղծուԹիւն ·

խարդախումն · խման · ամբ · անց, ամբք · ‖ ՆոյՆ է ընդ վերնոյն ·

խարդաւան · ի, իս · ից, իւք · (ածՙ) · դաւաճան · ՆենԹաղաւոր · խարդաւանող · խարդաւանակ · անհաւատարիմ · գաՀ, ալտաարՀը · հիւէյպազ · հիւիքեաբ ·

խարդաւանակ · ի, աս · աց, օք · ‖ տես

խարդաւան։ Ես, իբրև գողական՝ ‖ տես ի նեբբոյ խարդաւանութիւն։

խարդաւանական, ի, աւ. ապ. (ած)։ այն՝ որ լինի խարդաւանութեամբ. դաւաճանական. գող, հիւկլի։

խարդաւանեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ)։ դաւով և պատրանօք խաբէութեամբ որսալ. խաբել. պատրել. գող, ալտաթմագ. Ես, ի բաձանց ի վայր հանել կործանել. արկանել յորդոյնի և ի չարիս. գող, նեփիւ իւսթիւնե կենթիրնէ. տատզաշ պըրագմագ։ Ես, դաւով սպանանել. դաւել ի մահ. գող, փէնա իլէ էօլսիւրմէք։ Ես, պատրեցուցանել ձգել ի պղծութիւն. գող, ալ տաթմագ իլէ փէնալըգա պըրագմագ։

խարդաւանութիւն. Թեան. ան. անց. ամբ.
խարդաւանութիւն. Նման, ամբ. անց, ամբք.
խարդաւանութիւն. անաց, ապ. ան. ան. ան. (գոյ)։ նենգագործիր դաւաճանութեամբ. պատրանք. խաբէութիւն. զրոյցի լսելիք. խարդախանք. գող, հիւկլի. տէք. փէնա։ Ես, անկումն ի պղծութիւն. ապականութիւն. գող, փէնալըգա տիւշմէ։

խարեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ)։ խոտորիլ. տաղորել. այրել. գող, եագմագ. գաղտաբարձ։ Ես, կիզուիլ. ջանիցս ցաւել. երկաթով. գող, տաղլամագ։

խարի. (գոյ)։ արուածիւն մարդոյ. առնի անդամ. գող, երքէքլիք։

խարխոխ. ըսխի, աւ. ապ՝ կամ լոյ, ապ. (գոյ)։ պատաւանդան սեան. սոսրմն նեղոյկ իրաց, որ իբրև գլխիկ կանգնեն զսիւնն կամ զոյլ մինչ ի վէր ելոյ. և այս պատաւանդան կարէ լինել յարծաթոյ՝ ի պղնձոյ և կամ ի քարէ և ի փայտէ. գող, տիպլիք. տիրէք թաշը, տաւպանը։ Ես, ձանկաւոր երկաթ նաւուց՝ որ կարէ լինել մեծ յոյժ կամ փոքր, զոր պարանաւ արկանեն ի ծով առ ի անշարժ պահել զնաւն. գող, էնկի տէվիրի. չէնկել։

խարխոխաձև, կամ խարխոխանձև. (ած)։ այն՝ որ ունի զձև և զնմանութիւն խարխոխ. գող, տիպլիք ըսխմինաձ։

խարխոխանիք. անաց, ապ. (գոյ)։ խարխոխն գոլ. գոյութիւն. խոխոտութիւն. սխալանք. գող, գայմա. Թէփրէնմէ. եաղլըլըգ։

խարխոխեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ)։ խոտանելով խլել զխարխոխն, կամ բառնալ զամուրթին. անհաստատ կացուցանել. խարխուլ առնել. խաղտել. քայքայել. քանդել. գող, եըզմագ. վէբան էմմէք։

խարխոխեմ. եցայ. եայ. իլ. (չեզոք)։ խարխոխիլ. խարխուլ լինիլ. փոխ կամ հնանալ ըստ ամ մնասից. գող, վէբանէ օլմագ. չէսրխանէք. էսքիմէք. Ես, է կրաւորականն բայիս խարխոխեմ։

խարխոչանեմ, կամ խարաչանեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ)։ նուաղեցուցանել. լքուցանել. թալկացուցանել. գող, մէհման, հէլաք էմմէք. կենվէմմէք։

խարխոր. ապ, ով. ապ, ովք. ‖ տես ի նեբբոյ խարխուր։

խարխորեմ. ‖ տես խարխալեմ։ Ես, քերկըլով քերել. կերկերել. պատառատել. գող, փարչ փարչ էմմէք։

խարխորիչ. ըչի, աւ. ապ, օք. (ած)։ այն՝ որ խարխորէ. անհաստատ առնող. քայքայող. գող, վէբան էտէն։ Ես, կերկերիչ. այն՝ որ պատառատէ. գող, երըթան. փարչ փարչ էտէն։

խարխորուն. լման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խարխորելն, և խարխորիլն՝ ըստ ամենայն առման։

խարխորուն. ‖ տես ի նեբբոյ խարխուր։

խարխոփ, կամ խարխոբ. (ոճ)։ խարխաբելով. կուրօրէն. շօշափելով. ձեռօք. գող, եօգլայը եօգլայը վարմագ իլէ. ‖ և տես ի նեբբոյ խարխափանք։

խարխափանք. անաց, օք. (գոյ)։ խարխափելն. կուրօրէն շօշափումն. ընդ խաւար. գող, եօգլայը եօգլայը վարմագըդ։

խարխափեմ, կամ խարխաբեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ) կամ իբր (ներգործ)։ ընդ խաւար կուրօրէն շօշափելով և զննելով ձեռօք շրջիլ. դանդաղիլ. երեբիլ. գող, եօգլայը եօգլայը վարմագ։ Ես, տատանիլ տեղւոյ. այսր անդր շարժիլ. գող, տալընմագ. էօթէ պէրի գըմըլտամագ։

խարխափումն. փման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես ի վերոյ խարխափանք։

խարխեմ. } ‖ տես խարխալեմ։
խարխլեմ. }

խարխիմ. ‖ տես ի վերոյ խարխալիմ։

խարխուլ. (ած)։ խոխոտ. զաղփաղփուն. քայքայեալ. գող, էյրէլմի. Թէփրէնմիշ։

խարտ. ի, իւ. լոյ, լեաք. կամ՝ ձուաք. անց, ամբք. (գոյ)։ շարժ. խիտ առ խիտ եղեղմունք. անտառ պլտուղոյ, և նմանեաց. գող, գամըշլըգ. սազլըգ։

խարշաւեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործ)։

սաստիկ խարչելով այրել և տաչորել · խոթովիլ · որ լինի հրով և եռացեալ ջրով և մերթ տապով արեգական · գծ , փէք հաշլամագ · եագմագ · գաւմէ բմագ · Ես , կրաւորական սորին երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ պատակիլ · պաղքիլ · տաչորիլ · ի ծարաւոյ · գծ , տաւսամագ · Ես , մորմոքիլ · ազխարով լինիլ · խարխիլ · ի գորովոյ գԹոյն · ազխկիզիլ · գծ , եխրէյլի եզիլմէք ·

Խարչատաւն · տման , տաք · անց , տարք · (գոյ) · խարչատաւէն և խարչատիւն՝ ըստ առնական տման ·

Խարչատի · (նախդէբ՝ հոլովի) · · · · }

Խարչատիւն · փման , տաք · անց , տարք · (գոյ) · երեքտաւն և տատասնաւն տեղւոյ անկոյ , որք շարժին ի հողմոյ · խօշխան · գծ , աղաշխարէն եաւիրագլարէն գըմըլտանմասը վէ սէս չգտարմասը ·

Խարչատուն · նի , իւ · իյ , իւք · կամ փնոյ , ով · ոց , ովք · (ածական) · այն՝ որ շարժմամբ հանէ զխոշխան և զխօշխան ըստ տեղւոյ անկոյ · գծ , աղաշխարէն եաւիրագլարէը կիսոյն հարեքնեն խախրեք գըմըլտանան վէ սէս չգտարան ·

Խարչեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) · եփել եռացեալ ջրով · և կամ խարչատիւ զձեռս կերմացեալ ջրով · գծ , հաշլամագ · Ես , այրել · տաչորել · գծ , եագմագ ·

Խարչուն · չման , տաք · անց , տարք · (գոյ) · խարչելն · և խարչիլն · եփելն եռացեալ ջրով · գծ , հաշլամասը վէ հաշլանմասը · || եւս տես՝ խարչատուն ·

Խարոյկ · բտկի , տաւ · ոց , օք · (գոյ) · հուր լուցեալ · փայտ և խոխ դիզեալ և վառեալ · կրակ , կամ կոշտակուկնք հրոյ · գծ , աթէշ · քէօղ ·

Խարոյկ արկանիլ , կամ վառիլ , կամ լուցանիլ · || վառիլ , կամ բորբոքիլ զհուր · գծ , աթէշ եագմագ ·

Խարտանք · նոց , օք · (գոյ) · թշուառութիւն · վիշտ · տղերք · գծ , սէ փիւլիք · զարար · || եւս տես՝ խարան ·

Խարտեմ · || տես՝ խարեմ ·

Խարտիս · (ածական) · խարտիլ · կիզեալ ի տօթոյ · խորշակահար · խառուկ · գծ , տաղլանմըշ · սըճագասան եանմըշ ·

Խարուկ · ի , աւ · ոց , օք · (գոյ) · է տեւական կամ կարճ ատեն կրակ մը , որ ի վերոյ գործելէ ի մազոյ պզեաց , իսկ ի ներքոյ ընդ տակաւ ի կանեփոյ՝ զորմանալի հիւսուածով ամրացեալ իրարու զատակաց , և բնեալ ի նմա հատատուտիլ աւ ի չատիվ · և ոյսու օրինակս կազմեն ի քարաժայռ և յապառաժատ երկրի բնակիչք , ուր եթէ ի մարթոյ գործեսցի կօշիկ , մաշի շուտով և ոչ տեւէ ընդ երկար · գծ , պլոր Թարդ ճիլմի տիր ·

Խարտեանին · ծնի , իւ · ոց , օք · (ածական) · ծնիլ ի խարուկէ , որպիսի են կոյտակուկնք · և կամ արտադրիլ ի լուսատոր լինել իրաց , որպիսի են բոցք ճառագայթից արեգական · գծ , աթէշտէն հասըլ օլան ·

Խարտիեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) · այրել , կամ տաչորել խարուկս · գծ , եագմագ · Ես , իբրև չէզոք՝ նշանակէ հրանալ · բորբոքիլ · գծ , աթէշ քէօղմէք · ալէ ֆլէնմէք ·

Խարուն · բման , տաք · անց , տարք · (գոյ) · խարելն , կամ խարիլն · գծ , տաղլամասը , և տաղլանմասը ·

Խարուտիմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) · ծածկել · մթագնացանել · խրթնացուցանել · գծ , կիզկիզմէք · գափալը սէօյլէմէք ·

Խարսխանիչ · նչի , իւ · իյ , իւք · (գոյ) · նշան՝ զոր նաւավարք դնեն կէտս ջուրց ծովու , ուր Թաղեալ են գխարիսխս նաւուս իւրեանց · գծ , չամանտուրա ·

Խարսխաւոր · ի , աւ · ոց , օք · (ածական) · այն՝ որ հաստատեալ է ի վէր խարսխի · ունօղ գխարիսխս ի ներքոյ իւր · գծ , լէնկէրլէնմիշ ·

Խարսխեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) · հաստատել զսիւնն , կամ զայլ ինչ ի վերոյ խարսխի · գծ , թէմէլ գտագ · տիքմէք · Ես , հաստատել և ամրացուցանել ինչ որպէս և իյէ · անշարժ կացուցանել · առկայացուցանել · գծ , միւհէքքէմէք ·

Խարսիս · || տես՝ Հարսիս ·

Խարտ · ի , իւ · իյ , իւք · (գոյ) · է արմատ բոլոյս խարտեմ , և նշանակէ խարտուն · գծ , էյէլէմէ · Ես , խարտոց · գծ , էյէ ·

Խարտուածք · ծից , իւք · || տես՝ խարտուած ·

Խարտուածոյ · ի , իւ · իյ , իւք · (ածական) · այն՝ որ լինի խարտեղոյ · խարտեալ · գծ , էյէլէնմիշ ·

Խարտոփիլակ , կամ խարտոփիլակ · ի , աւ · ոց , օք · (գոյ) · ծագի ի յոտնական բառից քարտաֆիլաքս , որ Թարգմանի դիւանապան կամ դիւանադպիր · բայց խարտոփիլակ կոչի ի մեզ նա՝ որ զտեղեկութիւն առեալ զվաստց և զկնոց ապրանք՝ մատուցանէ զնա ի ձեռնադրութիւն առաջի

եալ ախտագոսոյն՝ վկայելով զնմանէ հրատարակաւ, և հոգալով զպէտսն գրոց, և սլոյց կարեաց ձեռնադրելոյն։ ա՛ոյ, խորատավիլակ։

Խորատեաց, կամ **Խորատէց**։ տե՛ս, իւ։ իցի, իւք։ (ած)։ գեղջն՝ հակեալ՝ի կարմրատ. կարմիր բացագոյն՝ հրափայլ։ շէկ։ գաւ, գումրալ։ ալտաս։

Խորատեմ։ եցի։ եա՛։ էլ։ (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ քերել խորտացաւ։ խորտացել, որպ՝ առնեն զսակի և զարծաթի և զայլ նմանեցս։ գաւ, էլէվէնիք։ տե՛ս օրփիւէնիք։

Խորատէց։ ի, իւ։ իցի, իւք։ ‖ տե՛ս խորատեաց։

Խորատեշագէղ։ ի, աւ։ ացի, օք։ (ած)։ այն՝ որ խորատեաց գունով է գեղեցիկ։ գաւ, գումրալ բէնքէնեակ կիւղէլ։

Խորատեշագոյն։ գունի, իւ։ իցի, իւք։ (ած)։ խորատեաց և գեղեցիկ գունով։ գաւ, գումրալ բէնքէլի։

Խորատեշամեայ։ (ած)։ այն՝ որ ունի ըզ խորատեաց մեծութիւն։ գաւ, գումրալ սագալլը։

Խորատեշանամ։ ացայ։ ցի՛ր։ ալ։ (ՀԷՐԳ)։ խորատեաց, կամ շիկագոյն լինիլ։ շէկանալ։ գաւ, գումրալլանմագ։

Խորատեշաւի։ ԹԷ։ (գոյ)։ կարմրորակ գեղեցուհի։ խորատեաց գոլն։ գաւ, գումրալլըգ։

Խորիշակ։ (ՆԽԷՐԷՒ՝ հոլովի)։ ‖ տե՛ս ի վերոյ խորատեշագէղ։

Խորոց։ ի, աւ։ ացի, օք՝ կամ ովք։ (գոյ)։ երկաթեայ և առաւելաւոր գործի ինչ խարտեղոյ զամէնայն հրահանգելոյ և զոյգ կարծր իրս։ գաւ, էյէ։ տե՛ս օրփիւէ։

Խորոտած։ ոյ, ով։ ոց, ովք։ (գոյ)։ մանրատած՝ի խորտելոյ։ գաւ, էյէնմէյի, աւսմէնէյի թօզու։

Խոցփրիմ։ եցի։ եա՛։ էլ։ (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ իբր նմանատիպ կծանելի։ սոգատանել։ մեղադրել։ գաւ, սուչլամագ։ սլըղլամագ։

Խու։ ոյ՝ կամ ու, ով։ ոց, ովք։ (գոյ)։ մանի՝ի մանին վէ՛ճ ածէ՛ք։ կրկնատած՝ կամ լաւ ևս տակ։ դատաւորութեի՛ հանիքաց և այլ զանազան նիւթոց՝ որք՝ի բերելն գտանելին յԼընդեաս հողոյ։ գաւ, տապաղա։ գաթէ։ սլուրկիւ։ Եա, աղաւամազ։ գաւ, սլյա թէյլիւ։ Եա, մէգ։ գաւ, սլուման։

Խոսաւ։ ի, աւ։ (գոյ)։ մ՛ծութի՛ որ պատճառի՛ի պակասութե՛ լուսոյ։ նեմռաթի՛։ աղջամուղջ։ գաւ, գարանլըգ։ Եա, անմիխիթար վիճակ գժոխոց։ գաւ, զուլմէթ։ Եա, կուրութի՛ մտաց։ գաւ, սաւիմա։ Եա, սատանայ։ գաւ, շէյթան։ Եա, որպ և լոյծ վիշտ և

նեղութի՛ սաստիկ, որ իբրև զխաւար պատէ զմարդ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ խաւարային։ գաւ, գարանլըգա մէրէթլիք։

Խոսաւաբանատարգել առնել։ ‖ արգելել զոք՝ի խաւարային բանսի։ գաւ, գարանլըգ եէրսէ մահպուս էյլէմէք։

Խոսաւաբեր։ ի, աւ։ ացի, օք։ (ած)։ բերօղ զխաւար։ խաւարեցուցիչ։ գաւ, գարանլըգ էտէն։ Եա, խաւարատած։ բերօղ չինչ՝ի խաւար։ գաւ, գարարմըշ։

Խոսաւաբնակ։ ի, աւ։ ացի, օք։ (ած)։ ի խաւարի բնակօղ։ կամ այն՝ որ՝ի բնէ խաւարային է։ գաւ, գարանլըգտա սոքին օլան։ Եա, մ՛թնի։ խաւարային։ գաւ, գարանլըգլը։

Խոսաւաբորբ։ } ի, իւ։ իցի, իւք։ (ած)։
Խոսաւաբորբոք։ } այն՝ որոյ բորբն, կամ բորբոքն՝ ոչինչ ընդհատ է՝ի խաւարէ։ խաւարատած։ գաւ, գարանլըգ։

Խոսաւագիր։ գրի, աւ։ ացի, օք։ (ած)։ գրօղ՝ի խաւարային տեղւոջ, կամ այն՝ որ գրէ զխաւարէ։ գաւ, գարանլըգտա եազան։

Խոսաւագնաց։ ի, իւ։ իցի, իւք։ (ած)։ այն՝ որ գնայ ընդ խաւար, կամ այն՝ որ գնայ ընդ մէնձն գիշերոյ։ գաւ, գարանլըգտա կիտէն։

Խոսաւագիր։ (ած)։ այն՝ որ հայի՝ի գիր խաւարային, երեկոյին կամ գիշերային։ գաւ, գարանլըգա պագան։

Խոսաւագործ։ ի, իւ։ իցի, իւք։
Խոսաւագործեաց։ գեցի, իւ։ իցի, իւք։
Խոսաւագործեստ։ ի, իւ։ իցի, իւք։
(ած)։ զգածեալ խաւարու։ խաւարատած։ խաւարու պատեալ։ գաւ, գարանլըգըլա գաթիլանմըշ։

Խոսաւախաւան։ (ած)։ այն՝ որ խաւն է ընդ խաւարի։ մ՛թագին։ խաւարաւ մածեալ։ գաւ, գարանլըգըլա գաթիլանմըշ։

Խոսաւատած։ ի, իւ։ իցի, իւք։ (ած)։ խաւարեալ։ գաւ, գարարմըշ։

Խոսաւարակ։ ի, աւ։ ացի, օք։ (գոյ)։ է առաջին ժամն գիշերոյ, զոր տեսցես՝ի բառն ժամ։

Խոսաւարական։ ի, աւ։ ացի, օք։ ‖ տե՛ս խաւարային։

Խոսաւարակեաց։ կեցի, աւ։ ացի, օք։ (ած)։ այն՝ որ կեաց և կ՚ելլի՝ի խաւարի։ խաւարաբնակ, որպիսի են թռչունք ինչ՝ որք՝ի գիշերի ելանեն արուեստ՝ի բռնոյ իւրեանց։ գաւ, գարանլըգտա կէզէն։

խաւարակենցաղ · ց, ղ · (գ•ց) : խաւարային կամ մեղսամոլորդ կենցաղ· գ՜, գարանլըգ սիւնակ· Ես, կարէ խրթին ասծական վարիլ երբեմն : || տես յայնժամ խաւարակեաց :

խաւարակեցոյց · ի, իւ· իչ, իւք· (ա՜) : այն՝ որ է խրթին զխաւար · խաւարատեսակ · գ՜, գարանլըգ կիսկի :

խաւարակոծ · (ա՜) : այն՝ որ կընկալ փաթաթէ զխաւարն , որպիսի է լոյսն արեգական · գ՜, գարանլըգը տալ ի էտէն : Ես , կընկալ և տանջիլ ի խորս խաւարի· գ՜, գարանլըգտա զարգ օլան :

խաւարակուռ · (ա՜) : կուռ և հոծ խաւարտաւ · տատիկ խաւարայնի · գ՜, փէք գարանլը :

խաւարահալած · (ա՜) : այն՝ որ հալածէ և փարատէ զխաւար · գ՜, գարանլըգը տաղըտան · տէֆ էտէն :

խաւարահոգի· (ա՜) : այն՝ որ հանէ կամ ընդէ զխաւարայնին և զպատրոզական հոգի· գ՜, ֆռէբճանա չըգարան :

խաւարամած · ի , իւ · իչ , իւք · || տես · ի վերոյ խաւարակուռ :

խաւարամիտ · մտի , աւ · ից , օք · (ա՜) : խաւարեցուցիչ մտաց · կամ ևս այն՝ որ ունի զխաւարեալ միտս · գ՜, ֆիքրի գարարտան · գարանլըգ ֆիքրի օլան :

խաւարամոլոր · ի , իւ · իչ , իւք · (ա՜) : այն՝ որ վասն խաւարչտա գոլոյն մոլար է , որպ ասի խաւարամոլոր ճանապարհ : Ես , մոլորեալ ի խաւարի · գ՜, գարանլըգտա եօլանու շաշըրմըշ : Ես , մոլորեալ խաւարտաւ · կամ այն՝ որ մոլորութ՜ տանի ի խաւար · գ՜, գարանլըգա սաման :

խաւարամուռ (ա՜) : մուռ և խաւարին · աղջամղչին · գ՜, փէք գարանլըգ :

խաւարամուտ առնել · || մուծանել ի խաւար · գ՜, գարանլըգա սոգմագ :

խաւարամուտ լինել · || մտանել ի խաւար · գ՜, գարանլըգա կիրմէք :

խաւարայած · (ա՜) : այն՝ որ յածեալ շրջի ընդ խաւար · գ՜, գարանլըգտա կէզնիչէն :

խաւարայարկ · (ա՜) : այն՝ ուր է յարկ խաւարին , ոյ՜ ասի խաւարայարկ բնակութ՜ գժոխոց· գ՜, գարանլըգտա մէչքանը օլան :

խաւարային · այնց , ոյ · ից , ոչք · (ա՜) : մթին · նման՝ այն՝ յորում է խաւար և մթամթիւն · գ՜, գարանլը :

խաւարանամ · այց , ց՜ը · ալ · || տես խաւարիմ :

խաւարանիւթ · (ա՜) : տարբացեալ և լըցեալ խաւարաւ և նահմանութեամբ · գ՜, գարանլըղըա տօլմուշ :

խաւարաշրջել · լ , աւ · ից , օք · || տես խաւարայած :

խաւարաշօշափ · (ա՜) : այն՝ յորում է շօշափելի խաւար · Ծանձրամած խաւարտ ունօղ · գ՜, փէք գարանլը :

խաւարատատ · || տես խաւարակուռ :

խաւարատես · սիրի · աւ · ից , օք · (ա՜) : սիրօղ խաւարի և գիչերոյ , և ոմ գործոց չարութ՜ մեղայ և մոլորութ՜ , որք խաւար անուանին· գ՜, գարանլըղը սէվէն :

խաւարատունդ · (ա՜) : ունեալ ի խաւարին տեղօջ · կամ անուղղ ի խաւարել մեղայ և մոլորաւ · գ՜, գարանլըգտա պէտլէնմիչ :

խաւարատոյզ · սուզի , իւ · իչ , իւք · (ա՜) : սուզեալ և ընկղմեալ ի խորս խաւարի · գ՜, գարանլըգտա զարգ օլան :

խաւարատուզոր · լ , իւ · իչ , իւք · (ա՜) : այն՝ որ սովորեալ է և ընտելացեալ ի խաւարի · գ՜, գարանլըգտա ալըշան :

խաւարատանջ · (ա՜) : այն՝ որ տանջի խաւարաւ գիչերոյ , մոլորութ՜ կամ մեղայ · գ՜, գարանգլըղըա էզիչէթ չէքէն :

խաւարատեսակ · ի , աւ · ից , օք · (ա՜) : այն՝ որ ունի զտեսիլ և զնմանութ՜ խաւարի · գ՜, գարանլըգ կիսկի :

խաւարատեսութ՜ · թ՜ · (գ•) : խաւարայնի տեսիլ կամ երևոյթ · մ՜ծութ՜ · գ՜, գարանգլըգ կէօրիւնմէ :

խաւարատգել · լ , իւ · իչ , իւք · (ա՜) : այն՝ որ ի խաւարի տգելանել և փակեալ կայ · կամ այն՝ յորում է տգելան խաւարին · գ՜, գարանգլըգտա սոգլանմըշ :

խաւարաքօղ · լ , իւ · իչ , իւք · || տես խաւարակուռ :

խաւարաքօղ գառնալ · || տես խաւարիմ :

խաւարբեայ · (ռ•խ•ր՜ր՜ հ•ղ•վ՜) · || տես խաւարային :

խաւարբեմ · եցի · եա՜ · ել · || տես խաւարբեցուցանեմ· Ես , երբեմն վարի իրրև չէզբէական , || տես յայնժամ խաւարբիմ :

խաւարբեցուցանեմ · ցուցի · ցո՜ · եալ · (ռ•նշ•) : խաւարել · պատել խաւարաւ · մ՜ծացուցանել · առաւերացուցանել · նահմանացուցանել · զրկել ի լուսոյ · խաւարային առնել · գ՜, գարարթմագ· Ես , շնջեցուցանել · գ՜, աէօնտիւրմէք :

խաւարեցուցիչ · ցչի · աւ · ացս, օք · (ածական) · այն՝ որ խաւարեցուցանէ, թէ իրօք իցէ և թէ նմանութիւն · գոյական, գործարանագիտ էակին։

խաւարզդեստ · ‖ տես խաւարազգած։

խաւարիմ · եցայ · եայց · իլ · (չէզոք) · պակասիլ լուսոյ · մթագնիլ · նահանջել · պատիլ խաւարաբաս · ստուերանալ · գոյական, բարձրանալ · գալանիլագ պատճառ։

խաւարին · (ածական) · խաւարային · խաւարչային · մթին · նահապետ · անլոյս · միգամած · գոյական, գալանիլը · թխմանիլը։

խաւարիծի · ծացայ, եաւ · եայց, եօք · (գոյական) · փափուկ և թաւ բոյս մատղ · բարդոջ, ընձիւղ · գոյական, փիլիս · փխան · Եա, իրը կոկոն · գոյական, ղընչէ։

խաւարիծիլ · (գոյական) · բոյս խաշնդելի, որ և ուսկիօրէն ասի խավարծիլ · խաւրծիլ · խօրծիլ · գոյական, լավենա · Եա, իրը խորձաւիլ, որ է ծիլն որիցէ · գոյական, տասա փիլիսխ։

խաւարուիւն · թեան · · · · · · } խաւարաւէն · բան, ամբ · անց, ամբք · } (գոյական) · լինելն խաւար · պակասիլն լուսոյ · մթանալն · նահանջն · մթութիւն · գոյական, գարարիա · Եա, ստուերանալն լուսոյ արեգական, կամ լուսնի · գոյական, այ · կիւն թութաւլմասը։

խաւարուտ · (ածական) · ‖ տես խաւարուտ · Եա, երբեմն առանձինս ի խաղիրս՝ ի, այսպէս՝ ի խաւարուտ · լինի յայնժամ մակբայ, և նշանակի ի խաւարային տեղւոջէ, կամ ի խաւարէ · գոյական, գործարանագիտան։

խաւարուտ · · · · · · · } խաւարչուտ · չոյ, իւ · իցս, իւք · } (ածական) · խաւարային · խաւարեան · մթին · գոյական, գործարանագ · թխմանիլը · Եա · իրրև գոյական՝ նշանակէ խաւար · մռայլ · խաւարային վայր · գոյական, գործարանագ էակը։

խաւարչական · լի · աւ · ացս, օք · ‖ տես ի վերոյ խաւարուտ։

խաւարչամ · եցի · եամ · եաւ · } խաւարչամ · եցայ · եայց · իլ · } (չէզոք) · խաւարանալ · խաւարիլ · մթնանալ · մթագնիլ · գոյական, գործարանագ օրագ։

խաւարչային · ‖ տես ի վերոյ խաւարուտ։

խաւարտ · ի, իւ · իցս կամ ացս, իւք · (գոյական) · է հասարակ անուն ամ գալարեղինաց՝ զորս ուսանի մարդիկ խարշելով կամ առանց խարշելոյ · բանջար ուտելի · գոյական, ակզդվաթ · եկշիւղիք։

խաւարտածին · ծնի · աւ · ացս, օք · · (ածական) ·

այն՝ որ ծնանի կամ բերէ լիութիւն զխաւարտս · գոյական, ակզդվաթ հասցէ էակին։

խաւարտասիրատու · (գոյական) · անձն՝ որ վաճառէ զխաւարտս · այսինքն զբանջարս · գոյական, ակզդվաթցէ։

խաւեակ · ւեկի · աւ · ացս, օք · (գոյական) · ամանի ինչ խեցեղէն · սափոր փոքրիկ · գոյական, գավանօզ · քիւշիւք ակտիճ։

խաւեղագէս · ‖ երևի կազմեալ ի բառիցս խաւիղ, որ է բուրաստան · ծաղկոց · և գէս՝ որ է մատղ և սովաւ նշանակի արուեստաւոր դրուագն քանդակագործ · ‖ տես Ախաւեղագէս։

խաւեմ · եցի · եամ · եաւ · (ներգործական) · խաւառնել · այսինքն կուղ կուղ առնել, կամ կուղ ի վերոյ կղզոյ բարձել, կամ բազմապատկել · գոյական, գաթ գաթ հեմիք։

խաւ ի խաւ · կամ խաւ ի խաւոյ · (մակբայ) կամ (ածական) · կուղս կուղս · բարդ ի բարդ · բազմակուղի · գոյական, գաթ գաթ · տասպատ տասպատս։

խաւիխաւոյք · ‖ տես Խաւ։

խաւիղ · ւղի, իւ · ոյ, օք · (գոյական) · իրք դրախտ · բուրաստան, կամ ծաղկոց · գոյական, պագղէ · ղիւղքղիք։

խաւշիւն · ‖ տես խօշիւն։

խաւողաքոտ · ոյ · ոլ · ոց · ովք · (գոյական) · իրք խաղողաքոտ · որ է տեսակ մի մեծոյ նման վայրի որիցէ · գոյական, պիր նէլօճ տըր։

խաւողամազձական · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) · իրք կարի մազձային, կամ ծուլացուցիչ մազձի · գոյական, ղայէճ սահիրալը։

խափ · ի, իւ · իցս, իւք · (գոյական) · յափշտակութիւն · գոյական, գափմա · Եա, հաղը, և խարք · գոյական, գափմաձա · Եա, խափան · արգելք · գոյական, էնկել։

խափան · ի, աւ · ացս, օք · (ածական) կամ ըստ մեծի մասին (գոյական) · արգել · խոչ և խոթ · խոչընդոտ · խոչընդոտան · խափանարար · ընդհատութիւն · գոյական, էնկել · ծանապագ · Եա, անգործութիւն · դադարկութիւն · գոյական, ավարալըգ · Եա, խափանել ի գործոյ · գոյական, ավարա · պօշ։

խափանած · ոյ · ոլ · ոց · ովք · } խափանածոյ · ի, իւ · իցս, իւք · } (գոյական) · խափանածաւ · ծոյ, աւ · ացս, օք · խափանեալ դձն · անգործութիւն · գոյական, ավարալըգ · Եա, խափանումն, կամ անպատրաստութիւն · գոյական, պաթալ օլմա · Եա, իրրև ածական՝ նշանակէ

խափանացու · խափանելի · գործ, պատճառ, ամարա օգտագործ։

Խափանական · ի, աւ · ացի, օք · (ածական) · *խափանիչ, կամ խափանելի · գործ, պատճառ կոչին, կամ անուանին։*

Խափան առնել · (ներգործական) · *եղծանել։*

Խափանեմ · · (միջոցական) · *արգելուլ · դադարեցնել զոք ի գործոյ · անգործ առնել · գործ, պատճառ, մեն եմ, ես, խափանել ի հաղորդս · խոչընդոտ լինել · գործ, գադաթեմագ · հենիկ օգնական։ ես, կրաւորական սորա երբեմն իրրև չէզոք նշանակիչ դադարիլ · կեցս կալ և հրաժարիլ ի գործոյ · գործ, կերպ առնագ։*

Խափանեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եալ · ած *ի վերոյ խափանեմ։*

Խափանեցուցիչ · ցչի, աւ · ացի · օք · (ածական) · **Խափանիչ** · նչի, աւ · ացի, օք · (ածական) · *այն՝ որ խափանէ · խափանօղ · դադարեցուցիչ · խոչընդոտան · արգելիչ · գործ, մանիչ, հենիկ օգնական։*

Խափանողական · ի, աւ · ացի, օք · (ածական) · *այն՝ որ կարէ խափանօղ կամ խափանաբար լինել · գործ, գաւառ օգնական հենակելիք։*

Խափանուած · ‖ տես *խափանած։*

Խափանուածոյ · ‖ տես *խափանած։*

Խափանութիւն · (թեական · · ·

Խեթակից · կնի, առ · այ, զք · (ածանց) · այն՝ որ խեթէկ · հարկանօղ եղբերզք · չարչարօղ · ընդոստայնչիկ · գոհ՝ պռոյնուզ իւրէ վուրան · սրգընկերը վերէն։

Խեթակուն · կնոջ, առք · անց, առքք · (գոյ) · խեթակերը, և խեթակերն · գոհ՝ պռոյնուզ իւրէ վուրմագ · վէ վուրուլմագ։ ‖ տես և Խաչաձայ։

Խեթաուն · Թման, առք · անց, առքք · (գոյ) · խեթաձն · խեթահար գոտանիքն · գոհ՝ կիւանէնուխ · զարէզ սագլամասը։

Խեժ, կամ **Խէժ**, կամ **Խէզ** · ‖ տես Խիժ։

Խեխերբեամ · եցի · եա · եւ · (ՆէչգոյԺ) · բերել զքզ ի խելը կամ ի յուշ կամ բերել վերելը կամ զուշն կիներ կամ յայլս զգաստացուցանել · սթափեցուցանել · գոհ՝ ագլընը պռոշնա կէթիքիէք։

Խելագար · ի, առ · ոց, զք · (ածանց) · այն՝ որոյ խելքն խանգարեալ է · ուշաթափ · մոռացափ · անմիտ · գոհ՝ ագըլըզդ · չըլըզն · տիվանէ · տէլէ ։

Խելագարական · ի, առ · ոց, զք · (ածանց) · սեպհական խելագարաց և խելագարեաց · գոհ՝ տիվանէչէ, տիվանէլիղդէ մուրէթէլիքէ։

Խելագարանք · անաց, զք · (գոյ) · խելագարիլն · ցնդութիւն և յիմարութիւն խելաց · գոհ՝ ագըլ փէրիւշան օլմասը։

Խելագարեցուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (ածանց) · յիմարեցուցանել · ցնորեցուցանել · գոհ՝ չըլըլըթմագ։

Խելագարիմ · եցայ · եամ · իմ · (չէչգոյ) · խանգարիլ խելաց · յիմարիլ · անմտանալ · գոհ՝ չըլըլըմագ · տիվանէ օլմագ։

Խելագարութիւն · Թեան · (գոյ) · խելագար լինելն · խելացնորութիւն · յիմարութիւն · և ապշութիւն մտաց · գոհ՝ ագըլըզըլըգ · տէլիլիք։

Խելամոխիմ · } **Խելաժեմիմ** · } ‖ տես՝ ի վերոյ Խելագարիմ։

Խելաժեմուն · ‖ տես՝ ի վերոյ Խելագարուն։

Խելաժէտ · ժեծի, իւ · իցդ, իւք · կամ ացդ, զք · ‖ տես՝ ի վերոյ Խելագար։

Խելամուտ · մտի, առ · ացդ, զք · (ածանց) · այն՝ որ խելքը և մտքը մտեալ, կամ հասեալ է ի խորս բանին · կարի հմուտ · հասուն · իրագէտ · տէղեակ · փորձ · գոհ՝ աշնիա · էհլի վուգուֆ · անլսյան · ֆարգընա վարան։

Խելամուտ առնել ‖ տես Խելամուտ ցուցանեմ։

Խելամուտ լինել · · · · · } **Խելամուտ** · եցի · եամ · եմ · (չէչգոյ) · խելքը և մտքը մտանել և հասանել ի խորս

բանին · մտախոհ լինել · հմտանալ · տէղեկանալ · քաջածանօթ և հասու լինել · գոհ՝ վուգուֆ օլմագ · անլսմագ · ֆարգընա վարմագ · տուցմագ։

Խելամուտ ցուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (ածանց) · խելամուտ առնել · հմուտ և տէղեակ առնել · խմացուցանել · գոհ՝ վուգուֆ էթմէք · անլսթմագ։

Խելամուտ ցուցիչ · ցչի, առ · ոց · այ, զք · (ածանց) · այն՝ որ խելամուտ առնէ · հմուտացուցիչ · հրահանգիչ · գոհ՝ վուգուֆ էտէն · անլստան։

Խելամտանամ · Թեմ · (գոյ) · հմուտանալ · տէղեկանալ · խելամուտանալ գոլ · կամ հանձնաքեզուելմ · խմաստասիրել · գիտասիրել · գոհ՝ վուգուֆլուգ · խրթնիհան · ագըլըլըգ։

Խելացեղ · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածանց) · յէղեակ կամ այլայլեալ խելօք · գոհ՝ մէձնուն · տէլի։ ‖ տես և Խելագարական։

Խելացեղեմ · եցի · եամ · եմ · (ՆէչգոյԺ) · յէղայլայլել զմիտս · կամ փոխել զնօրհուելոյ · գոհ՝ ֆիքրի Թէպտիլ էթմէք։ ‖ տես և Խելագարեցուցանեմ։

Խելացեղիմ · ‖ տես Խելագարիմ։

Խելացեղութիւն · ‖ տես Խելագարութիւն։

Խելաշարժ · (ածանց) · այն՝ որոյ խելքն շրջեալ կամ այլայլեալ է · գոհ՝ ագըլը տէօնմիշ։

Խելապատառակ · ի, առ · ոց, զք · կամ տակի, առ · ոց, զք · (գոյ) · անօթի ուղղոյն՝ որ ի ձէջ իւր ամենայն զնաւս զանազան թաղանթս պատող խելաց · այսինքն ուղղոյ մանկ ուղղոյ · կամ և գլուխ յորում են ուղեղք · կամ բոլոր ուղեղ գլխոյ՝ որք պարունակեն զմիտս · գոհ՝ պէկյն զարփը · պաշ · գաֆա։

Խելառ · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածանց) · այն՝ որոյ խելքն առեալ և բարձեալ է · գոհ՝ գաչըգ։

Խելառիմ · ‖ տես Խելագարիմ։

Խելառութիւն · ‖ տես Խելագարութիւն։

Խելացի · (ածանց) · բառ ռամկական, որ նշանակէ ունօղ զխելս · մտացի · հանճարեղ · խմաստուն · գոհ՝ ագըլը · ֆէլսաէֆլի · արիֆ։

Խելացնոր · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածանց) · այն՝ որոյ խելքն և միաքն ցնորեալ են և խանգարեալ · գոհ՝ տիվանէ · չըլըզն։ ‖ և տես Խելագարական։

Խելացնորեցուցանեմ · ‖ տես Խելագարեցուցանեմ։

Խելացնորիմ · ‖ տես Խելագարիմ։ և · ուշագնաց լինիլ · նուազիլ · Թալանալ · գոհ՝ պռոյլըմագ · մէհման, հեվեզք օլմագ ·

Խելացնորութիւն. ‖ տես Խելագարութիւն։
Խելս առնել. ‖ Ճարտարութիւն գործել. մեքենայել, հնարել. գաղ, ագբլ իշլեթմէք. ֆիլրասէթ գուլլանմագ։
Խելք. լոց, օք. (գոյ)։ ուղեղ գլխոյ. գաղ, պէյին, Ես, միտք՝ որ բնական յատկութեան. բանականութիւն. ուշիմութիւն. հնարագիտութիւն. խորամանկութիւն. գաղ, ագբլ. ֆիլքր. ֆիլրասէթ. ուսում. Ես, գործիական հոգւով սորին խելքը, երբեմն վարեալ իբրև մակեայ՝ նշանակ Ճարտարութեան. հնարիւք. գաղ, ֆիլրասէթ իլէ. ուսում իլէ։
Խելք կամ գլուխ կամ մտաց աչիզքն, կամ մուտ, ընդ որ մտանեն անյաւորք. գաղ, քէօփրիւ. ըրմագ պաշը։
Խելք նաւին. ‖ գլուխ նաւուն՝ ուր է ղեկն. գաղ, գլուխ, Ես, նաւարանք՝ որ ի նաւս. գաղ, համլա։
Խելխլիմ. ‖ տես Խղճլիմ։
Խելկեհկ. (յոլքաց որթոյն)։ իբր խեղ և բեհկալ. խելաթիւրս կամ կաղալով լինի. գաղ, էյրի պիւյրիւմէ։
Խեղ. լի, լու, լոյ, լուք. կամ աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որ արատաւոր է և պակասաւոր անդամոք. հաշմ. որպ միականին, ականջատն, ձեռնատն և կաղն. և այլ նմանք. գաղ, սագաթ. չարփըդ. Ես, յոռի. ագեղ. պիղծ. անպէտ. գաղ, ֆէնա։
Խեղաթիւր. լի, լու. լոյ, լուք. (ածական)։ այն՝ որ խեղաթիւր է բարուք և խոհ. անզգամ. գաղ, եաբանաղ. էհէպսիզ։
Խեղաթիւրութիւն. ոյ թեր. (գոյ)։ խեղաթիւր
Խեղաթաւթիւն. ոյ և թիւրաւթիւն վարուց և բարուց. գաղ, եաբանաղլըգ. իհիմզլիք։
Խեղաթիւր. լի, լու. լոյ, լուք. (ածական)։ խելք և թիւր, որ ասի երբեմն զկորացեալ միտս. գաղ, էյրի պիւյրիւ. չարփըդ. Ես, ասի երբեմն զմարդոյ, որ ունի յանձին զբնեւ լի արատ մեծ կամ որ է խառատպարանոց և անուղղայ. գաղ, ինատճը. եաբանաղ։
Խեղաթիւրեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործական)։ խելք և թիւր առնել. գաղ, էյլիք. Ես, հանգուցեալ. պլանդակալ. գաղ, օգօմագ։
Խեղաթիւրիմ. եցայ. եաց. իլ. (ենթակայական)։ խելք և թիւր լինիլ. խառսրիլ. մալսրիլ. գաղ, էյրիլմիք. չարփըդլանագ։
Խեղաթիւրութիւն. թեր. (գոյ)։ ծռութիւն և թիւր լինին իրաց և բարուց և վարուց. գաղ, էյրիլիք. չարփըդլըգ։
Խեղանեա. ի, լու. լոյ, լուք. (ածական)։ կարկեհ. խեռ. խեռաբարոյ. խստապարանոց. խստեբախ. ստահակ. գաղ, տիք պաշլը. եաբանաղ։
Խեղաթեռութիւն. թեր. (գոյ)։ ստահակ խեռութիւն. խառեբախութիւն. ստահակութիւն. անսանձ լինին. գաղ, տիք պաշլըլըգ. եաբանաղլըգ. եաւնաղլըգ։
Խեղական. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝ որ խեղէ և խեռ. անսանձ. ստահակ. խառոբեալ. գաղ, զատիճ օգնական. տիք պաշլը։
Խեղակատակ. ‖ տես Խեղկատակ։
Խեղանդամ. ոյ, ով. ոց, ովք. կամ ի, իս. լոյ, լուք. (ածական)։ այն՝ որ խեղճ անդամոք իւիք. հաշմանդամ. գաղ, սագաթ։
Խեղանիք. անաց, օք. (գոյ)։ խեղաթիւր և կրեալ զխեղաթիւր. գաղ, սագաթլըգ։
Խեղբ. ‖ տես Խղբ։
Խեղբիմ. եցայ. եաց. իլ. (ենթակայական)։ խելաթիւրիլ. կապիլ պիդատէս ուղ զիսիդբ. պատասխանիլ. յարիլ. անկղճանալ. գաղ, պաշլանմագ. մէլիկլէնմէք։
Խեղդ. լի, լու. լոյ, լուք. (գոյ)։ է արմատ խեղդեմ բային, և նշանակիկ խեղդուն. գաղ, պօղմա. պօղուշ. Ես, պատանի խեղդելոյ. գաղ, իլմէք. խիմ. քէմէնա։
Խեղդամահ. լի, լու. լոյ, լուք. (ածական)։ այն՝ որ խեղդիւ մահացեալ է. խեղդեալ. գաղ, պօղուլմուշ. Ես, յարեալ՝ ի բայս՝ երբեմն լինի մահաբեր, և նշանակիկ խեղդմամբ. հեղձմամբ. գաղ, պօղուլարագ։
Խեղդամահ առնել. ‖ տես Ի նեղքոյ խեղդեմ։
Խեղդամահ լինել. ‖ խեղդիլ. հեղձանիլ. գաղ, պօղուլմագ։
Խեղդամահանալ. ենի. (գոյ)։ խեղդամահ առնելն, կամ լինելն. գաղ, պօղուլմաս։
Խեղդան. լի, աւ. ացս, օք. ‖ տես Խեղդ։
Խեղդանան. լոյ, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ տեղի, կամ բանս ուր խեղդին մահապարտք. գաղ, պօղուշմագ եէր՝ գաճէլ մահապարտ օգանելոյն։
Խեղդ ածիանել կամ առնել անձին. ‖ խեղդել զինքն. խեղդանաւ սպանանել զանձն. գաղ, քէնտի քէնտինի պօղմագ։
Խեղդելիք. լուց, եաք. ‖ տես Խեղդ։
Խեղդեմ. եցի. եա. եալ. (ներգործական)։ խեղդամահ առնել զոք. հեղձուցանել. որ լինի երբեմն ընկղմելով զոք ի ջուր, կամ երբեմն խեղդ ածիանէն ընդ պատանոյն. գաղ, պօղմագ. Ես, իբր նմանութեամբ սաստիկ սաստիկ. ի նեղն ածիանել կամ ածել զոք. բռնարարել. գաղ, զօր, ճնշել կնճռիք

խեղդիչ • դչի, աւ• ից, ագ• (ած)։ այն՝ որ խեղդէ։ խեղդամահ առնօղ։ գաղ, պօղան։

խեղդկոպ • ի, իւ • իկ, ագ• (գոյ)։ հանգոյց, որով խեղդեն զոք՝ սրինկաւ ընդ պարանոցն • գաղ, պօղաձագ սիւլիւմ։

խեղդնուկ • եայ • իկ• ուկ• (չէկոյ)։ խեղդիկ • գաղ, պօղալմագ։

խեղդոլական • ի, աւ • ից, ագ • ‖ տես՝ ի վերոյ խեղդիչ։

խեղդուկն • դման, ումբ • անց, ումք • (գոյ)։ խեղդելն • հեղձուկն • խեղդամահ սպանանելն • գաղ, պօղմասը։

խեղեմ • եցի • եա • եալ • (ձէրգործ)։ խեղդ առնել զոք • արատաւորել • բեկանել զմի յանդգնից ուրուք • գաղ, սագաթլամագ։

խեղճ • ի, աւ • ից, ագ • (գո)։ հաւասար մտան և մտան իրի բաժանելոյ • համամասն, կէսն • գաղ, հաբը փողը • թէմամ հաբրսը։

խեղկատակ • ի, աւ • ից, ագ • (ած)։ այն՝ որ խեղճելով զանգամս իւր առնէ զկատակ և զայլոյն առ ի շարժել ի ծիծաղ զտեսօղսն • կամ այն՝ որ զարգել և զպիղծ ծաղրածութիւն առնէ • գաղ, գաշկիր • մուգալլըմ • չիքին չաքա շէլլաք հաէն։

խեղկատականք • նաց, ագ • (գոյ)։ խեղկատակք • ծաղրածութիւն • կատականք • գաղ, գաշկիրլիք • թագլեմ • մուգալլիմլիք։

խեղկատակիմ • եցի • եա • եալ • (ձէրգործ)։ խեղդելով կատակիլ, և ծաղր առնել զոք • կամ խեղ՝ այսինքն ազգ և յօռի կատակս առնել • այսպանել պիղծ բանիւք • գաղ, զէֆիլէնմէք • գաշկիրլիք էմմէք։

խեղկատակութ • թեան • ‹ ‖ տես՝ ի վերոյ խեղկատակ։

խեղկատակք • կաց, ագ • ‹ կատականք։

խեղկիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէկոյ)։ իրը չարաչար և սաստիկ խեղդիլ • արատաւորիլ • գաղ, փէք սագաթլանմագ։

խեղկութիւն • թեան • ‹ ‖ տես՝ խեղկատակութիւն։

խեղճ • խեղճի, աւ • ից, ագ • (ած)։ բառ ռամկական, իրը հէզ • ողորմելի • գաղ, ռէֆիլ • աճընհամագ • զամլալը։ Ես, իրրև գոյական կաբ վարիլ ի բանս լինի, ‖ և տես՝ յայնժամ խիղճ։

խեղճմիտ • ից, ագ • ‹ խեղճմտութիւն, թեան • թեամբ ‹

խեղճուել • ճեցայ • ճեայ • ճեալ • (գոյ)։ խեղդ գոլն • պակասութիւն և արատաւորութիւն անդամոյ • ազգ • գաղ, սագաթլըգ։ Ես, ապականիլ • կամ անօգ և ընդունայն լինել • գաղ, պօղալմագ։

խեղճուկ • ի, իւ • իկ, ագ • (ած)։ այն՝ որ խեղճ է • գաղ, պօղալը։

խեղճիկ • ի, իւ • իկ, ագ • (ած)։ կարծր կէտ և կամ պատեան • գաղ, գապուգ։

խեղճիչ • ‖ տես՝ ի ներքոյ խեղճիչ։

խեղճչաբար • (ձէքոյ որոյճէն)։ իբրև խեղճիչ մէկուքաբար • գաղ, կէվշէքճէ։ Ես, իբր անպատկառաբար լըբաբար • գաղ, էհէպսիզլիք իլէ։

խեղճչագին • գանի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ առատել խեղճիչ է • մէկուագին • թօպլամարթ • գաղ, փէք կէվշէք։

խեղճչանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշոյ)։ խեղճչաբար վարիլ • մէկուճալ • թօպլամարթ լինիլ • գաղ, կէվշէմիք։ Ես, իբր անպատկառ լինել • անհամեստ լինիլ • անառակիլ • ցոփանալ • գաղ, արսըզլանմագ • էհէպսիզլէնմիք։

խեղճչացուցանեմ • ‹ ցուցի • ցի • ել • ‹

խեղճչացուցանեմ • ‹ (ածոյ)։ խեղճիչ կացուցանել կամ առնել • մէկուացուցանել • թօպլացուցանել • գաղ, կէվշէթմիք։ Ես, անհամեստացուցանել • գաղ, էհէպսիզլէթմիք։

խեղճիմ • եցայ • եայ • իլ ‖ տես՝ խեղճչանամ։

խեղճչութիւն, կամ խեղճչութիւն • թեան • (գոյ)։ խեղճչանալն • թօպլուք • մէկուճալ • թօպլամարթութիւն • գաղ, կէվշէքլիք։ Ես, ցոփութիւն • անառակութիւն • փոփկասիրութիւն • զէղլութիւն • գաղ, էհէպսիզլիք։

խեղճիչ • ճեղճի, իւ • իչ կամ ից, իւք • (ած)։ մեղկ • թոյլ • թօպլամարթ • անարի • կնաւտ • գաղ, կէվշէք։ Ես, ցոփ • անառակ • զէղլու • զաղլը • գարշ • ալտէղլ • գաղ, էհէպսիզ • մէքքուճ • ֆասըգ։

խեղճի • (ած)։ բառ ռամկական, որ նշանակէ յիմար • խելագար • անմիտ • գաղ, ահմագ • աէլի • գաշըգ։

խեղճութաբար • (ձէքոյ որոյճէն)։ յիմարաբար • անմտաբար • գաղ, աէլիճէսինէ։

խեղճութական • ի, աւ • ից, ագ • (ած)։ յիմարական • անմտական • գաղ, աէլիչէ միւթէճալիք։

խեղչ • (ած)։ իբր հէզ • գաղ, գօլայ։

խեղչերանք • նաց, ագ • (գոյ)։ նշխարք, կամ կտորանք անպիտան իրաց • և խեղճիք ևս ասին • բեկորք • գաղ, թալաշ • խաբտէվճի։

խեղչափառ • ‹ ի, իւ • իչ, իւք • (գոյ)։

խեղչփար • ‹ խեղդելոյ ծովու • կամ գետոց • գաղ, չաղանօղ • փալըբար • խոթագօս։

խեռ • ի, իւ • իչ, իւք • (ած)։ ե արմատ բառիս խեռով կամ խառնիլ, և նշանակէ

անաստատ անսանձ ստահակ բմբոստ անհնազանդ ած, հաշարի զայթ օձոյական եաբանազ Եա, իբր ռամկօրէն՝ նշանակէ խաժոռ թիւր խեթ ած, չհրեսխ էլլէր մէլուլ ‖ տես ևս Խեթ։

Խեռաբարոյ ի իւ իյ իւք (ած)՝ այն՝ որ ունի զխեռ այսինքն անսանձ բարս խաստաբարոյ և այս ասի երբեմն ըզ ձիոյ իբր ամեհի, անզուսպ, խստեբախ ած, եաւսեզ զայթ օձոյական։

Խեռաբարոյութիւն ‖ տես՝ Խեռաբարոյ։

Խեռաբարութիւն

Խեռական ի աւ ացս զք (ած)՝ այն՝ որ սեպհական է խեռ եղելոց կամ խեռաւթեան ած, եաբանազդական միաբանական։

Խեռամ ացայ ցիր ալ (չէշտ)՝ զբարիլ նախանձիլ հեռալ մախալ շարժիլ ի նախանձ ած, զարհեզիլ օձոյագ գըզդանմագ։

Խեռանամ ացայ ցիր նալ ‖ տես Խեռիմ։

Խեռաստամբակութիւն թեան (գոյ)՝ խեռական ստամբակութիւն խեռաւթիւն ած, փիլք եաբանազդըզ հեռ պոխզիլիք։

Խեռեմ եցի եա ել (չէշտ)՝ խեռ ինել ստահակիլ ստամբակիլ բմբոստանալ հակառակիլ ած, գարշը առ բմագ հեռ պոխզիլնեմք։

Խեռիմ եցայ եաց իլ (չէշտ)՝ ապստամբիլ խեռ կամ անհաւան լինիլ ստահակիլ ած, եաբանազ խօվսարսէ ասը օձոյագ։

Խեռնեմ եցի եա ել (չէշտ)՝ խեռալ խառնիլ նեղասրտիլ դժուարիլ ած, կիւէնէնմք եիւրեցի սըգըլմագ։

Խեռաւթիւն թեան (գոյ)՝ անաստատութիւն ստամբակութիւն ստահակութիւն անհնազանդութիւն ած, եաբանազդըզ խօվսարսէլիք։

Խեր այ ով ոց ովք (գոյ)՝ եփոց առաջին կաթին կովու, որ յետ ծնանելոյ զանդրանիկ ձագն իւր կթեն ամանք ըզնախկին կաթն նորին և եփնեն, և ամանք ևս հարկանեն ի վր զձուս և ապա լցեալ յանօթ ինչ Թողուն այնպէս, ուր Թանձրանայ իբրև զմածուն, որմէ և ի ռամկական բանս ևս ասէն խեր ած, լինելին իւք սխափան փիլմիլի։

Խերևէշ, կամ **Խերևէշ** եշի, իս իյ՝ կամ ոց իւք ‖ տես Լուծոյ։

Խերշևամիք անաց զք (գոյ)՝ իբր ձիացորդք, կամ յիշատակ ած, անմոռանալոյ։

Խէց ի իւ իյ իւք ‖ տես Խեցի։

Խեցագործ ի աւ ոց զք (ած) կամ (գոյ)՝ բրուտ այն՝ որ գործեալ շինէ զխեցեղէնս կամ զկաւեղէնս ած, չէօմլէքճի Եա, այն՝ որ շինէ զկղմինար կամ զաղիւս ած, քիրէմիճի Թուղլաճը։

Խեցակարկաս ի իւ իյ իւք Եմ ոց զք (ած)՝ կաղձեալ և չիհնեալ ի կարկառակայս խեցեայ, կամ ի Թրծեալ աղեւսոց ած, Թուղլա իւք խեցեքըմըշ։

Խեցանման ի իւ իյ իւք (ած)՝ այն՝ որ նման է ծովային խեցւոյ, կամ պատեղի խեցեմորթոց ած, անիղ պէօճէքինէ պէնղէր։

Խեցեայ ի իւ իյ իւք (գոյ)՝ խեցեղ հատեալ կամ բեկեալ բեկոր խեցւոյ ած, Թուղլա քիրէմիճի փարչասը։

Խեցեատեակ ‖ տես Խորացատեակ։

Խեցեբեկ ի իւ աւ ոց զք (ած)՝ իբրև զխեցի բեկեալ կամ բեկբեկեալ կամ իբր կցկտուր անհարթ ած, չանագ չէօմլէք կիպլի գըրըգ Եա, իբր Թուաստ, որ բեկբեկեալ ըզան իւր ած, փիլքէք Եա, իբր կանայլ ած, էզնէք պիւղիւք։

Խեցեբեկագոյն գունի իւ իյ իւք (ած)՝ առաւել բեկբեկեալ անհարթ յոյժ կարծր խաւան և անախորժ խեղճութիւն ած, ղայէթ գաղա էյըլի պիւյրիս։

Խեցեբեկոր ի իւ իյ իւք ‖ տես Խեցեբեկ։

Խեցգեամ ուց եաւ եաց եաք
Խեցգեամն անոյ ովի ոց ովք
կամ անի իւ իյ իւք (գոյ)՝ է անեակ ինն խեցեմորթի ի գետան կամ ի ծովի, որ մեծ լինի քան զխեչափառ՝ վեց սուիք և երկու մկրատաձև բազուք որ ևի չէզ ընթանայ, և բազում են տեսակք ծովային ած, խոթագօս էէնկէչ Եա, է անուն կենդանակերպի իրիք, յոր մտանէ արեգակն ի իւր յառնիս ամսոյն և եղանէ ի իւր յուլիսին։

Խեցեայ ցեի իս իյ իւք ‖ տես Խեցեղէն։

Խեցեգործ ‖ տես Խեցագործ։

Խեցեկոյտ ‖ տես ի վերոյ Խեցակոյտ։

Խեցեկոյտ վէրիս ‖ է դատակնիք ինչ աքսորանաց կամ մահու՝ ի ժամանակս աթենացւոց, որ գրեալ ի բեկորս խեցեայ արկանէին ի տուփ ինչ իբրև քուէյ ած, պէօճէք գաղտագրէ՝ գուրա աթմա իւլէ վէրիլէն հաքի, հաշուէլի։

Խեցեղէն ղինի աւ ոց զք (ած)՝ այն՝ որ է ի խեցւոյ կամ ի կաւոյ Թրծելոյ։

Հաւեղէն • ած՝ չէօմլէքտէն, Թօփրագ-
սան եափմա։

խեցեմորթ՝ կամ **խեցմորթ** • ի, աւ • ից՝ կամ ից • ոջ • (ած) և (գոյ)՝ կենդանի՝ որոյ մարմինն՝ կամ պատեանն կարծր է և ոսկրաւտ իբր խեցի • որ կարէ լինել ծովային և ցամաքային, շարժուն և անշարժ՝ իբր ստրէյտ՝ միւթեայք • սկսեալ ի կրայէ մինչև ի կակղդիլսն ասին խեցեմորթ • ած՝ գաղուգլուխ պէօճէկք • Եա, խեցեղէն մորթ՝ կամ կարծր պատեան • փէճեկ • ած՝ գաղուգ • գաւիթ գէնի։

խեցեցուցանեմ • ցուցի • ցի • եալ • (անցոյ)՝ առնել իբրև զխեցի • չորացուցանել • ած՝ Թուղլա կևսլի հեմէք • գուրութմագ։

խեցի • ցւոյ, եաւ • եայ, ոջ • (գոյ)՝ կաւեղէն նիւթէ կարծրացեալ իբրև զսակր • կաւ Թրծեալ հրով՝ ի պէտս շինուածոց • անօթ բերի • ապուռ • կղմինդր • ած՝ չանագ չէօմլէք • Թուղլա • քիւրէմիճ • Եա, խեչերանք և բեկոր նոցին • ած՝ Թուղլա, քիւրէմիճ փարչասը • Եա, խեց • կարծր պատեան խեցեմորթից • ած՝ Թօսպաղը, միտէա, պէօճէկք գաղուգլուա • Եա, է գազան ինչ խեցեմորթ և ոսկրաւտ • Եա, իբրև ածական՝ ‖ տես խեցեղէն։

խեցիանգէմ • ի, իւ • իցի՝ կամ այ • իւք • (գոյ)՝ քեզկոր, կամ մասն ինչ տաճիցի իբրև փոքրիկ նշան • կամ իբրև խեղէփ հաւասար գրա կէս • նշանախեց • ած՝ չինը • նօգրեա։

խեփոր • ի, աւ • ից, ոջ • (գոյ)՝ խիճեվի և քանալի պատեան խեցեմորթի կենդանեաց • կամ իբր ծածկոյթ բանից • ած՝ գաղուգլը պէօճէկք։

խզեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)՝ փռռռիկել • կտրատել • ուժգին ձգմամբ մասն մասն բաժանել • ձեղքել • պատառել • ած՝ եըրթմագ • փարալամագ • քէսմէք • գըրփմագ • Եա, ի բաց հատանել որով կերպիւ և իցէ • կորզել • քեցել • ած՝ գօփարմագ • Եա, խուզել զէրս • յապաւել • փոքրել • և փետել • ցաել • ած՝ սաչլարը քէսմէք • Եա, ասի ներքինիս խզել, նշանակի ներքինացուցանել • ած՝ խասըմ հեմէք։

խզիչ • խզչի, աւ • ից, ոջ • (ած)՝ այն՝ որ խզէ • խզող • ած՝ եըրթան։

խզիւն • (նախդիւ հոլովի) • • • } (գոյ)՝
խզուածն • խզման, տիւ • ից, տիք • } խզելը և խզիլն, ըստ ամ նշանակութեան։

խզուեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)՝ չարաչար խզել • փեռնկեմ • ած՝ փարչ փարչ հեմէք • պըըմագ • եարմագ։

խզրատեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)՝ խզել և կարատել սրով, կամ սղոցաւ • սրածեծ առնել հերձատել • ատի՝ ձըղքատել • ած՝ պըչագ • ատէսլէկ իլէ փարալամագ։

խզոն • ի, իւ • իւ, իւք • ‖ տես խոզան։

խէթ • խեթի՝ կամ խիթի, իւ • իւ, իւք • (գոյ)՝ խոչ և խաւթ • խոչընդոտն • արգել առիթ գլխոյն, կամ անկման • և ամ՝ որ ի գնացս ուրուք խոթի յոտս • ած՝ էնկել • իլիչքք • մանի • Եա, թիւր նայեցուած խոժոռ աչօք • ընդ ակամբ նայելն • ած՝ էյրի պագըշ • Եա, ներենգ • ոխ • առելատիճ • գժտութիւն • ած՝ ղարդղ • քէնի • կէօնիւլ պօզուգլուղա • Եա, կասկած • ած՝ իշքիլ • գօրգու • Եա, խայթ խոչի • խիղճ մտաց • ած՝ գալպ ըզպըրապը • Եա, խրիթք որովայնի, կամ ցաւ ինչ • ած՝ սանձը • աղրը • Եա, վարի իբրև ածական՝ ‖ տես յոյժ ածամամ խեզ։

խէնէչ • ‖ տես խենէչ։

խէչ՝ կամ **խէչ** • ի, իւ • իչ, իւք • ?

խէչակ՝ կամ **խէչակ** • ի, աւ • ից, ոջ • (գոյ)՝ ներգուկ • յինտրան • փայտ կանգնեան՝ զոր դնեն ի ներքոյ պատուհից ոստոց ծառոց՝ կամ ի ներքոյ որթոց • ած՝ Թայագ • ատմալըգ • Եա, է ազդ ինչ խեցեմորթի՝ իբր խեչափա • Եա, իբր ածական՝ նշանակէ յեսոին կողմն, կամ կողմն մի • ած՝ գըչ • արա • էնքօչ։

խէչափառ • ‖ տես խէչափառ։

խթամ • ‖ տես խիթամ։

խթան • ի, աւ • ից, ոջ • (գոյ)՝ սրածայր գործի ինչ խթելոյ զգրաստս կամ զեզինս, և զայլ նման կենդանիս առ ի արագս ընթանալ • գաւազան՝ յորոյ ծայրն կայ խայթոց իբր հերիւն • ած՝ մօտալ • պիզ • իւչէնտիրէ • Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ խթօղ • խեթկիչ • ած՝ սիւրթէն։

խթեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)՝ խթանեա, կամ խայթոցաւ միթել • դրդել • խայթել • առխեթել • ատի՝ մշտել • ած՝ սիւրթմէք • սօգմագ • Եա, մինչ ասիցի կաշառ խթել, նշանակի իբր գաղտագողի կաշառ տալ • ած՝ րէչվեթ վէրմէք։

խթիլ՝ կամ **խթնիլ**՝ կամ **խնթնալ** ի կերակուրս • ‖ մխիլ կամ ձեռն միել և ձակել • ած՝ էլլ եէմէք առնմագ։

խթիլ ընդ քարիւս • ‖ մխիլ՝ մտանել ընդ

վիճավ. առիւ, թըլամըլվիլ. փառ, սօգուրմագ։
Խթաւոն. թման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խթնէն զրք ձեռօք կամ այլ իրօք. փառ, տիւրթմէսի. Եա, խլիթ. յաւ. որովայնի. փառ, սանձը. Եա, իրը ռամկօրէն նշանակէ նաւակապուիք յորում աւաւր լինի խըթիլ՝ի կճեղէն կերակուրս. առիւ, խթաւոն։
Խժաբար. (հայ. ոբոխան)։ իրրև խաւժ և դուժ. բարբարոսաբար. փառ, զալըմանէ. զուլմ իլէ։
Խժաբեր. ի, աւ. աց, օք. (ածական)։ այն՝ որ բերէ զևսէժ. խժալից, որպիսի են ոմանք՝ի ծառաց. փառ, սամիլը. սամիլ աղաձը։
Խժական. ի, աւ. աց, օք. (ածական)։ բարբարոսական. վայրենի. փառ, մէրհամհեթսիզ. անքաղսըզ. զալըմ. եօղանի։
Խժային. այնց, ով. ոց, ովք. (ածական)։ այն՝ որ է խիժային. փառ, սամիլը. եաիչգան։
Խժդամ, կամ Խժատամ. ացայ. ա. ալ. (էնէրգ.)։ խատանալ. չամանալ. կամակորել. փառ, փէքլէնմէք. ինատ էմմէք։
Ի Խժդան կալ. ‖ կալ ի խժական չամառութեան. հակառակիլ. փառ, զըթ առըմագ։
Խժդժագին. գունի, իւ. իցդ, իւք. (ածական)։ առաւել բարբարոսական. կարի խաւժդուժ. փառ, փէք մէրհամհեթսիզ, եօղանի։
Խժդժեմ. եցի. եալ. (էնէրգ.)։ խաւժադուժ խօսիլ. վայրենաբար բարբառիլ. այլանդակ խօսիլ. փառ, եօղանձամ սէչլէմէք. անլաչըմլամ սիլ իլէ սէչլէմէք։
Խժդժութիւն. թեան. (գոյ)։ լինելն խաւժադուժ. տմարդութիւն. վայրենաբարբարոսութիւն. փառ, եօղանլըզ. տատմօրպուլըզ։
Խժդուժ, կամ Խըժդուժ. (ածական իբրև հոլովի)։ ‖ տես Խժական, և Խաւժադուժ։
Խլար, Խլարիկ, Խլարուկ. (գոյ)։ բառ ռամկական, որ ըստ գրոց ասի Վարունգ, թէ ընտանին իցէ և թէ վայրին կամ լերինն։
Խլացս. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ չանդուգն. ժպիրհ. համարձակ. յանձնապատան. փառ, քէնտինէ կիւվէնէն. ձէսարէթլի. Եա, իրրև գոյական՝ կարէ նշանակել արշաւանաք. բարկութիւն կամ ատելութիւ յարձակումն. փառ, սիւրսալ, համլէ էտէն։
Խլացական. ‖ տես Խրոխտական։
Խլացնեմ. եցի. եա. եալ. (էնէրգ.)։ վատահիլ. համարձակիլ. խլեալ. չանդգնիլ. յանձնապատան լինիլ. փառ, սէրսեմլիք էմմէք. չըգըշ, հիւմմ էմմէք. ձէսարէմ էմմէք. Եա, չանձնապատանանալ՝ ձեռնարկել՝ի վէր այլոց. պանծանօք խրոխտալ. և կամ արիաբար խրախուսել. փառ, քէնտինէ կիւվէնէրէք պէօպիւրլէնմէք։
Խլզախեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անցող)։ տալ խիզախել. համարձակեցուցանել. վատացուցանել. փառ, ձէսարէթլէնտիրմէք։
Խլզախիւն. (հնէրէ. հոլովի). . . . . } Խլզախութիւն. թեան. . . . . } Խլզախութիւն. խանի, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խլզախելն, ըստ ամ առնման։
Խլզան. լի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ բառ ռամկական. իրրև անշնորհ տուն, և ընտանի։
Խլզար. լի, աւ. ացս, օք. կամ իւ. իցդ, իւք. (գոյ)։ բառ ռամկական. սղոց, որ է առաւել նուազ գործի լինել աւ՝ի հասանիլ զինացս կամ զայլ ինչ. փառ, ակսաէրէ։
Խլզարեմ. եցի. եա. եալ. (էնէրգ.)։ խլզարաբար կոտրել, հատանել. սղոցել. փառ, ակսաէրէմ իլէ քէսմէք։
Խլթի. խլթոյ՝ կամ խլթոյ. ով. ոց, ովք. կամ խլթի՝ կամ խլթի. իւ. իցդ, իւք. կամ ացս, օք. (գոյ)։ ցաւ ոսրից կամ այլ անդամոց՝ մանաւանդ որովայնի, որ մերթ ընդ մերթ յանկարծ խթի. փառ, սանձը. գաղն աղիքացս. եխլէմք պուէրբուր. Եա, խնայեմ. խոց. վէրք. պալար. փառ, եարա. գապարճըգ. Եա, խուռն. վէմ կամ ժայռ՝ի ծովս. որպ մեծ մասն է ընդ ջուրն, և հազիւ մի մասն՝ի գուրս ցցուեալ կայ, ընդ որ միջին և արջնանան կացառաք և զերառունք. փառ, գայա. Եա, գազան ինչ ջրային դժնեայ և գիշատիչ մարդկան, գաւեալ՝ի հնդկաստս կողմանցն եգիպտոսի և կամ՝ի մեծամեծ գետս. խեցեմորթ մեծ. կոկորդիլոս. տիտեռն. փառ, թիմսահ պալըզը. նէհէնկը։
Խլթեամ. ացայ. ցի. ալ. (էնէրգ.)։ հոգալ, կամ լինել՝ի մեծի մտատանջութիւն ասկառնելոյ զնաժառաւի ինչ ընդ ումեք, կամ զնայեի լինչ մտաց. կասկածիլ. զանգիտել. փառ, իշքբէլէնմէք. շիւփէլէնմէք. գօրգմագ. Եա, խլթիս, կամ խոժոռ հայիլ. խեռալ. փառ, էյրի պագմագ. Եա, իրր խլթիս հայեցեալ լինիլ. փառ, էյրի պագըլմագ։
Խլթեացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անցող) } Խլթեմ. եցի. եա. եալ. (էնէրգ.) } տալ խլթալ. կասկածեցուցանել. փառ, իշքբէլէմմէք. Եա, խայթել. կամ խթել խղճի մտաց։ ‖ տես և և Խթեմ։
Խլթեան. թեան, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։

խիճաքն. խայթիլն խղճիլ. գոհ, չհավհեհլենուն. Ես, կասկած. երկբայութիւն. գոհ, չհավհե. իշքիլ։

խիժ. խժի՛ կամ խիժի, իւ. ից, իւք. կամ ից, ից. (գոյ)։ հիւթ ինչ մածուցիկ և պարարտ կաթեալ ի ծառոց, որպ մոզուածքէ, և ուրիշն, և այլն. գոհ, սամղ. չամ սաքըզը։

խիլ. (գոյ)։ է արմատ խլեմ բային, և նշանակէ կորզուիլն յարմատոց կամ ի հիմանց. խլուիլն. քարշուիլն. քակտուիլն. գոհ, քէօքիւնտէն գօփարմա. Ես, խզդ. յզդ. կրկտուիլն. բզուիլն. հեռացզօտուիթի. գոհ, արայըշ. արամա. Ես, իբը բրիչ. ագցան, որ խլէ զնա՝ որք նոյն ի գետնի անկեալ, կամ կառուցեալ. գծ, քէնկիթէին։

խիլայ. ‖ տես խլայ։

խիլտյեմ. ‖ տես խլայեմ։

խիլ արկանել. ‖ խուզել մանրաքնին զննութիւ. կրկտել. խուզարկել. բրելով և խլելով որոնել. գոհ, ինձէ արամագ։

խիխաբաս. ի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ ժուռպի. փսխուք. տռզուն. խոխ ուբած, այսինքն ապականեալ. նեխութիւն. հիւթ հոտել. առիլ, փսխուք. գծ, գուսանիթու։

խիծ, կամ խիղծ. ‖ տես ի նեղբայ խիղճ։

խիկար. ի՛ կամ այ, իս. ից, ից. (ոծ)։ բառ ռամկական, խմաստուն, կամ խմաստակ. գիտնական. գոհ, ագըլլը. իլիմաթ։

խիլ. ‖ տես խեղ։

խիղ. խղբի, իս. ից, ից. (գոյ)։ ծայրք և ոտքք բաւսոց. ձանկաւոր ընդհուպ ոտքեալ՝ որ պատառաւալ զիւրք ի վէր ելանէ, կամ մնայ յամրութիւ. գոհ, ֆիլիղ. տամա ֆիլիղի. Ես, ձանկ, կամ բաւուն. գոհ, փէնչէ, կոճ եռամրուգ։

խիղք արկանել, կամ առնուլ զձնկոք. ‖ դէնուան զիրերօք ապխեալ մատամբք պատել զձնկոք՝ որ է նշան վարանաց ինչ կամ արամաթիւ. գոհ, էլ էլէ քիլիթիլչխէբ՝ ախիղ պաղատագ։

խիղդ. ‖ տես խեղդ։

խիղճ. խղճի, իս. ից, իւք. կամ խղճդ, ոլ. ոց, ոլք. (գոյ)։ խայթ սրտի, որ միշտ խայթէ զսիրտ այնորիկ՝ որ արարեալ իցէ զչարութիւն ինչ. մեղագրուիլ անձամբ անձին. գոհ, իշքիլ. ֆէօֆէսէ. Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ ուռնոզ զսիրտ սակս յանցաւորութեան անձին. խղճմտական. արատաւոր. գոհ, իշքիլի. ֆէսֆէսէլու։

խիղճ մտաց. (գոյ)։ գիտակցութիւ մտաց. խիղճ. գոհ, զամիր. գալպ. սէրեան։

խիղճմտութիւն. թեան. ‖ տես խղճմտանք։

խիճ. խճի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ մանր քար, որև մանրախիճ քար ասի, որպիսի են մանր քարինք՝ որ ի մէջ աւազոյ, և առ ափն ծովու և յաւազուտ տեղիս. գոհ, լիճ. գում. մօլօզ։

խիճ երկամանց. ‖ է քար՝ որ գոյանայ յերկկամանէս և ի փամփշտի, յորմէ պատճառի ի բաղադրմն միջոցագնութիւ, որ է ախտ ինչ դժնդակ և մահաբեր. գոհ, պօպրէքճէ վէ հալափուշէ հասըլ օլան գումն։

խինդ. ինդի, իս. ից, իւք. (գոյ)։ է արմատ խնդալոյ, որ նշանակէ խնդութիւ. գոհ, կիւնլիւշ. սէվինճ։

խինձ. ինձի, } իս. ից, իւք. (գոյ)։
խինճ. ինճի, }

խինճ. ինճի, } գոգ. ծոց. խորշ. գոհ, գօվղ. պուճագ. Ես, խեշիր. ծայր կամ մասն իրաց ինչ. գոհ, փարչէ. Ես, ասի Գրաբանեց, որ է նշանակութ. գոհ, նօգթա։

խիշտ. խշտաց, ից. ‖ տես խշտի։

խիպխիպիկ. լկի, աւ. աց, ից. (գոյ)։ բառ ռամկական, մատաղահին ցնորք ինչ գիշերոյ իբր առ աչս երևելի. առիլ, խըպըլկիկ։

խիսա. խսաի, իս. ից. կամ աւ. աց, ից. (ոծ)։ այն՝ որ չէ կակուղ՝ այլ կարծր է և պինդ. կուռ. հած. աննուաճելի. գոհ, փէք. գաթը. սէրթ. չէթին։ Ընդ բառ միոյ ասիցի զմարդոյ՝ նշանակէ խստասիրտ. կամակոր. յամառեալ. ապստամբ. գոհ, ինաատը. զալըմ. թէքուր։ Եւ եթէ ասիցի զքանիոյ, նշանակէ դառն. կսկծեցուցիչ. կշտամբողական. գոհ, հիւրքք աձըտան։ Եւ եթէ ասիցի զգործոց և զառաջոյ՝ նշանակէ ծանր. դժուարին. անհարթ. աստիկ. դժնդակ. գոհ, կիւճ, զօր. հաւասլ. սաբի։

խիսա, կամ խսահ. (ոծ, ից. ոց. ոցք)։ խստագոյնս. սաստկութիւ. չարաչար. գոհ, սէրթէն. չէթինէն. զալըմ։

խիստեբաս. ‖ տես խստեբաս։

խիտ. խտի, իւ. ից, իւք. (ոծ)։ հած. խուռն. կուռ. թաւ. լիուլի. իբր յոյժ կից միմեանց և հաւաղ. գոհ, սըգ. ըրըգտըմ։

խիտ. . . . } (ոծ, ից. ոց. ոցք)։ իբր-
խիտ առ խիտ. } տութիւ. յաճախ. սակս
խիտ ընդ խիտ. } սակս. կից իրերաց։
գոհ, սըգլա սըգլա. սըգ սըգ։ Ես, բառս
խիտ առ խիտ՝ կարծ յարիլ երբեմն ի

ի բաց կորզել. գաձ, քեզաքեն չեզարմագ, չեքմեք գօփարմագ. Ես, քանցել և հանել զանգամս ինչ, որպ ասի խլել զաչս. գաձ, կեօղ չեզարմագ, զյմագ. Ես, քանդել, աւերել զշինուածս. յատակել. տապալել. գաձ, ալի խաթի ևթմեք վերան ևթմեք. Ես, ի բաց կորզել. բառնալ. առնուլ յինքն բանութեամբ. գաձ, գալ սրմագ. զօր խլե ալագ.

խլինք · ացի, ըք· (գ⁰յ) · բառ. ռամկական, որ ասի խըլինք · ապականութեի, կամ խլող հիւթ քթի. աղտ ունգաց · գաձ, սխալիւք։

խլիչ · խլչի· աւ · ացի, ըք · (ածական) · այն՝ որ խլէ և ի բաց կորզէ. խլօղ · գաձ, քեզքանէն չեզարտան, գօփարան։

խլխլդն · (գ⁰յ) · քաղցկեղ, որ է վէրք ինչ խըր անբուժելի առ բազումս, և պատճառ յապականութեէ արեան. և խըրև ըզխըսխըսդն ձարակի ընդ բոլոր մարմինն · գաձ, շիւրի փչինչ · եէնկը եարա։

խլխլական · ի, աւ · ացի, ըք · (ածական) · խարխուլ · դիւրաւ խլելի. անհաստատ · գաձ, միւշկվեշ · գօլոյ չեզարթըլտնագ։

խլխլեմ · եցի · եա · էլ · (ներգործական) · իրը խլելով խլել · շարժել առ՝ խլել · քարշել. տարաբերել · ասիմ, վոխկել · փլխկել. Ես, կեղծական և անհաստատ պատճառանօք իւրք ծածկել կամ թագուցանել զապացեան · գաձ, պիրք մահանա իւրք գափամագ · Ես · իրը խլտեթի ձևացուցանել. խուլ լինել առ երեսս լսել և անցանել, որպ թէ կրկնութեին իյէ խուլ բառիս · գաձ, տաղըր կիպի կեօրիւնագ։

խլղղըտիւն · ‖ տես խղդըտիւն։

խնիք · ‖ տես ի վերոյ խլինք։

խլտեթի · թէ· (գ⁰յ) · խուլ գոլն · պակասութիւն լսողութեի · անլսելութեի · գաձ, տաղըրլըգ։

խլտուն · խլման, ամբ · անց, ամբք · (գ⁰յ) · ի բաց կորզուն ի տեղւոջէն · խլելն · գաձ, գօփարըլտ չեզարման։

խլտուղ · խլղի, իւ · իյ, իւք · (գ⁰յ) · խլտըղն · խլտուղ · ի կենդանի ինչ սեամարթի ի կերտրանան մեան, և բնաւին ընդ հողով, որպ վն ասի եա մեկն գեանի. և առաջին երկու ատիճն են կարճ և լայն իրրև գրիժյին, որով իրրև վերկիր. և ասի զանձն լինել կոյր, կամ առնել զաչս ամենևին փոքրիկ · որով հաղիւ թէ կարէ տեսանել ինչ ի վերևէանէն ի հողոյ · գաձ, եէր սրտանը ·

խլտուղ · (գ⁰յ) · է արմատ խըսխլելոյ, և նշանակէ խրտուչական · գաձ, իւրքէք · իւրքերէք։

խլտոտ · · · · · ⎫ (հոմէոպրոֆոն) · երբ-
խլրտոտ ի խլրտոտ · ⎭ կիւղիւ · երկմտութեամբ · գաձ, գօրգարագ · շիւրփչէ խլէ։

խլիկ · (գ⁰յ) · է արմատ բայիս խնուամ, և նշանակէ խցուածն · արգելք · գաձ, թըգաձ · թաթիա · էնկէլ։

խլիկ արկանել · ‖ արգելս դնել. խցանել ըզմտաւս ջրոյ և կամ այլ իրիք · գաձ, թըգտմագ։

խլուս · ոյ, ովք · կամ ի, իս · իյ, իւք · (գ⁰յ) · հասարակաբար նշանակէ կերտրակուր զանգեալ յալեւրե ընդ իւղոյ և մեզու և այլն · փոխնիդ · և կամ ևս ինչ և իցէ ուտելի կերակուր ինչ ի մնունդ մարդկան · գաձ, աչ· լաթա · պուլամաճ։ Ես, դնել բալադրեալ · գաձ, մանգալոպ · սուֆուֆ։

խլուս ի տապակէ · ‖ կարկանդակ, կամ քաքար, զոր եփեն ի տապակի · գձ, պօղաչա։

խլագոյն · գունի, իս · իյ, իւք · (ածական) · այն՝ որ առաւել և կարի խուլէ և անլսօղ · գձ, փէք սաղըր։ Ես, նմանութեամբ անհասան · դժուաթըլաբ · գձ, զօր իշխեն · անկամայական։

խլայ · ի, իս · իյ, իւք · (գ⁰յ) · ձորձ կամ վէրարկու ազին և ծանրագին · զոր ի պարզև տան ումեք թագաւորք · գաձ, գաչթեան · խլաճ · Ես, բարակաման ծածկոյթ անձին կամ կանանց · գաձ, սլիւրիւք · պաշ էօրթիւսիս։

խլայեմ · եցի · եա · էլ · (ներգործական) · խլայ տալով ումեք մեծարել և պատուասիրել · գաձ, գաչթեան կիյտիրմագ։

խլանամ · ացայ · ցուր · ալ · (չէշտ⁰) · խուլ լինել · անլսօղ և անլուր լինել · խցանիլ ունկան յախտէ իրիք · կամ պատասխմամբ իւրք · գաձ, տաղըր օլմագ։

խլատեա · (գ⁰յ) · խլայ կանանց, զոր արկանէն զանձամբ · որ է ձորձ ինչ ապնիս · կամ կտաւ բարակաման · գաձ, սլիւրիւք։

խլացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (ածական) · խուլ առնել, կամ կացուցանել տալ կըրտսանալ զլսողութիւն · գաձ, տաղըր եէթմեք։

խլեմ · եցի · եա · էլ · (ներգործական) · ի բաց կորզել զինն՝ կամ հանել ի տեղւոջէ իմիքէ, յարտ արմատացեալ է և հատատաեալ · և զոյգս կամ չատնկս արմատոքն

քեօր սըչան • քէօմէկութ։

Խլվտուիւն • ‖ տես Խլտըրտուիւն։

Խլտրդնի • նաեց • եաց • եօք • (=ծ)։ Նման խլտրդան • խաւարային • գալանահնոտ • սեաւ և զալիր • փոշ, եէր սըչանա պէնդէր։ ‖ տես և Խլիրդն։

Խլտրդնի • ‖ տես Խլիրդն։

Խլտրտական • ի • աւ • աց • օք • (=ծ)։ պյն՝ որ դիւրաւ խլտրտի • դիւրաշարժ • փոշ, գօլայ գըմըլտանան։ Նա, իբրև գոյական անուն՝ նշանակէ ընչերական • ընչափոդք • փոշ, շահատաւոր • գըմըլտագ։

Խլտրտամ • ացի • ա՛ • ալ • } (չէշտ)։
Խլտրտանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • }
խլտրտիլ • մէջտեղ իմն շարժիլ • տատանիլ • դիւրաշարժ լինալ • որպէս մանկունք կամ կենդանիք շարժին և դառնան աստ և անդ՝ ի ձնծղտի • փոշ, գըմըլտանամագ • թէփրէնմէք։

Խլտրտացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (=նոյ) }
Խլտրտեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ՆէրգԳործ) }
տալ խլտրտիլ • շարժել • դիւրաւ շարժական անել • գիւրագործել • ի շարժուն լինել • փոշ, գըմըլտատմագ • թէփրէնմէք։

Խլտրտեմ • եցի • եա՛ • եմ • ‖ տես ի վերոյ Խլտրտամ։
Խլտրտամ • եցայ • եա՛ց • իմ • } Խլտրտամ։

Խլտրտուիւն • ման, մանք • անց • մանք • (գոյ)։ խլտրտալն • շարժիլն • տատանուիւն • փոշ, թէփրէնիլ • թէփրէնմէ։

Խխայթ • ‖ տես Խղխայթ։

Խխնջական • ի • աւ • աց • օք • (=ծ)։ գրի և Խխնջնջական • պյն՝ որ ունի զբնութիւն խխնջնջոց • վըղնջողական • որ է յատուկ մակդիր ձիոյ • փոշ, քիշնէյէն։

Խխնջականն • (Նախդիր- հոլովի • } (գոյ)։
Խխնջականութիւն • թէան • • • }
կատարելութիւն խխնջելոյ • վնջիւն, որ է յատուկ բնութիւն ձիոյ • փոշ, քիշնէյիլ։

Խխնջամ • ացի • ա՛ • ալ • }
Խխնջեմ • եցի • եա՛ • եմ • } (չէշտ)։
գրի և Խըխնջեմ • վնջիլ • ձայնարկել ձիոյ՝ բերանով խառն ընդ ռունչս կամ ի քթից • փոշ, քիշնեմիք։

Խխնջիւն • կամ Խխնջուիւն • ման • ամն • անց • մանք • (գոյ)։ խխնջելն • վնջիւնն երիվարաց • փոշ, քիշնեյիլ • քիշնեմիս։ Նա, ձայն բարձրաձայն • փոշ, գահգահ կիւլիւչ։ Նա, հոլովեալ երբեմն պայմանէ՝ Խխնջիւն, Նի, Իւ • Իյ՝ կամ աց՝ Իւք • Նշանակէ ջայլին կամ ցամաքային խեցեմարթ ինչ բոլորակաձև, որ և ասի Խըխնջիւն • կոնքեղ • որ երբեմն արտաքս ընդ խեցին իւր ելանէ, և երբեմն ի ներքս ամփոփի, և ծորեցուցանէ զարձանս • իսկ յատկապէս նշանակէ զծովային խեցեմարթն, յորմէ ելանէ ձիրանի ներկն • փոշ, իսկ էլչիլէթ պէօճէյի • ալյանկէօզ • սիւմիւքլիս պէօճէյի։

Խխնջուն • նեայ • եաւ • եայ • եօք • ‖ տես Խխնջիւն՝ ըստ երկրորդ նշանակութեան, որ հոլովի խխնջիւն • նի • իւ • և պյն։

Խխուիմ • ‖ տես ի ներքոյ Խղխայթ։

Խծբիծ • բծի • աւ • ացՙ կամ իյ • օք • (գոյ)։ խիճ • պյսինքն խիղճ կամ տխեղծուիլ բծի • նիշ արատոյ • փոշ, զէբրէ • լէքէ։ Նա, մեզագրութիւն • սպրտանք • փոշ, սուչ։ Նա, մանրաքնին յատկութիւն • քինուեթիւն • խնդիր • խուզարկութիւն • փոշ, թէֆթիշ։

Խծբծեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ՆէրգԳործ) • խծբիծս խնդրել • կամ որոնել • մանր կրկտել առ առգաստանել • արատ դնել • եպերել • փոշ, արուշթըրմագ • թէֆթիշ էմէք։

Խծին • ‖ տես ի ներքոյ Խծուծ։

Խծիծ • կամ Խճիծ • Խծոլ • Իւ • Իյ • Իւք • (գոյ)։ ամփոփուիւն • պարուրուիւն • բոլորելով կարելի զերծերս կտաւեղինաց • փոշ, օյա տէքմէ • պիւզմէ։

Խծծամաշաւ • ի • աւ • ացՙ օք • (=ծ)։ պյն՝ որ վաշաւէ զխծուծ • փոշ, իւսթխուպէճի։

Խծկեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ՆէրգԳործ) • խճողել • ցոպտպատուիւն • և խցանօք փակել զինի • խցանել • խնուլ • փոշ, պըղտմագ։

Խծուծ • Խծծոյ • ոլ • ոց • ովք • (գոյ)։ խոշոր մասունք գղեակ վիշտ • կամ սանտրեալ կանեփի • որ լինի խցան կամ պատան զանազան իրաց • փոշ, իւսթխուպէ։

Խծուկ • Խծկի • աւ • ացՙ օք • (գոյ)։ խցանք • փոշ, թըզագ։

Խծծկեմ • կամ Խճծկեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ՆէրգԳործ)։ ոլորելով ամփոփել • պարուրել • որպէս և զերծերս կտաւեղինաց զինքեամբ բոլորելով կարելին՝ ասի Խծծկել • փոշ, օյա տէքմէք • պիւզմէք։

Խըլտուկղի • ղւոյ • եաւ • եայ • եօք • (գոյ)։ տեղի խըղճ • փոքրիկ բնակարան՝ ուր բնակին ագքաստք • փոշ, գուվուպա։

Խղընջղջ • ‖ տես Խղունջն։

Խղիկ • Խղկան • ման • անց • մանք • (գոյ)։ ‖ տես ի վերոյ Խղտուկղի։

Խղխայթ • կամ Խըխայթ • ի • իւ • իյ • Իւք • (գոյ)։ խիղճ • պյսինքն գարշ և փուճաւ

հիւթի մաքրութիւն · փառաւորել վիրաց · շարաւ · գաճ , եարխնին իւրիւնէնտսի · իւրին · եա , արդն եռաւոյեալ · ձմի · գաճ , եէբաէն հասըլ օլան պէօձէք · եա , իբը կէղձիք · խարդախանք · գաճ , հիւլէ ։

Խղնայթեալ · եէյց , ով · ոց , ովք · (ածական) ։ կարի վիրաւորեալ , և կամ փտեցեալ և արդնալից և շարաւալից եղեալ , որպիսիք են զայրացեալ վէրքն · գաճ , իւրիւնէնտիշ · եարէ պէրէ օլմազ ։

Խղնայթեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) ։ պատճառեալ զխղնայթս · բանալ զվէրս · գաճ , եարխնէնտիք · իւրիւնէնթեմիք · եա , կրաւորական սորին Խղնայթիմ իբրև չէզոք եղբայնի նշանակէ փոխիւ ի խղնայթ · շարաւալից լինիլ · Թարախիլ · գաճ , իւրին պաղտամագ · եարէ պէրէ օլմագ ։

Խղնթեմ · եցի · եա · ել · (չէզոք) ։ կղկաթել · միտել · յարիլ յինչ ի սրտէ · պատաղիլ · գաճ , ինչիւէնտիք · ինչղուլ օլմագ ։

Խղնիջիւն · ։ տես Խղուջն ։

Խղճադատ լինել · ։ գտանիլ և տգտանիլ ի խղճէ մտաց · մեղադրել անձամբ անձին · գաճ , իշքիւլէնտիք ։

Խղճալի · լ-ցս , եաւ , եաց , եօք · (ածական) ։ այն՝ որ արժանի է խղճալոյ աւաղելի · եղկելի · Թշուառ · գաճ , սէքիլ · զեփալը ։

Խղճախառն · (ածական) կամ (յատկական) ։ խառն ընդ խղճի · խղճիւ · խղճմտութեաբ · ախեղձ մտօք · գաճ , իշքիւլէնէրէկ ։

Խղճական · ։ նոյն է ընդ նեղբնոյն · տես եա ի վերոյ Խղճալի ։

Խղճահար · ի , աւ · ոց , օք · (ածական) ։ հարեալ ի խղճէ մտաց · խայթեցեալ խղճիւ · կամ այն՝ որ վատ ունայն ինչ իւրաց չարչարի խղճիւ · գաճ , իշքիւլի · փէնփէհէլի ։

Խղճահարութեաբ · թե · (գործ) · հարկանիլն խղճիւ մտաց · գաճ , իշքիւլ · փէնփէհէ ։

Խղճամ · ացայ , կամ ացեր · կիր · ալ · (չէզոք) ։ խղճել · խորհել · խղճիւ մտաց երկայնիլ · խորշիլ · գաճ , կէբի առումագ · իշքիւլ էթմէք · եա , իբը ասկօրէն՝ նշանակէ կարեկցիլ · ողորմիլ ցաւակցութեաբ · ալե կիզմէլ · գաճ , աճրնագ ։

Խղճամիա լինել · ։ խղճմտութեաբ փոքրոգի լինել · կարճամտութեամբ · գաճ , փէնփէհէլէնմէք · սապը քէսիլմէք ։

Խղճաչարչար · ։ տես ի վերոյ Խղճահար ։

Խղճամ · եցի · եա · ել · (չէզոք) ։ խղճահար լինել · խղճիւ մտաց նեղիլ և տագնապիլ · եաւէ , խղճմտանաք ընել · գաճ , իշքիւլէնմէք · եա , ձմիլ ի խորհուրդս · եկբայթ · գաճ , շիւփհէլէնմէք · եա , գարշիլ · զզուիլ · խորշիլ կամ զգուշանալ յոմեքէ · գաճ , չէքինմէք · էյլէնմէք · ագրընմագ · եա , խղճալ ի վերայ · գաճ , ամրնագ ։

Խղճմտական · ի , աւ · ացս , օք · (ածական) ։ այն՝ որ լինի խղճիւ մտաց , կամ խղճմտութեաբ · գաճ , ինսանքա միւթէալիք ։

Խղճմտանք · անաց , օք · (գոյական) ։ խղճել մտաց · խղճմտութեաբ · խղճելն · գիտակցիլ · բաղխառնիլ խղճի մտաց՝ որալ ոք համարի ինչ լինել մեղք կամ պնաս · գաճ , գալը · ինսանքի ։

Խղճմտեմ · եցի · եա · ել · } (չէզոք) ։
Խղճմտիմ · եցայ · եայ · իլ · }
խղճել մտօք · խղճահար լինիլ · հարկանիլ ի խղճէ մտաց · գաճ , ինսանքի էթմէք ։

Խղճմտութեաբ · (գոյական) ։ տես ի վերոյ Խղճմտանք ։

Խղուջդութիւն · (գոյական) ։ տղաղտկ ամբոխի · բարձրագոչ ձայն անհնչման · աղմուկ · խառնակութեաբ · գաճ , շամաթա · կիւրլիւլթիւ ։

Խղուջդն · ի , աւ · ացս , օք · (գոյական) ։ խղնջդուն · խնդնջիւն , որ է ցնծագային և ծովային խեցեմորթ բազմատեսակ , որպ տղնուագային կոչի կոնքեղ , յորմէ ելանէ ծովա ձկրաքն · գաճ , սիւմիւքլիւ պէօձէք · խոքէրլէթ պէօձկի ։

Խճակոյտ · կուտ , իւ · իցս , իւք · (գոյական) ։ կոյտ խճից՝ այս է մանր քարանց · գաճ , ուֆագ Թաշ էղղընը · Խոկ մեծի առեալ լինի ածականապէս , և նշանակէ զայն՝ որ լինի ի խճաքուտ · գաճ , ուֆագ Թաշլուտ ։

Խճանած · (ածական) ։ այն՝ որ խճիւք պատնիչն մանր քարամբք մածեալ է · գաճ , ուֆագ Թաշ իլէ եափըշմըշ ։

Խճաւոր · ի , աւ · ացս , օք · (ածական) ։ ունօղ զխոքր քար , կամ ևս ունօղ զանս մեծաքարս · գաճ , գալըլը · գալըլու ։

Խճաքար · (գոյական) ։ քար նման խճի · մանրախիճ քար · կամ խարձ կամ ցանգ՝ որ շինեալ է ի խճից · գաճ , մալօղ Թաշը ։

Խճճանեմ · եցի · եա · ել · (չէզոք) ։ խառնակիլ · շփոթիլ · գաճ , գարմագարըշ էթմէք · գարըշմըմագ ։

Խճճայ · (ածական) ։ կազմեալ և շինեալ ի խճից կամ ի մանրախիճ քարանց · գաճ , ուֆագ Թաշլուտան · մալօղան եափըմըշ ։

Խճճիմ · եցի · եա · ել · (չէզոք) · գրի ևս Խճճեմ · խճիւք պատել կամ ընել · խառնել խիճ ընդ կիր առ ի շինիլ · գաճ ,

մոլոր ըլա ասլուսուրմագ։ Եա, խիտ առ խիտ խճել։ խճուղել։ կուռել։ գաշ, Թըգմագ։

խճաղ։ ի, աւ։ ագ, օք։ (ածական) խճճել։ խճուղճալ։ հոծ։ կուռ։ պատասուն։ գաշ, սրդ։ գաղթը։ սըգբնա ասլուս։

խճաղակ։ ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ուռենի մի, որ է մանրենալ մասղ կամ որիզով լցեալ, զոր կապուին ի տերևոց որձոց կամ ի թերթից կաղամբից և կամ յայլոց նմանեցաց, զոր փաթաթեալ առնեն իբրև զնիգբրնիկ ծրարս։ գաշ, ասլուս։

խճաղուկ։ նոյն։ եա։ ել։ (Ներգործ)։ խիտ և հոծ ընալ, որ ասի զինչ և իցէ իրաց, մանաւանդ զրուանակ՝ յորժամ անյագապար ընան ուռենքօք և ընկենքօք։ գաշ, վերք չոգ ասլուսուրմագ, Թըգմագ։

խճաղուճել։ Թե։ (գոյ)։ խճուռնի։ ընալն զրուանոյն անյագապար։ որկրամոլել։ գաշ, սրգը սրգը ասլուսուրմասը։ չիշյասլաղբրգ։

խճաղուռն։ զման, տեր։ անց, տիրք։ ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։

խճուղ։ ի, աւ։ ագ, օք։ կամ խճղոյ, ովագ, ովք։ (գոյ)։ է տեսակ իմն ուռենի, որ կապի ի մանրենալ մասղ կենդանւոյ հաճելիք ինչ։ կարճ նշանակել ևս խճաղակ։ գաշ, սուռնք։ կէօռէն։

խճուռն։ խճնան, տեր։ անց, տիրք։ ‖ տես ի վերոյ խճաղուճելն։

խմայեմ։ ‖ տես Հմայեմ։

խմբագիր։ գրի, լու։ ագ, օք։ (գոյ)։ գիրք կամ մատեան՝ ուր ժողովել կան պատմութիւնք ընդհանուր ազգի միոյ, ոչ գիրք Թագաւորաց։ գաշ, Թէվարիխ։ քիթապլը։

խմբագործ։ (ածական)։ խմբագործօղ։ ի մի հաւաքօղ։ գաշ, Թօփլասլան։ Եա, խմբագործեալ։ գաշ, Թօփլանմըշ։

խմբագործեմ։ ‖ տես խմբեմ։

խմբագործութիւն։ Թե։ ‖ տես խմբութիւն։

խմբական։ ի, աւ։ ագ, օք։ (ածական)։ ուր իցէ խումբ լինի։ միաբանական։ գաշ, Թօփլանմաղա միւԹէալիք։

խմբակից։ կցի։ աւ։ ագ, օք։ (ածական)։ այն՝ որ է ի նոյն խմբէ։ դասակից։ գաշ, պէօլիւքաուշ։ Եա, իբրև սեռանակից։ գաշ, սօֆրա արքատաշը։ գումանտաշ։

խմբակցիմ։ կցեցայ։ եայ։ իլ։ (չԷշտ)։ խըմբակից լինիլ։ դասակցիլ։ գաշ, պէօլիւքաուշ օլմագ։ պիր սըրսըա կիրմէք։

խմբակցութիւն։ Թե։ (գոյ)։ դասակցութիւն, խմբակից գոլն։ միաբան ժողով։ գաշ, պէօլիւքաուշ օլմա։ պիր օլմա։ Եա, իբր սեռանակցութեի՝ ինչպէս։ խրախուշք։ գաշ, մէչլիս։ Եա, խառնուրդ։ բաղադրութեի։ գաշ, գարըշմա։ գաթմա։

խմբաւան։ ի, աւ։ ագ, օք։ (գոյ)։ ժողովարան։ եկեղեցի։ տաճար։ գաշ, Թօփ օլաճագ եէր։ քիլիսէ։

խմբաւոր։ ի, աւ։ ագ, օք։ (ածական)։ խմբեալ։ հանդիսական։ բաղմաւոր։ գաշ, Թօփ օլմուշ։ ալոյլը։

խմբաւորեմ։ ‖ տես ի նեղբրգ խմբեմ։

խմբաւորութիւն։ ‖ տես ի նեղբրգ խմբութիւն։

խմբեմ։ կցի։ եա։ ել։ (Ներգործ)։ ի մի խառնել ժողովել։ հաւաքել։ զոր գումարել։ գաշ, ձէմ էԹմէք։ ձիւմլէլը էԹմէք։ Եա, տօճախմբել։ գաշ, զինէնԷԹ, ալոյ էԹմէք։ Եա, որոյ և իցէ կոտել։ բերել ի մի վայր։ միացուցանել։ գաշ, Թօփլամագ։ պիր էԹմէք։ Եա, կրաւորական սորին խմբիմ, կարէ երբեմն վերիվ իբրև չէզքը՝ և նշանակէ գումարիլ։ բախիլ, կամ ընդհարկանիլ միմեանց։ գաշ, Թօփլանմագ։ գարշըշիլ գարշը չըգմագ։

խմբոլին։ (ածական)։ գունդագունդ։ խուռն բազմութեի։ գաշ, ձլէմձիլը իլլէ։ սլէրլիս սլէրլիս։

խմբութիւն։ Թեան։ ։ ։ ։ ։ } (գոյ)։
խմբուածն։ բման, տեր։ անց, տիրք։ } (գոյ)։
խմբելն, կամ խմբիլն։ հաւաքումն։ գումարումն։ գաշ, Թօփ էԹմէսի, օլմասը։ Թօփլանմա։ ձէմ օլմա։

խմեմ։ եցի։ եա։ ել։ (Ներգործ)։ իբր ասակօրէն՝ նշանակէ ըմպել։ գաշ, իչմէք։ Եա, քամել։ գաշ, սըղըմք։

խմոր։ ոյ։ ոց։ ովք։ (գոյ)։ զանգուած Թխուածոյ որ է խառնուրդ ալրոյ և ջրոյ, որով խմորն և զոյլ զանգուածս և առնեն հաց։ գաշ, խամուր։ մայա։

խմորեմ։ եցի։ եա։ ել։ (Ներգործ)։ խմորսան առնել։ հասուսցուցանել խմորոյ զհոյն։ զանգանել։ գաշ, մայալամագ։ Եա, կրաւորական սորին խմորիմ՝ երբեմն իբրև չէզքը, նշանակէ հասուսնալ զանգուածոյ։ զանգանիլ։ գաշ, մայալանմագ։

խմորուռ։ ‖ տես Խմորուռն։

խմորուն։ բման, տեր։ անց, տիրք։ (գոյ)։ Թխուածոյ զանգուածոյ ջրախառն ալրոյ, և այլոց նմանեցաց։ գաշ, մայալանմա։

խմորուռն։ (ածական) կամ (գոյ)։ խմորելոյ հա-

առնացեալ խմորով հաց՝ կամ հայս, որ և կոչի խմոր • փառ, մայասը եւ մի լշվիչ. մայալը։

խմորուռ • ի, իւ • լց, իւք • (ածական)։ այն՝ որ շաղեալ լցէ կամ մածեալ խմորով • փառ, մայա իւլէ եօղուռլուշ։

խմուխն • (գոյ)։ ըմպելն • արբուխն • փառ, իւմ • Եա, ձձուխն • յինքն ձգուխն • քաշվելն • փառ, սիրվիչ։

խնամ • ոյ • ով • ոց, ովք • (գոյ)։ հոգ ըմբռնութեան • հոգածութի • նախախնամութեան հոգողութեան • պահպանութեան • հովանաւորութեան • փառ, գայրը • ճահա • կէօզկեվլէնմէ • Եա, մնածութեան կամ փոյթ ի սիւս կալուր ինչ իրաց • պատրաստութեան պէտոյից • փառ, տուշկնմէ • Թատա • Եա, Ջան մնոզ իւր • գարմանի • գութ • սէր • փառ, զայրկեթ • ճահա • սէիգամ • Եա, գործական սորին խնամով, երբեմն յարկաւ ի բայս՝ լինի մակբայ • և նոյն է ընդ նեղքնոյն։

խնամաբար • (հոլքոյ պրոխոն)։ խնամով • փութով պնդութեամբ • ջանիւ • կամակար • փառ, զայրկեթ իւլէ • ճահա իւլէ։

խնամագոյն • (հոլքոյ պրոխոն)։ կարի խնամով • ամ հոգողութեամբ • փառ, չօգ զայրկեթ, գայրըմա իւլէ։

խնամածութ • գթոյ • ով • ոց, ովք • (ածական)։ այն՝ որ ունի ի սրտի իւրում զգութ խնամոյ • գորովագութ • փառ, գայրըրըմը • ճահա էսիրվի • հաճկեթի օլան։

խնամալից • (ածական)։ լի խնամով, կամ գթով • գորովալից • հոգողական • փառ, փէք գայրըրըմը • զայրկեթ էսիրվի։

խնամախօս • || տես խնամեխօս։

խնամախօսիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ բառ ասելական, խնամեխօս լինիլ • լինիլ պատճառ ամբաստանութեան • որով և լինի խնամութեան • փառ, խըրսըզլըգ էմէմք։

խնամած • լ • իւ • իյ • իւք • (ածական)։ այն՝ որ ածէ զգութ խնամոյ իւրոյ ի վերայ սերուք • գթած • փոյթ ի խնամել • փառ, գայրըրան • սըլյանկեթ էտէն։

խնամ ածել, առնել, առնել • || տես խնամեմ։

խնամածու • ծուի, ու • ոց • ոք • (ածական) և (գոյ)։ հոգածու • հոգաբարձու • փառ, թխմար էտէն • գայրըրան • սըլյանկեթքեար • Եա, գործակալ տէրութ • վեքաիյաթ արքունի իրաց • փառ, քէհեա • վէքիլ։

խնամածութիւն • թե • (գոյ)։ խնամ ածելն, պահպանութեան • հովանաւորութեան • հոգ • խնամ • հոգողութիւն • գութ • կարեկցութիւն • փառ, գայրըրմա • թխմար, սը յանկեթ էմէմ • տիգգամ • թէգայիւա։

խնամակալ • • • } ի, աւ • ից • ոք • (ածական) կամ (գոյ)։ || տես խնամածու։

խնամակալական • } ի, աւ • ից • ոք • (ածական) կամ (գոյ)։ || տես խնամածու։

խնամակալիմ • եցի • եայ • իլ • (չէշտ)։ խնամակալ լինիլ • հոգ առնիլ • խնամակալութեան առնել • խնամ առնել • փառ, գայրըմագ • հըմայէթ էմէմք։

խնամակալութ • || տես խնամածու։

խնամակալութիւն • || տես խնամածութիւն։

խնամակալութիւն • || տես խնամածութիւն • Եա, խնամք • և նախախնամութիւ • և նոյն ինքն ած նախատես և բարեխնամ • Եա, գործական սորին խնամակալութեաբ, յարեալ ի բայս՝ լինի երբեմն մակբայ • և || տես յայնժամ խնամաբար։

խնամական • ի, աւ • ից, ոք • (ածական)։ խնամոզ • խնամապական • այն՝ որ վերաբերի ի խնամօղն և ի խնամս • փառ, գայրըրըմը • գայրըրըշըլյա • գայրը յա միւթեհալիք։

խնամանամ • || տես խնամեմնամ։

խնամասիրեմ • ի, աւ • ից, ոք • (գոյ)։ գերեա և օգուտ խնամակալու անձանց և հոգաբարձուաց տէրութեաբ • իշխանաց իշխան • փառ, քէհեա պէյ • պէյլէր պէյի։

խնամատար • ի, աւ • ից, ոք • (ածական)։ տառնօղ և առնօղ գնմամ • փառ, գայրըրըմը • թխմար էտիմէ • Եա, փութաջան • փոյթ • ուշգիր • փառ, զայրկեթլի։

խնամատարութեաբ • թե • (գոյ)։ խնամ տառնելն • գութ • փոյթ և դարման • փառ, գայրը • զայրկեթ • սը յանկեթ։

խնամատար • ի, աւ • ից, ոք • (ածական)։ խնամ առնօղ • խնամօղ • փառ, գայրըրըմը։

խնամարկեմ • եցի • եայ • իլ • (չէշտ) և (ներգործ)։ արկանել զգնմամն իւր ի վերս ուրուք • խնամել • խնամս առնել • փառ, գայրըմագ • սը յանկեթ, թխմար էմէմք։

խնամարկու • || տես խնամածու։

խնամարկութիւն • || տես խնամածութեաբ։

խնամատուր • ի, աւ • ից, ոք • || տես խնամիչ։

խնամատուրութիւն • || տես խնամածութիւն։

խնամեխօս, կամ խնամեխօս • ի, աւ • ից, ոք • (գոյ)։ անձն՝ որ խօսի զխնամութեաբ ընդայլսն • կամեցօղ խնամութեաբ առնել • փառ, օգուտյուզը • գըզ կէօրիւմիւ։

խնամեմ • || տես ի վերոյ խնամակալեմ, և խնամարկեմ։

խնամեցնամ. հոգայ · ցիր · ալ · (չէշտ)։ խնամի լինիլ · առնել զանձամբեղ, որ լինի տալով կամ առնելով զդուստր կամ զորդի · գոհ, խրոխտ։

խնամիպիղծ · (ածական)։ պղծող զինամի իւր · գոհ, խրոխտ իւրեն զինա էանէն։

խնամի · մուտ, եաւ · եայ, եօք · (ածական կամ գոյական)։ այն՝ որ ազգակից եղեալ ընդ հեռաւորս տալով զդուստր իւր՝ ուստեր օտարի ուրուք, կամ առնելով որդւոյ եւրուայ զօտարին զդուստր · գոհ, խրոխտ։

խնամիկ · ‖ տես խնամարար։

խնամիզգական · ‖ տես խնամական։

խնամիզգականն · } ‖ տես խնամիզգութիւն։
խնամիզգութիւն · }

խնամիսօրէն · (մակբայ որակական)։ ըստ օրինի խնամիզգի · իբր խնամիզգ · գոհ, գայլերան կիսկի։ Եւս, իբրև ածական՝ ‖ տես խնամիկին։

խնամիտ · ի, իւ · իյ, իւք · (ածական)։ տատասիկ գոհ ունօղ · այն՝ որ ունի զգոհ խնամոյ մեծապէս · գոհ, փէք չօղ գայլերանը։

խնամիւթիւն · թեան · (գոյական)։ խնամի լինելն · ազգակցութիւն ընդ հեռաւորս տալով կամ առնելով զդուստր · գոհ, խրոխտ կենակցութիւն · ընտանեսիրութիւն · սովորութիւն · գոհ · տօսթլըգ։

խնամնուին · ‖ տես ի վերոյ խնամի։

խնայ · ցի · ալ · ոց · ալք · (գոյական)։ է արմատ բայիս խնայեմ, որ նշանակէ խնայողութիւն · անխնայութիւն · չափաւորութիւն · ճշդութիւն · գոհ · էսիրկէմ։

խնայական · ի, աւ · ոց, օք · (ածական)։ խնայօղ · անխնայօղ · գոհ · էսիրկէյիճի։ ‖ Եւս տես խնամական։

խնայ առնել · · · · · · } (չէշտ)։
խնայեմ · եցի · եա · եալ · }

անխնայել · խնամով զգուշանալ · գիթալ լիր ինչ՝ զի մի՝ ինասեսցի · գոհ, ամլմադ · գըլմամադ · էսիրկէմէք։ Եւս, իբրև նեղգործական՝ նշանակէ խնամով պահել · ձգդել · արգելուլ կամ հրաժարեցուցանել զոք լինչև իցէ չարէ · գոհ, սըլմանէք լիլ սագլամագ · սագըմագ։

խնայեցուցանեմ · ցուցի · ցո · եալ · (անցոյց)։ տալ խնայել · չհոգալ առնել · գոհ, էսիրկէմէք · գըլմորըմամագ · սագըմաըրմագ։

խնայութիւն · թեան · · · · } (գոյական)։
խնայուն · ման, ամք · անց, ամբք · }

խնայելն · խնայ · գութ · մորգասիրութիւն · գոհ, էսիրկէմ · ամլըմա · գըլմամա։

խնդանոց · ‖ տես խնկանոց։

խնդեմ · ‖ տես խնկեմ։

խնդագին · (ածական)։ չոյժ խնդալից · ուրախալից · զուարճագոյն · գոհ, փէք շաղ · մեսրուբ · շաուխման։

խնդազգեցիկ · (ածական)։ այն՝ որ զդէպս խալէ զինդութիւն · գոհ, փէք շաղ մեսրուբ օլմաչէ։

խնդալի · լոյ · եաւ · եաց, եօք · } ‖ տես
խնդալիր · (հոլովէ) · · · } ի նեղքոյ խնդալից։ Եւս, այն՝ որ արժանի է խնդութեան · գոհ, շաղլըղա լայըգ։ Եւս, խնդայօղ · գոհ, շաղ օլան։

խնդալից · (ածական)։ լի խղճութիւն · լցեալ ուրախութիւն · ուրախալից · գոհ, շաղլըղ իլէ տօլու։ Եւս, չարեալ ի բայս՝ լինի իբրև մակբայ, և նշանակէ մեծաւ խնդութիւն · գոհ · ուրախութիւն · գոհ, զայէթ շաղլըղ իլէ։

խնդալից լինիլ · ‖ ընանիլ խնդութիւն · խնդալ և ուրախ լինել · չոյժ · գոհ, փէք շաղ · մեսրուբ օլմագ։

խնդական · ի · աւ · ոց, օք · (ածական)։ ուրախական · արժանի խնդութեան · գոհ, շաղլըղա միւթէալիք։ ‖ Եւս տես ի վերոյ խնդալից։

խնդակից · կից, աւ · ոց, օք · (ածական)։ կցորդ ուրախութեան ուրուք · ուրախակից · գոհ, սեվինճաշ · պիրլէ շաղ օլան։

խնդակից լինել · ‖ կցորդ կամ հաղորդ լինել ուրախութեան · ուրախակից լինել · գոհ, սեվինճաշ օլմագ։

խնդակոթ · ‖ տես խնդամոլ։

խնդակցական · ի, աւ · ոց, օք · (ածական)։ այն՝ որ է նշան խնդակիցն գոյոց · վերաբերեալ ուրախակցութեան · գոհ, սեվինճաշ օլմաղա միւթէալիք։

խնդակցութիւն · թեան · (գոյական)։ կցորդ լինելն ուրախութեան · ուրախակցութիւն · գոհ, սեվինճաշլըգ · սեվինճ։

խնդահրաւէր · (ածական)։ հրաւիրօղ ի խնդութիւն, կամ խնդութեան · և կամ հրաւիրեալ ի խնդութեն · գոհ, սեվինճէ տալէմ էտէն։

խնդամ · այի · ա · ալ · (չէշտ)։ ունել զխնդութ · ցնծալ · ուրախանալ · զուարճանալ · բերկրիլ · հրճուիլ արտաքին նշանօք զոգայարանաց · գոհ, շաղ օլմագ · սեվինմէք։ Եւս, իբր ածական՝ նշանակէ ծիծաղիլ · գոհ, կիւլմէք։ Եւս, ծաղ լինել · կեալ · ուրախ լինել, որ գրի այսու նշանակաւբ ի վերնագիրս նամակաց · գոհ, սաղ օլմագ։

խնդամիտ · մտի · աւ · ոց, օք · (ածական)։ այն՝ որ ուրախ է ի միտս իւր · խրոխտ կամ

զուարթ մտօք · և կամ խնդալից · գաշ, շաղ
փիքիրլի · շաղ · Ես, յարեաւ ի բոյս՝ լինի
մակոյց, ‖ և տես ի նեղբոյ խնդամտաբար։
խնդամտալ · (հոխորտիլ հոլովի) · · } (գոյ)։
խնդամտիլ · լոյս, եաս · եաց, եօք · }
մտախնդիր · կռնիսն, որ է խոտ ինչ թուռնա-
ւոր և մահաբեր · գաշ, պալտրըան · Ես ·
իբրև ածական՝ նշանակէ մոլեալ կամ մո-
լեցեալ խնդութեաբ · խնդացող կամ խնդալի
յոյժ · գաշ, էշլի զէվգ ·
խնդամտաբար · (ձախքաց արտախօսն) · խնդա-
մտութեաբ · ուրախ սրտիւ · զուարթագին ·
գաշ, շաղլըգ, նէշատ իլէ ·
խնդամտիմ · եցայ · եաց · իլ · (չերչիւ) · խըն-
դամիտ լինել · խրախանալ · զուարճանալ ·
գաշ, շաղ օլմագ · սէվինճէք ·
խնդամտութի · թեաբ · (գոյ) · խնդամիտն գոլ ·
խնդութիւն մտաց և սրտի · խրախութեաբ ·
հրճուանաբ · գաշ, շաղլըգ · սէվինճ · շաղ
փիքիրլիլիք · Ես, մարդասիրութեաբ · քաղց-
րաշահութեաբ · բան շնորհալի և զուարթա-
բար · գաշ, իլթիֆաթ ·
խնդանք · անաց, օք · ‖ տես խնդութիւն ·
խնդապան · լ, աւ · ացի, օք · (գոյ) · տեղի
խնդութեան · վայր ուրախութեան · գաշ,
շաղլըգ · սէվինճ էէրի ·
խնդացական · ‖ տես Ուրախական ·
խնդացուցանեմ · ցուցի · ցո · եալ · (ոեղոչ) ·
տալ խնդալ · ուրախ առնել · զուարթա-
ցուցանել · գաշ, շաղ էմէք · սէվինտիրմէք ·
խնդաւոր · լ, աւ · ացի, օք · ‖ տես Խնդալից ·
խնդբունդ · (գոյ) · խորտաբորտ մտաուանք ·
անհարթ տեղիք · ծակոյք · գաշ · տէլիք
տէշիք էէրլէր · Ես, անհաւասարութեաբ ·
անհարթութեաբ · թէբրութի · պակասուի · գաշ,
ուչկունտուզլուգ · եարըպպուշուգլուգ · Ես ·
իբրև ածական՝ նշանակէ անհարթ · խոր-
տաբորտ · գաշ, էյրի պէշէյրլու · նահէմուար ·
խնդբունք · բանից · բանիւք · ‖ Նոյն է
ընդ վերնոյն ·
խնդիր · դրոյ · ոյ · ոց · ոյք · (գոյ) · է
արմատ խնդրեմ բայի, և նշանակէ խոյզ-
կոյզ որոնումն · գաշ, արայըշ · Ես · քննու-
թիւն · հարցուփորձ · վէճ · հետազոտութեաբ
բանից · տարակոյս լուծանելի · գաշ, թէֆ-
թիշ · միւճաւէլէ · Ես · խնդրուած · հոյց-
ուած և իրն հոյցեալ · գաշ, սիլէք · Ես,
պահանջումն, և իրն պահանջեալ · գաշ,
Թալէպ · իսթէմէք ·
ի խնդիր լինել էրթալ · գալ · երանել · ան-

կանիլ, և խնդիր առնել · ‖ տես Խնդրեմ ·
խնդմտեալ · ելոյ · ոյ · ոց, ոյք · (ոծ) · ու-
րախացեալ · խնդամիտ եղեալ · գաշ, մեհ-
բուբ · շատիւման օլմուշ ·
խնդմտութիւն · ‖ տես խնդամտութիւն ·
խնդութիւն · Թեան · · · · } (գոյ) ·
խնդութիւն · դմանն, ամբ · անց, ամբք · }
խրիդ · խնդալն · ուրախութեաբ · ցնծութեաբ ·
հրճուանաբ · գաշ, սէվինճ · շաղլըգ · շէնլիք ·
խնդրական · ի · աւ · ացի, օք · (գոյ) · պաշտօն-
եայ ելեալ՝ ի խնդիր գտանելոյ զոք · որո-
նիչ · հետաքննաւոր կամ պատուիրակ · նուի-
րակ · գաշ, արայըշը · Թէֆթիշչին · եաս-
սաչըլը · Ես, իմանականաբար · յանձանձիչ ·
գաշ, գէյըրան · էսթիրիչին ·
խնդրական · ի · աւ · ացի, օք · (ոծ) · այն՝
որ վերաբերի ի տարակուսական խնդիրս ·
հարցաքննական · գաշ, Թէֆթիշլիկի միւ-
Թէալլիք · Ես · խնդրոյ · գաշ, Թէֆթիշ
էէչէն · Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ
խնդիր առաջարկեալ · գաշ, Նէյս ·
խնդրակատար · ի · աւ · ացի, օք · (ոծ) ·
կատարիչ խնդրուածոց · գաշ, տիլէյը գա-
պալ · իճրա էէչէն ·
խնդրանք · անաց, օք · (գոյ) · խնդրուած ·
գաշ, տիլէք · Ես · խնդիր խմաստասիրա-
կան · գաշ, իլմի տալիր միւճատէլէ · ‖ Կա
տես Խնդիր ·
խնդրելին · (գոյ) · խնդրեալ ինչ · կամ
խնդիր հայցելի, կամ առաջարկելի · գաշ,
տիլէք օլունմուշ շէյ ·
խնդրեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · ի
խնդիր ելանել · որոնել · յուզել առ ի
գիւտ իրիք · հետազօտել լինել · գաշ, արա-
մագ · արայըմագ · Ես, կամիլ · իդձ լի-
նել · հնարիլ · գաշ, իսթէմէք · Ես, հարցա-
նել · հարցափորձ առնել · քննել · զննել ·
գաշ, Թէֆթիշ էմէք · սիւալ էմէք ·
Ես, աղաչել · ապերսել · ժուել · ուխտիք
չաի խնդրել · գաշ, իլէճա էմէք · տիլէ-
մէք · Ես, կամիլ առնուլ զդէտս · Թա-
խանձել, կամ առաջարկել զն տացի ·
գաշ, պէզար էմէք ·
խնդրողական · ի · աւ · ացի, օք · (ոծ) ·
խնդրօղ, կամ այն՝ որ վերաբերի ի խընդ-
րելն այլ և իցէ օրինակաւ · գաշ, արայան ·
խնդրուած · ոյ · ով · ոց, ովք · } (գոյ) ·
խնդրուածք · ծոց՝ կամ ոց, ովք · }
խնդիր · հայցուած · աղերս · աղաչանք ·
մաղթանք · աղօթք · գաշ, սիլէք ·

խոթել ք · տուա · թէշա · Թալէպ։

Խնդրութիւն · Թիւն · (գ»ց) · խնդրիլ · սրտնաւէս, քնդութիւն · հետաքրքրութիւն · գործ, Թէքիթիչ։ || Եւ տես Խնդրուած։

Խնդրուիլ վերին ած ց · || տես Վերին ինդրուիլ։

Խնճաւոր · ի, աւ · աց, ոք · (ած) · սրտախալից · զղաւթ · բերկրեալ · գործ, շազ · ակվինճի։

Խնձիլք · ձղիլ, իւք · (գ»ց) · խնդալ ու տարտղնալ հրճուանք · ծափ և կայթ և ծաղր խեղճել · գործ, կիւլիւշ · շազլըգ։

Խնձղանց · (ած) · այն՝ որ լի է խնձղանօք · կամ լըբենի և անպարկեշտ ծաղրս ըցնալ · գործ, շազլըգ իլէ սօլլա։

Խնձղամ · ացայ, կամ ացի · ա · ալ · (էէ»ց) · խնձղանօք և ապտուռթիւ ցնծալ և պարթլ · խնձիլս առնել · գործ, ակվինճի։ Հօլա Թէփիճք · գահգահ կիւլիլք ·

Խնձղանք · անաց, օք · || տես Ի վերոյ Խընձիլք։ Եւ, ճառաղիւն, որպէս առնեն Թուչունք · գործ · վիվիլթի։

Խնձոր · || տես Խնձոր։

Խնձուղ · (ած) · այն՝ որ խնձղալ և ցնծալ · լերբ և անհամեստ Ի ծիծաղել · գործ, էտէպոլիզէ ակվինճին։ Եւ, իբրև գոյական՝ Նշանակ կին անամօթ · կամ խնձիլք լըբութիւն · գործ, էտէպոլիզ կիւլիւշ։

Խնկաբեր · ի, աւ · աց, օք · կամ ից, իւք · (ած) · խնգաբեր · այն՝ որ բերէ և կամ արտադրէ խիւրմ ղնաւկ, ոյր ասի խնկաբեր ծառ, լեառն, գաւառ, և այլն · գործ, քիւնղիւք · պաւխուր վերին։ || տես եւ Ի ներքոյ Խնկազգեաց։

Խնկաբուղս · բղխի · իւ · ից · իւք · (ած) · բղխող կիներնէ զհիւթս խնկոց, և անուշահոտ իրաց, ոյորմէ են անունք Ի ծառոց · գործ, պաւխուր · քիւնղիւք հաստլ էակն։

Խնկազգեաց · գեցի, իւ · ից, իւք · }
Խնկազգեատ · ի, իւ · ից, իւք · } (ած) ·
Խնկազգեցիկ · ցկի, աւ · ացայ, օք ·

այն՝ որ բարձեալ բերէ կիներնէն ըզխառնիկս կամ զհիւղս անոյշս · գործ, պաւխուր, քիւնղիւք կհիթրին · պաւխուրլըս։

Խնկալ · } (ած) · լի խնկօք, կամ խուզովք
Խնկալիր · } անուշիւք, Թէ իրօք իցեն և Թէ
Խնկալից · } Նմանութիւն · գործ, խօշ գոզալըս · պաւխուր, քիւնղիւք իլէ սօլլա։ Եւ, բառս Խնկալից՝ երբեմն նշանակէ արբեալ հիւթով և հոտով զմասոյ և կընդղկի՝ խառն ընդ գինւոյ։

Խնկախառն · (ած) կամ (»ոիէ») · խառն ընդ խունկս · գործ, քուղնղիւք իլէ գաբըլըգ ·

Խնկածաղիկ · ծաղկի, աւ · ոց, օք · || տես Խնկազգածիկ ·

Խնկածուռ · ծուռ, աւ · ոց, օք · (ած) · ածեալ, կամ բաւրեալ Ի խնկոյ, որպիսիւք հառն իւր · գործ, քիւնղիւք կհիթրին, հասլ էակն։ Եւ, ածօղ և բաւրօղ զանուշաթիւն խնկոց · գործ, քիւնղիւք, պաւխուր գօգալըս վերին։

Խնկածուխ · ծխոյ, ով · ոց, ովք · (գ»ց) · ծուխ՝ որ ելանէ Ի խնկոյ · գործ, քիւնղիւք ԹիւԹիւնիւս։ Եւ, իբրև ածականի՝ նշանակէ ծխոյ զխունկ · գործ, քիւնղիւք ԹիւԹիւնիւս վերին։

Խնկակալ · ի, աւ · ոց, օք · (ած) · այն՝ որ ունի Ի վերոյ իւր զխունկ, որ ասի զանազանոյ խնկոց Ի տաճարին, ուր դնի առնոյլ ծխելի խունկն · գործ, պաւխուր, քիւնղիւք Թաշըլար։ Եւ, իբրև գոյական՝ || տես Ի ներքոյ Խնկամանի։

Խնկահոտ · ի, իւ · իւ, իւք · (ած) · այն՝ որ բաւրէ կիներնէն զհոտ խնկոց · բաւրիչ հոտոյ հունգային խնկոց · անուշահոտ · գործ, քիւնղիւք գօգալըս։

Խնկաղաց · ի, իւ · իւ՝ կամ ոց, իւք · (գ»ց) · անօթ ինչ՝ յորում փչրեն կամ լեսուն զխունկս, որպիսի է անկանն կամ ձեռաց աղօրիքն · և կամ խնկամանի, յորում պահեն աղացեալ խունկն · գործ, պաւխուրլըս։ Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ աղացօղ և պատրաստօղ խնկոց · կամ ընդ անոյշ իւղս խառնեալ և աղացեալ խունկ · գործ, քիւնղիւք հաստլ էակն։

Խնկամած · ոյ · ով · ոց, ովք · (գ»ց) · ամած կամ տուեալ խնկոց և բաւրման · գործ, քիւնղիւք գասլը · պաւխուրլըս։

Խնկամատոյց · տուցի, իւ · իւ, իւք · (ած) · այն՝ որ խունկս մատուցանէ · գործ, քիւնղիւք սաւնան։

Խնկասլին · սլնոյ, ով · ոց, ովք · (ած) · այն՝ որ ունի զնմանութիւն կամ զգաստկութիւն խնկոյ · գործ, քիւնղիւք միԹէքիւք ·

Խնկանոց, կամ Խնկարան · ի, աւ · ոց, օք · || տես Ի վերոյ Խնկամանի։

Խնկանուէր · նուիրի, աւ · ոց, օք · || տես Խնկամատոյց։ Եւ, այն՝ որ նուիրի իբրև զխունկ անուշիւ, որպ ասի Խնկանուէր աղօրիք, հպպցուածք · գործ, քիւնղիւք, պաւխուր կհալի փիշքէշ օլմամալ։

Խնկանք • անաց, ք • (գ•ց) • խնկելն • և խունկք • գ•ձ • պատարագանա։

Խնկասաստար • ի, ից • ից, իք • (ա•ծ) • ‖ տե՛ս Խնկալի։

Խնկապահ • (հայերէն ոչ գործածական) • իբրև ըղխունկ • անուշահոտ օրինակաւ • գ•ձ, Թաթիլը գօգուլա • քիւնդիւք կիպի։

Խնկասուն • տփի • ից • ից, իք • կամ տփոյ • ոյ • ոյք • ‖ տե՛ս Խնկամանն։

Խնկարկեմ • եցի • եա • եալ • (ունիմ գործ) • խունկ արկանել, կամ մատուցանել, կամ ծխել • գ•ձ • քիւնդիւք Թիւեթսիս վերջին • պատարագանք։

Խնկարկու • կուի • աւ • աց, ք • (ա•ծ) • այն՝ որ խունկ արկանէ • գ•ձ, քիւնդիւք Թիւեթսիս վերջին • պատարագողը։

Խնկարկութիւն • Թեան • (գ•ց) • խունկ արկանելն, կամ ծխելն • գ•ձ, քիւնդիւք Թիւեթսիս վերջին • պատարագանա։

Խնկաբոյր • ‖ տե՛ս Խնկալի։

Խնկաւոր • ի, աւ • ից, ք • (ա•ծ) • ունոզ ջաունկ • լցեալ անուշահոտութեամբ խնկոց • գ•ձ, քիւնդիւքքիւ • պատարագ • Եա, արժանի խնկելոյ • կամ խնկեալ • օրհնեալ • գովեալ • բարեբանեալ • գ•ձ, քիւնդիւքյի ըղլերգ • միապարքքլինմիշ։

Խնկաւորիմ • ‖ տե՛ս Ի վերոյ Խնկարկեմ։ Եա, օրհնել • բարեբանել • գ•ձ, Հաւ էթմէք։

Խնկաւորութիւն • Թեան • (գ•ց) • խնկաւորն գոլ • խնկոք յարդանաթիւն • պատուականութիւն • գ•ձ, պատարագանք • քիւնդիւք իւք իրկնեթ։

Խնկելի • լոյ • եաւ • եաց, եաք • (ա•ծ) • խնկարկելի • խունկ մատուցանելի • արժանի անուշահոտ խնկոց • գ•ձ, քիւնդիւքլքինեձիգ • պատարագանաձագ։ Եա, յարգելի • գովելի • օրհնելի • գ•ձ, էգյիւքլքինեձիք։

Խնկեմ • եցի • եա • եալ • (ունիմ գործ) • խնկաք և իւղովք պատել • զանազան անուշահոտ խնկաք օծանել ինչ • զմահել • գ•ձ, Թաթիլը գօգուլա եաղ իւք եաղլամագ։ Եա, տալ գաղանաց յարբունի զքնկմացուցիչ Նիւեթա առ ի կատարելագործանել զնա։ Եա, զտհել • մատուցանել • գ•ձ, գուրպան էթմէք։ Եա, խնկարկել • մատուցանել ինչ իբրև զանուշահոտ խունկ • գ•ձ, քիւնդիւքյի պատարագանա։

Խնկեցուցանեմ • ուցի • ուսի • ուցեալ • ‖ տե՛ս Խնկեցուսանեմ։ Եա, պատուել, յարգել, մեծարել • կամ օրհնել • գովել • բարեբանել • փառաւորել • գ•ձ, քիւնդիւք իւք իրզգեթիւք • Հաւ էթմէք։

Խնկոնի • նւոյ • եաւ • եաց • եաք • (գ•ց) •

ծառ՝ որ բերէ զխունկ • գ•ձ, քիւնդիւքյի պատարագ աղաձը։ Եա, իբրև ածականի՝ նշանակէ երբեմն խնկեղէն • այն՝ որ վերաբերի առ անուշահոտ խունկս • գ•ձ, պատարագ միւեթէաղիք։ ‖ տե՛ս և Խնկալի։

Խնկեփեաց • ‖ տե՛ս Խոզագործ։

Խնկիչ • կչի • աւ • աց, ք • (ա•ծ) • այն՝ որ խնկէ • ծխօղ ջաունկ • գ•ձ, քիւնդիւքյի Թիւեթսիս վերջին • Եա, բաբրիչ հոտոց անուշից • գ•ձ, Թաթիլը գօգուլա պիւրիւաւէն։

Խնկոզկուզիկ • (գ•ց) • գրի եա Խնկոզկուզակ • կամ Խնկոզկուզուկ • որ է ծաղիկ ինչ ողկուզանման և բանուհոտ՝ ի մի փունջ, գեղին գունով և անուշահոտ՝ իբրև խնկահոտ և անթառամ • ասի՝ մասնեմ խոտ։

Խնկոնի • նւոյ • եաւ • եաց, եաք • (գ•ց) • է խոտ ինչ անուշահոտ • գ•ձ, պիւգէրինկ։

Խնձոր • ոյ • ոյ • ոյք • (գ•ց) • պտուղ ինչ բոլորշի և գիւրագիւտ յամենայնս, դեղին և կամ կանաչախառն կարմիր՝ քաղցրահոտ և անուշակամ • գ•ձ, էլմա։ Եա, երբեմն ամենայն բոլորակ հատորակօրէն կոչի խնձոր։ ‖ Եա տե՛ս ի նեղքոյ խնձորենիս։

Խնձորաբեր • ի, աւ • աց, ք • (ա•ծ) • այն՝ որ բերէ յիւրմէ կամ պատարիչ զխնձոր, կամ ղպատուղ գեղեցիկ • գ•ձ, քէնեմնտէն էլմա հասլ էտէն։

Խնձորակուլ • (գ•ց) • է անուն գեղոյ իրիք, զոր իբրև խնձոր ուտեն կամ կլանեն։

Խնձոր գնանի, կամ **Խնձորխոտ** • ‖ տե՛ս Երիցուկ։

Խնձորենի • նւոյ, եաւ • եաց, եաք • } (գ•ց) •
Խնձորի • ւոյ, եաւ • եաց, եաք • } ծառ՝ որ բերէ յիւրմէ կամ պատղ զխնձոր • գ•ձ, էլմա ագաձը։

Խնձորիկ • (գ•ց) • իբր խնձոր փոքրիկ • գ•ձ, էլմաճըղ։

Խնձորուիմ • եցի • եա • եալ • ‖ տե՛ս Խնձորամ։ Եա, իբր ներգործական՝ կարէ նշանակել ուրախացուցանել • զուարճացուցանել • գ•ձ, շաղ, մէսրուր էթմէք։

Խնձոյ • յի • իւ • իցի, իւք • } (գ•ց) •
Խնձոյք • յից, իւք • • • • • } մեծահանդէս խրախճանիք • սեղան ուրախութեան, մանաւանդ հարսանեաց • խրախճան • կոչումք • գ•ձ, զիյաֆէթ • մէճլիս։ Եա, որպէս և իցէ հանդէս ինչ ուրախական կամ ռազմական և Թատրոնական • գ•ձ, զինէնէթ • ալայ։ Եա, ասէրեմ ինչ ժողովեալ ի հանդէս ուրեք • գ•ձ, տէվինէք։

խնոցեհար • ի , աւ • ացի , ացք • (ած) կամ (գոյ) , այն՝ որ հարեալ շարժէ անընդհատ զխնոցն առ ի զատուցանել զկոգին ի կաթնանէ • գաղ , թէպէտեւ եւ ախտագին գալը վտրտալ տեսանի ։

խնոցի • (գոյ) , բաւ ասմկական , որ է ամանօթ մինչ փոքրիկ իբրև զտակառ , յոր լցեալ զկաթն՝ փակեալ խնուն զձակին , և հարեալ շարժելեն ընդ երկար , որով զատանի պտրտուելիւն կաթնին , որ կոչի կոգի • գաղ , թէպէտ եւ գալը եւ ախտագին քիւչիւք պիր գալ պըր ։

խնուամ • խցի • խից • ուլ • (ներգործ) , խցել • փակել և պատել մինչ ամ մասամբք • կախաւցանել • արգելուլ զամ անցս և չթողուլ երբեք զփոքրիկ ծակ մինչ իբրև զատան • գաղ , թըզգամագ ։

խնջակ • ‖ տես խրատ իլակ ։

խնջեմ , կամ խնչեմ • ցի • եա • ել • (ներգործ) , հանել զձայն խոզից • գոռալ • գաղ , ածանուղ սէսի չըգտմագ • Եւ , ունչս առնել • արհամարհել • գաղ , պըլՂըգ պուբմագ ։ Եւ , իբր ասմկօրէն նշանակէ խըլնչել • զաղաեղութիւնս ածելոց արտաքս հանել • գաղ , սէուքիւբմագ ։

խնջոյ • }
խնջոյք • } ‖ տես խնձոյ ։

խնտուզ • ‖ տես Շնջրի ։

խշոց • ի , աւ • ացի , ացք • (գոյ) , ձայն տեբեւոց ծառոց կամ ջուրց , և այլոց նմանեաց • գաղ , եափրագ վէ սաւ սէսի ։

խշուր • խշրի , իւ • ից , իւք • կամ խշրոյ , ովոց , ովք • (գոյ) , փշրուք , կամ մանրուք ։ և իցէ իրի • գաղ , փարչա փսրչա չէՂ ։

խշտաւոր • ի , աւ • ացի , ացք • (ած) , այն՝ որ ունի զխոշտ , որ է բառ ասմկական • աշաւսր • ածանուղ զինչսկ կարճ , կամ զգեզաւգն • գաղ , խըշտալը ։

խշտեակ • տեկի , աւ • ացի , ացք • ‖ տես խշտի ։

խշտեամ • եցի • եա • ել • (ներգործ) , հանդուցանել • օթեցուցանել • հիւրընկալել • գաղ , բահաթըլաթմագ • գօնագ վէըմկ ։

խշտի • տւոյ , եաւ • եաց , եօք • }
խշտիկ • տիկ , աւ • ացի , ացք • } (գոյ) ։
խշտիք • եաց , եօք • • • • , }
փոքր կամ անուրգ անկողնի՝ գաւազանաց և մարդկան • տեղի ընկողմանելոյ • գաղ , եաթթագճըգ • եաւա ։

խշտուեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) , իբր պատառաել կամ տանել մինչ ուժգնութ ։

գաղ , չիատեթել սէպէպ օլմագ ։

խշրեամ • եցի • եա • ել • (ներգործ) , խշուր առնել • մանրել • գաղ , փարչա փարչա էթմէք ։

խոզ • ի , իւ • իցի , իւք • կամ ացի , ացք • (գոյ) , խանչող և պատրաստ չորքոտանի ինչ , որ ունի զկարծրանիլ սուսս , և կնճռանուն բրկ զբրկիը և խուզ զարմատս • բնութիւն ազմանէր է չոյժ , ասմկօրէն եւս ասի խոզ • գաղ , ածանուղ խնզիր • ‖ տես եւս Էչց ։

խոզաբար • (հայ ոբոյ) , իբրև զխոզ • նման խոզի • գաղ , ածանուղ կիպի • խնզիր միսալի ։

խոզաբարոյ • ի , իւ • իցի , իւք • (ած) , այն՝ որ ունի զբարս և զբնաւորութիւ խոզի • իբրև ազատ ասէր • գաղ , ածանուղ թասխիմիլը ։

խոզաբոյծ • բուծի , աւ • ացի , ացք • (ած) , բուծիչ կամ ունայիչ խոզից , որպ խոզաբոյծ ասին կերակուր նց , և խոզաբածն • գաղ , ածանուղ սէսլէչիճի ։

խոզաբուծ • (ած) , բուծող և ունայիչ խոզից , որպիսի է եղջերուն՝ որում կերակրին խոզք • գաղ , ածանուղ էէմչի ։

խոզագնաց • ի , իւ • իցի , իւք • (ած) , ունող զգնացս բարուց խոզից • ազատ ազատ • այն՝ որ սովորական է խոզից և ազատ ազատարարաց • գաղ , ածանուղ վարըշըը ։

խոզակ • ի , աւ • ացի , ացք • (գոյ) , է անպիտան և կարծր պտուղ նռնէց կամ սօսուց և նմանեաց , որ իբր է ուտելի խոզից • գաղ , գօզալագ • գօզագ ։

խոզակեր • (ած) , կերբաալ ի խոզից • գաղ , ածանուղ զատն էէլիլիչ ։

խոզակերպ • (ած) , այն՝ որ ունի զնմանուն խոզի • ունող զկերպարանս խոզի • գաղ , ածանուղ սուրէճըլի , քխավէճըլի ։

խոզաձև • ցի , ովոց , ովք • (ած) , այն՝ որ ունի զձև խոզի կամ սատց նորին • գաղ , ածանուղ պիչիմինճէ օլան ։

խոզաձարակ • ի , աւ • ացի , ացք • ‖ տես ի վերոյ խոզաբուծ ։

խոզամազ • ի , իւ • իցի , իւք • (գոյ) , մազ կամ սաւ խոզի , որ է կարծր ինչ • գաղ , ածանուղ գըլըչ , եխլնխլ , տէրխի ։

խոզամիտ • մտի , աւ • ացի , ացք • (ած) , այն՝ որ մտաքն է իբրև զխոզ • անմիտ • ազատ ազատէր • գաղ , ածանուղ ֆիքիրլի ։

խոզան • ի , աւ • ացի , ացք • (գոյ) , հնձէկեալ կամ խուզեալ ցորենոյ կամ գարւոյ և այլոց նման արմատաց եղէգն , որ ցցեալ մնայ յետ քաղելոյ հասկին • ցօղան • ծիլ ։

ծղօտ · գաշ, սակ, քիլ Թարլա պիչաղքաւէն սանրա տիքիլի գալըը · սաման Թիչիլու։

խոզանակ · ի, աւ · ագ, աք · (գոյ) · աւել զգեստաւոց կազմեալ ի մազէ խոզից · գաշ, քէֆէ։ Եա, իբրև ածական՝ || տես խոզակերպ։

խոզանակեր · ի, աւ · ագ, աք · (ածՀ) · այն՝ որ աւէտ զխոզանն հնձեալ ցորենոյ և գարւոյ և այլոց նմանեաց · գաշ, սաման Թիչիլու էչէն։

խոզանամ · ագայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · լինել ի կերպարանս խոզի · և խոզաբարոյ լինել · գաշ, տօնուզ կիսի օլմագ։

խոզանանամ · ագայ · ցիր · ալ ·
խոզանիմ · եցայ · եաց · իլ · } (չէշտ) ·
իբրև զխոզան ցցուիլ, որպիսի է և սանն խոզի · գաշ, սաման Թիչիլու կիսի տիքիլմէք։

խոզանիմն · || տես խոզակերպ։

խոզանոց · ի, աւ · ագ, աք · (գոյ) · բնակարան՝ կամ գոմ խոզից · գաշ, տօնուզ չիանէք։

խոզանաւս · (գոյ) · մաղ կամ սուռ խոզանացեալ · գաշ, տիքիլմիշ սաչ։

խոզաշաւիղ · (ածՀ) · այն՝ որ ունի զշաւիղս նման խոզից · գաշ, տօնուզ հօլուն օլան։

խոզապարէն · բէնի, իւ · իցդ, իւք · || տես խոզաբերան։

խոզասպանութիւն · Թեան · (գոյ) · սատակէն զխոզս · գաշ, տօնուզլարը էօլմիւրմէ։

խոզասանձ · ի, իւ · իցդ, իւք · (գոյ) · ասի կամ խոզի տանձ, որ է վայրենի տանձ անեվի և ոչ ուտելի մարդկան, այլ ի խորշելն և յեփելն ի փուռն՝ լաւագոյն լինի քաղցրանայ · գաշ, էապան սրմաչուս։

խոզար · ի, աւ · ագ, աք · (գոյ) · գալարիք · գաշ, էէչիլիք · սէպէլմաճ։

խոզարած · ի, աւ · ագ՝ կամ իցդ, աք · (ածՀ) կամ (գոյ) · զխոզս արածօղ · հովիւ խոզից · գաշ · տօնուզ չօպանը։ Եա, խոզարածական, կամ յանկուսս խոզարածի · գաշ, տօնուզ չօպանլընա միւեէմէլիք։

խոզաւէտ · (ածՀ) · ունօղ զգաստութիւն խոզից, որպիսի են սէպիք ինչ, և ոմանք յանձանց · գաշ, տօնուզլուս։

խոզեան · (գոյ) · խոզք, զի մանիկս եան է յոգնականակերպ · գաշ, տօնուզլար։

խոզենի · նւոյ, եաւ · եաց, եօք · (գոյ) · միս խոզի · գաշ, տօնուզ էթի։ Եա, կերպարան խոզի · գաշ, տօնուզ տիքիլմէքը։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ երբեմն խոզայինն, որպէս ասի խոզենի միս · գաշ, տօ-

նուզա միւեէմէլիք։

խոզերամակ · ի, աւ · ագ, աք · (գոյ) · երամակ խոզի · երամ խոզից · գաշ, տօնուզ սիւրիւսիւս, հէրկէլէսի։

խոզիա · (ածՀ) · ազատելի · գալշ · պիղծ · գաշ, փիս · մանուսար։

խոզկաղնի · (գոյ) · կաղնի վայրի · պտուղ վայրենի կաղնոյ, որ է կերակուր խոզից · գաշ, փալամաճա։

խոզոտել · Թեան · (գոյ) · բնաւթել և բարք խոզի · գաշ, տօնուզ Թափտաճըը։

խոզուկ · (գոյ) · իբր խոզ փոքրիկ · որ է ազգ ոզնւոյ՝ իբր խոզանաւս · գաշ, քիւչիւճիւք տօնուզ։

խոզրաս · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածՀ) · իբր չունօղ զխոզաղ · մրգատու · անարգ · խոտան · գաշ, պօչ · նաֆիլէ։

խոզք · իցդ, իւք · (գոյ) · պղտոր և ուռոյց Թարախալից և արիւնալից՝ պատճառեալ ի սաստիկ չերմանալէ արեան · որ ելանէ ի պտռանցս և յանկիս և յաճուկն մարդոյ, և այսու անտիս յաճախակի անտանելի խոզք · վասն որոյ և կոչեցաւ խոզք · գաշ, սըրճաճա · չիչ խէնազլը։

խոզքորակ · || տես խոզկոր։

խոթ · ի խոթէ · (գոյ) · իբր ասելիօրէն խէթ բառիս · խայԹասիւն · խԹասիւն · տուիչ, խօԹելը · գաշ, օղաուշ · ըսըրմա։ Եա, ըստ ամանց է անուն Թուղնոյ իրիք, որպէս ալկիւնի, կամ արտաւս ծովեղերեայ։

խոթական · ի, աւ · ագ, աք · (ածՀ) · իբր խայԹիչ, կամ եռացուցիչ ծովս · գաշ, տաղայիլը, գաղնաճարըրճը։

խոթիչ · (ածՀ) · իբր ասելիօրէն, խայԹիչ · խԹիչ · տուխեԹիչ · գաշ, օղաուն։

խոթոտեմ · էցի · էա · ել · (չէշտ) · խեԹիս հայել · գաշ, էչըլի պագմագ։

խոժոռ · ի, իւ · իցդ, իւք · կամ աւ · ագ, աք · (ածՀ) · է արմատ խոժոռիմ բային, որ նշանակի դժնելագ · դաժան · ահաւոր դիմօք · խանգարեալ և խէթ կերպարանօք · գաշ, տարըլըն · չէհրէսի էչրի։ Եա, խաշղ և անհաղթ մնատմիք · գաշ, գալըն փարչալը։

խոժոռաբարոյ · ի, իւ · իցդ, իւք · (ածՀ) · այն՝ որ ունի զդժնելագ բարս և զբնաւորութիւն · գաշ, Թիրնաքի · Թէրս Թապիաճըը։

խոժոռագէղ · ի, իւ · իցդ, իւք · } (ածՀ) ·
խոժոռագէմ · դիմի, աւ · ագ, աք · } ձաւաղէմ՝ այն՝ որ դէղ դիմացն է խո-

ժոռ և զայրագին • ախոռը և անշնորհ երեսօք • վայրահայեաց • պատ, չէհրեհղէզ • չիքքին • Թէրս • էքշէն եխուդիս։

Խոժոռեցուցանեմ, ցուցի • ցո՛ւ, ել։ (անդող)։ գժաւարեցուցանել զոք ի սիրտ • խոժոռառնել • պատ, կիւռէնմաքը • տարըլմագ։

Խոժոռիմ, եցայ • եա՛ց • իլ։ (ընդոծ)։ դիմակամակիւլ • խոժոռ դէմս ցուցանել • Թախծիլ • պատ, կիւռէնմէք • տարըլմագ։

Խոժոռուիլ, Թի՛ր • (գոյ)։ խոժոռիլն • խոժոռգոլն • տխրութի՛ր • պատ, կիւռէնմէքսէ • տարըլմասը։ Ես, խոշորութի՛ր և անհաճութիւն • պատ, ուկրանսուղըդ։

Խոլայնի, պիսց, ոլ՛ • ոց • ովք • (ածական)՝ իբրև զխոզ • պատուհցեալ • ուռուցեալ իբրև զպալար • պատ, գաղարձըգ կիսվի շիլմիչ։

Խոլեմ, եցի • եա՛ • ել • (ներգործ)։ ի բաց վարել • ցրուել • վանել զոչխս • պատ, տարըլթմագ • ձիւմհիւր գաղըրմագ։

Խոլինջ, կամ **Խուլինջ**՝ ‖ տես Կոլինջ։

Խոլխոլգեամ՝ ուս՛ • ւսոլ • ևաց • ւսովք • (գոյ)։ է ագգ ինչ վիրաց՝ պատճառեալ ի մարմին մարդոյ ի սաստկել ջերմացմանէ և յապականուէ արեան, և տարածի ընդ բոլոր մարմինն • և ելանէ սա բազում անգամ ի սոխ կանանց սակս ոչ սրբելոյ նոցա յամանան արենէ իւրեանց • և այս ևայ է ի ձև իբր խեցգեամոյ • քաղցկէղ • պատ, չնրխիէնդէ։

Խոլոմանդն՝ միան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ է տեսակ ինչ գիւղեցաչքիկ Թռչնոց • կամ չղջիկանց • պատ, սիրս նէվ կէհէ գաւշա։

Խոլոր՝ (ածական)՝ է ռամկօրէնն բառս խոժոռ։

Խոլորձ • լ • աւ • ից • օք • ‖ **Խոլորձն** • լոձան • ամբ • անց • ամբք • } (գոյ)՝ խոտ ինչ կանգնաւ չափ • որոյ ծաղիկն լինի կարմիր կամ գորշ սպիտակախառն • պատ, սիրս նէվ օճ սըբր։

Խոմ՝ ‖ տես Խահ։

Խոհաբրական • լ • աւ • ից • օք • (ածական)՝ իբր խոհոռեալ • յօդեալ • մտացածին • պատ, ուչտաբաչա • եաճխա։

Խոհամ՝ ացի • ա՛ • ալ։ (ընդոծ)՝ բառ ռամկական, իբր ոխալ • պատ, զարկիզ կիմիք։

Խոխեմ՝ ‖ տես Խոխոմեմ։

Խոխեր • ‖ տես Խոհեր։

Խոխկեր • ‖ տես Խոհակեր։

Խոխող՝ (ածական)՝ ահաւոր • ահագին • կամ կոհող • խրոխտ • պատ, զօրգուշա։

Խոխողեմ՝ ‖ տես Խոզխողեմ։

Խոխոմ՝ ի, իւ • իկ, իւք • կամ ացի, օք • (գոյ)՝ խորաձորք • Նեղ ձորձորք և առուամիջք ջրանցիկ • անցք հասանելոյ ընդ անձուկ վայրս խոխոջանաց • պատ, սուռ կէչէմէք տարաձրգ եօլ սէրէ • Ես, անտառ ջրարբի • մացառ • պատ, զօրուռ • օրման։

Խոխոմաձիգք • (գոյ)՝ խոխոմք ձիգք՝ կամ երկայնատարած • պատ, ուզուռն սէրէ։

Խոխոմեմ՝ եցի • եա՛ • ել։ (ներգործ)՝ ոռոգանել • իբր սահոյ տալ խմել զջուր • Ես ի, խուխոմ ընել • պատ, փէք ըսըլթմագ։

Խոխոնջիւն • ‖ տես ի Նեղբոյ Խոխոջիւն։

Խոխոնջուք • ‖ տես Խոզխոջուք։

Խոխոջեմ՝ եցի • եա՛ • ել • (ընդոծ)՝ հոսիլ ուղիւից ջուրց կամ գետոց և հնչել ցայգ շանջմամբ ձայնիւ • պատ, փըղըր փըղըր սել կիսվի ագմագ • չայլամագ։

Խոխոջիւն՝ (հոմ. երէ՛ս հոզուէ) } (գոյ)՝ հոսանք ուղիւից կամ գետոց շառաչմամբ • ձայն հոսանաց և յորդահեղ ջուրց • պատ, փըղըր փըղըր սու սէսլ • հօրհօր • չայըլ։

Խոխոռեմ՝ եցի • եա՛ • ել։ (ներգործ)՝ խորհելով յօդել, կցկցել մաղ • պատ, տիւշիւնմէք • Ես, երբեմն իբր չէզըքաբար՝ նշանակէ ջանալ • պատ, ղայրէթի էմմէք։

Խոռ • ‖ տես Հոռ։

Խոռ՝ լ • աւ • ից • օք • կամ ոյ • ոլ • ոց • ովք • (գոյ)՝ է արմատ խոհամ բային, որ նշանակէ խոհուիլ • խորհուիլ • խորհուրդ • մտածութի՛ր • պատ, փէքը էօխչ • տիւշիւնմէ։ Ես, փոյթ կամ յօժարութի՛ր կամաց • պատ, խաթէք • ղայրէթ • Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ խոհակցող • հանճարեղ • ուղղութեամբ գաւօղ և ընտրօղ • պատ, տիւշիւնէն • ագըլըը • էյի փարգ էտէն։

Խոհամ՝ ացի, կամ ոյ • կամ ալ։ (ներգործ)՝ խորհիլ • խորհուրդ ի միջ առնուլ • զմտաւ ածել • որոնել ընդ միտս • մտանիլ ի խոհուիլն • պատ, տիւշիւնմէք • փէքը էմմէք։ Ես, իբր չէզոք՝ նշանակէ յարիլ մտօք • յօժարիլ կամօք • միտել • հնարիլ • պատ, գօյուլմագ • խաթէք էմմէք։

Խոհուիլն՝ կման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)՝ խոհալն • խորհուրդն • մտածութի՛ր • ոլորապտոյտն • պատ, տիւշիւնէնէ • Թէֆէք քիւր։

Խոհ • լ • իւ • իկ, իւք • (գոյ)՝ սա դնի ի սկիզբն կամ ի վերջն բառից այսպէս՝ խոհական՝ խոհեմ, ոզջախոհ՝ մտախոհ, և այլն • որ նշանակէ խորհ • խորհուրդ •

Եա ; ըստ սովրը գրոց այս բառս նշանակէ գահձաքեա ըստ որում և գահձին է յօշոտիչ մսոց • պահ ՝ ձեռնատ պաշը ։

Խոհակերեմ • եցի • եա՛ • եվ • (ԽԷՐԳՈՐԾ) ։ առնել զխոհակերսն ։ եփել զկերակուր • գործել զգործ խոհակերաց ՝ կամ յօշել զմիս • պահ ՝ աշչըլըգ եմ ։ եմ խոհոտ մաղ ։ Եա ՝ իբր սպանանել ՝ եօթանիլ ։

Խոհակերաց • ի • աւ • աց • օք • (գոյ) ։ սեղի պատրաստելոյ կամ եփելոյ զնահս և զկերակուր • պահ ՝ աշխանէ • մանեվագ • աշչը սիւք քեանը ։

Խոհակերութիւն • (Թեան • (գոյ) ։ արհեստ և գործ խոհակերաց • հանդերձանք կերակրոց • յօրինուածն համադամ ուտելեաց և խորակաց • պահ ՝ աշչըլըգ ։

Խոհակից • ից • աւ • ից • օք • ։ տես Խոհակեր ։

Խոհանոց • ։ տես ի վերոյ Խոհակերաց ։

Խոհանոցեմ • ի • աւ • աց՝ կամ յից • օք • (ԾԺ) կամ (գոյ) ՝ այն՝ որ վառանէ զըղկերակուրս և զուտելիս ի կրպակի կամ ի պանդոկի • և կամ վառաւօղ ըմպելեաց • պահ ՝ եէմ եք ՝ իչքէ սաթան ։

Խոհավառեմ • եցի • եա՛ • եվ • (ԽԷՐԳՈՐԾ) կամ (չէշտ) ։ խոհավառեա լինել • եփել կամ վառանել զկերակուրս ի կրպակի կամ ի պանդոկի • պահ ՝ եէմ եք ՝ իչքէ սաթմագ • աշչըլըգ ՝ մխանէ ձիւրք էմ եք ։

Խոհավառեութիւն • Թեան • (գոյ) ։ խոհակերութեանց վառան • կամ առաւել կապելոյք և պանդոկք ՝ ուր վառանին կերակուրք • իքէլեան հանդատեան և ուտելոյ • պահ ՝ գօնագ • խան • մխանէ • աշչը սիւք քեանը ։

Խոհարան • ի • աւ • աց ՝ օք • (գոյ) ։ խորհրդարան մաց • մսոք • և իբր խոհակերոց եփման և հասուն խորհրդոց • պահ ՝ փիլքը ։ ‖ Եա տես ի վերոյ Խոհակերաց ։

Խոհարար • ։ տես Խոհակեր ։

Խոհարարանոց • } ‖ տես ի վերոյ Խոհակերաց ։
Խոհարարոց • }

Խոհեակ • հեկի, աւ • ից, օք • (գոյ) ՝ պարզաօձնեայ կամ սպասաւոր խոհակերի • աշխատաւօղ ի խոհակերոցի • պահ ՝ աշչը եամաղը ։

Խոհեմ • ի • աւ • ից • օք • կամ իս • ից ՝ իւք • (ԾԺ) ՝ այն՝ որ զղայթագայս և զձանգամանս բանից և գործոց իւրոց քաջքրնի նեալ ՝ այնպէս խօսի կամ գործէ • հանճարեղ • խոհական • մտացի • պահ ՝ ափըլը • փիլոսոփայ • է՛ էլի Թէ տալիր ։ Եա ՝ խորագէտ • խելամատ • քաջ աեղեակ • պահ ՝ վեզ գուփ ։

Խոհեմաբար • ։ տես խորագէտ ։

Խոհեմագոյն • գունի ՝ իս • ից ՝ իւք • (ԾԺ) ՝ այն՝ որ առաւել խոհական է խնամոտ նագոյն • քաջխոհ • պահ ՝ փէք ագըլը ։

Խոհեմանալիր • (ԾԺ) ։ լի խոհականութեամբ • խնամառալից • պահ ՝ արի փիլք իլէ տօլու ։

Խոհեմատամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ իբր խոհական լինիլ • խնամանանալ • պահ ՝ ագըլը ՝ արի փ օլմագ ։

Խոհեմատպեա • (ԽՈՀԷՄ ՈՐՈՒԹԻՒՆ) ։ խնամոտ նախա • հանճարեղ խորհրդով • մտաք • պահ ՝ փիլոսոփայ իլէ • ագըլանիլ ։

Խոհեմութիւն • Թեան • (գոյ) ։ խոհեմութեամբ ՝ որ է միտ ի ջրից բարձրական առաքինութեաց հոգւոյ ՝ և է ուղղիչ մտաց իբրև կանոն գործոց կամ առնելեացն ՝ որ ասի խնամութեամբ ՝ կամ ուշխնութեամբ • պահ ՝ ագըլըգ • արի փիլք ։ Եա ՝ բանականութեամբ • զգօնութեամբ • հանճար • միտք • պահ ՝ ագըլ ։ Եա ՝ խորհուրդ • մտածութիւն • պահ ՝ Թէֆէքքիւր ։ Եա ՝ խնամոտ • մեհնութեամբ կամ խորհուրդ բանին • պահ ՝ մանա ։

Խոհակեր • ի • աւ • ից • օք • (գոյ) ։ եփող կերակրոց • յօրինիչ խաշից ՝ կամ յօշոտիչ մսոց • պահ ՝ աշչը • խոխոլըճը ։ Եա ՝ յոգնակի սոքին խոհակերք՝ կարէ նշանակել երբեմն խոհակերութիւն • պահ ՝ աշչըլըգ ։ Եա ՝ խահ • խորտիկ • պահ ՝ Թաամ ։

Խոհակերական • ի • աւ • ից • օք • (ԾԺ) ։ այն՝ որ սեպհական է խոհակերաց • պահ ՝ աշչըլը յա միւեթէալիք ։

Խոհակերանոց ՝ կամ **Խոհակերնոց** • ‖ տես Խոհակերոց ։

Խոհակերապետ • ի • աւ • ից • օք • (գոյ) ։ գլուխ խոհակերաց • պահ ՝ աշչը պաշը ։

Խոհակերութիւն • պահ ՝ մաածութիւն • պահ ՝ մուշխիւնիկ ։ Եա ՝ իբր խահ ՝ պատիճն կերակուր ՝ խորտիկ • պահ ՝ եէմէք • Թաամ • աշ ։

Խոհագործ • ‖ տես ի ներքոյ Խոհակերս ։

Խոհալք • (գոյ) ։ իբր խոհերք ՝ կամ ալք խոհերաց • պահ ՝ մաբտարլըգ տէրէսի ։

Խոհական • ի • աւ • ից • օք • (ԾԺ) ։ ունող զխոհս • քաջ խորհող • հանճարեղ • պահ ՝ փիլոսոփայն • փիլոսոփային ։ Եա ՝ կանխաւ մտածեալ ՝ խորհրդածեալ • պահ ՝ փիլոսոփայնէ միշ ։ Եա ՝ խորամանկ • չարաբաստ • պահ ՝ հիլէպազ ։ Եա ՝ ունելով երբեմն ըղ դիմորոշ ինչ յօգ այսպէս՝ խոհականն ՝ իբրև գոյական՝ ‖ տես խոհականութիւն՝ ըստ առաջին և երկրորդ նշանակութեանն ։

Խոհականաբար • ‖ տես խոհականապէս ։

Խոհականագոյն • գունի ՝ իս • ից ՝ իւք • (ԾԺ) ՝ այն՝ որ առաւել խոհական է խնամոտ նագոյն • քաջխոհ • պահ ՝ փէք ագըլը ։

Խոհականալիր • (ԾԺ) ։ լի խոհականութեամբ • խնամառալից • պահ ՝ արի փիլք իլէ տօլու ։

Խոհականամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ իբր խոհական լինիլ • խնամանանալ • պահ ՝ ագըլը ՝ արի փ օլմագ ։

Խոհականապէս • (ԽՈՀԷՄ ՈՐՈՒԹԻՒՆ) ։ խնամոտ նախա • հանճարեղ խորհրդով • մտաք • պահ ՝ փիլոսոփայ իլէ • ագըլանիլ ։

Խոհականութիւն • Թեան • (գոյ) ։ խոհեմութեամբ ՝ որ է միտ ի ջրից բարձրական առաքինութեաց հոգւոյ ՝ և է ուղղիչ մտաց իբրև կանոն գործոց կամ առնելեացն ՝ որ ասի խնամութեամբ ՝ կամ ուշխնութեամբ • պահ ՝ ագըլըգ • արի փիլք ։ Եա ՝ բանականութեամբ • զգօնութեամբ • հանճար • միտք • պահ ՝ ագըլ ։ Եա ՝ խորհուրդ • մտածութիւն • պահ ՝ Թէֆէքքիւր ։ Եա ՝ խնամոտ • մեհնութեամբ կամ խորհուրդ բանին • պահ ՝ մանա ։

Խոհակեր • ի • աւ • ից • օք • (գոյ) ։ եփող կերակրոց • յօրինիչ խաշից ՝ կամ յօշոտիչ մսոց • պահ ՝ աշչը • խոխոլըճը ։ Եա ՝ յոգնակի սոքին խոհակերք՝ կարէ նշանակել երբեմն խոհակերութիւն • պահ ՝ աշչըլըգ ։ Եա ՝ խահ • խորտիկ • պահ ՝ Թաամ ։

Խոհակերական • ի • աւ • ից • օք • (ԾԺ) ։ այն՝ որ սեպհական է խոհակերաց • պահ ՝ աշչըլը յա միւեթէալիք ։

Խոհակերանոց ՝ կամ **Խոհակերնոց** • ‖ տես Խոհակերոց ։

Խոհակերապետ • ի • աւ • ից • օք • (գոյ) ։ գլուխ խոհակերաց • պահ ՝ աշչը պաշը ։

խոհեմաբար • || տես խոհականապես։
խոհեմագոյն • || տես խոհականագոյն, և խմաստնագոյն։
խոհեմազարդ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • այն՝ որ խոհեմութիւն և խոհականութիւն զարդարել է • պատ, ագբլեր ֆիլոսաֆ իւլէ տօլու։
խոհեմական • ի, աւ • աց, ք • (ած) • խոհական (անձն կամ իր) • իմաստնական, և աշխարհական • պատ, թէատրիւլի (տաեմ)։
խոհեմականաբար • || տես ի նեղքեայ խոհեմաբար։
խոհեմակից լինել • || իբր խորհրդակից լինել ունիմք • պատ, սըրատշ օլմագ։
խոհեմամիտ • մտի, աւ • աց, ք • (ած) • այն՝ որ խոհեմ և խոհական է մտօք • մտացի • զգօնամիտ • ուշիմ • պատ, ագբլեը • ֆիլոսաֆէթլի • ագլը պաշընտա • էվլի թէատիր։
խոհեմանալ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • խոհեմ լինիլ • խոհեմութիւն յանձին բերել • զգօնանալ • իմաստնանալ • պատ, ագբլեը • ֆիլոսաֆ օլմագ։
խոհեմասիրաբար • ⟨ (ունէթ ոլմայան) • խոհեմասիրապէս • ⟨ հեմական սիրով ընտանութեան, որպ ասի խոհեմասիրաբար քնանիլ • պատ, ագբլանէ մահաբպէճ իլէ։
խոհեմասիրեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգուրԹ) • խոհեմութիւն՝ այսինքն ընտրութիւն և խելքը սիրել • պատ • ագբլաըըգ իլէ սեվմէք։
խոհեմասիրութիւն • թեան • (գոյ) • ընտիր և ընտանի սէր խոհեմական • պատ, ագբլանմէ, տօսթանէ սեվմէ։
խոհեմեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգուրԹ) • խոհեմ, մտացի առնել • զգօնացուցանել • պատ, թէատիրլի • ագբլեը եմէք։
խոհեմութեամբ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • որ խոհեմաբար • այսինքն հանդարտութիւն և իմաստութիւն գնայ • պատ, ագբլանէ տաւրանան
խոհեմութիւն • || տես խոհականութիւն՝ ըստ առաջնին և երկրորդ նշանակութեանն։ Եւս, Թաղանդ ուղղոյ՝ իբր ընդունարան և պարունակօղ խելոյ և խոհեմութեան։
խոհեմութիւն • կամ խոհեմամտութիւն • || տես խոհականութիւն՝ ըստ առաջնին և երկրորդ նշանակութեանն։
խոհեմ • || նոյն է ընդ ներքնոյն։ Թուի թէ ր տառն խոհեր բառին՝ սխալմամբ գրեալ է պ, և եղեալ է խոհեպ։
խոհեր • ի, աւ • աց, ք • (գոյ) • գայթակղութեան միջոց կամ ցեխ։ գեր։ և կամ ինչ և իցէ գարշելութիւն ինչ • պատ, գօգմուշ չամաբր • մնբատաըըգ • կէրիզ։ Եւս, իբրև ածական՝ նշանակէ պիղծ • զազիր • աղտեղի • պատ, մնբատար • փիս • նախաք։
խոհերական • ի • աւ • աց, ք • (ած) • ուշոզ զխոհերս տպաւորական • գարշ • աղտեղի • զազիր • պիղծ (անձն կամ իր ինչ) • պատ, փիս • մնբատար • մէքրուհ։
խոհերանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • աղտեղանալ • զազրանալ • պիղծ և գարշ լինել • պատ, փիսլէնմէք • մնբատաըլանմագ • մէքրուհ, նախաք օլմագ։
խոհերանոց • ի, աւ • աց, ք • (գոյ) • լուացարան • տեղի աղտեղութեան • պատ, չիրքէփ • չիրքէփ եէր • կէրիզ։
խոհերիմաց • (ած) • այն՝ որ յառաջ գայ ի խոհերական մտաց • պատ, ֆէնա ֆիքիրյան էլէրի կէլէն։
խոհեցողական • || տես խորհեցողական։
խոհընտիր • (ած) • եղեալ ընտրութեամբ խոհականութեան • պատ, թէատիր իլէ օլան։
խոհիմ • || տես խորհիմ։
խոհկերութիւն • || տես խոհակերութիւն։
խոհոտեմ • || տես խոխոտեմ։
խոհուն • || տես խորհուն։
խոհուն • (ՆէրգուրԹ) • || տես խոհեմ։
խոշոշեմ • եցի • եա • եալ • (ՆէրգուրԹ) • զնուալ սպանանել սրով • յօշատալ կոտորմամբ առնել • չարաչար մեռուցանել • և կամ մահաւորի առնել • կիսամահ առնել • պատ, էօլտիւրմէք • էօլիւմէ գատար իշքենձէ վերմէք • եարը էօլմիշ եմէք։
խոշոշղիչ • ղչի • աւ • աց, ք • (ած) • չարաչար սպանօղ • կոտորանօղ • պատ, փէք ֆէնա էօլտիւրէն, հէլագ էանէ։
խոշոշուածն • ղման • ամբ • անց • ամբք • չարաչար սպանանելն • սպանուածն • վնասուածն • կամ խոշոշղիչն • պատ, փէք ֆէնա էօլտիւրմէ • հէլագ եմէք։
խոշոշնջեմ • . . . . . } || տես խոշոշանիմ։ եցայ • էայ • իլ • ի նեղքեայ խոշոշեմ։
խոշոշնջանք • անաց, ք • || տես խոխոջիւն։ Եւ եթէ գրեսցի զառ ի վայր խոշոշնջանք՝ նշանակէ թափուածն կղզղանաց • և եթէ զառ ի վեր խոշոշնջանք՝ նշանակէ ղպայռուածն • փոխանիք։
խոշոշնջեմ, կամ խոխոջեմ • եցի • եա • եալ • (չէշտ) • ուղևօրին հասել • յորդել • շառաչմամբ հոսել ուղիից • պատ, չալչմագ։
խոշոշմունք • || տես խոշոշմունք։
խոշոշուեմ • || տես ի վերայ խոշոշեմ։

խոզամեան • (ած) • ջրով տոգորեալ • իբր խոխոմեալ • առեմ , խոխոռեմ եղած ։

խոզոսակ • ի • աւ • աց • աք • (գոյ) • փողոսակ՝ ընդ որ անցանէ ջուր • ջրանցք • ագուգայ • ուրդ • ջած , քիւնք • պօրու • սուռ եօլու • Ես , երակ • ջած , տամար • Ես , իբր ծործոր • ջած , տէրեկ ։

խոզոսակ առնեաց • ‖ է երկայնաձիգ և կիսաբոլոր արուեստակեալ ինչ կազմեալ ՚ի թիթղանց երկաթեայ կամ կապարի և կամ փորեալ ՚ի գերանէ , զոր հաստատեն առ տամարև ՚ի ջրկին՝ առ ՚ի քամել անտի անձրեւաջրից կոչի և Ցնցուղ • ջած , օլուգ ։

խոզուիճ • ճից , աւ • աց , աք • ‖ տես խրտուիլակ

խոճկոր , կամ խոճքոր • • ‹ ի , աւ • աց ,

խոճկորակ , կամ խոճքորակ • › աք • (գոյ) • քուռակ կամ կորիւն խոզի • ջած , տօնուղ եաւորքոյր ։

խոճողեմ • ‖ տես խճողեմ ։

խոճոճ • ի , իւ • իկ , իւք • (գոյ) • մաատանաջուեթիւն • վարանումն • ջած , տիւշեհնմէ ։

խոճոճեմ • եցի • եա • ել • (Եէքդոյճ) • իբր խորհիլ • վարանիլ ՚ի խորհուրդս • որոճել ընդ միտս • ջած , հէճէլէմէք • տիւշեհնմէք ։

խոյ • ոյ , ով • ոց , ովք կամ ի , իւ • իկ , աք • (գոյ) • ոչ մատեալ արուս ոչխար , զոր պահեն առ ՚ի լինել առաջնորդ հօտին • ջած , գօչ • Ես , նմանութեամբ է առաջինն յերկոտասան կենդանակերպից , յոր մտանէ արեգակն ՚ի քան և ՚ի կէս մարտի , և անտի սկսանի գարնանային եղանակն • ջած , համէլ պաբէր • Ես , է մէքենայ ինչ պատերազմական՝ որ և կոչի Ձոյ • ջած , մէնճէնիք ։

խոյակ • ի • ակ • ակ , աք • (գոյ) • գլուխ կամ վերնախարիսխ սեան , որ է ոլորատեալ ՚ի ձև գլխոյ խոյոց • ջած , տիրէք պաշլըղը • Ես , կարէ նշանակել վերին ծայրք սիւնակաց խորանին և վարագուրք • նմանպէս և զոհիւ զարդք դրանդեաց կամ բաբաւորաց դրանց • ջած , մագասլամա ։

խոյակաւոր • ‖ տես Ձոյակաւոր ։

խոյակաւոր • ի , աւ • ակ , աք • (ած) • այն՝ որ ունի զխոյակս • ջած , պաշլըքլը ։

խոյանամ • ացայ • ցից • ալ • (Ձեշտ) • իբրև զխոյ բառան զոհութիւն յարձակիլ • թափով լինն դիմել • սլանալ • սլանալ • այս բառ ասի զձուկնոյ , որք սաստկիս Թռչին • ասի և զխոյակնոյ՝ մանաւանդ զղօրաց , որք ուժգնակի յարձակին ՚ի վերայ միմեանց • ջած , ուշմագ • սիւրսալ էճմէք • սալըլըմագ • աթըլմագ • համլէ էճմէք ։

խոյանք • անաց , աք • (գոյ) • Թռիչք • սլանումն ՚ի բաղանց յարձակութեան ուժգնակի • ջած , ուշմա • սիւրսալ էճմէք ։

խոյգողութիւն • Թեան • (գոյ) • իբր խոյանալով գողանալն զոսկի գեղին խոյի • ջած , սիւրսալ էճմէք իլէ խըրսըզլըգը • Ես , Նմանութիւն՝ յափշտակութեան աղջկան • ջած , դըզլ գափմա ։

խոյեանք • (գոյ) • խոյք • գրի ևս խոյանք • ջած , գօչլար ։

խոյղ • խուզի , իւ • ից , իւք • (գոյ) • յոյզ • խնդիր • քննութիւն • որոնումն • զննումն • ջած , թէֆթիշ • արայիշ՝ Թարայիշ՝ Ա յս բառ սակայ վարեալ ընդ բայս ինչ՝ որպէս առանձին ՚ի բաղադրի առնի , նշանակէ խուզել • խուզարկել • ջած , թէֆթիշ էճմէք ։

՚ի խոյղ արկանել • • • ‹ ‖ խուզել •

՚ի խոյղ և ՚ի քննին արկանել • › որոնել • հետազօտել • ջած , թէֆթիշ էճմէք • եօգլամագ

խոյթ , կամ խիթ • խըթի , իւ • իկ , իւք • (գոյ) • է ջրային գազան ինչ • խեցեմորթ մեծ • ջած , պիր նէվ սու հէյուանար ապը ։

խոյլ • խուլի , իւ • իկ , իւք • (գոյ) • գրի ևս խոլ • ուռայգ • խաղաւարտ • հելունդ • պաղար , որ լինի ՚ի վերայ մարդոյ • ջած , ուր • շիշ • Ես , սպի • բիծ • ջած , պէրէ • լէքէ ։

խոյոլ • ի , աւ • ակ , աք • (գոյ) • շրջապատօղ զարդ ինչ • կամ դուռագ՝ որ շուրջ զդռվսով սեանն ՚ի վերայ խոյակին դնի • ջած , տիրէք սաչաղը ։

խոյս • է արմատ խուսեմ բային , որ ընդ բայիւ յարեալ՝ այսպէս վարի • ‖ տես խուսումն ։

խոյս առ • ‖ տես խուսեմ ։

խոյր • խուրի , իւ • իկ , իւք • (գոյ) • գըլխարկ , որպիսի ձեավ և իցէ • կամ որպ ազգի և յորում աստիճանի եղեալ ասբուք և իցէ • փակէղն կամ Թագ պատուասուր՝ քահանայից և քահանայապետաց հնոյ օրինաց և նորոյ • պակ և ծածկոյթ գլխոյ Թագաւորաց և իշխանաց՝ Թէ և առ ՚ի զարդ իցէ • ծածկոյթ գլխոյ՝ կամ բեհեզեայ կամ կտաւէ փաթոյն նորա՝ ՚ամ ազգի մարդկան • ջած , Թաճ • պաշլըգ • գամուգ • սաբըդ • գալփագ • շափգա • քալէզա ։

խոյրագործ • ‖ տես խոյրաբար ։

խոյրագիր • գրի , աւ • ակ , աք • (ած) • այն՝ որ դնէ ՚ի գլուխ իւր , կամ այլոց զխոյր • ‖ տես և խոյրաբար ։

խոյրապսակազարդ • (ած) • այն՝ որ ունի

զարդ պսակման խաբիւռ • պսակագեղ և պսակաձև • փակ՝ թաղ լիւկ ասմանմըշ։

Խոյտարար • ի, աւ • աց • զք • (ածական) կամ (գոյական)։ շինող կամ գործող զխոյս • փակ, գավազան • սարքգործը • թաղ իշլիկէն։

Խոյտոշ • ի, աւ • ոյ՝ կամ իկ • զք • (գոյական)։ կազմեալ ի բառիցս՝ Օշ և խոյ, որ նշանակէ ձարմանդ • զոդ և գրուագ • անկումք • փակ, գօծիմա, ասիլլիկ • չէնիկէ • իլիշիք եէրէ • գասլիկ։

Խոնարհ • ի, աւ • ոյ՝ կամ իկ • զք • (ածական)։ յածագոյն • սարսին • վայրագոյն • զիջագոյն • այն՝ որ չէ բարձր • փակ, ալչագ • հագիւ։ Եւ, մեղմ, դաշն • փակ, եավաշ։ Եւ, լեռնին • նուաստ • անաւագ • անտեսիմ • անշուք • փակ, էնինա • խոր։ Եւ, ուշադ յանձին զառաքինութեանն խոնարհութենէ, այսինքն այն՝ որ միշտ բանիւ և արարւ ի նուաստութենէ ձանաչէ զինքն, և որք գովեսին զանձն իւր՝ այն համարի կատարեալ ի խոնարհութենէ անձանց գովութեան և ոչ ինքեան, վասն որոյ և ոչ սրտմտի ի նախատինս • նուաստացեալ կամաւ • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւ։ Եւ, խոնարհական, սեփական խոնարհացս • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւյէ միւթէալիք։ Եւ, վարի իբրև մակերես յատակի բոյոյ, և նշանակէ խոնարհեալ • կորացեալ • ի գետնա ինքեալ • փակ, եէրէ գափանարագ։ Եւ, ցած ձայնիւ • ցածութեամբ • փակ, միջակմ ձէ • մաղըմ ձա։

Ի խոնարհ • (ածական կերպառութիւն)։ ի վայր • ի սուր • փակ, աշաղա։ Եւ, լինի նախադրութիւն առեալ զինդիր ի բացառական հոլով, ոյր ի երկրէ մէնից և ի խոնարհ • և այլն։

Խոնարհաբար • (ածական ոչ գոյական)։ խոնարհութեամբ • ցածութեամբ • պարկեշտաբար • փակ, մաղըմ ձա • ալչագ կէօնիւլ իլէ։

Խոնարհաբարոյ • ի, իւ • ից • իւք • (ածական)։ այն՝ որ ունի զինարար և պարկեշտ բարս և զբնաւորսն • փակ, մաղըմ թապիաթլը։

Խոնարհագնաց • ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։ Եւ, այն՝ որ գնայ ի վայր կոյս, կամ զառ ի վայր • փակ, մաղըմձա կիտէն։

Խոնարհագոյն • գասլի, իւ • ից, իւք • (ածական)։ առաւել խոնարհ • ցածագոյն • նուաստագոյն • վայրագոյն • յեռնոյգագոյն • փակ, փէք ալչագ կէօնիւլլիւ, էնինա։ Եւ, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կարի խոնարհաբար • պարկեշտագոյնս • փակ, զոյկեթ մաղըմ ձա։ Եւ, ի վայր կոյս • փակ, աշաղը տօղրու։

Խոնարհադէպ • ի, աւ • ից • զք • (ածական)։ ի տարւոյ • փոքր ի ինչ • փակ, աշաղտա • պիր աղ սօնրա։

Խոնարհադարձ • (ածական)։ այն՝ որ ունի զզարդ խոնարհաւմբէ, կամ կրօնաւորական պարկեշտութեան • փակ, ալչագ կէօնիւլ իլէ ասմանմըշ։

Խոնարհական • ի, աւ • ից, զք • (ածական)։ սեփհական խոնարհից • որ և խոնարհ ասի • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւյէ մախտուս։ Եւ, տարընական • վայրագոյն • փակ, եասլանի • խօրեատ։ Եւ, ըստ քերականաց՝ խոնարհելի կամ լծորդելի։

Խոնարհակողմն • (գոյական)։ յածագոյն կողմն • փակ, ալչագ թարաֆը։

Խոնարհահակ • (ածական)։ այն՝ որ ի խոնարհ կոյս կամ զառ ի վայր հակի կամ միտէ • փակ, աշաղը տօղրա մէյիլլէնէն։

Խոնարհահնիպ • (ածական)։ ձգեալ, կամ բերեալ և իջեալ ի խոնարհութենէ • նուաստական • փակ, մաղըմձանըշ աշաղը մէյիլլէնմիշ։

Խոնարհամիտ • մտի, աւ • ից • զք • (ածական)։ այն՝ որ չէ բարձրամիտ կամ մեծամիտ • խոնարհ մտօք կամ սրտիւ • խոնարհասիրտ • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւյէ։

Խոնարհամտեմ • եցի • եա • ել • (չերկրորդ)։ խոնարհամիտ լինել • խոնարհութեամբ քաղաքավարել • խոնարհիլ • զիջանիլ • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւյէ օլմագ։

Խոնարհամտութիւն • թեան • (գոյական)։ խոնարհամիտ գոլն • առաքինութիւն խոնարհութենէ • փակ, ալչագ կէօնիւլլիւյէ • թէվազուլ։

Խոնարհապէս • ‖ տես խոնարհաբար։

Խոնարհ առնել • ‖ տես խոնարհեցուցանել։

Խոնարհասիրտ • ‖ տես խոնարհամիտ։

Խոնարհեմ • եցի • եա • ել • (չերկրորդ)։ ‖ **Խոնարհեցուցանեմ** • ցուցի • ցո՛ւսցէ • (անցուղ)։ ի վայր կոյս իջուցանել • բերել զառ ի վայր • կորացուցանել • փակ, աշաղը էնմիյէ • աշաղտալամագ • Եւ, զինուցանել • յանկուցանել • ձգել • փակ, մէյիլլէթմէք • Եւ, ընկճել • նուաճել • նկուն առնել, կամ մեղմել • փակ, զասլի էթմէք • էնմիյէմէք • Եւ, մինչ ասիցի խոնարհեցուցանել զանձն՝ կամ զմարմին, նշանակէ զարտաքին գործովք չերևել կամ նեղել զանձն, այսինքն պահք, ապաշխարել, սգալ և այլն։ Եւ, ի նեղչին ներգործութենէ կըրթել զանձն յառաքինութենէ խոնարհութիւն • Նուաստացուցանել զանձն։

Խոնարհեցուցիչ • չի, աւ • ից • զք • (ածական)։

այն՝ որ խոնարհեցուցանէ , ըստ ամենայն նշանակութեան ։

խոնարհեցուցիչ . թե . (գոյ) ։ խոնարհիլն ի խոնարհեցուցանելն այլոց զինքն ։ գծ , ածական ։

խոնարհիմ . եցայ . եայց . իլ . (ընդհ) ։ ի վայր կայս բերիլ . իջանել . գծ , ենթ . ես , կորանալ . թեքիլ . կծկիլ . և կամ անկանիլ . գծ , էջիլ . ես , զիջանիլ . հակիլ . միտել . բերիլ . յանձն առնուլ . գծ , ալչալիագ . ի յիլ վերմ . ես , նկուն լինել . ընկճիլ . նուաստանալ . գծ , զայթ օլանամագ . ես , ձգնիլ . զրկիլ . գծ , փութանալ օլմագ . ես , առաքինութիւ խոնարհութիւ բերիլ . խոնարհ լինիլ . խոնարհութիւ քաղաքավարիլ . գծ , ալչագ կենդանեալիս օլմագ . թեվաղիս . եմ . ես , ըստ քեզ բանականաց՝ լծորդիլ կամ փոփոխիլ բայից ի զանազան ժամանակս և եղանակս . ես , միշտ ասիցի խոնարհիլ աւուր , նշանակէ երեկոյանալ . գծ , ազշամ օլմագ ։

խոնարհ լինել . ‖ տես ի վերոյ խոնարհիմ ։

խոնարհմանութիւն . ‖ տես խոնարհամանութիւն ։

խոնարհութիւն . թե . (գոյ) ։ խոնարհ գոլն . որթիս խոնարհիլն առաքինաբար . գծ , ալչագութիւ . ալչագ կենդանեալիս լինագ . ես , կամաւոր խոնարհումն . նուաստութիւ յաչս անձին . անշքութիւ . պարկեշտութիւ . համեստութիւ . չափաւորութիւ . գծ , թեվազիս . թեհնեզզիլ . ես , կորացումն . վայրաբերութիւ . ցածութիւ . գծ , էջիլ . ես , զիջումն . խոնարհումն . գծ , միշիլ վերմ . ես , ըստ քեզբանացս՝ սկսպիս փոփոխութիւն կամ լծորդութիւն բայից ։

խոնարհումն . հմանն , ամբ . անց , ամիք . ‖ տես ի վերոյ խոնարհութիւ՝ ըստ ամ առմանն ։

խոնարհուսաս , կամ՝ ի խոնարհուսա . (հայերէն պէշոյ) ։ ի վայրուսա . ի ստորև . գծ , աշաղաման . ալթընտան ։

խոնաս . ի՛ կամ ոյ՝ կամ ու , իս . ից՝ կամ այ՝ կամ ուց , իւք՝ կամ օք . (ածական) ։ թոնաւոտ . ջրի . թայ . գիշերի . գալար . լայն . գծ , նէմ . նէշմիք . ես , իբրև գոյական՝ ‖ տես խոնաւութիւն ։

խոնաւագոյն . գունի , իս . ից , իւք . (ածական) ։ խոնաւ յոյժ . առաւել գիշերի . գծ , փէք նէշմիք . գոյնէ նէմ ։

խոնաւազուրկ . (ածական) ։ զրկեալ ի խոնաւութենէ . չոր . ցամաք . գծ , գաւրու ։

խոնաւալից . (ածական) ։ այն՝ որ լի և լցեալ է խոնաւութեամբ . գծ , նէշմիքլըգ իլէ մօլու ։

խոնաւախոտ . խուզի , իս . ից , իւք . (ածական) ։ այն՝ որ խուզի լինէ ի մէջ խոնաւ ջուրց . գծ , նէշմիք եէրտէ չէյ օտլայան ։

խոնաւական . ի , աս . ից , ից . (ածական) ։ խոնաւ . գիշային . գծ , եաշ . նէմ ։

խոնաւակեաս . (ածական) ։ ի խոնաւութենէ կամ ի ջուրց կազմեալ . խոնաւ . գծ , նէշմիք ։

խոնաւային . այնոց , ոյ . ոց , ովք . ‖ տես խոնաւական ։ ես , ջրային . գծ , ապլի ։

խոնաւայուղ . յուզի , իս . ից , իւք . (ածական) ։ պատճառօղ զխոնաւութիւ , կամ խոնաւացուցիչ . գծ , նէշմէթխրիճի ։ ես , իբրև գոյական՝ նշանակէ յուզնիքն խոնաւ կամ ջրային բնութեաց . յորդութիւ խոնաւութե . գծ , նէշմիք , եաշլըգ չօգլըգը ։

խոնաւանամ . ացայ . ցիր . ալ . (ընդհ) ։ խոնաւ լինել . գիշանալ . տամկանալ . թացանալ . գծ , նէշմէնմէք . ըսլանմագ ։

խոնաւասեակ . ի , աս . ից , ից . (ածական) ։ այն՝ որ է խոնաւ սեռակաս . հզանիւթ . գծ , սուլը ։

խոնաւաւաւ . ի , աս . ից , ից . (ածական) ։ այն՝ որ պատճառէ զխոնաւութի , որ է մակդիր լսանի , կամ լսանական . գծ , նէշմէթխրիչ ։

խոնաւացուցանեմ . ցուցի . ցո՛ւսլ . (անցեալ) **խոնաւեմ** . եցի . եա՛ . ել . (ներգործ) } **խոնաւեցուցանեմ** . ցուցի . ցո՛ւսլ . (անցեալ) } տալ խոնաւանալ . տամկացուցանել . թանալ . գծ , նէշմէթմէք . ըսլաթմագ ։

խոնաւիմ . եցայ . եայց . իլ . ‖ տես խոնաւանամ

խոնաւութիւն . թեան . (գոյ) ։ խոնաւ և գիշ գոլն . գիշութիւն . լսանութիւ հիւթոյ . սրոյ ջրոյ . գծ , նէշմիք . եաշլըգ . ես , գիշանութիւն մասինայ . գծ , չիւնիւսպէթիլիք ։

խոնաւուսա . ի , իս . ից , իւք . (ածական) ։ խոնաւ . խոնաւային . գիշին . լայն . ջրի . գծ , նէմ . եաշ . սուլը ։ ես , գիշական . ցամաքական . թոյլ և մեղկ . գծ , չիւնիւսպէթիլիգ միւթէկիլիք ։

խոնձ , կամ՝ ի խոնձ . (հայերէն պէշոյ) ։ ի նեղքս . ի նեղքոյ . ի վայր . գծ , իլինակ . աշալը ։ ‖ ես տես խոնջ ։

խոնձան . ի՛ կամ ոյ , ու . խոնձանուիք . նանց , ամբք . (գոյ) ։ երիվ , կամ կսաւ լինէ նեղ և երկայն , որով կապեն զվարս . գծ , ուչդար ։ ես , իբրև ծայրք ղենջակի պատեալք ի մէջս . գծ , մօլաղ . պաղ ։

խոնձանոց . ի , աս . ից , ից . (գոյ) ։ տեղի խոնձանի վարտաց . գծ , ուչդուրլըգ ։

Խոնձիմ. ‖ տես՝ ի նեղբեյ խոնջիմ։

Խոնջ. ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ)։ է արմատ խոնջիմ բային, որ նշանակէ խոնջուիլ. խոնջուիլ. գաձ, եօրղուիլըգ. Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ խոնջեալ. վաստակեալ. գաձ, եօրղուն։

Խոնջական. ի, աւ. այ, աք. (ածական)։ այն՝ որ պատճառէ զխոնջուիլն. խոնջալաստակ. տաժանական. գաձ, եօրուձաւ. զահմիճ վերիմէն. զահմիճելի. սրգլէճելի։

Խոնջան. ‖ տես՝ Խոնճան։

Խոնջանք-անաց, աք. ‖ տես՝ի նեղբեյ խոնջուիլ։

Խոնջալաստակ. ‖ տես՝ի վերոյ Խոնջական։

Խոնջեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եալ. (անշարժ)։ տալ խոնջիլ. վաստակաբեկ առնել. աշխատեցուցանել. գաձ, եօրմագ. զահմիճ վերմիք. չալըշտըրմագ։

Խոնջիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ)։ խոնճիլ. աշխատիլ. վաստակաբեկ լինիլ. գաձ, եօրուձմագ. չալըշմագ։

Խոնջուիճուն. ճեան. . . . . }

Խոնջուիմ. ջման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ աշխատուիճի. վաստակ. երկ. գաձ, եօրղուիլըգ. չալըշմա։

Խոշիւն. ‖ տես՝ Խօշիւն։

Խոշոշ. ‖ տես՝ Ա՛ծրագխոշոշ։

Խոշոշեմ, կամ Խոշխոշեմ. ‖ տես՝ Խողխողեմ։

Խոշոտ. ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ)։ խոտ չոր, կամ խոխ՝ որ հանէ զխօշիւն. գաձ, չալը չըրփը. գուրտ օճ։

Խոշոր. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ անողորկ. կոշտ. անհարթ. խորաբորտ. հաստ. խիտ. և կարծր, որ ասի զզգեստսոյ ըստ ձայնիւ՝ զկերակրոյ և զայլ նմանեցս. գաձ, գապա. գալըն. իբրի. սերթ. կիւճ։ Եա, իբր խոժոռ. դժաւարուտ. դժնդակ. գաձ, զալըմ. կիւճ։ Եա, վարի իբրև մակբայ յառաջիկ բային կամ դնի խոշոր կամ խոշոռ. գաձ, գապաձա։

Խոշորաբարբ. (ածական)։ խոշոր բարբք. անկերթ. գաձ, եօրըն. գապա։

Խոշորագէղ. (ածական)։ ագէղ. ձաձագէմ. խոժոռագէմ. անշնորհ գէղոյ. գաձ, չերքիճն. չէհրէսիզ. տաբաճսըզ։

Խոշորագոյն. գանի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ առաւել կամ յոյժ խոշոր. խոսագոյն. առաւել հաստ. յոյժ դժնդակ, որ ասի զզգեստսոյ և զձայնիւյ. գաձ, փէք գապա, գալըն, սերթ, կիւճ։

Խոշորագզեաց. զգեցի, իւ. իյ, իւք. }

Խոշորագզեաւ. ի, իւ. իյ, իւք. } (ածական)։ այն՝ որ խոշորս զգենու, այսինքն զկորգ կամ զհասս ինչ. գաձ, գապա չէյ, չալ կիյճն։

Խոշորած. (ածական)։ խոշոր կամ խոխս ինն երևեալ. գաձ, չպայտը, սերթ կէօրիւճն։

Խոշորակեաց. կեցի, աւ. այ, աք. (ածական)։ այն՝ որ կեայ և ապրի խոշոր կերակրովք կամ զգեստուք. գաձ, գապա եէմ իլչ, բաւպա իլչ կէչինէն։

Խոշորահանդերձ. ‖ տես՝ Խոշորագզեաց։

Խոշորաչեր. ի, աւ. այ, աք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զխոշոր՝ այսինքն զհասս կամ զկորգ հերս. գաձ, գալըն, սերթ սաչը։

Խոշորաձայն. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ այն՝ որոյ ձայնն է խոշոր և հաստ. գաձ, գապա սեալի։ Եա, դժուարաբաս հնչելի, կամ դըժուարալուր ունկան, որպիսի են բազաձայնն ինչ. գաձ, կիւճ իլչ հէձկէչինէն։

Խոշորաձայնակ. ի, աւ. այ, աք. (ածական)։ զխոշոր՝ այսինքն զայգաձայնն կերակուրս ուտող, իբր զընդհղինս և զբանջարեղինս. գաձ, գապա մանձա եէչէն։

Խոշորաձաւ. ացայ. ցի՛ր. ալ. (չէշտ)։ խոշոր լինել. կոշտանալ. կորաձանել. զորոյկուելին կամ զխափկուելին. գաձ, գապալանմագ։ Եա, ատքանալ գիրուելեամբ և փափկուելեամբ. գաձ, թըզնալանմագ։

Խոշորապէս. (ածական)։ խոշոր օրինակաւ. վերի՛ վերոյ. գաձ, գապագէ. իւսուճն քէօրիւ։

Խոշորապոր. ‖ տես՝ Խոտակրճն։

Խոշորացոյց. ցուցի, իւ. իյ, իւք. (գոյ)։ է գործի ինչ իբրև զդիտանին, կամ ապակի ինչ արուեստիւ շինեալ, որ զմանուսն մեծ և խոշոր ցուցանէ. գաձ, փէրթեվ. փերթեվիճ. սիւրպուճն՝ քի իրի կէօսթերիր։

Խոշորկուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եալ. (անշարժ)։ խոտացուցանել, կամ տատակացուցանել զբանն, և կամ յանդիմանուելոյ խոժոռեցուցանել զլսօղսն. գաձ, պիւրիւճմէք, չհատեճէչնաիրմէք սէօզիւ։

Խոշորութիւն. ենէ. (գոյ)։ անհարթութիւն. անողորկութիւն. խոշորն գոլ. գաձ, սերթլէք. սաբալըգ. իրիվիք. Եա, հաստութիւն. կարծրութիւն. գաձ, գապալըգ. Եա, կոպտութիւն. անկրթութիւն. խորթաբարցութիւն. գաձ, եօրղունլուգ. եավաչլըգ։

Խոշտակ. ի, աւ. այ, աք. (գոյ)։ իբր ա-

կական ձայնիս խորշակ • փ., փեք սրճաղ։

Խոշտամ • • } այլ • յիր • ալ • (ՀԵՂԿ•)։

Խոշտանամ • } կեծանել խոստաց ոմից • ծնգիլ • կաղալ • փ., թօփուլանամագ • ապատամագ։ Ես, իբր թե խաղալ յառաջ • փ., իւլէրլէմէք։

Խոշտանգալից • (ածՔ) կամ (Հայկ•)։ դնի յառաջոյ բայից, և նշանակէ լի խոշտանգանօք, չարաչար տանջանօք • փ., ազատ, ձեզա, էզվյէթ իւլէ տօլու։

Խոշտանգանք • անաց, զք • (գ•)։ խիստ և չարաչար տանջանք, կամ անհնոյ գան և հարուած սաստիկ • ձաղկանք • կոշկոնճանք • սաստիկ բռնութիւն ինչ • փ., էզվյէթ • իւլքէնձէ • իւքէնձէ։

Խոշտանգեմ • էցի • էա • էլ • (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ չարաչար և սաստիկս տանջել • հարկանել • ձաղկել • տագնապել գանիւք և տանջանօք • կոշկոնձել • բռնադատեալ դառն կատարնօք ի խոստովանութիւն իրիք • փ., իւլքէնձէ, էզվյէթ վէրմէք։

Խոշտանգիչ • գչի, աւ • աց, զք • (ածՔ)։ այն՝ որ խոշտանգէ • սաստիկ չարչարօք • անհնոյ տանջօք • փ., իւլքէնձէ վէրէն։

Խոշտանգումն • գման, ամբ • անց, ամբք • (գ•)։ խոշտանգելն, կամ խոշտանգիլն • սաստիկ տանջանք և հարուած գանից • պատուհաս • փ., իւլքէնձէ չէքմէսի, վէրմէսի • էզվյէթ • ազապ։

Խոշտանկանք • ՙ տես ի վերոյ խոշտանգանք։

Խոշտանկեմ • ՙ տես ի վերոյ խոշտանգեմ։

Խոշտանկութիւն, կամ խոշտանգութիւն • թեան • ՙ տես ի վերոյ խոշտանգումն։

Խոշտար • ի, աւ • աց, զք • } (գ•)։ գրի

Խոշտուր • (հնխ. քրիս հոլովի) • } և ս խոստար, որ նշանակէ մանուկ • աղաչ • զաւակ • սան, համբակ կամ ժառանգ որբացեալ • փ., չօճուգ • տէօլ տէօշ • էվլատ • ՙ տես և խոստակդար։

Խոչ • ի, իւ • իչ՝ կամ ոց, իւք • (գ•)։ խուռն • արգելք ոտից, կամ աչաց • վհատիչ ոտից, որ լինի սրածայր փայտ ինչ կամ քար • խափան • քար գայթակղութեան • ցից • փուշ • փ., էնկէլ • մանի • գազգ • տիքէն • թուխթուգ • Ես • փուշ ոջիլ կենդանւոյ, և այլ՝ որ ինչ նման է նմին • փ., քիրփի տիքէնի։

Խոչառ • (գ•)։ խիթ սրովայնի՝ կամ ցաւ ինչ արկառոց • փ., գարըն աղըըսը։

Խոչխուռ լինել • ապտել և խափան լինիլ

գործոյ ուրուք, կամ անձին • փ., մանիլ, մէն • էնկէլ օլմագ։

Խոչընդոտ • (գ•)։ խոչ և խուռ ոտից կամ աչաց • և կամ նմանութիւն արգելք ինչ իրի իմիք • փ., կէօզէ էնկէլ • մանիլ։

Խոչընդոտան • } (գ•)։ խոչ և արգելք՝ որ

Խոչտան • • } ընդ առաջ ելանէ ոտից, կամ ընդհանրապէս խափանիչ գործոյ իրիք • փ., այագա էնկէլ • մանի • մէն։

Խոչքոր, կամ խոչքորակ • ՙ տես խոճկոր, և խոճկորակ։

Խոպամ • այայ, կամ այի • ա • ալ • (ՀԵՂԿ•)։ խայտալ • կայտալ • ուրախանալ • ցնծալ • փ., շաղ օլմագ • սըչրամագ։

Խոպան • ի, աւ • աց, զք • (ածՔ)։ ամայի • կորդ • փ., չէօլ • վերանէ • Ես, իբր անպտուղ տան • խոտան • անպտղաստացեալ • օտարացեալ • փ., իչկ էտրամազ • Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ կորդ և անգործ երկիր • փ., չէօլ, խարապ եէր։

Խոպանանամ • այայ • ցիր • ալ • (ՀԵՂԿ•)։ խոպան լինիլ • խոպանիլ • ամայանալ • կորդանալ • անպիտան լինել • անբեր և անպտուղ կամ փշաբեր լինել • փ., վերան, խարապ օլմագ • եապանի • չէօլ օլմագ։

Խոպանացուցանեմ • յցի • ուց • (ՈՆՂՔ) } Խոպանեմ • եցի • եա • էլ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) } խոպան և ամայի կացուցանել, կամ առնել անպիտանացուցանել • աւերել • խանգարել • փ., չէօլ, խարապ էթմէք։

Խոպանութիւն • թեան • • • • • } Խոպանումն • նման, ամբ • անց, ամբք • } ՙ տես ի վերոյ խոպանացումն։

Խոպոպ • ՙ տես ի նեղբոյ խոպոպիք։

Խոպոպեմ • եցի • եա • էլ • (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ կաղմել զխոպոպիս • պճնել, կամ զարդարել զչերս • փ., գըլըրմագ • քեսքիլ իւլէ սաչլարընը տօնամէմագ։

Խոպոպի • (ածՔ) կամ (գ•)։ գանգուր • հիւսկէն • փ., գըլըրմըգ • էօրիւլմիւշ։

Խոպոպիք • պեաց, եաք • (գ•)։ ի վերոյ հերաց եգեալ գանգուր հիւսք վարսից՝ որ առ ի զարդ • գանգուրք • փ., քեսքիլ • փուշգիլէզ • զիւլիւֆ։

Խոռ • (ածՔ)։ իբր ականջն, այսինքն խորեալ, կամ խոռոչացեալ • փ., խօրլանըմըշ, կամ խոռոչացեալ • փ., խօրլանըմըշ, կամ անձին • փ., մանիլ, մէն • էնկէլ օլմագ։

բանից • պահ, սէօզ վէրմէ • վատ էթմէ։ || Ի խոսա ածել։ || հաւանեցուցանել զոք խմիք խոստմամբ պարգևաց • պահ, սէօզ վէրմէք։ Եա, տալ խոստովան լինիլ։ պահ, ըգբար էթթիրմէք։

Խոստակ • ։ || տես Խոշտար։

Խոստակդար։ ու, ու։ ուց, ուք։ (գոյ)։ Խոստակ, կամ խոշտար յետագայ, այսինքն որդի որդւոյ՝ կամ զաւակ զաւակի։ յետնորդ • Թոռունք • պահ, սինսիլ։

Խոստանամ։ ացայ • յիր • ալ։ (Ներգործ)։ Խոստ, կամ խոստումն տալ։ բանիս յանձն առնուլ առ Ի կատարումն իրիք կամ առ Ի տալ ինչ, և ասխտել։ պահ, սէօզ վէրմէք։ վատ էթմէք։ Եա, խոստովան լինել։ պահ, ըգբար էթմէք։ Եա, իբր յոյս կամ աւետիս ինի տալ խոստմամբ իրիք։ աւետարանել։ պահ, միւժտէ վէրմէք։ Եա, սպառնալ։ ահ առաքի գնել։ պահ, չըգրշ էթմէք։ գօրգռւ վէրմէք։ Եա, խօսել զանձըն Ի հարանութիւն։ պահ, Նիշանլամագ։

Խոստացուածն։ ցման, ամբ։ անց, ամբք։ || տես Խոստումն։

Խոստացուցանեմ։ ցուցի • ցո։ եալ։ (Ներգործ)։ Խոստովանեցուցանել։ Ի խոստումն ածել։ պահ, ըգբար էթթիրմէք։ սէօզ վէրթիրմէք։ Ի խոստ գալ։ || Խոստովան լինել։ պահ, ըգբար էթմէք։ սէօզ վէրմէք։

Խոստովանաբար • (Ներգայ ոչ ներգործական)։ Խոստովան լինելով։ որով գոհանալով։ փառս տալով ։ պահ, ըգբար, շնորհք էտէրէք։ Եա, դաւանելով զՔրիստոսն հաւատոյ։ պահ, Թագրիր էտէրէք։ Եա, պատմելով զմեղս անձին։ պահ, Կիւնահալարը նագըլ էտէրէք։ Եա, իբր հաւանելի կամ ընդունելի և սուրբ և անբիծ գոլով ասացեալ։

Խոստովանագործ • դ ատեր, երը • երց՝ կամ աերաց, երբք։ (գոյ)։ կին կամ օրիորդ՝ որ խոստովանի զմեղս անձին իւրոյ մանաւանդ քահանայի ումեք, որում իբրև դատաւոր կամ քոյր եղեալ է ըստ հոգւոյ։ պահ, Կիւնահալարը ըգբար էտէն տիշէհլի վէ գըզճըղազ։

Խոստովանագրամ։ ցի, ով։ ոց, ովք։ (գոյ)։ դրամ՝ որ առեալ լինի վասն լսելոյ զնոյն տուվանութիւն։ պահ, Կիւնահալարըն ըգբար օլմասը իչուն ալընան ագչա։

Խոստովանական • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ այն՝ որ է նշանակ խոստովանութեան, այսինքն դաւանելոյ զՔրիստոսութիւնն։ պահ, հագը-

մըչ։ Եա, ձև պահականաւոր։ անշնորհ։ թեր • պահ, գուսուբ։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակ խոտ նման սերևոյ սալոյ ծառոյն • որ և գրի խոտն։

Խոտապէտ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։ կուրապաշտ • իշխան յարքունիս • պահ, բրիճալ • սալոյ աղասը։ Եա, առաջին փոխանորդ աթոռի • պահ, վէզիր։

Խոտեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ Խոտոչ առնել, կամ խորել։ բառնալ զամբողջովի իրիք պակասեցուցանելով զմի մասն նմին • ծակ և ծերպ բանալ • պահ, չուգուբլամագ • սագաթլամագ։

Խոտնոքեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ իբր հատանելով խորել զանդամս ուրուք • սրախողխող առնել։ կտրատել զանդամս • պահ, քէսմէք • պըչագ իլէ սագաթլամագ։

Խոտոչ, կամ Խոտոշ • ։ ի, աւ • ից, ք • Խոտոչակ • ։ • • • ։ (գոյ)։ խորեալ և փապարեալ մասունք հողոյ • ծոցաւորք դաւարկութիւն երկրի, լերանց, գերեզ, և այլ նմանեաց • պահ, գօվուգ • չուգուբ։

Խոտոչանամ, կամ Խոտոշանամ • ացայ • ցիր • ալ։ (Չէշտ)։ Խոտոչ լինել։ իբրև ըզփապար ծոցաւոր լինել • պահ, գօվուգլանմագ • չուգուբլմնմագ։ Եա, ձայն հանել ջուրց խոխոջելոց ըստ խոտոչս • պահ, գօվուգման չաղչայան սալարըն սէս չըգարմասը։

Խոտոչաւոր • ի, աւ • ից, ք • (ածական)։ ուռնօզ զդատարկ միջոց, կամ զծոց • փապարաւոր • պահ, գօվուգլը • չուգուբ։

Խոտոչեմ, կամ Խոտոշեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ դատարկել զմէջն • գոգաւորել • ծոցաւոր, կամ իբրև զփապար առնել։ պահ, գօվուգլամագ • չուգուբլամագ։

Խոտոչիմ, կամ Խոտոշիմ • եցայ • եմց • իլ • || տես Ի վերոյ Խոտոչանամ։

Խոտոտ • (գոյ)։ իբր խոստումն • խոստացուածն • պահ, սէօզ վէրմէք։ Եա, խոստովանութիւն • պահ, ըգբար։

Խոտոտ • ի, աւ • ից, ք • || տես Խոտուտ։

Խոտոտաբան • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ բանիւ կամ գրով խոստանայ զինն • պահ, սէօզ վէրէն • վատ էտէն։

Խոտոտաբանեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ բանիւ կամ գրով խոստանալ զինն • պահ, սէօզ վէրմէք • վատ էթմէք։

Խոտոտաբանութիւն • թեան • (գոյ)։ բանիւ կամ գրով խոստացուածն իրիք • կամ նախայիշատակութիւն, կամ յառաջաբանութիւն ձառելի

դաթը ինանմալընա՝ օլան կէօսթէրիշ։
‖ տես եւ խոստովանողական։

խոստովանակից • կցի, աւ • աց, օք • (ածական)։ այն՝ որ կցորդ լինի և հաղորդ խոստովանութեան ուրուք։ Ձայնակից միաբան։ գաղ, կիւնահլաբըն ըզքարբընա իշտագ օլան, Ես, զոյգ ընդ նմին խոստովանելի և գաւանելի, կամ գաւանելով։

խոստովանակցութիւն • թեան • (գիոյ)։ միաբան խոստովանութեան գաւանութեան։ Ձայնակցութիւն • գաղ, իթթիֆագը ինանմա։

խոստովանահայր • հօր, հարը • հարց, հարըք • (գոյ)։ հայր հոգևոր՝ որում լինի խոստովանիլ զինքն, որ է քահանայն • գաղ, էպ իթիրաֆ • փափաղ։

խոստովան առնիլ, կամ լինիլ • ‖ տես ի նեղքոյ խոստովանիմ՝ ըստ ամենայնի։

խոստովանաքոյր • քեռ, քէրը • քերց, քէրըք • ‖ տես խոստովանադուստր։

խոստովանեմ • եցի • եմ • ել • (հէրգործ)։
‖ տես ի նեղքոյ խոստովանիմ։

խոստովանեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անցոյց)։ տալ խոստովանել զմեզս • լսել զխոստովանութիւնն • գաղ, կիւնահլաբընը ըզքարբ էթթիրմիշք։

խոստովանիմ • եցայ • եմ, կամ եաց • իլ • (հաստատ)։ յայտնի առնել և հռչակել անպատրաստ զբաղանիս բարեբարին ոյ, և գոհանալ զնմանէ • գաղ, ըզքարբ, շինքը էթմիշք։ Ես, բերանով ասել զբան, յոր հաւատայ սրտիւ • դաւանիլ զձշմարտութիւնն, և յօժարութիւնը ընդունիլ • գաղ, աղըզ իլէ թագրիր վէ ըզքարբ էթմիշք։ Ես, առարասել և հաստատել զառաքելոցն ինչ և իցէ իրաց • գաղ, աշխըաբէ սէզիլմիշք։ Ես, բեկեալ սրտիւ և զղջմամբ պատմել մի ըստ միոջէ զմեղս անձին առաջի խոստովանահօր • կատարել զնորհուրդ ապաշխարութեան • գաղ, կիւնահլաբընը սէզիլմիշք՝ ավի օլմա իչիւն։ Ես, խոստանալ • գաղ, սէօզ վէրմիշք։

խոստովանող • ի, աւ • աց, օք • (ընդունէլխան)։ որ վարի երբեմն իրրև ածականի, և նշանակէ այն՝ որ խոստովանի ըզձշմարտութիւնն • գաղ, հագըզգաթը ըզքարբ էձէն • մուխէբիփ։ Ես, գաւանելով զնոր հաւատս՝ նահատակեալ վասն քո • վկայութեամբ կատարեալ • մարտիրոս • գաղ, շէհիտ օլան մէսիհ իչիւն։

խոստովանողական • ի, աւ • աց, օք • (ածական)։

այն՝ որ վերաբերի խոստովանողաց յատեանի զքո։ Ես, սէզիհական խոստովանութեան, հաւատոյ, կամ ուխտի կրօնաւորութեան, վերաբերելի ի խոստովանութեանն մեղաց և կամ պատականել ի գոհութիւն և ի փառաբանութիւն աստուծոյ • գաղ, հագըզգաթը ըզքարբ էտէնլէրէ մախսուս։

խոստովանողաբար • կցի • աւ • աց • օք • (ածական)։ այն՝ որ վերայ բան խոստովանի • դաւանակից • համամիտ • գաղ, պիր ֆիքիրըլը։

խոստովանողութիւն • թեան • (գիոյ)։ խոստովանելն իբր գոհացողութիւն • գաղ, ըզքարբ • շինքը էտիշ։

խոստովանութիւն • թեան • (գիոյ)։ խոստովանելն եղելոյ • դաւանութիւն ճշմարտութեան և հաւատոյ • բերանով հաստատութիւն սուրբ գրոց, յոր հաւատայ սրտիւ • գաղ, ըզքարբ • իման։ Ես, զղջմամբ ի սրտէ յայտնելն ըզմեղս անձին առաջի քահանային • գաղ, փիւշմանլըղ իլէ կիւնահլաբը մուխէբիփ օլմա։ Ես, առարասութիւն • հաւանութիւն • ընդունելութիւն • գաղ, էգըզէքլիմէ • գաղթական էթմէ • պէյէնմէ։ Ես, գոհաբանութիւն, օրհնութիւն, փառաբանութիւն՝ որ առ աւծ • գաղ, համառաւ ասէ նա։ Ես, ուխտ • խոստումն առ աւծ • պատարագ • գաղ, ահթ գավլ։ Ես, հանդէս նահատակութեան կամ խոստովանողական վասն սուրբ հաւատոյ։

խոստովանութեամբ • ‖ տես խոստովանաբար։

խոստովանօրէն • ակի • աւ • ացի • օք • (գիոյ)։ իբր ասկօրէն, որ է ցաւ կամ խիթ որումէյնէ • գաղ, սանըշը։ Ես, իբրև ածական՝
‖ տես խոստովանող։

խոստովանիլ լինել • ‖ տես խոստովանիմ։

խոստովանութիւն • ումն, ամբ • անց, ամբք • (գիոյ)։ խոստովանութեան • տալ ումեք զնոսա վասն առնելոյ զնոր ինչ • երաշխաւորութեան • գաղ, սէօզ վէրմէսի։ Ես, խոստացեալ իրն, որ ըստ նը գրոց նշանակ աւետիք, ոյ խոստումն ոյ առ մեզ • գաղ, միւժտէ։ Ես, խոստովանութեան • ի խոստ գալն • գաղ, ըզքարբ։ Ես, ուխտ • կարգ միաչնէցութեան • գաղ, շարի։ Ես, հարանութեան • առիւծ, նշանակիչը • գաղ, նիշանլանմասը։

խոսրովային • այնոյ • ովք • ովք • (ածական)։ այն՝ որ սեպհական է խոսրովանց արքային հայոց կամ պարսից, ոյ առ խոսրովային թիւ հայկազանց • քանզի յաւուրս խոսրովանց առաջնոյ պարսից արքայի՝ եգաւ Թուխանա հայոց ի մանկէս կաճաղիկասէ,

Եա, իբրև գրական՝ նշանակէ խաղ լինէ երաժշտական, որ է այս (՞), իբր հանգոյն սրոյ խոսրովա. մեծի ալքայի հայոց. և կամ այս եղանակ կամ ոճ իցէ զիւա եբևեալ քաջ երաժշտի ուրուք, զոր յօրինեալ իցէ ի շնորհս խոսրովա. ալքային, որ է կատարեալ եղանակ երաժշտութեան. որպէս և բառս խոսրովային՝ որում պարսիկք խաւսրէվանի տան, նշանակէ թագաւորա կան. սեպհական ինքնակալի:

Խոսրովեան. (ոճ): որպ որդի խոսրովա, կամ սեպհական նմա:

Խոսրովիդուխտ. դ խոսոյ, ոմ կամ տաւ. (գոյ): է յատուկ անուն, որ նշանակէ գեաւոր խոսրովա. ալքային՝ որ է քոյր պերն որդւոյ թագաւորի. քանզի պարսկերէն բառս Տխոսթ կամ Տխոսթէ՝ նշանակէ գեաւոր:

Խոտ. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ): է հասարակ անուն՝ որ նշանակէ ինչ և իցէ գալարի կամ բոյս երկրի. բանջար. սեզ. յոլոց զամանս եփեալ ուտեն մարդիկ, և զամանս անասուն կերնդանիք. ոոճ, օճ. օճլուզ. չիմին. նէպաթ:

Խոտաբեր. ի, իւ. իցի, իւք կամ զք. (ոճ): այն՝ որ բերէ կամ բուսուցանէ զխոտ, որպէս ասի երկիր խոտաբեր. ոոճ, օճ պիթիրէն եէր:

Խոտաբոյծ. բուծի, իս. իցի, իւք. (ոճ): բուծեալ և անեալ խոտով. ոոճ, օճ իւէ պէսպիներն, եաշայան:

Խոտաբուղս. (ոճ): յոլովի բղխեալ՝ բազ մացեալ ճարակելով զխոտ. ոոճ, պէրէքէթլի օճ եէյէրլէք չօղալան:

Խոտաբուս. ‖ տես ի վերոյ խոտաբոյծ, և խոտաճարական, և խոտեղէն:

Խոտալից. (ոճ): լի և լցեալ խոտով. ոոճ, օճ իւէ ոօլու. չիմնլի:

Խոտակ. ի, աւ. ակ, զք. (գոյ): դղրդի լինէ խոտ. գալարի ակաւ. ոոճ, օճ ճըղաղ. եէչիլէք:

Խոտակեր. ի, աւ. ակ, զք. (ոճ): այն՝ որ ուտէ զխոտ, որպիսի են կամաւ ձգնօղք ի լերինս, սակայն հասարակաբար ասի զանասունս. ոոճ, օճ եէյէն:

Խոտահամբար. (գոյ): համբար խոտոյ, կամ համբարեալ և դիզեալ խոտ ի պէտս անասնոյ. ոոճ, եըղըլը օճ:

Խոտաճաշակ. } ‖ տես ի վերոյ խոտակեր,
Խոտաճարակ. } և խոտաճարական:

Խոտաճարական, կամ խոտաճարակական. ի, աւ. ակ, զք. (ոճ): սեպհական խոտաճարակ ձգնաւորաց, և վերաբերեալ անոտնոց. ոոճ, օճ իւէ պէսպիներէրէ մախսուս:

Խոտաճարակիմ. եցայ. եակ. իլ. } (չբաղ.):
Խոտաճարակ լինել, կամ շրջիլ. } ալրիլ և անանիլ խոտակերօք, կամ խոտակերն կերակրուիլ. ոոճ, օճ իւէ պէսլէնմէք, եաշամագ:

Խոտաճարակուն. թիւ. (գոյ): խոտաճարակն գոլ. ոոճ, օճ եէյիլմէ:

Խոտան. ի, իւ՝ կամ աւ. իցի՝ կամ ակ, իւք. (ոճ): իբրև զխոտս անպիտան. անարգ. յոռի. խոտելի. ընկեցելի. ոոճ, իչէ եարամազ. ֆէնա. պէշագ. Եա, գործական սորին խոտանաւ՝ վարի իբրև մակբայ, և նշանակէ խոտան օրինակաւ. թշուառաբար. ոոճ, հագիրլիք իլէ:

Խոտան առնել. ‖ խոտել իբրև անպիտան. անարգել. մերժել. ոոճ, բէտտ եթմէք. գաղտալ եթմէմէք:

Խոտանեմ. ‖ տես ի ներքոյ խոտեմ:

Խոտանոց. ‖ տես Ա՛տաղ:

Խոտավայել. (ոճ): այն՝ որ ունի զվայելս՝ զճաշակ և զյատկութիւն խոտոյ:

Խոտատէս. ետես, իս. իցի, իւք. ‖ տես խոտաւէտ:

Խոտեղէն. ղենի, աւ. ից, զք. (ոճ): այն՝ որ ի խոտոյ շինեալ է. որպ նիւթն է խոտ. ոոճ, օճտան: Եա, այն՝ որ նման է խոտոյ. ոոճ, օճ միսալի. Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ հիւսեալ ինչ ի խոտոյ և ի պղտուզ. փսխաթ. խշաիք ի խոտոյ. ոոճ, հասըր. օճտան եաճագ:

Խոտեմ. եցի. եա. ել. (նէրգոյ): իբրև զանարգ խոտ համարել անպիտան. խոտան առնել. մերժել. անարգել. արհամարհել. ընկենուլ. կերեսաց. ոոճ, բէտտ եթմէք. խօրլամագ. շէյ եէրինէ գօսմամագ:

Խոտիչ. ուչի, աւ. ից, զք. (ոճ): այն՝ որ խոտէ և անարգէ. անպիտան համարօղ. ոոճ, խօրլայան. շէյ եէրինէ գօսմայան:

Խոտոտ. ոտի. (ոճ): անհարթ. խորաւորտ. ոոճ, էյրի պլուչրիս:

Խոտոր. (ոճ): խեղաթիւր. թիւր. մոլոր. ծուռ. զարտուղի, որ է արտաքոյ ուղղոյ. ոոճ, էյրի. այգըրը. սաիտ:

Խոտոր. ոյ. ոց } (ոճ՝ ոյ. ոյ. ոյն): խո-
Խոտորագոյն. ոյ. ոյ. ոյն } տորամիտ. թիւրամիտ. ոչ
Խոտորակի. ոյ. ոյ. ոյն } ուղիղ. խոտորնակի. ան-

ուղղակի • ած, էլբի պիւլբիւս • եամիւռբի ։

խոտորաձեր • սիրի , աս • ից , օք • (ած) ։ այն՝ որ սիրէ դխոտորնակութիւն , և զմոլորութիւն • ած , էլբիւլիք սէվէն ։

խոտորաուռ • տրոյ , ոյ • ոց , ոյք • (ած) ։ այն՝ որ զանձն առեալ է ի խոտորմունս • անձնատուր եղեալ ի խոտորնակ լրս • ած , էլբիւլուղ սափան ։

խոտորեմ • եցի • եա • եք • • • • } խոտորեցուցանեմ • ցուցի • ցո • եք • • } (ԲէԳործ) և (անոգ) ։ մոլորեցուցանել , խաբել • հանել արուեստից ուղղոյ • շեղել • առնել ի մի կողմն • դարձուցանել • ած , սափրբրմագ • եօլտան ազդրմագ • եա , Թիւրել • յեզաշրջել • ած , էլմէք • եա , մոլորեցուցանել • սխալել • ած , եանըլթմագ • պյարթմագ ։

խոտորեցուցիչ • ցչի , աւ • ից , օք • (ած) ։ այն՝ որ խոտորեցուցանէ • մոլորեցուցիչ • խանգարիչ • ած , եանըլտան • պյարտան ։

խոտոր ընդ խոտոր • (հակիրճ որոխոտ) ։ պէս պէս խոտորմամբ • կամ Թիւր և մոլար գնացիք • աուկ , շոլըրմոլոր • ած , պյԳըրը • էլբի պիւլբիւս ։

խոտորիմ • եցայ • եամ • իմ • (չԷչուտ) ։ եղանել արուեստ ուղղոյ • զարուեստիչ շեղիլ • դառնալ և գնալ ընդ այլ կողմն • ած , սափմագ • եօլտան չըգմագ • էօթէչիլ պէբլիկ սէօնմէք • եա , Թիւրիլ • մխաել • մոլորիլ • յեզաշրջիլ • ած , մէյիլլէնմէք • էյիլմէք • եա , խոտեղով խորշիլ յուսմէքէ • օտարանալ • ած , կէբլի աուրմագ ։

խոտորկուռք • (Գոյ) ։ խոտորնակ կտրուածք ի քղանցից հանդերձից • ած , խուրտէ • արպայիշ ։

խոտորհանել • ‖ աես ի վերոյ խոտորեմ ։

խոտորնագոյն • գուներ , իւ • իցի , իւք • (ած) ։ կարի խոտորնակ • խիզախիւք • ած , փէք էյբի • պյԳըրը ։

խոտորնակ • • } ի , աւ • ից , օք • (ած) ։

խոտորնական • } Թիւր • խոտորեալ , շեղեալ յուղղութենէ • խիզախիւք • ած , էյբի • սափա • պյԳըրը • եա , բառս խոտորնակ՝ երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ կողմնական մասն կամ Թև խաչի • եա , յառաջնոյ բայից կամ յարեալ ընդ բայս • խոտորնակ կամ խոտորնակս՝ լինի մակբայ , ‖ և աես խոտորնակի ։

խոտորնակեմ • եցի • եա • եք • ‖ աես խոտորնակեմ ։

խոտորնակի • (ած) և (հակիրճ որոխոտ) ։ խոտորնակ • խոտորնակս • խոտորմամբ • ընդհակառակն • ած , էյբիրէչ • ագսի • Թեքսինէ • եա , շեղակի • անուղղակի • կողմնակի • ած , եամիւռբի ։

խոտորնակիմ • եցայ • եամ • իմ • (չԷչուտ) ։ խոտորնակել • խոտորնակի շրջիլ • Թիւրիլ • շեղիլ • խոտորիլ • ած , սափմագ • էյբիլմէք • սէօնմէք ։

խոտորնակութիւն • ‖ աես խոտորութիւն ։

խոտորնահեաս • } (ած) ։ Թիւրամոլար ։

խոտորնաշաւիղ • } այն՝ որ չէ ուղիղ , այլ այսր և անդր Թիւրեալ և ձկեալ • աուկ , ձաւկաւմակ • ած , էյբի պիւլբիւս ։

խոտորութիւն • Թեան (Գոյ) ։ խոտորեալ գոլն • շեղումն Թիւրութիւն • ած , էյբիլիք • պյԳըրլըգ • ‖ եա նոյն է ընդ ներքինն ։

խոտորումն • ման , տիք • անց , տիք • (Գոյ) ։ խոտորիլն • մոլորիլն • դարձ յուղղութենէ ի Թիւրութիւն , այսինքն ի բարւոյն առ չարն • հեռանումն • տպատամբութիւն յայ • մոլորութիւն • ած , էյբիլիկ • սափմա • էյիսէնն ֆէնայա սէօնմէսի • ալահա սաըլըգ էթմէ ։

խոտոռիմ • ոռայ , ոռաք • անց , տիք • (Գոյ) ։ խոտեղն , կամ խոտիլն • արհամարհումն • մերժումն • անարգումն • ած , խօրլաման • խօր պագմա • բէտտա էթմէ ։

խոտուզ • ոզի , աւ • ից , օք • կամ ոզայ , ոլ • ոց , ոլք • (Գոյ) ։ առաջակոշտն ոլոքի • երեսք սրանիւց • ծուռնին և ծակք նր միմիւք ցոտս որ է գուռք , որ ի չոքիւն մածնու ընդ գետնին կամ չօչափէ զգետին • ած , պալաղրըղն էօն Թարափը ։ ‖ և աես խըռչակունք ։ եա , ընդհանրապէս որ և իցէ որոշումն անդամոց • կամ յօդուած և խաղալիք բաղկացուցիչ նեղբին և արուաքին մասանց մարմնոյ • ած , ադալարըն սէչիլմեսի , սէչիլի օլմասը ։

խոր • ոյ , ով • ոց , ովք • (ած) ։ ցածագոյն • ի վայր իջեալ քան զչարաքովին երեսաց երկրի • գոգաւորեալ • փորեալ • ած , ակրին • չուգուր ։ եա , իրթին • դժուար բնոյց • Թաքուն • գաղտնի • ած , կիզլի ։ եա , ասատիկ • առաւելեալ յիւրաքմ կարգի • յէտին • ած , զօրլու ։ եա , յոգնակի սորին խորք՝ երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ խորին վայր • խորխորատ • խորուբեր • փոս • վիհ • ած , սէրին ևէր • խէնտէք • եա , անդունդք • ծով համաստած • խորուբեր ջուրց կամ ծովու , և երկրի , սոյ վիհ •

պաշ, էնկինե կիբտասպ։ Եա, սրտական հոլով բառիս այսօրիկ՝ ի խոր՝ կամ՝ ի խորս, իբրև մակբայ՝ նշանակէ խորագոյնս. սաստիկ. չափաչափ. կարևվէր. պաշ, տէրինէ. գըշադ։

խորաբան. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ այն՝ որ խորին, այսինքն խրթին բանիւք խօսի. պաշ, չէմին, ինձէ սէօյլէյին։

խորաբանութիւն. թեան. (գոյական)։ բան խորին կամ խրթին. պաշ, ինձէ սէօզ։ Եա, հնարխմացութիւն. ‖ տես և խորամանկութիւն։

խորագէտ. գիտի, աւ. ացի, ից. (ածական)։ այն՝ որ գիտէ զխորին և զդժուարինացն իրս. և կամ այն՝ որոյ գիտութիւնն մեծ է խոր. ճարտարասիրտ. խոհական. հանճարեղ. հնարիմաց. պաշ, արիփ. ինձէ ագըլըլը։ Եա, խորագիտական. ճարտար. պաշ, սէօզանլար. ուստա։ ‖ տես և խորամանկ։

խորագէտ լինել. ‖ խելամուտ կամ խորազգաց լինել. պաշ, գանմագ. ագըլը կըմէք։

խորագիտագին. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ առաւել խորագէտ. խմաստնագին. պաշ, փէք ֆիլոսաֆէթլի, արիփ։

խորագիտանալ. թէ. (գոյական)։ խորագէտ գոլն. հանճարեղութիւն. ճարտարմտութիւն. հնարխմացութիւն. պաշ, ինձէ ագըլըլըգ. արիփլիք։ ‖ և տես խորամանկութիւն։

խորագիր. գրի, աւ. ացի, ից. (գոյական)։ գրուած ինչ համառօտ եդեալ՝ ի սկզբան գլխոց գրոց՝ ցուցանի թէ զորի՞ իրէ խօսեցեալ լինի յայնմիկ գլխոջ. պաշ, վասֆ։

խորագնաց. (ածական)։ այն՝ որ գնայ ընդ խորս ծովու. ծովագնաց. ծովամուխ, որպէս ասի խորագնաց նաւ. պաշ, էնկինէ կիտէն։

խորագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ խորին յոյժ. առաւել խոր. խոնարհագոյն. ցածագոյն. պաշ, փէք աէրին։ Եա, նէրքասագոյն. հեռագոյն. պաշ, փէք իչէրի, ուշաղ։ Եա, նմանութիւն ասի խորագոյն գիշերոյ, ինդիր, սէր, և այլ այսպիսիք։ Եա, վարի իբրև մակբայ՝ և նոյն է ընդ նէրքնոյն։

խորագուշաբար. (ձևական որակական)։ կարի խորին օրինակաւ. ի խորս. խորագոյնս պաշ, զոյէթ աէրինէ։

խորագոյց. (ածական)։ խելամուտ. քաջ զգացող մտաց և կամաց. պաշ, զոյէթ ֆարգընա վարան. փէք ագըլըը։

խորաձին. ‖ տես խորաքնին։

խորաթմայ, կամ խորիմայ. ‖ տես ի վերոյ խորազգայ։

խորախորհուրդ. (ածական)։ այն՝ որոյ խորհուրդն կամ մտածումն խորին է և թաքուն. պաշ, աէրին, ինձէ ֆիքիրլի. սիրրի։

խորախոհ. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ այն՝ որ խօսի զխորին կամ զխրթին և զծանրաւոր բանս. պաշ, տէրին, ինձէ սէօյլէյին։ Եա, այն՝ որոյ խօսքն գժուարնայ են ել խօսելոյ ի խորոց հագագին. պաշ, չէմին անլաշըլան սէօզլիւ։

խորախոսութիւն. թեան. (գոյական)։ խորին և խրթին խօսք. մտին և մանուածոյ բան. պաշ, տէրին, ինձէ սէօզ։

խորակ. ի, աւ. ացի, ից. (գոյական)։ է տեսակ ինչ աղնիւս կերակրոյ. պաշ, պիր թարղէզիդ էֆէմէք տիր։ ‖ Թէպէտ թէ այս բառ պարսկերէն իցէ, զի խօրակ կամ խօրաք՝ նշանակէ ի նոսա կերակուր։

խորակի. (ձևական որակական)։ ի խոր. խորագոյնս. պաշ, տէրինէ։

խորակին. ակնի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ այն՝ որոյ աչքն են խորագոյն կամ ի խորս. պաշ, չուգուր կէօզլիւ։

խորահմիտ. (ածական)։ այն՝ որ ունի զհմտին իւր հաստատաբար ի խորս. հաստատահմտին. պաշ, թէմէլլի աէրինէ օլան։

խորաձոր. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյական)։ ձոր խորին. անդնդավոր. լեռնամիջ. ծորձոր. վիհ. պաշ, չուգուր աէրէ։

խորամանգ. խորամանգեմ, և այլն. ‖ տես ի նեղբոյ խորամանկ, խորամանկեմ, և այլն։

խորամանկ. ի, իւ. իյ, իւք. կամ ից, ից. (ածական)։ խորագէտ ի մանկութենէ. այսինքն ի խարդախութենէ. նենգաւոր. խաբեբայ. դաւադիր. չարագործ. իբր խորին հնարիւք մանող զչարիս, կամ լարող զորոգայթս. պաշ, ֆիլիպնէ. ֆէնպազ. հիլէսազ։ Եա, խորամանկական. պատիր. պաշ, հիլէսազա մի՛ըէ։

խորամանկագին. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածական)։ առաւել խորամանկ. նենգաւոր և խաբեբայ յոյժ. պաշ, փէք հիլէսազ, ֆիլիպնէ. ֆէնպազ։

խորամանկագործութիւն. թեան. (գոյական)։ իբր խորամանկութիւն. չարաբուխութիւն. հնարք խաբէութեան. պաշ, ֆէնպազլըգ իշի։

խորամանկեմ. եցի. եա. ել. (ներգործական)։ խորին հնարիւք մանել զչարիս. նենգել. թակարդել. պատրել. խորամանկութիւք կամ չարաբուխութիւն գործել զոք. պաշ, ֆիլիպնէկլիք էթմէք. հիլէ իլէ ալդադա-

բագ՝ զարար վերմիք • տէր էթմիք ։ Ես , Նիւթել . հնարիլ • առնել ինչ Նենգաւոք • պած, տօլայ, տուզագ գործագ ։

Խորամանկուիւն • թէ • (գոյ) ։ խորամանկելն • չարարուեստ գործ խորամանկագ • Նենգաւորթէ • խաբէութէ • կեղծաւորութէ • դարանակալութէ • չարութէ • պած, տէր • հիւէ • ֆէնոպազելըգ • ֆիմինէլիք • ֆէսաճելըգ • քէօմիւլիք • գալշաշլըգ ։

Խորասիլ • (ածական) ։ այն՝ որպ մէջն կամ միջոցն է խոր • գոգաալ՝ ի միջավայրին • պած, իլի տէրին • գօվուգ ։

Խորամթիլն • (ածական) և (հոլէոյ) ։ խորութէ մթնացեալ • և՝ խոր մթան • պած, տէրին գարանլըգատ ։

Խորամիջոց • ‖ տես՝ ի վերոյ Խորամիջ ։

Խորամուխ • (ածական) և (հոլէոյ) ։ այն՝ որ միտ՝ ի խորս • պած, տէրին սափլանմըշ, կէշմիշ ։ Ես , խորին զգածմամբ • պած , տէրին միւսթէկլա իլէ ։

Խորամուտ • (ածական) ։ մտանող՝ ի խորս անձամբ կամ մտօք • պած , տէրինէ կիրէն ։ Ես , այն՝ որ՝ ի խորս սրտի տպաւորի • ազդեւոր • պած , թէհսիրլի ։

Խորամուտ լինել • ‖ մտանել՝ ի խորս անձամբ կամ մտօք • պած, տէրինէ կիրմիք ։

Խորապատակ • ի , աւ • ագ , օք • (ածական) ։ այն՝ որպ յատակն է խոր , որոյ ասի խորապատակ ծով կամ գետ • պած, տէրին • կիրտապ ։

Խորալին • այնոյ , ով • ոց , ովք • (ածական) ։ այն՝ որ է՝ ի խորս կամ յանդունդս ջուրց • կամ լինող՝ ի խորս անդնդոց , որոյ ասի խորալին վիշապ , ոյովիքըն սատանայ • պած , տէրինէ , կիրտապատկ օլան ։

Խորապարգ • յոյզի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ այն՝ որ՝ ի խորս ծովու կամ ջուրց յուզէ և որոնէ զինն • կամ այն՝ որ ամբոխէ կամ յուզեալ շարժէ զխորս ծովու , որոյ առնեն ձկնորսք • կամ՝ քննող զխորս գիտութեանց և խորհրդոց • պած, տէրինէ, ալըթըլը պրսյան ։

Խորապարձան • ‖ տես՝ Ցորձախոր ։

Խորան • ի , աւ • ագ , օք • (գոյ) ։ վրան • տապատաւոր , որ է կազմած ինչ՝ ի կտաւոյ կամ՝ ի մորթոյ՝ ի լերինս՝ և է շարժական, յորում՝ բնակին բազմօթեայք • պած , չատըր • էրէեթի գուրուլու օճագ ։ Ես , խորան վկայութէ ասի՝ զոր հրամանաւ աՀէն շինեաց մարգարէն մովսէս բազմազան յօրինուածովք , որ էր շարժական տաճար ։ պած , միհրապ • գուրպանկեաց ։ Ես , խորան ասի կամարն երկինից և պարուրակըք նորին • որոյ և արքայաթէին՝ խորան լուսոյ կոչի • պած , գուպպէլի աստուածի ։ Ես , եկեղեցի և տաճար այլ , որ և խորան սրբութէ ասի ։ Ես , սեղան կամ բեմ՝ ի մէջ տաճարի , ուր մատչի միր պատարագն ։ Ես , արքունի դահլիճ • գմբեթաւոր տաճան խորհրդոց • պած , տիվան • գուպէ ալթը ։ Ես , յարկ • տուն • սենեակ • պած , օճագ • էվ ։ Ես , մարմին մարդոյ խորան կոչի հոգւոյն՝ իբր բնակարան նորին ։ Ես , խորշք տամարական աղեւսակաց • և կանոնք հմմտ ձայնուէ չորից աւետարանաց • պած, խանէ ։

Խորանաբնակ • ի , աւ • ից , օք • (ածական) ։ այն՝ որ բնակի՝ ի վրանս • վրանաբնակիչ • պած , չատըրլը • կէօչէր էվլի ։

Խորանադաւսութէ • թէ • (գոյ) ։ ոչ դասաւորութէնէք սրբոց՝ ի խորանս երկնից ։

Խորանազարդ • (ածական) ։ այն՝ որ զարդարեալ է իբրև զխորան գեղեցիկ • պած , գուպպէլ կիսի տօնանմըշ ։

Խորանակապ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածական) ։ կամարակապ • գմբեթաւոր • պած , քէմէրլի ։

Խորանակալ • ի , աւ • ից , օք • (ածական) ։ վրանագործ • այն՝ որ կարկ և կազմէ զվրանս կամ զաւազասս խորանից • պած, չատըրճը ։

Խորանակիպ • կից , աւ • ից , օք • (ածական) ։ կցորդ խորանաւ • կամ յարկակից • բնակակից • պած , չատըրտաշ • մէքեանտաշ ։

Խորանակցիմ • եցայ • եմ , իլ • (չէշտ) ։ բնակիլ ընդ ումեք՝ ի միում վրանի • խորանակից լինիլ • պած , չատըրտաշ օլմագ ։

Խորանակցութէ • թէ • (գոյ) ։ կցորդ լինիլն խորանաւ • պած , չատըրտաշլըգ ։ Ես , բնակակցութէիւն • պած , մէքեանտաշլըգ ։

Խորանանձն • (ածական) կամ իբր (հոլէոյ) ։ այն՝ որ է՝ ի ձև խորանի • վրանանձև • կամարանձև • գմբեթաւոր • պած , չատըր , գուպպէլ պիչիմի ։

Խորանամ • ացայ • ցից • ալ • (չէշտ) ։ խոր կամ ծորաւոր և փոս լինել • խռոչանալ • ինջանել՝ ի խորս • գոգանալ , կամ գոգաւորիլ • պած , չուգուրլանմագ • տալմագ ։

Խորանապար • ի , աւ • ից , օք • (ածական) ։ այն՝ որ կազմէ և յօրինէ զխորանն • պած , չատըր գուրան ։ Ես , այն՝ որ յարմարէ և կառուցանէ զաւազասս , զոր ասեմ և տաճարն ասի խորան • պած , սէհմանկեաճ պինա կէնէ ։

Խորանապարզար • (ածական) ։ այն՝ որ էր յարգարիչ և զարմարապահ խորանին վկայ-

ուեթեան, որպէս ասի՝ եղելաբ և բեսեելիել խորանայարդուքբ։

խորանայարկ • ի • աւ • այ • աբ • } ‖ տես
խորանանման • ի • իւ • իյ • իւբ • } խորանաձև։

խորանաշատ • (ածՅ) • բազմախորան, որպիսի էր եկեղեցին՝ զոր շինեաց վանական վար դասեան ի Տաւուշ գաւառի իւրում բազում խորանաւ, որ և խորանաշատ կոչեցաւ • գաՅ, չօգ գուսպկելի։

խորանաչէն • ‖ տես խորանաձև։

խորանաչինուեթի • թե • (գոյ) • շինուեթի խորանի՝ կամ վրանի, և առաւել խորանին վկայութե • գաՅ, չատբը, գուսպակե եափմա։

խորանաչու • (ածՅ) • այն՝ որ լինի խորանաբք կամ վրանաբք չուել՝ որպէս ասի խորանաչու ընթացբք • գաՅ, չատբը իւբ կէօչ էակէն։

խորանապահ • ի • աւ • այ • աբ • (ածՅ) • պահապան խորանի • այն՝ որ պահէ զվրանս բանակաց • գաՅ, չատբը պէքճիսի։

խորանապաբ • ‖ տես խորանակալ։

խորանապետ • ի • աւ • այ • աբ • կամ իւ • իյ • իւբ • (գոյ) • վեցկողմեան քառակուսի իր ինչ և զուգալաի՝ զոր ձգելով խաղան • որ և ասի քուեայ • կիսով • գաՅ, զարւ • Նս, քառակուսի խարխոս սեան • գաՅ, ակօրթ քէօչէ կէմի տիրէքբի • Նս, իբրև ածականի՝ ‖ տես խորանաձև։

խորանապետեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործՅ) • յիմի կողմանց զուգալաի և քառակուսի առնել • գաՅ, ակօրթ քէօչէ եափմագ • Նս, գմբեթաձև յօրինել • կամարաձև կազմել • գաՅ, քէմեր պիչիմի եափմագ։

խորանաւոր • ‖ տես խորանաբնակ։

խորանափեղկ • ի • աւ • այ • աբ • (գոյ) • փեղկ կամ հաւասարաբք խորանի, այսինքն երկայն թերթ մարմոյ կամ կաւոյ • զորս կարեալ ընդ միմեանս՝ շինեն զվրան • առագաստս և վարագոյրբ վրանի • գաՅ, չատբը, եկեբքէն փերտէսէբ։

խորանգ • կամ խորանին առնել • ‖ իբր ըստ մեկնչաց զգայեալ ի խորոց • կամ լսելով զխորս որովայնի՝ մինչև չարժիլ ի փսխուելն • բայց ասի՝ թէ ըստ գրելոյ վրիպակ իյկ այս • այլ պարսի լինել՝ խորան կանգնել՝ կամ առնել • գաՅ, չատբը գուսպագ • ութքբէբ։

խորանեայ • (ածՅ) • ունօղ զխորան, որպէս և խորանեայ ասի վրանն քրիստոնէից որ ի հնումն, որ ունէր ընդ իւր կամ շրջէցու-

ցանէր զշարժական խորան։

խորանեմ • եցի • եա • ել • (էէչու) կամ (ՆէրգործՅ) • իբր խորան կանգնել • խորան հարկանել • գաՅ, չատբը գուսպագ։

խորանենգ • ի • աւ • այ • աբ • (ածՅ) • խոբամանկ • յոյժ նենգաւոր • գաՅ, հիւկսպագ • Ֆէբզանա։

խորանյարկ • ‖ տես խորանաձև։

խորաշէութեն • ‖ տես խոսախօս։

խորատոյտ • տուսի • իւ • իյ • իւբ • (ածՅ) • ունօղ զխորին պատուս • որպիսի են խոբացեալ շրջանք գետոց՝ կամ ծովու • գաՅ, տէրին կիբուսպալը • Նս, իբրև գոյական՝ նշանակէ խորին պատոյտ • գաՅ, տէրին կիբուսպ։

խորաքուբ • ջուղ • ով • ոց • ովբ • (ածՅ) • ունօղ զքուբ խոր, կամ անգնդային • գաՅ, էնկին • վիբ տէրին։

խորասոյզ • սուզի • իւ • իյ • իւբ • (ածՅ) • այն՝ որ սուզեալ է ի խորս • կամ սուզանօղ ի խորս • գաՅ, պաթմըշ • տալըշ։ Նս, խորին • գաՅ, տէրին • ‖ ևս տես խորայատակ • և Անդնդասոյզ • Նս, իբրև գոյական՝ նշանակէ խորբ • վայր խորին՝ ուր սուզեալ իյէ ոք • գաՅ, տէրին եէր։

խորասոյզ առնել • ‖ ընկղմել և սուզանել զոբ ի խորս կամ յանդունդս • գաՅ, պաթըրմագ • տալըրըմագ։

խորասոյզ լինել • ‖ ընկղմիլ և սուզանիլ ի խորս կամ յանդունդս • գաՅ, պաթմագ • տալմագ։

խորասուզեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործՅ) • ‖ տես ի վերոյ խորասոյզ առնել • Նս, երբեմն կրաւորական սորին խորասուզիմ իբրև չէզոբ՝ նշանակէ խորասոյզ լինիլ • գաՅ, պաթմագ։

խորաւմատ • ոյ • ով • ոց • ովբ • (ածՅ) • այն՝ որ ունի զաւմատս արձակեալ ի խորս • որպիսի են ոտանբ ի ծառուց • գաՅ, տէրին քէօքլու։

խորացայտանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անցՅ) • խոբ առնել • տալ խորանալ • ի խորս մխել՝ կամ իջուցանել • գաՅ, տէրինէլեմէք • տիպկ սագմագ • Նս, խրթնացուցանել ըստբանն • գաՅ, սէօզիս չէթինլէշթիրմէք։ ‖ տես ևս ի վերոյ խորասոյզ առնել։

խորափիտ • փիտ • իւ • իյ • իւբ • (գոյ) • խոբբ երկրի • փոս • խոռոչ գբոյ և անդունդոց • վիհ • անդունդբ • գօվուգ • մաղաբա • Նս, իբր հրոյին երևոյթ ինչ յե-

Թերս իբրև խոռոչ և փոս երևեալ։ Ես, իբրև ածական՝ ‖ տես խորագոյն՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Խորափոս հարկանել։ ‖ խոր փոսս հատանել՝ բրելով և պեղելով. գ, տեղին չուգուբ, խնդառէք աշմագ։

Խորափոս, ի, ից, ից։ (գ₀ւ)։ խորին փոս, կամ վիհ։ գ, չուգուբ։ խնդառէք։

Խորափոր։ (ած)։ խորին իբրև զխորափոս։ փորեալ ի խոր։ գ, տեղին գաղջմիշ։

Խորաքանդակ, ի, աւ, ից, ք։ (ած)։ քանդակեալ խորագոյն փորուածով. գ, տեղին օյուլնուշ, օյմա։

Խորաքնին։ (ած)։ խորագոյն քննօղ, խորամուխ լինասս։ գ, լինէ թէֆթիշ էութն։ Ես, այն՝ որ խորին է առ ի քննել, խորխնայ, գժուարնայ։ գ, չէթին անդանդը, անլամասը չէթին։

Խորբալ։ (գ₀ւ)։ իբր մաղ, կամ մաղեալ ցորեան։ Թուի թէ պարս իցէ գրել խալբալ։ գ, գալդուր, ֆոյ գալդուրլանմիշ պօղոսայ։

Խորգ, ից, ով, ից, ովք։ (գ₀ւ)։ քուրձ, խարտեն, մաղէղէն խոշոր, յորմէ ձգնաւորք և ապաշխարօղք ոմանք շինեն զգեստս, և զգենուն ի վերայ մերկ մարմնոյ ոմանց ձգնաւորացն և ապաշխարողացն։ գ, չուլ, չուլտան կ₀մշէք։ Ես, մեծ պարկ կապտիլ ի մաղէղէն նիւթոյ։ գ, խարտեն։ չուվալ։ Ես, խարազան՝ որ է չուան ի մաղից, յորմէ կազմեն ձաղկիչս, որ ասի խորգով հարկանել։ գ, գամչը։

Խորգաղգայ։ } ‖ տես խարազնագեայ։
Խորգահանդերձ։ }

Խորգեղէն, ի, աւ, ից, ք։ (ած)։ այն՝ որոյ նիւթն է խորգ. մաղեղէն. մաղ եայ. կապտիլ ի խորգոյ։ գ, չուլտան։

Խորդ։ ‖ տես խորթ։

Խորդատ, ից, ի, ա, ալ։ (չէշտ)։ կոկորդալիր կամ ընդ հագագ փողին և ընդ քիմէն հնչել ձայն խոշոր ի հանգստեան քոյ. իբր հանել զձայն խորդոյ։ այսինքն զկոնչիւն, կամ զխռնչիւն։ գ, խօրլըտատագ. խօրլատագ։ Ես, գոչել ուղեայ ծուլս. գ, տալըտալըն սէս չըգալմասը։

Խորդիւն։ ‖ տես խորդուածն։

Խորդխորդատ, ից, ից կամ ից, ի, ա, ալ։ (չէշտ)։ խորդալով խորդալ։ կամ սահեպ խորդալ։ գ, փէք խըրլատագ։

Խորդնահչակ, ից, ել, աւ, ից, ք։ (ած)։

այն՝ որ ունի զխոժռուեալ և զգաժան հայեցուածս և տեսիլս. գ, էյրլի էյրլի պագան։

Խորդուն։ դմն, մբ. անց, ից, ից։ (գ₀ւ)։ խորդալն. հնչիւն խորդալոյ. կոկորդալիր հնչիւն ընդ հագագն և ընդ քիմէն ի ներքոյ քոյ. գ, խըրըլատը. խըրըլատըշ։

Խորեմ. եցի. եա, ել. (ներգործ)։ խոր առնել. խորացուցանել. ի խորս իջուցանել. փոսս հատանել. գ, չուգուբլամագ։ Ես, խաքուցանել. ի խորս պահել. ի ծածուկ. խաքել. գ, սագլամագ։ Ես, խոռել. եղծանել. զամբողջն ի իրին բառնալով զմի մասն նոր. մերկամբ իմն գողանալ. գ, խաքելըլել իչէ չալմագ։ Ես, զինչս այլոց սեպհականել անձին իւրում. գ, քէնտինէ խախս էիմէք սխէրլերին մալնին։ Ես, անպիտան կացուցանել. նանգաբել. եղծանել. գ, խարտագ էիմէք։

Խորթ. ոյ. ով. ից, ից կամ ից, ով. կամ ու, ու. ուց, ուք. (գ₀ւ)։ որդի անհարազատ. զաւակ օտարի՝ որ որդեգրեալ է ինչեան, որոյ հայրն կամ մայրն առնուացեալ է ընդ այլում, որ յոյժ եամ կոչի հօրուս, կամ մօրս խորթ զաւակին։ գ, էօկէ. էօյէ։ Ես, պուռնկորդի. աղջկորդի. հարճորդի. գ, փիճ։ Ես, անհարազատ ինչ. խորդսխալ. օտար՝ կամ սուտ. գ, գալդ։ ‖ տես ևս Կռունկ։

Խորթաբարոյ. ի, ից. ից։ (ած)։ խորդալոյ կամ օտար յընտանեացն բարս ունօղ. գ, սէյի խալլըս. խալլըդը։

Խորթակից. կցի, աւ. ից, ք։ (ած)։ խորթ որդի զոյգ անձն. գ, էօյէ կիսի։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ խորթ եղբայր կամ քոյր. գ, էօյէ գարընաշ, էէմշիրէ։

Խորթանամ. ացայ. ցից. ալ. (չէշտ)։ օտարանալ իբրև զխորթ. կամ հեռանալ իբրև զխորթ ոք. խորթ լինել. գ, էօյէ օլմագ։ Ես, օտարանալ ի կոչդէ. անստոյգ և անհաւատ գտանիլ. գ, նէօլմինէն չըգմագ. աղմագ։

Խորթատաւ. (գ₀ւ)։ փոխանակ գլուխոյ խորդատաւ. պաւ խորդուց. երամ կանկաց. գ, Թուրնա սիւրիւսիւ։

Խորթատեսակ. ի, աւ. ից, ք. (ած)։ խորթ և օտարոտի տեսակս առնօղ. որպէս ասի խորթատեսակ բան. գ, պէյի խաչլըդը կէօսթէրիչի։

Խորթացուցանեմ. ցուցի. ցի. ել. (անցոյց)։ առ խորթանալ. անհարազատս համարել։

ղին, ուր գոն բազում գործք է, և խորխո-
րատք · պած, խէնաէք, չուգաւ իւէ ասլուս
խորխորին · (խոխորէ հոլովի) · || տես խո-
րագին ·
ի խոր խոցել · || սաստիկ խոցել վիրաւորել ·
պած, ի֊ֆրտի եարալանագ ·
խործաւիլ · (գ=ց) · խաւարծիլ, որ է տունկ
խաշնագղոյ · պած, բալիճու ·
խորհ · ի, իւ · աց, աք · կամ ոյ, ոյ · ոյ,
ովք · (գ=ց) · է արմատ խորհեմ բային,
որ է մտածութիւն · մտախոհանի · խորհուրդ ·
պած, թէֆէք-քիւր · տիւշնիհնէ ·
խորհաքանեմ · || տես խորհրդաբանեմ ·
խորհակից · || տես խորհրդակից ·
խորհեցողական · ի, ու · աց, աք · (ճ=ց) · այն՝
որ ունի զկարողութիւն խորհելոյ · տրամա-
բանօղ, որպիսի է միայն մարդոյ · պած ,
գուարէֆեի օլան տիւշնիհնէկ ·
խորհեցողութիւն · թեան · · · · · }
խորհեցուիլ · ցման, ամբ · անց, ամբք · }
(գ=ց) · գրի ևս խոհեցողութիւն · || տես ի
վերոյ խորհ ·
խորհիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (էէրգործ) · խոր-
հուրդ ի մէջ առնուլ · խոկալ ընդ ուսիմն
կամ ընդ միաս · մտածել · զմտաս ածել ·
տրամաբանել · պած, տիւշնիհնէկ · ֆիքր ·
թէֆէք-քիւր էֆէմք · Եա , հոգ և խնամ
տանել · ուշ ունել · պած , գայբմագ · Եա,
դնել ի մոխ · յօժարիլ կամիլ · պած, նէյ-
էֆէնէնմք · խոթէմի ք · Եա , խորհրդակից
լինել · խորհուրդ առնել կամ տալ · պած ,
միւշաւէրէ էֆէմք · Եա , կարծել ընդ
միաս · համարել · ճանաչել · պած , գըլյաս
էֆէմք · Եա, գրի խորհեմ, որ իբրև ներ-
գործականն լինի խորհիմ բային · թէպէա
խորհիմ բայն է հասարակ բայ , որ ըստ
աեղւոյն կարէ լինիլ և նեղգործական և
կրաւորական ·
խորհումն · հմանն, ամբ · անց, ամբք · (գ=ց) ·
բերբերն ընդ միաս զխորհուրդ ինչ · խոր-
հեցուիլն · տրամախոհութիւն · մտածութիւն ·
պած , տիւշնիհնէկ · թէֆաքքուր էֆէմ ·
խորհուրդ · հրդոյ, ովք · կամ ի, իւ · կամ
դեան, եամբ · ոց, ովք · (գ=ց) · խորհիլն ·
մտածութիւն · խորհիլն ընդ միաս · խոկումն ·
տրամախոհութիւն · պած , տիւշնիհնէկ · թէ-
պիր · բէյ · Եա , խորհրդակցութիւն ընդ
ումանս · կամ խրատ · պած, միւշաւէրէ · բաղ·
Եա , միաք · դիտաւորութիւն · խնամ · պած ,
ֆիքր, նէյէթ · Եա , խոհականութիւն · հան-

ծոտացուցանել իրօք կամ նմանութիւն ·
պած , նէյնինհն չըգաւմագ ·
խորհութիւն · թեան · (գ=ց) · խորհ գոլն · ան-
հարատաւութիւն · պած, էօյէ օլմասը · || ևս
տես Տմարդութիւն ·
խորի, կամ խոր · || որ ի մեղ ի գործ ածի
յօդիւս այսպէս՝ խորին , որ արաբացիք՝
գհաւբրա կամ վիարրա ասեն, որ է ի մեղ
քաջ վերծանօղ · ընձերցօղ և մեկնիչ
գրոց, ոմք ասի՝ ևբ եփրեմ խորին ասէր ·
խորիմասս · } (ճ=ց) · այն՝ որ խոր է և խըր
խորիմց · } թէին խմասիւք · դժուարիւ-
մաց · պած, տէրին մանալը · անլամասը չէթին ·
խորին · (խոխորէ հոլովի) · || տես խոր ·
խորիչ · ըչի · աւ · աց , աք · (ճ=ց) · այն՝ որ
բառնայ զմտան ինչ յամբոցէ իրէ իմեքէ ·
կամ գոզ · պած, թէյմամ չէյտէն պիր փաթ-
չասընը գալըրըան ·
խորխոս · բոխի , իւ · ից , իւք · կամ աւ ·
աց , աք · կամ ոյ , ովք · (գ=ց) · բլթի կամ
պան մէղէր՝ զոր կազմ մէղուն ի փեթա-
կին , յորմէ հանեալ երբեմն վաճառեն այն-
պէս, և կամ ուտեն ի բաց հանելով զմո-
մըն · պած , կիւմէճ պալը · օղուլ պալը ·
Եա , պան խմորոյ զանգելոյ իւղով և մեղու ·
փոխնիդ · խիւս · պած , գաթա · քեաֆի ·
խորխոս · ի, իւ · ից , իւք · կամ ի, աւ · աց , աք ·
(գ=ց) · հնացեալ մորթ կամ մաշկ օձի ,
որ ընդ նեղ ծակս սողոսկեալ մտանելոյնի
ի բաց ձգէ կենդանին · պած , երըան տէրի-
սի , կէօմլէքի Եա , հասարակաբար խորխո
կոչի մարթն պղոց կենդանւոց · պճ, տէրի ·
խորխոտամ · ացայ · ցիր · ալ · (էէչոյ) · իբրև
պնորխս լինել · պած , տէրի կիպի օլմագ ·
խորխոտոր · ի , աւ · աց , աք · (ճ=ց) · այն՝
որ իբրև պնորխս ունի զկնգղև, և կամ ըղ-
մաշկ և զիւեձկի և զպատեան · պած, տէ-
րինի · գաղաղըլը ·
խորխոլիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (էէչոյ) · հեր-
ձակիլ · խորխոլով խորխոլ ոմք ասի զիրիկ ·
պած , եարըլմագ · Եա , իբր խորխոլիլ · քակ-
տիլ · եղծանիլ · փշրիլ · մանրիլ · պած ,
գըըրըլմի տէօքիւլմէք ·
խորխորակ · } ի , իւ · ից , իւք · (գ=ց) ·
խորխորատ · } խորին փոս · խորափիս · խորք
երկրի · գործ · իբր գերեզման · պած , տէ-
րինն չուգաւը · խէնաէք · Եա , իբր դժոխք ,
կամ կորուստ · պած , կիրսատ ·
խորխորատային · (ճ=ց) · լցեալ խորխորա-
ձօք , որպիսի է ձանապարհն՝ կամ տե-

ՀԱՐ • ԽՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ • ՓԱՇ, ագբլ. ՓԻՐԱՍԿԻՔ ։ ԵՒ, գաղանի և սրբազան ՅԱԾԱՅԻՆ ԻՒՂ, ոմն ասի ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵԿԵՂԵՑՒՅ • գաղանիք • ՓԱՇ, սիրբ • ՀԻՔՄԻԹ ։ ԵՒ, տիպ • օրինակ • ՓԱՇ, ալամիթ ։ ԵՒ, գործիական հոլով սրբին ԽՈՐՀՐԴՈՎ վարի իբրև մակբայ ։ և նշանակէ ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՐ • գաղտ • ՓԱՇ, կիզուիձէ • կիզայ ։

ԽՈՐՀՈՒՐԴ կալնուլ, կամ ի ՄԷՋ առնուլ • ‖ տես ԽՈՐՀՐԴԱԾԵՄ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՆԵՄ. ԵԳՒ • ԵԱ • ԵԼ • (ՆԷՐՓՈՐԾ) ։ ԽՈՐՀԵԼ և ԽՕՍԵԼ Ի ԽՈՐՀՐԴԵԱՆ • ԽՈՐՀՈՒՐԴ առնել • ՓԱՇ, ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՐ • (ՆԱԽԵՕ ՈՐՈՒԿՈՒՆ) ։ ԽՈՐՀՐԴԱՎ • ՄՈԱԾՈՒԹԻՒՆ • ԽՈՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ • ԴԻՈՄԱՄԲ • ՓԱՇ, ագբլանի • ՄԱԳՈՒԱՒԱԿ ։ ԵՒ, գաղանի • ԾԱՆԿԱԳԱԿ • ԼՈՒԼԱՅԱՆ • ԹԱՔՆԱԲԱՐ • ՓԱՇ, կիզուիձէ ։ ԵՒ, ԽՄԱՆԱԼԱՂԱՒ • ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴԻՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ • ՍՐԲԱՑԱՆ և ՅԱԾԱՅԻՆ ՕՐԻՆԱԿԱՒ • ՓԱՇ, ՓԻՔՐ ԼՒՆ ԱՆԼՈՒՇԱՐԱԳ • ՍԻՐՐԱՆԷ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՐԱՆ • ‖ տես ԽՈՐՀՐԴԱԿԻՐ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԵՐ • Ի, ԱՒ • ԱՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ։ ՈՅՆ՝ ՈՐ ԲԵՐԷ ԿԱՄ ԱԾԷ ԸՆՔ ՄԻՍՈ ՁԽՈՐՀՈՒՐԴ ԻՆԼ • ԽՈՐՀՈՂ • ԽՈՀԱՆ • ՓԱՇ, ՏԻՒՇԻՒՆԵՆ • ՄԻԱՀԱՄԱՁ • ԹԷՍԱՒԻՒ ԷՅՆ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԵՐԵՄ. ԵԳՒ • ԵԱ • ԵԼ • (ՆԷՐՓՈՐԾ) ։ ԶՄԱՒԱՑ ԱԾԵԼ • ՄՈԱԾԵԼ • ԽՈՐՀԻԼ • ՓԱՇ, ՏԻՒՇԻՒՆՔ • ԵԱ, ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԻՒՒՆ ԿԱՄ ԽՈՐՀՐԴՈՎ ԲԵՐԵԼ Ի ՄԷՋ • ՓԱՇ, ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ • ԹԵ • ‖ տես ԽՈՐՀՈՒՆԻ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԳԻՏ • ԳԻՏԻ, ԱՒ • ԱՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ։ ՈՅՆ՝ ՈՐ ԳԻՏԷ ՁԽՈՐՀՈՒՐԴՆ և ՁՆՄԱՍՆ • ԽԱՂԱՄԱՏ • ՍՐԱԳԳԻՏ • ԳԻՏԱԿ և ՄԵՒԶԵԱԿ ԳԱՂԱՆԻՔ ԽՈՐՀՐԴՅ ՍՐՈՑ • ՓԱՇ, ԳԱԼԱՆԻ, ԵԻՒՐԿԻՒ ՍԼԻՔՆ ։ ‖ տես ևս ԽՈՐԱԳԻՏ։

ԽՈՐՀՐԴԱԳՈՅՆ • ԳԱՆԻ, ԻՒ • ԻՑ, ԻՒՔ • (ՆԾ) ։ ԱՌԱՒԵԼ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ և ԳԱՂԱՆԻՔ • ՓԱՇ, ՁՆՀԻԹ ՍԻՐՐԱՆ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԼԵՄ. ԵԳՒ • ԵԱ • ԵԼ • (ՆԷՐՓՈՐԾ) ։ ԴԱՇՆԱԴՐԵԼ • ՀԱՍՏԱՏԵԼ Ի ԽՈՐՀՐԴԵԱՆ • ՓԱՇ, ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ԼՅԻՆԵԱՔ ԳԱՒԼԻԼԵՒՔ • ԳԱՎԼ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԳԱԾ • Լ, ԱՒ • ԱՑ՝ ԿԱՄ ԼՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ։ ԽՈՐՀՐԴԱԼԱՑՈՒ • ՂԱԾԵԱԼ ԿԱՄ ՂԵՑԵԱԼ ՍՐԲԱՑԱՆ և ՅԱԾԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՎԻՔ • ՈՒՆՈՂ և ՄԵՒԶԵԱԿ ԳԱՂԱՆԻՔ ԽՈՐՀՐԴՅ • և ԿԱՄ ԱՍՈՒՑԻՉ ԳԱՂԱՆԻԱՑ ՀԱԳԱՍՈՐԱՑ, ՈՐ և ԱՒՐ ԻՐՂԱՓԼՈՒԱԼ • ՓԱՇ, ՍԻՐՐԱՑԱՀ ՕԼԱՆ • ԲԱՂԱՑԱՀ ։

ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾ ԱՌՆԵԼ, ԿԱՄ ԼԻՆԵԼ • } ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾԵՄ, ԿԱՄ՝ ԽՄ. ԵԳՒ • ԵԱ • ԵԼ • } ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾԵՑՈՒՑԱՆԵՄ. ՑԵՑԻ • ՑՕ • ԵԼ • (ՆԷՐՓՈՐԾ) և (ՆՈՅՆ) ։ ԱՍՍՈՒՑԱՆԵԼ կամ ՀԱՂՈՐԴԵԼ ՁՍՐԲԱՑԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ և ԳԱՂԱՆ ՆԱԽ • և ԱՍՍԱՆԵԼ ՆՅՈՒՆ • կամ ՄԵՒԶԵԱԿ ԼԻՆԵԼ ՆՈՅՈՒՆՑ • ՓԱՇ, ՍԻՐՐԻ ՍԼԻԼԻՐՄԻՔ • ԳՈՒԱՍՈՒ • ԼԻՈՒԱՐԻԱ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱՒԱԾԹԻ • ԹԻՆ • (ԳՈՅ) ։ ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾՆ ԼԻՆԵԼ • ՄԵՂԿԱՒԱԾԹԻ ՍՐԲԱՑԱՆ և ԳԱՂԱՆԻՔ ԽՈՐՀՐԴՅ • ՀՈԳԱՒՈՐ ԱՍՍԱՒՆ կամ ՎԱՐԱՊԱՐՏՈՒԱԾԹԻՒՆ • ՈՐ և Ի ՀԱՂԱՂԱԼՈՒԱԾԹԻՒՆ կամ ԽՈՐՀՐԴԱԾԱԲԱՒՆ ասի • ՓԱՇ, ՍԻՐՐԻ ՍԼԻԼԻՐՄԻՔ • ԳՈՒԱՍՈՒ • ԼԻՈՒԱՐԻԱ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱՑ • Ի, ԻՒ • ԻՑ, ԻՒՔ • } ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱՒԱՑ • ԳԵՑԻ, ԻՒ • ԻՑ, ԻՒՔ • } ‖ տես ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԾԵՄ. ԵԳՒ • ԵԱ • ԵԼ • (ՆԷՐՓՈՐԾ) ։ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ի ՄԻՍՈ ԱԾԵԼ • ՁՄԱՒԱՑ ԱԾԵԼ • ՄՈԱԾԵԼ ԽՈՐՀԻԼ • ՓԱՇ, ՓԻՔՐ ԷՅՄԻՔ • ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ՅԱՐԱՏԻՒՆՔ • ԵԱ, ԽՈՐՀՐԴԱԿԻՐԼ ԸՆԴ ՈՒՆՔ • ԽՈՐՀՈՒՐԴՈՒ Ի ՄԷՋ ԱՌՆՈՒԼ • ՓԱՇ, ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ԷՅՄԻՔ ։ ԵԱ, ԿԱՏԱՐԵԼ ՁԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՍՐԲԱՑԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՈՒ • ՓԱՇ, ԳԱՒԱՍՈՒ, ԼԻՈՒԱՐԻԱ ԷՅՄԻՔ ։ ԵԱ, ՔՆՆԵԼՈՎ ՅԱՌԱՋ ԲԵՐԵԼ ՁԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԻՒՂ • ՆՇԱՆԱԿԵԼ. ՄԵԿՆԵԼ • ՓԱՇ, ՄՆԱՄ ՎԷՐՔԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒ • ԾՈՒԻ, ԱՒ • ԱՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ։ ՄՈԱԾՕՂ • ՄՈԱԾՈՒ • ԽՈՐՀՕՂ Ի ՄԻՍՈ • ՓԱՇ, ՄԻՒՀԱՎԻՐԲ ԷՄԻՆ • ՄԻՒՀԱՎԻՐԵՒ ՏԻՒՇԻՒՆԵՆ ։ ԵԱ, ՄԱԿԱՐԱՐԱՊ կամ ՊԱՐՏԱՒՆԱԿՈՎ և ԿԱՏԱՐԻՉ ՍՐԲԱՑԱՆ ԽՈՐՀՐԴՅ ԵԿԵՂԵՑՒՅ, կամ ՅԱԾԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՎ, ՈՐՈՎ և ՀՐԵՇԱԿՈՎ և ՄՈՐԴԱԲՔՔ ասին ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒՔ ԽՈՐՈՑՆ ՅԻՆ • ՓԱՇ, ԳԱԼԱՍԱՒ ԷՄԻՆ ։ ‖ տես ևս ԽՈՐՀՐԴԱՂԱԴԱԾ, և ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ • ԹԵ • (ԳՈՅ) ։ ՄՈԱԾՈՒԹԻՒՆ • ԽՈՐՀԱՒԻՆ • ԽՈՐՀՈՒՐԴ • ՓԱՇ, ՏԻՒՇԻՒՆՔ • ՓԻՔՐ • ՄԻԱՀԱՄԱՁ • ԵԱ, ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՆՅՈՒ ՆԱԽՈՒԹԻՒՆ • ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ • ՄՆԱՄՈՒՈՐ ԴԻՈՒԱՒԻՆ ԽՈՐՀՐԴՅ ԻՐՔ • ՓԱՇ, ԹԷՍԱՒԻՒ • ՄՆԱՄ ԵԱ, ՍՐԲԱՑԱՆ ՅԱԾԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴՈՎ • ԳԱՂԱՆԻՆ ԲԱՆ ՀԱՒԱՏՈՅ • ՓԱՇ, ՍԻՐՐ • ՀԻՔՄԻԹ ։ ԵԱ, ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՍՐԲԱՐԱՐ ԽՈՐՀՐԴՅ ԵԿԵՂԵՑԵՑՒՅ • ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ • ՓԱՇ, ՔԻՒԼԻՒՆԵՆ ՍԻՐՐԱՐԲԸՆԸՆ ԹԷՔՄԻԼ • ԳԱՒԱՍՈՒ ԷՅՄԻՔ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿ • ‖ տես Ի ՎԵՐՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱԼ • Լ, ԱՒ • ԱՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ։ ՈՅՆ՝ ՈՐ ՈՒՆԻ ՁՆՈՅՆ ՁԽՈՐՀՐԴ • ՓԱՇ, ՍԻՐՐԱՒԱՇ ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ • Լ, ԱՒ • ԱՑ, ՔԲ • (ՆԾ) ԿԱՄ

(գ₀ց) ։ առեղնակալ։ այր խորհրդոյ ։ զգօն ։ հանձարեղ։ գաՀ, էհլի միւշավէրէ ։ ագըէլը ։ Եա ։ խոհական ։ խմաստնական ։ բանաւոր ։ գաՀ, փիլոսոփայել ։ արիՖ ։ Եա ։ առեղնական ։ գաՀ, ախլանա միւՏէալիք ։ Եա ։ ծածուկ ։ գաղտնի ։ ուշօղ չինքեան զմտաՀնուսոր խորհուրդ ինչ ։ մեծախորհուրդ ։ գաՀ, հիքմէթլի ։ սիրբ ։ Եա ։ սեպհական ՀաՀոյին խորհրդոց եկեղեցւոյ ։ նուիրական ։ գաՀ, քրիստոնէին սիրբլաբընա մխաՀաւա ։ Եա ։ կատարիչ և հաղորդ սրբազան խորհրդոց ։ գաՀ ։ գուտաս էհէն ։

խորհրդականագոյն ։ գունի, իւ ։ ից ։ իւք ։ (ածՀ) ։ առաւել և կարի խորհրդաւոր ։ և սրբազանագոյն ։ գաՀ, փէք չէրէ փլի ։ Եա, առաւել խորհրդագոյժ և ՀաժամէրձԱ ։ գՀ, գայէթ սիրբատոյ ։ ‖ տես և ես խոհականագոյն։

խորհրդականագոյն ։ ‖ տես խորհրդաբար ։

խորհրդականեմ ։ ‖ տես խորհրդածեմ։

խորհրդականութիւն ։ ԹԷ ։ (գ₀ց) ։ իբր խորհրդակցել ։ խորհուրդ առնել ։ առնան ։ գաՀ, միւշավէրէՀլիք ։ Եա ։ խոհականութիւն ։ զգօնութիւն ։ հանձարամտութիւն ։ գաՀ ։ ագըէլըէգ ։ արիՖլիք ։ Եա ։ մտանաւոր խորհուրդ ։ դիտաւորութիւն նէղբին ։ գաՀ ։ սիրբ ։ Եա ։ գաղտնի խորհուրդ ՀԲ հաղորդութիւն ։ կատարումն սուրբ խորհրդոյ պատարագի ։ գաՀ, գուտասըն, լիՀուրնան կիզլի սիրբը ։

խորհրդակատար ։ լ ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) ։ այն՝ որ կատարէ զխորհուրդս իւր՝ զոր խորհեալ ունի ընդ միտս կամ ընդ ուժք ։ գաՀ, միւշավէրէսինի իՀրա էհէն ։ Եա ։ քահանայն ասի խորհրդակատար՝ որ կատարէ զսրբազան խորհուրդս եկեղեցւոյ ։ Եա ։ այն՝ ուր կատարի սուրբ և Հաժայինխորհուրդն ։ որպիսի է եկեղեցին ։

խորհրդակատարելաբար ։ ‖ տես խորհրդաբար ։

խորհրդակատարութիւն ։ ‖ տես Կատարողութիւն ։

խորհրդակիր ։ կրի ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) ։ այն՝ որ կրէ կամ ունի չինքեան զառանձին խորհուրդս և զմտածութիւնս, կամ ոմն խորհրդակից ։ գաՀ, հիքմէթլի ։ սիրբի ։

խորհրդակից ։ կցի ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) ։ խորհրդական ։ առեղնակալ ։ խորհրդատու ։ կցորդ և հաղորդ գաղտնի խորհրդոյ՝ Թէ մարդկային իցէ և Թէ ՀաժայինգաՀ ։ էհլի միւշավէրէՀլի ։ բաղտաշ ։

խորհրդակորոյս ։ բուսի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ածՀ) ։ կորուսանօղ՝ի մտաց իւրոց զխորհուրդն և զմտածութիւն ։ ցնդեալ մտօք ։ իբր անմիտ ։ անհանճար ։ գաՀ ։ ագլընըը ղայոց էՀմիչ ։ տէլի ։

խորհրդակցապէս ։ (Հայ₀ց ոչՀնարհ) ։ իբրև խորհրդակից ։ խրատուսւ ։ գաՀ ։ միւշավէրիՀի կիպի ։ նասրՀաՀ վէրէն ։

խորհրդակցեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (Էէրգործ) կամ (էՀշոց) ։ խորհրդակից լինել ընդ ումեք վասն առնելոյ ինչ ։ խորհուրդ կամ խրատ տալ ։ յորդորել ։ գաՀ, միւշավէրէ էՀմէք ։ էօյլութ վէրմէք ։

խորհրդակցիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իլ ։ (էՀշոց) ։ խորհրդակից լինել ։ հաղորդ լինել խորհրդոյ՝ կամոյ և գաղտնեաց ուրուք ։ գաՀ, միւշավէրէյէ իլՀաք օլմագ ։ տանըշմագ ։

խորհրդակցութիւն ։ ԹԻ ։ (գ₀ց) ։ խորհրդակից լինել ընդ ումեք ։ խրատուսութիւն ։ խորհուրդ ։ գաՀ, սիրբատուրդ ։ նասրՀաՀ ։ էօյլութ ։ Եա ։ խորհրդակիցին ։ տեսան խորհրդոյ ։ գաՀ, միւշավէրէ ։ տանըշըգ ։ Եա ։ մտանակցութիւն գաղտնեաց ։ կամ սրբազան խորհրդոյ պատարագի ։ ‖ տես և ես խոհականութիւն ։

խորհրդապեղց ։ (ածՀ) ։ այն՝ որ լի է խորհրդով ։ գաՀ, սիրբ իլի ։ միւշավէրէ իլէ տօլու ։

խորհրդատոյ ։ ‖ տես խորհրդաբան ։ Եա ։ ընծայարան՝ի տաճարի՝ որ առընթեր սեղանոյ ։ գաՀ ։ փէշքէշ սաՀնաւանագ սէՀմէկՀաՀ ։

խորհրդաշատ ։ ‖ տես՝ի վերոյ խորհրդապեղց ։

խորհրդատուչ ։ լ ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) ։ պահօղ զգաստանի խորհուրդս ։ կամ զգաստանիս խորհրդոյն ։ գաՀ ։ սիրբ սագլըյան ։

խորհրդատուն ։ լ ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) կամ (գ₀ց) ։ գլխաւոր և երևելի՝ի խորհրդականս ։ խելամուտ գաղտնեաց ։ գաՀ, միւշավէրէ բէյլիսի ։ պաշը ։

խորհրդատուն ։ ‖ տես խորհրդաբար ։

խորհրդատու ։ ուի ։ աւ ։ ոց ։ օք ։ (ածՀ) ։ այն՝ որ առնու և ընդունի զսրբազան խորհուրդ ինչ եկեղեցւոյ ։ որպէս զմկրտութիւն ։ զդրօշմ ։ և այլն ։ գաՀ ։ քրիստոնէ սիրբլաբընը գապտալ Հէէն ։

խորհրդատուութիւն ։ ԹԻ ։ (գ₀ց) ։ մտանելն՝ի խորհուրդ ։ գաՀ, միւշավէրէ էՀմիլի ։ ‖ տես և ես խորհրդածութիւն ։

խորհրդասաղ ։ (ածՀ) ։ խորհրդով և կամօք սրբոյ երրորդութեան ստեղծեալ ։ որպիսի է մարդն ։ գաՀ, ռուհ իլՀիքին սիրբի

իւէ վէ իրաւէթի իւէ հարաբերեան։

խորհրդատեսր · ի, իս · ից, ք · (գ♀)։ տեսր կամ գիրք որբազան խորհրդոյ պատարագի, որ և Պատարագամատոյց կոչի · գաձ, գուսան, սիրը քթիմալը։

խորհրդատու · տուի, աս · աց, ք · (ա♂)։ տուօղ զխորհուրդս · գաձ, սիրը վէրէն։ Աս, տուօղ զնբաս · խրատատու · գաձ, նասըհաճ, էշխութ վէրէն։

խորհրդատուն · տան, տանք · անց, տանց · (գ♀)։ տուն և տեղի խորհրդոյ · գաձ, միւշավէրէք էվի։ ‖ տես և խորհրդարան։

խորհրդատուծոյք · (գ♀)։ է հեմանուսական ոտն ինչ գիշէրոյին, զոր կատարէին յերբիս ամն միանգամայն։

խորհրդարան · ի, աս · աց, ք · (գ♀)։ տեղի խորհրդոյ և տաճարի · տաճան · ժողովարան · գաձ, սիրը օտասը։ Աս, տեղի՝ ուր կատարին որբազան խորհուրդք եկեղեցւոյ · տաճար · և կամ հանդիսարան ձեռնէին խորհրդոյ · գաձ, քիլիսէ։ Աս, ընդունարան խորհրդոյ՝ որ է միաք, կամ սիրտ · գաձ, ֆիքը · գալպ։

խորհրդաւոր · ի, աս · աց, ք · (ա♂)։ այն՝ որ ունի յինքեան զծածուկ խորհուրդ ինչ՝ կամ զրբազան դիտուածն · գաձ, հիքմէթլի · սիրբի։ Աս, արհեստ խորհրդով · ըզգաստ · գաձ, ագըլլը։

խորհրդափոխ · (ա♂)։ այն՝ որ փոխոխական է խորհրդով · փոխոխականիս · յեղանակ մտոք · գաձ, պիր ագըլլա տուրմայան։

խորհրդեմ · եցի · եա · ել · (Ներքոյձ)։ խորհիլ · խոհալ · խորհուրդ առնել · գաձ, միւշավէրէք էթմէք · սիւշնէնմէք։

խորհրդօրէն · ‖ տես խորհրդաբար։

խորձաւիլ · (գ♀)։ գրի և խորձոլիլ, կամ խրձաւիլ · որ է ծիլ որձաս · գաձ, տանս ֆիլիզլի։ Աս, ծիլ այլոց խաւարտիկ, կամ խոտ՝ որ ոլորելով ծայրիւքն պատառի ըզ անկովք ինչ կամ զոլմնովք · գաձ, ֆիլիզլ։

խորձանձ · ձնձոյ · ալ · ոց · ովք · (գ♀)։ ձաձանձ նեղբլին կամ անպտուղ · իբր կապերա հնոտի · գաձ, փաշավրա · հսկի պէզ փարչասը։

խորնդասոյզ · ‖ տես Անդնդասոյզ։

խորշ · ի, իս · ից, իւք · (գ♀)։ ծուր և իցկ կամ որիկ և իցկ խորաձիւ լինի · խառաչ · փոս · փորուած · ծակ · անկիւն · տեղի խոր և դառարկ մնացեալ · քառնէ · գաձ, գօլաւգ · քէօշէ · պուռնագ · տէղիք · չուգուր նէր։ Աս, գոգ, կամ ծոց ծովու · գաձ, գոյ · լիման։ Աս, փոպար լերանց · գաձ, մալաբա։ Աս, բոյն կենդանեաց · գաձ, եռվա։ Աս, ծալք կամ կնճիռն զգեստու, և մանաւանդ որ խորշոմեալ լիցէ ի ծերութենէ կամ ի սպաց · աւէլ, փօթ փօթ եղած, կամ կռնճմատած լաթ · գաձ, պուբուշ · գաձ · տիւբիւմ։

խորշ խորոփեաց · ‖ է իբր անկիւն անկիւն փորուած՝ խոր և գնատկածև տեղի ինչ խաղալ · գաձ, մանկալանին խանէսի։

խորշակ · ի, աւ · ից, ք · (գ♀)։ իբր խորշակ · սաստիկ տապ, և տօթ · տապագին հզօր հարուած՝ որ խորշէ զբոյս և ընտանեաց մարդկան, յորմէ խորշիլ պարտ է · գաձ, խըշնագ · սամէհլի։ Աս, չորութենէ. երաշտ · գաձ, գուբուլըգ։

խորշակաբեր · ի, աւ · աց, ք · (ա♂)։ բերօղ զխորշակ, որպիսի են հողմահոսք ինչ՝ որք պատճառեն զտապ խորշակի · գաձ, սամէհլի կէմիրիճի։

խորշակագնաց · (ա♂)։ այն՝ ընդ որ յաճախ գնայ և անցանէ խորշակ տապագին, որպէս ասի խորշակագնաց վագր · գաձ, սըճագ, սամէհլի կէչիճի։

խորշակախառն · (ա♂)։ այն՝ որ խառնեալ է ընդ տապախառն և ընտաւակաւ խորշակի, որպէս խորշակախառն հողմ · գաձ, սըճագ իւէ գարըշըգ։

խորշակաւոր · ի, աւ · աց, ք · (ա♂)։ հարեալ և խարեալ ի ընտաւակաւ խորշակէ ոտից · խորշակառ · գաձ, սամէհլենմիշ, սրճագտան վուրուլմուշ։ Աս, վարի իբրև մակերոյ, և նշանակէ խորշակահարուածք · հարկանելով խորշակառ · գաձ, սրճագտան վուրուլարագ։

խորշակահար առնել, կամ լինել · ‖ հարկանել, կամ հարկանիլ խորշակառ · տոչորել, և տոչորիլ · գաձ, սամէհլի իւէ վուրմագ · վուրուլմագ։

խորշակահարութիւն · ից · (գ♀)։ խորշակահար առնելն և լինելն · գաձ, սրճագ, սամէհլի վուրմասը։

խորշակայդոց · (ա♂)։ լսէաղ կոյտ խորշակաւ · տապախառն · գաձ, սամէհլի իւէ, սրճագ իւէ տօղու։

խորշակարար · (ա♂)։ այն՝ որ չորացեալ և ցամաքեալ է ի խորշակ · գաձ, սամէհլիճէն, սրճագտան գործուածք։

խորշակառ · ‖ տես ի վերոյ խորշակահար՝

ըստ առաջին նշանակութեանն։

Խորշակաուն. (ած)։ խորշակաւ անեալ, կամ՝ ի մէջ խորշակի տակաւ անուանդ առեալ, որպէս ասի խորշակաուն պատուդ. պաշ, սրճագաւա պէսէնմիչ։

Խորշանկեալ. (ած)։ որք խորշ կարկամաւեր անկեալ իցեն. ասի, կռնձմնաած։

Խորշանկեմ. եցի. եմ. եալ. (Ներգործ)։ խորշոմեցուցանել. կռնչեցուցանել. պաշ, պատուհասումագ։

Խորշանք. անաց, օք. ‖ տես խորշումն։

Խորշ առնուլ. ‖ գոգաւորիլ առագաստի. առնուլ ի հովմէ. պաշ, եէլքէն գաւաթմագ. տօլմագ։

Խորշաքաղ. ի, աւ՝ կամ իւ. աց, օք. (ած)։ այն՝ որ ի սկզբան լսոյն է և ընդարձակ, և տակաւ առ տակաւ խորշ խորշ քաղելով և ժողովելով եղեալ է նեղ. պաշ, պատուհասումագ իւրէ պիւզիւնիւշէ։

Խորշաքաղ առնել, կամ ժողովել. ‖ ծալս ծալս առնելով ամփոփել զհանդերձս. պաշ, գաթ գաթ, տիւբիւմ տիւբիւմ էթմէք։

Խորշեղէն. ղինի, աւ. աց, օք. (ած)։ խորշ խորշ եղեալ. ծալ ի ծալ. պաշ, գօլնագլու. տիւբիւմ տիւբիւմ օլմուշ։

Խորշեմ. եցի. եմ. եալ. (Ներգործ)։ ‖ ինչն է ընդ նեղքինչն. Եա, վասն իբրև չէզրք, և տես յայնժամ՝ ի նեղքեայ խորշիմ։

Խորշեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւս. եալ. (առնող)։ տալ հեռացուցանել ամփոփելով ի խորշս ինչ. հեռացուցանել. խրտուցանել. տալ խռովել. պաշ, կէբի էթմէք. սագընտրմագ. իւրքիւմէք։

Խորշեցուցիչ. ցչի, աւ. աց, օք. (ած)։ այն՝ որ խորշեցուցանէ. հեռացուցանօղ. պաշ, սագընտրման. իւրքիւմէչի։

Խորշ զխորշս. ի ծալուածք ի վեր ծալուածոց իջանել. ‖ կամ մի ի վեր միոյ կրկնիլ մասանց հանդերձեղինաց. պաշ, պատուհաս պատուհաս, գաթ գաթ, տիւբիւմ տիւբիւմ օլմագ։

Խորշիմ. եցայ. եաց. իւ. (Ներգործ)։ իբրև ծածկիլ կամ ամփոփիլ ի խորշ ինչ. ի բաց մեկնիլ. խռովիլ. հեռանալ. զգուշանալ. անձնասպահ լինիլ. պաշ, չէքինմէք. կէբի տաբմագ. սագընմագ. սիվիշմէք. Եա, ամաչէլ. պատահիլ. ամն ածել. դամճռի հարկանիլ. պաշ, հիշմագ էթմէք. խաթըր սայմագ։

Խորշլան. (գոյ)։ սաստիկ խօշլուն. շառաչիւն. թնդիւն. գոչիւն. պաշ, փաթըրտը. չաթըրտը։

Խորշ խորշ. (ձեւից որակոչ)։ իբրև փչուր փչուր ջարդելով կամ ցրելով ընդ ամ կողմանս. պաշ, տէլիք տէլիք։

Խորշխորշան. ի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ խորշ խորշ ծալք կամ կրնիւածք մասանց հանդերձից. պաշ, պատուշ պատուշ, գաթ գաթ, տիւբիւմ տիւբիւմ չէյ։

Խորշխորշանի. (ած)։ այն՝ որ ունի զխորշ խորշ անկիւնս, կամ ծալուածս. պաշ, քէօշէլի. գաթ գաթ. տիւբիւմ տիւբիւմ։

Խորշխորշիմ. եցայ. եաց. իւ. (Ներգործ)։ իբրև թէ յաճախականն իցէ խորշիմ բայիս, այսինքն՝ ի խորշս խորշս խուսափիլ, և ամփոփիլ. պաշ, քէօշէյէն քէօշէյէ գալմագ։ Եա, իբրև զխորշ խորշ ծալուածոց լինիլ. պաշ, պատուհասումագ. գաթ գաթ, տիւբիւմ տիւբիւմ օլմագ։

Խորշում. ի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ խորշ խորշ լինիլն, կամ կինձիլն մարմնոյ պատառանց և այլոց նմանեաց. Թառամաւիլ. Թառչամաւթիւն. ասի, կռնձմնիլը. պաշ, պատուհասգըզգ։

Խորշոմէլուս. (ած)։ այն՝ որոյ երեսն խորշոմեալ է. ասի, երեսը կռնձմնած. պաշ, եիւզիւ պատուհասմուշ։

Խորշոմեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւս. եալ. (առնող)։ խորշոմեալ առնել. Թառչամեցուցանել. խոնաւագործ առնելով խորշ խորշ ամփոփել. Թառամեցուցանել. ասի, կռնձմնաել. պաշ, պատուհասումագ։

Խորշոմիմ. եցայ. եաց. իւ. (Ներգործ)։ խորշ խորշ լինիլ. կնճռիլ. Թառչամիլ. ապականիլ. պաշ, պատուհասմագ. օլմագ։

Խորշոմութիւն. Թեան. ‖ տես Խորշում։

Խորշուկ. ի, աւ. աց, օք. (գոյ)։ անօթ՝ որ գոյանայ ի մարմնոյ մասաղ տղայոց, մանաւանդ ի գլխոյ և ի բերանս նոցա, և իբրև խորշ խորշ երևալ և վիրաւորիլ վշտացուցանել. պաշ, բուճեաս։

Խորշումն. շման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ չեաս կասուցին. զգուշութիւն. պաշ, կէբի տուբմա. սագընմասը. Եա, պատահառանք. անհանգստութիւն. պաշ, հիշմագ։

Խորշտար. ‖ տես Խոշտար։

Խորխոխամ. եցի. եամ. եալ. ‖ տես Խրխոխամ։

Խորոչ, կամ **Խորոջ**. ‖ տես Խոռոչ։

Խորոտ. (գոյ)։ բառ անչափ՝ որ իմանի իբրև կինչ կուսաւեր կանանց. միջն կանացի։

Խորոշելին • (գ•յ) • կանանց • բնակարան կանանց • գաշ, հարեմլիք • Նա, իբր ծննդական մասն իւր • գաշ, գաբը էակեր։

Խորով • ՟ • ով • ով • ովք • (գ•յ) • եփիլ զմիս ի վէրայ կայծակաց հրոյ • գաշ, քէպապ էմիմ • գաւառ։ Նա, իբրև ածական՝ նշանակէ խորովեալ • եփեալ ի վէր հրոյ • գաշ, քէպապ, քիւլապասը օլմուշ։

Խորոված • ի, իւ • իյ, իւք • կամ ՟ • ով • ոց • ովք • (գ•յ) • միս • կամ ձուկն խորովեալ և եփեալ առանց անօթի՝ ի վէր կայծակաց հրոյ • գաշ, քէպապ օլմուշ • քիւլապասը • ըսկարա։

Խորովակուկիծ • (ած) • խորովելով կամ գոլովելով կակծեալ • գաշ, գաւուռլարագ սըղլանան։

Խորովանք • անաց • աք • (գ•յ) • խորովմամբ արտի աղբրանաք • գորովալիր պաղատանաք • գաշ, ևիւրէք աճքսը ըլա եավլաբըշ։

Խորովեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) • հրով կամ ի վէրայ կայծակաց հրոյ առանց անօթի եփել զմիս կամ ձուկն • գաշ, քէպապ, քիւլապասը, ըսկարա էմիմ • Նա, կենդանւոյն պրել • գաշ, տաղ տաղ եագմագ • Նա, Թրծել զաղիւս • գաշ, Թուղլա փիշիրմիք • Նա, կրաւորական սորին խորովիմ, երբեմն իբրև էջզիք՝ նշանակէ ազէկիզել • մորմոքիլ • սաստիկ ցաւիլ ի սիրտս • գաշ, ևիւրէյի փաղաքանմագ • աճըմագ • Նա, գաւճ արկանել • պաղատիլ • գաշ, եավլար օլմագ։

Խորովեմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չեզոք) • տապիլ • խորշիլ • ազէկիզիլ • կամ զվեծամեծ կիրս կրել • գաշ, հաշլանմագ • գաւրուլմագ։

Խորովոյթ, կամ **Խորովոս** • (նախդիր հոլովի) • ‖ տես ի վէրոյ Խորոված։

Խորովուն • վ•ան • ան•ց • ամ•ք • }
Խորով • ոց • ովք • • • • • • • • • }
(գ•յ) • խորով • խորովիլն, և խորովիլն՝ ըստ ամենայն առման։

Խորոտիմ • Թէ • (գ•յ) • խոր և փոս գոլն • տապածուիմ՝ ի բաւձրանալ՝ ի վայր • գաշ, աէրինլիք • Նա, երկրաչափական Թանձրաչափ Թէ մասինայ • Նա, իբր խրճուռիմ • Թաքնուիմ, մմռուիմ բանից, որ կատարի բացայայտուէ • գաշ, աէրին, ինձէ ֆիքիրլիլիք։

Խորուն • ընդ•ց • ով • ոց • ովք • (գ•յ) • անդունդ • կամ խորք անհնարինք • գաշ, գօվուգ • աէրին • կիրտասց։

Ի խորուսս • (հոլով թեղոյն) • ի խորոց • ի ներքուսս • ի տորէ • առիկ, խորուսկէն • գաշ, աէրինաէն։

Խորուս, կամ **Խորուսք** • (գ•յ) • խորք կամ խորութիւն ծովու • չափ խորութեան ջուրց • գաշ, աէրինլիք • սուս աէրինլիլի։

Խորփիք • փեաց • եաք • (գ•յ) • խորացեալ և ծոցաւոր մարմին ինչ, որպիսի է տաշտն և կոնքն և այլ ինչ և իցէ ծոցաւորեալ իր ինն, որց ներշակ կողքն՝ այսինքն գնդակաձև ուռուցեալ կողքն կոչի կոնքիք։ Նա, խոռոչաւոր տեղիք, որպիսի են վիհք և խորխորատք • գաշ, չուգուր • կիրտասց։

Խորսիք խաղալ • ‖ է գործի ինչ խաղալ • որ ունի ի մէջ իւր զծոցաւոր և գնաւակաձև դասարկութիւն • յորս իբր զմանր քարինս ձգեալ խաղան • գաշ, մանկալաս։

Խորսիք ոսկերչաց • ‖ է գործի ինչ ի հրահալեաց տափարակ ձևացեալ, որ ունի ի վերայ իւր զբազմազան փոսորակս բոլորակաձև • որովք ձևացուցանեն զկիսագունս ի հրահալելոցդ • գաշ, հավշա։

Խորսխաւոր • ի • աւ • աց • աք • (ած) • ուռնոզ զխորխոխ • այսինքն զվիզը հանդերձ մռիւս • գաշ, կիւմէճ պալը։

Խորսխեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) • խորսխաւոր առնել • ընուլ խորսխով • գաշ, կիւմէճ պալը իլէ տօլտուրմագ։

Խորտաբորտ • ի • իւ • իյ • իւք • կամ ՟ • ով • (ած) • • • • • • • • • }
Խորտաբորտք • իյ • իւք • կամ ՟ • ոք • (գ•յ) } առատապար • անհարթ վայրք և տեղիք, որք արգելուն զընթացս • գաշ, հընիշ եօգուշ եէր։

Խորտակ • ի • աւ • աց • աք • (ած) • խորտակեալ • ջարդեալ • գաշ, խուրտուխաշ օլմուշ • Նա, երբեմն իբր գոյական վերի, ‖ տես ի ներքոյ Խորտակումն։

Խորտակեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներգործ) • արմատն բոլոր այսօրիկ Թուի լինել Խորտ, որ և պարսիկք ասեն Խուրտ, նշանակէ մանր • վո՛ր և բայս այս նշանակէ մանրել • ջարդել • փշրել • բեկանել • և կամ իբր յատակել՝ այսինքն ջնջել մանրելով մինչև ի խորն, այսինքն ի ծայրն ներքին • գաշ, խուրտուխաշ եմ՝ էք • փորչա փորչա եմ՝ էք։

Խորտակիչ • կի՛ • աւ • աց • աք • (ած) • այն որ խորտակէ, կամ ինչ ասիք օրինակաւ իւիք • գաշ, խուրտուխաշ էյէն։

Խորտակումն • կման • ամ•ք • անց • ամ•ք • (գ•յ) • խորտակիլն • բեկումն • ջարդումն •

պաՏ, խուբաստխաշ կՅՅմկոխ։ Եա, իրը պարաստՅՅՀ։ լքրանՅ։ պՏ, կՀՅՅիլՅմկոխ։ կՅվշկՅմկոխ։ Եա, կասաթՅլ բՅկսուՅՅ սրախ։ սխրաՅՅա զղՅքանՅ։ պՏ, ՓիլշապրգաՅՅ փՅշխմանՅրգ։

Խորախ։ ախի։ ատ։ ած, ար։ (գա)։ կՅբաԽսար նՅխաչ զանազան ՀամՅՅմՅք և ՀանպՅրձանօք՝ ՅՅ մանկՅկն իյկ և ՅՅկյալ ինչ ՆրաՅՅց։ Համնագանք։ պՏ, ՅՅատ։ մանՏա։

Խորակակեր։ ի, ատ։ ած, ար։ (ած)։ ատազ զզանազան խորախկս և զՀամնագամ ատաՅՅս։ պՏ, ՅՅատ ՅՅչյկն։

Խորակակերատ՚ՅՅ։ ՅՅ ատն։ (գա)։ ատՅՅատ կՅբակերզ։ չատակերատ՚ՅՅ զանազան խորակաց։ պՏ, ՅՅատ ՅՅչյՅ։

Խորակաբար։ ի, ատ։ ած, ար։ (ած) կամ (գա)։ խաՏաբար։ ՅՅփող զՅՅբակատբ։ պՏ, ՅՅատ փչշյՅՅն։

Խորակաբարատ՚ՅՅ։ ՅՅ ատն ԽոՏակերատ՚ՅՅ։

ԽորակՅՅփաց։ նյկ։ ատ։ ած, ար։ ՅՅ ատն Ի վերջ Խորակաբար։

Խոց։ ի, իս։ ից, իՅբ։ կամ ըյ, ով։ ած, ովք։ (գա)։ և արմատ խոցելՅ բառի՝ որ նշանակՅ վՅրք Ի սրՅ և կՅՅրց նմանեաց։ պՏ, Եարա։ պՅերկ։ Եա։ ԹիքՅՅՅն կՅՅալ պաՅար Ի մարՅՅՅ։ պՏ, չկյան։ Եա, երբՅՅՅ իրրև ածախան՝ նշանակՅ խոցՅալ։ վերատրՅալ։ պՏ, Եարար։

ԽոցաՏար։ ի, ատ։ ած, ար։ (ած)։ ՀարՅալ Ի խոց։ վերատրՅ։ խոցՅալ։ պՏ, ԵարատմՅրգ։

ԽոցաՏար ատՅՅալ։ ։ ։ ։ ՅՅ ատն Ի ՅՅնք

Խոցատարեմ։ նյկ։ Եա։ ալ։ ՅՅ քրյ խոցՅմ։

Խոց ատՅՅալ, կամ դՅՅալ՝ ՅՅ (Ներգործ)։ խոց ԽոցՅմ։ նյկ։ Եա։ ալ։ ՅՅ դՅՅալ։ վերատրՅալ և ՀարկանՅալ ատրՅ և ՅՅեսաՅ և այլ ՅՅման իրաք։ որաՅք մարեմ և վերատրՅալ զքր։ պՏ, Եարատմագ։ վերատմագ։ Եա։ վերատրՅալ զսիրատ կսկծեցուցիչ բանիւք։ մարմնՅքն ցատՅալ։ կսկծեցուցանՅալ։ պՏ, նեսՅՅքն ատՅՅմագ։

Խոցոտեմ՚, կամ Խոցոցեմ՚։ նյկ։ Եա։ ալ։ (Ներգործ)։ ատատկիս և կամ զրազատմ ատՅՅս խոցՅալ։ ատՅՅ խոց դՅՅալ։ զի և ատատկական Խոցեմ բառին։ պՏ, Եարա պՅերկ ՀմՅՅմ։ Եա։ խոցեՅալ։ կամ խեՅՅալ խաչի մեաց վՅ գործ իրիք։ պՏ, ագմագ։

Խոցոտիչ։ ուչի, ատ։ ած, ար։ (ած)։ պՅ՚ որ խոցոտե, և ատատկիս վերատրՅ։ պՏ, Եարա պՅերկ ՀաՅՅն։

ԽոցոտուՅՅ։ ատման, ամբ։ անց, ամրք։ (գա)։ խոցոտՅՅն և խոցոտիՅՅ՝ ըստ ՅՅմ ատմանն։

Խոցոտած։ ըյ։ ով։ ած, ովք։ (գա)։ խոցվՅրք։ պՏ, Եարա պՅերկ։ Եա։ խոցոտՅՅ։ Հարատած։ պՏ, Եարալոյրշ։

ԽոցոտուՅ։ ցման, ամբ։ անց, ամրք։ (գա)։ խոցՅՅն և խոցՅՅն։ պՏ, Եարալոյրշ, Եարատմանաբար։ Եա։ մարմնՅք սրաՅ։ կսկիծ։ պՏ, նեսՅՅքն ատՅՅալ։ ՅՅ ատն Ի ՅՅ խոցոտած։

Խուեմ՚, նյկ։ Եա։ ալ։ (Ներգործ)։ ՅՅնՅՅՅ։ ատատպեցուցանՅալ։ ՀարատատՅՅալ։ ատպՅՅատպել։ կամ խեՅՅկՅալ։ նյՅՅրցՅալ։ պՏ, ԹՅՅՅՅՅՅալ։ ատգատՅՅմագ։ զատ կեՅՅալ։ պատՅՅրազ իյկ վերատմագ։

Խուզած։ ծաց, ծովք։ (գա)։ ատրատմագք ոչխարաց և այծՅց։ պՏ, ԹրՅՅՅՅՅք։ նեսՅՅ գրզրգՅՅՅրք։

Խուզակ։ ՅՅ ատն Ի ՅՅնՅրց Խուզարկ։

Խուզական։ ի, ատ։ ած, ար։ (ած)։ խուզող։ պՏ, ՅՅԹՅՅՅՅ ԵաՅՅ։ ՅՅ ատն Եա Ի ՅՅնՅրց Խուզակական։

Խուզարկ։ ի, ատ։ ած, ար։ } (ած)։
Խուզարկող։ կատ, ատ։ ած, ար։ }
այՅ՝ որ Ի խոզ արկանՅ։ հետաքրքրող։ խուզող։ որոնող։ հետազննՅրք։ պՏ, ԹՅՅՅՅՅՅՅՅ։ ատրաշՅրք։

Խուզափորձ։ ի, իս։ ից, իՅբ։ (ած)։ հետազոտաՅՅ փորձագ։ քննուՅՅ ատկՅկացագ։ պՏ, ատրաշՅրքատրագ ԹՅՅրՅիկ ԵաՅՅն։ ՅՅ Եա ատն Հարցափորձ։

Խուզել՚, նյկ։ Եա։ ալ։ (Ներգործ)։ Ի խոզ արկանՅալ։ քննՅալ։ որոնել։ խնդրել։ հետազոտել։ պՏ, ատրամագ՝ ԹատրամագՅ։ ԹՅՅՅՅՅՅ ԵմՅՅք։ խզՅՅմք։ Եա։ յատկել։ գրգռՅալ։ ատծատՅՅալ։ պՏ, փատրաՅՅմագ։ ալՅՅՅՅՅՅՅՅք։ Եա, խզՅՅ։ ՀատատնՅՅալ։ կըատրՅալ։ պՏ, քՅատՅք։ գրգռմագ։

Խուզարկան։ ի, ատ։ ած, ար։ (ած)։ քննուզական։ հետազոտՅՅ։ խուզող։ պՏ, ՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ։

ԽուզարկՅՅ՚, ՅՅ՚։ (գա)։ խուզելն։ քննուՅՅՅ։ հետազոտաՅՅ։ որոնուՅՅ։ խոզ։ պՏ, ԹՅՅՅՅՅՅ։

ԽուզատՅՅ։ զման, ամբ։ անց, ամրք։ ՅՅ նոյն և ընդ վերնոյն։ Եա, խզատՅՅ։ կատատՅՅ հերաց։ պՏ, գըրմման։

ԽուեՅ։ խըՅՅՅ, իս։ ից, իՅբ։ կամ խՅՅց, ով։ ած, ովք։ (գա)։ և արմատ խՅՅեմ բառին՝ որ նշանակՅ խոչ և արգելք՝ որ խՅՅ բառս Ճանապարհորդաց։ խոչընդոտան։ պՏ, ՅՅՅՅՅ։ մանՅ։ Եա։ խՅՅՅ կամ ժողատ ցցատՅալ Ի ՅՅՀ ձոՅատ։ պՏ, գալատ։ Եա։

զոլար ՄԻՆԿՔԵՅԱԿ տարին ալան։

Խոհ, խոհ, իւ, իդ, իւք, (տձ) տին՝ որպ էանդգաբեալ կ՚արտայայտին լսելոյ տխուր խոհք, և ոչ լսել, գաղջ, տագրոյ, Ես, տին՝ որ կամաւ ձեռնոյ իրեն չլսեզ, գաղջ, տագրելոյա վրան, Ես, իրը անխոհ, անշնորհ, գաղջ, անգլխելիկն։

Խոհանեիւն, ի անս Խոհանեի։

Խոհ, խոհ, ով, իդ, իւք, (գոյ), Յանձրէ Յեզք մեզ կան, որ ընդ հազարն՝ ի նեղքաւսա՝ ի վեր երթալ ընդ բերանն, գաղջ, Յիւքրիւք, պեղչամ։

Խոհալ, ի, իւ, իդ, իւք, (գոյ), տխրտիլ, խոհանալ, տխրակ և յարձակաբեմ նայուածք, գաղջ, գաղջապէզ, գալ պէս։

Խոհ, իրգի՝ կամ խոհ, իւ, իդ, ոք, (գոյ), խոհ, հիւղ, խրխիմ, տագաստար, ուր տիքրատք բնակին, գաղջ, գաղջար, տաստիկ։

Խոհակ, ի անս Խոհակ։

Խոհան, ի անս Խոհան։

Խոհանոց, ի՝ կամ ցի, իւ, իդ, իւք, կամ աւ, ոց, ոք, (գոյ), իրը խոհասէր տագնապ և ար գահիրը երիկուն կամ առաջ չգոհանալ՝ ի ցնորիդ մնալ, տանապարհ վրդովմամբ որոյ, գաղջ, հիմ, փեղչանոցք, տաստարան, Ես, իրը ցնորք, պղպեղակ, ճիշտ, հրիշ, գաղջ, մինաստիկեմիք, տանոյիսկ հագուստ։

Խոհանոցան, ի, աւ, ոց, ոք, (տձ), վերաբերեալ խոհանոցան, վրդովիչ, և վրդովիալ, գաղջ, հիմ/իկ/ի։

Խոհանոցապետ, ի անս Խոհանոցապետ։

Խոհանոցապետ, ի, ին, ից, (հերփոդ) Ղ

Խոհանոցապետութիւն, ի, ին, ից, (հերփոդ) Ղ տագնապել, վրդովիչ խոհանոցապետել, և տանապարհել, գաղջ, տին խոհանոց հիմ/իկ տանոց հիմ/իկ/ի։ Ես, կրաւորական տարին խոհանոցապետ, երբեմն իրեն չեզոք՝ նշանակել վրդովիչ, ցնորիչ, և կամ խոհանոցապետել տանապետանիլ։ գաղջ, գաղջար իւ պիրի պիրիանկ հեղինակ։ տին խոհանոց տիրանք։

Խոհանոցապետութիւն, պետան, տիւք, տանց, տիւք, ։ անս Խոհանոցապետ։

Խոհանոցի, ։ անս Խոհանոցի։

Խոհ, (գոյ), և արմատ խոհեմ բային, որ նշանակէ ուշիմ, գաղջ, հանապազ Ես, և գիտ հին կամ խոհ երեքշաբաթի երկրոյ՝ որ ասնի գոյա ձեւ (☵)։

Խոհեմ, ի, աւ, ոց, ոք, (տձ), տին՝ որ ունա տեղափոխելոյն՝ ի գիտուց իրեն տխուր

տան երբեմն զանհարեի և վնորեի լինելոյ ձեմ զգաստագրել, որ խոհ գաղնին լսողաց։

Խոհ, խոհի՝ կամ խրմի, աւ, ոց՝ կամ իդ, ոք, (տձ) կամ (գոյ), ապդ տասար, տասարանելոյա, իրը անձանոթ, հեռանոտ, իրը խոհի, հեռանոտ, ակնեցոյն, բարբարոս, որք վերկենարարդք են և տասարանելոյա, գաղջ, հագուստ, գալմ, Ես, իրը խոհան, բարձրեալ խոհանոցէն, գաղջապետ։

Խոհապահ, ի, աւ, ոց, ոք, (տձ) կամ (գոյ), խոհ՝ գահ, խոհապահ, իրը բարբարոսական, ապդ անկիրթ և տասարանելոյա, գաղջ, պղպեղ, հագուստ խոհ։

Խոհապահական, ի, աւ, ոց, ոք, (տձ), սեղհական՝ խոհապահ ապդի, գաղջ, պղպեղ, հագուստ խոհեզ մանաւանդ։

Խոհամոլ, (տձ), խրխնալ և գտանելոյ՝ ի խոհապահ ապդեզ, գաղջ, պիրք քրիմ պղպեղ խոհեզ։

Խոհական, ի, աւ, ոց, ոք, ։ անս Ի ներքոյ Խոհական։

Խոհամոհ, ։ անս Ի վերոյ Խոհապահ։

Խոհանոցան, պինդ, ով, ոց, ովք, (տձ), խոհապահական, բարբարոսական, գաղջ, հագուստ, գալմ։

Խոհան, ի, աւ, ոց, ոք, (գոյ), խոհանոցի ապրան, բանելոյ խոհանոցան ջիկ և տանիկ ծագրելոյց, խոհանոցանան բանելոյ և յարձակաբեմ Ոչ, գաղջ, խոհեզ, գաղջապետ, Ես, խոհանոցան, յոյզք, վրդով, գաղջ, վրդովելոյա, ալեզ խոհ, տասարանա, գաղջ։

Խոհանոցան, ի, աւ, (գոյ), գաւառ խոհապահ ապդոց կամ բարբարոսաց՝ որ ի գաղջ, հագուստ, գալմ մեզ հեզ մնդեզ քեզ։

Խոհանոցանելոյք, հոյց՝ կամ հաց, հոք, (գոյ), խոհապահք, բարբարոսք՝ ապդ բնակին ի խոհանոցան։

Խոհան, խոհան, ։ անս Ի վերոյ Խոհապահ։

Խոհանոց, ի անս Ի վերոյ Խոհանոցան։

Խոհանոցան, ի, աւ, ոց, ոք, (տձ), Խոհանոցան, խոհանոցան, խոհանոցան,

և արտաւմ խոժռաձալ դիմաք լքեալ մեռայ • բաշ, մահմամբ • սիւքիւթ •

Խռմփաբեգացանիմ. ցուցի • յի • ել • (անցոյց), ախտաբ և արտաւմ առնել՝ իբր յետ սթափելոյն ի գինւոյ • բաշ, մահմամբ, սիւքիւթ էթմիք •

Խռմփալիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշոյ), ախտաբ և արտաւմ և լքեալ անգամաք մնալ յետ սթափելոյն ի գինւոյ • բաշ, մահմամբ, սիւքիւթ օլմագ •

Խռմփարտնիլ • թե • (գոյ), իբր արտաւմելիք և ախտաբելի և լքեալն պատճառեալ սթափմամբ ի գինւոյ • բաշ, մահմամբըլգ •

Խռսիր • խմբի, իւ • իլ, իւք • (գոյ), գռամար • բազմաւել և գռանդ զօրաց • գռամարտակ • ջոկ • հզոր • բաշ, սիւրիւս • պէօլիւք • քիւմէ • Եա, գռամարտանիմ • համահոգռանիլ • համահաւաքանիմ • հանդիպ • բաշ, թօփ օլմա • պիրլիք • ալոյ •

Խռսիւք առնել, կամ գործել • ‖ գռանդ կազմել • գռամարտակ առնել • և կամ միաբանել զզօրս • բաշ, թօփ էթմիք • պէօլիւք էթմիք • Եւ եթէ գրեսցի խռսիք առնուլ, նշանակէ համախմբիլ • բաշ, թօփ, ձէմ օլմագ •

Խռան, կամ խռան ինչ • (ածական) • գոյն • սակաւ ինչ • սուղ ինչ • փոքր • բաշ, ազ • ձիւզի •

Խռնաւագռանիմ • թե • (գոյ), ըստ պարսից բառն՝ նշանակէ արիւն • վ՚ն որպ և այս բառ նշանակէ զանգռանի ուռեցեալ արեամբ ըստ սովորութեան մեծամեծաց լինգացուց • համագումբ • յօրինուած խորհուրդ • բաշ, թիւրլիւ թիւրլիւ լեզուիցն Թաատր •

Խռնիւրդիմնական • ի, աւ • ացի, ըք • (ածական) կամ (գոյ) • այն՝ որ լինի խռան ինչ երդմամբ, կամ հանգոյն երդման • բաշ, եէմին կիւսի • Եա, ըստ հնոց՝ է անուն միոյ ի տեսակաց մանկաւի իբր սուորապան, որ հաստատապէս ցուցանէ զձշմարիտ գոլն գործոց ղեհեան իրիք •

Խռանկ • խռնկոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • գրի Ես խռանգ • որ է խիժ ինչ կամ աւիշկ խնկաբերք ծառոց՝ որ յարաբիա, և է սպիտակ և կամ դեղնագոյն՝ որ ի ծնեալն բարեբ հոտ անոյշ և անուրժական • բաշ, քիւռնլիւք • Եա, կարէ նշանակել զամ ազդ զանուշահոտ ծնեալս • բաշ, պուխուր • ‖ տես նա Կնդրուկ • Եա, խռնկիք՝ նշանակէ բարբառին խնկարկութիւն • հոտ անուշութեան, բաշ, պուխուրլամա •

Խռնկ արկանել • ‖ խնկել • ծխել զխառնիկ • խռնկ մատուցանել • բաշ • քիւռնլիւքլիք • պուխուրլամագ •

Խռնկեղէգն • ղեգան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • է տեսակ ինչ ազի խոտ և անուշահոտ եղէգան, զոր բազմիցս ի գործ ածեն ի պէս պէս խառնուածս ծխանելեաց, կամ օծանելեաց • բաշ, պուխուր գալէմի •

Խռնիճ • խռնճոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • է գինի ինչ • կամ խաղ ինչ երաժշտական երգոյ՝ այսու ձեւով (՚) • որ և գրի խռսրճ •

Խռոն մի • (ածական) • փոքր մի • ոտ փոքր մի • սակաւիկ մի • բաշ, պիր ազ • պիր ճիւզի • պիր մըգտար •

Խռոնջ • խռնջոյ • ով • ոց • ովք • ‖ տես Խրտուիլակ

Խռոշնեան • ‖ տես Խօշնեան •

Խռոպանիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշոյ) • խռոպանանալ • խռնգարիլ • բաշ • պօզուլմագ • Եա • խռափռիլ, կամ օտարանալ • խորշիլ • գռնդաղիլ • բաշ • կէբրի չէքիլմէք •

Խռոպռանանիմ • նման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • խռոպան լինելն • խռնգարանիմ • պռոպանռանութիւն • բաշ • պօզուլմասը •

Խռռան • խռան • ամբ • (գոյ) • է արտաւ խռնելմ բայն, և նշանակէ ամբոխ և բազմանալ խիտ առ խիտ • խռժռան • ազմանակ և չփոթ • բաշ, զալէպէլըգ • Եա, յաձախանիմ • յոլովանալ • բաշ, չօգալըգ • Եա, իբրև ասացան, որ և գրի Հռռան, նշանակէ խռնեալ հոծ • խիտ • բազում • յաձախ • բաշ, ըրըգտըմ • սըգ • Եա • ի վ՚ն բայից եգեալ լինի մակբայ և նշանակէ խռնեալ գոլով • ամբոխիւ • համագումբ • միանգամայն • բաշ, սիւրիւս սիւրիւս • Եա • գրի ի խռռան ի խռռան՝ որ լինի մակբայ • և նշանակէ խռռան և անորոշ բանիւ • ընդհանրապէս • և կամ առ խռռան, այսինքն չփոթ օրինակաւ • բաշ, իւմուրճն • գալմագարըշ •

Խռռանախիտ • (ածական) • խռռան խռռանեամբ • Թանձրախիտ • բաշ, փէք սըգ •

Խռռնասազարթ • (ածական) • սազարթախիտ • սազարթազուարթ, որ ասի զծառոց • բաշ, եափրաղ իլէ տօնանմըշ •

Խռռնեբամ • ի • իւ • իլ • իւք • (ածական) • խռռան եբամով • համախումբ • ի բազմաց բազկացեալ • բաշ, հէփիսի պիր եէբամէ •

Խռռնընթացս • (ածական) • խռռան և խիտ առ խիտ ընթացօղ • բաշ, զալէ պէլըգ իլէ կիտէն • Եա, վարեալ իբրև մակբայ՝ նշանակէ խռռան ընթացելոյ • բաշ, քիւռնլ քիւռն,

խոսունձայնանք • ‖ տես խոսնձայնանք։

խոսափանք անաց, զբ • ‖ տես խոսափումն։

խոսափեմ• եցի • եա • եալ • (չէշդ•) • խոյս տալ, կամ ափ յափոյ այսինքն խաբխափելով ել եւ ի գիշերի խոսել • փախուստ տալ կամ փախչել առ երկիւղի իրիք • խոսաձայել • գոռ, սիրիշտիք • գաղտագ • Եա, գրի խոսափիմ, որ նոյն է ըստ նշանակուհին։

խոսափեցուցանեմ• ցուցի • ցո • եալ • (ռնդող) • տալ խոսել, կամ խոսափել • փախուցանել առ ի ազատութիւն ի վտանգէ իրիք • գոռ, սիրիշտիքիմ։

խոսափոս • փոխ • ած • ոց • զբ • (ածք) • ‖ տես խոսափոսակ • փիկ • ած • ոց • զբ • այն՝ որ խոսափիկ հնարիւք իւրիք • խոսօզ • գոռ, սիրիշտիկն։

խոսափումն • փման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • խոսափելն-խորհուրդ • գոռ, սիրիշտիկ։

խոսեմ• եցի • եա • եալ • (չէշդ•) • խոյս տալ ընկ ինչ • ի մի կոյս մեկնիլ, հեռանալ, փախչիլ • գոռ, սաղոշտագ • պիրք Թալատիա չէ քիլիկք • գաշմագ։

խոսեցուցանեմ• ցուցի • ցո • եալ • (ռնդող) • տալ խոսել • հեռացուցանել • գոռ, սաղոշտիմագ • ըղագլաթմագ։

խոսխոսեմ• եցի • եա • եալ • (չէշդ•) • խոսել խոսել • խոսափել • խորշիլ • գոռ, գաշընտագ • կէրի տուրմագ։

խոսուն • ան • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես ի վերոյ խոսափուն։

խոսի • կամ խոսիրն • ‖ տես խոսիր։

խոսիծ • խրան • ամբ • ձուկք • անց՝ կամ ձուկց • ամբք • (գոյ) • որոյակ • կապոց կամ փունջ բուսոց եւ ամ խոտի ղինաց քաղելոց • գոռ, ակմեն • ակմեն։

խուց • խցի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • փոքրիկ սենեակ • խուղ հիւղ • բնակարան • օթեան • գոռ, օտա • գալիպէ • Եա, իբր սենեակ աքքանի • տուն գանձուց • չաւեմարան • գոռ, խան օտասը • խաղինէ օտասը։

խուփ • խփոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • ‖ տես խուփն • խփան • ամբ • անց • ամբք • կափարիչ • փեղկ • եւ ամ ինչ որով խոփանեն կամ ծածկեն զբերան անօթոց • ըղծակս եւ զերեսս տեղւոյ • գոռ, գափագ։

խոփ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • երկաթի մեծ եռանկիւն եւ սուր յամ կողմանց եւ սեպաձեւ, զոր անցուցանեն մշակք ի տոտրին ծայր մանկին • որով հերկին կամ պատառեն երկիրն • որ եւ ասի Ա՞ած • գոռ, սապան • չէփճ սեմիրի • Եա, իբր ցից ինչ երկաթի • գոռ, սեմիր չէվճ։

խոպիմ • ‖ տես Ղոպիմ։

խոան • ‖ տես խոանն։

խոբռա • (գոյ) • է անուն արմատաց։

խոխռ • խռոց, ով • ոց, ովք • (գոյ) • մանր եւ ջուր փայտ • չորացեալ ճիւղք ծառոց՝ որպէս եւ պղպեղ բուսոց, որք լինին ձարակ հրոյ • գոռ, չէօր չէօփ • չորը չօրփը։

խոկեմ• եցի • եա • եալ • (նէրգոդծ) • խոհանոցաւորել • իրրեւ խոխռ դիզել կամ բարդել ի վեր միմեանց • խճողել • եւ խոհանխոհան շփոթել • գոռ, երզղմագ • ասլասուրմագ • գարմագարըշ էմիլք։

խոնարհ • ի • ից • ից • զբ • (գոյ) • գրի եւս խոնջական • որ է անուն խոտոյ իրիք • որ եւ կոչի Ձկան մահաբոյ • գոռ, սըղըր գաչըսուղուս։

խոնարհեմ• եցի • եա • եալ • (նէրգոդծ) • խոհանի մի հասաքել • կատակել • խոհանել • ժողովել ի մի • գոռ, ձիւմհաւ եմիլք • գարմագարըշ Թօփ էմիլք • երզղմագ • Եա, կրաւորական սորին երբեմն իրրեւ չէզքէ նշանակէ գոհանագանիլ ժողովիլ • զինեամբք կատակիլ • գոռ, պիրի պիր խաթիւնէ երզղմագ • ձիւմհաւ օղմագ։

խոնարհիթ• հեծ • (գոյ) • խոհիլն-խոհան հաւաքումն կամ կատակումն • գոռ, երզղն • ձիւմհոսը • քիւմհ։

խոնարհեմ• եցի • եա • եալ • (չէշդ•) • խորդալ-խառալ հանել զձայն ի խաչափողէ ի նըշնջելն • գոռ, խըրլամագ։

խոնջալ կամ **խոնջուլ** (նախդրիւ հոլովի) • ‖ տես խոջունջն։

խոհանամ• ացի • ա • ալ • ‖ տես խոհանեմ։

խոհանաձք • անաց, զբ • • (գոյ) • հաւաքումն կամ կատակումն • գոռ, ձիւմհաւ եմիլք • գարմագարըշ էմիլք։

խոհանիւն (նախդրիւ հոլովի) • նիլն զձայն ի խաչափողէ ի ննջելն • գոռ, խըրլայըշ Եա, ձայն խաթասցի ի խաթանէն զերկաթ • գոռ, ակօրփիւ սէսի • Եա, խոխռակ ձայնին՝ որ ելանէ ի խաչափողէ անասուն կենդանեաց։

խոհշտիմ• եցի • եա • եալ • (նէրգոդծ) • իբր ուսկօրէն, որ նշանակէ Թարշամեցուցանել, կծկել • գոռ, սօղատըմագ։

խոհշտիւք • (գոյ) • Թարշամիլն • կծկումն • գոռ, սօղմասը։

խոռվ • (գոյ) • է արմատ խռովիմ բայի, եւ նշանակէ խռովութիւն ապստամբութիւն • խըռխըռա • գոռ, ֆէսատ • գարըշըկլըգ • ալեք խռոմ • Եա, իբրեւ ածական կամ մակբայ

նշանակել խոռվել • խռովել գոլով • պաշ, ֆէսաուալամմէշ։

խռովաբար • (ածական որոշիչ) • իբր խռովել և վրդովել • պղտորեալ սրտիս • պաշ, ֆէսաուալանարագ։

խռովախուժ • (ած) կամ (ածական) • խռովել և խժաբար կարի վրդովել • և կամ գրգռօղ զխռովութիւն • պաշ, զայնէն ֆէսաուալամմէշ • ֆիլթնէլէնմիշ։

խռովական • ի • աւ • ապ • օք • (ած) • այն՝ յորում է խռովութիւն • խռովիչ և խռովեալ • անհանգիստ • ծփական • պաշ, գոլըշըգ • ֆէսաուա միւթէալիք։

խռովահիւս լինել • ‖ խռովել մեօք կամ ընդ միաս • պաշ, ֆիքրի գոլըշմագ։

խռովայոյզ • յուզի • իւ • ից • իւք • ‖ տես ի նեղքայ խռովարար • Եւ, յուզեալ խռովութիւք • պաշ, գավզանը • ֆիլթնէզքեար։

խռովանք • անաց • օք • ‖ տես խռովութիւն։

խռովասէր • սիրի • աւ • ապ • օք • (ած) • այն՝ որ սիրէ զխռովութիւն • իբր խռովարար • պաշ, ֆէսաուա • ֆիլթնէզլիք սէվգին։

խռովասիրութիւն • թեան • (գոյ) • սէր խռովութեան • հակառակասիրութիւն • պաշ, ֆէսաուա • ֆիլթնէզ մուհաղպէֆլիք։

խռովարար • ի • աւ • ապ • օք • (ած) • հանօղ կամ առնօղ խռովութիւն • պաշ, ֆիլթնէզ գօփարան • ֆէսաուա չըգարան։

խռովարարութիւն • թեան • (գոյ) • առնելն կամ յարատեանելն զխռովութիւն • գործ խռովութեան • պաշ, ֆէսաուա չըգարմա • վէլվէլէ։

խռովարկու • ‖ տես ի վերոյ խռովարար։

խռովեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) } խռովեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (հոդակ) } հանել զխռովութիւն • արկանել • ամբոխել • վրդովել • գրգռել • վէր ի վայր առնել • պղտորել • պաշ, ֆէսաուա չըգարմագ • ալթ իւսթ էթմէ՛ք • գոլըշթըրմագ • Եւ, կրաւորականին խռովեմ բային իբրև չէզոք՝ նըշանակէ վրդովիլ • պլպլիլ • շարժիլ սրտի • պաշ, գոլըշմագ • պալվէրա օլմագ։

խռովեցուցիչ • ցչի • աւ • ապ • օք • } ‖ տես խռովիչ • վչի • աւ • ապ • օք • } ի վերոյ խռովարար։

խռովիկոս • ‖ տես ի վերոյ խռովասէր։

խռովութենասպառ • (ած) • պարտական կամ պատճառ խռովութեան • չարեսցապարտ • պաշ, ֆիլթնէզլիզ սէվգէ։

խռովութիւն • թեան • (գոյ) • խռով • աղմուկ • վրդովումն • ամբոխումն • խառնակութիւն,

շփոթ • պաշ, գարըշըգլըգ • ֆէսաուա • զալէպկ • Եւ, թշնամանք • ոխ • պաշ, տըշմանլըք • քէնի • Եւ • ալէկոծութիւն • մրրիկ • յուզումն ջուրց • պաշ, ֆօրթունա • սալքընթը։

խռովոտ • ‖ տես խռովական։

խռովական • ի • աւ • ապ • օք • (ած) • այն՝ որ ունի զնանաւթիւն կամ զպատկառիւ խռովոտ • պաշ, չալը չըրփը միսալի։

խռովանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չէշտ) • լինել իբրև զխռով • պակասիլ ի խանաւառթէ • չորանալ • ցամաքիլ բուսոց • պաշ, չալը չըրփը կիսի օլմագ • գուրումագ • Եւ, խռովիլ • որ ի ռամկական բարբառ ասի խռիլ • այսինքն անպիտանանալ • ծերանալ • ագէզանալ անձին • պաշ, պօղուլմագ • իհմէյարլանմագ • Եւ, թաղկիլ հեբայ • պաշ • սաչլար քէչէլէնմէ՛ք։

խռռատեսակ • • } ‖ տես խռռական։
խռռուէղն • ղնի • }

խռռիմ • եցայ • եա՛յ • իլ • ‖ տես խռռանամ։

խռչակ • ի • աւ • ապ • օք • } ‖ տես ի նեղքայ
խռչակաւոր • • • • } խռչակող։

խռչակունք • (գոյ) • ոսկեղէք ոլորեալ • պաշ, պալտըրլըրըն քէվիքլէ։

խռչակող • ղի կամ ի • ող • ոց • ովք • (գոյ) • է կռնակաւոր փող կենդանեաց ընդ պատանոցաւ • և է անցք ընդ ի կոկորդի • և գործարան ձայնի • պաշ, խըրթլագ • պօղըրթլագ • պօղազ։

խռպոտ • ի • աւ • ապ՝ կամ ից • օք • (ած) • անճառնի • անշնորհ • անհնչեմ • սպոտ • տմարդի • որ ասի զբարբառ և զձայնէ • պաշ, կօզուն • ֆէնա • քէօթիւ։

խռսոր • և խռսուել • ‖ բառ ռամկական, որ նշանակէ պաշարաւնի և պաշարել։

խռիւ • խռւոյ • իւ • իւ • իւք • (գոյ) • բառ ռամկական՝ որ ասի փսխաթ • որ է հիւանդացած պրուտեղէն • պաշ, հաւըր։

խռտաբախ • կամ խռտաբաղխ • (ած) • այն՝ որ խռիւ և սաստիկս բախէ • անինչ հաւ կանօղ • ատնչիչ • սրտի ձմեռն խռտաբախ • պաշ, ինսանքընը վուրան։

խռտաբան • ի • իւ • իւ • իւք • (ած) • սաստիկս և ծանր խօսօղ • պաշ, սէրթ սէօյլէյէն։

խռտաբանութիւն • թեան • (գոյ) • բան սաստիկ և խիստ, որ իբրև սլաք մտանէ ընդ սիրտ ուրուք • պաշ, սէրթ սէօյլէյիշ։

խռտաբար • (ածական որոշիչ) • խստիւ • խռտութեամբ • ուժգին • ուժգնակի • պաշ, սէրթ • քէսկինճէ • Եւ, պինպատէս • սէր-

տիւ • անդադար • գոհ՝ սրգ • սրգեմ ։

Խստաբեռնիք • (գ•ոյ) ։ խիստ և ծանր՝ խիտ և խոհեմ բեռնիք • գոհ՝ աղըր եւիւ՝ Ես, նշանակէ կրօնի զբեռնիս, որպէս նաւք բարձօղք բեռնիս բաղումս • գոհ՝ չօգ եւիւք Թաշըչան ։

Խստաբուռ • (ած) ։ այն՝ որ խիստ է ի բաւս • կարծր ի կերակուր • գժուարածաւալի • գոհ՝ զօր եէնիլիչէկք ։

Խստագին • գունի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ած) ։ առատել և կարի խիստ՝ ըստ չափ ատման, որպ սաստկագին • կարծրագին • ծանրագին • ուժգին • բաւուն • անգութ • գոհ՝ փէք սէրթ • զալըմ • եաման՝ Ես՝ վարեալ իբրև մակրայ՝ նշանակէ առաւել խստաբար • խստիւ • անխնայ • գոհ՝ սէրթձէ ։

Խստակրօն • ի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ած) ։ ուշադ զխիստ կրօնս և զկանոնս վարուց • խստութիւք ձգնօղ • գոհ՝ էհլի բիյաղաթ ։

Խստակրօնաւորութիւն • ի Թիւ • (գ•ոյ) ։ խստակրօնութիւն • ի գային կրօնիւք քաղաքավարին • ձգնութիւն • գոհ՝ բիյաղաթ ։

Խստաձայն • ի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ ձայնն է խիստ և սաստ • անախորժ • խաղտա • գոհ՝ սէրթ սէօղլի ։

Խստամտիմին • (ած) ։ այն՝ որ ունի զկարծր և զդառս մտքին՝ և որպիսի են ամենք ի կենդանեաց և մանաւանդ՝ արջն • գոհ՝ սէրթ՝ գավի Թէնլի ։

Խստամբակ • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած) ։ իբր խիստ համբակ • սաստամբակ • անկրթի բարուք • խեղ • գոհ՝ զալըմ՝ եաթամաղ ։

Խստամբակութիւն • Թիւ • (գ•ոյ) ։ սաստկակուի • խեղութիւն • խիստ սաստամբակութիւն • գոհ՝ զալըմլըղ • եաթամաղլըգ ։

Խստամբեր • ի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ած) ։ համբերօղ կամ տանօղ խստութիւց • ձգնագեաց • գոհ՝ սրգը ։ ‖ տես և ս խստակրօն ։

Խստամբերութիւն • ‖ տես խստակրօնութիւն ։

Խստամիտ • մտի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած) ։ այն՝ որ խիստ է և չամառ մտօք • իբր խստաբերս • գոհ՝ հնաւտը • փէք եւիւրէքլի ։

Խստանամ • ագայ • ցի՝ ար • լ՝ (չէ՛ղոյ) ։ խիստ լինել • կարծրանալ • պնդանալ • գոհ՝ սէրթլէնմէք • փէքլէնմէք • Ես՝ իբր չամառիլ՝ պնդիլ՝ ի կամս իւր • գոհ՝ հնաւտս պէնմէք ։ Ես՝ անաստս լինել • խստամբակութ վարիլ • գոհ՝ զալըմլանմագ • Ես՝ խաւութ վարիլ • խստութ ցուցանել • գոհ՝ քէսքինլէնմէք • Ես՝ սաստկանալ • յորդիլ • գոհ՝ չօղլանմագ ։

Խստանք • անաց՝ օք • ‖ տես խստութիւն ։

Խստաշունչ • (ած) ։ այն՝ որ խստութ եւ դժնդակ շնչէ • դառնաշունչ՝ որպիսի է հիւսիսային հողմն ձմերայնոյ • գոհ՝ քէսքինն էսէն ։ Ես՝ նոյն է ընդ ներքնոյն ։

Խստապարանոց • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած) ։ այն՝ որոյ պարանոցն է խիստ • անընկճելի • անհնազանդ • անհաւան • յամառ • անաստ • գոհ՝ իւնաոնքը • պարչը փէք • նագա ։

Խստապարանոցութիւն • Թիւ • (գ•ոյ) ։ յամառութիւն • անհնազանդութիւն • բարբարոզութիւն • գոհ՝ իւնաոնքլըգ ։

Խստապէս • ‖ տես խստաբար ։

Խստապնդի • պնդի՝ իւ • իյ՝ օք • (ած) ։ այն՝ որ խիստ է և պնդի • կարծր • գոհ՝ փէք գաթը՝ գավի ։

Խստասիրտ • սրտի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած) ։ խիստ և քարացեալ սրտիւ • ծանրասիրտ • չամառ • գոհ՝ Թաշ եւիւրէքլի • իւնաոնքը ։ Ես՝ անգութ • անողորմ • գոհ՝ բահչմանիզ ։ Ես՝ չանդուգն սրտիւ • անեղկիւղ • համարձակ • գոհ՝ գօրգուսըզ • փէրվասըզ ։ Ես՝ բարկ բարուք • չէրմ սրտիւ • գոհ՝ էօրքէլլի ։

Խստասրտանալ • Թէ • (գ•ոյ) ։ խստանալ և անգթանալ սրտի • խստասիրտ գոլն • գոհ՝ սէրթլիք • իւնաոնքլըգ ։ Ես՝ սաստկանալ • և բարկանալ • գոհ՝ քէսքինլիք ։

Խստասուր • (ած) ։ այն՝ որ խստութ վարի • խիստ և անհամբոյր բարուք • գոհ՝ զալըմ Թապիաթլը ։

Խստասրտութիւն • Թիւ • (գ•ոյ) ։ վարքն զխիստ կեանս • ասիկ՝ չէլթին եաթասը օլմն ։

Խստասիրտ • (ած) ։ այն՝ յորում է վէր սաստիկ և դժնդակ • գոհ՝ չէլթին եաթասը օլմն ։

Խստասիրտ ‖ տես զխստասրտութիւն ։

Խստացուցանել • ցուցի՝ ցո՛ւ • եալ • (անշ) ։ կարծրացուցանել • սաստկացուցանել • պնդացուցանել • գոհ՝ սէրթլէթմէք • փէքլէթմէք • Ես՝ ծանրացուցանել զսիրտ յամառութիւն և Թոյլ առնել զնա խստացի • գոհ՝ իւնաոս պէնիթրմէք ։

Խստաբար • ի՝ աւ • ագ՝ օք • (ած) կամ (գ•ոյ) ։ քաջ խիստ և կարծր՝ որպէս որձաքար • գոհ՝ գաթը Թաշ ։

Խստաբերան • ի՝ իւ • իյ՝ իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ բերան՝ այսինքն բերանն է խիստ և ոչ հնազանդի առնել • անառնտ • առնչի • անզուսպ • որ առ ինքն երկիւղածութ՝ և անհնազանդից և զանձաւձակ կրից մարդկան • գոհ՝ զալըմըզ •

սէրքէշ · [illegible] · կէրեէնքէշ ։
խստերասան · ‖ առն · դերասանուհի ։
խստասեաց · ած · իւ · ից՝ կամ եայց · իք · (ածՙ) · այն՝ որ ունի զխոհս և զըկարծս ոսոս · որպիսի են ամանք ի ծառոց · փած՝ գաւիւ տալը ։
խստոտ · ոյ՝ կամ իւ · ոտ · ոյ, ոտք · (գոյ) · է արմատ բուսոյ իրիք · որ ունի բաժանելի պտղունն նման ծայրից մատանց · և կծու համով որ է հաւեմիշ կերակրոց · առիւ · սմառ · փած՝ սաւրմըսագ ։
խստորակ՝ կամ խստորուկ՝ և կամ խստորուկ · (գոյ) · խիտ և կոշտ կեղ · քոտուածք · փած՝ ուշացուզըգ · առ · խստորուկ՝ կամ ուռկորնին սխտորուկ · է խաղող սպիտակ և երկայնաձև միջակ անուշ-թեամբ · փած՝ փարմաղ խազիւմ ։
խստուածք · թէ · (գոյ) · խիտ գոլն պինդուածք · կարծրուածք · սերտուածք · փած՝ սերթ-ւիք · փէքւիք · առ՝ խստասպառուածք · խստապարանոցուածք · փած՝ հնամաքրւըգ · առ՝ սաստկուածք իրաց · դժնդակուածք · պժուարուածք · ուժգնուածք · բռնուածք · փած՝ օրանարզւըգ · եաւոտ զւըգ · առ՝ պակասուածիւն մեղմուածք · բարկ և սաստիկ գոլն յոր և է կարգի · սաստկուածիւն կրից և բարուց · բարկութիւն · փած՝ քէքբէքւիք · էօլքէ ։
խստաբար · ‖ (հէքաղ որ-ֆէֆան) · խիտ առ
խստագոյն · ‖ խիտ · սաէպ · սաէպ սաէպ · յաճախակի · փած՝ սրգ սրգ ։
խստածառ · ‖ առն Տնկավիտ ։
խստանամ · ացայ · կիր · ալ · (էքշո) · խիտ լինել · կարծրանալ և թանձրանալ խաւն բազմութիւ կամ հաճուածիւ և կամ մօտ առ միմեանս լինելով իրաց կամ մասանց նոցին · փած՝ սրգլաշմագ · գաթըլանմագ ։
խստասաղութ · (ածՙ) · այն՝ որ ունի խիտ առ խիտ սաղարթս · որպիսի են ամանք ի ծառոց · փած՝ սրգ եաւիրագլը ։
խստացուն · ցման, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · խիտ լինելն · թանձրութիւն · հնծուածիւն · փած՝ գաթըլըգ · սրգլըգ ։
խստացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (առոշ) · խիտ առնել · յաճախել · բազմացուցանել, կամ թանձրացուցանել · փած՝ սրգլաշըլըր մագ · չգալեմմագ · գաթըլանմագ ։
խտիմ · եցայ · եայց · իմ · ‖ առն խտանամ ։
խտիր · խտից · ով · ոց · ովք · (գոյ) · տարբերութիւն և զանազանութիւն մտաց · գաղափարի կամ ընտրութիւն երկուց իրաց՝ իրը միոյ

օգտակար և միւսն վնասակար · և կամ խաչ և արգել ըմբռնելոյ մտաց · կարծիք · փած՝ այրը սէյլ · ֆարթ · ըս · յոգնակի սորին խտիրք՝ նշանակէ խորհրդեան ասելորդ և ընդունայն իրաց · պահպանել հնէից անոսոկան կամ հրեական և պաղաւական ասան գործ · այրը սէյլիք պօշ չէյլէրէնս ։
խտղանք · անաց · աք · ‖ առն խտղառուն ։
խտղէմ · ‖ առն ի ներքոյ խտղառեմ ։
խտղառնք · անաց · աք · ‖ առն խտղառուն ։
խտղառեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · գըրգռել և շարժել զոք ի ներքռասս ի ցանկութիւն իրիք · մարմնական ցանկալ · շարժել զարիւնն · խտղառեցուցանել · փած՝ գըշըգլամագ · գան ալթ իւսթ էթմէք ։
խտղառեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · ‖ առն
խտղակեմ · · · · · · · · · ‖ առն
ի վերոյ խտղառեմ ։
խտղառուն · ամանի, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · խտղառելն · գրգռուն և շարժուն ներքին · մարմնական · գրգռութիւն բնութեան · փած՝ գըշըգլայըշ · գան ալթ իւսթ օլմասը ։
խտղառուռ · ‖ առն խտղառուր ։
խտուիթ · թէ · (գոյ) · խիտ և հոծ գոլն · թանձրութիւն · սերտուածիւն · և շատուածիւն · փած՝ սըգլըգ · չգլըգ ։
խտպատմ · ացի · ա · ալ · (էքշո) · իբր հրտպատալ · այլափոխիլ զարգաց · պաճառմիլ · և կամ խայտալ · փած՝ տիւղէնիլէնմէք ։
խտպատք · անաց · աք · (գոյ) · իբր հրտպատք · մեղկուածիւ · զարդք · սեթևեթք · փած՝ տիւզէն · ‖ և առն պիսաբանք ։
խտտանամ · ‖ առն խտանամ ։
խտտիլ · ·
խտտղանք · ‖ առն ի վերոյ խտղառուն ։
խտտղեմ · ·
խտտղառեմ · ‖ առն ի վերոյ խտղառեմ ։
խտտղատիմ · եցայ · եայց · իլ · ‖ է կրաւորական խտտղառեմ բային, և նշանակէ իբր զանկալ խաղալ · գրգռիլ և շարժիլ արեան · փած՝ թէքբէնմէք · գըշըգլանմագ · և, սաստիկ խաղալ ասաց ի ջաւագպղթից և ի պայծառուեից · փած՝ կէօզ գամաշմագ ։
խտտղուն · զման · անց · ամբք · ‖ առն ի վերոյ խտղառուն ։
խտտուածիւն · ‖ առն խտուածիւն ։
խտրադիմեց · ի · իւ · իցք · (ածՙ) · իբրտրօշ գիմաց · ի կերպարանաց և ի դիմաց ուրուք հմայելով գուշակող մոգութեան և առաքինութեան · կամ յիմարութեան և զգօ-

նաւթեր եւ այլ այսպիսեաց · գիտող բնաւորութեաց ուրուք · առն, երկնը նայելով բնաւ թիր թահմին լծող · փաշ, էհլի իլմի սիմա ։

խտրական · ի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն ամ որ վերաբերի առ խտրանս · փաշ, այրը սեչելիղէ մուեէլիք ։

խտրանք · անաց , աք · (գոյ) ։ խտրելն · խտրաբաժին · դիտաղանելի եւ պահպանելի աւերտդ իրաց · Եա , սրոշումն · զանազանութիւն · կարծիք · փաշ, այրը սեչէն · փարգ · խոթխոթաւ ։

խտրեմ · եցի · եա · ել · (ընդգործ) ։ խտրաբաժին սրոշել · ի ձեռն խոշոր մասց տարբերաբաժին դնել · ի մէջ երկուց , և կամ ընտրել զմին և մերժել զիւսն · ճշդիւ կշռադատաւել · քննել · խոշել · պահպանել · փաշ, փարգ , այրը սեչէն էթմէք · իփթիրաղ , խոթխոթաւ էթմէք ։

խտրիչ · րչի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն՝ որ խտրէ · սրոշիչ · քննիչ · փաշ, փարգ էտէն ։

խտրոշադիւթ · (ած) ։ խտրող դիւթաւորեալ · այն՝ որ երկոյց առ հմայս խտրիչս · օթաշմիշ · փաշ, պիւլիւս փարդը էտէն ։

խտրոց · ի , աւ · աց , աք · (գոյ) ։ խտիր · խտրաբաժին · սրոշումն · զանազանութիւն · տարբերաբաժին · փաշ , այրը սեչէն · մայէչին · Եա , անոյշութեամբ · իւր ինչ՝ որ ի մէջ երկուց անկեալ՝ բաժանել ի միմեանց · որպիսի է միջնորմն , վարագոյրն , և այլ նմանիք · միջոց · հեռաւորութիւն միջոցաւ · փաշ, պէօլմէ · արալըգ · փարգ ։

խտրոցիմ · եցի · եա · ել · (ընդգործ) ։ խտրոց արկանել · փաշ , այրըմագ · Եա , իբրեւ չէզրէք՝ խտրոց անկանիլ ի մէջ երկուց · փաշ, արտայ սիւչիլմէք ։

խտրուիթ · թիւ · ‖ տես խտրանք , և խտրոց ։

խտրուն · բմանի , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) ։ խտրելն · և խտրիլն · փաշ , այրըմասը · այրըմասը ։

խրախ · ի , իւ · իցի , իւք · (գոյ) ։ խրախաւանք · խրախաւութիւն · խրախճանք · կուշտ և կամ իբր ուրախութիւն · փաշ, զիյափէթ · մէճլիս · զէֆէք · սեվինճ · շէնլիք , Եա , իբրեւ ածական՝ նշանակէ ուրախ յոյժ · փաշ , շաղ Եւ յայսմանէ ասի խրախ լինել՝ կամ առնել , նշանակէ ուրախանալ , և ուրախացուցանել · փաշ, սեվինմէք , շաղ էթմէք ։

խրախալից · ‖ տես Ուրախալից ։

խրախական · ‖ տես Ուրախական ։

խրախակից · կցի , աւ · աց , աք · (ած) ։ խրախճանակից · փաշ , շաղըըղա իչտագ ։

խրախամիտ · մտի , իւ · աց , աք · (ած) ։ ուրախ մտօք · զուարթամիտ · խնդամիտ · փաշ , շաղ · մէսուդ ։

խրախամիտ լինել · · · · · { (ընդգործ) ։

խրախամտեմ · եցի · եա · ել · ուրախ լինել · զուարթամիտ լինել · զուարճանալ սրտիւ · փաշ , շաղ օլմագ ։

խրախամտութիւն · թեան · (գոյ) ։ խրախամիտն լինել · ուրախութիւն սրտի · փաշ , շաղ օլմա ։

խրախանամ · ացայ · ցիր · ալ · (ընդգործ) ։ ուրախ լինել յոյժ · զուարճանալ · խրախ լինել ի խնջոյս · փաշ , ղայէթ շաղ օլմագ · սեվինմէք ։

խրախանք · անաց , աք · (գոյ) ։ ուրախութիւն · զուարճութիւն · փաշ , շաղլըգ ։

խրախարան · ի , աւ · աց , աք · (գոյ) ։ տեղի կամ վայր ուրախութեան · տեղի խրախճանաց · փաշ, մէճլիս խանէ · զիյափէթ եէրի ։

խրախարար · ի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն՝ որ առնէ խրախճանս կուշտս · կոշնաուէր · փաշ , շաղ էօհրի · Եա , ուրախարար · փաշ , շաղ էտէն ։

խրախացուցանեմ · ուցի · ցո · եմ · (ածող) ։ խրախ առնել յոյժ · ուրախացուցանել մանաւանդ ի կուշտս · փաշ, զիյափէթ շաղ էթմէք ։

խրախացուցիչ · ցչի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն՝ որ խրախ առնէ · ուրախացուցիչ · փաշ , շաղ էտէն ։

խրախճան · ‖ տես խրախճանք ։

խրախճանագոյն · գունի , իւ · իցս , իւք · (ած) ։ այն՝ որ առաւելեալ է ի կարգի իրաց խրախճանաց , կամ ուրախութեան · փաշ , զիյափէթ շաղ օլմա ։

խրախճանական · ի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն՝ որ սեպհական է խրախճանաց · փաշ , մէճլիսէ մուեէլիք · ‖ Եա տես ի վերոյ խրախացուցիչ ։

խրախճանակից · կցի , աւ · աց , աք · (ած) ։ այն՝ որ կից է և հաղորդ խրախճանաց · սեղանակից · փաշ , մէճլիսէ պէրապէր սրտլուն · սօֆրասընէ ։

խրախճանակից լինել · ‖ սեղանակից և ուրախակից լինել ի նոյն խրախճանս · փաշ , հէմ մէճլիս օլմագ ։

խրախճանամ · ացայ · ցիր · ալ · (ընդգործ) ։ ուրախ լինել իբրեւ ի կուշտս · զուարճանալ , փաշ , շաղ օլմագ · սեվինմէք ։

խրախճանական · ‖ տես ի վերոյ խրախական ։

խրախճանաւոր · ի , աւ · աց , աք · (ած) ։ բազմօք ի խրախճանս · փաշ , մէճլիսէ

օթուբան ։ Եա ։ զուարճացօղ · ուրախացօղ · գոհ , շատ օրան ։

Խրախճանուիլ · թե · (գոյ) ։ Ինջոյք ։

Խրախճանք · անաց , օք · Կոչունք · ուրախութիւն կամ ցնծութիւն · սեղան մեծաձայց · գոհ , զկեանքեմ ։ Եա , ակաւմբ ուրախուիլ · հանդէս հրճուա նաց · գոհ , չնդիւք · սէրիա ։

Խրախճացուցանեմ · ցուցի · ցո · եմ · (անցոյ) ։ ուրախ և խրախ առնել իրրև զ խրախճանս · գոհ , մէծլիսակ կենալ շատ եմիք ։

Խրախոյս · խուսի , իս · իցի , իւք · (գոյ) ։ յորդորանք · ձայն յուսադրութիւն · քաջալերութիւն · գործ գործելոյ ինչ կամ յուսոյ խաղալոյ · գոհ , եխրէք վերմի · ձեռաքեմ , զկայրեմ ։ Եա , իրրև ածական՝ նշանակէ խրախուսօղ · գ , եխրէք վերբեր

Խրախոյս բառնալ կամ հարկանել · ‖ խրախուսել · գոչել · վերագոչել · յորդորական ձայն արձակել · գոհ , սէաս ինչ զկայրեմ վերմիք · եխրէքլենիրմիք ։

Խրախոյս տալ , կամ մատուցանել · ‖ իրր քաջալերել · յորդոր մատուցանել · գոհ , զկայրեմ վերմիք ։

Խրախուսիլ · թե · (գոյ) ։ կոչունք · ընդունելութիւն · գոհ , զկայքեմ · մէծլիս ։ Եա , ուրախութիւն մեծ · հրճուանք · գոհ , շատ լըզ · սէվինձ · փերահ ։

Խրախուսիք · ‖ տես ի վերոյ խրախուսիլ ։

Խրախուսանք · անաց , օք · (գոյ) ։ յորդորանք · քաջալերութիւն · գոհ , զկայրեմ · եխրէք վերմի ։ Եա , գոչիւն · համաձայնութիւն · խիզախութիւն · գոհ , հիւանմ ։

Խրախուսեմ · եցի · եա · եւ · (ընդգոյժ) ։ մեծաձայն գոչմամբ յորդորել զոք ի գործ ինչ · վերագոչել · գոհ , սէաս իրէ զկայրեմ վերմիք · Եա , իրրև ներգործական՝ նշանակէ քաջալերել · յորդորել · խրախոյս տալ · գոհ , եխրէք , նասիհաթ վերմիք · Եա , կրաւորական սորին իրրև չգոք՝ նշանակէ վատահանալ · իրր խրախ սրանիւ յուսալ · ապաւինիլ · ամրանալ · և անվհհել դիմել · գոհ , սըղընմագ · կիւվէնիմիք ։

Խրախուսուիլ · թե · ‖ տես խրախուսանք ։

Խրակամաւեմ · եցի · եա · եւ · (ընդգոյժ) կամ (ընդգոյ) ։ խեղաւրէ հատանել զկամ , այսինքն զկամ , զանձն · սանձակոտոր լինել · անատամել · գոհ , սաղըանմագ ։

Խրամ · ի , իս · իցի , իւք · կամ ցի , ոյ · ոցի , ոյք · (գոյ) ։ տեղի խրամատաւալ այսինքն գոս եղեալ , որ է մեծ և խոր առաւ լոյն իրրև զնոր , զոր շինեն շուրջ զպարսպօք քաղաքին՝ զի մի՛ թշնամին գայցէ զմեզ ի քաղաքն , և թէ բաժանեսցի այս լինչ տեղի յայն լինչ տեղեացէ · գոհ , խէնտէք ։ Եա , խոս եղեալ տեղին և ձեղքուածն պարսպի կամ ցանկոյ , յորմէ կարէ ոք մտանել ի ներքս · պատուաստ · բացեալ տեղի · գոհ , պրաշտ · Եա , անցուցեալ · ցանկ · գոհ , չնեմ · պէօլմէ ։

Խրամակարկատ · ի , իս · իցի , իւք · (ածական) ։ այն՝ որ կարկատեալ զնորոգեալ պարսպին · նորոգօղ զպատուաստածն ցանկոյ կամ պարսպին · շինօղ զքակեալ ցանկին · գոհ , խէնտէք , տուվարա մէրկիմիքեմ էաէն ։

Խրամակարկատ առնել , կամ լինել · ‖ կարկատել կամ նորոգել զնորատեալ պարսպին · ցանկել · պարսպել · գոհ , գալէնինն արուեցաւորը գործանագ · չնեմ չէքմիք ։

Խրամատատ · (ածական) ։ այն՝ որ խրամն հատանէ · պատուաստօղ և քակօղ իրրև որ լինի խրամ · գոհ , խէնտէք այան , այլրան ։

Խրամհատուածք · թե · (գոյ) ։ խրամհատան լինել · գոհ , խէնտէք այմասը ։

Խրամապահ · ի , իս · իցի , իւք · (ածական) կամ (գոյ) ։ այն՝ որ պահէ զնորամ քաղաքին · պահապան խրամոյ կամ խրամհատուածոյ տեղ եաց , ընդ որս կարէ մտանել թշնամին ի ներքս · գոհ , խէնտէք պէքճիսի ։

Խրամատ · ի , իս · իցի , իւք · ‖ տես ի ներքոյ խրամհատուածք ։

Խրամհատեմ · եցի · եա · եւ · (ընդգոյժ) ։ խրամ հատանել · խրամհատատ լինել · պատուաստել · ձեղքել · բաժանել պատուաստածս առնելով · բանալ զնորակալ տեղի , որպէս զկանկ՝ զպարսպ · խորել · գոհ , խէնտէք այմագ · խորտակ էմիք · Եա , մինչ ասիցի խրամհատել զոյնինս , նշանակէ լուծանել կամ զանց առնել · գոհ , գանուն պօզմագ ։

Խրամհատիչ · այի , աւ · ացի , օք · ‖ տես ի վերոյ խրամհատատ ։

Խրամհատուածք · թե · (գոյ) ։ խրամ · պատուաստածս · հերձուածն · ձեղքուածն · բաժանուածն · գոհ , խէնտէք · եաւմա · եաորդ ։

Խրան · ‖ տես խան , և խրխոր ։

Խրատաս · ի , իս · իցի՝ կամ ացի , իւք · (գոյ) ։ է չափ մինչեւ երից կամ չորից մշտնաց · կամ պարզաբար ըստ ամանց մշտն մի · կամ փարսախ աշխարհագրական՝ որ է մշտն պարսից , որ առնէ յիսուն ասպարէզ · գոհ , իւէ , սէօրթ միլ միգեմբրի ։

խրատ • ոո, ոս • ուց, ուք՝ կամ՝ քի՝ կամ՝ ից • կամ՝ ցի • ով • ոյք • (գ•ոյ) • ազդեցութիւն, կամ ուսուցանելն զբարիս առ ի կատարել • յուշարարութիւն • բան զգուշացուցիչ և յորդորիչ • գոհ, էջյիւթ • թէնային • նաբշհաճ • Ես, հրահանգ • կրթութիւն • դաստիարակութիւն • գոհ, թէքսիկէ • Ես, ի՝ որ գիրս խրատ կոչին՝ նեղաբերեալք և վիշտք եկեալք ի վերայ մարդոյ առ ի ապաշխարութիւն • ոյի և գան, և սատա և չանդիմանութիւնք դաստիարակաց առ աշակերտս՝ խրատ անուանին երբեմն • Ես, խորհուրդ • գոհ՝ սըրբ • Ես, ուսուցիչ • մանկացութիւն • գիտութիւն • գոհ՝ իմ էջյիւնէմ • Ես, կարգաւորութիւն • հրաման • օրէնք • գոհ՝ ինթիզամ՝

խրատաբան • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես խրատուող •

խրատաբանեմ • էցի • եմ • էլ • (Նէրգործ) • խրատ տալ • խրատել • գոհ՝ էջյիւթ՝ նաբշհաճ վերմէք •

խրատաբանութիւն • թեան • (գ•ոյ) • բան խրատական • իմաստ • գոհ՝ էջյիւթ • նաբշհաճ • ‖ տես և ս խրատատուութիւն •

խրատաբար • (ՆէֆէսՆ ըրէյէն) • ըստ օրէնաւկի խրատու, կամ ըստ կիրսի հրահանգաց • գոհ՝ էջյիւթ՝ նաբշհաճ կիսի •

խրատագիր • գրի • ոո • ոց • օք • (ած) • այն՝ որ գրեալ է առ ի խրատ • գոհ՝ նաբշհաճ տէյի եաղըմըշ •

խրատական • ի • ոո • ոց • օք • (ած) • այն՝ որ վերաբերի խրատու • յորդորական • գոհ՝ նաբշհաճա միւթէալիք • Ես • խրատուզ • գոհ՝ էջյիւթ վերէն •

խրատահեռացոյց • ցուցի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ հեռացուցանէ յինքեանէ զխրատս • գոհ՝ նաբշհաճ ուինդէմիչէն •

խրատատեաց • տեցի • ոո • ոց • օք • (ած) • առեցօղ և արհամարհօղ խրատու • գոհ՝ նաբշհաճը ըհտա էտէն •

խրատատու • ‖ տես խրատուող •

խրատաւոր • ի • ոո • ոց • օք • (ած) • իբր խրատական • այն՝ որ կարգեալ է առ ի խրատ • գոհ՝ նաբշհաճտէյի գօնաւլմուշ՝ Ես • իբր՝ խրատուող • ուսուզ զխրատս • գոհ՝ նաբշհաճ վերէն •

խրատեմ • էցի • եմ • էլ • (Նէրգործ) • տալ զխրատս • յորդորել՝ ի բարին • զգուշացուցանել՝ ի չարեաց և ի վնասակարաց • յիշեցուցանել զբարին • գոհ՝ էջյիւթ՝ նաբշհաճ՝ թէմսիհ վերմէք • Ես • հրահանգել • ուսուցանել • կրթել • գոհ՝ թէքսիկէ էմէք • Ես • պատուհասել սատիւ և գանիւ և այլ պատժովք՝ որ լինին իբրև խրատ • գոհ՝ թէքսիր էմէք •

խրատընկալութիւն • թեան • (գ•ոյ) • ընդունելն զխրատս • անուանի խրատուս • զգաստութիւն • գոհ՝ էջյիւթ ուինդէմ՝

խրատիչ • ուչի • ուս • ուց • օք • ‖ տես խրատուող • ի՝ խրատս մատնել • ‖ սկսանիլ խրատել • գոհ՝ էջյիւթ պաշլամագ •

խրատութիւն • թեան • (գ•ոյ) • իբր՝ խելամտութիւն՝ որ և հանճար • գոհ՝ անըպըշ՝

խրատուկ • (նոթէբէ հոլուէն) • • } (ած) •
խրատուս • տուի • ուս • ուց • օք • } (ած) •
տուօղ զխրատս յորդորիչս առ բարին և կամ առ չարն • գոհ՝ էջյիւթ՝ նաբշհաճ վերմէն •

խրատուական • ի • ոս • ուց • օք • (ած) • այն՝ որ վերաբերի առ խրատուութիւն • գոհ՝ նաբշհաճ վերմիչ միւթէալիք •

խրատուութիւն • թեան • (գ•ոյ) • տալն զխրատս յորդորանք • թէնպիհ ըրմէք • գոհ՝ էջյիւթ՝ նաբշհաճ վերմէ •

խրաց • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (գ•ոյ) • փոկէզէն կամ կոշկայ կամ սրսխի և այլոց նմանեաց • գոհ՝ էջյիւթ՝ մէշինճէն չարըգ պաղը • Ես՝ կամ պարեգօտի և բանկոնի • գոհ՝ էսպաղ պաղը •

խրացատեակ • ի՝ ոս՝ ուց՝ օք • (ած) • այն՝ որ է ի ձև խրացից • նման փոկոյ • գոհ՝ չարըգ պաղը կիսի •

խրացեմ • էցի • եմ • էլ • (Նէրգործ) • խրացիւք պինդել զկօշկս ոտից • կամ ամրացուցանել զոտս • գոհ՝ պաղ իլէ չարըգընըը սրգըլամագ •

խրեմ • էցի • եմ • էլ • (Նէրգործ) • միել կամ վարել ի խորս ագոյ կամ աւազոյ և հողոյ • հարսել • գոհ՝ սաւիլամագ • պաճըրմագ • Ես՝ կրաւորական սոքին խրիմ՝ իբրև չէզոք՝ նշանակէ միւել ի խոր • մաճանիլ • յաբիլ • պինդ կառչիլ • գոհ՝ սաւիլամագ • եաճըշմագ • պաճմագ •

խրթին • խրթնոյ • ոյ • ոց • ոյք • (ած) • մթին • մթագին • անշուք • ոխակ • աձիւղ • գոհ՝ պիչիմսիզ • գարանլը • Ես՝ մթին ըստ խնաստից • գժաւարխնդ • խորին • գոհ՝ անլամազ չէմին •

խրթնաբան • ի՝ իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ խօսի զխրթին՝ այսինքն զժաւարխնդ կամ զսլսլաձանական բանս • գոհ՝ տէրմին՝

չէթին սէօզ սէօյլէյէն • բէմըզլը ։

Խրթնաբանեմ • եցի • եա • ել • (Ն էրգործ) ։ խրթին և դժուարիմաց բաներ խօսիլ. այլաբանել • ած, տէրին, սարփ սէօյլէմէք ։

Խրթնաբանութիւն • թեան • (գոյ) ։ խրթին և խարխ բանք • որոնցմով են այլաբանական զրոյցք և դժուարիմաց առակք • ած, տէրին • չէթին սէօզ • պիլմէջէ ։

Խրթնագրութիւն • թեան • (գոյ) ։ նշանագիր • որ է խորհրդաւոր նշան մը, զոր ի հնումն ի գործ ածէին • օրինակ ☥ երկիր • ♀ երկին • և այլն ։

Խրթնագրեամ • ‖ տես Խոշորագրեամ, և Աղագրեամ ։

Խրթնածածկեմ • կաւթի • եա • իցի • իւք • (ած) ։ այն՝ որ է անշուք և անհարթ ծածկութիւն • ած • պայմանը էօրթիւլիւ ։

Խրթնածածուկ • (ած) ։ այն՝ որ մթին է և անյայտ իմացուածով • դժուարիմաց • ած • անլամսոը չէթին ։

Խրթնահայեաց • յիցի • աա • ացի • աք • (ած) ։ այն՝ որ խոշոր և կամ խոժոռ հայեցուածս ունի • ագէլ • ալսուր • ած • չէհրէսիվէ • չիլքին ։

Խրթնանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Ն էղյոյ) ։ անշքանալ • ծածկիլ պայծառութենէն • մթագնիլ • ագէզանալ • ած • չիլքինլէնմէք • գաբարմագ • Ես, կասիլ • կթամիլ • անկանիլ ի զօրութենէ • ած • գուվէթտէն սիւշմէք • Ես, դժուարիմաց լինել բանին կամ խնամիոյ • ած • անլամսոը չէթինլէնմէք ։

Խրթնաուսուկ • ի • աւ • ացի • աք • (ած) ։ այն՝ որ ագէզ և անշուք աչսիլս ունի • խրթին աչսէլեամբ • ած • չէհրէսիվէ ։

Խրթնընդունգ • (ած) ։ այն՝ որ մթին և սեաւ է երանգով • նման • աղօտ • լղթագոյն • ած • սկյահճա • տառնուգ ։

Խրթնի • ‖ տես Խրթին ։

Խրթնութիւն • թեան • (գոյ) ։ մթութիւն • նմանութիւն • պակասութիւն պայծառութենէ և լուսաւորութեան • ած • գարանլըգ • Ես, դժուարիմացութիւն բանի կամ խնամոյ • ած • անլամսոը չէթինլէնմէ ։

Խրխինջք • (գոյ) ։ խինջիւն • վրնջիւն, որպէս առնէն երիվարք • ած • քիշնէգիյէ ։

Խրխինջեմ • ‖ տես Խխինջեմ ։

Խրխինջիւն • ‖ տես Խխինջիւն ։

Խրխոր • (գոյ) ։ նշխար • փշուր • բեկոր • փշրանք • մասունք իբր սրբոց • ած • գըբըլընթը • փարչա • փարչ ։

Խրձան • ‖ տես Խուրձ ։

Խրձանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Ն էղյոյ) ։

Խրձնանամ • ցսա օրինակի խրձոյ լինել • ի մի փաւնջ • դիզանալ • բոլորշի երևիլ կապեալ • ի սոսրէ • ի վեր • որպէս լինին տուառն սերմանարգ ծառոյն • ած • ագէմէ կիտվի օլմագ • գասպարմագ ։

Խրձնացուցանեմ • ցուցի • ցո • եմ • (ած ոգ) ։ տալ խրձնանալ • կամ դիզանալ • որպէս առնէ սերմանարգն զառատ իւր • ած • գասպարթմագ ։

Խրճիթ • ճթի • իս • կամ աւ • ացի • աք • կամ ճթոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) ։ խուղ • խուց • յարկ միայնակեաց • կամ սեռական • յորում բնակին պարտիզպանք՝ ոյ և իբր խրճամբք կազմեալ • ած • գուլիսպա • չէրկէ ։

Խրշմերեա • ‖ տես Խորշմերեա ։

Խրտոտ • ի • իս • իցի՝ կամ ացի • իւք • (ած) ։ յանձնառատաման • յանդուգն • յոխորտ • համարձակ • անվէհեր • վստահ յանձն իւր • ած • որ փերլամ • չէսաբէթլի • եամ վուզ • Ես • ամբարտաւան • ամբարհաւաճ • սեգ • գոռոզ • ած • մաղրուր • Ես, իբրև գոյական՝ ‖ տես Խրտոտաւէն ։

Խրտոտ • • • ‹ (Ն ոյէ ոբ ոյ ոէ) ։ խրտոտաբար • › տարբեր • յանձնառատաման լինելով • յանդգնաբար • ած • պէօսպիւրըչինէմէք • մաղրուրլուտագ ։

Խրտոտագոյն • գունի, իս • իցի • իւք • (ած) ։ այն՝ որ առաւել խրտոտ է և յանդուգն • ած • վէք եավուզ ։

Խրտոտալի • ‹ (ած) ։ լի խրտոտանօք և յան-
Խրտոտալիր • › դրգռնութիւ • ած, մաղրուրլագ իլէ • սէրպէսթլիք իլէ մօլա ։

Խրտոտական • ի • աւ • ացի • աք • (ած) ։ այն՝ որ վերաբերի առ խրտոտաւէն • ած, պէօսպիւրըչինմէղէ միւթէալիք ։

Խրտոտականութիւն • թեան • (գոյ) ։ խրտոտալի • գունի խրտոտ • յանդգնութիւն • յանձնառատաման լինելն • ած, եամսըզ սէրպէսթ օլմա ։

Խրտոտաչնչական • ի • աւ • ացի • աք • (ած) ։ այն՝ որ ուժգնին թնդմամբ հնչէ, կամ հանէ ձայն իւր • ած, եիւքսէք սէս չըգարան ։

Խրտոտաձայն • ի • իս • իցի • իւք • (ած) ։ ուռնոզ ղխրտոտ ձայն • ած, սէրպէսթ սէստալը • Ես, այն՝ որ խրտոտալով և գոռոզութեամբ խօսի • ած • չըգըշ իլէ սէրչիյէն ։

Խրտոտաւէն • ‹ ացայ • ցիր • ալ • (Ն էղյոյ) ։
Խրտոտաւէնաւէր • › յոխորտանօք և խրտոտանօք վարիլ • յոխորտալ • համարձակիլ • յանդգնա-

Նիվ. ի բարձրագոյնն ձեռնամուխ լինիլ. վաստահանալ. յանձն խոր. և պանծալ. կամ սկսուցանել. և ինքնահաճոյ լինիլ. գոռ, քննոտիլ կիւվինակք. խօրօշանագ. աճըպի Թուխմագ.

խրոխտանք. անաց, օբ. ‖ տես խրոխտութիւն։

խրոխտապանծ, կամ խրոխտապանձ. (ածական): այն՝ որ պանծայ և պարծենայ խրոխտանօք և յոխորտալով. գոռ, աճըպի Թուխման. մարդաբար Թաւիշլը. Ես, այն՝ ուր է խրոխտութիւն պանծալի։

խրոխտացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եղ. (անցողական): տալ խրոխտալ և յանդգնիլ. համարձակեցուցանել. գոռ, սէրտկսըճիմք։

խրոխտիմ. եցայ. եմայ. իլ. ‖ տես խրոխտամ։

խրոխտութիւն. ութեան, ութ. անց, ամբ. (գոյ)։ խրոխտանալն. յանդգնութիւն. անվեհերութիւն կամ բերանութիւն. գոռ, մաղրաբլըգ. եխրիչիլիշ. սէրտկսըճիլիք։

խրոնակ. ‖ տես Հրոնակ։

խրոնամամ. ‖ տես խռռանամամ։

խրոտատ. ի, աւ. ացի, օբ. (ածական): իբր աղքատ. անմինչ. չքաւոր. կարօտ. գոռ, փագըր։

խրտուկ. (գոյ)։ է բնական կամ արուեստական կարմիր ներկ մինչ կազմեալ ի ծծմբէ և ի սնդիկ. գոռ, զինձիֆիրէ։

խրուտ. (ածական): աւազուտ. աղմաղիկ, ընդ որ անցանօղք խրին. գոռ, պաղչըգլը. Ես, յոգնակի սորին իբրև գոյական նշանակէ տեղի կամ վայր աւազուտ և աղմաղուտ. գոռ, պաղչըգլը եկը։

խրչան. (ածական): բառ ռամկական՝ որ նշանակէ խրտչան, իբր խրտչող. գոռ, խըրչըլ. խրտչիլ։

խրտախրտ լինել. ‖ խրտչիլ. յոյժ յոյժ. սաստիկ խրտնալ. շտանալ. գոռ, խրտչիլք. խրտչըլտանագ։

խրտնամամ. ‖ տես խրտչիմ։

խրտուիլ, կամ խրտուիլակ. ի, աւ. ացի, օբ. (գոյ)։ կենդանեացն՝ երբ ինչ զոր կանգնեցուցանեն ի պարտէզս և յայգիս առ ի խրտուցանել զհաւքսունս՝ զի մի եկեալ կերբիցեն զսերմանիս կամ զբոյս, և զայս շինեն ի կերպարանս մարդոյ կամ իբր կենդանւոյ իրիք. գոռ, գօրգուլըգ. օյուգ։

խրտուցանեմ. տուցի. տո՛. եղ. (անցողական): տալ խրտչիլ. շտուցանել. սաստուցանել. ահաբեկ առնել. վանել. գոռ, իւրքիւթմիք. գօվմագ. Ես, չորժել. դրդիլ. խթել. գոռ, տրւրքմիք։

խրտուցուն. ցանի, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խրտուցանելն. գոռ, իւրքիւթմիք. Ես, խրտչիլն. գոռ, իւրքիւմ։

խրտչիմ. տեայ. իր. իլ. (չէզոք)։ շրտնալ. սաստնալ. յետս ընդոստնալ. յետս ընկրկիլ. գոռ, իւրքմիք.

խրօնիկոն. ‖ տես Քրօնիկոն։

խցական. ի, աւ. ացի, օբ. (ածական): խցեալ. փակեալ. գոռ, գափանմիշլը. Թըգըմիշլը։

խցանեմ. խցի. խի՛ց. եղ. ‖ տես խտուցանեմ։

խցանք. անաց, օբ. (գոյ)։ իր մինչ որով խնամն զծակս. գոռ, Թըգաճ։

խցարգել. ի, աւ. ացի, օբ. (ածական): այն՝ որ արգելուլ կայ կամաւ ի խցի. բնակեալ ի խուց ձգնաւորական. գոռ, օտաստա իրտաէճի իլէ Հայս օլանս։

խցեմ. եցի. եա՛. ել. ‖ տես խնամ։

խցիկ. խցական՝ կամ խցկիչ, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ փաքրիկ խուց. խուիկ. խրձիճ. գոռ, օտաճըգ. գուլուպճ։

խցիչ. խցչի, աւ. ացի, օբ. (ածական): այն՝ որ խնամ զծակ մինչ փակօղ զնաւտս. արգելիչ. գոռ, Թըգըցան։

խցուածի. խցման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ խցանելն, և խցանիլն. գոռ, Թըգտամասը. Թըգտանմասը։

խփան. ի, աւ. ացի, օբ. ‖ տես խուփ։

խփանեմ. խփի. խո՛ւփ. ել.
խփեմ. եցի. եա՛. ել. } (չէզոք)։ կախացանել կամ փակել զբերան պատուան կամ ջրհորոյ և կամ այլոց նմանեաց՝ դնելով ի վե՛ր վնասփն. գոռ, գափամագ։

խփընկէց. կեցի, աւ. ացի, օբ. (ածական): այն՝ որ ընկենուլ զնաւսի անօթոց. գոռ, գափաղը պըրագան։

խփուցանեմ. խփուցի. փո՛. ել. ‖ տես ի վերոյ խփանեմ։

խօճ. ի, իւ. իցի, իւք. (ածական): այն՝ որ հիւանդ է և տկար՝ ըստ մարմնոյ կամ ըստ հոգւոյ. ախտաւէտ. գոռ, խաօճա. քէֆսիզ. մէճազլըղ։

խօճակիլ. կցի, աւ. ացի, օբ. (ածական): այն՝ որ կցորդ և կարեկից լինի խօճութեանէ կամ ցաւոց այլոց. գոռ, տէրտաշչ։

խօճակիլ լինել. ‖ կցորդ և հաղորդ լինել խօճութենէ և տառապանաց այլոց. գոռ, սէրտաշչ օլմագ։

խօճամիա. մոի, աւ. ացի, օբ. (ածական): հիւանդամիտ. տկարամիտ. անառաջդ մտօք. դանդաղ. տարտամ. գոռ, ագըր զաւկի.

աչմամբ։ || եւս տես՝ ի նեղբէդ խօթասիրտ։

խօթամտութիւն. թէ. (գոյ)։ սակաւութիւն. տկարամտութիւն. հիւանդագին գոլն. փոշ, շաշգընդգ. պէօնդիւք.

խօթանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշտ)։ հիւանդանալ. տկարանալ. ախտանալ. անառողջ լինել. փոշ, խաւթալանմագ. միմաղսրգ օլմագ։ եւս, կրել զցաւս ինչ. ցաւագնիլ. կաբեվէր խոցիլ ի սիրտ. փոշ, տէրտլի օլմագ. զաչէթ եաթալանմագ։

խօթապատճառ լինել. || պատճառել զխօթութիւն. իբր հիւանդ ձեւանալ. պատճառել զտկարութիւն անձին. փոշ, միմաղսրգըդգ փէչտահ էթմէք. իլլէթ պէհմանէ էթմէք։

խօթասիրտ. սրտի, իւ. իցդ, իւք. կամ ացդ, օք. (ոճ)։ հեղգասիրտ. թոյլ. մեղկ. անզիւտան. խօթամիտ. փոշ, էհմալճը. թէմսկէլ. շաշգընի. էպլէհմ։

խօթասրտութիւն. թէ. (գոյ)։ հեղգասիրտ եւ թոյլ գոլն. մեղկութիւն. փոշ, էհմալճըլըգ. շաշգընլըգ։

խօթափեալ. էլոյ, լով. էլոց, լովք. (գոյ)։ է անուն եօթնէրսրգ ժամուն գիշերոյ, զոր տեսցես ի բառն ձգամ։

խօթութիւն. թէ. (գոյ)։ հիւանդութիւն. ախտ. ախտաւորութիւն. փոշ, խաւթալըգ. մարազ։ || եւս տես՝ ի վերոյ խօթասրտութիւն։

խօլ. ի, աւ. կամ իւ. ց, օք. (ոճ)։ իբր խեղ մոգք. խելայեղ. անմիտ. անբան. փոշ, ագըլսըզ. շաշգին. Եւս՝ խօլք կոչին զբռնող բռնաւոր պատերազմականքն՝ որք իբր մոլեգնեալ յարձակին ի մարտ պատերազմի. փոշ, տէլի պաշը։ Եւս, գլխ եբբեւին ընդ խօլ, որ իբր մակբայ նշանակէ խօլաբար. առանց իրիք պատճառի. վայրապար. փոշ, տէլի կիպի։

խօլագործ. ի, աւ. ից, օք. (ոճ)։ յիմարութիւք եւ անմտութիւք գործող. փոշ, էանլըշ. շաշգընլըդ իլէ թախմին էտէն։ || տես եւս խօթամիտ։

խօլագործութիւն. թէ. (գոյ)։ յիմարաբար գործումն. անմիտ գործառնութիւն. սրտի. փոշ, էանլըշ. շաշգընլըդ իլէ թախմին։ || տես եւս խօթամտութիւն։

խօլական. ի, աւ. ից, օք. (ոճ)։ անբանական. յիմարական. որ եւ խօլ ասի. փոշ, ագըլսըզլը միւթէխալիք։

խօլանամ. ացայ. ցիր. ալ. || տես խօլիմ։

խօլ առաւութիւն. || իբր անչափ ծախք. շռայլութիւն. փոշ, խսրաֆ։

խօլիմ. էցայ. էաց. իլ. (չէշտ)։ անմտանալ. յիմարիլ. ցնորիլ. ցնդիլ. մոլեգնիլ. փոշ, ագըլսըզ. տէլի օլմագ. Եւս, հիգանալ. խելագ լինիլ. փոշ, սէֆիլլէնմէք. Եւս, իբր խելոյատակիլ. ծաղրածու լինիլ. փոշ, զաշմերիլիք էթմէք։

խօլութիւն. թէ. (գոյ)։ անմտութիւն. յիմարութիւն. մոլեգնութիւն. փոշ, ագըլսըզլըգ. տէլիլիք։

խօխ, կամ **խօշ**. || տես խուխ։

խօշխշեն. (գոյ)։ ձայն և շրշիւն տերեւոց ծառոց. օսօսափիւն. անընդհատ ձայն որպ և իցէ. ռառաձայն. չաչիւն. հնչիւն. և այլն. փոշ, սէսու. փռթըրտը. չառաթա։ Եւս, անբաբբառ մնալն. անձայնութիւն կերեսաց տրտմութեան. փոշ, սուս օլմա։

խօս. || տես խօսք։

խօսակակից. || տես ի նեղբէդ խօսակից։

խօսական. ի, աւ. ից, օք. (ոճ)։ խօսուն. բանական. փոշ, սէօյլէր. սէօյլէյէն։ Եւս, քաջաբան. ճարտարախօս. փոշ, սիլտաղ։

խօսակից. կցի, աւ. ից, օք. (ոճ)։ այն որ խօսի ընդ այլում ումեք. խօսող ի միասին. փոշ, սիլէ սուհպէթ էտէն։

խօսակից լինել. . . . . } (չէշտ)։

խօսակցիմ. էցայ. էաց. իլ. } խօսիլ ընդ ումեք բանս ինչ. զրոյց առնել. փոշ, սէօյլէշմէք։

խօսակցութիւն. թէ. (գոյ)։ խօսակից լինելն ընդ ումեք. զրոյց. փոշ, սուհպէթ. միւքեալէմէ. մուսահպէթ։

խօսարան. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ գործարան խօսելոյ, որպես լեզու կամ բերան. փոշ, աղըզ. տիլ։

խօսարկութիւն. թէ. (գոյ)։ խօսս արկանելն. խօսոցութիւն. խօսելն. փոշ, սէօյլէյիշ։

խօսեմ. էցի. եմ. էլ. || տես ի նեղբէդ խօսիմ։

խօսեցուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (ոնդող)։ տալ խօսիլ. փոշ, սէօյլէթմէք։

խօսիմ. էցայ. էաց. իլ. (հասարակ բայ)։ խօսս առնել ընդ միմեանս. բարբառիլ. ասել. գլուցել. փոշ, սէօյլէմէք. լաֆըլտալ էթմէք։ Եւս, բանիւ կամ գրով ճառել. պատմել. քարոզել. փոշ, նասիհ էթմէք։ Եւս, հարանախօսութիւն առնել. նշանիլ. հարսն առնել կամ լինիլ. փոշ, նիշանլամագ. նիշանլանմագ։ Եւս, ասի խօսիլ ի սրտի, որ է խորհիլ. զմտաւ ածել. փոշ, տիւշունմէք։ Եւս, ասի խօսիլ հաւուս, նշանակէ ձայն արձակել աքաղաղի ի ժամս լուսոյ. փոշ, խօրօզ կօմմէք։

խօսուն · ի, իւ · ից, իւք · կամ խօսնոց, ովք · ոց, ովք · (ած) կամ (գոյ) · այն՝ որ ունի զկարողութիւն խօսելոյ, կամ բանիւ բերանոյ իւրոյ յայտնելոյ զմտաց · բանական · բանաւոր · գոյ, սէօյլէյճի · նաթըգը · ‖ եւս տես խօսողական։

խօք · սից, իւք · (գոյ) · ասացուած · բանիւ բերանոյ արտաբերեալ խորհուրդ կամ բան մտաց · կարգաւոր յօդաւորութիւք բառից՝ բան կամ զրոյց · գոյ, սէօզ · քէլամ · լագըրտը · Եւ, զրոյց կամ համբաւ՝ որ ի բերանս հասարակաց · գոյ, տիլէրէ տէսնթան · նամ։ Եւ, մտաւոր զրոյց · մտածուի · խորհուրդ · յղայացուն կամ ծնանդ մտաց · գոյ, էնտիշէ · ֆիքը։ Եւ, բարբառ, կամ լեզու ազգի և ազգի · գոյ, լիսան։ Եւ, բան գրաւոր · Հառ · պատմութիւն · գոյ, հիքեայէ։ Եւ, մինչ ասիցի խօք հաւուս, նշանակէ ձայն խօսնակի · խօսելն աքսաղաղի · գոյ, խօրօզ սէօյ։

՚ի խօս առնել · ‖ տալ խօսել · բանալ ըզլեզուն · խօսեցուցանել · գոյ, սէօյլէթմէք։

խօս արկանել, կամ առնել · ‖ խօսիլ · գոյ, սէօյլէմէք · լագըրտը էթմէք։

՚ի խօս գալ, կամ մտանիլ · ‖ սկսանիլ ՚ի խօսել · խօսակից լինել · գոյ, սէօյլէմիյէ պաշլամագ · լագըրտըյա իլիշագ օլմագ։

խօս դնել, կամ առնել · ‖ չարագրել Հառս · գրել զպատմութիւն · գոյ, թէֆթիրիս եազմագ։

խօսող, կամ խօսող · ի, աւ · ից, ք · (ած) · այն՝ որ խօսի · գոյ, լագըրտը էտէն։ Եւ, քաջախօս · Հառաւար ՚ի խօս · գոյ, տիլսըզ · լաֆազան։ Եւ, իբրև գոյական՝ նշանակէ խօսնակ · աքաղաղ · գոյ, խօրօզ։ Եւ, այլ ինչ հաւ՝ որ երգէ։

խօսնակ · ի · աւ · ից · ք · (գոյ) կամ իբր (ած) · աքաղաղ · գոյ, խօրօզ։ Եւ, իբր քարոզ · ձայնատու աւետաց · գոյ, միւժդէճի։ Եւ, բարեխօս · փաստաբան · գոյ, միյանձը · արդար կիրիճի։ Եւ, անձն՝ որ Հարատար է ՚ի խօս · գոյ, կէլֆազը սիւզկիւն քիշի։

խօսնական · ‖ տես խօսուն։ Եւ, բանական · մտաւոր · Հարատար ՚ի բան · գոյ, ֆէքրաէթլի · էլֆազը սիւզ։ Եւ, միջնորդ Հարանախօսութեան · գոյ, նիշանլամայա միյանձը օլան։

խօսնակից · կցի, աւ · ից, ք · (ած) · միջնորդ խօսելոյ ՚ի խաղաղութիւն, կամ յայլ ինչ պատգամաւոր · աւն, խօք տանող բերոյ · գոյ, սէօզ կէօթիւրէն կէթիրէն։

խօսնայր · ի, աւն, արամբ · արանց, ա-

խօսնեայր · ի բամբք · (ած) կամ (գոյ) · այն՝ որ խօսեցեալ է ընդ կուսի ուխտ ՚ի Հարսնութիւն իւր · փեսայացու կուսի նշանելոյ · որ և խօսնայր ասի արբոյն յովսեփայ ՚ամահչայր կոչեցելոյ՝ որ խօսեցաւն էր ամենասաքր կուսին Մարիամու · գոյ, եառագլուս · նիշանլը։

խօսողական · ի, աւ · ից, ք · (ած) · սեպհական խօսողաց՝ (գործի, կամ շնորհ խօսելոյ) · գոյ, սէօյլէյճինէ մախսուս · Եւ, ունող իբր խօսողութիւն, որպիսի են մանուկք ՚ի Թաղնոց · գոյ, սէօյլէյէն էօթէնն։

խօսողութիւն · Թեան · (գոյ) · կարողութիւն խօսելոյ և յայտնելոյ զխորհուրդս մտաց՝ բանիւ բերանոյ · գոյ, գաւվէթլի քէլամ · լագըրտը էթմէ։

խօսուիմն · ոյ, ոյն · ից, ոյք · ‖ տես ՚ի վերոյ խօսողութիւն և Հարանախօսուիմն։

Ծ

Ծ — Ծ

Ծ · ‖ է տառ բաղաձայն, որ անուանի Ծայ · և է կիսաձայն և կրկնակ · զի ունի ղղծրաթիւն երկուց բաղաձայն տառիցս սոսկիկ Ջ և Ձ · քանզի հնչիւն սորա ուժգին է քան զտառն Ջ, և մեղմ է քան

Ծ — Ծ

ղՁ · վ՚ն որոյ և յատուկանական արուեստի ըստ հագագին է Նուբք · որպիսի են և տառքս այսոքիկ Ջ, Կ, Տ, և այլն։ Եւս՝ տառս այս լծորդ է ընդ տառիցս Չ և Ց և Ձայնիւս ունի զնմանութիւն նոցա, վասն որոյ

և երբեմն փոխադրի ընդ նոսա մանաւանդ ընդ Հ տառին · որպէս՝ գծուած, գծուձ · պանծալ · պանձալ · ծգտուել, ձգտուել · և այլն։ Եւ մինչ գրիցի այս տառ այսպէս Ճ՝ նշանակէ զԹիւ համարողական, որ է չիսուն կամ չիսնեւորդ · Աբգ՝ ի դիմաց տառին այսորիկ սուբբն ներքոյ շնորհալի վայելչաբար խրատէ զՄեղ չասելն ·

Ծովս նըման՝ ասէ, զնմասո ,
որ ի յերկինից խըմելէ ասա ·
բայց ըզհոգւոյ քո առագաստ ,
ծըծծել մըտաքըդ լէր պատրաստ։

Ծագ · ի , իս · ից , օք · (գԹ) ; և արմատ Ծագեմ բայի, որ նշանակէ ծայր, մանաւանդ վերջին ծայրն · եզր · վերջք · կատարք · սպառուած · ասէ , ծայր · ձաՀ · գաՀ , ուշ · սոն · Թէփէ ։

Ծագական · ի , աւ · ից , օք · (ածՀ) ; այն՝ որ սեպհական է կամ անկ ծագման · գաՀ, ազգուշա մանաւանս ։

Ծագակից · կցի , աւ · ից , օք · (ածՀ) ; այն՝ որ զոյգ ընդ այլում ծագէ՝ կամ լուսատու լինի · գաՀ, սիրէ չզգան, ըշըղնըը վերան։

Ծագեմ · եցի · եա · ել · (ՀէրգԹ) ; ցոյսել · ձգել ի գուբս զզօրաւորն իւր կամ զոյս · ծաւալել · սփռել · և երևեցուցանել · տալ ծնանիլ · ասէ , յաՀեցընել · գաՀ , սատր էմՀէք · (կիւն) ազգուբմագ · Եա , բառս այս և կրաւորականն իւր ծագիմ՝ երբեմն իբրև չէզք վարեալ՝ նշանակէ ծայր տալ · երևիլ · փայլիլ · լուսաւոր լինիլ · և ծնանիլ բղխիլ · ասէ , յաՀիլ · գաՀ , ազգուագ · չըգմագ · սատր օլմագ ։

Ծագեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ել ։ ասս ի վերոյ Ծագեմ՝ լոյս առաջին նշանակութեանն ։

Ծագէ՝ ի ծագ · ։ ծայրէ ի ծայր, այսինքն ի միոյ ծայրէ մինչև ի միւսն · գաՀ , ուշատան ուշատագ · պաշտան պաշտատագ ։

Ծագողական · ի , աւ · ից , օք · (ածՀ) ; իբր ծագօղ · ծագեալ · ասէ , յաՀօղ · գաՀ , սատր օլան ։

Ծագողութիւն · Թեան · · · · } (գԹ) ;
Ծագումն · գման , ամբ · անց , ամբք · }
ծագելն · ծագիլն լուսոյ կամ լուսաւորից · գաՀ, ազգմագ · Եա , փայլումն լուսաւորութիւն · գաՀ , ըշըլտայըշ · Եա , ծնունդ · բըղխումն · ի վեր երևումն · գաՀ , ազգուշ · դուհուր · չէրէք ։

Ծագոյծ · ։ ասս խորշ ։

Ծաղթելն · ։ ասս Ծոթելն ։

ԴԱԼ — ԴԱԽ

Ծալ , կամ Ծալք · (գԹ) ; կրկնուիլ կատարելոյ կամ մասանց յիրարս վերայ · փաթոյթ · ոլորք · գաՀ , ախըրըմ · գաՀ ։

Ծալած · ի , ալ · ից , ալք · } (ածՀ) ։
Ծալածոյ · ի , իս · ից , իւք · }
այն՝ որ ունի զծալս , կամ լինի ծալել և բանալ · ոլորածոյ · գաՀ , ախըրըմլը ։

Ծալ առնուլ · ։ ծածանիլ · ալեաց զալեօք գալ · գաՀ , մէվճ մէվճ օլմագ ։

Ծալելիք · լեաց , եաք · (ածՀ) ; այն՝ որ կարէ ծալել և կրկնիլ · գաՀ, ախըրըմ, գաՀ օլմագաղ չէյ · Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ յօգտագործ անդամոյ կենդանեաց՝ որք կրկնին , և գործեալ ուղղին , և այս մանաւանդ ասի զօգտագործս ծնկան · գաՀ , ախլին օյնագ էէրըլըր ։

Ծալեմ · եցի · եա · ել · (ՀէրգԹ) ; կրկնել ի վեր միմեանց զնաւտաւս կտաւեղինաց · կուշ կուշ առնել · փաթաթել · ոլորել · գաՀ , ախըրըմ · գաՀ գաՀ էէմՀէք ։

Ծալ ի ծալ առնուլ · ։ գալարիլ · պտոյտիլ · ասէ , ձանձկիլ · գաՀ , պիչքիլըմՀէք · էյիմ պիչիյըմ օլմագ ։

Ծալուկն · (ածՀ) ; ծալածոյ գոլով · ծալս ունելով · գաՀ, ախըրըմլը օլարագ ։

Ծալտած · ի , ալ · ից , ալք · } (գԹ) ։
Ծալտումն · լման , ամբ · անց , ամբք · }
ծալք · ծալէնն , և ծալիլն · գաՀ , ախըրմՀ · ախըրըշ · ախըրըլը ։

Ծախ · ու , աւ · ուց , ուք · կամ ոյ , ալ · ից , ալք · կամ իոյ , իւք · (գԹ) ; վճռաբեր · ծախսումն ընդդէմ ի կարևորս , իբր ի կերակուր կամ ի զգեստս · գաՀ , խարճ մասրաՀ · Եա , վատնումն · սպառումն · մնշուկն · գաՀ , ԹէլէՀ · Եա , ասյժ · առագանք · կորուստ · գաՀ , զարար · պէյան · Եա , իբր ռամկօրէն՝ նշանակէ վաճառումն · վաճառք · գաՀ , սաթըշ

Ծախական · ի , աւ · ից , օք · (ածՀ) ; այն՝ որ ծախի և սպառի · դիւրածախ · անցաւոր · գաՀ , ԹէլէՀ օլան · կէչիճի ։

Ծախեմ · եցի · եա · ել · (ՀէրգԹ) ; ծախս առնել ընդդէմ ի պէտս կարևորաց · վաճառել զիմի ի պէտս ինչ · գաՀ , մասրաՀ էէմՀէք · Եա , սպառել · վատնել · մաշել · գաՀ, ԹէլէՀ էէմՀէք · զոյ էէմՀէք · Եա , իբր ռամկօրէն՝ նշանակէ վաճառել · գաՀ , սաթմագ ։

Ծախիչ · խի , աւ · ից , օք · (ածՀ) ; այն՝ որ ծախէ և սպառէ · վատնիչ · մաշիչ · գաՀ , ԹէլէՀ էէրճի ։

Ծախուղական · ի , աւ , ից , օք · (ածՀ) ; ուռնօղ

ղղծրաւթի՛ Դախեղյ • Դախօղ • գառ՛, Թէլէֆ էաէն • Եա • Դախելի • վառնելի • գառ՛, Թէլէֆ օլան։

Դախաղալթիւն • Թեան • • • } (գոյ)։
Դախաւսին • խանն, ամբ • անց, ամրք • } (գոյ)։
վառնելն զինչ • սպառելն • մաշաւսին • գառ՛, խորաֆ • զայաթ։

Դաճանեւմ • էցի • էա՛ • էլ • (Հէրգործ) } Դաճանեցուցանեւմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անցող) } տալ Դաճանիլ • շարժէլ • զերեսս Ջուրց • գառ՛, մէվզէնաթիւլիք։

Դաճանիւմ • էցայ • էա՛ • իլ • (Հէղոյ)։ սառանիլ • տառանիլ • շարժիլ • մէզմաբար ծփծփիլ, որ ասի զՋուրց և կամ զխոտոյ • գառ՛, տալանմագ • մէվզէնիմէք։

Դաճանաւսին • Նման, ամբ • անց, ամրք • (գոյ)։ Դաճանիլն • շարժաւսին • գառ՛, տալանման • մէվզ՛։

Դաճի • Դաճայ, էաւ • էաց, էօք • ‖ տե՛ս Դիճաճան։

Դաճկաբար • (Հէֆէյ որոյնո՛ն)։ գաղտնաբար • Թաքնաբար • ընդ Դաճկաւթիւ • գառ՛, կիզլիչէ • մանփիչէ։ Եա, իբրև ածական անուն՝ նշանակէ Դաճակ • գաղտնի • գառ՛, կիզլի • սիրցան։

Դաճկագէտ • գիտի, իւ • ից, էք • (ած)։ այն՝ որ գիտէ զՆաճակ խորհուրդս և զգաղտնիս սրտի • գառ՛, գալոյի Թանըշյան • սիրըը պլնէն • բազան։

Դաճկագիտաւթի՛ • Թէ • (գոյ)։ գիտելն՝ կամ գիտաւթի՛ զգաղտնիս սրտի • գառ՛, գալոյի Թանըշյա • սիրըը պլնէլ։

Դաճկագլուխ • (ած)։ այն՝ որոյ գլուխն է Դաճկաւկ • գառ՛, պաշը էօրթիւլիւս։

Դաճկագործ • գաւնի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ առաւել Դաճակ կ և գաղտնի • կարի Թաքուն • գառ՛, փէք կիզլի։ Եա, գրի Դաճկագործ՝ և լինի մակբայ, ‖ տե՛ս ի վերոյ Դաճկաբար։

Դաճկաթաքոյց • կամ Դաճկաթաքոյց • գաւցի, իւ • ից, էք • (ած)։ այն՝ որ ի Դաճակ Թաքուցեալ կոյ • Թաքուն • գառ՛, կիզլէնէն • առզլանան։

Դաճկախոյց • կամ Դաճկախոց • (ած)։ Դաճկաբար խոցոզ • գառ՛, կիզլի եարալյան։

Դաճկախօս • ի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ի Դաճակ և ի Թաքստեան խօսի • գառ՛, կիզլի սէզլէյէն։

Դաճկական • ի, աւ • ից, էք • ‖ տե՛ս Դաճակ։

Դաճկավէտ • մոի, աւ • ից, էք • (ած)։ այն՝ որ ունի զՆաճակ միտս՝ այսինքն զխորհուրդս մտից • գառ՛, կիզլի ֆիքիրլի։

Դաճկանք • անաց, էք • ‖ տե՛ս Դաճկաւթի՛։

Դաճկապատեմ • էցի • էա՛ • էլ • (Հէրգործ)։ Դաճկէլով կամ Դաճկաւթիւ պատել զնին • գառ՛, կիզլէնէրէք գաւշամագ։

Դաճկապէս • ‖ տե՛ս Դաճկաբար։

Դաճկասէս • ի, աւ • ից՝ կամ իյ, էք • (ած)։ ասի զայն իբր Դաճկագէտ • տեսօզ և գիտօզ զՆաճակ խորհուրդս սրտի և մտից։ Եա, ասի զմարդոյ, իբր գուշակ գաղտնեաց • գառ՛, զայդ պիլնէմի • սիրըը պլնէն։ Եա, իրագէտ անձին խոշմի մասք • գառ՛, քէնճանիկ վերագտիսար։ Եա, հոգեաեա • Նրբատես • գառ՛, բուհանի։

Դաճկասան • ի, աւ • ից, էք • (գոյ)։ Դաճկաց • Դաճկայի անկաղնոյ • աւմ՛, վերայ առնելու բան • գառ՛, էօրնէիւ • եօրկան։ Եա, տեղի՝ ուր կարէ էք Թաքչիլ • իբր ապատանարան • գառ՛, սրզղնաճագ եէր։

Դաճկելիք • լեաց, էք • ‖ տե՛ս ի վերոյ Դաճկասան՝ բատ առաջին առման։

Դաճկեմ • էցի • էա՛ • էլ • (Հէրգործ)։ զՆաճակ և զբաց իբր պատել • վերարկել • աքօղել • պատրաստակել • աւմ՛, գոցել • գառ՛, էօրթմէք • գափամագ • Եա, դնել ինչ ի Դաճակ վայրի տեղէք Թաքուցանել • պահել • անտես ածոց առնել • գառ՛, ոտգլամագ • կիզլէմէք • Եա, կրաւսրական սորին էրբէնն իբրև չէզբ՝ նշանակէ Թագչել • անէրսըզճ լինիլ • գառ՛, ատգլանմագ • կիզլէնմէք։

Դաճկիչ • կչի, աւ • ից, էք • (ած) կամ (գոյ)։ այն՝ որ Դաճկէ զնին • Նրատրան • գառ՛, էօրթէն • Եա, խոփ • գառ՛, գափագ։

Դաճկոյճ • կուճի, իւ • իյ, իւք • } Դաճկոց • ի, աւ • ից, էք • } (գոյ)։ Դաճկաւթի՛ • Դաճկաւնի • Հագանաւսրաւթի՛ • և գաղտնիք • գառ՛, կէօկէ • սիրը • Եա, իբր ինչ՝ որ Դաճկէ զնին, սրոյ զգեստ • վարագոյր • վերարկու • սրտոց • քօղ • գառ՛, էօրճիւ • փէրան • իւրզերնէ ալնճամագ չէյ • Եա, բառս Դաճկոց իբր առակօրէն՝ նշանակէ յարիկ տան • գառ՛, չաճը։

Դաճկուճի՛ • Թէ • (գոյ)։ գաղտնաւթի՛ • Թաքնուճի՛ • գառ՛, կիզլէմ • կիզլէյիլ • ‖ Եա տե՛ս ի վերոյ Դաճկոյճ։

Դաճկուն • կնան, ամբ • անց, ամրք • (գոյ)։ Դաճկէն, և Դաճկիլն • գառ՛, էօրճմէ, էօրճիւնմէ։

Դաճուկ • ճկի, աւ • ից, էք • (ած)։ Թաքուն • գաղտնի • այն՝ որ անյայտ է • գառ՛,

կիզելի • սագը, Ես, յոգնակի սորին իբրև գոյական՝ նշանակէ ծածուկ և գաղտնի իւք • գաղտնիք • տեղի • բան • խորհուրդ • ՓԾ՛, կիզելի, գափալը չէ, Ես, ծածկեալ կամ ծածկելի մասունք մարմնոյ • առականք • ՓԾ՛, էտեպ եէրլէրի ։

Ծածուկ, Տէր՛ի Ծածուկ • ‖ տես Ծածկաբար։

Ծակ • ու, ուս • կամ ի, աւ • ոց • զք • (Գոյ) ։ ծակեալ տեղի ինչ տախտակի, որմոյ, կաթսայի և այլ իրոց • ՓԾ՛, տէլիք • արալըգ • Ես, փոքրիկ ձերսլք • ձեղքեալ • անցք • ուռք • խորշ • ՓԾ՛, գօվուգ • պատճա • Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ այն, որ ունի զծակ • ՓԾ՛, տէլիքլի ։

Ծակախեթ լինել • ‖ խեթել և սխալ ի ծակս • մասնել և բնականել ի ձերսլս ևի փապարս • ՓԾ՛, պիր տէլիչէ կիրմէք • սագլամմագ ։

Ծակամաս • մասի, իս • իցդ, իսք • (ԾԾ) ։ այն՝ որ մասնէ ի ծակս և ի ձերսլս առ ի թաքչիլ • ՓԾ՛, տէլիչէ կիրէն ։

Ծակասոյզ • սուզի, իս • իցդ, իսք • (ԾԾ) ։ այն՝ որ սուզանի, այսինքն մասնէ ի ծակս և ի փապարս • ՓԾ՛, տէլիչէ սագլանան ։

Ծակեմ • եցի • եա • էլ • (Ներգործ) ։ բանալ զծակ կամ զմասս յիրի խիք • փորել • ձեղքել • հատանել անցանել • ՓԾ՛, տէլմէք • եաբմագ ։

Ծակղկ, կամ Ծակուկ • կուկի, աւ • ոց, զք • (Գոյ) ։ փոքրիկ ծակ որմոյ կամ պատուհանի և այլ իրոց ինչ • ՓԾ՛, քիւչիւք տէլիք • գօվուգճագ ։

Ծակոտ • ի, աւ • ոց, զք • կամ իւ • իցդ, իւք • (ԾԾ) ։ այն՝ որ ունի զբազում ծակս • ՈՒՒՀ, ծակծկլած • ՓԾ՛, տէլիքլի ։

Ծակոտեմ • եցի • եա • էլ • (Ներգործ) ։ բանալ զծակս ընդ միր ինչ • ծակ ծակ առնել • բանալ ծակս բազումս • և իբր խոցոտել • ՓԾ՛, տէլիք տէլիք էթմէք ։

Ծակոտկեան • ‖ կենի, իս • իցդ, իւք • (ԾԾ) ։

Ծակոտկէն • • ‖ ունօղ զբազում ծակս • ծակոտ • ՓԾ՛, տէլիք տէլիք • Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ տեսակ իմն հալուէի, որ կարծի լինել իբր խեցեմարթ ինչ լեալ ի նախնեաց եւ ի ծակոտկեայ լինս աշխարհ հին հնդկաց, և ուստի լինելոյ սորա ի ձև և ի գոյն եղջիւրի մարդոյ՝ երբեմն ևս եղջերուի ասեն • և զրոյ թէ ուստի մնանելոյ սորա անուշահոտ ծաղկանէ նախնեաց՝ ինքն ևս է անուշահոտ • զոր ժողովեալ ի ցամաքել ըմբնի, ի գործ ածէն իբրև

զինկահոտ ծխանելիս • որ լինի ազդ ինչ հալուէի • ՓԾ՛, պիր նէվ իւտ ազաձը • Ես, է տեսակ իմն պատուականի ականց • ՓԾ՛, պիր ձինս ձէվահիր ։

Ծակոտուած • ոյ, ուլ • ոց • ուլք • (Գոյ) ։ բացեալ ծակ ինչ • իբր խոցոտած • խայթուած • ՓԾ՛, ալըմըշ տէլիք • եաբա ։

Ծակուած • ոյ, ուլ • ոց • ուլք • (Գոյ) ։ խորշոտեղի ծակեալ • ՓԾ՛, գօվուգ • տէլիք եէր ։

Ծակտի • ուս, եաւ • եաց, եաք • (Գոյ) ։ բազում ծակք • մանրնկոյ ևի յարեալ ի վերջ բանի ինչ՝ սոյ նշանակէ եզակին ձայնիւ իբրև զյոգնակին • որպէս՝ մանկտի, խմանի մանկաւիք • ՓԾ՛, տէլիքլէր ։

Ծաղ • ոյ, ուլ • ոց, ուլք • (Գոյ) ։ որ և Ծալ ասի • է տեսակ իմն համատամ կամ խարտեղէն կերակրոյ • ՓԾ՛, պիր նէվ էզմիք եէմէք պիր • Ասոյ ելանէ և բառս Ծաղաթար, զոր տես ի նէվ ըզոյ ։

Ծաղածանակ • ‖ տես Ձաղածանակ ։

Ծաղաթար • ի, աւ • ոց • զք • (Գոյ) ։ իբր ծաղաթար • ծաղածոյ խմոր գործօղ • ՓԾ՛, պէօրէքձի • քէաճիձի ։

Ծաղիկ • զկան, ամբ • կուկք, անց • ամբք • կամ ղկոյ • ուլ • ոց • ուլք • կամ ղկի, իս • ից • զք • (Գոյ) ։ է անուն հասարակ՝ որ ասի զվարդս՝ զշուշանս՝ զմանուշակս, և զծառոց և զբուսոց՝ որք յառաջ քան ըզպտուղն կամ զսերմն արտադրեն, յորոց ոմանք անուշահոտ են և ախտաճաշակք, և ոմանք առանց հոտոյ • ՓԾ՛, չիչէք • Ես, է ախտ ինչ կամ հիւանդութիւն՝ որ առաւել մանկանց պատահէ, որ կարմրերանգ նիշս ի վեր ասլ • ՈՒՒՀ, ծաղիկ ։

Ծաղիկ գինւոյ • ‖ քոան և բորբոսն գինւոյ • ՓԾ՛, չիւրսաղ քիւֆի ։

Ծաղկընձիւղ • (ԾԾ) ։ այն՝ որ յիւրմէ ընձիւղեալ բոլորջիկ զծաղկս • ՓԾ՛, չիչէք վէրիւ • չիչէքլի ։

Ծաղկի ծիծառն • ‖ ասի՝ Թէ է խոտ ինչ՝ որ ի գալն ծիծառանց բուսանի, և ի հեռանալն նոցն չորանայ • ՓԾ՛, գըրլանճըճ չիչէքի ։

Ծաղկաբար • (Ռէթ • որպէս) ։ իբրև ըզծաղիկ • այսինքն անթառամ կուսութիւն • որպէս ասի՝ Ծաղկաբար ծնաւ զանմահ պտուղն յԱ՛ • ՓԾ՛, չիչէք կիպի ։

Ծաղկաբեր • ի, իս • իցդ, իւք • (ԾԾ) ։ բերօղ զծաղիկ • բուսապտղօղ ծաղկան • որ ասի զծառոց՝ զբերանց և զպաշտաց և զայլոց • ՓԾ՛, չիչէք կէթիրէն, հասալ էտէն ։

Ծաղկաբերիմ · եցայ · եաց · իլ · (չԷշ+) · ծաղկաբեր լինիլ · ծաղկաւետանալ · գոշ, չինէք կենդրիէն օլմագ · չինէքլենմէք ·

Ծաղկաբեղս · բուսի, իս · ից, իւք · (ոծ) · բուսանալ կամ արտադրեալ ի ծաղկէ · գոշ, չինէքտէն հասըլ օլան · Եա, այն՝ որ վերաբերի բուսոց ծաղկանց · գոշ, չինէքլէրէ մնխասատ ·

Ծաղկաբուղխ · ‖ տե՛ս Ծաղկաբեր ·

Ծաղկաբուրդն · (Գոյ) · արուեստական կազմուած ինչ իբրև զնաձի՝ որ զարդարի երսի ներանգ ծաղկօք, զոր առնեն ի մեծամեծ հանդէսս հարսանեաց կամ ուրախութեան · գոշ, չինէքտէն եապըլըրշ պիւրճ ·

Ծաղկագիր · գրի · աւ · ացս, օք · (Գոյ) · գիր նկարեալ զանազան էրանգօք ի ձև ծաղկանց, որ լինի ի սկզբանն բանից · գոշ, չինէքլի եազը ·

Ծաղկագոյն · գունի · իս · իցս, իւք · (ոծ) · այն՝ որ ունի զգոյն ծաղկի · գոշ, չինէք բէնէքլի · Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ ի գոյն ծաղկան · գոշ, չինէք բէնէքլէնեակ ·

Ծաղկագրիմ · եցայ · եաց · իլ · (չԷշ+) · գրիլ կամ նկարիլ իբրև զծաղիկ · գոշ, չինէք կիպի եազըլմագ · Եա, ծաղկիլ · բուսանիլ · գոշ, չինէքլէնմէք · պիթմէք ·

Ծաղկադարման · լ · իս · իցս, իւք · (ոծ) · դարմանօղ ի պարարիլ իւրաքանչիւր ծաղկանց · գոշ, չինէք թիմար եէդէն · չինէք սէվէն · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ անձն՝ կամ արհեստաւոր, որպ գործն է անկել և դարմանել զծաղիկս · գոշ, չինէքջի · պաղչէվան ·

Ծաղկադէմ · դիմի · աւ · ացս, օք · (ոծ) · այն՝ որպ դէմքն պիտակացեալ են ծաղկի առանձնաձև յատուկ պիտակիբեա · գոշ, չինէք եիւզլիւ · չիլ եիւզլիւ ·

Ծաղկազարդ · լ · իս · իցս կամ ացս, իւք · (ոծ) · այն՝ որ ծաղկօք զարդարեալ է · գոշ, չինէքլէր իւրէ ոռնամէնթլը · Եա, ուռճացեալ կամ վայելչազարդ իբրև զծաղիկս · գոշ, չինէք կիպի աչըլմըշ · Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ոռնն մեծատան դէս, որ լինի ի նախընթաց կիւրակէի զատկին, յորում աւուր պէս պէս ծաղկամբք և ոստովք արմաւենեաց կառուցի յիշատակ գալըտեան տեառն մերոյ յԻ քէ ի քաղաքն երուսաղէմ· ոյզ և ի նմին գալստեանն՝ մանկունք եբրայեցւոց և ծերք ընդ առաջ ելին նմա ձիթենեօք և արմաւենեօք · գոշ, չինէք ոռնամաղ ·

Ծաղկազարդեմ · եցայ · եա՛ց · եալ · (չԷշ+) · զարդարել ծաղկօք · պայծառացուցանել · և վայելչացուցանել · գոշ, չինէքլեր իլէ ոռնամէմագ · կիւզէլլէմէք ·

Ծաղկազարդութիւն · Թեան · (Գոյ) · ծաղկօք զարդարելը, և զարդարիլն · գոշ, չինէքլեր իլէ ոռնամէմա ·

Ծաղկազգեաց · գեցի, իս · իցս, իւք · } (ոծ) ·
Ծաղկազգեստ · ի, իս · իցս, իւք · }

ունօղ և բերօղ կինքեան զծաղիկս, որ ասի զծառոց և զբուսից և զայլոց նմանեաց · գոշ, չինէքլի ·

Ծաղկալըծ լինել · ‖ զերծանիլ այսմիքն մերկանալ կաղապարիլ ի ծաղկանց · գոշ, չինէքլերի աէօքիւլմէք ·

Ծաղկազեարդ · (ոծ) · զարդարեալ ծաղկօք · կամ վայելչացեալ իբրև զծաղիկս · գոշ, չինէքլեր իլէ ֆէերտճանան ·

Ծաղկամարտ · (ոծ) · այն՝ որ ասպ Թարշամիլ ծաղկանց, որ ասի զարեգակնէ · գոշ, չինէքլէրի յօլտաւան ·

Ծաղկամած լինել · ‖ Թափել զծաղիկս · գոշ, չինէչիլի աէօքմէք ·

Ծաղկաժողով · (ոծ) · այն՝ որ ժողովէ ըզծաղկանս · գոշ, չինէք Թօփլայան · Եա, այն՝ յորում է ժողով կամ բանակութիւն ծաղկանց · գոշ, չինէքլէրին քէօրէմէ ·

Ծաղկաժողով առնել · ‖ ժողովել և հաւաքել զծաղիկս · և քաղել զնոսին ընտրեալսն իբրև զծաղկանս · գոշ, չինէք Թօփլամագ ·

Ծաղկալի · } (ոծ) · այն՝ որ լի է և լցեալ
Ծաղկալից · } ծաղկօք · գոշ, չինէքլէր իլէ մօլու ·

Ծաղկախիտ · (ոծ) · այն՝ յորում են ծաղիկք խիտ առ խիտ · գոշ, սըգ սըգ չինէքլի ·

Ծաղկածաւալ · (ոծ) · այն՝ որ ծաւալէ և սփռէ, կամ բերէ յիւրմէ զծաղիկս · կամ ծաղկալից · գոշ, չինէք հասըլ էէն ·

Ծաղկածին · ծնի, իս · ացս, օք · ‖ տե՛ս Ծաղկաբեղս ·

Ծաղկակալ · ի, աւ · կամ իս · ացս, օք · (ոծ) · այն՝ որ ունի կամ կրէ կինքեան զծաղիկ · որպիսի է սեղանն կամ սկաւտի յորոյ վերայ դնին ծաղկունքս, ոյզ և մարդն ծաղկակալ ասի, եթէ կալեալ ունիցի ի ձեռին զծաղիկ · գոշ, չինէք Թաշըլան ·

Ծաղկահամ · (ոծ) · այն՝ որ ունի զհամ և զհոտ անուշահոտ ծաղկանց, որպէս ասի ծաղկահամ ըմպելի · գոշ, չինէք լէզ-

էենէօք · գոշ, չինէք ոռնամագը ·

Ծաղկազարդեմ · եցի · եա՛ց · եալ · (ՆԷրգ+) · զարդարել ծաղկօք · պայծառացուցանել · և վայելչացուցանել · գոշ, չինէքլեր իլէ ոռնամէմագ · կիւզէլլէմէք ·

Ծաղկազարդութիւն · Թեան · (Գոյ) · ծաղկօք զարդարելը, և զարդարիլն · գոշ, չինէքլեր իլէ ոռնամէմա ·

Ծաղկազգեաց · գեցի, իս · իցս, իւք · } (ոծ) ·
Ծաղկազգեստ · ի, իս · իցս, իւք · }

ունօղ և բերօղ կինքեան զծաղիկս, որ ասի զծառոց և զբուսից և զայլոց նմանեաց · գոշ, չինէքլի ·

Ծաղկալըծ լինել · ‖ զերծանիլ այսմիքն մերկանալ կաղապարիլ ի ծաղկանց · գոշ, չինէքլերի աէօքիւլմէք ·

Ծաղկազեարդ · (ոծ) · զարդարեալ ծաղկօք · կամ վայելչացեալ իբրև զծաղիկս · գոշ, չինէքլեր իլէ ֆէերտճանան ·

Ծաղկամարտ · (ոծ) · այն՝ որ ասպ Թարշամիլ ծաղկանց, որ ասի զարեգակնէ · գոշ, չինէքլէրի յօլտաւան ·

Ծաղկամած լինել · ‖ Թափել զծաղիկս · գոշ, չինէչիլի աէօքմէք ·

Ծաղկաժողով · (ոծ) · այն՝ որ ժողովէ ըզծաղկանս · գոշ, չինէք Թօփլայան · Եա, այն՝ յորում է ժողով կամ բանակութիւն ծաղկանց · գոշ, չինէքլէրին քէօրէմէ ·

Ծաղկաժողով առնել · ‖ ժողովել և հաւաքել զծաղիկս · և քաղել զնոսին ընտրեալսն իբրև զծաղկանս · գոշ, չինէք Թօփլամագ ·

Ծաղկալի · } (ոծ) · այն՝ որ լի է և լցեալ
Ծաղկալից · } ծաղկօք · գոշ, չինէքլէր իլէ մօլու ·

Ծաղկախիտ · (ոծ) · այն՝ յորում են ծաղիկք խիտ առ խիտ · գոշ, սըգ սըգ չինէքլի ·

Ծաղկածաւալ · (ոծ) · այն՝ որ ծաւալէ և սփռէ, կամ բերէ յիւրմէ զծաղիկս · կամ ծաղկալից · գոշ, չինէք հասըլ էէն ·

Ծաղկածին · ծնի, իս · ացս, օք · ‖ տե՛ս Ծաղկաբեղս ·

Ծաղկակալ · ի, աւ · կամ իս · ացս, օք · (ոծ) · այն՝ որ ունի կամ կրէ կինքեան զծաղիկ · որպիսի է սեղանն կամ սկաւտի յորոյ վերայ դնին ծաղկունքս, ոյզ և մարդն ծաղկակալ ասի, եթէ կալեալ ունիցի ի ձեռին զծաղիկ · գոշ, չինէք Թաշըլան ·

Ծաղկահամ · (ոծ) · այն՝ որ ունի զհամ և զհոտ անուշահոտ ծաղկանց, որպէս ասի ծաղկահամ ըմպելի · գոշ, չինէք լէզ-

զեղծնտե օլան • չինէք գօգաւլու։

Ծաղկահաւաք • ‖ տես Ծաղկածաղով։

Ծաղկահիւս • (=ծ)։ այն՝ որ հիւսեալ է ծաղկօք, որպ ասի Ծաղկահիւս պսակ • պաշ, չինէքլէր իւէ էօրիւլիւշ։

Ծաղկահոտ • ի, իս • ից, իւք (=ծ)։ այն՝ որ ունի և բուրէ զհոտ ծաղկան, որպ ասի գինին կազմեալ աբխեաթիւ՝ որ զաղնիս հոտս և զբուրմանն ծաղկանց ունի չինէքեան • պաշ, միւքէթի գօգաւլու։

Ծաղկահոտագոյն • գան, իս • ից, իւք • (=ծ)։ այն՝ որ առաւել ունի և բուրէ զհոտ ծաղկանց • պաշ, զըչէթի միւքէթի գօգաւլու • բահչալը։

Ծաղկաձև • ի, իս • ից, իւք • (=ծ)։ ծաղկակերպ • ունօղ զձև և զնմանութիւն ծաղկի • պաշ, չինէք պիչիմիներէ։ Ես, երբեմն յարեալ ի բայս՝ վարի իբրև մակբայ, և ‖ տես Ծաղկաբար։

Ծաղկայօրինասրակ • (=ծ)։ այն՝ որ յօրինեալ է ծաղկօք • պաշ, չինէք իւէ սիւզէնմիշ։

Ծաղկանամ • ացայ • ցից • ալ • ‖ տես Ծաղկիմ։

Ծաղկանեղկ • ի, աւ • աց, օք • (=ծ) կամ (գոյ)։ ներկաբար կամ ներկօղ զերս ի պէս պէս գոյս ծաղկանց • պաշ, չինէք բէնքրինէք նագաշչեան։ Ես, ծաղկեբանգ յօրինեալ։ ծաղկօք ներկեալ • պաշ, չինէք իւէ նագաշչանմըշ։

Ծաղկանկար • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ այն՝ որ նկարեալ է ծաղկամբ, կամ ի գոյն ծաղկի • պաշ, չինէք իւէ, չինէք բէնքրինէք նագաշչանմըշ։

Ծաղկանոց • ‖ տես Ծաղկոց։

Ծաղկապատծառ • (=ծ)։ այն՝ որ պատծառացեալ է և զարդարեալ ծաղկամբք • պաշ, չինէքլէր իւէ սօնանմըշ։

Ծաղկավարս • (=ծ)։ վարսիւք տեղւոց կամ սաղարթիւք ծաղկեալ և վայելչացեալ • վարսագելը • պաշ, կիւզէլ սաչլը, եաիրագլը։

Ծաղկատարփակ • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ այն՝ որ տարփալի ծաղկօք յօրինեալ է • կամ այն՝ որ տարփալի է վասն ծաղկեայ յօրինուածոյն, որպիսի էր պատմուճանն յակովփոս սրբոյ յակոբոյ Նահապետի։

Ծաղկատեսակ • ‖ տես Ի վերոյ Ծաղկաձև։

Ծաղկարար • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ծաղկիչ, այսինքն արուեստաւոր որ կազմէ ըզ պէս պէս ձևս ծաղկանց • նկարօղ զծաղկս ձև յօրինուածս • պաշ, չինէքջի • նագգաշ։

Ծաղկաւարտակեամբ • ‖ այն՝ որ կիսեալ և կազմեալ է խառատ ծաղկօք • ծաղկալից • պաշ, չինէքլէր իւէ սօլու։

Ծաղկաւետանամ • ացայ • ցից • ալ • (չեշտ)։ ծաղկաւէտ լինիլ • ծաղկաւետիլ • յաւէտ ծաղկօք զարդարիլ և վայելչանալ • պաշ, չինէքլէր իւէ սօնանմագ։

Ծաղկաւետամ • եցի • եամ • էլ • (=երբ ծ)։ ծաղկաւէտ առնել • լցուցանել ծաղկօք • պաշ, չինէքլէր իւէ սօնանմագ։ Ես, կրաւորականն սորին Ծաղկաւետիմ՝ իբրև չեզոք վարի երբեմն • ‖ և տես Ի վերոյ Ծաղկաւետանամ՝ և Ծաղկիմ։

Ծաղկաւէտ • էտի • իս • ից, իւք • (=ծ)։ լի ծաղկօք • ծաղկալից • պաշ, չօք չինէքլի։

Ծաղկաւետութիւն • թեան • (գոյ)։ ծաղկաւէտն գոլ • պաշ, չինէքլէր իւէ սօլու օլմասը։

Ծաղկափթիթ • (=ծ)։ այն՝ որ այն ինչ փթթեալ, այսինքն բացեալ և վայելչացեալ իւէ ծաղկօք • պաշ, չինէքլէրի աչըլմըշ։ Ես, երբեմն յարեալ ի բայս՝ լինիլ մակբայ։

Ծաղկաքաղ • ի, իս • ից, իւք • (=ծ)։ այն՝ որ քաղէ զծաղիկս • ծաղկահաւաք • պաշ, չինէք թօփլասան։ Ես, այն՝ որ հաւաքիւրը բանս և իմաստս իբրև զծաղիկ ժողովեալ համառօտ • պաշ, չոշնասան պուշնասան ալըփ էմ էտէն։

Ծաղկաքաղ առնել, կամ լինել, կամ երթալ • ‖ Ծաղկաժողով լինել • հաւաքել ըզ ծաղիկս • պաշ, չինէք թօփլամագ։ Ես, հաւաքեալ բանս և իմաստս հատուածս իբրև զծաղիկ, և կազմել զնի բան իբր ի մի փունջ • պաշ, քիթապ խլար էթմէք։

Ծաղկաքաղաւթիւն • թեան • (գոյ)։ քաղելն և ժողովելն զծաղիկս • պաշ, չինէք թօփլամա։ Ես, հաւաքելն բանս հատուածս • պաշ, քիթապ խլար էթմէ։

Ծաղկեայ • կկի՛ կամ կկոյ • իս • ից՝ կամ եայց • իւք • • • • • (=ծ)։

Ծաղկեղէն • ղինի • աւ • աց, օք • այն՝ որ կազմեալ է ի ծաղկանց • զարդարեալ գեղեցիկ ձևով գոյն զգոյն ծաղկամբք • պաշ, չինէքաչն սիւզելլիւշ։ Ես, ունօղ զբազմազան ծաղկանս, որպ ասի ծաղկեայ գաշտ, լեառն, և այլն • պաշ, ալաճա • չինէքլը։

Ծաղկեմ • եցի • եամ • էլ • (=երբ ծ)։ ‖ տես Ծաղկեցուցանեմ՝ Ես, վարի իբրև չեզոք • ‖ և տես Յայնժամ Ծաղկիմ։

Ծաղկենկար • ‖ տես Ծաղկանկար։

Ծաղկեջանգ • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ունօղ

զգոյն ծաղկի • կամ ծաղկանման • ծաղկաձեւ • ած՝ ընդ. ընդ. ած՝ ընդ. ընդ. ած՝ ընդ. ընդ.

Ծամածռեմ. եցի · եա · ել · (Հէրփորձ)։ խեղաթիւրել. կամակորել · առ։, ծռմըռակել · գաձ, էյրիսիլ-յըրիս էմէլէք · Եա, ըզ ծամելիս և զձնօտս իւր ծռեալով ծալը առնել · առ։, քիթը բերանը ծըռել · գաձ, աղջիկը պռրնաւնու էյմէք։

Ծամակալ. ի, աւ, կամ իս · ացս, օք · (գոյ)։ կապ հերսից գլխոյ, որով կապէն կանայք զհերս կամ զգեստ՝ որք կոխեալ կան ի յետ կոյս գլխոյ նոցա · և երբեմն առ ի զարդ ոսկեզէն կամ արծաթեզէն յօրինուածովք և կամ մարգարտօք և կամ իբր ոսկեթել վերջաւորօք կազմեալ զայն երկայն կամ կարճ, Թոզան կոխել և ինքնել ի վայր ընդ թիկնաոլիշս իւրեանց · և այս զարդ կանանց գրեթէ առ մեօք խափանեալ իցէ, թէպէտ ուր ուրեմն ի քաղաքս ինչ կարէ գտանիլ · գաձ, սաչ պաղը։

Ծամակուռ · (ածՏ)։ այն՝ յորում իցէ իբր թէ նմանուածի ծամոյ յաձախելոյ · գաձ, չօգ սայլը։

Ծամեմ. լեայ, եաւ · եայց, եօք · } (գոյ)։
Ծամեմք · լեայ · եօք · · · · }
քունք և ծնօտ մինչև ի կզակ, որ է միջոց կամ գործի ծամելոյ կենդանեաց զկերակուրս · գաձ, գուլագ Թօզու · չէնէ։

Ծամեմ. եցի · եա · ել · (Հէրփորձ)։ մանրել առատմամբք · ծամկել · առեալ ինչ ի բերանն մանրել և տրորել · առ ի ուտել · որոձել · գաձ, չէյնէմէք։

Ծամոն · ի, աւ · ացս, օք · ‖ տես Մ ազատաքէ։

Ծայգ · ի, իւ · իցս, իւք · (գոյ)։ է անուն երկրորդ ժամուն տունկեան, զոր տեսցես ի բառն Ճամ։

Ծայդ, կամ **Ծայթ**, կամ **Ծաեթ** · (ածՏ)։ բառ ռամկական՝ որոյ նշանակ Թշնամանաց · հերձուածօղ Թերհաւատ · գաձ, եանըզլ վէհմէլ · նօգսանլը։ Եա, լսատ ոմանց՝ մանր և նուազ · Թերի · գաձ, գուսուբ։

Ծայդանձն, կամ **Ծայթանձն** · ձին, ամբ · անց, ամբք · (ածՏ) և (գոյ)։ այր հերձուած ծօղ, կամ հերետիկոս · գաձ, եանըզլըզ քիմնանէ · բաքըզը։

Ծայթրին · ‖ տես Ծոթրին։

Ծայր · ի, իւ · իցս, իւք · (գոյ)։ ծագ · եզր · կատար · սպառուած · սկիզբն կամ կատարած · վերջ · գաձ, ուձ · Թէվիկ։

Ծայրաբար · (Հոլքոյ որոխան)։ ծայրագոյն լինել կերպիւ կամ օրինակաւ · կամ ծայր ի ծայր · գաձ, ուձմտին ուձմէ։

Ծայրագագաթն · (գոյ)։ իբր ծայրացեալ կամ բարձրացեալ գագաթն · գաձ, եիւքսէլիչ Թէփէ։

Ծայրագիշերական · (ածՏ)։ նման երեկորեան լուսոյ կամ լուսոյն արշալոյսոյ · գաձ, ագշամ · կամ չէֆթակ չավգընա պէնզէր։

Ծայրագոյն · գունի, իս · իցս, իւք · (ածՏ)։ այն՝ որ է հասեալ ի վերջին աստիճանն · բարձրագոյն · գերագոյն · կատարեալ · գաձ, իւսթիւն · ալա · էքմէր։ Եա, խորագոյն · ծայրացեալ · գաձ, ուէրինձէ։

Ծայրագունութիւն · ‖ տես Ծայրութիւն։

Ծայրագործակ · ի, աւ · ացս, օք · (ածՏ)։ այն՝ որ ծայրագոյն պայծառութեամբ տեսանի · մաքուր և ջինջ լոյժ · ոյոյ ասի հայելի Ծայրագործակ · գաձ, փէք փարլագ։

Ծայրազարդեալ. ‖ ծայրագոյն զարդուք լցեալ · յոյժ կոյսանց պայծառազարդեալ · գաձ, փէք ռօնանմըշ։

Ծայրաձգեղ · (ածՏ)։ այն՝ որ է ի վերջին աստիճան տեսութեան · դաղդղման լոյժ · գաձ, փէք գուվվեթլի։

Ծայրաձիգն · (ածՏ)։ այն՝ որ իբր Թէ մանր խուզզուելոյ ձգնել և քնքնել դիմի · նրբացնին · գաձ, փէք զկյատէ Թէքթիշ էտէն։

Ծայրաթաց · (ածՏ)։ այն՝ որ ըստ ամի Թացեալ է · խոպան տոգորեալ · գաձ, ղըյէթ ըսլանմըշ։

Ծայրալիր · } (ածՏ)։ այն՝ որ մինչև ի ծայրն
Ծայրալից · } վերին լցեալ է · դէղտն լոյժ · գաձ, տօփտօլու · սիրմէ · լէպալէպ։

Ծայրալուսիթ. Թե · (գոյ)։ ծայրագոյն լուսաԹիւն · ամենաբաւական լուսոյ Թիւն · գաձ, սիրմ սիրմէ տօղմուշլըգ։

Ծայրախորհուրդ · (ածՏ)։ այն՝ յորում գտանի ծայրագոյն խոհ խորհուրդ, այսինքն խորին և անհաս ի մտաց մարդկան · գաձ, ղըյէթ ուէրին սիրըլը։

Ծայրածաւալ. (ածՏ)։ այն՝ որ ծայրէ ի ծայր լոյժ ծաւալեալ է · ամենատիւռ · կարի ընդարձակ · գաձ, փէք եայըլըշլը։

Ծայրածեմ. եցի · եա · ել · (Հէրփորձ)։ ածել զինի ի ծայրն, այսինքն կատարել · հանել ի գլուխ · գաձ, պիճիրմէք · պաշա չըգարմագ։

Ծայրակարմիր · (ածՏ)։ այն՝ որոյ ծայրն և սկիզբն է կարմիր · ոսկեձաձանչ ծագումն ունօղ, որպիսի է արեգական՝ որ ի ծագել իւրում ընդ առաւօտս կարմիր և վարդագոյն ծայրս արձակէ · գաձ, ուձաւ, պաշը գըրմըզը։

Ծայրակոտոր · } (ած) · այն՝ որոյ ծայրքն
Ծայրակտուր · } են կոտրեալ և կտրատեալ, կամ ջարդեալ · պակասաւոր մասամբք · կցկտուր · առիւ, ջարդաբաբդ եղած · ած, խուրտուխաշ օլմուշ։

Ծայրահերձ · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն հերձեալ է · կամ ուժգին պատառեալ · ած, ուռ՚ծայրը եաբըդ · փէք եաբըլմըշ։

Ծայրահերձիմ · եցայ · եայց · իլ · (չէշտ) · հերձանիլով հերձանիլ · ած, ղայէթ եաբըլմագ · Նա, հերձանիլ ծայրիս · ած, ուռ՚ծայրը եաբըլմագ։

Ծայրայայտագին · գունի, իս · ից, իւք · (ած) · առաւել և կարի յայտնագին · ած, ղայէթ աշիքսարբ · Նա, կարի նոբագին · ած, փէք էշկին։

Ծայրայանգք · (գոյ) · միապէս յանգուամն տաղից և երգոց · կատարած տողից · ած, գաֆիյէ։

Ծայրայեղ · (ած) · այն՝ որ յեղաշրջի ի միոյ ծայրէ ի միւսն, կամ ի միոջէ կողմանէ անցանիօղ ի միւսն · ած, պիր ուճտան օ պիր ուճա տէօնէն, կէչէն։

Ծայրան · ի, աւ · ացայ, օք · (գոյ) · գլորաւմն, և բարձրանալն իբր գլորմամբ։

Ծայրանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · հասանիլ ի ծայրն կամ ի վերջն իրիք · դեբաղանցել · գերատիճան լինել · ած, իւսթիւն · մէշհուր օլմագ։

Ծայրապատար · (ած) · այն՝ որ յոյժ պատապարն և զնդան է · ամենալի · ած, սիրլի տօլա։

Ծայրապատուկք · պուկոյ, ովք · } (գոյ) ·
Ծայրապատուղք · պուղոյ, ովք · }
ծայրագոյն և բարձրագոյն պատուկք · կամ պաղուիք՝ որ ի ծայրս ոսոցց · ընձիւղ ի ծագս ձիւղոց · ոստ բարձր · ած, ուռ՚ծ իւքսէք օլան փխլիզ, փխտան։ || տես ևս Ծայրատունկք։

Ծայրասուր · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն սուր է և հասու · ած, ուռ՚ծ սիվրի · քէսքին։

Ծայրատրամադրութիւն · թեան · (գոյ) · ծայրագոյն պատրաստութիւն · անհնարին ցաւուն և զայրագնութիւն · ած, փէք զիյատէ էօղքէ։

Ծայրատ · ի, իւ · իցի, իւք · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն հասեալ և կարեալ է · կամ թեղի · պակասաւոր · ած, ուռ՚ծ քէսիք · գուսուր։

Ծայրատաշ · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն կամ սկիզբն տաշեալ և քերեալ է · ած, ուռ՚ծ բէնուէլէնմիշ։

Ծայրատաշեմ · եցի · եա · ել · (չէրգոյճ) · ծայրատաշ առնել · տաշել զծայրն · ած, ուռ՚ծնուռ բէնուէլէմէք։

Ծայրատեմ · եցի · եա · ել · (չէրգոյճ) · հասանիլ և կտրել զծայրն ուրուք · ած, ուռ՚ծնուռ քէսմէք։

Ծայրատութիւն · թեան · (գոյ) · ծայրատեղն · կրճատութիւն · ած, ուռ՚ծ քէսիք։

Ծայրատունկք · (գոյ) · ծայրք անկոց · և պտուղք ծառոց · ած, փխտանըն ուռ՚ծ ղօնչէ։

Ծայրարձակ · ի, իւ · ացայ, օք · (ած) · այն՝ որոյ ծայրն՝ գագաթն և ստեղն է բարձր՝ արձակ և հասարձակ · ած, ուռ՚ծ աթըլմըշ։

Ծայրարձակութիւն · թեան · (գոյ) · հասարձակ արձակութիւն զծայրս · ընդարձակութիւն · ծաւալումն · ած, ուռ՚ծնուռ աթըմա։

Ծայրացուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անոյղ) · տալ ծայրանալ · հասուցանել ի ծայրն գերարձրացութեան · ած, թէքմիլ, ալա, մէշհուր էթմէք։

Ծայրափայլ · (ած) · այն՝ որ յոյժ փայլուն է և պայծառ · գերափայլ · ած, փէք փարլագ։

Ծայրաքաղ · || տես Ծայրակոտոր · Նա, ընդբայլ չարակեցաղայսպէս՝ Ծայրաքաղ առնել, նշանակէ ծայրակուր առնել · քաղել և քանցել զծայրս · ած, ուռ՚ծնուռ քէսմէք · Նա, իբր ծաղկաքաղ առնել · ընտրանօք քաղել զբանս և զնմտասս · համառօտել · ած, օնուան պուռնան իխմալէն Թօխլամագ։

Ծայրաքաղք · ի, աւ · ացայ, օք · (գոյ) · բերդաքաղք · կամ բերդ ի ծայր քաղաքին · ած, չէհիր ուռ՚ծնուռ գալէ։

Ծայրաքաղութիւն · || տես Ծայրատութիւն։

Ծայր ի ծայր · || տես Ծայրս և Ծայրաբար։

Ծայրաքեմ · թեմ · (գոյ) · ծայրագոյն գոլն · գերազանցութիւն · բարձրութիւն · ծագ լուսնեան · ած, իւսթիւնլիք։

Ծայրաքաղ հնձել · || իբր ծայրախուզ, այսինքն զծայրսն կամ ի ծայրից խուզելով քաղել զհունձս · ած, ուռ՚ծնուռ գըրփարագ պիչմէք։

Ծանակ · ի, աւ · ացայ, օք · (ած) · ամ մասամբք մերկ և խայտառակ · նշանակ · ամօթալի · ած, բիւրավայ · մատգարա։ Նա, իբրև գոյական՝ || տես Ծանականք։ Նա, յարեալ ի բայս լինի՝ վարի իբրև մակբայ։

Ծանակագին · · } գանի, իս · ից, իւք ·
Ծանականագին · } (ած) · առաւել խայտառակ և ամօթալի · ած, փէք բիւրավայ։

Ծանականամ • ասյայ • ցկր • ալ • (չէշտ)։ ծանակիլ • խոչառաւակ և ծանակ լինիլ • գաշ, բրեւավայ, մասգապար օլմագ։

Ծանականք • անաց, օք • (գոյ)։ ամօթ • խոչառաւակութիւն • նշաւակութիւն • գործ ամօթալի • ամօթանք, և առականք • գաշ, բրեւավայլըգ • այպ • էտէպ եէբի։

Ծանակ առնել • • • • • } (ներգործ)։
Ծանակեմ • եցի • եա • ել • } խոչառաւակել վ՚ն երևելի պակասուել իրիք• այպն և նշաւակ կացուցանել • գաշ, բրեւավայ, մասգապար էթմէք • Եա, կրաւորականն բայիս Ծանակեմ իրիս չէզրք՝ նշանակէ խոչառաւակ լինել • առակ նշաւակի լինել • գաշ, բէզիլ, բրեւավայ օլմագ։

Ծանակիչ • կչի • աւ • աց • օք • (ածական)։ այն՝ որ ծանակ և խոչառաւակ առնէ զրք • գաշ, բէզիլ, բրեւավայ էէն։

Ծանակաբեր • թեր • ‖ աես՝ի վերոյ Ծանակաքար։

Ծանծաղ • ի, իւ • իյ՝ կամ ացս, օք • (ածական)։ ունօղ զանիաւ խորութիւն • ակաւաջուր, այլ գետնին՝ի ծովու այնպիսի տեղիք ինչ՝ յորս գետնին երկու կամ երիք թզաչափ ջուր • գաշ, սըղ• Եա, իբրև գոյական՝ ‖ աես՝ի ներքոյ Ծանծաղութիւն։

Ծանծաղագոյն • գասչի, իւ • իյ, իւք • (ածական)։ այն՝ որ առաւել և յոյժ ծանծաղ է • գաշ, փէք սըղ• Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ վեր՝ի վերոյ • Թեթեւագոյն • ՝ի վերուին երեսս • գաշ, իւսթիւն քէօյիս • Եա, Նոյն է ընդ՝ներքնոյն։

Ծանծաղամիտ • մտի, աւ • ացս, օք • (ածական)։ այն՝ որ ունի զծանծաղ, այսինքն զթեթեւ միտս • պակասամիտ • գաշ, խաֆիֆ պաշլը • զէվզէք։

Ծանծաղամտութիւն • թեան • (գոյ)։ թեթեւամտութիւն • ունէլն զծանծաղ և զթեթեւ միտս • գաշ, զէվզէքլիք։

Ծանծաղիմ • եցայ • եաց՝ կամ իւ • (չէշտ)։ ծանծաղ լինիլ• անօսրանալ ըստ խորութ• գաշ, սըղանմագ • Եա, իբրև ծանծաղամիտ լինել• թեթեւամտիլ • գաշ, զէվզէքլէնմէք։

՚ի Ծանծաղ հանել, կամ ելանել ‖ վերածել՚ի խորոց յատեաքս • իբրև ՚ի գժտաբուծութ՚ի գեւբաթարմագ։

Ծանծաղութիւն • թեան • (գոյ)։ ծանծաղ և անօսր գոլն• առանց խորութեան լինելն • գաշ, սըղըգ • ‖ ևս աես Ծանծաղամտութիւն։

Ծանծաղուտ • (խաթթէ՛ հուլվէ)։ ‖ աես՝ի վերոյ Ծանծաղ։

Ծանծաքեմ• եցի• եա• ել• (ներգործ)։ ծամծկլով ծամել• ծաքելով ծաքել• մանրել և փշրել յոյժ • աես՝ի, ծամծկլել• ըզրքեր• գաշ, զրչէթ չէյնէմէք։

Ծանու ցանեմ• նուցի• նի• ել• (անցող)։ տա ձանուչել• յայտնել• ծանօթ և իրաշխիկ առնել• աես՝ի, ճանչցընել• գաշ, թանըթմագ• աշկարթմագ • պիլտիրմէք։

Ծանուցիչ • ցչի, աւ • աց, օք• (ածական)։ այն՝ որ ծանուցանէ • իրաշխիկ առնօղ • գաշ, թանըտան • աշկառան։

Ծանուցումն• ցման, ամբ• անց, ամբք• (գոյ)։ ծանուցանելն • ազդարարութիւն • հրատարակումն • զիկայեցումն • գաշ, խապէր • իֆհամէ էթմէ։

Ծանր• նաւ, ա• նուանք, ունց, ուք• (ածական)։ այն՝ որ առաւելեալ է կշռութիւք• գժուարաբաւառնալի • անառնելի • խիտ • և կամ առատիկ չատ • բազում• գաշ, աղըր• չէթին • կիւճ• Եա, յամր• ծանրաշարժ• գաշ, պաթը • աղըր թէկբէչէն• Եա, աշխատալի• տարժանելի• գաշ, զահմէթլի• Եա, ծանրագին • թանկագին • գաշ, պէհալը• Եա, երբէ գրի Ծանուն՝ ‖ յայնժամ տես՝ի ներքոյ Ծանրաբար։

Ծանրաբան• ի, իւ• իյ, իւք• (ածական)։ այն՝ որ ծանր է բանիւ և խիտ • գժուարալուր• գաշ, աղըր անլաշըլաշագ։

Ծանրաբար• (ածական ածական)։ ծանրանալով • խոտառութ• գժուարանալով• գաշ, աղըրնա • կիւճմիլէ։

Ծանրաբարոյ• ի, իւ• իյ, իւք• (ածական)։ այն՝ որ զծանր բարս ունի• հանդարտաբարոյ • խոհական• գաշ, աղըր թապխաթլը։

Ծանրաբարոյութիւն• թեան• (գոյ)։ ունէլն զոք հանդարտ բնութիւն• խոհականութիւն• գաշ, աղըր թապխաթլըգ։

Ծանրաբեկ • (ածական)։ այն՝ որ ՚ի ծանրութեք բեկեալ է • գաշ, աղըրլըգտան գըրըլմըշ• Եա, կորացեալ՝ի ծանրութէ• գաշ, աղըրլըգտան էյիլմիշ։

Ծանրաբեռն• ռին, ամբ• անց, ամբք• (ածական)։ այն՝ որ ունի պբեռն ծանր՝ և գժուարաբառնալի • զծանր և զանառնելի բեռն բարձօղ • գաշ, աղըր եիւքլիւ։

Ծանրաբեռնեմ• եցի• եա• ել• (ներգործ)։ ծանրացուցանել բեռամբք• բեռնաւորել• կամ կուտել՚ի վ՚ն ուրուք զբեռինս նեղութէ և տառապանաց • գաշ, եիւքլեթմէք • աղըր եիւք գօմագ։

Ծանրաբեռնել • նոյ • եաւ • եաց • եաք • ‖ տես Ծանրաբեռն։

Ծանրաբեռնաթիւն • թեան • (գոյ) • բեռն Ծանր • Ծանրանալ • դժուարանալ • գործ, աղքատ եւիւք • աղքատանալ։

Ծանրաբերձ • (ածական) • իրը Ծանրաբարձ • այն՝ որ բարձեալ բերէ զծանր եւ զբազում իրս • գործ, աղքատ • չօգ չէ գալարան։

Ծանրաբուռն • (ածական) • այն՝ որ բռնէ զծանր ջուր եւ զինաւսակաւ • գործ, աղքատ, զարարել սաւ գոյնալուի չզգալան։

Ծանրագին • գին • ից • ից • իւք • (ածական) • մեծագին • Թանկագին • պատուական՝ զոր չէ հնար գնել սակաւ ինչ գնով • գործ • պակասել • գրկանիլ • եա • մինչ յարիցի՝ ի բայս՝ լինի մակբայ։

Ծանրագլխիմ • ‖ տես Գլխածանրիմ։

Ծանրագլխութիւն • ‖ տես Գլխածանրութիւն։

Ծանրագին • ‖ տես Ի վերոյ Ծանրագին։

Ծանրագոյն • գունի • ից • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ յոյժ ծանր է եւ դժուարաբառնալի • գործ, փէք աղքատ։

Ծանրագործ • ի • աւ • ից • օք • (ածական) • այն՝ որ զծանր եւ զլեծ յանցանս գործէ • ոճրագործ • եղեռնագործ • գործ, էհլի փէսաս։

Ծանրադիւութիւն • թեան • (գոյ) • իրը չարաբաստութիւն • Թշուառութիւն • գործ, սէ ֆիլիւք։

Ծանրաթախիծ • (ածական) • ծանրագէս եւ սաստիկ Թախծեալ • համակեալ ի ծանր Թախծութիւն • գործ, փէք սիւքիւթ • Իֆրաթ Թասալը։

Ծանրալեզու • զուի • աւ • ից • օք • (ածական) • այն՝ որոյ լեզուն ծանր է եւ դժուարարտասաբերէ զբառս եւ զբանս • գործ, տիլի աղքատ • փէփէ։

Ծանրալիր • (ածական) • լի ծանրութիւն • ամենածանր • ծանր լրիւ իւրով • գործ, փէք աղքատ։

Ծանրալուծ • (ածական) • այն՝ որ դնէ ի վերոյ այլոց զլուծ ծանր • և կամ ունօղ ի վերոյ իւր զլուծ ծանր • գործ, աղքատ եիւք գործան • կամ ալիքնաս գալան։

Ծանրալուր • լուի • աւ • ից • օք • (ածական) • այն՝ որ վասն ծանրութիւն ականջաց իւրոց դժուարաւ լսէ • գործ, գալարք աղքատ։ Եա, այն՝ որ ոչ անապ բանից ուրուք և ոչ զիջանի յաղաչանս • գործ, բէշմա տիլինէմէյէն։ ‖ տես եւս Ծանրաբան։

Ծանրախաղաց • (ածական) • ծանրագնաց • այն՝ որ ծանրաբար չարժի յառաջ • դանդաղ • գործ, աղքատ գըմըլտանան • էհմալճը։

Ծանրախոսութիւն • թեան • (գոյ) • ծանր ախտաւորութիւն • գործ, աղքատ մարագ • Եա, որպէս ծանրաղիւութիւն, հարստութիւն՝ գիրութիւն մարթոյց • գործ, աղքատ էկօվլէլիլիք։

Ծանրախօս • ի • աւ • ից • օք • (ածական) • դժուարախօս • Թլուատ • գործ, փէլիթէք։

Ծանրախօսութիւն • թեան • (գոյ) • դժուարախօս լինելն • Թլուատութիւն • գործ, փէլիթէքլիք։

Ծանրական • ի • աւ • ից • օք • ‖ տես Ծանր։

Ծանրակի • (հնխէյէ հոլովի) • ‖ **Ծանրակիր** • կրի • աւ • ից • օք • (ածական) • այն՝ որ ծանր է՝ ի կրել • դժուարաբառնալի • ծանրաբեռն • անտանելի • գործ, աղքատ • էկօթիւբիւլմէզ։

Ծանրակշիռ • (ածական) • այն՝ որոյ կշիռն և չափն ծանր է և մեծ • գործ, աղքատ Թարթըլը • Եա, այն՝ որ համեմատի և արժէ մեծամեծ և ազնիւս իրաց • գործ • պակասել։

Ծանրահամ • (ածական) • այն՝ որոյ համն է ծանր, և անախորժ • գործ, լէզզէթի աղքատ։

Ծանրահաչն • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես ի վերոյ Ծանրահոս • և Ծանրալուր։

Ծանրամարմին • մարմնոյ • ոյ • ոց • ովք • (ածական) • այն՝ որ ծանր է մարմնով • Թանձրամարմին • գործ, աղքատ էկօվլէլի։

Ծանրամեղ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ ունի զծանր կամ զբազում մեղս • գործ, աղքատ չօգ կիւնահլը։

Ծանրամիտ • մտի • աւ • ից • օք • (ածական) • այն՝ որ դժուարի ընդ միտս իւր • նէզահբար • գործ, կիւճթիւնէ կէլէն • Եա, Թանձրամիտ • բէթաքիտ • գործ, գասպա փիքիրլի։

Ծանրամխիմ • եցոյց • էից • իլ • (չէշտ) • գժամիտիլ • ծանրացաւսումն լինիլ • դժկամակիլ • գործ, կիւճէնմէք • ալընմագ։

Ծանրամտութիւն • թեան • (գոյ) • Թանձրամտութիւն • բէթամտութիւն • գործ, գասպա փիքիրլիլիք • Եա, դժկամակութիւն • սրամտութիւն • գործ, ալընմա • սէրթլիք։

Ծանրանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • ծանր լինիլ • դժուարաբառնալի լինել • և տալ այլոց ծանրութիւն և նեղութիւն • գործ, աղքատլանմագ • Եա, գժամիտիլ • դժկամակիլ • դժուարիլ • գործ, կիւճէնմէք։

Ծանրանալ ականջաց • ‖ տկարանալ և զըժուարանալ լսողութիւք ականջաց՝ ի ծերութենէն և կամ՝ ի հիւանդութենէ • գործ, գալարք աղքատլանագ։

Ծանրանալ աչաց • կամ անձին՝ ի քնոյ • ‖ գալ կամ մերձենալ ժամանակ քնոյ • տէյ։

քուռը կոխել. ֆռ, ուշգուշա կելլիք։

Ծանրանալ աչաց ի ծերութենէ. ‖ վատիլ. տկարանալ և անկանիլ ի զօրութենէ աչաց. ֆռ, կէօզլերի էյի կէօրմէմէք։

Ծանրանալ ցաւոց, կամ ի ցաւոց. ‖ տաժանկանալ. խտանալ և վիրանգիլ. ֆռ, աղըրըսը չիտտէ կելլէնէմէք։

Ծանրանաւեմ. ես. եմ. եալ. (չէշտ.)։ Ծանր նաւել. յարմարիլ և դժուարութիւն նաւարկել, կամ գնալ նաւուք. ֆռ, ագէօնէ ագէօնէ կէմի իլլէ կիթմէք։

Ծանրանաւոր. (ածական)։ այն՝ որ ծանր է անդամք. դանդաղ. յոյլ. ֆռ, աղըր էնաուլը. աղըր տաւրանան։

Ծանրանաւոր. (ածական)։ այն՝ որ է ընդ ծանր անթով, կամ ծանրայարք. ֆռ, աղըր կէմիճի։

Ծանրաշարժ. (ածական)։ այն՝ որ ծանր շարժի. դժուարաշարժ. յամր. ֆռ, աղըր թէվրէնէն, գըմըլտանան. ես, այն՝ զոր դժուարին է շարժել։

Ծանրաշարժանալ. թե. (գործ.)։ դժուարաշարժանալ. դանդաղանալ. ֆռ, աղըր գըմըլտանմա. իչմէնէըլըգ։

Ծանրաշնչութիւն. թե. (գործ.)։ դժուարաւթիւն շնչոյ. ֆռ, աղըր նէֆէս ալըմ վէրմէ։

Ծանրատաւիս. (նախդր. հոլովի)։ ‖ տես Ծանրագին։

Ծանրապէս. ‖ տես Ծանրաբար։

Ծանրապտուղ. (ածական)։ այն՝ որոյ պտուղն ծանր է և վայրաբերիչ ոսոյց. ֆռ, աղըր մէվէլլի։

Ծանրասիրտ. սրտի, իւ. ից՝ կամ ացս, իւք. (ածական)։ խստասիրտ. յամառ. կամակոր. ֆռ, ինաատճը. ուիք պաչըը։ ‖ տես և Ծանրամիտ։

Ծանրատատմունք. (ածական)։ այն՝ որոյ տատմունքն ծանրացեալ է յաշխոյ կէրակիզք և ըմպելիք. ֆռ, միսէյի մօլրուն։

Ծանրասրտութիւն. ‖ տես խստասրտութիւն։

Ծանրատուղուկ. (ածական)։ ծանր և տալտակալի. անտանելի. ֆռ, աղըր վէ խըրէնճէ։

Ծանրատրոփ, կամ Ծանրատրոտ. (գործ.)։ է անուն երաժշտական խազի մէջ։

Ծանրացատուն. (գործ.)։ ծանր և տատիկ ցատուն. զայրացուն. ֆռ, զայէթ էօբէ։

Ծանրացատուն լինել. ‖ ծանրատկէ՝ կամ տատիկ ցատնալ. սրտմտիլ. զայրանալ. ֆռ, էօբէլէնմէք. զաղէպկէ կելլիք։

Ծանրացուցանել. ցուցի. ցո՛. եալ. (անցող.)։ տատկացուցանել. խստացուցանել. ծանրութիւք վայրահակ առնել զինն. ֆռ, աղըրլաթմագ. սէրթլէթմէք։

Ծանրացուցիչ. ցչի. աւ. ացս. աք. (ածական)։ այն՝ որ ծանրացուցանէ. խստացուցիչ. ֆռ, աղըրլատճը. սէրթլէթէն։

Ծանրեմ, կամ Ծանրիմ. ‖ տես Ծանրանամ։

Ծանրեցուցանեմ. ‖ տես Ծանրացուցանեմ։

Ծանրըմբռնելի. ‖ տես Դժանրըմբռնելի։

Ծանրոց. ի, աւ. ացս, աք. (գործ.)։ Ծանրութիւն, զարդուց և տպատուց. կոհ կալատի. ֆռ, թէչէ վիւլլէթ աղըրլըղը։

Ծանրութիւն. թե. (գործ.)։ չափ և քանակ առաւելութեան ի կշռոս. ծանր և դժուարին գոլն. ֆռ, աղըրլըղ. կիւչլիւք։

Ծանօթ. ի, իւ. իցս, իւք. (ածական) կամ (գործ.)։ ծանուցեալ և ընտանի ոք. մերձաւոր. ազգական. սէվկի, ճանչըր. ֆռ, պիլինիք. ագրատպա. ես, իբր ըստ պլոցչ՝ աշակերտ. ֆռ, չալըշըր. ես, յայտնի ինչ. գիտելի. ծանուցեալ. ֆռ, պէլլի. աշխարհաբար։ ես, ճանաչօղ. գիտակ. հետամուտ. ֆռ, աշինա. վուգուֆ։

Ծանօթաբանութիւն. ‖ տես Ինդեքսք և Ծանօթութիւն։

Ծանօթաբար. (մակբայ որակական)։ իրրև ծանօթ և բարեկամ. ընտանեբար. ֆռ, աշինա. տէօսթ կիպի։

Ծանօթագէտ. գիտի, իւ. իցս, իւք. (ածական)։ այն՝ որ առաւել ծանօթ է և բարեկամ. ընտանագոյն. ֆռ, փէք աշինա, պիլիճի։ ես, քաջածանօթ. յայտնագոյն. ֆռ, ամի աշխարհաբար. պէս պէլլի. ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ յայտնագոյնս. բացայայտակի. ֆռ, աշխարհարէ՛ն։

Ծանօթանալ. ի, աւ. ացս, աք. ‖ տես ի վերոյ Ծանօթ՝ ըստ ամ առման։

Ծանօթանամ. ացայ. ցկիր. ալ. (չէշտ.)։ ծանօթ լինել. իբր ճանաչել. տեղեկանալ. գիտակ լինել. ֆռ, աշինալըգ էթմէք. Թանըմագ. տուչմագ. ես, ծանօթ լինել. իբր ճանաչիլ. յայտնի լինել. և ընտանանալ. ֆռ, աշխարհարէ օլմագ. ալըշմագ։

Ծանօթապէս. ‖ տես ի վերոյ Ծանօթաբար։

Ծանօթացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եալ. (անցող.)։ ծանօթ առնել. ծանուցանել. տալ ծանօթանալ. ֆռ, աշխարհարէ, պէլլի, աշինա էթմէք։

Ծանօթաւոր. ‖ տես ի վերոյ Ծանօթական։

Ծանօթութիւն. (ածական)։ ծանուցեալք. յայտնիք. ծանօթաւորք. ֆռ, պէլլի. պէլլի։

Ծանօթութիւն. թեան. (գործ.)։ ծանօթ գոլն

միմեանց, ընտանեսէր. բարեկամասէր. գործ, աշխատանք. տօնասէրք. Ես, տեսկասէր. հմտասէր. իրագիտասէր. գործ, վարագոյնք. Ես, ծանօթացուցիչ և որոշիչ նշան. ցուցակ. ցուցակագրիչն. գործ, պիտանեմ.

Ծանօթա տալ. ‖ ծանուցանել. յայտնել. իրագէտ առնել. նշանակել. գործ, պիտի տիրոջէ. աշխատաւոր էմէ.

Ծառ. ոյ, ով. ոց, ովք. (գիտ), տունկ մեծ և երևելի, որ ունի զբունս՝ զոտս սաղարթագեղ, որ կարէ լինել պտղաբեր և անպտուղ, որպիսի են կաղնին՝ սօսն և ուրիշներն և այլք բազումք. ուռի, ծառ. գործ, աղաչ. տիրասէր.

Ծառաբեր. (ած) } այն՝ որ շատ ծառս
Ծառաբերք. (գիտ), } բերէ կամ արտադրեալ ունի. անտառ. գործ, օրման. օրմանագէտ.

Ծառագնաց. (ած), այն՝ որ գնացեալ եղանէ ի ծառն. գործ, աղաչատ չըգան.

Ծառաղարդ. (ած), զարդարեալ և յարդարեալ ծառովք. գործ, աղաչատ իւէ տօնանմէրչ.

Ծառախիտ. (ած), այն՝ որ ունի յինքեան խիտ առ խիտ ծառս. լցեալ ծառովք. գործ, սրգ աղաչատ. Ես, այն՝ որ թաքուց եալ կայ յանտառս ծառոց. գործ, աղաչատ արտաքնոտ տակաւնմէրչ.

Ծառախիտ լինել. ‖ բազմանալ ծառոց ընտնել. անտառանալ. գործ, օրման օրմագ. Ես, թաքչիլ և մտանել յանտառս ծառոց, ոյր պատահէցաւ աղաչատ և եւայլն. գործ, աղաչատ արտաքնոտ տակաւնմագ.

Ծառակուսի. (ած), այն՝ որ կարեալ հատանի զծառս. գործ, աղաչատ քէսէն.

Ծառայ. ի, իւ. ից, իւք. (գիտ), տպատաւոր. պաշտօնեայ. գործ, խրատնէքեատ. խրատնէքեատ. Ես, գերի. այն՝ որ չէ ազատ. գործ, գոլ. քէօլէ. եէսիր. Ես, իբրև ստեղծական՝ ‖ տես Ծառայական.

Ծառայաբար. (նէպիայ որոյհան), իբրև ըղ ծառայ. ըստ կերպի ծառայի. գործ, խրատնէքեատ, գոլ կիսի.

Ծառայասիրտ. ի, իւ. ից, իւք. (ած), այն՝ որ ունի զբարս ծառայի. կամ այն՝ որ վարի իբրև զծառայ. գործ, խրատնէքեատ, գոլ ծառայանէրչ.

Ծառայագործ. գործի, իւ. ից, իւք. (ած), գրաեալ ի յիմոն ծառայութեն. անտրգ ծառայ. գործ, հատնիր խրատնէքեատ.

Ծառայագործութեն. թեն. (գիտ), գործ ծառայութեան. գործ, խրատնէքեատ իշի.

Ծառայազան. ազնի, իւ. ազնից, օք. (ած) կամ (գիտ), այն՝ որ է յայգէ և ի տունէ ծառայից. ի քնէ ծառայք. գործ, խրատնէքեատ զատ. քէօլէ սօյատնման.

Ծառայածին. ծնի, իւ. ից՝ կամ ոց, օք. (ած). ծնունդ ծառայի. ծնեալ ի ծառայէ կամ յայգեհնոյ ստրկածին. գործ, ծայրէատն, խաւսրգման տօտմանէ.

Ծառայական. ի, ու. ոց, օք. (ած). սեպհական ծառայից կամ ծառայութեն. գործ, խրատնէքեատ, խրատնէքեատ միտեքէ. Ես, այս բառ միշտ ասիցի զերկուքեան մերմ յաճ քեզ, նշանակէ մարդկային.

Ծառայակերպ. (ած). ունօղ զկերպ կամ զկերպարան ծառայի. գործ, խրատնէքեատ, գոլ ատաւնէնէ.

Ծառայակից. կցի, տւ. ոց, օք. (ած) կամ (գիտ), կցորդ և ընկեր ծառայութեն մի և նոյն տեառն. պաշտօնակից. գործ, գործ էօլտաչը.

Ծառայակցաբար. (նէպիայ որոյհան). ծառայակցապէս. իբրև ծառայակից. գործ, գործ էօլտաչը կիսի.

Ծառայակցեմ. եցի. եամ. ել. } (չէշտ).
Ծառայակցիմ. եցայ. եամ. իլ. }

ծառայակից լինել. ի միասին ծառայել. ուսէք. գործ, գործ էօլտաչը օլմագ.

Ծառայամեծար. (ած), այն՝ որ մեծարէ ըզ ծառայս և զստրուկս. անարգամեծար. գործ, խրատնէքեատ կէօղնէն.

Ծառայամիտ. մտի, տւ. ոց, օք. (ած), յետսամիտ. նախատասխոհ. կամ ծառայացեալ մտօք. գործ, ագլը գլսա.

Ծառայանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշտ). ծառայ կամ գերի լինել. մտանել ի կարգ ծառայութեն. գործ, խրատնէքեատ, գոլ օլմագ. ‖ եւս տես ի նեղբոյ Ծառայեմ.

Ծառայապէս. ‖ տես Ծառայաբար.

Ծառայասոյմ. ի, իւ. ից, օք. ‖ տես ի վերոյ Ծառայազան.

Ծառայապետ. ‖ տես Ծառաղարդ.

Ծառայեմ. եցի. եամ. ել. (չէշտ). ծառայութեն առնել. ստպատաւորել. գործ, խրատնէքեատ էմէքէ. Ես, գերի. ատրակ. հպատակ լինել. գործ, խրատնէքեատ, գոլ. քէօլէ. բիսայ օլմագ. Ես, իբրև նեղգործական վարի հայցական խնդրով իբր պաշտել. ոյր ասի Ծառայել. գնա. գործ, խրատնէքեատ էմէքէ.

Եա, տսի Ծառայել բանիւ, պարզիկն կապիլ ի նեւթական Հայնս գլոյ • գաշ, սէօզէ գալ, քէօվէ օմագ։

Ծառայեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եւ. (անշող)։ Ծառայ առնել զոք • սարկել և աշխատ առնել ի ծառայութիւն • գաշ, խըզմէթ, խըզմէթեցնելըզգ էմեթիրմէք։

Ծառայեցուցիչ. ցչի. աւ. ացս. օք. (ած)։ այն՝ որ ծառայեցուցանէ • աշխատեցուցիչ • գաշ, խըզմէթեցնելըզգ էմեթիրչին • զաշխատէթ սօգան։

Ծառայութիւն, կամ Ծառայ որեար։ ‖ Ծառայ անձինք • ստրուկք • հպատակք • այն՝ որ չէ ազատորեար • գաշ, խըզմէթքեարլըզգ։

Ծառայութիւն. թեան. (գոյ)։ Ծառայանալն, և ծառայելն • պաշտօն • արբանեկութիւն • սպասաւորութիւն • աշխատութիւն • գաշ, խըզմէթքեարլըզգ • խըզմէթ։ Եա, հպատակութիւն • հարկատուութիւն • գաշ, իբայաըզգ • խարաճկիւղարլըզգ։

Ծառայվայելուչ, կամ Ծառայավայելուչ. (ած)։ այն՝ որ վայելէ և պատշաճի ծառայի • գաշ, գուլլուղա մանասաս։

Ծառան. ‖ տես Պոշ։

Ծառանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշտ)։ լինել կամ բարձրանալ իբրև զծառ • ծայրանալ ի վեր կայս • գաշ, աղաշ օլմագ • աղաշ կիւսի եվէքսէկլիք։

Ծառանոց. լ, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ տեղի՝ ուր գոյ բազմութիւն ծառոց • գաշ, աղաշլըզգ • պաղչէ։

Ծառաոէր. սիրի, աւ. ացս, օք. (ած)։ սիրող զծառ. կամ այն՝ որ սիրէ ելանել ի ծառ, որպէս ասի Ծառաոէր քաղ. գաշ, աղաշ սէվիճի։

Ծառաստան. ‖ տես ի վերոյ Ծառանոց։

Ծառավերացս. (գոյ)։ իբր օր վերացման ծառոց կամ ոստոց արմատներուն, որ է ածն ծաղկազարդի։

Ծառատունկ. տնկոյ, ող. ոց, ովք. (գոյ)։ բազմութիւն ծառոց և տնկոց ի տեղւոջ օգտիք տնկեալ • գաշ, աղաշ ֆիտանլըզգ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ տնկող ծառոց • գաշ, աղաշ տիքիճի։

Ծառացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եւ. (անշող)։ տալ ծառանալ. իբրև զծառ առնել. բարձրացուցանել • գաշ, աղաշ կիւսիլ եվէմէք. եվէքսէկլիմէք։

Ծառաւէտ. էից, իւ. իցս, իւք. ‖ տես ի վերոյ Ծառանոց։

Ծառափթիթ. (ած)։ այն՝ յորում են ծառք փթթեալք կամ ծաղկեալք • գաշ, չիչէքլերի աչըլմըշ աղաճլըգ։

Ծառըրդար. (գոյ)։ բառ ռամկական, որ է ածն ծաղկազարդի։

Ծառաւս. ‖ տես Ծառանոց։

Ծասկեմ. ի ցկի. եա. եւ. (ներգործ)։

Ծաքեմ. ի սակոյ ծամել. մանրել սասմամբք. կծել. ուտել • գաշ, չիյնէմէք։

Ծաքրազական. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ այն՝ որ կարէ ծաքքել և ծամել • գաշ, չիյնիչիկէն։ Եա, իբրև գործական՝ նշանակէ սասմանք, որ է գործիք ծակելոյ • գաշ, սիչ։

Ծաքուն. քման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ ծաքքելն, ծաքքիլն • ճաշակուն • գաշ, չիյնէմկ, չիյնէնմկ։

Ծարաւ. ոյ, ալ. կամ աւ. ացս. ովք. (գոյ)։ կարօտաւթիւն ջրոյ՝ որ պատճառի ի նեղքին ջերմանէ և յորւոյ խանաւաւէ • պապակութիւն • գաշ, սաւսաղլըզգ • հէբուրկէ • Եա, իբրև ռամկօրէն լինի ածական, ‖ և տես ի նեղքոյ Ծարաւի։

Ծարաւաքար. (նէֆէսլ որսխէն)։ իբրև ծարաւի • ծարաւեալ գոլով • գաշ, սուսամըշ կիսլի։

Ծարաւագին. գունի, իս. իցս, իւք. (ած)։ յոյժ ծարաւի • առաւել կարօտ ջրոյ • գաշ, վէք սուսամըշ։

Ծարաւահաս. } ի, իս. իցս, իւք. (ած)։
Ծարաւահիւծ. } հասեալ ի կենաց ի սաս-
Ծարաւահոտ. } տիկ ծարաւոյ • հիւծեալ
Ծարաւահոյծ. } և մշտեալ ի ծարաւոյ • ամենևին խանաւաղուրկ • գաշ, սուսըզլըգտան պայըլան • վէք սուսուզ։

Ծարաւանամ. ացայ. ցիր. ալ. } ‖ տես ի ներ-
Ծարաւեմ. եցի. եա. եւ. } քոյ Ծարա-
Ծարաւենամ. եցայ. ցիր. ալ. } ւիմ։

Ծարաւեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եւ. (անշող)։ տալ ծարաւիլ. պատպակեցուցանել • պատքիլ • գաշ, սուսամիճագ։

Ծարաւի. ւոյ, հաւ. հաց, հոք. (ած)։ ունօղ զծարաւութիւն. պատպակեալ • պատքեալ. կարօտ ջրոյ • գաշ, սուսամըշ • սուսուզ։

Ծարաւիմ. եցայ. եամ. իլ. (չէշտ)։ պատպակիլ. պատքիլ • զրկիլ ի նեղքին խանաւաւթէ և կարօտիլ ջրոյ • գաշ, սուսամագ։ Եա, նմանութեամբ՝ կարօտիլ և փափաքիլ սաւիք • գաշ, հասրէթ չէքմէք։

Ծարաւկոտ · ի , աւ · ոյ , օք · ‖ տես Ծարաւագին։

Ծարաւութիւն · թեան · ‖ տես Ծարաւ։

Ծարաւումն · ման , մաբ · նոց , մաբք · (գոյ) ։ Ծարաւեցեալ · գոհ , տառապեալ ։ ‖ և տես Ծարաւ։

Ծարաւտա · (ածՀ) ։ ասի զկրկրէ · իբր՝ անջրդի · կարօտ ջրոյ · չոր և ցամաքած · գոհ , տառապեալ · գերեալ ։

Ծարիր · րոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ է տեսակ մի փոքր կամ դեղ ինչ օգտակար աչաց , բայց անձամբ ի կանանց առ ի զարդ և ի գեղեցկութիւն քաշելն աչաց և արտեւանաց իւրեանց · գոհ , սիւրմէ · բասմըզգ ։

Ծարիր քար · ‖ տես ի նեղքոյ Ծարրաքար ։

Ծարոյր · րուբի , իւ · ից , իւք · ‖ տես Ծարիր ։

Ծարուխ · ի , աւ · ոց , օք · (գոյ) ։ բառ ռամկական , որ է կօշկի՝ որ ունի զվերացս · արեւմ · · գոհ , չարըզգ ։

Ծարրաքար · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ Նիւթ ծարրոյ , այսինքն քար ծարրոյ՝ որ տակաւին չէ ազացեալ · գոհ , բասմըզգ Թաշը ։

Ծարրեմ · եցի · եա · եալ · (ՀէրԹորԾ) ։ ծարրոյ օծանիլ զանչս · ծարիր քարշիլ չաչս · գոհ , սիւրմէ , բասմըզգ չեֆքէք ։

Ծաւալ · ի , աւ · ոց , օք · ‖ տես Ծաւալումն ։ Եւս , իբրև ածական՝ նշանակէ ծաւալեալ · տարածեալ · սփռեալ · գոհ , եայըլըմըշ ։

Ծաւալական · ի , աւ · ոց , օք · ‖ տես ի նեղքոյ Ծաւալային ։

Ծաւալականանամ · նացայ · նար · (անշող) ։ ծաւալական լինիլ · գոհ , եայըլըմագլըզգ ։

Ծաւալային · ական , ով · ոց , ովք · (ածՀ) ։ այն՝ որ է ծաւալելի · հեղանիւթ և ընդարձակատարած , որպիսի է ոսկին · գոհ , եայըլըզը ։

Ծաւալանամ · ացայ · ցիր · ալ · (ՀէշղոՀ) ։ տարածիլ · սփռիլ · ընդարձակիլ · ձագալիլ · ձկռիլ ծածանմամբ · գոհ , եայըլըմագ ։

Ծաւալեմ · եցի · եա · եալ · (ՀէրԹորԾ) } Ծաւալեցուցանեմ · ուցի · ցո՛ · եալ · (անշող) } պարզել · սփռել · տարածել · ընդարձակել · կամ իբր բանալ զձալան իրիք · գոհ , եայնագ · սէրմէք ըեա , Ծաւալիմ , որ է կրաւորական Ծաւալեմ բայիս · վերի երբեմն իբրև չէզրք , ‖ և տես յայնժամ՝ ի վերոյ Ծաւալանամ։

Ծաւալումն · լման , մաբ · անց , մաբք · (գոյ) ։ Ծաւալ · Ծաւալիլն · Ձագալումն · գոհ , եայըլմա · եայմա ։

Ծաւի · ւոյ , եաւ · եաց , եօք · (ածՀ) ։ խայտաձև · քաղցրահայեաց ակամբ · զուարԹագին աչօք · անդրչ կապուտակ աեսաանելեօք · ասէ , անս չահչա · գոհ , ԹաԹալը , չիրնի կէօզիւ · կէօվէրճին պագըշը ։

Ծափ · ի , իւ · ից , իւք · կամ ց , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ բախումն ափից ձեռաց ընդ միմեանս , զոր առնեն անձինք սակս ուրախութեան կամ բարկութեան և կամ զայրացման · գոհ , էլ գագմա , չըրփմա ։

Ծափահար · ի , աւ · ոց , օք · (ածՀ) ։ այն՝ որ ծափ զծափի հարկանէ · գոհ , էլ չըրփան ։

Ծափահարանամ · ՀԹ · (գոյ) ։ հարկանիլն կամ հարումն զիւր ընդ ափ · գոհ , էլ գագմասը , չըրփմասը ։

Ծափածայն · ի , իւ · ից , իւք · (ածՀ) ։ այն՝ որ լինին ծափ զծափի հարկանելովք որպես ասի Ծափածայն ցինամբեմ , կամ կռումն · գոհ , էլ գագմասը · Եւս , յարեալ ի բայս՝ լինի մակիզ ձախս նշանակէ ձախս հարկանելով · գոհ , էլ չըրփտագ ։

Ծափածայնանամ · ՀԹ · (գոյ) ։ ձայն բազմանալ ափից ընդ ափ · գոհ , էլ չըրփմա սէսի ։

Ծափեմ · եցի · եա · եալ · · (ՀէշղոՀ) ։ } Ծափ զծափի հարկանել · · · · · · } Ծափ կամ Ծափի կամ Ծափս հարկանել · } ‖ զերկոսին ափսն ձեռաց բարախել ընդմիմեանս վասն ցնծութեան , կամ վասն այլ իրիք · գոհ , էլ գագմագ · չըրփմագ · Եւս , ասի նմանութեամբ իմն զգեստոց և զձառոց՝ իբր ցնծութիւն իմն ասելով նոցա ։

Ծափածափեմ · եցի · եա · եալ · (ՀէշղոՀ) ։ հափկափել · շիշփել · կրձռել · ոչ ասի ծափծափել առանձնոց · գոհ , սիչշէբրմի վաբմագ ։

Ծափ տալ · ‖ տես ի վերոյ Ծափեմ ։

Ծգտամ · ‖ տես Ձգտամ ։

Ծգտումն · ‖ տես Ձգտումն ։

Ծեծեծեծեմ · եցի · եա · եալ · (ՀէրԹորԾ) ։ ծեծս եկեծել , կամ բեկբեկել զբանն · սեծեծեծելով բարբառել · ասէ , ցըծի փրծի խօսիլ · գոհ , փէ փէլէմէք · ապուր ձառապը սէչըլէմէք ։

Ծեծ · (գոյ) ։ է արմատ յաՀէրԹ բառիցս , որ վերի ի ռամկական բանս , և նշանակէ գան · հարուած · գոհ , քէօճէք · ատյագ ։

Ծեծած · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ ծեծեալ և արարեալ իրք · վշտաբք ծեծեալ նիւթոց իրք վշոյ կամ ցաւոյ և այլոց նմանեցուցեալ · գոհ , տէչիւլմիշ չէյ · խատեծիւմիւ · գայըգ ։

Ծեծածած · ոյ , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ նոյն ի

ընդ վերնոյն • իբր իբ ինչ՝ յորոյ վերայ ածեալ է ծեծ։

Ծեծեղայ • ‖ տես Ծնծղայ։

Ծեծեմ• եցի • եա • եալ • (ԵՐԷՔՈՐԾ)։ գան հարկանել• բախել• կոփել• և ծեծել ասի՝ յորժամ զիր ինչ հարկանեն գաւազանաւ՝ ի թօթափել զիուչիս • և կամ զոյսեանն եդեալ ի սանդս՝ հարկանեն, զի որոշեսցի թեփն • գաշ, տէրունք • վերադրագ։

Ծեղ• (գոյ)։ նոյն և ուսկօրէնն• իբր ծիղ, և ծղօտ • կամ ցօղուն • գաշ, գամըշ, պատղոյզ, սափը։

Ծեր • ոյ • ովւ • ոց • ովք • (ԾԵՐ) և (գոյ)։ այր հին աւուրց• երիցագոյն• ասի որ՝ որ անցեալ ի յիսնեւորդ ամ հասակի իւրոյ մերձ է յօթանասունն կամ յութսուն• և ծեր ասի նա՝ որ այր կասարեալ իւրն և խորհրդական, կամ գաւառ և իշխան, թէ և չիցէ անցեալ զաւուրբք • գաշ, իմիէյսը• փիր• քեամիլ• գօշմանն• Եա, յոգնակի սորին ծերք՝ լինի գոյական• ‖ և տես յայնժամ ծերակոյտ։ Եա, ի գիրս յորոյ (գլ• ը• ղ•) ասի ասուեղք ծերք՝ կամ ցիրք, իմանի իբր հասատասուն։

Ծերաբար • ‖ տես Ծերունաբար։

Ծերաբոյծ լինել, ‖ տես Ծերատածեմ։

Ծերագոյն• գունի, իւ• իցս, իւք• (ԾԵՐ) և (գոյ)։ այր՝ որ յորժ հին աւուրց է• առաւել ալևոր • գաշ, փէք իմիէյսը։

Ծերաժողով• (ԾԵՐ)։ այն՝ յորում է ժողով ծերոց• ժողովել ի ծերոց• գաշ, իմիէյսըլաբան ծօփնամըշ։ Եա, վարի իբրև գոյական, ‖ և տես ի նեղբդ Ծերակոյտ։

Ծերածին• ծնի, իւ• իցս, իւք• (ԾԵՐ)։ այն՝ որ ի ծերացեալ ծնողաց էծնելոյ որպէս իսահակ՝ որ էր որդի ծերուէ աբրահամու և սառայի• գաշ, իմիէյսըլան տօղմուշ։

Ծերական• ի, աւ• աց, աք• (ԾԵՐ)։ այն՝ որ սեպհական է ծերոց կամ ծերութեաց• գաշ, իմիէյսըլար, իմիէյսըլըղա միութեալիք։

Ծերակից• կցի, աւ• աց, ակ• (ԾԵՐ) կամ (գոյ)։ հասակից և ընտանի պլըտա ծերոյ• գաշ, իմիէյսըա իչդաղ։

Ծերակոյտ• կուտի, իւ• ից, իւք• (գոյ)։ կոյտ և ժողով ծերոց և երիցագոյն և խոր հրդական իմաստնոց• ծերք, աւագանի, որք ժողովին առ ի առնել զնորհրդ ինչ կամ զդատաստան• գաշ, եաշըղը ալմըշ քիշիլէրին ձիւմհուրի• էրտպալի ոխման։ Եա, իբրև ածական՝ ‖ տես Ծերակաւատական։

Ծերակաւատական• ի, աւ• ից, ակ• (ԾԵՐ)։ այն՝ որ վերաբերի առ ժողովն ծերակուտից• գաշ, էրտպալի ոխմանա միութեալիք։

Ծերանամ• ացայ • ցիր • ալ• (ԷՒՂՈՒ)։ ծեր կամ պառաւ և հին աւուրց լինել• անցանել զաւուրբք • մերձ լինել յօթանասունն և կամ յութսուն ամաց հասակի• զառամանալ• գաշ, գօշամագ• իմիէյսալանմագ։

Ծերանոց• ի, աւ• ից, ոք• (գոյ)։ հիւրանոց, կամ անկեանոց ծերոց• գաշ, իմիէյսանէ• Եա, բնակարան՝ ուր ժողովին ծերք• գաշ, իմիէյսըլարն մէքեանը։

Ծերասած• (ԾԵՐ)։ տածօղ և բանծանօղ ըղ ծերս • գաշ, իմիէյսը պէօլէյէն։

Ծերատածեմ• եցի • եա • եալ• (ԵՐԷՔՈՐԾ)։ տածել և դարմանել, անաւգանել և բանծանել զծերս• գաշ, իմիէյսը պէօլէմէք։

Ծերատածութիւն• թեան• (գոյ)։ տածուածին և բանծանութիւն ծերոց• գաշ, իմիէյսը պէօլէմէ։

Ծերատանամ• ացայ • ցիր• ալ• (ԷՒՂՈՒ)։ ի ծերութեան իւրում գտանել զհանգիստ և զդիւրութիւն՝ ըստ խոստման կեանս վարել• գաշ, իմիէյսըլըղընտա տուտուէ էօմը սիւրմէք։

Ծերացուցանեմ• ցուցի • ցո • եալ• (ԱՆՑՈՂ)։ տալ ծերանալ• հնացուցանել և խմաստնացուցանել• գաշ, էրտպալի ոխման էճմէք։

Ծերաւուրց • ‖ տես Պառաւ, և Ծեր՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Ծերիմ• եցայ • եա, կամ եաց • իլ• ‖ տես Ծերանամ։

Ծերպեխ• բուեխի, իւ• իցս, իւք• } (գոյ)։
Ծերպուեխուն• թեան• • • • • } հասակ ծերոց• ալևորութիւն• վերջին վիճակ հասակի մարդկան՝ յորում ժամանակի սպիտականան հեզք• գաշ, գօշամանլըղգ• իմիէյսըլըղգ։

Ծերուհի• հոյ• եաւ• եաց• եաք• ‖ տես Պառաւ։

Ծերուն• ‖ տես ի նեղբդ Ծերանդեան։

Ծերունաբար• (ԽՆԴԻՑ ՈՐԽՈՒՆ)• իբրև ծերուն և ալևոր• և խոհականաբար• գաշ, իմիէյսը • քեամիլ կիպի։

Ծերունագոյն• գունի, իւ• իցս, իւք• (ԾԵՐ)։ ծերագոյն• առաւել ծերանի• գաշ, փիր իմիէյսը։

Ծերունական• ‖ տես Ծերական։

Ծերունեան• (ԾԵՐ)։ ծերացեալ• ծերանի• գաշ, իմիէյսը։ ‖ և տես Ծերական։

Ծերունի• նոյ, եաւ• կամ ւոյ• եաց, եաք• (ԾԵՐ) կամ (գոյ)։ անձն՝ որ առնի զնե-

բութիւն. հին աւուրց. ալևոր. Ծեր պատուական. հնագոյն. պաշ, գօնաման. || ևս տես Ծերական.

Ծերպ. ի, իւ. իկ, իւք. (գոյ). ծակ բացեալ. պատառատած կամ ձեղքուած վիմաց, լերանց, մթին վայրոց, և այլոց նմանեանց. կամ իբր փոսիկ. պաշ, գօվազդ. մազապուռ.

Ծերպեմ. եցի. եա. ել. (ՆԵՐՓՈՐԾ). փոքր մի բանալ զծերպս կամ զպատառատածս ինչ. և կամ իբր վեր առեալ զնր ինչ բանալ զծակ. պաշ, տեւիլք. գօվազդ, մազապատ աչմագ.

Ծերքեմ. եցի. եա. ել. (ՆԵՐՓՈՐԾ). իբր հեծքել. փարատել. պարզել. որպ ասի Ծերքել զխռուեան՝ պայմանն զատարածուեան լուանալն. պաշ, տաւրուելմագ. ուէֆ հեմէք.

Ծեփ. ՝ ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ). ե

Ծեփած. ՝ արմատ Ծեփեմ բայի, և նշանակէ ծեփուեան. պաշ, սըվա. Եա, իբր նիւթ ծեփելի, որպէս նաւթ, կաւ, մոմ, և այլն. պաշ, սըվանամագ չէյլէր.

Ծեփեմ. եցի. եա. ել. (ՆԵՐՓՈՐԾ). ծեփով պատել և իբր օծանելւոյ բանել. պաշ, սըվամագ. սըվալամագ.

Ծեփիչ. փչի, աւ. ոց, ովք. (ածՀ) կամ (գոյ). այն որ ծեփէ, որպիսի են անձինք արհեստաւորաց՝ որք ծեփեն զսրմա. պաշ, սըվաչը. Եա, գործի՝ որով արհեստաւորք ծեփեն զսրմա. պաշ, մալա.

Ծեփիկեմ. || տես ի վերոյ Ծեփեմ.

Ծեփուկ. փիկի, աւ. ոց, ովք. (գոյ). ծեփ. պաշ, սըվա. Եա, ձաթ կամ պարարտութիւն և թաղանթ պատեալ. պաշ, սաւմանդրէչ իչ եաղը. զար.

Ծեփուեմ. մանի, ամբ. անց, ամբք. (գոյ). ծեփելն. կամ օծումն ներկոյ և բանց և նմանեանց. պաշ, սըվամա.

Ծեքաբանեմ. եցի. եա. ել. (ՆԵՐՓՈՐԾ) կամ (ՀԵՂԱ). ծեքել կամ թեքել զբանն. մանրս բանիւք զսուութիւն ինչ հաստատել. պաշ, եաման եանլըշ սէյլէմէք. Եա, թիւրել զիսօսս իբր ընդ կատակս. պաշ, մասգարալըգ էյմէք.

Ծեքածուռ. (ածՀ). ծեքեալ և ծռեալ. պաշ, ծուռուսմամա. պաշ, էյրի պիչըլմիչ. Եա, յորեալ ի բաց՝ լինի մակերոյթ.

Ծեքական. ի, աւ. ոց, ք. (ածՀ). Թեքական. ծռեալ. պաշ, ծռած. պաշ, էյրի.

Ծեքեմ. եցի. եա. ել. (ՆԵՐՓՈՐԾ). Թեքել.

ծռեալ. Թիւրել. կամակորել. որ յոտակապեաս զարատաբերութեէ. որով Թիւրեն զբերառս կամ զվանիս. և զբանից, զորս ի Թիւր միտս մեկնեն, որ նշանակէ ըստ մտի լեզուչրջել. պաշ, էյմէք. աքսիյէ ալմագ.

Ծեքենայ. ի, իւ. իկ, իւք. (գոյ). որ և ասի Ծեղքենայ, կամ Հեգենայ. ծեքեալ ձայն. ծամածռեալ հեգուեն. պաշ, ձայնը ծամըռած կելը. պաշ, էյրի պիչըլիւ հէյճ. սես.

Ծեքծեքիմ. եցայ. եաց. իլ. (ՀԵՂՈՒ). բեկբեկիլ. խեղաթիւրիլ. փալաքշել. պյրել. պաշ, էգիլիլ պիչիլմէք. նազ էյմէք.

Ծեքծեքուեն. քման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ). բեկբեկուեն. փալաքշուեն. խեղաթիւրիլն. պչրանք. պաշ, էգիլիլ պիչիլմէ. նազ.

Ծէս. ծիսի, իւ. իկ, իւք. (գոյ). արա բոզանալի կամ սովորանալի քաղաքի կա եկեղեցւոյ. պաշ, տաէֆէ. այն. Թիւրկ

ԾըԹռուեն. ռման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ) իբր ասկորձն, որ է տեսակ ինչ հմայ որ հարկանի ի գառն կամ ի Թռչուս. պաշ, ասըմԹըբասգլըգ.

Ծխածան. ի, աւ. ոց, ք. (գոյ). իբր ծիր ածոյ, կամ ածեալ, որ է շրջանակ ինչ կամ կամար բազմագունեան և գեղեցկանշոյլ որ պատահի երեւուեն սորա լըՂեղհարմանել ձառագայթից արեգական ի ցօղագին ամպս. որ և ըստ սուրբ գրոց ասի՝ Աղեղն իմ. պաշ, ճրիանի գօսի. պաշ, էյլիյիմ սաղմա. Եա, լոյնաբար առեալ կարէ նշանակել բակ, որ է շրջիլ լուսատփիւռ և իբր փոքր ծխածան՝ որ պատի շուրջ զլուսաւորչաք.

Ծխածածաւալ. ի, աւ. ոց, ք. (ածՀ). այն՝ որ ծաւալեալ է իբրև զծխածան գունագեղ. գեղեցկի գունով տարածեալ. պաշ, էյլիյիմ սաղմա կիպի նայըլմըշ.

Ծխիթոյ, կամ Ծխիթասին. (գոյ). գրի ևս Աղմաւխ. իբր Թէ իցէ ազգ ինչ վայրի սոխի, կամ սոխ ծաղկի. պաշ, եաման սոզանը, սոզան չիչէքլի.

Ծիլ. || տես Ծիլ.

Ծիծ. (նախդէս հոլովի). || տես Պատ.

Ծիծաղ. (գոյ). իբր ասկորձն՝ նշանակէ ծաղր. պաշ, կիւլիւշ. կիւլիւշմէ. Եա, ըստ գրոց լինի արտաս յաջորդ բառիցդ.

Ծիծաղագնաց. ի, իւ. իկ, իւք. (ածՀ). այն՝ որ ծիծաղելով գնայ. պաշ, կիւլերէք կիւսէն. Եա, իբր նմանութեամբ ասի զընթ

գեռաց՝ սրք յորդահոսան և զաւարձալի ընթացիւքք գնան։

Ծիծաղագին։ գ. ն. իս. ից, իւք. (ԽԾ)։ առաւել ծիծաղելի. այն՝ որ յոյժ արժանի է ծաղոս. ԲԱՇ, փէք կիւլէնէք։

Ծիծաղախտ։ (ԽԾ)։ զաւարթագին. ԲԱՇ, չօգ կիւլէչիւս. Ես, յարեալ ի բայս՝ լինել մակբայ, իբր սակս ծիծաղելոյ. ԲԱՇ, սըզգճալ կիւլիւչէրէք։

Ծիծաղական։ ի, աւ. աց, օք. (ԽԾ)։ այն՝ որ ունի զնարտուհեան և զգաստութեան ծիծաղելոյ, որպիսի են մարդիկ. ԲԱՇ, կիւլէչէն. Ես, զաւարթերես. ԲԱՇ, կիւլէր եիւզլիս. Ես, ծաղրական. ծաղոս արժանի. ԲԱՇ, կիւլկէչէ լայըք։

Ծիծաղականութիւն։ թեր. (ՓՈՅ)։ կարողութիւն ծիծաղելոյ. ունելն զընդունակութիւն ծիծաղելոյ՝ որ է յատկութիւն բանական կենդանեացս. ԲԱՇ, կիւլկէչլիք. Ես, ծաղրականութիւն. ԲԱՇ, մասգարալըք։

Ծիծաղանք։ անաց, օք. ‖ աւես ԾԻԾաղ, և ԾԱՂ։

Ծիծաղապահս։ (ՆԱԽԴՒ ԱԲԱՀԱՆ)։ ծիծաղելոյ. հեզիկ և զաւարթերես երևելոյ. ԲԱՇ, կիւլէրէք։

Ծիծաղելի։ ըս, եաւ. եաց, եօք. (ԽԾ)։ այն՝ որ արժանի է ծիծաղանաց. ծաղրելի. ԲԱՇ, կիւլէչէքէ. կիւլիւնէչէք. Ես, էական բայիւս է՝ վարեալ ի բանս ինչ, լինել իբրև դիմաղրի բայ, այսպէս՝ ԾԻԾաղելի է. ԲԱՇ, կիւլիւնէչէք ատի։

Ծիծաղեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եմ. (ՆՈՅՈՂ)։ առ ծիծաղելի. շարժել ի ծաղր և ի ծիծաղ. ԲԱՇ, կիւլտիւրմէք։

Ծիծաղիմ. եցայ. եա՛ց. իմ. (ՀԵՂՈՒ)։ ժպտիլ մեղմաբար. իբր ծաղկիլ երեսաց ծաղրեցուցանել զնաղր ուրախական կամ այպանողական. ԲԱՇ, կիւլմէք. զկիւլմէք։ Ես, ծաղր առնել. այպանել. ԲԱՇ, մասգարա էմէք։

Ծիծաղծաւալ։ (ԽԾ) կամ (ՆԱԽԴՒ)։ զաւարթ ծաւալեալ. գեղածիծաղ. ԲԱՇ, կիւլէր եիւզլիս թաղըլմասս։

Ծիծաղկոտ։ ի, աւ. աց, օք. (ԽԾ)։ այն՝ որ դիւրաբեր լինի ծիծաղի. ԲԱՇ, չաբուք չօգ կիւլէչն. Ես, ծաղրասէր. կատակասէր. ԲԱՇ, չաղաճը. մասգարաճը։

Ծիծառն։ ծառան, առ. անց, ամբք. (ՓՈՅ)։ Թռչուն ինչ փոքր և սևագոյն, արագաթռիչ և բազմաձիչ մանաւանդ ընդ առաւօտս, որ ի գարնան եղանակս եկեալ դնէ զբոյն իւր յատաստաղս կամ ի բարձր տեղւոջ. ԲԱՇ, գըբլանղըճ. Ես, նոյն և ընդ նեղքնոյն։

Ծիծառնուկ։ նկի, աւ. աց, օք. (ՓՈՅ)։ առնակ՝ որ քաղցրաձայն է յոյժ ի թըռչունս, և անսրժելի լսելեաց նուագ նորին, որ է ի չափ ծիծառան՝ մանրագոյն կամ թառխ. ԲԱՇ, պիւլպիւլ. Ես, նոյն լինի երբեմն ընդ ծիծառն։

Ծիծեռն։ ծառան, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես ԾԻԾառն։

Ծիծեռնախառ։ ի, իւ. ից, իւք. (ՓՈՅ)։ է խոս ինչ՝ որ իբր ի գալն ծիծառան բառաճի, և ի չուել նորին ընդհանուր. ԲԱՇ, գըբլանղըճ օթաս։

Ծիծեռնաքար։ ի, իւ. ից, իւք. (ՓՈՅ)։ է քար ինչ՝ զորմէ ասեն գտանիլ յորովայնի ծիծառանց, կամ ի բոյնս նոցա, որ ըստ ոմանց ի գոյն ածի իբր ի դեղերայս. ԲԱՇ, գըբլանղըճ թաշը։

Ծիլ. ծղոյ՝ կամ ծղի. ոյ. ոյք. (ՓՈՅ)։ ասի ևս ԾԻԼՆ ԾԵՂ, այսինքն շառաւիղ բուսոց. ԲԱՇ, տալ. փիլիզ. Ես, ցօղուն. եղէգն և բան խոտոց. ծղօտ. ԲԱՇ, ընձէ գամըշ. տատ. չէօփ։

Ծին. ծնի՝ կամ ծնոյ, իւ, ի ծնէ. իցք, իւք. (ՓՈՅ)։ է արմատ ծնանիմ բային, և նշանակէ ծնուածք. ծագումն. բուն. ԲԱՇ, տօղուշ. տօղում. զաթ. Ես, խորշ մայրենի արգանդի յորում պարունակի մանուկն. ԲԱՇ, անա թաշխինաճ օլան՝ չօճուգ սըղըճնաճագ քէօշէ. Ես, տալին. ԲԱՇ, նաւթֆէ. Ես, նիշ. տոլի բնական. ԲԱՇ, պէնկ. պէնկէ. Ես, բացառականն տալին ի ԾՆԷ՝ յարեալ ի բայ՝ լինի մակբայ, և նշանակէ ի բնէ. անդամալն ի ծննդենէ. ԲԱՇ, զաթընճան. տօղուշընճան։

Ծիսական։ ի, աւ. աց, օք. (ՆԱԽԴՒ)։ այն՝ որ վերաբերի առ եկեղեցական, և կամ առ քաղաքական սովորութիւնս. ԲԱՇ, այնկ մասնաւոս։

Ծիսարան։ ի, աւ. աց, օք. (ՓՈՅ)։ մատեան՝ յորում պարունակեալ բովանդակին ծէսք և արարողութիւնք եկեղեցականք, որպիսի է Մաշտոց անուանեալ գիրքն. ԲԱՇ, այն քիթապը։

Ծիտ. ծտի, իւ. իտ, իւք կամ օք. (ՓՈՅ)։ ճնճղուկ. փոքրիկ Թռչուն. որպէս ասին նորին իբր ծիծ ջէտ լսի. որ և ասի

Ձիա • պտ՝ ուշիագ գուշ • սերչէ։

Ծիր • ծրի՝ կամ ծրոյ, ավ իւ՝ կամ աւ • ից, իւք • (գԽ)։ մեծ և փոքր գիծ բոլորա կաձև • չրջան • չրջանակ • սահման բոլորեալ, որով և կամարն ծիածանին՝ **Ծիր կոչի** • աաչ, բոլորաիքը ծայրէ ծայր • պտ՝ եբէվարտագ • չրջը • տայիրէ • Նա, իբրև ածական՝ նշանակէ ցիր, կամ ջուր • պտ՝ տաղընդագ • ‖ տես նա Համասփիւռ։

Ծիրանի • պինդ • ով • ոց • ովք • } (ածՅ)։
Ծիրանի • նւոյ, եաւ • նից, եօք • }

այն՝ որ ունի գծիր գեղեցկաձաւալ և ամենատփիւռ • պտ՝ կիւրեղ եայըմիը տայիրէ էտինէն։

Ծիրան • ոյ • ով • ոց • ովք • կամ ի • աւ • ից • օք • (գԽ)՝ է պտուղ մինչ փափուկ՝ գեղին և կարմրորակ • անոյշ և թթաւաշ • և ունի զկորիզ՝ որոյ միջն է քաղցր իբրև շնաշ • պտ՝ գայխի • Նա, է տեսակ իմն այլ պաղղ՝ որ է դառնակորիզ • պտ՝ զէյտաալի • Նա, **Ծիրան** ասի նաև ծառն այլ պաղղ • պտ՝ գայխի աղաձը։

Ծիրանագոյն • գաւնոյ • ով • ոց • ովք • (ածՅ)։ կարմիր իբրև զծիրանիս և կանաչագոյն փայլուն • պտ՝ ալ • գըբմըզը։

Ծիրանագործակ • ի • աւ • ից • օք • (ածՅ)։ իբր ծիրանատեսիլ. գեղեցկատեսիլ • ծիրանաշուք • թագաւորական • պտ՝ տիլլակը։

Ծիրանազարդ • (ածՅ)։ ծիրանեօք զարդարեալ • պտ՝ գըբմըզը • ալ բուպա իւէ ծօնանմիշ

Ծիրանազարդեմ • ել • եմ • էլ • (ՆէրգԽրԾ)։ ծիրանեօք կամ պատուական և ալքատնի սպասուաք զարդարել • պտ՝ գըբմըզը • ալ լիպասէր իւէ ծօնաճմագ։

Ծիրանազգեաց • գեցի, իս • ից • իւք • }
Ծիրանազգեստ • ի, իս • ից • իւք • } (ածՅ)։
Ծիրանազգեցիկ • (նախդրՅ հոլովի) }

այն՝ որ զգեցեալ է զծիրանիս • կամ ըզպատուական և զարքունի գգեստս • Նա, այն ամ՝ որ վերաբերի յայդպիսի փառասիրութիւն • պտ՝ իւէ իւք կիլինմիշ։

Ծիրանաթել • (ածՅ)։ այն՝ որոյ թելքն են ի գոյն ծիրանեաց • ոսկեթել • պտ՝ գըբմըզը գանատալը։

Ծիրանաթոյր • (ածՅ)։ այն՝ որ ունի զթոյր կամ զգոյն ծիրանւոյ • պտ՝ գըբմըզը, իւքերլեմ բէնքլե։

Ծիրանածագ • (ածՅ)։ այն՝ որոյ ծագումն է հանգոյն ծիրանւոյ • պտ՝ գըբմըզը, իւքերլեմ տօղուշլու։

Ծիրանածաղիկ • (ածՅ)։ այն՝ որ ունի ըզծաղիկս ի գոյն ծիրանւոյ • պտ՝ իւքերլեմ բէնքլեաձ չիչէյի օլան։

Ծիրանածայր • (ածՅ)։ այն՝ որոյ ծայրքն և վերջաւորքն են ի գոյն ծիրանւոյ • պտ՝ ուչմա գըբմըզը • զէյնիչանլը։

Ծիրանածաւալ • ի, աւ • ից, օք • (ածՅ)։ այն՝ յորմէ ծիրանին ծաւալի, այսինքն ելանէ ներկին ծոլոռ ծիրանի։ Նա, երբեմն երբեմն ծաձանձեալ • պտ՝ ակվչլի • մէնէվչլի։

Ծիրանածին • ծնի, աւ • ից, օք • }
Ծիրանածնունդ • (նախդրՅ հոլովի) } (ածՅ)։

այն՝ որ ի ծիրանափառ զարմի է ծնեալ • արքայազուն • արքայորդի • պտ՝ իւքերլեմ իչինէ ծօղմուշ • չահզատէ։

Ծիրանածաւէն • (ածՅ)։ այն՝ որոյ ծաւէնն կամ նիւթն զգեստսն է ծիրանի մեծագին և պատուական • պտ՝ գըբմըզը փարչալը։

Ծիրանական • ի, աւ • ից, օք • (ածՅ)։ այն՝ որոյ նիւթն է ի ծիրանւոյ • կարմրափայլ • պտ՝ իւքերլեմ, գըբմըզը բէնքլե։

Ծիրանակիզ • (ածՅ)։ այն՝ որ վառեալ և պայծառ փայլի գեղմամբ ի գոյն ծիրանեաց • կարմրափայլ • պտ՝ գըբմըզը, ալ փարլայըշըը։

Ծիրանակիր • կամ **Ծիրանեկիր** • կրի, աւ • ից, օք • ‖ տես **Ծիրանազգեաց**։

Ծիրանանամ • ից • ից • ալ • (չԷշտ)։ ծիրանեգոյն, և կարմրափայլ ներկանիլ • **Ծիրանազարդիլ** • պտ՝ ալ, իւքերլեմ բէնքլե օլմագ։

Ծիրանանեւրկ • ի, աւ • ից, օք • (ածՅ)։ ներկաւոր ծիրանեաց • պտ՝ ալ պոյասն • Նա, ներկեալ ի գոյն ծիրանւոյ • պտ՝ ալ բէնքլե • գըբմըզը։

Ծիրանաներկեալ • (ածՅ)։ այն՝ որ ներկեալ է ի գոյն ծիրանւոյ • պտ՝ իւքերլեմ բէնքլ իւէ պոյամըշ։

Ծիրանավաճառ • ի, աւ • ից, օք • (ածՅ) կամ (գԽ)։ վաճառօղ ծիրանեաց և ալքատնի կերպասուց • պտ՝ իւքերլեմ բէնքլեաձ լիւդատ սաթան • Նա, վաճառօղ զգեստուց ծիրանւոյ • պտ՝ գայխի սաթան։

Ծիրանասեակ • } (նախդրՅ հոլովի) • ‖ տես
Ծիրանասեսիլ • } **Ծիրանագոյն**։

Ծիրանացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ԽԵշղ)։ ներկիլ ի գոյն ծիրանւոյ • պտ՝ իւքերլեմ • գըբմըզը բէնքլ իւէ պոյամագ։

Ծիրանաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ածՅ)։ այն՝ որ արկեալ զանձամբ իւրով զծիրանիս •

պաշ, խաքէրլէթի բէնքինաէ լիպսալը։

Ծիրանափայլ • (-ածՙ)։ այն՝ որ ծիրանէօք կամ իբրև զծիրանիս փայլի • պաշ, խաքէրլէթլի։ || տես և ա Կանաչաղեաց։

Ծիրանափառ • || տես Ծիրանազարդ։ Ես, յարեալ ի բաց՝ կարէ լինել մակբայ, իբր փառաւորութեամբ ծիրանեաց։

Ծիրանեգոյն • || տես Ծիրանագոյն։

Ծիրանենի • նուոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ)։ ծառ՝ որ բերէ զծիրան պառնակորիզ և քաղցրակորիզ • պաշ, գայխի • զծիրանի պաշտը։

Ծիրանեվաճառ • || տես Ծիրանավաճառ։

Ծիրանեվրձն • (հոմ էրէ- հոլովի)։ || տես Ծիրանագոյն։

Ծիրանեվրձնիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշղոյ)։ երփնազարդ լինիլ ի գոյն ծիրանւոյ • երփն երփն ծիրանագոյն լինիլ • պաշ, ալ, գըբմըզը, էրդամանի օլմագ։

Ծիրանէզարդ • || տես Ծիրանազարդ։

Ծիրանէղեաց • || տես Ծիրանագեաց։

Ծիրանէծաղիկ • || տես Ծիրանածաղիկ։

Ծիրանէկիզն • || տես Ծիրանակիզն։

Ծիրանէվաճառ • || տես Ծիրանավաճառ։

Ծիրանէփառ • || տես ի վերոյ Ծիրանափառ։

Ծիրանի • նուոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ) կամ (-ածՙ)։ գոյն իբր ծիրան պաղպ • կարմիր-երփեան • ասկէ փայլ դեղին • պաշ, սաբը։ Ես, գոյն ծիածանի՝ յորում գտանի ամ գոյն փայլուն, իբր ասկեգոյն՝ մանուշակագոյն՝ կանաչ՝ կապուտակի՝ ծովագոյն և այլ նմանիք • պաշ, գըբմըզ՝ խաքէրլէթ։ Թիւրլիւ թիւրլիւ բէնք։ Ես, սոսկ իբրև գոյական՝ նշանակիչ ազնիւ և ասկեգոյն նէրսին խեցեմորթի ծովուն, կամ ի կոկոր ղի կանգէղի՝ որ գտանի ի ծովի տիւրոսի կամ ծովքոյ • որ և ասի Ծովա ծիրանի։ պաշ, աէնիզ խաքէրլէթլի։ Ես, հանդերձ արքունի կամ նիւթ նուաճ նէրկեալ։ պաշ, ալ լնպաս։ Ես, սոսկ իբրև ածական՝ նշանակիչ ծիրանեգոյն։ կարմրագոյն։ վարդագոյն։ և ծովագոյն • պաշ, գըբմըզը • ալ բէնք • ինձվիշ։ աէնիզ բէնքլի։

Ծիր կաթին, կամ Կաթին ծիր • || բաղմաթիւ աստեղաց կաթնագոյն երեւեալ լուսաւոր կամարն երկնից • պաշ, հաճիլէր եօլլու։

Ծիրտ • ծրտի, իւ • իդ, իւք • (գոյ)։ ազը Թռչնոց, և փանաքի կենդանեաց, իբր ճնճղկի կամ ճանճի և այլ նմանեաց • պաշ, գուշ թէբլի։

Ծիւ • ծուոյ, ուի • ոց, ուիք • (գոյ)։ իբր Թէ նոյն է ընդ Ծիրտ բառին։ Ես, Թաւի Թէ նոյն իցէ ընդ Ծաւէն բառին՝ իբր արմատ նորա։ Ես, ամ նիւթ անպիտան՝ որ լինի լուցկիք հրոյ։

Ծիւք • ոյ • ուի • ոց, ուիք • (-ածՙ)։ է արմատ Ծիւքեմ բային՝ որ նշանակէ ծիւքեալ • հալեալ • մաշեալ հիւծութիւն • պաշ, զապան • արըգ • էրիմիշ։

Ծիւքական • ի • աւ • ից • ք • (-ածՙ)։ հալոզ և մաշող հիւծութիւն՝ որպէս Ծիւքական ախտ ասի մաշատարականն, Թանչն, և ամ մահաբեր հիւանդութիւնք • պաշ, զապանատան • հիւսալ կիսվի էաէն • էրէաէն։

Ծիւքեմ • եցի • եա • ել • (ղէրֆոյծ)
Ծիւքեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ուդշող)
հալել և մաշել հիւծութիւն • նիհարացուցանել • տկարացուցանել • հիւծել • պաշ, զըյիֆլէթմէք • արըգլանարըմագ • Ես, ծախել • վաճառել • պաշ, Թէյիֆ էթմէք • Ես, երբեմն կրաւորական Ծիւքեմ բային իբրև չէզք՝ նշանակէ նիհարանալ • հիւծիլ • մաշիլ • պաշ, զապանըլմագ • արըգլանմագ։

Ծիւծաւթի • Թ՝ն • (գոյ)։ հալիլն և մաշիլն հիւծութիւն • տկարութիւն • նիհարանալն • պաշ, զայիֆլէնմէ • արըգլըգ։

Ծլամէ • ոյ • ուլ • ոց • ուլք • (-ածՙ)։ այն՝ որ է ի ձէվ ծղի, կամ ծլի • որպէս ծիլ վերաբուսեալ • երկրաբոյս որպէս ծնեբեկ • պաշ, տաղ • փիլիզ պիլճիմէ։

Ծլատնակութի • Թ՝ն • (գոյ)։ արձակելն զծիլս • ընձիւղելն • պաշ, փիլիզլէնմէ։

Ծլեմ • եցի • եա • ել • . . .
Ծլեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել •
Ծլիմ • եցայ • եաց • իլ • . . .
|| տես Ընձիւղեմ։ Ես, բայքս Ծլեմ և Ծլիմ՝ իբր նշանակիչն զանգիտել և կամ հարթնալ • և կամ իբր ծուլանալ, զրկս տես ի տեղիս իւրեանց։

Ծխալից • լցի • իւ • ից • ք • (-ածՙ)։ լցեալ ծխով • ի ծխանման գոլորշեաք • պաշ, Թիւնթիւն իլէ մօլու։

Ծխախառն • (-ածՙ)։ խառն ընդ ծխոյ • կամ ընդ ծխանման գոլորշեաց • պաշ, Թիւնթիւն իլէ գարըշըգ։

Ծխախտ • ի • իս • իցի • իւք • (գոյ)։ է խոտ լինի՝ զոր մարդիկ՝ չորացուցեալ մանրեն, և լուցեալ հրով ըստ հաճոյս քաշելն ըզծուխն ի բերանն • պաշ, Թիւնթիւն էափբաղը • Թաթաղա • Թէնպէկի։

Ախակեր • (գոյ) • քահանայ մանաւանդ Թաղի ժողովրդեան •

Ախահանք • անաց, զք • (գոյ) • չինուած ինչ կամ ծակ՝ որ ի գալս հանել զծուխս և զգոլորշիս • գաղ • օճագ • Թիւթիւնիւքք •

Ախաճուկն • ձկան, ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • ձուկն չորացուցեալ ի ծխելոյ և ի ծխատ տեղիս • գաղ • Թիւթիւն պալըղը •

Ախամած • ի, իւ • ից • զք • (ածական) • այն՝ որ ծխով մածեալ և պատուաղ է • միգամած • առձ • մխոտ • գաղ • Թիւթիւնլիւ •

Ախան • ի • աւ • աց • զք • ‖ տես Ծխահանք •

Ախանելիք • լեաց • եաք • (գոյ) • Նիւթ ինչ ծխելի • մանաւանդ՝ խունկ • գաղ • պաղխատ • Թիւթխիս •

Ախանիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք) • ծուխս արձակել ըստ ինքեան • գաղ • Թիւթմիք •

Ախանման • (հոլովի) • ‖ տես ի նեղբդ Ծխատեսակ •

Ախաչուն • շնչի • իւ • ից • զք • (ածական) • այն՝ որ նման ծխոյ շնչէ կամ շնչի • և գոլորշիանան • գաղ • Թիւթիւնլիւ •

Ախատեսակ • ի • աւ • աց • զք • (ածական) • այն՝ որ է իբրև զծուխ • նման ծխոյ կամ գոլորշւոյ • գաղ • Թիւթիւն կիպի •

Ախատեսակագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ առաւել ծխատեսակ է • գաղ • զպէեթ Թիւթիւն կիպի •

Ախատեր • ‖ տես ի վերոյ Ծխակեր •

Ախատուն • տան • տամբ • տանց • տամբք • (գոյ) • տուն՝ որում հոգաբարձու է և խնամեալ ըստ հոգւոյ մի ումն յերիցանց •

Ախացուցանեմ • ցուցի • ցո • եալ • (անցական) • իբր ծխել • այլեւլով ծխել ինչ • գաղ • Թիւթիթիւրմիք •

Ախացուցիչ • չի, աւ • ից • զք • (ածական) • այն՝ որ տայ ծխել • գաղ • Թիւթիթիւրէն •

Ախեալ • ‖տես ի մէջ պղինձ բառին՝ պղինձ ծխեալ •

Ախելիք • ‖ տես ի վերոյ Ծխանելիք •

Ախեմ • եցի • եա • եալ • (չէզոք) • այլեւլով զծխանելին ինչ ծխել և սպառել • խնկել • խունկ մատուցանել • գաղ • պաղխատլամագ • Թիւթխիլէմիք • Ես • ծուխս առնել, կամ տալ • առձ • մխոտ • գաղ • Թիւթխիս էմիք • Ես • կրաւորական սորին Ծխիմ • երբեմն իբրև չէզոք՝ կարէ նշանակել ծխանիլ • չայրելն ծուխս հանել • գաղ • Թիւթմիք •

Ախիւն • (հոլովի) • ‖ տես Ծխոց •

Ախնելչղ • լուզի • իւ • ից • զք • ‖ տես Ծխահանք •

Ախոտեմ • եցի • եալ • (չէզոք) • ծխով մածանիլ • ծխով սևացուցանիլ, կամ չորացուցանիլ • մրճռոտել • առձ • մխոտել • գաղ • Թիւթիւն իւք միւլամա էմիք • Ես • կրաւորական սորին ծխոտիմ • երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ ծխոտ լինիլ • մրճռոտիլ • մրոտիլ • առձ • մխոտիլ • գաղ • Թիւթիւն իւք միւլամա օլմագ •

Ախոց • ի • աւ • ից • զք • } (գոյ) •
Ախուան • ման, ամբ • անց • ամբք • }

ծխելու • այրելն զծխանելիս • զոր առնեն չաղագս հիւանդութեանց, կամ առ ի փարատել զժանտահոտութիւն ինչ • բուրումն ծխոյ • գաղ • Թիւթխիս • պաղխատ Թիւթիթիւրմիք • Թիւթիթիւրէմիք •

Ախակ • ի • աւ • ից • զք • (գոյ) • իբր ուռկայ կոկորդի չորմանն լեզուի, կամ ընդ լեզուաւ պատառաւեալ ի չերմութենէ և ի ծխատեսէ • գաղ • տիշիկ • տիլ ալթը •

Ախեմ • եցի • եա • եալ • (չէզոք) • բերանով և շրթամբք չինքն քաշուչել զծխոտ ինչ չիրէ խմբէն և կլանել • այդ մանկունք ծխեն զսահմնս մարդ և քաշչեն զկաթն • նշանակէ և այլ կենդանիք • դիել • չինքն ձգել զլսմպելի ինչ կամ զօդ եւս • քամել լսփել զմ՝ որ ի խորս կայ • գաղ • էմմիք • էմղիքլէմիք • էչքիսի պօշաթմագ •

Ախմաքեր • •
Ախմախաան • •
Ախմըքաբեր • •
Ախմըքախաան • •

} ի, իւ • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ բերէ կամ ունի չինքեան զծխոտ • ուհօղ զսահմնսւոյդ ծխմբոյ • գաղ • քիւքիւրլիւ •

Ախմըածին • ծնի, աւ • ից • զք • (ածական) • ծնեալ կամ եղեալ և վառեալ ի ծխմբոյ • գաղ • քիւքիւրտան հասըլ օլմուշ •

Ախմըահամ • ոյ • ով • ից • ովք • (ածական) • այն՝ որ ունի զհամ և զհոտ ծխմբոյ • որպէս ասի Ախմըահամ ջուր • գաղ • քիւքիւրտ չէշնիլի • գօգուլու •

Ախմըահանք • ից • իւք • (գոյ) • հանք ծխմբոյ • գաղ • քիւքիւրտա մաւէնի •

Ախմըային • այնոյ • ով • ից • ովք • (ածական) • որոյ նիւթն է ծխումբ • կամ լցեալ ծխմբով • գաղ • քիւքիւրտաէն • քիւքիւրտալիւ • Ես • այն՝ որ վերաբերի առ ծխումբ • գաղ • քիւքիւրտաէ միւնէտալիք •

Ախմըաա • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • լուցկիք ձրագի • ծխումբ մածեալ ի նուրբ

պատրաստ. որով դիւրաւ լուացանն ղձրագ՝ նախ վառեալով զնոյն ի հրոյ, որ և մասնաւոր անուամբ կոչի ևս ԾԾուածք. ած, քիսթրիճ.

ԾԾմբաքար. ի, իւ. իկ, իւք. (գոյ), ԾԾուածք քարայծեալ որպէս արձան ագռ. ած, Թաշ օմուշ. քիւբիւրուս.

ԾԾմբեայ. (նախդիր հոլով). ‖ տես ԾԾմբային.

ԾԾուածք. ԾԾմբոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ). է հանք երկրի գեղեցագոյն, դիւրաւարձ կոյժ, և հանէ զհոս գաւրչելի և աւնի ըզդժնդակ բոց, և լինի լուացկիք հրոյ, որոյ առացաւ ի բառն ԾԾմբառ. ած, քիւբիւրուս. քիսթրիճ.

ԾԾուումն. ԾԾմանն, ամբ. անց, ամբք. (գոյ). ԾԾելըն և ԾԾիլն զհիւթ ինչ կիսէ խնկէ. ած, էմզիկբէմէ.

ԾկԿկ մաան. ‖ տես՝ ի նեղքոյ ԾկԿոյ.

ԾկԾկեմ. եցի. եա. էլ. (չէշտ). իբր գոչել. ազաղակել. ձայնել ուժիք. ած, սէզլէմէք. ֆէրեատ էթմէք.

ԾկՂոյ. կաւթի՝ կամ թոյ, իւ. իկ, իւք. (գոյ). կեանքն՝ այսինքն փոքրն ի մասանէն. ած, քիւչիւք, սըրչա պարմագ.

Ծկգաաեմ, և Ծկգաաումն. ‖ տես Զգաաեմ, և Զգաաումն.

Ծկկաաորի. բոյ, եաւ. (գոյ). է անուն միոյ ի մաղաքակաց.

ԾՂայկ. (նախդիր ոբոխոտ). ծղեօք. արմբկամբ. բազկեօք. դաստակօք. և կամ բանիւ, որոյ ասի՝ ԾՂայցի հարկանել. ած, էլ իւէ. եաամրուզ ըլաս.

ԾՂի. ղոյ, եաւ. եաց, եօք.
ԾՂիկ. ծղիի, աւ. ից, օք.
ԾՂին. (նախդիր հոլովի). . . .
ԾՂիք. եաց, եօք. . . . . (գոյ).

իբր ձիւղք մարդոյ, որք են դաստակք ձեռաց, և կամ բոլոր ձեռքն սկսեալ ի ծայրից մատանց մինչև ի յուսն. ևս և առաջին ոտք չորքոտանեաց ի տեղի ձեռաց. աւէ, Թև. ած, գօլ. Եա, ասի ի բառիցս յայտնեաւ՝ ԾՂիս ի վեր ամբառնալ, կամ ի վեր մարզել և պարզել նշանակէ ամ փաթոյ բառն հարկանել ի կատարումն իրիք. ած, սըղամագ. սըղանմագ.

ԾՂինի, կամ ԾՂինի. նոյ, եաւ. եաց, եօք. (գոյ). եթէ կամ ի նմանէ ոչինչ կամ օգնք ի բարւոքս, յորս անցս ցանեն զձարմանդ սրն դրոց կամ պատուհանից. և ևս նոյն իսկ ձարմանդքն՝ յորոց վէրայ շրջի դաւան կամ պատաւհանն, կոչին ԾՂինի. ած, բէզէ. գաւթոյ.

ԾՂոկ. ծղկի, աւ. ից, օք. ‖ տես ԾՂի.

ԾՂրթի, կամ ԾՂրթէ. ղրդի, աւ. ից, ղք. (գոյ). ձգաւան աշխատից, որ է փոքրիկ կենդանի ինչ թևաւոր և գիշերաթռիչ, որ գոյանի յատեա ի ծակտիս ծխատանից, իբր մատաղ փոքր. ած, չէրթլագ.

ԾՂօտ, կամ ԾՂտտ. ի, իւ. իկ, իւք. կամ աւ, ու. ուց, ուք. (գոյ). իբր ծիղ յօդ, կամ յօդաւոր. յօղուն. բարակ և ուղղաբերձ եղէգն խոտոց բուսոց և արմտեաց, եթէ միասպառել և եթէ յօդ առ յօդ զօդեալ ընդ միմեանս. ած, գամըշ. գաւէմ. սաի. չէօփ.

ԾՄակ. ի, աւ. ից, օք. (գոյ). և կամ իբր վարի ածականաբար. տեղի ուր ոչ ծագի արև միշտ, և ստկաւ հանդիպի անդր, և միշտ մնայ ի զով. յորմէ պատճառի լինել գիշերն և խաւար. հովանաւոր կողմն լերանց և հովտաց. ած, կէօլկէլի, կիւնէշ տօգամմագ եէր.

ԾՄակային. պոյ, ով. ոց, ովք. (ած). անապատ. գիշերն. խաւար. զով. հովանաւոր. ած, կէօլկէլի. սէրին.

ԾՄականամ. ացայ. կիր. ալ. (չէշտ). ԾՄակ լինիլ. խաւարանալ. գիշանալ. ած, կէօլկէլէմէք. սէրինլէնմէք.

ԾՄականիսա. (ած). այն՝ որոյ նիւանն կամ դիրքն է ԾՄակային և գիշային. ած, կէօլկէլի. Եա, այն՝ որ նստի ի ԾՄակ և հովանաւոր տեղւոջ. ած, կիւնէշ տօգամմագ եէրտէ օթուրան.

ԾՄակեցա ցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (անցող). սառեւթացա ցանել. հովանաւոր առնել. մթագնել. ած, կէօլկէ էթմէք. գաթարթմագ.

ԾՄակեցակիչ. ցչի, աւ. ից, ղք. (ած). սառեւթացա կիչ. մթագնիչ. ած, գաթարտան. կէօլկէ էտէն.

ԾՄակութի. թէ. (գոյ). հովանաւորութի. մթագնութի. ած, կէօլկէլիք. գաթանլըղ.

ԾՄել կամ ԾՄէլ. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ). շոմին, որ է անասուածամ բանջար ինչ աւտէլն. ած, ըսփանագ. Եա, է անուն անհամ բանջարոյ իրիք՝ դիւրաբերեայ և բազմատեսակ. ած, պիր նէվ տատըղ սէպզէվաճ իսմի տիր.

ԾՄրկիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէշտ). կարի և յոյժ ծմրիլ, և ճմրիլ. տատուկ ձնշիլ.

պաճ , հէլլագ , պէրսպատ օլմագ ։

Ճմրիմ · եցայ · եայ · իլ · (չէչոս) ։ քամակատոտը լինիլ· իբր ճմրիլ· ի նեղութիէ և ի տրամութիէ միջակատոտը և տրտաբեկ լինիլ· պաճ , փէք սիրտիւթ օլմագ · չաշմագ · թատալանմագ ։

Ճնական · ‖ տես Ճննդական ։

Ճնականագոյն · գունի , իս · ից , իւք · (ածական) ։ առաւել ճնական· բնութիւնաւոր լոյժ · պաճ , փէք պէրէքէթլի ։

Ճնանելի · ըոյ , եաս · եայ , եօք · (ածական) լայմ (գոյական) ։ ճնանօղ· այն՝ որ ճնանի , կամ ճնաւ · և կամ այն՝ որ ունի ճնանիլ ի մտայ · ևս երկնօղ՝ ճնօղ մայր · պաճ , աօդուսան · ադրը չէքէն անաս ։

Ճնանիմ· ճնայ · ճնիր· իլ · (հասարակ) ։ արտադրել կենդանւոյ զինքն իւր , որպէս մարդն՝ զմարդ , և ոչխարն՝ զոչխար · ի լոյս ընծայել · յառաջ բերել , և գալ · եղանիլ · լինիլ · պաճ , աօդուսմագ · ադրմագ · ևս , նշանակէ յառաջ քան զգաստանալն ժամանակաց գերագոյն օրինակաւ զանեզականն և զանձառելի ծագումն միածին բանէն ի հօրէ · ևս , առեղծանել՝ այ զինէզ , և վերածել յարդեգրութիւն իւր շնորհօք և միտութիեամբ ։

Ճնգեմ, և ամ ածանցեալք և բարդեալք ի բառէս Ճունդ · ‖ տես Ճնկեմ , և ամ յաջորդք նորա ։

Ճնեբեկ , կամ Ճնէբեկ · ի , աւ · ոց , օք · (գոյական) ։ է իստ ադդաբերբէ իբրև զի Թիզ· և սա ընդ ճնանիլն՝ այսինքն բաւանելն ի հողոյ բեկանէն կամ հատանէն առ օրհն մինչչև է ախորժահամ , վ՚ս որպ կոչեցաս Ճնեբեկ · պաճ , գուշ գօնմագ ։

Ճնելասէր · սիրի , աւ · ոց , օք · (ածական) ։ այն՝ որ սիրէ զճնանդոյ , այսինքն զզաւակ իւր · պաճ , եվլատ սեվէն ։ ևս , այն՝ որ սեպհական է և վերաբերի ճնողական սիրոյ · պաճ , ահա մանչհապէթինէ միւթէալիք ։

Ճնելի · ‖ տես ի վերոյ Ճնանելի ։

Ճնեւմեմ· թէ · (գոյական) ։ ճնանելն· հայրութիւն· մայրութիւն · պաճ , աօդուսմա , ևս , ճնեալ գոլն· լինելն ճնանդոյ · որդիութիւն · պաճ , աօդուսմուշուշ· եվլատլըգ · ևս , վերածնութիեան միտութեամբ և շնորհօք ։

Ճներ , կամ Ճնկներ · (գոյական) ։ ըստ երաժշտաց է անուն խազի միոյ ։

Ի Ճնէ · ‖ տես Ճնի ։

Ճնիմ · ‖ իբր կրաւորական նշանակութիէ՝ ճնեալ լինիլ· ճնանիլ· պաճ , աօդուսմուշմագ ։

Ճնիչ · ճնչի , աւ · ոց , օք · ‖ տես Ճնօղ ։

Ճնծղայ · ի , իս · ից , իւք · (գոյական) ։ է գործի ինչ երգարանաց չլինեալ՝ ի պղնձոյ և լայն հրահանելեաց , բոլորակ և առանց թանձրութեան տափարակ իբրև սկաւառակ· և ունի ընդ միջնի զձակ՝ յոր անցուցեալ ըզ ժապաւէնն , և հարկանօղքն կաշխալ անակ զմին ի միւսմ ձեռին՝ և զմիւսան՝ ի միւսմ , բաբանէն ընդ միմեանս արհեստական ինչ շարժմամբ ըստ եղանակի ասացեալ երգոցն· որ կոչէ լինել մեծ և փոքր , միակ՝ կամ կրկնակ , որպ փանդխան կամ տաւիղ պղնձի լարիւք · ևս , ծնծաղ · ցնծաղ · պաճ , զիլլ · սանթաւր ։

Ճնծղի · ‖ ի , իս · ից , իւք · (գոյական) ։ աւեծնծաղ · ‖ լորդ և արտաքին մասունք պըտղոյ · կէղև · փէճէկ · պաճ , գապաղ ։

Ճնկակապ · ի , աւ · ոց , օք · (ածական) ։ ծնկօք , այսինքն յօգ աւ յօգ կապեալ · կապակցեալ հանգոյց աւ հանգոյց , որպէս ասի Ճնկակապ կապ · կամ արդ բոյն ցորենոյ կամ եղէգան՝ որ յօգ աւ յօգ աձի · պաճ , պօղումլուս · պիւքիւմլիս ։

Ճնկանամ· ացայ · ցիր· ալ · ‖ տես Ճնկեմ ։

Ճնկասէր , կամ Ճնգասէր· սիրի , աւ · ոց , օք · (ածական) ։ այն՝ որ սիրէ ճնգիլ , այսինքն ճնշիլ · պարկեշտութիէ վարուց և համեստութիէ ձեւացօղ և կացօղ ի տան · ընդատուն · պաճ , ըրղէհլի · քէամիլ ։

Ճնկեմ· եցի · եա · ել · (ներգործական) ։ ի գուշս իջուցանել· ընկճել· իբր ճնկակապ առնել· խոշտանգել· նեղել · պաճ , արբգլանարբմագ · զահմէթ վէրմէք · ևս , կթուցանել· ծխրել· հալել· մաշել· նուաղեցուցանել· եղծանել · պաճ , կէվշէթմէք · պօզմագ · երիթմէք · ևս , կրաւորական սորին ճնկիմ , կամ Ճնգիմ , իբրև չէզըք՝ նշանակէ ի գուշս իջանել· ընկճիլ· ճնկակալ լինիլ · խոշտանգիլ · նեղիլ · կօրանալ , և այլն · պաճ , էզիլէթ չէքմէք · տարլըզ՝ զահմէթէ տիւշմէք · ևս , բայս Ճնկեմ՝ նշանակէ ճուճկ , այսինքն յօգ կապել ուռոց որթոյ · պաճ , պօզում պաղլամագ ։

Ճնկնամիջ, կամ Ճնգնամիջ · միջն , աւ · ոց , օք · (գոյական) ։ միջն երկուց ճնգաց · պաճ , իքի ասլըմն արասը ։

Ճնկոտ , կամ Ճնգոտ · ի , աւ · ոց , օք · (ածական) ։ ճնկեալ · կթուցեալ · թոյլ · մեղկ · կամ ծոյլ · պաճ , կէվշէք · թէմսիլ · ևս , ճգնօղ ·

ջանասէր • ած, խոյրեթիլ։

Ծնկու չափ • (հոլով. ծէշկուի) • մինչև ի ծունկս • ած, ալիլինէ տէք։

Ծննդաբախտ • ի, իւ • իկ, իւք • (գոյ)։ ըստ ախտարաց՝ բախտ կախտաւել զծննդեանէ ուրուք • աստղահմայութիւն • որ և Ասղաբաշխութիւն ասի • ած, մօղուշ թալէհի • թալխախթէր։

Ծննդաբան • ի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ այն՝ որ գուշակէ և խօսի զապագայ եկեալոց ի վերայ ուրուք՝ հայելով ի ժամ ծննդեան նորին • աստղահմայ • ած, թալի, մէլլաա թաէթիաէն։

Ծննդաբանեմ • եցի • եմ • էլ • (ընդիպոյծ) կամ (չընդ)։ խօսիլ և ճառել զծննդոց և զապզաբանութեանց • գրել զծագմանէ ազգի և ազգատոհմի • ած, տէֆթէրէ ալմագ • սայմագ։ Իւ • իբր գուշակել զիր ինչ ևան ուրուք՝ հայելով ի ժամ ծննդեան նորին • ած, միւնէճիմիզք էթմէք։

Ծննդաբանութիւն • (գոյ)։ խօսք և ճառ զծննդոց և զանծնդոց • ազգաբանութիւն • ած, բէմմի սէլսիլէ • Իւ, ախտաբեր • աստղահմայութիւն • սուտ գուշակութիւն ի ծննդենէ ուրուք • ած, ֆալճըլըգ։

Ծննդաբաշխական • • } (գոյ)։ ախտաբաշխ բախտ • • } րական աստեղա-
Ծննդաբաշխ ծննդոցք • } բաշխել • կամ
Ծննդաբաշխութիւն • } արհեստ աստղա-

հմայութիւն • Իւ, դիւրք աստեղաց ի ժամ ծննդեան ուրուք • Իւ, կարգ ծննդեան կենդանեաց մտածեալ ըստ նմանութեան կենդանաւոր մտածելոց յաստեղատունս • ած, միւնէճճիմիլիք։

Ծննդաբերեմ • եցի • կամ բերի • եմ • էլ • (ընդիպոյծ)։ ծննդեամբ յառաջ բերել զինի • արտադրել • ած, հասըլ էթմէք։

Ծննդագործ • ի, իւ • իկ, իւք • կամ աւ • ագ, օք • (ած)։ այն՝ որ պատճառ լինի և առնի ծննդեան • բեղմնաւոր • ած, մօղուշա ալէպէտ օլան։

Ծննդագործեմ • եցի • եմ • էլ • (ընդիպոյծ)։ պատճառել զծնանիդ • ծնանել • ած, մօղուլմագ • Իւ, երկնել կամ յղանալ զիսոր հուրդ • ած, ֆիլբրինաէն սիրը փէյտա էտէն։

Ծննդագործութիւն • (գոյ)։ զաւակագործութիւն • ծնանելն • ած, մօղուլմաը։ || տես և Ծննդականութիւն։

Ծննդական • ի, աւ • ագ, օք • (ած)։ այն՝ որ ունի կամ կարէ ծնանել զզաւակ • ծնանելի • ած, մէվլուտ • Իւ, բեղմնաւոր • ած, պէրէքէթլի • Իւ, ծնեալ • ած, մօղուլմուշ • Իւ, իբրև գոյական՝ || տես ի ներքոյ ծննդանոց։

Ծննդականագոյն • || տես ի ներքոյ ծնողագոյն

Ծննդականութիւն • (ընդ) • կարողութիւն յառաջ ածելոյ զնմանն իւր • կամ դիւրութիւն և բաշխութիւն գոլն • ած, մօղուլմագլըգ • Իւ, բեղմնաւորութիւն • ած, պէրէքէթ։

Ծննդակարգ • ի, աւ • ագ, օք • (գոյ)։ կարգ և ժամանակ ծննդեան • ած, մօղուլմանըն վագթը։

Ծննդակեր • ի, աւ • ագ, օք • (ած)։ այն՝ որ ուտէ զծնուածս որովայնի իւրոյ • որդեկեր • ած, քէնտի մօղուլտուսը ղանուս եէչէնս։

Ծննդակերութիւն • (գոյ)։ ուտելն ըզծնուածս իւր • ած, քէնտի մօղուլտուսըղանուս եէչմէ։

Ծննդակից • կցի, աւ • ագ, օք • (ած)։ ի միասին ծնեալ, երկուորեակ • ած, էքիզ։ Իւ, այն՝ որ ժամանակակից է ծննդեամբ • հասակակից • ած, պէրի վագըթտա մօղուլ։ Իւ, բնաձին • ընդաբոյս • ած, տապըլ • մօղուշտնան։

Ծննդանոց • ի, աւ • ագ, օք • (գոյ)։ ծննդական մասն, կամ անդամ կենդանեաց • ած, հայվանաթլէրինն մօղուլտըսը։

Ծննդապետ • ի, աւ • ագ, օք • (գոյ)։ նախածնօղ • նախնիք • ած, ալեմալար •

Ծննդապար • ի, աւ • ագ, օք • (ած)։ առնօղ և պատճառօղ զծնուելդ • ած, էմզիճէն։

Ծննդոյգ • || տես Ախտաբեմն։

Ծնողաբար • (հոլով. որպէսն)։ հայրաբար կամ մայրաբար • ած, ալեա կիսլի։

Ծնողագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ած)։ ծնողականագոյն • բեղնաւոր • բերբի • ած, մօղուլտուսունա • պէրէքէթլի։

Ծնողագութ • (ած)։ այն՝ որ ունի զգութ իբրև զհօր և զմօր • ած, ալեա կիսլի գայըրան

Ծնողական • ի, աւ • ագ, օք • (ած)։ այն՝ որ սեռական է ծնողաց և ծնողութեանց • հայրական • մայրական • ած, ալեայա, ալեալըղա միւեթէալիք։

Ծնողակից • կցի, աւ • ագ, օք • (ած)։ այն՝ որ ծնեալ է ի նոյն ծնողաց • հարազատ՝ եղբայր կամ քոյր • ած, պիր պապատան, անատան մօղան։

Ծնողանման • (ած) կամ (հոլով.)։ այն՝ որ նման է ծնողի • ըստ օրինակի ծնողաց • ած, փէտէր, վալիտէ կիսլի։

ծնողասէր • սիրէ, աւ • աց • ք• (ած)։ այն՝ որ սիրէ զծնողս իւր • հայրասէր • մայրասէր • գոհ՝ փէսէրին, անասլնը սէվէն։

ծնողութիւն • թիւ • (գոյ)։ ծնողն գոլ • հայրութիւն և մայրութիւն • գոհ՝ աթալըգ • || եւս տես ծննդականութիւն։

ծնոց • || տես ծննդանոց։

ծնութիւն • թեան • • • • • • • }

ծնունդ • ծնդեան, ամբ • դոց • ովք • } (գոյ)։ ծնանելն զղաւակ • արտադրելն կենդանեաց զինանիս իւրեանց • յառաջ բերելն զբերս ինչ • գոհ՝ ծաղկութիւնը։ Եւ, ծնելութիւն • եղանիլն • լինելութիւն • յառաջ գալն կամ արտադրուիլն կենդանեաց ըստ նմանոյ բնութեան • գոհ՝ ծօղուշ • ծվղուտ • Եւ, զաւակ • սերունդ • արդի • գոհ՝ եվլատ • տէօլ տէօշ • սինսիլէ • Եւ • բերք • արդիւնք • պտուղ • գոհ՝ հասըլաթ • մէվէ • Եւ, ախտաբոյ • ասունն՝ ընդ որով ասէն զրբ ծնանել, և նովին սուտ գուշակութիւն ինչ առնեն։ Եւ, ծնունդք, կամ գիւրք ծննդոց և կամ Աբրահամ ասի, որ է առաջին մասեան ձաճանչն գլոց, յորում պատմի արարչութիւն երկնի և երկրի և որոց ի նոսա, և ծնունդ նախասահմանելոցն։

ծնունդ լուանի • || է առաջին օր լուանական ատոյ, որ և ասի Նորոգիչ, կամ Նոբիլ լուանի • գոհ՝ այ ծօղուշըս։

ծնունդ փոխոյ • || վաշխ • ռակոսիք, որ իբր ի նախկին տուեալ դրամոյն ծնանալ լինի • գոհ՝ մնասէվէլէ • Փայիզ։

ծնունդ • (նախդիր• հոլովի) • || տես ծնին։

ծնուցանել • նուագի • նո • եալ • (ած)։ ծնուցիչ լինել • նպաստատմամբ լինել կրօղացն զերկունս ծննդեան, կամ արտադրողացն զերս • գոհ՝ ծօղուրթմագ • էպէլիք էթմիք։

ծնուցիչ • ցի • աւ • աց • ք • (ած)։ ծնուցանող • մանկաբարձ • դայեակ • գոհ՝ էպէ։

ծնչական • || տես ծննդական։

ծնչութիւն • || տես ծննդականութիւն։

ծնրադրական • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ այն՝ որ լինի ծնրադրութեաբ • սեպհական ծնրադրութեան • գոհ՝ սիզ չէօքէն • սիզ չէօքմիկ միւթէալիք։

ծնրադրութիւն • թեան • (գոյ)։ ծունր դնելն, կամ կրկնելն • երկրպագութիւն • գոհ՝ սիզ չէօքմիկ • սէճաէ։

ծնրեմ • եցի • եա • եալ • (նէրգործ)։ կրկնել • ոլորել իբրև զծունր • գոհ՝ էքի գաթ էթմէք • գըվըրմագ։

ծնօղ, կամ ծնող • ի • աւ • աց • ք • (ած) կամ (գոյ)։ այն՝ որ կարէ ծնանիլ, կամ ծնեալ է զղաւակ • հայր • մայր • գոհ՝ վալիտ • վալիտէ • աթա • անա • պապա։

ծնօտ • ի • իւ • իցս • իւք • (գոյ)։ ներքոյ և արտաքոյ մասունք ծամելեաց կենդանեաց՝ յորս շարեալ կան ատամունք • Եւ, արտաքին կողմն այսոցիկ մասանց՝ յորս բուսանի մօրուք • այտ • երեսք • ոսկրն ատամնաշար • կզակ • գոհ՝ չէնէ • եանագ • չէնէ քէմիկլէ • եիւզ • Եւ, իբր նմանութիւն ծիր • զարդ չոքշանակի իբր գօտի իւրաց • գոհ՝ զէնճիչան • Եւ, արդ և իցէ շրթունք և ղեղերք իւրաց • գոհ՝ քէնար • փէրվազ։

ծնօտաբակ առնել • || քակել և բաժանել զծնօտս • գոհ՝ չէնէլէրինի սէօքմէք։

ծոթոր • ոյ • ով • ոց • ովք • } ծոթրին • լոյ • աւ • ացս • օք • } (գոյ)։ գրի ևս ծոթորին • կամ ծոթորուն • է ազգ ինչ զգայից, որ լինի կրկին և երեքկին աեսակս • և է բոյս ինչ մանրատերև՝ անուշահոտ՝ ջերմ և կծուահամ • գոհ՝ զուճա, քէքիք օճուս • || տես ևս Ջուխրակ։

ծոծրակ • ի • աւ • ացս • օք • (գոյ)։ կամ

ծոծրակ • ոյն կողմն պարանոցի մարդկան • ստորին մասն գլխոյն • անցք կամ երակ ուղղոյ • կամ իբր ծորձոյ, կամ ձորակի, զի լինի այն տեղի սակաւ ինչ խոր • գոհ՝ էնէկ քէօքիւ • տէրէձիք։

ծողակ, կամ ծօղակ • || տես ծուղակ։

ծոմ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ անուսաալ և խիստ պահք, որ լինի միանգամ ձաշակելով յաւուրն • ծոմապահութիւն • գոհ՝ օրուձ • օրուձ թութմա • Եւ, իբր պահք • գոհ՝ փէհրիզ • Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ այն՝ որ պահէ զծոմ կամ զպահս • գոհ՝ օրուձ՝ փէհրիզ թութման։

ծոմական • ի • աւ • ացս • օք • (ած)։ այն՝ որ վերաբերի ի ծոմ կամ ի պահս • գոհ՝ օրուձա • փէհրիզլէ միւթէալիք։

ծոմակամ • ի • իւ • իցս • օք • || տես ի ներքոյ ծոմապահ՝ ըստ առաջին ասման։

ծոմանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ)։ ծոմակաց լինել միանգամ ձաշակելով յաւուրն • կալ անուսաալ • գոհ՝ օրուձ՝ փէհրիզ թութմագ։

ծոմապահ • ի • իւ • իցս • իւք • (ած)։ այն՝ որ պահէ զծոմ կամ զպահս • գոհ՝ օրուձ՝ փէհրիզ թութման։ Եւ, հոլովեալ այսպէս՝ ծոմապահ • ոյ • ով • ոց • ովք • իբրև գոյա-

կան՝ ‖ տես Ճամ՝ ըստ առաջին աւանդ.

Ճամապահեմ. եցի. եմ. ել. ‖ տես Ճամանամ.

Ճամապահաւոթիւն. թեան. } ‖ տես Ճամ՝
Ճամապահք. հոց. ովք. } ըստ առաջին աւանդ.

Ճամաջան. (ած) կամ (հ՚ԷԲոյ). այն՝ ուր կայ ջան և ձգնութիւն ծառայ, ուշ ասի Ճամաջան աշխատաւորիւն. ած, օրութ, փեհրիկ լասպեհիլ.

Ճամաջան ցանեմ. ցուցի. ցի. ել. (անշուշ). տալ պահել զձամ, կամ զպահս. ած, օրութ, փեհրիկ թռուիթռուռանգ. Եա, Ճամ հատուածել ի միում աւուր. զորն առնել Ճամ. ած, պիր կիւնիւե օրութ նատպ եթիէք.

Ճամեմ. եցի. եա. ել. ‖ տես Ճամանամ.

Ճամլ. ծուլի, իւ. ից՝ կամ ից, իւք. (ած). թմլ և լոյլ ի գործ ինչ. հեզգ. պղերգ. վատ. գործատեաց. ած, թէմպէլ. իւ. չէնկին. քեահլիլ.

Ճամ. ի, իւ. ից՝ կամ ից, իւք. (գոյ). ծայր. կամ եզր կտաւէ ինոց և հանդերձից՝ որ լինի ի բազում թելից, զոր երբեմն հաւաքեալ ի մի՝ կազմեն իբրև ըղփուռնջ՝ որ ասի. ած, փիւսքիւլ. և երբեմն զթելսն ուղղակի և շարաւնակաբար տարածեն, որպիսի են ծայրքն գօտեաց՝ որ ասի. ած, սաչագ. Եա, ժապաւէն՝ որ զուսպ պահէ զձագս հանդերձից. քղանցք. սլորք. ած, զինձէփ. գայման.

Ճավ. ու, աց՝ կամ ով. ուց, աք. (գոյ). ժողով մեծ և ընդարձակատարած աղեհամ ջուրց՝ յոր գնան ամ աւուրք և գետք, որպիսի է ովկիանոսն՝ որ շրջապատեալ ունի զերկիրս. և ծովն միջերկրական, սեաւ ծովն, կասպից ծովն, և այլ նմանք. յորոց ոմանք ունին զկցորդութիւն ընդ ովկիանոսին, և ոմանք չեն. ած, աէնիզ. աէրեա. պահր. Եա, լայնաբար առեալ Ճով կոչին երբեմն մեծ և փոքր լիճք և ջնակք անցք և կամ աղի ջուրց. ած, կէօլ. Եա, ի սուրբ գիրս կոչին արեմտից կողմն Ճով. զի միջերկրականն ծով է յարևմտից կուսէ պատեառնու. Եա, գինի փոխանակ հարբուց, զի կաթիլ ծովին, մեռեալ ծովին, և ովկիանոսն գլխովին անկանին ի հարբաւակողմն հրեաստանի. Եա, Ճով կոչի մեծ աւազանն ջրոյ, կամ տաշտ և կոնք մեծ. ած, հաւուզ.

Ճովաբաժին լինել. ‖ բաժանել կամ պատառել զձով. որպէս խոպոպիկացիք ծովա-

բաժին լինելով անցին ընդ Ճովն կարմիր. ած, աէնիզ եաթմաք.

Ճովագիր. գրի, աւ. աց, աք. (ած). այն՝ որ գրաւեալ կայցէ առնէ զպրպտութիւնն հանգամանաց Ճովուց. ած, աէնիզլէրին վաղիւնի պէյան էէնե.

Ճովագրաւել. թէ. (գոյ). գրաւել և պատմութիւն որպիսութեան հանգամանաց Ճովուց. ած, աէնիզլէրին վաղիւնի պէյանը.

Ճովակատակ. (ած). իբր Ճովատեսակ. նման Ճովու. ած, աէնիզ կիպի.

Ճովագնաց. ի, իւ. ից, իւք. } (ած).
Ճովագնացիկ. (նախդիր՝ հոլովի). }

այն՝ որ ընդ Ճով գնաց. նաւարկող. ած, աէնիզջիէն, կէմի իլէ կիտէն. Եա, յարեալ ընդ բաց՝ կարէ լինել մահիաց.

Ճովագնացութիւն. թեան. (գոյ). գնումն ընդ Ճով. նաւարկութիւն. ած, աէնիզ իլէ, կէմի իլէ կիթմէ.

Ճովագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած). այն՝ որ ունի զգոյն Ճովու, որպէս կապոտաւոյ՝ կամ երկնագոյն. ած, կէօք րէնկլի. Եա, ըստ ցուցման արեւս մանաւանդ՝ կապոյտ. ած, խոքերլեթ րէնկլի. ծիրանեգոյն, և կամ ի գոյն Ճովու ծիրանւոյ. ած, խոքերլեթ րէնկլի.

Ճովազաղ. (ած). ազազկացուցիչ և ցամաքեցուցիչ Ճովու. ած, աէնիզլի գաբուտան.

Ճովաթաղանիք. ից, աք. (գոյ). նմանիմ ինչ թեթեւ իբր թաղանթ, որ ելանէ ի Ճովէ. ած, աէնիզ մէյհի. տես մէյհի.

Ճովաթաց. ‖ տես Ճովամաց.

Ճովալից. լցի, իւ՝ կամ ով. ից, իւք. (գոյ). Ճովակ իբր լիճ. կամ լիճ մեծ Ճովացեալ. ած, աէնիզ կիպի կիթլ.

Ճովախառ. (ած). խառ կամ խոպրին նման Ճովու. ած, աէնիզ կիպի աէրլի. Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ խոպր Ճովու. կամ աեղի՝ որ ունի զձովային խոպրութիւն. ած, էնկին. վէգ աէրլի.

Ճոված. ի, իւ. ից, իւք. (գոյ). իբր այն՝ որ յածի ի Ճովու. ձկնկալ՝ որ է թռչուն ինչ ասլհատ՝ որ շրջի ի Ճովերս. ած, պալըգչըլ. մարթի.

Ճովածաւալ. ի, իւ. ից, իւք. (ած). Ճաւալեալ և տարածեալ իբրև զձով. և յորդեալ յոյժ յոյժ. ած, վէգ չօգլամըշլը. աէնիզ կիպի եայըլմըշլը.

Ճովածին. ծնի, իւ. ից, աք. (ած). ծնեալ, կամ արտադրեալ ի Ճովէ. որպիսի են ձկունք և ամ Ճովայինք. ած, աէնիզ-

միջերկրական ծովի է կայմի կողմն։

Ծովակալ։ (–ած)։ ընկղմեալ և հեղձեալ ի ծով։ ՊՏՃ, ունելոյ պահեստ, պաշտօնեան։ Եւ, յոգնակի սովին Ծովակալք՝ երբեմն իբրև գլխական՝ նշանակէ ընկղմելոյն ի ծով։ ՊՏՃ, ունելոյ պահեստ, գործ օրէնս։

Ծովակատակ։ ‖ տես Ծովախաղակ։

Ծովակուռ։ ‖ տես ի վերոյ Ծովակոյր։

Ծովահայեաց։ յ–ցի, աւ։ աց, օք։ (–ած)։ այն՝ որպ դիմքն է ընդ ծովակողմն։ կամ որպ հայեցուած գրիցն է ընդ ծովակողմն, որպիսի են քաղաքք ինչ և տուներ։ ՊՏՃ, ունելոյ թաղաքական պաշտօն։

Ծովահանդէս։ դիմ, աւ։ աց, օք։ (–ոյ)։ ծովազարդ հանդէս։ ասօնակամաւոր ծովային։ ՊՏՃ, տեղեաց, ունելոյ ասօնականաց։

Ծովահար։ ի։ աւ։ աց, օք։ (–ած)։ հարեալ ի ծովի, այսինքն այն՝ որ ի նաւէն ի հնացեալ և ի շարժմանէ ծովուն խառնեալ և խառնեալ առատաբար ցնդելոյ ժայռքէ ի գետս։ ՃՃՀ, ծովին զարնուած կամ բռնուած։ ՊՏՃ, ունելոյ ձեռնհասութեան։

Ծովահեղձ։ ի, իւ։ ից, իք։ **Ծովահեղձիկ**։ **Ծովահեղձոյց**։ **Ծովահեղձուկ**։ նախկին հոլովին (–ած)։ հեղձեալ և ընկղմեալ ի ծովս։ ՊՏՃ, տեղոյ պատշաճ։ Եւ բառքս այսոքիկ յարեալ ընդ բայի՝ նշանակին ընկղմել և ընկղմիլ։ ՊՏՃ, գործ կենդանի։

Ծովահերձ։ ի, իւ։ ից, իք։ (–ած)։ հերձօղ և պատառօղ զծով, որպ ասի Ծովահերձ գաւազան մովսէսի։ ՊՏՃ, ունելոյ երբեմն Եւ, այն՝ որ լինի հերձմամբ ծովս։

Ծովահերձիկ։ **Ծովահերձող**։ ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։

Ծովահոս։ (–ած)։ այն՝ որ նման յորդութեամբ ծովս հոսի։ ՊՏՃ, ունելոյ կիսոյ ագահ։ Եւ, այն՝ որ հոսի ի ծով։ ՊՏՃ, ունելոյ ագահ։

Ծովամէն։ ոյ, ով։ ոց, ովք։ (–ոյ)։ և կենդանի ինչ երկաներկնցալ։ գետասէն։ ՊՏՃ, ութ պալատք։

Ծովամոմոմ։ (–ած)։ անմոմոմելի և խաւար որպ զխորս անդնդոց ծովս։ ՊՏՃ, տեղեաց տէրոյն կիսոյ գաղանից։

Ծովամոր։ ի, իւ։ իկ՝ կամ ից, օք։ **Ծովամորիկ**։ ուկի, աւ։ ից, օք։ (–ած)։ այն՝ որ գիտէ զարուեստ մոտանկելոյ ի ծովս։ ՊՏՃ, տեղեաց ձկնկծիւն։ գալիօնաձև։ Եւ, բառս Ծովամորիկ յարեալ ի

տէն, տեղեաւոյն հասցէ օգտի։

Ծովածիր։ (–ած)։ այն՝ որ զծովն իբրև ըզծիր ունի զինքն։ չրջապատեալ ի ծովէ, որպիսի են կղզիք։ ՊՏՃ, տեղոյ ասպիսիսի։

Ծովածոց։ ի, իւ։ իկ, օք։ (–ոյ)։ ծոց ծովս, ուր մտեալ նաւք իբրև ի նաւահանգիստ՝ անտի յապահովի։ ՊՏՃ, քէօֆէկ։ իլիման։

Ծովածուփ։ ծփի, իւ։ իկ, իւք։ (–ած)։ այն՝ որ ծփի և ալեկոծի ի ծովս, կամ նման ծովու։ ՊՏՃ, փոթթունայա տիւշէին։ Եւ, յատուկ անուն զծփանս ի ծովս։ այդ սոի Ծովածուփ ալիք։ ՊՏՃ, փոթթունա չըքապան։

Ծովածփանք։ անաց, օք։ (–ոյ)։ ծփանք ծովս։ ալեկոծութիւն։ յատուկ անուն հողմոց։ փրփրութեան ալեաց։ ՊՏՃ, փոթթունա։

Ծովածփիլ։ լ–ղ, եաւ։ եաց, եօք։ (–ած)։ ծփեալ իբրև զծով։ ՊՏՃ, տեղոյ կիսոյ փոթթունա չէքէլն։

Ծովակ։ ի, աւ։ աց, օք։ (–ոյ)։ ծով փոքրիկ։ ՊՏՃ, տեղեաձրգ։ Եւ, աւազան։ ՊՏՃ, հաւուզ։ Եւ, տաշտ։ կոնք։ ՊՏՃ, էչէն։ Եւ, յորդութեամբ առատութիւն։ ՊՏՃ, չօղլուգ։ զանիւնք։

Ծովակալ։ ի, աւ։ աց, օք։ (–ած) կամ (–ոյ)։ այն՝ որ ընդ իշխանութեամբ խրատել և հրամանաւ կարեալ ունի զծովային սահմանս և զկղզիս և զնաւահանգիստս և տիրէ նոցա բոլ ամենայնի։ սպարապետ ծովային։ ՊՏՃ, գաւազանաւոր փաշա։ տէրեա էմինի։

Ծովակալեմ։ եցի։ եմ։ ել։ (–էլոյ)։ ծովակալ լինել։ տիրել ծովս և կղզեաց։ ՊՏՃ, գաւազանաւոր փաշա օլմագ։

Ծովակալութիւն։ թեան։ (–ոյ)։ իշխանութիւն հրամայելոյ նաւահանգիստի, կամ ծովային սահմանաց։ ՊՏՃ, գաւազանաւոր փաշալըգ։

Ծովական։ ի, աւ։ աց, օք։ (–ած)։ այն՝ որ կայ ի ծովս։ ՊՏՃ, տեղեաւոյ միաբնակեալք։ տեղեաւոյ օգտի։ Եւ, յոգնակի սովին Ծովականք՝ վարեալ իբրև գոյական՝ նշանակէ լողակս։ ծովային կենդանիք։ ՊՏՃ, տեղեաւոյ օգտի հայվանաթ։

Ծովակոծ։ ի, իւ։ իկ, իւք։ ‖ տես Ծովածուփ։

Ծովակոծութիւն։ ‖ տես Ալեկոծութիւն։

Ծովակոչին։ մանց, ամբ։ անց, ամբք։ **Ծովակոչին կոչս**։ **Ծովակոչս կոչին**։ (–ոյ)։ ծովակոչիմ։ կոչին ծովս։ ՊՏՃ, տեղեաւոյ թաքիր, սէմթ։ Եւ, ըստ սովոյ գրոց՝ է ալեմտեան կոչին հրեաստանի, քանզի

ածել արտաքս • գԱ՝ տալկըձ՝ արտքՇը։

Ծովանամ՝ ացայ • կիր • անալ՝ (չէշտ)՝ իբրև զծով լինել՝ յորդել՝ գԱ՝ տէնիզ կիպլի օլմագ՝ չօղալմագ։

Ծովանման՝ • (ածՅ) կամ (նակէաց)՝ ծովաաեւսակ՝ նման ծովու՝ • գԱ՝ տէնիզ կիպլի։

Ծովանցիկ՝ • (ածՅ)՝ անցեալն կամ անցանելոյ ընդ ծով՝ • գԱ՝ տէնիզի կէչէն։

Ծովաչէզ՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ չուէ և ճանապարհ հարդէ ընդ ծով՝ • գԱ՝ տէնիզալ կիտէն՝ Եա՝ այն՝ որ վերաբէրի՝ ի չուէ ծովային՝ ոպ ասի ԾովաչՇ գնացք կամ ճանապարհ՝ • գԱ՝ տէնիզ եօլունա մԻԼԷԱՆԼԻՔ։

Ծովապատ՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ պատեալ է ծովով՝ այն՝ որ չուրջ զԻւրև ունի զծով՝ ոպլէն կղզիք՝ • գԱ՝ տէնիզ իլէ գաւլամըշ։

Ծովապատիճ՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ լինի պատճառ ծովու՝ այսինքն հեղձուցանելով ի ծով՝ որպէս ասի ԾովապատիճՇ բարկութեամբ՝ • գԱ՝ տէնիզ գաղըպ։

Ծովապետ՝ • ՝ տես ԾովակալՇ։

Ծովաջուր՝ • ՝ ջուր՝ ով՝ ոց՝ ովք՝ • (գԱՅ)՝ ջուր ծովու՝ որ լինի աղի համ՝ • գԱ՝ տէնիզ սույու։

Ծովասղզ՝ • սուղ՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ • ՝ տես ԾովակուԼ։

Ծովասղղ առնել՝ կամ լինել՝ • սուղանել ի ծով՝ ընկղմել՝ և ընկղմիլ՝ • գԱ՝ տէնիզէ պաթըրմագ՝ պաթմագ՝ ղարգ էթմէք։

Ծովասատակ՝ • ի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ վատակեալ աշխատի ի ծովս՝ որպէս են նաւասաւիք և նաւավարք և այլ նմանք՝ • գԱ՝ տէնիզ եԼԷզԷնլԷ չալըշան։

Ծովավար՝ • ի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ • (ածՅ)՝ վարեալ և տարեալ ի ծովի՝ որպէս վարի ինչ ի ժամանակ ալէկոծուԼ՝ և կամ երբեմն նաւն էս ասի ԾովավարՇ զի վարի ի ծովս կամ ի ծովէ՝ • գԱ՝ տէնիզդԷ չալըշան։

Ծովավէժ՝ • վէժի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ վիժեալէ և անկեալ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ սԹուշմուշ՝ Եա՝ վիժօղ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ սԹուշԹուրէն։

Ծովատար՝ • ՝ տես ի վերոյ ԾովավարՇ։

Ծովատեղ՝ • ի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ } (գԱՅ)՝
Ծովատեղի՝ • ղ՝ ոց՝ եաւ՝ եաց՝ եաք՝ } (ածՅ)՝ ծովի զբրեայ և ծովամերձ տեղի՝ • գԱ՝ տէնիզէ եագըն եէր։

Ծովատիպ՝ • տպի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ • ՝ տես ի վերոյ ԾովանմանՇ։

Ծովատրուճ՝ • ՝ տես Գետաբծուխ։

բայց՝ լինի մակբայ՝ և նշանակէ ի ծովս մաքանչելով՝ • գԾ՝ առբեաւք ձէնկ խէրէքը։

Ծովամաքուկ՝ աւազակ՝ • ՝ ի վեր ծովս մաքուընչելով աւազակութիւն առնօղ՝ • գԱ՝ գուբաանա։

Ծովամաքուսթիւն՝ թեան՝ (գԱՅ)՝ մաքս ծովային՝ նաւամաքուսթիւն՝ • գԾ՝ առբենլի ձէնկլի։

Ծովամած՝ • (ածՅ)՝ ամայեալ և թաղեալ ի ծով՝ թափեալ և ընկղմեալ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ աթմա՝ աթըլմըշ՝

Ծովամիջ՝ • միջայ՝ օք՝ (գԱՅ)՝ միջին վայրք և տեղիք ծովու՝ • գԾ՝ տէնիզ օրթասը՝ էնկինն։

Ծովամոյն առնել՝ • ՝ ծովամայ առնել՝ ամալ և թափել՝ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ աթմագ՝ տէօքմէք՝ Եա՝ ընկղմել՝ հեղձուցանել՝ • գԱ՝ պաթըրմագ՝ պօղմագ։

Ծովամուխ՝ մխի՝ աւ՝ այ՝ օք՝ (ածՅ)՝ մխող և դիմող ի խորս ծովուն նաւարկութիւ՝ • գԱ՝ էնկինէ ծօղուլան՝ Եա՝ մխեալ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ ծօղուլան՝ Եա՝ ծովամխական՝ ուր իցէ մխիլն կամ սուզանիլն ի ծով՝ որպէս ասի ԾովամուխՇ ճանապարհ՝ Եա՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ բնակիչք կղզեաց՝ կղզեցի՝ • գԱ՝ ատալարտա սաքին օլանլար։

Ծովամուխ լինել՝ • ՝ մխիլ և մոանիլ ի ծով՝ • գԱ՝ տէնիզէ ծօղուլմագ՝ կիրմէք՝ Եա՝ նաւարկել կամ իջանել ի խորս ծովու՝ • գԱ՝ էնկինէ կէմի իլէ կիրմէք։

Ծովամոյզ՝ • (ածՅ)՝ մտեալ ի խորս ծովու՝ • գԱ՝ էնկինէ կիրէն՝ Եա՝ այն՝ որ հմուտ կոյժ և խորամուխ է ի գիտութիւն՝ • գԱ՝ ղարգէթ իլիմտար՝ տէրինն օգուտլուչ։

Ծովայածուկ՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ կամեալ չորքի ընդ ծով՝ մանաւանդ որպէս հէնն ծովու՝ • գԱ՝ տէնիզդԷ ծօղշան։

Ծովայնի՝ • այնոյ՝ ով՝ ոց՝ ովք՝ • ՝ տես ԾովականՇ։ Եա՝ յոգնակի ոորին Ծովայինք իբրև գոյական՝ նշանակէ ըստ առասպել՝ եաց՝ յուշկապարիկք ծովու՝ • գԱ՝ տէնիզ մէլեյլըղը։

Ծովայոյզ՝ • յուզի՝ իւ՝ ից՝ իւք՝ • (ածՅ)՝ այն՝ որ յուզէ և խռովեցուցանէ զծով՝ որպիսի են մանաւանդ ի հողմոց՝ • գԱ՝ տէնիզիլի գաբըշԹըրան՝ ալըճ իւսան էանէն։ Եա՝ վարի իբրև գոյական՝ ‖ և տես յայնժամ՝ ի ներքոյ ԾովայուզակՇ։

Ծովայուզակ՝ ի՝ աւ՝ աց՝ աք՝ (գԱՅ)՝ յուզակ կամ սուզակ ծովու՝ խորէզ՝ որ իջեալ ի յատակս ծովու յուզէ զնոր ինչ

Ծովացուլ· ցուլ, ու· ուց, ուք· (գոյ)· իբր ցուլ ծովային, որ է կենդանի ինչ մեծագոյն ձին, որ միայն անուսումն ունի զգալ, և ոչ իրաք· գոճ, ունելով պատկառանս·

Ծովացուցանեմ· ցուցի· ցո՛· եմ· (անցոյ)· իբրև զծով կացուցանել· յորդել· ծովանման առատացուցանել· գոճ, ունելով կիսի էթիմք· Թաշըրմագ·

Ծովախիտ· (նախդիր՝ հուլովի)· ‖ տես Ծովերոյ·

Ծովախիտեալ· ‖ տես՝ ի նեղքոյ Ծովախիտ զերեալ·

Ծովաքաւական· ի, աւ· աց, ագ· ‖ տես Ծովաւոյ·

Ծովեայգ· (նախդիր՝ հուլովի)· ‖ տես Ծովական

Ծովեզերական· (նախդիր՝ հուլովի)· ‖ տես Ծովական

Ծովեզերային· այնոյ, ով· ոց, ովք· այն ամ՝ որ գոյանի ի ծովեզերս· գոճ, ունելով քէնաբընաւս պատկառանս·

Ծովեզերայգ· բայց· ·· ‖ (ածական)· այն ամ՝

Ծովեզերեայ· եայգ, եայց· որ կայ ի ծովեզերս· գոճ, ունելով քէնաբընաւս օգուտ· ունելոյ եագըն՝ Նա, իբրև գոյական՝ Նայն է ըստ նեղքոյն՝ ըստ առաջին առման·

Ծովեզր, եզերի՝ կամ զերի, երբ՝ կամ զերբաւ· բաց, եզերբք՝ կամ ըզք· (գոյ)· եզր ծովու· գոճ, ունելով քէնաբընաւս գործ եալը· Նա, է յատուկ անուն տեղւոյ՝ յորմէ և ելանէ Ծովեզերեցի·

Ծովեզերեայ· ‖ տես՝ ի վերոյ Ծովեզերեայ·

Ծովեզերեցի· ցւոյ, եաւ· եաց, եզք· (ածական) կամ (գոյ)· բնակիչ ծովեզերեայց կամ մանաւանդ տեղւոյ Ծովեզր կոչեցելոյ յերկրին վանայ· գոճ, ունելով քէնաբընաւս սաքին օգուտ·

Ծովեղէն· ղինի, աւ· աց, զք· ‖ տես Ծովական·

Ծովեմ· եցի· եա· ել· (չէզոք)· նաւել կամ գնալ ընդ ծով· դեգերիլ և ծփիլ ի ծովու· գոճ, ունելովքն կիսի ինչ կիսիմք· ունելոյ գյալանմագ·

Ծովեցի· ցւոյ, եաւ· եաց, եզք· ‖ տես Ծովական·

Ծովընթաց· ‖ տես Ծովագնաց·

Ծովընկէց՝ կամ Ծովընկեցիկ, առնել, կամ լինել· ‖ ի ծով ընկենուլ· գոճ, ունելոյզ պրագմագ· Նա, արկանիլ կամ անկանիլ ի ծով· գոճ, ունելոյզ աճըլմագ, տիւշմէք·

Ծովիկ· ‖ տես Ծովակ·

Ծոր· ոյ՝ կամ ի, ով· ոց, ովք· (գոյ)· վտյրենի պատղ ինչ փշալից ճփոյ, որ է ի չափ սխտեան կամ մանր խաղողոյ, կոր-

միր կամ կանաչ և թթուաշ· գոճ, չալըեէմիշ· փըրէնկ իւզլուիւ· էմպերպարիս· գալամաղ· Նա, է արմատ բոյիս ծորենւոյ, և նշանակէ ծորեալ ինչ· հիւթ ախորժ· գոճ, էզդող օռա·

Ծորածոյ· ի, իւ· ից, իւք· (ածական)· այն՝ որ առանց քամելոյ ինքնին ծորի, որպիսի է անարատ մեղրն մղեալ ինքնին ի բջջոյ· գոճ, քէնաթի քէնաթինէ ագան·

Ծորակ· ի· աւ· աց, զք· (գոյ)· բերան աղբերոյ և այլոց նմանեցաց, յորմէ հոսի հեղեղուկ իրք ինչ, որպէս ջուր կամ գինի, և այլն· գոճ, մաւսըլագ· գանէլա·

Ծորամ· ացայ, կամ ացի· ցիր· ալ· որ և Ծորենամ· ‖ տես Ծորեմ, որ է Թորիլ·

Ծորան· ի, աւ· աց, զք· (գոյ)· հոսանք· վտակ· առու· հոսեալ և ծորեալ ինչ· գոճ, սէլ· ագըռեթը· ագան պիր չէյ· Նա· լինի իբրև ածական՝ և յայնժամ տես Ծորուն·

Ծորացուցանեմ· ‖ տես Ծորեցուցանեմ·

Ծորեմ· եցի· եա· ել· (չէզոք)· Թորիլ· սորիլ· Թորիթորիլ· սորսորիլ· հոսիլ իբրև զջուր· լուծանիլ· և կամ հալիլ· մաշիլ· գոճ, ագմագ· զայ օլմագ· տամլամագ·

Ծորեմ· եցի· եա· ել· (չէզոք)· ‖ տես՝ ի նեղքոյ Ծորեցուցանեմ՝ Նա, կրաւորականն սոսա Ծորիմ՝ վարեալ երբեմն իբրև չէզոք, Նոյն է ընդ վերնայն·

Ծորենի· Նւոյ, եաւ· եաց, եզք· (գոյ)· տունկ ծորոյ· փշալից Թուփն ծոր պատղոյ· գոճ, էմպերպարիս Փիտաթը, ագաճը· Նա, կաւենի, յորմէ ծորի մաղտաքէ· գոճ, սագըզ ագաճը·

Ծորեցուցանեմ· ցուցի· ցո՛· եմ· (անցոյ)· հոսել· Թորեցուցանել· սորեցուցանել, որպէս ջուրն յաղբերէ՝ կամ զլորձանուն ի բերանոյ· գոճ, ագըԹմագ· տամլաԹմագ·

Ծորի· ‖ տես՝ ի վերոյ Ծորենի·

Ծործակ· ‖ տես Ծոծրակ·

Ծործոր· ոյ· ով· ոց, ովք· կամ ի, աւ· աց, զք· (գոյ)· իբր ձոր ձոր, այսինքն շարաւնակութիւն ձորոց, յորս ծորին ի վերանց անձրևաջուրք, կամ անցանեն ուղիք· լեռնանիվք· հովիտ· գոճ, տէրէ· տէրէ իչի·

Ծործորակ· ի, աւ· աց, զք· (գոյ)· փոքր կամ նեղ ծործոր· ձորակ· գոճ, քիւչիւք, տաթ տէրէ·

Ծորուն· լման, ամբ· անց, ամբք· (գոյ)· ծորիլն· Թորուն· հոսուն իբրև զջուր·

լուծումն · սորուն · և վանումն · գաշ, տատիամա · ագմա · ագըպ զայ օրմա ։

Ծորուն · բնոյ, ոլ · ոց, ովք · (ածական) · ծորելի · հոսանուտ · հոսական · լոյծ · գաշ, ագան ։

Ծոց · ոյ, ով · ոց, ովք · (գոյական) · միջոց, կամ առնի ի վեր քան զգօտի, ուր պահեն մարդիկ զիաշխինական կամ զայլ ինչ · առուիկ, ևս ասի ծոց · գաշ, գօյուն · Ես, գոգ · գիրկ, ուր ամիսփակալ լինին իր ինչ իրը ի ծոցի · գաշ, ձէպ · գուշագ · Ես ։ միջոց գոգաւոր շինուածոց իրիք · որպէս կառաց, նաւուց, և այլոց նմանեաց · Ես, նմանութիւ խորշ ծովու և սրտի, և փարաքիք լերանց, և այլն · գաշ, քէօրփիւզ · մաղարա · գօվուգ ։

Ծոցածածկին · (նախդիր հոլովի) · } (ածական) ։
Ծոցածին · ծնի, իւ · · · · · }

ծնեալ ի ծոցոյ · այն՝ որ է ծնուեալ ծոցոյ, որ ասի զարդասին միանձնէ՝ որ ի հայրական ծոցոյ է ծնեալ, այսինքն կիսականութիւ հօր ծնեալ միասին, և ունի զիւրեն նպատագոյ բնութիւ և գոյութիւ և միայն անձամբ զանազանեալ ի նմանէ · գաշ, գալատին ասուրա ։

Ծոց առնուլ · ‖ գոգ և խորշ կազմել ծովու, որ և խորանամասի · գաշ, չուգուրլանմագ ։

Ծոցաւոր · ի · աւ · աց · ագ · (ածական) · այն՝ որ ունի զծոց և զգոգ · գոգաւոր, խորշաւոր · գաշ, չուգուր · գօվուգ ։

Ծռաա · ի, իւ · իդ · իւք · (գոյական) · ծռաատուին · ծիւ ծիւ առնելն · գղալին · առուիկ, բզզբզքաելը · Ես · գղեալ մասունք կտաւեղինաց՝ որպ՝ առ թելքն քակեալեն ի միմեանց · և նովաւ սրբեն զկերս · կամ իսկեն զբերան վիրաց · գաշ, թիւքիւք · Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ ծռաատեալ գղեալ · առուիկ, բզզբզքաած ։

Ծռաատեմ · եցի · եա · եալ · (ներգործական) · պատառատել · ծիւ ծիւ առնել · գղել · առուիկ, բզզբզքաել · գաշ, թիւքթիւք թիւքթիւք եմիւք ։

Ծռենք · (գոյական) · մասն կամ կապերտ կտաւեղինաց · պատառատած · ձեղք · պատառեալ կապերտ, փայտ · և այլն · առուիկ, կտոր · քառրջ · գաշ, փաչավրա · փարչա ։

Ծռուլաբար · ‖ տես ծռուլակաս ։

Ծռուլագին · գասին, իւ · իդ, իւք · (ածական) · այն՝ որ առասել ծոյլ է և վատասար · հեղգագին · լոյժ պղերգ · գաշ, փէք թեմպել ։

Ծռուլիկ · (ածական) · լի ծռուլութիւ · այն՝ որ լցեալ է ախտիւ պղերգութեան · գաշ, թեմպելլիք լիլ ատլու ։

Ծռուտ · ‖ տես ի ներքոյ ծռուտամ ։

Ծռուտիա · մոյ, աւ · այ, օք · (ածական) · ծոյլ մտօք · հեղգասիրտ · դանդաղկոտ · գաշ, թեմպել · եմմելը ։

Ծռուտամիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէզոք) · ծռուտիա և հեղգասիրտ լինել · սիրել ըզծռուտութիւ · գաշ, թեմպելլիք, եմմելըլըգ եթիմիւք ։

Ծռուտատութիւ · թիւ · (գոյական) · հեղգասրտութիւ · ծռուտիա լինելն · դանդաղկոտութիւ · յօժարութիւ սրտի ի ծռուտութիւն · գաշ, թեմպելլիք · եմմելըլըգ ։

Ծռուտանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէզոք) · ծոյլ և վատ լինել · հեղգալ · պղերգանալ · յոլանալ · թուլանալ · մերկնիկ գաշ, թեմպելլենմիք · քեհաիլլենմիք ։

Ծռուտանք · անաց, օք · ‖ տես ծռուտութիւ ։

Ծռուտպէս · (ածական հարակատարական) · հեղգաբար · պղերգաբար · գաշ, թեմպել կիպի ։

Ծռուտցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եալ · (անցողական) · տալ ծռուտանալ · պղերգացուցանել · թուլացուցանել · գաշ, թեմպելլեթմիք ։

Ծռուտցուցիչ · ցչի, աւ · աց, օք · (ածական) · այն՝ որ տայ ծոյլ և պղերգ լինել · գաշ, թեմպել էէն ։

Ծռուտութիւ · թիւ · (գոյական) · ծոյլ գոլն · վատասարութիւ · հեղգութիւ · պղերգութիւ · թուլութիւն · և դանդաղութիւ · գաշ, թեմպելլիք · եմմելըլըգ ։

Ծռուխ · ախոյ, ով · ոց, ովք · (գոյական) · սեաւ և թանձր գոլորշիք · որք ելանեն հրով այրեցեալ յիւրե խոնջէ · և բարձրացեալ ի վեր՝ ցնդին յօդս · առուիկ, մուխ · գաշ · թիւթիւն · տուխան · ուխման · Ես · չոգի՝ որ ելանէ ի վեր ի խառաւ իրաց · գաշ, պուղրա ։

Ծռուծ · ծծոյ, ով · ոց, ովք · (ածական) · է արմատ ծծելոյ բային, և նշանակէ ծծելի · գաշ, եմմելիք · Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ ծծուուին · ծծելն · գաշ, եմմելու · Ես, իբր առակաւորելն նշանակէ փափուկ հիւթին՝ որ ի մէջ ոսկերաց կենդանեաց, ղոր ծծելով հանեալ ուտեն, որոյ գործառն ասի ուղեղ ոսկերաց · գաշ, իլիք · Ես, յոգնակի սորին ծռուծք՝ նշանակէ փղոք քթոյ՝ որք ծծեն զջուռ, կամ առնուն զշունչ և զհոտ · գաշ, պուրառն տէլիքլերի ։

Ծռուկամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէզոք) · յամառել պնդիլ · ձկռիլ · նկրտիլ · գաշ, ինաո

էթմէք · այագ պատմագ · ղայրէթ էթմէք ։

Ծուկայր ։ կամ **Ծուկայի** ։ ‖ ասի լինել ձայն ինչ անհնչան, կամ բան ոմանց վրիպակ ինչ տառի իցէ ի բառիս յայսմիկ, և այս բառ տեսանի, (գ. մակաբայիցս ց, ա. 8) · որ ի հին ձեռագրի միում տեսեալ է փոխանակ այսր բառիս գրեալ ։ Ասկային ։

Ծուռակ · ի ։ աւ · ագ, աք · (գ»ց) ։ սրագայթ և թակարթ՝ որով սրացեալ լինին թըռչունք · վարմ · հարք · լար · ած՝ տուղագ · գափանձէ · ֆէնու ։

Ծուռամ · ‖ տես **Ծուռանամ**։

Ծուռուռթիւն · ‖ տես **Ծուռութիւն** ։

Ծունդն, կամ **Ծունդ** · ‖ տես **Ծունկն** ։

Ծունկ · ծնկից, ոյ · ոց, ոյք · (գ»ց) ։ և անուն իսազի ինչ երաժշտական երգոց, որոյ ձևն է այսպէս՝ (՞) ։

Ծունկն, կամ **Ծունկ** · ծնկան, ամբ · ծունկք, ից, ամբք՝ կամ աք՝ կամ ոյք · (գ»ց) · ծունր · որ է գնասեան յօդուածն՝ որով յարմն և միաւորին ընդ միմեանս սրանգն կամ ոտգն և բարձն մարդ ոյ · յօդ ի միջոցի բարձից և ոտգաց մարդկան, որով լինի ծնրադրութիւն · ած՝ ծունկ · ած՝ տիկ · ծնկաբեկ · զանուռ ։

Ծունկ բուռոց, կամ **որթոց** · ‖ գինուկ · մայրան · գած՝ պօղատ · Ֆիլիզ տիպն ։

Ծունր · (նախդիր-հոլովի) · ‖ տես **Ծունգն**, որ բուռ այսմ նշանակութեամ միշտ յարեալ ի բայս այսպէս՝ ծունր դնել՝ կրկնել, կամ ի ծունր իջանել, և այլն, նշանակէ խոնարհիլ ի վերոյ ծնգոց · ի գուռս անկանիլ · ծնրադրութիւն առնել առ ի աղօթել կամ առ ի պատիւ ուրուք, և երկիրպագանել · գած՝ տիզ չէ գծիկ · տիզ իսաթիւնն կէլմէք · սէֆակ գըլմագ ։

Ծունրադրութիւն · ‖ տես **Ծնրադրութիւն** ։

Ծունր կապել · ‖ **Ծունկ** այսինքն յօդ կապել բուռոց, որպէս երգման ցուրնոյ, և այլոց · գած՝ պօղատ պաղլամագ ։

Ծուռ · ‖ տես **Ծոռ** · և ի ներքոյ **Ծուփ** ։

Ծուռ · ծռաց, ոյ · ոց · ովք · (ած)՝ թիւր · կոր · անուղիղ · խոտորնակ · գած՝ էյրի, պիւրլի · եամիւրլի · չաւիրգ ։

Ծուփ, կամ **Ծուռփ** · (գ»ց) ։ արմատ ծփելոյ · ծփուիլ · ծփանք ալեաց · ալեկոծութիւն · մրրիկ · բուք · տատանուիլ · գած՝ չալգանմագ · Ֆիւրթունա · Եա ։ հոգ · վարանուիլ մտաց ի զանազան խորհուրդս · զգաղանք · յոյզք · գած՝ տաղտաղ · ըղըրըագ · Եա ։

խնդիր · յուզումն խնդրոց · խուզարկութիւն · քննութիւն · գած՝ թէֆթիշ ։

Ծպատար · ի ։ աւ · ացաց, աք · ‖ տես **Ծկատար**, որ **Ծկաւորի** նա ասի ։

Ծպեխի · խաց, եաւ · եաց, եաք · (գ»ց) ։ և տեսակ ինչ վայրենի ծառոյ, զորոյ զկեզևն ի գործ ածեն ի ներկս ակաց կաթման և գինւոյ և այլոց ինչ իրաց, զորս ներկել ի մեծագոյն կարծիս, և ամրացուցանել երկարաւոն լինել և դժատրափուռս · գած՝ պիր նէվ եապանի ագաճ տըր ։

Ծպէտ · (գ»ց) ։ և արմատ ծպտելոյ, և նշանակէ ծպտութիւն · կերպարանափոխ լինելն · պղտափոխութիւն կերպարանաց և հանգերձից · գած՝ թէպտիլ օլմա · Եա ։ իբրև ածական՝ նշանակէ ծպտեալ · պղտափոխեալ · կերպարանափոխ եղեալ · գած՝ թէպտիլ օլմագ ։

Ծպնեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) ։ զգեցել · զօդել · պնդել · կցել · կապել սերտիւ · ած՝ կպցընել · գած՝ սըզըը եափրշըըմագ · պլիթիշթիրմէք ։

Ծպտեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) ։ փոխել զկերպարանս և զձև հանդերձից · կերպարանափոխ առնել · պղտակերպել · գած՝ թէպտիլ էմէք · Եա ։ ծածկել զանձն և զիրս · թաքուցանել · և կամ ատսիկ ծպնել · ամփոփել · աքօղել · գած՝ տագլամագ · գափամագ · Եա ։ կրաւորական սորին ծպտիմ, երբեմն իբրև չէզոք նշանակէ կերպարանս փոխ լինել · պղտափոխիլ · գած՝ թէպտիլ օլմագ ։

Ծպտուն · ման, մանք · անց, մանք · (գ»ց) ։ կերպարանափոխ լինելն · փոխոխութիւն կերպարանաց · գած՝ թէպտիլ օլմա ։

Ծռեմ · եցի · եա · ել · (նէրգործ) ։ թիւրել · ծռել և թիւր առնել · կամ կացս ցանել · խոտորեցուցանել · խեղել · գած՝ էյմէք · պլիքմէք ։

Ծռութիւն · թեան · (գ»ց) ։ ծռեալ լինելն, և ծռեալ ինչ · թիւրութիւն · խոտորուիլն և չարութիւն · գած՝ էյրիլիք · ֆէնալըգ ։

Ծրաբոլոր · ի, իս · իցի, իւք · (գ»ց) ։ ծիր բոլորեալ · բոլորակ ծրագրեալ · շրջանակ · շրջան · գած՝ եաւարլագ չէզը · չէվրէ ։

Ծրագիր · գրի · աւ · ացի · աք · (գ»ց) կամ (ած) ։ ծրագրեալ ինչ · ատաւերագրեալ · ուրուական գրուած ինչ, կամ օրինակ · գած՝ չիզըլմըշ · միւսուէյիաէ · Եա ։ իբր գծագրեալ՝ ի մատեան, ևի կարգ ժամանակագրութեան · գած՝ քրոնիքլարի եազըլմըշ ։

Ճրագրեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ գծագրել. սուսերագրել. գծել կամ գրել ուրուական օրինակ ինչ.ԳՁ, եազմագ. չիզմագ։

Ճրագրութիւն. Թեան. ‖ տես Ճրագիր։

Ճրանամ. ացայ. ցիր. ալ. (ՀԷՂՈՒ)։ իբրև ձիր շրջապատիլ. ձիր լինել. շրջանակիլ. բոլորակիլ.ԳՁ, եուվարլագ. ուէյիրմի օլմագ։

Ճրար. ի, իւ. իկ, իւք. (ԳՈՅ)։ իբր ձիր արարեալ ինչ ընդ իրար. ճրարոց. կապոց անիմափեալ շուրջանակի. փաթթոցի և պատատա մեծ կամ փոքր.ԳՁ, չըգըն. պօղչա. Ես, քսակ.ԳՁ, քէսէ։

Ճրարեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ դնել ինչ ի ճրարի. կապել և փաթաթել. ամփոփել. պատել.ԳՁ, չըգըն էթմէք. պօղչալամագ. սարմագ։

Ճրարոց. ի, աւ. ացս, օք. ‖ տես Ճրար։

Ճրարուն. (ԱԾ)։ ունօղ զձրարս. ճրարեալ և փաթաթեալ. կապալ. ամփոփեալ.ԳՁ, չըգըն, պօղչա օլմագ։

Ճրափակեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ իբրև զձիր շրջափակել. պատել շուրջանակի.ԳՁ, էթրաֆընը սարմագ, սարմագ։

Ճրդեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ ազատ ղել. շաղաղել. ներկանել. ոտգոռել. ապականութիւ.ԳՁ, պուլշմըրմագ. միւս լամմա էթմէք։

Ճրդիմ. եցայ. եայ. իլ. (ՀԷՂՈՒ)։ իբր ճրմիւք ազատեղանալ. շաղակիլ. մանանիլ. յաղտեղութիւն. ներկանիլ. ոտգոռիլ. ապականութիւ.ԳՁ, պուլշմագ. փիսիկք իւէ միւս լամմա օլմագ։ Ես, մինչ գրիցի՝ ի սատկութիւ. ամենայն ճրդիմ, իմանալ պարտ է յայնժամ՝ շառագունիլ, կամ խառնիլ.ԳՁ, գըզարմագ։

Ճրեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ ձիր ածել. գծել. և իբր գրել.ԳՁ, չիզմագ. եազմագ։

Ճրծամ. (ԳՈՅ)։ իբր ասիկօրէնն իցէ ճ.ծամ՝ բառիս։

Ճրսրիմ. եցայ. եայ. իլ. (ՀԷՂՈՒ)։ իբր տրտնջիլ. նեխիլ. հոտիլ. ծդրիլ.ԳՁ, գօգմագ։

Ճրունք, կամ ի մէջ ճրունք. ‖ ընդ մէջ յեռեալ ճրունք կամ ձիրք, այսինքն յօդք ծղօտից և եղէգանց.ԳՁ, պօղում։

Ճրտեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ ի դուրս արկանել Թռչնոց զձիրսս իւրեանց.ԳՁ, գուշլար թէքս էթմէք. Ես, ձու ածել ձկանց.ԳՁ, պալըգլար եումուրթլամագ։

Ճփալի. լըղ, եաւ. եայ, եաք.
Ճփալից. լցի, իւ. իկ, իւք. (ԱԾ)

կամ (ՀԷՂՈՒ)։ այն՝ որ լի է ճփանօք ըզ բազանայ, կամ ալեայ.ԳՁ, մաղմաղլը. մալղալը։

Ճփական. ի, աւ. այ, աք. (ԱԾ)։ այն՝ յորում են ծուփք ալեայ. ալեկոծ. խռովկոյղ.ԳՁ, չալգանթըլը. փուրթուանալը։

Ճփամ. ացի, կամ ացայ. ած. ալ. ‖ տես Ճփիմ։

Ճփանք. անայ, օք. (ԳՈՅ)։ յօդուածն և ամբոխումն ալեայ, կամ ծովու կիրեսայ ալեայ. ալեկոծութիւն.ԳՁ, չալգանթը. փուրթուանալ. տալղա. Ես, յօդք և վրանք. զրալղանք. հոգք. տատանումն.ԳՁ, տալղա գալը. Ես, ասասի ասի՝ ի ճփանի կալ, նշանակէ՝ ի ծուխս լինել. ճփիլ.ԳՁ, չալգանտագ. գալը իչինտէ օլմագ։

Ճփեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։
Ճփեցուանեմ. ցուցի. ցո. ել. (ԱՆՅՈՂ)
տալ ճփիլ. աղմկիլ. ալեկոծել. ծուխս ալեայ կամ զբալղանայ յարուցանել. տատանիլ. յուզել.ԳՁ, չալգանթմագ. ալեթ իւսեթ էթմէք։

Ճփիմ. եցայ. եայ. իլ. ‖ է կրաւօրականն ճփեմ բայիս. բայց երբեմն իբրև չէզոք վարեալ, նշանակէ՝ ի ճփանի կալ. ի ծուխս լինել. տատանիլ ալեօք ծովու կամ զբաղանայ. խռովիլ.ԳՁ, չալգանմագ. ալեթ իւսեթ օլմագ. տալղալանմագ։

Ճփին. ‖ տես ի վերոյ Ճփական։

Ճփոց. ի, աւ. այ, աք. (ԳՈՅ)։ է փայտեայ կամ ի կաւոյ շինեալ անօթ ինչ իբրև զփոքրիկ կարաս, յոր լցեալ ջրով զնաճուռն կամ զկաթն՝ առ ոչ առ ճփեն, այսինքն շարժեն, մինչ զի պարարտութիւն կաթին կամ մածնոյն ելանէ յերեսս իբրև զթանձր փրփուր՝ որ կոչի Կագի, և հիւթն՝ որ մնայ ի ներքոյ, կոչի Թան.ԳՁ, եայըգ գաթը։

Ճփուն. ճփնան, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես ի վերոյ Ճփանք, և Ճ.ուփ։

Ճփունք. ‖ փոխանակ գրելոյ Ճփանք, կամ Ճփնանք։

Ճօ, կամ Ճօլա. (ԻՆՔՍԻՒՐԻՒՆ ԿՆՈՒՆ)։ Ձայն ռամկական՝ իբր ո՛ դուս. ո՛վ տղայ.ԳՁ, էյ սէն. օղլան։

Ճօճիակոս, Ճ.ճօդիակոս. ‖ տես Զոդիակոս

Ճօղակ. ‖ տես Ճուղակ։

Ճօղակեմ. եցի. եա. ել. (ՆԷդԳՈՐԾ)։ արկանել ի ճուղակս, կամ յորգայթս. և կամ ըմբռնել թակարթիս.ԳՁ, տուզաղլամագ. տուզաղ իւէ թաւմագ։

Կ

Կ. ‖ է տառ բաղաձայն՝ որ ինքնին ոչ կարէ հանել զձայն իւր. այս տառ կոչի ի մեզ կէն. և է ամենևին անձայն. զի ոմանք ի բաղաձայն տառից, որպ Զ, Շ, և այլն, միայնակ ըստ իմիք կարեն սկզբնաւորել զնոսա ինչ, բայց սա ամենևին ոչ կարէ, այլ արգելու զձայնն. և յարուեսեան առագանաւեան ըստ հագագին է նուրբ յոյժ, որպիսի են և տառքս Զ, Ծ, Ս, և այլն. Լծորդ ասի ևս այս տառ ընդ Գ և Ք տառից՝ զի ունի զլծակցութիւն ընդ ձայնի նոցա, և բազմիցս փոփոխին ի տեղի միմեանց. որպ ընդ Գ տառիս, անկանիլ, անգանիլ. կանչիւն, գանչիւն. Ծնկիլ, ծնգիլ. և այլն. Եւս՝ ընդ Ք տառիս. կանոն, քանոն. Ծասկել, ծասքել. և այլն. որպ և յայլազգական բառս միշտ փոխադրի ի տեղի Ք տառի այսպէս, քայլափայ, կայլափայ. քապպաճայ, կապպաճայ. և այլն. Նաև կարէ յայլազգական բառս երբեմն փոխադրել ի տեղի Չ տառիս այսպէս. չինամոն, կինամոն. մաչեառնիա, մակեդոնիա. և այլն. Եւ մինչ ունիցի տառս այս ի վերջ զպաուճանն այսպէս Կ, դարձ ուրեք ի բանս ինչ լինի նշանագիր և դնի ի տեղի կամ շահկապիս. բայց առաւել լինի թիւ համարոշական, և նշանակէ վաթսուն կամ վաթսներորդ, Ադր՝ սուրբն ներսէս ի դիմաց տառիս այսորիկ վայելչաբար իմն յօրինէ զբան իւր՝ որ առ մեզ, յասելն.

Կամիլ միայն Թէ առնուս ցաւս,
Ի ջրոյն կենաց որպէս մեղաւս.
Ոչ ծարաւիս, ասէ, յայժմեաւս,
այլ և գեաոց բղխես առուս։

Կա՛. ‖ իբր Թէ հրամայականն է ունիլ կամ կանուխ բայից, և նշանակէ կալ. ընկալ. առ ի քէզ. տե՛ս, ալ տանս գասդ՝ ուլ Է Թ։

Կաբաս. ի, իւ. իյ, իւք. (գ=յ)։ ասի ևս Կապիճ. անօթ. ասան. և կամ առանձին չափ հինչ արմտեաց. տե՛ս, գաւազ։

Կագ. ի՝ կամ ու, իւ. իյ, իւք. (գ=յ)։ բանակաւորութեի. հակառակութիւն. վէճ. կռիւ. աղմուկ. տե՛ս, գավլա. նիղա. միաձայնէլ. խռովմունք։

Կագաղարթայ. (ած)։ զարթուցանօղ, այսինքն յարուցանօղ զկագ և զկռիւ. այն՝ որ գրգռէ զվէճ և զկագ. տե՛ս, գավլա, նիղա չըգասան։

Կագացօղ. ի. աւ. ացի, օք. (ած)։ կագօղ, կամ կագեցօղ. այն՝ որ կագի. կռաւարար. տե՛ս, գավլա. նիղա Էաէն։

Կագեմ. եցի. եմ. ել. ‖ ակս Կագիմ։

Կագի. գ=յ. եաս. եաց, եօք. (գ=յ)։ մանուկ տղայ, որ սակաւ կագ կամ կական բարձեալ լայ. տե՛ս, չօճուգ։

Կագիմ. եցայ. եամ. իլ. (էիշ)։ բանակռիւ լինել. կռաւիլ. ի կագ եմի կռիւ մտանել. մագաղիլ. վիճել. տե՛ս, գավլա, նիղա էթմէք. էէթիշմէք. միաձայնէլ էթմէք։

Կագուն. գման, ամբ. անց, ամբք. (գ=յ)։ կռաւուն. վիճաւուն. տե՛ս, գավլա. միաձայնէլ։

Կազ. ի, իւ. իյ, իւք. (գ=յ)։ կերպաս. դիպակ. զգեստ մետաքսեայ. ոսկեայ ազնիւ. տե՛ս, կէզի. գուսմաչ։

Կազագործութի. Թե. (գ=յ)։ գործելն ըզկազ. կերպասագործութի, ոսկեայնանկուԹիւն. տե՛ս, գուսմաչըլըգ։

Կազդուրական. ի, աւ. ացի, օք. (ած)։ իբր կազդուրեցուցիչ. զօրացուցիչ. տե՛ս, գուվվէթլէէն։

Կազդուրանամ. ացայ. ցիր. ալ. (էիշ)։ զօրանալ. ոգի առնուլ. տե՛ս, գուվվէթլէնմէք. իւսթէ կէլմէք։

Կազդուրացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւել (անշ)
Կազդուրեմ. եցի. եմ. ել. (էէթիւրմ)
Կազդուրեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւել (անշ)
գրի ևս Կազդուրեմ, որ է կացուցանել ի հաստատութե. հաստատուն և անխախտ առնել. ամրացուցանել. զօրացուցանել, և կամ պնդել. տե՛ս, գավլիլԹմէք. գուվվէթլէնմէք. եւրէթէք վէրմէք. Ես, բայս Կազդուրեմ, երբեմն իբրև էէզըք՝ նշանակէ կազդուրանալ, զոր տես ի վերջ։

Կազդուրեցուցիչ. ցչի, աւ. ացի, օք. (ած)։ զօրացուցիչ. ամրացուցիչ. և իբր յատկ կացուցիչ. տե՛ս, գուվվէթլէնէն։

Կազդուրիմ. եցայ. եամ. իլ. ‖ ակս ի վերջ Կազդուրանամ։

Կազդուրիչ · ըչի · աբ · ած · ք · ‖ ած՝ ի վերջ Կազդուրեցուցիչ։

Կազդուրութիւն · թ եան · · · · · · }
Կազդուրանք · բան, ատր · անց, ատրք · } (գ ած)։ զօրացուցանելը· ամրացուցանելը· հաստատուն կացուցանելը· հաստատուիլ· գ ած՝ գաւվլէհթիմ· գաւվլէհլէթիմ։

Կազմ· (ած) կամ (ածէ ած)· է արմատ Կազմեմ բայի, և նշանակէ կազմեալ· յօրինեալ· կարգաւորեալ· պատրաստեալ և վառեալ՝ ի գործ լինչ· հանդերձեալ· և վերջապէս՝ գ ած՝ հագուց· սիւզիւրն· էվվէք չէւսէթ· Եա՝ հոլովեալ երբեմն պապէս՝ Կազմ· ոյ՝ կամ ի· ով· ոց· ովք· իբրև գոյական՝ նշանակէ կազմած· կազմուածք· հանդերձանք· յօրինուած· սպաս· զարդ· գ ած՝ թագըմ· աղբըլըգ։

Կազմաւած· ոյ· ով· ոց· ովք· կամ ի· իւ· ից· իւք· (գ ած)· իբր վերացեալ՝ նշանակէ կազմուածք· պատրաստուածք· հանդերձանք· շինուածք· յօրինուածք· գ ած՝ հագըլըգ· թէատրիք· եափա· պինա· Եա՝ իբր Թանձրացեալ՝ նշանակէ կահ կարասի· սպասք· զարդք· կարևորք ինչ· գ ած՝ էշեա· թագըմ· թէչէվիլէճի·

Կազմակերպ· ի, իւ· ից, իւք· (ած)՝ այն՝ որ կազմեալ է օրինաք և ըստ կանոնի· գ ած՝ էնսամա կէվիչ· սիւզիւլիւչ· Եա՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ կազմածք· հանդերձանք· յօրինուածք· գ ած՝ հագըլըգ։

Կազմակերպեմ· եցի· եա· ել· (էէ գ ած)· կազմել օրինաք և կերպաւորել ըստ կանոնի· յօրինել· ձևացուցանել յարմարել ձիր ինչ և կամ ձևան· գ ած՝ սիւզիւք· էնսամա կէթիրմէք· չէքիլէմէք· եափմագ։

Կազմակերպուեմ· թէ· (գ ած)· կազմուած· ձևաւորագործ կազմութիւն· յօրինուած· ձևաւորուիլ· գ ած՝ էնսամ· սըֆէթ· չէքիլ·

Կազմարան· ‖ ած Գործարան։

Կազմաւար· ի, աւ· աց, աք· (ած)՝ այն՝ որ առնէ, պատրաստէ ձիր ինչ· գ ած՝ էնսամա կէթիրէճի· Եա՝ յատկապէս առեալ նշանակէ զկազմօղն գրեանց և մատենից· գ ած՝ քէթապ պալըչըը· միւէլլիֆ։

Կազմ գրոց· ‖ յօրինուած՝ կամ կազմուած մատենից և գրեանց· գ ած՝ քէթապ պալը։

Կազմեմ· եցի· եա· ել· (էէ գ ած)· կազմել և կազմուած առնել· կազմ գործել· յօրինել· յարդարել· կէտեալ· շինել· յարմարել· ամրացուցանել· գ ած՝ եափմագ· տիւզմէք· տէնզիմլէմէք· թամիր էթմէք· Եա՝ առնել· հանդերձել· պատրաստել· հայթայթել· հաստատել· վառել՝ ի գործ լինչ· գ ած՝ թէրթիպ, թէսաւիք էթմէք· հազըրլամագ։

Կազմիկ· (ած)· կազմեալ և պատրաստեալ ըստ կանոնի և օրինաք· հանդերձեալ· գ ած՝ սիւզիւլմիւշ· էնսամլը·

Կազմիչ· մչի, աւ· աց· աք· (ած)· կազմող· այն՝ որ կազմէ ըստ ամ նշանակութեան· գ ած՝ թէսաւիք էտէն· էնսամա կէթիրէն·

Կազմուզական· ի, աւ· աց, աք· (ած)· իբր ձևաւորս· հանձարաւոր· գ ած՝ մահրիֆէթլի· ֆէբահէթլի·

Կազմուրեմ ունդ· ‖ ած Թիւմ։

Կազմոց· ‖ ած Գործարան։

Կազմուած· ոյ· ով· ոց· ովք· } ‖ ած Կազմած։
Կազմուածք· թ եան· }

Կազգին· ‖ ած Գազգէ·

Կաճ· ի՝ կամ ոյ· իւ· ից, իւք· (գ ած)· կաթիլ· շիթ· մանրիկ հեղուկ հիւթոյ ծառեաց ոլոռն ոլոռն· գ ած՝ ամլա· Եա՝ իբր դ ոյն· սակաւիկ· գ ած՝ ազաճըգ։

Կաճարտս· ի, աւ· աց, աք· (գ ած)· բառ յատնական, որ նշանակէ մաքուր· սուրբ· անարատ, և անապական· որոյ՝ նմանեան անուանքը աղանդաւորք յայս անուն կոչին զանձինս իւրեանց· գ ած՝ փաք· թէմիզ·

Կաճէզ· դ բ, աւ· աց· աք· (գ ած)· բառ յատնական, որ նշանակէ ամուռ· գահ· նըշ տարան· գ ած՝ սանտալիյէ· թախթ·

Կաճէլ· ի, աւ· աց, աք· (գ ած)· բառ պարսկական, որ նշանակէ կոշիկ, յորմէ և էնանէ կատարան, այսինքն կոշկակար· գ ած՝ թարափ· էան·

Կաճեմ· եցի· եա· ել· (էէ գ ած)· ծորիլ, կամ հոսիլ կամ աւ կամ· շիթ աւ շիթ իջանել կամ անկանիլ ի վայր· գ ած՝ տամլամագ· Եա՝ մինչ ասիցի՝ Կաճել լատց, կամ շողց, նշանակէ ծագիլ· աւիղ· ցաթել· գ ած՝ տօղմագ։

Կաճեցուցանեմ· ցուցի· ցո՛· ել· (ած)՝ տալ կաճել· կամ աւ կամ հոսեցուցանել, կամ՝ ի վայր հեղուլ, որպէս աչքն զարտասուս· գ ած՝ տամլամագ։

Կաճիլ· ոյ, ով՝ կամ իւ· ոց, ովք· (գ ած)· կաթ· շիթ· կաթուած· գ ած՝ տամլա· գաթրէ· Եա՝ կաթուածն· ծորուածն· գ ած՝ տամլայըշ· ագմա։

Կաթիկ • (գոյ) • փոքրիկ կաթ ինչ • չնչին մի • ասէին • պատառ • գաշ • պիւր տամեա •

Կաթիմ • եցայ • եաց • իլ • || տես Կաթեմ •

Կաթին • թիւն • տէր • անց • տիրք • (գոյ) • սպիտակ և քաղցր հիւթ ինչ՝ որ գոյանայ ի տաքնալ եգ կենդանեաց ոյզ և կանանց • որով ի մատաղ հասակի անանուն ծնունդք նոցա • զոր երբեմն մարդիկ կթեալ ի տեառնոց ոչխարաց կամ կովուց և կամ այլ կենդանեաց՝ շինեն զպանիր կամ զնաճուն կամ զայլ ինչ • և կամ այնպէս ըմպեն • գաշ • տես • չիր • վէպան •

Կաթնաբեր • ի • իւ • ից՝ կամ ից • իւք • (տծ) • այն՝ որ բերէ յիւրմէ զկաթն • ոյզ ասի Կաթնաբեր տաւն • գաշ • քէնոմնատէն տես կթիրէն •

Կաթնաբոյծ • բուծի • իւ • ից • օք • (տծ) • այն՝ որ կաթամբ բուծանի • տանդիաց • գաշ • տես իւէ պէսէլէնէն • տես էնն •

Կաթնաբոյծ լինել • || կաթամբ բուծանիլ • տնանիլ • դիւել զկաթն • գաշ • տես իւէ պէսէլէնիւք •

Կաթնաբուծեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) • կաթամբ բուծանեմ • տնուցանեմ • դիւցուցանեմ • գաշ • տես իւէ պէսէլէմք •

Կաթնաբուղս • || տես ի վերոյ Կաթնաբեր •

Կաթնալից • լցի • իւ • ից • իւք • (տծ) • այն՝ որ լի է կաթամբ • որպիսի են տունիք ոմանց եգ կենդանեաց • գաշ • տես • տիւ •

Կաթնածուծ • (տծ) • այն՝ որ ծծէ զկաթն ի տեառնոց • կամ նկնակեր • դիւցկիկ • գաշ • տես էմէր • էմն •

Կաթնակեր • ի • իւ • ից • իւք • կամ ած • ից • օք • (տծ) • ուտօղ զկաթն • կամ նաբուծ • տանդիաց • գաշ • տես եէլէ տէն • || տես եա ի ներքոյ Կաթնակից •

Կաթնակերագոյն • գաւնի • իւ • ից • իւք • (տծ) • մանկագոյն • մատաղագոյն • գաշ • զոյգեմ չօճուգ • տասի •

Կաթնակից • կցի • ած • ից • օք • (տծ) • այն՝ որ ի միասին դիւէ զկաթն • հաւնիրակ • սընդակից • գաշ • հէմշիր • տես գարընտաշը •

Կաթնածիր • (նոխտրէ հոլովի) • (տծ) • Կաթնամատոյց • տուցի • իւ • ից • իւք • այն՝ որ ձրի ատց կամ մատուցանէ զկաթն • տանուտ • որպիսի են դիւցուցիչք կամ մարք մանկանց • գաշ • տես վերէն • իչիրէն • տես տանս •

Կաթնանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէզոք) • փոխիլ ի կաթն • լինել կաթն • գաշ • տես օլմագ •

Կաթնաջամբ • Կաթնատոյց • || տես Կաթնածիր •

Կաթնատուութիւն • թեր • (գոյ) • կաթնատուն լինելն • տնանիլն կաթամբ • գաշ • տես իւէ պէսէլինէ •

Կաթնատուն • տուի կամ ցի • իւ • ից • իւք • (տծ) • այն՝ որ կաթամբ տնանի • որպիսի են մանկունք մատաղ • գաշ • տես եէլէն • Եա • այն՝ որ տնուցանէ կաթամբ • կաթնատուցոյց • գաշ • տես իւէ պէսէլէն • Եա • յարեալ ի բայս՝ լինի իբրև մակբայ • և նշանակէ կաթամբ տնանելով կամ տնուցանելով • գաշ • տես իւէ պէսէլէյիւք •

Կաթնատրաստ • ի • ատ • ից • օք • (տծ) կամ (գոյ) • այն՝ որ վաճառէ զկաթն • գաշ • տես տէի •

Կաթնատուռ • տուի • ատ • ից • օք • || տես Կաթնածիր •

Կաթնաւրբուռ • բուի • ատ • ից • օք • || տես Կաթնակեր •

Կաթնեղէնք • ղինից • օք • (գոյ) • կաթամբ եփեալ կերակուրք • գաշ • տես իւէ փիշմիշ Թաամ •

Կաթնկեր • || տես Կաթնակեր •

Կաթն ձկան • || այսինքն սերմն ձկան • գաշ • պալըգ նէ՞ֆէ •

Կաթոգի • կամ Կաթոգին • (տծ) • այն՝ որոյ ոգին կամ սիրտն ի սէր և ի փափաք ուբուք հալի • կամ կաթէ և կղկղանի • որպես կաթ • խանդակաթ • կարօտ և անձկալրեաց առ սիրելին • որպափափաք • գաշ • աշըգ • մուհապպէթլի • հասրէթլի • արզուլեան • Եա • այսու նշանակութիւ յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ • գաշ • մուհապպէթ • հասրէթ իւէ • աշըգանէ •

Կաթոգնիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք) • կաթոգին և խանդակաթ լինել • սաստիկ սէնչանօք կարօտիլ և փափաքիլ առ սիրելին • գաշ • արզու • հասրէթ չէքմէք • աշգ իւէ թէուեուշմագ •

Կաթողիկեայ • կէի • իւ • ից՝ կամ էայ • իւք • (տծ) կամ (գոյ) • գրի ևս Կաթուղիկեայ, որ է բառ յառնական, և նշանակէ հանրական, որ է աստիճան մակդիր Թըղթոց սրբազան առաքելոց առ հաւատացեալսն՝ որք են Թուղթքն յակոբոյ պետրոսի՝ յովհաննու և յուդայի •

Կաթողիկեցի • (տծ) կամ (գոյ) • իբր առաքելոյ կամ եղեց մեղ եկեղեցւոյ • գաշ • պաշ փափաղ •

Կաթողիկէ · կէի · իւ · ից · իւք · (ածՙ) · գրի եւս Կաթուղիկէ · բառ յունական, որ է յատկացեալ մակդիր եկեղեցւոյն քրիստոնէական · տիեզերական · տես, իւմաւմի · Եւս · ասի ընդհանրական եկեղեցւոյ կամ զառաքելսն՝ որ իւրեք աթոռանիստ և կամ ունիցի ի վերայ դմբեթայարկ շինուած · Եւս, կարէ նշանակել կաթողիկեայ թուղթքն ։

Կաթողիկէական · ի · աւ · ից · ից · ‖ տես Կաթողիկէ։

Կաթողիկոս · ի · աւ՝ կամ իւ · կոսունք, կամ կոսք · ից · ից · (գոյ) · գրի եւս Կաթուղիկոս · բառ յունական, որ նշանակէ ընդհանրական հայրապետ կամ պատրիարգ և քահանայապետ ազգի մերոյ ոչ ընդոյն, որպէս հայոց · յունաց · վրաց · ասորւոց · և այլն · տես, պաշ փիսգուպոս · պաթրըգ · փաթրիք ։

Կաթողիկոսական · ի · աւ · ից · ից · (ածՙ) · այն ՚ա՚՝ որ վերաբերի առ կաթողիկոսն, կամ կաթողիկոսութիւն · տես, պաշ փիսգուպոս, փաթրիքէ մախսուս ։

Կաթողիկոսական, կամ Կաթուղիկոսական · ի · աւ · ից · ից · (գոյ) · բնակարան և աթոռ կաթողիկոսի · տեղի՝ ուր բնակի կաթողիկոսն · հայրապետանոց · տես, փաթրիքխանէ ։

Կաթողիկոսանալ, կամ Կաթուղիկոսանալ · նամ · (գոյ) · հոգևոր իշխանանալ ի վերայ միոյ ազգի · հայրապետանալ · գործ պաշտաման կաթողիկոսի · եպիսկոպոսապետանալ · տես, պաշ փիսգուպոսլըգ · փաթրիքլիք ։

Կաթող · ի · իւ · ից՝ կամ ից · իւք · (ածՙ) · խանդակաթ · սրտակաթ կամ կաթոգնեալ · Յանվայել սէր · տուփուռ · ցանկասէր · վաւաշ · և սերնակաթ · տես, հասրկեալ · արդաւաշ · աշգրյա ։

Կաթսած · ոյ՝ կամ ի · ով · ոց · ովք · (գոյ) · կաթելն · կաթուն · տես, ագմա · տամլա։ Եւ, կաթ · կաթիլ · շիթ · տես, տամլա։

Կաթուն · Թման, տամբ · անց, տամբք · (գոյ) · կաթելն · կաթուած · տես, ագմասք ։

Կաթսայ, կամ Կատսայ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · գրի եւս Կատսա · պղինձի կամ կաւեղինի սան մեծ կամ փոքր, յորում ջեռուցանեն զջուր, կամ եփեն զկերակուր · պղյան · տես, գազան · թէնճերիք ։

Կաթսայագործ · ի · աւ · ից · ից · (գոյ) · արհեստաւոր կամ անձն՝ որ յօրինէ և կազմէ զկաթսայ · տես, գազանչը ։

Կաթսայագործուիլ · նիմ · (գոյ) · արհեստ ձեռ

շինելոյ զկաթսայ · տես, գազանչըլըգ ։

Կալ · ոյ՝ կամ ի · ով · ոց · ովք · (գոյ) · ընդարձակ վայր · լայնարձակ տեղի ինչ՝ յորում կասուն կամ ձեձեն զցորեան · տես, խըրմըն · հարման · Եւ, բարդք որայիկ · օրան · տես, պօղատայ տեղի · Եւ, բակ լաւասարաց՝ որ իբրև ըզկալ բոլորակի · տես, այ աղըլը · Եւ, լինի բայ, ‖ և տես յայնժամ Կամ, և Ապա։

Կալական, կամ Կալանական · ‖ տես Կալանաւոր

Կալակատայ · ատցի՝ · իւ · ից · ից · (ածՙ) · այն՝ որ կատուցանէ և յարդարէ զկալ · տես, հարման տիւզէն, թէմիզէյչին · Եւ, կատուցեալ և շէնզնակատեալ իբրև զկալ· կամ բարդեալ՝ զիրեարս ունելով · տես, հարման կիպի տիւզիւմիւշ · երըզըմըշ ։

Կալաշտու · ի · իւ · իւք · (ածՙ) · հասոզ զկալն · այն՝ որ գյորեանն տալով հաղիմ՝ որոշէ զյարդն · տես, խըրմըն տաճուբան ։

Կալանապետ · ի · աւ · ից · ից · (գոյ) · իշխօղ կալանաւորաց և բանտարգելից · տես, հասասպաշը · տուճպաշը ։

Կալանաւոր · ի · աւ · ից · ից · (ածՙ) կամ (գոյ) · կալեալն · յանցաւոր կամ գերի · եղեալ ի բանտի · տես, մահպուս · թութաւգ · Եւ, կալանաւորիչ · գահիճ · տես, հասաս · ձելլաս · Եւ, այն՝ որ վերաբերի կալանաւորաց և պատժաւորաց · տես, մահպուսլըյա մախսուս ։

Կալանաւորական · ի · իւ · ից · իւք · կամ ից · ից · (ածՙ) կամ (գոյ) · իբր կալանաւոր կայեալ և արկեալ ի բանտ · բանտարգեալ · տես, մահպուս օլմուշ · Եւ, իբր բանտապետ · տես, մահպըզ · նահապետ · զընտանեաց ։ Եւ, իբր աւուրս աստաւոր փականաց կամ պատերազմական կազմածոց · գաբբին · տես, տէվիրմէ · չիլինկիր ։

Կալանաւորապետ · ‖ տես Կալանապետ ։

Կալանաւորիմ · եցայ · եմց · իլ · (չէՀ՚՚) · կալանաւոր լինել · մտանել ի բանտ · տես, մահպուս օլմագ ։

Կալանաւորութիւն · թեան · (գոյ) · բանտարգելութիւն · ըմբռնումն ի կալանս · տես, մահպուսլըգ · հապս ։

Կալանդեմ · եցի · եմ · ել · (ՀէրԹ՚՚ործՙ) · իբր դադարեալ զկալացեալն · բաւարար կացեալ · երկնցնդել · տես, սարմագ · սարմալամագ · պալլամագ ։

Կալանեմ · եցի · եմ · ել · (ՀէրԹ՚՚ործՙ) · մատնել ի կալանս, ձերբակալ առնել · նուա-

ձել ընդ խըրև · գերել · կալանաւոր առնել · գաղ, Թաւթամագ · հապս էթմիչք · ալը գօնադ ։

Կալանք · անաց, օք · (գոյ) ։ կալուածն · ըմբռնուածն · կառուածն · գաղ, Թաւթամա · հապս էթմիչ ։ Եա, կապանք · արգելանք կալանաւորաց · գաղ, հապս · զնեցական ։

Կալաշ · (ածական) բառ ասմական, իբր տաճկերէն՝ քէչէչ, պարանոցի քաշ ։

Կալապետ · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) ։ տէր կալի · գաղ, հարման առնիլի · ‖ տես ևս Կալանապետ, քանզի բառս Կալ ելանէ ի բաղս Կ՚առնիմ։

Կալառել · ի կամ տեղի, զոյ, եաւ · եաց, եօք · (գոյ) ։ տեղի կալի · կալ · գաղ, հարման եբէի · խըրմին ։

Կալաքար ։ կամ Կալէ-քար · ի, աւ · աց, օք · (գոյ) ։ կէզրտահան քար ինչ՝ կազմեալ արուեստիւ · վասն զի է խառն ինչ՝ որ ասի կալի, զոր բոլորովին պղտեալ դարձուցանեն ի մոխիր, և կետոյ զանգիտալ ջրով՝ առնեն իբրև զաղիւս, որ չթրացեալ լինի իբրև զկարծր քար, և յորժամ թրջեալ արկանեն ի նմա զհանդերձս՝ որք ունին զկեղտ ինչ կամ զբիծ, հանէ զկեղտն · գաղ, գալիչէ Թաշը, Թուզը ։

Կալ և կապ · (գոյ) ։ կալուածն և կապուածն · գաղ, հապս · Եա, վարի իբրև ածական, և նշանակէ կալեալ և կապեալ · գաղ, հապս օբնուհուզ ։

Կալի · լոյ, եաւ · եաց, եօք · (գոյ) ։ է բոյս ինչ, զորոյ գմոխրոյն գործեն կամ շինեն ապակի և օճառ · առ։, Թանթանիկ · գաղ, գալիչէ ։

Կալուա՛ · } ‖ տես Կալամ, և Ո՛ւնիմ։
Կալնուա՛ · }

Կալոշական · ի, աւ · աց, օք · (ածական) ։ կալոշ ըմբռնօղ, այն՝ որ ունի զկարողութիւն ըմբռնելոյ և պինդ ունելոյ · գաղ, Թաւթաճան · հապս էտէն ։

Կալոշանիլ · ԹԷ · (գոյ) ։ զօրանալ ընդ ձեռամբ ըմբռնիչ · իշխանանալ ի կարողանալ · գաղ, հիւքմ՝ Եա, տաճկացուիլ · գաղ, էտիմլի ։

Կալօսի · աւոյ · աւոյ · աւոյ · աւոյ · (ածական) ։ այն՝ որ կասէ զյօրեանն, կամ աշխատի ի կալն · կամ քաջշող զկալնասայլն առ ի լռանալ զորայն՝ զի որոշեսցի յարդն ի ցորենէն, որպիսի է եղն · գաղ, խըրմնամէ պօղազայ տէղիւճիլիւ ։

Կալորայ · ի, իւ · իոյ, իւք · (գոյ) ։ մանիկա

պոյ է յոգնականակերտ, վ՚ր որոյ նշանակէ բազում տեղիք · լայն և արձակ վայրք, յորս սփռեալ ղհունձս՝ մանրեն կամնասայլիւ · գաղ, խըրմնելէր եբէի ։

Կալուած · ոյ՝ կամ ի, ոյ · ոց, ոյք · (գոյ) ։ կալեալ տեղի բնակութեանէ և հաստատեալ սահմանի՝ զոր կալեալ ուրուք՝ տեղիս կալնելոյ է ինքեան իբրև զժառանգութիւն · գաղ, միւք · ագարկէ ։ Եա, կալուածն · կալ և կապ ունելոյն · տիրելոյն · իշխանութիւն, և ըմբռնուածն · գաղ, հիւքմ · հապս էթմիչ ։

Կալուր · կալի · կալ · ուլ · (ներգործ) ։ ունիլ · ըմբռնել · տիրել · գաղ, Թաւթամագ · մէն էթմիչք · հիւքմ, զապթ էթմիչք ։

Կալսիլ · լեան, սիլ · անց, սիլք · (գոյ) ։ ունազդութիւն · ըմբռնուածն · կալոզութիւն · գաղ, Թաւթամա · մէն էթմիչ ։ Եա, բռնկացութիւն · կացուցուածն · գաղ, տիրոզիչ ։ Եա, տառցեալ ունակութիւն · կիրք · յօժարութիւն · և կամ կապակցութիւն · յարաբերութիւն առ այլ · ազգակցութիւն · կախուածն · գաղ, նէփս · էհթիմէ · տիրոլիչէլիք ։

Կախ · ի, իւ · իոյ, իւք · (ածական) ։ արմատ կախելոյ, որ նշանակէ կախեալ · կացեալ ի կախ · գաղ, տաըլըճ · տալգը ։ Եա, տրականն տորին ի Կախ՝ վարի իբրև մակբայ, և նշան նակէ կախեալ գոլով · երկայնեալ վերուստ ի վայր առանց հատանելոյ ի գետինն · անհատատ · գաղ, տաըլմըշ · մնալուազ ։

Կախաղան · ի, աւ · ոյ, օք · (գոյ) ։ կախարան · բարձր տեղի ինչ, կամ առնձնաբարձ կախելոյ զոք զպատուհասն, կամ զտախիծն և կամ զձեռագործ, որպ ծառ, փայտ, խաչ, մեքենայ ինչ առնձնական, և այլ նմանք · գաղ, տար ագաճը · խակէնճէ ագաճը · ձէնաէրէ ։ Եա, կախուածն · գաղ, տաըլմա ։ Եա, տարի՝ կախաղանաւ գործ կամ բռնութեան, որ նշանակէ ի կախ կազմեալ ինչ · գաղ, տաըլը՝ տալգըմ տաչագ՝ տարգըզ իչ · տագը · տամաըզգ ։

Կախաղանագործութիւն · · · } (գոյ) ։ ի
Կախաղանաւոր բռնութիւն · } կախ չինեալ պարտեզ ի վր՚ կամարակապ տեղանց, կամ վանդակաւոր զարդուք յօգս · գաղ, տամնըզգ միտալը մաչալըգ պարչէ ։

Կախաղանեմ · եցի · եա · եալ · (ներգործ) ։ հանել զոք ի կախաղան · կախել զկախաղանել · կախել · գաղ, տար ագաճընա չըգարմագ · տամագ ։

Կախաղանիմ · եցայ · ցիր · իլ · (ներգործ) ։ ի

կախաշան եղանել · զկախաղանէ կախիլ · ած՝ տար աղաձընաւ չըգմագ · տար աղաձընաւան առբնագ ։

Կախան · ‖ տե՛ս Կախաղան ։

Կախարդ · ի՝ աւ · աց՝ օք · (գոյ) կամ (ածական) առնօղ զկախարդութիւն՝ որք խաբէութիւք իւրք կոչին զդևս՝ դիւթեն և հմայեն՝ և կամ փոխեն զմարմնական ուրուք՝ և կամ զլսելիս և զաչս մարդկան դիւային գործակցութիւք խաբեն և պատրեն՝ և ինչ ինչ հասուցանեն · դիւթ · կիւս · վհուկ · առու և խարդախ գուշակ · ած՝ ֆալշը · պիւլիւճիւլ · ճառատ · սըհըրպազ ։

Կախարդաբար · (նոյ՝ ոբոյհան) · իբրև կախարդ · պատրանօք · խաբէութեամբ · ած՝ պիւլիւճիւլ · ֆալշը կիսլե ։

Կախարդագիտաւէ · թէ · ‖ տե՛ս Կախարդանք ։

Կախարդական · ի՝ աւ · աց՝ օք · (ածական) ։ այն՝ որ վերաբերի կախարդաց, և կախարդութէ · խաբէական · կեղծ · պատիր · ած՝ պիւլիւճիւլիկ՝ պիւլիւճիւլիւղիկ միւթէկալիք ։

Կախարդանք · անաց՝ օք · (գոյ) ։ ուսուցին կամ աղանդ կազարդական · կախարդական գործ և արուեստ · դիւթութիւն · վհկութիւն · թովչութիւն · հրապոյրք դիւաց · չարարուեստ և խաբէական հնարք · բժժանք · ած՝ պիւլիւ · սըհըր · սըհըրպազըգ · պիւլիւճիւլիւք · ֆալշըլըգ · կէօզ պաղըճըլըգ ։

Կախարդասաբ · ի՝ աւ · աց՝ օք · (ածական) ։ իբր կախարդասարաս, կամ այն՝ որ գիտէ զկախարդութիւն՝ ամ սարօքն՝ այսինքն ամ հանգամանօք · ած՝ պիւլիւճիւլ պաչը ։ Նա, իբր կախարդ, և կախարդական · ած՝ պիւլիւճիւլ · ֆալշը ։

Կախարդեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործական)՝ կախարդական չարարուեստ հնարիւք դիւթել զոք՝ և կամ իբր հարկանել՝ որով դիւահարի, և յոչ կամեցեալն իւր ցաւարի և անարժէ, և կամ զայլ ինչ գնա կիսլե · պատրել · թովել · հրապուրել կամ կոչել զդևս · ած՝ պիւլիւլէմէք · կէօզ պաղլամագ ։

Կախարդինք · (նոյ՝ էրթ հուվէ) · ‖ տե՛ս Կախարդութիւն · թեան · · ‖ խարդանք ։

Կախեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործական)՝ կապեալ վերուստ ի վայր թողուլ զոք ընդ մէջ օդոյ՝ ոչ զնեռուց կամ զօրից և կամ զպատանոցէ · խնդրոյ արկանել · խաչել · ած՝ ասմագ · սալղ էթմէք · սարգըմմագ · Նա՝ իբր հատատաել · հինեել · ած՝ գալմ՝ միւհ քէմ էթմէք · Նա՝ երբեմն կրաւորական սորին Կախիմ իբրև չէզոք՝ նշանակէ ի կախ ինալ · հատատուիլ · կապիլ · յենուլ · ած՝ ասըլը գալմագ · գալըլէնմէք · պաղլանմագ ։

Կախուրդ · խման՝ ամբ · անց՝ ամբք · (գոյ) ։ կախելն և կախիլն · հանելն ի կախաղան · Թողուլն ի կախ · ի բարձր տեղի ինչ պընդել զինն և ընդ օդս ի բաց Թողուլն · ած՝ ասմասը · ասըլմասը ։ Նա, է պատիժ ինչ եկեղեցական ։

Կածան · ի՝ աւ · աց՝ օք · (գոյ) ։ նուրբ և նեղ անցք · ած՝ տարաշըղ կէչէմէք եէր ։ ‖ տե՛ս և Նըրբանցան ։

Կածանեմ · եցի · եմ · ել · (չէշտ)՝ իբր լուսոյ կամ ջառագայթից արեգական անցանել ընդ նեղ անցս՝ ընդ ծակ՝ ընդ ծերպ · ած՝ այրըն՝ կիւնէչին շավգը վուրմագ տարաշըղ եէրէ ։

Կածին · ծնի՝ աւ · աց՝ օք · (գոյ) ։ նշանակէ գրիչ · ած՝ գալէմ ։

Կածուռիկ · ուկի՝ աւ · աց՝ օք · (գոյ) ։ փոքրիկ խաղաւարտ այտուցեալ ի մարմնի յապտանութէ արեան · ած՝ սիվրիչիք ։

Կակազ · ի՝ իւ · իցի՝ կամ ացս՝ լուք · (ածական) ։ դժուարաւ արտաբերօղ զբառս շարունակաբար · այն՝ որ անկարօղ է անընդհատ արտաբերել զբառս և զվանկս ի խօսելի · Թոթով · քաղթնաս · ած՝ փէփէ · փէփէկի · փէչռէպան ։

Կակազեմ · եցի · եմ · ել · (չէշտ)՝ կակազ լինել ի խօսել · Թոթովել · միջադատութէ արտաբերել զբառս և զվանկս ի խօսելի · ած՝ փէփէլէմէք · փէլթէք սէօյլէմէք · Նա՝ իբր ծեքեբանել · շաղփաղփել · ած՝ ապուր ճառպուր սէօյլէմէք ։

Կակազուտ · ի՝ աւ · ացս՝ օք · ‖ տե՛ս Կակազ ։

Կական · ի՝ աւ · ացս՝ օք · (գոյ) ։ մեծաձայն լայն · ձիւն · գոչիւն լալոյ և ողբալոյ · բարձրաձայն ողբումն · հեկեկանք · ած՝ հէնկեամէ · էօքթուր էօքթուր աղլայըշ ։

Կական · · · ((նոյ՝ ոբոյհան) · բարձր-
Կականաբար ·) բաձայն լալով և ողբալով · կականաւ · կականելով · ած՝ էօքթուր էօքթուր աղլայարագ ։

Կականաբարձ · (ած)՝ բարձրօղ զգոչիւն լալեաց · մեծաձայն լացօղ և ողբացօղ · ած՝ էօքթուր էօքթուր աղլայան · Նա՝ յորժամ էօքթուր էօքթուր աղլայ՝ կարէ լինել մակբայ՝ և նշանակէ կական բառնալով · ած՝ հէնկեամէ՝ ֆիշղան իսեքլէք ։

Կանանալի · Կանանալիր · Կանանաւոր · (ած) · լի կամ լցեալ մեծագոչ լալեօք · լալագին · որպ ասի՝ Կանանալի բարբառ կամ ազազակ · պտ, հեկեկամիւն · Ես, բառս Կանանաւոր յարեալ ի բայս՝ լինի երբեմն իբր մակբայ ·

Կանանեմ. եցի. եա. եալ · Կանանիմ. եցայ. եայ. իլ · (էէրգործ) կամ (չէշտ) · հեկեկելով լալ · մեծագոչ ողբալ · բարբառաձայն աշխատիլ · ձչել · կական բառնալ · պտ, ֆիլտան էեմ.ևք · էզբիւր էզբիւր աղաղակ ·

Կանանաւէն · Նման, ամբ · անց · ամբք · ‖ տես Կական, որ է անուն ·

Կակաչ · ի, իս · ից, իւք · (գոյ) · գրի ևս Կակաջ · է կարմիր ծաղիկ ինչ միակուռկ ի չափ մեծութեամբ վարդի, որ բուսանի ի մէջ խոտոյ յարտարայս և յայլ տեղիս, զոր ի գործ ածեն բժիշկք ի դեղոյրայս · որ և գրի Կակաչ վայրի · պտ, կեղինձէք չէչէյի · եասան լալէսի ·

Կակաչ, և Կակաչուն · ‖ տես Կարկաչ, և Կարկաջուն ·

Կակժիրակ, կամ Կակէիրակ · ի, աւ · ից, օք · (գոյ) · իբր կասիա ի պէտս դեղոյ, որ է մաքրարարական և թթուաշ դեղ ինչ զովացուցիչ, և ելանէ ի պտղոյ ծառոյ, որպ պտուղն նման է եղեւնենոյ բայց բոլորչի և երկայն · պտ, խկյարշէմպէ ·

Կակղաբան · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ առաւել կակուղ և մեղմ մտքին խօսի · այն՝ որոյ բանք բերանոյ չէ նայն ընդ որում խոսի · պտ, մաղլըմ, միլայըմ սէօյլէյէն ·

Կակղագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ առաւել կակուղ է մեղմ · փափուկ լոյժ · պտ, եումշաղըգ · նազիք · կեվշէնիք · Ես, կարէ լինել մակբայ, և յայնժամ ‖ տես ի Նեքբոյ Կակղապէս ·

Կակղամիս · (ած) · ուռոյ զկակուղ միս · այն՝ որոյ միսն է կակուղ և փափուկ · պտ, եումշուգ · նազիք էեթէն ·

Կակղանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · կակուղ և փափուկ լինել · փոխիլ ի կակղութեան · զիջանիլ ի կարծրութենէ · պտ, եումշամագ · նազիքլէնմէք · Ես, իբր զիջանիլ ի խառնութեան բարկութեան · քաղցրանալ · պտ, միլայըմլանմագ · ղաղէպտէն էնմէք · Ես, մեղկանալ · պտ, կեվշէնմէք ·

Կակղապէս · (ռոյէոյ ոբռոյէոն) · կակղագունս · կակուղ օրինակաւ կամ կերպիւ · մեղմով · պտ, եումշաբագ · կեվշէրէք ·

Կակղացուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անղոզ) · Կակղեմ · եցի · եա · ել · (էէրգործ) · Կակղեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անղոզ) · կակուղ և փափուկ առնել · փափկացուցանել · ի կարծրութենէ փոխել · ի կակղութիւն · կամ դիւրել · առնել, թուլցընել · և կամ մեղմել · ընդելացուցանել · պտ, եումշաթմագ · գօլայլաթմագ · ալըշթըրմագ · Ես, մեղկել · թուլացուցանել · պտ, կեվշեթմէք · միլայըմլաթմագ ·

Կակղոտ · ‖ տես ի Նեքբոյ Կակուղ ·

Կակղութիւն · թեան · (գոյ) · չլինելն խիտ և կարծր · չունելն զկարծրութիւն · կակուղ և փափուկ գոլն · փափկութիւն · մեղմութիւն · պտ, եումշաղլըգ · Ես, մեղկութիւն · թուլութիւն · պտ, կեվշեէքլիք · Ես, հարթութիւն · դիւրութիւն · պտ, ալըշլըլըք · գօլայլըգ ·

Կակղուչ · (ած) · այն՝ որոյ ուղիշն կամ ասպն են կակուղ · ուռոյ զկակուղ զուղիշս · պտ, եումշագ տալլը, ֆիլտանլը ·

Կակղուն · ղման, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · կակղելն, և կակղիլն · փափկացուցանելն · պտ, եումշաթմա · եումշաղմա ·

Կակուղ · կղոյ · ղ, ղ · ոց · ղք · կամ կղի · իւ · ից, իւք · (ած) · փափուկ · մաստաղ · քիքուչ · այն՝ որ չէ խիտ և կարծր · պտ, եումշագ · նազիք · թազէ · Ես, մեղմ · ամբք · պտ, լաթիֆ · միլայըմ · Ես, թըյլ · մեղկ · պտ, կեվշէնք · նէրմ ·

Կամ · ի, իւ · ից, իւք · կամ ու, ուս · ուց · ուք · (գոյ) · է հաւասարակ անուն ինչ, որով նշանակին կարևոր և պիտանի անօթք և կարասիք կամ ապուռք · որք ի գործ ածին ի պէտսյս ասն և եկեղեցւոյ և նաւուց և պատերազմի և այլոց նմանեցաց · շարժական ինչ և ստացուածք · պտ, թէշեմիւլլաթ · գալպգաճագ · էվլ թագըմըշ · ավատանլըգ · սիլահ փուսաթ ·

Կամակալ · ի, աւ · ից, օք · (ած) կամ (գոյ) · երկրագործ կալեալ ի հշակէլ ղեր կիր · պտ, էքթինճիլիք էեէն ·

Կամամուտ · մտի, իւ · ից, իւք · (ած) կամ (գոյ) · այն՝ որ արտաքուստ մտեալ է ի կաշս և ի կարասիս ուրուք · և իբր եկամուտ · պտ, եապանճը ·

Կամաւորեմ · եցի · եա · ել · (էէրգործ) · հանդերձել · կազմել · կարգել · պտ, գայգաճագ տիւզմէք, հաղըրլամագ · Ես, յար-

մարել · ձահաւորել · պատկանաւոր առ-նել· ած, այսոյսմիգ · միմասիպ կէօրմէք· Եա, կրաւորական սորին երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ ջնջանալ · հնարիլ · յարմար լինիլ· ած՝ · դալրկեմ կէմիք · ալմագ ·

Կահաւորաւթիւն (ից) · (գոյ) · հանդերձանք · պատրաստուածեղ պիտոյից · ած՝ · հագըստեղ · թեժաոյք ·

Կահաւորուածեղ համարիլ · ‖ յարմար և պատկանաւոր համարել · ձահաւոր գտանել · ած՝ · միմասիպ · ձայիղ սայմագ ·

Կահիմ · ‖ առ Կահաւորիմ ·

Կահչը · հաւբի · առ · ագ · զբ · (գոյ) · անօթ ջրոյ · սափոր · ած՝ · առ գաղը · առեմեի · գանաթեա ·

Կահ ունել · ‖ ունել զրբ ի սպասու · առիչ · գործքի բռնել · ած՝ · իշչ Թռւթմագ ·

Կահլրայաւեի · թիւ · (գոյ) · կարկաւորաւեի · հարկաւորաւեի · հարկ անհրաժեշտ · ած՝ · իգեմիշտ · հաճկեթ ·

Կալ · ի · իւ · իլ · իլք · կամ ագ · զբ · (ած) · այն՝ որ ի քաշելն ի մի կողմն հակելով քաշել · որպ մի առն կարէ ի ձոնէ կամ ըստ պատահման ի բեկմանել · հաշմել խեղ առամբ կամ ոսկր · ած՝ · Թօփալ · ագագ ·

Կաղաբոյս · բռւսի · իւ · իլ · իլք · (գոյ) · ինչ և իցէ բոյս ծաղկի կամ խոտոյ թէ ցամաքային իլչ և թէ ջրային · որպ արմատն է սոխ · կամ գնառաձև իբրև զսոխ · յորմէ արձակին տերևք ուղիղք և երկայնք · ած՝ · չիչէք սօղանը ·

Կաղագոյն · գոյն · իւ · իլ · իլք · (ած) · տպարագոյն · կանխալ ած՝ · գոլվէնի Թօխլէ ·

Կաղակարծ · և լ (ած) · կաղ կամ խեղ

Կաղակարծելի · ‖ կարծեցեր · կասկածելի · խելմայլ · ած՝ · շիւմիչելի · իշչ քիւլի ·

Կաղակարծութիւն · ‖ առ Կէղակարծութիւն ·

Կաղակրկին · (ած) կամ (նախ) · կաղացօղ · ած՝ · Թօփալանան · Եա, կաղալով յերկուս հետս · ած՝ · իբրև Թարաքընա ադաչարտ ·

Կաղալ · ի · իւ · իլ՝ կամ ագ · իլք · (գոյ) · կոյտարան և գադաթք կենդանեաց և գազանաց և սողնոց · որպ որջ · մսրի · խշամ · տերև Թաքսաեան՝ որ ի յոյսս՝ ի ձերպս կամ ի փապարս լերանց · ած՝ · ինն · եռաւոր · հայվան · ձանաւար հաճարջը ·

Կաղաղանամ · ագայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · որքանալ · բանել զոր ասի զվայրենի գազանաց և Եա նմանաւթիւ զմարդ · մանանել

ի տեղի Թաքստեան իբր ի ձերպս կամ ի փապարս լերանց · ած՝ · ինն չէքիլմէք · եռաւոր գօմագ · կիզլէնմէք ·

Կաղալանք · անաց · զբ · ‖ տես Կաղալ ·

Կաղալաց · ի · աւ · ագ · զբ · ‖ տես Կաղալ · Եա · ամբարանաց կամ շատմարան · ած՝ · անպար · քիւլէր ·

Կաղամ · ագայ կամ ացեր · ա · ալ · (չէշտ) · կաղ լինել · ոմիւք · ի քայլելն հակիլ ի մի կողմն կամ յերկաւս կողմանս՝ որ լինի վն կաղանեի ոմից · ակարանալ ի ձանապարհի կամ նմանապէս յընթացս գործոց իրիք · տատանիլ ոմիւք · կամ մտքք · ած՝ · Թօփալանամագ · ագատմագ ·

Կաղամախ · ի · իւ · իլ · իլք · · ‹

Կաղամախի · խաչ · եաւ · եաց · եաք · › (գոյ) · երկաւսակ ծառ ինչ բաւականագոյն · որք լինին ի գնացս ջրոց և ի խոնաւաւս տեղիս · և ունին զտերևս՝ որպ մի կողմն լինին սպիտակ · և միւս կողմն՝ մթին կանաչ · Մին ի տեսակաց ծառոյս այսորիկ է սպիտակ · և բանին է Եա ըստաւսր և սպիտակ · որ յայժ աչի և բարձրանայ · և փայտն է Թեթև և դիւրաբեկ ձեղ քելի · և ունի զտաս բազում և տերևաւխտ · և բերէ զպտուղ նման խաղողոյ · յորմէ հանեալ գինոյ ի գործ ածեն ի դէղոյս · Եւ միւս տեսակն է սեաւ կամ մթնագոյն · որ աչի և բարձրանայ իբրև զսպիտակն · փայտ սորին է կարծր և ջայլին՝ որ գժտաւրաւ չեղքի · ած՝ · գաւազ · ագձա գաւազ · ագԹօզ · գարաԹօզ աղաչը · կիւրկիկն աղաչը ·

Կաղամար · ի · իւ · իլ · կամ աւ · ագ · զբ · (գոյ) · տաւի · կամ անօթ՝ յորում պահվի գրիչ և մելան · ած՝ · տիլիթ · հօզագ · Եա՝ մինչ ասիցի Կաղամար ձաւկն՝ նշանակէ ձաւկն ինչ քաղաքաձև՝ որ ունի զբազում մանչկն և կոչ ի ձանկս · և ունի յինքեան զանագոյն հիւթ ինչ իբրև զմելան · և յիմանալ անդ իւր զպաշտօնս Թշնամեացն՝ հեղու զհիւթն այն ի ծովուն շուրջ զնովքն և անացայտանի զնոսն · և անտի փախչի ի ձեռաց Թշնամեացն կամ ձկնորսաց · որ և կոչի Մելանաձաւկն · ած՝ · միւրեքիպ պալըչը · տաւիտ ·

Կաղամբ · ի · իւ · իլ՝ կամ ագ · զբ · (գոյ) · է բոյս ինչ խոտ և խոշոր տերեւօք · որ յարմատսն ի վեր ունի զնձռուճն իբր միջ կանգնոյ · ամենք ի սոցանէ իբրև ըղ

սիւռլիւյէն • սիւռլիւճէ։

Կաղտոպոլ • ‖ տես Գաղտիսար։

Կաղցուցանեմ. յուցի • յու • եմ • (ած.) • առ. կաղանալոյ տկարացուցանել զոք յընթացս ձանապարհի կամ գործոյ իւրիք • խաւարեցուցանել • կասեցուցանել յընթացից կամ ի գործոց • տաճ, թօփալ-լամիմագ • ագաամմագ։

Կաղաւեմ. եցի • եա • եմ • (չէղոյ) • իբր թաղել զկատաղութիւն • կամ կաղանալ • տկարանալ • թաւլանալ • գալարիլ և ծռիլ • որ ասի զգազանաբարոյ կենդանեաց մանաւանդ զօձից, որք յամանային եղանակի կատաղին և ելանեն արտաքս ի բունոյ իւրեանց • և ի ձմեռան ծռիլն և թաւլանան • տաճ, ույուշմագ • կիւշիւմէք։

Կաղ ի կաղ • ‖ (ռէդ) ույուշ • որպէս

Կաղ ի կաղս • ‖ զկաղ կաղալով • գայթ ի գայթ • սայթաքել • տաճ, թօփալ թօփալ • չարփըդ չուրփըդ • Եա, ասի Կաղ ի կաղ խօսիլ, այսինքն կակազելով • ահիւ • առիւ, կիկըմալով • տաճ, սէօզ էչիւկէրէք • գօրգաբագ։

Կաղեմ. եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Կաղամ։

Կաղին • զինոյ, ալ • ոց, ալք • (չէղոյ) • պատուղ կաղնի ծառոյ • որոյ երկու են տեսակք • մին ընտանի զորոյ զպատուղն ուտեն մարդիկ • տաճ, փըշնըդ • Իսկ մեւսն վայրենի՝ զորոյ պատուղն ուտեն գազանք • տաճ, փէլիտ • փալամութ • Եա, գրի երբեմն Աղբայական կաղնի, որ նշանակէ պատուղ փէչէկաւոր՝ իւղային և անոյշ, որպիսի է ընկոյզն և նոսկն • ‖ տես և ա Կաղնի։

Կաղնանձեմ. եցի • եամ • եմ • (չէղոյ) • մանրաւորաբար ասի զանոց • որ է Թեմանձազական և ազորմագին իմն եղանակաւ հանել շան զձայն իւր • առիւ, կինճկինճալ • չիկիլթկալ • տաճ, ինլէմէք • ալամագ։

Կաղնանձիւն • (չէղոյ) • ազորմագին և Թեմանձական ձայն և ձիչ շան • լալագին առնալն • տաճ, ինլէյիշ • ինի էօնիւ •

Կաղնանձոդական • ի, ու • ոց, օք • (ած.) • տեսակական ազորմագին և Թեմանձակուսձայնի շան • որ քաղցկալ լինի կամ նեղեալ ի ցաւոյ իմեքէ • տաճ, ինլէմէքէ • ինլէյիշէ մախսուս։

Կաղկաջահոս • ‖ տես Կարկաջահոս։

Կաղնածին • (ած.) • ի կաղնւոյ կամ իբրև զկաղնին ծնեալ • տաճ, փըշնըդ ագաճընդան հասըլ օլան։

Կաղնահատուած. (գոյ.) կաղնին հատուած. կամ պատեհութիւր պատրաստ ինչ որ հատուցանելու իւրմէ իբրև վնասուածոյ, որպէս է ընկոյզն, նուշն, և այլն. ◆ տ. եէ Թիշիկ ֆընտըգ.

Կաղնահատ. ի. ած. ած. ած. (ած.) հարկանող և հատանող զծառն կաղնի. ◆ տ, ֆընտըգ ազատը քէսէն.

Կաղնապատուղ. պտղոյ, ոյ. ոց. ովք. ‖ տես Կաղին.

Կաղնատուած. (ած.) այն՝ որոյ տակ զպատուղ կաղնին, որ ասի զծառոյ՝ որ տակ զկաղնին. ◆ տ, ֆընտըգ վէրէն. ֆընտըգ ազատը.

Կաղնատուն. (գոյ.) տեղի կաղնեաց. ◆ տ, ֆընտըգ եէբի.

Կաղնի. նոյ՝ կամ նոյ, եաւ. եայ, եօք. (գոյ.) ծառ վայրենի, որ տակ զկաղնին՝ զոր ուտեն գազանք վայրի, և զթռուչս ի վերայ տերևացն. մռայլ. եղջար. ◆ տ, մէշէ. մաղը. փայտանալ. պէլուտ ազատը. իլղըն ազատը: Եա, է տեսակ իմն ընտանի կաղնւոյ, զորոյ զպատղն ուտեն մարդիկ. ◆ տ, ֆընտըգ ազատը. Եա, կարէ նշանակել ընդհանրապէս զամենայնսն՝ որք տան զպատառնաւոր պտուղ, որ է ընկղենին կամ նշենին, որոց և ասի Ասբայական կաղնի. ◆ տ, ձէվիզ. պատէմ ազատը: Եա, կարէ նշանակել իբրև ածական, որպէս կաղնային. կաղնէզեն. ◆ տ, ֆընտըգ ազատընտան.

Կաղնթէ. թէ. (գոյ.) կաղ գոլ. ի քայլելն կաղալն ի մի կոշկի կամ յերկուսս կողմանս. խեղ լինելն ոտամբ կամ ոտիւք. ակաբանալն ի ճանապարհի կամ ի գործս ինչ. ◆ տ, Թօփալլըգ. ափսաղլըգ.

Կաղպար. ‖ է ռամկականն բառս Կաղապար՝ կամ Գաղափար.

Կաղջին. ջնոյ, ոյ. ոց, ովք. (գոյ.) գրիւ ևս Կաղշին, կամ Կաղչին. է շաղախ մածուր հաղց իբր կաւ ձեփոյ. ◆ տ, չամուր՝ սրվա իշին. Եա, իբր ածական՝ նշանակէ կաւոտ. մածուցիկ. ◆ տ, չամուրլու.

Կաղս ի կաղս. ‖ տես Կաղ ի կաղ.

Կած. ի, իւ. իցի, իւք. (գոյ.) Թաղիք. կոշիկ. հանդերձ կամ գլխարկ կաձեալ. խիտ գործուած ինչ բրդեղէն կամ մաղեղէն. ցփսի. ◆ տ, քէչէ. շալ. Եա, նշանակէ ըստ իմիք նուրբ իբրև զմազ. ◆ տ, գըլ կիսի ինձէ.

Կաճակուռ. (ած.) այն՝ որ կաճիւռ կռեալ է. ◆ տ, քէչէ իլէ սըգըլանմըշ. Եա, նուրբ մաղիւռ կռեալ, ոչ ասի՝ Կաճակուռ.

Թաղիք. ◆ տ, ինձէ գըլ իլի իչլէնմիչ.

Կաճառ. ի. ու. ոց՝ կամ ից. ք. (գոյ.) իբր տեղի յորում կայ ճառ և զոյց հանդիսական կենակցութեան. հանդէս. խառնիճաղանջ ուրախակցութեան. համախմբումն. հրաւէր. պարտէզ. պիրլիք. ալոյ. ճիւմհիւրլը.

Կաճառախիտ. (ած.) այն՝ յորում է կաճառ խիտ. յոքնախումբ. ◆ տ, գալապալըգլը.

Կաճառական. ի, ու. ոց, ք. (ած.) վերաբերեալ ի կաճառ. հանդիսական. ◆ տ, մէշէնէ, ճիւմհիւրլէ միւնէվվելիք.

Կաճառակից. կցի, իս. ոց. ք. (ած.) հանդիսակից. այն՝ որ հաղորդ է ի կաճառ կենակցութեան և խոսակցութեան. խրճակից. ◆ տ, մէշէնէլի, ճիւմհիւրլէ իչտիրաք.

Կաճառաձեմ. ի, իս. իցի. ք. (ած.) յոքնախումբ բազմագումար. գնդապար. ◆ տ, գալապալըգլը.

Կաճառեմ. եցի. եա. ել. } (էչշոյ.)
Կաճառիմ. եցայ. եաց. իլ. }
ի մի կառճառ և ի խումբ միաբանիլ. ի միում հանդիսի կենակցութեան գտանիլ. կենակից և խոսակից լինել. ◆ տ, Թօփ օլմագ. քիւմէլէնմէք. Եա, բայս Կաճառեմ կարէ երբեմն իբրև նեղգործական նշանակել՝ ժողովել կամ հաւաքել ի մի կառճառ. ◆ տ, Թօփլամագ.

Կաճառորդ. ի, ու. ոց, ք. ‖ տես ի վերոյ Կաճառակից.

Կաճառումն. ումն, ամք. անց, ամբք. (գոյ.) կազմելն զկաճառ. միաբանիլն. գումարիլն ի կենակցութեան և յընտանի խոսակցութեան. ◆ տ, Թօփ օլմա. մէշլու գէօրմա.

Կաճեայ. } ձեի, իս. իցի, իւք. (ած.) այն
Կաճէ. . } ամ՝ որ կազմի ի կաճէ և կամ ի մազից այծուց. Թաղեայ. ◆ տ, քէչէ. քէչէ Թիւրլիանէն. Եա, զգեցեալ կաճիւռ. ◆ տ, քէչէլի.

Կաճին. ճնոյ՝ կամ ճնի, ոյ. ոց, ովք. (գոյ.) արմատ բուսոց և անկոց, ասկայն բազմաթեզ որպէս զկաճ. ◆ տ, քէօք.

Կաճուկ. ճկի, ու. ոց, ք. (գոյ.) խոնաձարսւր. կամ փոխանակելի կուսէղէն. ◆ տ, գուռնաչ. սարըշ.

Կամ. (գոյ.) ‖ տես Կամն, և Կամք.

Կամ. և Կամ. } (շաղկ. պրոպոն.) իբր
Կամ Թէ, } կարգ զբաս և զբանս՝ սահման սրտհաճ ինչ կամ զանազանութեան ի միմեանց ցուցանելով. ◆ տ, եա. եախօտ: Եա, լինի շաղկապ բազմեւսական, զի ըստ

խմիք զանազան բաւս և բանս յարեալ կապկ իբր բաղխեսկ ընդ միմեանս. ՓՈՔ, հԼմ. տախի.

Կամ. կայի. կայց. կալ. (չէկոյ). հաստատուն կամ կանգուն ինալ՝ գոլ. տեղակալել ուրեք. աւելի. ՓՈՔ, տուրմագ. տօղրաս. գալի օրմագ. Նա, իբր լծորդ է ընդ բայիցս գոլ, լինիլ, կամ առնել. գտանիլ. ի վեր երևիլ. յառնել. ՓՈՔ, օրմագ. Նա, կեալ. տալիլ. ՓՈՔ, եաշամագ. Նա, գադաբիլ. կասիլ. որպ ասի՝ կացին աչք նը, իմանի գադաբեցան աչք նը ի տեսանելոյ. ՓՈՔ, արամ վերմ.ք. Նա, տպատել. ինալ. որ և ասի կալ ինալ. ՓՈՔ, պէքլէմ.ք. Նա, կալ է անուն միոյ առարգաւմէնցն արիստաուէլ. Նա, ասի կալ ի վեր, նշանակէ մակացու և հմուտ լինել հետազօտութ.ք. վերս հասու և խելամուտ լինել. ՓՈՔ, վերգուփ օրմագ. Նա, վերակացու. կամ ոստիկան լինել. ՓՈՔ, նազըր օրմագ. Նա, հակառակ կալ, յաղթիա կալ, ի տպատու կալ և այլն, ‖ ասե ի կարգի յարակից բառիցն.

Կամագիւտ լինել. ‖ իբր ուղղելի է գրելոյ Գամագիւտ լինել, այսինքն զկնի հնարից գտանել. հնարս հնարել. ՓՈՔ, չարէ պուլմագ. միւբաղնա էրմ.ք. Քանզի բառս Գամ՝ նշանակէ ևս ի գիրս նախնեաց՝ հնարք. ելք. դէպք. դիւրութ.ն. անցք. ՓՈՔ, չարէ. Նա, ըստ ոմանց՝ նշանակէ գտանել զկամս, այսինքն զգօժարութիւն կամաց իւրոց. առնել և յառաջագոյացնել զգաճոյս իւր. Եւ որովհետև Կ և Գ լծորդ են ընդ միմեանս և փոխին ի տեղի միմեանց, վն որոյ նոյն համարեալ են յամանց բառիցն Գամագիւտ և Կամագիւտ. և թէ չև տառագեալ զնշանակութ.ն բառիս Գամ, իբր հնարք, կարծեալ է լինել Կամք.

Կամագլոր. (ածական) կամ (հոլքոյ). կամաւ և յօժարութ.ն կամ կամակորութ.ն գլորեալ. ՓՈՔ, իրառէի լէկ սիւշմիւշ.

Կամագնաց. (ածական). այն՝ որ գնայ կամ վարի ըստ հաճոյից կամաց անձին իւրոյ. ըստ յօժարութեան սրտի իւրոյ կենցաղավարեալ. ՓՈՔ, իրառէի լէկ կիտէն.

Կամաճոգ լինել. ‖ կամաւ թողուլ. յօժարութ.ն սրտի ի բաց ելանել և հրաժարիլ. ՓՈՔ, իրառէի լէկ պըրագմագ. կէրի տուրմագ.

Կամակ. ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ). իբր նաւէր կամ ընծայ՝ որ մատուցանի կոյս. ՓՈՔ, փուխլարա վէրիլէն փէշքէշ.

Կամակամ. ի, իւ. իյ, իւք. (ածական). այն՝ որ ըստ կամաց և հաճութ.ն ուրուք խորհի և ինքն. համակամ. համամիտ. ՓՈՔ, պիր ֆիքիրլի.

Կամածին. (ածական). այն՝ որ ծնեալ և յառաջ եկեալ է ի կամաց իւրոց. անձնիշխանական. եղեալ կամօք և հաճութ.ն, ոչ ասի՝ Կամածին չարիք կամ բարիք. ՓՈՔ, քէֆիլինէ. քէնտի պաշընտան չդգարտա.

Կամակ. ի, ու. ոյ, օք. (ածական). ըստ սխորժակի իւրում և կամաց եղեալ. հաճոյական. սխորժական. հեշտասէր. քաղցր. ուշիմ, քէֆին ուզածը. ՓՈՔ, լաթիֆ. խոշկիւվար. Նա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ սխորժաբար. հաճութ.ն. ՓՈՔ, քէֆինէ կէօրէ. Նա, յոգնակի սորին Կամակք՝ կոչէ նշանակել իբրև գոյական՝ հաճոյք. սխորժական իրք. հեշտասէր ինչ. ՓՈՔ, խաթէքինէ կէօրէ շէյ. քէֆ.

Կամակագին. գտանի, իւ. իյ, իւք. (ածական). առաւել հաճոյ և սխորժելի կամաց իւրոց. ՓՈՔ, ղայրէթ մադպուլ իրառէթինէ. Նա, յարեալ ի բոյս՝ կարէ լինել իբր մակբայ, և նշանակէ առաւել սխորժանօք և հաճութեամբ. մտագիւր. ՓՈՔ, ղայրէթ խաթէք իլէ.

Կամակալ. ի, աւ. կամ իւ. ոյ, օք. (ածական). այն՝ որ զհաճոյս կամաց իւրոց հաստատուն կալեալ ունի և ոչ անոյս ումեք. իբր ինքնահաւան. ՓՈՔ, ինատճը. Նա, կարէ նշանակել և առնօղ այսինքն կատարօղ զկամս այլոց. ՓՈՔ, իրառէթի էչիւս էտէն.

Կամակալութ.ն. թ.ե. (գոյ). սինդ և հաստատուն առնելն զկամս իւր. ինդրելն ըզկատարածին հաճոյից իւրոց. իբր ինքնահաւանութիւն. ՓՈՔ, ինատճըլըգ.

Կամական. ի, աւ. ոյ, օք. (ածական). այն՝ յօրում գտանի կամք անձին կամ այլոց. կամաւոր. ՓՈՔ, իրառէթլի. կէօնիւլլիւ. ‖ ևս տես Կամակատար, և Կամկատական.

Կամակատար. ի, աւ. ոյ՝ կամ իւ. օք. ‖

Կամակատարու. բաւ. աւ. ոյ, օք. (ածական). այն՝ որ հաճութ.ն կատարէ զկամս և զհրաման այլոց. հլու. առնօղ զհաճոյս այլոց. ՓՈՔ, պաշգաթընն մէրամը, իրառէթի էչիւս էտէն. միւթիւ.

Կամակատարութ.ն. թ.ե. (գոյ). լինելն կատարիչ կամաց այլոց. կամկար յօժարութեամբ ի հնազանդութ.ն. հլու. ՓՈՔ, միւթիւլիւք.

Կամակոր • (ած) • այն՝ որ կամի և կարէ կատարել զիւրն իւր • ինքնակամ • յօժարակամ • անձնիշխան • գոհ, հէնօնելլինե • հնազանդ • ‖ տե՛ս նաև Կամակատար։

Կամակար • • • (ուղիղ որթևոն)։ Կամակատար • Կամակարապետ • Կամակարապիտ • կամակոր մարդ • յօժարութեբ և հաճութեբ • ըստ կամաց այլոց կամ անձին իւրոյ • կամակ և անհնազանդական ինչ կերպ պիս • գոհ, խոհեբ իւր • միաբառնա կէօրէ։

Կամակարճ • եցի, եա • ել • (չէզու)։ կամաւորապէս և յօժարութեբ դիմել ինչ • ըստ կամս անձին գնալ • գործել ինչ ըստ կամաց իւրոց • գոհ • քէֆինէ կիւմէբ։

Կամակարութեբ • թեբ • (գոյ)։ յօժարակամ հաճութեբ • հլութեբ • և անձնիշխանութեբ, կամ անձնահաճութեբ • և ազատ կամեցողութիւն • ի բարի և ի չար • գոհ, իրաւէբ • ազատութբ։

Կամակատար • • (ուղիղ որթևոն)։ եւ ի Կամակարապետ • Նէ ի բառէս կամակարբ • յօժարութեբ • անձնիշխանութեբ • ի կամս իւրոց • ինքնակամութեբ • գոհ, քէնօնի խոհէբի իւր։

Կամակացեալ • ցեալ, իւ • ից, իւբ • (ած)։ այն՝ որ կացուցեալ այսինքն հաստատեալ ունի զհաճոյս կամաց իւրոց • անձնահաճ • գոհ, ինաձոլը • քէնօնի քէֆինէ պէչինիչ։

Կամակից • կցի, ա՛ կամ իւ • ից, օբ • (ած)։ այն՝ որպ սիրան և կամքն կից է և նոյն լինդ սիրոյ և կամաց այլոց ուրաբ • համախոհ • գոհ, սրբառաշ • միաբեթէֆբզ։

Կամակոր • ի, իւ • ից, օբ • (ած)։ կորացեալ իբրև կամին • ծամածռուած • խեղաթիւր • թիւրեալ իրօք կամ նմանութբ • ասիճ, ծռուռումուռ • գոհ, էյրի պիւչիւնէ • եամբու բի, Նա, կամաւ կորացեալ ի յոռութեբ ինչ • յամառ • կամապաշտ • գոհ, ինաձոլը • ինաձոլնա գալի, Նա, գրի Կամակորս՝ որ լինի մակբայ • և նշանակէ խոտորնակի • թիւրութբ • ասիճ • ուրբ մարդ • գոհ, այդ բբը։

Կամակորաբար • ի, աւ • ից, օբ • (ած)։ այն՝ որ կամաւ խօսի զթիւր խօսս • գիտելով զնոյնբ բանս խօսօշ • գոհ • պիլէրէք էյրի սէօյլէյէն։

Կամակորեմ • եցի • եա • ել • (չէզգօրծ)։ կամաւ կորացուցանել զինի • կամ զբան • խեղաթիւրել • յիշողբել • խանգարել • ոչ ամենք զբանս սուբբ գրոց մեկնեն ի մոլար • գոհ, պօղմագ • ագռիկ ալմագ • թէռիլ էմեբք • էյրի մանա վէրմբք։

Կամակորիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզու)։ կամաւ թէքիլ ատ վատաթատութեբ • կամ յամառ իլ ի կամս իւր • թիւրիլ • խոտորիլ • գոհ, ինաձ էմբք • սափմագ։

Կամակորութեբ • թեբ • (գոյ)։ խեղաթիւրութեբ • ծամածռութեբ • խոտորնակութեբ • գոհ, էյրիլիքբ • Նա, իբբ յամառութեբ • ինքնահաճութեբ • գոհ, ինաձոլըգ։

Կամակռեբ • թեբ • (գոյ)։ կամակբ • հաճոյբ • հաճռեբ • յօժարութեբ • և իբբ փափկութիւն • գոհ, գոյըլ օլմա • բաղըլըգ։

Կամակցիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզու)։ կամակից և համախոհ լինել • հաճռեմեմբ կցորդ և հաղորդ լինել կամաց ուրաբ • գոհ, սրբառաշ • միաբեթէֆբզ օլմագ։

Կամակցութեբ • թեբ • (գոյ)։ կամակից և համախոհ լինելն • համակամութեբ • միաբան հաւանութեբ և հաճռեբ • գոհ, միաբեթէֆբզգըգ • բաղըլըգ։

Կամահաճոյ • ի, իւ • ից, իւբ • (ած)։ այն՝ որ հաճէ զկամս այլոց • գոհ, իրատէմեմ խօշ էմէմբքբ • Նա, իբբ հաճռեթիւն • գոհ, մագպուլ խօշ։

Կամահաճութեբ • թեբ • (գոյ)։ հաճելն և հաւանեցեալն զկամս այլոց • գոհ, իրատէմեմ խօշ էմէմբքբ • Նա, իբբ հաճռեթիւն • գոհ, մագպուլ ըլըգ։

Կամամահ լինել • ‖ կամաւ և ձեռօք իւրովք մահ բերել անձին • անձնասպան լինել • գոհ, քէնօնի քէնօնին կօլմա։

Կամամարտ • ի, իւ • ից, իւբ • (ած)։ այն՝ որ կամի զմարտ • խռովասէր • խռովայոյզ բարբ • գոհ, գաւղա խոհէչին • Նա, պընդօղ զկամս և զպարծիս իւր • գոհ, ինաձոլը։

Կամամոռացական • ի, աւ • ից, օբ • (ած)։ մոռացեալ ըստ հաճոյս • մոռացական • այն՝ որ չունի գոյութեբ ի բնութեբ իրաց, և ըստ կամի մոռացեմբ և երևակայեմբ իբրև չէմարիտ գոյակ • որպ է եղջերաքաղաղ • փղաքաղաղ • ասիճ, չինեցու • գոհ, եաֆսի։

Կամայ • ի, իւ • իյ՝ կամ այց • իւբ • (ած)։ կամաւորս, որպ նեղկան է ակամայ • գոհ, իրատէմլի • էհճինէլիսի • Նա, յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ • և նշանակէ կամաւ • կամաւորաբեմբ • գոհ, իսթէբ իլէ։

Կամայական • ի, աւ • ից, օբ • (ած) ‖ Նոյն է ընդ վերնոյն։

Կամայաւէտ • (ած)՝ յաւէտ և յոյժ կամաւոր • գոհ, փէբ իրատէմլի։

Կամայ և ակամայ • ‖ ակամայ կամք • բռնադատութ • պտ, խոՀակ խոՀեմդ. լսելագ։
Կամայորդոր • } (ած) ։ յաժանակամ • յաժանյաժար • } ժար և յորդոր կամք • ինքնակամ, պտ, իրատեմելի • Ես ։ բառս Կամայժար՝ լինի մակբայ, և նշանակէ կամս կար մուզք • յաժանորդ • պտ, կէսինչ լլիս։
Կամապաշտ • ի • իս • իդ • իւք • (ած) ։ այն՝ որ պաշտէ զկամս իւր • յամառաբար, կամս սէր • պտ, ինաամեր • մատնիչ։
Կամապաշտութ • թե • (գ••) ։ պաշտելն կամ հաստատուն ունելն զկամս անձին իւրոյ • առնելն ըստ կամայ իւրոյ • յամառաբար • պտ, ինաամերութ • մատնիչութ։
Կամաս • (գ••) ։ զգեստ • պտ, էսպագ ։ ‖ տես և Ա՛ազեկամաս։
Կամաւէր • սիրի, աւ • այ, զք • (ած) ։ սիրօղ և պաշտօղ զկամս իւր • պտ, իրատեմելնի սեվին։
Կամար • ի • աւ • այ • զք • (գ••) ։ խորանաձև և գմբեթաձև կերպաւոր, որ լինի ի շինուածս մեծամեծ ապարանից կամ փողոցայ և այլոց ինչ իրաց • պտ, եափու քէմերի • Ես, կամար ասի գօտին, զոր կապ մեալ Թաղեցք կամ բանվակզք ածին մարդիկ ընդ մէջս, յորում և ձանապարհորդք տան շինել զտեղի ինչ և պահեն ի նմա զսակիս • պտ, քէմեր • գուշագ՝ Ես, կամարակապ շինուած, և գաւիթ ի նախադրանս տաճարաց և ապարանից • պտ, քէմեր պիլիմինտ եափու • քէմեր պլեր • Ես ։ գմբեթ և խորան երկնից • պարանակզ և շրջանակզ մոլորակաց • պտ, կէզք գուպպէմի։
Կամարազարդ • (ած) ։ այն՝ որ կամարզք զարդարեալ է • պտ, քէմեր իլէ ռոնանմըշ։
Կամարածածուկ • (ած) ։ այն՝ որ կամարաձանձկեալ է, որպիսի են փողոցք ինչ • պտ, քէմերլի։
Կամարածու • ծուի, աւ • այ • զք • (ած) ։ այն՝ որ ածէ և կապէ ընդ մէջ իւր զնամս • գօտիածու • պտ, քէմեր պաղլայան։
Կամարակալ • ի • աւ • այ, զք • (ած) ։ այն՝ որ կալնու և հաստատուն պահէ զշտայակապ շինուածս կամարին, որպիսի է սիւնն՝ որոյ վերայ շինի կամարն • պտ, քէմերի Թուեան • տիրէզք • տիրսէզ։
Կամարակապ • ի • իս • իդ, իւք • (ած) ։ կամարաւ կապեալ, այսինքն կերտեալ, որոյ են որահք լինչ կամ շինուածք՝ որք կամարաձև ծածկեալ են • պտ, քէմերլի • քէմերլի։
Կամարակերպ • (ած) ։ կամարանման • կամարաձև • պտ, քէմեր պիլիմինակ • Ես, յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ, և նշանակէ ի կերպ կամարի • պտ, քէմեր կիպի։
Կամարակիզք • կցայ, զք • (գ••) ։ կիզք կամ կցուած և զօղ կամարայ • պտ, քէմեր պաղը • օրԹասը։
Կամարագծութ • թե • (գ••) ։ ձգումն կամարի • պտ, քէմեր ալմա • Ես, ձգեալ կամարն • պտ, ալըըմըշ քէմեր։
Կամարաձև • ի • իս • իդ, իւք • ‖ տես ի վերոյ Կամարակերպ։
Կամարայարկ • (ած) ։ այն՝ որոյ յարկն է կամարաձև • պտ, քէմերլի։
Կամարայօն • ի • իս • իդ, իւք • (ած) ։ այն՝ որոյ յօնքն են իբր կամարակերպ տարածեալ • պտ, չաթըզ գաշլը։
Կամարանման • այայ • ցկր • ալ • (էնչ•••) ։ կամար լինել • իբրև զկամար կամ կամարաձև լինել • պտ, քէմերլէնմէք • քէմեր կիպի օլմագ։
Կամարանի • (գ••) ։ մանրիկս անի է յոգնականակերս • վասն որոյ այս բառ նշանակէ կամարք • պտ, քէմերլեր։
Կամարանման • ի • իս • իդ, իւք • (ած) կամ (•ուէնչ•••) ։ ‖ տես ի վերոյ Կամարակերպ։
Կամարաշէն • շինի, իս • իդ, իւք • } (ած) ։
Կամարապատ • ի • իս • իդ • իւք • } իբր կամարակապ • այն՝ որ կամարաւ կամ կամարաձև շինեալ և պատեալ է • պտ, քէմերլի եափըլմըշ։
Կամարասեան • սեան • սեամբ • սեանց • սեամբք • (գ••) ։ սիւն՝ որ իբրև հինի բառնայ զկամարն, կամ յորոյ վերայ շինի կամարն • պտ, քէմեր սիրէյլի։
Կամարար • ի • աւ • այ՝ կամ իդ • զք • (ած) ։ այն՝ որ առնէ և կատարէ զկամս այլոց • հլու • մատղուբ ծառայօղ • հնազանդ • պտ, պաշքաասընդն իրատեմելնի հատ էսէն • մուեմիս • Ես ։ ասի Կամարար և Աստուած ։ զի առնէ զկամս և լսէ ձայնի երկիւղածից իւրոց։
Կամարարօղ • ի • աւ • այ • զք • ‖ տես ի վերոյ Կամարար։
Կամարարութ • թե • (գ••) ։ առնելն զգործս կամս անասն • կատարելն զհրամանս և զկամս ուրուք • հնազանդութ • մատղուբ ծառայութ • պտ, մուեմիսլըք • պաշքասընդն իսկ էսէնի էմր։

Կամաքաւար • ի • աւ • ից, օք • (ած) • ու-նօղ զկամսն, իբր գոսի ընդ միջ խո-գո-ւոց • գաւ, քեմիբլի • գաւշագլը։

Կամաքաւեմ • եցայ • եա • ել • (Ներգործ) • իբր գծել ուրուք զգիծ ինչ իբրև զկամաս • սահ մանել • կոպարաւորել • գծ, օնիսօր չէ քեմ-ք։

Կամաւ • (հոլով ոչ-հոգ-հոգ) • է գործական հոլովին Կամ և Կամք բառի, որ և ասի կա-մաք • կամայ • հաճառեմ • յօժարութիւ • գաւ, կէօնիւլ իրառէի իւլէ • Եա • վարի իբրև ածական՝ ‖ առն Կամաւոր, և Կամայական։

Կամաւոր • ի • աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ է ըստ կամաց և յօժարութեան ուրուք • այն՝ որ եղեալ է ազատ և յօժար կամօք ուրուք • կամայական • գաւ, կէօնիւլլիւ • իրառէիլի։

Կամաւոր • • • } (հոլով ոչ-հոգ-հոգ) • կա-Կամաւորաբար • } մաւ • ազատ և անձնիշ-խան կամօք • գաւ, իրառէի իւլէ։

Կամաւորական • ‖ առն Ի վերոյ Կամաւոր, որ է անուն։

Կամաւորապէս • ‖ առն Կամաւորաբար։

Կամաւորիմ • եցայ • եայ • իլ • (չերգոյ) • կամիլ • յօժարիլ • գաւ, իրառէքլէնմէք։

Կամաւորութիւն • թեան • (գոյ) • կամաւոր գոլն ի գործոցն ինչ • գաւ, կէօնիւլ իրառէք • Եա, գործական հոլով սորին կամաւորու-թեամբ, յաւելեալ ի բայս՝ լինի մակբայ և նշանակէ կամայ • յօժար կամօք • գաւ, կէօնիւլ իւլէ • իրառէք իւլէ։

Կամաւօտ • ի • աւ • ից, օք • (գոյ) • է անուն հինգերորդ ժամուն գիշերոյ • զոր առօցեա ի բառն ՀԱՄ։

Կամելի • լոյ • եաւ • եայ • եօք • ‖ առն Ի վերոյ Կամեցող։

Կամեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (առնող) • ունել • հաճեցուցանել • գաւ • իրառէքլէնմէք։

Կամիմ • եցայ • եայ • իլ • (հոլով ոչ-հոգ-հոգ) • ազատ կամօք բերիլ յինչ • միաել կամայ իբր աւ բարի ինչ • յօժարիլ • հաճիլ • ընտրել կամօք • վարել կամայ զգործոցն իւր • ուզիլ • հաւնիլ • գաւ, իրառէմէք • արզուլամագ • գասթ էմէմ-ք • պէկէնմէք։

Կամչեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) • իբր ա-ծել գինիւլ • սփածանիլ • գաւ, գաւշանմագ։

Կամն • մին, ամբ • մունք, անց • ամբք • } (գոյ) •
Կամնաւոր • ի • իւ • իցի • իւք • }

սայլ կամ կառք կամենալոյ, որ է փայտեայ լայն և տափարակ շինուած ինչ, ընդ որով բեռնեալ կան գայլախազք, զոր եդեալ ի վերայ որայինն՝ որ ի կալն, և կանգնեալ ի վերայ՝ շուրջանակի վարելով ընդ քոլոր կալն, տան քարշել եզին՝ մինչև ջարդիլ որայինն, զոր յետոյ հաւաքել որձեն ըզ-ցորեանն ի յարդից • և ոմանք եւս զայս սայլ կազմին անուամբ, իբր զի առեալ զբը կաս կոտրս փայտեայ առաւար սեան, զոր պատեալ սղոցաձև երկաթով դնեն ընդ կամնասայլեան իբրև զերկուս անիս, որք ի քարշելն եզին զկամն՝ թաւալմամբ ջարդեն զցորան • գաւ, տիւլէն • չէրչէք քի խարման օնուբէրլէր։

Կամչաս • ի • իս • իցի • իւք • (ած) • իբր կա-մապաշտ • յամառեալ • գաւ, ինաատչը • իրառէքճինէ ուշան։

Կամող • ‖ առն Կամեցող։

Կամոլին • (հոլով ոչ-հոգ-հոգ) • գրի եւս Կա-մոլի • կամաւ • կամայ • յօժարական • գաւ, խոթէք իլլէ • կէօնիւլ իլլէ։

Կամուրջ • մրջի՝ կամ մուրջի, աւ • ից, կամ իս • իցի, օք • (գոյ) • կամարաձեւ շինուած ինչ ի վերոյ գետոց կամ ջուրց լերանց կամ նեղ անցից ծոլոր՝ առ ի անցանել անաւ ճանապարհորդաց • գաւ, քէօփրիւ։

Կամար • ի • աւ • ից, օք • (ած) • Կամ՝ խոս թարգմանի, իսկ Աբր՝ գլուխ լսի • ուսոյ Կամարն նշանակէ ունօղ զխոտ գլուխ • գաւ, չալըգ պաշլը։

Կամրջախլէք • լոյ՝ կամ լոյ • օք • (գոյ) • խլէք կամրջի, իբր գլուխն կամ մատ կա-մրջոց • գաւ, քէօփրիւնիւն պաշը, ուշաե։

Կամրջեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) • կազ-մել և շինել զկամրջ • պատել կամրջաւ • գաւ, քէօփրիւլը եամմագ։

Կամփակ • ի • աւ • ից, օք • (գոյ) • գրի և

Կամնակ. է բառ. յատկական, որ նշանակէ անօթ. սափոր. կամ մանաւանդ սրսուակ կամ շիշ իւղոյ. գաւդ. եալ գաւդը, շիշէսի։

Կամք. մաց, օք. (գոյ)։ անձնիշխան զօրութիւն հոգւոյ, որով կամիմք զինչ. բանական յօժարութիւն. կամեցողութիւն. հաճոյք. ախորժ սրտի. գաղ, կէսնխելք. իրաւէն. ես, յայսմանէ բառիս՝ կամաւ, ի կամաց, իբրև մակբայ յատկաբ. ի բաց՝ նշանակեն կամաք. կամայ. ընտրութիւն կամաց. գաղ, խնթեմք իւէ. ես. գրի՝ ըստ կամի, որ նշանակէ ի հաճոյս. ըստ կամաց և հաճոյից. գաղ, միւբաոը կիպի. ես, մինչ գրիցի՝ քոյ կամաց, լինի մակբայ՝ և նշանակէ ակամայ. ընդդէմ կամաց. բռնի. գաղ, խնթեմկիցեմք. զօր ըլլա։

Կամք եմ, էիմ, և այլն, կամ ‖ հաճոյ և բար

Կամ է, էր, եղիցի ։ ։ ւոք թուի. լաւ համարիլ. կամիլ. հաճիլ. գաղ, էլի սայմագ. սիչկինուք։

Կայ. ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ), կայուածք. կայք. կայուածի. գաղ, տուրուզ. տուրմասը։ ես, կայանին հաստատուն. հաստատութիւն. և դափարք. դագարուածի. գաղ, միւհքեմ օլմասը. գաւիլիք. ես, տէղի. դիրք. կալաած տէղւոյ իրիք. գաղ, էէր. սէմթ։ ես, իբր կայք, այսինքն վարք. ընթացք վարուց. գաղ, հալ էհվալ. ես, բառս Կայք իբրև ածական՝ նշանակէ կայուն. այն՝ որ կայ կամ գոյ. եղեալ. գաղ, վար օլան։

Կայական. ի, աւ. այ, օք. (ածական)։ կայուն. հաստատուն. գաղ, միւհքեմ. թէնէլի. ես, այն ամ՝ որ լինի յատին կալուվ. գաղ, այագաա տուրարագ օլան։

Կայականութիւն. թիւ. (գոյ)։ կայունութիւն. կայք. հաստատութիւն. կամ վիճակ. վարքաւին. գաղ, միւհքեմլիք. թաալի։

Կայան. ի, աւ. այ, օք. (գոյ)։ կայք. հաստատուն կալն. կարգ և տէղի հաստատուն. գաղ, միւհքեմ տուրուշ. գալի էէր։ ‖ տես եւս Կայուիլ. և Կայարան։

Կայանամ. այայ. ցիր. ալ. (չէշտ)։ կալ. հաստատիլ. ի տէղի ուրիք. անշարժ ըլլալ առնուլ. ղտէղիլ. դադարիլ. գաղ, տուրմագ. միւհքեմլիքը։

Կայանանամ. ‖ տես ի վերոյ Կայանամ։

Կայանաւոր. ի, աւ. այ, օք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զհաստատուն կայուածի. անշարժ, որ ասի զերկրի. գաղ, միւհքեմ տուրուշլու։

Կայանաւորիմ. եցայ. էայ. իլ ‖ տես Կայանամ։

Կայանաւորիմն. ‖ տես Կայուածամ։

Կայարան. իւ. աց, օք. (գոյ)։ կայան. օթևան. տէղի կալլայ. վայր. գաղ, տուրաշագ էէր. օթագ. մէքեան։

Կայաւորանամ. ‖ տես Կայանամ։

Կայան. յեն, իւ. իյ, իւք. ‖ տես Կայան։

Կայի. ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ)։ է արմատ կթեմ բայի, նշանակէ կթոյ. քթոյ. կողով խաղողոյ, կամ չամչի, կամ ողկոյզ նոցին. չափ արմտեաց. քոռ. գաղ, քիւչիխ. սէլէ. սէվիթ։ ես, լինի արմատ կայթեմ բայի, և նշանակէ կայթաւին, զորմէ ‖ տես ի նմանէ Կայթիւն։

Կայթանեմ. } էցի. էայ. էլ. (չէշտ)։

Կայթեմ. } կայթս հարկանել. ատամամբ ուրախառնել. բաբախել. զձեռս և զոտս. պոռ առնուլ. դոփել. տրտնջել. եաւիչ, ցաճիկրտել. գաղ, բաղա էիմէք. հօրա թէփմէք. էլ գագմագ. չըբփմագ։

Կայթիւն. (գոյ)։ կայթք. ատամամբն ուրախառնիլ. կոբաւելն. բախառնիլ ոտից և ձեռաց. դոփիւն. ծափք. և շլանիւն. գաղ, բաղա էիմէք. հօրա չէքմէ։

Կայծակ. ի, աւ. ից, օք. (ածական)։ այն՝ որ տեսիլ ատամամբ. խոյասցօղ. որ ասի ըզկէնդանեայ՝ մանաւանդ զձագուց նոցա. գաղ, սըչըբայան. բաղա հաւին։

Կայծակիւն. Թիւն, տիւ. անց, տիւք. ‖ տես ի վերոյ Կայթիւն։

Կայլակ. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ շրիթ կաթաւածոյ հեղղղակ իրոյ, որպ ջրոյ՝ գինւոյ՝ արտասուաց, և այլ նմանեաց. կաթիլ. կաթ. գաղ, տամլա. գաթրէ։

Կայլակաձոս. (ածական)։ այն՝ որ հասէ զկայլակս իբրև արեան, կամ ջրոյ, և այլն. գաղ, գան, նաւ տաւլաըը ագբաան. ես, այն՝ որ հասի իբրև զկայլակս ինչ. գաղ, գաթրէ կիպի ագան։

Կայլականամ. ացայ. ցիր. ալ.
Կայլակեմ. էցի. էայ. էլ.
Կայլակիմ. եցայ. էայց. իլ.
(չէշտ)։

Կայլականանամ. ացայ. ցիր. ալ. հասիլ իբրև զկայլակս ինչ, որպ ջրոյ, արեան, և այլն. ծորիլ. թեթորիլ. ցայտել. յորդիլ. եաւիչ, վազել արտունի, ջրի, և այլն. գաղ, տաւլամագ. սըզմագ. ագմագ։

Կայլակնացու ցանեմ. ցուցի. ցի. էլ. (անշուշ)։ տալ կայլականալ. ծորեցուցանել. բղխե-

յուցանել • ած՝ տամլաթմամբ • տամլա տամլա էթմէք • սրզորբմամբ։

Կայլակաւմն • կման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ կայլականալն • բղխառմն • ծորառմն • ած՝ տամլառմն • ագմա • սրզմա։

Կայծ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ)։ փոքրիկ մասն հրոյ • որ է յեռմն մանրիկն կրակիկ՝ որ գոտանի ի մէջ մխոցոյ • և կամ կայծակն՝ որ ցայտէ ի բարբոքեալ հրոյ և ի ձրագէ • առ՝ կած • ած՝ գրղըճըմ՝ Ես, կայծակն՝ որ է ահագին վառեալ խարոյկ • ած՝ քէօղ • աթէշ։ Ես, հրագոյն ակն պատուական, որ Թարգմանի ի նոճ գիւրս Կարկեհան, կամ Սաւտակ • ած՝ չխմիրիւք Թաշը։

Կայծակատն • • } (ած)։ այն՝ որ խառն է

Կայծակակոտառն • } ընդ կայծս • կամ ընդ կայծակատնս հրոյ • սոյ ասի Կայծակակոտառն մխոցս • ած՝ աթէշ լիլէ գարըշըգ։

Կայծականամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ իբրև զկայծակն՝ այսինքն գհոսս լինել • հրանալ • շանթանալ • ած՝ աթէշ քէսիլմէք։

Կայծակեմ • ևցի • ևա • ել • (չէշտ)։ արձակել զկայծակատնս • փայլատակել ամպոց երկնից • շանթել, և կամ ցայտել կայծից հրոյ • ած՝ գրղըճըմ չզգաստանգ • սաստանգ • երկարատանգ։

Կայծակն • ական • ամբ • կուռք, կանց • ամբք • (գոյ)։ կայծ մեծ կամ փոքր • որ ցայտէ ի բարբոքեալ բոցոյ • շանթ • հուր կամ լոյս փայլատակեալ • ած՝ գրղըճըմ՝ Ես, կրակ • ածուս վառեալ • խարոյկ • ած՝ քէօղ • աթէշ։ Ես, հրեղէն փայլատակումն երկնից • շանթ երկնառաք • որ և ասի բարկութեան • ած՝ երըսըրըմ՝ Ես, է անուն պատկերի կամ խաղաւատի • որ ունի այսուհետ • ած՝ չխտան • խըչխարըգ։

Կայծակնաբորբոք • (ած)։ բարբոքեալ իբրև զկայծակն • հրաբորբոք • լուսաժայռ • ած՝ աթէշ կիպլի ալէֆլէնմիշ • շուգլը։

Կայծակնաբուռլս • (ած)։ հրաբուռլս • լուսաբուռլս • ած՝ աթէշ, շավգ չզգարան։

Կայծակնագոյն • գունոյ • ոյ • ոց • ովք • (ած)։ այն՝ որ ունի զգոյն կայծականց • հրագոյն • ոսկեգոյն • ած՝ աթէշլի։

Կայծակնաճաի • (ած)։ այն՝ որ Թափէ և Թօթափէ յիւրմէ զկայծակատնս • ած՝ գրղըճըմ՝ չզգարան։

Կայծակնակերպ • (ած)։ այն՝ որ է նման կայծական, իբր հրաշունչ • հրաչեայ • որոյ ասի՝ Կայծակնակերպ վիշապ • ած՝ աթէշլէ պէնզէր • աթէշլ • փարլագ կէօզլիւ։

Կայծակնահանուած • նուի • ած • ացս • օք • (ած)։ հանուղ զկայծակատնս • որպէս զհեթանոսս կամ զհրաբուխս լեառն հանայ • ած՝ աթէշ չզգարան։

Կայծակնահար • ի • աւ • ացս • օք • (ած)։ հարեալ ի կայծակատնէ • շանթահարեալ • ած՝ երըսըրըմանան վուրուլմուշ։

Կայծակնահար առնել • • • } (հէրգործ)։

Կայծակնահարեմ • եցի • եա • ել } իբր գայլայլազ ընդ պղպտատ հարմամբ բորբոքել զհուր • կամ շանթիւս հարկանել ի հրդեհել և կամ հարկանել կայծակամբ երկնից • ած՝ աթէշլէթմէք • երըսըրըմ իլէ վուրմագ։

Կայծակնահարուածիմ • թեր • (գոյ)։ հարկանիլն կայծակամբ երկնից • ած՝ երըսըրըմ վուրմասը։

Կայծակնաճաճանչ • (ած)։ այն՝ որ իբրև զկայծակն ճաճանչի և փայլի • կամ այն՝ որ նման կայծական զճառագայթս արձակէ • ած՝ երըսըրըմ կիպլի փարլըյան։

Կայծակնաճաճանչեցուցանեմ • ցուցի • ցո • եալ • (անցոյ)։ շողշողացուցանել կայծս իմն հրոյ • կամ կայծակատնս լուսոյ կամ հրոյ փայլատակել և ճառագայթել • ած՝ աթէշլ երըսըրըմ կիպլի փարլաթմագ։

Կայծակնամարքուր • (ած)։ այն՝ որ մարքեալ և սրբեալ է կայծակամբ հրոյ • ած՝ աթէշլ իլէ թէմիզլէնմիշ։ Ա՛յս բառ է սեպհական մակդիր մարգարէին Եսայեայ • որ խնամալի հրով ի ձեռն հրեշտակին մաքրեցաւ ըստ տեսլեան իւրում։

Կայծակնառնուն • (ած)։ այն՝ որ շնչէ զկայծակատնս հրոյ • հրաշունչ • որ ասի զամէհի գազանացդ վայրի • ած՝ գրղըճըմ փիւսքիւրիւճի։

Կայծակնասասան • (ած)։ այն՝ յորում գոյ ահ և երկիւղ սասանման ի Թօթափեալ կայծակնից • ած՝ գրղըճըմատան Թիթրէյիշլի։

Կայծակնասփռող • (ած)։ այն՝ որ վարէ կամ հանէ զկայծակատնս ի հրոյ • որոյ դարբինն և գործիք նր • ած՝ գրղըճըմ չզգարան։

Կայծակնասացած • (ած)։ այն՝ որ սատածեալ սխրէ և ծառէ լինիցէնէ զկայծակատնս • ած՝ գրղըճըմ սաչան։

Կայծակնասասփռի • (ած)։ այն՝ որ իբրև ըզսատափ տեղոյ զկայծակատնս • առ՝ անձրեւի սէս կրակ, կամ կած Թափօղ • ած՝ եալ մեր կիպլի աթէշ գրղըճըմ եաղմուրան։

Կայծակնաձեւսիլ • (ած) : այն՝ որ ունի ըղձաձեւսիլ կայծական • հրաձեւսիլ • ած, աթեչլի։

Կայծակնացայտ • լի • իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ ցայտակ և հանկ զկայծակունս, ըղկայծս • և զշանթս հրոյ • ած, եբբ արբբմ սաչան։

Կայծակնացոլ • (ած) : այն՝ որ ցոլացուցանէ և տարածէ զկայծակունս • փայլակնացայտ • ած, գբղբլէբմ սաչան, եայան։

Կայծակնաւոր • լի • աւ • աց • օք • (ած) : այն՝ որ կինքեան ունի զկայծակունս, որպիսի է հաւն բարբաքաւ • ած, գբղբլէբմբը • Ս, այն՝ որ լի է կայծակամբք հրոյ • ած, աթեչլի։

Կայծակնափայլ • ‖ տե՛ս Կայծակնաձաճանչ։

Կայծակնաւս • լի • իւս • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ լի է կայծակամբ հրոյ • ած, աթեչլի • գբղբլէբմբը։

Կայծակնաւէն • կան, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) : կայծակնէն • փայլատակէն • ած, եբբլորբմ, չհնչէք չգաբաս։ Ս, կայծակն • խոբոյկ • շանթ • ած, քէօզ • աթեչ • գբղբլէբմ։

Կայծանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէղոյ) : լինիլ իբբև զկայծ • փախարկիլ՝ ի կայծ • հրանալ • առնչ, կրակ կոբբիլ • ած, աթեչ քէ•սիմբք։

Կայծանիչ • (ած) : այն՝ որ ունի զինչ կայծի • իբբ հրաբղխ • կարմիր • ած, աթեչ, գբղբլէբմ կիպլի։

Կայծառ • լի • իւ • աց • օք • (գոյ) : առնելի, որ է երկաթեայ կամ պղնձեայ գործի մինչ • որով բառնի կայծ հրոյ՝ ի վառարանէ • ած, մանչայ։

Կայծաքար • ‖ տե՛ս՝ ի նենբբոյ Կայծքար։

Կայծի • ‖ տե՛ս Կայծ • իբբ կարկեհան։

Կայծուռիկ • (գոյ) : գբբև ևս Կածուռիկ, որ է ուռոյցք մինչ կամ պալար, որ պատահի՝ ի մարմնի մարդոյ, և այրէ իբբև զկայծ • որ և Կայծակն առի • ած, գասպարձբգ։

Կայծուռ • ծուռ, աւ • աց • օք • Կայծուռուկ • (խոխբբիւ հոլովի) • • • (գոյ) : է փշալից թաւի մինչ, որ տարածէ զինաւնիմանձ և զնեղաթեբբ զտաս իւր կիբեաս երկրի, որոյ վուշքն են երկայն և սուբ՝ ընդ որ ոչ օք կարէ մերձենալ ձեռաք, այլ երկաթի գործօք հատեալ՝ տան առնել ուղտուց • առնչ, կածուռ փուշ • ած, պիր նէվ ալիքնվի օձ։

Կայծուն • (խոխբբիւ հոլովի) : ‖ տե՛ս՝ ի վերոյ Կայծակնաւոր։

Կայծքար • լի • աւ • աց • օք • (գոյ) : է քար մինչ՝ որ ի հարկանիլն ընդ պողպատ հանէ զկայծ, և վառէ զսնգիկս՝ զոր ի հարկանելն դնեն ի վերայ նոցն քարբին • ած, չաքմագ թաչբբ։

Կայկայիմ • եցայ • եա՛ց • իբբ • (չէղոյ) : առաձել և ջղժ կայանալ • ամենեին հաստատուն լինել և կայուն • ած, գաղի միւսքէմ տաբմագ։

Կայմ • ‖ տե՛ս Կամ։

Կայմառ • ‖ տե՛ս Կամառ։

Կայմ • լի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) : իբբև բան ծառոյ մեծ և երկայն և սառաբ փայտեայ սիւնն, որ հաստատեալ կայ ուղիղ ի միջի նաւու • յորոյ վեր կապին համ պարանք • ած, սէրէնկ տիրէլի • Ս, չորժուն ձողն՝ որ խոտորնակի եդեալ կայ ի վերին կողմն նոցն ուղիղ սեան, յորոյ վեր կապեն զառագաստ նաւուն • ած, սէրէնկ • Ս, Կայմ առի սիւնաձեւ փայտ վրանին, որ բոլորակ ունի զրկանն • ած, չտաբբր տիրկբէ։

Կայմառիւն • թեան • • • • • } (գոյ) :

Կայմուն • կայման, ամբ • անց, ամբք • } (գոյ) : կապն • կայմանալն • գործն • հաստատուն է • ած, տաբբաչ • գաղիլիք • ‖ ևս տե՛ս Կայան։

Կայուն • լի • իւ • իկ • օք • (ած) : անշարժ • հաստատուն • ունօղ զկայ հաստատ • անկողդողդ • ած, գաղի • միւսքէմ • մէճին։

Կայր • լի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) : իբբ նշանակէ կարգ • վիճակ • որպէսութիւն • ած, հալ։ Ս, կարծեցաւ յոմանց նոցն լինել ընդ գոյր բառին։

Կայս • (գոյ) : է անուն հոդմոյ՝ որ խոտովք զօրս • ած, պիր բիւզնէսար խամի տիր։

Կայսերագիր • գբբ • աւ • ից • օք • (ած) : այն՝ որ ի կայսերէ է գբբեալ կամ տառապագբեալ • ած, հիւանքեաբտան եաղբբբչ։

Կայսերազարմ • լի • իւ • իկ • իւք • (ած) : այն՝ որ է ի զարմէ և ի տոհմէ կայսեր • Թագաւորազն • Թագազարմ • ած, հիւանքաներ աջսաներան։

Կայսերալուր • (ած) : այն՝ որ է յոյսինչ և հրաւարակիչ լոյս կայսերական հրամանն, որպէս ասի փող Կայսերալուր • ած, հիւանքեաբրն Թէմմիէհինի չալ էեն։

Կայսերական • լի • աւ • ից • օք • (ած) : վերաբերելի կայսեր • արքունի • արքունական • ած, հիւանքեաբա միւնէճալքբ • չահինշահի։

Կայսերակերպ • լի • իւ • իկ • իւք • (ած) : այն՝ որ բերէ կինքեան զկերպարանս կայսեր •

կայսերանման. և ածքայաշատ. ած, հիւնքեաւս պիղծը։

Կայսերութիւն. թիւ. (գոյ) ։ մեհենեան տէրութիւն կամ իշխանութիւն. հինքնակալութիւն. ած, շահինշահլըգ։

Կայսր. սեր, երբ՝ կամ բաւ. ից, օք. (գոյ) ։ ի բառէս Կեսար՝ որ էր մականուն առաջին հինքնակալի հռովմայեցւոց յուլիոս ածքայի՝ սակս մեծայաղթ գործոցն և գրեթէ ածրեալոյ նորին բոլոր ծագաց երկրի՝ ասացաւ Կայսր, իբր ածքայից ածքայ. մեհենեան հինքնակալ և տիեզերակալ, որ իշխէ բազում տէրութեանց, և ունի ընդ իշխանութիւնն իւրում զբազում թագաւորութիւն. որ և ածքազգական բառիւք ասի՝ խմբկերաթօր. պն, շահինշահ. չասար. գայսէր։

Կայսրընտիր. արի ։ ատաւ. ատից ։ տրօք. (ած) ։ այն՝ որ ընտրեալ յԵօթնի թագաւորաց՝ կոչի հինքնակալ. ած ։ եէսի գըբալըն պիրխի։

Կայտառ. հւոյ ։ եաւ. եաց, եօք. (գոյ) ։ թագաւոր. գշխոյ. տիկին հինքնակալ կայսեր, որ ասի տիկնանց տիկին. ած, տուբեան. իմիէբաճօրիչա. չասարիչա։

Կայտառ. լ ։ աւ. ից ։ օք. (ած) ։ այն՝ որ իբր կայծակ առեալ խայտայ. զուարթ. շքնաղ. դիմօք և պայծառ. ընտիր. լաւ. շնորհալի. աշխոյժ. ած, սէվիլէճէք. շաղ. շիրխն. լաթիֆ ։ եաւ, ժիր ։ արագաշարժ. փոյթ. եռանդուն. ած, չէվիք. ղայրէթլի. եա, իբրև գայական՝ նշանակէ ամ կենդանիք օրք զեռան և շարժին ։ լուռնակ, ձուկն, և այլն. ած, հայվան. պէօճէք։

Կայտառական. լի, աւ. ից, օք. (ած) ։ արթեան զուարթեան. խայտացօղ. շարժուն. եռանդուն. աւոյ, վըճատացօղ. ած, շաղ. լըզընտան սըղբըցյան։

Կայտառանալ. եցայ. եայց. իլ. (չէշտ) ։ լինել կայտառ. զուարթանալ. առոգանալ. գեղեցկանալ. ած, շիրխինէշմէք. կիւզէլլէք. ‖ եւս առս Կայտառանալ։

Կայտառութիւն. թիւ. (գոյ) ։ գոյն և լինելն կայտառ. ըստ ամ նշանակութեանն։

Կայտառ. (գոյ) ։ իբր խայտառ իք, կամ կէաք և կիտառածք նշանալից, որ գտանի ի մարմարիան քարինս լինք. ած, մէրմէրակ պաեանան ալաճալըգ։

Կայտիռ. առի՝ կամ ռայ ։ ով. ից՝ կամ աց ։ ովք. (գոյ) ։ կայծելոյ եառնել. կայտառանել. խայտալ. խաղալ. կայծք. շարժական. առի, վըճատալը. ած, շաղ. լըզընտան սըղբըցյան. եա ։ կայտառք. լուրակք. զեռուռիք. ած, պէօճէք.

Կայտառական. լ ։ աւ. ից ։ օք. (ած) ։ այն՝ որ կայտառ և խայտայ. կայծոյ. ոստոստող. ի ծովս և ի ցամաքի. ած, սըղբըցյան։

Կայտառ. ացայ, էմ ացի. ցիր. ալ. Կայտառիմ. եցի. եա. ել. Կայտառիմ. եցայ. եայց. իլ. } (չէշտ)։

կայծել. եառնալ. կայտիռս առնալ. որպէս պոռտիկ առնել ձկանց յանկանիլ անդ իւրեանց ի ցանցէ յերկիր. զեռալ կայտառաց. խայտալ. և կամ ոստոստել. ալտխառնիթիւ. առի, վըճատալ. ած, սըղբըտմագ. գաշնամագ. շաղլըղընտան սըղբըտմագ։

Կայտառեցուցանել. ցուցի. ցո. ել. (անշղ) ։ տալ կայտառել և վառել արտաքս. և իբր ապտատմբեցուցանել. ած, սըղբըտմագ. չիզտան չըգարտագ։

Կայտառնալ. ի ։ աւ. ից ։ օք. (ած) ։ այն՝ որ պարունակէ յինքեան և կամ առնի ի մէջ իւր զկայտառս, որպիսի են ծովն և մանաւանդ ցանցք և ուռկանք ձկնորսաց. ած, պէօճէքլէր, պալըղլար զուռի էէն։

Կայք. յից, իւք ։ ‖ տես Կայ։

Կանամբի. բւոյ, կամ ւով եաւ. եաց, եօք. (ած) կամ (գոյ) ։ ամանանացեալ. այր՝ որ ունի զնին. ած, եվլի. գարըլը։

Կանանի. նւոյ, կամ ւով եաւ. (գոյ) ։ յոգնականակերպ մանկամբա անէ և ածանցեալ և նշանակէ կանայք. ած, գարըլըլար։

Կանանոց. ի ։ աւ. ից, օք. (գոյ) ։ բնակարան կամ տեղի կանանց, որ ի տունս մեծամեծաց է որոշեալ տեղի ինչ զատ ի բնակարանէ արանց. և կամ վանք միայնաց եալ կանանց. այսինքն կուսանաց. ած, հարէմ. էվլիյէգյի։

Կանանցասէր. ի ։ իւ. իցի. իւք. (ած) ։ այն՝ որ ունի զնամանեթիւն բարւոյ կանանց. կնաբարոյ. կնամոլի. որ ասի ըզվատասիրտ և զանարի արանց. ած, գարըը թաւչիմէը։

Կանանցասիրտ. (ած) ։ ընդ կանացս խօսօղ. կամ այն՝ որ կանացի եղանակաւ խօսի. շողոմաբար. ած, եալընթագլընըգը. եա, որ ի պատմագրութեան վեց կարդի յօհաննա կաճողկոսի ասի՝ ‖ ազդ լեալ այն կանանցասօս հակառակողն ‖ . եւթի թէ պարս է գրել Կանանցասիրտ որ է հետա-

մասա կանանց, իգամոլ • ած • զկնաօսեի •
Կանանցածին • ձնի, աւ՝ կամ իս • ոց, օք • (ած) կամ (գ•ոյ) • ձնեալ ի կնոջէ, որպէս են առնոյն որդիք մարդկան • ած • գաբրաան ասացմա։
Կանանցական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • գրի ես Կանանցկան։ առպհական կանանց կանացի • ած • տիշ հհլիկ միւթհ ալիք •
Կանաչ • ի, իս • կամ ոյ • ով • իկ • իւք • (գ•ոյ) • է գոյն ինչ զարմացուցիչ աչաց • որպէս է գոյնն ամ խոտոց • ած • եհչիլ բհնք • չմհնդաց • ես • խոտ • բանջար • գալարի • բոյս • ած • եհչիլիք • ես • գալարանիթ • ած • թաղհլիք • քէօրփհլիք • ես • իբրև ածական՝ նշանակէ այն • որ է ի գոյն կանաչ • առնօղ զդոյն կանաչ • որպիսի են ամ գալարիք • ած • եհչիլ բհնքլի։
Կանաչաբոյս • բոսպ, իս • իկ • իւք • (ած) • այն՝ որ բոյսն է կանաչացեալ և գալարացեալ • ած • եհչիլհնմհշ։
Կանաչագեղ • ի • իս • ոց • օք • (ած) • գհղեցկացեալ գալարեօք կանաչաթեհ • գալար • սաղարթագեղ • ած • եհչիլիք իւհ կիւղհլհնմհշ • ես • կարէ վարիլ իբրև մակբոյ ի բանս ինչ՝ յարեալ ի բոյս։
Կանաչագոյն • գունոյ • ով • ոց • ովք՝ կամ իւք • (ած) • այն՝ որ կանաչէ գեղով • կամ առաւել կանաչ • ած • զնչհնթ եհչիլ բհնքլի։
Կանաչազարդ • ի • իս • իկ • իւք • }
Կանաչազարդեալ • դ•ոյ, ով • ոց, ովք • } (ած) • այն՝ որ զարդարեալ է կանաչութեամբ • ած • եհչիլ իւհ ածանհլը։
Կանաչազգեաց • գ•ոյն • իս • իկ, իւք • }
Կանաչազգեաս • ի • իս • իկ • իւք • } (ած) • այն՝ որ զգենու զգեաս կանաչ • կանաչ հանդերձս առնօղ և զգեցօղ • որպէս և երկիր ասի՝ Կանաչազգեաց կամ Կանաչազգեաս • քանզի ի գալնան եղանակի զարդարի գալարօք կանաչութեհ • ած • եհչիլհլը կհչհնմհշ • եհչիլհնմհշ։
Կանաչազարմ • (ած) • զարմացեալ կանաչութհ և գալարեօք • գալարազարմ • ած • եհչիլհլիք իւհ ֆհրահշանհլը։
Կանաչածին • ի • իս • իկ, իւք • (ած) • այն՝ որ կանաչէ առօրեամբ • գալար • ած • եհչիլ։
Կանաչային • այնոյ • ով • ոց • ովք • ‖ առն ի վերոյ Կանաչ։
Կանաչանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէ՛ղոյ) • գալարանալ • ծաղկիլ • բողբոջիլ • զարթաթ

նալ բուսոյց գալարեօք կանաչութհ • ած • եհչիլհնմհք • ես • զգենուլ զգոյն կանաչ • ած • եհչիլ բհնք կիւղհնմհք։
Կանաչաաազարթ • (ած) • կանաչացեալ սաղարթիւք և տերևովք • գալարագեղ • ած • եաթրագարթ իւհ եհչիլհնմհշ։
Կանաչաաազարթութհ • ‖ առն Կանաչաթհ։
Կանաչացանամ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցոյ) • տալ կանաչանալ, կամ կանաչիլ • գալարագեղ առնել • գալարեցուցանել • բողբոջեցուցանել • ած • եհչիլհնմհք։
Կանաչաբհս • ‖ առն Կանաչազարդ։
Կանաչիմ • եցայ • եա՛ց • իլ ‖ առն Կանաչանամ։
Կանաչօրակ • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • այն՝ որ գհղեցիկ է կանաչ • առնօղ զերակ կանաչ • ած • եհչիլ բհնքլի։
Կանաչութհ • թհ • (գ•ոյ) • կանաչ գոյն • լինհնհ ի գոյն կանաչ • ած • եհչիլ բհնքլի օրմհ • ես • առաւել նշանակի գալարութհն • ած • եհչիլհլիք • թաղհլիք։
Կանաչ • ‖ առն Կանաչ։
Կանացաբար • (ուիքոյ որոյ•ուն) • կանացի օրինակաբ • իբրև զկին • ած • տիշ հհլի կիւղի • գաբրհնհ։
Կանացածին • ‖ առն Կանանցածին։
Կանացական • ‖ առն Կանանցական։
Կանացանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէ՛ղոյ) • փոխել ի բնութհն կանացի • լինել ըստ բաւսոց կանանց • ած • տիշ հհլի թաղլիսհթհլը օրմագ։
Կանացի • ցւոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ որ սեպհական է կանանց, կամ կնոջ • ած • գաբրյա մահասուս։ ես • Կանացի ասին այնոքիսի որք զերկրտա բնութհնեան ունին, որոց ասի թուլամտիթ կնասա • կնամարդի • ած • գաբրը կիւղի • զինանի • հհլհնհք։
Կանաի • ի, իս • իկ • իւք • (գ•ոյ) • է տեսակ ինչ հասս և թաւնս վհցոյ, յորմէ լինի չուան կամ պարան, կամ հասս կուսւ, որ և ձայն կուսւոյն ևս ասի Կանաի • և նշանակէ բոյսն կամ եղէգն, յորմէ տակաւին չէ եհլեալ վհշն • ած • քհնտիր • քհնհվիր։
Կանգառ • և Կանգար • ‖ առն Կանկար։
Կանգնագեղ • (ած) • այն՝ որ վայելուչ ինչ օրինակաբ • կամ ըստ պատշաճի կանգնած կացեալ է • կամ կայ • ած • արշըն կիւղի տիւզ տօղուս տուբան։
Կանգնական • ի • աւ • ոց • օք • (ած) • այն՝ որ կանգնած կայ • կացեալ • ած • տիքհլհ տուբան։

Կանգնաչափ · (ած) · չափեալն կանգնաւ · կամ այն՝ որ է ի չափ կանգնոյ միոյ կամ բազմից · գոշ, արշըն լիւ հօլչիւլէն · պիր, իւր պա՛ս գաւառ արշըն պզայնաւա ։

Կանգնաչափութիւն · թեան · (գոյ) · չափելն և չափիլն կանգնաւ · որոշեալ չափ կանգնոյ · գոշ, արշըն լիւ հօլչիւլմ · հօլչիւլմէ ։

Կանգնաւոր · ի · աւ · աց, զբ · (ած) · այն՝ որ կանգնաւն կայ · ուղղաբերձ · կայուն · գոշ, ռօղղասբէրճ · պիւք · ‖ տե՛ս եւս ի վերոյ Կանգնաչափ ։

Կանգնեան · (նախդիր հօլովի) · ‖ տե՛ս ի վերոյ Կանգնաւոր ։

Կանգնեմ · եցի · եա · եալ · (ՆԵՐԿՈՒԹ) · յառնիս կացուցանել զոք · ի վեր առնուել զանկեանցն · յարուցանել ի վեր · գոշ, գալըբըմագ · պիւքմէք · Ես, կառուցանել · հաստատել · զմասունս չինուածոյ իրիք յարեալ առ մխիթանա՛ իբր կառուցանել · շինել · գոշ, գաբըմագ · գաւիլէմէք · Ես, կիրաբական ասպա Կանգնեմ, երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ յառնել · յոտին կալ գոշ, ոյնալ գալգմագ · Ես, զկոյ առնուել · դադարիլ ի գործոյ իմէքէն · գոշ, տաբըմագ · պտամ վէրմէք ։

Կանգնիչ · նչի · աւ · ոյ · զբ · (ած) · այն՝ որ կանգնէ զոք կամ զինի · յարուցիչ · հաստատիչ · կառուցիչ · գոշ, գալըբըճան · տաբըտաբան · դաւիլէճիէն ։

Կանգնորդ · ի · աւ · ոց · զբ · (ած) · ուղղորդ · կանգուն · կանգնական · գոշ, տօղրու · պիք ։

Կանգնութիւն · թեան · · · · · · }
Կանգնաւումն · նման · ամբ · անց · ամբք · } (գոյ) · կանգնիլն · կալն յոտին · յառնելն · գոշ, տօղրուտ տաբըրուշ · գալգմա՛ · Ես, կառուցումն · նորոգութիւն · շինութիւն · հաստատութիւն · գոշ, գաբըմա՛ · եաւիմա՛ · գաւիլէմէ ։

Կանգուն · գնոյ · ոլ · ոց · ոլք · կամ գնի · աւ · ոց · զբ · (գոյ) · չափ ինչ, կամ ձող չափոյական, որով չափի կաւ կամ այլ նմանք · գոշ, արշըն · Ըստ հաստատակ առաւան Ձափս այս է միջոցն՝ որ յարմարանք միմեանց ցծայր միջամտին · բայց սրբազան կանգունն՝ որ ասի ի՝ նոր գիրս, է կրկնիւն հաստատակ կանգնոյ · Ես, այլ է կանգունն երկրաչափական՝ և ազգայինն՝ և արքունին՝ և գաւառականն · Ես, իբրև ածականի՝ նշանակէ այն, որ կոյ յոտին · կոյուն · կանգնեալ · հաստատուն · ուղղաձիգ ։

բերձ · գոշ, ռէքիլմիշ տաբըմա՛չ · տօղրուտ · գալի · Ես · այսու նշանակութեամբ յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ ։

Կանգ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · է արուն արծիւ Թռչնոց · գոշ, էլքէկք գաբթալ գուշու ։

Կանգուղեմ · եցի · եա · եալ · (ՆԵՐԿՈՒԹ) · ամրացուցանել · հաստատել · պնդել · վեհագլուխ գոշ, գալիլէմէք · միւհգէմ էթմէք ։

Կանգուղուն · (ած) · հաստատուն · ամուր · պինդ · գոշ, գալի · միւհգէմ ։

Կանգուն · դեան · ամբ · կանգուռնք · դռանց · ամբք · (գոյ) · մրջմանդք փանդռնահարաց · հնչիւն փանդռան · գոշ, թըլըանդէճա սէսի ։

Կանգրիւ · (գոյ) · փայտակոյն անուր մեծ · գոշ, ասաւնաան պէօյիւք հալգա ։

Կանեփ · ոյ · ով · իցդ · իւք · կամ ովք · ‖ տե՛ս Կանափ ։

Կանեփեայ · փէի · իւ · իցդ · իւք · } (ած) ։
Կանեփի · փւոյ · եաւ · եայ · եօք · }

այն՝ որ գործեալ կամ շինեալ է ի կանեփոյ · գոշ, քէնաիրսէն, քէնէվիրսէն եափըմըշ · Ես · իբրև գոյական՝ նշանակէ ձորձ կամ զգեստս կազմեալ ի հասս կրտաւոյ · գոշ, քէնաիրսէն, քէնէվիրսէն եափմա էսդաղ ։

Կանեփհատ, կամ Կանեփահատ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · հատ կանեփոյ · որ է սերմն վէշոյ · գոշ, քէճէն, քէնէվիր թօխաւմա ։

Կանեփուկ · (գոյ) · մեկնի՝ Թէ է Թաւիշ մեզ, որպ սերմն է պեղ, մանաւանդ կասեցուցիչ ցանկութեան ։

Կանթ · ի · իւ · իցդ · իւք · (գոյ) · աեղի ըմբռնելոյ զանօթս · յորմէ կալեալ ձեռագ դնեմք զնոսա ի տեղւոջ իմիք · աաչ · կոթ · գոշ, գուլպ · սապ ։

Կանթեղ · ի · աւ · կամ իւ · աց · կամ իցդ · զբ · (գոյ) · ձրագ լիւղոյ · ձրագարան յոր լցեալ զնեղ և եղեալ զպատրոյգ լուցանէն, և կախեն ի վերուստ առ ի լուսաւորել լինել · գոշ, գանտիլ ։

Կանթեղաբորբոք · (ած) · այն՝ որ բորբոքէ և լուցանէ զկանթեղս · գոշ, գանտիլ կաղան · Ես · այն՝ որ բորբոքեալ է և վառեալ իբրև զկանթեղս · լուսաւոր · գոշ, ըշըղլը · գանտիլ կիպի եանան ։

Կանթեղակիր · կրի · աւ · ոց · զբ · (ած) · այն՝ որ բարձեալ կրէ զկանթեղ կամ ըզ ջահ · գոշ, գանտիլճ մաշալա Թաշըլըան ։

Կանթեղաւոր, կամ Կանթեղնաւոր. ի, աւ. ացս, զք. (ած). ունօղ զկանթեղ, զկահ. իբր կանթեղակիր. Ջահակիր. գաւ, գանձիլն. մաշալալը։

Կանթեղստա. (գոյ). իբր ծիծառնախոտ. գաւ, գլբլանկըճ օթաւ։

Կանխաբան. ի, իւ. իցս, իւք. (ած). այն՝ որ յառաջագոյն և կանխաւ խօսի. գաւ, փեշին սէզլէչին. Եւս, յառաջագոյն խօսեալ. կանխաբանել. գաւ, մուգատեմ սէզլէնմիշ։

Կանխաբանեմ. եցի. եա. եալ. (էրգործ). յառաջ քան զպատմելն ինչ առնել զկան խաբանութիւն, որ է ձև ինչ քան ճարտասան Նից. և կամ յառաջագոյն խօսիլ, կամ առել. գաւ, փեշին սէզլէմէք. տիպատէ եաիմագ։

Կանխաբանութիւն. թեան. (գոյ). յառաջաբանութիւն, կամ նախաասպութիւն կանխաւ ասելն. գաւ, փեշին սէզլէմէ. տիպատէ. մուգատեմէ։

Կանխագէտ. գիտի, աւ. ացս, զք. (ած). այն՝ որ յառաջագոյն գիտէ զպատգայս. յառաջատես. կանխատես, որ ասի միայն զՅն. գաւ, էվվէլ պիլէնի. ‖ եւս տես ի նէրբոյ Կանխագիտական։

Կանխագիտական. ի, աւ. ացս, զք. (ած). այն ամ՝ որ վերաբերի կանխագիտութեան. գաւ, էվվէլ պիլընքըլէկ մութէալլիք։

Կանխագիտապէս. (ձևիւ ոյոյնի). իբրև կանխագէտ. յառաջագիտութեամբ. գաւ, էվվէլ պիլէնի կիպի։

Կանխագիտութիւն. թեան. (գոյ). յառաջագոյն գիտութիւն ապագայից. յառաջագիտութիւն, որ է սեպհական և ՚ի, և հաղորդական մարգարէից. գաւ, գաւթիմի իլմ. Եւս, կանխագոյն տեղեկութիւն իրաց. նախածանօթութիւնն. գաւ, էվվէլ պիլընքըլէկ։

Կանխագոյ. ի, իւ. իցս, իւք. (ած). այն՝ որ կանխաւ գոյացեալ է վաղ ժամանակաց. գաւ, էվվէլտէն վար օլմուշ։

Կանխագոյն. գունի, իւ. իցս, իւք. (ած). հնագոյն. վաղեմի. գաւ, փէք էվվէլ. էսքի։ Եւս, իրբև մակբայ՝ նշանակէ յառաջագոյն. կանխաւ. գաւ, էվվէլ. էվվէլտէն։

Կանխագուշակ. ի, իւ. իցս, իւք. կամ աւ. ացս, զք. (ած). կանխաւ և յառաջագոյն գուշակող. նախաձայնող. գաւ, էվվէլ խապէր վէրէն։ Եւս, կանխագուշակեալ. գաւ, էվվէլ խապէր վէրիլմիշ։

Կանխագուշակութիւն. եցի. եա. եալ. (էրգործ). յառաջագոյն գուշակել. կանխաձայնել. նախաձայնել. մարգարէաբար ազդել զպատգայից. գաւ, էվվէլ խապէր վէրմէք։

Կանխագուշակութիւն. թեան. (գոյ). նախագուշակութիւն. նախաձայնութիւն. մարգարէութիւն և ազդումն յառաջագոյն. գաւ, էվվէլտէն խապէր վէրիշ։

Կանխագրաբար. (ձևիւ ոյոյնի). կանխաւ և յառաջագոյն գրելով. գաւ, էվվէլ եազարագ։

Կանխագրեմ. եցի. եա. եալ. (էրգործ). կանխաւ և յառաջագոյն գրել զումէք. կամ ՚ի վեր անդր նշանակել. գաւ, փեշին եազմագ։

Կանխագրութիւն. թեան. (գոյ). կանխաւ գրութիւն. նախաձառութիւն ՚ի սուբբ գիրս. գաւ, փեշին, էվվէլ եազմագըլըգ։

Կանխագիր. գրի, աւ. ացս, զք. (ած). այն՝ որ կանխաւ եգեալ, կամ ՚ի վեր անդր ասացեալ է. գաւ, փեշին գօնուլմուշ։

Կանխագեկոյց. (ած). այն՝ որ յառաջագոյն զեկուցանէ և ազդէ զնմանէ. գաւ, էվվէլ, փեշին խապէր վէրէն։ Եւս, կանխաւ և յառաջագոյն ազդեալ և ծանուցեալ. գաւ, էվվէլտէն խապէր վէրիլմիշ։

Կանխաժաման. (ած). կանուխ և արագ ժամանեալ կամ ժամանօղ. վաղահաս. կանխօղ. գաւ, էվվէլ էէթիշմիշ. էէթիշէն։

Կանխախօսեմ. եցայ. եաց. իլ. (էրգործ). կանխաւ խօսել. կամ կանխել ՚ի խօսել. գաւ, էվվէլ սէօյլէմէք։

Կանխախօսութիւն. ‖ տես Կանխաասպութիւն։

Կանխածանօթ. (ած). այն՝ որ կանխաւ և արդէն ծանուցեալ և յայտնի. ծանօթական. գաւ, էվվէլտէն պիլիլի։

Կանխածին. ծնի, աւ. ացս, զք. (ած). այն՝ որ կանխաւ ծնեալ է. գաւ, էվվէլտէն տօղմուշ։

Կանխակալ. ի, աւ. ացս, զք. } (ած).
Կանխակալաւ. լուի, աւ. ացս, զք. }

այն՝ որ ՚ի վաղուց հետէ կալեալ և ըմբռնեալ է կամ պահեալ. ընդաբոյս. բնաւորեալ. իրբև սովորութիւն կամ օրէնք եղեալ. գաւ, չօգաան պէլլէնմիշ. մաթկուատեմտէն կէլմիշի իւզրէ։

Կանխակալութիւն. թեան. (գոյ). կանխակալն գոլ. հնութիւն՝ իբր իրաւունք համարեալ. գաւ, էվվէլ. էսքիտէն պիլէնիլմէ։

Կանխական. ի, աւ. ացս, զք. (ած). նախնական. վաղեմի. հին. կանուխ. գաւ, էսքի։

Կանխակալ • ած • ալ • ի • ած • եր • (ած)։ այն՝ որ ի վաղուց անտի կասուցեալ և հաստատեալ է • գաղ, էվվէլէնէն եաթիլըմըշ, գաւրաւլմուշ։

Կանխակրաւտ • բտի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ի վաղուց անտի է պատճառ կրաւեան • կանխաւ ի կորուստ մատնօղ • գաղ, չօգուտն պէրի վէյպ օլմուշ։

Կանխահանդէս • դիսի • իւ • իյ, իք • (ած)։ կանուխ հանդիսացեալ, կամ գումարեալ • վաղահանդէս • գաղ, մուգաւաէմմէնի ալույլանմըշ, թօփլանմըշ։

Կանխահաս • իւ • իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ կանխաւ հասանի, այսինքն հասանելոյ • վաղահասուկ, ասի զպտղոց՝ որք յառաջագոյն հասունանային • գաղ, թուրփանտայ • էվվէլ էէթիշմիշ։

Կանխահասութիւն • թե • (գոյ)։ կանխաւ հասունանալիքն պտղոց • գաղ, թուրփանտալըգ։

Կանխահասուցանել • || կանխաւ հասուցանել • յառաջագոյն ասացանել, ցուցանել • գաղ, էվվէլ էօէթիշմիշ։

Կանխահաւատ • (ած)։ այն՝ որ կանխաւ հիանայ և զարհուրի • գաղ, փէշինն հայրան՝ մանի գալան, գօրգան։ Եւս, կանխաւ հիացուցիչ • գաղ, փէշինն գօրգուտան։

Կանխաձայն • ի • իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ի վաղուց անտի ձայնեալ այսինքն քարոզեալ է կամ քարոզէ • կանխաւ ազդօղ և գուշակօղ • գաղ, էվվէլէնէն սէօյլէյէն, խապէր վէրէն։ Եւս, կանխաւ ձայնեալ • յառաջագոյն պատմեալ • գաղ, փէշինն սէօյլէնմիշ

Կանխաձայնեմ • եցի • եմ • եր • (ներգործ)։ կանուխ ժամնակաւ ձայնել, կամ քարոզել • յառաջագոյն պատմել, ազդել • գուշակել • գաղ, էվվէլէնէն սէօյլէմէք, խապէր վէրմէք • փէշինն սէօյլէմէք։

Կանխաձայնութիւն • թեան • (գոյ)։ կանխաւ ձայնելն • յառաջագոյն պատմելն կամ գուշակելն • նախաձայնութիւն • գաղ, փէշինն սէօյլէմէ։

Կանխահանդարտիրդեալ • || իբր կանխահառեալ • կանխաւ տրամախօսեալ • և իբր կանխաւ անկեալ ի ճանապարհ բանից • գաղ, էվվէլ սէօյլէնմիշ։

Կանխահառ • || տես Կանխագուշակ։

Կանխահառեմ • || տես Կանխագուշակեմ։

Կանխահառութիւն • || տես Կանխագուշակութիւն։

Կանխամեծար • (ած)։ այն՝ որ ի կանուխ ժամանակաց անտի է մեծարեալ • գաղ, էվվէլէնէն թաղդիճ պաւլմուշ։ Եւս, նախատաբաւ • գաղ, էվվէլէնէն իզզէթլէնմիշ։

Կանխամուտ • մտի, իւ • իյ, իւք • (ած)։ այն՝ որ ի վաղուց մտեալ և սովորութիւն եղեալ է • բնաւորեալ • հնացեալ • գաղ, չօգուտն առէթի օլմուշ։

Կանխայայտ • (ած)։ կանխաւ և յառաջագոյն յայտնի • կանխայայտանալ • գաղ, էվվէլէնէն պէրի աշքաբաք։

Կանխայայտանեմ • եցի • եմ • եր • (ներգործ)։ կանխաւ և յառաջագոյն յայտնել • քաջայայտ առնել • գաղ, էվվէլէնէն աշքաբաք էէմէք։

Կանխայարդար • (ած)։ այն՝ որ կանխաւ յարդարեալ է և պատրաստեալ • գաղ, էվվէլէնէն հազըր օլմունմուշ։

Կանխայօժար • (ած)։ այն՝ որ ի վաղուց յօժար է իմիք • նախայօժար • դիւրապատրաստ • գաղ, էվվէլէնէն իսթէքլի։

Կանխապաշտօն • (ած)։ կանխեալ ի պաշտօն • գաղ, էրքէնճէ նամազա տուբան։ Եւս, իբրև գոյական՝ նշանակէ դիշէրապաշտօն • գաղ, էէճէ նամազը։

Կանխապատմելի • || տես Կանխագուշակելի։

Կանխապատում • ոմի, ու • ոյ • || տես Կանխագուշակ։

Կանխապարսաւ • (ած)։ այն՝ որ ի վաղ ժամանակաց անտի է պարսաւեալ և արհամարհեալ • գաղ, չօգուտն պէրի խօլանմըշ։

Կանխապատմեմ • եցի • եմ • եր • (ներգործ)։ յառաջագոյն սահմանել կամ ի հասատել • գաղ, էվվէլէնէն իձմաղ էէմէք։

Կանխասաց • ի • իւ • իյ, իւք • (ած)։ կանխաւ ասացօղ և պատմօղ • գաղ, փէշինն էվվէլ սէօյլէյէն, նագլ էտէն։ || Եւս նոյն է ընդ ներքնոյն։

Կանխասացական • (ած)։ կանխաւ ասացեալ և պատմեալ • նախագուշակեալ, կամ ձաւեալ ի վերոյ • գաղ, մուգաւաէմմէնի նագլ օլմունմուշ, սէօյլէնմիշ։

Կանխասացութիւն • || տես Կանխաձայնութիւն։

Կանխավաղ • (ած)։ վաղ ընդ վղոյն կանխեալ • անյապաղ • արագ • գաղ, էրքէն չաբուկ։

Կանխատես • (ած)։ նախատեսուկ • այն՝ որ կանխաւ և յառաջագոյն կարէ իմանալ զապագայն հանդիպումն մտաց խոհականաւ կամ մանգաղական հոգւով • գաղ, էվվէլ, փէշինն էէօրէն։ Եւս, նախախնամական • գաղ, թադաիւլլի։

Կանխատեսութիւն • թե • (գոյ)։ նախատեսու-

Թէ. մարգարէութիւն. գիտելն յառաջագոյն զլինելոցսն. գտ՝, եվվէլտէն կէօրմէ, պիլմէ: Եա, նախանձամարթէ աստուծոյ. գտ՝, Թագաւորի խնամս:

Կանխարկ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական): կանխաւ արկեալ. կանուխ ընդ առաւօտն իջեալ. որպ՝ ցօղն վաղվաղակի առ Կանխարկ, զի կանուխ իջանէ յերկիր. գտ՝, էրքէն եայլըմըշ:

Կանխացոյց. (ածական): այն՝ որ կանխաւ ցուցեալ և ծանուցեալ է. գտ՝, եվվէլտէն կէօսթէրիվիչ:

Կանխաւ. (յոլովումն ժամանակաբառից): է գործական հղոլոն կանուխ բառիս, և նշանակէ կանխելով. վաղ քաջ ընդ առաւօտն. և յառաջագոյն. վաղագոյն. կանուխ ժամանակաւ. ի վաղուց. գտ՝, եվվէլտէն. չօգտան. մեզ գաւառս էմտէն. փէշէն. մաթէգաւառէմտէն:

Կանխեմ. եցի. եա. ել. (չէզմ.): յառաջ քան զտովսրեալ ժամանակն կանուխ յառնել՝ ի գործ լինել. վաղագոյն լինել. վաղ քաջ ընդ առաւօտն յառնել. գտ՝, էրքէնճէ գալդմագ. էօնիւբթիվէք: Եա, աճապարել. վազեցուցանել. վազաժամն լինել. գտ՝, եվվէլթվէք. թէզ տավրանմագ: Եա, վարել երբեմն այս բայ հայկական խնդրով, զոր յոյնժամ պարտ համարիլ ներգործական:

Կանխերգ. ի, իւ. ից, իւք. (ածական): կանխաւ կամ յառաջագոյն երգեալ և պատմեալ՝ ի սուրբ գիրս. գտ՝, եվվէլտէն, մեզդաւտէմճէ իրլամնըշ:

Կանխեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. ել. (անցեալ): տալ կանխել. կանուխ հասուցանել. վազեցուցանել. գտ՝, եվվէլ եէթիշթիրմէք. էրքէնճէ տալմագ, տավրանտըրմագ:

Կանխեաւ. ‖ տես՝ ի վերոյ Կանխաւ:

Կանխիլ. իւսի՝ կամ իսի, եաւ՝ կամ իսաւ. եաց, եք. (ածական): կանուխ. յառաջագոյն. հին. վաղագոյն. գտ՝, էրքէ. մեզդաւտէմ. չօգտան. եվվէլ:

Կանխիկ. ‖ տես՝ ի վերոյ Կանխաւ:

ԿանխուԹիւն. Թեան. . . . . }
Կանխումն. խման, ամբ. անց, ամբք. } (գոյ): վաղ ընդ առաւօտն. վազ ժամանակ. հնուԹիւն. յառաջնուԹիւն. գտ՝, եվվէլ էրքէն տավրանմա, կէլմէ: Եա, փոյմ. գտ՝, ղալրէԹ: ‖ և տես Կանխահասանիւ:

Կանխուսեալ. (ածական): կանխաւ և յառաջագոյն ուսեալ. գտ՝, մեզդաւտէմ էօլրէնմիշ:

Կանխօրինակ. (յոլովումն ժամանակաբառից): կանխաւ. վաղ քաջ. կանխագոյն օրինակաւ. գտ՝, էրքէնճէ. եվվէլտէն:

Կանկառ. ‖ տես՝ ի ներքոյ Կանկար:

Կանկաստանկ. ‖ տես Կառափոյշ:

Կանկար. ի՝ կամ ցի, աւ. ացի, աք. (գոյ): է փշալից և լերկ համ բոյս ինչ, որ ունի զդնդաձև և բազում տերևովք մածեալ գլուխ, զոր հասեալ և եփեալ ձիթով և այլ համեմիւքս՝ ուտեն, որ է ընտանի կանկար. գտ՝, էնկինար: Եա, է սորա տեսակ ինչ՝ որ ասի վայրենի. է խոտ ինչ լայնաբաձակ և փշալից տերևովք իրրև Տ՚էվէ տիքէնի, զոր սորա կերևեալ ուտեն, և ջուրն օգտէ ատամնացաւի. գտ՝, տիքէնի օճ:

Կանկեղան. ի, աւ. ացի, աք. }
Կանկեղն. ղան, ամբ. անց, ամբք. } (գոյ):
բառ յատնական, և նշանակէ վանդակ. վանդակապատք. գտ՝, գափէս:

Կանկեղն. ‖ բառ յատնական. ‖ տես Կարկինոս, և Կանքեղ:

Կանձոն. ոյ. ոլ. ոց. ոլք. (գոյ): գաւազան. ցուպ. մանաւանդ ձող. գտ՝, չըպուգ. տէյէնէք:

Կանոն, կամ Կանօն. ի, աւ՝ կամ իս. ացի, աք. (գոյ): է բառ յատնական, և նշանակէ չափ ուղղութեի՝ իրրև զձեակ կամ ըղմատ կլոզաց. ձև՝ որ ուղղէ զայլս. գործ լինչ ուղիղ, որով քարշի ի տեղւոջ ուրեք ուղղաձիգ գիծ լինչ. գտ՝, չէվիվէլ. մատեր: Եա, այն՝ որ փակի ի մէջ գծից. աղխուսակ. ցանկ. գտ՝, խանէ: Եա, որոշեալ գլուխ բանից. գտ՝, այրըլմըշ սէօզ պարզը: Եա, սահման. կարգ. օրէնք. գտ՝, գանուն. Թիւրէ. այն. նամազս: Եա, նախասիրեալ օրինակ. գտ՝, սազըլ էօրինէք: Եա, հաւԹ և ուղիղ սիւն կամ տախտակ. գտ՝, տօղրու տէյէք, Թախտա: Եա, լար ձարտարապետաց. գտ՝, գալչիալարըն խիւ: Եա, աղիւսակ ժամանակագրութեի և համաձայն աւետարանաց և առաքելական գրուածոց: Եա, գլուխք գրոց՝ սաղմոսաց և շարականաց և այլ նմանեաց: Եա, կարգ պաշտամանց: Եա, վճռիք ժողովոց. որոց հաստատուն կոչի Գիրք կանոնաց կամ Կանոնագիրք: Եա, ՚ձեռային և եկեղեցական և քաղաքական օրէնք: Եա, օրինակ վասն նմանօրդ լինելոյ:

Կանոնաբար. (յոլովումն ոգւոյն) այսպէս զկա-

Նոն • իբրև օրինակ ուղղութեան • պահ՝ գանուն կիսվի։

Կանոնագէտ • գիտի, աւ՝ կամ իւ • ից, օք • (ածական)։ այն՝ որ գիտէ զկանոնս և զօրէնս • տեղեակ սահմանադրութեանց և կանոնաց • պահ՝ գանուն պիտկէն • եօլ երքեանա աչինա։

Կանոնագիր • գրի, աւ • ից, օք • (ածական)։ գրօղ զկանոնս • աւանդօղ գրով զկանոնս և զսահմանադրութիւնս • պահ՝ գանուն եազան • Եա, յորդանիի սորին Կանոնագիրքք, իբրև գոյական՝ Նշանակէ գիրք կանոնաց և սահմանադրութեց • պահ՝ գանուն քիթապըլը։

Կանոնագրեալ • գիլոյ՝ կամ գիլի, ալ • ից, ալք • (գոյական)։ եղանակաւ նուագելի որոշեալ սաղմոսք՝ որք երգին յեկեղեցւոջ ըստ աւուր պատշաճի • պահ՝ զկպսւր քիթապընըն իլք խանէլի։

Կանոնագրեմ • եցի • եմ • ել • (անկատար)։ գրել իբրև զկանոն • կանոնել՝ սահմանադրել • պահ՝ գանուն՝ եօլ երքեան եազմագ • գօմագ։

Կանոնագրութիւն • թիւ • (գոյական)։ գրութիւն կանոնաց և օրինաց • սահմանադրութիւն • օրինադրութիւնն • պահ՝ գանուն՝ շուրութ եազմա • գօմա։

Կանոնադիր • դրի • աւ • ից, օք • (ածական)։ այն՝ որ դնէ և սահմանէ զկանոնս և զօրէնս • օրինադիր • պահ՝ գանուն՝ շուրութ գօյան՝ պաղլայըշը։

Կանոնադրեմ • եցի • եմ • ել • (անկատար)։ կանոնել • կանոնս և օրէնս դնել • սահմանադրել • պահ՝ գանուն՝ շուրութ գօմագ • պաղլամագ։

Կանոնադրութիւն • թիւ • (գոյական)։ սահմանադրութիւն • կանոն • օրէնք • պահ՝ գանուն՝ շուրութ պաղլամա՝ գօմա։

Կանոնական • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ սեպհական կանոնաց և սահմանադրութեց • պահ՝ գանուն՝ շուրութա մլեթէալիք • շէրի։

Կանոնականութիւն • թիւ • (գոյական)։ կանոնաւոր գոյն • լինելն սեպհական կանոնաց և սահմանադրութեանց • պահ՝ գանուն՝ օլմա։

Կանոնապահ • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ պահօղ զկանոնս • օրինապահ • պահ՝ գանուն՝ շուրութ թութըշը։

Կանոնապահութիւն • թիւ • (գոյական)։ պահպանութիւն կանոնաց և սահմանադրութեանց • պահ՝ գանուններըը թութմա։

Կանոնաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ ուղղօղ զկանոնս և զօրէնս • օրինաւոր • կարգաւորեալ • պահ՝ գանուն՝ թէրթիպ իւզրէ օլան։

Կանոնաւորեմ • եցի • եմ • ել • (անկատար)։ ըստ կանոնի յարմարել լինել • կանոնաւ ուղղել • կարգաւորել • պահ՝ շուրութա գօմագ • թէրթիպ վէրմէք։

Կանոնաւորութիւն • թիւ • (գոյական)։ ուղիղն ըստ կանոնս • ընթանալն և վարիլն ըստ սահմանադրութեան կանոնաց • պահ՝ գանուն՝ թէրթիպ իւզրէ օլմա։

Կանոնաւոր • (ածական)։ այն՝ որ ընդ կանոնաւ փակէ զնիհ կամ զրբ • պահ՝ շուրութա սօգան • գանուն իլէ պոյլութան • Եա՝ այն՝ որ փակեալ է ընդ կանոնաւ • պահ՝ շուրութա սօգուլմուշ • գանուն իլէ պոյլուլմուշ։

Կանոնափակեմ • եցի • եմ • ել • (անկատար)։ փակել ընդ կանոնաւ, և սահմանադրութիւնք իւրք • պահ՝ շուրութա սօգմագ • գանուն իլէ պոյլութմագ։

Կանոնեմ • եցի • եմ • ել • (անկատար)։ կանոնադրել • օրինադրել • սահմանել • կանոնաւորել • պահ՝ գանուն՝ շուրութ գօմագ • թէրթիպ էթմէք • Եա՝ կարգել ի կանոն ժամանակագրութիւն կամ պատմութեան • պահ՝ սըրայա գօմագ • տիւզմէք։

Կանոնլամունք • (գոյական)։ պիտանի և անպէտ յաւելուածք ոմանց յեանոց ի կանոնագիրս։

Կանոնաւին • նման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Կանոնադրութիւն։

Կանոնի՞ն, և Կանոնիմեմ • ‖ տես Կանոն, և ի վերոյ Կանոնեմ։

Կանուխ • նախոյ՝ կամ նախ, ոյ՝ կամ աւ • ոյ, ուք • (ածական)։ կանխել • վաղ քան զսովորեալ ժամանակին • վաղաժամն • վաղահասուկ • որպ՝ աշնանային անձրեւն ասի անձրեւ կանուխ, զի յառաջէ քան զգարնանային • պահ՝ էրքէն • եէնիչիլիչ • Եա՝ առաւօտեան • յառաջագոյն • վաղեմի • հին • պահ՝ էրքէն • մուգատտեմ • էվվէլ • Եա՝ ասի ի նոր գիրս ասիս կանխոյ • իբր նոր ասիս, որ է առաջին ամին երբայեցւոց նիսան, որ սկիզբն է վաղահասուկ արմտեաց գարնայնոյ, որպես յորեան • գարի, և այլն • Եա՝ յորեալ ի բաց՝ լինիլ մակբայ, և նշանակէ կանխաւ • վաղագոյն • վաղ քաջ • պահ՝ էրքէնտէ • չօգաան պէրի։

Կանչ • ոյ, ուք • կամ ի • իւ, օք • (գոյական)։ գոչիւն • ձիւն ձեռն • պահ՝ սէս • չաղըրըշ • պաղըրըշ։

Կանչեմ • եցի • եմ • ել • (չեզոք)։ գոչել •

ՀՂել • կական բառնալ • ձայն արձակել • գոռ՝ չաղբմոգ • պաղբմոգ ։

Կանչիւն • ‖ տես Կանչ ։

Կանջուխ • ջխոց, ով • ոց, ովք • ‖ տես Կանճոխ ։

Կաշանամ • ‖ տես Կաշնամ ։

Կաշառ • իւ, աւ • ից, օք • կամ ոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) ։ տուրք կամ ընծայ, զոր պաշտաւորք կամ ոստիք ՚ի ծածուկ ումն իշխանին կամ դատաւորին, զի ՚ի կողմն իւր եանց դարձուսցեն զդատաւ, և միւս կողմն պարտաւոր լինի • գ՚, բէշվլեթ • պուռախլեթ ։

Կաշառաբեկ • լ, իւ • լից, լւք • (ածական) ։ այն՝ որոյ սիրտն և կամքն բեկեալ, այսինքն հաւատարճեալ կամ զինեալ է կաշառօք • գոռ՝ բէշվլեթ եէլէն ։

Կաշառազնաց լինել • ‖ կաշառօք վարիլ և գաշնաւորիլ • գոռ՝ բէշվլեթ եէմէք ։

Կաշառակուբ • (նախդիր՝ հոլովի) } (ածական) ։
Կաշառակուբծ • կլծոյ, իւ • լից, օք • }

այն՝ որ ուտէ կամ կլծէ զկաշառս • գոռ՝ պուռախլեթ՝ բէշվլեթ եէլէն, ալան ։

Կաշառակլծուլեթիւն • թեան • (գոյ) ։ կլծելն և առնուլն զկաշառս • գոռ՝ պուռախլեթ, բէշվլեթ եէմէ ։

Կաշառաձգուլեթիւն • թեան • (գոյ) ։ կաշառօք ձգելն, կամ դարձուցանելն զոք ՚ի կողմն իւր առ՚ի թիւրել զիրաւունս և զդատաստան • գոռ՝ բէշվլեթ եէտիրմէ ։ Ես, ձգիլն կաշառօք ՚ի մի կողմն • գոռ՝ բէշվլեթ եէմէ ։

Կաշառաձիգ • (ածական) ։ այն՝ որ կաշառաւ ձգէ և քաշէ զոք ՚ի կողմն իւր • գոռ՝ բէշվլեթ եէտիրէն ։ Ես՝ կաշառաւ ձգեալ ՚ի կողմն մի • գոռ՝ բէշվլեթիլի ։

Կաշառանամ • ացայ • ցից • ալ • (էնէղոյ) ։ կաշառաբեկ և կաշառազնաց լինիլ • կաշառիլ • գոռ՝ պուռախլեթլենմէք • բէշվլեթ եէմէք ։

Կաշառանք • անաց, օք • (գոյ) ։ կաշառելն • տալն զկաշառս • գոռ՝ պուռախլեթ, բէշվլեթ վէրմէ ։ Ես՝ կաշառ • գոռ՝ պուռախլեթ • բէշվլեթ ։

Կաշառառու • ուի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ առնու զկաշառս՝ և թիւրէ զիրաւունս • գոռ՝ պուռախլեթ ալան • բէշվլեթիւօր ։

Կաշառառուլեթիւն • թեան • (գոյ) ։ առնուլն կամ ուտելն զկաշառս • գոռ՝ պուռախլեթ, բէշվլեթ ալմա ։

Կաշառասէր • սիրի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ սիրէ զկաշառս • խնդրօղ կաշառաց • գոռ՝ բէշվլեթ, պուռախլեթ սեվէն ։

Կաշառատեաց • տեցի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ այն՝ որ առէ և ոչ առնու զկաշառս առ՚ի թիւրել զիրաւունս • գ՚, բէշվլեթ սեվմէյէն ։

Կաշառատու • տուի, աւ • ից, օք • (ածական) ։ տուօղ զկաշառս • գոռ՝ բէշվլեթ վէրէն ։

Կաշառատուլեթիւն • թեան • (գոյ) ։ տալն զկաշառս առ գատաւորն • զի ըստ հաճոյից իւրոց լինի գատաստանն կամ իրաւունքըն • գոռ՝ պուռախլեթ, բէշվլեթ վէրմէ ։

Կաշառաւոր • որոյ, ով • ոց, ովք • ‖ տես ՚ի վերոյ Կաշառատու ։

Կաշառեմ • եցի • եմ • ել • (ՆէրգՓոյ) ։ կաշառօք դարձուցանել զդատաւորն կամ զիշխանն ՚ի կողմն իւր • առ ՚ի ըստ հաճոյից իւրոց կատարել դատաստանին և իրաւանց • կաշառակուբ առնել • գոռ՝ պուռախլեթ վէրմէք • բէշվլեթլէմէք ։

Կաշեայ • շեի, իւ • իից, իւք • (ածական) ։ այն՝ որ կազմեալ է ՚ի կաշւոյ • գոռ՝ մէշինճեէն • տերխուէն • գայըշտան ։

Կաշենամ • եցայ • ցից • ալ • (էնէղոյ) ։ լինիլ իբրև զկաշի • որպէս լինին մասունք բացակայ անձանց ՚ի տօթոյ և յանձրեւոյ • գոռ՝ գայըշշանմագ • մէշինէլենմէք ։

Կաշի • շւոյ • ւով • եաց, եօք • (գոյ) ։ մորթ կենդանւոյ • որ և ոտկօրէն ասի կաշի • գոռ՝ կէօն • գայըշ • տէրի • սախթէյան • մէշին ։

Կաշնամ • եցայ • եաց • իւ • ‖ տես Կաշենամ ։

Կաշկանդեմ • եցի • եամ • ել • (ՆէրգՓոյ) • ՚ի չորից կապմանց իբր կաշւով պրկել զինն • պնդապէս կապել • պնդել անշարժ • գոռ՝ սըգը սըգը • գըսգըլմագ պաղլամագ ։

Կաշկառ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) ։ կարկառ և կոյտ քարանց՝ որք ընդ միմեանս պնդապէս կառեալ իցեն • գոռ՝ եըղըն ։

Կաշկառեմ • եցայ • եաց • իւ • (էնէղոյ) ։ կառչիլ և խառնիլ ընդ միմեանս լինել իբրև կարկառ քարանց • գոռ՝ եըղըն օլմագ ։

Կաշնբաւան, կամ Կաբշնբաւան • (նախդիր՝ հոլովի) • ‖ տես Կաբշնել ։

Կաշն • ‖ տես Կաբշն ։

Կաշնեմ • ‖ տես Կաբշնեմ ։

Կաւաղակ • լի, աւ • ից, օք • ‖ տես Ընծեղ • և Կասկամ ։

Կապ • պ՚ կամ լ, ով կամ աւ • իւ, ովք՚ կամ իւք • (գոյ) ։ յօգ՝ որ զերկուս բաժանեալ իրս զիրարդ և միաւորել ընդ միմեանս, ՚ի իրօք, որպիսի ՚ի լարն, պարանն և շղթայն, և այլն • և ՚ի նմանութիւն, որպէս

է սէրն, երդուելն և դաշն ևայլն • գործ, ախոյեան • պատ • սիրելի • գոյակ • Ես, կապելոյս կապուելն • առ՛, պատշաճիլ • Ես, արդելք ազատութեան • գործ, հնչակ • Ես, Կապ • կապք, նշանակեն փաստաւորութիւն • գործ, հէգ • վանդ • գործ, հէգէ • Ես, պարտաւորութիւն • պարտաւորեցուցանել • գործ, պօրէ • աչխ • Ես, իբր ասպնջական՝ ծրար կամ հմայք կախարդութիւն • գործ՛, ՃԱՐՔ ՀԳՈՒՆ • Ես, իբրև ածական անուն՝ կարէ նշանակել երբեմն որակ հասոյ, իբր կապող լեզուի, ար է տուիչ • փութոյ • գործ՛, պատրաստութեան • ‖ տես և Կապուիլ։

Կապալ • ի • աւ • ոց • ագ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • յատկացեալ տուրք ինչ իբրև գնաքս կամ գնարկ՝ որ առեալ լինի յարքունիս • և կամ վարձք պաշտաման իշխանութեան առելոյ • բաժ • վճարք • գործ՛, վերկի • մուգաթա • Ես, իբր կապաւ • սխմանակալութիւն • գործ՛, պատուիրեմ • բերկրեմ։

Կապալաւոր • ոյի, աւ • ոց • ագ • (ածական) • առօր զկապալս, այսինքն զտուսանողութիւն արմտեաց • և կամ առօր զկապաւոր • գործ՛, էօշլեր ալան • բերկրեմ ալան։

Կապալաւոր • տուի, աւ • ոց • ագ • (ածական) • այն՝ որ ոչ զկապալս, իբր զկապաւ՝ զի ի ձեռս բերկր զպաշտօն ինչ շահեկան • գործ՛, վերկի վերկիլ • մուհեգքիր։

Կապած • ի, իս • իոյ, իւք • (ածական) • բառ ածականի, կապեալ • գործ՛, պատշանմըշ։

Կապակ • ի, աւ • ոց, ագ • (գոյ) • է տեսակ իմն կապոյտ • կամ կարմիր պարկեշտ • գործ՛, պիր նեվի գաճխան ալը։

Կապակիչ • կցի, աւ • ոց, ագ • (ածական) • այն՝ որ կից է ունէք կապով իւրոք • կապեալ ընդ այլեայս, որպէս մալթիացին կապակից կոչի հոգւոյն • գործ՛, պատշանմըշ • պիրլեշմիշ, Ես, էշակից • էմ գաշնակից • գործ՛, արքատաւոր։

Կապակոտոր • (ածական) • կոտորօղ զկապանս և զկապս • այն՝ որ ոչինչ համարի զնմ արգելս • գործ՛, պատը պօղան, գըրան • Ես, այն՝ որ լուծանէ զկապակցութիւն գաշնի և խոստմանն • գործ՛, գավլին • չարթըն պաղընը չէօղլին։

Կապակուիս • կուսի, աւ • ոց, ագ • (ածական) • այն՝ որ չարաչար զկուիս ընդ կապակցեալ իւր կամ ընդ գաշնադրեալ և կամ ընդ սիրելին • գործ՛, քէնաի գավլաչաղը իլէ գավզա չըգարան։

Կապակցեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) • կապել ընդ միմեանս • կցորդել միմեանց կապով • զօդել և յօդել ի մի • միաբանել • գործ՛, պատշամագ • պիրլեշթիրմէք։

Կապակցութիւն • թեան • (գոյ) • լինելն կապակից • կցորդ գոլն կապով • ընկցութիւն • միաւորութիւն • սերտ միաբանութիւն • գործ՛, պատշամա • բապլիամ • պիրլիք։

Կապալ • լի • իւս • իոյ, իւք • (գոյ) • բառ ասմունական, իբր պարեգօտ • զգեստ • հանդերձ • վերարկու • գործ՛, գաֆթան • էսպապոյ • քէրպէճ • եաղմուրլուգ։

Կապան • ի, աւ • ոց, ագ • (գոյ) • կապարան անցից լերանց, ձորոց • կամ անձուկ ճանապարհն • նեղ կիրճ հանդերձ դրամբք • գործ՛, տէրպէնտ • պօղազ • ‖ տես և Կապանք։

Կապանակից • ‖ տես Կապակից։

Կապանապահ • ի • աւ • ոց, ագ • (գոյ) •

Կապանապան • } պահպանող և պէտ կապանի և կապելոց • բանտապետ • գործ՛, պազըլըպըրըն պէկ։

Կապանապան • ‖ տես Կապարան և Բանտ։

Կապանաւոր • ի • աւ • ոց, ագ • (ածական) • այն՝ որ ի ձեռս կամ յոտս իւր ունի զկապանս • բանտապգել • գործ՛, պազըլը • հապըս օլունմուշ • Ես, այն՝ որ վերաբերի ի կապանս • սեպհական բանտից և կապանաց • որպէս ասի՝ Կապանաւոր վիշտ, նեղութիւն, կամ տրտմութիւն • գործ՛, հապըս օլանլարա մահսուս։

Կապանաւորեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) • կապանաւոր առնել • դնել ոք ի կապանս արգելուլ • գործ՛, թաւեթմագ • պազըլամագ • հապս էթմէք։

Կապանձ, կամ Կապանջ • ի, իս • իոյ, իւք • (գոյ) • կապ՝ որով կապի ոք և արգելլուի ձեռք, որպիսի է լարն այն՝ որ սեկով առբացուցեալ է յատս որսորդ թռչնոյ, զի ի յարձակիլն յոքա՝ ոչ փախչիցէ • գործ՛, քէօսթէք։

Կապանք • անաց, աք • (գոյ) • կապ՝ որով կապին ոք կամ գնեասս և զոտս ուրուք, և դնեն յարգելանս • չղթայ • պռան • տանակաց • ձեռնակապ • գործ՛, պազ • սէճիր • գայա • պէչտ • զինձիլ • քէօսթէք • Ես, եկեղեցական բանտապանք և նզովք • գործ՛, քիլիսեհներն ճաֆօրօսը • ‖ եա տես Կապան։

Կապար • ի, աւ • ոց, ագ • կամ ցի, ով • ոց, ովք • (գոյ) • արճիճ • է հրահալելի ինչ իբրև զկապոյտ կ, բայց թեթեւագոյն քան զնա և կակուղ յոյժ • և ունի զանազանեալ տար-

(ած) ։ այն՝ որ ի պատերազմի չէաս գար ձեռնացանէ զկապարձս իւր և զղէնս , որ է փախառեայ ։ քանզի որ փախչի՝ հարկաւ դարձուցանէ զկապարձս իւր և զղէնս ։ ապատաւոր ։ գած , ձեռնաւէտ թէրքիչի , սիլահդարը չէվիրէն ։ գաչդըն ։ տալ ։

Կապարձակիր ։ կրի ։ աւ ։ աց ։ զբ ։ (ած) կամ (գոյ) ։ այն՝ որ կրէ զկապարձս և զղէնս իշխանաւորի ուրուք , զի ի հարկաւորութեան ժամու մատուցանէ նմա ։ զինակիր , սրբազանակ ։ գած , թէրքեհէշ կէօնիւլբէն ։ սիլահձար ։

Կապարձաւոր ։ ի ։ աւ ։ ոյ ։ զբ ։ (ած) ։ ունօղ և վարօղ զկապարձս ։ այն՝ որ ունի զամն նետից և զինուց ։ գած , թէրքեհչիլի ։

Կապարձք ։ ձից , ից ։ կամ ոց ։ զբ ։ (գոյ) ։ անօթ և աման նետից և զինուց կամ այլ ինչ , յորում եդեալ պահին նետք ի պատրաստի ։ գած , թէրքեհչ ։

Կապարձոր ։ ի ։ աւ ։ ոց ։ զբ ։ (ած) ։ այն՝ որ ունի զկապ , կամ կապեալ է ընդ իմիք ։ կապակից ։ գած , պաղլը ։ պաղը օլան ։

Կապեալ ։ պելոյ ։ ոլ ։ ոց ։ ոլք ։ (ած) կամ (գոյ) ։ արկեալ ի կապանս ։ կալանաւոր ։ բանտաւրկեալ , կամ դերի ։ գած , պաղլը ։ մահապարտ ։ Նա , միոյ ասկից իրաք կամ բանք կապեալք , իմանի դժուարիմաց ։ խրթին ։ գած , անլամաթը չէ ինին ։

Կապելոյ , կամ Կապեղոյ ։ ի , իւ ։ իցդ , իւք ։ ‖ նոյն է ընդ նեղբնոյն ։

Կապելեան , կամ Կապեղեան ։ } ի , աւ ։ ոց , զբ ։
Կապելն , կամ Կապեղն ։ }
Կապելանոց , կամ Կապեղանոց ։ } (գոյ) ։

բառ յատնական , որ է պանդոկի ։ գինետուն ։ հիւրանոց վարձիւք ։ յորում պատրաստեն զկերակուր և զըմպելի , զի որք կամիցին՝ երթիցեն անդր ինչ այր և ինչ կին , և գնեալ զկերակուրն կերիցին և արբցին , յորում և առանին զանասնոյ գոյն ։ որ և Վառնկոց ասի ։ գած , մէյխանէ ։ լօսթարիա ։

Կապելեանապետ ։ ի ։ աւ ։ ոյ ։ զբ ։ (գոյ) ։ պետ և գլուխ պանդոկին , կամ գինետան և կամ պառնկոցին ։ պանդոկապետ ։ գած , մէյխանէճի ։ լօսթարիաճը ։

Կապեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ (Ներգործ) ։ կապով և յօդիւ միաւորել և զօդել զերկուս բաժանեալս ։ կցել ։ յարել ։ յեռաւ ։ և ծգարել ։ պատել և արկանել ի կապանս ։ պրկել ։ կաշկանդել ։ արգելուլ ։ և կալեալ

անկ ։ զոր ի բազում իրս և յայլ հրահանգիս ինչ խառնեալ ի գործ ածեն ի կազմաւածս ։ գած , գաւըշան , ուշիւպ ։ Նա , կապարեայ գրիչ ։ գած , գաւըշան գալէմ ։ Նա , նշանակէ բոյս ինչ կամ ծառի ճանկաւոր փշովք , որ լինի ի քարաւտս և յաւազաւտս տեղիս , և տարածի ընդ գետին ։ կամ է այն պատուղն դառն նման փոքրիկ ձիթապտղոյ , զոր եդեալ ի քացախ և յայլ լինի ախորժահամ առ ի ուտել , կամ ի բանալ զախորժակս առ ի կերակուրս ։ գած , քէպէր ։ քէպէրէ ։

Կապարաբուա ։ բուոյ , ոլ ։ ոց , ովք ։ (գոյ) ։ ապակեբուա ։ է բազագրեալ ներեմ ինչ՝ որով բանն զհոգեղէն անօթս , զի չինջ և մաքուր երևեսցի ։ կամ բանն զապակիս , որք լինին հայելի ։ գած , այինէնին սըրը ։

Կապարագործ ։ ի ։ աւ ։ ոյ ։ զբ ։ (գոյ) ։ արհեստաւոր կապարի ։ իբր կապարահաս ։ գած , գաւըշանճը ։

Կապարակիր ։ կրի ։ աւ ։ ոց ։ զբ ։ (ած) ։ այն՝ որ կրէ յինքեան զկապար , կամ իբր զնան բանձի կապարի ։ գած , գաւըշան թաշը չան ։

Կապարահան ։ ի ։ աւ ։ ոյ ։ զբ ։ ⸗

Կապարահատ ։ ի ։ աւ ։ կամ իւ ։ ոց ։ զբ ։ ⸗ (ած) կամ (գոյ) ։ այն՝ որ հանէ և հատանէ զկապարս ի լերանց կամ ի մետաղի կապարոց ։ գած , գաւըշան մատնէնճի ։ Նա , յոգնակի ոսկին իբրև գոյական՝ նշանակին բազք կամ հանք , ուստի հանեալ լինի կամ հատանի կապարն ։ գած , գաւըշան մատնէնի ։

Կապարայոյտ ։ ի , իւ ։ իցդ , իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ կապարաւ յօդեալ կամ կցեալ է և կապարաւ յօդելի և կցելի ։ գած , գաւըշան իլէ պիթիշմիշ ։ պիթիշիլիէն ։

Կապարան ։ ի , աւ ։ ոց ։ զբ ։ (գոյ) ։ գործի կապելոյ կապ լար զօդ ։ գած , պաղ իփ ։ Նա , տեղի կամ տուն՝ յորում օք արգելեալ լինին , որպէս բանտ , կամ ի և իցէ արգելարան ։ գած , զընտան ։ հապս ։

Կապարանման ։ (ած) ։ այն՝ որ նման է կապարի , կամ ունօղ իբր զնանբանճի կապարի ։ գած , գաւըշան միւսաւի ։

Կապարեայ ։ րէի ։ իւ ։ իցդ ։ իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ կազմեալ է ի կապարէ ։ արճճեայ ։ գած , գաւըշաննան ։ Նա , եղեալ ի վերայ բանից , կրկին վաւրիլ իբր մակբայ ։ ‖ տես և Պղնձեայ ։

Կապարձագործեայ ։ ձուցի ։ աւ ։ ոյ ։ զբ ։

ասի, յորժամ ի ծայր պարանի կամ այլ նման իրիք առնեն հանգոյցս. ած, պարլատանգ. պէնս էծմիք. Ես, նմանութիւն ասի զանազան իրաց, ոյք կապել զիրար՝ զբերան՝ զանմ՝ զկամուրջ՝ ընդ նզովիւք, և այլ բազում։

Կապերտ. ի, իս. ից, իւք. (գոյ), մանն կամ կտոր ինչ կաւոյ կամ չուխայի և այլոց նմանեաց. անաղդ և մաշեալ հանդերձ. գրգնեակ. ծուէն. քուրձ. ած, պէզ փարչասը. եամա. փաչալօա։

Կապերտակ. ի, աւ. ից, օք. ։ ։ ։ ։

Կապերտիկ. ակի՛. կամ ական, աւ. ից, օք. (գոյ)։ փոքրիկ կամ անարգ և հին մանն ինչ կտաւոյ. ած, էօքի պէզ փարչասը։

Կապէնք. պէնաց՝ կամ ից՝ կամ պինաց, օք. (գոյ)։ կապեալ վարձք, զոր առնուն պառնիկ կանայք ի համանեաց իւրեանց. տուլք իգամոլաց առ պառնիկս իւրեանց. ած, գահփէ էօղրէթի։

Կապընկէց. կեցի, աւ. ից, օք. (ածՙ)։ այն՝ որ ընկենու և խղե զկապ, կամ զկա պանս. ած, պարզ աէօքէն, պըրագան։

Կապիկ. պկի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ վըյրինի և չորքոտանի կենդանի ինչ՝ բայց դիւրընտանել մարդկան, մեծագոյն քան ըղ կատու, և կերպարանօք նմանի իրը մարդոյ՝ սակայն ոտիւղ կոյժ. և է ճարտար և սիմս, և որպէս գործ տեսանիցէ ի մարդն՝ աշխատի գործել զնոյն, զի առաջին երկու ոտքն իւր ի տեղի ձեռաց մարդկան ի գործ ածէ. որոյ երկու են տեսակք, մին ունի զոտս, իսկ միւսն ոչ ունի. ած, մէյմունն. չէպէնք. փուզինէ։

Կապիճ. պճի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ անօթ ինչ և ասեն՝ որ է չափ կորնոյ կամ գաւազ և պլղոյ, իբր հօնայ և կէս կամ փոքր մի աւելի, իրը տասնեքորդ մասն գրուի. ած, բաճլ. պկիր նէվ էօլչիս. Ես, ասի Կապիճք աչաց, նշանակէ ակնակապիճ, որ է ասեն կամ ընդունարան աչաց. ծակ կամ բոյն աչաց. ած, կէօզ գօվուղուս. Ես, ասի Կապիճք կօշկաց, նշանակէ առնապան՝ վերնի երեսք կօշկաց մինչև ի ծունկս. ած, գօնճ. Ես, Կապիճք երկաթի, նշանակէ գործիս ասնջանաց. ած, իչլգենճէ գօնճաս։

Կապճագ. (գոյ)։ ծագ կապոյ ողկուզաց. ած, պարլըզ սալգըմըն ուճաս։

Կապճաճիս. ։ ։ (ածՙ)։ Թուեալ և չափ-
Կապճահասար. ։ ։ եալ ասնասով չափոյ. այս-

չափ և այնչափ կապիճ. ած, պուգասար՝ օգտասար էօլչիս.

Կապճեան. ճեանք, եանց. (գոյ)։ իբր կապիճք. չափք ասնոց. ած, էօլչիւլչը։

Կապնդեղ. ղ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ է բոյս ինչ կամ արմատ ախորժելի, որոյ տերևքն և ամ յատկութիւն նման են սամիթ բուսոյ, բնութեամբն է ջերմ և օգտակար ստամոքսոյ և մարսիչ կերակրոյ. ած, տարաղ օթու կիսի պիր սէպզէ սիր։

Կապոյտ. պտոյտ, ով. ոց, ովք. (ածՙ)։ այն՝ որ է ի գոյն կապուտակ, որպիսի է գոյնն երկնից կամ ծովու. որ և ասի երկնագոյն. ծովագոյն. ած, կէօք ըէնգիւլի. մաւի. լաճիվէրտ բէնգիւլի. Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ գոյնն կապուտակ. ած, կէօք. մաւի. լաճիվէրտ։

Կապուտեղանգ. (նախդիր՝ հոլովի)։ ‖ տես ի նեղբոյ Կապուտագոյն։

Կապուտած. ղ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ կապելն. կապուտիլ. ած, պարլըյըշ. Ես, կապ. ած, պարզ։

Կապուտել. թել. (գոյ)։ կապ, պարկնքն տարեալ գոլն ըստ համոյն. տատպռելիւն. փոթոթ համ խակ և տհաս պարլոց. ած, պուբուրլուբուրան մէյվէ տատը։

Կապուտիլ. պման, տէր. անց, տիքք. (գոյ)։ կապիլն. կաշկանդիլն. արկանիլն ի կապանս. ած, պարլանմա։ Ես, ամբացուցանելն և պնդելն զիր ինչ չուանօք և այլովք նմանեաց. ած, իսի իլէ միւհգեմ պարլամա։

Կապուտ. (գոյ)։ որ և գրի Կապուտ կողպուտ. կապուտալ և կողպտալ ինչք և ստացուածք. աւար՝ զոր ի պատերազմի յաղթօղքն յափշտակեն ի յաղթելոց. ած, եաղմա. թալամա. քէլէվիր. թալան. Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ կապտալ՝ կողպտելմբկ. ած, եաղմա՝ թալան օլմուշ։

Կապուտագոյն. գունի, իս. ից, իւք. (ածՙ)։ այն՝ որ է ի գոյն կապոյտ. ած, լաճիվէրտի. կէօք ըէնգիւլի։

Կապուտակ. ի, աւ. ից, օք. (ածՙ)։ կապոյտ. ի գոյն երկնից. երկնագոյն. ծովագոյն. ած, մաւի. հէվայի. կէօք ըէնգիւլի. ասխանանի։ Ես, շառագոյն. մորևագոյն. մանուշակագոյն. ած, գըլըճ. մոր։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ նուէթ ինչ կապուտակ, կամ ասր ներկկալ ի գոյն կապոյտ. ծաղիկ, և այն պատառական. որ և ասի Յակինթ։

Կապուտակագոյն • || տես Կապուտագոյն։

Կապուտակագործ • (ած) • այն՝ որ ի գոյն կապուտակ գործելոյ է, կամ հղեալ • գաձ, լաՀիվէբա բէնկինեան եավիըմըշ։

Կապուտակաձև • ի, իս • ից, իւք • || տես ի ներքոյ Կապուտակաձեալ։

Կապուտակային • այնոյ, ովք • ոց • ովք • || տես Կապուտակ։

Կապուտականամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • || տես ի ներքոյ Կապուտակիմ։

Կապուտակաձեալ • ալոյ, իս • իցս, օք • (ած) • այն՝ որ ունի զորակութիւն և գոյիլ կապուտակ գունոյ • կապուտակ տեսլեամբ • գաձ • մաՀի, լաՀիվէբա բէնէլի։

Կապուտակեայ • կէի, իս • իցս, իւք • (ած) • այն՝ որ ի կապուտակ գունոյ է կազմեալ• ունօղ զկապուտակ զորակութիւն • գաձ, լաՀիվէբաի • մաՀի։

Կապուտակեղէն • ղինի, աւ • ից, օք • || տես ի վերոյ Կապուտակեայ։

Կապուտակիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ) • կապտաշորթ լինիլ• շառագոյն կամ մորենագոյն լինիլ• գաձ, լաՀիվէբա օլմագ • գըզարմագ • մօբարմագ • մաՀիվէնմէք։

Կապուտակութիւն • թե՛ան • (գոյ) • գոյն կապուտակ կամ մորենագոյն • գաձ, մաՀիվէնք • մօրըզ։ Եա, երկնագոյն• գոյն՝ որ հարկանի ի կապոյտ • գաձ, կէօք բէնէլի։

Կապուտանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • || տես ի վերոյ Կապուտակիմ։

Կապուտաուսակ • ի, աւ • ից, օք • } || տես
Կապուտաուտիպ • • • • • • • } ի վերոյ Կապուտակաուտիպ։

Կապպաճայ • (գոյ) • բառ Եբրայական, որ Թարգմանի քարայատակ • գեաղին՝ ազնիւ քարատիպ զարդարեալ • գաձ, Թաշ իլէ տէօշէնմիշ, եէր։

Կապպար • || տես Կապար, որ է խոտ։

Կապտեմ• եցի • եա՛ • եվ • (Նէրգինց) • յապրշտակելով առնուլ• կօղոպատել զինչս և զստացուածս ուրուք• յաւարի առնուլ ի պատերազմի զինչս յաղթելոյ• մերկացուցանել յընկէց զընդերնեայն • և կամ քաղել զպտուղ ի ծառոց • գաձ, Թալան, եաղմա էթմէք • գափմագ • սօյմագ։

Կապտաւթիւն • թեան • • • • • • } Կապտաւնի • ոման, ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • կապտելն և յափշտակելն զինչս ուրուք, և կապտիլն • գաձ, Թալան՝ եաղմա էթմէք • օլմա • գափմա • ափարմա։

Կապրցախ, որ և Կապարցախ • || տես Կապար, որ է խոտ։

Կառ • ի, իս • ից, իւք • || տես Կառն, և Կանկար։ Եա, է այլ տեսակ իմն բանջար լայնատերև իբրև զդդմենի, զորոյ զտերևսն կոթ եփեալ՝ ուտեն, և զբուսն և զարմատն առանց եփելոյ ուտեն միայն ի բաց քերելով զկեղևն • գաձ, տէրքէնի• տէրքէնլի օճ։

Կառաբարձ • ի, իս • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ բառնայ՝ այսինքն ձգէ զկառս • գաձ, արապա • հինթօվ չէքէն։

Կառաբոյս • բուսի • ոյ, ովք • (գոյ) • ծովային ժժմանիք ինչ միջակ ի մէջ կենդանեաց և բուսոց• որք և իբր կենդանեաց կոչին • քանզի անդադար և աՀմամբ են իբրև զբոյս • և միայն ըստ զգալոյ շօշափականին նմանին կենդանեաց • յորոց ոմանք կարծրամորթք են և ոմանք կակուղ• որք կառչին և խրին ի քարինս և ի յատակս ծովու• և ոմանք տափարակք լինին՝ ոմանք գնդակաձևք՝ ոմանք փշաձևակք • և ոմանք սոնդանմանք իբրև խոտ բուսեալք ի ծովս• գաձ, տէնիզ մանթարը։

Կառագործ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • արհեստաւոր՝ որ շինէ զկառս • գաձ • արապա, հինթօվ եափան։

Կառաժուղ • ժղի, աւ • ից, օք • (գոյ) • փշաւոր և խոշոգաւոր տեսակ իմն մժեղի, որ և գրի Կարաժուղ • գաձ • պիր նէվ սիվրիսինէք։

Կառակնաձև • || տես Կարակնաձև։

Կառահաս • (գոյ) • նշան, կամ նպատակ արշաւողաց • գաձ, նիշանիկեաշ։

Կառաձև • (ած) • այն՝ որ ունի զձև կառաց • գաձ, արապա, հինթօվլի շիչլիմի։

Կառաձիգ • || տես ի վերոյ Կառաբարձ։ Եա, մինչ գլխոյն Կառաձիգք, նշանակէ ձիք կառաց • գաձ, արապա, հինթօվլ աՀը։

Կառամ• ացի • ա՛ • ալ• (չէշտ) • իբր խնեանշանալ• կամ իշանալ, որպէս գլխանալ• գաձ, էէ պօղլուչէնմէք։

Կառամարտ • ի, իս • ից, իւք • } (ած) •
Կառամարտիկ • տկի, աւ • ից, օք • } այն՝ որ ի կառաց, կամ կառօք մարտնչի• գաձ, արապատան, արապա իլէ ճէնկ էէնէ։ Եա, այն՝ որ վերաբերի կառամարտութեանց• գաձ, արապա ճէնկինէ միւթէալլիք։

Կառամարտիմ• եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ) • կառօք՝ կամ ի կառաց մարտնչիլ • գաձ,

արապա իլէ , արաբատան ձէնկիլէշլիք ։

Կառամարտութիւն · Թե · (գոյ) · կառաք , կամ ի կառաց մարտ և կռիւ · գաշ , արապա ձէնկի ։

Կառամուտ · մաի , աւ · ագ , ք · (ածական) կամ (գոյ) · այն՝ որ մտանէ ի կառս , որով իմանի ըստ տեղւոյն անձն՝ որ նստի ի կառս առ ի երթալ ուրեք · և ըստ տեղւոյն և ձի՝ կամ երիվար և կամ եզն , որ լծեալ լինի ի կառս առ ի քարշել · գաշ , արապայէ կիրէն · արապայէ գօշուվնաշ ։

Կառամոկ · ‖ իբր գրելի է Կառամարտիկ , կամ Կառամարտիկ · ըստ յունական ոճոյ՝ է քառաձի կառք , որով լինէր ի հնումն մին յոլոմպիական խաղից · գաշ , տէօրթ ատեղ արապա , հինեօվ ։

Կառան · ի , աւ · ագ , ք · (գոյ) · պարան · չուան · հաստ և երկայն պարան նաւու · գաշ , հալաթ · փալամար · ‖ տես և Մալուխ ։

Կառանդան · (ածական) · նշանակիչ և երևեցուցիչ քրոմբէական կառացն ասպուժոյ ։

Կառանչ · ոյ , ով · ոց , ովք · կամ ի , իւ · իցի , իւք · (գոյ) · ձչուն · սաստիկ աղաղակ · բարձրաձայն կական , և հեծութիւն · և բառանչ · գաշ , հայգըրըշ · պաղըրըշ · պէօրիւլթիւշ ։

Կառանչեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) · բարձրաձայն աղաղակել · կառանչ բառնալ · յաւագին և մեծաձայն գոչել և գանգել · ձիչ և կական բառնալ · գաշ , հայգըրմագ · պաղըրմագ · չաղըրմագ ։

Կառաչ · ‖ տես ի վերոյ Կառանչ ։

Կառաչեմ · ‖ տես ի վերոյ Կառանչեմ ։

Կառաչիւն · (նախդիր՝ հոլովի) · · · · ։

Կառաչումն · չման , ամբ · անց , ամբք · ‖ տես ի վերոյ Կառանչ ։

Կառապետ · ի , աւ · ագ , ք · (գոյ) ։

Կառավար · ‖ պետ և վարօղ կառաց · այն՝ որ ուղղէ զձիս կառաձիգս · գաշ , արապաջը · հինեօվճը · գօշուճը · Նա , էրբեմն բառս Կառավար՝ կրկին նշանակել կառավարտ · Նա , անձն՝ որ հոգայ և խնամէ զոք · գաշ , գայրըման · միւտէպիլիր ։

Կառավարեմ · եցի · եա · ել · (նէդիր) · ասի զոյ , և դարձ ուրուք ևս զնարդկանէ · ուղղել · առաջնորդել · հոգալ · խնամել · անուանել · նախանձամել · ղեկավարել · գաշ , գայրըմագ · թէհտիկիր էթմէք · կէօղճէթմէք · Նա , կրաւորական սորա Կառավարիմ՝ և ինքն իսկ Կառավարեմ՝ վարին

իբրև չէզրաական , և նշանակէն ընթանալ կառաք · վարել և ուղղել զկառս · յառաջ խաղալ · գաշ , արապա , հինեօվլ սիւրմէք · Նա , կառավարիլ ի ձիընթացս ։

Կառավարիչ · րչի , աւ · ագ , ք · (ածական) կամ (գոյ) · վարօղ զկառս · գաշ , արապաջը · գօշուճու · Նա , վերակացու և տնօրէն քաղաքի միոյ կամ տան , կամ այլոց նմանեաց · գաշ , կէօզլէտիճի ։

Կառավարութիւն · Թե · (գոյ) · վարելն զկառաքս · գաշ , արապա սիւրմէ · Նա , իբր նմանութիւն առաջնորդութեան · ուղղութեան , և նախանձամանական տնտեսութեան · տեսչութեան · գաշ , միւտէպիլիքլէք · գայրիհլիք · հաքիմլիք ։

Կառատես · (ածական) · ի տեսլեան տեսօղ կառաց · գաշ , արապա , հինեօվլ , գօշը բնաւրատ կէօրէն ։

Կառարշաւ · ի , աւ · ագ , ք · (ածական) · այն՝ որ արշաւէ կառաք · այն՝ որ ելեալ ի կառս ընթացուցանէ զայն ուժգին · գաշ , արապա իլէ գօշուն , Նա , իբրև գոյական՝ նշանակէ ընթացք կառաց , կամ կառք · գաշ , արապա իլէ կիհմէ ։

Կառարշաւք , կամ Կառարշաւանք · անաց , ք · (գոյ) · արշաւանք կառաց · արշաւ արարեալ կառաք · գաշ , արապա , հինեօվլ , գօշը գօշմասը ։

Կառաւէտ · ւետի , իւ · ւոյ , իւք · կամ աւ · ագ , ք · (ածական) · այն՝ որ ունի զբաղում կառս · գաշ , չօք գօշըմը , արապասը օլան ։

Կառափ · ‖ տես ի նեղբոյ Կառափն ։

Կառափեմ · եցի · եա · ել · (նէդիրք) · զկառափն հարկանել կամ կռփելով , կամ գլխատելով · գաշ , պուշլնա վրմաղ · պաշ քէսմէք · գաճել էմմէք · եարմագ ։

Կառափեցոյ · ետել , եղբ · ղոյ , ք · (գոյ) · տեղի կառափելոյ և գլխատման , որ և ասի Գողգոթայ լեառն · գաշ , էզիլէճի , էօլիւմ եէրի · պաշ գաճէ հէճէնէք եէր , Նա , խնդի՝ յորոյ վերոյ կախեցաւ անմեղ գառն այ՝ և մեռաւ ի նմա , ասի Կառափեցոյ , որ եղև տեղի սպանման նորա ։

Կառափիչ · փչի , աւ · ագ , ք · (ածական) · այն՝ որ կառափէ · կառափօղ · գաշ , պաչ գաճէ էէն · ճէլլատ ։

Կառափն · փին , ամբ · փունք , անց , ամբք · (գոյ) · գլուխ մարդոյ՝ թէ կիսոյ իցէ ընդ սպառանոցին , և թէ հասեալ , կամ չորացեալ ոսկր գանկ · գաշ , քէլլէ · պաչ · գաճկա · Նա , ասի՝ ընդ Կառափն հանել , նշանակէ

կառափել • կառափնառել • փոշ, պաշընա վուրմագ • ՀՀՐԱՒԱՀ ԼԵՄՔ ։

Կառափնաբեկ առնել • ‖ բեկանել կամ ջախել զկառափն • փոշ, պաշընը քէսմէք, եզմէք, խուր տիւ խաշ լեմէք ։

Կառափնատ • ‹ ի, իւ • ից • իւք • (ածական) ։

Կառափնատած • ‹ այն՝ որպ կառափն ի՞ր գլուխն հատեալ է • կառափնատեալ • փոշ, պաշը քէսիլմիշ ։

Կառափնատեմ • ‖ տես Կառափեմ ։ Եա, կրճ փել • ջախել զգլուխն • անխնայ և մահաւասի տանջել • վիրաւորել քարամբք կամ սրով • փոշ, պաշընը եզմէք • եարալամագ • փարալամագ • պաշընա վուրմագ ։

Կառափնատիչ • տչի • ‖ տես Կառափիչ ։ Եա • ջախող զգլուխն • փոշ, պաշընը եզնէն ։

Կառափնատութիւն • ԹԻՒՆ • (գոյ) • կառափնատելն, և կառափնատիլն • փոշ, պաշ քէսմէ • քէսիլմէ ։

Կառափնեմ • ‖ տես Կառափեմ ։

Կառափուն • փնան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • կառափելն, և կառափիլն • փոշ, պաշընը վուրմա • վուրուլմա ։

Կառափուշ • (գոյ) • ազգ ինչ փշոց • իրը կառաբոյս • փոշ • պիր չինս տիքէնն տիր ։

Կառընթաց • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Կառաբշաւ ։

Կառն • ռնի • ամբ • անց • ամբք • կամ Կառ • (գոյ) • փշոյ իրոյ ինչ որ կառչի ի հանդերձս անցաւորաց • ունի սերմն Թաղիացեալ աղաւամազիւք • որ ի հագոյ իրքն անկաւ հոգովն այսր անդր • փոշ, չէյԹան արապաբ, ԹԷՔԷՐԼԻՔ ։ Եա • ի տեղիս ինչ Կառ կոչի հատաբաւն փուշ լինի, զոր կեղևեալ ուտեն • փոշ, տիքէն ։

Կառնաջուր • ջոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • ջուր շաբաւային և արիւնախառն • փոշ, իրրնիւն վէ գան ըլըս գարբշըգ սու ։

Կառոյց • ուցի • ու • ոց • ք • (գոյ) • յորուանի բաժանեալ մասանց • փոշ, գուբուլուշ ։ Եա, կառուցեալ և կազմեալ ինչ • Նէցուկ կոյք • փոշ, եափըլմըշ գուբուլմուշ տայանուշագ պիր շէյ ։

Կառուած • ոյ՝ կամ ի • ով • ոց • ովք • (գոյ) • կառչիլն • կառնիլն • փոշ, իլինչմիսի • Եա, մանուած • պնդութիւն • փոշ, եափըշմա • գավիլիք • Եա • իրը սառուցանի հալեալ իրաց • որպ մանր, ԼԱՔ • փոշ, տանուտըմա ։

Կառուցանեմ • ուցի • ու՛ • եմ • (անցոյց) • կանգնեմ • ամբառնալ ինչ ի վեր • զմասունս իրի իմիք առ միմեանս յարելով հաստատել • պատրաստել • և կամ շինել • կազմել • փոշ, եօգաբը գալարըմագ • գուբմագ • գավիլէմիք • եափմագ ։ Արմատ բայիս է Կառչեմ, վասն որոյ նշանակէ եւս՝ մանուցանել • փոշ, իլինչմիրիք • եափըշըրմագ ։ Եա • պնդացուցանել • փոշ, փէքքէշմիրիք ։

Կառուցումն • ցման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • կառուցանելն և կառուցանիլն • կազմուիլ • շինուիլ • փոշ, գուբմասը • գուբուլմասը • եափըշ • եափմա • Եա • մանուածն • կառչիլն • պնդուիլ, կամ սառուցք իրը մանր • փոշ, իլինչմիսի • պիՔՔԷՔՔԷՔՔԷՔ ։

Կառչեմ • ուայ • ուիր, կամ ուայ • իլ • (չէչոյ) • արմատն է Կառն կամ Կառ • յորմէ և սա նշանակէ պնդիլ • յարիլ • հաստատիլ • կառուցն իմն գտեալ զկայ առնուլ • մանանիլ • փոշ • իլինչմէք • եափըշմագ ։

Կառք • ուայ • ք • (գոյ) • փառաւոր սայլ երկու կամ չորս անուաք • յորում նստեալ զերկիր վարս երկուս • կամ աւելի եւս ըստ իշխանաւէ պիՔՔԷՔՔԷՔՔԷՔ • յորում նստի և երթայ այսր և անդր • փոշ • արապա • գօչը • չինԹօվ • Խակ քէՔՔԷՔՔԷՔՔԷՔ երկինից եւս Կառք ըսդ կոչին ։

Կառքրիոս • կամ Կառաբիոս • (գոյ) • իրը բառ յունական, որ նշանակէ կուռք • ջըրշուն • փոշ • գուշտուզ ։

Կասեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) • դադարեցուցանել • յետս նահանջել • փոշ, կէրի տուրտուրմագ • ‖ տես եւս Կասամ • Եա • վարի իրրև չէշըգ • և ‖ տես Կասիմ ։

Կասեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյ) • տալ զկայս առնուլ • յետս ընկրկել • նահանջել • արգելուլ և դադարեցուցանել զոք ի գործոյ իւրմէ • խափանել • ընդմիջել • պակասեցուցանել • նուազել • փոշ, կէրի տուրտուրմագ • մէն էՔՔԷՔ ։

Կասեցուցիչ • ցչի • ու • ոց • ք • (անձ) • այն՝ որ կասեցուցանէ • դադարեցուցիչ • արգելիչ • փոշ, մէն էսէն • կէրի տուրտուրան ։

Կասն • սեայ • Եաւ • եայց • եօք • ‹ (գոյ) ։

Կասկայ • այի • իւ • ից • իւք • ‹ դարՔՔԷՔՔԷՔՔԷՔ • է բայս ինչ փոքրիկ՝ որ լինի ի ջերմ գաւառս և ի պաշտին կիլիկիոյ, յորմէ և Կիլիսամոն ասի • և է բառակ՝ նեբբին կեղևն նըշ անուշահոտ, և ի գործ ածի իրրև զչամիա և պնակ • որպ և

բոյսն ևս ասի Կասիա • գած, Թարչին • Թարչին ֆիտանը կիսվի պիր ֆիտան։ Ես, բառս Կասիա, նշանակիչ նաև ի ձև եղեգան կազմրակելոյ և սեագոյն պտուղ ինչ իբրև զերկուս Թիզս, յորում է քաղցրահամ Թանձր հիւթ ինչ, որ ի գործ ածի ի դեղորայս • գած, խըլյարչէմպէ • խըլյարչէմպէ աղաշը։

Կասիմ• եցայ • եաց • իլ • (չէշոյ)։ ատմատ սորվին է Կայք, կայս • և նշանակէ յանկարծ զկայ առնուլ ի գնացից կամ ի գործոյ իմէքէ • դադարիլ • յետս կալ• նահանջիլ• նուաղիլ• գած, կէրի տուրմագ• վազ կէնմէք • ֆէկրալաճ էմմէք։

Կասիմն • ի, աւ • ացի, օք • (գոյ)։ ազգ ինչ անուշահոտ կասիայի • գած, պիր ձինս Թարչին։

Կասիչ • ոյն, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ կասուս• կասօղ • կալտալի, որպիսի է եղն • գած, խարմին ուէյէն, չէվիրէն։

Կասլայ • լի, իւս • լից, իւք • ‖ տես Դաբնի։

Կասկ • լի, աւ • ացի, օք • (գոյ)։ մաքուր և կէղևեալ գարի • գած, Թէմիզ արփա։ Ես, իբր եփեալ գարի կամ ցորեան • գած, փիլմիշ արփա, պօղոյտ։ Ես, ըստ ոմանց իմանի Կաստամոյ, որ է շագանակ, և յայսմանէ ասի ևս Կասկենի՝ զոր տես ի տեղւոջ իւրմէ։

Կասկած • ոյ • ոյ, ոյք • կամ լ, իւս • լից, իւք • (գոյ)։ կարծիք և ակնկալութիւն ապագայ չարի իրիք կամ պետութ • վարանիք • տարակոյս • զանգիտելն • խնթալն • գած, իշքիլ • շուփհէ • էնտիշէ • կիւման։ Ես, իբրև ածական անուն՝ նշանակէ կասկածելի, և կասկածոտ • գած • իշքիլլի։

Կասկածագին • (ածական) կամ (ոյէ՛ոյ)։ լի բազում կասկածանաց • կասկածելի յոյժ • գած, փէք շուփհէլի • էնտիշէլի։

Կասկածագոյն • գունի, իս • լից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ առաւել կասկածի Թէ ևի դուշնաքեայ ինչ իմէքէ • իբր զդուշաւոր անձին • գած, փէք շուփհէ, ֆէնաֆէսէ էտէն • տագընան։

Կասկածահար լինել • ‖ հարկանիլ ի կասկածանաց • դժկամակիլ• դժգոհիլ• խոժոռիլ• գած, իշքիլ լէլ կիւձէնմէք։

Կասկածանք • անաց, օք • ‖ տես Կասկած։

Կասկածաւոր • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ յորում է կասկած ինչ • կասկածելի • խնթալի • զգուշալի • գած, իշքիլլի • շուփհէլի, հէլի • Ես, այն՝ որ ունի զկասկած • կասկածօղ զերե իմէքէ • զգուշաւոր • գած, շուփհէ, ֆէնաֆէսէ էտէն։

Կասկածափորձ • (ածական)։ այն՝ որոյ փորձն է կասկածելի • գած, Թէչրիպէլի իշքիլլի • Ես, այն՝ որ կասկածանաց և երկբայութ զերծուրծ առնու զինքն • գած, շուփհէ իլէ Թէչրիպէ էտէն։

Կասկածելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական)։ այն՝ յորում լինի կասկած • երկբայելի• երկիւղալի • գած, իշքիլլէնէճէք • մնշքիւլ • գօրգուլու։

Կասկածեմ • եցի • եա • ել • } (չէշոյ)։
Կասկածիմ • եցայ • եայ • իլ • }
անկանիլ ի կասկածանս • խնթալ • զանգիտել • լինել երկբայութեն կամ ի տարակուսանս • գած, իշքիլլէնմէք • շուփհէլէնմէք • էնտիշէլէնմէք։

Կասկածիք • ծեաց, եօք • (գոյ)։ կասկածանք • կասկած • գած, իշքիլ • շուփհէ։

Կասկածոտ • ի, աւ • ացի, օք • (ածական)։ այն՝ որ կասկածէ • կասկածօղ• գած, շուփհէ, իշքիլ էտէն։ Ես, կասկածելի • գած, իշքիլլի • շուփհէլի։

Կասկամ• լ, իւս • լից, իւք • (գոյ)։ տեսակ իմն բուս Թռչնոյ, որ ունի զմեծ և զդնատս ձև գլուխ և գիրքր կտուց • և ինքն է գոր շագէմ• և շրջելով ընդ աւերակ և անտեսատեղիս ողբական ձայնիւ ձկէ և վայէ•գած, պայգուշ • էօկիւս գուշու • սագբըզան։

Կասկնջուր • ջոյ • ոյ • ոյք • (գոյ)։ ջուր կասկի, որ է գարի • գարեջուր • գած, արփա սուլա։

Կասկոյտ • ի, իւս • լից, իւք • (գոյ)։ շինուած ինչ երկաթի իբրև զխնդակ, յորոյ վերայ խորովին ղիա՝ զձուկն և զոչխ ինչ• գած, խագարա։ Ես, պատուանդան սանի, որ է եռոտանի շինուած ինչ երկաթեայ՝ զոր եդեալ ի վերայ կրակին՝ դնեն և ի վերայ նր զկաթսայն կամ զոչխան կամ զոչխ ինչ • գած, սաճայագ։ Ես, մխս ի կասկարայէ • գած, քըլըզլասմըշ։

Կասկենի • նոյ • եաւ • եայ, եօք • (գոյ)։ շագանակենի • ծառ կաստանեայի • գած, քէսթանէ աղաշը։

Կասուեթիւն • Թեան • ‖ տես Կասուն։

Կասուն• կամ• կաս•ուր• (հնբ գոյ)։ կամ•նել• կամենալիս զոր այսպան• որք տարածեալ կան ի կալն, մանրել առ ի որոշել զցորեանն ի յարդէն • ջարդել և այս լինի

շրջելցուցմամբ զկաճիասայլն ի վե՛ր որայ-
լից, և երբեմն ևս ուժգնակի ձեռնելով զո-
լոյն • ած, խաթմինաէ պօղոսայ առեալ-
տիւկինէլմէք ։

Կասումն • սման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) ։
Լիտս կասիլն, կամ կացումն • դադարու-
մըն • ած, կէրի տուրուշ տուրմա ։ Ես,
կասումն իրըև կաճիասայլիւս • ած, խոր-
մինաէ պօղոսայ առեալ ։

Կասս • լ, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ Երկաթի
գործի ինչ, որով զրնդել բևեռան ի տախ
տակս քարշելն • ածեցան • ած, քէլէնէթին ։

Կատանայ • լ, իւ • ից, իւք • (գոյ) ։ բառ
ռամկական, որ է պատգ ինչ կամ ծառ
նըր • որ և շագանակ ասի • ած, քէսթանէ ։

Կատաբ • (գոյ) ։ Թռչուն ինչ խոտաճարակ ։

Կատագահեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) ։
կազդուրել զօրացուցանել • ամրացուց-
նել ։ ած, գումէլթէլթմէք • գաւիլէթմէք ։

Կատակ • լ, աւ • ից, ք • (գոյ) ։ կատա-
կելն • ծաղրածութի • այպանք • կատակուի •
ծաղր • որ է իրք քատակ, կամ նմանուի •
ած, Թագլիտ • մասգարա • քէսխնէթի ։ Ես,
Նշանակէ տեսակ ինի Թռչնոյ իրը նոյն
ընդ կատաբ ։ Ես, իրըև ածական՝ նշանա-
կէ այն՝ որ կատակէ • ծաղրածու • այպա-
նօղ • հագիատակ • ած, մուգալլիտ ։

Կատակաբանութի • Թեան • (գոյ) ։ բանիւք
կատակուութի • ծաղրաբանութի • ած, մաս
խարկուի • ած, շագա շէլլաֆ • մասգարալըգ ։

Կատակագուսան • լ, աւ • ից, ք • (գոյ) ։
գուսան կատակօղ • կատակերգակ միմոս •
ած, Թագլիտճի խանէնաէ • մուգալլիտ •
հէյաղլըճի ։

Կատակական • լ, աւ • ից, ք • (ած) ։ ծաղ-
րական • ծիծաղական • ած, զէհվքէ, Թագ-
լիթէ միւթէալիք ։

Կատականք • անաց, ք • (գոյ) ։ կատակելն և
կատակիլն • ծաղր • այպանք • այպն • ած,
շագա • մասգարա • ութզագ • խոթիհզա ։

Կատակիմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) ։ կա-
տականօք ծաղր առնել զոք • այպանել •
ած, մասգարա, խոթիհզա, շագա էթմէք ։
Ես, հէգնել • երգիծանել • ած, մասգարա-
լըզ իւր իւրեանին առթմամբ ։ Ես, խաղալ
կամ զբօսնուլ բանիւք կատականաց •
ած, շագա շէլլաֆ էթմէք ։

Կատակերգ • լ, աւ • ից, ք • ‖ տես Կա-
տակերգու, և Կատակերգութիւն ։

Կատակերգակ • լ, աւ • ից, ք • (ած) կամ
(գոյ) ։ այն՝ որ երգով կատակէ զոք կամ
ղինւի ի թատրոնի և յայլ ինչ ի կէս խա-
զու • ծաղրածու • միմոս • ած, մուգալ-
լիտ • հէյաղլըճի • Թագլիտճի ։

Կատակերգական • լ, աւ • ից, ք • (ած) ։
այն՝ ոյ վերաբերի կատակերգակաց և
կատակերգութե • ծաղրական • ծիծաղա-
կան • ած, մուգալլիտ, մուգալլիտլիզ
մի-Թէալիք ։

Կատակերգաբեր • սիրի, աւ • ից, ք •
(ած) ։ այն՝ որ սիրէ զկատակերգութի •
և է փոյթ ի կատակել զայլսն • ած,
մուգալլիտլիք, Թագլիտ սէվիճ ։

Կատակերգեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ) ։
գրի և Կատակերգակեմ, Կատակերգ-
կեմ, Կատակերգաբերկեմ • որ է կատակա-
նօք և ծաղրաբանութե երգել • այպանել •
եպերել • ած, զէհվքէնէրկք օգուտմագ •
մասգարա, շագա, Թագլիտ էթմէք ։

Կատակերգու • գուի, աւ • ից, ք • (ած) ։
այն՝ որ կատակական երգով ծանակէ զոք,
և գրգռէ զմարդիկ ի ծաղր • ած, Թագ-
լիտճի • հէյաղլըճի ։

Կատակերգութի • Թեան • (գոյ) ։ նուագ և
խաղ կատակական և միմոսական • ծաղրա-
շարժ գործ կատակերգուաց • ծաղրաբա-
նութի • ած, մասգարալըգ • մուգալլիտ-
լիք • Թագլիտ օյունու • գօհէխա ։

Կատակուեմ • Թէ • (գոյ) ։ կատակելն • կա-
տակ • ծաղր • այպանք • ած, մասգարա •
մէզագ • խոթիհզա ։

Կատաղաբար • (ածական ոչ գործական) ։ մանկնա-
բար • կատաղելով • ցասմամբ • ած, եա-
վուղուղ լէք • մէճնուն կիպի ։

Կատաղախօս • լ, իւ • ից, իւք • (ած) ։
այն՝ որ խօսի իրըև զկատաղեալ գազան,
որպիսի է բարկացօղն • ած, գուտուբ-
մուշ ճանապար կիպի սէզլէյէն ։

Կատաղած • (ած) ։ բառ ռամկական, որ է
կատաղեալ • կատաղի • ած, գուտուբմուշ ։

Կատաղակից լինել • ‖ կատաղիլ և մղեգնիլ
ընդ այլեւս • ած, գուտուբմագ, խոչլան-
մագ սիրիխն լէլէն ։

Կատաղանք • անաց, ք • (գոյ) ։ բարկութի
զայրանալն և մղեգնութի • ած, եավուզ-
լուգ • գուտուբմա • խոչլանմա ։

Կատաղեմ • եցի • եա • ել • ‖ տես Կա-
տաղեցուցանեմ ։

Կատաղենալ • ‖ տես Կատաղիմ ։

Կատաղենի, նուոյ, եաւ • եաց, եք • (ած) ։

կատաղեալ · մոլի · գ՚ն՚, գ՚ստ՚ւբմ՚ւբ՚ւ։ Եւս, իբրև գ՚ցական՝ նշանակէ տունկ մ՚ն՚ց, որպէս մ՚ղ՚ձ՚ղ՚ն՚ի · որ և գ՚րի Կատաղի Թուզ · ‖ տես Ջ՚ան՚տա՚ձ՚ղ՚ն՚ի։

Կատաղ՚ե՚ց՚ու՚ց՚ան՚ի՚մ · ց՚ու՚ց՚ի · ց՚ո՚ւ՚ց · ե՚լ՚ · (ո՚ն՚ղ՚)։ գ՚րգռ՚ե՚լ և յ՚ար՚ա՚ց՚ան՚ե՚լ՝ ի կատաղ՚ո՚ւ՚թ՚ի՚ և ի գ՚ազ՚ան՚ա՚ե՚ի՚ · մ՚ղ՚ե՚ն՚ե՚լ · որ ասի զվ՚ց՚ր՚ն՚ե՚ն և զգ՚ի՚ղ՚ա՚կ՚ե՚ր գ՚ազ՚ան՚ա՚ց՝ և ն՚մ՚ան՚ա՚ե՚ի՚ և ա՚ս՚ո՚ր՚դ՚ց · գ՚ն՚ց՚ի՚ · գ՚ստ՚ւբ՚թ՚մ՚ա՚գ · գ՚ստ՚ւ՚ղ է՚ե՚մ՚ի՚ք։

Կատաղ՚ի · ղ՚ց՚ց՚ · է՚ա՚ց · է՚ց՚ · է՚ք · (ո՚ծ)՝ այն՝ որ մ՚ղ՚ե՚ն՚ե՚լ և գ՚ազ՚ան՚ա՚ց՚ե՚լ է՚ք բ՚ո՚ր կ՚ա՚ե՚ի՚ կ՚ա՚մ՚ք՝ կատաղ՚ե՚լ ի՚ր՚ե՚ւ զգ՚ազ՚ան՚ զվ՚ց՚ր՚ն՚ի՚ն՚ · և մ՚ղ՚ի · մ՚ղ՚ե՚լ · գ՚ն՚ց՚ի · գ՚ստ՚ւբ՚մ՚ա՚գ · է՚ս՚ի՚ր՚մ՚ա՚գ · գ՚ստ՚ւ՚ղ օ՚ր՚ի՚ն՚ագ։

Կատաղ՚ո՚ւ՚թ՚ի՚ւն · թ՚ե՚ա՚ն · · · · · · · } Կատաղ՚ո՚ւ՚մ · զ՚մ՚ան · ա՚մ՚ր · ա՚ն՚ց՝ ա՚մ՚ր՚ք · } (գ՚ոյ)՝ գ՚ազ՚ան՚ա՚ե՚ի՚ · վ՚ազ՚ե՚ն՚ա՚ե՚ի՚ · մ՚ղ՚ե՚ց՚ն՚ե՚ի՚ և բ՚ո՚ր՚ո՚ր՚ո՚ւ՚մ՚ն՚ ց՚ան՚ա՚մ՚ք և բ՚ո՚ր՚ո՚ւ՚մ՚ե՚ա՚մ՚ք՝ ի կատաղ՚ե՚լ՝ ի՚ր՚ե՚ւ զգ՚ազ՚ան՚ զվ՚ց՚ր՚ն՚ի՚ն՚ · և ա՚ս՚ո՚ր՚դ՚ց · կ՚ա՚տ՚ա՚ղ՚ե՚ց՚ու՚ց՚ի՚չ · գ՚ստ՚ւբ՚մ՚ա՚գ՝ խ՚ա՚յ՚ն՚ա՚մ՚ա՚գ · է՚ս՚ի՚ր՚մ՚ա՚գ · գ՚ստ՚ւ՚ղ օ՚ր՚ի՚ն՚ագ։

Կատաղ՚ո՚ւ՚թ՚ի՚ւն · թ՚ե՚ա՚ն · · · · · · · } Կատաղ՚ո՚ւ՚մ · զ՚մ՚ան · ա՚մ՚ր · ա՚ն՚ց՝ ա՚մ՚ր՚ք · } (գ՚ոյ)՝ գ՚ազ՚ան՚ա՚ե՚ի՚ · վ՚ազ՚ե՚ն՚ա՚ե՚ի՚ · մ՚ղ՚ե՚ց՚ն՚ե՚ի՚ և բ՚ո՚ր՚ո՚ր՚ո՚ւ՚մ՚ն

մել հետեն • թեքմիլ օլան։

Կատարելաթիւ • (ած) • այն՝ որ կատարեալ է թուով • գոհ, սայը իւլչ թեքմիլ օլան։

Կատարելածին • ձնի, իւ • աց, աք • (ած) • այն՝ որ կատարելապէս ծնանի զայլս • կամ յայլմէ • գոհ, թեքմիլ ծօղան • վէ ծօղուրան։

Կատարելական • լի • աւ • աց • աք • (ած) • կատարեալ և կատարիչ • լաց•ցնիչ • բոլորական • գոհ, թեքմիլ, թեմամ հետեն։

Կատարելակից • կցի • աւ • աց, աք • (ած) • այն՝ որ կցորդ է գործոյ ուրուք առ ի կատարել • հանգործ • գոհ, պէրապէր պի թիրէն • Ես • այն՝ որ իբրև զայլս ի չափ նոցին հասանէ • գոհ, քեմիլ օլան։

Կատարելակցութիւն • թիւն • (գ•ոյ) • հաղորդ լինելն և կցորդութիւն կատարելութեան • գոհ, պէրապէր պիթիրմիքլիք։

Կատարելահասակ • լի • աւ • աց • աք • (ած) • չափահասակ • ունօղ զկատարեալ հասակ • լաց•նել հասակաւ • գոհ, քեմիլ•եհտիլը։

Կատարելամիտ • մտի • աւ • աց • աք • (ած) • այն՝ որոյ միտքն է կատարեալ, այսինքն ամ իրաց կարէ հասու լինել • ողջամիտ • գոհ, պիւթիւն ֆիքրիլը։

Կատարելանամ • ացայ • ցիր • ալ • (էնտ•) • կատարելագործ լինիլ • կատարիլ • հասանիլ ի կատարումն • գոհ, թեքմիլ օլմագ • քեմալի•եհ եհթիշմէք • Ես • բաւական կամ կարաւդէմ լինել • գոհ, գաւսըր, գափլըհեհլի օլմագ • իւլէրլեմիք։

Կատարելապէս • (մանիաս որտոյեան) • լրատես • անպակաս և անթերի օրինակաւ • գոհ, պիր թէմամ • թեքմիլէն • Ես • տիրապէս • բովանդակ • բոլորովին • գոհ, պիւս պիւթիւն։

Կատարելի • լ•ցի • հաւ • հաց • հաք • (ած) • այն՝ որ մարթի կատարիլ և աւարտիլ • լաց•ցանելի • գոհ, պիթեճէք • Ես • յայնմանէ սորին իբրև անելական գոյականաբար նշանակէ կատարումն • գոհ, թեքմիլ, թեմամ հեհտ։

Կատարելմամ • (ած) • այն՝ որ կատարեալ է իմաստիւք, և իմացողութեամբ • լի իմաստիւք • գոհ, իւլմ իւլէ տօղուս։

Կատարելութիւն • թեան • (գ•ոյ) • ամ մատուցք ձրիոյ հոգւոյ և մարմնոյ կատարեալ և ամբողջ գոլն • անպակաս և անթերի լինելն իրիք • գոհ, թամամլըդ•թեքմիլիք•քեմալիյհեհ • Ես • կատարելն և կատարիլն • լրութիւն • վկայօքն կատարութիւն • և նահատակութիւն • գոհ, թեքմիլ եհթիհ, վէ օլմա • Ես • սրբազան խորհուրդ և պաշտօն • խորհրդակատարութիւն • գոհ, գուտսա եհթիհ։

Կատարիմ • եցի • եա • եաք • (հէդիսդ) • հատուցանել ի կատար • աւարտել • լաց•ցանել • գլխաւորել • վճարել • գոհ, պիթիրմիք • թեքմիլ եհթիհ • իմա եհթիհ • Ես • նուիրել սրբ սրբազան ինչ • սրբել տեառն • քահանայագործել • գոհ, գուտսա եհթիհ • Ես • կրաւորական սորա երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ վախճանիլ • լանալ • և կատարեալ լինել • գոհ, պիթիրմիք • թեքմիլ օլմագ։

Կատարիչ • իչի • աւ • աց • աք • } (ած) •
Կատարող • ի • աւ • աց • աք • }

այն՝ որ ի կատար հատուցանէ • աւարտիչ • լաց•ցնիչ • գլխաւորիչ • գոհ, պիթիրէն • թեքմիլ հետեն • Ես • նուիրող սրբազան խորհրդոյ • խորհրդակատար • գոհ, գուտսա հետեն։

Կատարողագործութիւն • թեան • (գ•ոյ) • նուիրագործութիւն • կատարելն սրբազան խորհուրդ • գոհ, փէշքէշ սունմա։

Կատարողական • լի • աւ • ացի • աք • (ած) • կատարելագործիչ • գոհ, թեքմիլ պիթիրէն • Ես • սրբարար • նուիրագործիչ • գոհ, փէշքէշ սունըշը։

Կատարողակից • ‖ տես Կատարելագործ։

Կատարողապետ • լի • աւ • ացի • աք • (գ•ոյ) • նոյն ինքն կատարիչն սրբազան խորհրդոյ՝ որ է ձայ • գոհ, պլյսճ•խրւտա • Ես • քահանայապետ • գոհ, քէշիշ պաշը, րէիսի • Ես • իբրև ածական՝ նշանակէ ձայնին • քահանայապետական • գոհ, րէիսպանի։

Կատարողապետական • լի • աւ • ացի • աք • (ած) • այն ամ՝ որ վերաբերի կատարողապետին սրբազան խորհրդոյ՝ որ է ձայ • ձայնին • սրբարար • գոհ, պլյսճ մահսուս։

Կատարողապետութիւն • թեան • (գ•ոյ) • ձայնին սրբարար իշխանութիւն • քահանայապետութիւն • խորհրդակատարութիւն • գոհ, բաշտայլըգ։

Կատարողութիւն • թեան • (գ•ոյ) • կատարումն քահանայական գործոյ • խորհրդակատարութիւն • նուիրագործութիւն • գոհ, գուտսա եհթիհ։

Կատարսաւ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գ•ոյ) • իբրեք և ճշմարիտ կատարումն • արդիւնք • գործադրութիւն • գոհ, իշ • պիթիմիշ շէյ։

Կատարումն • բման • ամբ • ան • ամբք •

(գոյ) : կառաբելը և կառաբելը • կառաբած • լրանալ • բռնանդակութեի • վախճան • փառ, թէքմիլ էթիմ • Եա, վախճան • վերջին դիտաւորութե, այսինքն վախճանական պատճառ • փառ, Նէհայէթ • Եա, վախճան կենաց • վկայօրէն մեռ • Նահատակութեի • մաթեթրուսութեի • փառ, էջելիք • չէ հիալիք • || տես ևս Կառաբոզութիւն :

Կառաբան • (նախդրիս հոլովի) • } (ած) :
Կառաբանական • ի, աւ • ացի, զբ • }

կառաբեալ • աներևոյթ լրացեալ • ունօղ կառաբելութեան • փառ, թէքմիլ • թէհամ :

Կառաբանութիւն • || տես Կառաբելութի :

Կառաբոզական • || տես Կառաբոզական :

Կառաբոզութիւն • || տես Կառաբելութի :

Կառասան • || տես Ջուխրակ :

Կառէգիս • (գոյ) : բառ յունական, իբր հնդկական տուօղ արձագանգաց • փառ, սէտա • Եա, իբր է անուն սաստիկ հողմոյ իրիք • փառ, պիր շիտաէիլի բիւզկեար խամի տիր :

Կառէհակեմ • || տես Կառակեմ :

Կառիչ • ուչի, աւ • ացի, զբ • (գոյ) : է անուն ազգի միոյ և գնդի լեռնական քաջաց • փառ, պիր միլլեթի խամի տիր :

Կառնիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէշտ) : վաստակիլ • խոնջիլ • աշխատ լինիլ • փառ, եօրուլմագ • չոլըշմագ :

Կառու • տուի, իւ • ացի, զբ • կամ ցի, ուլ • ացի, ուլք • (գոյ) : վաւիկասէր չորքոտանի ինչ ընտանի, բնական յատկութի է սորա հեռատես լինել մկանց, և ըմբռնեալ զնոսա ուտել կամ սպանանել • և չէ իրրև զշուն երախտագէտ և սիրասէր • և են վայրենիք ևս • փառ, քէօի :

Կառուախտ • ցի • ուլ • ացի, ուլք • (գոյ) : է տեսակ ինձ խոտոյ • փառ, քէօի օթու :

Կառուաձաւկն • ձկան • ամբ • անց, ամբք • (գոյ) : է ձուկն ինչ անտեսք • փառ, քէօի պալըղը :

Կառուապաշտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ որ պաշտէ զկառու • պաշտօնապաշտ և երկրպագու կառուոց • փառ, քէօից թապընան :

Կառուապաշտութի • թե • (գոյ) : պաշտելն և պաշտօնապարութի կառուոց • փառ, քէօից թապընմա :

Կաւ • ցի, ուլ • ացի, ուլք կամ իւք • (գոյ) : իրրև արմատ ներգործական բայից Կաւեմ, և նշանակէ լար • պարան • չուան, փառ, սիմիմ • իպ • Եա, իբր առմիօրէն նշանակէ կարելն • փառ, ուլքիչ • ուլքիկ • Եա, հոլովեալ Կաւ • ի կամ ցի • իւ • ից, իւք • լինի արմատ չէզբական բայից Կաւեմ, և նշանակէ կարողութի • զօրութի • բառականութի • ձեռնհաս գոլն • փառ, գուվվեթ • գուտրէթ • Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ կարելի • փառ, գայուլլի • || և տես Կարիք :

Կար է • (դէմշաղրէ) : կարելի է • մարթ է • հնարաւոր է • փառ, գայիլ միւմքին ոլը • օլմ պիլիր :

Կարաժուղ • || տես Կառաժուղ :

Կարախ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : քաջ • նահատակ • անսպառն • փառ, սէրտէն կէչմէյի :

Կարախսէմ • եցի • եամ • ել • (չէշտ) : քաջանալ • զօրանալ • դիմագրաւ լինիլ • փառ, գուվվեթլէնմէք • գարշը տուրմագ :

Կարակիլ • || տես Կարիլ :

Կարակն • նի, իւ • ից՝ կամ ացի, իւք • (գոյ) : բառ յունական, նշանակէ որածայր գրածի ինչ, որ բացակալ լինի իրրև զկիրառ, որով շինի բոլորակ գիծ • փառ, փերկէլ • փերկեար • Եա, եռանկիւն գործի հիւսածոյ կամ որմնադրեայ, որով իրր կըշռով չափեն և քննեն զաշղութիւն քարանց • փառ, տրապկը թէրազիսի • Եա, եռանկիւնաձև շինուած կամարաց • փառ, քէմեր • մագասլամա • Եա, իրր միասն կամ աքցան • փառ, մագաս • քէրկէթիի :

Կարակնակերտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ որ ի ձև կարակնի, այսինքն կամարի է շինեալ • ծրեալ բոլորշի • փառ, քէմեր պիչիմիմեակ եաիրըլմըշ • եաւաշլաղ չզըլմըշ :

Կարակնակերտութի • թե • (գոյ) : ծրագրութի • բոլորակութի • աւոյ, ուղղձաձև ընելը • փառ, չիզմա :

Կարակնակտաւ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ որ ի ձև կարակնի, այսինքն կամարի է հատեալ • փառ, քէմեր կիսոլ քէսիլմիշ :

Կարակնաձև • ցի՝ կամ ի, ուլ • ացի, ուլք • (ած) : ունօղ զձև կարակնի • փառ, փերկեար պիչիմի • Եա, կամարաձև • կարակնակերտ • փառ, քէմեր պիչիմլի :

Կարակնանձնակ • (ած) : այն՝ որ կրթացեալ և կարկամեալ է անձամբ • փառ, էքլի զաթ օլմուշ :

Կարակնեմ • եցի • եամ • ել • (նէրգործ) : կամարաձև յօրինել և շինել • փառ, քէմեր կիսոլի եափմագ • Եա, չափել կարակնիւ • փառ, փերկէլ իլէ հէսպլմագ • Եա, կրաւորա-

ման սորա Կարապետի իբրև չէզոք՝ նշանակէ կարգինաձև լինիլ · բոլորակ ձևանալ · ած , եւ վարդագ օլմագ ։

Կարապուտ · (ածՙ) կամ (գոյ) · այն՝ յորում է գայլ բազում · լի ագռաւք · կիւտ · կիւն · ագիր · կայտ և դէզ ագռոյ · ած , պալ չըգ · չռմռըլու ։

Կարապձեռն · (գոյ) կամ (ածՙ) · սաստիկ և կարի ձիւեռն · գժնեայ և ցրտագին ձմեռքն · մրրիկ · և ցրտաշունչ · ձմեռնային · ած , դարագըշ ։

Կարան · ի՝ կամ ոյ , աւ · ացՙ զք · (գոյ) · կարուիճ · կոր · կարուած հանդերձիցՙ կամ կապ զրահից · ած , ալիքիչ · պալ · զըրկ ։

Կարանամ · ՚ ասս Կարոզանամ ։

Կարապ , կամ Կարապ · ոյ · ով · իցՙ զք · (գոյ) · բոլորովին սպիտակ թռչուն ինչ մեծ քան զսագ · որ ունի զիքիր կատց և կեռ , որոյ ծայրն է կարմիր կամ խարտեաշ · և է երկայնավիզ յոյժ · և ոտքն են զանազան գունով որոյ մինչեանք մնչեալ մնալ կցեալ են ընդ միմեանս · և բնաւ թքեն է յոյժ ջրասէր · և ունի զձայն ախորժելի՝ որ ընդ առաւօտս երգէ առ այն ծովս կամ գետոյ · մանաւանդ ի մերձիլ մահուան իւրոյ · վայրենիքն սորա արագաթըռիչ են , իսկ ընտանիքն վասն ծանրութեան մարմնոյ իւրեանց ծանրաթռիչ են և յամրաչարժ · ած , գուրլու · չիւչէ · թոյ ։

Կարապետ · ի , աւ՝ կամ իւ · ացՙ զք · (ածՙ կամ (գոյ) · պետ և գլուխ կարաւանի · առաջնորդ · հորդոյ զձանապարհ · յառաջընթացս սաբռհանդակ · աւետաւոր · այս բառ է յառակացեալ անուն սրբոյն յովհաննու Մկրտչի · ած , քէվրան պաշը · գըլաղուզ · իլէրի սէյիրտիէի · միւժտէհի ։

Կարապետական · ի , աւ · ացՙ զք · } (ածՙ
Կարապետային · այնՙ ոյ · ովՙ ովք · }

այն ՚ամ՝ որ սեպհական է և յատուկ կարապետի · առաջնորդական · ած , գըլաղուզա միւթէհիլիք ։

Կարապետեմ · եցի · եա · էլ · (էիՙ ած) , առաջնորդել · լինել կարապետ և յառաջընթացս · հորդել և պատրաստել զձանապարհս · ած , գըլաղուզ էմէք · իլէրի կիմէք · եօլ այմագ · Եա , իբրև ներգործական՝ նշանակէ քարոզել · նախաձայնել · ած , իլէրի խոպէը վէրմէք ։

Կարապետութիւն · Թեան · (գոյ) · պատիւ և գործ կարապետի · յառաջընթացութիւն · առաջնորդ լինելն · ած , գըլաղուզլըգ · Եա , նախապատրաստութիւն · ած , փիշքին հազըրլըմա ։

Կարաս · ոյ՝ կամ ի , ով · իցՙ զք · (գոյ) · կաւէ ղէն կամ փայտէղէն անաման ինչ խոր և մեծափոր · յոր և ընտն ղնուր կամ ղգինի և ղայլ նմանս · ած , քիւփ · ֆընը ։

Կարասակիր · կրի , աւ · այ · զք · (ածՙ կամ (գոյ) · բեռնակիր · կրօղ զկահ և զկարասի տան , կամ ինչ և իցէ կռնչանս արհեստաւորաց և պատերազմողաց · ած , թէչէմիլլեճ , միւհէյմմէճ թաշը յան · Եա , գրաստ բարձօղ կահուց կարասեաց · ած , էյիճ թաշը յան · պարկիր ։

Կարասեակ · սեկի , աւ · այ , զք · (գոյ) · կահ կարասի աղքատաց · ած , ֆեւգարէճ թէչմիլլեճի ։

Կարասեկիր · ՚ ասս ՚ի վերոյ Կարասակիր ։

Կարասի · սեոյ՝ կամ այ , եաւՙ կամ ուոյ · եաց , եօք · (գոյ) · կահ և անօթ · ազիս · սպաս տան , նաւու , եկեղեցւոյ և այլ ինչ նմանեաց · կարևոր ինչք յորպիսի նիւթոյ և իցէ · Եա գործի · ած , գասպաշաղ · թէչէմիլլեճ · էշեա · ալասանլըգ · Եա , ինչք · գրամ · գոյք · սասպուած · ած , մալ մըլալ · ագչա ։

Կարասեակ · ՚ ասս Կարասակ ։

Կարասան · ի , աւ · ացՙ զք · (գոյ) · խոտիւ և գունդ ճանապարհորդաց և ուղևորաց՝ որք երթան քաղաքէ ՚ի քաղաք , որպէս վաճառականք՝ առ ՚ի վաճառել վինչս , և զինուորք՝ ՚ի պատերազմիլ · և ամանք՝ ՚ի հոյբեռնիս , և ամանք՝ յօտարութիւն , և այլն · ած , քէվրան ։

Կարասանդ · ի , աւ · ացՙ զք · (գոյ) · կոր և յօդ զրահից , որով երկաթի թերթք զրահին կապին ընդ միմեանս , և շարժեալ խաղան իբրև զանդամս մարդոյ · և երևելի է յօգտածն այն՝ որ պատէ զնկատչըն և կամ զինչս զրահաւորին , յոր եթէ զէն կամ նետ դիպեալ մցէ ՚ի ներքս , վիրաւորէ առ ՚ի մահ զզրահաւորն , որպէս եղև սաւուղայ · ած , զըրկ օղլաղը ։

Կարբանոց · ի , աւ · ացՙ զք · (գոյ) · անուն կշռոյ · որ և սատեր , և կամ քսան տրամ ասկուց · ած , Թէրազի , Թարթը խամ ։

Կարգ · ի , աւ · այ , զք · (գոյ) · դաս · դասակարգութիւն · շարադասութիւն · բարեկարգութիւն · շարք · ած , սըրա · Թարըգ · Թէրթիպ · ուսուլ · նիզամ · Եա , շար · տող

գրոց • գործ, տիպն • եւազը տաճարը • Եւս • հաճար • Թիւ • գործ • հէմար • տապը • Եւս • յաջողութիւն • գործ • խալէֆիլիք • Եւս • դասակարգութեի հրեշտակաց • կարգաւորութեի եկեղեցական աստիճանաց • կրօնք միանձանց • որոշումն ամ վիճակի մարդկան եւ ամ բանից եւ գործոց • գործ • փոյթ • մերթեպէ • Եւս • մինչ ասի՝ եւ որ ի կարգին, լինի շաղկապ՝ եւ նշանակէ պյլովքն հանդերձ • եւ պյլն •

Կարգաբանութեի • Թե • (գոյ) • կարգ եւ կար գաւորութեի բանից • բան կարգաւոր • գործ • սրբոյը սէօզ • տիւզկիւն քէլամ՝

Կարգագիր • դրի • աւ • աց • ող • (ածական) կամ (գոյ) • կարգաւ գրեալ տոմար • հաշուեգիր • համաբակալութիւն • գործ • սրբոյը առ ինձ • մահասնգէնիլիք •

Կարգագրեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • կարգաւ գրել դնիմ • գործ, սրբա իւր եւազմագ

Կարգագրութեի • Թե • (գոյ) • գրութեի ըստ կարգի ժամանակին • գործ •, վազինըն սրբոյնա կէօրէ եաղը •

Կարգադիր • դրի, աւ • աց, ող • (ածական) • այն՝ որ կարգէ կամ դնէ ի կարգի • կարգադրիչ • գործ՝ սրբոյա • նիզամա գօյան •

Կարգադրեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • կարգաւորել • դնելով ի կարգի ուղղել • գործ՝ սրբոյա գօմագ, միւնթաղըմ էնիմ՝ ք

Կարգադրութեի • Թե • (գոյ) • կարգաւորութեի • սահմանադրութեի • բարեկարգութեի • յօրինուած • գործ • սրբոյ • ասիւզկիւնլիւք • նիզամ • ինթիզամ • Թէրթիպ •

Կարգաթող • լի • լու • լոյ, լուք • (ածական) • այն՝ որ Թողու զսրբազան կարգ եկեղեցական Նուիրեան և յօժարի աշխարհականանալ • գործ • տէօնմէ • միւրթատտ •

Կարգալից • (ածական) • այն՝ որ լի է կարգաւ եւ բարեկարգութեի • բարեձև • գործ՝ նիզամլը • ինթիզամլը •

Կարգած • ոյ • ոյ, ոյք • ոց • ոյք • ‖ տես Կարգադրութեի • Եւս՝ իբր ածական՝ նշանակէ կարգեալ • գործ՝ սրբոյա գօնուլմուշ՝

Կարգական • լի • աւ • աց • աք • (ածական) • այն՝ յորում գոյ կարգ • գասական • գործ՝ սրբոյա միւնթէխլիք • ‖ եւս տես Կարգաւոր •

Կարգակէս • կիսոյ • ոյ • ոց • ոյք • (գոյ) • կէսն կարգի իրիք եւ տուլն • գործ՝ զիր սրբոյնըն եաղըսը •

Կարգակից • կցի • աւ • աց • աք • (ածական) • այն՝ որ է ի նոյն կարգի • գասակից • նոյնդ

կարգաք կրօնից և պաշտաման • հաւատոյ սրբազան ասուհանաք եկեղեցւոյ, ոչ ամ քահանայք՝ Կարգակից ասին ընդ միմեանս, նոյնպէս և եպիսկոպոսք և սարկաւագք ընդ միմեանս, և այլն • գործ՝ եօլտաշ՝ տիւնտաշ՝

Կարգապետ • ի, աւ • ից, աք • (գոյ) • պետ և գլուխ կարգի և գասու • գործ՝ պէօլիւճիւն՝ սրբոյնըն պաշը • րէիս •

Կարգապետեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • գլուխ և առաջնորդ կարգել և կարգաւորել • գործ՝ պաշ՝ սէրվիզը գօմագ • Եւս՝ իբրև չէզնք՝ նշանակէ առաջնորդել • գործ՝ պաշ՝ սէրվիզը օրմագ •

Կարգապետութեի • Թե • (գոյ) • գլխաւորութեի • պատասխանատուութեի • գործ՝ սէրվիլիլիք • Եւս՝ քահանայապետութիւն • գործ՝ պաշ՝ փիսգօփօսլըգ •

Կարգապէս • ‖ տես Կարգաւորաբար •

Կարգաւորութեի • Թե • (գոյ) • յաջողութեի ըստ կարգի • փոխանակութեի • գործ՝ սրբոյ իւրմ արտօրըրա կէլմէ • գայըրսըրնըն եէրլինէ կէլմէ •

Ի Կարգ արկանել, անկանիլ • ‖ կարգաւ հաստ գնեաւ դնել, և դնիլ ի վերայ բերել, շարունակել • գործ՝ սրբոյ իւրմ գօմագ՝ գօնուլմագ • սրբոյամագ •

Կարգաւ • ‖ տես Ի Նոյնէ կարգ • ‖ տես Կարգ ըստ կարգի •

Կարգաւոր • ի • աւ • աց • աք • (ածական) • այն՝ որ ունի զկարգ • կարգաւորեալ • բարեկարգ • պատշաճաւոր • յանկաւոր • գործ՝ սրբոյը • Թէրթիպլի • նիզամլը • միւնասիպ • Եւս՝ իբր ածականէ՝ գոյականաբար նշանակէ քահանայ • անձն՝ որ ունի զսրբազան կարգ եկեղեցականաւէ • գործ՝ փափաղ՝

Կարգաւորապէս • ‖ (յոյնիցն որոյհան) • ըստ

Կարգաւորապէս • ‖ կարգի և օրինի • և հեւաւաբար • գործ՝ Թէրթիպլ՝ ուսուլ իւղրէ • սրբա իւրմ •

Կարկաւորեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • կարգադրել • դնել ի կարգի • բարեկարգել • ուղղել • յաջդաբել ըստ կարգի • գործ՝ տիւզկիւք • նիզամ վէրմէք •

Կարգաւորիչ • իչի, աւ • աց, աք • (ածական) • այն՝ որ կարգաւորէ և բարեկարգէ • յաջդաբիչ • ուղղիչ • գործ՝ նիզամլ Թէրթիպլ վէրիճի՝

Կարգաւորեմ • Թե • (գոյ) • կարգաւորելն • դնելն ի կարգի • բարեկարգութեի • գործ՝

Դիզամ. ինձիցամ. Թերթիլ. Ես, քաղաքա
կան և ակնզեցական պաշտօն. պ՜, ըրնձիլել.
Կարգեմ. եցի. եա՛. եր. (Ներգործ). գնել
զկարգ և զվիճակն. դասաւորել. ուղղել.
յարդարել. օրինադրել. անաեսել. պ՜, ա-
ըրեալս գօմագ. Նիզամ, Թերթիլ վերմ՜ք.
ալեւզմ՜ք. Ես, սահմանել. կացուցանել.
առնել. և որոշել. պ՜, Թագաւոր, Թագին
ձեմ՜ք. Ես, գրել զ՝ մատեանի. պ՜, գայա
ձեմ՜ք. Ես, ձառել և խօսել կարգաւս
Նուիէ՛. պ՜, սրբա իւլ սէօյլ՜ք. Ես,
իբը ազամօրէն՝ նշանակիչ մուծանել զուս-
ըրը կամ զդուսար՝ ի կարգ աշխարհի. ա-
մուսնացուցանել. պ՜, եվլենմ՜ք.
Կարգընկէց. կեցի. իւ. իլ. օք. ‖ տես
Կարգաթող.
Կարգ ըստ կարգէ. } (ներգ. որոյհան):
Կարգ ըստ կարգի. } կարգաւորապէս. կար
գաւորեալ եղանակաւ. մի ըստ միոջէ.
հետզհետէ. պ՜, Թերթիլ իւլ. պիր
ալեւզիւլ. պիրեր պիրերը.
Կարգիչ. գչի. աւ. ացս, օք. (ածական): այն՝ որ
կարգէ, (ըստ ամենայն առման).
Կարգումն. գման, ամբ. անց, ամբք. (գործ)։
կարգելն և կարգիլն, (ըստ ամ՜ առման).
Կարգամ. ացի. գա՛. ալ. (Ներգործ) և
(չեշտ.), ձայնել. կոչել. յօգնաւթի՛. ազա-
զակել. գոչել. պ՜, չըղըմագ. ֆէրեհսա
ձեմ՜ք. Ես, կոչել, իբը հրաւիրել. պ՜,
տուվէճ ձեմ՜ք. Ես, տալ ուժեր զանուն
ինչ. յորջորջել. պ՜, սա գօմագ. թէս-
միյէ ձեմ՜ք. Ես, իբը ազամօրէն՝ նշա-
նակել ընձեռանուել զգիրս. պ՜, օգուսագ.
Կարդացողութիւն. } Թեան . . . .
Կարդացողիլն. . } }
Կարդացումն. ցման, ամբ. անց, ամբք. }
(գործ)։ ընձեռցումն. ընձեռցողութի՛. }
վերծանութիւն. պ՜, օգուլուշ.
Կարդինար, կամ Կարդինալ. ի, աւ. ացս, օք.
(գործ)։ բառ. լատինական, որ է անուն
նախատապահ պաշտօնաւորի.
Կարդինարական. ի, աւ. ացս, օք. (ածական)։ այն՝
որ սեպհական է կարդինարացս, որպիսի է
զգեստն, գործն, և այլն.
Կարեբաշ՜ութիւն. Թե. (գործ)։ բարձումն
կարեաց կամ կարօտութե՛. պ՜, ըչհիլ-
ա՜ցըղը գալաբըմա. Ես, իբը ալըբմա-
թիւն. պ՜, մերհամ՜թ.
Կարելի. լ՜ցի, եաւ. եաց, եօք. (ածական)։ այն
ա՜՝ որ կարէ լինել. հնարաւոր. պ՜,

օյա պիլիր. միւքին. գասիլի խնքեան օյան.
Կարելիոց. կցի. աւ՝ կամ իւ. ացս. օք.
(ածական)։ այն՝ որ կցորդ լինի կարեաց կամ
կարօտութեան ուրուք. ցաւակից. պ՜,
սէրտաշ. բահմ հէնի.
Կարելիցել. ‖ տես ի նեղբոյ Կարելիցիլ.
Կարելիցարար. (ածական) = կարելիոց
լինելով. ցաւակցաբար. կարելիցու՛. պ՜,
սէրտաշլըգ իլէ. էսիրկէմէ, բահմ իլէ.
Կարելիցական. ‖ տես ի նեղբոյ Կարելիցական.
Կարելիցապէս. ‖ տես ի վերոյ Կարելիցարար.
Կարելիցիմ. եցի. եա՛. եր. }
Կարելիցիմ. եցայ. եա՛ց. իր. } (չեշտ.)։
կցորդ և հաղորդ լինել կարեաց և կարօ-
տութեան ուրուք. ցաւակցիլ. և օգնական
լինել. պ՜, սէրտաշ օլմագ. աշըմագ.
էսիրկէմ՜ք. եարըմլ՜ք.
Կարելիցումն. Թե. (գործ)։ կարելիոց լինելն.
ցաւակցութի՛. վշտակցութիւն. կցորդելն
կարեաց և կարօտութեան ուրուք. պ՜,
սէրտաշլըգ. էսիրկէմ՜քլիք.
Կարեմեան, կամ Կարեմեան. ‖ տես
Կարամեան.
Կարեմ. եցի. եա՛. եր. (Ներգործ)։ հցել
և յօգնել. աղըմանալ զկաուեղնոյ աւ՝ ի
կալմել զգեստ. զայլ և այլ իրս կարիս
յարել ընդ միմեանս. պ՜, ալիքմ՜ք. ալիքիչ
ձեմ՜ք. Ես, հարաւալ. պ՜, սաիլամագ.
Կարեմ՝. կարացի. բացիր. եր. (չեշտ.)։
ձեռնհաս լինել. բաւականանալ կարողու-
թի՛ աւ՝ ի գործել ինչ. զօրել. պ՜,
Կարեպէս. (գործ)։ կարի և առաւել
պիտոյ է, կամ պէտք են. կարեւոր է. պ՜,
փէք լազըմը ըրը.
Կարեսէր. սիրի. աւ. ացս. օք. (ածական)։ սի-
րօղ զկարիս հզուլոյ. պ՜, պէտ
խուլլու. Ես, այն՝ որ սիրէ զաւելորդս և
զկարաւոխս, և այլն. պ՜, սրթըզգ չէյ սեվիլն.
Կարեվեր, կամ Կարեվեր. (ածական)։ այն՝ որ
կարի եւ՝ խոր խոցեալ և վիրաւորեալ է
սաստիկ վէրս առեալ. պ՜, հարաւը պէ-
բէլի. Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ չարա-
չար վիրաւորելով. սաստիկ վէրս տալով.
պ՜, փէք հարալայարագ. չիտաէ՛ձիլ.
Կարեցական. ի, աւ. ացս. օք. (ածական)։ այն՝
որ վերաբերի՝ ի կարիս պիտոյից և չահու
անձին, որպիսի է սէրն ընդէլոյ առ բա-
րեկամս իւրեանց. իսկ սէրն բարեկամաց
առ ընդհանո՝ ասի առաւել կարեկցա-

կան , որ է ցաւակցական . ֆռ՛ , քիչ մ՛ին
ի՛հ ձ՛ղ ղ՛ն ա , ի՛ց ի՛ց ա՛ց ն ա մ՛ի ւ ե՛ց ի՛ց ղ՛ :
Կարեան . ‖ տես Կարաւան :
Կարևոր . ի , ու . ա՛ց , ք՛ . (ա՛ծ) : կարև
պիտանի . հարկաւոր . այն՝ որուն մ՛առ ա՛ւ ե՛ց
և կարի պէտս ունի՛ք . ֆռ՛ , ի՛ց ե՛ց ի՛ց ղ՛ . ե՛ց
լազմ . մ՛ի ւ հմ՛ն . Ես , բառն . աստիկ .
կանգ ա ֆ ի՛ն . չարաչար . ֆռ՛ , արգը . ե՛ւ ր ե՛ք
տաղտ՛ց ան , տ՛ղ ղ՛ ա՛ն ան : Իսկ մ՛ին՛չ ասի
մ՛ե՛ք կարևոր , նշանակէ իբր յարակից .
ա՛ւ ե՛ն , կամ . ֆռ՛ , պ՛ե՛ն ի՛ք : Ես , կարի
ընծան ի . մ՛ե՛ր ձ՛ա՛ր . մ՛ա՛ե՛ր մ՛ . ֆռ՛ , ղ՛ա՛յ ե՛ն
ե՛ա գ ընն : Ես , յա՛ղ ն ա՛կ ս՛ ր՛ն Կարևորը ,
իբրև գ՛ա՛յ ա՛կան՝ նշանակէ կարևոր ան-
դամ՛ . ա՛մ՛ն ո՛ց ք՛ . ֆռ՛ , ե՛ա՛կ ե՛ր ե՛ր ե՛ր ի՛ ,
Ես , բառս Կարևոր իբրև մ՛ակ՛ց՛՝ նշա-
նակէ յայ ժ . ոգ ա՛ւ ղ՛ա՛ւ ի՛ . ֆռ՛ , ղ՛ա՛յ ե՛ն .
փ՛ե՛ք չ՛ օգ :
Կարևորաբար . ‖ տե՛ս՝ նե՛ր ք՛ ղ՛ Կարևորապէս :
Կարևորագոյն . գ՛ա՛ւ ն՛ , ի՛ւ . ի՛ց , ի՛ւ ք՛ . (ա՛ծ) :
այն՝ որ առաւ՛ել կարևոր է . հարկաւոր
յայ ժ . կ՛ար ի՛ պ՛ ա՛ . ֆռ՛ , փ՛ե՛ք ի՛ց ե՛ց ի՛ց ղ՛ ,
լազմ՛ ը . ե՛լ ղ՛ ա՛ :
Կարևորապէս . (ն՛ա՛խ ց՛ ա՛ց ա՛ն) : հարկաւ .
հարկաւորաբար . ՝ի հարկէ . ֆռ՛ , հե՛լ ց՛ ե՛ց ի՛ց
աւ . մ՛ւ ղ՛ ե՛ց ի՛ց ղ՛ ա՛ն ը օ՛լ ա՛ց ք՛ :
Կարևորե՛լ . ե՛լ ն . (ե՛ց) : հարկաւորաբե՛լ .
պիտանացո՛ւ ցանել . կարի՛ք . պ՛ե՛ք ք՛ . ի՛ց ե՛ց ի՛ց
ղ՛ ա՛ . հ՛ա՛ձ ե՛լ ն . ը ս՛ հ՛ ե՛լ յ՛ա՛ ձ՛ :
Կարէպէս . (ն՛ե՛ր ք՛ ր՛ ս՛ հ՛ ո՛ւ ս՛ ի՛) : ‖ տե՛ս՝ ի՛
վ՛ե՛ր ե՛ց Կարևորագոյն :
Կարի՛ . ի՛ . ի՛ւ . ի՛ց . ի՛ւ ք՛ . (ց՛ ե՛ց) : ձ՛ան կ՛ա՛ւ ո՛ր
ե՛ր կ՛ա՛ն ե՛ա՛կ գ ո՛ր ձ՛ի ի՛ն՛ ք՛ փ՛ ք՛ ր՛ կ՛ ի՛ն ք՛ ի՛ր ե՛ր ե՛ւ ա-
ա՛ե՛ն , յ՛ո՛ր ե՛ց ձ՛ա՛յ՛ն ան ց՛ ա՛ց ե՛ա՛լ ձ՛ա՛յ՛ն՝
ո՛ր ա՛ն ձ՛ե՛կ ո՛ւ ն՛ . ո՛ր ե՛ր ք՛ կ՛ ա՛ն ե՛ր ն՛ ա՛ն կ՛ ն՛ ա՛ն ե՛ց ե՛ր ք՛ ե՛ր
ա՛ն ձ՛ն ե՛ց ն՛ ա՛ ե՛ր ք՛ ե՛ր ե՛ց ի՛ց ե՛ց ի՛ց ե՛ց ի՛ց

Կաբխաոս • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ց)։ բառ յունական, որ է փոքրիկ խեցեմորթ ինչ, որ և Պինտաստաս ասի • տ•ճ՝ քխ-չինք գաղուգլու պէօճէք։

Կաբի քաջ • և Կաբի խակ քաջ • (ա•ք•ա սպորտական)։ ՚ամ իւրք • յիւրաւի • արդարև • տ•ճ՝ էկըչէքաէն։ ֆիլճագըզա։

Կաբիք • բեաց • եաք • (գ•ց)։ կիւրք մաքնոց և հագուց, որոյ քաղց, ծարաւ, նախանձ, բարկութիւն, և այլն • տ•ճ՝ նէֆս • նէֆսանէկէթ։ Եա, զգաճմունիք • ալէաք • վիշտ • ցաւ • չարիք • արամութիւն • սուգ • տ•ճ՝ էլէմ • իւքէնճէ • ազրը • թասա։ Եա, կարօտ լինելն կարեւորաց • հարկ • հարկաւորութիւն • պիտանութիւն • և անձկութիւն կարօտալօգ-նականութիւն • տ•ճ՝ իչէրիքլիք • իգթիյաճ • հաճէթ • ըհթիյաճ։ Եա, կարեւոր ընծանութիւն • մեբձաւորութիւն • ազգակցութիւն • տ•ճ՝ ագրապալըգ • Եա, ասի Կարիս առնել, նշանակէ կարեկցութիւն դժուարիլ ընդ եղեալսն • տ•ճ՝ ակընչարագ օլան չէյէ կիւէնմէք։

Կաբիք որովհետև, կամ մանաւանդ • ասիպուսին ի նեբքեաւա ի թափել զաւելորդս կեբակրոց • ևս կղկղանք • ազբ • տ•ճ՝ նէճասէթ • թէբս։

Կաբծ • ։ տես Կաբծիք։ Եա, յայսմանէ եւս-նէ ի Կաբծ, ի Կաբծ՝ որ լինի մակբայ, և նշանակէ կաբծեաբ • ըստ կաբծեաց • երկրայութեամբ • յերկրայս • տ•ճ՝ թախմինա • իշքիլէն։

Կաբծական • ի, աւ • ից, գք • (ա•ծ)։ այն՝ որ անկանի ընդ կաբծեաք կասկածանաց • տարակուսանաւն • խոհեալն • տ•ճ՝ շիւփհէյէ միւթէալիք։

Կաբծակից լինել • ։ ի նոյն կաբծիս կցորդ գտանիլ • համամիտ լինել • տ•ճ՝ պիրչիքըր օլմագ։

Կաբծեալ • ձ•ցյ • ով • ից • ովք • (ա•ծ)։ իբր համաբերեալ մեծ ոք • մեծահամբաւ • երեւելի • տ•ճ՝ մաղր • նամըր։

Կաբծելութիւն • թեան • ։ տես Կաբծիք։

Կաբծեհաս • ի, իւ • ից • իւք • (ա•ծ)։ այն՝ որ կաբծէ խօսել կամ առնել ինչ • կամ այն՝ որ կաբծեաք մտաց խօսի • տ•ճ՝ թախմինա սէօյլէյճի։

Կաբծեմ • եցի • եա • եմ, էլ • (ն•ր•գ•ծ)։ համարիլ վարկանիլ դառել • տ•ճ՝ սանմագ • ղըչյա, թախմին էթմէք • Եա, կասկածել խնթալ տ•ճ՝ իչքիլ էթմէք • սէզմէք • Եա,

իբր չէզրք՝ նշանակէ թափիլ ինքեան • և այն անել • յաւալ • տ•ճ՝ ուճմագ • սանմագ։

Կաբծեցեալ • ։ տես Կաբծեալ։

Կաբծեցուցանեմ • ցուցի • ցո • էլ • (ա•ղ•ս)։ տալ կաբծել և համարել • թաւեցուցանել անձին կամ այլոց • իբր երևեցուցանել • տ•ճ՝ թախմին էթթիրմէք • սէզդիրմէք։

Կաբծեցուցիչ • ցչի • աւ • ից • գք • (ա•ծ)։ այն՝ որ կաբծեցուցանէ • տ•ճ՝ թախմին էթթիրէն • սէզդիրէն։

Կաբծի • ձին • (գ•ւ•ա•ղ•ս)։ թաւի • համարձել լինի • երևի • տ•ճ՝ գը չայ, զանն օլաճնաբ։

Կաբծիք • ձեաց • եաք • (գ•ց)։ համարումն • վարկումն • ճանաչումն կամ գիտելն զիր ինչ երկբայութեաբ իւիք և կասկածանաբ • դատումն զերկ իմիքէ առ երևեաս կամ ըստ երևեալոյն • տ•ճ՝ զանն • թախմին • գը չայա • սէզդիք • Եա, ակնկալաբի • կամ խորհուրդ • տ•ճ՝ իւմիտ • ինթըզար։ Եա, կասկած • երկրայութեաբ • տ•ճ՝ իշքիլ • կիւման • սանը։

Կաբծիքական • ի, աւ • ից • գք • (ա•ծ)։

Կաբծողական • ։ պատկանեալ կաբծեաց • տ•ճ՝ թախմինէ միւթէալիք • իշքիլի • Եա, մինչ ասի Կաբծողական զբօսանք, է մինչ ի նեբքին գգայութեանց կենդանւոյն • տ•ճ՝ գաւվէթթի խըչայ։

Կաբծոտ • ի, իւ • ից՝ կամ ից, իւք • (ա•ծ)։ իբր կասկածոտ • այն՝ որ ի դարձիքեայ ինչ իբր կասկածի և խնթայ • տ•ճ՝ իշքիլ կաճէն։

Կաբծուն • ծման, ամբ • անց, ամբք • ։ տես ի վերոյ Կաբծիք։

Կաբծուն • (խ•ե•բ•ե•ւ հուլվէ)։ ։ տես Կաբծեալ, և Կասկածոտ։

Կաբթ • կաբթեր, երբ • երց, երբք • կամ բի, իւ • ից, իւք • (ա•ծ)։ խնամ • պինդ • ամուր • այն՝ որ չէ կախուղ • տ•ճ՝ փէք • սէրթ • գաթը • գավի • սավի • Եա, իբր գժաւարին • խոտամբերը • տ•ճ՝ զոր • չէթին։

Կաբթարաբար • (ի•ն•ք•ա պրոպոն)։ խոտամբար • պինդապէս • աչքոնս • տ•ճ՝ չէթինճէ • գավինճէ։

Կաբծրաբուղս • (ա•ծ)։ այն՝ որ բղխի կամ բղխեալ է ի կաբծր վիմ • տ•ճ՝ չէթին թաշտան • գայտանի գայնայուղի ջրգան։

Կաբծրագին • (ի•ն•ք•ա պրոպոն)։ սաստիկ • ուժգին • ուժգնակի • տ•ճ՝ փէք • գը չայագ •

Կաբծրագոյն • գուն, իւ • ից, իւք • (ա•ծ)։ այն՝ որ առաւել կաբծր է և խոտ • պընդագոյն • խոտագոյն • ամուր չայ • տ•ճ՝

փեք աչերի • զայրի գալի • սերմնիչ։

Կարծրաբատ • ի, իս • իդ • իք • (ած) • այն՝ որ գաւառ խօսիս և կարծրութիւն սրտի • գոռ՝ սերմնիչք իւր սակաւ քեսեն։

Կարծրամարմնոտ • (ած) • այն՝ որ ունի ըզկարծր և զհաստատուն խարիսխս • հաստատ-հիմն • գոռ՝ միւհ.քեմ՝ գալի թեմելոյ։

Կարծրախոտ • (ած) • այն՝ որ խոտութեամբ կարծրացեալ է և սերտեալ • խոտ և կարծրը • գոռ՝ սրգլըզգ իւր սերմնիչնիչ։

Կարծրանիշ • (գոյ) • կարծր և անուր իրշոյ, այսինքն տեղի ննջելոյ՝ որ իւր կարծր իրրև զգետնին կամ իրրև զվէմ • գոռ՝ ոչ յոյժ յանգագ սերմ եկել • եա • երբեմն իրրև մանրոյ վարի այսպես՝ Կարծրանիշ ննջել՝ կողմնանիլ՝ և այլն • գոռ՝ սերմ եկեսցէ ուշացագ։

Կարծրանանգկոյծ • կուռնի՝ իւ • իդ • իք • (ած) • այն՝ որ ունի զկարծր ծանգկոյծ ի վերոյ • խոտ ծանգկուռնիւ պատեալ • իրր երկաթակուռ • գոռ՝ գալըն հօրինելիւ • գալի չէդ իւր գալոյը։

Կարծրական • ի • աւ • ագ • ագ • ‖ տես Կարծր։

Կարծրակառոյց • ուռոյն՝ աւ • ագ • ագ • (ած) • կարծր և սինդապէս կառուցեալ և հաստատեալ • գոռ՝ միւհ.քեմ՝ գալի եանփըմբը՝ գաւրուլմուշ։

Կարծրակերտ • ի՝ աւ • ագ • ագ • ‖ տես Կարծրակառոյց • եա՝ այն՝ որ կերտեալ և շինեալ է ի կարծր նիւթոյ • որ և նիքն է կարծր և խոտ • գոռ՝ գալի քերկսանեան եանփըմբը • միւհ.քեմ։

Կարծրակուռ • (ած) • սինդապէս կռեալ՝ և հանեալ խոտ • գոռ՝ գալիձէ սրգլըմբը • սրգ։

Կարծրակոփ • (ած) • այն՝ որ աւ կարծրանիւ նիւթոյն իրրոյ դժուարաւ կոփի • գոռ՝ կլուէ իւր եօնուլան՝ ոյուլան՝ եա՝ խոտ • կարծր • գոռ՝ փեք • սերմ։

Կարծրամէնդուն • (ած) • այն՝ որոյ մէնդուն կամ ծաղքն է կարծր և սինդակազմ՝ որպիսի են քարաշէն և գմբեթաւոր շինուածք • գոռ՝ գալի՝ միւհ.քեմ՝ եանանլը։

Կարծրամիտ • մտի՝ աւ • ագ • ագ • (ած) • այն՝ որ ունի զկարծր միտս • եանանգրամիտ • եա՝ այն՝ որ ունի զկարծր միտս • եանանգրամիտ • եա՝ եամա՝ գոռ՝ գալըն փիքիրլի • ինաակը։

Կարծրապատակ • ի • աւ • ագ • ագ • (ած) • այն՝ որոյ յատակն՝ այսինքն գետինն է կարծր և հաստատուն • գոռ՝ գալի սիպլի • եէրի միւհ.քեմ՝

Կարծրանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէզոք) • խոտ և կարծր լինել • խոտանալ • սինդանալ • սերտ և հաստատուն լինել • քարանալ՝ որ և երբեմն ասի զորոկ մարդկան • գոռ՝ փէքլէնմիք • գամըլանմագ • սէրմլէնմիք • եամշ քէսիլմիք։

Կարծրանիգ • (ած) • այն՝ որոյ նիգք են կարծր կամ երկաթի՝ որպիսի են գրաւիք քաղաքաց և մեծաւեծ ապարանից և այլոց նմանեանց • գոռ՝ գալի սիսրիւլիւ։

Կարծրանիւթ • ի՝ իս • իդ • իք • (ած) • այն՝ որ ունի զկարծր և զխոտ նիւթ • ի կարծր նիւթոյ կամ ի մասանց բազկացեալ՝ որպիսի են քարինք և վէմք՝ և այլն • գոռ՝ գալի քէրէսանէլի • սէրմ՝ գաթը՝ եա՝ իրր գոյական նշանակէ նիւթ կարծր • գոռ՝ գալի քէրէսանէ՝ չէդ։

Կարծրանիւթեմ • եցի՝ եա • ել՝ (ներգործ) • ի կարծր ուի պինդ նիւթոյ շինել և հաստատել • գոռ՝ գալի քերէսանէ իրր եամիմագ։

Կարծրաստատ • (ած) • կարծրագոյն • խոտ կարծր • գոռ՝ զայրի գալի • սերմ։

Կարծրասիրտ • ‖ տես Խստասիրտ։

Կարծրատարր • (նախդրիս հոլովի) • ‖ տես Կարծրատեսակ • ի • աւ • ագ • ագ • ի վերոյ Կարծրանիւթ։

Կարծրատուր • (ած) • այն՝ որում ի քնէ իրր յատկութիւն տաւեալ է կարծրութիւն՝ որպիսի են քարինք՝ երկաթ՝ եւլ • գոռ՝ գալի եանփըմբը փէքլիք • սերմնիք վերիմիշ։

Կարծրատուեալ • ի՝ իս • իդ • իք • (ած) • այն՝ որոյ արտեսան է կազմեալ և շինեալ ըզ կարծր նիւթս • այսինքն զերկաթի և զպղծէն իրս • գոռ՝ սերմ չէդիկը եափրմբը • եա՝ իրր քաջարտեսան • գոռ՝ մարիֆէլի։

Կարծրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցող) • խոտացուցանել • սինդացուցանել • սինդել • գոռ՝ փէք • գաթը էմէք։

Կարծրերանս • ‖ տես Խստերանս։

Կարծրուածք • ծո • (գոյ) • զոլն կարծր և խոտ • սինդուածք • խոտութիւն • սերտուածք • գոռ՝ փէքլիք • սերմնիք • գաթըլըգ։

Կարկամ • ի՝ իս • իդ • իք • (ած) • այն՝ որ կարի կամարեալ՝ այսինքն կծկեալ է՝ որ ասի զմարդոյ յորժամ յանսան ջղացն գըլխով և ձիկամքն կրանան՝ և ոչ կարէն

ուղղել. ֆած, լքի գաթ օլմաչ։ Եա, յորժամ ձեռք կամ ոտք մարդոյ կինքն կըծկեալ ոչ տարածիցի, ասի Կարկամ. ֆած, ելլե, այսպէս Թաթուլմաչ։ Նոյնպէս և ժլատն՝ որ կարկ տալ զղոյմաճեթի, բայց կինքն կամ յեսս քաշէ զձեռս իւր առ ի չհատարել զայնպիսի բարիս, ասի Կարկամ. ֆած, նաքէս ելլե փեք։ Եա, այն՝ որ կարկ և կամի, բայց ոչ առնէ կամակրաճեթ։ յամառ. ֆած, ինատճը։ Եա, կարի ոլորեալ. որպէս ասի՝ խարազան կարկամ լույժ. ֆած, պիւքիւլմիւշ. գըս գըլմագ։

Կարկամեմ. ե՛ցի. ե՛մ. ել. (ՆէԳործ) ⟩ Կարկամեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անշող) ⟨ կարկամ առնել ըստ ամ առման. կորացուցանել. կծկել զինքն կամ զձեռս. ֆած, լքի գաթ էճմէք. էլմէք. պիւքմէք։

Կարկամիմ. ե՛ցայ. ե՛ամ. լել. (ՆէԳոյ), կարկամ լինիլ. կորանալ. կծկիլ. գալարիլ. անշարժ մնալ. ֆած, գըսգըլմագ օլմագ. չէքիլմէք. պիւքիւլմէք։

Կարկամութի՛ւն. թեան. (Գոյ) ։ կարկամիլն. կծկումն. և խորշոմութի՛ւն մարմնոյ. ֆած, գըսգըլմագլըգ. չէքիլմէքլիք։ Եա, ժլատութի՛ւն. կծկիլն զձեռս՝ի բարեգործութի՛ւն. և ագահութի՛ւն. ֆած, նէքէսլիք։ Եա, յեսնութի՛ւն. տարտամութի՛ւն. ՚ուխ, կըմկոր ըլլալը. ֆած, աղըր հարէքէթ։ Եա, իբր արատ և բիծ մարմնոյ. ֆած, լէքէ։

Կարկանդակ. ի, ա՛. ոց, աք. (Գոյ) ։ պլակինդի. բլիճ. բազրակ և տափարակ բաղարջ խաղաղութեամբ և ճիմեալ. որ լինի ծալեալ նաւրբ թէրթիւք, կամ սոսկ թըրեալ և տափարակեալ զանգուածով, յորոյ վերոյ սկսպէս ձևս իւոց տպեն. ֆած, պօզաչա. չէօրէք. քեաֆլի. պէօրէք։

Կարկանդակագործ. ի, ա՛. ոց, աք. (Գոյ) ։ արհեստաւոր՝ որ շինէ զկարկանդակ. ֆած, պէօրէքչի. պօզաչաճը։

Կարկաչ, կամ Կարկաջ. ի, իւ. ից, իւք. (Գոյ) ։ կարկաչիւն. սաստ և սաստիկ հանչելն. ձայն ծռնչոց և ջուրց, և կամ շաչուիլ անձանց. ֆած, չիվիլտի. սաս չաղըթըլը. կէվգէվիլը։

Կարկաչեմ. ի, իւ. իցի, իւք. (Գոյ) ։ ասմէ կօրէն ևս կարկաչել. գաւազանաձև փայտեղէն փոքրիկ շինուած ինչ, որոյ ի վերին կողմն են բազում փայտեայ օղք՝ որպէս արհեստաւոր շինեցեալք, որք ոչ ևս նեն անտի, և մինչ ի տարին կողմանէ

կալեալ զնա մանկունք չարժեն, բազմանիք օղիցն առ իրեարս բազմեցեալք հնչեն զձայնս կարկաչման. ֆած, չօճուգ օյունճաղը։

Կարկաչասաց. ‖ տես ի ներքոյ Կարկաչահոս։

Կարկաչեմ. եցի. եա՛. ել. (ՆէԳոյ) ։ կարկաչ հանել. կանչել. կռկռալով ձայն հանելն հաւուց և թռչնոց. ֆած, սէս չըգաբ մագ. չիվիլտիմէք. չիվիլ չիվիլ էօճմէք։ Եա, ասի կարկաչահոս ընձայիցն ջուրց. ֆած, չաղըլ չաղըլ ագմագ. չաղլամագ։ Եա, ասի շաւասաօս անձանց. ֆած, կէվգէվիլը էճմէք։ Եա, քրքիչ բառնալ. բարձ բառաձն ծիծաղիլ. ֆած, գահ գահ կիւլմէք։

Կարկաչահոս. ‖ (ածՆ) ։ այն՝ որ կարկաչէ

Կարկաչասաց. ⟩ ի հոսելն, կամ սահն կարկաչիւք. ֆած, չաղըլ չաղըլ ագան։

Կարկաչասահմանութի՛ւն. թեան. (Գոյ) ։ սահումն կամ հոսումն կարկաչիւք. ֆած, չաղըլթը իլէ ագմա։ ‖ եա տես Սահանք։

Կարկաչեմ. ‖ տես ի վերոյ Կարկաչեմ։

Կարկաչեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անշող) ։ տալ կարկաչել. ֆած, չաղըլթը իլէ սէս չըգաբեցմագ. Եա, ձանեցուցանել. ձարձա տել. ֆած, խըշ խըշ սէս չըգաբեցմագ։

Կարկաչիւն, կամ Կարկաչիւն. ‖ տես ի ներքոյ Կարկաչիւն։

Կարկաչուն. ի՛մն, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Կարկաչ։

Կարկաչուն, կամ Կարկաչուն. (ածՆ) ։ կարկաչօղ. ձչող. կանչօղ. կռկռն բարձօղ. ֆած, չաղըլտամա. Թահթանէ։

Կարկառ. ի, իւ. իցի, իւք. կամ աւ. ացի, աք. (Գոյ) ։ կըտր և զեղ քաշանց, որ ի վերոյ միմանց կառուցեալ լինին իբր ըզբլուբ. ֆած, Թաշ կըզընը։ Եա, մինչ ասի՝ Կարկառ կռնմամբ, իմանի կռանահալ բամանաբ. կամ կռելով կոփելով. ֆած, չէքիճ իլէ տօզուչտուր։

Կարկառակեցեալ. կուսի, իւ. իցի, իւք. ‖ նոյն ե՛ւ ընդ վերնոյն։

Կարկառեմ. եցի. ե՛մ, կամ կարկա՛ռ. ել. (ՆէԳործ) ։ Երկայնել զձեռն առ ի տալ ուժք զինի և կամ ձգել զոք կամ զինի առ ինքն. մատուցանել. ջանգել. բաշխել. ֆած, էլինի ուզաթմագ, վերնի՛ք. սուռնմագ։ Եա, կարկառակեցեալ առնել. դիզռնել. կուսել. ֆած, Երգնմագ. Եա, կրաւորական սոցա Կարկառեմ իբրև չէզոք՝ նշանակէ Երկայնիլ և ձգիլ ընդ տրտուհանն կամ ի վեր առ ի դիտել և աւտանել զբրս սր-

առքեայ · յառիլ · նշմարել · գաշ , ուզանմագ · էյիլեալ պագմագ · եա , իբր դեգեբիլ · գաշ , ցյալամմագ ։

Կարկառում · ոլ , կարկառ · ալ · ‖ տես Կարկառեմ։

Կարկառումն · ոմանի , ամբ · անց , ամբք · (գ»ոյ) ։ կարկառելն · ձգումն ձեռին · տարածումն · գաշ , էլ ուզամմա ։

Կարկառանք · անաց , օք · (գ»ոյ) ։ կարկառելն զգեստս · գաշ , մերկմնիթ · եամալամա · թամիրբ ։ եա ։ կապեբա՛ կամ կառա՛ ինչ առի կարկառել · գաշ , եամա ։ եա ։ զգեստս կարկառալ · գաշ , եամալը եայագ ։ եա ։ կրցկցումն պատճառանաց , կամ պատրուակ բանիւց · գաշ , մահանա պուլմա · տիւզմէ ։

Կարկառեմ · էցի · եա՛ · էլ · (ինբգ»որթ) ։ կարել և զոդել · կցել և միաւորել զպատառեալ հանդերձս , կամ զնորամատեալս և զչինուածս · ծակելով կարէ՛ որպ՛ զատնեն զիրարս · գաշ , եամալամագ · մերկմնիթ էթմէք · պիթիշթիրմէք · եա ։ կցկցել զբաներս զանազան պատճառանաց · կէղձել · գաշ , տիւզմէք · մահանա պուլմագ ։

Կարկառումն · ոման , ամբ · անց , ամբք · (գ»ոյ) ։ կարկառելն և կարկառիլն , ըստ ամենայն առման ։

Կարկառուն · (ածական) ։ կարկառեալ · հնոտի , անպիտան · գաշ , եամալը · էպբի ։ եա ։ կրցկցեալ · յօդեալ · մատագնեղն · գաշ , տիւզմէ ։

Կարկափանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · (ինբգ»ոյ) ։

Կարկափեմ · էցի · եա՛ · էլ · (ինբգ»որթ) ։ կարկեալ և կափուցեալ բերանով մրնձէլ , մրմռալ · գաշ , մըրըլտամագ ։ եա , ասպառնալեօք և խրոխտանօք յարձակիլ ի վերայ · գաշ , հիւռիւմ էթմէք ։

Կարկեհան · ի , աւ · ացի , օք · (գ»ոյ) ։ իբր կրակհան , որ է հրադէն ահն ինչ պատուական , որ ի դիշերի փայլի և երևի , որ և ասի կոյծ · գաշ , շիմշիրէք Թաշըր ։

Կարկեհան · · (ածական) ։ այն՝ որ կազմեալ Կարկեհանեայ · է ի կարկեհան քարէ · գաշ , շիմշիրէք Թաշընտան եափըլմըշ ։

Կարկեմ · էցի · եա՛ · էլ · (ինբգ»որթ) ։

Կարկեցուցանեմ , ցուցի · ցո՛ · էլ · (ոչգոշ) ։ լրեցուցանել · ափիբերան առնել · պատրաստեցուցանել · ըմբերանել · գաշ , սաւս էթմէք · աղղընը գափաթմագ , Թըզմագ ։ եա , ցածուցանել · գադարեցուցանել · գաշ , ալշագաթմագ · տուրտուրմագ ։ եա , կրաւորականն բայիս Կարկեմ , իբրև չէզ

զոք՝ նշանակ պատրաստել · համրանալ · փակիլ բերանոյ , կամ դրան , և այլն · գաշ , տաւս օքմագ · տիլի Թափամագ · գափամագ ։ եա , գադարիլ ջուրց և այլոց նմանեաց · գաշ , արամ վէրմէք · ֆէբարաթ էթմէք

Կարկին · կնի , աւ · ացի , օք · ‖ տես Կարակին ։

Կարկինաւոր · ի , աւ · ացի , օք · (գ»ոյ) · որ և գրի Կարկենաւոր · բան յուշական , որ է խնդ գեաի իբր մկրտաւոր · գաշ , չարաշօզ · փալաբա ։ եա , քաղցկեղ · խոլխկպգեան · գաշ , չիրփիճէք ։

Կարկնաբոլոր · (ածական) ։ բոլորշի · բոլորաձև · · (ածական) ։ այն՝ որ չափեալ է կարկինաւ · գաշ , եաւվարլագ ։

Կարկուտ · կան , իւ · իցի , իւք · (գ»ոյ) · իբր կուտ քարեղէն , որ է անձրև տառապեալ ի զանազան ձևս մանաւանդ գնատձև , որ ուժգնագոյն յիշատնէն յերկրի՝ մեծամեծ վնաս առնէ բուսոց և անկոց · գաշ , տօլա · պէրեա ։

Կարկուտ · ի , իւ · իցի , իւք · (գ»ոյ) · Կարկուտել · կուր · նուաճ · գաշ , տանտալ · եա , է անուն խնդեմորթի · գաշ , գադափխաս ։

Կարկտաբեր · ի , իւ · իցի , իւք · կամ ացի , օք · (ածական) ։ այն՝ որ բերէ զկարկուտ , որպ՛ ասի՝ Կարկտաբեր ամպ · գաշ , տօլա կէթիրիր , եաղմուրլը ։

Կարկտախառն · (ածական) ։ խառն ընդ կարկխի , որպէս ասի՝ Կարկտախառն անձրև · գաշ , տօլա խլէ գարըշըգ ։

Կարկտածեծ · ‖ տես ի ներքոյ Կարկտահար ։

Կարկտածու · ‖ տես ի վերոյ Կարկտաբեր ։

Կարկտահար · ի , աւ · ացի , օք · (ածական) · Կարկտահարել · հարեալ և ծեծեալ ի կարկխէ · գաշ , տօլասան վուրուլմուշ ։

Կարկտահոս · ‖ տես ի վերոյ Կարկտաբեր ։

Կարկտեայ · ական , իւ · իցի , իւք · (ածական) · այն՝ որ է ի կարկխէ · նման կարկխի · գաշ , տօլասան · տօլա կիսի ։

Կարկտեմ · էցի · եա՛ · էլ · (ինբգ»որթ) · իբրև անձրև գալ ի վերուստ կարկտա · գաշ , տօլա եաղմագ · եա , գրեթէ միշտ ներսորդ դնմաւ իբր դնմաղարկ ի գործ ածի այսպէս՝ Կարկտէ · գաշ , տօլա կէլիր ։

Կարկտուն · ոման , ամբ · անց , ամբք · (գ»ոյ) · տեղաստարաի կարկխի · կարկտելն · գաշ , տօլա եաղմասը · եա , փոխարկուն անձրևիս ի կարկուտ · գաշ , եաղմուրլուն՝ տօլայա տէօնմեսի ։

Կարկաչեմ. նկ. եմ. եր. (չէղոյ) : դողալ և դողդողիլ ի ցրտոյ՝ որպէսզի կարկուր և բարախիլ առամանց ընդ միմեանս • ած՝ սօսափգոհան թիթեղիկեաց : || ևս տես Կարկաեմ:

Կարճ • ոյ, ոլ • ոց, ոլք • կամ ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ չէ երկայն • պակասեալ և նուազ երկայնութենէ • հակիրճ • համառօտ • գծ, գրուածք • մանրածասն :

Կարճ, կամ ի Կարճոյ • (մոքս) ոչ • (ած) : համառօտիւ • կարճառօտ և սուղ բանիւ • փութով • ի սակաւ ժամանակի • գծ, գրուածս • մանրածասնին • իմնալ լուծ • թեզ-ղելոյն • ոլիք ազգաց :

Կարճաբան • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ կարճառօտ և համառօտակի խօսի, կամ ձառէ • գծ՝ մանրածասնին սէգոյնկին : Եւ • յատկեալ ի բաց ինչ՝ լինի մակբայ, իբր կարճ բանիւ • գծ՝ մանրածասնիկ :

Կարճաբանեմ. նկ. եմ • եր. (նէրգոյծ) : համառօտ խօսել • գծ՝ մանրածասն սէգոյնկին : Եւ՝ համառօտել • գծ՝ գրուածս մանրածասնիկ :

Կարճաբանութիւն • ՅԻ • (գոյ) : համառօտ խօսելն • համառօտախօսութիւն • գծ՝ գրուածս • մանրածասն սէգոյնկին :

Կարճաբերձ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ կարճ է ըստ բարձրութեան • գծ՝ ալշագ :

Կարճագլի • (ած) : այն՝ որոյ կարճ է ագլին • գծ՝ գրուածս գոլորգլուս : Եւ՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ կենդանի մի՝ որոյ կարճ է ագլին • գծ՝ գրուածս գոլորգլուս ոլիք հայվանն :

Կարճագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ առաւել կարճ է և համառօտ • գծ՝ փիւք գրուածս • մանրածասն :

Կարճազգեստ • (ած) : այն՝ որոյ զգեստն է կարճ • գծ՝ գրուածս էսպոյլը : Եւ՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ կարճ զգեստ • գծ՝ գրուածս էսպոյգ :

Կարճամանկան • ||տես ի նեղբոյ Կարճամկանք

Կարճանգուռ • (ած) : իբր սակաւաքոս • գծ՝ ազ սէգոյնկին :

Կարճախայեցոյց • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : սա ի Կարճ բառէ է բարդեալ, և նշանակէ առնօղ վայելցոյ իբր կարճի • գծ՝ ագբեկոյ կիսոյ ածգուշտս օձան :

Կարճակամք, կամ Կարճակամք • } (ած) :
Կարճակեաց, կնկ • աւ • ացս, օք • }
այն՝ որոյ կեանքն է կարճ, սակաւ ապրեալ • գծ՝ գրուածս էսմիւրնիս ազեանշեան :

Կարճակուռ • (ած) : կարճ և կարեալ • համառօտ • կարճառօտ • գծ՝ գրուածս : Եւ՝ յատկեալ ի բաց՝ եալ ի բայս՝ նշանակէ իբրև մակբայ :

Կարճահաս • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ պակաս է ի կատարեալ վերահասու լինելոյ զիրկ խնդիր • կամ այն՝ որ նուազ իրաց կարէ հասու լինել • գծ՝ ագլը գրուածս :

Կարճահասակ • ի, աւ • ացս, օք • (ած) : այն՝ որոյ հասակն է կարճ • կարճ հասակաւ • գծ՝ գրուածս պոյլը • պօտաւթ :

Կարճահայտ • || տես ի նեղբոյ Կարճառօտ :

Կարճահար • ի, աւ • ացս, օք • (ած) : բարդեալ ի Կարճ բառէն՝ նշանակէ հարեալ և խոցեալ ի կարճ • գծ՝ ագբեկոյնկին վաւրա լուսոյ • զէհիլինճիլ :

Կարճահգի • (հոխէյ • հոլվէ) : || տես Կարճահասակ, և Կարճամիտ :

Կարճառձեռն • (ած) : ունօղ զկարճ ձեռն • իբր ձեռնառու • գծ՝ չօլաղ :

Կարճամիտ • մտի, աւ • ացս, օք • (ած) : այն՝ որ չէ երկայնամիտ • անհամբեր • նեղսիրտ • որ և ասի փոքրոգի • գծ՝ սապլըսըզ : Եւ՝ վատասիրտ • վհատեալ • անյոյս • գծ՝ կնվշեաք իւրեքլիւ • ումաւսըզ : Եւ՝ սկարամիտ • տխմար • գծ՝ ագլը գրուածս : Եւ՝ ժլատ • ոխշ • ձշդօղ • գծ՝ նէքէս :

Կարճամտաբար • (մոքս) ոչ • իբրև զկարճամիտ՝ ըստ ամ ասացեալն :

Կարճամտագոյն • գունի, իւ • իկ, իւք • (ած) : այն՝ որ առաւել և յոյժ կարճամիտ է • գծ՝ ագլը գրուածս :

Կարճամտեմ • } ||տես Կարճմտեմ, և Կարճ-
Կարճամտիմ • } մտիմ :

Կարճամտութիւն • || տես Կարճմտութիւն :

Կարճապատում • (ած) : այն՝ որ համառօտակի պատմէ զինի • կարճաբան • գծ՝ գրուածս նագլ էաին : Եւ՝ իբրև մակբայ՝ նշանակէ համառօտակի պատմելով • գծ՝ գրուածս նագլ էաելիք :

Կարճապատուհաս • ի, աւ • ացս, օք • (ած) : այն՝ որոյ պատանցն է կարճ • գծ՝ պօյնաւ գրուածս :

Կարճառօտ • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) : կարճ առեալ և յօդեալ կարճիկ • սա առաքելի կերպիւս իւրք ի բառս Համառօտ • զի համառօտն նշանակէ այն՝ յորմէ կարճ է կարճոյ մարթի առնուլ զամպոյքն զինմասո ինչ • իսկ Կարճառօտն է՝ ըստ ինքեան կարճ • գծ՝ գրուածս • գասըր :

Կարճառօտ • • • } (ներքոյ որոյհան) ; հա-
Կարճառօտաբար • } մառօտիւ • համառօ-
Կարճառօտիւ • • } տակի • պատ, գըսոսա-
Կարճառօտիւք • } ձա • մանրամասնարէն •
Կարճառօտս • • • } ըմամալէն ։

Կարճառօտութիւն • (Գ՚ոյ) ; կարճառօտ լինելն • համառօտութիւն • պատ, գըսոսալըգ • ըմսեղըսար ։

Կարճաձիւռ • (ած) ; կարճ ի կարճոյ վըճռելու • պատ, գըսոսածս իւրմ՚օրհնեալ ։ Ես, իբր գոյական՝ նշանակէ վճիռ կամ բան կարճ • պատ, գըսոսա սէօզ ։

Կարճատ • ի, իս • ից, իւք • (ած) ; այն՝ որ հասեմամբ կարճանալ է • պատ, քէսերէք գըսոսալանմագ ։

Կարճատես • է, եմ • էլ • (Ներքոյծ) ; հասեմամբ կարճել զինի • պատ, գըսոսալըճմագ ։ Ես, կրաւորական սորա իբր չէ ընդք՝ նշանակէ կարճիլ • պատ, գըսոսալմագ ։ Ես, իբր տարաժամիլ • պատ, վազեիը կէչէնէք ։

Կարճատես • ի, ութ • աց • օք • (ած) ; այն՝ որ առ նուազագոյն զօրութիւն աչացն ոչ կարէ հասարձակ տեսանել զհեռաւորն իբրև զմերձաւոր • պատ, եագըն կէօրմէմի ։

Կարճատեսութիւն • Թիւ • (Գ՚ոյ) ; սակաւ գոյն տեսութիւն աչաց մարմնոյ, կամ նմանութիւն իւրից հոգւոյ • պատ, եագըն կէօրմէքլիք ։

Կարճատես • (ած) ; այն՝ որ չէ երկարատես • սակաւատես, որմէից են ամ փառք այսր անցաւոր կենցաղոյս • պատ, չօգ սիւրմէզ • ֆանի • նամբայսար ։

Կարճատեւութիւն • Թիւան • (Գ՚ոյ) ; կարճատեւ • կարճայուն • կրճատութիւն • պատ, գըսոսալըգ • ուզունլուգ քէսմէ ։

Կարճեմ • է, եմ • էլ • (Ներքոյծ) ; կարճ առնել • կարճանալ • ընդհատանալ ինչ իւրոց յապաւել և բառնալ ի բաց • պակաս առնել • պատ, գըսոսալմագ • օրթասան գալըրմագ • ազալմագ ։

Կարճժամանակեայ • (ած) ; կարճատեւ • սակաւ ժամանակեայ • պատ, չօգ սիւրմէզ • ֆանի ։

Կարճիկ • ակի՛ կամ ական, ու • աց • օք • (ած) ; այն ամ՝ որ կարճ է Թէ փայտ իցէ, և Թէ այլ ինչ • պատ, գըսոսաճըգ • Ես, փոքրիկ հասակաւ • պատ, չիւճէ ։

Կարճ ի կարճոյ • ։ տես Կարճ, որ է մակբայ ։

Կարճիմ • է, եայ • եայ • իլ • (Չէ՛ղոյ) ; կարճ լինել • զրկիլ և պակասիլ յերկայնութենէ կամ ի բարձրութենէ • պատ, գըսոսալմագ • ազալմագ • Ես, ի կրաւորականն Կարճէմ բայն ։

Կարճիլ • ծի՛ • աւ • ար • օք • (ած) ; այն՝ որ կարճէ և պակասեցուցանէ զինն • պատ, գըսոսալըճան ։

Կարճմաբար • ։ տես Կարճամաբար ։

Կարճմեմ • է, եա • էլ • (Չէ՛ղոյ) ; սրանալ • անհամբերք գտանիլ • վհատիլ • ձանձրանալ • պատ, սապըր քէսիլմէք • օսանմագ ։

Կարճմեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անդող) ; արկանել զոք ի կարճմաութիւն • փոքրոգի և անհամբերք առնել • ձանձրացուցանել • պատ, սապըր քէսմէք • օսանաըրմագ ։

Կարճմիտ • եցայ • եա՛ • իլ • ։ տես Կարճմեմ ։

Կարճմտութիւն • Թիւ • (Գ՚ոյ) ; կարճամտութիւն • անհամբերք և փոքրոգի լինելն • Նեղսրտութիւն • պատ, ագըլ գըսոսալըգ • Թիւրեաքլիք • սապըրսըզլըգ ։

Կարճնոլին • կամ Կարճոլին • (Ներքոյ որոյհան) ; ելանել սա ի բառիս Կարճին, որ է արմատ • բայց տառս ի եդեալ է ի վայել չութիւն ինչ ըստ սովորութեան լեզուիս, որպէս ասացանիլ, տարժանիլ, և այլն • ուստի բառքս այսոքիկ նշանակին արմատաբար, որպէ՛ ի սալտոսին ասի՝ ։ զհեռն կարճնոլին ։ , այսինքն արմատով, գագաթոլին • պատ, քէօքլեանտէն • Թէփէսի լէր • պիւսպիւթիւն ։

Կարճոլի • գ՚ոյ ; ւոյ • եաց ; ւովք • ։ տես Կարճամիտ ։

Կարճոտ • ։ տես Կարճառօտ ։

Կարճոտն • (Ներքոյ՝ հոլովի) • • } (ած) ;
Կարճոտնեայ • նեի՛, իս • իկ ; իւք • }
այն՝ որոյ կարճ են ոտքն, Թէ իրօք և Թէ նմանութեամբ • պատ, գըսոսա սյագլը ։

Կարճութիւն • Թիւ • (Գ՚ոյ) ; պակասութիւն յերկայնութենէ • կարճ գոլն և սղութիւն • պատ, գըսոսալըգ • ըմսեղըսարլըգ ։

Կարճումն • ման, ամբ • անց • ամբք • (Գ՚ոյ) ; կարճելն և կարճիլն • պատ, գըսոսալմա • գըսոսալմա ։

Կարճունչ • ունչի՛, իս • իկ ; օք • (ած) ; այն՝ որ ունի զկարճ ունչ • պատ, պուրնա գըսոսա • խըմխըմ ։

Կարճօրեայ • հի՛, իս • իկ ; իւք • (ած) ; ունօղ զսակաւ աւուրս • պատ, էօմրիւ աղ • աղ եաշայան ։

Կարմիր • մըդ՛ • ոյ • ոց ; ոյք • կամ մրի՛, աւ • աց ; օք • (ած) ; արիւնագոյն • շառագոյն • վարդագոյն • ծիրանագոյն, որ դէղեցկին է ի գոյնս • պատ, գըրմըզը ընկնքլի ։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ գոյն կար-

մըզը հլմա • հլմա ազաձը։

Կարմրակէզ • ի, իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ ունի գլխարմիր կերպարանս • կարմրանման • գոհ, գըրմըզը շհեքիւլի։

Կարմրակերա • ի, իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ կերտակաւ կամ ձեւով է գոյն կարմիր • կարմրագոյն • գոհ, գըրմըզը ըհնքլի։

Կարմրակուռց • (ած) • այն՝ որոյ կուռքն է կարմիր, որպիսի են տեսակք ինչ թըռչնոց • գոհ, գըրմըզը պուրտնըլաւ նաստըլ քի պազը գուշլար։

Կարմրահատ • ի, իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ ունի գլխատ կարմիր, որպիսի է նռուն • գոհ, գըրմըզը Թանէլի։

Կարմրահեղձ • (ած) • գանաձորեակ կարմրաթեք • գոհ, գըրմըզը ըհնքլենմիշ։

Կարմրահեր • (ած) • այն՝ որոյ հեռք են կարմրագոյն • գոհ, գըրմըզը, գըրզըլ սայըը։

Կարմրահեւ • ոյ • ով • ոց • ովք • (ած) • ուռնոյ գլխարմիր ձեւս կարմրահեռակ • գոհ, գըրմըզը պիլմիմեակ։

Կարմրահոտ • (ած) • այն՝ որ ունի գեհոտ կարմիր • գոհ, գըրմըզը հոտպազը։

Կարմրայատակ • (ած) • այն՝ որոյ յատակն է կարմիր, որ է իբր յատակ մակդիր կարմիր ծովու • գոհ, գըրզըլ գըրմըզը հնկինլի։

Կարմրայարմար • (ած) • այն՝ որ ի կարմիր նիւթոյ է յարմարեալ • կարմրախառն • գոհ, գըրզըճա։

Կարմրայիգ • ‖ տես ի վերոյ Կարմրահեղձ։

Կարմրայտ • ի, իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որոյ այտքն են կարմրագոյն • գոհ, գըրմըզը, ալ եանագըը։

Կարմրանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • լինել ի գոյն կարմիր • շառագունիլ • որպէս և մարդիկ երբեմն առ ամօթոյ շհինին • ասի կարմրանալ • գոհ, գըրզըլմագ • գըրզըլանմագ։

Կարմրաներկ • (ած) • այն՝ որ ներկեալ է ի գոյն կարմիր • գոհ, գըրմըզը պոյանմըշ։

Կարմրանման • ‖ տես Կարմրաձև։ Ես, յարեալ ի բաց լինի մակբայ։

Կարմրավար • (ած) • այն՝ որ կարմրագոյն արեամբ վարի • արեամբ չասի ձգնեալ • գոհ, գան ռեօքլիւնձէզ չալըշան։

Կարմրավարդ • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ) • կարմրերանգ վարդ • գոհ, գըրմըզը կիւլ։

Կարմրատանձ • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ) • տանձ կարմիր, և ծառ նորա • գոհ, գըրմըզը արմաւտ, արմաւտ ազաձը։

միր • ներկ արիւնագոյն • կամ նիւթ ինչ ներկեալ ի գոյն կարմիր, որ և ասի Որդն, Տիմ Որդան կարմիր • գոհ, գըրմըզը • իւքէրլէճի։

Կարմրագիր • գրոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • կարմիր գիր • գրեալն կարմիր ներկով • գոհ, գըրմըզը պոյա իլէ եազը։ ‖ տես և ի ներքոյ Կարմրագրել։

Կարմրագոյն • գոյնոյ • ով • ոց • ովք • (ած)։

Կարմրագունակ • ի • աւ • ոց • ք • (ած)։ } (ած)։

այն՝ որ ունի զգոյն կարմիր • կարմրացեալ • գոհ, գըրմըզը ըհնքլի • Ես, բառս Կարմրագոյն՝ յաբեալ ի բայս լինին մակբայ, և նշանակէ ունելով զգոյն կարմիր • գոհ, գըրմըզը ըհնքլի օլարագ։

Կարմրագունեմ • ացայ • ուցայ • իլ • (չէշտ) • կարմրիլ • ներկիլ ի գոյն կարմիր • ասի և զայնոցիկ՝ որք առ ամօթոյ շառագունին, և շհինին • գոհ, գըրզըլմագ։

Կարմրագեղ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • կարմիր ներկ, կամ մեզան • գոհ, գըրմըզը պոյա, միւբէքքէմ։

Կարմրագեղձ • (գոյ) • կարմիր գեղձ • և ծառ նորին • գոհ, գըրմըզը շհֆտաղի ազաձը։

Կարմրազարդ • (ած) • այն՝ որ զարդարեալ է ի գոյն կարմիր • գոհ, գըրմըզը ըհնքլի • ասի յաճախմամբ։ Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ զգեստ կարմիր • գոհ, գըրմըզը էսպապ

Կարմրազգեաց • գեցի • իւ • ից • իւք • } Կարմրազգեստ • ի • իւ • ից • իւք • } (ած) • այն՝ որ զգեցեալ է կարմիր • գոհ, գըրմըզը կիյինմիշ։ Ես, ունոյ զգոյն կարմիր • գոհ, գըրմըզը ըհնքլի։

Կարմրազգեստեմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) • կարմրազգեստ կամ կարմրազգեաց լինիլ • գոհ, գըրմըզը էսպապլը օլմագ։

Կարմրալար • (ած) • այն՝ որ է իբրև զլար կարմիր • գոհ, գըրմըզը լիւ։

Կարմրախայտ • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ) • կարմիր խայտաւոյիւք ձեւոյն ինչ գեղեցիկ • գոհ, մըզման պազըզը։ Ես, իբր ըստ ոմանց է ձեւն ինչ պատուական՝ որ գոտ նի ի գետս լինի, որոյ ջուրք են ցուրտ և ձորափոյն քարաժայռ • գոհ, ալա պազըզը։

Կարմրախէժ • խիժի • աւ • ոց • ք • (ած) • գիւ ևս Կարմրաժէռ • այն՝ որոյ խէժն է կարմիր • գոհ, գըրմըզը զմիքը օլան։

Կարմրախէտ • ‖ տես Կարմրախայտ։

Կարմրախնձոր • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ) • կարմիր խնձոր, և ծառ նորա • գոհ, գըր-

Կարմրատեսիլ • ‖ տես Կարմրաձև։
Կարմրացայտ • (ած) • այն՝ յորմէ կարմրութիւն ցայտէ, որպէս ասի Կարմրացայտ ամպ, և այտ, և այլն • ֆռ՝ փէք գըրմըզը։
Կարմրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անց) • տալ կարմրանալ • ի գոյն արեան առնել • ֆռ՝ գըզարթմագ • գըրմըզըլաճմագ։
Կարմրափայլ • (ած) • փայլօղ ի գոյն կարմիր • ֆռ՝ ալ բէնքըլի • Ես, յարեաւ ի բայս՝ կարէ լինել մակբայ։
Կարմրաքաղ • ի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) • է կարմիր քար լինն ի գոյն արեան՝ իբր դեղ, կամ՝ նըկ գծագրութեան • ֆռ՝ գըրմըզը թաշ։
Կարմրերանգ • ի • իւ • իկ • իւք • Կարմրերփեան • Կարմրերփին • Կարմրերփի • (նախդիւս հոլովին) • (ած) • կարմրագոյն • արիւնագոյն • ունօղ զերանգ կարմիր • ֆռ՝ գըրմըզը • ալ բէնքըլի։
Կարմրիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • ‖ տես Կարմրանամ։
Կարմրորակ • ի • աւ • ից • ագ • ‖ տես ի վերոյ Կարմրերանգ։
Կարմրութիւն • թեան • (գոյ) • կարմիր և արիւնագոյն գոյն • ֆռ՝ գըրմըզըլըգ • գըզըլըգ • Ես, գոյն կարմիր • ֆռ՝ գըրմըզը բէնքը։
Կարշն • Նի՛ կամ շին, իւ • ից • իւք • (գոյ) • լաւ աղեղան • ֆռ՝ քիրլչ • Ես • Ջիղ բաղկաց, կամ իբրև ուժ • զօրութիւն • ֆռ՝ սինիր • գուվվէթ։
Կարշնեղ • ի • աւ • ից • ագ • (ած) • զօրաւոր • ուժեղ • այն՝ որոյ Ջիղքն են պինդ-կազմ • ուժեղակ • Ջղուտ • ֆռ՝ գուվվէթլի • գահրէմանի։
Կարշնեղագոյն • գունի • իւ • իկ • իւք • (ած) • այն՝ որ առաւել զօրաւոր է և ուժեղ • ուժեղագոյն • ֆռ՝ փէք գուվվէթլի։
Կարշնեղութիւն • թեան • (գոյ) • զօրեղութիւն • ուժեղութիւն • կորովութիւն • ֆռ՝ գուվվէթլիլիք։
Կարշնեմ • եցի • եա՛ • ել • (ներքինդ) • զօրեղացուցանել • քաջացուցանել • զօրաւոր առնել • ֆռ՝ գուվվէթլէթմէք • Ես • իբրև չէզքը՝ նշանակէ զօրել • ուժել • քաջ լինել • ֆռ՝ ճիւրէթլի, գաւրը օլմագ։
Կարշուին • (նախդիւս հոլովին) • կաշխուին, այսինքն արմատով կամ մարթով հանդերձ • ֆռ՝ տէրիսի իլէ • քէօքիւ իլէ • ‖ և տես Կարշնուին։
Կարող կամ Կարօղ • ի • աւ • ից • ագ • (ած) • ունօղ զզօրութիւն և զկար առնելոյ լինչ • բաւական • զօրաւոր • զօրեղ • և ձախ • առիկ, ուժգր տէղը • և ունեսր • ֆռ՝ գուվվէթլի • գուվվէթլի • գահրէմանի։
Կարողաբար • ‖ տես ի ներքոյ Կարողապէս։
Կարողագոյն • գունի • իւ • իկ • իւք • (ած) • առաւել կարող • զօրաւորագոյն • և հարստագոյն • ֆռ՝ փէք գաւրլը • գուվվէթլի • Ես • յարեաւ ի բայս՝ լինի մակբայ։
Կարողական • ի • աւ • ից • ագ • (ած) • կարելի • հնարաւոր • ֆռ՝ գաւիլի։
Կարողակից • կցի • ակ • ից • ագ • (ած) • այն՝ որ կցորդ է նոյն կարողութիւն • ֆռ՝ գուվվէթլէ։
Կարողաձիգ • ձգի • աւ • ից • ագ • (ած) • այն՝ որ կարօղ ձգել զնետս • ֆռ՝ գուվվէթ իլէ օգ աթման։
Կարողանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէզմ) • կարօղ և բաւական առ ի առնել լինչ • զօրել • կարել • ֆռ՝ գաւըր օլմագ։
Կարողապետ • ի • աւ • ից • ագ • (գոյ) • գլուխ և պետ կարողաց և կորովեաց • ֆռ՝ գուվվէթլիլէրլին, գուվվէթլիլէրլին պաշը։
Կարողապետութիւն • թեան • (գոյ) • լինելն պետ և գլուխ կարողաց • գլխաւորութիւն զօրաւորաց • ֆռ՝ գուվվէթլիլէրլին պաշը օլմա։
Կարողապէս • (նախդիւս որոյհոն) • զօրեղապէս • կարօղ և բաւական գոլով • ֆռ՝ գուվվէթ իլէ • գաւըր օլարագ • Ես, ըստ կարի • ֆռ՝ գուվվէթինէ էօգրէ • Ես • իբրև ածական անուն՝ նշանակէ կարօղ • զօրեղ • ֆռ՝ գուվվէթլի • գուվվէթլի։
Կարողացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անց) • տալ կարողել • զօրացուցանել • բաւական առնել զզօրութիւն • ֆռ՝ գուվվէթ վէրմէք։
Կարողեմ • եցի • եա՛ • ել • ‖ տես ի վերոյ Կարողեմ • եցայ • եա՛ց • իմ • Կարողանամ։
Կարողութիւն • թեան • (գոյ) • զօրութիւն • բաւականութիւն • ձեռնհաս գոյն • ցօ՛ • ֆռ՝ գուվվէթ • գուվվէթ • թագաթ • թաղ • Ես, կարողութիւն ասի իր ինչ կամ բան, որ չէ ներգործութիւն, այլ զօրութիւն • կարելութիւն • հնարաւորութիւն • ֆռ՝ գաւիլիլիք • ըհթիմալ։
Կարողութիւն է, կամ է Կարողութիւն • ‖ իբր դիմազարկ բայ՝ նշանակէ կարելի է • մարթ է • հնար է • ֆռ՝ գաւիլ օլը • ըհթիմալ մըը։
Կարոս • կամ Կարօս • ի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) • գրի ևս Քարոս • է խոտ ինչ ուտելի • ֆռ՝ քէրէֆնիս։

Կարուակ • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) • արհեստաւոր՝ որ կարէ զկօշիկս և զայլ ինչ. կօշկակար. և կարկատօղ կօշկաց և այլ ինչ հնոտի իրաց • գոռ, չիզմէճի • փապուճճու • էսքիճի • Թէրզի։

Կարուակեա՛ • եցի • եա՛ • էլ • (Ներգործ) • կարել զկար և զկօշիկ • կարկատել զկօշիկ և զայլ հնոտի իրս • գոռ, Թէրզիլիք • չիզմիչիլիք • էսքիճիլիք • Թէրզիլիք։

Կարուակութի՛ • Թէ • (գոյ) • արհեստ կարուակաց • կօշկակարութի՛ • գոռ, փապուճճիլըգ • չիզմիչիլիք • էսքիճիլիք • Թէրզիլիք։

Կարուեի՛ • Թէ • ‖ առն Կար, և Կարողութի՛։

Կարուի՛ • բոյն, տամբ • մանր • մանուց, տամբք • (գոյ) • կարելն զկարս • գոռ, ուքիոյ Հեմ • ուքիմ։

Կարուրայ • ի, իւ • իցդ • իւք • (գոյ) • անօթ միզի, որ լինի յապակւոյ կամ ի կաւոյ • գոռ, սխտիք գալը • Հօյտէք։

Կարպէտ • ‖ տես Կապերտ։

Կարսան, կամ Կարսան • ի, իւ • իցդ, իւք • (գոյ) • է ախորժահամ խոտ ինչ ուտելի • քարսան • գոռ, մաղդանոս։

Կարտինար • ‖ տես Կարդինար։

Կարտինարական • ‖ տես Կարդինարական։

Կարօտ • ի, իւ • իցդ • իւք • (ածական) • ունօղ զկարիս կամ զպէտս • չքաւոր • գոռ, միւհթաճ • էհտաճ • փաղիր • Նա • անձկանօք փափաքօղ • կարօտեալ զոմն ի բաղձալուս իւրոյ • գոռ, արզուլ • հասրէթ չէքէն • Նա, իբրև գոյական՝ նշանակէ կարօտութի՛ • պէտք • հարկաւորութի՛ • գոռ, միւհթաճլըգ • էհտաճլըգ • զարուրէթ • Նա, փափաք • անձկութիւն • գոռ, արզուլ • հասրէթ։

Կարօտաբար • (ներքս որպէս) • կարօտիւ • անձկանօք • գոռ, արզուլ, հասրէթ իլէ • Նա, իբրև զկարօտեալ • գոռ, հասրէթլի կիպի։

Կարօտաբերիմ • ‖ տես Կարօտիմ։

Կարօտագոյն • գունի, իւ • իցդ, իւք • (ածական) • առաւել և յոյժ կարօտեալ • յեռանեալ • գոռ, զայրէթ փաղիր • միւհթաճ։

Կարօտական • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Կարօտ։

Կարօտասիրտ • մտի, աւ • աց, աք • (ածական) • այն՝ որ կարօտեալ կամ պակասեալ է ի մտաց • պակասամիտ • գոռ, ագըլսըզ։

Կարօտանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (Ներգործ) • չքաւորիլ • կարօտաբերիմ • Նուազիլ • յեռանիլ • գոռ, միւհթաճ, էհտաճ օլմագ • Նա • փափաքիլ կարօտանօք • անձկալ • գոռ, արզուլ • հասրէթ չէքմէք։

Կարօտանք • անաց • աք • (գոյ) • կարօտ և չքաւոր գոլն • չքաւորութի՛ • գոռ, ըհթիյաճ • Նա • կարօտ • տնանչ • փափաք • գոռ, արզուլ • հասրէթ։

Կարօտացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անցող) • տալ կարօտիլ • հասուցանել ի չքաւորութիւն • գոռ, միւհթաճ, զարուր էթմէք։

Կարօտիմ • եցայ • եա՛ց • իլ ‖ տես Կարօտանամ։

Կարօտութի՛ • Թէ • (գոյ) • պակասութի՛ և նուազութի՛ կարևոր պիտոյից • չքաւորութիւն • գոռ, ըհթիյաճ • զարուրէթ • Նա, փափաք անձկանօք սրտի • տնանչ • գոռ, արզուլ • հասրէթ։

Կացաճի՛ • (ածական) • այն՝ որ ունի զձի կացեալ անշարժ և խրտուցեալ • կամ այն՝ որ ձին և կացի իբր առյօգ նժդեհ • կամ համբակ • գոռ, տաբտուշ • գամըշ ալմըշ։

Կացարան • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) • կօշարան • կայան • գոռ, այագ գօյմաճագ եէր։

Կաց և նստաց • (ածական) • յետանիստաց • նստացեալ յետս • յետնեալ ի գունդս զօրաց • գոռ, արտա գալան • պագը գալան։

Կացի • ցւոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ) • տղայ կամ աշակերտ և սպասաւոր, որ կայ յանդիման տեառն իւրոյ • համբակ • մանուկ • գոռ, մագօրմ • ուշագ։

Կացին • ցնոյ, ով կամ ցնի, աւ • ոց, ովք • (գոյ) • գործի ինչ երկաթի՝ որով հատանեն կամ ճեղքեն զփայտ • գոռ, պալթա • նառաճագ։

Կաց ինաց • ‖ տես ի վերոյ Կաց և ինաց։

Կացնաւոր • ի, աւ • աց, աք • (ածական) • ունօղ կամ կրօղ զկացին • գոռ, պալթալը • նառաճագլը։

Կացորդ • ի, իւ • իցդ, իւք • ‖ տես Կացարան։

Կացոց • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) • Կացոցանիլ եա ասէ, որ է կացարան տեղի • գոռ, կէօվք։

Կացուած • ոյ՝ կամ ի, ով • ոց, ովք • ‖ տես ի վերոյ Կացոց։

Կացուցանի՛ • Թէ • (գոյ) • առնակացուցի՛ կանի, կոչք • գոռ, տաբտուշ • Նա, իբր բաղկացուցանի՛ • գոռ, սլիր օլմագ • ‖ տես եա Կացք։

Կացումն • ցման, տանց • անց, ամբք • ‖ տես ի վերոյ Կացուցանի՛, ևի՛ նեղբայ Կացուրդ։

Կացուն • ‖ տես Կացուն։

Կացուրդ • ցրդոյ, ով • ոց, ովք • կամ ցրդի, իւ • իցդ, իւք • (գոյ) • հանգէս տեսարանաց և ժողով • հանդիսական կացուցի՛ հանդիսաւոր ժողով և խնջոյք • յորում երևելիք և մեծամեծք քաղաքին ներկայ գտանին • և ժողովանալ • գոռ, ժօնտմա • ալայ •

զինուիլ · սկզբնական · փանայիլը · Եա, կայսրը ասին՝ նաւագք և ժամամուտք եղա նահատոր կամ տապք՝ որք յերևելի տոնախմբութիւնս սրբոց երկին յետ յաստկացեալ շարականաց ։

Կայսրդիմ · եցայ · եայ · իլ · (իրտատրմոն) կամ (էնշոյ) · հանդիսապահս կայսրացնիլ կամ դնիլ · ած , ալայ ըլա գօնալմագ ։

Կայսրացանիմ · ցուցի · ցո · եալ · (անշոյ) · հանգնիլ յոտին · հաստատուն առնիլ · դնել · կարգել · զետեղել · ած , առւրատրմագ · նատպ էմիք · գօմագ · Եա , գործով վճարիլ · կատարել · ած , պիմիրմիք · Եա , կատեցուցանել · գագաթեցուցանել · ած , մեն էմիք · կէրլի առւրատրմագ ։

Կայսրացիչ · ցչի , աւ · աց · զք · (ած) · կայսրացանօղ · հաստատօղ · կարգօղ · ած , առւրատրան · Նատպ էտէն ։

Կայսրական · լի , աւ · աց · զք · (ած) · վերաբաձելեալ կայսրի · հանդիսական · տօնական · ած , ալայա , սալմանաթա միթէալիք · Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ հանդէս կամ ձառն , որ ի վերոյ գովեսիչ և պատասանաց · առնախաօսութիւն · ած , միւթէքէելիմիք ։

Կայսրդամ · եցի · եամ · ել · (էնդիորթ) · ‖ տես Կայսրացանիմ ։ լատ առաջին նշանակութեան ։

Կայսրդիմ · եցայ · եայ · իլ · (էնշոյ) · գալ ժողովիլ ի կայսրէդ , այսինքն ի հանդէս տօնախմբութեան և տեսարանաց · ած , ալայա , զինուիլ կէվկիք · սալմանաթը ձեւիմիւը էմիք ։

Կայք · ցկի , իւք · (զոյ) , կայք · ընթացք վարուց · վարք · կայսրութիւն · որպիսութիւն · ած , հալ · մէվզու · եօլ · եարեան ։

Կաւ · ոյ՝ կամ աւ · ով · ոց · ովք · (զոյ) · զանգեալ հող · ախտ · շաղախ · և նիւթ աղիւսոյ՝ կամ խեցեղէն անօթոց · ած , չամուր · ինն · պատչէք · Եա , նիւթ ինչ՝ որ ելանէ լեկկէ , որով լուանան զձեռս կամ զվանգերձս · աւիկ , կաւ · ած , քիլ ։

Կաւագործ · ի , աւ · ոց , զք · (ած) կամ (զոյ) · այն՝ որ գործէ և շինէ զանօթս ի կաւոյ · բրատ · որ և Անգեսաարկաւ ասի · ած , չէօմլէքչի · Եա , ապիւսաարկաւթիւն · կամ որմնաշինութիւն · ած , չէօմլէքչիլիք · առւրատրմագ ։

Կաւագործեմ · եցի · եամ · ել · (էնդիորթ) · շինել իբրև զկաւագործս · ած , չէօմլէքչի կիսլի եամմագ ։

Կաւագործութիւն · թեր · (զոյ) · շինուիլ ըստ կաւեղէն անօթս · և շինուածք · ած , չէօմլէկչիլիք · եամա եամմագագ ։

Կաւածեմ · (ած) · այն՝ որ կաւով ծեփեաւ է · ած , չամուր ըլա սրվալը ։

Կաւակերպ · (ած) · իբրև զկերպ կամ նման կաւոյ · ած , չամուր միտալի ։

Կաւակերտ · ‖ տես ի ներքոյ Կաւեայ ։

Կաւակոսութիւն · թեր · (զոյ) · կոսելն և շաղելն զկաւ · կաւագործութիւն · ած , չամուր եօղուրմա ։

Կաւանամ · ացայ · ցկիր · ալ · (էնշոյ) · իբրև զկաւ և զաղտ լինել · ած , չամուր օլմագ · Եա , չաղտոխել · ած , չամուր կիսլի եամբըշմագ ։

Կաւառ · լ , աւ · աց · զք · (զոյ) · գրի և Կաւառն , ասի և Հերդ · անգք ջրոց · առւակ՝ որ ի հարկաւորութիւն պահս բացեալ լինի , և ապա արգելանի կաւով կամ հողով · ած , արդ · սու պէնտի ։

Կաւառ · իւ , իւս · իցք , իւք · (զոյ) · իգամեայ և բազկ միջնորդ , զորս տանի առ միմեանս , կամ խօսք միոյն առ միւսն առ ի տալ կատարել զչարագործութիւն մտաց իւրեանց · ած , գավխան · փխոզվինք ։

Կաւառութիւն · թեր · (զոյ) · միջնորդութիւն հանանեալ և պոռնկաց , կամ չարագործեաց նոցին · ած , գավխաղլըգ · փխոզվինքլիք ։

Կաւարծամ · ի , ով · ոց · ովք · (զոյ) · արծաթափայլ նիւթ ինչ կաւեղէն , իբր ապակի , բիւրեղ · կամ այլ տեսակ ինչ հանքոյ նման նոցին · ած , կիւմիւշ բէնկինաէ թօփրագանն եափրըլըշ չէյ ։

Կաւափաշտ · ի , իս · իցք , իւք · (ած) · կաւագործութիւն փաշտաղոյ · կամ հրով թրծոյ զկաւ · ած , չէօմլէքչիլիք էտէն ։

Կաւդա · (զոյ) · դգամ · տեսակ ինչ դգմոյ · ած , գաւպագ ։

Կաւեայ · (նոէթրէ- հողէն) · } (ած) ։
Կաւեղէն · զինի , աւ · աց · զք · }
կազմեալ և շինեալ ի կաւոյ · հողեղէն · կամ այն՝ որոյ նիւթն է կաւ · ած , չամուրտան , թօփրագանն եափրըլըշ ։

Կաւիճ · ձկի , աւ · աց · զք · (զոյ) · սպիտակ կամ կապուտակ նիւթ ինչ իբրև զգաճ , բայց ընծիր քան զայն · և է դիւրաթափանցելի , որով և գծին տախտակք և հանդերձք , զոր ի կիր արկանեն դերձակք և այլ ոմանք արհեստաւորաց ի ձգել ընդծիս · ած , տէպէկլիր · թէպաշիր ։

Կափաեմ · եցի · եամ · ել · (էնդիորթ) · իբր

դիշտաւել. փեռեհիկ. ֆռՃ, փարտալամագ։

Կափարիչ. ըչի, աւ. ոց, օք. (գ՟ոյ)։ ծածկոյթ և կափուցիչ բերանոց գրոյ կամ գերեզմանի և այլոց ինչ նիւթոց. ֆՃ, գափագ։

Կափարուկք. (գ՟ոյ)։ գերեզմանք. չիրիմ. տապան քարեղէն. ֆռՃ, մէզար. թիւլպէ։

Կափաւոր. ի, աւ. ոց, օք. (ոՃ)։ ունող և ի կիր արկանօղ զգործն կոփիչ՝ իբրև ուռան, կամ լծիտ. ֆռՃ, քիւչիւքք չէքլիճ կիսկի ավտոմաթլըգ գաւլլանան։

Կափիւն. (ոՃ)։ ձայն արձակման տղեզանց. ֆռՃ, փաթըրտոլ. չագաճագ։ || տե՛ս և՝ Նէքըչ Կափուն։

Կափկափեմ. եցի. եա՛. ել. (ՆէքգոյՃ)։ սասկիկ կափուցմամբ բաբախել. դիմեմամբ հարկանել զատամունս իբրև ի սասկիկ ցըր ոգ. ֆռՃ, տիշէրլիմի պիր պիրինէ վուրմագ։ Եա՛, կրաւորական սորին երբեմն իբրև չէզրՃ՝ նշանակիկ բաբախել, սասառալ կրճռել ատամանց. ֆռՃ, Թիթրէմէք. կըՃըրտամագ։

Կափկափուն. փման, ամբ. անց, ամբք. (գ՟ոյ)։ կափկափելն, և կափկափիլն. բաբախումն. կրճռելն ատամանց՝ ի ցրտոյ. ֆՃ, կըՃըրտամա՛մա. կըՃըրտամա՛Թիթրէմէք։

Կափուլ. փլոյ, ով. ոց՝ կամ ացս, օք. (գ՟ոյ)։ ծուղակ և որոգայթ յորում յանկանիլն ուրուք կափուցեալ մնայ անելանելի. հաղ. Թակարթ. և արգելանոց. ֆռՃ, գափան. գափանՃէ։

Կափուն. փման, ամբ. անց, ամբք. (գ՟ոյ)։ փակումն. փակուցումն. ֆռՃ, գափայըշ. գափամա՛. Եա՛, մանուցումն. ֆռՃ, եամիըշմա. պիթիշմէ։

Կափուցանեմ. մուցի. փո՛. ել. (ոՃոՂ)։ փակել. խիել. դնել զկափարիչն ի վերոյ փակելի իրոց. հափուցանել. արգելուլ. մանիսիլ ուրուք. ֆռՃ, գափամագ. էօրԹմէք. գափագ դամագ։

Կափուցումն. ցման, ամբ. անց, ամբք. || տե՛ս ի վերոյ Կափուն։

Կափչիմ. եայ. փիր. իլ. (չէչգոյ)։ անլոյծ յարիլ և մանանիլ սերտ միանալ. ֆռՃ, եամիըշմագ։

Կափսակ. || տե՛ս Կամիսակ։

Կաքաւ. ուՃ՝ կամ ոյ՝ կամ իւ, աւ. ուց՝ կամ ացս, ուք. (գ՟ոյ)։ իբրև զարմանագի փափկամիս և մխոյժ ահամ Թռչուն ինչ ի չափ մեծուԹեՃ աղաւնոյ, մանրագոյն՝ կարմրագոյց և կարմրատես. և յընԹանալն ոսոտս

տէ. վասն որոյ ասացաւ Կաքաւ. ասէ զայսր Թռչնոյ. զի գողանան զՀուս միմեանց և հանեն զձագս և անուշանեն. և ձագքն զարգացեալ մինչ առնուն զձայն Թիամօրն՝ ի բաց գնան իբր ի խորԹ ծնո՛ղէ, և գտանեն զընտանական մարս իւրեանց. ֆռՃ, քէքլիք. Եա, է արմատ Կաքաւեմ բայի, և նշանակէ կաքաւումն։ կաքաւանք. և խաղ ոսոտոսելոյ. կայՃ. պար. ֆռՃ, սըչրամա. հօրա. բագա։

Կաքաւախոտ. ոյ. ով. ոց, ովք. (գ՟ոյ)։ է տեսակ խիճ խոտոյ. ֆռՃ, քէքլիք օթու։

Կաքաւաձև. (ոՃ) կամ (ձ՟ոյ)։ ի ձև կաքաւման. կաքաւելով. ֆռՃ, քէքլիք կիսկի սըչըրայարագ։

Կաքաւանք. անաց, օք. || տե՛ս Կաքաւումն։

Կաքաւարան. ի, աւ. ոց, օք. (գ՟ոյ)։ տեղի կաքաւելոյ և պարսպ. ֆռՃ, հօրա չէքճէք եէր. բագահանէ։

Կաքաւեմ. եցի. եա՛. ել. (չէչգ՟ոյ)։ ոսոսոտելով խաղալ և պարել. կայՃա առնուլ. խայտալ. ֆռՃ, հօրա Թէփմէք. բագա էՃմէք. Եա, յարձակիլ ի վերոյ. խաղալ զոյլով. ի վեր և ի վերոյ վազել. ֆռՃ, սիւրաալ էՃմէք. ՃէնկէՃ չըգմագ։

ԿաքաւերգաԹի. ԹԷ. (գ՟ոյ)։ երգ՝ զոր երգեն պարօղք ի կաքաւելն. ֆռՃ, հօրա, բագա Թիւլքիւսիւ։

Կաքաւեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. ել. (ոՃոՂ)։ տալ կաքաւել և պարել. ֆռՃ, հօրա չէքԹիրմէք. Եա, ի բաց ոսոսցանել. ֆռՃ, սըշըրը սըչրամագ։

Կաքաւիչ. ւչի, աւ. ոց, օք. (գ՟ոյ)։ այր կամ կին՝ որ կաքաւէ և պարսպ. ֆռՃ, հօրա չէքչի։

ԿաքաւոԹիւն. ԹեաՃ. . . . . }
Կաքաւումն. ւման, ամբ. անց, ամբք. } (գ՟ոյ)։ կաքաւելն. ոսոսոտելով խաղացումն. կայՃ ոտից. պար. ֆռՃ, հօրա, բագա Թէփմ։

Կբնիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէչգ՟ոյ)։ զերկրաւմանանիլ. երկրաքարշ լինիլ. ֆռՃ, եէրէ եաթըշմագ, սիւրսիւրէնմէք։ || տե՛ս և՝ Սափիմ։

Կեամ. կեցի. կեա՛ց. կեալ. (չէչգ՟ոյ)։ արմատն է Կեանք, և նշանակէ պարիլ. ՃինալՃ ի կեանս. կալ կենդանի. և վարիլ ըզկեանս. ֆռՃ, սաղ օլմագ. եաշամագ։ Եա, կենդանանալ. ֆռՃ, սաղալմագ։

Կեամ. կեմի, ով. ոց, ովք. || տե՛ս Կեմ,

յորմէ ելեալ է յաչխրդ բառդ։

Կեամառարազ. (ած) ։ ունօղ զնմանութիւն կենդ, ըր խոտղէն չուանի, կամ պատուղէն պատառաի. գ, օթոման սէնիմ կիպի։

Կեանաբեր ։ ‖ տես Կենաբեր։

Կեանազգեաց ։ ‖ տես Կենազգեաց։

Կեանք. նաց, ք. (գ) ։ որ և կենդանութիւն. կեանն. ապրիլն. ողջութիւն. և եւայ, որ է բաւ երջանկան, ոչ թարգմանի ի մեզ կեանք, և կին. պատճառ ծնդեան, կամ ծնօղ. գ, հայաթ. էօմր. սոգլըգ։ Ես, վարք. ընթացք վարուց. կեցուածք. կենցաղավարութիւն. գ, ել. երքեան. հարեքքեն. Ես, կենցաղ. աշխարհ. գ, ձիհան. պաշ տիւնեա, Ես, սաացուած. ինչք. գոյք. գ, վարլըգ. կէյնիչէք։ Ես, առի՝ Աբրահամէ ի կենաց, այսինքն ապառնանել. կարճել և զրկել ի կենաց. գ, էօլմէ-բիմէք։

Կեդար, կամ Կիդար, և Կինդար. ‖ բառ յունական, տես Խոյր։

Կեդրոն ։ ‖ տես Կենդրոն։

Կեդրոնական. (ած) ։ այն՝ որ պատկանի առ կեդրոնն. գ, մէրքէզ. օրթայա մահաուա։ Ես, այն՝ որ պատկանի առ կեդրոն ձողն. գ, յօվասփաալըն տէրէգինէ մահաուա։

Կեհառ. ‖ տես Քնար։

Կել, կամ Կէլ. (գ) ։ բառ ռամկական, այսինքն նենգ. դաւ. գ, հիլէ։

Կելիաս. (գ) ։ բառ յունական, է անուն հոգւոյ իրիք. ‖ տես Եւբոս։

Կելսուածք. ծից. (գ) ։ անգործ լինելն. պղերգութիւն. մեղկութիւն. տեսակ ինչ ծուլութեան. գ, թէմպէլլիք։

Կէղ. ջի. ով. ոց. ովք՝ կամ օք՝ կամ իւք. (գ) ։ պատիւ կամ խաղաւարտ կէզաւոր, զոր ունօղն ի մարմնին իւր տանիլ քէրել իբրև բոր. խոց ի վէր երևեալ ի մարմնի. գ, եաթ. չիպան։ Իսկ յորժամ սրով կամ այլ նմանեաք լիցի կեղն, ասի վէրք. գ, ճէրահաթ։

Կէղակարծ. ի, իս. ից, իւք. (ած) ։ այն՝ որ կաղայ այսինքն կասկածի ի կարծիս, կամ յորում գտանի կասկածելի ինչ. երկբայական. գ, շիւփհելի. իշքիւլի. միւշէվվէշ. Ես, կասկածատ. երկիմտ. գ, իշքիլ, շիւփհէ էաէն։

Կէղակարծ ։ ։ } (ածական ոչ ածական)։ կասկածաբար ։ } կածանօք. երկբայու-

խիթալով. գ, իշքիլ, շիւփհէ իլէ։

Կէղակարծելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եօք. ‖ տես Կէղակարծ։

Կէղակարծեմ, կամ Կաղակարծիմ. } (չէշտ)։
եցի. եա. եալ. . . . . }
Կէղակարծիմ, կամ Կաղակարծիմ. }
եցայ. եայ. իլ. . . . . }

լինել կաղակարծ. կասկածիլ. խիթալ. երկբայիլ. երկմտիլ. գ, շիւփհելէնմէք. իշքիւլէնմէք։

Կէղակարծիք. ծից, եօք. } (գ)։ կարծիք կաղ ի կայ. երկբայութիւն. կասկած. տարակոյս, և իբր երկիւղ. գ, շիւփհէ. իշքիւլ։

Կէղանկ. (գ) ։ է դժուարաբուժ տեսակ ինն կեղոյ, որ առաւելապէս ելանէ յերեսսանց և յառաջանս, որ է փտեցուցիչ անդամոց. գ, մաճխա։

Կէղաւարտակ. ի, աւ. այ, օք. (գ) ։ ածելեաւ ձգբառնլն զանդամս առ ի հանել արիւն. գ, հաճամաճ։

Կէղաւարտակեմ. եցի. եա. իլ. } (չէշտ)։
Կէղաւարտակս առնել. . . . }

ածելեաւ ձգբառել զանդամս. գ, հաճամաճ էմէք։

Կէղեմ. եցի. եա. իլ. (չէշտ) ։ իբր կէղով ընել զգբ, առնջել, կամ կէղքէլ. և կամ իբր հէղձամղձուկ առնել. գ, հէլլեագ էմէք. հէլլեագ էմղկէմ վէրմէք։

Կէղերջական. ի, աւ. ոց, օք. (ած) ։ ողբերգական. եղերական. ցաւագին. ողբագին. գ, ազլամալը. ֆէլեքտաա միւթէասիրք. Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ տերտաւնջ. քրմիճիլիւն. գ, չէքվա. փըսըլթը։

Կէղև. ջ. ով. ոց. ովք. (գ) ։ կձեալ կամ պատեանք պտղոյ և ծառոց. արտաքին բնական ծածկոյթ իրաց. գ, գապուգ. գաղ։

Կէղևանք. անաց, օք. (գ) ։ կէղիք. թեփք իրաց ինչ մանաւանդ կէղոյ կամ վիրաց. գ, գապուգ. եաթա գապուղլը։

Կէղևեմ. եցի. եա. եալ. (չէշտ) ։ ի բաց հանել զկեղևն կամ զկեղևանս և զթեփս. մերկել զոր ինչ ի կեղևոյ իւրմէ. գ, գապուղլամաղ. սօյմաղ։

Կէղքաձք. իցի, օք. (գ) ։ կէղքեաւ մաաուիք և տեղիք. գ, եըրթըշ։

Կէղքեմ. եցի. եա. եալ. (չէշտ) ։ կէղ կեղ առնել զմարմնին. գձել. գիշաաել. պատառոտել, և մերկել. առնջել. չորչրել. գ, փարչ փարչ էթմէք. թըչմա-

լամագ • եարապէրէ հեմիք • սոյմագ • հզկյհեթ , հլէմ վէրմիք ։

Կեղէքիչ • քչի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ այն՝ որ կեղէքէ • գիշատիչ • գազղ • գաճ , փարէ փարէ հանէն ։

Կեղէքումն • քման • ամբ • մունիք • անց • ամբք • (գ») ։ կեղէքելն • գիշատումն • ծուատումն • գաճ , փարէ փարէ հեմիք • նա , մերկելն • կապտումն • կողոպտումն • գաճ , սոյմա • նա , խոշտանգումն • տանջելն • գաճ , հզկյհեթ , հլէմ վէրմէ ։

Կեղեթ • ի , իւ • իցի , իւք • կամ ցի , ով • ոց , ովք • (գ») ։ իբր նոյն ընդ կայեթ • կեղոց • ամանի • չամի արմռեաց • գրիւ մեծ կամ փոքր • գաճ , որոյ նեղ պօղազայ հօլչխոնւ ։

Կեղծ • ի , իւ • իցի , իւք • (ած) ։ եղծեալ , կեղծեալ՝ որ է մատացածին • ստացօղ • շինուածի • խարդախ • գաճ , եաթմա • տիւզմէ • գալշ , նա , ասի Կեղծ գոհար • գաճ , սըրչէ թաշ , նա , երբեմն յոգնակի ասրա Կեղծք՝ վարի իբր գոյական , ‖ և առն յայնժամ Կեղծիք ։

Կեղծաբերեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ) ։ ծածկել , կամ ուշ ցուցանել զառաքեալս • պատրաստակել • գաճ , փէյրեթ չէլքիչ ։

Կեղծագէմ • ղիմի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ այն՝ որոյ դէմքն են կեղծեալ • կեղծաւոր • գաճ , իբրի եիւղլիւ ։

Կեղծամ • ցի , ով • ոց , ովք • կամ ի , աւ • ացի , օք • կամ իցի , իւք • (գ») ։ իբր կեղծ ծամ • չինովի մազ գլխոյ՝ կապելոյ առուեւս տիւ իմն յայլոց մազից • գաճ , եաթմա տաչ • փէրուգա ։

Կեղծաւոր • ի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ այն՝ որոյ սիրտն չէ յարմար բանից բերանոյ իւրոյ • արտաքուստ բարեկամ ձեւացօղ և ի ներքուստ թշնամի • սուտակասպաս • խարդախ • նենգաւոր • գաճ , իբրի եիւղլիւ • միւրսիկ • միւնաֆիըգ • հիւլեպազ ։

Կեղծաւորաբար • (ձեւիւ որոյ) • իբրև կեղծաւոր • կեղծաւորելով • կեղծեօք • նենգաճամբ • գաճ , միւրսիկլեզ իւրէ ։

Կեղծաւորական • ի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ այն՝ որ վերաբերի առ կեղծաւորս և առ կեղծաւորութիւն • գաճ , միւրսիկէ , միւնաֆիըգլըզա միւթեէվիլիք ։

Կեղծաւորական • կցի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ այն՝ որ ընդ ոչխար կցորդ լինի ի կեղծաւորութիւն • գաճ , ասկերի իւր՝ միւնաֆիըգլըզա պիր օլան ։

Կեղծաւորեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ) ։ արտաքուստ բարի կամ արդար կամ այլ ինչ և իցէ ձեւացուցանել զանձն , որ չէ այնպէս ի ներքուստ • գաճ , միւտաբա , իբի եիւղլիւլիք եհմիք • նա , կրաւորական ասրա՝ ըստ օրինակի հաստարակ բայից կարէ երբեմն իբրև ներգործական վարիլս և երբեմն իբրև չէզրք • և նշանակէ կեղծաւոր լինել • առ երեսս ձեանալ և կեղպարանիլ ինչ • գաճ , միւբայլըզ հեմիք ։

Կեղծաւորութիւն • թեան • (գ») ։ առ երեսս ձեանալն ինչ • կեղծաւորիլն • սուտ կեղպարանութիւն , և պատրանք • գաճ , միւբայլըզլըզ • իբի եիւղլիւլիք • միւնաֆիըգլըզ • միւտաբա ։

Կեղծեմ • եցի • եամ • ել • (ներգործ) ։ ներգուծել զոյացանել զիր իմի գալ այս ինչ՝ որ չէ այնպէս իրաք • ստա ձեացուցանել • գաճ , եիւզաէն կէօսթէրմիք • ուչտուրմագ ։

Կեղծիք • ծեաց • եաք • • • • } (գ») ։
Կեղծութիւն • թեան • • • • }
Կեղծանութիւն • ծման , ամբ • անց • ամբք • կեղծելն • արտաքին գոյացք • կերպարանութիւն • ստա երևոյթ , և կեղծաւորութիւն • գաճ , եաթմա , տիւզմէ չէյ • կէօսթէրիչ • միւրսիկլըզ • նա , պատրանք • խաբէութիւն • նենգութիւն • գաճ , հիլէ • սահթէ ։

Կեղծաւորող • (ած) ։ բառ ռամկական , այն՝ որ վերաբերի կեղծմամբ պատրանաց • խաբէական • գաճ , տիւզմէ • ալտանմադա միւթեէվիլիք ։

Կեղծս ի կեղծս • (ձեւիւ որոյ) • կեղծմամբ • ստա ձեացմամբ և կերպարանօք առ այս • գաճ , եալանտան • եիւզտէն ։

Կեղտ • ի , իւ • կամ ցի , ով • իցի , իւք • (գ») ։ աղտ • բիծ • արատ , կամ սոլ • գաճ , քիրլ • լէքէ • զէրբէ • նա , ասի Կեղտ անուն • գաճ , պէտ նամ • նա , ի բարբառս ռամկական իբրև ածական՝ նշանակէ աղտեղի • արատաւոր • գաճ , քիրլի • լէքէլի ։

Կեղտալից • լցի , իւ • իցի , իւք • (ած) ։ այն՝ որ լի է կեղտիւ և աղտեղութիւք • գաճ , քիրլ իլէ • լէքէ իլէ տօլու ։

Կեղտահան • ի , աւ • ացի , օք • (ած) ։ հանօղ զկեղտս , այսինքն՝ զաղտ կամ զքիր • գաճ , լէքէ չըգարան • լէքէճի ։

Կեղտաշոր • ի , իւ • իցի , իւք • (գ») ։ կեղտոտ շոր , ըստ աղտոտ լաթ • գաճ , քիրլի պէզ ։

Կեղտոտ • ի , իւ • իցի , իւք • ‖ առն ի վերայ Կեղտալից ։

Կեղցան • ի՝ կամ ոյ, աւ • ից, զք • ‖ տես Քաղցկեղ։

Կեղեթ, կամ Կեղտա • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • իբր կեղևոտ, պատկեր անտաշ • գոռ՝ դաժանագլուխ։

Կեմ՝ ոյ • ով • ոց, ովք • կամ ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • ի խոտ ղեղն կամ պտուտղեղն հիւսուած լինչ իբրև չուան, որ և ասի Սիրոյ • գոռ՝ օհլամուք • օձաման եւթիմա սիմիմ։

Կեմեղէն • ղինի, աւ • ից, զք • (ած) կամ (գոյ) • հիւսեալն և կազմեալն ի խոտից • պատուէրն • պարկին • գոռ՝ հասցը։

Կեմեռլիա • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • բառ յունական, որ ի ննջարան • գամբարան • գերեզմանատեղի՝ մանաւանդ մարմնոյ • գոռ՝ մեզար։

Կենաբաշխ • ‖ տես Կենաբաշխ։

Կենագործ • • • } ի, աւ • ից, զք • (ած) •
Կենագործական • } գործօղ և ածող կեանս • կենդանատուր • գոռ՝ հայաթ • էօմր վերնին • տիրելութեան։

Կենագործեմ • ից, ե՛ա • ել • (ներգործ) • տալ զկենդանութիւն, որպէս յարուցանել զմեռեալս • կենդանացուցանել • կենդանի առնել և պահպանել ի կենդանութեան • գոռ՝ հայաթ • էօմր վերնէմք • տիրելութեամբ։

Կենագործիչ • ծի՛ն, աւ • ից, զք • (ած) • կենդանի առնօղ • կենսատու • գոռ՝ էօմր վերնին։

Կենագործութիւն • թե՛ • (գոյ) • կենագործելն • տալն զկենդանութիւն • կենդանութիւն • գոռ՝ հայաթ • էօմր վերնէ։

Կենագործ • ի, իւ • ից, իւք • (գոյ) • դարձուածն ի կեանս • յառնելն • գոռ՝ տիրելութեան • Եւս, իբրև ածական՝ նշանակէ զայն, որ դարձեալ է ի կեանս • յարուցեալ • գոռ՝ տիրելութիւն։

Կենազարդ • (ած) • զարդարիչ կենաց • կամ զարդարեալ կենօք • անմահ և անմահացուցիչ • գոռ՝ հայաթ իլէ ծօնանմըշ • պէզենմիշ։

Կենազդեաց • ‖ տես Կենազդեաց։

Կենազին • (ած) կամ (գոյ) • կենօք պսակիչ քրիստոնեիս զինեալ • կամ զին կենաց և փրկութեան, որ է մանկիկը կենատու սրբոյ խաչին • գոռ՝ էօմր սիլահը։

Կենազրաւ • (ած) • զրաւիչ, կամ ապառիչ ի կենաց • մահապարտիչ • գոռ՝ էօքմեխլուճի • Եւս, զրաւեալ ի կենաց • մեռեալ • գոռ՝ էօլմիւշ։

Կենազրաւեմ • ից, ե՛ա • ել • (ներգործ) • զրաւել և վերջապատանել ի կենաց • սպառնանել • գոռ՝ էօլմեխլիք։

Կենախաւղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • պտղ՝ որ խաւղէ և որոնէ գտանել զկեանս ինքեան կամ այլոց • գոռ՝ էօմր, հայաթ ապտայն • Եւս, պտղ՝ որ միշտ խաւղէ և հնարս հնարկ առ ի կարձել զոք ի կենաց • գոռ՝ էօլմեմիւնէ գտանի էաէն • էօլմեխլիքէ խոթէչին։

Կենածին • ‖ տես Կենածին։

Կենական • ‖ տես Կենական։

Կենակիր • (ած) • ածող կամ կրօղ յինքեան զկեանս • կենսատուր • կենդանի • գոռ՝ էօմրլիլը • սաղ։

Կենակից • կցի՛, աւ • ից, զք • (ած) • պտղ՝ որ ի միասին ապրի • կենակցորդ • բնակակից • գոռ՝ իլճագ • էօլտաշ • Եւս, իբր ամուսին • ծանկից • կողակից • գոռ՝ զևճէ • էշէր։

Կենակցիմ • ցեցայ • ցա՛ց • իլ • (չէզոյ) • ընդունիմ կենակցորդ և բնակակից լինել • կենցաղավարիլ • գոռ՝ իլճագի հայաթ օլմագ • զօնուշմագ։

Կենակցութիւն • թե՛ • (գոյ) • կենակից լինելն • կենցաղավարութիւն • գոռ՝ զօնուշմագլըգ • էօլտաշլըգ • Եւս, ամուսնոյն գոլն • ծանկցութիւն • գոռ՝ զևճէլիք։

Կենահաղորդ • ‖ տես ի վերոյ Կենակից։

Կենահրաշ • (ած) • կենդանի և հրաշալի • կենսատիճ և խորհրդաւոր • գոռ՝ միւճիզլի էօմր։

Կենաձայն • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • պտղ՝ որ ձայնէ ի կեանս • կենսատիճ հնչօղ • գոռ՝ էօմր, հայաթ սէսլիչին։

Կենաձիր • (նախդիր՝ հոլովի) • ‖ տես Կենաբաշխ։

Կենաղաւտ • ‖ տես Կենեզաւտ։

Կենաճաշակ • (ած) • ածող կամ առօղ ըզճաշակս կենաց և անմահութեան, որպէս ասի՝ Կենաճաշակ պատուղ • գոռ՝ էօմր, հայաթ լեզզէթի էաինէն, վերնին։

Կենաչնորհ • • } (ած) • պտղ՝ որ շնորհս
Կենապատճառ • } կամ պատճառէ զկեանս • գոռ՝ էօմր՝ հայաթ պաղըշլայան, վերնին։

Կենասեր • ‖ տես Կենդանասեր։

Կենասերիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէզոյ) • սիրոյ ածիլ և բազմանալ կենդանեաց • կենդանասիրիլ • գոռ՝ սոյ ըստ չօղալմագ։

Կենասէր • սիրի՛, աւ • ից, զք • (ած) • պտղ՝ որ սիրէ զկեանս և զկենդանութիւն իւր անձնասէր • գոռ՝ էօմր, հայաթ սէվգին։

Կենատիրութիւն · թեան · (գոյ) · սէր կենաց անձինն, կամ պյլոց · իբր անձնատիրութիւն · գաշ, հմմ, հայաթ սէվգի ։

Կենատուղ · (ած) · սաստղօղ զկենաս · կենսաբաշխ · գաշ, հմմ՝ հայաթ վերիմի, եռատաքեր ։ || տես եւս Կենդանատուղ ։

Կենդանատղեմ · || տես Կենդանատղեմ ։

Կենդան · ի, իս · իդ, իւք · (ած) · պահպանել և հանգիստ՝ ի կենաց · գաշ, եօլվիւշ · եւս, իբրև գոյական՝ Կենդան կոչի բոյս մի, զոր յատուկ ուրուք անկիսա թեամբ՝ զրկի ի կենաց, և գալարելոյ ցանկի զՔրիստն և զխորհուրդ երեսից, և բանիս զատումնա մեռանողին, որ երևի իբր ծիծաղելոյս · գաշ, պիր նէվ եօլսուրմէի սէվդէ սիր ։

Կենդանուս · || տես Կենդանուս ։

Կենդարտ · || տես Կենդանդարտ ։ եւս և տնեան խոտոյ իբրև · || տես Լերդախոտ ։

Կենդարտեմ · || տես Կենդագործեմ ։

Կենդայածին · || տես Կենսածին ։

Կենդայանարարք · || տես Կենդարարք ։

Կենդեակ · ուեան, իս · իդ, իւք · (ած) · փրկուեալ · փրկարար · գաշ, հայաթ, եօմր վերին ։

Կենդակ · ի, ուս · ոց, օք · (գոյ) · ըստ ասելոյ զարաչխելոյ՝ կենդանատեսակ նմանեալ երկոտասան ատեղասանց · կենդանակերպ, և զոդիակոս · կամար կամ գօտի կենդանակերպիկ · գաշ, վինթաղիալ պիւրճ ։

Կենդան · || տես Կենդանի ։

Կենդանաբաշխ · || տես Կենսաբաշխ ։

Կենդանարարք · || տես Կենդարարք ։ եւս, իբրև գոյական՝ || տես ի վերոյ Կենդակ ։

Կենդանարոյս · բուսոյ, իս · իդ, իւք · (ած) · իբր կառարոյս, որ է մշտակ կենդանեայ և բուսոյ · գաշ, տէրիզ մանճարը ։ եւս, կենդանի և առնդիս կամ կենդանութեան բոյս · փայտ խաչի · գաշ, եօմր, հայաթ վիւսանը · հաչ աղաչը ։

Կենդանաբուծեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · բուժանել և սածել զկենդանիս · գաշ, հայվան պէսլէմէք ։

Կենդանաբուլիս · || տես Կենսաբուլիս ։

Կենդանաբուսաւթիւն · թեան · (գոյ) · կենդանի բոյս լինել · գալարութիւն կամ ածական դէմ · գաշ, եէշիլմէնճ · չօղալմա ։

Կենդանագին · գնի, իս · իդ, իւք · ՞

Կենդանագիր · գրի, իս · կամ ոց, օք · ՞ (գոյ) · նկարեալ պատկեր ըստ գծագրութեան կենդանւոյ · գրուած իբրև կենդանւոյ ըստ նմանութեան սկզբնատիպին · գաշ, թըփքը թըփքընա թասվիր, սուրճի · եա, իբրև ածական՝ նշանակէ պատկերահան · նկարիչ · կենդանագրօղ · գաշ, թասվիրճի · սուրճիճեկնա · եա, գրեալ իբրև կենդանի · գծեալ ըստ սկզբնատիպին · գաշ, թըփքը չէքիլմիշ · չըզըմըշ ։

Կենդանագոյ · (ած) · այն՝ յորում գոյ կենդանութիւն · գաշ, եօմրի օլան ։

Կենդանագոյն · գունի, իս · իդ, իւք · (ած) · տարգ կենդանի · զօրագոյն · գաշ, ղայեթ սաղ · եա, անամագոյն · նման անանդոյ · գաշ, հայվան միսալի ։

Կենդանագործ · || տես Կենագործ ։

Կենդանագործեմ · || տես Կենագործեմ ։

Կենդանագործուիմ · || տես Կենագործուիմ ։

Կենդանագրած · ի, իս · իդ, իւք · (գոյ) · պատկեր գրեալ իբրև կենդանի · գաշ, սիրլի կիսվի չէքիլմիշ սուրճի ։

Կենդանագրական · ի, աս · ից, օք · (ած) · այն՝ որ վերաբերի առ կենդանագիրս և առ կենդանագրութիւն · գաշ, թասվիրճիլիկ վէ թասվիրճիլիղէ միւթէալլիք ։

Կենդանագրեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · գրել կամ նկարել զպատկեր իբրև կենդանի · սուագրգռել ըստ սկզբնատիպին · գաշ, սիրլի կիսվի սուրճի հազմագ, չէքմէք · թասվիր էթմէք ։

Կենդանագրութիւն · թեան · (գոյ) · կենդանագրելն · նկարագրութիւն · գաշ, սիրլի կիսվի թասվիր, քիվէճ · սուրճի չէքմէ · եա, կենդանագիր · պատկեր · գաշ, թասվիր · սուրճի · քիվէճ ։

Կենդանադիր · դրի, աս · ից, օք · (ած) · այն՝ յորում է դիրք կամ տապան արբոց, ուր կենդանին են առ նմա · գաշ, օլ եէրլէքլի՝ աղիղէրին մէզարը վար ։

Կենդանադգեաց · (ած) · այն՝ որ զգեցեալ ունի կամ կրէ կիրքեան զկենդանին քո· կենսակիր · որպէս ասի՝ Կենդանադգեաց խաչ · գաշ, եօմր, հայաթ կէյնէնէն ։

Կենդանաձնուրթիւն · թեան · (գոյ) · ընդնիլն և քննութիւն զկենդանեաց · գաշ, հայվանաթ թասիւհ · թէֆթիշիւհ հայվանաթ ։

Կենդանադգհատիւն · թեան · (գոյ) · զոհ կենդանեաց · կենդանեացն զոհելն · գաշ, սիրլի սիրլի գուրպան էթմէ ։

Կենդանախաղսիկ · բուկի, աս · ից, օք · (ած) · այն՝ որ կենդանեայն խաղասկ և

բոյակիզէ · ած · ածրի ածրի եագմա ։

Կենդանախաբուկեմ. եցի. եամ. եալ (Էէրգոբծ) ։ այրել զկենդանի · ողջակիզել · կենդանւոյն այրել և առչորել · գծ՝ ածրի ածրի եագմագ ։

Կենդանախումբ · խմբի, իւ · ից · իւք · (ածրի) ։ այն՝ յորում են խառնիմբք կենդանեայ կամ անմահից · ած՝ ածրիքերին , եօլհզէքերին սիւրխսիւ ։

Կենդանածին · ծնի , աւ · ած , օք · (ածրի) ։ ծնեալ կենդանի , կամ՝ի կենդանւոյ կենդանի · ած՝ ածրի ոօղան , ոօղաբան ։ Եա , ծնօղ կենդանւոյ · ած՝ հայվան ոօղաբան ։ Եա , ծնօղ կենաց կամ կենդանեաւեն · կենդանբեր · ած՝ հայաթ պախշ ։ Եա , նոյն և ընդ նեքբնոյն ։

Կենդանածնական · ի , աւ · ած , օք · (ածրի) ։ այն ամ՝ որ վերթաբերի ի ծնանդ կենդանւոյ · ծնօղական · ծննդական · ած՝ ոօղաբանա միւթէալիք · հայվանի ։

Կենդանածնեմ. եցի · եամ. եալ. (Էէրգոբծ) ։ ծնանել կամ պահել զկենդանիս · իբր կենդանացուցանել · ած՝ սաղլըմագ · ածրիլմիք · Եա , կրաւորական սորա իբրև չէզոք՝ նշանակէ կենդանանալ · կենդանագործել · ած՝ սաղլըմագ · ածրիլիք ։

Կենդանածնութիւն · թեան · (գոյ) ։ կենդանածնիլն · ծնանդ կենդանւոյ · ած՝ սաղլըմա · ածրիլիք ։

Կենդանակ · ի , աւ · ած , օք · ‖ տես Կենդանակերպ ։

Կենդանակամար · ի , աւ · ած , օք · (գոյ) ։ զողիակաս · կամար կամ գօտի կենդանակերպից · ած՝ պիւրճ քէմէրի · մինթագիւլ պիւրճ ։

Կենդանակապլակ · ի , աւ · ած , օք · (ածրի) ։ իբր այն՝ որ ի կենդանի աղբերէ կապլակի , որպէս ասի՝ Կենդանակապլակ արիւն · ած՝ հայաթ չէշմեհեն տամըչյան ։

Կենդանական · ի , աւ · ած , օք · (ածրի) ։ ունօղ զկենդանութիւն · կենսական · կեցօղ · կենդանի · ած՝ եաշայան ։ Եա , սեռական կենդանւոյ · ած՝ հայվանաա մախսուս ։ Եա , կենդանատար · կեցուցիչ · ած՝ էօմր վերբէն ։ Եա , տնկական՝ այն՝ որ կեաց ի ձեռն ամման · ած՝ նէ պաթի · եաշայան ։ Եա , վարի իբրև գոյական , ‖ և տես Կենդանակերպ ։

Կենդանականաբար · (ածրի ոբոյեն) ։ իբրև կենդանական · արդեամբ կենդանութեան · ած՝ ածրի , սաղ կիպի օլարագ ։

Կենդանականագոյն · գունի , իւ · ից , իւք ·

(ածրի) ։ առաւել և յոյժ կենդանական · ած՝ փէք հայվանա միւթէալիք ։

Կենդանակապ · ի , իւ · ից , իւք · (ածրի) ։ այն՝ որ կապեալ կայ ընդ կենդանութեան · կենդանի · ած՝ սաղ · ածրի ։

Կենդանակերպ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ ըստ ասեալ պաշխից՝ ի բաղում ասեղոց կազմեալ ի կերպարանս զանազան կենդանւոյ՝ համառօտ ցուցմունք , որք կան ի վերայ զոդիակաս կոչեցեալ գօտւոյ երկնից , ընդ որ խաղայ արեգական ամսոյ յամիս · և այս կենդանակերպք են երիտասանաւն , և յատկացեալ է նոցա անուն զանազան կենդանեաց՝ որոց անուն զնմանաւք · ած՝ պիւրճ · ածրիէք · Եա , իբրև ածական՝ նշանակէ ունօղ զկերպարանս կենդանւոյ · կենդանաանասիլ · կենդանագրել · ած՝ ածրի , կերրէք կիպի սիմթաթը օլան ։

Կենդանակերպեմ · եցի · եամ · եալ · (Էէրգոբծ) ։ կերպաւորել կամ կերպարանել իբրև զկենդանի · կենդանագրել · նորոգել ի կենդանութիւն · կենդանացուցանել · ած՝ ածրի , սաղ գըչափէմինէ սօգմագ · ածրիլմիք · Եա , կրաւորական սորա երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ կերպարանիլ իբրև կենդանի · նորոգիլ կենդանութիւն · ած՝ ածրիլիք · սաղլըմագ ։

Կենդանակեղծանեմ · ‖ կենդանւոյն կիզուլ այրել · ողջակիզել · ած՝ սաղ սաղ եագմագ ։

Կենդանակիր · կրի , աւ · ած , օք · (ածրի) ։ կրօղ յինքեան զկենդանութիւն · այն՝ որ կրէ զկենդանին կամ զկենդանարարն քո՝ որպէս ասի՝ Կենդանարար գերեզման , կամ փայտ կենաց · ած՝ էօմր , հայաթ թաշըյան ։

Կենդանակից · ‖ տես Կենակից ։

Կենդանաշաւած · (ածրի) ։ հալածիչ կենդանեաց , կամ գիշերային գազանաց , որպէս ասի՝ Կենդանահալած արեգակն · ած՝ հայվանդարը ատփ եանն ։

Կենդանահաս · (ածրի) ։ այն՝ որ հասեալ իբրև աղբիւր կենդանի · կամ հասօղ կենդանութեան · ած՝ էօմր , հայաթ ագրեան ։

Կենդանաձայն · ի , իւ · ից , իւք · (ածրի) ։ ունօղ զձայն կենդանւոյ՝ պսակիկ · ած՝ ածրի , սաղ սէյլի · Եա , բարբառօղ կենդանւոյ ձայնիւ · ած՝ ածրի սէս իլէ չաղըրան , սէզդիէկին ։

Կենդանաձիր · ձերի , իւ · ից , իւք · (ածրի) ։ տուօղ զկենդանութիւն · կենդանաստուս · ած՝ հայաթ , էօմր վերկին ։

Կենդանանամ • այց • ցիր • ալ • (չէզոս) • փոխիլ, կամ դառնալ ի կենդանութեի • կենդանի լինել, կամ վերստին ստանալ զկեանս • յառնել մեռելոց • գոհ, սաղալմազ • տիրիլմէք •

Կենդանանորոգ • (ած) • այն՝ որ նորոգէ զկենդանութեին • միւսանգամ կենդանացուցիչ • գոհ, էօմրի Թաղէվչին • Թէքքար տիրիլսէն • Աս, այն՝ որ նորոգի ի կեանս ատա կամ ի հանդերձեալսն • գոհ, կենձէվչին, Թաղէվչինն պաս տիւնեատա • յոյ տիրէվեան •

Կենդանաշարժ • (ած) • այն՝ որ ունի ըզկենդանական շարժութիւն • կամ ունօղ զայդ ժամին իբրև զկենդանակերպս • գոհ, հայաթի հարէքէթի օլան •

Կենդանաշէն • (ած) • ունօղ զշինուած կենդանական • կենդանի • որպէս ասի՝ Կենդանաշէն տաճար մարմնոյ • գոհ, տիրի • սաղ • հայաթի •

Կենդանատուպահ • (ած) • պահպանիչ կենդանութեան • տէր կենաց • գոհ, էօմր, հայաթի սահիպի •

Կենդանատպաշտ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ պաշտօն տանի և երկրպագի կենդանեաց • գոհ, հայվանա Թափընան •

Կենդանատպաշտութի • Թէ • (գոյ) • պաշտօն և երկրպագութի ընծայեալ կենդանեաց • գոհ, հայվանա Թափմա •

Կենդանատպագե • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Կենդանաձիր •

Կենդանատրէտ • ի • աւ • ից • զք • (ած) • պէտ կամ աւտօղ կենդանութեան • գոհ, էօմր սահիպի • հայաթի վերէն •

Կենդանատրեսական • ի • աւ • ից • զք • (ած) • վերաբերեալ առ պետն կենդանութեան, կամ առ աւտօղն կենաց • գոհ, էօմր սահիպիկ միւեէհլիք •

Կենդանատրէս • (հոլեայ որոխոն) • ոչ կենդանի • կենդանութի • զրկեն կամ նման կենդանեաց • գոհ, տիրի, հայվան կիպի •

Կենդանատրաւրթի • (ած) • ունօղ զկենդանի, այսինքն առօղջ սաղբթս • գոհ, տիրի եաթիրագը •

Կենդանատսեր • (ած) • կենասեր • սիրեալ կամ տնկալ ի կենդանւոջ • իբր կենդանազրամ • գոհ, հայվանատան տօզան •

Կենդանատսեմ • ‖ տես Կենդանածնեմ •

Կենդանատսերութի • Թէ • (գոյ) • սիրուն և զաւրամ կենդանեաց • կենդանածնութիւն •

և կենդանանալն սաղին • գոհ, հանկը օզլա • հայվան տօզութիւն •

Կենդանատսէր • սիրի • աւ • ից • զք • (ած) • այն՝ որ սիրէ զկենդանութիւն և զկեանս անձին իւրոյ կամ այլոց • փափկասէր և խնայօղ անձին • գոհ, էօմրիւնիւ սէվէն • Աս, սիրօղ զկենդանիս • գոհ, հայվան սէվէն •

Կենդանատսրութի • Թէ • (գոյ) • սիրելն զկեանս իւր կամ այլոց • խնայութիւն անձին • գոհ, էօմրիւնիւ սէվմէ • ‖ տես և Կենատսրութիւն •

Կենդանատնիմ • եցայ • եմց • իմ • (չէզոս) • ննդեամբ ինալ կենդանի • բուծանիլ • գոհ, սաղ գալմագ • պէօղլէնմէք •

Կենդանատուն • (ած) • այն՝ որ տնուցանէ լոկ պահէ ի կենդանութեի • բուծանօղ և տածօղ • գոհ, պէօղլէյէն •

Կենդանատտեղծ • ի • իւ • իցդ • իւք • (ած) • տեղծօղ զկենդանիս • կամ զկենդանութիւն • գոհ, էօմր, հայաթի վերէնի •

Կենդանատտեղծեմ • եցի • եմ • էլ • (չէզոյ) • կենդանի տեղծել • կենդանացուցանել • գոհ, էօմր, հայաթ վերմէք •

Կենդանատտեղծու • ‖ տես Կենդանածնու •

Կենդանատտեղծում • ցի • տեղծ • ալ • ‖ տես ի վերոյ Կենդանատտեղծեմ •

Կենդանատեսակ • ի • աւ • ից • զք • } (գոյ) •
Կենդանատիպ • տոյ • աւ • ից • զք • }
‖ տես Կենդանակերպ • Աս, տեսակն կենդանւոյ • կենդանիք • գոհ, հայվան ճինսի • Աս, շինուած ինչ որ ունի զձև կամ ըզտեսիլ կենդանւոյ, ոչ արձան կամ պատկեր • գոհ, սուրէթ • Թասվիր • քիւվէթ • Աս, իբրև ածական՝ նշանակէ խաչանիշ • ունօղ զտեսիլ կենդանատաս խաչի • գոհ, հաչ պիչիմինակ •

Կենդանատանիմ • եցայ • եմց • իմ • (չէզոս) • իբր տունկ կենդանի, այսինքն աճեցական սրմամանալ, և կամ բուծանիլ • գոհ, սաղած կիպի քէօքլէնմէք •

Կենդանատառ • տուի • աւ • ից • զք • (ած) • կենատառ • տուօղ կենդանութեի • գոհ, էօմր, հայաթ պախշ • տիրիլտիճի •

Կենդանատունկ • տնկոյ • տվ • ոց • ովք • ‖ տես Կենդանաբոյս •

Կենդանատուր • (խոքրէթ հուովէ) • ‖ տես ի վերոյ Կենդանատառ •

Կենդանատարեցուցանեմ • ուցի • ցո • եմ • (անշուշ) • կենդանատուր առնել • կացուցանել գոհ, էօմր, հայաթ վերմէն էմմէք •

Կենդանաբար • ի, աւ. ած, զք. (=ծ) ; կենդանաբար ոյն՝ որ կենդանի առնէ զկերեակս • գծ, հմմ. վերին։

Կենդանաբարագոյն • գ. ունի, իս. ից, իւք. (=ծ) ; առաւել կենդանաբար. առ աղջամբար Յայծ • գծ, փէնք զիյառեկ սաղալարձը։

Կենդանաբարանեմ • ենի. (գ=ց) ; կենդանարար առնել եմ • գծ, տիրելութեան։

Կենդանաբնակ • (=ծ) կամ (գ=ց) ; ոյն՝ որ ապրի առնուն կամ ոյն ինքն է կենդանի. կամ արմատ և պատճառ կենդանութեան, որ է աստըծ խոյն քրիստոսի • գծ, տարբ. հմմ. վեր հայեցի։

Կենդանացուածք • ցուի, աւ. ած, զք. (=ծ) ; ունօղ զկենդանութեան՝ ոյն՝ որ չի մահկանացու • գծ, հաշտարարագ։ Ես ։ կենդանացուցիչ • գծ, հաշտարարձը։ հայաթ պահչ։

Կենդանացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել. (=ծոշ) ; կենդանի առնել • տալ կենդանանալ. կենագործել • յարուցանել ի կեանս • գծ, տիրելութեամբ • տաղալեմագ • ըշխա եմեմբ։

Կենդանացուցիչ • ցչի, աւ. ած, զք. (=ծ) ; ոյն՝ որ կենդանացուցանէ. կենդանարար. կենսատու • գծ ; տիրելութեան • տաղալեան • ըշխա եմեն։

Կենդանատու • ուի, իս. ից, իւք. (=ծ) ; ոյն՝ որ առաւել և յաւէտ կենդանի է • գծ, զգայեմ տիրել ։ տաղ։

Կենդանաւոր • ի, աւ. ած, զք. (=ծ) ; ոյն՝ որ ունի կամ պատճառակ յինքեան զկենդանին ։ կամ յարատև ինան առ ժամանակ մի կենդանիք • գծ, տիրելութեան քրիստոսեակ արզարբան ։ ես աստ ի նեղբըդ կենդանի՝ լսա առաջին նշանակութեանն։

Կենդանեակ • Կենդանեաք • ։ են գործ կանն բառ ոչ կենդանի, այլ երբեմն յարեալ ի բայս՝ լինին մակբայ, և նշանակին ի կենդանութեամբ • գծ, տաղ լքեին • տաղլըզնաա • ։ տես ես Կենդանեայն։

Կենդանեացեամբ • ։ տես Կենդանութեամբ։

Կենդանի • նեայ, նեաւ. եայ, եաք. (=ծ) ; ոյն՝ որ ունի զկեանս և կեայ • կեցօղ • ասի նախ զնոյ, և ապա զսակզծառոյց • որպիսի են բանականք և անբանք • զդայունք և շնչաւորք և ոչ՝ որ ունի զշարժուն ինչ կրելոյ ըստ զանազան առարկանաց • գծ, հաշտարարագ • տաղ • տիրել։ ես ։ իբր կենսատու • զովացուցիչ • յաղեցուցիչ • անապատու • անմահական • որպ ասի՝ Կենդանի ջուր, հաց, պատարագ, բան, և այլն • գծ, հմմ.

հայաթ վկրիչի • տիրելութեան։ Ես ։ իբր գոյ կան՝ նշանակէ բանականք • մարդ • գծ, հնաան ։ Ես ։ անբան անատունք • որպիս ձագանք, գազանք և այլն • գծ, հայվան։ Ես ։ անբանութեի • գծ, հայվանութ • Կենդանի առնել ։ տես Կենդանացուցանեմ։

Կենդանութեի • թեի. (գ=ց) ; գոյն և լինելն կենդանի • կեանք • կենդանութեամբ • գծ, տաղլըզ • հմմ. հայաթ • տիրելութ։

Կենդանօրէն • (=ծ) ; ի կենդանութեան • կենդանի գոյով • գծ, տաղ տաղ • տիրել տիրել։

Կենդանօրէն • ։ տես Կենդանապէս։

Կենդիկոն • ի, աւ. ած, զք. (գ=ց) ; է բառ պլաղդական, և նշանակէ սեպուհ. նախարար • սպայ • պապազան • գծ, փաչոյ • պէյ • քրիչեղաան։

Կենդինար, կամ **Կենդար** • ի, աւ. ած, զք. (գ=ց) ; բառ լատինական, որ թարգմանի հարիւրեակ, հարիւրաւոր • և առ ի մէջ կոչել Կենդինար այնմ՝ որ պարունակէ յինքեան հարիւր լուայ ոսկի կամ արծաթ • և առաւել ևս պակս նշանակէ հարիւրնոց դրամ • գծ, եիւ • զինք տիրհեմ։

Կենդրան, կամ **Կենտրան** • ի, իս. ից, ։

Կենդրոնի, կամ **Կենտրոնի** • ի, իւք. (գ=ց) ; իբրև զնոյն ասան փոքրիկ կէտ ինչ՝ որ ի մէջ շրջանակի և բոլորակ գծի • գծ, միչանակին • մէջքէզ • օրինա։

Կենեզուա • (=ծ) ; կենսաւէտ • ունօղ կեանց կամ կենդանութեամբ • կենդանի և ուղիղ • զուարթ • գծ, տաղ • տիրել • հմմ. հմմ.

Կենընծայ • (=ծ) ; ընծայօղ և պարգեւող կեանս • գծ, հմմ. հայաթ վկրիչ։

Կենսաբաշխ • ի, իս. ից, իւք. (=ծ) ; բաշխօղ զկեանս կամ զկենդանութիւն • գծ, հմմ. պաղըշխյան։

Կենսաբեր • ի, իւ. կամ աւ. ից՝ կամ ած, զք. (=ծ) ; բերօղ զկեանս • կենսատու • գծ, հմմ. կենիրչեն։

Կենսաբուխ • (=ծ) ; ոյն՝ որ բղխէ զկեանս կամ զկենդանութիւն • կենսատու • գծ, հայաթ վկրիչ։

Կենսագիւտ • (=ծ) ; ոյն՝ յարատև լինի գտանել զկեանս • կամ որով գտանի կեանք • գծ, հմմ. պաղըտան։

Կենսադրեաց • գեցի, իս. ից, իւք. (=ծ) ; զդեցօղ՝ կամ ունօղ զկեանս • կենսատու • կենսակիր • գծ, տիրել • տաղ հայաթ պահչ։

Կենսոխրանիա • (=ծ) ; ոյն՝ որ տայ վերա-

խոյս կենաց • քաջալերօղ և յուսադիր կենդանութիւն, կամ փրկութեան • գծ, սաղմոս. ա.մուսա. վերջին։

Կենսածաղիկ • (=ծ)։ այն՝ որ ունի զծաղիկ կենաց, որպէս ասի՝ Կենսածաղիկ դրախտ • գծ, Էօմր. չիչէքլի։

Կենսածին • ծնի, իւ. ից, օք • (=ծ)։ ծնօղ կենաց, որ ասի զսուբբ կուսէն, որ ծնաւ զՅիսուս Քս։ || տես եւ՝ ինձբըդ Կենսատու։

Կենսածնեմ • || տես Կենդանածնեմ։

Կենսածնուհի • (նախդիր՝ հոլովի)։ || տես՝ ի վերոյ Կենսածին։

Կենսակերպական • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ուղնող զկերպական կամ զղեխ կենաց • կամ հոչակող զկեանս • կենսաբաւական • գծ, հայաթա վերջին։

Կենսական • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ կենդանական • ուղնող զկեանս • գծ, Էօմր էտիւնէն • հայաթա մահսուս։

Կենսակիր • կրի, ուս • աց, օք • (=ծ)։ կրօղ յիւրեանս զկեանս։ կենսաւէտ։ գծ, սաղմոս • || տես եւ՝ ինձբըդ Կենսատու։

Կենսահրաւէր • (=ծ)։ այն՝ որ հրաւիրէ զկեանս, որպէս ասի՝ Կենսահրաւէր բան, քարոզ, և այլն • գծ, Էօմրէ, հայաթա սաւվեթ էտէն։

Կենսաճաշակ • (=ծ)։ այն՝ յորում գտանի ճաշակ կենաց կամ կենդանութիւն • գծ, Էօմր լեզզէթլի օլան։

Կենսամատ • || տես Կենդանամատ։

Կենսատու • (=ծ)։ այն՝ որ առաջնորդէ, կամ որով լինի չափել զկեանս, որպէս ասի՝ Կենսատու ճանապարհ • գծ, Էօմրէ, հայաթա գըլաուզ օլան։

Կենսատարգև • (=ծ)։ կենսաձիր • կենսաբաշխ • պարգևօղ զկեանս • գծ, հայաթ պախշ • Էօմր վերջին։

Կենսառաք • (=ծ)։ այն՝ որ առաքէ զկեանս • գծ, Էօմրէ կէօնտէրէն • Եա, այն՝ որ առաքէ կամ ծաւալէ յիւրում զկեանս • գծ, Էօմր կէօնտէրէն • վերջին։

Կենսաստիճ • (=ծ)։ կենսատարածուա • առիճ կենաց • պատճառօղ զկեանս • և առողջարար • գծ, Էօմրէ սէպէպ օլան։

Կենսատէր • տիրի, տեաւ • ոց, օք • (=ծ)։ տիրօղ զկեանս • կենսատէր • կենդանատէր • գծ, Էօմր սէհիբ։

Կենսատու • տուի, տեաւ • ուց, օք • (=ծ)։ տուօղ և պարգևօղ զկեանս • վերկացար • գծ, սիրելտիճի, հայաթ վերջին։

Կենսատունկ • անկից, ուղ • ոց, ուք • (=ծ)։ այն՝ յորում է տունկ կամ ծառ կենաց, որպէս ասի՝ Կենսատունկ դրախտ • գծ, Էօմր աղաճը։

Կենսատուր • (նախդիր՝ հոլովի)։ || տես Կենդանատու։

Կենսաշխատուղ • (=ծ)։ այն՝ որ ցնցղկէ կամ ցօղէ զկեանս, որ է կենսատու • գծ, Էօմր վերջին։

Կենսայուսցանեմ • յուսցի • ցո • եղ • (=ծ)։ կենդանայուսցանել • կենդանի առնել • ընդել կենաք և կենդանութիւն • նորոգել ի կեանս • ուղղ զգեցուցանել • գծ, սիրելթիճ • սաղաթմագ • ըհեա էթմէք։

Կենսայուցիչ • ցչի, տեաւ • ոց, օք • (=ծ)։ այն՝ որ կենսայուցանէ • կենդանայուցիչ • գծ, սիրելտէն • սաղաթտան։

Կենսաւէտ • || տես Կենդանաւէտ։

Կենսաւնակ • ի, ուս • ոց, օք • (=ծ)։ ուղնող զկեանս • կենսակիր • կենդանաւէտ • գծ, սաղ • սիրե։

Կենսաւսոյց • սուցի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ ուսուցանող զկեանս • հոգևշահ • գծ, Էօմր էօյրէտէն • ճանա ֆայտալը։

Կենցաղական • ի, տեաւ • ից, օք • (=ծ)։ այն՝ որ կեաց ասկաւրին • կենդանացուս • գծ, եաշայտաճ։

Կենցաղ • ղի՝ կամ ի, կամ ուս՝ ուղ կամ տեաւ • ից՝ կամ ից, օք • (գԽ)։ ընթացք և վարք կենաց • վարք և քաղաքավարութիւն • իբր կենաց աղ, որով ուղղէ և հաւէտ ազ ըղգործս իւր յայտ աշխարհի • գծ, եօլ • էրքեան • հարէքէթ Էօմր սիւրմե։ Եա • կեանք այսր աշխարհի • աշխարհ • գծ, սիւննա • ֆիհան։

Կենցաղավարուս • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ զուսաւօղ ի կենցաղոյս աստի • բարձօղ ի կենաց այսր աշխարհի • սպանանօղ • գծ, Էօլմիւբիւճիւ • գանլը։

Կենցաղական • ի, տեաւ • ից, օք • (=ծ)։ այն՝ որ վերաբերի այսր կենցաղոյս • աշխարհական • երկրաւոր • գծ, պաշ սիւնեաւի։

Կենցաղականանամ • նացայ • (գԽ)։ կենակից գալ • կենցաղավարութիւն ընտանանալ • գծ, գօնուշմա • աշինալըգ։

Կենցաղակից • կցի, տեաւ • ից, օք • (=ծ)։ կենակից • ընտանի • գծ, Էօլտաշ • պիլէ եաշայան։ Եա, Կենցաղակիցք ասին ամ մարդիկք՝ որք կեան յայս կենցաղ • գծ, պաշ սիւնեատա օլան ատկմլեր։

Կենցաղակցիմ. ‖ տես Կենակցիմ։

Կենցաղակցուդ. ի, աւ. ացի, զբ. ‖ տես Կենցաղակից։

Կենցաղակցութիւն. ‖ տես Կենակցութիւն։

Կենցաղավար. (հանգոյ օրէնաւոր), ըստ աշխարհի. քաղաքականօրէն. գոհ, սիրեւեավի կիսպէ.

Կենցաղավար. սիրի, աւ. ացի, զբ. (ած). այն՝ որ սիրէ զոյս կենցաղ կամ զկեանս աշխարհիս այսորիկ. կենսասէր. աշխարհասէր. գոհ, սիրենայ վէ կեանն սէվէն.

Կենցաղավար. ի, աւ. ացի, զբ. (ած). այն՝ որ վարէ զկենցաղս, այսինքն զկեանս. կեցօղ. գոհ, եաշլան. կէշինէն.

Կենցաղավարեմ. եցի. եա. ել. } (էէշոռ).
Կենցաղավարիմ. եցայ. եաց. իլ. }
վարել զկեանս՝ ի կենցաղումս յայսմիկ. դէգերիլ և կեալ յաշխարհիս. կենցաղակ ցիլ. քաղաքավարիլ. գոհ, եաշլանագ. գոնաշմագ. մոռահաղէթ էմէ.

Կենցաղավարութիւն. թեր. (գոյ). վարելն զոչ կենցաղ, այսինքն զկեանս. ընթացք վարուց յայսմ աշխարհի. որպիսութիւն. քաղաքավարութիւն. սովորութիւն. ընտանութիւն. գոհ, եաշլան. գոնաշմագ. հալ. եօլ. էլքեան. մոռահաղէթ.

Կենցաղասէր. սէրի, աւ. ացի, զբ. (ած). այն՝ որ սիրէ զկեանս աշխարհիս. կենսասէր. գոհ, սիրենայ վէ կեանն սէվէն.

Կենցաղասէր. սէրութի, իւ. իցի, իւք. ‖ տես՝ ի նեղբոյ Կենցաղասիրութիւն։

Կենցաղասիրութիւն. ‖ տես՝ ի վերոյ Կենցաղավարիմ։

Կենցաղօգուտ. օգտի, իւ. իցի, իւք. (ած). այն՝ որ օգտակար է կենցաղոյս, կամ կենաց այսր աշխարհի. գոհ, սիրենեայա ֆայտէլի.

Կենցաղօգտակարապէտ. գործի, իւ. իցի, իւք. (ած). այն՝ որ առաւել օգտակար և պիտանի է կեանս այսր կենցաղոյս. գոհ, սիրենեայա չօղ ֆայտէլի. մենֆիսթէլը.

Կենցաղօգտութիւն. թեր. (գոյ). օգուտ այսր կենցաղոյս և կենաց. բարիք հասարակաց. գոհ, ֆայտէ. մենֆիսթ.

Կիշտ. ի, իւ. իցի, իւք. (գոյ). կրօնք. դէն. առաւել՝ի գործ ածի այս բառ՝ի տեղի կրօնք բառին, որ ասի զոյլագնից. գոհ, տին. իման. մէղհէպ. իսլամ.

Կեա. ի՝ կամ ցի, աւ. ացի, զբ. (գոյ). իբր կեռիք. առասին. առասանիք կենդանեաց. ժանիք. գոհ, տիշ. Եա, իբր ասմիօրէն՝ նշանակէ ճանկ. կոր և ծուռ իբրև զկարճ ձկան. գոհ, չէնկել. օլթա. Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ ճանկաւոր, ծուռ, կորացեալ. գոհ, էյրի. էյրիմիշ.

Կեռանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշոռ), կոր և ծուռ լինել իբրև զկարճ ձկան. կորանալ. գոհ, էյրիլիք.

Կեռաս. ի՝ կամ ցի, իւ. իցի, իւք. }
Կեռասենի. նուագ, եաւ. եաց, եաք. } (գոյ). պատուղ ինչ սպիտակախառն կարմիր և փքոյր և նման բալ պտղոյ, բայց հասին է քաղցր. կամ տունկն նոյ՝ որ բերէ զկեռաս. գոհ, քիրազ. քիրազ ալմէը.

Կեռասի. ի, իւ. իցի, իւք. (ած). ժողովածն՝ որպ կեռիքն այսինքն ատամունքն թափեալ և պակասեալ են. գոհ, տիշլինք.

Կեռիք. եաց, եաք. ‖ տես Կեռ.

Կեռնեխ. ի, աւ. ացի, զբ. (գոյ). քաղցրաձայն թռչուն ինչ՝ որ և Սարիկ կամ Սարեակ ևս ասի, որ նմանի փոքրիկ ագռաւուս. գոհ, գալա Թաւուգ.

Կեսար. ու, աւ. ուց՝ կամ աւ. ացի, զբ. (գոյ). գրի ևս Կեսառ, և Կեսարոս. բառ լատինական, յորմէ և ի մեզ ասի Կայսր. է մականուն առաջին ինքնակալին հռոմայեցւոյ Յուլիոսի, յորմէ և ամ յաջորդք նր ընկալան ի վր զնոյն անուն պատուոյ. գոհ, հիւնքեար. խոնկեարլար. չաւար.

Կեսարական. ի, աւ. ացի, զբ. (ած). այն՝ ամ որ վերաբերի առ կայսր. գոհ, խոնկարթաթօրա մահսուս.

Կեսարութիւն, կամ Կեսառութիւն. թեր. (գոյ). կայսերութիւն. գոհ, խոնկարթաթօրլըգ.

Կեսուր. ‖ տես Սկեսուր.

Կեսու, կամ Կեսոսս. ի, իւ. իցի, իւք. (գոյ). բառ յունական և լատինական, որ նշանակէ կողով. սապատակ. արկղ. ըստ բառաստեղծից՝ սապատ զարգացն ափրոդիտեայ մօրն անառականեան. գոհ, քիւնֆէ. սեփէթ. սանդըգ.

Կետ. ‖ տես Կէտ.

Կետադրեմ. եցի. եա. ել. (էէրգոռծ). դնել զկետս ըստ քերականացն և բաժանել զխօսսս այլ և այլ փոքրիկ նշանս. գոհ, նօգթալամագ. Եա, որոշել. սահմանել. ժամադիր առնել. գոհ, սինօր, վագըթ քէսմէք. պէրմագ.

Կետադրութիւն. թեր. (գոյ). ըստ քերականաց է դնելն զկետս՝ առ ի զանազանիլ խնամոց. գոհ, նօգթալամա. նօգթա զամ.

Կետահաստութիւն. թեր. (գոյ). սահմանագրութիւն. սահման. գոհ, սինօր. գանուն. Եա, նոյն է ընդ վերնոյն։

Կետաս • ի, աւ • ից, ք • ‖ տե՛ս Կէտ։

Կետասաքար • (հոլիթոս որոխոն), իբրև ըզ կետաս • նման վիշապ ձկանն • ՓԶ, գազաբերուտ • տառս պատղոյ կիսոյ։

Կէր • ից, ով • ոց, ովք • կամ իւ • իկ, իւք • (Գ•ոյ), կերակուր • առաւել եւս այս բառս զուտ ձեւից անուանից • կոչ • յայնց ձկան • ՓԶ, ՆԿՔ • ՆԿՏ, Ես, որս • ՓԶ, ով։ Ես, իբր անուանդ կամ ձաղակ հրոյ, սրոյ, եւ այլն • ՓԶ, գալ։ Ա՛յս բառ՝ ի բարդիչն երբեմն նշանակէ կերոյզ, որպ մսակեր, այսինքն կերոյզ գիւս, եւ այլն • եւ երբեմն՝ կերեալ, որպես ցեցակեր, այսինքն կերեալ ի ցեցոյ, եւ այլն • եւ երբեմն եւս կարէ նշանակել արարօղ, որպ աղօթակեր, այսինքն արարօղ աղօթից, եւ այլն։

Կերակ • ‖ տե՛ս Կերակ։

Կերակուր • կրոյ • ով • ոց, ովք • (Գ•ոյ), կեր եւ կուր • բառս կուր եղեալ է ի տեղի բառիս կեր, զի մի՛ կրկնութիւ՛ կերակեր՝ վտառաձայն լինի լսելի • եւ նշանակէ ուտելի • ուտեստ • պարէն կենդանեաց եւ մանաւանդ բանականաց • ՓԶ, ՆԿՔ • աշ • Թագաւոր • մանձա՛, Ես, իբր ձաղակ • ծախելի նիւթ հրոյ • ՓԶ, գալ • եանաձագ չէ՛ր։

Կերակրական • ի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), անանելի • ՓԶ, պէսպէսնիւթ • ‖ եւս տե՛ս Կերակրոյական։

Կերակրակից • կցի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), որ կցորդ է ուխտք ի կերակուրս • սեղանակից • ՓԶ, ՆԿՔ։

Կերակրանք • անաց, ք • ‖ տե՛ս Կերակուր։

Կերակրասէր • սիրի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), այն՝ որ անչափ սիրէ զկերակուր • որովայնամոլ • ՓԶ, ՆԿՔ սէվէն • շիշ պօղուզ։

Կերակրափոխութի՛ւն • (Գ•ոյ), փոփոխելն զկերակուրս յայլ ինն տեսակ, կամ ի լաւագոյն անդր • ՓԶ, Թագաւ տէյիշթիրմէ։

Կերակրելի • լւոյ, եաւ • եաց, եք • (Ն•ծ), այն՝ որ կերեալ լինի • ուտելի • ՓԶ, ՆԿՆՀՔ • Թագաւ օլունմաճագ։

Կերակրեմ • եցի • եա՛ • ել, (Ն•էրգ•ծ), տալ ուտիք զուտելիս • անուագանել և պարմանել զոք կերակրովք • ՓԶ, ՆԿՄՔ • պէսպէսիք • Ես, կրաւորական սոքին երբեմն իբրև հասարակ բայ՝ կարէ նշանակել նոր գործականաբար, իբր ուտել • ձաղակել • ՓԶ, ՆԿՔ • Ես, իբրև չէզոք՝ նշանակէ անանիլ • ՓԶ, պէսպէսնիք։

Կերակրիկ • րկի, աւ • ից, ք • (Գ•ոյ), հասարակ կերակուր աղքատին • դուռ զնաքեայ կերակուր • ՓԶ, ազաձըզգ աշ։

Կերակրիչ • ըչի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), կերակրող • աւազ ըզտեսչի ինչ • անասնոյ • ՓԶ, ՆԿՄՐՉԻ • պէսպէսիճի։

Կերակրուազգին • գանի, իւ • իկ, իւք • (Ն•ծ), այն՝ որ առաւել կերակրիչ և անձն գաթար է • ՓԶ, փէք զիյասէ պէսպէսին։

Կերակրուական • ի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), անդաթար • տատուական • գաթմանիչ • ՓԶ, պէսպէսին։

Կերակրուազեթիւն • թե՛ • (Գ•ոյ), կերակրելն • անդաթարութի՛ւն • ՓԶ, պէսպէսիլիք • ‖ եւս տե՛ս ի նեքքոյ Կերակրուազեթիւն։

Կերակրուանի • բման, ամբ • անց, ամբք • (Գ•ոյ), կերակրելն, և կերակրիլն • ՓԶ, պէսպէսնիլիք • պէսպէսնիմիլիք։

Կերակրուազեթի՛ • թե՛ • (Գ•ոյ), տալն և մատակարարելն զկերակուր • ՓԶ, ՆԿՄՔ զկերակուր • Ես, մատակարարութիւն • անտեստութիւն • ՓԶ, վէքվիլատըլըգ։

Կերայ • կերի, կերեալ • ‖ տե՛ս Ուտեմ։

Կերան • ի, աւ • ից, ք • (Գ•ոյ), անօթ ինչ իբր իւղոյ • կամ քաժակ • ըմպանակ • գաւաթ • ՓԶ, գաւէկ։

Կերատ • ի, աւ • ից, ք • (Գ•ոյ), բառ յատնական, որ է կորիզ եղջերենի պտղոյ • ՓԶ, քէչլի պույնուզը չէքիրտէկի է • Ես, նմանութի՛ւ նշանակէ քանոնեորդ չորրորդ մասն միոյ ունկոյ • ՓԶ, գըրտի։

Կերկեսութի՛ • թե՛ • (Գ•ոյ), չատակերութի՛ւն • որկրամոլութիւն • ՓԶ, շիշ պօղուզլուգ։

Կերիչ • ըչի, աւ • ից, ք • (Ն•ծ), ուտօղ • իբր այն՝ որ կնաւեք, այսինքն ժանեք գիշատեալ պատառ • ուտիճ • ՓԶ, ՆԿՀՉ • վարաղայն։

Կերկերաձայն • ի, իւ • իկ, իւք • (Ն•ծ), ոռնօղ զիանգարեալ ձայն • այն՝ որոյ ձայնն նուազելով է • ՓԶ, ավազը Թուքգան, պօղուգ։

Կերկերեալ • ելոյ, ով • ոց, ովք • (Ն•ծ), այն՝ որոյ ձայնն ի սաստիկ գոչմանէ խանգարեալ և խափանեալ է • ՓԶ, ավազը Թուքգանլուշ, պօղուգլուշ։

Կերկերիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէզ•ոյ), իբր քերելով քերիլ • ի սաստիկ գոչմանէ նուազիլ և խժռոտիլ ձայնիւ • յամաքիլ կոկորդի • խեղդիլ ձայնի • ՓԶ, սէսի պօղուլմագ։

Կերկերուանի • բման, ամբ • անց, ամբք • (Գ•ոյ), ներքին խանգարուանի ձայնահան գործ-

ևաց, որպէս փաղաց, եղջերաց, կոկորդից կենդանեաց, և այլոց նմանեաց. ած, սէս պօղալմասը։

Կերման, ի, իւ, ից, իւք. (գ.) բառ յատնական, նշանակէ կատարակ դրամից. երկ դրամ, փաղ ած, գերբեզ մանկերը, ագչէ։

Կերող, ի, աւ, աց, օք. (ած) այն՝ որ ուտէ շատակերը, որկրամոլ. ած, եչէլեն. շէշ պօղալ։

Կերողութիւն, թե, (գ.) կերեցութիւն. որկրամոլութիւն. շատակերութիւն. ած, շէշ պօղալուքդ։

Կերուն, ի, իւ, իւ, իւք, կամ աւ, աց, օք. (գ.) մեծ և հասս մեղրեմամ, զոր կեկեղեցւոջ լուցանէն. ած, գալըն վէ պէօյիւք պալմասմաւ։

Կերպանաշաւ, ի, աւ, աց, օք. (ած) այն՝ որ վաճառէ զկերոն, կամ մոմագործ. ած, պալմասմաճու։

Կերտող, աւղ, ւով, եաց, եօք. (ած) այն՝ որ ի տեղիս տեղիս կերտել և մաշեալ է ի ցեցոյ կամ յորդանէ և յայլոց նմանեաց. ած, եչէնլիլիչ։

Կերտած, կամ Կերած, ոյ, ով, ոց, ովք. կամ ի, իւ, իւ, իւք. (գ.) ուտելի. ած, եչիլմիչ. Եա, տեղի կամ մասն կերեալ և մաշեալ ի ցեցոյ կամ յայլոց. ած, եչէնլիլիչ, աշընմըշ եէր։

Կերտել, թե. (գ.) ուտելն. ած, եչիլ,

Կերտուն, կերման, ամբ, անց, ամբք. ‖ տես ի վերոյ Կերտած։

Կերպ, ի, իւ, իւ, իւք. (գ.) տարազ. եղանակ. օրինակ. որպիսութիւն. հանգամանք. տեսիլ. նմանութիւն. ած, Թարզ. շեքլ. ուսլուպ. Եա, բնութիւն. որ և կերպարան ասի. խոկութիւն. արուեստ. երեւեք լի կերպարան. ած, զաթ Թապիաթ. պիչիմ. սուրեթ։ Եա, երեսք. դէմք. և անձն. ած, եվուզ. էնսաոմ. Եա, տեսակ. տեսիլ. ած, Թարզ. ուսուլ։

Կերպագործել. եցի. եա. ել. (ՆերգործՔ) կերպարանել. ձեւացուցանել. ած, պիչինմիչ սօգմագ։

Կերպագրել. եցի. եա. ել. (ՆերգործՔ) նկարագրել. կենդանագրել զկերպարանս. քանդակել. գրոշմել. ած, շեքլլեմիչ. ուսլուպ սօգմագ. շեքիլ վէրմիչ. օյմագ. գալըպլամագ։

Կերպագրութիւն, թե, (գ.) կենդանագրութիւն. նկարագրուչ. ած, Թասվիր. սուրեթ։

Կերպագրութեւն, թե. (գ.) դիրք կերպարանաց. տեսիլ. օրինակ. ած, շեքլ. Թարզ։ ‖ տես և Կերպագրութիւն։

Կերպակերպ. (ած) կերպս կերպս. զանազան. ազգի ազգի. ած, Թիւրլիւ Թիւրլիւ. սոյ սոյ։

Կերպակից. ‖ տես Կերպարանակից։

Կերպակցապես. (ԽՆԴԻՐ ՈՐՈՇՈՒՄ) որպէս կերպակից. բնութենականաբար. ած, պէնզէր, մըԹապըդ կիսի։

Կերպակցիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (ՀՔՉՈՒ) կերպակից և կերպարանակից լինել. առնիլ զնոյն բնութիւն. ած, պէնզէմէք. պիր Թապիաթ օլմագ։

Կերպակցութեւն. ‖ տես Կերպարանակցութիւն։

Կերպագիրլ. ‖ ամենևին յոյր և նման, կամ զանազան օրինակաւ ձգիլ. ած, պիր այնիչի, կամ Թիւրլիւ Թիւրլիւ բեամ իլե չէքիլմէք։

Կերպաձեւեմ. եցի. եա՛. ել. (ՆերգործՔ) լոտ խոկութե կերպին ձեւացուցանել զինն. կերպարանել զձեւն. նկարագրել. գրոշմել. ած, շեքիլլեմէք. ուսլուպ սօգմագ։

Կերպամտեմ. եցի. եա՛. ել. (ՆերգործՔ) կերպարանել և ձեւացուցանել զինն ի միտս. ած, փիքրինէ ուլաուրմագ։

Կերպանամ. ացայ. ցիր. ալ. (ՀՔՉՈՒ) իբր կերպաւորիլ. նմանիլ. ձեւանալ. մտանել ի կերպ ինչ. ած, էնսամա կէլմէք. ուսլուպ, պիր շեքլե կիրմէք. Եա, իբրև ներգործական՝ նշանակէ կերպարանել. ձեւացուցանել զինն. առնուլ զկերպարան և զնմանութե. ած, պիր շեքլե սօգմագ։

Կերպառութիւն, թե. (գ.) առնուլն զկերպարանս. կերպանալն. նմանութե. ած, սուրեթ ալմա. պիր շեքլե կիրմէ. պէնզէրլիք։

Կերպաս, ու, աւ, ուց, ուք. կամ իւ, ից, իւք՝ կամ ովք. (գ.) մետաքսեայ կազմեալ քարականան և ալլիւս կտաւ. բեհեզ. ած, գումաշ. սօֆ. Եա, ասի Կերպաս ոսկեհագ. ած, զէրպաֆ. տիպա. Եա, վարի իբրև ածական. ‖ տես յայնժամ Կերպասեայ։

Կերպասապեր, ի, աւ, աց, օք. (ած) բեհեզ և արուարծոզ յիւրմէ զկերպաս, որպէս շէրաին՝ զմետաքս. ած, քէնտինիսէն իփէք հասըլ էտէն։

Կերպասագործ, ի, իւ, աց, օք. (ած) այն՝ որ գործէ զկերպաս, որպիսի են արուեստաւորք՝ որք գործեն զբեհեզս, և

շերամին՝ զԹելս · գ, գուժաշունչ · սօվհանս ։

Կերպասագործ · ի , իս · ից , իւք · (ածական) ։ այն՝ որ զդեցեալ է զկերպաս · գ, գուժաշ , սօվ կկչէն ։

Կերպասածին · ծնի , իս · ից , իւք · ‖ տես Կերպասաբեր ։

Կերպասանեղկ · ի , իս · ից , իւք · կամ ացի , օք · (ածական) ։ այն՝ որ նեղկէ զկերպասս ի գոյն զանազան · գ, գուժաշ , սօվ պօյալայան ։

Կերպասասեակ · ի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։ այն՝ որ է նման կերպասու · գ, գուժաշ , սօվ կկսի ։

Կերպասեայ · սեի , իս · ից , կամ եայք , իւք ·
Կերպասէղէն · զինի , աւ · ացի , օք ·
Կերպասի · սւոյ՝ ՀՄ ացի , եաւ · եաց , եօք · (ածական) ։ այն՝ ՀՄ՝ որ նիւթեալ և կազմեալ լինի ի կերպասէ · գ, սօվհանս ։

Կերպասաւարազ · ի , իս · ից , օք · ‖ տես Կերպակերպ ։

Կերպասբան · ի , աւ · ացի , օք · (գոյական) ։ արտաքին երևոյթ ՀՄ իրացն , ոյոյ ձև , դէմք , տեսիլ · գծագրութիւն բոլոր իրի ՀՄ մասամբք և անդամօք · գ, շէնքէ · սուրբ · բէսմ · քիսվէթ · Եւ , տեսիլ առաչքը · երեւոյթ կամ ցոյցք լինչ բոյց ոչ ճշմարտութեամբ · գ, խէյալ · զահիրէ ։

Կերպասբանագործութիւն · թեան · (գոյական) , կերպասագործելն · կազմութիւն · գ, շէնքիւլէհնէմէի · եաթբէլմասը ։

Կերպասբանակից · կցի , աւ՝ կամ իս · ացի , օք · (ածական) ։ նոյն կերպասբանօք · համանմանն · նմանակից · գ, պէհնզէր · մաէթապէգ ։

Կերպասբանակցիմ · եցայ · եմ ացի · իլ · (ընդհատական) ։ կերպասբանակից և համանման լինել · նմանակցիլ · համակերպիլ · գ, պէհնզէր , մաէթապէգ օլմագ ։

Կերպասբանակցութիւն · թեան · (գոյական) , նմանութիւն կերպասբանաց · համակերպութիւն · նմանակցութիւն · գ, պէհնզէրլիք · մաէթապէգլըգ ։

Կերպասբանամ · ‖ տես Կերպանամ ։

Կերպասբանառնութիւն · թեան · (գոյական) ։ առնելն զկերպասբան ուրուք իբր խղկատակութիւն · և կամ առնելն զնմանութիւն կամ զձև մեռելոյ խօսեցեալ ի գիմաց նորա · գ, թագլիթէլիք ։

Կերպասբանառուր · ի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։ այն՝ որ առանց խղկութեան ունի զկերպասբանա և եթ · կեղծաւոր · գ, սուրբէթլի · քիսվէթլի · Եւ , սուտգիւ ունօղ զտեսակ · գոյաւոր · ձևացեալ · գ, շէքիլլի ։

Կերպասբանափոխ · (ածական) ։ փոխօղ զկերպասբանս · այլափոխեալ · գ, սուբէթի թէպտիլ օլմուշ ։

Կերպասբանափոխ առնել , լինել · ‖ փոխել զկերպասբանն · այլափոխիլ · գ, թէպտիլ օլմագ , էթմէք ։

Կերպասբանափոխութիւն · թեան · (գոյական) ։ փոխարկութիւն կերպասբանաց · այլաձևութիւն · այլակերպութիւն · գ, թէպտիլ օլմա ։

Կերպասբանեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործական) ։ կամ խղկութեբ կամ սուտութեբ կերպասբանս ինչ զգեցուցանել · ձևակերպել · ի կերպասբանս ինչ մտածանել · երևեցուցանել · գ, շէքիլ վէրմէք · հնարամտութեամբ ուղղութեամբ օգտագործ · Եւ , կրօնասիրական սուտ իբրև հասարակ բայ՝ կարէ երբեմն նեղգործականաբար նշանակել · Եւ , երբեմն իբրև չեզոք նշանակէ ձևանալ · կերպանալ · նմանիլ · և կեղծաւորիլ · գ, հնարամտ կէլմէք · թէպտիլ օլմագ · միւրայլըզ էթմէք ։

Կերպասբանեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անցողական) ։ ‖ նոյն է ընդ վերոյն ։

Կերպասբանիչ · նչի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։

Կերպասբանողական · ի , աւ · ացի , օք · կերպացուցիչ · տուօղ զկերպասբանս ինչ · տեսակաւորիչ · յարմարիչ · գ, շէքիլէհնէն · ուչուրան ։

Կերպասբանութիւն · թեան · (գոյական) ։ կերպասբանք · նմանութիւն · և կեղծաւորութիւն · գ, սուրէթ · շէքիլ · միւրայլըզ ։

Կերպացուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (անցողական) ։ ձևացուցանել · տպաւորել · յօրինել · կազմել · մտածանել զկերպ ինչ և զտեսակ · գ, շէքիլ վէրմէք · սուբէթէ ուօգմագ ։

Կերպացումն · ցման , ամբ · անց , ամբք · (գոյական) ։ կերպանալն · կերպաւորութիւն · գ, շէքիլլէնմէ ։

Կերպացուցիչ · ցչի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։ այն՝ որ կերպացուցանէ · ձևացուցիչ · գ, շէքիլլէհէն ։

Կերպաւոր · · ‖ ի , աւ · ացի , օք · (ածական) ։

Կերպաւորական · ունօղ զձև ինչ և զկերպ · ձևաւոր · կերպացեալ · գ, պիչիմլի · սուբէթլի · Եւ , նմանօղ · գ, պէհնզէր ։ Եւ , կատարեալ բնութեբ կամ անձնաւորութեամբ · գ, քէմալ թաալիաթլը ։

Կերպաւորապէս · (ածական որոշիչ) · ձևանալով · ձևաւոր լինն օրինակաւ · գ, շէքիլլի կիբի ։

Կերպաւորեմ · · · · · · · · · · }
Կերպաւորեցուցանեմ · յուսկ · յ՚ · եմ · { (գոյ)
‖ տե՛ս Կերպարանեմ, և Կերպաձեւեմ։
Կերպաւորութի՛ւն · թե՛ · (գոյ)։ Ձեւաւորութի՛ւն · կազմուած՝ն · Ձեւակերպութի՛ւն · Նմանութիւն · գործ՝ · պիտի՛ւր · շէնք · Հնոտաւ։
Կերպափոխ · ‖ տե՛ս Կերպարանափոխ։
Կերպափոխի՛ւ · եցայ · եայ · իմ · (չէշտ)։ փոխակերպիմ · Կերպարանափոխ լինիմ · Ձգտիմ · յայլ Կերպարանս և՚ ի Ձև մտանել · գործ՝ · թէպտիմ օլմագ։
Կերպիկ · պկի՛ · աւ · ացս · օք · (գոյ)։ Նուաստ կամ անարգ Կերպարան և Ձև · գործ՝ · փաղքը՝ խօք շէնքի՛ · պիտի՛ւր։
Կերպաւորիւն · թեան · · · · · · }
Կերպաւո՛ւն · ուման · ումբ · անց · ումբք · { (գոյ)։ Կերպանալն · Ձեւանալն · գործ՝ · շէնքիւնեան՝ · Նա · Կերպարան · գործ՝ · շէնքի՛ · սուբեթ։
Կերպա Կերպա · { (հայերէն որոշեալ)։ Ի՚ Կերպա Կերպա · { զանազան Կերպա և՚ ի դէմս · Կերպակերպ · ալ և ալ Նմանութիւք և երևութիւք · գործ՝ · թիւրըլիւ · թիւրըլիւ · թարգ թարգ։
Կերպա · ‖ տե՛ս Ի՚ Ներքոյ Կերպաւած։
Կերպանամ · ացայ · ցիր · ալ · (Ներքոյծ)
Կերպաւցուցանեմ · յուսկ · յ՚ · եմ · (անյոգ)
Կերպաւմ · եցի՛ · եա՛ · եմ · (Ներքոյծ)
շինել · կազմել · գործել · կառուցանել · յօրինել · գործ՝ · եաւմագ։
Կերպաւած · ոյ · ոլ · ոց · ովք · }
Կերպաւութիւն · թեան · · · · · { (գոյ)։ շինուելն · շինուիլ · կազմուած · և Կերպաւել իր ինչ · գործ՝ · եաւմաւը · եաւիր · պինաւ։
Կեցա · ի · աւ · ացս · օք · (ածական)։ կացօղ՚ի մի ինչ · իրը ծանրաբարոյ · ծանրակացս · գործ՝ · աղըր պաշտը։
Կեցուածիւն · ‖ տե՛ս Ընկեցութիւն։
Կեցուցաբեր · ‖ տե՛ս Կենդանաբեր։
Կեցուցանեմ · յուսկ · յ՚ · եմ · (անյոգ)։ ապրեցուցանել · կենդանի առնել · կենդանացուցանել · փրկել · և առողջացուցանել · գործ՝ · ախրլիմիլ · եաշաւմագ · ըշհաւ էմիլ · գաւրիմաւմագ։
Կեցուցիչ · ցի՛ · աւ · ացս · օք · (ածական)։ կեցուցանող · ազատող · կենդանարար · փրկիչ · ապրեցուցիչ · գործ՝ · ախրլիմիլի · եաշաւրըշը · հայաթ պախշ · գաւրիմաւրըշը։
Կեցուցչաբար · (հայերէն որոշեալ)։ իրրև կեցուցիչ · կամ առաջնորդելով առ փրկու-

թիւն · գործ՝ · եաշաւրըշը կիսպի։
Կեաս · } ‖ տե՛ս Կիւս։
Կես · }
Կեփազեայ · կամ Կեփազեան · (ածական)։ իրը ազնիւ և գլխաւոր · ընտիր, որ ասի զոսկւոյ · գործ՝ · խաս։
Կեփալա · (ածական)։ բառ յոռնական, որ նշանակէ գլխաւոր · երևելի · գործ՝ · պաշըշա։
Կեփայական · ի · աւ · ացս · օք · } (ածական)։
Կեփայեան · (նախդրեա հոլովի) · { այն՝ որ պատկանի առ կեփաս · այսինքն առ պետրոս։ Նա՝ այն՝ որ հետևի կամ աշակերտի կեփայի, ՚ի պետրոսի առաքելոյն։
Կզակ · ի · աւ · ացս, օք · (գոյ)։ ծնօտ ներքին · սարսրի կողմն ծնօտիցդ՝ հանդերձ շրթամբք և բերանով և առատամբք · գործ՝ · չէնէ · · էնէ՛ք ·
Կզակակալ լինիմ · ‖ կապիլ կզակաց · ախիւերան լինիմ · կարկիլ լինիմ · գործ՝ · չէնէնէսի պաշլանմագ · սաւս օլմագ։
Կղկնծաւալ, կամ Կծկաւալ (չէշտ)։ բառ ռամկական, իրը ձայն հանել գայլոյ · գործ՝ · խըմիք · նասըլ՚քի գուրտլար կռկրլեր։
Կղնաքիս · քսի՛ · աւ · ացս · օք · (գոյ)։ գազանաբարոյ կենդանի ինչ անասուրը նման կղզի՝ որոյ մեծամասնիւն և մարթին նմանի սամոյր կենդանւոյ՝ բայց ոչ նման ազնուութեան նորին՝ յորմէ և շինեն մուշտակ · գործ՝ · զէրտվա։
Կղզութի՛ւն · թե՛ · (գոյ)։ կուզ և սարսռուն գոլն · կորաքամակ · գործ՝ գամպու բլզգ։
Կեչկեչեմ, կամ Կեչկեչեմ · եցի · եա՛ · եմ · (Ներքոյծ)։ իրը կարկաւել · կկկկել · գործ՝ · եամալամագ · մլրամէի կեմէկը։
Կէս · կիսոյ՝ կամ ի՛ · ոլ · ոց · ովք · (ածական)։ հաւասար բաժանեալ, որպէս յորժամ բոլոր ինչ հաւասարապէս կըրբեալ ընդ մէջ բաժանիսցի · ասի Կէս · գործ՝ · Նըսըֆ · եարը · եարըմ · պուչուգ։ Նա, պակաս · Թերի՛ ի կատարելութէ՛ · գործ՝ · գուսուբ։ Նա, յարեալ ՚ի բաց՝ լինի մակբոյ, և նշանակէ մասամբ խըզբ · ըստ մասին։ Կէս մի · գործ՝ · եարըպէ եարը։ Նա, գործ՝ յարձիական սորա Կիսով՝ կարէ լինել և մանկոյ, և նշանակէ կէս՚ի կէս · չէ առարատեալ · կիսկատար · գործ՝ · եարը պուչուգ։ Նա, յոգնական սարսրի Կէսք՚ երբեմն նշանակ ոմանք · ալ՚ք · գործ՝ · պազլար · պազլարը։
Կէսէչ · ‖ տե՛ս Կիսէչ։
Կէս ՚ի կէս · (հայերէն որոշեալ)։ ըստ մասին ·

մասամբք • մանաւանդապէս՝ եա • իբրև ածական՝ նշանակէ կիսատասը • թեքի • փաշ՝ եարը եարը յա • եարը պռչուգ։

Կէսասրկաւագ • ‖ տես Կիսասրկաւագ։

Կէսօր • կիսաւուր՝ կամ կէսաւուր • ուրբ • ուրց • ուրբք • (գոյ) • միջօր • այն ժամ՝ յորում օրն լինի կէս • առէ • օրհասական • փաշ՝ էշլէն։

Կէտ • կիտի՝ կամ կէտի՝ կամ կէտի • իւ • ից՝ կամ ից՝ ոց • իւք • (գոյ) • է ձուկն ինչ մեծ՝ որ և ասի վիշապ ձուկն • փաշ՝ գաւրըղա՝ տառ պռչըղը • պռչնեա՝ եա • որոշեալ և սահմանեալ նշանակ • վոյրկի դիտեալ՝ կամ նպատակ • փաշ՝ ան • աէմ. վէ նիշանկէտ։ եա • ըստ քերականաց և երկրաչափից է փոքրիկ նիշ իմն զոր ծայրիւ գրչի գրօշմեն ի թղթի • որպիսի է այս (•) • փաշ՝ նօգթա՝ եա՝ մէտ կշռոց • փաշ՝ թէբաղէ միլի • եա՝ բառք • վոյրկեան • փաշ՝ տաղբդա՝ եա՝ կէնդրան • փաշ՝ ուրքէզ՝ եա՝ բևեռք երկնից • եա՝ վէհտ • տահման • պայման • չափ • ծայր • եզր • ժամադրութիւն • փաշ՝ սէֆիլէ սինօր • նիհայէթ • ճօհլէթ • վատէ՝ եա՝ որոշուկի կամ գիւտուկի մտաց • փաշ՝ նիյէթ։

Կէտադրեմ • ‖ տես Կետադրեմ։

Կէտադրութիւն • } ‖ տես Կետադրութիւն։

Կէտահարութիւն • }

Կէտանիշ • (գոյ) • նշան կէտի արարեալ ծայրիւ գրչի կամ տաղտիպ • փաշ՝ նօգթա։

Կըշընդոց • } ‖ տես Կնդոց։

Կընդնդոց • }

Կը քեմ • ‖ տես Կքեմ։

Կթան • ի՝ աւ • աց • զք • (ածական) կամ (գոյ) • կէնդանի՝ յորմէ կթի կաթն • կաթնատու և կաթնաբեր անասուն՝ որպիսի է ոչխարն՝ կովն՝ և այլն • փաշ՝ սիւտ վէրէն հայվան։ եա՝ յոգնակի սորին կթանք՝ նշանակ կթելոյ և քաղելոյ արմտիք • քաղուք • փաշ՝ տէվէնիրիմիշ՝ քօփարըմըշ միլկ։ ‖ եա տես Կիթ։

Կթատեալ • տեղ՝ ոյ՝ ոք • (ածական) • կթուտեալ՝ կթուցեալ՝ ակտրացեալ • փաշ՝ զայիֆլէնմիշ • մէհման՝ հէյլազ օլմուշ։

Կթատան • ‖ տես Կթոց։

Կթենչէն • ղինի՝ աւ • աց՝ զք • (ածական) • սեպհական աւ կթելոյ բերս արմտեաց և մանաւանդ կէնդանեաց • որպէս ասի կթենչէն կէրպասը • փաշ՝ եումմըրթայա • սիւտէ միլէթէալիք։ եա՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ կէ կիթ • կթեալ բերք կէնդանեաց • որպէս ձու՝ կաթն՝ կոգի • փաշ՝ եումմըրթա • սիւտ • թեքէ եալը։

Կթեղք • ‖ տես Կթան՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Կթեմ • եցի • եա • ել • (էէրգործ) • ձմելոյ հասեցուցանել՝ ի տաեառնց անասնոց ըստ կանոն • առնուլ զպաթաւտութիւն կէնդանեաց • փաշ՝ սաղմագ • սիւտ սաղմագ • եա՝ քաղել և ժողովել զպտուղս և զբերս անկոց • փաշ՝ գօփարմագ • տէվշիրմէք • եա՝ սակ կթել զպտղին • փաշ՝ պաղ պօզմագ։

Կթիթք • ‖ տես Կթան՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Կթղայ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • (գոյ) • փոքրիկ ըմպանակ գինւոյ և այլ նմանեաց • բաժակ • փաշ՝ գաւէհ • քէասէ։

Կթոտ • ի՝ իւ • ից՝ իւք • } (ածական)։

Կթոտեալ • տեղ՝ ոյ՝ ոք • }

Կթոտեալ • տեղ՝ ոյ՝ ոք • (ածական) • իբր գայթոտ • այն՝ որ տեղ տեղ գայթէ • տակո • թայլ՝ լուծեալ՝ լքեալ • փաշ՝ զայիֆ • կէվշէք • մէհման • հէյլազ։

Կթոտիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ) • թուլանալ՝ տկարանալ՝ լուծանիլ՝ ուժամաթափ լինել • փաշ՝ մէհման՝ հէյլազ օլմազ • կէվշէմէք։

Կթոց • ի՝ աւ • ից՝ զք • (գոյ) • անօթ՝ յորում կթեն և ընդուն զկաթն • փաշ՝ սիւտ դապը։ եա՝ ասման՝ յորում քաղեալ պըտուղք դնին կամ պահին • փաշ՝ սէվէթ • սեպէթ։

Կթոտիմ • (հոլովի) • ‖ տես Կթոտ։

Կթուցանեմ • թուցի • թո՛ • եմ • (անցոյց) • լքուցանել՝ տկարացուցանել՝ թափել յուժ • փաշ՝ կէվշէթմէք • մէհման էվմէք։

Կթուցեալ • ‖ տես Ի վերոյ Կթոտեալ։

Կթուցուն • ցման՝ մամբ • մանց՝ մամբք • (գոյ) • լքուցուն և լուծուցուն անդամոց՝ կամ մարմնոյ • փաշ՝ կէվշէքլիք • մէհմանլըգ։

Կժաւոր • ի՝ աւ • աց՝ զք • (ածական) • այն՝ որ հայի ի կուժ • փաշ՝ սէմիչկէ միւթէալիք։ եա՝ այն՝ որ կայ ի կուժ • փաշ՝ տէխթիսէ օլմուշ։

Կիբկիկոն • ի՝ իւ՝ կամ աւ • ից՝ կամ աց՝ իւք • (ածական) • բառ յաւնական՝ որ նշանակի կիսվռասական • փաշ՝ զայա միւթէալիք։ եա՝ իբրև գոյական՝ նշանակէ քաւեայ խորանարդ՝ որ է քառակուսի ինչ՝ որ վից կողմամբք եա է հաւասար • փաշ՝ զար։

Կիլ • (ածական) կամ (գոյ) • կիզեալ՝ և խորովեալ ինչ • փաշ՝ եումմըշ՝ քէպապ օլմուշ • եա՝ իբր կոտր • կոտորակ • փաշ՝

փարչա։ ‖ եւ տես Կիզն, և Կիծ։

Կիզամանձեմ. եգլ. եա. ել. (Ներգործ)։ կիզմամբ խանձել. խանձառել. գաձ, եագմագ. գավառ. գագ։

Կիզական. ի, աւ. ացի, ըք. (ածական)։ այն՝ որ ունի զօրութիւն կիզանելոյ. կիզիչ. կիզանոզական. գաձ, եագական. եա, կիզեալ. այրեալ. վառեալ. գաձ, եանմըշ։

Կիզանեմ. կիզի. կէզ. ել. ‖ տես ի նեղբեցի Կիզեմ, և Կիզամ։

Կիզանոզական. ի, աւ. ացի, ըք. (ածական)։ այն՝ որ կիզանէ. կիզանօզ. գաձ, եագաբ. եագան. եա, կիզելի. գ ի ւ բ ա կ է զ. գաձ, եանաձագ։

Կիզանոզութիւն. ‖ տես Կիզոզութիւն։

Կիզանաւ. (ածական)։ կիզելի. այրելի. գ ի ւ բ ա կ է զ. որոյ ի են ձմ փայտակիզիք և նմանք. գաձ, եանաբ. եանաձագ։

Կիզելի. լ ը ց, եաւ. եաց, եգք. (ածական)։ այրելի. կիզանելի. գաձ, եանաձագ. եանմըյա միւթեակելիք. եա, կիզիչ. կիզանօզ. այրիչ. գաձ, եագան. տաղըյան։

Կիզեմ. եգլ. եա. ել. (Ներգործ)։

Կիզեցուցանեմ. ց ու ց ի. ց ո ւ ի. ել. (անցական)։ անինայ և չարաչար այրել. առնչորել. գաձ, եագմագ. եա, կրակարարկանն բայիս Կիզեմ, երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ կիզիլ. այրիլ. առնչորիլ ըստ ինքեան. գաձ, եանմագ. թիւթիմք։

Կիզիչ. կիզչի, աւ. ացի, ըք. (ածական)։ այրօզ. առնչորիչ. ծախիչ. գաձ, եագըմը. թելեփ կոխէ։

Կիզի. (գոյական)։ մաղն ինչ գ ղ ա թ է կամ գ ղ է լի կամ գ ղ ե ա ղ ասր. բ ա ւ ր գ. գաձ, եափաղը. եիւն. Ա ա ո ի բ ա ր գ ի լ ն բ ա ռ ք ս լ ա ա ա կ ի ւ ղ ն, և Ծ ի ր ա ն ա կ ի ւ ղ ն։

Կիզոզական. ի, աւ. ացի, ըք. ‖ տես Կիզիչ։

Կիզոզապէս. (ձեւի ոչ ածական)։ իբրև կիզիչ, կամ կիզելով. այրմամբ. գաձ, եագըմը կիզի. եագարագ։

Կիզոզութիւն. թե. (գոյական)։ կիզիչ գոլն. կիզոզական զօրութիւն. գաձ, եագբշ. եագմա։

Կիզոզամ. կիզի. կէզ. աւ. (Ներգործ)։ կիզել. այրել. առնչորել. խանձոզել. վառել. բ ո ր բ ո ք ե լ. գաձ, եագմագ. ըշխոգ, առաքն էֆիք։

Կիզումն. կիզման, ամբ. անց, ամբք. (գոյական)։ այրելն. առնչորումն. և կիզանիլն. գաձ, եագմասը. եանմասը. եա, հրայնոյ երև ոչ ք յօդս. ‖ տես Պահեսաէր։

Կիզուզ. (գոյական)։ նիւթ կիզման. գաձ, եանաձագ չէզ։ ‖ տես եա Կիզումն։

Կիթ. կթոյ՝ կամ կթի. ով. ոց, ովք. (գոյական)։ արմատ կթեմ բայի, որ նշանակէ կթուածն. կթելն գկաթն. գաձ, սիւտ սաղմա. եա, քաղելն զբերս անկոց. գաձ, մկոյկ գօփարմա. եա, բերք կենդանեաց, որպէս կաթն, կոզի, ձու. գաձ, սիւտ. թէրէ եաղը. եանմագ։

Կիթաւ. ‖ տես Կթոյ։

Կիծ. կծոյ, ովք կամ իւ. իոյ, իւք՝ կամ ովք. (գոյական)։ արմատ կծանեմ բայի, որ է կլանիծ. մարմնոյ. եա, որ լինի ի մարմնի և գ ր գ ռ է ի ք ե ր է լ. գաձ, եագմա. ոչզեամ. ոչզեամ. ոչզը. եա, իբր արմատ բայիցս Կծանեմ և Կծուեմ, նշանակէ կուռ. մանն շոթեալ և կարեալ. գաձ, փարչա։

Կիկիաս. ‖ տես Կեկիաս։

Կիկինոս, կամ Կիւկինոս. ‖ բառ յունական, ‖ տես բան հայոց Կարապ։

Կիծ. կծոյ՝ կամ կծի, ովք. ոց, ովք. (գոյական)։ խոտագոյն և կարծրանիւեթ տեսակ ինչ քարի, որ քերեալ և կոկեալ լինի ոչ ծ ա ւ ա փ ա ր յ ե ւ, և լինի տպիտակ կամ զանազան գ ո ւ ն ո վ. գաձ, մերձ. եա, իբր արմատ բայիս Կծեմ, որ ի գործ ածի յաշխարհաբառ լեզուի, նշանակէ կծելն. կամ խայթոց մեղուի, և այլոց նմանեաց. գաձ, բոբրմա. սօգմա։

Կիծի. (գոյական)։ իբր ծերպ. ձեղք. գաձ, գ օ վ լ ո ւ գ. եարըգ. արալեզ։

Կիմաթեալ. ‖ բառ անատոգ. իբր հասեալ. հ ա ս ա ա ա ր ե լ. գաձ, եէթիշմիշ. պիր օլմազ։

Կիմէաէր. ‖ տես Եմմեարիա։

Կին. կնոջ, կնաւ՝ կամ կանամբ. կանայք, կանանց, կանամբք. (գոյական)։ էգն ի բանական կենդանիս, որ է առնչական բառիս Այր. գաձ, գարը. ավրեմ. տիշ էհլի. Նիսա. զէննէ. էհլ. զէվճէ. եա, մինչ գրիցկ Կանանց տուն, ‖ տես Կանանոց։

Կինաբաախս, կամ Կինաբարիս. (գոյական)։ բառ յունական, որ սխալմամբ գրի ևս Տինաբարիս. է անուն շինուղի կարիքը գ ո ւ ն ո ղ իրիք, զոր ի գործ ածեն ի ներկս և ի դ ե ղ ո յ ս. գաձ, զինճիֆրէ. սիւ լ ի ւ հ ի ն պ ա յ ա ր ը։

Կին ածել, առնուլ կամ առնել. ‖ առնանանալ կամ առնանացուցանել. գաձ, հ ա վ լ է ն ի ք. հ ա վ լ է ն ի ր ո ւ մ ք. թ ե ք է հ հ ի ւ ճ է մ ք։

Կինամանեն, կամ Կինամեն. ի, աւ. ացի, ըք. կամ ոյ, իւ. իոյ, իւք. (գոյական)։ բառ հ ր ա յ-

ական , որ է անուշահոտ և քաղցրահամ նեղբին կէտև ինչ , զոր ի գործ ածեն ի կերակուրս և ի գեղոյցս • տաշ, Թարչին ։

Կինամոնաբեր , կամ Կինամոնաբեր • ի , իւ • ից , իւք • կամ ից , օք • (ածական) ։ այն՝ որ բերէ կամ արտադրէ զկինամոն , ասի զմարդոյ և զծառէ՝ որք բերեն զկինամոն , կամ զծառոյ և զտերզոյ՝ որք բերեն , կամ ուր գտանի կինամոնն • տաշ , Թարչին կէ Թիրեն ։

Կինկինա • ի , իւ • ից , իւք • կամ ից , օք • (ածական) ։ բառ յատնական , և նշանակի շինական • շնորհալի • այն ամ՝ որ առ շատս վերս բերի • տաշ • քէօփէյէ մանանաս ։

Կինկրվա • ‖ տես Կոնքեղ ։

Կինձ • } կինձի , կնձի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։

Կինջ • } խոզ վայրի , որ և վարազ ասի • տաշ , եւագան ասծուզուս ։

Կինսան • ի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։ բառ պլաղգական , և նշանակէ չարկն՝ զոր ասն ամ ըստ ամէ Թագաւորին սորտկքն Նորա • տաշ , խարամ • սալեան ։

Կինք • ‖ տես Կնիք ։

Կիպար • ի , աւ • ից , օք • ‖ Նոյն է ընդ Նեղբենի ։

Կիպարիս , կամ Կիւպարիս , կամ Կիպարի • (գոյ) ։ բառ յատնական , որ նշանակէ ի մեզ ծառ մի , զոր կոչեմք Նոճ • Նոճի • տաշ , սէդրի • սէդրի ազաճը ։

Կիպրացի • ցւոյ , եաւ • ցւոց , ցուվք • (ածական) ։ այն՝ որ է ի կիպրոս կղզւոյն • տաշ, գըպըրըզը ։ Եա , այն ամ՝ որ վերաբերի առ կղզին կիպրոսի , որպիսի են ամ բերք նորին • տաշ , գըպըրըզա միւեթէալիք ։

Կիպրոս • (գոյ) ։ է անուն կղզւոյ միոյ • տաշ, գըպըրդը տաասը ։ Եա , իբր բառ եբրայական՝ նշանակէ անուշահոտ կամ ծառ կահաս առատկ մի , որ ասի ի մեզ Նոճ ։

Կիւա , կամ Կիւա • (գոյ) ։ բառ յատնական՝ որ և ասի Կիւբիւս , որոյ իգականն լինի Կիւբիա , և նշանակէ տէր և տիրուհի • ոտ ասի Կիւ մանաւանդ Կիւ տահակ , և այլն • ի բառէ ասոյ ծագի և բառս Կիրակէ ։

Կիւառնաս , կամ Կիւառնաս • ի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։ բառ յատնական , որ նշանակէ չանիծ երկնից • կոյծակն • տաշ , եըլըդըըմ ։ Եա , բարկաԹիւն • և նետ և աեզ ։

Կիւառաժ • ի , իւ • ից , իւք • } (ածական) ։
Կիւառաժին • (հոիպէրբո հոլոգ) • }
Թերակատար • կիւսամանեաց , Թիւրն • տաշ , գործ ածական , որ է անուշահոտ և քաղցրահամ նեղբին կէտև ինչ , զոր ի գործ ածեն ի կերակուրս և ի գեղոյցս • տաշ , Թարչին ։

Կինամոնաբեր , կամ Կինամոնաբեր • ի , իւ • ից , իւք • կամ ից , օք • (ածական) ։ այն՝ որ բերէ կամ արտադրէ զկինամոն , ասի զմարդոյ և զծառէ՝ որք բերեն զկինամոն , կամ զծառոյ և զտերզոյ՝ որք բերեն , կամ ուր գտանի կինամոնն • տաշ , Թարչին կէ Թիրեն ։

Կինկինա • ի , իւ • ից , իւք • կամ ից , օք • (ածական) ։ բառ յատնական , և նշանակի շինական • շնորհալի • այն ամ՝ որ առ շատս վերս բերի • տաշ • քէօփէյէ մանանաս ։

Կինկրվա • ‖ տես Կոնքեղ ։

Կինձ • } կինձի , կնձի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։

Կինջ • } խոզ վայրի , որ և վարազ ասի • տաշ , եւագան ասծուզուս ։

Կինսան • ի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։ բառ պլաղգական , և նշանակէ չարկն՝ զոր ասն ամ ըստ ամէ Թագաւորին սորտկքն Նորա • տաշ , խարամ • սալեան ։

Կինք • ‖ տես Կնիք ։

Կիպար • ի , աւ • ից , օք • ‖ Նոյն է ընդ Նեղբենի ։

Կիպարիս , կամ Կիւպարիս , կամ Կիպարի • (գոյ) ։ բառ յատնական , որ նշանակէ ի մեզ ծառ մի , զոր կոչեմք Նոճ • Նոճի • տաշ , սէդրի • սէդրի ազաճը ։

Կիպրացի • ցւոյ , եաւ • ցւոց , ցուվք • (ածական) ։ այն՝ որ է ի կիպրոս կղզւոյն • տաշ, գըպըրըզը ։ Եա , այն ամ՝ որ վերաբերի առ կղզին կիպրոսի , որպիսի են ամ բերք նորին • տաշ , գըպըրըզա միւեթէալիք ։

Կիպրոս • (գոյ) ։ է անուն կղզւոյ միոյ • տաշ, գըպըրդը տաասը ։ Եա , իբր բառ եբրայական՝ նշանակէ անուշահոտ կամ ծառ կահաս առատկ մի , որ ասի ի մեզ Նոճ ։

Կիւա , կամ Կիւա • (գոյ) ։ բառ յատնական՝ որ և ասի Կիւբիւս , որոյ իգականն լինի Կիւբիա , և նշանակէ տէր և տիրուհի • ոտ ասի Կիւ մանաւանդ Կիւ տահակ , և այլն • ի բառէ ասոյ ծագի և բառս Կիրակէ ։

Կիւառնաս , կամ Կիւառնաս • ի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։ բառ յատնական , որ նշանակէ չանիծ երկնից • կոյծակն • տաշ , եըլըդըըմ ։ Եա , բարկաԹիւն • և նետ և աեզ ։

Կիւառաժ • ի , իւ • ից , իւք • } (ածական) ։
Կիւառաժին • (հոիպէրբո հոլոգ) • }
Թերակատար • կիւսամանեաց , Թիւրն • տաշ ,

գործոյ • Եա , այն՝ որ բաժանեալ է ի միջոց • բաժանեալ ի կէս • տաշ , օրԹասըն-ման պէօլիւնմիւշ • Եա , այն որ բաժանէ ի կէս • տաշ , օրԹասընման պէօլէն ։

Կիսաբան • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ կիսակատար բանիւ խօսող • կամ կիսաբերան խօսող • տաշ , եարը պուչըգ սէօյլէյէն ։ Եա , իբրև մակբայ՝ նշանակէ Թերի խօսիլ • տաշ , գործոյ սէօղ լըլէ ։

Կիսաբանութիւն • Թեան • (գոյ) ։ բերկերկումն և ընդհատումն բանի • կիսակատար խօսք • տաշ , եարը պուչըգ սէօղ ։

Կիսաբաց • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) կամ (գոյ) ։ կիսատ կամ անկատար բառ • տաշ , գործոյ լըզլէթ ։

Կիսաբաց • (ածական) ։ այն՝ որ կիսով չափ բացեալ է • տաշ , եարը աչըգ • Եա , իբրև մակբայ՝ նշանակէ անկատար կամ կիսով չափ բացմամբ • տաշ , եարը աչըլմըշ ։

Կիսաբերան • (ենիքա ոբոխոն) • կէս բերա նով • իբր կիսակատար բանիւ • տաշ , եարըմ աղըզ ։

Կիսաբոլոր • ի , իւ • ից , իւք • } (ածական) ։
Կիսաբոլորակ • ի , աւ • ից , օք • }
կամ (գոյ) ։ կէս բոլորի կամ բոլորակի • ձև ինչ՝ որ չէ կատարեալ բոլորշի • տաշ , Նիմայըրէ ։ Եա , Թէ ինչ կամ քանակ՝ որ ունի ի վերայ երկմանեայ բոլորին իւրոյ և զկէան բոլորին • որպես ի ժե կայ է , և կէս նորա է ։

Կիսագազան • ի , աւ • ից , օք • (գոյ) ։ հրեշտ կամ երկնաբաստաղ , որ ըստ կիսոյն է գազան և ըստ կիսոյն այլ ինչ ։

Կիսագիր • գրոյ , ող • ից , ովք • (գոյ) ։ կէս տողն գրասածոյ • տաշ, եարըմ սըրա եաղը ։

Կիսադնդակ • ի , աւ • ից , օք • ‖ տես ի Նեղբոյ Կիսագունդ ։

Կիսագործ • ի , աւ • ից , օք • (ածական) ։ այն՝ որ կիսով չափ գործեալ է • տաշ , եարը պուչըգ եաթըլմըշ • գործոյ ։

Կիսագունդ • գնդի , իւ • ից՝ կամ ից , իւք • (գոյ) ։ գրի կա Կիսագնդաձև • կէսն գընտոյ կամ շրջանակի երկնի , երկրի , աշխարհի և իբր կիսագնդոյր • տաշ , նըսֆիրէ եըղ • Նիւսֆիւա տայիրէ ։

Կիսագօս • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) ։ այն՝ որ կիսով չափ գօտացեալ և չրտացեալ է • ասի երբեմն զծառ և երբեմն զմարդ և զանդամոց Նոր , իբր խոշտանգամ • տաշ , եարը պուչըգ գաբըռմուշ ։

Կիսագաւան · ի, իս · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ Թերի է՝ ի գաւանութեան · գաւ, նմանութեամբ գաւառաբ ·

Կիսագիք · (գոյ) · ուրուականն առաւաւածք կիսաստուածք կամ Կիսագիք ·

Կիսաժամ · ու, ս · ուց, ուք · (գոյ) · կէս ժամ · գաւ, հարկաւ ոսաքն ·

Կիսալոյս · (ած) · այն՝ որ ըստ կիսոյն է լուսաւոր · կիսով չափ լուսաւոր, որպէս ասի լուսնի Կիսալոյս · գաւ, հարկաւ այ ·

Կիսախաղխող · (ած) · կիսով չափ խաղխող եաւ · կիսամահ · գաւ, հարկը հօգիսիւ ·

Կիսակ · ի, աւ՝ կամ իս · ից, իք · (ած) կամ (գոյ) · կէս · կիսաս · անկատար · Թերի · գաւ, նէ Թէմամ. հարկը պուչդգ · Ես, կէսն ի Թիւս · գաւ՝ հարկաւ · Ես, ըստ ասմանաբգիտից է կէս օրն յիւրքանչիւր ամիս արեգական, որ ասելի է քան զտումին. քանզի ամին արեգական հաշուի միշտ երեսուն աւուրբք, իսկ լուսնին ԺԹ օր և կէս, որով ամի ամի վեց օր յաւելեալ գտանի ամին արեգական, և ընդ հինգ աւուրս Աւելեաց լինին մեսասան ·

Կիսակաթնած · ոյ · ով · ոց · ովք · (գոյ) · կաթնած գօսացուցիչ իբր չորացուցիչ կիսոյ մսոյնցն, որով անսացեալն կոչի միակոդմանի · գաւ, տասնեա ·

Կիսակատար · ի, աւ · ից, իք · (ած) · այն՝ որ չէ կատարեալ անկատար · գաւ, գաւառաբ · գաւառբբեա ·

Կիսակենդան · ի, իս · ից, իւք · (ած) · անկատար ի կենդանութեն · ունոդ զկենդանութիւն մերձ ի մահ · իբր կիսամեռ · գաւ, հարկը սաղ · հէլլագ ·

Կիսակոյր · ի, աւ · ից, իք · (ած) · այն՝ որ կիսով չափ կերեալ է · գաւ, հարկը եէնմիշ ·

Կիսակոյրաղ · ‖ տես Կիսաակերաղ ·

Կիսակուզ · կիսի, աւ · ից, իք · (ած) · որոյ կէսն է կիսեալ և պրեալ · գաւ, հարկը եանմիշ ·

Կիսակէս · ‖ տես Կէս ի կէս ·

Կիսակուժ · (գոյ) · չափ կէս կժոյ · գաւ, հարկաւ պարտագ · կոմ գօլա ·

Կիսակուսր · (ած) կամ (նաչէոյ) · կորեալ կիսով չափ · հատեալ ընդ մէջ · գաւ, օրինաւոան պէօլիւնմիշ · քէսիլմիշ · Ես, անկատար · Թերի · գաւ, հարկը պուչդգ ·

Կիսահագագ · (ած) · կիսատ արատաւորեալ · Թերի ըստ հագագին և հնչման բարբառոդ, ոյ ասի Կիսահագագ այր կամ լեզու · գաւ, հարկը պուչդգ Թէլէ փիփիւզ հանին ·

Կիսահանք · հանքայ · ք · (գոյ) · հանք՝ որ չէ տակաւին կատարեալ · գաւ, հարկը պուչդգ օրնիչ մասին ·

Կիսահասակ · (ած) կամ (նաչէոյ) · անկատար կամ մանուկ հասակաւ և տիք · ծաղ հասակաց, որպէս ասի՝ Կիսահասակ աղջկ · գաւ, նէ Թէմամ հաչէը ·

Կիսահաս · ‖ տես Կիսահաս ·

Կիսահաւ · ու, ս · ուց, ուք · (ած) · այն՝ որ ըստ կիսոյն նմանի է հաւու և ըստ կիսոյն պէտ կենդանւոյ հրեչէք · գաւ, հարկը Թաւարգա վէ հարկը հայվանա պէնզէր ·

Կիսահաւատ · ի, իս · ից, իւք · (ած) · Թերհաւատ · այն՝ որ կիսատ և Թերի է ի հաւատս · գաւ, գաւառաբ տէնէլի ·

Կիսահեգ · ի, իս · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ ունի կիսատ հեգ, կամ վանկ · գաւ, հարկաւ հէհէլի ·

Կիսահմայ · ‖ տես Կիսահմայ ·

Կիսահոլով · (ած) · կիսով չափ հոլովեալ, չհոլեալ · գաւ, հարկաւ հոլվարկագ · Ես, իբր կիսաբոլոր՝ ըստ երկրորդ նշանակութեան ·

Կիսահաճոյ · ի, իս · ից, իւք · (ած) · ունոդ զկէս հաճոյ կամ հնչուն · ասի զայնց բառից հաճոյ, որք իբրև զբուն հաճոյս բառն չունին զպարզ հնչումն, այլ իբր չհնչեալ ինն կարեն հանել զհաճոյ, որպիսի են տառքս, շ, ս, ձ, ջ · գաւ, հարկը պուչդգ սէալի · Ես, մինչ ասի՝ Կիսահաճոյ խօսել, նշանակէ նուազ կամ կիսատ հաճոյս · գաւ, հարկը պուչդգ սէս իւլ սէօյլէին ·

Կիսահաճոյութիւն · Թեան · (գոյ) · կիսահաճոյ գոլն · Թերահաւատ հնչիւն · գաւ, հարկը պուչդգ սէս չգտայ ·

Կիսահեր · ‖ տես Կիսհէր ·

Կիսհամած · ի, իս · ից, իւք · (ած) · կիսով չափ մածեալ, Թանձրացեալ · Թերի սառուցեալ · գաւ, հարկը պուչդգ ասնանուշ ·

Կիսհամակ · ի, իս · ից, ք · (ած) · հասեալ ի վերջին շունչն · գաւ, ասն նէվիւսէ էնԹիշիլիչ · Ես, իբր մահկաց՝ նշանակէ մերձ ի մահ · գաւ, հէլլագ օլմուշ · հարկը էօլմիւշ ·

Կիսհամանն · մասին, ամբ · անց, ամիք · (գոյ) կամ (ած) · կէս մասն · կէս · գաւ, հարկաւ պաց · հիսսէ · հարկը · Ես, իբր մահկաց՝ նշանակէ կէս մասամբ · գաւ, հարկաւ հիսսէ իւլէ ·

Կիսհամանեայ · նեի, իս · ից, իւք · (ած) · ունոդ զկէս մասն · Թերի · անկատար · գաւ, հարկաւ փայը · գաւառաբ · Ես, իբրև

մակբայ՝ նշանակէ ըստ կիսոյն։ կիսով մասամբ։ գտ՝ եաբը պատչեգ։

Կիսամտանալ, թե։ (գԽ)։ Թերամիտ լինել. անկատարամիտ լինել։ կէս մտան։ գտ՝ գեսպրլըգ։ եաբըպատչըգլըգ։

Կիսամարդ • ոյ, ով։ ոց, ովք։ } Կիսամարդի • դ-ոյ, ով։ ոց, ովք։ (գԽ)։ կէս մարդ։ այն՝ որ պակաս է իւիք ի մարդկանէ։ գտ՝ եաբըմ առէմ, լինաս։ եա, հրեչաւոր կենդանի ինչ խառնակերպ յաղգէ կապկաց, որ ունի զնմանութիւն մարդ ոյ, այլ է էշագօ ասացեալ կենդանին։

Կիսամոքալ • (ածական)։ պակաս ի մոքրանալ։ անսուբ՝ քան թէ աբ, որպ ասի՝ Կիսամոքալ ուղտ՝ զի որռայ, բայց թաթն ոչ բաժանի։ գտ՝ եաբը պատչեգ փաք, թէմիզ։

Կիսամեռ • ‖ տես Կիսամահ։

Կիսամեռանալ, թե։ (գԽ)։ կիսամեռ գոլն։ հասանիլն ի վերջին կէս, կամ ի վիճակ մահուան։ գտ՝ էօլիւմ առէջինին վարիա։

Կիսամեռաւոր • ‖ տես Կիսամահաք։

Կիսամերկ • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ ըստ կիսոյն ծածկեալ ունի զմարմինն և ըստ կիսոյն մերկ։ գտ՝ եաբը պատչեգ չըպլագ։

Կիսայար • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ կիսով յառնոյ ի վեր • այն՝ որ կէս մարմնով իբր կանգնած կայ, և կիսովին ոչ։ կիսայարեայ • գտ՝ եաբը գալգիրըշ։

Կիսայարեայ • լուսկ։ իս • ից • իւք • ‖ տես ի վերոյ Կիսայար։

Կիսայր • առն, արամբ • արանց, ամբք • (գԽ)։ կէս այր • ոչ կատարեալ մարդ։ իբր նեբքինի • կամ գազան մարդակերպ • գտ՝ Նէթէմամ լինաս։ ‖ տես եա Կիսամարդ։

Կիսայրեալ • րեցի, աւ • ալ, ալք • (ածական)։ այն՝ որ կիսով չափ է այրեցեալ • կիսակէզ • գտ՝ եաբը եամնըշ։

Կիսանդամ • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ խեղ • այն՝ որ ունի զկէս մասն անդամոյն • գտ՝ սագաթ։ եա, խառնակերպ • իբր այն՝ որ կէս անդամքն նման է կենդանւոյ իմիք և կիսովին այլոյ ունիք • գտ՝ մէչէզ։

Կիսանձն • ձին, ձամբ • ձինք, ձանց, ձամբ։ } Կիսանձնեայ • նէի, իս • ից, իւք • (ածական)։ պակաս կամ կէս անձամբ և կամ մարմնով, որպիսի են միակողմանիքն՝ որոց անձանց կէսն ախտացեալ է, կամ հասմամբ սրոյ պակասեալ է մի մասն • գտ՝ գեսպրլըգ կէօվմէլի։

Կիսանուն, անուան, ամբ • անց, ամբք • (ածական)։

Թերի անուամբ • կրճատեալ բառիւ կամ հնչմամբ • գտ՝ գեսպր առլը։

Կիսաչափ • ոյ • ով • ոց, ովք • (գԽ)։ կէսն չափոյ իրիք • մէջք • գտ՝ օրթա հօլչիւնիւն եաբըսը։

Կիսապատանեակ • նեկի • աւ • ալ • աց • ք • (գԽ)։ պատանի փոքր • որ չէ հասեալ ի չափ պատանեկութեան • գտ՝ իկիզմի եաչընա վարմայան օղլան։

Կիսապատիժ լինել • ‖ սակաւ ինչ պատժիլ • գտ՝ եաբը պատչեգ թէքթիր օլմագ։

Կիսապատկեր • ի, աւ • ալ • աց, ք • (ածական)։ այն՝ որ կիսով չափ կամ սակաւ ինչ նմանի սկզբնատիպին իւրոյ • գտ՝ եաբը պատչեգ իլք հօրինէկկինէ պէնզէյէն։

Կիսապար • (ածական) կամ (հոլով)։ կէս մի պարելով կամ պատեալով զիւրիք • գտ՝ եաբը գուչատարագ։

Կիսապարգև • (ածական)։ այն՝ որ առնու զկէս պարգև • գտ՝ եաբըմ, ազ պագշիշ ալան։ եա, այն՝ որ ոչ զկէս պարգև և եթ • գտ՝ եաբըմ պագշիշ վէրէն։

Կիսաս, կամ Կիսասս • ի, իս • ից, իւք • ‖ տես Կայսր։

Կիսասատ • (ածական)։ պակաս կամ նուազ ըստ առաւելութեան • գտ՝ ազ պուչըգ չէօմլըս։

Կիսատահման • (ածական)։ միջատահման • միջին։ իբր այն՝ որ կէս մի ի միոյ է, և կէս մի ի միւսոյ • գտ՝ օրթա • գաբըշըգ։

Կիսատարկաւագ • ի, աւ • ալ, աց, ք • (գԽ)։ պաշտօնեայ եկեղեցւոյ՝ որ ունի զչինգերորդ աստիճան և փոքր է իշխանութեամբ քան աւագ սարկաւագն • գտ՝ քիւչիւք չէմմաս։

Կիսատարկաւագութիւն • թե։ (գԽ)։ սարկաւագութիւն՝ որ է ընդ իշխանութեամբ աւագ սարկաւագութ։ գտ՝ քիւչիւք չէմմալըգ։

Կիսատես • սեաւ, իս • իւ • ից, ք • } Կիսատև • ոյ, ով • ոց, ովք • } (ածական)։ կամ ի, իս • իւ • ից, ք • } այն՝ որ չէ այնչափ սեաւ • գտ՝ էօմէր։

Կիսատես • ի, իս • իւ • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որ չէ ի նոյն սեռէ, կամ ըստ իմիք է ի նոյն սեռէ, որպէս՝ Կիսատես ասին անբանիք նկատմամբ ընդ բանականացս կենդանութեամբ և եթ և ոչ բանականութեամբ • գտ՝ եաբը չինալը։

Կիսատուբբ • ‖ տես Կիսամաքաւր։

Կիսատպան • ‖ տես Կիսամահաղող։

Կիսատատոր • (գԽ)։ ոչըրակ կիսատ ձեւով։

‖ տես եւս Կիսեղիմանիայ։

Կիսատատուած · (գոյ) · իբր անկատար ձեռնարկ։ ‖ եւս տես Կիսագիք։

Կիսատ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Կիսակատար։

Կիսատաղ · (գոյ) · կիսատ տաղ. գրուած տաղի՝ որ չէ աւարտեալ. գ՛ն, գուսանաց սերոյ։

Կիսատուր · ‖ տես Կիսապարգեւ։

Կիսարձան · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · պատկեր կենդանւոյ՝ ի քարէ կամ յայլ նիւթոյ, որ կիսով չափ պատկերն ի մէջն ի վեր քանդակեալ է · գ՛ն, եաթը պէլտէն եօգարը ջուլտուզ սուրեթ։

Կիսացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ, (առնոյ) · կէս առնել. պակասեցուցանել ի կատարե լուծէ · գ՛ն, եաթըմ եթմէք. էքսիլթմէք։

Կիսաւեր · (ածական) · կիսով չափ աւերեալ և խանգարեալ · գ՛ն, եաթըսը պօզուլմուշ։

Կիսաւոր · ի, աւ · ից, ից · (ածական) · ումանք կէ՛ք · գ՛ն, պազըլարը։ Եւս, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կիսով չափ · կէս մի · գ՛ն, եաթը եաթըյը։

Կիսաւուրցն · (գոյ) · ժամանակն՝ որ ի կէս աւուրց ուրուք · կամ ի հասանել կատարելութեան հասակին · գ՛ն, քէմալըյէթէ չայըը, եաշը։

Կիսաւիրկուան · վրկման, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · անկատար վրկութիւն · գ՛ն, եաթը քուրթուլմա։

Կիսաքոյր · քեռ, քերբ · քերց, քերբք · (գոյ) · քոյր՝ որ է ի միոյ հօրէ և ոչ ի միոյ մօրէ, կամ ծնեալ ի միոյ մօրէ և ոչ ի միոյ հօրէ · գ՛ն, էօյէ գըզգարըսաշը։

Կիսեղբայր · բօր, բարբ · բարց, բարբք · (գոյ) · եղբայր ի միոյ հօրէ և ոչ ի միոյ մօրէ, կամ ծնեալ ի միոյ մօրէ և ոչ ի միոյ հօրէ · գ՛ն, էօյէ գարսաշը։

Կիսեղկ · ի, աւ · ից, ից · (ածական) · այն՝ որ կէս մի է եղկ · ոչ այնչափ ջերմ։ գ՛ն, ըլըճաղը։

Կիսենթամնիայ · ի, իւ · ից, իւք · (գոյ) · է նշան լինի՝ որ դնի ի վերջ տողին՝ յորում անկատար ինչ անհնար վանկ մի կամ երկու · որպէս ա-գահ, ան-միտ, ապէ-բատ, և այլն · իսկ կատարեալ ենթամնայն է, որ դնի ի տողադարձի բարդ բառից, որոց մասունքն ունին զնշանակութիւն լինչ · որպէս մեծ-ակն, կենցաղ-օգուտ, և այլն։

Կիսեփեաց · փեցի, աւ · ից, ից · (ածական) · այն՝ որ կէս մի եփեալ է · ոչ քաջ եփեալ · գ՛ն, եաթը պուշմիշ։

Կիսէջ · սէջայ, ով · ոց, ովք կամ օք · (գոյ) · ջուր՝ որ է խառնուրդ կենդանւոյ, որոյ հայրն սովորաբար լինի էշ և մայրն ձի · երբեմն առնել ի մօրէն ասի Կիսաձի · գ՛ն, գաճըր։

Կիսընթաց · (ածական) · կիսով չափ ընթացօղ, որ ասի վասն հրաւոյ և երկաթի · գ՛ն, եաթը պուշըդ կիսիչի օլան։

Կիսոյ կէս · ‖ մի մասն կիսոյ բոլորոյ իրիք · գ՛ն, չէյրէք. եաթը պուշըդ։

Կիսովին · (ներգ. գ՛նովին) · կիսով չափ · ըստ կիսոյն · գ՛ն, եաթըմ։

Կիսորդ · ի, աւ · ից, ից · (ածական) կամ (գոյ) · կէս մասն · գ՛ն, եաթըմ փայը։ Եւս, թիւ բաղկացեալ ի կիսաւոր թուոց։

Կիսաւեան · ան, ամբ · անց, ամբք · (գոյ) · բառ լատինական, որ նշանակէ աւազան · գ՛ն, հաւըզ։

Կիսօրեայ · (ածական) կամ (ներգ.) · կիսաւոր աւուրքը · յանլուցեալ տիս · վաղամեռիկ · գ՛ն, գուսաբ կիւնլէրը իլէ։

Կիվռա, կամ Կիվռա · ի, իւ · ից, իւք · կամ ից, ից · (գոյ) · բառ յունական, որ ասի ի մեղ քառեայ խորանարդ · է իր ինչ քառակուսի ի վեց կողմանից եւս հաւասար · գ՛ն, զար · մուգաապ։

Կիտ · (գոյ) · իբր պալար · կամ բեւեռ, որոյ գլուխն պղնձի է և պալարակաձ · գ՛ն, գաթարա · գաթարալը հընքսեր։

Կիտագրեմ · եցի · եա՛ · եալ · (ներգործ) · կէտագրել. կէտ նպատակի կամ տեղւոյ կամ ժամագրութեան որոշել. սահմանել · գ՛ն, վաղըճ, նիշանլըգ՛ն, սինօր գոմագ · Եւս, դնել զկէտ ի բանս գրուածոց · գ՛ն, նօգթալամագ։

Կիտակ · ի, աւ · ից, ից · (գոյ) · կէտ սահմանեալ · կանոն հաստատեալ բանից կամ գրոց · գ՛ն, գանուն. թիւրքե։ Եւս, փոքր կէտ · ընդին և դուզնաքեայ նիշ գծից · գ՛ն, քիւչիւք նօգթա։

Կիտանկար · ‖ տես Կիտագծագրութ։

Կիտառակեան · ի, աւ · ից, ից · (ածական) · այն՝ որ ունի զկէտ և զսահման · ժամանակաւոր · գ՛ն, էօլչիւլիւ · վաղըճլը։

Կիտաս, կամ Կէտաս · ի, իւ · ից, ից · ‖ տես Կէտ, որ է վիշապ ձուկն։

Կիտաւած · ից, ով · ոց, ովք · (գոյ) · ելանէ սա ի բառէս Կիտ կամ Կէտ, իբր պալարակաձ կամ կէտ կէտ յօրինուած ինչ, կամ գործած · գ՛ն, գաթարալը, նօգթալը իչ։ Եւս, յօրինուած ինչ ի վերայ ասկւոյ

իբրև գանագին ծաղիկս կամ պլ ինչ իբս • գաՀ, մինչ, Ես, է յօրինուած ինչ յոսկւոյ կամ յարծաթոյ՝ զոր կարեալ մանր իբրև զկորկ, շարեն ՚ի վՀ ոսկեղէն կամ արծաթեղէն կազմուածոց • գաՀ, կէօվէրսկ • քէրկէՓ իշի •

Կիտուածագործ • ի, աւ • ից, օք • (գ•ց) •

Կիտուածագործ • } արուեստաւոր՝ որ շինէ ՚ի վՀ ոսկեղինոց պէս պէս կերտ կերտ յօրինուածս • գաՀ, մինչեվ • նագըշ քեար •

Կիտր • (նախդիր հոլովի) • • • • • • }

Կիտրան • ի, իւ • իցդ, իւք • կամ աւ • ից, օք • } (գ•ց) • բառ յունական, է դեղինագոյն և ախորժահամ պտուղ ինչ ՚ի սեռէ լեմնիի • և լինի ՚ի չափ փոքր սեխի և կամ իբրև զմեծամեծ լեմնիս • Ոչ իբր է քաղցր և Թանձր յոյժ, զի Թեթև մասն նմին է յոյժ սակաւ և ցամաք • և առնէ սորին ևս ասի Կիտրոն • գաՀ, աղաՀ գաւուզնու •

Կիր • կրոյ, ով • ոց, ովք • (գ•ց) • է տեսակ ինչ քարի, զոր պրկեալ հրով՝ և ջրով ողողեալ ՚ի գործ ածի ՚ի պէտս շինուածոյ և ծեփոյ • գաՀ, քիրէչ •

Կիր • կրի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) • է արմատ Կրեմ բայի, և նշանակէ կրունկ • կրելութիւն • գաՀ, Թաշըմա • Ես, ՚ի բարդիլն ընդ անուամն՝ նշանակէ ունօղ կրօղ որպ հագեկիր, և այլն • գաՀ, Թաշըլը • Ես, պէսք • վար • իբր վարուին • պիտանութիւն • գործ • որ այսու նշանակութ ՚ի գործ ածի ընդ բայից զոր տես ՚ի ներքոյ • Ես, յոգնակի սորին Կիրք, տես ՚ի կարգի իւրում • ՚ի Կիր ածել, առնուլ, արկանել • ‖ ՚ի գործ ածել • ՚ի վար արկանել • վարել ՚ի պէտս ինչ • գաՀ, գուլլանմագ • խոման էՀմէք • ՚ի Կիր արկուին • ‖ գործածութիւն • վարուին ՚ի պէտս ինչ • գաՀ, գուլլանմա • խոման էՀմէք •

Կիրակագիր • գրի, աւ • ից, օք • (գ•ց) • ձն տառքն այնոքիկ, որք եդեալ են յաղխատակս տօմարաց՝ առ ՚ի ցուցանել զաւուրս կիւրակէից ՚ի բոլոր տարւոջ • և այսոքիկ տառք Ը օ Թ ձ ե ԶՀ է • Ը • Բ • Գ • Դ • Ե • Զ • Է •

Կիրակամատ • կամ Կիրակէմատ • և կամ Կիրակմատ • մոի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) • մտուին ՚ի կիւրակէ • երեկոյն կամ գիշերն շաբաթ աւուր, յորմէ հետէ կամ ըստ նոյ միաշաբաթ օրն • գաՀ, փապուր կէՀէխ • ձուսա էրԹէխ ագշամը •

Կիրակէ • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ց) • բառ յունական, որ նշանակէ աւերուիլ, աւերուն կան օր • այս բառ յատկացաւ ասել միաշաբաթ աւուր, յորում յարեաւ կեանքն մեր յՀ քՀ • գաՀ, պազար կիւնիւ • պազար •

Կիրառութիւն, կամ Կիրարկութիւն • (գ•ց) • ՚ի կիր առնուլն • գործածութիւն • գաՀ, գուլլանմա • խոման • ‖ ևս տես ՚ի ներքոյ Կիրընդունակութիւն •

Կիրընդունակ • ի • աւ • ից, օք • (ա՛ծ) • իբր ընդունակ բնաւորական կրից •

Կիրընդունակութիւն • } (գ•ց) • յանձն Կիրընկալութիւն • } առնուլն վրկին մերոյ յՀ զմարդկային կիրս • անօրհնութիւն բանին աստուծոյ •

Կիրթ • կրթի, իւ • ից, իւք • (ա՛ծ) • է արմատ Կրթեմ բայի, և նշանակէ կրթեալ • վարժ • հմտացեալ • սովորեալ • ուսեալ • տեղեակ • գաՀ, էՀլի վարգուՀ • էդիբլենմիշ • Ես, կրթական • սովորական • ընդելական • գաՀ, առէԹա • ալըշըլմըշ • Ես, իբր գոյական՝ նշանակէ կրթութիւն • հրահանգք • փորձ հանդիսք • գաՀ, ԹէՀրիւպէ • Թալիմ • Ես, փորձ • ջանք • գաՀ, չալըշԹ •

Կիրթերատան • ի, աւ • ից, օք • (ա՛ծ) • այն՝ որ կիրթ է և ընտանի ունել զերատան, որ ասի զՀիպ • գաՀ, կէմի կէլիր •

Կիրկ • կրկոյ, ով • ոց, ովք • (գ•ց) • չորացեալ և կերկիրը անկեալ ՀիւղՀ ծառոյ, արԹոյ, մացառի, եղէգան, և այլոց բուսոց • կրկատ • գաՀ, չալը՛ չըրփը •

Կիրճ • կրճի, իւ • ից, իւք • կամ աց, օք • (գ•ց) • նեղագոյն անցք ճանապարհի • անձուկ վայր • ճանապարհ նեղ՝ որ կերկաց կողմանց բարձրացեալ են լերինք կամ քարաժայռք • գաՀ, տաղ պօղազ • տէրպէնտ • կէչիտ • Ես, նեղուց ծովու • ծովկզերեայ նեղ խորՀք • գաՀ, տէնիզ պօղազը •

Կիւղ • կրից, իւք • (գ•ց) • է յոգնակին բառիս Կիր • որ է արմատ Կրեմ բայի • է փոփոխութիւն ինչ կամ այլայլութիւն զգայական բաղձանաց մարդկան՝ որ պատճառի ՚ի բարւոյ կամ ՚ի չարէ խիՀքէ • իբր կերկիք • վիշտ • յաւ • նեղութիւն • տառապանք • շարժումն նեղքին • գաՀ, ՀաձկեՀ • էվէմ • ՀշագգաՀ • սըգկէՀ • աշգ • Ես, որակութիւն • պլայլութիւն բնական իրաց • զգածմունք • գաՀ, քէյֆիյէթ • Հալ • Ես, բնաւորական յատկութիւն • հանգամանք • իբր

վաքք · կամ կրօն · գաշ, գաթը մախասուսկ-
էթ · չէքլ · Թարզ · ‖ եւս տես Կիր՝ ըստ
կրաւորական նշանակութեանն ։

Կից · (–ծ) ։ կցեալ · կցորդ · կամ հաղորդ ·
գաշ, պիթիշլիք · իլճագ · պիւէ · հէմ · Եա ,
իբրև գոյական՝ նշանակէ մի կողմն վիգի ·
գաշ, աչըգըն պիր Թարաֆը · Եա , լինի
նախադրութիւն, և նշանակէ՝ ի միասին ·
զոյգ ընդ · հանդերձ · գաշ, պէրապէր ·
պիւէ · Եա , յարեալ՝ ի բայս՝ լինի մակ-
բայ, և նշանակէ հաւասար · միաբան · ի
միասին · գաշ, պիրլիքտէ · Եա , յոգնակի
սորին Կից՝ երբեմն իբրև ածական, նշա
նակէ զոյգ · կցորդ · գաշ, չիֆթ · Եա ,
երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ կցոր-
դութիւն · միաբանութիւն · և տեղի միանալոյ
ձանապարհաց · գաշ, պիրլիք · Եա , Կից՝
նշանակէ զոյգ ոտից չորքոտանեաց ,
յորմէ և լինի կից արձակել՝ ընկենուլ՝
կամ հանել, որ է աքացել · գաշ, Թէքմէ ,
չիֆթէ վուրմագ · Թէփիք · Եա , մինչ
ասիցի Կից՝ ձանապարհ, նշանակէ տե-
ղի՝ ուր միանան կամ բաժանին այլ և այլ
ձանապարհք · գաշ , տէօրթ էօլ աղըզ ։

Կիցընծայ · ‖ տես Ընծայակից ։

Կիցընկէց , կամ Կից սընկէց · կնցի , իւ ·
աց , օք · (–ծ) ։ կից ընկեցօղ · աքացօղ ,
որպիսի են ոմանք ի գրաստուց · գաշ ,
Թէքմէ , չիֆթէ վուրան ։

Կիւ · կուշ , ով · ոց , ովք · (գոյ) ։ իբր մազ-
ապէտ · գաշ, սագըզ · ի բառէ ասի ելա-
նէ և բառս Կուենի , զոր տես ի տեղ-
ւոջ իւրում ։

Կիւաձոս · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ բառ
յունական, որ է ըմպանակ · բաժակ · և չափ
հինչ ըմպելեաց · գաշ , գաւաչ · իչքի
էօլչիւսիւ ։

Կիւբկիսն · ‖ տես Կիւբկիսն ։

Կիւիւ · (գոյ) ։ է Թռչուն հինչ խայտափե-
տուր , և Թագ՝ ի գլուխ իւր · դնէ զոյն ի
դալարաւէտ տեղիս , և ի լսելն զանաձայն
փսխոյն ձռնտուղելով , որով յայտնի բոյնն
իւր · ասէ , կիվիվ , կամ կիվկիվ · գաշ ,
պիր նէվ գուշուբը ։

Կիւկիւ · (գոյ) ։ է Թռչուն հինչ մեծ քան
զերը , և գոնէոյն նման նմա · լողայ ի վե-
ր ջրոյ , և առ ջրով դնէ զոյն իւր · գաշ ,
պիր ճինս գուշուբը ։

Կիւմէտիսն · ‖ տես Կեմէտիս ։

Կիւնիկոս · որ և Կիւնիկեան · (գոյ) կամ

(–ծ) ։ բառ յունական, որ է շնական · սա
է յատկացեալ մականուն Դիոգինէս փի-
լիսոփային և հետևողաց նորա ։

Կիւսապաղատ · ‖ տես Կուբապաղատ ։

Կիւս · ի , իւ · ից , իւք · կամ ց , ով · ոց ,
ովք · (գոյ) ։ վհուկ · կախարդ · հմայօղ ,
իբր գուշակ · գաշ, Քահին · պիւյիւճիւ ·
Եա , հմայք · կախարդութիւն · գաշ, պիւյիւ ։

Կիւսակերտող · ի , աւ · աց , օք · (գոյ) կամ
(–ծ) ։ կախարդ՝ որ կերտէ և շինէ զը-
կիւս կամ զհմայս · գաշ , պիւյիւ էտէն ։

Կիւսհմայ · ի , իւ · ից , իւք · (–ծ) ։ այն՝ որ
հմայէ կիւսիւք · գաշ, Քահինը · պիւյիւճիւ ·
Եա , իբր այն՝ որ երթայ առ հմայօղս ·
գաշ , Քահինէյա , պիւյիւճիւիւ կիտէն ։

Կիւրակէ · ‖ տես Կիրակէ ։

Կիւրապաղատ · ‖ տես Կուբապաղատ ։

Կիփիս · (գոյ) ։ բաժակ մեծ · սկահ · սկիհ ·
գաշ , պէօյիւք գաւուչ ։

Կիքրիս · (գոյ) ։ է անուն Թռչնոյ միոյ ·
գաշ , պիր գուշ իսմի սիր ։

Կլայ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյ) ։ բառ պյուղ-
գական, իբր ամրոց · բերդ · գաշ , գալէ ։

Կլայեակ , կամ Կլայեկ · կիկի , աւ · ոց , օք ·
‖ տես Աչագ ։

Կլանեմ · կլի · կլաւ · ել · (Ներգործ) ։ զեղ-
եալն ի բերան առանց ծամելոյ ի վայր
ընդ կոկորդն տանել՝ որպէս զսմսկ ջրոյ ·
գաշ , եաթմագ · Եա , ընկղմել · խորասոյզ
առնել · գաշ, պաթըրմագ · Եա , մինչ ասիցի
կլանել զոգւ՝ զշունչ և ոգի , նշանակէ
շունչ առնուլ · ընչել · ոգի առնուլ · գաշ ,
նէֆէս ալմագ · ‖ տես ևս Ընկլուսմ ։

Կլափաշարժ · ի , իւ · ից , իւք · (–ծ) ։ այն՝
որ շարժէ զկլափն · շարժօղ ծամելեաց ·
գաշ , չէնէօնիւն օյնատան ։

Կլափն · փին , ամբ · անց , ամբք · (գոյ) ։
կղակ · վերին և ստորին ծնօտ կենդանւոյ ·
որ ի ներքուստ է իբր ափ կլանելոյ ու-
տելեաց և ըմպելեաց · և այս բառ առա-
ւել նշանակէ ստորին ծնօտն · ասէ ,
գուշ · գաշ , չէնէ ։

Կլիմ · ի՝ կամ ց , իւ · ից , իւք · } (գոյ) ։
Կլիմայ · ի , իւ · ից , իւք · }
բառ յունական, նշանակէ նահանգ · գա-
ւառ · բաժին · որոշեալ կողմն երկնի և
երկրի ըստ աստղաբաշխից և աշխարհա-
գրաց · գաշ , իգլիմ · ակլմ , Եա , վիճակ ·
աստիճան երկրի · գաշ , տէրէճէ ։

Կլնեմ · կլի · կլաւ · ուլ · ‖ տես Կլանեմ ։

Կանանեմ՝ կանի, կին, կամ կանա՛, եալ. } Ներգործ
Կանաւեմ՝ } եցի. եա՛. եալ. }
Կանեմ՝ } }
Կանեցուցանեմ՝ յուցի. ցո՛. եալ. (ՈՆՈՂ) } }
խառնել. խայտել իրաք կամ նմանս թե՛. ՓՁ՝ ըսբրմագ. գագալամագ. սօգմագ. տալամագ. Եա, մարմրքել. կակծեցուցանել. մարմաջեցուցանել. ՓՁ՝ կիմիմիմ. քիմիմիմ. Եա, բայս Կանեմ՝ երբեմն իրբև չէզոք, նշանակէ կին կրել. մարմաջել. ՓՁ՝ կիմիլիմ. կիմիմիմ. ‖ տես ևս Կաւեմ

Կանի. կանայ, ով. ոց, ոք. (ՈՆ). կանոչ, այսինքն խառնարող և յարիչտակող լռելեան. գող. ՓՁ՝ կիմալի չալան. իբրև ըսբրող. Եա, ընչաքաղց. ագահ. ժլատ. ՓՁ՝ նաքէս. միամիմբ։

Կանիկ. կանան՝ կամ կանկի, ամբ. անց, ամբք՝ կամ ոք. (ԳՈՅ). գնաւականև փաթաթի կամ պատառ մաղիլ կամ թելից. ՓՁ՝ եուամագ. Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ կանկեալ. նուաստեալ. ՓՁ՝ պիւղիւլիիւշ. զապթ օլունմուշ։

Կանիկ կալ. ‖ կանկիլ. կարկամիլ. կորանալ. ՓՁ՝ իբրի գաթ օլմագ. պիւղիւլմիք։

Կանանիք. անաց, ոք. ‖ տես Կանուհիներ։

Կանաւեմ. եցի. եա՛. եալ. (ՆԵՐԳՈՐԾ). կանոնաւորել. ՓՁ՝ ռնչտ. ՓՁ՝ իբրեսրբ. նաքէս. Եա, զալիր. պիղծ. լի ժանտութե՛. ամօթալի. ՓՁ՝ մէքբուշ։ Եա, կանոնող. խայտող. թռնաւսր. ՓՁ՝ ըսբրբմիլ. սօգուշմուշ։

Կանութե՛. թե՛. (ԳՈՅ). կանի գողն. գողնութիւն. ժլատութիւն. ռշտութիւն. ՓՁ՝ նաքէսլիք. միւսիքլիք։

Կանկանք. անաց, ոք. (ԳՈՅ). կարկամիլն. կանկի գալն. գալարումն. կորացումն. ՓՁ՝ իբրի գաթ օլուշ. պիւղիւլմէ։

Կանկատարագ. ի, իս. ից, իսք. (ՈՆ). այն՝ որ է իբրև զկանկալ, կամ զկանկ. ՓՁ՝ պիւղիւլիւլիշ՝ եուամագ կիպլի։

Կանկեմ. եցի. եա՛. եալ. (ՆԵՐԳՈՐԾ) }
Կանկեցուցանեմ. յուցի. ցո՛. եալ. (ՈՆՈՂ) }
առնել իբրև զկանկ. կարկամել. կորացուցանել. կաշկանդել. ամփոփել. ՓՁ՝ պիւղմէք. էյմէք. միւսմէք. իբրի գաթ կիմէք։ Եա, բայս Կանկեմ՝ երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ կարկամիլ. կանկի կալ. կորանալ. ՓՁ՝ իբրի գաթ օլմագ. պիւղիւլիւլմէք։

Կանկնծամ. ացի. ցի՛ր. ալ. } ‖ տես Կաղկանձ։
Կանկնձեմ. . . . . } ձեմ։

Կանկաթիւն. թեան. ‖ տես Կանկանք։

Կանու. ծուի. աւ. աց, ոք. (ՈՆ). կանոնող, կամ կիրչանող. բարկ. խայտող. կանեցուցիչ, որպէս պղպէղն, սոխն, մանանեխն, և այլն, որոց հաճն խայտել զբիմանն և հառն զուրչան. ՓՁ՝ քէսքին. ածլ։ Եա, նմանութե՛ ասի ի վեր խիստ և ծանր բանից. իբր գառն. գժնդակ. կանեցուցիչ սրտի. ՓՁ՝ եիւրէյի սըզլատան. տատլայան։

Կանուագին. գնի, իւ. լոյ, իւք. } (ՈՆ).
Կանուագոյն. գունի, իւ. լոյ, իւք. }
առաւել և լոյժ կանու. դառնագոյն. կակըծեցուցիչ. լոյժ. ՓՁ՝ փէք քէսքին. ածլ։

Կանուագունդ. ոյ, ով. ոց, ովք. (ԳՈՅ). դեղ կանու. ՓՁ՝ քէսքին իլաճ։ Եա, նմանութեամբ՝ բանք հոգևոցք, որք դեղ են ախտից հոգւոյ։

Կանուած. ոյ, ով. ոց, ովք. (ԳՈՅ). խայտ. խառնուած. կանուելն. ՓՁ՝ սըզլատ. ըսբրբլ։

Կանուակիծ. (ՈՆ). կանուելի՛ կամ սաստկագոյնս կանուող. կակծեցուցիչ յոյժ. ՓՁ՝ փէք սըզլատան. ածլատան։

Կանուակիծ առնել. ‖ չարաչար և անհնարինս կակծեցուցանել. սաստիկ տոչսրել. ՓՁ՝ փէք սըզլաթմագ. ածլթմագ։

Կանուահամ. ոյ, ով. ոց, ովք. (ՈՆ). այն՝ որոյ հաճն է կանու և բարկ. ՓՁ՝ քէսքին. ածլ տատլը։

Կանուեմ. եցի. եա. եալ. (ՆԵՐԳՈՐԾ). իբր կատուել. քթուել. կատելով քաղել. կորզել. շորթել. ՓՁ՝ քօփարմագ. տէօշիւրմէք. ‖ տես ևս Կանձեմ։

Կանութիւն. ‖ տես Կանուութիւն։

Կանսին. ‖ տես Ի վերոյ Կանու։

Կանուութի՛. թե՛. (ԳՈՅ). բարկ և կանու գոլն. թթուութի՛. դառնութի՛. և կանոզութիւն. ՓՁ՝ քէսքինլիք. քէսքրէնլիք. ածլըզգ։

Կանտամ. ացի. ա՛. ալ. ‖ տես Կանձեմ։

Կակամ. եցի. եա. եալ. (ՆԵՐԳՈՐԾ). կակոցել. կկոցուա կամ մագուգաւ գոլտնել ըզկատաւ ղէնս. ատապանակել. նիհ թել. գործել զկատաւ. Նոյնպէս և հիւսելն սորին զատապան, ասի երբեմն կկել. ՓՁ՝ մէքլիք լիլ իչլէմէք. տօգուշմագ։

Կակղայն. ի, իւ. ից, իւք. (ՈՆ). այն՝ որ ունի զկակղացեալ յօնս. բարձրայն. ՓՁ՝ չաթըզ գաշլը։

Կակղամ. եցայ. եա՛ց. իլ. (ՆԵՐԳՈՐԾ). կկիղ լի-

Նեղ կամ նսեմ. միջով չափ կորանալ իբրև գլուխ. հանգչիլ ի վերայ ոտից՝ յեցմամբ անձամբ յանձն. ասիլ, կոխոտ ընկնել. նսեմ. գործ, չէօմէլմէք։

Կկուանի. կկղանի, ամբ. անց, ամբք. } (գոյ)։
Կկիղ. (նախդրէս հոլովի) . . . }

ընդգծանիւն. կկուզ նսեմիլն. ասիլ, կոխոտ ընկնելը. գործ, չէօմէլմէխ։

Կկոց. ի, աւ. ից, ք. } (գոյ)։
Կկոցայ. ի, իւ. ից, իւք. }

իբր թաղչաի գործի ինչ սրածայր և մէջն գաւարիկ, ուր անցուցեալ գէղէգն փաթաթեալ թելանաւ, ձգեն զայն ձեռամբ ի միոյ կողմանէ առէջին ի միւս կողմն, որով կազմի կտաւ. գործ, ՚ռ.քիք։

Կկոցեմ. եցի. եա. ել. (նէրգործ)։ տես Կկեմ. Ես, կցորդել. միացուցանել. գործ, այլը սիրելիք գաւառչեցւոյս. Ես, ասի կկոցել զայս. գործ. կկօզ գըփմագ. Ես, կրաւորական սորա Կկոցիմ, երբեմն իբրև չէզոր՝ նշանակիչ կկոցաձև կամ մանուկաձև լինել տակաւ աշաց՝ փոս գոյանելով. գործ, կկօզվէրի զայնիքիւնիք։

Կկու. կկուի, աւ. ից, ք. (գոյ)։ Թռչուն ինչ նման վայրի աղաւնոյ, և ձայնէ տեսեպ գոյ գոյ գոյ. և եթէ ոք տացէ զայս ձայն՝ ինքն փոխէ զձայնն՝ և ասէ, այլ այլ այլ. ուսաի կոչի Թուղքերէն գուգու գուշու, կամ խալխլիկ։

Կկուզ նսեմ. ՚ռ տես Կկղմ։

Կկչեմ. եցի. եա. ել. (չէշտ)։ իբր փթթիլ. ծաղկիլ. գործ, աշըմագ. չիչէքլէնմէք։

Կղազմաւթիւ. թեան. (գոյ)։ երկպառակութիւն. խառնաթիւն. գործ, լքի փըրփաղըգ։

Կղաթ. ՚ռ տես Կղկղաթ։

Կղամ. ոյ, ով. ոց, ովք. (գոյ)։ աղմուկ. վրդով. խառնաթիւն. շփոթութիւն. գործ, վիւվէլէլ։

Կղարթք. իկ, իւք. (գոյ)։ բառ ռամկական, իբր կախարդք. յուսահատք. հմայք. բըժժանք. կախարդական նշանագիծք, կամ նուիրակ կախարդաց. գործ, համայիլ։

Կղբու ձու. ՚ռ տես Կուղբ։

Կղկղ. ՚ռ տես ի նեբբոյ Կղբիկոս։

Կղկղական. ՚ռ տես Կղբիկոսական։

Կղկղիկոս. ի, աւ. ից, ք. (ծ) կամ (գոյ)։ բառ յունական, վիճակ. ժառանգութիւն. և ուխտ եկեղեցւոյ. վիճակաւորք. եկեղեցական ոք. և տուրքն՝ ի պաշտօնեայս եկեղեցւոյ. փոքր ասուլճանաւոր. դոլիր.

գործ, քիւչիւք մէրթէկլէի. չէմմաս։

Կղկղիկոսական. ի, աւ. ից, ք. (ծ)։ այն ամ՝ որ վերաբերի առ կղկղիկոս և առ ժառանգաւորս եկեղեցւոյ. գործ, չէմմասա մախասաս։

Կղկղիկոսութիւն. թեան. (գոյ)։ վիրին կամ տուրքն ասուիման և կարգ եկեղեցական վիճակաւորի. վիճակաւորութիւն. գործ, չէմմասլըգ։

Կղնցուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (ՙռդող)։ գլեցուցանել. հոլովեցուցանել. գործ, եռավարլամագ. Ես, հասեցուցանել. վարել. մղելով ի բաց հանել. գործ, ագըթմագ. պօշաթմագ։

Կղղային. պիոյ. ով. ոց. ովք. (ծ)։ սեպհական կղզեաց. բնակիչ կղզւոյ. գործ, ատալը։

Կղղեակ. զեկի. աւ. ից. ք. (գոյ)։ փոքրիկ կղզի. գործ, քիւչիւք ատա։

Կղղեցի. ցւոյ. եաւ. եաց. եաք. ՚ռ տես ի վերոյ Կղզային։

Կղզի. զւոյ. եաւ. եաց. եաք. (գոյ)։ տեղի ի մէջ ծովու, այսինքն բարձր ի վեր քան զջուրն, յորում գտանին բնակիչք և շինուածք. գործ, ատա։

Կղմեմ. եցի. եա. ել. (նէրգործ)։ իբր կուզ առնել ի կապն. պնդել. հանգուցիւք. հանգոյց առնել. գործ, իլլիք, ալըշվէրիմ էմմէք։

Կղնիայ. ՚ռ տես Կլնիայ։

Կղկաթ. ՚ռ տես ի նեբբոյ Կղկղաթ։

Կղկաթեմ. եցի. եա. ել. (չէշտ)։ խանգաղաթիլ. կաթոդնիլ. ի սէր ուրուք իբր կուզ կուզ կաթել և հալիլ. կաթօթիւ նայիլ զինի ուրուք. գործ, սէվմայա, աշգա ալուշ օլմագ. կէօնիւլ պաղատագ։

Կղկղաթ. ի, իւ. իկ, իւք. (ծ)։ կղկղաթեալ. խանդակաթ. կաթոդին. գործ, աշըգ. հասրէթլի։

Կղկղալ. ացի. ա. ալ. ՚ռ տես Կղկաթեմ։

Կղկղանք. անաց, ոց. (գոյ)։ աւելորդն ուտելեաց կենդանւոյ՝ որ ի դուրս քամի կամ ելանէ ընդ երեսանն. աղբ. ապաւառ. գործ, պօգ. նէճասէթ. միւրա. միւրտարլըգ. Ես, դիրտ՝ որ ի զտիլն իրաց ինչ՝ որպէս հրահանգելոյ, ինձանէ յաւտակ անօթոց. գործ, թօրթառ։

Կղկղեմ. եցի. եա. ել. (նէրգործ)։ անցուցանել ընդ քամոյ. մղել. զտել յաղտոյ՝ ի մերկ. կամ ձնդել. ձմլել. գործ, սիւզմէք. սըզմագ. կղմէք. Ես, կրաւորա-

կան սորա Կղկղիմ, երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ մղել. Թորիլ. գաձ, սիւզիւլմէք։

Կղկղումն. գման, ամբ. անց, ամբ. (գոյ)։ կղկղելն, և կղկղիլն. մզումն. գաձ, սիւզմէմ, սիւզիւլմէմ։

Կղմինդր, կամ Կղմինար, կամ Կղմիգր. ծնդէր՝ կամ մինդէր, կամ ի՝ ց, երբ. երաց, երբք. (գոյ)։ գրի և Կղլմինդր, Կղլմիար, Կղլմինար, Կողմիար. կ աղիւս կամ կաւ թրծեալ և խոզովակաձև, զոր շարեն ի վերայ տանեաց տղնաղևելով ընդ միմեանս, յորոց սահեալ ջուրք անձրևաց՝ յերկիր հեղանին. գաձ, քիրէմիթ։ Եա, է այլ տեսակ իմն քառակուսի կամ բազորչի, զորս ի գործ ածեն որմնադրքք. գաձ, Թուղլա։

Կղմինդրագործ. ի, աւ. աց, զք. (ածՙ) կամ (գոյ)։ արուեստաւոր՝ որ շինէ կամ վաճառէ զկղմինդր. գաձ, քիրէմիտճի. Թուղլաճը։

Կղմուխ. (գոյ)։ է անուն խոտոյ երկար, որ ասի լինել դեղձենոյ. գաձ, ինտուղ օթու։

Կղուիմ. եցայ. եաց. իլ. ‖ տես Կծիկ կալ։

Կձայատակ. ի, աւ. աց, զք. (ածՙ)։ այն՝ որոյ յատակն է կձեայ. սալայատակ. քարայատակ. գաձ, մերմէր գալտրըմլը, տէօշէմլի։

Կձասալ յատակ. ‖ յատակ և տեղի կձեայ. վայր զարդարեալ կձեայ քարիւ. գաձ, մերմէր տէօշէմէ, գալտրըմլը։

Կձայ. կձէի, իւ. իցՙ իւք. (ածՙ)։ այն՝ որոյ նիւթն է կիր. շինեալ ի կիրոյ. որ և ասի Մարմարիտնեայ. գաձ, մերմերաէն։

Կձեայարկ. ի, աւ. ացՙ զք. (ածՙ)։ այն՝ որ ունի զյարկ կամ զշինուած ի կիրոյ, որիւ ասի՝ Կձեայարկ տաճար. գաձ, մերմեր օտալը, եափաալը։

Կձէղէն. ղինի, աւ. ացՙ զք. ‖ տես Կձեայ։

Կձիճ, կամ Կձուճ. կճճի՝ կամ կճճոյ, աւ. ացՙ զք. (գոյ)։ պնակ խեցեղէն. գաձ, չէօմլէք. կիւվէճ, Եա, միզանոց. գաձ, հավըզը։

Կձղակ. ի, աւ. ացՙ զք. (գոյ)։ է զունդն Թաթխից չորքոտանի կենդանեաց, որպէս ոչխարի, եղջին, և այլոց. գաձ, հայվանաճի Թըրնաղը։

Կձղակաբաժին. ծնի, իւ. իցՙ իւք.
Կձղակաբաշխ. ի, իւ. իցՙ իւք.
Կձղակահերձ. ի, իւ. իցՙ իւք.
կամ աւ. ացՙ զք. (ածՙ)։ այն՝ որոյ կձղակքն են յերկուս

բաժանեալ կամ բաչխեալ և հերձեալ, որպիսի են ամենք ի չորքոտանի կենդանեաց. գաձ, չաճալ, եարըգ Թըրնագը։

Կձղականամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոՙ)։ լինել իբրև զկձղակս. գաձ, Թըրնագ կիպլի օլմագ. Թըրնագ պաղլամագ։

Կձղակաւոր. ի, աւ. ացՙ զք. (ածՙ)։ այն՝ որ ունի զկձղակս իբր կձղակաբաշխ. գաձ, Թըրնագլը։

Կձղակաւորիմ. եցայ. եաց. իլ. (չէզոՙ)։ ունել զկձղակս. կձղակաւոր լինել. գաձ, Թըրնագը օլմագ։

Կձղանամ. ացայ. ցիր. ալ (չէզոՙ)։ կարծրանալ մարթոյ հանդերձ ոսկերօք. գաձ, քեմիք լուկ տէրի գավլէնմէք։ ‖ և տես ի վերոյ Կձղականամ։

Կձկեմ. եցի. եա. եալ. (չէրգոՙ)։ զսակել. սեղմել. ամիռվել. գաձ, սըզմագ։

Կձրիմ. ‖ տես Կրձիմ։

Կմախեմ. եցի. եա. եալ. (չէրգոՙ)։ իբր կոտորել, ջարդել զսակեան. ջլատել. գաձ, քեմիքլերի գըրմագ։

Կմախք. իցՙ իւք. (գոյ)։ ոսկերք մեռելոյ, որպ մարմինն փտեալ է. գաձ, էօլիւ քեմիքլերի։

Կմաճաշակ. ի, աւ. ացՙ զք. (ածՙ) կամ (գոյ)։ իբր քաճաշակ. ի քիմս առեալ ճաշակ իմն. գաձ, չէշնի։

Կմայական, կամ Կմայեկ. ի, աւ. այ, զք. (գոյ)։ իբր սուտ զարդ. կեղծեալ պատճառանք. գաձ, եափմա սիւզէնի, Եա, իբր բիծ. սպի. պատ. գաձ, լէքէ։

Կմբայ. ի, իւ. իցՙ իւք. (գոյ)։ վահան. գաձ, գալգան։

Կմբեայ. (ածՙ)։ ունօղ զկամբ. իբր գմբեթեայ. պորտաւոր. ուռուցկի ի ձև պորտոյ կամ փորոյ. գաձ, գաբընլը։

Կմբեթ, կամ Կմպեթ. ‖ տես Գմբեթ։

Կմբեթաձև. ‖ տես Գմբեթաձև։

Կմբեթայարկ. ‖ տես Գմբեթայարկ։

Կմբեթանի. նւոյ, եաւ. (գոյ)։ մանրիկս ոմն է յոգնականէրս, և նշանակ գըմբեթք. գաձ, գուպպէլէր։

Կմբեթեայ. ‖ տես Գմբեթաւոր, ևս Կմբեայ։

Կմբուսուր. ի, աւ. ացՙ զք. ‖ փոխանակ գրելոյ կմբաւոր. ‖ տես ի վերոյ Կմբեայ։

Կնաճաղ. ի, աւ. ացՙ զք. ‖ տես Կնահան։

Կնակաւոր. ի, իւ. իցՙ իւք. (գոյ)։ մինչ նորդ գարշ խառնակութիւն կանանց պոռնկայ՝ կամ շնացելոց, որ ասեն զբան

միայն առ միւսն՝ զի յառաջագուսկ զնո առ չարագործութիւն • գաղ, գազրնաս • կիսի • անչուս •

Կնակասութիւն • ԹՆ • (գոյ) • մինչնորդութիւն գարշ խառնակութեան կանանց պոռնկաց • գաղ, գազրնասլըգ • կիսիվիճ •

Կնահան • ի, իս • ից • կամ աս • աց • ագ • (սԽ) • այն՝ որ Թողու և արձակէ զկին իւր • ի բաց հանօղ զօրինաւոր առնսին իւր • գաղ, գազրսլոնը պօշտան •

Կնահանութիւն • ԹՆ • (գոյ) • ի բաց հանելն և արձակելն զօրինաւոր կին իւր • գաղ, գազրսլոնը պօշտան •

Կնամարդ • ոյ • ով • ոց • ովք • • }
Կնամարդի • ուց՝ կամ դոյ • ուով • ուոց • ուովք • }
(սԽ) • այն՝ որ է իբրև զկին վատասիրտ • հինաւ • կանացի բարուք • ԹՅԼ • գաղ, գազրյա պէնդէր • նազիք •

Կնամոլ • ի՝ կամ ոյ • իս • ից • իւք • }
Կնամոլի • լուց՝ կամ լոյ • եաս • եաց • եաք • }
(սԽ) • մոլեալ և զակատեալ ի սէր կանանց • իգամոլ • վավաշոտ • գաղ, զէնտօսի • զէմիթրէ •

Կնամոլութիւն • ԹՆ • (գոյ) • զակատումն և առփանք առ կանայս • կնամոլի գոլն • գաղ, զէնտօսլըգ • զէմիթրլիք •

Կնասէր • սիրի, աս • աց, ագ • ‖ տես Կնամոլ •

Կնասիրութիւն • ‖ տես Կնամոլութիւն •

Կնաւ • ի, իս • ից՝ կամ աց • իւք • (սԽ) • Եւլանել առ ի բաւէս Կեանք • իբր կենդանի զօրութեՀ և յաւժոյ • տկար • կնամարդի • ԹՅԼ և մեղկ • գաղ, գազրյա պէնդէր • նազիք • գաւվիճեմիզ •

Կնաւագին • գաւնի, իս • ից • իւք • (սԽ) • առաւել և յոյժ կինաս • տկարագին • վատաթագին • գաղ, փէք զօրի, կէվշէք •

Կնաւասնորէ • (սԽ) • այն՝ որ է իբրև տկար և անոլխան ձորձ • գաղ, էաքի բուսպա նիսլի • Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ ձորձ հինաւ՝ ցանցառ և անուսական • գաղ, էաքի • տոյանմայաձագ բուսպա •

Կնաւեաց • սեցի, իս • ից, իւք • (սԽ) • այն՝ որ առէ զկին իւր • գաղ, գազրսլոնը սէվիչէն •

Կնաւեմ • եցի • եա՛ • ել • (Հէդեոծ) }
Կնաւեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (առոշ) }
տկարացուցանել • Թուլացուցանել • գաղ, զլայիչէնմէք •

Կնաւիմ • եցայ • եայց • իլ • (չԽղոյ) • անկանիլ յաւժոյ և ի զօրութԵ • տկարանալ •

Թուլանալ • գաղ, զաիչլէնմէք • կէվշէմէք •

Կնաւասութիւն • ԹՆ • (գոյ) • տկար և անզօր գոլն • վատասրտութԵ • գաղ, նազիքլիք • զաիչլիք • Ես, լաւժութԵ • ԹուլութԵ, սրտի ԿնաւասութԵ կասլն • գաղ, կէվշէքլիք •

Կնացեալ • ցեալ • ալ • ացս • ալք • ‖ տես Կնամարդ •

Կնացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (առոշ) • իգացուցանել • իբրև զկին տկարացուցանել • վատասիրտ առնել • Թուլացուցանել • գաղ, գազրը կիսլի գօրագործ էմմէք •

Կնաւոր • ի, աս • աց, ագ • (սԽ) • այն՝ որ ունի զկին • համաձայնացեալ • որ և ասի կանամբե • գաղ, գազրսլոը օլան • կէվլի •

Կնգմէնի • նոյ, եաս • եաց, եաք • (գոյ) • մարթ կենդանւոյ իբրև • իբր տղիտակ աքես կենդանլոյն • գաղ, գազրսլ •

Կնգուղ • գղոյ • ով • ոց, ովք • կամ գղի, աս • աց, ագ • (գոյ) • գլխարկ • վերջոր ձգնաւորաց կամ աբեղայից • գաղ, գազրսլոյ պաշլըղը •

Կնդակ • ‖ տես Կնասակ, կամ Կանդ •

Կնդանամ • ‖ տես Կնասանամ •

Կնդացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (առոշ) • կինել • հերաթափ առնել զգլխոյն • մերկացուցանել ի մազից • գաղ, Թազ, Թազ պաշլը էմմէք •

Կնդեմ • եցի • եա՛ • ել • ‖ տես Կնդացուցանեմ • և խոշտանգեմ •

Կնդնդոց • ‖ տես Կնասոց •

Կնդութիւն • ‖ տես Կնասութիւն •

Կնդրկաբեր • ի, իս • ից, իւք • կամ աս • աց, ագ • (սԽ) • այն՝ որ բերէ զկնդրուկ • գաղ, սաբլըկնա կէԹիրլին • Ես, ասի զձառսն՝ որ արտադրէ զկնդրուկ • գաղ, սաբլը պէնա ազաչը •

Կնդրկախառն • (սԽ) • խառն ընդ կնդրկի • գաղ, սաբլըկնա իլէ գարըշըգ •

Կնդրկեայ • (սԽ) • կազմեալ և շինեալ ի կնդրկաբեր փայտից • գաղ, սաբլըկնա ազաչընան եաիրլըլըշ •

Կնդրուկ • դրկի • աս • աց • ագ • (գոյ) • անուշահոտ ծխանելի ինչ իբրև զխունկ • որ է խիժ ծառոյ՝ որ վինն ֆրանկիսկոսբարիա և ի լերինս լիբանանու • և է տեսակ ինչ սորա սպիտակ և մաքուր • որ ժողովի յամարան և յաշնան • և ասի Կնդրուկ երեւելի • և միւս տեսակն է Թխագոյն և ոչ այնչափ աղնիւ • որ ժողովի ի ձմերան և ի գարնան • գաղ, սաբլըկնա • քիւնլիք •

ԿՆԻ • ‖ տես Ջկնի։

ԿՆԻԱՆ • Նոյ, ում • ոց • ովք • (Գ₀յ)։ ազգ ինչ պրուսոյ, որ բուսանի ՚ի գիշին և ՚ի յաղ տաղտուկ վայրս, և լինի իբրև զնոշոյտա տերև սեղ և կարծր և ջլային, յորում հիւսանն անօթս ինչ և զնստիր • Գ₀Ն, տազ • տազլոգ օթոս։ Ես, իբր շանաձանձ • Գ₀Ն, քէօփէք սինէյի։

ԿՆԻՆԱԲԵՐ • Ի, Իս • Ից, Իւք • } (ԱԾ)։
ԿՆԻՆԱՒԱՆ • (Նախդիր հոլովի) • } բերօղ և արտադրօղ զինիւն, որպիսի են Ձախին վայրք • Գ₀Ն, տազլըզ։

ԿՆԻՔ • Կնքոյ • ով • ոց • ովք • (Գ₀յ)։ հետք իւրոց տպաւորելոց • Նշան մատանւոյ • տիպ • դրոշմ • Գ₀Ն, տամղա։ Ես, Ներքանին ասիցՙ որ ՚ի վե հողոյ Թողու զհետս իւր՝ ասի Կնիք, և Թուի զի սխալմամբ իցէ գրեալն Կինք։ Ես, Կնքոց • մատանի • փոքրիկ կազմեցած ինչ յորում քանդակեալ է անուն ուրուք կամ այլ ձև ինչ • Գ₀Ն, միւհիւր • խադէմ։ Ես, զրոշմ • Նշան խայտ ՚ի ձակատս • Գ₀Ն, Նիշան • ալամեթ։ Ես, մպրատուիւրեն • Գ₀Ն, վաֆեթիվ։

ԿՆԻՔ ԲԱՆԻ • ‖ լուսին և վերջ խօսիցդ • հաստատուութիւն • վճիռ • դատակնիք • Գ₀Ն, սիմիլ • Նէթիճէի քէլամ։ Ես, մինչ գրիցեն Կնիք հօր, Նշանակէ խակաան և էական պատկեր հօր ՚ից, որ է որդին միածին՝ անժամանակաբար ծնեալն ՚ի հօրէ յառաջ քան զյաւիտեանս։

ԿՆՈՒՆՔ • ‖ տես Կունձն։

ԿՆԿԱԿ • Ի, աւ • ից, օք • (Գ₀յ)։ փոքրիկ հնգուղ • և ամ՝ որ նման է նմա • Գ₀Ն, քիւչիւք գարապաչ պաչըըլը։

ԿՆԿՂԱՒՈՐ • Ի, աւ • ից, օք • (ԱԾ)։ ունօղ զհնգուղ • վերզարաւոր, ոյոլ են աբեղայք։

ԿՆԿՈՒՂ • ‖ տես Կնգուղ։

ԿՆԱՃԱՅԻՆ • Ի, Իս • Ից, Իւք • (ԱԾ)։ ունօղ զձայն քաՆօղ շան՝ կամ կնճայ, այսինքն խոզից • Գ₀Ն, Եապան տօնուղ սէսլի։

ԿՆԱՆԻ • Նոյ, եաւ • եաց, եօք • (Գ₀յ)։ ծառ ինչ վայրենի երկայն տերևովք քան ըզտանձենիս • Է որ բարձր լինի, և է որ ցած իբրև զմեծ Թուփս ամենայ ոստովք և տերևովք • և ասի Խժաբեր, և իբր բոյն մեղուանց • Գ₀Ն, գարա աղաճ։

ԿՆՃԱՆԱՒ • ացոյ • ցիր • ալ • (ՀԷՂՈՒ)։ իբրև զկինձ վայրենանալ հպարտութիւն • ամբարտաւանիլ • գոռոզանալ • Գ₀Ն, Եապան տօնուղա կիպլի օլմագ • սէրթլէնմէք։

ԿՆՃԱՓՈՂ • Ի • աւ • ից • օք • (ԱԾ)։ իբրև գալտրեալ քթահոդք • խոտորնակ ծռակք ըմպանակաց։

ԿՆՃԱՃԱԷՄ • դիմի • աւ • ից, օք • } (ԱԾ)։
ԿՆՃԱԿԵՐՊ • Ի • Իս • Ից • Իւք • } (ԱԾ)։
ԿՆՃԱՑԵԱԼ • ցելոյ • ով • ոց • ովք • } (ԱԾ)։
Նման կնճռի խոզին • խոզաձէմ • խոզակերպ • վարազացեալ • Գ₀Ն, տօնուղ կիպլի։

ԿՆՃԱՆԱՄ • ացոյ • ցիր • ալ • (ՀԷՂՈՒ)։ կնճռանալ լինիլ, այսինքն տունալ զերկային ցուռկ խոզի, և կամ կերպարանիլ խոզենի ցուկաս • Գ₀Ն, տօնուղ կիպլի օլմագ։

ԿՆՃԵՂ • Ի, աւ • ից, օք • (ԱԾ)։ ունօղ զկնճիթ, կամ զմեծ քիթ • Գ₀Ն, խօրթումլու • պէօյիւք պուբունլու։

ԿՆՃԻԹ • ճթի, աւ • ից, օք • (Գ₀յ)։ իբր քիթ կնճռի • ցուռկ խոզի և վարազի և այլ Նման կենդանեաց • Գ₀Ն, տօնուղ, հայվան պուբունու։ Ես, կարծ նշանակիլ և կինճ • Գ₀Ն, Եապան տօնուղու։ Ես, պատիճ փղի, որ լինի երկայն իբրև բազուկ, որով առեալ զուտելիս՝ դնէ ՚ի բերանն • Գ₀Ն, խօրթում։

ԿՆՃԻԹՆ • ճթան, ամբ • անց • ամբք • (Գ₀յ)։ սեռական ինչ խոտոյ՝ որ և կոչի շուշմայ, և ունի Նորա՝ որ լինին իբրև զկորեակ, և իւղ Նորա ձիւնանման՝ ծանրահոտ • Գ₀Ն, սուսամ • սուսամ եաղը • շըրլըղան։

ԿՆՃՈՒՆ, կամ ԿՆՃՈՒՆ • ճնան • ամբ • անց • ամբք • կամ ճոյ • ով • ոց • ովք • (Գ₀յ)։ խառնուրդ կապոյ • փաթմաթեալ հանգոյց և ոլորք • կապ • Գ₀Ն, պաղ • տիւլպան • Ես, դժուարութի, և խորդանոցք • դաս • խափան • Գ₀Ն, զօրլուգ • տուզագ • Ես, խորհուրդ սրտի • յուզմունք խորհրդոց • Գ₀Ն, միշտ ալիքել • Ես, խորշումն դիմաց և ճակատ տուս • խոժռուութի • ասիլ, կռնճռմիլը • Գ₀Ն, պուբուղ • պուբըշլըգ • Ես, ասի կնճիռն ծնանիլ յերեսս • Գ₀Ն, եիւզիս պուբըշմագ։

ԿՆՃՌԵՄ • եցի • եաս • ել • (ՆԵՐԳՈՐՅ)։ խորշումեցուցանել • խիտ առ խիտ կրկնել • Գ₀Ն, եիւզիս պուբուշթուրմագ • Ես, կրաւորական սորա Կնճռեմի, իբրև չէզոք նշանակէ խորշումիլ իբր դիմաց կամ ճակատուս և կամ մորթի • Գ₀Ն, եիւզիս պուբըշմագ։

ԿՆՈՋԱԽՕՕ • Ի, Իս • Ից՝ կամ ից, Իւք • (ԱԾ)։ այն՝ որ խօսի ընդ հնոյ • Գ₀Ն, գարը ըլա սէօյլէյէն • Ես, այն՝ որ խօսի վասն այլոց զինն • Գ₀Ն, օգուձու։

Կնոջանման • ձև, իս • ից, իւք • (ած) • ի կնոջէ ձեւեալ • կանանցանման • պտ, գաղտնի տօմարաց։

Կնոջական • ի, աւ • ից, ք • (ած) • սեռական կնոջ • պտ • գաղտնի միութեանցիւք։

Կնոջասէր • սիրի • աւ • ից • ք • ‖ աես Կնամոլ։

Կնութիւն • թե • (գոյ) • կին գոլն առն ուրուք • ամուսնութիւն • պտ • զկնէնիւք • Ես • բնութիւն կնոջ • պտ • գաղտ թագնութիւն։

Կնուէնք • կամ Կնուք • (գոյ) • բառ ռամկական՝ որ է պղտութիւն • որ ասի Կնիք։

Կնչեմ, կամ Գնչեմ • եցի • եա • ել • (չէզոհ) • խանգիլ իբրև զկինէ • պտ • տօնուց միասին պաղերմագ • Ես • կանչել • ձչել • աղաղակ բառնալ • պտ • պաղերմագ • չաղերմագ։

Կնչիւն • (գոյ) • կանչիւն • ձչիւն • աղաղակ բառնալն • պտ • հայգերբեր • պաղերմագ։

Կնջան • (հոխորտիւն հոլովի) • ‖ աես Կնճռ։

Կնջիթ • ‖ աես Կնճռիթ • և Կնճռիթն։

Կնջուղաղ • (գոյ) • իբրև կենդանին խառնակի ի կնոջէ և յայլազգէ նման հղկերպարաքաղի։

Կնճռակ • ի, աւ • ից, ք • (ած) • այն՝ որոյ գլուխն թափեալ է ի մազից • կուսնաց ձաղատ • պտ, թագ • թագ պաշլը։

Կնճռանամ • ացայ • ցից • ալ • (չէզոհ) • կուսնալ • այսինքն հէրացաւիլ լինել • թափիլ հէրոց գլխոյն • պտ, պաշը թագ օլմագ։

Կնճռոտ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • է յայլ և այլ նիւթոց ինչ կազմեալ գործի ինչ որով բանեն զթելս նուագարանաց • պտ, թագնեանի • տագ չալաշագ չըպուդ։

Կնճռոտիլն • թե • (գոյ) • կուսնալ և ճաղատալն գոլն • ճաղատութիւն • և կամ կնճռ որ թափի զհէրս գլխոյ • պտ, թագ պաշլը • թագլըգ • քել • քելևիք։

Կնքագործ • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • արուեստաւորն որ գործէ և փորագրէ զկնիք • պտ, միւհիւր գազըչան։

Կնքադրամ • ոյ • ոց • ովք • (գոյ) • դրամ առեալ և առեալ չանդէպս վանն կնիք սպասիցն միաբանիւն տալոյ • պտ, վաֆթիվղ ագչասը։

Կնքազգեաց • գեցի, իս • ից, իւք • } (ած) •
Կնքազգեաս • ի, իս • ից, իւք • }
ունօղ չանձին զկնիք քո, այսինքն զմիաբանիւն • քրիստոնեայ • միաբաւ • պտ, վաֆթիվղ օլմագ։

Կնքահայր • հօր, հարք • հարց, հարբք • (գոյ) • անձն՝ որ ածէ զերեխայն ի միաբանիւն և ընկալնուլ ի գիրկս իւր ի սուրբ աւազանն, որ և միաբանին սան կոչի նորա և որդի հոգևոր • հայր կնքոյ միաբանիւն • պտ, սաղարբ • Ես • իբրև ածական՝ նշանակէ կնքաւոր • միաբոգ • միաբիչ • որպէս և քահանային ասի կնքահայր՝ զի միաբան զերեխան • պտ, վաֆթիվղ էաճն։

Կնքահայրութիւն • թե • (գոյ) • լինելն կնքահայր • պաչտօն կնքահօր • պտ, սաղարբնըգ։

Կնքամայր • մօր, մարք • մարց, մարբք • (գոյ) • կին՝ որոյ այլն կամ որդին կնքահայր եղեալ է երեխայի ուրուք • պտ, սաղարբնըն զկվէնի, անասը։

Կնքամայր • ոյ • ոց • ովք • (գոյ) • է շինովին և կատարեալ նիւթ իբրև զմայր, որում կնքեն զմաւզեղ • պտ, միւհիւր մաւմաւ • լէգաբ։

Կնքաւոր • աւի, աւ • ից, ք • (ած) • աւօղ ասէք զկնիք միաբանիւն • միաբիչ • պտ, վաֆթիվղկէն։ Ես • իբրև գոյական՝ կնքաւոր ասի ՔՒ, որ եւս մեզ զսրբաբար խորհուրդն միաբանիւն։

Կնքաւոն • տան, տիք • անց, տիք • (գոյ) • աեղն միաբանից • աւազան • պտ, վաֆթիվղ եէրի։

Կնքաւոր • ի, աւ • ից, ք • (ած) • այն՝ որ ունի զկնիք միաբանիւն և գործի • միաբանալ • պտ, վաֆթիվղլի • ‖ եւս աես Կնքահայր։

Կնքաւորութիւն • թե • (գոյ) • միաբանիւն հանդերձ գործոյ • պտ, վաֆթիվղլիւք • Ես • առնչակցութիւն կնքահայ մանից ընդ ընտանեաց կնքահօր • պտ, իլմի սիւնիւթ։

Կնքեմ • եցի • եա • ել • (չէզոհ) • կնքով և մատանեաւ գործոյ ել • տպաւորել զկնիք • նշանակել զնմին կնքով • զի արգելցի և փակեալ կացցէ՝ թէ այս ինչ իւր է այն ինչ ումեք • պտ, միւհիւրլըգիւք • տամղալանագ • Ես • փակել • ծածկել • ամրափակել • պտ • գաղտնագ • Ես • արգելուլ • կանգուցանել • պտ, սագլամագ • գավաճմագ • Ես • հաստատուլ • վկայել տուգիս • հաւատարմացուցանել • վճռել • պտ, խաճմ, խապաճ էճմէք • սիմիլլ քէմէք • Ես • աւարտել կատարել • լրացուցանել • պտ, պիթիրմէք • Ես • միաբել • գործել և խաչակնքել • պտ, վաֆթիվղլէմէք։

Կնքիչ • քչի • աւ • ից, ք • (ած) • այն՝ որ կնքէ • հաստատիչ • լրացուցիչ • պտ, միւհիւրլըչին • խաճմ, խապաճ էճէն։

Կնքոց • ի, աւ • ից, ք • (գոյ) • կնիք •

Կշռական • ի • աա • աց • ագ • (ած) • սեպհական կշռոյ և համեմատութեամբ կշռոյ և կշռեալ • գաղ • վերնէ մախառնս։

Կշռակիր • (հոլով) կամ (ած) • քաջ կշռութեամբ • դեպուռնիզ • ուղղակիր և զուգակշիռ • գաղ • վերնի էակերէն • ծանօթութ։

Կշռամէն • (ած) • զուգահաւասար ձեռվ • համեմատ ձեռացեալ • գաղ, պէս պէտ պակեր։

Կշռամեռութիւն • թիւն (գոյ) • զուգակշռութիւն • համեմատութիւն • նմանութիւն • պատշաճաւորութիւն • միջատհամեռութիւն • գաղ • պէս պէտ պակերլիք • օրինակ պատկերլիք։

Կշռապէս • ‖ տես՝ ի վերոյ Կշռակիր։

Կշռարար • ի • աա • ագ • ագ • (ած) • այն՝ որ առնէ զկշիռ հաւասարութեան • արդար • արդարատուր • կշռադատ • գաղ • հագը հագ էակեր • վերնի էակեր։

Կշռաւոր • ի • աա • ագ • ագ • (ած) • այն՝ որ ծանր է կշռով • մեծ՝ իբր ըստ կշռոյ մարդկան • գաղ • ապրը։

Կշռեմ • եցի • եա • եը • (ներգործ) • չափել զծանրութիւն կշռելի իրաց • ընդ կշռով արկանել • և կշռով տալ, հաւասարացնել • գաղ, թարեմագ • վերնի էեմիք • ես, փորձել • քննել • դատել ընտրել մտաք • գաղ, թէֆեմիշ էեմիք • ես, համեմատել բազդատել • հաւասարել • գաղ, թէշղիշ, բուսապր էեմիք • ոչյուսրմագ։

Կշռիչ • ռչի • աա • աց • ագ • (ած) • կշռօղ, ըստ անհնային առման։

Կշռողութիւն • ‖ տես՝ ի ներքոյ Կշռութիւն։

Կշռորդ • ի • աա • աց • ագ • (գոյ) • կշիռ • գործի կշռելոյ զինի • գաղ, թէրազի • գանթար • ես • չափ կշռելոյ • գաղ • էօլչիւ • ես, նժար • թաղ կշռոց • գաղ • թէրազի թասը • ‖ ես տես Կշիռ։

Կշռորդեմ • ‖ տես՝ ի վերոյ Կշռեմ։

Կշռոց • ‖ տես՝ ի վերոյ Կշռորդ։

Կշռուած • ոյ • ով • ոց • ովք • }
Կշռութիւն • թեան • • • • } (գոյ)։
Կշռումն • ռման, ամբ • անց, ամբք • }

կշռողութիւն • կշռելն • գաղ, թարեմասը • ես • կշիռ • չափ ծանրութեան • համեմատութիւն • քննութիւն • գաղ, թարեմ • աղբրլըգ • վերնի • թաղմին։

Կշտագող • (ած) • իբր գողացօղ և յափշտակօղ զկուշտ կամ զկոյտ • այսինքն զկողակից այլոց • գաղ, հան խըրսըզը։

Կշտալիր • (ած) • այն՝ որ ընու զկուշտ • այսինքն զբրտնելոյն իւր • յագենալ, և յա-

փոքրիկ գործի ինչ կինքելոյ • մատանի • գաղ • միւհիւրը • եխղիւք։

Կնքուիլ • քման, ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • կինքելն և կնքիլն • ըստ առման։

Կշայ • ի • իւ • ից • իւք • (գոյ) • նաւթ • կղզաձիւթ, որ է հիւթ կամ խեժ Թանձր և սեւագոյն • գաղ • գաթրան։

Կշէռ • (նախդիր հոլովի) • • • } (գոյ)։
Կշիռ • կշռոյ • ով • ոց • ովք • }

գործի ինչ չափելոյ զծանրութիւն և զորքանութիւն իրաց՝ որպ երկու տեսակք են, մին է լծակաձև՝ հակաքարշ գնոով, և միւսն երկնաթև նժարօք, յորոց ի միում դնի հակաքարշ ինչ այսինքն տրամ, և ի միւսում կշռելի իրն • գաղ, գանեթար • Թէրազի • վերնէ • միչղան • ես, Թաթ, կամ նժար կշռոյ • գաղ, Թէրազի կէօղիւ • ես, չափ ծանրութեան կշռելի իրաց • ծանրութիւն • տես և Կշռորդ • գաղ, Թարեմը աղըրլըզը • վերնի • գըրաթ • մըզգալ • ես, հաւասարութեան • զուգակշռութեան • համեմատութեան • գաղ, գարբը • ես, կշռադատութեան մտաց • քննութեան • դատաստան • գաղ, Թէֆեմիշ • Թահմին • ես, կշռութեան և չափ ոսից ի տատաչափութեան և ի քերթուածս • ես, է անուն կենդանակերպի իրիք, յոր մատնէ արեգակն ի իւ սեպտեմբեր ամսոյ, և ձնայ ի իւ հոկտեմբերի • ես, իբրև ածական՝ նշանակէ հաւասար • զուգաչափ • զուգակշիռ • համեմատ • միջատհամեռ • գաղ, տէրնը • մատատէլեթ • ես, իբրև մակբայ կամ նախադրութիւն՝ կարէ նշանակել հաւասարապէս • զուգապէս • յար և նման • անխտիր • կշռակիր • դեպուռնիզ • գաղ, պիր գարար • փէք պէնզէր։

Կշռագոյն • (ած) կամ (հոլով) • ամենայնիւ զուգակշիռ • բոլորովին հաւասար • գաղ, պապպէրապէր։

Կշռագաւեմ • եցի • եա • եը • (ներգործ) • կշռելով դատել • զուգակշռել • քննել • հաւասարել • գաղ, պիր պիրինէ չաթըշըրըպագ Թէֆեմիշ էեմիք • Թահմին էեմիք։

Կշռադատութիւն • թեան • (գոյ) • զուգակշռութիւն • հաւասարութիւն • գաղ, պէպապէրապէրլիք • ես, դատաւնի իրի խնիք ի ձեռն բազդատութեան • կարծիք • համարութիւն • գաղ, Թահմին։

Կշռալի • (ած) • լի կշռով • գաղ, Թարեմը իլէ տոլու • ես, հաւասարական • համեմատական • գաղ, տոստօղրու։

գեցուցիչ • պահ, հյմ տօյմուշ, տօյուբան։
Կշտամբանակ • ‖ տես՝ ի նեղբոյ Կշտապանակ։
Կշտամբանք • անաց, օք • (գոյ)։ յանդիմանութիւն յանցանաց • սաստ • խրատ • սա լինի բան մեծի մասին՝ ի վերնագոյնէն առ ստոր նագոյնն սակս ուղղութեան բարուց • պահ, թաղիր • ազար • Թանէնի • սերպենիչ։
Կշտամբեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ յանդիմանել զանցանս • սաստել զոք առաջի սրկանելով զանցանսն • պատուհասել բանիւ, և խրատել • պահ, թաղիր հեմիք • ազարլամագ • պպղամագ։ Եա, երդմնեցուցանել զոհս պատհարաց • պահ, ձինլերէք անտ վերմիք։
Կշտամբիչ • բշի, աւ • աց, օք • (ածական)։ կշտամբօղ և յանդիմանօղ զոք վասն յանցանաց ինչ • պահ, պպղամագչին • ազարլպչին։ Եա, երդմնեցուցիչ • պահ • անտ վերմէն։
Կշտամբողական • ի, աւ • աց, օք • (ածական)։ կշտամբօղ • յանդիմանիչ • պահ, ազարլպչան։ Եա, սեպհական կշտամբանաց և յանդիմանութեան • պահ, թաղիրէ, ազարա միւռմէպլիք։
Կշտամբութիւն • թեան • • • • • ։
Կշտամբուն • բանն, ամբ • անց, ամբք • ։
‖ տես՝ ի վերոյ Կշտամբանք։
Կշտապանակ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ զարդ ինչ կանանց, որ է իբր պահպանակ կշռի, զի է աբծաթեզէն կամ ոսկեզէն չղթայ կամ շար ոսկւոյ արկեալ՝ ի միոյ ուսոյ ընդ անթօք միւս կողման • և կամ մանեակ կամ տպաւրանքան աջոյ բազկին • պահ, պիր նեվ զենիք պեզէլիւ։ Եա, է անուն հնդկային քաղցրատաւղ ծառոյ իրիք։
Կշտապինդ • (ածական)։ յապեալ յոյժ • աւաւեալ կուշտ • պահ, հյմ տօյմուշ։ Եա, երբեմն յարեալ՝ ի բայս լինի մակբայ։
Կշտապինդ եմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (Չեզոք)։ կշտապինդ լինել, վայելել • շուայտիլ • պահ, եէմիչէ՝ իչմիչէ տիւշմիք։
Կշտապինդութիւն • թեան • (գոյ)։ յապեալ • լնութիւն որոյնիւ • պահ, տօյմագլըգ։
Կշտացաւութիւն • թեան • (գոյ)։ է անօտ ինչ և ցաւ՝ որ լինի՝ ի կուշտս մարդկան • պահ, եան ազըըսը • սաթլիման։
Կոգի • գ-ցի, ւոյ • եաց, ւոյք • (գոյ)։ իւղ կաթին՝ որ ելանէ հարմամբ զկաթն՝ ի ծփոցի • պահ, թէրէ եաղը • սաւէ եաղ։
Կոզակ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ պահանգ • կաղ սրոց և շինուածոց • պահ, խաթըլը։ Եա, վերնահարկին բարաւորաց իբր կզակ դրան • պահ, տօյէ • Եա, ի դուրս ելեալ կողմն շինուածոց • պահ, չըգմա։
Կոզպատ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ իբր կզակատ • սաւան, որպէս առնուն կանայք ի գլուխ իւրեանց վինչ ելանեն ի փողոցս • պահ, լաչագ • եաշմագ • պիւրինք։
Կոզպատեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ կոզպատաւս ծածկել զգլուխն • պահ, լաչագ իլէ գաիմագ։
Կոզուակ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ յոյժ փոքրիկ կոզն, որ է ձագ ըզտաւ • պահ, փէք քիւչիւք տէվէ եավրըսը։
Կոզն • ան՝ կամ ան, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ ձագ ըզտաւ • պահ, տէվէ եավրըսը։
Կոթ • (գոյ)։ բան ոմանկան, իբր տեղի ըմբռնելոյ անօթոց կամ գործեաց • մեզեմ • պահ, տուփ։ ‖ տես և ի նեղբոյ Կոթառն։
Կոթատ • ի, իս • ից, իւք • (ածական)։ այն՝ որոյ կոթն կամ ծայրն հատեալ է • պահ, տաիբ՝ ուշաւ քէսիք • գըրըդ։
Կոթող • թեղ, եղբ • եղոյ, եղոք • ‖ տես Կոթ։
Կոթող • ի, աւ • ոյ՝ կամ ից • օք • (գոյ)։ արձան կամ քար կանգնեալ՝ ի յիշատակ և՝ ի նշան երևելի գործառնութեան ուրուք • վէմ • սիւն • պահ, տիքիլի թաշ։ Եա այս սովորութիւն է երբեմն կանգնել՝ ի քաղաքս՝ ի վերոյ գերեզմանաց։
Կոթողեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործ)։ կանգնել և անկել զկոթող • պահ, թաշ տիքմիք։
Կոթռն • (գոյ)։ ցօղուն կամ բուն բուսոց • պահ • տաիբ։
Կուլբաչ, կամ Կուլպէչ • ‖ տես Կուլբաչ։
Կուլինչ • կուլինչ, ոյ • ոց, ոչք • կամ ի, իս • ից, իւք • (գոյ)։ է վառօդ հրեռ ինչ՝ որ ի գլուխ մարդոյ իջանէ ի թիկունս, և թանձրացեալ ձկնակերպ գնասանց, որ և ասի Կուլինչ • ասէ, զուլինչ։
Կոխ • (ածական)։ արմատ Կոխեմ բայի, և նշանակէ կոխան • կոխեալ • առ ոտն հարեալ • պահ, պատըմըշ • չիչանմըշ։ Եա, իբր ներկուած ի հմուտք • պահ, սըդը տօլմուշ։
Կոխած • ոյ, ոյ • ոց, ոչք • (գոյ)։ կոխեալն և ձմլեալն խաղողոյ • պահ, ձիպլէ։
Կոխակ • ‖ տես Կոխակ։
Կոխան • ‖ տես Կոխ և Կոխուն։
Կոխան առնել • ‖ տես Կոխեմ։
Կոխան լինել • ‖ կոխիլ • առ ոտն հարկանիլ ընդ ոտիւք անկանիլ • պահ, այագ ալըշնա կիմիք • պատըմըշ • չիչանմագ։
Կոխան տալ • ‖ տալ կոխել • տալ՝ ի կոխուն։

փաշ, այագ ալեքնա վերմէք չիլնաթիմագ։

Կոխեմ. կոխ. եմ. էլ. (ՆէրփորՃ)։ զուտն ի գետնին դնել. կամ ոտիք ձմլել զինի. իբր հնձան հարկանել. փաշ, չիլնամագ. պատագ. էզմէք. Եա, առ ոտն հարկանել. կոխան առնել. նուռառնել. փաշ, այագ ալեքնա ալմագ. էզմէք. զապթ էթմէք։

Կոխիչ. խչի, աւ. այ, օք. (ԽՃ)։ կոխօզ՝ ըստ ամենայն առմտն։

Կոխուն. խտան, ամբ. անց, ամբք. (Գոյ)։ ոտիք կոխելն զինի, և կոխելն. փաշ, պատագ. էզմէք. այագ ալեքնա տիւշմէք. պատըստագ։

Կոմ. այ, ավ. ոց, ովք. կամ ի, իւ. իկ, իւք. (Գոյ)։ ողբ և լայ մեծաւ կականմամբ և բախտամբ կրծոց և գլխոյ. ձիչ և աղաղակ. աշխատ. փաշ. աղէսպէշ. էաս. կիրէկ. Ֆէրեաս ու Ֆիղան։ || Եա տես Կոմանք։

Կոմաձիւր. գրի. աւ. այ. օք. (ԽՃ)։ անձամբ գնող զկոմ. կամ այն՝ որ ոտ կոմ առնուլ, որպես տէր մեռելոյն. փաշ, էաս էաէն. աղէսյան։

Կոմական. ի, աւ. այ. օք. (ԽՃ)։ ողբական. ողբալի. արժանաւոր ողբոյ. փաշ, աղէսպէշ. Ֆիղանա միւհեալիք. Եա, ողբայօղ. կոմօղ. փաշ, Ֆիղան էաէն։

Կոմամ. այի. ա. ալ. ||տես ի Ներքոյ Կոմեմ։

Կոմանք. անաց. օք. (Գոյ)։ բախտուն ալեաց. ծփանք. փաշ, տալկալարըն վերբուշու։ || Եա տես ի վերոյ Կոմ։

Կոմապար. ու՝ կամ ոյ. ոս. ուց. ուք. (Գոյ)։ պար և ժողով կոմօղաց. լալականք. փաշ, աղէսյանլար սիւրիւսիւս։

Կոմապարտ. բուի. աւ. պարոյք. պարտաց, օք. (ԽՃ)։ լալական՝ որ ողբս առնու ի պարս. պարտաւալ կոմօղ. փաշ, աղէսյարագ. Ֆիղան էաէրէք հօրա թէփէն։

Կոմասեղն. ղ-ղ, էաւ. էաց, էօք. (Գոյ)։ տէղի կոմօղ. փաշ, աղէսյամագ. էէր։

Կոմեմ. էցի. եմ. էլ. (ՆէրփորՃ)։ ոտէտ հարկանել. ծեծել. բախել. կոխել. որպես ասի կոմել զանձն քարամբք, կամ կոմել զկուրծս, և այլն. փաշ, վուրմագ. տէօյմէք. Եա, կրաւորական սորա երբեմն իբրև հասարակ բայ և երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ կոմ առնուլ, կամ դնել. ծեծել կամ կոտորել զանձն լալոքք. մասնել ի կոմ. աշխատիլ. փաշ, աղէսյագ. տէօյիւշմէք. Ֆիղան էմմէք. Եա, բախիլ իբր ալեաց կամ յալեաց, ծփիլ, ալէկոմիլ. փաշ,

չալգանմագ. Ֆօրթառնա չէքմէք։

Կոճիւ. ծծի, աւ. այ, օք. (Գոյ)։ բառ ռամկական՝ եղունգն. ոսպնաձև և կարծր միս, որ իբրև գնդակ յատկանալ ծնեան ոտաքս ցցի ի վեր մարդկան մանաւանդ ի ձեռս. փաշ, սէյիլ։

Կոճկեմ. կեցի. եա. էլ. (ՆէրփորՃ)։ սոսնձել. մածուցանել. միաւորել. փաշ, թուռնգալամագ. գալուշմաւսմագ։

Կոճոմաւր. ||տես Ճոր։

Կոճուն. ճման, ամբ. անց, ամբք. (Գոյ)։ կոճելն, և կոճիլն. ծեծուն. բախուն. կամ քարկոծուն. փաշ, Ֆիլշէն. Ֆէրեաս. վուրմա. տէօյմէ. Եա, ծփուն. ալեկոճուն. փաշ, չալգանմէր։

Կոկ. ի, իւ. իկ, իւք. (ԽՃ)։ քերեալ. հարիճ. հաւասար. փաշ, տիւզ։

Կոկան. ի, աւ. այ, օք. (Գոյ)։ սալոր խնձ վայրենի՝ ողորկ և բալարակ. փաշ, քիւքէյմէ

Կոկանենի. նեայ, էաւ. էայ, էօք. (Գոյ)։ տանձի ինչ վայրենի և փշաւտ, որ բերէ զկոկան. փաշ, քիւքէյմ՝ աղաչէր։

Կոկեմ. էցի. եմ. էլ. (ՆէրփորՃ)։ քերել. կոկ և հաւասար առնել. հարթել. ողորկել. փաշ, տիւզէմէք. փէյասա, ձիլա էթմէք

Կոկնուտ. (ԽՃ)։ ասի ևս Ալուտ. խնայլին. աւազուտ. քարուտ. փաշ, մօլզլու. թաշլըզ։

Կոկոզ. ի, իւ. իկ, իւք. (ԽՃ)։ իբր գուռոզ. խմաստակ բարձրայօն. փաշ, մաղրաբ։

Կոկոզաբան. ի, իւ. իկ, իւք. (ԽՃ)։ մեծաբան. վքանալով խօսօղ. խմաստակօրէն գռռոզաբար խօսօղ. փաշ, մաղրաբլանագագ սէօյլէյէն։

Կոկոզաբանեմ. եցի. եա. էլ. (ՆէրփորՃ) կամ (ՀԽՃ)։ իբրև զխմաստակ կամ գռռոզակ գռռոզաբար խօսել. մեծաբանել. փաշ, մաղրաբլանագագ սէօյլէմէք։

Կոկոզանամ. այայ. կիր. ալ. (ՀԽՃ)։ կոկոզիլ. մեծաբանել. իբրև գռռոզակ կամ խմաստակ վարիլ. գռռոզանալ. վքանալ. փաշ, պէօյիւրլէնմէք. ագըլըր կիպի կէօրիւնմէք։

Կոկոզանք. անաց. օք. || տես Կոկոզութիւն։

Կոկոզավիզ. (ԽՃ)։ գռռոզ. բարձրավիզ. ամբարտաւան. վքացեալ. փաշ, մաղրաբ։

Կոկոզամ. էցայ. եայ. իլ. ||տես Կոկոզանամ։

Կոկոզութիւն. զման, ամբ. անց, ամբք. (Գոյ)։ գռռոզաբերն ըստ գռռոզակաց և խմաստակաց. վքացութիւն. փաշ, մաղրաբլըզ.

պէօղիւրէնճի • խօրօզանանա։

Կոկոն • ի՝ կամ ոյ, աւ • ոց, օք • կամ իւ • իկ, իւք • (գ♀)։ իբրև գնդակ բոլորակ թէբաբաց և նոպափիթիճ ծաղիկ, որոյ տերևքն տահաւելն են ամիսի, որոյ է վարդն՝ մինչեւ իկէ բացեալ • գՏ, ղՆէ։

Կոկոս • ի • իւ • իկ, իւք • (գ♀)։ է ծաղիկ ինչ, որ և կոչի Հաղանէվտան • կամ Նոյն ընդ Նահաշիքաբ • գՏ, էօլիւֆէր չիչէյի։

Կոկովանք • անաց, օք • (գ♀)։ կոկոզանք • սուտ գովաբանիւն • աւ երեսս գովելոյ, և դրատատ • գՏ, եաալանաան մէտ • փափ փափ

Կոկովիմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգոյԸ)։ զարգս բանօք բանիկ գովել • պէրձաբանութիւ աւ երեսս դրատատել զոք • գՏ, եաալանաան, եիւզանէն մէտ էՅմէք։

Կոկովանամ • եցի • եա • ել • (ՆէրգոյԸ)։ իբր գովելով գովել • իբր ձեռն և պերձ բանիւք դրատատել զոք կամ ստուգիւ կամ ստութիւ • գՏ, փէք չօգ մէտ էՅմէք։

Կոկորդ • ի, աւ՝ կամ իւ • ոց, օք • (գ♀)։ վերին մասն որկորդին՝ սկսեալ ի քմային մինչև ի փորն • գործի համառութեան և բարբառոյ • գՏ, պօղազ։

Կոկորդալի • (ւՏկ♀)։ լի կոկորդաւ • լցուա-
Կոկորդալիր • (ԸՏ) կամ (ւՏկ♀)։ կոկորդի • լիաբեր բան • գՏ, տօլու պաղազլը • տօլու պօղազ ըլա • պօղազը տօլուտւրան։

Կոկորդասօս • (ԸՏ)։ այն՝ որ ընդ կոկորդս, կամ ի կոկորդէ խօսի • հագագային • գՏ, պօղազընտան սէօյլէչէն, սէս չըգտրան։

Կոկորդակոփ • (ԸՏ) կամ (ւՏկ♀)։ կոփոս ցանելով կամ կոփելով կոկորդաւ • ձիլօղ կոկորդաւ, որպէս առլուծն զձանձա • գՏ, պօղազ ըլա եղէն։

Կոկորդեմ • եցի • եա • ել • (չէշգոյ)։ ի կոկորդէն հանել զձայն մեզմ • գՏ, պօղազընտան թաճլը սէս չըգտրմադ։

Կոկորդէլոս • } ի, աւ • ոյ՝ կամ իկ, օք •
Կոկորդէղոս • } (գ♀)։ բառ յունական, որ
Կոկորդիլոս • } և գրի Կոկորդիլ • ասի ի մեզ
Կոկորդիլոս • } Տխտեան • է երկակենդանի, և ահագնատես լիլև ի կերպ մողեսի և մեծ չոյժ վիշապ լինի մեծաքերան և նեղ կոկորդաւ, ունի զկարծր մորթ անեծափանցելի ի դինուց, և գոանէ ի մեծամեծ գետս ջերմային գաւառաց • յատուկ է ծորա շարժել զվերին կլսվն • լինի սա ի ձուոյ իրրև ոճձս, և գրեթէ ամի մինչև ցօր մահուան իւրոյ • գՏ, թիմսահ • նէ-

հէնէք • ‖ աէս ևս Նհանգ։

Կոկոռթի • թիւ • (գ♀)։ կոկ և ողորկ գոլն • ողորկութիւն • գՏ, սիւղիւք։

Կոհակ • ի • աւ • ոց, օք • (գ♀)։ ուռոյցք կամ դարիւս դարիւս հոսանք ջուրց ծովս • բարձր կամ լեռնանաև դէզ դէզ ջուրք ծովս • սա տարբերի ի բառէս ալիք • զի ալիք ասի՝ յորժամ պատառեալ սպիտակ փրփուր սեռանի յերեսս կոհակաց • բայց կոհակն ոչ պատառեալ մնայ սեռրակ կամ կապուտագոյն • գՏ, տալղամ։ Ես, ուռոյցք ցամաքի իբրև լեռանն, կամ դիզացեալ իբրև ալիք • գՏ, եբղեն • քիւմէ։

Կոհակալիր • ‖ աէս ի ներքոյ Կոհակաւէա։

Կոհականք • անաց, օք • ‖ աէս Կոհակաւիւն։

Կոհակաւէա • (ԸՏ)։ այն՝ յորում են կոհակք և ալիք բազումք • գՏ, փէք տալղալը։

Կոհակաւիւն • կման, ամբ • անց, ամբք • (գ♀)։ ամբարձումն կոհակաց • ալէկոծութիւն • գՏ, ֆըրթընա։

Կոճիւ • ‖ աէս Կոճի։

Կող • ի՝ կամ ոյ, իւ • իկ՝ կամ ոց, իւք • կամ կողունք, զանց, ամբք • (գ♀)։ կամարաձև և վանդակակերպ ոսկրեք կենդանեաց ընդ թիկնամիջս և ընդ կուրծս • կողմունք լանջից կամ միջոց • գՏ, եան • գաղտրըլը • փէհլը • էյէկիւ։ Ես, կողին տեղեաց և իրաց • գՏ, եան • գըյ • Ես, կողին անկիւնաւոր ձևոց ըստ երկրաչափից։ Ես, կողակից • լծակից • որպէս Եւայ նախամօրն։

Կողաբաշ • ի, իւ • իկ, իւք • (ԸՏ) կամ (գ♀)։ բաշ, այտունք կից կողի • ամաւսին • գՏ, զէվզէք • էհլ։

Կողաբոյս • (ԸՏ)։ բուսեալ կամ արտադրեալ ի կողէն • ոմն Եւայ ի կողէն Ադամայ • գՏ, փէհլուտան իչէրի կէչէն։

Կողախիճ Ջերմի • ‖ տե՛ս յորմէ պատճառի խիճ և ցաւ ի կողս • գՏ, տաճլիճան։

Կողածին • ծնի, իւ • իկ, օք • (ԸՏ) կամ (գ♀)։ ծնեալ և եղեալ ի կողէ • ասի և զԵւայէ՝ որ ստեղծաւ ի կողէ նախահօրն մերոյ Ադամայ, յորմէ և ամ կանայք ասին կողածին • գՏ, եանաան, փէհլուտան տօղմա, հասըլ օլմա։

Կողակալչակ • ի, ոյ • ոց, օք • (ԸՏ)։ կալչակեալ և հոսեալ ի կողէ, որպէս ասի՝ Կողակալչակ կամ Կողահոս արիւն և ջուր, որք ի խոցեալ կողէ Յիսուսի

Կողկողագին • ⟨ (ած) կամ (ության) • այն՝
Կողկողալի • ⟨ որ յոյժ կողկողն և լայ-
լալագին • ողբալագին • ցաւագին • և կող-
կողելով • գոռ՝ օվանան • սրղեսյան •
օվանաթագ • տէրտէրանան •
Կողկողաձայն • (ած) • այն՝ որով լինի հա-
նել ձայն կողկողանաց, որպես ասի՝ Կող-
կողաձայն վայ և ձիչ • գոռ՝ ֆիղան •
ֆէրեատ էհէն։
Կողկողանամ • ացայ • ցից • ալ • ‖ առ
ի նեղքէն Կողկողմ։
Կողկողանք • անաց, աք • (գոյ) • կողկողելն •
արտասուալից և ողբագին պաղատանաք •
ցաւագնութիւն • գոռ՝ ինլէմէ • ֆիղան • աղ-
լոյատագ տիլմէ • Եւս, կարեկցութիւն • ցա-
ւակցութիւն • գոռ՝ տէրտատչլըգ •
Կողկողեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ւս • ել • (անդող) •
տալ կողկողիլ. իբր չանսալով ձայնի պա-
ղատանաց ուրուք ողբալագին և ցաւագին
աչքք տալ հայել և պաղատիլ • առատիկ
լացուցանել և տալ հեծեծել• գոռ՝ ֆիղը-
եատ էհմէլմէկ • սրղեսթմամգ •
Կողկողիմ • ի, աւ • ացայ, աք • (գոյ) • կակուղ
և սպնգանման մասն ինչ մարդ՝ ի ծայր քթոց
՝ի մէջս կոկորդի • և կամ կլակ ըստ առ-
րին կամ նեղքին կողման • գոռ՝ տիլճիկ •
‖ տես և Ողողիմ •
Կողկողիմ• եցայ • եա՛ց • իլ • (չէքուոյ) • ցա-
ւագին և կսկծագին և կամ իբր դնելով
դէհեան՝ ի կողս՝ լալ և պաղատիլ • հե-
ծել• և կամ հալել և մաշել• գոռ՝ ինլէմէ-
ֆէրեատ էհմէկ • ազլայարագ տիլէմէկ •
Կողկողումն • ղման, մանց, մունք • ‖ տես
ի վերոյ Կողկողանք •
Կողմ • ‖ տես Կոյնն •
Կողմակալ, կամ Կողմնակալ • ‖ տես
Կողմնակալ •
Կողմնական • ‖ տես Կողմնական •
Կողմնակի • ⟨ (ած) կամ (ության) • այն
Կողմնանալ • ⟨ որ՝ որ հայի՝ ի մի կողմն
և ևթ• չերեսալ և միտեալ՝ ի մի կողմն• գոռ՝
պիր եանա տօղրու պագան , էյիլէն •
Կողմնեցուցանեմ, և Կողմեցուցանեմ •
‖ տես Կողմնեցուցանեմ։
Կողմնի • նեաց, եաւ • եաց, եօք • (ած) •
չերեսալ և միտեալ՝ ի մի կողմն• գոռ՝ պիր
եանա էյիլմիշ։
Կողմնիմ• եցայ • եա՛ց • իլ • (չէքուոյ) • ՝ի մի
կողմն անկանիլ • կողմնիլ • ընկողմանիլ •
գոռ՝ եան էկլմէք • եաթմագ։

Կողմնորդ • ի, աւ • ացի, օք • (ած) • ուղղիչ
նաւուն • ղեկավար •
Կողմնորդեմ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես
ի նեղքէն Կողմնորդ։
Կողմնորդութիւն • թեան • ացի • ‖ տես
ի վերոյ Կողմնորդ։
Կողնակ • կան, աւ • ից, ով • ‖ տես Կողին։
Կողնակաւոր • ի, աւ • ից, ով • ‖ տես Կո-
ղինակաւոր։
Կողնակեմ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես ի
նեղքէն Կողինակեմ։
Կողնակն • կան, աւ • ից, ով • ‖ տես Կողին։
Կողնակոտոր • ի, աւ • ից, ով • ‖ տես Կո-
ղինակոտոր։
Կողնակոտորեմ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես
ի նեղքէն Կողինակոտորեմ։
Կողնակոտորութիւն • թեան • ացի • ‖ տես
ի վերոյ Կողնակոտոր։
Կողնակտուր • ի, աւ • ից, ով • ‖ տես Կո-
ղինակտուր։
Կողնակտրեմ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես
ի նեղքէն Կողինակտրեմ։
Կողնակտրութիւն • թեան • ացի • ‖ տես
ի վերոյ Կողնակտուր։
Կողնակտրուկ • կան, աւ • ից, ով • ‖ տես
Կողինակտրուկ։
Կողնակտրուկեմ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես
ի նեղքէն Կողինակտրուկեմ։
Կողնակտրուկութիւն • թեան • ացի • ‖ տես
ի վերոյ Կողնակտրուկ։
Կողնակտրուկն

Կողմնակ · ի, աւ · ագ, աք · (գ.ոյ) · կողմնական մասն չինուածոյ իրիք, որպ տախտակաձև յօրինուածն, որ զերեսաք տանց կամ որմոց և պլոյց լինչ · գաշ, տըվար գաւ լատասը · Ես, կողք · գաշ, գաղտուբղա ·

Կողմնասէր, նական, ասիր, անց, ասիրք · (գ.ոյ) · ընկողմանելիք · կողմնիլիս · գաշ, եան կէլէսիս ·

Կողմնապահ · ‖ տես՝ ի Նեղքոյ Կողմնապահ ·

Կողմն · ման, ասիր · մանիք, կամ մանիք · անց, ասիրք · (գ.ոյ) · կոյս · մի մասն և դիրք տեղեաց և քաղաքաց և իրաց լինչ · կողմն կոչին · ասի՝ որ գասանի յայլ կամ յայլեակ՝ յառաջոյ կամ զկնի ուրուք · գաշ, էթբաչ · Թարաչ · սէմէթ · եան · ձանիպ · Ես, ման · բաժին, ասի՝ որպ Կողմն այս լինչ քաղաքիս · գաշ, փարչա · փայ · հիսսէ · Ես, գաւառ · շրջակայ · գաշ, էյալէթ · Ես, կլիմա · գաշ, իգլիմ · Ես, խոտորնակ կողմն · մի կողմն · գաշ, պիր Թարաֆ · եան · Ես, կող · գաշ, գաղտուբղա · Ես, գրի՛ ի կողմն լինել, կամ անկանիլ · ‖ տես Կողմանիմ,

Կողմնաբաղնս · ի, իս · իկ, իք · (ածական) · այն՝ որ բաղնէ զմի կողմն · կամ կողմնակի բաղնող, որպիսի են ոմանք ի հողմոց · գաշ, պիր Թարաֆա ոտգանան ·

Կողմնազազ · (ածական) · այն՝ որ ազազուն և սկար է միոյ կողմամբ · միակողմանի · գաշ, տամղըզ · պիր Թարաֆը ԹուԹմազ ·

Կողմնածուռ · ծուի, աւ · ագ, աք · (ածական) · ունօղ զկողմն ուրուք · Թեկնածուռ · պատանի · ջուռացգով · կուսակից · և համախոհ · գաշ, Թարաֆտար ·

Կողմնակալ · ի, իս · ագ, աք · (ածական) կամ (գ.ոյ) · այն՝ որ արքունի հրամանաւ կալեալ ունի զմի կողմն կամ զգաւառ միոյ աէրութեաէ ընդ իշխանութեաէ իւրով · կառավարել զգեաղիս · գաշ, պէյ · փաշա · պատ ·

Կողմնակալութիւն · Թեան · (գ.ոյ) · կուսակալութիւն · իշխանութեաէ միոյ նահանգի, կամ գաւառի · գաշ, փաշալըգ · պէյլիք ·

Կողմնական · ի, աւ · ագ, աք · (ածական) · չնեղեալ և միաեալ ի մի կողմն · խոտորնական · գաշ, պիր եանա էյլիմիշ · պիդըրը ·

Կողմնակի · (ածական) կամ (ածական) · անուզղակի · ըս իմիք · գաշ, եանիսբըն · եանընտան ·

Կողմնապահ · ի, աւ · ագ, աք · (ածական) և (գ.ոյ) · պահօղ զմի կողմն գաւառին · իշխան և ռասխական գաւառի իրը պահապան արքունի յերեսաց Թշնամեաց · գաշ, փաշա · պէյ · Ես, Կողմնապահ աքն ասին

զօրքն՝ որք կան ի կողմնական Թևս ·

Կողմնապահութիւն · Թեան · (գ.ոյ) · իշխանութիւն և պաշտօն կողմնապահի · կողմնակալութիւն · գաշ, փաշալըգ · պայլըգ ·

Կողմնապետ · ի, իս · ագ, աք · ‖ տես Կողմնակալ, և Կողմնապահ ·

Կողմնապետութիւն · Թեան · (գ.ոյ) · կուսակցութիւն · համախոհութիւն · աչառութիւն · գաշ, Թարաֆտարլըգ ·

Կողմնատրտում · տրտմի, իս · իկ, իք · (գ.ոյ) · է տասիրական և բոլսրակ կամուտած լինչ ԹղԹեայ, զոր նաւավարք ի գործ ածեն ի նաւել խրեանց · զի մի՛ մոլորիցին ի ծովս · գաշ, փուռսուլար ·

Կողմնաւոր · ‖ տես Կողմնաւոր ·

Կողմնաւոր բարք · ‖ տես Կողմնասիրութիւն ·

Կողմնափակ · ի, իս · իկ, իք · (ածական) · փակեալ, կամ պարփակեալ կողմամբ իրիք · կամ ընդ սահմանաւ · գաշ, սընըրլանմըշ ·

Կողմնեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ · (անցոյց) · տարածեմ զրիք ի գեաին · ընկողմանեցուցանել · գաշ, եաԹըլմագ ·

Կողմնիմ · եցայ · եա՛ց · իմ · (չէզոք) · անկանիլ, կամ լինել ի մի կողմն · կողմանիլ · մասնել յանկողին · գաշ, եան կէլմէք · եաԹմագ · Ես, խոտորիլ ի մի կողմն · շեղիլ · գաշ, սափմագ ·

Կողոպ · ի, իս · իկ, իք · (գ.ոյ) · բաւ յատնական, իրը զդեսս կարճ, կամ առանց Թեզանեաց · վերբարկու անԹև · փլըզն · գաշ, գօլսուղ գափԹան · եէլէք ·

Կողոպտեմ · եցի · եա՛ · եմ · (ներգործական) · կարծեօք լինի, կամ մտածութիւք գուշակել և դատել զինչ · կարծել · վարկանել · համարիլ · գաշ, Թախմին, գըչյաս էմէք ·

Կողոպտութ · պտոյ · ոյ՝ կամ իկ · ովք · (գ.ոյ) · հարկապատիլն, և կողոպտիլն · գաշ, սօյմա, սօյուլմա · Ես, կողոպտեալ ինչ · իրիք ձեացեալ յաւարէ, կամ ի մեռելոյ · գաշ, Թալան · եաղմա · Ես, իրրև ածական՝ նշանակէ կողոպտեալ · մերկեալ յընչից իւրոց · Թափուր · գաշ, սօյուլմուշ ·

Կողոպտած · ի, իս · իկ, իք · (գ.ոյ) և (ածական) · ‖ տես ի վերոյ Կողոպտութ ·

Կողոպտանիք · անաց, աք · ‖ տես Կողոպտութ ·

Կողոպտեմ · եցի · եա՛ · եմ · (ներգործական) · աւար առնել · յափշտակել · մերկացուցանել յընչից և ի ստացուածոց իրրև ըզգող կապտել զդէս · գաշ, Թալան էմէք · սօյմագ · Ես, մինչ գրիցի՝ զնեղանա

կողոպտել, նշանակէ զօրքաղան իբրև գո-
ղանալ • սեղանակատուածիւն առնել •
փառ, հիւրասիրութիւնք կենաց:
Կողոպտիչ • տչի, աւ • աց, աք • (ածք) • կո-
ղոպտող • յափշտակիչ • աւարառու • փառ,
թալանչիք • եաղմանք:
Կողսոս • կամ Կողսան, կամ Կաղան • (գոյ) •
բառ յունական, արձան և պատկեր հսկայ
մարդոյ • առնաստատակեր վիհիսարի և ահաւոր
մեծաքաշութեամբ • փառ, առատ քիսվիճիմո-
տե պէշիւք տիքիլի թաշ • սաւրկեմ:
Կողով • ի ոյ • ովի • ոց • ովք • (գոյ) • սաման
Կողով • կամ անօթ մրգոց և բանջարոց,
զոր հիւսանալ շինեն ի ճիւղոց • կամ ի
պրտուղ • կամ յայլոց ինչ, և լինի մեծ կամ
փոքր • սապատ • փառ, սեփեհ • քիւճիֆ • սեպէ:
Կողոփոց • ի, աւ • ոց • աք • (գոյ) • բառ
յունական • որ նշանակէ գլուխ • իբր
կուռնա ծայր ոսկերաց՝ խաղալիկ աղայոց •
փառ, Թօփուք • քէմիք պաշը:
Կողոր • ‖ տես Գողոր:
Կողր • ղեր, երբ • բաց՝ կամ երց • աք • (գոյ) •
ճիւղ և ոստ ծառոց և տնկոց • փառ, տապ
պուտաք:
Կոմ • ոյ • ովի • ոց • ովք • (գոյ) • իբր կոճղ •
կուռնա ինչ իբր յօդ կամ մասն ի դուռս
ցցուածել • փառ, տիրէք • Եւ • կողմանոց
շինուածոյ • փառ, գաւիլամա • Եւ • վէգ •
լեցք • փառ, աշըգ • Եւ, գնառակ սրունից
ի վերնակողմն Թաթիոյ • փառ, Թօփուգ •
Եւ, յօդ և զօդիչ ի մարմնի • փառ, ընտագ:
Կոմ վրայէ • ‖ տես Եղեբօրոս:
Կոմակ • ի, աւ • աց • աք • (գոյ) • իբր գնառակ
սրունից • փառ, Թօփուգ • Եւ, կոճղ փայտի •
փառ, քիւճիւճիկ • Եւ, իբր ոսկերօրէն նշա-
նակէ գնառակաձև փոքրիկ իբրև զսխաձև
կազմուածք ինչ՝ որ լինի ի մեռաքսէ կամ
յարծաթոյ, կամ յայլ նիւթոց • զոր կապեն
ի վերոյ հանդերձից առ ի կոմկել • ձարթ-
մանդ • փառ, տիւյմէ • Եւ, ասի Կոմակ
առնուել սերմանց ցանելոց • նշանակ
սկսանիլ ուռնուել սերմանց և ծլիլ • փառ,
ֆիլիզլէնմէք:
Կոմակ մեղուաց • ‖ է փեթակն • և գունդ
նոցա դնելի ի փեթակի:
Կոմակեմ • ‖ տես Կոմկեմ:
Կոմանիք • անաց • աք • (գոյ) • լինելն իբրև
զկոճղ • կամ զկոճղ • փառ, քիւճիւճիկ կիսոլ
օրմա • Եւ, բրտութիւն կոպտութիւն դիմաց •
փառ, եօղունլըգ • սուրկեթիւղիկ:

Կոմապղպեղ • ի, իւ • իդ՝ կամ աց • աք •
(գոյ) • դեղնագոյն արմատ իմն իբրև ըզ
կոճղ, որ նման պղպեղի ունի զբարկ և
զազդու համ • և բնութիւն է ջերմ և չոր և
մաքսիչ կերակրոց • և ըստ մեծի մասին
օգտէ սա այնոցիկ՝ որք ուտենն, եթէ ու-
նիցին խիթ որովայնի • փառ, զինձիֆիլ:
Կոմատ • ի, իւ • իդ, իւք • (ածք) կամ (գոյ) •
այն՝ որ չէ զգայ թիւ անզգայ • փառ, թէք •
Եւ, ասի գաղ և կոմատ խաղալ • փառ, թէք
մի չիֆթ օյնամագ • Եւ, իբր կրճատ • կի-
սատ • թերի • փառ, գուսուբ:
Կոմատեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • իբր
ծայրատել • կրճատել • յատկաւել • փառ,
քէսմէք • արպայիշ էթմէք:
Կոմկեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • զկո-
ճակն ընդ օձակն անցուցանել • փառ, տիչ-
մէլէմէք • Եւ, մերթ վարի իբրև չէզոք •
և նշանակէ պտիւել • ընձիւղիլ • փառ •
ֆիլիզլէնմէք:
Կոմկենիկ • (հոմերբէս հուլէի) • • } (ածք) •
Կոմկէն • ի, իւ • իդ, իւք • } (ածք) •
գրի ևս Կոմկեն • յօրինեաւ կոմկիք, կամ
կոմակօք • այն՝ որ ունի յօրինուածս ասղնե
գործ և ուռուցեալ ըստ ձևոյ պտղոյ կամ
կոճակի • փառ, տիւյմէլի • գապարոլը:
Կոմկցեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • իբր
կսկծեցուցանել • հարատահարել • փառ •
էզիչէմ, սըգընմագ վէրոիք:
Կոմղ • ձեղ • եղբ • ղաց • եղբք՝ կամ ղբք •
(գոյ) • մեծ և ստուար գունդ փայտի •
որպիսի է հաստ բունն ծառոց, կամ հաս-
տեալ ստուար գերանք • փառ • քիւճիւճիկ •
Եւ, Կոմղ ասի գործի ինչ շինեալ ի հաստ
փայտից, յորում պնդեն զառս պատժա-
պարտից • փառ, Թօմրուգ •
Կոմղիզ • կամ Կոմղէզ • } (գոյ) • կոճ, որ
Կոմղիզ • կամ Կոմղիզ • } մատ ոտի բուս-
ոց և մանկոց • և ծաղկանց • որ և կոչի
Սոխ • փառ, քէօք • սօղան:
Կոմոպ • ի՝ շմ ոյ, իւ • իդ, իւք • ‖ տես Կոպիճ:
Կոմոպեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • իբր
կոճ կոճ թողել • յօդ յօդ կտրատիլ • ի
բաց կտրել, հատանել • քանցել • փառ,
խուրտուխաչ էթմէք • ալտ ալտ պուտատմագ:
Կոմոպուն • պան, ամբ • անց • ամբք • (գոյ) •
կոմոպելն, և կոմոպիլն • փառ, խուրտուխաչ
էթմէքի • օլմասը:
Կոմոպտեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործ) • կո-

Ձագելով կոծոպել • գաձ • փեք խուբասուխաշ ելեմէք։

Կոճառանամ • ացայ • ցիր • ալ • Կոճառիմ • եցայ • եայ • իլ • (էէշոյ) • իբր կոճոպիլ • գաձ • խուբասուխաշ օլմագ։

Կոմէս • մեսի՝ կամ մեսի, իւ • իյ՝ կամ ացայ • ար • ‖ տես՝ ի նեղբոյ Կոմս։

Կոմիա • մոի • աւ • ացայ • ար • (գոյ) • բառ յատնական, որ նշանակէ գիտաւոր ատող. վարպետ, որպէս երևի երբեմն յօգս • գաձ • գուշրուգլու երըլըզ։

Կոմնիկ, կամ Կոմնիկէ • ‖ տես Կոմսկեան։

Կոմս • ի, իւ • կոմսք՝ կամ կոմսուք, իյ • ար • (գոյ) • բառ լատինական, որ է արքունի գործակալ • սեղանակից և բարեձակից արքայի • կամ կուսակալ • զորապետ • գաձ • պէյ • սանճագ պէյլի։

Կոմսութիւն • թեան • (գոյ) • իշխանութիւն կոմսի • նախարարութիւն • գաձ • պէյլիք • փաշալըգ։

Կոյ • ի, իւ • իյ • իւք • ‖ տես Կու։

Կոյադնդիւ • (գոյ) • է փոքրիկ կենդանի ինչ աղաեղասէր, որ աղտով պարարի • սա կոչի ևս Բզէզ • գաձ • պոք պէօճէյի։

Կոյանոց • ի, աւ • ացայ • ար • (գոյ) • աղբանոց • կամ լուալիք • գաձ • կիւպրէկլիք • չիլքէֆլիք։

Կոյզկոյզ • (գոյ) • իբր կայ կամ ծղօտ ողկուզի, յորմէ հատանի • գձ, սալգըմ սաիբ։

Կոյշ • (գոյ) • լուծուածն որովայնի, որ է ախտ ինչ • գաձ, իսհալ։

Կոյս • կուսի, իւ • իյ, կամ սանք • անայ • ար • (ածական) կամ (գոյ) • օրիորդ և աղջիկ մաքուր՝ որ տակաւին ոչ գիտէ զայր • զոր և անուանէ յաճախ • և սա ասի ևս զարուսայ՝ եթէ չկայ ևս ամուսնացեալ • ողջախոհ երիտասարդ • գաձ • պէքէր • գըզօղլան գըզ։ Եւ այս է յատկացեալ անուն աւետաւրհնեալ աստուածածնին միշտ կուսին Մարիամայ։ Եւ • իբր փակեալ • կնքեալ • խորհրդաւոր • գաձ • գափալը։ Եւ • է անուն միոյ երկրատասան կենդանեաց կերպիւ յոր մտանէ արեգակն ի իւր օգոստոս ամսոյ • և անդ մինչև ի իւր սեպտեմբեր ամսոյ • գաձ • սիւմպիւլէ։

Կոյս • ‖ ի կոյս • կուսէ • ի կուսէ • ի կուսաց • (գոյ) • իբր կողմն • գաձ, թարաֆ • սէմթ։ Եւ • իբր մակեաց կամ նախադրութիւն, նշանակէ առ • դէպ ի • գաձ • տօղրու • եան • գըյ։

Կոյտ • կուտի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) • հաւաքումն և բազմութիւն ինչ և իցէ իրաց • դէզ • չիղէ • ամբոխ • յաճախութիւն • գաձ • եըղըն • եըղընթը • Եւ • երամակ անասնոց • մանաւանդ ձիոց • գաձ • հէրկէլէ • Եւ • ժողով մարդկան • գաձ • գալաբալըգ։

Կոյտաւան • ի, աւ • ացայ • ար • (գոյ) • պահպանութիւն և վերակացու կուտից՝ որ բազմութիւն երամակաց • գաձ • սիւրիւ պէքճիսի։

Կոյր • կուրի, իւ • իյ՝ կամ ացայ • ար • (ածական) • այն՝ որոյ աչքն ոչ տեսանէ • զրկեալ լուսոյ և ի տեսութենէ • զանազանութեան • կուրացեալ միով կամ երկոքումբք աչօք • գաձ, քէօր • ամա • Եւ, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կուրաբար • կոյր զկուրայն • գաձ, քէօր քէօրմամա։

Կոյրաբար • ‖ տես Կուրապէս։

Կոն, կամ Կոնի՝ կամ Կոնոս • (գոյ) • բառ յատնական, է պատուղ թեղջոյն կամ փըստղենւոյ, և կամ բան երկրաչափից՝ է մարմին ինն, որ ի ձև պտղոյ թեղջոյն կամ փըստղենւոյ • այսինքն բոլորակ բրգաձև, գագաթ սրածայր • գաձ, գալա աղաճ մէյվէսի։ ‖ Եւս տես Շոն։

Կոնաձևապէս • (ածական) • ի ձև կոնի կամ կոնոսի • գաձ • գալա աղաճ մէյվէսի կիպի։

Կոնդակ, կամ Կոնդակ • ի, աւ • ացայ • ար • (գոյ) • Թուղթ հայրապետական կամ պատրիարքական, որ տուեալ լինի ումեք առ ի գործակալութիւն ինչ • կամ գիր՝ որ առաքի ուրեք վճռով կամ հրամանաւ հայրապետին • և Թուղթ կոտակի և կամ պղպեղ նմանեաց • և այսպիսի Թուղթք փաթաթեալ և գալարեալ պահին • որ կոչի Կոնդակ • իբր տակնկերնէն լինի գունտագ։

Կոնդակագիրք • գրոց • ողք • (գոյ) • գիրք հայրապետական կոնդակաց։

Կոնիկ • ի, աւ • ացայ • ար • (գոյ) • բառ յատնական, որ է տեսակ ինչ Թուղտաւոր խոտոյ, որ ասի մալխխինդ • խնդամալը • գաձ, պալտրըան։

Կոնոմոս, կամ Կոնոմ • ի, աւ • ացայ • ար • (գոյ) • բառ յատնական, որ նշանակէ անտես • անօրէն • գաձ, վէ քիլմայան։

Կոնոմոսութիւն • ‖ տես Տգիտասութիւն։

Կոնոն • ի, աւ • ացայ • ար • կամ, իւ • իյ, իւք • ‖ տես՝ ի վերոյ Կոն,

Կոնոնաձև • ‖ (ածական) • ունօղ ձև կոնի • վերկոնոնեան • ‖ բառերեալ՝ ի ձև կոնի։

Կոնք • ի, իւ • իյ՝ կամ ացայ, իւք • (գոյ) • անօթ ինչ գոգաւոր և ծոյաւոր՝ զոր չինեն

Ի զանազան հրահանգելեաց կամ ի փոյթէ յորում լուանան զձեռս և զոտս կամ զայլ կարեւոր իրս։ տաշտ։ լական։ գաւ, լէյէն։ Ես, կոնքաձեւ կամ ծոցաւոր յենարան։ բազմոց հանգչելոյ ի գահաւորակի։ գաւ, տոյա նաձագ գալըմլը եէր։ Ես, կամար։ կամարակապք։ գաւ, քէմէր։ Ես, առագաստ, կամ վարագոյր։ գաւ, փէրտէ։ Ես, է տեսակ իմն խեցեմորթի։ գաւ, գաստրոգլու պէօճէք։

Կոնքաձև. (ածական)։ *այն՝ որ է ի ձեւ կոնքի, կամ կամարի։ գոգաձև։ ծոցաւոր։ գաւ, լէյէն, էօ քէմէր պէնզիլի։ գալըմլը։*

Կոնքեայ. *քեի, իս։ ից, իւք։* (ածական)։ *այն՝ որ ունի առաջի իւր զծոցաւորս ինչ տեղիս իրրև զկոնք, որպիսի են ամանք յաղեցեալ՝ որք ունին յառաջոյ զծոցաւոր աւազան ինչ, յորում լցեալ լինի ջուրն։ գաւ, գաւրնալը։*

Կոնքեղ. *ի, աւ։ այ՝ կամ ից, օք։* (գոյական)։ *գրի և Կոնքել, կամ Կոնքիւլ։ է խեցեմորթի ինչ՝ յորոյ կոկորդն գոյանայ ազնիւ կարմիր նեղկն, որ ասի ծիրանանեղկ, կամ ծովու ծիրանի։ գաւ, սէաեէֆ։ խաքէրլէթ պէօճէյլի։*

Կոնքեռ. *ի, աւ։ այ, օք։* (գոյական)։ *իրր քառանկիւնւոյն զարդ ինչ եկեղեցական, որ է ի չափ ձեռաց կամ մեծագոյն քան զնա, զոր հայրապետք ի զգեստաւորիլ իւրեանց կախեն ի գօտւոյ ի վերայ միոյ ծնգան կամ ազդեր իւրեանց։*

Կոնքիղոս. ‖ *տես Կոնքեղ։*

Կոշ. *ոյ, ովք։ ոց, ովք։* (գոյական)։ *բառնոյն։ գաւ, եաւմլուգ։*

Կոչեմ. ‖ *տես Գոչեմ։ կամ Կոչկոճեմ։*

Կոչկոճ. (ածական)։ *իրր կոշկոճեալ։ գանեալ։ նեղեալ։ կամ անպիտան իմն։ գաւ, տէօյնւլմիւշ։ խուրտուխաշ օլմուշ։*

Կոչկոճամահ լինել. ‖ *կոչկոճմամբ, կամ չարչարանօք և գանիւք մեռանիլ։ կոտամահ լինել։ գաւ, էզիլէճ իլէ էօլմէք։*

Կոչկոճանիք. *անաց, օք։* ‖ *տես Կոչկոճաւմն։*

Կոչկոճեմ. *եցի։ եա։ ել։* (ներգործական)։ *իրր կոշտել կածել կամ կոճոպել։ և կամ անթանայ գանել կոճիւք փայտի։ թոպէլ։ խոշտանգել։ կատաղամահ առնել։ և կամ պնդել ի կոճեղս։ գաւ, եաւմլուգլամագ։ փէք չօք տէօյմէք։ իշքէնձէ վէրմէք։ թօմրուգա վուրմագ։*

Կոչկոճիչ. *ձչի, աւ։ ացի, օք։* (ածական)։ *այն՝ որ կոշկոճէ։ խոշտանգիչ։ տանջօղ։ գաւ, տէօյճի։ իշքէնճէ վէրէն։*

Կոչկոճաւմն. *ճման, ամբ։ անց, ամբք։* (գոյական)։ *խոշտանգանք։ կոշկոճելն, և կոչկոճիլն։ գաւ, իշքէնճէ վէրմէ։*

Կոչկոռատուն, կամ Կչկռատ. (ածական)։ *իրր կինձաեալ կոշտիւք, կամ մանուածով։ գաւ, թռնէնձուգլանմըշ։*

Կոշտ. *ի, իւս։ իցի, իւք։* (գոյական)։ *կարծրացեալ և խիտ զանգուած, կամ ման ինչ հողոյ, կամ այլ ինչ իրաց։ գաւ, քէվէլէնճէ։ Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ պինդ։ խիտ։ կարծր։ խիտ, կամ անհարթ։ գաւ, փէք գալըն։ սրբը։ նասըր։ եօնուլմամըշ։*

Կոշտանամ. *ացայ։ ցի՛ր։ ալ։* (չէզոք)։ *կոշտ լինիլ։ պնդանալ։ կարծրանալ։ բրտանալ։ գաւ, փէքլէնմէք։ նասըրլամագ։*

Կոշտացուցանեմ. *ցուցի։ ցո՛։ ել։* (անցողական)։ *կարծրացուցանել։ պատճառել զկոշտ ի մարմնի։ գաւ, փէքլէթմէք։ նասըրլամագա։*

Կոշտիմ. *եցայ։ եաց։ իլ։* ‖ *տես Կոշտանամ։*

Կոշտութիւն. *թեան։* (գոյական)։ *կոշտ մարմնոյ, այսինքն ուռուցեալ և բրտացեալ ման մարմնոյ։ գաւ, նասըրլըգ։ նասըր։*

Կոշրայեմ. *եցի։ եա։ ել։* (ներգործական)։ *իրր կերպաւորել։ ձեւացուցանել։ գաւ, պիչմէք գօմագ։ Ես, իրր ձեղքել։ հերձուլ։ գաւ, եարմագ։ երըթմագ։*

Կոչ. (գոյական)։ *է արմատ Կոչեմ բային, և նշանակէ կոչումն։ հրաւէր։ գաւ, տաւվէթ։ չաղըրմա։*

Կոչած. *ի, իս։ իցի, իւք։* (ածական)։ *կոչեալ։ կոչեցեալ։ գաւ, չաղըրըլմըշ։*

Կոչական. *ի, աւ։ ացի, օք։* (ածական)։ *այն՝ որ վերաբերի առ կոչումն։ սեպհական կոչման։ որպէս ըստ քերականաց Կոչական առնուաւ վերջին հոլովն, որ նշանակէ զնոր ինչ կամ զոմն կոչեալ զօրօրինակ՝ ով արքայ, ով տէր, ով քաղաք, և այլն։ գաւ, հարքի նէսնա։*

Կոչ առնել. ‖ *տես Կոչեմ։*

Կոչարան. *ի, աւ։ ացի, օք։* (գոյական)։ *տեղի կոչման և հրաւիրման։ առեան։ ժողովարան, և եկեղեցի։ գաւ, տաւվէթ եէրի։ մէճլիս։ վէ քիլիսէ։ Ես, կոչունք։ հրաւէր։ գաւ, տաւվէթ։* ‖ *տես ևս Կոչնակ։*

Կոչառութիւն. *թեան։* (գոյական)։ *կոչումն։ ձայնարձակութիւն։ գաւ, սէսլէնմէ։*

Կոչելի. *լւոյ, եաւ։ եայ, եօք։* (ածական)։ *իրր կոչօղ։ ձայնօղ։ հրաւիրակ։ գաւ, սէս-*

լէյլէն • տավէթ էաէն։

Կոչեմ. եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) • կարդալ կամ ձայնել ղբր յանուանէ • իբր ապրելոյ և կամ հրաւիրել • գործ, չաղբրնագ • սեռ-լէմէք • տավէթ էեմէք • Ես, անուանել • յորջորջել, որպ՚ ասի՝ կոչեաց զանուն նոր ՅՈ • գործ, առ գօմագ • թէսմի էեմէք։

Կոչեցած • ‖ տես Կոչած։

Կոչեցեալ • (ած) • եղեալ մանաւանդ ի նմ կոչմամբ, որպէս ասի՝ պօղոս Կոչեցեալ առաքեալ • Ես, իբր հոյակապ • երևելի • Ես, է ընդունելութեի բայիս Կոչեմ, որ մի և նոյն ձայնիւ երբեմն իբրև ներգործական և երբեմն իբրև կրաւորական վերի։

Կոչիւն • (Խոբերբ հոլովի) • ‖ տես Կոչումն։

Կոչնակ • ի, աւ • ացս, զք • (գոյ) • գործի ինն երկաթեայ կամ փայտեայ, զոր կախեալ ի բարձր տեղւոջ ուրեք, հարկանեն կռանաւ յեղանակ ինչ ի հրաւիրել զժողովուրդս յեկեղեցի • գործ, չանկ։

Կոչնական • ի, աւ • ացս, զք • (ած) կամ (գոյ) • այն՝ որ կոչեալ և հրաւիրեալ է ի կոչնականն և ի սեղան • գործ, տավէթլի • Ես, հրաւիրակ • կոչօղ, որ հրաւիրէ ի դիմաց կոչնատեառն • գործ, տավէթչի • Ես, պատգամբեր • գործ, խապէր կէթիրէն • Ես, կոչնատէր, որ է վերին կոչօղն աստուած • ‖ Եւ տես ի վերոյ Կոչնակ։

Կոչնահրաւէր • ւոյ, աւ • ացս, զք • (ած) կամ (գոյ) • հրաւիրօղ ի կոչնականն և ի սեղան • հրաւիրակ • գործ, տավէթ էաիճի։

Կոչնատէր • տեառն, տեըրամբ • տեարց, բամբք • (գոյ) • տէր կոչնոյ • առնօղ զկոչնականն և ղբրախտութիւն • կոչօղ ի սեղան իւր, և ի հացկերոյթ • գործ, տավէթ սահիպլի • մէզէնս էաէն։

Կոչողութի՛ • } Թեան • • • • • • • • •
Կոչութիւն • }
Կոչումն • չման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • կոչել, և կոչիլն • ձայնելն • հրաւիրումն • գործ, չաղբրնա • տավէթ էեմէ։ Եւ, յորջորջումն • անուանումն • գործ, առ գօմա։

Կոչունք • չնոց, ովք • (գոյ) • հրաւէր • խընջոյք • ընդունելութիւն • ընթերք • սեղան բազմախորտիկ • գործ, տավէթ • զկաթիէթ • ճէզիա։ Եւ, խրախութի՛ • գործ, չաղբրգ։

Կոչօնք • ‖ տես ի վերոյ Կոչումն, և Կոչունք։

Կոպ, կամ Կոփ • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Կոպք։

Կոպանեալ • ‖ իբր կոպքն աչաց յարեալ և մաճեալ • զաչացս • գործ, քէօր • Ես, ըստ ումանց՝ դէգերեալ • տառապեալ, և այլն • գործ, սէֆիլլէնմիշ։

Կոպար • ի, աւ • ացս, զք • (գոյ) • եղր կամ սահման սեռսեռի՛ աչաց, իբր կոպոյ բացելոյ • բացորոշեալ կայան կամ սեղի, յորում զկաչ առնու գործն, կամ սեռսեռի՛ աչաց, և ոչ կարէ անդր քան զօրել • գործ, սինօր • հատոս։

Կոպարական • ի, աւ • ացս, զք • (ած) • յորում է սահման ընթացողին փակեալ աչք • որպէս ասի՝ Կոպարական կորուստ։

Կոպարակից • կցի, իւ • ացս, զք • (ած) • իբր սահմանակից • այն՝ որ կից է ումեք կոպարաւ • գործ, սինօրտաշ։

Կոպարաւորեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) • եղր կամ սահման հատանել • գործ, սինօր քէսմէք։

Կոպիճ • պճոյ, ով • ոց, ովք • կամ ի, աւ • ացս, զք • (գոյ) • խիճք • մանր քարինք խառն ընդ աւազոյ և այլ ինչ իրաց, որ գտանի ի ցորեանս և յայլ ընդեղէնս • գործ, ուֆաղ թաշ։

Կոպչուտ • (ած) • քարուտ • առաղուտ • որպ՚ ասի՝ Կոպչուտ տեղի • գործ, չագըլը թաշլը • Ես, ասի ի վերոյ ընդեղինաց • որպէս Կոպչուտ ցորեան, և այլն • գործ, թաշլը • գուվլուտ։

Կոպնեալ • ‖ տես ի վերոյ Կոպանեալ։

Կոպնեմ, կամ Կոպանեմ • եցի • եա՛ • ել • (Չեշտ) • դէգերիլ, կալ մնալ առ ումեք • յամենալ առ գործ ինչ • գործ, էլլէնմէք • ալալանմագ • կէճիքմէք • Ես, իբրև ներգործական՝ նշանակէ գան հարկանել • ծեծել • գործ, սէբէմէք։

Կոպնիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • ‖ տես ի վերոյ Կոպանեմ՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Կոպոզանամ • ‖ տես Կոկոզանամ։

Կոպտաձև • } ի, իւ • ացս, զք • } (ած) •
Կոպտատարազ • }
Կոպտարանձն • (Խոբերբ հոլովի) •

ունօղ զկոպիտ ձև և զնմանութի՛ • բիրտ և կոպիտ տարազք և անձամբ • գործ, եան գուն պիչիմիշնէ • մինասիպէթսիզ։

Կոպտուն • ոյ՝ կամ ի • ով • ոց • ովք • (գոյ) • թեփ կամ զանգուած ծեծածոյ կաթասոյ՝ որ լինի կէր կովուց • գործ, քէօֆթիւն։ Եւ, իբր շուք • պայծառութիւն • գործ, սալթանաթ • բայկէթ։

Կապք ։ կամ Կափք ։ պից ։ իք ։ (գ₀յ) ։ կափարիչք աչաց ։ թարթափք աչաց ։ արտեւանունք ։ մեղկեղն փեղկք և խփանք աչաց հանդերձ մազիւք ։ գաւ՛, կեօղ գափաղը ։ քփրիք ։

Կառն ։ ռին ։ ամբ ։ ռունք ։ ռանց ։ ամբք ։ ‖ տես Կոթ, և Կոթառն ։

Կասող ։ սեղ ։ եղբ ։ եղայց ։ եղբք ։ (գ₀յ) ։ է կպչուն հիւթ ինչ՝ իբրև ղէհւթ և կամ իբրև զինանձրացեալ խէժ ։ որով բազում անգամ օձեն և մածեն ղգաւազան ինչ՝ կամ ղձիւղ, և եդեալ ի վերայ ծառոց և կամ ի բարձր տեղւոջ ։ որսան ղհնարչունս ։ գաւ՛, էգբսէ ։

Կալ ։ ու ։ ու ։ ուց ։ ուք ։ (գ₀յ) ։ չորքոտանի և եղջերաւոր էգ կենդանի մեծ ։ որոյ արուն անուանի եղն ։ գաւ՛, լինէք ։

Կավադիայ ։ Կավազիայց ։ Կավածուծ ։ ծոյ՛ կամ ծծոյ ։ իւ ։ ւոյ ։ իւք ։ (գ₀յ) ։ } ի ։ իւ ։ ւոյ ։ իւք ։

տեսակ իմն Թռչնաւորս մորեխի, որ լինի մեծ և կանաչ և ստուար և սիրսակ ի պարանոցն մինչև ի տուտն ։ գաւ՛, եէչիլ քէրհէնքէլէ ։ քէլէբր ։

Կավակեր ։ ի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ (ածք) ։ այն՝ որ միայնակ ուտէ զկով մի ։ որ է շատակեր ։ գաւ՛, քէնտի պաշընա պիր լինէք եէյէն ։

Կավարած ։ ի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ (գ₀յ) ։ հովիւ՝ որ արածէ զկով ։ գաւ՛, լինէք չոպանը ։ սըղըրթմաճ ։

Կավիդեայ ։ դէի ։ իւ ։ ւոյ ։ իւք ։ Կավիդեաց ։ դէից ։ իւ ։ ւոյ ։ իւք ։ Կավիդեաց ։ դէից ։ իւ ։ ացս ։ աք ։ } ‖ տես ի վերոյ Կավադիայ ։

Կավկիթ ։ կթի ։ աւ՛ կամ իւ ։ ացս ։ աք ։ (ածք) ։ այն՝ որ կթէ զկանձն կովու ։ թէ այլ իցէ և թէ կին ։ գաւ՛, լինէք սաղան ։

Կասակ ։ ի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ (գ₀յ) կամ (ածք) ։ իբր ձագ կորիւն ։ լակոտ ։ կոզուն ։ ասիկ, քսթոտ ։ գաւ՛, եավրուս ։ Ես, մանուկ ։ կամ փոքր ։ կրասեր ։ գաւ՛, չօճուգ ։ քիւչիւք ։

Կառեմ ։ Կառիմ ։ Կառիւն ։ տման ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ է խոտ ինչ ուտելի՝ կծու և ախորժահամ. գաւ՛, թէրէ ։ թէրէ օթը ։ } ի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ (գ₀յ) ։

Կառնիպ ։ (գ₀յ) ։ իբր հաս խաղողոյ կամ չամչի ։ գաւ՛, իւզիւմ թանէսի ։

Կառնիճան ։ (ածք) ։ նշանակէ արծաւաքիթ ։ արծաւունկն, կորաքիթ ։ գաւ՛, գաբթալ,

պուրնը ։ էյրի պուրնը ։

Կատոր ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ (գ₀յ) ։ մանն կամ հաւտաւած իբրև խիճք, որ բաժանմամբ կամ պատառամամբ և կամ քննմամբ անջատեալ է ի բոլորէ իւրմէ ։ գաւ՛, փարչա ։ Ես, պատառ և նշխար հացի ։ գաւ՛, լօգմա ։ գըրընթը ։

Կատորած ։ ի ։ իւ ։ ւոյ ։ իւք ։ կամ ոյ ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ (գ₀յ) ։ կատորելն, և կատորիլն ։ կատոր կատոր առնելն ։ ջարդուելն ։ սպանուելն ։ գաւ՛, փարչա փարչա էթմէ ։ գըրկըլնը ։

Կատորակ ։ ի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ գրի և Կատորիկ ։ ‖ տես ի վերոյ Կատոր ։

Կատորատեմ ։ եցի ։ եա ։ էլ ։ (էէրգործ) ։ զբաղորը իբր ինչ ի քանի մի խոշոր կատորս բաժանել ։ որպէս զպատառն ոչ մանրել՝ այլ կատորատեալ ։ այսինքն խոշորագոյնս կլանել ։ գաւ՛, փարչա փարչա էթմէք ։

Կատորեմ ։ եցի ։ եա ։ էլ ։ (էէրգործ) ։ հատանել կամ բաժանել զիր ինչ ի բազում մասունս սրով կամ տապարաւ և կամ այլ ինչ իւիք ։ խորտակել ։ մանրել ։ ջարդել ։ և սպանանել ։ գաւ՛, փարչա փարչա էթմէք ։ գըրմագ ։ քէսմէք ։ Ես, նմանաբեթ նշանակէ յայլ և այլ մասունս բաժանել, որպ զբոլորը ձառ ինչ կամ բան՝ ասի կատորել ։ այսինքն բաժանումն մասանց առնել ։ Ես, ասի՝ մեծամեծս կատորել ։ նշանակէ մեծս բանել ։ գաւ՛, աճըսի Թուրմագ ։ պիւշիւքք պիւշիւքք տօղրամագ ։

Կատորիչ ։ ըչի ։ աւ ։ ացս ։ աք ։ (ածք) ։ այն՝ որ կատորէ ։ ջարդօղ ։ մանրիչ և սպանիչ ։ գաւ՛, փարչա փարչա էէնէն ։ էօլմուչինէն ։

Կատորուեմ ։ ‖ տես ի վերոյ Կատորեմ ։

Կատորուած ։ ոյ՝ կամ ի ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ Կատորումն ։ ըման ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ } ‖ տես ի վերոյ Կատորած ։ Ես, բառս Կատորումն՝ նշանակէ բաժանումն, իբր ընդհանուր ինչ ի տեսակս կամ յանհատս ։ ‖ Եւս տես ի վերոյ Կատոր ։

Կատրատուն ։ (ածք) ։ կատորեալ ։ ջարդեալ ։ մանրեալ ։ խորտակեալ ։ գաւ՛, փարչա փարչա օլմուշ ։

Կար ։ ի ։ իւ ։ իւք ։ (գ₀յ) ։ բառ ռամկական, նշանակէ կարիճ, որ է Թռչնաւորս կենդանի իմն ։ գաւ՛, ագբէպ ։

Կար ։ (ածք) ։ Թիւր ։ ծուռ ։ ի վայր կոյս հակեալ և Թէքեալ ։ խոնարհեալ և կորացեալ ի վայր ։ գաւ՛, էյրի պիւշիւք ։ Գրի և այ՝ ի Կոր, և լինի մակբայ ։ ‖ և տես Կորակոր ։

Կորագլուխ թե. թե. (գԹ.) : գլխակորութիւն. կոր ի գլուխ լինելն առ ամօթոյ. ամօթասարսափութիւն. գտ, ուժանդակ եէրէ պագմա. պաշտօնը էյմ։

Կորագլուխ. (ած) կամ (ԻգԹ.) : այն՝ որ առ ամօթոյ կորացեալ ունի զգլուխ իւր. կորացեալ գլխով. ամօթալից. գլխակոր. գտ, ուժանդակ եէրէ պագան. պաշտօնը էյէրէք։

Կորակոր. ի, աւ. աց, ք. (գԹ.) : է տեսակ ինչ սալի ոսկերաց, որ լինի միակողմանի. գտ, էյլիմէ։

Կորանկեմ. եցի. եա. եալ. (չԷՂԹ.) : ակնկարել. առ ամօթոյ զայս ի վայր կորացուցանել. ամօթալից լինել. ընկճիլ. գտ, լէզղել, պէտանամ օլմագ. էօնիւնէ պագմագ։

Կորակոր. (ած) կամ (ԻգԹ.) : բազմակող կորացեալ առ ամօթոյ. կորակնեալ. կոր ի գլուխ լինելով. կորացեալ անձամբ. գտ, եէրէ էյլիմիշ. ուժանդակ եէրէ պագարագ. ուժանդակ։

Կորակուց. ի, աւ. աց, ք. (ած) : այն՝ որոյ կուսքն է կորացեալ և կէս, որպիսի են ամանք ի Թուշոց. գտ, էյրի պուպնըչը։

Կորամագիլ. (ած) : այն՝ որ զկորացեալ և զձանկաւոր մագիլս ունի, ասի զձուշոց գիշակերաց. գտ, էյրի Թըրնագը։

Կորանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չԷՂԹ.) : ծռիլ. Թեքիլ. կոր լինել. խոնարհիլ. բեբրիլ. ի վայր. գտ, էյլիլմէք. իքի գաթ օլմագ. եա, առ ամօթոյ կորագլուխ լինել. ակնկորիլ. ամօթահար լինել. և նկուն լինել. վատԹարիլ. գտ, ուժանդակ էյլիլմէք, եէրէ պագմագ. բէզիլ օլմագ։

Կորանումն. ի, իւ. իցի, իւք. (ած) : իբր կորացեալ և ամօթահար. առ երեսս խոնարհեալ. գտ, եալանճան եէրէ պագան։

Կորանք. անաց, ք. (գԹ.) : ամօթապարտութիւն. խայտառակութիւն. գտ, այպ. ուժանմա. բէզիլիք։

Կորացուն. ցման, ամբ. անց, ամբք. ‖ նոյն է ընդ վերնոյն։

Կորացուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (ուՂԹ.) : տալ կորանալ. ծռել. Թեքել. կարկամեցուցանել. յերկիւղ խոնարհեցուցանել. և գլխակոր՝ ամօթահար առնել. գտ, էյմիք. իքի գաթ էՅմիք. բէզիլ էՅմիք։

Կորացուցիչ. ցչի, աւ. աց, ք. (ած) : այն՝ որ կորացուցանէ. ծռօղ. և ամօթահար առնօղ. գտ, էյէն, բէզիլ էՅէն։

Կորափիս. (ած) : յոյժ կորացեալ որպէս ասի Կորափիս անձամբ. գտ, փէք էյլիլմիշ։

Կորաքամակ. ի, աւ. աց, ք. (ած) : այն՝ որոյ քամակն է կորացեալ. սապատող. գտ, գամպուբ. էյրի պիւյրիւս։

Կորաքամակութ. թե. (գԹ.) : կորաքամակն լինել. սապատուն լինել. գտ, գամպուբլըգ։

Կորբան. ի, աւ. աց, ք. (գԹ.) : բառ եբրայական, որ նշանակէ պատարագ այր ընծայ. նուէր. գտ, գուրբան. փէշքէշ։ Եւ, նշանակի գանձանակն որ ի պէտս հնոց առաքուին. գտ, առնուքդէ. Եւ, փոխանակ գբէզդ Կորփան, կամ Կորպան, գբի Կորբան, ‖ և առ ի նեղբդդ Կորդակ։

Կորդ. ի, աւ՝ կամ իւ. աց, ք. (ած) : անվայր. անհերկ. խոպան. ամայի. առիւ, վարուցան չերեսծ. գտ, վէրան. իշլէնմիշ. խարապ։

Կորդակ. ի, աւ. աց, ք. (գԹ.) : սաղարտ. գվանոց. պարտ գօնաձագ Թռա։

Կորդանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չԷՂԹ.) : անհերկ և խոպան լինել. խոպանանալ. ամայանալ. անգործ մնալ. գտ, խարապ, վէրան օլմագ. փէքլէնմէք։

Կորդացուցանեմ. ցուցի. ցո. ել. (ուՂԹ.) : խոպանացուցանել. անհերկ և ամայի առնել. և զքաղաքից աեղիս իբրև կորդ երկիր կացուցանել կամ ցամաքեցուցանել. գտ, խարապ, վէրան էՅմիք. գտբուԹմագ։

Կորդիւն. ի (գԹ.) : գրի ևս Կորդին, և Կորդոյն. ‖ Կուրդին. է տեսակ խմի զարպայի. գտ, քէքլի օՅը։ Իսկ ի ռամկական բարբառս Կորդին, կամ Կուրդին՝ նշանակէ համէստ. գտ, փալան. սէմէր։

Կորդութ. թե. (գԹ.) : ամայութիւն. խոպանութիւն. գտ, խարապլըգ։

Կորեակ. բեկի՝ կամ բեկան՝ կամ կոյ, աւ. աց, ք. (գԹ.) : է փոքրիկ ունդ իբրև զկուտ Թզոյ, զոր ուտեն յաւետ հաւուց և Թուշոց, յորմէ և լինի հաց աշքատաց. գտ, Թաբը. Եւ, իբր սերմն Թզոյ. գտ, ինճիր Թօխումաւ։

Կորեկահատ. ի, իւ. իցի, իւք. (գԹ.) : հատ կորեկի. գտ, Թաբը Թանէսի։

Կորեկահաց. ի, իւ. իցի, իւք. (գԹ.) : հաց կազմեալ ի կորեկէ. գտ, Թաբը էքմէյլի։

Կորեկեղէն. ղինի, աւ. աց, ք. (ած) : կազմեալ ի կորեկէ, որպէս հաց. գտ, Թաբըտան եափըլմըշ։

Կորեկոզն · զ·ոյ , եաւ · եայ , եօք · (գ»յ) : իբր օղն ի կորեկէ , որ է կորեկաւ շինեալ հիւթի ինչ ըմպելի և թմրաւահամ · գաձ , պօզա :

Կորեմ · եցի · եա · ել · (Էէգ»ոյծ) : իբր կորա ցուցանել · Թէքել · հակել · գաձ , էյմէք :

Կորզական · ի , աւ · ացս , օք · (ածս) : այն՝ որ ունի զզօրութիւն յինքն կորզելոյ , այսինքն ձգելոյ զոք · ձգողական · գաձ , քէնաթսինե չէքիճիլիք գուվվեթի օլան : Եա , այն՝ որ ձգի · քարշեալ · գաձ , չէքիլէն :

Կորզան · ի , աւ · ացս , օք · (գ»յ) : ի բաց հանուածն , կամ ձգուածն · գաձ , չէքիլոյ · չըգարմա : Եա , գործ · հանդէս · մարզ · գաձ , Թէչրիւպէ · Թէրպիյէ : Եա , ուսկիօրէն ասի հէպաթ , յորմէ կորզելով քարշէն զԹէլա :

Կորզեմ · եցի · եա · ել · (Էէգ»ոյծ) : ոլորելով զնիւն ի տեղւոջէ խրմէ քարշել և քաշել · շրԹել · ի բաց բառնալ · և ազատել · գաձ , գօփարմագ · գուրԹարմագ :

Կորզիչ · զչի , աւ · ացս , օք · (ածս) : այն՝ որ կորզէ · քարշօղ և քաշօղ · գաձ , գօփարան :

Կորզուածն · զման , ամբ · անց , ամբք · (գ»յ) : կորզելն , և կորզիլն · ձգուածն · քարշուածն · գաձ , գօփարմա · չէքմէ :

Կորէ , կամ Կորէք · (գ»յ) , բառ յոռնական , նշանակէ աղջիկ · է յատուկ անուն պերսէփոնէայ չաձուհւոյ · Եա , մինչ ասի՝ ի Կորէս ելանել նշանակէ ի պարտութիւն մանանիլ · կորագլուխ լինս ընկրկիլ · գաձ , ալչալմագ · Եա , ըստ ոմանց բառս Կորէք՝ նշանակէ գԺուարամասոյց դարաւանդ լեռնոց · բարձր և զառի Թափ տեղի լերանց՝ ընդ որ դԺուարաւ կարէ ոք ելանել :

Կորի , կամ Կորիք · (գ»յ) , ջրանցք փորելոք յանդաստանս և ի պարտեզս , ընդ որս ջուր առնելի հոսեալ առագանիէ զանդան և զպարտէզն · անցք ջրոց · գաձ , օլուգ · տու եօլու · պօրու :

Կոր ի գլուխ · ‖ տես Կորագլուխ :

Կորիկ · ի՝ կամ կորզոյ , աւ · ացս , օք · (գ»յ) : կուտ · փոքրիկ հաս իբրև գնաման՝ որ ի մէջ պտղոց · որ և է սերմն նոցա · գաձ , չէքիրտէք : Եա , ըստ բժշկաց է խոյլ՝ որ ելանէ յաձուկս , կամ ընդ պարանոցաս և ընդ անԹովք · աաիչ , ուր :

Կոր ի կոր · ‖ տես Կորակոր :

Կորիւն · բեան , եամբ · եանց , եամբք · (գ»յ) : ձագ գազանաց , որպէս շան , առիւծոյ , աղուոյ , կիւոյ , և այլն · գաձ , էնկէ ·

Ձանաւքար եաւքրաք : Եա , շաձաւիղ ծառոյ , որ ասի Կորիւն ծառոյ · գաձ , ֆիլիճէ :

Կորխայլէք · յեաց , եօք · (գ»յ) : ժողովարար կորխայ , որք հետաձեալ գասն յարարչէն ասի :

Կործ · (գ»յ) : է արմատ Կործեմ բային , իբր բերան ի վայր շրջելն կամ դադարակելն զման ինչ · գաձ , ագԹարմա :

Կործան · (ածս) : է արմատ Կործանեմ բային , և նշանակէ կործանեալն · անկեալն · գաձ , երգըլմըշ · տիւշմիշ :

Կործանագործ · (ածս) : այն՝ որ տայ կործանուածն ասելոց կործանօղ · ասի զաստանայէ , որ միշտ խնդրէ զկործանուածն մարդկան ի մէջ · գաձ , տէվրիտէն · տիւշդիրէն :

Կործանական · ի , աւ · ացս , օք · (ածս) : կործանելի · կործառական · գաձ , տիւշմէյէ միւԹէալիք · ‖ տես և ի Ներքոյ Կործանիչ :

Կործանակից · կցի , աւ · ացս , օք · (ածս) : այն՝ որ կից է և հաղորդ կործանման ուրուք · գաձ , պէրաբէր տիւշԹն :

Կործան անկանիլ · ‖ կործանիլ · ի վերայ երեսաց կամ Թիկանցն անկանիլ · դալմամբ և սաստիկ անկանիլ · գաձ , եըզըլմագ · տիւշմէք · տէվրիլմէք :

Կործանեմ · եցի · եա · ել · (Էէգ»ոյծ) }
Կործանեցուցանեմ · ցուցի · ցո · ել · (ոն»ոյղ) } քարշելով ի վայր ձգել և ընկենուլ · արկանել ի վայր · գաձ , տիւշդիրմէք · սլըզագմագ : Եա , կառուցեալ իրն յերկիր տապալել · քակել և քանդել զշինուածն · եղծանել · ցրել · գաձ , եըզմագ · վէրան , խարապ էԹմէք :

Կործանիչ · նի , աւ · ացս , օք · (ածս) : այն՝ որ կործանէ · քանդիչ · տապալիչ · աւերօղ · գաձ , երգան · պօզան · խարապ էտէն :

Կործանութիւն · Թեան · · · · · · }
Կործանուածն · նման , ամբ · անց , ամբք · } (գ»յ) : կործանիլն · անկուածն · գլորուածն · քակուածն · տապալուածն · գաձ , եըգըլմա · տիւշմէ · խարապ օլմա :

Կործեմ · եցի · եա · ել · (Էէգ»ոյծ) : ի կործառնել · գաձ , ագԹարմագ · ‖ տես և Կործեմ :

Կորկ · ի՝ կամ ցի , իւ · իցս , իւք · (գ»յ) : աղտեղութիւն մածեալ ընդ գմկոք խաշանց · և յայտանէ նշանակ լինել իցէ ախտեղութիւն · աղտ · գաձ , քիր · մըբտարլըգ :

Կորկոտ · ի՝ կամ ցի , իւ · իցս , իւք · (գ»յ) : ցորենահատ փչրեալ և մաքրեալ ի Թեփոյ · որ և ուսկիօրէն ևս ասի Կորկոտ :

Կորկոտիճ· (գ₃) ։ Նման կորկոտի ։ որպէս մանր փշուքը · կիտուած · Նիշ· սպի · ասի՝ կորկոտի պէս պուտ պուտ ։

Կորճ· ի· իւ· իկ· իւք· (գ₃) ։ տեսակ խմի մեծագոյն և կորկոտուց և գիշակեր Թռչնոյ · Նման արծուոյ և անգղոյ · որ և Գաւկուճ ասի · գաղ , անգա գուշտ ։

Կորճաքառ· ի· իւ· իկ· իւք· (գ₃) ։ սակաւ ինչ Թիւրեալ բառ· կամ խորթ բառ ըստ լեզուի կորճայիկ · գաղ, քիւրտ սիրի հիպի էրբի · էօյէ լուղէթ ։

Կորճալէզու· զուի , աւ· աց , աք · }
Կորճայ · էի՝ ճայի , իւ · իկ , իւք · } (ածՙ) կամ (գ₃) ։ այն՝ որոյ բարբառն կամ լեզուն է Թիւրեալ փոքր ի և խանգարեալ, որպիսի էին բնակիչքն յաչխարհին կորճէից , որք և կոչին Գորդուցք , Կորդուք , Կորդուացիք , Ասիմանակից մարդոց · որ և այժմ այլազգի բնակիչք կոչին՝ Քիւրտ , և աշխարհն նոցՙ Քիւրտիստան · և յայսմանէ ասի գաւէհիկ մարդիկ , որոց լեզուն խանգարեալ է և կրճատ , ասին Կորճայք , կամ Կորճալէզու ։

Կորնգան· ի· աւ· ացՙ աք· (գ₃) ։ զուխրակ , որ է տեսակ խմի խոտոյ · գաղ, կիւվէյի օձը ։

Կորնթարդ· ի· իւ· իկ· իք· } (ածՙ) Կամ (գ₃) ։
Կորնթիք· Թեաց , եաք · }

ունօղ զկորացեալ ձեւս · կամարակերպ , որ է արտաքին կերպն կամ մակերևոյթն գմբեթի , որոյ ներքինն կոչի խորոփիք · գաղ , քէմբրին , գաւպէնին տիր եանը ։

Կորնչիմ· կորեայ · կորիր · իլ· (չէշտ₄) ։ Ի կորուստ մատնիլ, կամ լինիլ· Ի բաց գնալ· անհետ լինել· մահուամբ կամ ապականութեամբ իւիք ջնջիլ և եղծանիլ · ասասկիլ · գաղ , եիթիմէք · զայ , զայպ , խաբապ , եօղ օլմագ ։

Կորնչումն · չման , ամբ · անց , ամբք · (գ₃) ։ կորնչիլն · սատակումն · ապականութիւն · կորուստ · գաղ , եիթիմէ · թէլէֆ , զայ օլմաղ ։

Կորոզիոնքն , կամ Կորոզիոն · ի· իւ· իկ , իւք · (գ₃) ։ բառ յունական , որ է քարացեալ բոյս ինչ Ի ծովս , որոյ կարմրագոյնն հմաստի Ի կարգ պատուական ականց · կոչի Ի մէզ բուստ · գաղ , մէրճան ։

Կորով· ի , իւ · իկ՝ կամ ացՙ իւք · ‖ տես Կորովի· Եա , իբրև գոյական՝ նշանակէ կորովութիւն · ոյժ · զորութիւն · ուժգնութիւն · գաղ , գուվվէթ · եէկինթիւք ։

Կորովաբան · ի , իւ · իկ , իւք · (ածՙ) ։ Ճարտարախոս · զորանալ · հնարս հնարել · ուժգնանալ · գաղ , գուվվէթլէնմէք · եէկինթիւք ։

Կորովաբար · (ածՙ գրՙ) ։ իբրև կորովի · զօրեղապէս · արիաբար · կորովութեամբ · գաղ , գուվվէթլիճէ ։

Կորովաբիբ· բբի , իւ · ացՙ աք · (ածՙ) ։ այն՝ որոյ բիբք աչացն են կորովի · սրատես · կարօղ Ի տեսանել զհեռաւորն · գաղ , քէսքին կէօզլիւ ։

Կորովագոյն · գունի , իւ · իկ , իւք · (ածՙ) կամ (ածՙ) ։ կոյժ կորովի · Ճարտարագոյն բանիւք և գործով· գաղ, փէք գուվվէթլի · մարիֆէթլի Եա , սրատես աչօք և մտօք · գաղ, քէսքին կէօզլիւ · ֆիքիրլի Եա , իբր կիվսասական · ունօղ զձև քուէի · գաղ , զար սիյէմլի ։

Կորովաչէն · զինի , իւ · իկ , իւք · (ածՙ) ։ զօրաւոր և կորովի զինուք · աջողաձեռն · գաղ , մարիֆէթլի · եէկինի ։

Կորովալիր · (ածՙ) ։ լի կորովութիւբ · զօրեղ · կորովագոյն · աջողակ · գաղ, փէք գուվվէթլի ։

Կորովախոհ · }
Կորովախորհ · } ի , իւ · իկ , իւք · } (ածՙ) ։
Կորովախորհուրդ · (նախդիր-հոլովի)

քաջախորհուրդ · զօրաւոր և կորովի խորհրդածութեամբ · և կորովամիտ · գաղ, փէբասէթլի · հալ սիւնէնէն ։

Կորովախօս · ‖ տես Կորովաբան ։

Կորովական · ի , աւ · ացՙ աք · ‖ տես Ի վերոյ Կորովագոյն · Եա , կիվսասական · կիբրիկան · գաղ , զար սիյէմլինէ ։

Կորովակի · (ածՙ գրՙ) կամ (ածՙ) ։ կորովագոյն · քաջ · զօրեղ · զօրաւոր · գաղ , գուվվէթլիճէ ։

Կորովահանճար · ի , իւ · իկ , աք · (ածՙ) ։ քաջահանճար · քաջախորհուրդ · Ճարտար · գաղ , փէք ֆէբասէթլի ,

Կորովածիգ · (ածՙ) ։ կորովութիբ ինի և Ճարտարութիբ ձգօղ զինեա կամ զբար , և կամ զայլ ինչ · գաղ, սըգըր չէքէն · փէք աճան ։ ‖ տես եա Կորովաբիբ · և Կորովաբար ։

Կորովամիտ · մտի , իւ · ացՙ աք · ‖ տես Ի վերոյ Կորովախոհ ։

Կորովանութիբ · թիբ · (գ₃) ։ կորովութիբ և սրութիբ մտաց · սրամտութիբ · ուշիմութիբ · գաղ , ագըլլըլըգ · Եա , զօրեզութիւն · քաջութիւն · գաղ , եէկինթիլիք ։

Կորովանամ· ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ₄) ։ Ճարտարութիլ· զօրանալ· հնարս հնարիլ· ուժգնանալ · գաղ , գուվվէթլէնմէք · եէկինթիլիք ։

լենմէք • եհւբէ քլենմէք • չարէ պուլմագ։

Կորովապէս • ‖ տես Կորովաբար։

Կորովացուցանեմ• ցուցի• ցո՛• ել• (ո՞նդղ)• զօրացուցանել • քաջացուցանել • գա՛, գուվվէթլէնտիրմէք։

Կորովեմ• եցի • եա՛• ել• (Ներգործ)• պինդ առնել • անվրէպ պահել իբր զկշիռն կամ զուշլին, որպէս և ասալի լինի բառա Աբգարակորով • գա՛, սրգը Թուխմագ։

Կորովի• վլ՛ կամ վլ՛ • եաւ• եաց• եզք • (ած)• զօրաւոր• ուժեղ• ճարտար ձեռագ• գա՛, գուվվէթլի• եվլիթ• պէհաւոր• Եա, արաուս • գա՛, քէսքին կէօպլիս• Եա, հանճարեղ• ուշիմ մտագ և բանիւք• գա՛, քէսքին ֆիքիրլի• ֆէրասէթլի• տիլավէր• Եա, իբր նենգամիտ, կամ որպէս կորագամակ• գա՛, ֆէրզանտ• Եա, յարեալ՛ի բայս՝ կարէ լինել մակբայ • ‖ տես Կորովակի։

Կորովիմաստ• ի • իւ• ից• իւք• (ած)• կորովի և զօրաւոր իմաստիւք• հանճարեղ• իմաստուն• ուշիմ• ճարտար• գա՛, ֆէրասէթլի • ալիմ• սէօզանլըօղ։

Կորովութիւն• թե՛• (գ՟)• ճարտարութիւն• յաջողակութիւն• քաջալերժ հմտութիւն՝ յատկութեաց արուեստի կամ գործոյ իւրոյ• գա՛, պէհաւորլըզգ• մարիֆէթ• ուսթալըզգ• Եա, սրտութիւն ալաց և մտաց• գա՛, նէօզ, ֆիքրը քէսքինլիղի• Եա, իմաստութիւն բանից և գործոց • գա՛, ֆիրասէթ • ագըլ։

Կորութիւն• թե՛• (գ՟)• ծռութիւն• թիւրութիւն• գա՛, էյրիլիք։

Կորուն• (ած)• այն՝ որոյ ունչն է կոր • ար ծռառունին• որ և ասի Կորակռուց• գա՛, էյրի պուրունլու։

Կորուսանեմ• կորուսի• կորո՛• ել• (Ներգործ)• կորստեամբ ընչացուցանել կամ ջնջել զինն• տալ կորնչել• եղծանել• սատակել• անհետ առնել • գա՛, եհթիրմէք • զայ, զայպ էհմէք • կէսկերթմէք։

Կորուսիչ• ուչ• աւ• ացի• օք• (ած)• կորուսող• կորուսանօղ• եղծանիչ • սատակիչ• գա՛, եհթիրճի • կէսկերտէն։

Կորուստ• բառեան, եամբ• եանց, եամբք• (գ՟)• կորնչելի• կորուսանելն, և կորուսանիլն• սատակումն• եղծումն• սպականութիւն• գա՛, զայպ• զայ• Թէկէֆ• Եա, իբր ինչ կորուսեալ• գա՛, զայպ օլմուշ չէյ։

Կորստաբեր• ի • իւ• ից• իւք• (ած)• այն՝ յորմէ պատճառ լինել կորուստի, այլ՝ ասի՝

Կորստաբեր մեղք• գա՛, զարար կէնթիրէն։

Կորստագիւտ • (ած)• գտիչ կորուսեալ իրաց • որ է մակդիր սրբոյն Միհաոայ • գա՛ , զայպ պուլան։

Կորստահաճոյ • (Նախդիր հոլովի) • ‖ տես Կորստաբեր։

Կորստական• ի • աւ• ացի• օք• (ած)• արժանաւոր կորստեան• ապականացու• անցաւոր• գա՛, զայ, զայպ օլմազա միւնթէսիպ • պօզուլաճագ • ֆանի։ ‖ Եա տես Կորստաբեր։

Կորստականութիւն• թե՛• (գ՟)• կորստական գոլն• լինելն եղծական և անցաւոր• և ընդ ապականութիւն• գա՛, զայպ• զայ• զարար։

Կորստաստուար• (ած)• պատրանօք և նենգութիւ կորուսանօղ• պատիր բանիւք ի կորուստ մատնօղ• կամ պատեալ ի կորուստ• գա՛, զայպ էհմիճի • ալտատըճը։

Կորստաւէր• սիրի• աւ• ացի• օք• (ած)• այն՝ որ սիրէ զկորուստս ուրուք • գա՛, զայպ, զարար սէվիճի։ Եա, պատճառս կորստեան • գա՛, զայպ, զարարա սէպէպ։

Կորստարար• ի • աւ• ացի• օք• ‖ տես Կորուսիչ։

Կորստեայ• տէի• իւ• իցի• իւք• (ած) կամ (գ՟)• կորուսեալ լինել կորստաւ• գա՛, զայպ օլմազնուշ չէյ • զայպ։

Կու• կուշ• ոլ• ոց• ովք• (գ՟)• աղք անասնոց• քակոր• ապաստա• գ՛, կիւսպրկ։

Կուէնի• նուշ• եաւ• եայ• եօք• (գ՟)• կարծր և իւղային տեսակ ինչ մայր փայտի, յորմէ ելանէ մախը, և հասէ մազտաքէ և Թիրէմինթի • գա՛, սաքըզ աղաճը։

Կուզ• կզի• իւ• իցի• իւք• կամ կզոյ• ոլ• ոց• ովք• (գ՟)• չորքոտանի կենդանի ինն գազանաբարոյ նման աքիս կենդանւոյ կամ կատուի, որոյ տաւն է չոյժ բզտոտ՝ մանաւանդ ի ձմերան • և բնութեամբ է թշնամի հաւուց• զորս հետզհետէ ընկղզրելուն • և երբեմն ևս ուտէ զինն • ի մորթոյ սորա կազմի ևս մուշտակ • գա՛, սանսար։ Եա, իբր կատու• գա՛, քէօի։ Եա, ըստ ասացեալ նշանակիչ սապատոյն • գա՛, գամպուր։

Կութ• կթոյ• ոլ• կամ կութք• կթոց• ովք• (գ՟)• է արմատ կթեմ բային • և նշանակէ կթելն• և քաղելն պատղոյ կամ զոյլ պատղս• գա՛, մէվէ աէօշլուրմ• պալ պօզումա։ Եա, կթելն և քաղելն պատղ• գա՛, աէօշլուրլէնմէք մէվէ։ Եա, գբլի

Կուժ մրրախառն , նշանակէ մրուր • գաւ , թօրթը ։

Կուժ • կժոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) , անօթ կամ աման ինչ կաւեղէն կամ փայտեղէն՝ մեծ կամ փոքր , յորում դնի ջուր կամ դինի • գաւ , պարտագ • ափսէ • քիւփ • ֆիրչը • գօվա ։

Կուի • ‖ տես Կուէնի ։

Կուլ • ի Կուլ • (գոյ) , է արմատ կլանեմ բայի , և նշանակէ կլանելը • գն , եւաւմասը ։

Կուլակ • ի , աւ • ոյ • օք • (գոյ) , բառ ռամկական , բոլորակաձեւ սափրեալ մասն ինչ հերոյ գագաթան , զոր ասն առնել ևկեղեցականք ի գլուխս իւրեանց իբրև պատկ • գաւ , փէրչէմ • Թէփէ • Թէփէլիք ։

Կուլիբոյ • ի , իւ • իոյ , իւք • (գոյ) , գրի ևս Կուլիպոյ և Կուլիփոյ • բառ յունական , որ է ցորեան խարշելալ և զանազան համեմիւք բաղադրեալ , որ ի մեզ հասիկ ասի ։

Կուղտախոյ • (գոյ) , բառ յունական , որ է դեղ ուռոյ՝ մնխրագոյն , կամ որպիսի և իցէ • գաւ , կէօզ իլաճը ։

Կուղ • կղոյ՝ կամ կղի , ով • ոց , ովք • (գոյ) , հրկիզեալ ի վերս միմեանց • ծալ ոլորք զիրեր ըօք • հիւսուած • գաւ , գաթի • տիւբրիմ ։

Կուղը • կղըոյ՝ կամ կղբու՝ կամ կղբի , ով • ոց , ովք • կամ իոյ , իւք • (գոյ) , երկակենցաղ կենդանի ինչ ծովային • ի ձև շան լողակ սեամորթ • ասի ևս Ջրշուն • գաւ , գունտաւոր ։

Կուղս • (ածական) , իբր կուղբ , այսինքն կլանող • շատակեր • լափօղ • որովայնամոլ • գաւ , շիշպօղազ • չօգ Եէյէն ։

Կուղպակ • ի , աւ • ոց , օք • } (գոյ) ։
Կուղպականի • Նոյ , ևաւ • }

բառ ռամկական • իբր կլպակ • կլպակք • գաւ , տիւք քեան ։

Կուռ • ‖ տես Կիռ ։

Կումասրոլի , կամ Կումասրոլի • (նախդիր հոլովի) • ‖ տես Կեմեարիս ։

Կումբ • } ‖ տես Գմբէթ ։
Կումբէթ • }

Կումի • ‖ բառ եբրայական , որ նշանակէ արի • յոյն կոյ • գաւ , գալ-ք ։

Կունդ , կամ Կունտ • կնդի , աւ • ոց , օք • (ածական) , այն՝ որոյ Թափեալ են հերք գլխոյ • հերաթափ • Ճաղատ • գաւ , տաղ • քէլ , Եա , իբր ռամիօրէն՝ նշանակէ սկաւնդ , որ է շուն • գաւ , մասթի ։

Կունդն • կնդան , տիւ • անց , ամբ • (գոյ) , գրի ևս Կունտ • գնտաձև անիւ • Ճախարակ • գաւ , Թէքէրլէք ։

Կունձ • կնձոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) , գաղտաբաւա վայր հովանացեալ ծառովք • գաւ , սէրին • քէօվկ եէր ։

Կունձն • կնձան , տիւ • անց , ամբ • (գոյ) , գուղձն , որ է կոշտ հողոյ • հող խլեալ հանդերձ խոտով • գաւ , քիւլեւչէ ։

Կուշտ • կշտի , իւ • իոյ՝ կամ ոց , իւք • (գոյ) , կող • կողմն մարմնոյ • դատարկ տեղիք ընդ մէջ ոսկերաց կողից • որովայն • գաւ , եան • աէօշ • պէօյր • գարն ։

Կուպայ • (գոյ) , իբր գլուխ • կողմն գլխոյ • ևս ընկոյզնամանի • քնաբան • գաւ , սոյ • ուլայճագ եէր ։

Կուպար • ‖ տես Կոպար ։

Կուպղ • պեղ , եղբ • զոյ , ղբ • (գոյ) , փականք • երկաթեայ շինուած ինչ , զոր բեւեռն ի վերոյ դռանդ կամ արկղ կամ այլ ինչ փակելի իրաց • գաւ , քիլիտ ։

Կուպայ • (գոյ) , բառ ռամկական • իբր կապայ • վերարկու • գաւ , չիւխպէչ • Եա , իբր զգեստ կիսաւածեալ • գաւ , սաչագ • մէվզիի էսպապ • Եա , ըմպանակ • բաժակ • գաւ , քեասէ ։

Կուպր • կպրոյ , ով • կամ կպեր , երբ • ոց , ովք • (գոյ) , հիւթ ինչ մածուցիկ և ծըծմբային , որ յոյսրէն հանէ զհոտ գարշ և զազիր • նաւթ • և կպրատիւթ • գաւ , զիֆթ • գարա սագըզ ։

Կուռ • (ածական) , է արմատ Կռեմ բայի , և նշանակէ կռեալ • ծեծեալ • խիտ • պինդ • կարծր • հաստատուն • ամուր • գաւ , չէքիճ • լէնմիշ • գաթը • սերտ • գաւին • Եա , խիտ • հոծ • խուռն • գաւ , սըգ • Եա , իբրև մակբայ՝ նշանակէ խուռն • յաճախ • հոծութիւն • խիտ ևս խիտ • գաւ , սըգ սըգ • Եա , հարթ և դիւր • գաւ , տիւմտիւզ • Եա , յատակ • մաքուր • զտեալ • գաւ , Թէմիզ • սաֆի • գալէ օլմուշ ։

Կուռպակ • յից , իւք • (գոյ) , բառ արաբական , որ է ընծերցօղ և հմուտ կուրան անուանեալ գրոց պլտղեաց ։

Կուռն • կռան , տիւք • կուռք , կռաց , օք • (գոյ) , Թիկն • Թիկունք • քամակ • միջնորդն • ասէի , կռնակ • գաւ , պալքան ։

Կուռք • կռոց , ով-ք • (գոյ) , կռեալ՝ ձուլեալ կամ քանդակեալ արձան կամ պատկեր շինեալ ի քարէ կամ ի հրահալելոց և կամ ի փայտէ , որ է սուտ ած

կուապաշտից • ած • փուճ • առնէմ։

Կուսաղանդութիւն • ԹԵ • (գոյ) • զանգուած ընդդէմ կուսաւոր, որ է ապօրինաւոր զուգաւորութիւն ընդ կուսի • ած, գըզ պօզա։

Կուսածաղիկ • (ածք) • կուսութիւն ծաղկեալ • մաքրափայլ • անարատ • սուրբ • ած, Թէմիզ • լէգէնդ • պլիքիր։

Կուսածին • ծնի, իւ • (ածք) • ծնեալ ի կուսէ, որ է յատուկ մակդիր յԻ քի • ած, պլիքիրէն ծօզան։ Կա, ծնօղ կուսութիւն, որ ասի զՆա ածածնէ • զնի յէտ ծննդեան ևս ձեաց կոյս • ած, պլիքիրվիք իւէ ծօզուբան։

Կուսածնութիւն • ԹԵ • (գոյ) • կուսածնին գործն յԻ փրկչին մերոյ • ած, պլիքիրսէն ծօզուշ։

Կուսակալ • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) • իշխօղ տահմանածայր քաղաքի, կամ գաւառի կամ նահանգի • բդեաշխ • սատրապ • ած, սինօր պէյլ • փաշա • մուհաֆըզ։

Կուսակալեմ • եցի • եամ • ել • (չէշտ) • վարել զկուսակալութիւն • իշխել տահմանածայր քաղաքի կամ գաւառի • կողմնապահ և հրամայօղ լինել • ած, պլիր էյալէթէ հիւքմ էթմէք։

Կուսակալութիւն • ԹԵ • (գոյ) • իշխանութիւն և գաւառ կուսակալի • կողմնակալութիւն • ած, փաշալըգ • պէյլիք • մուհաֆըզըգ։

Կուսական • ի, աւ • աց, աք • (ածք) • այն՝ որ վայելէ կուսի • կամ վերաբերեալ կուսութեան • ած, պլիքիրսէ մախսուս։

Կուսակից • կցի, աւ՝ կամ իւ • աց, աք • (ածք) • կողմնակից • այն՝ ի կողմն ուրուք եղեալ՝ պաշտպան լինի նմա • ջատագով • օգնական • ած, Թարէֆտար • եարըմ ճը։

Կուսակրօն • ի, իւ • ից, իւք • (ածք) • այն՝ որ պահէ զկրօն կուսութեն • կուսակեաց • անառատ կուսութիւն և մաքրութիւն կեցօղ • ասի այս բառ զարուաց և զիգաց • ած, պլիքիր գալմըշ • երկէն • պէքեար։

Կուսակցիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէշտ) • կուսակից և ձեռնտու լինել ումեք • պաշտպան կալ ի կողմն ուրուք • ած, Թարըեֆ Թութմագ։

Կուսակցութիւն • ԹԵ • (գոյ) • պաշտպանութիւն • կողմնածութիւն • ջատագովութիւն • ած, Թարէֆտարլըգ։

Կուսամայր • մօր, մայրք • (գոյ) • կոյս և մայր • մայր և կոյս, որ է միայն սուրբ Աստուածածին • ած, պլիքիր վալիտէ։

Կուսան • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Կոյս։ ԵՒս, չփոթել այս բառ երբեմն ի գրչաց

ընդ բառիս Գուսան։

Կուսանակ • ի, աւ • (գոյ) • կոյս կենդանակերպն • ած, սիմպոլիզէ։

Կուսանամ • ացայ • ցկի • ալ • Կուսանանամ • նացայ • ցկի • ալ • (չէշտ) • կուսան և կուսակրօն լինել • պահել զկուսութիւն • ած, պլիքիր գալմագ։

Կուսանգուտ • (ածք) • իբր անկանօղ ի մէկ կոյս • որ է կուսակից • ջատագով • ած, Թարէֆտար։

Կուսանոց • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) • տեղի բնակաւոր կուսանաց • վանք կուսից • ած, քեշիշլէրլիի մանաստըրը։ Կա, բնակութիւն օրիորդաց • ած, գըզլարըն Թալուխանէսի։ ‖ ևս տես Կանանոց։

Կուսապատեմ • եցի • եամ • ել • (չէշտ) • ի միոյ կողմանէ, կամ յամ կողմանց պատել զիմն • ած, տէօրթ էթրաֆտան զուգշաթմագ։ Կա, կրաւորական սորա կուսապատիմ, երբեմն իբրև չէշտք՝ նշանակէ ի միոյ կամ յամ կողմանց պատիլ • ած, հէր Թարաֆտան տօլանմագ։

Կուսապղծութիւն • ‖ տես Կուսաղանդութիւն։

Կուսասէր • սիրի, աւ • աց, աք • (ած) • սիրօղ կուսութեն • ած, պլիքիրվիք սեվգի։ Կա, սրբութեամբ սիրօղ զկոյս մաքուր • ած, փաքիզգ իւէ սեվգին պլիքիրսէ։

Կուսասուան • ‖ տես Կուսանոց և Կանանոց։

Կուսատած • ի, իւ • ից, իւք • (ածք) • ատծօղ կամ դատախարակ կուսանաց • ած, պլիքիր գըզ պէզըչիլէն, Թէքմիլչէ էտէն։

Կուսաբան • ‖ տես ի վերոյ Կուսանոց։

Կուսաբար • ի, աւ • աց, աք • (ածք) • առնօղ զկոյս, իբր ողջախոհացուցիչ • ած, փագլըգ սեվգին։

Կուսեթ • ‖ իբր տեսակ խմի կամ որակ կուսուց • ած, պէզ ըչէնկի։

Կուսորդի • դւոյ, ւով • (գոյ) • որդի կուսի, որ Կուսածին ևս ասի, որ է յՍ քս • ած, պլիքիր էվլատ։

Կուսութիւն • ԹԵ • (գոյ) • կոյս գոլն • անարատութիւն • զոյր ոչ գիտէին • կինք և նշան կուսութեան և կուսակրօն կեանք • ած, պլիքիրլիք • գըզլըգ։

Կուտ • կաց • ոյ • ոց, ովք • (գոյ) • հատ • սերմն ընդոց, որ է ուտելի Թուշոց • ած, էէմ։ Կա, իբր ասկօրէն՝ նշանակէ կրծիլ • ած, չէքիլտէք • Թանէ։

Կուտած • ոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • Կուտածոյ • ոյի, իւ • ից, իւք •

կյա֊դէղ֊չէղջ֊ֆառ՝ երկրեն֊երկրենիքը ։ Ես, իբրև ածական՝ նշանակէ կատարեալ֊ֆառ՝ երկրկրեալ ։

Կատարակ֊ի, աւ֊ ած ։ զբ֊ ‖ տե՛ս Կատարած՝ ըստ առաջին նշանակութեան ։ Ես, կոհակ֊ֆառ՝ տալիս ։ Ես ։ յաձախատեղի ֊ բարդատե՛ր֊դիլցուածո֊ֆառ՝ զանխիլիք ֊չօգտակ֊ երկրելոյ ։ Ես ։ ուռայցք իբրև զկատար ֊ֆառ՝ միատեսիլը չէ՛ ։

Կատարակարար ֊ (նոյնիսկ ուրախութեան) ։ մի՛ ի վե՛ր միոյ բարդատե՛ր֊չէղջարար֊ֆառ՝ երկրարագ ։

Կատարակատեղ֊դիզի ֊ աւ֊ ած ֊ զբ֊ (֊ած) ։ դիզացնել և բարձրացնել իբրև զկատարակ֊կատարեալ֊ֆառ՝ երկրելերկրե֊եիւքսելմիլ ։

Կատարական֊ի ֊ աւ֊ ած ֊ զբ֊ (֊ած) ։ կատարեալ֊դիզեալ֊բարդեալ֊ֆառ՝ երկրելը ֊ պիրկքիմիլ ։

Կատարակեալ ֊ (֊ած) ։ կատարակեալ ֊ հաւաքեալ֊ֆառ՝ թօփլանմըշ ։

Կատարակեմ֊ եցի֊ եմ֊ ել֊ (հէրգործ) ⎫
Կատարակեցուցանեմ֊ ցուցի֊ ցո՛ւ֊ ել֊ (անցոյց) ⎭ դիզել մի՛ ի վերայ միոյ֊չէղջկատարել֊բարդել֊ֆառ՝ երկրմագ֊պիրկքիթիրմե՛ք ։ Ես, կրաւորականն բայիս Կատարակեմ, երբեմն իբրև չէղջ՝ նշանակէ դիզանալ֊կամ բարձրանալ և փրփրիլ ալեաց֊ֆառ՝ երկրելմագ֊եիւքսելմե՛ք՝ նաալել քի տալղալար օլուբ ։

Կատարակութի՛ ֊թե՛֊ (գոյ) ։ կատարակումն ֊ իբրև ուռուցումն֊ֆառ՝ երկրմա֊երկրելթը֊գաղարմա ։ Ես ։ գնդաձեւութե՛ր֊ֆառ՝ միատեսվերկրե՛ք ։ Ես ։ ասի Կատարակութիւն բանից֊ֆառ՝ սէօզիւս գաղարթմա ։

Կատարակումն֊կման֊ամբ֊անց֊ամբ֊ (֊գոյ) ։ կատարակիլն֊բարդիլն֊դիզանալն ալեաց֊ֆառ՝ երկրելմասը֊տալղալարըն գաղարմասը

Կատանամ֊ ացայ֊ ցե՛ր֊ ալ֊ (չերկոյ) ։ կատարակիլ և բարձրանալ կոհակաց֊ֆառ՝ գաղարմագ֊եիւքսելմե՛ք ։

Կատապան֊ի ֊ աւ֊ ած ֊ զբ֊ ‖ տե՛ս Կայտապան ։

Կատատուածե՛ր֊թե՛֊ (գոյ) ։ առնուլն և յափշտակելն զկատաս ֊ այսինքն համբարս ֊ շէղջս ֊ կամ զմեծս արմատաց֊ֆառ՝ զահրէ թալան կեմե՛ ։

Կատեմ֊ եցի֊ եմ֊ ել֊ (հէրգործ) ։ կտցա և դէղ առնել֊մի՛ ի վե՛ր միոյ բարդել֊դիզել֊ֆառ՝ պիրկ պիրկ լուսնիանե՛ւ֊երկրմագ ։ Ես ։ ժողովել֊գումարել զինչ ևիցէ ֊ և կամ զմարդ֊ֆառ՝ տեվելերմե՛ք֊քեամիլեմե՛ք ։

Կատեկատեմ֊ եցայ֊ եայ֊ իլ֊ (չերկոյ) ։ կտցա կտցա լինել֊կամ կատա կատա լինել֊ուռանալ֊կամ կինամիլ֊ատիլ ֊ կռնեմամիլ֊ֆառ՝ պատրաչըմագ ։

Կատաց֊ի ֊ աւ֊ ած ֊ զբ֊ (գոյ) ։ կտցա ֊ դէղ֊չէղջ֊և զանգուած լինել֊ֆառ՝ քեամիլիչէ ֊ երկրելն ։

Կատատանի֊ ամանի֊ ամբ֊անց֊ամբ֊ (գոյ) ։ կատատանիլն ֊ և կատատիլն ֊ ֆառ՝ երկրմասը ֊ երկրելմասը ։

Կատատան ֊ ‖ տե՛ս Կայտատան ։

Կատ֊ ի՛ր֊ իւ֊ իդ֊ իւք֊ կամ աւ֊ ած ֊ զբ֊ (գոյ) ։ մակդիր ֊ նաւակ ֊ առաջատանէ՝ որ շինի ի պէտս մեծամեծ նաւուց֊ֆառ՝ սանամալ֊ֆատւլգա ։ Ես ։ նախգրիւս հոլովեալ կամ ընդ բայի ի գործ ածեալ՝ նշանակէ կեր֊կերակուր֊ֆառ՝ թամամ֊եէյկէչէք ։ Ես ։ փայտակերն անօթ ծոցատոր ֊ կամ փոքրիկ տաշտ ֊ ուր բրդի հաց՝ կամ դնի կերակուր իբրև ի սկատառակի֊ատիլ ֊ գուշ ։ Ես ։ ուռկիկ֊ֆառ՝ եօլէֆէկ ։

Կատրաբար ֊ ‖ տե՛ս Կատրապես ։

Կատրակից֊կցի֊ աւ֊ ած ֊ զբ֊ (֊ած) ։ այն՝ որ կցորդ է կատրաեցեան ուրուք֊ֆառ՝ քէօրլեզլա իլչագ ։

Կատրամիա֊մամի֊ իւ֊ ած ֊ զբ֊ (֊ած) ։ ուխտ ղկոյր միաս֊կոյր մազք֊ բեամիա֊ֆառ՝ քէօր ֆիքիրլե ։

Կատրան֊ի ֊ աւ՝ կամ իւ֊ ած֊ զբ֊ (գոյ) ։ բառ արաբական ֊ որ նշանակէ ընծեցուած֊կարգացումն ֊ որ է անուն գրոց մէհմետի֊ֆառ՝ գատրան֊էլ գատրան ։

Կատրանամ֊ ացայ֊ ցի՛ր֊ ալ֊ (չերկոյ) ։ կոյր լինել աչաք կամ մազք֊զրկիլ ի տեսուէ֊և իբր նմանութեամբ նշանակ խափանիլ ճանապարհայ֊ֆառ՝ քէօր֊ատա օլմագ ։

Կատրաշաւիղ֊շաւղի֊ աւ֊ ած֊ զբ֊ (֊ած) ։ այն՝ յորում է շաւիղ կատրացեալ֊այսինքն անկոս և խաւար֊և կամ այն՝ որ է հարթ և լայն՝ ընդ որ կարելի է կատրեն ընթանալ֊ֆառ՝ քէօր եօլու ։

Կատրապազատ֊ի՛ր֊ իւ֊ իդ՝ կամ ած֊ զբ֊ (գոյ) ։ բառ յունական֊ հազարապետ պալատական կամ արքունեաց֊ խնամակալ արքունի ապարանից֊կամ իբր կուսակալ֊նախարար֊փոխարքայ֊ բդեշխ֊ֆառ՝ պէկ֊սանճագ պէկլի ։

Կատրապազատութիւն֊թե՛֊ (գոյ) ։ գրի՛ և Կատրապազատութի՛ ֊ իշխանութի՛ կատրապազատ գործ֊հիւպատոսութիւն֊կատ֊

ասկալումիւն • փառ, փաշալըգ • պէկլիք։

Կաբասակ • (հայ. որ. կաբասակ) • որպ զկոյր և անմտութեամբ • փառ, քէօր կ'ելլէ • քէօր քէօրանա։

Կաբասանգեմ • անգղեմ • անգղ • եղ • (ՆԵՐԳՈՒԾ) • կաբաքար մտացածին յօդել և խորհիլ • անոտես հնարել • փառ, քէօր քէօրանա պօշ չէկլէր ախշիհանմէք, իշատ եմէք։

Կաբատոր • ի, իս • իդ, իւք • (ԳՈՅ) • բառ լատինական • իբր հոգաբարձու • և հոգաբարձութիւն • խնամակալու և պաշտպան որբոց • փառ, վասի • վասիկք։

Կաբացուցանել • ցուցի • ցո՛ • եղ • (ՈՒՆՈՂ) • տալ կաբանալ, զրկել ի տեսութենէ աչաց, կամ ի լուսոյ • խաւարեցուցանել աչօք մարմնոյ կամ մտաց • փառ, քէօր եմէք։

Կաբացուցիչ • ցուցի • ող • ող • (ԾՕ) • կաբացուցանող • զրկող ի տեսութենէ աչաց • փառ, քէօրլեցի։

Կաբթ • (ԳՈՅ) • է արմատ Կրծեմ բայի • որ ի բարդութեան նշանակէ կրծօղ, որպ ասի՝ Աշաւակաբթ • փառ, կէմիրճի։ Եա, միջին մասն ուտելի իրաց՝ իբր կրծելի ինչ, որպէս ասի՝ Կաբթ կաղամբի • առի՛ կոչան • փառ, գօչան։

Կաբթ • կրծոց՝ կամ իդ, ովք • (ԳՈՅ) • լանջք • տախտակ լանջից • որ սկսանի ի պարանոցէն մինչև ի սաւրնի մասն ըստեղանց • առի՛ կաբթ • փառ, կէօքս։ Եա, լայնաբար առմամբ նշանակէ սիրտ • ըստինք • փառ, եխբէք • մէկ։ Եա, գրի ուշ ի կաբծս անկանիլ կամ առնել նշանակէ քաջ խորհել զգաստ մտօք քնիլ • փառ, խաթրընա կէլլիք • կէմիրմէք • անմագ • կէօղիւն աչմագ։ Ա՛յլ յընծաիր ձեռնադիրս ինչ տեսանի երբեմն գրեալ Ուշ ի կարծիս անկանիլ կամ առնել, որ յարմարագոյն երևի քան զգրելն Ուշ ի կուրծս։

Կաբութիւն • թեան • (ԳՈՅ) • կոյր դալն • զրկումն ի տեսութենէ աչաց • պակասումն և խաւարումն աչաց մարմնոյ կամ մտաց • որ և Թանձրամտութիւնն ասի • փառ, քէօրլըգ • եմնլըգ։

Կաբտ • կրտի • առ • ող • ող • (ԾՕ) կամ (ԳՈՅ) • մռնչել • ամրձտատ • նեղքինի • փառ, խաթրմ։

Կաւց • կոյց • ող • ող • ովք • (ԳՈՅ) • կինչ ձեռաց, պսպնիքն երկոքինն ակնի ձեռաց • փառ, պիր ավուճ։

Կափածոյ • պի • իս • իդ • իւք • (ԾՕ) կամ (ԳՈՅ) • կոփեալ, քերեալ և կոկեալ • տաշեալ • կռածոյ • փառ, գալէմ իլէ իշլէնմիշ, եօնուլմուշ։

Կափահարեմ • էցի • էա • էլ • (ՆԵՐԳՈՒԾ) • կոփչաբ հարկանել • կոփել թակիւ, կամ կռանաւ • կամ պղ պղնպիսի գործեաւ իւրք • փառ, չէքիճէլէմէք • վուրմագ։

Կափեմ • էցի • էա • էլ • (ՆԵՐԳՈՒԾ) • կռանաւ կամ պղ ինչ գործեօք հարկանել և կոկել • տաշել • հարթել զքար, կամ զերկաթ • և կամ զայլոց • փառ, գալէմ իլէ եօնմագ • չէքիճէլմէք։

Կափիչ • փչի • առ • ող • ող • (ԾՕ) • այն՝ որ կոփէ և հարկանէ • փառ, եօնան • քէսէն • վուրան։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակ կէ գործի իմն կոփելոյ • որպէս ուրագ • փառ, գալէմ • քիւչիւք չէքիճ։ Եա, տափիչ • թակ • փառ, էկսէր • թօգմագ։

Կափիւն • (ԳՈՅ) • ձայն կոփելոյ գործեաւ իւրք • փառ, չէքիճէլմէ սէսի։ Եա, դափիւն • դոփիւն • կափիւն • փառ, փաթըրտը • չաթըրտը։

Կափոն, կամ Կափօն • ||տես ի վերոյ Կափիւն։

Կափռաած • ||տես Կիտռաած։

Կափռաածոյ • ||տես Կափածոյ։

Կաքղի • (ԳՈՅ) • բառ յունական, կանքեղ • խեցեմորթ գալարեալ, ոյզ խուռնիջ • փառ, սիւսիւքլիւ • պուրմալը պէօճէք։

Կպրազօծ • (ԾՕ) • օձեալ կպրով • ծեփեալ կպրաձիճով • փառ, զինֆիլն • գաթրանըլը։

Կպրաձեմ • ձիճի • առ • ող • ող • (ԳՈՅ) • իբր կապար խառնեալ ընդ ձեթ կամ ընդ ձիւթ • ||տես ի նեղբոյ Կպրաձիւթ։

Կպրաձիւթ • ոյ • ով • ող • ող • (ԳՈՅ) • կապար, որ ի հեղեղուկ նիւթ ինչ իբրև զձիւթ, այսինքն զանթրան • կամ կապար խառնեալ ընդ ձիւթ • փառ, զինֆ • գաթրանըլը զինֆ։

Կպրաձիւթեմ • ||տես Կպրեմ։

Կպրաշաղախ • ի, իս • իդ, իւք • (ԾՕ) • կպրով շաղախեալ, այն՝ որոյ շաղախն շինուածոյ է կապար • որպիսի էր աշտարակին բաբիլոնի • փառ, գաթրանըլը • զինֆլի։

Կպրապատ • (ԾՕ) • այն՝ որ կպրով է պատեալ և ծեփեալ • փառ, գաթրան իլէ, զինֆ իլէ գափլանմիշ։

Կպրաւեսակ • ի, աւ • ոյ, ոք • (ԾՕ) • ունօղ

զեւսակ կորզ· նման կորզ· գոռ, զինթ, գաթըան կիսի։

Կպրեմ. եցի· եա. եալ· (Ներգործ)։ կպրոյ ձեփիլ· կպրաբերեցնել· գոռ, գալաքաճ էմելք· զինթվելիք· գաթըանլամագ։

Կռած·ղ՝ կամ ի, ով. ոց, ովք· (գոյ)։ իբր կռանաւ ձեւեցալ լինչ, ուղ ենթեղն· գոռ, թէնէքէ կիսի չէքիմէլէնմիշ պիր չէյ։

Կռածագ·(ած)։ այն՝ որոյ ծայրն է կեռ· կոր ծայրիս· իբր կոլակաուց· գոռ, էյրի ուէնլու, պաբըանլու։

Կռածոյ· ոյի, իս· իցս, իսք·(ած)։ կռանաւ, կամ ուռամբ կերտեալ և շինեալ ինչ· կռեալ· ձեւեցալ, որպիսի են արծաթեղէնն և ոսկեղէնն կանեչղք, անօթք ինչ, և կամ ասլտատակք ենթեղնոց և այլ նմանք· գոռ, գալէմ, չէքիմ իլէ իշլէնմիշ։ Եա, մինչ ասի՝ վասըք նորա կռածոյք, իբր նշանակէ կուռ, յո խոտ, կամ գանգուր· գոռ, սըգ· գըլըբդըգ։ ‖ եւս տես Կռիածոյ։

Կռածու· ծուի, աւ· ոց, օք· ‖ տես ի վերոյ Կռածոյ։

Կռակաուց· ‖ տես ի վերոյ Կռածագ։

Կռամըլ· ի, իւ· իցս, իւք·(ած)։ մոլեալ՝ պնդեալ զկեռ պաշտամանն կռոց· պաշտօղ զկուռս· գոռ, փութփէրէսթ։ ‖ եւս տես Կռապաշտական։

Կռամըլութիւն· թեր· (գոյ)։ լինելն կռամըլ· կռապաշտութիւն· գոռ, փութփէրէսթլիք։

Կռան· ի, աւ· ոց, օք· (գոյ)։ երկաթի գործի ինչ կռփիչ, յոր անցուցեալ զկոճ՝ ի գործ ածէն ի կռանել զերկաճելիս կամ զայլ ինչ· գոռ, չէքիճ· մանգըաղա։

Կռանագործ· ի, աւ·ոց, օք·(ած)։ այն՝ որ գործէ և շինէ զինի կռանաւ· գոռ, չէքիճ իլէ իշլէկչին· օյմաճը։ Եա, շինեալ կռանաւ, որպիսի են ամ կռածոյք· գոռ, չէքիճ իլէ իշլէնմիշ, օյուլմազ։ Եա, այն՝ որ շինէ զկռան· գոռ, չէքիճ եափան։

Կռանագործական· ի, աւ·ոց, օք·(ած)։ վերաբերեալ կռանագործոց· գոռ, չէքիճ իշլի եափանա միւեթէալիք։ ‖ եւս տես Կռապաշտական։

Կռանակուռ·} (ած)։ կռանաւ կռեալ և
Կռանակուփ·} կռփեալ և կուռ· գոռ, չէքիճ իլէ թէշէկիւլիւշ, եափըլմըշ· սըգը։ ‖ եւս տես ի վերոյ Կռածոյ։

Կռանաւոր· ի, աւ· ոց, օք·(ած)։ այն՝ որ հարկանէ և շինէ զինի կռանաւ· գոռ, չէքիճ իլէ վաբան։ Եա, վարի իբրև գոյա

կան, ‖ և տես յոյնժամ Կռանահարութիւն։

Կռանահարեմ· եցի· եա. եալ· (Ներգործ)։ կռանել· կռանաւ հարկանել և կռփել· գոռ, չէքիճլիլ վաբմագ, տէօյմըք·չէքիճլիք։

Կռանահարութիւն· թեր·(գոյ)։ կռանաւորութիւն· կռանաւ հարկանելն և գործելն· գոռ, չէքիճլիք։

Կռանաձայնք· նիւց, իւք·(գոյ)։ ձայն կամ բանաւոն կռանաց· գոռ, չէքիճ սէսի։

Կռանամ· ացայ· ցիր· ալ·(չերշ)։ յերկայնանալ զկուռն· յերնուլ թիւիմիք· գոռ, եասըմմագ։

Կռանաւորութիւն· ‖ տես Կռանահարութիւն։

Կռանելի· լ-ոյ, եաւ· եաց, եօք·(ած)։ այն՝ որ կռանաւ կարէ ծառայիլ և ձեւակերպիլ, որպիսի են հրահաւք· գոռ, եայլըը· չէքիճլինիր։

Կռանեմ· եցի· եա· եալ·(Ներգործ)։ կռանահարել· կռանաւ կռեալ, կամ կռփել· և առնել· գոռ, չէքիճլիլմք։

Կռաշութեն·(ած)։ ուռոյզ զկեռ շուրթն, այսինքն կռուց, որպիսի են արծաթիք և այլ նմանք· գոռ, էյրի պաբըանլու։

Կռապաշտ·ի, իւ· իցս, իւք·(ած) և (գոյ)։ պաշտօղ զկուռս իբրև զաստ· պաշտօնեայ դրօշելոց· դիւցապաշտ· հեթանոս· գոռ, փութփէրէսթ·փութա թափան·քեաֆիր։ ‖ եւս տես ի նեղբոյ Կռապաշտական։

Կռապաշտական· ի, աւ· ոց, օք·(ած)։ վերաբերեալ կռապաշտից և կռապաշտութեան· գոռ, փութփէրէսթճ, փութփէրէսթլիք։

Կռապաշտամունք· մանց, ամբք· ‖ տես ի նեղբոյ Կռապաշտութիւն։

Կռապաշտեմ· եցի· եա· եալ·} (չերշ)։
Կռապաշտիմ· եցայ· եայ· իլ·} կռապաշտ լինել· պաշտօն ստանիլ կռոց դրօշելոց· կռապաշտութիւն առնել· գոռ, փութփէրէսթ օլմագ· փութփէրէսթլիք էմէք։

Կռապաշտեցուցանեմ· ցուցի· ցո· եալ·(անցոյղ)։ տալ կռապաշտիլ· կռապաշտառնել· գոռ, փութփէրէսթ էմէք։

Կռապաշտութիւն· թեր·(գոյ)։ պաշտօն ստանիլն կռոց· կռանաւորութիւն· գոռ, փութփէրէսթլիք· փութա թափան։

Կռապարիշտ·ըշտի, իս· իցս՝ կամ աց, իւք· ‖ տես Կռապաշտ, և Կռապաշտական։ Այս բառ ելանէ ի բառիցս՝ Կուռք և Պարիշտ, որ է պաշտ· և մանաւանդ էր ի վայելչութիւն մեզ մնալոյ ի մէջն, որպէս

ամպարիշտ՝ որ է անպաշտ , այսինքն չեա-
նող զաստուածային պաշտամանց :

Կառմ . եմ . եա . եալ . (Է էդիտ) : կառնաւ
հարկանիլ զէրաչալելիս կամ զայլ ինչ .
կոփել . կոկել . տաշել . տաշ , չէքիճ իւղ
իշլէնիք : Եա , պնդել . կուռ առնել . տաշ ,
սրգրլատագ . Եա , ասի՝ կռել դաշինս ,
կամ դաշինս կռել , նշանակէ պնդել և
հաստատել զդաշն բարեկամութեան կամ
այլ իրիք . տաշ , գավիլէթմէ՛ք . ահձլաշմագ :

Կաղն . (գոյ) : մանրատաբև խոտ ինչ վայրի ,
որոյ ի հատանիլն տերևքն՝ ծորի կաթն :
‖ տես և Գռազն :

Կաէղ . կաիզն , } ած . ող , օք . (գոյ) : խիժ
Կաէժ . կաիժն , } ծառոյ , որ ինքն մածնու և
մածուցանէ , որպէս և շրէժ . տաշ ,
զամիկ . չերիչ :

Կաթառնք . (գոյ) : որ և Կուռն , որ է թի-
կունք . որպէս յԵնոքեան . առէ՛ , կռնակ .
տաշ , արգա :

Կաիզ . ‖ տես ի վերոյ Կաէղ :

Կաիժաբեր . ի , աւ . ող , օք . (ած) : բե-
րօղ , կամ արտադրօղ յիւրմէ զկաէժ
անուշահոտ . խնկաբեր , որպիսի են ոմանք
ի անկոց . տաշ , զամիգ կէ Թիրչէն :

Կաինչ . կռնչի , իւ . իցի , իւք . (գոյ) : է ար-
մատ Կռնչեմ բայի . իբր ձռինչ , այսինքն
ձայն անբան կենդանեաց , կամ իրաց , ոռ-
նոցաց , և այլ նմանեաց . տաշ , ձրը ձրը
սէս : Եա , իբր դղրդի ինչ . բան մի . տաշ ,
զերրէ . գըլ . ձիւզի չէյ :

Կաինչք . (գոյ) : քաղցրաձայն կարկաչումն
հաւուց , կամ ձռոտաղումն թռչնոց . կար-
կաչ . տաշ , գուչլարըն , Թավուգլարըն
սէս չգաթմասը :

Կաիւ . կռուց , ող . ոց , ովք . (գոյ) :
վէճ . կռիւ . հակառակութի՛ւն . մաքառումն .
ազմուկ . զոր առնեն մարդիկ . տաշ , գավ-
զա . նիզա . գօրղուշա . միւճահիւկ : Եա ,
պատերազմ . մարտ , զոր առնեն Թագա-
ւորք ընդ Թագաւորոց . տաշ , ձէնք :

Կաիւ ոտիկ . ‖ ոտնկուր . կռուան . տեղի
հաստատելոյ զոտս . տաշ , իլիշկիք . պայգ
գօյմաշգ եէր :

Կաիւական . (նախդիր-հոլովի) : ‖ տես Կռնչ :

Կաիւոգիլօս . ‖ տես Կռնոգիլօս :

Կաուսս . ի՝ կամ նայ՝ կամ նէայ , իւ .
(գոյ) : բառ յունական , է բարբարոսին
ի մոլորակս , որ ի մէզ Երևակ ասի . տաշ ,
զօշալ : Եա , է անուն չաստուծոյ միոյ հա-
մարեալոյ հոյր արամազդայ :

Կաուսական . ի , աւ . ող , օք . (ած) : սեպհա-
կան կռուոյ և հակառակութե՛ան . տաշ , գավ-
զայա միւճէհալիք : Եա , իբր սեպհական
խիժ . մածուցիկ . տաշ , եաիրշան . եաիրշանի

Կաուսականութիւն . թե՛ . (գոյ) : կռուական
գոլն . տաշ , գավզայա միւճէհալիք օլմասը :
Եա , խժային հանգամանք . մածուցիկ յատ-
կութիւն . տաշ , եաիրշանլըգ :

Կաուսակից . կցի , իւ . ից , օք . (ած) : այն՝
որ իբրև ասոի կռուի ընդ այլում . հակա-
ռակորդ . տաշ , գավզա , նիզա էակին . տա-
վաձը : Եա , մարտակից . պատերազմակից .
տաշ , գավզա եօլտաշը :

Կաուսակցու՛թիւն . (գոյ) : կռուակից գոլն .
մարտակցութիւն . տաշ , ձէնքտաշլըգ :

Կաուսն . ի , աւ . ից , օք . (գոյ) : ոտն-
կռիւ . կռիւ ոտից . տեղի հաստատելոյ
զոտս . տաշ , այագ գօյմաշագ եէր . իլիշքի՛ն :

Կաուսն գտանել . ‖ իբր գտանգիլս լինել .
հնարս հնարել . տաշ , իլիշկիք , գավզի
պուլմագ . չարէ պուլմագ :

Կաուսոնց , կամ Կաուսարան . ի , աւ . ից ,
օք . (գոյ) : տեղի կռուոյ . տեղի՝ ուր լինի
կռուիլ , կամ ստպարէզ պատերազմի և
ըմբշամարտութե՛ան . տաշ , ձէնք մէյտանը ,
տէյիւշ , կիւրէշ եէրի :

Կաուսաւէր . սիրի , աւ . ից , օք . (ած) :
սիրօղ զկռիւ , կամ զպատերազմ . տաշ ,
գավզա , ձէնքի սէվէն :

Կաուսաւէղ . (նախդիր-հոլովի) : ‖ տես
ի վերոյ Կաուսաւոյ :

հարկանիլ . կոփել . կռել . և կամ ձռիլ .
տաշ , վըրմագ . տօգուչմագ :

Կաձուն . ձման , ամբ . անց , ամբք . (գոյ) :
ձայն հարկանելոյ . իբր կռելն . կոփուն .
տաշ , վըրմասը :

Կանակ . ի , աւ . ից , օք . ‖ տես Կուան .
և Կռնակ :

Կանչամ . ացի . ա . ալ . }
Կանչեմ . եցի . եա . եալ . } (էէղոյ) :
կռկռալ , կամ կարկաչել հաւուց և Թռչ-
նոց . և մանաւանդ մարդոյ՝ որպ՝ի նեղութե՛
կամ ի վիշտս . տաշ , ձրը ձրը սէս չըգարմագ :

Կանչուն . (նախդիր-հոլովի) : ‖ տես Կռինչ :

Կառկոդիլօս . ‖ տես Կոկոդիլոս :

Կառնաս . ի՝ կամ նայ՝ կամ նէայ , իւ .
(գոյ) : բառ յունական , է բարբարոսին
ի մոլորակս , որ ի մէզ Երևակ ասի . տաշ ,
զօշալ : Եա , է անուն չաստուծոյ միոյ հա-
մարեալոյ հոյր արամազդայ :

Կառուական . ի , աւ . ից , օք . (ած) : սեպհա-
կան կռուոյ և հակառակութե՛ան . տաշ , գավ-
զայա միւճէհալիք : Եա , իբր սեպհական
խիժ . մածուցիկ . տաշ , եաիրշան . եաիրշանի

Կառուականութիւն . թե՛ . (գոյ) : կռուական
գոլն . տաշ , գավզայա միւճէհալիք օլմասը :
Եա , խժային հանգամանք . մածուցիկ յատ-
կութիւն . տաշ , եաիրշանլըգ :

Կառուակից . կցի , իւ . ից , օք . (ած) : այն՝
որ իբրև ասոի կռուի ընդ այլում . հակա-
ռակորդ . տաշ , գավզա , նիզա էակին . տա-
վաձը : Եա , մարտակից . պատերազմակից .
տաշ , գավզա եօլտաշը :

Կառուակցու՛թիւն . (գոյ) : կռուակից գոլն .
մարտակցութիւն . տաշ , ձէնքտաշլըգ :

Կառուան . ի , աւ . ից , օք . (գոյ) : տոն-
կռիւ . կռիւ ոտից . տեղի հաստատելոյ
զոտս . տաշ , այագ գօյմաշագ եէր . իլիշքի՛ն :

Կառուան գտանել . ‖ իբր գտանգիլս լինել .
հնարս հնարել . տաշ , իլիշկիք , գավզի
պուլմագ . չարէ պուլմագ :

Կառուանոց , կամ Կառուարան . ի , աւ . ից ,
օք . (գոյ) : տեղի կռուոյ . տեղի՝ ուր լինի
կռուիլ , կամ ստպարէզ պատերազմի և
ըմբշամարտութե՛ան . տաշ , ձէնք մէյտանը ,
տէյիւշ , կիւրէշ եէրի :

Կառուասէր . սիրի , աւ . ից , օք . (ած) :
սիրօղ զկռիւ , կամ զպատերազմ . տաշ ,
գավզա , ձէնքի սէվէն :

Կառուասէղ . (նախդիր-հոլովի) : ‖ տես
ի վերոյ Կառուանոյ :

Կառաւարար • ի, աւ • աց, աք • (ած) : առնօղ գկրթիւ • խառնվարար • յուզօղ զհակառակութիւն • գաղվաձիր : Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ մարտիկ զօր • գաղվաձիր, ձեռնքաշ :

Կառաւարութիւն • թեան • (գոյ) : կառաւարար և խառնվարար գոլն և մարտապրանքի • գաղվաձիրլեգ • ձեռնքաշիլիք :

Կառեմ • եցի • եամ • եալ • || տես Կառնեմ :

Կառեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ւս • եալ • (անցող) : տալ կառնել բանիս, կամ զինուս • ի մարտ պատերազմի գրգռել • գաղվաձ, ձեռնքաշ եղեմ իրմէ : Եա : տալ ունել կռուան ոտից • հաստատել • գաղվաձ, թագմագ • իւրեմիրմէ :

Կառնիմ • եցայ • եամ • իլ • (չէջոյ) : մտաւնել ի կռիւ և ի հակառակութիւն • վիճել • կռգել • բանակռիւ լինել • գաղվաձ, գաղվաձ • Նոքա եղեմէ • Եա, մարտնչիլ զինուբ • պատերազմիլ • գաղվաձ, ձեռնք եղեմէ : Եա, գօտեմարտիլ • գաղվաձ, կռւելիչ թաւմագ • Եա, կռաւելլ • մածանիլ • յարիլ • միանալ • պընդիլ • գաղվաձ, եաթըշմագ • իւրեմէ :

Կառնիմ • կառնէցի, ով • կամ կառնելի, իւ • ոց, ովք • (գոյ) : է խոտ ինչ որ կառնի ի մարմինս կամ ի հանդերձս • գաղվաձ, եաթըշման օձը :

Կառողեմ • || տես Կանչեմ՝ և Կանչամ՝

Կառնիկ, կամ Կառնկին • կռնկան, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) : երկայնաւիղ թռչուն իւմն, և ունի զերկայնաձիգ սրունգ իրրև զարգիլ • մօրթագոյն և բարձրաթռիչ • և յամ տարւոջ երամովին Թռուցեալ փոխեն զտեղի իւրեանց ի գարնան և յաշնան • և սովորութիւն է նոցա ի թռչիլն միշտ կռկռալ, սակս որոյ ասացաւ Կառնիկ • գաղվաձ, Թռչուն :

Կառողական • ի, աւ • ապ, աք • (ած) : մրցողական • մրցական • գաղվաձ, ձեռնքաշ, ձեռնքէ միւեթէալիք :

Կառողութիւն • թեան • (գոյ) : փոյթ և սէր կռւելոյ, կամ կռւոյ • գաղվաձ, գաղվաձ, ձեռնք եղեմէզ խոյրեթ :

Կառուն • || տես Կրուն :

Կառուփ • կռփոյ՝ կամ կռփի, ով • ոց, ովք • (գոյ) : բռունն ամիոփեալ • իրրև կռեալ ափ • բռունցք • կնիկ ձեռին • գաղվաձ, եաթըշման • Եա, կռփանիք • կռփահարութիւն • հարուածն ի կառափն • գլխահարութիւն • գաղվաձ, եաթըշման իրրև պաշտնա վաբսա : Եա, հոյլք չարեաց • առաւտպանք • կամ նախասահիկք • Թշնամանք • գաղվաձ, սրգընթեր • սիթէմ :

Կառչաձայն • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : այն՝ յորում են կռիչք իրրև զձայն կռնկաց :

Կառչեմ • || տես Կանչեմ՝

Կափած • ի, իւ • ից, իւք • (ած) : կռփեալ • կռփահարեալ • գաղվաձ, եաթըշման իրրև վաբսանաչ :

Կափահար • (ած) : բռնեցի հարկանիօղ գիւոյ ուրուք • գաղվաձ, եաթըշման իրրև պիրիսինին պաշտնա վաբսան : || Եա տես Կափած :

Կափահարեմ • եցի • եամ • եալ • (հէրգործ) : բռնեցի հարկանել զգլուխ ուրուք • կռփահան հանել • կռփել • գաղվաձ, եաթըշման • Եա, իբրև կառափնահարել և հարստահարել • չարչարել • գաղվաձ, եզեկիէթ, սրգընթեր վէրմիք :

Կափահարութիւն • թեան • (գոյ) : կռաւելի • բռունցք • գաղվաձ, եաթըշման • Եա, կռփահարելն • կռփանիք • գաղվաձ, եաթըշման :

Կափամարտիկ • || տես Բռնամարտիկ :

Կափանիք • անաց • աք • (գոյ) : կռփելն, և կռփիլն • բռնցի հարկանելն • գաղվաձ, եաթըշման • Եա, Նեղութիւն • ասանջանիք • և Նախասահիկք • գաղվաձ, սրգընթեր • սիթէմ :

Կափարան • ի, աւ • աց, աք • (գոյ) : գործի կռփելոյ • կամ երկաթի Թաթ՝ որով կըռփէին զսուրբ վկայս • գաղվաձ, եաթըշման աչաթ • Եա, տեղի կռփահարութիւն • մարտանչելոյ, և տանջանաց • գաղվաձ, եաթըշման, ձեռնք • եզեկիէթ եէրլի :

Կափեմ • եցի • եամ • եալ • (հէրգործ) : կռփօք, կամ բռնցի հարկանել • կռաւելս հանել • կռաափնահարել • ապտակել • գաղվաձ, եաթըշման • Եա, խոշտանգել • Նեղել • հարստահարել • և Նախասահել • գաղվաձ, եզեկիէթ, սրգընթեր վէրմիք • սիթէմ սէօյլէմիք :

Կափիչ • փչի, աւ • աց, աք • (ած) : կռփօղ ըստ ամենայն առման :

Կափումն • կռփման, ամբ • անց, ամբք • || տես ի վերոյ Կափանիք :

Կաօնաս • ի, իւ • (գոյ) : բառ յունական, և Նշանակէ առաջին մարդոյն՝ որ հայերէն կոչի երեակ • գաղվաձ, զուլաբ • Եա, է անուն վաղմի կռոց հեթանոսաց • զի Կաօնաս յունաբերն տասուգաբանի ժամանակ :

Կսկիծ • կծի՝ կամ կծոյ, իւ • ից, իւք • (գոյ) : կսկծեցուցիչ և խայթիչ ցաւ մարմնոյ, սրտի, վիրաց, և այլ նմանեաց • մարմաքսուն • մարմնք • դառնութիւն • գաղվաձ, սղոց • սրգընթեր • եւրէկ եամանաց, և իբրև ածական՝ Նշանակէ կսկծեցուցիչ • գաղվաձ, սրգ-

լատան • աղբրատան • թաստ • տեբրա։

Կակծաբեր • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • բերօղ, կամ պատճառօղ զկակիծ • կծու • քած, տեբրա • սրզը • աղբը կեհիրեն։

Կակծագին • (նախդիր- հոլովի) • } (ած) •
Կակծագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • } (ած) •
դառնագին կոյժ • սաստիկ կակծեցուցիչ • քած, աղբրարձը • սրզտարձը • Նա, յարեալ ի բաց կարեն լինել մակբայ, և նշանակին սաստիկ կակծալով և ցաւելով • քած, վեկք սրզտայարագ։

Կակծալի • լ-ց, եաւ • եաց, եօք • (ած) • լի կակծիւք • աղետալի • քած, աղբը, սրզը լիք տօլու։

Կակծական • ի, աւ • աց, օք • (ած) • սեպհական կակծանաց • քած, աձրմայա միւեթալիգ • Նա, կծու • կակծալի • քած, աձր յաձագ։

Կակծակիծ • (ած) • սաստիկ կակծեցուցիչ • կակծանօք կծանօղ • մորմոքիչ • քած, թաստաալը • տեբրալի։

Կակծակից • կցի • իւ • աց, օք • (ած) • այն՝ որ կցղղի և կակծանաց ուրուք • իբր ցաւակից • վշտակից • քած, պէտապէը սրզտյան • տեբրատաւ օլան։

Կակծահար • (ած) • կակծանօք հարկանօղ • իբր կակծեցուցիչ • քած, աղբը, սրզը վերբին • Նա, հարեալ կակծիւք • քած, սրզտյան • աղբրյան։

Կակծանք • անաց • օք • ‖ տես Կակիծ, և Կակծանիւն։

Կակծացուցանեմ • ‖ տես Կակծեցուցանեմ։

Կակծաւոր • ի • աւ • աց, օք • (ած) • ունօղ զկակիծ և զցաւ • աղետաւոր • քած, աղբրլը • տեբրալի։

Կակծելի • լ-ց, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ տայ կակծիլ մարմնոյ և սրտի • կակծեցուցիչ • մորմոքիչ • ցաւագին • քած, սրզտարձը • աղբրարձը։

Կակծեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անդղ) • տալ կակիծ մարմնոյ և սրտի • մորմոքեցուցանել • խայթել • կծանել • քած, սրզտաթմագ • աղբրթմագ • եւբրեք տեմիք։

Կակծեցուցանող • } ի • աւ • աց, օք •
Կակծեցուցանողական • } (ած), այն՝ որ կըս
Կակծեցուցիչ • ցչի • } կծեցուցանել զմարմին և զսիրտ • մորմոքիչ • ուտօղ զցաւ • քած, սրզտարձը • եւբրեք տեմիձի։

Կակիծիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • (չէղոտ) • կրեմ զցաւ ի մարմնի և ի սրտի • մորմոքիմ • տոչորիմ ի ցաւոց • քած, սրզտամագ • ձրմագ •

Կակծողական • ‖ տես Կակծեցուցանող։

Կակծոտ • ի • աւ • ից, օք • (ած) • ունօղ ի սրտի կամ ի մարմնի զկակիծ • լի կակըծանաւք • քած, աձրլը • Նա • կակծեցուցիչ • կծու • քած, աձրտան։

Կակծուն • ծման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • կակծիլն • և կակծեցանելն • քած, սրզտամբը, սրզրլծմաբը։

Կակուճ • (ած) • ասի զկաց, որ նշանակէ եփուն և չոր • քած, փիչ-քին • գլծըը • Նա, ասի զայլ ինչ խիտ իւրաց։

Կաման • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • հաստատուն և անդրմէ գրուած ուրուք վասն ընդհանուր իւրոց յատուկ քան զնահն, թէ ո՛ զինչ առնուցու, և ո՛ լեցի ժառանգ գոյից իւրոց • և բանիւ կամ գրով խոստ և պատուէր • քած, վաւիլեթ • վաւլկեթ նամէ • Նա • ուխտ այ • քած, ահի • ահի նամէ • Նա, դաշն • յետկար • քած, գավլեթ-նէ-մէսկէ • ‖ և ս տես Կամակաման։

Կամակագիր • գրի, աւ • ից, օք • (ած) • գրօղ կամակի, որ է այն՝ որ գրէ զկամակ զընչից իւրոց և զառաջաւածոց • քած, վաւլկեթ էտէն • Նա • նօտար՝ իբր գրիչ կամակի • քած, քեաեթիպ • Նա, օրինադիրն ասի, որ է առաչ տախտակաց ուխտի։

Կամակագիր • գրոյ • ուլ • ից • ուլք • (գոյ) • կամակ • գիր կամակի և ուխտի • քած • վաւլկեթ նամէ։

Կամակագրեան • (ած) • վերաբերեալ գրութեանց կամակի • քած, վաւլկեթ նամկէ միւեթէալիք։

Կամակագրեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ներգործ) • գրել և հաստատել զկամակ • կամակաւ ածանդրել • քած, վաւլկեթ էմմէք • վաւլկեթ նամէ եազմագ։

Կամակակալ • ի, իւ • ից, օք • (ած) • փոխանորդ կամակագրին, որուն յանձնեալ լինի կամին հոգալ ըստ կամից կամակողին • քած, վեքիլ վաւլկեթնամէկ • վասի։

Կամակատար • ի, աւ • ից, օք • (ած) • կատարօղ զկամակ • առնօղ զհրաման կամակին • քած, վաւլկեթի թէքմիլ էէն։

Կամակապահ • ի, աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ պահէ առ իւր զգիր կամակի • քած, վաւլկեթ նամկի սագլայան։ ‖ և ս տես Կամակատար։

Կամակառու • ուի • աւ • ից, օք • (ած) • առօղ զգրեալն ի կամակի, որ է ժառանգըն • քած, վաւլկեթտէ օլան մէրասը ալան։

Կամակարան • ի • աւ • ից, օք • (գոյ) • ընդունարան կամակի, կամ ուխտին այ • և

ՁԾային կատակ, ուխտ, և օրէնք. գրաւոր պատգամք և տախտակք ՁԾագիծ. Եւ, ՁԾաչափել մատեան հին և նոր օրինաց, յորում բովանդակեալ կան ամ օրէնք ՁԾային՝ և մարգարէական բանք՝ և դաշինք և հոգեկեցոյց խրատք. ՟ա՛, Թեվթաթ. ահմէի աթբգ. ահմիհէաիա:

Կատկեր. ի, աւ. ից, ք. (ԻԾ): ուռօղ զկուռս. ընդակերը, որ ասի զԱձնոյց. ՟ա՛, եէմ եէյէն:

Կատ. ացոյց. ա. ալ. ‖ տես Գ.Թեմ:

Կատպ. ի, իւ. ից՝ կամ ից, իւք. (Գ.ոյ): շաքարեղէն և այլ համեմիւք շինեալ խմբեղէն. ինչ. պլակինդի. բլնի. ՟ուիչ, շքերամբ. գաթա. քեմէ:

Կատաեակ, կամ Կուատաուկ. (Գ.ոյ): տեսակ ինչ վայրենի մրջնի. ՟ա՛, պիր նէվ եադանի էպէմիւռէմէի:

Կատրան. ի, աւ. ից, ք. (Գ.ոյ): անօթ՝ ուր ընուն զՀատս ի կէր Թաչնոց. ՟ա՛, եէմլիք: Եւ, սոր, ՟ի ծակ ալօրեաց՝ յոր ընուն զդօրեան, յորմէ հոսի յաղօրիս և անտի լինի ալիւր. ՟ա՛, տէյիրմէն տէլիկի:

Կատաւ. ոյ. ով. ից, ովք. կամ աւ, աւ. ուց. ուք. (Գ.ոյ): բոյս վշոյ որոյ ցօղունն ծեծ եալ՝ Թէլ Թէլ լինի, որ մանեալ հիւսէ անկուածով ի ձորձ. ՟ուիչ, քթան. ՟ա՛, քէմէէն: ‖ եւս տես Վուշ: Եւ, պատատուակալ կատաւ. պատանք. ՟ա՛, պէզ. չարշաֆ: Եւ, հանդերձ կատաւղէն. չալիկ. վարշամակ. ՟ա՛, պէզտէն էօպալ: Եւ, իբրև ածական՝ նշանակէ կատաւղէն. կատաւ. ՟ա՛, պէզտէն:

Կատաւագործ. ի, աւ. ից, ք. (ԻԾ) կամ (Գ.ոյ): ոստայնանկ կատաւղինաց. գործօղ զկտաւ. ՟ա՛, պէզ տօգուչան. պէզճի:

Կատաւագործութիւն. Թ. (Գ.ոյ): արուեստ գործելոյ զկտաւ. ոստայնանկութիւն. ՟ա՛, պէզճիլիք:

Կատաւակալութիւն. Թ. (Գ.ոյ): կալուածի կատաւով պատանաց. ՟ա՛, քէֆին պէզի իլէ պաղլամա:

Կատաւանանութիւն. Թ. (Գ.ոյ): մանելն կամ ՆիւԹելն զկտաւ, այսինքն վուշ. ՟ա՛, քէթէն էյիրմէ:

Կատաւապատ. (ԻԾ): կտաւով պատեալ, պատօղ. ՟ա՛, պէզ իլէ սարըլմըշ, սարան:

Կատաւավաճառ. ի, աւ. ից, ք. (ԻԾ) կամ (Գ.ոյ): վաճառօղ կտաւոյ. ՟ա՛, պէզչի. քէթէնճի:

Կատաւտ. ի, իւ. ից, իւք. (Գ.ոյ): կատաւահաս, որ է հաս կամ ունդ կտաւոյ, յորմէ ելանէ ձէթ, որ ասի իւղ կտաւատի. ՟ա՛, քէթէն Թօխումա. պէզիը:

Կատաւեմ. ‖ տես Կտաւեմ:

Կատաւեայ. էէի, իւ. ից, իւք. }
Կատաւեղէն. զինի, աւ. ից, ք. } (ԻԾ):
Կատաւի. ւոյ, ւով. եաց, եօք. }
այն՝ որ կազմեալ է ի նՒԹեղոյ կատաւոյ. ՟ա՛, քէթէնէն. պէզլէն:

Կատաւատեալ. տեղւոյ, ով. ից, ովք. (ԻԾ): վիրաւոր՝ որ կատաւով պատեալ է. ՟ա՛, պէզ իլէ պաղլանմըշ եարալը:

Կատաւատակ. տեղի, աւ. ից, ք. (Գ.ոյ): կապերտ կամ փերթ ինչ կտաւոյ. սփածանելի աղքատին. և կամ զգեստ՝ որ լինի ի կտաւոյ, օրպիսի է շապիկն, ղեննջական, և նմանք. ՟ա՛, քէթէն պէզի:

Կատմ. եցի. եա. ել. (ՆէրԳորԾ): կէտ կէտ առնել. գրոշմել և տպել զպէսպէս նիշս և սպիս ի վէմ մարմնոյ՝ խայԹելով կոցելով և կամ ասղածեծ առնելով. ծակոտել երկաԹեղէն գործեաք. ՟ա՛, տէլիք տէլիք էմէք. նիքատէլմէք. Եւ, մատամբք ոլորելով զմարմինս ուրուք սեղմել և ՀմՀել. կամԹել. ՟ա՛, չիմիքլէմէք. Եւ, խԹել. բաշլամա. ՟ա՛, տիւրԹմէք. գագըլամագ:

Կատիկ. կատկի՝ կամ կտկան, աւ. ից, ք. (Գ.ոյ): փոքրիկ ունդ՝ կամ սերմն. հատ. հատիկ. ՟ա՛, Թանէճիք:

Կատին. կտնոյ, ով. ից, ովք. (Գ.ոյ): բառ յաւնական, որ նշանակէ սանտր. է խեցեմորթ ինչ ծովային տափարակ, որոյ կէզևն է շերտաւոր իբրև զսանտր. ՟ա՛, Թարագ:

Կտիտ. կտտի, իւ. ից, իւք. (Գ.ոյ): ծիրտ. աղէ կենդանեաց. քակոր. կուռ. ՟ա՛, կիւրպէ: ‖ եւս տես Կատաւ:

Կատիր. կտրոյ, ով. ից, ովք. (Գ.ոյ): օժիտ. պատուդ. ՟ա՛, ՀՀէզ. Եւ, իբրև աղաչանք. աղերսանք. ժամանք. Թախանձանք. ՟ա՛, բէՀամ. Նիյազ.

Կատկատ. եցի. եա. ել. (ՆէրԳորԾ): կտրել կտել. ծակոտել. ասասիկ կէտ կէտ առնել կծելով՝ խայԹելով կամ ասղամբ. ՟ա՛, փէք տէլիք տէլիք էմէք. ղըչկեճ նիքատէլմէք. Եւ, մատամբ ոլորելով ըզմարմինս ուրուք յոյժ սեղմել և ՀմՀել. ՟ա՛, ղըչկեճ չիմիքլէմէք. Եւ, կտրել խմել խԹել և բաշխել. ՟ա՛, փէք տիւրԹմէք, գագըշըրլամագ:

Կողանք • անաց • օք • (գ•ոյ) • խոտղանք • մաքմաջուսին և կատաղաթիւն • եռանդն • բորբոք և վառումն ըղձի • միտումն ի ցան կուելուն • գ•ա՛, գոյնայրշ • աշդ։

Կողմո՛ • եցայ • եա՛ց • իլ • (Էէշ•ո•) • կատաղիլ • մոլեգնիլ ի ցանկութեն մարմնոյ • եռալ • բորբոքիլ • անհանդարտ ցանկութ՛ վառիլ • գ•ա՛, գոյնատագ • աշգա ալուշկ՛ • ‖ եւս տես խոտղոտիմ։

Կողուց • ‖ տես ի վերոյ Կաղանք։

Կանաւ • ի • իս • ից • իւք • (գ•ոյ) • մանչկեզն պարկ հասու՛ց՝ որ ի կաթնս նոցա • ուր կերեալ հասքն իջանեն և մարսին • գ•ա՛, գոյնատագ։

Կանդոց • } ‖ տես Կանանոց։
Կանոաց • }

Կանոցաչաղ • (ա՛ծ) • վերաբերեալ ի հարկանել կանոցաս զաղիս քնարի • գ•ա՛, Թաղիեանն իւր վարմանաս մխեթէալիք • ‖ եւս տես Քնարահար։

Կաոց • ‖ տես Կթոց։

Կառաւ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գ•ոյ) • կրկըտելն, իբր սկզբնաւորութի կառուցանելոյ գնաս • գ•ա՛, արաշարմա • եւ • կառելն, իբր մաքրուին • կամ յատակուին իրիք ի խմից և ի քարանց • գ•ա՛, Թէմիզէմ։

Կառեմ • եցի • եա՛ • եմ • (Ղէրգ•ործ) • կառեմ, որ է կրկտելով սրբել • առ՛ի, քթռել • եւ • իբր հատանել և կորել զաեղորդ ոսոս անկոց • յատանել • գ•ա՛, պուտատագ։

Կառուտ • կամ՝ Կառուք • կամ Կառուտք • (գ•ոյ) • է արմատ Կառեմ բայի • և նշանակի կառանք • լվանք • չարչարանք • մահուչափ տանջանք • գ•ա՛, եղկելեի • իրքենէ՝ եւ • մանր կթռատելն • գ•ա՛, փարչա փարչա էեմէսի։

Կառուր • կորոյ • ով • ոց • ովք • (ա՛ծ) • է արմատ Կառեմ բայի, որ նշանակէ կորեալ • միջակառուր • հատեալ • գ•ա՛, քէսիլմիշ • պէօլեանմիւշ • եւ • յոգնակի սորա Կառուք, իբրև գոյական՝ նշանակէ կորուին բրդոյ խաշանց • գ•ա՛, գոյուն գրբփմասը • եւ, կորեալ բուրդն • ասր • գեղին • գ•ա՛, գրբփրնիկը • եաւխաղը • եւ, կառուած լինչ՝ ձեղք եալ փոյտ • կաթն • տան • գ•ա՛, փարչա։

Կառուց • կացի՛ • կամ կուցի՛ • ա՛ • ից • օք • (գ•ոյ) • ասկրանելեի և կարծր քիթ հառուց և Թռչնոց, որ և է բերան նոցի • որով կառեն, կամ կացնի զընդէզինս • և նմանեալ Թռչնոց երբեմն ասի զայցեցոյց պղոց կնոյ

գանեաց • գ•ա՛, գուշլարքն, գանատոլը հայվանլարքն պուտնուս։

Կատամա՛հ • ի • իս • իցս • իւք • (ա՛ծ) • ուշոզ զմահուս չափ կատաս չարչարանաց և նեղութեն, որոյ ասի Կատամա՛հ տանջանք • գ•ա՛, էօլիւմ տէրէճէսինէ տէք եղկելի • եա՛, յարեալ՝ ի բայս՝ լինի մահկանացս, և նշանակէ չարաչար կատելով և տանջելով մինչև ի մահ • գ•ա՛, էօլիւմ տէք եղկելի վէրբէկ։

Կատանք • անաց • օք • ‖ տես Կատաս։

Կատեմ • եցի • եա՛ • եմ • (Ղէրգ•ործ) • կատաս անել ի վե՛ • չարչարել և մահուչափ տանջել և լմնել • խոչոտագել • կիսամեռ առնել • գ•ա՛, եղկելի վէրմէք • էօլիւմ տէքէճէսինէ պրագմագ • եա՛, կծանել • խայթել • գ•ա՛, օձմագ • եա՛ • բախել • հարկահանել • գ•ա՛, չալմագ • եա՛ • կրկնել • խոռզարկել • գ•ա՛, արաշքըմագ։

Կատոց • ‖ տես Կնանոց։

Կատուն • ման • ամբ • անց • ամբք • (գ•ոյ) • կատելն • և կատելն • ըստ ամ՛ առման։

Կտրած • ոյ՝ կամ ի • ով • ոց • ովք • (գ•ոյ) • կտրատած • հատած • կտուր • գ•ա՛, փարչա • եա՛ • գ•ա՛, պիչիմ։

Կտրատեմ • եցի • եա՛ • եմ • (Ղէրգ•ործ) • ի կատուս կատուս հատանել • մանր մանր բան ժանել • գ•ա՛, փարչամագ • ուՖալէմագ։

Կտրեմ • եցի • եա՛ • եմ • (Ղէրգ•ործ) • հատանել • յատանել • կտուր առնել • կտռըել • բաժանել • գ•ա՛, քէսմէք • եա՛ • զնաչինա • գ•ա՛, գըրփմագ • եա՛, կտրել զհնոս • փոքրել • գ•ա՛, Թիրաշ էեմէք • եա՛, նեղքինի առնել • գ•ա՛, խատիմ էեմէք։

Կարիչ • ըչի • աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • կտրօղ • պսինքն խուզող խաշանց • գ•ա՛, քէսէճի • գըրփան • եա՛ • իբրև գոյական՝ նշանակէ կտրոց • գործի մինչ կտրելոյ • յօտոց • գանակ • գ•ա՛, քէսէճէք էնկէզ • պիչղը • պիչագ։

Կտրոշական • ի • աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • պին՝ որ վերաբերի ի կտրօղն և ի կտրելն • գ•ա՛, քէսէնէկ • քէսմէյի միեեէալիք։

Կտրոց • ի • աւ • ից • օք • (գ•ոյ) • գործի կտրելոյ • դանակ փոքր • զմէլին • գ•ա՛, քէսէճէք պաճի • չագը • եա՛ • ձևիչ • որ է մկրատ • կամ աքցան • գ•ա՛, մագաս • գըսսաճ։

Կտրուկ խոտոց • ‖ է մեացեալ խոտն ի գետնի չոր կտրելոյ • գ•ա՛, եկրեկ գալան օճի։

Կտրատուն • ման • ամբ • անց • ամբք • (գ•ոյ) • կտրելն՝ և կտրիլն • ըստ ամ՛ առման։

Կտրուք • (գոյ)։ կտրուած • հատուածն • յօտուածն • գործ՝ քէսակի • պատառանաքը։

Կտրօն • ի, իւ • իկ, իւք • (գոյ)։ կտուր • կտրուածն • գործ, գլըփնա • գլըփընեցը։ Եւս, ճեպագրէն կտրեալ ծառայ՝ փոյթի եւ նման եաց • գործ, քիւթիւք։

Կտցար • (գոյ)։ հաւ կամ թռչուն նման կաքաւաց՝ երկայնակառոյց • որ կերակրի սրդամբք • գործ, սիրլի պատրաստելու թաւուց • գուշ։

Կտցաւոր • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ ունօղ զկտուց • որպիսի են ամ հաւք եւ թռչունք • գործ, պատրաստելու։ Եւս, Կտցաւոր ասի այն՝ որ ունի զերկայն ծայր իրրեւ զկտուց, որպիսի են մանրիք • գործ, սիրլի պատրաստելու • ուշիլու։

Կտցեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործական)։ կտցաւ քերբերել • հարկանել • կամ ուտել կտցաւ զուռնգ • կամ կծել կտցաւ • որպէս առնեն հաւք եւ թռչունք • գործ, պատրաստելու իւրմէ արամագ • վերմագ։

Կրաբերիմ • եցայ • եայ • իլ • (չեզոք)։ կրեալ բերիլ • վարիլ • գործ • սիրբերիլմէք։

Կրագործաւճի • ճիե • (գոյ)։ արհեստ շինելոյ զկիր • գործ, քիրէչճիլիք։

Կրագործ • գբոյ • ով • ոյ • ովք • (գոյ)։ գործ կրոյ • փոյ՝ յորում շինեն կամ գործեն զկիր • գործ, քիրէչ գործարան։

Կրակ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ իրրեւ կերակուր, լափօղ և ուտօղ զամ նիւթս վառելի, որ է հուր • խարոյկ • կայծ • գործ, աճէչ։

Կրակաբեր • ի, աւ • ից՝ կամ իկ, օք • (ածական)։ այն՝ որ բերէ զկրակ ի պէտս այլոց, կամ առ ի լուցանել զհուր • կամ առ ի եփել զներակօր • գործ, աճէչ կեփիրէն։ Եւս, այն՝ որ ունի յինքեան զկրակ, որպէս ասի՝ Կրակաբեր անձրեւ • գործ՝ քէնտիէն աճէչլի օլան։

Կրակալոյց • (ածական)։ լուցանօղ զկրակ • գործ, աճէչ եագան։ Եւս, այն՝ որ լինի լուցմամբ կրակի, որպէս ասի Կրակալոյց պատուոն • գործ, աճէչ եագարագ օլջանան։ Եւս, այն՝ յորում լինի լուցանել զկրակ • գործ, աճէչ եագըլմաղ (եէբ)։

Կրակակալ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ ընդունարան, կամ տեղի կրակի • իրրեւ բառվառ • գործ, աճէչ եէբի • մանղալ։

Կրակահնխիր • ‖ տես Գազանս։

Կրական • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ ներբոյ անկեալ կրոյ կամ կարեաց • կրօղ • ախտաւոր • գործ, ճչագգամ ախտիւք ախտչէն։ Եւս, նշանակ կրոյ • գործ, չէքիլճէք։

Կրականամ • ‖ տես Հրանամ։

Կրականի • նուց, ուլ • (գոյ)։ կրակք • խարոյկ մեծ • լսոտ կրակապաշտից է չաստուած ինչ • գործ, աճէչլիք։

Կրականաւճի • ճիե • (գոյ)։ գործն չարչարելի • ներճարկաւճի կրոյ • գործ, ճչագգամ ախտաչիք օլմասը։

Կրակապ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածական)։ կրօղ կապեալ, պահիչքն ծխփեալ • գործ՝ քիրէչ իլէ սըվալը։

Կրակապաշտ • ի, իւ • իկ, իւք • (ածական)։ հրապաշտ • պաշտօղ զկրակ • գործ, աճէչէ ճաճիքնան։

Կրակապաշտաւճի • ճիե • (գոյ)։ հրապաշտաւճիւն • պաշտելն զհուր • գործ, աճէչփերէսճիլիք։

Կրակասէր • սիրի • աւ • ից, օք • (ածական)։ այն՝ որ սիրէ զկրակ • իրրեւ ծայլ և վառ՝ որ միշտ անգործ նստի առ կրակիկ • գործ, աճէչ սեվէն • ճէնճիլէր։

Կրակասպան • ի, աւ • ից, օք • (ածական)։ սպանօղ կրակիկ, պահիչքն չատուածոյն պարսից, որ է շնջնացիչ կրակիկ • գործ, աճէչլի էօլտիւրէն՝ էռնի սէօնտիւրէն։

Կրակավառ • ի, իւ • իկ, իւք • (գոյ)։ վառուածն կրակիկ, որ լինի յերեկոյի քառասնօրեայ գալստեան քո՝ ի տաճարն • գործ, աճէչ եագմա։

Կրակասեղմ • (ածական)։ այն՝ որ լինի սեղմողմամբ կրակի • սեղմօղ և ճաւիղ զկրակ, որպէս ասի՝ Կրակասեղմ բարկութիւն • գործ, աճէչ եաղըլըրան։

Կրակատուն • տան, տանց • տանէ, տանք • (գոյ)։ տուն պաշտամանն կրակի • մեհեանն կրակապաշտից • տաճարան, զոր ունէին պարսիկք • գործ, աճէչլեւկ։

Կրակարան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ անօթ կրակի • խարոյկ • կրակեղ • վառարան • գործ, մանղալ • օճաղ։ Եւս, կասկարոյ կրակի • եռաժանի • գործ, սահնյագ։ ‖ Եւս տես Կրակատուն • և Հնոց։

Կրակեղ • եաւեղ • եղբ • ղից, եղբք • ‖ տես Կրակարան • Եւս, կրակ լուցանել խարոյկ • կամ կպայծակունք հրոյ • գործ, աճէչ։

Կրակիկ • կկի • աւ • ից, օք • (ածական)։ կրօղ և հաղորդ կրոյ կամ կարեաց ուրուք • կարեկից • վշտակից • չարչարակից • գործ, տէրտաշ • եղկեմէք, սըգընեթ յա ինչպէ։

Կրակցուեմ · թե · (գոյ) · կրակիցն լինել · չարչարակցուեմ · համակրութիւն · գտ՝ տե՛ս տառիցդ։

Կրահամ· (ածական) · այն՝ որ ունի զհամ կրոյ · այլ տե՛ս Կրահամ ջուր · գտ՝ քիրեմ տառիդ։

Կրամած · (ածական) · կրով մածեալ և ծեփեալ · գտ՝ քիրեմ իւղ սրբելոյ։ Ես, յարեալ ի բոյս՝ լինի մակրոյ, և նշանակէ՝ կրով ծեփելով · գտ՝ քիրեմ իւղ սրբելապարագ։

Կրայ · ի, իս · իցի, իցէ։ (գոյ) · յամրաշարժ կենդանի լինչ կամ խեցեմորթ · որ ունի զնգունքաձև պատեան կարծր ի վեր իւր · և ունի զբերս ոտս կարճ · և զգլուխ նման գորտան, զբերս յինէն՝ այսինքն ի միջ պատենի իւրոյ ամենևին ի խրտնելն · և կրկին տեառակ է սորա · մին ջրային՝ որ լինի ի լիճս, կամ ի ծովակս լինչ · և միւսն ցամաքային՝ որ հաքչի ընդ հողով մանաւանդ ի ձմերան, և ուտի զհող · գտ՝ Թօսպաղը։ Ես, փայտակերտ և իբր կրոյ պատենաւոր ծածկոյթ լինչ անասնոյ · ընդ որով պատապարեալ զօրայ՝ բրբեին զչխմանս պարսպաց Թշնամեաց, ի հանել զվէմս։

Կրայակիրք · (գոյ) · տեառակ լինի խեցեմորթից · գտ՝ պիրք Թաղզ Թօսպաղը։

Կրաշաղախ · ի, իս · ից, իցք · (ածական) · կրով շաղախեալ, ծեփեալ · կրամած · գտ՝ քիրեմ իւղ սրբելը։

Կրաջուր · (գոյ) · ջուր խառնեալ կրով · գտ՝ քիրեմզի տա։ Ես, կիր՝ խառնեալ ջրով · գտ՝ տա իւղ գաւրշմրշ քիրեմ։

Կրաս · ‖ Ձայն ագռաւոյ, որ ըստ լսանելեաց հնչման Թաղթականն ի վեղ · վաղիս · գտ՝ եաբրեն։

Կրաւորաբար · (հայերէն որոյնոյն) · իբրև կրօղ · կրեալ · կամ ըստ քերականաց՝ նշանակէ իբրև կրաւորական բայ · գտ՝ Թաշը յարագ · ինձնմալ քեզմէ կիսպի։

Կրաւորական · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · կրաւոր · կրօղ · ունօղ յինքեան զինն · գտ՝ Թաշը յան։ Ես, ըստ քերականաց՝ նշանակէ կրօղ յոյլն, որ տե՛ս Կրաւորական բայ, որ է հակառակն ներգործական բային · գտ՝ ինձնմալ քեզմէ։

Կրաւորութիւն · Թե · (գոյ) · կրելն · կիրք · չարչարանք · նեղութի՛ · գտ՝ եղկելեն · սրգընեթը։ Ես, համբերութի՛ խալն և նահատանաց · գտ՝ աղաղատ սիրելիկ սպզբըլըզգ։

Կրելի · ը-ոյ, եաւ · եաց, եօք · (ածական) · տանելի · բառնալի · գտ՝ կեօնիւբիւլէն։

Ես, կրօղ · ատնօղ · ունօղ յինքեան · գտ՝ Թաշը յան · կեօնիւբիւլէն։ Ես, կրօղ յարգանդի · ծնօղ · գտ՝ տոզուրան։ Ես, յոգնակի սորին Կրելիք, երբեմն իբրև գոյական՝ նշանակէ բառնալիք · պատգարակ · դեռապակ · այլն և այլ նմանիք · գտ՝ Թէքկերէ · Թախտիրեվան, և այլն։ Ես, ատաք · շալակ · սրով բառնի լինչ · գտ՝ օմուզ։

Կրեմ· եցի· եա· ել · (ներգործ) · բարձեալ ունել զծանրութի՛ լինչ ի վերայ Թիկանց կամ ի ձեռին · տանել · բերել · յանձին ընդունել · վարել · գտ՝ Թաշըմագ · գալաբըմագ։ Ես, տանալ · գտ՝ էտինմէք։ Ես, համբերութի՛ տանել կրից կամ կարեաց · չարչարիլ · վշտանալ · գտ՝ չէքմէք · սապը էթմէք · սապանմագ։ Ես, ունել առ իւր · սրտ՝ առնուլ, գտանել · գտ՝ արմագ · քէնտիտէն օլմագ։ Ես, ըստ քերականաց և փիլիսոփայից՝ է հակառակել գալ ներգործելոյ, կամ առնելոյ · նեղըլոյ անկանիլ նեղգործութեան պէս։

Կրեսաբոյս · բուսոյ · ալ · ոց, ովք · (գոյ) · է խոտ լինչ · որ կոչի ևս դիկամանն · գտ՝ կիբիտ օթը։

Կրէտ · ‖ տե՛ս Բրէտ։

Կրծագոյն · գունի · իւ · իցի, իւք · (ածական) · առաւել կիրթ · վարժեալ չոյժ · գտ՝ փէք Թէբոպէկելի, Թալիմլի։

Կրթակ · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · այն՝ որ կրթէ զինչն կամ զոյլս · կրթօղ · վարժիչ · գտ՝ Թէբոպէկ էտէն · Թալիմճի։

Կրթական · ի, աւ · ից, օք · (ածական) · այն՝ յորում գոյ կրթութի և ջանք լինչ և իցէ իրաց · ձգնողական · ուսուցմանէրական, կամ գտ՝ Թէբոպէկելիք մախսուս։ Ես, կրթիչ · հրահանգիչ · մատղիչ · գտ՝ Թէբոպէկ էտէն։ Ես, արուեստ ըմբռչից · գտ՝ փէ հիլիմանըզգ։ Ես, իբրև գոյական՝ նոյն է ընդ նեղբնոյն։

Կրթականութի · Թե · (գոյ) · կրթութիւն · վարժութիւն · հմտութի · ձարտարութիւն · կինչ և իցէ արուեստի · գտ՝ Թէբոպէկ · Թալիմ · էօյրէթմէ։

Կրթան · ի, աւ · կամ Կրթանք · անաց, օք · ‖ Նոյն է ընդ վերնոյն։

Կրթասէր · սիրի, աւ · աց, օք · (ածական) · սիրօղ կրթութեան · ուսուցմասէր · հետամտասփոյթ · գտ՝ Թալիմ, Թէբոպէկ իլմ սեվէն · ղայրէթլի։

Կրթավարժ · ի, իս · իցի, իւք · (ածական) · կրթեալ և վարժ · կրթեալ · և ուսուցմասիրական ·

ֆած, թէբպիչէլի · Թալիմլի։

Կրթարան · ի, աւ · աց, աք · (Գոյ), տեղի կրթաւթէ և վարժուէթէ · վարժարան · ուսուսւմնարան · մրցարան · ֆած, Թալիմխանէ · մեարէսէ։ Ես, կրթանք · հանդես · ֆած, Թէբպիչէ · Թալիմ։ Ես, իբր պատճառ կրթաւթէ · կրթօղ · ֆած, Թէբպիչէ էաէն։

Կրթեմ · եցի · եա · ել · (Ներգործ) · կիրթ և վարժ առնել · հրահանգել · մարզել · ուսուցանել · ֆած, Թէբպիչէ, Թալիմ էթմէք · Թէէվիպ էթմէք · էօյրէթմէք · Ես, Ձգել · քարշել · արկանել · ֆած, չէքմէք · Ես, ասի յատուկ կրթել · ֆած, հայցուած էթմէք · շաշարմագ · Ես, կրաւորական սպա կրթիմ, իբրև չէզբէ՝ նշանակէ Ձգնիլ · գուն գործել · աշխատիլ · գէժա լինել · ֆած, ղայրէթ էթմէք · արտընա սիւշմէք։ Ես, Ձգիլ · բերիլ · յօժարիլ · ֆած, հավէսլէնմէք · խառէք էթմէք · Ես, գրի՝ գէժա կրթիլ և նշանակէ պնդիլ գինի ուրուք · դիմել՝ գէժա լինել փախստէից և այլ իրի իմիք · ֆած, արտընա սիւշմէք · գօվալամագ։

Կրթաւթիւն · Թեան · · · · · · · }
Կրթաւմն · կրթման, ամբ · անց, ամբք · } (Գոյ) · կրթիլն · կրթանք · հրահանգ · մարզ · վարժուէթէ · և մրցանք · ֆած, Թէբպիչէ · Թալիմ։ Ես, փցիթ · հգ · հմուէթէ · և ուսուսմն · ֆած, ղայրէթ · իլմ։ Ես, ընտելութիւն · ֆած, ալըշմա։

Կրիայ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Կրայ՝ ըստ ամենայն առմանն։

Կրիչ · կրչի, աւ · աց, աք · (Ածական) · այն՝ որ է ընդ կրիւք իւիք · ենթակայ կրից · կրօղ · ֆած, Թաշըլար։

Կրիւ · ի, աւ · աց, աք · (Գոյ) · բառ լաւնանական, նշանակէ գրիչ · գիր · ֆած, քեաթիպէ

Կրիւն · ի, աւ · աց, աք · (Գոյ) · բառ յատնական, նշանակէ գառաւոր · քննիչ · գառօղ · ֆած, չէրաճի քէէն · գառը։

Կրծաբան · ի, իւ · ից, իւք · (Ածական) · այն՝ որ բանէ զկուրծս իւր · կամ բանիւղով զկուրծս · ֆած, կէօկսիւնէ վուրան։

Կրծանոց · ի, աւ · աց, աք · (Գոյ) · պահպանակ կրծոց · լանջապանակ · տուէն, կրծկալ · ֆած, կէօկսիւլիք · Ես, տախտակն գաւառատանաց՝ որ ի լանջս քահանայապետին։

Կրծապահ · ի, աւ · աց, աք · (Գոյ) · իբր զոյր յառաջապահ, որք պահեն զկուրծս, այսինքն զառաջակոչին պարսկին։

Կրծացաւութիւն, Թէ · (Գոյ) · յաւ կրծոց՝

որ է ախտ ինչ · ֆած, կէշլիւս իլլեթի, աղըբսըը · Թըքնէֆէս։

Կրծեմ · եցի · եա · ել · (Ներգործ) · առաջմամբք քաջչէլով ուսել · կորզել զինն յոսկերէ առաջմամբք և ուսել · ֆած, կէմիրմէք · կէվմէք · Ես, յափշտակել զի բաժին ինչ · ֆած, գափմագ · գափըշմագ։

Կրծլի, կամ Կծլի · լոյ · եաւ · եաց, եօք · (Ածական) · կրծօղ զինչ և իցէ, որպէս և մկան ասի կրծօղ · ֆած, կէմիրէն · Ես, կրծելի · ֆած, կէմիրիլմէք · Ես, իբր կծծի · ագահ · յափշտակօղ · ֆած, նէքէս։ Ես, յոգնակի սորին Կրծվք, իբրև գոյական՝ նշանակէ առաջակողմեան առաջնորդք՝ որովք կարճ ոք կրծել զինն · ֆած, էօն տիշլէրի։

Կրծլութիւն · Թէ · (Գոյ) · կրծլի, կամ կծծի բարք · ընդաքաղաքութիւն · ագահութիւն · ֆած, նէքէսլիք։

Կրծկալ · ի, իւ · ից, իւք · (Գոյ) · քառակուսի հանդերձէղէն ինչ՝ զոր արկանեն զկրծովք երեխայից · ‒‒ն, կրծկալ · ֆած, կէօքսլիք։

Կրծոտ · կրծի · կիրծ, կամ կրծեմ · ուլ · ‖ տես Կրծեմ։

Կրկէս · կիսի, աւ · աց, աք · (Գոյ) · տեղի խաղալ · Թէատրոն · մեծ ևընդարձակ վայր՝ յորում առնեն ձիովք արշաւանաք զանազան խաղարկութիւնս պարկեշտս և անպարկեշտս · երիտասարդանաց · ֆած, օյուն էէրի · ատ մէյտանը։

Կրկին · կրկնոյ · ով · ոց, ովք · (Ածական) · երկապատիկ · երկրորդեալ · ֆած, իքի գաթ։ Ես, զոյգ · երկեակ · այն՝ որ չէ մի · ֆած, չիֆթ։ Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կրկնապատիկ · կրկին չափով · կրկնակի · ֆած, գաթ գաթ։ Ես, երկիցս · միւսանգամ · դարձեալ · վերստին · անդրէն · ֆած, Թէքրար · պիր տահա · կինէ։ Այլին նշանակութիւք գրի ևս երբեմն Կրկին անգամ։

Կրկիտ · կոի, իւ · ոց, ոք · (Գոյ) · է արմատ կրկտիմ բայի, և նշանակէ կրկտոտին · յատչուն · որոնումն · ֆած, արաշըրմա։ Ես, գոդուտիւն · ֆած, խըրսըզլըգ։ Ես, է տեսակ խիճ վայրի երկոց ·

Կրկնաբախիկ · (Ածական) · այն՝ յորում գոյ կրկին բախտաւորութիւն · ֆած, իքի գաթ պախթը։

Կրկնաբոյ · ‖ ըստ հնոց նշանակէ մակբոյ, որ է մին յառնի մատանց բանի քերականաց։

Կրկնաբան · ի, իւ · ից, իւք · (Ածական) · այն՝ որ կրկնէ և երկրորդէ զբան իւր · ֆած,

սէօղիւնիւ Թէքիրտաղայ։

Կրկնաբանեմ. *եմ. եա. եր. (Ներքոյ)*։ կրկնել և երկրորդել զբանն. *պաշ*, *սէօղիւնիւ Թէքիրտաղաց*։

Կրկնաբանութիւն. *թեան. (Պոյ)*։ կրկնուիլ և երկրորդուիլ մի և նոյն բանից. *պաշ*, *սէօղիւնիւ Թէքիրտաղան*։

Կրկնաբաշխ. *խի, խու. խոյ, խուք. (աձ)*։ իբր կրկին բաշխող. որ է բացատրութիւն բանիս մակբաշխ. *պաշ*, *խի գաթ պէօլինն*։

Կրկնաբարձ. *(աձ)*։ կրկնին մատամբք բարձող, որպիսի են կրկնին Թէք Թաշնոց. *պաշ*, *խի փարչա իլէ գալտրան*։

Կրկնաբուղխ. *(նախդիր- հոլովի)*։ ‖ տես Կրկնաւոտակ։

Կրկնագիր. *(աձ)*։ վերստին գրօղ. միւսանգամ արձանագրանօղ. *ի գիր. պաշ*, *Թէքիրտաղ եազան*։

Կրկնագոյն. *գունի, խու. խոյ, խուք. (աձ)*։ կրկին եւս. կրկնագոյնիկ աւելի. *պաշ*, *խի գաթան զիատէ*։

Կրկնագրեմ. *եցի. եա. եր. (Ներքոյ)*։ միւսանգամ գրել. երկրորդել զնոյն գրեանն. *պաշ*, *Թէքիրտաղ եազմագ*։

Կրկնագոտ. *խ, խու. խոյ, խուք՝ կամ օք. (աձ)*։ այն՝ որ արժանաւոր է կրկին գոտման. կամ կրկին գոտեալ. *պաշ*, *սէֆիա հիւքմ օլունմուշ*։ Եա, միւսանգամ գոտօղ. *պաշ*, *Թէքիրտաղ հիւքմ էտէն*։

Կրկնադխրամ. *Թէ. (աձ)*։ առաւել դիւրաւրեմ. *անձնդխրամ. պաշ*, *փէշ գօլայլըգ*։

Կրկնազատիկ. *(Պոյ)*։ իբր երկրորդ զատիկ, որ է ութերորդ օր յարութեան յիսքին, որ և ասի Նոր կիրակէ։

Կրկնած. *խ, խու. խոյ, խուք. (աձ)*։ կրկնեալ. երկրորդեալ. միւսանգամ եղեալ. *պաշ*, *Թէքիրտաղմըշ*։

Կրկնակ. *խ, աւ. այ, օք. (աձ)*։ կրկին. երկակ. երկպատիկ. *պաշ*, *խի գաթ*։ Եա, կրկնապատկեալ. ծալեալ. *պաշ*, *խի գաթ օլմուշ*։ Եա, կէզծաւոր. *պաշ*, *խի եէզլիւ*։ Եա, իբրև գոյական՝ նշանակէ ծալք. կրկնուած. *պաշ*, *տաֆթիւմ*։ Եա, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կրկնակի. կրկին. վերստին. *պաշ*, *Թէքիրտաղ*։ Եա, ըստ Թուաբանից՝ Կրկնակ ասի Թիւք. որք կրկնութիւն առաւելեալ լինին։ Եա, ըստ ամարտպետաց՝ Կրկնակ ասի զ օրն, որ յաւելեալ լինի ի վերայ հայկական ամաց, ի չորս հազարամեայ ՌՀԾ-նակս բաժանելոյ։ Եա, ըստ քերականաց՝ Կրկնակ ասի տառ ինչ, որ փակէ զղօրութիւն երկուց տառից. որպէս Լ. ց. և այլն։

Կրկնական. *(աձ)*։ այն՝ որ է հմ լինի կրկին կանոնամբ և աղաղակաւ. *պաշ*, *Թէքիրտաղ ֆիւզան իլէ օլան*։ Եա, այն՝ որ կրկին և կրկին կանոնի և ոգւոյ. *պաշ*, *Թէքիրտաղ ֆիւզան էտէն*։

Կրկնական. *խ, աւ. այ, օք. (աձ)*։ այն՝ որ վերաբերի առ կրկնութիւն. *պաշ*, *Թէքիրտաղլամայա միւԹէալիք*։ Եա, ըստ քերականաց՝ է անուն մեզ առաւելի մակբայի, որ զկրկնութիւն գործողաւն յայտ առնէ։

Կրկնակապկեն. *(աձ)*։ այն՝ որպ վան կրկին կապկիւն, այսինքն վարձս չարաւեալ առաւել լինի, որպէս հրեայքն եաուն վարձս յուդայի վն մաոնաւելի չի, և ապա զնուաւրայ՝ առ ի չգոյանել զդարաւելնն։

Կրկնակիկ. *(ւակէյ ըուէյն, կամ իքինէյն)*։ կրկին անգամ. միւսանգամ. վերստին. *պաշ*, *խի՛ խի՛ քէրէ*։ Եա, երկիցս. երկիցս անգամ. *պաշ*, *խի՛ տէֆա*։ Եա, կրկին օրինակաւ. երկակի. *պաշ*, *խի՛ Թիւրլիւ, Թարղ*։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ կրկին. երկեակ. *պաշ*, *խի՛*։ Եա, կրկնապատիկ. *պաշ*, *խի՛ գաթ*։ Եա, նշանակէ իբրև գոյական, ‖ տես յայնժամ Կրկնոց։

Կրկնակուռնք. *ոց, օք. (աձ)*։ կրկին մլրտօղ, և մլրտեալ. *պաշ*, *խի՛ տէֆա վաֆֆԹիլ էտէն վէ օլան*։

Կրկնաձիր. *(աձ)*։ այն՝ ուր լինի կրկին ձիր կամ պարգև, այսինքն հոգւոյ և մարմնոյ, որպէս ասի Կրկնաձիր առաքելութիւն. *պաշ*, *խի՛ գաթ հէվէյէլի, փէշքէշլի*։

Կրկնամածեալ. *(աձ)*։ կրկին ծալեալ կամ մածեալ. կրկնապատկեալ. *պաշ*, *խի՛ գաթ օլմուշ*։

Կրկնամասն. *մասին, մաք. անց, ամբք. (Պոյ)*։ մասն միոյ մասին. երկրորդ մասն. *պաշ*, *պիր փարչանըն փարչասը*։

Կրկնամեռ. *(աձ)*։ կրկին օրինակաւ մեռեալ. երկոքեանքն, այսինքն հոգւով և մարմնով մեռեալ. եւս ասի զծառայ, և նշանակէ իբր ամենայնիւ նուքին և արտաքին ազատական զօրութիւք մեռեալ չորայեալ. *պաշ*, *Թէքիրտաղ էօլմէյէ*։

Կրկնայարկ. *խ, խու՝ կամ աւ. ոց, օք. (Պոյ) կամ (աձ)*։ տուն, կամ շինուած՝ որ ունի զերկուս յարկս ի վերոյ միմեանց. *ունօղ*

զկրկին յարկ · գ՚ն՚, իբր գամելը եվ.

Կրկնայարկեմ· եցի· եա՛· ել· (Ներգործ)· իբր կրկին յարկս շինել, կամ կրկին յարկաք ծածկել· գ՚ն՚, իբր գամ իւր գափամագ· Ես, իբր պատել· շրջափակել· գ՚ն՚, էթրաքիը գափամագ· գաշամեմագ·

Կրկնանախատ· (=ծ)· այն՝ որ պարտեղակէ յինքեան զկրկնակի նախատինս· գ՚ն՚, իբր գամ սիեէմլի· Ես, կրկին նախատեալ և թշնամանել· գ՚ն՚, իբր ան՚իա սիեէմ իշխեն

Կրկնանաւնաթե՛· թե՛· (գ՚ց)· կրկնաւթե՛ մի և նոյն անաւան կամ բաւիլ· ա՛ւ՚ յայտնել զգերատաճման վանահաւթիւն· որպէս՝ սուրբ սբբց· ՅՅ աստուածց, և այլն· գ՚ն՚, իմ՚ թէքբարլամա·

Կրկնաշահ· (=ծ)· այն՝ որով լինի կրկնապատիկ շահ· իբր փոխանակ միոյ երկու· գ՚ն՚, իբր գամ ֆայտալը·

Կրկնաչալ· ի՛, աւ՛· ալ՛, ալ՛· (=ծ)· կրկին չար· ամենաչար· գ՚ն՚, փէք ֆէնա· Ես, սկզբնաչար, որպէս ասի զՂուկ· գ՚ն՚, ֆէսաա պաշը· չէյթան·

Կրկնապատիկ· ակի՛, աւ՛ կամ իւ՛· ալ՛, ալ՛· (=ծ)· երկապատիկ· կրկին· իբր ծալեալ մի՝ ի վերայ միոյ· գ՚ն՚, իբր գամ· Ես, երկաւոր սակ· կրկին· գ՚ն՚, իբր թխբրլիւ· Ես, իբրև մակբայ՝ նշանակէ կրկին· վերսաին· գ՚ն՚, թէքբար· Ես, կրկնապատկութեամբ· կրկնակի· գ՚ն՚, գամ գամ·

Կրկնապատկեմ· եցի· եա՛· ել· (Ներգործ)· կրկնապատիկ առնել· փոխանակ միոյ վերկուս յաւելուլ· գ՚ն՚, իբր գամ եմ՚ք· Ես, կրկնել· երկրորդել· գ՚ն՚, թէքբարլամագ

Կրկնապատկութի՛· թե՛· (գ՚ց)· կրկնապատկելն, և կրկնապատկելն· ընդ միոյ առնելն երկու· գ՚ն՚, իբր գամ եմ՚ք· Ես, կրկնաւթե՛· երկրորդելն· գ՚ն՚, թէքբարլամաբը· ‖ և ա՛ւ կրկնաւնաւնաթիւն·

Կրկնապարթիսպ· (=ծ)· այն՝ որ ունի զկրկին պարիսպս· գ՚ն՚, իբր հիսաբլը· Ես, յաւելալ ի բայս՝ կարէ լինել մակբայ·

Կրկնապարտյր· (=ծ)· կրկնակալ և պարտաւորեալ կորաւթե՛· իբր բազմապատիկ կորացեալ, որպիսի են կառոյգք թաղոց ոմանց· գ՚ն՚, էյլմիէ· եաւվարլագլանմըշ·

Կրկնապզտոր· (=ծ)· կրկնակի պղծարեալ· գ՚ն՚, իբր գամ պաւլանմըշ· Ես, կրկին իրաք պղտորիչ· գ՚ն՚, իբր շէյ իւր պաւլանարան·

Կրկնապատկ· ի՛, աւ՛· ալ՛, ալ՛· (=ծ)· ունօղ զկրկին պատկ· գ՚ն՚, իբր թամբը· Ես, իբրև

գոյական՝ նշանակէ կրկին պատկ· գ՚ն՚, իբր թամ՚,

Կրկնասան· սաեան՛, սաբ· անց՛, սաբք· (=ծ)· այն՝ որ ունի զկրկին սանիս· գ՚ն՚, իբր մէմլի· Ես, իբրև գոյական՝ նշանակէ կրկին սանիք· գ՚ն՚, իբր մէմ·

Կրկնավբա՛· ի՛, իւ՛· ից՛, իւ՛ք· (=ծ)· ունօղ զկրկին վերս, կամ զչիւսուածս և զծածանմանիս ըստ ալեաց· գ՚ն՚, իբր գամելը մէվզլի·

Կրկնավտակ· ի՛, աւ՛· ալ՛, ալ՛· (=ծ)· այն՝ յարմէ բղխին երկու վտակք՝ հոսանք· որպէս և ի փոքսոց կուր քր՝ յարմէ եզ արիւն և ջուր, կոչի Կրկնավտակ· գ՚ն՚, իբր սէլլի·

Կրկնատգեղ· (=ծ)· կրկնին, այսինքն աւաւել ագեղ· գ՚ն՚, փէք չէլբլին·

Կրկնատեսակ· (=ծ)· երկատեսակ· ունօղ զերկուս կերպս· գ՚ն՚, իբր թխբրլիւ·

Կրկնաւթը աւանել· ‖ վերսաին արօտպրել· միւսանգամ հերկել· գ՚ն՚, թէքբար չիֆթ սիւրմէք· Ես, իբր քաջ քննել· մանրամասնաբար խուզարկել· գ՚ն՚, էյլ թէֆթիշ էմմէք, արաշդըրմագ·

Կրկնաւոր· ի՛, աւ՛· ալ՛, ալ՛· (=ծ)· իբր կրկնակ ըստ քերականաց՝ որ և Կիսաձայն ասի·

Կրկնաքայլ· ի՛, իւ՛· իլ՛, իւ՛ք· (գ՚ց)· երկրաչափական քայլ՝ որ է կրկնին հաւասարակ քայլն· գ՚ն՚, իբր աադմ՚·

Կրկնեմ· եցի՛· եա՛· ել· (Ներգործ)· կրկնին առնել զինն· երկապատկել զԻնչ, կամ երկկուղի առնել զինն· երկրորդել զնոյն գործ· բարդել· գ՚ն՚, իբր գամ էմմէք· թէքբարլամագ· Ես, երկրորդել ըզպատասխանին· գ՚ն՚, ձէվապ վերմէք· Ես, ձկել· թէքբել· գ՚ն՚, էյմէք·

Կրկնեռանկիւն· (գ՚ց)· նշան ինչ ձևացեալ իբրև զերկու եռանկիւնս ագուցեալս ի միմեանս, որ և կոչի նշան եռանկիւնի· գ՚ն՚, մեօհիւբ սիւլէյման·

Կրկնեռաց· (=ծ)· կրկին եռացեալ· գ՚ն՚, թէքբար գայնամըշ· Ես, կրկին եռացուցիչ· գ՚ն՚, թէքբար գայնաատն·

Կրկնոց· ի՛, աւ՛· ոց՛, օք· (գ՚ց)· կրկնին զգեստ, զոր զգենուն ի վերայ առաջնոյն, որպիսի է վերարկուն· փիլոնն, և քղամիդն, և այլ նմանք· գ՚ն՚, ձիւպպէ· պինէչ· քէբաքէ· ֆէրաձէ, և այլն· Ես՝ բառս Կրկնոց հոլովի՛ ի, իւ· ից՛, իւ՛ք·

և նշանակէ սխալական երկմտրդ ամուսնութիւն, մեռեալ կայծելով բացակայ ամուսինն։ ՟պառ, Թագսխրամթը լքինէն նկրեաց։

Կրկնաւած • ց • ով • ոց • ովք • (՟պոյ)։ կրկնաւիլ. երկմտրդելն • ՟պառ, Թէ քրարլամա։ Եա • յօդք, կամ ծալք • ՟պառ, օյնագ • գըվըրմա։ Եա • ՚ի ռամկական բանս իբրև ածական՝ նշանակէ երկմտրդեալ • կրկնեալ • ՟պառ, Թէքրարլանմըշ։

Կրկնաւիլն • Թեան • • • • • • • }
Կրկնաւիւն • կրկնանան • ամբ • անց • ամբք • } (՟պոյ)։ կրկնելն, և կրկնիլն • երկմտրդաւիւն • վերստին գործաւիւն • ՟պառ, Թէքրարլայըշ։

Կրկոլիմ, կամ Կակովիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէղոյ)։ իբր շլանալ • վհասիլ աչաց • ՟պառ, կէօզլէրի գարարմագ։

Կրկոնէք • ‖ տես Կրեակ։

Կրկոտ • կրկոի՝ կամ կոտ • իւ • ից • իւք • (՟պոյ)։ խոխ • խոտորակ փայտի • չոր և անկեալ ճիւղ ծառոց • ՟պառ, չալը չըրփը։

Կրկճաձայն • (՟պծ)։ կարկաչօղ ձայնիւ, որպիսի են հաւք և կաքաւք։

Կրկճամ • ացի • ա՛ • ալ • (չէղոյ)։ կարկաչել • ձայն հանել հաւուց • ՟պոՒ, կրկռալ • ՟պառ, կըրկըրլամագ։

Կրկտակելոտ • ի, իւ • աց • ը • (՟պծ)։ կերտեալ և շինեալ ՚ի կրկտէ, ՚ի խուռոյ • ՟պառ, չէօբտէն չէօփտէն եափըմըշ։

Կրկտանք • անաց • ը • ‖ տես ՚ի վերոյ Կըրկուտ • ևս Չգուտանք։

Կրկտաքաղ • ի, աւ • ից՝ կամ ից • ը • (՟պծ)։ այն՝ որ քաղէ զկրկուտս • ժողովող խըռուոյ • ՟պառ, չալը չըրփը ակվէյիրէն։

Կրկտեմ • եցի • եա • եալ • (՟պէդ՟պծ)։ իբրև զկրկուտ քաղել • կամ կրկին և կրկին կըռտել զնոյն իր • այսինքն մանրամասնաբար քննել և որոնել • հետազոտել • ՟պառ, ապտամագ • Թէֆթիշ էթմէք։

Կրճաւ • ի, իւ • ից • իւք • կամ ից • ը • (՟պծ)։ այն՝ որոյ ձայնն է հառեալ • ձայրաւ • կամ լաւ ևս նշանակէ այն՝ որոյ ձեռն՝ ուռեան է հառեալ • որ և յայսմանէ Թլփատեալն ևս կոչի Կրճաւ • ՟պառ, քէսիք • ուռեալ • գուլլուղը քէսիլմիշ • սիւննէթլի։

Կրճաւական • ի, աւ • ից • ը • (՟պծ)։ սեպհական Թլփատելոյ և Թլփատեցեալ • ՟պառ, սիւննէթլիյէ • սիւննէթէք միւթէհալիք։ Եա • Թլփատեալ, այսինքն պոչատ • ՟պառ, գուլլուղը քէսիք։

Կրճաւեալ • տեղոյ • ով • ոց • ովք • ‖ տես Կրճաւ։

Կրճաւեմ • եցի • եա • եալ • (՟պէդ՟պծ)։ համանիլ զձայնն • Թլփատիլ • ՟պառ, ուռեանալ քէսմէք • սիւննէթ էթմէք։ Եա, Նեբքեցցանել • ՟պառ, խատրմ էթմէք։ Եա, հատանելով զինն կարճել • չապաւիլ • ՟պառ, քէսմէք • էքսիլթմէք։

Կրճաւութիւն • Թեան • (՟պոյ)։ Թլփատութիւն • ծայրատուն • չապաւուն • ՟պառ, ուռեանալ քէսմէ • սիւննէթ։

Կրճեմ • եցի • եա • եալ • (՟պէդ՟պծ) կամ (չէղոյ)։ ձայն հանել ատամանց բաբախմամբ կամ շօշափմամբ միմեանց ՚ի սաստիկ ցրտոյ • ՟պառ, գըշըրտաթմագ։

Կրճիմ • կրճմոյ • ով • ոց • ովք • } (՟պոյ)։
Կրճիմն • (Խոխրէ՟ս հուլվէ) • • } ընդ միջ անկեալ ինչ, որ խափան և որուշիչ լինի ՚ի միմեանց, այսինքն որոշէ զինն ՚ի միւսոյ, որպիսի է որմն, ցանկն, և այլն • անջրպետ • խորոց • միջնորմն • կամ արգելք • խոչ ընդ առն • ՟պառ, պէօլմէ էնկէլմանի։ Եա, տարբերութիւն • խափ • և գործուարութիւն • ՟պառ, Փարգ • այրը սէյն • կիւձիկը։

Կրճիւն • (Խոխրէ՟ս հուլվէ) • • } (՟պոյ)։
Կրճմանն • կրճման, ամբ • անց • ամբք • } կրճելն ատամանց • ՟պառ, գըշըրտաթմա։ Եա, յոգնակի սորին Կրճմունք, երբեմն նշանակէ կնճռաւուն • խորշոմիլն • ՟պառ, պուրուշմա։

Կրճռեմ • եցի • եա • եալ • (՟պէդ՟պծ)։ կրճել զատամունս • սաստիկ կրճել ատամանց բաբախմամբ ընդ միմեանս, կամ իբր սրել ՚ի նշանակ ինչ ցասման կամ բարկութեան • ՟պառ, սուշ գըշըրտաթմագ։

Կրճռուն • ման, ամբ • անց • ամբք • ‖ տես ՚ի վերոյ Կրճռուն։

Կրմլութիւն • ‖ տես Տրմղութիւն։

Կրմռուղ • ‖ տես Տրմռուղ։

Կրոկոդիղոս • կամ Կրոկոդիլոս • ‖ տես Կոկոդիլոս։

Կրոհ • ‖ տես Գրոհ։

Կրոնոս • կամ Կրոնիս • ‖ տես Կռնոս։

Կրովկոս • ‖ բառ յատնական, տես Քրքռամ։

Կրուկ, կամ Կրուկն • կրկան, ամբ • կրկունք • անց • ամբք • (՟պոյ)։ է յեռին կողմն ոտից, որ լինի կարծր • գարշապարք • ՟պառ, էօքզէկ։ Եա, յեռին կողմն • Թիկունք • ՟պառ, արգա։

Կրուն • (՟պծ)։ իբր կրօղ • ենթակայ կրից • ՟պառ, Թաշըլըան։

Կրունկն • կրնկան, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես ՚ի վերոյ Կրուկ։

Կրպակ · ի , աւ · աց , ք · (գ•յ) : տեղի գործելոյ զարհեստ · գործարան · խանութ · տաճ , սուք · քեան · քերթանէ · եա , կապելեան · պանդոկ · տաճ , մկլեանէ ։

Կրպականոց · ի , աւ · աց , ք · (գ•յ) : կըրպակ · կամ տեղի կրպակաց , յորում շահին արհեստաւորք առևտրով · տաճ , սուք · քեան · չաբչը ։

Կրպակամատ · մոխ , իւ · իկ , իւք · (ած) : մտանող ի կրպակս , այսինքն ի կապելեան · տաճ , մկլեանէ կիրէն · եա , այն՝ որ լինի մտանելով ի կրպակ , այսինքն ի կապելեան , որպէս ասի Կրպակամատ պղծաւթիւն · տաճ , մկլեանէ ալըշարագ ։

Կրպակապետ · ի , աւ · աց , ք · (գ•յ) : պահապան կրպակի · տաճ , սուք · քեան պէք · ճխլըն · եա , պետ կամ տէր պանդոկի · տաճ , մկլեանէ սահրպը ։

Կրպակաւոր · ի , աւ · աց , ք · (ած) : ունող զկրպակ · այն՝ որ նստի ի կրպակի վ՚ն շահավաճառութիւն · տաճ , սուք · քեանճը · եա , պանդոկապետ · տաճ , մկլեանէճի ։

Կրպակաւորութիւն · թիւն · (գ•յ) : կրպակաւոր լինելն · նստիլն ի կրպակի ի պէտս շահավաճառութիւն · տաճ , սուք · քեանճըլըգ · եա , լինելն պանդոկապետ · տճ , մկլեանէճիլիք ։

Կրսերագոյս · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : կրտագոյս իբրև զկրասերս · դասեալ ի կարգ կրասերաց · տաճ , քիւչիւքլէրին սըրասընոյս օլան ։

Կրսերաբար · ի , աւ · աց , ք · (ած) : այն՝ որ առնէ զինն իբրև զկրասեր · այսինքն զաղայ · տղայական գործս գործող · տաճ , չօճուգ կիպի իշ էաէն · եա , գոյականաբար եդեալ՝ նշանակէ իբր նորաձևութիւն · տաճ , եէնի սիյիմ ։

Կրասեր , կամ Կրսեր · ոյ , ով · ոց , ովք · կամ աւ · աց , ք · (ած) : այն՝ որ ծնելագոյն չէ ծնեալն , որ՝ երկրորդ կամ երրորդ ծնեալն քան զառաջինն · փոքրագոյն ծնողեամբ · տաճ , քիւչիւք զարտաշ · եա , փոքր · նուաստ · յետին · տրտուղ · տաճ , քիւչիւք · էտնա ։

Կրասերագոյն , կամ Կրսերագոյն · գունի , իւ · իյ , իւք · ‖ տես՝ ի վերոյ Կրասեր ։

Կրասերական , կամ Կրսերական · ի , աւ · աց , ք · (ած) : իբր կրասեր · փոքրիկ · վայրագոյն · յետին · տաճ , քիւչիւճիւք ։

Կրասերանամ · ացայ · ցէր · աչ · (չէշտ) : կրասեր և յետին դառնալ , կամ լինել · տաճ , քիւչիւք · էտնա օլմագ ։

Կրասերաբար · թէ · (գ•յ) : կրասեր գոլն · յետնութիւն , և փոքրկութիւն քան զաւագն · տաճ , քիւչիւքլիւք · էտնալըգ ։

Կրցեր · ‖ տես Կրասեր ։

Կրօն · ի , իւ · կամ Կրոնք · իյ , իւք · (գ•յ) : արտաքին վարք նևլքին ճշմարիտ հաւատոյ · սովրութիւն · ձև · բարեկարգութիւն · արարողութիւն · վարդապետութիւն · պաշտօն · կերպ կելոյ · և օրէնք · պատուէր · և միանձն նական կարգ · նշանակ և աղանդ · դէն · տճ , նամուս · մէզհէպ · այն · թէօրէ · տաւեթ ։

Կրօնազգեաց · զգեցի , իւ · իյ , իւք · (ած) : այն՝ որ իբր զգեցեալ ունի յանձին զճշըմարիտ կրօն աստուածպաշտութեան · բարեկրօն · տաճ , էյի ամէլի ։

Կրօնազօր · (ած) : զօրացեալ ի կրօնս ՚ն՚ պաշտութիւն · զօրաւոր ՚ն՚պաշտութեամբ և բարեկարգութեամբ · տաճ , էյի ամէլ իլէ գուվվեթլէնմիշ ։

Կրօնական · ի , աւ · աց , ք · (ած) : այն՝ որ վերաբերի ի կրօնս և ի հաւատս · տաճ , մէզհէպ , տինէ միւթէալիք ։

Կրօնակից · կցի , աւ · աց , ք · (ած) : համակրօն · հաւատակից · կարգակից · տաճ , մէզհէպտաշ · տինտաշ ։

Կրօնասէր · սիրի , աւ · աց , ք · (ած) : այն՝ որ սիրէ զկրօն , կամ զկրօնաւորութիւն · առաքինի · ճգնասէր · տաճ , սեվիճ · զահիտ · տինտար ։

Կրօնասիրութիւն · թեան · (գ•յ) : կրօնասեր լինելն · եռանդն ՚ն՚պաշտութեան · բարեպաշտութիւն · տաճ , սեվիճլիք · զահիտլիք ։

Կրօնաստան , կամ Կրօնաւորաստան · ի , աւ · աց , ք · (գ•յ) : տեղի կրօնաւորաց , այսինքն ճգնաւորաց · մենաստան · վանք · տաճ , մանաստըր ։

Կրօնաւոր · ի , աւ · աց , ք · (ած) կամ (գ•յ) : առանձնացեալ յաշխարհէ · միաբնակեաց · միանձն · վանական · ունող զկարգ զգեցեալ կրօն ՚ն՚պաշտութեան · իբր կրօն զնաչակիր կեանս · տաճ , բահիպ · քեշիշ · բիւհպան · տէվրիշ · ‖ եա տես ի նեքբոյ Կրօնաւորական ։

Կրօնաւորագեաս · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : ունող զգեաս կամ զգեստ կրօնաւորութեան · տաճ , բահիպլիք էսպապը կիյինէն ։

Կրօնաւորական · ի , աւ · աց , ք · (ած) : այն՝ որ վերաբերի կրօնաւորի և կրօնաւորութեան · տաճ , բահիպճ , բահիպլիքճ

ծուցանել. միաւորել. գոշ՝ պիրկելքթիրմէք. պիթիշքթիրմէք. էքլէմէք. Եա, նուա գել. երգել. փոխաձայնել. ասել լինել և բառս Կյուրդ. գոշ, իրլամագ. Եա, կրաւորական սորա Կայիմ, իրրև չէզոք՝ նշանակէ յարել. միաւորել. մածանիլ. գոշ, պիթիշքէք. եափըշմագ. պիր օլմագ։

Կցիր. (ած) ։ կծիծ. ժլատ. ձղճիմ. այն՝ որ կցեալ, կամ կափուցեալ ունի զձեռան ի տալ. գոշ, նաբէս։

Կցիցեմ. ։ տե՛ս Կցածեմ։

Կցկտուր. ։ տե՛ս ի նէլբէյ Կցկցուր։

Կցկցանք. անաց, ոք. (գոյ)։ կցկցէլն, և կըցկցելն. կցկտուր իրք յօդեալք ի միմեանս. կարկատանք. գոշ, էքլի, եամալը շէյլէր։

Կցկցեմ. եցի. եա. էլ. (Էրգործ)։ կցկելով կցել զմասն լինչ ընդ այլ իրիք, կամ կոտոր ինչ ընդ այլ կոտոր. կարկատել. գոշ, էքլէմէք. եամալամագ. պիթիշքթիրմէք։

Կցկցուռ. ի, աւ. աց, ոք. (ած)։ կցկցանն (նախերէս հոլովի)։ կցկցեալ. կարկատուն. յօդեալ. գոշ, եամալը. էքլէմէ. տիւզմէ։

Կցողական. ի, աւ. աց, ոք. (ած)։ այն՝ որ կցէ. յարօղ. միացուցիչ. մածուցիկ. գոշ, պիրլեշտիլ. եափըշմըբան։

Կցուռեմ. ։ տե՛ս ի վերոյ Կցկցեմ։

Կցորդ. ի, աւ. աց, ոք. (ած)։ այն՝ որ կից է և հաղորդ իւրոք ընդ այլսն. մասնակից. հաւասարորդ. կամ ձայնակից. կենակից. գործակից, և այլն. գոշ, իլճագ. հիւսէտաբ. շէրիք. ։ և սա տե՛ս Կցուրդ։

Կցորդաբար. (հոլով որպիսի)։ կից և հաղորդ. դոլով. հաղորդաբար. գոշ, իլճագ. հիւսէտաբ օլարագ։

Կցորդատիր. դրի, իւ. իցս, ոք. (ած)։ կցորդութիւն և հաղորդութիւն միմեանց դնօղ և յարօղ, որպէս Կցորդատիրքն ասին առաքեալքն զի, որք կցորդութիւն միմեանց հաս տատեցին զնա քրիստոնէական պաշտամունս. գոշ, իլճագլըգ իլէ պիթիշքթիրէն։

Կցորդական. ի, աւ. աց, ոք. (ած)։ վերաբերելի առ կցուածս երգոց կամ տաղմոսաց. ։ տե՛ս և ի վերոյ Կցորդ։

Կցորդակից. կցի, աւ. աց, ոք. ։ տե՛ս Կցորդ

Կցորդակցեմ. ։ տե՛ս ի վերոյ Կցորդեմ։

Կցորդակցութիւն. ։ տե՛ս Կցորդութիւն։

Կցորդեմ. եցի. եա. էլ. (Էրգործ)։ կցել. կցորդ և հաղորդ առնել. գոշ, իլճագ էթմէք։ Եա, կրաւորական սորա երբեմն

մեխասուս։ ։ և սա տե՛ս Կրօնական։

Կրօնաւորակից. կցի, աւ. աց, ոք. (ած)։ այն՝ որ ի միասին ընդ ումեք կրօնաւորեալ է. ընկեր կրօնաւորութեան. գոշ, պէրթափէր քէշիշ օլան։

Կրօնաւորանոց. ։ տե՛ս Կրօնաստան։

Կրօնաւորապէս. (հոլով որպիսի)։ իբրև կրօնաւոր. գոշ, քէշիշ կիպի։

Կրօնաւորաւէր. սիրի, աւ. աց, ոք. (ած)։ այն՝ որ սիրէ զկրօնաւորս. գոշ, քէշիշ, բահիպ սեվէն։ ։ և սա տե՛ս Կրօնաւէր։

Կրօնաւորասիրութիւն. թե. (գոյ)։ սէր առ կրօնաւորս. գոշ, բահիպ. քէշիշ սեվիքլիք։ ։ և սա տե՛ս Կրօնասիրութիւն։

Կրօնաստան. ։ տե՛ս Կրօնաստան։

Կրօնաւորել զինքն. . . . . }
Կրօնաւորիմ. եցայ. էայ. իլ. (չէշտ) } կրօնաւոր լինել. առանձնանալ. յաշխարհէ. ձգնիլ. առաքինանալ. ժուժկալել. գոշ, բահիպ օլմագ. մէզհէպլի կիպի եաշամագ։

Կրօնաւորութիւն. թե. (գոյ)։ կրօնաւորը և միաձնակեաց գոլն. հրաժարական կեանք. ժուժկալութիւն. ձգնութիւն. գոշ, քէշիշլիք. բիւհպանլըգ. փերհիզքեարլըգ։

Կցամեւ. (ած)։ այն՝ որպ թևքն կցեալ են ընդ միմեանս, որպէս չղջիկան. գոշ, գանատալարը պիթիշմիշ։

Կցածեմ. եցի. եա. էլ. (Էրգործ)։ կից ածել, կամ ընկենուլ. աքցի հարկանել. աքացել, որպէս առնեն ոմանք երիվարք. ջորիք և էշք. գոշ, չիփտե. թէքմէ վուրմագ, ատմագ։

Կցակ. ի, աւ. աց, ոք. (գոյ)։ գրտակ հացի. պաքսիմատ ի ձև բառն կցելոյ. գոշ, փօտուլա. պէքսիմէթ։ Եա, իբրև ածական՝ նշանակէ կցորդ. հաղորդ. գոշ, պիրլեշմիշ. իլճագ։

Կցայտ. ի, իւ. իցս, իւք. ։ տե՛ս Ցօնակից։

Կցան. ի, աւ. աց, ոք. (գոյ)։ կցելն. կցուիլ. որ է աեւակ ինչ կարի. գոշ, պիրլեշմիշ. իլճիմիշ. շուլլալ. Ի բառէ ասելի լինի՝ ի Կցանի հարկանել. ։ տե՛ս ի Նէլբէյ Կցանեմ։

Կցանեմ. եցի. եա. էլ. (Էրգործ)։ ի կցանի հարկանել. կարել հարմանցի. գոշ, պիրլեշթիրմէք. իլճիթիրմէք։

Կցաուեմ. }
Կցացեմ. } ։ տե՛ս ի վերոյ Կցածեմ։

Կցեմ. եցի. եա. էլ. (Էրգործ)։ զբաժանեալսն յարել ի մի. զուգել. զօդել. մա-

իբրև չէզոք՝ նշանակէ կայծրդ և հաղորդ լինել • մասնակցիլ • կայծրակցիլ • կցիլ • փոձ, պիրլեշլիք • իւշագ օլմագ։

Կցորդ եմ, կամ լինիմ • ‖ կցորդիլ • հաղորդիլ • կցորդ և մասնակից գտանիլ • փոձ, իւշագ, հիւսէսաւոր օլմագ։

Կցորդութիւն • թե • (գոյ) • մասնակցութիւն • կցորդ և հաղորդ լինելն • գործակցութիւն • փոձ, իւշագլըգ • հիւսէսաւորլըգ։

Կցուած • ոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • միաւորութիւն • զօգուն • փոձ, պիրիշլիլ։

Կցուածոյ • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • կըցկցեալ • կարկատուն • կցկցուա • փոձ, եամալը • էքլի։

Կցուիլ • կցման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • կցելն, և կցիլն • փոձ, պիրիշմիլիմ, պիրիշիլմ։ ‖ տես ևս ի վերոյ Կցուած։

Կցուրդ • կցրդի, իս • ից, իւք • (գոյ) • կըցուած երգոց և սաղմոսաց, որ է առնել մի սաղմոսի կցելով զսա պատշաճի առաւը, որում կցի և սկիզբն նորին զնովի։ Ես, յաւելուած երգոց։ Ես, կացուրդ։ հանդէս։ փոձ, զնիւնէիմ։ ‖ ևս տես Կցորդ։

Կցրդուած • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • այն՝ որ ասէ զկցուրդս երգոց և սաղմոսաց։

Կցրեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործական) • կցիր առնել • ագահութիւն և կծծութիւն յետս քաշել զձեռան • փոձ, նաքէսլիք եմիւք • ելնել չէքմիք • Ես, կրճռել զառատութիւն • փոձ, միշէբլի գըշըրտամիմագ • Ես, կրաւորական սորա Կցրիմ, երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ ժլատիլ • փոձ, նաքէսլիմիք։

Կւիւ • ‖ տես Կիւիւ։

Կքեմ • եցի • եա • ել • (Ներգործական) ⎫
Կքեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անցեալ) ⎭ կորացուցանել • ծռել • ծռել • թեքել • ծռել • և ընկճել • փոձ, էյմէք • չէքմիքմիք • պիրքմիք • Ես, կրաւորականն բայիս Կքեմ, և նոյն ինքն ևս երբեմն իբրև չէզոք՝ նշանակէ ծռիլ • թեքիլ • կորանալ • խոնարհիլ • խոտորիլ • և լքանիլ • փոձ, էյիլմիք •

չէօքմիք • պիրքիլմիք • հելաք օլմագ։

Կքուածն • կքման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ) • կքելն • և կքիլն • կորացուածն • թեքուիլն • կարկառութիւն • փոձ • էյմէ • էյիլմէ։

Կքրիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէզոք) • իբր կքելով • այսինքն խոնարհելով յերկիր պատրաստել առ ի յարձակիլ ի վերուբք • որպէս առնէ կառաւն յըմըռնել իւր ըզմանկն • փոձ, կիզլէնէրիք պէքլիմիք • փռաւսայա կիլմիք • Ես • յանդգնիլ • յոխորտալ • իշխել առ ի առնել ինչ • փոձ, պէօպիրլէնիմիք • գարշը տատմագ։

Կօն • գրի ևս Կան • ‖ տես Ճան։

Կօշեմ • եցի • եա • ել • (չէզոք) • գոլել • մեռնել • որ ասի զգազանաբարոյ կենդանեաց, որք ահագին ձայնիւ գղրգեն զլերինս • փոձ, պաղըրմագ։

Կօշիկ • կօշկի, աւ • ից, ովք • (գոյ) • շինեալ ի կաշւոյ ագանելիք ոտից, որով կերծիս և իրք • զի ամանք ծածկեն զոտս մինչև ի ծունկան, կամ ի վերոյ փորք լինի • փոձ, չիզմէ • Ոմանք ևս անուն զիօրացս՝ զորս ի վերոյ ոտից կապեն յագանիլըն, և այս առաւել ի գործ ածեն գիւղացիք • փոձ, չարըգ • Ես, է տեսակ շինչ սորա՝ որ ծածկէ զբոլոր կրունկն մարդոյ • փոձ, փօսաւլ • Ես, է այլ իմն տեսակ սորա՝ որ ծածկէ զնեբքին կոշին և զվերին կէս մասն ոտից, և մերկ մնայ կրունկն • փոձ, փապուձ։

Կօշկագործութիւն • թե • (գոյ) • արուեստ գործելոյ զինչ և իցէ տեսակս կօշկաց • գործելն կամ շինելն զկօշիկ • փոձ, չիզմէչիլիք • փապուձճըլըգ։

Կօշկակար • ի, աւ • ից, ովք • (ածական) կամ (գոյ) • կարօղ զկօշիկ • արուեստաւոր՝ որ շինէ զկօշիկ • կարուակ • փոձ, չիզմէչի • փապուձճը։

Կօշկաձև • (ածական) • ունօղ զձև կօշկի • փոձ, չիզմէ, փապուձ պիչիմլի • Ես, յարեալ ի բայս՝ լինի մակբայ, և նշանակէ ունելով զձև կօշկի • փոձ, չիզմէ պիչիմլիսինէ։

ՄՆԱՑՈՐԴՔ ԲԱԾԻՑ
ԱՒԱՂԻՆ ՀԱՏՈՐՈՑՍ
Ա

Աբաս · } ա, ու · ուց, ուք · ‖տես Աբբայ։
Աբբաս · }

Աբելուհի · հ. ց, եաւ · (ած) կամ (գոյ)։ քոյր աբելի արդարոյ՝ ըստ աւանդութեան հրեից։

Աբեղայաբար · (ի·ի·ի·ոյ ար·ի·ի·ուն)։ իբրև աբեղայ · որպէս զկրօնաւորս · գործ, բահիկ · աեւվրիշ կիպի։

Աբեղայական · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ սեպհական աբեղայից · կրօնաւորական · գործ, բահիկով մաքեցելիք։

Աբեղայակերպ · ի, իւ · ից, իւք · (ած)։ այն՝ որ զգեստուք կամ վարուք նման է աբեղայի · գործ, բահիկ միասին։

Աբեղայանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · (է՛ղոյ)։ աբեղայ՝ կրօնաւոր լինել · գործ, բահիկ, աեւվրիշ օրմագ։

Աբեղայացեանեմ· ցուցի · ցո՛ւ · եալ · (ո՛ղոյ)։ տալ աբեղայանալ · կրօնաւոր առնել · գործ, բահիկ, աեւվրիշ հմմտ.

Աբեղայութիւն · } թե · (գոյ)։ աբեղայ լի-
Աբեղութիւն · } նելն · հրաժարուելն յաշխարհէ · գործ, բահիկութիւն։

Աբեղուկ · ի, աւ · աց, աք · (գոյ)։ թաչուն ինչ փոքրիկ, որ ունի գլուխսր ի ձև վերզարդի աբեղայից · որ և տես Արտուտ եւ ուտելի ճաշ աբեղայից։

Ագաթէա · կամ **Ագադէա** · ‖ տես Ակատ։

Ագահագին · գունի, իւ · ից, իւք · (ած)։ այն՝ որ առատել ագահ է և ընչասէր · գործ, փիլք Թամաքեաբր · խաոիս։

Ագահական · ի, աւ · աց, աք · (ած)։ սեպհական ագահաց և ագահութեան · գործ, Թամաքեաբար, Թամաքեաբըզա միաբեցելիք։

Ագահամիտ · մտի, աւ · աց, աք · ‖ տես Ագահասիրտ։

Ագահանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · ‖տես Ագահեմ։

Ագան · (ած)։ ժրաջան · փոյթ · անդադար · ասոի ելանել և բառս Անագան · գործ, մաքգայելիս · ջղրեթելի ·

Ագապաեբէ • տեառն, տերամբ • տեբանց • ամբք • (գոյ) • տեր կամ մատուցօղ ագապալի վ՚ա աղքատաց • գՏ, ձան աչը տահիպլի։

Ագապատան • տան, տամբ • տանց • տամբք • (գոյ) • տեղի բաշխելոյ զագապ • գՏ, ձան աչը տաղըտատագ եբր։

Ագարակ • լ • աւ • աց • ք • (գոյ) • Ես • կալատած գեանոյ շուրջ գբաղաքօք և ըղգեղիւք • գՏ, արփալըգ • Ես • գիւղ • աւան • գՏ • քեզ։

Ագարակաբաշխ • լ, աւ • աց՝ կամ լց • ք • (ածական) կամ (գոյ) • վերակացու ագարակաց • ասելական անդաստանաց • գՏ, չՏիթելիք նազբրը։

Ագարակային • այնոյ • ոլ • ոց • ովք • (ածական) • պատկանաւոր՝ տեղական ագարակի • գՏ, չՏիթելիչ միւթէալիք։

Ագեսակ, կամ Ագէսակ • լ • աւ • աց • ք • (գոյ) • Ներքնոյք ագուց կենդանւոյ • գՏ, գուլրուգ ալիք։

Ագլոր • ‖ տես Աքաղաղ։

Ագռնաբար • լ • աւ • աց • ք • (գոյ) • որ առնէ զագան, այսինքն որ հանգիստանայ ՚ի մըցմանէս • նահատակ • գՏ, փէհլիվան • կիւռէշճի։

Ագռնիստայք • (գոյ) • մրցողք • դէմընդդէմ ասելոք ՚ի խաղս ագռնի • գՏ, փէհլիվանլար։

Ագռաւանամ • ացայ • ցէր • ալ • (չէշտ) • լինել իբրև զագռաւ • նմանիլ ագռաւոյ • գՏ, գարշ միասալի օլմագ։

Ադամ • այ • աւ • (գոյ) • է անուն նախասաւեղծ մարդոյն • իսկ երկրորդ կամ նոր Ադամ ասի Քրիստոս տէրն մեր • գՏ, ատամ • աւէմ։

Ադամածին, կամ Ադամայածին • ծնիլ • իւ • այ • ք • (ածական) կամ (գոյ) • ծնեալ յադամայ • որդիք ադամայ • և ՚ի կոչին ադամայ յառաջ եկեալն • որ է Եւայ • գՏ, աւէմանէն ծոդան • իւլէրի կէվլին։

Ադամածնութի՛ւն • թեան • (գոյ) • ծնունդք և սերունդք ադամայ • գՏ, աւէմին սօյու։

Ադամական • Ադամայական • Ադամայլին • այնոյ • ոլ • ոց • ովք • (ածական) • ադամեան • սեռական ադամայ նահապետին մերոյ • գՏ, աւէմէ միւթէալիք։ Ես, երբեմն յոգնակին բառիս Ադամայլին՝ վասն իբրև գոյական • ‖ և տես յայնժամ ՚ի վերոյ Ադամածնութիւն։

Ադամանդական • լ • աւ • աց • ք • Ադամանդեայ • դէ • իւ • ից՝ ՏԻ եայց • իւք • Ադամանդեան • (նոխտէյ հուլվէ) • • • ‖ տես Ընդամանդեայ։

Ադար • այ • աւ • (գոյ) • է անուն ամայ եբրայեցւոց • որպէս փետրվար • և երբեմն որպէս մարտ։

Ադեն • ‖ տես Ադին։

Ադենաբուղխ • կամ Ադինաբուխ • (ածական) • բղխեալ յաջիկայ • կամ յեդեմական դրախտէ • որպէս ասի Ադենաբուղխ գետ։

Ադենական • • • • • • • Ադինային • այնոյ • ոլ • ոց • ովք • Եդեմական։ ‖ տես

Ադոնի, և Ադոնիայի • ‖ բառ եբրայական, որ թարգմանի ՚ի մեզ աէր • աէր իմ • գՏ, բաթալի • բաթալիմ։

Աեր • ‖ տես Աէր։

Աղաղամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Աղաղիմ։

Աղաղեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • ‖ տես Աղաղիմ։

Աղազ • (ածական) • բառ ռամկական • իբր ոչն՝ որ չէ ի ամենայնի եալ • գՏ, էրկէն։

Աղազութի՛ւն • թե՛ն • (գոյ) • ազազ գոլն • վճակ անմուռուխն • գՏ, էրկէնլիք։

Աղաւաքանեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ՏԷրգործ) կամ (չէշտ) • արձակաբար՝ ազաւաքաբար խօսել • գՏ, սէրպէսթձէ սէօյլէմէք։

Աղաւաքարդայութի՛ւն • թե՛ն • (գոյ) • ազաւաքարդ գոլն • ազնւաքարդայութի՛ւն և առաւաձեռնութիւնն • գՏ, մէրհաթ ալչաքլըգլըգ։

Աղաւաքարդութի՛ւն • թե՛ն • (գոյ) • բերրասիրութիւն յաղաւաքութի՛ւն ՚ի գերութի՛ւն • փրկութի՛ւն • գՏ, խլլաս • գուրթուլմա։

Աղաւագիր • գրի • աւ • աց • ք • (գոյ) • սարսուռ թողեալ յաղաւաքութիւն • գՏ, գուրթուլմուշ եէնիր։

Աղաւագոյն • գունի • իւ • իլ • իւք • (ածական) կամ (ՀԱՅԲ) • կարի ազատ և զերծ • և առաւել ազաւաքար • գՏ, փէք ազատ • սէրպէսթձէ։

Աղաւագրեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ՏԷրգործ) • թողուլ զսարսուռն յաղաւաքութիւն • գՏ, էէնիր գոլ վէրմէք • գուրթարմագ։

Աղաւաժողով • ‖ տես Աղաւագունդ։

Աղաւախօս • ‖ տես Աղաւաքերան։

Աղաւակ • լ • աւ • աց • ք • (ածական) • ազաւաքաւոց • կարի աղնուական • գՏ, քէշնիլտակ • ոչԼըգլըգ։

Ազատակին · կնոջ, կանամբ · կանանց, ամէնք · (գոյ) · ազատ և ազնուական կին · գաշ, ազատաբեր գարբը։

Ազատակից · կցի, աւ · աց, ագ · (ածական) · կցորդ ազատութեան, կամ ազատաց · կամ այն՝ որ է ի կարգէ ազատաց · գաշ, քրիստոսակից ըլլագ օրէն։

Ազատակցիլ · ‖ տես Ազատագնալ։

Ազատաշուք · (ածական) կամ (գոյ) · այն՝ յորում է ազատութեան ազնիւ ամենեցուն · ազգօրէք ի պէտս հասարակաց կարգեալ · գաշ, հայրապետ տէրտէրին։

Ազատամիտ · մտի, աւ · ից, ագ · (ածական) · ազատ մտագ · անբիծ · գաշ, թէմիզ ֆիքիրլի · Եա, առատաձեռն · գաշ, ձէօմերտ։

Ազատանման · ի, իւ · իդ, իւք · (ածական) · նման ազատի, ազնուականի · գաշ, պէդլատակ մէսալի։

Ազատասոհմ · · · · · · · · } ‖ տես
Ազատասոհմիկ · (հոխորտ հոլովի) } Ազատազարմ։

Ազատատոհմութիւն · թեան · (գոյ) · ազատասոհմ գոլն · ազնուականութեան · գաշ, սէյդատլիք։

Ազատաւոր · ի, աւ · ից, ագ · (ածական) · Եա, ունօղ ազատութեան · վերածեալ յազատութիւն · գաշ, ազատլամա։

Ազատեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ · (անցոյց) · ազատ կացուցանել · ազատել · գաշ, ազատ էթմէք · դուրթարմագ։

Ազատիշխանական · ‖ տես Տիրական։

Ազատօրէն · ‖ տես Ազատաբար։

Ազբախսումբ · (ածական) · խմբեալ իբրև զազբն · բազմախիտ · գաշ, սաչագ կիսպի եըղըլըբ։

Ազբն · բինի, բամբ · բանից, բամբիք · (գոյ) · Եա, ծագ՝ որ լինի սկիզբն կատարած ոստայնանկից · գաշ, սաչագ · պեղ սաճու։

Ազգաբան · ի, իւ · իդ, իւք · (ածական) · գրօղ կամ խօսօղ զազգէ խմբէք · գաշ, սիլսիլէ եազան, նագլ էտէն։

Ազգագլուխ · գլխոյ · ով · ոց, ովք · ‖ տես Ազգապետ։

Ազգագործ · (ածական) · արարիչ ազգի ազգի իրաց · գաշ, թիւրլիւ թիւրլիւ չէյլէրի եարատըճը։

Ազգաթափեմ · եցի · եա · էլ · (ներգործական) · թափել զազգն · ազգահատոյս առնել · գաշ, սիլսիլէ, էկօսդէք սայմագ։

Ազգականան · ի, իւ · իդ, իւք · ‖ տես Ազգական։

Ազգականանութիւն · ‖ տես Ազգականութիւն։

Ազգածին · ‖ տես Ազգապետ։

Ազգածնութիւն · ‖ տես Ազգապետութիւն։

Ազգականուհի · հւոյ, եաւ · եաց, եօք · (գոյ) · կին ազգական · գաշ, ագրէպա գարը։

Ազգակցաբար · և Ազգակցապէս · (ներքին որոյհան) · իբրև ազգակից · համ ոյ արենակից · գաշ, միլլէթտաշ, ագրէպա կիսպի։

Ազգակցագոյն · գունի, իւ · իդ, իւք · (ածական) · առաւել ազգակից · մերձաւորագոյն · ընտանեգոյն · գաշ, փէք ագրէպա · զայէֆ եագըն։

Ազգակցական · ի, աւ · ից, ագ · (ածական) · սեպհական ազգակցաց և ազգականաւ · գաշ, ագրէպտայա, ագրէպտալըղա միւթէալիք։

Ազգակցեմ · եցի · եա · էլ · ‖ տես Ազգակցիմ։

Ազգահամարեմ · ‖ տես Ազգաբանեմ, և Ազգաթուեմ։

Ազգահամարութիւն · թեան · (գոյ) · ‖ տես Ազգահանութիւն · } Ազգահամար։

Ազգահատութիւն · թեան · (գոյ) · սպառումն, ջնջումն ազգի · գաշ, սիլսիլէ, ձինա թիւքէնմէսի։

Ազգահաւ · ‖ տես Ղահահաւ։

Ազգանամ · ացայ · ցի՛ր · ալ · ‖ տես Ազգակցիմ։

Ազգաշալակ · (ածական) · շաղախող զազգ և զազ գաւառիմ, որպէս ասի Ազգաշալակ պըղծութիւն, և այլն։

Ազգապետաբար · (ներքին որոյհան) · իբրև ազգապետ · ազգապետութեամբ · գաշ, միլլէթի պաշը կիսպի։

Ազգապէս · (ներքին որոյհան) · իբրև ազգակից · ազգակցաբար · ընտանեբար · գաշ, ագրէպա կիսպի։

Ազգասիրութիւն · թեան · (գոյ) · ազգասէր գոլն · սէր ազգի և ազգականաց · գաշ, միլլէթպէրվէրլիք, ագրէպտալընը սէվմէք։

Ազգասէաց · եցի · աւ · ից, ագ · (ածական) · այն՝ որ առէ զազգ կամ զազգական իւր · ոչ ազգասէր · գաշ, միլլէթպէրվէր, ագրէպտալընը սէվմէքչէն։

Ազգատոհմնկցութիւն · ‖ տես Ազգակցութիւն։

Ազգաւոր · ի, աւ · աց, ագ · ‖ տես Ազգակից։

Ազգաւորութիւն · ‖ տես Ազգակցութիւն։

Ազգեկ · (ածական) · լաւազգի · ազնուական · տոհմիկ · գաշ, սօյլուսէ։

Ազգերանք · անաց, ագ · (գոյ) · ազգերք · երանք · գաշ, պալարըրլար։

Ազգեցական · · · · · · } ‖ տես Ազգեցիկ · ցկի, աւ · ից, ագ · } դական։

Ազգեցուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եմ · (անցոյց) · ‖ տես Ազգեմ։

Ազդուրաբար · (ներքին որոյհան) · ազդու

կերպիւ կամ բանիւ • խօսուելը • գաղ, շնուհեր իւր • քէսկինճէ։

Ազգողական • ի • աւ • ացի • ագ • (ածական)։ ուշադիր ազգութիւն ազդելոյ • այն՝ որ լինի գոյնի նշանակելոյ ղիւնի • գաղ, տեսլեաւոր ձեռ գործուելի օրէն։ ‖ եւս տես Ազգայական։

Ազգողաբան • ‖ տես Ազգաբան։

Ազգողութիւն • ‖ տես Ազգեցութիւն։

Ազգութիւն • (գ-ից)։ ծանօթութիւն • տես ցեղականութիւն։ հանակացողութիւն • գաղ, վերագիրք • անդրէզ։

Ազնակից • ‖ տես Ազգակից։

Ազնուագին • (հոլովի)։ ‖ տես Ազնուագոյն • • • • • • • • Ազնուականագոյն։

Ազնուագործ • ի • աւ • ացի • ագ • (ածական)։ արհեստ՝ գեղեցիկ առնող • գեղեցկացուցիչ • գաղ, լաթիփ • կիւղել հանել։

Ազնուագործ • գ-ից • եաւ • եաց • եագ • ‖ տես Ազնուագործ։

Ազնուագործութիւն • ‖ տես Բարեհամբաւութիւն։

Ազնուակերպ • ի • իւ • ից • իւք • (ածական)։ արհեստ՝ կերպարանագործ • բարեհասիլ • գեղեցիկ • չքնաղ • գաղ, կիւղել շիրին • տիլկեր։

Ազնուապաշտօն լինել • ‖ տես Բարեպաշտեմ։

Ազնուապէս • (հոլովի որոշիչ)։ ազնուաբար • ազնիւ • քաջ • բարեաւգ • գաղ, կիւղ • կիւղել։

Ազնուահամբաւութիւն • ‖ տես Բարեհամբաւութիւն։

Ազնուատուն • անկից • ոյ • ոց • ոյք • (ածական)։ որոյ տունն է ազնիւ • բարերոյս • գաղ, կիւղ • կիւղել փիսանլը։

Ազնուաւար • ի • աւ • ացի • ագ • (ածական)։ ազնիւ և գեղեցկի առնող • ազնուացուցիչ • գաղ, լաթիփ • կիւղել էաէն։

Ազնուացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցողական)։ տալ ազնուանալ • ազնիւ և արգոյ կացուցանել • գաղ, լաթիփ, խօշ էթմէք • չէվէլիլէթմէք։

Ազնուարդի, կամ Ազնիւարդի • գ-ից • եաւ • ացի • եագ • (գ-ից) կամ (ածական)։ արդի ազնուականի • ազնուատոհմ • գաղ, սօյլաւէ։

Ազոխացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցողական)։ տալ ազոխանալ • իբրև ազոխ կացուցանել • թեթեւցուցանել • գաղ, գօրութիւ կիլալ էթմէք • էգզէլթմէք։

Ազարոց • ի • աւ • ացի • ագ • (գ-ից)։ երկայն փայտ լինի, որով խառնեն զկրակ թոնրի, կամ զաթայն՝ որ ի նմա • գաղ, թանտըր աթէշի, իւէ թէղէք գաբըշտըրմաղ օտուն։

Աթելաբան • կամ Աթելաբերան • (ածական)։ առեալ ի բառից Աթէր, նշանակէ այն՝ որպ բանն կամ բերանն է լի հմտութիւն աթուեցայից և մակացութեանց • կամ լի իբր աթերաւ, այսինքն փոխընդ-ով։

Աթերայ • ‖ տես Աթեր։

Աթիւ • ‖ տես Ակռիւ։

Աթոռային • այնց • ով • ոց • ովք • (ածական)։ սեպհական երկնային աթոռոց • առնող զնմանութիւն ածային աթոռոց։

Աթոռանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Գահակալեմ։

Աթոռանի • նեայ • եաւ • (գ-ից)։ է ածանցեալ յոգնականակերպ մանկամբս անէ, և նշանակէ աթոռաք • գաղ, թախթալը։

Աթոռանիստ • (ածական)։ այն՝ յորում նստեալ է ոք յաթոռ իշխանութեն, այլ ասի՝ Աթոռանիստ քաղաք • եկեղեցի • և այլն։

Աթոռասէր • սիրի • աւ • ացի • ագ • (ածական)։ սիրօղ ցանկացօղ աթոռոյ և իշխանութեն • գաղ, թախթա մանաւուլ սեվիչի։

Աթոռընկալ • ‖ տես Աթոռակալ։

Աթր • աթէր, էրբ • (գ-ից)։ գրի և Արթր, որ է յօդ կամ մանրիկ, որպիսի են տառքս ս, տ, ն։

Աժան • ‖ է բառ ռամկական • և տես Դիւրագին։ եւ, ինչ ասի Աժանք, ‖ տես Աժէք։

Աժեմ • ‖ տես Արժեմ։

Աժն • (գ-ից)։ թզաչափ որդն լծից և ջուրց աղբերաց՝ նուրբ քան զասղանի, որ եթէ կլանիցի ընդ ջրոյ, աչէ ի փորի բազմաբեր, և հաշէ՝ մինչև ի սպանանել զընկալօղն • գաղ, սուտա հասըլ օլան պիր թաբղ պէօհէք։

Աւ • (գ-ից)։ լիսեռն • առանցք անուտ, աղօրեաց • կամ ձախարակ • գաղ, միլ • ոմնիկիլ • մագարա։

Աւաժար • ի • իւ • ից • իւք • (գ-ից)։ պղպեղաձև պտուղ ինչ Թիպ իրիք • որ լինի դեղին նէրկ։

Աւազասար • (գ-ից)։ բառ յոնական, որ նշանակէ շիշ իւղոյ՝ կամ մեռանի՝ առանց ունկանց, մանաւանդ ի հանքային քարէ • գաղ, եաղ շիշէսի։

Աւալ առնել, տալ • ‖ տես Աւարեմ։

Աւալեմ • • • • •

Աւելեմ • ուեմ, իւ • ից • իւք • ‖ տես Աւելորուրթիւն։

Աւելորդիկ, կամ Աւելորուկ • (գ-ից)։ տեսակ ինչ մեծագլխոյ խաղողոյ, որ լինի սպիտակ և խոշոր հասուք, և բոլորակ կամ երկայ-

նաբոլոր ։ և յերկրաբ պահելի՝ ի կախ ։
Ալէլուեա՛. եկի ։ եա՛ ։ եւ. (չէշտ) ։ ալելուա երգել. օրհնութիւն վեր առաքել ։ փառ, մեծ հեծութ ։
Ալէծաղիկ ։ (ած) ։ իբր ալեաք ծաղկեալ ։ սպիտակ հերօք գունաւորեալ ։ փառ, պէչալ սալը ։
Ալէկոծանք ։ անաց ։ զբ ։ ‖ տես Ալէկոծութիւն ։
Ալէվլուկ ։ (նախդրեա հոլովի) ։ ‖ տես Լկաի ։ և Կանապկ ։
Ալի ։ ալւոյ՝ կամ ալոյ ։ ‖ պիտակաբար առումամբ է եզականն բառիս Ալիք ։ զոր տես ի տեղւոջ իւրում ։
Ալհասատա ։ ‖ տես Ալէսատա ։
Ալիւրադիւթ ։ ի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (ած) ։ այն՝ որ հմայիկ ալերբ ։ փառ, ուն իւէ ֆալճըլըգ էտէն ։
Ալիւրեղէն ։ ղինի, աւ ։ ացի ։ զբ ։ (ած) ։ կազմեալ յալերբ ։ փառ, ունատն եաֆըըմըշ ։
Ալոց ։ ի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (գոյ) ։ դեղձ՝ որոյ կորիզն չջատանի ի մսոյն ։ փառ, էթի չէֆթալի ։
Ալուկ ։ ի՝ կամ ալեաց, իւ ։ իյ, իւք ։ ‖ եա, տես Ալբ ։
Ախտորոյժ, կամ Ախտորոյզ ։ բուժի ։ իւ ։ իյ, իւք ։ (ած) ։ եա, աւազակօղ ։ յաւարի առօղ ։ փառ, թալան էտէն ։
Ախտաբուղեմ ։ ‖ տես Աւազակեմ ։
Ախերակ ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ զբ ։ (ած) ։ անպիտան ։ անօգուտ ։ կամ աւերակ ։ փառ, փայտատըզ ։ վէրան ։
Ախժիք ։ կամ Ախժիճք ։ (գոյ) ։ ի յատակս անօթոյն իջնել աղբոք ։ մրուքք ։ փառ, տօրթուս ։
Ախմաբաբար ։ ‖ տես Անմտաբար ։
Ախմարագոյն ։ ‖ տես Անմտագոյն ։
Ախոյանական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ զբ ։ (ած) ։ այն ամ՝ որ տեղական և ախոյեանից ։ փառ, գահրամանքդ ըստ միտիկ ։
Ախոյանապարձակ, կամ Ախոյեանապարձակ ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ զբ ։ (ած) ։ այն՝ որ իբրև ախոյեան յարձակի ։ նախամարտիկ ։ փառ, գահրամանի կիսի սիւրսալ էտէն ։ եա ։ իբր նախամարտական ։ արիական ։ ոյզ ասի Ախոյանապարձակ ալացուն ։ և այլն ։
Ախոյենանամ ։ ացայ ։ ցէր ։ ալ ։ (չէշտ) ։ իբրև ախոյեան լինել, կամ յարձակիլ ի դէմ ։ փառ, գահրամանի կիսի գործը սուրմագ ։
Ախոնդեանք ։ էանց, էամբք ։
Ախոնդիկք ։ (նախդրեա հոլովի)
Ախոնդ լք ։ ղեաց՝ ղմ դաց, զբ ։
} ‖ տես Ախոնդանք ։

Ախոռապան ։ ‖ տես Ախոռապետ ։
Ախորժագոյն ։ գունի, ի իւ ։ իյ, իւք ։ (ած) ։
Ախորժալից ։ լցի ։ } առաւել ախորժելի ։ կարի ախորժական ։ փառ, փէք խօշլանաճագ ։
Ախորժալուր ։ ‖ տես Էշխալուր ։
Ախորժակից ։ կցի ։ աւ ։ ացի, զբ ։ (ած) ։ հաղորդ ախորժանաց ուրուք ։ կամակից ։ փառ, պիլէ հաղղ էտէն ։ խօշլանան ։
Ախորժակութիւն ։ թեր ։ ‖ տես Ախորժանք ։
Ախորժամ ։ ացի ։ ա՛ ։ ալ ։ ‖ տես Ախորժեմ ։
Ախորժապէս ։ ‖ տես Ախորժաբար ։
Ախորժարար ։ ի ։ աւ ։ ացի, զբ ։ (ած) ։ առնող, կամ առթող զախորժս ։ ախորժական ։ փառ, խօշլանուրան ։
Ախորժելագոյն ։ գունի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (ած) ։ ախորժագոյն ։ կարի ախորժական ։ փառ, փէք խօշլանաճագ ։
Ախորժեցուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո՛ ։ ելոյ ։ (անդող) ։ տալ ախորժել ։ հաճեցուցանել ։ փառ, հաղղ էթմիրմէք ։ խօշլանալըմագ ։
Ախտաբար ։ (նախդրեա ոբոյ) ։ կարեաք ։ ըստ կարեաց մարմնոյ ։ փառ, աէբա, մարազ լիլ ։ եա ։ ախտաւորաբար ։ մոլեկան յաժա բուլնմէ ։ փառ ։ պէճխոյ լիլ ։
Ախտաբեկ ։ ի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (ած) ։ ախտիւ իւիք բեկեալ ։ հարեալ ։ փառ, մարազլը ։ տէբալի ։
Ախտաբերիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իլ ։ (չէշտ) ։ բերել յինքեան զախտս ինչ մարմնոյ կամ հոգւոյ ։ փառ, մարազլը, պէճխոյլլու օլմագ ։
Ախտաբոյծ ։ բուծի ։ իւ ։ իյ ։ իւք ։ (ած) ։ բուծանօղ զախտանօղ զախտս իւր ։ մէղսասէր ։ փառ ։ պէճ խոյլլը ։
Ախտաբորբոք ։ (ած) ։ այն ամ՝ որ բորբոքէ զախտս ։ փառ, մարազը աղրըրան, թուխ թուշտուրան ։
Ախտագործ ։ ի ։ իւ ։ աց ։ զբ ։ (ած) ։ գործօղ՝ պատճառօղ զախտ լինել ։ փառ, մարազ իլլէճի հասըլ էտէն ։
Ախտաժեխիմ ։ ‖ տես Ախտագնիմ ։
Ախտակից ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ զբ ։ (ած) ։ պատճառ չար ախտից ։ գործընկեայ մեղսանաց ։ ոյզ ասի Ախտակից դև ։ և այլն ։
Ախտակիծ ։ (նախդրեա հոլովի) ։ ‖ տես Ախտաւոր ։
Ախտակցագոյն ։ գունի, իւ ։ իյ, իւք ։ (ած) ։ առաւել ախտակից ։ կարեկից ։ փառ, փէք ամըզգը ։ մերհամլըլը ։
Ախտակցեմ ։ եցի ։ եա՛ ։ ել ։ ‖ տես Ախտակցիմ ։

Ախտահատակ , կամ Ախտահատաք • (ած) • այն՝ որ է սկիզբն կամ հատաքօղ ախտից • պատճառ խօճռւթեան • գաւ , աէբտ , իւլէթ աէպէկի օլան։

Ախտամարտ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) • այն՝ որ մարտանչի ընդդէմ ախտից և մոլուէնց • գաւ , պէտ խուլլարա գարշը տուբան։

Ախտամոլ • ի , աւ • ից , օք • } (ած) ,
Ախտամոլի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • }
մոլեալ և զակատեալ ախտից և հէշտասէց • ախտասէր • գաւ , պէտ խուլլարա միւպթէլա։

Ախտամոլութիւն • թեան • (գ-ոյ) • ախտամոլ գոլն • հէշտասիրութիւն • գաւ , պէտ խուլլարա միւպթէլլըգ •

Ախտային • այնոյ , ով • ոց , ովք • ‖ տե՛ս Ախտական , և Ախտասոր ։

Ախտաշարժութիւն • թեան • (գ-ոյ) • շարժումն ախտից • գրգիռ ցանկութեան • գաւ , պէտ խուլլարըն թէփրէնճէսի ։

Ախտասիրութիւն • թեան • (գ-ոյ) • սէր ախտից • ցանկասիրութիւն • գաւ , պէտ խուլ մուհապպէթի

Ախտաւոր • ի , աւ • ից , օք • (ած) կամ (գ-ոյ) • փիլիսոփայ՝ որ քննէ զզգալի և ախտական՝ այսինքն կրկնան բնութիւն • բնախօս • գաւ , իւլմի հէքմէթի սահիպի ։ Եա , բնաւորական կիրք • աղցասոր քնութիւն • գաւ , թապիաթ • մէշրէգ պ ։ Եա , ասի յախտաբանից , որ իբրև մակբայ վարեալ , նշանակէ յ քնէ • փիլիզոփայէս • զգալապէս • գաւ , ասլընաան • զաթ ընաան ։

Ախտաբար • ի , աւ • ից , օք • (ած) • արարօղ կամ պատճառ ախտից հոգւոյ կամ մարմնոյ • գաւ , մաթաղի • մաթաղ կէթթիկէն ։

Ախտաբեր • ի , իւ • ից , իւք • (ած) • արծարծիչ ախտից և մոլուեց • ախտաբորբոք • գաւ , մաթաղը , պէտ խուլլա ազդըրան ։

Ախտացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անշ) • տալ ախտանալ • խօճացուցանել • գաւ , մաթաղը կէթմէք •

Ախտաւորաբար • (ի՛ֆէտ ուրէֆէն) • ախտաւոր կերպիւս • անկարգ ախորժակաւ • գաւ , մաթաղը , պէտ խուլլա կիլդի ։

Ախտաւորագոյն • գոյնի , իւ • ից , իւք • (ած) • կարի ախտաւոր • ըստ ամենայնի նեղքոյ անկեալ ախտից և կրից • գաւ , փէք մաթաղը • զիչատ սինճէ պէտ խուլլա ։

Ախտաւորական • ‖ տե՛ս Ախտական ։

Ախրիզան • ի , աւ • ից , օք • (գ-ոյ) • է անուն ծաղկի իրիք և բուսոյ նորին ։

Ած , կամ Աձք • (գ-ոյ) • է արմատ Աձեմ բային , և նշանակէ ածուն , այսինքն ընձիւղ բողբոջ • կամ ձիւղ անկիւն • գաւ , փիլիս • փիսան • Եա , երբեմն ի բանս ինչ վարի իբրև միջարկութեան յորդորական , և նշանակէ մղէ բէր • գաւ , հայտ տէյինաթ ։

Ածանիմ • ածայ • ծիր • իւ • (հասուցի) • ընդմէջ ածել • սփածանիլ • գաւ , գուշանմագ ։

Ածանցաբար • (ի՛ֆէտ ուրէֆէն) • ածանցմամբ կամ փոխաբերութիւն • վերածաբար • գաւ , ագաալարագ ։

Ածանցականութիւն • թեան • (գ-ոյ) • յատկաջածուն • արտադրութիւն իրիք յիմիքէ , որ և Աձանցութիւն ասի • գաւ , հասըլաթ ։

Ածանցութիւն • թեան • ‖ տե՛ս Աձանցք ։

Ածանցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անշ) • ածել անցուցանել յոչ գոլոյ ի գոլ որպէս ի վիճակ իմիքէ յայլ վիճակ փոխադրել • գաւ , հասլ էթմէք • եօգուան վար էթմէք ։

Աձելեմ • ‖ տե՛ս Գերձեմ ։

Աձեցուցանեմ • ‖ տե՛ս Ցածեցուցանեմ ։

Աձխակեզ առնել • ‖ հրկեզ առնել • յածուխս և յայծուն դարձուցանել • գաւ , եագմագ • քէրէլ էթմէք ։

Աձողեմ • եցի • եա՛ • եմ • (ներքոյձ) • առնուլ ածել • վարել • առաջնորդել • գաւ , կէթիրմէք • գըլատըզլամագ ։

Աձուենի • նոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) • բուսեաւլ յածուս և ի պարտէզս • գաւ , թարլա , պահչէ իչինտէ պիթէն ։

Աձումն • ածման , ատ • անց , ամբք • (գ-ոյ) • ածել , և ածիլն • բերութիւն • գաւ , կէթիրիչ ։

Աձուն • ածնոյ , ով • ոց , ովք • ‖ տե՛ս Աձուս ։

Ականջաբար • (ի՛ֆէտ ուրէֆէն) • ‖ տե՛ս Ականջ ։

Ականջայաւամ • ացայ • ցկիր • ալ • ‖ տե՛ս Ականջիմ ։

Ականագոյն • գունոյ , ով • ոց , ովք • (գ-ոյ) • գոյն ական , այսինքն դոհարի • գաւ , չէվահիր րէնկի ։

Կանախոխ , կամ Ականախոխ • (ած) • խիստ խոխ ընդհատողական պատասխանիք , կամ խոտաղնջ աչոց • գաւ , սըգ սըգ միւհէգ վէհր մըլուլը • կէօզ գամաշըրան ։

Կանակէրպ • ի , իւ • ից , իւք • } (ած) ։
Կանաճանգէտ • գ-իտի , աւ • ից , օք • }
Կանաւառակ • ի , աւ • ից , օք • այն՝ որ է ի կերպ ականց պատասխանոց • գաւ , չէվահիր միսալի ։

Կանաքթիթ , կամ Կանաքթիթ • (գ-ոյ) • քթիթ , կամ քթթել մի ական • վայր-

ֆկեան • պած , կէօզ գըրփըմը ։

Ականոց • ի • աւ • ից • աք • (գոյ) ։ ծակ գնալ անուշն՝ ընդ որ անցանել լծուան • պած, Թէ քէրէլէյին չիվի կիրկէնէք ատէլիյի ։

Ականջամուտ • մոմ • իւ • իկ • իւք • (գոյ) ։ ձէնի՝ որպ տուան և երկնդի իրրև զնկրատ, Յորմէ զգուշանալ պարտ է՝ զի մի՛ մոցկ յականջս ուրուք • պած, մադատ պէօձէկլի ։

Ականջաւոր • ի • աւ • ից • աք • (ածՙ) ։ ունօղ ականջից • պած , գուլաղլը ։

Ականջնեմ • ի • իւ • իկ • իւք • ‖ տես Բլեմակ ։

Ականջկրկիտ • կոմ • աւ • ից • աք • (գոյ) ։ գործի կրկտելոյ և մաքրելոյ զականջս, որ և ասի Քչփորիկ • պած , հիլալ ։

Ակառանք • անց • ամբք • (գոյ) ։ բնակիչք յակառն • բէրդեանք • պած , գալէլիլէր ։

Ակեղդամայ • (գոյ) ։ բառ երբայական , որ Թարգմանի Ի մեղ դէօղ ասեան • և լոյս նաբար առմարէ նշանակէ գերեզմանատեղի • պած , մէզարլըղ ։

Ակըղձեմ • ‖ տես Ակաղձեմ։

Ակմբահոյլ • (ածՙ) ։ Ի մի ակառմբ ժողովեալ • պած , հէփսի պիր Թօփ օլմուշ ։

Ակն , Ակունք • (գոյ) ։ Եա , պլինայ • ժժմակ ծովային • պած , փինէզ ։

Ակնաբեր լինել • ‖ յածել զաչս • ականի և շրջաշրջեաց լինել ։

Ականախոտ • ‖ տես Ակնախիշ ։

Ակնածեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անդՙ) ։ տալ ակնածել • պատկառեցուցանել • պած , ուտիանդըրմագ ։

Ակնակալ • ‖ տես Ակնկալ ։

Ակնակապ • ‖ տես Ականակապ ։

Ակնակոթիմ • եցայ • եաց • իլ ‖ տես Ակնկոթեմ ։

Ակնահոխ լինել • ‖ կառուիլ յաչս ուրուք • տեսանիլ • պած , կէօզէ իլիշմէք ։

Ակնաղբիւր • ‖ տես Աղբերական ։

Ակնառեմ • եցի • եա • ել • ‖ տես Ակն առնուլ ։

Ակնավէտ • (ածՙ) ։ այն՝ որպ աղբիւրական և վէտ • յատակաբեխ որով ասի Ակնավէտ աղբիւր , և այլն ։

Ակնատ • ‖ տես Ականատ ։

Ակնաբկումն • կման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Ակնաբկութիւն ։

Ակնբացել կամ Ակնբցել • ‖ ակն բանալ Ի հող անդոց , կամ պարսիպաց առ Ի ոռոգանել • պած , Թարըլտըրմաս օլմագ աչմագ սուլամագ իչլին ։

Ակնդի • դւոյ • եաւ • եայ , եօք • (գոյ) ։ խստագոյն մաշկեակ աչաց Ի ծայր ականց

Ակնթարթ • (գոյ) ։ ակնաքթիթ • Թարթելն , կամ քթթելն ականի • պած , կէօզ գըրփըմը ։

Ակնիտ • (գոյ) ։ ախտ ինչ աչաց գրատուաց , որ պատճառաւ յանսուաղութենէ և յայլ նեղութենէ • պած , կէօզնէնէք ։

Ակնկառուցիւն • ‖ Թե • (գոյ) ։ կառուցա

Ակնկառուցութիւն • ‖ նելն զակն • հայեցուած • նկատուելն • պած , սէվգաթ ։

Ակնկէր առնել • ‖ տես Ակնարկի առնել ։

Ակնկոր • ի • աւ • ից • աք • (ածՙ) ։ այն՝ որպ ակն Ի վայր կորացեալ է առ ամօթոյ կամ յարհամարհութենէ • պած , կէօզնէնիւ աշաղը Թաւման • հիշամ էօնն ։

Ակնկորիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Ակնկորեմ ։

Ակնհաճոյ • ‖ տես Ակնահաճոյ ։

Ակնհատութիւն , կամ Ակնահատութիւն • Թե • (գոյ) ։ ական հատանելն • գործութիւն • գալտնի նեղգալն իրաւանց • պած , լալըմ աչմագը • խըրսըզլըգ ։

Ակնհար • ‖ տես Ակնահար ։

Ակնհարիմ • ‖ տես Ակնահարիմ ։

Ակնմոմ • ‖ տես Ականամոմ ։

Ակնուռ • Ի կամ ոյ , իւ • իկ • իւք • (գոյ) ։ առ նորոգ ընձիւղեալ յորթոյ • կամ յայլ անկոց • պած, նէնի ֆիլիզլէնմիշ տաւլ ։

Ակնջատ • ‖ տես Ականջատ ։

Ակնռեսիւ • ‖ տես Ակն յայտնի ։

Ակօւթ • (գոյ) ։ կրակեաղ՝ յորում մանուած բաբար պահի կրակ յեփել Ինչ • պած, օճաղ ։

Ակումիտ , կամ Ակումիտ • (ածՙ) կամ (գոյ) ։ բառ յունական , որ նշանակէ ուրուք անքուն • որ և վանք անհանգստից , այն էր կարգ միանձանց անդադար աղօթականաց զկայսէ և զգերեկ փոփոխ պաշտամամբ • և է անուն պատուոյ ընծայեալ վեհ ծիսաստ անձանց և վարդապետաց ։

Ակունդ • ‖ տես Ճակինթ ։

Ակռատ • ի • իւ • իկ • իւք • (գոյ) ։ փոքր ձագ՝ արարեալ նախ քան զընթերիս • պած , ագչամ եէմիշլինէն էվվէլ եէնիլէն ալ եէմիք ։

Ակօսահատ • ‖ տես Ակօսաձիգ ։

Ահաբեկելի • ‖ տես Զարհուրելի ։

Ահագնագին • (ձայնոյ ոգւոյն) ։ կարի ահագին • ահագնագոյն • պած , փէք հիւպէճ , էօրՔ իլէ ։

Ահագնագոյն • գունի , իւ • իկ , իւք • (ածՙ) ։ կարի ահագին • ահագնիւ կոյժ • պած, փէք հիւպէճլի , էօրՔլիւ ։

Ահագնակերպ • ի , իւ • իկ , իւք • (ածՙ) ։

ունօղ զահագին կէրպ, կամ զանսիլ. ֆած, հիւպեթիլի կէօսթէրիչի։

Ահագնակի • ‖ տես Ահագին։

Ահագնակոչիմ • (ած)։ ահագնակի կոչկոճօղ, կոշկոճեալ • ֆած, փէք չիսահեթլի իւքիննէ վէրէն, չէքէն։

Ահագնապէս • ‖ տես Ահագին։

Ահագնասասաօրէն • (ռաֆիւայ որթոկռաֆ)։ ահագին սասալու, կամ սասակուեթէ • ֆած, հիւպեթլի, էօրթիլու չըգըշ իլէ։ Եա, իրբև ածական վարեալ, նշանակէ այն՝ որ գայ ի վերայ ահագին սասալու, որպիսի է օրհան մանուկ։

Ահագնացայտ • (ած)։ ահագին յայտնեցուցիչ էրճիւղու։ սասկալի • ֆած, փէք գօրգուսունան, եօղաթը սըչրատան։

Ահագնափոխութիւն • թէ։ (գոյ)։ հրաշալի փոփոխութիւն • հիանալի պլեյլուեթիւն • ֆած, աճայըզ մէյիւլիքէ։

Ահագնեմ • ‖ տես Ահաբեկեմ։

Ահագնեռանդ • (ած)։ այն՝ որոյ ահագին է եռանդն, որպէս ասի՝ Ահագնեռանդ բարկութիւն։

Ահադիակ • ի, աւ • այ, աք • ‖ տես Ահագնասասիլ։

Ահահոսոր • ‖ տես Ահաբեկ։

Ահանգ • ի, իւ • իւ, իւք • (գոյ)։ յայտնութիւն իրաց և ձգնիլ։ հանդէս • ֆած, ահէնիք։

Ահանիլ • (գոյ)։ է ածանցեալ յոգնականաբերս մանկամարտ անէ, և նշանակէ ահաբար • ֆած, գօրգուլար։

Ահարկելի • ըդ, եաւ • եայ, եաք • ‖ տես Ահարկու։

Ահարկեմ • եցի • եմ • ել • ‖ տես Ահարկանեմ։

Ահացոյց • ցուցի, իւ • իւ, իւք • ‖ տես Ահարկու։

Ահացուցանեմ • ‖ տես Զարհուրեցուցանեմ։

Ահաւէրագէս • ‖ տես Ախաւէրագէս։

Ահաւորապէս • գոնի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ կարի ահաւոր • զարհուրելի չայժ • ֆած, փէք հիւպեթլի • գօրգուլու։

Ահաւորագէզ • ‖ տես Ահագնագէզ։
Ահաւորաւէր •

Ահաւորահայեաց • ‖ տես Ահագնահայեաց։

Ահաւորանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ)։ ահաւոր և ահարկու լինել • ֆած, հիւպեթլի • գօրգուլու օլմագ։

Ահաւորապէս • (ռաֆիւայ որթոկռաֆ)։ ահաւոր օրինակաւ • ֆած, հիւպեթլի թարդ իլէ։ Եա, վարի իրբև ածական, ‖ և տես յոյնժամ Ահագին։

Ահաւորաւէս •
Ահաւորաւէսիլ • ‖ տես Ահագնասասիլ։

Ահաւորացուցանեմ • ցուցի • ցի • ել։ (անշուշ)։ ահաւոր կացուցանել • ահեղ եւևեցուցանել • ֆած, հիւպեթլի կէօսթէրմէք։

Ահաւորափայլ • ի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ ունօղ զահաւոր փայլուածի • ահեղ և պայծառ • ֆած, հիւպեթլի փարլըյըչըզ։

Ահաքրանիմ • եցայ • եայ • իլ • (չէշտ)։ քրանալ յահէն և ի տագնապէն • ֆած, գօրգուսունան թէրլէմէք։

Ահաքրանութիւն • թէ։ (գոյ)։ քրանալն առ տագնապի • ֆած, գօրգուսունան թէրլէմէ։

Ահելակոդին • ման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ ձախակոդին • ֆած, սօլ թարաֆ։ Եա, իբրև ածական վարեալ նշանակէ ձախակոդնեան • ահէկեան • ֆած, սօլտաքի։

Ահեկան, կամ Ահեկանի, կամ Ահկի • (գոյ)։ է անուն ամոյ հայոց՝ որ ըստ անշարժ տուարաց հաշիւոցն ապրիլի և մայիսի։

Ահեկութիւն • թէ • (գոյ)։ ձախորդութիւն • ձախողակ • ֆած, միւսիպէճ • պէլա։

Ահեղագին • (ռաֆիւայ հուդվի)
Ահեղագոյն • գունի, իւ • իւ, իւք • (ած)։ կարի ահեղ • ահաւոր չայժ • ֆած, փէք գօրգուլու • հիւպեթլի։

Ահեղական • ի, աւ • այ, աք • ‖ տես Ահեղ։

Ահեղաշունչ • (ած)։ ահեղ շնչով • փառաւոր • մեծափառ • ֆած, միւգեդլէնիճ • զէլզելէմլի։

Ահեղաւէս • ‖ տես Ահեղակերպ։

Ահեղութիւն • ‖ տես Ահաւորութիւն։

Ահեմ • եցի • եմ • ել • ‖ տես Զարհուրեցուցանեմ։

Ահիսասթասի • (ած) կամ (ռաֆիւայ)։ ահիւ սարսափելով • սոսկայեալ • լի գողութիւն • ֆած, զիյասէ գօրգու իլէ թիթրէյէն։

Ահմար • ‖ տես Ախմար։

Աղաբանոս • ‖ տես Աղաբոզան։

Աղաթաթաս • (ած)։ թաթաւեալ յաղտոյ • ապտեղի • ֆած, չիրք իչինէ միւլեմմէս օլան։

Աղալեզու, կամ Աղաւալեզու • ի, աւ • այ, աք • (ած)։ աղտ, և աղտաշ լեզուաւ • շաղաւաշաբերն • շողոմաբան • սուտասաց • ֆած, եիւզէնէն թահմիլ տիւլի • եալանճըլըյան • խօշամեթի, եալան սէօյլէյէն։

Աղխարշանք • անաց, աք • • • • •
Աղխարշումն • շման, մանց • անց, մամբ • (գոյ)։ խարշումն ագանաց ի գեղջ • ցլատուցք սրսի • ֆած, եիւրէք եամմասը • ամճըմա։

Աղխինական • ի, աւ • այ, աք • (ած)։

Աղանդական • ի, աւ • աց, աք • (ած) • աեպհական աղանդոյ • մոլորական • գաձ, էյրլ մեզհէպէ մխթհէալիք •

Աղանդակից • կցի, աւ • աց, աք • (ած) • այն որ է ի նմին աղանդոյ • գաձ, էյրլ մեզհէպէ իւշագ •

Աղանդավար • մաի • աւ • աց, աք • } || աես
Աղանդապաշտ • ի • իւ • ից, իւք • }
Աղանդաւոր •

Աղանդապետական • ի, աւ • աց, աք • (ած) • այն որ աեպհական է աղանդապետի • գաձ, էյրլ մեզհէպ պաշըյա մխթհէալիք •

Աղանդաւոր • || աես Ախաբդասաւոր • և Աղանդաւոր •

Աղանդաւորութիւն • թեան • (գած) • աղանդաւոր գոլն • մոլորութիւն • գաձ, էյրլ մեզհէպլիլիք • Եա, ախաբդութիւն • դիւթական գործ • գաձ • ֆալշըլըգ • պիւյիւ •

Աղանդեր • կամ Աղանդէր • (գած) • աղնիւ համագոյ յետ սովորական կիրակրոց • գաձ • չերկզ •

Աղանդիք • (գած) • իբր կախարդութիւն • դիւթութիւն • հմայք • գաձ, պիւյիւչիւլիւք •

Աղանդաւոյց • (ած) • ուսուցիչ նոր աղանդոյ • գաձ, էյրլ մեզհէպ էօյրէտէն •

Աղանձ • ի • իւ • ից, իւք • (գած) • խարակեալ ցորեան • եղի • մսրկ • գաձ • գավրուլմուշ պօղայ •

Աղանձեմ, կամ Աղանձնեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործՅ) • խարակել • խարտկել • խանձոցել • գաձ • գավռըմագ •

Աղանձուն • ձեան, ամբ • անց, ամբք • (գած) • աղանձելն, և աղանձիլն • գաձ, գավռըմուշ •

Աղաչելութիւն • թեան • || աես Աղաչանք •

Աղաչող, կամ Աղաչօղ • || աես Աղաչաւոր •

Աղաչողութիւն • թեան • || աես Աղաչանք •

Աղապատանք • անաց, աք • (գած) • պատուիրք աղեաք դիմել և սիրել • քրեաբարական բերեալ ի սէր և ի կարելութիւն • գաձ, եւ իւրեանց ունն, մեռնիպէ իւր սարըլմա, անքմա •

Աղապէտ, կամ Աղպէտ • ի • աւ • աց, աք • (գած) • պէտք աղի և կարևոր ուսեալ ոգեպահ կիրակաւոր • գաձ, նաֆթագա •

Աղաջաւր • ջրոյ, ովկ • ոց, ովք • (գած) • աղի, կամ աղեալ ջաւր • գաձ, թաուզըա աւա • Եա, ի պարսաւական բանս նշանակէ ժամու անգամ • գաձ, եարմաղ •

Աղարձան • ի, աւ • աց, աք • (գած) • արձան աղի, կամ յաղէ • գաձ, թաուզան ալեքլիլ թաշ •

Աղայիկ • ցկի, աւ • ոց, աք • (ած) • աղաց-

աեպհական աղանոյ, կամ աղախնութեաէ • գաձ, խալայըղա մխթհէալիք •

Աղախնայեմ, կամ Աղախնեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործՅ) • աղախնութեաէ առնել • աղախնապէս ծառայել • գաձ, խալայըղլըգ էմխթհէալիք •

Աղախնանան • (ած) • աղախին անուանեալ • առօղ զանուն աղախնոյ • գաձ, խալայըղ սէօյլէնմիշ •

Աղախնապէս • (ՆոՓՈՆՈՅ) • իբրև զաղախին • գաձ • խալայըղ կիպի •

Աղախնութեաէ • թեաէ • (գած) • աղախնի գոլն • վիճակ կամ ծառայութիւն աղախնոյ • գաձ • խալայըղլըգ •

Աղակատանք • անաց • աք • (գած) • պարապուաէն ի հեշտութիւս և ի զեղութիւնս • ցոփութիւն • անառակութիւն • գաձ • սէֆիհլիք • էէմէ խյմէ •

Աղահամ • (ած) • չէ ևս յաղեալ և հաւմ • կաբի հաւմ և անեփ • գաձ, թաւզսուզ • փիչմիմիշ •

Աղաձայն առնել • կամ Աղի ձայն առնել • || ձայնել հովուաց առ խաշինս, զորս կոչեն յատուկ աղի կոչմունս ի դաշտի առ և անդ •

Աղալ • (գած) • սաէպ աղէն զմորթ, այսինքն կակղել զմորթ անասնոց աղիս խառնեալ յարդիս և խմորով և ալէրով գաբուշ • գաձ • սէփի •

Աղաղեմ • եցի • եա • ել • (ՆէրգործՅ) • սաէպ աղել զմորթ յարդիս կամ թեփով առ ի կակղել • յաղալ դնել • գաձ, սէփիլէմէք •

Աղամասակ ածել • || աղամոզ առնել • խանգարել լուս ամենայնի • յեզոյնջել • գաձ, գաբմագաբրէշ • ալեմ խառն հեմիէք •

Աղամոզեմ • եցի • եա • ել • || աես Աղամոզեմ •

Աղանդաւոր • զան • ամբ • անց • ամբք • (գած) • աղանդոյ էն • այսը անգր խառըսուին • գաձ • էօթհ սէրի էյլէմէ •

Աղանգանդն • Նանի, աւ • աց • աք • (գած) • հիւթ ինչ Թանձր ծորեալ ի սերևոց • գաձ • լաաէն •

Աղանդաբեր • || աես Աղանդաւոր •

Աղանդագլուխ • գլոյ • ով • ոց • ովք • || աես Աղանդապետ •

Աղանդագիր • դրի • աւ • ոց • աք • (ած) • դնոր և հաստատօղ աղանդոյ իրիք • գաձ, էյրլ մեզհէպ գօյան •

Աղանդախառն • խառի, իւ • ից • իւք • (ած) • այն յորում է խառըն աղանդոյ • որպա ասի Աղանդախառն մոլորութիւն, և այլն •

եալ. մանրեալ. լեսեալ. փաշ, էջխլվխլ։
Աղացուհի. ցման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ)։ աղալն, և աղացեալ լինելն. փաշ, էջխլվխլ։
Աղաւաղկացանիմ. ցուցի. ցի. եմ. ։ ‖ տես Աղաւաղեմ։
Աղաւնաբեր. ի, իս. ից, ից. (ածական)։ բերեալ յաղաւնոյ. փաշ, կէօվէրճինաէն կէթիրիլմիշ։
Աղաւնակերպիմ. եցայ. եմք. իր } (էէշուա)։
Աղաւնանամ. ացայ. ցիր. ալ. }
աղաւնակերպ լինել. նմանիլ աղաւնոյ. իբր սուրբ և անարատ լինել. փաշ, կէօվէրճին միտալի օլմագ։
Աղաւնանման. ‖ տես Աղաւնակերպ։
Աղաւնաբան. ‖ տես Աղաւնոց։
Աղաւնաթօռ, կամ Աղաւնաթօռ. (գոյ)։ խոտ՝ որ լինի աթօռ կամ ճարակ աղաւնեաց. փաշ, կէօվէրճին օթաու։
Աղաւնեակ. նեկի, աւ. ից, ից. (գոյ)։ փոքրիկ աղաւնի, կամ ձագ աղաւնոյ. փաշ, կէօվէրճին եավլաուսու։
Աղաւնեանոյց. (ածական)։ անասնից՝ դարմանիչ աղաւնեաց. փաշ, կէօվէրճին պէօլէյիճի։
Աղաւնիտուն. տան, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Աղաւնոց։
Աղախարիմ. եցայ. եմք. իր. (էէշուա)։ իբր շառաւղանիլ. կամ մթագնիլ աչօք առ ամենայն. փաշ, գըղարըպ պօղալըմագ։
Աղբաբոյն որովայն. ‖ աղիք և քաղիքի ընդունարան աւելորդաց. փաշ, պալըրսագ. իշքեմճէ։
Աղբախոտիլ. (գոյ)։ կոյտ աղտեղութեանց. աւելորդք, սիրտ և խոխ՝ որ ժողովի ի տանց, և կրի արտաքս. փաշ, սըւխըրլըմախ. չէօբ չէօփ։
Աղբակեր. ի, աւ. ից, ից. (ածական)։ կերօղ աղբոյ և աղտեղութեանց, որպիսի է բզեզն. փաշ, նէճասէճ եէյէն։
Աղբատոխոտ. (ածական)։ պատօղ և խնդրօղ իւր ինչ ի մէջ աղբոյ և աղտեղութեանց. փաշ, նէճասէճ, փխոլիք իչինաէ չէյ արսյան։
Աղբասէր. սիրի, աւ. ից, ից. (ածական)։ այն՝ որ սիրէ զաղբ և զաղտեղութիւն. փաշ, նէճասէճ, փխոլիք սեվէն։
Աղբատնտուղ. (ածական)։ անեալ յաղբս, կամ աղբովք, որպիսի է խոզն և բզեզն. փաշ, նէճասէճ, փխոլիք իլէ պէօլէնիլէն։
Աղբատոսիլ. (ածական)։ նման աղբոյ. աղտեղի յոյժ. փաշ, նէճասէճ կիպի. փէք քիրլի։
Աղբեղէն. ղինի, աւ. ից, ից. (ածական)։

բաղկացեալ յաղբոյ կամ յաղտեղութենէ. փաշ, փխոլիքտէն օլմուշ. կամ, վարի իբրև գոյական. ‖ և տես յայնժամ Աղբ. և Աղտեղութիւն։
Աղբերաուլս. ‖ տես Աղբերահոս։
Աղբերագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ առատահոս գերբան զաղբիւր. որպէս ասի՝ Աղբերագոյն բան, և այլն։
Աղբերական. ի, աւ. ից, ից } (ածական)։
Աղբերային. այնից, ով. ից, ովք }
սեպհական աղբեր. կամ բղխեալ յաղբերէ. փաշ, չէշմիկէ միւթէալլիք։
Աղբևայզել. յուղի, իւ. ից, իւք. (ածական)։ յուղիչ իրիք ի մէջ աղբեաց. աղբաստիւ. փաշ, փխոլիք իչինաէ չէյ արսյան։
Աղբևանաց. ի, աւ. ից, ից. (գոյ)։ աւելի աղբևաց. փաշ, չէօփլիք։
Աղբևր. ‖ տես Աղբիւր։
Աղբևք. ևաց, ից. ‖ տես Աղբիւս։
Աղբին. (Նոէթրէս հուվէ)։ ‖ տես Աղաեղի։
Աղբիս. ‖ տես Աղբեւս։
Աղբիւբաբար. ‖ տես Աղբեւբաբար։
Աղբիւբաբաւղս. ‖ տես Աղբերահոս։
Աղբիւբակ. ‖ տես Աղբերակ։
Աղբիւբանի. ‖ տես Աղբերանի։
Աղբիւբահոս. ‖ տես Աղբերահոս։
Աղբիւբացուցանիմ. ‖ տես Աղբերացուցանեմ
Աղբիւբեղէն. ղինի, աւ. ից, ից. (ածական)։ աղբիւբական. նման աղբեր. փաշ, չէշմիկէ միւթէալլիք. չէշմի միսալի։
Աղբիւբիկ. կան, ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Աղբերակ։
Աղբիւբօբին. ‖ տես Աղբերաբար։
Աղբհուտոց. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Աղբիւս՝ ըստ առաջնին և երկրորդ նշանակութեանցն։
Աղբղբուկ, կամ Աղբաղբուկ. (գոյ)։ իբր աղտ՝ կղղանիք պղնձոյ և այլոց հրահալելեաց. փաշ, տօփթու։
Աղբուտ, կամ Աղբաղբուտ. (ածական)։ այն՝ յորում արկեալ իցէ աղբ ի պարարտութիւն. փաշ, կիւսիւրելի։
Աղեայ. (ածական)։ այն՝ որ է ձուլեալ յաղէ. փաշ, թունճ փաբչասընտան։
Աղեբաղիք, կամ Աղեբաղիք. (գոյ)։ բանուկն աղեաց. այսինքն լարից նուագարանաց. քնարահարութիւն. փաշ, սազ չալմա։
Աղեբեկ. ‖ տես Աղբեկ։
Աղեգանեմ. եցի. եա. ել. (էէքթրծ)։ սասոս կապէս գանել ձեռնել. փաշ, փէք սէվմէք։
Աղեկարծ. (ածական)։ պլակարծ. նորատեսիլ

ֆիմ և անկարծելի · փոշ , թէաշխուպլի ։

Աղեկկը · ի · աւ · աց , աք · (ածական) · ուտօղ աղեաց խռոց , այսինքն սիրելի զաւակ կամ · փոշ , քէնամի եվլասը եէյէն ։

Աղեկկղ · ‖ տես Աղեկկը ։

Աղեկկղիմ · ‖ տես Աղեկկիմ ։

Աղեհամ , կամ Աղեհամ · (ածական) · ունօղ լեզուի համ աղի · փոշ , թաղլու ։

Աղեղնաբանեմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · բանիս լարել զաղեղն · դիմանալ առ ՚ի ձառագովանի անձին · փշ , գարշը ուօյնիմք ։

Աղեղնադրօշ · ի · իւ · ից , իւք · (ածական) կամ (գոյական) · դրօշ , այսինքն գունդ աղեղնաւոր զօրաց · նետաձիգ · փոշ , օգնու պէօլիւկ ։

Աղեղնային · այնց , ով · ից , ովք · (ածական) · սեպհական աղեղան և աղեղնաւորութեան · փոշ , եայա , քէմանքէչիլիզ ալըճէալըք ։

Աղեղաւքեր · ‖ տես Աղեղաւքեր ։

Աղեղաական · ‖ տես Աղեղաւոր ։

Աղեաական · (ածական) · այն՝ յորում է աղէա և կոճ · ողջալի , որպես ասի՝ Աղեաալի երգ , տարակուսանք , և այլն · փոշ , ֆիլանըը ։

Աղեաանամ · ացայ · ցիր · ալ · ‖ տես Աղեկկիմ ։

Աղեաաւոր · ‖ տես Աղեաւոր ։

Աղերսաբար · (մակբայ որոյհոն) · աղերսանօք · աղերսարկութեբ · փոշ , բէշա իլէ ։

Աղերսագիր · գրոյ , ով · ից , ովք · (գոյական) · գիր աղերսանաց · թաղլի գլուխ աղերսանօք · փոշ , արզուհալ ։

Աղերսագոչ · (ածական) · այն ասի՝ որ լինի աղերս առնից գոչմամբ , որպ ասի՝ Աղերսագոչ ոդբ , և այլն · փոշ , նիյազը հայդըմա իլէ ։

Աղերսական · ‖ ի , աւ · ից , աք · (ածական) ։

Աղերսաւոր · ‖ սեպհական աղերսանաց · մաղթողական · փոշ , բէշայա , նիյազա մուխթալիք · Նա , աղաչաւոր · աղօթական · և Թախանձանօք խոսող կամ միխիթարիչ · փոշ , բէշա , նիյազ կէնէ · միւխթէզիր ։

Աղեւագիմ · եցի · եա · ել · (ներգործական) · իբր ազատուիլ · յանհոգս ցրուիլ , ցնդիլ · փոշ , պլէգայասըզձա տաղըթմագ ։

Աղեբոզան · ‖ տես Աղաբոզան ։

Աղեգէտ · գիտի , աւ · ից , աք · (ածական) · այն՝ որ գիտէ հարկանիլ զաղեղ , այսինքն զլարս նուագարանի · փոշ , սազ չալմա պիլէնի ։

Աղեկատ · ‖ տես Աղեկատ ։

Աղեկարծ · ‖ տես Ցեղակարծ ։

Աղեկիզել · թեմ · (գոյական) · մարմնքուսի սրտի · կարեկցութիւն · գութ · փոշ , պաղրըչ

եւրէյի համամ · ատրտաշչըդ · բահմիթ ։

Աղենալ · (չեզոք) · աղեհամ , աղի լինել · փոշ , թաղլանմագ ։

Աղենեղգործութիւն · թեան · (գոյական) · Նեղգործութիւն կամ գործ զօրութեան աղեաց , այսինքն լարից աղեղանց · Նետաձգութիւն · փոշ , քիրիշ գավվէթի · նէյ զարըլը ։

Աղեսանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չեզոք) · աղեաս և ցաւ կրել · կարեկցիլ · յողջոյմ և ի գութ շարժիլ · փոշ , ազըմագ ։

Աղեայ · ի , իւ · ից , իւք · ‖ տես Աղեւս ։

Աղի և աղրմ · ‖ տես Աղիողրմ ։

Աղեկ · (գոյական) · սակաւ ինչ աղ · աղ լոկ · փոշ , աղամըդ թաղը ։

Աղեկամ · (ածական) · այն՝ որ կայ և վարի ըստ կամի իւրոյ · ազատ իշխանութեբ · փոշ , քէնաթի պաշընա ։

Աղեկամութեբ · թեբ · (գոյական) · ազատութիւն ըստ կամի ինքնօրէն աղեկամի գոլոյ · փոշ , քէնաթի պաշընա օլմա ։

Աղեհ , կամ Աղենջ · աղեհի , աւ · ից , աք · (գոյական) · աղջիկ պղծեալ բազ · կին պառնիկ · փոշ , գահփէ · փահիշէ · ‖ և տես Աղենհ ։

Աղենողրմական · (ածական) · կարի աղիողրմ · ցաւագին յոյժ · փոշ , փէք զէյատէ մութէսիթթիլի · զայէթ ահրաթլիմնա ։

Աղեսագին · գունի , իւ · ից , իւք · (ածական) · կարի աղէսաւոր · անտանելի յոյժ · փոշ , փէք ահրաթլի · պէլալը ։

Աղեսագործ · ի , աւ · ից , աք · ‖ տես Աղեսաբեր ։

Աղեսայ · ի , իւ · ից , իւք · (գոյական) · ռուբ , այսինքն պէքմէզ եփեալ և Թանձրացեալ · փոշ , ապաս ։

Աղեսաշարժ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) · շարժօղ աղեաց , որպ ասի՝ Աղեսաշարժ ժամ , և այլն · փոշ , ահրաթլի թէփրեսիճի ։

Աղեսաբար · ի , աւ · ից , աք · ‖ տես Աղեսաբեր ։

Աղեսաւորութիւն · թեան · ‖ տես Աղեսութիւն ։

Աղեսաւորանալ · դրան , ամբ · անց , ամք · (գոյական) · դառնալ չինեալ յաղիւսոց · որպէս է արտաքին դուռն տան կամ ապարանից · փոշ , քէբփէնէն եաիբըլմըշ գափու ։

Աղեսասակաւոր · ի , աւ · ից , աք · (ածական) · ունօղ աղեսասակաց , որպիսի են ամանք ՚ի գրոց · փոշ , խանէլի ։

Աղեսասահեմ · ի , իւ · ից , իւք · (ածական) կամ (գոյական) · այն՝ որ է ՚ի ձեռ աղեսոյ · իբր գրիք քաաղէսեսի կալմաշալ · փոշ , քէբ-

Աղա՛ւ, ա՛ւ, ա՛ց, ա՛ք. (ած.) Նա, ձեռագիրն կեղծաւորեալ քաղցր բարբառ. նենգաւոր. շողոքորթ. գող, հիւպատոս. իբր եիւզիս. եւալեթպէնտիքը։

Աղաւանամ, ա՛ց ց՛ցիր, ա՛լ. (չէ՛ց.) կեղծաւորիլ, ազնէ՛ւաբարոյ լինել, խաբդախել. գող, հիւրկ՛եաւ օձնագ. ֆէնեռպազլըգ ենմ՛ք. եալեթագլանմագ.

Աղաւաշանամ, ա՛ցայ, ցի՛ր, ա՛լ. (չէ՛ց.) լինել իբրև ազնա՛ւ. ազնա՛ւ ձեւանալ. գող, գաշտեր, չըկրն օձնագ.

Աղաւնագլուխ, կամ Աղաւնագլուխ. } Աղաւնակերպ դրոշմ. . . . . } (գ.) կամ (ած.) խարան կամ կնիք հարեալ ի ճակատ կամ ի կերակուր յանցաւորաց և արհամարհաց՝ քաղդէական նշանաւորեալ նենգաւոր ազնա՛ւ. գող, թիւրքի տամղըսը.

Աղաւաւցա՛, կամ Աղաւկացա՛. ց՛ կամ ի, ա՛լ. ա՛ց, ա՛լք. (գ.) ախտ լինիլ որ թափէ զմազս և զկերս. գող, առ գերան.

Աղաւաքան. (գ.) թեթեւ քան իբրև զազաւնաւոյ հոգւոյն վասն որոյ հարեանցեր Նիւհ. գող, թիւրքի ալլգաւսուզ.

Աղաւախրտակ, կամ Աղաւախրտակ. (գ.) դառն խոտ լինի ախորժելի խաշանց, որ ունի գնաւոյն դեղին ծաղկիս. որոյ ի չորանալն և ի ցնդիլ տերևոցն հոգմամբ՝ կամ ի խլիլն արմատաքի՝ ի շաւմանէն խրոչին ազաւէքք.

Աղաւեաւկ. ‖ տե՛ս Աղաւխակ.

Աղաւեաօրէն. (ՀայէՀ ոբԺՀՀոն). իբրև ազաւէս. լաւ նենգաւոր բարուց ազաւեսաց. գող, թիւրքիէ.

Աղաւթ. ‖ տե՛ս Ձակիմէ.

Աղաճակ, ի՛, ա՛ւ. ա՛ց, ա՛ք. (գ.) ազմանալ տառնաւեակ. շատացիլ տղի յօտակ. գող, փաբլագ թաւ փաբշաւը. ուլաչ թաւղու.

Աղաւաթի՛, թե՛ր. (գ.) ազաւ, կամ ազաւաչէզաւ գոլն. քաղցրաբանութի՛ւն. շաղաւաշաւութիւն ազաւաշաւութի՛ւն. գող, միլլըմլըգ. թամըլ միլլի կեօրէնմէ.

Աղաւթայ, ի՛, ի՛ւ, ի՛ց, ի՛ք. } Աղաւբի՛ւ, բա՛ց, նա՛ւ, նա՛ց, նա՛ք. } (գ.) դրի և Աղաւբայի՛ւ, որ իբր յոգնականաբերեալ մասնիկամբ ածանցեալ, եւսի՛ւ լինել յոգնականն բառիս Աղաւբայ. ուղիշ. շաւաւիղ. բարուն՛ակ որթոյ. գող, տաւլ. ֆիտան. տալըբմա.

Աղաւփոխ. (ած.) փոխող զդաշն ուխտի

փիճ պիշիմինաէ. աէօրթ քէօշէ.

Աղեւասյք, կամ Աղիւսեայք. (գ.) շինուածք կամ կազմածք յաղիւսոյ. գող, քէրփիճ, թաւղա իշի.

Աղեւսանման. ի՛, իւ. ից, իւք. (ած.) նման աղիւսոյ. աղիւսաձև. գող, քէրփիճ միասի.

Աղեւսաշար. ի՛, իւ. ից, իւք. } Աղեւսաշէն. շինի՛, ա՛ւ. ա՛ց, ա՛ք. } (ած.) շարեալ, շինեալ աղիւսով. աղիւսեայ. գող, քէրփիճձաէն, թաւղատան եափըմըշ.

Աղիի, կամ Ջաղիի առնուլ. ‖ ընտրիլ. խառնիլ. գող, քէեէրլէնմէք.

Աղնաղան. (ած.) սեպհական խառնաղանճից. անշունք. անհեթեթ. գռեհկական. գող, խոյրաճ. պուպուլը.

Աղնամաղն, կամ Աղնամաղնեայ. ‖ տե՛ս Աղնամաղն.

Աղնաւէն. խնամ, ամ՛ր. անց, ամ՛ք. (գ.) աղխէլն և աղխինն. գող, գաւխամա, գաւխանմա.

Աղծեալ. (ած.) յաղեալ, կամ աղիւ աղճառեալ. գող, թաւղանմ՛ըշ.

Աղծութիւն. ‖ տե՛ս Աղռեզութիւն.

Աղկաղկամ. էցի. էա՛. էլ. } Աղկաղկիմ. էցայ. էա՛ց. իլ. } (չէ՛ց.) աղկաղկ լինել. անփոյթ առնել. լքանիլ. գող, էվմաւլըգ էմմէք. կէվզէմէք.

Աղկէր. ի՛, աւ. ա՛ց, ա՛ք. (գ.) աղեցեալ ձեւոն. գող, թաւբշա պալըղը. սարեալ.

Աղկիր. (գ.) իբր թաղար. գող, սագըր.

Աղհացք. ‖ տե՛ս Աղտհաց.

Աղճատութիւն. լոյն, իւ. իւ, իւք. (ած.) լի աղճատանօք և չաղփադիւթեամբ. գող, լաֆ, պօշ. սէօզլէր իւլէ տօլու.

Աղձկատակ. ի՛, աւ. ա՛ց, ա՛ք. ‖ տե՛ս Մ՛ոլոշ.

Աղմկայոյզ. յուզի՛, իւ. իւ, իւք. } Աղմկարար. ի՛, աւ. ա՛ց, ա՛ք. } (ած.) յուզիչ, յարուցիչ աղմկաց. խռովարար. վրդովիչ. գող, աղթիւսաթ էաէն. վիւզ վիւզէ, չամաթա չըգարան.

Աղմկեմ. էցի. էա՛. էլ. (ՀէրգործԺ.) աղմուկ յարուցանել. վրդովել. շփոթել. գող, վիւզիւզէ էմմէք. չըգարմագ. աղթիւսաթ էմմէք. Նա, կրաւորական սորա նրբեանն իբրև չէզք վարեալ, նշանակէ խառնվիլ. վրդովիլ. շփոթիլ. գող, աղթիւսաթ օլմագ.

Աղմկաթիւն. թեան. ‖ տե՛ս Աղմուկ.

Աղչկօրեմ. էցի. էա՛. էլ. (ՀէրգործԺ.) սաւիպել. բանադատեալ. գող, զօր էմմէք.

Աղա՛. ի՛, աւ. ա՛ց, ա՛ք. (ած.) Նա, ձեռագիրն կեղծաւորեալ քաղցր բարբառ. նենգաւոր. շողոքորթ. գող, հիւպատոս. իբր եիւզիս. եւալեթպէնտիքը։

Աղաւանամ. ա՛ց ց՛ցիր. ա՛լ. (չէ՛ց.) կեղծաւորիլ, ազնէ՛ւաբարոյ լինել. խաբդախել. գող, հիւրկ՛եաւ օձնագ. ֆէնեռպազլըգ էմմէք. եալեթագլանմագ.

Աղաւաշանամ. ա՛ցայ. ցի՛ր. ա՛լ. (չէ՛ց.) լինել իբրև ազնա՛ւ. ազնա՛ւ ձեւանալ. գող, գաշտեր, չըկրն օձնագ.

Աղաւեաւագրոշմ, կամ Աղաւեաւագրոշմ. } Աղաւեաւակերպ դրոշմ. . . . . } (գ.) կամ (ած.) խարան կամ կնիք հարեալ ի ճակատ կամ ի կերակուր յանցաւորաց և արհամարհաց՝ քաղդէական նշանաւորեալ նենգաւոր ազնա՛ւ. գող, թիւրքի տամղըսը.

Աղաւեաւցա՛, կամ Աղաւեաւցա՛. ց՛ կամ ի, ա՛լ. ա՛ց, ա՛լք. (գ.) ախտ լինիլ որ թափէ զմազս և զկերս. գող, առ գերան.

Աղաւեաքան. (գ.) թեթեւ քան իբրև զազաւնաւոյ հոգւոյն վասն որոյ հարեանցեր Նիւհ. գող, թիւրքի ալլգաւսուզ.

Աղաւեախրտակ, կամ Աղաւեախրտակ. (գ.) դառն խոտ լինի ախորժելի խաշանց, որ ունի գնաւոյն դեղին ծաղկիս. որոյ ի չորանալն և ի ցնդիլ տերևոցն հոգմամբ՝ կամ ի խլիլն արմատաքի՝ ի շաւմանէն խրոչին ազաւէքք.

Աղաւեաւակ. ‖ տե՛ս Աղաւխակ.

Աղաւեաօրէն. (ՀայէՀ ոբԺՀՀոն). իբրև ազաւէս. լաւ նենգաւոր բարուց ազաւեսաց. գող, թիւրքիէ.

Աղաւթ. ‖ տե՛ս Ձակիմէ.

Աղաճակ, ի՛, աւ. ա՛ց, ա՛ք. (գ.) ազմանալ տառնաւեակ. շատացիլ տղի յօտակ. գող, փաբլագ թաւ փաբշաւը. ուլաչ թաւղու.

Աղաւաթի՛, թե՛ր. (գ.) ազաւ, կամ ազաւաչէզաւ գոլն. քաղցրաբանութի՛ւն. շաղաւաշաւութիւն ազաւաշաւութիւն. գող, միլլըմլըգ. թամըլ միլլի կեօրէնմէ.

Աղաւթայ, ի՛, իւ. ից, իւք. } Աղաւբի՛ւ, բա՛ց, նա՛ւ, նա՛ց, նա՛ք. } (գ.) դրի և Աղաւբայի՛ւ, որ իբր յոգնականաբերեալ մասնիկամբ ածանցեալ, եւսի՛ւ լինել յոգնականն բառիս Աղաւբայ. ուղիշ. շաւաւիղ. բարուն՛ակ որթոյ. գող, տաւլ. ֆիտան. տալըբմա.

Աղաւփոխ. (ած.) փոխող զդաշն ուխտի

տալ, այսինքն բարեկամական սիրոյ • կամ ապերախտ հայցն և աղի բարեբարոյ • ած՝ էլլիք պիլմէյէն • նամքեօր ։

Աղջ • ի • իւ • իյ • իւք • (գ•ոյ) • մաքեն • մեծութիւն • խաւար • ած՝ գարանլըգ ։

Աղջաղջ • ի • իւ • իյ • իւք • ‖ տես Աղջամուղջ ։

Աղջամաղջեմ, կամ Աղջամղջեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ) • մթագնել • նուազնացուցանել • ած՝ գարարթնագ • սիւնանութնագ ։

Աղջամղջութիւն • ‖ տես Աղջամութիւն ։

Աղջամղջուտ • ‖ տես Աղջամղջին ։

Աղջամուղջ • մղջի • իւ • իյ • իւք • (գ•ոյ) • Եա, է անուն երկրորդ ժամուն գիշերոյ • զոր տես Ի բաձն ժամ ։

Աղջկական • ի • աւ • աց • ագ • (ած) • սեռական՝ պատշաճ աղջկան • ած՝ գըզա միւթէալիք ։

Աղջկամարդ • կամ Աղջկամարդ • ց • ոյ • կամ աց • ոյք • (գ•ոյ) կամ (ած) • մանկամարդ • կին մանկահասակ կամ ծադկահասակ • ած՝ կէնճ գարը • Եա • կնամարդի • այր կանացի բարուք • ած՝ գարըմսա պէնզէր • գարը թաղլամըշը ։

Աղջկամարդ • ի • աւ • աց • ագ • ‖ տես Մարդ ։

Աղմախինք • (գ•ոյ) • կերտ • արատ • բիծ • ած՝ լէքէ • քիր • փչոլիք ։

Աղմահանք • անաց • ագ • (գ•ոյ) • անցք ալտոյ արգանդի • կամ յետահոգին • նոտոյք • ած՝ օճուբագ • ալուպիւբ ։

Աղմանամ • ‖ տես Աղտեղանամ ։

Աղտեղբան • ի • իւ • իյ • իւք • (ած) • այն՝ որ զաղտեղի, և զազիր բանս խօսի • ած՝ չիրքին սէօհպեճ սէօյլէյէն ։

Աղտեղբանութիւն • թեան • (գ•ոյ) • աղտեղի և զազիր խօսք • թշնամանք • և բամբասանք • ած՝ չիրքին սէօհպեճ ։

Աղտեզագործ • գործի • իւ • իյ • իւք • (ած) • կարի աղտեղի • անմաքուր յոյժ • ած՝ փէք քիրլի • փիս ։

Աղտեզագործ • ‖ տես Ջաղրագործ ։

Աղտեզագործութիւն • ‖ տես Ջաղրագործութիւն ։

Աղտեզածուփ • (ած) • ծփեալ յաղտեղութենս • մածեալ յաղտեղի իրս • ած՝ քիրլի փիսլիք լէքինէ միւլամնա օլան ։

Աղտեզահանդերձ • (ած) • առնօղ զաղտեղի, զանմաքուր հանդերձս • ած՝ քիրլի ու բուպալը ։

Աղտեզացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ներգործ) • ‖ տես Աղտեղեմ ։

Աղտեզաւոր • ի • աւ • աց • ագ • ‖ տես Աղտեղի ։

Աղտութիւն • թեան • (գ•ոյ) • աղտ • արատ • արատաւորութիւն • ած՝ քիր • լէքէ • պէնկ ։

Աղյդ • ցից • իւք • (գ•ոյ) • հարկ • պէտք • կարիք • բնական կարօտութիւք • ած՝ իհթիաճ • հաճէթ • ևէրէքլիք ։

Աղքատաբար • (ներգ•ոյ) • իբրև աղքատ • աղքատութեբ • ած՝ ֆագըըր • ֆուգարա • եօխսուլ կիպի ։

Աղքատագոյն • գունի, իւ • իյ, իւք • (ած) • կարի աղքատ • կարօտ յոյժ • ած՝ փէք ֆագըր • ֆուգարա • եօխսուլ ։

Աղքատաղեստեալ • (ած) • իբրև աղքատ • կամ աղքատին ինչ զգեցեալ • ած՝ ֆագըր կիպի • ֆուգարա եօլնա կիյինմիշ ։

Աղքատական • ի • աւ • աց • ագ • ‖ տես Աղքատին ։

Աղքատակերպութիւն • թեան • (գ•ոյ) • ուսուցիչ յարիչատակելն վերնոյ աղքատացոյ • հարստահարութիւն • ած՝ ֆագըր մալը եէմէ ։

Աղքատակերպ • ի • իւ • իյ • իւք • ‖ տես Աղքատասէր ։

Աղքատակից • կցի • աւ • աց • ագ • (ած) • կցորդ և հաղորդ աղքատութեբ, կամ աղքատացոյ • ած՝ ֆագըրտաշ ։

Աղքատանի • նոյ, եաւ • (ած) • է ածանցեալ յոգնականակերպ մանկամբս ոէ, և նշանակէ աղքատք • ած՝ ֆագըրլըր ։

Աղքատապէս • (ներգ•ոյ) • աղքատոլին • աղքատաբար • իբրև աղքատ • ած՝ ֆագըր • ֆուգարա կիպի ։

Աղքատասիրութիւն • ‖ տես Աղքատսիրութիւն ։

Աղքատասէրացոյց • նուցի • աւ • աց • ագ • (ած) • անուցանող և դարմանող աղքատաց • ած՝ ֆագըր • ֆուգարա պէսլէյէն ։

Աղքատասիրութիւն • թեան • (գ•ոյ) • անուցանելն և դարմանելն զաղքատս • ած՝ ֆագըր • ֆուգարա պէսլէմէ ։

Աղքատասէրացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ներգործ) • աղքատասէր առնեմ զոմն • առնեմ զանձն աղքատս • ած՝ ֆագըրը եէտտա էթմէ ։

Աղքատացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ներգործ) • առնեմ աղքատանալ • անանկացուցանել • ած՝ ֆագըր • սէֆիլ էթմէք • Եա, նուազ առնեմ զանձն • ած՝ ալչաղլամագ ։

Աղքատիկ • (ած) • չիտին կամ առատ եալ աղքատ արժանի գթալոյ • ած՝ սէֆիլ ֆուգարէճիք ։

Աղքատիմ • եցայ • եայ • իմ • ‖ տես Աղքատանամ ։

Աղօթալի • ւոյ (ած) • ի աղօթիւք • ած՝ ։

Աղօթալից • ից տես իմն տօլու ։

Աղօթակատարութիւն, կամ Աղօթակատարութիւն. (գոյ.) կալն յաղօթս. աղօթելի. գտ, տուաւ, խպատեցեալ տուրս.

Աղօթակցիմ. կցի. եա. եալ. (չէզոք.) աղօթակից լինել. ի միասին ընդ այլս աղօթել. գտ, պիտի խպատեցեալ տուրմուգ.

Աղօթամիտ. (ած.) կրկնապատգօղ աղօթս. անձանձիբ աղօթող. գտ, ուզուն ուզալ յա տուա, խպատեցեալ էակն.

Աղօթասիրութիւն, կամ Աղօթասիրութիւն. (գոյ.) աղօթասէր գոլն. սէր աղօթից. գտ, խպատեցեալ տուա սէրմ.

Աղօթասէր. կցի. եա. ած. (ած.) սէրեցող աղօթից. ծոյլ յաղօթս. գտ, խպատեցեալ թէնդիլ.

Աղօթասէրութիւն. (գոյ.) սէրեցումն աղօթից. ծուլութիւն յաղօթս. գտ, խպատեցեալ թէնդիլութիւն.

Աղօթատուր. ‖ տես Աղօթարար.

Աղօթատունք. անաց, աք. ‖ տես Աղօթատուն.

Աղօթընկալ. (ած.) ընդունող աղօթից, որ է ած. գտ, խպատեցեալ տուա գալալ էակն.

Աղօթկեաց. ‖ տես Աղօթակեր.

Աղօթկերութիւն. թեան. (գոյ.) աղօթակեր գոլն. աղօթակատարութիւն. գտ, նամազկերութիւն. տուաքեալութիւն.

Աղօն. ի, ու. ից, իւք. ‖ տես Աղուն.

Աղօնատուր. ի, ու. ից, աք. ‖ տես Աղօրեպատուն.

Աղօտածագ. (ած.) ընդ աղօտ ծագեալ. նահմ նշուելիւք, ոչ ասի՝ Աղօտածագ լոյս.

Աղօտանմանութիւն. թեան. (գոյ.) ընդ աղօտ նմանութիւն. անկատար նազ հաղորդութիւն. գտ, աղ պէնդէրութիւն.

Աղօտանուազ. (ած.) աղօտ և նուազ. ասէ, մ'ինկեկ. գտ, աղ գաբանելը.

Աղօտապէս. ‖ տես Աղօտաբար.

Աղօտաջահ. ‖ տես Աղօտաձաճանչ. ես, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ աղօտ ջահ. գտ, ածուպ մնալալս.

Աղօտացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անցող.) տալ աղօտանալ. նահմացուցանել. ընդ աղօտ ցուցանել. գտ, գաբարթմագ. տուհուպ լսեմագ.

Աղօտութիւն. թեան. (գոյ.) մթութիւն. նահմութիւն. գտ, գաբարթը.

Ա՛ահիկ. կցի, ու. ից, աք. (ած.) կցորդ առնելութեան. նմանապէս առնալ. գտ, պիտի պէդիւլէն.

Ա՛ահ. ‖ ես, տես Օ՛ահ.

Ա՛ահլի. ‖ տես Հահլի.

Ա՛ճելական. ‖ տես Ա՛ճական.

Ա՛ճեցութիւն. թեան. } ‖ տես Ա՛ճումն.
Ա՛ճեցումն. ցման. }

Ա՛ճիւնանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոք.) յաճախել և ի մնալոյ դառնալ. գտ, քիւլ քէսիլմէք.

Ա՛ճողականութիւն. թեան. } ‖ տես Ա՛ճումն.
Ա՛ճողութիւն. }

Ա՛ճուկ. ի, ու. ից, աք. ‖ կ բուս ռամկական, և տես Եբեռնք.

Ա՛ճպարար. ի, ու. ից, աք. (ած.) բուս ռամկական, որ թուի նշանակել արարող իբր զարմանալի իրաց, կամ զաչս պատրող շուարեցուցող ձեռնածութեամբ. գտ, օղգաստազ.

Ա՛ճուեմ, կամ Ա՛ճաուեմ, և կամ Ա՛ճլուեմ. եցի. եա. եալ. (չէզոք.) բայ ռամկական, որ նշանակէ մնալել, ձմռել ափով. գտ, էղմէք. սըղմագ.

Ա՛մաժանդ, կամ Ա՛մաժանդ. ի, իւ. իցդ, իւք. (գոյ.) աղուեզդութիւն ժանդ արտաքս ամացեալ. յաւելեալ որովայնի. աւելորդք աղբոյ. գտ, կէրիդ.

Ա՛մայացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. (անցող.) տալ ամայանալ. անկել և թափուր կացուցանել. գտ, չէօլ, վէրան էթմէք.

Ա՛մանական. ‖ տես Ժամանակական.

Ա՛մանակեան. ‖ տես Ժամանակեան.

Ա՛մանակութիւն. թեան. ‖ տես Ա՛մանակ.

Ա՛մանեմ. եցի. եա. եալ. ‖ տես Ա՛մամ. և Ա՛մանամ.

Ա՛մանօրաբեր. ի, ու. ից, աք. (ած.) բերօղ զնոր տարի, և զբերս երթեցրիս. գտ, եէնի սէնէ, թարփանտա շէյ կէթիրէն.

Ա՛մաչ. (հնխ. էրէ. հոլովի.) ‖ տես Ա՛մօթ.

Ա՛մաչկոտ. ‖ տես Ա՛մօթխած.

Ա՛մառնակեզ. (ած.) մակդիր արեգական, իբր կիզիչ յամարան.

Ա՛մառնատուն. տան, տանց. անց, տանք. ‖ տես Ա՛մարանոց.

Ա՛մար. ի, ու. ից, աք. (գոյ.) ջրային և գարշագոյն հաւ լինի. սակաւ մի չափ քան զաղաւնին.

Ա՛մարուա. ի, ու. ից, աք. (գոյ.) որոյ, կամ ոչխար. գտ, գոյուն.

Ա՛մացուցանեմ. ցուցի. ցո՛ւ. ել. ‖ տես Ա՛մամ.

Ա՛մբակ. ‖ տես Համբակ.

Ա՛մբաստանական. ի, ու. ից, աք. (ած.) սեպհական ամբաստանութեանն. ի մէջ բերօղ զամբաստանութիւն. գտ, շէքայա վիւրէկալէք.

Ամբարաբեր • ի, իւ • ից՝ կամ ից, իւք • (ած) • բերօղ՝ և տարօղ ամբարոյ ուտելեաց, որպիսի են բեռնակիր անասունք • գոհ՝ զանիրեկ կենդիրեն։

Ամբարակապետ • ⸗ ի, աւ • ից, ք • (գոյ)։

Ամբարապետ • • ⸗ համբարակապետ • վերակացու համբարոյ և մթերից պաքունեաց • գհ՝ զանիրեկ էմինի • գափան նաչիոլի։

Ամբարհաւաձաբար • (ռևֆ֊ոյ ոբ֊ոֆ֊ոն)։ ամբարհաւաձութեբ՝ յանձնապատասխանութեբ • յանդգնաբար • գոհ՝ մաղրուբլուգ իւկ։

Ամբարհաւաձեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եբ • (անց)ող)։ տալ ամբարհաւաձիլ • փքացուցանել • գոհ՝ մաղրուբլամաց։

Ամբարհաւաձութիւն ։ կամ Ամպարհաւաձութիւն • թեան • • • • • Ամբարհաւաձուն • ձման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ ամբարհաւաձ գոլն • փքացուն • յանձնապատասխանութեբ • անապարձութեբ • գհ՝ թէ քէպզիբեր • մաղրուբլուգ։

Ամբարձամտութեբ • ‖ տես Բարձրամտութեբ։

Ամբարձասաստ • (ած)։ սաստիւ՝ կամ սաստկութեբ ամբարձեալ • մեծասաստ • գոհ՝ էօրֆիւճ • չըգրչըբ։

Ամբարձուն • ձման • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ ամբառնալն՝ և ամբառնիլն • վերացուն • գհ՝ էօգաբրը գալգմաբը՝ գալարը մնաբը • Նա՝ դիզանալն • կուտակուն • գհ՝ գաղարմաբը • Նա՝ բարձր դիբք • բարձրութիւն • գոհ՝ եվրաէք քլիք • եվրաէկլիք։

Ամբարշտաբար , կամ Անպարշտաբար • (ռևֆ֊ոյ ոբ֊ոֆ֊ոն)։ իբրև ամբարիշտ • ամբարշտութեամբ • գոհ՝ եաբամազ սլինամուս կիսլի։

Ամբարշտագոյն , կամ Անպարշտագոյն • գուն , իւ • ից , իւք • (ած)։ առաւել և կարի ամբարիշտ • գոհ՝ փէք եաբամազ • սլինամուս։

Ամբարշտանամ • ացայ • ցկիր • ալ • ‖ տես Ամբարշտեմ։

Ամբարշտանք • անաց , ք • ‖ տես Ամբարշտութիւն։

Ամբարշտեմ, կամ Անպարշտեմ • էցի • էա՛ • եբ • ‖ տես Ամբարշտի։

Ամբարտաւանական • ի , աւ • ից , ք • (ած)։ այն՝ յորում է ամբարտաւանութեբ , կամ նշան հպարտութեբ • գոհ՝ փօտուլլուղա , զուբուրլըղա միւթէալիք։

Ամբարտաւանանամ • ացայ • ցկիր • ալ • ‖ տես Ամբարտաւանեմ։

Ամբարտաւանատեաց • էցի , աւ • ից , ք • (ած) • առեցօղ ամբարտաւանութեան և ամբարտաւանից • գոհ՝ փօտուլլուղու , փօտուլլաբը սեվմէյէն։

Ամբիկուն , կամ Ցամբիկուն , կամ Ամպիկուն • (գոյ)։ բառ յաւնական , որ նշանակէ տաղտկափութիւն՝ որոյ առք բաղկացեալ իցեն ի տուղ և յերկար փաղաքուեց։

Ամբծաբար , կամ Ամբծապէս , կամ Անբծաբար • (ռևֆ֊ոյ ոբ֊ոֆ֊ոն)։ ամբիծ մտօք և սրտիւ • անարատաբար • գոհ՝ լէքէսիզչէ • փաքչէ։

Ամբծապոյն • գունի , իւ • ից , իւք • (ած)։ առաւել ամբիծ • անարատ կոյժ • գոհ՝ փէք լէքէսիզ , փաքչէ։

Ամբծանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չէչոյ)։ ամբիծ և անարատ լինել • սրբել • գոհ՝ լէքէսիզ , փաք օլմագ։

Ամբծութի , կամ Անբծութի • թե • (գոյ)։ ամբիծ և անարատ գոլն • անարատութի • սրբութիւն • անկեղծութի • գոհ՝ լէքէսիզլիք • փաքլըգ։

Ամբոխաբեր • ի , աւ • ից , ք • (գոյ)։ տեղի՝ ընդ որ բերի ամբոխ , այսինքն ալքատնի ձանապարհ • աշխարհպողոտայ • գոհ՝ իշլեք եօլ • տիման եօլու։

Ամբոխաժողով • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ)։ ժողովեալ ամբոխ • բազմութիւն • գոհ՝ գալաբալըգ։

Ամբոխական • ի , աւ • ից , ք • (ած)։ սեպհական ամբոխի • ռամկական • գոհ՝ գալաբալըղա միւթէալիք • Նա , խռովական • աղմկեալ • գոհ՝ ալթիւսաթ օլմագ։

Ամբոխասաստ • (ած)։ այն՝ յորում է սաստիկ բազմութի , կամ ահեղ սաստիւք , որպես ասի՝ Ամբոխասաստ զօր։

Ամբոխաւոր • ի , աւ • ից , ք • (ած)։ ամբոխ առնող • խռովեցուցիչ • աղմկարար • գոհ՝ ֆիթնէճ գօփաբըճը • ալթիւսաթ էէնե։

Ամբողջանոց • ‖ տես Ողջանոց։

Ամբողջական • ի , աւ • ից , ք • ‖ տես Ամբողջ։

Ամբողջան • ‖ տես Ամբողջապէս։

Ամբողջանամ • ացայ • ցկիր • ալ • (չէչոյ)։ ամբողջ և կատարեալ լինել • գոհ՝ թէմամ օլմագ։

Ամբոյտ • ‖ տես Ցոյտ, կամ Միջոցներու։

Ամբան • ‖ տես Ամբան։

Ամբոխ • ի , իւ • ից , իւք • (գոյ)։ բառ յաւնական , որ նշանակէ տեղատութիւն և մակընթացութիւն ջուրց ծովու • գոհ՝

աչքեանդին արեգնի հեքսիլնեի։

Ամենագործ · գունի, իւ · ից, իւք · (ած)։ հասատատագին · և առաւել արդիւնական · գտ՟, փեք գալի, պէրէքէնդլի։

Ամենաիւսոս · ‖ տես Ամենոս։

Ամենաբար · (նէյ=որ=նոն)։ իբրև ամենի · անվնասելի՝ անսահման գնացիւք · կատարելապես · գտ՟, սէրթ, եաուլազ գալըպ կիպլի։

Ամենահամագ · (ած)։ այն՝ որ ամենհիս մտէ, կամ զանազ ունի, որպէս ասի՝ Ամենհամագ սանձ, և այլն · գտ՟, եաուլազլարը սիւրէնն, զապթ էտէն։

Ամենայացանեմ, ցուցի · ցո՛ · եմ · (անոյց) ‖ Ամենեմ · եցի · եա՛ · եմ · (էէրգ՟ոյծ) ‖ տալ ամենհանալ · կատարելցուցանել · վերջացուցանել · գտ՟, զալըմանմագ · եաուլազլաթմագ · Եա, կբաւորականն բայիս Ամենեմ, վարի երբեմն իբրև չէզոք, և ‖ տես յաղնեմ Ամենհանամ։

Ամեն · ‖ տես Ամէն։

Ամենաբազում · (ած)։ բազում յոյժ · կարի և առաւել շատ · գտ՟, չօգ վէ չօգ։

Ամենաբախտ · (ած)։ ըստ ամի բարեբախտ · երջանիկ յոյժ · գտ՟, փեք թալէհլի։

Ամենաբանդ, կամ Ամենաբանտ · (գ՟ոյ)։ բանտ կամ արգելան ամենեցուն · կամ գերեզման հասարակաց։

Ամենաբարեձև · ի, իւ · ից, իւք · (ած)։ կարի բարեձև · առաւել բարեշնորհ · գտ՟, փեք պիչիմլի, էնասընլը։

Ամենաբարեպաշտ · ի, իւ · ից՝ կամ ից, օք · ‖ Ամենաբարեպաշտիկ · տկի, աւ · ից, օք · (ած)։ յոյժ բարեպարիշտ · կատարեալ բարեպաշտու թ՟ · գտ՟, փեք տինասար, սալիհ, ամենաբարիոք · ‖ տես Ամենաբարոք։

Ամենաբարձր · (ած)։ առաւել քան զամ բարձր · գտ՟, հէ փոխնեին զկատարեալ եիւքսէք։

Ամենաբեկբեկաւ · (ած)։ յոյժ ուրախացուցիչ, և անօգ բարի աւետաց, որպ՟ ասի՝ Ամենաբերկրկաւ աւետարան։

Ամենաբիծ · (ած)։ լի ամ բծիւք և արատավք · գտ՟, հէր լեքէ իւլէ մօլու։

Ամենաբիւր · ‖ տես Բիւրազգի։

Ամենաբոյժ · ‖ տես Ամենաբուժ։

Ամենաբուղխ · (ած)։ բղխօղ արատրօղ յիւրմէ ամ բարութ՟ենց, որպ՟ ասի՝ Ամենաբուղխ գաւառ · գտ՟, հէր չէլի հասըլ էտէն։

Ամենագարշ · ‖ տես Ամենապղծ։

Ամենագեղբագին · գունի, իւ · ից, իւք · (ած)։ առաւել քան զամ գեղբագին և գեղազարդ · գտ՟, հիփոխնաէն զկատարեալ իւսնիւն։

Ամենագիտակ · ‖ տես Ամենագէտ։

Ամենագիտող · ‖

Ամենագիտութ՟իւն · թ՟ · (գ՟ոյ)։ ամենագէտ գոլն · գիտութ՟իւն ամենայնի ամենայնիւ · գտ՟, հէր չէլի պիլմէ։

Ամենագլուխ · (ած)։ գլխաւոր յամի · երևելի և առաջին քան զամ · գտ՟, հէփոխնաէն էվվէլ, պաշլըճա։

Ամենագոյն · ‖ տես Բազմագունի։

Ամենագովեստ · (ած)։ պարսաւանկիչ յինքեան ամ գովեստից, որպէս ասի՝ Ամենագովեստ երգ։

Ամենադաժան · ի, աւ · ից, օք · ‖ տես Դաժանագոյն։

Ամենադժոխ · · ‖ ի, աւ · ից, օք · (ած)։

Ամենադժուար · ‖ դժոխքիցէր յոյժ · դըժուարին և անսանելի ըստ ամի · գտ՟, փեք կիւչ · թէչամլիւլ օլունմազ։

Ամենադիր դրի · աւ · ից, օք · (ած)։ ամ իւրք ի դէպ եդեալ յարմար · գտ՟, եաուդըշըգլը գօնուլմուշ · ուչկուն։

Ամենազազիր · ‖ տես Ամենապիղծ։

Ամենազգի · ‖ տես Ամենազան։

Ամենազարմ · (ած)։ լի ամ ուրախութ՟ բերկրութ՟ · գտ՟, զկատարեալ սէվինճ իւլէ մօլու։

Ամենազօրութ՟իւն · թ՟ · (գ՟ոյ)։ ամենազօր գոլն · ամենակարողութ՟իւն · գտ՟, ճլուժէչէք գաստրը օլմա։

Ամենաթափուր · (ած)։ ըստ ամի թափուր և գատարկ · գտ՟, պօմ պօշ։

Ամենաթշուառութ՟իւն · թ՟ · (գ՟ոյ)։ ամենաթշուառ գոլն · յոմին թշուառութ՟իւն · գտ՟, փեք զկատարեալ սէֆիլլէք։

Ամենաժաման · ‖ տես Ամենահաս։

Ամենաժանտ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես ժանտագոյն։

Ամենաժուժկալ · (ած)։ այն՝ որ ամենայնիւ է ժուժկալ և համբերօղ · գտ՟, զկատարեալ սաստկութ՟իւն։

Ամենալաւ · (ած)։ յոյժ լաւ և գովելի · լաւն ի լաւից · գտ՟, էյինին էյիսի։

Ամենալաւութ՟իւն · թ՟եան · (գ՟ոյ)։ առաւել քան զամ լաւութ՟իւն · գտ՟, հէ փոխնաէն զկատարեալ էյիլիք։

Ամենալիրբ · (ած)։ ամենևին լիրբ · անամօթ յոյժ · գտ՟, փեք արսըզ ուԹանմազ։

Ամենալուսաստիւռ · · ‖ տես Ամենալոյս։

Ամենալուսթիւն · թիւն · (գոյ) · լրութիւն ամէն բարեաց · առատ բերք · պտղաբեր · պէտ պէրէքէտ ։

Ամենախաղութիւն · թիւն · (գոյ) · խաղարարութիւն ամէն խորամանց · մեծամեծ սեղան և կոչունք · գոհ՝ չօգ թիւրութիւն թատրոն մեշխ ։

Ամենախաղաղ · (ածական) · ըստ ամէն խաղաղ և հանդարտ · գոհ՝ ողջախոհութիւն բահաթ ։

Ամենախայծ, կամ **Ամենախոյտ** · (ածական) · բոլորովին խոյտախոհութիւն · գոհ՝ պուտ պուտ · պէնէք պէնէք ։

Ամենախառնաբար · ‖ տես խառնիխուռն ։

Ամենախնշոյ · խնշոյի, իւ · ից, իւք · (ածական) · կարի խղճալի · ի խղճիս, կամ սգատուն · գոհ՝ փէք իշչքիլ օլուռնամագ ։

Ամենախոր · (ածական) · կարի խոր · խորագոյն չոյժ · գոհ՝ փէք ռէրին ։

Ամենածայր · ‖ տես Համատարած ։

Ամենածայրագոյն · գունի, իւ · ից, իւք · (ածական) · առաւել քան զամենայն ծայրագոյն · ամենատարաձ և անգլին, որոյ ասի՝ Ամենածայրագոյն փրկանք խորհրդոյ պատարագին, և այլն ։

Ամենածնող · (ածական) · ծնօղ ամենեցուն՝ արար չարեաւքս և որդեգրութեամբ շնորհաց ։

Ամենակալական · ի, աւ · աց · օք · (ածական) · այն ոմն՝ որ սեպհական է ամենակալին ոյ, և ամենակարօղ զօրութեան նորին ։

Ամենակալութիւն · թիւն · (գոյ) · ամենակալ և ամենազօր ռէրութիւն · ամենակարողութիւն · գոհ՝ հէր շէյխ գաալըր օլմա ։

Ամենակատարութիւն · թիւն · (գոյ) · ծայրագոյն կատարելութիւն · և լրումն կատարելութեան կիւրումի կարգի · ամբողջութիւն · գոհ՝ փէք թէքմիլլիք · քէմալլիկէթ ։

Ամենակարծ · (ածական) · չոյժ կասկածելի և երկբայելի · առաւել վտանգաւոր · գոհ՝ փէք փէօփէսէ օլունամագ ։

Ամենակարութիւն · թիւն · (գոյ) · ամենակար գործ · ամենազօրութիւն · գոհ՝ գուռրէթի քէռլիկ ։

Ամենակարօտ · (ածական) · կարօտեալ ըստ ամէն ի չեռնի կարիս անկեալ · գոհ՝ փէք միւհթաճ, էհտաճ ։

Ամենակերտող · (ածական) · կերտօղ բոլոր եղէնոց · արարիչ ամ արարածոց · որ է ամ ։

Ամենակուլ · (ածական) · կլանօղ ամենայնի · ամենակեր · որպէս ասի՝ Ամենակուլ մահ · գոհ՝ հէվիմնի եուտան ։

Ամենակուռ · (ածական) · ըստ ամէն կռեալ · առա-

ւել պնդակազմ · գոհ՝ փէք սըգը · գամի ։

Ամենահաճելի · լոյ · եաւ · եաց · եօք · ‖ տես Ամենահաճոյ ։

Ամենահամբաւ · ‖ տես Մեծահամբաւ ։

Ամենահամառ · ‖ տես Մեծահամառ ։

Ամենահանդէս · ‖ տես Ամենաժողով ։

Ամենահասարակ · ի, աւ · աց · օք · (ածական) · այն՝ որ ամենեցուն հասարակ է և սովորական · գոհ՝ հէվիսինէ ալէսսէվիյէ ։

Ամենահաւատած · (ածական) · չոյժ կողմանց հար ոտանաւոր · լի հարատածոլք խոցոտածոց · գոհ՝ հէր թարափսան վըռըռըս ։

Ամենահաւաք · (ածական) · այն՝ չորեքմամենեքին հաւաքին ։ ‖ եւս տես Ամենաժողով ։

Ամենահզօր · ‖ տես Ամենազօր ։

Ամենահնարութիւն · թիւն · (գոյ) · ամենահնար ճարտարութիւն · ամենակարութիւն · գոհ՝ ղայէթ մարիֆէթ · հիւնէր ։

Ամենահոգի · ‖ տես Մեծահոգի ։

Ամենահրաշափառ · ‖ տես Ամենահռչակ ։

Ամենածայն · (ածական) · մեծածայն չոյժ · լսելի ընդ ամենայն տեղիս · գոհ՝ հէր թարափսա իշիթիլմէք ։

Ամենածանձ · ‖ տես Ամենակերպ ։

Ամենածառագայթ · (ածական) · ամենայնիւ ճառագայթեալ, կամ լուսատուաւոր · որպիսի է միջօրէական, և լուսինն ի լման ։

Ամենամարտիկ · ‖ տես Քաջամարտիկ ։

Ամենամեքուր · ‖ (Խոէրէ հուվէ) ։ ‖ տես Ամենաասբեր ։

Ամենաբիծ · ‖ Ամենաասբեր ։

Ամենամեծ · (ածական) · մեծ քան զամ · կարի մեծ · գոհ՝ փէք պէօյիւք ։

Ամենամոթարիշտ · ըշտի, աւ · աց · օք · (ածական) · լի ամ ամպարշտութեամբ · գոհ՝ փէք իմանսըզ · քէօթիւ ։

Ամենամօտ · ‖ տես Ամենամերձ ։

Ամենայայտ · ‖ տես Քաջայայտ ։

Ամենայաղթական · (ածական) · ըստ ամէն յաղթող եալ · յաղթական վճարեալ · գոհ՝ փէք ուզուրը իլէ պիթմիշ ։

Ամենայարգարութիւն · թիւն · (գոյ) · բարեզարդութիւն և բարեկարգութիւն ամ հանգամանոք · գոհ՝ ղայէթ օրնըմլիլիքլէ · նիզամլըլըգ ։

Ամենայօժար · ‖ տես Ամենայորդոր՝ ըստ երկրորդ առմանն ։

Ամենանահատակ · (ածական) · քաջ ի նահատակս · գոհ՝ եէնիճի · պէհատիր ։

Ամենանուաստ · (ածական) · ամենևին նուաստ · յանագոյն · գոհ՝ փէք ալչագ · էնինա ։

Ամենաշահ · (ած) · ըստ ամի շահեկան · կարի օգտակար · ած, փէք ֆայիէլի · հասիէթլի։

Ամենաշահութիւն · թ ե ան · (գ ոյ) · անկշիռ շահ · լիութիւ բարեաց · ած, փէք ֆայիտէ · պոլլըգ ·

Ամենաշատ · ‖ տես Ամենայն։

Ամենաարշարող · (ած) · ամի իրօք, կամ զամենեսին չարչարօղ, որպէլ էր փարաւոն։

Ամենապանծալի · լ ը յ · ե ա ւ · ե ց յ · ե օ ք · ‖ տես Ամենապանծ ·

Ամենապատկապէս · (ն ա ֆ ի յ ս ր ա ֆ ա ն) · ամենապատիկ օրինակաւ · բազմօրինակաբար · ած · հէր թիւրլիւ թարդ իլլէ ·

Ամենապատուա · (ած) · այն՝ որ է պատուա կամ պատուաօղ ամենայնի, որ է ած · ած, հէփսինէ սէզէպ օլան ·

Ամենապարզած · ‖ տես Բարեչարմար։

Ամենապարկեշտ · (ած) · չոյժ պարկեշտ և համեստ · կարի ամօթխած · և կամ ամի մեծապատուց արժանի · ած · փէք ըրզէհլի · հիմմաթլը ·

Ամենապէտութիւն · թ ե · (գ ոյ) · ամենիշխան տէրութիւն ի վերայ ամենեցուն · ած · ամէն հիւքմ էտիէլիք ·

Ամենապէս · (ն ա ֆ ի յ ս ր ա ֆ ա ն) · ամի կերպիւ և իրօք · ած · հէր վէհմ իլլէ ·

Ամենապիտութիւն · (գ ոյ) · պիտանի գոյն առ ամի ինչ · ած · հէր շէյէ լայղմըլըգ ·

Ամենապոռնիկ · (ած) · լի պոռնկութիւք · անամօթ բոզ · ած, փէք գահփէ, ֆայիշէ ·

Ամենապաղատութիւն · թ ե ան · (գ ոյ) · առատ պաղատելութիւն · բերք ամի պաղտց · ած · պէթ պէրէքէթ ·

Ամենառատաբինասէր · սիրի · ա ւ · ա ց յ · օ ք · (ած) · չոյժ առատաբինասէր · երկիւղած և բարեպաշտ · ած · ղէյատէ սինէէ ֆազիլէթ սէվէն ·

Ամենառատաբնի · Ն ո ւ յ · ե ա ւ · ե ց յ · ե օ ք · ‖ տես Առատաձիռ ·

Ամենաեպիսկոպոս · լ ը յ · ա ւ · ա ց յ · օ ք · (ած) · բնիկ և սեպհական · կամ երևելի · ած · փէք էօզ · սաբլէ ·

Ամենասէր · սիրի · ա ւ · ա ց յ · օ ք · (ած) · սիրօղ ամենեցուն · ած · հէփսինիէ սէվէն ·

Ամենատէրնչ-ձէլ · ա ւ · ‖ տես Ամենատէր

Ամենասրբազան · լ ը յ · իւ · ի ց յ · իւ ք · ‖ տես Սրբազնագոյն ·

Ամենասրբապէս · (ն ա ֆ ի յ ս ր ա ֆ ա ն) · իրրև ամենասուրբ · ամի սրբութիւք և անարատութեամբ · ած · փէք աղլղլիք իլլէ ·

Ամենասրբութիւն · թ ե · (գ ոյ) · ամենևին սրբութիւն · անարատութիւն · ած · փէք աղլղլիք · լէքէսիլլիք ·

Ամենասրբուհի · հ ւ ց յ · ե ա ւ · (ած) · ամենասուրբ կոյս · որ է յաւուրս մանկիլ ամենօրհ նեալ միշտ կուսին ՈՒր Աստուածածնի ·

Ամենաքանչելի · լ ը յ · ե ա ւ · ե ց յ · ե օ ք · ‖ տես Ամենաքաջ ·

Ամենավաճառ · լ ի · ա ւ · ա ց յ · օ ք · (գ ոյ) · վաճառօղ ի փոլոցի ամի իրաց մանուանց · փէրէզիկ · ած · եայմանը · չէրչի ·

Ամենավայէլլապէս · (ն ա ֆ ի յ ս ր ա ֆ ա ն) · կարի վայելչապէս և ձահղալիկ · ած · փէք եագըշըգլըձա ·

Ամենավաստակ · (ած) · չոյժ վաստակս աշխատասէր · վաստակաւոր չոյժ · ած · փէք եօրղան ·

Ամենավէր · (ած) · լի բազում վիրօք · վիրալից · ած · չօգ եարալը ·

Ամենավիշտ · (ած) · այն՝ յորում գտանի բազում վիշտ · ած · չօգ սըգընթըլը ·

Ամենաքեաս · (ած) · առաւել և կարի ճշմարտակաց · ած · փէք զարարլը ·

Ամենավասոյ · ‖ տես Ամենավնաս ·

Ամենավնդուվ · (ած) · վնդուվիչ ամենայնի · ած · հէփսինի ալթիւսթ էտէն · ‖ և տես Բազմավնդուվ ·

Ամենատատ · (ած) · տարօղ չինքեան՝ ընդհանրապէս ամի · ած, հէփսինի իչինէ ալան ·

Ամենատեսչութիւն · թ ե · (գ ոյ) · ամենահնամեծ տեսչութիւն ձեռնից · նախահնամութիւն · ած · ալլահըն ամմըի կէօզէթմէսի ·

Ամենատուն · (ած) · այն՝ յորում են ամի տեսակք անկոց · որպէս ասի՝ Ամենատունկ դրախտ · և այլն ·

Ամենատրտում · (ած) · չոյժ տրտմեալ · ած, փէք սիւքրիւթ · Եա · տրտմեցուցիչ ամենեցուն · ած · հէփսինի սիւքրիւթլէտէն ·

Ամենարար · լ ի · ա ւ · ‖ տես Ամենատեղծ ·

Ամենարարութիւն · թ ե · (գ ոյ) · արարչագործութիւն ամի · ած · հէփսինի եարաուրը ·

Ամենարի · (ած) · քաջ և արի · արիագոյն · զօրաւոր · տոկուն · ած · փէք եիլիթ · գուվվէթլի · տայանըգլը ·

Ամենաճաշ · (ած) · ճաշատուր չոյժ և մեծամասն · մեծաշուք · ած · փէք չէրէֆլի · միւքեէլլէֆ ·

Ամենաճարթամ · ‖ տես Ամենահարուստ ·

Ամենափափաքելի · լ ը յ · ե ա ւ · ե ց յ · ե օ ք · ‖ տես Ամենաեղծ ·

Ամենափթիթ · (ած) · բոլորովին փթթեալ, իբրև զծաղիկ բացեալ · գոշ, պլուսպլուս-Թիւն աչքըմբշ · չիչէքլենմիշ ·

Ամենաքնին, և Ամենաքննօղ · (ած) · քնինիչ ամենայն · գոշ, հէփսինի թէքթիշ էտէն ·

Ամենելև, կամ Ամենելևելի · (ած) · ելևէջի յայնմի ամենեցուն · գոշ, փէք աշխէտար ·

Ամենէքին · ‖ տես Ամենէքեան ·

Ամենընդարձակ · ի · աւ · ագ · ագ · (ած) · կարի յոյժ ընդարձակ · ամբաւելի · ամենատարած, ոմի ասի՝ Ամենընդարձակ կամք ·

Ամենիմաստ · ‖ տես Ամենիմաստ ·

Ամենիրաւ · (ած) · կարի իրաւացի · արդարացի յոյժ · գոշ, փէք հագէը ·

Ամենուրախարար · ի · աւ · ագ · ագ · (ած) · ամենայնիւ ուրախարար ամենեցուն · գոշ, փէք շազ էտէն ·

Ամենախտալից · լցի · իւ · իդ · իւք · (ած) · լի ամենայն ախտիւք · գոշ, հէր մարդ իլէ տօլու ·

Ամենաճեղուն · ‖ տես Ամենաճեղուն ·

Ամենայեղլա · ‖ տես Ամենադէտ ·

Ամենապիկար · ‖ տես Ամենապիկար ·

Ամենառատ · ‖ տես Ամենառատ ·

Ամենարար · ‖ տես Ամենաստեղծ ·

Ամենարժեայ · (ած) · այն՝ որ զամենայն ինչ արժէ · անգին · անզուգական · գոշ, պէհասըզ · թէքտէն ·

Ամենարմատ · (գոյ) · արմատ և պատճառ ամի · գոշ, հէփսինին քէօքիւ վէ սէպէպիւ · և · իբրև ածական վարեալ, նշանակէ հաստատեալ · գոշ, գաւիմ · միւհքէմ ·

Ամենառուեստ · ‖ տես Ամենառուեստ ·

Ամենարփի · ‖ տես Ամենարփի ·

Ամենէրջանիկ, կամ Ամենէրջանիկ · (ած) · ամենայնիւ երջանիկ և բարեբաստ · գոշ, փէք գուէթլու, սէաատլի · ‖ և տես Ամենէրանեան ·

Ամենէրջանկաբար } (ածք) որոշեալ ·
Ամենէրջանկապէս } տես երջանկաբար · ձոխապէս յոյժ · գ, զայէթ մուճլուզ իլէ ·

Ամենըմբռնող · ‖ տես Ամենակալ ·

Ամենիմաստաբար } (ածք) որոշեալ · իբրև
Ամենիմաստապէս } ամենիմաստ · տես իմաստութիւն, և մեծաւ խորհրդով · գոշ, փէք ալիմանէ · ագըլլանէ ·

Ամենիմաստուն · (հոլովի) · ‖ տես Ամենիմաստ ·

Ամենիշխան, կամ Ամենիշխան · (ած) կամ (գոյ) · տէր և իշխան բոլորից, որ է ած · և մարդ կարգեալ յայ իշխան ի վերայ բազմաց · գոշ, հէփսինէ հիւքմ էտէն · ‖ և տես Ամենազօր ·

Ամենողորմ, կամ Ամենողորմ · (ած) · ամենեցուն ողորմօղ · ամենագթած · գոշ, հէփսինէ մէրհամէթ էտէն ·

Ամենողորմաբար · (ածք) · անբաւ ողորմութեամբ, և գթութեամբ ամայնի · գոշ, նիհայէթսիզ մէրհամէթլիլիք ·

Ամենուանակ · ‖ տես Ամենուանակ ·

Ամենափիւռ · ‖ տես Ամենասփիւռ ·

Ամենօրհնակ · ‖ տես Ամենագան ·

Ամիճ · ամ՛ցայ, ամ՛ զ · ագ · ամ՛զք · (գոյ) · խորհիլ ի մտի, կամ յորոշ կամ փափուկ մտան ինչ երկար կազմեալ հաւաքիւք · իբր ծուռ կենդանեաց · գոշ, հայվանըն լօխ · եաղլը եէրլ ·

Ամիրայական · ի · աւ · ագ · ագ · (ած) · սեպհական ամիրայից · նախարարական · գոշ, պէյէ · փաշայա միւթէալիք ·

Ամիրայութեամբ · եցի · էա · էլ · (չէշտ) · ունել զիշխանապետութեամբ · ամիրել իբրև ամիրապետ · գոշ, պէյլիր պէյլի օրմագ ·

Ամիրայութիւն, կամ Ամիրութիւն · թեան · (գոյ) · ամիրայական իշխանութիւն · բդեշխութիւն · գոշ, պէյլիք · փաշալըգ ·

Ամիրացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · էլ · (անցոյշ) · ամիրայ և իշխան կացուցանել · հրամանատուր առնել · գոշ, պէյ, փաշա էթմէք ·

Ամպածնութիւն · թեան · (գոյ) · ծնանելն ամպոյ, և ծնանիլն յամպոյ · գոշ, գըսըրըն յօզղաւրմասը · գըսըրտան յօզմա ·

Ամպական · ի · աւ · ագ · ագ · (ած) · սեպհական ամպոյ և ամպոտութեան · գոշ, գըսըրա · գըսըրըղա միւթէալիք ·

Ամպաբեր · ի · աւ · ագ · ագ · (ած) · բերօղ եփօղ զամպ · խոհակերտ խորակաց և համադամաց · գոշ, էզմիշ թաամլայ փիշիրէն ·

Ամոխա · կամ Ամողխա · ի · իւ · իդ · իւք · (գոյ) կամ (ած) · անդադիւց · վերաբերեալ առ համառուածդս · ընտանի · ընդել · գոշ, պիլիշ պէյլինմիշ · ալըշըգ ·

Ամուսնաբար · (ածք) որոշեալ · իբրև ամուսին · ըստ օրինաց ամուսնութեան · գոշ, էհլ, զէվճ կիպի ·

Ամուսնակից · կցի · աւ · ագ · ագ · } ‖ տես
Ամուսնեայ · նէի · իւ · իդ · իւք · } Ամուսին ·

Ամքախտան · (ած) · բարեխտան · մեղմ, որպէս ասի՝ Ամքախտան օդ · գոշ, իթթիսալը · միւթէհտիլ ·

Ամբանիք • անաց, աք • (գոյ)։ յօրինուած համեմիք. հանդերձանք համեղութեան • պահ, թէքսիկ։

Ամբաւար • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ կազմիչ համադամաց • համեմիչ կերակրոց • պահ, թաւամ թէքսիկեան էակին։

Ամբեմ • եցի • եմ • ել • (ներգործական)։ Ես, եփել • մանաւանդ մարսել • պահ, փխիբ-ռիք • սխմոխրիք • հազմ էմիք։

Ամպաբեր • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ բեր-րօղ, յատուցանօղ ամպոց • պահ, պուղ-լութ չըզգալոն։

Ամպահարիւն • եցայ • եաց • իլ • (չեզոք)։ հար-ուածիլ յամպոց • իբր շանթահարիլ • պահ, պուղութոնն, եբլաբրբոնան վնասուելմագ։

Ամպահարութիւն, կամ Ամբահարութիւն • (գոյ)։ Ես, հարուած եկեալ յամպոց • ոսկի է կայծակին, շանթին • պահ, եբլաբրբում։

Ամպաձև • ‖ տես Ամպանման։

Ամպային • այնոյ • ով • ովք • (ածական)։ ասի և Ամպաւոր • սեպհական ամպոյ • յատուկ եկեղ յամպոյ • պահ, պուղութոն միութեամբ։

Ամպանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չեզոք)։ ամպ լինել • պահ, պուղութելնոնմագ։

Ամպաւոր • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ վա-րօղ զամպս, որպիսի է հողմն • պահ, պուղ-լութերբը սիբերն։

Ամպար • ‖ տես Ձամբար։ Ես, բոյս ինչ, և ծաղիկ նոր անուշահոտ յոյժ • պահ, ամպէր։

Ամպարտ • ‖ տես Ընդարտ։

Ամպացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ներգործական)։ տալ ամպանալ • դարձուցանել իբր յամպ ջրային • պահ, պուղութ կիսպի էթիմք։

Ամպափայլ • (ածական)։ իբրև զամպ փայլեալ, կամ փայլեցուցիչ ամպոց • պահ, պուղութ կիսպի փարեցոյան • պուղութերբը փարեցոան

Ամպեայ • պէի, իս • իլ, իւք • } (ածական)։
Ամպեղէն • ղինի, աւ • աց, աք • }
կաղմեալ յամպոյ, կամ ամպով • ամպային • պահ, պուղութոան։

Ամպեմ • եցի • եամ • եալ • (չեզոք)։ գումա-րիլ իբրև զամպս առ ի ոեղալ • ամպա-նալ • պահ, պուղութելնոնմագ։

Ամսակէս • (ածական) կամ (գոյ)։ կէս ամսոյ • պահ, եարբում այ • սպըն եարբոսը։

Ամսային • այնոյ, ալ • ոց • ովք • ‖ տես Ամսական։

Ամսահասանջ • (գոյ)։ նահանջ, կամ յետս մնալն ամսոյ • յառաջելն ամսոյ միոյ ազգէ քան զմիւսսն։

Ամսապակաս • (ածական)։ այն՝ որ պակասուոր է ամսոյ իւիք քան զսովորական չափն • պահ, էքսիք այլը։

Ամսառոն • ի, իւ • իոյ, իւք • (գոյ)։ ոոճն կամ հանդէս յամսագլխի • կաղանդ ամ-սոյ • պահ, այ, եբլ պաշբ զինէթի։

Ամսաւոր • } ‖ տես Ամսական։
Ամսեայ • }

Ամսագլխի • գլխոյ, իւ • իոյ, իւք • (ածական)։ կարի առաջ • առաջի անքոյմ • յամսահատագոյն • պահ, փէք գալի, էմին։

Ամսագործ • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ ամսոյ և ամսաբերն շինակաւ • պահ, գալի վէ եփքսէք եափըլմըշ։

Ամսակողմն • մանի, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ կողմն ամսոյն, կամ ամսուան քաղաքի • պահ, գալէնին, մէվլէքէթին գալիլիք թարաֆը։

Ամսաձև • ի, իւ • իոյ, իւք • (ածական)։ նման ամսոյ, կամ ամսոյն • ամսական • պահ, գալէ միասլի։

Ամսամսահիմ • եցայ • եաց • իլ • (չեզոք)։ ամսոյ և անքոյմ պահիլ • պահ, էմին սագլանմագ։

Ամսաոպատ • ի, աւ • աց, աք • (ածական)։ քաջ և ամսոյ պատօղ, և պատեալ • պահ, սըգը սարան, սարըլմըշ։

Ամսապատեմ • եցի • եամ • եալ • (ներգործական)։ քաջ և ամսոյ պատել • շրջափակել • և ամսոյ ածուկ առնել • պահ, սըգը սար-մագ, սագլամագ։

Ամսապէս • (ածական) (ածական)։ պնդապէս • քաջապինդ • պահ, սըգըշա։

Ամսավերարկու • (ածական)։ ամսուն վերար-կօղ, պատօղ • ամսապատ • պահ, սըգը սարան։

Ամսացոյց • (ածական)։ ամսոյ • պնդակամ, այն՝ յորում լինի ամսանալ, որպէս ասի ամ-սացոյց լսատ, և այլն։

Ամսափակուածի • թէ • (գոյ)։ շրջելնակի ամսուն • պատսպարութի • պահ, գալիճէ գափամա, սէտա էմիմ։

Ամսոցանի • նոյ, եաւ • (գոյ)։ է ածանց-եալ յոշնականակերս մանկամարդ անէ, և նշանակէ ամսոցագ • պահ, գալէլէր։

Ամսոցիկ • ցկի, աւ • աց, աք • (գոյ)։ փոք-րիկ ամսոց • բերդակ • պահ, գալէձիք։

Ամօթալէնաւութի • ‖ տես Ամօթասաւութի։

Ամօթերես • (ածական) կամ (ներգործական)։ որոյ երեսքն ծածկեալ են ամօթով • խոյտա-ռակ • պահ, բրեսվոյ • ձարբիս։

Ամօթլեաց, կամ Ամօթլեաց • ‖ տես Ամօթասած։

Ամեհազածութիւն • ‖ տես Ամեհասածութիւն։

Ամբենաւոր • ի, աւ • ից, ք • (ած) Ամբենաւոր • ՙ կամ (գոյ)։ ունօղ յինքեան զպլբեսբենան, ոյոլ է քերականն առլոյոց։

Ամբ • ու • ու • ուց • ուք • (գոյ)։ Նա, է անուան առաջին ժամուն առնջեան, զոր տես ՚ի բառն Ջամ։

Ամբաստալ • տեղ, եղբ • ‖ տես Արուսեակ։

Ամբեկիրեք • ‖ տես Ամբեկուեր։

Ամբեկուեր • միջից, ք • (գոյ)։ միջին վայրք պղեցից • սահմանք և ձանապարհք ընդ մէջ պղեցից • գաշ, պաղ օրթասընտաքի եօլ։

Ամբենամ • ‖ տես Ամբանամ։

Ամբուեէտ • ‖ տես Ամբաւէտ։

Ամբորեմ, կամ Ամբաւորեմ, կամ Ամբեւորեմ • եցի • եա • եալ • (չէշտ)։ ընդ պղեաւուն յանդիման լինել մեծի ումեք, և ողջունել • զալ յառեան հրաւիրանաւ • գաշ, չէֆագ վազքիը հուզուբա չըգմագ, կէլմէք։

Ամբոնամ • ի, աւ • ից, ք • ‖ տես Ամբոխ։

Ամբոխ • ասի յԱմբոխ, կամ յԱմբեւա կալ • ‖ իբր պատրաստիլ ՚ի վերառնալ • կամ վերառնուլ զտուս և կարկառիլ առ ՚ի լսել • գաշ, ուզանըզ առւմագ։

Ամբաննաբար • (ներքոյ որոյհոն) • պլլովք բանիւք • տարբեր կամ օտար բանիւ • գաշ, իսոնիլաֆ իւզրէ։ Նա, պլլաբանութիւն • առակաբանութեամբ • գաշ, մէճազէն։

Ամբար • (ներքոյ որոյհոն) • պլլով կերպիւ • պլլազգ • գաշ, պաղագա թարզ • զպլբը եւ ւզոէն։

Ամբարբառ • (ած) • այն՝ որոյ բարբառն է պլլազգ և օտար • գաշ, պաղագա սէզլիւ, լեսանլը։ ‖ ևս տես Ամբառն։

Ամբարութիւն • թեան • (գոյ)։ պլլաբանգոլն • ՚ի բնէ զանազանութիւն ըստ հուութեն • գաշ, պաղագա զաթ օլմասը։

Ամբագոյ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ է հակառակն Ձայնիս Ջամագոյ, որ է հնաբեալ յարեանատոյ • իբր այն՝ որոյ գոյութիւնն կամ էութիւնն է պլ • ուշ էակից։

Ամբագոյութիւն • թեան • (գոյ)։ է հակառակն Ձայնիս Ջամագոյութիւն, իբր օտարագոյութիւն։

Ամբագործ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ գործօղ զպլլանգակս և զանարժանս • յայտնի չարագործ • գաշ, մինասխսկեթսիզ ֆէնա իշ իշլէյէն։

Ամբագանութիւն • թեան • (գոյ)։ պլլագանելն • ժողովանութիւն • գաշ, բէնկի տէյիշլիլիկ։

Ամբազգապէս • ‖ տես Ամբազգաբար։

Ամբալն • զին, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Ամբազգի։

Ամբախաձանութիւն • թեան • (գոյ)։ օտար խառնուրդ ինչ • գաշ, պաղագա գարըշըգլըգ։

Ամբախելիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ)։ յայլոյ խելս լինել • գաշ, չըլարըմագ։

Ամբախորհ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն՝ որ զայլ ինչ խորհի • գաշ, պաղագա չէյ սուշիւնէն։

Ամբակաբանեմ • ‖ տես Ամբաբանեմ։

Ամբակամք • մայ • օք • (գոյ)։ պլլև պլլ յօժարութիւն կամայ • գաշ, պաղագա պաղագա միւբաա, իսթէք։

Ամբակարծիք • ծեայ, եօք • (ած)։ այն՝ որ է յօժար կարծիս • ունօղ պլլ կարծեաց • գաշ, պաղագա թախմինլի։ ‖ և տես Ամբափաս։

Ամբակդէն • ‖ տես Ամբաղդէն։

Ամբակերպաբան • ի, աւ • ից, ք • ‖ տես Ամբակերդ։

Ամբակութիւն • թեան • (գոյ)։ տարբերութիւն • պէսպիսութիւն • գաշ, ֆարգ • ‖ և տես Ամբայլութիւն։

Ամբաձայնիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ)։ պլլաձայն լինել • անմիաբան գաանիլ • գաշ, իսթէքֆագսըզ օլմագ։

Ամբաձևապէս • (ներքոյ որոյհոն)։ պլլաձև կերպիւ • տարբեր հանգամանօք • գաշ, պաղագա թարզ իլէ։

Ամբաձևեմ • եցի • եա • եալ • (չէշտ)։ պլլ և պլլ կերպիւ ձևացուցանել • յարմարել • գաշ, պաղագա թարզ իլէ պիչիմլէմէք, ապտուբուրագ։ ‖ և տես Ամբակերպեմ։

Ամբայլագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ կարի պլլայլ • պլլափոխակալ • գաշ, պիւսպիւթէյնն թէպտիլ օլմուշ։

Ամբայլական • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ այն՝ որ կարէ պլլայլել • պլլայլօղ • գաշ, տէյիշտիրէն • թէպտիլ էէն։ Նա, պլլայլելի • դիւրափոխոս • գաշ, պիզգալաբ։ ‖ և տես Ամբայլակ։

Ամբայլակից լինել • ‖ ղոյգ ընդ պլլամ պլլայլել • գաշ, թէպտիլ օլմագ։

Ամբայլանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Ամբայլիմ։

Ամբայլապէս • (ներքոյ որոյհոն)։ ‖ տես Ամբազգ։

Ամբայլասեռ • ‖ տես Ամբլև պլլ։

Ամբայլելի • լւոյ • եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Ամբայլելուկ։

Ա֊յլայլմանց֊ի, իւ֊ից, իւք֊ ‖ տե՛ս Ա֊յլափառ

Ա֊յլայլուածք֊ · լման · ամբ֊ · անց֊ · ամբք֊ ‖ տե՛ս Ա֊յլայլութիւն։

Ա֊յլանամ֊ ացայ֊ ցի֊ր֊ալ֊ ‖ տե՛ս Ա֊յլայլեմ։

Ա֊յլանդակաբար֊ · (ռ֊ից֊ որ֊ոց֊ոյ) · պլանդակի ինն կերպիւ֊ · պլանդակութիւ֊ · ֆռ֊, օրանսըզմա֊ վինասիպէհմիզիկ իւէ֊։

Ա֊յլանդակագէտ֊ն֊ · գուռնի֊, իւ֊ · ից֊ · իւք֊ · (ա֊ծ֊) · կարի պլանդակ֊ · առաւել անհմ֊ութեամբ և անվայել֊ · ֆռ֊, փիւք վինասիպէհմիզ֊ · հագըշըգըրլը֊։

Ա֊յլանդակական֊ · ‖ տե՛ս Ա֊յլանդակ֊։

Ա֊յլանդակաւեսիլ֊ · (ա֊ծ֊) · պլանդակ և հիանալի աեւոլեամբ֊ նորաաեսիլ֊ · ֆռ֊, աշալ աշալիպ կէօսթէրիշլի֊։

Ա֊յլանդակափառ֊ · ‖ տե՛ս Ա֊յլափառ։

Ա֊յլանդակութի֊ · թի֊ · (գ֊ոյ) · պլանդակ և անվայել գոլն֊ · ֆռ֊, վինասիպէհմիզլիւ֊ լիք֊ · պէհլիք֊ · Ես֊, իբր մերաբաաեսանութիւն֊ · յանդգնութիւն֊ · ֆռ֊, մալըաըլըգ֊ · անկսիզլիք֊։

Ա֊յլաշարժ֊ · լ֊, իւ֊ · ից֊ · իւք֊ · (ա֊ծ֊) · ոչ ինքնաշարժ և անձնիշխան֊ · յայլոյ շարժեալ֊ · ֆռ֊, պաշգաաըլնաան թէփրէնէն֊։

Ա֊յլաշարժութի֊ · թի֊ · (գ֊ոյ) · յայլոյ շարժիլն֊ · օտար կամ արտաքին շարժումն֊ · ֆռ֊, պաշգաաըլնաան թէփրէնմէ֊։

Ա֊յլաշխատհեայ֊ · հէի֊, իւ֊ · եայց֊, եօք֊ · (ա֊ծ֊) · այն՝ որ է յօտար աշխատիւ֊ · ֆռ֊, եապանմէ֊ · էձնապէ֊։

Ա֊յլաշուն֊ · (ա֊ծ֊) · իբր օտար֊ · անհաաարզաա֊ · ֆռ֊, աալընտան ազըըն֊։

Ա֊յլաշուրթն֊ · (ա֊ծ֊) · այն՝ որոյ ա֊յլ է բերանն, և ա֊յլ սիրան֊ · հրկիզեալ֊ · ֆռ֊, աղզը֊ · ճիւրէյի պիր օլմայան֊։

Ա֊յլաշրջեմ֊ · եցի֊ · եա֊ · ել֊ · (ներգործ֊) · շրջիլ֊, դարձուցանել այոր անդր֊ կամ յայլ կերպ֊ · ֆռ֊, էօմէկ պէրլի֊ պաշգա թաըզա չէվիրմէք֊։

Ա֊յլաաեսակ֊ · լ֊, աւ֊ · աց֊ · զք֊ · ‖ տե՛ս Ա֊յլաատաղ֊։

Ա֊յլաաոհմիկ֊ · մի֊, աւ֊ · աց֊ · զք֊ · ‖ տե՛ս Ա֊յլացեղ֊ · · ·

Ա յսպէսօրէն ։ կամ Ա յսպիսիօրէն ։
Ա յսպիսաբար ։ կամ Ա յսպիսիսաբար ։
Ա յսպիսօրէն ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։
(Խոչ. որոխոն) ։ այսպէս ։ այսպիսի օրինակաւ ։ կերպիւ ։ պէս ։ պէսպէս ։ պէսպէսիկ ։ պէսպէսիսիկ ։

Ա յսքան ։ Նւազ կամ Նոյ ։ Եաւ ։ Եաց ։ Եօք ։ ‖ տես Ա յսքան ։

Ա յսօրեան ։ (Խոխրէս հոլովի) ։ ‖ տես Ա յսօրեայ ։

Ա յսոյգ ։ աւուր ։ ‖ տես Ա յսուր ։

Ա յսուսա ։ կամ Ա յդուսա ։ ‖ տես Ա յսի ։

Ա յսուցանեմ ։ աւուր ։ տի ։ եմ ։ եալ ։ (անոյշ) ։ տալ այանալ ։ աւուրցանել ։ ած ։ շնշխմիկ ։ գաղափարմամբ ։

Ա յսուցումն ։ ցման ։ ‖ տես Ա յսուսին ։

Ա յտիմ ։ ‖ տես Ա յտանուն ։

Ա յրակերպ ։ ‖ տես Ա յրատեւ ։

Ա յրակերպեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ (Ներգործ) ։ այրակերպ առնել ։ ձեւացուցանել ։ ի կերպարանս մարդոյ ։ ած ։ առասպելաբանել ։ օգմամբ ։

Ա յրակին ։ կնոջ ։ կանանց ։ կանայք ։ նանց ։ ամբք ։ (ածական) կամ (գոյական) ։ այն՝ որ իւրմէ հանդիպողացն այր և կին ։ որ և Աբուեգասի ։ և կամ իբր կանաչ նեղբինացեալ ։ ած ։ հէմ առեմ վէ ավրեմ ։

Ա յրակորոյս ։ (ածական) ։ այն՝ որ է առեթ կորուսանելոյ զայր իւր ։ կամ պատճառ մեղաց նոր ։ այն՝ որ Ա յրակորոյս ևայ ։ ած ։ գօճասըրը իմիմիկէ սեպհ օլան ։

Ա յրանման ։ ‖ տես Ա յրատեւ ։

Ա յրապատկեր ։ ‖ տես Առնապատկեր ։

Ա յրապէս ։ ‖ տես Ա յրաբար ։

Ա յրասիրտ ։ սրտի ։ աւ ։ ացի ։ եք ։ (ածական) ։ ունող զսիրտ և զարիւնէ առն մարդոյ ։ որ ասի զինուոյէ ։ ած ։ էքէկէ առամ կիսի եիւրեկըն ։

Ա յրասպանութիւն ։ ‖ տես Մարդասպանութիւն ։

Ա յրեաց առնել ։ ‖ այրել աւերել ։ ած ։ եագմագ եըգմագ ։

Ա յրեացուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (անոյշ) ։ տալ այրանալ ։ յոյր կատարեալ հասուցանել ։ կամ արիացուցանել ։ ած ։ պալիդ էթմէք ։ եիւրեկ վէրմէք ։

Ա յրեղական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ եք ։ (ածական) ։ ունող զարտուղութիւն այրելոյ ։ այրիչ ։ ած ։ եագըճըլըգ գուտրեմի օլան ։

Ա յրեցուղի ։ թե ։ (գոյական) ։ զերուի և ներգործ ծուի այրելոյ ։ ած ։ եագըճըլըգ ։ եագմասըր ։

Ա յրեցուցանեմ ։ ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ ‖ տես Ա յրեմ ։

Ա յրընտիր ։ (ածական) կամ (գոյական) ։ այն՝ յորում է այր կամ արք ընտրանաւ ։ ընտիր ընտիր մարտիկք ։ ած ։ սէչիլմիշ եէյիտլէր ։

Ա յրիկ ։ ‖ տես Ա յրուկ ։

Ա յրիմ ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ ‖ տես Ա յրիանամ ։ Եա ։ է կրաւորականն ներգործական բայիս Ա յրեմ ։

Ա յրիչ ։ ըչի ։ աւ ։ ացի ։ եք ։ (ածական) ։ այն՝ որ այրէ ։ կիզիչ ։ ած ։ եագան ։ եագըչը ։

Ա յրուեթիւ ։ ‖ տես Մարդկութիւն և Ա յրեսութիւն ։

Ա յրուց ։ ի ։ իւ ։ իցի ։ իւք ։ (գոյական) ։ սաստկագոյն մարմնոյ ։ այրիչն մարմնոյ յայտականանել եղեւնի ասեան ։ որ իբր քերելով փաթաթաւի ։ ած ։ եանմա ։ փէք կիձիչլի ։

Ա յրուք ։ (Խոխրէս հոլովի) ։ ‖ տես Ա յրեցած

Ա յցելականութիւն ։ ‖ տես Ա յցելութիւն ։

Ա յցելեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ ‖ տես Ա յց առնել ։

Ա յցեմ ։

Ա՝նաբուղ ։ ‖ տես Ա ղաբուղան ։

Անագանագոյն ։ գունի ։ իւ ։ իցի ։ իւք ։ (ածական) ։ կարի և առաւել անագան ։ ած ։ փէք կէձ ։ սօնրաքի ։

Անագանալար ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ եք ։ (ածական) ։ անագան սերմանեալ ։ ած ։ կէձ էքիլմիշ ։

Անագանեղ ։ (ածական) ։ անագան ։ յետ ժամանակի եղեալ կամ ծնեալ ։ ած ։ կէձ օլան ։ սոնրան ։

Անագանեմ ։ եցի ։ եա ։ եալ ։ ‖ տես Անագանիմ ։

Անագանութիւն ։ թե ։ (գոյական) ։ անագան գոլն ։ անագանիլն ։ ած ։ կէձ գալմասը ։

Անագանաւանն ։ ման ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ (ածական) ։ անագան ուսանօղ ։ ի հասուն հասակի կրթեալ յուսանն ։ ած ։ կէձ ։ պէչիրիլմիշ եէրլիկէն ։

Անագաւրինութիւն ։ ‖ տես Անագաւրութիւն ։

Անագաւրուն ։
Անագաւրուն ։ ‖ տես Անագաւրն ։

Անագաւրութիւնագոյն ։ գունի ։ իւ ։ իցի ։ իւք ։ (ածական) ։ առաւել և կարի անագաւրոյն ։ ած ։ փէք զալըմ ։ մէրհամէթսիզ ։

Անազան ։ ի ։ իւ ։ իցի ։ օք ։
Անազատական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ եք ։ (ածական) ։ եա ։ այն՝ որ չէ ազատագրի ։ ասկական նուաստաստահմ ։ ած ։ ասըլսըզ ։ հագիր ։ ալչագ ։ եա ։ անմարդի ։ ամարդի ։ ած ։ խօրեամ ։ թէրսլիկէսիզ ։

Անազատականութիւն ։ թե ։ (գոյական) ։ տմարդի ագահութիւն ։ ժլատութիւն ։ ած ։ նէքէսլիք ։ խասլըլըք ։

Անձաւահիկ • (–ծ) : անձաւատական • անձրգ • նուաստ • գաճ՝ տլչագ :

Անձաւաւեթիւն • թեան • (գ•յ) : պակասաւեթիւն ազատաւեթիւն • նուաստաւեթիւն • ծառայաւեթիւն • և ապատահմնեթիւն • գաճ՝ էանալըգ • հագարեթ : Եա՝ անձաւատականաւեթիւն • ուղղաւեթիւն • գաճ՝ նեքգելիք : Եա՝ գուեհկաւեթիւն • ամարդաւեթիւն • գաճ՝ խօրեսաթլըգ :

Անձաբմնաբար , կամ Անձաբմնաբար • }
Անձաբմնապէս , կամ Անձաբմնապէս • }
(ձ•ի•յ որ•ի•ն) : անազդի ամարդաւեթիւ՝ և անհամբոյր բարուք • բաւան, և բանի • անխնայ • գաճ՝ զանգամ • խըլայնեթիւ :

Անձգաբար • (ձ•ի•յ որ•ի•ն) : իբրև անազդի • անարի վատաւեր • գաճ՝ կեվշեգելիք իւր :

Անձգական , և Անձգային • (–ծ) : այն՝ որ չէ համաբեաւ յաձգահամարի , որ ասի զնեգելիս եղնէ :

Անձգակցաւեթ • թե • (գ•յ) : օտարաւեթիւն յաձգակցաւեթ • անհարազատաւեթ • գաճ՝ ագրատպա օշմանս :

Անձգ • (–ծ) : այն ամ՝ որ լինի առանց ազդելոյ • յեզակարծ • գաճ՝ նամանեւամ՝

Անձգական • ի , աւ • ացի , աք • (–ծ) : այն՝ որում չազդէ զնաս կամ անվնգրգռօգելի • գաճ՝ հիշ պիր չէյ թէէսիր եմձէյէն :

Անձգակիմ • էցի • եմ • էլ • ‖ աես Անձգակիմ՝

Անձգողական • ‖ աես Անձգակ :

Անձգնաւականաւեթ • թե • (գ•յ) : պակասաւեթիւն աղնաւական բարուց • ամարդաւեթիւ • գաճ՝ խօրեսաթլըգ • խզանաբզըլըգ :

Անձանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէչդ•) : անաւել լինել • անհամանալ • գաճ՝ թաւզսալ օշմագ • թաճաբզըլանմագ :

Անձլկած • (–ծ) : ոչ ալեկոծեալ • խաղաղ • հանդարտ • գաճ՝ ֆաւթմաձնաբզը • լիմման : Եա՝ իբրև մակբայ վարեալ ի բանս ինչ , նշանակէ առանց ալեկոծաւեթ • խաղաղաւեթեամբ • գաճ՝ ֆաւթմաձնաբզըլը իւր :

Անձոյժաբար • (ձ•ի•յ որ•ի•ն) : առանց ախորժանաց , կամ հաձաւեթ • գժկամակաւեթեամբ • գաճ՝ պլի իսթէյլը իւր :

Անձոյժական • ի , աւ • ացի , աք • }
Անձոյժելի • լ•յ , եաւ • եայ , եաք • }
‖ աես Անձոյժ , և Անձոյժակ՝

Անձոյժելաւեթիւն • }
Անձոյժաւեթիւն • } թեան • • • • }
Անձոյժաւել • ժ•ան , ամբ • անց , ամբք • }
(գ•յ) : անձոյժակ գոլն • գժկամակաւեթ •

չկամաւեթ • գաճ՝ հաբմ էեմէմէ խօչանմամա :

Անձոխագոյն • գաւել , ի • լոյ , լաք • (–ծ) : առաւել և կարի անձոխ • գաճ՝ փէք , ասլա իլլէթմիշ :

Անձոխաձին • (–ծ) : անձոխաբար ծնեալ • գաճ՝ իլլէթմիշ , մարազըզ տօղմուշ :

Անձոխականաւեթ • ‖ աես Անձոխաւեթ :

Անձոխակից • կցի , աւ • ացի , օք • (–ծ) : այն՝ որ ոչ լինի վշտակից ցլըտ • անկաբեկից • գաճ՝ մէրհամէթսիզ :

Անձոխակցաւեթ • թե • (գ•յ) : անվշտակից գոլն • անկարեկցաւեթ • գաճ՝ մէրհամէթսիզլէք :

Անձոխանալի • (–ծ) : ոչ անկեալ ի նեղքոյ ախտից մարմնոյ և հոգւոյ , որպէս ասի՝ Անձոխանալի բանն աստուած :

Անձոխանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէչդ•) : անձոխ գտանիլ • ազատ լինել յախտից հոգւոյ և մարմնոյ • գաճ՝ մարազըզ , իլլէթմիշ օլմագ :

Անձոխապէս • ‖ տես Անձոխաբար :

Անձոխաւորութեի • ‖ աես Անձոխաւեթ :

Անձոնձելի • լ•յ , եաւ • եայ , եաք • } (–ծ) :
Անձոնձ • ի , աւ • ացի , աք • }
այն՝ զոր չէ մարթ ածել յինքն , կամ թեքել • անկորանալի • գաճ՝ էյիլմեզ :

Անձկնածաբար • } (ձ•ի•յ որ•ի•ն) : ա-
Անձկնածապէս • } ռանց ակնածելոյ • անխոհ • գաճ՝ թէքգիլ փախզէ :

Անձկնածող • ի , աւ • ացի , աք • (–ծ) : չակնածող յոմանէք • անպատկառ • աներկիւղ • գաճ՝ սէբեպսըզ • ուճանմայան • արսըզ :

Անձկնաւաւեթիւն • ‖ աես Անպատկառաւեթիւն :

Անձկնարկելի • լ•յ , եաւ • եայ , եաք • (–ծ) : այն՝ որում ոչ լինի համարձակ ակնարկել • անաւատանելի • գաճ՝ սէբեպսըզ պագըլմայան , կէօրլէմէյէն :

Անձկնարկուն • կման , ամբ • անց , ամբք • (գ•յ) : անաւես առնելն • գաճ՝ կէօրմէզլիկ վաւրմա :

Անձկնկալի • ‖ աես Անձկնկալի :

Անձկնկալաւեթ • թե • (գ•յ) : անձկնկալոյ գոլն • ոչ ակնաւնելն • գաճ՝ ումմասաւ օլմամա

Անձհ • ‖ աես Աներկիւղ :

Անձղաղ • (–ծ) : այն՝ որ չէ ազաղեալ • չյազեալ աւ ի կակղել • գաճ՝ սէվիլմէնմիշ :

Անձղաչաւոր • ի , աւ • ացի , աք • ‖ տես Անձղեբսալի :

Անձղեբսալի • լ•յ , եաւ • եայ , եաք • ‖ աես Անձղ :

Անձղոսկ • ‖ աես Ազաբաղան :

Անաղէլի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) : Նա, այն՝ որ չէ յաղեալ ընդ ձնանիլն • գաղ, թեռզանմանիլ :

Անաղերս • (ած) : այն՝ յորում ոչ գոյ աղերս սական ինչ, որպէս ասի՝ Անաղերս բան, կամ :

Անաղերսել • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) : չընդունող աղերսից • անողոքելի • գաղ, բեզմա տկնեմիչեն :

Անաղմամուղ • (ած) : չունող զաղմամուղ • պայծառ • գաղ, գարանլեզուըլ փաբրլեթլը :

Անաղտական • լ • աւ • այ • օք } • ‖ տես Անաղտեղի • ղ-ոյ, եաւ • եայ, եօք } Անաղտ :

Անախտաւոր • լ, աւ • այ, օք • ‖ տես Անաղտ :

Անաղտութիւն • թիւ • (գոյ) : անաղտ գոլն • անաբասութիւն • գաղ, թէմիղլիք • փագլըգ :

Անաղօթք • (ած) : յեանեալ յաղօթից • ծոյլ յաղօթս • գաղ, խպատեթէ թէնսիլ :

Անաղօտաբոբոք • (ած) : անաղօտ բոբոք-եալ • պայծառ և անշէջ, որպես ասի՝ Անաղօտաբոբոք ճառագայթ , և այլն :

Անաղօտական • լ • աւ • այ • օք • ‖ տես Անաղօտ :

Անաղօտապէս • (յածէալ որոխումն) : իբրև անաղօտ • պայծառութեամբ • գաղ, այրընլըզ լիլէ :

Անաճական • լ • աւ • այ • օք } • ‖ տես Անաճեղի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք } Անաճ :

Անաճելութիւն • թեան • (գոյ) : չանիլն • նուազութիւն • գաղ, չօղալմամա :

Անամանակաբար • ‖ տես Անժամանակաբար :

Անամաչելի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • ‖ տես Անամաչ :

Անամբարհատաճութիւն , կամ Անամբարտաւանութիւն • թեան • (գոյ) : անհպարտութիւն • խոնարհամտութիւն • գաղ, ալչագ կէօնիւլլիլիք :

Անամբարտաւան • լ , իւ • իյ , իւք • (ած) : այն՝ որ չէ ամբարտաւան • ցածաւան • գաղ, միւթէվազի :

Անամբոխելի • լ-ոյ , եաւ • եայ , եօք • ‖ տես Անամբոխ :

Անամբոխութիւն • թեան • (գոյ) : անամբոխ գոլն • անխռովութիւն • գաղ, ասասաքլիք • բահաթլըգ :

Անամբողջախոհ • ‖ տես Բղջախոհ :

Անամեծագործ • (ած) : այն՝ որ ոչ հնարի ձեռնարկել առ ամ ինչ • իբր անհնգ • գաղ, հիւլէսիզ :

Անամուսնական • ‖ տես Անամուսին :

Անամօթաբար • (յածէալ որոխումն) : անպատկառաբար • լրբաբար և համարձակութեամբ • գաղ, ուեթանմայարագ • չէքինմիչէրէք :

Անամօթագոյն • գունի, իս • իյ, իւք • (ած) : կարի և առաւել անամօթ • գաղ, փէք ուեթանմազ :

Անամօթական • լ , աւ • այ , օք • ‖ տես Անամօթ :

Անայլակերպութիւն • թեան • (գոյ) : ոչ լինելն այլակերպ • համանմանութիւն • գաղ, թըպգըլըգ • պէնզերլիք :

Անայլայլ • լ , իւ • իյ , իւք • ‖ տես Անայլայլակ :

Անայլայլաբար , և Անայլայլապէս • (յածէալ որոխումն) : առանց այլայլութեան • անփոխանակութեան • գաղ, տէյիշլիլմիչէրէք :

Անայլայլական • ‖ տես Անայլայլակ :

Անայլայլութիւն • թեան • (գոյ) : անայլայլակ գոլն • անփոփոխութիւն • գաղ, տէյիշլիլմէ : Նա , զանգամասաորութիւն • գաղ, պէս պէրապէրլիք :

Անայլայլուկ • ‖ տես Անայլայլակ :

Անայլափոխ • ‖ տես Անփոփոխ :

Անայրելի • լ-ոյ , եաւ • եայ , եօք • (ած) : այն՝ որ չէ այրելի • գաղ, եանմազ :

Անայրեցող • լ , աւ • այ , օք • (ած) : այն՝ որ չէ այրեցող • գաղ, եագմազ :

Անայցելութիւն • թեան • (գոյ) : անայցելու և անօգնական լինելն • գաղ, եարըլմ՚ըսըզ , պիչարէ օլմա :

Անանապատ • լ , աւ • այ , օք • (ած) : այն՝ որ չէ անապատ • ոչ գտապարկածաւ յերկրաւորացս • գաղ, չէնիլիքլի :

Անանդորը • (ած) : այն՝ որ չէ անդորը • անհանգիստ • գաղ, պիհուզուրը :

Անանխայելի • լ-ոյ , եաւ • եայ , եօք • (ած) : այն՝ որ ոչ անխայէ • անաչառ • խիստ • գաղ, քէսքին • եավուզ • գըլյաք :

Անանկողին • (ած) : չունող զանկողին • գեանանխչոլ • գաղ, տէօշէքսիզ :

Անանձնասիրութիւն • թեան • (գոյ) : ոչ գոլն անձնասէր • ոչ ինդրելն զանձինն և եթ • գաղ, սասաք քէնտի փայտասընա պագմամա :

Անանձնասէր • լ , աւ • այ , օք • (ած) : չունող զանձն , այսինքն զդէմ առ անձին :

Անանձնագով • (ած) : այն՝ որ ոչ գովէ զանձն • ոչ անապարծ • գաղ, քէնտինին մէթհ էթմէյէն :

Անանձնյաղթութիւն • թեան • (գոյ) : չյաղթելն զանձն • անխաւսիրութիւն • գաղ, քէնտինին իզդէթլէմէմէ :

Անանձրև • լ , աւ • այ , օք • (ած) : այն՝

յոյսում չէիք անձրև։ ցանեք։ չոր • պահ՝ հետաքրքրաշարժ։ գործ։

Անանուանելի։ (ած)։ է մակդիր ՈՅ, որովհետև ոչ ոք կարէ դնել զանուն իսկական, զի է անասկզբնանելի։

Անանուանութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անանուն կամ անանուանելի գոյն ասասցուց։

Անանջատաբար • ‖ տես Անանջատապէս։

Անանջատական։ ի, աս։ աց, աք։ ‖ տես Անանջատ։

Անանջատակի։ ‖ տես Անանջատապէս։

Անանցական։ ի, աս։ աց, աք։ ‖ տես Անանցաւոր։

Անանցաւորութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անանց գոյն։ հաստնջենաւորութիւն։ պահ՝ էակեաց օրէնս։

Անանփոփ։ ‖ տես Անամփոփ։

Անաշխատաբար։ (հոմ. որպէսզան)։ առանց աշխատանաց և տաժանմանց։ դիւրաբար։ պահ՝ զահմիթսիզ։ գօրացեալ։

Անաշխատելի։ լոյ, հաս։ հաց, հաք։ ‖ տես Անաշխատ։

Անաշխատութիւն։ Թե։ (գոյ)։ պակասութիւն աշխատութեան և դիւրութիւն։ պահ՝ զահմիթսիզութիւն։ գօրացուցանել։ Ես, իբր անգործութիւն։ պահ՝ իշխիզութիւն։

Անաշխարհ։ (գոյ)։ ոչ այս աշխարհ, այլ վերին հանդիսանալն։ պահ՝ տխրեմ։

Անաչառաբար, և Անաչառապէս։ (հոմ. որպէսզան)։ առանց աչառանաց, և ակնառութեան։ անխիղճ։ անխնայ։ պահ՝ խաթարը կէօնիւլ պագմայարագ։

Անաչառական։ ի, աս։ աց, աք։
Անաչառելի։ լոյ, հաս։ հաց, հաք։
Անաչառ։ ի, աս։ աց, աք։
‖ տես Անաչառ։

Անասկանաբար։ (հոմ. որպէսզան)։ առանց ասկանաւորելի։ և անխնամաբար։ պահ՝ պօզուլմայարագ։ վէ մարազըզմա։

Անասկանագոյն։ գունի, իս։ իցի, իսք։ (ած)։ այն՝ որ կարի անասկանի է և անարատ։ պահ՝ փէք պօզուլմայամագ վէ թէմիզ։

Անասկանագործ։ (ած)։ գործօղ և առթօղ ի մէջ զանասկանութիւն, որ ասի զսուբբ գերեզմանին քրիստոսի։

Անասկանածին։ (ած)։ ծնօղ անասկանաձաբ, կուսութեամբ։ պահ՝ ազիզլիք, պիքիրլիք իւէ տօղուրան։

Անասկանամ։ ացայ։ ցիր։ աւ։ (ֆէշուտ)։

անասկան լինել։ զերծանիլ յասկանաւթենէ։ պահ՝ պօզուլմագ փափ օլմագ։

Անասկանացուս։ ‖ տես Անասկանելի։

Անասկանելի։ լոյ, հաս։ հաց, հաք։ ‖ տես Անասկան։

Անասչխատօղ։ ի, աս։ աց, աք։ ‖ տես Անասչխատ։

Անասչխատութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անասչխատ գոյն։ անզգուշութիւն։ յամառաւթիւն ի մէջ։ պահ՝ թէօվեկիզլիք։

Անասպատան։ ի, աս։ աց, աք։ (ած)։ չունօղ զասպատան կամ զտեղի ամրութեան։ պահ՝ սիփէրի, սըղընճագ եէրի օլմայան։

Անասպատաբաղձաւթիւն։ Թե։ (գոյ)։ բաղձալն առանձնութեան յանասպատ։ պահ՝ չէօլ եաղընըզլըղա արզու էտէն։

Անասպատաբնակութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անասպատաբնակ գոյն։ անասպատական կեանք։ պահ՝ չէօլտէ սաքին օլմա։

Անասպատագոյն։ գունի, իս։ իցի, իսք։ (ած)։ կարի անասպատ և անշէն։ խոպատաւերակ։ պահ՝ փէք չէօլ, խարապ։ վէրան։

Անասպատականութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անասպատական գոյն։ միակեցական կարգ։ պահ՝ ինղիվա։ զահմիլիք։

Անասպատակեաց։ եցի, աս։ ացաք։ ‖ տես Անասպատաբնակ։

Անասպատացին։ ացւոյ, ոյ։ ոց, ոյք։ ‖ տես Անասպատական։

Անասպատատունդ։ ‖ տես Անասպատատուն։

Անասպատացի։ ցւոյ, հաս։ հաց, հաք։ ‖ տես Անասպատաբնակ։

Անասպատացուցանեմ։ ցուցի։ ցո՛։ եալ։ (անցոյց)։ տալ անասպատանալ։ անասպատ և աւերակ կացուցանել։ պահ՝ չէօլ խարապ։ վէրան էեմէք։

Անասպատաւոր։ ‖ տես Անասպատական։

Անասպատութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անասպատ և ամայի լինելն։ և անասպատաբնակութիւն։ պահ՝ իշղիզլիք։

Անատաբ։ (ած)։ այն՝ որ չէ արժանի ապրելոյ վասն անառակութեան և խեղութեան։ անառակ կոյտ։ պահ՝ հաշամսյա լայըգսըզ։ արսըզ։ ըրդըզ։ Ես, իբրև մակբայ յատկեալ ի բայս, նշանակէ առանց ապրելոյ։ անգործ։ պահ՝ գործունէայարագ։

Անատակ։ (ած)։ ոչ ապտակեալ։ պահ՝ թօգաթլամամըշ։

Անաւա։ ‖ տես Անաւիկ։

Անաւաչնորդութիւն։ Թե։ (գոյ)։ անաւաչ-

Նորդ գոն • ինքնագլխաւեթիւն • պաշ, քէնեմի պաշընա օլմա։

Անառաւել • (ած) • ոչ առաւել քան ըզչափն • չափաւոր • պշ, գաւթար • էօլչիւլիւ։

Անառաւօտ • (ած) • չունօզ զառաւօտ կամ զոխ, որպես ասի՝ Անառաւօտ գիշեր• պշ, սապահը օլմայան։

Անառաքինաբար • (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • առանց առաքինութեան • կամ անխմաստաբար • պշ, ֆազիլէմեփէզ • ագբըզըզա։

Անառաքինի • նաց• եաւ• եաց, եօք • (ած) • ոչ առաքինի • անբարի • պշ, ֆազիլէմեի օլմայան։

Անառակեմ, կամ Անըռակեմ, և կամ Անառակեմ•եցի • եա՛ • եը• (չԷՂՏ) • զանձ• խանչէլ• որ ասի զիշոց•պշ, անղըրմագ։

Անառողջ • ի, իւ• ից, իւք • (ած) • այն որ չէ առողջ• հիւանդոտ• պշ, խաստա միճաղ։

Անառողջութիւն• թեան • (գոյ) • անառողջ գոն • խաստալեթիւն • պշ, խաստալըգ։

Անասաց • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Անասնի։

Անասացութիւն• թե• (գոյ) • իբր անխօսութիւն• պասմանէաւմն•պշ, սէօյլէմմէմ• սուս օլմա։

Անանձաբար, և Անանձապէս • (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • իբրև անասուն • նման անասնոց • պշ, հայվան կիպի։

Անանձաբոյծ • բուծի, ‖ տես Անանձանոյց։

Անանձագիտութիւն• ‖ տես Անանձազանցութիւն։

Անանձագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • անբանագոյն, կամ վատթարագոյն քան զանասունս • պշ, հայվանլարտան զիյաոտ հայվան, քէօթիւ։

Անանձագէմ • ‖ տես Անանձակերպ։

Անանձազոհութիւն• ‖ տես Անանձազենութիւն։

Անանձանձև • ‖ տես Անանձակերպ։

Անանձամեղ • ‖ տես Անանձազանց։

Անանձամիտ • ‖ տես Գրաստամիտ։

Անանձամոլութիւն• ‖ տես Անանձազանցութիւն։

Անանձապաշտութիւն• թե• (գոյ) • պաշտելն զանասուն կենդանիս, կամ պաշտօն անաս նագէմ կուտ• պշ, հայվանա, հայվան քիսվեթինեէ փաեթա թաֆըննմա։

Անանձապիղծ • պղծի, ‖ տես Անանձագէտ։

Անանձապղծութիւն• ‖ տես Անանձազանցութիւն։

Անանձական • ղինի, ‖ տես Անանձական։

Անանիկ • (գոյ) • փոքրիկ կամ անարգ անասուն, որ իւրէ սուացուած աղքատի ուրուք • պշ, հայվանճըգ։

Անաստուածաբար • (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • իբրև անաստուած, հեթանոսաբար• պշ, միւլհիւտի կիպի

Անաստուածագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի և խստաս անաստուածութիւն• պշ, փէք միւլհիւտի։

Անաստուածախօս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • իբրև զանաստուած, կամ ընդդէմ այ խօսող• պշ, միւլհիւտի կիպի ալլահա գարշը սէօյլէյէն։

Անաստուածասէր • սիրի, աւ • աց, ասիրաց • (ած) • յեանեաւ յաստիւթիւն• պշ, ալլահը սէվիյէն։

Անաստուածաւոր • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ աստուածաւոր• հեթանոսական• պշ, ալլահսուն այրըլմըշ։

Անաստուածպաշտութիւն• ‖ տես Անաստուածութիւն

Անարատական • ի, աւ • ից, ից • (ած) • ոչ արատական• իւգացեալ• և անաւտակ • չուսյատոտ • պշ, էէպսիզ • մէհանանէս։

Անարատամ• ացայ• ցիր• ալ• (չԷՂՏ) • անարի լինել • Թաւլանալ• պշ, կէվշէմիք։

Անարատաբար • ‖ (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • անարատապէս • ‖ բատաւեթի• մաքրապէս• սրբաբար • պշ, լէքէսիզճէ• Թէմիզճէ։

Անարատահի • (ած) • անարատ կոյս • սրբբատահի • պշ, լէքէսիզ• պիքիր։

Անարատած • ‖ տես Անարար։

Անարատական • ի, աւ • ‖ տես Անեղ։

Անարարիչ • ըչի, աւ • ից, ից • (ած) • այն որ չիցէ արարիչ կամ հնարիչ, որպես ասի՝ Անարարիչ չար, և այլն։

Անարարուած • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Անորակ։

Անարգաբար • (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • իբրև անարգ • անարգութիւն• և նուաստութիւն• պշ, իհթիպարսըզճա • հագըրմանէ։

Անարգագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի և առաւել անարգ• նուաստագոյն• պշ, փէք իհթիպարսըզ • էամա։

Անարգական • ‖ տես Անարգ։

Անարգամեծարութիւն• թե• (գոյ) • անարգա մեծար գոն• անարգելն զանարգս և զնուաստս • պշ, հագըրը կէօզէլէմէ։

Անարգամիտ • մտի, աւ • ից, ից • (ած) • անարգ մտօք• յեանամիտ • պշ, ալչագ • պօշ ֆիքիրլի։

Անարգելաբար, և Անարգելապէս • (ՀՈՓ• ՈՐՈՓՈՒ) • առանց արգելման կամ խափանց • պշ, էնկէլսիզճէ։

Անարգելական • ի, աւ • ից, ից • ‖ տես Անարգել։

Անարգիկ • (ած) • անարգագոյն • անարգ և ընչին յոյժ • պշ, փէք ալչագ, հագըր։

Անարդիւ • գլ • ‖ տես Անարգու։
Անարդոզասէր • ‖ տես Թշնամանասէր։
Անարդարագատ • ի, իս • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ ոչ առնէ դատաստան արդար • գտ՝ հագիւ չէրատաճ կէօրէչէն։
Անարդի • ‖ տես Անարդիւ։
Անարեգային • (ած) • մակդիր նախատական չարաչար, որ էր առանց լուսոյ արեգական։
Անարժանաբար, և Անարժանապէս • (ի՚ից՝ որ՚ից՝ ից) • առանց արժանաւորութեան • անարժանութեամբ • գտ՝ նալայըգ՚ա։
Անարժանագոյն • գունի, իս • ից • իւք • (ած) • կարի և առաւել անարժան • անպատեհ չոյժ • գտ՝ փեք նալայըգ։
Անարժանագործ • ի, իս • ից • ըք • (ած) • զանարժան և զպիղծ գործս գործօղ • գտ՝ նալայըգ • ֆէնա իշ իշլէյէն։
Անարժանագործութիւն • թէ • (գ՚ից) • գործելն զանարժանս և զպղծութիւնս • գտ՝ նալայըգ • ֆէնա իշ իշլէմէ։
Անարժանաւոր • ի, աւ • ից, ըք • ‖ տես Անարժան։
Անարժանաւորութիւն • ‖ տես Անարժանութիւն։
Անարժանի • նւոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անարժան։ Եւս՝ մինչ գրի Յանարժանի, իբրև մակբայ վարեալ, նշանակէ չանիբաւի • գտ՝ հագօսըդ եէրէ։
Անարիւաբար • (ի՚ից՝ որ՚ից՝ ից) • իբրև առանի • վատութեամբ • գտ՝ գօրգաչըդ՚ա, կէվշէնքլիք իլէ։
Անարիւագոյն • գունի, իս • ից, իւք • (ած) • անարիւ չոյժ • ակարագոյն • գտ՝ փեք գօրգաչ, եիւրէքքսիզ։
Անարիւական • ի, աւ • ից, ըք • ‖ տես Անարիւ։
Անարծաթասիրութիւն • թէ • (գ՚ից) • ոչ սիրելն զարծաթ • անընչասիրութիւն • գտ՝ թամահսըզլըգ։
Անարհեստ • ‖ տես Անարուեստ։
Անարձակ • ի, աւ • ից, ըք • (ած) • այն՝ զոր գժուարին է կամ անհնարին արձակել • գտ՝ էչօղլուլմէզ։
Անարմատացուցանելի • ցուցի • ցո՛ • էլ • (անց՚ող) • անարմատ կացուցանել • չարատցուցանել չարմատոց • գտ՝ քէօքսէն գէօքուլմէյէճ։
Անարուեստաբար • (ի՚ից՝ որ՚ից՝ ից) • առանց արուեստի և ճարտարութեան • անխարհդաբար • գտ՝ մարիֆէթսիզճէ • թէ՝ վէքքէլի։
Անարուեստաչէն • շինի, աւ • ից, ըք • (ած) • այն՝ որ չէ շինեալ մարդկային արուեստիւ • գտ՝ սանաթի իլէ եափըլմայան։
Անարուեստաւէտ • թէ • (գ՚ից) • անվտանգ արուեստի • գտ՝ մարիֆէթսիզլիք • ճէհլիլիք։
Անարտագակեր • ի • աւ • ից • ըք • (ած) • կերօղ զանաւագս • կեղտիքիչ, նուաստ անձանց և տառապելոց • գտ՝ հագիրլէրէ գուարէթսիզլէրէ սըգընըը վէրէն։
Անաւելաստացութիւն • թէ • (գ՚ից) • հեռի լինելն յաւելաստացութենէ • սակաւապատութիւն • գտ՝ գանահաթլըգ։
Անաւելի • ‖ Անաւելորդ • ի, աւ • ից, ըք • (ած)։
Անաւելորդ • ի, աւ • ից, ըք • չունօղ աւելի ինչ անձամբ • գտ՝ պայազը • սաֆի։
Անաւեր • (ած) • այն՝ որ չէ աւերակ • ապահով • գտ՝ խարապ, վէրան օլմայան։
Անափաղ • ‖ տես Աղաբաղն։
Անբաժանական • ի, աւ • ից, ըք • ‖ տես Անբաժան։
Անբաժանապէս • ‖ տես Անբաժանաբար։
Անբաժանելի • լ՚ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անբաժան։
Անբաժանութիւն • թէ • (գ՚ից) • անբաժանելի գոն՝ պէս պէս օրինակաւ • գտ՝ թագսիմ օլմայընմազլըգ։
Անբաժանօրէն • ‖ տես Անբաժանաբար։
Անբաժանել • (ած) • անբաժ և անմասն գտեալ • զրկեալ • գտ՝ փայսըզ, հագսըզ, մահրում գալմըշ։
Անբան • (ած) • այն՝ որ ոչ բանի • անդրբդուելի • գտ՝ գամի • գըմիլըտմազ։
Անբանաբար • լ՚ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անբանաբար։
Անբանութիւն • թէ • (գ՚ից) • անյաջողութիւն բանի • գտ՝ թալէհսիզլիք։
Անբաշաբար • (ի՚ից՝ որ՚ից՝ ից) կամ (ած) • ոչ բաշխել • առանց կշռոյ • և իբր անբաշադրելի • անխտան • գտ՝ սատէ՚ սաֆի։ ‖ Եւս տես Անբաշխ։
Անբաշապէս • ‖ տես Անբաշխապէս։
Անբաշաշխ • ‖ Անբաշխող • ‖ Անբաշխելի • լ՚ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անբաշխ։
Անբաշխատաբար • (ի՚ից՝ որ՚ից՝ ից) • առանց բաշխատութեան • անհամեմատ օրինակաւ • գտ՝ պիլմէթէշլիչէ։
Անբաշխատական • ի, աւ • ից, ըք • ‖ Անբաշխատելի • լ՚ոյ, եաւ, եաց, եօք • ‖ տես Անբաշխատ։

Անբաղդատութիւն. թե. (գ₀ւ)։ անբաղդատ և անհամեմատ գոլն. անհամեմատութիւն. պահ, պիմիսալըգ։

Անբակացեալ. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. (ածանց)։ այն՝ որ ոչ բաղկանայ ընդ այլեամ. անզօգելի. պահ, իմիթզահ էմիգէն։

Անբաղձելի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. (ածանց)։ այն՝ որ չէ բաղձալի. պահ, արզու օլմայան։

Անբամբասաբար. (մակբայ որոգման)։ անբամբաս և անդիմախօսելի օրինակաւ. պահ, զեմմ օլմայարագ։

Անբամբասելի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. ‖ տես Անբամբաս։

Անբանաբար, և **Անբանապէս**. (մակբայ որոգման)։ իբրև զանբան. անխորհրդաբար. պահ, հայվան կիպի. թէվէքքելի։

Անբանալի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. (ածանց)։ այն՝ որ ոչ բացեալ լինի. փակեալ. պահ, այչըլմազ։

Անբանական. լ, աւ. աց, օք. (ածանց)։ սեպհական անբանից և անբանութեան. պահ, հայվանա, հայվանլըգա մէնթէգելիք։ ‖ եւս տես Անբան։

Անբանանամ. ացայ. ցէ՛ր. ալ. (չէզցոյ)։ լինել իբրև անբան. արտաքոյ ելանել բանի. անմտանալ. պահ, հայվան կիպի օլմագ։

Անբառաչ. (ածանց)։ այն՝ որ ոչ բառաչէ, որպէս ասի՝ Անբառաչ գառն, և այլն։

Անբառնալի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. (ածանց)։ այն՝ որ ոչ բառնի. զոր չէ մարթ ի բաց առնուլ. պահ, գալըրըլմազ։

Անբարբառաբար. (մակբայ որոգման)։ անձառելի կերպիւ. անհառաչաբար. պահ, թահրիրսիզճէ։ եա, առանց բարբառելոյ. պահ, սէօյլէմէյէրէք։

Անբարբառելի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. ‖ տես Անճառ։

Անբարբառութիւն. թե. (գ₀ւ)։ անբարբառ գոլն. անձայնութիւն. պահ, սուս օլմա։

Անբարեգթութիւն. ‖ տես Անգթութիւն։

Անբարեկամ. լ, աւ. աց, օք. (ածանց)։ չնաշող զբարեկամ. պահ, տօսթում օլմայան։

Անբարեճաւութիւն. ‖ տես Անկարգութիւն։

Անբարեմտութիւն. թե. (գ₀ւ)։ կեղծաւորութիւն. չարամտութիւն. պահ, իկէնա իխլըրլըլըք։

Անբարեփառապէս. (մակբայ որոգման)։ չարթափառ մտօք. ոչ ողջմտութեամբ. պահ, իկէնա, էյրի իխլը իլէ։

Անբարժ. ‖ տես Անբաժ։

Անբաժանաբար. } ‖ տես Անբաժանաբար։
Անբաժանապէս. }

Անբաժին. ‖ տես Անբաժին։

Անբարիշտ. ‖ տես Ամբարիշտ։

Անբարկանալի. լ-ցյ, եաւ. եաց, եօք. (ածանց)։ ազատ ի կրից բարկութեան, որ է ՚ի՛՚ծ. և ասի զմարդոյ՝ իբր անբարկացող. հեզ. պահ, հօրքէլէնմէյէն։

Անբարկացողութիւն. } թե. (գ₀ւ)։ անբարկանալի կացող գոլն. չբարկանալն. հեզութիւն. պահ, հօրքէլէնմէմէ։

Անբարհաւած. ‖ տես Ամբարհաւած։

Անբարութիւն. թե. (գ₀ւ)։ բոլորովին պակասութիւն բարութեն. պահ, պիւսպիւթիւն իխլիզլըգ, քէօթիւլիւք։

Անբարուական. լ, աւ. ացի, օք. (ածանց)։ առանց բարուականի ինացեալ. պահ, խլուանըզլըգ. խլվըզվիզ։

Անբարտաւան. ‖ տես Ամբարտաւան։

Անբաց. (ածանց)։ ոչ բացեալ. փակեալ. անբանալի. պահ, գափալը։

Անբացակաց. լ, լու. լոյ, լուք. (ածանց)։ այն՝ որ ոչ կոյ ՚ի բաց. պահ, ուզաքտա տուրմայան։

Անբաւ. ‖ Նա, տես Ամբոխ։

Անբաւաբաժին. (ածանց)։ այն՝ որ յանբաւ անսպառ բաշխէ, կամ բաշխի, որպէս ասի՝ Անբաւաբաժին բարիք, ընծայք, և այլն։

Անբաւագոյն. գունի, լու. լոյ, լուք. (ածանց)։ կարի անբաւ և շատ. բազմապատիկ. պահ, փէք չօք։

Անբաւաղոր. ‖ տես Ամենաղոր։

Անբաւածաւալ. ‖ տես Համաչափուն։

Անբաւականելի. ‖ տես Անբաւելի։

Անբաւականութիւն. ‖ տես Անվախճութիւն։

Անբաւական. (մակբայ որոգման)։ անբաւ անգամ. յանբաւս. պահ, փէք չօք տէքա։

Անբաւախոհաց. (ածանց)։ այն՝ որում ոչ բաւէ տեսանէն հայել. պահ, կէօզլէ կէօրիւնմիդ։

Անբաւահրաշ. ‖ տես Գերահրաշ։

Անբաւանդակելի. ‖ տես Անբովանդակելի։

Անբաւանդակութիւն. թե. (գ₀ւ)։ անբովանդակելի գոլն. անպարագրութիւն. պահ, հօլչէյիչ, ապըլըմ սըզմամա։

Անբաւապատիկ. ական, աւ. ացի, օք. (ածանց)։ յանբաւս, կամ առաւելագոյն բազմապատիկ. պահ, պէն գաթ զիչտաէ, չօք։

Անբաւապարգև. (ածանց)։ առատապարգև. յոյժ, որ ասի զնմ։ Նա, յոյժ առատաձեռնէ. պահ, փէք պօլ վէրիմլի։

Անբաւապէս. (մակբայ որոգման)։ յանբաւս.

բաւս. անբաւութեամբ. անչափ. գոհ, հօլչիւսիւղէն։

Անբեկար. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ այն՝ որ է ազատ ի վճարելոյ զբեկար, այսինքն զհարկ ալքունի. գոհ, վերկի վերմիկէն։

Անբեկելի. } || տես Անբեկանելի։
Անբեկիչելի. }

Անբեղնաւոր. ի, աւ. ացի, օք. || տես Անբերդուն։

Անբերբունակ. ի, աւ. ացի, օք. || տես Անբեր։

Անբժշկաբար. } (մակբայ որոգման)։ առանց
Անբժշկապես. } բժշկութեան. անուղղելի ձեւով. գոհ, չարէսիպզէն։

Անբժշկութիւն. (գոյ)։ անբժշկելի գոլն. և անբժշկական ցաւ կամ ախտ. գոհ, չարէսիպզիք. վէ շիֆա օլմայաճագ աղլըը։

Անբծախօս. || տես Ամբծախօս։

Անբնական. || տես Անբնակ։

Անբնական, և Անբնաւոր. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ օտար ի բնութենէ. հակառակ բնութեան. գոհ, թապիաթման խարիճ։

Անբնականապէս, և Անբնաւորապէս. (մակբայ որոգման)։ անբնական և անսովոր օրինակաւ. արտաքոյ բնութեան. գոհ, թապիաթման խարիճ թարղ իլէ։

Անբնիկ. (ածական)։ ոչ բնիկ. անհարազատ. օտար. գոհ, ասըլ, էօզ օլմայան։

Անբոլորելի. լ-ոյ, եաւ. էաց, եօք. (ածական)։ այն՝ զոր դժուարին է բոլորել և բոլանդակել աչօք, որպիսի է արեգակն։

Անբողջ. } (ածական)։ այն՝ որ ոչ բողջոջէ։
Անբոյս. } կամ բուսազուրկ ինչ. յիւրմէ. գոհ, փիլոզ վէրմիկէն։

Անբուլ. || տես Անբաւ։

Անբուսանդակական. ի, աւ. ացի, օք. || տես Անբուսանդակ։

Անբուսանդակութիւն. թեան. (գոյ)։ անբուսանդակ գոլն. անպտղաբերութիւն. անասահմանութիւն. գոհ, էօզլէնէյէ, ազըլա կիրմիկզիլիք։

Անբուժողական. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ այն՝ որ ոչ կարէ բուժել, կամ օգնել. գոհ, շիֆա վէրմիկէն։

Անբուռ. || տես Անբեր։

Անբուսական. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ չունող զզօրութիւն բուսական, կամ անկական. գոհ, նաւսիթսըզ։

Անբուռ, կամ Անբռլալի. (ածական)։ ազատ ի ձմերային բքոյ. գոհ, թիփիսըզ։

Անբռնադատաբար. || տես Անբռնաբար։

Անբռնադատելի. լ-ոյ, եաւ. էաց, եօք. || տես Անբռնադատ։

Անբռնութիւն. թեան. (գոյ)։ ազատութիւն ի բռնութենէ. գոհ, զորտան, զուլումատան էմին օլմա։

Անբրդաբեր. ի, իւ. իդ, իւք. (ածական)։ ոչ բերօղ յիւրմէ զբուրդ. գոհ, եիւն վէրմէզ. եափաղըսըզ։

Անգած. || տես Անկած։

Անգաղափար. ի, աւ. ացի՝ կամ իդ, օք. (ածական)։ չունօղ զդիւալի գաղափար. անտպաւոր. հոգեղէն. գոհ, ըուհանի։

Անգայ. (ածական)։ այն՝ որ ոչ գայ ի խոնարհ. անխոնարհելի. գոհ, էյիլմէզ։

Անգայթագղ. || տես Անգայթ։

Անգայտական. ի, աւ. ացի, օք. || տես Անգայտ։

Անգայտացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (անցողական)։ տալ անգայտանալ. անօսրացուցանեմ. գոհ, սէյրէքլէթմէք. ինձէլթմէք։

Անգայր. ի, իւ. իդ, իւք. (գոյ)։ ցաւ գլխոյ կիսով մասամբ. գոհ, եարըմ պաշ աղրըսը։

Անգարշ. (ածական)։ այն՝ որ ոչ գարշի. գոհ, իքրահ էթմէյէն. եւս, այն՝ որ չէ գարշելի. գոհ, իքրահ օլունմազ։

Անգաւառ. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ օտարացեալ ի գաւառէ և ի տանէ իւրմէ. անաշխարհիկ. գոհ, ղարիպ։

Անգեղ, կամ Անգղ. (գոյ)։ ունկն անօթոց. ձաւմանգ. գոհ, գուլփ։

Անգեղաղէշ. } || տես Անգեղեայ։
Անգեղեցիկ. }

Անգեղեցկութիւն. || տես Տգեղութիւն։

Անգերան. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ չունօղ զգերան. գոհ, տիրէքսիզ. հաթըլըզլը։

Անգէօղ. (ածական)։ չունօղ զանպշական գիւղ. գոհ, քէօյսիզ։

Անգէս. (ածական)։ չունօղ զդէս. գոհ, գըլըսըզ. թիւյսիւզ։

Անգիթաբար. (մակբայ որոգման)։ առանց գթութենէ. անգթութիւն. գոհ, զալըմանէ։

Անգիթալի. լ-ոյ, եաւ. էաց, եօք. (ածական)։ այն՝ որ չէ արժանի գթութեան. գոհ, բահմ օլունմայաճագ։

Անգթելի. || տես Անգթայիկղելի։

Անգիտաբար. (մակբայ որոգման)։ առանց գիտելոյ. յանգիտս. և ազիտաբար. կամ իբր անգէտ ձեւանալով. գոհ, պիլմէմիշլիքէ. պիլմէմազլըքէն։

Անգիտական. ի, աւ. ացի, օք. (ածական)։ այն՝ յորում է անգիտութիւն կամ տգիտութիւն

ինչ, որպես ասի՝ Անգիտական խորհուրդ, մեղք, և այլն. ած, պիղծ, լեզվի միթէպիլիք.

Անգիտակութիւն. ‖ տես Անգիտութիւն.

Անգիտեմ, եցի, եաս, եալ, եալ, ‖ տես Անգիտանամ, ... ‖ նաև

Անգլխաւոր. ի, աւ. ապ, օք. (ած), այն՝ որ է առանց գլխաւորի. ած, պէսպիսի օրինակ.

Անգլուխ. (ած), այն՝ որ ունի գլուխ. անկարծան. ած, եւ վարքանոցական.

Անգծագիծ. գրի, աւ. ապ, օք. ‖ Անգծագրելի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած), այն՝ որ չէ մարթի գծագրել կամ պարագրել. անասհմանելի. ած, չիզը, էօլչիս ալմըշ կիբմիզ.

Անգծական. ի, աւ. ապ, օք. ‖ տես Անգծելի.

Անգնալի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած).

Անգնաց. ի, իւ. իյ, իւք. (ած), այն՝ ընդ որ գժուարին է գնալ. անկոխ. ած, կիսիլմէզ. կէչիլմէզ.

Անգոգ. (ած), չունող զգոգ՝ և զգոգաւոր տեղի. ողորկ, որպես ասի՝ Անգոգ մարմին, ծով, և այլն.

Անգոլ. ‖ տես Անգոյ.

Անգոհացողական. ի, աւ. ապ, օք. (ած), անպհական անգոհացողաց. ապերախտական. ած, այլ չիւքիւրէ միթէպիլիք.

Անգոհացողութիւն. թե. (գոյ), անգոհացող գոլն. ապաշնորհութի. ած, կլլիք պիղծիմ.

Անգողական. ի, աւ. ապ, օք. (ած),

Անգողանալի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած), այն՝ զոր չկարէ ոք գողանալ. ած, չալընմազ.

Անգոյական. ի, աւ. ապ, օք. ‖ տես Անգոյ.

Անգոյացեալ. ցելոյ, ով. ոց, ովք. (ած), անգոյ և անչէտ եղեալ. չքացեալ. ած, եօգ. հիչ օլմուշ.

Անգոյն. գունոյ, ով. ոց, ովք. (ած), չունող զգոյն. ած, բէնքսիզ. Ես, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ ժգնութիւն. ած, բէնքսիզլիք.

Անգոյութիւն. թե. (գոյ), անգոյ և անչէտ լինելն. չգոյութիւն. ած, եօգ. հիչ օլմա.

Անգոռոզաբար. (ի՝ օր՝ ո՝), առանց գառոզութե և ամբարտաւանութե. ցածութե. ած, ալչագ կէօնիւլլիւք իլէ.

Անգոռոզութի. ‖ տես Անհպարտութի.

Անգոնացար. (ի՝ օր՝ ո՝), անգոնելով. արհամարհելով. ած, խօրլայըճագ. սայմայարագ.

Անգոնասէր. սիրի, աւ. ապ, օք. (ած), այն՝ որ սիրէ անգոնել զլլլը. ած, պաշգաալը խօրլամայը սեվէն.

Անգոնասիրութիւն. թե. (գոյ), սէր անգոնելոյ զլլլը. արհամարհութիւն. ած, խօրլամայը, սայմամայը սեվմէ.

Անգոնութիւն. թեան. ... ‖ Անգոնուհի. նման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ), անգոնելն, և անգոնիլն. ած, խօրլամա, խօրլանմա.

Անգով, և Անգովելի. (ած), ոչ գովելի. պարսաւելի. ած, ճէմ օլունմայաճագ.

Անգործագործ. գունի, իւ. իյ, իւք. (ած), առաւել անգործ և գառաւրկ. ած, փէք իշսիզ, պօշ.

Անգործական. ի, աւ. ապ, օք. ‖ տես Անգործ.

Անգործեմ. եցայ. եաց. իլ. (էէ՝ո՝), անգործ և գառաւրկ ինալ. անպիտան գառանել. ած, իշսիզ, պօշ գալմագ.

Անգորով. ‖ տես Անգութ.

Անգորովութիւն. ‖ տես Անգթութիւն.

Անգուշութիւն. թե. (գոյ), անգոյն գոլն. ժգնութիւն. ած, բէնքսիզլիք.

Անգրագէտ. գիտի, աւ. ապ, օք. (ած), անգէտ գրոյ. անգիր, կամ առանց դպրութեան. ած, օգուտագ պիլմիյէնն.

Անգրաստ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած), չունող գգրաստ. հետևակ. ած, եայան.

Անգրաւարական. ի, աւ. ապ, օք. ‖ տես Անգիր.

Անգրելի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած), այն՝ որ չէ գրելի. անարժան ի գրել. ած, եազմայա նալայըճագ.

Անգրիչեմ. ‖ տես Ձանգրիչեմ.

Անգօսի. (ած) կամ (ի՝ օր՝ ո՝), չունող ըղգօսի. առանց գօսւոյ. ած, գուշագըզլ.

Անգադարաբար. Անգադարագոյն. Անգադարապէս. Անգադարելի. ‖ տես Անգադար, որ է մակբայ.

Անգադար. (ած), ոչ դադար. չդրացեալ. յամնքեալ. ած, գուբու.

Անգամաբեկ. ի, իւ. իյ, իւք. (ած), բեկեալ անդամոք իւիք. խեղ. ած, սագաճ.

Անգամակից. կցի, աւ. ապ, օք. (ած), այն՝ որ կցորդ է այլոյ ըստ մարթեայ. միոյ մարթեայ անդամ եղեալ. ած, ազայա իլշագ օլան.

Անգամանգամոր առնել. ‖ անդամ անդամ կտորել. յօշառել. ած, փարչա փարչա էմմէք.

Անգամահաս. ի, աւ. ապ, օք. (ած), այն՝

որոյ անդամ ինչ հասանէ. իգէ. պ, սագաթի։

Անդամամաշ. (ած) ։ մաշիչ անդամոց. կամ խանգարիչ մարմնոյ, որպէս ասի՝ Անդամամաշ կախաղան, և այլն. պ, ազալարը թելչի էհեն։

Անդամայգաղձ. ‖ տես Յաղթանդամ։

Անդամահատիմ. եցայ. եայ. իլ. (չէէոյ) ։ ձեռանալ անդամովք. կամ յարբունս հասանել. պ, ազալանմագ պալիոզ օլմագ։

Անդանդաղաբար. (ի՛ից՝ որ՛ից՝ն) ։ առանց դանդաղանալոց. պ, իչմամըրդճա։

Անդանդաղական. ի, աւ. ապ, զք. }
Անդանդաղելի. լ.ոյ, հաւ. եաց, եօք. } ‖ տես Անդանդաղ։

Անդանդաղեմ. եցի. եմ. ել. (չէէոյ) ։ ոչ դանդաղիլ. յօժարիլ. փութալ. պ, իչմամ էթմէմէք. պ, իչմամ էթմէմէք։

Անդանդաղութիւն. թեան. (գ՛ից) ։ անդանդաղ գոլն. ժրաջան. պ, իչմամըրդըգ. չալրեթ։

Անդաչն. (ած) ։ չանօղ, մերժօղ, զդաշն. պ, գաւիլտիզ. գաւիլ պօզան։

Անդասահ. ‖ տես Անդասան։

Անդաս. ‖ տես Անկարգ։

Անդասաբար. (ի՛ից՝ որ՛ից՝ն) ։ առանց դասաւորելոյ. անկարգաբար. պ, սըրասըզճա։

Անդասակից. կցի. աւ. ապ, զք. (ած) ։ այն՝ որ չէ դասակից՝ կամ ի նմին կարգի. պ, ծ սըրտաա օլմայան։

Անդասութիւն. ‖ տես Անկարգութիւն։

Անդաստակ. ի, աւ. ապ, զք. (գ՛ից) ։ գաւառի. նախադաւան տան. արտաքին սրահ. պ, ավլու։

Անդաստականք. անաց. զք. (գ՛ից) ։ տասակ խրատ, կամ յանդիմանութիւն ընտանեաց կամ ծառայից, որք կան յանդաստակի. պ, չըգըշ. աղալ։

Անդաստաւարտաբար. (ի՛ից՝ որ՛ից՝ն) ։ առանց դաստաւարտութեան. պ, հիւքմ օլունմայարագ. գաւարհաճսըղճա։

Անդաստաւարտական. ի, աւ. ապ, զք. }
Անդաստաւարտելի. լ.ոյ, հաւ. եաց, եօք. } ‖ տես Անդաստաւարտ։

Անդաստաւարտութիւն. թեան. (գ՛ից) ։ անդաստաւարտ և անաւարտ վիճակ. պ, գաւարհաճսըղըգ։

Անդաստասան. (ած) կամ (ի՛ից՝ն) ։ անիրաւ. և արտաքոյ իրաւանց և դաստաստանի. յանիրաւի. պ, հագսըզ։

Անդաստաւոր. (ած) ։ այն՝ յորում ոչ գոյ դաստաւոր. պ, գաւըսըզ։

Անդարձ. ի, իւ. իոյ. իւք. (գ՛ից) ։ կասկ. գիր կասկի. որ և ասի Անդարձագիր. պ, վասխյէնտամէ. Եա, է ածական առնուն, և տես Յառաջին մասին։

Անդարձաբար. (ի՛ից՝ որ՛ից՝ն) ։ առանց յետս դառնալոյ. պ, կէրի մէօնմէյէրէք։

Անդարձական. ի, աւ. ապ, զք. ‖ տես Անդարձ։

Անդարձաթիւ. թեան. (գ՛ից) ։ անդարձ և անզեղջ գոլն. խստասրտութիւն. պ, թէօվպէսիլմէյիք։

Անդաւանան. (ած) ։ ոչ դաւանանելոյ. անպատիւ. պ, ալտանմայան։

Անդաւանանելի. լ.ոյ, հաւ. եաց, եօք. (ած) ։ այն՝ զոր չէ մարդ դաւանանել և կապտել. պ, ալտանմազ։

Անդաւանանող. ի, աւ. ապ, զք. (ած) ։ այն՝ որ ոչ դաւանանէ. անխոստով. պ, ալտանմայան. հիլէսիզ։

Անդեաւարտ. ‖ տես Անդէտրդ։

Անդեգդեղ. ‖ տես Անդեգեան։

Անդեղեայ. ‖ տես Անդելայ։

Անդեմ. եցի. եմ. ել. (չէէգ՛ից) ։ մշակել զանդ. գործել զերկիր. պ, թարլայա չիփթ սըրմըք։

Անդերձապետ. ի, աւ. ապ, զք. (գ՛ից) ։ պաշտօն և հրամանատարութիւն ինչ ի դրան պարսից՝ մանաւանդ ի կարգի մոգութեանց. մոգպետ. պ, ճէմաա պաշը։

Անդէ. (ած) ։ ազատ ի դիւէ. ոչ դիւահարեալ. պ, չինսիզ։

Անդէմ. (ած) ։ այն՝ որ ըստ քերականաց ոչ ցուցանէ զսրոշեալ դէմ ինչ։

Անդէտրդութիւն. թեան. (գ՛ից) ։ հմտութիւն անդէտոյ. պ, սըղըր չօպանլըղը։

Անդժուարին. ‖ տես Անդժուարանալի։

Անդիլիպս. (գ՛ից) ։ բառ յունական, որ նշանակէ առումն, և առնի. ձեռնհաս. օգնական. պ, սէպէպ. եարըմճը։

Անդիմադարձ. (ած) ։ այն՝ որ ոչ դիմադարձ ելոյ. անհակառակ. պ, գարշը ատըլմայան։

Անդիմահար. ի, աւ. ապ, զք. (ած) ։ այն՝ որում չէ հնար ի դիմի հարկանիլ. ուժեղակ. պ, գարշը գօնմազ։

Անդիտրդ. ‖ տես Անդէտրդ։

Անդիտաբար. (ի՛ից՝ որ՛ից՝ն) ։ յանդիպաբար. անյայտմանաբար. պ, սէկլեյնտէ։

Անդիտեմ. եցի. եմ. ել. ‖ տես Անտես առնեմ։

Անդիւր, և Անդիւրական. (ած) ։ այն՝ որ

չէ դիւրիչ · Նեղիչ · գաձ , սրգընթը , հզկեեթ վերկն ։

Անդիբրիատաս · ‖ տես Նեռն ։

Անդլուեթի · թե · (գոյ) · անդուլ և անդադարելի գոլն · անհամբերութիւն · գաձ , սասլերսրզլըգ ։

Անդղրդելի · ‖ տես Անդղրդելի ։

Անդնդաբաժին · (ածՅ) · բաժանուղ անդնդոց , այսինքն խորոց ջուրց , որպէս ասի՝ Անդնդաբաժին Ճանապարհ ։

Անդնդալից · լցի · իւ · իչ · իւք · (ածՅ) · լցուցիչ անդնդոց , կամ խորոց · գաձ , հնկինլէրլի տօլտուրան ։

Անդնդակուլ · (ածՅ) · կլանօղ որպէս զանդունդս · կամ կլեալ իբր յանդունդս · գաձ , հնկինն կիսլի եաւտան ։

Անդնդահոս · (ածՅ) · հոծեալ իբրև զանդունդս · ծավացեալ · որպէս ասի՝ Անդնդահոս շարաւ մեջաց և այլն · գաձ , հնկինն կիսլի գաթըլմամըշ ։

Անդնդաձիգ · (ածՅ) · մինչև յանդունդս ձգեալ · կամ յանդնդոց ի վեր ձգեալ · գաձ , հնկինիե պըրագըլմըշ ։

Անդնդաղուղակ · ի · աւ · ացՅ օք · (ածՅ) · լուզօղ յանդունդս · գՅ , հնկինլէրեակ եիւղէն ։

Անդնդամած · (ածՅ) · մածեալ , պատեալ զանդնդովք , կամ զխորովք ծովու , որպէս ասի՝ Անդնդամած խաւար · գաձ , հնկինլէր իւլէ գափլամըշ ։

Անդնդաշարժ · (ածՅ) · շարժիչ անդնդոց և խորոց երկրի , ոպէս ասի՝ Անդնդաշարժ վըրդովումն , և այլն · գՅ , հնկինլէրլի թեկրեակն ։

Անդնդաչու · (ածՅ) · այն՝ որ տանի , կամ դնայ ընդ անդունդս ջուրց , որպէս ասի՝ Անդնդաչու Ճանապարհ , և այլն · գաձ , հնկինլէրեակ կեաէն ։

Անդնդալիճակ · ի · աւ · ացՅ օք · (ածՅ) · վիճեալ յանդունդս · գաձ , հնկինլէրեակ ագան ։

Անդնդափակ · (ածՅ) · չուրջ փակեալ անդնդովք , որպէս ասի՝ Անդնդափակ ծով , և այլն · գաձ , հնկինլէրը իւլէ սէօրթ թարաքը գուշանմըշ ։

Անդնդաւրակ · (ածՅ) · քակիչ , բացօղ անդնդոց և խորոց · գաձ , հնկինլէրլի սէօքէն , աչան , Ես , քակեալ , բացեալ իբրև զանդունդս · գաձ , հնկինն կիսլի սէօքիւլմիշ ։

Անդոհիմ · եցայ · եաց · իլ · (չէշտ) · վարանիլ · տագնապիլ · նեղիլ · գաձ , ֆէսֆէսեակ էճմէք · ալճիւսաճ օլմագ ։

Անդոյլ · ‖ տես Անդուլ ։

Անդոյրութիւն · ‖ տես Անդորութիւն ։

Անդորբաբար , կամ Անդորբակէս · (ածՅ) · (ածՅ) · յանդորրս · ի դիւրութեան · խաղաղութեամբ · ընդարձակապէս · գաձ , պօլճա · բահաթճա ։

Անդորբեցուցանեմ · ‖ տես Անդորացուցանեմ ։

Անդուլութի · թե · (գոյ) · անդուլ գոլն · անընդհատութիւն · գաձ , միւսաւէճիճ ։

Անդպիր · (ածՅ) · չուսնօղ դպրութիւն · անուսումն · տգէտ · գաձ , օգուսմա պիլմէյէն ։

Անդրադարձական · ի · աւ · ացՅ օք · ‖ տես Անդրադարձ ։

Անդրադարձեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · անդրէն դարձուցանել · երկիսրդել զդասասխանի · գաձ , րէտաի էվվալ էճմէք ։

Անդրադարձուն · ձման , ամբ · անց , ամբք · ‖ տես Անդրադարձութիւն ։

Անդրակ · ‖ տես Անբակ ։

Անդրանիկ · նկի , աւ · ացՅ օք · (ածՅ) կամ (գոյ) · Եա , միածին · չուսնօղ այլ եղբայր կամ քոյր · գաձ , պիր Թանէէճիք · Եա , նմանութեամբ առեալ , նշանակ առաջին · սկիզբն · գաձ , իլք · պաշ · փիր ։

Անդրանկագոյն · ‖ տես Երիցագոյն ։

Անդրանկամատոյց · (ածՅ) · մատուցանօղ այ յանդրանիկ անասնոց · գաձ , իլք տօղանլարտան սոնան ։

Անդրանկարար · ի · աւ · ացՅ օք · (ածՅ) · անդրանիկ առնօղ , կացուցանօղ զոք , որպէս օրհնութիւնն իսահակայ առ յակոբ՝ ասէ Անդրանկարար ։

Անդրբաքայեմ · եցի · եա · ել · (չէշտ) · յառաջ քայլել · և անցանել յայնկոյս · գաձ , իլէբի եիւրիւմէք ։

Անդրբնադարձութի · } ‖ տես Անդրադարձութի · } ձութիւն ։

Անդրժական · ի · աւ · ացՅ օք · ‖ տես Անդրժելի ։

Անդրնատագոյժ · · · · · · } ‖ տես
Անդրնատաեղծ · ի · իւ · իչ · իւք · }
Անդրնիագործ ։

Անդրնիագործական · ի · աւ · ացՅ օք · ‖ տես Անդրնատարձ ։

Անդրոյթք · (գոյ) · անդր ի վեր բերումն ստամոքսոյ · զդայութիւն · անմարսութիւն · գաձ , եիւրէչիլմին էօգսըը կէլմէսի ։

Անդրուատ · (ածՅ) · ոչ դրուատեալ · կամ ոչ գովելի · գաձ , մէտհ օլունմամըշ ։

Անդրութի · թե · (գոյ) · անդր քան զնամ

գոլն • Ծայրագոյն կատարելութիւն ՚ից ։
Անդրադարձ • ‖ տես Անդրադարձ ։
Անդրադարձ • ‖ տես Անդրադարձ ։
Անդրադարձութիւն • Թիւն • (գ•ից) ։ բան՝ յորում չիք հետեւանք • պակասութիւն եզրակացութեան • գոհ՝ հիւծախտիզիք ։
Անդրադէպ • (ի•ից• որ•ից•) ։ անսահմանաբար • մշտնջենաւոր • գոհ՝ սօնսուզմա • հիւծախտիզիք ։
Անդրանկութիւն • Թիւն • (գ•ից) ։ անեզր և անվախման գոլն • անսահմանութիւն • գոհ՝ սօնսրզլըգ • հիւծախտիզիք ։
Անեկամտաբար • (ի•ից• որ•ից•) ։ ոչ իբրև եկամուտ • ի բնէ • անդրանին ի ներքսուստ • գոհ՝ զաթընտան ։
Անեզաբար, կամ Անեզապէս • (ի•ից• որ•ից•) ։ անեզ օրինակաւ • ոչ գոլով արարած • գոհ՝ եարատոլմամըշ թարղ իլէ ։
Անեզգոյն • (ած) ։ բան և ի բնէ անեզ • անպատճառ պատճառօղ, որ է հայր ՚ած • գոհ՝ զաթի եարատոլմամըշ ։
Անեզակից • կցի • աւ • աց • օք • (ած) ։ կցորդ անեզ գոլոյ • համագոյ • որպիսի են ՚ածային անձինք • գոհ՝ հէմզաթ ։
Անեզայր • բօր • բաբէ • բարց • բարբք • (ած) ։ այն՝ որ չունի զեզբայր • գոհ՝ գարտաշըըզ ։
Անեզելութիւն • ‖ տես Անեզութիւն ։
Անեզգական • լի • աւ • աց • օք • ‖ Անեզգանելի • լ•ոյ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Անեզգ ։
Անեզգապէս • (ի•ից• որ•ից•) ։ առանց եզգման • անապականաբար • գոհ՝ պօզուլմայարադ ։
Անեպելելի • լ•ոյ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Անեպել ։
Աներաժիշտ • ժշտի • աւ • աց • օք • (ած) ։ անուսեղակ երաժշտական արուեստի • ոգեհատ • և անյարմար • գոհ՝ մուսիքիչէ աշնա օլմայան ։
Աներաժշտագոյն • գունի • իւ • ից • իւք • (ած) ։ կարի աներաժիշտ • հինականագոյն և անյարմար • գոհ՝ փեչ իլմնիչ • թէրսլիէսիզ • ուլկունսուզ ։
Աներաժշտականութիւն • ‖ Աներաժշտութիւն • ‖ կատարելի երաժշտական արուեստի • ոգեհատութիւն • անյարմարութիւն • գոհ՝ իլմի մուսիքիսիզլիք • ուլկունսըզլըգ ։
Աներախտիւ • (ի•ից• որ•ից•) ։ առանց երախտաց և ընդհակառակութեամբ • չձանաչող զերախտիս • գոհ՝ էյիլիք պիլմէյէրլէ ։
Աներանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ աներ լինել • գոհ՝ գաշնաթա օլմազ ։
Աներասանաբար • (ի•ից• որ•ից•) ։ առանց երասանի • իբրև անասանձ • գոհ՝ եաւաշ լաբսըզճա • կէմսիզճէ ։
Աներասանակ • ‖ տես Աներասան ։
Աներբաբար • ‖ տես Անժամանակաբար ։
Աներդումն • (ած) ։ այն՝ որ չերդնու • գոհ՝ եէմին էթմէյէն • և, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ չերդնուլն • գոհ՝ եէմին էթմէմէ ։
Աներեակ • եկի • աւ • աց • օք • ‖ տես Աներեկ ։
Աներեսանակ • ‖ տես Աներասան ։
Աներևելի • լ•ոյ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Աներևան ։
Աներևեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ած•ից) ։ աներևոյթ առնել • աղօտացուցանել • գոհ՝ կէօզլէմէմէ • կէօրլիւնմէմէ էթմէք • գաբարթմագ ։
Աներևութական • լի • աւ • աց • օք • ‖ տես Աներևոյթ ։
Աներևութապէս • ‖ տես Աներևութաբար ։
Աներևութիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Աներևութանամ ։
Աներևութութիւն • ‖ Թիւն • (գ•ից) ։ աներևոյթ
Աներևութութիւն • ‖ գոլն • անտեսութիւն • անյայտութիւն • գոհ՝ կէօրլիւնմէմէլիք ։
Աներևութուստ, կամ յԱներևութուստ • (ի•ից• որ•ից•) ։ յաներևութից • յանկարծ • գոհ՝ սիհանըզլըսըն • կէօրլիւնմէզճէն ։
Աներկ • ոյ • ով • ոց • ովք • (ած) ։ այն՝ յորում չիցեն երկք • անաշխատ • գոհ՝ զահմէթսիզ ։
Աներկատ • լի • իւ • ից • իւք • (ած) ։ այն՝ որ չէ հատեալ յերկուս • գոհ՝ իքի պէօլլինմէմիշ ։
Աներկրայապէս • ‖ տես Աներկրայաբար ։
Աներկրայելի • լ•ոյ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Աներկրայ ։
Աներկեղ • ‖ տես Աներկիւղ ։
Աներկևանութիւն • ‖ տես Աներկրայութիւն • և Անկեղծութիւն ։
Աներկիւղած • լի • աւ • աց • օք • (ած) ։ աներկիւղ յիւր • կամ՝ ի մարդկանէ • անբարեչար • գոհ՝ գօրգասուզ • սլն փեբլա ։
Աներկիւղական • լ • աւ • աց • օք • ‖ տես Աներկիւղ ։
Աներկիւղապէս • ‖ տես Աներկիւղաբար ։
Աներկիւղացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել •

(անդող) : անեկիւղ առնել • փարատել զեկիւղ սրտից • պտ, գօրացուցուղ, պէս փերմա հմմ.բ:

Անեկիւզութիւն • թե • (գոյ) : անեկիւղ գոլն • յատահովութիւն • համարձակութիւն • և անվեհերութիւն • քաջասրտութիւն • պտ, գօրացուցուղբգ • սեբպհսթիւբ:

Անեկիւզուս • ‖ տես Անեկիւղ:

Անեկհաւատ • ‖ տես Անեկվիտ:

Անեկութիւն • թե • (գոյ) : չվհնելն եկիսզ • միութիւն • պտ, պէրլիւբ:

Անեկչտուութիւն • ‖ տես Անեկեզութիւն:

Անեկրաչափ, կամ Անեկրաչափական • (ած) : անհմուտ երկրաչափական • կամ երկրաչափական արուեստի • պտ, իւմի հենուեսէյէ աշխնա օրմայան:

Անեկրպագելի • լը-յ • եաւ • եայ • եօք • (ած) : այն՝ որ չէ երկրպագելի • պտ, սեձաե գլըլնմազ:

Անեղջանիկ • նկի • աւ • այ • օք • (ած) : ոչ երջանիկ • թշուառ • պտ, սէ փիլ • գուխուզ:

Անեղծ • (ած) : այն՝ որ ոչ ղաչրանայ • անբարկացող • պտ, էօրքէսիլ • կիւէկնմէզ:

Անեղանազանաբար • } (ռէքեայ որոխոն) : ա-
Անեղանազանապէս • } ռանց զանազանուե • անբաժանաբար • անխտիր • պտ, փարգսրզձա • այրըլմայարագ:

Անեղանազանուիլ • թե • (գոյ) : անզանազան, և անտարբերք գոլն • պտ, փարգսրզըլըգ:

Անեղգիտաբար • ‖ տես Անեկիւզաբար:

Անեղգիտելի • լը-յ • եաւ • եայ • եօք • ‖ տես Անեկիւղ:

Անեղնիգ, կամ Անեղնիկ • (ած) : ոչ զանգեալ ընդ այլում • անզօրելի • պտ, եօզրաւուլմամըշ • պլեթիշմէմիշ:

Անեղած • ‖ տես Անբաժան:

Անեղատաբար • ‖ տես Անբաժանաբար:

Անեղատական • լ • աւ • այ • օք • } Անեղատելի • լը-յ • եաւ • եայ • եօք • } ‖ տես Անբաժան:

Անեզբգացեալ • ելլ • ոլ • ոց • ոլք • (ած) : ոչ զարգացեալ • չև հասեալ յարբունս • պտ, պլոլիղ օլմայան • եէթմէմ:

Անեզբգական • լ • աւ • այ • օք • ‖ տես Անեզբգ:

Անեզբգանամ • ացայ • ցեր • ալ • ‖ տես Անեզբգիմ:

Անեզբգացուցանեմ • ‖ տես Անեզբգացուցանեմ:

Անեզբհաւբելի • լը-յ • եաւ • եայ • եօք • ‖ տես Անեկբելի:

Անեզբոլ • լ • իւ • իյ • իւք • (ած) : չունօղ զղաբմ • անզուսակ • պտ, օզրաւ թիւքէնմիշ:

Անեզբոմանալի • լը-յ • եաւ • եայ • եօք • (ած) : այն՝ որ չէ արժանի զբոմանալոյ • պտ, աձկպլի • հիքմէթլի սէյիլ:

Անեզբսականամ • ացայ • ցեր • ալ • ‖ տես Անեզբսակիմ:

Անեզբսակեմ • եցի • եա • ել • (ռէքեցրծ) } Անեզբսակեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել (անդող) } անզբսակ կացուցանել • անօրէն առնել • պտ, եվլատըզ էթմէք • պէրլաթմազ:

Անեզբսականի • նւոյ • եաւ • եայ • եօք • (ած) : չունօղ զղուսակ • ամալ • պտ, եվլատը օլմայան • գըսըբ:

Անեզբաղաբար, և Անեզբաղապէս • (ռէքեայ որոխոն) : առանց զբաղանաց • անչինթ • հանդարտաբար • պտ, գայրէսըզձա • բահաթձա:

Անեզբաղական • լ • աւ • այ • օք • ‖ տես Անեզբաղ:

Անեզբաղասէր • սիրի • աւ • այ • օք • (ած) : այն՝ որ սիրէ զանզբաղ կեանս • պտ, գայրէսըզըլըգ • բահաթլըդ սեվկն:

Անեզբօսասէրութիւն • ‖ տես Անեզբաղասէրութիւն:

Անեզգած • ‖ տես Անեզդայ և Անեմայ:

Անեզգամաբանութիւն • թե • (գոյ) : անզգամ զրոյց • չարաբանութիւն • պտ, տէնսիզձէ սէօզ:

Անեզգամաբար • (ռէքեայ որոխոն) : անզգամութեամբ • անամեթաբար • պտ, չէյրը իլէ • էհէպսիզձէ:

Անեզգամագոյն • գունի, իւ • իյ • իւք • (ած) : առաւել և կարի անզգամ • պտ, փէք էհէպսիզ, եաբանաղ:

Անեզգամեմ • եցի • եա • ել • (ռէքեցրծ) : յանդիմանել զանզգամն • պտ, էհէպսիզի ազարլամագ:

Անեզգամեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել (անդող) : տալ անզգամիլ • անզգամ առնել • պտ, էհէպսիզլէթմէք:

Անեզգայաբար, և Անեզգայապէս, և Անեզգաստաբար • (ռէքեայ որոխոն) : իբրև անզգայ և անմիտ • և առանց զգալոյ • գիտելոյ • յանզգաստից • անբանաբար • պտ, սէրսեզմիշլիչէ • ագըլըզըզըբձա • աղյմազտան:

Անեզգայագոյն • գունի, իւ • իյ • իւք • (ած) : առաւել անզգայ • և անմտագոյն • պտ, փէք ֆէհմսիզ • սէրսեմ:

Անեզգայական • լ • աւ • այ • օք • ‖ տես Անեզգայ:

Անզգայացուցանեմ. յուզի. յա. ել. (անյոզ)։ անզգայ առնել. Թմրեցուցանել. գաՀ, սէբաստիէթիք։

Անզգայուն. պինդ, ուլ. ուց, ուվք. ‖ աես Անզգայ։

Անզգաստ. ի, իւ. իյ, իւք. (ածՀ)։ չուշադիր. անհանդերձ. մերկ. գաՀ, էսդասլըղ։

Անզգաստութիւն. թեան. (գոյ)։ պակասութիւն զգաստաց. մերկութիւն. գաՀ, էսդասլըղլըգ։

Անզգուշաբար. (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ առանց զգուշութեան. յանդգնութիւն. գաՀ, սագրնմայրագ։

Անզգուշագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածՀ)։ առաւել և կարի անզգոյշ. գաՀ, փէք սագրնմայան։

Անզգուշալի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. ‖ աես Անզգոյշ։ Եա, անզգոյշ Թողեալ. պին՝ յորում չէ եղեալ զգուշութիւն. գաՀ, իչմալ օլունմուշ։

Անզգուշական. ի, աւ. այ, օք. ‖ աես Անզգոյշ։

Անզեն, կամ Անզէն. (ածՀ)։ չունօղ զէնխուԹեան. ժուժկալ. գաՀ, նէՔսինէ Թապի օլմայան։

Անզէն. (ածՀ)։ ոչ զէնեալ. առանց զէնման. գաՀ, սլաղալանմամըշ։

Անզերծանելի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. ‖ աես Անզերծ։

Անզգնկենալի. (ածՀ)։ պին՝ որ ոչ լինի զընկենուլ, կամ յերկաբաձգել. գաՀ, կէրի սլըրագըլմայան։

Անզիղջ. ‖ աես Անզիղջ։

Անզինահաւ. (ածՀ)։ եղեալ առանց հարուածոյ զինու, ոյզ ասի՝ Անզինահաւ սրԹուն, և պղնձագաՀ, սիլահ իլէ վուրուլմամըշ։

Անզղջաբար. (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ առանց զղջանալոյ ի մեղաց. անզղջութեամբ. գաՀ, թէօվպէսիզլիէ։

Անզղջականաբար. ... } Անզղջականապէս. և Անզղջապէս. } (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ անզղջ մնալով ի չարիս. խստասրտութեամբ. գաՀ, փուշմանի օլմայարագ։

Անզղջականութիւն. թեան. (գոյ)։ անզղջ մնալն ի չարիս. անդարձութիւն ի մեղաց. գաՀ, թէօվպէսիզլիք։

Անզղջանալի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. ‖ աես Անզղջական։

Անզուգաբար, և Անզուգապէս. (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ անհաւասարապէս. ոչ նովին չափով. գաՀ, միւսաւիհսիզլիվ իլէ։

Անզուգագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածՀ)։ կարի անզոյգ և անհաւասար. անհանգէտ յոյժ. գաՀ, փէք ալըկսնուզ, պի մինէնա։

Անզուգութիւն. ‖ աես Անզուգականութիւն։

Անզուաստպէս. (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ առանց զղուաէլոյ. յաւիտեան. անսպառութիւն. գաՀ, սօնսուզճա. էպէտի։

Անզղուաելի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. ‖ աես Անզղուա։

Անզօրագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածՀ)։ կարի անզօր. ակարագոյն. գաՀ, փէք գուվվէթլիլի։

Անզօրական. ի, աւ. այ, օք. ‖ աես Անզօր։

Անզօրացուցանեմ. ‖ աես Տկարացուցանեմ։

Անզօրութիւն. ‖ աես Տկարութիւն։

Անէակից. կցի, աւ. այ, օք. (ածՀ)։ պին՝ որ չէ էակից այլոց. օրք չկարեն ի միասին գոլ կամ կալ, ոյզ լայն և խաւար, ևՀ։

Անէք. ‖ Եա, իբրև միջարկութիւն վարեալ, նշանակէ նզովս. գաՀ, լանէթ։

Անըղձալի. ‖ աես Անըղձանալի։

Անըմբռնագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածՀ)։ կարի անհամբոյր. գաՀ, փէք սայըբոլը։

Անըմբռնութիւն. թեան. (գոյ)։ անըմբռնը գոլն. անհամբռնութիւն. գաՀ, սայըբոլըգ։

Անըմբռն. ‖ աես Անպատեհ։

Անըմբռնութիւն. թեան. (գոյ)։ անըմբռն գոլն. անպատշաճութիւն. գաՀ, եագըշըգոլըգ։

Անըմբռնաբար, և Անըմբռնապէս. (ՀոլՔոյ որԹոյնի)։ անըմբռնելի գոլով վ՚ն արագութեամբ կամ ազատութեամբ կամ անհասանելի յերեսաց եղականաց. գաՀ, ԹուԹուլմայարագ. ագէվ սըղմայարագ։

Անըմբռնական. ի, աւ. այ, օք. ‖ աես Անըմբռնելի։

Անըմբռնիմ. եցայ. եայց. իլ. (չէՔոյ)։ չըմբռնիլ. չանկանիլ ընդ իւրք. գաՀ, ԹուԹուլմամագ։

Անըմբռնութիւն, կամ Անըմբռնութիւն. թեան. (գոյ)։ անըմբռնելի, անհասանելի գոլն. գաՀ, ԹուԹուլմաս։

Անըմպելի, կամ Անըմբռնելի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. (ածՀ)։ պին՝ որ չէ ըմպելի. գաՀ, իչիլմէզ։

Անընդդիմադրաբանելի, կամ Անընդդիմաճառելի. լըյ, եաւ. եայ, եօք. (ածՀ)։ պին՝ որում ոչ լինի ընդդիմաբանել. գաՀ, գարշը սէօյլէնիլմէզ։

Անընդհմանդրելի • ըդ, եաւ • եայ, եօք • } Անընդհմակալ • ի • աւ • այ, օք • } (ած) • այն՝ որում չէ մարթ ընդդէմ դնել, կամ կալ • գաղղ գծնուելմաղ։

Անընդդիմակայ • ‖ տես Անընդդիմակայ։

Անընդդիմահարութիւն • թեան • (գոյ) • չունելն դիմահար թափանցկութիւն • գաղ, միւռ սահրիկք։

Անընդդիմարգել • (ած) • այն՝ որում չէ՛ք դիմարգել և խափան • անարգել • գաղ, էնկէսլիզ • մանի օլմազ։

Անընդերկրանալի • ‖ տես Աներկրանալի։

Անընդկիր • ‖ տես Անընտիր։

Անընդհատաբար • (ներքոյ որոյհան) • առանց ընդհատելոյ • միշտ և հանապազ • գաղ, արար արասը օլմայարագ • տայիմ։

Անընդհար • (ած) • այն՝ որ ոչ հարկանի կամ չարի առ այլ անմիաբան • գաղ, ուչմազ։

Անընդհանական • ‖ տես Անընդհանակ։

Անընդհանակութիւն • } թեան • (գոյ) • չընդհանընդհանելութիւն • } նելն • անհաւանութիւն • գաղ, դաստուլ էթմէմէ։

Անընդհարար • ‖ տես Անընտրաբար։

Անընթաց • ի • իւ • իցս • իւք • (ած) • այն՝ որ չկարէ ինքնին ընթանալ • գաղ, եվեւբիւչէմէյէն։

Անընթերս • (ներքոյ որոյհան) • առանց ընթերցաց • գաղ, ոգշամ եէմէյլի եէմէյէրէք։

Անընկալ • ի • աւ • այ • օք • ‖ տես Անընդունելի։

Անընկերասէր • սիրի, աւ • այ, օք • (ած) • ոչ սիրօղ ընկերի, կամ ընկերասիրութիւն առանձնասէր • գաղ, արգասաշլըգ սեվմիյէն։

Անընկերելի • լ-ոյ • եաւ • եայ • եօք • ‖ տես Անընկեր։

Անընկեց • (ած) • ոչ ի բաց ընկեցեալ • ոչ հեռացեալ • գաղ, պլըռագըլմամըշ։

Անընչանամ • ‖ տես Աղքատանամ։

Անընչասէր • սիրի • աւ • այ • օք • (ած) • ոչ սիրօղ ընչից • սիրօղ անընչութեան • գաղ, մալ սեվմիյէն։

Անընչասիրութիւն • թեան • (գոյ) • անընչասէր գոլն • արհամարհութիւն ընչից • գաղ, մալ սեվմէմէ։

Անընչասցայիչ • ցչի, աւ • այ • օք • } ‖ տես Անընչասցայ • } Անընչ։

Անընչութիւն • ‖ տես Անընչութիւն։

Անընտանեբար • } (ներքոյ որոյհան) • ոչ Անընտանեպէս • } ընտանեբար • որպ վոյբնին • գաղ, եապանիճէ։

Անընտրող, և Անընտրողական • ի, աւ • այ, օք • (ած) • չառնօղ ընտրութիւն • անմտահաւդ • ագէտ • գաղ, հիլէյի ֆարգ էթմիյէն • ագըլսըզ։

Անընտրողաբար • ‖ տես Անընտրաբար։

Անըստերբնական • ի • աւ • այ • օք • ‖ տես Անըստերբնաբար։

Անթագաւոր • ի • աւ • այ, օք • (ած) • չունօղ զթագաւոր • գաղ, փատիշահսըզ։

Անթագաւորութիւն • թեան • (գոյ) • չունելն զթագաւոր ի վերս իւր • գաղ, փատիշահսըզլըգ։

Անթանալի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ թացեալ լինի • անթաց • գաղ, ըսլանմազ։

Անթանի • (գոյ) • ասի և թիլնին, որ է առնուն միոյ ամոյ երբայեցւոց։

Անթանոց • ‖ տես Մեհեանդ։

Անթառամական • ի • աւ • այ • օք • ‖ տես Անթառամելի։

Անթառամութիւն • թեան • (գոյ) • անթառամ գոլն • միշտ գալարութիւն • գաղ, սօլմամա։

Անթարթելի • լ-ոյ • եաւ • եայ • եօք • ‖ տես Անթարթ։

Անթարշամելի • ‖ տես Անթառամելի։

Անթաւալ • (ած) • այն՝ որ ոչ թաւալի • անշարժ • անդրդուելի • գաղ, եռվարլանմայան • գալի։

Անթափուր • (ած) • ոչ թափուր • լի • գաղ, տօլու • մէմլու։

Անթաքնաբար • (ներքոյ որոյհան) • անթաքնելի կերպիւ • յայտնապէս • գաղ, աշկիբարէ։

Անթաքուն • (ած) • այն՝ որ չէ թաքուն, այլ յայտնի • գաղ, աշկիբար։

Անթաքուստ • ‖ տես Անթագուստ։

Անթաքնելի • ‖ տես Անթագնելի։

Անթեղեմ • եցի • եա • ել • (էէրգործ) • մոխրով ծածկել զկրակ • գաղ, քյուլ իլէ սաճէլի գափամագ։

Անթեմ • եցի • եա • ել • (էէրգործ) • յանդուգն առնուլ • թաքուցանել ընդ անթոյլ • գաղ, գօլճուղա վուրմագ • նա, է գոյական անուն, և նշանակէ տեսակ ինչ բանջարոյ, որ շուրջանակի ունի տերևս սպիտակափառս։

Անթերահաւաստ • ի, իւ • իցս • իւք • (ած) • այն՝ որ չէ թերահաւաստ • գաղ, տինինտակ գուսուբսուզ։

Անթերանալի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ թերանայ • անպակաս • անսպառ • գաղ, գուսուբսուզ • ‖ և տես Անպառ։

Անթերութիւն · թեան · (գ♀) · անթերի գոլն · անպակասութիւն · գաւ, գալ, բառ, բդ ։

Անթիպատութիւն · թեան · (գ♀) · պաշտօն և իշխանութեան փոխանակիւ բդեշխին · գաւ, վկ. քհ. հալ. բդ ։

Անթիւ, և Անթիւելի · (ած) · այն՝ որ չէ թիւ · զոր չէ մարթ թիւել · գաւ, ածղ. եկ. էլ. մտ ։

Անթշնամանելի · լ. յ, եաւ · եայ, եք · (ած) · ազատ ի թշնամանայ · գաւ, սիրեմ, ազատ լայրդ օրհնեան ։

Անթող · ‖ տես Անթողի ։

Անթողութիւն · թեան · (գ♀) · խոստութիւն առանց թողութեան · գաւ, ավ. եմ. էլ. մտ, ավ. օրհնաբան գասպարեան ։

Անթոյլ · (ած) · ոչ թոյլ · անձամբ. անձամբ. և սեռ. պիտ · գաւ, կ. վ. հ. գաւթ · գավիթ ։

Անթոյն · թոյնի, իւ · իյ, իւք · (ած) · զրկ և Անթոյնեալ · չունօղ զթոյն · գաւ, զ. հ. բսիզ ։

Անթոշակութիւն · թեան · (գ♀) · անթոշակ գոլն · չունելն զպաշար ձանապարհին · գաւ, եօլ. զահ. բ. ն. թ. թեամբ. օրհնեան ։

Անթոռն · ոյն, ոջ · անց · ից, ից · (ած) · չունօղ զթոռն · գաւ, թ. որ. ն. ն. բդ ։

Անթորելի · լ. յ, եաւ · եայ, եք · (ած) · այն՝ որ ոչ թորի · թորմամբ ոչ սպառօղ · գաւ, ագ. յան ։

Անթուական · լ, աւ · ից, ից · ‖ տես Անթուելի ։

Անթուաբար · (ներգ. որ. ած) · առանց թուելոյ. պնդ. ած. գաւ, կ. վ. հ. կ. բդ ։

Անթուլանալ · թել · (գ♀) · անմեղկութիւն · գաւ, գավ. լ. բդ ։

Անթուռնդ · (ած) · այն՝ որ ոչ թնդայ · անդրդուելի · գաւ, սալ. անմ. յան · միւ. հ. բ. ն ։

Անթուրթ · (ած) · ոչ թրթռալ. որպես ասի՝ Անթուրթ աման · գաւ, փիշ. մ. հ. բ ։

Անթրիջ · ‖ տես Անթայ ։

Անթրծուիլ · թել · (գ♀) · ոչ գոլն թրծեալ. անթուրթ լինելն · գաւ, փիշ. մ. հ. օրհնաբան ։

Անթրունդ, կամ Անթրունգա · (ած) կամ (ներգ.) · առանց թրնդիւն հանելոյ · անշշունջ · անձայն · գաւ, սուս փուս. ֆլսբլ. ֆլսբլ. ֆլսբլ ։

Անժամանակական · ‖ տես Անժամանակ ։

Անժամանակաւոր · լ, աւ · ից, ից · ‖ տես Անժամանակեան ։

Անժամանակեայ ։

Անժամանակութիւն · թեան · (գ♀) · անժամանակ գոլն · յաւիտենականութիւն · գաւ, էպ. հ. բ. ն ։

Անժամեմ, կամ Յանժամեմ · եցի · եա · ել · (ներգ.) · անժամ մնալ · ի դէպ ժամս յետանել · գաւ, վագ. ընտ. եկ. թ. լ. մ. ն ։

Անժամութիւն · թեան · (գ♀) · անժամ գոլն · տարաղ. պտ. թ. ն · գաւ, վագ. ընդ. բդ ։

Անժանկ, կամ Անժանդ · (ած) · չունօղ զզ ժանկ · մաքուր · ջինջ · գաւ, փասպ. ղ ։

Անժառանգութիւն · ‖ տես Անղաւակութիւն ։

Անժողով · (ած) · այն՝ յորում չէք միաբանութիւն և կարգ ժողովոյ · անկարգ · գաւ, գարմ. գ. ար. ղ ։

Անժուժական · լ, աւ · ից, ից · ‖ տես Անժուժ ։

Անժուժելի · ‖ տես Անժուժալի ։

Անժուժիմ · եցայ · եաց · իլ · ‖ տես Անժուժանամ ։

Անժուժկալաբար · (ներգ. որ. ած) · անժուժկալութեամբ · յագուրդ եամբ · գաւ, սապ. ղ. ր. ս. ղ. բդ. իլ ։

Անժուժկալի · ‖ տես Անժուժալի ։

Անժուժկալութիւն · ‖ տես Անժուժկալութիւն ։

Անի · ‖ տես Անիր ։

Անիծագրական · լ, աւ · ից, ից · ‖ տես Անիծաբեր ։

Անիծական · լ, աւ · ից, ից · (ած) · այն՝ յորում են անէծք · անպիտան անիծից · գաւ, պէտ. տուայ. միւ. թ. ն. լ. ի. բ. Ես, անկեալ. ընդ. անիծիւք · գաւ, պէտ. տուալը ։

Անիծահրաւիրակ · լ, աւ · ից, ից · (ած) · զանէծս կամ յանէծս հրաւիրօղ · անիծաբեր · որպէս ասի՝ Անիծահրաւիրակ պաշտօն, և այլն · գաւ, պէտ. տուա. տասվեթ էանէն ։

Անիծանք · անաց · ից · ‖ տես Անէծք ։

Անիծանէլի · լ. յ, եաւ · եայ, եք · (ած) ։

Անիծիչ · ծի, աւ · ից, ից · անիծանօղ · զանէծս կարդացօղ · գաւ, պէտ. տուա էանէն ։

Անիղձ · (ած) · չունօղ զիղձ ի սրտի. առ իւն · անյօժար · գաւ, արդ. ս. ս. ղ ։

Անիմաստաբար · (ներգ. որ. ած) · իբրև անիմաստ · անմտաբար · անխորհրդաբար · գաւ, իլմ. ի. ի. ղ. ի. ս. ղ. բդ ։

Անիմաստագոյն · գ. ն. ի, իւ · իյ, իւք · (ած) · առաւել անիմաստ · կարի ապէտ և յիմար · գաւ, փէք. իլմ. ի. ղ, ագ. բ. ս. բդ ։

Անիմաստասիրելի · լ. յ, եաւ · եայ, եք · ‖ տես Անիմաստասէր ։

Անիմաստասիրութիւն · թեան · (գ♀) · պակա-

սուտին և հետապատիւն յիմաստասիրութեէ • *պահ* • *իւիմ սէվմէմէ։*

Անխմաստնանամ • ‖ *տես* Անմտանամ։

Անխմաստութիւն • ‖ *տես* Անմտութիւն։

Անխմաստուն • *ածոց* • *ոլ* • *ոց* • *ովք* • ‖ *տես* Անխմաստ։

Անխմացաբար • (*ձևիքս որպիսին*) • *իբրև* ա-նխմաց • *անդգայաբար* • *լռելեայն* • *պահ* • *տգէյեցայարագ* • *կիզլիչէմ։*

Անխմացաբար • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • ‖ *տես* Անխմաց։

Անխմացութիւն • *թե* • (*գիպ*) • *գոլն ի վեր քան զիմ խմացութիւնն եղական։* ‖ *և տես* Անդգայութիւն։

Անիշխանանամ • *ացայ* • *ցիր* • *ալ* • (*չէրտ*) • *առանց իշխանի մնալ։ Յեանիկ յիշխանութիւնէ* • *պահ* • *հիւթլիմատսըզ գալմագ։*

Անիշխելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • (*ածոց*) • *այն՝ որում ոչ ոք կարէ իշխել* • *աննուա-ձելի* • *պահ* • *հիւթմ օլուանմազ։*

Անիրաւեկ • ‖ *տես* Անռեղեակ։

Անիրական • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • ‖ *տես* Անիր։

Անիրաւաբար • և Անիրաւապէս • (*ձևիքս որպիսին*) • *ընդդէմ իրաւանց* • *յանիրաւի* • *անիրաւութէ* • *ի զուր* • *պահ* • *հագսըզնա։*

Անիրաւագոյն • *գոլոյն* • *իւ* • *իոյ* • *իւք* • (*ածոց*) • *կարի անիրաւ* • *անարդար յոյժ* • *պահ* • *փէք հագսըզ։*

Անիրաւախոհ • կամ Անիրաւախորհ • *ի* • *իւ* • *իոյ* • *իւք* • (*ածոց*) • *ոչ իրաւախոհ* • *զանիրաւ իրս խորհօղ* • *պհ* • *հագսըզ չէյ տիւշիւնէն։*

Անիրաւանամ • *ացայ* • *ցիր* • *ալ* • ‖ *տես* Անիրաւիմ։

Անիրաւանք • *անաց* • *օք* • ‖ *տես* Անիրաւուն։

Անլայն • *ի* • *իւ* • *իոյ* • *իւք* • Անլայնական • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • (*ածոց*) • *չափոյ զլայնութիւն* • *նեղ* • *անձաւկ* • *պահ* • *տուր* • *էնսիզ։*

Անլաւ • ‖ *տես* Անբարի։

Անլաւութիւն • *թե* • (*գիպ*) • *անլաւ գոլն* • *յոռութիւն* • *պահ* • *քէօթիլիւնէ։*

Անլինելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • (*ածոց*) • *այն՝ որ չէ լինելի* • *պահ* • *օլմայաճագ* • ‖ *և տես* Անեղ։

Անլինելութիւն • ‖ *տես* Անհութիւն, և Անեղութիւն։

Անլուացութիւն, կամ Անլուացութիւն • *թեան* • (*գիպ*) • *անլուաց գոլն, մանաւանդ ի նշանակ սգոյ* • *պահ* • *եայգանմամա։*

Անլուանալի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • Անլուացական • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • (*ածոց*) • *այն՝ զոր չէ մարթ լուանալ և մաքրել* • *պահ* • *եայգանըլմազ* • *թէմիզլէնմէզ։*

Անլուծութիւն • *թե* • (*գիպ*) • *անլոյծ գոլն* • *անեղծութէ* • *սէրտ միաբանութէ* • *պահ* • *սէօքիւլմէմէ։*

Անլուռ • (*ածոց*) • *այն՝ որ ոչ կայ ի լռութէ* • *պահ* • *սուս տուրմազ։*

Անլուսաւոր • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • ‖ *տես* Անլոյս։

Անլսաբար • (*ձևիքս որպիսին*) • *առանց լսելոյ* • *անընդհատ* • *անդադար* • *պահ* • *սուս օլմայարագ։*

Անլսական • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • ‖ *տես* Անլսելի։

Անլսելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • (*ածոց*) • *այն՝ զոր չէ մարթ լսել ունկամբ* • *պահ* • *իշմէյիլմէմէ։ Ես, այն՝ որ ոչ լսելի լինի* • *իբր անընդունելի* • *պահ* • *գուլագ սօյլմազ։ Ոխլինմէզլէ։ Ես, ոչ լսող անհաւան* • *պահ* • *սէօզ տինմէմիչէն։*

Անլսելութիւն • Անլսողութիւն • ‖ *տես* Անլսողութիւն։

Անլսողութիւն • *թե* • (*գիպ*) • *անլիր գոլն* • *անյագութիւն* • *պահ* • *տօյմամա։* ‖ *և տես* Անլսողութիւն։

Անլցեայանելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • ‖ *տես* Անլիր։

Անհաբեայ • . . . . . • Անհաբելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • ‖ *տես* Անհաբ։ *Ես, բառս Անհաբելի նշանակէ անձնեղ, զոր տես ի տեղւոջ իւրում։*

Անհախտական • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • ‖ *տես* Անհախտ։

Անհաղաղաւոր • ‖ *տես* Խռովարար։

Անհաղաղութիւն • ‖ *տես* Խռովութիւն։

Անհամ, և Անհամելի • ‖ *տես* Անթառամ։

Անհայեցեայանեմ • *ցեայ* • *ցի* • *եմ* • (*անցեալ*) • ‖ *տես* Անհայեմ։

Անհայութիւն • *խայման* • *ամբ* • *անց* • *ամբք* • ‖ *տես* Անհայութիւն։

Անհայտաւակելի • *լ-ոյ* • *եաւ* • *եայ* • *եօք* • (*ածոց*) • *ոչ հայտաւակեալ* • *պարզելութեա* • *պահ* • *բէգզիլ օլմամըշ։*

Անհայրի • (*ածոց*) • *իբր անպտուղ* • *ապէրսախտ* • *պահ* • *չղլըրսըզ* • *էվլիք պիլմէզ։*

Անհանգար • ‖ *տես* Անեղծ։

Անհանձ • (*ածոց*) • *ոչ խանձեալ, խանձատեալ* • *պահ* • *ալէֆ տօգանմամըշ։*

Անհառնաբար • կամ Անհառնակարար • (*ձևիքս որպիսին*) • *առանց խառնման* • *պարզաբար* • *պահ* • *գարըշդըրըլմամըշ։*

Անհառնաբնդար • . . . . . • Անհառնակ • *ի* • *աւ* • *ացի* • *օք* • Անհառնական • ‖ *տես*

Անխառն • Ես, բառս Անխառնակ՝ նշանա կէ անձ ուժգնակ, զոր տես ի տեղւոջ խառնուն

Անխառնակութիւն • Թե • (գոյ) • ոչ խառնակիլն • չներձիանալն ի կին օտար • գործ, պաշտօնատիա գործըշմամբ • || եւս տես Անխառնութիւն։

Անխառնել • Լ-ցյ, եաւ • եաց, եօք • } Անխառնուած • ց, ով • ոց, ովք • } || տես Անխառն։

Անխարդախաբար • (Հայերէն որթաբոյն) • անխարդախ կերպիւ • մաքրամտութեամբ • գործ, հիւլէ սիրել • հեղհեղաւէտ։

Անխարխոյս • (ածական) • չտնօղ զխարխոյս • որ չէ խարխոյսել ի վերայ հաստատուն գետնոյ, որպիսի է նաեւ, որ ասի Անխարխոյս յարկ • գործ, տիպիքսիպ։

Անխափանական • Լ • աւ • ացս, ագ • || տես Անխափան։

Անխեթիեթել • Լ-ցյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) • ոչ խեթիեթել, ոչ հարեալ եղջերաբեր • գործ, պարզեցող իւրմէ վատութեամբ։

Անխելքութիւն • Թե • (գոյ) • անխել գոլն • պակասութիւն խելացի • գործ, ապերասպիզ։

Անխեղդ • || տես Անխիղճ։

Անխետ • (ածական) • այն՝ որ չէ խետ • հանդարտ • հեզ • գործ, քենտի հալինել • մաղձոյն։

Անխետութիւն • Թե • (գոյ) • անխետ գոլն • անհանգստութիւն • գործ, քենտի հալինել օձիս։

Անխղճութիւն • Թե • (գոյ) • ի բաց չխղճելն զանձն ի հեշտասէր • անառակութիւն • գործ, քենտինի զապրի էթմիմէ։

Անխնայաբար • || տես Ջանխնայաբար։

Անխնայական • || տես Ջանխնայական։

Անխոյտելի • Լ-ցյ, եաւ • եաց, եօք • || տես Անխիլիտ։

Անխղճմտանք • || է բառ ռամկական, եւ տես Անխիղճ։

Անխղճմտութիւն • Թե • (գոյ) • անխիղճ գոլն • թուլութիւն խղճի մտաց • գործ, նիսաֆսըզլըգ։

Անխնամաբար • || տես Անխնայ։

Անխնամական • Լ • աւ • ացս, ագ • || տես Անխնամ։

Անխնամարկելի • Լ-ցյ • եաւ • եաց, եօք • (ածական) • իբր անզգամութեան եւ անբաւականի • գործ, պիչսարէ։

Անխնամութիւն • Եմ • եմ • եւ • (Հերքական) • անխնամ թողուլ • անտես առնել • ոչ հոգալ • գործ, գայըրմամագ • կէօզլէթմէմիք։

Անխնամութիւն • Թե • (գոյ) • անխնամ թողուլն • կամ պակասութիւն նախանձաւորութեան • գործ, գայըրմամա • սըբանէթ կէմիէ։

Անխնայ • || Ես, իբրեւ ածական վարեալ, որ եւ ասի Անխնայական • նշանակէ բան չար մասին՝ ոչ խնայող • անողորմ • անխիղճ • գործ, գըյագ • նիսաֆսըզ • Ես, բան բարւոյ մասին՝ իբր ոչ ձգձգեալ • լեռնէ • գործ, պօլ պօլ • || եւս տես Անխնամ։

Անխնայաբար • եւ Անխնայապէս • || տես Անխնայ։

Անխնայութիւն • Թե • (գոյ) • չխնայելն ի ծախս ի մարմինն եւ կամ ի հոգի • գործ, հիւլ պիւր չէկմէ պագմամա • ամըմամա։

Անխնդիր • (ածական) • ոչ խնդրելի • քննելի • գործ, Թէֆթիշ օլունմազ • || եւս տես Անպայման։

Անխնդրող • Լ • աւ • ացս, ագ • (ածական) • ոչ խնդրօղ • հոգացօղ • գործ, իհթէմքէնէ։

Անխոհագոյն • || տես Անմտագոյն։

Անխոհականութիւն • } Թե • (գոյ) • անխոհեմ գոլն • անխորհրդութիւն • անմտութիւն • գործ, ապերասպիզլըգ • Թէհսիլսըզլըք։

Անխոնարհ • || տես Անխոնարհելի։

Անխոնարհութիւն • Թե • (գոյ) • չխոնարհիլն • չկորանալն • գործ, էյիլմէմէ։

Անխոնջական • Լ • աւ • ացս, ագ • || տես Անխոնջ։

Անխոշտանկ • Լ • աւ • ացս, ագ • • • } Անխոշտանկելի • Լ-ցյ, եաւ • եաց, եօք • } (ածական) • ազատ ի խոշտանգանաց և գանից • անպատիժ • գործ, ազատըրլը • չէզասըզ։

Անխոչ • || տես Անարգել։

Անխոստովան • } Լ • աւ • ացս, ագ • (ածական) • Անխոստովանող • } այն՝ որ ոչ խոստովանի զանցանս իւր • անզղջող • կամ անհաւատ • գործ, Թէօլսէկսիզ • տինսիզ։

Անխոստովանութիւն • Թե • (գոյ) • անխոստովան գոլն • անզղջութիւն • գործ, Թէօլսէկսիզլիք։

Անխոտան • Լ, իւ • ից, իւք • } (ածական) • Անխոտելի • Լ-ցյ, եաւ • եաց, եօք • } այն՝ որ չէ խոտան եւ խոտելի • ընծիր • պատուական • ընդունական • գործ, լաղըմըը • իշէ եարար • իղէթլիս։

Անխոտորաբար • } (Հայերէն որթաբոյն) • Անխոտորապէս • } առանց խոտորելոյ • դէպ- Անխոտորութեամբ • } ուղիղ • ուղղակի • գործ, Անխոտորունակի • } տօղրուձա • սաւմամաան։

Անխոտորութիւն • Թե • (գոյ) • անխոտոր գոլն • անկծիկ ուղղութիւն • գործ, տօղրուլըգ • սաւմամա։

Անխար • (ած) • այն՝ որ չէ խարխին • չաւնող զխորութիւն • գաշ, եասսը։

Անխորամանկ • ի, աւ • ացս, զք • (ած) • չաւնող խորամանկութեաբ • անխնդ • գաշ, հիւլէսիզ։

Անխորամանկաբար • (ներգ որդ) • առանց խորամանկութեաբ • պարզ մտօք • գաշ, հիւլէսիզէ • թէվէքելիէ։

Անխորհրդաբար, և Անխոհականապէս • (ներգ որդ) • առանց խորհրդոյ • անմտաբար • վարկապարազի • վայրապար • գաշ • տիւշիւնմէյէրէք • ագըլըզըձա • իւռեթիւնէքէյլիս։

Անխորհրդադած • ի, ՝ իս • իցս, իւք • Անխորհրդադեաց • եցի, ՝ (ած) • այն՝ որ չէ առեղեակ խորհրդոյ • կոյրդ և ոչ խելամուտ սուբբ գրոց • գաշ, սըրը պիլմէյէն • սըրրա աշինա օլմայան։

Անխորհրդածութեաբ, և Անխորհրդականաբ, և Անխորհրդածութիւն • թեաբ • (գաս) • չխորհելով • անմտածութեաբ • անխոհութեաբ • գաշ, տիւշիւնմէմէ • միւլահազա էթմէմէ։

Անխորհրդական • ի, աւ • ացս, զք • (ած) • իբր անսրբազան • հասարակ • գաշ, պայաղը։

Անխորհրդաւարժ • (ած) • այն՝ որ չէ վարժեալ մտօք • անհմտաս • գաշ, աշինա, վուգուբֆ օլմայան։

Անխորշաբար • (ներգ որդ) • առանց խորշելոյ • անպատկառ • համարձակ • գաշ, չէքինմէյէրէք։

Անխորշելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • ‖ տես Անխորշ։

Անխոտրակելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • որ ոչ խորտակի • անխշտելի • գաշ, գըրըլմազ։

Անխոց • ի, իս • իցս, իւք • Անխոցոտելի • լոյ • եաւ • եայ, եօք • (ած) կամ (ներգ) • անվէր • և առանց խոցոտելոյ • գաշ, եարասըզ։

Անխուզաբար • (ներգ որդ) • առանց խուզելոյ • գաշ, արամսյարագ • Ես, անխարիւ • գաշ, այրը սեզլի էթմէյէրէք։

Անխուզելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ զոր չէ մարթ խուզել • անքնին • ընդունելի առանց ցուցման և քննութեան • գաշ, արաշըրմազ • թէֆթիշ օլունմազ։

Անխուլ • (ած) • իբր բոլորովին խուլ • անլսող • հեռի յականէ • անյայտ • գաղտնի • գաշ, պիւսպիւթիւն սաղըր • կիզլի • Ես, մինչ ասի Ցանխուլ • ‖ տես Ջանխլաբար։

Անխռովական • ի, աւ • ացս, զք • ‖ տես Անխռով։

Անխռովասէր • ‖ տես Խաղաղասէր։

Անխռովելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • ‖ տես Անխռով։

Անխռովութիւն • թեաբ • (գաս) • խաղաղութեաբ • հանդարտութիւն • գաշ, բահաթլըգ։

Անխոհեմ • Անխորատակս • ‖ տես Անխորաբար։

Անխորհելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • ոչ խորհելի • զգաւշալի • անվերաս • գաշ, զարարսըզ • Ես, վարի իբրև մակբայ, ‖ և տես Անխորհաբար։

Անխրատ • (ած) • չաւնող զխրատ, կամ զխրատ մատուցանել ինչ • գաշ, խէնաէ քսիզ • եըրըթգսըզ • եարըգսըզ։

Անխրամատելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ զոր չէ մարդ խրամատել, պատսաւելի • գաշ, այրըլմազ • եըրթելըմազ։

Անխրատաբար, և Անխրատապէս • ‖ տես Անմտաբար։

Անխօսագոյն, կամ Անխօսնագոյն • ‖ տես Անբանագոյն։

Անխօսական • ի, աւ • ացս, զք • ‖ տես Անխօս։

Անխօսելի • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • այն՝ որ չէ խօսելի • անպատմելի • գաշ, սէօյլէնմէզ։

Անծակ • (ած) • ոչ ծակելի • գաշ, տիւրիւլմէմիշ։

Անծախաբար • ‖ տես Անծախապէս։

Անծախական • ի, աւ • ացս, զք • Անծախելի • լոյ, եաւ, եայ, եօք • ‖ տես Անծախ։

Անծախող • ի, աւ • ացս, զք • (ած) • չաւնող շատ ծախս ընդ ինչ • կնծի • գաշ, նաքէս։

Անծախոտ • ‖ տես Անձխոտ։

Անծախոտիթ • թեաբ • (գաս) • անծախս գոլն • չծախսիլն • գաշ, թէվէֆ օլմասա։

Անծածկաբար • Անծածկապէս • (ներգ որդ) • ոչ ի ծածուկ • յայտնապէս • գաշ, ասի աշիքգաբ։

Անծածկեմ • եցի • եա • ել • (հրգ որդ) • ոչ ծածկել • բանալ • ի բաց բառնալ զծածկոյթն • գաշ, աչմագ • էօրթմէմէք։

Անծածկոյթ • (ած) • չաւնող զծածկոյթ • մերկ • գաշ, էօրթիւմիւզ • աչըգ։

Անծածուկ, և Անծածկելի • (ած) • ոչ ծածկեալ • բացերեւ • անթաքնելի • յայտնի • գաշ, աշիքգաբ • աչըգ • Ես, անծածկոյթ • հոլանի • գաշ, էօրթիւմիւզ։

Անծածք • (ած) • ոչ ծածկեալ • բաց • գաշ, էօրթիւմէմէզ։

Անծակ • (ած) • չաւնող զծակ • ոչ ծակեալ • գաշ, տէլիքսիզ։

Անծաղրացեալ. ‖ տես Անծաղրելի:
Անծամածուռ. (ած): ոչ խելամիտ. անվթար. անչեզնի. պոռ, սուտ սուտ. տօս տօղրու:
Անծայր. ի, իւ. ից, իւք. } (ած):
Անծայրագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. }
Անծայրացեալ. ելոյ, ոյ. ոց, ովք. }
Անծայրելին. նուց, եաւ. եաց, եօք. }
որոյ չիք ծայր. անեղը. անվախճան. անսահման. պոռ, ուռճասուղ. նիհայեթսիզ.
Անծանակութիւն. թեր. (գոյ): անծանակ գոլն. անարատասութիւն. պոռ, լեքեսիկեթիվք:
Անծանր. (ած): չունօղ ծանրութիւն. թեթեւ. պոռ, խաֆիֆ.
Անծանրապէս. (ներգ. որ-ից-ից): առանց ծանրութեան. թեթեւաբար. պոռ, խաֆիֆՏէ:
Անծանօթաբար, և Անծանօթապէս. (ներգ. որ-ից-ից): իբրև անծանօթ. օտարաբար. պոռ, նամալումՏէ:
Անծանօթիմ. եցայ. եայց. իմ. ‖ տես Անծանօթանամ:
Անծանօթութիւն. թեր. (գոյ): չճանաչելն. անգիտութիւն. պոռ, պիլմեզլիք. Ես, չճանաչելն. անծանօթ գտանիլն. պոռ, Թանըլմամա:
Անծառ. (ած): այն՝ յորում չիք ծառ կամ տունկ. պոռ, աղաճսըզ:
Անծառայ. ի, իւ. ից, իւք. (ած): ասի և Անծառայական, և Անծառայելի. այն՝ որ չէ ծառայ, այլ ազատ. պոռ, գուլ օլմայան. Ես, չունօղ զծառայ. պոռ, խըզմէթքեարսըզ:
Անծառայաբար. ‖ տես Ազատաբար:
Անծաթաւ, և Անծաթաւելի. (ած): այն՝ որ ոչ տայ միւսանգամ ծաթաւիլ. յաւիտեան զսլացուցիչ. պոռ, պիլը տահա սուռաթմայան:
Անծեր. ի, իւ. ից, իւք. } ‖ տես Անծերական. ի, աւ. ից, ից. } ծերանալի:
Անծերութիւն. թեր. (գոյ): անծերանալի վիճակ. պոռ, իհթիյարլըգսըզ.
Անծիւթիւն. ‖ տես Անձիւթիւն.
Անծիմակ. ի, աւ. ից, ից. (ած): չունօղ զծիմակ. ոչ մթին. անաղօտ. պոռ, կէօլկէսիզ. շաֆկը:
Անծնանելի. լ-ից, եաւ. եաց, եօք. (ած): անծնուեղ. այն՝ որոյ ծնուածն ոչ է կենդանի, այլ բեւեռ և եթ, որպես ասի՝ Անծնանելի Նեւեթ:
Անծնեալ. ‖ տես Անծին:
Անծնեալութիւն. թեր. (գոյ): որ և ասի Անծնեղութիւն. ոչ ծնանելն յայլի, որ է յատկութիւն կամ առանձնաւորութիւն հօր

աստուածոյ. ‖ և տես Անեղութիւն:
Անծնեղութիւն. } թեան. (գոյ): անծնուեղ
Անծնութիւն. } գոլն. անբեւեռութիւն. պոռ, մահսուլըզլըգ:
Անծոցութիւն. թեր. (գոյ): ոգեղութիւն. անվայելչութիւն. պոռ, եագըշըզըգլըգ: Ես, իբր արբանեկութիւն մեղաց. կաւատութիւն. պոռ, փիւզէվինքլիք:
Անծոլ. ծուլի. իւ. ից, իւք. (ած): այն՝ որ չէ ծոլ. անհեղգ. ժիր. պոռ, իշկիւզար. համարաթ:
Անծորելի. լ-ից, եաւ. եաց, եօք. (ած): այն՝ որ ոչ ծորի. ոչ թափելի. անթառամելի. պոռ, թէօքիւլմեզ. սօլմազ:
Անծուլութիւն. թեր. (գոյ): անծոլ գոլն. անպղերգութիւն. անձանձրոյթ գոլն. պոռ, պէզար օլմամա:
Անծուփ. (ած): անբոյթ ի ծփանաց. անալեկոծ. պոռ, չալգընմըըզ. տալկասըզ:
Անկազդուրական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Անկազդուրելի:
Անկազմագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած): առաւել և կաբի անկազմ. պոռ, փէք սիւզինմիշ:
Անկալի. ‖ տես Անըմբռնելի:
Անկախաղան. ի, աւ. ից, ից. (ած): չունօղ զկախաղան. ոչ կախաւոր զինքէն. պոռ, մահալլէգ:
Անկակղանալի. լ-ից, եաւ. եաց, եօք. (ած): այն՝ որ ոչ կակղանայ. անմեղկելի. սերտ. պոռ, եաւմշամազ. սէրթ:
Անկամ. (ած) կամ (ներգ.): ոչ կաղացօղ. առանց կաղալոյ. ոչ գայթ ի գայթ. պոռ, թօփալլամմայան. ագսամայաբագ:
Անկամ. (ած): ոչ կամեցօղ. խիզ. անյօժար. պոռ, բաղը օլմայան. Ես, ասի յանկաման, որ իբրև մակեաց վարեալ՝ նշանակէ առանց կամելոյ. ոչ ըստ յօժարութեան. պոռ, իսթէմիչլէբէք. բաղը օլմայարագ.
Անկամակցութիւն. թեր. (գոյ): չլինելն կամակից. հակառակութիւն. պոռ, բաղը օլմամա. նագըըլըգ:
Անկամաւոր. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Ակամայ:
Անկամութիւն. ‖ տես Անկամակութիւն:
Անկայական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Անկայ:
Անկանգնական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Անկանգնելի:
Անկանոն. ի, աւ. ից, ից. (ած): օտար ի կանոնաց. անկարգ. պոռ, գանունսըզ:
Անկանոնական. ի, աւ. ից, ից. (ած):

այն՝ որ չէ անցեալ ի կանոն ընդունելի սուբբ գրոց։

Անկաշառաբար • ի, ա. ա, ց, զբ • ‖ տես Անկաշառ։

Անկապելի • լ.ց, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • (ած)։ այն՝ որում անհնար է կապիլ • գաղ, պարզանմաղ։

Անկառուցական • ի, ա. ա, ց, զբ • } (ած)։
Անկառչելի • լ.ց, ե.ա. ե.ց, ե.զբ • } այն՝ որ ոչ կառչի, կամ չառնու ղնոյ և կամ յորում չկ կառնան ոտից • գաղ, խլեշտիզ • խլեշտիլիզ։

Անկաս • ‖ տես Անձամ։

Անկասխրաթելիւն • թէ • (գ.ց)։ սէր և փոյթ անկուաձոյ, հիւսելոյ • գործելոյ • գաղ, ասգուստա • իշչելոյ մուհասպկեթի։

Անկասկածագոյն • գ.ունի, իս • ի.ց, ի.զբ • (ած)։ առաւել և կարի անկասկած • գաղ, ղայէթ չիւփհկեսիզ։

Անկասկածաւոր • ի, ա • ա.ց, զբ • ‖ տես Անկասկած։

Անկասկածութիւն • ‖ տես Յատահովութիւն։

Անկաստէղ • (գ.ց)։ անկուանի աստեղ, որ ծածկուելի լուսափայլ աստղն՝ մեծ շուն կոչեցելոյ, որ անհրաժեշտ ի մերձենալ արեգական • և ի հեռանալ նորմէ՝ ի վեր երևի, որ յայնժամ Եղաստեղ ասի։

Անկատարելաբար • և **Անկատարելապէս** • (ած.ց ա.զբ.ա.ց)։ անկատար կերպիւ • իբրև անկատար և թերի • գաղ, գասուբ թարղ իլե։

Անկատարելագոյն • գ.ունի, իս • ի.ց, ի.զբ • (ած)։ կարի անկատար • առաւել և յայժ թերի • գաղ, փէք գասուբ։

Անկատարելագործ • ‖ տես Անկատարագործ։

Անկատարելի • լ.ց, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • ‖ տես Անկատար։

Անկատարելութիւն • թէ • (գ.ց)։ անկատար
Անկատարութիւն • գոլն • պակասութիւն կատարելութեան • թերութիւն • գաղ, էքմիքլիք • թագսիր։

Անկարաբար • (ած.ց ա.զբ.ա.ց)։ անկարելի օրինակաւ • անհնարաշա • գաղ, գասիլսիզճէ։

Անկարածածկելի • լ.ց, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • (ած)։ այն՝ որում անհնար է ծածկիլ • անթաքնելի • գաղ, կիզլէնմէզ • կիզլի գալմազ։

Անկարգաբար • } (ած.ց ա.զբ.ա.ց)։ տես և
Անկարգապէս • } Անկարգաւորաբար • առանց կարգի • խառնիխուռն • յանդգնակս • գաղ, սըրասըզճա • գասմագաբըշ։

Անկարգաւոր • ի • ա. ա, ց • զբ • ‖ տես Անկարգ։

Անկարգեմ • եմ. եա. ել • (ներգործ)։ յանկարգուկի դարձուցանել • խառնիխուռն առնել • գաղ, պօղմագ • գասմագաբըշ էթմէք։

Անկարելագոյն • գ.ունի, իս • ի.ց, ի.զբ • (ած)։ առաւել անկարելի • ամենևին անհնարին • գաղ, փէք միւմքինօղլ։

Անկարեկցութիւն • թէ • (գ.ց)։ անկարեկից գոլն • անգթութիւն • գաղ, մերհամեթսիզլիք։

Անկարևոր • ի, ա. ա, զբ • (ած)։ այն՝ որ չէ կարևոր • աւելորդ • գաղ, իգթիլազըլը։

Անկարծական • ի, ա. ա, զբ • ‖ տես Անկարծ։

Անկարծակաս • ‖ տես Յանկարծակաս։

Անկարծիս • կամ **Անկարծիք** • (ած) կամ (ած.զբ)։ անկասկած • աներկբայ • գաղ, շիւփհկեսիզ • իշքիլըլը։

Անկարծութիւն • ‖ տես Աներկբայութիւն։

Անկարողութիւն • ‖ տես Անկարութիւն։

Անկարօտաբար • (ած.զբ ա.զբ.ա)։ առանց կարօտութեան • առատապէս • լեպսկս • գաղ, մէօհթաճըզլըդ իլե • պօլ պօլ։

Անկարօտական • ի, ա. ա, զբ • ‖ տես Անկարօտ։

Անկեանք • ‖ տես Անկեաց։

Անկեզ • ի, ա. ա, զբ • (ած)։ ազատ ի կեղջ և ի կեղեքեալ գոլոյ իւրից • գաղ, պէրեսիզ։

Անկեզակարծելի • լ.ց, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • ‖ տես Անկեզակարծ։

Անկեզև • (ած)։ մերկ ի կեղևոյ • կեղևեալ • գաղ, գասըզգըլը։

Անկեղծական • ի, ա. ա, զբ • ‖ տես Անկեղծ։

Անկեղծասրտութիւն • ‖ տես Անկեղծութիւն։

Անկեղծիկ • ‖ տես Անկեղծ։

Անկեմ • ‖ տես Անգեմ։

Անկենդանական • ի, ա. ա, զբ • (ած)։ այն՝ որ չունի կենդանանալ, կամ յորում չէ մարթ ողջանալ • որպէս ասի՝ Անկենդանական կորուստ, և այլն • գաղ, սիրսիզլէն • ‖ ևս տես Անկենդան։

Անկենդանակից • կցի, ա. ա, զբ • (ած)։ այն՝ որ չէ կցորդ կենդանութեան և կենաց կենդանեաց • գաղ, սիրսիզկէ • էօմիւրլէ իլգագ օլմայան։

Անկենդանի • նւոյ, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • ‖ տես Անկենդան։

Անկենցաղ • ‖ տես Անկեաց։

Անկեցականելի • լ.ց, ե.ա • ե.ց, ե.զբ • (ած)։ անուանելի • անծանաքելի • գաղ, եկինլիզ։

Ես, անկարօտ կերակրոյ • գոհ, եզմէկէ ճօճամնըզը։

Անկերպագրելի • ‖ տես Անկերպագրելի։

Անկերպարանութեի • } Թեան • (գոյ)։ ան-

Անկերպարանութիւն • } կերպ և անկերպարան գոլն • ամենութեի • ոգեղութեի • գոհ, պիլիմսիզլիք • չերքինլիք։

Անկըբելի • ‖ տես Անկքելի։

Անկիզաբար • (ՀՔԲ) ուրիշոյ պէս։ առանց կիզանելու, կամ այրեցեալ լինելոյ • գոհ, Թաւթուշմայարագ։

Անկիզական • ի • աւ • ացի • ագ • } ‖ տես

Անկիզային • պիոյ • ուլ • ոց, ուլք • } Անկէզ • և Անկիզանօզ։

Անկիզելի • լոյ • եաւ • եաց • եագ • ‖ տես Անկէզ։

Անկիզեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ՆԵՐԳՈՒԾ)։ ոչ կիզել • անկէզ Թողուլ • գոհ, եադմամագ։

Անկիլ • կլի, աւ • ացի • ագ • (ԾՆ)։ գիտօզ անկանիլ • ոտապնանկ • գոհ, ոտգուռմա։

Անկիսակ • (ԾՆ) կամ (ՀՔԲ)։ առանց հաշուելոյ զուռմարական կիսակն։

Անկիրընդունակ • ի • աւ • ացի • ագ • ‖ տես Անկարելի։

Անկիւնագիծ • ‖ տես Տրամագիծ։

Անկիւնական • ի, աւ • ացի • ագ • (ԾՆ)։ սեպհական անկեան • գոհ, քեօշէյէ միւեթէալիք։

Անկիւնակաց • ի • իւ • իցի • իւք • (ԾՆ)։ կացօզ յանկեան • գոհ, քեօշէտէ տուբան։

Անկիւնահատ • ի • աւ • ացի • ագ • (ԾՆ)։ այն՝ որ անկիւն, կամ ական հատանէ • որմափոր • գոհ, քեօշէյի • տուվարը տէլէն։

Անկիւնաձև • ի • իւ • իցի • իւք • } Անկիւնահատակ • } ի • աւ • ացի • ագ • } Անկիւնաւոր • } (ԾՆ)։ ունօզ պէս կամ զուռսակ անկեան • գոհ, քեօշէլի։

Անկիւնաքար • ի • իւ • իցի • իւք • ‖ տես Անկիւնաւէմ։

Անկլանելի • լոյ • եաւ • եաց • եագ • (ԾՆ)։ այն՝ զոր անմարթ է կլանել • գոհ, եուտուլմազ։

Անկնաւք • } (ԾՆ)։ անկնիք • ոչ մլուտեալ։

Անկնաւք • } չունօզ զկնիք քրիստոնէաւէ • գոհ, վաֆիմէզ օլմամըշ։

Անկշռութեի • Թեան • (գոյ)։ չկշռելն • չհամարելն ինչ • գոհ, պիր շէյ սայմամա։

Անկշռամբելի • ‖ տես Անմեղադրելի։

Անկոշկոիկ լինել • ‖ արկանիլ կամ յարդարել զանկոզին • գոհ, տէօշէյէ պլրագմագ, եամմագ։

Անկողնատուն • (ԽՈՒՐԵՒ հուլվի)։ ‖ տես Անկողնատեղի։

Անկոչ • ‖ տես Ընկոչ։

Անկորանալի • } լոյ • եաւ • եաց • եագ •

Անկորացուցանելի • } եագ • (ԾՆ)։ այն՝ որ ոչ կորանայ, կամ զոր չէ մարթ կորացուցանել • գոհ, էյիլմէզ։

Անկործանելի • լոյ • եաւ • եաց • եագ • ‖ տես Անկործան։

Անկորնչելի • լոյ • եաւ • եաց • եագ • ‖ տես Անկորուստ։

Անկորովութիւն • ‖ տես Տկարութիւն։

Անկորուսանելի • լոյ • եաւ • եաց, եագ • ‖ տես Անկորուստ։

Անկութի • Թէ • (գոյ)։ յանկաւորութի • յարմարութիւն • գոհ, ուլկունլըգ։

Անկուճն • կմանէ, ամբ • անց • ամբք • ‖ Ես, տես Անկուած։

Անկուչնեմ • ‖ տես Անկուշեմ։

Անկուռնեմ • ‖ տես Անգռանեմ։

Անկրթութիւն • ‖ տես Անվարժութիւն։

Անկրիճեմ • ‖ տես Հանգրիճեմ։

Անկրնկելի • լոյ, եաւ • եաց, եագ • (ԾՆ)։ այն՝ որ ոչ կրնկի • անդառնալի • անհրաժեշտ • գոհ, կէրի մէօնմէզ։

Անկցելի • լոյ • եաւ • եաց • եագ • (ԾՆ)։ այն՝ որ ոչ կցի • և անկարկատելի • գոհ, էքլենմէզ։

Անկցորդութեի • Թէ • (գոյ)։ անկցորդ գոլն • ի բաց որոշումն • գոհ, այրըլըգ։

Անհալական • ի, աւ • ացի • ագ • ‖ տես Անհալ։ Ես, չասելն ինչ հակառակ • գոհ, գարշը սէօյլէմմէ։ ‖ Եւս տես Բացասութիւն։

Անհակամէտ • միտի, աւ • ացի • ագ • ‖ տես Անխոտոր։

Անհակամիտաբար • (ՀՔԲ ուրիշոյ պէս)։ առանց հակամիտելոյ • առանց միտելոյ ի հակառակ կողմն • գոհ, միյիլլենմիյէրէկ։

Անհակառակ • ի • աւ • ացի • ագ • (ԾՆ)։ այն՝ որ ոչ կայ հակառակ • գոհ, գարշը գօմայան։ ‖ Եւս տես Անհակառակելի։ Ես, իբրև մակբայ վերաբաշ նշանակէ առանց հակառակելոյ • գոհ, գարշը գօմայարագ։

Անհակառակաբան • ի • իւ • իցի • իւք • (ԾՆ)։ այն՝ որում ոչ լինի հակառակաբանել • գոհ, գարշը սէօյլենմիյէ։

Անհակառակաբար • (ՀՔԲ ուրիշոյ պէս)։ առանց հակառակելոյ • միաբան • գոհ, իթթիֆագ լիլէ։

Անհակառակադէմ • գունի • իւ • իցի • իւք •

Անհամեմատութիւն. թե. (գոյ)։ անհամեմատ գոլն • անբաղդատ առաւելութիւն. գծ, ագգանը օլմամա։

Անհամեմ. եցի. եամ. ել. (ներգործ)։ անհամ կացուցանել. գծ, թաթնըզլամագ։

Անհամութիւն. թե. (գոյ)։ եա, իբր անհամ ութիւն. անամթութիւն. մորոսութիւն. գծ, էտէպսիզլիք։

Անհամրսեմ. եցի. եամ. ել. (ներգործ)։ անհամ և անամրք կացուցանել. անհամել. գծ, թաթնըզլամագ։

Անհայհայաբար. (ռեմբ. որակ.)։ առանց հայհայելոյ, թշնամանաբրութեան. գծ, քիւֆիւրսիզճէ։

Անհայրութիւն. թե. (գոյ)։ չունելն ուրուք զհայրութիւն. գծ, փէտէրլիղի օլմամա։

Անհայց. (ածա)։ այն՝ որ չէ հայցեալ. գծ, թալէպսիզ։

Անհանգանակ. ի, աւ. ացի, ագ. (ածա)։ ոչ հանգանակելի. անբաշխելի. գծ, փայ օլմամագ։

Անհանգիստագին. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածա)։ կարի անհանգէտ. անհանգգին յոյժ. գծ, փէք ռահաթսըզ։

Անհանգչելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անհանգիստ։

Անհանգստեմ. եցի. եամ. ել. ‖ տես Անհանգիստ առնել։

Անհանդարտութիւն. թե. (գոյ)։ անհանդարտ գոլն. խռովութիւն. աղմուկ. գծ, բահաթսըզլըգ. վէլվէլէ։

Անհանդերձելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անկարօ։

Անհանդէպ. ‖ տես Անդէպ։

Անհանդէս. դիսի, իւ. իյ, իւք. (ածա)։ այն՝ որ չէ ընտրեալ ի հանդիսի. անփորձ. գծ, թէֆթիշսիզ ադըլմըշ։

Անհանդիպութիւն. թե. (գոյ)։ չհանդիպելն խնդրոյն. ի դէպս ելանելն. գծ, բահթ կէլմէմէ։

Անհանդոյժ, կամ Անհանդոյժ. (ածա)։ լքեալ յուժոյ, կամ ի ժուժոյ. խոնջ և վաստակ. գծ, եօրկունճ. կէվշէմիշ։

Անհանդուրժական. ի, աւ. ացի, ագ. ‖ տես Անհանդուրժելի։

Անհանճարական. ի, աւ. ացի, ագ. ‖ տես Անհանճար։

Անհանճարեղագին. ‖ տես Անհանճարագին։

Անհաշտութիւն. թե. (գոյ)։ անհաշտելն. անհաշտ թշնամութիւն. գծ, սլաղըշմամա։

Անհաճախ. (ածա)։ այն՝ որ յոյժ հեռի է ի հակառակ կալոյ. գծ, ասլա գաբղը տուրմայան։

Անհակառակամարտ. (ածա)։ այն՝ որ չունի ընդդիմամարտ. գծ, գաբղը տուրմանը օլմայան։

Անհակառակութիւն. ‖ տես խաղաղասիրութիւն։

Անհաղորդաբար. (ռեմբ. որակ.)։ անհաղորդ գոլով. անկցորդութեամբ. գծ, իլճագսըզճա։

Անհաղորդելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անհաղորդական. և Անմիաբան։

Անհաղորդութիւն. թե. (գոյ)։ անհաղորդ գոլն. անկցորդութիւն. գծ, իլճագսըզլըգ։

Անհաճելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անհաճ։

Անհամական. ի, աւ. ացի, ագ. ‖ տես Անհամ։

Անհամանիւթ. ոյ. ով. ոյ՝ կամ իյ, ովք. (ածա)։ ոչ համանիւթ. որոյ նիւթն անհամն է նիւթոյ այլոյ։

Անհամաոտելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անհամաոտ։

Անհամարական. ի, աւ. ացի, ագ. ‖ տես Անհամար։

Անհամարձակ. ի, աւ. ացի, ագ. }
Անհամարձակելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. } (ածա)։ այն՝ որ չէ համարձակ, կամ չկարէ համարձակիլ. անվստահ. գծ, սէրսէմճ օլմայան. ճէսարէթսիզ։ եա, Անհամարձակելի ասի այն՝ որում ոչ լինի համարձակիլ հրաժարելի. գծ, ճէսարէթ օլմամայան։

Անհամարձակութիւն. թե. (գոյ)։ անհամարձակ գոլն. անվստահութիւն. գծ, ճէսարէթսիզլիք։

Անհամբար. (ածա)։ ոչ համբարեալ, մթերեալ. գծ, թօփլանմամըշ։

Անհամբաւաբար. լ-ոյ, ովք. ոց. ովք. (ածա)։ ոչ համբաւաբար, կամ չև առեալ զլուր համբաւոյն. գծ, խապէրը օլմաման. խապէրլի օլմայան։

Անհամբերելի. ‖ տես Անբմբերելի։

Անհամբերութիւն. թե. (գոյ)։ անհամբեր գոլն. պակասութիւն համբերութեան. գծ, սապրսըզլըգ։

Անհամբուրելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. ‖ տես Անհամբոյր։

Անհամեմատաբար. (ռեմբ. որակ.)։ անհամեմատ և անբաղդատ օրինակաւ. առանց համեմատութեան. գծ, սլէլամէճէլիկճէ։

Անհամեմատական. ի, աւ. ացի, ագ. }
Անհամեմատելի. լ-ոյ, եաւ. եայ, եագ. } ‖ տես Անհամեմատ։

Անհասակ · ի , աւ · ից , ից · (ած) : չափազանց ընդհակառակ հասակի կամ ձեւ ինչ · անկեղծաբան · գործ , հնաոճիզը · պիղծ մեղք ·

Անհասանելի · ից · ից · ից

Անհաւատեմ • էցի • էա • էլ • } ‖ տես
Անհաւատիմ • էցայ • էայց • իլ • } Անհաւատանամ։

Անհաւատութիւն • թեան • (գ•ոյ) ։ անհաւատալ և անհաւատարիմ լինելն առ Աստ։ Թերահաւատութիւն • պատ, տկնսիդվիք • խմանսըղըգ ։ Եւս, անհաւատարմութիւն առ մարդիկ • անիրաւութիւն • պատ, խայտնըգ ։

Անհեղգ • (•ծ) ։ ոչ հեղգ • անծոյլ • անդանդաղ • անձանձիր • պատ, իւշկնոտիկ • ղայրկեթլի։

Անհեղգաբար • (ներգ•ոյ սրտ•ոմն) ։ առանց ծուլանալ • անպղերգաբար • պատ, իւշկնոտիկն ։

Անհեղգութիւն • թեան • (գ•ոյ) ։ անհեղգ գոլն • փոյթ ունդութիւն • պատ, իւշկնոտիկ • ղայրկեթ ։

Անհեշտակի • (ներգ•ոյ հղ•ովի) ։ ‖ տես Անախորժ։

Անհեշտութիւն • թեան • (գ•ոյ) ։ առանց հեշտանալ գոլն • նեղութիւն • վիշտ • պատ, սրգկընեթը • տարլըգ ։

Անհետ • (•ծ) ։ այն՝ որում չիք հետ և հետևակութիւն • պատ, խըրխրը օլմայան ։

Անհետանալի • լ•ոյ, եաւ • եայց, եօք • (•ծ) ։ այն՝ որ ոչ հետանայ, կամ յորմէ չհետանայ ոք • անմեկնելի • պատ, երըթգլանմայան • երըթգլանմագ ։

Անհետացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (•նդող) ‖ տես Անհետ առնեմ։

Անհետևողաբար • թեամբ • (գ•ոյ) ։ չհետևիլն նմին կարգի բանին • խոտորումն • պատ, սափմա ։

Անհետևողական • (•ծ) ։ այն՝ որում ոչ լինի հետևել և ժամանել • անհասանելի • պատ, եկեթիշլիկ ։

Անհեր • լ• ։ աւ • այ, օք • (•ծ) ։ չմնացող զհեր • անմազ • պատ, սաչսըզ ։

Անհերկ • (•ծ) ։ այն՝ որ չէ հերկեալ, որպէս ասի՝ Անհերկ վայր, և այլն • պատ, չիֆթ սըրըլմըմըշ ։

Անհիմն • (•ծ) ։ չունօղ զհաստատուն հիմն • խախուտ • պատ, թեմելսըզ • սալը եօգ ։

Անհին • (•ծ) ։ ոչ հին • նոր • պատ, եէնի ։

Անհիւանդ • լ• ։ իւ • իկ • իդ, իւք • (•ծ) ։ այն՝ որ չէ հիւանդացեալ երբեք • միշտ առողջ • պատ, սոսա խաստալանմայան ։

Անհիւանդութիւն • թեան • (գ•ոյ) ։ չունելն զհիւանդութիւն • ոչ հիւանդանալն • պատ, խաստալանմամա ։

Անհիքաբար • (ներգ•ոյ սրտ•ոմն) ։ ոչ դանդաղելով սրպէս զհեք ոք և անձաւակ • պատ, իւշկնոտիկերեք ։

Անհնութիւն • ‖ տես Անհնազանդութիւն ։

Անհմտաբար • (ներգ•ոյ սրտ•ոմն) ։ իբրև անհմտաց • ախմախաբար • պատ, ահմագձա • պէօնիւնք իլէ ։

Անհմտանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) ։ անհմուտ լինել • յանկիլ ի հմտութենէ • պատ, ահմագ, աձէմի օլմագ ։ Եւս, անգիտելի լինել • ծածկիլ իբրև ի խորհրդեան • պատ, կիզլև գալմագ ։

Անհմտութիւն • թեան • (գ•ոյ) ։ անհմուտ գոլն • տգիտութիւն • ախմախութիւն • պատ, աձէմիլիք • ահմագլըգ ։

Անհնազանդելի • լ•ոյ • եաւ • եայ, եօք • (•ծ) ։ անհնաւանձելի • անընդհակելի • պատ, իթաաթսըզ ։

Անհնազանդիմ • եցայ • եայց • իլ • (չէշտ) ։ անհնազանդ լինել • անհաւան գտանիլ • սաւնգանել • պատ, իթաաթ էթմէմէք ։

Անհնանալի • լ•ոյ, եաւ • եայ, եօք • (•ծ) ։ այն՝ որ ոչ հնանայ • անծերանալի • անեղծ • պատ, եսքիմէզ • կէչմէզ ։

Անհնարական • լ• ։ աւ • այ • օք • ‖ տես Անհնար ։

Անհնարանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Անհնարիմ։

Անհնարաւորական • լ• ։ աւ • այ • օք • ‖ տես Անհնար ։

Անհնարաւորութիւն • ‖ տես Անհնարութիւն ։

Անհնարելի • լ•ոյ • եաւ • եայ, եօք • ‖ տես Անհնարին ։

Անհոգաբար • (ներգ•ոյ սրտ•ոմն) ։ առանց հոգոյ • անհոգութեամբ • յատահովս • անքոյթ • պատ, սլհգայտսըղճա ։

Անհոգաբարձ • ‖ տես Անհոգող ։

Անհոգալի • լ•ոյ • եաւ • եայ, եօք • (•ծ) ։ այն՝ որ չէ հոգալի • անպիտան • չնչին • պատ, գայղը օլմայտսըզ • պօշ ։

Անհոգական • լ• ։ աւ • այ • օք • ‖ տես Անհոգ ։

Անհոգացող • ‖ տես Անհոգող ։

Անհոգացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (•նդող) ։ անհոգ կացուցանել • քաջալերել • պատ, գայղը էթթիրմէմէք ։

Անհոլովական • լ• ։ աւ • այ • օք • ‖ տես Անհոլով ։

Անհոլովելի • լ•ոյ • եաւ • եայ, եօք • (•ծ) ։ այն՝ որ ոչ հոլովի • անփոփոխ • անայլայլակ • անկարծան • պատ, եուվարլանմայան • մէյիլվէրմէզ ։

Անհոծ, կամ Անհոծ • (•ծ) ։ ոչ հոծ • անգայտ • թոյլ և խաչոր • անհարթ • կոշտ իրօք կամ նմանութեամբ • պատ, սէյրէք • կէվէզէք • գասպա • թասլագ ։

Անհոգ • (ած) • այն՝ յորում չիք հոգ • գոհ, բիւրկնաբոլոր։

Անհոգանալ • թե • (գոյ) • առանց հոգոյ հանդարտաւէս օդոյ • գոհ, սիւտ իլիմանլըգ։

Անհամայնել • (ած) • ոչ համայնել • օտար • գոհ, էլ • եապանձը։

Անհաս • (ած) կամ (ուքիոյ) • յորում չիք հասանելի • առանց հասման • գոհ, տէօքիւլմէզ • այրըլմազ։

Անհասելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ հասի ի կործանումն • հաստատուն • անսասան • գոհ, միւհքէմ • գալի։

Անհովանաւորել • թե • (գոյ) • անհովիւ և անասնաչնորդ ձեալն • գոհ, չօպանսըզլըգ։

Անհոս • (ած) • չանիօղ ջհոս ջդալի • կամ որ չէ հոսեալ • գոհ, գօպաւսուզ։

Անհոգական • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անհոգելի։

Անհոգատակ • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անհոգաստակ • ես, ‖ տես Անհնազանդ։

Անհոգատակութիւն • ‖ տես Անհնազանդութիւն։

Անհոգաբանական • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անհոգաբար։

Անհրաժարական • ի, աւ • ոց, օք • } Անհրաժարելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • } ‖ տես Անհրաժեշտ։

Անհրամայելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որում չէ մարթ հրամայել • գոհ, էմր օլունմազ։

Անհրապարակելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • ոչ հրապարակելի • գաղտնի • ծածուկ • գոհ, չալ օլունմազ։

Անհրապուրելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անհրապոյր։

Անհրաւէր • (ած) • այն՝ որ ոչ հրաւիրեի զօք • գոհ, տաւլեմ էմմէյէն։

Անձայնական • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անձային։

Անձայնակութիւն • ‖ տես Անմիաբանութիւն։

Անձայնաւոր • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անձային։

Անձայնելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • իրր անպատմելի • անճառելի • գոհ, սէօյլէնմէզ • նագըլ օլունմազ։

Անձանձրանալի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ չէ ձանձրանալի • անձանձիր • գոհ, օսանըլմազ։

Անձանձրութիւն • թե • (գոյ) • անձանձիր գոլն • յօժարամտութիւնն • գոհ, օսանմամա։

Անձաւամուտ • մտի, իւ • իյ, իւք • (ած) • մտեալ և բնակեալ յանձաւս • գոհ, մաղարայա կիրէն։

Անձեռակերտ • ‖ տես Անձեռագործ։

Անձեռնհասութիւն • թե • (գոյ) • անկարութիւն • անբաւականութիւն • չբաւարութիւն • գոհ, գաթր օլմամա • մէօհթաճլըգ։

Անձեւական • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անձև։

Անձեւապէս • (ուքիոյ որպէսզի) • առանց ձևոյ կամ զարդուս • գոհ, պիչիմսիզճէ։

Անձեւութիւն • թե • (գոյ) • պակասութիւն ձևոյ • առձևութիւն • անչքնաթիւն • գոհ, պիչիմսիզլիք • պէթլիք։

Անձիան • կամ Անձիանի • (գոյ) • է անուն անծանօթ ծառոյ իրիք։

Անձկագին • գանի, իւ • իյ, իւք • (ած) • կարի անձուկ • նեղ և դժուարին • գոհ, փէք տար։

Անձկական • ի, աւ • ոց, օք • ‖ տես Անձուկ։

Անձկակաթօտ • (ած) • անձկով կաթօտեալ • ըղձափափաք • գոհ, արզուլու • հասրէթլի։

Անձկիմ • եմայ • եմ • իմ • (չէշտ) • նեղիլ սեղմեալ կամ սրտիս • դժկամակիլ • գոհ, տարաշմագ • կիւճէկնմէք • ‖ եւս տես Անձկամ։

Անձկոտ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • այն՝ որ կարի անձուկ կրէ • լի անձկով կամ կաթոտով • գոհ, փէք արզուլու, հասրէթլի։

Անձմեռն • (ած) • այն՝ յորում ոչ լինի ձմերային խաւսուք կամ բուք • գոհ, գըշըրզ։

Անձնադիւթ • ‖ տես Անձնդիւթ։

Անձնադրութիւն • թե • (գոյ) • առաջի ընծայումն անձին ի ծառայել • գոհ, քէնտինի էօնէ գօմա։

Անձնազօր • (ած) • զօրաւոր անձամբ • քաջ • արի • գոհ, գուվվէթլի • էվլիա։

Անձնակամակ • ‖ տես Անձնակամ։

Անձնակամակութիւն • ‖ տես Անձնահաճութիւն։

Անձնակորոյս • լուսոյ, իւ • իյ, իւք • (ած) • կորուսիչ անձին, կամ հոգւոյ իւրոյ • գոհ, քէնտինի, ճանընը զայըլ էտէն։

Անձնահաճ • ‖ տես Անձնահամ։

Անձնահանձար • (ած) • հանձարօղ ինչ յանձն նէ և բան մտի • և մտացածին • գոհ, քէնտինէնէն իշտա էտէն, օլմուշ։

Անձնահաւատութիւն • թե • (գոյ) • հաւրկանութիւն զանձն • իրր սանձահաւատութիւն անձին • գոհ, քէնտինի զայէթ էտիշ։

Անձնամահ • (ուքէրէ հուլվի) • ‖ տես Անձնասպան։

Անձնայօրդոր • ‖ տես Ինքնայօրդոր։

Անձնանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես Անձնաւորիմ։

Անձնանէծ • (ած) ։ անձամբ զանձն անիծա նող • գոհ, քննմնիկ պէտ տուա էակին ։

Անձնասէր • (ած) ։ այն՝ որ է ի չափ մեծութեան անձին իւրոյ • գոհ, քննող էօգնչասիրութեամբ, պղծանուա ։

Անձնապաշտութիւն • թիւն • (գող) ։ անձնասպաշտ գոլն • գոհ, նկիպնիկ խըզմնիկ էթմէնի ։

Անձնապարտաստ • (ած) ։ պատրաստ ասնող զանձն, կամ զիոգի արձանն և զգաստ • գոհ, քննմնիկ հազըր սագլայան ։

Անձնապարտութիւն • || տես Անձնապարտ ։

Անձնապարտ • ի, աւ • ապ, օք • (ած) ։ այն՝ որ անձամբ չունի պարտական գտանին • կամ պարտական հոգւոյ, որպիսի է սպանօղն կամ պատճառն սպանութեան, կամ որ չարգելլու զգողութի • գոհ, պղծանէնա պօրձլու ։

Անձնասպանութիւն • թիւն • (գող) ։ ասի և Անձնասպանութիւն • սպանանելն, մահացուցանելն զանձն իւր • գոհ, քննմնի քննմնիկ էօլմնիւրմնիւ ։

Անձնատաց • ող, ող • ապ, օք • (ած) ։ ատեցօղ անձին իւրոյ • ոչ անձնասէր • գոհ, քննմնիկ սէվմնիչնէն ։

Անձնատուր • || նա, տես Ինքնահնար ։

Անձնաւորական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) ։ սեպհական անձին, այսինքն հոգւոյ, շնչոյ • հոգեկան • բանական • կենդանական • և ենթակայական • անձնաւորեալ ատուածային անձամբ ։

Անձնաւորապէս • (ձևիբ ոբոյնոն) ։ անձամբ • անձնաւորութեամբ իւրում ։

Անձնգովութիւն • || տես Անձնագովութիւն ։

Անձնդիւրութիւն • թիւն • (գող) ։ դիւրութիւն անձին • փափկասիրութիւն • գոհ, զիքիննիկ, սէքիասընա պագմա ։

Անձնիշխանաբար • և Անձնիշխանապէս • (ձևիբ ոբոյնոն) ։ իբրև անձնիշխան • տիրաբար • ազատօրէն • գոհ, քննմնի պաշընմա • սերպէսթմէկ ։

Անձնիշխանականաբէր • || տես Անձնիշխանութիւն

Անձնիշխանական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) ։ անձնիշխան • և սեպհական անձնիշխանի և անձնիշխանութեան ։

Անձնկամակութիւն • || տես Անձնահաճութիւն ։

Անձնհաճ • || տես Անձնահաճ ։

Անձնհաճութիւն • || տես Անձնահաճութիւն ։

Անձնյարգութիւն • || տես Անձնագովութիւն ։

Անձնսիրութիւն • || տես Անձնասիրութիւն ։

Անձնտէր • || տես Անձնատէր ։

Անձնօրէն • || տես Անձնապէս ։

Անձրևաթանամ • թացայ • կիր • ալ • (չէկ) ։ թացեալ լինել յանձրևոյ • գոհ, եաղմնբուրան ըսլանմագ ։

Անձրևաթափ • || տես Անձրևաբեր ։

Անձրևալի • լուոյ, նաւ • նայ, նօք • (ած) ։ լի անձրևովք • գոհ, եաղմնբուլու ։

Անձրևախառն • (ած) կամ (ձևիբ) ։ խառն ընդ անձրևի • գոհ, եաղմնբ իլէ գարըշըգ ։

Անձրևածութիւն • թեան • • • • • }
Անձրևածումն • ծման, ամբ • անց, ամբք • }
Անձրևագործ • ծոյ • օք • • • • • }
(գող) ։ անձին զանձրև • տէղալն • գալն անձրևի • գոհ, եաղմա • եաղմնբ կէլմէ ։

Անձրևակ • ի, աւ • ապ, օք • (գող) ։ դժպին և սակաւ ինչ անձրև • գոհ, ազամընբ եաղմնբ ։

Անձրևական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) ։ այն՝ յորում է անձրև, որպէս ասի Անձրևական ամպ • գոհ, եաղմնբուլու • || և տես Անձրևաբեր ։

Անձրևակուռ լինել • || իբր կլանելով զանձրևն՝ արգելուլ • կամ տալ յորդութեան անձրևաց աղօրանել զերկիր ։

Անձրևահար • || տես Անձրևաբաղխ ։

Անձրևային • այնոյ, ալ • ոյ, ալք • (ած) ։ սեպհական անձրևոյ • գոհ, եաղմնբա մնբէալէք ։

Անձրևանման, կամ Անձրևաձև • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ ըստ ձևոյ և նմանութեան անձրևի • գոհ, եաղմնբ մնբաալի ։

Անձրևաչիթք • (ած) ։ չիթք անձրևի • գոհ, եաղմնբ տամլասը ։

Անձրևապէս • (ձևիբ ոբոյնոն) ։ այլ զանձրև • յորդութեամբ • գոհ, եաղմնբ կէնգի ։

Անձրուկ • ըկի, աւ • ապ, օք • (գող) ։ սեռակ ինչ մանրիկ ձկանց • գոհ, խամնի պալընը ։

Անղամպաբաժալ • || տես Անձամանչ ։

Անղեկ, կամ Անղեակ • (ած) ։ չունօղ ըզղեկ • գոհ, տիւմնիսնէլ ։

Անճահապէս, կամ Անճահս • (ձևիբ ոբոյնոն) ։ յանպատշաճս • անվայելչաբար • գոհ, եագըշըգսըզճա ։

Անճամանչութիւն • թիւն • (գող) ։ անճամանչ գոլն • մեծութիւն • գոհ, չամկսըղլըգ ։

Անճայթ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) ։ չունօղ զճայթիւն • անչշունչ • գոհ, չամըրսըրզ ։

Անճանաչական • ի, աւ • ապ, օք • (ած) ։ այն՝ յորում չինք ճանաչուին • տգիտական • որպէս ասի Անճանաչական սովորութիւն, և այլն • գոհ, ահմագըշա մնբէնալիք ։

Անձանձելի • լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• (ած)։ այն՝ որ գժտասիրաւ ձանձրի• գոհ, կիւռ Թանըլան։

Անձանձրոտ• ի, աւ• ոց, օք• (ած)։ այն՝ որ ոչ ձանձրէ զլսեան, կամ զերախտիս ուրուք• գոհ, հիլիլ Թանըլմայան։

Անձանձրոտութիւն• թե• (գոյ)։ անձանձրօղ գոլն• անընտրողութիւն• գոհ, Թանըլմա• ֆէկմ էթմիւմէ։

Անձանձրարկ• ի, աւ• ոց, օք• (ած)։ այն՝ յորում չիք ձանձրարկ• անգնելի• գոհ, եօլսուզ իշլիշ• Նա, իբրև գոյական վերաբեալ, նշանակէ անկոխելի տեղի կամ վայր• զաբտուղի ձանձրարկ• որ և ասի Անձանձրարկութիւն• գոհ, սարբի եէր։

Անձաշակելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• (ած)։ այն՝ զոր չէ մարթ ձաշակել• գոհ, եէնիլմէզ։ Նա, իբր այն՝ որ ի վեր է քան զամ ձաշակ• անմման համով• գ՚, փէք էյզդէթլի։

Անձաշակող• ‖ տես Անձաշակ։

Անձասպառ• (ած)։ ոչ ձասպառեալ• հատուցանելի• գոհ, տաղըլմայըշ• գաւի։

Անձառաբար, և Անձառապէս• (յոյժ որոշեալ)։ անձառ և անպատում կերպիւ• ի վեր քան զբան• գոհ, թաալիրսիզճէ• ագըլտան տըշարը։

Անձառագայթ• • ‖ տես Անձառանչ։

Անձառագայթաձև•

Անձառագոյն• գունի, իւ• ից, իւք• (ած)։ կարի և առաւել անձառ• գոհ, փէք թաալիրսիզ։

Անձառագործութիւն• թե• (գոյ)։ անձառելի գործ• եղեռն• ոճիր• գոհ, սէօյլէնմէզ իշ• ֆէսատ։

Անձառագութ• ‖ տես Ամենագութ։

Անձառական• ի, աւ• ոց, օք• ‖ տես Անձառ։ Նա, է անուն աղանդոյ փիլիսոփայից, որք չկամին ձառել զկարծիս իւրեանց։

Անձառելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• ‖ տես Անձառ։

Անձառեմ• ‖ տես Բացատեմ։

Անձառութիւն• թե• (գոյ)։ անձառ գոլն ըստ գերազանցութեան• գոհ, թաալիրսիզլըք։

Անձարակեմ• եցի• եա՛• եայ• իմ• ‖ տես Անձարակամ։

Անձարակութիւն• ‖ տես Անձարութիւն։

Անձարաւոր• ‖ տես Անձարակ։

Անձարիմ• եցայ• եաց• իմ՛• ‖ տես Անձարակամ։

ԱՆՁ — ԱՆՄ

Անձեղք• (հոլովի)• • ‖ (ած)։

Անձեղքելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• ‖ (ած)։ ոչ ձեղքեալ• անբաժանելի• գոհ, եարըլմամըշ• եարըլմազ։

Անձեռութիւն• ‖ տես Անզաւակութիւն։

Անձմելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• (ած)։ այն՝ որ ոչ ձմլի• անմեղկելի• գոհ, էգիլմեզ։

Անձոխութիւն• թե• (գոյ)։ ոչ ձոխանալն ի վերայ այլոց• անկեղծութիւն• գոհ, սէնսիլըլճնմէմէ։

Անմաղ• ի, իւ• ից, իւք• (ած)։ չմանող զմաղ• անփէք• գոհ, սայըլըզ։

Անմամզմակ• (ած)։ չմանող զմամզմակս կամ զնըրբին արմատս՝ իբր բաւակ մազս• գոհ, ինձէ քէօքլերի օլմայան։

Անմահ• (հոլովի)• • ‖ (ած)։

Անմահելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• ‖ (ած)։ այն՝ զոր չէ մարթ մահել• անեռաձգելի• անփշրելի• գոհ, էզիլմէզ• զապթ օլմազ։

Անմահանք• անաց, օք• ‖ տես Աննահանք։

Անմահաց• ի, աւ• ոց, օք• ‖ խառնձ։

Անմահացութիւն• թե• (գոյ)։ անմահանք գոլն• աննահանձելի• գոհ, գըզգանմամա։

Անմակամաճուծութիւն• ‖ տես Անմասութիւն։

Անմակացական• ի, աւ• ոց, օք• ‖ (ած)։

Անմակացելի• լ-ոյ, եաւ• եաց, եօք• ‖ (ած)։ այն՝ որ ոչ անկանի ընդ մակացութեամբ, այսինքն գիտութեամբ, զոյզբղնակ անհաան, և անհունն։

Անմակացու• ի, աւ• ոց, օք• (ած)։ ոչ մակացու• անգէտ• գիտութեանց անհիմնաստ• գոհ, իլմ սիլմէյէն։

Անմահաբար, և Անմահապէս• (յոյժ որոշեալ)։ իբրև անմահ• առանց մեռանելոյ• գոհ, էօլիւմսիզճէ կիւլի• էօլմէյէրէք։

Անմահագոյն• գունի, իւ• ից, իւք• (ած)։ առաւել և կարի անմահ• մշտնջենաւոր• գոհ, փէք էօլիւմսիզ• էտէմի։

Անմահագործ• ‖ տես Անմահարար։

Անմահահոտ• (ած)։ այն՝ յորում չիք հոտ մահու• գոհ, էօլիւմ գօգուսու օլմայան։

Անմահատուր• արոյ• ուի• ոց• ոյք• ‖ տես Անմահարար։

Անմահարձան• ի, աւ• ոց, օք• (ած)։ այն՝ յորում չիք մահարձան• իբր անշուք• գոհ, մէզարտասըզ• Թէւրպէհսիզ։

Անմահացու• • ‖ տես Անմահական։

Անմահկանացու•

Անմայրենական• ի, աւ• ոց, օք• ‖ տես Անմայր։

Անմանկ• ‖ տես Անկեղծ։

Անմանկաբեր • ի, աւ • աց, աք • (ած) • այն՝ որ ոչ բերէ զաւակ • ամուլ • պառ, չծնոտ կէթիմիկին • գլսբը։

Անմաշ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ոչ մաշի • անծախս • անփուտ • կարծր • պառ, խիրանմաղ • աշընմաղ։

Անմառախուղ • (ած) • չծնող զմառախուղ • պարզ • մաքուր • պառ, տիւմանսըզ։

Անմանաբար • ‖ տես Անբաժանաբար։

Անմանիկ • ‖ տես Անման։

Անմանուածել • Թէ • (գոյ) • չսնեալն զբաժանելի մասունս • պառ, փարչասըզըգ։

Անմարդածայն • (ած) • այն՝ յորում չիք ձայն մարդոյ • ամայի • անապատ • պառ, ինսան սէսի օլմայան։

Անմարդաբեր • սիրի, աւ • աց, աք • Անմարդախրելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • ոչ մարդաբեր • անողորմ • անողոքելի • պառ, միւբրիւվէթսիզ • մէրհամէթսիզ։ ‖ եւս տես Անմարդի։

Անմարդասիրութիւն • Թէ • (գոյ) • անմարդաբեր գոլն • անգթութիւն • պառ, միւբրիւվէթսիզլիք • եօղսուլըգ։

Անմարդացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ո՛չղոյ) • տալ անմարդանալ • անմարդաբնակ և անշէն առնել • պառ, խոսիզլէթմէք • վէրան էթմէք։

Անմարդիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • ‖ տես Անմարդանամ։

Անմարթութիւն • Թէ • (գոյ) • անմարթ գոլն • անհնարութիւն • և անպատշաճութիւն • պառ, գապիլսըզլըգ • մինասըպէթսիզլիք։

Անմարմնային • պէոյ • ոյ • ոյք • ‖ տես Անմարմնական։

Անմարմնանամ • ացայ • ցե՛ր • ալ • (չէղոյ) • իբրև անմարմին լինել • պառ, թէնսիզ կիսլի օլմագ։

Անմարմնապէս • ‖ տես Անմարմնաբար։

Անմարմնասեր • լ, իւ • ից, իւք • (ած) • որ է իբր ի սէրէ անմարմնոց • ազգակից և մերձաւոր զաւրինոց • օրսլըսէ էն լուսաւորք ելինին։

Անմարմնաւոր • լ, աւ • աց, աք • ‖ տես Անմարմնեղէն • ղինի, Անմարմին։

Անմարսական • լ, աւ • ից, աք • ‖ տես Անմարս։

Անմարս • լ, իւ • ից, իւք • Անմարսական • լ, աւ • ից, աք • (ած) • այն՝ յորում չիք մարս • պառ, հէզըքսըզ։ ‖ եւս տես Անմարսանչելի։

Անմարսակից • կցի, աւ • ից, աք • (ած) կամ (ո՛չէոյ) • չունօղ զմարսակից • կամ չընդունելով զգնական • պառ, հէզըքսաշըրզ • հարսըմ ճըրըզ։

Անմեծարանք • ‖ տես Անարգանք։

Անմեծարգի • (ած) • ոչ մեծարգի • նուաստ • անշուք • անփառունակ • պառ, հանա • պայաղը։

Անմեծարգութիւն • Թէ • (գոյ) • չկամիլն զմեծարանս և զպատիւ • անփառութիւն • նուաստութիւն • պառ, հանալըգ։

Անմեծարութիւն • Թէ • (գոյ) • չմեծարելն • չպատուելն զհիւրս • պառ, իզզէթլէմմէմ։

Անմեկնաբար • Անմեկնաւորէս • Անմեկնաւոր • ‖ տես Անանդաւորէս։

Անմեղաբար • (ո՛չէոյ որովհետ) • անմեղութեամբ • միամտութի՛ւ • պարզ սրտիւ • պառ, կիւնահսըզճա • պէօհլիւք իլէ։

Անմեղադրութիւն • Թեան • (գոյ) • ոչ գոլն մեղադրելի • աղաւաղութիւն ի սագաւանաց • պառ, գընահըզմամա։

Անմեղական • ‖ տես Անմեղ։

Անմեղանալի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անմեղանական։

Անմեղացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ո՛չղոյ) • տալ անմեղանալ • անմեղ կացուցանել • պառ, կիւնահսըզլութմագ։

Անմեղկութի՛ւն • Թէ • (գոյ) • անմեղկելն, անլքանելն գոլն • անխանջութիւն • պառ, կէվշէմիզլիք • եօրուլմամըզլըգ։

Անմէնքենայ, կամ Անմէքենայ • (ած) • իբր ի վեր քան զմէքենայեալ կամ արուեստս • անհնարին • անհամեմատ • պառ, պիմիսալ։

Անմեծական • լ, աւ • ից, աք • Անմեծելի • ‖ տես Անմեծելին ըստ առաջնոյն առման։

Անմերկանալի • ‖ տես Անկասպանելի։

Անմերձ • ‖ տես Անմատոյց։

Անմերձենալի • ‖ տես Անմատչելի։

Անմերձաւոր • լ, աւ • ից, աք • (ած) • հեռաւոր • բացակաց • պառ, եըրագ • ուզագ։

Անմերձաւորութիւն • ‖ տես Հեռաւորութիւն։

Անմիաբանիմ • եցայ • եա՛ց • իմ • (չէղոյ) • անմիաբան լինել • երկպառակիլ • պառ, իհթիլափագըլը օլմագ։

Անմիաւորելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ չկարէ միաւորիլ ընդ այլեսի • պառ, պիրլէշմէզ։

Անմիջակ • լ, աւ • ից, աք • (ած) • չունօղ զմիջակ

մէջ կամ զմիջակ • գոհ, արասըզ • օրհասըզ։

Անմիջակաբար • ‖ տես Անմիջաբար։

Անմիջելի • ‖ տես Անընդմիջելի։

Անմիջնորդ • }
Անմիջնորդաբար • } ‖ տես Անմիջաբար։

Անմիջնորդական • (-ած), չունօղ զմիջնորդ • անպատճառ • գհ, միյանձըզը • սէպէպովը։

Անմիջոց • ‖ տես Անմիջաբար։ Եա, անդադար • առանց միջոց տալըզ • գոհ, տիւզելուց։ Եա, իբրև ածական վարեալ, նշանակէ անմիջակ • գոհ, արասըզ։

Անմիտելի, և Անմտա • (-ած), այն՝ որ ոչ միտ և հակի ի կոյից կամ ի մտաց իւրոց • անյօժելի • գոհ, միյիլ վէրմէյէն • էյլիմէզ։

Անմիթարական • ի, աւ • ացի, օք • ‖ տես Անմխիթար։

Անմխիթարապէս • (ի՛նչ-ոյ որ-ոի՛ն) • առանց միխիթարութեան • անմխիթար • գոհ, թէսէլլիսիզճէ։

Անմխիթարելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • ոչ միխիթարելի • անփարատելի • անքէնըմելի • գոհ, թէսէլլի օլմազ։

Անմիտական • ի, աւ • ացի, օք • ‖ տես Անմիտաց։

Անմոլորաբար, և Անմոլորապէս • (ի՛նչ-ոյ որ-ոի՛ն) • առանց մոլորելոյ կամ խոտորելոյ • անվրէպ • գոհ, սաիմայարագ • եանըլմայարագ։

Անմոլորագոյն • գունի, իւ • իցի, իւք • (-ած) • առաւել և կարի անմոլար • գոհ, փէք եանըլմազ։

Անմոլորութիւն • թեան • (գ-ոյ) • անմոլար գոլն • անսխալութիւն • գոհ, եանըլմամա։

Անմտաբար • (ի՛նչ-ոյ որ-ոի՛ն) • առանց մտառնելոյ • անմտառնելի • գոհ, ուշունէմայարագ։

Անմուխ • (նախդիր-հոլովի) • ‖ տես Անմտելի։

Անմուղ • (-ած) կամ (ի՛նչ-ոյ) • ոչ հարկանօղ զմուղ • առանց բռնելոյ մուգելոյ • գոհ, մուշտա՛ եամուրագ վուրմայան, վուրմայարագ։

Անմտաբանեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ) • անմտաբար • կամ զանմիտ բանս խօսիլ • գոհ, սիլանմէյէ սէօյլէմէյէ։

Անմտադիւր • (-ած) • ոչ մտադիւր • անյօժար • գոհ, հավէսսիզ • իսթէքսիզ։

Անմտածելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • այն՝ որ ոչ անկարի ընդ մտածութեամբ • գոհ, տիւշունիւլմէզ։

Անմտանելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • այն՝ յոր չէ մարթ մտանել • անմատչելի • գոհ, կիրլմէզ։

Անմտաւոր • ի, աւ • ացի, օք • (-ած) • չառօղ ի միտ • անմիտ • գոհ, ֆիքրսէ սէմայան։

Անմտացեալ • յ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • } ‖ տես Անմտաւոր։

Անմտաւոր • ի, աւ • ացի, օք • }

Անմտիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Անմտանամ։

Անմրուր • (-ած) • չունօղ զմրուր • պարզեալ ի մրըզ • զուտ • գոհ, թօրհուսուզ։

Անմտութիւն • ‖ տես Անմտաչելի։

Անյագագոյն • գունի, իւ • իցի, իւք • (-ած) • կարի անյագ • գոհ, փէք ոյմազ։

Անյագական • ի, աւ • ացի, օք • ‖ տես Անյագ։

Անյագապէս • ‖ տես Անյագաբար։

Անյագելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • այն՝ յորմէ ոչ լինի յագիլ կարի տենչալի • գոհ, տօյմազլար։

Անյագեցուցիչ • թ-ի • (գ-ոյ) • ոչ յագելն • չյագեցնալն • գոհ, տօյմամա։

Անյագութիւն • գման, տ-ի • անց, տ-ի • ‖ տես Անյագութիւն։

Անյաղթելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • } ‖ տես Անյաղթ։

Անյաղթաւ • ի, աւ • ացի, օք • }

Անյաղթութիւն • թեան • (գ-ոյ) • անյաղթ գոլն • գոհ, եէնիլմէմէ։

Անյամր • (-ած) կամ (ի՛նչ-ոյ) • ոչ յամող • անդադար • անդանդաղ • գոհ, կէճիքմէյէն • չափուգ։

Անյայտաբար • (ի՛նչ-ոյ որ-ոի՛ն) • անեբեւեթաբար • ծածկաբար • անսրտշակի • գոհ, սէլլիսիզճէ։

Անյայտական • ի, աւ • ացի, օք • ‖ տես Անյայտ։

Անյայտանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Անյայտիմ։

Անյայտացուցանեմ • } ցուցի • ցո՛ւսցէ • ել (անցոյց)
Անյայտեցուցանեմ • } ‖ տես Անյայտեմ։

Անյայտանելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • այն՝ որ ոչ գայ ի յայտ • անգիւտ • գոհ, աչիքեաը օլմայան • պուլունմազ։

Անյայտանի • (նախդիր-հոլովի) • ‖ տես Անյայտ։

Անյայտութիւն • ‖ տես Անյայտութիւն։

Անյանգ, կամ Անյանկ • (-ած), ուր ոչ վի ինչ յանգի • անկցորդ • անբաժան • գոհ, իրճագսըզ • այրը • ուզագ։

Անյանգամտիւս • (ի՛նչ-ոյ որ-ոի՛ն) • առանց յանգելոյ • անընդհատ • գոհ, տիւզղունլէ։

Անյանդգնելի • լ-ոյ, եաւ • էաց, էօք • (-ած) • ոչ յանդգնելի • անհամարձակելի • գոհ, ճէսարէթ օլունմազ։

Անյանդիման • (-ած) • այն՝ զոր չէ մարթ յանդիմանել • պատկառելի • գոհ, սըզըլընմազ։

Անյանձնաժող • ի, աւ • ոց, ք • (ած) • չառաջ յանձն չընդունող • պոռ, լսողը օրմեան • գաղտալ հեմիկեն։

Անյանց • ի, իւ • ից, իւք • (ած), Անյանցաւոր • ի, աւ • ոց, ք • չունող զանցանս • անմեղ • պոռ, սուբ- սուղ • գաղահաճախող։

Անյանցութիւն • ‖ տես Անմեղութիւն։

Անյաչա, կամ Անյաշ, և կամ Անյաղ • (ած) • ոչ լեալ յաչա • ոչ զոհեալ, զեն- եալ • պոռ, պօղոզլանմամբ։

Անյաչափակս • (հոլով որոխոն) • առանց յաչաղելոյ • անմոլախանձաբար • պոռ, գըզդամանոյաբաղ։

Անյաչաղոտ • ի, աւ • ոց, ք • ‖ տես Անյաչաղ։

Անյապաւելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • ոչ յապաւեալ, առանց յապաւելոյ • պոռ, գըսիրըլմամբը • պռոտանոմամբը։

Անյաջողակ • ի, աւ • ոց, ք • ‖ տես Անյաջող։

Անյաջողութիւն • թէ • (գ«) • չաջողելն • անյարմարութիւն • վրիպականութիւն • պոռ, ուղղըսրըղըք։

Անյառնելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • ասի և Անյարական • այն՝ որ ոչ յառնէ • անկանգնելի • անշարժ • պոռ, գալգիմազ։

Անյատակելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ զորոյ զգաստին չէ մարթ գտանել • պոռ, սիպոսիզ։

Անյարակից • կցի, աւ • ոց, ք • (ած) • ոչ յարակցեալ • անկցորդ • պոռ, սիմիխլկին։

Անյարացոյց • ցուցի, իւ • իչ, իւք • (ած) • չունող զյարացոյց • անօրինակ • անհամե- մատ • պոռ, հօրինէքսիզ։

Անյարմարական • ի, աւ • ոց, ք • ‖ տես Անյարմար։

Անյարմարապէս • (հոլով որոխոն) • յան- դգպս • ոչ ի դէպ • պոռ, մինաասիկեթսիզէ։

Անյարմարելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անյարմար։

Անյարմարութիւն • թէ • (գ«) • անյարմար գոլն • անհամեմատութիւն • անվիայանոս- թիւն • պոռ, ուզիւնսըզըք։

Անյարուչ • ‖ տես Անյարմար։

Անյաւելուած • (ած) • չառնող զյաւելուա- ած • ամենալի • պոռ, տօփ տօլու։

Անյափշտակելի • ‖ տես Անկապտելի։

Անյեզագոյն • գունի, իւ • իչ, իւք • (ած) • առաւել անյեղ • անփոփոխ կոյժ • պոռ, տալա տէկիչիլիզ։

Անյեղական • ի, աւ • ոց, ք • Անյեղաշրջելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • Անյեղափոխ • ի, իւ • իչ, իւք • ‖ տես Անյեղ։

Անյեղափոխութիւն • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անյեղեղ • Անյեղեղելի • Անյեղեղուկ • ‖ տես Անյեղ։

Անյեղութիւն • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անյեղուկ • ‖ տես Անյեղ։

Անյերկուաբար • Անյերկուանաբար • (հոլով որոխոն) • առանց յերկուանալոյ • աներկբայ • պոռ, չիւփհէսիզէ։

Անյիշաչարաբար • Անյիշաչարապէս • (հոլով որոխոն) • անհակալութեամբ • նեղսրտութեամբ • պոռ, զարէզ սագլամայարաք։

Անյիշատակելի • ‖ տես Անյիշելի • և Անյիշատակ։

Անյիշեմ • եցի • եա • եմ • (նէրգործ) • ոչ յիշել • մոռանալ • պոռ, անմամագ։

Անյիշողութիւն • ‖ տես Անյիշատակութիւն • և Անյիշաչարութիւն։

Անյոդոդոդելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անյոդոդոդ։

Անյոյզ • (ած) • այն՝ զոր չէ մարթ յուզել • խաչաբարկել • անքննելի • պոռ, արանմազ • թէֆթիշ օլմազ։

Անյոյլ • յուլի • ‖ տես Անդանդաղ։

Անյոյսաբար, և Անյուսաբար • (հոլով որո- խոն) • առանց յուսանալոյ • պոռ, թէն- պելէնմիչկէրէք։

Անյուսաբար • (հոլով որոխոն) • անյուսա- թէ • յուսահատաբար • պոռ, ումմուսուզ- ճա։ Եա, արտաքոյ յուսոյ կամ անհնա- լութեան • անակնածելի, կէրեկլիւ • պոռ, իւմիտսաս խօրիճ։

Անյուսադրելի • լծ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ յորում չէ յուսադրութիւն • կամ լքեալ արտիւ • անմխիթար • պոռ, իւմիտ- սիզ • թէսկէլիսիզ։

Անյուսական • ի, աւ • ոց, ք • ‖ տես Անյոյս։

Անյուսարար • ի, աւ • ոց, ք • (ած) • անյոյս առնող • յուսահատեցուցիչ • պոռ, իւմիտի քէստիրըճի։

Անյուսեմ • ‖ տես Յուսահատեմ։

Անյուսիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Անյուսանամ։

Անյոքնամանակ • ի, աւ • ոց, ք • (ած) • ոչ բաղմաժամանակեայ • սակաւատև •

գ. ազ. սպանան. ազ. ելքի։

Անյօդաբար. (ի=ին ա=ան)։ առանց յօդի, կամ շաղկապի. գ. պաղպըղձա։

Անյօդաւոր. ‖ տես Անյօդական։

Անյօդաւորութիւն. Թեան. . . . }

Անյօդութիւն. դ. ման, ամբ. անց, ամիք. } (գ=ց)։ առանց յօդի լինելն. անհամաձայնութիւն. անյարմարութիւն. գ. ուխտանպղիտ։

Անյօժար. ի, իւ. ից, իւք. (ած)։ այն որ ոչ յօժարի, կամ չի յօժար. գ. իրաւեհ ասիղ։

Անյօժարաբար. (ի=ին ա=ան)։ առանց յօժարելոյ. ակամայ. անխորհրդաբար. գ. իրաւեհ ասիղով։

Անյօժարական. ի, աւ. աց, ագ. (ած)։ ոչ յօժարելի. անհաճոյական. գ. հարկ օրէնդրաց. նամագպուրէ։

Անյօրինաբար. (ի=ին ա=ան)։ առանց յօրինելոյ ըստ կարգի. գ. սրբատաղձա։

Աննախանձամտպան. գ. ուն, իւ. իչ, իւք. (ած)։ կարի անխնամ. հիւգապան. գ. փէք սահիպոնը. զայէթ սէֆիլ։

Աննախանձաբար. } (ի=ին ա=ան)։ ա-

Աննախանձագէս. } ռանց նախանձելոյ, կամ խնայելոյ. առատապէս. անաչառապէս. գ. գէղգանմայաթագ։

Աննախանձելի. լ. ոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ ոչ նախանձելի. անպիտան. գ. գրգագաղըմազ։ Եա, առատ. անխնայ. գ. պօլ։

Աննախանձաւորութիւն, կամ **Աննախանձաւորութիւն**. Թեան. Թէ. (գ=ց)։ չունելն զնախանձ, կամ զխնայելն. գ. գէղգանմամա։

Աննահանջ. ի, իւ. իչ, իւք. ‖ տես Անյետհանջելի։

Անննաւատել. ի, աւ. ացի, օք. (ած)։ չնաշող զնաւատիլ. գ. փափուռանսըզ։

Անննաւատելի. (ած)։ չնաշող զնաւատուիլ, կամ զնաւատելոյ. գ. կէմիէճիսիզ. Թայֆասըզ։

Անննէխ. ‖ տես Անփուտ։

Անննինդելի. լ. ոյ, եաւ. եայ, եօք. (ած)։ անխոթելի. կամ ոչ խոթօղ. գ. ալ. տանմամալ. ալասթամայան։

Անննենգութիւն. ‖ տես Անկեղծութիւն։

Անննէրգործական. ի, աւ. ացի, օք. ‖ տես Անննէրգործելի։

Անննէրգործութիւն. Թեան. Թէ. (գ=ց)։ չնէրգործելն. անգործութիւն. գ. Թէկսիր, քեար էմէմէ։

Անննէրկ. (ած)։ ոչ նէրկեալ. անշաղախ. մաքուր. գ. պէյանսիմսիզ։

Անննէրհակ. ի, աւ. ացի, օք. (ած)։ չնաշող զնէրհակ. անհակառակ. գ. խասխոխլը։ Եա, իբրև մակբայ վարեալ. ի բանս ինչ, նշանակէ առանց ունելոյ զնէրհակ. անհակառակաբար. գ. զըմնըզձա։

Անննեցուկ. (ած)։ չնաշող զնեցուկ. անհատատ. գ. տայագսըզ։ Եա, տես Անննեցուկ նաև, իբր անխիճ. գ. սաքիրսըզ։

Անննիւթական. ի, աւ. ացի, օք. ‖ տես Անննիւթ։

Անննիւթաբար. (ած)։ այն՝ որ ոչ նիւթաբանայ, կամ ակարանայ. անպարտելի. գ. զըլխիվէլենմէյէն. գ. ուվվէճաէն սէվէմմէյէն։

Անննիշ. ‖ տես Անքուն։

Անննիշ. (նախդիր՝ հոլովի). ‖ տես Աննշանակին

Անննիւթաբար, և **Անննիւթապէս**. (ի=ին ա=ան)։ անխառն գոլով ի նիւթոյ. իմանալի օրինակաւ. հոգևոյս. գ. քէրէմէնիզէ. թէնսիզէն։

Անննիւթագոյն. գ. ուն, իւ. իչ, իւք. (ած)։ կարի անննիւթ. հեռագոյն ի նիւթոյ. գ. պիւսպիւթիւն քէրէստէսիզ։

Անննիւթաւոր. ի, աւ. ացի, օք. }

Անննիւթեայ. թէի, իւ. իչ, իւք. } ‖ տես Անննիւթ։

Անննիւթութիւն. Թեան. (գ=ց)։ անննիւթ գոլն. վերացումն ի նիւթոյ. անմարմնութիւն. գ. քէրէստէսիզլիք. թէնսիզլիք։

Անննկատաբար. (ի=ին ա=ան)։ առանց նկատելոյ, կամ քննութեան. անխորհրդաբար. գ. տըզգամ էմմիյէրէք։

Անննկատելի. ‖ տես Անտեսանելի։

Անննկարագիր. գրի, աւ. ացի, օք. }

Անննկարագրելի. լ. ոյ, եաւ. եայ, եօք. } (գ=ց)։ այն՝ որոյ չի՛ք, կամ ոչ լինի նկարագիր, և համանման պատկեր. անզուգական. գ. մինէնսոսիզ։

Անննմանաբար. (ի=ին ա=ան)։ անհնման և անհամեմատ գոլով. գ. մինէնսոսիզճէ։

Անննմանագոյն. գ. ուն, իւ. իչ, իւք. (ած)։ կարի անհման. անչափագոյն. օտար չոյժ. գ. փէք պէնզէրսիզ, ուչմազ։ Եա, իբրև մակբայ վարեալ, նշանակէ չափազանց. գ. ուչկաճնըզձա։

Անննմանակ. } ի, աւ. ացի, օք. ‖ տես

Անննմանական. } Անհնման։

Անննմանակերպ. ‖ տես Ա.յլակերպ։

Անննմանամասն. սին, ամբ. անց, ամիք. }

Անննմանամասնական. ի, աւ. ացի, օք. }

Անննմանամասնայք, կամ եայք. եաց, եօք. (ած)։ այն՝ որոյ մասունքն անհնման և

անհամեմատ են միմեանց • գոհ , պէնզէրսիզ փարչալը ։

Աննմանասեռ • է , ի • ից , իւք • (ած) ։ ոչ համասեռ • յայլ և այլ սեռէ եղեալք • գոհ , որք ձին ատէն օլմայան ։

Աննմանելի • լ-ոյ , } եաւ • եաց , եօք • }
Աննմանի • նւ-ոյ , } }
Աննմանութի • նւ-ութի , իւ • ից , իւք • }

‖ տես Աննման ։

Աննմանութիւն • թե • (գով) ։ պակասութիւն նմանութե • տարբերութի • և կամ անզուգական իսկութի • գոհ , պէնզէրմէմ • իմիթիյէ ։

Աննշանակութիւն • թե • (գով) ։ չունելն զդրոշեալ նշանակութե • գոհ , մանասըզլըզ ։

Աննշանաւոր • ‖ տես Աննշան՝ ըստ երկրորդ առումն ։

Աննշանեմ • եցի • եա • ել • (էէրգոյծ) ։ անյայտ , կամ անհետ առնել զնշանն • գոհ , նիշանը պէկլիմէկ էթմէք ։

Աննուագ • (ած) ։ անեղաժիշտ • անյարմար • անհամաձայն • խանգաբեալ • գոհ , ույկունսըզ • գարմագարըշ ։

Աննուազաբար • ‖ տես Անպակաս , որ է մակբայ ։

Աննուազելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Աննուազ ։

Աննուազութի • թե • (գով) ։ աննուազ առաւութի • անսպառութի • գոհ , էքսիքսիզլիք ։

Աննուազելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Աննուազ ։

Աննուաճ • ի , իւ • ից , իւք • ‖ տես Աննուաճելի ։

Աննուաստագոյն • գունի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ այն՝ որ չէ նուաստագոյն և ունարգ , այլ նշանաւոր և երևելի • գոհ , մէշհուր • նամտար ։

Աննուխրելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Աննուխրական ։

Աննեմ • . . . . . } }
Աննեմանալի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • }

‖ տես Անդող ։

Անշահագոյն • գունի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ անշահ յոյժ • անպիտանագոյն • գոհ , հիչ պիրը շէյէ եարամազ ։

Անշահեկանութի • ‖ տես Անշահութիւն ։

Անշարադրելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Անշարադիր ։

Անշարժաբար , և Անշարժապէս • (ած) ։ անշարժ • հաստատութե • անխուռվաբար • գոհ , գըմըլտանմայարագ ։

Անշարժագոյն • գունի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ առաւել և կարի անշարժ • գոհ , ասլա գըմըլտանմազ ։

Անշարժահիմն • (ած) ։ այն՝ որոյ հիմն է անշարժ և հաստատուն • գոհ , գաւլի , միւհգէմ թէմէլլի ։

Անշարժանամ • ացայ • ցիր • ալ • (էէշուս) ։ անշարժ լինել • անփոփոխ մնալ • գոհ , գաւլի օլմագ • գըմըլտանմամագ ։

Անշարժելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • }
Անշարժուն • ժնոյ , ով • ոց , ովք • }

‖ տես Անշարժ ։

Անշարունակ • ‖ տես Անքանակ ։

Անշեղաբար • (ած) ։ առանց շեղելոյ • անխոտորնակ • գոհ , էյլիկսիզլէ ։

Անշէղական • ի , աւ • ից , օք • } ‖ տես
Անշէղելի • . . . . . } Անշեղուն ։

Անշինութիւն • թե • (գով) ։ անշէն գոլն • աւերուածն • գոհ , շէնլիքսիզլիք ։

Անշիջաբար • (ած) ։ առանց շիջանելոյ • գոհ , սէօնմիյէրէք ։

Անշիջական • } ի , աւ • ից , օք • ‖ տես
Անշիջաւոր • } Անշէջ ։

Անշնորհակալ • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Անշնորհակալ ։

Անշնորհակալութի • ‖ տես Անշնորհութի ։

Անշնորհաւոր • ի , աւ • ից , օք • ‖ տես Անշնորհ՝ ըստ երկրորդ առումն ։

Անշնչաբար • } (ած) ։ իբրև ան
Անշնչապէս • } չունչ • առանց չնչոյ • գոհ , նէֆէսսիզ կիմի • նէֆէսսիզճէ ։

Անշնջաւոր • ի , աւ • ից , օք • ‖ տես Անշունչ ։

Անշշնջելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Անշշունջ ։

Անշշուկ • (ած) ։ այն՝ յորում չիք շշուկ և ձայն ամբոխի • անխռով • գոհ , վէլվէլէսիզ ։

Անշողշոքութեան • ‖ տես Անողոքելի ։

Անշրջագոյ • ի , իւ • ից , իւք • (ած) ։ չուշնօղ գոլոյն • անփոփոխ • գոհ , տէյիշմէզ • թէպտիլ օլմազ ։

Անշփոթաբար • (ած) ։ առանց շփոթութե և խառնակելոյ • որոշակի • գոհ , գարըշըգարըշմա ։ Եւս , առանց խռովութե • կարգաւորաբար • գոհ , վէլվէլէսիզճէ ։

Անշփոթելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • ‖ տես Անշփոթ ։

Անշփոթութիւն • թե • (գով) ։ անշփոթ զանազանութիւն , անխառնակութի • գոհ ,

գարբնագործություն։ Եռ, անխռով և անվրդով գոլն։ ՓՁ, վհվհչէսիկնէք։

Անշքայտականեմ. յտ. յո. եմ. (անդող)։ տալ անշքանալ. նուաստացուցանել. ՓՁ, շէօհրեթսիզլեթմէք։

Անշքեզանամ. ‖ տես Անշքանամ։

Անշօշափական. ի, աւ. ացի, օք. ‖ տես Անշօշափ։

Անշօշափութիւն. թե. (գոյ)։ անշօշափելի գոլն. ՓՁ, եօգշանըլմամազլըգ։

Անոգի. ‖ տես Անհոգի։

Անողորմաբար, և Անողորմապէս. (ներգոյ որոյհոն)։ անողորմ. անխնայաբար. ՓՁ, մըրհամէթսիզճէ։

Անողորմած. ի, աւ. ացի, օք. ‖ տես Անողորմ։

Անողորմածութիւն. ‖ տես Անգթութիւն։

Անողորմելի. լ-ցի, եաւ. եացի, եօք. (ածական)։ անարժան ողորմութեան. ՓՁ, մըրհամէթ լայըգ օլմայան։ ‖ Եւ տես Անողորմ։

Անողորմութիւն. ‖ տես Անգթութիւն։

Անողջութեի. թե. (գոյ)։ փաղաքուշ չլինելն, անկեղծութի. ՓՁ, խօշամէյէն օլմամա։

Անողնանալի. ‖ տես Անբժշկելի։

Անողջոյն. (ածական)։ այն՝ յորում չէ գրեալ ողջոյն առ բարեկամս. ՓՁ, սէլամըզը։

Անոն. ի, աւ. ացի, օք. (գոյ)։ բառ լսելի նշանակութեան, որ նշանակէ տարեկան հասք. ռոճիկ. ՓՁ, էօլէֆէ. կէլիր։

Անոսկը. (ածական)։ այն՝ յորում չիք ոսկի. ՓՁ, քէմիքսիզ։

Անոսնաձայն. (ածական) կամ (ներգոյ)։ ի զօնէ չառնող ոսնաձայն ինչ. առանց ոսնաձայնի. ՓՁ, այդ սէսսի չըգարմայան։

Անորդիմ. ‖ տես Անզաւակիմ։

Անորդութիւն. ‖ տես Անզաւակութիւն։

Անորմ. (ածական)։ չնչնող զորմ, կամ զոյացեալ. ՓՁ, տուվարսըզ։

Անորոգայի. (ածական) կամ (ներգոյ)։ զերծ յորոգայէ. անվտանգ. ՓՁ, տուզաղսըզ։

Անորոնելի. ‖ տես Անհետազօտելի։

Անորոշագոյն. (ածական) կամ (ներգոյ)։ առաւել անորոշ. և հաստատակաբար. անխոխր. ՓՁ, փէք այրըլմամըզ. ալէսկիլիչէ։

Անորոշակ. } լի, աւ. ացի, օք. ‖ տես
Անորոշական. } Անորոշ. և Անանջաս։

Անորոշակի. } ‖ տես Անորոշաբար։
Անորոշապէս. }

Անորոշելի. լ-ցի, եաւ. եացի, եօք. ‖ տես Անորոշ. և Անանջաս։ Եռ, վարի երբեմն

իբրև մակբայ. ‖ և տես Անորոշաբար։

Անորոշութիւն. թե. (գոյ)։ անորոշ և անյայտ գոլն. ՓՁ, պէլլիսիզլիք օլմա։

Անորովայն. (ածական)։ չունօղ զորովայն. ՓՁ, գարընսըզ։

Անորսալի. լ-ցի, եաւ. եացի, եօք. (ածական)։ այն՝ զոր անհնարին կամ դժուարին է որսալ. ՓՁ, ավլանմազ։

Անուագայութի. թե. (գոյ)։ երթեւեկ՝ կամ ընթացք անուց. գնացք որպէս զանուց. ՓՁ, թէքերլէք եվըրլըշլըս։

Անուանագործեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ)։ անուն ինչ հնարել. բառս առեղծանել. ՓՁ, իմ իճատ էթմէք. լուդէթ եամըմագ։

Անուանագրեմ. եցի. եա. ել. (ներգործ)։ յանուանէ գրել. յայտնի նշանակել. ՓՁ, իսմի բէսմի իլէ եազմագ։

Անուանադասութիւն, կամ Անուանագործութիւն. թե. (գոյ)։ է ձև ինչ ճարտասանական, որ է հնարումն բառի առմամբ՝ ի հնչմանէ կամ՝ ի ձայնէ նշանակեալ իրին։

Անուանախոհութի. թե. (գոյ)։ փոփոխումն անուան. ՓՁ, իսմ տէյիշթիրմէ։ ‖ Եւ տես Փոխաբերութիւն։

Անուանաքերթութի. թե. (գոյ)։ քերթուած, կամ կերտուին անուանց և բառից. ՓՁ, իսմ, լուդէթ եափմա։

Անուանութիւն. . . . . }
Անուանումն. նման, ամբ. անց, ամբ. ՓՁ. }
‖ տես Անուանակոչութիւն։

Անուաշրջիկ. (ածական)։ շրջեալ, կամ հովլովեալ որպէս զանիւ. փոխոխական. ՓՁ, թէքէրլէք կիսլի տէօնէն։

Անուապէս. (ներգոյ որոյհոն)։ իբրև զանիւ. ըստ բերման անուց. ՓՁ, թէքէրլէք կիսլի։

Անուառեակ. լ, աւ. ացի, օք. ‖ տես Անուաձև։

Անուէքայ, կամ Անուէքայ. (գոյ)։ պալար եղեալ յանուեցս, որպէս և բուսանալն ընդ փոշով. ՓՁ, գապարճըգ։

Անուժ. ‖ տես Անոյժ։

Անուժագոյն. ‖ տես Տկարագոյն։

Անուժգին. (ածական)։ ոչ ուժգին. մեղմ. տկար. ՓՁ, եավաշ. գուվվէթսիզ։

Անուղղաբար, և Անուղղապէս. (ներգոյ որոյհոն)։ ոչ ուղղապէս. դիւբռութեամբ. ՓՁ, էյրիճէ. պյՊըրՊՁա։

Անուղղելի. լ-ցի, եաւ. եացի, եօք. ‖ տես Անուղղայ։

Ընուհանագործութիւն • թիւն • (գ•ոյ) • կազմելն և հնարելն անուան • գործ, իսմ, լուծիչ իմաստ եմիմ: || Եւս տես Անուանակոչութիւն:

Անուհնոյն • (ածական) • ոչ ունայն • լի • գործ, տօնք:

Անուհնդ առնել • || իբր անսկիզբն կացուցանել • անզուգակ և քնաքինջ առնել • գործ, ձկին սինի, իսկնի Թագուհուս պէլլիսիոյ հեմիք:

Անուհնդրութիւն • || տես Անուանադրութիւն:

Անուհնկնդիր • դրի • աւ • ացս, օք • (ածական) • ոչ անկնդիր • անլուր • անհասան • անհնազանդ • գործ, գաւազ ասմոյան • իհաստեղծոյ:

Անուհնկնդրութիւն • || տես Անհնազանդութիւն:

Անուշ • || Եւս, տես Անոյշ:

Անուշաբերբառ • || տես Քաղցրաբերբառ:

Անուշաբոյր • բոյրի, իս • իցս, իւք • } (ածական):
Անուշաբուրակ • լի • աւ • ացս, օք • } (ածական):
Անուշաբուրիչ • րչի, աւ • ացս, օք • } (ածական):
ունօղ զանոյշ բուրմունս • քաղցրահոտ • գործ, Թաթիլը, կիւրեղէ գօգուլու:

Անուշակազմ • լի • իս • իցս • իւք • (ածական): կազմեալ կամ խառնեալ անուշիւք • գործ, Թաթիլը իւղ եւ ափրմըշ:

Անուշական • || տես Անուշակ:

Անուշահամութիւն • թեան • (գ•ոյ): անուշութիւն համոյ • համեղութիւն • ուտելն և առնուելն զանոյշ համ • գործ, լեզուիեվիլք:

Անուշահոտանամ • ացայ • ցիր • ալ • || տես Անուշահոտիմ:

Անուշահոտացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցողական) • } (անցողական):
Անուշահոտեմ • եցի • եա՛ • ել • (չերէվոր) • } (չերէվոր):
անուշահոտ առնել • լնալ անոյշ հոտովք • գործ, Թաթիլը, կիւրեղէ գօգուլու եմիմք:

Անուշանձև • լ, իս • իցս, իւք • (ածական): անոյշ կամ դէղեցիկ ձեւով և տեսլեամբ • գործ, կիւրեղէ պիլիմնի, կէօրիւնիւլլի:

Անուշանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չերէվոր): անուշութիւն յինքեան բերել, և բուրել • քաղցրանալ • գործ, Թաթիլըլանմագ • || Եւս տես Հեշտանամ:

Անուշացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցողական) • || տես Անուշեմ:

Անուանանելի • լուծ, եաւ • եաց, եօք • (ածական): այն՝ զոր չէ մարթի ուսանել • չանկանօղ ընդմարդկային ուսմամբ • գործ, հօյրէնիլմէզ:

Անուսուցիաբար • || տես Տգիտաբար:

Անուսուցիագին • || տես Տգիտագին:

Անուրախասէր • (ածական): ոչ ուրախ • Թախծալից • տխրական • գասալէիլի • սիւքիւթ • մէլուլ • մահզուն:

Ը

Անչարաբարոյական • լ • աւ • ացս, օք • || տես Բարեբարոյ:

Անչարակիրծութիւն • ի թիւն • (գ•ոյ) • անհնա-
Անչարակնութիւն • } խանձութիւն • անտաս առատաձեռնութիւն • գործ, գըսգամանամա • ձէօմրթիլիք:

Անչարայաչ • || տես Անյիշաչար:

Անչարայաշութիւն • || տես Անյիշաչարութիւն:

Անչարութիւն • || տես Անմեղութիւն:

Անչարչարաբար • (ի՛նչ•ս որ•ոնէ): առանց չարչարեալ լինելոյ • գործ, իսքնինէ չէքմէկէրէք:

Անչարչարական • լ • աւ • ացս, օք • || տես Անչարչարելի:

Անչարչարանք • անաց • օք • || տես Անկիր:

Անչարչարութիւն • թեան • (գ•ոյ): անչարչարելի գոլն • աղատութիւն յամ կրից • գործ, իսքնինէ չէքմէկիլիք • || Եւս տես Անախտութիւն:

Անչափաբար • կամ Անչափապէս • (ի՛նչ•ս որ•ոնէ): անչափ • առանց չափոց • աւելի քան զչափն • գործ, հօլշխուսէն զիյասէ:

Անչափագիւտ • (ածական): աւելի քան զչափն գտեալ կամ հնարեալ • գործ, հօլշխուսէն զիյասէ պուլունմազ:

Անչափագոյն • գունի, իս • իցս, իւք • (ածական): կարի և առաւել անչափ • անհամեմատ • գործ, փէք հօլշխուսէն տըշարը:

Անչափական • լ • աւ • ացս • օք • || տես Անչափ:

Անչափակցութիւն • կամ Անչափաբոյութիւն • թեան • (գ•ոյ): անչափակից գոլն • անհամեմատութիւնն • գործ, ոչխիւնսուզլըգ:

Անչափանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չերէվոր): անցանել ըստ չափ • չպահել զչափ • գործ, հօլշխուսէնն կէչմիք:

Անչափացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցողական): անցուցանել ըստ չափ • յաճախել յոյժ յոյժ • գործ, հօլշխուսէնիս կէչիմք:

Անչափելի • լուծ, եաւ • եաց, եօք • || տես Անչափ:

Անչուան • (ածական) կամ (ի՛նչ•ս): առանց չուանի • գործ, սիչմնմիզ • իսխսիզ:

Անչքութիւն • թեան • (գ•ոյ): ոչ գոլն • չքաւորնիլն • գործ, օլմամա • պուլունմամա:

Անպալատ • լ • աւ • ացս • օք • (ածական): չունօղ զպալատ • անապն • ամբիծ • գործ, պէրէսիզ • լէքէսիզ:

Անպախելի • լուծ • եաւ • եաց, եօք • || տես Անպախ:

Անպակասաբար • || տես Անպակաս, որ և մակբայ:

Անպատասխանատու • (ած) • այն՝ որ անպատասխան ըղլալ • մշտահոգ • պտ՛, տալիմա ազան։

Անպատեհապէս • գլխ • ատ • ած • օք • (ած) • անհեթեթ յօրինուածով գրեալ • պտ՛, հեգքվիլ եազըլմըշ։

Անպատեհել • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ երբեքը պատեհ • անըսպատ • պտ՛ • եբսիլմիյէն։

Անպատճան • ‖ տես Անպատճառ։

Անպատճանաբար • ‖ տես Անպատճառապէս։

Անպատճանաւոր, և Անպատճառ • թէ • (գ=յ) • չպատճէնն • չպատճանելը • պտ՛, սազլամիա։

Անպատճառ • ի • ատ • ած • օք • (ած) • այն՝ զոր չէ հնար պատճառել • իբր անհնարին • դժուարին • պտ՛ • պէմկիրիմէզ • պէմկիրմէսի կիւզ։

Անպատճառական • ի • ատ • ած • օք • } Անպատճառելի • լծ՛ • եաւ • եաց, եօք • } ‖ տես Անպատճառ։

Անպատրաստ • (ած) • զրկեալ ի յաջորդութենէն որդւոց յօրդիս • անձեռ • պտ՛, սոյա իւր միլաղմիլքտէն քէսիլմիշ։

Անպտղաստ • ‖ տես Անձատնչ։

Անպտնդալի • լծ՛ • եաւ • եաց, եօք • (ած) • ոչ պտնդալի • անպատիւ • անարգ • պտ՛, էօյիւնիւլմէզ • ալչագ։

Անպտնդութիւն • ‖ տես Անիծաւութիւն։

Անպաշտելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • անարժան պաշտելոյ • պտ՛, թապընմայա լայըգ օլմըզ։

Անպատուելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ պատուի • անքակտելի • պտ՛, եըրթըլմազ։

Անպատուական • ‖ տես Անպատուականի։

Անպատուականութիւն • թէ • (գ=յ) • անպատուական գոլն • անպատեհութիւն • պտ՛, մինասիպսիզլիք։

Անպատուաբեր • • • • • • • • } Անպատուաւոր • } (ի=իւ՝ որ=ուն) • առանց պատկառանաց • և համարձակաբար • անայտապէս • պտ՛, ուրթանմայարագ • սէրսկինճէ։

Անպատկառաբար • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • առանց պատկառելոյ ցուցանօղ իրիք • անամօթ • պտ՛, ուրթանըմ պրլանմայան։

Անպատկառելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Անպատկառ։

Անպատկառութիւն • թէ • (գ=յ) • անպատկառ գոլն • անամօթութիւն • պտ՛, ուրթանմամա • արսըզլըգ։

Անպատկեր • ի • ատ • ած • օք • ‖ տես Անմարմին։

Անպատճառելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ լինի պատճառ • անմեղ • անսոգիա • պտ՛, սէպսիզ օլմայան։

Անպատմաբար, և Անպատմապէս • (ի=իւ՝ որ=ուն) • անպատմելի օրինակաւ • անճառաբար • պտ՛, թասիրսիզճէ։

Անպատմական • ի • ատ • ած • օք • ‖ տես Անպատմելի։

այն՝ որ անյարմար է և անդէպ առ ի լինել ի միասին • որպէս առաջնութիւն և հիւանդութիւն • և այլն • պտ՛, պիւրէ օլմագլըղա եագըշըգոսըդ։

Անպատեհացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եղ • (անշղ) • անպատեհ գոլ ցուցանել • պտ՛, մինասիպսիզ սիլ կէօսթէրմէք։

Անպատեհութիւն • թէ • (գ=յ) • անպատեհ գոլն • անյարմարութիւն • պտ՛ • ուրկունսըզլըգ։

Անպատեհրար • (ած) կամ (ի=իւ՝ յ) • ազատ ի պատեհրարէ • կամ ի փորձութենէ • պտ՛ • ձէնգսիզ։

Անպատեհրարեակ • սիրի • ատ • ած • օք • (ած) • ոչ սիրող զպատեհրարն՝ առաւել առ ակարութիւն • որպիսի են անարիք • պտ՛, ձէնգ սէվմիյէն։

Անպատեհրարմիտ • (ած) • անմիտ պատեհրարի • պտ՛ • ձէնկէ թալիմսիզ։

Անպատեհրարելի • ‖ տես Անմարտնչելի։

Անպատժական • ի • ատ • ած • օք • (ած) • այն՝ յորում չէ պատիժ • կամ վտանգ • պտ՛ • ձէզասըզ։

Անպատկանաւոր • ի • ատ • ած • օք • ‖ տես Անպատկան։

Անպատկանաւորութիւն • թէ • (գ=յ) • անպատկան գոլն • անպատեհութիւն • պտ՛, մինասիպսիզլիք։

Անպատկառաբար • • • • • • • • } Անպատկառաւոր, կամ Անպատկառելապէս • } (ի=իւ՝ որ=ուն) • առանց պատկառանաց • և համարձակաբար • անայտապէս • պտ՛, ուրթանմայարագ • սէրսկինճէ։

Անպատկառացոյց • ցո՛ • ցի՛, իւ՛ • իլ, իւ՛ • (ած) • առանց պատկառելոյ ցուցանօղ իրիք • անամօթ • պտ՛, ուրթանըմ պրլանմայան։

Անպատկառելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Անպատկառ։

Անպատկառութիւն • թէ • (գ=յ) • անպատկառ գոլն • անամօթութիւն • պտ՛, ուրթանմամա • արսըզլըգ։

Անպատճառելի • լծ՛ • եաւ • եաց • եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ լինի պատճառ • անմեղ • անսոգիա • պտ՛, սէպսիզ օլմայան։

Անպատմաբար, և Անպատմապէս • (ի=իւ՝ որ=ուն) • անպատմելի օրինակաւ • անճառաբար • պտ՛, թասիրսիզճէ։

Անպատմական • ի • ատ • ած • օք • ‖ տես Անպատմելի։

Անպատմուճան • (ած) կամ (ի՚ք՚ոյ) • չունող զպատմուճան, առանց պատմուճանի • պահ՝ էպատպսրդ։

Անպատշաճաբար • (ի՚ք՚ոյ ար՚ո՚յ՚ո՚ւ) • ոչ ըստ պատշաճի, անպատկանաբար • պահ՝ ուչկամաւորչա • միմասիպէթիսիզմէ։

Անպատշաճագոյն • գաւնի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի անպատշաճ և անյարմար • պահ՝ փէք միմասիպէթիսիզ։

Անպատշաճասօս • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ոչ ըստ պատշաճի խօսի • պահ՝ միմասիպէթիսիզ սէօյլէյէն։

Անպատշաճութիւն • թիւ • (գ՚ո՚յ) • անպատշաճ գոլն • անպատեհութիւն • պահ՝ միմասիպէթիսիզլիք • ուչկամաւորլուգ։

Անպատուաբար • ‖ տես Նուաստաբար։

Անպատուագոյն, և Անպատուականագոյն • գաւնի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի անպատիւ • անարգագոյն • պահ՝ փէք իքրամսըզ, իթիսիզսրդ։

Անպատուական • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Անպատիւ։

Անպատուութիւն • ‖ տես Անպատուութիւն։

Անպատրաստաբար • (ի՚ք՚ոյ ար՚ո՚յ՚ո՚ւ) • առանց պատրաստութեան • յանպատրաստի • յանզգուշս • պահ՝ թէսաադիքսիզճէ։

Անպատրաստագոյն • գաւնի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ կարի անպատրաստ է • պահ՝ փէք թէսաադիքսիզ։

Անպատրելի • ւոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անպատիծ։

Անպատրուակ • (ած) կամ (ի՚ք՚ոյ) • առանց պատրուակի, բացայայտ • պահ՝ աչիքեաբ։

Անպար • աւ, աւ • ուց, ուք • (ած) • այն՝ որ ոչ գիտէ ըստ օրինի պարել • անկիրթ • պահ՝ հօքա թէվիմ պիլմիյէն թալիմսիզ։

Անպարագրեր • ‖ տես Անփոփոխ։

Անպարագոյց • (ի՚ք՚ոյ չ՚ո՚ւնո՚ղ՚ո՚ւ՚թ՚ի՚ւն) • առանց պարագայելոյ • չպատեհան • պահ՝ էպէտսիզ։

Անպարագրելի • ‖ տես Անբմբռնելի։

Անպարագրաբար • ⎫ (ի՚ք՚ոյ ար՚ո՚յ՚ո՚ւ) • առանց պարագրութեան • պահ՝ սընըրտա կիրմիյէրէք։

Անպարագրութիւն • թիւ • (գ՚ո՚յ) • անպարագրելի և անբռնելի գոլն • անչափութիւն • պահ՝ հօլչիյէ չէվրիլմէյէն։

Անպարապանք • անաց, աք • ‖ տես Անպարապուրդ

Անպարապեմ • եցի • եա • իւ • ⎫ ‖ տես
Անպարապիմ • եցայ • եայ • իւ • ⎭ Անպարապանամ։

Անպարատուղի • ‖ տես Անվայրափակ։

Անպարտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • ոչ պարտ • յօդեալ բաղադրեալ • պահ՝ պիրի պիրինէ գաբրշմըշ։

Անպարխմացապէս • (ի՚ք՚ոյ ար՚ո՚յ՚ո՚ւ) • անբռնանդակելի կամ անհասանելի կերպիւս • պահ՝ ադբլ էրմիյէրէք։

Անպարտ • ի, իւ • ից, իւք • ‧ ‧ ⎫
Անպարտելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ⎬
(ած) • հեռի ի պարտելոյ համարս • անսեթեւեթ • պահ՝ էօյլեանմիյէն։ ⎭

Անպարտութիւն • թիւ • (գ՚ո՚յ) • չպարտիլն • անփառասիրութիւն • պահ՝ էօյլեանմէմէ։

Անպարկեշտագոյն • գաւնի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի և առաւել անպարկեշտ • պահ՝ փէք էէյսիզ։

Անպարկեշտութիւն • թիւ • (գ՚ո՚յ) • անպարկեշտ գոլն • անամօթութիւն • պահ՝ էէյսիզլիք • էրքեանըզլըգ։

Անպարշտութիւն • ‖ տես Ամբարշտութիւն։

Անպարունակելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անպարունակ։

Անպարսաւելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անպարսաւ։

Անպարսպաւոր • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Անպարիսպ։

Անպարտակ • (ած) կամ (ի՚ք՚ոյ) • ոչ պարտակելոյ • ցրիւ • ցիր և ցան • պահ՝ սըղընմայան • տաղընըգ։

Անպարտաւոր • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Անպարտ։

Անպարտութիւն • ‖ տես Անմեղութիւն։

Անպարփակելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Անպարփակ։

Անպէրճ • ‖ տես Անպաճոյճ։

Անպէրճասէր • սիրի, աւ • աց, աք • (ած) • առօղ պէրճասէթ և չքեղ իրաց • պահ՝ զէնկինլիք • իչմի իշտիյէգ սեվմիյէն։

Անպիղծ, կամ Անպիղծ • (ած) • ոչ պղծելի մաքուր • սուրբ • պահ՝ փագ • թէմիզ։

Անպիտանագոյն • գաւնի, իւ • ից, իւք • (ած) • կարի և առաւել անպիտան • պահ՝ սալա լազըմդըզ։

Անպիտանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չ՚ի՚ր՚ո՚ւ) • ոչ բարւոք պիտանալ • պիտակարար և չափաչալ վարիլ • պահ՝ պօշ, նաֆիյէ օլմագ։

Անպիտանացու • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Անպիտան։

Անպիտոյ • ‖ տես Անպէտ։

Անպղծաբար • (ի՚ք՚ոյ ար՚ո՚յ՚ո՚ւ) • առանց

պղերգաբեր անդանդաղ ած, իւչնամկերկք։

Անպղծելի ։ ըդ ։ եաւ ։ եայ ։ եաք ։ (ած) ։ ոչ պղծեալ ։ մաքուր ։ սուրբ ։ պած ։ փագ ։ թէմիզ։

Անպնդաբար ։ (ոյթ։ արտ։) ։ առանց պնդութեան ։ թանալութիւն ։ պած ։ կեվշէկքան։

Անպնդակազմութիւն ։ ի թէ ։ (գոյ) ։ թանալութիւն ։ ։ ի լութիւն ։ մեղկութիւն ։ տկարութիւն ։ պած ։ կեվշէկքիք։

Անպոշտ ։ (ած) ։ չբեթող ընդ իւր զպոշտ, այսինքն զօժիտ հարսնութեան ։ պած ։ ձեչեզպուիզ։

Անպտակ ։ ‖ տես Անվարձ։

Անպտղաբեր ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Անպտուղ։

Անպտղաբերութիւն ։ ‖ տես Անպտղութիւն։

Անպտղագոյն ։ գունի, իւ ։ ից, իւք ։ (ած) ։ առնելին և կարի անպտուղ։ պած ։ պիւսպիթիւն ուչվեսիզ։

Անպտղանամ ։ ացայ ։ ցիր ։ ալ ։ } (էիչտ։) ։

Անպտղիմ ։ եցայ ։ եաց ։ իլ ։ } անպտուղ լինել ։ չտալ, կամ չառնուլ ըղպտուղ ։ պած ։ ուչվել վէրմէնգէ։

Անպտուղ ։ ‖ տես Անպտղոյ։

Անջատաբար ։ } (ոյթ։ արտ։) ։ անջատաբար ։ } եալ զալով ։ եա որոշմամբ ։ զանազանութեամբ ։ պած ։ պէօլիւնմիւշ ։ պրը պրը ։ թիւրլիւ թիւրլիւ։

Անջատանեմ ։ ջատի ։ ջատ ։ եր ։ } Անջատեցայանեմ ։ յուցի ։ յն ։ եր ։ } ‖ տես Անջատեմ։

Անջատող ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ (ած) ։

Անջատողական ։ } այն որ անջատէ ։ բաժանող ։ զատող ։ պած ։ պըրան։

Անջատողութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ կարողութիւն և ներգործութիւն անջատելոյ ։ պած ։ պըրըճըլըգ։

Անջատուած ։ ոյ ։ ուլ ։ ոց ։ ուլք ։ } Անջատութիւն ։ թեան ։ ։ ։ ։ ։ ։ } Անջատուն ։ ոնի ։ ոնք ։ ոնք ։ } (գոյ) ։ անջատելն, և անջատիլն ։ բաժանումն ։ որոշումն ։ զատումն ։ պած ։ պըրըճ ։ պըրըճլամ։

Անջերմանելի ։ ըդ ։ եաւ ։ եայ ։ եաք ։ (ած) ։ ոչ ջերմեալ ։ խոնաւ խմբէ ։ անախտ ։ առողջ ։ պած ։ մաքաղըդը ։ իւլէթիսիզ։

Անջիլ առնել ։ ‖ ջնակոտոր առնել ։ տկարացուցանել ։ պած ։ սինիրլէրնի քէսմէք ։ զայրքիլաթմամագ։

Անջնջել ։ ‖ տես Անջինջ։

Անջրպետական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ (ած) ։ այն որ կարէ անջրպետել ։ բաժանող ։ անջատող ։ պած ։ պէօլէն ։ պըրըճը։

Անջրպետապահ ։ (ոյթ։ արտ։) ։ որպէս անջրպետաւ կամ խորոցաւ իւրք ։ մասնաւոր որոշմամբ ։ զանազանեալ օրինակաւ ։ պած ։ պէօլմ՝ ֆարգ իլէ ։

Անջրպետաւոր ։ ոմն ։ ոմք ։ անց ։ ոմբք ։ ‖ տես Անջրպետութիւն։

Անձամբաւոր ։ (ած) կամ (ոյթ։) ։ արտաքոյ ճանապարհի վարեալ ։ կամ առանց ուղեկցի ։ պած ։ հօլտան տըշարը ։ գըլավուզ։

Անձամիկ ։ միւ ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ (ած) ։ այն որ չէ ձամիկ ։ այսինքն սոսկական ոք ։ ազնաւական ։ պած ։ օղլտաճ ։

Անձախտ ։ (ած) ։ չունող զախտ ։ այսինքն զկատճած կամ զձեռն ։ անզարդ ։ որպէս ասի՝ Անձախտ երիվար ։ պած ։ ատըզէնսիզ։

Անձահելի ։ լըդ ։ եաւ ։ եայ ։ եաք ։ (ած) ։ այն որ ոչ դիւրաւ սահելով անցանէ ։ անմոռաց ։ ոտ ասի՝ Անձահելի յիշատակ։

Անձահմանական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ ‖ տես Անձահման։

Անձահմանաբէս ։ ‖ տես Անձահմանաբար։

Անձահմանափակ ։ ‖ տես Անձահման։

Անձահմանութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ անձահման գոլն ։ անպարագրութիւն ։ պած ։ սինօրսըզլըգ ։ հաւատասըզլըգ։

Անձաղարթ ։ (ած) ։ չունող զաղարթ ։ առանց տերևոյ ։ պած ։ եափրագսըզ։

Անձաղարթական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ (ած) ։ թօթափեալ ի տաղարթից ։ մերկ և կողպուա ։ պած ։ եափրագլըը տէօքիւք։

Անձայթաքական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ ‖ տես Անձայթաք։

Անձայթաքութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ անձայթաք գոլն ։ կարգաւոր ընթացք ։ պած ։ գայմանսըզ։

Անձան ։ ‖ տես Անզամակ։

Անձանձելի ։ լըդ ։ եաւ ։ եայ ։ եաք ։ ‖ տես Անձանձ։

Անձանձական ։ ի ։ աւ ։ ացի ։ օք ։ ‖ տես Անձանձ։

Անձանձելապէս ։ (ոյթ։ արտ։) ։ անձանձ ։ առանց տանջանելոյ ։ պած ։ սաբըրլըյարագ։

Անձանձութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ անձանձ գոլն ։ անյոգդողդութիւն ։ պած ։ սաբըրլըմամա։

Անձանձկալի ։ կամ Անձանձկանալի ։ լըդ ։ եաւ ։ եայ ։ եաք ։ (ած) ։ չընդունող ձանձկութիւն ։ առատ լսելութեան ։ պած ։ ատլըյան։

Անձանձր ։ (ած) ։ չունող զանձրոյ ։ անօգնական ։ պած ։ եարըմլըճըլըգ։

Անսաստափելի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. (ած.) ոչ սաստափող • անեղկիւղ. յանդուգն • պտ. գօրգոսքդ. պիր փերխա։

Անսբաղ • ‖ տես Անղբաղ։

Անագայ • ‖ տես Անղգայ։

Անսեզան • ի. սս. • այ. օք. • (ած.) չզեղօշ սեզան, կամ կերակուր պատրաստել. պտ. • տսփյասքդ. Թաասնքդ։

Անսերմանելի • (ած.) այն՝ որ ոչ սերմանի. ծնանիլ առանց սերման • որպէս ասի՝ Անսերմանելի բնութիւն. պտ. Թաստնքդ։

Անսերմնաբար • } (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) առանց
Անսերմնապէս • } սերման • առանց գործակ ցութեան առն. պտ. Թաստնքդնա • պի նէֆս։

Անսերմնութիւն • թե • (գ՝ոյ) • անսերմ գոլն • անբերեթիւն • ամլութիւն • պտ. գբսբրլբգ • հասբլսբղլբգ։

Անսիրելի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. (ած.) այն՝ որ չունի զսիրելին ոք, կամ զբաբեկամ • պտ. սէվկիւլհասիզ։

Անսիրելութիւն • } թե • (գ՝ոյ) • պակասութիւն
Անսիրութիւն • } սիրելութիւն, կամ սիրոյ • չունելն զոեր և զբաբեկամութիւն • պտ. մանհադէթսիզլիք • սէվկիւլհասիզլիք։

Անսիրտ • ‖ տես Վատասիրտ։

Անսիւն • (ած.) կամ (ի՝ֆ՝ոյ) • չունօղ ըղսիւն • առանց սեան • պտ. սիրէքսիզ։

Անսխալաբար, և Անսխալապէս • (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • առանց սխալանաց • անվրէպ • հաստատաբար • պտ. հաղըլմայաղ։

Անսխալագին • գումն, իս. ից, իք. (ած.) • առաւել անսխալ. անվրէպ կոյտ • պտ. փէք հաղըրբզդ։

Անսխալական • ի. սս. • այ. օք. • } ‖ տես
Անսխալելի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. • } Անսխալ։

Անսխալութիւն • թե • (գ՝ոյ) • սրսվ կերպիւ և իցէ անսխալ գոլն • պտ. հանդըլմամազլբգ։

Անսխօսան • (ած.) կամ (ի՝ֆ՝ոյ) • առանց հառաչման, կամ փսփսրմնի՝ ի վնաբ յանցանաց • առանց տուգանաց • պտ. չէրիհսիզ։

Անսկզբնականութիւն • ‖ տես Անսկզբնաւթիւն։

Անսկզբնապէս • ‖ տես Անսկզբնաբար։

Անսկզբնաւոր • (ած.) • չունօղ սկզբնաւորիչ նիւթական • անսկիզբն • և ծնեալ յանսկիզբն՝ ի հօրէ միածին։

Անսկզբնաւոր • ի. սս. • այ. օք. • ‖ տես Անսկիզբն։

Անսկզբնաւորութիւն • ‖ տես Անսկզբնաւթիւն։

Անսսխալ • (ած.) • այն՝ որ չէ սովորեալ վիրս լինել • անվարժ • անփորձ • պտ. ալըշմամըշ • աշամըշ • Ես • այն՝ որ չէ սովորական • օտար • որ և Անսովորական ասի • պտ. ալըշըլմամըշ • ատէթսիզ տըշարը։

Անսովորաբար • (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • իբրև զանսովոր ոք • կամ գործելով զանսովոր ինչ • պտ. աշէվի կիսլի • Ես, անսովոր կերպիւ • պտ. ալըշըլմամըշ Թարզ իլէ։

Անսովորութիւն • թե • (գ՝ոյ) • անսովոր գոլն • նորաձեւութիւն • պտ. ալըշըլմամըշլըգ։

Անսպառաբար • (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • առանց սպառելոյ • անհատաբար • պտ. Թիւքենմէյէրէք։

Անսպառական • ի. սս. • այ. օք. • } ‖ տես
Անսպառելի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. • } Անսպառ։

Անսպառասուր • ի. սս. • այ. օք. • (ած.) • այն՝ որ չէ՛ք սպառասուր • պտ. խըզղխճխիլ։

Անսպիտաբար • } (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • առանց
Անսպիտապէս • } սպառ • անպատասխանաբար • պտ. պէրէքսիզճէ • լէքէքսիզճէ։

Անսասաբար, կամ Անսասպէս • (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • առանց սասելոյ • ձչմարտասիրութեամբ • պտ. հալանըզճա • տօղրուլըգ իլէ։

Անստագին • գումն, իս. ից, իք. (ած.) • կարի անսուտ • ճչմարտագին • պտ. ասլա հալանըզ • զայէթ տօղրու։

Անստացող • ի. սս. • այ. օք. • ‖ տես Անստացաւած։

Անստացողութիւն • } ‖ տես Անստացաւածութիւն։
Անստացաւածութիւն • }

Անստեղ • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. • ‖ տես Անսուտ։

Անստեղծանելի • ‖ տես Անստեղծ։

Անստին • (ած.) • այն՝ որոյ ոչ գոն կամ չէ են՝ ի վեր երևեալ և լցեալ կաթամրքք սահիքն • պտ. մէմխիզ • սխսախուզ։

Անստանանելի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. • ‖ տես Անյաղթ։

Անստուէբաբար • (ի՝ֆ՝ոյ որ՝ֆ՝ոխ՝ն) • առանց ստուէլի • յայտնապէս • յստակութեամբ • պտ. կէօրկէսիզճէ • ափ աշլըքնար։

Անստուէբական • ի. սս. • այ. օք. • ‖ տես Անստուէր։

Անստուէբութիւն • թե • (գ՝ոյ) • անստուէր գոլն • լուսատեսչութիւն • պտ. կէօրկէսիզլիք։

Անսուտ • թիւն • թե • (գ՝ոյ) • անսուտ գոլն • ճչմարտասիրութիւն • պտ. հալանըզլըգ։

Անսօրջանալի • լծ. յ, հաս. • հայ. հոգ. • ‖ տես Անզեղջ։

Անսբբաբար , և Անսբբապէս . ‖ տես Անմեքբապէս :

Անսբբաբան . ի , իւ . ից , իւք . ‖ տես Անսուբբ :

Անսբբաբնաբար . ‖ տես Անմեքբապէս :

Անսբբական . ի , աւ . ից , ից . ‖ տես Անսուբբ :

Անսբբելի . ‖ տես Անչնչելի :

Անսբատացաւութիւն . ‖ տես Անգթութիւն :

Անսբանաւթիւն . թեան . (գ ոյ) : չսբանիլը . անբաւականացողութիւն . գաղ , տարկէսբզբգ :

Անվախ . ‖ տես Աներկիւղ :

Անվախանաբար , և Անվախանապէս . (ձեռք ոբգոյն) : առանց վախանալի . միանշանակաւորապէս . գաղ , եպէտ :

Անվախանական . ի , աւ . ից , ից . }
Անվախանելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . } ‖ տես Անվախան :

Անվախանաւթիւն . թեան . (գ ոյ) : անվախանգոյն . յաւիտենականաւթիւն աւազանեան . գաղ , եպէտ ովիք :

Անվախաւթիւն . ‖ տես Աներկիւղածաւթիւն :

Անվախաւելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . ‖ տես Անվախան :

Անվախել . ի , ‖ տես Անվայելուչ :

Անվայելաբար , և Անվայելապէս . (ձեռք ոբգոյն) : առանց վայելաւթեան . յանպատեհս . գաղ , եագբշբգոբզբա :

Անվայելագին . գանի , իւ . ից , իւք . (ածական) : կարի անվայելուչ . անպատշաճագին . գաղ , փէք եագբշբգոբզբ :

Անվայելական . ի , աւ . ից , ից . ‖ տես Անվայելուչ :

Անվանդ . ‖ տես Անվկանդ :

Անվաղս . ի , իւ . ից , իւք . (ածական) կամ (ձեռք ոբգոյն) : այն՝ յորում չէք վաղս . առանց վաղսի առ օգ , կամ տաւել . գաղ , մանկէսվիզ :

Անվաստակելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . (ածական) : այն՝ որ լինի առանց աշխատաւթեան , կամ ծանր վաստակոց . գաղ , զաշխեթսվիզ :

Անվատ . (ածական) : այն՝ որ չէ վատ և պղերգ . հեռի ի ծուլաւթենէ . գաղ , զայրկելի :

Անվատաւելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . (ածական) : ոչ վաբատաւել . չգբուեաւել . գաղ , տատզբմամբզբ :

Անվատժաւոր . սիրի , աւ . ից , ից . (ածական) : ոչ սիրօգ զվատժս և զկրնաւթիւն . հեղգ յաւտաւեաւն . գաղ , թալմ , թէբպիկ սէվիկեն :

Անվաւկանելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . ‖ տես Արհամարհ :

Անվաթձաչատ . (ածական) կամ (ձեռք ոբգոյն) : առանց հատանելոյ . որոշելոյ զքին վաթձուց . առանց սակարկաւթեան . գաղ , փաղաբսբզ :

Անվաւերական . ‖ տես Անվաւեր :

Անվէհերելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . }
Անվէհերատ . . . . . }
‖ տես Անվհեր :

Անվերնագիր . ‖ տես Անվերնագիր :

Անվերնագրաւթիւն . թեան . (գ ոյ) : անհոգաբարձաւթիւն . անխնամակալաւթիւն . գաղ , սբ յանհեթսիզիք :

Անվերջ . ‖ տես Անվախճան :

Անվէտ . (ածական) : այն՝ յորում չէք վէտ և հակառակաւթիւն . գաղ , միաձաւկելսվիզ :

Անվթարագին . գանի , իւ . ից , իւք . (ածական) : կարի և առաւել անվթար . գաղ , փէք գեսէբսվիզ :

Անվթարական . ի , աւ . ից , ից . ‖ տես Անվթար :

Անվիշտ . վշտի , աւ . ից , ից . (ածական) : ազատ ի վշտից . անցաւ . և անվտանգ . անբրկի . գաղ , տէբտսվիզ . գայդբսբզբ . թեչվիքեսվիզ :

Անվիրաւոր . ի , աւ . ից , ից . }
Անվիրաւորելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . } ‖ տես Անվէր :

Անվհատելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . ‖ տես Անվհատ :

Անվճարական . ի , աւ . ից , ից . }
Անվճարելի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . } (ածական) : անզգուշական . անզբաւական և չհատուցանելի . գաղ , թիւքեչնվիզ . իչբա օբգնվիզ :

Անվճռաբար . (ձեռք ոբգոյն) : առանց վճռաելոյ ումէք . գաղ , զարար վերվիչբեք :

Անվճռական . ի , աւ . ից , ից . ‖ տես Անվճռաելի :

Անվճռակամ . ի , աւ . ից , ից . ‖ տես Անվճռատ :

Անվճռակամ . եցայ . եաց . իմ . (չէզոք) : չվճռական . անվճռաս ումէք . գաղ , զարար չէքվիմէք :

Անվճռաւթիւն . թեան . (գ ոյ) : չվճռաելին . ոչ կրնէն զվճռս . գաղ , զարար չէքվիմէ :

Անվշտական . ի , աւ . ից , ից . (ածական) : այն՝ յորում չէք վիշտ . գաղ , տէբտսվիզնվիչէմէք :

Անվշտակից . կցի , աւ . ից , ից . (ածական) : ոչ կցորդ վշտաց ոյնց . գաղ , տէբտտաշ օբմցան :

Անվշտակցաւթիւն . թեան . (գ ոյ) : անվշտակից գոլն . անկարեկցաւթիւն . գաղ , տէբտտաշսբզբգ :

Անվշտանալի . լոյ , եաւ . եաց , եաք . (ածական) : չտանող զվիշտ . անվիշտ . գաղ , տէբտսվիզ . եա , անկարեկից . գաղ , տէբտսվիզ իշխագ օբմցան :

Անվշտութիւն · թիւն · (գ=յ) : անվիշտ գոլն · անախտութիւն · անցաւութիւն · պտ, տէրտերզիլք :

Անվտահ · ի , իւ · իյ , իւք · (ած) : այն՝ որ ոչ վստահի · կասկածոտ · պտ , պի փիլթախտը ղ · ֆէնֆիլսիլի :

Անվստահանալի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · (ած) : այն՝ որում ոչ լինի վստահանալ · խիճալի , որ և Անվստահ ևս ասի · պտ , կիւրէնիլմիդ · շիւ-փիդիլի :

Անվտանգաւոր · ի , աւ · այ , օք · } Անվտանգելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · } ‖ տես Անվտանգ :

Անվրէպագոյն · գ-ունի , իւ · իյ , իւք · (ած) : կարի անվրէպ · անսխալ յոյժ · պտ , աստ ևանըլմագ :

Անվրէպական · ի , աւ · այ , օք · } Անվրէպելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · } ‖ տես Անվրէպ :

Անվրէպութիւն · թիւն · (գ=յ) : անվրէպ և անսխալ գոլն · պտ , ևանըլմանա :

Անո · ‖ տես Անդ :

Անոտագնալ · (ած) կամ (ներգ=յ) : այն՝ յորում չիք տագնալ · առանց տագնապի · պտ , սըգվէթսիլ :

Անոտժան · ի , իւ · իյ , իւք · } Անոտժանելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · } (ած) : այն՝ յորում չիք տժժանումն · անդադար · անցաւ · պտ , տէրտսիլ :

Անոտազական · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · ‖ տես Անոտազաւոր :

Անոտմունկ · (ած) : չունօղ տումկութեան · պակասեալ ի հիւթոյ խոնաւութեան · պտ , գ-ուբռ :

Անոտնջելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · (ած) : այն՝ որ ոչ տանջի · կամ որ ոչինչ գրէ , կամ չգիտ զտանջանս · պտ , էզկյէթի , իւքէնձէլի տուլմայան : Եւս , իբր ոչ տանջեալ , կամ խրատեալ · անաբգել · անոտակ · պտ , սրգընթը չէ քմկէն · հօվարտա :

Անոտնջութիւն · թիւն · (գ=յ) : իբր չտանջելն զտանձն · անաբգելութիւն · անոտակութիւն · պտ , քէնաինի սըգընթըլայ սօգմանա · հօվարտալըգ :

Անոտաչելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · ‖ տես Անոտաչ :

Անոտապալելի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · ‖ տես Անկոծանի :

Անոտաւաբլուր · (գ=յ) : բլուր ի վրչ անոտաւ ի , կամ անոտաւ ի վր բլրոյ · պտ , օրման իչինաէ պըլըր · պըլըր իւսթիւնաէ օրման ;

Անոտաւահպաւութիւն · թիւն · (գ=յ) : հարկանելն զիւրայոս անոտաւի · պտ , օրման օտաւնու քէսմէ :

Անոտաւային · այնոյ , ով · ոյ , ովք · (ած) : սեռ հական անոտաւի · պտ , օրմանա միւթէալիք :

Անոտաւապ · (ած) : չունօղ զոտաւապանս · ազատ ի տաւապանաց · պտ , սըգվէթսիզ · մէշագգաթսըզ :

Անոտաւանունդ · (նախդիր=հոլովիչ) : ‖ տես Անոտաւաբոյծ :

Անոտաոան · ‖ տես Անոտսան :

Անոտաբակարծ · ‖ տես Անկեղակարծ :

Անոտաբակաւաբար · ‖ տես Անեզրկեայաբար :

Անոտաբացոյց · ցուցի , իւ · իյ , իւք · (ած) : չունօղ զոտաբացոյց · անօրինակ · պտ , էօրնէքսիզ :

Անոտաբբէքտպէս · ‖ տես Անխոիր :

Անոտաբող · (ած) : այն՝ որ չունի զոք իւր տաբող · անպաբոյր · որպէս ասի՝ Անոտաբող բնութիւն · պտ , տէվճսըզ :

Անոտաբոյր · ‖ տես Անոբոշ :

Անոտաբոյշարար · ‖ տես Անորոշաբար :

Անոտաբութիւն · թիւն · (գ=յ) : անոտանելն և դժուաբըմբռնելի գոլն · պտ , ֆիլբիլթէ կիւճ թաւթաւլմագլըգ :

Անոտաբրապէս · ‖ տես Անոտաբրաբար :

Անաեղ · ի , իւ · իյ , իւք · ‖ տես Անեղ :

Անաեղաբար · (ներգ=յ որ=ոտ) : անաեղի օրինակաւ · անպատշաճապէս · պտ , եօլսուզճա :

Անաեղական · ի , աւ · այ , օք · ‖ տես Անեղի :

Անաեղկագոյն · գ-ունի , իւ · իյ , իւք · (ած) : կարի անաեղական · ամենևին անգէտ · պտ , փէք վըգաֆըզ :

Անաեղկութիւն · թիւն · (գ=յ) : անաեղական գոլն · անհմտութիւն · անգիտութիւն · պտ , պիլմայագլըգ · աձէմիլիք :

Անաեղչալի · լ-ոյ , եաւ · եայ , եօք · ‖ տես Անաեղչիկ :

Անաեսաբար , և Անաեսանելապէս · (ներգ=յ որ=ոտ) : առանց տեսանել · իմանալի օրինակաւ · անհասանելաբար , և անյայտաբար · լռելեայն · պտ , էկ օրմէյէրէք · ֆիքբը ալըճնա տիւշմէյէրէք · կիզլիճէ :

Անաեսանամ · ասյայ · ցիր · ալ · (չէզոս) : անհետևոյթ լինիլ · չտեսանիլ · պտ , էկ օրլունմէմէք :

Անաեսուչ · ‖ տես Անինամ :

Անաեւրև · (ած) : չունօղ զտեբև · մերկ ի տերևոց · պտ , եափրագսըզ :

Անհեղնաբեթ, կամ Անհեղնաբեթ. թե, (գոյ), անհեղնանչ գոլն. անիշխանութեթ. գտ, տահրպսրզուզ։

Անհևական. ի, աւ. ացս, օք. ‖ տես Անհևելի։

Անի. ոյ, ով. ոց, ովք. } (ած)։
Անիական. ի, աւ. ացս, օք. }
պակաս ի սիոց. հասակաւ անկատար. և մանկական. գտ, ձահիլ։

Անիմեմ. ‖ տես Անդաձեմ։

Անիութիւն. թե. (գոյ), պակասութիւն սիոց. գտ, ձահիլութիք։

Անիրանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոհ), զղիիլ ի բանն տեառնէ. անտէր ինալ. գտ, տահրպսրզ գալմագ։

Անիւքրխատս. ի, իս. ‖ տես Ներան։

Անիսրաբար. (ներ. որ-ից), առանց տնօրութեան անտրտում. գտ, շազլրզգ, ֆերտհլրզ իլէ։

Անխրական. ի, աւ. ացս, օք. } ‖ տես
Անխրելի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. } Անխաբ։

Անակարանալի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. ‖ տես Անակար։

Անանութիւն. թե. (գոյ), անտուն և անյարկ գոլն. գտ, էվսիզլիք։

Անտոկութիւն. թե. (գոյ), չլինելն տոկ և պինդ. Թուլութիւն. մեղկութիւն. գտ, տայանլըգսրզուզ. կհվշէքլիք։

Անտուհմակ. ի, } աւ. ացս, օք. ‖ տես
Անտուհմիկ. միկ, } Անտուհմ։

Անտոյժ. (ած)։ ազատ ի տուժից կամ ի տուգանաց. գտ, ձէրլիմսիզ։

Անտպագրական. գոլն, իս. իցս, իւք. (ած)։ այն՝ յորում չէք տիպ և օրինակ յայնմէն. աննմանագրական. գտ, պլհնգէրսիզ. բէսմսիզ։

Անտպաղարկ. ի, իս. իցս, իւք. (ած)։ այն՝ յորոյ վերայ չէք զարկած տպի իրիք, որպէս ասի՝ Անտպաղարկ ոսկի, և այլն. գտ, սիքքէ վրտրուլմամըշ։

Անտրփելի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. (ած)։ ոչ ցանկալի. չտիրելի. գտ, սէվիլմէզ։

Անտրամադրական. ի, աւ. ացս, օք. ‖ տես Անտրամադրելի։

Անտրամախոհ. ի, իս. իցս կամ ացս, իւք. (ած)։ ասի և Անտրամախոհական. այն՝ որ ոչ խորհի քաջ կշռութեբ. անխոհական. գտ, էյլի տիւշնիմիչէն։

Անտրամախոհաբար. (ներ. որ-ից)։ առանց քաջ խորհելոյ. անխորհրդաբար. գտ, էյլի տիւշնիմիչէրէք։

Անտրամագիծ. (նախդիր հոլովի.) } (ած)։
Անտրամագծային. գոլն, իս. իցս, իւք. }
ամենևին անտրտում. ուրախական յոյժ. գտ, փէք շաղ։

Անտրամական. ի, աւ. ացս, օք. ‖ տես Անտխաբ։

Անտրամաբեթիւն. թե. (գոյ), անտրտում, առանց տրտմութեբ գոլն. գտ, շազլրզգ։

Անտրտունջ. (ած) կամ (ներ.)։ չտնօղ զրտունջ. և առանց տրտնջելոյ. գտ, չէքվսրզ. չիքհսչէթսիզ։

Անտօնելի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. (ած)։ անմասն ի տօնախմբութեբ. զուրկ յուրախութենէ տօնից. գտ, զինէթսիզ։

Անրտպատ. ի, աւ. ացս, օք. } (ած)։
Անրտափակեալ. ելոյ, ով. ոց, ովք. }
անրտվ պատեալ, փակեալ. ամրափակեալ. գտ, հալգա, Թասմա իլէ պաղլը։

Անրջաբանեմ. եցի. եմ. եվ. (չէզոհ)։ յանուրջս յերազի խօսել. բանրագուշել. գտ, սայրգլամագ։

Անրջանամ. ‖ տես Յերազանամ։

Անցամաքելի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. (ած)։ այն՝ որ ոչ ցամաքի, կամ գօսանայ. գտ, գուրումայան։

Անցանակ. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ ասի և Անց, Անցարան, որ է զատիկ. պասեք. պարքա. գտ, փասգալիա։

Անցանելի. լ-ցս, հաւ. հացս, հօք. ‖ տես Անցական։

Անցանկ. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ չտնօղ զցանկ. անորմ. գտ, չիթսիզ. տուվարսըշ։

Անցանկական. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ ազատ ի ցանկութենանց. ոչ ցանկացօղ. գտ, արզուսրզ. հասրկեթսիզ։

Անցանկութեբ. թե. (գոյ)։ չցանկալն. պակասութ ցանկութեբ. գտ, հասրկեթսիզլիք։

Անցանողական. ի, աւ. ացս, օք. (ած)։ ունօղ զզօրութիւն անցանելոյ, որ ասի զհողմոց. գտ, կէչիչի։

Անցասունութիւն. թե. (գոյ)։ անցասուն գոլն. անբարկացողութ. գտ, էօրքէսիզլիք։

Անցասուն. (ած)։ չտնօղ զցասուն. անբարկացող. գտ, էօրքէսիզ։

Անցաբան. ի, աւ. ացս, օք. (գոյ)։ տեղի անցից, կամ գործի անցանելոյ. գտ, կեչիւտ. Նս, զատիկ. պասեք. և գառն զնեալ ի տօնի. գտ, փասգալիա։

Անցաբաբար. ‖ տես Անխոտաբար։

Անցաբաղ այն. գոլն, իս. իցս, իւք. (ած)։

կարի անցաւ և անվիճա • ած՝ փիլք աղբըսըղ • տէրտսիղ։

Անցաւական • ի, աւ • ացի, ագ • ‖ տես Անցաւ։

Անցաւակից • ‖ տես Անկարեկից։

Անցաւանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէնչ) • անցաւ լինել • ազատ մնալ ի ցաւոց • ած՝ աղըբսըղ օլմագ։

Անցաւելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • ‖ տես Անցաւ։

Անցիկ • ‖ տես Ջամիկ։

Անցնդելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • (ած) • այն՝ որ ոչ ցնդի • ած՝ տաղըլմայան • ‖ եւս տես Անեղծ։

Անցնոր • (ած) • չունօղ ղցնորս • այսմիքն ղբաղանս • անհոգ • ած՝ տաղտապաղըղ • Եւ, իբրեւ մակբայ վարեալ, նշանակէ յանհոգս • անհոգութեամբ • ած՝ ալի գայտ։

Անցնուրյն • (ած) • իւրաքանչիւր ուրյն ուրյն • առանձնական • ած՝ հէր պիրի պիրեր պիրեր։

Անցողական • ի, աւ • ացի, ագ • (ած) • ունօղ ղզօրութիւն անցանելոյ ի միոյ առարկայէ, որպէս ըստ քերականաց՝ Անցողական բայ ասի, որ նշանակէ գործողութիւն առնողին անցանել ի կրօղն, և գործել կրօղին ի ներգործելոյ անտի արարողին։

Անցութիւն • թեան • ‖ տես Անցաւ։

Անցուպ • (ած) • չունօղ ղցուպ, ղգաւազան ի ձեռին • ած՝ տէյիշ քսիզ։

Անցուցական • ի, աւ • ացի, ագ • (ած) • ոչ ցուցեալ ապացուցութիւն • ած՝ իսպաթ իլէ սապիթ օլմայըղ։ Եւ, ոչ ցուցնօղ ղզօրս գէմս ըստ օրինակի դէբանուանց կամ պիտրաշական յօդից։

Անցուցողական • ի, աւ • ացի, ագ • (ած) • ունօղ ղզօրութիւն անցուցանելոյ • փոխանցողական • ած՝ կէչիրէն • տէյիշտիրէն։

Անփախչելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • ‖ տես Անփախաւատ։

Անփախաւատութիւն • թեան • (գոյ) • անփախաւատ գոլն • չկարելն փախչել • ած՝ գաչմամա։

Անփաղաքշութիւն • թեան • (գոյ) • չլինելն փաղաքուշ և քծնօղ • անկեղծութիւն • ած՝ եալիւաղլանմամա։

Անփայտ • } (ած) • այն՝ յորում չիք
Անփայտակետ • } փայտ • առանց փայտի կերտեալ • ած՝ օտաւնսըզ։

Անփապ • } (ած) • այն՝ յորում ոչ լինի
Անփապելի • } փապար առնել • անքարշ քայլելի • ած՝ գօվլուգլանմազ • եէրգըլմազ։

Անփառաբար • (ներգ որակ) • առանց փառաց • Նուաստաբար • ած՝ հանաճա • սալթանաթսըզճա։

Անփառագոյն • գունի, իւ • եայ, իւք • (ած) • կարի անփառ • Նուաստագոյն • ած՝ փիլք սալթանաթսըզ • զայէթ էհանա։

Անփառական • ի, աւ • ացի, ագ • ‖ տես Անփառ։

Անփառասէր • սիրի, աւ • ասի, ագ • (ած) • ոչ փառասէր, խորշող ի փառաց • ած՝ իհթիշամ, սալթանաթ սեվմէյէն։

Անփառաւոր • ի, աւ • ացի, ագ • ‖ տես Անփառ։

Անփառաւորութիւն • ‖ տես Անփառութիւն։

Անփառն • (ած) • այն՝ որ ոչ լինի պատճառ անպատճառ • ած՝ սեվմէյէ օլմայան։

Անփարատելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • (ած) • այն՝ զոր դժուարին է փարատել անբաւժելի • ած՝ տաղըլմազ։

Անփարելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • (ած) • ոչ փարելի • որում ոչ ոք առնէ սէր և պատիւ • ած՝ գուվազլանմազ • սեվիլմէզ • մուհաթապէճ վէրիլմէզ։

Անփափագ, կամ Անփափաք • ի, իւ • եայ, իւք • . . . . . } Անփափագելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • (ած) • այն՝ որ ոչ փափագի • անյօժար • ած՝ արզու, իսթէճք էթմէյէն։

Անփեղկ կաշի • ‖ իբր արշառաշիլ • ած՝ գըրըպաճ։

Անփեսուր • (ած) • չունօղ ղփեսուր • ած՝ թիւյսիւզ։

Անփիս, կամ Անփիսն • (գոյ) • բառ այլազգական, որ նշանակէ վերբերութիւն, և կանգնելով լինի որպէս յարձանակ։ Եւ, իբր խաչ կամ գաւազան կրելի ի ձեռին եպիսկոպոսի։

Անփչաբեր • ի, իւ • եայ, իւք • (ած) • չերեսօղ, չարատօղ ղփուշս • ած՝ տիլէնէն հասըլ էթմէյէն։

Անփչրելի • լըց, ելաւ • եայ, եագ • (ած) • այն՝ որ ոչ փչրի • անխորտակելի • ած՝ գըրըլմազ։

Անփոխադարձական • (ներգ որակ) • առանց փոխելոյ ղբառն իւր, զնախադիրն կամ զտեղի • ած՝ տալընը, եէրինի տէյիշմէյէրէք։

Անփոխաբարեան • (ած) կամ (ներգ) • այն՝ որոյ բառն կամ խոսքերն ընական է անփոխոխել • ած՝ զաթխանէն տէյիշմէյինէ։

Անփոխադրական • (ներգ որակ) • առանց փոխադրութեան • անփոխոխական • ած՝ տէյիշմէյէրէք։

Անփոխական • ‖ տես Անփոփոխական։

Անփոխակցութիւն • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անփոխահատոտ • (ած) • անփոփոխ ի հատուցոյ, և ի չտյանի չչմարտութենէ։

Անփոխանման • (ած) կամ (ի–ից–ոյ) • ոչ փոխ եալ յառաջին նմանութենէ • անայլայլելի օրինակաւ • գոհ, տկրկրելմիշ, Թզպգը։

Անփոխաշարժ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • այն՝ որ ոչ փոխի շարժմամբ • անփոփոխ • գոհ, գլմբլատնարագ տկրկրելիչէն։

Անփոխաշարժութիւն • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անփոխատարբար • } (ի–ից–ոյ–ոյ–ոյ) • ա-

Անփոխատարապէս • } ռանց փոխատրելոյ • անփոփոխապէս • գոհ, տկրկրեթրմիչկերկք։

Անփոխատրելի • ‖ տես Անփոխադրելի։

Անփոխարկելի • ‖ տես Անփոփոխելի։

Անփոխելաբար • (ի–ից–ոյ–ոյ–ոյ) • առանց փոխեալ լինելոյ • անչեղապէս • գոհ, տկրկրեթրմիչկերկք։

Անփոխելի • ‖ տես Անփոփոխելի։

Անփոխսորոշ • (ած) • այն՝ որ ոչ փոխի և չորոշի զլեաբ • անվճռելի • գոհ, այրբլմյան։

Անփոխսութիւն • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անփոյթաբար • ի, աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ անփոյթ առնէ • գոհ, հաճաճը օլմյան։

Անփոյթութիւն • ‖ տես Անփութութիւն։

Անփոշիշ • (ած) • չուռնող զանձղի արդարանալոյ • անպատասխանի • պարտաւոր • գոհ, հագչըղ • գաղտհաճելը։

Անփորձաբար, և **Անփորձապէս** • (ի–ից–ոյ–ոյ–ոյ) • իբրև անփորձ • ոգիտաբար • առանց քննութենէ • գոհ, Թէքթիչլիզկէ։

Անփորձաբերբ, կամ **Անփորձաբեր** • (ած) • այն՝ որ ի վեր է քան զամ փորձ • կամ որ ոչ բերի ընդ փորձիս, որպէս ասի՝ Անփորձաբերբ մեծութիւն, և այլն • գոհ, Թէքրնտէ օլմնմյան։

Անփորձայաղթ • ի • իւ • ից • իւք • (ած) • անփորձ և անհմտաւ յաղթելոյ • անկիրթ ի յաղթութիւն • գոհ, եէնմիչկ ատէմի։

Անփորձելի • լ–ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ զոր չէ մարթի, կամ օրէն փորձել • գոհ, Թէնրբլտկ օլունմազ։

Անփորձութիւն • Թե • (գ–ոյ) • անփորձ գոլն • անհմտութիւն • ոգիտաւթիւն • գոհ, ատէմիլիկ • ձահլլիկ • ես • ազատութիւն ի փորձանաց • գոհ, գազատան գաւրթռլըշ։

Անփութալի • լ–ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ ոչ փութայ անհոգ • գոհ, ղայրեթսիզ։

Անփութասէր • սիրի • աւ • ից, օք • (ած) • սիրօղ անհոգութենէ • դանդաղկոտ • ծոյլ • գոհ, իւշէնկէն • Թէնպէլ։

Անփոփոխագէտ • ի • իւ • իցի • իւք • ‖ տես Անփոփոխական։

Անփոփոխապէս • (ի–ից–ոյ–ոյ–ոյ) • անչեզապէս • անփոփոխ • գոհ, տկրկրելմիկերկք։

Անփոփոխասէր • խանն • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Անփոփոխութիւն։

Անփոխելի • լ–ոյ • եաւ • եաց • եօք • ‖ տես Անփոխ։

Անփոխութիւն • Թե • (գ–ոյ) • անփոխ գոլն • ուսողութիւն • գոհ, չնորհլիկմիզլիք։

Անփրկելի • լ–ոյ • եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ զոր չէ մարթի փրկել, որ չկարէ ազատիլ • կամ այն՝ յորմէ չէ հնար փրկիլ • գոհ, գաւրթռլմազ։

Անփքացութիւն • ‖ տես Անհպարտութիւն։

Անքակաբար, և **Անքակապէս** • (ի–ից–ոյ–ոյ–ոյ) • առանց քակելոյ • անլուծանելի կերպիւ • և անհատատ • գոհ, սէօքմիչկերէք • գավիճէ։

Անքակագոյն • գաւիլ • իւ • իցի • իւք • (ած) • առնելոյն անքակ և անլուծանելի • գոհ, սօլա սէօքթլմէզ։

Անքակական • լ • աւ • ից, օք • ‖ տես Անքակ։

Անքակտելի • ‖ տես Անքակելի։

Անքահանայ • (ած) կամ (ի–ից–ոյ) • առանց քահանայի, կամ քահանայութեամբ • գոհ, փափազըղ։

Անքահանայապետ • (ած) • այն՝ որ լինի առանց քահանայապետի, կամ քահանայապետութեան • գոհ, պաշ փափազըղ։

Անքաղց • լ • իւ • իցի • իւք • } (ած)։

Անքաղցական • լ • աւ • ից, օք • }

այն՝ յորում չէ քաղց • գոհ, ածլըգսըղ։

Անքամահելի • լ–ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ած) • այն՝ որ չէ քամահելի • անարհամարհ • գոհ, ղէմմ օլմնմյանագ։

Անքան • ‖ տես Անքանակ։

Անքառատակ • լ, աւ • ից, օք • ‖ տես Աննման։

Անքառասիմ • եցայ • եայց • իլ • ‖ տես Անքառասնամ։

Անքարոզ • (ած) • այն՝ որ չէ քարոզեալ • ոչ հրատարակեալ քարոզութեամբ • գոհ, խապէբսիզ • տուչ օլմամըշ։

Անքինահան • լ, աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ ոչ հանէ զքէն վրէժուց • ոչ քինախնդիր • գոհ, էօճ չըգարմյան։

Անքննող • լ, աւ • ից, օք • (ած) • այն՝ որ ոչ քննէ • անխորհրդ • գոհ, Թէքթ-

թիշ հեմէլին միւշաւիրէսիզ։

Անքննոզութիւն. թիւ. (գ.)։ չքննելն. անհետաքննութիւն. տե՛ս, թէ՛փթիշ հեմէլիշ։

Անքննութիւն. թիւ. (գ.)։ անքննին գալն. անհաս խորութիւն և գաղտնիք. տե՛ս, թէ՛փթիշլիկ։ Ես, չքննելն. անխորհրդութիւն. տե՛ս, թէ՛փթիշ հեմէլիկ։

Անքրիստոնէաբար. (ներգ. որակ.)։ առանց քրիստոնէութեան. անհաւատութեամբ. տե՛ս, տմինսիզճէ։

Անքրիստոս. ի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ օտարացեալ ի քրիստ. անհաւատ. տե՛ս, տմինսիզ։

Անօգնականութիւն. թիւ. (գ.)։ անօգնական գալն. ինքն առանց օգնականի. տե՛ս, եարսըմ չըսըղլըգ։

Անօգտագին, կամ Անօգտակարագին. գ.ունի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ կարի և առաւել անօգուտ. տե՛ս, փէ՛ք փայտաչսիզ։

Անօգտակ. ՝ի, աւ. ագ, օք. ‖ տե՛ս Անօգտակար. ՝ Անօգուտ։

Անօգտութիւն. ‖ տե՛ս Անշահութիւն։

Անօթարեր. ի, իւ. իդ, իւք. (գ.)։ բարձեալ բերօղ զանօթս և զպատս. տե՛ս, դաւգաճագ, թէ՛չէմիւլլաթ կէթիրէն։

Անօթի. ‖ տե՛ս Ոօթի։

Անօթութիւն. ‖ տե՛ս Անսուաղութիւն։

Անօսրագեղ. ՝ի, ով. ոգ, ովք. (ած.)։ ունօղ զակաւագիւտ գեղեցկութիւն. տե՛ս, աղ կիւզէլ։

Անօսրակեղև. (ած.)։ ունօղ զանօսր և ըզնուրբ կեղևս. տե՛ս, ինձէ գաղաւգլը։

Անօսրահոտ. (ած.)։ այն՝ յորում է անօսր կամ սակաւ հոտ. տե՛ս, ինձէ, աղ թօփրագլը։

Անօսրամազ. ի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ ունօղ զանօսր, այսինքն ցանցառ մազս. տե՛ս, սէյրէք սաչլը։

Անօսրամարմին. (ած.)։ ունօղ զանօսր մարմին. տե՛ս, ինձէ, զայիֆ թէնլի։

Անօտար. ի, աւ. ագ, օք. (ած.)։ այն՝ որ չէ օտար. ընտանի. հարազատ. տե՛ս, ալըշըգ. էվհէն. թէ՛կելի՛փխիզ։

Անօտարաբար. (ներգ. որակ.)։ առանց օտարանալոյ ի բան կարգէ. անխոտոր և անմնալար ուղղութեամբ. տե՛ս, սըրատան սրշարը չըգմայարագ։

Անօտարանալի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (ած.)։ այն՝ որ ոչ օտարանայ. անմէկնելի. տե՛ս, ասլընան չըգմայան. կէրի տաւրմայան։

Անօրինաբար. (ներգ. որակ.)։ ընդդէմ օրինաց. անօրէնութեամբ. անիրաւաբար, տե՛ս, տմինսիզճէ. նամահասրզճա։

Անօրինագործ. գ.ունի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ այն՝ որ առաւել և կարի է անօրէն, թէ անձն իցէ և թէ գործ. տե՛ս, փէ՛ք տմինսիզ, իմանասըզ, նամահասրզ։

Անօրինախոհութիւն. (ած.)։ ունօղ զչար խորհուրդ. կամ զչարիս խորհօղ. տե՛ս, ֆէնա ֆիքիրլի. ֆէնալըգ տիւշիւնէն։

Անակերտաբար, և Անակերտօրէն. (ներգ. որակ.)։ իբրև աշակերտ. հլութեամբ. տե՛ս, շայիրտ կիպի։

Աշակերտական. ի, աւ. ագ, օք. (ած.)։ անպատկան աշակերտի, կամ աշակերտութեան. տե՛ս, շայիրտ, շայիրտլըղ մի՛ւթէհլիք։

Աշակերտաւէտ. ա՛իր, աւ. ագ, օք. (ած.)։ այն՝ որ սիրէ զաշակերտս իւր. տե՛ս, շայիրտսի՛ն սեվէն։

Աշակերտարան. ‖ տե՛ս Աշակերտանոց։

Աշակերտասէր. հ-ոյ, եաւ. եաց, եօք. (գ.)։ կին՝ կամ դուստր աշակերտեալ. տե՛ս, շայիրտ օլան գաբը. գըզը։

Աշխատաբար. (ներգ. որակ.)։ աշխատասիրաբար. ձգտմամբ. տառապանօք. տե՛ս, չալըշմագ. զահմէթ չէքէրէք։

Աշխատաբարձ. (ած.)։ աշխատութիւն բարձեալ, որպէս ասի՝ Աշխատաբարձ բեռն, և այլն. տե՛ս, զահմէթ իլէ գալըպըլըմըշ։

Աշխատագին. գ.ունի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ այն՝ որ լինի բազում աշխատութեամբ. տե՛ս, փէ՛ք զահմէթլի։

Աշխատագործ. ի, իւ. ագ, օք. (ած.)։ աշխատութեամբ գործեալ և գործել. բազմավաստակ. տե՛ս, զահմէթլի օլմուշ։

Աշխատանոց. ‖ տե՛ս Աշխատաժիր։

Աշխատակից. կցի, աւ. ագ, օք. (ած.)։ ի միասին աշխատօղ. գործակից. տե՛ս, զահմէթտաշ. էմ.քտաշ։

Աշխատասիրագին. գ.ունի, իւ. իդ, իւք. (ած.)։ այն՝ յորում է առաւել աշխատասիրութիւն, կամ վաստակ. որպէս ասի՝ Աշխատասիրագին վարք, և այլն. տե՛ս, փէ՛ք զայրէթլի. զահմէթլի։

Աշխատասիրաբար. ‖ տե՛ս Աշխատասիրաբար։

Աշխատասիրական. ի, աւ. ագ, օք. (ած.)։ աշխատասէրի, և նշանակ աշխատանաց. տե՛ս, ֆիրէաատ, ֆիրղանա մի՛ւթէհլիք։

Աշխատահեծ. (ած.)։ այն՝ յորում է աշխատ և հեծութիւն. ցաւագին. որպէս ասի՝ Աշխատահեծ հոգ, երկունք, և այլն. տե՛ս, ֆիրէաատլը, ֆիրղանլը։

Աշխարան • ի • աս • աց • զք • (ած) : տեղի կամ հանդէս աշխատանաց • գոհ՝ ֆիրեաս , ֆիրդան էաէՃէք եէբ :

Աշխարապէս • (ներքս որ•ներ•) : ողբական և ողբմելի եղանակաւ • գոհ՝ ֆիրեաս , ֆիրդան էաէՃէք Թարզ իլէ :

Աշխարհաբաժին • (ած) : սեպհական բաժանման ազգաց յաշխարհի , որպէս ասի՝ Աշխարհաբաժին ցեղակազմութիւն :

Աշխարհաբար • (ներքս որ•ներ•) : ըստ աշխարհի ըստ հասկացս ուսումին • գոհ՝ խալզըն քէյֆինէ կէօրէ :

Աշխարհագրել • ‖ հրապարակել և հռչակել ընդ ամ աշխարհ • յայտնի առնել • քարոզել • գոհ՝ պլէՃիւն տիւնեայս չալ էեմէք :

Աշխարհագրծել • ‖ սահմանել զաշխարհ • գոհ՝ տիւնեայը եարաԹմագ :

Աշխարհագրեմ • եցի • եա • ել • (էէրգործ) կամ (էէցոյ) : աշխարհագիր առնել • և մատանել յաշխարհագիր • անցուցանել , և անցանել ի դիւան արքունի • գոհ՝ գայա էեմէք • օլմագ :

Աշխարհադատ • ի , իս • իցի , իւք • (ած) : այն՝ որ յամ աշխարհէ է դատաստ դատելի , կամ դատապարտելի , որպէս ասի՝ Աշխարհադատ անձն • գոհ՝ պլէւմէյէճէն հիւքմ օլունմուշ :

Աշխարհադէզ • դիզի , իս • իցի , իւք • (ած) : դիզեալ ըստ չափոյ մեծութեան աշխարհի • գոհ՝ տիւնեա գայար եըղըլմըշ :

Աշխարհազարդ • ի , իս • իցի , իւք • (ած) : այն՝ որ լինի զարդ աշխարհի • կամ որ հագի ի զարդարել զաշխարհ , որպէս ասի՝ Աշխարհազարդ կազմուիլ • գոհ՝ տիւնեա զինէԹլի :

Աշխարհազօս • (ած) : այն՝ որ կրէ չինքեան զբօսանս աշխարհի , պօռինքն զբաղանս , ալէկոծութիւնս , և այլն • գոհ՝ տիւնեավի գայըսը օլմաւ :

Աշխարհաժողովութիւն • Թեան • • • }
Աշխարհաժողովուրդ • վրդոց , ովք • } (գոյ) : համաշխարհական ժողով • բազմութիւն աշխարհին • գոհ՝ պլէՃիւն տիւնեա էէմիլէԹի :

Աշխարհալած , կամ Աշխարհահալած • (ած) կամ (ներքս) : հալածեալ , կամ հալածելոյ յաշխարհէ անտի • գոհ՝ տիւնեաան գօվուլմուշ , գօվուլմագ :

Աշխարհալից • լցի , իս • իցի , իւք • ‖ տե՛ս Աշխարհալիր :

Աշխարհախնամ • (ած) : խնամող զաշխարհ • ունող զինամ ի վերայ աշխարհի • գոհ՝ պլէՃիւն էէհանը գայըրան :

Աշխարհածին • ծնի , իս • ացի , զք • }
Աշխարհածնունդ • (նախդիր՝ հոլովի) • } (ած) : ի նմին աշխարհի ծնեալ • համաշխարհիկ • բնիկ • գոհ՝ եէրլի :

Աշխարհածոյ • ա՝ կամ իւ , ուս • (գոյ) : ովկիան ծով՝ որ պատէ զամենեսին աշխարհս • գոհ՝ տըշ մէՀնիզ • տէրեակի մուհիթ :

Աշխարհակարգ • (ած) : այն՝ որ է ըստ կարգի աշխարհիս • երկրաւոր • գոհ՝ տիւնեա ուսուլինուէ :

Աշխարհակաց • ի , իս • իցի , իւք • (ած) : այն՝ որ է ըստ կացից աշխարհիս • կենցաղական • որպէս ասի՝ Աշխարհակաց կարգ , և այլն • գոհ՝ տիւնեակի :

Աշխարհակէզ • կիզի , ուս • ացի , զք • (ած) : կիզանօղ աշխարհի • գոհ՝ տիւնեայը եագան :

Աշխարհակիւռ • (ած) : այն՝ որ զուգակշիռ գոյանի ընդ աշխարհի • տիեզերապատ • գոհ՝ տիւնեա գաապ :

Աշխարհակցութիւն • Թեան • (գոյ) : աշխարհակից , կամ քաղաքակից գոլն • գոհ՝ հէմշէհրի օլմա :

Աշխարհահայեաց • (ած) : այն՝ որ հայի ի վէր աշխարհիս , կամ երկրի ոչ ըստ , որպէս ասի՝ Աշխարհահայեաց արուեստն • գոհ՝ տիւնեայա պագան :

Աշխարհահայր • (գոյ) : հայր աշխարհի • նահապետ • յաջորդ նախահօր ընտրեալ • գոհ՝ պլէՃիւն տիւնեա փէհաբի՝ Ճէտ :

Աշխարհահոգ • (ած) : հոգայօղ վասն աշխարհի • կամ հայի ի խնամս աշխարհին կամ ազգին , որպէս ասի՝ Աշխարհահոգ խորհուրդ , և այլն • գոհ՝ տիւնեայը գայըրան :

Աշխարհահոգութիւն • Թեան • (գոյ) : հոգ և խնամ ի վերայ աշխարհին • գոհ՝ տիւնեա խնամԹիւնէ գայը • սըչանկեթ :

Աշխարհամասն • (ած) : մասնիկ աշխարհի իւրոյ , կամ ազգի • գոհ՝ մէմլէքէԹինի , միլլէԹինի զամինազլայան :

Աշխարհամարդ • մարդք • (գոյ) : մարդիկ աշխարհիս այսորիկ • գոհ՝ տիւնեայ տէրիկ :

Աշխարհամոլ • ի , աւ • ացի , զք • (ած) : մոլեալ՝ զայասաեալ ի սէր աշխարհիս • գոհ՝ տիւնեայի շէյիըրէ մէկիլլի :

Աշխարհային • այնոյ , ով • ոց , ովք • ‖ տե՛ս Աշխարհական :

Աշխարհայայտնի • (ած) : այն՝ որ է բոլոր

աշխատելին պահուրիկ յորդումբ կամ յորդորանաբ · համագումար · որպէս ասի՝ Աշխատասիրդորդ բազմաթիւն , և այլն · գռ՝ , տիւնեալս զպրկեթ , եւ իւրեկբ վերէն ։

Աշխատհայբ · (գ•յ) ։ աշխատասիրելբ · յամառբալին կողմանբ · գռ՝ , տիւնեանելն խլի · գառա թաւաֆլարը ։

Աշխատհանօրդ · (ա՜) ։ նորոդիչ աշխատհի , կամ ազգի մարդկան , որպէս ասի՝ Աշխատհանօրդ անօրէնութիւն · գռ՝ , տիւնեալը թէհամա , թաւհիլ էաէն ։

Աշխատհաշարժ · ի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ շարժիչ և դղրդիչ աշխատհի , որպիսի են հրաբուխը վայրբ · գռ՝ , տիւնեալը թէֆրեկան , ալթիւսթ էաէն ։

Աշխատհաշինութիւն · թէ · (գ•յ) ։ շինութիւն և բարեկարգութիւն աշխատհի · գռ՝ , տիւնեա նիզամը , թէրթիպի ։

Աշխատհապաշտա · (ա՜) ։ այն՝ յորում գտանի պաշտաման աշխատհին կամ բազմաթեան , որպ՝ ասի՝ Աշխատհապաշտ պատգամ , և այլն · գռ՝ , պիւթիւն խալխըն նիյազը օլան ։

Աշխատհապաշտ · ի , իւ · ից , իւբ · ‖ տես Աշխատհասէր ։

Աշխատհապէս , կամ Աշխատհօրէն · (ն•ֆ•յ սբ•ֆ•ն) ։ ըստ կարգի աշխատհիս · հանդիսապէս ըստ աշխատհի · մարմնապէս · գռ՝ , տիւնեաւիձէ ։

Աշխատհապաղծոյ · ի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ կուռ պղծոյ՝ ընդ որ աշխատհ՝ ամանակ · աբբանի ձանապարհ · գռ՝ , թէմիզ օզագ · ուլա էօլ · տիման էօլու ։

Աշխատհասաւ · ‖ տես Աշխատհակալ ։

Աշխատհասիրութիւն · թէ · (գ•յ) ։ սէր աշխատհի և աշխատհոյնոց · գռ՝ , տիւնեա , — վէ տիւնեաւի մահապպէթի ։

Աշխատհասեցուցութիւն · թէ · (գ•յ) ։ տառնի զաշխատհ · ոչ աշխատհասիրութիւն · գռ՝ , տիւնեալը սէվմիմ , բէտտ էմմէ ։

Աշխատհաբարողութիւն · ‖ տես Աշխատհաբարութիւն ։

Աշխատհասանդիկ , կամ Աշխատհասանդիկ · դիկ , աւ · ից , օբ · (գ•յ) ։ պանդոկապետ · գռ՝ , մէյհանեաթէտ ։

Աշխատհափայլ · (ա՜) ։ այն՝ որ փայլէ , կամ լուսաւոր լինի ընդ ամ աշխատհ · գռ՝ , պիւթիւն տիւնեալս ըշըզ վերէն ։

Աշխատհաքաղաքացի · ցւոյ , եաւ · եաց , եօբ · (ա՜) ։ քաղաքացի աշխատհիս · բնակեալ

յաշխատհի · գռ՝ , տիւնեա իչինտէ օլան ։

Աշխատհաքարող · (ա՜) ։ քարոզիչ և համբաւեալ յաշխատհի · տիւզէրաճղակ · գռ՝ , պրա ձիհանտէ չալ օլաւնմազ ։

Աշխատհեցի · ցւոյ , եաւ · եաց , եօբ · (ա՜) ։ այն՝ որ է յայն լինչ աշխատհէ , կամ յերկրէ ։

Աշխատժուժութիւն · ‖ տես Աշխատժութիւն ։

Աշխորդ · ի , աւ · աց , օբ · ‖ տես Ճաղաւէն ։

Աչմ· (գ•յ) ։ է անուն պատուական քարի իւրբ · գռ՝ , եէշիմ ։

Աչնայնի · ‖ տես Աչնանի ։

Աչնանաբեկ լինել · ‖ բեկանիլ , կամ ապականիլ յաշնան , կամ յերբեսաց աշնան · գռ՝ , կիւզ էյեամըընտա պօղալմազ ։

Աչնանաստունչ · անկոյ , ոյ · ոց , ովբ · (գ•յ) ։ ծառ անկեալ յաշնան եղանակի · գռ՝ , կիւզ այընտա տէրթիլմիշ աղաճ ։

Աչնանակազարդ · ի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ աշնանակօբ զարդարեալ · գռ՝ , չէմմանտ իլէ տօնանմըշ ։

Աչնանակամազ · ի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ այն՝ որոյ մազքն են անկեալ ի վերբ · գռ՝ , սաչլարը տէրթիբ ։

Աչտարակաձև · ի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ այն՝ որ է ի ձև աշտարակի · գռ՝ , գուլէ պիչիմինտէ ։

Աչտարակաքարկութ · (գ•յ) ։ քարեղէն մարտարակ · գռ՝ , թաշտան գուլէ ։

Աչտեաւոր · ‖ տես Աչտենաւոր ։

Աչխմագոն · գունի , իւ · ից , իւբ · (ա՜) ։ առաւել և կարի աշտուճ · չըրագոն · գռ՝ , վէբ եաման , գուլու ։

Աչխմանեմ · ‖ տես Աստխմանեմ ։

Աչսբաց · (ա՜) կամ (ն•ֆ•յ) ։ այն՝ որոյ աչբ են բաց և աչբ բացօբ · գռ՝ , աչըզ կէօղլիւ · աչըզ կէօղ իլէ ։

Աչագար · ի , աւ · աց , օբ · (ա՜) ։ խանգարեալ , կամ ցաւագար աչբ · գռ՝ , կէօղնիւ աղրըգլը ։

Աչախիլ · (ա՜) ։ խըզղ , տանջող աչաց · գռ՝ , կէօղ չըգարան ։

Աչալամաութիւն · թէ · (գ•յ) ։ խրբ արագ արագ շրջուիլն , կամ չրջանչումն · գռ՝ , չափրբ չափրբ կէղմէքլիբ ։

Աչագանբ · ‖ տես Ցաչագանբ ։

Աչամիջբ · միջաց , օբ · (գ•յ) ։ միջոց ընդ միջ երկուց աչաց · գռ՝ , իքի կէօղ արասը ։

Աչամամ · ացայ · ցկիր · ալ · (չ•ֆ•ա•) ։ խրբ բաղարովին աչբ լինել · լի լինել աչբք · քաջ տեսանել · որպ՝ ղբամմաչէտայս · գռ՝ , տէօրթ

էթափը կէօզ քէսիլինք · էյի կէօրմէք ։
Աչապաւէմ · էյի · եմ · էլ · (Ներփորձ) ։ պատէլ կապել զաչս ուրուք · ֆռՃ, կէօզլէրի սարմագ · պաղլամագ ։
Ած առնուլ, կամ Աչառնուլ · ‖ տես Աչաէմի
Աչառա · ‖ տես Աչառաս ։
Աչառաւմի · ասման, ամբ · անց · ամբք · ‖ տես Աչառաւթիւն ։
Աչաբաձակ · ի · աս · ագ · ագ · (ածՃ) ։ այն՝ որ արձակէ զաչս իւր յօտարին իբր · ցանկասէր · ֆռՃ, կէօզ տիքէն ։
Աչացառս · ‖ տես Աչացաս ։
Աչափոր առնել · ‖ փորել, կամ բրել զաչս · ֆռՃ, կէօզ օյմագ ։
Աչոց · ‖ տես Ակնոց ։
Աչքաւոր · ի, աս · ագ, ագ · ‖ տես Աչէայ ։
Ապաբանման · ‖ տես Խաբանան ։
Ապաբանաւթիւն · թիւ · (գ»ց) ։ անպատասխանելի ինամբն · պատանձաւմի · ֆռՃ, Ջէվապսըզլըգ · աղագը տիրի ԹաւԹաւլմա։ Նա։ ջառագումաթիւն · վատաբանական պաշպանաւթիւն · ֆռՃ, հիմայէթ · արգա տուրմա ։
Ապաբնակաւթիւն · թիւ · (գ»ց) ։ իբր տարաբնակաւթիւն · գաղթականաւթիւն · ֆռՃ, գաչկընըզգ · ըրագ տաքին օլմա ։
Ապադարձաւթիւն · թիւ · (գ»ց) ։ բացագարձաւթիւն · յետադարձաւթիւն (ի չար անդր) · ֆռՃ, կէրի տէօնմէ ։
Ապաժամանաւթիւն · թիւ · (գ»ց) ։ ապաժամանգումն · յետնաւթիւն · անպիտանաւթիւն · ֆռՃ, վագըթսըզ եէթիշմէ · կէրի գալմա ։
Ապաժամէան · (ածՃ) ։ տարաժամ, պղտիքն մտատալ հասակաւ · նորածին · ֆռՃ, եէնի ծողնաւշ · նէվզուտէ ։
Ապալեզկ · ‖ տես Ապալեզ ։
Ապախտաբաթ · ‖ տես Ապախտաւոր ։
Ապախտաբաթ · բաց, ագ · (գ»ց) ։ անգործ կամ ձեռագործ գուշակաւթիւնք ախտաբաց կամ ապաղաչմիայից ։
Ապախտաւորագործ · գունի, իւ · ից, իւք · (ածՃ) ։ կարի ապախտաւոր · կամ անհանճարագործ · ֆռՃ, փեչ նամքեօր, էյլիք պիւլմէզ · ագըլսըզ ։
Ապախտաւորիմ · էցայ · էւց · իլ · (չէշտ») ։ ապախտ լինել · փոխանակ էրախտեաց առնագիտ, յոյնին գրիլ · ֆռՃ, էյլիք պիւլմէմիշ · պօշ սայըլմագ ։
Ապախտէմ · ‖ տես Ապախտիմ ։
Ապական · (ածՃ) ։ ապականեալ վարուք · անհնաւակ · ֆռՃ, ֆէնա վարըլըր · հաեպ-

սիզ · ‖ եւս տես Ապականիչ ։
Ապականագործաւթիւն · թիւ · (գ»ց) · գործ անարժանաւեան · պղծագործաւթիւն · ֆռՃ, մէգրուհ իշ իշլէյիչ ։
Ապականալոյծ · լուծի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Ապականիչ ։
Ապականալուծաւթիւն · ‖ տես Ապականաւթիւն ։
Ապականածնաւթիւն · թիւ · (գ»ց) · ծնանիլ, կամ հասանիլ ապականաւթիւն · ապականեալ ծնանիլ · որպէս ասի՝ Ապականածնաւթիւն արեան ։
Ապականական · ‖ տես Ապականացու ։
Ապականակից · կցի, աւ · ագ, ագ · (ածՃ) · կցորդ ապականաւթիւն պյլսւմ· հանդցին պյլոց եղծանելի · ֆռՃ, պիրլէ պօզուլան ։
Ապականահալած · (ածՃ) · հալածիչ և բարձաղ ապականաւթիւն · ոչ ասի՝ Ապականահալած գիշեր · ֆՃ, ֆէնալըգդը տէֆ կէչի ։
Ապականամիտ · մտի, աւ · ագ, ագ · (ածՃ) · ապականեալ մտաք · կամ ապականիչ մտագ · ֆռՃ, պօզուք ֆիքիրլի · ֆիքիր պօզան ։
Ապականացուցիչ · ցչի, ‖ տես Ապականիչ ։
Ապականելի · լ-ոյ, եաւ · եաց, եաք · ‖ տես Ապականացու ։
Ապականաւմն · նման, ամբ · անց · ամբք · ‖ տես Ապականաւթիւն ։
Ապակատարագ · (ածՃ) · այն՝ որ է ըստ սահրաղաւ և նմանաւեան ապակաւոյ · ֆռՃ, շիշէ · պիլլօր միսալի ։
Ապակեակ · եկի, աւ · ագ, ագ · (գ»ց) · փոքրիկ ապակի · շիշ · բաժակ · ֆռՃ, շիշէչիք · քիւչիւք գաւեհ ։
Ապակեղէն · ղինի, աւ · ագ, ագ · ‖ տես Ապակեայ ։
Ապակեգործ · ‖ տես Ապակագործ ։
Ապակեգործաւթիւն · ‖ տես Ապակագործաւթիւն ։
Ապահարեմ · էցի · եմ · էլ · } (չէշտ») ։
Ապահարիմ · էցայ · էւց · իլ · } ապահաւ լինել · կրել զբղխաւմն արեան · ֆռՃ, հայզը ԹաւԹմագ ։
Ապահարկեմ · եցի · եմ · էլ · (Ներփորձ) · ապահարկ կացուցանել ապատ յարքունական ապոց առնել · ֆՃ, խարաճաան մաՃ կէմիք ։
Ապահարաւթիւն · թիւ · (գ»ց) · գաշանն տեառաեաւթիւն · ֆռՃ, հայզը տէմի ։
Ապաշատ, կամ Ապշատ · ի, իւ · ից · իւք · (գ»ց) · հին բառ ռուսկական, որ է օր փափուկ կամ թէթև, լուծանելի իւիք փափկութեամբ կէրեկըց յաւուրս ապրհասցէյ՝ ըստ մտաց Թուլմընթայ ոմանց ։

Ապաշուումն • ման, մբ • անց, ամբք • ‖ տես Ապաշու։

Ապաշխարակից • կցի, աբ • աց, ագ • (ած)։ ի միասին ապաշխարող. գործ, պիտի փխրելման օրան, Թէօվկ էաէն։

Ապաշխարողական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ սեպհական ապաշխարողի և ապաշխարութեան. գործ, Թէօվկ էաէնէ, Թէօվկէկէ միւԹէկելիք։

Ապաշնորհութի՛ւն • ‖ տես Ապերախտութիւն։

Ապառաժահալ • (ած)։ հալիչ ապառաժից, որոյ ասի՝ Ապառաժահալ գալուստս որդւոյն ՝ի • գործ, գայս Թաշլարը Կրխտէն։

Ապառաժանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ)։

Ապառաժիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ)։ յապառաժ փոխիլ կարծրանալ իբրև զապառաժ • գործ, գայս Թաշը քէսիլիք։

Ապասվի՛ • (գոյ)։ ապացոյց • տարացոյց • օրինակ • գործ, խապսի՛ • Էօրնէք։

Ապասցեմ • ‖ տես Բացասեմ։

Ապատանիչ • նչի, աբ • աց, ագ • (ած)։ այն՝ որ ապատան առնէ, կամ լինի • գործ, սըզընարան • սըզընան։

Ապատեմ • եցի • եա՛ց • ել • (Ներգործ)։ ի բաց հատանել • բառնալ ՝ի բաց • գործ, պըլըմագ։

Ապարահանոց • ‖ տես Աբտաքնոց։

Ապարահիտ • ‖ տես Ապահարիտ։

Ապարատանաբար • (ւոյքաց ոբոյնոն)։ իբրև ապարատան • ըմբռնաւոր Թեամբ • գործ, Թիմաճնըզ • ինատիրզ կիպի։

Ապարատանաւոր • Նման, մբ • անց, ամբք • ‖ տես Ապարատանաւորելիւն։

Ապարեկ • ‖ տես Աղաղակ։

Ապարեցանեմ, կամ Ապըրեցանեմ • եցի • եա՛ց • ել • (չէշտ)։ անցանել ըստ չափ • Թօղում բանիւք յարձակիլ • գործ, Թափըրա սաճմագ • պի փէրվա սաղըրըմագ։

Ապարեցական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ այն՝ յորում կայ խնամատարական ապացոյց, կամ յարացոյց յայտաբար • գործ, խապսիլը • Թէմնիլի։

Ապառաւիկ • (գոյ)։ իբր պղպեղակ • որ և մանրագ • գործ, տաղարձըգ • հէյկէ։

Ապառեմ • ‖ տես Ցապառեմ։

Ապառիժիմ • եցայ • եա՛ց • իլ • (չէշտ)։ իբրև ապառաժ արտաքս վիժիլ, վտաբիլ • գործ, տրշլարը օլմագ • չըգմագ։

Ապառնեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ) }
Ապառնեցուցանեմ • ցուցի, ցո՛ • ել • (Անցոյց) } տալ ապառնիլ, ապաստան առնել • յանձնել • գործ, սըղընարըմագ • վէնաիրմէք։

Ապաքինիչ • նչի, աբ • աց, ագ • (ած)։ այն՝ որ ապաքինէ • բժշկիչ • գործ, էյիլէտէն։

Ապաքինութի՛ւն • (գոյ)։ փարատաւին ցաւոց • բժշկութիւն • գործ, էյլի էՊիլ։

Ապելիտա, կամ Ապելիոգ • (գոյ)։ բառ յատնական, որ է անուն հողմոյ ՝ի կալգիէ ևբռատց՝ արևելեան հողմոց։

Ապերախտագին • գունի, իս • իդ, իւք • (ած)։ առաւել և կարի ապերախտ • գործ, փէք նաղիէօղ։

Ապիզակ • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ զարդ ինչ լանջից • գործ, կէօյլեա տիւզենի։

Ապիլաը • (ած)։ նզովեալ. անիծեալ. գործ, աՊօթօզլու։ Եա, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ նզովք. անէծք • գործ, աՊօթօզ-սէկտուա։

Ապիկարխի՛ • ‖ տես Անկարանամ։

Ապիկարութի՛ւն • ‖ տես Տկարութիւն։

Ապիկեգործութի՛ւն • ‖ տես ԱպակագործուՊի՛ւն։

Ապիհարկեմ • ‖ տես Պահարակեմ։

Ապիմակ • (ած)։ չունօղ զմակ • այսինքն վերակացու • ընՊաՊլաս • անզգամ • գործ, պէօյիւքսիւզ • եէք պաշընա։

Ապիրատաբար • (ւոյքաց ոբոյնոն)։ իբրև ապիրատ • ապիրատութի՛ւն • յանիրաւի • գործ, էյլիք պիրզիգ կիպի • ինատՊըզդա։

Ապիրատանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ)։ ասի և Ապիրատիմ • ապիրատ լինել • չարանալ • անառելիս և անարժանս գործել • գործ, քէօՊէՆիլիք • ինատՊըզդըգ եՊիլիք։

Ապիրատեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ)։ ապիրատութի՛ւն ՊՊառել • անիրաւել • գործ, ՊՊէնալըգ • քէմլիք իշլէմէք։

Ապշեմ • } (գոյ)։ շփոԹ • խառնուածի՛ն • ապշոտ • } մեկ • գործ, վէլվէլէ • կիւրՊիւլեՊի՛ւն։

Ապտեմ • ‖ տես Պապանձեմ։

Ապտրակի՛ • ‖ տես Ցապտրակի։

Ապտրան • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ տեսակ խնի խնկոց • գործ, պիր Թարզ պռեսլը։

Ապտուն • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ ապտեսալ ման • կիծ • կտուր • պատառ • գործ, փարչէ։

Ապտպտաբեմ, կամ Ապտռաբեմ • ‖ տես Ապտպտբեմ։

Ապտատմբական, կամ Ապտատմբողական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ սեպհական ապտատմբաց և ապտատմբութեան • գործ, ասըլլա, ասըլլըղա մԹիՊէՆիք։

Ապտատմբակից • կցի, աբ • աց, ագ • (ած)։

կուգանել • գործ, սըղընարըմագ • կիւռվէնմէմէք։

Ապտքինիչ • նչի, աբ • աց, ագ • (ած)։ այն՝ որ ապտքինէ • բժշկիչ • գործ, էյիլէտէն։

Ապտքինութի՛ւն • (գոյ)։ փարատաւին ցաւոց • բժշկութիւն • գործ, էյլի էՊիՆ։

Ապելիտա, կամ Ապելիոգ • (գոյ)։ բառ յատնական, որ է անուն հողմոյ ՝ի կալգիէ ևբռատց՝ արևելեան հողմոց։

Ապերախտագին • գունի, իս • իդ, իւք • (ած)։ առաւել և կարի ապերախտ • գործ, փէք նաղիէօղ։

Ապիզակ • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ զարդ ինչ լանջից • գործ, կէօյլեա տիւզենի։

Ապիլաը • (ած)։ նզովեալ. անիծեալ. գործ, աՊօթօզլու։ Եա, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ նզովք. անէծք • գործ, աՊօթօզ-սէկտուա։

Ապիկարխի՛ • ‖ տես Անկարանամ։

Ապիկարութի՛ւն • ‖ տես Տկարութիւն։

Ապիկեգործութի՛ւն • ‖ տես ԱպակագործուՊի՛ւն։

Ապիհարկեմ • ‖ տես Պահարակեմ։

Ապիմակ • (ած)։ չունօղ զմակ • այսինքն վերակացու • ընՊաՊլաս • անզգամ • գործ, պէօյիւքսիւզ • եէք պաշընա։

Ապիրատաբար • (ւոյքաց ոբոյնոն)։ իբրև ապիրատ • ապիրատութի՛ւն • յանիրաւի • գործ, էյլիք պիրզիգ կիպի • ինատՊըզդա։

Ապիրատանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէշտ)։ ասի և Ապիրատիմ • ապիրատ լինել • չարանալ • անառելիս և անարժանս գործել • գործ, քէօՊէՆիլիք • ինատՊըզդըգ եՊիլիք։

Ապիրատեմ • եցի • եա՛ • ել • (Ներգործ)։ ապիրատութի՛ւն ՊՊառել • անիրաւել • գործ, ՊՊէնալըգ • քէմլիք իշլէմէք։

Ապշեմ • } (գոյ)։ շփոԹ • խառնուածի՛ն • ապշոտ • } մեկ • գործ, վէլվէլէ • կիւրՊիւլեՊի՛ւն։

Ապտեմ • ‖ տես Պապանձեմ։

Ապտրակի՛ • ‖ տես Ցապտրակի։

Ապտրան • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ տեսակ խնի խնկոց • գործ, պիր Թարզ պռեսլը։

Ապտուն • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ ապտեսալ ման • կիծ • կտուր • պատառ • գործ, փարչէ։

Ապտպտաբեմ, կամ Ապտռաբեմ • ‖ տես Ապտպտբեմ։

Ապտատմբական, կամ Ապտատմբողական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ սեպհական ապտատմբաց և ապտատմբութեան • գործ, ասըլլա, ասըլլըղա մԹիՊէՆիք։

Ապտատմբակից • կցի, աբ • աց, ագ • (ած)։

ալն որ է կպցրդ ապատամբութեան ոգւոյք • գաշ, պիւռ ասբլուգ • զօրպալուգ կաչն։

Ապստամբեմ • եցի • եա • ել • ‖ տես Ապստամբիմ։

Ապստամբեցուցիչ • ցչի, աւ • աց, աք • (ած) • ապստամբեցուցանող • գրգռօղ յապստամբութիւն • գաշ, զօրպա չըգաբրշիլ։

Ապտակելից առնել • } ‖ տես Ապտակեմ։
Ապտակահար առնել • }

Ապտակահարութիւն • թեան • • • • } Ապտակումն • կման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • հարկանելը, կամ հարկանիլն ապտակաւ • գաշ, շամարլամաց շամարլամա։

Ապրայ • ի, իւ • իյ, իւք • (գոյ) • չափ ծանրութեան անօթոց՝ որոյն կշռեալս առ ի որոշիլ ի ծանրութենէ իւրաց եղելոյց ի նմա • գաշ, տաբա։

Ապրգամ • դմիյ, ամ • ոց, ամք • ‖ տես Ապրշամ։

Ապրեմ • եցի • եա • ել • (էերգործ) • ‖ տես Ապրեցուցանեմ։ Եա, վարի իբրև չէզոք • ‖ և տես յայնժամ Ապրիմ։

Ապրեցուղական • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Ապրեցուցիչ։

Ապրեցուղապէս • և Ապրեցուցողապէս • (ռէիթ որոյթ) • որպէս ապրեցուցիչ • իբրև փրկարար և ազատարար • գաշ, գործարարքն կիսոյ։

Ապրեցուցանող • } ի, աւ • աց, աք •
Ապրեցուցանողական • } ‖ տես Ապրեցուցիչ։
Ապրեցուցողական }

Ապրշմերգն • գինի, աւ • ոց, աք • (ած) • գրի և Ապրիշմի, և Ապրիշմի • կազմեալ յապրշմի • մեռաքսակ • գաշ, խիկքաէն։

Ապրումն • բան, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Ապրանք։

Ապրսամ, կամ Ապրսադ • ‖ տես Բալասան։

Ապրամեա • (ած) • այն որ է յաջորդ Թեվէ • գաշ, տաղ Թարաֆիանքն։

Ապրեակ • եվի, աւ • ոց, աք • (գոյ) կամ (ած) • ‖ տես Ապ։

Ապրեմ • եցի • եա • ել • (էերգործ) • իբրև աջով վայրկեան կամ ի վեր հրաբխել • գաշ, տաղ եղ Իւրէ օգշամագ • եօգսորը տաւէթ էթմիկք։

Ապրտգին • գաւնի, իւ • իյ, իւք • (ած) • կարի և առատ աջող • յաջողակ յոյժ • գաշ, փիկք օղուրլու։

Ապրտգաձեռն • ‖ տես Ապրտգաձեռն։

Ապրտգան • ‖ տես Ապրտգան։

Ապրտգութիւն • թեան • (գոյ) • աջողակ գոլն • ձեռնտուութիւն և լաւութիւն • գաշ, օղուրլուգ։

Ապրտգձեռնաբար • (ռէիթ որոյթ) • ձեռնտուական • հնարխմաց փառեմ • գաշ, մարիփէթիլիկք իլէ։

Ապրտգձեռնութիւն • թեան • (գոյ) • աջողութիւն և ձեռնտուութիւն ձեռաց • գաշ, էլմարիփէթի, չափրգլուգը։

Ապրտգած • ‖ տես Յաջողած։

Ապրտգուն • ‖ տես Յաջողուն։

Ապտ, կամ Ապտ • (ռէիթ հոլովի) • ‖ տես Ապական։

Ապտգաստաբար • (ռէիթ որոյթ) • իբրև ընդ վարագաբար • ծածկագէս • գաշ, փկրաէլիձէ • կիզլիձէ։

Ապտգաստական • ի, աւ • աց, աք • (ած) կամ (գոյ) • սեպհական առագաստի հարմանեաց, կամ եկեղեցւոյ • մանկանիք առագաստի • աւէդ, հարմնեաց։

Առագաստաբար • (ած) • այն որ վարի զառագաստաբ նաւաց՝ առ ի առաւելանել զայն, ոմ ասի Առագաստաբար օդ, ևն։

Առագաստեցուցանեմ • ցուցի • ցո • եմ • (անշ) • յառագաստի կամ ի խորանի բնակեցուցանել • գաշ, չիպլինլիքաե • չաարբուտ բահամլամիշգ։

Առագաստիկ • տիկ, աւ • ոց, աք • ‖ տես Առագաստ։

Առագրաբեմ • թեմ • (գոյ) • առնիթեր գրաբեթիւն • յաւելուած գրաբեանն • մեհինաբանութիւն • գաշ, մանաւ։

Առածիմ • եցայ • եայ • իլ • (էէրս) • առաբերիլ • ի վեր իւր կամ իրերաց գալ • շրջաբերիլ • գաշ, պիրի պիր իւռեթիւնէ կելմիք։

Առածոյ • ի, իւ • իյ, իւք • (ած) • արտաքուստ առեալ • օտար • եկամուտ • գաշ, տրշարտան ալընմըշ։

Առածութիւն • թեան • ‖ տես Առած։

Առակական • ‖ տես Առակաւոր։

Առակակերպիմ • եցայ • եայ • իլ • (էէրս) • առակաւ նմանիլ • օրինակաւ ի դէպ գալ • գաշ, թէմսիլ իլէ պէնզիմիք։

Առակականեմ • եցի • եա • ել • (էերգործ) • իբրև նախատական առակօք կամ թշնամանօք կռնել, արհամարհել զոք • գաշ, սեթէմլի թէմսիլ իլէ աշալը վարմագ։

Առակահարեցած • ոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ) • առակաւոր հարցանեալ • առեղծուած • գաշ, պիլմիչէ։

Առականիմ • նեցայ, նաւ • (գոյ) • է ածանցեալ

յաղնականակերա մանկամբս անէ, և նշանակէ առակք. տես, թէմսիլլէր։

Առակապատում. տմի, աս. ացի, օք. ‖ տես Առակախօս։

Առակապէս. (հոլով որպիսոյն)։ որպէս առակաւս. առակախօսութեամբ. մեծին բանիւ. տես, թէմսիլլէն։

Առակարկութիւն. թեան. (գիր)։ առակ արկանելն. առակ և զոյգ լինելն ի բերանս ամենեցուն. խայտառակութիւն. տես, մեսելէ օլմա. բէզիլլիք։

Առակաւորեմ. ‖ տես Առակեմ։

Առակչութիւն. ‖ տես Առակչութիւն։

Առակօրինակ. (ածական)։ ունօղ զառակ և զօրինակ, որպէս ասի՝ Առակօրինակ հրամանի, որ իմանի խորհուրդ, կամ վարդապետութիւն հաւատոյ. տես, թէմսիլլի, օրինէքլի օլան։

Առանկանիմ. կայ. կիր. իլ. (չէզիր)։ դէպ լինել. պատահիլ. տես, բասթ կէլմէք։

Առանձնագոյն. գունի, իս. իցի, իւք. (ածական)։ մանաւանդագոյն. սեպհականագոյն. տես, փէք մախսուս օլան։

Առանձնագործ. (ածական)։ յատկապէս գործեալ՝ ըստ սեպհական բնութեանէ բերման, որպիսի են արդիւնք մեղուաց, և այլք։

Առանձնակաց. ի, իս. իցի, իւք. (ածական)։ այն՝ որ կայ առանձին. տես, եալընըզ տուրան. և, այն՝ յորում լինի առանձինն կալ, ոպ ասի՝ Առանձնակաց խրմիթ, և այլն. տես, եալընըզ տուրմագ (եէր)։

Առանձնակութիւն. ‖ տես Առանձնականութիւն։

Առանձնապէս. ‖ տես Առանձնաբար։

Առանձնացուցանեմ. ցուցի. ցո. եալ. (առնուղ)։ տալ առանձնանալ. մեկուսացուցանել. տես, եալընըզլաթմագ. խալդտան այլըմագ։

Առանձնաւորակից. կցի, աս. ացի, օք. (ածական)։ բնաւորակից. գոյակից. իսկակից. տես, հէմզաթ։

Առանձնաւորապէս. (հոլով որպիսոյն)։ ենթակայապէս. անձնաւորական յատկութեամբ. տես, եալընըզըզ իլէ։

Առանցանք. անաց, օք. ⟨ (գիր)։ զառանցանք. բաղադրանք. տես, պիհտաւթ սէօզլէթ։

Առանցիկ. ցկի, աս. ացի, օք. (ածական)։ առանցէլ առատապէս լցեալ. տես, եալան տօլան։

Առանցութիւն. թեան. (գիր)։ արտաքոյ զանցից. վերին քան զառընթերս մասնս. ցցուածոյն. տես, տիքքիլլի։

Առաշագ. կամ Առ աշագ. (ածական) կամ (հոլով)։ արեւահայեաց. լուսաւոր. և ջերմն. տես, ըշըգլը։

Առաչեւեւութիւն. ⟩ թեան. (գիր)։ առ աչօք

Առաչօքութիւն. ⟩ երեւութին. լոկ երեւոյթ. տես, խայալ։ եւս, բառս Առաչեւեւութիւն՝ նշանակէ մակերեւոյթ, զոր տեսս ի տեղւոջ իւրում։

Առապագայ. ‖ տես Ապագայ։

Առապարձակ. (ածական)։ այն՝ յորում է ձոր ի մէջ առապարաց. տես, էնիշլի եօզուշլու եէրսէ սէրէ։

Առապարասէր. սիրի, աս. ացի, օք. (ածական)։ սիրօղ առապար կամ ապառաժուտ վայրաց. տես, էնիշլի եօզուշլու եէր սեվէն։

Առաջաբերական. ‖ տես Յառաջբերական։

Առաջախաղաց. ‖ տես Յառաջախաղաց։

Առաջախօս. ի, իս. իցի, իւք. (ածական)։ այն՝ որ յառաջագոյն խօսի զերաց ինչ. տես, էվվէլ սէօզ սէօյլէյէն։

Առաջածին. ծնի, ‖ տես Անդրանիկ։

Առաջակացութիւն. թեան. (գիր)։ առաջակաց գոլն. գլխաւորութեան. տես, պէօհթէկլիք։ եւս, որամաբանական նախադասութիւն։

Առաջահաս. ‖ տես Յառաջահաս։

Առաջահասութեան. ‖ տես Յառաջահասութեան։

Առաջանիւթ, կամ Յառաջանիւթ. (գիր)։ առաջին նիւթք և սկզբունք. տես, իլք պրնչիանկըզլար։

Առաջասացութեան. ‖ տես Յառաջասացութեան։

Առաջասուն. ‖ տես Ջառաջասուն։

Առաջաստղծ. ‖ տես Նախաստղծ։

Առաջաստեղծութեան. ‖ տես Յառաջաստեղծութեան։

Առաջաստեմ. ‖ տես Յառաջաստեմ։

Առաջարկ. ի, աս. ացի, օք. (ածական)։ առաջի արկանօղ (զանձն իւր կամ զբան). տես, էօնէ պըրագան։

Առաջարկումն. կման, ումն. անց, ամբք. ‖ տես Առաջարկութիւն։

Առաջեաւ. ‖ տես Ջառաջեաւ։

Առաջեմ. ‖ տես Յառաջեմ։

Առաջընթաց. ‖ տես Յառաջընթաց։

Առաջիակաց. ‖ տես Առաջակաց։

Առաջինկողմանիք. (ածական)։ ամ՝ որք են յառաջոյ կողմանէ. տես, էօնիւնէքիլեր։

Առաջին. ‖ եւս, վերի իբրև մակբայ, և տես Յառաջագոյն։ եւս, նախ. մի՛ զի. տես, պիրինճի. իպթիտա։

Առաջն. ‖ տես Յառաջնի։

Առաջնագոյն • գունի, իւ• իդ, իւք• (ած)։ գլխաւորագոյն• վերագոյն և առաջնորդական • պտճ, փիլք իլէրի• ՄԵօՅԷպէր։

Առաջնածին • ծնի, իւ• ած, օք• (ած)։ ծնօղ անդրանիկ զաւակի • պտճ, իւք հվւատ տօղաբան։

Առաջնական • • • • • • • • } ‖ տես Առաջնային • այնոց, ով• ոց, ովք• } Առաջնակ և Առաջին։

Առաջնաշար • ի, իւ• իդ, իւք• (ած)։ այն՝ որ յառաջին շարի, կարգի է եղեալ• պտճ, իւք սըբատառ գծնուլնուշ։

Առաջնապահ • ‖ տես Առաջապահ։

Առաջնապատուական • ամի, աւ• ացդ, օք• (ած)։ յառաջագոյն պատուեալ • պտճ, հվվիլ նագլ օլուննմուշ։

Առաջնապէս • ‖ տես Նախնիաբար։

Առաջնապատեղծուած • ‖ տես Առաջնապատեղծ

Առաջնապես • ի, իւ• իդ, իւք• (ած)։ յառաջնին տեսեալ, երևեալ• պտճ, հվվիլն հէօրիւնմիւշ։

Առաջնապետ • ‖ տես Սկզբնապետ։

Առաջնապետութիւն • ‖ տես Առաջնութիւն։

Առաջնորդագոյն • գունի, իւ• իդ, իւք• ‖ տես Առաջնորդապետ։

Առաջնորդականութիւն • թեան• (գոյ)։ առաջնորդական իշխանութիւն• կարողութիւն առաջնորդութ• պտճ, միլլեթի պաշըլըգ մանըպալը։

Առաջնորդաիրութիւն • թեան• (գոյ)։ սէր առաջնորդութեան • պտճ, գըլաղըզըդ մուհապպեթի։

Առաջուստ • ‖ տես Առաջու• և Առաջոյ։

Առատականաբար• (ի=էօյ ոբ=էօ)։ հասարակաբար• արձակաբար• պտճ, ալէսկէվկիզէ։

Առատանակ• ի, աւ• ացդ, օք• (գոյ)։ բարակ առատան• լար• պտճ, ինձէ իփ• սիմիմ։

Առատեմ• ացի• սա• եալ• (ՆէդԷոյճ)։ ասել• անուանել• յորջորջել• պտճ, սէօյլէմէք• չաղըրմագ։ ‖ ևս տես Առատանեմ։

Առատութիւն• թեան• (գոյ)։ կոչումն• յորջորջումն• պտճ, սէօյլէյիշ։ ‖ ևս տես Առատացութիւն։

Առատպէտաբար, և Առատպէտօրէն• (ի=էօյ ոբ=էօ)։ իբրև առատպէտ• նմանաբար• նուէիքի• ուրուական եղանակաւ• պտճ, մէսէլ, տիւզմէ սէօզ իլէ։

Առատպէտաբերը• ի, իւ• իդ, իւք• (ած)։ ի մէջ բերօղ զառատպէտը• պտճ, մէսէլ, տիւզմէ սէօզ իչէ կէթիրէն։

Առատպէտագիր• գրի, աւ• ացդ, օք• (ած)։ զառատպէտս գրօղ• պտճ, տիւզմէ չէյ եազան։

Առատպէտագործեմ, և Առատպէտատեղծեմ• եցի• եա• եալ• (ՆէդԷոյճ)։ առատպէտս գործել, յօրինել• պտճ, տիւզմէ չէյ եափմագ։

Առատպէտագործութիւն• թեան• (գոյ)։ առատպէտս գործելն• կազմութիւն առատպէտացդ• պտճ, տիւզմէ չէյ եափմա։

Առատպէտգրութիւն• թեան• (գոյ)։ գրելն զառատպէտս• գրուած առատպէտացդ• պտճ, մէսէլ, տիւզմէ չէյ եազմա։

Առատպէտկոծ• (ած)։ այն՝ որ յածի, կոծի յառատպէտս• հակամիտեալ յօժարամիտ առատպէտացդ• պտճ, տիւզմէ չէյլէրէ մէյիլլի։

Առատպէտանուն• (ած)։ իբր անուն ինչ առատպէտից• տայօղ• պտճ, եափմա• տիւզմէ։

Առատպէտապատիւ• (ած)։ այն՝ որ պատուէ զայլս առատպէտիցդ• պտճ, տիւզմէ չէյ իլէ ալուսման։

Առատպէտարկու• ‖ տես Առատպէտապատում։

Առատպէտարկուն• ‖ տես Առատպէտապանչի։

Առատսակ• ի, աւ• ացդ, օք• (գոյ)։ անօթ գինւոյ, կամ ըմպանակ ի ձև աղբերականց այլև այլ խողովակօք, կամ ծորակօք• պտճ, շատրվան մխալի եափըլմըշ շարթալ գասը• գասդհի։

Առատտուածընթաց• (ած)։ առ ած ընթացուցանօղ, կամ տանօղ, որպես ասի՝ Առատտուածընթաց ճանապարհ, և այլն• պտճ, ալահըլն եօլունա կէօթիւրէն։

Առատաբանութիւն• թեան• (գոյ)։ ճոխաբանութիւն• պերճաբանութիւն• պտճ, մէլեղաղըդ։

Առատաբար, և Առատապէս• (ի=էօյ ոբ=էօ)։ յօրդութիւբ• լիուլի• ճոխաբար• անձնախանձաբար• յօժարամտութիւբ• պտճ, պօլ պօլ• պօլճա• խոթիւբ իլէ։

Առատաբերիմ• եցայ• եաց• իլ• (ՆէդԷոյ)։ առատապէս• յորդառատ բերել, բղխել• պտճ, պօլճա կէլմէք• ուգմագ։

Առատաբերութիւն• թեան• (գոյ)։ առատութիւն բերոց• առատ պտղաբերութիւն• պտճ, պօլլուգ• պէթ պէրէքէթի։

Առատագոյն• գունի, իւ• իդ, իւք• (ած)։ առատալիր• կարի և յոյժ առատ• պտճ, փիլք պօլ։

Առատահղ• (ած)։ առատապէս հեղեալ• առատաձիր• պտճ, պօլ ագմըշ։

Առատանիմ• եցայ• եաց• իլ• ‖ տես Առատանամ։

Առատաոսկեղէն• (ած)։ այն՝ որոյ սեղանն է

առատ և լի ամիւս. գաձ, առիքիրասը ասելու։

Առատավատկ · (ածական), ունող զսորդառատ վաստակս, որպես ասի՝ Առատավատկ գետ· գաձ, գանի, պօղ ըրմագլը։

Առատառուղ · ի, աս · ացի, աք · ‖ տես Առատառուբ։

Առատառուբ · եցի · եմ · ել · (Ներգործական)։ առատապէս և յօժարութիւ տալ, շնորհել · գաձ, պօղ, գանի վէրմէք։

Առատամտութիւն · ‖ տես Առատամտութիւն։

Առատպէմ · եցի · եմ · ել · (Ներգործական)։ տպաւորել, և ընդունիլ յինքն զտպաւորուն, որպիսի է մոմի կնքոյ, որ առնու յինքեան զդիր մատանւոյն։

Առարգելում · դելի · գել · ուլ · (Ներգործական)։ արգելուլ իրօք խիք · ընդհատել · գաձ, եասագ էմէք։

Առարկ · ի, իս · իցի, իւք ·
Առարկան · ցի՝ Գիր ի, ովս · ոց, ովք ·
Առարկուած · (Խոհրդիս հուլէն)։ } (գործ)։
առաջի արկեալ առակ, կամ առէ զծուած · գաձ, պիլմէէ։ ‖ Եւս տես Առարկայ։

Առաւելաբանութիւ · թեն · (գործ)։ աւելորդաբանութիւ · յաւելուած կամ բարդութիւ բանից · գաձ, իլավէ, արթըգ սէօզ։

Առաւելագոյն · գունի, իս · իցի՝ կամ ացի, իւք · (ածական)։ առաւել յոյժ քան զայլս · գերագոյն · լաւագոյն · գաձ, տահա զէյտէ։ Եւս, այսու նշանակութեամբ երբեմն վերի իբրև մակբայ։

Առաւելագործ · (ածական) կամ (Հոլէոյ)։ առաւելութիւ, կամ վարկապարազի գործելս · յումպէտս · գաձ, զէյտէ, պիհուտ օլմազը։

Առաւելագործեմ · եցի · եմ · ել · (Ներգործական)։ աւելի կամ մեծ ինչ գործել · գաձ, զէյտէ, պէօյիւք պիր շէյ իշլէմէք։

Առաւելազանցութիւ · թեն · (գործ)։ առաւելազանց գոլն · գերազանցութիւն · առաւելութիւն · գաձ, հաստէն զէյտէ։

Առաւելական · ի, աս · ացի, աք · ‖ տես Առաւելազանց ։ Եւս, յայսպիսոյ առաւելութեան · գաձ, արթըգլըգ կէօսթերէն։

Առաւելակատար · ‖ տես Գերակատար։

Առաւելանամ · լայ · իր · ալ · } ‖ տես
Առաւելանիմ · եցայ · եամ · իլ · }
Առաւելում։

Առաւելանք · անայ, աք · ‖ տես Առաւելուլ։

Առաւելաշնորհ · ‖ տես Մեծաշնորհ։

Առաւելասացաւածութիւ · } ‖ տես Առաւելասացութիւն · } Լասատացութիւ։

Առաւելաքանչ · ի, իս · իցի, իւք · ‖ տես Քանչելագոյն։

Առաւելաւսնիլ · (ածական) · ունող զսեռիլ առաւելելեալ ամ լաւութեամբ · գաձ, փէք կիւզէլ, իւրչան։

Առաւելացայտնեմ·ցուցի·ցած·ել (անցեալ) } Առաւելեմ · եցի · եամ · ել · (Ներգործական) }
‖ տես Առաւելուամ։

Առաւելընկալուիլ · ‖ տես Աւելաստացուիլ։

Առաւելումն · լման, ամբ · անց, ամբք · ‖ տես Առաւելութիւն։

Առաւօտածին · ‖ տես Առաւօտագ։

Առաւօտեայ · ‖ տես Առաւօտեան։

Առաւօտու · } ‖ տես Առաւօտուց։
Առաւօտուն · }

Առաքելագունդ · (ածական)։ խմբեալ ի լսութիւ գնդի առաքելոց, ոյ՛ ասի՝ Առաքելագունդ ձկնորսք · գաձ, բէսխուլլէբտէն Թօփլանմըշը։

Առաքելապատում · (ածական)։ յատաքելոց դաւանեալ · սեպհական առաքելոց · ոյ՛ ասի՝ Առաքելապատում հաւատոք, խոստովանութիւ, և այլն · գաձ, բէսխուլլէբէ մահսուս։

Առաքելադիր · գրի, աս · ացի, աք · (ածական)։ յատաքելոց եդեալ, հաստատեալ · առաքելակարգ · առաքելահաստատ · գաձ, բէսխուլլէբտէն գօնուլմուշ։

Առաքելախաղխող, և Առաքելասպան · (ածական)։ խաղխողիչ և սպանիչ առաքելոց · գաձ, բէսխուլլէբլի կօլտիւբէն։

Առաքելախառնք · (ածական)։ խմբեալ ի պատիւս առաքելոց · կամ յորում պատուի խառնք առաքելոց · որպես ասի՝ Առաքելախառնք նուագ ածնից, և այլն · գաձ, բէսխուլլէբլին բաղդէթի իշին Թօփլանմըշը։

Առաքելակից · կցի, աս · ացի, աք · (ածական)։ կցորդ առաքելոց և առաքելութիւ · մի յերկուասանից · գաձ, բէսխուլլէբ իլճագ օլան։

Առաքելահրաման · (ածական)։ յառաքելոց հրամայեալ · գաձ, բէսխուլլէբտէն պույրուլմուշ։

Առաքելանման · (ածական)։ նման առաքելոց · առաքելաշնորհ · գաձ, բէսխուլ միսալի։

Առաքելաշէն · (ածական)։ յառաքելոց շինեալ · գաձ, բէսխուլլէբտէն եափըլմըշ։

Առաքելապատում · (ածական)։ ասի և Առաքելապատում · հաղորդ առաքելական պատուոյ · զոր գապատիս առաքելոց · գաձ, բէսխուլլէբլին բաղդէթինէ իլճագ օլան։

Առաքելաջան · (ածական)։ եղեալ իբր ջանիւք առաքելոց · փոյթ ի ջանս առաքելութե · որպէս ասի՝ Առաքելաջան հանդէս, և այլն ·

գած՝ բխելու ելքերին ղայրելիներ հավելելին։

Առաքելատաց • ‖ տես Առաքելաթոռ՝ ըստ երկրորդ առմանն։

Առաքելաբան • ի, աւ • ից, ք • (գ•ոյ)։ վկայաբան առաքելոց • գած՝ բխելու ելքերին շեհիմելիք եկերի, մեզարը։

Առաքելացու • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ առաքելի • կարգեալ յառաքելոյն • գած՝ կենսաներելեցեք։

Առաքելաքարոզ • (ած)։ յառաքելոց քարոզելալ • գած՝ բխելու ելքերուն վազ օլուն-մուշ։ ‖ առաքելաբար քարոզիչ • գած՝ բխելու կիսի վազ եաեն։

Առաքինաբնակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ այն՝ որ է բնակարան առաքինեաց կամ առաքինութեան • գած՝ փաղելելեթելիելիր՝ փաղելելեթե մէքեանը օլուն։

Առաքինազգեստ • ‖ տես Առաքինաշարդ։

Առաքինազօր • (ած)։ առաքինութե՛ զօրացեալ՝ կամ ամրացեալ՝ որո՛ւ սար՝ Առաքինազօր կրօն, և այլն • գած՝ փաղելելեթե իլէ գաելվելելենմիշ։

Առաքինական • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ սեռհական առաքինեաց, կամ առաքինութեան • գած՝ փաղելելեթելիելիրե՝ փաղելելեթե միւեթելիք։

Առաքինակրօն • ‖ տես Բարեկրօն։

Առաքինահրաշ • (ած)։ հրաշալի առաքինութե՛ արիական՝ որպես սար՝ Առաքինահրաշ վարք, աշխատութիւն, և այլն • գած՝ փաղելելեթե իլէ միւեթիզելելի։

Առաքինապէս • ‖ տես Առաքինաբար։

Առաքինասիրութե՛ • թե • (գ•ոյ)։ առաքինասէր գոլն • սէր և փոյթ առաքինութեան • գած՝ փաղելելեթե սեվմէ։

Առաքինաստեաց • (ած)։ ստեյօղ առաքինութեան, և առաքինեաց • ոչ առաքինասէր • գած՝ փաղելելեթե սեվմէյէն։

Առաքինաստեսակ • ի, աւ • ից, ք • (ած)։ ունօղ զտեսիլ և զնմանութիւն առաքինութեան • գած՝ փաղելելեթե միասելի։

Առաքինացուցանեմ՝ և Առաքինեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (ածող)։ տալ առաքինանալ • զօրացուցանել • սրտապնդել • գած՝ մէրտ՝ եէյելեթ՝ փաղելելեթել եմմէք։

Առաքինաւոր • ի, աւ • ից, ք • ‖ տես Առաքինաւէտ։

Առաքինիմ • եցայ • էից • իլ • ‖ տես Առաքինանամ։

Առաքիչ • քի, աւ • ից, ք • (ած)։ այն՝ որ առաքէ • առաքօղ • գած՝ կենսանելիմէ։

Առբերան • ի, ով • ից, ովք • (գ•ոյ)։ իբր շրջաբերան, այսինքն ծնօտք իրաց • օձիք • եզերք • գած՝ եագա • քենար • զինէք։

Առբնաւորիմ • ‖ տես Բնաւորիմ։

Առգին • (գ•ոյ)։ նպաստ և միջնորդ գնելոյ զվաճառս • գած՝ միանգը։ ‖ իբր օրինակ վաճառելի իրաց • գած՝ մօսթրա • նիւմիւնէ։

Առգնող • ի, աւ • ից, ք • (ած) կամ (գ•ոյ)։ առօղ և գնօղ զվաճառս • վաճառական • գած՝ թաճիր • պազիրկեան։

Առգոյք • յից, իւք • (գ•ոյ)։ գոյք • ինչք • ստացուածք • գած՝ մալ • մէլէկ։

Առգտանիմ • գտայ • գտիր • իլ • (չէշտ•)։ գտանելի՝ ի վիճակի լինիք • գած՝ պիր հալտէ պուլունմագ։

Առգրեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)։ գրելի իբր համարել • գած՝ եազմագ։ ասյմագ։

Առգտաեմ • ‖ տես Բազդատեմ։

Առգրեմ • եցի • եա • եալ • ‖ տես Առդնեմ։

Առգրութիւն • ‖ տես Յաշագրութիւն։

Առեղ • ի, աւ • ից, ք • (գ•ոյ)։ ծայր սերոյն անուց կառաց և այլից • գած՝ պրաստա թէքերելիրինին միւին ուձու։ ‖ քեղի զէկաց • գած՝ տիւմէն սափը։

Առեղծանում • } ‖ տես Առեղծանեմ։
Առեղծում • }

Առեմ, էաս, է • ‖ ասի և Առգոյ, Առգոյանալ • յարտադրէ • ներկայ լինել • գոլ կամ գտանիլ յիմիք ի բնէ • գած՝ զաեր ընտան վար օլմագ։

Առերևոյթ • (ած)։ այն՝ որպէս երևի արտաքուստ՝ չէ նոյնպէս և ի ներքուստ, որպէս ասի՝ Առերևոյթ բարի՝ սէր՝ և այլն • գած՝ կէօրիւնիւչէն։

Առեւանդեմ, կամ Առեւանդեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)։ յափշտակել զաղջիկ կամ զկին օտար • հափտիրել • գած՝ գըզ՝ էզնապի գարը գափմագ։

Առեւանգաւթի • թե • (գ•ոյ)։ յափշտակութի՛ աղջկան կամ կնոջ օտարի • հափտիրութիւն • գած՝ գըզ՝ էզնապի գարը գափմա։

Առընդհանացուիմ • ‖ տես Ընդհանացուիմ։

Առընհանամ • ‖ տես Ընհանամ։

Առընհերագրեմ • եցի • եա • եալ • (ներգործ)։ առընհեր գրել • գած՝ եանընտա եազմագ։

Առընհերագիր • գրի, աւ • ից, ք • (ած)։ առընհեր եղեալ, կամ դնելի • գած՝ եանընտա գօնուլմուշ, գօնուլացմագ։

Առընթերադրութիւն, Առընթերդրութիւն } ‖ տես Յաւադրութիւն։

Առընթերութիւն · թե· (գ₀յ) · առընթեր գոլն · մերձաւորութիւն · գաղ, ետնընտրա օրէնս։

Առընկղմիմ · ‖ տես Ընկղմիմ։

Առընչանի, նոյ, եաւ · եայ՝ կամ էյ, եօք · ‖ տես Առնչանակ։

Առընտանդամ · ‖ տես Ընտանդամ։

Առթական · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · այն՝ որ առիթ լինի · առթիչ · գաղ, վերսիլէ օրէն։

Առժամայինութիւն · թե· (գ₀յ) · պատրաստականութիւն · վաղահաս և անվրէպ ներկայութիւն · գաղ, հաղորդագ։

Առժամանակեան · (նախդիր· հոլովի) · ‖ տես Առժամանակեայ։

Առինչանակաբար · (ռոյքս₀ ոբոյ₀ռն) · ըստ կերպի առինչանակի կամ առնչութեան · գաղ, ինձիսաղրագ իրէ։

Առինչանակութիւն · թե· (գ₀յ) · առինչանակ գոլն · առնչութիւն · յարաբերութիւն · գաղ, ինձիսաղրագ։

Առիւծագլուխ · (ած) · այն՝ որպ գլուխն է՝ ի ձև գլխոյ առիւծու · գաղ, ասլան պաշը միասին պաշը օրէն։

Առիւծագոյն · (ած) · առիւծանման · հզօրագոյն · գաղ, ասլան կիսի գունվիվելի · Ես, ունող զգոյն առիւծու · գաղ, ասլան բէնկինաև։

Առիւծադէմ · դէմի, աւ · ապ, օք · } (ած) ·
Առիւծակերպ · ի, իւ · իյ, իւք · } ունող գահարկու դէմս իբրև զառիւծու · գաղ, ասլան քիսվէճելի։

Առիւծամարսիկ լինիմ · ‖ մարսունչիլ ընդառիւծու · գաղ, ասլան իւէ կիսվէճելիք։

Առիւծանման · (ած) կամ (ռոյքս₀) · նման առիւծու · իբրև զառիւծ · գաղ, ասլան միասին։

Առիւծապէս · ‖ տես Առիւծաբար։

Առիւծասիրտ · սրտի, աւ · ապ, օք · (ած) · ունող զսիրտ իբրև զառիւծու · քաջասիրտ · գաղ, ասլան նիւբէնէլի · նէյիթ։

Առիւծատեսան · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · սպանօղ առիւծու · գաղ, ասլան նօսիսիբէն։

Առլինիմ, կամ Առեղանիմ · ‖ առընթեր գոանիլ · առգալ · ընդաբերայս և բնաձին լինիմ · գաղ, եանընտա պուլուանմագ · զաթընտան օրմագ։

Առլուսիմ · լոյս · լո՛յ · ապ · (ներգործ) · ըստ ասի լոյսանիմ · պատուան գործել · պատրաստել · յայտնացուցանել · և կատարել ·

գաղ, ռոփռոլու նիմագ · ռոլռատրմագ։

Առլուզակ · ‖ տես Լուզակ։

Առլեամ · ‖ տես Լեամ։

Առլցուին · ցման, ամբ · անց, ամբք · (գ₀յ) · լցուին · զնզուին · յագեցուին · գաղ, ռօփռոլու օրմա։

Առլցուցանեմ · ‖ տես Լցուցանեմ։

Առխեխեմ · ‖ տես Ընխեխեմ։

Առխոկամ · ացի · կա՛ · ալ · (ներգործ) · ինքնին խոկալ և խորհիլ · գաղ, քէնէսի քէնէսինէ ռխրհիլնագ։

Առկամ · կացի · կա՛ց · ալ · ‖ տես Առկայանամ։

Առկայացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եալ · ‖ տես Առկայեմ։

Առկայ · ի, իւ · իյ, իւք · } (ած) ·
Առկայծելի · ը·ցի, եաւ · եայ, եօք · } ի փոքր կայծ ինն վերածեալ · մերձենալ ի շիջուին · նուաղեալ · գաղ, սէօնռէկ եագլաշմըշ։

Առկայծուն · (ած) · առկայացեալ · հաստատուն · անշարժ · գաղ, գավռ · մռա՛գլէմ։

Առկուէմ · ‖ տես Կուէմ։

Առկոչութիւն · ‖ տես Անուանակոչութիւն։

Առհարկանիմ · ‖ տես Ընդհարկանիմ։

Առձեռնեմ · եցի · եա՛ · եալ · (ներգործ) · ընդձեռամբ արկանել · նուաճել · գրաւել · գաղ, էլէ կեթիրմագ · զայգ եթմագ։

Առձեռնապատրաստաբար · } (ռոյքս₀ ոբոյռոյ-
Առձեռնապատրաստագործ · } ռն) · անյապաղ · անդէն առ նմին · վրէժխնդիր · պատրաստ · գաղ, փէք չաբըգ · ֆիլչաղ · անիռէ։

Առմեբձենամ · } ‖ տես Մաւոյմ, և Մեբձենամ։
Առմաւոյմ · }

Առմտանեմ · մտի · մտա՛ · եալ · (ներգործ) · յաբատրի ի ներքս մտանել · ապրդիլ · գաղ, ուսուալ իւէ կիսվէճ։

Առն · ռնի, ամբ · անց, ամբք · (գ₀յ) · իբր արու ոչխար կամ գառն վայրի · գաղ, եասդանի էլքէք գօյուն · գազել։

Առնական · ‖ տես Այրական։

Առնակերպ · ‖ տես Այրաձև։

Առնակցա · կուսի · իւ · իցս, իւք · (ած) կամ (գ₀յ) · կոյս խօսեցեալ առն · գաղ, նիշանլը գըզ։

Առնաձև · ‖ տես Այրաձև։

Առնամոլութիւն · ‖ տես Արուագիտութիւն։

Առնային · այնց · ոյ · ոց · ովք · ‖ տես Այրական։

Առնանման · (ած) կամ (ռոյքս₀) · նման առն ·

իբրև զայլ մի • գՀ՝ առաւ միասին։

Առնանոց • ի • աս • աց • զք • (գԽ)։ Նոյն բնակարան արանց • գՀ՝ տեղւոյն։

Առնաչափ • ‖ տես Մարդաչափ։

Առնապատկերագործ • ‖ տես Անդրիագործ։

Առնասպան • ‖ տես Այրասպան։

Առնել • լծ՝ եաս • եաց՝ եաք • (ԽԾ)։ այն՝ որ առնու • առօղ • գՀ՝ տալն։

Առնհաւատութիւն • ԹԵ • (գԽ)։ խոստով լինելն կասի՝ առն • գՀ՝ նենգանքամբ։

Առնմանեմ • ‖ տես Նմանեմ։

Առնչանակեմ • ‖ տես Նշանակեմ։

Առնութիւն • Նման • ‖ տես Առութիւն։

Առնսամ • ‖ տես Նսամ։

Առոգ • ‖ տես Առյգ։

Առոգագաւակ • ի • աս • աց • զք • (ԽԾ)։ որպ գաւակն է առյգ և պարարտ • գՀ՝ արգասաւ ասլոս • սէմիզ։

Առոգանապէս • (ձևիւ ոգոյն)։ իբր առոգանելով՝ այսինքն ոտոգանելով • գՀ՝ սուլայարագ։

Առոգանձն • ‖ տես Առյգանձն։

Առոգասլաւժ • ‖ տես Վաղասլաւժ։

Առոգաւուն • ‖ տես Ոտոգաւուն։

Առողջաբար և Առողջապէս • (ձևիւ ոգոյն)։ առողջութիւ • առողջաբար կերպիւ • և առողջութեամբ • գՀ՝ տալըզք ինէ։

Առողջաբեր • Առողջագործ • } ‖ տես Առողջարար։

Առողջախոհութիւն • ‖ տես Ողջախոհութիւն։

Առողջախոհուրդ • ‖ տես Ողջախոհուրդ։

Առողջական • ի • աս • աց • զք • (ԽԾ)։ ասի և Առողջային • սեպհական առողջի • և առողջութեան • գՀ՝ տալու • տալըզաս միութեամբ։ ‖ և տես Առողջարար։

Առողջամասլին • ինոյ • ով • ոց • ովք • (ԽԾ)։ ասի և Առողջանգամ • առողջ և ուժեղ մարմնով • գՀ՝ թէնսիւբիւսթ։

Առողջամտութիւն • ‖ տես Ողջմտութիւն։

Առողջարարական • ‖ տես Առողջարար։

Առողջարարութիւն • ԹԵ • (գԽ)։ առողջարար գոլն • և առողջացուցանելն • գՀ՝ տալըզքըզգ։

Առողջացուցանեմ • ‖ տես Ողջացուցանեմ։

Առողջացուցիչ • ցչի • ‖ տես Առողջարար։

Առողջմտութիւն • ‖ տես Ողջմտութիւն։

Առոյգացուցանեմ, կամ Առոգացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եԼ • (ԽոյՀ)։ տալ առոյգանալ • բարգաւաճ առնել • գՀ՝ հէնձէլիմէք • Թաղէլիմէք։

Առոմանեմ • եցի • եա՛ • եԼ • (ՆէրգործԾ)։ առան կոխել • ընդոստնել • գՀ՝ այագ ալԹընա ալնագ։

Առոմհալու • ի • աւ • աց • զք • (ԽԾ)։ առան հարկանօղ • արշաւարհիչ • անարգող • գՀ՝ այագ ալԹընա ալան • ասլմայան։

Առոմհարութիւն • ԹԵ • (գԽ)։ ոտնահարութիւն • արշաւարհութիւն • գՀ՝ այագ ալԹընա ալնա • ասլմանա։

Առուաբար • (ձևիւ ոգոյն)։ իբրև զառու • ուղևորէն • յարդութեամբ • գՀ՝ սէլ կիպի։

Առուած • ոյ • ով • ոց • ովք • ‖ տես Առուն։

Առուակ • ‖ տես Առու։

Առուահանք • անաց • զք • (գԽ)։ ակօսաձև ագուգայ • ջրանցք • խողովակ՝ ընդ որ հոսի ջուր կամ այլ հեղուկ ինչ • որ և ասի Առու • գՀ՝ սու եօլու • օլուգ։

Առուգագին • գուսի • իւ • իցի • իւք • (ԽԾ)։ կարի առյգ • մատաղատղին • ուռճացեալ չոյժ • գՀ՝ փէք Թաղէ • կէնձ։

Առուկ • ի • աւ • ացի • զք • (ԽԾ)։ առօղ • յափշտակող • գՀ՝ ալան • գափան։

Առուցան • կամ Առուտ • ‖ տես Առուցան։

Առպատշաճաբար • (ձևիւ ոգոյն)։ պատշաճապէս • ի դէպ • գՀ՝ մինասիպէլիճէ։

Առջասա • ‖ տես Արջասպ։

Առսաորագեմ • եցի • եա՛ • եԼ • (ՆէրգործԾ)։ առնԹել՝ կամ և ևս առորագել զինն ի վե՛ իրիք • ասել՝ Թէ է • գՀ՝ չէ սէմէք։

Առսաւերագիր • (ԽԾ)։ իբր առաւերաբար գրեալ • կամ որպէս սուտք համաբելի ուրուական • առերևոյթ • որպէս ասի՝ Առսաւերագիր երևաւին և այլն • գՀ՝ կէօլկէ կիպի եազըլմըշ։

Առվերընդունեմ • ‖ տես Վերընդունեմ։

Առվկայեմ • ‖ տես Վկայեմ։

Առտարօրոշեմ • ‖ տես Տարորոշեմ։

Առտուեմ • եցի • եա՛ • եԼ • (ՆէրգործԾ)։ տալ մատուցանել • առաջի առնել • գՀ՝ վէրմէք • սաՀմագ։

Առտուութիւն • ԹԵ • (գԽ)։ տալն մատուցանելն • գՀ՝ վէրմէխ։

Առցեղ • ի • իւ • իցի • իւք • ‖ տես Բնածին։

Առցուցանեմ • ‖ տես Ցուցանեմ։

Առփոխեմ • ‖ տես Փոխեմ։

Առփորձեմ • ‖ տես Փորձեմ։

Աւօրինակեմ • ‖ տես Օրինակեմ։

Ա֊ օրն • ‖ տես Ա օրն։
Աստկան • ի, աւ֊ ած, օք • ‖ տես Աստուն։
Աստցած • ի, իւ֊ ից, իւք • ‖ տես Աստուած։
Աստցական • ի, աւ֊ ած, օք • (֊ծ)։ այն՝ որ լինի աստուածամբ իւիք, կամ ձայնիւ բարբառոյ աստուածական • գաձ, աղերզ, տիւ իւիք սկսելնովիչ։
Աստցուհին • թեան • • • • • • } Աստցուհի • ցեան, ամբ • անց, ամիք • } Աստուհին • թեան • • • • • • } ‖ տես Աստցած։
Աստղագործ • ‖ տես Աստղեգործ։
Աստղակարկատ • ‖ տես Աստղակարկատ։
Ասխածին • ծնի, իւ֊ ից, օք • } Ասխական • ի, աւ֊ ից, օք • } (֊ծ)։ ասխոյլ • այն՝ որ ի յասխոյ • արևելեան • կամ որ հայի յասխա • գաձ, անաստուածութիւն • անաստուածոյա միւեթէուիք։
Ասխատեա • ի, աւ֊ ից, օք • (գ֊)։ իշխան կաղմանցն ասխոյ • գաձ, անաստուածութիւն հեռաքիւսաորը։
Ասխոյ • ի, իւ֊ իցի, իւք • ‖ տես Ասխոյ։
Աստղնի • ‖ տես Աստղանի։
Աստղագործութիւն • ‖ տես Աստղանագործութիւն։
Աստղաթոռոյ • կամ Աստղանեթոռոյ • (գ֊)։ թոռոյ • այսինքն հանդերձ կարեալ աստղամբ կարգ առ կարգ • գաձ, խըրգաս։
Աստղանի • նւոյ, եաւ֊ եաց, եօք • } Աստղանիք • անաց, օք • • • • • } (գ֊)։ բժժանիք • յաւուրիք յաստղանւոյ կամ ի թիւոյ • կամ կախաղդական ծրարք կարեալք աստղանեօք, և կախեալք զպարանոցաց • գաձ • տիւրիս թագըմբ • համայիլ։
Աստղնաւոր • (֊ծ) կամ (ոյ֊գ)։ ի չափ աստղն • գաձ, իւրնէ գաւոյր։
Աստղնեայ • նեի, իւ֊ իցի, իւք • ‖ տես Աստղեգործ։
Աստի • (գ֊)։ իրը ձաշ֊ սովորական կերակուր • գաձ, աշ։
Աստղութիւն • թեան • (գ֊)։ կարողութիւն աստեղայ կամ հրաման աստղոյ • գաձ, սէօյլէյէնէք գաւորելութիւն։
Աստրական • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ այն՝ որ է աստրի յաղգէ • սէպհական աստրուց • գաձ, տիւրիսանի։
Աստրեակ, կամ Աստրեկ • եկի, աւ֊ ից, օք • (գ֊)։ կծու և համեղ բանջար ինչ ընտանի և վայրի՝ ի ձև թրթռոյ • գաձ, քէքեճ • ճէրճէր։
Աստրեղէն • (ոյ֊ոյ ոյ֊ոյ֊ն)։ ի լեզուս ասոր

ւոց • ասորի բարբառով • գաձ, սիւրեանիչէ։
Աստուղ • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ ունօղ զաստղս առատ • գաձ, եափագլը • եիւնլիւ։
Աստուզէն • զինի, աւ֊ ից, օք • ‖ տես Աստուայ։
Աստուծ • ծի • (գ֊)։ աստցուած • բան, և բառ • ձայն նշանական • գաձ, սէօզ • լուղիծ։
Աստուի • աստոյ, եաւ֊ եաց, եօք • ‖ տես Աստուած։ Եա, իրրև գոյական վարեալ • նշանակէ հանդերձ յաստոյ • գաձ, եիւնաան էպապ։
Աստուն • սանի, ամբ • անց, ամիք • ‖ տես Աստցուած։
Ասպազան • ‖ տես Ասպուզան։
Ասպազնեմ • եցի • եա֊ ել • (ՀէբՓործ)։ զինել զձի • սպառազինել զպատերազմական երիվարս • գաձ, աճլարը սիլահլամագ, տօնաճամագ։
Ասպահանիկ • (֊ծ)։ ելեալ կամ բերեալ յասպահան քաղաքէ • որպիսի է սեաակ ինչ ձորոյ։
Ասպաձարական • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ որօ տական ձիոյ և այլոց անասնոց • հովանաւորիւ ասի՝ Ասպաձարական կենդանի, ևն։
Ասպատակեցուցանել • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ որոյ յարձակումն է որիւ զասպատակ • գաձ, եաղմաձր, չէ թէ՛ ի եւրիւլէնչէլիս։
Ասպատան • կամ Ասպատանգ • ‖ տես Ասպանդակ։
Ասպարակիր • կրի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ) կամ (գ֊)։ կրօղ զասպար • վահանաւոր • գաձ, գալգան Թաչըլեան։
Ասպարակող • ի, իւ֊ իցի, իւք • (֊ծ)։ այն՝ որոյ կռվն է ասպարաւ պատեալ, թէ մերդ իցէ և թէ ձի • գաձ, եան Թալաֆը գալգան իւլէ գափալը։
Ասպարապետ • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ ասպարաւ հասանօղ զանցս հակառակորդաց • գաձ, գալգան իւլէ կէչիսի քէհեն։ Եա, հասանօղ բեհանօղ ասպարաց • գաձ, գալգան քէհեն, գըրան։
Ասպարաւոր • ‖ տես Վահանաւոր։
Ասպարաւորել • թի֊ (գ֊)։ կռիւն և վաբեւն զասպար • գաձ, գալգան Թաչըմա, գաւլանմա։
Ասպարեմ • եցի • եա֊ ել • (չէշտ)։ գիտել վարել զասպար • վահան ի կիր արկանել • գաձ, գալգան գաւլանմագ։
Ասպարիզական • ի, աւ֊ ից, օք • (֊ծ)։ սեպհական ասպարիզի, որպէս ասի՝ Ա֊

պարիզական չափ, և այլն • բառ, մկրտանա մկրտելիք։

Ասպետական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ ասպետական իշխանութեանէ ասպետի • բառ, մկրտելիք։

Ասպետութիւն • թեան • (գոյ)։ իշխանութիւն ասպետի • պատիւ ասպետաց • բառ, մկրտելիմիք։

Ասպիս • ‖ է բառ յունական, տես Ասպար։

Ասպնջականեմ • ‖ տես Հիւրընկալեմ։

Ասպուռակ • ի, աբ • աց, ագ • (գոյ)։ տեսակ ինչ սոխակի Թռչնոյ • բառ, պիծ Թռչուն պիւլպիւլ։

Ասպուր • պրոյ, ովք • ոց, ովք • (գոյ)։ հրազէն կաղմիր ծաղիկ ինչ՝ ի ձև լայլակի, յորմէ ելանէ և նեկէ։

Աստագին, կամ Աստիագին • (ած)։ առատաբեր և յոյժ ասող, այսինքն աստիագին • ազգաբ • բառ, փէք չիաստեղծ։

Աստանաստաս • ‖ տես Աստակոս։

Աստանդեմ յաւիտեան եմ • յաւիտ • ից • եմ • (անցոյ) • ‖ տես Աստանդեմ։

Աստաբխտաք • (գոյ)։ բառ յունական, որ նշանակէ քաղաքացիք • բառ, չէհիրլիլիքը։

Աստեղաբան • ի, իւ • ից, իւք • ⎫ ⎬ (ած)։
Աստեղաբանակ • ի, աբ • աց, ագ • ⎭
խոսող ըստ ախտարաց ծննդաբանութեան գաստեղաց • աստեղագէտ տուտ գուշակութեամբք • բառ, մկրտելիմ։ ‖ և տես Աստեղաբաշխ։

Աստեղաբանութիւն • թեան • (գոյ)։ գուշակական աստեղագիտութեան տուտ քաւդէտութեան ախտարաց • բառ, մկրտելիմիք։

Աստեղաբաշխական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ աստղական աստեղաբաշխից և աստեղաբաշխութեան • բառ, էհլի հէյեթ, իրլի հէյեթ մկրտելիք։ Եա, մինչ գրի Աստեղաբաշխականն, վարի իրրև գոյական, ‖ և տես Աստեղաբաշխութիւն։

Աստեղաբաշխականագործ • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ կարի հմուտ աստեղաբաշխական արուեստի • բառ, փէք զիյաաթ էհլի հէյեթ։

Աստեղաբերքուն • քման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ երևոյթ յերկինս, իբր յատկաբար վառումն լուսոյ որպէս զաստեղս, որպիսի են Թուխք աստեղաձիք, և այլն • բառ, երևոյթներն եանմաստ։

Աստեղագիտական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ աստղական աստեղագիտից և աստեղագիտութեան • բառ, էհլի հէյեթ, իլմի հէյեթ մկրտելիք։

Աստեղագիտուհի • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ գուսակ աստեղագէտ, իբր աստեղագէտ • բառ, մկրտելիմ։

Աստեղալից • ‖ տես Աստղալից։

Աստեղախառն • (ած)։ խառնեալ բազմութեբ՝ իբր լուսափայլ աստեղաց, որպ ասի՝ Աստեղախառն արբոց երամ, և այլն։

Աստեղածին • (ած)։ ծնող աստղոյ յիւրմէ որպէս զաստեղս բազմութեամբ, որ է մանգիլիւ աբրահամեան նահապետին։

Աստեղական • ի, աբ • աց, ագ • (ած)։ աստղական աստեղաց, կամ նման նոցա • բառ, երկրագրաբար մկրտելիք։

Աստեղաձև • ‖ տես Աստղակերպ։

Աստեղաձիգք • (նոխտրէ՝ հուլուվ) • ‖ տես Աստղ։

Աստեղաճանաչ • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Աստեղագէտ։

Աստեղանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէզոք)։ լինել իբրև զաստղ • նմանիլ աստեղաց՝ բազմութեամբ կամ լուսափայլութեամբ • բառ, երկրագ կիպի օլմագ։

Աստեղանկար • կամ Աստղանկար • (ած)։ իբրև զաստղ, կամ աստեղաձև զարդու նկարեալ • բառ, երկրագ պիչիմինտե նագըշլանմըշ։

Աստեղանշմար • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Աստեղագէտ։

Աստեղապէս, և Աստեղօրէն • (ածք) որպէս աստղաց • որպ զաստղ • բառ, երկրագ կիպի։

Աստեղասաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ասող և խոսող զորպիսութիւ աստեղաց • աստեղագիտ • բառ, երկրագ իլմին ահկըլկըն • մկրտելիմ։

Աստեղաստեակ • ի, աբ • աց, ագ • ⎫
Աստեղաստիւղ • ստղի, իւ • ից, իւք • ⎭
‖ տես Աստղակերպ։

Աստեղափայլ, և Աստեղաճաճանչ • (ած)։ փայլեալ, ճաճանչեալ իբրև զաստեղս • բառ, երկրագ կիպի փարլայան։

Աստեղեայ • ⎫ (ած)։ կազմեալ յօրինեալ
Աստեղեան • ⎭ յաստեղաց, կամ յաստեղակերպ զարդուց • բառ, երկրագ կիպի զարդուց։

Աստեղնագործ • գունի, ով • ոց, ովք • ‖ տես Աստղակերպ։

Աստեղք • էից, իւք • (ած) կամ (գոյ)։ աստէն գոնաւք, երկաւք • բառ, որս տիւնեաստղիլիք։

Աստի • տուր , եաւ • եաց՝ կամ տից , եօթ • (ածական) : Իբր հաստատուն • անյողդողդ • տոկուն • գամ , գամի • տայանդրելը : Եա , իբրև գոյական վարեալ , նշանակէ հաստատութիւն • զօրութիւն • առյգութիւն • գամ , գամիլիք • թաղելիք : Եա , արբանիք • առյգ հասակ • գամ , քէմալեթ :

Աստղաբաշխութիւն • || տես Աստեղաբաշխութիւն :

Աստղագիտութիւն • || տես Աստեղագիտութիւն :

Աստղալոյս • լուսոյ , ով • ից , ովք • (գոյ) : Լոյս կամ նշոյլք աստեղաց • գամ , եբեր զոր շողքը :

Աստղային • այնոյ , ով • ից , ովք • (ածական) : Աստեղական • աստեղեայ • գամ , եբերելական :

Աստղապակ • ի , աւ • աց , աք • (գոյ) : Աստեղեայ պսակ • գամ , եբերելոր զան խոխիֆան :

Աստղաւուն • || տես Աստեղաւուն :

Աստղայցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անդրադարձական) : Տալ աստեղանալ • ընդ աստեղս գրեմ • գամ , եբերելը կիսլի հեմիշք • եբերելը սբ-բասլնա սայմագ :

Աստղաւոր • ի , աւ • աց , աք • (ածական) : Ունող աստեղաց • գամ , եբերելոր զը :

Աստղ , կամ Աստուս • || տես Աղդեղ :

Աճաբանաբար • (ածական որոշական) : Իբրև ածաբան • և ածաբանելով • գամ , հնչի խլի խլուտա կիսլի :

Աճաբանագրին • գուռնի , իւս • իցս , իւք • (ածական) : Տարտպայման և անհնեհեմ աստուածաբան , կամ դեցաբան :

Աճաբանական • ի , աւ • ից , աք • (ածական) : Սեպհական ածաբանից և ածաբանութեան • գամ , խլի խլահիկ տայիր : || Եա տես Աստուածախօս :

Աճաբանականութիւն • || տես Աճաբանութիւն :

Աճաբարձ • ի , իս • ից , իւք • (ածական) : Այն՝ որ բարձեալ ունի կամ կրէ յինքեան զինծ , որպէս ասի՝ Աճաբարձ խաչ , բազուկ , և այլն • գամ , խլուտայը թաշըլան :

Աճաբերան • (ածական) : Այն՝ որ է իբր բերան այ , կամ խօսող զայ , որպիսի են սբբազան աւետարանիչքը • գամ , խլուտա խլին սէյլէկին :

Աճաբոյս • (ածական) : Բուսեալ աստուածով • գամ , ալլահ գուարթեմի խլէ պիեմիշ :

Աճագեղ • (ածական) : Ածային գեղեցկութ • անհամեմատ գեղով • գամ , փեք կիսլէլ :

Աճագիտութիւն • || տես Աճգիտութիւն :

Աճագիւտ • ի , իս • ից , իւք • (ածական) : Գտեալ , կամ գտանելի ածային գիտութեան :

Աճագիտ • գեայ , ով , եաց , եօթ • || տես Աստուածազան :

Աճաղդ • (ածական) : Աղդեալ յայ • գամ , ալլահտան խապէր վէրիլմիշ :

Աճազէն , կամ Աճազեն • (ածական) : Զինեալ վասն այ • ձօնեալ այ • գամ , ալլահ իչին գուրպան օլմունմուշ :

Աճազուարճ • (ածական) : Յաճ կամ աստուածով զուարճացեալ • հոգեզուարթ , որպէս ասի՝ Աստուածազուարճ ցանկութիւն • գամ , ալլահ իչէ շաղ օլմուշ :

Աճաղօրսվիճ • || տես Աստուածազօր :

Աճախաբ • (ածական) : այն՝ որ կարծէ խաբել զածն • գամ , ալլահը ալտաթմագ թախմին էնէն :

Աճախաչ • (գոյ) : Խաչն քէ այ մէրըչ :

Աճախաուանութիւն • թե • (գոյ) : Ձշմարիտ վկայութիւն մարդկութեն ընդ ածուածեան յանձին բանին :

Աճախոհ • || տես Աստուածխմաստ :

Աճախոյզ • (ածական) : այն՝ որ խուզէ գտանել զաստուած • գամ , ալլահը արայան :

Աճախոշոշ • || տես Աստուածասէր :

Աճախօսակ • (ածական) : այն՝ յորում է սովորութիւն խօսման , կամ խօսակցութեան առ ած :

Աճախօսակ • ի , աւ • աց , աք • || տես Աճախօս :

Աճածանողող • (ածական) : Ծանուցիչ Ձշմարիտին աստուածոյ • գամ , ալլահը թանըրտան :

Աճածնելութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն յայ • ածային ծնունդ սուրբ աւազանաւ • գամ , ալլահտան տօղմա :

Աճածնող • ի , աւ • || տես Աճածին : Եա , է ստորոգելի հօր այ , կամ ածութեան՝ ըստ որում յանձին հօր :

Աճածնողութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն զածն • ածածին գոլն • գամ , ալլահը տօղուլուշ :

Աճածնութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն յայ

վէրիլմիշ • ալլահը պուլտուրան :

Աճագործ • || տես Սբբազնագործ :

Աճագործական • ի , աւ • աց , աք • (ածական) : կարօղ առ ի ածագործել • ածացուցիչ • սբբարար • և սբբազան , որպէս ասի՝ Աճագործական մեռան , օրհնեք , և այլն :

Աճագումար • || տես Աճախումբ :

Աճադատ • (ածական) : գատեալ և գատակնքեալ յայ , որպիսի է վճիռն մահու մարդկան :

Աճադիպ • (ածական) : դիպեցուցիչ քէ այ մերըդ , որպէս ասի՝ Աստուածադիպ սոխնք :

Աճազգացիկ • (ածական) : զգացեալ , ազդեալ աստուածով , որպէս ասի՝ Աճազգացիկ գուա նութիւն , ևն • գամ , ալլահ իլէ տուչուան :

Աճազդի • գեայ , ով , եաց , եօթ • || տես Աստուածազան :

Աճազդ • (ածական) : ազդեալ յայ • գամ , ալլահտան խապէր վէրիլմիշ :

Աճազէն , կամ Աճազեն • (ածական) : զինեալ վասն այ • ձօնեալ այ • գամ , ալլահ իչին գուրպան օլմունմուշ :

Աճազուարճ • (ածական) : յաճ կամ աստուածով զուարճացեալ հոգեզուարթ , որպէս ասի՝ Աստուածազուարճ ցանկութիւն • գամ , ալլահ իլէ շաղ օլմուշ :

Աճաղօրսվիճ • || տես Աստուածազօր :

Աճախաբ • (ածական) : այն՝ որ կարծէ խաբել զածն • գամ , ալլահը ալտաթմագ թախմին էնէն :

Աճախաչ • (գոյ) : Խաչն քէ այ մերըդ :

Աճախաուանութիւն • թե • (գոյ) : Ձշմարիտ վկայութիւն մարդկութեն ընդ ածուածեան յանձին բանին :

Աճախոհ • || տես Աստուածխմաստ :

Աճախոյզ • (ածական) : այն՝ որ խուզէ գտանել զաստուած • գամ , ալլահը արայան :

Աճախոշոշ • || տես Աստուածասէր :

Աճախօսակ • (ածական) : այն՝ յորում է սովորութիւն խօսման , կամ խօսակցութեան առ ած :

Աճախօսակ • ի , աւ • աց , աք • || տես Աճախօս :

Աճածանողող • (ածական) : Ծանուցիչ Ձշմարիտին աստուածոյ • գամ , ալլահը թանըրտան :

Աճածնելութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն յայ • ածային ծնունդ սուրբ աւազանաւ • գամ , ալլահտան տօղմա :

Աճածնող • ի , աւ • || տես Աճածին : Եա , է ստորոգելի հօր այ , կամ ածութեան՝ ըստ որում յանձին հօր :

Աճածնողութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն զածն • ածածին գոլն • գամ , ալլահը տօղուլուշ :

Աճածնութիւն • թե • (գոյ) : Ծնանիլն յայ

օրինակաւ խոհք ։ որպէս տուրք աւազանաւ ։ գոհ՝ , ալլահական ծոցիս ։ Եւ , իբր ծնունդ կամ ծննդաբանութիւն դից ։

Աստուածութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ կոչուածն ուրուական ՝ ածոց ։ կամ ոգւոց ։ մտքովք ։ գոհ՝ , տալիք հեթան ։ միանձնութիւնք ։

Աստղամարտ ։ (գոյ) ։ աղեղն այ՝ , որ է ծխածան ։ գոհ՝ , էլէյիմ սաղմա ։

Աստղոյ ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ (ածական) ։ այն՝ որ է իրը կոչք կամ բնակարան այ՝ , որպէս ասի՝ Աստղոյ կոչունք ։ կեանք ։ և այլն ։ գոհ՝ , ալլահն սաքին օլաճագ (հէր) ։

Աստղածական ։ (ածական) ։ այն՝ յորում կայ աստղային կոչածն ըստ տեսլեան եւայեայ մարգալեին , որպէս ասի՝ Աստղածական տեղան ։

Աստղատարած ։ (ածական) ։ յայտարար գոլոյ աստ կատարելոյ , որպէս ասի՝ Աստղատարած բան ։

Աստղերգեմ ։ եցի ։ եա ։ էլ ։ (հերգործական) ։ նմանեցուցանել աստուծոյ ։ գոհ՝ , ալլահա պէնզեթմէք ։

Աստղերգութիւն ։ ‖ տես Աստղաբաշխութիւն ։

Աստղորդի ։ (ածական) ։ յայտարար գոլոյ աստ կատարելոյ , որպէս ասի՝ Աստղորդի բան ։

Աստղերգեմ ։ եցի ։ եա ։ էլ ։ (հերգործական) ։ նմանեցուցանել աստուծոյ ։ գոհ՝ , ալլահա պէնզեթմէք ։

Աստղերգութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ աստղային գոլոյ աստ կատարելոյ , որպէս ասի՝ Աստղերգութիւն բան ։

Աստղորդի ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ ‖ տես Աստուածաստան ։

Աստղորդ ։ ի ՝ ‖ տես Աստուածակիր ։

Աստղորդութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ աստղային գոլոյ կրելն յինքեան զաստուած ։ գոհ՝ , ալլահը կենախոնճակ Թաշըմա ։

Աստուածայական ։ ի ՝ աս ։ ից ՝ ք ։ ‖ տես Աստուածահաճոյ ։

Աստուածահաճոյ ։ ի Թե ։ (գոյ) ։ հաճոյ լինելոյ ։

Աստուածանալ ։ Նել՝ ից ։ հաճելն զաստ ։ գոհ՝ , ալլահա մագպուլլըք ։

Աստուածբոյր ։ (ածական) ։ համբուրիչ քո այ մերոյ , որպէս ասի՝ Աստուածահամբոյր շրթունք , ևլ ։ գոհ՝ , ալլահը պուս էտիճի ։

Աստուածգիտաց ։ (ածական) ։ այն՝ որ է հանգուցիչ այ մարդացելոյ , որպէս ասի՝ Աստուածաստգիտաց գիրկ , և այլն ։ գոհ՝ , ալլահը լահաթլանըրըճը ։

Աստուածդաստ ։ ‖ տես Աստուածխմաստ ։

Աստուածդաստ ։ ծոց ՝ ովք ։ (գոյ) ։ աստուածդաստ ։ գոհ՝ , ալլահ գաղէպի ։

Աստուածաբար ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ (ածական) ։ հաւատալով համարեալ այ՝ աստուածութեան ։ գոհ՝ , ալլահա միւսաւիլ սայըլան ։

Աստուածաբեր ։ ի ՝ ‖ տես Աստուածախումբ ։

Աստուածբեր ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ (ածական) ։ հիւանդեալ յաստուածոյ ՝ որպէս ասի՝ Աստուածաբեր պակ ՝ և այլն ։

Աստուածաբերեալ ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ (ածական) ։ հասեալ զեղեալ յայ ՝ որպէս ասի՝ Աստուածաբերեալ գիտութիւն , ջուր ՝ և այլն ։ գոհ՝ , ալլահատան տօրմուշ ՝ Թաշըրը ։

Աստուածաբերութիւն ։ ‖ տես Աքանչելապէս ։

Աստուածաբերաբար ։ ի ՝ իս ։ ից ՝ իւք ։ ‖ տես Աստուածահրաւէր ։

Աստուածանալ ։ Թե ։ (գոյ) ։ աստուածային գոլոյ՝ բարբառ՝ բան ։ գոհ՝ , ալլահ սէսի , քէլամը ։

Աստուածանալ ։ ‖ տես Աստուածանութիւն ։

Աստուածանութիւն ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ (չէշտ) ։ մարդանալ ընդդէմ այ ։ գոհ՝ , ալլահա գարշը չէնիք էթմէք ։

Աստուածանութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ մարդ ընդդէմ այ ։ գոհ՝ , ալլահա գարշը չէնիք ։

Աստուածաբեր ։ (ածական) ։ մտքրեալ յայ ՝ կամ աստուածով ՝ որպէս ասի՝ Աստուածաբեր սիրտ ։ գոհ՝ , ալլահատան Թէվիզլէնմիշ ։

Աստուածակ ։ (ածական) ։ միտեալ առ աստուած ։ գոհ՝ , ալլահա մէյիլլի ։

Աստուածանութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ է բառ հեթանոսական , որ նշանակէ ամբանութիւն աստուածոյ ։

Աստուածագործ ։ գործի , իս ։ ից ՝ իւք ։ (ածական) ։ կարի աստուածային ։ սրբազործ ։ դիւրագործական ։ գոհ՝ , փէք ալլահա միւթէալլիք ։

Աստուածդատ ։ (ածական) ։ յորդորեալ կամ յորդորեալ յայ ՝ որպէս ասի՝ Աստուածդատ սէր ՝ և այլն ։ գոհ՝ , ալլահատան էջդիւրթլէնմիշ ։

Աստուածդատեալ ։ Նել՝ ոյ ։ ոյ ՝ ովք ։ ‖ տես Աստուածակալ ։

Աստուածանախանձ ։ (ածական) ։ ուժգոյն զնախանձն այ ՝ վրէժխնդիր փառացն այ ՝ որպէս ասի՝ Աստուածանախանձ ջան ՝ փոյթ ՝ և այլն ։ գոհ՝ , ալլահըն սալթանաթընա ինթըգամը օլան ։

Աստուածանալ ՝ կամ Աստուածանալ ։ (ածական) ։ նայելոյ յայծն մարդացեալ ։ աստուածս ։ գոհ՝ , ալլահա պագան ։

Աստուածարդ ։ (ածական) ։ անարգօղ այ ։ հայհոյիչ ։ գոհ՝ , ալլահա իհսանլէթ էօէն ։

Աստուածանարգութիւն ։ Թե ։ (գոյ) ։ անգիտութիւն այ ՝ կամ գոյ ։ գոհ՝ , ալլահը Թանըրմամը ։

Աստուածանող ։ (ածական) ։ նեղնգօղ առ աստուածոյ ։ գոհ՝ , ալլահա հիւրէ էօէն ։

Աստուածանանալ ։ (ածական) ։ նմանօղ լինելոյ այ ։ գոհ՝ , ալլահա պէնզէյէրէք ։

Աստուածանութիւն ՝ և Աստուածանակերպութիւն ։ (գոյ) ։ նմանութիւն աստուածոյ ։ գոհ՝ , ալլահա պէնզէրլիք ։

Աճանչանութիւն. թե. ի (գոյ) : Ճանչալն Աստուած :

Աճանչանք. նաց, ից. ի շանք : տե՛ս ճանչանք, պատճառել կամ յայտարար անուանն այլ, և ստորոգելեաց նորա, որպէս ասի՝ Աստուածանուանական գիտութիւն, և այլն :

Աճանուանութիւն. թե. (գոյ) : Ճանչալն անուան. անուանք կամ կոչմունք այլ, և ստորոգելիք. տե՛ս, ալլահ իմն :

Աճապարժ. ի, իւ. ից, իւք. (ած) : շարժեալ, ազդեալ յայլ, որպ ասի՝ Աճապարժ լեզու, օրհնաբանութիւն, և այլն. տե՛ս, ալլահաման թէ փրէնիմիշ, խապէր վէրիլմիշ :

Աճապուք. ‖ տես Աստուածապատիւ :

Աճապշապ. (ած) : շօշափող զճած ի մարմնի, որպէս ձեռք սրբոյ կուսին. տե՛ս, ալլահը էօգլայան :

Աճապպածառ. (ած) : աստուծով պայծառացեալ կամ ճոգեալ յայլ, որպէս ասի՝ Աստուածապպածառ պատգամ, լոյս, և այլն. տե՛ս, ալլահ իլէ բիւշանլանմիշը :

Աճապաշութիւն. ‖ տես Աստուածպաշտութիւն :

Աճապատիժ. (ած) : պին որ առաքեալ է յայլ ի պատիժ. տե՛ս, ալլահտան էճզա սէվլի կէօնտէրիլմիշը :

Աճապատութիւն. ‖ տես Աստուածանմանութիւն :

Աճապատուէր. ‖ տես Աստուածհրամանութիւն :

Աճապարարկ. ի, աւ. ից, աք. (ած) կամ (գոյ) : պարարկու առաջի այլ. և ըստ հեթանոսաց՝ պարարտաքեզ դիտիւսեաց չպին արբեցութեանց :

Աճապարգևակ. ի, աւ. ից, աք. ‖ տես Աստուածապարգև :

Աճապէտական. ‖ տես Աստուածպետական :

Աճապէս. ‖ տես Աստուածաբար :

Աճասաց. ի, իւ. ից, իւք. (ած) : ասացեալ յայլ. տե՛ս, ալլահտան սէօյլէնմիշը :

Աճասիրակ. ի. ‖ տես Աստուածասէր :

Աճասպանութիւն. թե. (գոյ) : սպանանելն զքո՛ւ ած. տե՛ս, ալլահը էօլտիւրմէ :

Աճաստեղծեմ. եցի. եա. եալ. (Հերոդոթ) : աստեղծանել զանի կամ զինի իբր ած. ընդ ածս կարգել. ած ձեւացուցանել. տե՛ս, ալլահ սրբասքնա գօմագ :

Աճաստեղծութիւն. թե. (գոյ) : մարդեղութիւն բանին աստուծոյ. տե՛ս, քէլամուլլահըն Թէն ալմասը :

Աճավաճառութիւն. թե. (գոյ) : վաճառելն զած, և զածայինս, որ և Սիմոնականութիւն

ասի. տե՛ս, ալլահը սաթմա :

Աճավախել. ի, իւ. ից, իւք. ‖ տես Աստուածավախելութիւն :

Աճավայելչաբար, և Աճավայելչացաւ. (ւմէքս որոխուն) : ածավայելչել կերպիւ. որպ այվալէ է. տե՛ս, ալլահա եագըշըգլը կիպի :

Աճավայելչական. ի, աւ. ից, աք. ‖ տես Աստուածավայելչութիւն :

Աճավայելչութիւն. թե. (գոյ) : ածավայելուչ գոլն. տե՛ս, ալլահա եարաշըգլըգ :

Աճավառ. (ած) : վառեալ յայլ, որպ ասի՝ Աստուածավառ լոյս, և այլն. տե՛ս, ալլահտան եանմըշ :

Աճավար. ի, աւ. ից, աք. (ած) : վարեալ, ուղղեալ յայլ, որպ ասի՝ Աճավար ղեկ, և այլն. տե՛ս, ալլահտան տօղրուլմուշ :

Աճավեժ. (ած) կամ (գոյ) : ածապատիժ. վեժ ածային. տե՛ս, ալլահ դաղէալի, էօձիւս :

Աճառելի. լ-ոյ, եաւ. եաց, եաք. (ած) : այն՝ որ առելի է աստուծոյ. տե՛ս, ալլահա մագպուլ օլմայան :

Աճառեսակաբար. (ւմէքս որոխուն) : իբրև ածառեսակ. որպ աստուածանման. տե՛ս, ալլահ շէքլինէ կիպի :

Աճառեսակագոյն. գունի, իւ. ից, իւք. (ած) : կարի ածառեսակ. առաւել ածանման. տե՛ս, փէք զէյտոե ալլահ շէքլինէ օլան :

Աճառեսական. ի, աւ. ից, աք. (ած) : սեպհական ածառեսութիւն և աստուածառեսաց. տե՛ս, ալլահը կէօրմէյէ, կէօրմէնէ միւթէալիք :

Աճառեսակութիւն. թե. (գոյ) : ածառեսակ գոլն. ածանմանութիւն. տե՛ս, ալլահ շէքլինէ օլմա :

Աճառեսակ. տալի, ‖ տես Աստուածառեսակ :

Աճառպութիւն. թե. (գոյ) : ասպատրուճանի կամ ձեւացուցին այ ընդ զգալի նմանութեաբ :

Աճարարութիւն. թե. (գոյ) : հոգևորապէս և շնորհօք ած առնելն ի մկրտութեան, և այլն : Եւս, ըստ հեթանոսաց՝ ածաղացս Նեղն զքո ըստ կամի. դասելն ընդ չածս :

Աճարելաբար. (ւմէքս որոխուն) : ածացուցանելով իբր ած համարելով :

Աճարեմ. եցի. եա. եալ. ‖ տես Աստուածացուցանեմ :

Աճարժան. ի, իւ. ից, իւք. ‖ տես Աստուածավախելութիւն :

Աճարկու. ի, աւ. ից, աք. (ած) : վերարկեալ աստուծով. ածաղարդ, որպէս ասի՝

Աստուածարկու հարք ։ փառք ։ և այլն ։

Աջարութիւն · թե · (գոյ) ։ ամաբիլն · յափշտակումն · մարգարէութիւն , և մեղութիւն · արբեցութիւն հոգւոյ ։

Աջացաս · (ած) ։ ցասուցիչ այլ · բարկացուցանող զամ · գամ , ալլահը էօրքելէնէն ։

Աջաւանդ ապէս · (ներգոյ որոյհոն) ։ ըստ ամենայնի աւանդութեամբ · գամ , ալլահ էմանէթի կիպի ։

Աջափայփայող · ի , աւ · աց , ագ · (ած) ։ փայփայելով պահօղ զմանկացեալն ամ ըզ յա , որպէս ասի՝ Աստուածափայփայող սեռք մանկանց՝ որ ի բեթղէհէմ ։

Աջաքաղաք · (գոյ) ։ ամայնի , կամ ամատաղ և սրբազան քաղաք ։

Աջաքանակ · ‖ տես Աստուածադրոշմ ։

Աջաքարող · (ած) ։ քարոզող զամ և զամայ լինս · գամ , ալլահը վազ էհէն ։

Աջաքնար · (գոյ) ։ իբր քնար այլ · քարոզ բանին չշմարտութեան ։

Աջեղբայր · ‖ տես Տեառնեղբայր ։

Աջերկութիւն · ‖ տես Աստուածայայտնութիւն ։

Աջերկիւղ · ‖ տես Աստուածավախ ։

Աջըմպելի · լ-յ , եաւ · եաց , եաք · (ած) ։ ամամպելով ըմպելի · ալհիս գինի՝ արժանի դիւցազանց , կամ դից և ուրուականաց մեռելոց ։

Աջխնամութիւն · թե · (գոյ) ։ ամեղբէն խնամութիւն · կամ խելամութիւն ամայնի խնամութիւն · գամ , ալլահանի իլմ վաւգուֆլուգ ։

Աջյայտնութիւն · ‖ տես Աստուածայայտնութիւն ։

Աջպատուութիւն · թե · (գոյ) ։ պատուելն զամ · պատիւ ընծայեալ աստուծոյ · գամ , ալլահը իզզէլթլէմ ։

Աջպետականապէս · (ներգոյ որոյհոն) ։ տիրապէս · ամամբար · գամ , տահիմ ալլահ ամ ։

Աջպետականութիւն · ‖ տես Աջպետութիւն ։

Աջսիրաբար , և Աջսիրապէս · (ներգոյ որոյհոն) ։ ամամբ զոլով · ամամբութիւն · գամ , ալլահը սէվդիքէ ։

Աջսիրական · ի , աւ · աց , ագ · (ած) ։ սեպհական ամամբութեան , որպ ասի՝ Աստուածասիրական պատուիրան , և այլն ։

Աջօրհնութիւն · թե · (գոյ) ։ օրհնութիւն և փառաբանութիւն աստուծոյ ։

Աստուղաբան · (գոյ) ։ բառ յունական , որ նշանակէ գործի զինչ գիտելոյ զընթացս աստեղից · գամ , ուսմունքասէր ։

Աստուխիմ · (գոյ) ։ գործի կամ տախտակ աստեղաբաշխութեան՝ պէսպէս գծագրութեամբք և աղիւսակօք ։

Աստր · ‖ տես Աչեր և Աչք և Աստ ։

Աստաբերութիւն · թե · (գոյ) ։ բերելն չկամաց զաստ · գամ , ելիւն վերմէ ։

Աստագործեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) ։ գործել զաստ · նիւթել ինչ չաստեղ · գամ , եափագ իշլէմէք ։

Աստագործութիւն · թե · (գոյ) ։ արհեստ գործելոյ զաստ · գամ , եափագ իշլէմէ ։

Աստակերպ , կամ Աստակերտ · ի , իւ · իկ , իւք · ‖ տես Աստաքատակ ։

Աստաքատակ · ի , աւ · ից , աք · (ած) ։ վաճառօղ զաստ , կամ զաստուխս · գամ , եափաղը , եափաղըտան եափըմըշ չէչ սաթան ։

Աստառեակ · ի , աւ · ից , աք · ‖ տես Աստաքատակ ։

Աստափայլ · } (ած) ։ փայլուն իբրև զաստ

Աստափառ · } սպիտակ · գամ , եափաղի կիպի փայլագ պէչաղ ։

Աստեղէն · ղենի , աւ · ից , աք · ‖ տես Աստեայ ։

Աստամհան · ի , աւ · ից , աք · (գոյ) ։ գործի հանելոյ զաստամունս , որպէս աքցան , և այլն · գամ , տիշ չըգարտմագ էլմէթ ։

Աստամայեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) ։ աստամայի խածանել · աստամմբք ծակոտել · գամ , տիշ իլէ ըսըրմագ ։

Աստամայի , և Աստամայեաց · (ներգոյ որոյհոն) ։ աստամմբք · գամ , տիշլէբ իլէ ։

Աստամնախիլ առնել · ‖ խրել զաստամունս · գամ , տիշլէրի չըգարմագ ։

Աստամնակարկաչ , կամ Աստամնակարկաճ · (ած) կամ (ներգոյ) ։ կարկաչօղ աստամանց · կըճաթելով զաստամունս · գամ , տիշլէրի գըճըրտտան գըճըրտայարագ ։

Աստամնատակ · կաց , աք · (գոյ) ։ ներքոյք աստամանց · ընդ ելք · գամ , տիշ էլէլէրի ։

Աստամնաւոր · ի , աւ · ից , աք · (ած) ։ ունօղ աստամանց · որոյ բաւսեալ են աստամունքն · գամ , տիշլի ։

Աստղարար · (ներգոյ որոյհոն) ։ աստեղուքեամբ · աս թշնամութեան · գամ , ըչտա էտէրէք · տիւշմանլըգ իլէ ։

Աստղական · ի , աւ · ից , աք · (ած) ։ յաստեղութենէ յառաջ եկեալ , որպէս ասի՝ Աստղական կոխ , և այլն ։

Աստղաբար · (ներգոյ որոյհոն) ։ հրապարակաւ · հանդիսիւ · ընդ բազմութեան · գամ , տիւնի , մէչիւս իլէ ։

Աստղագրութիւն · թե · (գոյ) ։ գրութիւն աստեղական բանից · արձանագրութիւն · գամ , տիւ-

վանա միւթեֆալիք օլան չէյլէրլե եաղմա։
Աուենախօս լինել • ‖ տես Աուենաբանեմ։
Աուենախօսութի՛ւն • ‖ տես Աուենաբանութի՛ւն։
Աուենակից • կցի՛ • աւ • ացի • օք։ (ած) կամ (գոյ)։ օգնական յաւենի՛ր • պաշտպան • պահ՛ • տիւանտա եաթարմ՛ՏԸ, գօրուՏՏԸ։
Աուենահաւա • (ած)։ օգնական յաւեան դաւաստանի՛, կամ՝ ի դէպ ժամա՛ • պահ՛, տիւանտա, վագիըլնտա եաթարմա եէ֊թիշէն։
Աուենահրաշ • (ած)։ այն՝ յարմա՛ր աուեան մեծ և հրաշալի՛, որո՛ւ ասի՛՝ Աուենահրաշ պաուէյատ՛, և այլն։
Աուենաուեղի՛ • ղ՛ՏՏ, եաւ • եաց • եօք • } Աուենաուուն • տան • տա՛ր • անց • տո՛ւք • } (գոյ)։ տեղի՛ և տուն աուենի՛ր • դիւան • պալատ՛ւք դաուաւորի՛ • պահ՛, մէհքեմէ։
Աուենաքարշ լինել • ‖ քարշել, ձգիլ յաւեան դաւաստանի՛ • պահ՛, տիւանտա չէ֊քիլմէք։
Աուեցուն • ցո՛ւն, տո՛ւր • անց • տո՛ւք • ‖ տես Աուելութիւն։
Աուիտակ • ‖ տես Պատիճաղ։
Աուղոցեմ՛ • ‖ տես Աքսորեմ՛։
Աուգաչեան • (ած)։ այն՝ որոյ հասքն են աուտք և պարարտ • պահ՛, տօղշուն թանէլի։
Աուգաչեմ՛ (հոԳ֊ովի՛) • ‖ տես Աուգ։
Աուտիկեասան • ի՛ • աւ • (գոյ)։ աստիկէ ծովեղերեայ գաւառ յունաց յԵլլադա • պահ՛, աթինա։
Աուրորակ • } ի՛ • աւ • ացի • օք • ‖ տես Աուրորական • } Աուրագին։ Նա, բառս Աուրորական՝ երբեմն նշանակէ հրացուցիչ • ջեռուցիչ՝ որ՝ ասի՛՝ Աուրորական ախտ, ևԸ։
Աւրաբական • ի՛ • աւ • ացի • օք • (ած)։ սեպհական արաբացւոց • պահ՛, արեկի՛։
Աւրագնացութի՛ն • թե՛ • (գոյ)։ արագութի՛ն ի գնացս • պահ՛, չափըգ եվրուպէյէ֊նէ։
Աւրագողեցի՛ լինել • ‖ արագ զգեցանիլ • պահ՛, չափըգ գուբեթալմագ։
Աւրագաճառնութի՛ւն • թե՛ • (գոյ)։ արագաթռիչ գոլն • պահ՛, չափըգ, քէօքլին ուչմա։
Աւրագալյայ • (ած)։ արագ լուծանօղ • դիւբեղդական • պահ՛, չափըգ սէօքիւլէն։
Աւրագախաբիկ • բկի՛ • աւ • ացի • օք • ‖ տես Դիւբախաբ։
Աւրագահաշտ • (ած)։ այն՝ որ արագ հաշտի՛, կամ զիՋանի՛ • պահ՛, չափըգ պարըշան։
Աւրագահասութի՛ն • թե՛ • (գոյ)։ արագ ի՛ վերայ հասանելն, կամ հասուհանալն • պահ՛, իւզերինէ չէվիք եէթիշմէսի • վէ՛ մէվկինին չափըգ օլմասը։

Աւրագաճեպ • (ած)։ այն՝ ամ՛՝ որ լինի արագ և ձեպով • պահ՛, չափըգ, աճէլէ իլէ օլան։
Աւրագամետ • (ած)։ այն՝ որ արագ միտք • դիւբաշլաթ • պահ՛, չափըգ մէյիլլէնէն։
Աւրագոյաղի՛ • (ած)։ այն՝ որ արագ և դիւբաւ յաղթէ • պահ՛, չափըգ եէնէն։
Աւրագանամ՛ • ացայ • ցէր • ալ՛ • ‖ տես Աւրագեմ՛։
Աւրագաշարժութի՛ւն, և Աւրագախաղացութի՛ւն • թե՛ • (գոյ)։ արագաշարժ գոլն • արագուն՝ ի շարժման • պահ՛, չափըգլըգ • չէվիքլիք։
Աւրագապէս • ‖ տես Աւրագ արագ։ Նա, դեռ նորագ • ահա զարդիս • պահ՛, աղ վագըթման պէրի։
Աւրագասխալ • (ած)։ այն՝ որ արագ արագ սխալէ • դիւբասխալ՛՝ պահ՛, չափըգ եաղըլան։
Աւրագատես • ‖ տես Պրատես։
Աւրագատեսագոյն • գունի՛, իւ • իյ, իւք • (ած)։ կարի և առաւել սրատես • պահ՛, փէք քէսքին կէօրէն։
Աւրագատեսիլ • (հոԳ֊ովի՛) • ‖ տես Պրատես։
Աւրագատեսութի՛ւն • թե՛ • (գոյ)։ սրութի՛ւն աչաց, կամ մտաց • պահ՛, քէսքին կէօրմէ։
Աւրագացասուն • (ած)։ այն՝ որ արագ, կամ դիւբաւ շարժի՛ ի կացսուն • պահ՛, չափըգ գաղէպէ կէլէն, էօրքէլէնէն։
Աւրագափոխ • ‖ տես Աւրագափոխ։
Աւրագեղ • ի՛ • աւ • ացի • օք • ‖ տես Աւրագագին։
Աւրագտնութի՛ւն • թե՛ • (գոյ)։ արագութիւն ոտից • արագընթացութիւն • պահ՛, չափըգ այագլըլըգ։
Աւրագութի՛ւն • թե՛ • (գոյ)։ երագութի՛ւն • կատրղութիւն արագ շարժելոյ • պահ՛, չափըգլըգ • թէզլիք։
Աւրագուն • գո՛ւն, տո՛ւր • անց, տո՛ւք • (գոյ)։ արագելն • փութացուն • վաղվղուն • պահ՛, աճէլէ եմէսի։
Աւրագուսուն • (հոԳ֊ովի՛) • ‖ տես Աւրագատես։
Աւրածանեմ՛ • ծի՛ • արած • եալ • ‖ տես Աւրեմ՛։
Աւրական • ի՛ • աւ • ացի • օք • (գոյ)։ գրի և իրական՝ որ է անուն սխոի իրիք • դաւլուկն • պահ՛, սարըլըգ։
Աւրանամ՛ • ‖ տես Աւրինամ։
Աւրանք • ‖ տես Երանք։
Աւրատակալ • ի՛ • աւ • ացի • օք • (ած)։ այն՝ որ միշտ հետամուտ է գտանել զարատ ինչ՝ ի գործս կամ՝ ի բանս ասրոգք • բծախն֊

դիր • գոշ , լեզուի , եզրակի թաւմաւած ։
Աբաժանական • ի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ եղանակ • առեղծեալ • գոշ , եաթաղբերչ ։
Աբարակ • } ի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ այն՝
Աբարող • } որ առնէ զինի • գործող • կատարիչ • գոշ , էակէն ։ ‖ եւս տես Աբարիչ ։
Աբարողական • ի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ սեպհական արարողի • գործողական • պատշաճ առողական • գոշ , էակէնէ միւթէավիք ։
Աբարողականութիւն • թե • (գոյ) ։ կարողութիւն առնելոյ • ներգործականութիւն • գոշ , էակէնք գտանելի ։
Աբարութիւն • • • • • • • • • } Աբարումն • բման , ամբ • անց , ամբք • } ‖ տես Աբարչութիւն ։
Աբարչաբար , և Աբարչագործապէս , և Աբար չապէս • (ձեւիւ որպիսոյ) • իբրև արարիչ • ձեռաբար • գոշ , եաթաղբեր կիպի ։
Աբարչագործական • ի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ սեպհական արարչագործի , կամ արարչագործութեան • գոշ , եաթաղբերչ յա , եաթաղմագլուխ միւթէավիք ։
Աբարչագործակից • ‖ տես Աբարչակից ։
Աբարչանդիր • դրի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ այն՝ որ ի ինդիր ելանէ արարչին • գոշ , եաթաղբերչ յիր արարան ։
Աբարչականութիւն • թե • (գոյ) ։ արարչական զօրութիւն • կարողութիւն առեղծանելոյ • գոշ , եաթաղբերչութ գտվվէթի ։
Աբարչակերտագործութիւն • ‖ տես Աբարչագործութիւն ։
Աբարչակցութիւն • թե • (գոյ) ։ արարչակից գոլն էապէս • և լոյնաբար առեալ՝ գործակցութիւն ծնողաց ընդ աստուծոյ ի սերունդ զաւակից ։
Աբարչապաշտ • ‖ տես Աստուածապաշտ ։
Աբարչապաշտութիւն • (–ած) ։ պաշտօղ զարարչէն , կամ զարարչութիւն , որպ՝ ասի՝ Աբարչապաշտութիւն մոլորեալ ։
Աբաքաջանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չեշտ) ։ արի և քաջ լինել • արիանալ • զօրանալ • գոշ , եկյիթլէնիմք • գտվվէթլէնիմք ։
Աբբ • (նախդիր • հոլովի) • ‖ տես Աբբումն ։
Աբբանեկական • ի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ սեպհական արբանեկի • սպասաւորական • գոշ , խրզմէթքեաբա միւթէավիք ։
Աբբանեկեցեալ • ցեալի • ցի • էլ • (անցոյ) ։ տալ արբանեկել • ծառայեցեալ • գոշ , խրզմէթ էթթիրմիք ։
Աբբեցումն • ցման , ‖ տես Աբբեումն ։

Աբբիմ • ‖ տես Աբբենամ ։
Աբբուն • (–ած) ։ այն՝ որ յարմար է յարբունի • ըմպելի • գոշ , իչիլէնէք ։
Աբբուցիչ • ցչի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ այն՝ որ արբուցանէ • արբուցանօղ • գոշ , իչիրէն ։
Աբբուցումն • ցման , ‖ տես Աբբումն ։
Աբգադիր նաւէր • ‖ նաւէր յարգի եգեալ ի տաճարս • յիշատակ • գոշ , գըյմէթլի փէշքէշ • խաթըր նիշան ։
Աբգաժողով • (–ած) ։ այն՝ յորում լինի ժողովել զարգի կամ զլաւ մասունս իրաց ։
Աբգասաւորական • ‖ տես Աբգասաւոր ։
Աբգաս • ի , իս • ից , իւք • (գոյ) ։ հասեալ աւտ որթոյ • գոշ , քէսիլմիշ սամա տալը ։
Աբգասանդամիա • ‖ տես Աստասամիա ։
Աբգասոր • ի , աւ • աց , աք • ‖ տես Աբգոյ ։
Աբգելագործութիւն • թե • (գոյ) ։ արգել աւտնելն • խափանումն • գոշ , մէն էթմէ • մանի օլմա ։
Աբգելականութիւն • թե • (գոյ) ։ արգելական գոլն • միայնութիւն ի սենեկի • գոշ , հասա օլմա • եալընըզլըգ ։
Աբգելանաւոր • ‖ տես Աբգելական ։
Աբգելաշունչ • (–ած) ։ շնչարգել • որոյ շունչն արգելեալ է • գոշ , թըզնէֆէս ։
Աբգելափարութիւն • թե • (գոյ) ։ արգելական վարք ժուժկալութեան ։
Աբգելաւոր • ‖ տես Աբգելական ։
Աբգելաւորութիւն • թե • (գոյ) ։ արգելական գոլն կամաւ • միայնակեացութիւն • կրօնաւորութիւն • գոշ , քէնտի իչլի իլէ գափանմըշ գալմասը • եալընըզլըգ • կա • ժուժկալութիւն՝ հակառակ անարգել ցանկութեան • գոշ , քէնտի քէնտինի զապթ էթմէ ։
Աբգելիչ • լի , աւ • աց , աք • (–ած) ։ որ ոք , կամ որ ինչ արգելու • խափանիչ • գոշ , մէն էտէն • մանի օլան ։
Աբգելի • լոյ , եաւ • եաց , եաք • (–ած) ։ արժանի արգելոյ • հրաժարելի • գոշ , մանի օլմաղա , կէրի տուրմաղա լայըգլը ։
Աբգիտէս • (գոյ) ։ բառ յաւնական , որ նշանակէ փայլուն հրոյ յօդս՝ որ երագ անցանէ
Աբգիտն • (–ած) ։ իբր բառ յաւնական , որ նշանակէ սպիտակ • գոշ , պէյազ ։
Աբգիւրան • (գոյ) ։ բառ յաւնական , որ նշանակէ արծաթ , կամ արծաթի գահեկան ։
Աբգածին • ծնի , իս • աց , աք • (–ած) ։ արդ ևս ծնեալ • նորածին • գոշ , եէնի մօդան ։
Աբդակագոյն • գունի , իս • ից , իւք • (–ած) ։ արդակ յոյժ • առաւել յարդարան ։

գած , փէք տիւզկիւն , զոյնի հազըր ։
Արդակեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործ) ։ արդակ առնել · յարդարել · ուղղել · գած , տիւզելմէք · հազըր ընել ։
Արդակատու · (գոյ) ։ է անուն աստեղատան ։
Արդային · պնոց , ոլ · ոց · ովք · ‖ տես Արդեան ։
Արդատունկ · (ածական) ։ նորատունկ · մատաղատունկ · գած , թազէ տիւքիւմիւչ ։
Արդարաբանութիւն · թեան · (գոյ) ։ ճշմարտախօսութիւն · և բան արդարացուցիչ անձին · ազնիս ասպաբանութիւն · գած , սաստըգ քէլամ ։
Արդարաբաշխ · (ածական) ։ արդարադատ բաշխօղ · հաւասարաբաշխ · գած , տուիլանէ պատշաճչոյան · պէրապէր պէօլէն ։
Արդարաբար · ‖ տես Արդարապէս ։
Արդարագին · գունի , իւ · ից , իւք · (ածական) ։ կարի արդար · անաչառ կոյժ · գած , փէք սաիւ , լէքէսիզ ։
Արդարադատապէս · (ածական) ։ արդարադատ գոլով · արդար դատաստանաւ · գած , հագդ չէրսաիթ իլէ ։
Արդարադատարարութիւն · թեան · (գոյ) ։ արդարադատողութիւն · արդարադատութիւն · արդարութեամբ և իրաւամբք դատելն · արդար դատաստան տալ · և անաչառ դատաստան · գած , տուիլանէ չէրսաիթ քէսմէ · հագդ չէրսաիթ ։
Արդարախնդիր · դրի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ խնդրօղ արդարութեան և իրաւանց · գած , տուիլիք , հագդ արսյան ։
Արդարախոհ · ‖ տես Արդարախորհ ։
Արդարախոհութիւն · թեան · (գոյ) ։ խորհելն զարդարութիւն · սէր և փոյթ իրաւանց և արդարութեան · գած , տուիլիք , հագդ տիւշիւնմէ ։
Արդարախօսող · ի , աւ · ից , օք · ‖ տես Արդարախօս ։
Արդարածէր · (ածական) ։ արդար և սուրբ ծէր · գած , ազնիւ իհթիյար ։
Արդարական · ի , աւ · ից , օք · ‖ տես Արդար · և Արդարային ։
Արդարակշռութիւն · թեան · (գոյ) ։ արդարակշիռք · արդար կշռութիւն · զուգակշռութիւն · գած , մատտիւլիք ։
Արդարահայեաց · եցի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ արդար և ուղիղ հայեցօղ աչօք կամ միօք · ճշմարտատես · գած , տօղրու պագան ։
Արդարահոյս · (ածական) ։ այն՝ որ հոյսն զարդարն և գիրաւացին · գած , հագդը չէյ սիւքէյէն
Արդարահրահանգ · (ածական) ։ արդարութեամբ

հրահանգեալ · կրթեալ յուղիղ անդր · գած , տօղրու թէրպիյէ օլմուշ ։
Արդարատեսութիւն · թեան · (գոյ) ։ արդար ձեւանալն · կեղծաւորութիւն · գած , ազնիւ կէօրիւնմէ · միւրայիլըգ ։
Արդարարար · (ածական) ։ այն՝ որոյ միտն է արդար և ուղիղ , որպէս ասի՝ Արդարարար կրնտ , և այլն · գած , տօղրու թաւթըլը ։
Արդարամտութիւն , կամ Արդարամտութիւն · թեան · (գոյ) ։ արդարամիտ գոլն · ազնիւթիւն · անկեղծ հաւատարմութիւն · գած , սաստըգ ֆիքիրլիլիք ։
Արդարանման · (ածական) ։ այն՝ որ հանգէտ է և նման արդարութեան · իրաւացի · որպէս ասի՝ Արդարանման ձև , և այլն · գած , կերչէք · տօղրու ։
Արդարապատում · ոմի , աւ · ից , օք · ‖ տես Արդարախօս ։
Արդարապահպանում · (ածական) ։ վայելուչ արդարութեան · գած , տուիլիղի եագըշըգլը · հագը ։
Արդարաքարոզ · (ածական) ։ քարոզող արդարութեան · գած , տուիլիք վազ էօկի ։
Արդարաքննին , կամ Արդարաքննին · (ածական) ։ արդարութեամբ քննօղ , և քննեալ · գած , տուիլիք , հագդ իւրդիւ թէֆթիշ էօկին , թէֆթիշ օլմուշ ։
Արդարբնակ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) ։ ընդունակ արդարութեան , կամ ընդունելի արդարութեան · բարեսէր · ճշմարտասէր · որպէս ասի՝ Արդարբնակ կամք , և այլն · գած , հագդ գալուր էօկին ։
Արդարութիւնաբեր · (ածական) ։ բերօղ արդարութեան և բարի գործոց · գած , տուիլիք , փաղիլէթ կէթիրէն ։
Արդարուհի · հւոյ , հաւ · հաց , հօք , (ածական կամ գոյ) ։ կին արդար · գած , ազնիւ գարըն ։
Արդարուսոյց · (ածական) ։ ուսուցիչ արդարութեան · գած , ազնիւլիք , տուիլիք էօյրէտէն ։
Արդեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործ) ։ հարթել · յարդարել · զարդարել , գած , տիւզէլմէք · տօնանմագ ։
Արդէն իսկ · ‖ տես Արդէն ։
Արդի՞ եւս · ‖ տես Արդի ։
Արդիւնագործեմ · եցի · եմ · ել · ‖ տես Արդիւնացուցանեմ ։
Արդիւնագրեմ · եցի · եմ · ել · (ներգործ) ։ արդեամբք , կամ իսկապէս գրել · ճշդրտել զդրեալն · գած , սահիհ եազմագ ։
Արդիւնաժողով · (ածական) ։ ժողովող արդեանց կամ պտղոց ըստ վաստակոյ · գած ,

հաբելեմ Թօփլեան։

Արդիւնականաւոր • || տես Արդիւնական։

Արդիւնականաւորել, կամ Արդիւնաւորական-նաւել • Թե • (գոյ)։ արդիւնական գոլն • վաստակ • աշխատասիրել • և օգտակարութիւն • գոհ, զայրեցի • չսղջամ։

Արդիւնակատարութիւն • Թե • (գոյ)։ արդեամբ կատարելն • նեղգործութիւն • յաջողութիւն • գոհ, զայրեցի էմէ • ամէ • Թէէսիր։

Արդիւնապէս • (ածական ոչ-ոչ)։ լիութեամբ արդեանց, բազում արդեամբք կամ բարեաց • գոհ, պերբէքեմ իւէ։

Արդիւնարկութիւն • || տես Արդիւնարարութիւն։

Արդիւնաւորիմ • եցի • եա • ել • || տես Արդիւնացուցանեմ։

Արդնաւէգ • տիգի, աւ • ացի • աք • (գոյ)։ գետզարդն • տէգ • գոհ, մըզդագ։

Արդնաւոր • ի, || տես Արդնակիր։

Արդուած • ոյ • ով • ոց • ովք • (գոյ)։ յօրինուած • ձև • գոհ, պիչիմ։

Արդվառնական, կամ Արդ վառնական • (ածական)։ փութով վառնելի, կամ պիտի վառնելու • գոհ, չափըգ Թէլէֆ օլուհան, օլմազ։

Արեամագին • (ածական) կամ (ածական)։ սաստկագին՝ ի գոյն արեան, որպէս ասի՝ Արեամագին հայեցած, և այլն • գոհ, քէսքին գան բէնկինտէ։

Արեամաղարտ • || տես Արիւնահեղ։

Արեանէրանգ • || տես Արիւնէրանգ։

Արեանհեղութիւն • || տես Արիւնհեղութիւն։

Արեացն • (ածական)։ իբր արիացի, կամ առնացի • արի • գոհ, եվկինի։

Արեգակնածագ • (ածական)։ այն՝ ըստ որ, կամ ուր արեգակն ծագէ, որպէս ասի՝ Արեգակնածագ դուռն, ևն • գոհ, կիւնէշ տօղուբան։

Արեգակնածագութիւն • Թե • (գոյ)։ ծագածութիւն, և ցոլք արեգական, կամ որպէս զարեգակն • գոհ, կիւնէշլին տօղմասը • կիւնէշ կիպի տօղմասը։

Արեգակնական • ի, աւ • ացի • աք • || տես Արեգակնային։

Արեգակնակիզութիւն • Թե • (գոյ)։ կիզումն որպէս զարեգակն • գոհ, կիւնէշ կիպի եագմա։ Եա, կիզանիլն յարեգակնէ • գոհ, կիւնէշտէն եանմա։

Արեգակնակոխ • (ածական)։ այն՝ յորում կոխէ կամ տիրէ ջերմութիւն արեգական։

Արեգակնահրաշ • || տես Արեգակնահրաշ։

Արեգակնանաւութիւն • Թե • (գոյ)։ անցանելն արեգական ընդ միջոցս ծովու իբրու նաւարկութեամբ։

Արեգակնանիւ • նոյ • եաւ • եաց • եօք • || տես Արեգակնային։

Արեգակնանման • || տես Արեգակնակերպ։

Արեգակնապաշտ • || տես Արևապաշտ։

Արեգակնապատակ • ի, աւ • ացի • աք • || տես Արեգակնաւոր։

Արեգակնասցդ • (ածական)։ սուզիչ և խաւարեցուցիչ արեգական, որպէս ասի՝ Արեգակ նասցդ գալուստս որդւոյն իւր, և այլն • գոհ, կիւնէշլի պաթըրան • գարարման։

Արեգակնասեսիլ • (ածական հոլովվի)։ || տես Արեգակնաւոր։

Արեգակնաւոր • (գոյ)։ իբր արեգակնային շրջանակ • պարունակ արևուս, որ և Եթեր վերին ասի • գոհ, կիւնէշլի տարիկ։

Արեգակնօրակ • ի, աւ • ացի • աք • || տես Արեգակնակերպ։

Արեգնապաշտ • || տես Արևապաշտ։

Արենաղանգ • || տես Արիւնաղանգ։

Արենաթաթաւ • || տես Արիւնաթաթաւ։

Արենաթաթաւութիւն • Թե • (գոյ)։ թաթաւումն, շաղախումն յարիւն • գոհ, գանա պաւլանմա։

Արենաջուր • ջրոյ, ով • ոց • ովք • (գոյ)։ շաբաթ • շաբաթալից արիւն • գոհ, իրիկլի գան։

Արենհեղութիւն • || տես Արիւնհեղութիւն։

Արեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (անցոյց)։ իբր արագ առնել, չորացուցանել • գոհ, արըգ էմէմք • գուրութմագ։

Արևադէմ • դիմի, աւ • ացի • աք • || տես Արևածաղիկ։

Արևականագին • գունի, իւ • իցի • իւք • (ածական)։ զօրագոյն քան՝ կամ իբրև զարև • պայծառագոյն • գոհ, կիւնէշտէն զիյատէ գուվվէթլի • փարլագ։

Արևակիզանիմ • զոյ • զի՛ր • իլ • (չէզոյ)։ կիզանիլ յարևէ • գոհ, կիւնէշտէն եանմագ։

Արևահաւք • բաց • աք • || տես Արևագալ։

Արևայրեաց առնել • || այրել, տօչորել արեւուս • գոհ, կիւնէշ իլէ եագմագ։

Արևացայթ, կամ Արևցայթ • || տես Արևագալ։

Արևելաբոյս • (ածական)։ յարևելս ի գրասխոն բուսեալ, որպէս ասի՝ Արևելաբոյս արմատ, և այլն։

Արևելածագ • (ածական)։ այն՝ ընդ որ ծագէ արև • արևելեան • գոհ, կիւն տօղուստունա միւեէլիք։

Արևելական • ի, աւ • ացի • աք • || տես Արևելային։

Արևելակողմն • ման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Արևելեայք՝ ըստ առաջին նշանակութեան։

Արևելեայք • լեաց, եօք • ‖ տես Արևելեայք՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Արևիշուշա • ‖ տես Ապեխոխա։

Արևմայր • կամ Արևմաքբ • ‖ տես Արևմաւք՝ ըստ առաջին նշանակութեանն։

Արևմտական • ի • աւ • աց • ք • ‖ տես Արևմտեան։

Արևշատութիւն • թեան • (գԽ) • երկարութիւն կենաց • պՀ՝ ուզուն եօթիւք։

Արևպաշտ • ‖ տես Արեւապաշտ։

Արզն • ‖ տես Պազլեզ։

Արընկնիւալ • (ածական) • իբր յարմանել հատեալ • պՀ՝ տիրասկյնուհն քեսիմիշ։

Արթնաբար • (մակբայ որոյհան) • արթուն գոլով • արթնութեամբ • պՀ՝ այանըգլըգ իլէ։

Արթնագոյն • գունի, իս • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ առաւել արթուն է ի անքուն • պՀ՝ փեք այանըգ • ալըգ։

Արթնամիտ • մտի • ‖ տես Արթնական։

Արթնաչեայ • (ածական) • այն՝ որ արթուն է աչօք • պՀ՝ այանըգ կեօզլիւ։

Արթնեայ • նէի, իս • ից • իւք • ‖ տես Արթնական։

Արթուճանգնաց • ի, իս • ից • իւք • (ածական) • այն՝ որ գնայ որպես արթուն, որպէս ասի՝ Արթուճանգնաց գետ, և այլն • պՀ՝ այանըգ կիսիչլի։

Արթր, կամ Աթր • թեր, երբ • երց, երբք • (գԽ) • յօդ, կամ մասնիկ, որպիսի են դիմորոշական տառք։

Արժանաբար • ‖ տես Արժանապէս։

Արժանագոյն • գունի, իս • ից, իւք • (ածական) • կարի արժանաւոր • պՀ՝ փեք լայըգլը։

Արժանագովելի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Արժանագով։

Արժանագործ • ի, աւ • աց, ք • (ածական) • այն՝ որ գործէ զինչ արժանաւոր իմիք • պՀ՝ պիր շէյէ լայըգլը իշ իլէյէն։

Արժանաժառանգ • (ածական) • արժանաւոր ժառանգ, ժառանգող • պՀ՝ լայըգլը միրասխօր, վարիս օլան։

Արժանախնամելի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) • արժանի խնամելոյ, խնամոց • պՀ՝ գայըրմայա լայըգլը։

Արժանական • ի, աւ • աց, ք • ‖ տես Արժանի։

Արժանակատարելի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) • արժանի կատարելոյ • պՀ՝ իմրա էթմէյէ լայըգլը։

Արժանակար • կամ Արժանակեաւ • ‖ տես Արժանաւոր։

Արժանահայեաց • (ածական) • այն ՚ամ՚ որ լինի արժանաւոր և օրինաւոր հայեցուք • որպէս ասի՝ Արժանահայեաց տեառնէդ, և այլն • պՀ՝ լայըգլը կէօրիւնիւշլիս օլան։

Արժանահաւատուհի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • ‖ տես Արժանահաւատ։

Արժանահաւատաբարոգային • գունի, իս • ից • իւք • (ածական) • առաւել և կարի արժանահաւատ • պՀ՝ փեք խնանամագ։

Արժանայաղթ • ի, իս • ից, իւք • (ածական) • արժանի յաղթութեան, կամ յաղթողաց, որպէս՝ Արժանայաղթ պատկ, և այլն • պՀ՝ պէհմաղըլըգը լայըգլը։

Արժանանախանձ • ‖ տես Բաբենախանձ։

Արժանայար • (ածական) • արժանաւոր չարեաց • պՀ՝ Ֆենալըգա լայըգլը։

Արժանապատուաբար • (մակբայ որոյհան) • ըստ արժանւոյն • պՀ՝ յայըգլը • պՀ՝ լայըգլընմամբ։

Արժանաստաս • (ածական) • արժանաւոր սաստիկ, կամ սաստիկ, որպէս ասի՝ Արժանաստաս իրաւունք, կամ բարկութիւն • պՀ՝ միւսթահաքգ իւզրէ չըգըշ էտէն։

Արժանավայելչապէս • (մակբայ որոյհան) • ըստ արժանւոյն վայելչապէս • պՀ՝ միւսթահաքգ իւզրէ եագըշըգլըմամբ։

Արժանաստանիկ • ‖ տես Արժանապատիժ։

Արժանատարփելի • լոյ, եաւ • եաց, եօք •
Արժանատնկ • ի, իս • ից, իւք •
Արժանատնկալի • լոյ, եաւ • եաց, եօք • (ածական) • այն՝ որ արժանաւոր է տարփալոյ • սիրելոյ • կարի տենչալի • պՀ՝ փեք սեվիլէճէք, արզու օլունմագ։

Արժանաւորագոյն • գունի, իս • ից, իւք • (ածական) • կարի արժանաւոր • պՀ՝ փեք լայըգլը։

Արժանաւորանամ • ացայ • ցի՛ր • ալ • ‖ տես Արժանաւորիմ։

Արժանաւորեցուցանեմ • ‖ տես Արժանացուցանեմ։

Արժանափայլ • (ածական) • արժանաւորութեամբ փայլեալ • կարի արժանաւոր, որպէս ասի՝ Արժանափայլ խնդիր, և այլն • պՀ՝ լայըգընմա փարլայան։

Արժանիել • զարժանան • ‖ կիսիել զինքն ի դրամս, և զարժողութեի նորին որոշել նովին • պՀ՝ սիքկէ պաամագ։

Արժանիացուցանեմ • ‖ տես Արժանացուցանեմ։

Արժանընդունակ • ի, աւ • աց, ք • ‖ տես Արժանընկալ։

Արժանութիւն · } || տես Արժանաւո-
Արժանք · անաց, աք · } րութիւն։

Արիաբարբ · բաց, աք · (ած) · արի բարուք · առաքինի · գործ, եկեղեցի թագաւորը։

Արիագին · գունի, իւ · իկ, իւք · (ած) · առաւել արի · կարի քաջ · գործ, փեսք եկեղեցի, եւս, յարեալ ի բազս՝ վարի իբրև մակեաց, և նշանակէ բարւոք · քաջ · գործ, հմի։

Արիապէս · || տես Արիաբար։

Արիոսաբար · (ածք) արիոսիոն) · իբրև զարիոս հերետիկոսապետ։

Արիոսական · ի, աւ · ից, աք · || տես Արիանոս։

Արիւնագին · գնոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ) · գին արեան սպանելոյ, զոր ասլ սպանանողն · գործ, տիկեի · գան պէհասը։

Արիւնագործութիւն · թեան · (գոյ) · յարիւն գործոյանելն, կամ գառնալն · գործ, գանա չէվիրմէսի, աէօնմէսի։

Արիւնազարդ · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) · արեամբ զարդարեալ · կարմրերփեան · գործ, գան իլէ տօնանմըշ։

Արիւնալի · լոյ, եաւ · եաց, եօք · } (ած) ·
Արիւնալից · լցի, իւ · իկ, իւք · } այն՝ որ լի է արեամբ · գործ, գան իլէ տօլու։

Արիւնածուծ · (ած) · ծծօղ զարիւն բերանով կամ գործեաւ իւիք · գործ, գան էմճն։

Արիւնական · ի, աւ · ից, աք · || տես Արիւնազանգ։

Արիւնակեր · ի, աւ · ից, աք · (ած) · այն՝ որոյ կերակուրն և ըմպելին է արիւն · արխնաբերաւ · գործ, գան եէյիճի։

Արիւնակերպ, կամ Արիւնանման · ի, իւ · իկ, իւք · (ած) · նման արեան · ունօղ զկերպ արեան · գործ, գանա պէնդէր։

Արիւնակերպիմ · եցայ · եայց · իլ · (չէշտ) · արիւնակերպ լինել յարիւն փոխիլ · գործ, գան միտալի օլմագ։

Արիւնակից · կցի, || տես Արեանաառու։

Արիւնահոսութիւն · թեան · (գոյ) · հոսումն արեան, որպէս ի տեառատես և յախտացեալս Թանչիւ կամ ախտիս որովայնի · գործ, գան ագմա։

Արիւնաշաւ · (ած) · այն՝ որոյ արիւնն է շահ՝ յառողջ հասակի · գործ, չօգ գանըլը։

Արիւնաստակաւ · (ած) · որոյ արիւնն է սակաւ, կամ նուազեալ · ոչ արիւնաշաւ · գործ, ազ գանը օլան։

Արիւնասէր · սիրի, աւ · ից, աք · (ած) · սիրօղ արեան, այսինքն արիւնհեղու-

թեան · գործ, գան տէօքմէյիճիլի սեվէն · գանլը զալիմ։

Արիւնախրութիւն · թեան · (գոյ) · սէր արիւնհեղութեան · գործ, գանլըլըգ · զալիմլիք։

Արիւնաւէտ · վիժի, աւ · ից, աք · || տես Տեառատես։

Արիւնաւետակ · ի, աւ · ից, աք · } (ած) ·
Արիւնաւետիլ · (նախդրիւ հոլովի) · } արիւնագործ · գործ, գան միտալի։

Արիւնաւրբութիւն · թեան · (գոյ) · սիրելն ըմպել զարիւն · արիւնասիրութիւն · գործ, գանլըլըգ · զալիմլիք։

Արիւնաջրեայ · } || տես Արիւնաղանգ։
Արիւնաջրեայս · }

Արիւնաջրեացանեմ · ցուցի · ցո՛ · եալ · (անդուղ) · տալ արիւնանալ · յարիւն փոխարկել · գործ, գան քէօնթիրմէք։

Արիւնաքամ լինել · || քամիլ, հոսիլ արեան · նուազիլ յարենէ · գործ, գանը սիւզիւլմէք, ազմագ։

Արիւնեռանդն · (ած) կամ (նախդրոյ) · այն՝ որոյ արիւնն եռայ · կամ եռացմամբ արեան · գործ, գանը գայնայան, գայնայարագ։

Արիւնըզտութիւն · թեան · (գոյ) · արիւնըզտուլ գոլն · շահագործութիւն ի գոյն արեան · գործ, գըզըլլըգ · գան բէնկիլիլիք։

Արիւնուռայլն · այնոյ, ովք · ոց, ովք · || տես Արիւնուռա։

Արծաթագործական · ի, աւ · ից, աք · (ած) · սեպհական արծաթագործի և արծաթագործութեան · գործ, կիւմիւշ իշլէյինէ, իշլէմէղէ միւթէալիք։

Արծաթագործութիւն · թեան · (գոյ) · արուեստ հանելոյ և գործելոյ զարծաթ · գործ, կիւմիւշչիլիք · գուշամ՝ձուլըգ։

Արծաթագուշեան · (նախդրիւ հոլովի) · || տես Արծաթագործ։

Արծաթածեփ · ի, իւ · իկ, իւք · || տես Արծաթազօծ։

Արծաթակուռ · (ած) · կռեալ և հօծեալ արծաթի գործածով · գործ, կիւմիւշ իլէ իշլէնմիշ։

Արծաթամաճանչ · || տես Արծաթափայլ։

Արծաթանման · || տես Արծաթահանգէս։

Արծաթասանձ · (ած) · ունօղ զարծաթի սանձ · գործ, կիւմիւշ կէմլի։

Արծաթասեսկի · || տես Արծաթասեսկակ։

Արծաթաւժարժուութիւն · թեան · (գոյ) · արժարժուեթիւն արծաթոյ որոշեալ ի տեսութիւն կամ ի սոլորութիւն · գործ, կիւմիւշ պէհասը։

Արծաթափոխատու • ի, աւ • աց, օք • (ած) • տուօղ զդրամ՝ ի փոխ տոկոսեօք • գած, մասնիլ իւիք ազէ էօսխունէ վէրէն։

Արծաթեմ • էցի • էմ • էք • էր • (էրէգործ) • արծաթով պատել, օծանել • գած, կիսմիսը իւիք գոփլամագ, եաւլրզլամագ։

Արծաթիսրուեթ • ‖ տես Արծաթասիրութիւն։

Արծարծ • ‖ տես Բորբոք։ Ես, վարի իբրև ածական, և նշանակիչ փայլուն • պայծառ • գած, փարլագ։

Արծարծեմ • էցի • էմ • էք • ‖ տես Արծարծանեմ։

Արծարծութիւն • Թեան • • • • • • }
Արծարծումն • Ծման, ամբ • անց, ամբք • } (գոյ) • բորբոքելն զառկայծեալ հուրն՝ փչմամբ կամ փքովք • գած, աթեշի ալըշ-Թըրմա։ Ես, նորոգելն • զօրացուցանելն • գած, եէնիլէմէք • գուվվէթլէմէք։

Արծարծուն • ‖ տես Փայլուն։

Արծնումն • Նման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Արծնութիւն։

Արծուաբար • (ՀՒՔ ոբոխոն) • իբրև զար ծիւ • գած, գարթալ գուշու կիսի։

Արծուածոխ • (ած) • Նման Թռչելոյ արծուեաց, ոյ՞ ասի՝ Արծուաթռիչ սլացուն, ևԼ • գած, գարթալ գուշու միսալը ուչան։

Արծուաձանկ • (գոյ) • անուն խոտոյ իբրև որ և կոչի Արծուոյ ճանկ • գած, կխլիք սիլի • գարգալ պյաղը։

Արծուանման, և Արծուակերպ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) • այն՝ որ ըստ իւիք Նմանի արծուոյ • գած, գարթալ գուշու միսալի։

Արծուանշան • ‖ տես Արծուենշան։

Արկուէն • կման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • արկանելն, և արկանիլն • գած, պըրագ-մասը, պըրագըմասը • ևս տես Արկած։

Արհական • ի, աւ • ից, օք • ‖ տես Ահագին։

Արհամարհաբար • (ՀՒՔ ոբոխոն) • արհա-մարհելով • անարգաբար • գած, աշաղը վըռարագ • սայմայարագ։

Արհամարհեամ • ‖ տես Արհամարհեմ։

Արհամարհելուի • Թե • ‖ տես Արհամարհանք։

Արհամարհիչ • հին • ‖ տես Արհամարհոտ։

Արհաւրանք • անաց, օք • ‖ տես Արհաւիրք։

Արհեստագէտ • ‖ տես Արուեստագէտ։

Արհեպիսկոպոս • }
Արհիեպիսկոպոս • } ‖տես Աղքեպիսկոպոս։

Արհնի • ‖ տես Խարամանի։

Արձակաբար, և Արձակապէս • (ՀՒՔ ոբո-

ՀՈՒՆ) • ազատաբար • ընդարձակապէս • պարզապէս • գած, սերպէսԹՃէ • աշխ-քեարէՃէ • կհնիչՃէ։

Արձակահիմն • (ած) • ունօղ զընդարձակ և զայնանիսա հիմն • գած, հնլի թէՄՃլի։

Արձականամ • ացայ • ցիր • ալ • (էնշա) • ընդարձակիլ • լայնիլ • գած, հնլիլհնՄՔ։

Արձականք • անաց, օք • ‖ տես Արձակուրդ։

Արձականիսա • ‖ տես Լայնանիսա։

Արձականոց • ‖ տես Զհարձակարան։

Արձակասուն • ‖ տես Փոփկասուն։

Արձակարան • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • ձիարձակարան • ասպարէզ • կրկէս • գած, ՄՀյոնը • սեՒ ՄՀյոնը։

Արձակերասանակ • ‖ տես Արձակերասան։

Արձակեցուցանեմ • ‖ տես Զգաեցուցա-նեմ • և Յարձակեցուցանեմ։

ԱրձակուԹիւն • Թե • (գոյ) • արձակ դոլն • անկապուԹիւն • գած, պաղըղըլըգ • Ես, լայնուԹիւն • գած • հնլիլիք։

Արձակումն • կման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ) • արձակելն, և արձակիլն՝ ըստ ՈՒմ առման։

Արձանագիր • գրի, աւ • ից, օք • (գոյ) • արձան գրով կոթող կամ տախտակ քա-րեղէն, յորում փորագրեալ իցէ յիշատա կարան ինչ • գած, եաղըլը սիքիլի Թաշ։

Արձանագործ • ի, իւ • ից, օք • (ած) • յար-ձանէ գործած • քարաշէն • սրնաքարդ • գած, սիքիլի Թաշտան եափը լըՃը • սրկՃքլի։

Արձանախիտ • (ած) • խիտ առ խիտ ունօղ արձանաց կամ վիմաց • գած • սրգ սրգ սիքիլի Թաշլը։

Արձանախօս լինել • ‖ խօսել արձանագրու-ԹեամՔ, իբր հաստատուԹիւՔ կամ անջն-ջելի օրինակաց, կամ հրապարակաւ • գած, սահիմ, աշխքեարէ սեՀլէՄՔ։

Արձանաչար • (ած) • այն՝ յորում են չարք արձանաց, կամ բազմուԹիՔ վիմաց • որոյ ասի՝ Արձանաչար տեղի • և այլն • գած, սիքիլի Թաշլար սըրասը։

Արձանապաշտ • ‖ տես Կռապաշտ։

ԱրձանապաշտուԹիւն • Թե • (գոյ) • պաշտելն զարձանս կամ զպատկերս կռոց • գած, սիքիլի Թաշա, փուԹա Թաիբլմա։

Արձանաքանդակ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ) • քանդակեալ կամ դրոշմեալ տառիւք ար-ձան • գած, եաղը ջյուլու սիքիլի Թաշ։

Արձկնք • (գոյ) • երկաԹի ժանիք, կամ մա-տուիք • գած, տեմիրտէն փորմագլար։

Արծող • ի, աւ • ից, օք • ‖ տես Արծիւ։

Արճճակապ • ի • աւ • աց • ք • (ած)։ կապեալ արճճով • կապաթաւ զօդեալ • փոշ, գուբշուն իւլ պաղլը։

Արճճեայ • ‖ տես Կապարեայ։

Արմ• ի, մանր• արմք• մաց• ք• ‖ Նշանակութիւն բառիս այսորիկ եդեալ է ի բառս Աբեմ, զոր տես անդ • քայց առաւել ուղիղ Թուի գրելն Արմ։

Արմանաբխոխ • (ած)։ որպ արմն է խարխխեալ• հաստատմամ• փոշ, գավի քէօքլիւ։

Արման • ի, աւ • աց • ք՝ կամ էք• (գույ)• Թուի՝ Թէ իւրէ խոշոր ալիւր, կամ արմատանման ծիլ։ Եա, յոգնակի սորին Արմանք, լինի ոամիօքենն բառիս Ջարմանք։

Արմանագործ • ‖ տես Ջարմանագործ։

Արմանագործութիւն • ‖ տես Ջարմանագործութիւն։

Արմանական • ի • աւ • աց • ք • ‖ տես Ջարմանալի։

Արմատախլեմ • եցի • եմ • էլ • ‖ տես Արմատախիլ առնել։

Արմատակից առնել• ‖ ընկակից առնել• հաղորդ կացուցանել հաստատութիւն • փոշ, էօզլիւ էթմէք։

Արմատարկութիւն • Թիւ• (գույ)։ արմատս արկանելն • արձակելն • փոշ, քէօք սալմա։

Արմատացուցանեմ• ցուցի• ցո՛• էլ• (ռեղոշ)։ տալ արմատանալ • հաստատել զօրացուցանել արմատով • փոշ, քէօքլեթմէք։

Արմատքին • ‖ տես Արմատքի։

Արմատեմ• եցի• եմ • էլ• } ‖ տես Արմատախիլ
Արմատիմ• եցայ• եմց• իլ• } առնամ։

Արմտիք • ‖ տես Արմտիք։

Արմտացուն • ‖ տես Ջարմտացուն։

Արմտք • ‖ տես Ջարմտք։

Արմտաջուր • ջրոյ • ոյ • ոյք• (գույ)։ Ջուր կամ մէջր արմատց • փոշ, խուրմա սուլա։

Արմտղական • ի• աւ • աց• ք• (ած)։ սեպհական արամադրեալ • որ է գլխատրն կուտց։

Արնիւմ• եցայ • եմց • իլ • ‖ տես Արմատախիլ առնել։

Արնիկաւոր • ոյ • ոյ • իկ՝ կամ ոց • ոյք • (գույ)։ չափ արկանի միոյ • որ է կանգուն փոքր• փոշ, քիւչիւք արշըն • էնտազլ։

Արշալոյս, կամ Արշալոյս, և Աշալոյս • ‖ տես Արշալոյս։

Արշաւ • ‖ տես Արշաւան։

Արշաւակից • ‖ տես Ընթացակից։

Արշաւանեմ• ‖ տես Արշաւեմ, որ է չէզոք։

Արշաւեմ• եցի • եմ • էլ • (ձէրէփոշ) }
Արշաւեցուցանեմ• ցուցի• ցո՛• էլ• (ռեղոշ) } ընթացուցանել• տալ վազել • փոշ, գօշտուրմագ • համլէ, հիւջմ էթթիրմէք։

Արշաւընթաց • ի • իւ • իկ • իւք • (ած)։ այն՝ որ արշաւանօք ընթանայ• որպ ասի՝ Արշաւընթաց ձի• փոշ, տէօրթլամն կիտէն։

Արշաւիմ• եցայ • եմց • իլ • ‖ տես Արշաւեմ• որ է չէզոք։

Արշաւունի • ման • ամբ • անց• ամբք • ‖ տես Արշաւան։

Արուամոլութիւն • } ‖ տես Արուագիտութիւն։
Արուապղծութիւն• }

Արուասէր • սիրի • ‖ տես Արուագէտ։

Արուատեսակ • ի• աւ • աց• ք• (ած)• Նման արուի • արի • փոշ, էրքէք կիսլի • եկլեթ։

Արուաբձական • ի• աւ • աց • ք • } (ած)։
Արուաբձային • այնց• ով• ոց• ովք • } սահմանակից մէջտեղը բնակութիւն կամ գաւառաւ • և որոշեալ միայն արձանօք • փոշ, սինօրտաշ • վարըշ իւլէ էապըն։ ‖ եւս տես Արուաբձանակաց։

Արուացուցանեմ• ցուցի• ցո՛• էլ• (ռեղոշ)։ իրր արու առնել զէգն՝ ընդդէմ բնութեան • փոշ, տիշիկի էրքէք էթմէք։

Արուեստաբար • և Արուեստապէս • (հիքմոյ որոխոն)• արուեստիւք• ըստ արուեստի• հաստատութեամբ • փոշ, սանաթճա• ուսթալըգ • մսրիփէթ իւլէ։

Արուեստագէտ • ‖ տես Ճարտարագէտ։

Արուեստագործ • ‖ տես Արուեստաւոր։

Արուեստագործեմ• ‖ տես Արուեստաւորեմ։

Արուեստագործութիւն • ‖ տես Արուեստաւորութիւն։

Արուեստականագէտ• ‖ տես Ճարտարագէտ։

Արուեստականութիւն• ‖ տես Ճարտարութիւն։

Արուեստակերտեմ• ‖ տես Արուեստակեմ։

Արուեստակիրտած • ‖ տես Արհեստակիրտած։

Արուեստակցութիւն• Թիւ• (գույ)• արուեստակից գործ• գործակցութիւն• փոշ, սանաթճաշլըգ

Արուեստահնակ • ի• աւ • աց • ք• ‖ տես Արհեստահնակ։

Արուեստաման • ‖ տես Արուեստանոց։

Արուեստաուրագէտ• ‖ տես Ճարտարագէտ։

Արուեստաուրակից• ‖ տես Արուեստակից։

Արուեստագիտութիւն • ‖ տես Արուեստագիտութիւն։

Արուեստասական • ‖ տես Արուեստական։

Արուսեկաձև • ի • իւ • իկ • իւք • (ած)։

ունօղ զձև և զանսիլ արուսեկին • լուսա-պայծառ • որպէս ասի՝ Արուսեկաձև զգեստ, և այլն • գռ՝, տապահ եբլաըզը պիլմինաք օլան։

Արուք • ‖ տես Արուգ։

Արջախտա • ց, ոլ • ոց, ովք • (գ•ց) • տես-ակ ինչ խոտոյ՝ ախորժական յոյժ արջոց • գռ՝, այլ օձու։

Արջառաբար • (ւ•ւ•ր•ւ•ռ•ւ•ռ) • իբրև զարջառ • ըստ օրինակի արջառոց • գռ՝, տավար միասին։

Արջառակաշի • շ•ց, էաւ • էաց, էօք • ‖ տես Արջառամորթ։

Արջառամահ • (գ•ց) • կոտորած մահու անեկնալ յարջառս • գռ՝, տավար գըրկընը, էօլէթի։

Արջառաբօտ • (գ•ց) • արօտ արջառոյ • գռ՝, տավար չայըրը։

Արջառաւեղ • թէ • (գ•ց) • բնաւեթիւն արջառոյ • գռ՝, տավար թապխանը։

Արջառապահ • ի, իս • ից, իւք • (ա•ծ) • արջառապիս նըմկնալ • գռ՝, զանը գըպ-ըրս իւէ պ•ըալը։

Արջառապնար • ջրոյ, ոլ • ոց, ովք • (գ•ց) • ջուր՝ կամ ոգի հանեալ յարջառապէ • գռ՝, զանէ սուդ, բուհու։

Արջնաբոլոր • (ա•ծ) • այն՝ որ բոլորովին է արջնագոյն • գռ՝, պիւսպիւեթիւն սիյահ։

Արջնագոյն • գունոյ, ոլ • ոց, ովք • ‖ տես Արջնաձոյր։

Արջնագոտ • ու, ու • ուց, ուք • (գ•ց) • սեաւ ագռաւ • գռ՝, գուզկուն, գարա գարկա։

Արջնաչղղ • ‖ տես Արջնաձոյր։

Արջնակ • ի, աւ • աց, աք • (գ•ց) • անուն խոտոյ և ծաղկի, և պաղղ նըր, որ է իբրև զգեանանձոր • որ և կոչի խոզի հաց • Նկան գեանոյ, և այլն • գռ՝, էէր սօմա-նու • մանէար չալկամը։

Արտաբանում • բացի • բաց • ալ • (ն•ր•գ•ր•ծ) • յայտնի բանալ • գռ՝, աչքեաբէ ա•մագ։

Արտաբերական • ի, աւ • աց, աք • (ա•ծ) • արտաքս բերօղ • բերեալ • յայտարար • գռ՝, պէյան, թապլը էաէն։ Եա • մինչ ասի՝ Արտաբերական բան, իմանի ձայնա-ւոր խօսք՝ որ է յայտնիչ նեբքին բանի • գռ՝, սէպլի սէօզ։

Արտաբերում • բման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Արտաբերութիւն։

Արտաբոյս • բուսոյ • ոլ • ոց, ովք • (գ•ց) • արտաքս ելեալ բոյս • բոզբոզ վերաբուա-եալ • գռ՝, տըշարը փըշդըրմըշ փկվնզ։

Արտաբնակ • ‖ տես Տարաբնակ։

Արտաբնակութիւն • ‖ տես Տարաբնակութիւն։

Արտաբռնիմ • եցայ • եաց • իլ • (ն•ր•ւ•ռ•) • արտաքս ելանել իբրև զբոյս ի բնէ իւր-մէ • գռ՝, տըշարը չըգմագ, փըշդըրմագ։

Արտագրեմ • ‖ տես Տարագրեմ։

Արտադարձումն • ձման • ամբ • անց • ամբք • (գ•ց) • վերադարձումն • անդրկին դարձ • գռ՝, կէրի տէօնիւշ։

Արտաղանգեմ • եցի • եա • եալ • (ն•ր•ւ•ռ•) • զանցանել զշրմանաբա • պատուիրանա-զանց լինել • գռ՝, թէնղրիչտէն կէչմէք։

Արտաթափիմ • եցայ • եաց • իլ • (ն•ր•ւ•ռ•) • արտաքս թափիլ թօթափիլ • գռ՝, տըշարը տէքիւլմէք • սըչրամագ։

Արտաթորիմ • եցայ • եաց • իլ • (ն•ր•ւ•ռ•) • արտաքս թորիլ հոսիլ • գռ՝, տըշարը ագմագ։

Արտաթորութիւն • թեան • • • • • } Արտաթորում • բման • ամբ • անց • ամբք • } (գ•ց) • արտաքս թորումն • գռ՝, տըշարը ագմա • Եա • աւելորդք բնաւեթ արտաք-սելիք • որպիսի են արտասուք • խլինք • քիրտն • և այլն։

Արտալածական • ի • աւ • աց • աք • (ա•ծ) • սեպհական արտալածիչ • որպէս ասի՝ Ար-տալածական տարագրութիւն, և այլն • գռ՝, սիւրկիւն օլմա•չլարա մախսուս։

Արտալածիչ • ծկի • աւ • ից • աք • ‖ տես Արտալած։

Արտալածութիւն • թեան • • • • • } Արտալածում • ծման • ամբ • անց • ամբք • } (գ•ց) • արտաքս հալածումն • տարագրու-թիւն • վտարանդութիւն • գռ՝, սիւրկիւն օլմա • գօվա•լմա։

Արտախելք • լից • աք • ‖ տես Խելայեղ։

Արտախուզեմ • եցի • եա • եալ • (ն•ր•գ•ր•ծ) • քաջ խուզարկել • հետազոտել • գռ՝, էյիտէ արաշդըրմագ։

Արտածաղկեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ռ•ղ•ղ) • իբրև զծաղիկ արտաքս բոզ-բոջեցուցանել • գռ՝, չիչէք կիպի արշա-րը փըշդըրմագ։

Արտածաղկիմ • եցայ • եաց • իլ • (ն•ր•ւ•ռ•) • բուսանիլ իբրև զծաղիկ • բոզբոջիլ • գռ՝, չիչէք կիպի պիթմէք • փկվնզլէնմէք։

Արտական • կայի • կամ ցայ • կից • ալ • } Արտակայիմ • եցայ • եաց • իլ • • • } (ն•ր•ւ•ռ•) • ի բաց կալ արտաքս մնալ • հե-ռանալ • ի գործս ելանել • գռ՝, ուզագ։

կէրի տուբմագ • արշարը գալմագ։
Արտակայութի՛ն. թե՛ն. (գոյ)։ հեռաւորութիւն • միջոց • գործ, ուզագլըգ։
Արտակարգեմ. եցի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ ուրոյն ուրոյն կարգել • որոշել • գործ, պարը պարը սրբոյա գօմագ • պղըմագ։
Արտակացու՛թի՛ն. թե՛ն. (գոյ)։ արուեստը իրաց՝ մանաւանդ անձին ելանելն • հիացումն • յափշտակութի՛ն. և խելագարութի՛ն • գործ, հէյլան օլմա • սերկէյտանլըգ։
Արտակացուցանեմ. ցուցի • ցո՛ • էլ. (ՆեղուԸ)։ ի բաց կացուցանել. հեռացուցանել. գործ, կէրի տուբտուրմագ • երբագ լաթմագ։
Արտակերեմ. եցի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ ի դուրս բերել. ի լոյս ընծայել • հանդիսացուցանել • գործ, արշարը, միյանա չըգարմագ։
Արտակիւ • կեաի՛, իւ • իդ, իւք • (ԾԸ)։ ուռօզ գիւղ, կամ գնանկ արուարձ ցցուեալ • գործ, արշարը չըգմըշէլ թըլնագը, փէնչէլի՛։ Եա՛, այն՝ որ արուարձ ձգէ գիւղ ճանկով • գործ, փէնչէլ իլէ արշարը ալան։
Արտակիւեմ. եցի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ արուարձին կիսուեաձովք զարդարել • գործ, պէնչէք պէնչէք ուռնաթմագ • Եա՛, արտակեալ ձգել, բմբռնել • գործ, թըրնագ, փէնչէ իլէ թուռմագ։
Արտահանեմ. եցի, կամ հանի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ Եա՛, հանել, կարձել ի կենաց • սպանանել • գործ, էօլտուրմագ։
Արտահանութի՛ն. թեան . . . . . }
Արտահանումն. նման, տիւ. անց, տիւք • (գոյ)։ բարձումն ի կենաց • մեռելութի՛ն • գործ, էօլտուրմագ • էօլմէ։
Արտահոսեմ. ‖ տես Արտաթորեմ։
Արտահոսութի՛ն. թե՛ն • (գոյ)։ ի դուրս հոսումն • արտաթորութի՛ն • գործ, արշարը ագմա։
Արտաձգնեմ. ‖ տես Արտաբերեմ։
Արտաձգնութի՛ն. ‖ տես Արտաբերութի՛ն։
Արտաճառումն. ռման, տիւ. անց, տիւք • ‖ տես Արտաճառութիւն։
Արտամերժումն. ժման, տիւ. անց, տիւք • ‖ տես Տարագրութիւն։
Արտամերկանամ. ացայ • ցի՛ր • ալ. (չԸղուէ)։ ի բաց մերկանալ • գործ, ազյանմագ։
Արտանուագ • (ԾԸ)։ օտար ի նուագացս • անախորժ լսելեացս • ոմն ասի՝ Արտանուագ ձայն, և այլն • գործ, ահէնքէլէրտէն արշարը։
Արտաշնչական. ի, աւ. ացի, աք. (ԾԸ)։ արտաքս ընդելի, կամ մահաբեր, որոյ ասի՝ Արտաշնչական ախտ, ևիձ • գործ, էօլտիւիլիւ։
Արտաշնչութի՛ն. թեան . . . . . }
Արտաշնչումն. չման, տիւ. անց, տիւք • (գոյ)։ արտաքս տալն զշունչ կամ զոգի • և սփռումն գոլորշեաց կամ խառնուածոց ի ձեռն բնութեան • գործ, նէֆէսի, նէմիզի տիշարը վէրմէ • Եա՛, շնչառութի՛ն և շնչառումն • գործ, նէֆէս ալըշ վէրմէ • Եա՛, աւանդումն հոգւոյ • գործ, ճանընըը թէսլիմ էէմէ • Եա՛, բառս Արտաշնչումն՝ երբեմն նշանակէ արտաքուստ ի ներքս շնչումն • ազդումն • գործ, արշարտան իչէրի թէէսսիր էէմէ։
Արտատամեմ. ‖ տես Արտաճառեմ։
Արտատամութի՛ն. ‖ տես Արտաճառութի՛ն։
Արտատարգեմ. ‖ տես Պարզաբանեմ։
Արտատահմանաճալած. ‖ տես Արտահալած։
Արտատահման առնել. ‖ տես Արտատահմանեմ։
Արտատահմանութի՛ն. . . . . }
Արտատահմանումն. նման, տիւ. անց, տիւք • ‖ տես Տարագրութիւն։
Արտատորեմ. ‖ տես Արտաթորեմ։
Արտատուակից. կցի՛, ‖ տես Արտատուակցորդ։
Արտատուահաաչ • (ԾԸ)։ այն՝ յորում է հատաչանք հանդերձ արտատուաք, որպէս ասի՝ Արտատուահաաչ աղօթք, և այլն • գործ, եաչ իլէ ինէկչէ։
Արտատուահոս. ‖ տես Արտատուաթոր։
Արտատփռեմ. եցի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ արտաքս սփռել • ծաւալել • գործ, արշարը եայմագ։
Արտատվաղեմ. եցի • եա՛ • էլ. (չԸղուէ)։ արտաքս՝ ի բաց վազել. ընդոստնուլ • գործ, արշարը գօշմագ • արշըտագ։
Արտատվաղիկ • (ԾԸ)։ ընդոստ • փախստական, ոմն ասի՝ Արտատվաղիկ արշաւանք, և այլն • գործ, արշարը գօշան • գաչկըն։
Արտատվայրք • բաց, աք • (գոյ)։ վայրք արտից կամ արտարեից • գործ, չիֆթլիք • Թարլա էէրի։
Արտատվարեմ. եցի • եա՛ • էլ. (ՆէրգործԸ)։ վարել զարտ • արօրագ րել • մշակել • գործ, չիֆթ սիւրմէք։
Արտատիպ • (ԾԸ) կամ (գոյ)։ տպաւորեալ նիշ կնքոյ • դրոշմեալն • որ և ասի Արտատպաւոր • գործ, պասըլմըշ մէօհիւր նիշանըը։
Արտատոհմ. ի, իւ • իդ, իւք • (ԾԸ)։ օտար ի տոհմէ • անսովոր • որպէս ասի՝ Արտատոհմ անառակութիւն, և այլն • գործ, օտյանն եապանըշը։
Արտատպաւորեմ. եցի, եա՛, էլ. (ՆէրգործԸ)։

արտաքուստ, ի վերին երեսս տպաւորել. գրոշմել կերպիս, խիք. պատ, արշաւասան, եհիւղանի պատմագ. գալեպլամագ:

Արտաւարհեմ. ‖ տես Տարտարհեմ:

Արտացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եղ. (անդղ) : ‖ տես Արտափայլեմ:

Արտաւազդահաւ. ու, ու. ուց, ուք. (գոյ) : տեսակ ինչ ջրային կամ ջրասէր թռչնոյ:

Արտափակեմ. ‖ տես Պարսրեմ:

Արտափայլեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եղ. (անդղ) : ‖ տես Արտափայլեմ:

Արտափայլեմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ) : արտաքս փայլիլ. ճառագայթել. ցոլանալ. պայծառանալ. պատ, շլակլանամագ. ըշըգլանամագ. փարլամագ:

Արտափայլութիւն. թեան. . . . . ՞

Արտափայլուն. լման, ամբ. անց, ամբք. ՞ (գոյ) : արտափայլելի. պայծառ. ծագուն. նշոյլ. պատ, շավգընը, ըշըղընը արշարը վրբրա. շէշլէ. զըլա:

Արտափէմ. ‖ տես Արտաշնչեմ:

Արտափչուն. չման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ) : արտափչելի. և կամ դպղն վայրկեան ընդառաջեան. պատ, թաքիքէ:

Արտաքաշեմ. եցի. եա՛. եմ. (չէրգործ) : քաշել ի բաց. պատ, գօփարմագ. եօնմագ:

Արտաքաբերութիւն. ‖ տես Արտաբերութիւն:

Արտաքագային. գունի, իւ. իցս, իւք. (ածական) : այն՝ որ առաւել ի դուրս կայ. պատ, փէք արշարտա օլան:

Արտաքական. ի, իւ. ից, ք. (ածական) : անչհական արտաքին, այսինքն աշխարհային իրաց. կամ արտաքսելի. պատ, տիւնեակի. արշարտաքի:

Արտաքսաձայնութիւն. ‖ տես Արտաբերութիւն:

Արտաքսանամ. ացայ. կիր. ալ. (չէշտ) : արտաքս բերիլ. ի բաց եղանել. պատ, արշարը չըգմագ:

Արտաքսաշնչուն. չման, ամբ. անց, ամբք. (գոյ) : արտաքս շնչուն. պատ, արշարը իւֆիւրմէ, հօֆիւրմէ:

Արտաքսաւաքաբար, կամ Արտաքսաւաքօրէն. (ներգոյ արտ՛ոտ) : եղմամբ. եղուպէս. բղխմամբ, որ ասի զհոգւոյն սրբոյ:

Արտաքսաւաքութիւն. (գոյ) : եղումն, կամ բղխումն հոգւոյն սրբոյ:

Արտաքսեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եղ. (անդղ) : ‖ տես Արտաքսեմ:

Արտաքսընկերցութիւն. ‖ տես Ընկերցութիւն:

Արտեղութիւն. (գոյ) : արտաքս եղումն.

արտուղութիւն. խոտորումն. պատ, արշարը չըգըշ. սափմա:

Արտերևիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշտ) : արտաքս երևիլ. երևելի լինել. պատ, կէօբիւնմէք:

Արտերևութեամամ. ‖ տես Երևութեամամ:

Արտիւտ. ‖ տես Արտուտ:

Արտհունձ, կամ Արտահունձ, և կամ Արտունձ. (ածական) : հնձօղ զարտ, կամ զանդ. պատ, էքրին, թարլա սիչէն:

Արտոգեմ. ‖ տես Վերթաձայնեմ:

Արտոյտ. ‖ տես Արտուտ:

Արտորոշեմ. եցի. եա՛. եմ. (չէրգործ) : ի բաց որոշել. և բաժանել. և կամ զանազանել. պատ, այըրմագ:

Արտուղութիւն. թեան. (գոյ) : արտաքոյ ուղւոյ կամ կարգի իրիք ելանելն. պատ, եօլսան տըշարը չըգմա. սափմա:

Արտօսրագոչ. ‖ տես Արտասուագոչ:

Արտօսրագործ. ի, իւ. ից, ք. (ածական) : գործօղ, պատճառօղ արտասուաց. կամ որ գործի արտասուաք. որպէս ասի՝ Արտօսրագործ վաստակք, և այլն. պատ, աղլայըշլը չալըշմա:

Արտօսրագութ. (ածական) : այն՝ յորում է արտասուք ի գիշ աղեաց, ոմն ասի՝ Արտօս բագութ ողբ, ևն. պատ, աղլայըշլը փիլան:

Արտօսրակից. կցի. ‖ տես Արտօսրակցորդ:

Արտօսրահեղ. ‖ տես Արտասուահեղ:

Արտօսրահեղձ. (ածական) : արտասուաք հեղձամղձուկ առնօղ. կամ արտասուայեղձ. որոյ ասի՝ Արտօսրահեղձ հառաչանաւն, և այլն. պատ, աղլայըշլը լինէկիչ:

Արտօսրիչոյց. ‖ տես Արտօսրահոս:

Արտօրայք, կամ Արտօրեայք. ‖ տես Արտորայք:

Աւանամ. ‖ տես Աւիանամ:

Աւփաւելղ. ոյ, ուլ. ոց, ուլք. (ածական) : ունօղ զգեղ աւրիւոյ, կամ զերկնային գեղեցկութիւն. պատ, նուբ կիսվի կիւղէլ:

Աւփագունի. ‖ տես Աւրիեղի:

Աւրիաթեամ. եցի. եա՛. եմ. (չէշտ) կամ (չէրգործ) : թեւապարել ընդ աւրիւ. խաղալ ընդ եթեաս. պատ, կէօքլէրէ կիթմէք:

Աւրիափայլ. ‖ տես Աւրիափայլ:

Աւրիեզնաց. ‖ տես Աւրիայազնաց:

Աւրիխաչուն. ‖ տես Լուսաբաչուն:

Աւրիխաւուղն. ‖ տես Լուսաբուղն:

Աւրիխաչիակ. ի, աւ. ից, ք. (ածական) : բարձր և երևելի որպէս զաւրիխն, որպէս

ասի՝ Արփիադիսակ ձմեռնեթիւն, և այլն։

Արփիագեղա · ի, իս · ից, իւք · ‖ տես Լուսագեղաց։

Արփիախաղաց · (ածական) · յարփւոյ կամ յարեւ յառաջ խաղացեալ, ծագեալ, որպէս ասի՝ Արփիախաղաց ճառագայթիք, և այլն · գոհ, կիւրեղեանն ոտան։

Արփիահրաշալութիւն · թեան · (գոյական) · արփիահրաշ գոլն · առաւել պայծառութիւն · գոհ, ղայկեի ընդգլուխ։

Արփիանմանն · ‖ տես Լուսանմանն։

Արփիանման · ի, ու · աց, ից · (ածական) · լուսաւոր մտօք · գոհ, աչեզ փիքիրլի։

Արփիանամ · ‖ տես Պայծառանամ։

Արփիանման · ‖ տես Արփիակերպ։

Արփիանուէր · (ածական) · նուիրեալ ի պաշտօն երկնից, արեգական, և հրոյ · գոհ, կիւրենէզ, աճեչէ սուրնուլմուշ։

Արփիաւոր · ‖ տես Արփաւոր։

Արփիաւորեմ · ‖ տես Արփաւորեմ։

Արփիափայլեմ · ‖ տես Լուսափայլեմ։

Արփիափայլութիւն · ‖ տես Լուսափայլութիւն։

Արքազուն · ‖ տես Արքայազուն։

Արքայաբար, կամ Արքայապէս · (ներգործական որոշեալ) · իբրև զարքայ · թագաւորաբար · գոհ, փառիշահ կիւլի։

Արքայաբնակ · ‖ տես Թագաւորաբնակ։

Արքայագիծ · գծի, իս · ից, իւք · (ածական) · այն՝ որ գծեալ է յարքայէ, որպիսի են արքունի հրամանք և իշխողական հրովարտակք · գոհ, սահլը։

Արքայազան · (ածական) կամ (գոյական) · այն՝ որ է յարքունի ազգէ տանէ կամ ազգէ · գոհ, փառիշահ սօլտանան։

Արքայածաղիկ · ղկի, աւ · աց, ից · (գոյական) · է անուն անծանօթ ծաղկի իրիք։

Արքայական · ի, աւ · աց, ից · (ածական) · թագաւորական · արքունի · գոհ, փառիշահա միւթեհալիք · Եւս, Արքայական կաղնի, կամ Արքայկաղնի ասի, իբր արքայավայել կաղնի, որ է պատուղ ինչ փեճեկաւոր և իւղային անոյշ, որպիսի են ընկոյզն, և նոյնն։

Արքայակին · կնոջ, կանանց · նանց, ամէից · (գոյական) · կին արքայի · թագուհի · գոհ, փառիշահ էհլի · սուլթանի։

Արքայանամ · ացայ · ցիր · ալ · (էջբայական) · արքայ, կամ թագաւոր լինել · գոհ, փառիշահ օլմագ։

Արքայաչու · (ածական) · ասպհական արքունի շուայ · գոհ, փառիշահ կէօչիւնիճ միւթեհալիք։

Արքայավայել · (ածական) · վայելուչ արքայի · գոհ, փառիշահա եաղըշըգլը։

Արքայասաւր · արոյ, ով · ոց, ովք · (ածական) · առաւել յարքայէ · գոհ, փառիշահանի վէրիլմիշ։

Արքայական · ենի, իս · ից, իւք · ‖ տես Արքունի։

Արքայեղբայր · բօր, բարբ · բարց, բարբք · (գոյական) · եղբայր թագաւորի · գոհ, փառիշահ գարարաշը։

Արքայենի · ‖ տես Արքունի։

Արքայկաղնի · նեաց, եաւ · եաց, եօք · (գոյական) · թագաւորական կաղնի · ծառն արքայական կաղնոյ, որ ըստ ոմանց իմանի ընկուզի, և ըստ ոմանց նշենի։

Արքայապահակ · ի, աւ · աց, ից · (ածական) · ունող յինքեան զպահակը, կամ զդրօշմ արքունի, որպ ասի՝ Արքայապահակը դահեկան, և այլն · գոհ, փառիշահ քէօսկեճի, փառիշահ սվքըճկի։

Արքեան · (հոլովէ) · ‖ տես Արքունի։

Արքեպիսկոպոսութիւն · թեան · (գոյական) · եպիսկոպոսապետութիւն · հայրապետութիւն · գոհ, պաշ պիսգուպոսլըգ։

Արքին · ‖ բառ անսովոր, իբր՝ ի պատիւ երեսաց · ի շնորհս, կամ ի սէր քո · գոհ, հաթըր իչին։

Արքնանամ · ‖ տես Զգնուանամ։

Արքունի, կամ Արքին, Արքի · ‖ տես Արքունի։ Եւս, իբր ռասկօրէն վարեալ նշանակէ յարգի · ազնիւ · ընտիր · պատուական · գոհ, էյի · ալա · լաթիֆ ·

Արքունականապետն · գունի, իս · ից, իւք · (ածական) · առաւել արքունական · արքայավայել յոյժ · գոհ, փէք ղէյսաճէ փառիշահա միւթեհալիք։

Արքունաչէն · ‖ տես Արքայաչէն։

Արքունեան · (հոլովէ) · ‖ տես Արքունի։

Արքատոտոս · (գոյական) · բառ յունական, որ Թարգմանի արջուկ ձեռ, որ է անուն հինաստղային աստեղատան իրիք։

Արօտանամ · ացայ · ցիր · ալ · (էջբայական) · արուտգանալ · երիզանալ · կորդանալ, որ ասի զերկրէ · գոհ, արըգլանմագ · գըրլանմագ։

Արօսի · սւոյ, եաւ · եաց, եօք · (գոյական) · տեսակ ինչ ծառոյ, և նորին պտղոյ · գոհ, իւվէզ աղաճը · իւվէզ։

Արօտաբոյծ · բուծի, իս · ից, իւք · (ածական) · արածելոյ բուծիչ, որպիսի են խաշնա-

բանք • պահ՝ օրհնաւորագ պէսիէչկին։

Արօտակեր • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ասուոզ արօտից • որպիսի է ոչխարն, եզն, և այլն • պահ՝ չոլըը չնհնն եչկն։

Արօտանոց • ից-ցի • ցիր • աւ • ‖ տես Արածիմ։

Արօտաւէտ • եան, իւ • իս, իւք • (ած)։ այն՝ յորում է արօտ յաւէտ • մարգաւէտ • պահ՝ չոլըը չնհնլի։

Արօրայեղ • (գոյ)։ արօրադրութիւն կեղ-կեղեալ • արօրավար երկիր • պահ՝ չնհթ սիւրխլնիշ եէը։

Արօրավար • ի, աւ • ից, օք • (ած) կամ (գոյ)։ վարեալ արօրով • կամ վայր՝ անդաստան արօրից, և արօրագրեալ • պահ՝ չնհթ սիւրխլնիշ։

Աւագագործ • ‖ տես Մեծագործ։

Աւագագործեմ • եցի • եմ • ել • (հէրգործ)։ սիրապէս ի գլուխ հանել • կատարել • պահ՝ թէքմիլ էհմէք • պիհթիրմէք։

Աւագանի • ‖ տես Աւագանի։

Աւագաշուք • ‖ տես Մեծաշուք։

Աւագաքար • (հոյակ որոյհան)։ իբրև աւազ • պահ՝ գում կիսի։

Աւազալից • լցի, իս • իցդ, իւք • (ած)։ լի, կամ լցեալ աւազով • պահ՝ գում իլե մօլու։

Աւազածին • ծնի, իս • ից, օք • (ած)։ իբր յատուցոյ, կամ յատուցուա վայրս ծնեալ, որպիսի են արաբացիք • և այլն • պահ՝ գումլու եէրսէ մօդմուշ։

Աւազածիր • (ած)։ այն՝ որոյ ծիրն է աւազ, իբր ծովեզր, որոյ ասի՝ Աւազածիր ահման, և այլն • պահ՝ գում տայիրելի, չիզգլը։

Աւազակաբար • և Աւազակապէս • (հոյակ որոյհան)։ իբրև աւազակ • աւազակօրէն • պահ՝ եօլ քէսիճի, թիւրխլաի կիսլի։

Աւազակաբարոյ • ի, իս • իցդ, իւք • (ած)։ ունօղ զբաս աւազակի • պահ՝ թիւրխլաի թաբիաիմլը։

Աւազակախոսեմ • (ած)։ խօղխօղեալ, սպանեալ յաւազակաց • պահ՝ թիւրխլաի տիւլէրտէն վուրուլմուշ։

Աւազակակից • կցի, աւ • ից, օք • (ած)։ կցորդ աւազակաց և աւազակութեան • պահ՝ թիւրխլաիլէրլէ իլշագ։

Աւազակուր լինել • ‖ կերակուր լինել աւազակաց • պահ՝ թիւրխլաիլէրլէ եէմէք օլմագ։

Աւազակարան • ‖ տես Աւազականոց։

Աւազանածին • ծնի, իս • ից, օք • (ած)։ վերածնեալ յաւազանէ Միրուռնեան։

Աւազանապազոյ, և Աւազանապազուկ • (ած)։

Միրուռնեամբ ի սուրբ աւազանէն պահճանէալ, զսրբագործեալ։

Աւազանման • ի, ‹ իս • իցդ, իւք • ‖ տես Աւազանաձեւ • ապի, ‹ Աւազաքաւակ։

Աւազանաձեւ • ապի, ‹ Աւազաքաւակ։

Աւազեղէն • զինի, աւ • ից, օք • ‹ ‖ տես Աւազուտ։

Աւազի • զ-ցդ, եաւ • էից, էօք • ‹

Աւազոտ • անից, օք • (գոյ)։ աւազուղն • եղեալ կարգադիր • աշխատ • պահ՝ ֆէրեհսաս էհլէ • սըզլայըշ։

Աւազուտիկ • (հոյակ որոյհան)։ աւազիկն օրինակաւ • Թշուառաբար • պահ՝ սէֆիլլէք իլէ։

Աւազումն • ղման, մբ • անց, ամբք • ‖ տես Աւազաձայնութիւն։

Աւանագէղ, կամ Աւանագեօղ • (գոյ)։ աւան նման գեղջ • պահ՝ գասապաճըզ։

Աւանաչէն • չինի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ աւան նման շինի • պահ՝ չէնլիք եէը կիսլի գասապա

Աւանապետ • ‖ տես Խոռապետ։

Աւանդագիր • գրի, աւ • ից, օք • (ած)։ իբրև աւանդ եդեալ՝ սահմանեալ ի նախնեաց • պահ՝ էմանէթ, վասիյէթ կիսլի գանուրմուշ։ ‖ և տես Աւանդաւոր։

Աւանդագոհութիւն • թեր • (գոյ)։ պահպանութիւն որպիսի և իցէ աւանդից և աւանդեանց • պահ՝ էմանէթի սագլամա։

Աւանդիք • դեաց, եօք • ‖ տես Աւանդութիւն։

Աւանդումն • դման, մբ • անց, ամբք • (գոյ)։ աւանդելն • յանձն առնելն, մանաւանդ զնոգի • պահ՝ էմանէթի վէրմէ • չանըը թէսլիմ էհմէ։

Աւասյուցանեմ • ‖ տես Հաւատացուցանեմ

Աւարաւութիւն • թեր • ‹ ‖ տես Աւարումն։

Աւարաւումն • ման • ‹

Աւարաւութիւն • թեր • ‹

Աւարաւոր • (հոյակ որոյհան)։ միայնակ յաւարան • գլխաւորելով • պահ՝ սօնաճաատագ։

Աւարաւորեմ • ‖ տես Աւարեմ։

Աւարաւոր • (ած)։ այն՝ որ յաւարան կոչի երկարեալ • որպիսի է եռավանկ բառն, որոյ առաջին վանկն իւրմէ սուղ, և երկու յետինքն երկար։

Աւարտուն • տնոյ, ոյ • ոց • ովք • (ած)։ աւարտեալ • կատարեալ • պահ՝ թէքմիլ օլմուշ։

Աւաքեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անող)։ ‖ տես Աւաքեմ։

Աւելաբանեմ • եցի • եմ • ել • (հէրգործ)։ յաւելուած խօսել, բարբառել • պահ՝ զիյադէ • չօգ սէօյլէմէք։

Աւելագործեմ. եցի. եա. ել. (Էրգործ) ։ մեծաւ ջանիւ՝ կամ վայրապար գործել. գործ, զայրեցի լիլ, յոմ նաֆիլէ իշխեմ, եաֆսագ ։

Աւելագործութիւն. թե. (գոյ) ։ աւելորդ գործ, կամ փոյթ անպիտան գործոյ անցանելն ըստ չափն. գործ, զնչյատե իշ. նաֆիլէ զայրելե ։

Աւելախօս. ‖ տես Աւելաբան ։

Աւելախօսութիւն. ‖ տես Աւելաբանութիւն ։

Աւելահոգութիւն. կամ Աւելհոգութիւն. թե. (գոյ) ։ աւելորդ հոգ մարմնաւորացն. գործ, տիւնեաւլի շէյլէր տիւշինմէ ։

Աւելաձայնութիւն. թե. (գոյ) ։ աւելի անուն, այսինքն մականուն. գործ, լաղալ ։

Աւելայանց. ‖ տես Աւելազանց ։

Աւելաստացաւած. ի, իս. ից, իւք. ‖ տես Աւելաստաց ։

Աւելատրամակայ. ի, իս. ից, իւք. (ածական) ։ ունօղ զաւաւել տրամակայութիւն հաստատուն կամ զտրաժանութիւն, ոյոյ մարմինն քան զմակերեւոյթ, և մակերեւոյթն քան զդիծ ։

Աւելորդաբար. (ներգործական) ։ յաւելորդս. յոչպէտս. և առաւելութիւ. գործ, պօշ. նաֆիլէ. զնչյատեսինէ ։

Աւելորդագործ. ‖ տես Աւելագործ՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

Աւելորդածախ. ի, իս. ից, իւք. (ածական) ։ աւելորդ ծախս առնօղ. գործ, զնչյատե մասրաֆ կէնէն. կամ, իբրև գոյական վարեալ, նշանակէ ծախք աւելորդք. գործ, զնչյատե մասրաֆ ։

Աւելորդապարշա. ի, իս. ից, իւք. (ածական) ։ այն՝ որ պարշան առնի, ծառայէ աւելորդ և անոգի իրաց, որպէս՝ ի խօսել մարմաց իբրև զաքաղաղ՝ առն ինչ ոչ ինչ պատահելոց է. և ի կարկաջել ագռաւու միանգամ, ասեն՝ թէ աւետեաց է այս ձայն, և յերկրորդելն զնոյն կարկաջ, ասեն՝ թէ դուժի է այս ազդանիշ, և այլն. գործ, պիչհաւէ, պօշ չէյլերէ նման կէթիրէն. պաթըլ նմանիլ ։

Աւելորդապարշատութիւն. թե. (գոյ) ։ պարշատեն և հետամուտ լինելն աւելորդ և անոգի իրաց. գործ, պիչհաւէ, պօշ չէյլերէ նման կէթիրմէ. նմանը պաթըլ ։

Աւելաւածութիւն. թե. (գոյ) ։ յաւելուած.

Աւելաւածք. ծոց, ծք. կամ աւելորդութիւն իրաց. գործ, աբէթըզլըգ ։

Աւելաւմ. ‖ տես Յաւելաւմ, և նա Աւելիմ։

Աւելուք. (նախդրեալ հոլովի). ‖ տես Աւելածք ։

Աւելցնեմ. ‖ տես Աւազեմ։

Աւետ. ‖ է արմատ կամ հանուածոյ Աւետիք բառին, զոր տես ի տեղւոջ իւրում։

Աւետաբերական. ի, աւ. աց. աք. ‖ տես Աւետաբեր ։

Աւետագոչ. (ածական) ։ գոչօղ զձայն աւետեաց, ոյոյ ասի՝ Աւետագոչ բան, և այլն ։

Աւետազարդ. (ածական) ։ աւետեօք զարդարեալ կամ զարդարացեալ. գործ, միւժաւէ իլէ շաղ էաէն, օլան ։

Աւետալից. լցի, իւ. իցս, իւք. (ածական) ։ լի, կամ լցեալ աւետեօք. գործ, միւժաւէ իլէ մօլու, մօլմուշ ։

Աւետածին. ծնի, իւ. ուց, ուք. (ածական) ։ աւետեօք ծնեալ. գործ, միւժաւէ իլէ մօղմուշ ։

Աւետաձայնեմ. ‖ տես Աւետեմ։

Աւետարանաբար, կամ Աւետարանականապէս. (ներգործական) ։ ըստ աւետարանին. կամ ըստ աւետարանական բանից. գործ, ինձիլէ, ինձիլէն քէլմէլըընա կէօրէ ։

Աւետարանագրութիւն. թե. (գոյ) ։ գրութիւն աւետարանի. և գիրք աւետարանի. գործ, ինձիլ քիթապը ։

Աւետարանական. ի, աւ. աց, աք. (ածական) ։ սեպհական աւետարանի. գործ, ինձիլէ միւթէալլիք ։ ‖ նա տես Աւետարանիչ։

Աւետարանաշահ. (ածական) ։ խնդրօղ զշահ անձին իւրոյ ի քարոզելն զաւետարան ։

Աւետարանապատում. (ածական) ։ այն՝ որ պատմեալ և քարոզեալ յաւետարանիչ անդ. գործ, ինձիլէ նագլ օլունմուշ ։

Աւետարանատուն. (ածական) ։ անկեալ իբր ի պարտիզի աւետարանին, կամ աւետարանաւ, որպէս ասի՝ Աւետարանատունկ մանկունք եկեղեցւոյ, և այլն ։

Աւետաւորական. ‖ տես Աւետաւոր ։

Աւետաւորութիւն. ‖ տես Աւետարանութիւն ։

Աւետաւորող. ‖ տես Աւետաւոր ։

Աւերածութիւն. թե. (գոյ) ։ աւերած լինելն. անապատանալն. գործ, խարապ օլմա ։

Աւերած. ոյ. ոյ. ովք. ‖ տես Աւերումն. ման. ամբ. անց. ամբք ։ Աւերած՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։

Աւէտ. ‖ տես Աւետիք ։

Աւիշ, կամ Աւիչն, կամ Աւիժք. ‖ տես Աւիշն ։

Աւիւն. (գոյ) ։ նեղբին ազդանիւն. շարժմանն ընդհէց. մանկանցն բերանին. գործ, աշղ. հէշ. գուտաւրմուշ աբղա ։

Աւոյց ելանել • ‖ *ի դաբաս տարանուել • ի բաց վազել • արտաքս ելանել • փոշ , տըշտրը չըգմագ :*

Աւոզական • *ի , աւ • աց • զք • (ած)* : *խըր յաւիւն ըմբռնեալ • ընդոստ խրտչող • փոշ , տըշտրը սըչըսան • իւրքէք :*

Աւսարտ , կամ Օսարտ • (գոյ) : *պառաւ • կին աւագ , կամ երիցագոյն հասակաւ • փոշ , գօշա գարը :*

Ափամէք • *մինչաց , զք • (գոյ)* : *միջավայր ափոյ • Թամի ձեռաց • փոշ , ալուշ :*

Ափարփի • (գոյ) : *է խէժ ինչ փռնգացուցիչ • փոշ , լնսան մաղձուպի • ֆէրպիուն :*

Ափիմեռնիս , կամ Ափիմեռնոս • (գոյ) : *բառ յառնական , որ նշանակէ տեսակ ինչ օրըստօրեայ ջերման • փոշ , պիր Թարղ սրնթմա*

Ափխար • *ի , աւ • աց , զք • (ած)* : *խըր կտրած գինի , կամ քացախ • փոշ , քէսիլիշ չէրսակ :*

Ափնի , կամ Ափնիք • (գոյ) : *յափուռնս անդոց անկեալ իրք , կամ հասկք մնացեալք ափով ժողովելիք յաղքատաց • փոշ , տէքիւնէնիւ :*

Ափսիթերս • ‖ *տես Յափսիթերս :*

Ափսոսեմ • ‖ *տես Աւաղեմ :*

Ափփով • ‖ *է բառ եբրայական , որ նշանակէ Եւ այժմ :*

Ափփուսովմ • ‖ *է բառ եբրայական , որ նշանակէ առանձինն • ի ծածուկ • փոշ , կիզլիճէ :*

Աքալար , կամ Աքարար • *ի , աւ • աց , զք • (գոյ)* : *աղկատղկ կենդանի • որդն դաւշաք եայ • չչի • փոշ , ուֆակ պէօշէք :*

Աքաղաղորէն • (ռոէքս ոբոէքս) : *ըստ օրի նակի աքաղաղաց • փոշ , խօրօզ միսալի :*

Աքար • *ի , աւ • աց , զք • (գոյ)* : *վայրի հաւ կամ Թռչուն ինչ ուտելի • փոշ , պիր Թարղ եէնէդէք Թավուգ , դուշ :*

Աքացանի • *նշ , եաւ • եաց , եզք • ⎫*

Աքացանք • *անաց , զք • • • • • • ⎬*

‖ *տես Աք :* ⎭

Աքացի • (ռոէքս ոբոէքս) : *ոտիւք կըընկամբք • փոշ , այագ , Թէքմի իլէ :*

Աքացիք • *ցեաց , եզք • ‖ տես Աք :*

Աքացուն • *ցման , ամբ • անց , ամբք • (գոյ)* : *աքացնելն • ոտիւք հարուածն , որպէս առնէ երիվարն , էշըրն , և այլն • փոշ , Թէքմի վէրմէ • չիֆթէկ սթմա :*

Աքլոր • ‖ *տես Աքաղաղ :*

Աքսեմ • ‖ *տես Աքսոսեմ :*

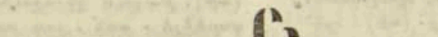

Բաբ • ‖ *տես Պապ :*

Բաբելական • *ի , աւ • աց , զք • (ած)* : *այն՝ որ հայի յերկիրն կամ յազգն բաբելացւոց • փոշ , պաղտատալըլարա , պաղտատա չէհրինէ միւթէալիք :*

Բաբելոնեցի , կամ Բաբելոնացի • ‖ *տես Բաբելացի :*

Բաբունիճ • ‖ *տես Պապունիճ :*

Բագամիս • ‖ *տես Բաժամիս :*

Բագնագիտութիւն , կամ Բագնագիտութիւն • *թեր • (գոյ)* : *մրմունջ քրմաց առ բագնեաք • շաղփաղփութիւն ի պէտս զօշաքաղութեան և շուայտութեան :*

Բագնաձև • *ի , իւ • ից , իւք • (ած)* : *ունօղ զձև բագնի • նման մեհենի • փոշ , փութխանէ պիչիմի :*

Բագնայարկ • *ի , աւ • աց , զք • (ած)* : *ունօղ ի յարկի , կամ ընդ յարկաւ զբազինս , ոյզ ասի՝ Բագնայարկ տաճար , եվ :*

Բագնապետ • *ի , աւ • աց , զք • (գոյ)* : *պետ բագնեաց • մեհենապետ քաւիմ • փոշ , փութխ փափազը :*

Բադէն • ‖ *տես Բադեան :*

Բադրոն • ⎫ *ի , աւ • աց , զք • (գոյ)* : *բառ*

Բադրոնակ • ⎭ *յառնական , որ նշանակէ տան դուռ , զբ • նստարան • բանից • գահ • փոշ , սէթ • սէպիր • փէքէ • Եա , մահճակ , կամ մահճակալ • փոշ , քէրէվէթ :*

Բազ • *ի , իւ • ից , իւք • (գոյ)* : *է տեսակ ինչ պիծակի՝ կրկին մեծութեամբ , որ չարաչար խայթէ • փոշ , պիր Թարղ եասան արըսը :*

Բազկանոց • ‖ *տես Բազպան :*

Բազկաատաձածութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ բազկատատած գոլն • տատածումն բազկաց • պ•ձ, գօլաբերը ատմա ։

Բազմաբաժ • } (ած) ։ բաժանեալ ի բա-
Բազմաբաժին • } զումս • բազմապիսի • բազմատեսակ • պ•ձ, տոյ տոյ • պատկեր պատկեր ։

Բազմաբարոյ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ բազում, կամ զանազան բարս ունող • պ•ձ, չօգ • Թիւրելիս Թատիսանը ։

Բազմաբաւական • ի • աւ • ից, ք• • (ած) ։ այն՝ որ բաւական է կամ ձեռնհաս առ բազում ինչ • պ•ձ • չօգ չէյն գասերը ։

Բազմաբեռութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ բազմաբեռ գոլն • արգասաւորութի• պ•ձ, պէրկքեթիլիք ։

Բազմաբողբոջ • (ած) ։ բազմաք ընձիւղեալ, կամ զարդարեալ, որպ՝ ասի՝ Բազմաբողբոջ պսակ, և այլն • պ•ձ, չօգ ֆիլիսըլ ։

Բազմաբոյս • բոյսի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ բազում կամ առատ բուսովք • բերրի • պ•ձ, պէրկքեթլի ։

Բազմաբոց • (ած) ։ ունող զբոց բազում • ատատիկ վառեալ • պ•ձ, ղայէթ ալէֆլի ։

Բազմագահութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ ատատիկ ագահութիւն, և անյագութիւն • պ•ձ, փէք Թամաքեաըլըգ ։

Բազմագին • նուագ՝ կամ նոյ, եաւ • եաց, եօք • ։ || տես Բազմագին ։

Բազմագիւտ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ որ ի բազում տեղիս գտանի • ոչ հազուագիւտ • պ•ձ, չօգ եէրտէ պուլունան ։

Բազմագնաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ ընդ որ գնալ բազմութիւն մարդկան, որպէս ասի՝ Բազմագնաց ճանապարհ • պ•ձ, իշլէք ։

Բազմագոյն • գունի, իւ • ից՝ կամ աց, իւք • (ած) ։ բազում լոյժ • կարի առատութիւն • բազմապատիկ • պ•ձ, փէք զիչատէ ։ || եւս տես Բազմագունակ։ Եւս, յատկապէս ի բաց՝ վարի իբրև մակբայ, և նշանակէ բազմօրինակ • բազմատեսակապէս • պ•ձ, չօգ Թիւրելիս ։

Բազմագոչ • (ած) ։ այն՝ յորում է բազում գոչիւն, և հնչիւն մեծ • որպ՝ ասի՝ Բազմագոչ ձայն, և այլն • պ•ձ, չօգ պաղըրըլըը ։

Բազմագործ • ի, իւ • աց, ք• • (ած) ։ ունող զբազում գործս • կամ բազմօրինակ գործօղ • պ•ձ, չօգ Թիւրելիս Իշլէյին ։

Բազմագունական • ։ տես Բազմագունակ ։

Բազմագունդ • գնդի, ։ տես Բազմագումար ։

Բազմադարձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ այն՝ որ բազում կերպիւս սահուկ սահուկ դառնայ • պ•ձ, չօգ Թարգ իւն սըգ սէօնէն ։

Բազմադէս • (ած) ։ ունող կամ պարտող զբազում դէս • պ•ձ, չօգ չինլի • չինէ Թափընան ։

Բազմադէտ • գիտի • աւ • ից • ք• • (ած) ։ գիտօղ զբազմայն, կամ բազմաք • քաջ ինամօղ • պ•ձ, չօգ լարը, չօգ սիգգամի էհէն ։

Բազմադիմաբեր • Թ. (գ•ոյ) ։ բազմադիմի գոլն • ունելն զբազում դէմս կերպարանաց • պ•ձ, չօգ սիֆաթլըլըգ ։

Բազմադուռան • (ած) ։ այն՝ որպ բազում ունի դրունս, կամ մուտս • պ•ձ, չօգ գափուլու ։

Բազմադրուագութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ բազմադրուագ գոլն • պ•ձ, չօգ օյմալըգ ։

Բազմազանագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ լոյժ բազմազան կարի զանազանեալ • պ•ձ, փէք Թիւրլիւ Թիւրլիւ ։

Բազմազանիմ • եցայ • ենց • իմ • (չԷՇ•) ։ բազմազան և բազմօրինակ լինել • պ•ձ, չօգ Թիւրլիւ օլմագ ։

Բազմազգածամ • (ած) ։ սեռական կարի զանազանելոյ • պ•ձ, ղայէթ գօճամըշա մի•Թէալիք

Բազմազարդութիւն • ։ տես Շքեղազարդութիւն ։

Բազմազանակութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ բազմազանակ գոլն • ունելն զբազում որդիս • պ•ձ, չօգ էվլաթլըգ ։

Բազմազոյզ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ ունող զբազում զբազմանս • պ•ձ, չօգ տաղտաղալը ։

Բազմազգութիւն • ։ տես Բազմազանութիւն ։

Բազմազգուշալի • լոյ • եաւ • եաց, եօք • (ած) ։ բազում զգուշութիւն պահելի, կամ գործելի • պ•ձ, չօգ տագընաճագ ։

Բազմանիւթութիւն • ։ տես Պատազինութիւն ։

Բազմանի • վին • ամբ • անց, ամբք • ։ տես Բազմայեղ ։

Բազմազարձ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ լոյժ զուարճալի • զուարթագին • պ•ձ, փէք չաղ

Բազմաճագաւորութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ լինելն ուրեք միանգամայն բազում Թագաւորաց • Թագաւորել բազմաց միանգամայն • պ•ձ, պիր եէրտէ չօգ փատիշահ օլմա ։

Բազմաճախանձ • (ած) ։ բազմօք Թախանձիլ և գերիլ մտաց • տատատակեցուցիչ • պ•ձ, փէք պէչալ էտիճի ։

Բազմաճերթ • ի, իւ • ից, իւք • (ած) ։ ունող զբազում Թերթս • որպէս ասի՝ Բազմաճերթ վարդ • և այլն • պ•ձ • չօգ եափըաղը • դաճըը ։

Բազմաճերթութիւն • Թ. (գ•ոյ) ։ ունելն զբազում Թերթս կամ տերևս • պ•ձ • չօգ եափըաղըլըգ ։

Բազմաթև • ի (ած)։ ունող բազմաթեք
Բազմաթևեան • ի թևոց • պճ, չօգ գանաալը։
Բազմաժամանակ • ի, աւ • ից • օք • || տես Բազմաժամանակեայ։
Բազմաժամանակեայ • թէ • (գոյ)։ բազմաժամանակեայ գոլն • յերկարակեցութիւն • պճ, էօվիւբ չօգլուզլը։
Բազմաժառանգ • ի, աւ • ից • օք • (ած)։ Թողող՝ կամ ունող զբազում ժառանգս • պճ, չօգ միրասիօրլուս։
Բազմալար • ի, իւ • ից • իւք • (ած)։ ունող զբազում լարս • կամ ալիս • պճ, չօգ քիրիչլի։
Բազմալեզու • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ այն՝ յորում են այլ և այլ լեզուք • կամ բարբառք • որպէս ասի՝ Բազմալեզու աղգ • և այլն • պճ, չօգ լիսանլը։
Բազմալի • (ած)։ լի բազմութեաբ • առատ • պճ, փեք չօգ • պօլ։
Բազմալից • լցի • իւ • ից • իւք • || տես Բազմալեցոյ։
Բազմալիք • լեաց • եաք • || տես Բազմալեայ։
Բազմալոյս • (ած)։ ունող զբազում լոյս • լուսափայլ • պճ, փեք պարծնլը, րուշէն։
Բազմալուր • (ած)։ լսող կամ ունկնդիր բազում բանից • պճ, չօգ չէյ իշլուեն • սիմնէչէն։
Բազմախահ • (ած)։ այն՝ յորում են բազում խահք • բազմախորիկ • պճ, չօգ թասլը։
Բազմախաղալն • լ-ոյ • եաւ • եաց • եաք • (ած)։ այն՝ որ դիւբաւ և սահեպ խաղայ • դիւբաշարժ • պճ, օյնագ • չէվիկ։
Բազմանննդ • || տես Բազմանինդ։
Բազմախորհուրդ • || տես Մեծախորհուրդ։
Բազմախորշակ • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ածօղ ի վերայ զբազում խորշակ • տապագուցիչ, որպէս ասի՝ Բազմախորշակ արեգակն • պճ, ղյզկեճ խըշնագլը։
Բազմախորհրդակեալ • լ-ոյ, եաւ • եաց, եաք • (ած)։ սաստկապէս խորհրդակեալ, չափաչափեալ • պճ, փեք փարչա փարչա օլմուշ։ Եա, իբր այն՝ որում առաջի կայ փշրիլ մանուածք • որպէս ասի՝ Բազմախորհրդակեալ տապանակ մարմնոյ։
Բազմախորհրդութիւն • թեան • (գոյ)։ առաւելապէս խորհուրդ • զանազան խորհրդից • պճ, չօգ թիւբլիս թասլ։
Բազմախոցազեղեցիկ • || տես Հետաքննութիւն։
Բազմախոհ • (ած)։ ունող յինքեան զբազում խոհս • կամ զիմաստս • որպէս ասի՝ Բազմախոհ մեղք • և այլն • պճ, չօգ չոլը չըփրլը։
Բազմախոհութիւն • թեան • (գոյ)։ բազմախոհեան գոլն • ունելն բազում ախոյիկ • պճ, չօգ մարազլըլըգ։
Բազմածախութիւն • թեան • (գոյ)։ բազում ծախս առնելն • մեծածախ պատրաստութիւն • պճ, չօգ մասրաֆ էթմէ։
Բազմածառայ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ ունող զբազմութիւն ծառայից • պճ, չօգ խըզմէքճըլը։
Բազմածիծաղելի • լ-ոյ, եաւ • եաց, եաք • (ած)։ յոյժ ծաղրական • կարի պատանելի • պճ, փեք զէքիլէնիլէճէք։
Բազմածնութիւն • թեան • (գոյ)։ բազմածնեան գոլն • արգասաւորութիւն • պճ, չօգ տօղուրուճուլըգ • մահասուլըգ։
Բազմակամարակապ • (ած)։ այն՝ յորում են կամարակապք բազում • պճ, չօգ քեմերլի • քեմեր քեմեր։
Բազմակառ • (ած)։ իբր բազմակառույց • կամ շքեղ և բարձր • որպէս ասի՝ Բազմակառ առագաստ • և այլն։
Բազմակար • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ կազմեալ բազում կարիւք • պճ, չօգ սիքիլլի։
Բազմակարկառ • (ած)։ բազմիցս կամ յոյժ կարկառեալ • պճ, չօգ եամլը։
Բազմակարօտ • (ած)։ այն՝ որ կարօտ է բազում իրաց կարօտեալ յոյժ • պճ, չօգ շէյէ էհտաճը օլան։
Բազմակաց • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ այն ամ՝ որք կան և կեան ի միասին բազմութեաբ • որպիսի են վանականք • պճ, պիրլէ օթուրան, տուրան։
Բազմակեաց • || տես Երկայնակեաց։
Բազմակերութեաբ • || տես Հաւակերութեաբ։
Բազմակերպ • || տես Բազմադիմի։
Բազմակերպութեաբ • թեան • (գոյ)։ պէսպիսութիւն կերպից և կերպարանաց • պճ, թիւբլիս թիւբլիլիք։
Բազմակեցիկ • ցկի • աւ • ից • օք • || տես Երկայնակեցիկ։
Բազմակեցութեաբ • || տես Երկայնակեցութեաբ։
Բազմակըմպանոց • ի, աւ • ից, օք • (ած)։ ունող զբազմակի ըմպանոցս • յորում են բազում նաւսարանք ուտելոյ և ըմպելոյ • ոչ ասի՝ Բազմակըմպանոց տաճար, եկեղեցի։
Բազմակի • (ի՝ոյ) կամ (ած)։ բազմատրակի • յոքնակի, և բազմապատիկ • պճ, չօգ թիւբլիս։

Բազմակից • ‖ տես Բազմակամակից։

Բազմակն • կան, ամբ • կունք • կանց, ամիք • ‖ տես Բազմաչեայ։

Բազմակնութիւն • թեան • (գող) • բազմաչեայ գոլն • գոճ, չօգ ակօգուիւնիք • Ես, բազմակին գոլն, որ և Բազմամուսնութիւն ասի • գոճ, չօգ գործը օրինաւ։

Բազմակոխութիւն • թեան • (գող) • առեալ, կամ ի բազմաց կոխուիլն • գոճ, չօգ պատըճառ։

Բազմակտուած • (ած) • լի բազում կտուածոք • բազմատանջ • գոճ, չօգ հզիչ ի թիլն։

Բազմակրկին • (ած) • առեալ կրկինեալ • կրկին և կրկին, որպէս ասի՝ Բազմակրկին յօրինուած • և այլն • գոճ • գաթի վէ գաթ։

Բազմակրնութիւն • թեան • (գող) • կրնէն զբազում ինչ • ունելն զբազում կինս • և զբերմանեան • գոճ • չօգ շէյ չէքմէ։

Բազմահազարք • բաց • աք • (ած) կամ (գող) • հազարաւորք • ի բազում հազարաց բազկացեալք • գոճ • պիտկէր։

Բազմահաճոյ • ի • իս • ից, իւք • (ած) • հաճելի և սիրելի յոյժ • գոճ • փէք մագպալ • սէվկիլիլու։

Բազմահամբաւ • ‖ տես Մեծահամբաւ։

Բազմահամբերը • (ած) • ընդ երկար համբերօղ • ունող զհամբերութիւն բազում • գոճ • չօգ սապր էհէն։

Բազմահայեաց • (ած) • այն՝ որ ընդ բազում կողմանս հայի • բազմատես • գոճ • չօգ թարսիֆ պագան։

Բազմահաս • կամ Բազմահասեայ • (ած) • ունող զբազում հաս • լի հասիւք • գոճ • չօգ թանէլի • տօվի տօլու։

Բազմահեծ • ‖ տես Բազմահասեայ։

Բազմահեղ • ի • իս • ից • իւք • (ած) • առատապէս հեղեալ • յորդահոս • գոճ • չօգ պօլ ագան։

Բազմահերկ • ի • աւ • ից • աք • (ած) • ունող զբազում հերս • գոճ • չօգ սայլը։

Բազմահերձ • (ած) • հերձատեալ յոյժ • ի բազում բաժանեալ • գոճ, եարըդ եարըդ օլմուշ։

Բազմահմտութիւն • թեան • (գող) • բազմահմտութեան • քաջահմտութիւն • գոճ, չօգ վուկուֆլուդ։

Բազմահնարագէտ • գիտի • աւ • ից • աք • (ած) • հնարագէտ յոյժ • կարի հանճարեղ • գոճ • փէք հիւնէրլի • ֆէքրասէնլի։

Բազմահնչումն • չման • ամբ • անց, ամիք • (գող) • հնչիւնն բազմութեան կամ մեծ • գոճ, չօգլուդ սէսի • պէշլիւք սէս։

Բազմահոգակ • ի • աւ • ից • աք • ‖ տես Բազմահոգ • Ես • այն՝ որ բազում հոգից պէտս ունի • գոճ, չօգ Թասայա մէհէթէլիք։

Բազմահոգանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ) • հոգալ յոյժ • և խուզել ընդ վայրաքննուչեր • գոճ • չօգ գայդը էթմէք • արաշտրմագ։

Բազմահոգութիւն • թեան • (գող) • բազմահոգից • բազմազբաղ լինելն • գոճ • չօգ Թասալը օլմա։

Բազմահոգ • ‖ տես Բազմախոհ։

Բազմահոմանի • նոյ • եաւ • եաց • եաք • (ած) • ունող զբազում հոմանիս • գոճ • չօգ աշըգլը։

Բազմահոտոտ • (ած) • կարի և առատաբար հոտառեալ • գոճ • փէք գօգուըլը։

Բազմահուր • (ած) • այն՝ յորում է հուր բազում • գոճ • չօգ աթէշլի։

Բազմահնդակ • ‖ տես Մեծահնդակ։

Բազմաղէտ • (ած) • ունող զբազում աղէտս • գործովարիչ • գոճ • չօգ ամըգլը։

Բազմաղի • ղոյ, եաւ • եաց • եաք • (ած) • որոյ աղիքն, այսինքն լարքն բազում են • գոճ • չօգ քիրիչլի։

Բազմաճամուկ • ‖ տես Բազմագունեայ՝ ըստ առաջին առումն։

Բազմաճեղ • ‖ տես Բազմաճիւղ։

Բազմաճկիք • ճկեաց • եաք • (գող) • բազում և զանազան ճկիք • գոճ, չօգ • վէ թիւրլիս պէօճէքլէր։

Բազմամազէ • լի • իս • ից • իւք • (ած) • ունող զմազէ բազում • մազեաւ • գոճ • չօգ սաֆլալը • սէվմալը։

Բազմամանակ • ի • աւ • ից • աք • ‖ տես Բազմաժամանակեայ • Ես • տես Բազմամանուած։

Բազմամանուածոյ • ի • իս • ից, իւք • ‖ տես Բազմամանուած։

Բազմամանաւաբար • և Բազմամանաւակս • (ածից պրայեան) • բազում մասամբք • և պէս պէս իրօք • գոճ • չօգ վարլըս իլէ • չօգ Թարզ իլէ։

Բազմամասնագոյն • գունի, իս • ից, իւք • (ած) • կարի բազմամասն • ունող զբազմագոյն մասունս • գոճ, փէք չօգ վարլալը։

Բազմամասնութիւն • թեան • (գող) • բազմամասնեայ գոլն • բազմաւորութիւն մասանց • գոճ • չօգ վարլալը օլմա։

Բազմամասոյց • (ած) • առատապէս մատուցեալ, տուեալ • գոճ • պօլ պօլ վէրիլմիշ։

Բազմամբդասցականեմ • ցուցի • ցի • ել •

(անցում)։ բազմամարդ առնել. ընտել բազմութեամբ մարդկան։ ֆած, չօգ խալէ ելլէ տօրտուրմագ։

Բազմամարդի ·
Բազմամարդիկ ·
Բազմամարդոյ · } (նախդիր-հոլովէն)։ ‖ տես Բազմամարդ։

Բազմամարսին · (ած)։ մարմնեղ. յաղթանդամ · ֆած, էթլի · կէօվլէվլի։

Բազմամարտ · ի, ու · իդ, իւք · (ած)։ այն՝ որ բազում պատերազմանս մղէ · քաջամարտիկ · ֆած, փէք ելէյիս։

Բազմամեծար · (ած)։ բազում մեծարանաց արժանաւոր · մեծարդոյ · ֆած, չօգ բազպէթէ լայըգ։

Բազմամեղանիլ · թէ · (գոյ)։ բազմամեղ գոլն · բազմանիլ մեղաց · ֆած, փէք կիւնահքէարլըգ։

Բազմամթեր · (ած)։ այն՝ յորում բազում ինչ մթերեալ կայ · ֆած, չօգ շէյ կըղըլը։

Բազմամիտ · մտի, աւ · ից, ք · ‖ տես Բազմահանճար։

Բազմամանիլ · թէ · (գոյ)։ բազմամեայ գոլն. և ամէ բազում · ֆած, էօմիւր չօգլուղու · չօգ կըլլար։

Բազմամոլոն · (ած)։ ունօղ զբազում ամոլոնս · բազմայր · ֆած, չօգ էհլի օլան։

Բազմամոլոնանիլ · թէ · (գոյ)։ ունենլ զբազում ամոլոնս · բազմայրանիլ, և բազմակնանիլ · ֆած, չօգ էհլի օլմա։

Բազմամոլիլ · թէ · (գոյ)։ թանձրամոլիլ · պաղարտուիլ · ֆած, սէմիզլիք չիչանըգ։

Բազմամոռանիլ · թէ · (գոյ)։ բազմամիտ գոլն · հանճարեղութիւն · ֆած, չօգ ագըլլը օլմա։

Բազմամօթեայ · (ած)։ այն՝ որոյ բազում է ամօթն կամ ամօթանքն · խայտառակ · ֆած, պյըգլը · իւկիլ։

Բազմանաք · (հոլով ժամանակոյն)։ զամս բազումս · ֆած, չօգ սէնէ։

Բազմայարդար · (ած)։ բազմապիսի յարդարեալ · ֆած, փէք սիւսլէնմիշ։

Բազմայարմար · ‖ տես Վաչխայարմար։

Բազմայեղ · ի, ու · իդ, իւք · } (ած)։
Բազմայեղանակ · ի, աւ · ից, ք · }
պէս պէս յեղյեղեալ · բազմօրինակ · զանազան · ֆած, թիւրլիւ թիւրլիւ։

Բազմայորդ · (ած)։ յորդ յոյժ · առատ · ֆած, փէք չօգ · պօլ։

Բազմայորանիլ · թէ · (գոյ)։ բազմայր գոլն հետաշխեալ · իսկ միանգամայնն՝ ի պոռնկութիւն · ֆած, չօգ գօճալը օլմա։

Բազմայօգութիւն · թէ · (գոյ)։ բազադրութիւն, կամ յօդուած ի բազում մասանց · ֆած, չօգ փարչանան պիրլէշմիշ։

Բազմանակ · ‖ տես Բազմաւոր։

Բազմանկ · ‖ տես Բազմանանուած։

Բազմանկիւն · ի, ու · իդ, իւք · }
Բազմանկիւնի · նեայ, եաւ · եայց, եաք · } (ած)։ այն՝ որոյ են բազում անկիւնք · ֆած, չօգ քէօշէլի։

Բազմանձակ · (ած)։ լի բազում անձկանօք, սիրով · ֆած, չօգ արզուլու։

Բազմանշան · ‖ տես Բազմանշանակ։

Բազմանշանակաւոր · (հոլով ոչխոհն)։ բազում նշանակութիւն · ֆած, չօգ մանա իլէ։

Բազմանուագ · (ած)։ յոյժ նուագօղ, կամ նուագեալ, ոպ ասի՝ բազմանուագ խորհուրդ, լաւ · ֆած, ղայէթ զավթ օլունմուշ։

Բազմանուէր · (ած)։ այն՝ յորում բազում են նուէրք, որպես ասի՝ բազմանուէր քաղաք, և այլն · ֆած, չօգ փէշքէշլի։

Բազմանուանաբար · (հոլով ոչխոհն)։ ըստ օրինակի յոգնական անուանց · ֆած, ասիյա իսմիլէր կիպի։

Բազմանուանակ · (հոլով ոչխոհն)։ բազում անուամբք · կամ ըստ բազում գլխոց · ֆած, չօգ իսմ իլէ։

Բազմանուանութիւն · թէ · (գոյ)։ միոյ իրի բազում անուամբք յորնջորնջումն · ֆած, չօգ իսմի օլմա։

Բազմաշահութիլ · թէ · (գոյ)։ առատութիլ շահուն · անձին կամ ընկերին · ֆած, չօգ գազանչ · քէար · պօլլըգ։

Բազմաշառաւիղ · (ած)։ ունօղ զբազում շառաւիղս · կամ բարուցակս · ֆած, չօգ ֆիլիզլի, ֆիտանլը։

Բազմաշարաւ · (ած)։ այն՝ որ լի է բազում շարաւով · ֆած, չօգ իրինլի։

Բազմաշարժութիւն · թէ · (գոյ)։ բազմաշարժ գոլն · փոփոխականութիւն · ֆած, չօգ գըմըլտանըշ, տէյինլիլիք։

Բազմաշխատութիլ · թէ · (գոյ)։ բազում աշխատանք · երկիր · ֆած, չօգ զահմեթ։

Բազմաչուք · ‖ տես Վաճառաչուք։

Բազմաչրջութիւն · թէ · (գոյ)։ շրջիլն ընդ աշխարհ · յաճախն ընդ բազում տեղիս · ֆած, չօգ եէր կէզմէ։

Բազմաչրջումն, ման, անց, ամբք · (գոյ)։ յեղյեղումն · դարձուած բանի կամ բանի՝ կրկնի և կրկին · ֆած, չօգ տէյիշմէյիմիզ։

Բազմաշփոթ, կամ Բազմաշփոթ · (ած) · սաստիկ շփոթ · խառնափնդոր · պտ, փէք գայթագործ։

Բազմասուտ · ‖ տես Բազմասիւղ։

Բազմաչար · ‖ տես Ամենաչար։

Բազմաչարչարելի · ըդ, եաւ · եայ, եօք · ‖ տես Բազմաչարչար։

Բազմաչափ · (ած) · մեծ ըստ քանակին · կամ ըստ տարածութեան, և ըստ թուոյ · պտ, պէսպիսի էօլչիւլիւս։

Բազմախան · } ‖ տես Բազմաճեայ։

Բազմաչին · }

Բազմապայծառութիւն · թեան · (գ·ոյ) · բազում պայծառութիւն · շքեղութիւն · պտ, փէք բիւրշանլըգ, փարլագլըգ։

Բազմապատիւ · (ած) · այն՝ որ արժանաւոր է բազում պատուոյ · պտ, չօգ գաղէպէ լայըգ։

Բազմապատկաբար, կամ Բազմապատկապէս · ‖ տես Բազմապատկօրէն։ Եւս, բազմապատկութեամբ ըստ Թուաբանից · պտ, զարպ էտերէք։

Բազմապատկանամ · ացայ · ցկիր · ալ · (չէշդ·) · բազմապատիկ լինել իրօք կամ նմանութեամբ · պտ, չօղալմագ · քէսիր օլմագ։ Եւս, բազմապատկիլ ըստ Թուաբանից · պտ, զարպ օլունմագ։

Բազմապատկացուցանեմ · ցուցի · ցո · եալ · (ած) · ‖ տես Բազմապատկեմ։

Բազմապատկեր · ‖ տես Բազմապատիկ։

Բազմապատկեցուցանեմ · ցուցի · ցո · եալ · ‖ տես Բազմապատկեմ։

Բազմապատում · (ած) · այն՝ յորում է ընդարձակ ձառ և պատմութիւն, որպէս ասի՝ Բազմապատում բան, և այլն · պտ, չօգ հիքեայէթլի։

Բազմապարեալ · (ած) · բազում պարսպօք ամրացեալ · պտ, չօգ հիսարլը։

Բազմապտղիք · տեաց · եօք · ‖ տես Բազմապտուղ։

Բազմապտուղիք · ‖ տես Պտղաբազմութիւն։

Բազմապէս · (հայ·ոյ·պէս) · բազմօք · յաճախութեամբ · առատապէս · պտ, փէք չօգ · պօլ պօլ։

Բազմապտղաբեր · ի · իւ · իկ · իւք · } Բազմապտղական · ի · աւ · աց · ագ · } ‖ տես Բազմապտուղ։

Բազմաջղիկ · (ած) · այն՝ յորում են բազում ջղիկք · կամ բազմութիւնք երկաց · պտ, չօգ սինրլիլիս, տավարլը։

Բազմաառատ · (ած) · առատ յոյժ · յորդառատ · պտ, փէք պօլ, էֆզուն։

Բազմասաստ · (ած) · կարի սաստկան, և սահեցուցիչ · դիւրսպայթ · պտ, փէք գայան, գայարբան։

Բազմասայթ · ‖ տես Բազմաքան։

Բազմասեղնիկ, կամ Բազմասիղնիկ · (ած) · պոռնիկ՝ որ ունի զբազում սեղնիկս, կամ զհմանիկս · պտ, չօգ աշըգլըըր օլան։

Բազմասեր · ի · իւ · իկ · իւք · ‖ տես Բազմաքաղաքակ։

Բազմասերմ, կամ Բազմասերմնի · (ած) · որոյ բազում են սերմունք · կամ զաւակք · պտ, չօգ թոխումլու · էվլատլը։

Բազմասուացուած · ոյ՝ կամ ի · ոյ · ոց · ովք · (ած) · ունօղ բազում սուացուածոց · մեծատուն · պտ, չօգ մալսահիպ · զէնկին։

Բազմասուացութիւն · թեան · (գ·ոյ) · սուացուն բազում ընչից և բազմութիւն սուացուածոց · պտ, չօգ մալ գաղանմա · վէ չօգ մալ։

Բազմասուղ · աւղ · ուղ · ղաց · ագ · ‖ տես Բազմասուեղք։

Բազմասուսուածաբար · ‖ տես Հեթանոսաբար։

Բազմաքանչ · ‖ տես Սքանչանչ։

Բազմավաստակ · ի · աւ · աց · ագ · (ած) · յոյժ վաստակեալ · պտ, փէք էօրտիւճը։ Եւս, այն՝ որ լինի բազում աշխատութեամբ · պտ, չօգ զահմէթլի։

Բազմաքիաս · (ած) · այն՝ որ լինի առիթ բազում չքնաւս · չքնաւակար յոյժ · պտ, փէք զարարլը։

Բազմաառնչ · ‖ տես Բազմաչարչար։

Բազմատաղ · ‖ տես Բազմաուղղամիտ։

Բազմաւաստակ · ի · աւ · ից · ագ · (ած) · տանօղ յիմիքեան զբազում ինչ · ընդարձակ · պտ, չօգ չէյ իչինէ ալան · էվլի։

Բազմաեղեակ · ‖ տես Բազմահմուտ։

Բազմաեղնչալի · ըդ, եաւ · եայ, եօք · ‖ տես Բազմաեղնչ։

Բազմաեւս · ի · իւ · իկ · իւք · (ած) · բազում ինչ տեսանօղ · բազմահայեցող · բազմահայեայ · պտ, չօգ չէյ կէօրէն։

Բազմաեռակատեմ · թեմ · (գ·ոյ) · բազմաեռակ գոլի · պէսպիսութեան · զանազանութիւն · պտ, չօգ թիւրլիլիւք։

Բազմաեռեւս · ոյ · ով · ոց · ովք · (ած) · ունօղ բազում տեսլեայս · բազմատաղտիպ · պտ, չօգ եաիրտգլը։

Բազմաեւական · ի · աւ · ից · ագ · (ած) · յերկիրատաւս · տեւողական յոյժ · պտ,

փէք տայանըգլը։

Բազմաուէր • տեառն, տերամբ • տերոք, տերանց, տէրք • (ած) • ծառայող բազում տերանց • գոհ, չգ. ազատ օլան։

Բազմասի • ղ, ով • ոց, ովք • (ած) • կերակրել ի սխս • երկայնակեաց • ծերունի • գոհ, եաշլը • խնթիլար։

Բազմատունկ • (ած) • ուռճացեալ զանազան անկովք • անկախիտ • գոհ, չգ. ֆիտանլը։

Բազմաբծած • || տես Բազմագանձ։

Բազմաբկածեան • (նախդիր հոլովի) • || տես Բազմալանգ։

Բազմաբոյատ • (ած) • ունօղ ղբազում արմատս • արմատացնել • գ, փէք չգ. քէօքլիս։

Բազմաբուօսր • (ած) • հեղօղ բազում արտասուաց • գոհ, չգ. եաշ տէքէն։

Բազմագիր • (ած) կամ (նէֆս) • գրեալ և գրուելոյ • գիրեցան • գոհ, տարմատաղլն։

Բազմագնոր • (ած) • այն՝ յորում են շատ գնորք ղբազմանց • գոհ, չգ. տաղտաղլը։

Բազմագործեան • (ած) • այն՝ յորում լինի գործեան բազում • գոհ, չգ. պօղտայլը։

Բազմագուանի • գման, ամբ • անց • ամբք • (գ•ց)։ բազմանալն • չաճմասլեթէ • գոհ, չգլըգ։

Բազմագօզան • (ած) • ունօղ ղբազում գօզունս, որպէս ասի՝ Բազմագօզան բոյս • գոհ, չգ. գալէմլի • ֆիլիզվլի։

Բազմաաւտեղի • լ•ց • եաւ • եաց • եօք • (ած) • բազմօք աւարտեալ և կատարեալ • գոհ, պլուս պլուԹիւն Թէքմիլ։

Բազմաւորաբար • } (նէֆս որոյ•ոյ) • բազ
Բազմաւորապէս • } մաւորական Թուով • չոքնակի • գոհ, մլուֆրւեսի սայը իլէ։

Բազմափաղաղ • (ած) • փաղաղօղ և լափօղ ղբազումս, որպէս ասի՝ Բազմափաղաղ վիշապ, և այլն • գոհ, չգ. Թելիֆ էտեն։

Բազմափայլուն • (նախդիր հոլովի) • || տես Բազմափայլ։

Բազմափարթամ • || տես Բազմագանձ։

Բազմափափագ • || տես Բազմատենչ։

Բազմափոխ, և Բազմափոփոխ • (ած) • կարի փոփոխական • բազում փոփոխուԹեանց ներքոյ անկեալ • գոհ, փէք տէչէյիշէն։

Բազմափորձ • || տես Բազմահնաւտ։ Ես, բազում փորձուԹեանց ներքոյ անկեալ, որպէս ասի՝ Բազմափորձ կենցաղ, և այլն • գոհ, չգ. պէլա ալԹընա սիւչիւբլը։

ԲազմափորձուԹիւն • Թ•ց • (գ•ց) • բազում իրաց փորձ և հմտաւ լինելն • գոհ, չգ. շէյէ վուգուֆլըգ։

ԲազմաքննուԹի • Թ•ց • (գ•ց) • հետաքննուԹիւն • հետաքրքիր խուզարկուԹի • գոհ, զայէԹ արաշըրմա։

Բազմերախտաւէտ • Թ•ց • (գ•ց) • առնելն ըղ բազում երախտիս • և մեծամեծ բարերարուԹիւք • գոհ, չգ. էյլիք էԹմէ • չգ. էյլիք։

Բազմերանաւէտ • եաի • իւ • իյ • իւք • || տես Բազմերան։

ԲազմերեսուԹի • Թ•ց • (գ•ց) • ունելն ղբազում դէմս կերպարանաց • բազմադիմուԹիւն • գոհ, չգ. սիֆաթլըլըգ։

Բազմերջանիկ • || տես Բազմերան։

ԲազմերջանկուԹի • || տես ԵրանուԹիւն։

ԲազմիշխանուԹի • Թ•ց • (գ•ց) • իշխանուԹի բազում տեարց կամ Թագաւորաց ի միասին • բազմապետուԹի • գոհ, չգլըգ հէքմիլ։

Բազմոսկի • (ած) • այն՝ յորում է ոսկի բազում • գոհ, ալԹընլու չգ։

ԲազմոտանուԹիւն • Թ•ց • (գ•ց) • բազմոտանի գոլն՝ իրօք կամ նմանուԹեամբ • գոհ, չգ. պայգլը օլմա։

ԲազմորդուԹի • || տես ԲազմորդուԹիւն։

Բազմորիւ • (ած) կամ (նէֆս) • որոշեալ ի բազումս • բազմազան • բազմօրինակ • գոհ, Թիւրլիլ Թիւրլիլս։

Բազմաւանաբար • (նէֆս որոյ•ոյ) • իբրև բազմաւանուն • կարի իմաստանաբար • գոհ, փէք ալիմ, օգումուշ կիսի։

ԲազմաւանուԹի, կամ ԲազմաւանուանուԹի • Թ•ց • (գ•ց) • բազմաւանուն գոլն • ուսումն նախրնուԹիւն • գոհ, չգ. ալիմլիք։

Բազմաւանուն • ման, ամբ • անց • ամբք • (ած) • քաջ ուսեալ • գիտուն կայծ • գոհ, փէք ալիմ, օգումուշ։

Բազմաւրախ • (ած) • ուրախ կայծ • ուրախալից • գոհ, փէք շադ։

Բազմօրինակաբար, և Բազմօրինակապէս, և Բազմօրինակօք • (նէֆս որոյ•ոյ) • բազմօրինակ • բազում օրինակաւ • զանազան կերպանակօք • գոհ, չգ. Թարզ իլէ • չգ. Թիւրլիս։

Բազմօրինական • ի • աւ • աց • օք • || տես Բազմօրինակ։

Բազմօրհնեան • (ած) • այն՝ յորում է բազում օրհնուԹիւն, կամ օրհնէրգուԹիւն, որպիսի է սրբասացուԹիւնն, կամ փառք ի բարձունս երգս • Ես, արժանաւոր բազում օրհնաբանուԹեան։

ԲազմօրհնաբանուԹիւն • Թ•ց • (գ•ց) • բազում արանց կին լինելն հետզհետէ • գոհ, չգ.

գօշայա վարմա։

Բաղխիք • բեաց, եօք • (գ•յ) • Նեցուկք, կամ յենարանք • և վանդակք կամ ձողք՝ որք դնին յերկոսին կողմանս գահոյիցս, որպէս և սանդղոյ՝ յորս յենուն եղջեր ասուէձանին • տ՜, տայագ • փարմագլուգ։

Բաղերոան • ոոին՝ կամ ոան, ամբ • անց, ամբք • (գ•յ) • ոան բաղրեաց, որպէս ասուէձանք սանդղոյ • գահոյից, և այլն • տ՜, այագ • պատամագ։

Բաժակակալ • ի, աւ • ից, օք • (ա՜) • ուՆող կամ կրօղ զբաժակ, թէ մատուռակն իսկ և թէ ափսեայն • տ՜, գաւեչ Թաղըլեան

Բաժակեան • (ա՜) • ուՆող կամ տանող յինքեան զբաժակ միոյ բաժակի • տ՜, պիր գաւեչ էօյլիւսի օլան։

Բաժակիկ • (գ•յ) • փոքրիկ կամ աղքատին բաժակ • և սակաւ գիւղ • տ՜, գաւեչճիք • քեաւեչիք • վէ ազաՀրգ չարսայ։

Բաժակից • ‖ տե՛ս Բաժանակից։

Բաժան • ի, իւ • ից, իւք • (ա՜) • բաժանեալ • տ՜, այրըլմըշ • Նա, վարի իբրև գեղական • ‖ և տե՛ս Բաժին։

Բաժանակ • ‖ տե՛ս Բաժակ։

Բաժանասէր • սիրի, աւ • ից, օք • (ա՜) • սիրող զբաժանումն՝ ըստ մտաց հերետիկոսապետին Նեստորի • տ՜, այըրմա, պէօլմէ սեվմէն,

Բաժանիմ • եցայ • եմց • իմ • (հ•••ոյ Բ•յ) • ‖ տե՛ս Բաժանեմ։

Բաժանողական • ի, աւ • ից, օք • (ա՜) • ուՆող զկարողութիւն բաժանելոյ • տ՜, այըրան • պէօլէն։

Բաժանողականութիւն • ‹ Թե՛ • (գ•յ) • կարողութիւն բաժանելոյ • տ՜, այըրմագ գուտրէթի։

Բաժանողութիւն • ‹ ղութիւն բաժանելոյ, տրտհելոյ • տ՜, այըրմագ գուտրէթի։

Բաժանութիւն • Թեան • • • • • • ›

Բաժանումն • Նման, ամբ • անց, ամբք • ›

(գ•յ) • որոշումն բաժնի • բաշխումն • վիճակ • տ՜, Թէվզի • պէօլմէ • Նա, անջատումն • տրտհումն • ցրումն • տ՜, այըրմա • տաղըմա • Նա, երկպառակութիւն • անմիաբանութիւն • տ՜, իհթիլիֆագըզըգ • Նա, տարբերութիւն • խոիր • որոշումն կամ բաժանումն մտաւոր և իմաստասիրական • տ՜, Ֆարգ • Թագսիմ։

Բաժնակից • ‖ տե՛ս Բաժանակից։

Բալաս • (գ•յ) • իբր է անուն անպիտան խոտոյ և սիզոյ իբրև զնիւռն • որ գտանի ի Հահիճ վայրս • Նա, իբրև ածական վարել, նշանակէ անուտի • անպիտան • պաշ • իշէ եաբանազ։

Բալաձև, կամ Բալաձև • ի, իւ • ից, իւք • (ա՜) • Նման բալի • միգաստեսիլ • տ՜, փսա կիպի։

Բալիչ • (գ•յ) • մեծագին զարդ՝ եգեալ ի գլուխ կամ ի լանջս յաղԹողաց • տ՜, չէլենկ • սօրղուճ։

Բալխաթ • ‖ տե՛ս Բաղխաթ։

Բալղինջիկ • ղինջկի • աւ • աց • օք • ‖ տե՛ս Պլծակ։

Բալուլ • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տե՛ս Խանձաբուր։

Բալուլիմ, կամ Բալուլվիմ • ‖ տե՛ս Խանձաբրտաւեմ։

Բալուտ • ի, իւ • ից, իւք • (ա՜) • այն՝ յորում է բալ առատիկ • միգամած • տ՜, սիւմանլը • Նա, իբրև գեղական վարեալ, Նշանակէ կաղին վայրենի • տ՜, փալամուտ • փէլիտ։

Բախ • ‖ է արմատ Բախեմ բայի • ‖ և տե՛ս Բախումն։

Բախբախումն • ‖ տե՛ս Բաբախումն։

Բախեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (ա՜նդ) • ‖ տե՛ս Բախեմ • և Բաբախեմ։

Բախլիմ • ‖ տե՛ս Նախանձիմ։

ԲախտաԹիւն • Թեան • ‖ տե՛ս Մախանք։

Բախտաշատ • ի, աւ • ից, օք • (ա՜) • այն՝ որ առնէ զբախումն, այսինքն քնարահար • Թէ մատն իսկ և Թէ գործիք • տ՜, չալկը չալան։

ԲախտաԹիւն • Թեան • ‖ տե՛ս Բախտութիւն։

Բախտաբաշխ • (ա՜) • բաշխող բախտի՝ ըստ հեԹանոսաց։

Բախտագիւտ • ի, իւ • ից, իւք • (ա՜) • գտող, այսինքն գուշակող կամ հմայող զբախտ • տ՜, Ֆալճը։

Բախտագրութիւն • Թե՛ • (գ•յ) • հեԹանոսական ձակատագրութիւն • գրութիւն բախտից • տ՜, անն եազըսը։

Բախտանոց • ‖ տե՛ս Բախտաձոց։

Բախտապարգև • (ա՜) • պարգևիչ բարեբախտութեան • պարգևատու բարեաց, որ միայն ինչ ՀՀմարտ ասի • տ՜, էվլիք • քեբեմ, Ինայէթ էաէն։

Բախտասէր • (ի•իոյ որ•իոն) • ըստ բերման բախտի • ըստ դիպուածոյ • տ՜, պախԹըսան • բասը կէլէ։

Բախտաւորութիւն • ‖ տե՛ս Բարեբախտութիւն։

Բակաձև • ի, իւ • ից, իւք • (ա՜) կամ (ի•իոյ) • բոլորշի • բոլորակաձև • ի ձև

բանի • պահ՝ , եռավարտ պիտիմի՛ն ։

Բաղաբաղ • (ի՛միջ. որ՛ոյնի՛ն) ։ շուրջ առնել պատելով շարքնանալի • պահ՝ , չեվրեմնի գուշտատագ ։

Բաղատական • ‖ տես Բագձատական ։

Բաղեղաթ • ‖ տես Բաղեղէթ ։

Բաղեմ՝ • եցի • եա՛ • ել՛ • (Ներգործ) ։ բրել բաղիս • պահ՝ , պիլ՝ , չտիա իլէ գաղջմագ ։

Բաղաբաղեմ՝ • ‖ տես Բաղբաղեմ՝ ։

Բաղաբուշ • ‖ տես Փամփուշտ ։

Բաղադրական • ի՛ • աւ՛ • ագ • օք • (ածական) ։ յաբադրեալ • եղեալ՝ ի վերայ • պահ՝ , պիր պիրինէ պիթիչիլմիշ՝ ։ Եա՛ , ըստ քերականաց՝ բաղադրական մասին անունդան ձայնք ինչ՝ ոյք կցեալ՝ ի սկիզբն բառից , ի նշանական նշանակութեի՛ փոխեն զնա՛ ։

Բաղադրութիւն • թե՛ • (գոյ) ։ ի միասին դրութե՛ • յարադրութե՛ • բաղկացութիւն • միաւորութիւն • պահ՝ , պիր պիրինէ պիթիչմէ • թէ՛ ըքիլ ։

Բաղաղանումն • նման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բաղաղանութիւն ։

Բաղախորհուրդ • հրդի՛ , ‖ տես Բաղախոհ ։

Բաղաձայնակի՛ • (ի՛միջ. որ՛ոյնի՛ն) ։ ձայնակցաբար • համաձայնութեամբ • պահ՝ , պիր ավազ , պիր սէս իլէ ։

Բաղաձայնիմ՝ • ‖ տես Համաձայնիմ՝ ։

Բաղանապետ • ‖ տես Բաղանէպան ։

Բաղանուանիմ՝ • եցայ • եա՛ց • իլ՛ • (չէզոք) ։ զայգ ընդ այլում , կամ անդէն և անդ անուանիլ • պահ՝ , անիսէ խիմ գօնուլմագ ։

Բաղանուանութի՛ • թե՛ • (գոյ) ։ փաղանուանութե՛ • անուանակցութե՛ , և նշանակէն զնոյն • պահ՝ , պիր խոյնիլիլգէ ։

Բաղանտ • ի՛ , իւ՛ • իցի՛ • (գոյ) ։ փայտ վերին բարաւորի դրան • պահ՝ , քափունան իւսթ էչիլինէն օտաւնու ։ ‖ Եա տես Դուռ ։

Բաղանական • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • (ածական) ։ այն՝ որ միանգամայն ասի առ բազումս , կամ՝ ի բազմաց , որպէս օրհնեացի՛ք , և այլն ։

Բաղասանմն • ‖ տես Բաղասան ։

Բաղատութի՛ • թե՛ • (գոյ) ։ փոխատրութի՛ առ միմեանս • կցորդութի՛ • պահ՝ , պիթիչիլգէ ։

Բաղափուշտ • ‖ տես Փամփուշտ ։

Բաղբաղանք • անաց , օք • ‖ տես Բաղբաղումն ։

Բաղբաղումն • ղմանի՛ , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բաղբաղանք ։

Բաղբանական • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • (ածական) ։ յօթօղ ղբան ընդ բանի՛ • հաւաքաբանական , որպէս է շաղկապս Ուբեմն , և այլն ։

Բաղբանութի՛ն • ‖ տես Հաւաքաբանութի՛ ։

Բաղդատեմ՝ • ‖ տես Համադատեմ՝ ։

Բաղդատական • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • (ածական) ։ համեմատական • զուգակշիռ • պահ՝ , թէչիսի՛ • պէնդէր ։ Եա՛ , ըստ քերականաց՝ Բաղդատական ածական ասի անունն , որոյ ի վերջին ծայրն յարեալ՝ մանրիկ գոյն , նշանակէ զորպիսութի՛ գոյականին բաղդատութեամբ ընդ այլ լինել սասանիկ • պահ՝ , խամի թէֆզիլ ։

Բաղեղերութի՛ն • թեան • . . . . . } Բաղեղերումն • ման , ամբ • անց , ամբք • } (գոյ) ։ եղերակցութի՛ հաւաքաբանութե՛ • պահ՝ , նէճիէկ • խիւլասէի՛ քէլամ ։

Բաղխահական • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • (ածական) ։ միախորհ • համախոհական • պահ՝ , պիլէ աւելչիլունէն , միւլահազէ էանէն ։ Եա՛ , ըստ ճարտասանիլ՝ է հանդէս միախոհ ունկընդրաց ընտրել ղբարին և խորշիլ ի չարէն ։

Բաղխահմ՝ • եցայ • եա՛ց • իլ՛ • (հասարակ բայ) ։ խորհրդակցութի՛ ընդ այլս կամ ընդ անձին քաջ խորհիլ • պահ՝ , միւշավէրէ՛ , միւլահազէ էմի՛ք ։

Բաղխոհութի՛ • թե՛ • (գոյ) ։ խորհրդակցութիւն ընդ այլում , կամ ընդ անձին • մտածութի՛ • պահ՝ , միւշավէրէ՛ • միւլահազէ ։ Եա՛ , ձեռնարկութիւն ի խորհրդատուութե՛ , կամ համազական ։

Բաղկապեմ՝ • ‖ տես Շաղկապեմ՝ ։

Բաղկացաբար • (ի՛միջ. որ՛ոյնի՛ն) ։ իբրև բաղկացուցիչ • պահ՝ , պիրլէշխիրիլէ կիլլի ։

Բաղկացումն • ցմանի՛ , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բաղկացութիւն ։

Բաղձալի՛ • լեցի՛ , եաւ՛ • եաց , եօք • } Բաղձական • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • } (ածական) ։ ըղձալի յոյժ • ցանկալի • փափաքելի • պահ՝ , արզուլանաճագ ։ ‖ Եա տես Բաղձալից ։

Բաղձանամ՝ • ացայ • ցի՛ր • ալ՛ • } ‖ տես Բաղձանամ՝ • ձեայ • ձի՛ր • ալ՛ • } Բաղձնամ՝ ։

Բաղձութիւն • թեան • ‖ տես Բաղձանք ։

Բաղասանն • ‖ տես Բաղասան ։

Բաղաւորապրութի՛ • թե՛ • (գոյ) ։ առաքինութիւն • յանձնառութիւն • պահ՝ , հէմէչ • գայթալ էմի՛ն ։

Բաձկնակ • ի՛ , աւ՛ • ագ , օք • (գոյ) ։ բաժակն աղքատին , կամ հին • հանդերձեալ • պահ՝ , էօքի զըպան ։

Բամբակագործ • ‖ տես Բամբակահար ։

Բամբակալիր • լի՛ , իւ՛ • իցի՛ , իւք • (ածական) ։ լի բամբակաւ , որպէս ասի՝ Բամբակալիր

հանդերձ , և այլն • գաշ , փամփուշտներ ։
Բամբասողական • ‖ տես Բամբասաւոր՝ ըստ առաջին նշանակութեանն ։
Բամբասողանք • Բամբասանք ։
Բամբասութիւն • Բամբասանք ։
Բամբիռն • բշան , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բամբիռ ։
Բամբռաստ • ի , ից • ից , ից • (ած) • բամբռամբ նռաւագօղ • գաշ , չալիքար իւր մագամբը սեղմելիքին ։
Բայ • ի • ից • ից • (գոյ) • ես , ասի և Բայեց , որ է որ կենդանութեան , մանաւանդ արջոյ՝ յորում ամենայն ժամերսոյն առանձնացեալ մնան իրը թմրեալ և անուռաւ • գաշ , գօլտուք • եռալ • ին ։
Բայանամ • ացայ • ցիր • ալ • } (չէղոյ) ։
Բայեմ • եցի • եա • եալ • }
Բայիմ • եցայ • եաց • իլ • }
մտանել ի բայոց կենդանութեաց • արջանալ • թաքչել • գաշ , եռալայա , ինել կիրուք • կիզուիլ ։
Բանաբեր • ‖ տես Բանբեր ։
Բանաբերութիւն • Թե • (գոյ) • պատգամաւորութիւն • հրեշտակութիւն • գաշ , սէօզ կենթիրմէ ։
Բանագործեմ • եցի • եա • եալ • (չէղոյ) • յայտարարել զբանն , և վերաբերել առ իմն ։ ‖ եա տես Արդիւնացուցանեմ ։
Բանագործութիւն • Թե • ‖ տես Բանբերութիւն ։
Բանադրանք • Թե • ‖ տես Բանադրանք ։
Բանազննութիւն • Թե • (գոյ) • ընդդէմ զննելի բանիւք • գաշ • միւհասապէ կօյը ։
Բանածնունդ • (ած) • բանս ծնանօղ ի մտաց • մտացին • գաշ , ագըլար ։
Բանականիլ լինել • ‖ խմբականիլ և պարականիլ լինել • գաշ , օրտուսաղ , պէօլիւքսաղ օլմագ ։
Բանականագին • գոնելի , իւ • իյ , իւք • (ած) • կարի բանասէր , և քաջ տրամաբան նօղ • նրբխնդ • գաշ , փէք ագըլար • ֆիլոսոֆ ։
Բանականապէս • կամ Բանասիրապէս • (ուղիղ որոյնոյն) • իբրև բանական , խոհական • իմաստութեաբ • գաշ , նամըզանէկէ ։
Բանակատար • ի , աւ • ից , ք • (ած) • կատարօղ զգործ ինչ յանձնեալ ինքեան • գաշ , մամլահաթկիւզար ։
Բանակատեղ • ‖ տես Բանակետղ ։
Բանակոծեմ • եցի • եա • եալ • (չէղոյծ) • բանիւ նախատանօք կոծել • նախատանօք առնել • գաշ , սիթէմլի սէօզ իլէ չարփմագ ։
Բանակորով • (ած) • կորովի բանիւք • իմաստնագոյն • գաշ , դուրլիթլի քէլամլը ։
Բանակռուանք • ‖ տես Հակառակութիւն ։
Բանակցութիւն • ‖ տես Խօսակցութիւն ։
Բանամարտութիւն • Թե • (գոյ) • մարտ և վէճ բանիւ • վէճաբանութիւն • գաշ , միւհասապէլիք ։
Բանայեղ • ի , իւ • իյ , իւք • (ած) • լի և յոմն բանիւ • լցեալ ներբբանիւ • գաշ , սէօզ , սէօզ իլէ սօլտ ։
Բանայնին • այնոյ , ոյ • ոյ , ոյք • ‖ տես Բանական ։
Բանապահ • ի , աւ • ից , ք • (ած) • պահօղ զլեզու բանն • գաշ , իշլեթմէյինի սագլայան ։
Բանապատում • եցայ • եաց • իլ • (չէղոյ) • պատկառելի լինել բանիւք • գաշ , սէօյլէշիլիյէ ուժանմագ ։
Բանապատումութիւն • Թե • (գոյ) • պատմութիւն և մեկնութիւն բանից • գաշ , սէօզ • նագլ ։
Բանասիրաբար • (ուղիղ որոյնոյն) • բանասիրութեամբ • իմաստասիրաբար • գաշ , միւհեյլիփ • օգուշուշ կիլիր ։
Բանասիրութիւն • Թե • (գոյ) • ուսումնասիրութիւն • փոյթ բանից և գրոց • գաշ , միւհեյլիփլիք • օգուշուշլուգ ։
Բանասուեղծաբար , և Բանասուեղծօրէն • (ուղիղ որոյնոյն) • իբրև զբանասուեղծ • գաշ , շաիր կիպի ։
Բանասուեղծական • ի , աւ • ից , ք • (ած) • բանասուեղծութիւք յօրինեալ • քերթողական • հարտարահնար • և մտացածին • գաշ , շաիրլըգ իլէ եաիբլըլըգ ։
Բանասուեղծեմ • ‖ տես Շարադրեմ ։
Բանավաճառ • ի , աւ • ից , ք • (ած) • որ վաճառական լինի բանին ։ ես , այն՝ որ զբանս իւր վաճառէ իմաստակութեաբ • գաշ , սէօզլի քէլամը թէյլիսիլիք իլէ սաթան ։
Բանավէճար • ի , աւ • ից , ք • (ած) • վէճաբօղ զբան՝ առնելով և բերելով զլեզուս • գաշ , քէլամը պիթիրլէն ։
Բանասեղ • ի , աւ • ից , ք • (գոյ) • սեղի խօսակցութեաբ • գաշ , սէօյլէշմէք եէր ։
Բանաւորական • ի , աւ • ից , ք • (ած) • սեպհական բանաւորից • գաշ , ագըլըլըգյա միւթէհալիք ։
Բանափոփոխ • ‖ տես Բանաշուրջ ։
Բանաքննութիւն • Թե • (գոյ) • քննութիւն բանից • դժուարին վէճ • գաշ , սէօզ թէֆթիշլի • միւճատէլէ ։
Բանգ , կամ Բանկ • (գոյ) • անուն խոտոյ իրիք , և սերմանն նորա • գաշ , պանկ օթաս • պէնկիլիք ։
Բանգեա • ‖ տես Բանագեա ։

Բանգիտութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • գիտութիւն բանից • հմտութիւն • գա՛ • իմիմաբլըզգ•

Բանդագուշ • ի՛ • իւ • ից • իւք • ‖ տե՛ս Բանդագուշան։

Բանդագուշացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եա՛ • (ո՛ղջ) • տալ բանդագուշիլ • ցնորեցուցանել • գա՛, յիմորբիմիմագ • ատյրգլաթիմագ•

Բանդագուշիմ • եցայ • եա՛յ • իմ • ‖ տե՛ս Բանդագուշանամ։

Բանդախառն • (ա՛ծ) • կապակցեալ • բարեխարմար • դաշնակաւոր • գա՛, պիրքիչելիբիլիչ • մանթագրգ • ահչինքլի•

Բանդակ • ոյ • ով • ոց • ովք • (գ•ոյ) • բառ ռասկական, որ է հիւթ մզեալ ի պաղոց, և թանձրացուցեալ եփմամբ• գա՛, մանբագրա

Բանդակ • ‖ տե՛ս Պանդակ։

Բանեաւ • (գ•ոյ) • հակառակութեան բանք • կռիւ • կռիւ • գա՛ • գաւդա • նիղա•

Բանեբաղ • ի՛ • աւ • ից • օք • ‖ տե՛ս Բանեղծող։

Բանըմդեմ• դիմի • աւ • ից • օք • ‖ տե՛ս Ընդդիմաբան։

Բանիկ • կամ Բանկն՝ Բանգն • (գ•ոյ) • դուռ-նաքեաց • կամ մուտագանն՝ անպիտան բան• գա՛ • պօշ • պիհուտ սէօզ•

Բանինչոյց • ‖ տե՛ս Բանինչուան։

Բանկոյ • (ա՛ծ) • այն՝ որոյ բանքն են ընդունելի առաջի այլոց • գա՛ • սէօզի կէչէր•

Բանկնարկեմ• ‖ տե՛ս Առասպելաբանեմ։

Բանորսող • ‖ տե՛ս Բանորսակ։

Բանջարաճաշակութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • ճաշակելն զբանջար և եթ • գա՛, սաաէ եէչիլիք եէմէ։

Բանջարակեր • ‖ տե՛ս Բանջարաճաշակ։

Բանջարային • այնոյ • ով • ոց • ովք • ‖ տե՛ս Բանջարեղէն։

Բանջարավաճառ • ի՛ • աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • ասի և Բանջարածախ • վաճառօղ բանջարոց • գա՛, սէպզէվաճըլը•

Բանջարաւոր • ի՛ • ‖ տե՛ս Բանջարեղէն։

Բանջարիկ • (գ•ոյ) • բանջար սակաւ • կամ աղբաւիկ • գա՛, աղ եէչիլիք•

Բանսեբեռուկ • (ա՛ծ) • դիւրաբաւ՝ ի բանս այլոց • դիւրահաւան • գա՛, գօլայ ինանան։

Բանսուտ • (նախդիր• հոլովի) • ‖ տե՛ս Սատբան

Բաշահատ • (գ•ոյ) • ձի՝ որոյ բաշն է հատեալ • գա՛, սաչլարը քէսիլմիշ աե։

Բաշխական, և Բաշխողական • ի՛, աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • ասի և բաշխատուր • բաշխօղ• պարգևատու, և տրամաբաշխական• գա՛, պայ • Թէվզիի էաիչի։

Բաշխակից • կցի՛ • աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • կցորդ բաժնի երկրի • վիճակակից ի սահմանս անդաստանաց • գա՛, փայտաշ • հիւսէտաար•

Բաշխողակից • կցի՛ • աւ • ից • օք• (ա՛ծ) • ղոյզ ընդ այլոմ բաշխօղ զինն • գա՛, պիրիչ պաղըշլայան։

Բաշխողութիւն • ‖ տե՛ս Բաշխութիւն։

Բաշտա • ի՛ • իւ • ից • իւք • (գ•ոյ) • Թռչուն ինչ նման բազէի • գա՛, տօղան կիտլի պիր Թարղ գուշ•

Բաչիւն • ‖ տե՛ս Բառանջիւն։

Բաջաղեցուցանեմ• ցուցի • ցո՛ • եա՛ • ‖ տե՛ս Շաղփաղփեմ։

Բաջաղիմ• եցայ • եա՛յ • իմ • ‖ տե՛ս Բաջաղեմ։

Բառագիրք • ‖ տե՛ս Բառգիրք։

Բառազարդ• ‹ ի՛, իւ • ից, իւք • (ա՛ծ) • բառ

Բառակապ • › իւք կապեալ • սեթևեթիւ յօրինեալ • գա՛, լուղէթ լէկ պալլանմըշ • տօճանմըշ•

Բառակցութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • կցումն բառից ի բառ• գա՛, լուղէթ լուղէթէ պիթիշմէ։

Բառարան • ի՛, աւ • ից, օք • ‖ տե՛ս Բառգիրք։

Բառացութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • բառացի գոլն • շքեղաբանութիւն • ճոխութիւն • գա՛, աղամլըխ • լէհթիչամ։

Բասիլևկոս • ‹ ‖ բառ յունական, տե՛ս

Բասիլևկոս • › Արքայիկ։

Բաստառան • ի՛ • աւ • ից • օք • (գ•ոյ) • կապարան • կապանք բանտի • գա՛, Թամբուզ • հապս•

Բառական • ի՛ • աւ • ից • օք • (ա՛ծ) • եպեբական • զրպարտական, որպէս ասի՝ Բառբաչական բան • և այլն • գա՛, զէմիր, իփԹիխա օլմայնաձագ•

Բառ • ‖ ըստ եբրայեցւոց Նշանակէ որդի • որպէս Բարթիմէոս • այսինքն որդի տիմէի• Եւս • ի մէջ է մանկի մակբայացուցիչ ի վերջիչ • իբր Պէս•

Բարաբ • ի՛ • կամ ոյ • իւ • ից • իւք • (գ•ոյ) • կկոց • գա՛ • մէ՛քլիք•

Բարակագոյն • գունի՛, իւ • ից • իւք • (ա՛ծ) • բարակ չոյժ • նրբագոյն • գա՛, փէք ինձէ•

Բարակագործութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • նրբագործուիչ • բարակ մանուածո • գա՛, ինձէ էյիլմէ•

Բարակածայր • ի՛, իւ • ից • իւք • (ա՛ծ) • ասի նօղ զբարակ ծայր • գա՛, ինձէ ուչլու•

Բարամութիւն • թե՛ • (գ•ոյ) • բարի՝ բարեբերամ • բերեկաւորութիւն • գա՛, պէրէքէթլի•

Բարաւոյց • || տես Բարիաւոյց։
Բարբառակից • || տես Զոյնակից։
Բարբառակցիմ • || տես Զոյնակցիմ։
Բարբառեմ. եցի • եա • ել • || տես Բարբառիմ։
Բարբառեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ո՜ղղ) • տալ բարբառել և խօսել • ՚ձ՚, տիւէ չբգարմագ • սէզլէեմ՚ք։
Բարբառուն • ուման, ամբ • անց • ամբք • (ձ՚ոյ) • բարբառիլն • հանելն բան ընդ բերան • ՚ձ՚, սէզլէյիլ։
Բարբարանք • անաց • աք • (ձ՚ոյ) • տարակուսանք • տատամսուն՚ • ՚ձ՚, ֆէֆէխէ • Թատա։
Բարբարեմ. եցի • եա • ել • || տես Բարբարիմ։
Բարբարիանոս • • • • • • • • || տես
Բարբարոսական • • • • • • • • || տես
Բարբարոսիկ • (նախդէր՝ հաւէվէն) • || տես
Բարբարիկոն։
Բարգաւաճագոյն • գունի, իս • իցդ • իւք • (ո՜ձ) • կարի բարգաւաճ • ուռնացեալ չոյժ • ՚ձ՚, փէք մահասուլլու։
Բարգաւաճանամ • ացայ • ցիր • ալ • || տես Բարգաւաճիմ։
Բարգաւաճապէս • (ո՜ղղոյ ոբոյոն՚) • պանծալի օրինակաւ • փառացի • ՚ձ՚, չէբէֆ • սալթանաթ իլէ։
Բարգաւաճեմ. եցի • եա • ել • || տես Բարգաւաճեցուցանեմ։
Բարգաւաճութի՚ • Թ՚ • || տես Բարգաւաճանք։
Բարեագործ • || տես Բարեգործ։
Բարեախոյժ • ի • իս • իցդ • իւք • || տես Բարեսէր։
Բարեանուն • (ո՜ձ) • ունօղ զանուն բարի • որոյ անունն նշանակէ բարի • ՚ձ՚, էյի խոսլէ։
Բարեբախտաբար • և Բարեբախտապէս • և Բարեբաստապէս • (ո՜ղղոյ ոբոյոն՚) • իբրև բարեբախտ • յաջողութի՚ ըստ բախտի • ՚ձ՚, պախթէը կիտի • իգպալ իլէ։
Բարեբախտագոյն, կամ Բարեբաստագոյն • գունի, իս • իցդ • իւք • (ո՜ձ) • առաւել բարեբախտ • աչքողագոյն • ՚ձ՚, փէք պախթէը • իգպալը։
Բարեբանագոյն • գունի, իս • իցդ • իւք • (ո՜ձ) • առաւել, կամ սիրապէս բարեբան • ՚ձ՚, փէք էյի սէզլէյէն • մահ էէն։
Բարեբանական • ի • աւ • ացդ • աք • (ո՜ձ) • օրհնեբզական • և սեպհական բարեբանութեան, որի՚ ասի՚ Բարեբանական գթութիւն, երգ • և այլն • ՚ձ՚, մահէն մախսուս։

Բարեբանակցութի՚ • Թ՚ • (ձ՚ոյ) • բարեբանակից գոլն • ի միասին բարեբանելն • ՚ձ՚, պիլէ մէահ էիմէ։
Բարեբանապէս • (ո՜ղղոյ ոբոյոն՚) • բարեբանելով • օրհնելով • կամ արժանաւոր բանիւ • ՚ձ՚, մէահ էաէրէք։
Բարեբանիչ • նչի, } աւ • ացդ • աք • (ո՜ձ) •
Բարեբանող • ի • } || տես Բարեբան։
Բարեբանութի՚ • նման, ամբ • անց, ամբք • || տես Բարեբանութիւն։
Բարեբար • || տես Բարեբարք։
Բարեբարբոս • || տես Բարեբարոս։
Բարեբերութիւն • Թ՚ • (ձ՚ոյ) • բարեբեր գոլն • քաջաբերութի՚ • արգասաւորութի՚ • ՚ձ՚, պէրէքէթլիլիք։
Բարեգործութի՚ • Թ՚ • (ձ՚ոյ) • վայելուչ գործակցութիւն • չքնաղութիւն • ՚ձ՚, եագըշըգլը կիւզէլլիք։
Բարեգոյակ • ի • աւ • ացդ • աք • (ո՜ձ) • բարի գոյացեալ առ յաստուածոյ ՚ի բնէ։
Բարեգոյն • || տես Լաւագոյն։
Բարեգովեմ • եցի • եա • ել • (ՀէրգովրՁ) • բարւոքք գովել • օրհնել • ՚ձ՚, էյի մէահ էիմէք։
Բարեգործական • ի • աւ • ացդ • աք • (ո՜ձ) • սեպհական բարեգործութի՚, կամ բարեգործի • բարեթարական • ՚ձ՚, էյի ամէլի օլանա • էյի ամէլէ միւթէալիք։
Բարեգործականեմ • || տես Բարեգործեմ։
Բարեգործապէս • (ո՜ղղոյ ոբոյոն՚) • որպէս բարեգործ • կամ բարեբար • ՚ձ՚, էյի ամէլլի կիպի։
Բարեգործիչ • ձչի • || տես Բարեգործ։
Բարեգործութի՚ • Թ՚ • (ձ՚ոյ) • գործելն ըզգործս բարիս, և գործք բարեաց • առաքինի քաղաքավարութի՚ • և գոլիլն աշխատասիրութի՚ • ՚ձ՚, էյի ամէլ • փաալիլէթ • || և տես Բարեբարութիւն • և Բարեբաստութիւն։
Բարեգործուլ • ոյ • || տես Բարեգութ։
Բարեգործութի՚ • || տես Բարեգործութի՚։
Բարեդէմ • || տես Գեղեցկադէմ։
Բարեդուժ • (ո՜ձ) • զօժող զբարին՝ զոր պարտ էր առնել • ՚ձ՚, էյիլի թիւքեար էէն։ || և տես Լաւկերտաւ։
Բարեզարդաբար • } (ո՜ղղոյ ոբոյոն՚) • բարեզարդապէս • } բեզարդութի՚ • վայելչապէս • կարգաւորաբար • ՚ձ՚, էյի տոնատարագ • եագըշըգլըմա։
Բարեզաւակութի՚ • Թ՚ • (ձ՚ոյ) • ունելն զզ

բարի բարի զաւակս. ած, հյն հ՚վլասթլըլըգ։
Բարեզգայ. ի, իւ. իյ՝ կամ ոյ, իւք. (ած)։ զգօն. ուշադիր. բարեմիտ. ած, արիւք. հյն ֆիքիրլի։
Բարեզգայութիւն. ‖ տես Ուշադրութիւն։
Բարեզգեստութիւն. ‖ տես Բարեզարդութիւն։
Բարեզբաղիլ. ՛ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։
Բարեզբաղիլ. ՛ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։
Բարեզբաղիչ

առաքինի և արիական, որպէս ասի՝ Բարեհանդէս յաժարութիւն, և այլն • պռ՝ հիւիմանի ձահա հաեն։

Բարեհասակաչափ • ի, իս• ից, իւք• (ած)։ վայելչահասակ • միջակ և ընտիր հասակաւ • պռ՝ պէսպիս պօսլու։

Բարեհաստատութիւն • թեան• (գով)։ բարեաւք հաստատուն լինելն • քաջ ամրութիւն • պռ՝ փեւք էյի գաւիլիք։

Բարեհաւան • ։ տես Դիւթահաւան։

Բարեհաւանուիլ • ։ տես Դիւթահաւանուիլ։

Բարեհեզ • ։ տես Քաղցրահեզ։

Բարեհընչակ • ։ տես Բարենուագ։

Բարեհոգատակ• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ քաջ հոգատակելով • բարեհամբաւելով • պռ՝ էյի նամ չըգարալուագ։

Բարեհրեշտակ • ի, աւ• աց• աք• (ած) կամ (գով)։ բարի հրեշտակ • քաջ պատգամաւոր • պռ՝ էյի խապէր կէթիրէն։

Բարեձայնուիլ • ։ տես Քաղցրաձայնուիլ։

Բարեձևագոյն • գունի, իւ• ից, իւք• (ած)։ կարի բարեձև • վայելչագոյն • պռ՝ փեւք պիչիմլի, էնտամլը։

Բարեձևանամ • ացայ• ցէր• ալ• ։ տես Բարեձևիմ։

Բարեմանկութիւն • ։ տես Բազմարդութիւն։

Բարեմանաբար• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ բարեմանութեամբ • երջանկապէս • պռ՝ պախթ իլէ • գութլուլուգ իլէ։

Բարեմաթ • ի, իւ• ից, իւք• ։ տես Քաջամարտիկ։

Բարեմաքուր • ։ տես Մաքրագոյն։

Բարեմտաբար• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ բարեմտութեամբ • հաւատարմութեամբ • ի բարի սրտէ • պռ՝ էյի փէքիր իլէ • սաաղլըգ իլէ։

Բարեմտագոյն • գունի, իւ• ից, իւք• (ած)։ առաւել բարեմիտ, և յաժարամիտ • պռ՝ փեւք էյի փէքիրլի, իսթէքլի։

Բարեմտութիւն • եցի• եա• եաց• (չէշտ)։ բարեմիտ, այսինքն հլու, դիւրաբանաց լինել • հնազանդիլ • պռ՝ մաղլըմ օլմագ։

Բարեյաղթութիւն • ։ տես Քաջայաղթութիւն։

Բարեյայտ • ։ տես Քաջայայտ։

Բարեյանդգնուիլ • ։ տես Բարեխաւսուիլ։

Բարեկեղանակ • ի, աւ• աց• աք• (ած)։ ունօղ զգուելի եղանակ • պռ՝ էյի մագամլը։

Բարեկիրատակիմ• եցայ• եաց• իմ• (չէշտ)։ բարի անուամբ յիշիմ • պռ՝ էյի սան իլէ անըլմագ։

Բարեկուսութիւն • թեան• (գով)։ բարի և հաս-

տատուն յոյս • ակնկալութիւն մեծ • պռ՝ էյի • գաւլի ումուա։

Բարեկօղ • ։ տես Բարեձև։

Բարեկոժար • ի, ։ տես Բարեսէր։

Բարեկոժարութիւն • թեան• (գով)։ յաժարութիւն առ բարին • պռ՝ էյիյկ խոթէք էթմէ։

Բարենամ• եցայ• ցիր• ալ• (չէշտ)։ բարի լինել • լաւանալ • պռ՝ էյի օլմագ։

Բարենշանութիւն • թեան• (գով)։ կարի չահեկանութիւն • օգտակարութիւն • պռ՝ փեւք ֆայիտէլի։

Բարեշարիւն • (ած)։ որոյ շարիւնն է բարի, և ախորժ, որպէս ասի՝ Բարեշարիւն հասանք ջուրց, և այլն։

Բարեշինութիւն • թեան• (գով)։ բարեշէն գոլն • բարեկեցութիւն • երջանկութիւն • պռ՝ չօգ չէն օլմա • տէվլէթլիլիք։

Բարեշնորհակալութիւն, կամ Բարեշնորհութիւն • ։ տես Գոհութիւն։

Բարեշնորհակալ• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ շնորհակալութ• գոհութիւ• պռ՝ էյիլիքր էյթէրլի։

Բարեշնչութիւն, կամ Բարեհնչութիւն • թեան• (գով)։ քաղցրութ, կամ բարեխառն շնչումն • պռ՝ թաթլը • միլայիմ էամէ։

Բարեչքութիւն • ։ տես Բարեձևութիւն։

Բարեպաշտաբար• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ իբրև բարեպաշտ • երկիւղածութ• պռ՝ ամնսար • սալիհ կիսլի։

Բարեպաշտագոյն • գունի, իւ• ից, իւք• (ած)։ կարի և առաւել բարեպաշտ • պռ՝ փեւք ամնսար • սալիհ։

Բարեպաշտանամ• ացայ• ցիր• ալ• ։ տես Բարեպաշտիմ։

Բարեպաշտելութիւն• ի թեան• (գով)։ պաշտօն

Բարեպաշտութիւն • ի բարի առ Աստ• ուղիղ հաւատք և բարի վարք • պռ՝ ամնսարլըգ • սալիհլիք • Եւս, մեծագոյնք • սպաս • պռ՝ իլթիֆաթ • էքբար։

Բարեպատճառ• (ած)։ ունօղ զբարի պատճառս • օրինաւոր • պռ՝ էյի սէպէպլի։

Բարեպատշաճապէս• (ոյ՝ ից• ոչ՝ ից•)։ կարի ի դէպ • վայելչապէս • պռ՝ փեւք մինասիպլիճէ։

Բարեպատուեմ• եցի• եա• ել• (չէրթ•ր)։ բարեաւք պատուել, մեծարել • պռ՝ էյի իզզէթլէմէք։

Բարեպատրաստ• ։ տես Դիւրապատրաստ։

Բարեպարգև • ։ տես Առատապարգև։

Բարեպարտ • ։ տես Բարեցապարտ։

Բարեպետական • ։ տես Աճպետական։

Բարեպաշտուիլ• ։ տես Աբգասաւորուիլ։

Բարեպատուհ • || տես Բարեբեր։

Բարեջան • ի, իւ • իկ, իւք • (ած) • քաջ, ջոջ, բազմանշանակ • գործ, էկեղեցի գործել։

Բարեսաց • || տես Բարեխօս։

Բարեսացութիւն • || տես Բարեխօսութիւն։

Բարեսիրաբար • (ձեւիմ որմէ) • իբրև բարեսէր • բարեսիրութիւն • գործ, էկեղեցի սէր ընել։

Բարեսիրութիւն • թեան • (գիր) • սէր բարւոյ • առաքինասիրութիւն • գործ, խոյր առնել սէրմէ։

Բարեսկզբնական • || տես Ընծայական։

Բարեսաւացուածք • ծոց, ոյք • (գիր) • բարի ստացուածք • գործ, էկեղ մալ մեկալ։

Բարեսուսեր • ի, աւ • աց • ք • (ած) • ուշ նող զգնչեցիկ ստուեր • կամ զհովանի • գործ, կիւրզել կէօլկելի։

Բարեվայելչական • ի, աւ • աց • ք • || տես Բարեվայելուչ։

Բարեվայելչանալ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէնգոյ) • բարեվայելուչ լինել • բարեկարգիլ ըստ պատշաճի • գործ • փէք եագըշըգլը հիւսնուելի օլմագ։

Բարեվայելչապէս • (ձեւիմ որմէ) • վայելչապէս յոյժ • կարի՛ ի դէպ • գործ, փէք եագըշըգլըմա։

Բարեվայելչացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եալ • (անցոյ) • կարի վայելչական առնել • յարդարել • գործ, փէք եագըշըգը էմէք։

Բարեվայելչութիւն • || տես Բարեձեւութիւն։

Բարեվար • || տես Բարեկարգ։

Բարեվճռական • թեան • (գիր) • բարեվճռակ գոլն • բարեմասնութիւն • գործ, թալէլի, պախմը օլմա։

Բարետեսակապէս • } (ձեւիմ որմէ) •
Բարետեսականքէ • } քաղցր ակնարկութիւն • բարեսիրութիւն • և վայելուչ ուսուցմամբ • գործ, էյի նազար, եիւրէք իլէ։

Բարետեսութիւն, կամ Բարեսեսութիւն • || տես Բարեկերպութիւն։

Բարետուր • արի, իւ • իկ, իւք • } (ած) •
Բարետուրդ, կամ Բարետրուղ • } ի, աւ • աց • ք • • • • • •

տուրդ, կամ պատճառ բարեաց • գործ, էյի շէյ վէրմէն։

Բարետրական • ի, աւ • աց • ք • (ած) • սեպհական բարետրի, կամ արժանի բարերարի, որպէս ասի՝ Բարետրական երգաբանութիւն, և այլն • գործ, էյի շէյ վէրմէնէ մահսուս։

Բարետրապէս • (ձեւիմ որմէ) • առատապէս տալով • առատաձեռնութեամբ •

գործ, պոլ պոլ վէրմէլէ։

Բարեբարական • ի, աւ • աց • ք • (ած) • սեպհական բարեբարի, կամ բարեբարութեան • գործ, էկեղ եաւէյկէ, էկեյէ միւեէսսիք

Բարեբարապէս • (ձեւիմ որմէ) • իբրև զբարեբար • մարդասիրապէս • գործ, էկեղ եաւէյի, քէրիմ կիւլի։

Բարերջանկանալ • ացայ • ցի՛ր • ալ • (չէնգոյ) • յոյժ երջանկանալ • ունել զաջողութիւն • գործ, փէք մահթուզլուզ, տէվլէթլի օլմագ։

Բարեցոյց • ցուցի, իւ • իչ, իւք • (ած) • ուսնող զբարի՝ զվայելուչ ցոյցս • բարեսիրել • գործ, էկեղ կէօսթէրիչլի։

Բարեցուցանեմ • || տես Լաւացուցանեմ։

Բարեկ, կամ Բարեօք • || տես Բարւոք։

Բարեփառապսպն • գունի, իւ • իչ, իւք • (ած) • բարեփառ յոյժ • բարեհամբաւ • գործ, փէք քէրեմլի, նամտար։

Բարեփառաբէս • (ձեւիմ որմէ) • պանծալի օրինակաւ • կամ աղքմամութեամբ • գործ, փէք չէրէֆ իլէ։

Բարեփոխութիւն • || տես Բարելաւութիւն։

Բարեք, կամ Բարեքի, և կամ Բարեքիկ • || տես Բարիոք։

Բարեքաշքաշէս • (ձեւիմ որմէ) • բարեշուք կերպիւ • վայելչապէս • գործ, եագըշըգլըմա։

Բարեդրաստանել • լոյ, եաւ • եայ, եօք • (ած) • յոյժ դրաստանել • կարի դովելի • գործ, փէք մէհտ օլունմամագ։

Բարեընկալութիւն, կամ Բարընկալութիւն • թեան • (գիր) • մտապրիւք և սիրով ընդունելութիւն • գործ, խոթեք իլէ, մուհաթապէնթ իլէ գտպուլ էմէլ։

Բարեկամնամ • || տես Բարեկամանամ։

Բարեկանդնութիւն, կամ Բարեկանդնութիւն • || տես Բարեվսահութիւն։

Բարեյորդոր • || տես Բարեյորդոր։

Բարեյորդորութիւն • թեան • (գիր) • յորդորումն առ բարին • յօժարութիւն և սէր բարւոյ • գործ, էկեյէ մուհաթապէնթ, խոթեք էմէլ։

Բարեպարգեւութիւն • թեան • (գիր) • պարգեւումն բարեաց • առատաձեռնութիւն • գործ, չէօմերլիք։

Բարեսեսակ • || տես Բարեսեսակ։

Բարժակ • || տես Բաժակ։

Բարժանեմ • || տես Բաժանեմ։

Բարժանողութիւն, կամ Բարժանակութիւն • թեան • (գիր) • բաժանողութիւն • բաժանութիւն •

անջատումն ի միմեանց · գոհ, այրբմա։
Բարխանամ · ‖ տես Լաւանամ։
Բարխանաւն · ‖ տես Բարեհանուն։
Բարխանաւնութիւն · (թե · (գոյ)) · բարխանաւն գոլն · բարեհամբաւութիւն · գոհ, էլի խոխմլի օլմա · նամաարլըգ։
Բարխաշտ · ‖ տես Բարելի։
Բարխասաց · ‖ տես Բարեասաց։
Բարխաւրաւած · (ած) · բարի ստեղծեալ, կամ հաստեալ, որպ ասի՝ Բարխաւրաւած կենդանի, և այլն · գոհ, էլի մանլուգաթ։
Բարխացուցանեմ · ‖ տես Լաւացուցանեմ։
Բարխգաւառեայ · (ած) · աղնուական՝ գաւառաւ կամ հայրենեօք · գոհ, քիչնջասէ։
Բարխընկալ · ի · աւ · աց · օք · (ած) · ընկալեալ կամ ընդունուած բարւոյ · որպ ասի՝ Բարխընկալ առաքինութիւն, և այլն · գոհ, էլիի, խայրը գապալ էանէն։
Բարխկենդան · ‖ տես Բարեկենդան։
Բարխյիշատակ · ‖ տես Բարեյիշատակ։
Բարխորգութիւն · ‖ տես Բազմորգութիւն։
Բարխոգացն · ‖ տես Լաւագոյն։
Բարխոքութիւն · ‖ տես Բարելաւութիւն։
Բարխօրինակ · ‖ տես Բարեռեսակ։
Բարխրիմ · ‖ տես Ցիմարիմ։
Բարկագոյն · գունի, իւ · իցս, իւք · (ած) · կարի բարկ · սաստկագոյն · առաւել բարկացօղ · գոհ, վէրք քէպքին, էգբէլի։
Բարկաճայթ · (ած) · սաստկագին ճայթմանըն գործօղ, որպէս ասի՝ Բարկաճայթ կարկաւտ, և այլն · գոհ, չիտաէթլիս չաթըրըլը, կիւրիւլթիւլիս։
Բարկացող · ի · աւ · ացս · օք · ‖ տես Բարկասիրտ։
Բարկացողագոյն · գունի, իւ · իցս, իւք · (ած) · կարի բարկացող · բարկասիրտ չոյժ · գոհ, վէրք էգբէլի։
Բարկացողութիւն, կամ Բարկացութիւն · թե · (գոյ) · սխտ բարկութիւն լինելն դիւրաշարժ ի բարկութիւն · գոհ, էգբէ իլէթի։
Բարկացկոտ · ի · ‖ տես Բարկասիրտ։
Բարձաբեկ լինել · ‖ խորտակիլ բարձից · գոհ, գալչալարը, պաճագլարը գըրըլմագ։
Բարձաբեկութիւն · թե · (գոյ) · բեկումն, խորտակումն բարձից · կամ կաղաթիւն · գոհ, գալչալարը գըրըլմա։
Բարձաբերձաւթիւն · թե · (գոյ) · աւագութիւն բարձի · կամ ամբարձաւմն ի գահ իշխանութեան · գոհ, մանուսպա էրիշլի։
Բարձակուռ լինել · ‖ կռտրիլ վասն յառաջ-

ջագահանէ, կամ վա՞ ասոնիկանաց ինչ պատուոյ · գոհ, մանուսպ իչին գավզա էթմէք։
Բարձակրեմ · ‖ տես Ընտանձնեմ։
Բարձակցութիւն · թե · (գոյ) · բարձակից գոլն · և ժողով բարձակցաց, և իշխանակցաց · գոհ, եասաըգտաշլըգ · մանուսպաաշ մէշլիսի։
Բարձասպան · ի · աւ · ացս · օք · (գոյ) · զինուորական պահպանակ բարձից · գոհ, աւքէր Թօղլուղու։
Բարձաւաւ լինել · ‖ առնուլ զբարձ իշխանութեանէ ուրուք, իբրև գահակից կամ յաջորդ · գոհ, մանուսպ եասաըղլընը ալմագ։
Բարձ և Թողաւնել · ‖ տես Բարձի Թողնել։
Բարձողութիւն · թե · (գոյ) · կարողութիւն բառնալոյ · ի վերոյ իւր բառնալն · գոհ, գալարըմաշագ գուսրէթ։
Բարձուանդակ · ‖ տես Բարձաւանդակ · ‖ գակ։
Բարձուենակ · նկի, աւ · ացս, օք · (գոյ) · բանջար ինչ մշտադալար · յորմէ կազմի և գինի · գոհ, գէյան, էմ՞ ղըսան չիչկի · գէյան օթաւ։
Բարձումն · ձման, մբ · անց · ամբք · (գոյ) · բառնալն, կամ բառնիլն ի վեր, կամ ի միջոյ · գոհ, գալարըմասը · գալարըրըլմասը։
Ի Բարձուստ · (ածք) պէչէ) · ի բարձէ · ի բարձրութենէ · ի վերուստ · գոհ, եվրըսէքեն։
Բարձրաբան · ‖ տես Մեծաբան։
Բարձրաբանական · ի, աւ · ացս, օք · (ած) · այն՝ որ բերի կամ ձգտի ի բարձր բանս · գոհ, պիւյիւք, եվրըսէք սէօզլերի էլ վրան։
Բարձրաբանեմ · ‖ տես Մեծաբանեմ։
Բարձրաբանութիւն · ‖ տես Վսեմաբանութիւն։
Բարձրաբար, և Բարձրապէս · (ածք) որոշ) · բարձր և վսեմ օրինակաւ · բարձր բաղդիս · գոհ, եվրըսէք, մէչէսի Թօղլ իլէ։
Բարձրաբեղուն · (ած) · այն՝ որոյ բերք կամ պտուղք են ի բարձունս, որպէս ասի՝ Բարձրաբեղուն ծառ, և այլն · գոհ, եվրըսէք մէչիլի։
Բարձրաբերձութիւն · ‖ տես Վերամբարձութիւն։
Բարձրաբնակ · ի · աւ · ացս, օք · (ած) · ի բարձր վայրս բնակօղ · կամ բնակիչ երկնից · գոհ, եվրըսէք եէրսէ սաքին օլան։
Բարձրագահոյք · հոյից, իւք · (գոյ) · բարձր գահոյք · կամ մահճէք · գոհ, եվրըսէք

Թափթփալը , քիրվեվուլէր ։

Բարձրագաւառ ։ (գ•ոյ) ։ բարձր , կամ վերին գաւառ ։ երիվիք ։ գաշ , կէզք ։

Բարձրագոյն ։ գունի , իւ ։ իյ , իւք ։ կամ աւ ։ ոյ , զք ։ (ա•ծ) ։ առաւել և յոյժ բարձր ։ գերադասեալ ։ վեհագոյն ։ գաշ , վեհք եւիւքսէք , մէշհուր , շնորհալի ։

Բարձրադէզ ։ (ա•ծ) ։ այն՝ որ ունի բարձր գոշմամբ ։ գաշ , եւիւքսէք պաղերբշելը ։

Բարձրադիր ։ դրի ։ աւ ։ ոյ ։ զք ։ (ա•ծ) ։ որոյ դիրքն են բարձր ։ գաշ , եւիւքսէք եաթբշելը ։

Բարձրահեռ ։ (ա•ծ) ։ ունօղ զբարձր հեռ , կամ զբազուկս , որպէս ասի՝ Բարձրահեռ խաչ , և այլն ։ գաշ , եւիւքսէք գօլլու ։

Բարձրահեռաչափ ։ թէ ։ (գ•ոյ) ։ բարձրահռիչ գործ ։ բարձր հռչելն ։ գաշ , եւիւքսէք ուչմա ։

Բարձրաթռչունք ։ (ա•ծ) ։ այն՝ յորում են բարձր լերինք ։ գաշ , եւիւքսէք տաղլը ։

Բարձրահառաւն ։ (ա•ծ) ։ որ զոյգ է ընդ բարձր բուսիլ ։ անմեկնելի ՚ի բարձրուսիլ , ըստ այսմ կոչի մարդեզութիւն բանին այ ։

Բարձրահասմբ ։ ‖ տես Երկնասմբ ։

Բարձրածայրուսիլ ։ ‖ տես Վերամբարձուիլ ։

Բարձրածնուիսիւն ։ թէ ։ (գ•ոյ) ։ ծնանիլն , յր բաւանիլն անկոց ՚ի վեր կցս ։ գաշ , փիտանալորըն եօգաբը տօղուս պիճիճախ ։

Բարձրակաս ։ }
Բարձրակասոյց ։ } ‖ տես Բարձրաբերձ ։

Բարձրակուսակ ։ ի , ‖ տես Բարձրադէզ ։

Բարձրահայեցողութիւն ։ թէ ։ (գ•ոյ) ։ ՚ի բարձունս հայելն մտօք ։ նկատելն զերկնասորս կամ զաստուածայինս ։

Բարձրաձայնեմ ։ եցի ։ եմ ։ եմ ։ (էէգ•ոյթ) կամ (էէցս) ։ ՚ի ձայն բարձր գոչել ։ մեծաձայն քարոզել ։ գաշ , եւիւքսէք սէս իւէ պաղերմագ , չալ էմիւք ։

Բարձրաձայնուիլ ։ թէ ։ (գ•ոյ) ։ բարձրաձայնելն ։ և բարձր բարբառ ։ գաշ , պիւլէնու ալագ , սէտաս ։

Բարձրաձէզուն ։ (ա•ծ) ։ որոյ ձեղունն , կամ առաստաղն է բարձր ։ որ և ասի Բարձրայարկ , կամ Բարձրաւանդակ ։ գաշ , եւիւքսէք թաւանիլը , չամբլը ։

Բարձրաձիլ ։ (նոէէէէ- հոլովի) ։ ‖ տես Բարձրաձայն ։

Բարձրամեմ ։ եցի ։ եմ ։ եմ ։ ‖ տես Բարձրամտիմ ։

Բարձրայօնակ ։ ի , աւ ։ ոյ , զք ։ ‖ տես Բարձրայօն ։

Բարձրանիչ ։ (ա•ծ) ։ բարձրուսիք նշանաւոր ։ երևելի ամ աչաց ։ գաշ , հէր քէշէ կէօրիւնիւր ։

Բարձրաշէն ։ շինի , աւ ։ ոյ , զք ։ (ա•ծ) ։ բարձր շինեալ ։ գաշ , եւիւքսէք էաիբըմըշ ։

Բարձրաչուք ։ ‖ տես Մեծաչուք ։

Բանձրապարանոցաչի ։ ‖ տես Բարձրավզուսի ։

Բարձրապարիսպ ։ (ա•ծ) ։ ունօղ զբարձր պարիսպս ։ գաշ , եւիւքսէք հիսարլը ։

Բարձրապատու ։ և Բարձրապար ։ ‖ տես Բարձրաձիգ ։

Բարձրասաղարթ ։ ‖ տես Բարձրավարս ։

Բարձրասացուսիլ ։ ‖ տես Վեհմարանուսիլ ։

Բարձրասիրտ ։ սրտի ։ ‖ տես Բարձրամիտ ։

Բարձրասուն ։ (ա•ծ) ։ որոյ սրունքն բարձր են քան զսովորականն ։ որ և ասի Բարձրաքաշաց ։ գաշ , ուզուն պաճագլը ։ եւիւքսէք սյագլը ։

Բարձրատարած ։ (ա•ծ) ։ տարածեալ ՚ի բարձունս , որ ասի՝ Բարձրատարած տունկ , և այլն ։ գաշ , եւիւքսէչ ուզանան ։

Բարձրատեսակ ։ ի , աւ ։ ոյ , զք ։ ‖ տես Բարձրաձև ։

Բարձրաւանդակագոյն , կամ Բարձրաւանդակագոյն ։ գունի , իւ ։ իյ , իւք ։ ‖ տես Բարձրաբերձ ։

Բարձրէզքիւր ։ (ա•ծ) ։ ունօղ զբարձր եզքիւրս ։ գաշ , եւիւքսէք պուչնուզլուս ։

Բարձրընթաց ։ ‖ տես Բարձրաձև ։

Բարձրմտութիւն ։ ‖ տես Բարձրամտութիւն ։

Բարձրուզէչ ։ (ա•ծ) ։ ունօղ զբարձր ուզէչս ։ գաշ , եւիւքսէք տալը ։

Բարձրպարանոց ։ ‖ տես Բարձրապարանոց ։

Բարձրվզեմ ։ եցի ։ եմ ։ եմ ։ ‖ տես Բարձրավզեմ ։

Բարչ ։ ‖ տես Բաչ ։

Բարոյական ։ ի , իւ ։ իյ՝ կամ ոյ , իւք ։ (ա•ծ) կամ (գ•ոյ) ։ խօսօղ զբարուց կենդանեաց ։ բնախօս ։ գաշ , թասլիաթ եւիւզբէ սէզլէչէն ։

Բարոյախօսեմ ։ ‖ տես Բնախօսեմ ։

Բարոյականաբար , և Բարոյականապէս , և կամ Բարոյապէս ։ (ա•ի•ա•) ։ իբրեւ կարգեալ առ բարոյականն , կամ առ վարս ։ իբր ՚ի բարոյական կարգի ։ գաշ , իւլի էակոց իւէ ։ միւռէկալըզգ իւէ ։

Բարոյականագոյն ։ գունի , իւ ։ իյ , իւք ։ (ա•ծ) ։ կարի պատչաճաւոր բարոյական վարդապետութեան , կամ վարուց ։ գաշ , զպչէ՛ն մինասիկճելի էակոյն էզքեան իւլմէ ։

Բարեւ • ‖ տես Ջոմբարեւ։

Բարեվեր • ‖ տես Վառօդ։

Բարեվնասելի • ի, իւ • ից, իւք • (=ած) • այն՝ որ է՛ի ձեւ և՛ի նմանութեան բարեվնասիկ • գաղ, տալ պիղծին ոճով,

Բարեվնասիկ • ածել • (=ած) • ի՛ բարեվնասիկ պատահելոյ յառաջ եկեալ • գաղ, տալ տան • ֆիտանան իւրոյ կէրպիչ։

Բարեվրանք • անաց • զք • ‖ տես Բարեվր։

Բարեվրանքել • թել • (գով) • իբր՝ հեշտասիրութեան • պիղծ խորհրդով • որպէս թէ՝ բարեվրելի գիտութիւն • գաղ, շէհվէթ։

Բարեվրել • սեղոյ • ոյ • ոց • ովք • (=ած) • իբր՝ խառնակ • գարշելի • պիղծ • և խորգաս • գաղ • գարշելագ • գալոյ։

Բարեվեր • ‖ տես Բարեվեր։

Բարեմտանք • մանց • ամբք • (գով) • նուիրք գաւազանիք, կամ մատեան ազօթական գալարեալ իրրև զգաւազան՝ ի վե՛ գլանի • զոր կրակապաշտք ածեին ի ձեռին ի վե՛ կրակի ի ժամ պաշտամանն • գաղ, աճեչփերեսեմ քիթաղը • պէրեսէմ։

Բարեպական • ‖ տես Բարեպական։

Բարեքախտագոտ • ‖ տես Խտպտա։

Բացաբառնամ • բարձի • բարձ • ալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • ի բաց բառնալ • գաղ, պիղծ եանա գալոլըմագ։

Բացաբարձ • ի, իւ • ից, իւք • • } Բացաբարձողական • ի, աւ • ից, զք • } (=ած) • ի բաց բարձող • վերացուցիչ • գաղ, պիղծ եանա գալոլըրան։

Բացաբարձութիւն • թեան • • • • } Բացաբարձումն • ման, ամբ • անց, ամբք • } (գով) • ի բաց բարձումն՝ իրրեզ կամ մօք • գաղ, պիղծ եանա գալոլըրըշ։

Բացաբերանեալ • ‖ տես Բերանաբացեալ։

Բացաբիծ • (=ած) • ուշոյ զբիծ և զարատ Յայտնի • գաղ, աշխարհաբէ լէքէլի։

Բացաբնակ • ի, աւ • ից, զք • ‖ տես Վտարանդի։

Բացաբնակութիւն • ‖ տես Վտարանդութիւն։

Բացագայիմ • եցայ • եմց • իլ • (ՀԷՂՈՒ) • ի յայտ գալ, բացայայտ լինել • գաղ, աշխարհաբէ չըգմագ։

Բացագանձումն • ման, ամբ • անց, ամբք • ‖ տես Բացագանձութիւն։

Բացագլխութիւն • թեան • (գով) • բացագլխոց գոլն • գաղ, պաշը աշըգ օլմա։

Բացագնացութիւն • թեան • (գով) • ի բաց գնացումն • օտարութիւն • գաղ, ուզաղա վըմա։

Բացագործեմ • եցի • եա • եալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • ի բաց գործել • կատարել • ներգործել • առնել • գաղ, սահիհ էթմէք, իշլէմէք • թէքմիլ, թէէսիր էթմէք։

Բացագործութիւն • թեան • (գով) • բացագոյն գոլն • հեռաւորութեան • գաղ, փէք ուզաղլըգա

Բացադարձ առնել • • • • • } Բացադարձեմ • եցի • եա • եալ • } ‖ տես Բացադառնամ։

Բացադարձումն • ման, ամբ • անց, ամբք • (=ած) • ի բաց դարձումն • հրաժարումն • գաղ, կէրի տէօնմէ, տաբմա։

Բացադարձուցանեմ • ուցի • ո՛ւ • եալ • (=ուցոյ) • ի բաց դարձուցանել • վարել • գաղ, կէրի չէվիրմէք։

Բացադէմ • (=ած) • բացաւ գլխով եղեալ • համարձակ • գէ՛, աչքզ եւ երեսիւ • աէրպէսթ։

Բացադրոշմեմ • եցի • եա • եալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • յայտնի դրոշմել • կնքել • սէրբպէս տպաւորել • գաղ, աշխարհաբէ տամղալամագ։

Բացաթաւեմ • եցի • եա • եալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • քաջ թաւել • ի համար արկանել • գաղ, էյիտէ սայմագ։

Բացալինել • ‖ տես Բացակայիմ։

Բացալքեմ, կամ Բացալքանեմ • լքի • լքաք • եալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • ի բաց թողուլ • անտես առնել • գաղ, պիղծ եանա պըրագմագ։

Բացախայտամ • ացի • տա • ալ • (ՀԷՂՈՒ) • խայտառակել ի բաց ընդատանուլըգ՝ սրչըլըմագ։

Բացածածանեմ • թել • (գով) • ածանիլ ի բաց • հարկաւ ձգումն • ըստ տրամադրելոյ՝ հալկաւորիլն • վերածիլն յանկարելիս • գաղ, ըրագ կէօթմէսիմ։

Բացակամ • կացի • կաց • ալ • } Բացակայանամ • ացայ • ցիր • ալ • } ‖ տես Բացակայիմ։

Բացակայութիւն • թեան • • • • • } Բացակայումն • կայման, ամբ • անց, ամբք • } Բացականութիւն • թեան • • • • • } (գով) • հեռակայութեան • հեռակացութեան • ի բաց կալն • գաղ, ուզագլըգ • կէրի • ուզագ տուրմա։

Բացակատարեմ • եցի • եա • եալ • (ՀԷՐԳՈՐԾ) • սրբապէս կատարել • կացուցանել, կամ բաղ կացուցանել • գաղ, սահիհ թէքմիլ էթմէք։

Բացակատարած • ցի • ոյ • ոց • ովք • } Բացակատարումն • ման, ամբ • անց, ամբք • } (գով) • գործ ինչ սրբեսաբար վճարեալ և կատարեալ • կէրտուած • գաղ, թէքմիլ օլմուշ իշ • եաիը • պինա։

Բացակացաթէ. ‖ տե՛ս Տարակացութիւն։
Բացակացս ցանեմ. ‖ տե՛ս Տարակացս ցանեմ
Բացակոլմանք. անց, ամբ. (գ=ոյ) : հեռաւոր կոլմանք, կամ բնակիչք նոցին. գաձ, ուղղ. Թարաֆլար։
Բացահալածեմ. ‖ տե՛ս Ապստահալածեմ։
Բացահայեաց. (ածական) բաց աչօք հայեցօղ. Ի՛մ հեռատես. սրատես. գաձ, քէաբլին կէօրէն։
Բացահայիմ. եցայ. եա՛ց. իմ. (չէզոք) : քաջ ի բաց հայիլ. ակնարկել. գաձ, էլիձէ ուշզաշա պագմագ, սիգգաճ էմ՛ին։
Բացահանեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ի բաց հանել. փարատել. գաձ, մըշտորը չըգադրագ. ութ՛ի էմ՛ին։
Բացահնազանդութիւն. չման, ամբ. անց, ամբք. ‖ տե՛ս Բացագանդութիւն։
Բացահոսեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ի բաց հոսել, հեռացուցանել. գաձ, կէրիվէմ՛ին. ուղղաթաթմագ։
Բացահոսութիւն. թեան. (գ=ոյ) : ի բաց հոսելն. հեռացումն. գաձ, ուղղագրանման։
Բացաձեռն. (ածական) : բաց ձեռօք, այսինքն առատաձեռն. գաձ, էլի աչըգ՝ձէօմբա։
Բացաճառութի՛ւն. ‖ տե՛ս Բացայայտութիւն։
Բացամերժութիւն. ‖ տե՛ս Տարագրութի՛ւն։
Բացայայական. լի, ‖ տե՛ս Բացայայտիչ։
Բացայայապէս. ‖ տե՛ս Բացայայտակի։
Բացայայանեմ. ‖ տե՛ս Բացայայտեմ։
Բացայայութիւն. ման, մբ. անց, ամբք. ‖ տե՛ս Բացայայտութիւն։
Բացայիշատակ. լի, աւ. ագ, օք. (գ=ոյ) : յիշատակաց արժանի բան, կամ գործ. գաձ, անմոգլըղա լայըգ սէօզ, իշ՝։
Բացանաւեմ. եցի. եա՛. եալ. (չէզոք) : ի բաց նաւել. մեկնիլ նաւու. գաձ, կէմի իլէ ուզաշա վարմագ։
Բացանցական. լի, աւ. ագ, օք. (ածական) : այն՝ որ ի բաց անցեալ գնայ, որպիսի է աւերտրդն կերակրոց և ըմպելեաց մարսելոյ։
Բացանցութի՛ւն. թեան. (գ=ոյ) : ի բաց լուացուիլն, կամ լուծուիլն որովայնի. որ և ասի Բացահոսուիլն։
Բացաոտաբար. (մակբայ օրինակ) : ոչ ստորաոտքաբար. բացասկալով. գաձ, եօգ՝ այէրէգ՝ ինքեաբ էաէրէգ։
Բացաոտահմանեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ի բաց օրոշել անյաւել. գաձ, պլըմագ։
Բացաոցեմ. ‖ տե՛ս Բացաւեմ։
Բացաոսուիլն. ման, մբ. անց, ամբք. ‖ տե՛ս Բացաոսութիւն։

Բացաստանեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ոչ աստանել ըստ արժանւոյն. անխնամ թողուլ. գաձ, պայըրմամագ։
Բացաստաբանեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : բարբառ տարածել, պարզել. գաձ, էլիձէ եայմագ։
Բացատնօրինեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ի բաց հանել ի տանեաց՝ մերժել. հեռի առնել. գաձ, կէրի էմ՛ին։
Բացաւուեմ. ‖ տե՛ս Բացաոցեմ։
Բացաւուութիւն. ‖ տե՛ս Բացաոսութի՛ւն։
Բացարձակեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : ընդարձակել. արձակաբար բանալ. գաձ, կէնիշլէմ՛ին։ Նա, ի դուրս ցայտեցուցանել. գաձ, իշըգ սալըրմագ։
Բացացուցանեմ. ‖ տե՛ս Ապացուցանեմ։
Բացաւորութի՛ւն. թեան. (գ=ոյ) : բացակայութի՛ւն. հեռաւորութիւն. գաձ, ուղղագըգ։
Բացափայլագոյն. գունի, իւ. իյ, իւք. (ածական) յոյժ բացափայլ. կարի լուսափայլ. յոյժ լուսագոյն. գաձ, զիյաակսիմէձէ փարլագ։ Նա, ըստ այմ նշանակութեան վերոյ երբեմն իբրև մակբայ, որ և ասի Բացափայլագոյն։
Բացափայլական. լի, աւ. ագ, օք. ‖ տե՛ս Բացափայլ։
Բացափայլեմ. ‖ տե՛ս Արտափայլեմ։
Բացափայլութի՛ւն. թեան. (գ=ոյ) : արտափայլութիւն. պայծառութիւն. գաձ, փէք փարլագլըգ։
Բացաքայլութիւն. թեան. (գ=ոյ) : համարձակ քայլելն. կարի յառաջ խաղալն. գաձ, սէրպէստ եիւրիւմ՝։
Բացաբարոզեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : յայտնի քարոզել. հռչակել. հրատարակել. գաձ, աշխարհըս չտալ էմ՛ին։
Բացբարձական. ‖ լի, աւ. ագ, օք. (ածական) :
Բացբարձող. ‖ այն՝ որ ի բաց բառնալով երգնանդ գլուխ. գաձ, պիր եանա գալըրբըլ. պօզման։ ‖ և ասի Բացասութիւն։
Բացբարձուիլն. ման, մբ. անց, ամբք. (գ=ոյ) : ի բաց բարձուիլ. երգնանդ ջընջուիլն. գաձ, պիր եանա գալըրբըլ. պօզման։ ‖ և ասի Բացասութիւն։
Բացբեռաբար. ‖ տե՛ս Բացբերևակի։
Բացբերաւորեմ. եցի. եա՛. եալ. (ներգործական) : պարզերես և բացերևակի յանձին ցուցանել. գաձ, աննը աչըգ, սէրպէստ հէօսթէրմէք։

Բացերև • ի , ից • ից • ից , ից • ‖ տես Բացերևակ։

Բացերևակիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ)։ յայտնի երևիլ , ցուցանիլ • գաշ , աշքեաբէկ կէօրիւնմէք։

Բացերևեմ • • • • • • • • • • } Բացերևեցուցանեմ • ցուցի • ցո • եր • } ‖ տես Բացերևացնեմ։

Բացերևուն • ման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բացերևութիւն։

Բաց ի բաց • ‖ տես Բացէ ի բաց։

Բացորոշաբար • (ներ՝ որ՝ ներ) • բացայայտ • որոշակի • և առանձինն • գաշ , աշքեաբէկէ • պրբճա։

Բացորոշանիմ • շանի , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բացորոշութիւն։

Բացօթեմ • եցի • եա • եր • } Բացօթիմ • եցայ • եաց • իլ • } (չէշտ)։ բացօթեայ լինել • ի բացի օթագալիլ • գաշ , աչքգաա , տրշարաա գընմագ • գալմագ։

Բաւակ • ‖ տես Բաւական։

Բաւական • ի , աւ • աց • ագ • ‖ Նա , վարի իրրև գոյական , և տես Բաւականութիւն։ Նա , ե անուն վերջերարդ ժամանակ գիշերոյ , զոր տես ի բառն ցոյց։

Բաւականաբար , և Բաւականապէս • (ներ՝ որ՝ ներ)։ ըստ բաւականին • շատ իսկ • լիով • և ըստ կարի • գաշ , եէթերինէզ • քեաֆիյէթ։

Բաւականաբուխ • ‖ տես Ախտաբուղխ։

Բաւականագոյն • (ածական) կամ (ներ՝ ներ)։ շատ • քաջայայտագոյն • լիով • լիաւլի • գաշ , փէյք եէթեր , քեաֆի ,

Բաւականագործութիւն • թեան • (գոյ)։ բաւական և կարօղ առնելն զոր առ իսկ • գաշ , գաարը եթմէսի ,

Բաւականաղօր • ‖ տես Ախտնաղօր։

Բաւականաւոր • ‖ տես Բաւական։

Բաւականիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Բաւականանամ։

Բաւանդակութիւն • ‖ տես Բովանդակութիւն։

Բաւղակ • ի , աւ • աց , ագ • ‖ տես Բաւիղ։

Բաւղականաւ • ի , իւ • ից , իւք • (ածական) , այն որ է ի ձեռ բաւղակի • գաշ , կիրառագ , եանղըլմամա պիլիմիինակ։

Բաւրակ , կամ Բօրակ • ‖ տես Բորակ։

Բբխիւն , կամ Բըբխիւն • (գոյ)։ ձայն ամրոխի • գոչիւն յաղթականաց • գաշ , վերվերել փաթըրտըսը , շամաթասը։

Բբջիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ)։ բիբ կառուցանել • յառիլ , հայիլ անձկանագ • գաշ , կէօզիս տիքիլմէ պագմագ։

Բդեզ • ի , ից • ից • ից , ից • (գոյ)։ արմանիք եզեալ յամանի • ցորեան • գարի , և այլն • գաշ , գաարա գընուլմագ եէրտէն հասըլ օլան չէյ։

Բդեշխութիւն • թեան • (գոյ)։ իշխանութիւն բդեշխի • կառավարութիւն • հիւպատոսութիւն • գաշ , փաշալըգ • պէյլէր պէյլիլիք։

Բեզակ , կամ Բեզեկ • (գոյ)։ բառ երբայական , որ նշանակէ փայլուն լուսոյ • կամ փայլական • կայծակն • և արեգակն • գաշ , շուզգ փարլըթըսը • շիմշէք • շէմս։

Բեթ , կամ Բեթէս • (գոյ)։ բառ երբայական , որ նշանակէ իւղ մզեալ • գաշ , սիւզլուլմիւշ եաղ։

Բեկղ • կեղ եղր • ղաց , օք • ‖ տես Բակուղ։

Բեկումն • կման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Բեկութիւն։

Բեկտու • ‖ տես Պիւբաբեկ։

Բեկտումն • տման , ամբ • անց , ամբք • (գոյ)։ բեկանել , և բեկորիլ • գաշ , փարչալամասը , փարչալամասը։

Բեղմնաբեր • ‖ տես Պտղաբեր։

Բեղմնաւորեմ • ‖ տես Բեղմնաւորեմ։

Բեմասաց • ‖ տես Բեմբասաց։

Բենազն • ‖ ե բառ անչափ , թերևս գրելի իցէ Բենազն , որ և պարսիկք Պէնազ առեն , որ նշանակէ դպիր։ Եւ կամ իմանալ պարտ է բեմական • վարդապետական , որպէս ասի՝ Բենազն աստիճան , և այլն։

Բեռնաբեր • ի , ‖ տես Բեռնակիր։

Բեռնական • ի , աւ • աց , օք • (ածական) • ծանր • դժուարաբառնալի • գաշ , աղըր։

Բեռնակար • ի , աւ • աց , օք • (ածական) • այն՝ որ կարօղ է բառնալ զբեռն , կամ զծանրութիւն • գաշ , եվիւք գալաբըմադա գուտրէթլի։

Բեռնակրեմ • եցի • եա • եր • (ներգործական)։ կրել զբեռն , կամ զծանրութիւն լինել • գաշ , եվիւք թաշըմագ։

Բեռնառու • ի , աւ • աց , օք • (ածական) • առօղ , այսինքն կարօղ բառնալ զբեռն • գաշ , եվիւք ալան , գալաբրան։

Բեռնատար • ի , ‖ տես Բեռնակիր։

Բեռնարկեմ • ‖ տես Շալակեմ։

Բեռնարկութիւն • ‖ տես Բեռնակրութիւն։

Բեռնաւորեմ • } եցի • եա • եր • (ներգործական)։ Բեռնեմ • } դնել ի վերայ զբեռն • ծանրաբեռնել • գաշ , եվիւքլեթմէք։

Բեռնընկեցումն • ցման , ամբ • անց , ամբք •

(գոյ)։ Ի բաց ընկենուլն զբեռն, կամ զնաւրուրթիւն. գաղ, եւիքիս պըրագա։

Բեր։ ի, իւ. իյ, իւք. (գոյ)։ Է արմատ Բերեմ բային, և նշանակիկ բերուածն. ընծայք. գաղ, կեւիչ։

Բերանաբացեմ. եցի. եա. ել. (Ներգործ)։ իբր՝ անդուռն բերանով ասել. գաղ, ապղը գոփամայթաթ. տիւրչիւլ սեղլեմէք։ Եա, բանալ զնակ ինչ իբրև զբերան. գաղ, ապղը կիսպի տելիք ապմագ։

Բերանաբացիկ. ‖ տես Բերանաբաց։

Բերանաբուծաբեմ. թե. (գոյ)։ Եա, լուծանուն բերանոյ Ի պահոց. լուծանելն ըզպահս. գաղ. փեհրիվղինի պօզում։

Բերանացաւութիւն. թե. ‖ տես Բերանացաւ՝ ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

Բերանուն. (ած)։ Ըստ քերականաց՝ ասի զանուանէ եգելոյ ըստ բերման իմիք և ըստ անցելոյ անցելոյ ընդ անձն ուրուք, զոյորինակ՝ մանկես կոչեցաւ, զի հանաւ Ի ջրոյ, և այլն։

Բերանուձապէս. (հայերէն որթոյնոն)։ որպէս բերանուն. ըստ յարմարութեան գործոյն. անուամբ՝ որ տիրապէս պատշաճի արդենից։

Բերանուձութիւն. թե. (գոյ)։ աւնելն կամ դնելն զանուն դիպող իրացն եղելոց։

Բերանում. ‖ տես Ըմբերանեմ։

Բերդամիջ. միջի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ միջամասյին բերդի. բուն դղեակին. գաղ, գալէնին իչին։

Բերդատոյ. ‖ տես Բերդ։

Բերդապինք. պնոց, ովք. (գոյ)։ բնակեալք Ի բերդի. ամրակաւք. որ և ասի Բերդացիք. գաղ, գալ իչինակ սաքին օլան։

Բերդանման. ի, իւ. իյ, իւք. (ած)։ նման բերդի. ամուր, կամ բարձր իբրև զբերդ. գաղ, գալե միսալի։

Բերդատեղի. ղ. ոյ, եաւ. եաց, եօք. (գոյ)։ տեղի բերդի. ամրակազմն. գաղ, գալե եերի։

Բերդատէր. տեաւն, տերամբ. տերաք, տերանց, տիրք. (գոյ)։ տէր բերդի. գաղ, գալե աղասը։

Բերդատուր. տրոյ, ովք. ոց, ովք. (ած)։ տուօղ, այսինքն մատնօղ բերդի. գաղ, գալէչի եելե վերէն։

Բերդարգել. (ած)։ արգելեալ, կամ արգելմամբ Ի բերդի, որպես ասի՝ Բերդար գել պաշարուեաւն, և այլն. գաղ, գալէսեճ մահպուս օլուռնմուշ։

Բերդաքաղաք. ի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ բերդատուր քաղաք. քաղաք ամուր. գաղ, գալէլի ճմիչքեթ։

Բերդաքաղաքացի. ցւոյ, եաւ. եաց, եօք. (գոյ)։ բնակիչ բերդաքաղաքի. գաղ, գալէլի ճմիչքեթեճ սաքին օլան։

Բերդդեղ. (ած)։ հերթաձակ. երիսյհակեր. (Թերևս գրելի իցէ Բերդդելղ, կամ Բրդդելղ). գաղ, սաչերը սեօքիւք։

Բերդնորդ. ի, աւ. ից՝ կամ դեաց, օք. (գոյ)։ ամրացեալն, կամ բնակեալն Ի բերդի. գաղ, գալելի. հիսարլը։

Բերիւղ. ‖ տես Բիւրեղ։

Բերիւր, կամ Բերրիւր. ‖ տես Բերրի։

Բերկրաբեր, կամ Բերկրառիթ. (ած)։ բերթօղ, պատճառօղ բերկրութեան. գաղ, շաղըդ, սեվինճ կեթիրէն։

Բերկրակից. ‖ տես Հաւասակից։

Բերկրասիրեմ. եցի. եա. ել. (Ներգ)։ սիրով բերկրիլ, զուարճանալ. գաղ, մանշոպպէճ իչէ շաղ օլմագ։

Բերկրացուցանեմ. ‖տես Բերկրեցուցանեմ։

Բերկրելի. լւոյ, եաւ. եաց, եօք. ‖ տես Բերկրական։

Բերկրեցուցիչ. ցչի, } ‖ տես Բերկրարար։
Բերկրիչ. րչի, }

Բերկրութիւն. թեան, տիւ. անց, տիւք. ‖ տես Բերկրութիւն։

Բերուստակ. ի, աւ. ից, օք. ‖ տես Բերրի։

Բեւեռադնդեմ. եցի. եա. ել. (Ներգործ)։ բեւեռօք պնդել, ամրացուցանել. գաղ, էնգսեր իլէ գալիլէճ։

Բեւեռաւոր. ռանն, տիւ. անց, տիւք. (գոյ)։ բեւեռեալն, և բեւեռելի. գաղ, մըխլամա, մըխլանմա։

Բեւկ, կամ Բեւկի. ‖ տես Պեւկ։

Բզզամ. այի. ա. ալ. ‖ տես Բզզեմ։

Բզիզ. բզզոյ, ով. ոց, ովք. ‖ տես Բզեզ։

Բէեղզեբուղ, կամ Բեհեղզեբուղ, և կամ Բեզզեբուղ. ոյ, աւ. (գոյ)։ է բառ եբրայական, որ է անուն չարձրկի չնծայն ակկարանի. և առ հրեայս յեռնիս նշանակէ սատանայ, իշխան դիւաց. գաղ, չէյթանլարըն պաշը։

Բէժ, կամ Վէժ. (գոյ)։ վարագոյր մեծ. կամ ծածկոյ կառուց. գաղ, փեբեակ։

Բէհմովթ. ‖ տես Բեհեմոտ։

Բէհ, կամ Բէզ. բիճի, աւ. ից, օք. (գոյ)։ ոշն. ուսք. Թիկունք. գաղ, սըրթ։ Եա, նմանութիւն առեալ բարձր մասն Ի թիկունս սանաեր ուսոյցանակի, զորմէ

կալեալ ձգէ առ ինքն և հարկանէ։

Բթագոյն • գունի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ կարի բթացեալ. առաւել բութ և գօշ, որ առի զմատաց • ած, փեռք գալըն ֆիքիրլի։

Բթահայեաց • (ած)։ այն՝ որ է բութ հայեցուածք • կարճատես • ած, եագըընտան կէօրէն

Բթատեսութիւն • թեան • (գոյ)։ բթամիտ գոլն • ած, գալըն ֆիքիրլիլիք։

Բթացուցանեմ • ‖ տես Բթեցուցանեմ։

Բթիւր • (գոյ)։ է բառ ռամկական, որ նշանակէ քարոզ անասնոց • ած, թէզլիք։

Բթութիւն • թեան • (գոյ)։ բութ և գօշ գոլն՝ իրաք կամ նմանութեամբ • ած, քէնտիլն օլմամս • գէլիլ օլմասը։

Բժշկաբար, և Բժշկապէս • (մակբ. որպէս)։ իբրև զբժիշկ. ըստ օրինի բժշկաց • ած, հէքիմ կիպի • հիւքեամանէ։

Բժշկային • այնց, ով • ոց, ովք • ‖ տես Բժշկական։

Բժշկանոց • ‖ տես Բժշկարան։

Բժշկանք • անաց, աք • ‖ տես Բժշկութիւն։

Բժշկապետեմ • եցի • եա • ել • (ներգործ)։ իբրև զբժշկապետ բուժել ՝ ած, ուսոնա հէքիմ կիպի հալ եմամք։

Բժշկաբար •
Բժշկիկ • կնի •
Բժշկողական • } ‖ տես Առողջաբար։

Բժուժ • ‖ տես Բժիժ։

Բիբեամ • եցի • եա • ել • (չէշտ)։ ձայն հանել ձագուց • ած, բի բի, ճիվ ճիվ սէս չըգարմագ, նիհէ քի փիլիճիկը էաէրլէր։

Բիբղաս • ի, աւ • աց, աք • (գոյ)։ բառ յոռնական, որ նշանակէ տեսակ ինչ պտուղ, կամ կեղևանք ինչ ծառոց • յորոց վերայ յառաջ քան զգիւտ թղթոյն գրէին նախնիք • և երբեմն լոյսաբար ևս առեալ, նշանակէ գիրք • մատեան • կամ մագաղաթ, և այլն։

Բիլ • բիլ՝ կամ բլոյ, իւ • իդ, իւք • (ած)։ ամպագոյն • նօսր կապոյտ • կապուտակ • ած, պուլուտիւ • հէվայի։

Բիկար • ի • աւ • աց • աք • (գոյ)։ բառ լատինական, որ նշանակէ փոխանորդ • ած, վէքիլ։

Բիձկայեաց • (ած)։ հմայօղ հայեցուածք՝ ի բէշտ կամ յոսկերս թիկանց անասնոց • ած, հայվանլարըն սըրտի քէսկինլիկ պագարագ ֆալճըլըգ էտէն։

Բիտ • (գոյ)։ իբր՝ կարի ուսից, կամ իւրաքանչիւր ճիշդ մագլաց • ած, մահպուդ։

Բիտան • (գոյ)։ անուն ձկան միոյ • ած, պիբ պալըգ իսի տիր։

Բիւրաբաւութիւն • թեան • (գոյ)։ բիւրիցս բարեառութիւն • չատխօսութիւն • ած, կէվէզլիք։

Բիւրաբեր • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ բեռ բազում զբազում ինչ առաւութեաբ • լի ամբարաբեր, որպէս ասի՝ Բիւրաբեր նաւ, և այլն • ած, հէր թիւրլիւ էյլիք իլէ մօլա։

Բիւրագլխի • ‖ տես Բազմագլխի։

Բիւրագործ • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ բիւր ինչ այսինքն բազում ինչ գործօղ • ած, չօգ չէյ իլէյէն։

Բիւրագործեմ • ‖ տես Բազմագործեմ։

Բիւրակ • ի • ‖ տես Բիւրեակ։

Բիւրական • ‖ տես Բիւրաւոր։

Բիւրահաս • ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։ բազում ինչ հասօղ, ծաւալօղ • առաւահաս • ած • չօգ չէյ ագըսան։

Բիւրային • այնց, ով • ոց, ովք • ‖ տես Բիւրաւոր։

Բիւրալեայ • ‖ տես Բազմալեայ։

Բիւրապատիժ • (ած)։ այն՝ որ արժանաւոր է բիւր պատժոց • ած, չօգ գաղէպէ ըսլըգլը։

Բիւրապատկեմ • ‖ տես Բազմապատկեմ։

Բիւրապարտ • ‖ տես Բազմապարտ։

Բիւրբին, կամ Բիւրբինք • (հոլովի) • ‖ տես Բիւրաւոր։

Բիւրզաբեր • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ բեռ բազում յիւրմէ, արտադրօղ զբիւրեակս • ած, պիլէյէր հասըլը էտէն։

Բիւրզոյց, Տէ Բիւրզոյց • ‖ տես Բիւրեզեայ։

Բլթեն, կամ Բլթեան • (գոյ)։ կոչտայեալ մանան մարթոյ մանկանց • ած, նասըր։

Բլուամ • } ‖ տես Մաղաս։
Բլղամ • }

Բլուրաբար • (մակբ. որպէս)։ իբրև բլուրս • ած, պայըր կիպի։

Բլուրակերպ • } ի, իւ • իդ, իւք • (ած)։
Բլուրաձև • } այն՝ որ է ի ձև բլրոյ • դիպաց եալ իբրև զբլուրս • ած, պայըր սիպաղ։

Բխեմ • ‖ տես Բղխեմ։

Բծախառն • (ած)։ այն՝ յորում է բիծ ինչ խառնիճ. արատաւոր • ած, լէքէլի • քիրլի։

Բծական • } ‖ տես Բծաւոր։
Բծաւորական • }

Բծաւորութիւն • ‖ տես Աբատաւորութիւն։

Բծեմ • ‖ տես Բծաւորեմ։

Բծկան • ‖ տես Բծաւոր • ևս • վասն իբրև

գոյական ։ ‖ և տես Բիծ ։

Բծկանութիւն ։ ‖ տես Ընտանեութիւն ։

Բղջղակ ։ ‖ տես Պղպջակ ։

Բղխելութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ բղխեալ գոլն ։ բղխելն ։ ԿԱՏ ։ հասբլ ։ սատրբ օլմա ։

Բղխողաբար ։ (ա՛նկ ։ ոբոգո՛ռ) ։ իբրև բղխեալ ։ ըստ օրինակի բղխման ։ ԿԱՏ ։ հասբլ ։ սատրբ օլմա կիսի ։

Բղխողութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ բղխօղ գոլն ։ ներգործաբար ։ կամ կրաւորաբար բղխուն ։ ԿԱՏ ։ հասբլ ։ սատրբ հոխդիլիք ։

Բղխոր ։ կամ Բղխորտս ։ (ած) ։ դէղին ։ կամ գալար ։ որպիսի է գոյնն նորաբողբոջ իւրաց բղխելոց ի հողոյ ։

Բղջախհական ։ ‖ տես Վաւաշտական ։

Բնաբարութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ ի բնէ ։ կամ ընդհանրոյս բաւարի ։ ԿԱՏ ։ զաթիմատն էիլիք ։

Բնաբուն ։ ‖ տես Բնածին ։

Բնագիրան ։ ի ։ ած ։ ոց ։ զք ։ (գ ։) ։ բուն և մեծ գերանն շինուածոյ տան ։ ԿԱՏ ։ եաթախնոյն ասըլ պիւրիւք ասիրկիր ։

Բնազանց ։ ‖ (ած) կամ (ա՛նկ ։) ։ զանց

Բնազանցաբար ։ ‖ եաւ ։ կամ զանցանելով անդր քան զբնութիւն զգալի ։ ի վեր քան զբնաբարական կարգ ։ մեթաֆիզիգական ։ ԿԱՏ ։ թասկիաթման ասըլսըզ ։

Բնազանցութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ գիտութիւն որ ձգտէ զզգալի իւրաց եղելոց ի վեր քան զբնութիւն ։ որ և յոմանց կոչի Համաբնաբանութիւն ։ ԿԱՏ ։ իլմի մուշ ։

Բնախառատ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ (ած) ։

Բնախառատական ։ ի ։ աւ ։ ոց ։ զք ։ ‖ խրատեալ ի բնէ ։ ԿԱՏ ։ զաթինատն էօյութիւնիւ ։

Բնակաբար ։ (ա՛նկ ։ ոբոգո՛ռ) ։ իբրև բնակ ։ բնիկ բնակիչ գոլով ։ ԿԱՏ ։ եէրլի կիսի ։

Բնակակցութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ բնակակից գոլն ։ ընկերութիւն ։ ԿԱՏ ։ մէքեանաշլըգ ։

Բնականաբար ։ կամ Բնականապէս ։ ‖ տես Բնաբար ։ Եւս ։ իբրև բնակ և ընտանեբար ։ ԿԱՏ ։ եէրլի կիսի ։ ասօսմանէ ։

Բնականագոյն ։ գունի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ առաւել և կարի բնական ։ ընտանեգոյն ։ հարազատ չոյժ ։ ԿԱՏ ։ փէք զաթի ։ ասըլ ։ Եւս ։ իբրև մանկիկ վարեալ նշանակէ չոյժ բնական օրինակաւ ։ կարի ի դէպ ։ ԿԱՏ ։ փէք եագըշըգլըճա ։

Բնականութիւն ։ Թե ։ (գ ։) ։ բնական հարազատութիւն ։ ԿԱՏ ։ զաթի էօզլիւք ։

Բնականուածք ։ (ած) ։ անուցիչ ընտանի սերմանեաց ։ ԿԱՏ ։ թոհում ։

բոյ ։ որպէս առի՝ Բնականուածք դայեակ ։ և այլն ։ ԿԱՏ ։ թէքլիֆսիզ մահասպէհ իլէ պէտլէյին ։

Բնականածնք ։ ծեաց ։ եօք ։ (գ ։) ։ բնական ։ կամ վաղեմի կարծիք ։ ԿԱՏ ։ էսքի թահմին ։

Բնականալ ։ (ած) ։ յաւէտ յարմար ի բնա կէ ։ ԿԱՏ ։ սաքին օլմազա միւնասիպէթլի ։

Բնականփոխութիւն ։ ‖ տես Վտարանդութիւն ։

Բնակեմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ ‖ տես Բնակիմ ։

Բնակեցուցիչ ։ ցչի ։ ‖ աւ ։ ոց ։ զք ։ (ած) ։

Բնակեցուցող ։ ի ։ ‖ բերօղ զմարդիկ ի բնակութիւն ի նոր քաղաքի ։ ԿԱՏ ։ սաքին եթթիրէն ։

Բնակիմ ։ կիսի ։ աւ ։ ոց ։ զք ։ (գ ։) ։ բուն կամ այսինքն կամ աւարտեալ վերջնակամ որ է այս (։) ։

Բնակիչ ։ կչի ։ աւ ։ ոց ։ զք ։ (ած) կամ (գ ։) ։ բնակօղ ։ բնակ ։ որ նստի ուրուք իբրև ի բնիկ քաղաքի և ի տան ։ ԿԱՏ ։ սաքին օլմա ։

Բնակցաբար ։ ‖ (ա՛նկ ։ ոբոգո՛ռ) ։ բնա-

Բնակցապէս ։ ‖ հարազատ իբրև ընդադրոյս ։ և ազգակցապէս ։ ընտանեկցաբար ։ ԿԱՏ ։ զաթինատն ալըշըգ կիսի ։

Բնակցիմ ։ եցի ։ եա ։ ել ։ ‖ (էչ ։ ուշ) ։

Բնակցիմ ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ ‖ անկակից լինել ։ բնաւորիլ ։ ընտանեանալ ։ հաղորդիլ ։ ԿԱՏ ։ օտաշըգ ։ թէքլիֆսիզ իլէշտ օլմագ ։

Բնաւին ։ ի ։ աւ ։ ոց ։ զք ։ (ած) ։ այն՝ որ բուն է մեծ ։ հատաբատն ։ որ ասի զծառոյ ։ ԿԱՏ ։ պիւյիւք քիւթիւքլիւ ։

Բնաշարժիմ ։ եցայ ։ եայ ։ իլ ։ (էչ ։ ուշ) ։ բնականաբար չարժիլ ։ յօժարութեբ բերիլ ։ ԿԱՏ ։ զաթինատն թէփէնիլէք ։ իսթէք էհմիլք ։

Բնաշատիս ։ ‖ (ա՛նկ ։ ոբոգո՛ռ) ։ բնաւին ։

Բնաւխմբ ։ ‖ բնաւ ամենևին ։ ԿԱՏ ։ պիւս պիւթիւն ։

Բնաւորականագոյն ։ կամ Բնաւորագոյն ։ գունի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ կարի և առաւել բնաւորական ։ բնականագոյն ։ ԿԱՏ ։ փէք զաթի ։ ասըլ ։

Բնաւորականապէս ։ ‖ տես Բնաւորապէս ։

Բնաւորակից ։ ‖ տես Բնակից ։

Բնափոր ։ (ած) ։ ի բնէ փորեալ ։ փորածոյ ըստ ինքեան ։ ԿԱՏ ։ զաթինատն գազըլը օյմըշը ։

Բնաքննութիւն ։ ‖ տես Բնաքննութիւն ։

Բնաքննչական ։ կրի ։ աւ ։ ոց ։ զք ։ (ած) ։ կրօղ ։ ունօղ զբնութիւն սլըց ։ ԿԱՏ ։ թասկիաթսաշ ։

Բնութիւնաբար • (ի=ից՝ ու=ում)։ բնութեամբ • գործ, հասկանալ լինել։

Բնութիւնական • ‖ տես Բնական։

Բնութիւնակից • ‖ տես Բնութենակից։

Բնութիւնակցութիւն • ‖ տես Համագոյութիւն։

Բնչեմ • ‖ տես Բառանչեմ։

Բնչուհի • ‖ տես Բառանչուհի։

Բոբ • ի՛ կամ ոյ, իւ • իդ, իւք • (գ=ղ)։ կռղով զամբուղ արկղ հիւսեալ յոստոց • գործ, քիւֆիֆ • զինվիլ • սէֆէթ։

Բոգ • ոյ, ով • ոց, ովք • (գ=ղ)։ է անուն բժշկական խոտոց իրիք գործ, որոյ հատոյ օձ։

Բոզաբար • (ի=ից՝ ու=ում)։ իբրև զբոզ պոռնկաբար գործ, գահկեհ՝ ֆահիշէ կինոյ։

Բոզակաց, Էմ Բոզակեաց • ‖ տես Բոզաբոյծ։

Բոզահամնիւ • Նուոյ, եաւ • եաց, եօք • (ծ=ձ) կամ (գ=ղ)։ հոմանիւ բոզի սեղեխ գործ, աշտեղ • մաշուկ։

Բոզանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չ=շ)։ բոզ, պոռնիկ լինել գործ, գահկեհ՝ ֆահիշէ օլմագ։

Բոզասպան • ի, աւ • ից, օք • (ծ=ձ)։ սպանող բոզից, կամ պոռնկաց գործ, գահկեհլերի հօլահլըղին։

Բոզատուն • տան, տաբ • անց, տաբք • ‖ տես Բոզանոց։

Բոզորդի • ‖ տես Աղջկորդի։

Բոզութիւն • Թեան • (գ=ղ)։ գործ բոզից շնութիւն կնոջ գործ, գահկեհլիք՝ ֆահիշէլիք։

Բոզպոյտ • (գ=ղ)։ է անուն միոյ ի գրոց աղանդոյ պարսից։

Բոլորաբար • (ի=ից՝ ու=ում)։ իբրև զբոլորակ շրջանաւ գործ, եռավարլագ կիսկի։

Բոլորաբնակ • (ծ=ձ)։ այն՝ յորում է բնակութիւն մարդկան, որոյ ասի՝ Բոլորաբնակ տիեզերք, և այլն գործ, հեփ տաքին։

Բոլորագոյն • գունոյ, ով • ոց, ովք • (ծ=ձ)։ բոլորն միագոյն գործ, հեփոխ պիր բէնք։

Բոլորագունդ • (գ=ղ)։ բոլորական գունաւ կամ շրջան երկնից գործ, ասիւմանի տաիրէ։

Բոլորագեղ • դիզի, աւ • ից, օք • (ծ=ձ)։ բարդ ի բարդ դիզեալ գործ, գաթ գաթ եըղըլըբ։

Բոլորագարդ • ի, իւ • իդ, իւք • (ծ=ձ)։ բոլոր մասամբք զարդարել գործ, հեփ տօնանմըշ։

Բոլորալոյս • ‖ տես Բոլորափայլ։

Բոլորածայր • ի, իւ • իդ, իւք • (ծ=ձ)։ այն՝ որոյ ծայրն է բոլորակ գործ, եռավարլագ ուշլըբ։

Բոլորածիրան • ի, աւ • ից, օք • (ծ=ձ)։ բոլորն ծիրանեգոյն գործ, հեփոխ ալ բէնքլի։

Բոլորակաբար • և Բոլորակապէս • (ի=ից՝ ու=ում)։ ի ձև բոլորակի շրջանակի գործ, եռաւ եռավարլագ։

Բոլորակագոյն • գունի, իւ • իդ, իւք • (ծ=ձ)։ առաւել և ամբողջ բոլորչի գործ, փէք եռավարլագ։

Բոլորակածիր • ‖ տես Բոլորածիր։

Բոլորակամբ • (ծ=ձ) կամ (ի=ից)։ իբրև՝ ամենեքին միաբան և միակամ գործ, հեփոխ պիրաէն եէքտիլ՝ եէքտիղդ։

Բոլորական • ‖ տես Ընդհանրական։

Բոլորականագոյն • ‖ տես Ընդհանրիկանագոյն

Բոլորականաւոր • (ծ=ձ)։ բոլոր մասամբք կատարեալ ամբողջ անհերձի գործ, հեփ թէքմիլ՝ գուսուրսուղ։

Բոլորականեսականի • ‖ տես Բոլորակաձևութիւն

Բոլորակերպ • ի, իւ • իդ, իւք • (ծ=ձ)։ ամենաեսակ համօրէն գործ, հեր թիւբլիւ պիւթիւն։

Բոլորակերտ • ի, իւ • իդ, իւք • (ծ=ձ)։ բոլորակաձև շինեալ բոլորչի գործ, եռավարլագ եափըլմըշ։

Բոլորակերտեմ • եցի, եա • ել • (ծ=ձ)։ զբոլորն բոլորովին շինել գործ, հեփոխ նի պիւսպիւթիւն եափմագ։ Եա, բոլորովին յարմարել գործ, պիւսպիւթիւն ուլաուրմագ։

Բոլորակցութիւն • ‖ տես Բովանդակութիւն։

Բոլորահովիտ • (ծ=ձ)։ այն՝ որ է իբրև զհովիտ համատարած, որոյ ասի՝ Բոլորահովիտ տիեզերք, ևն գործ, եռավարլագ տէրկ։

Բոլորաձայլ • ‖ տես Միաձայլ։

Բոլորամիտ • ‖ տես Ողջմիտ։

Բոլորապէս • (ի=ից՝ ու=ում)։ բոլորովին բովանդակապէս գործ, պիւսպիւթիւն պիր թէմամ, Եա, ընդհանրապէս գործ, ալէսալէմկէ Եա, բոլորակապէս գործ, եռավարլագ կիսկի։

Բոլորասէր • (ծ=ձ)։ սիրելի վասն կատարեալ բոլորակութեանն, որպէս ասի՝ Բոլորասէր մարգարէիա, և այլն։

Բոլորավիճակ • ի, աւ • ից, օք • ‖ տես Բոլորամասն։

Բոլորատես • ‖ տես Բոլորատեսակ • ի, աւ • ից, օք • Բոլորակաձև։

Բոլորաւէտ • (ծ=ձ)։ հասանի բոլորամասն ամենակերպ անձերի գործ, պիւթիւն Թէմամ հեր թիւբլիւ։

Բոլորեակ • (գ=ղ)։ բոլորակին կամ շրջա-

նակ ։ գումար երկնից ։ սիեղեքք ։ գաճ ։ ասպիրե ։ քիւբե ։

Բոլորեղակերպ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ածական) ։ իբր՝ բոլորատես ։ կամ շրջասփիւռ ուժեղակերպ ։ որպես ասի՝ Բոլորեղակերպ ճառագայթ ։ և այլն ։

Բոլորքքին ։ ‖ տես Բոլորքքեան ։

Բոլորմբ ։ ‖ տես Բոլորովմբ ։

Բոլորոշ ։ ‖ տես Բոլորշ ։

Բոխասէր ։ սիրի ։ աւ ։ ասց ։ ագ ։ (ածական) ։ սիրող ։ այնինքն ունօղ զանկոխ վերայս ։ դըժուարակոխ ։ դժուարուսուց ։ ոտ՝ ասի՝ Բոխասէր ախոփասյագ ։ ևն ։ գաճ ։ էյրի պիւրիւս ։

Բոկանի ։ ‖ տես Բոկագնաց ։

Բոհբոհեմ, կամ Բոհբոհեմ ։ ‖ տես Խանչեմ ։

Բողբոջաթափ ։ (ածական) ։ այն՝ որոյ թափեալ են բողբոջք ։ գաճ ։ փիլիզլէրի ակագիւք ։

Բողբոջախիտ ։ (ածական) ։ խիտ առ խիտ բողբոջս ունօղ ։ գաճ ։ որգ որգ փիլիզլէր ։

Բողբոջանամ ։ ացայ ։ ցիր ։ ալ ։ ‖ տես Բողբոջեմ ։

Բողբոջեցուցանեմ, ցուցի ։ ցո ։ եալ ։ (անցական) ։ տալ բողբոջիլ ։ վերըննէիւղիլ ։ գաճ ։ փիլիզլէթիմք ։

Բողեայ բիր ։ ‖ տես Պղեմբատ ։

Բողոն ։ ‖ տես Աղաբողոն ։

Բողոքաւոր ։ քման ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ ‖ տես Բողոք ։

Բողոքախոհութիւն ։ ‖ տես Բղջախոհութիւն ։

Բոյթն ։ բթին ։ ամբ ։ թանց ։ ամբք ։ ‖ տես Բոյթ ։

Բոյտն ։ ‖ տես Պոյտն ։

Բոնոս ։ ‖ տես Բռնոսոս ։

Բոշխ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (գոյական) ։ իբրև զմազ նաւբք խոտ ինչ ի ձև փնջի, որ լինի ձաթակ գրասուսց, խաշանց ։ և թռչնոց ։ դնի և ի մէջ կօշկաց և որեխաց առ ի ջերմացուցանել զոտս ի ձմեռանի ։ գաճ ։ այագ օձու ։

Բոյտ ։ կամ Բոյտ ։ ի ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (գոյական) ։ տեսակ ինչ ձիոյ կամ քաւռակ ձիոյ ։ գաճ, որոյ թարգման ։ ան ևամբուսուս ։

Բոսորաձիւղ ։ տոմ ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Բոսորեւան գեան ։ (նոթերէթ ։ հոլուէվ) Բոսորային ։

Բոսորային ։ ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորեան գեան ։ (նոթերէթ ։ հոլուէվ) ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորային ։ ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորաձիւղ ։ տոմ ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Բոսորաձիւղ ։

Բոսորեան գեան ։ (նոթերէթ ։ հոլուէվ) ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորային ։ ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորաձիւղ ։ տոմ ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Բոսորաձիւղ ։

Բոսորեան գեան ։ (նոթերէթ ։ հոլուէվ) ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորային ։ ‖ տես Բոսորային ։

Բոսորաձիւղ ։ տոմ ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ ‖ տես Բոսորաձիւղ ։

գոլն։ բոցափայլուել։ գաշ, ալեվ կիսկի օլմա։
Բոցակիզագին • գումն, ին • ից, իւք • (ած)։ կարի բոցակիզուչ. ատճագին չոյժ • գաշ, զկայտառնձնէ ալեվ իւէ եագան։
Բոցաձև • ‖ տես Բոցատես։
Բոցաձօտ • (ած)։ այն՝ որոյ բոցն ձօտնալ տեսանի, որպես ասի՝ Բոցաձօտ հուր, և այլն • գաշ, ալեվլի տալլանան։
Բոցանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէչոյ)։ կիզանուօղ բոց լինել • իբրև զբոց նեբգոբծել • գաշ, եագբնէը ալեվ օլմագ։
Բոցաշարժ • (ած)։ չարժեալ իբրև զբոց, որպես ասի՝ Բոցաշարժ թև, և այլն • գաշ, ալեվ կիսկի թևփրէնմիշ։
Բոցաշաւիղ • (ած)։ այն՝ որոյ շաւիղն կամ ընթացքն է բոցանման • գաշ, ալեվ միտալի իզլի։
Բոցատատ առնել • ‖ բոցով շուրջ պատել • գաշ, ալեվ իւէ գուշամագ։
Բոցափայլեմ • եցի • եա • ել • } (չէչոյ)։
Բոցափայլիմ • եցայ • եայ • իլ • } փայլել իբրև զբոց • լուսափայլել • գաշ, ալեվ կիսկի փարլաթմագ։
Բոցեղէն • ղինի, աւ • աց, եք • ‖ տես Բոցանիւթ։
Բուժանք • անաց, եք • ‖ տես Բուժք։
Բուխ(ակ), կամ Բըլխ(ակ) • խ, աւ • աց, եք • ‖ տես Բու։
Բուխճնիկ • նկի, աւ • աց, եք • (գոյ)։ տեսակ ինչ համեմիկ, կամ խնկհենաց • գաշ, պահար • պուհար։
Բուլ, կամ Վուլ • (գոյ)։ Եա, է բառ լատինական, որ նշանակէ կոնդակ • գաշ, պիսգուփօս նամխլի։
Բուխտակ • խ, աւ • աց, եք • (գոյ)։ տեսակ ինչ միս ծաղկի՝ որ յերկնային արաբիա։
Բուծն, կամ Բուծուն • ‖ տես Բուծին։
Բուկ • խ, աւ • աց, եք • ‖ տես Կոկորդ։
Բուղմ • (գոյ)։ է արմատ Բղխեմ բային, որ և նշանակէ իբր Թէ բղխօղ • գաշ, փխլնդ։
Բուճուճ • ըչ, ուլ • ուց, ուլք • ‖ տես Փճճկ։
Բունանամ • ացայ • ցիր • ալ • } ‖ տես Բունաւորիմ • եցայ • եագ • իլ • } Բունեմ։
Բունանան • ‖ տես Կըտատան։
Բուռնալիք • ‖ տես Բռնալիք։
Բուսական • խ, աւ • աց, եք • (ած)։ սեպհական բուսոց • անկական • գաշ, նէպաթի։ Եա, իբրև գոյական վարեալ • նշանակէ բուսեալ իրք • բոյս • գաշ, նէպճ • փխտան։
Բուսակից • կցի, աւ • աց, եք • (ած)։ ի միասին բուսեալ • անկակից • գաշ, պիլէ պիճէն։
Բուսակցաբ • ճեր • (գոյ)։ բուսակից գոլն • անկակցութիւն • գաշ, պիլէ պիճմէ։
Բուսաբաձակութիւն • ճեր • (գոյ)։ արձակելն զբոյս • բուսանելն • գաշ, պիճմէսի։
Բուսաղօբէն • (ւոյ-ոյ-ոյ)։ իբրև ըղ բուսական • ըստ օրինի բուսականաց • գաշ, նէպաթի կիսկի։
Բուսուկ • ‖ տես Բուսակ։
Բուսուկն • ական, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ բուսանելն, բողբոջս արձակելն • գաշ, պիճմէ
Բուրաղուարթ • (ած)։ այն՝ որոյ բուրումն է զուարթացուցիչ, որպես ասի՝ Բուրաղուարթ հառ, և այլն • գաշ, գօգուստա ֆկբահչանտըբան։
Բուրաստանեայք • եայց՝ կամ եաց, եօք • (գոյ)։ բուրաստանք • պարտէզք • գաշ, չինէզքիքլէր • պաղչէլէր։
Բուրացուցանեմ • կամ Բուրեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (անշուշ)։ տալ բուրել • ձխել • գաշ, պիւբուրճմիշ։
Բուրք, կամ Բղրք • բուրից, իւք • ‖ է արմատ Բուրեմ բային • ‖ և տես Բուրումն։
Բչամ • ացի • ա • ալ • } ‖ Եա, տես Բառանջչամ։
Բչիմ • ‖ տես Բառանջիւն։
Բչողական, կամ Բչոզական • ի, աւ • աց, եք • (ած)։ Եա, բառանչոզական • սեպհական ձայնի արջառոց և այլոց կենդանեաց • գաշ, պէօկիւբէնէ միւճէալիք։
Բչջանք • անաց, եք • (գոյ)։ բղղանք մէղուաց ի կաղմէլանդ զմեղր ի բջիջն • գաշ, արը վըզղլթըսը՝ պալ եափըլըը վագըթ։
Բռնաբարու • ի, աւ • աց, եք • (ած)։ բռնաբարօղ • գաշ, զօրլայան։ Եա, բռնաբարութ • գաշ, քէհբէն թապիճըլը։
Բռնագործ • ի, իւ • աց, եք • (ած)։ այն՝ որ բռնաւ ուժով գործէ • խիստ և կարծր • գաշ, կիւճ իչչէնիր։
Բռնագործական • գումն, իւ • իչ, իւք • ‖ տես Բռնաւորական։
Բռնագաւազան • } ի, աւ • աց, եք • Բռնագաւազական • } (ած)։ սահմանական, հարկեցուցիչ. բռնական • գաշ, զօրլայան։
Բռնագաւու • ի, աւ • աց, եք • ‖ տես Բռնագաւ։
Բռնաղբօսաբար • ‖ տես Բռնաբար։
Բռնաղբօսիկ • սկի, աւ • աց, եք • ‖ տես Բռնագաւ։
Բռնաչգեցկիկ • (ած)։ բռնութիւ առեալ և

ղգեցնել, կամ առացնել, ոնց ասի՝ Բռնազ գնցիկ փառք, ևն. ◆ՄՁ, զօր իւր կիսինմիշ։

Բռնաժանի, նուց, եաւ. եաց, եօք. (ԽԾ)։ ունօղ զբռնան ժանիս. ◆ՄՁ, քէսքին չէնեելի. Եա, վարի իրրև գոյական, և նշանակէ գազան ինչ միեղջիւր՝ մեծ քան զվիշ։

Բռնախոյեան. (ԽԾ)։ այն՝ որ է բռնան՝ հզօր ախոյեան, որպէս ասի՝ Բռնախոյեան դև, և այլն. ◆ՄՁ, զօրքը գահլրատան։

Բռնակալ. ‖ տես Բռնակալ։

Բռնական. ի, աւ. ացի, օք. (ԽԾ)։ այն՝ որ լինի բռնութեամբ. կամ բռնան և հարկեցուցիչ. ◆ՄՁ, զօրքը։

Բռնակոխ. ռուի, աւ. ացի, օք. ‖ տես Կռփամարտիկ։

Բռնաձգութիւն. ‖ տես Բռնաքարութիւն։

Բռնամահիկ. ‖ տես Բռնամահ։

Բռնամարտ. ի, իւ. իցի, իւք. ‖ տես Բռնամարտիկ։

Բռնամարտիկն. Բռնամարտիկ կռիւ. Բռնամարտութիւն. } ‖ տես Բռնամարտութիւն։

Բռնապատակ. ի, աւ. ացի, օք. (ԽԾ)։ բռնութեաբ պատկեալ. ընդդէմ կամաց կամ կանոնաց ամուսնացեալ. ◆ՄՁ, զօրաքի նիքեաց օլումնուշ։

Բռնավարեմ. եցի. եա. եալ. (ՀԷՐՊՈՒԾ)։ բռնութեաբ վարել. ◆ՄՁ, զօրաքի սիւրմէք։

Բռնավէժ. վիժի, աւ. ացի, օք. (ԽԾ)։ բռնութեամբ իւրաք գահավէժ առնօղ. ◆ՄՁ, զօրաքի պըրագան։

Բռնաւատել. ‖ տես Ա՛ճեղնել։

Բռնարկել. ‖ տես Բռնան հարկանել։

Բռնաւորաբար. (ՀՈՖԲՈՅ ՈՐՈՒՆ)։ իրրև զբռնաւոր. բռնաւորութեամբ. ◆ՄՁ, զօրաքի. ՃԷպըրէն։

Բռնաւորագոյն. ‖ տես Բռնագոյն։

Բռնեմ. ‖ տես Ընդբռնեմ։

Բռնխէթք. (ԳՈՅ)։ բռասք, կամ բռնցի խթելն. բռան և ստէպ հարուածն. ◆ՄՁ, եռաստուգ, մռայտա իւէ սիւրթմէ, վըրմա։

Բռնկիմ. ‖ տես Խորբոքիմ։

Բռնուածն. ‖ տես Ընդբռնուածն։

Բռական. ի, աւ. ացի, օք. (ԽԾ)։ բռեալ. բռած եալ. պարարակ. ◆ՄՁ, պէչէնմիշ։

Բրաբիոնեայ. (ԽԾ)։ կազմեալ ի բրաբիոնէ, որպէս ասի՝ Բրաբիոնեայ պսակ, և այլն. ◆ՄՁ, խոթիճանաէն եափըլմըշ։

Բրաջարդ առնել. ‖ բրօք խորտակել. ◆ՄՁ, սօփա իւէ խուբռուխաշ էթմէք։

Բրդագործութիւն. Թ՚ե. (ԳՈՅ)։ գործելն ըզբուրդ. մանելն զասր. ◆ՄՁ, եիւն իշլէմէ. եափագ էյիրմէ։

Բրդալից. լցի, իւ. իցի, իւք. (ԽԾ)։ լցեալ բրդով, որպէս ասի՝ Բրդալից անկողին, և այլն. ◆ՄՁ, եիւն իւէ մօլու։

Բրդեայ. դէի, իւ. իցի, իւք. ‖ տես Բրդեղէն։

Բրդոտ. ի, իւ. իցի, իւք. (ԳՈՅ)։ տեսակ ինչ Թռչնոյ։

Բրդոտ. ի, իւ. իցի, իւք. (ԽԾ)։ որոյ են յաւէտ բուրդք. ◆ՄՁ, եիւնլիւ. Թիւլլիւ։

Բրէզած. ‖ տես Բրաւոր։

Բրէսէտ. (ԳՈՅ)։ բառ լատինական, որ նշանակէ նախագահ. դատաւոր. ◆ՄՁ, հէօքիւմմար. գաւոր։

Բրոշական. ի, աւ. ացի, օք. (ԽԾ)։ մեռաղական ինչ՝ բրելով գտեալ. բրածոյք. ◆ՄՁ, մաւէնի։

Բրշակ. ‖ տես Պրշակ։

Բրտագոյն. գունի, իւ. իցի, իւք. (ԽԾ)։ առաւել և կարի բիրտ. խստագոյն. ◆ՄՁ, փէք եօղուն, սէրթ։

Բրտասղութիւն. ‖ տես Խստասպառնագուիւն։

Բ.քաղնացք լինել. ‖ գնալ ի մէջ բքոց և մրրկաց. ◆ՄՁ, Թուչման իչինտէ կիթմէք։

Բ.քալլուկ. (ԽԾ)։ լևկեալ, նեղեալ յերեսաց բքոյ. ◆ՄՁ, Թուչմանտան սըզընթը չէքքէն, խըրփալանան։

Բ.քախառն. ‖ տես Բ.քալից։

Բ.քանամ. ացայ. ցիր. ալ. (ՀԷՂՈՒ)։ ձիւնախառն և անձրևային օդով մրրկիլ. յառնել մրրկաց. ◆ՄՁ, գար Թուչման օլմագ։

Բ.քաչարչար. (ԽԾ)։ չարչարօղ իբրև զբքաք. ◆ՄՁ, Թուչման կիպի էզկյէճ վէրէն։ Եա, չարչարեալ յերեսաց բքոյ. մրրկայոյզ. ◆ՄՁ, Թուչմանտան էզկյէճ չէքքէն։

Բօթազոյզ. բուչի, ‖ տես Բօթաբեր։

Բօթալի. լոյ, եաւ. եաց, եօք. ‖ տես Բօթալից։

Բօթատու լինել. } ‖ տես Գուժեմ։
Բօթեմ. . . }

Գ

Գաբ · ի , ից · ից , ից · (գոյ) , ես , պատառ գաբձլի կամ խաւաբձլի , որ ի դէզ մաքրոցական , որ և կոչի խաշնդէզ · ոմն , բամբինա ։

Գաբեղէն · ղենի , աւ · աց , զք · (գոյ) , եբէյաղ · վերարկու · ոմն , բահիկ գաֆթանը ։

Գաբձիլ · ձլի , աւ · աց , զք · (գոյ) , ձիլ , պսպիղն բոյս գաբի , որպ արմատն լինի դէզ մաքրոցական , և կոչի խաշնդէզ · ոմն , բամբինա ֆիտանը ։

Գագաթնադաշ , կամ Գագաթնադաշն · (գոյ) , սաղաւարտ՝ իբր պահպանակ գըլխոյ · ոմն , ռէմիր քիւլահ ։

Գագաթնանամ · ացայ · ցեր · ալ · (չէշտ) , բարձրանալ իբրև զգագաթն կամ մինչև ցգագաթն · ոմն , թէփէ կիսլի , թէփէչէռաէք եիւքսէլմէք ։

Գագաչիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · ‖ տես Գարգաչէմ ։

Գագաչտ · ի , աւ · աց , զք · (ածն) , գագաչեալ · ցնորեալ մտաք · բանգագուշեալ · ոմն , ապրգ սապրգ սէօյլէյէն ։ ‖ և տես Գիակչտ ։

Գագայեմ · եցի · եա՛ · եվ · (չէշտ) , կարկաչել · կռկռալ , կամ խօսել հաւս · ոմն , ճըվըլտամագ · էօթմէք ։

Գագալիմ · ‖ տես Թագիտալիմ ։

Գագաղագէմ · կամ Գագաղագէմ · դիմի , աւ · աց , զք · (ածն) · մսխրագէմ , ոյզ լինին պաշտօնեայք կրակի · ոմն , քիւլպէյնդլի ։

Գագաղացուցանեմ · ‖ տես Լճիւնացուցանեմ

Գագանաբարոյութիւն · ի թիւն · (գոյ) · գագանաբարութիւն · ից ներգին բարք · կատաղութիւն · անգթութիւն · ոմն , եավաշլըգ · գուտուզլըգ ։

Գագանաբեկուիմ · թիմ · (գոյ) , գագանաբեկ լինելն · գիշատիլն · ոմն , ճանավարտան փարալանմա ։

Գագանաբնակ · թեայ · ‖ տես Գագանաբարոյ ։

Գագանաբոյծ · բուծի , իս · ից , իք · ‖ տես Գագանատոհմ ։

Գագանագոյն · գունի , իս · ից , իք · (ածն) , սատակացեալ՝ ի գազանութենէ · յոյժ կատաղի · վայրենագոյն · և սատկագոյն · ոմն , փէք զալըմ , եավուզ · հէյաուէթլի ։

Գազանադէմ · դիմի , աւ · աց , զք · ‖ տես Գազանակերպ ։

Գազանախառն · (ածն) , այն՝ որոյ ծնունդն է խառն ի գազանէ · ոմն , ճանավար իւրէ գարըշըգ ։

Գազանածախ · ‖ տես Գազանաբեկ ։

Գազանածակիք · կուց , ուք · (գոյ) , ծակիք , որ՝ք գազանաց · ոմն , ճանավար ինի ։

Գազանակ · ի , աւ · ից , զք · (գոյ) , փոքրիկ գազան · ոմն , ճանավարճըգ ։

Գազանակերպութիւն · թեան · (գոյ) , կերպարան գազանի · ոմն , ճանավար քիւվէթլի ։ և , երևումն ի նմանութենէ գազանի · ոմն , ճանավար քիւվէթլինեակ կէօրինումէ ։

Գազանակուռ · ‖ տես Գազանուռ ։

Գազանակուռ · կռաւի , աւ · ից , զք · ‖ տես Գազանամարտ ։

Գազանանձն · ‖ տես Գազանակերպ ։

Գազանանմանութիւն · ‖ տես Վայրագութիւն ։

Գազանանման · ‖ տես Գազանակերպ ։

Գազանոյշունչ · (ածն) , այն՝ որպ շնչին է գազանական , որոյ՝ գազանոյշունչ բնութիւն , և այլն · ոմն , հայվան նէֆէսլի ։

Գազանապետ · ‖ տես Գազանաբար ։

Գազանասիրտ · սրտի , իս · ից , իք · (ածն) · անողոք զանգութ սիրտ , որպէս զգազանի · ոմն , ճանավար եիւրէկլի ։

Գազանատեսակ · ի , աւ · ից , զք · ‖ տես Գազանակերպ ։

Գազանաուէտ · ուէտի , ‖ տես Գազանուտ ։

Գազանեցուցանեմ · ‖ տես Գազանացուցանեմ

Գազանիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · ‖ տես Գազանանամ ։

Գազանօրէն · ‖ տես Գազանաբար ։

Գազպէն , կամ Գազպէն · ‖ տես Գազպէ ։

Գալարափող · ի , իս · ից , իք · (գոյ) , է տեսակ ինչ ապակիէղէն անօթոյ , որ ի ստորին կողմանէ է ուռուցեալ իբրև ըզփոքրիկ սափոր , և ի վեր կոյս միանալ ի փողն կամ ի բերանն քաղի և գալարի · ոմն , ստօրթա · էյրի շիշէ ։

Գալլոս , կամ Գալոս · ի , իս · ից , իք · (գոյ) , աքաղաղ և հաւ կուռա · ոմն , խօրօզ · ըզալըգ ։

Գաւխոց • ի, աւ • աց, օք • ‖ տես Ակրխաս։
Գահակալեմ • ի, եցի • (ԲԹ) • (գԽ)։
Գահակալութիւն • ‖ տես Գահակալեմ։
Գահակայութիւն • աշտիճան պատուոյ • գաՀ, մանաւանդ • Թախթա մալիքլիք։
Գահական • ի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ սեպհական գահի, որոյ ասի՝ Գահական տեղի, և այլն • գաՀ, Թախթա միւթէալիք։
Գահակիր • եցի • եմ, էիր, էր • (ՆէրգործԲ)։ գաւազանել իբրև զոր շուրջ արկանել (լարս, որոգայթս) • գաՀ, հալգալամագ։
Գահակցութիւն • ‖ տես Ազոռակցութիւն։
Գահանատիմ • ոյց • ոյր, իլ • (ՀԷՆԳԽ)։ նստիլ յաթոռ պատուոյ իբրև գլխաւոր • գաՀ, իզդէհի Թախթէնա օձուրմագ։
Գահապետ • ի, աւ • աց, օք • (գԽ)։ գլխաւոր գահակալ։ նախաթոռ • գաՀ, պաշտօն Թախթաս օձուրան։
Գահավիժումն • ժման • ման, մբ • անց, ամբք • ‖ տես Գահավիժութիւն։
Գահաւորդի • ղոյ, եաւ • եաց, եօք • (գԽ)։ տեղի գահի, այսինքն Թագաւորանիստ քաղաք • գաՀ, Թախթ եէրի • Թախթկեահ։
Գահաւորիմ • եցայ • եամ • իլ • (ՀԷՆԳԽ)։ մեծարիլ գահու և պատուով • գաՀ, Թախթ իլէ իզզէհէնմէք։
Գահաւորութիւն • ‖ տես Գահերիցութիւն։
Գահերիցութիւն • ‖ տես Գահերիցութիւն։
Գահընկալ • ‖ տես Գահակալ։
Գահընկալեմ • ‖ տես Գահակալեմ։
Գահլիճ • (ՆոՒԲՐՒՒ ՀաղՒԱՒ) • ‖ տես Գահաւանդ։
Գահմանիք • մանից • մամբք • ‖ տես Գահերիցութիւն։
Գահող • ի, աւ • աց • օք • (գԽ)։ գործի ինչ գահակալից • Թակարդ որսորդաց • գաՀ, պիր Թարզ ավճը տուզաղը։
Գահոյանի • Նուշ, էաւ • ‖ տես Գահոյք։
Գաղազեմ • ‖ տես Կշռամբեմ։
Գաղատատաչէն • չինի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ շինեալ ի գաղատատաց • քաղաչէն • գաՀ, Թաչճըտան, Թաչտան եափըճըշ։
Գաղափարութիւն • ՊԹ • (գԽ)։ տգաւորութիւն • նմանութիւն • օրինակ • գաՀ, ալէնզէրլիք • էօրինէք։
Գաղթականութիւն • ԹԻ • ‖ տես Գաղթ՝ ըստ երկրորդ առանձին։
Գաղթիմ • եցայ • եամ • իլ • ‖ տես Գաղթեմ։
Գաղձն • ձին, ձամբ • անց, ամբք • ‖ տես Գաղձ։
Գաղձնաւոր • ի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ ունօղ չինքեան զգաղձն, ոյր ասի՝ Գաղձնաւոր այգի, և այլն • գաՀ, պիր Նէվ ֆէնա օձԼուր։

Գաղջացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եԼ • (ՈՂՆԳ)։ տալ գաղջանալ • մէղմել զչերմութիւն • գաՀ, իլէնճագլամագ։
Գաղտագող • ‖ տես Գաղտագողի։
Գաղտագողացի • ‖ տես Գաղտագողի։
Գաղտագողի • զնի, աւ • աց, օք • (գԽ)։ գաղտնի զին • գաղեալ զին ընդ հանդերձիս • գաՀ, ծագլանմըշ սիլահ։
Գաղտաթեմ • եցի • եմ • եԼ • (ՆէրգործԲ)։ գաղտ խթել • ի ծածուկ կաշառս տալով դրդել • գաՀ, կիզլի ծօգմագ • ըՂՂվաճ իլէ չէվիրմէք։
Գաղտակեաց • կեցի • աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ այն՝ որ գաղտ կեայ • անհամաձակ • գաՀ, կիզլի գալան • տուբան։
Գաղտակնիծ • (ԽԾ)։ գաղտ կծօղ, կորզօղ • կամ՝ ի ծածուկ կծանօղ, նենգօղ • գաՀ, կիզլի գօփարըղ ալան • կիզլէճէ ֆէնա, հիլէգէաըղըգ էանէն։
Գաղտակրական • ի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ սեպհական գաղտակրի • և ելեալ ի նմանէ, ոյր ասի՝ Գաղտակրական մարգարիտ, և այլն • գաՀ, սէաեֆէկ, միաեայա մաՂասաւա։
Գաղտակրաց • ‖ տես Գաղտակրեալ։
Գաղտակրաքար • ի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ քաղօղ ի ծովէ զգաղտակրայս • գաՀ, ըստըրըիտեա, միաեա, վէ պուՂլար կիլսի չէկըլեր չըգարան։
Գաղտաչուրջ • (ԽԾ)։ այն՝ որ գաղտ չրջի • գաՀ, կիզլի կէզէն։
Գաղտասպէս • ‖ տես Գաղտաբար։
Գաղտատու • ի, աւ • աց, օք • ‖ տես Գաղտատու։
Գաղտասպր • (ԽԾ)։ այն՝ որ գաղտ սորի • ի ներքս մտանէ • գաՀ, կիզլէճէ գայան, իչէրի կիրէն։
Գաղտիկ • ‖ տես Գաղտուկ։
Գաղտնագնաց • ‖ տես Գաղտագնաց։
Գաղտնաւթիւն • ‖ տես Գաղտնաւթիւն։
Գամագիտ, կամ Գամագիւտ լինել • ԼՈ • գամ, այսինքն անցս և ելս հնարից գտանել • հնարս յարձաւթել, կամ այլ ինչ իրիք առնել • գաՀ, չարէ պուլմագ պէՀՀրմէք։
Գամմագետ • ‖ տես Գնդապետ։
Գայթակղական • ի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ սեպհական գայթակղութիւն անձին, կամ այլոց • գաՀ, գայմամայա միւթէալիք։
Գայթակղակից • կցի, աւ • աց, օք • (ԽԾ)։ իբր՝ գայթակղեցուցիչ • պատճառօղ գայթակղութեան • գաՀ, գայմաըրան։

Գայթակղեմ. եցի. եա՛. ել. ‖ տես Գայթագղեցուցանեմ. Ես, վասն իրրև չէզոք. ‖ և տես յաղեաժամ Գայթակղիմ.

Գայթակղութ. ‖ տես Գայթատ.

Գայթակղութիւն. ղման. ամբ. անց, ամբք. ‖ տես Գայթակղութիւն.

Գայթիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. ‖ տես Գայթեմ.

Գայթուածն. ‖ տես Գթուածն.

Գայիսոնաբար. (ի=իմ=յ ոբ=ի=ն=ո=ն=ո=ն). իբրև զգայիսոն. գաՀ. մրզրագ կիպի.

Գայիսոնական. ի, աւ. ացի, աք. (=ծ), տես գայիսոնի. գաՀ, մրզրագաց միութեանք.

Գայիսոնութիւն. թիւ. (գ=յ), պաշտօն ինչ գվսաւոր գառաւորութեան. գաՀ, պաշ հաքիմինք նորդութի.

Գայլաբար, և Գայլակաբ. (ի=իմ=յ ոբ=ի=ն=ո=ն). իբրև զգայլ. հանգոյն գայլոյ. գաՀ, գազրա կիպի. գազրա միասի.

Գայլաբարիլ. ի, իւ. իլ, իւք. } (=ծ).
Գայլաբարեմ. ի, աւ. ացի, աք. }

ուռնոյ զբարս գայլոյ. գաՀ, գազրա թապիսթիլը.

Գայլաբերան. ի, աւ. ացի, աք. (=ծ). այն՝ որոյ բերանն է որպէս գայլոյ. գաՀ, գազրա աղզիլը.

Գայլածին. ծնի, իւ. ացի, աք. (=ծ) կամ (գ=յ). ծնեալ ի գայլոյ, իբրև՝ կորիւն գայլոյ. գաՀ, գազրատան ոօշան. գազրա եավրաւաս.

Գայլակերպ. ի, աւ. ացի, աք. (=ծ), կերեալ, պատառեալ ի գայլոյ, որ և ասի Գայլապատառ, կամ Գայլատանեալ. գաՀ, գազրաթարան եէնիլիիշ, թէվէֆ օլմուշ.

Գայլակերպ. ի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). այն՝ որ է ի կերպարանս գայլոյ. գաՀ, գազրա քիսվէթիլի.

Գայլանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէշմ=ե). լինել իբրև զգայլ. գաՀ, գազրա միասիլ օլմագ.

Գայլատ. ի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). առեալ յոտիշտակեալ ի գայլոյ, թէ ոչխար իցէ և թէ այլ ինչ. գաՀ, գազրատան ալընմըշ, գափըլմըշ.

Գայլեղէն. ղինի, աւ. ացի, աք. ‖ տես Գայլենի.

Գայլենի. ի՝ կամ ոյ, աւ. ացի, աք. (գ=յ). գրի և Գեղենի, որ է գործի ծակիչ որպ հերիւն. գաՀ, պազրկու. պիղ.

Գայլեպեղ. թիւ. (գ=յ). բնութիւն, կամ նմանութիւն գայլոյ. գաՀ, գազրա թապիսթիը.

Գայլա. ի, իւ. իլ, իւք. (գ=յ). Ես, առաջին նիւթ զանգելի և բաղադրելի իրաց, որպէս եթէ հայի իցէ կոյր խոտ, և եթէ մանծնոյ՝ Մակարդ. գաՀ, մոյա.

Գայլալիք. լրի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). աղմկելիք. գարշ. գաՀ, չամուրլու.

Գայլամ. ացի. ա՛. ալ. } (չէշմ=ե).
Գայլեմ. եցի. եա՛. ել. }
պատակիլ իբրև զգազան, կամ ի գայլի. ընկողմանիլ. գաՀ, եամիմագ.

Գայլանոց, կամ Գայլանոց. ի, աւ. ացի, աք. (գ=յ). նստոյք. երատան. գՀ, օթուրագ.

Գայլիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (չէշմ=ե). սիրմ լինել. աղմնալ. գաՀ, չամուր օլմագ. Ես, նիւթաւորիլ գոյանալ. գաՀ, մոյալանմագ.

Գայլո. ի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). խիտ. հոծ. գաՀ, սըգ. սըգը.

Գանաբեկ. (=ծ). գանիւ խորտակեալ. գաՀ, սայագ իրէ խուրտուխաշ օլմուշ.

Գանալէ. ‖ տես Գանալեց.

Գանածեծ. ‖ տես Գանակոծ.

Գանահարիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. ‖ տես Գանահար լինել.

Գանգատիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. ‖ տես Գանգատեմ.

Գանգատեմ. ‖ տես Գանգրագելդ.

Գանգրագելդ. ‖ տես Գանգրագելդ.

Գանգրագոյն. գունի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). առաւել գանգուր. գաՀ, փէք գըվըրջըգ.

Գանգրաձև. ի, իւ. իլ, իւք. ‖ տես Գանգուր.

Գանգք. ‖ տես Գանգիւն.

Գանհարատթիւն. թիւ. (գ=յ). գանհարականելն. գանելն. ձաղկումն. գՀ, սէզայմ. տայագ.

Գանձագին առնել. ‖ գանձիւ կամ ընչիւք գնել, մանաւանդ ի յիշատակ եկեղեցւոյ. գաՀ, խազինէ իլէ, մալ իլէ սաթըն ալմագ.

Գանձալից. լցի, իւ. իլ, իւք. (=ծ). լցեալ գանձիւք. գաՀ, խազինէ իլէ տօլու.

Գանձակ. ի, աւ. ացի, աք. (գ=յ). մարդք, կամ քաղք փորուածոց. ընդվզք. ալիք. կամ որովայն. գաՀ, գարըն խլինամք իլէր.

Գանձակալ. ‖ տես Գանձապահ.

Գանձակոծապատ. պաի, աւ. ացի, աք. ‖ տես Գանձաչատ.

Գանձաչատ. (=ծ). ուռնոյ զգանձ, կամ զինչս բազմաց. գաՀ, չօղ խազինէլի.

Գանձապետութիւն. թիւ. (գ=յ). պաշտօն և գործ գանձապետի. գաՀ, խազինէտարլըգ.

Գանձուռնակ. ի, աւ. ացի, աք. (=ծ). ուռնոյ զգանձ. բարելից. որպ ասի՝ Գանձաւռնակ խորհուրդ, և այլն. գաՀ, խազինէլի.

Գանուածք • նման • ասք • անց • ամբք • || տես Գանուած։

Գառագնչիմ. եցի • եա • էլ • (ՆէրԳործ)։ դնել փակել ի գառագղի• ՓՁ, գաֆեսկ, քիւմիսկ գօմագ։

Գառագիւ • || տես Գառագէղ։

Գառեմ. եցի • եա • էլ • || տես Գառիմ։

Գառնաղենութիւն • թե • (Գ•)։ զենուածի զատկական գառին • պասեաք • որ և ասի Գառնաղէն • ՓՁ, պասքա • փասգալեա։

Գառնամիա • մաի • աւ • ացյ • օք • (•ծ)։ ունօղ գյածուն միաս կամ զբարս որպէս զանմէղ գառին • ՓՁ, գուղտա ֆիքիրլի • թասլիմքիլը։

Գառնամոլք • (Գ•)։ ամոլք • կամ զղջ զղջ գառանց • ՓՁ, գուղտա չիֆթելէրլի։

Գառնանամ. ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ•)։ լինել իբրև գառան • ՓՁ, գուղտյա տէօնմէք։

Գառնաքեղ. թե • (Գ•)։ բնութեղ կամ նմա նութեղ գառին • ՓՁ, գուղտյա պէնդէրլիք։

Գավին • || տես Վ.ին։

Գաղաղաքիւն • թե • (Գ•)։ խանգարուածի աղեաց, որպէս որովայնալուծութեղ • ՓՁ, գարն սիւրմէսի • իսհալ։

Գարաւ • կամ Գարու • ի • աւ • ացյ • օք • (Գ•)։ շանաձանձ • ՓՁ, կէնէ։

Գարգաշ • ի • իւ • իցյ • իւք • (•ծ)։ իրբ՝ չորացեալ. ցամաքեալ. ուժաթափ, որպիսի են զառամեալ ձեղք • ՓՁ, գուվվէթտէն տիւշմիւշ • գուրումուշ։ Եա, իրբ՝ գագաշեալ. ցնորեալ. կակազեալ որպէս զառամեալ. խանգարեալ ուշով • ՓՁ, ագլը տաղըմըշ • էվռախլնի պիլմիչէն։

Գարգաշիմ. եցայ • եաց • իլ • (չէշտ•)։ չորանալ. ցամաքիլ • իբր զառամիլ. ակարանալ • ՓՁ, գուվվէթտէն տիւշմէք։ Եա, գագաշիլ. բանդագաս շինել • խանգարիլ ուշյ • ՓՁ, ագլը տաղըմագ • սայըգլամագ • պիհմատե սէդյլէնիք։

Գարգափուն • փման, ասք • անց • ամբք • }
Գարգաֆք • փից • իւք • . . . . . } || տես Դրնդիւն։

Գարեայ • բէի • իւ • իցյ • իւք • || տես Գարեղէն։

Գարեդիւթ, կամ Գարէդիւթ • || տես Գարեհմայ։

Գարեղէն, կամ Գարբեղէն • լ•ոյ, եաւ • եաց, եօք • (•ծ)։ ցաւալի • ցաւագին • ալէտաւոր • ՓՁ, ՄՁբ յամագ • ՄՁբգլը։

Գարեհատաձև • ի • իւ • իցյ • իւք • (•ծ)։

ունօղ զձև գարեհատի • ՓՁ, արփա թանէսի պիլմիճէ։

Գարեալիւր • (Գ•)։ ալիւր գարւոյ • ՓՁ, արփա ունու։

Գարնանաբոյս • } (•ծ)։ ի գարնան եղյա
Գարնանաբուղս • } նակի բուսեալ, բողբոջեալ • ՓՁ, պէհար էյէամճիտա պիթմիչ։

Գարնանագործ • (•ծ)։ գործօղ, կամ առնօղ զգործսն • ՓՁ, պէհար էյէամը էտէն։

Գարնանական • ի • աւ • ացյ • օք • || տես Գարնայինն։

Գարնանանամ, կամ Գարնանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէշտ•)։ փոխիլ ի գարուն • գարուն լինել • ՓՁ, պէհար էյէամը օլմագ։

Գարնանան • ի • աւ • ացյ • օք • (Գ•)։ կարմրագոյն ցորեան՝ ցանելի ի գարնան • ՓՁ, գըրմըզը պօղտայ։

Գարշաբան • ի • իւ • իցյ • իւք • (•ծ)։ գարշելի և զազիր բանս խօսօղ • ՓՁ, փէհնա սէօհպէթ սէդյլէյէն։

Գարշաբանութիւն • || տես Զազրաբանութիւն։

Գարշաբար • կամ Գարշելապէս • (•ՆէրԳործ)։ գարշելի օրինակաւ • անամօթաբար • ՓՁ, էհէպսիզճէ։

Գարշագոյն • || տես Զազրագոյն։

Գարշագործութիւն • || տես Զազրագործութիւն։

Գարշախառն • (•ծ)։ այն՝ որ խառնի ի գարշ իրս• աղտեղասէր • ՓՁ, մնըրտար շէյլէրէ գարըշան։

Գարշախնդիր • դրի, } || տես Աղտեղասէր։
Գարշասէր • • • • }

Գարշելագոյն • գունի, իւ • իցյ, իւք • (•ծ)։ յոյժ գարշելի • ՓՁ, փէք մնըրտար։

Գարշելութիւն • || տես Գարշութիւն։

Գարշէմ • եցի • եա • էլ • (ՆէրԳործ) կամ (չէշտ•)։ գարշ համարել. խորշիլ իբրև ի պղծութենէ • ՓՁ, մնըրտար, փէհնա սայմագ։

Գարշումն • շման, || տես Զզուումն։

Գաւազանաբուղս • (•ծ)։ բոլոսոյ յիւրմէ զգաւազանն շառաւիղեալ, որպէս ասի Գաւազանաբուղս ուղէշ, և այլն • ՓՁ, ասէյնէք հասըլ, սատըր էտէն։

Գաւազանահար • ի • աւ • ացյ • օք • (•ծ)։ գաւազանաւ հարկանօղ • ՓՁ, տէյնէք իլէ վուրան։

Գաւազանահմայութիւն • թե • (Գ•)։ գաւազանաւ հմայելն, դիւթելն • ՓՁ, տէյնէք իլէ փալճըլըգ էթմէ։

Գաւաթ • || տես Խաժակ։

Գաւառակոզմն • ման, ասք • անց • ամբք •

(գ•ոյ) ։ կողմն և սահման գաւառի • ա•ձ, անձ•ագ • էլայէթ Թարափը՝ սինօրու ։

Գաւառային • ա•ին•ոյ • ով • ոց • ովք • ||տես Գաւառական ։

Գաւառապետական • ի • աւ • աց • ք • (ա•ծ) ։ սեպհական գաւառապետաց և գաւառապետութեան • ա•ձ • պէյլէր պէյլիչէ • պէյլէր պէյլիւղէ միւթէֆէլիք ։

Գաւառապետեմ • եցի • եմ • էլ • (չէ՛ղոյ) կամ (չէ՛ք•ոյ•ք) ։ գաւառապետ լինել • խնամարկել • հոգալ զօրաց և այլն • ա•ձ, պէյլէր պէյլի • քէհեա օլմագ • գայըրմագ ։

Գաւառապետութի՛ն • թե՛ • (գ•ոյ) ։ գործակալութի՛ն • անտեսութի՛ն • և վերակացութի՛ն որոց • ա•ձ • վէքիլխարճըգ • քէհեալըգ ։

Գաւառատեսուչ • (գ•ոյ) ։ տեսուչ գաւառի՝ կողմանէ արքեպիսկոպոսի • որ և կոչի Քորեպիսկոպոս ։

Գաւառացի • ցւոյ • եաւ • եաց • եաք • (ա•ծ) կամ (գ•ոյ) ։ այն՝ որ է՝ ի նմին գաւառէ • գաւառական • ա•ձ • եէրլի • մէվլէքէթլի ։

Գբայաթ • (գ•ոյ) ։ իբր՝ տուն • բնակարան • ա•ձ՝ եւ • սաքին օլաճագ եէր ։

Գբայի՛, կամ Գբեցի՛ • ||տես Գբնեցի ։

Գգուեցուցանեմ • ||տես Գրգռեցուցանեմ ։

Գգուեմն • ւման, ամբ • անց, ամբք • ||տես Գգուանք ։

Գեզա • ի, իւ • ից, իւք • (գ•ոյ) ։ ձեռնածն և խաթակեալն և թրջածն կաւաւոյ, յորմէ մզի իւղ՝ ի պէտս ճրագի • ա•ձ, քէթէն Թաւխանուսն տէօյիւլմիւշիւ, գաւրուլմաշա ։

Գեհենաբորբոք • (ա•ծ) ։ բորբոքեալ իբրև զհնոց • անչէզ • ա•ձ, քիւլխան կիպի ալէվլէնմիշ ։

Գեհենաղարդ • (ա•ծ) ։ այն՝ որ զարդարեն զգեհեն, այսինքն որ առաւելս զհուր նորա, որպէս ասի՝ Գեհենաղարդ կորստական ճանապարհ, և այլն • ա•ձ, քիւլխանը Թաւթուշլըըան ։

Գեհենական • ||տես Դժոխական ։

Գեհենահաւ • ի, իւ • իւ, իւք • (ա•ծ) ։ ուռնող զհուր կամ զինանութիւն դժոխոց • ա•ձ, ճէհէննիէմ գօգուլու ։

Գեղաբնակ, կամ Գիւղաբնակ • ի, աւ • աց, ք • (ա•ծ) ։ բնակեալ ի գեղջ • ա•ձ, քէօյլիւ ։

Գեղագին • ||տես Գեղեցկագին ։

Գեղագունակ • ի • աւ • աց • ք • ||տես Գեղազանակ • ՙ Գեղազան ։

Գեղազանիմ • եցայ • եաց • իմ • (չէ՛ղոյ) ։ գեղեցիկ զարդարիմ • վայելչազարդիմ • ա•ձ, կիւզելլէնմէք • կիւզէլ ասլանմագ ։

Գեղազան, կամ Գեղազար • ի • աւ • աց • ք • (գ•ոյ) ։ արտ ձի ընտիր, իբր ազատ ի գեղջէ, կամ սեպհական ազատաց • ա•ձ, ճինս ամի • քէօհան ։

Գեղազարդութի՛ն • թե՛ • (գ•ոյ) ։ գեղեցկութիւն զարդուց և կարգաց • չքնաղութի՛ն • վայելչութիւն • ա•ձ, սիւզէլլիկ կիւզէլլիքի • սիլսիլէլիք • եագըշըգլըգ ։

Գեղազդիմ • եցայ • եաց • իմ • (չէ՛ղոյ) ։ գեղեցիկ ծիմամբ ծածանիմ • ա•ձ, կիւզէլ չալգանմագ իւէ մէվճ մէվճ օլմագ ։

Գեղակ • ի • աւ • աց • ք • (գ•ոյ) ։ գիւղ փոքրիկ • ա•ձ, քէօյճիւճէկ ։

Գեղակատուի՛ • թե՛ • (գ•ոյ) ։ գեղական գոլն • շինականութիւն • ա•ձ, քէօյլիւ օլմա ։

Գեղակեշտարար • (հ•ոյ•ոց) ։ գեղեցկապէս • վայելչաբար • ա•ձ, սիլսիլէճէ • կիւզէլճէ • եագըշըգլըճա ։

Գեղակեշտագին • գանի, իւ • իւ • իւք • (ա•ծ) ։ կարի գեղակեշտ • վայելչագին • ա•ձ, փէք սիլսիլէ • կիւզէլ ։

Գեղամեծեմ • եցի • եմ • էլ • (չէ՛ղոյ) ։ գեղեցիկ ճեմէլ • ա•ձ, կիւզէլճէ կէզմէք ։

Գեղամիչք • միջաց, ք • (գ•ոյ) ։ միջին վայրք գիւղօրէից • ա•ձ, քէօյլիւն իչլի, օրթասը ։

Գեղայարմար • ||տես Գեղեցկայարմար ։

Գեղապանծութի՛ն • թե՛ • (գ•ոյ) ։ գեղազանծ գոլն • չքնաղութիւն • ա•ձ, փէք կիւզէլլիք • չէօհրէեթլիլիք ։

Գեղապատիւ • (ա•ծ) ։ վայելչաչուք • գեղեցկայարմար • որոյ ասի՝ Գեղազարդ գազափարութի՛ն, և այլն • ա•ձ, չայրէթ մահիզ ։

Գեղապատկեր, և Գեղապետակ • ի • ||տես Գեղեցկագէմ ։

Գեղաստանեայք, կամ Գեօղաստեայք, և կամ Գեօղաստայք • (գ•ոյ) ։ իբր՝ գիւղք • գիւղօրէք • կալուածք • ա•ձ, քէօյլէր ։

Գեղաստեղակ • ի • աւ • աց • ք • (ա•ծ) ։ նկարօղ ի տախտակի զգեղ գմմոց ուրուք • ա•ձ, թախթա իւսթիւնտէ քիսվէթ, բէտմ էտէն ։

Գեղարդնախոց • ||տես Գեղարգնապատառ ։

Գեղաւորութի՛ն • ||տես Գեղեցկութիւն ։

Գեղաքաղաք • ի • աւ • աց • ք • ||տես Քաղաքագիւղ ։

Գեղգեղանք, անաց • ք • ||տես Գեղգեղումն ։

Գեղեցկաբարութի՛ն • թե՛ • (գ•ոյ) ։ քաղաքաբարութի՛ն • լաւաբարոյութի՛ն • ա•ձ, կիւզէլ մէչքիւլ ։

Գեղեցկագիր · գբի, աւ · ագ, օք · (ած) · գեղեցկիս գրօղ · ձարտար գրիչ · գոհ, կիւզել եազան · խօշ նիւվիս։

Գեղեցկագործ · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · գեղեցկագործ · գործօղ, գործեալ · գոհ, կիւզելճէ եափան, եափըմըշ։

Գեղեցկագործութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկիկ գործելն · և գործ գեղեցկիկ · գոհ, կիւզելճէ եափմա · կիւզել իշ։

Գեղեցկագունութիւն · թեան · (գոյ) · ունելն զգոյն գեղեցկիկ · և գեղեցկիկ գոյն · գոհ, կիւզել բէնքե օլմա · կիւզել բէնքե։

Գեղեցկադասութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկիկ դասաւորութիւն · կարգ · գոհ, կիւզել սըրա։

Գեղեցկադէպ · (ած) · կարի ի դէպ · յաջողաւոր · գեղեցկապատշաճ · գոհ, փէք մինասիպճէ։

Գեղեցկախնամութիւն, կամ Գեղեցկակերպութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկագէմ գոլն · գեղեցկութիւն դիմաց · գոհ, սիւրէքէր օլմա։

Գեղեցկաերանգ, կամ Գեղեցկագերանգ · (ած) · ունօղ զգեղեցկիկ երանգս · գոհ, կիւզել բէնքե։

Գեղեցկաշնութիւն · ‖ տես Գեղշանութիւն։

Գեղեցկաշարդեմ · ‖ տես Գեղշարդեմ։

Գեղեցկաշարդութիւն · ‖տես Բարեշարդութիւն։

Գեղեցկախառն · ‖ տես Բարեխառն։

Գեղեցկախօսութիւն · ‖ տես Գեղեցկաբանութիւն։

Գեղեցկածաւալ · (ած) · գեղեցկիկ ծաւալեալ, տարածեալ · գոհ, կիւզել եայըլմըշ։

Գեղեցկակազմութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկիկ կազմութիւն · ձարտար յօրինուած · գոհ, կիւզելճէ եափմա, եափու։

Գեղեցկակարգութիւն · ‖ տես Բարեկարգութիւն։

Գեղեցկակերտեմ · եցի · եմ · ել · (էէգ·ծ) · գեղեցկիկ կերտել, շինել · գոհ, կիւզել ճէ եափմագ։

Գեղեցկահասակ · ի, աւ · ագ, օք · (ած) · գեղեցկիկ և վայելուչ հասակաւ · գոհ, պօյլու պօսլու։

Գեղեցկահիաց · ‖ տես Գեղեցկահրաշ։

Գեղեցկաճայնութիւն · ‖տես Քաղցրաճայնութիւն։

Գեղեցկաձև · ‖ տես Բարեձև։

Գեղեցկաձի · ‖ տես Քաջաձի։

Գեղեցկաձիգ · (ած) · գեղեցկիկ և անվրէպ ձգօղ ի նպատակն · գոհ, էյի աթան · ուսթա նիշանճը։

Գեղեցկաճաշակ · ‖ տես Քաղցրաճաշակ։

Գեղեցկամանուկ · նկան, ամբ · անց, ամբք · (ած) կամ (գոյ) · ունօղ զգեղեցկիկ մանկունս, կամ գեղեցկիկ մանուկս · գոհ, կիւզել չօճուգլու · կիւզել չօճուգ։

Գեղեցկամանութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկիկ չափակցութիւն մասանց · բարեյարմար գոլն · գոհ, փէք ույկուն օլմա։

Գեղեցկամարմին · մնոյ, ովս · ոց, ովք · (ած) · գեղեցկիկ մարմնով · գոհ, կիւզել թէնլի։

Գեղեցկամօրուս · (ած) · գեղեցկիկ մօրուօք · գոհ, կիւզել սագալը։

Գեղեցկայարմարութիւն · ‹ թեան · (գոյ) ։

Գեղեցկայարմարութիւն · › գեղեցկայարմար գոլն · գոհ, փէք հիւսիւնլիւ օլմա։

Գեղեցկանաղ (ած) · նաղելի գեղեցկութեբ · գեղապանծ · շքեղ, սրտի՝ սոյ՝ Գեղեցկանաղ բարօրութիւն, և այլն · գոհ, շէօհրէթլի։

Գեղեցկաշուք · (ած) · գեղաշուք · շքեղ · փառաւոր · գոհ, միւքէլլէֆ։

Գեղեցկաշքեղութիւն · թեան · (գոյ) · գեղապանծ գոլդ և պատուականութիւն · գոհ, միւքէլլէֆլիք · շէօհրէթլիլիք։

Գեղեցկապանծ · ‖ տես Գեղապանծ։

Գեղեցկապատիւ · (ած) · գեղեցկութեամբ պատուոյ, որպէս ասի՝ Գեղեցկապատիւ պատուոյ, ևն · գոհ, սիւրէքլիք իլէ ալըտանըճ։

Գեղեցկապարանոց · ի, աւ · ացս, օք · (ած) · ունօղ զգեղեցկիկ պարանոց · գոհ, կիւզել կէրտանլը։

Գեղեցկապարծիկ · (ած) · այն՝ որ լինի առնիթ գեղեցկիկ պարծանաց, որպէս ասի՝ Գեղեցկապարծիկ գործ, և այլն · գոհ, կիւզել էօյունլիւճէք։

Գեղեցկապէս, և **Գեղեցկապաբ**, և **Գեղեցկօրէն** · (ԼՈՒՔ·ոյ·ոյ·ոյ) · գեղեցկիկս · վայելչաբար · գոհ, կիւզելճէ · խօշ։

Գեղեցկասէր · սիրի · աւ · ացս, օք · (ած) · սիրօղ զգեղեցկիկ ինչ՝ թէ անձն իցէ և թէ իր ինչ · գոհ, կիւզելճի սէվճի։

Գեղեցկասիրութիւն · թեան · (գոյ) · սիրելն ըզ գեղեցկիկս · գոհ, կիւզելճի սէվճի։

Գեղեցկատարփելի · լ-ոյ, եաւ · եայ, եօք · (ած) · այն՝ որ տարփալի է գեղեցկութբ · գոհ, կիւզելճիքի իչին արզու չէքիլէն։

Գեղեցկատես · ի, իւ · իչ, իւք · ‖ տես Գեղեցկատեսակ։

Գեղեցկատեսութիւն · թեան · (գոյ) · գեղեցկատեսիլ գոլն · գեղեցկութիւն · գոհ, կիւզելճիլիք · կէօսթէրիչիլիք · Եա, յանկարծութեան տեսանելոյ զգեղեցկիս · գոհ, կիւզելճի կէօրմէք արզուսու։

Գեղեցկատիպ · ի, աւ · ացս, օք · (ած) · որ

առնել գեղեցիկ • գեղեցկագործ • բառ , կիւզէլլէեան։

Գեղեցկաբարեաւթիւն • թիւն • (գոյ)։ գեղեցկաբար լինելն • բառ , կիւզէլլէհիէի օլմա։

Գեղեցկաբուեսա • ի , իս • ից , իւք • (ածական)։ ունօղ զարեւեսա գեղեցիկ • քաշարուեսա • բառ, կիւզէլ սանաթլը • մարիֆէթլի։

Գեղեցկաքանդակ • ի , աւ • ից • (ածական)։ գեղեցիկ քանդակեալ • բառ, կիւզէլ օյմալը։

Գեղեցկՙբանգ • ‖ տես Գեղեցկաթոյր։

Գեղեցկակերպ • (ածական)։ բերօղ զոլկոյզ գեղեցիկ • բառ , կիւզէլ սալգըմը։

Գեղեցկաւեսիւթիւն • թիւն • (գոյ)։ ունելն զգեղեցիկ ընթացս ի լաւ անդր • բառ, կիւզէլ , էյի էվրիշիւշլիւ • վարըշլը։

Գեղեցկորդաթիւն • թիւն • (գոյ)։ ունելն զգեղեցիկ որդիս • բառ , կիւզէլ էվլատլարը օլմա։

Գեղեցկորոշաբար • (մակբայ որոշական)։ գեղեցիկ որոշմամբ • քաջ ընտրութեամբ • բառ , էյիճէ ֆարք էտէրէք • այրըմսագ։

Գեղեմիմ • եցայ • եամ • իլ • ‖ տես Գեղեամ։

Գեղեսմ • ‖ տես Գեղեսմ։

Գեղջային • այնոյ • ով • ոց • ովք • ‖ տես Գիւղական։

Գեղջաւագ • ի • աւ • աց • օք • (գոյ)։ աւագ կամ իշխան գեղջ • բառ, քէօյ պէյլիւյիւ։

Գեղջեայ • ջէի • իս • ից • իւք • ‖ տես Գիւղական։

Գեղջկաբանեմ • եցի • եամ • եալ • (ներգործական) կամ (ենթադրական)։ իբրև զգեղջուկ բարբառել • բառ , քէօյլիւ կիպի սէօյլէմէք։

Գեղջկապէս • ⟩ (մակբայ որոշական)։ իբրև

Գեղջկօրէն • ⟨ զգեղջուկ • շինականաբար • բառ , քէօյլիւճէ • խօրեաճաճա։

Գեղջկեմ • եցի • եամ • եալ • ‖ տես Գեղեամ։

Գեղնեախս • ‖ է բառ յունական, և նշանակէ ոմն հարաձգա , կամ մտերիմ իմ։

Գեմաբար • ‖ տես Գեմաորէն։

Գեմաբուղս • (ածական)։ գեմաորէն բղխօղ, կամ բղխեալ , որպէս ասի՝ Գեմաբուղս ապառաժ , ևայլն • բառ, չայ , բրմագ կիպի սաչըլըրըչ։

Գեմաձնաց • ի , իս • ից , իւք • (ածական)։ այն՝ ընդ որ գնայ կամ հասի գեմ • բառ , չայ՝ բրմագ կիպէն , ագան։

Գեմահեղձիկ • ‖ տես Գեմահեղձ։

Գեմահաս • ի , իս • ից , իւք • (ածական)։ հասեալ իբրև գեմ • բառ, չայ , բրմագ կիպի ագան։

Գեմամեռ • (ածական)։ մեռեալ ի գեմն • բառ, չայտա , բրմագտա էօլմէն։

Գեմաոյզ • (ածական)։ ամացեալ ի գեմն • բառ, չայա ակըբիւլմիւշ։

Գեմաոյաբոյցք • (գոյ)։ յարոյցք • այսինքն զայրացուածն գեմաց • բառ , չայլարըն ազմասը • թաչմասը։

Գեմաչեղ • (ածական)։ չեղեալ, այսինքն չրջմամբ վիժեալ ի գեմ • բառ , չայա եռւվարըլմըշ սիւչմիւշ։

Գեմային • այնոյ • ով • ոց • ովք • (ածական)։ սեպհական գեմոյ , որ և ասի՝ Գեմական • բառ , չայա միւթէալլիք։

Գեմանամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէզոք)։ լինել իբրև զգեմ • գեմ ձեանալ • բառ , չայ կիպի օլմագ։

Գեմանաւ • ի՝ կամ աւ , աւ • աց • օք • (գոյ)։ նաւակ գեմոյ • բառ • չայ գայըղը։

Գեմաոյզառնել • ‖ տես Գեմաակաւ առնել։

Գեմաքար • ի • իս • ից • իւք • (գոյ)։ քար գեմոյ • խիճ հեղեղատի • բառ , չայ թաչը • սէլ մօլօզա։

Գեմաքնկիկ • ցկի • ‖ տես Գեմաքնկէց։

Գեմանաբիւր • (ածական)։ բիւրօղ զգեամն • բառ , եէբի գաղըչան։

Գեմանախարհաւրդ • (ածական)։ այն՝ որ խորհրդով զերկրաւս յածէ • բառ , սիւնեաւվի միւչավէրբէլի։

Գեմանակոչ • թիւն • թիւ • (գոյ)։ գիւթաւթիւն գեմանակոչոց • բառ , եէր ֆալչըլըղը։

Գեմանահարց • ‖ տես Գեմանակոչ։

Գեմանային • այնոյ • ով • ոց • ովք • (ածական)։ այն ոմ՝ որ սեպհական է գեմոյ • գեմանական • բառ , եէբէ միւթէալլիք։

Գեմանամամ • ացայ • ցիր • ալ • (չէզոք)։ լինել իբրև զգեմսին • հաւասարիլ ընդ հողբառ , եէբ իւէ պէրապէր օլմագ։

Գեմանասղալ • ‖ տես Գեմանանախանձել։

Գեմանասաթածուիլ • ‖ տես Գեմանախչաուիլ։

Գեմանասաթածուն • (գոյ)։ օձոց տարածելի ի վէրայ գեմոյ • գորգ • փսխաթ • ակաւմբ • բառ , հալը • քէչէ • հասըր։

Գեմանասաւորել • ‖ տես Գեմանանախանձել։

Գեմանասաւորած • ‖ տես Գեմանախչաուիլ։

Գեմանասաւորած • ‖ տես Գեմանախչաուիլ։

Գեմանասաւորաւնչ լինել • ‖ չչնջիլ և մրմռալ խոզի ի բրելն կնճռաւ զգեամն։

Գեմանաքարշաւթիւն • թիւն • (գոյ)։ քարշաւթիւն ընդ երկիր • գեմանասղաւթիւն • բառ , եէբէ սիւրիւքլէնիլ։

Գեմանեմ • ‖ տես Ջգեմանեմ։

Գեմաոբաղնեմ • եցի • եամ • եալ • (ներգործական)։ առաւելաւթիւ բղխել , յորդիլ • բառ, պօլ պօլ տըշարը վէրմէք , ագըլմագ։

Գեմաբանաբար • ‖ տես Գեմաբանապէս։

Գերաբնագոյն • գունի, իս • ից • իք • (ած) • գերաբնական յոյժ • վերագոյն քան զբնութիւն ստորոյնոցս։

Գերաբնականապէս • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • գերագոյն բնական թ՛ը • կամ բնութեամբ • ‖ և տես Գերաբնագոյն։

Գերաբնականութիւն • թ՛ե • (գ•ոյ) • երկնային օթևանք • պատ՛ • սեմավոր գօնագ • մինչև։

Գերաբոյս պիս • կամ Գերաբոյս • (ած) • գերօրինակ բոլորշ • կամ բոլոնաձ • յորդաբուխ • որպէս ասի՝ Գերաբոյս պիս մարդասիրութի՛ն • և այլն • պատ՛ • զանի՛ • չօգ ագան։

Գերագահութի՛ն • թ՛ե • (գ•ոյ) • բարձրութի՛ն գահի՛ • պատուոյ • վսեմութի՛ն • պատ՛ • սեմիր պաշտնատ օլմա • սերվէրվիլիք։

Գերագլուխ • (գ•ոյ) • գերագոյն գլուխ բոլորից • որ ասի գլքիսատսէ։

Գերագոյաբար • և Գերագոյապէս • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • իբրև զգերագոյ • գերօրինակ և անձնաձ խոկութեամբ։

Գերագոյական • ‖ տես Գերագոյակ։

Գերագոյութի՛ն • ‖ տես Գերագոյութիւն։

Գերագովի • (ած) • գովեալ յոյժ յոյժ • մեծագովի • պատ՛ • փէք մէհզ օլունմուշ։

Գերագունակ • ‹ ի • աւ • ացդ • աք • ‖ տես Գերագունական • › Գերագոյն։

Գերագունակութի՛ն • ‹ ‖ տես Գերազանցութիւն • › Թիւն։

Գերադրապէս • ‖ տես Գերաբնապէս։

Գերազան • ‖ տես Ձերաշաղան։

Գերազանցաբար • և Գերազանցապէս • և կամ Գերագունակապէս • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • գերազանցութի՛ն • գերազանց օրինակաւ • առաւելութի՛ն • պատ՛ • իւանթիւնլիւք իլէ։

Գերազանցագոյն • գունի • իս • ից • իք • (ած) • կարի գերազանց • գերագոյն յոյժ • պատ՛ • փէք իւանթիւն։

Գերազանցական • ի • աւ • ացդ • աք • ‖ տես Գերազանց։

Գերազանցիմ • ես • ես • ից • իմ • ‖ տես Գերազանցեմ։

Գերազարդաբար • ‹ (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • գերազարդապէս • › գերագոյն զարդութ և վայելչութի՛ն • չքնաղագոյն • կամ գերաշխարհիկ կարգաւ • և օրինակաւ վերին զարդութ նոց • պատ՛ • փէք իւանթիւն սիւզէլ։

Գերազարդութի՛ն • թ՛ե • (գ•ոյ) • գերազան վայելչութի՛ն • չնաշխարհիկ զարդ • պատ՛ • փէք զէյռաէ եաղըշըգ • սիւզէլ։

Գերազօր • ‖ տես Ա՛ստծազօր։

Գերահաճ • Թուեայ • ա՛ր • իւ • ‖ տես Գերահնեմ։

Գերահնութի՛ն • չ՛ես • ես • ից • իմ • ‖ տես Գերահնութիւն։

Գերահնչական • ի • աւ • ացդ • աք • ‖ տես Գերահնչիւն։

Գերահնչիւն • ձ՛ման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Գերահնչութիւն։

Գերայայտեմ • ես • ես • ից • իմ • (ն՛էշտ) • գերազանց օրինակաւ յայտնել • պատ՛ • մէշհուր թարզ իլէ աշքեաթ էմմէք։

Գերայարձակել • կէլ • ոյ • ոյք • ‖ տես Գերածաւալ։

Գերանաւեմ • ես • ես • ից • իմ • (ն՛էշտ) • նաւել յաղթելով բռնութի՛ն ալեաց • պատ՛ •

Գերաշաղ • ‖ տես Ա՛ստծազօր։

Գերաթռչիմ • Թուեայ • ա՛ր • իւ • ‖ տես Գերաթռչեմ։

Գերաւետաւթիւն • թ՛ե • (գ•ոյ) • գերազոյս գոլո • ծայրագոյն լուսաւորութիւն • պատ՛ • փէք վէյսաէ պայրըլըգ։

Գերաւրական • ի • աւ • ացդ • աք • ‖ տես Գերաւրիւ։

Գերաւրապէս • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • ծայրագոյն լուսաթ՛ը • անթերի ճոխութ՛ը • պատ՛ • փէք թէմամլըգ իլէ։

Գերաւրութի՛ն • թ՛ե • (գ•ոյ) • գերագոյն լուսութիւն • լիագոլոն գոլո • ծայրագոյն կատարեալութի՛ն • պատ՛ • փէք զէյռաէ թէմամլըգ • թէքմիլիք։

Գերախանձ • (ած) • կարի խանդեալ • խրոխտ • մեծամիտ • ամբարտաւան • պատ՛ • փէք պէօյիւրլէնէն • քիբիր։

Գերակայաբար • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • գերակայ • կամ գերագոյն լինելով • պատ՛ • ալա • սիւրէնմ օլմագ իլէ։

Գերակայութի՛ն • ‖ տես Գերազանցութիւն։

Գերակատարեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ն՛էրֆ•ո՛ւրճ) • գերօրինակ • կամ սիրապէս կատարել • պատ՛ • մէշհուր թարզ իլէ թէքմիլէմիք։

Գերակատարութի՛ն • թ՛ե • (գ•ոյ) • իբր՝ սրբազան կարգապետութի՛ն • կատարողապետութի՛ն։

Գերակշիռ • (ած) • գերագոյն քան զամ կշռութիւն • անհամեմատ • պատ՛ • մինչև պուլունմազ։

Գերահնեմ • չ՛եմ • ես • ից • իմ • (ն՛էշտ) • գերահնչեմ • ես • ես • ից • իմ • ‖ տես Գերահնչեմ։

Գերահնչեալ • չ՛եալ • ոյ • ոյք • ովք • ‖ տես Գերահնչական։

Գերահրաշապէս • (ի՛նչ=որ•ի՛նչ•ո՛ւն) • գերահրաշ օրինակաւ • ի վեր քան զհրաշս • պատ՛ • չաշըլմազագ թարզ իլէ։

Գերամբառնամ • բարձի • կամ ձայ • բարձ • ալ • (ն՛էրֆ•ո՛ւրճ) կամ (ն՛էշտ) • գեր ի վերոյ ամբառնալ • բարձրացուցանել • կամ բարձրանալ գեր ի վեր • պատ՛ • եօգաթը գալըրըմագ • գալգմագ • իւանթիւն օլմագ։

Գերամբարձումն • ձ՛ման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Գերամբարձութիւն։

Գերայայտեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ն՛էրֆ•ո՛ւրճ) • գերազանց օրինակաւ յայտնել • պատ՛ • մէշհուր թարզ իլէ աշքեաթ էմմէք։

Գերայարձակեալ • կէլոյ • ոյ • ոյ • ովք • ‖ տես Գերածաւալ։

Գերանաւեմ • եցի • եա՛ • եալ • (ն՛էշտ) • նաւել յաղթելով բռնութի՛ն ալեաց • պատ՛ •

տալկալարը եհնելբեք կմվի իլէ կիմմէք։

Գերանբաս. (=ած) ։ այն՝ որ գեր ի վերոյ է քան զամ անբաւութիւն ։ պահ, փէք Նէհայէթսիզ։

Գերանգաբէր ։ ի, իւ ։ ից, իւք ։ ‖ տես Գերանդազէն։

Գերանծանօթ. (=ած) ։ ամենևին անծանօթ ։ անհպելի մտաք ։ պահ, փէքթիրսէն եօգաբը։

Գերանձնական ։ ի, աւ ։ աց, օք ։ (=ած) ։ մէծանձնական ։ վսեմական ։ որպէս ասի՝ Գերանձնական զօրութիւն, և այլն ։ պահ, մէշհուր ։ միւքէլլէֆ։

Գերանճառ. (=ած) ։ ամենևին անճառ ։ պահ, ասլա թաղիր օլմազմազ։

Գերանշարժ. (=ած) ։ գեր ի վերոյ քան զամ շարժուձեն ։ անշարժ չարժօղ ։ պահ, զէյսաէ գավի, թէփբէնմէզ։

Գերաշխարհագոյն ։ գունի, իւ ։ ից, իւք ։ }
Գերաշխարհային ։ այնոյ, ով ։ ոց ։ ովք ։ }
‖ տես Գերաշխարհական։

Գերաշխարհական։ (ւֆէրէ պրէնէն), իբրև զգերաշխարհիկ ։ գեր ի վերոյ քան զաշխարհային ։ պահ, կէզաքաէ սաքին օլան կիսպի։

Գերաչափ ։ ի, իւ ։ ից, իւք ։ (=ած) ։ չափազանց ։ անկարգ ։ պահ, էօլչիւսէն սըշմըը ։ սըրսըը։

Գերապայծառութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ գերապայծառ գոլն ։ լուսափայլութիւն ։ պահ, փէք պայրնլըգ։

Գերապանծութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ գերապանծ գոլն ։ յոյժ պանծալի լինելն ։ պահ, ղայէթ չէօհրէթլի օլմա։

Գերապատուհան ։ (=ած) կամ (գոյ) ։ գերագոյն պատուհան ։ պահ, փէք իւսթիւն սէպէճ։

Գերապատուութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ գերապահիւ գոլն ։ ասուհան գերազանցութեան ։ պահ, փէք իզզէթլի օլմա։

Գերապարզ ։ ‖ տես Գերամաքուր։

Գերապարծ ։ ի, իւ ։ ից, իւք ։ (=ած) ։ կարի պարծելի ։ որոյ ասի՝ Գերապարծ հըրձռուանք, ևն ։ պահ, ղայէթ եօխնիւլէճէք։

Գերապէս ։ (ւֆէրէ պրէնէն) ։ գերագոյն օրինակաւ ։ գերօրինակ ։ պահ, փէք իւսթիւն եօրինէք իլէ։

Գերառատել ։ (խոխդէր հուլվի) ։ ‖ տես Գերագոյն։

Գերասերտիմ ։ եցայ ։ եայց ։ իլ ։ (չէշտ) ։ կարի սէրտ լինել ։ պիտապէս միանալ ։ պահ, փէք գավիլէնմէք։

Գերասկզնագոյն ։ (=ած) ։ գերագոյն քան զամ սկիզբն ։ պահ, հէր սէպէպտէն իւսթիւն։

Գերատատուած ։ (=ած) ։ ծայրագոյն յաձէղէն կարգի ։ ատատուած բաւէրնալ։

Գերաքանչելի ։ լոյց ։ եաւ ։ եաց ։ եօք ։ ‖ տես Գերահրաշ։

Գերավախճան ։ ‖ տես Գերվախատար։

Գերատատրած ։ ‖ տես Գերաժաւալ։

Գերաժանիւ ։ նոյց ։ եաւ ։ եաց ։ եօք ։ (=ած) ։ կարի արժանաւոր ։ պահ, փէք լայըգլը։

Գերաբաւոսր ։ (գոյ) ։ յորդ արտասուք ։ ապաւիկ արտասր ։ պահ, փէք չօգ կէօզ եաշը։

Գերաբուխ ։ ի, իւ ։ ից, իւք ։ ‖ տես Գերաբուխ։

Գերաբուխլեմ ։ եցի ։ եմ ։ եվ ։ ‖ տես Գերաբուխլեմ։

Գերաբուխեմ ։ եցայ ։ եայց ։ իլ ։ (չէշտ) ։ գերաբուխ լինել ։ բարձրանալ ի վեռս ։ յոյժ վառաւորիլ ։ պահ, ալէշմն օլմագ։

Գերբընականութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ վերնակ վերագոյն քան զբնական տկարութիւն ։ պահ, Թաղլութեան տըշարըլըգ։

Գերդաստանակից ։ ‖ տես Ծառայակից։

Գերդաստանական ։ ի, } աւ ։ աց, օք ։ (գոյ) ։
Գերդաստանեկան ։ նկի, } ծառայ, կամ աղախին տանուտեառն ։ պահ, խըզմէքեար ։ ճարիյէ։

Գերեզմանաբաց ։ (=ած) ։ բացօղ զգերեզմանս ։ գերեզմանակրկիտ ։ պահ, մէզար ալան։

Գերեզմանաբնակութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ բնակիլն ի գերեզմանս ։ պահ, մէզարտա սաքին օլմա։

Գերեզմանաբուխութիւն ։ թէ ։ (գոյ) ։ բրիելն զգերեզմանս իբրև զգերեզմանակրկիտ ։ պահ, մէզար գազըմա։

Գերեզմանակից ։ կցի ։ աւ ։ աց, օք ։ (=ած) ։ ի միասին Թաղեալ ի գերեզմանի ։ պահ, մէզարտաշ։

Գերեզմանանամ ։ ացայ ։ ցի՛ր ։ ալ ։ (չէշտ) ։ լինել իբրև զգերեզման ։ պահ, մէզար կիսպի օլմագ։

Գերեզմանատուն ։ զոյց ։ եաւ ։ եաց, եօք ։ ‖ տես Գերեզմանատուն։

Գերեզմանեմ ։ եցի ։ եմ ։ եվ ։ (ֆէրգիոր) ։ Թաղիլ ի գերեզմանի ։ պահ, մէզարտա կէօմմէք։

Գերեթափ ։ (=ած) ։ Թափօղ ազատօղ ըզգերբիս ի ձեռաց Թշնամեաց ։ պահ, եէսիր գուրթարան։

Գերեվար լինել ։ ։ ։ ։ ։ } (չէշտ) ։
Գերեվարիմ ։ եցայ ։ եայց ։ իլ ։ } ի գերութիւն վարիլ ։ պահ, եէսիր օլմագ։

ԳերեբևաւուԹիՀ • ԹԵ • (Գոյ) : գերեբևակ գոլն • գերապայծառուԹիւն • ՓԱՁ , փէք փարլագըզ :

Գերեբևիմ • եցայ • եաց • իլ • (ՀԵՂԱ) : գերբագոյն , կամ վերագոյն երևիլ • ՓԱՁ , իւսԹիւն կՀօբևնանք :

Գերերի • բաց • եաւ • եաց , եօք • (Գոյ) : Ե անառն պատկր իրէք և ծառայ նորին :

Գերերջանիկ • Նոյն , աւ • աց , օք • (ԱԾ) : երջանկագոյն • երջանիկ Հայ • ՓԱՁ , փէք պախԹը , մաԹլաւլա :

Գերընդարձակ • ի , աւ • աց , օք • ‖ տես Ընդարձակագոյն :

Գերիմացական • ի , աւ • աց , օք • (ԱԾ) : գերագոյն Հիմացական և Հիմանալի կարգի , որպէս ասի՝ Գերիմացական քահանայապետուԹիւն , և այլն :

Գերիշխանական • (ԱԾ) : այն՝ որ Ի վեր Է քան զայլ կարգ իշխանական , որպէս ասի՝ Գերիշխանական ԱԾպետուԹիՀ , և այլն :

Գերիս • ‖ տես Կարաս :

Գերծուն • ծման , ամբ • անց , ամբք • (Գոյ) : սաՀրուն • ցաուն • և կնաուԹիՀ • ՓԱՁ , ԹրաՀ • սաՀ գըրփմասը :

Գերհրաշանամ • ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես Գերազանցեմ :

Գերմասա • ոյ • ով • ոց , ովք • (Գոյ) : ասի և Գերմասայ , կամ Գերմասոյ պատուղ , որ Է ընդհղէն լինչ • ՓԱՁ , Թէրմիւս • Թիւբմիւս :

Գերուն • լման , ամբ • անց , ամբք • (Գոյ) : գերբեն , և գերիլն • ՓԱՁ , եէսիր էՀմէսի , օլմասը :

Գերունակազարդ • ‖ տես Գերափառ :

ԳերունակացուԹիՀ • ‖ տես ԳերազանցուԹիՀ :

Գերունական • } ‖ տես Գերունակ :
Գերունական • }

Գերունակափառ • ‖ տես Գերազանցօրէն :

Գերունակափառ • ‖ տես Գերափառ :

Գերսաորոգակ • ի , իւ • իկ , իւք • (ԱԾ) : գերի Ի վերոյ քան զսորինն • երևելի Ի սառըսային • ՓԱՁ , իւսԹիւն ԹիւբաԹլի :

Գերվարագուբեմ • եցի • եա • ել • (ՀԵՂԷՓՕԾ) : բարւոք անվրպետուԹ քան զայլ վարագոյր ընտիր • ՓԱՁ , էյիՀէ այլըմագ • պէօլՒՔ :

Գերփանք • անաց , օք • ‖ տես Գերփառն :

Գեւղ • ‖ Հնչի Գիւղ , զոր տես Ի առԹղոյ իւրում :

Գեւղեան , կամ Գիւղեան • (ՀԱՓՓԻ՝ ՀՈՂՎԻ) ‖ տես Գիւղօրեայ :

Գիղիր • գղրի , աւ • աց , օք • (Գոյ) : կինիւն • նիւԹի Հիւսեւլոյ զպաբիս , զիղոզվի և այլն • ՓԱՁ , Հասըր օճաւ , սաղը :

Գերացուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ԱՆՑՈՂ) : տալ գերանալ • պարարտացուցանել • ՓԱՁ , սէմիզլէԹմէք :

ԳերուԹիւն • ‖ տես ԳիրուԹիւն :

ԳԹաբար , և ԳԹապէս • (ՀԱՓՀՕՑ ՈՐՊԻՍԻ) : գԹով • գԹածաբար • ՓԱՁ , մէրՀամԹիՀ , բարՀմ լիլ :

ԳԹագին • (ԱԾ) : լի գԹուԹիՀ • և ողորմագին • ցաւագին • որպէս ասի՝ ԳԹագին ողորմուԹիւն , սիրտ , Հառաչանք , և այլն • ՓԱՁ , մէրՀամԹիՀ լիլ տօլու :

ԳԹալի • լոյ , եաւ • եայ , եօք • (ԱԾ) : արժանի գԹալոյ • ՓԱՁ , մէրՀամԹիՀ լայըգ • առը յաՀագ • Նա , լի գԹով • ՓԱՁ , մէրՀամԹիլ :

ԳԹածաբար , և ԳԹասիրաբար • (ՀԱՓՀՕՑ ՈՐՊԻՍԻ) : իբրև գԹած • գԹուԹեամբ • մարդասիրապէս • ՓԱՁ , մէրՀամԹիՀ լիլ :

ԳԹածագոյն • գունի , իւ • իկ , իւք • (ԱԾ) : առաւել և կարի գԹած • ՓԱՁ , փէք մէրՀամԹիլ :

ԳԹածագործ • ի , աւ • աց , օք • ‖ տես Գորովագուբ :

ԳԹածուԹիւն • ‖ տես ԳԹուԹիւն :

ԳԹական • ի , աւ • աց , օք • ‖ տես ԳԹած :

ԳԹասիրուԹիՀ • ԹԵ • (Գոյ) : գուԹ և սէր • մարդասիրուԹիւն • կարեկցուԹիՀ • ՓԱՁ , մէրՀամԹիՀ • բարՀմիՀ :

ԳԹարկուԹիւն • Թեան • • • • • • } ԳԹարկուԹիւն • կման , ամբ • անց , ամբք • } (Գոյ) : գուԹ , այսինքն առէրս արկանելն • պաղատանաք • և անկումն գԹոյ Ի սիրտ • գԹուԹիՀ • ՓԱՁ , եավվարմա • բարՀմ էՀմէ :

ԳԹեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ԱՆՑՈՂ) : տալ գԹել • կործանել խոչ և խուԹ առաւս դնելով • գայթակղեցուցանել • յանցուցանել • ՓԱՁ , գայթըմագ • տիչլեաըմՔ :

ԳԹիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես ԳԹեամ :

ԳԹոռիմ • ‖ տես ԿԹոռիմ :

Գժգմիեցուցանեմ • ցուցի • ցո • ել • (ԱՆՑՈՂ) : տալ գժգմիել • խոժոռեցուցանել • որ և ասի Գժտել • ՓԱՁ , կիւՀէնտիրմՔ :

ԳժգմուԹիւն • ‖ տես ԳժգմուուԹիւն :

ԳիմաւաՀաւ • ի , աւ • աց , օք • (ԱԾ) : գնօղ և վաՀաւօղ • ՓԱՁ , ալըշ սաՀան :

ԳիմաբուԹիւն • Թեան • • • • • • } ԳիմաբրուԹիւն • բման , ամբ • անց , ամբք • } ‖ տես ԳիմաբրուՔ :

Գինեբուդ, կամ Գինեբուխ • (Խոխջէ հուլվէ) • ‖ տես Գինեբեր։

Գինեգոյն • գունոյ, ով • ոց • ովք • (–ծ)։ ունօղ գինու գինուոյ • ՓՏ, շէրթապ բէնկինաեզ

Գինեզանցութիւն • } ‖ տես Գինեհարբութիւն։

Գինեզինի • ‖ տես Գինեհարիւր։

Գինեզինութիւն • ‖ տես Գինեհարբութիւն։

Գինելից • լցի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Գինեհար։

Գինեխազութիւն • ‖ տես Գինեհարբութիւն։

Գինեխուռ • (Խոխջէ հուլվէ) • ‖ տես Գինըմոլ։

Գինեկարաս • ի • իւ • ից • իւք • (Գ•)։ կարաս գինուոյ • ՓՏ, շէրթապ քիւփիւ։

Գինեհան • ի • աւ • ից • օք • (Գ•)։ անօթ ինչ հանելոյ ՚ի կարասէ զգինի • ՓՏ, քիւփտէն շէրթապ չըգաբաձագ գապ։

Գինեհատ • ի • աւ • ից • օք • (–ծ)։ հատուածօղ զանձն, կամ հրաժարեալ ՚ի գինուոյ • ՓՏ, շէրթապան քէսիլճն։

Գինեմ • եցի • եա՛ • ել • (չէշտ•)։ զարբեցանել, կամ սակաւ ինչ թմրիլ ՚ի գինուոյ • ՓՏ, շէնդէնմէք • պաչը տուժանչանմագ։

Գինեման • ի • իւ • ից • իւք • (Գ•)։ ման գինուոյ • շէհ, տափար, և այլն • ՓՏ, շէրթապ գապը։

Գինեմրմուր • (Գ•)։ մրմուր գինուոյ • ՓՏ, շէրթապ ութթուտաս։

Գինեպաշա լինել • ‖ պաշտել այլոյմ զգինի • մատուռակել • ՓՏ, շէրթապ վէրմէք։

Գինեպաշտութիւն • ‖ տես Մատուռակութիւն։

Գինեպետ • ‖ տես Տակառապետ։

Գինեվաճառ • ‖ տես Գինեվաճառ։

Գինետեսակ • ի • աւ • ից • օք • } (–ծ)։

Գինետեսիլ • (Խոխջէ հուլվէ) • } ունօղ զտեսիլ կամ ղնմանութիւն գինուոյ • ՓՏ, շէրթապ շէքլենաէ, բէնկինաէ։

Գինեբերութիւն • թեան • } ‖ տես Գինաբերութիւն • } բուք։

Գինընմոլութիւն • լեաց • ից • } բուք։

Գինոտ • ի • աւ • ից • օք • (–ծ)։ գինուոյ շատախնալ • բուռթոյ զՀոտ գինուոյ • ՓՏ, շէրթապ իւրէ միւռտիմա օլմագ։

Գինոտութիւն • ‖ տես Գինեհարբութիւն։

Գինչ • ‖ տես Գէչ։

Գինչահոտ • ոյ՝ կամ ի • ոյ • ոց • ովք • (Գ•)։ է անուն խոտոյ իրոյք • ՓՏ, պիր Թարղ օֆ խամի։

Գինչահոտ • ի • իւ • ից • իւք • (–ծ)։ ունօղ զՀոտ գինուոյ • ՓՏ, լէշ գօգուրտու։

Գինչահոտութիւն • թեան • (Գ•)։ Հոտ գինուոյ • ժահչահոտութիւն • ՓՏ, լէշ գօգուտուս։

Գինչաքարշ առնել • ‖ քարշել՝ ընկենուել ՚ի բաց իբրև զգէշ • ՓՏ, լէշ կիպի սիւրիւքլէմէք։

Գինչեմ • ‖ տես Գինչաեմ։

Գինչերագոյն • գունոյ, ով • ոց, ովք • (–ծ)։ այն՝ որ է ՚ի գոյն գինչերոյ, այսինքն սեաւ • ՓՏ, սիյահ։

Գինչերագոյծ • (–ծ)։ այն՝ որ ՚ի գինչերոյ ձայն արձակեալ գոչէ • ՓՏ, կէչէ վագթընտա պաղրան։

Գինչերագէմ • ‖ տես Վևագէմ։

Գինչերաճոխ • Թոչի, աւ • ից • օք • (–ծ)։ Թռչօղ ՚ի գինչերի • որպիսի են ոմանք ՚ի Թռչնոց • ՓՏ, կէչէկլէյին ուշան։

Գինչերաժամ • ու • ուս • ուց • ուք • (Գ•)։ ժամ գինչերոյ • ՓՏ, կէչէ ռաաթը • Եա, գինչերային ժամերգութիւն։

Գինչերակոյր • (–ծ)։ այն՝ որ ՚ի գինչերի է իբրև կոյր • ախտաւոր աչօք • ՓՏ, կէօզիս սէչմէզ • չափագլը։

Գինչերակուռ • (–ծ)։ կռանօղ զգինչեր • փառաւօղ զնաւաթ • որոյ ասի՝ Գինչերակուռ արեգական • ՓՏ, գաբանըլըգ տէվ էտէն։

Գինչերաղաւս • (Գ•)։ գինչերաչքիկ աղուէս • կամ անձանօթ կենդանի ինչ • որ ըստ սմանց մուկն հնդկական ասի • որպէս տեսակ խիճ անձառնի խլրդան • ՓՏ, կէչէ կէզլէն թիլքի։

Գինչերամաթախիկ • տկի • աւ • ից • օք • ‖ տես Գինչերամաթաս։

Գինչերամրրիկ • (–ծ)։ մրրկեալ ՚ի գինչերի • ՓՏ, կէչէկլէյին ֆըրթընայա սիւրմիւշ։

Գինչերայած • ի • իւ • ից • իւք • } ‖ տես Գինչերաշրջիկ։

Գինչերայածու • ծուի • աւ • ից • օք • }

Գինչերապահութիւն • թեան • ‖ տես Գինչերապահ ըստ երկրորդ առմանն։

Գինչերապաշտութիւն • թեան • ‖ տես Գինչերապաշտ ըստ երկրորդ առմանն։

Գինչերաջան • ի • աւ • ից • օք • (–ծ)։ ՚ի գինչերի ջանացեալ • հակոտական, որպէս ասի՝ Գինչերաջան արտասուք • և այլն։

Գինչերատես • • • • • • • • } ‖ տես Գինչերատեսակ • ի • աւ • ից • օք • } Գինչերակերպ։

Գինչերատիւ • (Գ•)։ օր ժամանակեալ յաշխարհի ատ բաղկացեալ ՚ի գինչերոյ և ՚ի տուընջենէ։

Գիշերաց ։ ‖ տես Գիշերի ։

Գիշերացուցանեմ ։ յաւել ։ յո՛ւ ։ յո՛ւս ։ եղ ։ (ունիցի) ։ տալ գիշերանալ ։ խաւարեցուցանել ։ ած ։ կեզեք հեթանք ։

Գիշերընթաց ։ ‖ տես Գիշերագնաց ։

Գիշերօթեայ ։ եցայ ։ եայց ։ իլ ։ (չէիր) ։ գիշերային օթագային ։ աքսիլ ։ ի բաց ։ ած ։ կեզեքչային ։ այնգամա գծնագ հեթանք ։

Գիշտ ։ գշտի՝ կամ տց ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (գիս) ։ գաւակ ։ գվարի՝ իբր գիշերային ։ և ագահ նեալ աբեղայից՝ ի ցիսոց կամ ի բրդէ ։ ած ։ կեզեքչիք ։ գավազդ ։ պաշտպան ։

Գիշչալից ։ լցի ։ իւ ։ իս ։ իւք ։ ‖ տես

Գիշչական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ ‖ Գիշերին ։

Գիշչասութիւն ։ ‖ տես Ցանկասիրութիւն ։

Գինէացուցանեմ ։ կամ Գինձացուցանեմ ։ յաւել ։ յո՛ւ ։ եղ ։ (ունիցի) ։ տալ գինձանալ ։ խանդաւացուցանել ։ և մեղկացուցանել ։ կակղել ։ ած ։ նեմղեհթիք ։ կեվշեհթիք ։

Գինաբուղխ ։ (ոճ) ։ բղխող կամ բուսուցանող գինւոյ սահման ։ որպէս ասի՝ Գինաբուղխ սահման ։ և այլն ։ ած ։ քենեմինտեն սաչ հասըլ էտէն ։

Գինագերծ ։ (ոճ) ։ գերծեալ գինովք ։ կամ զգեաս ։ ած ։ սաչլարը թէրսէ օլմուշ ։

Գինակագեղ ։ (ոճ) ։ ունիօղ զգեղեցիկ գինասակ ։ գեղեցկատես ։ ած ։ կիւզել սաչլը ։ թիւրլիւ ։

Գինական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ վերաբերի առ գինս ։ ած ։ սաչա միւթէալլիք ։

Գինաթձակ ։ ‖ տես Գինաբաժակ ։

Գինասուրութիւն ։ թեան ։ (գիս) ։ գինասուր գոլն ։ ունելն զգեաս ։ ած ։ սաչլը օլմա ։

Գինական ։ ‖ տես Գինոնական ։

Գինականամ ։ ացայ ։ կիր ։ ալ ։ (չէիր) ։ գինաւակ ։ խելառնալ լինել ։ ած ։ վազգաճի ։ ակեահ օլմագ ։

Գինակացուցանեմ ։ յաւել ։ յո՛ւ ։ եղ ։ (ունիցի) ։ գինաւակ առնել ։ առ ։ եղեկացուցանել ։ ած ։ վազգաճի ։ ակեահ եհմիք ։

Գինակից ։ ‖ տես Գինաակից ։

Գինակցակէս ։ (ուէիս ։ որ ։ ուէիս) ։ սիրատես իրագէտ գոլով ։ խելամտութիւք ։ ած ։ էյիձէ վազգաճի ։ ակեահ օլարագ ։

Գինամակեմ ։ եցի ։ եմ ։ եալ ։ (ունէդիրծ) ։ քաջ գինել ։ սիրաբար ճանաչել ։ ած ։ էյիձէ սիլմիք ։ Թանըմագ ։

Գինանամ ։ ացայ ։ կիր ։ ալ ։ (չէիրս) ։ զուգիլ խառն անկողնոյվք ։ խառնակիլ ։

ած ։ չէֆթէչէշմէք ։ ճիմա հեթանք ։

Գինատանց ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (գիս) ։ տէղի գինաց ։ հմայից ։ գուշակաց ։ ած ։ ֆալ ։ ֆալճը եէրի ։

Գինատաց առնել ։ ‖ տես Գինատացուցանեմ ։

Գինեխլութիւն ։ ‖ տես Գինասութիւն ։

Գինոնագոյն ։ } գոնէի ։ իւ ։ իս ։ իւք ։

Գինանականագոյն ։ } (ոճ) ։ առաւել գինասուն ։ խմասանագոյն ։ ած ։ փէք իլիմսուզ ։

Գինանականութիւն ։ կամ Գինասկանութիւն ։ և Գինանասրութիւն ։ թեան ։ (գիս) ։ գինանական գոլն ։ հմասութիւն ։ խմասասութիւն ։ ած ։ իլիմսուզլուգ ։ վազգաճլըգ ։

Գինասղ ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ այն՝ որ գինէ ։ կամ գինաց ։ ած ։ սիլիձէ ։ սիլիվը ։ ‖ և տես Գինասուն ։ Եա ։ ճշմարիտ գէտ կամ գուշակ ։ ՚ի մարգարէ ։ տեսանող ։

Գինասղաբար ։ և Գինասղապէս ։ (ուէիս ։ որ ։ ուէիս) ։ իբրև գինասղ ։ հասողութեամբ ։ գինասութ ։ ած ։ սիլիձէի կիպի ։ սիլիբէք ։

Գինասղական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ ճանաչողական ։ զգացող ։ ած ։ սաչլան ։ Եա ։ ասի Գինասղականն ։ որ իբրև գոյական վարեալ ։ նշանակէ կալսղութիւն գինէլոյ ։ ճանաչողական զօրութիւն ։ ած ։ գաւվէթի Թանըլըշ ։

Գինասղութիւն ։ թեան ։ ։ ։ } (գիս) ։

Գինասած ։ ոյ ։ ոյ ։ ոյք ։ } գինէն ։ ճանաչողութ ։ ընտրողութիւն ։ ած ։ սիլիձի ։ ֆարգ հեթիս ։

Գինասուն ։ ամն ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ ‖ տես Գինասութիւն ։

Գինրացուցանեմ ։ յաւել ։ յո՛ւ ։ եղ ։ (ունիցի) ։ տալ գիրանալ ։ պարարտացուցանել ։ ած ։ սեմիզլեհմէք ։

Գինասական ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ գինասուան ։ գինեթական ։ ած ։ ֆալճըլըա միւթէալլիք ։

Գինաթաւալ ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ իբրև զգինս թաւալեալ ։ որպ զքարինս հոլովեալ ։ ած ։ թաշ կիպի եաւվարլանմըշ ։

Գինաթաց ։ ի ։ իւ ։ իս ։ իւք ։ } (ոճ) ։

Գինաթացեալ ։ կիցի ։ ոյ ։ ոց ։ ոյք ։ } բացաւ գինով ։ հոլանի ։ անքօղ ։ ած ։ պաշը աչըգ ։ չըփլագ ։

Գինագերծ ։ ի ։ աւ ։ աց ։ օք ։ (ոճ) ։ այն՝ որպ գինսին ։ գերծեալ ։ ած ։ պաշը թրաշ օլմունմուշ ։ Եա ։ իբր անպատկառ ։ ած ։ ուեթանմազ ։

Գինագերծութիւն ։ թեան ։ (գիս) ։ գերծուածն ։

կամ գերծեալ գոլն գլխոյ • բաշ, պաշը Թրաշ լեծմ. պաշյն Թրաշ օլմասը։

Գլխածածկեմ • եցի • եա • ել • (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ ծածկել, փակել զգլուխն • քօշլարկիլ • բաշ, պաշը գաբամագ։

Գլխահաս • (ՈՐՈՇ)։ այն՝ որոյ գլուխն է պինդ • այսինքն չամաս • բաշ, պաշը փէք • ինաամը։

Գլխահասեմ • ‖ տես Գլխասեմ։

Գլխահասութիւն • Թեան • ‖ տես Գլխասութիւն։

Գլխապան • ‖ տես Գլխանոց։

Գլխապահութիւն • ‖ տես Ազգապահութիւն։

Գլխապինդ վարշամակ • ‖ գլխաշոր • գլխադիր • բաշ, լոշակ։

Գլխասութիւն • Թեան • ‖ տես Գլխատուութիւն։

Գլխացաւ • ի • աւ • ացի • օք • (ՈՐՈՇ)։ ունօղ զցաւ գլխոյ • բաշ, պաշ ացրոյը օլան։

Գլխացաւութիւն • Թեան • ‖ տես Գլխացաւ։

Գլխաւորագոյն • գառնի • իս • իցի • իւք • (ՈՐՈՇ)։ առաւել գլխաւոր • մեծագոյն • աւագագոյն • բաշ, փէք աէրվէր։

Գլխաւորական • ‖ տես Գլխաւոր։

Գլխաւորաբար • } (ՈՐՈՇ)։ ըստ
Գլխաւորապէս • } գլխաւոր բանի • և բո-
Գլխաւորօրէն • } վանդակելով • բաշ, պաշ-
ըստա • Թեքմիլ հաէրլեք • սըղըլըրաբագ։

Գլխափաւիմ • եցայ • եաց • իլ • (ՀԷՐԳՈՐ)։ փառաք աւարառել զգլխաւորութիւն • կամ պատիւ ըստ առաջնոյն պատուոյն • բաշ, շան, շէօհրեմ իլե իզզեթլէնմէք։

Գլխիվերը • (ՈՐՈՇ)։ ի վեր ունելով զգլուխն • բաշ, պաշը եօգարը։

Գլխյական • ի • աւ • ացի • օք • (ՈՐՈՇ)։ գլխրիչ • կործանիչ • կործանական • բաշ, եաւաթլայան • եըզգան։

Գլխրեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • եմ • (ՈՒՆՈՂ)։ ‖ տես Գլխրեմ։

Գլխրեցուցիչ • ցուցի • } աւ • ացի • օք • (ՈՐՈՇ)։
Գլխրիչ • րւի • } այն՝ որ գլխրե • տապալիչ • բաշ, եաւաթլայան։

Գլխրութիւն • Թեան • • • • } (ՊՈՅ)։
Գլխրումն • ըման, ումք • անց, ումք • } գլխրիլն • կործանումն • տապալումն • անկումն • բաշ, եաւաթլանմա • սիւշիւճ • խաթայ։ Եա, խոչ ընդ ոան • գայթակղութիւն • բաշ, էնիկէլ • մանի։

Գլխումն • գլխան, ումք • անց • ումք • (ՊՈՅ)։ կործանումն • խորտակումն ի մասին • յայտնութիւն, կամ պատուհասիւն • բաշ, սիւշիւճ • եըզգըլմա • ալեթ օլմա։

Գլխատրահամ • (ՈՐՈՇ)։ այն՝ որոյ հասին է սակիպ իբրև զգխատրի • բաշ, մաղը կիսվել եբշի տասը։

Գծագրական • ի • աւ • ացի • օք • (ՈՐՈՇ)։ տասւ բուգրական • բաշ, Թասլագ ըհտվ միՀեաւիք • ‖ եա տես Պատգրական։

Գծած • ի • աւ • ացի • օք • (ՊՈՅ)։ գծագիր • նշան • կնիք • տիպ • օրինակ • բաշ, եաղը • միւհիւրը • տամղա։

Գծօրէն • (ՈՐՈՇ ՈՐՈՇԻՆ) կամ (ՈՐՈՇ)։ ըստ օրինակի գծի • իբրև զգիծ • բարակ և եբկայն • բաշ, չիզը միասլն • ինձկիլիք։

Գէձագոյն • ‖ տես Գծծագոյն։

Գէձակերտ • ի • աւ • ացի • օք • ‖ տես Գէձաեւսկ։

Գէձաեւր • սիրի • աւ • ացի • օք • ‖ տես Ընշոյք։

Գէձեմ • եցի • եա • ել • (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ գծուծ և անարդ առնել • անչքացուցանել • նուաստացուցանել • բաշ, չէօհրեհիզլեմիք • ալչագլամմագ • խոր Թաւլամագ։

Գղղիկ • կամ Գղղուկ • զկոյ • ոյ • ոյք • (ՊՈՅ)։ գծիկ • կամ հերձիք փետրոյ նեսին, որ չէնոս ի լարն ազէզան • տարբին ծայր նետի • բաշ, կէզ • օգ կէզի։

Գմբեթատարդ • ‖ տես Գմբեթատրդ։

Գմբեթաւորեմ • եցի • եա • ել • (ՀԷՐԳՈՐԾ)։ գմբեթաւոր առնել • գմբեթ ի վերոյ շինել • բաշ, գասպդիլի եաթմագ։

Գմելեմ • լի • գմե՛լ • ել • } (ՀԷՐԳՈՐԾ)։
Գմեմ • եցի • եա • ել • } բառ յոտնական, որ նշանակէ ննջել կոյտ ննջել • բաշ, ուչյա Թմագ։

Գմիր • (ՈՐՈՇ)։ բառ ոսկեկան, որ նշանակէ զօրաւոր • կարծր • բաշ, գաւվելիլի։

Գնալի • լ-ոյ, եաւ • եայ, եօք • (ՈՐՈՇ)։ այն՝ ընդ որ լինի, կամ դիւրին լինի, և կամ արժան է գնալ • որ և ասի Գնայական • բաշ, կէզիլիր • կէչիլիր • կիսիլիր։

Գնածոյ • ի, իս • իցի • իւք • (ՈՐՈՇ)։ գնեալ, արժաթագին • բաշ, սաթըն ալընմըշ։

Գնայակայնաւթիւն • Թեան • (ՊՈՅ)։ գնալն, գնացք • երթ • բաշ, կիսիլշ։

Գնայակից • կցի • աւ • ացի • օք • (ՈՐՈՇ)։ որ գնայ ի միասին, ընթացակից • աւգէկից • բաշ, պիլէկ կիսիլն • եօլտաշ։

Գնայացուցիչ • Թեան • • • • • } Գնայացումն • ցման • ումք • անց • ումք • } ‖ տես Գնացք։

Գնդակալ • ի, աւ • ացի • օք • (ՊՈՅ)։ օղ կամ

մանեակ, զոլորձ կախի գինդ մեծագին, որ և ասի Գնդանոց • պտ՝, հալչա • քրւփէ հալչասը։

Գնդական • ‖ տես Գնդաւոր։

Գնդակեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ կապել հանգոյցիւք՝ որ լինի իբրև գնդակի գնդաձև • պտ՝, տիւրիւմ իւէ պաղլամագ։

Գնդակից • կցի • ու • ից • ք • (ոձ)։ պատճառակից • խառնեալ ի գունդն • պտ՝, պէօլիւքքաղ։

Գնդաձեւութիւն, և Գնդաւորութիւն • Թիւ • (գոյ)։ գնդաձև լինելն • բոլորակաւէն • պտ՝, եռավարլագլըգ։

Գնդանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Չէշտ)։ գնդաձև լինել • գնդիլ • պտ՝, եռավարլագ • միաեվվելը օլմագ։

Գնդապէս • (Ձոյնաց ոգոյնոն)։ ոյզ գունդս պարունակաձև • պտ՝, եռավարլագձա։

Գնդաւորիլ • (Ներգործ հղոպէ) • ‖ տես Գնդաւորակ։

Գնդեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ գնդաձև առնել • բոլորել • կծկել • սեղմել • պտ՝, եռավարլագ կիսլի էմմէք • սըզմագ։

Գնչուր • կրոյ • ‖ տես Քակօր։

Գոբղայ, կամ Գոբղայ • ‖ տես Գոբ-
Գոբղայ, կամ Գոբղայ • ղայ։

Գոգակից • կցի, ու • ից, ք • (ոձ)։ ծոցակից • ի նմին գոգ հանգուցեալ • պտ՝, պիր գուճագա սիլէ օլան։

Գոդնեամ • ացայ • ցիր • ալ • (Չէշտ)։ գոդի լինել • չարաչար բռտռիլ • պտ՝, ուլուզ օլմագ

Գոզեմ • ‖ տես Մխզեմ։

Գոլանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Չէշտ)։ ջերմանալ • ջեռանիլ • պտ՝, սըճագլանմագ։

Գոլացուցանեմ • ‖ տես Տաքացուցանեմ։

Գոլշաձև • ի, իս • ից • իւք • ‖ տես Գոլոր
Գոլոշաձեւակ • ‹ շառաձակ։

Գոլորշանամ, կամ Գոլոշանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Չէշտ)։ գոլորշի լինել • ցնդիլ ի գոլորշի • պտ՝, պուղլանմագ • պուղլա օլմագ։

Գոհաբանական • ‖ տես Գոհական։

Գոհաբանակից, և Գոհացողակից • կցի • ու • ից • ք • (ոձ)։ ի միասին գոհաբանող • պտ՝, պիւլէ Թէշէկքքիւր էտէն։

Գոհաբար • ‹ (Ձոյնաց ոգոյնոն)։ գոհ
Գոհացողաբար • › սրսիւս • գոհանալով • շնորհակալութ • պտ՝, Թէշէկքքիւր էտէրէք։

Գոզաբար • (Ձոյնաց ոգոյնոն)։ իբրև ըզգոզ գոզաթեամբ • գալաթագոլի • պտ՝,

խըրսըզ կիսլի • կիզլիմէ • կիզլի։

Գոզակցեմ • եցի • եմ • եալ • (Չէշտ)։ գոզակից լինել • պտ՝, խըրսըզլաշ օլմագ։

Գոզակցութիւն • Թիւ • (գոյ)։ գոզակից գոլն • պտ՝, խըրսըզլաշլըգ։

Գոզահան • լ, աւ • ացայ • ք • ‖ տես Գոզունի։

Գոզանամ • ացայ • ցիր • ալ • (Ներգործ)։ Եւ • իբր՝ զգոզել • քօղարկել զիրս կամ ըզհնարս • խաբել • որսալ • պտ՝, ուսուալ իւէ իշ կէօրմէք • տէք էմմէք։ Եւ • հնարիւք ի բաց բառնալ • ձնղոպրել • անհետ առնել • պտ՝, փէնտ իւէ գաբթարմագ։ Եւ • ծածկել • պատրուակել • պտ՝, էօրթմէք։

Գոզաբար • լ • աւ • ացայ • ք • (ոձ)։ այնպէս՝ որ է արարք գոզութեն • որպէս ասի՝ Գոզաբար պատրանք, և այլն • պտ՝, խըրսըզըգ մասլահաթը։

Գոզացիկ • ‖ տես Գոզանամածաուկ։

Գոզեմ • եցի • եմ • եալ • (Ներգործ)։ իբր՝ քօղել • ծածկել • պտ՝, էօրթմէք • գափամագ։

Գոզոլաբաբերաւ • (ոձ)։ գոզարկիկ կանուղ բաբեառօղ • քաղցրաբան • պտ՝, եռավշագ, Թաթլը սէօյլէյէն։

Գոմէշ • ձոյ • եաւ • եայ • ք • ‖ տես Խոճկորակ

Գոմ ծակ • լ, իւ • ից, իւք • (գոյ)։ ծակ գոմոյ և անասնոյ • ընդ որ արտաքս ձգեն զգոմաղբս արջառոց • պտ՝, պուղլ տէլիկլի։

Գոմիս • (գոյ)։ բառ երբայական • որ ի սուրբ գիրս Թարգմանի չափ իբր՝ գիւս, քառ • և այլն • պտ՝, էօլչէք։

Գոյակցութիւն • Թիւ • (գոյ)։ գոյակից գոլն՝ որով կերպիւս և իւէ • պտ՝, հէմլաթլըգ • զաթը պիր օլմա։

Գոյապետ • ‖ տես Աբարչապետ։

Գոյապէս • ‖ տես Էապէս։

Գոյաբար • լ • ‖ տես Աբարիկ։

Գոյաբարագական • ‖ տես Աբարչական։

Գոյաբարութիւն • ‖ տես Աբարչագործութիւն։

Գոյացափոխութիւն • ‖ տես Գոյափոխութիւն։

Գոյացաբար • ‖ տես Էապէս։

Գոյացողութիւն • ‖ տես Գոյացութիւն։

Գոյեղէն • զինի • ‖ տես Գոյասուր։

Գոյեղէնապէս • ‖ տես Գոյեղէնաբար։

Գոյզութիւն • Թեան • ‖ տես Գոյացումն։

Գոյլ, կամ Գուռշ • ‹ ‖ տես Գոյլ Թէ։
Գոյլ ուրէք • ›

Գոյացումն • գոյման, ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Գոյաւորութիւն։

Գոյն • լ • աւ • ացայ • ք • (գոյ)։ արմատ լինի ուսելի։

Գանգիլարիոն • ի, իս • ից, իւք • (գԽ)։ բառ լատինական, որ է անուն դրամից իրիք առ հռովմայեցիսն՝ որպէս չափ ոսկի բաշխելոյ զօրականին։

Գանչակ, կամ Գանչակ • ի, աւ • ից, օք • (գԽ)։ քօշկի • խոշկի • գաշ, քիւ-չիւք գօշ։

Գառական • ի, աւ • ից, օք • (ա֊Ծ)։ խիզախական • դիմադրական • որպէս ասի՝ Գառական աստարէզ ձիոյ, և այլն • գաշ, հիւանդ, սիւբասալ օլուռնաձագ։

Գառազարաբ • (նէֆէս որոխան)։ իբրև ըզգառազ, կամ զգռնաւոր • և արհամարհանօք • գաշ, ֆօսաւել, զօրլու կիսպի։

Գառազարաբիչ • ի, իս • իչ, իւք • } (ա֊Ծ)։
Գառազարարաւ • լաւի, աւ • ից, օք • }
այն՝ որ գառազ է բարուք • խոտիտաբարիչ • բռնաւոր • գաշ, ֆօսաւել, զօրլու Թաղիսթիլը։

Գառազագին • գունի, իս • իչ, իւք • (ա֊Ծ)։ չոյժ եւ եւեռելի ի գառազուԹիւն, կամ չիչխանուԹեան • գաշ • փէք ֆօսաւել։

Գառազական • ի, աւ • ից, օք • (ա֊Ծ)։ բռնաւորական • և ամբարտաւանական, որպէս ասի՝ Գառազական լծակցուԹիւն, և այլն • գաշ, զօրլուձա • ֆօսաւելլանաձագ։

Գառազամիտ • մտի, } աւ • ից, օք • (ա֊Ծ)։
Գառազասիրտ • սրտի, } գառազ մտօք • մեծամիտ • գաշ • միւԹէֆէգպիր։

Գառազիմ • եցայ • եմց • իլ • ։ տես Գառազանամ։

Գառախ • ։ տես Գազախ։

Գառաչ • ի, իւ • իչ, իւք • (գԽ)։ կառաչ • գոչիւն • գառաչիմ • գաշ, պաղերըշ • չաղերըշ։

Գառաչիմն • ռմանի, ամբ • անց, ամբք • ։ տես Գառաչիւն։

Գովական • ։ տես Գովաստական։

Գովասաց • ի, իւ • իչ, իւք • ։ տես Գովասան։

ԳովասացուԹիւն • ։ տես ԳովաստանաւԹիւն։

Գովելի • լ֊ոյ, եաւ • եաց, եօք • (ա֊Ծ)։ արժանաւոր գովուԹեան • գաշ, մէահֆ լայըԳԷլը • մէմնուէշ • եօյիւլէշէլք։

Գովեստաբար • ի, աւ • ից, օք • ։ տես Գովեստաբան։

ԳովուԹիւն • Թեան • . . . . . } Գովուն • վման, ամբ • անց, ամբք • }
։ տես Գով։

Գործածական • ի, աւ • ից, օք • (ա֊Ծ)։ այն՝ որ է ի գործ ածելի • գաշ, գուլլանըլան։

Գործակցաբար • (նէֆէս որոխան)։ իբրև գործակից • կցորդակցուԹեամբ • գաշ, ալիրլիքաե իշխէրէք։

Գործակցիմ • եցի • եմ • ել • (ԽէրԳործ) • գործակից առնել • կցել • գաշ, իլհագ էՀԹիք։

Գործառնուն • (նոէրէ֊ հուլվէ) ։ տես Զեռագործ։

Գործային • այնց • ով • ոց • ովք • ։ տես Գործունեայ։

Գործանոց • ։ տես Գործարան։

Գործասիրաբար • և Գործասիրապէս • (նէֆէս որոխան)։ աշխատասիրաբար • փութով • գաշ, համարտաԼըգ • ղայըրԼիի իլէ։

Գործատացիկ • (ա֊Ծ)։ իբր՝ առօղ առատնալ շահ ի գործելոյ • շարժիչ ի գործ • գաշ, իչչէՀէնէն ֆայտա էՀԹիրէն։

ԳործավարուԹիւն • ԹԷ • (գԽ)։ պաշտօն գործավարից • գաշ, միւսԹաղըրԼըգ • նաղըրԼըգ։

Գործարանական • ։ տես Գործարանաւոր։

Գործարանական • ։ տես Գործաւոր։

Գործեան • (գԽ)։ գործք • երեւելի արարք • գաշ, մասլահաԹ։

Գործելական • ։ տես Գործարանաւոր։

Գործիարան • ի, աւ • ից, օք • (գԽ)։ իբր՝ բարեպական գործի, որպէս ասի՝ տաճանոյ առեալ գործիարան զձեն, և այլն։

ԳործոզուԹիւն • ԹԷ • (գԽ)։ գործելն • առնելն • գաշ, իչ • ամէ • մասլահաԹ։

Գործօն • ։ տես Գործուն։

Գործչախարիս, կամ Գործչախարաս • (նոէրէ֊ հուլվէ)։ ։ տես Գործչախայտ։

Գործչերանգ • ի, աւ • ից, օք • (ա֊Ծ)։ ունօղ զգործ երանգս, որպէս ասի՝ Գործչերանգ ձի • գաշ, պօղ բէՆԳիլի։

Գործչգեղ • ի, իս • իչ, իւք • (գԽ)։ գործ ինչ մանրագործն՝ հարեալ ի կարմրաԹիւն • գաշ, ԹէՆնաւխի բէՆԳ • Նա, իբրև ածական վարեալ նշանակէ զանօղն այնր գործոյ • գաշ, ԹէՆնաւխի։

Գործուգին • (նոէրէ֊ հուլվէ) • } (ա֊Ծ)։
Գործուգագին • գունի, իս • իչ, իւք • }
կարի գործական • գործուգաԹիւ • գաշ, փէք մէգհաՀԹիլի։

Գործուամ • ացի • ա • ալ • ։ տես Գործուեմ։

Գործուամայր • մօր, մարբ • մարց, մարբք • (ա֊Ծ)։ ունօղ զգործուլ առ մայր իւր • գաշ, անասընաա մաՀապպէԹի օլան։

Գործուանք • անաց, օք • ։ տես Գործուք։

Գործուասիրաւիլ • ԹԷ • (գԽ)։ գԹուԹիք • գործուլ սիրել • գաշ, ամբ յարագ սէվմէ։

Գործուիմ • եցայ • եմց • իլ • ։ տես Գործուեմ։

Գործուումն • վման, ամբ • անց, ամբք • ։ տես Գործուք։

Գուգազ • ի, աւ • աց • զբ • (գոյ)։ ամբոխ զբօսաւ, կամ քաղաց և հսկայից • գամ, ազգեր գալատալելը։

Գուգ գուգ երթալ • ‖ իբր՝ կծկեալ գոլով, կամ՝ ի գուգս անկմամբ, կամ կաղ՝ի կաղս երթալ • գամ, Թօր Թօփ օլարագ կ'երթիք։

Գուժ • ‖ տես Գոյժ։

Գուժաբար • (նախ. որոյհետ)։ իբրև ըզգուժական • նման բօթաբէրի • գամ, գաբա խոպէրէի կիպլի։

Գուժաւոր • ‖ տես Գուժական։

Գուժարար • ի, աւ • աց, զբ • ‖ տես Գուժարկու։

Գուժարկ • ժկի • ‖ տես Գուժական։

Գուժիւն • (հոխ. հոլովի) • ‖ տես Գուժումն։

Գուռ • (գոյ)։ իբր՝ ափ • կամ բուռն • գամ, եզ • ափսէ։

Գուղձ • գղձի • իւ • ից • իւք • Գուղձն • գղձան • ամբ • անց • ամբք • (գոյ)։ զանգուած, կամ կոյտ ինչ հողոյ. սակաւ մի, կամ ձեռնասի հող • գամ, Թօփրագ փարչասը • քիւլիւչէ։

Գում առնել • ‖ տես Գումարեմ։

Գումարութիւն • ման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Գումարութիւն։

Գումարտակեմ • ‖ տես Գումարեմ։

Գումեզ • կամ Գումիզ • ի՝ կամ ոյ • աւ • աց • զբ • ‖ տես Ա՛ղ։

Գունագեղեան • (հոխ. հոլովի) • ‖ տես Գունագեղ։

Գունագեղեմ • ‖ տես Գունազարդեմ։

Գունագունակ • ի, աւ • աց • զբ • ‖ տես Գունագոյն։

Գունագունագեղ • ‖ տես Գունագեղ։

Գունակից • կցի • աւ • աց, զբ • (ոճ)։ այն՝ որ գունակին նայն է ընդ այլեսս. գամ, պիր բէնքէլի • հէմրէնկ։

Գունաւոր • ի, իւ • ից • իւք • ‖ տես Գունաւորեալ։

Գունաւորեմ • եցի • եա • եալ • (էէրգործ)։ եղծանել, խանգարել զդոյնն • գամ, բէնքէլ պօզմագ • սօլտուրմագ։

Գունաւորութիւն • թեան • (գոյ)։ այլայլութիւն գունոյ երեսաց • ժամգունութիւն • գամ, բէնքէլի սօլմա • բէնքսիզլիք։

Գունափոխ լինել • ‖ փոխել զդոյնն • գունափոխ • գամ, բէնքինի տէյիշթիրմէք։

Գունափոխութիւն • ‖ տես Ա՛յլակերպութիւն։

Գունդասաղար • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ)։ սաղար գնդի • սպասաղար • զօրագլուխ • գամ, սէրթաքէր • սալար։

Գունդաստակ • կամ Գունդաստակ • (գոյ)։ բառ լատինական • որ Թաքգմանի կամս ախոռոյ, կամ ախոռապետ • գամ • իմշահօր։

Գունեղ • ի, աւ • աց, զբ • ‖ տես Գունեալ։

Գունոյ • կամ Գունս • ‖ տես Կամ։

Գուշ • ի, իւ • ից • իւք • (գոյ)։ տաշտաձև սնօճ լինչ ի միապաղաղ փայտէ • սանի, կուշ։

Գուշակական • ի • աւ • աց • զբ • (ոճ)։ յայտաբար, նշանակիչ ըստ ախտաբաց, ևն։

Գուշակաւոր • ի, աւ • աց • զբ • (ոճ)։ արդէն գուշակեալ. նախանշանակեալ • քաջայայտ • գամ, էվվէլէն խապէր վէրմիշ։

Գուշակութիւն • կման • ամբ • անց • ամբք • ‖ տես Գուշակութիւն։

Գուշանամ • ‖ տես Ջգուշանամ։

Գուսպարապիր • ‖ տես Հանդիսապիր։

Գուսպարայապէտ • (ոճ)։ յաղթօղ ի գուսպարս, ի մրցանս • գամ, չէնքաճ եվէն։

Գուսանամըղ • ի, իւ • ից • իւք • Գուսանական • սիրի, աւ • աց, զբ • (ոճ)։ մոլեալ ի գուսանական իրս • գամ, սազէնաէյէ մէսէվէլիք օլան չէյլէրկ աշըղլը։

Գուրպայ • ‖ տես Գուրպայ։

Գուգամ • այի • ա • ալ • (չէչոյ)։ կարկաչել ագաւազս • և գուռալ իմն աղեաց • գամ, չիվիլ չիվիլ էօթմէք • սէս չըգաթմագ։

Գուեան • (հոխ. հոլովի) • Գուեհկի • ‖ տես Գուեհկութիւն • եաց • եաք • • • Գուեհկաբար • (նախ. որոյհետ)։ ըստ սովորութեան գուեհկաց • գամ, պայպաղը խալգ կիպլի։

Գուզաբուրդ • (ոճ)։ ունօղ զգուշ բուրդ, որպիսի են ոմանք յոչխարաց • գամ, գըվրըզդ եիւնլիս։

Գուհ • ‖ տես Գուեհ։

Գուհի • գոհի, աւ • աց, զբ • (գոյ)։ իբր հասոյ տղի • տղքար • գամ, գայա Թուզլու։

Գուլափ • ի, իւ • ից • իւք • (ոճ)։ կերօղ լափօղ • գամ, էէյէն եալայան։

Գուղիմ • էցայ • էաց • իլ • (չէչոյ)։ կծկիլ իբրև զգուշ • խառնիլ • գամ, գըվրըլըլ գալմագ։

Գուռ • ‖ տես Գուեհ։

Գուռհեմ • ‖ տես Գրսհեմ։

Գուռհ տալ • ‖ տես Գրսհ տալ։

Գուսակ • ի, աւ • աց, զբ • ‖ Ես, տես Գդակ։

Գուտանք • անաց • զբ • ‖ տես Գիւտ։

Գրագիտութիւն • թեան • (գոյ)։ գրագէտ գոլն։

հմառաթիւն գրոց • գռ՜, իւլմաարլըգ։

Գրագիւտ • ի, իւ՝ ից, իւք • (գ՜ոյ)՝ գիւտ գրոյ • գտանիւն նշանագրաց • գռ՜, եաղը պռալըշըր։

Գրագէղ • ոյ, ով՝ ոց, ովք • (գ՜ոյ)՝ գէղ, այսինքն՝ նեղ գրոյ • սեակ • մէլան • գռ՜, միւրեքքէպ։

Գրագործ • ի, իւ՝ իչ, իւք • (՜ծ)՝ գրովք՝ այսինքն՝ վկայաբերութիւք գրոց զարդարեալ • գռ՜, եաղը իւլէ տօնանմըշ։

Գրախնդ • ‖ տես Նշանախնդ։

Գրական • ի • ‖ տես Գրագէտ • եւս տես Գրաւոր։

Գրականաւէթ • թէ • (գ՜ոյ)՝ գրաւոր արհեստ • քէրականաւէթ՝ որ եւ ասի Գրամատիկաւէթիւն • գռ՜, իւլի սաբի։

Գրակապ • ի, իւ՝ իչ, իւք • (գ՜ոյ)՝ կապ եւ հեգ գրոյ • գռ՜, եաղը հէնէկի։

Գրակարգագաւէթիւն • թեան • ‧ ‧ ‧ ‧ } Գրակարգագաւիւն • գման, տաբ • անց, տաբք • (գ՜ոյ)՝ պաշտօն ընթերցողի • ընթերցողաւէթ

Գրահայեաց • (՜ծ)՝ այն՝ որ տակաւ հայի, կամ դիտելով՝ ի գիրս • գռ՜, եաղը յայ չօգ պագան։

Գրածեւ • ի, իւ՝ իչ, իւք • (՜ծ)՝ այն՝ որ է՝ ի ձեւ գրոյ • գռ՜, եաղը պիչիմիճեակ։

Գրապահ տէղի, կամ տուն • ‖ տես Գրանոց։

Գրասական • ի, աւ • ոց, ովք • (՜ծ)՝ այն՝ որ վերաբերի գրասուց • գռ՜, էնիւք Թաշըլման հայվանա մըւեհէալիք։

Գրաւարաւէթ • թէ • (գ՜ոյ)՝ կախարդական գրութիւն, գրուածք • գռ՜, պիւլիւճիւ եաղըլարը։

Գրաւադրաւէթ • թէ • (գ՜ոյ)՝ ի գրաւ դնելն զիր ինչ • գռ՜, իւհտին գօմա՝ Եա, գաշնադրաւէթ բահսի • գռ՜, սէս Թեռեմա։

Գրաւականաւէթ • թէ • (գ՜ոյ)՝ դնելն, կամ դնիլն՝ ի գրաւ • գռ՜, իւհտին գօմա՝ գօնուլմա։

Գրաւահաւ • ի, աւ • ոց, ովք • (՜ծ)՝ ուսօղ աւօղ զգրաւ • գռ՜, իւհտին ալան։

Գրաւահաւիլ • ի, աւ • ոց, ովք • (գ՜ոյ)՝ գրաւաւ հարկապահանջաւիլ • գռ՜, իւհտին գալ իւլէ վէրկի, սալեան ալմա՝ Եա, իբրև ածական վարեալ, նշանակէ հարկաւ պահանջող զգրաւ • գռ՜, ձէպը իւլէ իւհտին, փէյ խոթէյէն։

Գրաւահաւիւնաւէթիւն • թեան • ‧ ‧ ‧ ‧ } Գրաւահաւիւն • կման, տաբ • անց, տաբք • (գ՜ոյ)՝ բաժանումն գեանց • սահման անդաստանաց, և տաբք նոցին • գռ՜, թարլա

սընըրը, վէ ծնլարըն վէրկիսի։

Գրաւորաւէթիւն • ‖ տես Գրաւաթիւն։

Գրաւաւիւն • ման, տաբ • անց, տաբք • (գ՜ոյ)՝ գրաւէլն, և գրաւիլը • ընդունելն • գռ՜, զայթ կեմէսի, օլմասը։

Գրգանամ • ‖ տես Փափկանամ։

Գրգիմ • եցայ • եաց • իլ • ‖ տես Գրգռամ։

Գրգիռ • ռ՜ոյ • եաւ • եաց՝ եաք • ‖ տես Գրգռեակ։

Գրգռաղեամ • եցի • եա՛ • եալ • (չէ՛ղոյ)՝ գրգռ և գրգռաղիլ, գրգռաւղիլ, և Դժուաղել, իբր՝ սաեալ զգրգռանս • գրգռեկաք շրջիլ • հեռանալ ի փափկութենէ • գռ՜, սէֆիլճէ վարընմադ, կէզինմէք։

Գրգռամ • ացի • ա՛ • ալ • (չէ՛ղոյ)՝ խոչոր ձայն հանել, որպէս խանչիլ խողից • խոխոջիլ ջուրց, ևայլ • գռ՜, իրի՝ գազա սէս չըգարմադ։

Գրեղէն • ղինի • ‖ տես Գրաւոր։

Գրեթախաղաց • ի, իւ՝ իչ, իւք • Գրեթաղ • ի, աւ • ոց • զք • Գրեթի • թէ՛ոյ, եաւ • եաց, եաք • Գրեթիչ • թէ՛ի, աւ • ոց • զք • } (՜ծ)՝ իբր՝ խաբեբայ • պատիր • մոլորեցուցիչ • գեհենացուցիչ • գռ՜, ալտատըճը • եանըմսան • գայտըրան։

Գրկաբերեամ • եցի • եա՛ • եալ • (նէրգ՜ոյծ)՝ ի գիրկս բարձեալ բերել • գռ՜, գուճաղընա ալըպ կէթիրմէք։

Գրկակից • կցի • աւ • ոց • զք • ‖ տես Գրկախառն։

Գրկակցաւիւն • ‖ տես Գրկախառնաւէթիւն։

Գրկապատ • ‖ տես Գրկախառն։

Գրկապատիմ • ‖ տես Գրկախառնիմ։

Գրկատարած • (՜ծ)՝ տարածեալ բացեալ զգիրկս • գռ՜, գուճաղընը եայմըշ, այմըշ։

Գրկընկալ • ի, աւ • ոց, զք • (՜ծ)՝ ի գիրկս ընկալեալ, կամ բարձեալ • գռ՜, գուճաղա ալընմըշ։

Գրկոյք • Գրկուք • Գրկունք • } ‖ տես Գրգռիկ։

Գրոշ • ի, ‖ տես Գրիչ։

Գրոց • ի, աւ • ոց, զք • (գ՜ոյ)՝ գրիչ և քերիչ • գործի քանդակելոյ • դար, և այլն • գռ՜, գալէմ՝ ‖ եւս տես Գրանոց։

Գրուանիկ • նկի • ‖ տես Գրուան։

Գրուիւն • ման, տաբ • անց, տաբք • ‖ տես Գրուաթիւն։

Գրչագիր • գրոյ՝ կամ գրի, ով՝ ոց, ովք • (՜ծ)՝ գրչաւ գրեալ, մանաւանդ իբր

Գօշ • ‖ տես Կօշ։
Գօսագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ առաւել գօս • յոյժ գօսացեալ • գոհ, փէք գուբուսուշ։
Գօսական • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Գօս։
Գօտելած • (ած)։ իբր՝ գօտի անձեալ • գօտևորեալ • գոհ, գուշանիլ • զոյրկեթէ կէլմիչ։
Գօտևած • ‖ տես Գօտիածու։
Գօտևոր • ի, աւ • աց, աք • (ած)։ այն՝ որ ունի զկիրճալ զգօտի • գոհ, գուշագիլ։
Գօտևորեմ • եցի • եա • էլ • ‖ տես Գօտևորիմ։
Գօտեկապուածքեր • ‖ տես Գօտեմարտութեր։
Գօտեպնդիմ • ‖ տես Գօտևորիմ։

Դ

ԴԱԴ — ԴԱՒ

Դադարանք • անաց • աք • ‖ տես Դադարուն։
Դադարիկ • բիկ • աւ • աց • աք • (գոյ)։ դուզնաքեայ կամ աաժամանակեայ դադարք • գոհ • ազատիլ բահաթլըգ։
Դադարութիւն • ‖ տես Դադարումն։
Դաժանահառուած • թէ • (գոյ)։ դաժան հոգ • ժահահառութիւն • գոհ • ֆիկնա գօգուս։
Դաժանաստ • (ած)։ խիստ և սաստիկ • դժնդակ և ահարկու • որպէս ասի՝ Դաժանաստ հարուած, և այլն • գոհ • սէրթ վէ զօրլու։
Դաժանմանք • (գոյ)։ տեսակ ինչ սալորի, իբր՝ դամանկեան կոչեցեալ։
Դալարաբերութիւն • թէ • (գոյ)։ բերելն միւսոմն • արտադրելն զդալարի • գոհ, օթլըգ կէթիրմէ, հասըլ կէմէ։
Դալարաբոյս • (գոյ)։ բոյս դալար • գոհ, կէչիլ, քէօփէ ֆիտան։ Եա, վարի իբրև ածական, ‖ և տես Դալարաբեր։
Դալարագոյն • գունի, իւ • ից, իւք • (ած)։ կարի դալար և խանաւ • գոհ, փէք քէօփէ։
Դալարագոյացած • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ դալարեօք, դալար բուսովք զուարճացեալ, որպէս ասի՝ Դալարագոյացած վայր։

ԴԱՒ — ԴԱՒ

և այլն • գոհ, կէչիլմիչ իլէ շաղ օլմուշ։
Դալարական • ի, աւ • աց, աք • ‖ տես Դալար։
Դալարակեր • ‖ տես Խոտակեր։
Դալարակերութիւն • թէ • (գոյ)։ ուտելն զդալարիս • խոտակերութիւն • գոհ, կէչիլմիչ կէմէ։
Դալարաշահ • ի, աւ • ից, աք • (ած)։ ի դալարութէ պահօղ զբոյսս, որպէս ասի՝ Դալարաշահ ցօղ, և այլն • գոհ, կէչիլմիչէ սաղլայան։
Դալարավայր • (գոյ)։ դալարաւէտ վայր • գոհ, կէչիլմիչլի կէր • Եա, իբրև ածական վարեալ, նշանակէ այն ամ՝ որ է ի դալար վայրի, որպէս ասի՝ Դալարավայր վայելչութիւն, և այլն։
Դալարաւոր • ի, աւ • ից, աք • (ած)։ այն՝ որ դալար առնէ, դալարացուցիչ • գոհ, կէչիլտիրիճի։
Դալարացամբ • (ած)։ ցամաքեցուցիչ դալարեաց • գոհ, կէչիլմիչլէրի գուրուտան։
Դալարաւէտ • ‖ տես Խոտաւէտ։
Դալարեզին • զինի, աւ • ից, աք • ‖ տես Դալարի։
Դալարեցուցանեմ • ‖ տես Դալարացուցանեմ
Դալարուտ • ‖ տես Դալար։

Դալկահար • Դալկիկոտ • } || տե՛ս Դալկաւոր։

Դալուկնկն • ընկան • || տե՛ս Դալուկին։

Դակաւ • ի • աւ • աց • ագ • || տե՛ս Դակուբ։

Դահականի • ի • աւ • աց • ագ • (ած) • իբր՝ հնա դարեւոր ցեղից • գ՛, փէք էնբի • պիլիքլի։

Դահեկանահատ • ի • իւ • իկ՛ կամ ած • իւք • (ած) • այն՝ որ դահեկան հատանէ • արհեստ, կամ հատանէ մանր ինչ յարքունի դահեկանէ • գ՛, գալպազան։

Դահնագին • գումիշ • ոյ • ոց • ովք • (գոյ) • է գոյն ինչ գիշերին հաւասար՝ ի կարմրաւթիւն նման գումիշ սիսեռան • գ՛, նօհուտի բէնք • Եա • իբրև ածական վարեալ • նշանակէ ունօղ այնը գումիշ • գ՛, նօհուտի։

Դահուճ • (գոյ) • իբր՝ մէկ կամ որս դահաժանից կամ խոշտանգ • և կամ առանձին անուն էրէշի։

Դաղձն • ձին • ամբ • անց • ամբք • || տե՛ս Դաղձ։

Դաղմատ • կամ Դաղմատացի • (ած) կամ (գոյ) • բնակիչ դաղմատիայ • այսինքն լիւբիկիոյ • գ՛, ըշխլատ՝ն • խրբիսթ • Եա • ըստ որում դաղմատիա է կոչին ևրոպիոյ մեբձաւոր ասիոյ • վէյ և ևրոպացիք կամ լատինք ի նոյն անուն կոչին • գ՛, փրէնկ։

Դաղմատերէն • (ածոյ որ•ից•ոյ•) • իբր՝ լատիներէն • հռոմայերէն • գ՛, փրէնքճէ։

Դամարիմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ) • իբր՝ պաշարիլ ի դամ • կամ շուրջիլ • յիմարիլ • գ՛, շաշըղ գալմագ։

Դամբանադէզ • (ած) • ի դամբանի գէշ եղեալ • ի տապանի նեխեալ • գ՛, մէզարտա գօգմուշ։

Դամբարանեմ • եցի • եա • ել • (չէշտ) • դնել ի դամբարանի • թաղել • գ՛, մէզարա գօմագ • կէօմէք։

Դայեկապէս • || տե՛ս Դայեկաբար։

Դայեկանանդ • (նախ•ից•ոյ•) • } Դայեկորդի • } || տե՛ս Դայեկորդի։

Դանդաշահութիւն • թե • (գոյ) • դրամաշահութիւն • գ՛, ապշէ գալանմասը։

Դանդաւժէակ • ժէի • իւ • իկ՛ • իւք • (ած) • այն՝ որ արժէ դանդ մի • գ՛, միր ապչէլիք։

Դանդաղաբար • (նախ•ից•ոյ•) • դանդաղանօք • յապաղութիւն • գ՛, իւշէնէրէկը։

Դանդաղական • ի • աւ • աց • ագ • || տե՛ս Դանդաղ։

Դանդաղեմ • եցի • եա • ել • (նէրգործ) • Դանդաղեցուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյ) • } տալ դանդաղիլ • ծանրադանդաղ կացուցանել • գ՛, իւշէնէրմէք։

Դանդան • ի • աւ • աց • ագ • (գոյ) • է բառ պարսկական, որ նշանակէ առաւել • գ՛, տիչ։

Դանդաչ • ի • իւ • իկ՛ • իւք՝ կամ ագ • || տե՛ս Դանդաչուն։

Դանդաչական • ի • աւ • աց • ագ • (ած) • այն՝ յարմար է դանդաչ • առաւաւնական • որպէս ասի՝ Դանդաչական միտք • և այլն։

Դանդաչկոտ • || տե՛ս Դանդաչոտ։

Դանդաչոտութիւն • թե • || տե՛ս Դանդաչուն։

Դանդաչուն • (նախ•ից• հոլովի) • || տե՛ս Դանդաչոտ։

Դանդիւն • (գոյ) • իբր՝ մուճ • կամ արհաւիրք • և կամ փառաթիւն գերեզմանի։

Դանդող • || տե՛ս Դանդուղ։

Դաշնագիր • գրոյ • ոյ • ոց • ովք • (գոյ) • գիր դաշանց • գ՛, գալէ եաղըսը։

Դաշնակապէս • (նախ•ից• որ•ից•ոյ•) • ներդաշնակապէս • բարեչափ և բարեյարմար եղանակաւ և նուագածութեամբ • գ՛, տիւզլիւն • ահէնք • ուսուլ իլէ։

Դաշնաւորեմ • եցի • եա • ել • || տե՛ս Դաշնաւորիմ։

Դաշտաբնակ • ի • աւ • աց • ագ • (ած) • բնակօղ ի դաշտավայրի • գ՛, օվասա սաքին օլան։

Դաշտականութիւն • թե • (գոյ) • դաշտական գոլն երկրի • գ՛, օվասըլըգ։

Դաշտահարթ • ի • իւ • իկ՛ • իւք • (ած) • հարթ իբրև զդաշտ • գ՛, օվա կիպի տիւզ։

Դաշտայատակ • || տե՛ս Հարթայատակ։

Դաշտային • այնոյ • ով • ոց • ովք • || տե՛ս Դաշտական։

Դաշտանութիւն • թե • || տե՛ս Դաշտան։

Դաշտացուցանեմ • ցուցի • ցո՛ • ել • (անցոյ) • տալ դաշտանալ • իբրև զդաշտ հարթ և հաւասար առնել • յատակել • գ՛, օվա կիպի տիւզ, եամ եասը էթմէք։

Դաշտաւոր • || Եա • տե՛ս Տաշտաւոր։

Դատ • || տե՛ս Թատ։

Դատխնչ • || տե՛ս Դատնիչ։

Դատնաբար • || տե՛ս Դատնապէս։

Դատնաբարոյութիւն • թե • (գոյ) • դատնաբարոյ գոլն • գ՛, ժէնդակութիւն բարուց • գ՛, նագըլըգ • Թիւրնաքիւլիք։

Դատնաբուղխ • (ած) • դատն բղխօղ • դատ-

Դառնալիճան · ի · աս · ից · զբ · ‖ տես Դառնահաս՝ ըստ առաջին առմանն։

Դառնաառնսիլ · (=ձ) · դառն առսլեամբ · դժնեայ · ձառ՝ ֆիննա կէօսթերիշլի։

Դառնացողութիւն · } թե · (գոյ) · դառնա-
Դառնացութիւն · } ցող դալն · ժանտութիւն ·
Դառնացնութիւն · } դժնդակութիւն · ձառ՝ նագբսլըգ · թիխիլիք · թիրնաքիլիք։

Դառնաքաւն · (=ձ) · այն՝ որպ քաւնն է դառն և անչահգիտ · ձառ՝ ֆիննա բահամբրդ ոյշգուլա։

Դառնիլն · (նախդիր՝ հալովի) · ‖ տես Դառն։

Դառնաւթիւնաբեր · (=ձ) · բերօղ, կամ ունօղ զդառնութիւն · ձառ՝ ամէրլըգ կէթիրէն · ամբ։

Դառապգրեա · գլխոյ · ով · ոց · ովք · կամ գլխի · առ · ից · զբ · (գոյ) · գէտ կ դառա, մանաւանդ երգչաց · ձառ՝ պէօյիւք պաշը։

Դառապգրիմ · եցայ · եայց · իլ · (չէշտ) · գրիլ ի դաս լինել · մտանել ի հաւաք խմբի · ձառ՝ սըրթայա կէչմէք։

Դառաւքութիւն · թե · (գոյ) · լքանիլն զդառ իւր և զկարգ · ձառ՝ քէնտի սըրասընը, պէօյիւչիւնիւ պըրագան։

Դառախմբութիւն · թե · (գոյ) · խմբիլն դառ· հանդէս · ձառ՝ տիւրիւ պաղլամա · ալայ։

Դառակերտ · ի · առ · ից · զբ · (=ձ) · կարգաւորիչ դառ· · ձառ՝ սըրա · պէօյիւք տիւզէն · Նա · վարի իբրև գոյական, և նշանակէ դառագլուխ · ձառ՝ պէօյիւք պաշը։

Դառակցեմ · եցի · եաւ · եալ · (հէրէքձ) · դառակիցս առնել · դասել ի մի պարբ ընդ այլս · ձառ՝ սըրթայա ծօգմագ · Նա · վարի իբրև չէզդք · ‖ և տես Դառակիցեմ։

Դառաւոր · ի · առ · ից · զբ · (=ձ) · ունօղ զդառ խորգաւոր · ձառ՝ սըրտլը։

Դառաւութիւն · · · · · · · · · · · }
Դառուն · առան · առբ · առից · առլբք · } ‖ տես Դառաւորութիւն։

Դառատակաք · (գոյ) · իբր՝ ձեռագործ համառատաք ի պէտս սեղանոյ · որպէս քաքաքք · ձառ՝ խառմաք խլի։

Դառատարակապէս · (ռոմէրոպոլոյ) · իբրև զդառատարակ · դառատարակելով · ձառ՝ ուսմամ · մաչևլիմ կիպի։

Դառատարակ · ‖ տես Դառատառակ։

Դառատնդիր · զբլ · առ · ից · զբ · (=ձ) · վոհմէնդիր իրաւանց · իրաւաբար · ձառ՝ հագ · չէրի պրայան։

Դառատկից · կցի · առից · զբ · ‖ տես Դառնակից։

Դատակնիռ լինել · || ուղիղ դատմամբ կըշռուել · բ. ած, ազգրուս. ի բէհմ իւրէ էօյլենիք։

Դատապարտական · ի, աւ · ացի, ագ · (ած) · սեռ. կան դատապարտութեան, որոյ տան՝ Դատապարտական գործ, գիր, և այլն։

Դատապարտակից · || տես Պատժակից։

Դատապարտանք · անաց, ագ · || տես Դատապարտութիւն։

Դատապարտիկ · || տես Դատապարտ։

Դատապետ · ի, աւ · ացի, ագ · (գ.ոյ) · գլուխ դատաւորաց · բ. ած, հաքիմլէրին պաշը։

Դատաստան · ի, իւ · իից · իւք · (ած) · վարոյզ զգաստ վարուցքան · բ. ած, շէրիաթ, տավա սիւրէն։

Դատաստանական · ի, աւ · ացի, ագ · (ած) · սեռ. կան դատաստանի և իրաւանց · բ. ած, շէրիաթա միւթէալիք։

Դատաստանաւոր · ի, աւ · ացի, ագ · (ած) · այն՝ որ ունի զդատ ընդ այլեսի · բ. ած, տավասը օլան։

Դատաստանիչ · || տես Դատաւոր։

Դատավարժ · ի, իւ · իից, իւք · (ած) · այն՝ որ վարժ է ի դատել մէջը · մտավարժ · բ. ած, ագքլը · ֆէրասէթլի։

Դատավճռակից · կցի · աւ · ացի, ագ · (ած) · ձայնակից ի տալ զվճիռ · դաւանակից մտ. · բ. ած, պիւէ սիմֆիլ, իւմմ վէրէն։

Դատարկաժամ · (ած) · այն՝ յորում է անգործութեան, կամ պարապօղի ժամ, որպէս ասի՝ Դատարկաժամ գիշեր, և այլն · բ. ած, պօշ վագըթլը։

Դատարկախօսող · խոչոր · իւ · ից · իւք · (ած) · խոչաղարկող անպէտ իրաց · բ. ած, պօշ չէյ սաթալան։

Դատարկամիջ · միջի · աւ · ացի, ագ · (ած) · այն՝ որոյ միջն է դատարկ · բ. ած, իչլի պօշ։

Դատարկացած · ի (ած) · այն՝ որ դատարկ

Դատարկաշրջիկ · ի անգործ շրջիկ · բ. ած, պօշ, աւարա կէզինէն։

Դատարկապէս · (ածից ագոյ) · վայրապար · ի զուր · առանց խորհրդոյ · բ. ած, թէվէքքէլլի · ապէս եէրէ։

Դատարկասաց · || տես Դատարկաբան։

Դատարկաւորութիւն · || տես Դատարկութիւն։

Դատաւորական · || տես Դատաւորանոց։

Դատաւորութիւն · թեան · (գ.ոյ) · իշխանութեան դատաւորի · բ. ած, հաքիմլիք · գաազլըգ։

Դատելիք · (ածից էլոյ) · || տես Դատանք։

Դատիչ · իչի, աւ · ացի, ագ · (ած) · դատող, դատաւոր, բ. ած, շէրիաթ քէսէն, հիւքմ կէսէն։

Դատողաբար · և Դատապարտս · (ածից ագոյ) · դատելով · զինելով · խոհեմմամբ · բ. ած, շէրիաթ քէսելիք · թէվֆիխէ էաէրլիք։

Դատողական · ի, աւ · ացի, ագ · (ած) · սեռ. հական դատաստանի և դատաւորաց · բ. ած, շէրիաթա · հաքիմի միւթէալիք։

Դափաղութիւն · թեան · || տես Դատաւորութիւն։

Դատուհի · հւոյ · եաւ · եաց, եաք · (գ.ոյ) · նին դատաւորի · բ. ած, հաքիմի գաըլըսը · եա · կին դատաւորն նստեալ · բ. ած, գաըլը հաքիմի։

Դարագլուխ · գլխոյ · ով · ոց, ովք · (գ.ոյ) · գլուխ դարու օրինական իւրաքանչիւր · բ. ած, տէվրի զէմանի պաշը։

Դարագրութիւն · թեան · (գ.ոյ) · գրութիւն և հաշիւ դարուց աշխարհի · բ. ած, տէվրի զէվան եազըսը։

Դարահասեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · հասել ի դարէ ի վայր · դահավէժ առնել · բ. ած, ուշաբերմանն աշաղը պըրագմագ։

Դարանաբար · (ածից ագոյ) · դարանելով · ի դարան մտանելով · բ. ած, փուսուդա կիրերիք։

Դարանադործեմ · եցի · եա · ել · (ներգործ) · դարան գործել · դարանիլ · բ. ած, տուզագ գործմագ։

Դարանագործութիւն · ի թեան · (գ.ոյ) · դարան

Դարանակալութիւն · ի գործելն · չարաուեստ ոգեպղծ · նենգութիւն, որ և ասի Դարանաւոյութիւն · բ. ած, տուզագ գործմա · փուսուս։

Դարանակալեմ · ի եցի · եա · ել · (ներ. Դարանակիմ · ի գործ) · դարանաւ ըմբռնել · որսալ · բ. ած, տուզաղա պըրագմագ · ավլամագ։

Դարանամ · ի ացայ · ցիր · ալ · || տես Դարանակալեմ։

Դարանանամ · ի Դարանիմ։

Դարանապահ · ի · ից · եաց, եաք · (գ.ոյ) · տեղի դարանի · բ. ած, փուսուս եէրի։

Դարանիցաւորեմ · ցուի · ցո · ել · (ներգործ) · դարանաւոր, կամ խաբեութիւն կերեւցուցանել · մէքէնայէլ · բ. ած, հիլէ, ֆէնա գործմագ · ալտաթմագ։

Դարապան · || տես Դարպան։

Դարափոս · || տես Դարափար։

Դարափուլ · (ած) · այն՝ յորում իցէ դար կէս մի վրկեալ · կամ ի դարից փրկեալ · որպէս ասի՝ Դարափուլ վիճակ, և այլն։

Դարբնական · ի, աւ · ացի, ագ · (ած) · մեռ. հական դարբնոց և դարբնութեան · բ. ած,

տեմիրճիկէ , տեմիրճիվնդէ միւթեաւելիք ։

Դարբնայք • (գոյ) • իբր՝ դարբնիք • գոճ , տեմիրճիկը • չիլինկիրլեր ։

Դարեհայելիք • յ•ոց , ւսվք • (գոյ) • իբք՝ դարեհեանիք • ալք կամ զրկք դարեհելի ։

Դարժան • ‖ տես Դաժան ։

Դարձառած • ի • իս • իից , իւք • (ած) • վերսանին առօղ զինւոց • կրկնօղ • ունակացեալ • գոճ , խուլ եմ մէջ ։

Դարձառածութիւն • թե • (գոյ) • վերսանին առումն • ետէպ կրկնութիւն • յամառութիւն • կամակորութիւն • գոճ , թեքքարբոյրքը • ինաւոր ։

Դարձառան • ի • աս • ոց , օք • (գոյ) • ուեղի դարձի • ընդունարան դարձելոց յապաշխարութիւն ։

Դարձառնարար •) (ւսեիքս որթոյնե) ։

Դարձառղալէս •) դարձմամբ • վերադարձառութիւ • դարձուցանելով զանձն • գոճ , ուեօնեքեք • ուեօնութիւրեքեք ։

Դարձութիւն • թե • (գոյ) • դարձումն • և անդրադարձութիւ • գոճ , թեքսինել ուեօնմէ ։

Դարձումն • ձման , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) • գառնալն՝ ըստ ամենայն առման • գոճ , ուեօնմէսի ։

Դարձուցանողական • ի , աս • ոց , օք • (ած) • ունօղ զկարողութիւ դարձուցանելոյ • դարձուսիչ • գոճ , չեվիրէն • ուեօնութիւրեն ։

Դարձուցանողութիւն • թե • (գոյ) • կարողութիւ դարձուցանելոյ • դարձուցիչ զօրութիւն • գոճ , չեվիրիչի , ուեօնութիւնի գուվվեճ ։

Դարմանական • ի , աս • ոց , օք • (ած) • որ ինչ վերաբերի ի դարմանս • գոճ , տեղմանա միւթեաւելիք ։

Դարմանաբեմ • ‖ տես Դարմանեմ ։

Դարմանաբութիւ • ‖ տես Խնամածութիւն ։

Դարմանիչ • նչի , աս • ոց , օք • ‖ տես Դարմանաւոր ։

Դարմանութիւն • թեան • ‖ տես Դարման ։

Դարչին • ‖ տես Դաչին ։

Դարտակ • այ , աս • ոց , օք • (գոյ) • Նշանակութիւն բառից այսորիկ եղեալ ի տեղւոջ լուրամ ըստ այլ բառարանաց • բայց թուի՝ թէ այս բառ պարսկական լեզ • զի ասի ի նոսա Դարիւմ , և նշանակէ խորան կապուեալ ի թաղեաց և ի մազեղինաց և կամ յայլ նիւթոց , զոր հարկանեն ի դաշտավայրի • և յայսմանէ առեալ՝ նշանակէ մինչև լեզ շինուած գմբեթաձեւման , որպէս և երկինքն այլաբանօրէն առմամբ կոչի Դարտակ • գոճ , չաթըր •

քէմերլի , գիւանպէեթլի եափրըմըշ շէյ ։

Դարտանի • ըսման , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) • դարելն • դադարումն • գոճ , կէրի տուրուշ ։

Դարտուփոս • ի , իս • իից , իւք • (ած) • խորտուբօրտ • անհարթ • գոճ , էնիք եօգուշ ։

Դարպասական • ի , աս • ոց , օք • (գոյ) • պահապան դարպասի • գոճ , սարայտաար ։

Դաւադիր • դրի , ‖ տես Դաւաճան ։

Դաւադրութիւն • ‖ տես Դաւաճանութիւ ։

Դաւաճանաբար • (ւսեիքս որթոյնե) • նենգաբեր • չարարուեստաբար • գոճ , ֆէնճա իլէ ։

Դաւաճանիչ • նչի ,) ‖ տես Դաւաբեր ։
Դաւաճանող • ի ,)

Դաւաճանողական • ի , աս • ոց , օք • (ած) • դաւողական • մահաբեր , որպ ասի՝ Դաւաճանողական թոյն , և այլն • գոճ , զայեթ խային • էօլիւմէ սեպէտ ։

Դաւաճանողութիւ • ‖ տես Դաւաճանութիւ ։

Դաւաճանութիւն • Նման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Դաւանք ։

Դաւանական • ի , աս • ոց , օք • (ած) • սեպհական դաւանութե հաւատոյ • որպ ասի՝ Դաւանական վարդապետութե , և այլն ։

Դաւանակից • կցի , աս • ոց , օք • ‖ տես Դաւանահամբոյր ։

Դաւանութիւն • Նման , ամբ • անց , ամբք •)
Դաւանք • Նից , իւք • . . . . .)
‖ տես Դաւանութիւն ։

Դաւթական • ի , աս • ոց , օք •) (ած)
Դաւթեան • (նախէդէ՝ հուլվէ) •)
սեպհական մարգարէին դաւթի • գոճ , տաւսուա փէյղամպէրէ միւթեաւելիք ։

Դաւաղական • ի , աս • ոց , օք • (ած) • պատիր • չարարուեստ • նենգաւոր • ուղ ասի՝ Դաւաղական հնարիմացութիւն , և այլն • գոճ , հիլէկեաղ • զաատաար ։

Դաւաւմն • ւման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Դաւ ։

Դափնի • ‖ տես Դաբնի ։

Դափոնումն • փման , ամբ • անց , ամբք • ‖ տես Դափնիւն ։

Դգալ • ‖ տես Դրգալ ։

Դգըչամ • ացի • ւմ • ալ • ‖ տես Դգնչեմ ։

Դգըչումն , կամ Դըգըճնչումն • ‖ տես Դգնչում ։

Դգմեայ • մէի , իս • իից , իւք • (ած) • կազմեալ ի դմայ • գոճ , գալաքտան եափրըմըշ ։

Դեգ • (գոյ) • Եռ , պարտակ , կամ քօղ սաղմին՝ մերկեալ և անասնոյ յարգանդի մօր , որ և ասլասաքս ձգի ընդ ծնանիլ զաւակին

իբրև զմաղանիի ջրոցից։

Դեզգեզուկն • բման, ամբ• անց, ամբք • ‖ տես Դեզգեզանք։

Դեզգեզանք • ցան, ից• ցո՛ւ, եալ• (տ֊ղ)։ տալ դեզգեզել. շարժ լեզ. տատանանել • գաղ, տալ֊լանան • թիթեռչկեան։

Դեզգեզուկն • ման, ամբ• անց, ամբք • (գող)։ դեզգեզիլն • տատանուկն • վարանք • անհանդարտութիւն • գաղ, տալ֊լանան • շիւ֊փհի։

Դեզփական • ի, աւ• աց, ագ• (տ֊ղ)։ տես֊հական դեզփի քաղաքի աքայիոյ, ուր ի միջնեանն ագաղոնի պատգամիսաս լիներ պիւթիա հարցուկն Նաստալ ի վե՛ր եռանանի տեղանոյ իբր աթոռոյ։

Դեզխեղանք • անաց, ագ• (գող) կամ (տ֊ղ)։ իբր՝ անհանդարտութի՛ւն • և անհանդարտ բարուք • նեզիլ • գաղ, բահաթ֊սըզըլըգ • սիք • նագա։

Դեզկանիսն • ի, աւ• աց, ագ• (գող)։ բառ լատինական, որ նշանակէ տատանագետ • կամ յաղթաբար առամբ՝ գնդապետ • ոստիկան, ևլ՛ • գաղ, օն պաշը • պէօլիւգ պաշը։

Դեզագիտաբերեան • թեան• (գող)։ արհեստ բժժանաց կախարդութե՛ան • դեզատուութե՛ան • գաղ, պիւլիւ֊ձիւլիւգ։

Դեզգաբեմ • եցի• եա՛• ել• (ՀէրՓոյծ)։ դնել զդեզ • գաղ, իլաձ գօմագ։

Դեզաթափ • ‖ տես Դեզմեափ։

Դեզգանան • ի, աւ• աց, ագ• (տ֊ղ)։ տես֊հական դեզոյ • գաղ, իլաձա մի֊ե՛ֆէնտիլք։

Դեզգաձա • }
Դեզգահատու • } ‖ տես Դեզատու։

Դեզգահարեմ • եցի• եա՛• ել• ‖ տես Դեզգակոբ առնել։

Դեզգահանդ • (գող)։ իբր՝ ունդ հաւմիմիչ՝ զոր ուտեն հացիւ • կամ չոր պտուղ֊տեսակ, որպէս ձիթապտուղ, թառղ, և այլն։

Դեզգանի • նւոյ, եաւ• եայ, նգ• (գող)։ մանաղ մանրոյզ, և ամ՛ • որ նման է նմա • գաղ, հէյպէ • չանիթա։

Դեզգաբժական • ի, աւ• աց, ագ• (տ֊ղ)։ իբր՝ բժշկական, որպէս ասի՝ Դեզգաբժական արուեստ, և այլն • գաղ, հէբիմ֊լիղէ միւ֊ե՛ֆէնտիլք։

Դեզգաստան • ատն, տատ• տանց, տատ֊ք • ‖ տես Դեզգատան։

Դեզը • (տ֊ղ)։ իբր՝ դեզին • գաղ, սաբը։

ԴԵՂ — ԴԵՐ

Դեզդիր • դեցայ, ոյ• ոց, ոյք• (գող)։ գործի դնելոյ զդեզ • զծաբիր • գաղ, հիւսել։

Դեզըմպատեի • թեն• (գող)։ դեզ ըմպելն • գաղ, իլաձ իչմե՛ լ • Նա, որ ըմպանելն ըզմահաբեզ • գաղ, զհէր իչիմե՛ն։

Դեզձանամագ • ի, իւ• ից, իւք• (տ֊ղ)։ այն՝ որոյ մանդ կամ հերն է դեզձան գտանով • գաղ, գաւմրալ սայլը։

Դեզձենի • նւոյ• ‖ տես Դեզդի։

Դեզձագանեմ • եցայ• եաց• իլ• (չէչտ)։ փախիլ ի գոյն դեզնի • գաղ, սաբրմագ։

Դեզձադէմ • դիմի• աւ• աց• ագ• (տ֊ղ)։ դեզնի դիմաք ունօղ զդեզնի դէմս • գաղ, սաբը եիւզիւ • չէհրելի։

Դեզձաձայա • ի, իւ• ից, իւք• ‖ տես Դեզձագոյն • գաղ, և այլն։

Դեզձաձանակ • խնկոյ, ոյ• ոց, ոյք• (գող)։ դեզնի խունկ • գաղ, սաբը քիւնիւնք • Նա, իբր՝ դեզնի դեզ լինչ • նեղկ ի փայտէ • գաղ, սաբը պոյա • զէյռակչավ։

Դեզձանամ • ացայ• ցից• ալ• ‖ տես Դեզձնիմ։

Դեզձաձայաւութե՛ան • թեն• ‖ տես Դեզալեան։

Դեզձագայանեմ • ցայցի• ցո՛ւ• ել• (տ֊ղ)։ տալ զդեզնիլ • գաղ, սաբրթմագ։

Դեզձնեակ • նեկի• աւ• աց• ագ• (տ֊ղ)։ նուազ դեզնի • հաբեալ ի դեզնութե՛ան • գաղ, ազ սաբըճա։

Դեզձնեզի • (գող)։ իբր՝ դեզ նեզութեան իրիք • կամ նիւթ ճրագի • լինօղ ի տեղի իւղոյ ճրագի։

Դեզձնեզանգ • ‖ տես Դեզձաշտրի։

Դեզմաբջաս • ի, աւ• աց• ագ• (գող)։ բառ յունական, որ նշանակէ պէտ, իշխան ժողովրդեան • հաղաբաշէտ • գաղ, ձէվհէթ պաշը • պին պաշը։

Դեզնադաբձ • ի, իւ• իցի, իւք• ‖ տես Դեզնակոբցոյ։

Դեզնիմազդէն • (գող)։ դեզն մազդեզանց • կրօնք պարսից՝ ըստ կոչելոյ նոցա։

Դեզոագոյ • } ի, իւ• իցի, իւք• (տ֊ղ)։ որ
Դեզոակոյ • } դեզ զոյ• նեղկոյ• առաջեկոյ • գաղ, շիմնէքի• հաւզէրտաքի։

Դեզոամազա • մազի, իւ• իցի, իւք• (տ֊ղ)։ նորամազա• համբակ • գաղ, եէնի կիլզեն• ազամը • չայիրտա։

Դեզոընտակ • (տ֊ղ)։ նորընտիր • համբակ ի զինուորութեան • նորակոյտ • գաղ, եէնի սէրկիչն • ձէնճիւկիւքաե ազամը։

Դեզոյ • ի, իւ• իցի, իւք• (գող)։ սուտ փոխանորդ • որպէս դեզոքաքնաստս, կամ

Դժուարաղերձ • ի, իս • ից, իւք • (◦ծ)։ դժուարաւ ղերծեալ։ աղտաեալ • գոշ, կիւռ լիլ գաղթականաց։

Դժուարամարս • ։ || տես Դժուարահաղ։

Դժուարասիպ • ։ || տես Դժուարաժայռ։

Դժուարափակ • (◦ծ)։ այն՝ զոր դժուարին է փակել • գոշ, կիւռ գափանան։

Դժուարափուռ • (◦ծ)։ դժուարաւ փուռելի • անփուռ • գոշ, կիւռ չնորհիչն։

Դժուարընդունելի • լոց, եաւ • եաց, եօք • || տես Դժուարընկալ։

Դժպայտաւթիւն • || տես Ամբարշտաւթիւն։

Դիալոկ • || տես Դիալոգոս։

Դիակ • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ Եւ, թիակ ուսոց, կամ կռնոյն մի քամակի • գոշ, սրբոյն պիղծ թարախը։

Դիակեր • ի, աւ • ից, օք • (◦ծ)։ ուտօղ զդի • գոշ, լեշ ևիլկեն։

Դիահինիմ • եցայ • եաց • իլ • || տես Դիահինանամ։

Դիմամիսս • || տես Ընդդիմաբան։

Դիմահարաւթիւն • թիւ • (գոյ)։ դիմահար գոլն • սէր լինելն մարմնոյ թափանցիկ • գոշ, կիօվկիվ օլմա։

Դիոպտաս • կամ Դիոպտաս • (գոյ)։ բառ յունական, որ նշանակէ դիտանկն՝ մանաւանդ երկրաչափականն փողաձև • գոշ, տիւրպիւն։

Դիպոյք • պիոյ • իւք • || տես Պէտք։

Դիպուցանեմ • || տես Դիպեցուցանեմ։

Դիտան • || տես Դիտանոց։

Դիտարան • }

Դիւրա • դրաի, իս • ից, իւք • (գոյ)։ մրուր հեղեղուկ իրաց՝ որ ինքնե՛ւ ի յատակս անօթոց • գոշ, տօրթնաս • թիւք։

Դիւաւերգ • ի, աւ • ից, օք • (◦ծ)։ Նուագ գօղ զդիւական երգս • գոշ, չհյթանի չհյնէրի մագամ լիլ չաղբան։

Դիւահամբ • համբի, իս • ից, իւք • || տես Դիւահագնիդ։

Դիւահօս • ի, իս • ից, իւք • (◦ծ)։ ընդ դիւաց խօսօղ բանս խաղանաց՝ ոչ պատահար • գոշ, չինդերը լիլ սէօյլէյեն։ չինդլե։

Դիւահամբս • }

Դիւահամս • մամբ, } || տես Դիւահար։

Դիւանագրաւթիւն • թիւ • (գոյ)։ գրելն ի դիւանի • գոշ, տէֆթէրտէ գոյա էմէկ։

Դիւանադպրաւթիւն • թիւ • (գոյ)։ պաշտօն դիւանադպրի • գոշ, տիվան քեաթիպլիղլե։

Դիւտասրաս • || տես Դիւտանման։

անարժան քահանայ • գոշ, եաւան վէքիլ։

Դիւրանդաշխատիս • ի, աւ • ից, օք • (գոյ)։ փոխանորդ, կամ օգնական աշքուն հանդերձապետի • գոշ, խասդինէտաթ • ճաղ՝ֆիւրիւշ։

Դիւրհատուցական • ի, աւ • ից, օք • (◦ծ)։ բառ քէթականաց՝ փոխարինական կամ վէրքերական, որպիսի են բառքս՝ այսպէս, այսչափ, և այլն։ Եւ, կշռատրոզական բառ աժանուցին • դիպուզագին ընդդէմ հակառակորդաց • որպէս ասէ՝ Դիւրհատուցական բան • և այլն։

Դիւրձակ • ի, || տես Դիւրձիկ։

Դիւք • || տես Աւելածք։

Դղե • (գոյ)։ ձի • կամ ալիւր աւտակ երկարի • նժոյգ • գոշ, պարկիր • քիւհէյլան։

Դըդըլիւն • . . . . . }

Դընդրնչաւմն • չման, ամբ • անց, ամբք • } || տես Դրդիւն։

Դժաբան • ի, իս • ից, իւք • (◦ծ)։ դժնեայ և ժանտ բանիւք • գոշ, ֆէնա սէօզլիս։

Դժար • || տես Դժուար։

Դժգոհաւթի՛ • թի՛ • (գոյ)։ ժժգոն լինելն • գանգատաւթիւն • գոշ, բէնքսիզլիք։

Դժկեպաւթի՛ • թի՛ • (գոյ)։ ատելութիւն, ոգեզաւթիւն • գոշ, չէրքինլիք։

Դժնաբաւք • բուց • ուք • (◦ծ)։ ժանտաբարբոյ • դժնդակաբարբոյ • գոշ, ֆէնա թափոթլը։

Դժնամիտ • || տես Դժմիտ։

Դժնդակաբարբառ • (◦ծ)։ չարաձեզուս • հայհոյիչ • գոշ, ֆէնա սէօյլէյէն։

Դժնդակաձայր • (◦ծ)։ այն՝ որ անախորժ է և դառն ի լսել • անբերելի լսելեաց • գոշ, իչլեմէլիքէ։

Դժնդակապէս • (ւոյքոյ պրոյոյ)։ դժընդակ և չարաչար օրինակաւ • գոշ, զալըմ, նամուզ իլէ • ինֆեաթ քէօթիւլիւք իլէ։

Դժնդակասես • ի, իս • ից, իւք • || տես Դժնէաեսիլ։

Դժնէագին • || տես Դժնդակագին։

Դժնի • նեայ, եաւ • եաց, եօք • || տես Դժնեայ։

Դժոխաբոյծ • (◦ծ)։ այն՝ որ դժուարին է ի բաժանել կամ ի դարմանել, որպէս ասի՝ Դժոխաբոյծ վէրք • և այլն • գոշ, պէսլեմէսի • ինֆաթ էթմէսի չէթին։

Դժոխընկալեմ • եցի • եա • իլ • (ներգործ)։ դժուարաւ ընդունել • գոշ, զօրաքի գաղուլ էթմէք։

Դիւրագնութիւն · թե· (գ•յ) · դիւրագին գոլն · գ•ձ , ուժգուլ օլմա ։

Դիւրադարձութիւն · թե· (գ•յ) · դիւրադարձ գոլն · փոփոխականութիւն · գ•ձ , գօլայ ուէօնմէ , ուէյիչիլմէ ։

Դիւրահաւատութիւն · թե· (գ•յ) · դիւրահաւատ գոլն · գ•ձ , գօլայ ինանմա ։

Դիւրամարսելի · լ•յ , եաւ · եայ , եօք · ‖ տես Դիւրամարս ։

Դիւրապահելի · լ•յ , եաւ · եայ , եօք · (ածական) · այն՝ որոյ դիւրին է պահպանութիւնն , որպէս ասի՝ Դիւրապահելի օրէնք , և այլն · գ•ձ , սագլանմասը գօլայ ։

Դիւրապահպանութիւն · ‖ տես Դիւրագնութիւն ։

Դիւրավարժ · ի , իւ · իյ , իւք · (ածական) · այն՝ որ դիւրաւ վարժի · գ•ձ , գօլայ Թէրպիյէ օլան , ալըշան ։

Դիւրացրանական · ի , աւ · այ , օք · (ածական) · տեսչական չաստուածաբանութեան ։

Դիւրացրանական · ‖ տես Դիւրացնական ։

Դիւրացնաբար · ‖ տես Դիւրացնաբար ։

Դիւքիոն · ‖ տես Ընդհիկիոն ։

Դղրդամ · այի · ա՛ · ալ · Դղրդիմ · եցայ · եա՛ց · իլ · (չէշտ) , խառնիլ վըդավիլ · սասանիլ · կամ զալհա-

Դ

ԴՇԽ — ԴՔՍ

րիլ · գ•ձ , ալը իւսթ օլմագ · գօրգմագ ։

Դշխեմ · ‖ տես Դժխեմ ։

Դօզ · ոյ , ով · ոց , ովք · ‖ տես Դոյլ ։

Դոխ · ի , իւ · իյ , իւք · ‖ տես Ազաւնի ։

Դոյր · ‖ Եա , վարի իբրև գոյական , և տես յայնժամ Դիւրաբանութիւն ։

Դուզնաբան · ‖ տես Վակաւաբան ։

Դուռն · գնի , իւ · իյ , իւք · ‖ տես Կզակ · և Կնճիթ ։

Դրանկ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · անկեալ ի դրունս , իբր մեբայրկ · գ•ձ , գափուլարա մուշէրն · տիլինէն ։

Դրնդեմ · եցի · եա՛ · ել · (չէշտ) · դոփել ոտիւք · հանել զթնդիւն ոտիւք՝ ըստ օրի նակի երիվարաց · գ•ձ , այագ փաթըրտըսը չըգարմագ ։

Դրուատութիւն · թեան · ‖ տես Դրուատ ։

Դրօշագործ · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · գործող զդրօշ , այսինքն զարձան կուց · գ•ձ , փութ եափան ։

Դքսայ · ի , իւ · իյ , իւք · (գ•յ) · նստարան ի հոգոյ և ի քարէ · գ•ձ , Թօփրագտան , Թաշտան օճուրաձագ եէր · սէթ ։

Դքսուհի · հւոյ , եաւ · եայ , եօք · (գ•յ) · կին կամ դուստր դքսի · գ•ձ , պէյ հ•ղի , գըզը ։

ԵԶԱ — ԵԶՆ

Եզական · թե· (գ•յ) · միութիւն՝ կամ աստուածութեան · և անհամեմատ գոլն արարչի ընդ արարածս ։

Եզեակ · ‹ (ածական) կամ (գ•յ) · մի և երեք · › բնակ · մի աստուածութիւն երիքանձնեայ ։

Եզերատուիր · դրի · աւ · ից , օք · (ածական) · եզեալ յեզերատս · որոյ դիրքն են դէպ ի հորիզոնն · գ•ձ , քէնարի ասխամանակ օլան ։

Եղնաւոր · ի , աւ · ից , օք · (գ•յ) · Եղնարած · ի , իւ · իյ , իւք · վարօղ՝ արածօղ զեղն · հովիւ եղին · գ•ձ , սըղըրճամաճ ։

Եղնիկ · նկի , ‖ տես Եղնակ ։

ԵԼԱ — ԵԼԵ

Ելասար · ի , իւ · իյ՝ կամ ից , իւք · ‖ տես Ազդիկան ։

Ելեկտրական · ի , աւ · ից , օք · (ածական) · ունօղ զէգտղական զօրութիւն ի ձեռն մեղմ կամ ուժգին շփման · գ•ձ , ճաղիպլի ։

Ելեկտրականութիւն · թե· (գ•յ) · ելեկտրական զօրութիւն · գ•ձ , ճաղիպլի գուվվեթ ։

Ելեկտրանամ · ացայ · ցիր · ալ · (չէշտ) · առանալ զելեկտրական զօրութիւն · գ•ձ , ճաղիպլի գուվվեթ էսինմէք ։

Ելեկտրաչափ · ի , իւ · իյ , իւք · (գ•յ) · գործի չափելոյ զելեկտրական զօրութիւն · գ•ձ , ճաղիպլի գուվվեթ էօլչէմէք էնկէզ ։

Ելեկտրացուցանեմ · ցուցի · ցո՛ · եալ · (անշտ) ·

տալ խմիք զելեկտրական զօրութիւն. ◆ՁՏ, ձագիսպէ գուվիլեմ վերմուք։

Ելուզակաբար, կամ Ելուզակօրէն. (ՃՈՒՐ-ՈՑ-ՈՒՆ) իբրև ելուզակ. որպէս ելուզակ. ◆ՁՏ, չէ թիէլ կիսպի։

Ելուզակից. ‖ տես Ելուզակից։

Ելուն. (ԽԱԽՏԻՒՆ ՀՈՂՎԱԾ) . . . . . ՛

Ելունդ. լունդի՛ կամ ընդդ, իս. ից, իւք. ՛ ‖ տես Ելունդն։

Եկեղեցակարգ. (◆Ծ). ունօղ զեկեղեցական ասոյնական. ◆ՁՏ, քիլիսէ մէրթէպէլի։

Եղ. ի՛ կամ ց, իս. ից, իւք. ‖ Եա, է արմատ Եղանիմ բային, և տես Եղական։

Եղակ. ի, աւ. ացդ, օք. (◆Ծ) կամ (ՓՈՒ). իբր՝ եղելոցս եակ. էացուցիչ. և առնիթ եղանուանեան. և իբր եղեալ մարդ. ◆ՁՏ, վար կանին։

Եղանակաւորեմ. եցի. եա՛. ել. (ՆԷՐՓՈՐԾ). իբր՝ տալ զայս կամ զայն եղանակ գոյց. ◆ՁՏ, թէյլոբ էֆէմէք։

Եղանակուն. կման, ամբ. անց, ամբք. (ՓՈՒ). եղանակելն. եղանակաւ երգելն. ◆ՁՏ, եղկի իւէ օգուտա։

Եղբարգակ. ‖ տես Եղբրդ։

Եղբայնդր. ‖ տես Եղբարսայր։

Եղբաւորիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. ‖ տես Եղանիմ։

Եղբայրաբաժին առնել. ‖ տալ զբաժին ոմի եղբօր հարազատի. ◆ՁՏ, էօզ գարտաշ կիսպի փայ վերմուք։

Եղբայրակից. կցի, աւ. ացդ, օք. (◆Ծ). այն՝ որ կցորդ է ի հգեւոր եղբայրութեան։

Եղեգնաբերան. (ՓՈՒ). բերան, կամ մեւոք եղեգնաւոյն. ◆ՁՏ, գամըշլըգ աղզը, կէչիսի։

Եղեգնանման. ի, իս. ից, իւք. (◆Ծ). այն՝ որ նման է եղեգան. ◆ՁՏ, գամըշ միսալի։

Եղեգնափրփուր. (ՓՈՒ). փրփուր աղտաշաւին Թանձրացեալ ի ճախինս շուրջ զեղեգամբք։

Եղերբգակ. ՛ ի, աւ. ացդ, օք. (◆Ծ).

Եղերբգու. ՛ ուքս երգօղ. ողերբգակ. ◆ՁՏ, մագամ իւլէ փիլտան, փիրեաստ էէնի։

Եղկանամ. ացայ. ցիր. ալ. ‖ տես Եղկիմ։

Եղուբձ. (ՓՈՒ). երեսք պաղեալ և քաթացեալ ձեռն, յորոյ վերայ գնան իբրև ի սալայատակի։

Եղվոյր. դ. ցդ, եաւ. եաց, եօք. (ՓՈՒ). ծառ լինչ նման ուռւոյ, որ բուսանի յանջրդի տեղիս։

Ենթագաւառ. եցի. եա՛, ել. (ՆԷՐՓՈՐԾ).

դատել մասք. վարկանել. կարծել. ◆ՁՏ, Թախմին էմմէք։

Երաբաժին առնել. ‖ յերիս բաժանել. ◆ՁՏ, իւէ փայ էմմէք։

Երագլուխ. գլխոց. ոց, ովք. (◆Ծ). ունօղ երից գլխոց. ◆ՁՏ, իւէ պաշլը։

Երածայր. ի, իս. ից, իւք. (◆Ծ). ունօղ երից սուր ծայրից. ◆ՁՏ, իւէ ուչլու։

Երակողմանի. նոցա, եաւ. եաց, եօք. (◆Ծ). ունօղ երից կողմանց. ◆ՁՏ, իւէ Թարաֆլը։

Երահամար. ‖ տես Երաթիւ։

Երանկիւնական. ի, աւ. ացդ, օք. (◆Ծ). այն՝ որ գոանի յերանկիւն դիրս. որպէս ասի՝ Երանկիւնական ասող, և այլն. ◆ՁՏ, իւէ քէօչէլի։

Երապատկութիւն. թեան. (ՓՈՒ). երապատիկ գոլն. ◆ՁՏ, իւէ գաթ օլմասը։

Երեղակայ. ի, իս. ից, իւք. (◆Ծ). այն՝ որ զկայ առնու ի տեղւոջն. ◆ՁՏ, եէրլէնմէ տուբան։

Երթագագրութիւն. թեան. (ՓՈՒ). արտագրութիւն. երթագ գրելն. ◆ՁՏ, չափըգ եազմա։

Երթագաձեռն. (◆Ծ). երթագ աշողակ ձեռօք. ձարտար. ◆ՁՏ, էլի չափըգ։

Երթագաձև. ի, իս. ից, իւք. (◆Ծ). այն՝ որ երթագ է բնութեամբ, ոմի՝ ասի՝ Երթագաձև հրեշտակ, ևայլն. ◆ՁՏ, չէվիք չափըգ շէքլինտէ։

Երթագասայր. ‖ տես Երթագաձիկ։

Երթագափոխոխութիւն. ‖ տես Երթագափոխութիւն։

Երթագապատում. (◆Ծ). պատմօղ. մեկնիչ երթագոց. ◆ՁՏ, տուշ Թապիր էէնէն։

Երթախտապարտ. ի, իս. ից, իւք. (◆Ծ). պարտապան վաճ ընկալեալ երթախտացն. ◆ՁՏ, էյլիք տիսինէ գալմա։

Երթախտապարտութիւն. թեան. (ՓՈՒ). երթախտապարտ գոլն. ◆ՁՏ, էյլիք տիսինէ գալմա։

Երթակահար. ‖ տես Երթակահատ։

Երթամախմբիմ. եցայ. եա՛ց. իլ. (ՀԷՂՈՒ). խմբիլ ի մի երամ. համախմբիլ. ◆ՁՏ, սիւրիւ պաղլամագ. օլմագ։

Երթամախուամբ. խմբի, իս. իցդ, իւք. ‖ տես Երթամախմբեալ։

Երթանակոչ. ‖ տես Երթանուէր։

Երթանաւամ. ացայ. ցիր. ալ. (ՀԷՂՈՒ). երթանելի լինել. երջանկանալ. ◆ՁՏ, մուէթլուլուք օլմագ։

Երթանացուցանեմ. ցուցի. ցո՛. ել. (◆ՁՈՂ). երթանելի առնել. կարգել ի թիւս երթանելոցս. ◆ՁՏ, մուէթլուլուք էէմէք։

Երթասանակընկալ. ‖ տես Երթասանակալ։

Երգական · ի, աւ · ապ, օք · (ած) · պատշաճեալ առ երգս · գաղ, Թիւրքիկ, մագամը չէկե միւթէալիք ·

Երգասաց · ‖ տես Երգարան ·

Երգեան · գեղն, աւ · ից, օք · ‖ տես Երգ ·

Երգիծանք · անաց, օք · ‖ տես Երգիծանուհի ·

Երգունեմ · եցի · եա · եալ · (ՀԵՐԳՈՂԾ) · զանազան գունովք զարդարել · գաղ, Թիւրքիս բէնք իլէ ածուռմագ ·

Երդմնակից · կցի, աւ · ից, օք · (ած) · կցորդ երդման ուրուք · ի միասին երդուօղ · գաղ, անառաջ · ՀԷլալի ·

Երդմնակցութիւն · Թե · (գող) · երդմնակից գոլն · գաղ, անառաջէլըգ ·

Երդմնեցուցանել · Թե · (գող) · ե մին ի փոքր ասուիճանաց կարգին երդմամբ հաւանեցուց գլուա ·

Երդմնութիւն · ‖ տես Երդմնասութիւն ·

Երեկոյեան · ‖ տես Երեկոյի ·

Երեկոյեմ · եցի · եա · եալ · (ՀԵՐԵԿ) · գնալ ընդ երեկս առ աւուգ որ յորջոյն երեկոյի · գաղ, ագշամ իւռմէլ, ագշամ սէլամընա կիթմէք ·

Երեկոյնակ · ‖ տես Երեկոյնական ·

Երեսանապատիկ · ակի, աւ · ից, օք · (ած) · երեսանիցս կրկնեալ · գաղ, օթուզ գաթ ·

Երեսունքեան · Նեցուն՝ կամ ունց, քամբք · (ած) · ե մակբաշխ Թուական անուն, և նշանակէ իւրաքանչիւր յերեսնիցս · գաղ, օթուզնա սա ·

Երեքածոփ · ‖ տես Երեքագին ·

Երեքբերան, կամ Երեքբերանեան · ‖ տես Երեքաչքեան ·

Երեքգրեան · (ած) · այն որ բաղկացեալ է յերից գրոց · գաղ, իւչ հարֆլը ·

Երեքկանգնեան · (ած) · այն որ է ի չորի երից կանգնոց · գաղ, իւչ գուշաէ ·

Երեքկի · ‖ տես Երեքնակի ·

Երեքշարեան · (ած) · ունօղ զերիս շարս · գաղ, իւչ սըրալը ·

Երիզապարգև · (ած) · տուեալ ի պարգևի մասին հանդերձ երիզապնդ պատուոյ, որ է զոլոր յարուցեալն ·

Երիվար · ի, աւ · ից, օք · (գող) · Եա, ձի ընտիր առ ի քաջ յառաջ վարելոյ, և ըստ այմ ասի, ձիք երիվարք են հեծելոց · գաղ, պիճնէք ·

Երիցօրեայ · ‖ տես Երեքօրեայ ·

Երկաբոյս · (ած) · ունօղ երկուց բնութեանց · գաղ, իքի Թաթլամըշ ·

Երկագլուխ · գլխոյ, ով · ոց, ովք · (ած) · ունօղ երկուց գլխոց · գաղ, իքի պաշլը ·

Երկամասն · սին, ամբ · անց, ամբք · (ած) · ունօղ երկուց մասանց · գաղ, իքի փարչալը ·

Երկամեայ · մէի, իւ · էից, իւք · (ած) · այն որ է երկուց ամաց · գաղ, իքի եըլըգ ·

Երկայնաբարբառք · (ած) · ունօղ երկայն ոտս նից · գաղ, ուզուն պաճագլը ·

Երկայնավիզ · (ած) · այն որոյ վիզն, պատանդն է երկայն, որպիսի է ուղտն · գաղ, ուզուն պօյունլը ·

Երկայնաոտուան · (ած) · այն որոյ ոտքան է երկայն · գաղ, ուզուն գայլաղլը ·

Երկայնափուչ · (ած) · ունօղ զերկայն փուչս · որպէս ասի՝ Երկայնափուչ ոչխարք, և այլն · գաղ, ուզուն սիքէնլի ·

Երկայնաման · (ած) · ունօղ զերկայն աման · ոչ կարճաման · գաղ, ուզուն այագլը ·

Երկայնաւուրկ · ղոյ, եաւ · եաց, եօք · ‖ տես Երկարաձիգ ·

Երկբայական · ի, աւ · ից, օք · ‖ տես Երկբոյս ·

Երկեցուցանել · ցման, ամբ · անց, ամբք · (գող) · երկեցուցանելն · ահացուցանել · գաղ, գօրգուԹմա ·

Երկիթերեան · ‖ տես Երկիթերթի ·

Երկկամաբեր · բեայ, եաւ · եաց, եօք · (ած) · ունօղ զերկուս կամայս · գաղ, իքի գաբըլը ·

Երկնագունա · գնոյ, ով · (գող) · արհեստաւոր կան գունս երկնից · գաղ, քիւրէչի սէմա ·

Երկնահոլովակաւոր · (ած) · այն որ հաստատեալ կայ, կամ հոլովի ի վերոյ երկնից կամարին, որպիսի են լուսաւորք · գաղ, կէօք քիւրէյնտէ միւնէճճիմ շուրան, կամ տէվր օլմուան ·

Երկնչումն · չման, ամբ · անց, ամբք · (գող) · երկնչելն · երկիւղ կրելն յուժգնէ · գաղ, գօրգմասը ·

Երկոյութիւն · ‖ տես Երկուսութիւն ·

Երկուանալի · լոյ, եաւ · եաց, եօք · ‖ տես Երկբոյ ·

Երկուասեր · (ՀՈՎՈՒԹ ՊԷՂՈՒՆ) · յերկուց կողմանց եւս · գաղ, իքի Թարաֆտան ·

Երկրագիր · գրի · ‖ տես Երկրագրող ·

Երկրաժեշտ · (գող) · հրաժեշտ, կամ ձանձրոյթ յերկրէ · գաղ, տէրէնեաման կէրի չէքիլմէ · օսաննա ·

Երկրաստղութիւն · Թե · (գող) · սոցին ընդ երկիր · գնաստաքարշ գոլն · գաղ, էվրէ սէրըլմէնմէ ·

Երկրաստեղ • ի, իւ • ից, իւք • (ած)։ տեսող երկրի աշխարհատեսը • գոհ, Հիհան կէօրհուէթիւ, Նա, վարի իբրև դիւցական, և է անուն վէգեօրդը ժամուն տաննէնան, զոր տես ի բառն Ժամ։

Երկրորդ • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Երկրային։

Երկրորդանալ • գործ • գործեց • (անց)։ երկրորդ առնել • գոհ, մուծթուլուս եմիք։

Երկրորդութիւն • (ած)։ այն՝ որով Թերթքն երկրին երկին փայլին • գոհ, եասփրագլարը Թիւրլիւ Թիւրլիւ փարըլտայան։

Երկրորդական • ‖ տես Երկրորդ։

Երկրորդապէս • ‖ տես Երկրորդ։

Երկրորդական • (ած)։ ունօղ զերծին աղբեբտակունս կամ առաջս, որպէս ասի Երծանականեան գետս, և այլն • գոհ, եէմի պատնաթ կէօղիւ օլան։

Երծանականեան • ‖ տես Երծանապահակեան։

Երկրորդական • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Երկրային։

Երկրորդապէս • ‖ տես Երկրորդ։

Երկրորդական • ‖ տես Երկրորդ։

Երկրորդական • ‖ տես Երկրորդ։

Երկրորդական

Ջղեւցուցանեմ. ‖ տես Գայրեցուցանեմ։
Ջղուռնի • ումն • ամբ • անց • ամիք • ‖ տես Ջղուանք։
Ջինջնիկ • (=ծ) • ունօղ ընտիր զինուց • գաձ, էլլի սիլահը օլան։
Ջընդակապետ • ‖ տես Ջօրապետ։
Ջինագործ • ի • աւ • ից • օք • (=ծ) • գործօղ • չինօղ զինուց • գաձ • սիլահ • փուսաա եափան։
Ջինաճափ • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Ջէնընկէց։
Ջինախաղ • (=ծ) • այն՝ որ խաղայ զինուք • գաձ • սիլահ իւլէ օյնայան։
Ջինախաղաթիւն • թէ • (գ=) • խաղալն զինուք • գաձ • սիլահ իւլէ օյնամա։
Ջղձմաբար • (=ոյ=) • զղձացեալ մնօք բեկեալ սրտիւ • գաձ • փիւշման օլարագ։
Ջմբխոխ • ուց • եաւ • եաց • եօք • (=ծ) • այն՝ որ է ի զմբխոց • կազմեալ ի զմբխոց • գաձ • զնամբութեան եափըլմըշ։
Ջննարար • ի • աւ • ից • օք • (=ծ) • առնօղ զննութիւն • քննիչ • գաձ • թէֆթիշ, թասիհ էաիչի։
Ջոմիք • ի • իւ • ից • իւք • (գ=) • գոտկ աբեղայի՝ վերարով կամ առանց վերարի։
Ջուարակեան • (=ծ) • սեպհական զուարա-

կի • գաձ • թօսունա մխթէալիք։
Ջուարթաարթ • ‖ ի • իւ • ից • իւք • (=ծ) • Ջուարճաարթ • ‖ այն՝ որ զուարճ է և զուարթ բարուք • գաձ • շատ թապիաթլը։
Ջուարճադէմ • ‖ տես Ջուարթադէմ։
Ջուգաւաս • ի • իւ • ից • իւք • ‖ տես Ջուգաւասական։
Ջուգածին • ծնի • իւ • ից • օք • (=ծ) կամ (գ=) • զոյգ ծնեալ՝ որպէս երկուարնակ եղջերը • գաձ • չիֆթ մօզան • էքիզ։
Ջուգայծաբիւմ • եցայ • եաց • իլ • (չէշտ=) • յօժարիլ ընդ սակաւ • միաբանիլ ընդ այլս • գաձ • այլէ խոթէք էթմէք։
Ջուզայ • ‖ ի • իւ • ից • իւք • (գ=) • կամ Ջուզէ • ‖ Ուզայ, Ուզէ • որ է անուն և չափ դրամոյ երկիր։
Ջուշաքաղ • ‖ տես Ջօշաքաղ։
Ջունչական • ի • աւ • ից • օք • (=ծ) • այն՝ որ զուչ, որպիսի է էշն • գաձ, անըբան։
Ջատափոկ • օյ • ոյ • ոց • ովք • (գ=) • փոկ՝ որ պատէ զհատ • իբր՝ անդրավարիք փոկիդէն կամ մաշկէդէն։
Ջրահակիր • ‖ տես Ջրհակիր։
Ջրագործ • ‖ տես Տարագործ։
Ջրկութիւն • Թեան • ‖ տես Ջրկանք։
Ջօշաստաց • ‖ տես Ջօշաքաղ։
Ջօրապետութիւն • ‖ տես Ջօրավարութիւն։

Լ

Լաակական • ի • աւ • ից • օք • (=ծ) • կացուցիչ էաւթեան։
Էղամ, կամ Էղամ • (գ=) • է բառ էբրայական, որ նշանակէ գաւթի առաջի ապա-

բանից կամ տաճարաց • գաձ, սէբայ, սէձտէկեակ տէհլիզի։
Էղբնոյթ • (=ծ) • ունօղ զինութիւն իշոյ • իշաբարոյ • գաձ • էշէկ թապիաթլը։

Ր

Ընդաղօտանամ • ‖ տես Աղօտանամ։
Ընդարմանք • անաց • օք • ‖ տես Ընդարմացուն։
Ընդդիմաբերեմ • ‖ տես Ընդդիմադրեմ։
Ընդդիմասովորութիւն • թեան • (գ=) • ընդդի-

մասովոր գոլն • հակառակասէր բարք • գաձ, զրտա թապիաթլը օլան • գավզաձը։
Ընդհանուն • զման • ամբ • անց • ամիք • (գ=) • միանալն բանին այ ընդ մարմնոյ •

գոշ, քելամուլյահրդն թևն ալմասը։

Ընդհայեցողութիւն · թե · (գոյ)։ գիտութիւն՝ որ ձառէ զոհեանալելոց և զոհեսութիւն · գն, իւր՝ քի կէօրնելն չէյլէրանն նագլ էաէր։

Ընդհանրապէս · ‖ տես Ընդհանրականապէս։

Ընդհանրացուցանեմ · ցուցի · ցո · էլ · (անդող)։ ընդհանուր առնել · գոշ, ալեսեվիյէ էեմիք։

Ընդմիակցութիւն · թե · (գոյ)։ միակցիլն, յօդիլն ընդ միմեանս · գոշ, այիր օլմա։

Ընդ միս ածել · ‖ տես Մսածեմ։

Ընդմսածութիւն · ‖ տես Մսածութիւն։

Ընդոստախօս · ի, իս · ից, իւք · (ածական)։ այն՝ որ ընդոստանու՝ ի խօսել · մեծաբան · գոշ, սեցլէմէյէ արչըյան։

Ընդունականագոյն · գունի, իս · ից, իւք · (ածական)։ առաւել և կարի ընդունելի · գոշ, փէք գաղդալ օլունաճագ։

Ընդունականաբար · ‖ տես Ընդունարան։

Ընդվզանք · անաց, աք · (գոյ)։ ընդվզելն · ընդոստութիւն · գոշ, պաշ գալմըշլըմա · ասքլանմա։

Ընդունակաբար · ի, ս · ացայ, աք · (ածական)։ այն՝ որ անշարժ կայ ի տեղւոջ իմիք · գոշ, գաւմի սուբան։

Ընծայատուութիւն · թե · (գոյ)։ տանելն զընծայս · գոշ, փէշքէշչի հէտիյէ կէօթիւրմէ։

Ընձախօտ · ‖ տես Ընծախօտ։

Ընձային · այնոյ, ով · ոց, ովք · (ածական)։ այն՝ որ սեպհական է ընձուս · գոշ, գաճլանա մուէթէխիլիք։

Ընձեղեմ · ‖ տես Ընձիւղեմ։

Ընչաւորութիւն · թե · (գոյ)։ ընչաւաց գոլն · ոչ ընչասիրութիւն · գոշ, մալ սեվմիմ։

Ընչաւէր · տեառն, տերամբ · անց, ամբք · (գոյ)։ տէր ընչից և ստացուածոց · գոշ, սահիպլի մալ։

Ընկէզ · ի, ս · ացայ, աք · ‖ տես Վճռատուն։

Ընկուզ · ‖ տես Ընկիւզ։

Ըստակ · ի, ս · ացայ, աք · ‖ տես Դրամ։

Ա

ԹԱԳ — ԹԱՂ

Թագաւիկ · կոյ, ‖ տես Թագաւոր։

Թագաւորանի · նւոյ, եաս · եաց, եաք · ‖ տես Թագաւորազն։

Թագաւորացուցանեմ · ‖ տես Թագաւորեցուցանեմ։

Թագաւորորդի · ‖ տես Արքայորդի։

Թաթաս · (ածական)։ Թաթաւեալ · շաղախեալ · գոշ, պուլաշմըշ։

Թակալակ · ի, ս · ացայ, աք · (գոյ)։ շապիկ սարկաւագայ։

Թակարդիք · դեայ, եաք · (գոյ)։ Թակարդաորոգայիք · գոշ, տուզագլար։

Թակնակաւոր · ‖ տես Թակակոփ։

Թաղաթեալ · ելոյ, ով · ոց, ովք · (գոյ)։ ‖ է անուն տասներորդ ժամուն տուընջեան, զոր տես ի բառն ճաշ։

Թաղանթաթև · ‖ տես Մաշկաթև։

Թաղանթապատ · ի, ս · ացայ, աք · (ածական)։ Թաղանթիւք պատեալ · գոշ, զոր իւր ևս ճպիգա տիրի իւր գոփլը։

ԹԱՄ — ԹԱՐ

Թամ · ‖ տես Թշնամի։

Թամբարար · ի, ս · ացայ, աք · ‖ տես Թամբակազմ։

Թամբատ · ի, ս · ացայ, աք · ‖ տես Թամբատաւակ։

Թանձրաթափ · ի, իս · իցայ, իւք · (ածական)։ խուռն Թանձրութեբ Թափեալ ի վերոյ, որպէս ասի՝ Թանձրաթափ նետս, և այլն · գոշ, գամբը սէզքիւլմիւշ։

Թանձրոյք · ‖ է յոգնականն բառիս Թանձրը, զոր տես ի տեղւոջ իւրում։

Թաոիլ · (չէզոյ)։ դադարիլ, հանգչիլ հաւուց կամ Թաչնոց ի վե՞ր ձողոյ վանդակին։

Թաւեբական · ‖ տես Թաւորնական։

Թաւեբաստէր · սիրի, ս · ացայ, աք · (ածական)։ սիրօղ Թաւեբացոգ · գոշ, օյուն եէբի սէվէն։

Թաւախոտ · ի, ս · ացայ, աք · ‖ տես Թաւախալից։

Թաւգմանաբար · ‖ տես Թաւգմանօրէն։

Թաւիս · (գոյ)։ նախագիծ օրինակ · ուրուա-

կան գալափար նկարագ և քանդակագ ։ և այլն ։ բառ ։ Թատրոն ։ բեմ ։ գալերի ։
Թատրոնական ։ գործ ։ իւ ։ ից ։ իւք ։ (ած) ։ կցած Թատր. առաւել գալար ։ բառ ։ փիլք Թատրի ։ քէօրփէ ։
Թատրոնականութիւն ։ թե ։ (գոյ) ։ Թատր գործ ։ գալարականութիւն ։ բառ ։ Թատրիկութիւն ։
Թատրոնական ։ (ած) ։ Թատրոնական ։ Թատրոնական ։ բառ ։ սօլմանց ։
Թատրոնականութիւն ։ մնան ։ ամբ ։ անց ։ ամբք ։ ‖ տես Թատրոնականութիւն ։
Թատրոնավարժ ։ իչ ։ իւ ։ իչ ։ իւք ։ (ած) ։ Թատրոնական ։ կամ խոտանով զարգարեալ ։ բառ ։ գործ օթի իրէ ուսանողներ ։
Թատրոնարժանութիւն ։ ‖ տես Թատրոնականութիւն ։
Թափանցական ։ ‖ տես Թափանցիկ ։
Թափանցիկ ։ իչ ։ իւ ։ իչ ։ իւք ։ (ած) ։ Թափանցական ։ Թափանցիկ ։ Թափանցական ։ Թափանցիկ ։ Թափանցական ։ Թափանցիկ

Յ

ՅախահատուԹիւ. ‖ տես ԺահահատուԹիւ։
Ժախանոց. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Աղբիւս։
Ժամանակական. սիրի, աւ. ից, ից. (ածական) սիրող ժամանակից. գործ, վագըԹ սէվիչն։
ԺամասացուԹիւ. ԹԻՆ. (գոյական) ասելն, կամ կատարելն զժամերգուԹիւն։
ԺանգահարուԹիւ. ԹԻՒ. (գոյական) ժանգահար լինելն. գործ, փոսալանիա։
Ժանկաւ. ‖ տես Ժանգաւ։
Ժանկոտ. ‖ տես Ժանգոտ։
Ժանտատէմ. դիմի, աւ. ից, ից. ‖ տես Ժանտատեսիլ։
ԺանտախտուԹիւ. ԹԻՒ. ‖ տես Ժանտախտ։
Ժառանգական. ի, աւ. ից, ից. (ածական) ժառանգուԹեամբ ընկալեալ. գործ, մէքսա լիչ գապալ օլունմուշ։
Ժամիամ. ‖ տես Ժամանիմ։
Ժողովեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եմ. (անցական) տալ ժողովիլ. ապականել. ներեցուցանել. գործ, գօգաԹմամբ։
Ժողովական. կուսի, իւ. ից, իւք. ‖ տես Ժողով։
Ժպրհեցուցանեմ. ցուցի. ցո՛. եմ. (անցական) տալ ժպրհիլ. յանդգնեցուցանել. գործ, ալըզլաԹմամբ։

Ի

ԻԳԱ — ԻՆՔ

Իգակերը. ի, աւ. ից, ից. (ածական) այն որ զհօգս ուտէ. գործ, տիլիլերի եէչին։
Իժաբար. (մէյքոյ) ըստ օրինակի իժից և քարԹից. գործ, էնկերեկ եըլանը կիսի։
Իժային. այնց, ով. ից, ով. ից. (ածական) սեպհականի իժի. գործ, էնկերեկ եըլանա մանասա։
Իժանամ. ացայ. ցիր. ալ. (չէզոք) ժանտանալ իբրև զիժ. գործ, էնկերեկ եըլանը կիսիլ ազնագ։
Իկոնոմոս. ‖ տես Կանոմոս։
Իմամական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Իմամալի։
Իմաստաբերը. ի, իւ. ից, իւք. ‖ տես Իմաստաբար։
Իմաստահանձար. ‖ տես Հանճարիմաստ։
Իննևկի. ‖ տես Իրիկուս։
Ինքնաբաւական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Ինքնաբաւ։
ԻնքնագոյուԹիւն. ԹԻՒ. (գոյական) ինքնագոյ լինելն. անձնուԹիւն. գործ, քէնտիլիտէն վար օլմա։
Ինքնագոյ. ‖ տես Անձնագոյ։
Ինքնախոյհ. ‖ տես Ինքնախոհ։

ԻՆՔ — ԻՐԱ

Ինքնակիրթ. (ածական) ինքնին կրթեալ. անձամբ անձին վարժեալ. գործ, քէնտիլիլիյինտէն ԹէրպիյԷ օլմուշ։
Ինքնահնար. (ածական) այն՝ որ յինքնէն է հնարեալ. գործ, քէնտիսինտէն իճատ օլմուշ։
Ինքնասոյր. (ածական) այն՝ որ ինքնին սովորեալ է խիք. գործ, քէնտիլիլինտէն պէշմիշ։
Ինքնաբհամարհ. ‖ տես Ինքնանախատ։
Ինքնաուսումնական. ի, աւ. ից, ից. ‖ տես Ինքնուս։
Իշապան. ‖ տես Իշավար։
Իշխանազան. զնի, իւ. ից, իւք. } ‖ տես
Իշխանածին. ծնի, իւ. ից, ից. } Իշխանազն։
Իշկեաոս, կամ Իշկիաոս. ի, իւ. ից, իւք. (գոյական) կէս ձուկն մեծ իբրև զէշ. գործ, Ֆըաբեանօս. աոաս պալըգը։
Իսպիկ. (գոյական) բառ յունական, որ նշանակէ ձիրքեցայգ. ձիարձակարան. գործ, ատ միյանը։
Իրաւախորհուրդ. ԹԻՒ. (գոյական) խորհիլն և գաւառն ըստ իրաւանց. գործ, հաղը տիւշիւնմէ։

Իրաւասական • ի , աւ • աց , ք • (ած) : սեպհական իրաւասութեան • բառ , տօնբառ սեղկէմէղէ մախսուս :

Իրաւափառ • (ած) : իրաւացի փառս ունող • իրաւամբք , արժանաւորութեամբ փառաւորեալ • բառ , կէրչէք սալթանաթլը :

Իրիդէս • (գոյ) : բառ յատնական , որ նշանակէ կամաւոր ծիածանին :

ԻՐՈ — ԻԻՐ

Իրոդեմ • ‖ տես Իրակեմ :

Իւղավաճառ • ի , աւ • աց , ք • (ած) : վաճառող իւղոյ • բառ , եաղճը :

Իւրանամ • ացայ • ցից • ալ • (չէզպ) : սեպհական իւր լինել • բառ , քէնտիսինէ մախսուս օլմագ :

Լ

ԼԱԼ — ԼԱՃԱ

Լալօթ • ‖ տես Լալօնք :

Լայնաբերան • (ած) : որոյ բերանն է մեծ և լայն • բառ , էնլի , պիւյիւք աղըզլը :

Լայնագիր • գրի , աւ • աց , ք • (ած) : այն՝ որոյ գիրքն է լայն և ընդարձակ • բառ , էնլի օթուրումլու :

Լայնաճիկունք • կանց , ամբք • ‖ տես Թիկնաւէտ :

Լեառնագէտ • դիտ , աւ • աց , ք • (ած) կամ (գոյ) : գէտ նսեմլ՝ ի լերինս • բառ , գօրուճու :

Լեզուաբաժանութիւն • թեան • (գոյ) : բաժանութիւն , խառնակութիւն լեզուաց • բառ , միլլէրին , լիսանլարըն գարըշմասը :

Լեզուախոտ • ոյ , ոտ • ոց , ոտք • ‖ տես Եղունգուզուկ :

Լեզուակապոյտ • ‖ տես Կապաւտակապոյտ :

Լեզնիտուկ • ի , աւ • ից , ք • (գոյ) : է կանգնաչափ խոտ մինչ վայրի , ունի զդեղին ծաղիկ , և զաբելա երկայն և լայն քան զդեղձախոտայ , և այս խոտ դառն է յոյժ՝ մինչ զի եթէ ընդ հովանեաւ նորա դիցի հաց կամ կերակուր մինչ դառնացուցանէ զնա , մինչև լինել անուտելի :

Լերդակեղ • ի , իս • ից , իք • ‖ տես Լերդակեղի :

Լիածիլ • (ած) : այն՝ որոյ ծիրն , շրջանակն է լայն , որպէս ասի՝ Լիածիլ ծովն և այլն • բառ , տուիրէսէլ էնլի :

Լինելի • լ-ոյ , եաւ • եաց , եօք • (ած) : այն՝ որ հանդերձեալ է լինել • բառ , օլաճագ :

Լծարձակութիւն • թեան • (գոյ) : արձակութիւն , կամ քակտումն յանլուծանելի լծոյ ամուսնութեան :

Լծվար • ի , աւ • աց , ք • (գոյ) : ի բառ ուսակական , որ իմանի մանաւանդ չափ ինչ արտոյ , զոր լուծ մի եզանց կարող է վարել ի միւսմանաւանդ • բառ , ուէօնիւմ :

Լղար • ի , աւ • աց , ք • ‖ տես Ազաւուն :

Լմնութիւն • թեան • (գոյ) : լմնելն . իբր կանելն ի փորի • որկրամոլութիւն • անյագութիւն • բառ , շիշկոզլուղ :

Լմնում • լմնման , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) : ձեռագ կամ ոտիւք ճմլելն • բառ , էզմէ :

Լնդեմ • եցի • եա • ել • (նէդբոյ) : հարուել զկաթն ի խնոցի՝ առ ի զատանել զպտրաբառութիւնն նորա զկագի :

Լոգ • (գոյ) : ձուկն մինչ երասխ գետոյ՝ գրկայատի երկայն , մեծագլուխ , և առատաբար բարակ , սեագոյն և համեղ . յաճախ գտանի ի գետն Ալճուր անուանեալ՝ մօտ յէջմիածին :

Լոգոտիմ • ‖ տես Աննաւագիմ :

Լողացուն • ցնոյ , ամբ • անց , ամբք • (գոյ) : լողալն • լուղլուն • բառ , եիւզմէ :

Լուծողական • ի , աւ • ից , ք • (ած) : լուծանող և մաքրող զորովայնն , որպէս ասի՝ Լուծողական դեղ • բառ , կէվշէ քաթրէն :

Լուղայ • ոյ , ով • ոց , ովք • (գոյ) : հիւթ թանձրացուցեալ՝ հանեալ ի սերմանց և ի պտղոց :

Լումախոխութիւն • թեան • (գոյ) : գործ լումայափոխի • բառ , սարաֆլըգ :

Լուսահեր • ի , աւ • աց , ք • (ած) : ունող զպիտակ և պայծառ հեր • բառ , պէյազ սաչլը :

Լուսանշան • (ած) : ձգող զլուսաւոր հետս , որպ՝ ասի՝ Լուսանշան ընթացք , և այլն • բառ , նուր նիշանլը :

Լուսնալիր· (գոյ)։ լուսնի լուսնի։ օր լուսան լուսնի · գաշ, այլն թեքվիլ օլմասը։

Լուսնասրական· ի, աւ· ապ, զք· (ածական)։ ասի զգիշերըդ՝ յորում իցէ լուսնին պատահ · գաշ, մահիթապլը։

Լուսնանակ · ‖ տես Լուսասը։

Լուսնութիւն · Թեան · ‖ տես Լուսանք։

Լոք · ‖ տես Լոք։

Լոտուս· (գոյ)։ անուշակ պտուղ ինչ ծառոյ, որ է ալոտնաձև մանր, և կարիզն է խաշոր· գաշ, չէնթէմպուք։

Լրբանալ· ացայ · ցիր· ալ· ‖ տես Լրբիմ։

Լրջական · ‖ տես Ջուսրթական։

Լրջականութիւն · ‖ տես Լրջութիւն։

Լրջմտանք· անաց, զք· ‖ տես Լրջմտութիւն։

Խ

Խաբատիճ · (ածական)։ այն՝ որ ատիճ լինի խաբէութեան · խաբօղ · գաշ, ալտատըճը։

Խաբօղիկ · ‖ տես Խաբուսիկ։

Խաբուկ · ‖ տես Խաբուս։

Խամիմ· եցայ· եմայ· իլ· ‖ տես Թամլանալ։

Խալ· (գոյ)։ թխագոյն նիշ՝ իբր ոսկնանաձև սպի՝ մեծ կամ փոքր, որ ի բնէ գոյանի ի մարմինս, որ և Ջրմն կոչի · գաշ, պէնէք։

Խալատ · ի, իս · իցի, իւք · ‖ տես Ալխալանք։

Խալաւ · ի, աւ · ացի, զք · (գոյ)։ տեսակ ինչ ծաղկան · գաշ, պիր Թաթզ չիչէք։

Խալեայ · ‖ տես Կալաքաւ։

Խածատագք · ծից, իւք · ‖ տես Խածուած։

Խածիծայ · ի, իս · իցի, իւք · (գոյ)։ իբր՝ ոռոխիկ · Թռչակ՝ մանաւանդ եռամսեայ · գաշ, ուլէվիչ։

Խաղակ · ի, աւ · ացի, զք · (ածական) կամ (գոյ)։ մանուկ՝ որ խաղայ · գաշ, օյնայան չօճուգ։

Խաղակութիւն · Թեան · (գոյ)։ տղայաբար խաղալն · գաշ, չօճուգ ինսանլը օյնայըշ։

Խաղացուկ · ցկի, աւ · ացի, զք · (ածական) կամ (գոյ)։ այն՝ որ խաղայ, մանաւանդ անառակաբար · գաշ, չէնկին։

Խաղղախառ · ոյ, ով · ոյ, ովք · (գոյ)։ բոյս ինչ նման վայրի սրթոյ՝ սատակիչ ոջլոց · գաշ, մզվէք։

Խաղղաշատ · ի, իս · իցի, իւք · (գոյ)։ հատ խաղղոյ · գաշ, իւզիւմ Թանէսին։

Խայտաիւեաւք · (ածական)։ որոյ փետուրքն են խայտաբղէտ · գաշ, ալտնա Թիւրլիւ։

Խայտաւածոյ · ի, իս · իցի, իւք · ‖ տես Խայտաբղէտ։

Խանդագսրով· (ածական)։ այն՝ որ գոտրովով սրտի

Խանդաղատալ· գաշ, բահմ իլէ աձըլան։

Խանդակաբօս · (ածական)։ կարօտագին · սիրալիր · որոյ ասի՝ խանդակաբօս հաճոյ, և այլն · գաշ, հասրէթլի։

Խանդաղական · ‖ տես Խանդաղատական։

Խանդաղիմ· ‖ տես Խանդաղատիմ։

Խանդաղատութիւն · ‖ տես Խանդութիւն։

Խանձառ · ի, աւ · ացի, զք · (ածական)։ խանձեալ · կիզեալ · գաշ, եանմըշ։

Խաչամարտ · ի, իս · իցի, իւք · (ածական)։ այն՝ որ մարտնչի ընդդէմ պաշտամանն սրբոյ խաչին քրիստոսի։

Խառնաբան · ‖ տես Խառնակաբան։

Խառնաձայնաւթիւն · Թեան · (գոյ)։ խառնաձայն գոլն · կամ խառնիխուռն ձայն · գաշ, պիրնեչուխլըք։

Խառնամանեմ· ‖ տես Խառամանեմ։

Խառնամախիմ· եցայ · եմայ · իլ · ‖ տես Խառնամանալ լինել։

Խաւշ· ի, իս · իցի, իւք · ‖ տես Խարշուն։

Խարտուն· տան, տանք · անց, տանք · (գոյ)։ խարտեալ · խարտոցաւ քերեալ · գաշ, էչէլէմէ · էչէ իլէ գազմա։

Խաւարչտի · ‖ տես Խաւարչտին։

Խափք · (գոյ)։ բարբառումն ի չանկարծահաս կրից կամ ի չամանէ։

Խեճասիրտ · սրտի, իս · իցի, իւք · (ածական)։ ուռնոշ զխէճ ի սրտի · ոխակալ · գաշ, չաբէզլի։

Խելառեցուցանեմ· յուցի· ցի· ել· (անցոյց)։ տալ խելառիլ · խելագար առնել · գաշ, տիվանէ էճմէք։

Խեղդ ընդ անձն արկանել· ‖ տոռամբ ձգել զքաջ ի մահ · խեղդել · գաշ, պօղմագ։

Ի խեղդ մտաբերել • ‖ խեղդել զանձն • գաղ, քէնամիի պօզմագ։

խեղճական • ի, աս • ացի, օք • ‖ տես խեղճութիւն։

խեմ• (գաղ) • բարակ թերթ ասխատակի, որով կազմին տուփք, և շրջանակք մտից և Թմբկաց • գաղ, փէսըբլա Թախտա։

խեռանամ• ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես խեռամ։

խժիժ • ‖ տես Աչիճ։

խիտատաղթի • ‖ տես ՈաղտըԹախիտ։

խիր • ի, իս • իցի, իւք • (գաղ) • ապիտակ մատուռակ • գաղ, պէչտղ մնեքքէն։

խլեփ • ի, իս • իցի, իւք • (գաղ) • տեսակ լինչ անուշահոտ ուռենւոյ։

խլրտեցուցանեմ• ‖ տես խլրտացուցանեմ։

խմիջուկն • ջման, տէր • անց, տիրք • ‖ տես խմիջիւն։

խղճաւոր • ի, աս • ացի, օք • (–ծ) • հարեալ յանհիւծ կսկածանաց խղճի մտաց • գաղ, իշքիւլի • փէնփէսեւի։

խղճահարեմ• ‖ տես խղճեմ։

խղճահարութիւն • ԹԵ • (գաղ) • անուսի և անհիւծ խիղճ մտաց • գաղ, պոշ իշքիւլ, փէնփէսե։

խնամածեմ• ‖ տես խնամեմ։

խոժոռաբերես • ի, իս • իցի, իւք • ‖ տես խժժռատէմ։

խոխ • ‖ Եռ, տես խոխի։

խոնաստան • ի, աս • ացի, օք • (գաղ) • առեան տրքային պարսից • գաղ, առէմ փառիշահընըն տվանը։

խոնարհանամ• ացայ • ցիր • ալ • ‖ տես խոնարհիմ։

խոշորահաս • ի, իս • իցի, իւք • (–ծ) • այն՝ որոյ հասքն են խոշոր • գաղ, իրի Թանկի։

խոսոսվանտարան • ի, աս • ացի, օք • (գաղ) • առեղի յորում խոսոսվանին օք քահանային զՔրս իւր • գաղ, ըզբարս եէրի։

խոսոտրակ • ‖ տես խոտրակ։

խոսոնագիր • ‖ տես խոտագիր։

խոտդ ապուր, կամ խոտրեան • ‖ տես խոտԹապուր։

խորիմ• եցայ• էակ • իլ • (չէշտ) • մտանել ծածկել ի խորին վայրս • գաղ, տէրին, չուգաւր եէրէ կէրմէք։

խորխորակ • ի • աս • ացի • օք • ‖ տես խորխորատ։

խորնգասցի • ‖ տես Անդնդասցի։

խորչամուխ • մման, տէր • անց, տիրք • ‖ տես խորչամուխիւն։

խոսունդ • ‖ տես Անդունդ։

խորտակաձաշ • ի, իս • իցի, իւք • ‖ տես խորտակակը։

խուլինջ • ‖ տես Կոլինջ։

խուզեմ• ‖ տես Լզեմ։

խուինջ • ‖ տես Կոզի։

խուշքի • կամ խուշկի • (գաղ) • չորացեալ քակոր ձիոյ • գաղ, Փըշդը։

խուտան • ‖ տես խոտան։

խուռնամանուած • ‖ տես խառնաբնդոր։

խուսամ• ացի • ած • ալ • ‖ տես խուսեմ։

խտանձիմ• եցայ • էակ • իլ • (չէշտ) • ստվորիլ • կրթիլ • գաղ, ալըշմագ։

խստաբարբ • ի, իս • իցի, իւք • (–ծ) • առնօղ զխիստ բարս • գաղ, սէրթ Թապիաթլը։

խստաբարբութիւն • ԹԵ • (գաղ) • խստաբարբ գոլն • գաղ, սէրթ Թապիաթլը օլմասը։

խստամիտ • մտի, աս • ացի, օք • ‖ տես խստասիրտ։

խսաեբես • ի, իս • իցի, իւք • (–ծ) • խիստ պինդ երեսօք • գաղ, սէրթ, գալի եվըզլիս։

խտրապէս • (–ֆ ապօֆ–) • խորանօք • որոշակի • գաղ, պյըը սէչի էաէրէք։

խրախճանեմ• եցի • էա • էլ • ‖ տես խրախճանամ։

խրատնկալ • ի, աս • ացի, օք • (–ծ) • ընդառնօղ զխրատս • գաղ, էօլիւԹ, նասըհամ գասդալ էաէն։

խրճադպիմ• եցայ • էակ • իլ • (չէշտ) • ի խուբձս խուբձս դիզանիլ • գաղ, տէվԹի տէվԹի էըղըլմագ։

խրտուռուն • ամման, տէր • անց, տիրք • (գաղ) • խրտչելն • առ էրկիւղն ի վեր ոստոտուն • գաղ, իւրքի։

խցակ • ի, աս • ացի, օք • (գաղ) • իր լինչ որով խցանեն զձակս • գաղ, Թըգաճ։

խցկեմ• եցի • էա • էլ • ‖ տես խնամ։

խփուն • փման, տէր • անց, տիրք • (գաղ) • խփելն • փակելն • գաղ, գափամասը։

խօԹագին • ‖ տես Ձիւանդագին։

խօլամա • մտի, աս • ացի, օք • ‖ տես Ցիմար։

Ճ

Ճալարար • ‖ տես Ճաղարար։

Ճանկաբանութիւն • ԹԵ • (գոյ)։ բառք կամ բան՝ որոց ըստ հանճոյս և գաղտնի նշանակութիւն յայտնի է միայն իրաւեկ եղելոցն • ՓԱՁ, կիզլի սէօզ։

Ճանճկախորհուրդ • հրդի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ծանճօղ խորհրդոյ իբրեւ • ՓԱՁ, սըրրընը գափայան։

Ճանուկ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ ծակ փոքրիկ • ՓԱՁ, տէլիքճիք։

Ճաղկախայտուց • (=ծ)։ ունօղ խայտուցս նման ծաղկի, որպ ասի՝ Ճաղկախայտուց եղն, լԱՁ • ՓԱՁ, ինչէ՞ կիսի ալաճա բէնքլի։

Ճաղկամատ • ‖ տես Զաղկամատ։

Ճաղկաման • ‖ տես Ճաղկոց։

Ճամածառութիւն • ԹԵ • (գոյ)։ ծամածառ գոլն • խեղաթիւրութիւն • ՓԱՁ, էյրի պիւյրիւլիւք։

Ճայրագնաց • ի, իւ • ից, իւք • (=ծ)։ մինչև ի ծայրն գնացօղ • ՓԱՁ, ուձունա գատար կիսէն։

Ճանրաշունչ • (=ծ)։ ունօղ զդժուարութիւն տուրս առութիւն շնչոյ • ՓԱՁ, աղըր նէֆէս ալղոյ վէրէն։

Ճգեամ • ‖ տես Ճգտեամ։

Ճերօն • ի, իւ • ից, իւք • ‖ տես Ճերուն։

Ճիք • (=ծ)։ է ամսոյ Ճիքեամ ըսլին, և նշանակէ թիւրը • ծուռ • ՓԱՁ, էյրի։

Ճիքուճի • քման, ամբ • անց, ամբք • (գոյ)։ ծիքելն • թիւրելն • ՓԱՁ, էյմէ։

Ճիծաղեամ • եցի • եա • ել։ ‖ տես Ճիծաղիմ։

Ճիծաղերես • ‖ տես Ճաղրերես։

Ճիծեռնիկ, կամ **Ճծռնիկ** • (գոյ)։ փոքրիկ Ճախարակ • անիւ քարշելոյ զլար կամ ըղպարան, որ հանէ զձայն նման ծիծառանց • ՓԱՁ, մաղարա։

Ճխտագէտ • գիտի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ գիտօղ զձէտս և զկրօնս • ՓԱՁ, աւէճի պիլիճի։

Ճիւղ • ‖ տես Ճէղ։

Ճխաճաճախ, կամ **Ճխաշաղախ** • ‖ տես Ճխալից։

Ճխանոց • ‖ տես Բուբվառ։

Ճծմբաքոյն • գունոյ, ով • ոց, ովք • (գոյ)։ գոյն ծծմբոյ • ՓԱՁ, քիւլրիճի բէնք։ Եաւ իբրև ածական վարեալ, նշանակէ ունօղ այնր գունոյ • ՓԱՁ, քիւլրիճի։

Ճնգճամիջ • ‖ տես Ճնկնամիջ։

Ճնդիր • դրի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ գալն ի վէր ծնգաց • ՓԱՁ, տիզ իւռթիւնէ կէլմէսի։

Ճոմակալ • ի, աւ • աց, օք • ‖ տես Ճոմակաց։

Ճոպաւոր • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ունօղ զծոպ • վերջաւոր • ՓԱՁ, սայագը։

Ճոպեխի • խոյ, եաւ • էաց, էօք • (գոյ)։ իւղային և խծային ծառ ինչ, որոյ կեղևունէ ներկեն զսիկ կամին կամ քաղցուց, զի մի ծծեսցէ զնոսա, և ինքն անփուտ մնասցէ։

Ճովահանձար • ‖ տես Բաղմահանձար։

Ճովամերձ • (=ծ)։ այն՝ որ մերձ է ծովու • ՓԱՁ, տէնիզէ նագը։

Ճորակաւոր • ի, աւ • աց, օք • (=ծ)։ ունօղ զծորակ • ՓԱՁ, օլուգլու • մուսլուգլու։

Ճուաղ • ի, աւ • աց, օք • (գոյ)։ տեսակ ինչ պաղպղ • ՓԱՁ, գարա նէմիշ։

Ճուաղենի • նոյ, եաւ • եաց, եօք • (գոյ)։ ծառ՝ որ բերէ զծուաղ • ՓԱՁ, գարա նէմիշ աղաճը։

Ճվիճվիմ • էցայ • էամ • իլ։ (չէչոյ)։ ծփելոյ ծփիլ • ուժգին ծփիլ • ՓԱՁ, փէք չալգամամագ։

Կ

Կ ազդուբանամ · ած · ցիր · ալ · ‖ տես Կազդուրիմ։

Կաթնատամն · ման, ամբ · անց, ամբք · (գ=յ) · առաջին բուսանալ ատամն ոզոյց · ած, սիւտ տիշի։

Կալանական · ‖ տես Կալանաւոր։

Կակղաբարբ · ի · իւ · ից, իւք · (ած) · կակղաւ բարբաք · մեղմաբարբ · ած, եռամշագ · կեվշէք Թապխանէլը։

Կալակարծեմ · ‖ տես Կեղակարծեմ։

Կաղկ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Կապիճ։

Կամշանամ · ած · ցիր · ալ · { (չէշտ) · Կամշոտիմ · եցյ · եաց · իլ · { իբր՝ կաչխանալ · խստանալ · կարծրանալ · ած, փէքլէնմէք · սերթլէնմէք։

Կայթանամ · ած · ցիր · ալ · ‖ տես Կայթեմ։

Կանաչաշրթ · { ի · իւ · ից, իւք · ‖ տես Կանաչագոյն։

Կանգալուն · ‖ տես Հասատասուն։

Կանեփատ · ‖ տես Կանեփահատ։

Կանխապարտց · (ած) · այն՝ որ կանխաւ յառնէ ի քնոյ · ած, էրքէն գալգան, ջանան։

Կանոնագիտութիւն · թեան · (գ=յ) · գիտութիւն եկեղեցական կանոնաց։

Կանոնիկոս · ի · աւ · ից · օք · (գ=յ) · է անուն եկեղեցական ասպետանաւորի · ած, գանօնիք։

Կանոնիկոսական · ի · աւ · ից · օք · (ած) · սեպհական կանոնիկոսի · ած, գանօնիքէ միւթէալլիք։

Կանոնիկոսութիւն · թեան · (գ=յ) · պաշտօն և գործ կանոնիկոսաց · ած, գանօնիքլիք։

Կանոտաղ կամ Կանոտոտաղ · ի · աւ · ից · օք · (գ=յ) · խոտ ինչ՝ որոյ ոտմանն է նման ընկզոյ կամ շագանակի՝ և է կանեղհամ ուտելի, զոր և մանկին սիրէ յոյժ և ամէնքն։

Կապանաւորեմ · ‖ տես Կապեմ։

Կապանձ, կամ Կապանջ · ի · իւ · ից, իւք՝ կամ օք · (գ=յ) · ոտնակապ որսական հաւուց · ած, քէօսթէք։

Կապարագոյն · գունոյ, ովք · ից, ովք · (ած) · այն՝ որ է ի գոյն կապարի · ած, գուրշունի ըէնկլինակ · գուրշունլի։

Կապարահան · ‖ տես Կապարահատ։

Կապարային · ինոյ · ոյ, ովք · ից, ովք · ‖ տես Կապարեայ։

Կապկէ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Կապկեայ։

Կապկոտհի · հոյ, եաւ · եաց, եօք · (գ=յ) · կին պանդոկապետի · և վերակացու կանանց ի պանդոկի · ած, խանէնը, միխանէնէմի գարըսը։

Կապկին · ‖ տես Կապկոն։

Կապաւառզեալ · եցի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ զգենու զկապոյտ հանդերձս · ած, մաւի, լաճի լեցա ըէնկլի չէյ կիյէն։

Կապտագոյն · . . . . . { ‖ տես Կապաւշրթ · ի, իւ · ից, իւք · { Կապտաւտակագոյն։

Կառչուն · չման, ամբ · անց, ամբք · (գ=յ) · կառչիլն · զկոյ առնուլն՝ իբր գտանելով կառչան ինչ · ած, իլիշմէ։

Կասխոպ · ի, իւ · (գ=յ) · է անուն համասեռ զեղեաց իրիք։

Կատասյաձև · ի, իւ · ից, իւք · (ած) · այն՝ որ է ի ձև կատասյի · ած, գազան, թէնէքիրէ պիչիմլի։

Կարկաչանք, կամ Կարկաջանք · անաց, օք · ‖ տես Կարկաչ։

Կարկաչոտ · ի, իւ · ից, իւք · ‖ տես Կարկաչուն։

Կարճամեայ · ‖ տես Կարճժամանակեայ։

Կարճնալ · (գ=յ) · իբր՝ կաչլի · մորթի · ած, տէրի։

Կարմրակեզև · ոյ, ովք · ից, ովք · (ած) · որոյ կեղևն է կարմիր · ած, գըրմըզը գաղաչլը։

Կաւչան · ‖ տես Թխշուառ։

Կափեմ · ‖ տես Բաղխեմ։

Կեղևաւոր · ի, աւ · ից, օք · (ած) · ունօղ զկեղև · փեճեկաւոր · ած, գաղաչլը։

Կենսագործակ · ‖ տես Կենագործ։

Կեչկեչեմ · ‖ տես Կարկատեմ։

Կեռեւրկաթ · ոյ, ովք · ից, ովք · (գ=յ) · կեռ, կամ կոր եւրկաթ իբրև զկարթ · ած, գանճա։

Կերբ · ի, իւ · ից, իւք · (գ=յ) · Եւ,

կանգնաչափ և անոսա բոյս լինչ դեղին ծաղկեք և մանր և սրածայր տերևավք · ունի և գլուխն յատկապա իւր, որ խառնեալ ընդ կոգի՝ լինի զօրաւոր սպեղանի վերոյ, և առանձինն ծամեալ իբրև զմազտոպէն՝ օգուտ յոյժ առատանց։

Կերպաս · ‖ տես Կերպաս։

Կերփէս · ի, իս · (գ₀յ) · է անուն համաստեղութեան իրիք։

Կթեղն · ղ·ղ, եաս · եաց, եաք · (գ₀յ) · իրք՝ որք կթին կամ քաղին · բերքք անկոց և կենդանեաց։

Կծուն · (ա՛ծ) · ունող զկիթ բազում, որպ՝ ասի՝ Կծուն կով, և այլն։

Կիպարեայ · բէի, իս · ից, իւք · (ա՛ծ) · այն՝ որ է ի կիպարիս փայտէ · գ՛ռ՛, սեվվի աղաձիւնաւոր։

Կիսամեկնոց · ի · աս · ից · աք · ‖ տես Քուշկին։

Կիսահաս · ի, իս · ից, իւք · (ա՛ծ) · կիսով չափ հասունացեալ · ասի՝ սաս · գ՛ռ՛, հասը պուէրտ եէթիլմիչ։

Կիսապագ · (ա՛ծ) · այն՝ որ բոլորովին չէ յապագ եալ · գ՛ռ՛, հասը պուէրտ ոլմայուշ։

Կխասաւոր · ‖ տես Կխսակատար։

Կխսեմ · եցի · եա՛ · եվ · (Ներգործ) · բաժանել զկէսն · յերկուս անջատել · գ՛ռ՛, հասրըպէ հասը պէօլմէք։

Կծկակերպ · ի, իս · ից, իւք · (ա՛ծ) · իբրև զկծիկ եղեալ · գ՛ռ՛, եումագ միսալի օլմուշ։

Կծռութիւն · ‖ տես Կծուութիւն։

Կղթակապ · ի, աւ · ից, աք · (գ₀յ) · անլուծանելի հանգոյց · գ՛ռ՛, քէօր միւգիւմ։

Կձեմ · ‖ տես Կծանեմ։

Կմայեակ · ‖ տես Խոտան։

Կնշոտուկ · ի, աւ · ից, աք · (գ₀յ) · է անուն բուսոյ իրիք · գ՛ռ՛, օղուվ օթու · եապան ֆէնէլիչէնի։

Կնահաւան · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · հաւանող՝ անասցող կնոջ · գ՛ռ՛, գարըյը ալինէկէն · գարըյա ուչան։

Կնասպան · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · սպանանող կնոջ · գ՛ռ՛, գարըսընը էօլտիւբէն։

Կնձմաւոր · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · աւնող զկնճիթ · գ՛ռ՛, խօրթումլու։

Կնճռանիմ · անաց, ամբ · անց, ամբք · (գ₀յ) · կնճռելն · կամ խառնակիլն ընդ միմեանս, գ՛ռ՛, պուրուշմա · գարըշմա։

Կնջմադէմ · ‖ տես Կնճմադէմ։

Կշան · ի, աւ · ից, աք · ‖ տես Խոյր։

Կշռայաւ · ոյ, ով · ից, ովք · ‖ տես Կշռայաւութիւն։

Կոզնի · ‖ տես Ոզնի։

Կոզնիակից · ‖ տես Կուսակից։

Կոզնիակցութիւն · ‖ տես Կուսակցութիւն։

Կողտուխմ · ‖ տես Լքանիմ։

Կոնաձև · ‖ տես Կոնանաձև։

Կոնդ · ի, իս · ից, իւք · ‖ տես Գևրեզման։

Կոպարաւոր · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · ունող զկոպար · սահմանաւոր · գ՛ռ՛, էօլչիւլիւ · սինօրլու։

Կոպարաւորութիւն · թե · (գ₀յ) · կոպարաւոր դոլն · գ՛ռ՛, սինօրլու օլմասը։

Կոպիտ · պտի, աւ · ից, աք · ‖ տես Անկիրթ։

Կոսող · ‖ տես Լսող։

Կորեկեայ · կէի, իս · ից, իւք · ‖ տես Կորեկէղէն։

Կորնիկք · թեաց, էաք · (գ₀յ) · արտաքին կողմն կամարի · գ՛ռ՛, քէմէրին տըշարքէ թարաֆը։

Կուսանապետ · ի, աւ · ից, աք · (գ₀յ) · պետ և գլուխ կուսանաց · սահ՛, մարապէտնէրու մէծ։

Կուսապիղծ · պղծի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · պղծող զկոյս · գ՛ռ՛, պիքիրի պօզան։

Կռատուն · տան, ատք · անց, ատիք · (գ₀յ) · տուն՝ տեղի կռոց · մեհեան · գ՛ռ՛, փութիխանէ։

Կռփամարտութիւն · ‖ տես Բռնամարտութիւն։

Կտաւաչափ · ‖ տես Կտաւատ։

Կտաւատան · ի, իս · ից, իւք · (ա՛ծ) · մանող, նիւթող զկտաւ · գ՛ռ՛, պէզ տօգուչան, էօրէն։

Կտաւածաւոր · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · ունող զկտաւած ի ձեռին իւրում · գ՛ռ՛, նիկտէլի։

Կացահար · ի, աւ · ից, աք · (ա՛ծ) · կացաւ հարկանող, որպ առնեն Թաչունք · և կացաւ հարեալ · գ՛ռ՛, պուրնու իլէ վուրան · պուրնու իլէ վուրուլան։

Կացահարեմ · եցի · եա՛ · եվ · (Ներգործ) · կացաւ հարկանել՝ ըստ օրինակի Թաչնոց · գ՛ռ՛, պուրնու իլէ վուրմագ։

Կացահարութիւն · թեան · · · } (գ₀յ) ·
Կացուածի · ցման, ամբ · անց, ամբք · }
հարուածի՝ հարկանուածի կացաւ · գ՛ռ՛ · պուրնու իլէ վուրմասը։

Կրակատեղ · ի, աւ · ից, աք · ‖ տես Կրակոտղ։

Կրայ Ջրային · ‖ կրնայ՝ որ ի Ջուրս ծնանի, գ՛ռ՛, սու Թօսպաղըսը։

Կրպրեաց լինել · ‖ պրիւլ կրով · փաշ, քրքիճ իլէ եանմագ ։
Կրաւոր · ‖ տես Կրական ։
Կրեայ · բէէ, իւ · ից, իւք · (ած) · այն ամ՝ որ է ի կրոյ · փաշ · քիրէչանէն · Եա, իբր՝ Նման կրոյ · փաշ · քիրէչէ ուէօնմիւշ ։
Կրծացաւ · (ած) · ունօղ զցաւ կրծոց · փաշ, կէօյիւա աղրըսը օլան · Եա · վրէ իբրև գրչական · ‖ և տես Կրծացաւութիւն ։
Կրճատուիլ · տաճ · տիլ · անց · ամլը · ‖ տես Կրճատութիւն ։
Կրծոտ · ‖ տես Կռտոտ ։
Կօշկագործ · կամ Կօշկարար · ‖ տես Կօշկակար ։
Կօշկակարութիւն · } ‖տես Կօշկագործութիւն ։
Կօշկարարութիւն · }

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ս.Ս.Ր.Յ. Պետական Библиотека
7/XI-1922
ИМЕНИ Ив. МАСНИКЯНА
Ա. ՄԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ